

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

*Γ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄
(20.09.1976 - 06.08.1977)*

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 20ῆς ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.03 μ.μ.)

(Ἄρ. 1)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

ΓΙΑΓΚΟΣ ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Βάσει τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου 72 τοῦ Συντάγματος καὶ βάσει τῆς 1ῆς παραγράφου τοῦ ἄρθρου 76 τοῦ Συντάγματος προεδρεύω καὶ κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδρίας αὐτῆς τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ ἐναρκτῆριος συνεδρία τῆς ἐφετεινῆς Συνόδου.

Τώρα θὰ ἀναγνώσω τὸν κατάλογον τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς καὶ θὰ παρακαλέσω τοὺς ἐντίμους κυρίους Βουλευτὰς νὰ ἀπαντοῦν παρῶν ὅταν ἀκούσουν τὸ ὄνομά των.

Ἀμπίζας Σταῦρος (παρῶν)
 Βάκης Χρῖστος (παρῶν)
 Βασιλειάδης Νίκος (παρῶν)
 Γαλανός Ἀλέξης (παρῶν)
 Γιαγκου Ἀνδρέας (παρῶν)
 Δημοσθένους Ἡρακλῆς (παρῶν)
 Ζιαρτίδης Ἀνδρέας (παρῶν)
 Θεοδώρου Δῶρος (παρῶν)
 Ἱεροδιακόνου Λεόντιος (παρῶν)
 Καραμιχάλης Λοῖζος (παρῶν)
 Κουρτελλάρης Χρῖστος (παρῶν)
 Κυπριανοῦ Σπῦρος (παρῶν)
 Κωνσταντίνου Ντίνος (παρῶν)
 Λένας Πάρις (παρῶν)
 Λυσσαρίδης Βάσος (ἀπῶν)
 Μαυρονικόλας Νίκος (παρῶν)
 Μιχαηλίδης Ἀλέκος (παρῶν)
 Μιχαηλίδης Θαλῆς (παρῶν)
 Νέμιτσας Τάκης (παρῶν)
 Παναγίδης Κίμων (παρῶν)
 Παπαδημητρίου Κυριάκος (παρῶν)
 Παπαδόπουλος Τάσος (ἀπῶν)

Παπαϊωάννου Έζεκίας (παρών)
 Παρασκευαΐδης Φειδίας (παρών)
 Παύλου Πατρίκιος (παρών)
 Πελεκάνος Χρίστος (παρών)
 Ποσκώτης Σταύρος (παρών)
 Ποταμίτης Γιάγκος (παρών)
 Σαββίδης Γεώργιος (παρών)
 Τουλούρας Ζαχαρίας (παρών)
 Τουμαζής Ανδρέας (παρών)
 Φάντης Ανδρέας (παρών)
 Χατζηδημητρίου Τάκης (παρών)
 Χριστοφίδης Χριστόφορος (παρών)

Διαπιστοῦται ὅτι ὑπάρχει ἀπαρτία.

Προτοῦ ὅμως εἰσέλθωμεν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς, παρακαλῶ ὅπως τηρηθῆ μονόλεπτος σιγή εἰς μνήμην τῶν πεσόντων κατὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολήν.

(Τηρεῖται μονόλεπτος σιγή)

Τὰ θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι δύο.

Τὸ πρῶτον εἶναι διαβεβαίωσις τῶν Βουλευτῶν καὶ τὸ δεύτερον ἡ Ἐκλογή Προέδρου.

Θὰ προχωρήσωμεν μὲ τὴν βουλευτικὴν διαβεβαίωσιν.

Θὰ παρακαλέσω τοὺς ἐντίμους κυρίους Βουλευτὰς νὰ ἐγερθῶσι καὶ μαζί μου νὰ ἐπαναλαμβάνουν κάθε φράσιν τῆς διαβεβαίωσεως.

«Διαβεβαιῶ ἐπισημως πίστιν καὶ σεβασμὸν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς συνάδοντας αὐτῷ νόμους καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἑδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου».

(Ἡ διαβεβαίωσις ἐπαναλαμβάνεται ὑφ' ὄλων τῶν παρόντων Βουλευτῶν).

(Χειροκροτήματα)

Τὸ δεύτερον θέμα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι ἡ ἐκλογή Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ὑπάρχουν οἰαιδήποτε ὑποψηφιότητες;

Ὁ κ. Ποσκώτης.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Προτείνω διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Βουλευτοῦ Λευκωσίας κ. Σπύρου Κυπριανοῦ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖος ὑποστηρίζει τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Σπύρου Κυπριανοῦ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ὑπάρχουν οἰαιδήποτε ὑποψηφιότητες τοῦ κ. Σπύρου Κυπριανοῦ ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ὑπάρχουν ἄλλοι ὑποστηρίζοντες;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὅμας τῆς Ἀριστερᾶς ὑποστηρίζει τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Σπύρου Κυπριανοῦ ὡς Προέδρου τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Οἱ Βουλευτὲς τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος Ε.Δ.Ε.Κ. ὑποστηρίζουν τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Κυπριανοῦ, προπαντός γιατί στίς διακηρύξεις τίς προεκλογικέες ὑποστήριξε τὴν γραμμὴν τοῦ μακροχρονίου καὶ τὴν κάθαρσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει οἰαδήποτε ἔνστασις ἢ ἀποχὴ διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Σπύρου Κυπριανοῦ ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς;

Οὐδεμία.

(Χειροκροτήματα)

Ἀνακηρύσσω τὸν κ. Σπύρον Κυπριανοῦ ὡς Πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν του.

(Χειροκροτήματα)

(Ὁ κ. Σπ. Κυπριανοῦ ἀνέρχεται καὶ καταλαμβάνει τὴν ἔδραν του).

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀξιότιμοι κύριοι Βουλευταί, ἀποδεχόμενος τὴν ἐκλογὴν μου ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, διακατέχομαι τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀπὸ αἰσθήματα βαθυτάτης συγκινήσεως. Θέλω ὅμως νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ταυτόχρονα ὅτι ἔχω πλήρη ἐπίγνωσιν τῶν εὐθυνῶν τοῦ ὑψηλοῦ ἀξιώματος καὶ τοῦ δυσκόλου ἔργου ποῦ συνεπάγεται, τοῦ ἔργου τοῦ δυσκόλου ποῦ ἀναλαμβάνω σήμερον. Εὐχαριστῶ θερμότατα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων διὰ τὴν μεγάλην τιμὴν ποῦ μοῦ ἐγένετο, ὅπως καὶ διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην ποῦ μὲ τὴν ὁμόφωνον ἀπόφασιν των διεδήλωσαν πρὸς ἐμέ, πρᾶγμα ποῦ, ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ προσθέσω, ἀποτελεῖ ταυτόχρονα τὴν ἐμπρακτον ἐρμηνείαν καὶ τὴν ὑλοποίησιν τῆς ἐτυμηγορίας τοῦ λαοῦ. Ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτὴν εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ἀνέδειξεν ἡ ἐμπιστοσύνη σας καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ, θεωρῶ χρέος μου νὰ ἐκφράσω πρὸς τὸν ἑλληνικὸν Κυπριακὸν λαὸν τὴν ἀπέραντον εὐγνωμοσύνην μου καὶ νὰ τὸν διαβεβαιώσω ὅτι θὰ πράξω πᾶν τὸ ἀνθρωπίνως δυνατόν διὰ νὰ φανῶ ἀντάξιός τῆς ἐμπιστοσύνης του καὶ τῶν προσδοκιῶν του.

Δὲν μοῦ διαφεύγει τὸ γεγονός ὅτι τὸ λειτούργημα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου ἔχει ἰδιάζοντα χαρακτῆρα καὶ προσθέτους εὐθύναι.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν προΐσταται μόνον τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος ἀλλὰ ἔχει προσθέτως τὴν εὐθύνην τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους κωλυομένου ἢ ἀπουσιάζοντος.

Θέλω νὰ διαβεβαιώσω τὸ Σῶμα καὶ, μέσω τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, τὸν λαόν, ὅτι θὰ προσπαθῆσω νὰ πράξω εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ καθῆκον μου μὲ εὐσυνειδησίαν, ἐντιμότητα καὶ συνέπειαν.

Ἄξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Ὁ λαὸς ἀναμένει πάρα πολλὰ ἀπὸ τὴν νέαν Βουλὴν. Ἀναμένει ὄχι μόνον βάσει τῶν ὑποσχέσεων πού ἐδόθησαν προεκλογικά, ἀλλὰ μέσα εἰς τὰς κρίσιμους αὐτὰς ὥρας πού περνᾷ ὁ τόπος μας ὁ λαὸς ἀναμένει ἀπὸ αὐτὴν τὴν Βουλὴν νὰ καταστῇ μία πραγματικὴ ἀγωνιστικὴ ἐπαλξις. Ὁ λαὸς ἀναμένει ἀπὸ αὐτὴν τὴν Βουλὴν ὄχι μόνον νὰ ἐπιληφθῇ καὶ νὰ ἐπιλαμβάνεται συνεχῶς τῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζει, ὄχι μόνον νὰ συνδράμῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ δύσκολον ἔργον της, ὄχι μόνον νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν διαφόρων φλεγόντων κατὰ καιροὺς προβλημάτων τοῦ τόπου, ἀλλὰ πρωτίστως ὁ λαὸς ἀναμένει ἀπὸ τὴν νέαν αὐτὴν Βουλὴν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐχρειάζετο καὶ τὸ ὅποιον χρειάζεται καὶ τὸ ὅποιον ἀπαιτοῦν αἱ συνθήκαι, μίαν Βουλὴν ἀγωνιστικὴν, μίαν Βουλὴν ἢ ὅποια νὰ μετᾶσχη ἀνεργά, οὐσιαστικά καὶ ἀποτελεσματικά εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνα τοῦ τόπου μας διὰ ἐπιβίωσιν καὶ ἐθνικὴν δικαίωσιν.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν μπορεῖ νὰ περιορίσῃ τὸ ἔργον της μόνον εἰς τὸν νομοθετικὸν τομέα. Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων πρέπει νὰ καταστῇ τὸ βῆμα ἀπὸ τὸ ὅποιον θὰ ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ, πρέπει νὰ καταστῇ τὸ βῆμα ἀπὸ τὸ ὅποιον θὰ προασπίζονται τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ.

Χρειάζεται σκληρὰ ἐργασία. Εἶμαι ἀπόλυτα βέβαιος ὅτι ὅλοι μας ἔχομεν πλήρη ἐπίγνωση τῆς ἀποστολῆς μας. Χρειάζεται ζῆλος, χρειάζεται ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθήκον, χρειάζεται σύνεσις, χρειάζεται σοβαρότης, χρειάζεται ὑπευθυνότης, χρειάζεται ἀποφασιστικότης. Διὰ νὰ μπορέσῃ ἡ Βουλὴ νὰ προχωρήσῃ ἀπερίσπαστος εἰς τὸ ἔργον της καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ προβλήματα τοῦ τόπου καὶ νὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικά εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας, εἶναι ἴσως ἀνάγκη νὰ ὑπάρξουν ὠρισμένοι μεταβολαί, ὠρισμένοι ἀνακατατάξεις, ὠρισμένοι ἀναδιարθρωσεῖς, κάποιοι ἀναπροσαρμογαὶ εἰς τοὺς μηχανισμοὺς καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Σώματος. Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα διὰ νὰ μπορέσῃ ἡ Βουλὴ νὰ λειτουργῇ ὁμαλά, θὰ πρέπει νὰ θεσπισθοῦν κανονισμοὶ πού νὰ διέπουν τὰ τῆς λειτουργίας της, πρᾶγμα πού δυστυχῶς δὲν συνέβη, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἐπέρασαν 16 χρόνια ἀφότου πρωτοσυνεστήθη. Ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἔργον τῶν Ἐπιτροπῶν πρέπει νὰ δοθῇ ἡ πρέπουσα σημασία εἰς τὸν ρόλον τῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Βουλῆς, δὲν εἶναι ὅμως δυνατόν νὰ περιορισθῇ τὸ Σῶμα εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς αἱ ὁποῖαι ὑπῆρχαν εἰς τὸ παρελθόν. Ἀσφαλῆστατα θὰ πρέπει νὰ συνεχίσουν νὰ λειτουργοῦν αἱ Ἐπιτροπαὶ αὐταὶ ἀλλὰ θὰ πρέπει παράλληλα νὰ συσταθοῦν καὶ νέαι Ἐπιτροπαὶ — Ἐπιτροπαὶ πού ἐπιβάλλονται ἐκ τῶν πραγμάτων. Διὰ παράδειγμα, εἶναι ἀδιανόητον κατὰ τὴν γνώμην μου νῆ μὴ συσταθῇ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν σημερινῶν συνθηκῶν, ἢ ὅποια νὰ ἔχη τὴν εὐθύνην εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Βουλὴν εἰς τὰ θέματα τῶν ἀγνοουμένων, τῶν ἐγκλωβισμένων καὶ τῶν προσφύγων.

Προτίθεμαι νὰ εἰσηγηθῶ τὴν σύστασιν μιᾶς τοιαύτης Ἐπιτροπῆς καὶ ἀπὸ διαβουλεύσεις πού εἶχαμεν ἤδη μὲ τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν ἄλλων κομμάτων πού ἐκπροσωποῦνται εἰς τὴν Βουλὴν, εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἀνακοινώσω ὅτι ὑπάρχει ἀπόλυτος ὁμοφωνία ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Ποία εἶναι ἡ ἐντολὴ μας ὡς νέα Βουλὴ; Ἡ ἐντολὴ μας ἀπὸ τὸν λαὸν εἶναι νὰ συμβάλωμεν εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν διαφόρων προβλημάτων τοῦ τόπου. Συμβάλλοντες εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς Κυβερνήσεως, δὲν θὰ εἶμεθα ἄπλοϊ παρατηρηταί, ἀλλὰ θὰ παρακολουθοῦμεν βέβαια ἀπὸ κοντὰ τὴν Κυβερνητικὴν δραστηριότητα, θὰ τὴν ἐλέγχωμεν καί, ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη, θὰ ἀσκήσωμεν καὶ κριτικὴν. Ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ εἶναι νὰ μετατρέψωμεν τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων, ὅπως εἶπα ἐνωρίτερον, εἰς ἀγωνιστικὴν ἐπαλξις. Ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων νὰ ἐνισχύσῃ εἰς τὸν μεγαλύτερον δυνατόν βαθμὸν μὲ ἐντιμότητα καὶ εἰλικρίνειαν τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον εἰς τὸ δύσκολον ἔργον του. Ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ

είναι νά πείσωμεν τὸ παγκόσμιον ὅτι ὁ Κυπριακὸς ἑλληνισμὸς δὲν πρόκειται νά συνθηκολογήσῃ κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν δεδομένων οὔτε πρόκειται νά δεχθῆ λύσεις μὲ βάσιν τὰ τετελεσμένα γεγονότα. Ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ εἶναι νά ἐμμείνωμεν μὲ σταθερότητα, συνέπειαν, πειστικότητα καὶ ἀποφασιστικότητα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ποῦ ἀποτελοῦν τὴν πολιτικὴν θωράκισιν τῆς ἐθνικῆς μας ὑποθέσεως. Ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ εἶναι νά μὴ δεχθῶμεν λύσεις τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος ποῦ δὲν θὰ προεξοφλοῦν καὶ δὲν θὰ ἐξασφαλίζουσι τὴν ἐπιστροφὴν ὄλων τῶν προσφύγων εἰς τὰς πατρογονικὰς τῶν ἐστίας. Ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ εἶναι νά συμβάλωμεν εἰς τὸν μεγαλύτερον δυνατὸν βαθμὸν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν μιᾶς ἐντίμου λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος, ἡ ὁποία θὰ βασίζεται εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ εἶναι νά κινήσωμεν γῆν καὶ οὐρανὸν διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τῶν ἀγνοουμένων, τὴν διάσωσιν τῶν ἐγκλωβισμένων καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν προσφύγων εἰς τὰς πατρογονικὰς τῶν ἐστίας. Διὰ νά μπορέσωμεν νά συμβάλωμεν θετικὰ εἰς τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἐπιβίωσιν καὶ τὴν ἐθνικὴν δικαίωσιν τοῦ τόπου μας, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων πρέπει πρωτίστως νά συμβάλῃ θετικὰ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν καὶ τὴν ἐδραίωσιν τῆς ἐνότητος τοῦ λαοῦ. Ἡ ἐνότης τοῦ λαοῦ εἶναι μία ἀπὸ τὰς πλεόν βασικὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐπιτυχή διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος μας. Ἡ ἐνότης τοῦ λαοῦ εἶναι ἐκείνη ποῦ θὰ διαψεύσῃ τὰς ἐλπίδας ἐκείνων ποῦ ἐλπίζουν εἰς τὴν κατάρρευσιν τοῦ Κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ. Χρειάζεται νά ἐξασφαλισθοῦν συνθηκαὶ πραγματικῆς ἐνότητος. Ὡς Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων θὰ μπορέσωμεν νά συμβάλωμεν εἰς τὴν ἄμβλυνσιν τῶν παθῶν, θὰ μπορέσωμεν νά συμβάλωμεν εἰς τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν ἀρραγοῦς ἐνότητος. Ὅμιλῶν βέβαια διὰ τὴν ἄμβλυνσιν τῶν παθῶν καὶ τὴν ἐνότητα, οὔτε ἡ ἄμβλυνσις τῶν παθῶν ἐξυπηρετεῖται οὔτε ἡ ἐνότης ἐξυπηρετεῖται χωρὶς τὴν αὐστηρὰν τήρησιν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως.

Ἀπὸ τοῦ θήματος τούτου θὰ ἠθελα νά ἐπαναλάβω ὅτι ὅσοι εἰς τὸ παρελθὸν μεταξὺ τοῦ λαοῦ μας παρεσύρθησαν ἀπὸ ἀγνὰ πατριωτικὰ ἐλατήρια καὶ ὠδηγήθησαν ἀπὸ τοὺς ἐγκεφάλους τῆς συνωμοσίας καὶ τῆς καταστροφῆς εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς καταστροφῆς τῆς Κύπρου ἀλλὰ ἐσυνειδητοποίησαν εἰς τὴν συνέχειαν τὴν πραγματικότητα καὶ τὸ ποῦ τοὺς ὠδήγησαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τοὺς παρέσυραν, αὐτοὶ ἔχουν θέσιν μέσα εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἀγωνιζομένου λαοῦ. Ἐκεῖνοι ὅμως οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νά συμπεριφέρονται ὡς ἐάν νά μὴ ἔχη συμβῆ τίποτε ἀπολύτως εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νά ὑποσκάπτουν τὸ κράτος καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ καὶ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ, θὰ πρέπει νά ὑποστοῦν τὰς συνεπείας καὶ τὸ κράτος ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νά μὴ ὀλιγορῆσῃ εἰς τιαυτάς περιπτώσεις διότι ἡ ὀλιγορία μπροστὰ εἰς τὴν παρανομίαν δὲν συμβάλλει εἰς τὴν ἄμβλυνσιν τῶν παθῶν, εἰς τὴν ἐνότητα, ἀλλὰ συμβάλλει εἰς τὴν ὑπόσκαψιν τοῦ κράτους καὶ εἰς τὴν διάσπασιν τοῦ λαοῦ.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν βασικὴν αὐτὴν προϋπόθεσιν τῆς ἐνότητος τοῦ λαοῦ, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων μπορεῖ καὶ ἔχει χρέος νά διαδραματίσῃ σοβαρὸν ρόλον εἰς τὴν προσπάθειαν ἐπιλύσεως τῶν διαφόρων προβλημάτων ποῦ ἀντιμετωπίζει ὁ τόπος μας. Θὰ συνδράμωμεν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν προσπάθειάν της. Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἔχει τὸ χρέος νά πράξῃ πᾶν τὸ δυνατόν εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς τομεῖς μὲ κύριον στόχον τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ποῦ ἀποτελεῖ ἐπίσης μίαν βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιτυχή ἐκβασιν τοῦ ἀγῶνος μας. Ἡ συνεχὴς οἰκονομικὴ ἀνασυγκρότησις καὶ πρόοδος εἶναι ἀπαραίτητος. Ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος πρέπει νά συνεχισθῇ χωρὶς ἀνάπαυαν. Ἀλλὰ ἀπόλυτα συνδεδεμένη μὲ τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον εἶναι καὶ ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη. Ἡ Βουλὴ ὀφείλει νά μεριμνήσῃ καὶ νά συνδράμῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ ἔργον της πρὸς ἐξασφάλισιν συνθηκῶν κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Ἀπόλυτα συνδεδεμένη μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον εἶναι ἡ ἀντιμετώπισις

τῶν διαφόρων προβλημάτων τῶν διαφόρων τάξεων τοῦ λαοῦ, ἀγροτικῶν, ἐργατικῶν, δημοσιοῦπαλληλικῶν, ἐκπαιδευτικῶν, βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν. Εἶναι τὸ σύνολον καὶ εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ συνόλου τοῦ πλαισίου αὐτοῦ ποὺ ὀδηγεῖ σταθερὰ εἰς τὸν τελικὸν στόχον τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Ταυτόχρονα θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ὀρθὸς καὶ δίκαιος καταμερισμὸς τῶν βαρῶν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν ποὺ ἔφευρεν εἰς τὸν τόπον μας τὸ προδοτικὸν πραξικόπημα καὶ ἡ βάρβαρος εἰσβολὴ καὶ ἐπίσης ὀρθὸς καὶ δίκαιος καταμερισμὸς τῶν βαρῶν διὰ τὸν ἀγῶνα ποὺ ἔχομεν μπροστὰ μας.

Ἐπὶ τῶν πολλῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ τόπος μας. Χωρὶς νὰ χάσωμεν τὴν αἴσθησιν τῶν προτεραιοτήτων, θὰ πρέπει νὰ ἀναπτύξωμεν τὴν δραστηριότητά μας πρὸς κάθε κατεύθυνσιν. Ἐπὶ τῶν πολλῶν καὶ φλέγοντα προβλήματα. Ἰδιαιτέρως φλέγοντα προβλήματα εἶναι σήμερον τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν αἱ πλέον δυσπραγοῦσαι τάξεις τοῦ λαοῦ, ἐκεῖναι ποὺ ὑπέστησαν τὰ περισσότερα, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἰουλίου καὶ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1974. Τὸ θέμα τῆς στεγαστικῆς τῶν προσφύγων. Τὸ θέμα τῆς ἀπασχολήσεως τῶν προσφύγων καὶ τοῦ ὑπολοίπου λαοῦ. Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν φλεγόντων ἀγροτικῶν προβλημάτων, τῶν ἐργατικῶν, τῶν δημοσιοῦπαλληλικῶν καὶ ὄλων τῶν ἄλλων. Ἀποτελοῦν βέβαια κατ' ἀρχὴν ἔργον καὶ εὐθύνην τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἀλλὰ ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία ἔχει καὶ τὴν ἰδικήν της εὐθύνην εἰς τὰ θέματα αὐτά.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων πρέπει νὰ εἶναι ὁ χῶρος ὅπου θὰ συζητῶνται τὰ μεγάλα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ τόπος καὶ ὄχι ὁ χῶρος διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν λεπτομερειῶν.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων, ἡ ὁποία ἔχει λάβει τὴν ἐντολήν της ἀπὸ τὸν λαόν, ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πράξῃ πᾶν τὸ δυνατόν διὰ νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε. Δὲν θὰ συμβάλωμεν μόνον, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸ ἐσωτερικόν, εἰς τὰ θέματα τῆς ἐνότητος καὶ εἰς τὰ θέματα τῆς δημιουργίας συνθηκῶν κοινωνικῆς δικαιοσύνης, πράγματα ποὺ ἀποτελοῦν τὸ ἀναγκαῖον ὑπόβαθρον διὰ τὴν διεξαγωγὴν ἐνός ἐπιτυχοῦς ἀγῶνος. Δὲν ἀναφέρομαι εἰς τὸ θέμα τῆς ἀμυντικῆς θωρακίσεως, διατὶ αὐτὸ δὲν εἶναι θέμα πρὸς δημοσίαν συζήτησιν.

Ἡ Βουλὴ, ὅμως, τῶν Ἀντιπροσώπων ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμβάλῃ καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ Κράτους διὰ τὴν διαφώτισιν τῆς διεθνοῦς κοινῆς γνώμης ἐπὶ τῶν δικαίων τῆς Κύπρου. Ὅχι μόνον θὰ βοηθήσωμεν τὸ κράτος ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ὡς Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων, θὰ διαδραματίσωμεν καὶ τὸν ἰδικὸν μας ρόλον. Πιστεύω ὅτι θὰ μπορέσωμεν, βάσει ἐνός προγράμματος, νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐπαφὴν καὶ νὰ ἐγκαθιδρύσωμεν μίαν στενὴν ἐπαφὴν καὶ συνεργασίαν μὲ τὰ ἀντίστοιχα Κοινοβούλια τῶν διαφόρων Κρατῶν, νὰ καλέσωμεν εἰς τὴν Κύπρον ἐκπροσώπους τῶν Κοινοβουλίων αὐτῶν καὶ ἄλλας προσωπικότητας, καὶ ἡμεῖς νὰ ἀποστείλωμεν εἰς τὸ ἐξωτερικόν ἀντιπροσωπεῖας διὰ νὰ ἐνημερώσωμεν καὶ νὰ διαφωτίσωμεν. Εἶναι πολλοὶ αἱ Κυβερνήσεις ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν γνώμην καὶ τὴν ἀπόφασιν τῶν Κοινοβουλίων των, καὶ εἶναι πολλοὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν οἱ ὁποῖοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος χωρὶς κἄν ἀκόμη νὰ τὸ γνωρίζουν. Καὶ εἶναι πολλοὶ οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος κατὰ τρόπον ποὺ, τοῦλάχιστον, δίδουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν τοῦς ἐνδιαφέρουν αἱ ἐπιπτώσεις ἀπὸ μίαν κακὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν Κυβέρνησιν, μπορεῖ νὰ ἀναλάβῃ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἓνα σημαντικὸν ρόλον. Καὶ μὲ τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κοινοβούλια νὰ ἐγκαθιδρύσωμεν ἐπαφὴν καὶ μὲ τὸ Ἀμερικανικὸν Κογκρέσσον, τὸ ὁποῖον πολλὰς φορὰς ἐπέδειξε κατανόησιν εἰς δυσκόλους στιγμὰς, καὶ πρὸς πᾶσαν ἄλλην κατεύθυνσιν. Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων μπορεῖ νὰ συμβάλῃ εἰς πολὺν μέγαν βαθμὸν εἰς τὴν προσπάθειαν ἐνημερώσεως τῆς διεθνοῦς κοινῆς γνώμης ἐπὶ τῶν δικαίων τῆς Κύπρου.

Πιστεύω ειλικρινά ότι ή Βουλή, ή νέα Βουλή, μπορεί να καταστή ὅπως τήν θέλει ὁ λαός, μία πραγματική αγωνιστική ἑπαλξίς. Πιστεύω ειλικρινά ὅτι ή νέα Βουλή μπορεί να συμβάλῃ εἰς πολύ μεγάλο βαθμόν ὄχι μόνον εἰς τήν ἐπίλυσιν τῶν διαφόρων φλεγόντων προβλημάτων τοῦ τόπου, ἀλλά καί εἰς τήν παγκόσμιον σταυροφορίαν τῆς Κύπρου διά τήν σωτηρίαν της.

Ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητον ὅτι τὸ κύριον στήριγμα τῆς Κύπρου εἰς τὸν σκληρόν της ἀγῶνα εἶναι ή Ἑλλάς. Καμμιά ἀπολύτως ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι ή συμπαράστασις τῆς Ἑλλάδος εἶναι γνησία καί ειλικρινής καί θά εἶναι συνεχής. Ἀκόμη καί πρόσφατα ὁ Πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος κ. Καραμανλῆς ἐπανέλαβε (χειροκροτήματα) πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον, κατὰ τήν πρόσφατον συνάντησίν των, ὅτι ή Ἑλλάς θά ἐξακολουθήσῃ νά ἐνισχύῃ τήν Κύπρον μέχρι τῆς δικαιοσεώς της. Ἡ συμπαράστασις τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, ή συμπαράστασις ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ή συμπαράστασις ὀλοκλήρου τοῦ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἑλληνισμοῦ, ἀποτελοῦν τὸ κύριον στήριγμά μας εἰς τὸν σκληρόν μας ἀγῶνα καί εἰς τὰς δυσκόλους αὐτὰς ὥρας πού περνᾷ ὁ τόπος μας.

Ἡ Βουλή τῶν Ἀντιπροσώπων μπορεί καί πρέπει νά ἐγκαθιδρύσῃ ἰδιαίτερα στενοὺς δεσμοὺς μετὰ τήν Βουλήν τῶν Ἑλλήνων εἰς μίαν προσπάθειαν ὄχι μόνον ἐδραιώσεως τῆς συνεργασίας καί τῶν ἁρμονικῶν σχέσεων μεταξὺ Ἑλλάδος καί Κύπρου ἀλλά καί εἰς μίαν κοινήν προσπάθειαν εἰς τήν παγκόσμιον σταυροφορίαν πού ἔχω ἤδη ἀναφερθῆ διά τήν σωτηρίαν τῆς Κύπρου.

Εἶναι πολλοί, ἀξιότιμοι κ. συνάδελφοι, οἱ ὁποῖοι ἠθέλησαν νά ἐμφανίσουν τήν νέαν Βουλήν κατὰ τὸν τρόπον τὸν ἰδικόν των. Εἶναι πολλοί οἱ ὁποῖοι ἠθέλησαν νά ἐμφανίσουν τήν νέαν Βουλήν ὅτι εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου. Ἡ Βουλή τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κύπρου δὲν εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν οὐδενὸς εἰμὴ μόνον ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος τὴν ἐξέλεξε.

(Χειροκροτήματα)

Εἶναι δυνατόν πολλοὶ νά ἐνοχληθοῦν διότι ή Βουλή τῶν Ἀντιπροσώπων θά διαδραματίσῃ οὐσιαστικὸν ρόλον εἰς τὴν ἐθνικήν μας ὑπόθεσιν. Εἶναι πολλοὶ οἱ ὁποῖοι δυνατόν νά ἐνοχληθοῦν διότι ή Βουλή τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν θά προσφέρῃ περιθώρια διὰ ὑπόσκαψιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους ἢ διὰ διάσπασιν ἢ διὰ διχόνοιαν. Εἶναι πολλοὶ οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νά δημιουργήσουν ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις. Τὰς ἐσφαλμένας αὐτὰς ἐντυπώσεις εὐκόλα θά τὰς διαλύσωμεν. Ἐκεῖνοι πού ἀνησυχοῦν, εἴτε ἐντὸς τῆς Κύπρου εἴτε ἐκτὸς τῆς Κύπρου, ἄς μὴ ἀνησυχοῦν, ἐὰν ἔχουν κατὰ νοῦν τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα τῆς Κύπρου καί τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Οἱ μόνοι πού δικαιολογοῦνται νά ἀνησυχοῦν ἀπὸ τὴν νέαν Βουλήν εἶναι ἐκεῖνοι πού ἠλπίζαν εἰς τὴν κατάρρευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ Μετώπου.

Ἡ Βουλή τῶν Ἀντιπροσώπων ἔχει νά διαδραματίσῃ ἓνα τεράστιον ρόλον. Ἐκπροσωποῦμεν τὸν λαόν. Ὁ λαὸς ἀναμένει πολλά. Τὸ ἔργον εἶναι τεράστιον, δύσκολον καί ποικιλόμορφον. Ἀπὸ μᾶς ἐξαρτᾶται, εἰς μεγάλο βαθμόν, νά τὸ φέρωμεν εἰς αἴσιον πέρας.

Προσωπικά, θά ἠθελα ἐν κατακλειδί, καί πάλιν νά σᾶς εὐχαριστήσω θερμὰ καί νά ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην μετὰ τὴν ὁποίαν μετὰ περιβάλλετε, καί νά δώσω ἀκριβῶς τὴν ἰδίαν ὑπόσχεσιν πού ἔδωσα καί πρὸ τῶν ἐκλογῶν, ὅτι θά ἀναλώσω ὅσας δυνάμεις διαθέτω, μαζί μετὰ σᾶς, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ λαοῦ καί τῆς ἐθνικῆς του ὑποθέσεως.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

(Χειροκροτήματα)

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, Ἀξιότιμοι κύριοι Συνάδελφοι,

Θεωρῶ ὑψίστην δι' ἐμέ τιμὴν νὰ συγχαρῶ ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν τῆς Δημοκρατικῆς Παρατάξεως τὸν κ. Σπύρον Κυπριανοῦ διὰ τὴν ἐκλογὴν του ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Αἰσθανόμεθα ὑπερήφανοι γιατί ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Παρατάξεως ἐξελέγη ὁμόφωνα Πρόεδρος τῆς νέας Βουλῆς.

(Χειροκροτήματα)

Ἐμεῖς οἱ Βουλευτὲς τῆς Δημοκρατικῆς Παρατάξεως εἴμεθα εὐτυχεῖς γιατί βρισκόμαστε σ' αὐτὴ τὴ νέα ἀγωνιστικὴ ἐπαλξὴ κατόπιν τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς καὶ ὕστερα ἀπὸ τὲς ἐκλογές—σταθμὸν στὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας. Ἐχομεν ὅμως πλήρη ἐπίγνωση τοῦ βάρους τῶν εὐθυνῶν μας ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἐμπιστοσύνην μὲ τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς μᾶς περιέβαλε. Δηλοῦμεν ὑπεύθυνα ἀπὸ τὸ βῆμα αὐτό, ὅτι θὰ πράξωμεν πᾶν τὸ δυνατόν γιὰ νὰ ἐκπληρώσωμεν τὲς ὑποσχέσεις τὲς ὁποῖες ἐδώσαμεν πρὸς τὸν λαόν.

Θὰ ἐργασθοῦμεν ἐντονα γιὰ νὰ ἐνισχύσωμεν τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ κράτους Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον στὸ δύσκολο ἔργο του.

(Χειροκροτήματα)

Θὰ συνεργασθῶμεν μὲ τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦν.

Θὰ συνεργασθῶμεν μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἄλλων κομμάτων γιὰ τὴν μεθόδευση τῶν προσπαθειῶν μας γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος καὶ θὰ ἀναλώσωμεν ὅλες μας τὲς δυνάμεις γιὰ τὴν αἰσία ἐκβαση του.

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, Ἀναλαμβάνετε τὴν ἡγεσία τῆς Βουλῆς σὲ μιὰ ἱστορικὴ καμπὴ τῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

Γνωρίζομεν καλῶς τὴν εἰλικρίνεια καὶ τὴν ἐντιμότητά σας. Ἐκτιμῶμεν ἀπεριόριστα τὸν σεβασμὸ σας πρὸς τὴν δημοκρατικὴ διαδικασίαν. Σεβόμεθα τὴν ἀγωνιστικότητά σας καὶ τὴν πείρα σας καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχομεν ὅτι θὰ φέρετε εἰς πέρας τὸ ὑψηλὸν σας ἔργον.

Οἱ Βουλευτὲς τῆς Δημοκρατικῆς Παρατάξεως θὰ συνεργασθοῦν μαζί σας στενῶτα καὶ θὰ σᾶς συμπαρισταθοῦν στὸν μέγιστον δυνατόν βαθμὸν γιὰ νὰ μπορέσωμε νὰ βοηθήσωμε τὸν τόπον μας κατὰ τρόπον θετικὸ καὶ οὐσιαστικόν. Εὐχαριστῶ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, σᾶς συγχαίρουμε θερμὰ γιὰ τὴν ἐκλογὴ σας στὴ θέση τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ἐκφράζουμε τὴν πεποίθησιν, ὅτι τόσοσ ἐσεῖς ἀπὸ τὴ θέση σας, ὅσον καὶ ἐμεῖς ὅλοι ὡς μέλη αὐτοῦ τοῦ Σώματος, θὰ ἀνταποκριθοῦμε ἐπάξια στίς προσδοκίαις τοῦ λαοῦ.

Ἡ νεοεκλεγείσα Βουλὴ εἶναι καρπὸς τῆς πατριωτικῆς, δημοκρατικῆς συνεργασίας. Αὐτὴ τὴν συνεργασία θὰ τὴν συνεχίσουμε καὶ θὰ τὴν ἀναπτύξουμε καὶ μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλὴ γιατί πιστεύουμε ἀκράδαντα πῶς ἐξυπηρετεῖ καλύτερα τὰ ὑψίστα συμφέροντα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου.

Διανύουμε την πιο δύσκολη περίοδο στη μακρόχρονη, πολυκύμαντη ιστορία μας. Δοκιμάστηκαν και δοκιμάζονται όλες οι μεγάλες αρετές του λαού μας. Ποτέ όμως δεν θα κατορθώσουν οι ποικιλώνυμοι έχθροί της Κύπρου να γονατίσουν αυτό τον μικρό αριθμητικά, μα μεγάλο στην ψυχή αγωνιστή λαό μας.

Έρχομαστε σήμερα σαν έντολοδόχοι του λαού, προσκυνητές της μνήμης όλων όσων έδωσαν το πολυτιμώτερο αγαθό του ανθρώπου, τη ζωή τους, στην αντίσταση κατά του εγκληματικού, φασιστικού πραξικοπήματος, και της εισβολής και προέλασης του Τουρκικού Άπτίλα. Γιατί κανείς δεν ενσάρκωσε τις θυσίες έξ' ολοκλήρου στο πρόσωπό του έκμηδενίζοντας τους άλλους. Στην κορυφή της πυραμίδας που σχηματίζουν οι θυσίες τους, οι υπηρεσίες τους και οι μορφές τους, στέκει επιβλητικός και υπέροχος ο αδόουλωτος Κυπριακός λαός.

Η καλύτερη τιμή που θα μπορούσαμε να κάνουμε προς τους νεκρούς μας μαχητές της Κυπριακής ελευθερίας, είναι να εργαστούμε, ν' αγωνιστούμε και στην ανάγκη να θυσιαστούμε για να γίνη το όραμα για το οποίο πολέμησαν και έδωσαν τη ζωή τους πραγματικότητα.

Από το επίσημο αυτό βήμα της Βουλής απευθύνουμε θερμότερη πατριωτική έκκληση προς τον υπέροχο, αδόουλωτο κυπριακό λαό να συσπειρώση ακόμα περισσότερο τις δυνάμεις του σε ένα Πατριωτικό Άπελευθερωτικό Μέτωπο ανεξάρτητα από ιδεολογικές ή πολιτικές διαφορές στο οποίο έχουν θέση όλοι οι πατριώτες εκτός από τους αμετανόητους πραξικοπηματίες και με έπικεφαλής τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπο Μακάριο (Χειροκροτήματα) να συνεχίσουμε και να έντεινουμε την μάχη της Κύπρου, τη μάχη για την αποχώρηση των Τουρκικών και όλων των Ξένων στρατευμάτων από το Κυπριακό έδαφος, την επιστροφή των προσφύγων στις έστίες τους και στις περιουσίες τους, τη διακρίβωση της τύχης όλων των αγνοουμένων και την απελευθέρωση όσων βρίσκονται στη ζωή. Τη μάχη για μια πραγματικά ανεξάρτητη, κυρίαρχη, έδαφικά άκέραιη, αδέσμευτη, δημοκρατική, αποστρατικοποιημένη, εύημεροῦσα και χαρούμενη Κύπρο, στην οποία όλοι οι κάτοικοί της, Έλληνες, Τούρκοι, Αρμένηδες και Μαρωνίτες, θα ζοῦν αδελφωμένοι και πραγματικά εύτυχημένοι.

Εύχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό αξιότιμος Βουλευτής κ. Χατζηδημητρίου.

(Χειροκροτήματα)

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, Συμφωνοῦμεν μαζί σας ότι η έντολή του λαού αφορά την δημιουργία μιας αγωνιστικής Βουλής.

Η νέα Βουλή ανατέλλει μέσα από την τραγωδία του λαού μας ὕστερα από τὰ πραξικόπημα και την εισβολή, μέσα στην προσφυγιά, το δράμα των αγνοουμένων, το πένθος, τον πόνο, την οδύνη, την σκλαβιά. Την συνοδεύουν, ὅμως, και οι έλπίδες για ένα καλύτερο μέλλον.

Κύριος στόχος των έκλογων ἦταν η απομάκρυνση των πολιτικῶν προγεφυρωμάτων. Αυτό ὅμως είναι ένα πρώτο βήμα. Ό αγώνας τώρα αρχίζει οὐσιαστικά. Χρειάζεται να ληφθοῦν αποφάσεις στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, άμυντικό τομέα, που να στηρίζουν τον αγώνα ὅσον καιρό και αν απαιτήσουν οι συνθήκες κατοχής που περνά η πατρίδα μας.

Αυτή ἡ Βουλὴ δὲν καλεῖται νὰ πάρῃ ἀποφάσεις μόνο πάνω στὰ ἐπὶ μέρους θέματα, ὅσον σημαντικά καὶ ἂν εἶναι, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ διαδραματίσῃ ρόλο στὸν καθορισμὸ τοῦ ὀριστικοῦ μέλλοντος τοῦ λαοῦ μας. Γι' αὐτὸ θεωροῦμε ἀπόλυτα ἀναγκαῖο ἀπὸ αὐτὴν τὴν πρώτη συνεδρίαση νὰ δηλώσωμεν ὅτι ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. προτίθεται νὰ ζητήσῃ γιὰ νὰ γραφῇ στὴν ἡμερησία διάταξη τῆς πρώτης κανονικῆς συνεδρίας—ἐργασίας τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα. Τοῦτο ἐπιβάλλουν οἱ διεθνεῖς ἐσωτερικὲς καὶ ἐξωτερικὲς πιέσεις ποῦ χαρακτηρίζουν τὴν σημερινὴ φάση τοῦ Κυπριακοῦ καὶ τὸ ἐπιβάλλει καὶ ἡ προγραμματικὴ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ποῦ παρέχει τὸ ἔδαφος γιὰ πολὺ δημιουργικὸ διάλογο.

Θὰ πρέπει νὰ ἐνημερωθῇ ἡ νέα Βουλὴ καὶ σὲ προέκταση ὁ λαός, ποῦ πάντα καλεῖται νὰ καταθέσῃ τὲς θυσίες, ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἀπὸ τὸν Πρόεδρο Μακάριο, γιὰ ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν σημερινὴ θέση τοῦ προβλήματός μας.

Θὰ πρέπει ἀκόμα νὰ ἐκτεθῇ ἀπὸ μέρους τῶν Κομμάτων ἓνας προγραμματισμὸς γιὰ τὲς ἀποφάσεις ποῦ πρέπει νὰ ληφθοῦν καὶ τὸν συντονισμὸ ποῦ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ γιὰ τὴν προώθηση τοῦ ἀγῶνα γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση καὶ σωτηρία.

Τὰ βλέμματα τοῦ βασανισμένου ἀλλὰ ἡρωϊκοῦ λαοῦ μας στρέφονται πρὸς αὐτὴν τὴν Βουλὴ, μὲ τὴν ἀπαιτήση νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν ἀγῶνα γιὰ ἐλευθερία.

Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα Ε.Δ.Ε.Κ. θὰ προωθήσῃ μὲ συνέπεια τὴ γραμμὴ τῆς πάλης καὶ τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὸν λαὸ καὶ τὸν τόπο καὶ εἶναι πρόθυμο νὰ συνεργασθῇ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση αὐτῆς τῆς γραμμῆς μαζί σας, κ. Πρόεδρε, ὅπως καὶ μὲ ὅλες τὲς πολιτικὲς δυνάμεις.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ ἐπόμενον θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἐκλογή Γραμματέων καὶ Κοσμητόρων τῆς Βουλῆς.

Ἀσκῶν τὸ δικαίωμά μου ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς, βάσει τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 72 τοῦ Συντάγματος, διορίζω τοὺς κ.κ. Σταῦρον Ἀμπίζαν καὶ Λεόντιον Ἱεροδιακόνου ὡς Γραμματεῖς καὶ Κοσμητορας τῆς Βουλῆς καὶ τοὺς παρακαλῶ νὰ λάβουν τὰς θέσεις των.

(Χειροκροτήματα)

(Οἱ κ.κ. Σταῦρος Ἀμπίζας καὶ Λεόντιος Ἱεροδιακόνου ἀνέρχονται καὶ καταλαμβάνουν τὰς θέσεις των ὡς Γραμματεῖς καὶ Κοσμητορες τῆς Βουλῆς).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα διὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρίασις ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Θέμα τῆς προσεχοῦς συνεδρίασεως θὰ εἶναι ἡ Ἐκλογή Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὰ Κόμματα ὅπως μέχρι τῆς προσεχοῦς Τετάρτης ὑποβάλουν ἐγγράφως τὰ ὀνόματα τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐκπροσώπων των μετὰ τῶν ὁποίων ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς θὰ συναντηθῇ διὰ νὰ ἀνταλλάξῃ ἀπόψεις ὡς πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς καὶ τὴν σύνθεσιν τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Καὶ τῶρα κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

(Χειροκροτήματα)

(Ὡρα λήξεως : 4.55 μ.μ.)

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Διαβεβαίωσις ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν.
- (2) Ἐκλογή τοῦ κ. Σπύρου Κυπριανοῦ ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ αἱ ἀγορεύσεις τοῦ Προέδρου καὶ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν κ.κ. Κ. Παπαδημητρίου, Ε. Παπαϊωάννου καὶ Τ. Χατζηδημητρίου.
- (3) Διορισμός τῶν κ.κ. Στ. Ἀμπίζα καὶ Λ. Ἰεροδιακόνου ὡς Γραμματέων καὶ Κοσμητόρων τῆς Βουλῆς.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.09 μ.μ.)

(Ἄρ. 2)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας. Εἶναι ἡ δευτέρα συνεδρία τῆς πρώτης Συνόδου τῆς Γ' Βουλευτικῆς περιόδου.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀπαρτίας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαριστῶ. Τὸ θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας εἶναι ἡ ἐκλογή Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς τῆς Βουλῆς.

Κατόπιν τῶν διαβουλεύσεων πού προηγήθησαν μὲ τοὺς Ἀρχηγούς τῶν ἄλλων Κομμάτων ἐγένετο εἰσήγησις ὅπως τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐπιλογῆς ἀπαρτίσουν ὁ ὑποφαινόμενος ὡς Πρόεδρος καὶ οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Βουλευταί :

Ἄλέκος Μιχαηλίδης,

Χριστόφορος Χριστοφίδης,

Ἄνδρέας Γιάγκου,

Σταῦρος Ἀμπίζας,

Ἐzekίας Παπαϊωάννου,

Ἄνδρέας Φάντης,

Γιάγκος Ποταμίτης,

Βάσος Λυσσαρίδης.

Ἐπὶ τῆς ἀπαρτίας, κύριε Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ; Ἐγκρίνεται.

Κατόπιν παρακλήσεως, ἡ ὁποία ἐγένετο κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος, ὑπεδείχθησαν ὡς Κοινοβουλευτικοὶ ἐκπρόσωποι ἀπὸ μὲν τὴν Δημοκρατικὴν Παράταξιν ὁ κ. Ἄλέκος Μιχαηλίδης, ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ὀμάδα τῆς Ἀριστερᾶς ὁ κ. Ἐzekίας Παπαϊωάννου καὶ ἀπὸ τὴν Ε.Δ.Ε.Κ. ὁ κ. Βάσος Λυσσαρίδης.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας.

Προτοῦ προβῶ εἰς ὠρισμένας ἀνακοινώσεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν, θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Βουλευτάς ἐὰν ὑπάρχη ὅ,τιδήποτε τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελαν νὰ ἐγείρουν.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀπὸ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν, κ. Πρόεδρε, εἶχαμεν ζητήσει τὴν ἐγγραφὴν ἐνὸς θέματος εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς προσεχοῦς συνεδρίας τοῦ Σώματος. Ἔτσι ὑποβάλλω τὴν ἐγγραφὴν θέματος διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν μὲ τὸν τίτλον «Τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα καὶ αἱ προοπτικαὶ του». Οἱ λόγοι ποῦ μᾶς ὤθησαν εἰς τὴν ὑποβολὴν εἰσηγήσεως περὶ ἐγγραφῆς αὐτοῦ τοῦ θέματος εἶναι διὰ νὰ ἐνημερωθῇ τὸ Σῶμα καὶ ὁ λαὸς ἀπὸ τὸν Πρόεδρον Μακάριον καὶ τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν σημερινὴν θέσιν τοῦ προβλήματος καὶ νὰ δημιουργηθοῦν αἱ προϋποθέσεις ἀλληλοενημερώσεως καὶ διαλόγου μὲ τὴν Κυβέρνησιν.

Δεύτερον, διὰ νὰ συζητηθῇ τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα ὥστε ὁσασίδηποτε τυχὸν εἰσηγήσεις ἀπὸ πλευρᾶς Κομμάτων ὑπάρχουν, νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν περαιτέρω χειρισμὸν τοῦ θέματος.

Τρίτον, διὰ νὰ ἀποτελέσῃ καὶ καθοδηγητικὸν ἄξονα εἰς τὴν περαιτέρω πορείαν τοῦ Σώματος ἡ οὐσία τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ νὰ ἀξιολογοῦνται ὅλα τὰ ἐπὶ μέρους θέματα.

Τέταρτον, διὰ νὰ βοηθηθῇ ἡ Βουλὴ ὥστε νὰ διαδραματίσῃ τὸν ὀρθὸν καὶ σημαντικὸν ρόλον ποῦ θὰ πρέπει νὰ διαδραματίσῃ ὡς ἰσοτίμον μέρος μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ τὴν προώθησιν τοῦ Κυπριακοῦ θέματος.

Πέμπτον, θεωροῦμεν ἀναγκαίαν τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς στρατηγικῆς τοῦ ὅλου θέματος καὶ τὴν λήψιν τῶν ἐνδιαμέσων ἀποφάσεων ποῦ χρειάζονται διὰ νὰ θεμελιωθῇ ὁ μακροχρόνιος ἀγῶνας.

Ἐκτον, παραμένουν ἐκκρεμῆ θέματα ἱστορικῆς εὐθύνης, ὅπως τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, ποῦ θὰ πρέπει κάποτε νὰ συζητηθοῦν διὰ νὰ ὀδηγήσουν εἰς ἓν τελικὸν συμπέρασμα διὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ἓνα κλίμα ὑγείας καὶ ὀρθοῦ προσανατολισμοῦ.

Καὶ ἔβδομον, διὰ νὰ μᾶς δοθῇ ἔτσι ἡ εὐκαιρία νὰ τοποθετηθοῦν ὑπεύθυνα τὰ Κόμματα ἐναντι τοῦ προβλήματος καὶ νὰ ἀπαλειφθῇ ὅποιαδήποτε ἐντύπωσης ὅτι αἱ θέσεις μας ἐναντι τοῦ θέματος εἶχαν προεκλογικὴν καὶ μόνον σημασίαν. Θὰ δοθῇ ἔτσι ἡ εὐκαιρία νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἦταν κατευθυντήριοι γραμμὴ ἀγῶνος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἐντιμος Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐκτιμῶ ἀπολύτως καὶ μὲ εὐρίσκει ἀπολύτως σύμφωνον ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος διὰ συζήτησιν ἐν ὅλῳ τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος καὶ ὁμολογῶ ὅτι πράγματι πρέπει νὰ γίνῃ μία μεγίστη προσπάθεια νὰ διαρραγῇ τὸ φράγμα σιωπῆς τὸ ὁποῖον ἀπὸ δεκαεξαετίας ἔχει ἐπιβληθῆ εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὁμοθυμῶς συνηγορῶ ὑπὲρ τῆς ἐγγραφῆς του, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι ἐπειδὴ ἡ νεοεκλεγείσα αὐτὴ Βουλὴ ἀναμένει καὶ ἐνημέρωσιν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐπειδὴ ἅμα τῇ ἐγγραφῇ τοῦ θέματος πρέπει νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά του νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν, δι' αὐτὸ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον εἰσηγητὴν ὅπως ἀναβάλωμεν τὴν ἐγγραφὴν του διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὑπόλοιπα θέματα τὰ ὁποῖα διὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινῆς δὲν παρηκολούθησα ἐν λεπτομερείᾳ πῶς ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς ἔχει κατατάξει καὶ ἱεραρχήσει, θὰ παρεκάλουν ὅπως ἀκολουθηθῇ ἡ δέουσα διαδικασία ἐγγραφῆς θεμάτων ἢ διαλαμβανομένη εἰς τὸ Σύνταγμα, διὰ τῆς ὁποίας

υποβάλλονται ἐν πρὸς ἐν τὰ θέματα τοῦ Βουλευτοῦ ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ τὰ ἐγγράψῃ καὶ οὐχὶ συλλήβδην καὶ ὁμαδικῶς. Κατὰ τὰ ἄλλα δὲν θέλω νὰ παρερμηνευθῇ ἢ παρατήρησίς μου περὶ συζητήσεως τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος, τοῦ πολιτικοῦ θέματος, ἀλλ' ἀπλῶς πρέπει νὰ ἐπιφυλαχθῶμεν νὰ ἐνημερωθῶμεν καταλλήλως ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ κράτους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐγγράφομεν εἶναι ἐν καὶ μόνον, «Τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα καὶ αἱ προοπτικαὶ του». Ὅλα ὅσα ἀνεφέραμεν ἀπλῶς ἀφοροῦν πτυχὰς τοῦ θέματος καὶ εἶναι οἱ λόγοι ποὺ μᾶς ὑπεχρέωσαν εἰς τὴν σχετικὴν εἰσήγησιν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπον ἐγγραφῆς του, ἡ ἐγγραφή τοῦ θέματος δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ Σώματος ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Ἀπεναντίας καθιστᾷ τοῦτο ἀκόμη περισσότερο ἀναγκαῖον νὰ προηγηθῇ ὅποιασδήποτε περαιτέρω συζητήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξι κύριε Πρόεδρε, ὅπως εἶναι γνωστὸν ὑπάρχει ἓνα ὀξύτατον πρόβλημα εἰς τὰς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ Πάφου διὰ τὴν παραλαβὴν τῶν σταφυλῶν. Λόγω τῆς ὀξύτητος τοῦ θέματος θὰ ἠθέλαμεν τὸ θέμα τοῦτο νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας διὰ νὰ τὸ ἐξετάσῃ ἀμέσως καθότι ὑπάρχει κίνδυνος ἀρκετῆ ποσότης σταφυλῶν αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἤδη εἰς τοὺς ἀμπελῶνας καὶ δὲν ἔχουν ἀποκοπῆ, νὰ ἔχουν καταστραφῇ.

Δι' αὐτὸ παρακαλῶ ὅπως τὸ θέμα τοῦτο ἐξετασθῇ ἀμέσως μόλις συσταθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι θὰ καταρτισθῇ Ἡμερησία Διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν. Ἐν πρώτοις θὰ ἠθελα νὰ συμφωνήσω μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Χατζηδημητρίου διὰ τὴν ἐγγραφήν τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον εἰσηγήθη, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἔγνοιαν πλέον ὄχι μόνον τῆς Βουλῆς ἀλλὰ καὶ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ γενικῶς καί, δεύτερον, θὰ ἠθελα πέραν τούτου νὰ εἰσηγηθῶ καὶ τὴν ἐγγραφήν εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίαν, δεδομένου ὅτι θὰ καταρτισθῇ Ἡμερησία Διάταξις τοῦ ἐξῆς θέματος : «Αἱ εὐθῦναι τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ θέμα τῆς καθάρσεως καὶ ἐξυγιάνσεως τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ πῶς προτίθεται νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ θέμα ὡς προκύπτει ἐκ τῆς λαϊκῆς ἐτυμηγορίας».

Αὐτὸ εἶναι ἐν θέμα τὸ ὁποῖον εἶχε συζητηθῇ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1975. Ἡ ἀπελθοῦσα Βουλὴ εἶχεν ὁμοφώνως ἐγκρίνει σχετικὸν ψήφισμα, εἶχαν διατυπωθῇ αἱ ἀπόψεις ὄλων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ Κομμάτων καὶ μέχρι σήμερον δὲν ἔχει γίνεи τίποτε καὶ ὅλα τὰ Κόμματα εἰς τὴν προεκλογικὴν των ἐκστρατεῖαν εἶχαν διακηρύξει τὰς θέσεις των.

Νομίζω ὅτι ἡ λαϊκὴ ἐτυμηγορία ἐπιβάλλει τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τούτου.

Ὡς δεύτερον θέμα διὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, οὕτως ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐργασθῆ ἡ Βουλὴ, θὰ ἤθελα νὰ εισηγηθῶ τὸ ἑξῆς :

«Αἱ ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς προσθήκης καύσεως ὑγραερίου εἰς βενζινοκίνητα ὀχήματα».

Αὐτὰ τὰ δύο θέματα, κ. Πρόεδρε, ἤθελα νὰ εισηγηθῶ νὰ περιληφθοῦν εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πρῶτα ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ παρατηρήσω ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως τάξεως αἱ εισηγήσεις δι' ἐγγραφὴν θεμάτων γίνονται μόνον ὅταν καταρτίζεται ἡ Ἡμερησία Διάταξις.

Αὐτὸ εἶναι σὲ γνῶσιν τῶν παλαιῶν Βουλευτῶν καὶ συνεπῶς θὰ ἔπρεπε νὰ περιμένουμε νὰ ἀναφερθῆ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον ἢ Ἡμερησία Διατάξις τῆς προσεχοῦς συνεδρίας τῆς Βουλῆς καὶ σ' ἐκεῖνο τὸ σημεῖον τῆς διαδικασίας ὅσοι εἶχαν νὰ ὑποβάλουν εισηγήσεις γιὰ θέματα μποροῦσαν νὰ τὰ ὑποβάλουν.

Δεύτερον, πού ἀφορᾷ ἐπίσης θέμα τάξεως ἐφ' ὅσον ἔγινεν εἰσήγησις γιὰ τὴν ἐγγραφὴν ἑνὸς θέματος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσωμεν πρῶτα γιὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ πρώτου θέματος καὶ κατόπιν νὰ ἀκούσωμεν εισηγήσεις γιὰ ἐγγραφὴν ὁποιουδήποτε ἄλλου θέματος. Ἐνῶ, ὅπως ἔγινεν ἀπὸ διαφόρους συναδέλφους πού ἐπῆραν τὸν λόγον, ἐτέθησαν ἀμέσως μπροστὰ εἰς τὴν Βουλὴν τρία ἢ τέσσαρα θέματα χωρὶς νὰ ξεκαθαρίσωμεν ἐὰν δεχόμεστε τὸ ἓνα, ἐὰν δεχόμεστε τὸ ἄλλο καὶ κατόπιν νὰ ἀποφασίσουμεν γιὰ ὅλα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, γιὰ τὴν οὐσίαν τῶν εισηγήσεων πού ἔχουν γίνει, ἀσφαλῶς νομίζω πὼς δὲν ἔχει κανένα ἀπὸ τοὺς Βουλευτὲς πού θὰ εἶχαν ἔνστασιν εἰς τὸ νὰ ἐνημερωθῆ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῶν ἐξελιξέων τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Νομίζουμεν ὅμως ὅτι θὰ πρέπει νὰ γίνῃ πρῶτα ἡ ἐνημέρωσις ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας εἰς τοὺς Βουλευτὲς προτοῦ συζητηθῆ δημοσίως ἓνα τόσον σοβαρὸν θέμα. Ἐκτὸς τούτου ἐκεῖ πού ἀναφέρεται ὁ συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου γιὰ διάλογον μεταξὺ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως, πρέπει νὰ ἔχουμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι ἐὰν καλέσωμεν τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν γιὰ νὰ κάμῃ μίαν κατατόπισιν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, ἡ Βουλὴ δὲν θὰ κάμῃ διάλογον ἀπ' εὐθείας μὲ τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν. Ἀπλῶς θὰ ἀκούσῃ ὁ κ. Ὑπουργός, θὰ ἀποχωρήσῃ μετὰ τὴν ὁμιλίαν του, καὶ οἱ Βουλευτὲς θὰ ἐκφράσουν τὰς δικὰς τοὺς ἀπόψεις. Δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀπ' εὐθείας διάλογος μὲ τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν, ἐὰν κληθῆ ἐδῶ νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα.

Ἡ εἰσήγησίς μας εἶναι ὅτι ἐνῶ ἐκτιμοῦμε πλήρως τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Βουλευτῶν γιὰ ἐνημέρωσις ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, εἰσηγοῦμαστε ὅπως αὐτὴ ἢ ἐνημέρωσις ζητηθῆ νὰ γίνῃ πρῶτα ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὸν τρόπον πού ὁ ἴδιος ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας θὰ θεωρήσῃ καταλληλότερον γι' αὐτὴν τὴν ἐνημέρωσις καὶ μετὰ ἀπὸ τὴν ἐνημέρωσις αὐτὴν θὰ ἀποφασίσουμεν ἐὰν ἐνδείκνυται νὰ ἐγγραφῆ καὶ νὰ συζητηθῆ δημοσίως αὐτὸ τὸ θέμα εἰς τὴν Βουλὴν ἢ ὄχι. Κατὰ τὴν γνώμην μας, πρὸς τὸ παρὸν ἢ εἰσήγησις γιὰ ἐγγραφὴν ἀμέσως τοῦ θέματος αὐτοῦ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ἀνοικτὴν συζήτησιν — καὶ μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ἀναφέρομαι καὶ εἰς τὴν εἰσήγησιν γιὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος πού εισηγήθη ὁ κ. Χριστοφίδης — δὲν ἐνδείκνυται. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Άλλη άποψις; Και θα άπαντήσω εις όλας τας άπόψεις που έξεφράσθησαν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Εις μόν τó πρwτων θέμα θα άπαντήση άσφαλwς ó εισηγητής του θέματος, πwς θέλει να άκολουθηθῆ ή διαδικασία εις τήν έγγραφήν του θέματός του.

"Όσον άφορᾷ όμως τó θέμα του όποίου εισηγήθηκα τήν έγγραφήν, δέν χρειάζεται καμμία ενημέρωσις από τόν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας δεδομένου ότι έγινε τέτοια ενημέρωσις από τόν Πρόεδρον παρόντων όλων των Μελων τῆς Βουλῆς. Ἡ Βουλή εις δύο συνεδρίας, τόν Οκτώβριον του 1975, είχε συζητήσει διεξοδικwς τó θέμα. Μέλη τῆς Βουλῆς είχαν υποβάλει σχετικὰς εισηγήσεις και, όπως άνέφερα και προηγουμένως, όμοφwως ένέκριναν ψήφισμα και είναι κατακεχωρημένον εις τὰ πρακτικά τῆς Βουλῆς. Κατά συνέπειαν πρέπει σήμερα, ύστερα από έν έτος, να επανέλθωμεν και να έξετάσωμεν τί έχει γίνει μέχρι σήμερα και τί καθήκοντα προκύπτουν από ήμᾶς σήμερα wς νέα Βουλή και μάλιστα υπό νέας συνθήκας και με διακηρύξεις καθημερινὰς, να συζητήσωμεν αυτό τó θέμα και επιβάλλεται τó συντομώτερον να γίνη και δέν χρειάζεται οιαδήποτε ενημέρωσις. Δέν φαντάζομαι ότι ó Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας θα έχῃ ένστασιν διά τέτοιαν συζήτησιν δεδομένου ότι είχαν αποφασισθῆ και ώρισμένα πλαίσια και άρχαι διά τήν αντιμετώπισιν του θέματος εις τήν τότε συνάντησιν με τόν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Κατά συνέπειαν επανέρχομαι με τήν εισήγησιν όπως τó θέμα έγγραφῆ και δέν χρειάζεται οιαδήποτε προηγουμένη ενημέρωσις από τόν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Εύχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

"Όσον άφορᾷ τήν έννοιαν τῆς λέξεως «διάλογος» υπάρχει και ή εύρεία έννοια μέσα εις τὰ συνταγματικά πλαίσια που καθορίζει τó Σύνταγμα τῆς Δημοκρατίας.

"Όσον άφορᾷ τήν εισήγησιν διά τήν έγγραφήν του θέματος, δέν τήν βλέπομεν να έρχεται εις σύγκρουσιν με τήν ενημέρωσιν που θα πρέπει και ελπίζομεν ότι θα πραγματοποιηθῆ από τόν Πρόεδρον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Δι' αυτό πιστεύομεν ότι τó θέμα μπορεί να έγγραφῆ και ή συζήτησις να διεξαχθῆ μετά τήν ενημέρωσιν που θα τύχωμεν από τόν Πρόεδρον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θα ήθελα να πw τὰ έξῆς :

Κατ' άρχήν τίθεται θέμα τυπικόν κατά πόσον έν ὄψει του γεγονότος ότι σήμερα εις τήν Ἡμερησίαν Διάταξιν δέν υπῆρχεν άλλο Κεφάλαιον πλὴν του θέματος από έγκρίσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς, είναι δυνατόν κατά τήν σημερινήν συνεδρίαν να αποφασισθῆ ή έγγραφῆ θεμάτων.

Ἐν τούτοις πιστεύω ότι είναι δυνατόν εάν ή Βουλή είναι σύμφωνος. Ἡ άποψίς μου είναι ότι εάν ή Βουλή είναι σύμφωνος, είναι δυνατόν να έγγραφoῦν θέματα από σήμερα ανεξαρτήτως του πότε θα γίνη ή θα πραγματοποιηθῆ ή συζήτησις των θεμάτων αὐτων.

Υπάρχει ἡ ἐξῆς διεζευκτικὴ λύσις. Ἡ μία λύσις εἶναι νὰ ὀλοκληρώσω-
 μεν τὴν συζήτησιν καὶ νὰ λάβωμεν ἀπόφασιν σήμερον ὡς πρὸς τὴν ἐγγρα-
 φὴν τῶν θεμάτων ποῦ ἀνεφέρθησαν καὶ ἡ ἄλλη εἰσηγήσις εἶναι ἡ ἐγγραφή
 τῶν θεμάτων νὰ ἀποφασισθῇ κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος
 ὁπότε θὰ ὑπάρχη καὶ ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τὸ ἀνάλογον κεφά-
 λαιον. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ Σῶμα νὰ ἀποφασίσῃ πῶς προτίθεται νὰ ἐνεργή-
 σῃ καὶ ποίαν διαδικασίαν ἐπιθυμῇ νὰ ἀκολουθήσῃ. Προσωπικὰ δὲν ἔχω
 καμμίαν ἐνστάσιν νὰ ἀκολουθηθῇ ἡ α ἢ ἡ β διαδικασία. Τώρα εἰς ὅ,τι ἀφο-
 ρᾷ τὰ θέματα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τὰ ὁποῖα ἠγέρθησαν, θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω
 τὴν ἄποψιν ὅτι θὰ ἠμποροῦσε — καὶ ἐπ' αὐτοῦ βεβαίως ἐπαφίεται εἰς τὴν
 Βουλὴν νὰ ἀποφασίσῃ — νὰ ἐγγραφῇ ἢ νὰ συζητηθῇ ἡ ἐγγραφή ἑνὸς θέ-
 ματος ἀλλὰ νὰ μὴ πραγματοποιηθῇ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος αὐτοῦ πρὸ
 τοῦ χρόνου τὸν ὁποῖον θὰ κρίνῃ ἡ Βουλὴ κατάλληλον, ἰδιαίτερα εἰς ὅ,τι
 ἀφορᾷ τὰ σοβαρὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἠγέρθησαν.

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς ἐγγραφῆς τοῦ Κυπριακοῦ τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ὁ
 κ. Χατζηδημητρίου, μεγάλην σημασίαν κατὰ τὴν ἄποψιν μου δὲν ἔχει ἐάν
 θὰ ἐγγραφῇ σήμερον ἢ ἐάν θὰ ἐγγραφῇ τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα. Σημα-
 σίαν ἔχει τὸ γεγονός ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν νὰ διεξαχθῇ ὀποιαδήποτε συζήτησις
 ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἢ νῆα Βουλὴ τύχη μιᾶς πλήρους, εἰ δυνατόν,
 ἐνημερώσεως ἀπὸ μέρους τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους ἐπὶ τῶν τελευταίων
 ἐξελίξεων τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Οὔτε θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διεξαχθῇ
 ὀποιαδήποτε συζήτησις χωρὶς νὰ ἐνημερωθῇ τὸ Σῶμα ἐπὶ τῶν ὄσων συνέ-
 βησαν, ὄχι μόνον προσφάτως, ἀλλὰ ἴσως καὶ ἐπὶ ὠρισμένων ἀκόμη παλαιο-
 τέρων θεμάτων ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἐνημέρωσις.

Ἀναφέρομαι εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ κ. Φάντη καὶ ἀρχίζω ἀπὸ τὸ ἐν
 θέμα τὸ ὁποῖον ἠγέρθη, θὰ ἤθελα εἰσηγήσεις συγκεκριμένας ἐπὶ τοῦ πῶς
 θὰ πρέπει κατὰ τὴν γνώμην σας νὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή τῶν θεμάτων, ἢ συζή-
 τησις, ἂν θέλετε, ἐπὶ τῆς ἐγγραφῆς τῶν θεμάτων. Τὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖον
 τίθεται εἶναι νὰ προχωρήσωμεν κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν εἰς τὴν συζή-
 τησιν διὰ τὴν ἐγγραφὴν ἢ μὴ ἐνὸς ἐκάστου τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἠγέρθη-
 σαν ἢ ὄχι καὶ διατί; Θὰ ἤθελα συγκεκριμένας εἰσηγήσεις.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

ἌΕ, κύριε Πρόεδρε, μὲ ὄλον τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸ Προεδρεῖον, θὰ ἤθε-
 λα νὰ πῶ τὰ ἐξῆς :

Βεβαίως πολὺ ὀρθῶς παρατηρήσατε ὅτι δὲν ὑπάρχουν θέματα ἐπὶ τῆς
 σημερινῆς Ἡμερησίας Διατάξεως. Ἀλλὰ ὑπάρχει τὸ μέγα θέμα τῆς καταρ-
 τίσεως τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῆς ἐπομένης συνεδρίας. Ὄταν θὰ
 εἰσέλθετε εἰς αὐτὸ τὸ Κεφάλαιον κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς Ἡμερησίας
 Διατάξεως διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν, τότε μὲ τὴν σειρὰν τοῦ ἑκαστοῦ
 τῶν θεμάτων θὰ λάβῃ τὴν θέσιν του καὶ θὰ γίνῃ καὶ ἡ δέουσα συζήτησις,
 ἐάν ἀκολουθήσωμεν ἀκριβῶς τὰ συνταγματικὰ πλαίσια καὶ θέσμια.

Ἐπομένως ἐγὼ θὰ ἐπρότεινα μὲ ὄλον τὸν σεβασμὸν νὰ ἀρχίσωμεν τὸν
 καταρτισμὸν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ἐάν ἔχη ἐξαντληθῇ τὸ θέμα διὰ
 τὸ ὁποῖον ἐκλήθημεν σήμερον ἐνταῦθα. Νὰ εἰσελθῶμεν εἰς τὸν καταρτι-
 σμὸν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν ἀρχίζοντες
 ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον Α καὶ καταλήγοντες εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, τὸ ὁποῖον
 εἶναι τὸ Κεφάλαιον τῆς ἐγγραφῆς θεμάτων. Τότε θὰ ἐγγράψωμεν ἢ δὲν
 θὰ ἐγγράψωμεν τὰς προτάσεις, εἰσηγήσεις, περὶ τῶν θεμάτων διὰ τὰ ὁποῖα
 ἐγένετο ὁ λόγος.

Δι' αὐτὸ θὰ παρακαλέσω, ἐάν τοῦτο ἐξυπηρετῇ, καὶ ἔτσι πρέπει νὰ γίνῃ,
 νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν ὀρθὴν διαδικασίαν τοῦ καταρτισμοῦ τῆς ἐπομένης
 Ἡμερησίας Διατάξεως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ἐάν ὑπάρχη ὁμοφωνία ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως αὐτῆς τοῦ κ. Παρασκευαΐδη, μπορεί νὰ ἀκολουθηθῆ αὐτὴ ἡ διαδικασία καὶ ἡ εἰσήγησις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ὅπως κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τοῦ Σώματος ἡ Ἡμερησία Διάταξις εἶναι ἡ ἐξῆς :

Κεφάλαιον Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Καὶ τὸ Κεφάλαιον Δ σχετικὰ μὲ τὴν ἐγγραφὴν θεμάτων.

Εἰσήγησις ἐπίσης ὑπάρχει ὅπως εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς προσεχοῦς συνεδρίας ἐγγραφῆ καὶ τὸ σημεῖον, διότι πρόκειται περὶ ἀνακοινώσεως, δὲν πρόκειται περὶ θέματος πρὸς συζήτησιν, ποῦ θὰ ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς συνθέσεως τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ ἀναλάβῃ ἀπὸ σήμερον ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς.

Εἴμεθα σύμφωνοι ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῆς προσεχοῦς συνεδρίας ἢ ὑπάρχει ὁποιαδήποτε παρατήρησις;

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Μίαν ἐρώτησιν, κ. Πρόεδρε.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον περὶ Νομοθετικῆς Ἔργασίας, ὑπάρχουν Νομοσχέδια ἔτοιμα πρὸς συζήτησιν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐξ ὧν γνωρίζω ἔτοιμα πρὸς συζήτησιν ὄχι, ἀλλὰ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξουν Νομοσχέδια, ἐν τῷ μεταξύ, ἐάν ἀρχίσῃ ἡ ἐργασία σύντομα τῶν Ἐπιτροπῶν.

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ὀργανωτικὴ διάρθρωσις τῆς Βουλῆς δὲν ἐγένετο. Νὰ γίνῃ ἡ ὀργανωτικὴ διάρθρωσις τῆς Βουλῆς, διότι ἐν θέμα τὸ ὁποῖον θὰ συζητηθῆ θὰ παραπεμφθῆ βέβαια εἰς μίαν Ἐπιτροπὴν. Νομίζω ὅτι βεβαιωμένα ἐγείρεται τὸ ζήτημα ἐγγραφῆς θεμάτων. Νὰ κάμωμεν πρῶτα τὴν ὀργανωτικὴν διάρθρωσιν τῆς Βουλῆς καὶ ἔχομεν χρόνον νὰ ἐγγράψωμεν θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως εἶναι σωστὴ ἡ παρατήρησις. Τώρα μπορεί νὰ γίνῃ ἕνας συγκεκρισμός διότι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, αὐστηρῶς ὁμιλοῦντες, κανονισμοὶ δὲν ὑπάρχουν, ἀλλὰ καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξουν τὸ ταχύτερον δυνατόν. Δι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔργα τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἀνατεθῆ τὸ ἔργον. Ἀλλὰ ἀσφαλέστατα θὰ ὑπάρχῃ σωρεία θεμάτων τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ παραπεμφθοῦν εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς αἱ ὁποῖαι θὰ σχηματισθοῦν ἐν τῷ μεταξύ, πέραν δὲ τοῦ νομοθετικοῦ ἔργου μπορεί αἱ Ἐπιτροπὰὶ νὰ ἐπιληφθοῦν καὶ ἄλλων θεμάτων, σωρείας θεμάτων, ἀλλὰ μπορεί ἡ Βουλὴ, κατὰ τὴν κρίσιν μου, ἐάν ἐπιθυμῆ, νὰ ἐγγράψῃ καὶ θέματα πρὸς συζήτησιν τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι γενικώτερας φύσεως καὶ τὰ ὁποῖα δὲν σημαίνει κατ' ἀνάγκην ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθοῦν πρωτίστως εἰς Ἐπιτροπὰς.

Λέγων αυτό δὲν σημαίνει ὅτι διαφωνῶ. Συμφωνῶ ἀπολύτως ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῆ ἡ ὀργάνωσις τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ ἤθελα νὰ καταλήξω εἶναι τὸ ἐξῆς : Ὡς πρὸς τὸ Κεφάλαιον Δ, ἐφ' ὅσον τώρα ἀντιλαμβάνομαι ὅτι μπορούμεν νὰ πάρωμεν ὡς δεδομένον, ὅτι κατελήξαμεν ὡς πρὸς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς προσεχοῦς συνεδρίας, πού εἶναι καὶ ἡ ἀναφορά, νομίζω, τοῦ κ. Μαυρονικόλα σχετικά μὲ τὴν ἐγγραφὴν θεμάτων, ὑπάρχουν δύο τρόποι κατὰ τὴν κρίσιν μου. Ὁ ἓνας τρόπος εἶναι ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος καὶ ἡ συζήτησις του τὴν κατάλληλον στιγμὴν βάσει ἀποφάσεως τῆς ἰδίας τῆς Βουλῆς ἢ ἡ μὴ ἐγγραφὴ του καὶ ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐγγραφῆς του.

Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀκολουθηθῆ μία διαδικασία κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ ἐκφρασθοῦν ὑπὲρ ἢ κατὰ ἀπόψεις διὰ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἐγίναν ἤδη εισηγήσεις, ὄχι ὡς πρὸς τὴν συζήτησιν ἢ μὴ. Δὲν ἀναφέρομαι εἰς τὸν τρόπον ἐγγραφῆς των καὶ ὡς πρὸς τὸ πότε θὰ ἐγγραφοῦν.

Ἐγὼ θὰ ἔκαμνα τὴν εἰσήγησιν, ἐὰν αὐτὸ θὰ ἐβοηθοῦσε, ἀναφερόμενος πρῶτα ἀπ' ὅλα εἰς τὸ γενικὸν θέμα, τὸ Κυπριακόν, τὸ ὅποιον εἰσηγήθη ὁ κ. Χατζηδημητρίου, ὅπως γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος, δὲν θὰ τεθῆ ὅμως εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς προσεχοῦς συνεδρίας προτοῦ τὸ Σῶμα εἶναι ἱκανοποιημένον ὅτι ἔχει πλήρως ἐνημερωθῆ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ αἰσθάνεται ὅτι εἶναι ἡ στιγμὴ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα. Εἶναι μία εἰσήγησις.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, διὰ νὰ δοθῆ τέλος εἰς τὴν ὄλην συζήτησιν, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ κάμω μίαν εἰσήγησιν. Κατ' ἀρχὴν ἐπειδὴ εἶχατε ζητήσῃ νὰ ἐκφρασθοῦν ἀπόψεις, δι' αὐτὸ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος εἰσηγήθη τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος καὶ ἠκολούθησε καὶ ἄλλη εἰσήγησις δι' ἐγγραφὴν θέματος. Ὅμως διὰ νὰ διευκολυνθῆ ἡ Ἡμερησία Διάταξις, θὰ εἰσηγοῦμην ὅπως τὴν προσεχῆ Πέμπτην, ὅτε θὰ ἀνακοινωθῆ ἡ σύνθεσις τῶν Ἐπιτροπῶν, τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἔχομεν εἰσηγηθῆ τόσον ἐγὼ ὅσον καὶ ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἐπανατεθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν οὕτως ὥστε νὰ ληφθῆ ἀπόφασις διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ καὶ ἅμα τῇ ἐγγραφῇ των ὁπωσδήποτε θὰ ὑπάρξῃ καὶ συζήτησις καὶ δὲν θὰ ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις ἐφ' ὅσον θὰ ἔχουν περιληφθῆ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διαφωνῶ καὶ πάλιν μὲ τὴν εἰσήγησιν ἀλλὰ ὑπάρχει μία οὐσιώδης διαφορὰ. Ὑπάρχουν ὠρισμένα θέματα, ἐὰν ἀντελήφθην ὀρθῶς, διὰ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐνδιαφέρει πρῶτίστως πρὶν ὑπάρξῃ ὁποιαδήποτε συζήτησις ἐντὸς τῆς Βουλῆς νὰ ὑπάρξῃ ἐνημέρωσις τῆς Βουλῆς. Ἡ ἐνημέρωσις τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος, ἐπὶ παραδείγματι, θὰ γίνῃ τὴν προσεχῆ Πέμπτην ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους εἰς σύσκεψιν μαζί του καὶ ἡ ἐπομένη ἐπομένως συνεδρία τῆς Βουλῆς θὰ προηγηθῆ καὶ πάλιν τῆς συναντήσεως μὲ τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους.

Ἐπομένως τὴν προσεχῆ Πέμπτην θὰ συζητῶμεν ἐδῶ ἀκριβῶς τὰ ἴδια πράγματα προτοῦ ἀκόμη συναντηθῶμεν μὲ τὸν Μακαριώτατον.

Τώρα ἀναφέρομαι εἰδικὰ εἰς τὰ θέματα διὰ τὰ ὁποῖα ὀμιλοῦμεν ὅτι χρειάζομεθα πρῶτα τὴν ἐνημέρωσιν.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐγὼ εἰσηγοῦμαι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δὲν ξέρω ἐὰν ἐπαναλαμβάνω, εἶναι ὅτι ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναμένωμεν τὴν ἐπομένην συνεδρίαν διὰ νὰ συζητήσωμεν τὴν ἐγγραφὴν θεμάτων ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπῆρξε

παράκλησις ιδιαίτερος νά ἐγερθῆ αὐτό τὸ θέμα, δὲν εἶχα κανένα δικαίωμα πιστεύω νά ἀποκλείσω αὐτὸ τὸ θέμα ἀπὸ τοῦ νά ἐγερθῆ. Προσπαθοῦμεν ἀπλῶς νά εὐρῶμεν τὴν κατάλληλον μέθοδον διὰ νά τὸ ἀντιμετωπίσωμεν.

Μπορεῖ, ἐάν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Χριστοφίδη, νά γίνῃ τὸ ἐξῆς. Νά συζητηθῆ τὸ θέμα τῆς ἐγγραφῆς τοῦλάχιστον αὐτῶν τῶν θεμάτων ποῦ ἀνεφέρθησαν ποῦ ἀφοροῦν εἰς τὸ Κυπριακὸν μετὰ τὴν συνάντησιν μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἐάν ὑπάρχῃ συμφωνία ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀποδεχόμεθα τὴν πρότασίν σας νά ἐγγραφῆ ἀλλὰ νά συζητηθῆ μετὰ ἀπὸ τὴν ἐνημέρωσιν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν σύστασιν πρῶτον τῶν Ἐπιτροπῶν κατὰ μετὰ τὴν ἔναρξιν συζητήσεων, δὲν νομίζομεν ὅτι ἐμπίπτει τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς συστάσεως ὅποιασδήποτε Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπιμονὴ νά ἐγγραφῆ τὸ θέμα προτοῦ ἐνημερωθῆ τὸ Σῶμα, ὀφείλεται εἰς βιασύνην μερικῶν ἐντίμων συναδέλφων νά φανοῦν πρῶτοι ὅτι τὸ ἐνέγραψαν. Ἡμεῖς δηλώνομεν ὅτι δὲν θὰ βιασθοῦμεν νά τὸ ἐγγράψωμεν πρῶτοι. Διότι ἐκεῖνο ποῦ κυρίως μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι νά ἐνημερωθῆ τὸ Σῶμα καὶ νά κάμῃ συζητήσιν ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος στηριγμένην ἐπὶ τῆς ἐνημερώσεως.

Ἐν πόσῃ περιπτώσει δηλῶ ὅτι δὲν θὰ βιασθῶμεν νά τὸ ἐγγράψωμεν πρῶτοι. Ἄς μὴ φοβοῦνται μερικοὶ συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν ὀφείλεται καθόλου εἰς βιασύνην οὔτε εἰς διάθεσιν πρωτοκαθεδρίας πάνω στοῦ θέμα. Ἀντίθετα ὀφείλεται εἰς τὴν προσπάθειαν νά λήξῃ ἓνα τυπικὸν σημεῖον ποῦ ἀπορῶ διατί διατηρεῖται ἀνοικτόν, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νά εἶχε κλείσει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς χωρὶς περαιτέρω συζητήσιν, δεδομένου ὅτι ἀπεδέχθημεν τὴν ἀρχὴν νά ἐνημερωθῆ πρῶτα τὸ Σῶμα καὶ μετὰ νά ἀκολουθήσῃ συζήτησις.

Δεύτερον ἡ ἐνημέρωσις τῆς ὁποίας θὰ τύχῃ τὸ Σῶμα, δὲν θὰ σημάνῃ καὶ λήξιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Ἀντίθετα, πιθανῶς νά μᾶς δημιουργήσῃ σκέψεις διὰ εὐρύτεραν συζητήσιν τοῦ προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαῖδης :

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιε κ. Πρόεδρε, αὐτὴ ἡ Βουλὴ λειτουργεῖ ἐπὶ τῇ θάσει ὠρισμένης συνταγματικῆς διαδικασίας. Καὶ ἡ διαδικασία ἔχει οὕτω πως : Ὁ ὀρθόδοξος τρόπος εἶναι ὅτι οὐδεὶς δεσμεύει τὴν Βουλὴν αὐτὴν νά ἐγγράψῃ ἢ νά ἀκο-

λουθήση ή να μή συζητήση ή να συζητήση προκαταρκτικῶς ή να ἀναλάβη τὴν δέσμευσιν αὐτὴν ὅτι θὰ ἐγγράφη καὶ θὰ συζητήση ἀκολούθως τὸ θέμα αὐτό. Ἡ ὀρθόδοξος διαδικασία εἶναι ἡ ἐξῆς :

Κεφάλαιον Δ : Εἰσηγεῖται ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος τὴν ἐγγραφὴν ἐνὸς θέματος. Ἐγὼ ἐπιμένω μᾶλλον εἰς τὴν διαδικασίαν καὶ δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς ἀντιδικίαν. Ἡ διαδικασία εἶναι οὕτω πως : Ὑπέβαλεν εἰσηγήσιν περὶ ἐγγραφῆς ἐνὸς θέματος. Ὑπεβλήθη μία τροπολογία ἀναβολῆς τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος αὐτοῦ δι' ὠρισμένους εἰδικούς λόγους.

Ἐπομένως ὁ ὀρθόδοξος τρόπος, καὶ αὐτὸν νομίζω δεόν να ἀκολουθήσῃ ἡ Βουλὴ, εἶναι αὐτός : Τίθεται πρὸς συζήτησιν καὶ ψηφοφορίαν ἡ τροπολογοῦσα πρότασις τῆς ἀναβολῆς καὶ ἂν ἡ ἀναβολὴ γίνῃ ἀποδεκτὴ, τότε ἀσφαλῶς θὰ γίνῃ ἀναβολὴ ἐγγραφῆς τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ἐὰν δὲν γίνῃ δεκτὴ, ἡ Βουλὴ θὰ ψηφίσῃ περὶ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος ἢ οὐχί. Οὐδεὶς ἄλλος τρόπος ὑπάρχει προδεσμεύσεως τῆς Βουλῆς αὐτῆς να ἀναλάβῃ οἰανδήποτε ὑποχρέωσιν ἢ ὅποια θὰ τὴν ὑποχρεώσῃ να ἐγγράψῃ, να μή ἐγγράψῃ, να ἀναβάλλῃ, να συζητήσῃ, να μή συζητήσῃ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πέραν ἀπὸ τὸ θέμα διαδικασίας τὸ ὁποῖον ἐθίξεν ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Παρασκευαΐδης, μὲ τὸ ὁποῖον συμφωνῶ πλήρως, θὰ ἤθελα ἐπίσης να ὑποδείξω ὡς θέμα διαδικασίας ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐγγραφῆς ἐνὸς θέματος, δὲν διεξάγεται διάλογος μεταξὺ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ ἐνὸς ἐκάστου Βουλευτοῦ πού ἐκφράζει γνώμην. Ἡ κανονικὴ διαδικασία εἶναι ὅτι εἰς Βουλευτῆς εἰσηγεῖται ἐν θέμα, ἐκφράζονται ἀπόψεις ἀπὸ διαφόρους ἄλλους, κυρίως ἐκείνους πού θέλουν να πρωτολογήσουν, καὶ κατόπιν ὁ εἰσηγητὴς συνοψίζει τὰς ἀπόψεις τοῦ ἀπαντῶν συναλκὰ εἰς ὅλους χωρὶς να διεξάγῃ διάλογον τῶρα μὲ τὸν κ. Ζιαρτίδην, μετὰ μὲ τὸν κ. Παρασκευαΐδην, καὶ ὕστερα μὲ κάποιον ἄλλον ἐντιμον συνάδελφον.

Πέραν τούτου θὰ ἤθελα ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος να πῶ τὸ ἐξῆς : Ὅρθως ἔχετε θέσει τῶρα τὸ θέμα ὅτι ἐνώπιόν μας ἔχομεν να ἀποφασίσωμεν κατὰ πόσον θὰ δεχθῶμεν τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος τῶρα, ἀνεξαρτήτως τοῦ πότε θὰ συζητηθῇ. Ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι δὲν ἐξυπηρετεῖται κανένας χρήσιμος σκοπός, καὶ ὅταν λέγω «ἡ γνώμη μου», ἐννοῶ τῆς Κοινοβουλευτικῆς μας ομάδος. Δὲν ἐξυπηρετεῖται κανένας χρήσιμος σκοπός να ἐγγράψωμεν τῶρα θέμα ἀπλῶς διὰ να παραμείνῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν χωρὶς να ἔχωμεν γνώσιν ἢ χωρὶς να ἀποφασίζωμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πότε να τὸ συζητῶμεν. Διότι ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ Βουλὴ δεχθῇ τὴν εἰσηγήσιν να ἐγγράψῃ τὸ θέμα, ὅπως τὸ εἰσηγεῖται ὁ κ. Χατζηδημητρίου, «Τὸ Κυπριακὸν καὶ αἱ προοπτικαὶ του» καὶ ἡμεῖς, ἡ Βουλὴ ἢ ἰδίᾳ, δὲν καθορίσῃ πότε θὰ συζητηθῇ. . . .

Ἐχετε πεῖ, κ. Πρόεδρε, ὅτι τὴν ἐρχομένην Πέμπτην ἔχει διευθετηθῆ ἤδη ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δεχθῇ τοὺς Βουλευτὰς δι' ἐνημέρωσιν. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ θέματος, καὶ ἐὰν ἐγγράφῃ τῶρα, ὅπως δὴποτε δὲν μπορεῖ να γίνῃ τὴν ἐρχομένην Πέμπτην. Κανεὶς δὲν ἔρει ἐὰν ἀπὸ τὴν ἐνημέρωσιν πού θὰ ἔχωμεν τὴν ἐρχομένην Πέμπτην θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ συζήτησις τοῦ τὴν μεθεπομένην Πέμπτην. Τότε πρὸς τί να ἐγγράψωμεν τὸ θέμα; Ἀπλῶς διὰ να ὑπάρχῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν θέμα «τὸ Κυπριακὸν καὶ αἱ προοπτικαὶ του», καὶ να γράψωμεν εἰς τὸν τύπον ὅτι ἐνεκρίθη ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος «Τὸ Κυπριακὸν καὶ αἱ προοπτικαὶ του» ἀλλὰ ἄγνωστον πότε θὰ συζητηθῇ;

Νομίζω ότι «αυσταρισμένη» δουλειά της Βουλής θα είναι να περιμένωμεν, ἂν δεχώμεθα ὅλοι τὴν ἀρχὴν ὅτι ἂν τὸ ἐγγράψωμεν τώρα δὲν θὰ τὸ συζητήσωμεν εἰς τὴν προσηχῆ συνεδρίαν ἀλλὰ θὰ ἀποφασίσωμεν ἀργότερα πότε θὰ τὸ συζητήσωμεν, νὰ δεχθῶμεν τὴν ἀποψιν ὅτι, ἀφοῦ ἐνημερωθῶμεν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας τὴν ἐρχομένην Πέμπτην, ἂν οἰσδῆποτε μετὰ τὴν ἐνημέρωσιν ἔχη τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ συζήτησις δι' αὐτὸ ἢ οἰονδῆποτε ἄλλο θέμα, νὰ τὸ εἰσηγηθῆ εἰς τὴν μεθεπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ Δ Κεφάλαιον πού θὰ γίνωνται εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἐγγραφὴν θεμάτων εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ ἡ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσῃ ἂν τὸ δέχεται ἢ ἂν δὲν τὸ δέχεται. Ὅχι νὰ θέτετε τὸ Ζήτημα «νὰ τὸ ἐγγράψωμεν ἀλλὰ νὰ ἀφήσωμεν ἐκκρεμές τὸ πότε θὰ συζητηθῆ». Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ μὴ ἐγγραφῆ τώρα θέμα διὰ τὸ ὅποιον δὲν εἴμεθα ἔτοιμοι ὡς Βουλὴ νὰ εἰσέλθωμεν ἀμέσως καὶ εἰς τὴν συζήτησίν του εἰς τὴν προσηχῆ συνεδρίαν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα δὲν μπορεῖ νὰ συζητηθῆ τὴν ἐρχομένην Πέμπτην, ὅπωςδῆποτε, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ἔχη ἐνημερωθῆ ἤδη τὸ Σῶμα ἀπὸ τὸν Πρόεδρον Μακάριον.

Ἐπομένως, ἂν μετὰ τὴν ἐνημέρωσιν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον θὰ ἠθέλαμεν νὰ συζητήσωμεν αὐτὸ τὸ θέμα, τότε μπορεῖ νὰ ἐγγραφῆ τὴν ἐπομένην Πέμπτην καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ συζήτησις. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης :

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω τὴν ἀποψιν ὅτι τὸ θέμα δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐγγραφῆ ὑπὸ τὸν τίτλον ὑπὸ τὸν ὅποιον προτείνεται : «Τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα». Εἶναι γενικὸν καὶ πολὺ ἀόριστον θέμα καὶ δὲν θὰ προέκυπτε κανένα ὄφελος ἀπὸ τὴν συζήτησίν του.

Τὸ θέμα, ὅπως ἐγγράφεται, περιλαμβάνει ὅλα τὰ θέματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, πού δὲν εἶναι ἓνα θέμα, ὅλα τὰ θέματα τῶν μορφῶν λύσεως πού μποροῦν νὰ δοθοῦν εἰς τὸ Κυπριακόν, τὸ θέμα τῶν διαπραγματεύσεων, τὸ θέμα τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν, τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου, τὸ θέμα τῆς καθάρσεως, ὅπωςδῆποτε, τὸ θέμα τοῦ οἰκονομικοῦ μετώπου, τὸ θέμα τῆς ἐπιβιώσεως, τὸ θέμα τῆς ἀμυντικῆς θωρακίσεως καὶ πολλὰ - πολλὰ ἄλλα θέματα.

Ἐἶναι φρόνιμον διὰ μίαν Βουλὴν νὰ ἀρχίσῃ συζητοῦσα ὅλα τὰ θέματα τὰ ὅποια ὑπάρχουν εἰς τὸν τόπον κάτω ἀπὸ ἓνα τίτλον καὶ ἕκαστος ὁμιλητῆς νὰ ἀνεβαίη εἰς τὸ βῆμα καὶ νὰ παίρῃ ἓνα μέρος αὐτῶν τῶν θεμάτων; Ἄλλα πού πρέπει νὰ συζητηθοῦν καὶ ἄλλα πού κατ' οὐδένα λόγον δὲν πρέπει νὰ συζητηθοῦν εἰς τὸ παρὸν στάδιον — ὅλα τὰ θέματα τὰ ὅποια, ὅπως ὀρθὰ εἶπεν ὁ εἰσηγητής, δὲν μποροῦν νὰ σταλοῦν καὶ εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς ἢ πρέπει νὰ σταλοῦν εἰς πολλὰς Ἐπιτροπὰς, θέματα διὰ τὰ ὅποια πρέπει νὰ ὑπάρῃ εἰδικὸς διάλογος μέσα εἰς τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον καὶ μὲ διαφόρους Ὑπουργούς.

Ἐγὼ προσωπικὰ νομίζω, διότι δὲν ἔχω συζητήσῃ τὸ θέμα μὲ τὴν Κοινοβουλευτικὴν μου Ὁμάδα, ὅτι ἓνα τόσο πλατὺ θέμα δὲν ἐνδείκνυται νὰ ἐγγραφῆ. Ἐάν θέλωμεν νὰ συζητήσωμεν εἰδικὰς πλευρὰς τοῦ Κυπριακοῦ,

νά ἀποφασίσωμεν ποῖα ἀπὸ αὐτὰς ἐνδείκνυται νά ἐγγραφοῦν σήμερον καὶ νά συζητηθοῦν διεξοδικά καὶ ἐπωφελῶς ἔτσι πού νά ὑπάρξη πραγματικά διάλογος καὶ νά βοηθηθῆ ὁ λαός μας καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ἀπὸ ὅ,τι ἀνεφέρθη, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτά, μπαίνουν καὶ θέματα ἀκόμη ἱστορικῆς ἀξιολογήσεως ἐδῶ, ὑπευθύνου τοποθετήσεως τῶν κομμάτων τὰ ὁποῖα διακηρύττουν τὰς ἀρχὰς των καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Βουλὴν καὶ μέσα εἰς τὴν Βουλὴν, βέβαια. Νομίζω ὅτι θὰ μπορούσε τὸ θέμα νά συζητηθῆ πιθανὸν μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων, πιθανὸν εἰς κλειστὴν συνεδρίαν, ἰδιαίτερα τὸ θέμα τῆς ἐξειδικεύσεως τῶν θεμάτων πού θὰ ἐγγραφοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὴν μακρὰν συζήτησιν, διαφαίνεται σαφῶς ὅτι συμφωνοῦμεν ὅλοι ὅτι θὰ εἶναι ἀδύνατον νά συζητήσωμεν τὸ θέμα αὐτὸ εἰς τὴν ἐπομένῃν συνεδρίαν.

Ἐπομένως μένει τὸ τυπικὸν θέμα κατὰ πόσον θὰ ἐγγραφῆ σήμερον ἢ τὴν ἄλλην φορὰν, καὶ πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι τόσης μεγάλης σημασίας νά ἐνδιατρίψωμεν περισσότερον ἐπὶ τοῦ τυπικοῦ αὐτοῦ θέματος. Λέγω ἐν προκειμένῳ ὅτι ὑπάρχουν δύο διαζευκτικαὶ λύσεις.

Ἡ μία λύσις εἶναι ὅτι ἐγγράφεται σήμερον καὶ δὲν συζητεῖται τὴν ἄλλην φορὰν.

Ἡ δευτέρα λύσις εἶναι ὅτι δὲν ἐγγράφεται παρὰ μετὰ τὴν ἐνημέρωσιν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου. Καὶ εἰσηγοῦμαι ὡς Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος νά τεθῆ τὸ θέμα ὑπὸ τὴν διαζευκτικὴν αὐτὴν μορφήν διὰ νά λυθῆ ἀπόψε. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, προσθέτων εἰς αὐτὸ πού ἀνέφερεν ὁ κ. Μιχαηλίδης, θὰ ἤθελα νά ἀναφέρω ὅτι θὰ εἶναι καλύτερα νά συζητηθῆ τὸ θέμα κατόπιν ἐνημερώσεως ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον. Ἀλλὰ συγχρόνως, μετὰ ἀπὸ τὴν ἐνημέρωσιν, ἴσως θὰ εἶναι καὶ εὐκολώτερον νά ἐξειδικεύσωμεν τὸ θέμα.

Μὲ ἄλλα λόγια, κατόπιν τῆς ἐνημερώσεως, θὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς ποῖον τίτλον θὰ δώσωμεν εἰς τὸ θέμα ὥστε νά γίνῃ ἡ ἐξειδίκευσις του καὶ νά γίνῃ δυνατὴ μία ἐποικοδομητικὴ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, τὸ συμπέρασμα ἀπὸ τὴν συζήτησιν εἶναι τὸ ἑξῆς.

Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει Μέλος τοῦ Σώματος τὸ ὁποῖον δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος.

Ἀναφέρομαι πρῶτα εἰς τὸ πρῶτον θέμα τὸ ὁποῖον ἠγέρθη. ἠγέρθησαν ὠρισμένα θέματα διαδικαστικῆς φύσεως καὶ ὠρισμένα οὐσιαστικῆς φύσεως. Νομίζω ὅτι καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν θὰ ἐγγραφῆ σήμερον ἢ ἐὰν θὰ ἐγγραφῆ τὴν ἐπομένῃν φορὰν ἢ πότε θὰ ἐγγρα-

φῆ, ὅτι δὲν θὰ πρέπει οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ὁποιαδήποτε συζήτηση εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν ἢ ὁποία μόλις συνεστήθη, προτοῦ ὑπάρξῃ μία πλήρης ἐνημέρωσις ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἰδιαίτερος ἀπὸ τὸν Πρόεδρον Μακάριον.

Ἐπομένως ἡ ἐγγραφή τοῦ θέματος ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἔχει σημασίαν ἂν θὰ γίνῃ τώρα. Σημασίαν ἔχει πότε θὰ συζητηθῆ. Παρὰ ταῦτα ἐπειδὴ ὑπάρχουν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐγγραφῆς θέματα καὶ ἐρωτήματα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν τίτλον τοῦ ἢ διάφοροι ἀπόψεις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον τῆς συζητήσεως πού πρέπει νὰ γίνῃ, πού ἐπίσης ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ἐνημέρωσιν πού πρέπει νὰ γίνῃ καὶ μὲ τὰς ἀπόψεις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, καὶ ἐπειδὴ ἐὰν ἐπαναληφθῆ ἡ αὐτὴ συζήτησις τὴν ἐρχομένην Πέμπτην, δεδομένου ὅτι ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς τὴν ἐρχομένην Πέμπτην θὰ προηγηθῆ καὶ πάλιν τῆς συναντήσεως μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, εἰσηγοῦμαι, καὶ τὸ θέτω πρὸς ὅλους, νὰ ἀκολουθηθῆ ἡ διαδικασία διὰ τὴν ὁποίαν ἔχει γίνῃ εἰσηγήσις ἀρχικῶς, ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι ἀπὸ τὸν κ. Παρασκευαΐδην, καὶ νομίζω ὅτι ὑπεστηρίχθη καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀξιότιμους Βουλευτάς, δηλαδὴ, μὲ συγχωρεῖτε. . . ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἡ εἰσηγήσίς μου ἔχει ἀκριβῶς ὡς ἐξῆς : Νὰ ἀναβληθῆ ἡ ἐγγραφή τοῦ θέματος αὐτοῦ. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὰ αὐτὸ θὰ ἔλεγα.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

. . . μέχρι τῆς ἐνημερώσεως τοῦ Σώματος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἔλεγα αὐτό.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Αὐτὴ εἶναι ἀπλῶς ἡ εἰσηγήσίς μου καὶ παρακαλῶ νὰ τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν προκαταρκτικῶς πρὸ τῆς συζητήσεως τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος ἢ οὐχί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, εἰς αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ καταλήξω, ἀλλὰ διὰ νὰ ἴμουν πρακτικώτερος, κ. Παρασκευαΐδη, θὰ ἤθελα, ταυτόχρονα, νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος, ἀντὶ νὰ γίνῃ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, νὰ γίνῃ τὴν μεταπροσεχῆ Δευτέραν, ἐπὶ παραδείγματι, ἐὰν ὑπάρξῃ συμφωνία, ἢ τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην. Ὑπάρχουν δύο ἡμερομηνίαι τὰς ὁποίας εἰσηγοῦμαι. Οἱ λόγοι εἶναι οἱ ἐξῆς : Αὐτὸ τὸ εἶχα κατὰ νοῦν, διὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινής, ἀνεξαρτήτως τῶν θεμάτων πού ἠγέρθησαν, διότι πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ δοθῆ ἓνα σύντομον χρονικὸν διάστημα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐπιλογῆς νὰ καταρτίσῃ τὰς Ἐπιτροπὰς καί, πέραν αὐτοῦ, νὰ δοθῆ ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς Βουλευτάς νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰς περιοχὰς των, νὰ ἐπιληφθοῦν διαφόρων προβλημάτων ἐπὶ τόπου, νὰ μελετήσουν διάφορα πράγματα, καὶ ὅταν ἡ Βουλὴ εἶναι πλέον ἐτοίμη, νὰ ἀρχίσῃ συστηματικὰ τὸ ἔργον τῆς μὲ γοργὸν πλῆρον ρυθμὸν καὶ προγραμματισμένον. Εἶναι δύο σκέψεις. Ἡ μία σκέψις εἶναι ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐγερθέντος θέματος, ἤτοι ἡ ἐπομένη συνεδρίασις νὰ εἶναι τὴν μεθεπομένην Δευτέραν ἢ τὴν μεθεπομένην Πέμπτην. Εἶναι αὐταὶ αἱ δύο εἰσηγήσεις. Ὅποτε, εἰς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν θὰ ἔχῃ ἓν τῶ μεταξὺ

προηγηθῆ, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐάν εἶναι Δευτέραν ἢ Πέμπτην πού θά γίνῃ ἡ συνεδρίασις τοῦ Σώματος, ἡ συζήτησις καί ἡ ἐνημέρωσις ἀπό τὸν Πρόεδρον ἐπὶ τοῦ Ἐθνικοῦ θέματος καί τῶν ἄλλων σχετικῶν θεμάτων, ὅπως καί οἰωνδήποτε ἄλλων ἀπόψεων, τὰς ὁποίας ἐνδεχομένως ἔχει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς, καί θά προχωρήσωμεν πλέον κανονικὰ εἰς τὰς ἐργασίας μας.

Δὲν νομίζω ὅτι ἐπηρεάζεται καθ' οἰωνδήποτε τρόπον ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Χατζηδημητρίου περὶ ἐγγραφῆς τοῦ θέματος σήμερον, διότι δὲν βλέπω ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος ἐνστασις ἀπὸ καμμίαν πλευράν διὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ ἀπλούστατα ἡ συζήτησις περιεστράφη ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον θά ἔπρεπε ἀπὸ σήμερον νὰ ἐγγράψωμεν ἐν θέμα προτοῦ γίνῃ ἡ ἐνημέρωσις, ἡ ὁποία πρόκειται νὰ γίνῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει. Καί θά μπορούσε νὰ ἐγένετο καί τὸ ἄλλο τὸ ὁποῖον λέγει ὁ κ. Χατζηδημητρίου. Ἀλλά, ὅπως ἐξειλίχθη ἡ συζήτησις, καταλήγω εἰς τὸ συμπέρασμα — καί ἐδῶ κ. Φάντη νομίζω ὁ διάλογος μᾶλλον βοηθᾷ εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις — δηλαδὴ δὲν....

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ὅχι μὲ τὸν τρόπον πού ἐγίνε, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλω νὰ πῶ, μὲ αὐτὰς τὰς ἀνταλλαγὰς τῶν ἀπόψεων καταλήγομεν, πιστεύω, εἰς ἐν ὀρθὸν συμπέρασμα, ὅτι ἐάν συμφωνῆ τὸ Σῶμα.... Ἐπομένως, εἰσηγοῦμαι καί ἀφήνω διὰ νὰ ληφθῆ ἀπόφασις κατὰ πόσον θά εἶναι ἡ ἐπομένη συνεδρία τοῦ Σώματος τὴν μεταπροσεχῆ Δευτέραν ἢ τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Πέμπτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μεταπροσεχῆ Πέμπτην, δηλαδὴ μετὰ δύο ἐβδομάδας. Τὸ διάστημα τῶν δύο ἐβδομάδων....

Μὲ συγχωρεῖτε.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὸ σημαίνει τρεῖς ἐβδομάδες, δεδομένου ὅτι μετὰ δύο ἐβδομάδας θά ἀνακοινωθῆ ἡ σύνθεσις τῶν Ἐπιτροπῶν. Καί ἡ Βουλὴ δὲν θά μπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς. Διότι πρέπει νὰ ἀνακοινωθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν αἱ Ἐπιτροπαὶ καί μετὰ νὰ συνέλθουν διὰ νὰ ἐπιληφθοῦν τῶν διαφορῶν θεμάτων.

Κατὰ συνέπειαν, διὰ νὰ ἔχῃ ἐργασίαν ἡ Βουλὴ θά παρέλθῃ ἄλλη μία ἐβδομάς. Καί ἡ εἰσήγησίς μου, κατὰ συνέπειαν, εἶναι ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν Ἐπιτροπῶν νὰ εἶναι τὴν προσεχῆ Πέμπτην, οὕτως ὥστε τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην νὰ ὑπάρχῃ ἐργασία διὰ τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἔχω καμμίαν ἀπολύτως ἐνστασιν, δηλαδὴ νὰ ὑπάρξῃ μία συνεδρία τὴν προσεχῆ Πέμπτην ἀπλῶς διὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς συνθέσεως τῶν Ἐπιτροπῶν.

Μὲ συγχωρεῖτε.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Νοεῖται ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν συζήτησιν αὐτὴν τὴν προσεχῆ Πέμπτην. Ἀπλῶς θὰ ἀνακοινωθῆ ἡ σύνθεσις τῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀλλὰ ἐν τῷ μεταξὺ ἐπανερχόμεθα, ὅμως, μὲ συγχωρεῖτε, εἰς ἕν ἄλλο θέμα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἡμερησία διάταξις, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἀποφασίσει διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, πῶς θὰ ἔχη; Θὰ εἶναι μόνον διὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς συνθέσεως τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἡμερησία διάταξις, θὰ ἔχη στερεοτύπως καὶ πάντοτε ὡς ἀκολουθῶς :

Κεφάλαιον Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κεφάλαιον Δ : Ἐγγραφή Θεμάτων.

Ἐπομένως δὲν μᾶς κωλύει τίποτε. Θὰ ἀκολουθήσωμεν αὐτὴν τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἔστω καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχη θέμα ἢ κατάθεσις ἐγγράφων κ.λ.π. Δὲν κωλυόμεθα ἐπίσης νὰ ἀκολουθήσωμεν αὐτὸν τὸν ὀρθόδοξον τρόπον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί. Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐπὶ τῷ ἔργῳ, ὅμως ἀκόμη ἐν θέμα, κύριε Πρόεδρε, ποῦ ἀνεφέρθη προηγουμένως, τὸ ἀμπελουργικὸν θέμα, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀμπελουργικὸν θέμα εἶναι ἀρκετὰ καυτὸν καὶ δὲν πιστεύω ὅτι θὰ χρειασθῆ οἰανδήποτε περαιτέρω ἐνημέρωσιν, ἐγὼ θὰ εἰσηγούμην ἀπὸ τῶρα νὰ ἐγγράψωμεν τὸ θέμα αὐτὸ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἢ τῆς προσεχοῦς Πέμπτης, ἢ, ἐὰν θὰ συζητήσωμεν μόνον τὸ θέμα τῶν Ἐπιτροπῶν, τῆς μεταπροσεχοῦς Πέμπτης, ἀλλὰ ἀπὸ τῶρα νὰ περιλάβωμεν τὸ θέμα αὐτὸ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διότι εἶναι ἀρκετὰ καυτὸν καὶ ὅπωςδήποτε δὲν παίρνει ὁ χρόνος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρότασις τοῦ κ. Παπαδημητρίου, ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, ἦταν νὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία ἀκόμη δὲν ἔχει συσταθῆ.

Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ σᾶς πῶ εἶναι τὸ ἔξῃς : Εἰς τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνόδου τῆς Βουλῆς δὲν σημαίνει ὅτι δὲν γίνονται ἤδη ὠρισμένα πράγματα. Δηλαδή ἡ Βουλὴ, ὅπως θὰ ἐνημερωθῆ ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ, εἶναι δυνατόν νὰ ἐνημερωθῆ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀμπελουργικοῦ καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ἐνημερωθῆ καὶ ἐπὶ ὄλων τῶν ἀγώνων καὶ προσπαθειῶν ποῦ ἤδη καταβάλλονται. Ἐχω δὲ ὑπ' ὄψιν μου τὸ γεγονός ὅτι γίνονται ἤδη διάφοροι συζητήσεις. Δηλαδή δὲν θέλω σήμερον νὰ ἐγγράψωμεν ἐν θέμα τὸ ὁποῖον τυχόν νὰ μὴν ὑπάρχη τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ συνέλθῃ ἡ Βουλὴ — καὶ ἐλπίζω νὰ μὴν ὑπάρχη δηλαδή — τὴν ἡμέραν ποῦ θὰ συνέλθῃ ἡ Βουλὴ.

Ἐγὼ νομίζω ὅτι εἰς τὰ ἐπὶ μέρους θέματα ἢ Βουλή, ἢ ὁποῖα θὰ ἔχη τὴν εὐκαιρίαν τῆς συναντήσεως μετὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας τὴν Πέμπτην, δὲν σημαίνει κατ' ἀνάγκην ὅτι θὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐνημέρωσίν της ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος, οὔτε σημαίνει ὅτι οἱ Βουλευταὶ εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν Λεμεσοῦ καὶ Πάφου, ἐπὶ παραδείγματι, δὲν μποροῦν νὰ ἀσχοληθοῦν μετὰ τὸ θέμα αὐτό. Ἐν τῷ μεταξῷ, πιστεύω, ὅμως ὅτι ἡ ἐγγραφή θεμάτων προτοῦ εἶμεθα βέβαιοι ὡς πρὸς τὴν πορείαν των, ὡς πρὸς τὴν ἐξέλιξίν των, δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ γίνεται, ἰδιαιτέρα δὲ ἐπὶ μέρους θεμάτων ὅπως τὸ προκειμένον. Εἶναι σοβαρώτατον θέμα τὸ ἀμπελουργικόν — ἀντιλαμβάνομαι ὅτι καταβάλλονται πολλαὶ προσπάθειαι, πάρα πολλαὶ προσπάθειαι — ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν ἀπὸ σήμερον νὰ ποῦμεν ὅτι εἰς τὴν μεθεπομένην μας συνεδρίασιν θὰ συζητήσωμεν τὸ ἀμπελουργικόν;

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, διὰ νὰ διευκολύνωμεν τὴν συζήτησιν, ἀκριβῶς λόγῳ τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ἐπείγει, εἶχα κάμει τὴν εἰσήγησιν νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος ἀμέσως ἡ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ. Νοούμενου ὅμως, ὅτι αἱ Ἐπιτροπαὶ θὰ καθυστερήσουν, θὰ προχωρήσωμεν πλέον πρὸς τὴν διαδικασίαν πού ὑπάρχει μετὰ τὴν ἐπαφὴν μας μετὰ τὰ ἀρμόδια Σώματα καὶ μετὰ τὸν Πρόεδρον τοῦ Κράτους, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ πρέπουσα λύσις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μετὰ τὸ ἀμπελουργικόν ἔχουν ἀπασχοληθῆ ἀπὸ μῆνες οἱ ἀγροτικὲς ἐπαγγελματικὲς ὀργανώσεις. Ἐχουν κληθῆ συνέδρια, συλλαλητήρια καὶ ὑπεβλήθησαν τὰ αἰτήματα τῶν ἀμπελουργῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἐκκρεμεῖ συνάντησις μετὰ τὸν Μακαριώτατον, ἡ ὁποία μᾶς ἔχει δηλωθῆ ἀπὸ τὸ Προεδρικόν θὰ καθορισθῇ ἐντὸς τῶν ἡμερῶν διὰ νὰ συζητηθοῦν μετὰ τὸν Μακαριώτατον, τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν, τὸν Ὑπουργὸν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας, ὅλες οἱ πτυχὲς τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου παρακαλῶ.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Γίνεται μεγάλος λόγος διὰ τὸ ἀμπελουργικόν. Ἄσφαλῶς, ὅπως ἀνέφερεν ὁ συνάδελφος Χαμπῆς Μιχαηλίδης, τὸ θέμα εἶναι πολὺ σοβαρόν. Τὸ θέμα μελετᾶται συνεχῶς ἀπὸ τὰς ἐπαγγελματικὰς ὀργανώσεις. Ἐπειδὴ, ὅμως, τὸ θέμα τοῦτο μᾶς ἔχει ἀπασχολήσει συνεχῶς τοὺς δύο τελευταίους μῆνας, δηλῶ τὸ ἐξῆς : Ἐὰν μερικοὶ συνάδελφοι ἐπιμένουν νὰ συζητηθῇ, ἐμεῖς εἶμεθα ἔτοιμοι ἀπὸ αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ ἀρχίσωμεν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἀμπελουργικοῦ. Εἶμεθα ἀπολύτως κατατοπισμένοι καὶ γνωρίζομεν εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκεται. Ἐὰν νομίζουν ὅτι μπορεῖ νὰ συζητηθῇ τώρα, αὐτὴν τὴν στιγμὴν, νὰ παραταθῇ ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς διὰ νὰ τὸ συζητήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Συγγνώμην, κύριε Πρόεδρε, ἔχομεν παρεξηγηθῆ ἀπὸ τὰς δύο Ἀγροτικὰς Ὄργανώσεις. Δὲν εἶναι τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα πού θά συζητήσωμεν, κ. Πρόεδρε. Εἶναι τὸ καυτὸν σήμερον πρόβλημα τῆς διαθέσεως τοῦ προϊόντος τῆς ἀμπέλου. Τὸ ἀμπελουργικὸν θά τὸ συζητήσωμεν ἀμέσως μετὰ τὴν λήξιν τῆς περιόδου διαθέσεως τοῦ προϊόντος. Συνεζήτησαν τὸ θέμα ὀργανώσεις, ἔκαμαν συλλαλητήρια, ἀλλὰ τὰ συλλαλητήρια ἦταν δι' ἐπιχορηγήσεις, δι' αὔξησην τῆς τιμῆς κ.λ.π. Σήμερον δὲν ἐνδιαφερόμεθα δι' αὐτὰ τὰ πράγματα, ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ προϊόντος τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ καταστραφῆ ἐντὸς 15 ἢ 20 ἡμερῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄπο ὅ,τι ἀντιλαμβάνομαι, καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος, κ. Παπαδημητρίου, καταβάλλονται πολὺ μεγάλα προσπάθειαι.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Τὸ ξέρω, τὸ ξέρω, βέβαια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ ἀπὸ τὰς Ὄργανώσεις καὶ ἀπὸ Μέλη τῆς Βουλῆς καταβάλλονται πολὺ μεγάλα προσπάθειαι. Δὲν εἰσηγοῦμαι τὴν μὴ συζήτησιν τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ἀντιθέτως. Ἐκείνο τὸ ὁποῖον λέγω εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον, ὅτι ἐπειδὴ ἔγινε μία εἰσήγησις νὰ ἐγγράψωμεν τὸ ἀμπελουργικὸν εἰς τὴν μεθεπομένην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, ἀντίθετα εἶπα ὅτι ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι ἓνα πρόβλημα τῶν ἡμερῶν αὐτῶν βασικά δὲν μπορούμεν ἀπὸ τώρα νὰ ἀποφασίσωμεν. Μπορεῖ, ὅπως εἶπεν ὁ κ. Γιάγκου ἐνωρίτερα, τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν νὰ ὑπάρξῃ τοιαύτη ἐξέλιξις πού νὰ παραστῇ ἀνάγκη ἐκείνης τῆς ὥρας συζήτησις τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐλπίζω ἢ εἰσήγησίς μου νὰ εἶναι καὶ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι συμφωνοῦν τόσο οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι τῆς Ἀριστερᾶς ὅσον καὶ τῆς Ε.Δ.Ε.Κ., ὅτι ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς τῆς προσεχοῦς Πέμπτης θά περιλαμβάνῃ μόνον τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς συνθέσεως τῶν μελῶν τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ κατὰθεσιν νομοσχεδίων καὶ τίποτε ἄλλο, οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἐργασία. Καὶ ἡ μεθεπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς θά ἀφιερωθῇ εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς ἡμερησίας διατάξεως οὕτως ὥστε νὰ μπορέσῃ ἡ Βουλὴ νὰ λειτουργήσῃ ὀμαλῶς. Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσήγησις, ὁπότε ἐὰν υἱοθετηθῇ αὐτὴ ἡ εἰσήγησις, νομίζω ὅτι περατοῦται καὶ ἡ σημερινὴ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Σχετικὰ μὲ τὴν παραλαβὴν τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ Βουλὴ — μέσω τοῦ Προέδρου — μπορεῖ νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας τὴν ἀγωνίαν τῶν ἀμπελουργῶν εἰς τὸ Ζήτημα τῆς παραλαβῆς τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων καὶ νὰ συγκαλέσῃ σύσκεψιν τῶν ὀργανώσεων, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὑπὸ τὴν αἰγίδα των τὸ Ζήτημα αὐτό, οὕτως ὥστε νὰ ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν ἔγκαιρον παραλαβὴν τῶν σταφυλῶν, διότι κινδυνεύουν νὰ καταστραφοῦν λόγῳ τῆς ἀλλαγῆς καὶ τοῦ καιροῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι εἰς ἀπό τοὺς λόγους πού ἐκάμαμεν πολλές συζητήσεις σήμερον εἶναι διότι εἴμεθα ἀκόμη ἀνοργάνωτοι καὶ νομίζω ὅτι αὐτὸ καταδεικνύει τὴν ἀνάγκην νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὰ θέματα ὀργανώσεως. Καὶ τὸ ἐπόμενον θέμα εἶναι, πιστεύω, ὁ καθορισμὸς τῶν Ἐπιτροπῶν. Βέβαια ὑπάρχουν πολλὰ προβλήματα καυτὰ καὶ τὸ ἀμπελοφυγικὸν ἴσως νὰ εἶναι τὸ πλέον καυτὸ πρόβλημα. Πιστεύω ὅτι πολλὰ μπορούμεν νὰ κάμωμεν καὶ ὡς Βουλευταὶ δι' ἐπαφῆς μὲ τὰ ἀρμόδια Κυβερνητικὰ τμήματα καὶ ὄχι κατ' ἀνάγκην μὲ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν. Ἐπαναλαμβάνω ἐπομένως τὴν εἰσήγησιν ὅπως ἡ ἐπομένη συνεδρίασις ἀφιερωθῆ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἔγκρισιν διαφόρων Ἐπιτροπῶν καὶ τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν ἔχει διευκρινισθῆ ἡ τύχη τῆς ἰδικῆς μας προτάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ σὰς πῶ, κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν μοῦ ἐπιτρέπετε.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἔνστασις εἰς τὴν πρότασιν. Δὲν ἤκουσα καμμίαν ἔνστασιν, οὐσιαστικὴν ἔνστασιν, εἰς τὴν πρότασιν.

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως;

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως, ἰδιαίτερος εἰς τὴν ἰδικὴν σας πρότασιν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐνημερώσεως τὴν ὁποίαν θὰ ἔχωμεν, θὰ συζητηθῆ ἡ πρότασις περὶ ἐγγραφῆς ἢ μὴ τοῦ Κυπριακοῦ ὅπως τὴν ἔχετε ἐκθέσει ὑπὸ ἄλλην μορφήν πού ἐνδεχομένως καὶ σεῖς ὁ ἴδιος μπορεῖ νὰ θελήσετε νὰ ὑποβάλετε ἀφοῦ γίνῃ ἡ σχετικὴ ἐνημέρωσις. Ἐναντίον εἶναι διάχυτος ἡ ἐντύπωσις ὅτι τὸ πρῶτον θέμα τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει τὴν Βουλὴν εἶναι τὸ Κυπριακόν, ἐξ οὗ καὶ τὸ πρῶτον μέλημά μας ὑπῆρξεν ἡ ἐνημέρωσις μας ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐξελίξεων τοῦ Κυπριακοῦ καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Κράτους ἐδέχθη νὰ μᾶς ἐνημερώσῃ τὸ ταχύτερον δυνατόν. Ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ σήμερον ἡ ἐνημέρωσις. Ἄλλ' ἀνεβλήθη διὰ νὰ ἐνημερωθῆ καὶ ὁ ἴδιος πλήρως ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐξελίξεων πού ἐμεσολάβησαν ἢ θὰ μεσολαβήσουν ἐν τῷ μεταξύ μέχρι τῆς προσεχοῦς Πέμπτης μετὰ τὰς διαβουλεύσεις καὶ τὰ ὅσα ἔχουν γίνῃ εἰς Νέαν Ἰόρκην.

Ἐπομένως δὲν βλέπω οὐσιαστικὸν πρόβλημα εἰς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν. Εἶναι ἀπλῶς μία τυπικὴ διαφωνία.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, Ἐφ' ὅσον ὁ ἀξιότιμος εἰσηγητὴς καὶ φίλος Βουλευτὴς Λευκωσίας ἐπιμένει ὅτι πρέπει νὰ ἐγγραφῆ σήμερον θέμα, οὐδεμία ἄλλη διέξοδος ὑπάρχει, ἢ νὰ συμφωνήσῃ εἰς τὴν ἀναβολὴν χωρὶς ψηφο-

φορίαν ἢ νὰ τεθῆ ἡ πρότασίς μου περὶ ἀναβολῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος αὐτοῦ, εἰς τὴν δεδομένην στιγμήν, πού πάλιν ὁ ἴδιος θὰ πάρῃ τὴν πρωτοβουλίαν. Εἶναι τόσον ἀπλοῦν χωρὶς νὰ προκαλῆ καὶ ἀντιδικίαν. Καὶ ἐάν τὸ ἠκολουθοῦσαμεν αὐτὸ θὰ εἶχε λήξει πρό μιᾶς ὥρας ἢ συνεδριάσει.

Δι' αὐτὸ ἐάν ὁ ἀξιότιμος φίλος Βουλευτῆς ἐμμένῃ εἰς τὴν ἐγγραφήν τοῦ θέματος αὐτοῦ, τότε παρακαλῶ τὸ Πρόεδρεϊν νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὀρθὴν διαδικασίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ σᾶς πῶ, μὲ ὄλον τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν, προσπαθῶ νὰ ἀποφύγω αὐτὴν τὴν ἐξέλιξιν, διότι αὐτὴ ἢ ἐξέλξεις μπορεῖ νὰ παρερμηνευθῆ ὅτι ὑπάρχει οὐσιαστικὴ διαφωνία. Ἐνῶ δὲν ὑπάρχει οὐσιαστικὴ διαφωνία. Εἶναι ἀπλῶς θέμα καθαρῶς διαδικαστικόν.

Ἐάν, βεβαίως, ὑπάρχῃ ἐμμονὴ δὲν θὰ ἔχω ἐκλογὴν παρὰ νὰ θέσω τὸ θέμα εἰς ψηφοφορίαν. Ἀλλά, ἐφ' ὅσον μετὰ ἀπὸ ὄλην αὐτὴν τὴν συζήτησιν, ἢ ὁποία ἐγίνε, προκύπτει σαφῶς τὸ συμπέρασμα ὅτι πρόκειται περὶ διαδικαστικοῦ θέματος, καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἰς μίαν ἀπὸ τὰς παρεμβάσεις του καὶ ὁ ἴδιος ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἀνέφερον ὅτι δὲν θὰ ἤθελεν οὔτε ὁ ἴδιος τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος πρὸ τῆς ἐνημερώσεως τῶν Μελῶν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἄρα ἐξελίσσεται εἰς τὸ νὰ εἶναι τοῦτο ἐντελῶς τυπικὰ διαδικαστικόν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ «ὅποτε θὰ γίνῃ ἢ συζητήσῃ διὰ τὴν ἐγγραφήν τοῦ θέματος ἢ μή». Καὶ ἐφ' ὅσον καταλήγομεν εἰς αὐτὸ τὸ συμπέρασμα, εὐσεβάστως εἰσηγοῦμαι νὰ γίνῃ δεκτὴ ἢ ἀποφῶς ὅπως τὸ θέμα τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος αὐτοῦ συζητηθῆ μετὰ τὴν ἐνημέρωσιν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, διότι μπορεῖ, μεταξύ ἄλλων, καὶ ὁ ἴδιος ὁ εισηγητὴς νὰ ἔχῃ νὰ προσθέσῃ ἢ καὶ ἄλλα μέλη τοῦ Σώματος νὰ ἔχουν νὰ προσθέσουν εἰς τὴν εἰσήγησιν τοῦ σημερινοῦ εισηγητοῦ.

Νομίζω ὅτι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν ἀποφεύγεται οἰαδῆποτε παρερμηνεία ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ οἰαδῆποτε διαφωνία πού δὲν ὑπάρχει καμμία ἀπολύτως διαφωνία — ὅτι τὸ πρῶτιστον θέμα τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει καὶ ἀπασχολεῖ τὴν Βουλὴν αὐτὴν εἶναι τὸ Κυπριακὸν ζήτημα.

Ἐάν εἴμεθα σύμφωνοι νομίζω.....

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἴμεθα σύμφωνοι, κύριε Πρόεδρε. Τὸ μόνον εἶναι ὅτι θὰ ξαναχρειασθῆ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν ἴδιαν συζήτησιν καὶ λυποῦμαι.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω. Καὶ πάλιν μὲ ὄλον τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐνημερώσεως τὴν ὁποῖαν θὰ ἔχωμεν, καὶ ἐν ὄψει τῆς συζητήσεως ἢ ὁποία ἐγίνε σήμερον καὶ ἢ ὁποία, κατὰ τὴν γνώμην μου, ὑπῆρξε χρήσιμος, πιστεύω ὅτι εἰς τὴν κατάλληλον στιγμήν δὲν θὰ γίνῃ αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἢ συζητήσῃ, δηλαδὴ δὲν θὰ παρατραβήξῃ ἢ συζητήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διαδικασίας.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐφ' ὅσον ἀπεδέχθημεν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποβολῆς θεμάτων πρὸς συζήτησιν, καὶ ἐφ' ὅσον διὰ διαφόρους λόγους ἀπεφασίσαμεν ὅπως τὸ Κυπριακὸν καὶ τὸ ἄλλο θέμα, τὸ ὁποῖον ἐθίξεν ὁ κ. Χριστοφίδης, ἐγγραφοῦν καὶ συζητηθοῦν μετὰ, θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ἐν θέμα τὸ ὁποῖον ἐπέιγει καὶ πρέπει νὰ ἐξετάσῃ ἢ Βουλὴ, εἶναι τὸ στεγαστικὸν τῶν προσφύγων, καὶ νὰ τὸ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὥστε εἰς μίαν νέαν συζήτησιν ἢ εἰς μίαν νέαν ἐγγραφήν θεμάτων νὰ ἔχῃ προτεραιότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἰσηγοῦμαι, διὰ νὰ καταλήξωμεν καὶ νὰ κλείσωμεν τὴν συνεδρίαν, εἶναι τὸ ἑξῆς : Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ θέματα περὶ τῶν ὁποίων ἔγινον εἰσηγήσεις πρὸς ἐγγραφὴν καὶ συζήτησιν, νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν εἰσηγήσιν ἢ ὁποῖα ἔγινε. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ ἄλλα φλέγοντα θέματα, ὅπως π.χ. τὸ ἀμπελουργικόν, τὸ στεγαστικόν καὶ ὁποιαδήποτε ἄλλα φλέγοντα θέματα, ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ γίνουιν ὠρισμέναι ἐνέργειαι ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀκόμη ἡ Βουλὴ δὲν λειτουργεῖ ὁμαλῶς λόγῳ τῆς μὴ συστάσεως ἀκόμη τῶν ἀρμοδίων Ἐπιτροπῶν, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ μὲ εἰδικὰς ἐνεργείας ἐπιλαμβάνεται τῶν θεμάτων αὐτῶν, εἴτε ὑπὸ Βουλευτῶν τῆς περιοχῆς εἴτε ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, διὰ τῶν σχετικῶν καὶ ἀναγκαίων διαβημάτων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι, διὰ τῆς προτάσεως ἢ ὁποῖα ἔγινεν ἐνωρίτερον ἀπὸ τὸν κ. Μαυρονικόλαν σχετικὰ μὲ τὸ ἀμπελουργικόν, πρᾶγμα ποῦ μπορῶ ἤδη νὰ σᾶς ἀνακοινώσω, ὅτι καὶ κατόπιν ἀνεπισήμου εἰσηγήσεως ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Γιάγκου καὶ τοῦ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, ποῦ μοῦ ἀνέφεραν διὰ τὰς προσπάθειαι τῶν ὀργανώσεων σχετικὰ μὲ τὸ ἀμπελουργικόν, εἰς μίαν συνάντησιν σήμερον ποῦ εἶχα μὲ τὸν Πρόεδρον τοῦ Κράτους, διεβίβασα αὐτὰς τὰς ἀνησυχίας τῆς Βουλῆς, καὶ μποροῦμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐπομένως, καὶ νὰ λειτουργοῦμεν, καὶ νὰ ἐπιλαμβανώμεθα θεμάτων μέχρις ὅτου αἱ Ἐπιτροπαὶ συσταθοῦν καὶ γίνῃ ὠργανωμένη ἐργασία.

Ἐπομένως, ὀρίζομεν τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, ὅπως εἶναι ἡ τελευταία εἰσηγήσις, μὲ θέματα τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς συνθέσεως τῶν μονίμων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς Βουλῆς.

(Ἦρα λήξεως 5.17 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Βάκης Χρῖστος	Νέμιτσας Τάκης
Βασιλειάδης Νίκος	Παναγίδης Κίμων
Γαλανός Ἀλέξης	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Παύλου Πατρίκιος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Πελεκάνος Χρῖστος
Θεοδώρου Θεόδωρος	Ποσκώτης Σταῦρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Ποταμίτης Γιάγκος
Καραμιχάλης Λοῖζος	Σαββίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Λένας Πάρις	Φάντης Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νίκος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Μιχαηλίδης Θαλῆς	

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἀνακοίνωσις ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς τῆς Βουλῆς καὶ ἐγκρίσις αὐτῶν.
- (2) Διεξαγωγὴ συζητήσεως ἐπὶ γενομένων εἰσηγήσεων περὶ ἐγγραφῆς θεμάτων πρὸς συζήτησιν εἰς τὸ Κεφ. Δ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως καὶ λήψις ἀποφάσεως περὶ ἀναβολῆς τῆς ἐγγραφῆς τούτων μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐνημερώσεως τῶν Βουλευτῶν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ καὶ ἄλλων θεμάτων.

Τιμὴ 50 Μίλις

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ῆς ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.01 μ.μ.)

(Ἄρ. 3)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς τρίτης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Παρακαλῶ τὴν Γραμματεῖαν νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς, παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Βουλευτὰς, κυρίου Βάσον Λυσσαρίδην καὶ Τάσσον Παπαδόπουλον, ὅπως δώσουν τὴν νενομισημένην διαβεβαίωσιν βάσει τοῦ Συντάγματος.

Παρακαλῶ ὅπως οἱ δύο ἀξιότιμοι συναδελφοὶ ἐπαναλαμβάνουν τὰ ὅσα θὰ ἀναγνώσῃ ὁ Γραμματεὺς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

«Διαβεβαιῶ ἐπισημῶς πίστιν καὶ σεβασμὸν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς συνάδοντας αὐτῷ Νόμους καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἑδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου».

(Ἡ διαβεβαίωσις ἐπαναλαμβάνεται ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων δύο Βουλευτῶν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν εἶναι ἐνώπιον τῶν ἀξιότιμων συναδέλφων καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τῶν ἀνακοινώσεων τῆς συνθέσεως τῶν μονίμων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Κεφάλαιον Α : Ἐρωτήσεις – Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς συνεδρίας, θὰ ἤθελα νὰ ὑπενηθυσθῶ τοὺς ἀξιοτίμους συναδέλφους ὅτι μετὰ τὸ πέρας τῆς συνεδρίας τὸ Σῶμα θὰ γίνῃ δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου πρὸς ἐνημέρωσίν του ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐξελίξεων τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος καὶ πρὸς ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων.

Ἐπίσης θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων μας σήμερον εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν τῆς Βουλῆς εὐρίσκεται ὁ διακεκριμένος Ἕλλην πολιτικός κ. Ἡλίας Ἡλιοῦ τοῦ ὁποίου τὴν παρουσίαν χαιρετίζω.

Ἡ παρουσία τοῦ κ. Ἡλιοῦ εἶναι μία πρόσθετος ἐνδειξις τῆς πανελληνίου συμπαραστάσεως εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ δοκιμαζομένου Κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς, ἡ ὁποία ἐξελέγη κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τοῦ Σώματος αὐτοῦ, συνεδρίασε δύο φορές, τὴν 29ην καὶ 30ὴν Σεπτεμβρίου, καὶ προέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν μονίμων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν βάσει τῶν ἐξουσιῶν τῆς δυνάμει τοῦ Συντάγματος.

Παρακαλῶ τὸν Γραμματέα ὅπως ἀνακοινώσῃ τὴν σύνθεσιν τῶν Ἐπιτροπῶν ὅπως ἔχουν καταρτισθῆ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ἀλέκος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Ἀλέξης Γαλανός
Σταῦρος Ἀμπίζας
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Γεώργιος Σαββίδης
Βάσος Λυσσαρίδης
Τάσος Παπαδόπουλος.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀλέκος Μιχαηλίδης
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χρῆστος Βάκης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἀνδρέας Φάντης
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Ἀνδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Ἡρακλῆς Δημοσθένους

Ζαχαρίας Τουλούρας
Χαμπής Μιχαηλίδης
Χρίστος Κουρτελλάρης
Πατρίκιος Παύλου.

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ**

Άλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Άλέκος Μιχαηλίδης
Πάρις Λένας
Κίμων Παναγίδης
Άνδρέας Γιάγκου
Χαμπής Μιχαηλίδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Πατρίκιος Παύλου.

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ**

Σταῦρος Άρμπίζας, Πρόεδρος
Κίμων Παναγίδης
Λεόντιος Ίεροδιακόνου
Τάκης Νέμιτσας
Άνδρέας Ζιαρτίδης
Άνδρέας Φάντης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΙΚΩΝ

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νίκος Μαυρονικόλας
Χρίστος Βάκης
Σταῦρος Άρμπίζας
Ζαχαρίας Τουλούρας
Ήρακλής Δημοσθένους
Πατρίκιος Παύλου.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Σταῦρος Ποσκώτης, Πρόεδρος
Λοΐζος Καραμιχάλης
Χρίστος Πελεκάνος
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Γεώργιος Σαββίδης
Νίκος Μαυρονικόλας
Τάκης Χατζηδημητρίου
καὶ οἱ Ἐκπρόσωποι
τῶν Ὀργανισμῶν Ὁμάδων.

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ**

Ἐzekίας Πασιῶάννου, Πρόεδρος
Χρίστος Κουρτελλάρης
Τάκης Νέμιτσας
Πάρις Λένας
Λεόντιος Ίεροδιακόνου
Νίκος Βασιλειάδης
Δῶρος Θεοδώρου.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ

Χρῖστος Πελεκάνος, Πρόεδρος
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
 Ἄνδρέας Τουμαζῆς
 Γεώργιος Σαββίδης
 Γιάγκος Ποταμίτης
 Βάσος Λυσσαρίδης.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ
 ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΚΑΙ
 ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Ἄλέκος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
 Ἀλέξης Γαλανός
 Πάρις Λένας
 Νίκος Βασιλειάδης
 Ντῖνος Κωνσταντίνου
 Ἄνδρέας Ζιαρτίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ —
 ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΩΝ — ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ

Φειδίας Παρασκευαΐδης, Πρόεδρος
 Χρῖστος Πελεκάνος
 Ἄνδρέας Τουμαζῆς
 Ζαχαρίας Τουλούρας
 Χαμηῆς Μιχαηλίδης
 Χρῖστος Κουρτελλάρης
 Δῶρος Θεοδώρου.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ
 ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ, ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΗΣ
 ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ ΚΑΙ ΤΑΣ
 ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΑΣ ΚΑΙ
 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
 ΕΥΘΥΝΩΝ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Χρῖστος Βάκης, Πρόεδρος
 Σταῦρος Ἀμπίζας
 Χριστόφορος Χριστοφίδης
 Φειδίας Παρασκευαΐδης
 Γιάγκος Ποταμίτης
 Νίκος Μαυρονικόλας
 Πατρίκιος Παύλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαριστῶ. Σχετικὰ μὲ τὴν εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν Συντάξεως Κανονισμῶν τῆς Βουλῆς, Ρυθμίσεως τῆς Προσελεύσεως τῶν Βουλευτῶν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ Καθορισμοῦ τῶν Δικαιωμάτων καὶ Εὐθυνῶν τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς ἢ νέα αὐτῆ Ἐπιτροπὴ ὑποκαθιστᾷ τὴν λειτουργήσασαν διαρκούσης τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς Ἐπιτροπὴν δυνάμει τῶν Κανονισμῶν τῶν Ρυθμιζόντων τὴν προσέλευσιν τῶν Βουλευτῶν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς.

Οι όροι έντολής τής έγκαθιδρυομένης νέας Έπιτροπής θά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τήν σύνταξιν Κανονισμών τής Βουλής οΐτινες θά ρυθμίζουσι πάν θέμα εις ό,τι άφορᾷ τήν διαδικασίαν και τήν λειτουργίαν του Σώματος και τών Έπιτροπών.

Σχετικά μέ τήν έπίσης νέαν Έπιτροπήν, τήν Έπιτροπήν Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Έλέγχου Δημοσίων Δαπανών, θά ήθελα νά αναφέρω ότι αυτή υποκαθιστά τήν προηγουμένην ή μάλλον διευρύνει τήν προηγουμένην Έπιτροπήν ή όποία είχε μόνον σκοπόν τόν έλεγchon τών δημοσίων λογαριασμών, όπως ήτο ό τίτλος.

Ό σκοπός τής νέας Έπιτροπής είναι όχι μόνον νά έλέγχη έκ τών ύστέρων τας δημοσίας δαπάνας, αλλά νά παρακολουθη τήν εφαρμογήν τών διαφόρων σχεδίων και προγραμμάτων αναπτύξεως.

Αί άποφάσεις εις τας Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές θά λαμβάνωνται κατά πλειοψηφίαν. Εις περίπτωση ίσοψηφίας ό Πρόεδρος τής Έπιτροπής θά έχη δευτέραν ή νικώσαν ψηφον.

Τέσσαρα μέλη έκάστης Έπιτροπής άποτελοῦν άπαρτίαν.

Αυτά, σχετικά μέ τας Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές.

Εις τό πρώτον θέμα τώρα τής τακτικής ήμερησίας διατάξεως, τό Κεφάλαιον Α : Έρωτήσεις — Απαντήσεις.

Παρακαλώ τόν Γραμματέα όπως άναγνώση τας Έρωτήσεις και Απαντήσεις, εάν υπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρώτησις υπό ήμερομηνίαν 7ην Ιουνίου, 1976, υποβληθείσα υπό του έντίμου Βουλευτου περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Έζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα τήν 8ην Ιουνίου, 1976.

«Τά χωριά Άρακαπός, Διερώνα και Κελλάκι, έχουν άμεση ανάγκη διατρήσεων για τήν έξεύρεση νεροῦ για νά σώσουν τις δενδροκαλλιέργειές τους και νά αναπτύξουν νέες.

Γι' αυτό και έρωτάται τό άρμόδιον Υπουργείο νά πληροφορήση τό Σώμα τής Βουλής τών Αντιπροσώπων πότε θά σταλη διατρητική μηχανή στην περιοχή για τήν διενέργεια διατρήσεων;»

Απάντησις υπό ήμερομηνίαν 17ην Αύγουστου, 1976, του Υπουργου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις έρώτησιν υποβληθείσαν τήν 8ην Ιουνίου, 1976 υπό του έντίμου Βουλευτου περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Έζεκία Παπαϊωάννου.

«Διά τά χωριά Άρακαπός και Διερώνα προγραμματίζεται ή άνόρυξις γεωτρήσεων περί τό τέλος του τρέχοντος έτους ή περί τας άρχάς του προσεχούς έτους, έντός τών πλαισίων του Προγράμματος Αναπτύξεως Πιτσιλιάς, τό όποιον περιλαμβάνει και τά ως άνω χωρία.

“Όσον άφορᾷ τό χωρίον Κελλάκι, προγραμματίζεται ή άνόρυξις γεωτρήσεων έντός του πλαισίου του Προγράμματος τής Όροσειράς Τροόδους κατά τό έτος 1978».

Έρώτησις υπό ήμερομηνίαν 21ην Μαΐου, 1976, υποβληθείσα υπό του έντίμου Βουλευτου περιφερείας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη και ληφθείσα τήν 22αν Μαΐου, 1976.

«Η περιοχή Μαραθάσας άντιμετωπίζει από χρόνια ένα σοβαρό συγκοινωνιακό πρόβλημα. Τήν διαπλάτυνση του δρόμου Πεδουλά—Προδρόμου και τήν διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωση του δρόμου Πάϊνγκουτ—Κακοπετριάς (Άγίου Νικολάου Στέγης).

Ἡ σημασία τῶν δυὸ αὐτῶν βασικῶν ὁδικῶν ἀρτηριῶν γιὰ τὴν περιοχὴ εἶναι μεγάλη. Τόσο γιὰ τὸν τουρισμό, ὅσο καὶ γιὰ τὴν γεωργικὴ ἀνάπτυξη καὶ γενικώτερη πρόοδο τῆς περιοχῆς.

Τὸ θέμα δὲν εἶναι νέο. Ἐτέθη πολλὰς φορές ἀπὸ τὶς Χωρικὲς καὶ Κοινοτικὲς Ἀρχὲς καὶ τὶς Ὄργανώσεις τῆς περιοχῆς στὴ Κυβέρνηση, ὅμως μέχρι σήμερα δὲν ἔχουν ληφθῆ συγκεκριμέναι ἀποφάσεις.

Ἐρωτῶμεν τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων :

- (α) Ὑπάρχει κυβερνητικὴ ἀπόφαση γιὰ διαπλάτυνση τῶν δρόμων Πεδουλά—Προδρόμου καὶ διαπλάτυνση καὶ ἀσφαλτόστρωση τοῦ δρόμου Πάινγουτ—Κακοπετριᾶς;
- (β) Ἄν ὑπάρχη ἀπόφαση πότε προγραμματίζεται νὰ τεθῆ σὲ ἐφαρμογή;
- (γ) Γιατί τόση καθυστέρηση στὴν προώθηση ἐνὸς ἔργου τόσο βασικοῦ γιὰ τὴν περιοχὴ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Αὐγούστου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 22αν Μαΐου, 1976, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ἡ ὁδὸς Πεδουλά—Προδρόμου ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ὁδικοῦ ἔργου Ἀστρομερίτη—Προδρόμου τοῦ ὁποῖου ἡ κατασκευὴ ἤρχισεν ἀπὸ πολλοῦ καὶ διὰ τὸ ὁποῖον συμπεριλαμβάνεται ἐτησίως πρόνοια εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως.

Ὁ χρόνος κατασκευῆς τοῦ τμήματος τῆς ὁδοῦ Πεδουλά—Προδρόμου θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τοῦ ὕψους τῶν διατεθεισομένων πιστώσεων διὰ τὸ ἐν λόγω ἔργον — ἐπὶ τοῦ παρόντος θὰ βελτιωθῆ τὸ τμήμα τῆς ὁδοῦ μεταξὺ τοῦ 29ου ΜΔ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀστρομερίτου — Καρβουνᾶ καὶ τῆς περιοχῆς «Χολέτρες» ἐπὶ τῆς παλαιᾶς ὁδοῦ Ξεραρκάκας διὰ τὸ ὁποῖον παρεχωρήθη πρόσθετον ποσὸν ὕψους £80,000.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὁδὸν Πάινγουτ—Κακοπετριᾶς ἡ βελτίωσις της θὰ μελετηθῆ ἐν σχέσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1977.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6ην Μαΐου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην Μαΐου, 1976.

«Διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν τῶν ὁδῶν :

- (α) Κάθηκα—Πέγειας
- (β) Δρούσιαις—Προδρομίου
- (γ) Κουκλιῶν—Ἀρχιμανδρίτας

ἡ Βουλὴ ἐψήφισε 20 χιλιάδες λίρες δι' ἐκάστην ὁδὸν καὶ μέχρι σήμερον οὐδεμίαν ἐργασία ἤρχισε.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν, διατὶ καθυστερεῖ ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν καὶ πότε θὰ ἀρχίσουν διὰ νὰ εὐθυγραμμισθοῦν αἱ μικραὶ μήκους ὁδοὶ ποὺ ἤρχισαν πρὸ 5ετίας;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ην Αὐγούστου 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 6ην Μαΐου, 1976, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Εἰς τὸ Κεφ. 17Δ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους ὑπάρχει πρόνοια διὰ τὴν ἀσφάλτωσιν τῶν ὁδῶν (α) Κάθηκα—Πέγειαις (£20,000), (β) Κουκλιῶν — Ἀρχιμανδρίτας (£20,000) καὶ (γ) Δρούσιαις—Προδρομίου, ἥτις ἀποτελεῖ τμήμα τῆς ὁδοῦ Στρουμπίου—Κάθηκα—Ἀρόδων—Δρούσιαις—Πόλεως. (£30,000).

Ἡ κατάσταση ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὡς ἄνω ὁδῶν ἔχει ὡς ἀκολούθως :

(α) Κάθηκα — Πέγεια

Ἐδόθη ἔγκρισις διὰ τὴν βελτίωσιν τμήματος τῆς ὡς ἄνω ὁδοῦ μήκους 2,185 μέτρων ἐναντι δαπάνης £20,000. Αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργου ἤρχισαν τὸν Ἰούλιον καὶ θὰ συμπληρωθοῦν μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους.

(β) Κούκλια — Ἀρχιμανδρίτα

Ἐδόθη ἔγκρισις διὰ βελτίωσιν τμήματος τῆς ὡς ἄνω ὁδοῦ μήκους 1,043 μέτρων ἐναντι δαπάνης £20,000. Αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργου τούτου ἀναμένεται νὰ ἀρχίσουν ἐντὸς τοῦ Αὐγούστου καὶ θὰ συμπληρωθοῦν μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους.

(γ) Δρούσια — Προδρόμι

Ἔχουν συμπληρωθῆ κατασκευαστικὰ σχέδια καὶ ἐζητήθησαν προσφοραὶ διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ἐν λόγῳ ὁδοῦ, ἣτις ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς ὁδοῦ Στρουμπίου—Κάθηκα—Ἀρόδων—Δρούσιας—Πόλεως. Ἡ ἐν προκειμένῳ προβλεπομένη δαπάνη εἶναι ὕψους £30,000 ὑπολογίζεται δὲ ὅτι αἱ ἐργασίαι θὰ ἀρχίσουν ἀρχὰς Σεπτεμβρίου καὶ πιθανὸν θὰ συμπληρωθοῦν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Ἰουνίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 29ην Ἰουνίου, 1976.

«Ἐρωτᾷται τὸ ἀρμόδιο Ἰπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ποῖα μέτρα ἔχουν ληφθῆ γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ ψηφίσματος τῆς 3ης Πολιτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ ἀναφορικὰ μὲ τοὺς ἀγνοουμένους;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Ἰουλίου, 1976, τοῦ Ἰπουργοῦ Ἐξωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 29ην Ἰουνίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Τὸ Ἰπουργεῖον Ἐξωτερικῶν ἐπιθυμεῖ νὰ πληροφορήσῃ τὸν ἐντιμον Βουλευτὴν κ. Ἐζεκίαν Παπαϊωάννου ὅτι ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις καταβάλλει ἀόκνους καὶ συντονισμένας προσπάθειας διὰ τὸ θέμα τῶν ἀγνοουμένων, εἰδικώτερον δέ, λαμβάνει ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ σχετικοῦ Ψηφίσματος τῆς 3ης Πολιτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Ο.Η.Ε. Ὡς γνωστὸν, τὸ ἐν λόγῳ Ψήφισμα ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ὡς Ψήφισμα ὑπ' ἀριθμὸν 3450 (XXX) τῆς 9.12.1975. Τὴν 19.2.1976 ὁ Ἰπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Χριστοφίδης ἀπηύθυνεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ο.Η.Ε. ἐπισύρων τὴν προσοχὴν του εἰς τὸ ἀνωτέρω ψήφισμα καὶ ζητῶν ὅπως δοθῆ ἐλευθερία κινήσεως εἰς Ἐπιτροπὴν τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ διὰ τὴν ἀνεύρεσιν ἀγνοουμένων καὶ ὅπως ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ἐξετάσῃ καὶ οἰασθῆποτε ἐτέρας δυνατότητας ἐνεργείας, ἵνα τεθῆ τέρμα εἰς τὴν τραγικὴν ταύτην κατάστασιν καί, συγκεκριμένως, εἰς τὴν ἀγωνίαν τῶν συγγενῶν οἱ ὅποιοι στεροῦνται πληροφοριῶν διὰ τὰ ἀγαπητὰ των πρόσωπα. (Ἀντίγραφον τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς ἐπισυνάπτεται).

Ἐν συνεχείᾳ τὸ θέμα τῶν ἀγνοουμένων ἐθίγη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Οἰκονομικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, κατὰ τὴν εἰς Γενεὴν σύνοδον αὐτῆς, τὸν Φεβρουάριον, 1976. Πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπεβλήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πλήρως ἐπεριστατωμένη ἔκθεσις. Πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπέβαλεν ὡσαύτως Ἐκθεσιν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ο.Η.Ε. συμφώνως πρὸς τὸ Ψήφισμα 4 (XXXI) τὸ ὁποῖον εἶχεν υἱοθετηθῆ ὡσαύτως ὑπ' αὐτῆς τὴν 13.2.1975 ὡς ἐπίσης τὸ Ψήφισμα 3450 (XXX) τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τῆς 9ης Δεκεμβρίου,

1975. Ὁ ἐν Γενεύῃ Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τῆς Δημοκρατίας εἶχεν εὐρυτάτας ἐπαφάς ἐν Γενεύῃ, ἐπετεύχθη δὲ τέλος Φεβρουαρίου. 1976 ἡ ἐγκρισὶς νέου Ψηφίσματος ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Τὰ κυριώτερα σχετικὰ σημεῖα τοῦ Ψηφίσματος ἔχουν ὡς ἑξῆς :

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων,

Καθοδηγουμένη ὑπὸ τῶν σκοπῶν καὶ ἀρχῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, Μνήμων τῆς Οἰκουμενικῆς Διακηρύξεως Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ τῶν σχετικῶν διεθνῶν ὀργάνων ἰδιαίτερος τῶν προνοιῶν τῶν Συμβάσεων τῆς Γενεύης τοῦ Αὐγούστου, 1949,

Σημειοῦσα τὰ ψηφίσματα 3395 (XXX) καὶ 3450 (XXX) τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν,

Ἐπαναβεβαιοῦσα τὸ ψήφισμά της ὑπ' ἀρ. 4 (XXXI) καὶ ἀνησυχοῦσα σοβαρῶς ἐκ τῆς ἐλλείψεως προόδου εἰς τὴν ἐφαρμογὴν του,

Ἀναμιμνησκομένη τοῦ ψηφίσματος ἀρ. 1 (XXVIII) τῆς Ὑπεπιτροπῆς ἐπὶ τῆς προλήψεως διακρίσεων καὶ προστασίας τῶν μειονοτήτων,

Ἐχουσα συναίσθησιν τῆς ἀνάγκης ἐπιλύσεως τῶν ἀνθρωπιστικῶν προβλημάτων καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἐν Κύπρῳ ἄνευ περαιτέρω καθυστερήσεως,

Σημειοῦσα τὴν ἐκθεσὶν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως, βάσει τοῦ ψηφίσματος 3450 (XXX) τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, καὶ τὸ ἰδικόν της ψήφισμα 4 (XXXI) καὶ ἐκφράζουσα τὴν ἐκτίμησίν της διὰ τὴν ἐκθεσὶν,

Ἐκτιμῶσα τὸ γεγονός ὅτι ὁ παράγων χρόνος δὲν κατέστησε δυνατὴν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως βάσει τοῦ ψηφίσματος 3450 (XXX) τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως,

Προτρέπει τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη ὅπως ἀπέχουν μονομερῶν ἐνεργειῶν κατὰ παράβασιν τῶν σχετικῶν ψηφισμάτων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, περιλαμβανομένων μεταβολῶν εἰς τὴν δημογραφικὴν διάρθρωσιν τῆς Κύπρου,

Παρακαλεῖ τὸν Γενικὸν Γραμματέα ὅπως συνεχίσῃ καὶ ἐντείνῃ τὰς προσπάθειάς του, βάσει τοῦ ψηφίσματος 3450 (XXX) τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀγνοουμένους ἐν Κύπρῳ καὶ καλεῖ τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη ὅπως συνεργάζονται μετὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἔργου του,

Παρακαλεῖ τὸν Γενικὸν Γραμματέα ὅπως παράσχῃ κατὰ τὴν 33ην σύνοδον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων πληροφορίας ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος ψηφίσματος,

Ἀποφασίζει ὅπως ἐξετάσῃ τὸ πρόβλημα τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ἐν Κύπρῳ κατὰ τὴν 33ην σύνοδόν της.

Κατὰ τὸν 5ον γῦρον τῶν συνομιλιῶν Βιέννης συμφωνήθη ὅπως οἱ συνομιληταὶ συναντῶνται εἰς Κύπρον μετὰ τοῦ Εἰδικοῦ Ἀντιπροσώπου τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Ο.Η.Ε. διὰ νὰ ἐξετάζουσαν ἐν πνεύματι καλῆς θελήσεως ἀνθρωπιστικὰ προβλήματα. Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβον χώραν εἰς Λευκωσίαν ὀκτὼ τοιαῦται συναντήσεις. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυπριακὴ πλευρὰ ἐπανειλημμένως καὶ ἐπιμόνως ὑπέβαλεν εἰσηγήσεις, προτάσεις καὶ παρακλήσεις, αἱ ὁποῖαι δυστυχῶς μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν εὔρον τὴν δέουσαν ἀνταπόκρισιν. Τέλος, ὡς θὰ ἔχῃ διαπιστωθῇ, ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις ἐγείρει συνεχῶς καὶ εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν τὸ θέμα τοῦτο πρὸς τὸν σκοπὸν προωθήσεώς του κατὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον.»

COPY

19 December 1975.

Your Excellency,

I have the honour to refer to the resolution adopted on the 9th December 1975 by the General Assembly in its latest session, on the question of missing persons in Cyprus, by which the General Assembly, gravely concerned about the fate of these people and reaffirming the basic human need of families in Cyprus to be informed about missing relatives, requested you, Mr. Secretary General,

- (a) to exert every effort in close co-operation with the international committee of the Red Cross in assisting the tracing and accounting for missing persons as a result of armed conflict in Cyprus, and
- (b) to provide the Commission of Human Rights at its thirty-second Session with information relevant to the implementation of the Resolution.

On behalf of the Government of the Republic of Cyprus I would request Your Excellency to look into this most tragic and purely humanitarian matter with all your sympathy and understanding. The families of the missing persons are in constant agony not knowing whether their beloved are still alive or whether they have been killed. Information about the fate of the missing persons would help to alleviate the agony of their relatives.

We believe that it would be a positive step if a Committee of the I.C.R.C. would be given freedom of movement to trace these persons or to discover the burial places of those killed. I would, therefore, request that Your Excellency might look into this possibility as well as into any other alternatives that you might consider appropriate.

Please accept, Your Excellency, the assurances of my highest consideration.

J. CL. CHRISTOPHIDES,
Minister of Foreign Affairs

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σχετικά με τὸ Κεφάλαιον Β, Νομοθετικὴ Ἔργασία, δὲν ὑπάρχει θέμα πρὸς συζήτησιν καὶ ἐπομένως προχωροῦμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων. Ἐπ' αὐτοῦ θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι ὑπάρχει εἰς ἄρκετὰ μεγάλος ἀριθμὸς νομοσχεδίων πού ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος πού δὲν ἐπρόλαβε νὰ ἐπιληφθῇ ἢ ἀπελθοῦσα Βουλὴ. Καί, πέραν τούτων, νέα νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἔχουν κατατεθῆ. Σχετικὰ μὲ τὰ προηγούμενα Νομοσχέδια, τὰ παραπέμπω, ὅπως εἶπα καὶ προηγουμένως, εἰς τὰς ἀντιστοίχους Ἐπιτροπὰς.

Παρακαλῶ τὸν Γραμματέα ὅπως ἀναγνώσῃ τὰ νέα νομοσχέδια καὶ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἔχουν κατατεθῆ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

- (1) Ὁ περὶ Μεταμοσχεύσεων τοῦ Κερατοειδοῦς Νόμος τοῦ 1976.
Ἄπεστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν 'Επιτροπήν 'Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(2) 'Ο περί Συμβάσεως διά τήν 'Επεξεργασίαν Εύρωπαϊκῆς Φαρμακοποιίας Νόμος τοῦ 1976.

'Εστάλη ὑπό τοῦ 'Υπουργείου 'Εξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τὰς 'Επιτροπὰς 'Εξωτερικῶν καὶ 'Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(3) 'Ο περί 'Υπαλλήλων καὶ 'Εργατῶν 'Ωρισμένων Δήμων ('Υπολογισμός Συντάξεων, Χορηγημάτων καὶ Φιλοδωρημάτων) καὶ 'Αγροφυλάκων 'Ωρισμένων Χωρίων ('Υπολογισμός Χορηγημάτων) Νόμος τοῦ 1976.

'Εστάλη ὑπό τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν 'Επιτροπήν 'Εσωτερικῶν καὶ 'Αμύνης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(4) 'Ο περί 'Αρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976. 'Εστάλη ὑπό τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν 'Επιτροπήν 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(5) 'Ο περί 'Αλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976.

'Εστάλη ὑπό τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν 'Επιτροπήν 'Εσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(6) 'Ο περί Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 3) τοῦ 1976.

'Εστάλη ὑπό τοῦ 'Υπουργείου Οικονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν 'Επιτροπήν Οικονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(7) 'Ο περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 5) τοῦ 1976.

'Εστάλη ὑπό τοῦ 'Υπουργείου Οικονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν 'Επιτροπήν Οικονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(8) Ο περί Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος του 1976.

Έστάλη υπό του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις την Έπιτροπήν Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(9) Οί περί Έκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν (Έπιθεώρησις και Άξιολόγησις) Κανονισμοί του 1976.

Έστάλησαν υπό του Υπουργείου Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις την Έπιτροπήν Παιδείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(10) Οί περί Κυπριακῶν Προτύπων και Έλέγχου Ποιότητος ("Άδειαι διὰ Πρότυπα Σήματα) Κανονισμοί του 1976.

Έστάλησαν υπό του Υπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις την Έπιτροπήν Έμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(11) Οί περί Κυπριακοῦ Όργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Ταμείον Προνοίας) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1976.

Έστάλησαν υπό του Υπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις την Έπιτροπήν Έμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(12) Οί περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Διατάγματα Διατηρήσεως) Κανονισμοί του 1976.

Έστάλησαν υπό του Υπουργείου Έσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις την Έπιτροπήν Έσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(13) Οί περί Έξωτερικῆς Υπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας (Άπαιτούμενα Προσόντα Διορισμοῦ ἢ Προαγωγῆς, Καθήκοντα και Άρμοδιότητες ἐκάστης Θέσεως) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1976.

Έστάλησαν υπό του Υπουργείου Έξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις την Έπιτροπήν Έξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(14) Δημοσιονομική Έκθεση διά τὸ ἔτος 1975.
Έστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(15) Ἐγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 22αν Ἰουλίου, 1976, συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϊπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1975 (Ἄρ. 7 τοῦ 1975) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1975 (Ἄρ. 8 τοῦ 1975).

Έστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(16) Ἐγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 22αν Ἰουλίου τοῦ 1976 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 9 τοῦ 1976) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 10 τοῦ 1976).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(17) Ἐτησία Έκθεση καὶ Λογαριασμοὶ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὀργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας διά τὸ ἔτος 1974.

Έστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόταση Νόμου : Ὁ περὶ Τύπου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976.

Κατετέθη ὑπὸ τοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ὑποβληθεῖσα πρόταση Νόμου συνοδεύεται ὑπὸ Αἰτιολογικῆς Έκθέσεως καὶ δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἀναπτύξω τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους κατέθεσα τὴν πρότασιν αὐτήν.

Έν ὀλίγοις, εἶναι ἡ διασφάλισις τῆς ἐλευθερίας λόγου καὶ ταύτοχρόνως τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ πολίτου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρότασις Νόμου τοῦ κ. Χριστοφίδη παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν;

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ὅμως ἐνδεχομένως τὸ 14ον θέμα, ἡ Δημοσιονομικὴ Ἐκθεσις διὰ τὸ ἔτος 1975, νὰ παραπεμφθῆ ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

Ἐπειδὴ σήμερον μόλις ἐγένεν ἡ σύστασις τῶν Ἐπιτροπῶν, καὶ ἐπειδὴ ὑπάρχει πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς Νομοσχεδίων καὶ ἄλλων ἐγγράφων πρὸς μελέτην, ποὺ πρέπει νὰ ἀπασχολήσουν τὰς Ἐπιτροπὰς — εἰς ἄρκετὰ μεγάλους ἀριθμὸς ἀπὸ τὴν ἀπελθοῦσαν Βουλὴν καὶ νέα νομοσχέδια καὶ προτάσεις Νόμων — δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι θὰ γίνῃ πολὺ καλυτέρα καὶ πλέον συστηματικὴ ἐργασία ἐὰν ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος δὲν ὀρισθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην ἀλλὰ διὰ τὴν μεθεπομένην Πέμπτην.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὀρίζω τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην, τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, καὶ ὥραν 4ην μ.μ., ὡς τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς 4ης συνεδρίας τῆς παρούσης Συνόδου τῆς Βουλῆς, μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

Κεφάλαιον Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασια :

- (1) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1976.
- (2) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1976.
- (3) Ὁ περὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976.
- (4) Ὁ περὶ Ὑπαλλήλων καὶ Ἐργατῶν Ὁρισμένων Δήμων (Ὑπολογισμὸς Συντάξεων, Χορηγημάτων καὶ Φιλοδοκημάτων) καὶ Ἀγροφυλάκων Ὁρισμένων Χωρίων (Ὑπολογισμὸς Χορηγημάτων) Νόμος τοῦ 1976.
- (5) Ὁ περὶ Μεταμοσχεύσεων τοῦ Κερατοειδοῦς Νόμος τοῦ 1976.
- (6) Ὁ περὶ Συμβάσεως διὰ τὴν Ἐπεξεργασίαν Εὐρωπαϊκῆς Φαρμακοποιίας Νόμος τοῦ 1976.
- (7) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος τοῦ 1976.
- (8) Οἱ περὶ Ἐξωτερικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας (Ἀπαιτούμενα Προσόντα Διορισμοῦ ἢ Προαγωγῆς, Καθήκοντα καὶ Ἀρμοδιότητες Ἐκάστης Θέσεως) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοὶ τοῦ 1976.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Κηρύσσω τήν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

(Ὡρα λήξεως : 4.35 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἄμπιζας Σταῦρος	Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Βάκης Χρῖστος	Νέμισας Τάκης
Βασιλειάδης Νίκος	Παναγίδης Κίμων
Γαλανός Ἀλέξης	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παπαδόπουλος Τάσσο
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Παρασκευαίδης Φειδίας
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Παύλου Πατρίκιος
Θεοδώρου Δῶρος	Πελεκάνος Χρῖστος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Ποταμίτης Γιάγκος
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Λυσσαρίδης Βάσος	Φάντης Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νίκος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Μιχαηλίδης Θαλῆς	

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἡ ὑπὸ τῶν ἀπουσιαζόντων κατὰ τὴν προγενεστέραν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἐντίμων Βουλευτῶν κ.κ. Β. Λυσσαρίδης καὶ Τ. Παπαδοπούλου δοθεῖσα διαβεβαίωσις βάσει τοῦ Συντάγματος.
- (2) Ἡ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς γενομένη μνεῖα περὶ τῆς παρουσίας κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Ἑλληνοῦ πολιτικοῦ κ. Ἡλία Ἡλιοῦ.
- (3) Ἀνάγνωσις τῶν ὀνομάτων τῶν μελῶν τῶν καταρτισθεισῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.
- (4) Ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων — Ἀπαντήσεων.
- (5) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.09 μ.μ.)

(Ἄρ. 4)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνεδρίας αὐτῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἡ τετάρτη συνεδρία τῆς Α' Συνόδου τῆς Γ' Βουλευτικῆς Περιόδου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Α — Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Πρῶτον, «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 3) ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Σταῦρος Ἀμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ἄνδρέας Ζιαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 4ην Ὀκτωβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £750.000 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Μὴ Προβλεπόμενα Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικόν» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ πρὸς ἀντιμετώπισιν διαφόρων ὑποχρεώσεων διαρκούντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς εἰδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὴν Βουλὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσὶν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ποσὸν πλέον τῶν £921.416 ἐκ τοῦ ἐγκεκριμένου ποσοῦ τῶν £1.000.000 ἔχει ἤδη δαπανηθῆ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν διαφόρων ὑποχρεώσεων προκυψασῶν ἐκ τῆς συνεχιζομένης ἐκτάκτου καταστάσεως, ὡς ἡμερομισθίων ἐκτάκτου προσωπικοῦ, κλπ. Ὡς ἐκ τούτου παρίσταται ἀνάγκη ὅπως προβλεφθῆ ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £750.000 εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους πρὸς διάθεσιν αὐτοῦ διὰ τοὺς ἰδίους ὡσαύτως σκοπούς.

Ἡ προτεινομένη ἔγκρισις τοῦ ἐν λόγω ποσοῦ χρημάτων ὑποβάλλεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἰσχυοῦσης μέχρι τοῦδε διαδικασίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν δύναται νὰ χειρίζηται εἰς ἐκάστην κερωρισμένην περίπτωσιν τὰς πιστώσεις ταύτας ὡς ἀποθεματικὸν καὶ νὰ κατανέμη αὐτὰς εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐκεῖ καὶ ὅπου ὑφίστανται σχετικαὶ πρὸς τοῦτο ἀνάγκαι.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς διαθέσεως τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει οἰοσδήποτε ἐκ τῶν ἀξιοτίμων Βουλευτῶν νὰ ὀμιλήσῃ ἐπὶ θέμα-τος ἀρχῆς :

Δὲν ὑπάρχει.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἐγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £750.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976. Ἄρθρον 2ον.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ.

Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησης ἐπὶ οἰοσδήποτε ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον ἀνεγνώσθη διὰ δευτέραν φοράν :

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ἔληξε.

Παρακαλῶ νὰ γίνῃ ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 3) του 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον ;

Ούδεμία αντίρρησης. Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Δεύτερον, «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 5) τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Άρ. 5) ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Σταῦρος Ἀμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ἀνδρέας Ζιαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 4ην Ὀκτωβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £500.000 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι» τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως, πρὸς συμπλήρωσιν διαφόρων κονδυλίων τὰ ὁποῖα δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκῆ διαρκούντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς εἰδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ποσὸν ἐκ £808.644 ἐκ τοῦ ἐγκεκριμένου ποσοῦ τῶν £1.000.000 ἔχει ἤδη δαπανηθῆ ἢ δεσμευθῆ διὰ τὴν κάλυψιν μὴ προβλεπομένων δαπανῶν καὶ ἐκτάκτων ὑποχρεώσεων. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀναμένεται ὅτι θὰ ἀπαιτηθῶσιν τῶρα καὶ εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον ἐπιπρόσθετα ποσὰ διὰ προώθησιν ἤδη συνεχιζομένων παραγωγικῶν ἔργων καὶ δι' ἔναρξιν ἐτέρων τοιούτων τὰ ὁποῖα θὰ προσφέρουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρας δυνατότητας ἀπασχολήσεως ἀδρανοῦντος ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, συμπεριλαμβανομένων ἐκτοπισθέντων προσώπων. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐν λόγῳ ἔργων ἀποτελεῖ μέρος τοῦ γενικωτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως πρὸς ἐπαναδραστηριοποίησιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου ἧτις ἐπηρεάσθη δυσμενέστατα ἐκ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς εἰς τὴν νῆσον. Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἤδη ἀναφερθέντων, ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας τοῦ ὡς ἄνω ἐκ £500.000 ἐπιπροσθέτου ποσοῦ καθίσταται ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβεβλημένη.

Ὡς ἀναφέρεται ὡσαύτως εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, παρόμοιοι δημοσιονομικαὶ διευθετήσεις ἐγένοντο καὶ εἰς τὸ παρελθόν, εἶχον δὲ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ταχύτεραν ἀντιμετώπισιν ἐπείγουσας φύσεως ὑποχρεώσεων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἀφοῦ ἐμελέτησε τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἔγκρισις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων ἀναμένεται νὰ ὑποβοηθήσῃ τὰ μέγιστα τὰς Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προμνησθεισῶν ἀναγκῶν, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ ἄρθρον 1 ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρισὶς πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ εἰς 500.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ ἄρθρον 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεῖσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Οὐδεμία ἀντιρρήσις. Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τρίτον, «Ὁ περὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976».

Παρακαλείται ὁ Πρόεδρος τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Λοΐζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἄνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 5ην Ὀκτωβρίου, 1976, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ χορήγησις ἐξουσίας εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐγγραφῆς Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν ὅπως, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐκδίδῃ Κανονισμοὺς διὰ τὴν ἴδρυσιν, ρύθμισιν καὶ διαχείρισιν ταμείου συντάξεων, ταμείου προνοίας, ταμείου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως καθὼς ἐπίσης οἰοῦδήποτε ἑτέρου ταμείου ἀφορῶντος εἰς πρόσωπα ἐγγεγραμμένα βάσει τοῦ περὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν Νόμου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πλήρως μὲ τὴν προτεινομένην τροποποίησιν καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀφοῦ τοῦτο τροποποιηθῆ διὰ τῆς ἐν αὐτῷ προσθήκης τῆς συνήθους διατάξεως δυνάμει τῆς ὁποίας οἰοῦδήποτε Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι δυνάμει τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν βασικοῦ νόμου νὰ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;
Ὁ ἀξιότιμος κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κ. Πρόεδρε, εἰς ἐπιτρέπεται.

Διὰ λόγους συνεπείας πρὸς θέσιν πού ἐπῆρα προηγουμένως εἰς παρόμοια Νομοσχέδια θὰ ψηφίσω ἐναντίον τοῦ σχετικοῦ ἀρθροῦ τοῦ Νόμου τὸ ὁποῖον παρέχει δικαίωμα διὰ τὴν ἴδρυσιν Ταμείου Συντάξεων.

Ἐχω ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τὴν ἀποψιν ὅτι ἡ Κύπρος ἔχει ἓνα εὐεργέτημα. Τὸ ὅτι ἔχει ἓνα ὠλοκληρωμένον σχέδιον κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καὶ ὁ κατατεμαχισμὸς τῶν σχεδίων ἀσφαλίσεων καὶ συντάξεων εἰς πολλὰ ταμεῖα πιστεύω ὅτι εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὰς νεωτέρας μεθόδους ἀντιμετωπίσεως παρομοίων θεμάτων καὶ δημιουργεῖ σοβαρὰς διοικητικὰς καὶ ἄλλας ἐπιπροσθέτους περιττὰς δαπάνας.

Ἄρκει νὰ ἀναφέρω ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπὶ παραδείγματι, ὅπου ὑπάρχουν παρόμοια σχέδια διὰ πλείστας τάξεις, εἴτε ἐμπορευομένων εἴτε ἐπιστημόνων, ἡ συνολικὴ διοικητικὴ δαπάνη διὰ τὴν συντήρησιν ὅλων αὐτῶν τῶν σχεδίων ἀνέρχεται εἰς τὸ 25% τῶν ἐτησίως εἰσπραττομένων εἰσφορῶν.

Τὸ Ταμείον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τῆς Κύπρου εἶναι ἐκ τῶν καλύτερων εἰς τὸν κόσμον διότι τὰ διοικητικά του ἔξοδα ἀνέρχονται ἢ ἀνῆρχοντο προηγουμένως μόνον εἰς 2,4%.

Ἐὰν συνεχισθῇ αὐτὴ ἡ τάσις τῆς ἰδρύσεως ἐπὶ μέρους Ταμείων Συντάξεων, ὅπως ἤδη ἔχει γίνεαι, διὰ δικηγόρους, ἰατρούς, καὶ τῶρα δι' ἀρχιτέκτονας, νομίζω ὅτι θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἴδιον σημεῖον πού εὐρίσκονται πλεῖστα ἄλλα χωραὶ αἱ ὁποῖαι ἐπὶ σειρὰν τοῦλάχιστον 25 ἐτῶν ἀλλάσσουν Νομοσχέδια τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο διὰ νὰ ἐνοποιήσουν τὰ Ταμεία Συντάξεων καί, ἐν τούτοις, λόγῳ κεκτημένων δικαιωμάτων, εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ ἐνοποίησης.

Ἐχω ψηφίσει πάντοτε ἐναντίον ὄλων τῶν ἄλλων Νομοσχεδίων καὶ διὰ τοῦτο θὰ ψηφίσω καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἐναντίον τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου. Βεβαίως ὑπάρχει πρόβλημα συμπληρωματικῶν συντάξεων, ἐὰν ἐπιθυμῆτε, διὰ ὠρισμένας τάξεις προσώπων.

Ἐχω ἀμφιβολίας ἂν αὐταὶ αἱ τάξεις πού τυγχάνουν τῶν εὐεργετημάτων τῶν συμπληρωματικῶν συντάξεων, ὅπως εἶναι οἱ δικηγόροι, οἱ ἰατροί, οἱ ἀρχιτέκτονες, εἶναι ἐκ τῶν περισσότερον χειμαζομένων τάξεων τοῦ λαοῦ. Ἐχω δὲ ἐπίσης ἀμφιβολίας κατὰ πόσον τὸ πρόβλημα δὲν πρέπει νὰ ἀναμένεται νὰ ἀντιμετωπισθῇ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὑφισταμένου ἤδη σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διὰ τῆς πληρωμῆς συμπληρωματικῶν συντάξεων, ὅπως ἄλλωστε ὑπῆρχε Νομοσχέδιον ἔτοιμον κατὰ τὸ 1974 καὶ λόγῳ τῆς εἰσβολῆς δὲν ἔχει προωθηθῆ, παρὰ διὰ τοῦ καταμερισμοῦ τοῦ οἰκονομικοῦ δυναμικοῦ τοῦ τόπου διὰ παρομοίας φύσεως Νομοσχεδίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλος ὀμιλητῆς ἐπὶ τοῦ θέματος :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτῆς Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶναι γεγονός ὅτι ἐγείρεται ἓνα πάρα πολὺ σημαντικὸν πρόβλημα μετὰ τὸ θέμα τῶν Ταμείων συντάξεως ἐπιστημόνων ἢ ἄλλων ομάδων τοῦ πληθυσμοῦ. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀναζήτησης ὁποιασδήποτε πολυτελοῦς ἀντιμετώπισης τοῦ προβλήματος.

Ἀντίθετα εἶναι ἐκδήλωση μιᾶς ἀνάγκης γιατί καὶ τὸ ἰσχυρὸν σύστημα παροχῆς συντάξεων διὰ μέσου τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων περιορίζεται σ' ἓνα πολὺ χαμηλὸν ποσοστὸν πού δὲν ἀνταποκρίνεται στὲς βιοτικὲς ἀνάγκες ὁποιοῦδήποτε μέρους τοῦ πληθυσμοῦ καὶ πολὺ περισσότερον τῶν ἐπιστημονικῶν τάξεων πού παρῆλθεν ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ ἀπόκτηση ἐνὸς πτυχίου διασφάλιζε μιὰν ἀνετη διαβίωση καὶ τοποθετεῖ σήμερα τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον εἰς τὴν ἴδια θέση πού εὐρίσκεται καὶ ὁ ὑπόλοιπος ἐργατικὸς ἢ ὑπαλληλικὸς κόσμος τῆς Κύπρου. Ἀποτελεῖ δὲ αὐτὸ ἀγωνιώδη ἀναζήτησις τῆς διασφάλισης τοῦ μέλλοντος τῶν ἐπιστημόνων πρὸ παντὸς εἰς μιὰν ἐποχὴν ὅπως ἀπροστάτευτοι ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλη παροχὴ θὰ πρέπει νὰ ἀναζητήσουν τρόπους διαβίωσης. Ἀσφαλῶς ὑπάρχουν ἀδυναμίεις εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἐπὶ μέρους Ταμείων ἀλλὰ θὰ εἴμαστε εὐτυχεῖς ἐὰν πράγματι ὑπεδεικνύετο μιὰ ἄλλη λύση γιὰ τὸ ὅλο πρόβλημα.

Ἐπάρχει ἀναφορὰ ὅτι ὑπῆρχεν στὲς προθέσεις τῆς Κυβέρνησης παλαιότερα μιὰ πρόταση γιὰ συμπληρωματικὴ παροχὴ συντάξεων. Δυστυχῶς ὅμως αὐτὸ τὸ σχέδιον, παρ' ὅλον ὅτι παρῆλθε δεκαετία ἢ καὶ μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐν τούτοις δὲν ἔχει προωθηθῆ καθόλου. Καὶ σήμερα ἔχει ἐγκαταλειφθῆ ὀλοκληρωτικά. Θὰ γνωρίζῃ ὁ ἀξιότιμος Βουλευτῆς ὅτι εἰς τὰ σχέδια

αὐτῶν τῶν ἐπὶ μέρος Ταμείων συντάξεων ὑπάρχει καὶ πρόνοια εἰς τὴν ὁποῖαν ἀναφέρεται ὅτι ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποῦ ἡ Κυβέρνηση θὰ ἀναλάβῃ ὁποιαδήποτε πρωτοβουλία διὰ τὴν ἀνάληψη εὐθύνης γιὰ παροχὴ συμπληρωματικῆς παροχῆς συντάξεων αὐτὰ τὰ Ταμεία ἔρχονται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ κράτους χωρὶς καμμίαν ἄλλην διαδικασίαν. Γι' αὐτὸ πιστεύομεν ὅτι μέχρις ὅτου καλυφθῇ τὸ κενὸν τῆς παροχῆς ἐνὸς ποσοῦ ποῦ νὰ διασφαλίζῃ μιὰν ἀξιοπρεπῆ διαβίωσιν, θὰ πρέπει νὰ προχωρήσωμεν στὴν ἐγκρίσιν καὶ ἄς ἐλπίζωμεν ὅτι τὸ πρόβλημα θὰ ἐξαναγκάσῃ τοὺς διαφόρους παράγοντες τελικὰ νὰ υἱοθετήσουν πραγματικὰ πῶς ὠλοκληρωμένα σχέδια μὲ λιγώτερο παθητικὸ γιὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης ἔχει τὸν λόγον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιότιμο Πρόεδρε, δὲν θὰ σᾶς κουράσω ἀπλῶς ἐκ τῆς θέσεώς μου θὰ προσθέσω σημεῖα τινά. Συμφωνῶ μὲ τὸν ὀρθόδοξον τρόπον ἀντιμετώπισεως τῆς ἐν γένει δημοσιονομικῆς καταστάσεως καὶ τῆς παροχῆς συντάξεων πρὸς τὸν πληθυσμὸν, ὡς ὁ κ. Παπαδόπουλος τὸν ἐξέθεσε, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι αἱ συντάξεις ποῦ παραχωροῦνται μὲσω τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἶναι συντάξεις ἐπιβιώσεως εἶναι ἀπλῶς συντάξεις πείνης ἐξ ὧν τούλάχιστον ἔχω ὑπ' ὄψιν μου μέχρι τῆς στιγμῆς.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον καὶ μέχρις ὅτου τὸ κράτος εἶναι εἰς θέσιν νὰ παρέχῃ μιὰν ἐπαρκῆ σύνταξιν διαβιώσεως εἶμαι ὑπόχρεως καὶ ἐγὼ νὰ ψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον ὡς ἦλθεν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸ ὁποῖον σκοπὸν ἔχει νὰ παρέχῃ ὠρισμένας συντάξεις ἀνθρωπίνης διαβιώσεως εἰς τοὺς συνταξιούχους.

Ἐπομένως, καίτοι πρέπει νὰ ληφθῇ μιὰ γενικωτέρα πρόνοια ἐνοποιήσεως τῶν συντάξεων καὶ μιὰ γενικωτέρα πρόνοια ποῦ νὰ παρέχῃ μιὰν ἐπαρκῆ σύνταξιν εἰς κάθε ἓνα ὁ ὁποῖος ἔχει ἀνάγκην τῆς συντάξεως αὐτῆς, μέχρις ὅτου ἐπιτευχθῇ αὐτὸ τὸ γεγονός, εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ δεχθῶμεν ὠρισμένας ἀτελείας καὶ νὰ δεχθῶμεν καὶ τὰ ἐπὶ μέρος Ταμεία. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μόνον δύο σημεῖα, κ. Πρόεδρε.

Πρῶτον, τὸ Νομοσχέδιον διὰ συμπληρωματικὰς συντάξεις δὲν ἐκκρεμεῖ ἀπὸ δεκαετίας, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ 1974 κατηρτίσθη Νομοσχέδιον, ἐτέθη ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δὲν ἐνεκρίθη ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διότι ἐχρειάζετο προσθέτους ἀναλγιστικὰς μελέτας, ἐμεσολάθησεν ὅμως ἡ εἰσβολὴ καὶ ἔτσι δὲν ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν.

Τὸ δεύτερον σημεῖον — ἐλπίζω νὰ ἀντελήφθην καλῶς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου, Βουλευτοῦ Λευκωσίας κ. Χατζηδημητρίου — δηλαδὴ ὁ διαχωρισμὸς ὅτι τὰ ἐπίπεδα συνταξιοδοτήσεως δὲν εἶναι ἀρκετὰ ὄχι μόνον, ὅπως εἶπε, δι' ἐργάτας, ἀλλ' οὔτε διὰ ἐπιστήμονας.

Δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ γίνεταί διαχωρισμὸς ὡς πρὸς τὰ ἐπίπεδα συνταξιοδοτήσεως οἰοῦδηποτε ἀναλόγως τῆς ἐπιστημονικῆς ἢ ἄλλης του οικονομικῆς καταστάσεως.

Τελικὰ θέλω νὰ προσθέσω ὅτι τὰ τρία Ταμεία συμπληρωματικῶν συντάξεων, τὰ ὁποῖα ἤδη λειτουργοῦν κατὰ τὰς πληροφορίας μου, εἶναι καὶ τὰ τρία χρεωκοπημένα ἀναλογιστικῶς. Ἐὰν δηλαδὴ ὑπολογισθοῦν αἱ ὑπο-

χρεώσεις που σήμερα έχουν τα Ταμεία έναντι των μελών των, λόγω του ύψους των συντάξεων που αυθαίρετα καθορίζεται από τους άμεσως ενδιαφερομένους, δεν έχουν αρκετά κεφάλαια διά να αντιμετωπίσουν αυτές τις ανάγκες. Δεν φαίνεται ακόμη το πρόβλημα επειδή δεν ήρχισαν να πληρώνουν συντάξεις. Όταν υπολογισθῆ ὅτι ἡ σύνταξις πληρώνεται διά περίοδον 12 ἐτῶν καὶ με σύνταξιν μηνιαίαν ἑκατὸν λιρῶν, ὡς ἓνα ἐκ τῶν Ταμείων προνοεῖ, ἀρκεῖ νὰ πῶ ὅτι διὰ κάθε συνταξιοδοτούμενον ἢ ἐπιβαρυνσις τοῦ Ταμείου εἶναι πέραν τῶν £42.000. Πολύ ὀλίγα Ταμεία ὑπάρχουν ἀπὸ τὰ τρία τὰ ὅποια εἶναι εἰς θέσιν σήμερα νὰ συνταξιοδοτήσουν πέραν τοῦ 1/10 τῶν μελῶν τὰ ὅποια ἔχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Βεβαίως ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος εἶναι συνεπής με τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἔχει πάρει ἑναντι τοῦ θεσμοῦ τῶν συντάξεων ὅταν τὰ σχετικά Νομοσχέδια συνεζητοῦντο εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα. Ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν τώρα αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν κατάργησιν αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ με τὴν ἐλπίδα ὅτι μπορούμε νὰ καλύψωμεν αὐτοὺς τοὺς ἐπιστήμονας, αὐτὰ τὰ στρώματα, με ὁποιοδήποτε ἄλλον τρόπον.

Νομίζω ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν υἱοθέτησιν καὶ ἐφαρμογὴν αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ διότι ἄλλωστε εἶναι ἡ Βουλὴ τῆς Δημοκρατίας, νομίζω — διότι δὲν ὑπῆρχε παρόμοιος θεσμὸς πρὶν ἀπὸ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βουλῆς τῆς Δημοκρατίας — πού ἐθέσπισε τέτοιαν νομοθεσίαν.

Δὲν εἶναι ὀρθὸν νομίζω τώρα αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ καταργήσῃ μίαν ἀκόμη νομοθεσίαν ἢ ὁποία καλὰ καλὰ δὲν ἤρχισε νὰ λειτουργῇ. Ἄς ἀφήσωμεν αὐτὴν τὴν νομοθεσίαν νὰ λειτουργήσῃ καὶ ἐφ' ὅσον θὰ παρουσιασθοῦν ἀτέλειαι, τότε μπορούμε νὰ συμπληρώσωμεν αὐτὲς τίς ἀτέλειαι με συμπληρωματικὴν νομοθεσίαν ἢ ἄλλως πως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μιά διευκρίνιση, κ. Πρόεδρε. Ὅρθῶς ἀναφέρει ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος τὰ περὶ παρανοήσεως διότι δὲν ἐπρόσεξε φαίνεται τὴν ἀναφορὰν μου ὅτι ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος ἐντάσσεται πλέον μέσα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ὑπολοίπου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τοῦ τόπου καὶ ἀντιμετωπίζει ἐντελῶς νέες συνθήκες, πολὺ διαφορετικὲς τοῦ παρελθόντος, ἔτσι πού νὰ μὴ διαχωρίζεται καθόλου ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους ἐργαζόμενους.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρονολογίαν, ἀναφέρθηκα εἰς τὴν χρονολογίαν περίπου τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων πού ἦταν πράγματι μιὰ ἱστορικὴ ἐξέλιξις πού ἄφησε κενὸν τὸ ὅλον πρόβλημα τῆς συνταξιοδότησης σὲ ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα πολλῶν ἄλλων στρωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἀνάγκην δημιουργίας Ταμείων Συντάξεων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰς ἀδυναμίας, αὐτὸ καλύπτεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι καὶ ἄλλες ὑπαλληλικὲς ἢ ἄλλες ὁμάδες ἐργαζομένων ἔχουν φροντίσει με διαφόρους τρόπους νὰ ἐνισχύσουν τίς παροχές πού εἶναι δυνατὸν νὰ πάρουν σὲ περίπτωση ἀφυπηρέτησής τους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, τὸ παρὸν Νομοσχέδιον δὲν ἀναφέρεται ἀπλῶς εἰς Ταμεῖον συντάξεως, ἀναφέρεται εἰς Ταμεῖον προνοίας, εἰς Ταμεῖον ἰατρικῆς περιθάλψεως τῶν ἀρχιτεκτόνων καὶ πολιτικῶν μηχανικῶν. Θὰ ἤθελα νὰ διαφωνήσω μὲ τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴν Λευκωσίας, κ. Παπαδόπουλον, ὅτι τὰ Ταμεῖα αὐτὰ εὐρίσκονται εἰς κατάστασιν χρεωκοπίας. Εἶμαι σὲ θέσιν νὰ γνωρίζω ὅτι τοῦλάχιστον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ Ταμεῖα Προνοίας καὶ ἰατρικῆς περιθάλψεως τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν τῶν ὀργανισμῶν εὐρίσκονται πραγματικά εἰς ἀνθηροτάτην κατάστασιν καὶ ἡ συνεισφορά των εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν προβλημάτων τῶν μελῶν τῶν Ταμείων, προβλημάτων προικοδοτήσεως τῶν τέκνων των, μορφώσεως τῶν τέκνων των, συντάξεως ἐφ' ἅπαξ, εἶναι πραγματικὰ οὐσιαστικῆ.

Δι' αὐτὸ τάσσομαι ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχουν ἄλλαι ἀπόψεις ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Κατόπιν τούτου τίθεται τὸ θέμα εἰς ψηφοφορίαν, ἐκτὸς ἐάν. ....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ διαφωνία μου εἶναι μόνον εἰς ἓνα ἄρθρον. Ἐπομένως ἐάν τεθῆ κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἄρθρον ὑπὸ ἀναφοράν, θὰ καταχωρηθῆ ἡ ἀντίθετος ψήφος μου καὶ νὰ προχωρήσῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἐγκρισιν τῶν ὑπολοίπων ἄρθρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. " Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ ἄρθρον 1 ἐγκριθῆ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ βασικοῦ Νόμου. " Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐάν ἀντιλαμβάνωμαι ὀρθῶς, ὁ κ. Παπαδόπουλος διετύπωσεν ἀντίρρησιν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Διὰ τὸ ἄρθρον 2, κ. Πρόεδρε.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Διὰ τὸ ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διά τὸ ἄρθρον 2, μάλιστα.

“Άλλη ἀντίρρησης ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 2 ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλον ἀξιότιμον Βουλευτὴν; ”Όχι. Θὰ καταχωρηθῆ ἡ ἀντίρρησης τοῦ κ. Παπαδοπούλου εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νομοσχεδίου.

Προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς Ὁ περὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τέταρτον, «Ὁ περὶ Ὑπαλλήλων καὶ Ἐργατῶν Ὁρισμένων Δήμων (Ἐπολογισμὸς Συντάξεων, Χορηγημάτων καὶ Φιλοδωρημάτων) καὶ Ἀγροφυλάκων Ὁρισμένων Χωρίων (Ἐπολογισμὸς Χορηγημάτων) Νόμος τοῦ 1976.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΩΝ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΔΗΜΩΝ (ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ, ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΩΝ) ΚΑΙ ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΩΝ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ (ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἄνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 5ην Ὀκτωβρίου, 1976, εἰς τὴν ὁποίαν κληθεῖς παρέστη καὶ ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις τοῦ Ἐπουργείου Ἐσωτερικῶν ἐκπρόσωπος αὐτοῦ.

Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ὅπως ἡ χορηγουμένη σύνταξις ἢ φιλοδώρημα ἢ ἕτερον χορηγήμα εἰς ἀφυπηρετοῦντας ὑπαλλήλους καὶ ἐργάτας τῶν Δήμων τῶν κατεχομένων πόλεων καὶ εἰς ἀφυπηρετοῦντας ἀγροφυλάκας χωρίων κατεχομένων ὑπὸ τῶν δυνάμεων εἰσβολῆς ὑπολογίζεται ὡς ἐὰν ὁ μισθὸς τῶν ὡς ἄνω προσώπων ἦτο ἀπὸ τῆς 20ῆς Ἰουλίου, 1974 μέχρι τῆς ἀφυπηρετήσεώς των ὁ αὐτὸς ὡς κατὰ τὴν 20ὴν Ἰουλίου, 1974.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν Κανονισμῶν τῶν Δήμων καὶ τοῦ περὶ Ἀγροφυλάκων Νόμου ὁ ὑπολογισμὸς τῆς συντάξεως ἢ φιλοδωρήματος ἢ χορηγήματος τὰ ὁποῖα παρέχονται ἐπὶ τῇ ἀφυπηρετήσῃ τῶν προαναφερθέντων προσώπων βασίζεται ἐπὶ τοῦ μισθοῦ αὐτῶν κατὰ τὰ τρία ἔτη

άτινα προηγούνται άμέσως τής ήμερομηνίας άφυηρητήσεώς των. Ός είναι γνωστόν, συνέπεια τής Τουρκικής εισβολής, οί μισθοί άριθμοί εκ τών άνωτέρω προσώπων έχουν ελαττωθή σημαντικώς, ή τοιαύτη δέ μείωσις επηρεάζει δυσμενώς τό ύψος τών καταβαλλομένων επί τή άφυηρητήσει των συντάξεων, φιλοδωρημάτων ή χορηγημάτων. Κατά συνέπειαν έθεωρήθη υπό τής Κυβερνήσεως σκόπιμον όπως τό ούτω πως προκύψαν θέμα ρυθμισθή νομοθετικώς ούτως ώστε τό ύψος τής συντάξεως, του χορηγήματος ή του φιλοδωρηματος των περι ών ό λόγος υπαλλήλων και εργατών νά είναι τό αυτό ως εάν νά μή υπήρξεν ή προαναφερθείσα μείωσις των μισθών αυτών, ούτος δέ είναι και ό άπώτερος σκοπός του προτεινομένου νόμου.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έσωτερικών μελετήσασα διεξοδικώς τό όλον θέμα και λαβοῦσα υπ' όσιν πάντα τά άνωτέρω συμφωνεί προς τους σκοπούς και τας επιδιώξεις του περι οῦ ό λόγος νομοσχεδίου και ως εκ τούτου όμοφώνως εισηγείται εις τήν Βουλήν τήν εις νόμον ψήφισιν αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος αρχής;

Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος αρχής, παρακαλοῦνται οί άξιότιμοι κύριοι Γραμματείς νά προβοῦν εις τήν δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποία θά γίνη διά τής αναγνώσεως των άριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης όπως τό άρθρον 1 έγκριθῆ;

Μή υπάρχούσης αντίρρήσεως τό πρώτον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης;

Ό κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, επί του άρθρου 2 θά ήθελα νά κάμω μίαν εισήγησιν διά τροποποίησιν διά νά καταστή καθαρά ή έννοια μιās λέξεως.

Εισηγοῦμαι όπως σχετικώς με τόν όρισμόν τής λέξεως «άγροφύλαξ» αι λέξεις «μή έλεγχομένης» αντικατασταθοῦν διά των λέξεων «ήτις δέν έλέγχεται», και έξηγοῦμαι διατί. Ό όρισμός έχει ως εξής :

«άγροφύλαξ» σημαίνει οίονδήποτε πρόσωπον όπερ κατά τήν 20ήν Ίουλίου του 1974 ήτο, συμφώνως προς τας διατάξεις του περι Άγροφυλάκων Νόμου ή οίονδήποτε έτέρου Νόμου, άγροφύλαξ οίονδήποτε χωρίου, ή συμπλέγματος χωρίων κειμένου έντός περιοχής τής Δημοκρατίας μη έλεγχομένης υπό των δυνάμεων ασφαλείας τής Δημοκρατίας. Λέγει «κατά τήν 20ήν Ίουλίου», αλλά κατά τήν 20ήν Ίουλίου δέν υπήρχε περιοχή μη έλεγχομένη, δηλαδή τό «μή έλεγχομένης» είναι περιεκτικόν τής έννοίας ή όποία δέν ήτο έλεγχομένη κατά τήν 20ήν Ίουλίου και μπορεί

νά είναι καί περιεκτικόν τῆς ἐννοίας ἢ ὁποία εἶναι σήμερον μὴ ἐλεγχομένη. Ἐκεῖνο ποῦ θέλει νά πῆ ὁ νομοθέτης, εἶναι ὅτι ἡ περιοχὴ σήμερον δὲν εἶναι ἐλεγχομένη, δι' αὐτὸ λέγω νά γίνῃ ὀριστικὴ ἐνεστώτος, ἥτοι «ἥτις δὲν ἐλέγχεται» ἀντὶ «μὴ ἐλεγχομένης». Δηλαδή νά ἀντικατασταθοῦν αἱ λέξεις «μὴ ἐλεγχομένης» διὰ τῶν λέξεων «ἥτις δὲν ἐλέγχεται», ποῦ σημαίνει σήμερον δὲν ἐλέγχεται.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Συμφωνοῦμεν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ λεκτικῆς ἀπόψεως «μὴ ἐλεγχομένης» σημαίνει «ἥτις δὲν ἐλέγχεται». Ἐκείνη ἡ τροποποίησις ποῦ νομίζω ὁ ἀξιότιμος νομικὸς εὐπαίδευτος συνάδελφος κ. Ποταμίτης, θὰ πρέπει νά υποβάλλῃ εἶναι ἡ ἐξῆς :

«Μὴ ἐλεγχομένης σήμερον». Νά προστεθῇ ἡ λέξις «σήμερον», ἢ ὁποία λύει τὸ πρόβλημα τοῦ κ. Ποταμίτη. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Νομοτεχνικῶς δὲν θὰ ἤθελα νά τεθῇ ἡ λέξις σήμερον. Βλέπετε «μὴ ἐλεγχομένης», λέγει, «κατὰ τὴν 20ὴν Ἰουλίου μὴ ἐλεγχομένης». Ἄρα ἀνάγεται εἰς τὸ παρελθόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγὼ εἰσηγοῦμαι ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησης, ἢ εἰσῆγησις τοῦ κ. Ποταμίτη νά γίνῃ ἀποδεκτὴ.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἴδια διόρθωσις ἢ τροποποίησις νά γίνῃ καὶ εἰς τὸν ὀρισμὸν τοῦ «δημοτικοῦ ὑπαλλήλου ἢ ἐργάτου» ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖ ἀμέσως μετὰ τὸ «ἀγροφύλαξ».

«Κειμένης ἐντὸς περιοχῆς τῆς Δημοκρατίας μὴ ἐλεγχομένης ὑπὸ τῶν δυνάμεων ἀσφαλείας τῆς Δημοκρατίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχει ἔνστασις; Οὐδεμία. Ἐγκρίνεται.

Ἐπομένως τὸ ἄρθρον 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπολογισμὸς Συντάξεων, χορηγημάτων καὶ φιλοδωρημάτων ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν ὠρισμένων Δήμων. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχει οἰαδήποτε ἀντίρρησης ὅπως τὸ ἄρθρον 3 ἐγκριθῇ;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ ἄρθρον 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπολογισμός χορηγημάτων αγροφυλάκων ώρισμένων χωρίων. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οίαδήποτε αντίρρησης διά τήν έγκρισιν του άρθρου 4;

Ούδεμία αντίρρησης.

Τό άρθρον 4 έγκρίνεται.

"Έληξεν ή δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Ή τρίτη ανάγνωσις θά γίνη διά τής αναγνώσεως του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος θά αναφέρηται ώς Ο περι Υπαλλήλων και Έργατων Ώρισμένων Δήμων (Υπολογισμός Συντάξεων, Χορηγημάτων και Φιλοδωρημάτων) και Άγροφυλάκων Ώρισμένων Χωρίων (Υπολογισμός Χορηγημάτων) Νόμος του 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης όπως τό Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εις Νόμον;

Ούδεμία αντίρρησης και επομένως τό Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Πέμπτον, «Ο περι Μεταμοσχεύσεων του Κερατοειδοϋς Νόμος του 1976».

Παρακαλείται ο Πρόεδρος τής αρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής όπως αναγνώση τήν σχετικήν έκθεσιν.

Χ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΕΡΑΤΟΕΙΔΟΥΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Χρίστος Πελεκάνος, Πρόεδρος

Θαλής Μιχαηλίδης

Άνδρέας Τουμαζής

Γιάγκος Ποταμίτης

Βάσος Λυσσαρίδης.

Ή Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Υγείας έμελέτησε τό περι οϋ ο λόγος νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αύτῆς συγκροτηθείσαν τήν 8ην Ώκτωβρίου, 1976, εις τήν όποίαν κληθέντες παρέστησαν και εξέθεσαν τάς άπόψεις του Ύπουργείου Υγείας εκπρόσωποι αύτου.

Διά του προτεινομένου νόμου σκοπείται ή παροχή νομοθετικής έξουσιοδοτήσεως διά τήν έκ θανάτων προσώπων άφαίρεισιν όφθαλμών ή οιουδήποτε μέρους αύτων και τήν χρησιμοποίησιν των διά σκοπούς μεταμοσχεύσεως του κερατοειδοϋς χιτώνος των όφθαλμών ή άλλους θεραπευτικούς σκοπούς.

Ός γνωστόν, ή μεταμόσχευσις επί του κερατοειδοϋς χιτώνος των όφθαλμών επί τῷ τέλει θεραπείας τής τυφλότητος κατέστη δυνατή από τινος χρόνου και έν Κύπρω, τά αναγκαία δε μοσχεύματα έξησφαλίζοντο μέχρι τουδε έκ νοσοκομείων ή τραπεζών όφθαλμών ένων χωρών. Ή έξασφάλισις, όμως, τοιούτων μοσχευμάτων έκ του έξωτερικού δεν είναι πάντοτε έφικτή λόγω των συνεχώς αύξανομένων αναγκών δι' ο και παρίσταται ανάγκη

ὅπως τὰ ἀναγκαῖα μωσχεύματα ἐξασφαλίζονται ἐπιτοπίως. Διὰ νὰ καταστῇ δὲ τοῦτο δυνατόν εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως δοθῇ ἡ ἀπαιτούμενη νομοθετική ἐξουσιοδότησις, εἰς τοῦτο δὲ ἀποβλέπει καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας μελετήσασα διεξοδικῶς τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνεῖ πλήρως μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ, ἀφοῦ τοῦτο τροποποιηθῇ διὰ τῆς προσθήκης τῆς συνήθους διατάξεως δυνάμει τῆς ὁποίας οἰοιδήποτε Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι δυνάμει αὐτοῦ νὰ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν καὶ ἐπενεχθῇ ἀριθμὸς νομοτεχνικῆς φύσεως τροποποιήσεων χάριν σαφεστέρας ἀποδόσεως τοῦ κειμένου αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν, παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντίρρησης ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεῖα. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἀρθροῦ;

Οὐδεμία ἀντίρρησης. Ἐπομένως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσιοδότησις διὰ τὴν ἀφαίρεσιν ὀφθαλμοῦ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς οἰαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 3ου ἀρθροῦ;

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Σχετικῶς μὲ τὸ ἐδάφιον (3) τοῦ ἀρθροῦ 3.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχεν ἀποφασίσαι νὰ ἐπιφέρῃ μίαν τροποποίησιν, μίαν προσθήκην καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐστάλη εἰς ἡμᾶς τροποποιημένον Νομοσχέδιον, ἤθελα νὰ βεβαιωθῶ ὅτι ἡ προσθήκη αὐτὴ ἐγένετο. Δηλαδή εἰς τὸ ἐδάφιον (3) εἶχεν ἀποφασισθῆ νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις «Τηρουμένων τῶν προνοιῶν τοῦ ἐδαφίου (2) καὶ (4)».

Ἐπὶ τῆς ἐγκρισίνης τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον εἶναι ἐνώπιόν σας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Όχι. Αναφέρεσθε εις τὸ ἐδάφιον (3).

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Τὸ ἐδάφιον (3) τοῦ ἀρθρου 3, τὸ ὁποῖον λέγει «ἐν περιπτώσει.....».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ κείμενον τὸ ὁποῖον ἔχω ἐνώπιόν μου ἀναφέρει «Τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἐδαφίων (1) καὶ (2).....».

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐν τάξει, εἶναι αὐτὸ ποῦ ἤθελα νὰ βεβαιωθῶ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως τὸ ἀρθρον 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ποικίλαι διατάξεις. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἰαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ ἀρθρου 4;

Οὐδεμία ἀντίρρησης. Τὸ ἀρθρον 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία ἐκδόσεως Κανονισμῶν. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἰαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ ἀρθρου 5;

Οὐδεμία ἀντίρρησης. Τὸ ἀρθρον 5 ἐγκρίνεται.

Κατόπιν τούτου ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνη διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Μεταμοσχεύσεων τοῦ Κερατοειδοῦς Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ἐκτον, «Ὁ περὶ Συμβάσεως διὰ τὴν Ἐπεξεργασίαν Εὐρωπαϊκῆς Φαρμακοποιίας Νόμος τοῦ 1976».

Παρακαλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΪΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή

Έξωτερικῶν :

Σταῦρος Ἀμπίζας, Προεδρεύων

Βάσος Λυσσαρίδης

Τάσος Παπαδόπουλος.

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή

Υγείας :

Χρίστος Πελεκάνος, Πρόεδρος

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Ἀνδρέας Τουμαζής

Γιάγκος Ποταμίτης

Βάσος Λυσσαρίδης.

Αἰ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Έπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς κοινὴν αὐτῶν συνεδρίασιν συγκροτηθεῖσαν τὴν 8ην Ὀκτωβρίου, 1976, εἰς τὴν ὁποῖαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τῶν Ὑπουργείων Ἐξωτερικῶν καὶ Υγείας ἐκπρόσωποι αὐτῶν.

Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς ἐν Στρασβούργῳ γενομένης τὴν 22αν Ἰουλίου, 1964 Συμβάσεως διὰ τὴν Ἐπεξεργασίαν Εὐρωπαϊκῆς Φαρμακοποιίας εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἀπεφάσισεν ὅπως προσχωρήσῃ δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 14.656 καὶ ἡμερομηνίαν 12ην Φεβρουαρίου, 1976 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῶν προνοιῶν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως ἀναλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν προσπάθεια ἐπεξεργασίας Εὐρωπαϊκῆς Φαρμακοποιίας ἢ ὁποῖα θὰ εἶναι κοινὴ εἰς τὰς ἐνδιαφερομένας χώρας ὡς καὶ ἡ λήψις τῶν ἀναγκαίων μέτρων πρὸς διασφάλισιν τῶν συνιστωσῶν τὴν Εὐρωπαϊκὴν Φαρμακοποιίαν μονογραφικῶν αἵτινες καὶ θὰ καθίστανται τὰ ἐπίσημα ἐφαρμοστέα πρότυπα ἐντὸς τῶν ἀντιστοίχων αὐτῶν χωρῶν.

Εἰδικώτερον, διὰ τῶν προνοιῶν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως ἐγκαθιδρύονται τὰ ἀρμόδια διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Φαρμακοποιίας ὄργανα, ἤτοι ἡ Έπιτροπὴ Δημοσίας Υγείας καὶ ἡ Έπιτροπὴ Εὐρωπαϊκῆς Φαρμακοποιίας καὶ καθορίζονται αἱ ἀρμοδιότητες, ἡ σύνθεσις καὶ ὁ τρόπος συγκλήσεως τῶν ὡς προεῖρηται Έπιτροπῶν.

Αἰ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Έπιτροπαὶ μελετήσασαι τὸ ὅλον θέμα συμφωνοῦν πρὸς τὰς προνοίας τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν ταύτης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οίαδήποτε ένστασις διά τήν έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Ούδεμία ένστασις.

Έπομένως τὸ 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οίαδήποτε ένστασις επί του 2ου άρθρου;

Ούδεμία ένστασις. Έπομένως τὸ 2ον άρθρον έγκρίνεται.

Κύρωςις Συμβάσεως. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οίαδήποτε ένστασις επί του 3ου άρθρου;

Ούδεμία ένστασις επί του άρθρου 3 και έπομένως έγκρίνεται.

Παρακαλῶ, έφ' ὅσον έληξεν ή δευτέρα ανάγνωσις, νά προχωρήσωμεν εις τήν τρίτην ανάγνωσιν ή ὁποία θά γίνη διά τής αναγνώσεως του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρῶν Νόμος θά αναφέρηται ὡς ὁ περι Συμβάσεως διά τήν Έπεξεργασίαν Εὐρωπαϊκῆς Φαρμακοποιίας Νόμος του 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εις Νόμον;

Μή υπάρχουσῆς αντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον και ή Σύμβασις κυροῦται.

"Έβδομον, «Ο περι Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος του 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τής άρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς ὅπως αναγνώσῃ τήν σχετικῆν έκθεσιν.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ
«Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΜΑΡΙΝΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Άνδρέας Φάντης, Προεδρεύων
(έκπροσωπῶν τὸν κ. Ε. Παπαϊωάννου)
Χρίστος Κουρτελλάρης
Τάκης Νέμιτσας
Νίκος Βασιλειάδης.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Συγκοινωνιῶν και Έργων έμελέτησε τὸ περι οὔ ὁ λόγος νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεϊσαν τήν 7ην

Ὀκτωβρίου, 1976, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τὰς κυριώτερας προνοίας τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ νομοθετικὴ ρύθμισις τῆς λειτουργίας μαρίνων ἐν Κύπρῳ. Εἰδικώτερον, διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου προβλέπεται ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κήρυξις οἰωνδῆποτε χώρων ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ ὡς μαρίνων, ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἀνάθεσις τῆς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν εἰς οἰωνδῆποτε φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον καθὼς ἐπίσης ἡ ἐκδόσις Κανονισμῶν ρυθμιζόντων τὰ τῆς ὅλης λειτουργίας καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν μαρίνων ὡς καὶ τὰ τῶν ἐκάστοτε πληρωτέων διὰ τὴν χρῆσιν τούτων τελῶν καὶ δικαιωμάτων.

Ὡς γνωστὸν ἡ ρύθμισις τῶν λιμένων γενικῶς μέχρι καὶ τὸ 1973 ἐγένετο διὰ τῶν περὶ Ρυθμίσεως Λιμένων Νόμων. Μετὰ τὴν θέσεισιν, τὸ 1973, εἰδικῆς νομοθεσίας δι' ἧς ἐγκαθιδρύετο Ὁργανισμὸς Λιμένων Κύπρου, οἱ ἐμπορικὸι λιμένες περιήλθον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ συσταθέντος Ὁργανισμοῦ οὐχί, ὅμως, καὶ ἡ μαρίνα Λάρνακος ἦτις εὐσιαστικῶς δὲν ἀπετέλει συγκοινωνιακὸν ἔργον ἀλλὰ τουριστικὴν ἐπένδυσιν ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ τουρισμοῦ. Κατόπιν τούτου καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς καταργήσεως τῶν παλαιότερων ὑφισταμένων νόμων προέκυψεν ἡ ἀνάγκη νομοθετικῆς ρυθμίσεως τῶν τῆς λειτουργίας μαρίνων ἐν Κύπρῳ δι' εἰδικῆς νομοθεσίας, οὗτος δὲ εἶναι καὶ ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τοῦ κατατεθέντος νομοσχεδίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελετήσασα διεξοδικῶς τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πλήρως μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τῆς προτεινομένης νομοθεσίας καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀφοῦ τοῦτο τροποποιηθῆ διὰ τῆς προσθήκης νέου ἀρθροῦ δυνάμει τοῦ ὁποίου οἰωνδῆποτε Κανονισμοί, οἵτινες θὰ ἐκδίδωνται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προτεινομένου νόμου, νὰ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν.

Ὡς ἀναμένεται καὶ ἅμα τῇ θεσίσει εἰς νόμον τοῦ ὡς προεῖρηται νομοσχεδίου ἡ μαρίνα Λάρνακος, ἣτις εἶναι ἡ μόνη σήμερον ἐν Κύπρῳ λειτουργοῦσα, θὰ τεθῆ, ἐφαρμοζομένων τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου, ὑπὸ τὰς προνοίας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ἐν τούτοις εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἐν λόγω μαρίνα χρησιμοποιεῖται μέχρις ἐνός βαθμοῦ καὶ ὑπὸ τῶν ἐκ Λάρνακος ἀλιέων, τὴν Ἐπιτροπὴν ἀπησχόλησεν ὅπως ἰδιαιτέρως τὸ θέμα τῆς ἐξασφαλίσεως καὶ διὰ τὴν τάξιν ταύτην τῶν πολιτῶν ὑποκαταστάτου χώρου καταφυγῆς τῶν ἀλιευτικῶν σκαφῶν τῶν. Καὶ τοῦτο διότι ἡ θέσις ἐν πλήρει λειτουργίᾳ τῆς ρηθείσης μαρίνας καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις καὶ διαχείρισις αὐτῆς μόνον διὰ τοὺς σκοποὺς δι' οὓς κατεσκευάσθη δὲν θὰ ἐπιτρέπωσι τὴν εἰς τὸ μέλλον χρῆσιν τῆς καὶ δι' ἄλλους σκοποὺς. Κατὰ τὴν λαβοῦσαν χώραν ἐν προκειμένῳ συζήτησιν τῆς Ἐπιτροπῆς μετ' ἐκπροσώπων τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου διεπιστώθη ὅτι πρόθεσις τοῦ τελευταίου εἶναι νὰ ἐπιδειχθῆ εἰς πρῶτον στάδιον πᾶσα κατανόησις διὰ τὴν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ προσωρινὴν τακτοποίησιν τῆς ρηθείσης τάξεως ἀλιέων. Παρὰ ταῦτα τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τὸ οὕτω πως ἐγερθὲν θέμα ἐπαναφέρει εἰς τὸ προσκῆνιον ὑφιστάμενον αἴτημα τῶν ἀλιέων διὰ κατασκευὴν μονίμων καταφυγῶν ἀλιευτικῶν σκαφῶν δι' ὃ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐξετάσῃ ταχέως τὸ ὅλον θέμα καὶ νὰ προβῆ εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Χριστοφίδης.

N. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, πρὶν ὁμιλήσῃ ὁ ἐντιμὸς συναδελφὸς ἔχω μίαν εἰσήγησιν ἢ ὁποῖα ἀφερᾶ θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, παρ' ὅλον ὅτι δὲν διαφωνῶ μὲ τὸ Νομοσχέδιον, εἰς τοῦτο ὑπάρχει μία πρόβλεψις ἢ ὁποῖα λέγει ὅτι οἱ ἔνοχοι ἀδικήματος θὰ ὑπόκεινται εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύο ἔτη ἢ εἰς χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς £10.000.

Ἐχω μελετήσῃ καὶ δὲν ἔχω καταλήξει προσωπικὰ εἰς οἷονδῆποτε συμπεράσμα ὡς πρὸς τὴν νομικὴν θέσιν τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἀλλὰ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὅτι ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπαρχ. Δικαστηρίου δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ πρόστιμον πέραν τῶν £500 σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 24 τοῦ περὶ Δικαστηρίων Νόμου. Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου πάλιν ὅτι πρόκειται περὶ πλημμελήματος δὲν πρόκειται περὶ κακουργήματος διὰ νὰ παραπεμφθῇ τοῦτο εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον. Συνεπῶς, ἐὰν προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ χωρὶς νὰ εἴμεθα βέβαιοι σχετικῶς μὲ τὰς κυρώσεις πού προβλέπει τὸ Νομοσχέδιον, τότε μόνον τὸ Κακουργιοδικεῖον θὰ δικάζῃ αὐτάς τὰς ὑποθέσεις καὶ ἡ διαδικασία θὰ εἶναι πολὺ περίπλοκος. Δὲν εἶναι δυνατὸν τὸ Κακουργιοδικεῖον νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν ἐκδίκασιν πλημμελήματος συνεπαγομένου ποινὴν φυλακίσεως δύο ἐτῶν, δι' αὐτὸ ἢ εἰσήγησίς μου εἶναι, ἐὰν γίνῃ δεκτὴ, ἢ χρηματικὴ ποινὴ νὰ μὴ ὑπερβαίῃ τὰς £500, πού εἶναι ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας τῶν Ἐπαρχιακῶν Δικαστηρίων, ἀντὶ τὰς £10.000, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἀντίρρησης καὶ δι' αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ ἐξετασθῇ νομικῶς, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, τὸ ζήτημα αὐτὸ πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου. Νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς νὰ τὸ συζητήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἑαυτοῦ ἔχει ἀποφασίσῃ ὅτι ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἄλλη ἄποψις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ;

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ὁ ἀξιότιμος ἐκ Πάφου συναδελφός ἔχει δίκαιον καὶ ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν διὰ περαιτέρω μελέτην, ὡς ἢ εἰσήγησις τοῦ κυρίου συναδέλφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ εἰσήγησις περὶ παραπομπῆς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν εἶναι ἀποδεκτὴ ἢ ὑπάρχει ἔνστασις;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ὅταν ἐξήτασεν ἢ Ἐπιτροπὴ, κ. Πρόεδρε, τὸ θέμα, πῶς τὸ ἀντίκρουσεν; Ὅταν οἱ ἀρμόδιοι τοῦ Ὑπουργείου ἤλθον ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς, τί ἄποψιν ἔδωσαν ἐπὶ τοῦ θέματος, ἐὰν ἠγέρθη τέτοιο θέμα;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἠγέρθη, δὲν ἠγέρθη, ἠγέρθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐὰν μπορῇ νὰ μᾶς διαφωτίσῃ.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Είς τήν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἀντικαθιστοῦσα τόν συνάδελφον κ. Παπαϊωάννου. Ἐγένετο λόγος γι' αὐτό, ἀλλά οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καί Ἔργων δέν ἐμελέτησαν αὐτήν τήν νομικήν πτυχήν τοῦ θέματος· ἄπλως εἶπαν ὅτι ἐκεῖνοι ἐπιμένουν νά εἶναι ἀύστηρές αὐτές οἱ ποινές, ὅπως προνοεῖ τὸ Νομοσχέδιον, χωρὶς ὅμως νά λάβουν ὑπ' ὄψιν τους κατὰ πόσον ποινικῶς ἡ δικονομία ἐπιτρέπει ἢ ὄχι τὸ σημεῖον πού ἐγείρει ὁ συνάδελφος κ. Μαυρονικόλας.

Γι' αὐτό νομίζω ὅτι εἶναι σωστό νά παραπεμφθῆ εἰς τήν Νομικήν Ἐπιτροπήν διὰ νά ἐξακριβώσῃ αὐτὸ τὸ σημεῖον πού ἐγείρεται ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς εἰς τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, καί τήν τροποποίησιν τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος διὰ τήν αὔξησιν τῶν ποινῶν. Εἰς τόν Νόμον αὐτόν προβλέπεται ὅτι πρόστιμον ἄνω τῶν £300 αὐξάνεται εἰς £1.000. Δέν ὑπάρχει περίπτωση εἰς τήν νομοθεσίαν μας πού ἐπιβάλλεται πρόστιμον μεγαλύτερον τῶν £1.000 ἔστω καί ἐάν εἶναι κακούργημα, ὄχι πλημμέλημα, ὅπως εἰς τήν παροῦσαν περίπτωσιν. Γι' αὐτὸ ἤθελα νά ἐξετασθῆ τὸ πρόβλημα, νά μὴν ψηφίσωμεν ἓνα Νόμον ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά μὴν εἶναι ὀρθός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Ἐγώ, κύριε Πρόεδρε, θά εισηγοῦμην νά ἐξετασθῆ ἡ δυνατότης μειώσεως τῶν ποινῶν εἰς τὰ περιθώρια τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου καί νά προχωρήσωμεν μὲ τήν ψήφισιν τοῦ Νόμου. Διότι δέν νομίζω ὅτι εἶναι τόσο σοβαρὸν παράπτωμα ὥστε νά τὸ καλύπτωμεν μὲ τόσο ὑψηλὸν πρόστιμον ἢ φυλάκισιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὕτη εἶναι μία εἰσήγησις — ἐάν μοῦ ἐπιτρέπετε — ἀλλὰ ἀπὸ τήν ἄλλην πλευράν διαπιστώνω ὅτι ὑπάρχει πολὺ μεγάλη διαφορά μεταξὺ τῶν δύο πρῶτων. Καί μήπως ὑπάρχει εἰδικὸς λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι παρέπεμψαν τὸ θέμα εἰς τήν Βουλὴν, χωρὶς νά συμβουλευθοῦν, καθῶς, τὸ Νομικὸν Τμῆμα, εἶχαν ὁ,τιδήποτε ἄλλο κατὰ νοῦν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δεδομένου ὅτι ἐγένετο εἰσήγησις νά παραπεμφθῆ εἰς τήν Νομικήν Ἐπιτροπήν, ἄς παραπεμφθῆ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δέν εἶναι ὑψηλαὶ αἱ ποιναί, δεδομένου ὅτι ἡ ρύπανσις τῆς θαλάσσης ἐκεῖ ἀπὸ πλοῖα ἢ ἄλλως πως ἀντισταθμίζεται μὲ βαρυτάτας ποινάς, καί τοῦτο πρὸς παραδειγματισμόν. Ἐξ ἄλλου ἐντὸς τῆς μαρίνας ἢ ἐντὸς τῶν λιμένων ὑπάρχουν τόσαι παρανομίαι αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατόν νά γίνουσι, πού πρέπει μόνον ἢ βαρεῖα ποινὴ νά ἀντισταθμίσῃ τὸ ἀδίκημα ἐκεῖνο.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δεδομένου ὅτι παραπέμπεται εἰς τήν Ἐπιτροπήν, εἶναι καλύτερον νά ἔχωμεν καί τὰς ἀπόψεις τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς, καί νά κληθοῦν καί οἱ ἀρμόδιοι νά δώσουν περισσότερας ἐπεξηγήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ ὅτι πρέπει νά παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν δι' ἐξήγησιν ἐπὶ τῶν νομοτεχνικῶν θεμάτων, ὅπως τὰ ἤγειρεν ὁ νομικός, ἀξιότιμος κύριος Ποταμίτης. Ἀλλὰ συμφωνῶ μὲ τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴν, κ. Χριστοφίδην, ὅτι οἱ ποινές πρέπει νά εἶναι βαρεῖες. Ἐχῶ ὑπ' ὄψιν μου νομοθεσίαις παρόμοιαις σὲ ἄλλες χῶρες πού, πολλές φορές, εἶναι ἀναγκαῖα ἢ κατὰσχεσις τοῦ πλοίου γιὰ νά καταβληθῆ τὸ πρόστιμον εἰς περιπτώσιν ρυπάνσεως.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐάν ἐπιμένουν τὰ ἐντιμα Μέλη καὶ τὸ Σῶμα ὅτι πρέπει νά εἶναι αὐστηρὲς οἱ ποινές, τότε πρέπει νά αὐξήσωμεν τὴν φυλάκισιν ἀπὸ δύο ἔτη σὲ ἑπτὰ καὶ εἰς £10.000 πρόστιμον, ὁπότε θὰ ἐπιλαμβάνεται αὐτῶν τῶν ὑποθέσεων τὸ Κακουργιοδικεῖον. Συμφωνῶ, δὲν ἔχω καμμίαν ἐνστασιν, ἐάν θέλετε νά κάμετε τὴν φυλάκισιν ἑπτὰ χρόνια καὶ τὸ πρόστιμον £10.000.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχουν δύο πλευραὶ τοῦ θέματος, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία ἢ ὁποία εἰσήγαγε τὸ νομοσχέδιον δὲν συνεβουλεύθη τὸ Νομικὸν Τμῆμα ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ δὲν ὑπάρχουν ἀποκρυσταλλωμένοι ἀπόψεις, πιστεύω ὅτι ἡ καλυτέρα λύσις εἶναι ἡ παραπομπή τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν. Δι' αὐτό, ἐάν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις, παραπέμπω τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν πρὸς ἐπανεξέτασιν καὶ ταχέϊαν ἐπάνοδον.

8ον, «Οἱ περὶ Ἐξωτερικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας (Ἀπαιτούμενα Προσόντα Διορισμοῦ ἢ Προαγωγῆς, Καθήκοντα καὶ Ἀρμοδιότητες Ἐκάστης Θέσεως) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοὶ τοῦ 1976.

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ κατόπιν τῆς σχετικῆς συζητήσεως ἢ ὁποία ἐγένινεν εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν τοῦ Σώματος, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὴν Βουλὴν ἀποσύρει τὸ σχέδιον Κανονισμῶν, τὸ ὁποῖον ὑπεβλήθη ἐν ὄψει τῶν ἐγερθέντων θεμάτων, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπιστολὴν, καὶ τὸ Ὑπουργεῖον μαζί μὲ τὴν εἰσήγησιν περὶ ἀποσύρσεως πληροφορεῖ ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὶ θὰ ἐπανεξετασθοῦν ὁμοῦ μετὰ περαιτέρω διευκρινίσεων καὶ στοιχείων τὰ ὁποῖα θὰ ἀποσταλοῦν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τὸ συντομώτερον δυνατόν.

Ἐπομένως θεωρεῖται ὅτι τὸ σχέδιον Κανονισμῶν ἀπεσύρθη καὶ θὰ ἐπανέλθῃ, ὡς ἀναφέρει ἡ ἐπιστολή, μὲ ἄλλας παρατηρήσεις.

Κάτω ἀπὸ τὸ δεύτερον Κεφάλαιον — Νομοθετικὴ Ἔργασία, δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα.

Προχωροῦμεν εἰς τὸ Τρίτον Κεφάλαιον πού εἶναι ἡ Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων. Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νά ἀναφέρουν ἐάν ὑπάρχουν Νομοσχέδια πρὸς κατάθεσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔνα, κ. Πρόεδρε.

Ὁ περὶ Τόκου Νόμος τοῦ 1976, ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον «Ὁ περὶ Τόκου Νόμος τοῦ 1976» παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν πρὸς ἐξέτασιν.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς διαδικασίας, καὶ πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι ἡ Παγκύπριος Ἐπιτροπὴ Προσφύγων ὑπέβαλε εἰδικὸν ὑπόμνημα πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφερόμενον εἰς διάφορα θέματα ποῦ ἀπασχολοῦν τὸν προσφυγικὸν κόσμον καὶ τὰ διάφορα προβλήματα του. Τὸ ἀναφέρω πληροφορικῶς ὅτι τὸ παρέπεμψα ἤδη πρὸς ἐξέτασιν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία συνεστήθη πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν, δηλαδὴ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀγνοουμένων, Ἐγκλωβισμένων καὶ Προσφύγων.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ μπορούσε τὸ ἔγγραφο αὐτὸ νὰ διανεμηθῆ πρὸς ὅλα τὰ Μέλη;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ διανεμηθῆ.

Ἐπίσης θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι, ἐπειδὴ ἐγίναν διάφοροι παραστάσεις, εἰσηγήσεις, ὑπομνήματα, παρατηρήσεις πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς σχετικὰ μὲ ἀπαλλοτριώσεις ἰδιωτικῆς γῆς πρὸς χρῆσιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐπειδὴ ταυτόχρονα γίνεται μνεῖα εἰς ὠρισμένας ἀπὸ αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις, εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχουν ὑπαλλακτικαὶ λύσεις ποῦ νὰ ἀντιμετωπίζουν ἐγερθέντα προβλήματα, δι' αὐτὸ χωρὶς νὰ σημαίη κατάθεσιν ἐπίσημον, κατὰ τὸν τυπικὸν τρόπον, τὰ διάφορα αὐτὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἠγέρθησαν θὰ τὰ παραπέμψω εἰς τὰς ἀρμοδίας Ἐπιτροπὰς τοῦ Σώματος πρὸς ἐξέτασιν.

Σχετικὰ μὲ τὸ Κεφάλαιον Δ ποῦ εἶναι καὶ τὸ τελευταῖον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω τὸ Σῶμα ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ συνεδρίαν τῆς παρούσης Συνόδου εἶχε γίνῃ εἰσήγησις καὶ σχετικὴ συζήτησις ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς ἐγγραφῆς τοῦ Κυπριακοῦ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τοῦ Σώματος πρὸς συζήτησιν. Κατὰ τὴν συζήτησιν, ἡ ὁποία ἐγίνε τότε, τὴν διαδικαστικὴν, τὸ συμπέρασμα ἦτο ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε τὸ θέμα νὰ ἐγγραφῆ καὶ ἐπομένως νὰ συζητηθῆ πρὸ τῆς ἐνημερώσεως τοῦ Σώματος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐξελίξεων.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγίνεν ἡ ἐνημέρωσις τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπανελθόντος ἐκ Νέας Ὑόρκης διαπραγματευτοῦ, ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Παπαδοπούλου, κατὰ τὴν πρόσφατον συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὸ Προεδρικὸν Γραφεῖον, καὶ βάσει τοῦ συμπεράσματος τῆς προηγουμένης συζητήσεως, εἰσηγοῦμαι τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν πρὸς συζήτησιν, ὡς συμπέρασμα τῆς προηγουμένης συζητήσεως, διότι ἀντελήφθη ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ ἐπιθυμία ὄλων, καὶ ὡς τίτλον διὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος εἰσηγοῦμαι «τὸ Κυπριακὸν καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

Ἐάν δὲν ὑπάρχη ἀντίρρησις εἰσηγοῦμαι τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος.

Ἐγγράφεται τὸ θέμα.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἐκτὸς ἐάν ὑπάρχουν ἄλλοι.....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ τὴν ἐγγραφὴν ἐνὸς θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Τώρα θὰ προχωρήσω εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Κατ' ἀρχὴν ὀρίζεται ὡς ἡμέρα διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν τοῦ Σώματος ἢ προσεχῆς Πέμπτη, ὥρα 4η ἀπογευματινὴ.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχη ὡς ἐξῆς :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος τοῦ 1976.
- (2) Οἱ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Διατάγματα Διατηρήσεως) Κανονισμοὶ τοῦ 1976.
- (3) Οἱ περὶ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Ταμείον Προνοίας) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοὶ τοῦ 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ ἔναρξις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος «τὸ Κυπριακὸν καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς» ἀρχίσῃ τὴν προσεχῆ Πέμπτην καὶ θὰ κρίνωμεν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐὰν θὰ χρειασθῇ νὰ συνεχισθῇ ἢ συζητήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ δευτέραν ἡμέραν θὰ κρίνωμεν καὶ θὰ ἀποφασίσωμεν τὴν ἡμέραν ἐκείνην πῶς καὶ πότε.

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα αὐτὸ «τὸ Κυπριακὸν καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς» ὑπάρχουν δύο ζητήματα, τὰ ὁποῖα θὰ παρακαλοῦσα νὰ διευκρινισθοῦν.

Πρῶτον, ἐὰν τὸ θέμα αὐτὸ ἐγγράφεται κατόπιν συνεννοήσεως μὲ τοὺς Κοινοβουλευτικοὺς ἀρχηγοὺς ὅλων τῶν κομμάτων τῆς Βουλῆς καὶ δευτέρον, δεδομένου ὅτι τὸ εἰσηγείσθε ἐσεῖς καὶ ἡ διαδικασία εἶναι ὅτι ὁ πρῶτος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ ἐγγραφομένου θέματος εἶναι ὁ εἰσηγητὴς, ἐὰν θὰ εἴσθε ὁ πρῶτος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον σημεῖον ποὺ ἐγείρετε, ἐγίνε κατόπιν συνεννοήσεως μὲ τοὺς Κοινοβουλευτικοὺς ἐκπροσώπους τῶν κομμάτων.

Ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον θὰ εἶμαι ὁ πρῶτος ὁμιλητὴς ἢ ὄχι, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ οἰαδήποτε ἔνστασις, θὰ εἶμαι ὁ πρῶτος ὁμιλητὴς, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀποψὶς ἐπὶ τοῦ θέματος.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Οὐδεμία ἔνστασις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης νομίζω κάτι ἤθελε νὰ ἀναφέρῃ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Τὸ εἶχα ἀναφέρει καὶ προηγουμένως, κύριε Πρόεδρε. Εἶναι «Αἱ ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς προσθήκης συστημάτων καύσεως ὑγραερίου εἰς βενζινοκίνητα αὐτοκίνητα».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ τὸ εἰσηγείσθε ὡς.....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ώς θέμα πρὸς ἐγγραφήν καὶ συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ώς θέμα πρὸς συζήτησιν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐγείρει ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Χριστοφίδης, ἐκκρεμῆ εἰς τὴν Βουλὴν ἀπὸ τὴν προηγουμένην θητεῖαν αὐτῆς σχετικὸν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἔχει μελετηθῆ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπανειλημμένως, καὶ ὅταν ἐπανασυνήλθεν ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάγεται αὐτὸ τὸ θέμα — καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, νομίζω, ἐπίσης ἀσχολήθηκε μὲ αὐτὸ τὸ θέμα — καὶ ἐμελέτησε καὶ εἶδε τὸν κατάλογον τῶν ἐκκρεμούντων θεμάτων, ἔχει ἀποφασίσαι νὰ ἐπιληφθῆ αὐτοῦ τοῦ θέματος διὰ τὸ ὁποῖον, ὅπως εἶπα, ὑπάρχει ἤδη νομοσχέδιον, καὶ ἔχουν γίνεαι ἐπανειλημμένα συνεδριάσεις τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Συνεπῶς, νομίζω ὅτι δὲν χρειάζεται ἡ ἐγγραφή οἰουδήποτε εἰδικοῦ θέματος, ἀλλὰ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει τὸ νομοσχέδιον, ὁ,τι χρειάζεται εἶναι νὰ συστήσωμεν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν μελέτην τοῦ νομοσχεδίου, νὰ καταρτίσῃ τὴν Ἐκθεσίαν τῆς καὶ εἰς τὸ στάδιον τῆς συζητήσεως, τῆς κατ' ἀρχὴν συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἐν λόγω νομοσχεδίου, οἷοσδήποτε ἀξιότιμος συνάδελφος μπορεῖ νὰ ἐκφέρῃ τὲς ἀπόψεις του ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἐν γνώσει μου ὅτι ὑπῆρχε νομοσχέδιον καὶ εἶναι ἐν γνώσει μου ἐπίσης ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας εἶχεν ὑποβάλει σχετικὸν ὑπόμνημα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ θέμα αὐτό. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπῆρξαν διίστάμεναι ἀπόψεις καὶ τὸ νομοσχέδιον δὲν εἶχε προχωρήσει, νομίζω ὅτι εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Βουλῆς νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα αὐτό προηγουμένως καὶ νὰ ἐκτεθοῦν αἱ διάφοροι ἀπόψεις, καὶ θὰ εἶναι πρὸς ὄφελος γενικῶς τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία θὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν ὅλας τὰς ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι θὰ ἀκουσθοῦν. Πέραν δὲ τούτου νομίζω ὅτι ὑπῆρξε μία καθυστέρησις μεγάλη τοῦ νομοσχεδίου καὶ νομίζω ἡ συζήτησις εἶναι δυνατόν νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ θέμα τούτο.

Δι' αὐτὸ προτείνω τὴν ἐγγραφήν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Ἐφ' ὅσον ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς τὸ νομοσχέδιον, δὲν εἶναι ἐπιτρεπτόν καὶ ἀπὸ τὸ Σύνταγμα νὰ ἐγγραφῆ ὡς θέμα πρὸς συζήτησιν.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, νομίζω, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἐγγραφῆ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ διὰ λόγους διαδικαστικούς καὶ διὰ λόγους Συνταγματικούς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Τὸ πρῶτον σημεῖον, κ. Πρόεδρε, πού ἤθελα νὰ ἐγείρω εἶναι αὐτὸ πού εἶπεν ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Τὸ δεύτερον σημεῖον εἶναι σχετικῶς μὲ τὴν καθυστέρησιν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεφέρθη ὁ κ. Χριστοφίδης πού ὑπάρχει διὰ τὴν μελέτην καὶ διεκπεραίωσιν αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου. Ἡ καθυστέρησις αὐτὴ δὲν βαρύνει καθόλου τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, οὔτε τὴν παλαιὰν οὔτε καὶ τὴν νέαν, ἢ ὁποία τελευταίως συνεστήθη, καὶ συνεπῶς δὲν μποροῦσε νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ θέματος. Ἐν σχέσει μὲ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποία ἐδόθησαν τότε εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων διεφάνη ὅτι ταῦτα διέφερον σημαντικῶς ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποία κατέθεσεν ἡ ἐνδιαφερομένη πλευρά, διὰ τοῦτο καὶ ἐζητήθησαν διευκρινήσεις ἀπὸ τὸ ἐν λόγω Ὑπουργεῖον. Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ὑπουργείου τούτου, τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ συμβουλευθῆ καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐξακολουθεῖ εἰσέτι νὰ ἀναμένεται.

Συνεπῶς, ἐὰν ὑπάρχη καθυστέρησις, αὐτὴ δὲν βαρύνει τὴν πλευράν τῆς Βουλῆς. Ὅπωςδὴποτε, ὅμως, συμφωνῶ ὅτι θὰ πρέπει νὰ λεχθῆ καὶ νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ ἐπιληφθῆ αὐτοῦ τοῦ θέματος τὸ συντομώτερον καὶ νὰ καλέσῃ τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἢ ὁποιοῦνδὴποτε ἄλλο Ὑπουργεῖον ἢ ἄλλους ἐνδιαφερομένους νὰ ἐκφέρουν τὰς ἀπόψεις των διὰ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν τελικὴν μελέτην τοῦ αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου διὰ νὰ συζητηθῆ εἰς τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνστασις εἰς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Χριστοφίδη ;

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐὰν τὰ θέματα τὰ ὁποία ἐγγράφομεν ἢ πρόκειται νὰ ἐγγράψωμεν ἀφοροῦν τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς ἐπομένης συνεδρίασεως, καὶ ἐφ' ὅσον ἐσεῖς ὁ ἴδιος λέτε ὅτι ὑπάρχει περίπτωση πού τὸ ἤδη ἐγγραφέν θέμα νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ καὶ εἰς δευτέραν συνεδρίασιν, προτείνω νὰ μὴν ἐγγράψωμεν διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν ἄλλα θέματα ἀλλὰ νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὸ ἤδη ἐγγραφέν θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος αὐτοῦ τὸ ὁποῖον εἰσηγεῖται τὸ ἀξιότιμον Μέλος κ. Χριστοφίδης θὰ καθυστερήσῃ τὴν μελέτην τοῦ νομοσχεδίου.

Δι' αυτό πρέπει να έπισπευσθῆ ἡ συζήτησις καὶ ἡ μελέτη τοῦ Νομοσχεδίου ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, διὰ νὰ ἔλθῃ τὸ συντομώτερον καὶ μᾶς δοθῆ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκφράσωμεν τὰς ἀπόψεις μας καὶ εἰσηγήσεις μας ὅταν θὰ κατατεθῆ ἡ Ἔκθεσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Λυποῦμαι δι' αὐτὸ ποῦ γίνεται δι' ἓνα θέμα ποῦ ἐπιμένω νὰ ἐγγραφῆ. Ἐγὼ θὰ ἐπιμένω νὰ ἐγγραφῆ καὶ νὰ καταψηφισθῆ, διὰ τὸν ἐξῆς λόγον : Κατετέθη ἓνα νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν. Τὸ ἐξήτασεν ἡ προηγουμένη Βουλὴ καὶ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ εἶχεν παγοποιηθῆ διότι ὑπῆρχε διαφωνία καὶ τώρα ἔρχεται εἰς τὸ προσκῆνιον ὅτι ὑπῆρχε διαφωνία καὶ ὅτι δὲν εἶναι ὑπὸ συζήτησιν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἀλλὰ ἀκόμη περιμένομεν τὰς ἀπόψεις τῶν διαφόρων Ὑπουργείων διὰ νὰ τὸ προωθήσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ.

Ὁ λόγος ποῦ μὲ ὠθησε νὰ ἐγγράψω τὸ θέμα εἶναι ἀκριβῶς αὐτός, ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἐκκρεμεῖ ἀπὸ μηνῶν καὶ δὲν ἔχει προωθηθῆ. Βεβαίως οὐδεμίαν εὐθύνην, διὰ νὰ εἶμαι δίκαιος, ἐπιρρίπτομεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τώρα, ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ θέμα αὐτὴν τὴν στιγμὴν εὐρίσκεται ὄχι ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ἀλλὰ ἐντοπίζεται εἰς ἓν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον δὲν ἐκινήθη καθόλου καὶ τὸ ὁποῖον τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας δὲν ἔχουν προωθήσει οὔτε ἔχομεν καμμίαν ἔνδειξιν ὅτι θὰ προωθήσουν. Ἀκριβῶς ἡ ἐγγραφή τοῦ θέματος θὰ δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὰ Μέλη νὰ ποῦν τὰς ἀπόψεις των καὶ νὰ καλέσουν τὸ Ὑπουργεῖον νὰ πάρῃ θέσιν οὕτως ὥστε νὰ λήξῃ τὸ θέμα αὐτὸ διὰ μιᾶς νομοθετικῆς ρυθμίσεως. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους προτείνω τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος, διότι πιστεύω ὅτι δὲν θὰ προωθηθῆ τὸ θέμα. Τὸ ὅτι δι' ἓν νομοσχέδιον ὑπάρχει συνταγματικὴ διάταξις ἢ ἄλλο κώλυμα, οὐδεμία συνταγματικὴ διάταξις ἢ ἄλλο κώλυμα ὑπάρχει ἐὰν θέλωμεν ἐν θέμα νὰ τὸ συζητήσωμεν καὶ εἶναι παράλληλον ἢ ἀφορᾶ ἐν νομοσχέδιον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Νὰ κάμω διευκρίνισιν. Δὲν ἀντιτιθέμεθα, προσωπικῶς τοῦλάχιστον, ἢ ὡς Βουλὴ, νὰ συζητήσωμεν τὸ θέμα αὐτὸ ὅταν ἐγγραφῆ καὶ ὅταν ὑπάρξῃ ὁ καιρὸς καὶ ἡ εὐκαιρία πρὸς τοῦτο. Δὲν ὑπάρχει, κ. Πρόεδρε, ὁ καιρὸς καὶ ἡ εὐκαιρία πρὸς τοῦτο, καὶ ἐὰν ὁ συνάδελφος εἶναι τόσο ἐτοιμὸς νὰ ἀπεμπολήσῃ τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, εἶναι ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγω αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶναι ὅτι δὲν ἔγινε ἀντιληπτός καὶ κατανοητός. Εἶναι ἀντισυνταγματικὸν τὸ νὰ ἐγγραφῆ θέμα πρὸς συζήτησιν ἐφ' ὅσον ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς Νομοσχέδιον περὶ τοῦ ἰδίου θέματος.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν ὑπάρχει ὁδὸς καὶ τρόπος νὰ ἐγγράψετε οὔτε ὑμεῖς, κ. Πρόεδρε, οὔτε καὶ ἡ Βουλὴ ὡς Σῶμα, τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος προτείνει πρὸς ἐγγραφὴν. Καὶ ὀφείλω νὰ εἶμαι σαφὴς καὶ ἐπιγραμματικὸς ὅτι δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ ἐγγραφῆ τὸ θέμα αὐτό. Ἄλλο τὸ ἂν θὰ παραβιάσωμεν τὸ Σύνταγμα διότι ὁ συνάδελφος ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγγράψωμεν θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Βεβαίως δὲν ὑπάρχουν Κανονισμοὶ ἀκόμη εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα. Ὅμως ἔχει καθιερωθῆ μέχρι σήμερον ὅτι ὅταν ἐκκρεμῆ ἐνώπιον μιᾶς Ἐπιτροπῆς ἐν νομοσχέδιον, δὲν συζητεῖται αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον προτοῦ παρουσιασθῆ ἢ ἐκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν συμφωνῶ πλήρως μὲ τὸν ἀξιότιμον συνάδελφον κ. Χριστοφίδην ὅτι ὑπῆρξε μεγάλη, πολὺ μεγάλη καθυστέρησις, διὰ τὴν ὁποῖαν καθυστέρησιν δὲν εὐθύνεται τὸ Σῶμα ἀλλὰ εὐθύνεται ἢ εὐθύνονται ἴσως τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον θὰ ἦτο ὀρθὸν ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα — νομίζω ἐνδιαφέρονται τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν — νὰ περατώσουν τὸ ἔργον τῶν τῶν συντομώτερον, οὕτως ὥστε νὰ δυνηθῆ καὶ ἡ ἀρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ νομοσχεδίου, ὅποτε θὰ δοθῆ ἡ εὐκαιρία εἰς τὸ Σῶμα νὰ ἐκφράσῃ ὑπευθύνως τὴν ἀποψίν του.

Αὐτὴ νομίζω εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Ἐτύγχανε νὰ ἦμουν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ νὰ ἦμουν ἐνήμερος περὶ τῆς τύχης τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ. Συμμερίζομαι τὰς ἀνησυχίας τοῦ συναδέλφου κ. Χριστοφίδη ἀλλὰ ταυτόχρονα ἀνησυχῶσα καὶ διὰ τὴν τύχην τοῦ νομοσχεδίου, διότι πράγματι εἶχε καθυστερήσει χωρὶς λόγον αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν διὰ νὰ συζητηθῆ καὶ νὰ ψηφισθῆ. Νοουμένου, ὅμως, ὅτι ἐγένινεν ὅλη αὐτὴ ἡ συζήτησις καὶ ἤλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν πάλιν τὸ νομοσχέδιον αὐτό, δι' αὐτὸ δέχομαι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐγγραφῆ τὸ θέμα αὐτὸ πρὸς συζήτησιν, ἀλλὰ νὰ συνεχισθῆ ἡ διαδικασία οὕτως ὥστε τὸ νομοσχέδιον νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ συνεχισθῆ ἡ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πρὸς ἐνημέρωσιν ὅλων τῶν Μελῶν, ἐπειδὴ τυγχάνω μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν ἀνεφέρθη ὅτι αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον θὰ τεθῆ ὑπὸ συζήτησιν καὶ ἐζητήθη νὰ γίνουσι αἱ σχετικαὶ διαδικασίαι διὰ νὰ προωθηθῆ. Συνεπῶς ἦταν καὶ εἶναι εἰς τὴν πορείαν τῆς ἐξετάσεως. Καὶ διερωτώμαι διατί ἡ ἐπιμονὴ ἐγγραφῆς θέματος, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει νομοσχέδιον ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Θέλω νά ξεκαθαρισθῆ ἓνα πρᾶγμα. Ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος νομίζει ὅτι ἐμεῖς εἴμεθα ἐμπόδιον εἰς τὸ νά ἐγγραφῆ θέμα. Ἐμεῖς εἰσηγοῦμεθα ὅτι ἡ ὀρθή διαδικασία ἦτο τὸ ἀξιότιμον Μέλος νά ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον κύριον Πρόεδρον νά ὑποδείξῃ εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς ὅτι πρέπει νά ἐπιληφθοῦν τὸ συντομώτερον τοῦ νομοσχεδίου. Αὕτῃ εἶναι ἡ ὀρθή διαδικασία καὶ ὄχι ἡ ἐγγραφή θέματος καθ' ἣν στιγμὴν ἐκκρεμεῖ ἓνα νομοσχέδιον ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Διὰ νά μὴ νομισθῆ ὅτι ἀντιτιθέμεθα εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θέμα διαδικασίας κ. Πρόεδρε.

Ἐπάρχει ἐνώπιόν σας μία πρότασις δι' ἐγγραφὴν θέματος. Ἦκούσαμεν τοὺς λόγους, ἠκούσαμεν τὰς ἀπόψεις. Παρακαλῶ νά τὸ θέσετε εἰς ψηφοφορίαν ἐὰν θὰ ἐγγραφῆ ἢ ἐὰν δὲν θὰ ἐγγραφῆ.

Ἐὰν ὁ ἀξιότιμος κύριος συνάδελφος ἐπιμένῃ νά τὸ ἐγγραφῆ αὐτὸς εἶναι ὁ τρόπος νά λυθῆ αὕτῃ ἢ κατὰ τὴν γνώμην μου ἄσκοπος καὶ μακρὰ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω δὲν εἶναι θέμα νά τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν. Εἶναι θέμα διαδικασίας. Δὲν ἔχετε οὔτε ἐσεῖς τὸ δικαίωμα νά τὸ θέσετε εἰς ψηφοφορίαν. Ὑφίσταται νομοσχέδιον πρὸς συζήτησιν καὶ μέχρι τῆς διεξοδικῆς συζητήσεως τοῦ θέματος δὲν μπορεῖ νά ἐπανέλθῃ ἄλλο νομοσχέδιον, ἐκτὸς ἐὰν ἀποσυρθῆ ἢ ψηφισθῆ εἰς Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νά ἐκφράσω τὸ συμπέρασμά μου, συμπέρασμα ποῦ συνδυάζεται μὲ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ κ. Χριστοφίδη καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ὅλων νά προχωρήσῃ αὕτῃ ἡ ἐργασία καὶ μὲ τὴν πρακτικὴν πλευρὰν τοῦ θέματος, ἢ ὅποια εἶναι ὅτι τὴν προσεχῆ Πέμπτην θὰ ἀρχίσωμεν τὴν συζήτησιν τοῦ Κυριακοῦ.

Ἐπομένως εἰσηγοῦμαι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νά προχωρήσῃ μὲ ταχύτητα εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος, κατόπιν τῶν ἀπόψεων ποῦ ἔχουν ἐκφρασθῆ, νά ἀπευθυνθῆ δι' ἐπιστολῶν πρὸς τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα νά ἐφοδιάσουν τὸ ταχύτερον τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν μὲ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας χρειάζεται διὰ νά προχωρήσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς.

Αὕτῃ εἶναι μία εἰσήγησις. Ἐὰν εἶναι ἀποδεκτὴ, καλῶς. Ἐὰν δὲν εἶναι, τότε θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀποδέχομαι πλήρως τὴν εἰσήγησίν σας, διότι πράγματι ἀπώτερός μου σκοπὸς ἦτο νά συζητηθῆ αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον. Ἡ ἰδικὴ σας παρέμβασις νά καλέσετε τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα ἀμέσως νά δώσουν τὰ στοιχεῖα εἶναι ἄρκετῆ. Ἐξ ἄλλου ἡ συζήτησις αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶχε καὶ θὰ διεφωτίζετο περισσότερο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ευχαριστῶ πολύ. Μὴ ὑπάρχοντος ἄλλου θέματος κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς παρούσης συνεδρίας. Μὲ συγχωρεῖτε.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἔνα θέμα ἀρχῆς, ἐντιμε κ. Πρόεδρε.

Κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν μπορεῖ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ διεξαγάγῃ ψηφοφορίαν ἐπὶ θέματος τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ἀντισυνταγματικόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὰ ἔχει λήξει τὸ θέμα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ναί, ἀκριβῶς, μὰ ἐπειδὴ εἶπατε ὅτι ἐὰν δὲν δέχεται ὁ κ. Χριστοφίδης νὰ γίνῃ ψηφοφορία, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχει λήξει.....

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Νομίζω ὅτι ὑπάρχει μία σοβαρὰ παρανόησις. Τίποτε τὸ ἀντισυνταγματικὸν δὲν ὑπάρχει. Οὔτε Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς ὑπάρχει πού νὰ τὸ ἀπαγορεύῃ. Πρόκειται περὶ παγίας τακτικῆς τοῦ Σώματος διὰ λόγους πρακτικούς, διαφορετικὰ θὰ ἐγίνοντο συζητήσεις δύο φορές. Τίποτε, ὅμως, τὸ ἀντισυνταγματικὸν ὑπάρχει. Καὶ ὁ μόνος τρόπος διὰ τὴν ἐγγραφὴν ἢ μὴ θέματος εἶναι δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου ἢ διὰ ψηφοφορίας τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν γίνετο ἀποδεκτὴ ἡ πρότασίς μου τότε θὰ ἐπροχωροῦσα εἰς ψηφοφορίαν ὅπως ἦτο καὶ ἡ εἰσήγησίς σας. Ἄλλὰ ἐφ' ὅσον ἐγίνεν ἀποδεκτὴ, θεωρεῖται τὸ θέμα λήξαν, πιστεύω.

Θέλει νὰ πῇ τίποτε ὁ κ. Χριστοφίδης;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κάποτε — λυποῦμαι πού θὰ τὸ παρατηρήσω αὐτὸ — ὑπάρχει μία τάσις, δὲν ξέρω, βιασύνης, εἰς τὸ τέλος πάντοτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄντίθετα. Ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον συνέβη σήμερα. Οὐδεμία βιασύνη. Ἐσυζητήσαμεν ἓνα θέμα ἴσως γιὰ λίγην περισσότερην ὥραν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐγινε μία συζήτησις προηγουμένως, κ. Πρόεδρε. Οἱ καιροὶ εἶναι πολὺ χαλεποὶ καὶ λυποῦμαι πάρα πολὺ, δεδομένου ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμὴν συζητεῖται τὸ θέμα τῆς καθάρσεως καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην μεριὰν ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ μείνῃ ἀδιάφορη στὲς πληροφορίες καὶ τὰ ὅσα συμβαίνουν.

Ἡ εἰσήγησίς μου εἶναι ὅπως ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν κληθῆ ἀπὸ τὸ Σῶμα νὰ τὸ ἐνημερώσῃ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως, τῶν ὑπαρχόντων προβλημάτων καὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ἢ λαμβάνονται διὰ τὴν

έγκαθίδρυσιν άρραγοῦς έσωτερικοῦ μετώπου. Αυτό είναι μία άνησυχία τοῦ λαοῦ, τήν όποίαν μεταφέρω, καί παρακαλῶ νά ενημερωθῆ ἡ Βουλή ἐπί τῶν προθέσεων τῆς Κυβερνήσεως καί τῶν μέτρων τά όποία πρόκειται νά λάβη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έάν μοῦ ἐπιτρέπετε, διά νά μήν ὑπάρξη περαιτέρω συζήτησις ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ. Είναι γνωστόν ότι ἡ Κυβέρνησις ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος καί ἀναμένω ότι ἡ Κυβέρνησις θά ενημερώσῃ τὸ Σῶμα ἀπό μιᾶς πλευρᾶς, ἴσως καί ὑπό τήν μορφήν νομοσχεδίου, ἀπό ἄλλης πλευρᾶς ὑπό μορφήν ενημερώσεως. Έπομένως, δέν νομίζω ότι χρειάζεται νά ἐπαναληφθῆ αὐτό τὸ πρᾶγμα, διότι γνωρίζει ἤδη ἡ Κυβέρνησις καί ἀπό τήν σύσκεψιν τήν όποίαν εἶχαμεν προηγουμένως ότι τὸ Σῶμα ἐνδιαφέρεται πάρα πολύ διά τήν κατάστασιν εἰς τήν Κύπρον.

Τά όσα εἶπεν ὁ κ. Χριστοφίδης, τὰς άνησυχίας του, εἶμαι βέβαιος ότι δέν ὑπάρχει κανείς ὁ όποίος νά μήν τὰς συμμαρίζεται. 'Αλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀπό άπόψεως διαδικασίας νομίζω ότι θά ἀκολουθηθῆ ἡ ὀρθή διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Εἶναι θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε. Έχετε πει ότι ἡ σημερινή συνεδρίασις, ἔκλεισε καί ὠρίσασε συνεδρίασιν διά τήν ἐπομένην Πέμπτην. "Ἦθελα νά ξέρω ἐάν ὕστερα ἀπό τήν δήλωσίν σας αὐτήν ἐπανήλθαμεν εἰς νέαν συνεδρίασιν καί.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Όχι, δέν ἐπρόλαβα νά κτυπήσω τήν σφῦραν καί με ἤρπασεν ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Διότι, όσα ἐλέχθησαν μετὰ τήν δήλωσίν σας, κανονικά πρέπει νά θεωρηθοῦν ὡς μή λεχθέντα, διότι ἔκλεισεν ἡ συνεδρίασις. Πρέπει νά ξέρωμεν ἐάν συνεχίζεται ἡ συνεδρίασις ἢ ὠρίσθη συνεδρίασις διά τήν ἄλλην Πέμπτην. Είναι ἀπλῶς ζήτημα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν ἔκλεισεν ἡ συνεδρίασις· συνεχίζεται ἡ συνεδρίασις. 'Αλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει, θέλω νά ἐπαναλάβω διά νά κλείσωμεν τήν συνεδρίασιν, ότι τὰς παρατηρήσεις ποῦ ἔκαμεν ὁ κ. Χριστοφίδης τὰς ἔχει ἤδη ὑπ' ὄψιν τῆς ἡ Κυβερνήσεως. Χθές ἐγινε μία σύσκεψις ἐν σχέσει μετὸ ὅλον θέμα τὸ όποίον ἀνέφερε, καί θά λάβῃ γνῶσιν τῶν πορισμάτων, τῶν ἀποφάσεων τῆς Κυβερνήσεως, τὸ Σῶμα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Με συγχωρεῖτε, κύριε Πρόεδρε, ἀλλά ἤθελα νά πῶ ότι εἶναι δύο διαφορετικά θέματα. "Άλλο τὸ θέμα τῆς καθάρσεως καί ἄλλο τὸ τῆς ενημερώσεως τῆς Βουλῆς ὑπό τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά διαβιθασθῆ ἡ παράκλησις πρὸς τὸν 'Υπουργὸν 'Εσωτερικῶν νά ενημερώσῃ τὸ Σῶμα κατὰ τὸν καταλληλότερον τρόπον ἐν σχέσει μετὸν κρατοῦσαν κατάστασιν.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Είς κλειστήν συνεδρίασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Με συγχωρείτε. Είς κλειστήν συνεδρίασιν.

Ἡ συνεδρίασις θεωρεῖται λήξασα.

(Ὡρα λήξεως 5.38 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :

Βάκης Χρῖστος	Παναγίδης Κίμων
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Γαλανός Ἀλέξης	Παπαδόπουλος Τάσσος
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Παρασκευαίδης Φειδίας
Θεοδώρου Δῶρος	Παύλου Πατρίκιος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Πελεκάνος Χρῖστος
Καραμιχάλης Λοῖζος	Ποσκώτης Σταῦρος
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Ποταμίτης Γιάγκος
Λένας Πάρις	Τουλούρας Ζαχαρίας
Μαυρονικόλας Νίκος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Φάντης Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Χατζηδημητρίου Τάκης
Νέμιτσας Τάκης	Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 3) τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἄρ. 5) τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1976, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Τ. Παπαδόπουλος, Τ. Χατζηδημητρίου, Φ. Παρασκευαίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Δ. Θεοδώρου) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ὑπαλλήλων καὶ Ἐργατῶν Ὀρισμένων Δήμων (Ὑπολογισμὸς Συντάξεων, Χορηγημάτων καὶ Φιλοδωρημάτων) καὶ Ἀγροφυλάκων Ὀρισμένων Χωρίων (Ὑπολογισμὸς Χορηγημάτων) Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Μεταμοσχεύσεων τοῦ Κερατοειδοῦς Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (6) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμβάσεως διὰ τὴν Ἐπεξεργασίαν Εὐρωπαϊκῆς Φαρμακοποιίας Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (7) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμου τοῦ 1976, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Ν. Μαυρονικόλας, Φ. Παρασκευαίδης, Χρ. Χριστοφίδης, Α. Φάντης, Τ. Νέμιτσας, Στ. Ἀμπίζας, Πρόεδρος) καὶ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν.

- (8) Ἀναφορά τοῦ Προέδρου εἰς ἐπιστολήν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν δι' ἧς ἀποσύρονται οἱ περὶ Ἐξωτερικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας (Ἀπαιτούμενα Προσόντα Διορισμοῦ ἢ Προαγωγῆς, Καθήκοντα καὶ Ἀρμοδιότητες Ἐκάστης Θέσεως) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοὶ τοῦ 1976.
- (9) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (10) Ἀνακοίνωσις τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος περὶ παραπομπῆς ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Κοιν. Ἐπιτροπὴν Προσφύγων, Ἐγκλωβισμένων καὶ Ἀγνοουμένων ὑπομνήματος τῆς Παγκυπρίου Ἐπιτροπῆς Προσφύγων.
- (11) Ἀναφορά τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος περὶ ἀποφάσεώς του παραπομπῆς διαφόρων θεμάτων σχετιζομένων μετὰ ἀπαλλοτριώσεις ἰδιωτικῆς γῆς εἰς τὰς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς πρὸς ἐξέτασιν.
- (12) Ἐγγραφή τῇ εἰσηγήσει τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς εἰς τὸ Κεφ. Δ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τοῦ θέματος «Τὸ Κυπριακὸν καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».
- (13) Εἰσήγησις τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χριστοφίδη περὶ ἐγγραφῆς θέματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς προσθήκης συστημάτων καύσεως ὑγραερίου εἰς βενζινοκίνητα αὐτοκίνητα», ἢ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Α. Φάντης, Χρ. Χριστοφίδης, Φ. Παρασκευαΐδης, Δ. Θεοδώρου, Ν. Μαυρονικόλας, Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Παπαδημητρίου, Χρ. Κουρτελλάρης, Τ. Παπαδόπουλος, Πρόεδρος, Α. Γαλανός) καὶ ἀπόφασις περὶ μὴ ἐγγραφῆς τούτου λόγῳ ὑπάρξεως σχετικοῦ Νομοσχεδίου ἐκκρεμοῦντος ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.
- (14) Ἀπόφασις τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος, τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη, περὶ διαβιβάσεως παρακλήσεως πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν ὅπως ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 21ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.32 μ.μ.)

(Ἄρ. 5)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς πέμπτης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς 3ης Βουλευτικῆς περιόδου.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡμερησία Διάταξις :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις – Ἀπαντήσεις.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τὰς Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

(1) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος τοῦ 1974.

Ἡ Ἐκθεσις ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν καὶ ἐπομένως δὲν χρειάζεται νὰ ἐπαναληφθῇ ἢ ἀνάγνωσις.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Δὲν ξέρω, κ. Πρόεδρε, ἐὰν ἐζητήθῃ νὰ γίνουν ὁμιλίες ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ ἐπρόκειτο νὰ πράξω.

Ἐάν ὑπάρχη ὀμιλητής ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ νὰ λάβῃ τὸν λόγον.
Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὁ λόγος πού ἐζήτησα νὰ ὀμιλήσω ἐπὶ θέματος ἀρχῆς εἶναι διὰ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἡ ὁποία ἀναφέρει ὅτι διεπιστώθη ὅτι εἰς τὴν μαρίναν Λάρνακος εὐρίσκονται ἐλλιμενισμέναι 50 περίπου ψαρόβαρκα καὶ ἐλήφθη πρόνοια οὕτως ὥστε νὰ ἐπιδειχθῇ κατανόησις εἰς πρῶτον στάδιον ἐκ μέρους τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου εἰς τὸ ὅτι πρέπει νὰ συνεχίσουν νὰ εὐρίσκουν ἐκεῖ καταφύγιον. Οὐδεμία ὑπάρχει ἔνστασις πρὸς τοῦτο, δεδομένου ὅτι πράγματι, ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι ἀλιεῖς ἤσαν τὸ δεύτερον καταφύγιόν των εἰς τὴν μαρίναν Λάρνακος, πρέπει νὰ τοὺς παρασχεθῇ πᾶσα δυνατὴ διευκόλυνσις. Ὅμως, ὑπάρχει καὶ μία λύσις ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ μὲ τρόπον εὐκόλον, σύντομον καὶ οὐχὶ πολὺ δαπανηρόν. Καὶ ὁ τρόπος αὐτὸς εἶναι εἰς τὴν παραπλευρώως μικρὰν λεκάνην τῆς ἀποβάθρας, ὅπως καὶ οἱ εἰδικοί ἔχουν εἰσηγηθῆ, νὰ κατασκευασθοῦν θέσεις μὲ τσιμεντοπασσάλους μέχρι τῆς δημιουργίας νέου λιμενίσκου. Ἡδὴ ὅταν ἐνεγράφη τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν πρὸ ὀκταμήνου περίπου καὶ συνεζητήθη τὸ θέμα τῆς μαρίνας καὶ διεπιστώθη ἡ ἀνάγκη θεσπίσεως νομοθεσίας διὰ τὴν μαρίναν, ἔγινεν εἰσηγήσις νὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ τοὺς ἀλιεῖς αὐτοὺς. Σκοπὸς τῆς εἰσηγήσεώς μου σήμερον, ἡ ὁποία θὰ παρεκάλουν νὰ διαβιβασθῇ εἰς τοὺς ἀρμοδίους, εἶναι νὰ τονίσω ὅτι ἐπέγει τὸ θέμα τῆς τακτοποιήσεως τῶν ἀλιέων εἰς τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ἔχω ὑποδείξει, μέχρι τῆς δημιουργίας τοιούτων λιμενικῶν ἐγκαταστάσεων ὥστε νὰ ἐλλιμενίζωνται οἱ ἀλιεῖς μονίμως, διότι μὲ τὸν ἐκτοπισμὸν των καὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἀλιεῖς τοὺς ὁποίους ἔχομεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λάρνακος ὀφείλομεν νὰ κατασκευάσωμεν ἓνα καταφύγιον. Τὸ Τμήμα Ἀλιείας ἔχει πρὸς τοῦτο εὐθύνην οὕτως ὥστε κατὰ τρόπον σύντομον νὰ ἐξεύρῃ μίαν λύσιν.

Πέραν δὲ τούτου, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου, δὲν ἔχω παρὰ νὰ χαιρετίσω τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ καταθέσῃ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο πρὸς θέσπισίν του εἰς Νόμον, διότι ἡ θέσπισις νομοθεσίας καὶ Κανονισμῶν ὑπῆρξε μίᾳ ἀναγκαίᾳ προϋπόθεσις διὰ νὰ διέπῃ τὴν λειτουργίαν τῶν μαρινῶν ἐν Κύπρῳ. Διότι, ναὶ μὲν σήμερον εἶναι ἡ μαρίνα Λάρνακος ἡ μόνη μαρίνα εἰς Κύπρον, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ μαρίνα ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ, διότι μπορούμεν νὰ τὴν ὀνομάσωμεν μίαν λεκάνην εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκουν καταφύγιον μικρὰ σκάφη. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ὅτι παρ' ὅλον πού ἐξωδεύθη ἓνα τεράστιον ποσόν, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρξε νομοθεσία, δὲν ὑπῆρξε συντήρησις καθόλου. Ἐχουν συμβῆ τεράστια ζημίαι τόσον εἰς τὰς ἠλεκτρικὰς ἐγκαταστάσεις ὅσον καὶ εἰς τὸ νερόν καὶ εἰς ἄλλα ἔργα τὰ ὁποῖα ἔγιναν εἰς τὴν μαρίναν καὶ ἀπαραίτητος ἦτο ἡ νομοθεσία ἡ ὁποία πρόκειται νὰ θεσπισθῇ.

Δὲν θὰ ὀμιλήσω πῶς πρέπει νὰ λειτουργήσῃ ἡ μαρίνα, ἀλλὰ αὐτὸ ἐπαφίεται καὶ ἔχομεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Τουρισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τὸ ὅλον ἔργον καὶ εἶναι εὐθύνη ἰδική του, διότι ἐάν γίνῃ ὀρθὴ ἀξιοποίησις θὰ ἀποτελέσῃ ἓνα σημαντικὸν πόλον ἔλξεως διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ ἄλλων τουριστικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς ἓνα τόπον ὅπου σήμερον ἐνδεῖκνυται καὶ ἐπιβάλλονται νὰ γίνουν πολλαὶ τουριστικαὶ ἐπιχειρήσεις.

Ἡ μαρίνα ἀποτελεῖ μίαν εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι αἱ σημεριναὶ συνθήκαι ἀπαιτοῦν χωρὶς καθυστέρησιν τὴν λειτουργίαν τῆς. Εὐχαριστῶ πολὺ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλος ὀμιλητής ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ ὀξιώτιμος Βουλευτὴς κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ἐκ τῆν θέσιν μου, κ. Πρόεδρε, ἤθελα νά πῶ τὰ ἐξῆς :

Δέν διαφωνῶ καθόλου μέ τήν εἰσήγησιν τοῦ ἀξιότιμου συναδέλφου ὅτι ὑπό μέρος τῆς Βουλῆς πρέπει νά τονισθῆ πρός τήν Κυβέρνησιν ἡ ἀνάγκη νά ἐπισπευσθῆ ἡ κατασκευή λιμενίσκων διά τήν προστασίαν τῶν ἀλιευτικῶν σκαφῶν. Νομίζω, ὅμως, ὅτι θά ἦταν ὀρθότερον αὐτῆ ἡ εἰσήγησις νά ὑποβληθῆ ἐκ μέρος τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς Βουλῆς, ἰδιαιτέρως τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καί Ἔργων, διότι αὐτῆ ἀκριβῶς ἡ εἰσήγησις περιλαμβάνεται εἰς τήν Ἐκθεσίαν τῆς Ἐπιτροπῆς. Καί συνεπῶς θά ἦταν ὀρθόν ἀντί νά ὑποβληθῆ ὡς εἰσήγησις ἐνός Βουλευτοῦ νά ὑποβληθῆ αὐτό τὸ θέμα καί νά τονισθῆ εἰς τήν Κυβέρνησιν ἡ ἀνάγκη νά ἐπισπευσθοῦν αὐτὰ τὰ ἔργα ἐκ μέρος τῆς Βουλῆς ὡς Σώματος, ὄχι ἐκ μέρος ἐνός συναδέλφου μόνον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Χαίρομαι ἰδιαιτέρως διά τήν εἰσήγησιν τοῦ κ. Φάντη. Ἐξ ἄλλου τὸ πνεῦμα μου ἦτο νά ἐπισημάνω τήν εἰσήγησιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρός τοὺς ἀρμοδίους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπί τῆν ὑπόβλησιν αὐτῆς τῆς εἰσηγήσεως ἐκ μέρος τοῦ Προέδρου ἐξ ὀνόματος τοῦ Σώματος;

Οὐδεμία ἐνστάσις.

Ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταί ἐπὶ θέματος ἀρχῆς προχωροῦμεν εἰς τήν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θά γίνῃ διά τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἐρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

Κήρυξις μαρίνων. Ἄρθρον 3ον.

Ἐξουσία Ἐπιτροπῆς Συμβουλίου πρός ἐκδοσιν Κανονισμῶν ἐν σχέσει πρός μαρίνας. Ἄρθρον 4ον.

Πληρωτέα δικαίωματα. Ἄρθρον 5ον.

Κατάθεσις Κανονισμῶν εἰς τήν Βουλήν. Ἄρθρον 6ον.

Ἐξουσία ἀστυνομίας εἰσόδου εἰς σκάφη. Ἄρθρον 7ον.

Μὴ ἐπηρρασμὸς νομοθεσίας περὶ Τελωνείων ἢ περὶ Ὄργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου. Ἄρθρον 8.

Περιορισμὸς ἐφαρμογῆς ὠρισμένων Νόμων. Ἄρθρον 9.

Κήρυξις μαρίνων ὡς κλειστῶν. Ἄρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει μία εἰσήγησις ἀπὸ μέρος τοῦ Προέδρου τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Ποταμίτη.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε. Εἶχε παραπεμφθῆ ὄχι πρὸς ἐμένα προσωπικῶς ἀλλὰ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

..... διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἄρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄρθρον 9.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ναί, ἐγίνε 10 τώρα.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον κύριον Γραμματέα νὰ διορθώσῃ ἐὰν δὲν ἐγίνε 10 τὸ ἄρθρον 9. Ἔγινε 10;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγινε 10, κ. Πρόεδρε.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Παραπέμφθη τὸ ἄρθρον 10 διὰ νὰ γίνουν ὠρισμέναι τροποποιήσεις, ἀφοῦ τὸ ἐξετάσῃ ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ.

Δι' ἀδίκημά τι τὸ ἄρθρον 10 προνοεῖ περὶ τιμωρίας ἐξικνουμένης μέχρι φυλακίσεως δύο ἐτῶν ἢ χρηματικῆς ποινῆς μέχρι 10.000 λιρῶν. Δυνάμει τοῦ περὶ Δικαστηρίων Νόμου, ἢ δικαιοδοσία τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου, εἴτε τοῦ Προέδρου εἴτε τοῦ Ἀνωτάτου Ἐπαρχιακοῦ Δικαστοῦ, εἴτε τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστοῦ, εἶναι νὰ ἐκδικάζῃ ἀδικήματα τιμωρούμενα διὰ χρηματικῆς ποινῆς μὴ ὑπερβαίνουσας τὰς £500 λίρας. Συνεπῶς, ἐὰν παρέμεινε ἡ χρηματικὴ ποινὴ τῶν £10.000, αἱ ὑποθέσεις αὐταὶ δὲν θὰ ἐδικάζοντο ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ Κακουργιοδικείου.

Τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα εἶναι ὑπεύθυνα διὰ τὰ ἀδικήματα αὐτὰ εἶναι, λέγει, ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου, ἢ ἓν πρόσωπον ὑπεύθυνον διὰ τὸ πλοῖον. Αὐτοὶ ὅλοι συνήθως εἶναι ξένοι. Τὰ Κακουργιοδικεῖα δὲν ἐκδικάζουσι ὑποθέσεις καθημερινῶς, ἀλλὰ 4 φορές τὸν χρόνον. Φαντασθῆτε τὰς δυσκολίας πού θὰ ἐπαρουσιάζοντο νὰ κρατήσωμεν τὸν Κυβερνήτην τοῦ πλοίου ἢ τὸν ὑπεύθυνον τοῦ πλοίου εἰς τὴν Κύπρον δι' ἓν μέγαλον χρονικὸν διάστημα μέχρις ὅτου ἐκδικασθῇ ἡ ὑπόθεσις ὑπὸ τοῦ μέλλοντος νὰ συνέλθῃ Κακουργιοδικείου, ἢ νὰ τοῦ ἐπιτρέψωμεν νὰ φύγῃ καὶ κατόπιν νὰ ἐχῶμεν τὴν δυσκολίαν νὰ τὸν ἐπαναφέρωμεν.

Δι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκδικάζωνται αἱ ὑποθέσεις αὐταὶ ἀπὸ τὰ Ἐπαρχιακὰ Δικαστήρια. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν προσθήκην ἐνὸς ἐδαφίου εἰς τὸ ἄρθρον 10 ὡς ἐδαφίου (3) — τὸ ὁποῖον θὰ ἀναγνώσω τώρα — διὰ τοῦ ὁποίου νὰ προνοῖται ὅτι τὰ ἀδικήματα αὐτὰ θὰ ἐκδικάζωνται ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου.

Ἐπιπλέον, δυνάμει σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, ὁ Νόμος δὲν πρέπει νὰ προνοῖ περὶ χρηματικῆς ποινῆς δυσαναλόγου πρὸς τὴν βαρύτητα τοῦ ἀδικήματος. Καὶ ἐθεωρήθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι τὸ ποσὸν τῶν

£10.000 δι' ἓν ἀδίκημα, τὸ ὁποῖον τιμωρεῖται μὲ ποινήν φυλακίσεως δύο ἐτῶν, εἶναι δυσαναλόγως ὑψηλόν, καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν τροποποίησιν τοῦ ποσοῦ τῶν £10.000 εἰς £3.000. Τὸ ἐδάφιον (3) τὸ ὁποῖον εἰσηγεῖται ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ ὅπως προστεθῆ εἰς τὸ ἄρθρον. 10, θὰ ἔχη ὡς ἐξῆς :

«(3) Παρὰ πᾶσαν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 24 τῶν περὶ Δικαστηρίων Νόμων τοῦ 1960 ἕως 1972, ἕκαστος Πρόεδρος Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου, ἕκαστος Ἀνώτερος Ἐπαρχιακὸς Δικαστὴς καὶ ἕκαστος Ἐπαρχιακὸς Δικαστὴς, θὰ ἔχωσιν ἀρμοδιότητα νὰ ἐκδικάζωσι συνοπτικῶς πᾶν ἀδίκημα τιμωρούμενον βάσει τοῦ παρόντος ἄρθρου».

Ἡ ἄλλη τροποποίησις θὰ εἶναι αἱ λέξεις «δέκα χιλιάδας λίρας» αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἄρθρου 10 νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ τῶν λέξεων «τρεις χιλιάδας λίρας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἔσται ἡ πρότερον προτεινομένη μεταβολή;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ ἐπιχείρημα τὸ ὁποῖον ὡδήγησε τὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν μετατροπὴν τοῦ ποσοῦ τῶν £10.000 εἰς £3.000 εἶναι διὰ νὰ συμπίπτῃ μὲ τὰ δύο ἔτη φυλακίσεως, ἐὰν ὀρθῶς ἀντελήφθῃν. Ἀλλὰ δὲν ἠκούσαμεν καμμίαν ἐπιχειρηματολογίαν πού νὰ μᾶς πείθῃ ποία ἀπὸ τὰς δύο ποινὰς εἶναι ἡ ὀρθή. Νὰ προσαρμοσθῆ τὸ πρόστιμον εἰς τὴν ποινήν φυλακίσεως ἢ ἡ ποινή φυλακίσεως εἰς τὸ πρόστιμον; Διότι ἀσφαλέστατα τὰ ἀδικήματα εἶναι βαρύτερα, διότι ἀφοροῦν πλοιοκτῆτας καὶ πλοιάρχους, πιθανώτατα δὲ αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας θὰ ἐπιφέρουν νὰ εἶναι μεγάλαι, ἀλλὰ δὲν ἤκουσα — δὲν λέγω ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμὴν καταλήγω εἰς συμπέρασμα — ἀλλὰ δὲν ἤκουσα καμμίαν ἐπιχειρηματολογίαν ἢ ὁποία νὰ πείθῃ ποία ἐκ τῶν δύο ποινῶν εἶναι ἡ σωστὴ ποινὴ δι' αὐτῆς τῆς μορφῆς τὰ ἀδικήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ὁ νομοθέτης ζυγίζων τὴν σοβαρότητα τοῦ ἀδικήματος καθώρισε τὴν ποινήν τῆς φυλακίσεως εἰς δύο ἔτη. Ἐπὶ τῆς ἄλλης νόμος, ὁ Νόμος περὶ Αὐξήσεως τῶν Χρηματικῶν Ποινῶν, ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι ὅταν ἡ φυλακίσις εἶναι πέραν τῶν 12 μηνῶν τὸ πρόστιμον θὰ εἶναι χίλια λίραι. Ἐπομένως, ὅταν εἰσηγούμεθα τὸ ποσὸν τῶν £3.000 διὰ φυλάκισιν δύο ἐτῶν, νομίζω ὅτι εἶναι κανονικόν. Ἀλλὰ ἄς ἴδωμεν ποῖον εἶναι καὶ τὸ ἴδιον τὸ ἀδίκημα, τὸ ὁποῖον περιγράφει τὸ ἄρθρον 10, διὰ νὰ κρίνωμεν τὴν σοβαρότητά του.

«10.—(1) Τὸ Ἐπιχειρηματικὸν Συμβούλιον κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως, ὡς ἂν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Δημοκρατίας ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν διεθνῶν ὑποχρεώσεων ταύτης ἢ πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον ἐν γένει ἢ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας ἀκολουθουμένης πολιτικῆς οὕτως ἀπαιτῆται, διὰ διατάγματος δημοσιευομένου ἐν τῇ ἐπισημῇ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας, κηρύττῃ ἀπάσας τὰς μαρίνας ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ ἢ ὠρισμένην μαρίναν ἐξειδικευομένην ἐν τῷ διατάγματι ὡς κλειστάς διὰ τὰ ἐν τῷ διατάγματι περιγραφόμενα σκάφη καὶ διὰ τσαύτην χρονικὴν περίοδον ὡς ἤθελε καθορισθῆ ἐν τῷ διατάγματι καὶ ἐπὶ τῇ δημοσιεύσει τοῦ διατάγματος, οὐδὲν τοιοῦτον σκάφος θὰ εἰσπλῆ ἢ ἀποπλῆ ἐκ τῆς ρηθείσης μαρίνας ἢ παραμένῃ ἐντὸς αὐτῆς ὡς ἤθελε καθορισθῆ ἐν τῷ διατάγματι».

Δηλαδή εκείνο τὸ ὁποῖον καθιστᾷ ἀδίκημα ὁ Νόμος εἶναι τὸ νὰ εἰσπλέη εἰς μίαν μαρίναν ἢ νὰ ἐκπλέη ἐκ μίας μαρίνας ἐν σκάφος τοῦ ὁποῖου τὸν εἰσπλουν ἢ τὸν ἀπόπλουν ἀπηγόρευσε διὰ διατάγματος ἢ Κυβέρνησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀρμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ὁ κ. συνάδελφος νὰ διαφωνήσω. Τὸ θέμα τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς ποινῆς πιστεύω ὅτι εἶναι κατὰ κάποιον τρόπον ἐσφαλμένον. Ἡ περιγραφή τοῦ ἀδικήματος δὲν νομίζω ὅτι ὑποδηλοῖ οἰανδήποτε ἐλαφρότητα. Μέσα εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς περιγραφῆς τοῦ ἀδικήματος περιλαμβάνεται καὶ ὁ ἀπόπλους σκάφους ἄνευ ἀδείας, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν γνώμην μου, εἶναι πολὺ σοβαρὸς. Τώρα ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ποινῆς, κατὰ τὴν γνώμην μου, πρέπει νὰ γίνῃ ὡς ἐξῆς : Ἐχομεν τὴν συνταγματικὴν πρόνοιαν ποῦ λέγει ὅτι δὲν μπορεῖ ἡ ποινὴ νὰ εἶναι δυσανάλογος πρὸς τὸ ἀδίκημα. Ἐχομεν τὴν σοβαρότητα τοῦ ἀδικήματος, ἡ ὁποία κατὰ τὴν γνώμην μου, ἔχει τὴν ἴδιαν σοβαρότητα εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Εἰς ὠρισμένας πολιτείας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν διατάσσεται εἰς παρομοίας περιπτώσεις ἢ κατάσχεσις τοῦ σκάφους. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι τὸ πρόβλημα ποῦ εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἦτο κατὰ πόσον θὰ ἦτο εὐκόλος ἢ προσφυγὴ εἰς τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον διὰ νὰ κηρύξῃ τοῦτο μίαν καταδίκην ἀντισυνταγματικὴν, δεδομένου ὅτι ὑπάρχει νόμος ὁ ὁποῖος, ἐπέφερεν ἀναπροσαρμογὴν τῶν ποινῶν τοῦ 1974 καὶ ἡ ποινὴ ἡ ὁποία ἀναπροσαρμόζεται εἰς τὰ δύο ἔτη εἶναι ἓν ἔτος. Ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐθεώρησε σκόπιμον νὰ ὑπερβῇ καὶ τὸν περιορισμὸν τοῦτον καὶ λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ἀδικήματος νὰ εἰσηγηθῇ χρηματικὴν ποινὴν £3.000, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν σοβαρότητα τοῦ ἀδικήματος. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι φυλάκισις δύο ἐτῶν εἶναι λογικὴ τρία ἔτη θὰ ἦτο συνταγματικῶς προσβλητέα, δεδομένου ὅτι οἱ περισσότεροι οἱ ὁποῖοι θὰ προσφύγουν εἰς τὸ Δικαστήριον δι' αὐτὸ τὸ ἀδίκημα θὰ εἶναι ἑταιρεῖαι εἰς τὰς ὁποίας δὲν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἐπιβληθῇ ποινὴ φυλακίσεως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Λυσσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐξακολουθῶ νὰ ἔχω τὰς ἴδιες ἐπιφυλάξεις. Τὰ ἐρωτήματα δὲν ἀπαντήθηκαν καθόλου ἀμφιβάλλω πάρα πολὺ ἐάν μπορῇ οἰαδήποτε ἀπόφασις τῆς Βουλῆς νὰ προσβληθῇ ὡς ἀντισυνταγματικὴ κάθε χώρα προστατεύει τὰ δικαιώματά της μὲ τὸν τρόπον ποῦ νομίζει ὅτι πρέπει νὰ τὰ προστατεύῃ καὶ ἡ ποινὴ εἶναι ὁμοιόμορφη γιὰ ὅλους τοὺς παραβάτες. Ἐχω κάθε λόγον νὰ πιστεύω ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία συνταγματικὴ δυσχέρεια. Ἀλλὰ καὶ ἐάν ὑποθέσωμεν ὅτι δυσχέρεια προκύπτει ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι σὲ δύο χρόνια φυλάκισιν ἀντιστοιχοῦν £1.000 εἴτε £3.000 εἴτε 10.000, τότε τὸ ἴδιον πρόβλημα ὑφίσταται ὅρα δὲν βλέπω κανένα λόγον γιὰτὶ θὰ πρέπει νὰ ἀλλάξωμεν τὴν πρότασιν τῆς Κυβερνήσεως, δεδομένου ὅτι, ὅπως ἐλέχθη, πλοῖα μποροῦν νὰ ἀναχωροῦν χωρὶς ἀδειαν καὶ δὲν ξέρομεν τί θὰ συμβαίη μὲ αὐτὰ τὰ πλοῖα, καὶ μέσα σὲ συνθῆκες ὅπως εἶναι οἱ δικές μας, συνθῆκες δύσκολες καὶ συνθῆκες κατοχῆς, πιστεύω ὅτι δικαιολογοῦμαστε γιὰ ἀκόμα πιὸ ἀυστηρὲς ποινές καὶ δὲν βλέπω προσωπικῶς κανένα λόγον γιὰτὶ θὰ πρέπει νὰ ἀλλοιώσωμεν τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑποβάλει τὸ νομοσχέδιον, δεδομένου ὅτι δὲν ἀποφεύγομεν τὴν δυσαναλογίαν ποινῆς μεταξύ δύο χρόνων καὶ προστίμου. Γι' αὐτὸ ἐγὼ ἐπιμένω ὅτι θὰ πρέπει νὰ μείνῃ ὅπως ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Ἐγώ, ὅπως ἐδήλωσα καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν, δὲν ἔχω ἰσχυρὰς ἀπόψεις — διὰ νὰ μεταφράσω τὸ στρόνγκ βιούς (strong views) — παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παρασκευαΐδη. Δὲν ἔχω στρόνγκ βιούς (strong views) ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσόν. Ἐγὼ ὅμως ἐθεώρησα καθήκον μου νὰ ὑποδείξω αὐτοὺς τοὺς κινδύνους. Ἐὰν ἡ Βουλὴ θέλῃ νὰ τὸ ψηφίῃ, ἄς προχωρήσῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, παρατηρῶ ὅμως ὅτι ἀνεξαρτήτως τῆς ποινῆς πού προβλέπεται διὰ τὸ ἀδίκημα πού ἔχει περιγράψῃ ὁ κ. Ποταμίτης, δηλαδὴ τῆς εισόδου ἢ ἐξόδου ἐκ μαρίνας πλοίου ἢ σκάφους, μᾶλλον, παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν — ἢ ποινὴ φυλακίσεως τῶν δύο ἐτῶν ἢ ἡ χρηματικὴ ποινὴ τῶν £10.000 μὲ ἀφήνει ἀδιάφορον — παρατηρῶ εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ἴδιου νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον παρέχει εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐξουσίαν διὰ Κανονισμῶν νὰ ρυθμίζῃ πολλὰ ἄλλα πράγματα πλέον σημαντικὰ, τὴν χρῆσιν, ἐπὶ παραδείγματι, ἢ ὁποῖα γίνεται τῶν μαρίνων ὑπὸ σκάφους, πού περιλαμβάνει καὶ θέμα μολύνσεως τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ παράγραφος τοῦ ἄρθρου 4(1) ἀναφέρει «περὶ τοῦ καθορισμοῦ, τῆς ρυθμίσεως καὶ τοῦ ἐλέγχου» — παραλείπω τὰς ἄλλας λέξεις — «τῆς ἐν γένει συμπεριφορᾶς εισόδου, ἐξόδου, κινήσεως ἢ παραμονῆς σκαφῶν...» Καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ κατανοητόν, ὅτι πρόκειται περὶ ἄλλου ἀδικήματος. Ὅμως, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 4(2), πού προνοεῖ περὶ ποινῶν δι' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα, πού σὲ σοβαρότητα μού φαίνονται μεγαλύτερα ἀπὸ ἐκεῖνα πού προβλέπονται ἀπὸ τὸ ἄρθρον 9 ἢ 10, ὅπως ἔχει γίνει τώρα — τὸ ἀδίκημα, λέγει, τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως μὴ ὑπερβαινούσης τὸς £500 ἢ δι' ἀμφοτέρων τῶν ποινῶν — μού φαίνεται ὅτι τὸ σύνηθες εἶναι ὅτι τὸ γένος περιλαμβάνει τὸ εἶδος. Τὸ ἄρθρον 4 καλύπτει πληρέστερον ἀδικήματα, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ εἰδικοῦ ἀδικήματος ἢ παρομοίου ἀδικήματος πού ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 9, καὶ προνοεῖ περὶ ἕξ μηνῶν φυλακίσεως καὶ χρηματικῆς ποινῆς £500. Πῶς μπορεῖ τὸ εἶδος, δηλαδὴ τὸ μικρότερον ἀδίκημα, νὰ τιμωρῆται διὰ διετοῦς φυλακίσεως; Ἡ τὸ πρῶτον πρέπει νὰ γίνῃ 5 χρόνια φυλάκισις καὶ £10.000 χρηματικὴ ποινὴ, ὁπότε ἴσως νὰ δικαιολογῆται νὰ παραμείνῃ καὶ τὸ ἀδίκημα ὑπὸ τὸ ἄρθρον 9 εἰς τὸ ἴδιον ἐπίπεδον, ἢ τὸ ἀδίκημα τοῦ ὁποίου γίνεται πρόβλεψις εἰς τὸ ἄρθρον 9, πού εἶναι μικρότερον, νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὸ ἄλλο. Νομίζω ὅτι ἡ καλύτερα εἰσήγησις εἶναι νὰ ἐπιστραφῇ τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἢ ὁποῖα καὶ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς σταθμίσεως τῆς βαρύτητος τοῦ ἀδικήματος καὶ τῶν ποινῶν πού θέλει νὰ ἐπιβάλλῃ — ἐπαναλαμβάνω ὅτι μὲ ἀφήνει ἀδιάφορον τὸ ὕψος τῆς ποινῆς, ἀρκεῖ ὅμως νὰ εἶναι ὁμοιόμορφος ἢ ποινὴ δι' ὁμοιόμορφα ἀδικήματα — ἄλλως τὸ ὅλον νομοσχέδιον θὰ θεωρηθῇ ὅτι εἶναι ἀμελέτητον καὶ ἐπιπόλαιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Βεβαίως βλέπω τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ἔθιξεν ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, καὶ θὰ συμφωνήσω μαζύ του ὅτι πρέπει νὰ ἐπιστραφῇ

τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ τὸ ἀναθεωρήσῃ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον παρεπέμφθη εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν ἦτο μόνον τὸ ἄρθρον 10, καὶ αὐτὸ τὸ ἄρθρον μόνον ἐξήτασε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος :

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐπὶ ἄλλου θέματος, διὰ τὸ ἴδιον νομοσχέδιον. Ἐὰν θὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία κληθῇ νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὸ ἄρθρον 7. Ἐκεῖ ποῦ λέγει ὅτι παρέχονται δικαιώματα διὰ τὴν ἐπιβίβασιν ἐξουσιοδοτημένων προσώπων ἢ ἀστυνομικῶν ἐπὶ καταπλεόντων εἰς τὴν μαρίναν σκαφῶν, εἰσηγοῦμαι νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «ἐξουσιοδοτημένος» μεταξὺ τῶν λέξεων «πᾶς» καὶ «ἀστυνομικός» διὰ νὰ μὴ παρατηρηθῇ τὸ ἄτοπον, ἀπλῶς ἐπειδὴ ἓνας ἀστυνομικός φέρει στολήν, ἢ ἔστω καὶ ἄνευ στολῆς, νὰ δικαιουῖται νὰ ἐπιβιβάζεται οἰουδήποτε σκάφους, πιθανῶς ὄχι ἀναγκαστικά διὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων του, ἀλλὰ δι' ἄλλους λόγους.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Τὸ ἄρθρον εἰς τὸ ὁποῖον ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀναφέρεται εἶναι τὸ 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ τελευταία εἰσήγησις εἶναι νὰ ἐπιστραφῇ τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ νὰ τὸ ἐπανεξετάσῃ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν παρατηρήσεων ποῦ ἔχουν γίνεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς σημερινῆς καὶ τῆς προηγουμένης συζητήσεως εἰς τὴν Βουλὴν. Ὑπάρχει οἰαδήποτε ἔνστασις εἰς τὴν πρότασιν αὐτήν;

Ἀποφασίζεται.

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «οἱ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Διατάγματα Διατηρήσεως) Κανονισμοὶ τοῦ 1976».

Σχετικὰ μὲ τοὺς Κανονισμοὺς θὰ παρεκάλουν τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν Ἐκθεσιν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ (ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος,
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἄνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976 εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τὰς κυριωτέρας προνοίας τῶν ἐν λόγῳ Κανονισμῶν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 86 τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1972 (Ἄρ. 90 τοῦ 1972) καὶ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἐγκρισίν δυνάμει τοῦ ἰδίου ἄρθρου, σκοπεῖται ἡ ρύθμισις τῆς διαδικασίας ἐκδόσεως καὶ ἐπικυρώσεως τῶν ἐν τῷ ρηθέντι Νόμῳ προνοουμένων Διαταγμάτων Διατηρήσεως τὰ ὅποια θὰ προβλέπουν διὰ τὴν διατήρησιν οἰασδήποτε συγκεκριμένης οἰκοδομῆς ἢ οἰασδήποτε ὁμάδος οἰκοδομῶν ἢ οἰασδήποτε περιοχῆς εἰδικοῦ κοινωνικοῦ, ἀρχιτεκτονικοῦ, ἱστορικοῦ ἢ ἄλλου ἐνδιαφέροντος ἢ χαρακτήρος ἢ φυσικῆς καλλονῆς.

Ὡς γνωστόν, τὰ προαναφερθέντα Διατάγματα Διατηρήσεως, ἅμα τῇ ἐκδόσει καὶ ἐπικυρώσει των, θὰ ἀπαγορεύουν, ὑπὸ τοιαύτας ἐξαιρέσεις αἱ ὁποῖαι ἤθελον προβλεφθῆ εἰς τὰ τοιαῦτα Διατάγματα, τὴν μετατροπὴν οἰασδήποτε οἰκοδομῆς ἐχούσης ἢ παρουσιαζούσης τὰ προαναφερθέντα ἐνδιαφέροντα ἢ χαρακτήρα ἢ τὴν ἐκτέλεσιν οἰωνδήποτε οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν ἐπ' αὐτῶν, ἐκτός ἐάν συγκατατεθῆ πρὸς τοῦτο ὁ ἄρμόδιος Ὑπουργὸς καὶ ὑπὸ τοιούτους ὅρους οἱ ὁποῖοι ἤθελον ὀρισθῆ εἰς τὴν τοιαύτην συγκατάθεσιν.

Ἡ ἐκδοσις ἐκάστου Διατάγματος Διατηρήσεως θὰ γνωστοποιῆται πρὸς πάντα ἐνδιαφερόμενον πολίτην ὁ ὁποῖος καὶ θὰ δύναται νὰ διατυπώσῃ ἐνστάσεις καὶ παραστάσεις εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν παραβλάπτονται τὰ νόμιμα συμφέροντα αὐτοῦ. Αἱ τοιαῦται ἐνστάσεις καὶ παραστάσεις θὰ ἐξετάζωνται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὸ ὁποῖον καὶ θὰ δύναται νὰ ἐπικυρώσῃ τὰ ἐν λόγῳ Διατάγματα μετὰ ἢ ἄνευ τροποποιήσεων, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως. Εὐθύς ὡς τὰ ἐν λόγῳ Διατάγματα ἤθελον ἐπικυρωθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, οὐδεὶς ἐπιτρέπεται ὅπως ἐκτελέσῃ οἰασδήποτε ἔργα ἐφ' οἰασδήποτε ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ Διάταγμα τοῦτο ἀναφέρεται, ἄνευ προηγουμένης αἰτήσεως ὑποβαλλομένης καθ' ὄν τρόπον ἤθελε καθορισθῆ.

Ἡ Κοινobουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα, ὡς θέμα ἀρχῆς, υἱοθετεῖ τὴν ἐκδοσὶν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἄλλωστε προκύπτουν ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ θεσπισθέντος περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου καὶ οἱ ὁποῖοι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀναμένεται νὰ ὑποβοηθήσουν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ ἢ ἱστορικοῦ χαρακτήρος ὠρισμένων περιοχῶν. Ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐγκρισίν τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν ἀφου γίνωσιν ἐπ' αὐτῶν αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις :

- (α) Κατόπιν προσεκτικοῦ ἐλέγχου τῶν ὑπὸ ἐκδοσὶν Κανονισμῶν ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ Νόμου δὲν διαφαίνεται σαφῶς ὡς πρὸς τὸ ποῖα θὰ εἶναι ἡ ἀρμοδιὰ Ἀρχῆ ἢ ὁποῖα θὰ ἐξετάζῃ τὰς ἐκάστοτε ὑποβαλλομένας ἐνστάσεις ἢ παραστάσεις ἀναφορικῶς πρὸς οἰωνδήποτε ἐκδιδόμενον Διάταγμα Διατηρήσεως. Ὡς ἐκ τούτου καὶ ἐν ὄψει τῆς σαφοῦς προνοίας εἰς τὸ ἄρθρον 38 τοῦ Νόμου, δυνάμει τῆς ὁποίας προβλέπεται ὅτι τὴν τοιαύτην ἐξουσίαν θὰ ἀσκῆ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἐκρίθη σκόπιμον, καὶ προκειμένου οἱ ὑπὸ ἐκδοσὶν Κανονισμοὶ νὰ εὐρίσκωνται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Νόμου, νὰ προστεθῆ ὁ ἀκόλουθος νέος Κανονισμὸς :

«9. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐξετάζει τὸ Ζήτημα καὶ οἰασδήποτε ἐνστάσεις καὶ παραστάσεις ὑποβληθείσας ἀναφορικῶς πρὸς Διάταγμα τι καὶ δύναται νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ Διάταγμα τοῦτο εἴτε ἄνευ τροποποιήσεως εἴτε ὑπὸ τοιαύτας τροποποιήσεις οἷας τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἤθελε θεωρήσῃ σκοπίμους ἢ νὰ ἀρνηθῆ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ».

Ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὁ Κανονισμὸς 9 ἀναριθμεῖται ὡς Κανονισμὸς 10.

- (β) Τὸ ἐν τῷ Κανονισμῷ 5 τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν προβλεπόμενον χρονικὸν διάστημα ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑποβάλλονται ἐνστάσεις καὶ παραστάσεις ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐκάστοτε ἐκδιδόμενα Διατάγματα Διατηρήσεως ἐκρίθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς λίαν περιωρισμένον δι' ὃ καὶ ἀπεφασίσθη ἡ αὔξησις τούτου ἀπὸ 28 εἰς 45 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας δημοσιεύσεως τῆς σχετικῆς γνωστοποιήσεως.
- (γ) Ὁ Κανονισμὸς 7 τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν θὰ πρέπει νὰ ἀλλάξη θέσιν μὲ τὸν Κανονισμὸν 8 (δηλαδὴ ὁ Κανονισμὸς 8 γίνεται 7 καὶ ὁ Κανονισμὸς 7 γίνεται 8) οὕτως ὥστε ἡ περίπτωσις ὑποβολῆς τῶν προβλεπομένων εἰς τοὺς ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμοὺς ἐνστάσεων ἢ παραστάσεων νὰ προηγηθῇ, ὡς εἶναι φυσικόν, τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς λήψεως οἰασδῆποτε ἐνεργείας ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐνστάσεων ἢ παραστάσεων, ὡς συναφῶς προβλέπεται εἰς τὸν Κανονισμὸν 7.
- (δ) Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 75 τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1972, εἰς τὴν περίπτωσιν Ἐκδόσεως Διαταγμάτων Διατηρήσεως ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων προκαλεῖται ζημία εἰς ἐνδιαφερόμενον πολίτην προβλέπεται ἡ καταβολὴ ἀποζημιώσεως μὲ βάσιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ὡς προεῖρηται Νόμου. Τὸ ρηθὲν ἄρθρον, ἐν τούτοις, τοῦ ἐν λόγω Νόμου δὲν ἐτέθη εἰσέτι ἐν ἰσχύϊ παρ' ὅλον ὅτι ὑφίσταται πρὸς τοῦτο ἐξουσία εἰς τὸ Ὑπουργικόν Συμβούλιον νὰ ὀρίζη διαφόρους ἡμερομηνίας διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τῶν διαφόρων ἀρθρῶν τοῦ Νόμου τούτου. Τυχόν μὴ λήψις οἰασδῆποτε ἐνεργείας πρὸς τὴν ὡς ἄνω κατεύθυνσιν θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ρύθμισιν μὲν διὰ τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν τῶν θεμάτων ἐκδόσεως καὶ ἐπικυρώσεως Διαταγμάτων Διατηρήσεως χωρὶς, ἐν τούτοις, νὰ εὐρίσκειται ἐν ἰσχύϊ ἢ προβλεφθεῖσα διάταξις διὰ καταβολῆν ἀποζημιώσεων εἰς τὸν ὑφιστάμενον οὐσιώδη ζημίαν ἢ ὑποβαλλόμενον εἰς δαπάνας πολίτην. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον ὅπως, ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν ἐκδοσιν τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν, προβῇ καὶ εἰς τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀπαιτουμένης γνωστοποιήσεως δυνάμει τῆς ὁποίας νὰ τίθεται ἐν ἰσχύϊ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σχετικὸν ἄρθρον περὶ καταβολῆς ἀποζημιώσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῶν ὁμιλιῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλιῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς... παρακαλῶ ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε, μόνον ἐὰν ὑπάρχουν τροποποιήσεις ἢ εἰσηγήσεις περὶ τροποποιήσεων εἰς τοὺς Κανονισμοὺς.

Δὲν ὁμιλοῦμεν ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ Κανονισμῶν, δὲν γεννᾶται θέμα δευτέρως καὶ τρίτης ἀναγνώσεως, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀλλὰ νομίζω... μὲ συγχωρεῖτε, ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πρόκειται περὶ παρεξηγήσεως. Ὅποιος θέλει νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς δικαιούται. Ἀπλῶς δὲν χρειάζεται ἡ δευτέρα καὶ τρίτη ἀνάγνωσις

ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἐνστάσεις. Ἄλλὰ ὀρθῶς ἠρωτήσατε ἐὰν ὑπάρχουν κάποιοι πού θέλουν νά ὀμιλήσουν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς. Θά ἠμποροῦσε ἓνας νά διαφωνῆ ριζικά μὲ τοὺς Κανονισμοὺς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κανονικῶς θά ἔπρεπε νά ὑποβάλλη τὰς παρατηρήσεις του εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἐὰν εἶναι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ, ἐὰν δὲν εἶναι μέλος, θά ἔπρεπε ἐντὸς ὠρισμένου χρονικοῦ διαστήματος νά εἶχεν ὑποβάλλη τὰς παρατηρήσεις του, ἀλλὰ κατ' ἀρχὴν δικαιούται οἰοσδήποτε νά ὀμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως. Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δὲν διαφωνῶ, κύριε Πρόεδρε, οὔτε εἶναι θέμα ἀρχῆς. Θά εἰσηγηθῶ μίαν προσθήκην εἰς τοὺς Κανονισμοὺς διὰ νά ἀρθῆ ἐκεῖνο πού νομίζω ὅτι εἶναι νομικὸν ἀδιέξοδον ὡς ἔχει ἢ μὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀρθροῦ 75 τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1972.

Διὰ νά γίνῃ κατανοητὴ ἡ εἰσήγησίς μου νά μοῦ ἐπιτρέψετε νά ἀναφερθῶ ἐν ὀλίγοις εἰς τὸ ἀρθρον 75.

Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατόπιν πολλῆς συζητήσεως καὶ πολλῶν ἐνστάσεων καὶ προνοεῖ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν πολιτῶν διὰ περιορισμὸν χρήσεως τῆς ἰδιοκτησίας των ἢ δι' ἀπαλλοτρίωσιν τῆς περιουσίας των. Ἐν ἀπὸ τὰ πολὺ συζητούμενα ἀρθρα ὑπῆρξε τὸ ἀρθρον 75, τὸ ὁποῖον προνοεῖ δι' ἀποζημιώσεις ἔστω καὶ ἐὰν δὲν πρόκειται περὶ ὀλικῆς ἀπαλλοτριώσεως περιουσίας, ἔστω καὶ ἐὰν ὁ ἐπηρεασμὸς τῆς περιουσίας προσώπου δὲν εἶναι τοιοῦτος ὥστε νά ἀλλάσῃ τὴν βασικὴν χρῆσιν τῆς περιουσίας. Καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶναι τυχαίως πού παρέλειψε μέχρι τώρα νά θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ ἀρθρον 75 ἀλλὰ διότι ἀντιλαμβάνεται τὰς σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις πού εἶναι δυνατόν νά ἔχῃ ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως ἢ τυχόν ἐφαρμογὴ τοῦ ἀρθροῦ 75 καὶ τῶν προνοιῶν του ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν διὰ ἐπὶ μέρους ἐπηρεασμὸν ἰδιοκτησίας ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς προσωπικοὺς ἐπηρεασμοὺς δι' ἀπαλλοτρίωσιν. Τώρα διὰ τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν παρέχεται εἰς τὸν πολίτην τὸ δικαίωμα νά τυγχάνῃ ἀποζημιώσεως λόγῳ τοῦ ἐπηρεασμοῦ, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά εἶναι οἰοσδήποτε βαθμοῦ πού μπορεῖ νά ἐπέλθῃ εἰς τὴν περιουσίαν του ὡς ἐκ τῆς ἐπιβολῆς τῶν Διαταγμάτων Διατηρήσεως. Διὰ νά ἀρθῆ αὐτὸ τὸ ἀδιέξοδον, τὸ νά δικαιούται μὲν ὁ πολίτης ἀποζημιώσεως δυνάμει τῶν Κανονισμῶν, ἀλλὰ νά μὴν δικαιούται τοιαύτης ἀποζημιώσεως δυνάμει τοῦ Νόμου, διότι ὁ βασικὸς Νόμος, δηλαδὴ τὸ ἀρθρον 75, δὲν ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ, τὰ δὲ ἀρθρα τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τίθενται ἐν ἰσχύϊ κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα διὰ διατάγματος τοῦ Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἐπειδὴ ἔχω λόγους νά ἀμφιβάλλω διὰ τὴν πρόθεσιν τῆς Κυβερνήσεως νά ἐκδώσῃ διάταγμα πού νά θέτῃ τὸ ἀρθρον 75 εἰς ἐφαρμογὴν, εἰσηγοῦμαι ὅπως προστεθῇ Κανονισμὸς 11, ὁ ὁποῖος νά προνοῇ ὡς ἀκολουθῶς :

«11. Οἱ παρόντες Κανονισμοὶ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν θέλει τεθῆ ἐν ἰσχύϊ ὑπὸ τοῦ Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου διὰ γνωστοποίησεως δημοσιευθησομένης εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας τὸ ἀρθρον 75 τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1972».

Διαφορετικά θά δημιουργηθῆ τὸ ἀδιέξοδον νὰ προνοῆται ἀποζημίωσις διὰ Κανονισμῶν ἐνῶ διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἄρθρου τοῦ Νόμου νὰ μὴ παρέχεται τοιοῦτο δικαίωμα εἰς τὸν πολίτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐὰν εἰσαχθῆ ἄρθρον 11, ὡς εἰσηγεῖται ὁ ἐντιμος Βουλευτὴς κ. Παπαδόπουλος, κ. Πρόεδρε, θά δημιουργηθῆ ἄλλο ἀδιέξοδον. Θά ἔλθωμεν δυνάμει Κανονισμῶν νὰ εἰσαγάγωμεν ἄρθρον εἰς Νόμον, τὸ ὁποῖον ὁ νομοθέτης, ἢ μᾶλλον ἡ Κυβέρνησις, δὲν ἤθελε νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν.

Εἰσηγοῦμαι ὅτι διὰ Κανονισμῶν δὲν μπορούμεν νὰ τροποποιήσωμεν ἕν γενικὸν ἄρθρον τοῦ Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Πρόκειται περὶ σαφοῦς παρανοήσεως, κύριε Πρόεδρε. Λυποῦμαι ἂν δὲν ἔκαμα σαφῆ τὴν ἀποψίν μου. Οὔτε τροποποιούμεν τὸν Νόμον οὔτε τίποτε. Ὑπάρχει ἐκεῖ τὸ ἄρθρον τοῦ νόμου, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ὁποίου ἀποφασίζεται διὰ γνωστοποιήσεως δημοσιευομένης εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἀπλῶς αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ θά ἰσχύουν ἀπὸ οἰανδήποτε ἡμέραν ἤθελεν ἡ Κυβέρνησις θέσει εἰς ἐφαρμογὴν τὸ ἄρθρον ὡς δικαιοῦται. Οὔτε διὰ Κανονισμῶν εἰσάγομεν νέον ἄρθρον οὔτε τροποποιούμεν ἄρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι τὴν παρατήρησιν τοῦ ἀξιοτίμου κ. Παπαδοπούλου, ἀλλὰ δεδομένου ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον τῆς Ἐκθέσεως τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρεται ὅτι θά κληθῆ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον, παράλληλα μὲ τὴν ἐκδοσιν τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν, νὰ θέσῃ καὶ ἐν ἰσχύϊ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Νόμου, δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει χρεῖα νὰ δεσμεύσωμεν δι' ἄλλου ἄρθρου τὴν Κυβέρνησιν. Κατὰ συνέπειαν, ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ παραμείνουν οἱ Κανονισμοὶ ὡς ἔχουν, νὰ ψηφισθοῦν καὶ ἐξυπακούεται καὶ ἡ εἰσήγησις τοῦ ἀξιοτίμου κ. Παπαδοπούλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλην ἀποψιν ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε.

Συνηγορῶ ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως τοῦ κ. Παπαδοπούλου διὰ τὸν ἐξῆς λόγον καὶ θέμα :

Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔχει χρέος νὰ πιέζῃ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐφαρμόζῃ τοὺς κειμένους νόμους καὶ οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἀποποιεῖται νὰ ἐφαρμόσῃ τοὺς νόμους ἢ Κυβέρνησις ἐμπίπτουν εἰς τὴν ἔρευναν τῆς Βουλῆς αὐτῆς.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὁ πειθαναγκασμὸς τῆς Κυβερνήσεως νὰ συμμορφωθῆ πρὸς ὑφιστάμενον νόμον ἢ ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ νόμου, κατὰ τὴν γνώμην μου, εἶναι καθήκον τῆς Βουλῆς αὐτῆς· καὶ δὲν ἀπάδει ἢ ὑπόμνησις καὶ ὑπόδειξις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σχετικὸν ἄρθρον, τὸ 75, τὸ ὁποῖον ἀμελεῖ νὰ πράξῃ.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐγὼ εὐχαρίστως θὰ ἔβλεπα πειθαναγκασμὸν τῆς Κυβερνήσεως διὰ προσθέτου ἄρθρου εἰς τοὺς Κανονισμοὺς οὕτως ὥστε νὰ τεθοῦν ἐν ἰσχύϊ οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ ὑποχρεομένης τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Νόμου.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον εὐχαρίστως συνηγορῶ ὑπὲρ τῆς καταχωρήσεως ἐνὸς νέου ἄρθρου εἰς τοὺς Κανονισμοὺς, τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 11.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ἔθιξεν ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος ἔχει ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν. Ἐὰν δὲ ἐπαναλάβωμεν τὴν τελευταίαν παράγραφον τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς γίνεται σαφέστατον ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐναρμονίζει τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν τῶν Κανονισμῶν μὲ ταυτόχρονον δημοσίευσιν γνωστοποιήσεως εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι τίθεται ἐν ἐφαρμογῇ τὸ ἄρθρον 75 τοῦ Νόμου, καὶ ἡ σχετικὴ παράγραφος, τὴν ὁποίαν, ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐπαναλάβω, ἔχει ὡς ἐξῆς :

«(δ) Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1972, εἰς τὴν περίπτωσιν Ἐκδόσεως Διαταγμάτων Διατηρήσεως ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων προκαλεῖται ζημία εἰς ἐνδιαφερόμενον πολίτην προβλέπεται ἡ καταβολὴ ἀποζημιώσεως μὲ βάσιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ὡς προεῖρηται Νόμου. Τὸ ρηθὲν ἄρθρον, ἐν τούτοις, τοῦ ἐν λόγῳ Νόμου δὲν ἐτέθη εἰσέτι ἐν ἰσχύϊ παρ' ὅλον ὅτι ὑφίσταται πρὸς τοῦτο ἐξουσία εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ ὀρίζῃ διαφόρους ἡμερομηνίας διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τῶν διαφόρων ἄρθρων τοῦ Νόμου τούτου. Τυχόν μὴ λήψις οἰασδήποτε ἐνεργείας πρὸς τὴν ὡς ἄνω κατεύθυνσιν θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ρύθμισιν μὲν διὰ τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν τῶν θεμάτων ἐκδόσεως καὶ ἐπικυρώσεως Διαταγμάτων Διατηρήσεως χωρὶς, ἐν τούτοις, νὰ εὐρίσκεται ἐν ἰσχύϊ ἢ προβλεφθεῖσα διάταξις διὰ καταβολὴν ἀποζημιώσεων εἰς τὸν ὑφιστάμενον οὐσιώδη ζημίαν ἢ ὑποβαλλόμενον εἰς δαπάνας πολίτην. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον ὅπως, ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν ἐκδοσιν τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν, προβῆ καὶ εἰς τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀπαιτουμένης γνωστοποιήσεως δυνάμει τῆς ὁποίας νὰ τίθεται ἐν ἰσχύϊ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σχετικὸν ἄρθρον περὶ καταβολῆς ἀποζημιώσεων.»

Ἐννοεῖται, αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἰσηγήθη ὁ κ. Παπαδόπουλος, περιλαμβάνεται σαφῶς εἰς τὴν Ἐκθεσὴν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ὅταν ἡ Ἐκθεσις καταλήγῃ μὲ τὸ ὅτι ἐκλήθη τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ μεριμνήσῃ ὅπως, ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν τῶν Κανονισμῶν, δημοσιευθῆ ταυτόχρονα γνωστοποιήσις διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Νόμου 1972, ἐκπληρώνεται αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐζήτησεν ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Δι' αὐτὸ δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται ὁποιαδήποτε συμπλήρωσις εἰς τοὺς Κανονισμοὺς αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρατηρῶ μίαν τάσιν νὰ μεγαλοποιῶμεν τὰ θέματα, πού εἶναι καί μικρὰ καί ἀπλᾶ. Ἡ εἰσήγησίς μου τίποτε τὸ νέον δὲν προσθέτει ἀπὸ αὐτὰ πού μᾶς ὑπέδειξεν ὁ κ. Φάντης καί τὰ ὁποῖα ἔχει παρατηρήσει καί ἡ Ἐπιτροπή, ἀπλῶς, διὰ νομοτυπικούς, ἂν μὴ τι ἄλλους λόγους. Ἀπλῶς, ἐνῶ ἡ Ἐπιτροπή ἐκάλεσε τὸ Ὑπουργεῖον νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ διάταγμα, καί ἐπειδὴ ὁ νόμος δὲν παρέχει εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον, ὡς ἐν ὄργανον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, τοιαύτην ἐξουσίαν, ἀλλὰ τὴν ἐξουσίαν τῆς δημοσιεύσεως τῆς γνωστοποιήσεως τὴν παρέχει εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὡς σύνολον, οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ τίθενται εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ σήμερον, ἀπὸ τῆς ψηφίσεώς των καί τῆς δημοσιεύσεώς των εἰς τὴν ἡμερίδα τῆς Δημοκρατίας, ἄνευ πλέον ἐγκρίσεως ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Κράτους, διότι δὲν χρειάζεται — δὲν εἶναι νομοθέτημα πού πρέπει νὰ τὸ ὑπογράψῃ.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συνέρχεται μετὰ μίαν ἐβδομάδα. Ἄρα δι' αὐτὰς τὰς ἡμέρας, διὰ νὰ πῶ τὸ ἐλάχιστον, δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἡ ἰσχὺς τοῦ ἄρθρου 75 καί ἄρα ἡ πρόνοια πού παρέχει εἰς τὸν πολίτην δικαίωμα ἀποζημιώσεως δὲν θὰ εἶναι ἐν παραλληλισμῷ μὲ τὰς προνοίας τοῦ οὐσιαστικοῦ νόμου.

Ἡ εἰσήγησις ἡ ἰδική μου ἔρχεται, τὴν κλῆσιν τὴν ὁποῖαν ἡ Ἐπιτροπή ἔχει κάμει πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, νὰ θεσμοποιήσῃ διὰ Κανονισμῶν, ὥστε νὰ ταυτίζεται ἡ ἐφαρμογὴ καί ἡ ἰσχὺς τῶν Κανονισμῶν μὲ τὴν θέσιν εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Νόμου. Οὔτε νέα ἰδέα, οὔτε νέον νομοθέτημα, οὔτε τροποποιήσις οἰοῦδήποτε Νόμου εἶναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ κέκτηται ἐξουσίαν νὰ τὸ κάμῃ, δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ καλῆ τὸ Ὑπουργεῖον νὰ τὸ κάμῃ. Εἶναι δουλειά μας. Ἐφ' ὅσον μποροῦμεν νὰ τὸ κάμωμεν, συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Παπαδόπουλον ὅτι ἐμεῖς θὰ πρέπει νὰ προσθέσωμεν τὴν εἰδικὴν διάταξιν ἡ ὁποῖα νὰ ὑποχρεώσῃ τὴν Κυβέρνησιν νὰ κάμῃ αὐτὸ πού τὴν καλοῦμεν νὰ κάνῃ δυνάμει τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς. Γιατί, ἐνῶ ἡ Ἐκθεσις δὲν εἶναι δεσμευτικὴ, τὸ ἐδάφιον τὸ ὁποῖον ζητᾷ ὁ κ. Παπαδόπουλος νὰ προσθέσωμεν, θὰ εἶναι πλέον δεσμευτικὸν διὰ νὰ ἰσχύουν οἱ Κανονισμοί.

Γι' αὐτὸ συντάσσομαι μὲ τὴν ἄποψιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν Ἐκθεσιν διαφαίνεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπίστευεν ὅτι θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὸ τὸ ἄρθρον. Καί ἐφ' ὅσον ἐπίστευεν ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἄρθρον αὐτό, δὲν ἔχομεν διαφωνίαν ἀλλὰ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐφαρμοσθῇ.

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον παραμένει εἶναι μὲ ποῖον τρόπον αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἡμῶν, θὰ τὴν ἴδωμεν ἐφαρμοζομένην. Ὁ ἕνας τρόπος εἶναι νὰ κληθῆ τὸ Ὑπουργεῖον νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ. Ὁ ἄλλος τρόπος εἶναι νὰ εἰσαχθῆ ἐντὸς τῶν Κανονισμῶν. Ἐφ' ὅσον σίγουρα ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐφαρμοσθῆ, νομίζω ὁ πιὸ καλὸς τρόπος εἶναι νὰ εἰσαχθῆ ἐντὸς τῶν Κανονισμῶν κατὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, πρέπει νὰ προσεχθῆ κάτι τὸ σοβαρὸν. Χρειάζεται προστασία ὠρισμένων οἰκημάτων ἀρχιτεκτονικῆς ἢ παλαιῶν οἰκημάτων, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ νὰ διατηρηθοῦν, νὰ μὴν ἀλλάξῃ ἡ μορφή των. Ὁ σκοπὸς αὐτῶν τῶν Κανονισμῶν εἶναι νὰ δώσωμεν δικαίωμα εἰς τὸν Ὑπουργὸν νὰ ἐκδώσῃ Διάταγμα νὰ κηρύξῃ αὐτὰ τὰ οἰκίσματα ὡς καλυπτόμενα ἀπὸ τοὺς Κανονισμοὺς. Δηλαδὴ νὰ μὴν μποροῦν νὰ κάμουν μετατροπὰς οἱ ἰδιοκτῆται. Θὰ ἐκδώσῃ τὸ Διάταγμα ὁ Ὑπουργός, θὰ ὑποβάλῃ ἐνστασιν ὁ ἰδιοκτῆτης, ἂν ἔχῃ ἐνστασιν, καὶ τὸ Ζήτημα τῶν ἀποζημιώσεων ἀργότερον θὰ καθορισθῆ. Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ δώσωμεν τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Ὑπουργὸν νὰ ἐνεργήσῃ σύμφωνα μὲ τοὺς Κανονισμοὺς. Νὰ μὴν θέσωμεν τὸν περιορισμὸν ὅτι, ἐὰν δημοσιευθῆ τὸ Διάταγμα διὰ τὸ ἄρθρον 75, τότε νὰ ἔχουν ἰσχὺν οἱ Κανονισμοὶ αὐτοί. Ἄλλοιῶς στεροῦμεν τὸν Ὑπουργὸν τῆς εὐχερείας νὰ ἐκδώσῃ τὸ Διάταγμα. Διότι οἱ Κανονισμοὶ λέγουν, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὡσάκις ὁ Ὑπουργὸς ἐπιθυμῆ τὴν ὑποβολὴν Διατάγματός τινος πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον πρὸς ἐπικύρωσιν, οὗτος θὰ καταρτίζῃ εἰς διπλοῦν τὸ Διάταγμα καὶ θὰ συνάπτῃ ἐπ' αὐτοῦ Κυβερνητικὸν Χωρομετρικὸν Σχέδιον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ φαίνεται τὸ κτῆμα τοῦ ὁποίου θέλει νὰ περιορισθῆ, νὰ μὴν καταστραφῆ ἢ νὰ μὴν ἀλλοιωθῆ ἡ μορφή.

Καὶ τώρα κάτω λέγει ὅτι προβαίνει, ἄνευ καθυστερήσεως, εἰς γνωστοποίησιν τοῦ Διατάγματος, καὶ μετὰ νὰ κάμῃ ἐνστασιν ὁ ἰδιοκτῆτης. Δι' αὐτὸ λέγω ὅτι οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ψηφισθοῦν χωρὶς τὴν ἐπιφύλαξιν τὴν ὁποῖαν εἰσηγεῖται ὁ κ. Παπαδόπουλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, τὸ κείμενον τῆς Ἐκθέσεως τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς εἶναι κατὰ τέτοιον τρόπον διατυπωμένον, ποῦ δίδει σαφῶς τὴν ἐντύπωσιν καὶ τὴν εἰκόνα ὅτι ἡ πρόθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 75. Ἐξ ὧν ἀντιλαμβάνομαι, εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν ὑπῆρξε κυβερνητικὴ δήλωσις περὶ προθέσεώς της διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 75 εἰς μίαν τέτοιαν περίπτωσιν. Ἐπομένως, τὸ συμπέρασμά μου εἶναι — βεβαίως ἐναπόκειται εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἀποφασίσῃ — ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως μὲν οὐσίας δὲν ὑπάρχει διαφορὰ, δεδομένου ὅτι περίπευ παρέχεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐγκρίσις τῶν Κανονισμῶν, μὲ τὴν προϋπόθεσιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 75 ἀπὸ τὴν μίαν, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην τῆς ἀναφορᾶς τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 75 εἰς τοὺς ἰδίους τοὺς Κανονισμοὺς. Ἀπὸ πλευρᾶς οὐσίας δὲν βλέπω νὰ ὑπάρχῃ διαφορὰ. Ἐγείρεται ὅμως θέμα τεχνικόν, τὸ ὁποῖον ἀνέφερον ὁ κύριος Παπαδόπουλος, καὶ διερωτῶμαι, ἐν ὧν τῆς προτάσεως ἡ ὁποία ὑπάρχει, ἐὰν θὰ ἤθελε τὸ Σῶμα νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς συγκεκριμένης προτάσεως ἡ ὁποία ἐγίνε. Προσωπικὰ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ὑφίσταται πρόβλημα εἰς τὴν οὐσίαν, νομίζω δὲ ὅτι ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς διευτυπώθη, ἔχει λάβει ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν Κυβερνητικὴν πρόθεσιν νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἄρθρον 75 εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ πικρά πείρα πού ἔχει ἡ Βουλή αὐτή ἀπό εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δὲν συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν ὧσων ὑμεῖς ὡς Πρόεδρος ἐξεθέσατε.

Ἡ Βουλή αὐτή ἔχει μίαν ἐξουσίαν καὶ εἶναι ἡ μόνη ἐξουσία πού ἔχει, ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία, καὶ μάλιστα ὀλίγον τι περιωρισμένη εἰς θέματα οἰκονομικοῦ περιεχομένου. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ Βουλή αὐτή πρέπει νὰ κάμῃ χρήσιν τῆς ἐξουσίας αὐτῆς.

Προσωπικῶς δὲν πιστεῦω ὅτι θὰ τεῖνῃ εὐήκοον οὐς εἰς τὴν εἰσήγησιν καὶ κλησῖν αὐτὴν τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἄρθρον 75 καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω οὐδένα δισταγμὸν νὰ ἀναγκάσωμεν καὶ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν νὰ πιέσῃ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἄρθρον 75.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐγὼ προτείνω ὅπως ἡ Βουλή κάμῃ χρήσιν τῆς ἐξουσίας τῆς καὶ ἀπαιτήσῃ, ἢ μᾶλλον εἰσαγάγῃ τοιαύτην τροποποίησιν τῶν Κανονισμῶν οὕτως ὥστε νὰ ἀναγκάζεται ἡ Κυβέρνησις νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐκπεφρασμένην θέλησιν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἀντελήφθηκα εἰς ποῖον σημεῖον διαφωνεῖτε μὲ τὸ συμπέρασμά μου. Αὐτὸ ἦταν ἀκριβῶς τὸ συμπέρασμά μου.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω πῶς μακρηγοροῦμεν. Ὑπάρχει καὶ ἓνας ἄλλος λόγος, ἡ διαφύλαξις τοῦ κύρους αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Ἐφ' ὅσον αὐτὴ ἡ Βουλή αἰσθάνεται ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἄρθρον 75, καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι ἐντὸς τῶν δικαιωμάτων τῆς νὰ τὸ κάμῃ, δὲν ἀντιλαμβάνομαι γιατί θὰ πρέπει νὰ καλέσωμεν κάποιο ἄλλο Σῶμα νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἡμεῖς αὐτοδικαίως μποροῦμεν νὰ ἐφαρμόσωμεν μὲ ἰδικὴν μας ἀπόφασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατόπιν τῆς συζητήσεως νομίζω ὅτι ὑπάρχει συγκεκριμένη πρότασις περὶ προσθήκης εἰς τοὺς Κανονισμοὺς τῆς προβλέψεως διὰ τὴν ταυτόχρονον ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Νόμου.

Τὸ θέτω εἰς ψηφοφορίαν. Ὅσοι εἶναι ὑπὲρ τῆς προσθήκης παρακαλῶ ὅπως ὑψώσουν τὴν χεῖρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

22 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι εἶναι ἐναντίον τῆς προσθήκης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3 άποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ή προσθήκη έγκρίνεται.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θά ήθελα νά κάμω μίαν διευκρίνησιν επί τής θέσεως τήν όποίαν έλάβομεν νά ψηφίσωμεν έναντίον.

Ούδεις διαφωνεί επί τής ούσίας. Ή Βουλή αύτή έχει έγκρίνει ένα βασικόν νόμον, τό άρθρον 75 τοϋ όποίου όμιλεί γιά εφαρμογήν. Τώρα έρχόμεθα έμεις νά άφαιρέσωμεν τήν πρόνοιαν τής εφαρμογής αύτης. Αύτήν τήν παρατήρησιν είχα νά κάμω.

Εύχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Θά ήθελα, και έγώ επίσης νά δικαιολογήσω τήν άποχήν μας από τήν ψηφοφορίαν αύτήν. Άν και έγώ δέν είμαι νομικός, φοβοῦμαι ότι πιθανόν νά δημιουργηθοῦν νομοτεχνικά δυσκολία σέ άλλα διατάγματα παρόμοια ή σέ άλλους νόμους πού προνοοῦν περι άπαλλοτριώσεως κλπ. και συνεπάγονται τήν ύποχρέωσιν τής Κυβερνήσεως δι' άποζημίωσιν τήν στιγμήν πού είναι γνωστόν ότι ή άπαλλοτριώσις γίνεται σέ μίαν ώρισμένην στιγμήν ενώ ή άποζημίωσις από μέρος τής Κυβερνήσεως καθυστερεί νά πληρωθῆ γιά πολύν καιρόν. Δέν ξέρω αν νομοτεχνικά, όταν εισαγάγωμεν αύτό τό νέον άρθρον στους Κανονισμούς πού συνεζητήσαμεν, θά έχη όποιοσδήποτε γενικώτερες συνέπειες επί τής Κυβερνητικής πολιτικής σχετικά μέ αύτό τό θέμα. Άπλως είναι κάτι νομοτεχνικόν πού περισσότερο ειδικοί είναι οί νομικοί νά εκφράσουν γνώμην άλλα νομίζω ότι μέ αύτήν τήν έπιφύλαξιν έμεις δέν μπορούμεν νά μετάσχωμεν τής ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Έχω τήν έντύπωσιν ότι καλόν θά ήταν ή δικαιολογία τοϋ πώς ψηφίζει κανείς νά γίνεται εκ των προτέρων διά νά μη συνεχιζώμεν τήν συζήτησιν. Άφοῦ όμως έγινε διά πρώτην, και έλπίζω τελευταίαν, φοράν, αύτή ή παρατυπία, θά ήθελα νά πω ότι ανεξαρτήτως των έπιφυλάξεων, τας όποίας αντιλαμβάνομαι, τό γεγονός είναι ότι ή Βουλή έτάχθη υπέρ τοϋ ότι τό άρθρον 75 θά πρέπει νά τεθῆ εν ισχύϊ. Άρα όλαί αύται αι έπιφυλάξεις δέν μπορούν πλέον νά τίθενται ενώπιον τοϋ Σώματος διότι ήμεις, οί όποιοί δέν είμεθα μέλη τής Έπιτροπής και διαβάζομεν τήν Έκθεσιν τής Έπιτροπής, καταλήγομεν εις τό συμπέρασμα ότι ή Έπιτροπή έτάχθη υπέρ τοϋ γεγονότος ότι τό άρθρον 75 πρέπει νά τεθῆ εν ισχύϊ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ό κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ἡ ἔννοια τῆς διαφορᾶς πού ὑπέδειξα ἐγώ, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, εὐρίσκειται εἰς τὸ ἐξῆς, ὅτι ἀφήνομεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἀποφασίσῃ ἐάν θὰ δημοσιεύσῃ ταυτόχρονα τοὺς Κανονισμοὺς καὶ τὴν γνωστοποίησιν περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 75, ὅπως τὸ ὑποβάλλει ἡ Ἐπιτροπή. Ἐάν ἡ Κυβέρνησις δι' οἰουσδήποτε λόγους δὲν κρίνῃ σκόπιμον νὰ κάμῃ ταυτόχρονα τὴν δημοσίευσιν, πιθανὸν νὰ ἀποσύρῃ τοὺς Κανονισμοὺς, ἐνῶ ὅπως τὸ ὑποβάλλομεν τώρα, εἶναι ὑποχρεωμένη ἡ Κυβέρνησις νὰ δημοσιεύσῃ τοὺς Κανονισμοὺς, διότι ἐνεκρίθησαν ἀπὸ τὴν Βουλὴν. Ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἄφηγε μίαν εὐχέρειαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀποφασίσῃ ἐάν, ταυτόχρονα μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν Κανονισμῶν, ἔπρεπε νὰ δημοσιεύσῃ τὴν γνωστοποίησιν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Νόμου τοῦ 1972, ἢ ἐάν δὲν ἦταν εἰς θέσιν νὰ τὸ κάμῃ ἀμέσως, νὰ καθυστερήσῃ τὴν δημοσίευσιν καὶ τῶν Κανονισμῶν καὶ νὰ ἐναρμονίσῃ τὰς πράξεις τῆς ὅπως θὰ ἐνόμιζε καλύτερον. Ἔτσι, ὅπως τὸ ἐκάμαμεν, τὸ ἐκάμαμεν μᾶλλον κατὰ κάποιον τρόπον πολὺ δεσμευτικὸν διὰ τὴν Κυβέρνησιν. Ὅμως, ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὅλες αὐτὲς τὲς ἀπόψεις τὲς ἐκφράζω μετὰ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι, μὴ ὦν νομικός, δὲν μπορῶ νὰ ἔχω τελικόν, ἄς ποῦμεν, καὶ ἀποφασιστικόν λόγον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καὶ πάλιν ὑπάρχει παρεξήγησις. Ἡ Κυβέρνησις δικαιούται καὶ νὰ ἀναπέμψῃ τοὺς Κανονισμοὺς καὶ νὰ τοὺς τροποποιήσῃ καὶ νὰ μὴ τοὺς δημοσιεύσῃ. Ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὴν εὐχέρειαν νὰ κάμῃ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφερόμεθα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐγείρω θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Τὸ θέμα ἐψηφίσθη.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Αἱ συζητήσεις αὐταὶ δὲν ἔχουν πλέον τὴν θέσιν των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶμαι σύμφωνος. Ἐν τούτοις ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μέχρις ὅτου ὑπάρξουν λεπτομερεῖς Κανονισμοὶ τοῦ Σώματος οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Βουλευταὶ πρέπει νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐρμηνεύουν καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων τὴν ψῆφον τὴν

όποιαν δίδουν επί ώρισμένων θεμάτων. Αυτό είναι διεθνώς παραδεκτόν και εις πολλάς άλλας περιπτώσεις, έξ όσων τουλάχιστον γνωρίζω, ακόμη και εις τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη.

Ἄλλά, έν πάση περιπτώσει, συμφωνῶ ότι τὸ θέμα έκλεισε. Ἡ μόνη παρατήρησις, τὴν όποιαν ἤθελα νὰ προσθέσω και νὰ μου έπιτραπῆ νὰ μὴν κατέβω εις τὸ Βῆμα διὰ νὰ προσθέσω αὐτὴν τὴν παρατήρησιν, ἀλλὰ νὰ τὴν κάμω ἀπὸ ἐδῶ, είναι ότι — έπαναλαμβάνω τὸ συμπέρασμα — έξ όσων γνωρίζομεν και έξ όσων κατέστη σαφές εις τὴν Ἐπιτροπὴν, και ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως και ἡ πρόθεσις τῆς Βουλῆς ἦτο ἡ ταυτόχρονος έφαρμογὴ τοῦ άρθρου 75. Δέν βλέπω νὰ ὑπάρχη οίονδήποτε πρόβλημα.

Νομίζω ότι τὸ θέμα πρέπει νὰ θεωρηθῆ λήξαν.

Προχωροῦμεν εις τὸ τρίτον θέμα τῆς νομοθετικῆς έργασίας. «Οἱ περι Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Ταμείον Προνοίας) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εις τὴν Βουλήν.

A. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Ἄλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Πάρις Λένας
Κίμων Παναγίδης
Ἄνδρέας Γιάνκου
Πατρίκιος Παύλου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου και Βιομηχανίας έμελέτησε τοὺς περι ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εις συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 18ην Ὀκτωβρίου, 1976 εις τὴν όποιαν κληθεῖς παρέστη και έξέθεσε τὰς ἀπόψεις τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ εκπρόσωπος αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες έκδίδονται δυνάμει τοῦ έδαφίου (3) τοῦ άρθρου 7 και τοῦ άρθρου 21 τοῦ περι Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ Νόμου τοῦ 1969 (Ἄρ. 54 τοῦ 1969) και κατατίθενται εις τὴν Βουλήν δι' έγκρισιν δυνάμει τοῦ άρθρου 21 τοῦ ίδίου Νόμου, σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τῶν ὑφισταμένων Κανονισμῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν όποίων έγκαθιδρύθη Ταμείον Προνοίας ὑπὲρ τῶν μελῶν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ, εις τρόπον ὡστε ὁ τόκος ἐπὶ τῶν Λογαριασμῶν «Α» και «Β», οἵτινες τηροῦνται διὰ τὰς εισφορὰς τῶν ὑπαλλήλων και τὰς εισφορὰς τοῦ Ὄργανισμοῦ, ἀντιστοίχως, νὰ ὑπολογίζηται εις τὴν περίπτωσην ἀποχωροῦντος ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἡ ἀφυπηρετοῦντος ὑπαλλήλου, διαρκοῦντος τοῦ έτους, μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ τελευταίου δεδουλευμένου μηνός πρό τῆς τοιαύτης ἀποχωρήσεως ἡ ἀφυπηρετήσεως και μὲ βάσιν τὰ ὑπόλοιπα τὰ όποια εμφαίνονται εις τοὺς Λογαριασμοὺς τούτους κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν.

Ὡς μέχρι σήμερον προνοεῖται διὰ τῶν έν ισχύϊ Κανονισμῶν, ὁ ὑπολογισμός τοῦ προαναφερθέντος τόκου γίνεται μὲ βάσιν μὲν τὰ έκάστοτε ὑπόλοιπα τῶν έν λόγω Λογαριασμῶν ἀλλὰ διὰ περίοδον μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου τοῦ έτους τὸ όποῖον προηγεῖται τῆς ἀφυπηρετήσεως ἡ ἀποχωρήσεως τοῦ ὑπαλλήλου, πρᾶγμα τὸ όποῖον, ὡς είναι φυσικόν, καταλήγει εις βάρος

του άποχωρούντος ή άφυπηρετούντος ύπαλλήλου. Ή προτεινομένη τροποποίησης ούδεμίαν έπιπρόσθετον έπιβάρυνσιν του ύπάρχοντος Ταμείου άναμένεται νά δημιουργήσῃ. Ή μόνη διαφορά είναι ότι ένῶ σήμερον οί δεδουλευμένοι τόκοι από τῆς 31ης Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους μέχρι τῆς άφυπηρητήσεως ένός ύπαλλήλου ύπέρ του λογαριασμού του διανέμονται εις τούς λογαριασμούς του έναπομένουτος προσωπικού, τώρα θά ύπολογίζονται εις πίστιν του άφυπηρετούντος ή άποχωρούντος ύπαλλήλου και θά καταβάλλονται εις τουτον. Ή υίοθετουμένη νέα τακτική θεωρεΐται δικαιότερα και άκολουθεΐται ήδη εις αριθμόν άλλων έγκεκριμένων και λειτουργούντων Ταμείων Προνοΐας.

Ή Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έμπορίου και Βιομηχανίας μελετήσασα τό όλον θέμα συμφωνεί προς τόν σκοπόν τῆς προτεινομένης τροποποίησης και ως έκ τούτου εισηγεΐται εις τήν Βουλήν τήν έγκρισιν των ύπό συζήτησιν Κανονισμών, άφου ή έν τῇ παραγράφῳ (4) του Κανονισμού 11 προστιθέμενη προς τόν ως άνω σκοπόν νέα επιφύλαξις έπανάσυσταχθῆ ως άκολουθως προς σαφεστέραν άπόδοσιν του κειμένου αυτής :

«Νοεΐται ότι ό τόκος επί των λογαριασμών «Α» και «Β» άποχωρούντος ή άφυπηρετούντος ύπαλλήλου κατά τήν διάρκειαν του έτους θά λογίζεται μέχρι τῆς τελευταίας ήμέρας του τελευταίου δεδουλευμένου μηνός πρό τῆς άποχωρήσεως ή άφυπηρητήσεως αυτού επί του ύπολοίπου των αντίστοιχων λογαριασμών κατά τήν τοιαύτην ήμερομηνίαν.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχῆς επί των Κανονισμών αυτών;

Έπειδή πρόκειται περι Κανονισμών και δέν ύπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχῆς και δέν πρόκειται περι νομοσχεδίου ή προτάσεως Νόμου δέν γεννάται θέμα δευτέρας και τρίτης άναγνώσεως. Έάν, έπομένως, δέν ύπάρχουν άντιρρήσεις οί Κανονισμοί έγκρίνονται.

Ύπάρχει εισδήποτε άντίρρησης;

Ούδεμία. Οί Κανονισμοί έγκρίνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Παρακαλοΐνται οί άξιότιμοι κύριοι Γραμματεΐς νά προβοΐν εις τήν Κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1. Ό περι Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 4) του 1976. Ύπό του Ύπουργείου Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν Έπιτροπήν Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2. Ό περι Κυρώσεως του Καταστατικού τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικής Ένώσεως, τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικής Συμβάσεως και των συναφών Πρωτοκόλλων, Συμφωνιών και Κανονισμών τῆς 5ης Ίουλίου, 1974, Νόμος του 1976. Του Ύπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν Έπιτροπήν Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3. Οί περι Κυβερνητικών Λαχείων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1976. Έστάλησαν ύπό του Ύπουργείου Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4. Ὁ περὶ Καταθέσεως εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Ἐτησίας Ἐκθέσεως καὶ τῶν Λογαριασμῶν τῶν Ὄργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου τῶν δυνάμει τοῦ Νόμου Καθιδρυομένων Νόμος τοῦ 1976. Ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Πρόταση Νόμου ὑποβάλλεται ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ παραπέμπεται εἰς τὴν ἰδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἀλλὰ παράλληλα καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνεγράφη πρὸς συζήτησιν εἶναι «Τὸ Κυπριακὸν καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

Ἐπειδὴ προτίθεται νὰ ἀγορεύσω ἀπὸ τοῦ Βήματος, παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴν κ. Ποταμίτην νὰ προεδρεύσῃ.

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

(Ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν κ. Ποταμίτην καὶ ἀγορεύει ἀπὸ τοῦ βήματος).

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Σήμερον ἀρχίζει ἡ συζήτησις τοῦ πιὸ σοβαροῦ θέματος ποῦ ἀπασχολεῖ ὀλόκληρον τὸν λαόν. «Τὸ Κυπριακὸν Ζήτημα». Ἡ ἐξέτασις τοῦ θέματος γίνεται καὶ ὑπὸ τὸ πρῖσμα τοῦ ρόλου τὸν ὁποῖον δύναται καὶ πρέπει νὰ διαδραματίσῃ ἡ Βουλὴ, ἡ νέα Βουλὴ, εἰς τὴν προώθησιν τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως.

Εἶναι πάρα πολλὰ πράγματα τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὰ καὶ ἀπλῶς ἐπανάληψις τῶν εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις δὲν εἶναι ἀναγκαῖα, εἰς ἄλλας ὁμως εἶναι, διὰ σκοποὺς ὑπογραμμίσεως τῆς σημασίας τῶν.

Εὕρισκόμεθα εἰς μίαν περίοδον πάρα πολὺ δύσκολον, μίαν ἱστορικὴν καμπήν, τὴν πιὸ κρίσιμον, ἀπὸ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ὁποίας θὰ ἐξαρτηθῇ ὀριστικὰ τὸ μέλλον τοῦ τόπου.

Ἐπομένως αἱ εὐθύναι εἶναι τεράστιαι διὰ ὅ,τι πρόκειται νὰ συμβῇ σήμερον. Δὲν συζητοῦνται οὔτε τίθενται ὑπὸ συζήτησιν λεπτομέρειαι. Οὔτε πρόκειται νὰ συζητηθοῦν ὠρισμένα πράγματα τὰ ὁποῖα μπορεῖ, ὅπως μερικοὶ ἰσχυρίζονται, ἐὰν ρυθμισθοῦν, νὰ εἶναι εὐκολον νὰ μεταβληθοῦν ἀργότερα.

Πιστεύω εἰλικρινὰ ὅτι, ὅ,τι ἀποφασισθῇ σήμερον ὑποθηκεύει ὀριστικὰ τὸ μέλλον. Γι' αὐτὸ ἡ εὐθύνη ὅλων μας, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι τεραστία.

Βεβαίως δὲν πρόκειται νὰ εἰσηγηθῇ κανεὶς νὰ ὑποκαταστήσῃ ἡ Βουλὴ τὸν ρόλον τῆς Κυβερνήσεως ἢ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸν ρόλον καὶ τὴν εὐθύνην τῆς. Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλην δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων νὰ μὴ διαδραματίσῃ καὶ τὸν ἰδικόν της ρόλον εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν τὴν ὁποῖαν διερχόμεθα. Καὶ μπορεῖ ἡ Βουλὴ καὶ νὰ συμπαρασταθῇ εἰς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὸ ἔργον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, εἰς τὴν προσπάθειάν του διὰ τὴν προώθησιν μιᾶς δικαίας, ἐντίμου, ἀξιοπρεποῦς, ἔθνικα παραδεκτῆς, βιωσίμου λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος, καὶ ταυτόχρονα νὰ ἀναλάβῃ καὶ τὰς ἰδικὰς της πρωτοβουλίας μέσα εἰς τὰ πλαίσια

τῶν ἀρμοδιοτήτων της — καὶ ὑπάρχουν πάρα πολλὰ πράγματα τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ πράξῃ καὶ πολλὰς πρωτοβουλίας νὰ ἀναλάβῃ ἰδιαίτερα εἰς μερικοὺς τομεῖς.

Ποῖαι εἶναι αἱ προοπτικαὶ αἱ διαφαινόμεναι — ἀπὸ ἐκεῖ πρέπει κανεὶς νὰ ἀρχίσῃ — τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος. Βέβαια μίᾳ ἀναδρομῇ εἰς τὸ παρελθὸν εἶναι πάντα χρήσιμος καὶ πάντα σκόπιμος. Ἄλλὰ δὲν χρειάζεται σὲ μεγάλον βαθμὸν γιατί εἶναι πάρα πολὺ γνωστὰ τὰ αἷτια ποῦ ἔφεραν τὸν τόπον μας εἰς τὴν σημερινὴν του τραγωδίαν. Μπορεῖ νὰ ὑπῆρξαν πολλὰ προβλήματα εἰς τὸ παρελθόν, μπορεῖ νὰ ὑπῆρχε γιὰ πολλὰ χρόνια Κυπριακὸν πρόβλημα ἄλυτον, ἀλλὰ τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα, τὸ σημερινόν, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα ὅπως ὑπῆρχε πρὸ τοῦ Ἰουλίου καὶ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1974. Ὑπῆρχαν ἀντιδικαίαι, ὑπῆρχαν διαφοραί, ὑπῆρχαν θέματα πρὸς συζήτησιν, πρὸς ρύθμισιν, πρὸς τακτοποίησιν, ἀλλὰ τὸν Ἰούλιον τὸ πραξικόπημα, ἡ προδοσία, ἡ συνωμοσία, τὸ ἐγκλημα ἔφεραν τὸν τόπον μας εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν, ὠδήγησαν τὸν τόπον μας εἰς μίαν καταστροφὴν καὶ ἐρχόμεθα τώρα νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὁλόκληρος ὁ λαὸς μίαν πραγματικότητα τὴν ὁποίαν ἄλλοι θέλουν νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν ὡς μόνιμον καὶ τὴν ὁποῖαν ὅμως ἡμεῖς ἀρνούμεθα νὰ δεχθῶμεν ὡς μόνιμον γιατί ἡ μονιμοποίησις καὶ νομιμοποίησις αὐτῆς τῆς πραγματικότητος, ποῦ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος, ὄχι μόνον εἶναι ἀπαράδεκτος καὶ ἀντίθετος πρὸς κάθε ἔννοιαν ἠθικῆς καὶ δικαίου, ὄχι μόνον θὰ ἀποτελέσῃ καὶ αἰτίαν καὶ ἀπαρχὴν νέων δεινῶν καὶ περιπετειῶν διὰ τὸν Κυπριακὸν λαόν, καὶ κατ' ἐπέκτασιν διὰ τὸν ἑλληνισμὸν ὁλόκληρον, ἀλλὰ θὰ εἶχεν ἀκόμη καὶ εὐρύτερας ἐπιπτώσεις, πιστεύω, διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς περιοχῆς.

Ποῖαι εἶναι αἱ προοπτικαὶ ἀντιμετωπίσεως τῆς καταστάσεως μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα ὅπως ἐμφανίζονται;

Καταβάλλεται ἀπὸ καιροῦ πολὺ μεγάλη προσπάθεια διὰ τὴν προώθησιν μιᾶς λύσεως διὰ διαπραγματεύσεων. Ὑπάρχουν αἱ ἐνδοκυπριακὴ συνομιλίαι. Ἀπεδείχθη πέραν πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ἐνῶ μὲν ἡ ἑλληνικὴ Κυπριακὴ πλευρὰ προσήρχετο εἰς τὰς συνομιλίαις μὲ πρόθεσιν τὴν ἐξεύρεσιν ἢ τὴν προώθησιν τοῦλάχιστον μιᾶς δικαίας λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος, διεπιστώθη, ἐπαναλαμβάνω, πέραν πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ἀπὸ Τουρκικῆς πλευρᾶς δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἴδια πρόθεσις καὶ δὲν ἀντικρῦζοντο αἱ συνομιλίαι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ ἐχρησιμοποίησε τὰς συνομιλίαις αὐτὰς καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τὰς χρησιμοποιῇ διὰ νὰ κερδίξῃ χρόνον διὰ νὰ προωθήσῃ τὰ τετελεσμένα γεγονότα καὶ ἴσως, καὶ τὸ πιστεύω, διὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐδῶ ὑπάρχει ἓνας μόνιμος θεσμός, ἐπομένως ὁποιαδήποτε ἄλλη πρωτοβουλία δὲν πρέπει νὰ ἀναληφθῇ καὶ ἓνας ἄκαρπος διάλογος δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ καλὰ ἀποτελέσματα, ἓνας ἄκαρπος διάλογος σχεδὸν ἐπὶ μόνιμου βάσεως δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ καλὰ ἀποτελέσματα — ἀφήνω ποῦ εἰς τὸ παρελθόν ὑπῆρξαν καὶ ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα.

Μὲ αὐτὸ δὲν θέλω νὰ ὑποστηρίξω τὴν θέσιν ὅτι θὰ πρέπει νὰ εἴμεθα ἐναντίον τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν. Ἄλλὰ ὑποστηρίζω τὴν θέσιν ὅτι, ἐνῶ εἴμεθα ἔτοιμοι διὰ συνομιλίαις, πρέπει αἱ συνομιλίαι αὐταὶ νὰ εἶναι τοιαῦται, καὶ πρέπει νὰ ὑπάρχουν αἱ προϋποθέσεις διὰ οὐσιαστικὰς συνομιλίαις, αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν προώθησιν μιᾶς δικαίας λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος καὶ καμμία μέχρις αὐτῆς τῆς στιγμῆς ἐνδειξις ὑπάρχει ὅτι ἀπὸ Τουρκικῆς πλευρᾶς ὑπάρχει τέτοια πρόθεσις.

Παρὰ τὸ γεγονὸς αὐτὸ, ἀπὸ ἑλληνικῆς Κυπριακῆς πλευρᾶς κατεβλήθη κάθε προσπάθεια καὶ πάντα προσέκρουεν, ἀκόμη καὶ πρόσφατα, εἰς τὴν ἀρνήσιν τῆς Τουρκικῆς πλευρᾶς νὰ δώσῃ ἔστω καὶ τὴν ἐλάχιστην ἐνδειξιν περὶ προθέσεως ἀναθεωρήσεως τῆς τακτικῆς καὶ τῶν σχεδίων της ἐναντι

της Κύπρου. Και εις τὸ σημεῖον αὐτὸ θέλω νὰ τονίσω ὅτι διαπράττομεν μέγα σφάλμα ἐὰν ἔχωμεν ψευδαισθήσεις ὡς πρὸς τὰς πραγματικὰς προθέσεις τῆς Τουρκίας. Ἡ Τουρκία δὲν ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον, δὲν ἐξεμεταλλεύθη τὴν εὐκαιρίαν ἢ ὁποία τῆς προσεφέρθη μὲ τὸ πραξικόπημα, ποῦ κατὰ τὴν γνώμην μου καὶ τὰ δύο ἀποτελοῦσαν μέρος τοῦ ἰδίου σχεδίου, δὲν ἐξεμεταλλεύθη αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἢ νὰ προστατεύσῃ τὰ συμφέροντα τῶν Τουρκοκυπρίων.

Ἡ Τουρκία δὲν ἦλθεν ἐδῶ γιατί ἤθελε νὰ εξασφαλίσῃ μίαν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος ποῦ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὰς προϋποθέσεις μιᾶς πιὸ ἀνετης, καλύτερης, ἂν θέλετε, διαβιώσεως διὰ τοὺς Τουρκοκυπρίους, συνθήκας ἀσφαλείας καὶ προόδου διὰ τοὺς Τουρκοκυπρίους. Καὶ πρέπει, πιστεύω, ἡ μᾶζα τῶν Τουρκοκυπρίων νὰ ἔχη ἤδη ἀντιληφθῇ αὐτὸ τὸ γεγονός. Θὰ πρέπει ἡ μᾶζα τῶν Τουρκοκυπρίων — καὶ ὅλαι αἱ ἐνδείξεις ὑποστηρίζουν τὴν θέσιν αὐτὴν — νὰ ἔχη πάρει ἤδη μίαν γεῦσιν αὐτῆς λεγομένης «ἀπελευθερώσεως».

Ἡ Τουρκία ἦλθεν εἰς τὴν Κύπρον διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ λύσιν, ὄχι διὰ νὰ προστατεύσῃ τοὺς Τουρκοκυπρίους. Ἦλθε διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ λύσιν, διὰ νὰ προωθήσῃ τὰ ἰδικὰ της ἐπεκτατικὰ διχοτομικὰ σχέδια. Καὶ δὲν χρειάζεται πολλὴ ἐπιχειρηματολογία, οὔτε μεγάλη ἀναδρομὴ στὸ παρελθόν, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι αὐτὴ ἦταν πάντα ἡ πρόθεσις τῆς Τουρκίας, οὔτε καὶ μεγάλη ἐπιχειρηματολογία διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ κανεὶς αὐτὴν τὴν θέσιν.

Ὁ ἐποικισμός, ἀσφαλέστατα, τὸ κουβάλημα τῶν ἐποίκων ἀπὸ τὴν Τουρκίαν, δὲν γίνεται πρὸς χάριν τῶν Τουρκοκυπρίων οὔτε πρὸς ἐξυπηρετήσιν τῶν Τουρκοκυπρίων, οὔτε πρὸς πρῶθην δικαίαν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος.

Τὸν Πενταδάκτυλον δὲν τὸν χρειάζονται οἱ Τουρκοκύπριοι διὰ τὴν πρόδόν των ἢ τὴν ἀσφάλειάν των. Εἶναι ἡ Τουρκία ἢ ὁποία θέλει νὰ κρατήσῃ τὸν Πενταδάκτυλον. Ἡ Τουρκία προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν λύσιν της καὶ εἰς αὐτὴν της τὴν προσπάθειαν χρησιμοποιεῖ τοὺς Τουρκοκυπρίους ἀπλῶς ὡς πιόνια. Καὶ ὅταν ὁμιλῶ διὰ Τουρκοκυπρίους, καὶ θέλω νὰ εἶμαι ἀπολύτως σαφής, δὲν ἐννοῶ βεβαίως τὸν κ. Ντενκτάς ἢ τὸν κ. Ὀρέκ. Ἐννοῶ τὴν μᾶζαν τοῦ λαοῦ τῶν Τουρκοκυπρίων οἱ ὅποιοι ὑπφέρουν καὶ ἐκείνοι κάτω ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν κατοχὴν. Καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι καὶ μία εὐκαιρία μὲ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν Βουλὴν σήμερον νὰ ἀπευθυνθῶμεν ἰδιαίτερα πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους καὶ νὰ τονίσωμεν καὶ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ τοὺς πείσωμεν καὶ νὰ τοὺς ὑποδείξωμεν ὅτι ἡμεῖς δὲν θεωροῦμεν τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα ὡς διαφορά μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων τῆς Κύπρου σήμερον. Τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα σήμερον εἶναι θέμα ἐλευθερίας δι' ὁλόκληρον τὸν Κυπριακὸν λαόν, καὶ τῶν Ἑλληνοκυπρίων καὶ τῶν Τουρκοκυπρίων.

Πιστεύω ὅτι οἱ Τουρκοκύπριοι πολλὰς φορὰς θὰ ἀναλογίζονται καὶ θὰ φέρνουν εἰς τὴν μνήμην των τὸ παρελθόν καὶ θὰ σκέπτονται πόσον καλύτερα ἦσαν παρὰ τὰς διαφορὰς ποῦ ὑπῆρχαν καὶ παρὰ τὰ ὅσα δυσάρεστα συνέβησαν εἰς τὸ παρελθόν, πόσον καλύτερα ἦσαν τότε ἀπὸ ὅ,τι εἶναι σήμερον. Καὶ θὰ πρέπει νὰ ἀρχίσουν, ἂν δὲν ἤρχισαν, καὶ ἐκείνοι νὰ προβληματίζονται ποῖον εἶναι τὸ ἰδικόν των μέλλον, ἐὰν τελικὰ ἐπιτύχῃ ἡ Τουρκία νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν λύσιν τῆς θελήσεώς της.

Ἀπευθύνωμεν πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους μῆνυμα φιλίας, τείνομεν χεῖρα φιλίας. Θέλομεν νὰ πειθοῦν, θέλομεν νὰ ἀντιληφθοῦν, θέλομεν νὰ μὴ ἔχουν καμμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι ἀνεξαρτήτως τῶν ὅσων συνέβησαν εἰς τὸ παρελθόν, ἡ πρόθεσις μας ἀπέναντί των εἶναι εἰλικρινής. Καὶ πρέπει νὰ ἀντιληφθοῦν εἰς ὅλον τὸ μέγεθος τῆς σημασίας αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ὅτι ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ὑπάρξῃ μία λύσις τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος, διχοτομική, ὅπερ ἀπαράδεκτον, δὲν εἶναι μόνον ὁ ἐλληνισμός τῆς Κύπρου ὁ

όποιος θα ύποστῆ πλήγματα άνεπανόρθωτα με κίνδυνον κάποτε όλοκληρωτικής καταστροφής, αλλά μία τέτοια λύσις θα είναι εις τελευταίαν άνάλυσιν εις βάρος και τών καλώς νοσημένων συμφερόντων τών Τουρκοκυπρίων.

Η διχοτόμησις, άνεξαρτήτως του τίτλου και τής περιγραφής που θα τής δοθῆ, είναι ή λύσις ή όποία θα χωρίση γεωγραφικά και έθνικά τήν Κύπρον και, έπομένως, είναι τούλάχιστον περιεργον τό επιχείρημα εκείνων οι όποιοι ισχυρίζονται ή προσπαθούν να δώσουν τήν έντύπωσιν : «Νά χωρίσετε τώρα για να μπορέσετε να συνεργασθῆτε άργότερα ».

Αφ' ης στιγμής ύπάρξη ό διαμελισμός, αφ' ης στιγμής ύπάρξη ή διαίρεσις, ό διαχωρισμός, ή διχοτόμησις, τό μέλλον θα είναι ζοφερώτατον δι' όλόκληρον τόν Κυπριακόν λαόν και ή Κύπρος θα άποτελέση τήν αιτίαν νέων περιπετειών, νέων δεινών και, πιθανώτατα, συγκρούσεως με εύρυτέρας επιπτώσεις εις τό μέλλον.

Είναι καιρός — και θέλω να κλείσω αυτό τό σημείον τών Τουρκοκυπρίων — είναι καιρός να καταβληθῆ κάθε προσπάθεια και πιστεύω ότι και ή σημερινή μας συζήτησις άποτελεϊ μέρος τής προσπάθειας αυτής, γιατί πιστεύω ότι μας άκούσουν τήν στιγμὴν αυτήν. Νά πιστεύσουν ότι εκείνο τό όποϊον θέλομεν ήμεϊς είναι να επιβίωση ό τόπος αυτός και προσβλέπομεν εις μίαν λύσιν του Κυπριακού ζητήματος άξιοπρεπή ή όποία να έξασφαλίζη και δια τούς Τσερκοκυπρίους συνθήκας άσφαλείας αλλά ταυτόχρονα και τήν δυνατότητα προόδου που μπορεί να έξασφαλισθῆ μόνον με στενήν συνεργασίαν Έλλήνων και Τούρκων τής Κύπρου.

Τό πρόβλημα όμως είναι ή "Αγκυρα. Και εκεί πρέπει να στραφῆ ή προσοχή εκείνων οι όποιοι θέλουν να βοηθήσουν ή εμφανίζονται ότι θέλουν να βοηθήσουν εις τήν επίλυσιν του Κυπριακού ζητήματος.

Δέν πρόκειται ή Τουρκία κατά τήν γνώμην μου να άναθεωρήσῃ τὰ έπεκτατικά της σχέδια δια τήν Κύπρον. Δέν πρόκειται να μεταβάλῃ τὰ όσα έχει κατά νουν εις βάρος του τόπου μας εάν δέν πιεσθῆ, και εάν δέν πιεσθῆ άποτελεσματικά, και πιστεύω ειλικρινά ότι μέχρι τής στιγμής αυτής δέν έχει πιεσθῆ άποτελεσματικά. Μπορεί να έδόθησαν συμβουλαί, μπορεί να έγιναν εισηγήσεις, αλλά ή Τουρκία δέν ήσθάνθη άκόμη τό βάρος τής πίεσεως που πρέπει να αισθανθῆ αν πρόκειται να άναθεωρήσῃ τὰ σχέδια της εις βάρος τής Κύπρου.

Είναι πολλοί, κυρίως εις τό έξωτερικόν, μερικοί έξ αυτών καλῆς πίστεως, οι όποιοι άντικρύζουν τό Κυπριακόν πρόβλημα κατά τόν λεγόμενον ρεαλιστικόν τρόπον. «Υπάρχει μία κατάσταση, ύπάρχουν δεδομένα βάσει τών όποιών να έξευρεθῆ μία λύσις», λέγουν. Αὐτή δέν είναι καθόλου ρεαλιστική άντιμετώπισις τών πραγμάτων, διότι τούς διαφεύγει ή πραγματική έννοια του ρεαλισμοῦ. Και ή πραγματική έννοια του ρεαλισμοῦ είναι ποϊον θα είναι τό άποτέλεσμα ή ή συνέπεια από μίαν λύσιν σήμερα. Και δέν ύπάρχει κανείς και δέν πιστεύω ότι είναι δυνατόν να ύπάρξουν επιχειρήματα τὰ όποια να ύποστηρίζουν τήν άποψιν ότι μία λύσις με βάση τὰ τετελεσμένα δεδομένα σήμερα είναι δυνατόν ποτέ να οδηγῆσῃ εις μίαν ειρηνικήν και φυσιολογικήν εξέλιξιν τών πραγμάτων εις τήν Κύπρον. Πρώτα-πρώτα μία λύσις με βάση τὰ τετελεσμένα γεγονότα είναι άπαράδεκτος από ήμας γιατί δέν έξασφαλίζει τήν επιβίωσιν μας, γιατί θα οδηγῆσῃ με μαθηματικήν ακρίβειαν εις τήν όλοκληρωτικήν καταστροφήν μας, αλλά και για τούς τρίτους, που ένδεχεμένως τουτο να μην τούς άπασχολῆ όσον άπασχολεί ήμας, μία τέτοια λύσις με βάση τὰ τετελεσμένα γεγονότα δέν είναι άπλως ένα ξεμπερδεμα, όπως είναι δυνατόν να πιστεύουν, αλλά θα είναι και γι' αυτούς ή άπαρχή νέων δεινών και νέων περιπετειών και σοβαρωτάτων επιπτώσεων που ίσως τώρα να προσπαθούν και να άγωνίζωνται να άποτρέψουν, και εάν σήμερα μπορούν να άποτρέψουν, με μίαν τέτοιαν διχοτομικήν λύσιν εις τό μέλλον δέν θα μπορέσουν να άποτρέψουν.

Δέν ἄρκει νά θέλη κανεὶς ἀπλῶς νά λύσῃ τὸ Κυπριακὸν Ζήτημα. Πρέπει νά εἰσέλθῃ καὶ νά μελετήσῃ εἰς βάθος τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα διὰ νά δῆ τὰς συνεπείας ἀπὸ κάθε λύσιν ἢ ἀπὸ κάθε ἐξέλιξιν. Αὐτὸ μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὸ ἀναπόφευκτον συμπέρασμα ὅτι χρειάζεται μία διαρκῆς κινητοποίηση ἀπὸ ἰδικῆς μας πλευρᾶς, καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ λαοῦ. Μία διαρκῆς κινητοποίησης πρὸς κάθε κατεύθυνσιν διὰ νά πείσωμεν ὅτι πρῶτα ἀπ' ὅλα δέν εἴμεθα ἡμεῖς διατεθειμένοι νά δεχθῶμεν λύσιν με βάσιν τὰ τετελεσμένα γεγονότα, ἀλλὰ καὶ γιατί δέν εἴμεθα διατεθειμένοι, καὶ δεύτερον γιατί μία λύσις με βάσιν τὰ τετελεσμένα γεγονότα δέν εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον οὐδενός, οὔτε καὶ τῶν Τουρκοκυπρίων οὔτε καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν σχέσεων, ἂν θέλετε, Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.

Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἤθελε κλείσει τὸ Κυπριακὸν Ζήτημα κατὰ τρόπον ἔθνικᾶ ἀπαράδεκτον, κατὰ τρόπον ἐπιζήμιον με μίαν λύσιν διχοτομικὴν, ὅπως τὴν περιέγραψα, με βάσιν τὰ τετελεσμένα γεγονότα, ὅπως εἰς μίαν ἄλλην περίπτωσιν πού μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία εἶπα, τοῦτο δέν σημαίνει ὅτι θὰ ἀρχίσῃ ὁ μῆνας τοῦ μέλιτος μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Εἶναι τότε πού θὰ ἀρχίσουν αἱ περιπέτειαι, αἱ πολὺ μεγαλύτεραι περιπέτειαι. Καὶ πρέπει εἰς τὴν προσπάθειάν μας πρὸς κάθε κατεύθυνσιν νά εἴμεθα πειστικοί. Νὰ ἀκολουθήσωμεν πολιτικὴν πειστικότητος καὶ συνεπείας καὶ αὐτὸ με ὀδηγεῖ εἰς ἕνα ἄλλο σημεῖον. Χρειάζεται νά διαλυθοῦν παντελῶς αἱ ἐντυπώσεις πού μπορεῖ νά ἐδημιουργήθησαν εἰς τὸ παρελθόν, ὅτι εἶναι δυνατόν, μὴ πιεζομένης τῆς Ἀγκύρας καὶ με κάποιαν πίεσιν εἰς τὴν Λευκωσίαν, τὸ Κυπριακὸν μέτωπον νά καταρρεύσῃ ὑπὸ τὸ βάρος τὸ δυσβάστακτον τῶν δυσμενεστάτων δεδομένων καὶ νά δεχθῇ νά συνθηκολογήσῃ. Πρέπει νά πείσωμεν ὅτι δέν εἴμεθα διατεθειμένοι νά συνθηκολογήσωμεν γιατί συνθηκολόγησις σημαίνει αὐτοκτονίαν. Δέν εἶναι δυνατόν νά δεχθῶμεν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος ἢ ὅποια νά μὴν ἐξασφαλίζῃ τὴν ἐπιβίωσιν μας. Καὶ τὰ στοιχεῖα πού ἐξασφαλίζουν τὴν ἐπιβίωσιν μας καὶ πού πρέπει νά ἀποτελέσουν τὴν βάσιν μίας λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος περιλαμβάνονται εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ πολιτικὴ μας πρέπει νά στηρίζεται εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ εἰς τὴν προώθησιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ὑπάρχει ἡ ἄποψις ὅτι αἱ ἀποφάσεις αὐταὶ εἶναι θεωρητικῆς σημασίας. Ὑπάρχει ἡ ἄποψις ὅτι αἱ ἀποφάσεις δέν ἐφαρμόζονται. Δέν προσπαθῶ νά υπερτιμῆσω ἢ νά δώσω μεγαλύτεραν ἀξίαν ἀπ' αὐτὴν πού ἔχουν αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἀλλὰ ἡμεῖς εἴμεθα οἱ τελευταῖοι οἱ ὅποιοι ἔχομεν τὸ δικαίωμα νά υποτιμῶμεν τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν πού ἀποτελοῦν τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς διεθνοῦς κοινωνίας καὶ περιέχουν τὰ βασικὰ στοιχεῖα διὰ μίαν ἀξιοπρεπῆ λύσιν τῆς ἐθνικῆς μας ὑποθέσεως πού νά ἐξασφαλίζῃ τὴν ἐπιβίωσιν μας.

Ἀντίθετα ὁσηδήποτε καὶ νά εἶναι ἡ ἀξία τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰς κάποιον βαθμὸν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς νά τὰς ἀξιοποιήσωμεν εἰς ἕνα καλύτερον βαθμὸν καὶ νά ἀποκτήσουν μεγαλύτεραν πρακτικὴν ἀξίαν καὶ σημασίαν.

Εἶναι πάρα πολλοί, πάρα πολλὰ μικρὰ κράτη τὰ ὅποια εἰς τὸ παρελθόν ἐδοκίμασαν τὴν ἰδίαν πολιτικὴν. Μπορεῖ εἰς τὴν ἀρχὴν νά ἀπέτυχαν ἢ νά μὴν εἶχαν ἀποτελέσματα ἄμεσα. Ἡ ἐμμονὴ ὅμως, ἡ ἐπιμονὴ, ἡ συνέπεια, ἡ πειστικότης σιγά—σιγά ὠδήγησε καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων νά ἀποκτήσουν περισσότερο ἀπὸ μίαν ἀπλῶς θεωρητικὴν ἀξίαν.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὰς παραμονὰς τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὅπου θὰ συζητηθῇ καὶ πάλιν τὸ Κυπριακὸν Ζήτημα. Θὰ συζητηθῇ εἰς τὴν ὀλομέλειαν καὶ θὰ ζητηθῇ ἡ Κυβέρνησις μίαν νέαν ἀπόφασιν, θὰ ἐπιδιώξῃ μίαν νέαν ἀπόφασιν εἰς τὴν προσπάθειαν ἐξευρέσεως τρόπων προωθήσεως διαδικασιῶν ἐφαρμογῆς τῶν παλαιότερων ἀποφάσεων.

Εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη θὰ πρέπει νὰ μεταβῶμεν ἀποδίδοντες ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἀξίαν εἰς αὐτά. Διότι δὲν μπορούμεν ἀπὸ τὴν μίαν, τὰς παραμονὰς τῶν συνελεύσεων εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη, νὰ ἀποδίδωμεν σημασίαν καὶ εἰς ἄλλα διαστήματα νὰ μὴν ἀποδίδωμεν. Χρειάζεται μία πολιτικὴ συνεπείας καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τομέα. Ἐξ ἄλλου δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι μέσα εἰς τὸ διεθνὲς πλαίσιον ἡ θέσις μας γίνεται ἰσχυρότερα. Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι λόγῳ τῶν δυσμενεστάτων ἀκριβῶς δεδομένων, τῶν ἐπὶ τόπου, μόνον μέσα εἰς τὰ διεθνή πλαίσια μπορεῖ ἀκόμη καὶ ἡ διαπραγματευτικὴ μας θέσις νὰ ἐνισχυθῇ. Ἄρκει, ἐπαναλαμβάνω καὶ ὑπογραμμίζω καὶ πάλιν, ἡ πολιτικὴ μας νὰ εἶναι πολιτικὴ συνεπείας καὶ πειστικότητος. Δὲν ἀρνούμεθα τὴν διαπραγμάτευσιν, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχουν αἱ προϋποθέσεις διὰ οὐσιαστικὴν διαπραγμάτευσιν καὶ προσωπικὰ πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξουν μέχρις ὅτου ἡ Τουρκία πεισθῇ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν στάσιν της καὶ δὲν θὰ πεισθῇ ἐὰν ὁ διεθνὴς παράγων δὲν τὴν πιέσῃ ἀποτελεσματικὰ καὶ δὲν θὰ τὴν πιέσῃ ἀποτελεσματικὰ ἐὰν, μεταξύ ἄλλων, ἡμεῖς δὲν πείσωμεν τὸν διεθνεὺς παράγοντα ὅτι ἀποκλείομεν τὴν ἀποδοχὴν ὠρισμένων πραγμάτων καὶ ὅτι ἐννοοῦμεν νὰ παραμείνωμεν εἰς τὰς θέσεις μας ἀνεξάρτητα τοῦ χρόνου ποῦ θὰ χρειασθῇ, εἰς τὰς θέσεις μας τὰς ὀρθὰς ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, εἰς τὰς θέσεις τῆς ἐξευρέσεως λύσεως ποῦ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν ἐπιβίωσιν αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἐφ' ὅσον δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ πρόσδος εἰς τὰς διαπραγματεύσεις, ὀφείλομεν νὰ κινητοποιηθῶμεν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν διὰ νὰ ἐνισχύσωμεν διεθνῶς τὴν θέσιν μας.

Εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη πρέπει, πιστεύω, νὰ εἴμεθα — καὶ ἔχω κάθε λόγον νὰ πιστεύω ὅτι θὰ εἴμεθα — ἀποφασιστικοί. Νὰ μὴ μᾶς ἐνοχλῇ τὸ γεγονός ὅτι μπορεῖ εἰς μίαν προσπάθειάν μας νὰ μὴν ἐπιτύχωμεν ἀμέσως.

Ἄν δὲν ἐπιτύχωμεν, νὰ ξαναπροσπαθήσωμεν. Νὰ μὴν ἀκολουθῶμεν τακτικὴν ἢ νὰ μὴ φοβούμεθα τὸ ἐνδεχόμενον μίαν ἀποτυχίαν εἰς μίαν μας προσπάθειαν. Νὰ μὴ διατάζωμεν. Ἄν ἀποτύχωμεν τὴν πρώτην φοράν, μπορεῖ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν δευτέραν, μπορεῖ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν τρίτην. Καὶ ὁμιλῶν διὰ τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη, πιστεύω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀφήσωμεν ὅποιονδήποτε θέμα χωρὶς νὰ τὸ ἀνακινῶμεν διαρκῶς — καὶ τὸ γενικώτερον πρόβλημα τῆς δικαίας ἐπιλύσεως τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος, δηλαδὴ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, καὶ τὰ εἰδικώτερα προβλήματα, ἄλλα πολιτικὰ καὶ ἄλλα ἀνθρωπιστικά, ὅπως εἶναι τὸ θέμα τῶν ἀγνοουμένων, ὅπως εἶναι τὸ θέμα τῶν ἐγκλωβισμένων.

Τὸ θέμα τῶν ἀγνοουμένων, ποῦ ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ ἀνθρωπιστικῆς ἀπόψεως πρωτοφανῆ, ἄνευ προηγουμένου, ἱστορίαν, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἀνακινήται διαρκῶς καὶ γνωρίζω πάρα πολὺ καλὰ ὅτι ἡ πρόθεσις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας εἶναι νὰ τὸ ἀνακινήσῃ καὶ πάλιν κατὰ διαφόρους τρόπους, ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν προσεχῆ σύνοδον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Εἰς τὸ θέμα τῶν ἀγνοουμένων ὑπάρχει μία ἀπαράδεκτος ἐντελῶς στάσις ἀπὸ μέρους τῆς Τουρκίας, ὅπως ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ στάσις της εἰς ὅλα τὰ θέματα. Ὑπάρχουν χιλιάδες ἀγνοούμενοι καὶ ἀρνεῖται ἡ Τουρκία νὰ συμφωνήσῃ εἰς διαδικασίαν διὰ τὴν διαπίστωσιν τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων.

Δὲν νομίζω ὅτι αὐτὸ τὸ πρῶγμα μπορεῖ νὰ μείνῃ ὡς ἐδῶ. Θὰ πρέπει νὰ συνεχισθῇ, καὶ θὰ συνεχισθῇ ἡ προσπάθεια, καὶ ἡ Κυβερνητικὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδική μας. Νὰ ἀνακινήσωμεν τὸ θέμα εἰς κάθε κατεύθυνσιν καὶ εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη καὶ εἰς ἄλλα ὄργανα καὶ ἐπὶ διμεροῦς βάσεως καὶ πρὸς κάθε κατεύθυνσιν.

Τὸ θέμα τῶν ἐγκλωβισμένων. Τὸ θέμα τῶν ἐγκλωβισμένων εἶναι ἓνα χαρακτηριστικὸν δείγμα ἐπίσης τῶν Τουρκικῶν προθέσεων πέραν τῆς

Τουρκικής πολιτικής, πού ουδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα ἢ μὲ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν ἢ μὲ ὅποιανδήποτε ἀρχὴν δικαίου καὶ ἠθικῆς.

Τὸ θέμα τῶν ἐγκλωβισμένων ἀποδεικνύει καὶ κάτι ἄλλο. Εἰς τὴν τρίτην συνάντησιν τῆς Βιέννης, καλὰ ἢ κακὰ, ὑπῆρξε μία συμφωνία, κατ' ἄλλους κακὰ κατ' ἄλλους καλὰ. Μία συμφωνία διὰ τὸ θέμα τῶν ἐγκλωβισμένων. Ἡ συμφωνία ἦτο ὅτι ὡς ἀντάλλαγμα τῆς μετακινήσεως ἀπὸ τὸν Νότον τῶν Τουρκοκυπρίων πού εἶχαν ἀπομείνει, θὰ ἐξησφαλιζόντο ὅροι ἀνέτου διαβιώσεως τῶν ἐγκλωβισμένων εἰς τὴν Κερπασίαν, ὅροι ἀνέτου διαβιώσεως καὶ ἀσφαλείας. Εἶμαι μεταξύ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐπίστευαν ὅτι οὐδέποτε ἐπρόκειτο νὰ τηρηθῇ αὐτὴ ἡ συμφωνία. Διότι δὲν πιστεύω ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἔκαμαν τὴν συμφωνίαν αὐτὴν διὰ νὰ τὴν τηρήσουν, ἀλλὰ ὅτι ἡ πρόθεσις τῶν ἦταν νὰ ξεριζώσουν τὸν πληθυσμὸν ἀπὸ τὰ κατεχόμενα ἐδάφη. Ὑπάρχει ὅμως ἓνα εἰδικὸν θέμα εἰς τὸ θέμα τῶν ἐγκλωβισμένων. Ὑπάρχει, καλὰ ἢ κακὰ, αὐτὴ ἡ συμφωνία. Καὶ πιστεύω ὅτι ὄχι μόνον ἡμεῖς ἔχομεν τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιμένωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς τῆς συμφωνίας, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν δηλαδὴ τοῦ σκέλους τῆς συμφωνίας πού δὲν ἐτηρήθη — διότι τὸ ἄλλο ἐτηρήθη δυστυχῶς — εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σκέλους πού ἀφορᾷ τοὺς ἐγκλωβισμένους, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτὴν περίπτωσιν ἔχει καὶ εἰδικὴν εὐθύνην — καὶ δὲν διατάζω νὰ τὸ πῶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς — ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἔγινεν ἡ συμφωνία. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του ἔχει καὶ εὐρυτέρας εὐθύνas. Καὶ βεβαίως μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῶν εὐρυτέρων εὐθυνῶν του εἶναι καὶ ἡ ἐφαρμογὴ γενικώτερα τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἢ ἡ προώθησις τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Αὐτὴ εἶναι ἡ γενικὴ του εὐθύνη. Εἰς τὸ θέμα ὅμως τῶν ἐγκλωβισμένων ὑπάρχει καὶ ἡ εἰδικὴ εὐθύνη διότι ἐνώπιόν του ἔγινεν αὐτὴ ἡ συμφωνία.

Ἡ συμφωνία δὲν ἐφαρμόζεται καὶ καθημερινὰ ξεριζώνονται ὁμαδικὰ μὲ διαφόρους προφάσεις οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὰ κατεχόμενα ἐδάφη. Καὶ συνεχίζονται ἡ προσφυγοποιήσεις καὶ ἡ αὐξήσεις τοῦ προσφυγικοῦ πληθυσμοῦ.

Πιστεύω ὅτι μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ πάρῃ καὶ εἰς τὸ θέμα αὐτὸ μίαν συγκεκριμένην θέσιν. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει προβῆ εἰς διάφορα διαβήματα καὶ τὰ γνωρίζω. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ συνομιλητής, ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, προέβη εἰς συγκεκριμένα διαβήματα πρὸς τὸν ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπον τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰδικὰ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς συμφωνίας.

Πιστεύω ὅτι παράλληλα ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως εἰς τὰς εὐθύνas του καὶ πρέπει νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα διὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ νὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὅλα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα μπορεῖ, καὶ νὰ προβῆ εἰς τὰς δεούσας καταγγελίας καὶ νὰ ἐνημερώσῃ ἀνάλογα τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας τὸ ὁποῖον ἔχει εὐθύνην ἐπίσης ἐπὶ τοῦ θέματος διὰ τὴν μὴ συμμόρφωσιν ἀπὸ Τουρκικῆς πλευρᾶς πρὸς τὴν συμφωνίαν διὰ τὸ θέμα τῶν ἐγκλωβισμένων. Καὶ ἐνδεχομένως εἰς τὸ τέλος τῆς ἀποψίνης μας συνεδρίας, ἂν τὸ Σῶμα συμφωνῇ, θὰ μπορεῖ, θὰ εἶναι δυνατόν, νὰ ἐξουσιοδοτηθῇ ὁ Πρόεδρος νὰ ἀποστείλῃ τηλεγράφημα πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα σήμερον ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, χωρὶς νὰ σημαίῃ ὅτι δὲν θὰ ὀλοκληρώσωμεν τὴν συζήτησιν ἐπὶ ὀλοκληροῦ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος, ἀλλὰ εἰδικὰ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον εἶναι, πιστεύω, ἡ κατάλληλος στιγμή διὰ νὰ γίνουιν ὠρισμένα συγκεκριμένα διαβήματα, καὶ δι' αὐτὸ τὸ εἰσηγοῦμαι.

Χθὲς εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων ἔγινε συζήτησις ἐπὶ τῶν διαφόρων θεμάτων πού ἀπασχολοῦν τὴν Ἑλλάδα. Καὶ μεταξύ τῶν θεμάτων ἦτο καὶ τὸ Κυπριακόν. Δὲν εἶναι πρόθεσις μας οὔτε ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμ-

βαίνωμεν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ παρὰ τὰς διαφορὰς ἀπόψεων πού ἐξετέθησαν ὡς πρὸς χειρισμούς, τὸ συμπέρασμα τὸ ὁποῖον μπορεῖ κανεὶς εὐκόλα νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν συζήτησιν πού ἐγένετο ἔχει εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ τὸ ὑπογραμμίσῃ, εἶναι ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς πολιτικὸς κόσμος εἶναι παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Κύπρου, ὅπως βεβαίως καὶ ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Καὶ ἡ δήλωσις τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος, κ. Καραμανλῆ, ἡ ὁποία ἦταν ἐπανάληψις παλαιότερας δηλώσεως, ἀλλὰ ἐγένετο μὲ ἔμφασιν, ὅτι ἡ Ἑλλάς θὰ ἐνισχύῃ τὴν Κύπρον ποικιλοτρόπως μέχρι τῆς πλήρους δικαιώσεώς της, εἶναι, πιστεύω, ἀκόμη μία ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος ὅτι ὀρθῶς καὶ δικαίως θεωροῦμεν τὴν Ἑλλάδα τὸ κύριον στήριγμα εἰς τὸν δύσκολον ἀγῶνα πού ἔχομεν μπροστά μας.

Εἰς τὴν προσπάθειάν μας νὰ διαδραματίσωμεν ὡς Βουλὴ ἓνα θετικὸν καὶ οὐσιαστικὸν ρόλον, πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει, καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω, θὰ πρέπει νὰ ἐγκαθιδρύσωμεν στενὴν ἐπαφὴν μὲ ὅλα τὰ Κοινοβούλια καὶ νὰ ἀναλάβωμεν ἐν συνεννοήσει μὲ τὴν Κυβέρνησιν μίαν διαφωτιστικὴν ἐκστρατείαν, μίαν προσπάθειαν νὰ πείσωμεν, νὰ ἐνημερώσωμεν, γιατί εἶναι σὲ πολλὰς περιπτώσεις πού τὰ Κοινοβούλια διαδραματίζουν τεράστιον ρόλον εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς πολιτικῆς τῶν Κυβερνήσεων τῶν καὶ δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζωμεν τὸν τομέα αὐτὸν τῶν Κοινοβουλίων.

Πιστεύω ὅτι ὑπάρχει μεγάλον περιθώριον καὶ πολλὰ δυνατότητες διὰ ἐπιφέλῃ καὶ χρῆσιμον καὶ ἐποικοδομητικὴν δραστηριότητα καὶ κινητοποίησην ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς. Ἡ Βουλὴ, ἡ ὁποία εἶναι καὶ μία νέα Βουλὴ, ἐκφράζει αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν ἐπιμελημένην τοῦ λαοῦ, τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ καὶ ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ μεταφερθῇ εἰς τὰ Κοινοβούλια τῶν ἄλλων χωρῶν. Καὶ ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ εἶναι ὅτι δὲν ἐννοεῖ νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ ὑποκύβῃ καὶ νὰ ἐνεχθῇ τετελεσμένα γεγονότα γιατί, βεβαίως, τὸν ἀπασχολεῖ μὲν πότε θὰ δοθῇ ἡ λύσις εἰς τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα πολὺ περισσότερον ἀπὸ ἄλλους, καὶ εἶναι πολὺ ὀρθὸν καὶ εἶναι πολὺ ἀντιληπτόν, ἀλλὰ ταυτόχρονα ἀποδίδει μεγαλυτέραν σημασίαν εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς λύσεως παρὰ εἰς τὸν χρόνον. Καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων μπορεῖ νὰ διαδραματίσῃ πραγματικὰ πολὺ ἐποικοδομητικὸν ρόλον.

Νομίζω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν θὰ μπορέσῃ νὰ καταρτίσῃ ἓνα συγκεκριμένον πρόγραμμα ἐπαφῶν μὲ ξένα Κοινοβούλια καὶ προσκλήσεως εἰς τὴν Κύπρον ἐκπροσώπων ξένων Κοινοβουλίων διὰ νὰ μελετήσουν καὶ νὰ δοῦν ἀπὸ κοντὰ τὴν Κυπριακὴν πραγματικότητα. Νὰ αἰσθανθοῦν τὸν πραγματικὸν παλμὸν τοῦ λαοῦ. Νὰ μελετήσουν καὶ νὰ ἀντιληφθοῦν τὰς ἐπιπτώσεις ἀπὸ μίαν κακὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μπορεῖ νὰ προγραμματίσῃ καὶ ἄλλες ἐνέργειες — πρωτοβουλίες τῆς Βουλῆς παράλληλα μὲ τὴν ἐνίσχυσιν, τὴν ὁποιαδήποτε ἐνίσχυσιν, τὴν ὁποίαν θὰ μπορέσωμεν νὰ προσφέρωμεν πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους καὶ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἰδικὴν τῶν τὴν προσπάθειαν, γιατί ὅλα ἐντάσσονται μέσα εἰς τὸ αὐτὸ πλαίσιον μιᾶς γενικῆς προσπάθειας, μιᾶς κοινῆς πολιτικῆς πρὸς προώθησιν μιᾶς δικαίας λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος ἐδραζομένης ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Πολλοὶ δὲν ἀποδίδουν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν διαφώτισιν. Εἶναι μεγίστης σημασίας ἡ διαφώτισις, καὶ ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ διαφώτισεως, αὐτὸ δὲν περιορίζεται εἰς τὴν διαφώτισιν ἐφημερίδων ἢ τοῦ κοινῶς διὰ τῶν ἐφημερίδων — καὶ αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖον — ἐννοῶ τοῦ ξένου τύπου. Ἀλλὰ διαφώτισις καὶ ἐνημέρωσις σημαίνει ἐνημέρωσιν καὶ διαφώτισιν Κυβερνήσεων καὶ πολιτικῶν παραγόντων, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Κοινοβουλίων, πού μποροῦν νὰ διαδραματίσουν ρόλον. Νὰ τοὺς πλησιάσωμεν.

Βλέπετε εμείς, πολλές φορές, μερικοί από ήμᾶς, ἔχομεν τὴν τάσιν νὰ δίδωμεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν ἀποδίδομεν καμμίαν σημασίαν εἰς τὸν ἰδικὸν μας ρόλον πού μποροῦμεν νὰ διαδραματίσωμεν καὶ ὅτι περίπου τίποτε δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ήμᾶς.

Ἡ Τουρκία ἔχει τὴν ἀντίθετον ἄποψιν. Ἡ Τουρκία ἔχει ἐντελῶς τὴν ἀντίθετον ἄποψιν, καὶ ὅταν μερικοὶ προσπαθοῦν νὰ δώσουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι καὶ τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη δὲν ἔχουν μεγάλην σημασίαν γιὰ μᾶς, ἡ Τουρκία ἔχει τὴν ἀντίθετον ἄποψιν. Καὶ ἀγωνιᾷ καὶ ἀσχολεῖται καὶ προσπαθεῖ καὶ ἀγωνίζεται, πρῶτον νὰ μὴ γίνῃ συζήτησις, καὶ ἂν γίνῃ συζήτησις, νὰ μὴ ἐκδοθῇ εὐνοϊκὸν ψήφισμα. Ἐὰν δὲν εἶχαν καμμίαν σημασίαν ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν Τουρκικὴν πλευρὰν δὲν θὰ τὴν ἀπασχολοῦσε τὸ θέμα ποσῶς, ὅπως δὲν τὴν ἀπασχολοῦν ἄλλα πράγματα. Καὶ μόνον μὲ μίαν κινητοποίησιν μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ πλαίσια τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, μὲ μίαν, ἐὰν θέλετε, προγραμματισμένην διεθνοποίησιν εἰς τὸν μεγαλύτερον δυνατὸν βαθμὸν, μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, πιστεύω, ὅτι ἡ Τουρκία θὰ αἰσθανθῇ πίεσιν. Μόνον ὅταν ἀνακινῶμεν τὰ θέματά μας διαρκῶς καὶ κατὰ τρόπον πειστικὸν θὰ προβληματίζεται καὶ ὁ διεθνὴς παράγων καὶ θὰ ἔρχεται ἀντιμέτωπος τῶν εὐθυνῶν του. Διότι, διὰ ποῖον λόγον ὁ οἰσθήποτε νὰ ἀσκήσῃ πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας, ἐὰν ἔχῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μὲ κάποιαν πίεσιν εἰς τὴν Λευκωσίαν τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα μπορεῖ νὰ λυθῇ, ἢ μᾶλλον νὰ κλείσῃ; Αὐτὰ δὲν εἶναι θεωρία. Πιστεύω ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ πλέον πρακτικὴ ἀντίκρουσις τοῦ προβλήματος.

Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι τὰ πράγματα εἶναι εὐκόλα, δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι μὲ τὴν τακτικὴν πού διαγράφομεν ὅλα ὅσα ἐλπίζομεν θὰ γίνουσι σύντομα. Εἶναι ὅμως δυνατόν ἐκεῖ πού σήμερον δὲν φαίνεται κανένα ἐλπιδοφόρον σημεῖον εἰς τὸν ὀρίζοντα, εἶναι δυνατόν μὲ τὴν πολιτικὴν αὐτὴν τῆς συνεπειᾶς καὶ τῆς πειστικότητος καὶ τῆς ἀγωνιστικότητος, σιγά—σιγά νὰ δημιουργηθοῦν αἱ προϋποθέσεις διὰ μίαν λύσιν ἐθνικὰ παραδεκτὴν. Βέβαια ἀποδίδω, ἐπαναλαμβάνω, μεγίστην σημασίαν εἰς τὸν ἰδικὸν μας τὸν ρόλον. Καὶ ὅταν ὀμιλῶμεν διὰ τὸν ἰδικὸν μας τὸν ρόλον ἀσφαλέστατα ἔχει σημασίαν καὶ τὸ ἐσωτερικὸν μας μέτωπον, ἔχει σημασίαν καὶ ἡ ἀμυντικὴ θωράκισις, πράγματα τὰ ὁποῖα, ἰδίως τὸ θέμα τῆς ἀμυντικῆς θωρακίσεως, δὲν μποροῦν νὰ ἀποτελοῦν εὐλόγως θέμα λεπτομεροῦς δημοσίας συζητήσεως.

Ἐχει σημασίαν γενικώτερα τὸ ἐσωτερικὸν μας μέτωπον. Ἡ ἐνότης, ἡ πραγματικὴ, τοῦ λαοῦ, ἐπὶ στερεῶν ὁμως βάσεων, ἡ ἐνότης τοῦ λαοῦ πού πιστεύει εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ θέλει νὰ ἀγωνισθῇ καὶ νὰ προωθῆσῃ τὰ δίκαιά του, ἡ ἐνότης τοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὴν τεραστίαν του πλειοψηφίαν, παρὰ τὰ ὅσα ὑπέστη, παρὰ τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ὑπέστη, ἀποφασισμένος νὰ συνεχίσῃ αὐτὸν τὸν σκληρὸν ἀγῶνα καὶ μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἐνότητος τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου, ἐντάσσεται ἀσφαλέστατα καὶ ἡ προσπάθεια τῆς ἐπιλύσεως διαφόρων φλεγόντων προβλημάτων, προβλημάτων τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου καὶ διαφόρων ἄλλων τάξεων τοῦ λαοῦ πού θὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἐνδυνάμωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ σθένους, τῆς καρτερίας, τῆς ἀντοχῆς πού μέχρι σήμερον ὑπῆρξεν ἀξιοθαύμαστος.

Θέλομεν ἓνα ἰσχυρὸν ἐσωτερικὸν μέτωπον. Ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει κανένα πρόβλημα ἀπολύτως, ἡ σημερινὴ Βουλὴ, νὰ συνεργάζεται μὲ ἐντιμότητα καὶ εὐλικρίνειαν μὲ τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ αὐτὴ ἡ συνεργασία ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς κοινῆς προσπάθειας.

Ἡ Βουλὴ εἶναι ἐτοίμη, πιστεύω, νὰ προσφέρῃ εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τὴν συμπαράστασιν τῆς καὶ τὴν βοήθειάν τῆς διὰ τὴν ὀρθὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων χωρὶς νὰ σημαίῃ βέβαια ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπλῶς θὰ εἶναι ἓνα Σῶμα τὸ ὁποῖον θὰ χειροκροτῇ, ἓνα Σῶμα τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ὑπεβάλλῃ εἰσηγήσεις, ἓνα Σῶμα τὸ ὁποῖον δὲν θὰ προβαίῃ εἰς κριτικὴν, ὅταν παρίσταται ἀνάγκη. Συνεργασία δὲν σημαίνει χειροκροτήματα μόνον. Συνεργασία

σημαίνει καὶ εἰσηγήσεις, σημαίνει καὶ κριτικὴν, ἀλλὰ σημαίνει καλόπιστον κριτικὴν, ἐποικοδομητικὴν κριτικὴν, καὶ δὲν σημαίνει ὑπόσκαψιν. Καὶ ἡ Βουλὴ, ἡ νέα Βουλὴ, ἔχει, ἐάν θέλετε, αὐτὴν τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν θέλησιν νὰ συμπαρασταθῇ ὅπως πρέπει εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἀναλαμβάνουσα ταυτόχρονα τὰς ἰδικὰς τῆς πρωτοβουλίας ἐπὶ προγραμματισμένης βάσεως. Ἦδη εἰς διαφόρους περιπτώσεις ἀξιότιμοι συνάδελφοι — Μέλη τῆς Βουλῆς — πηγαίνουν εἰς ἀποστολὰς εἴτε εἶναι εἰς τὴν Φραγκφούρτην εἴτε εἶναι εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην εἴτε εἶναι εἰς ἄλλας περιπτώσεις. Ἀποτελεῖ τοῦτο μίαν συμβολὴν εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς διαφωτίσεως.

Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ δῶ μίαν συντονισμένην καὶ προγραμματισμένην προσπάθειαν τῆς Βουλῆς ὡς Σώματος καὶ πιστεύω ὅτι θὰ μπορέσωμεν νὰ παρουσιάσωμεν ἓνα πραγματικὸν πρόγραμμα τὸ ὁποῖον καὶ νὰ ὑλοποιήσωμεν.

Θὰ ἦταν παράλειψις νὰ μὴν ἀναφερθῶ εἰς τοὺς διαφόρους παράγοντας ἢ, ἐάν θέλετε, δυνάμεις πού συνθέτουν τὸν διεθνῆ παράγοντα.

Ἐπάρχει μία τάσις εἰρωνείας ὅταν γίνεται λόγος περὶ συμπαραστάσεως τῶν Ἀδεσμεύτων. Ἡ συμπαράστασις μᾶς χρειάζεται ἀπὸ ὅπουδήποτε καὶ ἐάν προέρχεται. Ἀναφερόμενος εἰς τὸ εἰδικώτερον θέμα τῶν Ἀδεσμεύτων, πέραν τοῦ γεγονότος ὅτι θὰ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι οἱ Ἀδεσμευτοὶ ἀποτελοῦν τὴν τεραστίαν πλειοψηφίαν μέσα εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη — καὶ ἐπομένως πηγαίνοντες εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα κατὰ νοῦν — πιστεύω εἰλικρινῶς ὅτι μία συντονισμένη καὶ συνεχῆς συμπαράστασις ἀπὸ μέρους τῶν Ἀδεσμεύτων μπορεῖ νὰ διαδραματίσῃ εἰς κάποιον στάδιον, μὲ τὴν ἰδικὴν μας ὁμῶς ταυτόχρονα πολιτικὴν συνεπείαν καὶ ἀποφασιστικότητος, κάποιον ρόλον καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς στάσεως τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Ὑπῆρξαν περιπτώσεις ἄλλαι πού ὁ παράγων τῶν Ἀδεσμεύτων διεδραμάτισε σοβαρὸν ρόλον εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς πολιτικῆς μετὰ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἐπὶ ὠρισμένων τούλάιστον θεμάτων.

Δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ παραγνωρίσωμεν τὸν παράγοντα αὐτόν, οὔτε καὶ νὰ τὸν εἰρωνευώμεθα οὔτε καὶ νὰ τὸν ὑποτιμώμεν. Ἀντίθετα πρέπει νὰ εἶναι συνεχῆς ἡ προσπάθειά μας νὰ τὸν ἀξιοποιήσωμεν καί, ἐάν εἶναι δυνατόν, νὰ ἐξασφαλίσωμεν ἀκόμη πιὸ συντονισμένην συμπαράστασιν ἀπὸ μέρους τῶν Ἀδεσμεύτων.

Μετὰ ἐρχόμεθα εἰς τὸν τομέα τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Ἐπάρχει μία τάσις νὰ δίδονται ἐσφαλμένα ἐρμηνεῖαι εἰς ὠρισμένα πράγματα. Ἐδόθη ἢ ἐντύπωσις ὅτι δὲν ἀποδίδεται ἀπὸ μερικοὺς ἢ δέουσα σημασία εἰς τὸν Δυτικὸν παράγοντα, ἐνῶ δίδεται μεγαλυτέρα σημασία εἰς τὸν Ἀνατολικὸν παράγοντα.

Πρῶτα—πρῶτα πρέπει κανεὶς νὰ βλέπῃ σήμερον τὸν διεθνῆ παράγοντα ὡς σύνολον μέσα εἰς τὸ πλέγμα τῶν σημερινῶν διεθνῶν συσχετισμῶν τῆς περιόδου τῆς ὑφέσεως, τῆς ἀλληλοεξαρτήσεως, ἐάν θέλετε. Ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ὁποῖον νὰ ἐμποδίσῃ τὴν προσέγγισιν τοῦ Δυτικοῦ παράγοντος ἐπειδὴ ἐπιδιώκομεν τὴν συμπαράστασιν τοῦ Ἀνατολικοῦ παράγοντος. Θὰ ἔλεγα, μέχρις ἐνός βαθμοῦ, τὸ ἀντίθετον. Δὲν εἶναι κανεὶς ὁ ὁποῖος διαφωνεῖ μὲ τὴν ἄποψιν πού ἐκφράζεται ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν μεγαλυτέραν δυνατότητα ἀσκήσεως πίεσεων ἐπὶ τῆς Τουρκίας, μεμονωμένα, εἶναι ὁ Δυτικὸς παράγων. Τὸ θέμα ὅμως εἶναι νὰ πεισθῇ ὁ Δυτικὸς παράγων νὰ ἀσκήσῃ αὐτὰς τὰς πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας, καὶ διὰ νὰ πεισθῇ νὰ ἀσκήσῃ αὐτὰς τὰς πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας, ἐάν πρόκειται νὰ πεισθῇ, χρειάζεται ἀπὸ ἡμᾶς ὄχι ἀπλῶς μία προσέγγισις ἢ μία ἐκφρασις προτιμήσεως — δὲν εἶναι αὐτὸ πού χρειάζεται — χρειάζεται μία πολιτικὴ πειστικότητα καὶ πολιτικὴ ἀληθείαν καὶ πολιτικὴ συνέπειαν.

Δέν πρόκειται ὁ Δυτικός παράγων νά πιέση ἀποτελεσματικά τήν Τουρκίαν ἔάν ἡμεῖς χαμογελάσωμεν.

Τά θέτω ἀρκετά ὠμά. Ὁ Δυτικός παράγων δυνατόν νά προβληματισθῆ καί νά πιέση τήν Τουρκίαν ὅταν πεισθῆ ὅτι ἡμεῖς εἰμεθα ἀποφασισμένοι νά μὴ δεχθῶμεν ὠρισμένα πράγματα, καί αὐτό δέν σημαίνει ἐχθρότητα ἐναντί τοῦ Δυτικοῦ παράγοντος. Ἀντίθετα σημαίνει εἰλικρίνειαν. Δέν εἶναι τὸ χαμόγελον ἢ εἰλικρίνεια, εἶναι ἡ γλώσσα τῆς ἀληθείας ἢ εἰλικρίνεια. Καί ἡ προσπάθεια μας δέν εἶναι ἀπλῶς πῶς νά εἰμεθα ἀρεστοί, διότι τίποτε ἀπολύτως δέν προκειται νά ἐπιτύχωμεν ἔάν ἡ προσπάθειά μας εἶναι νά εἰμεθα ἀρεστοί. Οὐδένα μπορούμεν νά ἐπηρεάσωμεν με αὐτὴν τήν τακτικήν. Πειστικοί πρέπει νά εἰμεθα. Πιθανόν νά εἰμεθα δυσάρεστοι, ἀλλὰ θὰ εἰμεθα εἰλικρινεῖς. Εἰς τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς σήμερον δέν εἶναι καιρὸς διὰ ὑψηλὴν διπλωματίαν. Σήμερον διακυβεύεται τὸ μέλλον τοῦ τόπου. Καί τὸ τελευταῖον πρᾶγμα πού πρέπει νά μᾶς ἀπασχολῆ εἶναι ἂν θὰ εἰμεθα δυσάρεστοι ἢ εὐχάριστοι εἰς ὁποῖονδήποτε. Ἄρκει νά ἀκολουθῶμεν τήν σωστὴν πολιτικήν με ἐντιμότητα καί εἰλικρίνειαν, ἀλλὰ καί με ἀποφασιστικότητα. Ἀσφαλέστατα ὁ Δυτικός παράγων εἶναι εἰς καλύτεραν θέσιν νά πιέση τήν Τουρκίαν λόγῳ τῶν γνωστῶν συμμαχιῶν. Καί οὔτε συμμερίζομαι τήν ἀπομιν μερικῶν ὅτι ἔάν πεισθῆ ἡ Τουρκία ἀπὸ τὸν Δυτικὸν παράγοντα, τότε ἡ Τουρκία θὰ οὐδετεροποιηθῆ, ὅπως ἐλέχθη. Ἐχει πολὺ μεγαλύτεραν ἀνάγκην ἡ Τουρκία τὸν Δυτικὸν παράγοντα ἀπὸ ὅτι ὁ Δυτικός παράγων τήν Τουρκίαν. Χρειάζεται ἐπομένως μία πολιτικὴ συνεπείας. Μία πολὺ-πλευρῶς, πολυσύνθετος, ἀδέσμευτος ἐξωτερικὴ πολιτικὴ. Καί ἡ προσπάθειά μας ἐντάσσεται μέσα εἰς αὐτό. Καί τὸ γεγονός ὅτι ἔνας ἀκολουθεῖ ἀδέσμευτον πολιτικὴν ἢ προσεγγίζει τὴν Ἀνατολήν ἢ ἄλλους παράγοντας, δέν σημαίνει ὅτι ἀποξενώνει ἄλλους παράγοντας. Οὔτε σημαίνει ἐχθρότητα πρὸς τὴν Δύσιν ἐπειδὴ ἡ Κύπρος εἰς τὴν προσπάθειάν της νά ἐπιβιώσῃ, ἀγωνίζεται νά ἐξασφαλίσῃ ὑποστήριξιν καί συμπαράστασιν ἀπὸ ὅπου μπορεῖ καί ἀπὸ ὅπου εἶναι δυνατόν. Εἶναι οἱ ἄλλοι πού πρέπει νά προβληματισθοῦν ἀπὸ αὐτά τὰ πράγματα καί ὄχι ἡμεῖς. Θὰ προσεγγίσωμεν ὅλους με καλὴν θέλησιν, με εἰλικρίνειαν, ἀλλὰ θὰ πρέπει νά διαλύσωμεν μερικὰς ἐντυπώσεις αἱ ὁποῖαι δυνατόν νά ὑπάρχουν. Θὰ πρέπει νά διαλύσωμεν τὰς ἐντυπώσεις, ἔάν ὑπάρχουν, ὅτι ὁ Κυπριακὸς ἑλληνισμὸς εἶναι ἔτοιμος νά καταρρεύσῃ. Πρέπει νά πείσωμεν ὅτι δέν θὰ καταρρεύσωμεν. Διότι ἔάν δέν πείσωμεν περὶ αὐτοῦ, δέν θὰ ἀσκηθοῦν πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας. Δέν θὰ ἀσκηθοῦν ἀποτελεσματικαὶ πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας καί θὰ ἀκολουθηθῆ ἢ μία πρόφασις μετὰ τὴν ἄλλην καί θὰ περνᾷ ὁ χρόνος ἀνεκμετάλλετος. Θὰ τυγχάνῃ ἐκμεταλλεύσεως ἀπὸ τὴν Τουρκίαν καί θὰ παραμένῃ ἀνεκμετάλλετος ἀπὸ ἡμᾶς.

Καί τέλος δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν τὴν θέσιν ὅτι τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα πρέπει νά λυθῆ τὸ ταχύτερον καί θέτουν τὴν θέσιν αὐτὴν εἰς ἀντιπαράθεσιν μετὰ τὴν θέσιν τοῦ μακροχρόνιου ἀγῶνος. Πρέπει νά ἀντιληφθοῦν ὅτι ἡμεῖς πού ὑποστηρίζομεν τὸν μακροχρόνιον ἀγῶνα δέν εἶναι διότι δέν θέλομεν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος σύντομα. Ἀντίθετα, θὰ ἠθέλαμεν μίαν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος συντομώτατα, εἰ δυνατόν αὔριον τὸ πρῶν, ἀλλὰ ἐπειδὴ βλέπομεν τὴν πραγματικότητα πρέπει νά εἰμεθα, πιστεύομεν, ἔτοιμοι διὰ μακροχρόνιον ἀγῶνα, ὅπως ἐπανέλαβε χθὲς καί ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Δέν ὑπάρχουν εἰς τὸν ὀρίζοντα στοιχεῖα πού νά δικαιολογοῦν ἐλπίδας διὰ σύντομον λύσιν. Ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶναι ἔτοιμοι διὰ μακροχρόνιον ἀγῶνα εἶναι εἰς θέσιν νά συμβάλουν διὰ τὴν συντόμευσιν τοῦ χρόνου διὰ μίαν λύσιν, ὅσον καί ἔάν τὸ σχῆμα φαίνεται ὀξύμωρον. Καί πρέπει νά πεισθῶν ὁ διεθνὴς παράγων, οἱ Ἕννοι, οἱ μεγάλοι, οἱ μικροί, ὅλοι, ὅτι δέν εἶναι δυνατόν ὁ Κυπριακὸς λαὸς νά δεχθῆ νά νομιμοποιήσῃ τὸ ἐγκλημα. Ὅχι μόνον διότι τοῦτο εἶναι ἀντίθετον πρὸς κάθε ἐννοίαν ἠθικῆς καί δικαίου, ὄχι μόνον διότι εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἠνω-

μένων Ἐθνῶν, ὄχι μόνον διότι εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὴν διεθνή ἐτυμηγορίαν, ὄχι μόνον διότι θὰ ἀποτελέσῃ ἓνα σοβαρώτατον προηγούμενον διὰ πολλὰς ἴσως ἄλλας περιπτώσεις, ἀλλὰ καὶ διότι μία λύσις ὡς ἐκείνη ποῦ προβάλουν μερικοὶ μὲ βάση τὰ τετελεσμένα γεγονότα, δὲν εἶναι λύσις. Εἶναι ἀπλῶς ἡ ἀπαρχὴ νέας περιπετείας καὶ διὰ τὸν Κυπριακὸν λαὸν ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Κύπρου.

Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ διαδραματίσῃ ρόλον εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς κινητοποιήσεως καὶ τῆς διαφωτίσεως. Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ εἰς μεγάλον βαθμὸν τὴν Κυβερνητικὴν προσπάθειαν.

Πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν περιθώρια τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀξιοποιήσωμεν.

Αὐτὰ εἶναι ποῦ ἤθελα νὰ πῶ ἀπόψε σὲ γενικὲς γραμμές.

Θὰ ἤθελα νὰ κλείσω μὲ πέντε μόνον λόγια.

Ἔχομεν ὑποχρέωσιν ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος ὑπέστη τόσα πολλά, ἀπέναντι τῶν χιλιάδων τῶν θυμάτων τῆς προδοσίας καὶ τῆς εἰσβολῆς, ἀπέναντι τῶν χιλιάδων τῶν ἀγνοουμένων, τῶν ἐγκλωβισμένων, τῶν προσφύγων, τῶν γενεῶν ποῦ ἐπέρασαν καὶ τῶν γενεῶν ποῦ θὰ ἔλθουν, νὰ ἀρνηθῶμεν συνθηκολόγησιν ἢ ὁποῖα θὰ ὑποθηκεύσῃ κατὰ τρόπον ἀπαράδεκτον τὸ μέλλον τοῦ τόπου μας καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου. Δὲν εἶναι λεπτομέρεια τὸ Κυπριακὸν Ζήτημα αὐτὴν τὴν φορὰν, ἐὰν ἦταν ποτέ. Αὐτὴν τὴν φορὰν εὐρισκόμεθα εἰς τὸ σταυροδρόμι τῆς τύχης τοῦ τόπου. Εἴτε ὀδηγοῦμεθα εἰς τὴν σωτηρίαν εἴτε ὀδηγοῦμεθα εἰς τὴν καταστροφὴν. Μόνον μας δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιλέξωμεν τὸν δρόμον τῆς καταστροφῆς. Ὅσον δυσμενὴ καὶ ἐὰν εἶναι τὰ δεδομένα, ὅσον φοβερὰ καὶ ἐὰν εἶναι, ὅσον μαῦρος καὶ ἐὰν εἶναι σήμερον ὁ ὀρίζων λόγῳ τῆς ἀρνήσεως τῆς Τουρκίας νὰ σκεφθῇ λογικὰ καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ κατὰ τρόπον ἐπισικοδομητικὸν τὰ πράγματα — καὶ γνωρίζομεν διατί, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν ψευδαισθήσεις — πιστεύω ὅτι ἐὰν ἀκαλουθηθῇ αὕτῃ ἡ πολιτικὴ μὲ συνέπειαν, πειστικότητά, προγραμματισμὸν εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς τομεῖς, θὰ ἀνατείλῃ καλῶτεραι ἡμέραι δι' αὐτὸν τὸν τόπον.

Αὕτῃ εἶναι ἡ πεποίθησίς μου καὶ αὕτῃ εἶναι ἡ ἐλπίδα μου. Καὶ θέλω νὰ πῶ κάτι τὸ ὁποῖον ἴσως νὰ εἶπα πολλές φορές καὶ θὰ θεωρηθῇ ἐπανάληψις, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι εἶναι κανόνας καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς κανόνες ποῦ δὲν ἔχουν ἐξαιρέσεις. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀπὸ ἓνα πραγματικὸν ἀγῶνα θὰ εἶναι πολὺ καλῶτερον ἀπὸ μίαν συνθηκολόγησιν ἢ ἀπὸ μίαν λύσιν βασισμένην εἰς τὰ γεγονότα ποῦ προεκλήθησαν ἀπὸ τὴν προδοσίαν καὶ τὴν ὤμην βίαν.

Αὐτὰ ἤθελα νὰ πῶ γιὰ ἀπόψε.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανερχεται εἰς τὴν ἔδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχομεν ἀκούσει μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὰς ἀπόψεις τὰς ὁποίας ἐξεθέσατε καὶ μὲ τὰς ὁποίας συμφωνοῦμεν ἀπόλυτα καὶ τὰς ἐπικροτοῦμεν.

Παρατηρήσαμεν ἰδιαίτερος τὴν εἰσήγησίν σας διὰ διάβημα πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τῆς παραβιάσεως τῆς συμφωνίας τοῦ τρίτου γύρου τῶν συνομιλιῶν Βιέννης. Νοσομένου ὅτι τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ὑποβάλλει τὴν σχετικὴν του ἔκθεσιν, ἡ Κοινοβουλευτικὴ μας Ὅμας εἰσηγεῖται ὅπως ἡ Βουλὴ ἐξουσιοδοτήσῃ τὸν Πρόεδρον νὰ προβῇ εἰς τὸ διάβημα αὐτὸ ἀμέσως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Φάντης.

A. ΦΑΝΤΗΣ :

Σχετικά με το όλο θέμα επιφυλασσόμαστε να εκφράσωμεν τις απόψεις μας εις την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής, διότι, σύμφωνα με την ακολουθουμένη μέχρι σήμερα διαδικασίαν για την συζήτηση ενός θέματος, άγόρευε πάντοτε ο εισηγητής του θέματος και ή συνέχιση της συζήτησης ανεβάλλετο για την επομένη συνεδρία της Βουλής. Όμως, σχετικά με την ειδικήν εισήγηση ή οποία έχει υποβληθή, υποστηρίζομεν πλήρως την εισήγηση την οποίαν υπεβάλετε όπως αποσταλή άμέσως σχετικόν τηλεγράφημα προς τον Γενικόν Γραμματέα του Ο.Η.Ε. εν σχέσει με το θέμα των έγκλωβισμένων και την εφαρμογήν της συμφωνίας της Βιέννης πού συνήφθη κατά τον τρίτον γύρον των συνομιλιών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Αντιλαμβάνομαι ότι το θέμα θα μείνη εις την Ημερησίαν Διάταξιν. Ασφαλέστατα οποιοσδήποτε όμιλητής θα ήθελε να όμιλήση άπόψε, θα μπορούσε να το κάμη, αλλά πιστεύω ότι είναι χρήσιμον, έφ' όσον το θέμα θα μείνη εις την Ημερησίαν Διάταξιν, να άκουσθούν άλλες όμιλίες εις την επομένην συνεδρίαν της Βουλής. Το λέω άπλώς διά να μη δημιουργηθή προηγούμενον ότι άποκλείεται οίσοσδήποτε όμιλητής να όμιλήση άκόμα και στην πρώτην συνεδρίαν αν και έφ' όσον θεωρηται ότι έτσι θέλει και είναι έτοιμος.

Συμφωνώ άπόλυτα με το γεγονός ότι πρέπει να άποσταλή τηλεγράφημα στον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Έθνών άπόψε για τους ειδικούς λόγους πού έχουν εκφρασθή και γιατί βρισκόμαστε μέσα στα χρονικά περιθώρια πού πρέπει να σπεύσουμε να στείλωμεν το τηλεγράφημα τώρα, νοούμενον ότι συμφωνούμεν άπόλυτα ότι θα πρέπει να έξουσιοδοτηθή ο Πρόεδρος της Βουλής να άποσταλή εκ μέρους ολοκλήρου του Σώματος το τηλεγράφημα, όπως ο ίδιος το έχει περιγράψει στην όμιλίαν του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ευχαριστώ πολύ. Έάν δέν ύπάρχη ένστασις, όπως αντιλαμβάνομαι δέν ύπάρχει ένστασις, τα τηλεγράφημα θα άποσταλή άπόψε προς τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Έθνών. Δι' αύτου θα έπισύρεται ή προσοχή του εις την συνεχιζομένην παραβίασιν της συμφωνίας του τρίτου γύρου των συνομιλιών της Βιέννης και θα ζητήται ή λήψις μέτρων διά την εφαρμογήν της συμφωνίας.

Έπειδή αριθμός Βουλευτών λόγω διαφόρων έκδηλώσεων διά την Κύπρον δυνατόν να άπουσιάσουν από της προσεχοῦς Πέμπτης — εν πάση περιπτώσει ή επομένη Πέμπτη, 28η Όκτωβρίου, δέν επρόκειτο να ήταν ήμέρα συνεδρίας — προτίθεμαι να όρίσω ως ήμέραν της επομένης συνεδρίας της Βουλής την Τετάρτην, 27ην Όκτωβρίου, και ώραν 3.00 άπογευματινήν, διά να δοθή χρόνος πλήρους συζητήσεως του θέματος το όποιον παραμένει εις την Ημερησίαν Διάταξιν διά την επομένην συνεδρίαν.

Η Ημερησία Διάταξις διά την επομένην συνεδρίαν του Σώματος θα είναι ή εξής :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Έρωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Έργασία :

- (1) Οί περί Έκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν (Έπιθεώρησης καί Άξιολόγησης) Κανονισμοί τοῦ 1976.
- (2) Οί περί Κυπριακῶν Προτύπων καί Έλέγχου Ποιότητος ("Άδειαι διὰ Πρότυπα Σήματα) Κανονισμοί τοῦ 1976.
- (3) Ὁ περί Δημοσιεύσεως Αἰσχρῶν Θεμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1973.
- (4) Ὁ περί Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Άρ. 4) τοῦ 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καί Έγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Τὸ Κυπριακὸν καί ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς».

(Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Άξιότιμοι Πρόεδρε, ἐν σχέσει μὲ αὐτὸ ποὺ ἀνεφέρατε, ὅτι μερικοὶ Βουλευταὶ θὰ ἀπουσιάζουν, φέρω εἰς γνώσιν σας ὅτι οἱ Βουλευταὶ θὰ φύγουν τὴν 27ην Ὀκτωβρίου, ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν ποὺ ὀρίζετε συνεδρίαν καὶ ποὺ θὰ συνεχισθῆ ἡ συζήτησις τοῦ κατὰ μερικοὺς Βουλευτὰς πολὺ ἀξιολόγου θέματος εἰς τὸ ὅποιον θὰ ἤθελαν νὰ λάβουν μέρος. Ἡ παράκλησις μας εἶναι ὅπως, εἰ δυνατόν, κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμερομηνίαν, 27ην Ὀκτωβρίου, μὴ περατωθῆ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος διὰ νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς, ποὺ θὰ ἀπουσιάσωμεν, τοῦλάχιστον, τὴν εὐχέρειαν καὶ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκθέσωμεν, ὡς ἔχουμεν χρέος, τὰς ἀπόψεις μας ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου αὐτοῦ θέματος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άντελήφθηκα ὅτι τὴν Πέμπτην θὰ εἶναι ἡ ἀναχώρησις ὅσων θὰ ἀναχωρήσουν. Ὁχι;

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Άναχωρεῖ ἡ ἀποστολή, πλὴν τοῦ κ. Λυσσαρίδη, πιθανώτατα τὴν 27ην Ὀκτωβρίου.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης θὰ ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπομένην, ἀλλὰ νομίζω καὶ πάλιν ὅτι δὲν θὰ ἔχη εὐχέρειαν νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἀπόψεις του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἔνστασις ἐάν ὁ κ. Παρασκευαΐδης θέλῃ νὸ παραμείνῃ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, ἤθελα νὰ θίξω τὸ θέμα τῆς παραλαβῆς τῶν σταφυλῶν καὶ πάλιν καὶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ τὸ θίξω, νοουμένου ὅτι ἔχομεν νέαν δημοκρατικὴν Βουλὴν καὶ ἔχομεν αὐτὴν τὴν ἀνεσιν νὰ μεταφέρωμεν τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ. Θέλω νὰ ἐκφράσω πρῶτον τὴν εὐαρέσκειάν μου διότι ἀπὸ τὰς ἐντόνους προσπάθειάς ποῦ ἐγίναν τόσον ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὅσον καὶ ἀπὸ διαφόρους ἄλλους παράγοντας τὸ πρόβλημα τῆς ἀπορροφήσεως τῶν μαύρων σταφυλῶν ἔχει κατὰ κάποιον τρόπον διευθετηθῆ. Παραμένει ὅμως ὀξύτατον τὸ πρόβλημα τῆς ἀπορροφήσεως τῶν σταφυλῶν τύπου «Ξινιστέρι», τὸ λεγόμενον ἄσπρο. Ἀπὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας ὑπάρχει ἓνας ἀριθμὸς περίπου 3,5 ἑκατ. ὀκάδων, τὸ ὁποῖον κινδυνεύει ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν νὰ καταστραφῇ καὶ νοουμένου ὅτι αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἶχαμεν ἀρκετὰς βροχὰς εἰς ὠρισμένας περιοχὰς τῆς ἐπαρχίας μας, ἔχει ἀρκετὰ φθαρῆ αὐτὴ ἡ ποιότης τῶν σταφυλῶν. Ὑποβάλλω τὴν εἰσήγησιν καὶ τὴν παράκλησιν ὅπως τὸ Προεδρεῖον ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας οὕτως ὥστε, ὄχι νὰ πιεσθῆ, ἀλλὰ νὰ παρακληθῆ ὁ Διοικητὴς τῆς Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως νὰ πιέσῃ τὰ ἐργοστάσια ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ παραλάβουν ἀμέσως καί, εἰ δυνατόν, ἐντὸς δύο ἡμερῶν, ὠρισμένην ποσότητα, τοῦλάχιστον ἑνὸς ἑκατομμυρίου ὀκάδων σταφυλῶν ἄσπρου, νὰ πράξουν τοῦτο διότι ὑπάρχουν ὠρισμέναί πρῶϊμοι περιοχαὶ ποῦ κινδυνεύουν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ὅπως εἶπα, νὰ καταστραφῶν καὶ εἰς εὐθετώτερον χρόνον, τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα, νὰ παραληφθῆ καὶ ἄλλη ποσότης. Αὐτὴ εἶναι ἡ παράκλησίς μου καὶ εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, ἡ παραλαβὴ τῶν σταφυλῶν εἶναι πρόβλημα πολὺ σοβαρὸν διὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Πάφου. Ὑποστηρίζω τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου μέλους κ. Παπαδημητρίου καὶ νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα οὕτως ὥστε νὰ παραληφθῆ ὅλη ἡ ποσότης τῶν σταφυλῶν τῶν παραγωγῶν τῆς Πάφου ἢ ὁποῖα κινδυνεύει νὰ καταστραφῆ λόγω τῶν ἀνωμάτων καιρικῶν συνθηκῶν. Ἐὰν παρέλθῃ καὶ ἡ προσεχὴς ἐβδομάς καὶ δὲν ἀρχίσῃ ἡ παραλαβὴ τοῦλάχιστον τῶν λευκῶν σταφυλῶν, αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας θὰ ὑποστῶν οἱ ἀμπελοουργοὶ τῆς Πάφου θὰ εἶναι τεράστιαι καὶ αἱ οἰκονομικαὶ ἐπιπτώσεις εἰς μίαν μεγάλην τάξιν τῶν ἀμπελοουργῶν οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὴν σπονδυλικὴν στήλην τῆς οἰκονομίας τῆς Πάφου πολὺ μεγάλαι. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ μὲ τὸ ὅλον θέμα ἀλλὰ ἔχω νὰ διευκρινήσω τὸ ἐξῆς : Δὲν εἶναι ὁ Διοικητὴς Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως ποῦ θὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἐπιτροπὴν του εἰς τὰ ἐργοστάσια ἀλλὰ ὁ ἄμεσος ὑπεύθυνος, ἐξουσιοδοτημένος ἀπὸ τὸν Νόμον, Διευθυντὴς τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελοουργικῶν Προϊόντων. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίαν ἐκάλεσε τὸν Διευθυντὴν τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελοουργικῶν Προϊόντων καὶ τοῦ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν εἰς τὸ γεγονός ὅτι αἱ ζημίαι ποῦ θὰ ὑποστῆ ὁ ἀμπελοουργικὸς κόσμος λόγω τῆς καθυστερήσεως εἰς τὴν παραλαβὴν θὰ εἶναι τεράστιαι καὶ τὸν ἐκάλεσε νὰ διανέμῃ τὰς ποσότητας ποῦ ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του εἰς τὰ διάφορα ἐργοστάσια.

Μετέφερον ὅμως ὁ Διευθυντὴς Ἀμπελοουργικῶν Προϊόντων δήλωσιν τοῦ Διοικητοῦ Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Διοικητὴς εἰς τὸ ἐργοστάσιον ποῦ μπορεῖ νὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἐπιτροπὴν του, θὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἐπιτροπὴν του διὰ μεγάλην ποσότητα λευκῶν σταφυλῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδή, ή εισήγησις είναι τώρα με την διευκρίνησιν ή όποία έγινε, να διαβιβάσω τας απόψεις αυτάς προς την Κυβέρνησιν.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλομεν να διαβιθασθοῦν προς τόν Μακαριώτατον αι απόψεις αύται διά να επέμβη προσωπικῶς εις τό Ζήτημα αυτό.

Αυτό είναι σοβαρόν Ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν υπάρχει άλλο θέμα και κηρύσσω την λήξιν της παρούσης συνεδρίας.

(Ώρα λήξεως 6.55 μ.μ.)

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Διεξαγωγή συζητήσεως (Χρ. Χριστοφίδης, Α. Φάντης, Γ. Ποταμίτης, Β. Λυσαριδης, Στ. Αμπίζας, Τ. Παπαδόπουλος) επί του Νομοσχεδίου του τιτλοφορουμένου «Ο περί Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμου του 1976» και απόφασις περί επιστροφής του εις την Έκτελεστικήν Έξουσίαν προς επανεξέτασιν.
- (2) Έκθεσις επί των περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Διατάγματα Διατηρήσεως) Κανονισμών του 1976, ή επί αυτών διεξαχθείσα συζήτησις (Τ. Παπαδόπουλος, Στ. Αμπίζας, Χρ. Χριστοφίδης, Φ. Παρασκευαϊδης, Α. Φάντης, Β. Λυσαριδης, Α. Μιχαηλίδης, Ν. Μαυρονικόλας, Πρόεδρος, Φ. Παρασκευαϊδης) και έγκρισις αυτών.
- (3) Έκθεσις επί των περί Κυπριακού Όργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Ταμείον Προνοίας) (Τροποποιητικῶν) Κανονισμών του 1976 και έγκρισις αυτών.
- (4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (5) Αγορεύσις του άξιότιμου Προέδρου της Βουλής επί του έγγραφέντος τῆ εισηγήσει αυτού θέματος «Τό Κυπριακόν και ό ρόλος της Βουλῆς».
- (5) Έκκλησις Βουλευτῶν προς τόν Πρόεδρον του Σώματος όπως διαβιβάση προς τόν Πρόεδρον της Δημοκρατίας παράκλησιν περί προσωπικής επεμβάσεώς του εις τό θέμα της παραλαβῆς σταφυλῶν.

Οι ακόλουθοι Βουλευται υπέγραψαν τόν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' αλφαβητικήν σειράν) :

Αμπίζας Σταῦρος
 Βάκης Χρίστος
 Βασιλειάδης Νίκος
 Γαλανός Αλέξης
 Γιάγκου Ανδρέας
 Δημοσθένους Ηρακλῆς
 Ζιαρτίδης Ανδρέας
 Θεοδώρου Δῶρος
 Ίεροδιακόνου Λεόντιος
 Καραμιχάλης Λοίζος
 Κουρτελλάρης Χρίστος
 Λυσαριδης Βάσος
 Μαυρονικόλας Νίκος
 Μιχαηλίδης Αλέκος
 Μιχαηλίδης Θαλῆς

Μιχαηλίδης Χαμπῆς
 Νέμιτσας Τάκης
 Παναγίδης Κίμων
 Παπαδημητρίου Κυριάκος
 Παπαδόπουλος Τάσσοσ
 Παρασκευαϊδης Φειδίας
 Παύλου Πατρίκιος
 Πελεκάνος Χρίστος
 Ποσκώτης Σταῦρος
 Ποταμίτης Γιάγκος
 Τουλούρας Ζαχαρίας
 Τουμαζῆς Ανδρέας
 Φάντης Ανδρέας
 Χατζηδημητρίου Τάκης
 Χριστοφίδης Χριστόφορος.

Τιμή 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 3.30 μ.μ.)

(Ἄρ. 6)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἑκτης συνεδρίας τῆς Α' Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιοτίμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀπαρτίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Α' τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι Ἑρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Ἐὰν ὑπάρχουν Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις, παρακαλοῦνται οἱ κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσίν των.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἑρωτήσεις ἢ Ἀπαντήσεις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β' — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἶναι «Οἱ περὶ Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν (Ἐπιθεώρησις καὶ Ἀξιολόγησις) Κανονισμοὶ τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ (ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΙΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Σταῦρος Ποσκώτης, Πρόεδρος

Λοῖζος Καραμιχάλης

Θαλῆς Μιχαηλίδης

Νίκος Μαυρονικόλας

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Ὀκτωβρίου, 1976, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ὄργανώσεων ἐκπρόσωποι αὐτῶν.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 76 τοῦ περὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας Νόμου τοῦ 1969 (Ἄρ. 10 τοῦ 1969), ρυθμίζονται τὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως καὶ ἀξιολογήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν.

Ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τὸ συνταχθέν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν σχέδιον ἐπιθεωρήσεως καὶ ἀξιολογήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα μακρᾶς ἐργασίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ὄργανώσεων καὶ ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὑποβληθέν αἴτημα τῶν ἐκπαιδευτικῶν δι' εἰσαγωγὴν συστήματος ἀξιολογήσεως τῆς ἐργασίας των καὶ τῆς συμβολῆς των ἐν γένει εἰς τὴν παιδείαν τοῦ τόπου.

Τὰ βασικὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σχέδιον συνίστανται—

- (α) Εἰς τὴν βασικὴν πρόνοιαν ὅτι ἡ ἀξιολόγησις τῆς προσφορᾶς καὶ ἀποδοτικότητος τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ δὲν θὰ ἀποτελῇ ἔργον ἑνὸς ἀτόμου μόνον ἀλλὰ ἐν συλλογικὸν ἀποτέλεσμα μίας ἀπὸ κοινοῦ διεξαγομένης ἐργασίας ομάδος ἐπιθεωρητῶν καὶ ἄλλων ἀρμοδίων προσώπων.
- (β) Εἰς τὴν θεμελίωσιν τῆς ἀξιολογήσεως ἐπὶ τῇ βάσει συγκεκριμένων στοιχείων καὶ κατευθυντηρίων γραμμῶν καὶ
- (γ) εἰς τὴν υἱοθέτησιν ἀρτίου μηχανισμοῦ ἐπιθεωρήσεως διασφαλίζοντος τὴν ἀξιολόγησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν μὲ τὴν ἀνθρωπίνως δυνατὴν ἀντικειμενικότητα.

Ἐπιμετρώτερον αἱ κυριώτεραι διατάξεις τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν διαλαμβάνουν τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Εἰσάγεται ὁ θεσμὸς τῆς καθοδηγήσεως καὶ παροχῆς ἐκπαιδευτικῆς βοηθείας εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ διὰ τῆς καθιερώσεως, θεσμικῶς, τῆς ἀπαιτουμένης ἐπικοινωνίας, συνεργασίας καὶ ἐπαφῆς μεταξὺ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, φορέως τῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ. Ἐν προκειμένῳ ἡ ἐπιθεώρησις παύει νὰ ἀποτελῇ αὐτοσκοπὸν ἀλλὰ συνιστᾷ μέρος τῆς ὅλης προσπάθειας διὰ τὴν καθοδήγησιν, παροχὴν συμβουλῶν καὶ ἐμπύχωσιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ εἰς τὴν ἐργασίαν του.
- (β) Παρέχεται ἡ εὐχέρεια εἰς τὸν Διευθυντὴν ἐκάστου σχολείου νὰ ἔχη λόγον εἰς τὴν ὅλην διαδικασίαν ἀξιολογήσεως τῶν ὑπηρετούντων ὑπ' αὐτὸν ἐκπαιδευτικῶν διὰ τῆς συντάξεως πρὸς τοῦτο ἐκθέσεων δι' ἕκαστον ἐκπαιδευτικὸν λειτουργὸν καθὼς ἐπίσης συνοπτικῶν ἐκθέσεων περὶ τῆς λειτουργίας καὶ τῶν δραστηριοτήτων τοῦ σχολείου του καὶ τῶν ἐπιτευγμάτων αὐτοῦ εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς καὶ τεθέντας στόχους.
- (γ) Εἰσάγεται ἡ καινοτομία τῆς συντάξεως ἐκθέσεων μὲ κύριον στόχον καὶ χαρακτηριστικὸν οὐχὶ τὴν βαθμολογικὴν ἀξιολόγησιν ἑνὸς ἐκπαιδευτικοῦ ἀλλὰ τὴν κατὰ ἠτιολογημένον τρόπον ἐκθεσιν τῶν θετικῶν καὶ ἀρνητικῶν στοιχείων ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προσφορᾶς του καὶ τὴν παροχὴν εἰς τοῦτον τῆς εὐκαιρίας νὰ σχολιάζη τὰς ἐκάστοτε γινομένας παρατηρήσεις καὶ νὰ ἐκθέτῃ τὴν ἰδικὴν του ἄποψιν.

- (δ) Παρέχεται ή εύχέρεια εις τόν εκπαιδευτικόν δι' αίτησεώς του νά ζητήση τήν διαγραφήν ή τροποποίησιν του μέρους τής έκθέσεως τὸ ὁποῖον κοινοποιεῖται εις αὐτόν ή τήν ἀναθεώρησιν τής εις αὐτόν κοινοποιηθείσης βαθμολογίας.

Ἐκθέτοντες τὰς ἀπόψεις των οἱ ἐκπρόσωποι τῶν διαφόρων Ἐκπαιδευτικῶν Ὁργανώσεων συνεφώνησαν πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν τονίσαντες ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὶ ἀποτελοῦν πράγματι σοβαρὰν μεταρρύθμισιν καὶ καινοτομίαν εις τὸ νῦν ὑφιστάμενον σύστημα βαθμολογήσεως τῶν εκπαιδευτικῶν. Περαιτέρω οὗτοι ἐξέφρασαν ἀριθμὸν ἐπὶ μέρους ἀπόψεων, εἰδικώτερον εις ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς συνταχθησομένους τύπους περὶ ὧν γίνεται πρόνοια εις τοὺς ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμοὺς καὶ ἐζήτησαν νά παρασχεθῇ εις αὐτοὺς ή εύκαιρία νά ἐκφράζωσι τὰς ἐν προκειμένῳ ἀπόψεις των. Ἐπὶ τοῦ ἐγερθέντος θέματος ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας παρέσχε τήν διαβεβαίωσιν ὅτι πρόθεσις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἦτο καὶ εἶναι ὅπως τόσον κατὰ τὸ ἐκάστοτε στάδιον τής ἐγκρίσεως τῶν ἐν λόγω τύπων ὅσον καὶ κατὰ τήν μετέπειτα τροποποίησιν τούτων ἀνταλλάσσει ἀπόψεις καὶ συζητᾷ τὸ ὅλον θέμα μετὰ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ὁργανώσεων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τὰς προνοίας τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εις τήν Βουλὴν τήν ἐγκρισιν τούτων ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τής Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τής Ἐπιτροπῆς κ. Τ. Χατζηδημητρίου χωρὶς νά διαφωνῇ πρὸς τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου σχεδίου ἐπιθεωρήσεως καὶ ἀξιολογήσεως τῶν εκπαιδευτικῶν διατηρεῖ, ἐν τούτοις, ἐπιφυλάξεις ἐπὶ ἀριθμοῦ εἰδικῶν θεμάτων τῶν ὁποίων, ὡς τὸ ἀξιότιμον Μέλος παρετήρησεν, ή θεραπεία δέν εἶναι εις τὸ παρὸν στάδιον ἐφικτὴ ἔνεκεν τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐκδίδονται οἱ ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμοί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριοι συνάδελφοι, θὰ πρέπει πρῶτα νά κάμω μίαν ἀναφορὰν εις τήν Ἐκθεσιν τής Ἐπιτροπῆς πού ἀναφέρει ὅτι στίς ἐπιφυλάξεις μου ἀναγνωρίζεται ὅτι θεραπεία διὰ τῶν Κανονισμῶν δέν μπορεῖ νά υπάρξει. Καὶ εἶναι γεγονός ὅτι σὲ ἓνα τοῦλάχιστον ἄρθρον πού ή πρόνοια τοῦ βασικοῦ Νόμου εἶναι ἄλλη φαίνεται ὅτι τοῦτο θὰ εἶναι δύσκολον. Ἀλλὰ ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα θὰ ἀναφέρω ἐν συνεχείᾳ καὶ εις τὰ ὁποῖα νομίζω ὅτι μπορεῖ νά ἐπέλθῃ βελτίωσις.

Ἐπίσης ἔχω νά κάνω μίαν παρατήρησιν ὅσον ἀφορᾷ τήν ἐργασίαν τής Ἐπιτροπῆς. Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὑπεσχέθη νά μᾶς ἐφοδιάσῃ με ἀριθμὸν ἐγγράφων καὶ ἐντύπων πρὸ τής σημερινῆς συνεδρίας, πράγμα τὸ ὁποῖον δέν συνέβη, καὶ ἔτσι μᾶς στερεῖ ἀπὸ σημαντικὴν πληροφόρησιν πού εἶναι δυνατόν νά βοηθήσῃ τὸ Σῶμα νά σχηματίσῃ σαφέστερην ἀποψιν.

Οἱ περὶ Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1976 ἀφοροῦν τήν ἐπιθεώρησιν καὶ ἀξιολόγησιν τῶν εκπαιδευτικῶν τής στοιχειώδους καὶ τής μέσης παιδείας. Θὰ πρέπει ή κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε προηγουμένως σχετικὰ με τήν ἀξιολόγησιν τῶν εκπαιδευτικῶν νά μὴν ἦταν καθόλου εὐχάριστη γιὰ νά υπάρξῃ ἀνάγκη τροποποιήσεως τῶν Νόμων τῶν Κανονισμῶν. Ὅλοι πιά παραδέχονται ὅτι ή ἐπιθεώρησις τῶν εκπαιδευτικῶν μας στὰ σχολεῖα ἀποτελοῦσε ἓνα εἶδος ἀστυνόμευσης πού προκαλοῦσε τὸν φόβον

καί τόν τρόπον ἐκείνων πού θά ὑφίσταντο τήν ἐπιθεώρησην καί τήν ἀξιολόγησιν καί εἶναι ὄχι μόνον εὐνόητον συμπέρασμα, ἀλλά καί φανερόν ὅτι ἓνα καθεστώς καταπίεσης καί ἀστυνόμευσης τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἐπηρεάζει τόν οὐσιαστικό τους ρόλο μέσα στά σχολεῖα καί στήν κοινωνία. Ἡ δημιουργία χασμάτων μέσα στό ἐκπαιδευτικό κύκλωμα καί ἡ ὁποιασδήποτε μορφῆς καταπίεση τῶν ἐκπαιδευτικῶν δημιουργεῖ φοβισμένους καί ἐξαρτωμένους ἀνθρώπους πού τοὺς στερεῖ τήν δυνατότητα τῆς ὑπεύθυνης καί ὠλοκληρωμένης παρουσίας ἐναντι τῶν πολυπλεύρων προβλημάτων πού ἡ ἀποστολή τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ὀρίζει.

Ὅταν ὁ ἐκπαιδευτικός αἰσθάνεται ἐξαρτώμενος μέ τό βάρος τῆς καταπίεσης τοῦ ἀνωτέρου του, θά ἐνεργήσῃ καί ὁ ἴδιος μέ τρόπον αὐταρχικόν καί θά κρίνῃ καί αὐτός μέ τρόπον αὐθαίρετον. Τό παράδειγμα καί ἡ διαδικασία αὐτή θά ἔχῃ ἄμεση ἐπίδραση στόν εὐπλαστον μαθητικόν κόσμον πού θά τοὺς στρέψῃ καί αὐτούς πρὸς τήν ὑποταγή, τόν δογματισμό, τήν αὐθαιρεσία, χωρίς τὰ προσόντα τοῦ ἐλεύθερου ἀνθρώπου πού στέκει μέ αὐτογνωσία καί ὑπευθυνότητα ἐναντι τοῦ κόσμου πού τόν περιβάλλει.

Πέραν τῆς θεωρητικῆς τοποθέτησης ὑπάρχει καί ἡ καθαρὰ πρακτική, γιατί εἰς τό παρελθόν μέ κριτήρια ἄλλα, μὴ ἐκπαιδευτικά, μὴ παιδαγωγικά, ἐκρίνετο καί προωθεῖτο ὠρισμένη ὁμάδα ἐκπαιδευτικῶν ἐνῶ ἀδικεῖτο ἡ μεγάλη πλειοψηφία.

Φαίνεται λοιπόν ὅτι αὐτή ἡ κατάσταση, πού χαρακτηρίστηκε ἀπό πολλοὺς παράγοντες τῆς παιδείας μας σάν ἀρρώστεια στήν ἐκπαίδευση, ὤθησε τίς ὀργανώσεις καί τό Ὑπουργεῖον νά ἀναθεωρήσουν τόν τρόπον ἐπιθεώρησης καί ἀξιολόγησης. Τοῦτο μᾶς ἀναφέρθηκε στήν Ἐπιτροπὴν Παιδείας μᾶς ἐλέγχθη ὅτι οἱ νέοι Κανονισμοὶ ἀποσκοποῦν στήν προστασία τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ, στήν ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς διαδικασίας, στήν μὴ ψυχολογικὴν ἐπιβάρυνση καί στήν πληροφόρηση τῶν ἐκπαιδευτικῶν πάνω σέ θέματα ἐκθέσεως πού τοὺς ἀφοροῦσε. Ἄλλωστε ἐξετέθησαν προηγουμένως εἰς τὴν ἐκθεσὴ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τό ἐρώτημα ὅμως εἶναι, ἐπιτυγχάνει τοὺς σκοποὺς του ὁ νέος Κανονισμός; Ἐκδημοκρατικοποιεῖ δηλαδή τὴν ἐπιθεώρηση καί τὴν ἀξιολόγησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν; Μὲ ἄλλα λόγια αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἢ λειτουργία τῶν σχολείων μας ἐκδημοκρατικοποιεῖται; Γιατί οἱ Κανονισμοὶ πού βρῖσκονται μπροστά μας στήν Βουλὴν σήμερα ἐπηρεάζουν κατὰ τρόπον ἄμεσον τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ σχολείου καί τὴν ψυχοσύνθεσιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ. Στούς νέους Κανονισμοὺς ὀρίζονται σάν σκοποὶ τῆς ἐπιθεώρησης ἀρχές πολὺ εὐρύτερες τῆς ἀστυνόμευσης καί τῆς ἀξιολόγησης καί συμφωνοῦμε μ' αὐτές.

Παραμένει ὅμως τὸ ἐρώτημα: Εἶναι τοῦτο πραγματοποιήσιμο μέσα στά σημερινὰ δεδομένα τῆς ὀργάνωσης τῆς ἐκπαίδευσής μας;

Πῶς εἶναι δυνατόν νά ὑπάρξῃ σωστὴ καθοδήγησις καί παροχὴ ἐκπαιδευτικῆς βοήθειας ὅταν ἀναλογῆ ἓνας ἐπιθεωρητὴς πρὸς 150 ἐκπαιδευτικοὺς καί ὅταν αὐτός ὁ ἐπιθεωρητὴς εἶναι ἐπιφορτισμένος ὄχι μόνον μέ τὴν ἐπιθεώρηση, ἀλλὰ καί μέ ἓνα σωρὸ ἄλλα καθήκοντα συμμετοχῆς σέ ἐνδομηματικὲς Ἐπιτροπές, σέ ἄλλα Συμβούλια μέ διοικητικά καί πειθαρχικά καθήκοντα, ὁπότε τελικὰ λόνω προβλημάτων διοργάνωσης τῆς ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας, παραμένει σάν τελικὸ καθῆκο μόνον ἡ ἀξιολόγησις σύμφωνα μέ τὸν παραδοσιακὸν τρόπο τῆς ἀγχώδους δηλαδή ἐπιθεώρησης τῶν ἐκπαιδευτικῶν νὰ νά τύχουν τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου βαθμοῦ μέ συνέπειαν τὸν τρόπον καί τὴν ἀγωνία τῶν ἐκπαιδευτικῶν;

Ἡ πρόοδος λοιπόν τῶν Κανονισμῶν εἶναι μόνον θεωρητικὴ. Ἐκεῖνο ὅμως πού παρέχεται τοῦλάχιστο τώρα εἶναι ἡ ἐπίγνωση ὅτι ἄλλος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιθεώρησης, ἢ καθοδήγησις.

Διατηρούνται επίσης και άλλα στοιχεία της αστυνόμευσης με τὸ Ξαφνικό της επίσκεψης, τὸν αἰφνιδιασμό τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ πού ἐκτός ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν, ὅλοι οἱ ἄλλοι μένουν ἀνημέρωτοι γιὰ τὴν ἡμέρα τῆς επίσκεψης καὶ τῆς ἐπιθεώρησης τους ἀπὸ τὸν ἐπιθεωρητὴ.

Ἐπὶ τὸν ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ πού ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ αἰφνιδιασμός ὠφελεῖ. Δὲν νομίζομεν ὅμως νὰ ὑπάρχη κανένας πού νὰ μὴν συμφωνῇ ὅτι προκαλεῖ ἔνταση καὶ ἐκνευρισμό πού μειώνει τὴν ἀπόδοση τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ τῶν μαθητῶν. Διατυπώνεται τὸ ἐπιχείρημα ὅτι μὲ τὸν αἰφνιδιασμό πετυγχάνομεν καλύτερα ἀποτελέσματα γιὰ τὴν ἀπειλὴ τοῦ αἰφνιδιασμοῦ ὁ ἐκπαιδευτικός μας εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ προετοιμάζεται καθημερινά. Ὁ αἰφνιδιασμός ὅμως δὲν παύει νὰ λειτουργῇ ὡς ἓνας ἐκβιασμός, πειθαναγκασμός ἢ ἀκόμα καὶ τιμωρία, γι' αὐτὸ καὶ ἔχει ἐγκαταλειφθῆ ἀπὸ ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς σχολικῆς ζωῆς. Οἱ ἐξετάσεις γίνονται ὕστερα ἀπὸ προπαρασκευῆ. Ἔχει περίπου ἀπαγορευθῆ ἡ αἰφνιδιαστικὴ ἐνέργεια τῶν διαγωνισμάτων γιὰ τὴν θεωρεῖται τιμωρητικὴ. Ἐξ ἄλλου γιὰ τὴν νὰ μὴ δώσωμεν στὸν ἐκπαιδευτικὸ τὴν εὐκαιρία νὰ μᾶς δώσῃ τὸν καλύτερό του ἑαυτὸ καί, ὅταν τοῦτο γίνῃ, δὲν θὰ εἶναι ἀποδοτικώτερον ; Ἐντὶ τοῦ πειθαναγκασμοῦ πού δημιουργεῖ ὁ αἰφνιδιασμός θὰ ἔχωμε ἓνα ἀνώτερο ἐπίπεδο ἀπὸ ἐσωτερικὴν αὐτοδέσμευση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ, προϋπόθεση γιὰ ἓνα ὑπεύθυνο ἔργο.

Ἐπὶ τὸν ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμα καὶ πρόνοιες πού βασίζονται πάνω στὸν βασικὸ νόμο πού φανερώνουν ἀναχρονιστικὴν ἀντίληψη. Τοῦτο δημιουργεῖ τὴν ἀνάγκη τῆς τροποποιήσεως τῶν βασικῶν Νόμων μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης. Χαρακτηριστικὸς εἶναι ὁ Νόμος πού ὀρίζει νὰ εἶναι μυστικὴς οἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπιθεωρητῶν καὶ νὰ γίνεται γνωστὴ μόνον ἡ βαθμολογία. Τοῦτο ἀποτελεῖ στὴν πραγματικότητά φακέλλωμα τῶν ἐκπαιδευτικῶν πού δὲν θὰ πρέπει νὰ τοὺς ἱκανοποιῇ καθόλου. Οἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπιθεωρητῶν θὰ πρέπει γιὰ σκοποὺς βελτίωσης τῆς παιδείας καὶ τοῦ κλίματος στὰ σχολεῖα νὰ κοινοποιεῖνται πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικούς. Δὲν ἀποτελεῖ ἐκδημοκρατικοποίηση τοῦ θεσμοῦ ἡ κοινοποίηση στὸν ἐκπαιδευτικὸ μόνον τῶν ἐπικρίσεων ἢ τῶν κατηγοριῶν γιὰ τὸ τοῦτο ἰσοδυναμεῖ μὲ διατύπωση κατηγορίας. Ἡ δὲ διατύπωση κατηγορίας, ὅταν παραμένῃ κρυφὴ, εἶναι ἄνευ σημασίας, εἶναι ὡς νὰ μὴν ὑπάρχη. Δηλαδή, ἐὰν παρέχεται ἡ εὐχέρεια σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρον τῆς γνωστοποίησης μιᾶς κατηγορίας, εἶναι ἀκριβῶς γιὰ νὰ λειτουργήσῃ κατηγορία καὶ ὄχι γιὰ νὰ γνωρίσῃ ὁ ἐκπαιδευτικὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθεσεως πού τὸν ἀφορᾷ. Καὶ οὔτε ἀποτελεῖ κοινοποίηση τῆς ἐκθεσεως ἢ διατύπωση ἐγγράφων παρατηρήσεων ἀπὸ τὸν ἐπιθεωρητὴ πού γίνονται μάλιστα ὡσὰκις τοῦτο ἤθελε κριθῆ σκόπιμο ἢ ὅταν τὸ ζητᾷ ὁ ἐκπαιδευτικὸς, νοουμένου ὅτι δὲν γίνεται κατάχρηση.

Ἐνα ἄλλο σημεῖο θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς πρόοδος ἐὰν δὲν περιβαλλόταν μὲ τόσα ἄλλα περιοριστικὰ στοιχεία, καὶ αὐτὸ ἀφορᾷ τὸν ρόλο τοῦ Διευθυντῆ στὴν ἀξιολόγηση τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελικὰ ὅμως γίνεται ἰσχνός ὁ ρόλος τοῦ Διευθυντῆ μέσα στὰ «εἰ δυνατόν» ἢ «καθ' ὃ μέτρον εἶναι τοῦτο ἀναγκαῖον» καὶ «πρακτικῶς δυνατόν» πού ὀρίζουν οἱ Κανονισμοὶ ὡς προϋποθέσεις συνεργασίας ἐπιθεωρητῆ καὶ Διευθυντῆ. Οἱ δὲ ἐκθέσεις πού δίνει ὁ Διευθυντὴς γιὰ τοὺς ἐκπαιδευτικούς εἶναι καὶ πάλιν μιὰ ἐπανάληψη τῆς ἀρνητικῆς ἀντιμετώπισης τῶν πραγμάτων καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ καταγγελίαν παρὰ ἐκτίμησιν τῆς γενικῆς συνεισφορᾶς.

Ὁ ἐπιθεωρητὴς περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ἐὰν κάποιος ἐκπαιδευτικὸς διεκρίθη μεγάλως ἢ ὑστέρησε σοβαρῶς. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι δύσκολον νὰ διατυπωθῇ ὅτι κάποιος διεκρίθη μεγάλως, εἶναι εὐκολώτερον νὰ παρέχεται ἡ εὐχέρεια στὸν Διευθυντὴ νὰ καταγγέλλῃ ὅτι ὁ ἓνας ἢ ὁ ἄλλος ἐκπαιδευτικὸς ὑστέρησε σοβαρῶς. Ἄλλωστε ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι αὐτὴ ἡ ἀναφορὰ, σύμφωνα καὶ μὲ τὴν ὁμολογία ὑπευθύνου τοῦ Ἐπιθεωρη-

γείου Παιδείας, τοῦτο ἀκριβῶς ἐρμηνεύει γιατί μᾶς ἐλέχθη ὅτι εἶναι γιὰ νὰ θεραπεύσῃ τὲς ἀνεπίσημες καταγγελίες Διευθυντῶν τῶν σχολείων γιὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἐκπαιδευτικοῦ.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἀναφορῶν ἀκόμα καὶ μερικές ἄλλες ἀόριστες ἀναφορές στοὺς Κανονισμοὺς ποὺ ἡ διευκρίνησή τους ἀπὸ ἐνδοσηχρασιακὰ ἐγγράφα δὲν διασφαλίζει τὴν ἀντικειμενικὴ θεώρηση τοῦ ἔργου τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ. Πῶς, γιὰ παράδειγμα, θὰ κριθῆ ἡ γενικὴ συμπεριφορὰ καὶ ἡ ὁράση ἐνὸς ἐκπαιδευτικοῦ ; Μὲ ποιὰν ἐρμηνείαν ἢ βαρύτητα καὶ ποιὰ ἐρμηνεία ἢ βαρύτητα μπορεῖ νὰ δοθῆ στὴν ἐνουμασίαν ἢ τίς χριστιανικὲς ἀρετὲς ποὺ περιλαμβάνονται στὸν κατάλογον τῶν στοιχείων ποὺ καθορίζουν τὴν γενικὴν συμπεριφορὰν ; Περιλαμβάνονται καὶ ἀναφορές γιὰ δημοκρατικὴ προσήλωση. Πῶς ὅμως εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῆ μὲ μιὰν μεγαλύτερη σαφήνειαν ἢ γενικὴ συμπεριφορὰ ὥστε νὰ μὴν ἐπιτρεπῆ τὴν αὐθαίρετὴ ἐρμηνείαν ἐσωτερικῶν ἐγκυκλιῶν γιατί καὶ ὁ καθένας θὰ μπορεῖ μὲ διαφορετικὸν τρόπον νὰ ἐρμηνεύῃ τὰ δεδομένα ἢ πολὺ εὐκόλα εἶναι δυνατόν νὰ ἀλλάξῃ ὁ κατάλογος τῶν προσόντων ποὺ ἀμείβουν μιὰν καλὴν συμπεριφορὰν ;

Γιὰ τὴν σύνταξη τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε μιὰ χρησιμὴ καὶ ἐνθαρρυντικὴ συνεργασία μεταξὺ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανώσεων. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ θεωροῦμε ἐπίσης ἀναγκαῖο εἶναι ἡ δημιουργικὴ παρεμβολὴ τοῦ νομοθέτη ποὺ ξεπερνᾷ τὰ συμβατικά πλαίσια καὶ δημιουργεῖ νέα δεδομένα. Καὶ στὴν προκειμένη περίπτωσιν τὰ δεδομένα ἀφοροῦν τὴν θέσιν καὶ τὸν ρόλο τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μέσα στὴν ὑπηρεσία του καὶ κατ' ἐπέκτασιν μέσα στὴν κοινωνία, τὴν διαφύλαξιν τῆς προσωπικότητάς του καὶ τὴν περιφρούρησιν τοῦ δημιουργικοῦ του ρόλου. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν θὰ ἀναπτύξουμε θεσμοὺς ποὺ δημοκρατικοὶ καὶ ἐλεύθεροι ἐκπαιδευτικοὶ θὰ συμβάλουν στὴν ἐκπαίδευσιν δημοκρατικῶν καὶ ἐλεύθερων ἀνθρώπων γιὰ νὰ διεξαγάγουν καὶ ἀγῶνα ἐλευθερίας. Θὰ θεμελιώσουμε τὸν ἐκπαιδευτικὸ ἐπάνω σὲ βάσεις πραγματικὰ δημοκρατικὲς καὶ θὰ συμφιλιώσουμε τὸν ἐκπαιδευτικὸ μὲ τὸν ἐπιθεωρητὴ ὥστε νὰ τὸν μετατρέψουμε συνεργάτη τὸν δεῦτερον τοῦ πρώτου.

Μὲ τοὺς ἐπὶ μέρους μηχανισμοὺς καὶ τίς διαδικασίες δὲν ἔχω καμμίαν διαφωνίαν καὶ οὔτε φυσικὰ μὲ τὴν συνολικὴν ἐννοιαν τῆς ἐπιθεώρησης καὶ ἀξιολόγησιν.

Γι' αὐτὸ περιορίζω τίς διαφορές πάνω σὲ βασικά ἄρθρα, ὅπως στὸ ἄρθρον 12, ποὺ θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ προστεθῆ ἡ ὑποχρέωσιν νὰ γνωστοποιῶνται οἱ ἐκθέσεις στοὺς ἐνδιαφερομένους ἐκπαιδευτικούς, ἐὰν τοῦτο ἐπιτρέπη φυσικὰ ὁ βασικὸς νόμος.

Εἰς τὸ ἄρθρον 16, ἐδάφιον (2), νὰ ἀφαιρεθῆ ἡ φράσις «καθ' ὃ μέτρον εἶναι τοῦτο ἀναγκαῖον καὶ πρακτικῶς δυνατόν» (τρίτη καὶ τετάρτη γραμμαί) γιὰ τίς συνεργασίες Διευθυντῆ καὶ Ἐπιθεωρητῆ, φυσικὰ μὲ παράλληλη τροποποίησιν ἄλλων ἀναφορῶν ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν συνεργασία Διευθυντῶν καὶ Ἐπιθεωρητῶν.

Τὸ ἐδάφιον (3) τοῦ ἄρθρου 16 νὰ ἀρχίζῃ ὡς ἐξῆς : «Αἱ κατὰ τὰ ἀνωτέρω συντασσόμεναι ἐκθέσεις ὑποβάλλονται ἐντὸς τῆς περιόδου Μαΐου καὶ γνωστοποιοῦνται εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον.».

Μὲ συγχωρεῖτε, τὸ ἄρθρον 12 ἀφορᾷ τὴν γνωστοποίησιν τῶν ἐπισκέψεων τῶν ἐπιθεωρητῶν εἰς τὰ διάφορα σχολεῖα ἔτσι τὸ «νὰ γνωστοποιῆται εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐκπαιδευτικούς» σχετίζεται μὲ τὸ πρόγραμμα.

Κύριοι συνάδελφοι. Θέλομεν ὅλοι τὴν παιδεία μας δημοκρατικὴ καὶ χειροκροτοῦμε ὅλοι τὸν νέον Ἐπιθεωρητὴ Παιδείας κ. Σοφιανὸν ὅταν διατυπώσῃ τὸ θεωρητικὸ ὑπόβαθρον γιὰ μιὰ δημοκρατικὴ παιδεία. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἀρκετό. Ἡ δημοκρατία θὰ πρέπει νὰ γίνεταί περιεχόμενον κάθε

θεσμοῦ, κάθε νόμου ἢ κανονισμοῦ ποῦ συνδέεται μὲ τὴν ἐκπαίδευση καὶ σήμερα μᾶς παρέχεται μιὰ εὐκαιρία γιὰ νὰ προχωρήσουμε πρὸς τὸν στόχον αὐτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχομεν ἀκούσει μετὰ προσοχῆς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ ἔχομεν ἐπίσης ἀκούσει μετὰ προσοχῆς τὶς παρατηρήσεις τοῦ συναδέλφου κ. Χατζηδημητρίου. Καὶ τὶς δύο περιπτώσεις ἐξετέθησαν ἀρχές περὶ ἐκδημοκρατικοποιήσεως τῆς παιδείας μὲ τὶς ὁποῖες συμφωνοῦμεν ἀπόλυτα. Ἐν τούτοις, ἀναλύοντας τὶς θέσεις καὶ ἀπόψεις τοῦ κ. Χατζηδημητρίου, ἔδωσε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετοι πρὸς τὶς ἀρχές οἱ ὁποῖες ἐτέθησαν εἰς τὸ ἀνοιγμα τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν. Οἱ Κανονισμοὶ κατὰ κύριον λόγον εἶναι θέμα μεταφράσεως καὶ ἐφαρμογῆς παρὰ γράμμα καὶ ἐπομένως δυσκολεύομαι νὰ δῶ ὅτι Κανονισμοὶ οἱ ὁποῖοι ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὶς ἐπαγγελματικές ὀργανώσεις εἶναι τόσο καταφῶρως λανθασμένοι, χωρὶς νὰ σημαίνει ὅτι οἱ Κανονισμοὶ δὲν μποροῦν ποτὲ νὰ βελτιωθοῦν, καὶ τὸ ὅτι οἱ Κανονισμοὶ, ἐὰν εἶναι καλοὶ ἢ κακοί, σ' ἓνα μέγαν βαθμὸν εἶναι καὶ θέμα ἐφαρμογῆς, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀναφορὰν τοῦ κ. Χατζηδημητρίου εἰς τὸ θέμα τῆς ἐπιθεωρήσεως, ἂν θὰ πρέπει νὰ εἶναι μὲ προειδοποίησιν ἢ ἂν θὰ πρέπει νὰ εἶναι Ἰαφνικοί. Οἱ Κανονισμοὶ προνοοῦν ἐπιθεώρησιν Ἰαφνικήν. Αὐτὸ ὁ κ. συνάδελφος τὸ ἐρμηνεύει ὅτι ὡς συνέπεια θὰ εἶναι τρομοκρατία στὸν καθηγητὴν καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τρομοκρατίας μεταφέρεται στὸν μαθητὴν. Αὐτὸ εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ πῶς θὰ τὸ δεχθῆ ὁ καθηγητὴς ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιθεωρηθῆ. Ἐξ ἀντιθέτου ὅμως θὰ μποροῦσε νὰ ἰσχυρισθῆ ἓνας ὅτι, ἐὰν ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιθεωρήσεως εἶναι πρῶτον νὰ πάρῃ ὁ ἐπιθεωρητὴς μιὰν ἀντιπροσωπευτικὴν κάπως εἰκόνα εἰς τὸ πῶς συνήθως γίνεται τὸ μάθημα καὶ ποία εἶναι κατὰ τρόπον τυπικόν ἢ θέσις τῶν μαθητῶν καὶ ἡ λειτουργία τῆς τάξεως, ἴσως ἓνας θὰ ἔλεγεν ὅτ θὰ εἶναι καλύτερα νὰ εἶναι Ἰαφνική ἢ ἐπιθεώρησις διότι δὲν θὰ ὑπάρχη αὐτῇ ἡ προπαρασκευὴ τοῦ καθηγητοῦ ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπὸ ἐπιθεώρησιν ὥστε νὰ εἶναι δυνατόν μιὰ ἐπιθεώρησις νὰ λάβῃ τὴν μορφήν θεάτρου ἀντὶ νὰ εἶναι κανονικὴ ἐπιθεώρησις. Καὶ πάλιν δηλαδὴ εἶναι θέμα τοῦ πῶς ὁ καθηγητὴς ἀντιδρᾷ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ λεχθῆ ὅτι κατ' ἀνάγκην μιὰ Ἰαφνικὴ ἐπιθεώρησις θὰ προκαλέσῃ τρομοκρατίαν.

Δηλαδὴ συμπερασματικῶς αὐτὸ ποῦ θέλω νὰ τονίσω εἶναι ὅτι δὲν βλέπω πρᾶγματι ὅτι οἱ Κανονισμοὶ οἱ ὁποῖοι ὑπεβλήθησαν καὶ ἐνεκρίθησαν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν εἶναι τόσο καταφῶρως ἐσφαλμένοι ὥστε νὰ ὀδηγοῦν εἰς τὸ γενικόν συμπέρασμα ὅτι ἐπιτυχάνουν τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα ἀπὸ τοῦ νὰ γίνῃ ἡ παιδεία δημοκρατικὴ. Διότι ἐὰν πρᾶγματι ἔτσι συμβαίνει, τότε οἱ Κανονισμοὶ θὰ ἔπρεπε νὰ γραφοῦν ἐξ ἀρχῆς καί, ἐφ' ὅσον ὁ κ. συνάδελφος εἶναι καὶ μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, νομίζω ὅτι ἀπ' ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ αὐτὴ ἡ τόσο βασικὴ ἐργασία.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, οἱ Κανονισμοὶ περὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας οἱ ὁποῖοι μᾶς ἔχουν ὑποβληθῆ πρὸς μελέτην καὶ ἐγκρίσιν, ἀναφέρονται ἐν γένει εἰς τὸν τρόπον λειτουργίας τῶν ἐπιθεωρήσεων καὶ τὴν ἀξιολόγησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν.

Εἰς τὰ πλαίσια τῆς προσπάθειας διὰ ἐκδημοκρατικοποίησης τῆς παιδείας μας, ἡ προσπάθεια αὐτὴ μπορεῖ νὰ διαιρεθῇ εἰς δύο τομεῖς. Ὁ εἰς τομεὺς εἶναι ἐκεῖνος τῶν προγραμματικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἐν γένει ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς, καὶ ὁ ἄλλος τομεὺς εἶναι ὁ πρακτικὸς τομεὺς τῆς ἐφαρμογῆς καὶ συγκεκριμένως τῶν φορέων τῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς φορεῖς τῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς, λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι δυστυχῶς μερικοί, λίγοι ἢ πολλοί, καὶ μᾶλλον πολλοί, ἀπ' αὐτοὺς καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τοὺς ἐπιθεωρητὰς κάθε ἄλλο παρὰ φορεῖς τῆς δοσμένης ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου γίνονται. Ἐν πολλοῖς εἶναι φορεῖς τελείως ἀντιθέτου πολιτικῆς καὶ φαίνεται ὅτι ἔχει ἐγκατασταθῆ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἕνας κάποιος ὑπερμηχανισμὸς ὁ ὁποῖος κατευθύνει τὰ βήματα τῆς ἀξιολογήσεως, τῶν προαγωγῶν, τῶν μεταθέσεων καὶ πολλῶν ἄλλων συναφῶν μὲ τὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων μας θεμάτων.

Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ δυστυχῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡμεῖς ὡς Σῶμα δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν τίποτε καὶ διὰ τοῦτο δὲν θὰ ἀσχοληθῶ περαιτέρω μὲ τὸ πρῶτον σκέλος. Ὅμως μὲ τὸ δεύτερον σκέλος, δηλαδὴ τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἐν γένει πολιτικῆς, νομίζω ὅτι εἰς τὰ πλαίσια αὐτῶν τῶν Κανονισμῶν, δυνάμεθα κάτι νὰ πράξωμεν καὶ εἰσηγοῦμαι συγκεκριμένως τὸ ἑξῆς :

Σὰς παραπέμπω εἰς τὴν σελίδα 10 τῶν ἀνά χειρας Κανονισμῶν, Μέρος IV, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀξιολόγησιν.

Οἱ προτεινόμενοι Κανονισμοὶ ἔχουν τέσσαρα κριτήρια ἀξιολογήσεως : Τὴν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν, τὴν ἐπάρκειαν εἰς ἐργασίαν, τὴν ὀργάνωσιν, διοίκησιν καὶ τὰς ἀνθρωπίνους σχέσεις, τὴν γενικὴν συμπεριφορὰν καὶ δρᾶσιν.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν γενικὴν συμπεριφορὰν καὶ δρᾶσιν, ἐξ ὧν ἔχω κατατοπισθῆ, τὸ περιεχόμενον αὐτῆς εἶναι ἐν πάσῃ περιπτώσει διάφορον αὐτοῦ τὸ ὁποῖον θὰ ἠννόουν. Μὲ τὴν γενικὴν συμπεριφορὰν καὶ δρᾶσιν θὰ ἠννόουν τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπίδοσιν, τὴν συνδικαλιστικὴν ἐπίδοσιν, τὴν κοινωνικὴν ἐν γένει ἐπίδοσιν, καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ κριτήριον (δ) τροποποιηθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ὅμως βασικῶς ἡ τροποποίησις, ἡ προσθήκη τῆς ὁποίας ἐπιθυμῶ νὰ κάμω εἶναι ἡ ἑξῆς : Νὰ περιληφθῇ πέμπτον κριτήριον, τὸ ὁποῖον νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν δημοκρατικότητα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ καὶ εἰς τὴν συνεισφορὰν τοῦ διὰ τὴν δημιουργίαν δημοκρατικοῦ πολίτου. Καὶ περαιτέρω εἰς τὸ ἄρθρον 29 νὰ τροποποιηθῇ ἀναλόγως ἡ βαθμολογία ὥστε ἀντὶ μέγιστον τῆς βαθμολογίας νὰ εἶναι 40, τὸ μέγιστον νὰ γίνῃ 50, βαθμολογουμένου ἐκάστου κριτηρίου μὲ τὸν βαθμὸν τῶν 10. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πιστεύω, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκομεν νὰ καθιερώσωμεν καὶ νὰ ἐπιτύχωμεν εἰς τὰ σχολεῖα, δηλαδὴ τὴν δημοκρατικότητα καὶ τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ μαθητοῦ, θὰ γίνῃ ἀκόμα πιὸ χειροπιαστὸ καὶ ἡ εἰσαγωγή τοῦ κριτηρίου τῆς δημοκρατικότητος θὰ ἀποτελέσῃ ἐν ἐπιπλέον κίνητρον διὰ τὸν ἐκπαιδευτικὸν νὰ εἶναι, νὰ ζῆ καὶ νὰ κινῆται πραγματικὰ ὡς δημοκρατικὸς ἄνθρωπος καὶ νὰ συνεισφέρῃ ἐμπράκτως εἰς τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ μαθητοῦ. Παρακαλῶ ἡ προτεινομένη τροποποίησίς μου νὰ καταγραφῇ καὶ νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ἤθελα νὰ ὀμιλήσω ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ὑποβάλω μίαν ἐρώτησιν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας.

“Όταν στέλλονται Κανονισμοί άπευθύνεται έπιστολή πρὸς ὅλους τοὺς Βουλευτὰς οὕτως ὥστε νὰ ὑποβάλουν τὰς εἰσηγήσεις των πρὸ τῆς συζήτησεως. Θὰ ἤθελα νὰ γνωρίζω ἂν αἱ εἰσηγήσεις αὐταὶ ἔγιναν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ἡμέραν πού παρευρίσκοντο οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανώσεων καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Ἐπουργείου Παιδείας μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ ἂν συνεζητήθησαν. Βεβαίως εἶναι ἐλεύθερος κάθε Βουλευτὴς νὰ ὑποβάλῃ τὰς εἰσηγήσεις του ὅταν συζητῶνται εἴτε Κανονισμοὶ εἴτε Νομοσχέδιον. Ἄλλὰ θὰ ἦτο νομίμως καλύτερον ἂν αἱ εἰσηγήσεις αὐταὶ ὑπεβάλλοντο πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποσκώτης.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ἐκυκλοφόρησε μία τέτοια ἐγκύκλιος πρὸς ὅλους τοὺς Βουλευτὰς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον γίνεται δι’ ὅλους τοὺς Κανονισμοὺς, καὶ εἶχε τὴν εὐχέρειαν βεβαίως ὁ κάθε Βουλευτὴς ἂν εἶχεν ἀπόψεις ἢ εἰσηγήσεις νὰ τὰς ὑποβάλῃ ἀρμοδίως.

Αὐτὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐρώτησιν πού μοῦ ὑπέβαλεν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Χριστοφίδης.

Ἐν σχέσει μὲ τὰς ἀπόψεις τὰς ὁποίας ἐξέφρασεν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου, ἔχω νὰ παρατηρήσω μόνον τὰ ἑξῆς : Ἐκεῖ ὅπου ἐπίσημως συνεζητοῦντο οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τῶν ἐκπροσώπων τῶν ὀργανώσεων καὶ τοῦ Ἐπουργείου καὶ εἶχαμεν τὴν εὐχέρειαν νὰ ἀκούσωμεν καὶ τὰς ἰδικὰς των ἀπόψεις, ἐξέφρασε βέβαια ὁ κ. Χατζηδημητρίου τὰς γενικὰς περὶ δημοκρατίας ἀπόψεις του, τὰς ὁποίας ἐξέφρασε καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ δὲν ὑπέβαλεν οὐδεμίαν συγκεκριμένην εἰσήγησιν διὰ τροποποίησιν τῶν Κανονισμῶν, πλὴν εἰς δύο περιπτώσεις.

Εἰς τὴν μίαν περίπτωσιν ἀπέσυρε τὴν εἰσήγησίν του ὅταν τοῦ ὑπεδείχθη ὅτι αὕτη ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὸν ὑφιστάμενον νόμον.

Ἡ ἄλλη περίπτωση ἦτο τὸ θέμα τοῦ νὰ προειδοποιῶνται οἱ Διευθυνταὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιθεώρησιν εἰς τὰ σχολεῖα των. Αὕτη ἢ εἰσήγησις ἐτέθη δις εἰς ψηφοφορίαν καὶ κατὰ πλειοψηφίαν κατεψηφίσθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, βέβαια δὲν θὰ δώσω μαθήματα τοῦ πῶς λειτουργοῦν αἱ Ἐπιτροπαί. Ἄλλὰ φαίνεται πῶς εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ κάμω. Ὅπως εἶναι γνωστὸν, ὅταν καλοῦνται εἴτε μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἴτε ὀργανώσεις, τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν ὑποβάλλουν ἐρωτήσεις οὕτως ὥστε νὰ διευκρινισθοῦν ὅλα τὰ ὑπὸ συζήτησιν σημεῖα. Ἄλλὰ εἶναι παγία πολιτικὴ ὅτι δὲν συζητοῦνται αἱ ἀπόψεις τῶν Βουλευτῶν ἐνώπιον τῶν ἐκπροσώπων λαϊκῶν ὀργανώσεων διότι τότε ἢ ὅλη ὑπόθεσις θὰ μετετρέπετο εἰς ἀνοικτὴν συζήτησιν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Ἀπορῶ λοιπὸν πῶς ἐτέθη τὸ ἐρώτημα κατὰ πόσον ὁ κ. Χατζηδημητρίου ὑπέβαλε τὰς παρατηρήσεις του — καὶ φαίνεται πῶς κακῶς κάποιος τὰς ὑπέβαλεν, ὅπως μᾶς λέγει ὁ Πρόεδρος τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς — ὅταν καὶ ἐφ’ ὅσον αἱ διάφοροι συνδικαλιστικαὶ ὀργανώσεις ἦσαν ἐκεῖ, ὄχι διὰ νὰ συζητήσουν μὲ τὴν Ἐπιτροπὴν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις των. Ὁ κ. Χατζηδημητρίου σωστὰ ὑπέβαλεν τὰς ἀπόψεις του ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ὅταν συνεζητήθη ἀργότερον τὸ θέμα εἰς

τὴν Ἐπιτροπὴν — καὶ αὐτὸ φαίνεται σαφῶς καὶ ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν ὁποῖαν ἀναφέρεται ὅτι ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἔχει διαφορετικὰς ἀπόψεις καὶ ἐπὶ θεμάτων τὰ ὁποῖα δυστυχῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεραπευθοῦν, διότι συγκροτοῦνται μὲ τὸν βασικὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ θεραπευθοῦν διὰ τῶν Κανονισμῶν. Ἡ ἀνάγνωσις ἦταν σαφῆς καὶ ἀπορῶ πῶς τίθεται κἂν θέμα πρὸς συζήτησιν πῶς ἔπρεπε νὰ δράσῃ ὁ κ. Χατζηδημητρίου εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὴν οὐσίαν δὲν εἶναι μόνον ὁ κ. Χατζηδημητρίου ὁ ὁποῖος διαπιστώνει τὴν ἀνάγκην μιᾶς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως. Εἶναι ἡ ἴδια ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ὁ νέος τούλάχιστον Ὑπουργός, ὁ ὁποῖος σαφῶς ἐτέθη ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς. Τὸ ὅτι αὐτὴ ἡ διαπίστωσις γίνεται καὶ ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς τόσον τὸ καλύτερον. Διότι θὰ ἦταν τραγικὸν νὰ μὴν συμπεράνωμεν ὅτι, μάλιστα, ἐπιβάλλεται μία ἐκπαιδευτικὴ μεταρρυθμισίς τὴν ὁποῖαν φυσικὰ δὲν συζητοῦμεν αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Καὶ σωστὰ ἐπομένως ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἀπλῶς ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτῆς τῆς μεταρρυθμίσεως εἰς τὴν ὁποῖαν ἀναφέρεται καὶ ὁ Ὑπουργός ἀλλὰ δὲν ἐζήτησε ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ υἱοθετήσῃ ὁποιαδήποτε μέτρα τῶρα τὰ ὁποῖα θὰ ἐπέφεραν αὐτὴν τὴν ἐκδημοκρατικοποίησιν τῆς παιδείας.

Δεύτερον ὁ κ. Χατζηδημητρίου σαφῶς εἶπεν ὅτι σκοπὸς τῶν Κανονισμῶν εἶναι νὰ κάμουν ὅ,τι μποροῦν διὰ ἐκδημοκρατικοποίησιν κατὰ τὸ δυνατόν τῆς παρούσης καταστάσεως.

Ἀπορῶ λοιπὸν διατὶ ἐξήχθη τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ κ. Χατζηδημητρίου εἶπεν ὅτι αὐτοὶ οἱ Κανονισμοὶ κάμνουν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον.

Ἦκουσα τὴν ὁμιλίαν του σαφῶς — καὶ πιστεύω ὅτι τὴν ἠκούσατε ὅλοι — εἰς τὴν ὁποῖαν εἶπεν ὅτι ἡ προσπάθεια καὶ τὸ ἐλατήριον εἶναι πράγματι ἡ ἐκδημοκρατικοποίησις. Ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι, εἶπεν, ὅτι παρὰ τὴν καλὴν προσπάθειαν τῶν εἰσηγητῶν ὑπάρχουν ὠρισμένα σημεῖα τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν, παρὰ τὰ καλὰ ἐλατήρια, νὰ μὴ βοηθήσουν εἰς τὴν ἐκδημοκρατικοποίησιν τῆς παιδείας. Δὲν βλέπω καὶ πάλιν λοιπὸν πῶς εἶναι δυνατόν νὰ τίθεται θέμα εἴτε συγχύσεως εἴτε ὁποιασδήποτε ἄλλης τοποθετήσεως ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ παραμένει καὶ πάλιν τὸ γεγονός ὅτι ὑπάρχουν συγκεκριμένα εἰσηγήσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων μπορεῖ νὰ τοποθετηθῇ καὶ πρέπει νὰ τοποθετηθῇ ἡ Βουλὴ. Κατὰ πόσον θὰ πρέπει νὰ γίνεταί αἰφνιδιαστικὰ ἢ ἐπιθεώρησις — καὶ σ' αὐτὸ ὑπάρχουν ἀπόψεις, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος εἶπεν, ὅτι ὑπάρχουν ἄτομα τὰ ὁποῖα εἶναι πιθανὸν νὰ νομίζουσι ὅτι αὐτὸ εἶναι πρὸς ὄφελος τῆς παιδείας διότι τάχατες αὐτὸ θὰ κρατῇ τὸν ἐκπαιδευτικὸν εἰς μίαν συνεχῆ ἐπαγρύπνησιν. Ἀμφιβάλλω πολὺ ἂν καὶ εἰς τὰ νοσοκομεῖα ἢ ὁπουδήποτε ἄλλοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς λέγουσι νὰ ἔρχονται αἰφνιδίως διὰ νὰ δοῦν πῶς διαγιγνώσκομεν ἢ πῶς ἐφαρμόζομεν θεραπείας διότι εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ κριθοῦν, καὶ οὔτε εἶναι δυνατόν, καὶ ἐὰν ἀκόμη προειδοποιηθῇ ἓνας διδάσκαλος ἢ ἓνας καθηγητής, ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας νὰ ἀλλοιωθῇ τόσον τὴν ἀτμόσφαιραν ὥστε νὰ ξεγελάσῃ ὅλους ὑπὸ μορφὴν θεάτρου. Εἶναι ἐντελῶς ἀδιανόητον, διότι ἂν δὲν ὑπάρχη τὸ προζύμι, ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἡ στάθμη, ἐὰν δὲν ἔχουσι οἱ μαθηταὶ τὸ ἐπίπεδον πού πρέπει, ἐὰν ὁ ἴδιος ὁ διδάσκαλος δὲν ἔχη τὰ ἐπίπεδα πού πρέπει, ὁ ἐπιθεωρητής σαφῶς θὰ διαγνώσῃ αὐτὴν τὴν κατάστασιν ὅσην προειδοποίησιν καὶ ἂν δώσῃ πρὸς τὸ ἐνδιαφερόμενον πρόσωπον.

Ἐπομένως εἶναι μία σαφῆς τοποθέτησις τὴν ὁποῖαν μπορεῖ νὰ δεχθῇ ἢ νὰ μὴν δεχθῇ ἡ Βουλὴ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν εἰσήγησιν, θὰ ἦταν ἀδιανόητον νὰ ὑπάρχουσι εἰς τοὺς φακέλλους καὶ εἰς τὰ φάιλς τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν καταγγελία ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων κρίνονται καὶ δὲν ἔχουσι τὴν εὐχέρειαν κἂν νὰ ἀμυνθοῦν ἐναντι κατηγοριῶν ἀπὸ μυστικὰς ἐκθέσεις αἰ

όποια είναι δυνατόν ούτε και να εϋσταθοῦν πολλές φορές, δυστυχῶς, με τὴν διάβρωσιν ἢ ὅποια ὑπάρχει σήμερον εἰς τὴν παιδείαν μας ἀπὸ ἄτομα πολλὰ ἀπὸ τὰ ὅποια αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶναι συνδεδεμένα με τὸ πρᾶξι-κόπημα.

Πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ εἴμεθα πράγματι πιὸ προσεκτικοὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ἀντιμετώπισεως τῶν θεμάτων, καὶ αὐτὸ πού τίθεται τώρα εἶναι ὄχι Βυζαντινολογικὴ συζήτησις τοῦ ἂν καὶ ἐφ' ὅσον ἔπρεπε νὰ τεθοῦν ὑπὸ τὴν α' ἢ β' μορφήν διὰ τὴν ὅποιαν ἄδικον ἔχουν οἱ Βυζαντινολογοῦντες, ἀλλὰ νὰ τεθοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος αἱ συγκεκριμέναι εἰσηγήσεις καὶ τὸ Σῶμα μπορεῖ νὰ τὰς ἀπορρίψῃ ἢ νὰ τὰς δεχθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἔλεγα, ἐάν μοῦ ἐπιτρέπετε, ὅτι ἀπὸ τὴν "Ἐκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς βγαίνει σαφῶς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁμοφώνως ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐνέκρινε τοὺς Κανονισμοὺς αἱ δὲ ἐπιφυλάξεις τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χατζηδημητρίου δὲν ἀφεώρων εἰς διαφωνίας διὰ τοὺς Κανονισμοὺς αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς, ἐκτὸς ἴσως ἀπὸ μίαν ἢ δύο περιπτώσεις συγκεκριμένων προτάσεων πού ἔχει κάμει. Νομίζω δὲ ὅτι τώρα ἔχομεν δύο θέματα ἐνώπιόν μας. Τὸ ἓν θέμα εἶναι ὅτι ἐξ ἀφορμῆς τῶν Κανονισμῶν ἠγέρθη γενικώτερον θέμα νομοθεσίας, ἐάν θέλετε, ἢ ἐξέτασεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος καὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ καὶ δεύτερον θέμα εἶναι οἱ Κανονισμοὶ πού ἔχομεν ἐνώπιόν μας.

Σήμερον δὲν ἔχομεν θέμα νέας νομοθεσίας. Δὲν τίθεται θέμα μεταβολῆς νομοθεσίας. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς Κανονισμοὺς πού εἶναι ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας. Ἐάν χρειάζεται μεταβολὴν ἢ νημοθεσίαν ἢ ὄχι, ἤδη ἐλέγχθησαν ἀρκετὰ καὶ δὲν νομίζω νὰ ὑπάρχῃ κανεὶς ὁ ὅποιος νὰ διαφωνῇ ὅτι χρειάζεται βελτίωσιν. Εἰς ποῖον βαθμὸν καὶ κατὰ ποῖον τρόπον, αὐτὸ εἶναι θέμα συγκεκριμένων εἰσηγήσεων πού μπορεῖ νὰ προέλθουν καὶ ἀπὸ τὴν ἴδιαν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ὅπως ὀρθῶς ἐλέγχθη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ οἰονδήποτε Μέλος τοῦ Σώματος.

Σήμερον ἔχομεν ἐνώπιόν μας τοὺς Κανονισμοὺς καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον θὰ ἤθελα νὰ γνωρίζω εἶναι κατὰ πόσον ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου αὐτοῦ κειμένου τῶν Κανονισμῶν πού ἐνέκρινεν ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔν Μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξέφρασεν μὲν ἐπιφυλάξεις, ἀλλὰ τοὺς ἐδέχθη, ὑπάρχουν συγκεκριμέναι προτάσεις μεταβολῶν ἢ ἀλλαγῶν. Νομίζω ὅτι ἐδῶ περιορίζεται τὸ θέμα μας αὐτὴν τὴν στιγμὴν.

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὡς τέως γυμνασιάρχης εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ δῶ τοὺς Κανονισμοὺς ἐν ἐξειλίξει, πῶς ἐγένοντο δηλαδὴ. Εὐρισκόμαστε συνεχῶς σὲ ἐπαφὴ με τὰς ἐπαγγελματικὰς ὀργανώσεις καὶ εἶδα τοὺς Κανονισμοὺς ἐφαρμοζομένους διότι οἱ Κανονισμοὶ αὐτοὶ ἔχουν ἤδη ἐφαρμοσθῆ καὶ σὲ συγκεκριμένην ἐρώτησιν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐάν ἐλειτούργησαν, ἢ ἀπάντησις ἦταν καταφατικὴ, ὅτι δηλαδὴ ἐλειτούργησαν ἰκανοποιητικὰ.

Ἄφου ὅλες οἱ ὀργανώσεις, κατωτέρας καὶ μέσης παιδείας, τὰς δέχονται καὶ ἀφου εἶναι προῖον μακρῶν διαπραγματεύσεων καὶ μελέτης εἰς τὴν λεπτομέρειάν τους, νομίζω ὅτι ἐδῶ δὲν μπορούμεν με τὸν τρόπον τὸν ὅποῖον ἐργαζόμεστε νὰ κάμωμεν τροποποιήσεις οἱ ὅποιες νὰ εἶναι ἐπιωφελεῖς. Σκοπὸς τῶν κανονισμῶν αὐτῶν εἶναι ἡ ἐκδημοκρατικοποίησις τῆς παιδείας. Καὶ πράγματι δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὸν Διευθυντὴν νὰ κάμῃ τὴν ἐκθεσὶν του γιὰ τὸ προσωπικόν του. Δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὸν ἴδιον τὸν καθηγητὴν νὰ κάμῃ τὴν δικὴν του ἀξιολόγησιν ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνεται ὁ ἴδιος.

Δίδεται ή εύκαιρία εις τόν επιθεωρητήν νά αξιολογήσῃ τόν εκπαιδευτικόν. Καί όλα αὐτά τά παίρνει ή 'Εκπαιδευτική Ὑπηρεσία καί βγάζει τά συμπεράσματα της. Ὁ καθηγητής ἔχει τήν εύχέρειαν νά μάθῃ τί γράφουν οἱ ἄλλοι γι' αὐτόν.

Εἰς τὸ σημεῖον εις τὸ ὁποῖον ἓνα ἔντυπον λέει ὅτι πρέπει νά γράψουν κατὰ πόσον ἓνας εκπαιδευτικός ὑστερεῖ μεγάλως ἢ ὑστερεῖ πολὺ, εἶναι γιὰ νά ξεχωρίσουν ἐκείνους τοὺς ὀλίγους οἱ ὁποῖοι πραγματικῶς ὑστεροῦν πολὺ ἢ εἶναι σέ προχωρημένον στάδιον καί ἢ μᾶζα ἀφήνεται νά κριθῆ ἀργότερα ἀπὸ ἓνα εὐρύτερον Σῶμα.

Πιστεύω ὅτι οἱ Κανονισμοὶ καλῶς ἐτέθησαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος καί νά τοὺς δώσωμεν τήν εύκαιρίαν νά λειτουργήσουν γιὰ ἓνα χρονικόν διάστημα προτοῦ κάμωμεν τροποποιήσεις. Ἀμφιβάλλω ἔάν οἱ τροποποιήσεις τίς ὁποῖες θά κάμωμεν τώρα θά εἶναι γιὰ τὸ καλόν τῆς παιδείας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, μέσα εις τὰ πλαίσια τὰ ὁποῖα ἐθέσατε, ὑπέβαλα ἤδη πρὶν θέσετε τὰ πλαίσια τήν συγκεκριμένην μου πρότασιν. Αἰτιολογῶ τήν πρότασίν μου. Γνωρίζω ὅτι εκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ οἱ ὁποῖοι. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρότασίς σας εις ποίαν παράγραφον εἶναι;

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἡ πρότασίς μου εἶναι εις τήν σελίδα 10 τῶν ἀνά χεῖρας κανονισμῶν, Μέρος IV, Ἀξιολόγησις. Προσθήκη (ε) εις τὰ κριτήρια ἀξιολογήσεως, «δημοκρατικότης καί ἡ συνεισφορά τοῦ λειτουργοῦ εις τήν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν μαθητῶν». Καί εις τήν παράγραφον 29 τῶν Κανονισμῶν τροποποιήσις τῆς βαθμολογίας ὡς ἀκολούθως : Ὅπου γράφει «Ἐξαιρέτος» ἀντὶ 36 νά γίνῃ 46, «λίαν εὐδόκιμος» ἀντὶ 31, 41, «εὐδόκιμος» ἀντὶ 26, 36 καί «ίκανοποιητικὴ», ἀντὶ 20, 30. Δηλαδή ἐπαύξεις τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου τῆς βαθμολογίας ἀπὸ 40 εις 50, διὰ τῆς προσθήκης 10 βαθμῶν διὰ τήν δημοκρατικότητα καί τήν συνεισφορὰν τοῦ εκπαιδευτικοῦ εις τήν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν μαθητῶν. Αἰτιολογῶ αὐτὴν μου τήν πρότασιν.

Γνωρίζομεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον, τύποις, αὐτά τὰ κριτήρια, χωρὶς νά τὰ ἔχῃ καταγεγραμμένα μὲ τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον ἀνέφερα, ὑποτίθεται ὅτι τὰ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν καί τώρα. Ὅμως ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν ἔχομεν πληθώραν παραδειγμάτων εκπαιδευτικῶν λειτουργῶν οἱ ὁποῖοι εἴτε ὑπέγραψαν συμπάραστασις εις τοὺς καθαιρεθέντας τρεῖς Μητροπολίτας καί ἐστράφησαν ἐναντίον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, καί σήμερον 2½ χρόνια μετὰ ἀπὸ τὸ πραξικόπημα προήχθησαν εις ὑποδιευθυντάς καί εις διευθυντάς, εἴτε ἔλαβαν τὰ ὄπλα ἐναντίον τοῦ κράτους καί ἔτυχον εὐνοϊκῆς μεταθέσεως εἴτε καθ' οἷονδήποτε τρόπον παρενόμησαν καί ἡ ὄλη των συμπεριφορὰ καί ἀντιδημοκρατικὴ στάσις των οὐδόλως ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν εις τὴν τελικὴν των βαθμολογίαν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον φαίνεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἡμεῖς φθησαν ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἐφ' ὅσον τὰ κριτήρια ἐπὶ τῶν ὁποῖων ἐβασίσθη ἡ βαθμολογία των ἦσαν διάφορα δὲν περιεῖχον καί τὴν δημοκρατικότητα καί τὴν συνεισφορὰν τοῦ εκπαιδευτικοῦ εις τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν. Καί ἀντιθέτως, εκπαιδευτικοὶ οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν καθ' ὅλα νομοταγεῖς, εκπαιδευτικοὶ οἱ ὁποῖοι εἰργάσθησαν διὰ νά προστατεύσουν τὴν νομιμότητα καί τὸ κράτος, εκπαιδευτικοὶ οἱ ὁποῖοι ἔκαναν τὸ πᾶν διὰ νά διαπαιδαγωγήσουν δημοκρατικὰ τοὺς μαθητάς, ἔτυχον τελείως δυσμενοῦς μεταχειρίσεως.

Θεωρῶ ἀπαραίτητον ὅπως ἡ τροποποίησις τὴν ὁποίαν εἰσηγοῦμαι περιληφθῆ εἰς τοὺς Κανονισμοὺς, διότι πιστεύω ὅτι παρ' ὅλον πού δὲν ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐκδημοκρατικοποιήσεως μόνον ἀπὸ τὰ χαρτιά, ἀλλὰ ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τοὺς φορεῖς τῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς, ἐν τούτοις πιστεύω ὅτι ἔστω καὶ εἰς τὸν τομέα τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν καὶ τῶν Κανονισμῶν ἡμεῖς ὡς Βουλὴ δυνάμεθα κάτι νὰ πράξωμεν καὶ ἐπομένως ἄς τὸ πράξωμεν. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι οὐδεὶς ἀπὸ μᾶς μπορεῖ νὰ διαφωνήσῃ μὲ τὴν ἐκδημοκρατικοποίησιν τῆς παιδείας. Ὅλοι μας θέλομεν ἡ παιδεία μας νὰ ἐκδημοκρατικοποιηθῆ καὶ νὰ ἐκδημοκρατικοποιηθῆ ἐπὶ ὀρθῆς βάσεως.

Πιστεύω ὅτι ἡ πρότασις πού γίνεται γιὰ τροπολογίαν εἰς τοὺς Κανονισμοὺς εἶναι μία προσπάθεια πρὸς ἐκδημοκρατικοποίησιν καὶ οὐσιαστικῶς αὐτὴ ἡ πρότασις πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ.

Πιστεύω ὅτι κατ' ἀρχὴν δὲν ὑπάρχει διαφωνία ὡς πρὸς τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν κάμνει ὁ συνάδελφος κ. Θεοδώρου. Ὅμως ἐκεῖνο πού πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν εἶναι κατὰ πόσον τὸ Σῶμα αὐτὴν τὴν στιγμὴν δικαιούται, βάσει τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας, νὰ ἀλλοιώσῃ τοὺς Κανονισμοὺς, ἢ μᾶλλον νὰ ἐγκρίνῃ τὴν τροπολογίαν τὴν ὁποίαν εἰσηγείται ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος.

Αὐτὸ νομίζω εἶναι ἓνα θέμα πού πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν. Ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἀποφανθῆ ὅτι τὸ Σῶμα μπορεῖ νὰ κάμῃ κάτι τέτοιο, ἐμεῖς τούλάχιστον δὲν θὰ εἶχαμεν καμμίαν ἔνστασιν νὰ δεχθοῦμεν τὴν τροπολογίαν ἢ ὁποῖα γίνεται εἰς τοὺς Κανονισμοὺς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐπαναφέρω τὸ θέμα εἰς τὰ ὀρθά του πλαίσια.

Συζητοῦμεν Κανονισμοὺς ἐνὸς μέρους, μικροῦ μέρους τοῦ μεγάλου εὐρύτερου θέματος τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας. Συζητοῦμεν Κανονισμοὺς οἱ ὁποῖοι ἐλέγχουν τὴν ἐπιθεώρησιν καὶ ἀξιολόγησιν καθηγητῶν. Οὔτε ἐκπαιδευτικὴν μεταρρύθμισιν συζητοῦμεν οὔτε τοὺς στόχους καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῆς παιδείας οὔτε τὴν μορφήν τῆς διαπλάσεως τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων.

Νομίζω ὅτι ὁ τρόπος πού ἐτέθησαν τὰ θέματα τείνει νὰ καλύψῃ αὐτὴν τὴν πτυχὴν καὶ νὰ δοθῆ ἡ ἐντύπωσις ὅτι ὑπάρχουν οἱ εὐνοοῦντες τὴν λεγομένην ἐκδημοκρατικοποίησιν τῆς παιδείας καὶ οἱ ἀντιτιθέμενοι. Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει οἰαδήποτε διαφωνία εἰς τὴν τάσιν διὰ τὴν ἐκδημοκρατικοποίησιν τῆς παιδείας.

Διαφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Θεοδώρου. Διαφωνῶ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπιδίωξιν καὶ ὡς πρὸς τὴν διατύπωσιν. Ἀσφαλῶς, ὅπως εἶπε καὶ ὁ κ. Παπαϊωάννου, δὲν θὰ εὐρεθῆ Μέλος τῆς Βουλῆς πού νὰ διαφωνῇ μὲ τὸν σκοπὸν ὁ ὁποῖος κρύβεται πίσω ἀπὸ τὴν εἰσήγησιν. Πιστεύω ὅμως ὅτι εἶναι εἰς ἴσως ἀπὸ τοὺς χειρότερους τρόπους διὰ νὰ ἐπιδιωχθῆ αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγεται ὅτι διὰ τῆς τροποποιήσεως θὰ ἐπιδιωχθῆ.

Δέν δέχομαι ἐγώ ὅτι ἡ προσφορά οἰουδήποτε πολίτου, ἡ προσφορά οἰουδήποτε ἐκπαιδευτικοῦ εἰς τὸ νὰ διαμορφώσῃ καὶ νὰ διαπλάσῃ δημοκρατικὰς παραδόσεις ἢ δημοκρατικούς ἀνθρώπους εἶναι δυνατόν νὰ τεθῆ ὑπὸ τὴν αἴρεσιν καὶ τὴν κρίσιν ἐνὸς ἐπιθεωρητοῦ, ὄχι διότι ὁ ἐπιθεωρητὴς δέν μπορεί νὰ κρίνῃ τέτοια πράγματα ἀλλὰ διότι αὐτὰ δέν σταθμίζονται οὔτε ἀπὸ τὴν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἄλλην οὔτε ἀπὸ μεμονωμένας ἐκδηλώσεις οὔτε ἀπὸ τὸ ἂν ὁ ἐκπαιδευτικὸς συμμετέσχῃ ἢ ὄχι εἰς τὸ πραξικόπημα ἢ εἰς ἐκδηλώσεις ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ θὰ ἔλεγα ὅτι μετρίεται καὶ μπορεί νὰ ἐκτιμηθῆ μέσα εἰς ἓν καθολικὸν πλαίσιον δημοκρατικῆς ἐκδηλώσεως, δημοκρατικοῦ πνεύματος καὶ δέν μπορεί ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις νὰ δίδεται τὸ μέτρον τῆς προαγωγῆς ἢ τῆς ἀξιολογήσεως τοῦ ἔργου του εἰς τὴν παιδείαν.

Νομίζω ὅτι εἶναι καὶ ἐπικίνδυνος ἡ πρότασις ὅπως γίνεται, διότι παρέχει, εἰς ὀλίγους ἔστω, εὐχέρειαν νὰ διαμορφώσουν καταστάσεις καὶ ἐκθέσεις αἱ ὁποῖαι νὰ ὀδηγήσουν εἰς θυματοποιήσιν ἀνθρώπων.

“Ὅλοι ὀμιλοῦμεν διὰ τὴν δημοκρατίαν, ὅλοι εἰς αὐτὴν τὴν αἴθουσαν ὑποστηρίζουν τὴν ἀνάγκην διαπλάσεως δημοκρατικῶν πολιτῶν, δέν εἶμαι ὅμως βέβαιος ὅτι ὅλοι ἐρμηνεύουν τὰς ἐκδηλώσεις καὶ τὰς ἐκφράσεις αὐτῆς τῆς τάσεως μὲ τὸν ἴδιον βαθμόν, μὲ τὴν ἴδιαν ἔννοιαν. Καὶ δέν εἶναι ὀρθόν διὰ τὴν Βουλὴν ἢ ὁποῖα ἐξετάζει Κανονισμοὺς οἱ ὁποῖοι κατὰ δημοκρατικὸν τρόπον συνεζητήθησαν καὶ συνεφωνήθησαν μὲ τὰ ἀρμόδια Σώματα, ἰδιαίτερα μὲ τὰς Ὀργανώσεις ἐκείνων πού ἄμεσα ἐνδιαφέρονται, νὰ ἔλθῃ νὰ παράσχῃ εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν ἓν νέον μέσον ἢ ἓν ὄπλον τοῦ ὁποίου, ἐὰν γίνῃ κακῆ χρήσις, εἶναι δυνατόν νὰ ὀδηγήσῃ εἰς θυματοποιήσιν ἀνθρώπων κατὰ πολὺ ἀντιδημοκρατικὸν τρόπον παρὰ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς ἐνισχύσεως τῶν δημοκρατικῶν τάσεων.

Τὰς ἄλλας δύο εἰσηγήσεις τοῦ κ. Χατζηδημητρίου κατ’ ἀρχὴν τὰς ὑποστηρίζω. Νομίζω εἶναι ὀρθαί. “Ἄλλωστε ἡ ἀνάγκη νὰ δίδωνται αἱ ἐκθέσεις εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἀναγνρίζεται μερικῶς τοῦλάχιστον καὶ ἀπὸ τοὺς παρόντας Κανονισμοὺς καὶ ἀπὸ τὸν Νόμον περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας. Θέλω νὰ κάμω μίαν διευκρίνησιν διότι ἴσως ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης, ἴσως, ἐν τῇ ρύμη τοῦ λόγου του νὰ ἔχη παραποιήσῃ κάπως τὴν πρόνοιαν τῶν Κανονισμῶν. Αἱ καταγγελίαι ὑποχρεωτικῶς δίδονται εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους. Ἐπομένως δέν γεννᾶται θέμα νὰ θυματοποιηθῆ ὁ ἐνδιαφερόμενος ἀπὸ καταγγελίαν ἢ ὁποῖα παραμένει ἀναπάντητος.

“Ἐχω τὴν ἐντύπωσιν, ἂν ὀρθῶς ἀντελήφθῃ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Χατζηδημητρίου, ὅτι ἐπιθυμεῖ ὅλοι αἱ ἐμπιστευτικαὶ ἐκθέσεις, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν εἶναι εὐνοϊκαὶ ἢ ἂν εἶναι ἐπικριτικαὶ ἢ περιγραφικαὶ, ἔστω, πρέπει νὰ τίθενται ὑπ’ ὄψιν τοῦ ἐνδιαφερομένου. Τοῦτο νομίζω εἶναι ὀρθὴ ἀρχή. Ἐὰν ὁ ἐνδιαφερόμενος λαμβάνῃ τὰς ἐπικριτικὰς ἐκθέσεις, δέν βλέπω εἰς τί θὰ ἐνοχλήσῃ ἂν λάβῃ, ἄς ποῦμεν, κολακευτικὴν ἢ τοῦλάχιστον οὐδετέραν ἐκθεσιν. Μᾶλλον θὰ τὸν βοηθήσῃ παρὰ θὰ τὸν βλάψῃ. Ἐχω δὲ ὑπ’ ὄψιν μου μερικὰ Τμήματα τῆς Κυβερνήσεως πού ἔστω καὶ ἂν δέν ὑπάρχῃ νομικὴ ὑποχρέωσις δίδουν εἰς τὰ μέλη τοῦ προσωπικοῦ ἀντίγραφα τῶν ἐτησίων ἐμπιστευτικῶν ἐκθέσεων.

“Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄλλην εἰσήγησιν διὰ τὴν ἄνευ προειδοποιήσεως ἐπιθεώρησιν τῶν καθηγητῶν, δέν ἔχω ἰσχυρὰς ἀπόψεις εἴτε ὑπὲρ τῆς μιᾶς εἴτε ὑπὲρ τῆς ἄλλης θέσεως. Τονίζω ὅμως ὅτι οἱ Κανονισμοὶ δέν ὀμιλοῦν περὶ ἀπροειδοποιήτων ἐπισκέψεων. Ἄπλως παρέχουν τὴν δυνατότητα νὰ γίνωνται εἴτε μετὰ εἴτε ἄνευ προειδοποιήσεως. “Ὅμως, ὅπως ἔχω πεῖ, δέν ἔχω σοβαρὰς ἐνστάσεις ἐπὶ τῆς ἀποδοχῆς αὐτῆς τῆς ἀπόψεως.

Κύριε Πρόεδρε, καταλήγων θέλω νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ὡς ἔχουν ἢ, τοῦλάχιστον, αἱ εἰσηγήσεις τεθοῦν εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἄς μὴ ἐπεκτείνωμεν τὰ θέματα εἰς τὰ θέματα τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρ-

ρυθμίσεως ἢ τῶν ριζικωτέρων ἐκπαιδευτικῶν ἀλλαγῶν πού νομίζω οὔτε τὸ θέμα τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν εἶναι οὔτε μποροῦν νὰ γίνουν σήμερον ἀντικείμενον εὐρυτέρας συζητήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐντιλαμβάνομαι τοὺς φόβους τοῦ κ. Παπαδοπούλου. Ὅμως οἱ φόβοι του πρέπει νὰ εἶναι ἀκόμη μεγαλύτεροι μὲ τὸν τρόπον πού εἶναι διατυπωμένη ἡ Ἐκθεσις. Ἐν πρώτοις δὲν πρόκειται περὶ ἑνὸς ἀτόμου ἀλλὰ περὶ συλλογικῆς ἀξιολογήσεως ὑπὸ τοῦ Σώματος τῶν ἐπιθεωρητῶν. Ἄλλὰ πέραν τούτου, ὅταν μεταξὺ τῶν κριτηρίων εἰς τὸ (δ) εἶναι «γενικὴ συμπεριφορὰ καὶ δρᾶσις», ὅρος πολὺ πλέον γενικώτερος ἀπὸ τὸν ὅρον τὸν ὁποῖον ἔχομεν εἰσηγηθῆ, ἢ συμβολὴ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ εἰς τὴν δημιουργίαν δημοκρατικοῦ μαθητοῦ καὶ πολίτου, τότε καὶ πάλιν τὰ ἴδια προβλήματα ἢ καὶ πολὺ χειρότερα ὑπάρχουν. Εἰς τὸ (γ) δὲ τὸ κριτήριον εἶναι ὀργάνωσις, διοικήσις, ἀνθρώπιναι σχέσεις. Ἄν λοιπὸν τὸ Σῶμα αὐτὸ πρέπει νὰ κρίνῃ τίς ἀνθρώπινες σχέσεις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ καὶ τὴν γενικὴν του συμπεριφορὰν καὶ δρᾶσιν, δὲν θὰ εἶναι ἐπὶ τῆς ἐπὶ μέρους δράσεώς του ἐπὶ δημοκρατικῶν θεμάτων καὶ διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ μαθητοῦ ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς δημοκρατικῆς πολιτείας;

Γι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι, ἐάν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ἀντίδρασις, θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν ὅλην ὑφῆν τῶν κριτηρίων. Διότι αὐτὸ πού εἰσηγοῦμεθα εἶναι ἐπὶ μέρους εὐρυτέρου θέματος τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται ἤδη εἰς τὰ κριτήρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μία πολὺ σύντομος ἀπάντησις. Οἱ ὅροι γενικὴ συμπεριφορὰ καὶ δρᾶσις ἔχουν ἐξετασθῆ καὶ ἤδη καθορισθῆ διὰ μεγάλης νομολογίας δι' ἀποφάσεων τῶν Δικαστηρίων. Ὅσον καὶ ἐάν φαίνεται παράξενον, ἔχουν κριτήρια τὰ Δικαστήρια ἢ ἔχουν καθιερώσει κριτήρια ἀποδεκτά, πού περιλαμβάνονται μέσα εἰς τὴν ἔννοιαν «γενικὴ συμπεριφορὰ καὶ δρᾶσις». Ὄστε οἱ φόβοι πρέπει νὰ εἶναι περιωρισμένοι. Ὅμως ἡ ἔννοια τῆς Δημοκρατίας πιστεύω ὅτι εἶναι καὶ εὐρυτέρα καὶ δυσκολώτερον νὰ διαπιστωθῆ, καὶ ἄς τὸ παραδεχθῶμεν. Πολὺ συχνὰ γίνεται καὶ παραποίησης καὶ τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς ἐννοίας καὶ τῶν ἐπιδιώξεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἦθελα νὰ ἐκφράσω καὶ ἐγὼ μὲ τὴν σειρὰν μου τοὺς φόβους μου εἰς τὸ πῶς θὰ μετρήσωμεν τὸν δημοκρατικὸν καθηγητὴν. Ἀσφαλῶς θέλομεν τὴν Δημοκρατίαν σὲ σχολεῖα καὶ θέλομεν τοὺς καθηγητὰς μας νὰ εἶναι δημοκρατικοί, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐάν αὐτὸ τεθῆ ὡς ὅρος, δυνατόν νὰ ἔχῃ πάρα πολλές κακὲς συνέπειες καὶ νὰ ἐπιτύχωμεν δυστυχῶς τὰ ἀντίθετα, διότι ἡ ἔννοια τῆς Δημοκρατίας, ὅπως εἶπε καὶ ὁ συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, εἶναι τόσον εὐρεῖα καὶ πολλὰς φορές τυγχάνει καὶ ἰδιαιτέρων ἐρμηνειῶν. Ἄς μὴ ξεχνοῦμεν ὅτι ὁ Παπαδόπουλος εἰς τὴν Ἑλλάδα ὠνόμαζε τὸ πολίτευμα δημοκρατίαν. Δηλαδή, βεβαίως, εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν πιστεύω ὅτι ὅλοι

καταννοῦμεν τὴν ἔννοιαν τῆς δημοκρατίας καὶ ὅλοι θέλομεν διακαῶς νὰ ὑπεισέλθῃ ἡ δημοκρατία εἰς τὰ σχολεῖα. Ἄλλὰ νομίζω ὅτι θὰ ἦταν πολὺ ἐπικίνδυνον νὰ ζητήσωμεν αὐτὸ ἰδιαίτερα καὶ εἰδικῶς νὰ τὸ μετρήσωμεν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι αἱ ἐκφρασθεῖσαι ἐπιφυλάξεις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν σκοπιμότητα, τὴν ἀποτελεσματικότητα καὶ τὴν ἐν γένει χρῆσιν τοῦ προτεινομένου πένπτου κριτηρίου εἶναι ἐν πολλοῖς ἀδικαιολόγητοι.

Κατ' ἀρχὴν, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ὅρον «δημοκρατικότης καὶ συνεισφορὰ εἰς τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ μαθητοῦ», ὑπάρχει, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, ἡ ἐπίσημος Κυβερνητικὴ πολιτικὴ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοιαῦτα θέματα. Καὶ σήμερον ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας προτρέπει δι' ἐγκυκλίων του καὶ διὰ λόγων του ὅπως οἱ καθηγηταὶ ἀναλύουσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τὰ αἷτια τοῦ πραξικοπήματος καὶ τοὺς αἰτίους τοῦ πραξικοπήματος. Αὐτὸ ἀποτελεῖ πράγματι μίαν ἀντικειμενικὴν κρίσιν, ἐν ἀντικειμενικὸν κριτήριον περὶ τῆς δημοκρατικότητος καὶ τῆς συνεισφορᾶς εἰς τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν. Πέραν αὐτοῦ, ἐάν μᾶς ἀπασχολῇ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ ἄνω τοῦ 5 καὶ τοῦ 6 βαθμολογία, ὑπάρχει καὶ τὸ κάτω τοῦ 5 καὶ τὸ κάτω τοῦ μηδενός. Ὑπάρχουσιν οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐμπράκτως ἐκινήθησαν καὶ κινουῦνται ἐναντίον τοῦ κράτους. Δὲν μπορούμεν νὰ συζητῶμεν περὶ κριτηρίων, περὶ τοῦ πῶς θὰ κρίνωμεν τὴν δημοκρατικότητα καὶ τὴν συνεισφορὰν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ εἰς τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ μαθητοῦ, ἀπὸ τῆς στιγμῆς πού ὁ ἐκπαιδευτικὸς ἐμπράκτως κινεῖται ἐναντίον τοῦ ἰδίου τοῦ κράτους. Κατὰ συνέπειαν, ὑπὸ τὰς περιστάσεις πού εὐρίσκεται σήμερον ὁ τόπος μας, ὑπὸ τὰς ἐκτάκτους συνθήκας πού εὐρίσκεται ὁ τόπος μας καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀναγκαιότητος ὅπως ἡ δημοκρατία γίνῃ βίωμα πλέον καὶ εἰς τὴν παρούσαν καὶ εἰς τὴν μελλούμενην γενίαν, ἐάν πρόκειται αὐτὸς ὁ τόπος νὰ ἴδῃ καλύτερας ἡμέρας, ἐνθέρμως εἰσηγοῦμαι καὶ προτείνω ὅπως ἡ προσθήκη εἰς τὸ IV Μέρος τῶν Κανονισμῶν τοῦ κριτηρίου τῆς δημοκρατικότητος καὶ τῆς συνεισφορᾶς τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ εἰς τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ μαθητοῦ, γίνῃ ὁμοθυμῶς καὶ ὁμοφώνως δεκτὴ ἀπὸ τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἔχει ἐξαντληθῆ τὸ θέμα, κ. Πρόεδρε. Θέλω νὰ πῶ ὅμως ὅτι περισσότερο ἀνησυχῶ ἀπὸ τὰς περαιτέρω ἐπεξηγήσεις πού ἔχει δώσει ὁ συνάδελφος κ. Θεοδώρου. Ἐάν ὄντως δι' αὐτῆς τῆς προτάσεως πρόκειται νὰ ἐφαρμόσωμεν τὰς πολυσυζητημένους εἰσηγήσεις καὶ προτάσεις περὶ τοῦ Νόμου καθάρσεως διὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ὁ ὁποῖος θὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὴν συμμετοχὴν ἢ μὴ εἰς πραξικόπημα καὶ παρομοίας ἐνεργείας, τότε νομίζω εἶναι καιρὸς νὰ ἀνησυχῶμεν ἡμεῖς ὡς Βουλευταὶ καὶ ὄχι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ διὰ τὴν δημοκρατικὴν τῶν ἐκτίμησιν καὶ ἀξιολόγησιν.

Νομίζω ὅτι ἐάν ὑπάρχουν τοιοῦτου εἴδους τάσεις ὅπως αὐταὶ πού ἔχει ἀναφέρει ὁ κ. Θεοδώρου, πού χρειάζονται κολασμόν, ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ψηφίσῃ εἰδικὸν Νόμον, εἰδικὰ μέτρα. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι προσεχῶς θὰ κατατεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος εἰδικὸν νομοσχέδιον διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τοιαῦτα θέματα. Καὶ δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀναμινύωνται τοιοῦτου

είδους θέματα εις τὴν συζήτησιν τῶν Κανονισμῶν περὶ ἐπιθεωρήσεως καὶ ἀξιολογήσεως καθηγητῶν. Καὶ πάλιν παρακαλῶ ὡς θέμα τάξεως ὅπως τεθοῦν εἰς ψηφοφορίαν αἱ εἰσηγήσεις ποῦ ἐγένοντο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν ὅμως τεθῆ ὀτιδήποτε εἰς ψηφοφορίαν, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω τὰ ἑξῆς :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει μία διάθεσις, μία πρόθεσις νὰ τονισθῆ ἰδιαιτέρως καὶ ὀρθῶς ἡ ἀνάγκη δημοκρατικῆς διαπαιδαγωγήσεως εἰς τὴν παιδείαν.

Ἐγένετο ἀναφορά ταυτόχρονα εἰς τὸ γεγονός ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ καὶ σκοπὸν τῆς ἐξαγγελθείσης Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ὑπὸ τοῦ νέου Ὑπουργοῦ.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι καὶ ἡ ἡγεσία τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανώσεων ποῦ ἔλαβε μέρος εἰς τὰς σχετικὰς συζητήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπίσης ἔξ ὅσων γνωρίζομεν, ἐνδιαφέρεται τὰ μέγιστα διὰ τὴν ἐκδημοκρατικοποίησιν τῆς παιδείας, διερωτῶμαι μήπως λαμβανομένων ὅλων αὐτῶν ὑπ' ὄψιν, ὁ ὅρος «γενικὴ συμπεριφορὰ καὶ δρᾶσις», ἄλλο ἂν δὲν εἶναι ἡ ὀρθὴ φρασεολογία, δὲν συμπεριλαμβάνει τὰς ἐννοίας ποῦ θέλομεν νὰ συμπεριλάβωμεν, δεδομένου τοῦ γεγονότος ὅτι ὅλοι ὀμιλοῦμεν διὰ τὰ ἴδια πράγματα καὶ ἐφ' ὅσον ἐάν μία εἰσήγησις εἶναι ἐάν ὁ ὅρος «γενικὴ συμπεριφορὰ καὶ δρᾶσις» γίνῃ δεκτὸν ὅτι συμπεριλαμβάνει ὅλας αὐτάς τὰς ἐννοίας — ὅπως ἀντιλαμβάνομαι, ἔτσι τὸ ἀντιλαμβάνονται καὶ αἱ ἐπαγγελματικαὶ ὀργανώσεις καὶ ἡ Κυβέρνησις — ἐνδεχομένως νὰ καλύπτεται τὸ θέμα τοῦλάχιστον εἰς τὸ παρὸν στάδιον;

Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλη ἄποψις καὶ ἐπιμονή, τότε θὰ θέσω τὸ θέμα εἰς ψηφοφορίαν.

Ὁ κ. Λυσσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἤδη προκύπτει ὅτι ὑπάρχει διαφορετικὴ γνώμη περὶ τῆς ἐρμηνείας τοῦ ὅρου «γενικὴ συμπεριφορὰ καὶ δρᾶσις» καὶ ἐπομένως δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπαναπασχολήσω τὴν Βουλὴν μὲ ἐπανάληψιν ἐπιχειρημάτων, παρακαλῶ νὰ τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Θὰ τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν πρότασις διὰ πέμπτον κριτήριον εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὴν εἰδικὴν ἔκθεσιν ἀξιολογήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν, τὴν ὁποίαν πρότασιν παρακαλῶ τὸν κ. Θεοδώρου νὰ ἐπαναλάβῃ διὰ νὰ τὴν καταγράψῃ ὁ Γραμματεὺς καὶ νὰ τὴν ἀναγνώσῃ.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Μάλιστα. Τὸ πέμπτον κριτήριον εἶναι «ἡ δημοκρατικότης καὶ ἡ συνεισφορὰ τοῦ λειτουργοῦ εἰς τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν μαθητῶν».

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐρωτῶ ἐάν πρέπει νὰ ἐπαναλάβω τὰς τροποποιήσεις ποῦ ὑπέβαλα προηγουμένως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καλά. Νὰ ἐπαναληφθοῦν. Κύριε Γραμματεῦ, πῶς εἶναι ἀκριβῶς ἡ διατύπωσις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

«Ἡ δημοκρατικότης καὶ ἡ συνεισφορά τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ εἰς τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν μαθητῶν», ἐὰν δὲν κάμνω λάθος.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Σχετικὴ μὲ αὐτό, κ. Πρόεδρε, εἶναι καὶ ἡ τροποποίησις τῆς βαθμολογίας φυσικά. Ὅπως εἶχα πεῖ προηγουμένως, εἰς τὴν παράγραφον 29 θὰ πρέπει ἀναλόγως νὰ τροποποιηθῇ καὶ ἡ βαθμολογία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Χωρὶς νὰ παίρνω θέσιν καμμίαν ἐπὶ τοῦ θέματος ὑπὸ τὴν ιδιότητά μου ὡς Προέδρου, μήπως ἡ διατύπωσις τῆς προτάσεώς σας θὰ ἦταν ὀρθότερα ἐὰν ἦταν «συμβολὴ εἰς τὴν ἐκδημοκρατικοποίησιν τῆς παιδείας;»

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Εἰς Ζητήματα τοῦ λειτουργοῦ, ἐννοεῖτε;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν συζητοῦμεν τὴν εὐρείαν μεταρρύθμισιν. Εἶναι ἡ δημοκρατικὴ διαπαιδαγώγησις. Ἡ ἐκδημοκρατικοποίησις εἶναι θέμα.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

«Συμβολὴ εἰς τὴν δημοκρατικὴν διαπαιδαγώγησιν».

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Καὶ ὅπως εἶπα, σχετικὴ εἶναι καὶ ἡ περὶ βαθμολογίας παράγραφος 29 ἢ ὅποια πρέπει νὰ τροποποιηθῇ ἀναλόγως. Τὸ 36 νὰ γίνῃ 46, τὸ 31, 41, τὸ 26, 36, καὶ τὸ 20, 30.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς προτάσεως ὅπως ἔχει διατυπωθῇ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ἐναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ τὴν ἀδειάν σας διὰ νὰ ἐξηγήσω διατὶ ἀπέχω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Συμφωνῶ μὲ ὄλην τὴν Βουλὴν καὶ ἡ Ζωὴ μου ἀπέδειξε πόσον εἶμαι δημοκρατικὸς καὶ ὅτι ἤμουν καὶ εἶμαι πάντοτε ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας.

Εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν δὲν ἔλαβα μέρος εἰς τὴν ψηφοφορίαν διὰ τὸν τρόπον τῆς συζητήσεως. Ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἐνώπιόν μας δὲν βλέπομεν ὅτι ἐγένετο οἰαδήποτε εἰσηγήσις διὰ τροποποίησιν τῶν ὑπὸ συζητήσιν Κανονισμῶν, οὔτε ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη ἢ ἐξήτασεν οἰαδήποτε τοιαύτην πρότασιν. Αἱ εἰσηγήσεις γίνονται τὴν τελευταίαν στιγμὴν. Δικαιοῦνται οἱ Βουλευταὶ νὰ κάμουν εἰσηγήσεις εἰς τὴν Βουλὴν. Ἀλλὰ θὰ ἦτο ὀρθόν, καὶ ἐπιμένω, ὅσοι ἔχουν σκοπὸν νὰ ὑποβάλλουν τροποποιήσεις ἐπὶ ἐνός Νομοσχεδίου ἢ Κανονισμῶν, νὰ τὰς ὑποβάλλουν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἢ ὁποῖα, νὰ τὰς ἐξετάζη κατὰ βάθος, νὰ συζητῶνται, νὰ ἐκθέτῃ ἢ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν Ἐκθεσίῳ τῆς τὰς ἀπόψεις τῆς καὶ διατὶ εἰσηγεῖται τὴν τροποποίησιν ἢ, ἐὰν δὲν τὴν εἰσηγηθῆ, διατὶ. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἔκαμα ἀποχὴν. Κατὰ τὰ ἄλλα, ἐὰν δὲν ἔκαμα ἀποχὴν, θὰ ἐψηφίζα καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς συναδέλφους μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ ἐξηγήσω τὴν θέσιν τοῦ κόμματός μας. Ἔχει τονισθῆ κατὰ κόρον ἀπὸ πολλοὺς ἀπὸ ἡμᾶς ὅτι πιστεύομεν ἀπόλυτα εἰς τὴν δημοκρατίαν καὶ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς δημοκρατίας μέσα εἰς τὰ σχολεῖα. Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν συμφωνήσαμεν εἰς τὴν τροπολογίαν εἶναι διότι πού φοβοῦμεθα ὅτι ἡ εἰσαγωγή αὐτῆς τῆς τροπολογίας θὰ τείνῃ νὰ συγχύσῃ καὶ νὰ ἐπιφέρῃ ἀκριβῶς τὰ ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἀπὸ αὐτὰ πού θέλομεν νὰ ἐπιφέρωμεν, πολὺ περισσότερο διότι θὰ ζητήσωμεν ἀπὸ ἕνα ἐπιθεωρητὴν ὁ ὁποῖος θὰ μῆνῃ μέσα εἰς τὴν τάξιν δύο φορές τὸν χρόνον διὰ νὰ δῆ τοὺς μαθητὰς καὶ τὸ ἐπίπεδον τῶν μαθητῶν, νὰ κρίνῃ ταυτοχρόνως πόσον δημοκρατικὸς εἶναι ἕνας καθηγητής. Πιστεύομεν ὅτι εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνον μέτρον καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐψηφίσαμεν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας, χωρὶς νὰ σημαίῃ ὅτι δὲν πιστεύομεν πολὺ ἔντονα εἰς τὸ ὅτι ὁ θεσμός τῆς δημοκρατίας θὰ πρέπει νὰ λειτουργῇ ὅπωςδήποτε μέσα εἰς τὰ σχολεῖα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω αὐτὴ ἡ πρότασις δὲν ἔγινε δεκτὴ.

Καὶ πρὸς ἄρσιν παρεξηγήσεων, τὸ συμπέρασμά μου ἐκ τῆς συζητήσεως δὲν εἶναι διότι ὑπάρχει διαφωνία ὡς πρὸς τὸν ἀντικειμενικὸν στόχον.

Ἐπὶ τῆς ὑπάρχοντος, νομίζω, μία ἄλλη πρότασις, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τοῦ κ. Χατζηδημητρίου, τὴν ὁποίαν ἐπίσης θέλω νὰ θέσω εἰς ψηφοφορίαν.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶναι ἀριθμὸς προτάσεων, ὅπως τίς εἶχα ἀναφέρει. Εἰς τὸ μέσον τῆς παραγράφου 11 τῶν Κανονισμῶν, νὰ διαγραφῇ τὸ «εἰ δυνατόν». Δηλαδὴ νὰ διαβασθῇ :

«11.—(1) Εἰς ἐκάστην περίπτωσιν ἐπιθεωρήσεως ὁ διενεργῶν ταύτην ἐπιθεωρητὴς ἀνταλλάσσει ἀπόψεις μετὰ τοῦ ἐπιθεωρηθέντος ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ, ἐνώπιον τοῦ Διευθυντοῦ.....»

Νά διαγραφῇ τὸ «εἰ δυνατόν».

Παράγραφος 12 : Νά προστεθῇ εἰς τὸ τέλος «.....καὶ τοὺς γνωστοποιεῖται.....»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, ποία ἦτο ἡ πρώτη εἰσήγησις;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 11.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Νά φύγῃ τὸ «εἰ δυνατόν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ παράγραφος εἶναι :

«11.— (1) Εἰς ἐκάστην περίπτωσιν ἐπιθεωρήσεως ὁ διενεργῶν ταύτην ἐπιθεωρητὴς ἀνταλλάσσει ἀπόψεις μετὰ τοῦ ἐπιθεωρηθέντος ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ, εἰ δυνατόν ἐνώπιον τοῦ διευθυντοῦ τοῦ σχολείου, ἄλλως οὗτος ἐνημεροῦται ἀργότερον, προβαίνει εἰς σχετικὰ παρατηρήσεις ἐπισημαίνων τὰ θετικὰ στοιχεῖα καὶ τυχόν παρατηρηθείσας ἀδυναμίας ἢ ἐλλείψεις καὶ ὑποδεικνύει τρόπους βελτιώσεως».

Ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Χατζηδημητρίου εἶναι ὅπως ἀπαλειφθῇ ἡ φράσις «εἰ δυνατόν».

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

«εἰ δυνατόν» καὶ ἀσφαλῶς συνοδεύει τὸ «ἄλλως οὗτος ἐνημεροῦται ἀργότερον» ποῦ εἶναι τυπικὸν στοιχεῖον συντάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ τὸ θέσω εἰς ψηφοφορίαν, διότι δὲν νομίζω νὰ εἶναι συνδεδεμένον τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νά τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν ἡ πρότασις περὶ ἀπαλείψεως τοῦ «εἰ δυνατόν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλετε νὰ ὁμιλήσετε;

Ν. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὸ τῆς ψηφοφορίας;

Ν. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Μάλιστα.

Αυτό που ζητεί ο αξιότιμος συνάδελφος δεν νομίζω ότι βοηθεί τον εκπαιδευτικόν. Δηλαδή ζητεί όπως ο καθηγητής ή ο διδάσκαλος άκούη τις παρατηρήσεις του επιθεωρητού ενώπιον του Διευθυντού. Είναι πολλές περιπτώσεις που ο εκπαιδευτικός θά ήθελε να συνεννοηθῆ με τόν επιθεωρητήν του ιδιαίτερος, χωρίς να εύρίσκειται ενώπιον κάποιου άλλου, διότι τόν μειώνει. Είναι σύνηθες εκ μέρους διευθυντών να εγκαταλείπουν τό Γραφείον τους και να αφήνουν τόν επιθεωρητήν και τόν εκπαιδευτικόν να κουβεντιάσουν μεταξύ τους, χωρίς να εκτίθεται ο εκπαιδευτικός. Υπάρχουν νέοι εκπαιδευτικοί, οί οποίοι έχουν πραγματικά άδυναμίες και θέλουν να τις άκούσουν ιδιαίτερος. Έπομένως, πιστεύω ότι αυτό που εισηγείται ο κ. Χατζηδημητρίου δεν βοηθεί τούς εκπαιδευτικούς. Θα έπροτιμούσαν να συνεννοηθούν κατευθείαν με τούς επιθεωρητάς των. Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τας όποιás μπορεί να είναι και παρών ο Διευθυντής. Νομίζω πως είναι πολύ καλύτερον να παραμείνη ή παράγραφος όπως είναι.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Παρακαλώ να τεθῆ εις ψηφοφορίαν, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, έγινεν εισήγησις. Τίθεται εις ψηφοφορίαν.

Πόσοι είναι υπέρ τῆς άπαλείψεως του «εί δυνατόν» από τήν παράγραφον αυτήν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4, Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι έναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19, Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι απέχουν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία άποχή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άλλη εισήγησις, κ. Χατζηδημητρίου;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Πρός γνώσιν του κ. Ποταμίτη, εάν είναι για τόν ἴδιον λόγον.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διά τόν ἴδιον λόγον.....;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

.....για τόν ἴδιον λόγον που απέσχε τώρα.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν είναι διά τόν ἴδιον λόγον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δέν νομίζω νά εἶναι δικαιολογημένος διότι ὅλες αὐτές οἱ προτάσεις εἶχαν ὑποβληθῆ στήν Ἐπιτροπήν ἀπό ἐμέ τουλάχιστον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ πάρα πολύ, παρακαλῶ πολύ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα. Λοιπόν ἄρθρον 12. Νά προστεθῆ στοῦ τέλος...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδή ἐλέγχθη κάτι περὶ Ἐπιτροπῆς, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κάτι θέλει νά ἀναφέρῃ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ναί.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ἄνεφερον ὁ ἀγαπητός συναδελφος κ. Τάκης Χατζηδημητρίου ὅτι ὅλες αὐτές οἱ τροποποιήσεις τές ὁποῖες τώρα θέτει στήν Βουλὴν ἐτέθησαν προηγουμένως ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς. Αὐτό δέν ἔγινε, ἐκτός τῶν δύο ἐκείνων εἰσηγήσεων τίς ὁποῖες ἀνέφερε καί προηγουμένως, ἡ μία τοῦ νά μὴν γίνεταί ἑξαφικὰ ἢ ἐπιθεώρησης ἀπό τόν ἐπιθεωρητὴν εἰς τὸ σχολεῖον, καί ἡ ἄλλη τοῦ νά λαμβάνουν γνῶσιν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τῶν ἐμπιστευτικῶν ἐκθέσεων. Αὐτές οἱ δύο. Ἡ μία ἀπεσύρθη ἀπὸ τόν ἴδιον ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ἀντίκειται πρὸς τόν Νόμον, καί διὰ τὴν ἐτέραν ἔγινε ψηφοφορία καί ἡ πλειοψηφία τὴν ἀπέρριψε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμεν εἰς τὴν ἐπομένην πρότασιν.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

"Ἄρθρον 12, νά προστεθῆ «καί νά γνωστοποιηθῆ τοῦτο εἰς τόν ἐνδιαφερόμενον ἐκπαιδευτικόν».

Δηλαδὴ τὸ πρόγραμμα ἐπισκέψεως τῶν ἐπιθεωρητῶν εἰς τὰ σχολεῖα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρόγραμμα ἐπιθεωρήσεως δι' ὁλόκληρον τὸ σχολικόν ἔτος ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ναί. Βέβαια γράφονται ἐν γενικαῖς γραμμαῖς αἱ ἐπισκέψεις εἰς τὰ σχολεῖα βάσει τῶν ἀναγκῶν καί δυνατοτήτων, καί γνωστοποιεῖται τοῦτο εἰς τόν ἐνδιαφερόμενον ἐκπαιδευτικόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Ἐγινεν ἤδη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ἄρα δέν χρειάζεται καμμία ἐξήγησις.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Νά προσεχθῆ κάτι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐδῶ γίνεται ἀναφορὰ εἰς τὸ γενικὸν πρόγραμμα τὸ ὁποῖον καταρτίζουν οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῶν Γραφείων Παιδείας διὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις. Δὲν γίνεται ἀναφορὰ εἰς κάθε μίαν ἐπιθεώρησιν χωριστά, ὡς «θὰ πάω στὸ τάδε χωριὸ» γιὰ νὰ γίνῃ ἡ γνωστοποίησις. Ἀναφέρεται αὐτὸς ὁ κανονισμὸς εἰς γενικὸν πρόγραμμα τὸ ὁποῖον καταρτίζεται. Δὲν ἀναφέρεται εἰδικὰ σὲ ἐπισκέψεις. Γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ μῆ αὐτὴ ἡ τροποποίησις ἐδῶ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχει νόημα ἡ πρότασή μου νὰ γνωστοποιηθῆ ἡ ἡμερομηνία ἐπισκέψεως τῶν ἐπιθεωρητῶν. Τώρα, κατὰ ποῖον τρόπον θὰ διατυπωθῆ λεκτικὰ καὶ θὰ συμπεριληφθῆ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ λεκτικὸν ἀλλὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ ὅτι πρόκειται, κατὰ τὴν κρίσιν του, περὶ θεμάτων γενικωτέρων καὶ ὄχι εἰς τὴν εἰδικὴν ἐπιθεώρησιν συγκεκριμένου προσώπου — ἐὰν ἀντελήφθῃ ὀρθῶς τὴν ἄποψιν τοῦ κ. Μαυρονικόλα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Διὰ τὸν Διευθυντὴν περιλαμβάνεται πρόνοια ὅτι γνωστοποιεῖται ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐπισκέψεως. Νά προσθέσωμεν καὶ ἐδῶ, νὰ τὸ διασαφηνίσωμεν ἀπὸ ἀπόψεως ἡμερομηνίας καὶ ἐδῶ. «Καὶ γνωστοποιεῖται ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ἐπιθεωρητοῦ εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον ἐκπαιδευτικὸν ἐντὸς λογικοῦ χρονικοῦ διαστήματος». Ἡ, ἐὰν θέλετε ἀκόμη πιὸ συγκεκριμένον, «μίαν ἐβδομάδα πρὸ τῆς ἐπισκέψεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Ἐδῶ δὲν ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἐκπαιδευτικούς. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προγράμματα τὰ ὁποῖα καταρτίζουν οἱ ἐπιθεωρηταί. Δηλαδή ποῖα σχολεῖα θὰ ἐπισκεφθῆ ὁ τάδε ἐπιθεωρητὴς κατὰ τὸ τρέχον τρίμηνον ἢ τὸ τρέχον ἔξαμηνον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μήπως, κ. Χατζηδημητρίου, πρόκειται εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν περὶ παρεξηγήσεως ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Τότε, κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι πάει νὰ δημιουργηθῆ μία σύγχυσις, νὰ προστεθῆ δευτέρα παράγραφος ἡ ὁποία νὰ ἀναφέρῃ : «Νὰ γνωστοποιηθῆ ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον ἐκπαιδευτικόν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδή νέα πρότασις, οὐχὶ προστιθεμένη εἰς αὐτὴν τὴν παράγραφον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα. Είς τόν κανονισμόν 12 νά μῆ μία πρώτη πρόταση γιά τὸ πρῶτο, πού ἀφορᾷ τὸ γενικὸ πρόγραμμα, καὶ νά μῆ δευτέρα παράγραφος πού νά ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Γίνεται εἰσήγησις ὅπως προστεθῆ δευτέρα παράγραφος εἰς τὸν κανονισμόν 12 σχετικὰ μὲ τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ. Νά δίδεται προειδοποίησις εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν μιᾶς ἐβδομάδος, εἶναι ἡ συγκεκριμένη πρότασις, ἐὰν ἀντελήφθην ὀρθῶς.

Ποῖοι εἶναι ὑπὲρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 ὑπὲρ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι κατὰ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ἀπέχουν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2 ἀποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλη εἰσήγησις ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κανονισμὸς 16, παράγραφος (3) πού ἀναφέρεται εἰς τὲς ἐκθέσεις, ἀσφαλῶς μὲ παραπομπὴν τοῦ σχετικοῦ ἀρθροῦ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν ἐὰν ἀντίκειται πρὸς τὸν βασικὸν νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὴ εἶναι πρότασις ἢ ὁποία εἶχε γίνῃ καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἂν δὲν ἀπατῶμαι ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ ἐκεῖ ὑπεδείχθη ὅτι ἀντιβαίνει πρὸς τὸν Νόμον ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα. Ἐὰν νομίζετε ὅτι ἀντιβαίνει, δὲν ἐπιμένω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι τὸ ἀρμόδιον Σῶμα γιὰ νὰ μᾶς πῆ ἐάν ἀντιβαίνει πρὸς τὸν Νόμον. Ἐγὼ ἔχω ἐντελῶς ἀντίθετον ἄποψιν. Ἐπομένως ἐάν ὑπάρξη οἰαδήποτε ἀμφιβολία, νομίζω πὼς τὸ θέμα θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῆ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἐάν ὑπάρξη οἰαδήποτε ἄλλη ἄποψις, ἀσφαλῶς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νὰ δοῦμεν ἐάν ἡ Βουλὴ πρῶτα συμφωνῆ. Διότι ἂν δὲν συμφωνῆ νὰ μὴν ἀπασχολοῦμεν τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν ἀδίκως. Ἐάν εἰς τὴν Βουλήν κατ' ἀρχήν...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ ὑποβάλω τὴν ἐρώτησιν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας πὼς διεπιστώθη, ἀπὸ ποῖον διεπιστώθη καὶ ποῖος ἐγνωμοδότησεν ὅτι ἡ σχετικὴ πρότασις ἀντιβαίνει πρὸς τὸν βασικὸν νόμον.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Μᾶς τὸ ἀνεκοίνωσε, μᾶς τὸ ἀνέφερεν ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐνθυμοῦμαι διαφορετικὰ τὰ γεγονότα. Ὁ μόνιμος Γραμματεὺς τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἀνέφερεν ὅτι ἀντίκειται πρὸς τὸν Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ μόνιμος Γραμματεὺς τῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Βουλῆς ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποσκώτης.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Τὸ ἄρθρον 36 τοῦ βασικοῦ νόμου, ὅμως, ἀφορᾷ τὶς ἐμπιστευτικὲς ἐκθέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐάν ἡ Βουλὴ τὸ ἐγκρίνη ἰσχύει. Ἐάν ἀποδειχθῆ ὅτι ἀντιβαίνει πρὸς τὸν βασικὸν νόμον ὑπάρχει ἡ γενικὴ ἀρχὴ τῆς νομοθεσίας ὅτι οἱ Κανονισμοὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιβαίνουν πρὸς τὸν βασικὸν Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αυτό ακριβώς ἐπρόκειτο νὰ πῶ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἄκριβως εἰς τὸ ἄρθρον 36 τοῦ βασικοῦ νόμου ἀναφέρονται αὐτά. Καὶ δεδομένου ὅτι οἱ Κανονισμοὶ σήμερα πρέπει νὰ ἐγκριθοῦν ἢ νὰ ἀπορριφθοῦν, δὲν ἔχομεν αὐτὴν τὴν εὐχέρειαν νὰ παραπεμφθοῦν. Δεδομένου ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀντίκεινται πρὸς τὸν Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ σχετικὴ πρότασις τίθεται εἰς ψηφοφορίαν.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Νὰ τὴν διατυπώσω, κύριε Πρόεδρε ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κανονισμὸς 16, παράγραφος (3).

«Αἱ κατὰ τὰ ἀνωτέρω συντασσόμεναι ἐκθέσεις ὑποβάλλονται ἐντὸς τῆς περιόδου Μαΐου/Ἰουνίου καὶ γνωστοποιοῦνται εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον ἐκπαιδευτικόν».

Ἄκολουθως, ὅπως ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι εἶναι ὑπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι κατὰ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ἀπέχουν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 ἀποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἰαδήποτε ἄλλη εἰσήγησις ; Ἐπὶ τοῦ κειμένου τῶν Κανονισμῶν ;

Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ Νομοσχεδίου δὲν χρειάζεται δευτέρα ἀνάγνωσις, οὔτε τρίτη ἀνάγνωσις, καὶ ἀπλῶς ὑποβάλλεται ἢ ἐρώτησις ἐὰν ὑπάρχη οἰαδήποτε ἀντίρρησις διὰ τὴν ἐγκρίσιν τῶν Κανονισμῶν ;

Κλείων τὸ θέμα αὐτὸ ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ λάβω ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν ἐξήγησιν τὴν ὁποίαν ἔδωσεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Ποταμίτης διὰ τὴν ἀποχὴν τὴν ὁποίαν ἐτήρησε, καὶ νὰ παρακαλέσω θερμότατα ὅπως εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις — χωρὶς νὰ σημαίη ὅτι αὐτὸ στερεῖ ἀπὸ οἰονδήποτε Βουλευτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἐγειρῆ οἰονδήποτε θέμα ἢ οἰανδήποτε εἰσηγήσιν ἐντὸς τῆς Βουλῆς — ὅλαι αἱ τυχόν εἰσηγήσεις διὰ σκοποῦς πρακτικῶς ὑποβάλλονται εἰς τὸ στάδιον τῶν Ἐπιτροπῶν — καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνω διὰ νὰ μὴν παρεξηγηθῶ — χωρὶς νὰ σημαίη ὅτι δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα ἓνας Βουλευτὴς νὰ προβῆ εἰς εἰσηγήσεις ἐντὸς τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχετε ἀπόλυτον δίκαιον. Ἦθελα νὰ παρακαλέσω, ὅμως, πρῶτον, νὰ ἀποστέλλωνται ἐγκαίρως...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

...καὶ δεῦτερον νὰ μᾶς γνωστοποιοῦνται αἱ ἡμερομηνία συνεδριάσεως τῶν ἀρμοδίων Ἐπιτροπῶν. Διότι εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν οὔτε πότε συνεδρίαζαν αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐγνωρίζαμεν καὶ μᾶς ἤλθε τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἤ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἰς τὰς παρατηρήσεις σας, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, μὲ τὰς ὁποίας συμφωνῶ πλήρως, θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ὅτι καὶ εἰς ἣν περίπτωσιν συνάδελφος θὰ ἤθελεν ἐντὸς τῆς Βουλῆς νὰ προτείνῃ οἰανδήποτε τροπολογίαν, αὐτὴ ἢ τροπολογία νὰ εἶναι γραπτῶς διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον βοηθοῦνται καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι νὰ μελετήσουν καλύτερα τὴν προτεινομένην τροπολογίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συμφωνῶ ἀπολύτως.

Βεβαίως τὸ σημερινὸν συγκεκριμένον θέμα δυστυχῶς εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ συζητήσωμεν κάπως ἐξαντλητικὰ διότι ὑπῆρχε τὸ θέμα τῶν χρονικῶν περιθωρίων ἐν σχέσει μὲ τοὺς Κανονισμοὺς αὐτοῦς. Ἄλλως ἐνδεχομένως θὰ ἠκολουθεῖτο ἄλλη διαδικασία.

Τὸ δεῦτερον θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β', εἶναι «οἱ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Ἔδεια διὰ Πρότυπα Σήματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1976». Θέλω νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι δι' ἐπιστολῆς τοῦ ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀποσύρει τοὺς Κανονισμοὺς. Ἡ ἐπιστολή ἔχει ὡς ἐξῆς :

«Ἐνετάλην — μᾶλλον ὑπογράφει ἀρμόδιος ὑπάλληλος κατ' ἐντολήν τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ — ἐνετάλην ὅπως ἀναφερθῶ ἐπὶ τοῦ ἐν ἐπικεφαλίδι θέματος, δηλαδὴ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Ἔδεια διὰ Πρότυπα Σήματα) Κανονισμοί, καὶ ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι διαρκούσης τῆς ἐξετάσεως τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς προέκυψαν ὠρισμένα σημεῖα τὰ

όποια άπτονται τών διατάξεων του βασικού Νόμου 68 του 75, παρακαλέσω ύμās όπως οι ώς άνω Κανονισμοί άποσυρθούν ίνα επανεξετασθούν υπό του ήμετέρου Υπουργείου.».

Επομένως οι Κανονισμοί άπεσύρθησαν προς επανεξέταση υπό του Υπουργείου.

Τό τρίτον θέμα εις τό Κεφάλαιον Β' είναι «ό περί Δημοσιεύσεως Αίσχρών Θεμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1973».

Παρακαλώ τόν Πρόεδρον τής άρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής νά αναγνώση τήν σχετικήν Έκθεσιν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΣ ΑΙΣΧΡΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ)
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταύρος Άμπίζας
Λοΐζος Καραμιχάλης
Σταύρος Ποσκάτης
Άνδρέας Φάντης
Δώρος Θεοδώρου.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έσωτερικών έμελέτησε τό περί ού ό λόγος νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής συγκροτηθείσαν τήν 21ην Όκτωβρίου, 1976, εις τήν όποίαν κληθέντες παρέστησαν και εξέθεσαν τάς άπόψεις του Υπουργείου Έσωτερικών και τής Αστυνομικής Δυνάμεως Κύπρου εκπρόσωποι αυτών.

Διά του προτεινομένου νόμου σκοπείται ή άπαγόρευσις τής εισαγωγής ή άποείρας εισαγωγής άσέμνων και άίσχρών άντικειμένων τά όποία τείνουν εις τήν έξαχρείωσιν και διαφθοράν τών προσώπων άτινα πιθανόν νά αναγνώσωσιν ή ίδωσι τό έν αυτοίς διαλαμβανόμενον ή ένωματούμενον περιεχόμενον και θέτουσιν ούτω εις σοβαρόν κίνδυνον τήν ήθικήν ύπόστασιν τής κοινωνίας.

Ός άναφέρεται εις τήν Εισηγητικήν Έκθεσιν του άρμοδίου Υπουργείου, ή νυν έπιζητούμενη άπαγορευτική διάταξις ύφίστατο και παλαιότερον εις σχετικόν Κυβερνητικόν Διάταγμα, τό όποϊον έξεδόθη συμφώνως προς τό άρθρον 41 του περί Διοικήσεως Τελωνείων Νόμου, Κεφ. 315, ή όποία έν τούτοις, έπαυσε ισχύουσα άπό τής 1ης Ιανουαρίου, 1968, ότε ό έν λόγω Νόμος κατηργήθη και άντικατεστάθη διά του περί Τελωνείων και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου του 1967.

Επειδή υπό τών άρμοδίων κρατικών ύπηρεσιών παρατηρήθη ότι ή εισαγωγή έντύπων άνηθίκου περιεχομένου όσημέραι αύξάνει, πράγμα τό όποϊον έγκυμονεί τεραστίους κινδύνους, ιδίως διά τήν νεολαίαν, ή Κυβέρνησις έκρινε σκόπιμον τήν επανεισαγωγήν τής έν λόγω άπαγορευτικής διατάξεως και τήν παραχώρησιν έξουσίας εις τόν Διευθυντήν του Τμήματος Τελωνείων νά έλέγχη τήν εισαγωγήν τοιούτων άντικειμένων. Η ούτω πως εκχωρουμένη έξουσία εις τόν Διευθυντήν του Τμήματος Τελωνείων δέν θα έχη τήν έννοϊαν κρίσεως ύπ' αυτού κατά πόσον έν άντικείμενον είναι άίσχρόν ή όχι και συνεπεία μιās τοιαύτης άποφάσεως νά τιμωρηται ό εισάγων τουτο. Αντιθέτως, ή λήψις μιās τοιαύτης άποφάσεως θα άποτελῃ έργον του Δικαστηρίου εις τό όποϊον και θα παρουσιάζηται ή όλη ύπόθεσις και τό όποϊον θα κρίνη κατά πόσον έν άντικείμενον είναι άίσχρόν ή όχι.

Περαιτέρω ό υπό τροποποίησην βασικός νόμος διαλαμβάνει έξαιρετικά μέτρα και έχέγγυα διά νά έξασφαλίση εις τόν πολίτην τήν ακριβοδικαίαν έξέτασιν τής ύποθέσεώς του υπό του Δικαστηρίου, τούτου δυναμένου νά προτάξη, μεταξύ άλλων, ώς άποδεικτικόν στοιχείον ότι ή γενομένη είσαγωγή ένός άντικειμένου δικαιολογείται πρός τό δημόσιον καλόν, τήν γνώμην έμπειρογνωμόνων περι τήν λογοτεχνικήν, καλλιτεχνικήν, έπιστημονικήν ή άλλην άξίαν αύτου.

Τό περι ού ό λόγος νομοσχέδιον έκκρεμεί από τής άπελθούσης Βουλής από του 1973. Η τελευταία, δι' έπιστολής της πρός τό άρμόδιον Ύπουργείον, έξήτησε νά πληροφορηθῆ κατά πόσον ή Έκτελεστική Έξουσία θά έπεθύμει τήν προώθησιν και ψήφισιν εις νόμον του έν λόγω νομοσχεδίου και ή άπάντησις ήτο καταφατική. Εις τήν άπαντητικήν έπιστολήν έτονίζετο ιδιαιτέρως ότι ή ψήφισις του ώς άνω νομοσχεδίου κατέστη πλέον ή έπιτακτική, ιδίως μετά τήν Τουρκικήν είσβολήν και τήν έκρίζωσιν του 1/3 του πληθυσμού και τήν έπακολουθήσαν σ σχετικήν χαλάρωσιν τών ήθών και ότι ή άνεξέλεγκτος είσαγωγή περιδικών ή άλλων άντικειμένων άσέμνου ή άίσχροϋ περιεχομένου έπηρεάζουν άρνητικώς τόν άνθρωπον και μολύνουν τήν νεολαίαν.

Ύπό τό φώς τών άνωτέρω τά Μέλη τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής έξετάσαντα τό όλον θέμα συνηγορούν ύπέρ τής συμπεριλήψεως μιās ταιάυτης προσθήκης εις τόν βασικόν νόμον, ώς ή προτεινομένη υπό τής Κυβερνήσεως, και ώς έκ τούτου είσαγοϋνται εις τήν Βουλήν τήν εις νόμον ψήφισιν του παρόντος νομοσχεδίου, άφου τροποποιηθῆ ό τίτλος αύτου οϋτως ώστε νά αναφέρηται ώς ό περι Δημοσιεύσεως Αίσχρών Θεμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχουν όμιληται έπί θέματος άρχῆς :

Ό κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Άξιότιμε κ. Πρόεδρε, ή "Έκθεσις σήμερα μās έδόθη. Δέν μās έδόθη πρός 48 ώρων. Δι' αύτό ζητώ όπως παραμείνη εις τήν ήμερησίαν διάταξιν τό νομοσχέδιον διά νά τό έξετάσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, είναι άληθές ότι ή "Έκθεσις σήμερα εκυκλοφόρησε. Βεβαίως εάν τά έντιμα Μέλη έχουν ένστασιν νά γίνη δεκτή ή "Έκθεσις και νά χωρήσωμεν εις τήν ψήφισιν του νόμου, ασφαλώς έχουν κάθε δικαίωμα νά ζητήσουν τήν άναβολήν τής ψηφίσεως του παρόντος τροποποιητικού νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει συγκεκριμένη πρότασις δι' άναβολήν.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ούσιαστικά, άξιότιμε κύριε Πρόεδρε, έμεις δέν έχομεν, κατ' άρχήν, ένστασιν εις τήν τροποποίησην. Άλλά ήθελα νά δω εάν τό νομοσχέδιον τό όποίον μās δίδουν — διότι και προηγουμένως έψηφίσαμεν νόμον, είχαμεν νομοσχέδιον τό ίδιον ένώπιόν μας — και δέν ξέρω άν τό νομοσχέδιον αύτό άνταποκρίνεται πρός τόν προηγούμενον νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δεδομένου ότι δεν κηρύττεται ως έπείγον, αυτόμάτως αναβάλλεται, δεδομένου ότι ή Έκθεσις δεν εκκυκλοφόρησε πρό 48 ώρων. Άς μίν τó συζητούμεν αναβάλλεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Αναβάλλεται.

Τό 4ον θέμα εις τήν ήμερησίαν διάταξιν, Κεφάλαιον Β', είναι «ό περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 4) του 1976». Άλλά επειδή ή άρμοδία Κοινοβουλευτική Έπιτροπή δεν έπρόλαβε νά συμπληρώση τó έργον της αναβάλλεται κατ' ανάγκην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Παρακαλώ τόν Γραμματέα νά ανακοινώση τας καταθέσεις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(1) Ό περί Όρισμένων Πειθαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Έρεύνης) Νόμος του 1976. Παρά του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν Έπιτροπήν Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(2) Ό περί τής Συμβάσεως τής Βιέννης επί του Δικαίου τών Συνθηκών (Κυρωτικός) Νόμος του 1976. Από τó Υπουργείον Έξωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν Έπιτροπήν Έξωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(3) Ό περί Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1976. Του Υπουργείου Έσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν Έπιτροπήν Έσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(4) Έγγραφα άποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών τήν 25ην Οκτωβρίου, 1976, συμφώνως τῷ έδαφίῳ (2) του Άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1976 (Άρ. 9 του 1976) και τῷ έδαφίῳ (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμου του 1976 (Άρ. 10 του 1976). Από τó Υπουργείον Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις τήν Έπιτροπήν Οικονομικών και Προϋπολογισμού, όπως και εις τήν Έπιτροπήν Παρακολουθήσεως και Έλέγχου Δημοσίων Δαπανών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

- (5) Έξαμηνιαία Έκθεσις του Διοικητού της Κεντρικής Τραπέζης της Δημοκρατίας διά την περίοδον την λήγουσαν την 30ήν Ιουλίου, 1976, συμφώνως του άρθρου 119(5) του Συντάγματος. Παρά του Προέδρου της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Επίσης παραπέμπεται εις την Έπιτροπήν Οικονομικών ὅπως καί εις την Έπιτροπήν Παρακολουθήσεως καί Έλέγχου Δημοσίων Δαπανών.

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Τό κατατεθέν νομοσχέδιον, περιέχον μεταβατικές διατάξεις περί της διεξαγωγής έρεύνης επί της διαπράξεως ώρισμένων πειθαρχικών παραπτωμάτων σχετιζομένων πρός τό πραξικόπημα του Ιουλίου του 1974, αξιότιμε κ. Πρόεδρε, είναι σκόπιμον, νομίζω, νά παραπεμφθῆ καί εις την Έπιτροπήν Έσωτερικών. Η Έπιτροπή Νομικών νά συνεδριάσῃ ὁμοῦ μετά της Έπιτροπῆς Έσωτερικών της Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἔνστασις. Παραπέμπεται καί εις τας δύο Έπιτροπάς.

Τό ἐπόμενον θέμα εις την ἡμερησίαν διάταξιν, Κεφάλαιον Δ', είναι ἡ συνέχισις της συζητήσεως «τό Κυπριακόν καί ὁ ρόλος της Βουλῆς».

Πρὶν δώσω τόν λόγον θά ἤθελα νά ἀναφέρω ὅτι κατόπιν διαβουλεύσεων μέ τούς ἀρχηγούς τῶν Κομμάτων συνεφωνήθη, ἐφ' ὅσον μάλιστα πρόκειται περί τοποθετήσεως τῶν γενικῶν ἀρχῶν, ἡ συζήτησις νά περιορισθῆ ἐπί ἐπιπέδου ἀρχηγῶν Κομμάτων.

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ΑΞ. κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τό Κυπριακό συγκαταλέγεται μαζί μέ τό Μεσανατολικό καί μερικά ἄλλα, ἀνάμεσα στά ἄλυτα διεθνή προβλήματα. Ὅχι γιατί ἀπό τή φύση του είναι δύσκολο νά λυθῆ, ἀλλά γιατί τό κατέστησαν δύσκολο καί περίπλοκο ἐξωγενεῖς παράγοντες καί ἰδιαίτερα ὁ ἰμπεριαλισμός.

Τό Κυπριακό, χωρίς την ξένη ἐπέμβαση καί ἰδιαίτερα τό χουντικό πραξικόπημα καί την τουρκική εἰσβολή καί κατοχή του 40% του ἐδάφους της Κύπρου, θάταν ἤδη λυμένο ἀπό καιρό. Ὁ κακός δαίμονας, πού στάθηκε πάντα καί στέκει καί σήμερα ἐμπόδιο στή λύση του Κυπριακοῦ βάσει τῶν διεθνῶς παραδεδεγμένων ἀρχῶν καί ἀποφάσεων του ΟΗΕ, είναι ὁ ἰμπεριαλιστικός παράγοντας καί ἰδιαίτερα ὁ ἀμερικανικός ἰμπεριαλισμός.

Γιατί τί ἄλλο ἀπό τό ἀμερικανικό σχέδιο Ἄτσεσον, πού προνοεῖ τόν διαμελισμό της Κύπρου βλέπουμε νά ἐφαρμόζεται μέ τό χουντικό, φασιστικό πραξικόπημα καί τή βάρβαρη τουρκική εἰσβολή. Τί ἄλλο ἀπό τό περιβόητο σχέδιο Ἄτσεσον βλέπουμε νά ἐφαρμόζεται μέ τίς ἀλλεπάλληλες ἀπόπειρες κατά της ζωῆς του Προέδρου Μακαρίου καί τὰ ἄλλα ἐγκληματικά σχέδια πού στρέφονται ἐναντίον τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν του δημοκρατικοῦ καί προοδευτικοῦ κινήματος του Κυπριακοῦ λαοῦ; Γιατί τό σχέδιο Ἄτσεσον σαφῶς διαλαμβάνει την ἐξουδετέρωση του Προέδρου Μακαρίου, του ΑΚΕΛ καί τῶν ἄλλων δημοκρατικῶν πατριωτικῶν δυνάμεων του κυπριακοῦ λαοῦ γιά νά διευκολυνθῆ ὁ διαμελισμός της Κύπρου.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ γιὰ τὴν Κύπρο χρονολογεῖται ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ ψυχροῦ πολέμου. Κι' αὐτὸ τὸ ἐνδιαφέρον στηρίζεται σὲ στρατηγικά, ἰμπεριαλιστικά συμφέροντα καὶ ὑπολογισμούς. Πῶς νὰ μετατραπῇ καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ Κύπρος σὰν μιὰ ἀβύθιστη ἀεροπλανοφόρα, πυραυλοφόρα βάση καὶ προγεφύρωμα γιὰ πολεμικοὺς τυχροδικτισμούς στὴν περιοχὴ τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Εἶναι γνωστό, πασίγνωτο, πῶς τόσο τὸ χουντικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974, ὅσο καὶ ἡ τουρκικὴ εἰσβολὴ τῆς 20ῆς Ἰουλίου, εἶναι βασικὰ ἔργα τῆς ἀμερικάνικης ΣΙΑ, ὄργανου καὶ ἐντολοδόχου τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ.

Μερικοὶ ἴσως νὰ διερωτηθοῦν. Τὶ σχέση ἔχουν αὐτὰ μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἀπλὴ καὶ καθαρὴ. Ἔχουν ἀμεσώτατη σχέση. Γιατὶ ἂν δὲν δοῦμε κι' ἂν δὲν ἀναλύσουμε τὸ ρόλο τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ παράγοντα στὸ Κυπριακὸ, δὲν θὰ δοῦμε σωστὰ καὶ τὸν ρόλο τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν πρόωθηση τοῦ Κυπριακοῦ.

Τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα, λοιπόν, κατέστη ἄλυτο, ἐξαιτίας τοῦ ὅτι ὁ ἰμπεριαλιστικὸς παράγοντας θέλει νὰ τὸ λύσῃ βάσει τῶν δικῶν του ἰμπεριαλιστικῶν, στρατηγικῶν συμφερόντων καὶ ὑπολογισμῶν.

Ὁ ρόλος τῆς Ἑλλαδικῆς Χούντας.

Ἡ Ξενόφερτη, Ξενοκίνητη Ἑλλαδικὴ φασιστικὴ Χούντα, διεδραμάτισε τὸν πλέον πρόστυχο, προδοτικὸ ρόλο στὸ Κυπριακὸ. Προϊὸν ἡ ἴδια τῆς ἀμερικάνικης ἰμπεριαλιστικῆς συνωμοσίας κατὰ τῆς Ἑλλάδας, ὄργανο ἑξέων ἰμπεριαλιστικῶν συμφερόντων, ἀνάλαβε οὐσιαστικὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ ἀμερικάνικα ἰμπεριαλιστικά, διαμελιστικά σχέδια κατὰ τῆς Κύπρου. Μὲ τοὺς Ἑλλαδίτες ἀξίωματικούς πού ἔστελλε στὴν Κυπριακὴ Ἐθνοφρουρὰ καὶ τὴν ΕΛΔΥΚ ἢ φασιστικὴ Ἑλλαδικὴ Χούντα δὲν ἔκαμνε τίποτε ἄλλο ἀπὸ ὑπονόμευση, ἀντικομμουνισμὸ καὶ προετοιμασία τοῦ ἐδάφους γιὰ τὸ ἐγκληματικὸ, προδοτικὸ πραξικόπημα πού ἀκολούθησε.

Μερικοὶ, λέν, ὅτι μᾶς δόθηκαν εὐκαιρίες νὰ λύσουμε τὸ Κυπριακὸ μέσα στὴν περίοδο τῆς ἐπταετίας πού κυβερνοῦσε τὴν Ἑλλάδα ἡ Ξενοκίνητη Χούντα. Ἡ μοναδικὴ εὐκαιρία πού ἴσως νὰ παρουσιάστηκε, κι' αὐτὸ δὲν εἶναι βέβαιο, εἶναι λίγο πρὶν τὸ πραξικόπημα. Ὅμως ἡ Χούντα δὲν ἄφησε ν' ἀξιοποιηθῇ αὐτὴ ἡ εὐκαιρία γιατί οὐσιαστικὰ ἡ ἴδια ἐπέδωκε τὴν διπλὴ ἔνωση, γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ πραγματοποιοῦσε τὸ φασιστικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου. Προδοτικὴ, διπλοπρόσωπη ἡ Ἑλλαδικὴ Χούντα παρουσίαζε τὸν Πρόεδρο Μακάριο ἀδιάλλακτο, ἔτοιμη ταυτόχρονα νὰ τὸν κατηγορήσῃ καὶ νὰ τὸν στιγματίσῃ σὰν προδότη σὲ περίπτωση πού θὰ ἔκαμνε μερικὲς παραχωρήσεις πρὸς τὴν Τουρκοκυπριακὴ πλευρὰ γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ ἔτσι τὴν ἐξόντωσή του. Εἶναι πολὺ γνωστὸς ὁ ἐλεεινὸς ρόλος τοῦ περιβόητου Παναγιωτάκου, Πρεσβευτῆ τῆς Χούντας στὴν Κύπρο κατὰ τὴν περίοδο πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα.

Τὸ ἀποκορύφωμα τῆς χουντικῆς προδοσίας ἦταν τὸ ἐγκληματικὸ, φασιστικὸ πραξικόπημα πού ἀνοίξε ταυτόχρονα τίς πόρτες τῆς Κύπρου στὶς ὀρδὲς τοῦ Ἀττίλα. Κι' ἐδῶ βλέπουμε νὰ ἐφαρμόζεται τὸ ἀμερικάνικο ἰμπεριαλιστικὸ διαμελιστικὸ σχέδιο. Ἀποκαλύφθηκε ὅμως ταυτόχρονα τὸ μέγεθος τῆς προδοσίας τῆς Χούντας τόσο στὴν Κύπρο ὅσο καὶ στὴν Ἑλλάδα. Αὐτοὶ πού καλύπτονταν κάτω ἀπὸ μιὰ ἀκατάσχετη ἐθνοκαπηλεία, ἢ «Ἑλλάδα τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν» ἀποδείχτηκαν οἱ πιὸ ἀπαίσιοι προδότες καὶ συμφεροντολόγοι.

Ὁ κυπριακὸς λαὸς καὶ τὸ πρόβλημα του πλήρωσαν καὶ πληρώνουν πολὺ ἀκριβὰ τὸ τίμημα τῆς «Ἑλλάδας τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν» καὶ τῆς ἀπύθμενης προδοσίας τῶν χουντικῶν ἡγητόρων τῆς.

Ὁ ρόλος τῶν σωβινιστῶν τῆς "Αγκυρας.

Οἱ σωβινιστικοὶ κύκλοι τῆς "Αγκυρας ἄδραξαν τὴν εὐκαιρία πού τοὺς πρόσφερε ἡ Ἑλλαδικὴ Χούντα, βάσει τοῦ ἀμερικάνικου σχεδίου τῆς ΣΙΑ, γιὰ νὰ ἐπιτευχθῆ ὁ διαμελισμὸς τῆς Κύπρου.

Καὶ ἦταν μιὰ πραγματικὰ θεόπεμπτη εὐκαιρία γιὰτί οἱ Τοῦρκοι εἰσβολεῖς παρουσιάστηκαν ὡς ὑπέρμαχοι προασπιστὲς τῆς συνταγματικῆς τάξης καὶ νομιμότητος καὶ κατάρθωσαν μάλιστα νὰ συγχύσουν ἀρκετὲς κυβερνήσεις σὲ διάφορες χῶρες τοῦ κόσμου κατὰ τίς πρῶτες μέρες τῆς εἰσβολῆς. "Αν δὲ οἱ Τοῦρκοι εἰσβολεῖς περιώριζαν τὴν προέλαση τους στὸ πρῶτο στάδιο καὶ δὲν ἀκολουθοῦσε ἡ δευτέρη καὶ μεγαλύτερη προέλαση, ἡ σύγχυση πού δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἐπικαλέστηκαν τὰ δικαιώματά τους βάσει τῆς συνθήκης ἐγγυήσεως γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς συνταγματικῆς τάξης, ἡ σύγχυση σὲ μερικὲς χῶρες τουλάχιστο ἴσως νὰ συνεχιζόταν γιὰ πολὺ μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα.

Οἱ στρατοκρατικοί, σωβινιστικοὶ κύκλοι τῆς "Αγκυρας, ἀπεκάλυψαν κι' αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους τὰ σατανικά, διαμελιστικά, ὑποδουλωτικά τους σχέδια. "Ἐδειξαν ὅτι ἔχουν ἐπεκτατικούς σκοποὺς στὴν Κύπρο. Ἡ ἐμμονή τους στὴν κατοχὴ τοῦ 40% τοῦ κυπριακοῦ ἐδάφους, ὁ ἐποικισμὸς αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους μὲ κουβαλητοὺς ἀπὸ τὴν Τουρκία, οἱ διακηρύξεις τῶν Ντεκτασικῶν, ὅτι ἐπιδίωξη τους εἶναι ἡ Ἔνωση μὲ τὴν Τουρκία, αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπιμαρτυρεῖ.

Οἱ σωβινιστικοὶ καὶ στρατοκρατικοὶ κύκλοι τῆς "Αγκυρας ἔδειξαν ἀκόμη ὅτι ἐμμένουν στὴν πλήρη παραγνώριση καὶ στὴν μὴ ἐφαρμογὴ τῶν ψηφισμάτων τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας καὶ τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ ΟΗΕ γιὰ τὸ Κυπριακό.

Γιὰ κείνους πού ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ Δύση μπορεῖ νὰ ἐξαναγκάσει τὴν Τουρκία νὰ σεβαστῆ καὶ νὰ ἐφαρμόσει τὰ ψηφίσματα τοῦ ΟΗΕ ἔχουμε νὰ ποῦμε ὅτι τρέφουν τὸ λιγώτερο σοβαρὲς αὐταπάτες. Γιὰτί εἶναι μὲ τὴν ἐνθάρρυνση καὶ ὑποστήριξη τῆς Δύσης καὶ ἰδιαίτερα τοῦ ἀμερικάνικου ἱμπεριαλιστικοῦ παράγοντα πού οἱ σωβινιστὲς καὶ στρατοκράτες τῆς "Αγκυρας κρατοῦν μέχρι σήμερα τὴν ἀδιάλλακτη στάση πού κρατοῦν. Οἱ ἱμπεριαλιστικοὶ κύκλοι τῆς Δύσης ἀσκοῦν πιέσεις ὄχι πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς Τουρκίας γιὰ νὰ ἐφαρμόσει τίς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ στὸ Κυπριακό, ἀλλὰ πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς Κύπρου νὰ κάμει ἀπαράδεκτες ὑποχωρήσεις καὶ ν' ἀποδεκτῆ οὐσιαστικὰ τὰ τετελεσμένα. "Αν ἡ Δύση θέλη πραγματικὰ νὰ ἐφαρμοστοῦν οἱ ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ στὸ Κυπριακό δὲν ἔχει παρὰ νὰ ρίξει ὅλο τὸ βῆρος της μαζί μὲ ὅλες τίς ἄλλες χῶρες, γιὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ στὰ πλαίσια καὶ βάσει τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΟΗΕ. Οἱ δημιουργοὶ ὅμως τῆς Κυπριακῆς τραγωδίας καὶ κακοδαιμονίας δὲν μποροῦν νὰ μεταβληθοῦν σὲ σωτῆρες τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. "Ὅ,τι ἐνδιαφέρει τοὺς ἱμπεριαλιστικούς κύκλους τῆς Δύσης εἶναι ὁ διαμελισμὸς τῆς Κύπρου μεταξὺ Ἑλλάδας καὶ Τουρκίας καὶ ἡ μετατροπὴ της σὲ πολεμικὸ ὄρμητήριο. "Ὅ,τι ἐνδιαφέρει τοὺς ἱμπεριαλιστικούς κύκλους τῆς Δύσης εἶναι ἡ λύση πού θὰ δοθῆ στὸ Κυπριακό νὰ εἶναι πλήρως εὐθυγραμμισμένη μὲ τὰ ἱμπεριαλιστικά τους συμφέροντα καὶ ἐπιδιώξεις.

Τι ἔδειξε ἄλλωστε ἡ πείρα τῶν τελευταίων χρόνων ; Ποιοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πού στάθηκαν δίπλα μας καὶ μᾶς ὑποστήριξαν καὶ στὰ Ἑνωμένα Ἔθνη καὶ ἄλλοῦ ; Εἶναι πρωτίστως οἱ Σοσιαλιστικὲς καὶ ἀδέσμευτες χῶρες. Ὁ ἀμερικάνικος ἱμπεριαλιστικὸς παράγοντας μᾶς πολέμησε καὶ μᾶς πολεμᾷ. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἀντιδραστικοὶ κύκλοι τοῦ ΝΑΤΟ. "Ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύκλοι ὑπολογίζουν περισσότερο τίς ἀμερικάνικες θέσεις στὴν Τουρκία, ὑπολογίζουν τὴν Τουρκία ὡς παράγοντα τοῦ ΝΑΤΟ στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο καὶ τὴν Μέση Ἀνατολή, παρὰ τὰ δίκαια τῆς μικρῆς Κύπρου.

Με όσα έχω πει αναφορικά με τους ιμπεριαλιστικούς κύκλους της Δύσης και τον απόλυτα αντιδραστικό ρόλο τους στο Κυπριακό δεν σημαίνει πως ταυτίζω με οποιοδήποτε τρόπο τους ιμπεριαλιστές αυτών των χωρών με τους λαούς και τις οργανώσεις τους που εξεδήλωσαν και εκδηλώνουν την αλληλεγγύη τους προς την Κύπρο, ούτε παραγνωρίζουμε ούτε και υποτιμούμε τις εκδηλώσεις αλληλεγγύης που προέρχονται από τους λαούς και τις οργανώσεις, βουλευτές και άλλους πολιτικούς και συνδικαλιστικούς παράγοντες των Δυτικών χωρών. Αντίθετα τις εκτιμούμε και εκφράζουμε γι' αυτές την εύγνωμοσύνη μας. Υπάρχει όμως ένας πολύ αύστηρος διαχωρισμός μεταξύ των ιμπεριαλιστικών κύκλων αυτών των χωρών και εκείνων που εκφράζουν με οποιοδήποτε τρόπο την αλληλεγγύη τους προς την Κύπρο.

Το Κυπριακό θέμα ξένης επίδρασης, θέμα ανεξαρτησίας, κυριαρχίας και έδαφικής ακεραιότητας.

Κατεβλήθη και καταβάλλεται ακόμη προσπάθεια τόσο από μέρος του ιμπεριαλιστικού παράγοντα όσον κι' από μέρος των σωβινιστών και στρατοκρατών της "Αγκυρας να παρουσιασθή το Κυπριακό σαν θέμα διαφοράς μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων Κυπρίων. Αυτό όμως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Το Κυπριακό είναι βασικά θέμα ξένης, τουρκικής, επίδρασης και κατοχής, θέμα ανεξαρτησίας, κυριαρχίας και έδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου.

Διαφορές μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων Κυπρίων υπάρχουν. Όμως αυτές οι διαφορές θα μπορούσαν εύκολα να διευθετηθούν από τη στιγμή που θα τερματιστή κάθε ξένη επέμβαση στα έσωτερικά της Κύπρου. Αυτές οι διαφορές δεν μπορούν σε καμιά περίπτωση να συγκριθούν με τις πραγματικά άγεφύρωτες διαφορές που μας χωρίζουν από τους ιμπεριαλιστές και τους έπιδραμοείς.

Διαφορές υπάρχουν και σ' άλλες χώρες στις οποίες κατοικούν διάφορες κοινότητες. Όμως αυτό δεν αποτελεί δικαιολογία για ξένη έπιδραμή και κατοχή αυτών των χωρών, όπως συμβαίνει στην Κύπρο.

Καμιά απόλυτως διαφορά μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων Κυπρίων δεν μπορεί ν' αποκρύψη το γεγονός, ότι η Κύπρος υπέστη τουρκική έπιδραμή που συνεχίζεται μέχρι σήμερα με την κατοχή του 40% του κυπριακού έδαφους και τον έποικισμό του με κουβαλητούς από την Τουρκία. Το Κυπριακό είναι και παραμένει θέμα ξένης έπιδραμής, θέμα ανεξαρτησίας, κυριαρχίας και έδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου.

Το βασικό και κύριο στον άπελευθερωτικό άγώνα του λαού μας είναι ή άπομάκρυνση των τουρκικών και όλων των ξένων στρατευμάτων από το κυπριακό έδαφος, ή έπιστροφή όλων των προσφύγων στις έστιες και στις περιουσίες τους, υπό συνθήκες άσφαλείας, ή διακρίβωση της τύχης όλων των άγνωσμένων και ή άπελευθέρωση όσων βρίσκονται στη ζωή, ό σεβασμός της ανεξαρτησίας, κυριαρχίας, έδαφικής άκεραιότητας και άδέσμευτης έξωτερικής μας πολιτικής, ή άποστρατικοποίηση της νήσου και ή λύση του Συνταγματικού προβλήματος βάσει των καθόλα λογικών προτάσεων της Έλληνοκυπριακής πλευράς.

Ό άπελευθερωτικός άγώνας του λαού μας θάναι μακροχρόνιος, όχι γιατί τον θέλουμε νάναι τέτοιος, αλλά γιατί μας έπιβάλλεται από την άδιαλλαξία της Τουρκίας και της Τουρκοκυπριακής ήγερσίας. Η έκλογή που τίθεται αυτή την στιγμή μπροστά μας είναι είτε άποδοχή των τετελεσμένων είτε συνέχιση του άγώνα. Κι' έφόσον δεν είμαστε διατεθειμένοι να δεχτούμε τα τετελεσμένα, άλλος δρόμος από την συνέχιση του άγώνα δεν μας άπομένει. Άποδοχή των τετελεσμένων σημαίνει να βάλουμε τη ουρτοθηλειά στο λαιμό μας με το χέρι μας.

Ο ρόλος του Έλλαδικού παράγοντα.

Η Έλλαδική Χούντα πρόδωσε και κατάστρεψε την Κύπρο. Η Δημοκρατική Ελλάδα υποστηρίζει τον αγώνα του κυπριακού λαού. Αύτη ή υποστήριξη θα μπορούσε να γίνει πιο αποτελεσματική, αποφασιστική θάλεγα, αν ή Ελλάδα έγκατέλειπε όριστικά τὸ ΝΑΤΟ και προσχωρούσε στο στρατόπεδο τῶν ἀδεσμεύτων. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ στρατόπεδο ή Ελλάδα θα ἔχρη τὴν δική της ὄντοτητα και θα διαδραματίζη σημαντικό ρόλο στή διαμόρφωση τῆς πολιτικῆς τῶν ἀδεσμεύτων.

Δέν ὑπαγορεύουμε, οὔτε και εἴμαστε σὲ θέση νὰ ὑπαγορεύσουμε τὴν ἔξωτερική πολιτική τῆς Ελλάδας. Ἐκφράζουμε ἀπλῶς τις ἀπόψεις μας πάνω σ' αὐτὸ τὸ κεφαλαιῶδες θέμα πού σχετίζεται ἄμεσα με τὴν προώθηση τοῦ Κυπριακοῦ.

Η φωνή τῆς Ελλάδας θα γίνεται σεβαστή στο στρατόπεδο τῶν ἀδεσμεύτων ἐνῶ στο ΝΑΤΟ στραγγαλίζεται και περιφρονεῖται. Ἄς ἀπασχολήση αὐτὸ τὸ σοβαρὸ ζήτημα τὸν ὑπεύθυνο πολιτικὸ κόσμο τῆς Ελλάδας.

Τί θα μπορούσε νὰ κάμη ή Βουλή μας.

Η ἐπιθυμητὴ ἀπ' ὅλους μας λύση τοῦ Κυπριακοῦ εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένη με τὸ Ἐσωτερικὸ μας Μέτωπο. Θέλουμε ἓνα ἰσχυρὸ Ἐσωτερικὸ Μέτωπο ἀπ' ὅλες τις ἀπόψεις. Θέλουμε ἓνα ἐνιαῖο, μονολιθικὸ Ἐσωτερικὸ Μέτωπο θάσει τῆς διακηρυγμένης και ἐγκεκριμένης γραμμῆς και τακτικῆς γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ.

Ο ρόλος τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ συμβάλη στο δυνάμωμα τῆς παλλαϊκῆς πατριωτικῆς ἐνότητας, νὰ συμβάλη στήν ὀλόπλευρη ἰσχυροποίηση τοῦ Ἐσωτερικοῦ μας Μετώπου.

Η σημερινή Βουλή εἶναι καρπὸς τῆς παλλαϊκῆς, πατριωτικῆς δημοκρατικῆς συνεργασίας. Πρέπει νὰ διαφυλάξουμε σὰν κὸρη ὀφθαλμοῦ ὅ,τι ἔχει ἐπιτευχθῆ στὸν τομέα τῆς πατριωτικῆς, δημοκρατικῆς συνεργασίας, νὰ τὸ ἰσχυροποιήσουμε και νὰ τὸ ἐπεκτείνουμε γιὰτὶ συνιστᾶ τὴν καλύτερη ἐγγύηση τῆς πάλης γιὰ τὴν σωτηρία τῆς Κύπρου.

Ἀντιπροσωπευτικὴ Κυβέρνηση.

Τὸ ἀποκορύφωμα αὐτῆς τῆς πατριωτικῆς, δημοκρατικῆς ἐνότητας και συνεργασίας πρέπει νὰ εἶναι μιὰ Κυβέρνηση ἀντιπροσωπευτική πού νὰ ἐκφράζη αὐτὴν τὴν ἐνότητα.

Ο ἀπελευθερωτικὸς ἀγώνας τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ θα ὠφεληθῆ πολὺ ἀπὸ μιὰ τέτοια Κυβέρνηση. Τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ θα ἀντιμετωπίζονται καλύτερα και ἐπιτυχέστερα. Διεθνῶς ή Κύπρος θα ἔχρη μεγαλύτερη βαρύτητα και κῆρος. Ο ἐνθουσιασμός τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ θάναί τέτοιος πού θα συμβάλη στήν ὀλόπλευρη ἰσχυροποίηση τοῦ Μετώπου πού λέγεται Κύπρος, τοῦ μετώπου ἀντίστασης και πάλης τοῦ λαοῦ μας γιὰ ἐπιθίωση και λευτεριά. Ἐχουμε τὴν γνώμη ὅτι αὐτὴ ή Βουλή πού εἶναι ὅπως εἴπαμε προῖόν τῆς παλλαϊκῆς, πατριωτικῆς δημοκρατικῆς ἐνότητας και συνεργασίας, μπορεί νὰ συμβάλη ἀποφασιστικά στὸν σχηματισμὸ Κυβέρνησης Δημοκρατικῆς Συνεργασίας.

Κάθαρση

Τὸ Ἐσωτερικὸ μας Μέτωπο θα εἶναι πάντα ἀδύνατο και θα διατρέχη ταυτόχρονα και τὸν κίνδυνο ἀνατροπῆς και κατάρρευσης ἀν δέν πραγματοποιηθῆ ή κάθαρση και ἐξυγίανση πού ἀποφασίστηκε ἀπὸ καιρὸ.

Η ἀπόφαση πού πάρθηκε σχετικά με πειθαρχικά μέτρα στή Δημόσια Ὑπηρεσία πρέπει νὰ ἐφαρμοστῆ χωρὶς καθυστέρηση. Τὸ σκάνδαλο Μίκη Μιχαηλίδη στο Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν δέν εἶναι, δέν μπορεί νὰ εἶναι, τὸ μοναδικό. Ὑπάρχουν στή Δημόσια Ὑπηρεσία και ἄλλοι Μιχαηλίδηδες και

Ίσως σὲ πολὺ πιὸ ὑπεύθυνες θέσεις, πού ἐνδέχεται νὰ κάμνουν τὰ ἴδια καὶ χειρότερα. Πρέπει νὰ διεξαχθῆ πλήρης ἔρευνα κι' ὄχι μόνο στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, ἀλλὰ καὶ σ' ὅλα τὰ ἄλλα Ὑπουργεῖα καὶ κρατικούς ἢ ἡμικρατικούς ὀργανισμούς.

Ἡ Κύπρος ἔχει ἀπὸ καιρὸ μετατραπῆ σὲ κέντρο διεθνούς συνωμοσίας καὶ κατασκοπευτικῆς δραστηριότητος τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καὶ τῶν ὀργάνων του. Εἶναι γνωστὸς οἱ ἀποκαλύψεις τοῦ ἀμερικανοῦ ἀξιωματοῦχου τῆς ΣΙΑ, Χέφνερ, ὅτι αὐτὴ ἡ κατασκοπευτικὴ, ὑπονομευτικὴ ὀργάνωση ἔδωσε 60 ἑκατομμύρια δολάρια στὰ χρόνια 1973 καὶ 1974 γιὰ ἐξαγορὰ συνειδήσεων καὶ προετοιμασία τοῦ ἐγκληματικοῦ, φασιστικοῦ πραξικοπήματος.

Ἡ ΣΙΑ δὲν ἔπαυσε νὰ δρᾷ στὸν τόπο μας μετὰ τὸ 1974 ὅπως δροῦσε καὶ πρὶν τὸ 1973. Μπορεῖ νὰ γινεὶ πιὸ πρσσεκτικὴ, πιὸ διακριτικὴ. Ὅμως εἶναι κοινὸ μυστικόν, πὼς αὐτὴ ἡ ἐγκληματικὴ ὀργάνωση ἀναπτύσσει δραστηριότητα. Καὶ παράλληλα μὲ τὴν ΣΙΑ ἢ ἀκόμα καὶ σὰν παρακλάδι τῆς ΣΙΑ ἀποκαλύφθηκε πρόσφατα ὅτι δρᾷ στὴν Κύπρον καὶ νεοναζιστικὴ, τρομοκρατικὴ ὀργάνωση ὑπὸ τὴν καθοδήγηση Ναζι ἀξιωματικοῦ. Οἱ φαλαγγίτες τοῦ Λιβάνου καὶ οἱ σιωνιστὲς τοῦ Ἰσραὴλ ἀναπτύσσουν κι' αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους ὑπονομευτικὴ δραστηριότητα στὴν Κύπρον.

Δὲν μπορούμε, δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ κλείουμε τὰ μάτια μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση πού ἐγκυμονεῖ τρομεροὺς κινδύνους γιὰ τὸν λαὸ μας καὶ τὴν ὑπόθεσιν του.

Ὅποιαδήποτε ὑποτίμηση τῶν κινδύνων πού ἐπικρέμονται πάνω ἀπὸ τὴν Κύπρον ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς ὑπονομευτικῆς δραστηριότητος καὶ τῶν προεκτάσεων τῆς, θ' ἀποβῆ πραγματικὰ ὀλέθρια γιὰ τὸν μαρτυρικὸ λαὸ μας.

Πρέπει νὰ ληφθοῦν ἄμεσα, ἀποτελεσματικὰ μέτρα. Ἡ ΕΟΚΑ Β' ἀποδείχθηκε μιὰ ἐγκληματικὴ ὀργάνωση πού πρακτορεύει ξένα, ἰμπεριαλιστικὰ συμφέροντα στὸν τόπο μας. Στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία καὶ στὰ Σώματα Ἀσφαλείας ὑπάρχουν, σὲ πολὺ ὑπεύθυνες θέσεις, μάλιστα, στοιχεῖα πού ὄχι μόνον ἔδρασαν κατὰ τὸ πραξικόπημα, ἀλλὰ πού καὶ σήμερα ἀκόμη συμπεριφέρονται κατὰ τρόπον ἀπαράδεκτο. Δὲν εἴμαστε ἐκδικητικοί. Δὲν εἶναι ἀπὸ διάθεση ἐκδίκησης πού τονίζουμε τὴν ἀνάγκη τῆς κάθαρσης καὶ ἐξυγίανσης ἀλλὰ γιατί δὲν θέλουμε νὰ ὀλοκληρωθῆ ἡ καταστροφὴ τῆς Κύπρου, γιατί θέλουμε νὰ σώσουμε ὅτι ἀπόμεινε καὶ νὰ ἐπιτύχουμε τὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ βάσει τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΟΗΕ καὶ τῶν προτάσεων τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς πλευρᾶς.

Ἀποφασιστικὰ θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμοστῆ ἡ διαδικασία τῶν πειθαρχικῶν μέτρων στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία πού ἔχει ἤδη ἀποφασιστῆ. Ἀποφασιστικὰ θὰ πρέπει νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ κάθαρση κι' ἐξυγίανση καὶ στὰ Σώματα Ἀσφαλείας καὶ στὸν κρατικὸ μηχανισμό γενικά.

Ἀναφορικὰ μὲ τὴν Δημόσια Ὑπηρεσία καὶ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας τῆς Δημοκρατίας θάθελα νὰ ἐπανατονίσω ὅτι εἶπα καὶ ἄλλοτε. Εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ ἰσχύη, σιωπηρὰ ἔστω, τὸ καθεστῶς διάκρισης κοινωνικῶν φρονημάτων στὴν πρόσληψη Δημοσίων Ὑπαλλήλων καὶ ἀστυνομικῶν ἢ στὴν προαγωγή Ἐθνοφρουρῶν σὲ ἀξιωματικούς, γιὰ πρόσωπα ἀριστερῶν φρονημάτων.

Ὅταν καὶ σήμερα ἀκόμη ὄχι μόνον προάγονται στοιχεῖα πού ἔδρασαν σὰν πραξικοπηματίες, ἀλλὰ καὶ προσλαμβάνονται τέτοια στοιχεῖα στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία καὶ τὴν ἀστυνομία, τὸ νὰ ἀποκλείωνται ἀριστεροὶ εἶναι τὸ λιγώτερο σκάνδαλο πελωρίων διαστάσεων. Δὲν ζητοῦμε καμμιά εὖνοια. Ὅτι ζητοῦμε εἶναι ἴση μεταχείριση βάσει προσόντων καὶ ὄχι βάσει κοινωνικῶν φρονημάτων.

Ἄν τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ Ἄριστερὰ διέπραττε ἔστω καὶ τὸ ἓνα χιλιοστὸ τῶν ἐγκλημάτων ποῦ διαπράχθηκαν ἀπὸ τὴν ΕΟΚΑ Β', πρᾶγμα ἀδιανόητο λόγῳ τῆς ὀρθῆς πολιτικῆς τοῦ γραμμῆς καὶ τακτικῆς, ὁ καθένας μπορεῖ νὰ φαντασθῆ πόσον ἀκριβὰ θὰ πλήρωνε.

Ἡ Βουλὴ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ συμβάλῃ στὴν ὀλοσχερῆ κατάργηση τοῦ καθεστώτος τῶν κοινωνικῶν φρονημάτων ποῦ ὑφίστανται σὲ βάρος τοῦ ΑΚΕΛ καὶ τῆς Ἄριστερᾶς. Εἶναι μιά μεγάλη ἀδικία ποῦ πρέπει νὰ ἐκλείψῃ.

Ἐκδημοκρατικοποίηση

Ἡ ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ τόπου θὰ συμβάλῃ τὰ μέγιστα στὴν προώθηση τοῦ Κυπριακοῦ.

Πολὺ πρόσφατα διενεργήθηκαν οἱ βουλευτικὲς ἐκλογὲς καὶ ἡ Ζωὴ ἔδειξε ὅτι ἔπρεπε νὰ διενεργηθοῦν. Ὁ ἀπελευθερωτικὸς ἀγῶνας τοῦ λαοῦ μας κέρδισε μὲ τὴ νέα Βουλὴ ποῦ ἀναδείχτηκε.

Ἡ παλαιὰ Βουλὴ ὥρισε τὶς κοινοτικὲς ἐκλογὲς γιὰ τὶς 5 Δεκεμβρίου. Ἀκούονται ὅμως ἀπὸ κυβερνητικοὺς κύκλους ἀπόψεις ποῦ μιλοῦν περὶ ἀναβολῆς αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν. Δὲν συμφωνοῦμε μ' αὐτὲς τὶς ἀπόψεις. Ὁ κυπριακὸς λαὸς ἔχει κάπου 45 χρόνια νὰ ἐκλέξῃ κοινοτάρχες καὶ κοινοτικὲς ἀρχές. Τὸ διοριστικὸ σύστημα δὲν μπορεῖ νὰ συνεχισθῆ ἐπ' ἄπειρον. Ὅλα συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς διενέργειας κοινοτικῶν ἐκλογῶν. Πολλοὶ κοινοτάρχες διεδραμάτισαν ἐνεργὸ ρόλο στὸ πραξικόπημα καὶ συνιστοῦν ἀφόρητη πρόκληση γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς κοινότητάς τους.

Ὁ λαὸς δικαιολογημένα ἀπαιτεῖ τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα νὰ ἐκλέξῃ τὶς κοινοτικὲς τοῦ ἀρχές καὶ δὲν πρέπει σὲ καμμιά περίπτωση νὰ τοῦ στερήσουμε αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Διωρισμένοι κοινοτάρχες — τουλάχιστον μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς — κατάντησαν σωστὴ μάλιστα γιὰ τὸ λαό. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ λόγος θὰ πρέπει νὰ δοθῆ στὸ λαὸ ὁ ὁποῖος μὲ τὴν ψήφο του νὰ ἐκλέξῃ τὶς κοινοτικὲς τοῦ ἀρχές. Τὸ ΑΚΕΛ καὶ οἱ βουλευτὲς του θὰ ὑποστηρίξουν τὴν διενέργεια ἐκλογῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν. Ἐλπίζουμε ὅτι σύσσωμη ἡ Βουλὴ θὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἴδιο.

Δημοτικὲς ἐκλογὲς πᾶνε τώρα σχεδὸν 25 χρόνια νὰ διενεργηθοῦν. Δὲν νοεῖται ἡ συνέχιση τοῦ διοριστικοῦ συστήματος γιὰ τὶς Δημοτικὲς ἀρχές. Οἱ δημότες τῶν πόλεων καὶ κωμοπόλεων δικαιολογημένα ἀπαιτοῦν νὰ ἀσκῆσουν τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς Δημοτικῶν Ἀρχῶν. Γι' αὐτὸ καὶ μέσα στὸ 1977 θὰ πρέπει νὰ γίνουν ὅλες οἱ ἀναγκαῖες προετοιμασίες γιὰ τὴν διενέργεια Δημοτικῶν ἐκλογῶν.

Τὸ ἀποικιοκρατικὸ καθεστῶς ποῦ ὑφίσταται στὰ Συμβούλια Βελτιώσεως καὶ Ἀναπτύξεως θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ τερματισθῆ καὶ νὰ παρασχεθῆ ἡ δυνατότητα στοὺς κατοίκους αὐτῶν τῶν κοινοτήτων νὰ ἐκλέξουν ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τους.

Οἱ σχολικὲς ἐφορεῖς θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ἐκλέγονται ὅπως γινόταν καὶ στὸ παρελθόν. Γενικὰ θὰ πρέπει σ' ὅλα τὰ δημόσια ἀξιώματα νὰ ὑπάρχουν οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ λαοῦ, γιατί μόνο μ' αὐτὸ τὸν τρόπο μπορεῖ ὁ λαὸς ν' ἀσκῆ τὸν ἐλεγχό του.

Ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικὰ στὴν πλήρη ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, βέβαιη ὅτι συμβάλει ἔτσι στὴν προώθηση τοῦ Κυπριακοῦ. Ἡ Δημοκρατία δυναμώνει τὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας, ἐνῶ τὸ διοριστικὸ σύστημα τὸν ἀποδυναμώνει.

Τὸ Οἰκονομικὸ μας Μῆτωπο

Τὸ Οἰκονομικὸ μας Μῆτωπο εἶναι τὸ βᾶθρο πάνω στὸ ὁποῖο στηρίζεται ὁ ἀπελευθερωτικὸς μας ἀγώνας. Οἱ ἐχθροὶ μας ἤλπιζαν, μετὰ τὰ κτυπήματα πού δεχτήκαμε ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ ὅτι ἡ οἰκονομία μας θὰ κατέρρευε. Τέτοιος κίνδυνος ὑφίστατο. Ἀλλὰ χάρη στὸν προγραμματισμὸ καὶ τὸν πατριωτισμὸ τοῦ λαοῦ μας, χάρη στὶς πραγματικὰ μεγάλες θυσίες πού ἔκαναν οἱ ἐργαζόμενοί μας ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τῶν Συντεχνιῶν τους, πραγματοποιήθηκε ἡ ἀνάκαμψη τῆς οἰκονομίας.

Φτάσαμε μάλιστα στὸ στάδιο ἐκεῖνο πού ὅπως τονίζουν καὶ οἱ Συντεχνιακὲς Ὁργανώσεις πρέπει ν' ἀρχίσῃ ἡ ἀποκατάσταση τῶν πραγματικῶν ἀπολαβῶν στὰ ἐπίπεδα τοῦ 1973. Περισσότερο ἄδικη ἔχει γίνει ἡ κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κι' ἐπιβάλλεται ἡ λήψη ἄμεσων, δραστηκῶν μέτρων γιὰ τὴν δικαιότερη κατανομὴ καὶ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, γιὰ τὸν ἰσομερῆ καταμερισμὸ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν, ἔτσι πού τὰ μεγαλύτερα νὰ πέφτουν στοὺς ὠμούς τῶν πλουσιωτέρων στρωμάτων τῆς κοινωvίας πού μποροῦν νὰ τὰ σηκώσουν.

Ἡ πραγματοποίηση ὑψηλῶν κερδῶν μέσα στὶς τόσο σκληρὲς γιὰ τὸ λαὸ μας συνθήκες συνιστᾷ πρόκληση. Τὰ μεγάλα κέρδη ὅπως καὶ ὁ συσσωρευμένος πλοῦτος θὰ πρέπει νὰ φορολογηθοῦν περισσότερο γιὰ νὰ ἀντιμετωπιστοῦν καλύτερα καὶ τὰ προβλήματα τῶν προσφύγων, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων πτωχοτέρων στρωμάτων τοῦ λαοῦ. Τὸ ἐξευτελιστικὸ ἐπίδομα τῶν ἐθνοφρουρῶν μας πρέπει νὰ ἀυξηθῇ καὶ οἱ οἰκονομικὰ καθυστερημένες περιοχὲς νὰ ἐνισχυθοῦν μὲ ἔργα καὶ κεφαλαιουχικὲς ἐπενδύσεις.

Τὰ προβλήματα τῶν προσφύγων πρέπει νὰ τύχουν ἰδιαίτερης προσοχῆς. Τὸ στεγαστικὸ πού εἶναι τὸ πιὸ ἄμεσο θὰ πρέπει νὰ λυθῇ κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸ καὶ τὰ χαμηλὰ ἐπιδόματά τους νὰ ἀυξηθοῦν. Οἱ περικοπὲς πού ἔχουν γίνει στὶς συντάξεις γήρατος καὶ στὰ ἄλλα ἐπιδόματα τοῦ ταμείου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων θὰ πρέπει νὰ τερματισθοῦν. Γενικὰ στὶς ἀπολαβὲς καὶ στὶς συντάξεις θὰ πρέπει νὰ ἐπανέλθουμε στὰ ἐπίπεδα πού εἶχαμε τὸ 1973.

Ἡ Βουλὴ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικὰ στὴν ἀντιμετώπιση καὶ λύση τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων τοῦ λαοῦ βάσει τῆς ὀρθῆς πολιτικῆς γιὰ δικαιότερη κατανομὴ καὶ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος καὶ τοῦ ἰσομεροῦς καταμερισμοῦ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν, γιὰτὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο συμβάλλει καὶ στὴν ἰσχυροποίηση τοῦ Ἐσωτερικοῦ μας Μετώπου πάνω στὸ ὁποῖο στηρίζεται ὁ ἀπελευθερωτικὸς μας ἀγώνας.

Ἡ ἀμυντικὴ μας θωράκιση πρέπει νὰ τύχῃ τῆς ἰδιαίτερης μέριμνας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῆς στρατιωτικῆς μας ἡγεσίας. Χωρὶς αὐτάπατες, ἀλλὰ ὑπεύθυνα καὶ σοβαρὰ νὰ προσεγγισθῇ αὐτὸ τὸ πρόβλημα μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο.

Ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ὑποστηρίξῃ κάθε μέτρο πού θὰ συμβάλλῃ στὴν ἀμυντικὴ μας θωράκιση γιὰτὶ ἡ προώθηση τοῦ Κυπριακοῦ εἶναι ἀναπόσπαστα συνδεδεμένη μ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

Τουρκοκύπριοι

Ἡ θέση μας ἐναντι τῶν Τουρκοκυπρίων πρέπει νὰ εἶναι ὁλότελα ἀντίθετη πρὸς τὴν θέση μας ἐναντι τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων κατοχῆς καὶ τῶν Τούρκων ἐποίκων. Οἱ Τουρκοκύπριοι ὑποφέρουν σήμερὰ κάτω ἀπὸ μιὰ τριπλῆ καταπίεση καὶ ἐκμετάλλευση. Εἶναι ἡ καταπίεση καὶ ἐκμετάλλευση τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων κατοχῆς, ἡ καταπίεση καὶ ἐκμετάλλευση τῶν κουβαλητῶν ἐποίκων ἀπὸ τὴν Τουρκία καὶ ἡ καταπίεση κι' ἐκμετάλλευση τῆς Ντεκτασικῆς, ἀντιδραστικῆς κατάστασης.

Δέν είναι λίγοι οί Τουρκοκύπριοι σήμερα πού διερωτῶνται πῶς θά λυτρωθοῦν ἀπό τὰ δεσμά στά ὁποῖα βρίσκονται. Οὔτε είναι τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι κάθε τόσο ἀκούομεν γιά συγκρούσεις Τουρκοκυπρίων μέ τούς Τούρκους ἔποικους καί μέ τίς δυνάμεις κατοχῆς. Ἡ κατάσταση στήν ὁποῖα βρίσκονται οἱ χιλιάδες τῶν Τουρκοκυπρίων είναι τραγική. Ὁ παράδεισος πού τούς ὑποσχέθηκε ὁ Ντενκτάς ἀποδείχθηκε μιὰ ἀφόρητη καταπίεση κι' ἐκμετάλλευση.

Οἱ Τουρκοκύπριοι δέν είναι ἐχθροί μας. Ποτές δέν ἦσαν ἐχθροί μας. Ἔπесαν θύματα μιᾶς σωβινιστικῆς Τουρκικῆς πολιτικῆς καί μιᾶς πανούργας ἱμπεριαλιστικῆς πολιτικῆς, πού καλλιεργεῖ τὸ διαίρει καί βασίλευε. Στό παρελθόν διαπράχθηκαν ὠρισμένα λάθη ἀπό μέρος τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς πλευρᾶς στό θέμα τῶν Τουρκοκυπρίων, πού ἔγιναν ἐπίσης ἀντικείμενο ἄγριας ἐκμετάλλευσης ἀπό μέρος τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καί τούρκικου σωβινισμοῦ.

Ἡ θέση μας ἐναντι τῶν Τουρκοκυπρίων πρέπει νά εἶναι θέση κοινοῦ ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ γιά τήν ἀπαλλαγῆ τῆς Κύπρου ἀπό τὰ τουρκικά καί ὅλα τὰ ξένα στρατεύματα, γιά τήν πλήρη ἀνεξαρτησία, κυριαρχία καί εἰρηνική ἀκεραιότητα τῆς Κύπρου.

Ἡ Κυβέρνηση καί ἡ Βουλὴ θά πρέπει νά ἐπεξεργασθοῦν μιὰ κοινὴ πολιτικὴ ἐναντι τῶν Τουρκοκυπρίων τὴν ὁποῖα νά διακηρύξουμε καί νά ἐφαρμόζουμε πιστὰ καί ἀπαρέγκλιτα. Πρέπει μέ ἔργα νά δώσουμε στοὺς Τουρκοκυπρίους νά καταλάβουν ὅτι μπορούμε νά ζήσουμε μαζί ἀδελφωμένοι καί νά οἰκοδομήσουμε μιὰ χαρούμενη καί εὐτυχισμένη ζωὴ γιά ὅλους.

Πρὸς τούς Ἀρμένιους καί Μαρωνίτες πού κατοικοῦν στὸν τόπο μας τεινομε χέρι φιλίας καί συνεργασίας στὸν κοινὸ ἀγῶνα καί τούς ὑποσχόμαστε ὅτι τὰ προβλήματά τους θά βρίσκονται στήν καθημερινὴ μας προσοχὴ γιά πρόωθηση καί λύση.

Διεθνοποίηση

Τὸ Κυπριακὸ εἶναι ἓνα διεθνὲς πρόβλημα. Εἶναι πρόβλημα εἰρήνης καί ἀσφάλειας, τόσο γιά τούς γειτονικούς ὅσο καί γιά ὅλους τούς ἄλλους λαούς. Εἶναι πρόβλημα πού ἐνδιαφέρει, πρέπει νά ἐνδιαφέρῃ τὴν διεθνή κοινὴ κι' ἐπίσημη γνώμη. Γιατί ἀπὸ τὴν λύση του ἐξαρτᾶται ἡ εἰρήνη καί ἀσφάλεια στήν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο, τὴν Μέση Ἀνατολή καί τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἡπειρο.

Τὸ Κυπριακὸ θά τὸ λύσουμε μέ τὸν δικὸ μας ἐνιαῖο, ἀνένδοτο, ἀγῶνα, μαζί μέ τὴν διεθνή ἀλληλεγγύη καί συμπαράσταση. Ἡ ὀλόπλευρη περαιτέρω διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ θά συμβάλῃ ἀποφασιστικά στήν πρόωθησή του.

Τὸ κίνημα τῆς διεθνοῦς ἀλληλεγγύης καί συμπαράστασης πρὸς τὴν Κύπρο ἀναπτύσσεται μέ ἀπκερῶφωμα τὴν Διεθνή Διάσκεψη Ἀλληλεγγύης πρὸς τὴν Κύπρο πού συγκροτεῖται στήν Φραγκφούρτη σὲ λίγες μέρες. Εἶναι ἡ σοβαρώτερη καί πιὸ πλατειᾶ διεθνῆς διάσκεψη ἐπὶ λαϊκοῦ ἐπιπέδου πού ἔχει ὀργανωθῆ μέχρι σήμερα γιά τὴν Κύπρο. Στὴ Διάσκεψη αὐτὴ μετέχουν ὀργανώσεις, βουλευτές, ἐπιστήμονες, ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καί τῶν τεχνῶν καί πολλές ἄλλες προσωπικότητες. Ἡ Βουλὴ μας πρέπει νά νά ἐκφράσῃ τὴν ὑποστήριξη τῆς πρὸς αὐτὴ τὴν Διεθνή Διάσκεψη καί νά συμβάλῃ ἔτσι πού νά καταστῇ ἀφετηρία ὀλόπλευρης διεθνοποίησης τοῦ Κυπριακοῦ.

Μὲ κάθε μέσο θά πρέπει νά βοηθήσουμε ὥστε τὸ κίνημα διεθνοῦς ἀλληλεγγύης πρὸς τὴν Κύπρο νά προσλάβῃ μαζικὸ χαρακτήρα στίς διάφορες χώρες.

Οι σχέσεις της Βουλής μας με τὰ Κοινοβούλια ἄλλων χωρῶν θὰ πρέπει ν' ἀναπτυχθοῦν. Αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ εἴτε με τὴν ἀποστολὴ δικῶν μας κοινοβουλευτικῶν ἀποστολῶν σὲ ἄλλες χώρες ποὺ θὰ ἔρθουν σὲ ἄμεση ἐπαφὴ με βουλευτὲς αὐτῶν τῶν χωρῶν, εἴτε με προσκλήσεις γιὰ τὴν ἀποστολὴ στὴν Κύπρο δικῶν τους κοινοβουλευτικῶν ἀποστολῶν γιὰ νὰ δοῦν ἐπὶ τόπου τὴν κατάσταση. Ὅπου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλίσουμε ἐπίσημη κοινοβουλευτικὴ ἀποστολὴ ἀπὸ ἄλλες χώρες, ἔστω καὶ ἐπίσκεψη μερικῶν βουλευτῶν θάταν χρήσιμη γιὰ τὴν ὑπόθεσή μας.

Καὶ ἐπίσημα καὶ ἀνεπίσημα θὰ πρέπει νὰ ἐπιδιώξουμε τὴν σύσφιξη τῶν σχέσεων τῆς Βουλῆς μας με ἄλλα κοινοβούλια πάντα με στόχο τὴν πληρέστερη ἐνημέρωσή τους γιὰ τὸ Κυπριακὸ καὶ τὴν ἐξασφάλιση ὑποστήριξης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν σὲ συνεργασία με τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν θὰ πρέπει νὰ κάμῃ ἐπιλογὴ χωρῶν ἀπὸ τίς ὁποῖες νὰ προσκαλέσῃ κοινοβουλευτικὲς ἀντιπροσωπείες στὴν Κύπρο. Τὸ ἴδιο θὰ πρέπει νὰ γίνῃ καὶ γιὰ ὠρισμένες χώρες στίς ὁποῖες χρειάζεται νὰ σταλῇ δική μας κοινοβουλευτικὴ ἀντιπροσωπεία.

Ἡ μάχη στὸν Ο.Η.Ε.

Στίς 8 τοῦ Νοέμβρη ἀρχίζει ἡ συζήτηση τῆς Κυπριακῆς προσφυγῆς στὴν Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Ο.Η.Ε. Τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο ἀποφάσισε ἤδη ὅτι στὴν ἀντιπροσωπεία μας θὰ μετὰσχουν καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων. Εἶναι μιὰ σωστὴ ἀπόφαση. Γιατί ἡ μάχη ποὺ θὰ δοθῇ στὴ Γενικὴ Συνέλευση δὲν εἶναι εὐκόλη. Χρειάζεται νὰ γίνῃ καὶ πάλιν πολλὴ διαφωτιστικὴ δουλειά. Μερικοὶ ὑποτιμοῦν τὴν δουλειά ποὺ γίνεται με τίς ἐκάστοτε προσφυγές μας στὰ Ἠνωμένα Ἔθνη. Ὑποτιμοῦν τίς ἀποφάσεις τοῦ Ο.Η.Ε καὶ φθάνουν μάλιστα μέχρι τοῦ σημείου νὰ τίς θεωροῦν ἄχρηστες. Διαφωνοῦμε ριζικὰ με τέτοιες ἀπόψεις. Ἄν εἶχαν δίκαιο ἡ Τουρκία δὲν θ' ἀγωνιζόταν με τόσο πείσμα γιὰ νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐγγραφή τοῦ κυπριακοῦ πρὸς συζήτηση καὶ δὲν θὰ τὴν ἐνοίαζε γιὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ ψηφίσματος ποὺ θὰ ἐνέκρινε ἡ Γενικὴ Συνέλευση ἢ τὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας.

Ἡ μάχη στὸν Ο.Η.Ε βρίσκεται στὸ κέντρο τῆς μάχης γιὰ περαιτέρω διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ. Δὲν τρέφουμε αὐταπάτες. Ποτές δὲν εἶπαμε ὅτι τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε ἀπὸ μόνον τους θὰ μᾶς λύσουν τὸ Κυπριακὸ. Ὅμως δὲν παύουν νὰ εἶναι ἓνα σημαντικὸ ὄπλο στὰ χέρια μας, με τὸ ὁποῖο θὰ ἐπιτύχουμε τελικὰ τὴν λύση τοῦ Κυπριακοῦ στὰ πλαίσια καὶ βάσει τῶν ἀποφάσεων τοῦ Διεθνοῦς Ὄργανισμοῦ.

Πρέπει νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὴν Γενικὴ Συνέλευση τὴν λήψη μέτρων γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε στὸ Κυπριακὸ. Πρέπει νὰ ζητήσουμε τὴν συγκρότηση Διεθνοῦς Διάσκεψης ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ο.Η.Ε ὅπως ἐπανειλημμένα ἔχει προτείνει ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση καὶ τὴν ἀποστολὴ ἀντιπροσωπείας τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας στὴν Κύπρο γιὰ νὰ δῇ ἐπὶ τόπου τὴν κατάσταση καὶ νὰ ὑποβάλλῃ σχετικὴ ἐκθεση. Δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ λέμε ὅτι ὑποστηρίζουμε τὴν Σοβιετικὴ πρόταση. Πρέπει νὰ τὴν προβάλλουμε σὰν ἀπαιτήσή μας καὶ νὰ ζητήσουμε τὴν ὑποστήριξη τῶν κρατῶν-μελῶν τοῦ Ο.Η.Ε γι' αὐτήν. Μπορεῖ ἡ Τουρκία, οἱ Ἠνωμένες Πολιτείες καὶ ἡ Βρετανία νὰ μὴ συμφωνοῦν μ' αὐτὴ τὴν πρόταση. Ὅμως αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ τὴν προβάλλουμε καὶ νὰ ἐξασκήσουμε πίεση γιὰ τὴν ἀποδοχὴ τῆς.

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Τουρκία ἀρνεῖται μέχρι σήμερα νὰ ἐφαρμόσῃ τίς ἀποφάσεις τοῦ Ο.Η.Ε γιὰ τὸ Κυπριακὸ ἐνισχύει τὴν πρόταση γιὰ Διεθνή Διάσκεψη στὰ πλαίσια τοῦ Ο.Η.Ε.

Ἡ Βουλὴ μας θὰ πρέπει νὰ συμβάλῃ γιὰ τὴν πραγματοποίηση συναντήσεων ἐπὶ ἀνωτάτου κρατικοῦ ἐπιπέδου με χώρες ποὺ ἀπὸ τὴ θέση τους μποροῦν νὰ μᾶς βοηθήσουν. Ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς χώρες ποὺ

μᾶς ὑποστηρίζουν καὶ στὰ Ἕνωμένα Ἔθνη καὶ διεθνῶς. Πιστεύουμε ὅτι μιὰ καλὰ προετοιμασμένη συνάντηση ἀνωτάτου ἐπιπέδου στὴ Μόσχα θὰ μᾶς βοηθήσῃ στὸν ἀνώτατο δυνατὸ βαθμὸ. Τὸ ἴδιο μποροῦσε νὰ γίνῃ καὶ μὲ ὠρισμένες ἄλλες χῶρες.

Ἡ ἐνίσχυση τῆς ἀδέσμευτης ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς συνιστᾶ ἀποφασιστικὸ παράγοντα γιὰ τὴν προώθηση τοῦ Κυπριακοῦ. Ἄν οἱ ἰμπεριαλιστὲς καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς Κύπρου γενικὰ κατορθώσουν νὰ μᾶς ξεστρατήσουν ἀπὸ τὴν ἀδέσμευτὴ μας πολιτικὴ, ἂν κατορθώσουν νὰ βγάλουν τὸ Κυπριακὸ ἀπὸ τὰ πλαίσια καὶ τίς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ τότε πρέπει νὰ μᾶς βέβαιον ὅτι ἡ λύση ποὺ θὰ δώσουν θάνατι ἀντικυπριακῆ, διχοτομικῆ, ἰμπεριαλιστικῆ.

Στὸ Κυπριακὸ συγκροῦνται δύο γραμμές. Ἡ γραμμὴ τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ ποὺ συνιστᾶ λύση μὲ βάση τὰ τετελεσμένα, τὸν ἐνδοτισμὸ καὶ τὴν συνθηκολόγηση καὶ ἡ γραμμὴ μας, ἡ γραμμὴ τοῦ Προέδρου Μακαρίου, τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Δημοκρατικῆς Βουλῆς μας ποὺ εἶναι γραμμὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ μὲ βάση τὰ ψηφίσματα τοῦ ΟΗΕ καὶ τίς προτάσεις τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς πλευρᾶς πρὸς τὴν Τουρκοκυπριακῆ.

Ἡ Βουλὴ μας ποὺ εἶναι προϊόν τῆς παλλαϊκῆς, πατριωτικῆς, δημοκρατικῆς συνεργασίας, πιστὴ στὴν ὑπόσχεση ποὺ ἔδωσε στὸ λαὸ καὶ στὴν ἐντολὴ ποὺ πῆρε ἀπὸ τὸν λαὸ θὰ μετατραπῇ οὐδὲ πραγματικῆ ἐπαλξὴ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας ἐστὶν ποὺ ἡ γραμμὴ μας, ἡ γραμμὴ τοῦ λαοῦ νὰ ὑλοποιηθῇ. Πρέπει νὰ ὀπλιστοῦμε μὲ ἀνεξάντλητο θάρρος, ὑπομονή, ἀντοχὴ καὶ μὲ συνετὴ τακτικὴ νὰ ἀκολουθήσουμε τὸν δρόμο ποὺ θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὴν πλήρη ἀνεξαρτησία, κυριαρχία καὶ ἔδαφικὴ ἀκεραιότητα.

Ἐπαναλαμβάνουμε καὶ πάλιν ὅτι σ' αὐτὸ τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα ἡ πατριωτικὴ, δημοκρατικὴ ἐνότητα μὲ βάση τὴν κοινὴ γραμμὴ καὶ τακτικὴ συνιστᾶ τὴν καλύτερὴ ἐγγύηση γιὰ τὴν ἐπιτυχία μας.

Ἡ νεοεκλεγεῖσα Βουλὴ μας ἐπωμίζεται σοβαρώτατα καθήκοντα σ' αὐτὸ τὸν σκληρὸ ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας. Ἐκφράζω τὴν πεποίθηση ὅτι θὰ ἀνταποκριθῇ ἐπάξια στὶς λαϊκὲς προσδοκίες. Τὸ ΑΚΕΛ, εἶναι πάντα πρόθυμο γιὰ στενὴ, εἰλικρινῆ συνεργασία μὲ ὅλες τίς πατριωτικὲς δυνάμεις τοῦ λαοῦ καὶ θὰ ἐργαστῇ ἀκούραστα γιὰ τὴν περαιτέρω ἐνίσχυση τῆς πατριωτικῆς παλλαϊκῆς ἐνότητας στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν λευτεριά τῆς Κύπρου.

Ὁ ἀγῶνας μας εἶναι δύσκολος καὶ κανεὶς δὲν παραγνωρίζει τίς δυσκολίες καὶ δοκιμασίες ἀκόμα ποὺ θὰ συναντήσουμε στὸν δρόμο μας. Δὲν εἴμαστε ὅμως οὔτε μοιρολάτρες οὔτε ἀπαισιόδοξοι. Εἴμαστε φύσει αἰσιόδοξοι. Τὴν αἰσιοδοξία μας τὴν στηρίζουμε στὴν ἀσάλευτὴ πίστη στὸ δίκαιο τῆς ὑπόθεσης μας καὶ στὶς δυνάμεις τοῦ λαοῦ μας. Τὴν στηρίζουμε στὸ γεγονὸς ὅτι διεθνῶς τὸ ἰσοζύγιον τῶν δυνάμεων εἶναι ὑπὲρ μας, ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας, κυριαρχίας, ἔδαφικῆς ἀκεραιότητος, ἀδέσμευτης ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καὶ ἀποστρατικοποίησης.

Μὲ τὸν ἐνιαῖο πατριωτικὸ ἀγῶνα, τὸν ὀρθὸ καὶ ἐπιδέξιο χειρισμὸ ἀπὸ μέρους μας, θὰ ἐπιτύχουμε τὴν λύση τοῦ Κυπριακοῦ ὄχι ὅπως τὴν θέλει ὁ ἰμπεριαλισμὸς ἀλλὰ βάσει τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΟΗΕ καὶ τῶν δικῶν μας προτάσεων. Καὶ θὰ οἰκοδομήσουμε, μαζὶ μὲ τοὺς Τουρκοκύπριους, μιὰ νέα Κύπρο ποὺ θάνατι κέντρο εἰρήνης καὶ συνεργασίας στὴν περιοχὴ, εὐτυχίας καὶ χαρᾶς γιὰ ὁλόκληρο τὸ λαὸ τῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἡ Βουλή συζητᾶ, ἐπὶ τέλος τὸ ἐθνικὸ θέμα. Ἦταν πάντα ἡ ἄποψη μας πὼς αὐτὸ ἀποτελοῦσε μιὰ ἐθνικὴ ἀναγκαιότητα καὶ εἶμαι εὐτυχῆς γιατί οἱ παράγοντες πού ἀπέτρεψαν καὶ ματαίωσαν αὐτὴ τὴν συζήτηση στὴν Βουλή γιὰ χρόνια τώρα δὲν ὑφίστανται πιά.

Στὴν προεκλογικὴ περίοδο, ἡ ἀναγκαιότης τοῦ παραμερισμοῦ τοῦ ἄρρωστου ρομαντισμοῦ τῆς ὑποταγῆς — ρεαλισμὸ τὸν ἔλεγαν οἱ ὑπεύθυνοι — ἦταν φυσικὸ χρονολογικὰ νὰ ἱεραρχῆ τὲς ἀπόψεις μας σὸ ὅτι ἐπείγον καθῆκον ἦταν αὐτὸς ὁ παραμερισμός. Ὅμως, πάντα λέγαμε ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀπλῶς ἓνα πρῶτο βῆμα, πάντα ἐτονίζαμε ὅτι δὲν ἦταν ἀρκετὴ αὐτὴ ἡ πελιτικὴ κάθαρση στὴν κορυφῆ, ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὸ ὁ λαὸς νὰ κινητοποιηταί μόνο στὴν προεκλογικὴ περίοδο γιὰ μικρὰ χρονικὰ διαστήματα σπασμωδικά, ἀλλὰ τὸ καθῆκον αὐτῆς τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ κρατῆ ἐνημερωμένο καὶ κινητοποιημένο τὸν λαὸ μας. Καὶ καθῆκον τοῦ λαοῦ εἶναι νὰ ἐλέγχει καὶ νὰ καθοδηγῆ τὸν χειρισμὸ τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος.

Κάποιοι ἐξέφρασαν κάποιες ἀμφιβολίες γιὰ τὴν χρησιμότητα αὐτῆς τῆς συζήτησης. Εἶπαν : Ὁλόκληρη προεκλογικὴ περίοδος ἔδωσε τὴν εὐκαιρία στὰ διάφορα κόμματα καὶ τὲς παρατάξεις νὰ τοποθετηθοῦν. Ἀπαντοῦμε : Ἦταν ἀπαραίτητη αὐτὴ ἡ συζήτηση. Διότι ἔτσι ὅλα τὰ κόμματα τοποθετοῦνται ἐπίσημα, μέσα στὴ Βουλή, πάνω στὲς θέσεις τους ὅσον ἀφορᾶ τὴν λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ τὲς προοπτικές. Ὁ λαὸς αὐτὴ τὴ στιγμή ἀτενίζει πρὸς τὴν Βουλή καὶ μᾶς κρατᾶ ὑπεύθυνους νὰ τηρήσουμε μὲ συνέπεια τὲς ὑποσχέσεις πού ὄχι μονάχα προεκλογικὰ ἀλλὰ μέσα στὴν Βουλή αὐτὴ τὴ στιγμή δίνουμε πρὸς τὸν λαό. Αὐτὸ εἶναι μιὰ σημαντικὴ συμβολὴ στὴν προώθηση τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος ὅπως εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητη αὐτὴ ἡ συζήτηση γιατί ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ἴσως θὰ φωτίσει τὸν δρόμο πρὸς μιὰ καλύτερη χρησιμοποίησι τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν προώθηση τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος.

Γιὰ νὰ διαγράψουμε τὲς προοπτικές θὰ πρέπει νὰ μελετήσουμε τὸ πολιτικὸ στίγμα αὐτῆς τῆς στιγμῆς. Τί εἶναι τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα. Δὲν θὰ ἀπασχολήσω τὴν Βουλή μὲ ἐπιχειρήματα διὰ νὰ πείσω ὅτι τὸ Κυπριακὸ δὲν εἶναι μιὰ διένεξη ἀνάμεσα στοὺς Ἑλληνοκυπρίους καὶ τοὺς Τουρκοκυπρίους, ὅτι τὸ Κυπριακὸ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τῶν ἀμερικανικῶν ἱμπεριαλιστικῶν κύκλων νὰ θέσουν στὴν σφαῖρα τῆς στρατηγικῆς τους ἐπιρροῆς τὴν Κύπρο γιὰ τὴν ἐπιδρομικὴ τους πολιτικὴ στὴν Μέση Ἀνατολή, γιὰ τοὺς πλουτοπαραγωγικοὺς πόρους καὶ τὲς συγκοινωνιακὲς δυνατότητες τῆς περιοχῆς, τὰ Ἀραβικὰ πετρέλαια καὶ τὴν Διώρυγα τοῦ Σουέζ, γιατί δὲν χρειάζεται νὰ τονίσω ὅτι οἱ φτωχοὶ πλουτοπαραγωγικοὶ πόροι τῆς χώρας δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ἀποτελοῦν τὸ ἀντικείμενο γιὰ τὸ ὁποῖον οἱ ἱμπεριαλιστικοὶ κύκλοι ἤθελαν καὶ θέλουν τὴν Κύπρο στὴν σφαῖρα τῆς δικῆς τους ἐπιρροῆς.

Ὅμως, θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσουμε καὶ τώρα ποιοὶ εἶναι οἱ παράγοντες οἱ ὁποῖοι συνθέτουν τὴν διεθνή ἀτμόσφαιρα μέσα στὴν ὁποία καλούμεθα νὰ χαράξουμε προοπτικές. Τί περίοδο διανύουμε; Μὲ τὴν κατάρρευση τοῦ ἀποικιακοῦ καθεστώτος ἦταν φυσικὸ οἱ μεγάλοι ἐκμεταλλευτικοὶ καταπιεστικοὶ κύκλοι νὰ ἀναζητήσουν νέες μεθόδους κηδεμονίας ἢ ἡμικηδεμονίας ὄχι μονάχα τῶν πρῶν ἀποικιακῶν λαῶν ἀλλὰ ὅλων τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν. Γιὰ νὰ πετύχουν δὲ αὐτοὺς τοὺς στόχους εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ κάποιες συμμαχίες μὲ ἐσωτερικὰ προγεφυρώματα, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν μιᾶς νεοασσικοτεχνοκρατικῆς τάξης, εἴτε χρησιμοποιώντας ἐσωτερικὰ στρατιωτικά, πολιτικά, προγεφυρώματα, τὰ ὁποῖα παραμέριζαν τὴν ἐτυμηγορίαν τοῦ λαοῦ, ἢ μικτὰ πολιτικοστρατιωτικὰ προγεφυρώματα, ὅπως ἀκριβῶς ἦταν καὶ ἡ περίπτωση τῆς Κύπρου, μὲ τὴν ΕΟΚΑ Β' ὡς στρατιωτικὸ προγεφύρωμα καὶ μὲ τὴν ἡγεσία τὴν ἀμαρτωλὴ τοῦ ἄρρωστου ρομαντισμοῦ τῆς ὑποταγῆς ὡς πολιτικὸ προγεφύρωμα πού δεχόταν νὰ διαμοιράζεται τὴν ἐξουσία ὡς ἀνδρεϊκελλο μὲ τοὺς ξένους ἱμπεριαλιστικοὺς κύκλους.

Ἀκόμα θὰ πρέπει νὰ μελετήσουμε τὴν στρατηγική καὶ τὴν τακτική τῶν ἐχθρῶν τῆς Κυπριακῆς ὑπόθεσης ἂν θὰ χαράξουμε σωστή πορεία.

Ποιά εἶναι αὐτή ἡ στρατηγική; Οἱ ἀνοικτές ἐπεμβάσεις μὲ τὴν ἀπαραίτητη θυσία σὲ μητροπολιτικό αἷμα, ὅπως ἀπεδείχθη στὸ Βιετνάμ, δὲν ἦσαν πιά ἐπιθυμητές ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἐκμεταλλευτικούς ἰμπεριαλιστικούς κύκλους. Γι' αὐτὸ κατέληξαν σὲ μιὰ νέα στρατηγική τοῦ νὰ χρησιμοποιοῦν πληρεξουσίους ἐπεμβασίες γιὰ νὰ μπορέσουν μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ προωθοῦν τὰ συμφέροντά τους. Καὶ αὐτὴ ἡ στρατηγική ἰσχύει καὶ σήμερα. Πρῶτο παράδειγμα ἦταν ὁ Ἰσραὴλ στὴν περιοχή, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε ὁ χωροφύλακας αὐτῶν τῶν συμφερόντων καὶ δεύτερο παράδειγμα ἡ χρησιμοποίηση τῆς Χούντας καὶ τῆς Τουρκικῆς ἡμιχούντας σὰν πληρεξουσίων γιὰ τὴν ἐπέμβαση στὴν Κύπρο.

Ποιὸς ἦταν ὁ στόχος αὐτῆς τῆς κηδεμόνευσης τῆς Κύπρου; Ἡ Ἀμερική ἤθελε ἢ νὰ δημιουργήσῃ μιὰ Δημοκρατία τῆς «Μπανάνας» καὶ νὰ μπορῇ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν Κύπρο σὰν ὄρμητήριο γιὰ τὴν ἐπιδρομική της πολιτική, ἢ διαμελισμό, ἔστω, μέσῳ τῆς διπλῆς ἔνωσης, ὅσο καὶ ἂν ἐμεῖς δὲν θὰ τὸ θέλαμε, γιὰ αὐτὸ θὰ ἔφερε μιὰ διπλῆ Νατοϊκὴ παρουσία ἢ, ἀκόμα, καὶ ἐκχώρηση τῆς Κύπρου σὲ κάποια δύναμη ποὺ θὰ δεχόταν τὴν χρησιμοποίησή της — σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση τῆς Τουρκίας.

Ἡ ὑπαρξη ἐνὸς πατριωτικοῦ πολιτεύματος καὶ καθεστώτος στὴν Κύπρο στάθηκε ἐμπόδιο στὴν ἐφαρμογὴ αὐτῶν τῶν σχεδίων. Ἦταν φυσικό, λοιπόν, ὅτι προέκυπτε ἡ ἀναγκαιότητα γιὰ τοὺς ἰμπεριαλιστικούς κύκλους νὰ παραμεριστῇ ὁ ἐκπρόσωπος αὐτοῦ τοῦ πατριωτικοῦ καθεστώτος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος. Δὲν πρέπει δὲ νὰ μᾶς διαφεύγῃ, κύριοι συνάδελφοι, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀναγκαιότητα γιὰ τοὺς ξένους ἰμπεριαλιστικούς κύκλους ἰσχύει καὶ σήμερα καὶ ὅτι ἐξακολουθεῖ αὐτὸ τὸ πατριωτικὸ καθεστῶς τοῦ ὁποῖου μέρος ἀποτελεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ σήμερα, μὲ τὴν νέα της σύνθεση, ἀποτελεῖ στόχο τῶν ξένων ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων, ἐφ' ὅσον θὰ κρατῇ τὴν σωστὴ πατριωτικὴ γραμμὴ. Προσπάθησαν νὰ ξεκαθαρίσουν αὐτὴ τὴν κατάστασι μὲ πολιτικούς ἐκβιασμούς, μὲ πολιτικοεκκλησιαστικούς ἐκβιασμούς, μὲ ἀπόπειρες, δολοφονίες, μὲ ἀνατίναξη τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου μέσῳ τῆς ΕΟΚΑ Β', καὶ ὅταν ὅλα αὐτὰ ἀπέτυχαν, φθάσαμε στὴν τελευταία φάσι τῆς συνωμοσίας, στὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου 1974, καὶ τὴν εἰσβολή, τὰ ὁποῖα εἶχαν σὰν στόχο τὸν παραμερισμὸ τοῦ πατριωτικοῦ καθεστώτος καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση διαδόχων σχημάτων, τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν πρόθυμα νὰ διαδραματίσουν τὸν ρόλο τὸν ὁποῖον ἀρνιόταν νὰ διαδραματίσῃ ὁ Πρόεδρος Μακάριος καὶ τὸ πατριωτικὸ καθεστῶς.

Δὲν νομίζω νὰ ὑπάρχῃ ὁποιαδήποτε ἀμφιβολία ὅτι αὐτὰ τὰ σχέδια ἐκκολάφθησαν ἀπὸ τὴν ΣΙΑ, τὸν Κίσιινγκερ, τὴν Χούντα καὶ τὴν Τουρκικὴ Κυβέρνησι, μὲ ἐκτελεστὰς τὴν Χούντα καὶ τὴν Τουρκικὴ Κυβέρνησι συνυπεύθυνους, ἂν δὲ οἱ πληροφορίες τὲς ὁποῖες ἔχω ἐδῶ, ποὺ γράφτηκαν σὲ κάποιο, ἄς ποῦμε παράνομο, περιοδικό, καὶ ποὺ ἀποδίδονται σὲ ἓνα ἀνώτερο στέλεχος τῆς ΣΙΑ εἶναι σωστές, αὐτὰ τὰ σχέδια τελείωσαν στίς 22.3.1974 καὶ ἀντίγραφα τους ἐστάλησαν στὸ Πεντάγωνο, στὸν Ἰωαννίδη, στὸν Ἰσραὴλ, στὴν Τουρκία, στὸ Ἰράν, καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους παράγοντες. Αὐτὸ δείχνει ὅτι ὑπάρχει ἓνας ἄξονας Η.Π.Α. — Ἰσραὴλ — Τουρκίας — Ἰράν, ὁ ὁποῖος καὶ σήμερα ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὁ κύριος φορέας τῆς ἰμπεριαλιστικῆς πολιτικῆς στὴν περιοχή.

Εἶναι φυσικό ὅτι ἡ Τουρκία, σὰν πληρεξούσιος αὐτῶν τῶν ξένων συμφερόντων, ταυτόχρονα ἐξυπηρετοῦσε καὶ τὰ δικά της ἐπεκτατικὰ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα δὲν περιορίζονται στὴν Κύπρο ἀλλὰ ἐπεκτείνονται στὸ Αἰγαῖο, ἴσως ἀκόμα καὶ στὴν Θράκη. Πιστεύω ὅτι σήμερα ἀκόμα καὶ οἱ πιὸ φανατικοὶ ὑποστηρικταὶ τῆς Τουρκίας ποτὲ πιά δὲν θὰ μποροῦν νὰ ἰσχυρισθοῦν ὅτι ὁ λόγος τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς ἦταν τάχατες ἡ ὑποστήριξι τῶν Τουρκοκυπριακῶν δικαιωμάτων. Εἶναι ἐξῶφθαλμον ὅτι ἡ Τουρκία μπῆκε στὴν

Κύπρο για να έξυπηρετήση τούς δικούς της έπεκτατικούς στόχους, οί όποιοί δέν περιορίζονται καν σέ όποιασδήποτε μορφής διχοτόμηση. Γιατί ή Τουρκία θά άπέρριπτε μιá μορφή προσωρινής διχοτόμησης, ή όποία θά έξελισσόταν σέ διπλή ένωση, γιατί σύμφωνα με τήν τουρκική πολιτική έπίσημη Έλληνική παρουσία βαθειά στόν άνατολικό χώρο τής Μεσογείας δέν είναι παράλληλη με τά τουρκικά συμφέροντα. Η Τουρκία θέλει κάποια μορφής διχοτόμηση, ή όποία να μπορή να έξελιχθῆ σέ πλήρη κατοχή είτε γιατί θά έχη επέλθει εν τῷ μεταξύ μιá βασική δημογραφική άλλαγή που θά έπιτρέπη στήν Τουρκία να μιλά για αύτοδιάθεση ή γιατί θά μπορή στο μέλλον να δημιουργήση τεχνητές διαφορές ανάμεσα στα δύο όμόσπονδα κράτη και με αυτό τόν τρόπο να μπορέση να καταλάβη όλόκληρη τήν Κύπρο.

Δέν τά λέγω αυτά όλα μόνο για λόγους ιστορικούς. "Αν δέν διαγνώσουμε ποιό είναι οί στόχοι του έχθρου είναι άδύνατον να χαράξουμε πορεία και προοπτικές. Και σās ρωτῶ : "Αν αύτοί είναι οί στόχοι, είναι ποτέ δυνατόν ή Τουρκία έθελούσια να έγκαταλείψη τούς τόπους για τούς όποιους έκαμε όλόκληρη εισβολή και έξετέθη διεθνῶς εις όλόκληρη τήν διεθνή κοινή γνώμη; Θά ήταν μιá πλήρης άυταπάτη να πιστέψουμε αυτό τό πράγμα. Να γιατί έμεις τονίζαμε ότι άνεξάρτητα από τό γεγονός ότι θά έπρεπε να πāμε στόν διάλογο — και πρέπει να πāμε σέ όποιασδήποτε μορφής διάλογοις μās επιβάλλουν τά "Ηνωμένα Έθνη, γιατί ή άπόρριψη αύτου του διαλόγου θά άφηνεν εκτεθειμένη τήν Κυπριακή πλευρά — ταυτόχρονα θά έπρεπε να μελετοῦμε, να υίοθετοῦμε και να ύλοποιουῦμε έναλλακτικές λύσεις, γιατί έβλέπαμεν ότι ό διάλογος ήταν θνησιγενής, γιατί θά ήταν άδιανόητο να πιστέψουμεν ότι ή Τουρκία, χωρίς πιεστικές καταστάσεις, είτε από μās, είτε από τούς συμμάχους μας, θά ήταν ποτέ δυνατό να έγκαταλείψη τούς βασικούς της στόχους. Και τονίζουμε και σήμερα ότι ή συνέχιση ενός ψευδοδιαλόγου με τήν εντύπωση ότι γίνεται κάποια πρόσδος στο Κυπριακό πρόβλημα, έξυπηρετεί μόνο τούς έχθρούς του Κυπριακού λαού, και συμφωνουῦμεν άπόλυτα με τόν Πρόεδρο Μακάριο όταν δηλώνη ότι ό διάλογος πρέπει να είναι ουσιαστικός και, εν πάση περιπτώσει, δέν πρέπει ποτέ να δίνεται ή εντύπωση προόδου όταν και έφ' όσον δέν ύάρχη αύτή ή πρόσδος.

Ποιά είναι ή έναλλακτική μας πορεία; Σήμερα οί όπαδοί της παράδοσης δέν βρίσκονται ανάμεσά μας. "Ετσι δέν θά αναλωθῶ σέ έπιχειρήματα να πείσω έκείνους που πρέπει να είναι πεπεισμένοι ότι ή πολιτική τής ρομαντικής ύποταγῆς — γιατί δέν πρόκειται περι ρεαλισμού — ίσοδυναμεί με έθνικὴν αύτοκτονία, γιατί ή παραδοχή τῶν νέων πραγματικοτήτων και τῶν τετελεσμένων όχι μονάχα δέν περισώζει, τάχατες, από μελλοντικές συμφορές, αλλά άπεναντίας, άθροίζει νέα δεινά, επιταχύνει τούς στόχους τής τουρκικής κατοχῆς, γιατί διευκολύνει τήν Τουρκία να φύγη από τόν κλοιό τής πολιτικής άπομόνωσης στόν όποιο προσπαθοῦμε έμεις να τήν βάλομε, και από τά έσωτερικά προβλήματα τά όποια αύτή ή περιπέτεια, αύτήν τήν στιγμή, συσσωρεύει στήν Τουρκία.

Άγαπητοί συνάδελφοι. "Όλοι ξέρετε ότι ή Ε.Δ.Ε.Κ. πρότεινε τό τρίπτυχο τής έθνικῆς σωτηρίας. Δέν θά σās άπασχολήσω γιατί τό τρίπτυχο τής έθνικῆς σωτηρίας είναι γνωστό σ' όλόκληρο τόν Κυπριακό λαό, και είναι γνωστό σέ όλους εσās. Θά πῶ μόνον ένα : "Ότι τό τρίπτυχο δέν είναι στατική έννοια. "Ότι ό παράγων του χρόνου άποτελεί σημαντικό παράγοντα στις πολιτικές έξελίξεις και ότι θά πρέπει συνεχῶς, δυναμικά, να άντιμετωπίζουμε τές καταστάσεις τές έξελισσόμενες και τήν στρατηγική και τήν τακτική μας να τήν εφαρμόζουμε ανάλογα με τές έξελισσόμενες καταστάσεις. "Ας πάρουμε τήν διεθνοποίηση. Αύτή τῆ στιγμή, σέ λίγες μέρες, θά ξαναπāμε πίσω στήν Γενική Συνέλευση του Όργανισμου Ένωμένων Έθνῶν. Να κάνουμε τί; Να ξαναζητήσουμε ένα νέο ψήφισμα ανάλογο με τό περουνό ή τό προπερουνό; Αυτό δέν θά έξυπηρετοῦσε τήν ύπόθεση μας. Πιστεύουμε ότι θά πρέπει να πāμε στήν Γενική Συνέλευση και να ζητήσουμε τήν εφαρμογή τῶν ψηφισμάτων. Και να άρχίσουμε να άνοίγουμε τόν δρόμο

τουλάχιστον για την απαίτηση για κυρώσεις, να πάμε με θάρρος, με παρρησία, σαν απόστολοι μιάς σωστής υπόθεσης, σαν διεκδικητές, όχι σαν ζητιάνοι. Να βάλουμε τον καθένα μπροστά στις ευθύνες του και αν αποτύχουμε μιά, θα επιτύχουμε στην δεύτερη, στην τρίτη, στην τέταρτη φορά. "Αν δεν ξεκινήσουμε ένα αγώνα δεν θα πετύχουμε ποτέ ένα αγώνα. Δεν υπάρχει αποτυχία για λαούς που αγωνίζονται για δικαίο. Και αν εμείς αγωνιζόμαστε για μιά δίκαιη υπόθεση, αν τυχόν αποτύχουμε σε κάποια απόπειρα, δεν θάμαστε εμείς που αποτύχαμε αλλά κάποιοι άλλοι που αρνούνται αυτά τα δικαιώματα και οι όποιοι υποχρεωτικά, αν συνεχώς τους το υπενθυμίζουμε, θα προσαρμοσθούν για να εφαρμόσουν τα σωστά τα όποια τους ζητούμε.

Τί μπορεί να κάμη η Βουλή;

Η Βουλή μπορεί να συντείνη πολύ στην διεθνοποίηση. Με αποστολές προς όλες τις κατευθύνσεις, να κάνουμε το θέμα μας γνωστό. Να κάνουμε γνωστό γιατί αρνούμαστε την έκτρεπή έξω από τα πλαίσια του Όργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Να προσκαλέσουμε εδώ αποστολές Βουλευτών, να δεθούμε μαζί τους, να ζητήσουμε όπου μπορούμε να μιλήσουμε, σε Κοινοβούλια ή σε Έπιτροπές, να αναπτύξουμε το θέμα μας, να χρησιμοποιήσουμε αυτό το μεγάλο βήμα που λέγεται Κοινοβούλιο διεθνώς.

Στόν τομέα της αξιοποίησης της εξωτερικής βοήθειας — που είναι το δεύτερο σκέλος του τριπτύχου — πολλές φορές είπα : Το Κυπριακό είναι ένα αναπόσπαστο τμήμα του αντιιμπεριαλιστικού αγώνα των λαών για εθνική λευτεριά, για αξιοπρέπεια. Να το δέσουμε με αυτά τα προβλήματα για να μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε τις συμμαχίες, που αυτόματα παίρνει ο αγώνας των λαών για λευτεριά. Με θάρρος, με παρρησία. Είναι αμφίδρομη ενέργεια πάντα ή αλληλεγγύη. Ποτέ δεν υπάρχει μονόπλευρη, μόνιμη αλληλεγγύη. Να αντιληφθούμε, όπως δεν αντιληφθήκαμε, δυστυχώς, νωρίς, ότι το Κυπριακό δεν είναι ο όμφαλός της γης, ότι εμείς δεν μπορούμε να κλείνουμε τα μάτια μας στα προβλήματα των άλλων λαών και να απαιτούμεν οι άλλοι λαοί να δείχνουν το σωστό ενδιαφέρον όταν δημιουργήται οξύ πρόβλημα στην Κύπρο.

Μερικοί, στην προηγούμενη Βουλή, επετέθηκαν ενάντια στην αδέσμευτη πολιτική που ακολουθείται από τον Πρόεδρο Μακάριο και ακόμα ενάντια στην διεθνοποίηση.

Είπαν : Τί σημασία έχουν τα ψηφίσματα του Όργανισμού Ηνωμένων Εθνών; Πότε τα ψηφίσματα έδωσαν λύση; Και έχουν δικαίο. Τα ψηφίσματα μόνο τους ποτέ δεν έδωσαν λύση. Όμως, τα ψηφίσματα χρησιμεύουν ούτως ώστε να προβάλλεται μιά λύση με βάση αρχές που συμπίπτουν με τα συμφέροντα του λαού. Μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε σαν πόλο έλξεως των διεθνών δυνάμεων. Μπορούμε να τα αξιοποιήσουμε για πολιτική απομόνωση της Τουρκίας, για μεταγενέστερα μέτρα. Μπορούμε ακόμα να τα χρησιμοποιήσουμε για να διευκολύνουμε διμερείς παράγοντες που θάθελαν να δώσουν στην Κύπρο κάποια βοήθεια και που μπορούν να την δώσουν στηριζόμενοι στα ψηφίσματα του Όργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

"Ας μὴν εἰρωνεύονται λοιπὸν τὰ ψηφίσματα. Καὶ ἂν τώρα αὐτοὶ θὰ ἤθελαν νὰ πᾶν στὸν Όργανισμό Ηνωμένων Εθνών, πῶς θὰ μπορούσαν νὰ μπουν μέσα στήν Αἴθουσα τοῦ Όργανισμοῦ Ηνωμένων Εθνών καὶ νὰ ζητήσουν βοήθεια ἀπὸ τοὺς ἐκπαιστώπους τοῦ Όργανισμοῦ Ηνωμένων Εθνών ὅταν αὐτοὶ οἱ κύριοι εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ ὅποιοι υπέσκαψαν ἢ υποσκάπτουν καὶ εἰρωνεύονται τὸ κύρος τῶν Ἀποφάσεων τοῦ Όργανισμοῦ Ηνωμένων Εθνών; Δὲν ἔχουν θέση μαζί μας εἰς ὅποιανδήποτε διαφωτιστικὴ ἐκστρατεία γιατί ὑπνομεύουν καὶ μετὴν περυσία τους ἀκόμα μόνο αὐτὴ τὴν διαφωτιστικὴ ἐκστρατεία.

Εἰρωνεύτηκαν τὴν αδέσμευτη πολιτικὴ καὶ εἶπαν : «Μόνο ἡ Δύση μπορεί νὰ λύση τὸ πρόβλημα γιατί μόνον ἡ Δύση μπορεί νὰ ἐξασκήση πίεση πρὸς τὴν Τουρκία». Τί ἐννοοῦν μετὸ «Δύση»; "Αν ἐννοοῦν τὴν Ἀμερικὴ, ἂν

ή Ἀμερική εἶναι ἡ αἰτία τῆς κακοδαιμονίας, εἶναι ποτέ δυνατό ὁ Κυπριακός Λαός νά ἐμπιστευθῆ καί μάλιστα μονοπωλιακά καί δουλικά τήν τύχη του στά χέρια ἐκείνης τῆς δύναμης ἡ ὁποία ἀποτελεῖ οὐσιαστικά τήν αἰτία τῆς κακοδαιμονίας; Ἀσφαλέστατα ὑπάρχουν παράγοντες καί μέσα στόν δυτικό παράγοντα ἀξιοποιήσιμοι. Ὑπάρχουν χώρες πού δέν εἶναι ἀπόλυτα κάτω ἀπό τήν Ἀμερικανική κηδεμονία. Ὑπάρχουν ἀκόμα ποσοδευτικές λαϊκές δυνάμεις σ' ὅλες τές χώρες, ἀκόμα καί στήν Ἀμερική. Νά ἀξιοποιήσουμε τό προσδευτικό Ἀμερικανικό στοιχείο, τοὺς Ἑλληνοαμερικανούς, οἱ ὁποιοί ἔδωσαν τεράστια συνεισφορά στόν ἀγῶνα μας. Νά ἀξιοποιήσουμε ἀκόμα καί τές δυνάμεις μέσα στό Κογκρέσσο, πού ἀντιτίθενται στήν ὑπογραφή τῆς Ἀμερικανοτουρκικῆς καί Ἑλληνοαμερικανικῆς Συμφωνίας.

Καί, σάν παρένθεση, θά ἤθελα νά πῶ ὅτι ἦταν τεράστιο σφάλμα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης, γιατί νόμισε ὅτι, τάχατες, σάν ἀντιστάθμισμα πρὸς τήν Ἀμερικανοτουρκική Συμφωνία, θά ἔπρεπε νά ζητηθῆ Ἑλληνοαμερικανική Συμφωνία, καί μέ αὐτό τόν τρόπο οὐσιαστικά νά ἐξυπηρετήσῃ τήν ὑπογραφή μιᾶς Συμφωνίας καί ἐπομένως ἔμμεσα νά ἐπιτρέψῃ νά ἐπαμειφθῆ ἡ κακοδαιμονία καί ἡ εἰσβολή στήν Κύπρο. Τό καθῆκον, καί τώρα ἀκόμα, τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης εἶναι νά πῆ ὅτι καί οἱ δύο Συμφωνίες δέν πρέπει νά ἀποριφθοῦν καί ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅτι σέ καμμιά περίπτωση δέν πρέπει νά ζητᾶ Ἑλληνοαμερικανική Συμφωνία. Διευκολύνει τήν Τουρκία καί κτυπᾶ τοὺς φίλους τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ μέσα στήν ἴδια τήν Ἀμερική.

Ἀκόμα στήν Δυτική Εὐρώπη ὑπάρχουν λαϊκές δυνάμεις, συνδικαλιστικές ὀργανώσεις, πού πολλές φορές, μάς εἶπαν πῶς εἶναι πρόθυμες νά μοῦκοτάρουν καί τὰ προϊόντα πού προέρχονται ἀπό κατεχόμενες περιοχές, καί τὰ πλοῖα πού ξεκινοῦν ἀπό κατεχόμενα λιμάνια. Νά ἀξιοποιήσουμε αὐτή τήν προσφορά. Καί εἶναι σημαντική προσφορά. Ὅμως, αὐτό εἶναι ἓνα μικρό σκέλος τῆς προσφοράς σέ συνάρτηση μέ τήν προσφορά πού οἱ συμμαχικές δυνάμεις πρὸς τήν Κύπρο δίνουν στόν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας. Τό Κολόμπο μέ τήν παρουσία τοῦ Προέδρου Μακαρίου ἀπέδειξε ὅτι οἱ ἀδέσμευτες δυνάμεις μποροῦν — καί νομίζω εἶναι διατεθειμένες — νά διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, ἀκόμα καί πρακτικό, καί μερικές ἀπό αὐτές εὐρίσκονται στήν περιοχή, καί αὐτή ἡ παρουσία στήν περιοχή μπορεῖ νά διαδραματίσῃ σημαντικό ρόλο στήν εξέλιξη τοῦ θέματός μας. Νά ἐκμεταλλευθοῦμε τήν ἀναγκαιότητα τῶν ἀδεσμεύτων νά δώσουν βοήθεια γιατί αὐτό συνδέεται μέ τήν δική τους ἐθνική ἀσφάλεια.

Ἡ Σοβιετική Ἔνωση καί οἱ Σοσιαλιστικές χώρες ἀσφαλέστατα δέν θά ἤθελαν τήν Νατοποίηση τῆς Κύπρου. Ἀσφαλέστατα δέν θά ἤθελαν αὐτή τήν ἐπιδρομική πολιτική. Εἶναι συμμαχικές δυνάμεις στόν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας, καί ὅσοι εἰρωνεύονται τόν ρόλο αὐτῶν τῶν δυνάμεων καί προσπαθοῦν νά κτίσουν τοῖχο ἀνάμεσα στόν Κυπριακὸ Λαὸ καί στή βοήθεια πού προέρχεται ἀπὸ αὐτὴν τήν πλευρὰ προσφέρουν χειρίστη ὑπηρεσία στόν ἀγῶνα μας. Καί σὰ Ἠνωμένα Ἔθνη καί ἔξω ἀπὸ τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη πήραμε καί θά πάρουμε βοήθεια ἀπὸ αὐτή τήν πλευρὰ.

Στήν Εὐρώπη θά πρέπει νά ἐκμεταλλευτοῦμε τήν ἀνάγκη τῶν μικρῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, νά δημιουργήσουμε ἓνα νέο κώδικα Εὐρωπαϊκῶν σχέσεων πού νά στηρίζεται στήν μὴ ἐπέμβαση στὲς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις ὁποιασδήποτε χώρας καί σὸ ἀπαραβίαστο τῶν συνόρων. Ὑπάρχουν προϋποθέσεις καί ἐκεῖ νά δημιουργηθοῦν κάποιοι παράγοντες ὠφέλιμοι. Δυστυχῶς ἡ Ε.Ο.Κ. ἀντὶ νά προσπαθῆ νά μάς δώσῃ κάποια βοήθεια μέ βάση τὰ ψηφίσματα τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐξασκεῖ πιέσεις πρὸς ὅλες τές πλευρές. Ἐξισώνει τόν κατεχόμενο καί τόν εἰσβολέα, καί προσπαθεῖ νά μάς δώσῃ λύσεις πού εἶναι ξένες πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ μας. Δέν χρειαζόμαστε τέτοιες μορφῆς συμβουλές, οὔτε πιέσεις, οὔτε ἐπεμβάσεις. Ὅποιος θέλει νά βοηθήσῃ, νά βοηθήσῃ μέ βάση τὰ ψηφίσματα τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Υπάρχουν, όπως είπαμε, λαϊκές δυνάμεις. Και πιστεύω ότι στην Φραγκφούρτη αυτές οι λαϊκές δυνάμεις θα δώσουν ένα νέο ξεκίνημα, το οποίο όμως μπορεί να αποτελέσει κιάλας μία άπαρχή κάποιας συνεργασίας με τες τουρκοκυπριακές και με τες τουρκικές δυνάμεις εν γένει, που είμαι βέβαιος ότι θα βρίσκονται στην Φραγκφούρτη, και εκεί μπορούμε να βάλομε την βάση για μία κοινή συνεργασία Τούρκων και Ελλήνων, εκείνων των Τούρκων που απορρίπτουν την σωβινιστική πολιτική της Άγκυρας και δέχονται ότι ο αγώνας του λαού μας είναι σωστός και ότι η Κύπρος πρέπει να είναι μία αδέσμευτη, ανεξάρτητη Δημοκρατία.

Στην Μέση Ανατολή, παρά τες τρομερές απώλειες που είχαν οι προοδευτικές δυνάμεις και το Παλαιστινιακό κίνημα από τες συνδυασμένες δυνάμεις του Άμερικανικού ιμπεριαλισμού, του σιωνισμού και της αραβικής αντίδρασης, δεν πέτυχε ο ιμπεριαλισμός τούς στόχους του. Και, επομένως, αυτό θα πρέπει να γίνει μάθημα σε μās. Τι ήθελαν οι ιμπεριαλιστές; Διαχωρισμό επί τη βάσει θρησκευτικών κριτηρίων. "Αν οι Άραβες — Χριστιανοί και Μωαμεθανοί — τάχατες, όπως έλεγαν, δεν μπορούσαν να ζήσουν μαζί, πώς θα ζήσουν οι Έβραίοι με τούς Άραβες ή πώς θα ζήσουν οι Έλληνες με τούς Τούρκους;

Είναι μία εύρύτερη πολιτική, ή όποια προωθείται στην Μέση Ανατολή, ή όποια απέτυχε. Γιατί ο Λίβανος δεν τριχοτομήθηκε και η παλαιστινιακή επανάσταση, παρ' όλα τὰ πλήγματα εξακολουθεί να είναι μία ζωντανή επανάσταση και υπάρχει τώρα η συναίσθηση στους ιμπεριαλιστικούς κύκλους ότι αν μὲν διασπείρουν τούς παλαιστινίους θα διασπείρουν την επανάσταση, γιατί ο Παλαιστίνιος, από την φύση του προβλήματός του, αποτελεί μία επαναστατική δύναμη και ένα καταλύτη εύσργετικών εξελίξεων στην περιοχή, αν δε συγκεντρώσουν τούς Παλαιστίνιους κάπου και τότε πάλιν θα έχουν τὰ προβλήματα τὰ όποια είχαν πάντα, της ανάμετρησης του χωροφύλακα με τούς προασπιστές των συμφερόντων στην περιοχή. Ο ρόλος του Ισραήλ είναι σαφής. Σ' αυτό τὸ ίδιο άρθρο η Γκόλντα Μέγιερ ενέκρινε τὸ πρακτικό κείμενο και με χαρά εἶπε: «Θῶθελα να δῶ τὰ μούτρα του Μακαρίου όταν θα βρεθοῦμε στην ἄλλη Ζωή». Η απάντηση είναι ότι ο Μακάριος θα ζήσει για να δῆ και την Παλαιστινιακή και την Κυπριακή υπόθεση να δικαιώνονται και θα ήθελα να δῶ τὰ μούτρα της Γκόλντα Μέγιερ όταν θα ἀνταμώση τὸν Μακάριο στην ἄλλη Ζωή!

Στην Τουρκία οι λαϊκές μάζες βρίσκονται συνεχῶς σε ἀναμέτρηση με την ἡμιχούντα. Θα πρέπει να συνδεσθῶμε με αυτές τες δυνάμεις, γιατί αυτές οι δυνάμεις, όπως εἶπα και πρὶν, δεν ἐγκρίνουν την πολιτική της χώρας τους.

Τελευταία, κάποιοι μās λέν :

«Δὲν πρέπει να ἀναμένετε λύσεις πρὶν από τες Τουρκικές ἐκλογές. Κάντε υπομονή». Και ὡς ἐδῶ θα μπορούσε κανείς να προβάλῃ ἐπιχειρηματολογία. Ἀπαντῶ : Συνάδελφοι, να μὴν περιμένουμε λύση οὔτε και μετὰ τες ἐκλογές. Δὲν υπάρχουν αὐταπάτες. Την Τουρκία την διοικεί αὐτή την στιγμή τὸ φάσμα της στρατοκρατίας και η Ἀμερικανική ΣΙΑ. Μόνο με βασικές ριζικές ἀλλαγές μέσα στην Τουρκία θα είναι ποτὲ δυνατό να πιστέψουμε ότι θα ἐξευρεθῇ κάποια μορφή ἐπίσημης προσέγγισης στο θέμα.

Στην Ελλάδα η κατάσταση γίνεται ὁλοένα καλύτερη. Ο λαός και η ἀντιπολίτευση πάντα ἐπέμεναν πῶς ο τουρκικός ἐπεκτατισμός θα ἔπρεπε να ἀντιμετωπισθῇ με πρακτικά μέτρα και στην Κύπρο. "Αν ὑπῆρχαν ὁποιοσδήποτε ἀμφιβολίες στην ἐπίσημη πλευρὰ ότι θα ἦταν, τάχατες, δυνατό να ὑπάρξῃ κάποια λύση πού να είναι δεκτή από την Ἑλληνική πλευρὰ και ὄχι δεκτή από την Κυπριακή πλευρὰ, και ἐπομένως θα ἦταν δυνατό κάποτε να βρεθοῦμε, ἄς πούμε, με διαφορετικές ἀντιλήψεις ὅσον ἀφορᾷ την λύση, αυτές οι ἀμφιβολίες τώρα θα πρέπει ὅπωςδήποτε να έχουν διαλυθῇ ὕστερα

από την τόσο τρομακτική τουρκική αδιαλλαξία, και αυτή η διαπίστωση ότι δεν υπάρχουν αυτά τα ενδεχόμενα, θα πρέπει να μεταφρασθή σε πρακτική βοήθεια προς την Κύπρο, για αντιμετώπιση της επεκτατικής βουλμίας της Τουρκίας.

Συνάδελφοι, η Ε.Δ.Ε.Κ. τόνισε πολλές φορές ότι αυτοί οι παράγοντες δεν μπορούν να ενεργοποιηθούν αν εμείς εδώ δεν αναλάβουμε τις ευθύνες μας, αν δεν διεξάγουμε εμείς τον αγώνα για εθνική λευτεριά. Θά το επαναλάβω : Δεν υπάρχει αλληλεγγύη σε άνυπαρκτο αγώνα. "Αν εμείς δεν στρατευθούμε, αν δεν αισθανθούμε ότι είμαστε σε κατοχή, αν δεν πούμε ότι ποτέ δεν θά υποχωρήσουμε, αν δεν υλοποιήσουμε αυτές τις αποφάσεις, δεν θά μπορέσουμε ποτέ να άξιοποιήσουμε την διεθνή αλληλεγγύη. Έπειγει το θέμα της άμυντικής θωράκισης. Είμαι βέβαιος ότι η Κυβέρνησις κάνει ό,τι πρέπει. Θέλω να είμαι βέβαιος. Γιατί έπειγει; Γιατί αν διαπιστωθή ότι υπάρχει άρκετή άμυντική προετοιμασία, ούτως ώστε να ναυαγήσουν ή τουλάχιστον να έπιβραδύνωνται οι τελικοί τουρκικοί στόχοι, τότε η καλούμενη τουρκική νίκη μετατρέπεται σε περιπέτεια. Η Τουρκία δεν ήλθε εδώ για να καταλάβη τον Βορρά και να έχη υπό κατοχή τις τουρκοκυπριακές μάζες' ήλθε για να καταλάβη την Κύπρο. "Αν αυτό κατέστη ανέφικτο, τότε η πολιτική άπομόνωση, η άδυναμία έκμετάλλευσης των πλουτοπαραγωγικών πόρων του Βορρά, οι έπιπτώσεις στο έσωτερικό της μέτωπο, αλλά κυρίως η ανάφλεξη του έσωτερικού μετώπου από τους τουρκοκυπρίους, πού στενάζουν κάτω από ένα φρικτό καταπιεστικό καθεστώς, θά μετατρέψουν την νίκη σε περιπέτεια, και τότε και μόνον τότε, θά είναι δυνατόν πιά η Τουρκία να έγκαταλείψη τους στόχους και να μπορούμε σε μιá πραγματική πορεία διαπραγματεύσεων. Νά γιατί το θέμα των Τουρκοκυπρίων έπίσης θά πρέπει να το δούμε με τον σωστό φακό. Οι Τουρκοκύπριοι είναι θύματα και αυτοί της ίδιας συνωμοσίας. Και με αυτό τον τρόπο θά πρέπει να τους αντιμετωπίσουμε έστω και τώρα με τους τοίχους πού έχουν δημιουργήσει ανάμεσα μας. Νά προσπαθήσουμε με το ραδιόφωνο, με έπαφές με το έξωτερικό, με τις προοδευτικές δυνάμεις, να δημιουργήσουμε ένα κοινό αντιιμπεριαλιστικό, αντικατοχικό μέτωπο, με βάση μιá ανεξάρτητη, άδέσμευτη, άποστρατικοποιημένη Κύπρο, με το δικαίωμα κάθε πολίτη να γυρίση πίσω στο σπίτι του, στην περιουσία του, με το δικαίωμα της έλευθεροεπικοινωνίας, με το δικαίωμα διαμονής, μιá Κύπρο ειρήνης και όχι πολέμου. Νά το επαναλάβω : Δεν χαρίζεται η λευτεριά. Θάταν άδιανόητο αυτή η Βουλή να περιμένη ότι είναι δυνατόν με άδράνεια ή με ύποθετική θεώρηση να δη το πρόβλημα μας να λύεται. Χρειάζεται αίμα, άρετή, παλληκαριά και σύνεση ó αγώνας. Υπάρχει ένα νομοσχέδιο το όποιον η παλαιά άμαρτωλή Βουλή έβαλε σε κάποιο ψυγείο. Νά το φέρουμε στην έπιφάνεια για στράτευση του συνόλου του λαού ούτως ώστε να μη πέφτουν τα βάρη σε ώρισμένες ηλικίες και να μπορούμε όλοι να αισθανώμαστε την κατοχή, να αισθανώμαστε την ανάγκη του αγώνα. Νά το προσαρμόσουμε στις νέες συνθήκες αλλά να μπορούμε προστά προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτά για τις γενικές προοπτικές.

Θάθελα δύο λόγια μόνο να πω, ότι δεν είναι δυνατόν να διεξαχθή αυτός ó αγώνας με έπιτυχία, δεδομένου ότι, όπως είπαμε, είναι μακροχρόνιος — και, όπως έλέχθη από πολλές πλευρές, η έπιλογή του μακροχρονίου δεν είναι θέμα έπιλογής, αλλά έπιβολής από την Τουρκική αδιαλλαξία. Δεν μπορούμε να κάνουμε μακροχρόνιον αγώνα αν δεν προσαρμόσουμε την οικονομία του τόπου προς τις ανάγκες του αγώνα και προς την ισότιμη κατανομή βαρών. "Αν όλοι οι πόροι και όλος ó συσσωρευμένος πλούτος δεν τεθούν στην διάθεση του αγώνα και του συνόλου, τότε θά υπάρξουν έσωτερικά ρήγματα και δεν θά μπορέσουμε ποτέ να προχωρήσουμε μπροστά. Τα ήμίμετρα δεν θά συγκαλύψουν καταστάσεις. Χρειάζεται ριζική τομή δεδομένου όμως ότι αυτά τα θέματα θά τα συζητήσουμε αναλυτικά κατά την διάρκεια της συζήτησης του Προϋπολογισμού και θά εισηγηθούμε ουσιαστι-

κά πρακτικά μέτρα, δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἀπασχολήσω τὴν Βουλὴν παρὰ μόνο γιὰ νὰ πῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναμένεται ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη νὰ παίρνη πάντα τὰ βάρη. Ἐμεῖς ἀντιπαχθήκαμε καὶ τότε ὅταν οἱ πρῶτες περικοπὲς στράφηκαν πρὸς τὴν ἐργατικὴ τάξη. Θὰ πρέπει νὰ στρεφώμαστε πρῶτα πρὸς τὰς εὐπορες τάξεις καὶ ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον καὶ ἂν χρειαστῆ νὰ καταλήγουμε στὰ κατώτερα στρώματα. Θὰ πρέπει, ἐπίσης, ἐφ' ὅσον θέλουμε σχεδιασμένην οἰκονομίαν, τὴν ὁποία καὶ ἡ Κυβέρνησις ἔχει πολλὰς φορές διαπιστώσει, νὰ βάλουμε τὰ κεφαλαιουχικὰ ἀποθέματα κάτω ἀπὸ τὸν ἐλεγχὸν τοῦ Κράτους, γιὰ νὰ τὰ ἐλέγχουμε, γιὰ νὰ ἐλέγχουμε καὶ τὰς ἐπενδυτικὰς, διαφορετικὰ χωρὶς νὰ μπορῆ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἐπενδυτικὴν προοπτικὴν ποῦ ἡ ἴδια θέλει — καὶ τὰ ἡμίμετρα τῆς Κρατικῆς Τραπεζῆς δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ δώσουν λύση — δὲν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ προχωρήσουμε στὴν βελτίωσιν τῆς κατάστασις.

Τὸ ποσοστὸν τῆς προσφορᾶς τῆς Κυβέρνησις σὲ παραγωγὴν ἐθνικοῦ προϊόντος γιὰ μιάν ὑπανάπτυκτον οἰκονομίαν εἶναι ἀπαράδεκτον. Νὰ κἀν μεγάλας βιομηχανικὰς μονάδας ἢ ἴδια, νὰ κἀν ἀγροτικὴν μεταρρύθμισιν, νὰ μῆν σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς, ὅπως πρέπει, μιὰ καὶ ζοῦμε κάτω ἀπὸ συνθήκας κατοχῆς.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ σὲ ἐπὶ μέρους προβλήματα. Ἄν θὰ πῶ δυὸ λόγια γιὰ τοὺς πρόσφυγας δὲν εἶναι γιὰ νὰ ἀναμιχθῶ στὰ προβλήματά τους γιὰτὶ δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ στόχος. Εἶναι μόνο γιὰ νὰ πῶ ὅτι πρέπει νὰ δοῦμε τοὺς πρόσφυγας ὅχι ὡς ἐπαίτες ποῦ ζητοῦν μιὰ βελτίωσιν τῆς θέσις τους, ἀλλὰ ὡς τὸ πρωτοπορικὸν στοιχεῖον ἐνὸς λαοῦ ὑπὸ κατοχῆν, ποῦ μιὰ ἀπότομη δημογραφικὴ ἀλλαγὴ τὸ ἔφερε σὲ μιὰ ταξικὴ ἰσοπέδωσιν, τοῦλάχιστον τὴν μεγάλην πλειοψηφίαν, καὶ ἀποτελεῖ σήμερον τὴν πρωτοπορίαν τοῦ ἀγῶνα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Νὰ τὸ στρατεύσωμε πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, νὰ τὸ μεθοδεύσωμε πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν.

Τὸ ἴδιον ἰσχύει γιὰ τὴν παιδείαν. Δὲν μποροῦμε νὰ μποῦμε οὔτε κἀν σὲ ἄλλας μεταρρυθμίσεις, ποῦ ἦσαν, ἰσως, ἱκανοποιητικὰς, πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα, καὶ τὴν εἰσβολήν. Χρειαζόμεσθα μιὰ παιδείαν ποῦ νὰ δουλεύῃ τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας. Αὕτῃ εἶναι ἡ οὐσία τῆς μεταρρύθμισις σήμερον.

Δὲν θὰ μπορέσωμε, ἐπίσης, νὰ προχωρήσωμε χωρὶς νὰ ἔχουμε ἓνα ἰσχυρὸ ἐσωτερικὸν μέτωπον. Ὑπάρχει ἀνατροπὴ τῶν ἠθικῶν ἀξιών. Δὲν ὑπῆρξε ποτὲ δικαίωσιν τῶν ἀγωνιστῶν οὔτε τιμωρία τῶν ἐνόχων, καὶ ἂν οἱ λαοὶ δὲν ἀγωνίζονται περὶ χρημάτων ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς, ἡ ἀρετὴ πρέπει νὰ ἀμείβεται γιὰ νὰ δημιουργῆ παραδείγματα πρὸς μίμησιν. Δὲν μποροῦν νὰ πεθαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι γιὰ τὸ τίποτε. Πεθαίνουσιν γιὰ λευτερίαν καὶ γιὰ δικαίωσιν. Γι' αὐτὸ ἐπείγει ἡ πλήρης ἀναθεώρησις αὐτῶν τῶν καταστάσεων, ἡ πλήρης ἀναστήλωσις τῶν ἠθικῶν ἀξιών, ἡ πλήρης ἀναστήλωσις τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα, κοιντικὰ, δημοτικὰ, μὲ τὸν λαὸν νὰ ἐλέγχῃ καὶ νὰ ἐκλέγῃ τὰς ἀρχὰς του. Ἐπείγει ἡ τιμωρία τῶν ἐνόχων.

Χαίρομαι γιὰτὶ ἡ Κυβέρνησις ἔχει κιόλας τώρα εἰσάξει νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον στέκει στὴν Βουλὴν νὰ τὸ πάρῃ στὰ μέτρα τῆς καὶ νὰ μπορέσῃ νὰ κἀν κάθαρσιν στὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως αὐτό. Ἐμεῖς λέμε ὅτι ἡ κάθαρσις πρέπει νὰ ἐπεκταθῆ. Πρέπει νὰ ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου τοῦλάχιστον γιὰ νὰ καταλογίσωμε πολιτικὰς εὐθύνες καὶ ἐδῶ καὶ στὴν Ἑλλάδα, γιὰτὶ οἱ πρωταῖτιοι τῆς τραγωδίας βρίσκονται στὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ τιμωρηθῶν ὅχι οἱ μετανοημένοι, ὅχι τὰ ἀπλὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ ποῦ παρασύρθηκαν ἀπὸ καλὸν ἄνθρωπον ἀλλὰ οἱ πρωταῖτιοι, οἱ πράκτορες, οἱ πρωταγωνιστὰς. Αὕτῃ εἶναι ἡ ἀπαίτησις τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ.

Δὲν θὰ μῆν στὸ θέμα τῶν ἀγνωσμένων, διότι σωστὰ ἤδη ἡ Βουλὴ ἔστειλε τηλεγράφημα πρὸς τὸν Ὀργανισμὸν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, σωστὰ ἐμεθόδευσε τὸν ἀγῶνα, σωστὰ μεθοδεύει τὸν ἀγῶνα. Ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ διαδραματίσῃ ρόλον γιὰ τὴν ἐξακολουθητικὴν προβολὴν αὐτοῦ τοῦ θέματος. Τὸ ἴδιον

ισχύει για τους ἐγκλωβισμένους. Θὰ θυμίσω ὅτι ἐμεῖς ἀντιταχθήκαμε στὴν συμφωνία τῆς Βιέννης γιατί ξέραμε ὅτι καὶ κακοδαιμονία πολιτική θὰ ἦταν γιὰ τὸν τόπο ἢ Συμφωνία τῆς Βιέννης ποὺ ὑπόγραψε ὁ τότε διαπραγματευτὴς κ. Κληρίδης, ἀλλὰ καὶ γιατί πιστεύαμε ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐφαρμοζόταν, καὶ ἡ μονόπλευρη ἐφαρμογὴ τῆς κατέστησε αὐτὴ τὴν στιγμή ὁμήρους τοὺς ἐγκλωβισμένους, στὰ χέρια μιᾶς δικτατορικής, φασιστικῆς διοίκησης ποὺ κρατᾷ ἀκόμα καὶ τοὺς τουρκοκυπρίους σὰν ὁμήρους.

Θὰ πρέπει νὰ διαλύσουμε τοὺς μύθους τῆς Τουρκικῆς προπαγάνδας μὲ συνεχῆ διαφώτιση, μὲ προβολή, ἀλλὰ, κυρίως, θὰ πρέπει νὰ σταθοῦμε παράδειγμα, θὰ πρέπει νὰ δείξη αὐτὴ ἡ Βουλὴ πῶς εἶναι διατεθειμένη νὰ μετατρέψῃ τὲς διακηρύξεις σὲ βίωμα, πῶς αὐτὴ ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι Βουλὴ τῶν λόγων ἀλλὰ τῶν νομοθετημάτων καὶ τῶν ἔργων γιὰ ἐξυπηρέτηση τοῦ ἀγῶνα καὶ πῶς θὰ σταθοῦμε φάροι αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνα. Θὰ πρέπει ὁ λαὸς νὰ μάθῃ νὰ ἐμπιστευεῖται αὐτὴ τὴν Βουλὴ σὰν πρωτοπορεία, σὰν ἐτοιμὴ νὰ πεθάνῃ ἐπικεφαλῆς τοῦ λαοῦ, σὰν ἐτοιμὴ νὰ πρωταγωνιστήσῃ στοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ. Αὐτὸ εἶναι τὸ καθῆκον τῆς Βουλῆς καὶ τὸ καθῆκον τοῦ λαοῦ εἶναι νὰ κρατᾷ συνεχῶς τὰ βλέμματα στραμμένα πρὸς ἐδῶ, νὰ μᾶς κρατᾷ κάτω ἀπὸ τὸν φακὸ τῆς ἐξέτασης τῆς λαϊκῆς, γιατί ὁ λαὸς εἶναι κυρίαρχος.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ βγοῦμε ἀπὸ τὸ σημερινὸ ἀδιέξοδο, γιατί δὲν ὑπάρχει ἡττα γιὰ λαοὺς ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ λευτεριά, καὶ ὅτι θὰ δικαιωθοῦμε καὶ κάποτε θὰ ἔχουμε μιὰ Κύπρο ἐλεύθερη καὶ Δημοκρατική γιὰ ὅλους τοὺς κατοίκους, ἀνεξάρτητα ἀπὸ θρησκεία ἢ πρὸς ἐλευση, μιὰ Κύπρο τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τὸν κ. Ποταμίτην νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ στὸ Προεδρεῖον.

(Ὁ Πρόεδρος κατέρχεται εἰς τὸ βῆμα ἀντικαθιστάμενος ὑπὸ τοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη).

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

Κύριοι συνάδελφοι, δὲν πρόκειται νὰ μακρηγορήσω γιατί τὲς ἀπόψεις μου καὶ τῆς παρατάξεως μας τὲς ἐξέθεσα ἐκτενῶς κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν. Θὰ ἤθελα ἀπλῶς νὰ προσθέσω μόνον μερικὰ σημεῖα.

Πρῶτα ἀπὸ ὅλα συμφωνῶ ἀπόλυτα ὅτι ἡ συζήτηση τοῦ Κυπριακοῦ εἰς τὴν Βουλὴν, ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν γενικὴν αὐτὴν μορφήν, ὑπῆρξε χρήσιμη καὶ πάντα θὰ εἶναι χρήσιμη. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει Κυπριακόν, δὲν μπορεῖ παρά ἡ Βουλὴ νὰ συζητῇ τὸ Κυπριακόν, ἀνεξάρτητα ἐὰν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν συζητῇ τὰ ἐπὶ μέρους θέματα ποὺ συνθέτουν τὸ Κυπριακόν ζήτημα. Θὰ ὑπάρξῃ ἀσφαλῆστα καὶ συζήτηση τοῦ θέματος τῶν προσφύγων καὶ τῶν προβλημάτων τῶν προσφύγων εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ κράτους καὶ τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν ἐπίλυση αὐτῶν τῶν προβλημάτων καὶ τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν, ὅπως ἐπανειλημμένα τονίσαμε, ἀνευ τῆς προσωρινότητος, γιατί γιὰ τὴν Βουλὴν αὐτὴν δὲν ὑπάρχει μόνιμη λύση τοῦ προσφυγικοῦ ζητήματος ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στὰ σπίτια των. Θὰ συζητήσωμεν καὶ ἄλλα ἐπὶ μέρους προβλήματα εἰς τὴν κατάλληλη στιγμή. Θέματα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Θέματα ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως. Θέματα κοινωνικῆς προόδου. Θέματα ἴσης καὶ δίκαιης κατανομῆς τῶν βαρῶν. Θὰ συζητήσωμεν ὅλα τὰ ἐπὶ μέρους θέματα ποὺ ἀποτελοῦν συνάρτηση τῆς ὅλης προσπάθειάς μας.

Ἡ συζήτηση αὐτὴ ἦταν μιὰ γενικὴ, γιὰ νὰ τοποθετηθοῦν καὶ νὰ τοποθετήσουν τὰ κόμματα τὲς βασικὰς τοὺς ἀρχὰς πάνω στὸ ἐθνικὸ θέμα σήμερα, ὅπως πολὺ ὀρθὰ ἐλέγχθη, μετεκλογικά. Καὶ ἐκεῖνο ποὺ πιστεύω ὅτι θὰ ἔχῃ διαπιστώσει ὁ λαὸς εἶναι ὅτι οἱ θέσεις τὲς ὁποῖες ἔχομεν ὑποστηρίξει ἀπὸ

του θήματος της Βουλής μετεκλογικά είναι οι ίδιες ακριβώς οι θέσεις που έχουμε υποστηρίξει προεκλογικά. Και αυτές είναι οι θέσεις, οι γραμμές μας, ή πολιτική μας την όποιαν έννοούμε να ακολουθήσωμεν με συνέπειαν.

Υπάρχουν ασφαλώς πολλά επί μέρους προβλήματα. Πλησιάζει ή Γενική Συνέλευσις των Ήνωμένων Ἐθνῶν. Θα συζητηθῆ καί πάλιν τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα στὸ σύνολο του. Δὲν γνωρίζομεν ἐκ τῶν προτέρων τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συζητήσεως καὶ ποῖα θὰ εἶναι ἡ ἐφετεινὴ ἀπόφασις. Ἀλλὰ θὰ καταβληθῆ κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν καλύτερη δυνατὴ ἀπόφασις καὶ θὰ ζητηθῆ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν προηγουμένων ἀποφάσεων. Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν καλύτερη δυνατὴν ἀπόφασις, τὸ καλύτερον δυνατόν, χωρὶς νὰ φοβούμεθα κάτι πού εἶπα καὶ στὴν προχθεσινὴ μου ὀμιλία τῆς προηγουμένης ἐβδομάδος, τὸ ἐνδεχόμενον κάποιας προσωρινῆς ἀποτυχίας σὲ μιὰν ἰδικὴν μας προσπάθειαν. Θὰ ἀγωνιζώμεθα, θὰ ἐπιτυχάνωμεν ἢ μπορεῖ καὶ νὰ ἀποτυχάνωμεν, ἀλλὰ ἐκεῖ πού ἀποτυχάνομεν θὰ ξαναπροσπαθοῦμεν γιὰ νὰ ἐπιτύχωμεν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γενικὸν θέμα τὸ ὁποῖον θὰ συζητηθῆ εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Ήνωμένων Ἐθνῶν ἐφέτος, καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ διάφορα ἐπί μέρους προβλήματα πού θὰ ἐγερθοῦν μέσα στὸ πλαίσιο τῆς γενικῆς αὐτῆς συζητήσεως ἢ εἰδικῶν συζητήσεων, ἀναλόγως τοῦ πῶς θὰ κριθῆ ἐπὶ τόπου, εἰσηγοῦμαι ὅπως σήμερα ἡ Βουλὴ προβῆ σὲ ἀνάλογη ἐνέργεια σὰν ἐκείνη πού προέβη τὴν περασμένην ἐβδομάδα σχετικὰ μὲ τοὺς ἐγκωβισμένους, ὅπως δηλαδὴ ληφθῆ κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν ἀποφάσεις ἢ ὁποῖα νὰ ἐξουσιοδοτήσῃ τὸν Πρόεδρον νὰ ἀποστείλῃ τηλεγράφημα πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῶν Ήνωμένων Ἐθνῶν ἀνακοινώντας καὶ τονίζοντας τὴν ἀγανάκτηση μας καὶ τὴν ἀγωνία ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν ἔλλειψιν κάθε προόδου εἰς τὴν προσπάθειαν διαπιστώσεως τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων.

Παράλληλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ διάβημα πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῶν Ήνωμένων Ἐθνῶν σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν ἀγνοουμένων, ἡ Βουλὴ μπορεῖ καὶ ζητῶ καὶ αὐτὴν τὴν ἐξουσιοδότηση, νὰ προβῆ σὲ ἀνάλογα διαβήματα πρὸς ὅλα τὰ Κοινοβούλια. Πρέπει, ὅπως εἶπαμεν καὶ προεκλογικά, νὰ κινήσωμεν γῆν καὶ οὐρανὸν γιὰ τὸ ἀνθρωπιστικὸν αὐτὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον δὲν μπορεῖ νὰ ἀφήνῃ ἀσυγκίνητους τοὺς φιλελεύθερους ἀνθρώπους τῆς γῆς. Ὅταν ὁ Πρόεδρος τῶν Ήνωμένων Πολιτειῶν ἐγείρῃ θέμα μὴ εἰσδοχῆς τοῦ Βιετνάμ στὰ Ἕνωμένα Ἐθνη, διότι ὑπάρχουν 800 Ἀμερικανοὶ ἀγνοούμενοι, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ ἡμεῖς νὰ κινήσωμεν γῆν καὶ οὐρανὸν πρὸς κάθε κατεύθυνση γιὰ τὸ θέμα τῶν ἰδικῶν μας χιλιάδων ἀγνοουμένων.

Παράλληλα πιστεύω καὶ ἐν ὄψει τῆς συζητήσεως στὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Ήνωμένων Ἐθνῶν ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ κλείσιμο αὐτῆς τῆς γενικῆς ἀλλὰ πολὺ χρήσιμης κατὰ τὴν γνώμην μου, ἔστω καὶ ἂν διαφωνοῦν μερικοὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Βουλὴν γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, συζητήσεως στὴν Βουλὴν, θὰ μπορούσαμεν νὰ ἀποστείλωμεν τηλεγράφημα καὶ πάλιν πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῶν Ήνωμένων Ἐθνῶν τονίζοντας τὴν ἀπόφασις τῆς Βουλῆς νὰ ζητηθῆ ἀπὸ τὸν Γενικὸν Γραμματέα ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του, τὴν ἀρμοδιότητά του καὶ τὴν εὐθύνην του καὶ ἀπὸ δικῆς του πλευρᾶς νὰ πράξῃ πᾶν τὸ δυνατόν ὡς ἐκτελεστικὸν ὄργανον τοῦ Διεθνoῦς Ὄργανισμοῦ γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῶν Ήνωμένων Ἐθνῶν. Ἡ προσπάθεια στὰ Ἕνωμένα Ἐθνη θὰ εἶναι ἡ προώθησις τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῶν Ήνωμένων Ἐθνῶν. Κατάληξις τῆς συζητήσεως αὐτῆς στὴν Βουλὴν μπορεῖ νὰ εἶναι αἴτημα τῆς Βουλῆς αὐτῆς ἀπὸ τώρα πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα γιὰ τὴν προώθησις τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῶν Ήνωμένων Ἐθνῶν πού περιέχουν τὲς μόνες ἀσφαλιστικὰς δικλίδες γιὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος πού νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ τόπου μας, δηλαδὴ τὴν ἀποχώρησιν τῶν στρατευμάτων καὶ τὴν ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους.

Είπα, δέν θέλω νά μακρηγορήσω, καί δέν πρόκειται. Θέλω ὅμως νά τονίσω — καί αὐτό ἀπευθύνεται πρὸς ἐκείνους πού προσπαθοῦν νά εἰρωνεύωνται ὅταν ἡ Βουλὴ ἀναλαμβάνη πρωτοβουλίες σάν καί αὐτὴν τῆς συζητήσεως τοῦ Κυπριακοῦ θέματος — ὅτι ἡ Βουλὴ συνεζήτησε τὸ Κυπριακὸν θέμα καί θὰ τὸ ξανασυζητήσῃ καί θὰ τὸ ξανασυζητήσῃ καί θὰ τὸ παρακολουθῇ διαρκῶς, διότι εἶναι ἡ εὐθύνη τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ νά ἐνισχύουν τὸ Κυβερνητικὸν ἔργον γιὰ μιὰ ἐντιμὴ λύση, εἶναι εὐθύνη τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ πού κάθονται σ' αὐτὰ τὰ ἔδρανα, νά παρακολουθοῦν τὴν ἐξέλιξη τῆς ἐθνικῆς ὑποθέσεως, εἶναι εὐθύνη τους νά συμβάλλουν στὸν μεγαλύτερον δυνατὸν βαθμὸν εἰς τὸν ἀγῶνα καί ἀπ' αὐτὴν τὴν αἰθευσαν νά ἀκούεται ἔντονα ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ.

Ἐπομένως τὸ Κυπριακὸν Ζήτημα θὰ ξανασυζητηθῇ στὴν Βουλὴ στὴν κατάλληλη στιγμή καί θὰ συζητηθῇ διαρκῶς στές ἀντίστοιχες Ἐπιτροπές καί στὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν. Πρέπει ἀπὸ τώρα νά ἀρχίσῃ ὁ προγραμματισμὸς τοῦ ρόλου τῆς Βουλῆς εἰς τὴν προσπάθειαν τὴν γενικώτερη τῆς διαφωτίσεως, ἐνημερώσεως καί κινητοποιήσεως τῆς παγκοσμίου διεθνοῦς κοινῆς γνώμης ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Τὸ θέμα τῶν ἐπαφῶν γιὰ τὸ ὁποῖον ἐγίνε ἐπανειλημμένα λόγος νά γίνῃ πλέον ἐπὶ ὀργανωμένης βάσεως. Θὰ γίνῃ πρόγραμμα, θὰ καταρτισθῇ πρόγραμμα ἐπαφῶν ἀποστολῶν εἰς τὸ ἔξωτερικὸν καί πρόγραμμα προσκλήσεων εἰς τὴν Κύπρον. Πρέπει νά ξαναζωντανέψωμεν τὸ διεθνὲς ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ Κυπριακὸν, γιὰτὶ κακὰ εἶναι τὰ φέματα, τὸ διεθνὲς ἐνδιαφέρον παλλές φορές δέν ὑπάρχει ὅταν δέν ὑπάρχῃ αἱματοχυσία τὴν δεδωμένην στιγμήν.

Πρέπει νά ξαναζωντανέψωμεν τὸ διεθνὲς ἐνδιαφέρον ἰδίως εἰς μίαν μερίδα τοῦ κόσμου ὅπου εἶναι συνηθισμένοι νά ἐνδιαφέρονται ἀνάλογα μὲ τὸ τί λέγουν οἱ τίτλοι τῶν ἐφημερίδων καθημερινά. Ὑπάρχει Κυπριακὸν πρόβλημα. Ὑπάρχει, ὅπως ὑπῆρχεν ἀπὸ τὲς 15 Ἰουλίου τοῦ 1974, ὑπάρχει καί ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχῃ· πρέπει νά πείσουμε. Καί δέν θὰ πείσωμεν οὔτε μὲ τὴν πολιτικὴν τῆς μοιρολατρίας οὔτε μὲ τὴν πολιτικὴν τῆς ἀναμονῆς οὔτε μὲ τὴν πολιτικὴν τῆς ἥττοπαθείας, οὔτε μὲ τὰ ἀπρογραμματίστα πράγματα. Θὰ πείσωμεν μὲ μίαν ἐκοτρατεῖαν πραγματικὴν, συντομιμένην, προγραμματισμένην, μὲ πειστικότητα, μὲ συνέπειαν. Πρέπει ὁ κόσμος ὁλόκληρος νά ἀντιληφθῇ ὅτι ὁ μικρὸς αὐτὸς λαός, μικρὸς εἰς ἀριθμὸν, δέν εἶναι διατεθειμένος νά ὑποκύψῃ. Ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς ἔχει πλήρη ἐπίγνωνσιν τῶν ἐπιπτώσεων πού μπορεῖ νά ἔχῃ μιὰ κακὴ λύσις πάνω στὸ πρόβλημα τόσο γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, τόσο γιὰ τὸ μέλλον τοῦ τόπου του, ὅσο καί γιὰ τὴν περιοχὴν ὁλόκληρη. Καί, ὅπως εἶπαμε καί στὴν προηγούμενη συνεδρία, οἱ προοπτικὲς μπορεῖ νά μὴν εἶναι καλές αὐτὴν τὴν στιγμήν καί νά μὴν ὑπάρχῃ κανένα σημάδι στὸν ὀρίζοντα ἐλπιδοφόρο. Χρειαζέται ὅμως ἐμεῖς νά ἔχωμεν πίστιν καί ἐλπίδα γιὰ νά δημιουργήσωμεν τὰ ἐλπιδοφόρα σημάδια. Γιατὶ χωρὶς δικὴ μας πίστιν, χωρὶς δικὴ μας ἐλπίδα, χωρὶς δικὴ μας προσπάθεια, χωρὶς δικό μας ἀγῶνα, κανένας ἀπολύτως δέν πρόκειται νά κινήσῃ τὸ δακτυλάκι του γιὰ νά μᾶς βοηθήσῃ ἢ νά ἀναλάβῃ διὰ λογαριασμὸν μας τὸ λάβαρον τῆς δικῆς μας ἐθνικῆς ἀντιστάσεως ἢ τὸ λάβαρον τῆς δικῆς μας ἐλευθερίας. Καί, ἐπαναλαμβάνω καί πάλιν, δέν εἶναι καιρὸς γιὰ πολυτέλειες τῆς ὑψηλῆς διπλωματίας· εἶναι ἀγῶνας καί ἀγῶνας σημαίνει ἀγῶνας πρὸς κάθε κατεῦθυνση καί ἰδιαίτερα στὸ διεθνὲς πεδίο — ἐπιμένω πρὸς κάθε κατεύθυνση — νά ἐξασφαλίσωμε συμπαράσταση μεγαλύτερη ἀπὸ κεῖ πού ἔχομεν καί νά προσπαθῆσωμε νά πείσωμεν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι γιὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον εἴτε δέν θέλουν εἴτε δέν μποροῦν, νά δεῦν πιὸ εἶναι τὸ ὀρθὸν καί τὸ δίκαιον, πού, στὴν τελευταίαν ἀνάλυσιν, στὴν δικὴ μας περίπτωσιν τὸ ὀρθὸν καί τὸ δίκαιον συμπίπτει μὲ τὰ συμφέροντα τὰ γενικώτερα τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀσφάλειας στὴν περιοχὴν. Πρέπει νά πείσωμεν ὅτι τὸ Κυπριακὸ μέτωπο δέν εἶναι ἐτοιμόροπο. Ἐάν ὑπῆρξαν ἐντυπώσεις στὸ παρελθὸν ὅτι ἦταν ἐτοιμὸ νά κατασφεύσῃ, ἀρκεῖ νά ἐφευγεν ἀπὸ τὴν μέση ὁ Μακάριος, αὐτὴν τὴν στιγμήν οἱ ἐντυπώσεις αὐτὲς πρέπει νά διαλυθοῦν. Τὸ Κυπριακὸ

μέτωπο δὲν θὰ καταρρεύσῃ. Τὸ Κυπριακὸ μέτωπο θὰ παραμένῃ ὄρθιον χωρὶς νὰ καταρρεύσῃ, μέχρις ὅτου ὑπάρξῃ λύσις πραγματικὰ ἐθνικὰ ἀνεκτὴ. Καὶ γιὰ νὰ ὑπάρξῃ λύσις πραγματικὰ ἐθνικὰ ἀνεκτὴ πρέπει, ὅπως εἶπα καὶ νωρίτερα, νὰ θεωρήσωμεν τὲς ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ἀντὶ νὰ τὲς ὑποτιμῶμεν, ὅτι ἀποτελοῦν τὴν πολιτικὴν θωράκισιν τῆς ἐθνικῆς μας ὑποθέσεως. Γιατί ὅπως ὑπάρχει ἀνάγκη τῆς ἀμυντικῆς θωρακίσεως, ὑπάρχει καὶ ἀνάγκη τῆς πολιτικῆς θωρακίσεως. Καὶ γιὰ μᾶς οἱ ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἶναι ἡ πολιτικὴ μας θωράκισις. Ἀποτελοῦν τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς διεθνοῦς κοινωνίας καὶ ὀφείλομεν νὰ προσπαθῆσωμεν ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ πείσωμεν τὴν διεθνή κοινωνίαν τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτὴν νὰ τὴν ὑλοποιήσῃ ἀντὶ νὰ τὴν εἰρωνευώμεθα. Νὰ σταθοῦμεν στὶς ἀποφάσεις αὐτές· αὐτόματα δὲν δίδουν λύση — κανένας δὲν ἔχει ἰσχυρισθῆ ποτὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα — ἀλλὰ δὲν ἔχομεν κανένα ἀπολύτως λόγον νὰ τὲς ὑποτιμῶμεν.

Πιστεύω ὅτι, ἔστω καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἐλπιδοφόρο σημάδι στὸν ὀρίζοντα σήμερα, μὲ τὸν δικόν μας ἀγῶνα καὶ ἐνδεχομένως μὲ ὠρισμένους ἀστάθμητους παράγοντες ποὺ πάντα διαδραματίζουν τεράστιο ρόλο στὴν ἐξέλιξη τῶν διεθνῶν πραγμάτων, εἶναι δυνατόν νὰ δημιουργηθοῦν προϋποθέσεις μέσα στὲς ὁποῖες νὰ μπορέσωμεν νὰ προωθήσωμε μιά δίκαιη λύση τῆς ἐθνικῆς μας ὑποθέσεως.

Δὲν θὰ θυσιάσωμεν τὴν οὐσίαν πρὸς χάριν τοῦ χρόνου. Ἐκεῖνο ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ οὐσία λύσεως· πῶς θὰ εἶναι ἡ λύσις. Ἐξασφαλίζει τὴν ἐπιβίωσιν αὐτοῦ τοῦ τόπου; Ἐξασφαλίζει τὴν ἐπιβίωσιν, τὴν εἰρήνην, τὴν γαλήνην, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀνεξαρτησίαν, τὴν κυριαρχίαν, τὴν πραγματικὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα, γιατί ἐὰν πρόκειται νὰ ὑπάρξῃ μιά λύση ἡ ὁποία θεωρητικὰ νὰ περιγράφεται ὡς λύση ἀνεξαρτησίας, ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος καὶ κυριαρχίας, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἔννοιες χωρὶς περιεχόμενον, δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐπιδιώκομεν καὶ καμμία μορφή διχοτομήσεως δὲν μπορεῖ νὰ δώσῃ λύση ποὺ νὰ ἐξασφαλίζῃ πραγματικὰ τὴν ἐδαφικὴ ἀκεραιότητα τῆς Κύπρου.

Πρέπει καὶ ἡ Τουρκία νὰ πεισθῇ ὅτι στὴν Κύπρον δὲν ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἔτοιμοι νὰ δεχθοῦν λύση μὲ βάση τὰ τετελεσμένα γεγονότα. Πρέπει καὶ ὁ διεθνὴς παράγων νὰ πεισθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄνθρωποι στὴν Κύπρον ἔτοιμοι νὰ συνθηκολογήσωσιν καὶ πρέπει πλέον ὁ διεθνὴς παράγων νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι ἐμεῖς δὲν πρόκειται νὰ ἐνδώσωμεν σὲ ὁποιοσδήποτε πιέσεις. Καὶ ἐπαναλαμβάνω ὡς μὴ ἔχωμεν ψευδαισθήσεις. Ἡ Τουρκία δὲν ἦλθε στὴν Κύπρο γιὰ περίπατο. Ἡ Τουρκία ἦλθε γιὰ νὰ κατακτήσῃ. Ἡ Τουρκία ἦλθε γιὰ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν λύση της, ὄχι γιὰ νὰ διαπραγματευθῇ μιά λογικὴ λύση πρὸς ὄφελος τῶν Τευρκοκυπρίων γιὰ τοὺς ὁποίους οὐδέποτε ἐνδιεφέρθη στὴν πραγματικότητα. Καὶ μοῦ ἐνθυμίζει τὴν περίπτωσιν μιᾶς παλαιᾶς ἐποχῆς ὅπου ὑπῆρχαν στὰ παρασκήνια διαπραγματεύσεις γιὰ ἐνωτικὴ λύση, ἐνωτικὴ λύση ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἐδαφικῶν παραχωρήσεων, κατὰ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἀπολύτως λόγος ἔγινεν ἀπὸ μέρους τῆς Τουρκίας γιὰ τοὺς Τευρκοκυπρίους, ἀλλὰ μόνον πόσα ἐδάφη θὰ ἐπαιρνε· τί εἶδους διχοτομήσεις θὰ ἦταν. Σήμερα χρησιμοποιοῦνται ὡς πτόνια οἱ Τευρκοκύπριοι καὶ νὰ μὴν ἔχωμεν ψευδαισθήσεις γιὰ τὲς προθέσεις τῆς Τουρκίας καὶ τὰ σχέδια της. Καὶ ὅταν δὲν ἔχωμεν ψευδαισθήσεις, τότε πολὺ πιὸ ὀρθὰ θὰ ἀντικρύσωμεν καὶ πολὺ πιὸ ρεαλιστικὰ — καὶ σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν χρησιμοποιῶ τὴν φράση χωρὶς νὰ μοῦ προκαλῆ ἀλλεργίαν, ἐνῶ σὲ ἄλλες περιπτώσεις θὰ μοῦ προκαλοῦσε — θὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν πραγματικότητα. Καὶ τότε καὶ μόνον ὁ διεθνὴς παράγων εἶναι δυνατόν νὰ προβληματισθῇ καὶ ἰδιαίτερα ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι σὲ θέση νὰ ἀσκήσωσιν μεγαλύτερην ἐπιρροὴν καὶ πίεσιν ἐπὶ τῆς Τουρκίας, τὸ ὅποιον δὲν ἐπραξαν μέχρι σήμερα.

Ἡ Βουλὴ ἔχει ρόλον μεγάλον νὰ διαδραματίσῃ. Κατ' ἀρχὴν στὸν τομέα τῆς διαφωτίσεως καὶ τῆς κινητοποιήσεως. Ἐχει μεγάλον ρόλον νὰ διαδραματίσῃ καὶ σὲ πολλὰς ἄλλας πτυχὰς τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ποὺ

αναφέρονται στο έσωτερικόν και άλλα στον διεθνή τομέα. Μπορεί να έχωμεν όσοι είμεθα μέσα στην αίθουσαν αυτήν διαφορετικές απόψεις επί διαφόρων θεμάτων. Μπορεί να έχωμεν απόψεις και διαφορές επί επί μέρους θεμάτων ή επί άλλων αντιλήψεων, επί θεμάτων πολιτικής, επί οικονομικῶν θεμάτων, επί διαφόρων θεμάτων.

Τὴν Βουλὴν ὅμως αὐτὴν τὴν ἐνώνει ἓνα πρᾶγμα : Ἡ ἀγωνιστικότης καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς νὰ καταστῆ ὅπως εἶπαμεν προεκλογικὰ μιά πραγματικὰ ἀγωνιστικὴ ἐπαλξί.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἔδραν του)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶμαστε σύμφωνοι μὲ τίς προτάσεις πού ἔχετε κάμει στό κλείσιμο τῆς συζήτησης ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποστολὴν τηλεγραφημάτων στον Γενικόν Γραμματέα τοῦ Ἑνωμένων Ἐθνῶν καὶ νὰ ἀποταθοῦμεν ἐπίσης στὰ διάφορα Κοινοβούλια.

Θὰ ὑποβάλωμεν ἀκόμα μιὰν πρότασι, κ. Πρόεδρε. Στὴν Βουλὴν ἔχει διεξαχθῆ μιά συζήτηση γιὰ τὸ Κυπριακὸ πολιτικὸ πρόβλημα. Μιά πολὺ θετικὴ καὶ χρήσιμη συζήτηση. Ἐχουν ἀκουσθῆ ἀπόψεις, ἡ γραμμὴ τῶν διαφόρων κομμάτων μέσον τῶν Ἀρχηγῶν τους. Ἀκούσθησαν πολὺ χρήσιμες καὶ θετικὲς προτάσεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο, τὴν πάρα πέρα διεθνοποίησιν τοῦ Κυπριακοῦ, τὴν προσέγγισιν τῶν Τουρκοκυπρίων καὶ τὸ οικονομικὸ μέτωπο καθὼς καὶ ἄλλες προτάσεις. Προτείνουμεν, κ. Πρόεδρε, ὅπως ἡ Γραμματεία τῆς Βουλῆς ἐτοιμάσῃ ἓνα μνημόνιον τὸ ὁποῖον νὰ συμπεριλάβῃ αὐτὲς τίς προτάσεις οἱ ὁποῖες νὰ ἀποσταλοῦν στον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, στό Ὑπουργικὸ Συμβούλιον, γιὰ νὰ γίνῃ ἀκόμα καλύτερη ἀξιοποίησις αὐτῆς τῆς συζήτησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ εἶναι σκόπιμον οἱ προτάσεις οἱ ὁποῖες ἔχουν γίνῃ νὰ ὑλοποιηθοῦν. Ἄλλὰ πιστεύω ὅτι στὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν θὰ διαβιβάσῃ ὀλόκληρη ἢ συζήτηση γιὰτὶ ὀλόκληρη ἢ συζήτηση ἐνδιαφέρει τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Αὐτὸ πού ἐπείδει εἶναι ἴσως μίᾳ Ἐπιτροπῇ, εἴτε ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν εἴτε μίᾳ ἄλλῃ ad hoc Ἐπιτροπῇ, νὰ μελετήσῃ καὶ δῆ τί συγκεκριμένες προτάσεις προκύπτουν καὶ ἐξευρεθοῦν οἱ τρόποι ὑλοποίησις καὶ πρακτικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν τῶν προτάσεων. Ἄλλὰ δὲν νομίζω ὅτι εἶναι θέμα μνημονίου τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διότι εἶναι δική μας δουλειά. Ἐμεῖς θὰ κάμωμεν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Νὰ διαβιβάσωμεν ὀλόκληρον τὸ περιεχόμενον τῶν τριῶν ὀμιλιῶν, ἀλλὰ εἶμαστε ἐμεῖς πού θὰ κάμωμεν τὴν δουλειάν. Ἐπομένως τὸ μνημόνιον εἶναι χρήσιμον, ἀλλὰ γιὰ δική μας χρῆσιν ἔμεῖς πρέπει νὰ ἀξιοποιήσωμεν αὐτὲς τὲς προτάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι τὸν ρόλον αὐτὸν νὰ τὸν ἀναλάβῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν. Βεβαίως ὑπάρχουν πολλὰς Ἐπιτροπὲς εἰς τὴν Βουλὴν, ἀλλὰ εἰσηγοῦμαι ἢ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν νὰ ἀναλάβῃ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ρόλον τῆς Βουλῆς ἐν σχέσει μὲ τὴν διαφώτισιν καὶ τὴν κινητοποίησιν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἄλλα θέματα ἐμπίπτουν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἄλλων Ἐπιτροπῶν, ὅπως εἶναι τὰ θέματα προσφύγων κ.λ.π., ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωση. Νὰ διαβιβάζω-
 μεν στὴν Κυβέρνηση τὸ πλῆρες κείμενον τῆς συζητήσεως, ἐὰν συμφωνήτε,
 ἢ τὰς συγκεκριμένους προτάσεις οἱ ὁποῖες θὰ προέλθουν ἀπὸ μίαν μελέτην
 τῆς συζητήσεως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν. Ὑπάρχουν συγκεκριμέ-
 νες προτάσεις γιὰ τὸ θέμα ἀποστολῆς τηλεγραφήματος εἰς τὸν Γενικὸν
 Γραμματέα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τοῦ ὁποῖου νὰ ζητῆ ἡ Βουλὴ τὴν
 ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐν ὄψει καὶ τῆς συζη-
 τήσεως εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Αὐτὴ εἶναι
 ἢ μία πρότασις — σημειωτέον εἰς τὸ θέμα αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι θὰ
 προσπαθῶμεν νὰ ἀκολουθηθῆ ἢ ἀναγκαίᾳ διαδικασίᾳ κοινοποιώντας τὸ
 τηλεγράφημα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ἐνδεχομένως καὶ εἰς τὴν μόνιμον
 ἀντιπροσωπείαν τῆς Κύπρου εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην καὶ ζητώντας νὰ κυκλο-
 φορήσῃ τὸ τηλεγράφημα αὐτὸ εἰς ὅλα τὰ Μέλη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.
 Ἔχομεν τὸ δικαίωμα. Μπορεῖ νὰ ἀκολουθηθῆ ἢ ὀρθὴ διαδικασία, νὰ κυ-
 κλοφορήσῃ δηλαδὴ τὸ τηλεγράφημα εἰς ὅλα τὰ Μέλη καὶ πρὸς τὸν Γενικὸν
 Γραμματέα διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ ζητῆ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων τὴν ἀνά-
 ληψιν πρωτοβουλιῶν ἀπὸ μέρους τοῦ διὰ τὴν πρόωξησιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν
 ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Καὶ τὸ ἄλλο εἶναι τὸ τηλεγράφημα πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα διὰ τὸ
 θέμα τῶν ἀγνοουμένων, γιὰ νέες πρωτοβουλίες σχετικὰ μὲ τὴν λήψιν νέων
 μέτρων πρὸς ἐξεύρεσιν ἢ πίεσιν ἐπὶ τῆς Τσερκίας διὰ νὰ συμφωνήσῃ εἰς
 μίαν διαδικασίαν διὰ τὴν διαπίστωση τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων, τονίζον-
 τας βεβαίως τὴν σημασίαν τοῦ ὅλου θέματος καὶ τὴν ἀγωνίαν τῶν συγγε-
 νῶν τῶν χιλιάδων ἀγνοουμένων καὶ ὅλου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Αὐτὰ θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ. Ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἀντίρρησης νὰ θεωρήσω
 ὅτι εἶναι ἀποδεκτὲς οἱ προτάσεις.

Σχετικὰ μὲ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, εἰσηγοῦμαι ἀντὶ τῆς
 Πέμπτης, ποῦ εἶναι ἡ συνήθης ἡμέρα, νὰ εἶναι ἡ Παρασκευὴ, 5ῃ Νοεμβρίου,
 ἢ ὥρα 3 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ὁλοκληρωθῆ καὶ ἡ ἐργασία τῆς
 Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Νομικῶν ἐν σχέσει μὲ τὸ Νομοσχέδιον τὸ
 ὁποῖον κατετέθη σήμερα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Δηλαδὴ προστίθεται μίᾳ
 ἡμέρᾳ δεδομένου ὅτι αὔριον εἶναι ἄργια. Παρασκευὴν, 3.00 τὸ ἀπόγευμα,
 5 τοῦ μηνός, μὲ θέματα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγὴ Ἐρεῦ-
 νης) Νόμος τοῦ 1976.
- (2) Ὁ περὶ Δημοσιεύσεως Αἰσχροῶν Θεμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος
 τοῦ 1973.
- (3) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ
 1976.
- (4) Ὁ περὶ Καταθέσεως εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Ἐτη-
 σίας Ἐκθέσεως καὶ τῶν Λογαριασμῶν τῶν Ὄργανισμῶν Δημοσίου
 Δικαίου τῶν δυνάμει Νόμου Καθιδρυομένων Νόμος τοῦ 1976.
- (5) Ὁ περὶ Κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς
 Ἐνώσεως, τῆς Παγκυπρίου Ταχυδρομικῆς Συμβάσεως καὶ τῶν Συνα-
 φῶν Πρωτοκόλλων, Συμφωνιῶν καὶ Κανονισμῶν τῆς 5ης Ἰουλίου,
 1974, Νόμος τοῦ 1976.
- (6) Ὁ περὶ Ἀπαγορεύσεως Χρήσεως Σωματικῆς ἢ Ψυχολογικῆς Βίας
 δι' Ἐξαναγκασμὸν Μεταβολῆς ἢ Παρεμποδίσσεως Μεταβολῆς Ὁρη-
 σκείας Νόμος τοῦ 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ τῆς Ἐτησίᾳ Ἐκθέσεως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας διὰ τὸ ἔτος 1974.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς παρούσης συνεδρίας.

(Ὡρα λήξεως 6.54 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Παναγίδης Κίμων
Βάκης Χρῖστος	Παπαδόπουλος Τάσσοσ
Γαλανὸς Ἀλέξης	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παύλου Πατρίκιος
Δημοσθένους Ἡρακλῆσ	Ποσκώτης Σταῦρος
Θεοδώρου Δῶρος	Ποταμίτης Γιάγκος
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Λένας Πάρις	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Λυσσαρίδης Βάσοσ	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μαυρονικόλας Νίκος	Χριστοφίδης Χριστόφοροσ.
Μιχαηλίδης Ἀλέκοσ	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Θαλῆσ	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Χαμπῆσ	Ἀστυζιὰν Ἀντρανίκ
Νέμιτσα Τάκησ	Μαυρίδης Ἰωάννησ.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν (Ἐπιθεώρησις καὶ Ἀξιολόγησις) Κανονισμῶν τοῦ 1976, ἢ ἐπ' αὐτῶν διεξαχθεῖσα συζήτησις (Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Μιχαηλίδης, Δ. Θεοδώρου, Στ. Ποσκώτης, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδροσ, Λ. Καραμιχάλης, Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Παπαδόπουλοσ, Γ. Ποταμίτης, Ν. Μαυρονικόλασ, Χρ. Χριστοφίδης) καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Δημοσιεύσεωσ Αἰσχυρῶν Θεμάτων (Τροποποιητικῶ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ἀναβολὴ τῆσ συζητήσεωσ τοῦ θέματοσ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆσ Βουλῆσ.
- (3) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.
- (4) Ἀγορεύσεισ Βουλευτῶν (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδροσ) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντοσ, τῆ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιολόγου Προέδρου τῆσ Βουλῆσ κ. Σπύρου Κυπριανοῦ, θέματοσ «Τὸ Κυπριακὸν καὶ ὁ ρόλοσ τῆσ Βουλῆσ».

Τιμὴ 50 Μίλεσ

*Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τετογραφείῳ τῆσ Κυπριακῆσ Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 3.19 μ.μ.)

(Ἄρ. 7)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐβδόμης συνεδρίας, τῆς πρώτης Συνόδου, τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου.

Παρακαλεῖται ὁ κ. Γραμματεὺς νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν προχωρήσωμεν στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν θὰ γίνῃ σήμερα ἡ διαβεβαίωσις τῶν ἐκλεγέντων κατὰ τὰς τελευταῖες ἐκλογές ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων.

Παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα νὰ ἀναγνώσῃ τὴν διαβεβαίωσιν τὴν ὁποῖαν νὰ ἐπαναλαμβάνουν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διαβεβαίω ἐπίσημως πίστιν καὶ σεβασμὸν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς συνάδοντας αὐτῷ νόμους καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἑδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου.

(Ἡ διαβεβαίωσις ἐπαναλαμβάνεται ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Α — Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

Παρακαλεῖται ὁ κ. Γραμματεὺς νὰ ἀναγνώσῃ τίς Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Σεπτεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Ἀνδρέα Ζιαρτίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου, 1976.

«Έξ αιτίας της καταστάσεως ή οποία έδημιουργήθη από τὸ πραξικόπημα καί τήν εισβολήν, τὸ ἰσοζύγιον μεταξύ πληρωμῶν καί εἰσπράξεων τοῦ Κρατικοῦ ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀνετράπη. Κατά τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1975 τὸ ταμεῖον ἀντιμετώπιζε τὸν κίνδυνον πλήρους καταρρεύσεως καί καταστροφῆς. Ὁρισμένα μέτρα ἐκρίθησαν τότε, τὸν Μάρτιον τοῦ 1975, ὡς ἀπαραίτητα διὰ τήν σωτηρίαν τοῦ ταμείου καί παράτασιν τῆς ἰκανότητός του νὰ παρέχῃ ὠφελήματα εἰς ἓν ἱκανοποιητικὸν ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐπίπεδον. Τὸ ὀδυνηρότερον ἀπὸ τὰ ληφθέντα μέτρα ἦτο ἡ μείωσις τῶν συντάξεων κατὰ 14% κατὰ μέσον ὄρον.

Ἐπέρασαν ἀπὸ τότε δεκαοκτῶ μῆνες. Ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου ἐπεβίωσε καί ἀνέκαμψε καί συνεχίζει νὰ ἀνακάμπτῃ. Ἐρωτῶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐάν συμφωνῆ ὅτι ὑπὸ τὰς νέας περιστάσεις ἐπιβάλλεται ἡ ἀναστολή τῶν μέτρων τοῦ Μαρτίου τοῦ 1975 καί ὅτι ἰδιαιτέρως ἐπιβάλλεται ἡ ἐπάνοδος τῶν συντάξεων εἰς τὰ πρὸ τοῦ πραξικόπηματος ἐπίπεδα».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ὀκτωβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Ἀνδρέα Ζιαρτίδη.

«Τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν τὸν Μάρτιον, 1975 πρὸς διασφάλισιν τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐναντι τῶν κινδύνων εἰς τοὺς ὁποίους ἐξέθεσαν τοῦτο αἱ δυσμενεῖς οἰκονομικαὶ συνθήκαι αἱ ὁποῖαι ἐπηκολούθησαν τὸ πραξικόπημα καί τήν Τουρκικὴν εισβολήν, ἀπεσόβησαν τὸν κίνδυνον πλήρους καταρρεύσεως τοῦ θεσμοῦ.

Τὰ ὡς ἄνω μέτρα, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τήν παρατηρουμένην ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομίας ἐξασφαλίζουν τὴν βιωσιμότητα τοῦ Ταμείου, ὑπὸ τὸ σημερινὸν ὕψος ὑποχρεώσεών του, μέχρι καί τοῦ 1980. Τοῦτο, βεβαίως, δὲν σημαίνει ὅτι τὸ ἰσοζύγιον μεταξύ πληρωμῶν καί εἰσπράξεων ἀποκατεστάθη, ἀλλ' ἀπλῶς, ὅτι τὸ ἐτήσιον ἔλλειμμα τοῦ Ταμείου ἐσμικρύνθη. Εἰδικώτερον, ὑπολογίζεται ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις αὐτοῦ δι' ἕκαστον τῶν προσεχῶν τεσσάρων ἐτῶν θὰ καλύπτονται ἐκ τῶν τρεχουσῶν εἰσφορῶν καί μέρους τοῦ ἀποθεματικοῦ, τὸ ὁποῖον προβλέπεται ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1976 θὰ κατέλθῃ εἰς £2.615.000.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος ἔτους νὰ μελετᾷ τὴν δυνατότητα ἀποκαταστάσεως τῆς λειτουργίας τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἰς τὰ πρὸ τοῦ Μαρτίου 1975 ἐπίπεδα. Ἡ μελέτη, ἡ ὁποῖα συνεπληρώθη προσφάτως δι' ἀναλογιστικῶν ὑπολογισμῶν, κατέδειξεν ὅτι ἡ τοιαύτη ἀποκατάστασις προϋποθέτει οὐσιώδη αὔξησιν τῶν ἐσόδων τοῦ Ταμείου.

Τὸ ὄλον θέμα θὰ τεθῆ ὑπὸ τὴν τελικὴν αὐτοῦ μορφήν, λίαν συντόμως, ἐνώπιον τοῦ Ἐργατικοῦ Συμβουλευτικοῦ Σώματος διὰ νὰ δοθῆ εὐκαιρία εἰς ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις των, πρὸ τῆς λήψεως ὀριστικῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ἄλλη ἐρώτησις ἢ ἀπάντησις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁχι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον εἶναι «Ὁ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἐρεύνης) Νόμος τοῦ 1976».

Ἐφ' ὅσον δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν μπορεῖ νὰ γίνη σήμερα συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Τὸ ἴδιον ἰσχύει καὶ γιὰ τὸ τέταρτον καὶ ἕκτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β.

Σχετικὰ μὲ τὸ δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τοῦ Β' Κεφαλαίου, δηλαδὴ τὸν περὶ Δημοσιεύσεως Αἰσchrῶν Θεμάτων (Τροποποιητικόν) Νόμον τοῦ 1973, δεδομένου ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, προχωροῦμεν εἰς τὸ ἐπόμενον στάδιον καὶ ἐρωτῶ ἐὰν ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τὸ νομοσχέδιον ποῦ βρίσκεται σήμερα κάτω ἀπὸ συζήτησιν στὴν Βουλὴ σκοπὸν ἔχει, σύμφωνα μὲ τὴν Αἰτιολογικὴν Ἐκθεσὴ καὶ τὴν Ἐκθεσὴ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ προστατεύσῃ τὴν κοινωνία μας ἀπὸ ὑπονόμευση. Καὶ εἶναι γεγονός ὅτι ἡ κοινωνία μας ὑφίσταται μιὰν γενικώτερην ἐπίθεσιν ὑπονόμευσης μὲ τὴν προαγωγή καταναλωτικῶν ἀξιῶν. Ἀχρηστα εἶδη οἱ πλαστὲς ἀνάγκες, ἡ ἐκμετάλλευση τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, χαρακτηρίζουν τὴν Κυπριακὴν ἀγορὰ καὶ οἰκονομία. Καὶ σ' αὐτὸ ἀκριβῶς σήμερα ἀνάγεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα. Ἐκμεταλλεῖται ἀδυναμίες τοῦ ἀνθρώπου ἐνῶ ἀφήνει ἄθικτο τὸ σύστημα καὶ τοὺς μηχανισμοὺς ποῦ πραγματικὰ ὑπονομεύουν τὴν κοινωνία καὶ τὸν ἀγῶνα μας. Καὶ διερωτούμαστε ἀπὸ τὴν ἀρχή :

Γιατί, μὴς καὶ ὑπάρχει ὁ σχετικὸς Νόμος γιὰ τὴν προστασία τῆς κοινωνίας ἀπὸ τὰ αἰσchrὰ θέματα, δὲν καταφεύγουμε σ' αὐτόν; Ὁ σχετικὸς νόμος καὶ πλήρης εἶναι καὶ αὐστηρὸς. Ὁ ὑπ' ἀριθμὸν 35 Νόμος τοῦ 1963 καθορίζει τὸ κριτήριον τῆς αἰσchrότητος, τί ἀνάγεται μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Νόμου, τίς ποινές ποῦ εἶναι αὐστηρές, τὴν προάσπιση τοῦ πολίτη, τὴν υπεράσπιση τοῦ παλίτη καὶ τὴν προστασία τῆς λογοτεχνίας ἀπὸ παρεξηγήσεις καὶ παρερμηνείας.

Προηγούμενα τὸ ὅλον θέμα ἐκαλύπτετο μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 252/58 διάταγμα τῆς Ἀποικιακῆς Κυβέρνησης καὶ πολὺ σωστὰ σημειώνεται στὴν Ἐκθεσὴ τῆς προηγουμένης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι τὸ διάταγμα ποῦ ἐκδόθηκε τὴν περίοδον ἐκείνη ἐβασίστηκε ἐπὶ τῶν τότε δεδομένων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τότε κρατουσῶν καταστάσεων. Δηλαδὴ βασίστηκε στὴν κατάσταση ἔκτακτης ἀνάγκης αὐστηροῦ ἐλέγχου καὶ ἀστυνόμευσης ἀπὸ τὴν Ἀποικιακὴ Κυβέρνηση. Τὸ διάταγμα αὐτὸ ἴσχυσε μέχρι τὸ 1968 καὶ σήμερα γίνεται ἀπόπειρα ἐπαναφορᾶς του, ἂν ὄχι στὸν ἴδιον βαθμὸ, πάντως σὲ παραπλήσιον.

Ὁ βασικὸς, ὅμως, Νόμος δίδει πολὺ εὐρείες δικαιοδοσίες στὸ κράτος ἐπέμβασης γιὰ τὴν πάταξη τῶν αἰσchrῶν θεμάτων. Ἄν ἀρχίσουμε νὰ προσθέτουμε εἰδικές διατάξεις τότε θὰ δημιουργηθοῦν σοβαρὰ προβλήματα ποῦ θὰ σχετίζονται μὲ τὴν ἐπέμβαση τῶν ἀπαγορεύσεων καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τους. Ποιά, τελικά, θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὰ ὅρια τῶν ἀπαγορεύσεων καὶ ποιά τὰ κριτήρια τῆς ἐφαρμογῆς τους θὰ ἀποδειχθῇ ἓνα πάρα πολὺ σοβαρὸ πρόβλημα.

Τὸ νομοσχέδιο δίνει τὸ δικαίωμα σ' ἓνα Τελωνειακὸ ὑπάλληλο νὰ κατακρατῆσθῇ ἔντυπα, ποῦ κατὰ τὴν ἀντίληψή του, εἶναι αἰσchrὰ θέματα. Καὶ ἂν εἶναι ἢ ὄχι αἰσchrὸν ἓνα δημοσίευμα αὐτὸ εἶναι σχετικὸ καὶ ἐπιδέχεται ἐρμηνείας. Πῶς μπορεῖ ἓνας Τελωνειακός, μέσα σὲ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα, νὰ ἀποφανθῇ γιὰ τὴν αἰσchrότητα ἢ ὄχι ἑνὸς δημοσιεύματος; Καὶ

πῶς ὁ Τελωνειακὸς θὰ διαπιστώσῃ ὅτι κάτι εἶναι αἰσχρὸν θέμα; Θὰ παραβιάζῃ φακέλλους καὶ θὰ διαβάζῃ κείμενα; Τοῦτο, ὅμως, εἶναι ἀντισυνταγματικό.

Φοβούμαστε ὅτι παρέχονται ἐξουσίες στὸν Διευθυντὴ τοῦ Τελωνείου ἢ τὰ ἐξουσιοδοτημένα πρόσωπα χωρὶς τὰ ἐχέγγυα ποὺ παρέχει ἡ δικαιοσύνη.

Προσπαθεῖ ἡ Ἐκθεση νὰ μειώσῃ τὴν σημασία τῆς ἐξουσίας ποὺ παρέχεται στὸν Τελωνειακὸ, ἀναφέροντας ὅτι ὁ ἔλεγχος τῆς εἰσαγωγῆς, δηλαδὴ ἡ παρεμπόδιση, δὲν ἔχει τὴν ἔννοια τῆς κρίσεως ὑπ' αὐτοῦ κατὰ πόσον ἓνα ἀντικείμενον εἶναι αἰσχρὸν ἢ ὄχι καὶ συνεπῆς μιᾶς τέτοιας ἀποφάσεως νὰ τιμωρῆται ὁ εἰσάγων τοῦτο. Ἡ ἀναφορά αὐτὴ κακῶς γίνεται γιατί ὁ κάτοχος αἰσχρῶν θεμάτων θὰ πρέπει νὰ τιμωρῆται σύμφωνα μὲ τούς Νόμους. Ἡ παρεμπόδιση, ὅμως, τῆς εἰσαγωγῆς ἀποτελεῖ μιὰν ἀπόφαση καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἄσκηση δικαστικῆς ἐξουσίας ἐκ μέρους τοῦ Τελωνειακοῦ. Ἡ δὲ ἀπόφαση τοῦ Τελωνειακοῦ θὰ εἶναι ἐντελῶς ὑποκειμενικὴ καὶ αὐθαίρετη. Θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ στάση του ἀπὸ τὴν μόρφωση, τὴν ψυχοσύνθεση καὶ τὴν νοστορία. Τὸ τί εἶναι ἠθικὸ καὶ τί ἀνήθικον, τὸ τί εἶναι τέχνη καὶ τί πορνογραφία, δὲν διασαφηνίζεται μὲσα σὲ λίγα λεπτά ἀλλὰ εἶναι πρόβλημα ποὺ ἀπαιτεῖ σοβαρὴ μελέτη, ἐξέταση καὶ εἰδικὲς γνώσεις.

Δὲν θὰ ἀναφέρουμε συγγραφεῖς κειμένων καὶ εἰκόνες ποὺ θεωρήθηκαν κάποτε αἰσχρὰ θέματα καὶ σήμερα ἀποτελοῦν ἐθνικὰ κεφάλαια καὶ παγκόσμια πνευματικὴ κληρονομιά. Ἐξ ἄλλου, ἡ δυνατότητα τέτοιας ἐπέμβασης ἀπὸ μέρους ἐνὸς ὑπαλλήλου θέτει σὲ μειονεκτικὴ θέση τὸν πολίτη καὶ ἀνοίγει τὸν δρόμο πρὸς τὴν αὐθαιρέσια. Οὐσιαστικὰ τιμωρεῖται ὁ πολίτης γιατί ἡ δικαστικὴ ἐτυμηγορία θὰ ὑπάρξῃ ἐκ τῶν ὑστέρων.

Μὲ τὴν κατακράτηση ἐντύπων ἐνὸς ἀτόμου ἢ μιᾶς ἐπιχείρησης ἔχει ἤδη δημιουργηθῆ μία ἐντύπωση καὶ εἶναι δύσκολη καὶ διαρκεῖ μιὰ μεγάλο χρονικὸ διάστημα ἢ προσφυγὴ στὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον γιὰ τὴν ἀκύρωση μιᾶς διοικητικῆς πράξεως. Ἐξ ἄλλου μιὰ κατακράτηση ἐντύπων φαίνεται νὰ ἀντιβαίνει καὶ πρὸς τὸ Σύνταγμα. Τὸ ἄρθρον 19, παράγρ. 4 τοῦ Συντάγματος, λέγει: «Ἡ κατάσχεσις ἐφημερίδων ἢ ἄλλων ἐντύπων δὲν ἐπιτρέπεται ἄνευ τῆς ἐγγράφου ἀδείας τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, ἥτις δέον νὰ ἐπικυρωθῇ δι' ἀποφάσεως ἀρμοδίου Δικαστηρίου ἐντὸς 72 ὥρων τὸ βραδύτερον, ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐπικυρώσεως αἴρεται ἡ κατάσχεσις».

Εἰς τὸ ἄρθρον δὲ 19, παρ. 3, λαμβάνεται εἰς τὸ Σύνταγμα πρόνοια γιὰ τὴν προστασία δημοσίων ἠθῶν καὶ ἐξυπηρετεῖ αὐτὴν τὴν συνταγματικὴ πρόνοια ὁ βασικὸς Νόμος 35 τοῦ 1963. Διερωτούμαστε, καὶ καλοῦμε τοὺς κυρίους συναδέλφους νὰ προσέξουν τὸ σημεῖον τοῦτο: Γιατί ὁ Τελωνειακὸς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίζῃ πάνω σὲ τόσο λεπτὰ ζητήματα, μιᾶς καὶ ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ καλῇ τὴν Ἀστυνομία γιὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν Νόμο ὅταν ἀντιλαμβάνεται κάτι ποὺ, κατὰ τὴν κρίσιν του, εἶναι παράνομο; Εἶναι δυνατόν μερικοὶ νὰ διερωτηθοῦν γιατί τόση ἐπιμονὴ πάνω σ' ἓνα ζήτημα ποὺ ἀναφέρεται στὰ αἰσχρὰ θέματα. Ἐξηγοῦμαστε: Πρῶτον, γιατί φοβούμαστε ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ κατάχρησις ἐξουσίας, καὶ νὰ περιληφθοῦν εἰς αὐτὰ ἔργα τέχνης. Καὶ δεύτερον, γιατί ὁ ὅρος «αἰσχρὰ θέματα» εἶναι πολὺ εὐρὺς καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπεκταθῇ αὐριον σὲ χώρους ἀσχετους μὲ τὰς σημερινὰς προθέσεις τοῦ νομοθέτη καὶ νὰ περιλάβῃ πολιτικὰς ἢ ἄλλες ἐκδόσεις.

Ἐπιθυμοῦμε, λοιπόν, νὰ προστατεύσουμε τὴν ἐλευθερία τοῦ πολίτη ποὺ πάντα κακόπαθεν ἀπὸ καλοπροαίρετες καὶ κακοπροαίρετες ἠθικοπλαστικὰς διαθέσεις καὶ προθέσεις. Καὶ ἀκόμα: Τὰ αἰσχρὰ θέματα εἶναι περιορισμένα μόνον σὲ ἓνα εἶδος καὶ τύπο ἐκδόσεων; Τί εἶναι τὰ γκαγκαστερικά ἔργα; Τὸ θέμα εἶναι πολὺ εὐρύτερον καὶ πιὸ σύνθετον ἀπὸ ὅ,τι φαίνεται νὰ τὸ ἐντοπίζῃ τὸ νομοσχέδιον. Ὁ Τελωνειακὸς δὲν ἔχει τὴν εὐχέρεια

μόνος να αποφασίζει για ένα ζήτημα που ο Νόμος ορίζει ολόκληρη διαδικασία. Το Δικαστήριο θα πρέπει να ακούση ολόκληρη υπόθεση, μαρτυρίες και αγορεύσεις πριν αποφασίση. Δεν σημειώνεται εδώ μια αντίφαση μέσα στον ίδιο τον Νόμο; Δεν είναι μόνο το νομοσχέδιον που επιδέχεται κριτικής αλλά και η δικαιολογητική έκθεση της αρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής. Μας λέγει η Έκθεση ότι η Έπιτροπή Έσωτερικών άκουσεν εκπροσώπους του Υπουργείου Έσωτερικών και της Αστυνομίας. Είναι, όμως, μια τέτοια ενημέρωση αρκετή και μάλιστα όταν άφορα θέμα που του δίνεται τόσο τεράστια σημασία; Γιατί δεν εκλήθησαν κοινωνιολόγοι, ψυχίατροι, ψυχολόγοι, διανοούμενοι, λογοτέχνες, καλλιτέχνες; Θα μπορούσεν έτσι η Έπιτροπή να σχηματίση μια πιο ώλοκληρωμένη γνώμη και να αποφεύη δογματικές φράσεις όπως «σοβαρός κίνδυνος διά την ήθικην υπόστασιν της κοινωνίας» ή «τεράστιος κίνδυνος ιδίως διά την νεολαίαν». Η, μίας και αναφέρονται, να είναι αιτιολογημένες. Μήπως η Έπιτροπή είδεν αύξηση της εγκληματικότητας και μάλιστα του σεξουαλικού εγκλήματος; Έμεις από δική μας έρευνα δεν διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν κίνδυνοι για την κοινωνία μας τέτοιας φύσης και πρό παντός για την νεολαία μας. Μία σαφή μαρτυρία μας δίδουν οι εκθέσεις της Αστυνομίας. Οί διαπιστώσεις μας είναι ότι κατά την δεκαετίαν που μας πέρασε τὸ έγκλημα κινεῖται περίπου στὰ ἴδια επίπεδα. Μία σύγκριση μεταξύ 1970 και 1975 θὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ ἀντιληφθοῦμεν ἀκριβῶς τί συμβαίνει στὸν θλιβερὸν αὐτὸν τομέα.

Στὰ 1970 εἶχαμεν ἀδικήματα ἡθῶν 98. Ἀπὸ αὐτὰ 71 σοβαρὰ καὶ 27 ἐλαφρά. Στὰ 1975 εἶχαμεν ἀδικήματα ἡθῶν καὶ πάλιν 98. Μόνον 47 σοβαρὰ καὶ 51 ἐλαφρά. Ἀδικήματα ἐναντίον προσώπων 1184 στὰ 1970 καὶ 303 στὰ 1975. Καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα μόνον 7 ἕως 8 ἦσαν τὰ ἀδικήματα ἡθῶν.

Θὰ ἀναφέρω μόνον ἓνα ἀκόμα ἀριθμὸ. Στὰ 1973 εἶχαμε 37 καταδικες γιὰ ἀδικήματα ἡθῶν καὶ τὸ 1975 μόνον 17. Τὸ δὲ ποσοστὸ πάνω στὸ σύνολο τῶν υποθέσεων τῶν Δικαστηρίων εἶναι : 0,07% στὰ 1973 καὶ μόνον 0,03% τὸ 1975, δηλαδὴ ὅ,τι παρουσιάζεται ὡς πρόβλημα δὲν εἶναι παρὰ μεμονωμένα περιστατικά.

Τὸ πιὸ ἐντυπωσιακὸ εἶναι ὅτι ἡ Έκθεση τῆς Αστυνομίας ἐπαινεῖ τὲς ἀρετὲς τοῦ λαοῦ μας πού σήμερα φαίνεται νὰ ἀμφισβητοῦν οἱ ἐκπρόσωποι τῆς στήν Έπιτροπή Έσωτερικών.

Ἄν ὑπάρχη ἓνα πρόβλημα μὲ τὴν νεολαία, τοῦτο ὀφείλεται στὴν γενικώτερη ἀδιαφορία πού παρατηρεῖται γιὰ τὸ παιδί καὶ τὸν νέο. Ἡ νεολαία ἔχει ἀνάγκη περισσότερο ἀπὸ τὲς ἀπαγορεύσεις, τὴν δημιουργία θετικῶν ἀξιών, τὴν προώθηση πολιτιστικῶν κέντρων, βιβλιοθηκῶν καὶ γυμναστηρίων γιὰ πνευματικὴ καὶ ἀθλητικὴν ἐπίδοση, εὐκαιρίες μόρφωσης καὶ ἐπαγγελματικῆς ἀπασχόλησης, κατάλληλους χώρους διαμονῆς καὶ μελέτης γιὰ προσφυγόπουλα καὶ παιδιά ἐγκλωβισμένων. Φοβούμεστε ὅτι ἡ ἀνακίνηση τοῦ ὅλου θέματος μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ καὶ ἡ ἐντύπωση ὅτι θὰ ἀπαγορευθοῦν ἐντυπα μῖας κατηγορίας, θὰ ἀποτελέσῃ διαφήμιση γι' αὐτὰ, θὰ γνωρίσουν κυκλοφορικὰ ὕψη, ἐνῶ τώρα τὰ συνώδευεν ἓνα εἶδος ἀδιαφορίας, ἐθισμού ἢ ἀκόμα καὶ κορεσμοῦ πού τὰ καθιστοῦσε τελικὰ ἄχρηστα καὶ ἀκίνδυνα. Τοῦτο συνέβη καὶ στὲς ἄλλες χώρες, ἐνδιαφέρον δὲ γιὰ τέτοια παρουσιάζεται μόνον μετὰ ἀπὸ ἀπαγορεύσεις ἢ μετὰ τῶν ξένων. Καὶ ἂν προστεθοῦν καὶ ἄλλες ἀπαγορεύσεις πού παρακάμπουν τὸ Δικαστήριο, τί θὰ ἐπιτύχουμε; Ἡ μήπως θὰ δώσουμε τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναπτυχθῇ ἓνας μαυραγορητισμὸς τοῦ εἶδους, μῖας καὶ διαφόρων τύπων ἐντυπα καὶ περιοδικὰ πλημμυρίζουν τὸν κόσμον;

Ἡ ἐκθεση μιλά ἀκόμα γιὰ σχετικὴ χαλάρωση ἡθῶν. Φοβοῦμαι ὅτι θὰ διαφωνήσουμε καὶ στὸ σημεῖον αὐτὸ μὲ τὴν Έπιτροπή γιατί δὲν νομίζουμε ὅτι ὑπάρχει μετὰ τῆς νεολαίας ἢ καὶ τῶν εὐρυτέρων στρωμάτων τοῦ

λαοῦ μας χαλάρωση ἡθῶν. Συντελοῦνται γύρω μας κοινωνικές διαφοροποιήσεις γιὰ κοινωνικούς, οικονομικούς καὶ ἱστορικούς λόγους, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸν καιρὸ πού ἡ γυναίκα μπῆκε στὴν παραγωγή. Τὰ δὲ προβλήματα τῆς προσφυγιάς ἀντιμετωπίζονται μὲ κοινωνικά καὶ οικονομικά μέτρα καὶ ὄχι μὲ τέτοιου εἴδους νομοθετήματα. Ἔχουμε μπροστὰ μας μιὰ νέα ἐποχή μὲ νέα δεδομένα. Ἔχουμε μιὰ πατρίδα πού περνᾷ μιὰ μεγάλη δοκιμασία καὶ ἓνα λαὸ πού διατήρησε τὲς ἀξίες τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ἀξιοπρέπειας. Τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουμε δὲν χρειάζονται πρόσθετες ἀπαγορεύσεις οὔτε κονταρομαχία μὲ ἀνύπαρκτους κινδύνους καὶ οὔτε βολές ἐναντία στὴν νεολαία μας πού πληρώνει τὰ δικά μας σφάλματα μὲ αἷμα καὶ στέρηση. Θὰ πρέπει νὰ φροντίσουμε νὰ κατανοήσουμε τὴν ἐποχή μας, τὸν λαὸ μας, καὶ νὰ πάρουμε θετικά μέτρα γιὰ τὴν βελτίωση τῆς ζωῆς του.

Γιὰ τὴν προστασία τῶν ἡθῶν εἶναι ἀρκετὸς ὁ βασικὸς Νόμος. Αὐτὸς δὲν ἔχει ἐξαντληθῆ ὥστε νὰ ζητῆται πρόσθετη διάταξη, γι' αὐτὸ θὰ καταψηφίσω τὸ σχετικὸ νομοσχέδιο. Θὰ πρέπει νὰ ἀναλάβῃ ἡ ἴδια ἡ κοινωνία τὲς εὐθύνες τῆς νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν Νόμον, νὰ δώσῃ τὸ δικό της περιεχόμενο στὴν ἐννοια τῶν αἰσchrῶν θεμάτων χωρὶς νὰ ἀποξενώνεται ἀπὸ τὴν εὐθύνην αὐτή. Δὲν εἶναι τὸ Τελωνεῖο ἀλλὰ ἡ δικαιοσύνη πού θὰ δημιουργήσουν παράδοση καὶ ὑγιεῖς βάσεις γιὰ τὴν κοινωνία μας. Τὰ δὲ κοινωνικά προβλήματα χρειάζονται τελικὰ ἄλλου εἴδους προσέγγιση μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς εὐρύτερης κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς πολιτικῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον κατετέθη σήμερα πρὸς ψήφισιν, δὲν εἶναι νέον. Εἶναι ἐν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον παρουσιάσθη εἰς τὴν πρᾶγενεστέραν Βουλὴν ἀλλὰ τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἀναπέμψῃ καὶ νὰ ζητήσῃ καὶ πάλιν τὴν γνώμην τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἦτο ἐν σημείον τῆς ἐκθέσεως, ὅπως ἀνέφερον ὁ συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου, σχετικῶς μὲ τὰς ἐξουσίας πού παρείχοντο εἰς τὸν Διευθυντὴν Τελωνείων νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν τῶν ἀσέμνων καὶ αἰσchrῶν ἐντύπων.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν δι' ἐπιστολῆς του ἐπανῆλθεν ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ἐζήτησε τὴν ψήφισίν του καὶ δὲν εὐρέθη ὁ κατάλληλος μηχανισμὸς οὕτως ὥστε νὰ γίνεταί αὐτὸς ὁ ἔλεγχος ὄχι ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Τελωνείου ἀλλὰ ἀπὸ ὁποῖονδήποτε ἄλλον ἢ ἄλλο Σῶμα. Ὅμως πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν του ὁ καθείς ὅτι ὑπάρχει ἄλλη νομοθεσία, ἄλλος Νόμος «Ὁ περὶ Ταχυδρομείων Νόμος», Κεφάλαιον 303, ἄρθρον 36, τὸ ὁποῖον ἀπαγορεύει ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπονται νὰ εἰσάγονται ἀπὸ τὸ Τελωνεῖον.

Κατὰ συνέπειαν ὑπάρχει μιὰ ἀντίφασις, δηλαδὴ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπονται νὰ εἰσέλθουν διὰ τοῦ Τελωνείου καὶ νὰ διανεμηθοῦν, ἀπαγορεύονται ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον. Κατὰ συνέπειαν ἔπρεπε νὰ ἀρθῇ αὐτὴ ἡ διάταξις.

Ἄνεφέρθη ὁ κ. συνάδελφος ἐπίσης εἰς τὸ διάταγμα 253, τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη δυνάμει τοῦ Νόμου 315. Πράγματι ὑπῆρχεν ἐκεῖνο τὸ διάταγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἐπέτρεπε τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν τῶν ἐντύπων. Μετὰ ὅμως ἐπειδὴ ἐτροποποιήθη ὁ Νόμος αὐτὸς δὲν μποροῦσε νὰ ἐκδοθῇ αὐτὸ τὸ διάταγμα καὶ τὸ μόνον τὸ ὁποῖον προστίθεται σήμερα εἶναι ἡ λέξις «εἰσαγωγή» καὶ τίποτε ἄλλο. Δηλαδὴ ἐμεῖς αὐτὴν τὴν στιγμὴν προσπαθοῦμεν νὰ τιμωρήσουμε τὸν λιανοπώλην καὶ ὄχι τὸν εἰσαγωγέα μεγάλων ποσοτήτων καὶ ἐάν δὲν ψηφισθῇ ὁ Νόμος αὐτὸς σημαίνει ὅτι ἐπιτρέπομεν τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἀπαγορεύομεν εἰς τὸν λιανοπώλην τὴν πώλησιν. Τὸ κράτος δηλαδὴ ἀφήνει ἐλευθέραν τὴν εἰσαγωγὴν τῶν αἰσchrῶν θεμάτων καὶ κατόπιν ζητεῖ

νά απαγορεύση τὴν πώλησιν ἢ καὶ τὸν ἀπλοῦν ἄνευ κέρδους δανεισμὸν τοῦ αἰσχροῦ θέματος, ἐνῶ ἐάν δὲν ὑπῆρχον αἱ εἰσαγωγαὶ δὲν θὰ ὑπῆρχεν οὔτε ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐκυκλοφοροῦσεν τὰ ἐντυπα οὔτε ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τὰ ἐδάνειζε.

Ἐνεφέθη ἐπίσης ὁ κ. συνάδελφος εἰς ἓν ἄλλο θέμα, εἰς τὸ θέμα ὅτι εἶναι δυνατὸν αὐτὰ νὰ εἶναι ἔργα τέχνης καὶ ὅτι ὠρισμένα τὰ ὁποῖα ἀπαγορεύομεν σήμερον πιθανὸν αὖριον νὰ θέλωμεν νὰ τὰ ἐπιτρέπωμεν. Ὑπάρχει μεγάλη διασφάλισις εἰς τὸ θέμα τοῦτο διότι ὁ τελωνειακὸς ὑπάλληλος, ὅπως ὠνομάσθη ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τελωνείου, δὲν θὰ ἐνεργήσῃ διὰ νὰ τὰ κατάσχη, ἀλλὰ ἀπλούστατα θὰ τὰ παραπέμψῃ — καὶ ὑπάρχουν πολλὰ ἐχέγγυα ὅταν παραπεμφθοῦν εἰς τὸ Δικαστήριον — καὶ θὰ ἀκολουθηθῇ ἡ ὀρθὴ πορεία, οὕτως ὥστε εἰς τὸ Δικαστήριον δὲν θὰ κατασχεθοῦν χωρὶς νὰ γίνῃ ἡ δέουσα διαδικασίᾳ ἀλλὰ θὰ γίνῃ μία ἀκριβοδικαία ἐξέτασις καὶ τὸ ἐδάφιον (3) τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἰδίου Νόμου προνοεῖ ὅτι «οὐδεὶς καταδικάζεται διὰ ἀδίκημα διαπραχθὲν κατὰ παράβασιν τοῦ παρόντος Νόμου ἐάν ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ἐξητάσθη τὸ θέμα δι' ὃ κατηγορεῖται» καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρον 4 λέγει ὅτι ἡ γνώμη ἐμπειρογνωμόνων περὶ τὴν λογοτεχνικὴν, καλλιτεχνικὴν, ἐπιστημονικὴν ἢ ἄλλην ἀξίαν γίνεται δεκτὴ ὡς ἀποδεικτικὸν στοιχεῖον. Δηλαδή ὑπάρχουν ὅλα τὰ ἐχέγγυα τὰ ὁποῖα θὰ προστατεύσουσιν ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος νομίζει κανεὶς ὅτι μπορεῖ νὰ ἀδικηθῇ μὲ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν τῶν αἰσchrῶν περιοδικῶν.

Ἐπίσης ἄς γνωρίζουν ὅλοι οἱ συνάδελφοι διὰ νὰ ἴδουν τὸ ὕψος τοῦ κακοῦ τὸ ὁποῖον γίνεται, ὅτι ἀπὸ 13 περιοδικὰ τὰ ὁποῖα ἔστειλε προσφάτως τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν — διότι ὅπως ἀνέφερα προηγουμένως ὁ περὶ Τελωνείων Νόμος ἀπαγορεύει τὴν εἰσαγωγὴν τῶν κατὰ συνέπειαν ἔπρεπε νὰ κατασχεθοῦν αὐτὰ, νὰ σταματήσουν μᾶλλον, καὶ νὰ ληφθῇ ἡ γνώμη τῆς Γενικῆς Εἰσαγγελίας διότι ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ δέουσα διαδικασίᾳ — ἀπὸ τὰ 13 αὐτὰ περιοδικὰ τὰ ὁποῖα ἀπεστάλησαν εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα καὶ παρεκλήθη νὰ γνωματεύσῃ κατὰ πόσον αὐτὰ ἦσαν ἄσεμνα ἢ ἀνηθικοῦ περιεχομένου, ἢ ἀπάντησις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἦτο καταφατικὴ, δηλαδή ναι δι' ὅλα τὰ ἀποσταλέντα περιοδικὰ πλὴν ἑνός, δηλαδή ἐκ τῆς διαδικασίας ἡ ὁποία ἠκολουθήθη προέκυψεν ὅτι ἀπὸ τὰ 13 μόνον τὸ ἓν ἦτο δυνατόν νὰ κυκλοφορήσῃ. Ἄρα, θέλω νὰ πῶ, ὅτι ὑπάρχει πληθώρα τοιοῦτων περιοδικῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δῇ τέτοια περιοδικὰ καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συναδέλφους εἶχαν ἐκφράσει τὴν ἀγανάκτησίν των διότι δὲν ἐτροποιοῦν προηγουμένως αὐτοὺς ὁ νόμος ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπεται ἡ εἰσαγωγή των διὰ νὰ μὴ ἀναγκάζεται μετὰ ἡ ἀστυνομία νὰ τὰ παραλαμβάνῃ ἀπὸ περίπτερον εἰς περίπτερον, ἀπὸ τοὺς λιανοπώλας, καὶ νὰ διώκωνται αὐτοὶ ποινικῶς, ἀπλῶς καὶ μόνον διότι εἰς τὸν νόμον παρελείφθησαν αἱ λέξεις «τὸ εἰσάγει ἢ ἀποπειρᾶται νὰ τὸ εἰσαγάγῃ». Δηλαδή μόνον αὐταὶ αἱ δύο λέξεις ἦσαν ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι δὲν μπορούσαν νὰ κτυπήσουν τὸ κακὸν εἰς τὴν ρίζαν του. Διότι τί σημασίαν καὶ τί ἔννοϊαν θὰ εἶχεν ἡ σημερινὴ ἐργασία ἡ ὁποία γίνεται ἀπὸ ὅλους τοὺς παράγοντας καὶ ἰδιαίτερος ἀπὸ τὴν Ἀστυνομίαν ἐφ' ὅσον θὰ ἐπετρέπετο ἡ εἰσαγωγή των, ἐνῶ μπορούσαμεν διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως νὰ μὴν δημιουργῆται θέμα εἰς τὸν λιανοπώλην ἀλλὰ τὸ θέμα νὰ ἐνετοπίζετο εἰς τὸν εἰσαγωγέα; Καὶ ὑπάρχουν ὅλα τὰ ἐχέγγυα δι' αὐτὸ δὲν ἀδικεῖται οὐδεὶς. Δὲν πρόκειται διὰ μίαν αὐθαίρεσίαν, ὅπως ἐχαρακτηρίσθη, τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τελωνείου, ἀλλὰ ὅταν παραληφθοῦν, θὰ γίνῃ ἡ δέουσα διαδικασίᾳ καὶ οὔτε τὸ σύνταγμα ἀντιβαίνει πρὸς τὸν νόμον οὔτε τίποτε διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔπρεπε νὰ κηρυχθῇ ἀμέσως ἀντισυνταγματικὸς καὶ ὁ νόμος περὶ Ταχυδρομείων.

Δὲν ἔχω νὰ προσθέσω τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ εἰς τὴν προηγουμένην Βουλὴν εἰς ἐπανειλημμένας συνεδριάσεις καὶ εἶχε δημιουργηθῇ αὐτὴ ἡ ἐντύπωσις, ὅτι ὑπῆρχε κάποιο κώλυμα, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπανερχόμενον τὸ

Υπουργείον υπέδειξεν ὅτι δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ ἄλλη διαδικασία καὶ ἀφοῦ ἐμελέτησεν ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ ὅλον θέμα εὔρεν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ διευθετηθῇ καὶ νὰ θεσπισθῇ ὁ Νόμος ὅπως ἔχει κατατεθῇ καὶ ὅπως διαλαμβάνῃ ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Συνάδελφοι. Τὸ θέμα εἶναι, ἴσως, πιὸ σοβαρὸ ἀπὸ ὅσο ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται. Στόχος μιᾶς Βουλῆς, στόχος τῶν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ, εἶναι νὰ προστατεύουν τὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου.

Φαντασθῆτε τὸ ἐξῆς φαινόμενον :

Κάποιος πολίτης εὐρίσκεται στὸ Τελωνεῖον καὶ ἔχει χειρόγραφο. Δικαιούται ὁ Τελωνειακὸς Ὑπάλληλος, ἂν ἡ ἐρμηνεῖα τὴν ὁποίαν δίδομεν ἐδῶ εἶναι ὀρθή, νὰ ἀναγνώσῃ αὐτὰ τὰ πράγματα γιὰ νὰ ἀποφανθῇ κατὰ πόσον πρόκειται περὶ αἰσχροῦ δημοσιεύματος ἢ ἀναλόγου φύσεως περιεχομένου. Θέλομεν πράγματι νὰ δώσωμεν εἰς οἰονδήποτε Τελωνειακόν, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Τελωνείου ἢ οἰονδήποτε ἐκπρόσωπον αὐτοῦ, τὸ δικαίωμα νὰ ἀνοίγῃ τίς ἀλληλογραφίες μας στὰ Τελωνεῖα καὶ τὲς ἀλληλογραφίες τῶν πολιτῶν γιὰ νὰ ἀποφαίνεται ἂν αὐτὰ τὰ πράγματα θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιτραποῦν, νὰ εἰσαχθοῦν ἢ ὄχι; Τὸ λέω διότι ἔχω τὴν πικρὰν ἐμπειρίαν, δυνάμει ἀκριβῶς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου διατάγματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη ὁ κ. Χατζηδημητρίου, νὰ μοῦ κρατηθῇ ἀπὸ τὴν Ἀποικιοκρατίαν ὅλη μου ἡ πνευματικὴ ἐργασία, νὰ καταστραφῇ ἓνα τμήμα τῆς, γιατί ἀρνήθηκα νὰ τοῦ ἐπιτρέψω νὰ τὸ διαβάσῃ, διότι τέτοια ἐρμηνεῖα ἐδίδοτο καὶ τότε ὅτι ὁ Τελωνειακὸς ἔπρεπε νὰ ἀποφανθῇ κατὰ πόσον τὰ χειρόγραφα μου ἦσαν αἰσχροῦ περιεχομένου ἢ ὄχι.

Πιστεύω ὅτι θὰ ἦταν ἀδιανόητον αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτὴν τὴν πορείαν. Ὁ Νόμος δὲν μιλά γιὰ κατοχὴ, μιλά γιὰ εἰσαγωγή, γιὰ πώληση. Ὁ Νόμος εἶναι ἐντελῶς ἐλλιπὴς καὶ τὸ δέχομαι. Δὲν εἶναι ὅμως αὐτὸς ὁ τρόπος. Διότι ἐὰν μιλά καὶ γιὰ κατοχὴ, πού πρέπει νὰ μιλά, τότε σημαίνει ὅτι ἂν ὁ Τελωνειακὸς νομίζῃ ὅτι αὐτὸ τὸ ὁποῖον κατέχει ἓνας πολίτης — διότι γιὰ νὰ τὸ εἰσαγάγῃ τὸ ἔχει στὴν βαλίτσα του ἢ ὁπουδήποτε ἄλλου — εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον ἐμπίπτει στὸν Νόμον, δικαιούται νὰ φωνάξῃ τὴν Ἀστυνομίαν καὶ ἡ Ἀστυνομία τότε θὰ μπορῇ νὰ τὸ φέρῃ στὸ Δικαστήριον, καὶ τὸ Δικαστήριον θὰ ἀποφανθῇ κατὰ πόσον πράγματι αὐτὸ τὸ ὁποῖον κατέχει ὁ πολίτης εἶναι κολάσιμον ἢ ὄχι. Ἄν δὲ ὑπάρχουν περιοδικὰ τὰ ὁποῖα κυκλοφοροῦν ἤδη καὶ τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνηση θέλει νὰ ὀνομάσῃ αἰσχρὰ δημοσιεύματα, εἶναι δυνατόν νὰ τὸ κάμῃ μέσον διατάγματος γιὰ νὰ ἀκολουθηθῇ ἡ πορεία τοῦ νὰ χαρακτηρισθοῦν αὐτὰ σὰν τέτοια καὶ τότε, ἀσφαλῆστατα, δὲν θὰ μπορῇ κανεὶς νὰ τὰ περάσῃ γιατί θὰ εἶναι κατοχὴ, ἐφ' ὅσον ὁ Νόμος θὰ κατοχυρώσῃ καὶ τὸ θέμα τῆς κατοχῆς δημοσιευμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ Νόμος ἔχει ἤδη ἀπαγορεύσει. Ἀλλὰ θὰ εἶναι κάποιο Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον θὰ ἔχῃ ἀποφανθῇ κατὰ πόσον αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ περιοδικὸν εἶναι πράγματι ἀπαγορεύσιμον ἢ ὄχι. Λέγουν ὅτι ὑπάρχει ἤδη κάποιος τρόπος ὁ πολίτης νὰ βρῇ τὰ δικαιώματά του. Ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ διοικητικῆς πράξεως σημαίνει ὅτι ὁ πολίτης πρέπει νὰ προσφύγῃ στὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον. Εἶχε κανένας ἀπὸ σὰς καμμίαν ὑπόθεσιν στὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον; Θὰ περιμένῃ 5 καὶ 10 χρόνια νὰ πάρῃ ἀπόφαση τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου κατὰ πόσον ἡ ἀπόφαση τοῦ Τελωνειακοῦ Ὑπαλλήλου εἶναι ὀρθή ἢ ὄχι. Θέλομεν νὰ δημιουργήσωμεν αὐτὲς τὲς προϋποθέσεις; Θέλομεν νὰ ἀνοίγεται ἡ ἀλληλογραφία τῶν διαφόρων πολιτῶν στὰ Τελωνεῖα; Δὲν νομίζω. Πιστεύω ὅτι ὑπάρχει κάποια παρεξήγησις. Ἄν χρειάζεται κάποιαν τελειοποίησιν ὁ Νόμος εἶναι, ἴσως, γιὰ νὰ προστεθῇ τὸ

θέμα τῆς κατοχῆς. Ἄλλά, ὑπὸ ὁποιασδήποτε προϋποθέσεις, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δοθοῦν αὐτὰ τὰ δικαιώματα εἰς καμμίαν ἄλλην ἀρχὴν πλὴν τῆς Δικαστικῆς ἀρχῆς. Ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ Δικαστικῆς ἀρχῆς ἐμεῖς εἰς πᾶσαν περίπτωσιν θὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ Δικαστικὴ Ἀρχὴ μπορεῖ νὰ χαρακτηρίσῃ κάτι σὰν αἰσχρὸν ἢ ὄχι διότι ἐκεῖ, ὅπως πολὺ σωστὰ ἐλέχθη, θὰ ἀκολουθηθῇ ἡ διαδικασία, θὰ ὑπάρξουν μαρτυρίες, θὰ ὑπάρξουν ἐμπειρογνώμονες, οἱ ὁποῖοι καὶ θὰ μπορέσουν νὰ βοηθήσουν τὸ Δικαστήριον ν' ἀποφανθῇ ἂν πρόκειται περὶ αἰσχροῦ θέματος ἢ ὄχι.

Τὸ νὰ ἀναμένωμεν ἀπὸ τὸν Τελωνειακὸν νὰ γνωμοδοτήσῃ καὶ ἀργότερα μετὰ 10 χρόνια τὸ πόρισμα τῆς ἐφέσεως, νομίζω πὼς θὰ ἦταν τεράστιο σφάλμα γι' αὐτὴν τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Μπορῶ ἀπὸ τὴν θέσιν μου, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, διότι θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον, ἔντιμοι συνάδελφοι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, θέλει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἰσαγωγὴν ἢ τὴν ἀπόπειραν νὰ εἰσαχθοῦν αἰσχρὰ ἀντικείμενα.

Ὁ νόμος, ὁ βασικός, προβλέπει ὅτι ὁποῖος κατέχει ἄσεμνα ἢ αἰσχρὰ ἀντικείμενα διώκεται ποινικῶς. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ νομοθέτης ἐπιδιώκει νὰ ἀποκλείσῃ τὴν εἰσαγωγὴν ἢ τὴν ἀπόπειραν νὰ εἰσαχθῇ αἰσχρὸν ἀντικείμενον. Ἐὰν θέλωμεν αἱ ἐξουσίαι αὐταὶ νὰ μὴ ἀνήκουν εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Τμήματος Τελωνείων, τότε εἶναι ἀνάγκη νὰ τροποποιήσωμεν τὸν βασικὸν νόμον καὶ νὰ δώσωμεν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ εἰς ἄλλην ἄρμοδιαν ἀρχὴν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν τῶν ἀντικειμένων.

Συνεπῶς νομίζω ὅτι οἰαδήποτε συζητήσεις διὰ τὴν τροποποίησιν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἔπρεπε νὰ ἐγερθῇ. Ἐπρεπε νὰ ὑπάρχῃ εἰσήγησις τροποποιήσεως τοῦ βασικοῦ νόμου· αὕτη εἶναι ἡ ἀποψίς μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Κατόπιν τῶν ὄσων ἐξέθεσεν λεπτομερῶς ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Χριστοφίδης, πολὺ ὀλίγα ἔχω νὰ προσθέσω. Ἐδῶ ἔχομεν ἓν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον εἰσηγείται τὴν τροποποίησιν τοῦ ὑφισταμένου νόμου διὰ τῆς προσθήκης τῶν λέξεων «τὸ εἰσάγει ἢ ἀποπειρᾶται νὰ τὸ εἰσαγάγῃ».

Ὁ νόμος, ὅπως ὑφίσταται σήμερον, λέγει ὅτι τὰ πράγματα τῶν ὁποίων τὸ Νομοσχέδιον θέλει νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν εἰσαγωγὴν εἶναι τὰ ἑξῆς :

Ἀνάγνωσμα ἢ θέαμα, οἰονδήποτε ἠχογράφημα ὡς καὶ οἰανδήποτε ταινίαν ἢ ἕτερον ἀποτύπωμα εἰκόνος ἢ εἰκόνων. Ἄν οἱ συνάδελφοι οἱ ὁποῖοι ὠμίλησαν ὑπὲρ τῆς καταψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου ἐβλεπαν τὲς αἰσχρὲς εἰκόνες τὲς ὁποῖες εἶδαμεν καὶ μᾶς παρουσίασεν ἡ Ἀστυνομία, εἶμαι βέβαιος ὅτι σήμερον δὲν θὰ ἀνῆρχοντο εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὴν καταψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου.

Δεύτερον, ὁ ὑφιστάμενος νόμος, ὄχι ὁ νόμος τὸν ὁποῖον ζητοῦμεν νὰ ψηφίσωμεν σήμερον, ἀπαγορεύει τὸ νὰ ἐκτυπῶνῃ κανεῖς, νὰ δίδῃ, νὰ δανείζῃ, νὰ προσφέρῃ πρὸς πώλησιν ἢ ἐπὶ ἐνοικίῳ, νὰ δεικνύῃ, νὰ παίζῃ, νὰ

προβάλλη ένα αισχρόν θέμα, εἰς τὴν περίπτωσιν θεάματος, καὶ σήμερον τὸ Νομοσχέδιον ζητεῖ ἀπλῶς νὰ ἀπαγορευέται καὶ ἡ εἰσαγωγή του. Εἶναι σχῆμα ὀξύμωρον, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, νὰ ἀπαγορευέται νὰ δανείζης ἓνα αισχρόν θέμα, νὰ τὸ προβάλλης, νὰ τὸ δεικνύης, νὰ τὸ πωλῆς ἀφοῦ ἐπετράπη προηγουμένως ἡ εἰσαγωγή του εἰς τὴν Κύπρον. Νομίζω ὅτι αὐτὸ καὶ μόνον καθιστᾷ τὴν ψήφισιν τοῦ σημερινοῦ Νομοσχεδίου ἀπαραίτητον.

Ἐλέχθησαν ὁμως καὶ μερικὰ ἄλλα πράγματα, ὅτι θὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον καὶ ὅτι θὰ διαρκῆ ἡ δίκη ἐπὶ πολὺν καιρόν. Ἐλέχθη ἐπίσης, ἀφέθη νὰ νοηθῆ τοῦλάχιστον, ὅτι ὁ τελωνειακὸς υπάλληλος θὰ ἀποφασίζῃ ἂν ἓν θέμα ἢ μία εἰκὼν ἢ ἓν περιοδικὸν ἢ ὅτιδήποτε εἶναι αισχρὰ, καὶ ὅτι ὁ τελωνειακὸς θὰ ἐκτελῆ ἓν ἀστυνομικὸν ἔργον. Εἶναι ὅπως ὅταν εἰσάγεται ἓνα ἐμπόρευμα καὶ ὑποψιάζεται ὁ τελωνειακὸς υπάλληλος ὅτι αὐτὸ τὸ ἐμπόρευμα εἰσῆχθη παρανόμως ἢ ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγή του, δὲν εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἀποφασίσῃ ἐὰν σχηματίσῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ ἐμπόρευμα εἶναι ἀπηγορευμένον ἢ διὰ τὸ ἐμπόρευμα δὲν πληρῶνεται τὸ ἀκριβὲς ποσὸν τοῦ φόρου, δὲν εἶναι ἐκεῖνος ποῦ θὰ ἀποφασίσῃ νὰ τὸ κατάσῃ ἢ θὰ βγάλῃ τὴν τελικὴν ἀπόφασιν. Ἐκεῖνος θὰ τὸ παραπέμψῃ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν καὶ ἡ Ἀστυνομία εἰς τὸ Ποινικὸν Δικαστήριον καὶ ὄχι εἰς τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον. Ἐκεῖ εἰς τὸ Ποινικὸν Δικαστήριον ὁ Νόμος δίδει τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ ὑπερασπισθῆ ὅπως εἰς ὅλας τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις. Μάλιστα εἰδικῶς ὁ Νόμος αὐτὸς λέγει καὶ τὰ ἑξῆς :

Ἡ γνώμη ἐμπειρογνομόνων περὶ τὴν λογοτεχνικὴν, καλλιτεχνικὴν, ἐπιστημονικὴν ἢ ἄλλην ἀξίαν θεμάτων τινος, γίνεται δεκτὴ ὡς ἀποδεικτικὸν στοιχείον. Δηλαδή ἐξασφαλίζει τὸν κατηγορούμενον περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι τὸν ἐξασφαλίζει οἰοσδήποτε ἄλλος νόμος καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς κίνδυνος ἐν ἔργον τέχνης νὰ θεωρηθῆ ὅτι εἶναι αισχρόν θέμα.

Νομίζω ὅτι δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο νὰ προσθέσω παρὰ νὰ ζητήσω τὴν ὑποστήριξιν τοῦ τροποποιητικοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου. Ἐὰν ὑπάρχουν ἐνστάσεις διὰ τὸν Νόμον εἶναι ἄλλο ζήτημα. Δὲν εἶναι θέμα τῆς σημερινῆς συνεδρίας καὶ τοῦ σημερινοῦ θεάματος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Δυὸ λόγια ἀπὸ ἐδῶ, κύριε Πρόεδρε.

Ὁ κ. Ποταμίτης ἀνέφερε μερικὰ πράγματα μὲ τὰ ὁποῖα διαφωνῶ ριζικά. Εἶπεν ὅτι ὁ βασικὸς Νόμος ἀπαγορεύει διάφορα πράγματα, ἀλλὰ δὲν ἐπρόσεξεν ὅτι ὁ βασικὸς Νόμος σὲ κανένα σημεῖον δὲν ἀπαγορεύει τὴν κατοχήν. Ἐρχόμαστε λοιπὸν νὰ ἀπαγορεύσωμεν τὴν εἰσαγωγήν πραγμάτων τῶν ὁποίων ἡ κατοχὴ δὲν ἀπαγορεύεται. Ἀπαγορεύει ὁ Νόμος ἐκεῖνες τὲς πράξεις οἱ ὁποῖες εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσων τοὺς ἄλλους, τὴν νεολαίαν κλπ. Ἀπαγορεύεται κάποιος νὰ ἐκτυπώσῃ, νὰ διανέμῃ, νὰ κυκλοφορῇ, νὰ πωλῇ, νὰ ἐνοικιάζῃ, δίδῃ ἢ δανείζῃ, ἢ προσφέρῃ πρὸς πώλησιν ἢ ἐπὶ ἐνοικίῳ ἢ δεικνύῃ, παίζῃ, προβάλλῃ αὐτὸ εἰς περίπτωσιν θεάματος, ἐνῶ διαλαμβάνεται ἢ ἐνσωματοῦται εἰκὼν ἢ ἠχογράφημα κλπ.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἓνα.

Ἐπίσης ὁ κ. Ποταμίτης εἶπε γιὰ ποινικὴν δίωξιν. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ θέμα τὸ ὁποῖον συζητοῦμεν τώρα. Ἐὰν ἢ ὄχι τὸ Τελωνεῖον ἢ ἡ Ἀστυνομία θὰ ἀποφασίσῃ νὰ πάρῃ κάποιον εἰς τὸ Δικαστήριον διότι παρέβῃ τὸν Νόμον καὶ ἀπεπειράθῃ νὰ εἰσάξῃ κάτι εἰς τὴν Δημοκρατίαν τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπαγορευμένον, εἶναι ἓνα θέμα.

Τὸ ἄλλο θέμα ὅμως εἶναι ὅτι ἅμα παρεμποδισθῆ ἢ εἰσαγωγή τοῦ ἀντικειμένου πού προσπαθῶ νὰ φέρω εἰς τὴν Δημοκρατίαν καὶ δὲν ληφθοῦν μέτρα ἐναντίον μου, δὲν ἔχω καμμίαν ἄλλην διέξοδον παρὰ νὰ προσφύγω ἐγὼ εἰς τὰ Δικαστήρια. Ὅποταν ἰσχύει ἐκεῖνος τὸ ὁποῖον ἐνωρίτερον ἀνέφερον ὁ κ. Λυσαριδῆς. Δὲν εἶναι θέμα ποινικῆς διαδικασίας, εἶναι θέμα πῶς κατοχυρώνω ἐγὼ ὁ πολίτης τὰ δικαιώματά μου ἐὰν κατὰ κάποιον τρόπον αὐθαίρετον ἕνας τελωνειακὸς υπάλληλος μοῦ ἀπαγορεύσῃ νὰ εἰσάξω κάτι τὸ ὁποῖον ἐγὼ θεωρῶ ὅτι εἶναι ἔργον τέχνης καὶ ὄχι αἰσχρὸν θέμα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιε κ. Πρόεδρε, νομίζω πῶς ὁ κ. Λυσαριδῆς ἔχει δίκαιον. Δὲν πρέπει νὰ βάλωμεν πρόσθετες δυσκολίες στοὺς ἀφικνουμένους ἐπιβάτες διότι ἤδη ὑπάρχουν πολλές ἐπιβαρύνσεις διὰ τὸν ἀφικνούμενον ξένον καὶ ἐὰν γίνῃ ἕνας ἐπιπρόσθετος συστηματικὸς ἐλεγχος διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἐντύπων καὶ ἄλλων, τότε αὐτὸ ἀποτελεῖ πρόσθετον ἐνόχλημα πέραν τῶν ὅσων ἔχει ἀναφέρει. Ἄνκαὶ δὲν ἔχω ἐγὼ ἀκούσει τὴν ἀγόρευσιν του πλήρως, ἐν τούτοις ἀντιλαμβάνομαι τὸ περιεχόμενον καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον θὰ συμφωνήσω ἀπόλυτα μὲ τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς τελωνειακοὺς τὸ βάρος αὐτὸ νὰ ἐνοχλοῦν ἐπιπροσθέτως τοὺς ἀφικνουμένους ἐπιβάτες ἐδῶ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Δὲν θέλω νὰ μετατρέψω τὴν Βουλὴν οὔτε εἰς Δικαστήριον διὰ νὰ ἀναπτύξω νομικὰ θέματα οὔτε εἰς νομικὴν Ἀκαδημίαν. Ἄλλὰ ἀπὸ τὰ θέματα πού ἤγειρεν ὁ ἐντιμὸς συνάδελφος κ. Παύλου, θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὸ θέμα τὸ πραγματικόν. Λέγει ὅτι ὁ Νόμος δὲν ἀπαγορεύει τὴν κατοχήν. Δὲν χρησιμοποιοῦν τὴν φράσιν «ἀπαγορεύεται ἡ κατοχή». Ἄλλὰ ὅταν ὁ Νόμος λέγει ὅτι ἀπαγορεύεται νὰ κυκλοφορήσῃ ἕνας ἕνα αἰσχρὸν θέμα ἢ νὰ τὸ δανείσῃ, ἢ νὰ τὸ πωλήσῃ, πῶς μπορεῖ νὰ τὸ πωλήσῃ εἰς κάποιον, νὰ τὸ δανείσῃ εἰς κάποιον, νὰ τὸ δείξῃ εἰς κάποιον, νὰ τὸ κυκλοφορήσῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν κατοχήν του; Περιορίζομαι εἰς αὐτὸ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ κατοχὴ ἐξυπακούεται ὅτι ἀπαγορεύεται χωρὶς νὰ ἀναφέρεται ρητῶς ἢ λέξις «κατοχή».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει μελετήσῃ ἐπισταμένως τὸ θέμα. Νομίζω ὅτι ἐξετέθησαν αἱ ἀπόψεις ὅπως καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, δὲν ἐγένετο συγκεκριμένη εἰσήγησις καὶ ἐπανήλθομεν σήμερον, δεδομένου δὲ ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι διεφώνησαν δὲν ἔκαμαν καμμίαν εἰσήγησιν, ἀλλὰ ὅπως εἶπε καὶ ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Ποταμίτης εἶναι θέμα τροποποιήσεως τοῦ βασικοῦ νόμου, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ Νομοσχέδιον διότι τὸ θέμα νομίζω συνεζητήθη καὶ ἐξηντλήθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Μίαν διευκρίνησιν ἤθελα νὰ κάμω, κ. Πρόεδρε. Εἶμαι ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν ἢ ὁποία ἐξήτασε τὸ περὶ Αἰσchrῶν Θεμάτων τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον.

Ὅφειλω νὰ ὁμολογήσω εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τοῦλάχιστον τὸν ἑαυτὸν μου — δὲν γνωρίζω διὰ τοὺς ἄλλους, ἔντιμοι συνάδελφοι, πιστεύω ὅμως ὅτι τὸ ἴδιον πνεῦμα ἴσχυε καὶ διὰ τοὺς ἄλλους — ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ὠδηγήθη εἰς τὴν λήσιν τῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τὸ κράτος ἐντυπώσεων ἀποκλειστικῶς ἐπὶ σεξουαλικῶν θεμάτων. Ἀποκλειστικῶς. Αὐτὸ τὸ τονίζω ἰδιαίτερα καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι οἱ ὁποῖοι ἀπεφάσισαν νὰ εἰσηγηθοῦν τὴν ἔγκρισιν τοῦ τροποποιητικοῦ Νομοσχεδίου εἶχαν ὑπ' ὄψιν τῶν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐκεῖνα τὰ ἔντυπα ἀσέμνου ἢ αἰσχροῦ περιεχομένου τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπεδείχθησαν ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ὑπουργείου. Πλὴν ὅμως ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ θέμα τῆς αἰσchrότητος, ὅπως μάλιστα περιγράφεται εἰς τὸν σχετικὸν Νόμον, εἶναι πολὺ εὐρύτερον.

Διὰ ταῦτα θὰ ἀπόσχω ἀπὸ τὴν ψηφοφορίαν, ὄχι διότι δὲν ἐγκρίνω τὴν λήσιν μέτρων τὰ ὁποῖα πραγματικὰ νὰ προστατεύουν τὴν κοινωνίαν εἰς ὠρισμένους τομεῖς, ἀλλὰ διότι, ὡς ἔχει ὁ Νόμος, φοβοῦμαι ὅτι θὰ παράσχωμεν ἐπιπροσθέτους ἐξουσίας αἱ ὁποῖαι πιθανὸν νὰ ὠδηγήσουν εἰς προσβολὴν τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου πάνω εἰς πολὺ γενικώτερα θέματα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀρπιζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Πατρικίου. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τὸν διορθώσω. Ὁ Νόμος δὲν ἀπαγορεύει τὴν κατοχὴν διότι, ἀπλούστατα, τὸ θέμα εἶναι περὶ Δημοσιεύσεως Αἰσchrῶν Θεμάτων. Δὲν ἀπαγορεύεται εἰς κανένα κατ' ἴδιαν νὰ κατασκευάζῃ, νὰ παιζῇ, νὰ ἐπεξεργάζεται ἀντικείμενα αἰσchrὰ ἢ ὄχι. Τὸ θέμα περιορίζεται ἀπλούστατα εἰς τὸ θέμα τῆς δημοσιεύσεως.

Ὁ Νόμος ἔχει μίαν ἀτέλειαν. Ὅλα τὰ ἄλλα σχεδὸν τὰ ἀπαγορεύει ἐκτὸς τῆς εἰσαγωγῆς. Δηλαδή δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν ρίζαν τοῦ κακοῦ, δηλαδή τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ αἰσχροῦ ἀντικειμένου, τοῦ αἰσχροῦ θέματος, τὸ ὁποῖον καθίσταται παράνομον ἐὰν δοθῇ εἰς τὴν δημοσιότητα ἢ πρὸς δημοσίευσιν, δανεισθῇ, πωληθῇ ἢ χρησιμοποιηθῇ ὑπὸ ἄλλου. Εἶναι γνωσταὶ αἱ θεωρίαι περὶ κινδύνων ἀποστερήσεως τῶν ἐλευθεριῶν, δικαιωμάτων πνευματικῆς ἰδιοκτησίας, ἐγγράφων ἀπορρήτων κ.λ.π. Ἀλλὰ θέλω τοὺς ἐντίμους συναδέλφους νὰ προβληματισθοῦν ἀπὸ τὴν συγκριτικὴν Ζημίαν πού μπορεῖ νὰ ἐπέλθῃ ἐὰν εἰς μίαν ὠρισμένην περίπτωσιν τεθῇ ἐν ἀμφιβόλῳ ἢ αἰσchrότης ἢ ὄχι ἐγγράφων, ὅπως εἶπεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης, προσωπικῶν ἐγγράφων, ὅποτε ὑπάρχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὸν Τελωνειακὸν ἢ ὁποιοδήποτε ἀρμόδιον νὰ μὴ ἐπέμβῃ, νὰ μὴ προβῇ εἰς κατάσχεσιν, καὶ νὰ ζητηθῇ δικαστικῶς ἢ ἔρευνα, νὰ δοθοῦν καὶ γνωματεύσεις ἀπὸ τοὺς εἰδικούς κατὰ πόσον εἶναι αἰσchrὰ ἢ ὄχι. Αὐτὸ εἶναι ἢ μία περίπτωσις, ἢ ὁποία μπορεῖ νὰ ἐγερθῇ κάποτε.

Ἐχομεν, ὅμως, τὸν κίνδυνον ὁ ὁποῖος συνεχῶς ἀντιμετωπίζεται ἀπὸ τὴν νεολαίαν μας. Καὶ καλῶ ὁποιοδήποτε συνάδελφον νὰ ἐπισκεφθῇ οἷον-δήποτε περίπτερον, διὰ νὰ ἀντικρῦσῃ τὰ αἰσchrὰ τὰ ὁποῖα κρέμανται ὄχι μέσα εἰς τὸ περίπτερον ἀλλὰ ἔξω ἀπὸ τὸ περίπτερον. Καλούμεθα σήμερον νὰ κτυπήσωμεν ἓνα κακὸν εἰς τὴν ρίζαν ἔστω καὶ μὲ τὸν ἐλάχιστον κίνδυνον νὰ ἀποστερήσωμεν κάποτε προσωπικὰς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου. Εἶμαι

τῆς γνώμης ὅτι συγκριτικῶς καθῆκον μας εἶναι νὰ προασπίσωμεν τὰ γενικώτερα συμφέροντα τῆς κοινωνίας μας καὶ νὰ προστατεύσωμεν πρωτίστως τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς νεολαίας μας. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαριδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Λυποῦμαι διότι θὰ ὀμιλήσω καὶ πάλιν. Ὁ κ. Ἀμπίζας συμφωνεῖ μὲ τὸν κ. Πατρικίον ὅτι δὲν καλύπτεται τὸ θέμα τῆς κατοχῆς καὶ διαφωνεῖ μὲ τὸν κ. Ποταμίτην, ἂν καλὰ ἐκατάλαβα τὰ θέματα. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον.

Τὸ δεύτερον, σὰς ρωτῶ, θὰ θέλατε πράγματι τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς γυναίκας σας, τῶν παιδιῶν σας, νὰ τὴν πάρη κάποιος καὶ νὰ πῆ ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶναι αἰσχρὴ ἀλλὰ μπορεῖς νὰ τὴν στείλῃς εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα; Οὔτε τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα θὰ ἤθελα νὰ ξέρῃ τίς οἰκογενειακές μου ὑποθέσεις οὔτε κανένα. Ἀνοίγωμεν μίαν πόρταν ἢ ὅποια δὲν ξέρω ποῦ θὰ σταματήσῃ.

Τὸ παράδειγμα ποῦ ἔφερον ὁ κ. Ἀμπίζας εἶναι πολὺ κακόν, διότι ὁ νόμος καλύπτει αὐτὸ καὶ ὅμως δὲν ἐφαρμόζεται. Ἐὰν πράγματι αὐτὰ τὰ αἰσχρὰ περιοδικὰ εἰς τὰ ὅποια ἀναφέρεται ὁ κ. Ἀμπίζας εἶναι αὐτὰ ποῦ λέγει, διότι δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὰ δῶ, καὶ δέχομαι τὴν ἀποψιν τοῦ κ. Ἀμπίζα, διατὶ δὲν ἐκινήθῃ ὁ ὑφιστάμενος Νόμος, ἀλλὰ θέλομεν νὰ τὸν τροποποιήσωμεν; Γιατὶ δὲν ἐκινήθῃ ὁ Νόμος ἀμέσως νὰ κατάσῃ αὐτὰ τὰ περιοδικὰ, νὰ φέρῃ τὸν περιπεριοῦχον εἰς τὸ Δικαστήριον, νὰ δοῦμεν ὅτι ἐξαντλήσαμεν ὅλα τὰ μέσα τὰ ὅποια αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ Νόμος μᾶς παρέχει, καὶ ἂν δοῦμεν ὅτι παρ' ὅλα αὐτὰ ὑπάρχουν οἱ κίνδυνοι ἀκόμα νὰ διαρρήξῃ αὐτὸ τὸ ὑλικόν, θὰ μπορούσαμεν νὰ κλείσωμεν τὴν πόρταν τῆς διαρροῆς, ὅπως λέγεται; Διότι εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν ἦταν εὐκολώτατον καὶ εἶναι τὸ Δικαστήριον ποῦ θὰ ἀποφανθῇ καὶ δὲν θὰ εἶναι εἰς τὴν κρίσιν εἴτε τοῦ τελωνειακοῦ εἴτε οἰσυδήποτε ἄλλου νὰ βάλῃ κάποιον εἰς αὐτὴν τὴν δύσκολην μοῖραν.

Δὲν εἶμαι νομικὸς ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ πάλιν θὰ πρέπει νὰ ἐκφράσω νομικὴν ἀποψιν, ὅτι ἂν κατασχεθῇ ἡ ἀλληλογραφία μου καὶ δὲν μοῦ φέρουν οἰανδήποτε κατηγορίαν, ἐγὼ θὰ πρέπει νὰ ζητήσω "recourse" καὶ ποῦ θὰ τὸ ζητήσω, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ διοικητικῆς πράξεως; Εἰς τὸ Συνταγματικόν, ὅ,τι καὶ νὰ λέμεν. Ἐὰν μεῦ φέρουν κατηγορίαν δι' ἀπόπειραν εἰσαγωγῆς, ναί. Ἐὰν ποῦν «ξέρομεν ὅτι εἶσαι καλῆς πίστεως ἄνθρωπος, ἀντιλαμβανόμεστε ὅτι αὐτὰ καλῇ τῇ πίστει τὰ ἔφερες μαζί σου, ἡμεῖς τὰ κρατοῦμεν διότι νομίζομεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἰσαχθοῦν», με ποῖον τρόπον θὰ ζητήσω αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα νὰ τὰ πάρω; Ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ σημαντικόν. Τὸ σημαντικόν εἶναι ὅτι αὐτὴν στιγμὴν σπάζομεν τὴν ἰδιωτικὴν Ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅτι ἀκόμα καὶ ἓνας ἀντιδημοκράτης τελωνειακὸς μπορεῖ νὰ πῆ ὅτι ὑποπεύεται ὅτι αὐτὸ τὸ χειρόγραφο τὸ ὅποιον ἔγραψα πάνω στὸ ἀεροπλάνον, καὶ τὸ ὅποιον εἶναι ὁ λόγος μου δι' ἓνα συνέδριον, τὸ θεωρεῖ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι αἰσχρόν. Ἐὰν ἐγὼ φέρω ἔνστασιν, τὸ πολὺ πολὺ, ὅπως λέτε τώρα, νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα γιὰ νὰ ἀποφανθῇ ἂν ὁ λόγος τὸν ὅποιον ἔγραψα πάνω εἰς τὸ ἀεροπλάνον εἶναι αἰσχρὸς ἢ δὲν εἶναι αἰσχρὸς. Καὶ τί εἶναι αἰσχρόν; Αὔριον θὰ μοῦ πῆ ὅτι εἶναι διαφθορὰ ἐνῶ μιλά γιὰ δημοκρατία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι μᾶλλον ὑπερβάλλομεν εἰς τὸ νὰ ἀποδίδωμεν εἰς τοὺς τελωνειακοὺς πρόθεσιν νὰ διαβάζουν τὰ ἀλληλογραφίες μας ἢ χειρόγραφα τὰ ὁποῖα ἔχομεν μαζί μας.

Τὸ καθήκον τῶν τελωνειακῶν εἶναι νὰ ἐξετάζουσι ὠρισμένα ἀντικείμενα καὶ ἂν ἐκ πρώτης ὄψεως ὑπάρχῃ ὑποψία ὅτι πρόκειται περὶ αἰσχροῶν ἀντικειμένων, τότε νὰ παίρνουν τὰ δεόντα μέτρα.

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα ἔχει ἐξαντληθῆ. Συνεζητήθη ἀπὸ ὅλες τὰς πλευρὰς καὶ ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν ἔχομεν τὸν πολλαπλασιασμόν αὐτῶν τῶν ἐντύπων τὰ ὁποῖα εἰσάγονται, καὶ ἐνῶ καταδικάζομεν τὸν λιανοπώλην, ἀφήνομεν ἐλεύθερον τὸν μεγαλοεισαγωγέα, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν ἔχομεν τὸν πιθανόν καὶ μᾶλλον ὑπερβολικὸν κίνδυνον ὑπερβάσεως τῶν καθηκόντων τῶν τελωνειακῶν ὑπαλλήλων.

Ὁ κ. Χριστοφίδης εἰσηγήθη νὰ τεθῇ τὸ θέμα εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἐπαλαμβάνων τὴν εἰσηγήσιν αὐτὴν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶμαι εἰδικὸς πάνω στὰ νομικὰ θέματα, ἀλλὰ ἤθελα νὰ μιλήσω ἀπὸ μιᾶ ἄλλῃ ἄποψι τὴν ὁποῖαν ἐθίξεν ὁ κ. Τάκης Χατζηδημητρίου, τὴν ἐκπαιδευτικὴ ἄποψη. Πραγματικὰ ὑπάρχει σοβαρὸ θέμα ἀπὸ τὰ πορνογραφήματα τὰ ὁποῖα εἰσάγονται καὶ κυκλοφοροῦν, καὶ αὐτὸ εἶναι σὲ βάρος τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν. Μπορεῖ νὰ ἔχη ὀλέθρια ἀποτελέσματα εἰς τὴν ὀρθὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ εἰς τὴν καλὴν ἀγωγὴν τῶν παιδιῶν.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ σταματήσῃ αὐτὸ τὸ κακό. Τὰ εἰσαγόμενα εἶδη εἶναι πραγματικὰ κατωτάτου ἐπιπέδου, εἶναι μέσα διαφθορᾶς, εἶναι μέσα ποὺ ἀποσποῦν τὴν προσοχὴν τῶν ἀνηλίκων καὶ τῶν ἐφήβων ἀπὸ τὴν μόρφωσιν καὶ ἀπὸ τὴν ὑγιῆ ἀπασχόλησιν ἔξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο, τὸ ὑγιῆς παιγνίδι καὶ τὸν ἀθλητισμόν καὶ ἄλλα πράγματα. Εἶναι ὀλέθρια ἢ ἐπίδραση αὐτῶν τῶν πορνογραφημάτων καὶ πρέπει νὰ σταματήσῃ ἢ εἰσαγωγῆ τους, ὅπως ἀπαγορεύεται ἢ εἰσαγωγῆ ἄλλων ὑλικῶν τὰ ὁποῖα βλάπτουν αὐτὰ τὰ παιδιά εἴτε σωματικὰ εἴτε πνευματικὰ, ὅπως εἶναι τὰ ναρκωτικὰ καὶ ἄλλα.

Δὲν θάπρεπε βέβαια ὁ Νόμος νὰ περιέχῃ ὅ,τιδῆποτε ποὺ μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῆ ἐναντίον τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν.

Δὲν πιστεύω ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία προτείνει αὐτὸν τὸν Νόμον γιὰ νὰ ἀνοίξῃ ἓνα παράθυρο, γιὰ νὰ καταπιέσῃ τὰς ἐλευθερίας καὶ τὰ δικαιώματά μας σήμερον. Τούλάχιστον δὲν θὰ μπορούσε μ' αὐτὴ τὴν Βουλὴν νὰ τὸ κάνη. Θὰ ἦταν εὐκόλο ὁποτεδῆποτε νὰ τροποποιηθῆ αὐτὸς ὁ Νόμος καὶ ἄλλοι Νόμοι, ἐὰν χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν καταπάτησιν τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου. Νομίζω ὅμως ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀφήσωμεν ἀνοικτὸ τὸ παράθυρο στὴν πορνογραφίαν ἀπὸ μίαν ὑποψίαν ὅτι θὰ διαβάζωνται οἱ ἀλληλογραφίες μας καὶ τὰ χειρόγραφα μας, πρᾶγμα ποὺ ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα, ὅπως ξέρω.

Δὲν βλέπω πῶς θὰ μπορούσε νὰ καλύψῃ ὁ Νόμος περὶ Δημοσιεύσεως Αἰσχροῶν Θεμάτων τὰ χειρόγραφα ἢ τὴν ἀλληλογραφίαν. Θὰ πρέπει ἐμεῖς κατὰ τὴν γνώμη μου νὰ ψηφίσωμεν τὸν Νόμον, τὸν ὁποῖον ζητᾷ ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία γιὰ τὸν περιορισμὸν τῆς εἰσαγωγῆς καὶ κυκλοφορίας τῶν πορνογραφημάτων, νὰ τὴν βοηθήσωμεν σ' αὐτὸ καὶ ἂν ὑπάρχῃ ὁποιαδῆ-

ποτε αδυναμία ή εάν εκδηλωθή οποιαδήποτε επικίνδυνη τάση από όποιανδήποτε διάταξη αυτού του νόμου, πού δεν τήν βλέπω, γιατί περιέχει μόνο μιὰ προσθήκη για τήν εισαγωγή, τότε θα μπορούσε νά επανεξετασθῆ ὁ Νόμος καί οἱ διάφορες διατάξεις του. Ἀπό παιδαγωγική ὁμως ἄποψη εἶναι ἀνάγκη νά ἀπαγορευθῆ ἡ εισαγωγή τῶν πορνογραφημάτων καί θάπρεπε, ἴσως, ὅταν ἀπεσταλῆ αὐτός ὁ Νόμος εἰς τήν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν νά ἀποσταλῆ καί εἰς τήν Ἐπιτροπὴν Παιδείας γιά νά ἐκφράσουν γνώμην ἐπ' αὐτοῦ, ὅπως εἶπε καί ὁ κ. Χατζηδημητρίου, καί εἰδικοί ἄνθρωποι ὅπως εἶναι τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ὅτι πράγματι τὸ θέμα ἐξηντλήθη ἀλλὰ συνεχῶς φέρονται πράγματα τὰ ὁποῖα μὲ ἀναγκάζουν καί πάλιν νά ὀμιλήσω.

Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ὅτι πρέπει νά κτυπηθῆ ἡ πορνογραφία, πρῶτοι ἐμεῖς. Ἀλλὰ ὅταν λέγεται ὅτι τὰ περίπτερα εἶναι γεμάτα, ὁ Νόμος ὑφίσταται καί δὲν ἐφαρμόζεται, νομίζω πῶς εἶναι ὀλίγον τραγελαφικόν καί πάλιν νά κινούμεθα τήν στιγμὴν πού ὁ Νόμος μπορούσε νά κινηθῆ ἐναντίον τῶν λιανοπωλῶν καί δὲν ἐκινήθη. Τὸ βασικόν εἶναι ποῖος ἀποφαίνεται, τὸ Δικαστήριον ἢ ὁ τελωνειακός;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἐξ ὅσων ἀντιλαμβάνομαι, εἰς τὸ συγκεκριμένον ἐρώτημα ἀποφαίνεται τὸ Δικαστήριον δὲν εἶναι ὁ τελωνειακός. Ὁ τελωνειακός ἐκτελεῖ καθήκοντα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὁ τελωνειακός ἀναγινώσκει πρῶτα γιά νά δῆ ἂν θά παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεση στὸ Δικαστήριον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐξαρτᾶται βέβαια εἶναι καί θέμα κρίσεως καί κατὰ πόσον τὸ ἐκτελεστικόν ὄργανον, ὁ τελωνειακός, θά ἀσκήσῃ ὀρθὰ ἢ ὄχι τὰ καθήκοντά του. Αὐτὴ εἶναι ἄλλη ὑπόθεσις.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐάν ἀναγνώσῃ, ἐγὼ τοῦλάχιστον θά τοῦ προσάψω κατηγορίαν ὅτι δὲν κάμνει σωστά τὸ καθήκον του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πῶς, ξέρει, ἂν δὲν ἀναγνώσῃ, ὅτι πρόκειται περὶ αἰσχροῦ ἢ ὄχι θέματος; Ἐπομένως πρέπει νά ἀναγινώσῃ ὅλα τὰ εἰσαγόμενα. Καί ἐφ' ὅσον θά πρέπει νά ἀναγνώσῃ σημαίνει θά ἀναγνώσῃ ὅλων μας τὰ ἐγγραφα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ότι πρόθεσις είναι να καλύψη περιπτώσεις που φαίνονται εκ πρώτης όψεως και όχι περιπτώσεις που χρειάζεται ειδική μελέτη διά να διαπιστωθῇ ἂν ἐν πρᾶγμα εἶναι πορνογράφημα ἢ αἰσχροὺν ἀνάγνωσμα. Αὐτὴ εἶναι τοῦλάχιστον ἡ ἐντύπωσίς μου. Ἄλλὰ ἀνεξαρτήτως αὐτοῦ, ἡ προσωπικὴ διαπίστωσίς μου εἶναι ὅτι εἰς τὸν τελωνειακὸν μὲν ἀνατίθεται ἕνα καθῆκον βάσει τοῦ Νόμου ἀλλὰ δὲν τοῦ ἀνατίθεται τὸ καθῆκον αὐτὸ νὰ τὸ ἐκτελέσῃ ἀνεξαρτήτως καὶ ἐκτὸς τοῦ πλαισίου τῆς δικαιοσύνης. Εἶναι τὸ Δικαστήριον τὸ ὁποῖον ἀποφαίνεται λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὴν γνωμοδότησιν τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἔχουν γνώμην ἐπὶ τῶν θεμάτων καὶ καλύπτονται καὶ αἱ περιπτώσεις που ἀνεφέρθησαν προηγουμένως, ὡς αἱ περιπτώσεις ἔργων τέχνης, κ.λ.π.

Βεβαίως αὐτὰ τὰ ἀναφέρω ὡς προσωπικὴν ἄποψιν γιὰ τὸ γενικώτερον θέμα. Θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ προσθέσω ὅτι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐδῶ τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ὁ βασικὸς Νόμος εἶναι ἀπλῶς ἡ προσθήκη διὰ τὴν περίπτωσιν εἰσαγωγῆς καὶ ἐπομένως τίθεται τὸ ἐρώτημα, ἐφ' ὅσον ἀπαγορεύεται ὁ κύριος Α νὰ δανείσῃ εἰς τὸν κύριον Β τὸ τάδε γιατί νὰ ἐπιτρέπεται εἰς τὸν κύριον Α νὰ τὸ φέρῃ διὰ τοῦ Τελωνείου; Καὶ ἐφ' ὅσον ἀπαγορεύεται εἰς τὸν κύριον Α νὰ τὸ ἀποστείλῃ εἰς τὸν κύριον Β διὰ τοῦ Ταχυδρομείου, γιατί νὰ ἐπιτρέπεται εἰς τὸν κύριον Α νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸν κύριον Β διὰ τοῦ Τελωνείου;

Εἶναι αὐτὰ νομίζω τὰ βασικὰ ἐρωτήματα τὰ ὁποῖα ἐγείρονται.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις θὰ εἶναι ἀτέρμων καὶ ἀνεξάντλητος. Τὸ θέμα εἶναι ἀπλοῦν. Γίνεται πολὺπλοκον λόγω τῆς παρατεινόμενης συζητήσεως, διότι θέβαια ἡ συζήτησις εἶναι ἕνας δημοκρατικὸς διάλογος καὶ διὰ τοῦ διαλόγου θὰ βγῇ ἡ ἀλήθεια. Ἄλλ' αὐτὸ ἔχει συζητηθῆ, ἔχει παρεξηγηθῆ. Ὀμιλοῦμεν διὰ εἰσαγωγῆν. Φέρνομεν μπάλες ὀλόκληρες ἀπὸ πορνογραφήματα καὶ ἄλλα εἶδη τὰ ὁποῖα ὀμιλοῦν περὶ ὀμοφυλοφιλίας, περὶ αἰμομιξίας καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς καὶ σκεπτόμεθα τὴν ἀλληγογραφίαν μας! Μὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπέμβῃ ὁ Τελώνης; Ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὴ εἶναι ἡ προσπάθειά μου, κ. Χριστοφίδη, νὰ ἀπομονώσω τὸ θέμα πρὸς διεκώλυνσιν τῆς καταλήξεως τῆς συζητήσεως ἢ ὁποῖα θὰ ὀδηγήσῃ βεβαίως εἰς ψηφοφορίαν.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δέχομαι ὅτι γίνεται πλέον πολὺπλοκον ἀλλὰ δὲν εὐθυνόμεθα ἐμεῖς ἐὰν γίνεται πλέον πολὺπλοκον.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, τὰ σημεῖα εἶναι δύο καὶ εἶναι ἀπλοῦστατα. Θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω τοὺς συναδέλφους καὶ εἰδικὰ τοὺς ἔχοντας νομικὴν κατάρτισιν καὶ τὸν κ. Ἀμπίζαν. Ὅπως γίνεται ἡ τροποποίησις εἰς τὸν Νόμον, νὰ ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγή, δὲν εἶναι καθαρὸν ὅτι ἀπαγορεύεται καὶ ἡ εἰσαγωγή ὅταν σκοπῇ μόνον εἰς κατοχὴν ὑπὸ τοῦ εἰσάγοντος;

Ἄρα μία πρᾶξις, ἂν γίνῃ ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Δημοκρατίας ἢ ἐν τῇ κατοχῇ μου δὲν ἀπαγορεύεται, ἐνῶ ἡ εἰσαγωγή ἐνὸς αἰσχροῦ θέματος ἔστω καὶ δι' ἰδίαν χρῆσιν, μὲ τὴν τροποποίησιν αὐτὴν ἀπαγορεύεται. Δὲν ἔερω ἂν διαφωνῇ κανεὶς μαζί μου πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον.

Τὸ δεύτερον σημεῖον εἶναι ὅτι ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγή μὲ αὐτὴν τὴν τροποποίησιν, δίδεται τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς τελωνειακοὺς ὑπαλλήλους νὰ ἀπαγορεύουν τὴν εἰσαγωγὴν οἰουδήποτε θέματος τὸ ὁποῖον οὗτοι θεωροῦν ὡς αἰσχρὸν, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος, ἄλλο κριτήριον, ὅταν θὰ γίνῃ ἡ εἰσαγωγή. Μένει ἀνοικτὸν τὸ παράθυρον εἰς τοὺς τελωνειακοὺς ὑπαλλήλους νὰ ἀποφασίζουσιν ἐκεῖνοι κατὰ πόσον ἐν θέμα εἶναι αἰσχρὸν ἢ ὄχι. Ἐδῶ εἶναι πού ὑπάρχει ἀντίρρησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐπειδὴ νομίζω ὅτι ἐξηγτλήθη τὸ θέμα...

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. Πατρίκιος εἶχεν μίαν διαφορὰν ἀπόψεως πάνω σὲ νομικὸν σημεῖον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σὲ νομικὸν σημεῖον;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅλα εἶναι νομικὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα συνεζητήθησαν.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Θὰ ἤθελα ἀκόμα νὰ ἐξηγήσω εἰς τὸν κ. Πατρίκιον τὴν διαφορὰν. Ὑπάρχει τεραστία διαφορὰ μεταξὺ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τῆς κατασκευῆς ἐνὸς ἀντικειμένου στὴν Κύπρον τὸ ὁποῖον νὰ χρησιμοποιήσω ὅπως θέλω, νοουμένου ὅτι δὲν τὸ διανέμω. Δὲν θεωρεῖται ἀδίκημα συμφώνως τοῦ ὑφισταμένου Νόμου ἐὰν κατ' ἰδίαν δημιουργήσω, γράψω, κατασκευάσω καὶ μεταχειρίζωμαι κάτι, ἔστω καὶ ἐὰν εἶμαι διεστραμμένος. Ἀπαγορεύεται ὅμως νὰ τὸ δημοσιεύσω, νὰ τὸ δανείζω, νὰ τὸ πωλῶ ἢ νὰ τὸ δίδω σὲ ἄλλους. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, νομίζω ὅτι εἰλικρινὰ ἔχει ἐξαντληθῆ τὸ θέμα διότι ἠκούσθησαν ὅλες οἱ ἀπόψεις ἐπὶ ὅλων τῶν πλευρῶν τοῦ θέματος. Γι' αὐτὸ παρακαλῶ πολὺ νὰ προχωρήσωμεν εἰς ψηφοφορίαν, ἐφ' ὅσον ἐτέθη θέμα ψηφοφορίας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εὐρισκόμεθα εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ πολὺ τὸν κ. Γραμματέα νὰ προβῇ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρηση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 έναντίον

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

4 έναντίον.

Πόσοι υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπέρ, 18 κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσες αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωρήστε. Έγκρίνεται τὸ πρῶτον ἄρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησης τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρηση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 έναντίον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσες αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Κατόπιν τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνη διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δημοσιεύσεως Αἰαχρῶν Θεμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγὼ ἀντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ὑπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσες ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα εἰς τὸ Δεύτερον Κεφάλαιον εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1976».

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, δὲν ἔχει ληφθῆ 48 ὥρες πρὶν τῆς συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ σχετικὴ ἔκθεσις ἐννοεῖτε;

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατόπιν τούτου ἀναβάλλεται.

Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι.....

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐγὼ τὸ πῆρα στὲς 3 Νοεμβρίου.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἡμεῖς χθές, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁμιλοῦμεν διὰ τὸ τρίτον θέμα τοῦ Δευτέρου Κεφαλαίου.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα. «Ό περι Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 4) του 1976».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν τὸ πήρατε, δέν ἐλήφθη;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔστω, μερικοὶ συναδέλφοι δέν τὸ ἔχουν πάρει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον μερικοὶ ἐκ τῶν συναδέλφων δέν ἔχουν λάβει τὴν ἔκθεσιν, τότε κατ' ἀνάγκη ἀναβάλλεται.

Τὸ πέμπτον θέμα εἰς τὸ Δεύτερον Κεφάλαιον τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας εἶναι «Ό περι Κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Ἐνώσεως, τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Συμβάσεως καὶ τῶν Συναφῶν Πρωτοκόλλων, Συμφωνιῶν καὶ Κανονισμῶν τῆς 5ης Ἰουλίου, 1974, Νόμος τοῦ 1976».

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Καὶ αὐτὸ χθές ἐλήφθη μαζί με τὸ Νομοσχέδιον περι Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Καὶ αὐτὸ ἐστάλη ἀργοπορημένα, δηλαδὴ πρὸ 24 ὥρῶν ἀντὶ 48 ὥρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἂν δέν ὑπάρχη ἔνστασις, εἰσηγοῦμαι νὰ ἐγκριθῇ τὸ νομοσχέδιον αὐτό, διότι ἂν πάρωμεν αὐτὴν τὴν διαδικασίαν τοῦ πῶς καὶ πότε ἐλήφθη ἢ ἔκθεσις τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς, νομίζω πῶς θὰ εἶναι ἀτέρμων ἴσως καὶ ἡ ἀναβολή.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θὰ ἦτο ἴσως σκοπιμώτερον, ἂν δέν ὑπάρχουν ἐνστάσεις ἀπὸ τοὺς ἀξιοτίμους κυρίου Βουλευτάς, θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ νομοσχεδίου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Τὰ νομοσχέδια εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφερόμεθα, ἐγὼ τοῦλάχιστον, τὰ ἔχω πάρει πολὺ ἐνωρίτερα, καὶ διερωτῶμαι διατί ἄλλοι Βουλευταὶ τὰ παίρνουν ἐνωρίς καὶ ἄλλοι ἀργά. Ἐάν, πράγματι, δέν ὑπάρχη κώλυμα εἰς τὴν ψήφισιν των, εἰσηγοῦμαι νὰ προχωρήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος τῆς κυκλοφορίας τῶν Ἐκθέσεων θὰ ἤθελα νὰ ἐπανεέλθω. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ μία διευθέτησις νὰ κυκλοφοροῦν πολὺ ἐγκαίρως αἱ Ἐκθέσεις ἰδίως εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας ποῦ τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς συμπληροῦται ἐγκαίρως. Καὶ θὰ ἐπιληφθῶ τοῦ θέματος με τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Βουλῆς, γιὰ νὰ δοῦμε πῶς θὰ προχωρήσῃ αὐτὴ ἡ υπόθεσις.

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀκριβῶς τὸ θέμα αὐτὸ τὸ εἶχα θίξει στὴν προηγούμενη συνεδρίαση, ἂν θυμᾶστε, μὲ τὲς τροποποιήσεις.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ εἶχατε ἐγείρει καὶ στὴν προηγούμενη συνεδρίαση. Μάλιστα.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Δυστυχῶς, ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύη περίπου ἡ ἴδια κατάσταση καὶ ὑποβάλλω συγκεκριμένα τὴν εἰσήγησιν, τοῦλάχιστον μίαν ἐβδομάδα πρὸ τῆς συνεδρίασεως τῆς Βουλῆς, πρέπει νὰ ἔχωμεν στὰ χέρια μας τὸ ὑλικόν, τὸ ὁποῖον θὰ συζητήσωμεν στὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς. Εἶναι πολὺ τὸ ὑλικόν καὶ δὲν νοεῖται νὰ μᾶς στέλλεται μίαν ἢ δύο ἡμέρας πρὸ τῆς συνεδρίασεως. Ἐρχόμεθα ἐδῶ πέρα καὶ προχειρολογοῦμεν, ἐν τελευταία ἀναλύσει, καὶ δὲν μποροῦμεν νὰ κάμωμεν ἐν τάξει τὴν δουλειάν μας. Γι' αὐτὸ θεωρῶ ἀναγκαῖον ὅπως τὰ ἔγγραφα μᾶς ἀποστέλλωνται τοῦλάχιστον μίαν ἐβδομάδα πρὸ τῆς συνεδρίασεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει σχετικὴ πρόβλεψις εἰς τὸ Σύνταγμα ὅτι θὰ κυκλοφοροῦν τοῦλάχιστον 48 ὥρας πρὸ τῆς σχετικῆς συνεδρίασεως. Ἄλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἀντιλαμβάνομαι εἶναι γιατί εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις λαμβάνονται αἱ ἐκθέσεις καὶ εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις δὲν λαμβάνονται.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἶναι θέμα πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν αἰτίων αὐτῆς τῆς σχετικῆς ἀνωμαλίας καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ μία τάξις ὥστε αἱ ἐκθέσεις νὰ ἀποστέλλωνται καὶ νὰ λαμβάνωνται ἐγκαίρως ἀπὸ ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Σώματος, τοῦλάχιστον 48 ὥρας πρὸ τῆς συνεδρίασεως τῆς Βουλῆς.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὑπάρχει βέβαια ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Παρασκευαΐδη, ἀλλὰ δὲν ἔχω ἀκούσει ἄλλην ἀποψιν ἐπ' αὐτοῦ, ἐὰν ὑποστηρίζεται ἢ ἂν δὲν ὑποστηρίζεται.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε,

Ἄν οἰσοδῆποτε συναδέλφος αἰσθάνεται ὅτι ἔχει λάβει τὴν ἐκθεσιν ἀργά, τότε μόνον μπορεῖ νὰ συζητηθῇ τὸ νομοσχέδιον ἐὰν κηρυχθῇ ὡς ἐπείγον. Ἄλλὰ ἐφ' ὅσον ἔχετε ἀναλάβει νὰ διευθετήσετε τὸ ζήτημα, νομίζω αὐτὴν τὴν φορὰν ἄς ἀφήσωμεν νὰ περάσῃ τὸ θέμα, μέχρις ὅτου ὁ κ. Πρόεδρος διευθετήσῃ τὸ ὅλον θέμα τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐγγράφων.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιότιμὲ κύριε Πρόεδρε,

Συμφωνῶ μὲ τὴν διευθέτησιν τὴν ὁποῖαν ἔχετε εἰσηγηθῇ, νὰ δῆτε προσωπικὰ τὸ θέμα, οὔτως ὥστε νὰ ἀποφευχθῇ τοῦ λοιποῦ αὐτῆ — ἄς τὴν πῶ — ἡ ἀνωμαλία. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἰς τὸ δεύτερον Κεφάλαιον δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα πρὸς συζήτησιν. Καὶ προχωροῦμεν εἰς τὸ τρίτον Κεφάλαιον — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων. Παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα νὰ ἀναφέρῃ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Κύπρου Νόμος τοῦ 1976. Κατετέθη ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Πάρι Λένα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρότασις Νόμου παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἔχει κατατεθῆ πρότασις διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου, τόσον ὑπὸ τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ Α.Κ.Ε.Λ., καὶ παρακαλῶ ὅπως ἀνακοινωθῆ ὅτι κατετέθη ἀπὸ κοινού πρότασις Νόμου δι' ἀλλαγὴν τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος ὑπὸ τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. καὶ τοῦ Α.Κ.Ε.Λ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ εἶχα ὑπ' ὄψιν μου, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζα ἂν ἡ πρόθεσίς σας ἦταν νὰ κατατεθῆ σήμερα.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι γεγονός ὅτι ἔχομεν καταθέσει πρότασιν Νόμου ἀναφερομένην εἰς τὸν Ἐκλογικὸν Νόμον, εἰς τὸ ἐκλογικὸν σύστημα, καὶ νομίζω ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναγνωσθῆ εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρότασις Νόμου παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

Ὁ κ. Λένας.

Π. ΛΕΝΑΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Πιθανὸν νὰ ὀφείλεται εἰς παράβλεψιν. Τὸ νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον εἰσηγήθηκα μήπως θὰ πρέπει νὰ παραπεμφθῆ καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σχετικὰ μὲ τὸ 4ον Κεφάλαιον, παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνῶσῃ τὴν σχετικὴν Ἐκθεσιν κατόπιν τῆς ὁποίας ἔχω νὰ προβῶ εἰς συγκεκριμένην εἰσήγησιν.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1974

Παρόντες :

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Πάρις Λένας

Κίμων Παναγίδης

Ἀνδρέας Γιάγκου

Πατρίκιος Παύλου

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐμελέτησε τὸ ὡς ἄνω ἀναφερόμενον θέμα εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 18ην Ὀκτωβρίου, 1976, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τὴν Ἐτησίαν Ἐκθεσιν καὶ τοὺς Λογαριασμοὺς τοῦ Ὄργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας ἐκπρόσωποι αὐτοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Ὡς γνωστόν, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Ὄργανισμὸς Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας συνεστήθη τὸ 1969 δυνάμει εἰδικῶς πρὸς τοῦτο θεσπισθέντος Νόμου, τοῦ περὶ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας Νόμου τοῦ 1969 (Ἄρ. 4 τοῦ 1969), ὡς μεταγενέστερον ἐτροποποιήθη, ἐπὶ τῷ τέλει ἐπιτεύξεως πλέον ἐπαρκοῦς καὶ οἰκονομικοῦ συστήματος ἔμπορίας τοῦ γάλακτος καὶ διὰ τὴν ἐν γένει ἐπέκτασιν τῆς βιομηχανίας γαλακτοκομικῶν προϊόντων ἐπὶ ὠφελείᾳ τῶν παραγωγῶν, καταναλωτῶν καὶ τῶν συναφῶν βιομηχανιῶν. Μεταξὺ τῶν ἐκχωρηθεισῶν εἰς τὸν Ὄργανισμὸν ἀρμοδιοτήτων περιλαμβάνεται ὁ καθορισμὸς τῶν τιμῶν τοῦ γάλακτος, ἢ συγκέντρωσις τούτου ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς καὶ ἡ διανομὴ του εἰς τὰς διαφόρους βιομηχανίας καὶ ἡ ἐφαρμογὴ συστήματος ἰσορροπήσεως τῶν τιμῶν τοῦ γάλακτος καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῶν ὑποπαραγῶν τούτου. Ὁ ρηθεὶς Ὄργανισμὸς διοικεῖται ὑπὸ δεκαπενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου διοριζομένου κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Ὁ ρηθεὶς Ὄργανισμὸς ἐτοιμάζει ἑτησίαν κατάστασιν λογαριασμῶν παρέχουσαν ἀληθῆ εἰκόνα τῆς οἰκονομικῆς του καταστάσεως καὶ τῶν αποτελεσμάτων τῶν δραστηριοτήτων του κατὰ τὴν λογιστικὴν περίοδον εἰς τὴν ὁποίαν αὕτη ἀφορᾷ καθὼς ἐπίσης ἔκθεσιν ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν δυνάμει τοῦ Νόμου ἀρμοδιοτήτων του διαρκούσης τῆς ἐν λόγω περιόδου. Ἀντίγραφον ἐκάστης τοιαύτης ἑτησίας ἐκθέσεως, καταστάσεως λογαριασμῶν καὶ τῆς ἐκθέσεως ἐλεγκτῶν κατατίθεται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου & Βιομηχανίας μὲ θάσιν τὰ ἀνωτέρω ἐχώρησεν εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν κατατεθέντων καὶ παραπεμφθέντων εἰς αὐτὴν λογαριασμῶν καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ προαναφερθέντος Ὄργανισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1974.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς γενομένης ἐξετάσεως καὶ τῆς λαβούσης χώραν ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων μεταξὺ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν προαναφερθέντων ἐκπροσώπων τοῦ Ὄργανισμοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας προέκυψαν τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Παρ' ὅλον ὅτι ὁ ἐν λόγω Ὄργανισμὸς θὰ πρέπει νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιμετωπίζῃ διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ δραστηριοτήτων ἢ ἄλλως τὰς ὑποχρεώσεις του, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὸν Ἰσολογισμόν, οὗτος παρουσιάζει σημαντικὸν ἔλλειμμα εἰς τὸ καθαρὸν κεφάλαιον κινήσεως καὶ ἔχει δημιουργήσει κατὰ τὸ ἔτος τὸ ληξάν τὴν 31.12.1974 ἔλλειμμα ἐκ £47.643 τὸ ὁποῖον ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἔλλειμματος τοῦ προκύψαντος τὸ 1973 καὶ τοῦ ὑπολογιζομένου διὰ τὸ ἔτος 1975 ἀνέρχεται εἰς £66.160 καὶ £85.000 περίπου, ἀντιστοίχως. Οἱ ἐκπρόσωποι αὐτοῦ δικαιολογοῦντες τὴν τοιαύτην κατάστασιν διετύπωσαν τὴν ἄποψιν ὅτι ὁ ὑπ' αὐτοῦς Ὄργανισμὸς κατέληξε νὰ ἐργάζεται ἐπὶ ζημίᾳ λόγῳ τῆς εἰς τὴν ὑπαρχῆς δημιουργηθείσης ἀνάγκης συνάψεως δανείων τὰ ὁποῖα διετεθήσαν κυρίως διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀπαιτηθέντων μηχανημάτων, ἢ ἐξόφλησις τῶν ὁποίων δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἔνεκεν τῆς ἐπακολουθησάσης κατὰ τὸ 1973 ἀνομβρίας καὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ Τουρκικῆς εἰσβολῆς.
- (β) Παρ' ὅλον ὅτι ἀποτελεῖ κύριον σκοπὸν τοῦ Ὄργανισμοῦ ἢ διὰ μέσῳ τούτου συγκέντρωσις ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς καὶ διάθεσις τοῦ γάλακτος εἰς τὰς διαφόρους βιομηχανίας, λόγῳ τῆς λαβούσης χώραν τὸ 1974 μὴ συμμορφώσεως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου περὶ Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας ἀπὸ πλευρᾶς τῶν παραγωγῶν

καί τῶν βιομηχάνων, τὸ κυριώτερον μέρος τῆς παραγωγῆς γάλακτος διετέθη ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν παραγωγῶν πρὸς τὰς βιομηχανίας μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἰσορροπημένη ἐμπορία τοῦ γάλακτος. Ἐνδεχομένως ἡ τοιαύτη κατάστασις ἐδημιουργήθη λόγω τῶν παρουσιασθέντων κενῶν εἰς τὸν Νόμον, τὰ ὅποια ἐν τῷ μεταξύ ἐκαλύφθησαν, καί τῆς ἐπικρατησάσης καταστάσεως μετὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολήν. Ἡ ἀποφασιστικὴ ἐν τούτοις ἐπέμβασις τοῦ Ὄργανισμοῦ καὶ ὁ διαδραματισθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἐποικοδομητικὸς ρόλος ἦρε τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν καί, καθ' ἃ ἐδηλώθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων, ἡ προκύψασα δυσκολία ἀντεμετωπίσθη ἤδη καὶ ἐπετεύχθη σήμερον ἡ συνεργασία καὶ συμμόρφωσις τῶν ἐνδιαφερομένων πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας Νόμου. Ὡς ἦτο, ἐν τούτοις φυσικόν, ἡ προκληθεῖσα κατάστασις ἠμπόδισε τὸν Ὄργανισμὸν νὰ ἀντεπεξέλθῃ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὰ σχέδια τοῦ μὲ ἀποτέλεσμα τὸ δημιουργηθὲν παθητικόν.

(γ) Ἡ λειτουργία τοῦ Γαλακτοκομείου τοῦ Ὄργανισμοῦ εἰς Λάρνακα, τοῦ ὁποῦ ἀπώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ διοχέτευσις τῶν τυχόν πλεονασμάτων γάλακτος πρὸς καλυτέραν ἀξιοποίησιν αὐτῶν καὶ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν ἢ χρήσιν αὐτοῦ ὡς μέσου χρησιμοποιουμένου ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἰσορροπίας τῶν τιμῶν τοῦ γάλακτος, ἐξ ὧν προκύπτει ἐκ τῆς Ἐκθέσεως καὶ τῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἀποφέρῃ εὐνοϊκὰ ἀποτελέσματα ἐν ᾧσφι ἀκριβῶς τῆς ἤδη προδιαγραφείσης καταστάσεως, ἥτοι τῆς μὴ ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου ἀπὸ πλευρᾶς βιομηχάνων καὶ παραγωγῶν.

(δ) Τὰ ὀφειλόμενα ποσὰ εἰς τὸν Ὄργανισμὸν καὶ ἡ γενομένη πρόβλεψις δι' ἐπισημασθέντων βασικῶς ὀφείλονται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς σημαντικὸν ἀριθμὸν πελατῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐκτοπισθέντων βιομηχάνων οἱ ὅποιοι δὲν κατέστη δυνατόν νὰ διευθετήσῃ μετὰ τοῦ Ὄργανισμοῦ τὸ δοῦναι τῶν λόγῳ τῆς δημιουργηθείσης συνεπείᾳ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς καταστάσεως. Παρὰ ταῦτα ἐδηλώθη ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ὄργανισμοῦ ὅτι μὲ τὴν διοχέτευσιν μέσω τοῦ Ὄργανισμοῦ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους ὀλοκλήρου τῆς παραγωγῆς γάλακτος ὁ Ὄργανισμὸς θὰ καταστῇ αὐτοσυντήρητος μὲ τὰ μόνον βάρη τὰ συναφθέντα χρεῖ.

Αἱ ὡς ἄνω διαπιστώσεις τῆς Ἐπιτροπῆς συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἀμέσως κατωτέρω διατυπωμένης γενικῆς παρατηρήσεως αὐτῆς ἐν σχέσει μὲ τὴν λειτουργίαν τοιαύτης φύσεως Ὄργανισμῶν, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἐγκαθίδρυσις καὶ λειτουργία τῶν διαφόρων Ὄργανισμῶν, ὡς τοῦ παρόντος, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνατίθεται κατ' ἀποκλειστικότητα ἡ ἐνάσκησις ἀριθμῶν ἀρμοδιοτήτων εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς οἰκονομίας τῆς νήσου, θὰ πρέπει νὰ τελεῖ ὑπὸ συνεχῆ ἐλεγχον καὶ παρακολούθησιν ὥστε νὰ ἐλέγχωνται πλήρως τὰ ἀποτελέσματα τῶν δραστηριοτήτων τῶν. Ἐκεῖ δὲ ὅπου ἐπιβάλλεται ἡ λήψις διορθωτικῶν μέτρων νὰ γίνεται ἄνευ χρονοτριβῆς ὥστε ἡ ἐκάστοτε θεσπιζομένη νομοθεσία νὰ μὴ παραμένῃ γράμμα κενὸν καθιστωμένων οὕτως ὀξευτέρων τῶν προβλημάτων τὰ ὅποια καλεῖται νὰ ἐπιλύσῃ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐν τέλει, θεωρεῖ ἐπίσης σκόπιμον νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ κατάθεσις εἰς τὴν Βουλὴν, τὸ 1976, τῆς Ἐκθέσεως τοῦ προρηθέντος Ὄργανισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1974 συνιστᾷ ἀδικαιολόγητον καθυστέρησιν ἢ ὅποια δὲν ὑποβοηθεῖ τὰ Μέλη τῆς παρούσης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ νὰ γνωρίζωσιν ἐγκαίρως τὰ προβλήματα τοῦ Ὄργανισμοῦ καὶ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ὑποδεικνύωσιν ἢ νὰ εἰσηγοῦνται τρόπους καὶ μέτρα ἀντιμετωπίσεως οἷσ-δήποτε δημιουργουμένης καταστάσεως. Θεωρεῖται ἐν τούτοις εὐχάριστος ἐξέλιξις τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὄργανισμοῦ ἀντελήφθησαν τὴν

σημασίαν τῆς ἐγκαίρου ἐτοιμασίας τῆς ἐκθέσεώς των δι' ἃ καὶ ἀνέλαβον νὰ ὑποβάλωσιν τὸ συντομώτερον δυνατὸν τὴν ἐκθεσιν τῶν δραστηριοτήτων των διὰ τὸ ἔτος 1975.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ, ὅπως ἀναφέρεται καὶ εἰς τὸ τελευταῖον σημεῖον τῆς Ἐκθέσεως, ἔχει ἐπιβεβαιωθῆ ὅτι πρόκειται νὰ ἀποσταλῆ πρὸς τὸ Σῶμα ἡ Ἐκθεσις διὰ τὴν περίοδον 1975, εἰσηγοῦμαι ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος αὐτοῦ, διότι τότε θὰ σημαίνει δύο συζητήσεις, μίαν τώρα καὶ μίαν ἀργότερα. Εἰσηγοῦμαι ἀναβολὴν τοῦ θέματος καὶ συζήτησιν ἀφοῦ ληφθῆ καὶ ἡ Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ διὰ τὴν περίοδον 1975.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Οἱ ἀρμόδιοι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, μᾶς ὑπεσχέθησαν νὰ μᾶς στείλουν τὴν Ἐκθεσιν διὰ τὸ 1975 ἐντὸς τῶν προσεχῶν 10 ἢ 15 ἡμερῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Εἶναι ἀποδεκτὴ ἡ εἰσήγησις :

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπάρχοντος ἄλλου θέματος εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 11ην Νοεμβρίου, 1976 καὶ ὥραν 3ην ἀπογευματινὴν μετὰ τὴν ἔξῃς ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασια.

- (1) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1976.
- (2) Ὁ περὶ Κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Ἐνώσεως, τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Συμβάσεως καὶ τῶν Συναφῶν Πρωτοκόλλων, Συμφωνιῶν καὶ Κανονισμῶν τῆς 5ης Ἰουλίου, 1974, Νόμος τοῦ 1976.
- (3) Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὁχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1975.
- (4) Ὁ περὶ Ἀλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976.
- (5) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως τῆς Βιέννης ἐπὶ τοῦ Δικαίου τῶν Συνθηκῶν (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1976.
- (6) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976.
- (7) Ἀναθεώρησις τῆς Ἀποφάσεως διὰ τῆς ὁποίας καθωρίσθη ἡμερονία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν δι' ἀνάδειξιν Χωρικῶν Ἐπιτροπῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς παρουσίας συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

(Ὦρα λήξεως : 4.48 μ.μ.)

Οί ακόλουθοι Βουλευταί υπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Ἀλέκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης

Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Ἀντιπρόσωποι
Ἐρησκειτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Μαυρίδης Ἰωάννης
Κυρίλλης Φέλιε

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις. (Ποία ἡ ἄποψις τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων περὶ ἀναστολῆς τῶν ληφθέντων τὸν Μάρτιον τοῦ 1975 μέτρων πρὸς διασφάλισιν τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ ἰδιαίτερος τῆς ἐπανόδου τῶν συντάξεων εἰς τὸ προηγούμενον ἐπίπεδον).
- (2) Διεξαγωγή συζητήσεως (Τ. Χατζηδημητρίου, Χρ. Χριστοφίδης, Β. Λυσσαρίδης, Ν. Μαυρονικόλας, Γ. Ποταμίτης, Π. Παύλου, Φ. Παρασκευαΐδης, Δ. Θεοδώρου, Στ. Ἀμπίζας, Α. Γαλανός, Γ. Σαββίδης, Πρόεδρος) ἐπὶ τοῦ περὶ Δημοσιεύσεως Αἰσχρῶν Θεμάτων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (4) Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ τῆς Ἐτησίαις Ἐκθέσεως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας καὶ τῶν Λογαριασμῶν του διὰ τὸ ἔτος 1974 καὶ ἀναβολὴ συζητήσεως τοῦ θέματος μέχρι τῆς λήψεως καὶ τῆς ἐτησίαις Ἐκθέσεως διὰ τὸ 1975.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 11ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.08 μ.μ.)

(Ἄρ. 8)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχει, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ ἀναγνώσῃ τὰς Ἐρωτήσεις καὶ τὰς εἰς αὐτάς Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Σεπτεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπὴ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 24ην Σεπτεμβρίου, 1976.

«Στὴν Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων κατετέθη πρὶν 4 περίπου χρόνια νομοσχέδιο γιὰ Ἀσφάλεια τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Τὸ νομοσχέδιον συνεζητήθη στὴν Γεωργικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, ἀκούστηκαν οἱ εἰσηγήσεις τῶν Ἀγροτικῶν Ὄργανώσεων καὶ ὑπεβλήθησαν μερικὲς βασικὲς προτάσεις γιὰ βελτίωσιν του. Τελικὰ τὸ νομοσχέδιο παρεπέμφθη σὲ Ἐπιτροπὴ ἐξ Ἐμπουργῶν γιὰ μελέτη τῶν εἰσηγήσεων πού ὑπεβλήθησαν.

Τὸ θέμα τῆς Ἀσφάλειας τῶν γεωργικῶν προϊόντων εἶναι πολὺ σοβαρὸ καὶ ἀπασχολεῖ ἀπὸ χρόνια τὸν ἀγροτικὸ κόσμον. Γνωρίζουμε ὅτι τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ Τουρκικὴ εἰσβολὴ μὲ τίς γνωστὰς συνέπειας καθυστέρησαν τὴν πρόωξη του. Ἐρωτῶμεν τὸ Ἐπιπουργεῖον Γεωργίας :

- (α) Ἐχει ὀλοκληρωθῆ ἡ μελέτη τῶν εἰσηγήσεων πού ὑπεβλήθησαν ἀπὸ τὴν Γεωργικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς;
- (β) Πότε προγραμματίζεται ἡ κατάθεσις τοῦ νομοσχεδίου στὴ Βουλὴ γιὰ συζήτησιν;

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Ὀκτωβρίου 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 24ην Σεπτεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ Νέον Σχέδιον Ἀσφαλίσεως τῶν Γεωργικῶν Προϊόντων μελετᾶται ἐπισημασμένως καὶ προωθείται δεόντως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ ἄλλων Κυβερνητικῶν παραγόντων, ἐλπίζεται δὲ ὅτι συντόμως θὰ ληφθῆ ἢ ἐπὶ τοῦ θέματος ὀριστικὴ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως».

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Τὸ πρῶτον Νομοσχέδιον εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 4) ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Τάσσοσ Παπαδόπουλοσ, Πρόεδροσ

Ἀλέκοσ Μιχαηλίδησ

Πάριοσ Λένασ

Σταῦροσ Ἀμπίζασ

Χρῖστοσ Βάκησ

Ἀνδρέασ Φάντησ

(ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ντῖνον Κωνσταντῖνου)

Τάκησ Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγοσ νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆσ συγκροτηθεῖσαν τὴν 27ην Ὀκτωβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐγκρισις πληρωμῆσ ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆσ Δημοκρατίασ ποσοῦ χρημάτων ἐκ £500.000 καὶ ἡ διάθεσισ αὐτοῦ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν ὑπὸ τῶν Τμημάτων Ἐσωτερικῶν Προσόδων καὶ Τελωνείων φόρου εἰσοδήματοσ καὶ εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ φόρων καταναλώσεωσ, ἀντιστοίχωσ, εἰς δικαιοῦχα πρόσωπα, συμφώνωσ πρὸσ τὰσ διατάξεισ τῶν ὑφισταμένων, ἀντιστοίχωσ, νομοθεσιῶν καὶ ἄλλων σχετικῶν ἐν ἰσχύϊ Κανονισμῶν.

Ὡσ εἰδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, αἱ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντοσ ἔτοουσ γενόμεναι πρὸσ τὸν ὡσ ἄνω σκοπὸν πρόνοιαι, ἤτοι £700.000 διὰ τὸ Τμῆμα Τελωνείων καὶ £400.000 διὰ τὸ Τμῆμα Ἐσωτερικῶν Προσόδων, ἀναμένεται νὰ μὴ ἐπαρκέωσι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἠῤῥημένου ἀριθμοῦ ἀπαιτήσεων δι' ἐπιστροφὰσ εἰσαγωγικῶν δασμῶν ὡσ καὶ φόρου εἰσοδήματοσ εἰς δικαιοῦχα πρόσωπα καὶ ἐπιχειρήσεισ, τὸ ὅλικὸν ὕψοσ τῶν ὁποῖων ὑπολογίζεται νὰ ἀνέλθῃ μέχρη τέλος τοῦ τρέχοντοσ ἔτοουσ εἰς £1.600.000. Συναφῶσ δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ δαπάνη διὰ τοῦσ προμνησθέντασ σκοποῦσ δὲν

είναι δυνατόν να καθορισθῆ μετ' ἀκριθείας, ταύτης πάντοτε ἐξαρτωμένης ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν περιπτώσεων διὰ τὰς ὁποίας δεόν ὅπως γίνῃ ἐπιστροφή τῶν ἐν λόγῳ φόρων βάσει τῶν κειμένων νομοθεσιῶν.

Ἐπειδὴ δὲν ὑφίστανται ἰσάξια ἐξοικονομήσεις διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ προκύπτοντος ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ὑφ' οἷονδῆποτε ἄλλον ἄρθρον τῶν ἀντιστοίχων Κεφαλαίων τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν διαθέσεως τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς εἰσερχόμεθα εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Προοιμίου, τοῦ Συνοπτικοῦ τίτλου, τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως ἐγκριθῆ τὸ Προοίμιον καὶ τὸ Ἄρθρον 1 τοῦ Νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £500.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως ἐγκριθῆ τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως ἐγκριθῆ τὸ 3ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως ἐγκριθῆ ὁ Πίναξ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις ἐγκρίνεται καὶ ὁ Πίναξ.

Τώρα εἰσερχόμεθα εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἢ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ό περι Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 4) του 1976.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασης όπως εγκριθῆ τὸ Νομοσχέδιον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ένστασης τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται ὡς Νόμος.

Τὸ δεύτερον Νομοσχέδιον ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι «Ὁ περι Κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Ἐνώσεως, τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Συμβάσεως καὶ τῶν Συναφῶν Πρωτοκόλλων, Συμφωνιῶν καὶ Κανονισμῶν τῆς 5ης Ἰουλίου, 1974, Νόμος τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ, ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΩΝ, ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ 5ΗΣ ΙΟΥΛΙΟΥ 1974, ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Τάκης Νέμιτσας

Πάρις Λένας

Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τὸ περι οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 2αν Νοεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Ἐνώσεως καὶ τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Συμβάσεως μετὰ τῶν συναφῶν Πρωτοκόλλων, Συμφωνιῶν καὶ Κανονισμῶν, αἵτινες ἐγένοντο ἐν Λωζάννῃ τὴν 5ην Ἰουλίου, 1974 καὶ ὑπεγράφησαν ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Ταχυδρομείων ἐκ μέρους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κατόπιν σχετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως δοθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 13049 καὶ ἡμερομηνίαν 7ην Φεβρουαρίου, 1974 Ἀποφάσεως τοῦ Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐπιπήφισις τοῦ περι οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων ἐγγράφων.

Ὡς γνωστόν, ἡ Κύπρος εἶναι μέλος τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Ἐνώσεως, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ διασφάλισις τῆς ὀργανώσεως καὶ τελειοποιήσεως τῶν ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἡ ἐν τῷ πεδίῳ τούτῳ ἀνάπτυξις τῆς διεθνοῦς συνεργασίας.

Ἡ περι ἧς ὁ λόγος Σύμβασις τῆς Λωζάννης τοῦ 1974, ἥτις τελικῶς ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ ὑπ' ἀρ. 14938 καὶ ἡμερομηνίαν 20ὴν Μαΐου, 1976, ἐπήνεγκεν ὠρισμένας τροποποιήσεις εἰς τὴν μέχρι τότε ἰσχύουσαν Διεθνή Ταχυδρομικὴν Σύμβασιν τοῦ Τόκιο, τὴν κυρωθεῖσαν διὰ τοῦ Νόμου 64 τοῦ 1972. Αἱ ἐν λόγω τροποποιήσεις ἀφο-

ροῦν, μεταξύ ἄλλων, εἰς τὰς κλίμακας βαρῶν τῶν δεμάτων, τὸ εἰσπραττόμενον τέλος διὰ τὴν ἐπίδοσιν ἀντικειμένων ἐλευθέρων τελῶν καὶ δικαιωμάτων, τὸ δικαίωμα ἀσφαλίσεως ἐπιστολῶν μετὰ δεδηλωμένης ἀξίας, τὰς ἀποζημιώσεις δι' ἀπώλειαν, παραβίασιν ἢ θλάβην δεμάτων, τὰ ἀπολαύοντα ταχυδρομικῆς ἀτελείας ἀντικείμενα, τὸ σχῆμα τῶν φακέλλων δι' ἐπιστολάς καὶ ταχυδρομικά δελτάρια, κλπ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων συμφωνοῦσα ἀπολύτως μετὰ τὰς προνοίας καὶ ἐν γένει τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Συμβάσεως τῆς Λωζάννης τοῦ 1974, εἰσηγεῖται ὁμοφώνως εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψηφισιν τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς Συμβάσεως καὶ τῶν σὺν αὐτῇ ἐγγράφων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς προβαίνομεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἥτις θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Προοίμιου, τῶν πλαγιστίτων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχει ὁμιλητὴς ἐπὶ τῷ πρῶτῳ ἄρθρῳ τοῦ Νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ὁμιλητὴς ἐπὶ τῷ πρῶτῳ ἄρθρῳ τοῦ Νομοσχεδίου ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχει ὁμιλητὴς ἐπὶ τῷ 2ῳ ἄρθρῳ μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀναφερομένου Πίνακος;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ὁμιλητὴς ἐπὶ τῷ 2ῳ ἄρθρῳ καὶ ὁ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενος Πίναξ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις τῆς Συμβάσεως. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχει ὁμιλητὴς ἐπὶ τῷ 3ῳ ἄρθρῳ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ὁμιλητὴς ἐπὶ τῷ 3ῳ ἄρθρῳ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις Νόμου 64 τοῦ 1972. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχει ὁμιλητὴς ἐπὶ τῷ 4ῳ ἄρθρῳ τοῦ Νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ὁμιλητὴς ἐπὶ τῷ 4ῳ ἄρθρῳ τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εναρξίς Ισχύος. "Άρθρον 5ον καί Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασις ὅπως ἐγκριθῆ τὸ ἄρθρον 5;

Μή ὑπαρχούσης ένστάσεως τὸ ἄρθρον 5 ἐγκρίνεται.

Προβαίνομεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Ένώσεως, τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Συμβάσεως καὶ τῶν συναφῶν Πρωτοκόλλων, Συμφωνιῶν καὶ Κανονισμῶν τῆς 5ης Ἰουλίου, 1974, Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Έφ' ὅσον δέν ὑπάρχει ένστασις τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται ὡς Νόμος.

Τὸ ἄλλο Νομοσχέδιον εἶναι «Ὁ περὶ Ἄλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Έπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν τῆς Έπιτροπῆς ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ)
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἄμπιζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
(ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἄνδρέαν Φάντην)
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινεβουλευτικὴ Έπιτροπὴ Έσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς δύο συνεδριάσεις συγκροτηθεῖσας τὴν 5ην Ὀκτωβρίου καὶ τὴν 3ην Νοεμβρίου, 1976. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ἰπουργείου Έσωτερικῶν οἵτινες καὶ ἀνέλυσαν εἰς τὴν Έπιτροπὴν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ἄλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως Νόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐν ἰσχύϊ διατάξεων τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν Νόμου, ἢ ἀπέλασις ἄλλοδαπῶν ἐργαζομένων, οἵτινες διαμένουν νομίμως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Δημοκρατίας, νὰ συνάδῃ μὲ τὰς προνοίας τοῦ άρθρου 19 τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινωνικοῦ Χάρτου ὅστις ἐκυρώθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ τοῦ Κυρωτικοῦ Νόμου 64 τοῦ 1967.

Ὡς γνωστόν, ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία διὰ τοῦ προαναφερθέντος κυρωτικοῦ Νόμου ἀναγνωρίζει ὅτι δεσμεύεται ἀναφορικῶς πρὸς τὸ προαναφερθὲν θέμα ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Χάρτου δυνάμει τοῦ ὁποίου, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐξασφαλισθῆ ἡ πραγματικὴ ἀσκήσις τοῦ δικαιώματος τῶν μεταναστῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν οἰκογενειῶν των ὅπως τύχῃσι πρσταςίας καὶ περιθάλψεως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους οἰουδήποτε τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, ἀναλαμβάνεται, μεταξὺ ἄλλων, ἡ ὑποχρέωσις ὅπως ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία, ὡς Συμβαλλόμενον Μέρος, ἐγγυηθῆ εἰς τοὺς ὡς ἀνωτέρω ἐργαζομένους ὅτι δὲν θὰ διαταχθῆ ἢ ἀπέλασις των εἰμὴ μόνον ἐὰν καταστοῦν ἐπικίνδυνοι διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους ἢ παραβλάπτουν τὸ δημόσιον συμφέρον ἢ παραβαίνουν τὰ χρηστὰ ἤθη.

Δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ προμνησθέντος Εὐρωπαϊκοῦ Κοινωνικοῦ Χάρτου ἀναλαμβάνεται ὑφ' ὅλων τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἡ ὑποχρέωσις ὅπως παρέχεται τακτικὴ ἐνημέρωσις δι' Ἐκθέσεων πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἀφορῶσα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ Χάρτου αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ὑπὸ τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἀποδεκταί. Τὰς τοιαύτας Ἐκθέσεις ἐξετάζει Ἐπιτροπὴ Ἀνεξαρτήτων Ἐμπειρογνωμόνων ἡ ὁποία καὶ διατυπώνει τὰς παρατηρήσεις της. Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Κυπριακὴν Ἐκθεσιν ἐνετοπίσθη ὑπὸ τῶν ἐν λόγω Ἐμπειρογνωμόνων τὸ νῦν διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου συμπληρούμενον κενὸν καὶ ἐζητήθη ἀπὸ τὴν Κυπριακὴν Δημοκρατίαν ἡ λήψις τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων. Ἐκ παραλλήλου ἐνετοπίσθη καὶ ἕτερος ἀριθμὸς θεμάτων τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται γενικῶς εἰς τὰ δικαιώματα τῶν μεταναστῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν οἰκογενειῶν των διὰ τὰ ὁποῖα ἐγένοντο ἤδη ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν Ὑπηρεσιῶν αἱ ἐνδεδειγμένα διοικητικὰ ἐνέργεια.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ περίληψις εἰς τὸν ὑπὸ τροποποίησιν περὶ Ἀλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως Νόμον τῆς προτεινομένης προνοίας ἀπορρέει ἐκ διεθνῶν ὑποχρεώσεων ἤδη ἀναληφθειῶν ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελετήσασα τὴν προτεινομένην τροποποίησιν ἐγκρίνει ταύτην καὶ εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἔχει τὸν λόγον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μίαν παρατήρησιν, κ. Πρόεδρε. Τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἀφορᾷ τὴν ἀπασχόλησιν ἀλλοδαπῶν εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, δηλαδὴ εἶναι θέμα ποῦ ἐκτείνεται πέραν τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

Νομίζω ὅτι θὰ ἦταν σκόπιμον νὰ ἐξεταζόταν καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ διαπιστωθῆ ἐὰν ἔχη ἢ ὄχι ἐπιπτώσεις πάνω στοὺς Κυπρίους ἐργαζομένους, ὄχι γιὰ νὰ καταψηφισθῆ τὸ Νομοσχέδιον, ἀλλ' ἀπλῶς γιὰ νὰ διασφαλισθοῦν καλύτερα τὰ συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων ἐὰν τυχὸν προκύψῃ ὁποιαδήποτε σύνδεση τῶν δύο θεμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἰσηγείσθε, κ. Χατζηδημητρίου, θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἀναβολὴ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου. Ζητεῖτε ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐπειδὴ δὲν ἔχω ἀντίρρησην πάνω σὲ θέμα ἀρχῆς, δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἐμπόδιζε ὅτιδήποτε καὶ ἢ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐξέταση τοῦ σχετικοῦ Νόμου. Ἐκτὸς ἐὰν ἀντίκειται πρὸς τὲς διαδικασίες τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅχι. Ἐὰν ἀντελήφθηκα καλῶς εἰσηγείσθε ὅπως τὸ ἐξέταση καὶ ἄλλη Ἐπιτροπή.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄρα πρέπει νὰ παραπεμφθῆ εἰς ἄλλην Ἐπιτροπὴν προτοῦ ψηφισθῆ τὸ Νομοσχέδιον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Σύμφωνοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συνεπῶς ζητεῖτε ὅπως ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις σήμερον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐὰν εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθῆ τὸ θέμα. Νομίζω ὅτι θὰ ἦταν χρησιμὸν νὰ ἔχωμεν καὶ τὲς ἀπόψεις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ οἷσδήποτε Βουλευτῆς ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἐκφέρῃ οἰανδήποτε ἀποψιν ἐπὶ τῆς αἰτήσεως περὶ ἀναβολῆς;

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναβολῆς, διότι ὅπως θὰ ἐπροσέξατε εἶναι Κυρωτικὸς ὁ Νόμος καὶ ἐδῶ ἔχομεν ἀναλάβει ὠρισμένες ὑποχρεώσεις εἰς τὸ παρελθόν ὡς κράτος καὶ τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ πάει νὰ καλύψῃ μέρος αὐτῶν τῶν ὑποχρεώσεων. Ἄρα δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναπομπῆς ἢ ἐπανεξέτασης ἀπὸ ἄλλην Ἐπιτροπὴν, διότι ὅπως εἶπα εἶναι Κυρωτικὸς ὁ Νόμος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Οἰαδήποτε ἄλλη ἀποψις; Θὰ ἐρωτοῦσα τὸν κ. Χατζηδημητρίου κατόπιν τῶν ὧσων ἔχουν λεχθῆ ἀπὸ τὸν κ. Κουρτελλάρην ἐὰν ἐπιμένῃ εἰς τὴν ὑποβολὴν αἰτήσεως ἀναβολῆς.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ὅπως ἔχω ἀναφέρει, κ. Πρόεδρε, δὲν ἔχομεν καμμίαν διαφωνίαν μετὰ τὴν ψήφισιν καὶ ἀντιλαμβανόμεσθε πλήρως τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ψήφισις τοῦ σχετικοῦ Νόμου.

Ἡ μόνη μας παρατήρηση ἀφορᾶ εἰς τὸ σημεῖον τῆς σύνδεσης τοῦ σχετικοῦ Νόμου μὲ τὰ συμφέροντα τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων, διότι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον παρέχονται περισσότερα δικαιώματα εἰς τοὺς ἀλλοδαποὺς ἐργαζομένους.

Τὸ ἐρώτημα εἶναι σαφές. Ἐχει διαπιστωθῆ ὁ βαθμὸς τῆς σύνδεσης ἢ τυχὸν ἐξάρτησης τῶν ἐργατικῶν θεμάτων τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων μὲ τὸ ἀναφερόμενον Νομοσχέδιον;

Ἐφ' ὅσον δὲν διαπιστώνομεν ὅτι ἔχει ἐξετασθῆ, νομίζομεν ὅτι θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ γίνῃ ἡ σχετικὴ ἐξέταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ ἐντιμὸς Γραμματεὺς.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι δὲν ἐγείρεται θέμα μελέτης τοῦ προτεινομένου Νόμου ἀπὸ τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν Ἑργασίας.

Τὸ θέμα ἐμελετήθη ἐπισταμένως ἀπὸ τὴν Κυπριακὴν Κυβέρνησιν ἀπὸ ἐργατικῆς καὶ ἄλλης ἀπόψεως εἰς τὸ στάδιον τῆς συνομολογήσεως τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως. Πέραν τούτου εἶναι ἀνειλημμένη ὑποχρέωσίς μας εἶναι Κυρωτικὸς Νόμος ὁ ὁποῖος ἔρχεται νὰ συμπληρώσῃ καὶ νὰ συνάδῃ πλήρως πρὸς τὴν Διεθνή Σύμβασιν καὶ νομίζω κανένα σκοπὸν δὲν θὰ ἐξυπηρέτησῃ ἢ ἀναβολή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ νομοθεσία αὐτὴ δὲν προβλέπει ἀλλοίωσιν τῶν ὑπαρχόντων Κανονισμῶν ἀναφορικῶς μὲ τὴν ἀπασχόλησιν ἀλλοδαπῶν εἰς τὴν Κύπρον. Δηλαδή διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου τούτου δὲν σημαίνει ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος καὶ ἐργασία ἀλλοδαπῶν εἰς τὴν Κύπρον. Ἐὰν συνέβαινε κάτι τέτοιο, τότε ἀναμφιβόλως θὰ ἔπρεπε νὰ ἀσχοληθῆ μὲ αὐτὸ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑργασίας.

Ἐὰν διὰ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ παραχωροῦνται εἰς τοὺς ἀλλοδαποὺς — καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν Κύπρον πολὺ λίγοι καὶ σὲ ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἐπιτρέπεται νὰ ἐργάζωνται διότι ὑπάρχει σχετικὴ νομοθεσία — ὠρισμένα πράγματα τὰ ὁποῖα παραχωροῦνται καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας, δὲν νομίζω ὅτι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον τίθενται οἱ ἐργαζόμενοι τῆς Κύπρου σὲ ὑποδεέστερη μοῖρα. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν αὐτὸ ἐσυνέβαινε, θὰ ἦταν πρὸς ὄφελος τῶν ἐργαζομένων, διότι κάτι τὸ ὁποῖον παρέχεται εἰς ξένους ἀναμφιβόλως μετὰ θὰ παρείχετο καὶ εἰς Κυπρίους. Γι' αὐτὸ δὲν βλέπω τὸν λόγον γιὰ νὰ ἀναβάλωμεν τὴν ψήφισιν αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, ἐὰν δὲ μετὰ παρουσιασθῶν θέματα πράγματι, διότι ἐδῶ δὲν ἔχουν παρουσιασθῆ τέτοια θέματα τὰ ὁποῖα ἀπτονται τῶν δικαιωμάτων τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων, ἀναμφιβόλως ἡ Βουλὴ θὰ μπορούσε νὰ ἐπιληφθῆ αὐτῶν τῶν ζητημάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιε κ. Πρόεδρε, ἀσφαλῶς δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἐνστασις ψηφίσεως τοῦ Νόμου, διότι εἶναι Κυρωτικὸς Νόμος, ὅμως αἱ παρατηρήσεις τοῦ συνα-

δέλφου κ. Χατζηδημητρίου διαπιστώνουν τήν ὕπαρξιν ἑνός κενοῦ ἢ τοῦλάχιστον μιᾶς ἑλλειπούσης ἐρεύνης ἢ μὴ γενομένης ἐρεύνης διὰ τὸ θέμα αὐτό, ἂν καὶ κατὰ πόσον καλύπτῃ τὰ δικαιώματα τῶν ἐργαζομένων Κυπρίων ἐν γένει.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι δὲν ὑστερεῖ σημασίας οὔτε εἶναι ἄνευ ἀξίας ἢ πρότασις τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ ὅπως διερευνηθῆ περαιτέρω τὸ γεγονός. Βεβαίως ἐναπόκειται εἰς τὸν ἴδιον ἢ καὶ ἴσως εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν νὰ διερευνηθῆ περαιτέρω τὸ θέμα. Ἄλλὰ θὰ ἤθελα ἀπλῶς νὰ ἐπισημάνω ὅτι δὲν πρέπει νὰ πέσῃ ἐν κενῷ ἢ παρατήρησις τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου, διότι ἐξυπηρετεῖ χρήσιμον σκοπὸν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ συναδέλφου κ. Χατζηδημητρίου εἰς τὸ ὅτι θέματα τὰ ὁποῖα ἀγγίζουσι ὄρια καὶ ἄλλων Ἐπιτροπῶν εἶναι σκοπιμώτερον νὰ ἀποστέλλωνται καὶ σὲ ἄλλες Ἐπιτροπές. Ὡς θέμα ἀρχῆς συμφωνοῦμεν ἀπολύτως. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ὅμως ὁ Νόμος αὐτὸς εἶναι καθαρῶς Κυρωτικός. Δηλαδή δὲν ἔχομεν τὴν εὐχέρειαν νὰ ἀλλάξωμεν τὸ περιεχόμενον τῆς Συμβάσεως. Ἡ Σύμβασις ἐγένετο ἀποδεκτή, δηλαδή εἴτε σήμερον ἐπικυρώσωμεν τὴν Σύμβασιν τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἤδη ὑπέγραψεν εἴτε εἰς ἄλλην συνεδρίαν δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν ἀλλάξωμεν. Καὶ δι' αὐτοῦς τοὺς λόγους εἰσηγοῦμαι ὅτι εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν θὰ πρέπει νὰ προχωρήσωμεν εἰς ψήφισιν.

Εὐχαριστῶ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐπὶ ἕνα παρεξήγησις. Δὲν ἐτάχθηκα ἐναντίον τῆς ψήφισις τῆς Κυρωτικῆς Συμβάσεως. Ἀπλῶς διερωτήθηκα ἐὰν ἐγένετο ἡ δέουσα ἐξέτασις ὥστε νὰ γνωρίζωμεν ἐὰν ἐπηρεάζωνται οἱ Κύριοι ἐργαζόμενοι ἢ ὄχι. Οὔτε ἰσχυρίστηκα ὅτι εἶναι εἰς βάρος τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων. Κάθε ἄλλο.

Ἡ ἀπορία εἶναι γενικώτερη, πῶς συνδέεται μὲ τὰ ἐργατικά θέματα τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων γιατί ἀναφέρεται σαφῶς εἰς τὴν ἀπασχόλησιν ξένων ἐργαζομένων εἰς τὴν Κύπρον.

Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα τῆς παρατήρησις καὶ φυσικὰ ἐὰν θὰ δοθῆ ἡ εὐκαιρία εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας ἐκεῖ θὰ ἀναπτυχθοῦν διάφορες ἀπόψεις ὥστε νὰ παρουσιασθοῦν ὠλοκληρωμένες ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ θὰ γνωρίζωμεν τὴν σημασίαν καὶ τὴν σύνδεσίν τῆς μὲ τὰ γενικώτερα ἐργατικά θέματα. Γι' αὐτὸ ἐπιμένω εἰς τὴν πρότασίν μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι πού ἐπανέρχομαι ἀλλὰ ἀφοῦ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν οὐσίαν, θὰ ἦταν καλὸν νὰ διευκρινήσωμεν ὅτι ὁ Κυρωτικός Νόμος θέλει νὰ δημιουργήσῃ μίαν κατάστασιν οὕτως ὥστε οἱ ξένοι ἐργαζόμενοι εἰς Κύπρον νὰ μὴ μειονεκτοῦν ἔναντι τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἡ οὐσία αὕτη εἶναι. Μία Διεθνῆς Σύμβασις διαλαμβάνει πρόνομιαν καὶ ὑποχρεώσεις τῶν συμβαλλομένων κρατῶν καὶ τῶν ὀργάνων τῶν ἢ τῶν πολιτῶν τῶν. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν οἱ Κύριοι ἐργαζόμενοι εἰς τὸ ἐξωτερικόν ἀπολαύουν ὠρισμένων προνομίων.

Διεπιστώθη ὁμως κατὰ τὴν μελέτην τῆς Διεθνοῦς αὐτῆς Συμβάσεως, ὅτι ὑπῆρχαν ὠρισμένα κενὰ εἰς τὴν Κυπριακὴν νομοθεσίαν ποῦ ἠμποροῦσαν νὰ φέρουν εἰς μειονεκτικὴν θέσιν τοὺς ξένους ἐργαζομένους εἰς Κύπρον. Ἡ προσπάθεια τώρα εἶναι νὰ πληρώσωμεν αὐτὰ τὰ κενὰ οὕτως ὥστε οἱ ξένοι ἐργαζόμενοι νὰ ἀπολαύουν τῶν ἰδίων προνομίων ποῦ ἀπολαύουν οἱ ἰδιοὶ μας ἐργαζόμενοι εἰς τὰς ἄλλας χώρας αἱ ὁποῖα προσυπέγραψαν τὴν Σύμβασιν αὐτήν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, πραγματικῶς νομίζω ὅτι δὲν ἐγένεν ἀντιληπτός ὁ κ. Χατζηδημητρίου μὲ τὰ ὅσα εἶπεν. Δὲν ἰσχυρίσθη ὅτι δὲν πρέπει νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐπικύρωσιν. Ἐξ ἄλλου, γιατί ἀποστέλλονται αὐτὲς οἱ Συμβάσεις εἰς τὴν Βουλὴν γιὰ ἐπικύρωσιν ; Δὲν σημαίνει ὅτι ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις ἤδη ἔκαμε μίαν δέσμευσιν ὑποχρεωτικὰ θὰ ἐπακολουθήσῃ ἐπικύρωσις. Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα. Δὲν ὑπάρχει κανένας ἐναντίον τῆς ἐπικυρώσεως. Ὅμως διηρωτήθη ὁ κ. Χατζηδημητρίου καὶ δὲν ἐπῆρεν ἀπάντησιν. Ἐξητάσαμεν μέχρι ποίου βαθμοῦ, ἐὰν καθόλου, ἐπηρεάζονται τὰ συμφέροντα ἢ τὰ δικαιώματα ἢ ἡ θέσις τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων ; Διηρωτήθη ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἐὰν τὸ εἶδαμεν αὐτὸ τὸ θέμα, ἐὰν τὸ ἐξητάσαμεν αὐτό, καὶ δὲν ἐπῆρεν ἀπάντησιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν. Καὶ εἶναι λογικὸν νὰ συμπεράνη κανεὶς ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ἐμλέτησε τὸ θέμα. Ἐκαμεν μίαν ἐκθεσιν, ἡ ὁποία ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ εἰς τὴν ἐκθεσιν αὐτὴν εἰσηγεῖται τὴν εἰς Νόμον ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου.

Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τεκμαίρεται ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξήτασαν ὅλα τὰ σχετικὰ ζητήματα διὰ νὰ καταλήξουν νὰ συστήσουν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον.

Ὅπως εἶπεν καὶ ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Ἀλέκος Μιχαηλίδης, εἶναι καλὸν νὰ παραπέμπεται ἓνα Νομοσχέδιον καὶ εἰς δευτέραν σχετικὴν Ἐπιτροπὴν.

Τὰ Νομοσχέδια τὰ παραπέμπει εἰς τὴν Βουλὴν ὁ Πρόεδρος. Ὁ Πρόεδρος συνήθως τὰ παραπέμπει εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τὸ ὁποῖον στέλλει τὸ Νομοσχέδιον. Ἀλλὰ τὰ ἔντιμα Μέλη δικαιούνται καὶ πολλάκις ζητοῦσιν ὅπως παραπεμφθῇ ἓνα Νομοσχέδιον καὶ εἰς δευτέραν καὶ εἰς τρίτην Ἐπιτροπὴν. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἐὰν ἐγένετο οἰαδήποτε πρότασις ὅπως παραπεμφθῇ τὸ Νομοσχέδιον καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας, ἀσφαλῶς θὰ παρεπέμπετο. Τώρα, χωρὶς νὰ ἀποφασίσω ἐγώ, διότι ἐγώ θὰ τὸ ἀφήσω εἰς τὴν Βουλὴν, δὲν θὰ πάρω ἀπόφασιν. Λέγω ὅτι εἶναι ὀλίγον ἀργὰ χωρὶς νὰ ἀποφασίσω ὁμως ὅτι δὲν γίνεται νὰ παραπεμφθῇ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπειδὴ βλέπω ὅτι ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἐπιμένει... ἐζήτησε τὸν λόγον ὁ κ. Ἀμπίζας. Καὶ ἀπὸ τῆς θέσεώς σας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι ὀλοκάθαρον ὅτι δὲν ἐπηρεάζονται οἱ Κύπριοι ἐργαζόμενοι. Σκοπὸς εἶναι νὰ ἐγγυηθῇ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις εἰς τοὺς

ξένους εργαζομένους εις Κύπρον ότι δέν θά διαταχθῆ ὅπως λέγει καί ἡ ἔκθεσις, ἢ ἀπέλασίς των εἰμὴ μόνον ἐάν καταστοῦν ἐπικίνδυνοι διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους ἢ παραβλάπτουν τὸ δημόσιον συμφέρον ἢ παραβαίνουν τὰ χρηστά ἤθη. Τὰ δικαιώματα τῶν Κυπρίων εργαζομένων ἐξασφαλίζονται ἀπὸ τοὺς Κυρωτικούς Νόμους τῶν ἄλλων χωρῶν αἱ ὁποῖαι προσυέγραψαν τὴν Σύμβασιν αὐτήν. Δέν ἐπηρεάζομεν μὲ τὸν Νόμον τοῦτον τὰ δικαιώματα ἢ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν Κυπρίων εργαζομένων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ ὄχι διαλογικὴν συζήτησιν.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Ὅπως ἀντελήφθην ὁ κ. Χατζηδημητρίου συμφωνεῖ μὲ τὸ Νομοσχέδιον, θά ἠθελεν ὅμως νὰ τὸ ἐξετάσῃ καί ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας. Αὐτὸ εἶναι.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι, δέν θά κάμω τὸν συνήγορον τοῦ κ. Χατζηδημητρίου. Εἶμαι ὁ τελευταῖος πού μπορῶ νὰ κάμω τὸν συνήγορον, ἀλλὰ γίνεται μία ἀπεγνωσμένη προσπάθεια νὰ πεισθῶμεν ὅτι εἶναι Κυρωτικός Νόμος καί ὅτι θά τὸν ψηφίσωμεν. Δέν εἶναι αὐτὸ πού ὁ συνάδελφος ἔχει προτείνει. Προτείνει νὰ δοῦμεν ὠρισμένας ἐπιπτώσεις, ἐν συσχετισμῶ μὲ αὐτὸ τὸ θέμα, ἐάν καλύπτονται δηλαδὴ τὰ συμφέροντα καί δικαιώματα τῶν ἐργατῶν τῆς Κύπρου καί διὰ νὰ εἶμαι κάπως πιὸ πρακτικός, κάμνω ἐγὼ πρότασιν βοηθῶν τὸν κ. Χατζηδημητρίου ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ἐξετάσθῃ ἀπὸ τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας, ὅπως τύχη μῆς περαιτέρω ἐρεύνης καί ἴδη ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ κατὰ πόσον καλύπτονται τὰ συμφέροντα καί τὰ δικαιώματα τῶν Κυπρίων ἐργατῶν. Ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπικυρώσεως ἢ μὴ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ, γίνεται αὐτὴ ἡ εἰσήγησίς μου διὰ νὰ ἐξετασθῇ περαιτέρω τὸ θέμα καί ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀνεξαρτήτως ὁμιλῶ περὶ τῆς ψηφίσεως ἢ ὄχι τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χατζηδημητρίου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν τῆς ὁποίας τυγχάνω μέλος, παρέπεμψε τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο καί ἐξετάσθη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας, διότι εἶχε μερικὲς ἄλλες πρόνοιες πού ἐθέλαμεν μῆς καί θά γίνουσι αἱ τροποποιήσεις αὐτοῦ τοῦ Κυρωτικοῦ Νόμου νὰ καλύπτουν καί τὰ τρία ἢ τέσσαρα σημεῖα πού ἐγείροντο εἰς τὸν Νόμον. Καί ἐπεστράφη μὲ τὴν παράκλησιν νὰ προχωρήσῃ αὐτὴ ἡ πλευρά, διότι δέν ὑπάρχει κανένα κώλυμα. Καί ἔχοντας ὑπ' ὄψιν ὅτι εἶναι Κυρωτικός Νόμος καί τὸν Κυρωτικὸν Νόμον ἢ τὸν ἐγκρίνομεν ἢ τὸν ἀπορρίπτομεν, προσωπικὰ πιστεύω δέν θά ἐξυηρηθῇ κανένας χρήσιμος σκοπὸς διὰ τῆς παραπομπῆς σὲ ἄλλην Ἐπιτροπὴν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ ἐντιμος Βουλευτής κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐὰν ἐπιτρέπεται, ἀπὸ τῆς θέσεώς μου. Ἐν πρώτοις δὲν πρόκειται περὶ Κυρωτικοῦ Νόμου ὡς κατὰ κόρον ἔχει λεχθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Περὶ Τροποποιητικοῦ τοῦ Κυρωτικοῦ Νόμου.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Πρόκειται περὶ τροποποιητικοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον τροποποιεῖ τὸν βασικὸν νόμον εἰς τρόπον ὥστε νὰ συμφωνῆ μὲ τὸν Κυρωτικὸν Νόμον τοῦ 1967 τὸν ὁποῖον ἔχει ψηφίσει αὐτὴ ἡ Βουλὴ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι ὠρισμένα Νομοσχέδια θὰ πρέπει νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς τὰς ὁποίας ἀφοροῦν. Λέγω τοῦτο ὡς γενικὴν παρατήρησιν.

Δεύτερον ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ κ. Χατζηδημητρίου ὡς καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν ἔχει ἔνστασιν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, θὰ μπορούσαμεν νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ. Ἀλλὰ τίποτε δὲν ἀποκλείει τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας νὰ ἐξετάσῃ τυχόν ἐπιπτώσεις πού θὰ ὑπῆρχαν ἀπὸ τὴν πρόνοιαν ὅτι δὲν δύναται νὰ διαταχθῆ ἀπέλασις ξένων ἀλλοδαπῶν ἐργαζομένων ἐκτός δι' ὠρισμένους σοβαροὺς λόγους καὶ σοβαρὰ παραπτώματα ἢ θὰ μπορούσε ἀκόμη καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας τῆς Βουλῆς μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου νὰ ἐξετάσῃ τυχόν ἐπιπτώσεις καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς ἀρμοδίους γιὰ λήψιν τυχόν μέτρων, ἂν καὶ, ὅπως ἐλέχθη ἐδῶ, πρόκειται περὶ Διεθνοῦς Συμβάσεως τὴν ὁποίαν ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ τηρήσωμεν καὶ νὰ συμπληρώσωμεν καὶ πρόκειται περὶ διατάξεων αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀμοιβαιότητα καὶ εἶναι ἐπομένως πολὺ ἐπωφελεῖς διὰ τοὺς Κυπρίους ἐργαζομένους. Διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐμεῖς ἔχομεν ἐλαχίστους ἀλλοδαποὺς ἐργαζομένους, ὅπως ἀνέφερε καὶ ὁ κ. Κωνσταντίνου, ἀντιθέτως ὅμως εἰς τὰς χώρας αὐτὰς αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὑπογράψῃ αὐτὴν τὴν Σύμβασιν καὶ ἔχουν αὐτὰς τὰς διατάξεις ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς ἀμοιβαιότητος, ὑπάρχουν πάρα πολλοὶ Κύπριοι ἐργαζόμενοι οἱ ὁποῖοι σήμερα ἔχουν ἀνάγκην νὰ παραμείνουν εἰς αὐτὰς τὰς χώρας καὶ νὰ μὴν δύνανται νὰ ἐκδιωχθοῦν παρὰ μόνον διὰ σοβαρὰ παραπτώματα. Ἐπομένως ἐπὶ τῆς γενικῆς ἀπόψεως θὰ διαπιστωθῆ καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας ὅτι αἱ διατάξεις αὐταὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀμοιβαιότητα δι' ὅλας τὰς συμβαλλομένας χώρας εἶναι πολὺ ἐπωφελεῖς, ἰδιαιτέρα σήμερα διὰ τοὺς Κυπρίους ἐργαζομένους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἀφορᾷ τόσο τὴν ἐπιφύλαξιν πάνω στὴν Διεθνῆ Σύμβαση ἢ παρατήρησή μας, ἀλλὰ ἐξετάσῃ ἐὰν τυχόν ἐπηρεάζεται ὁποιοσδήποτε ἄλλος Νόμος ἢ κανονισμὸς πού εἶναι δυνατόν νὰ συνδέεται

μέ τους Κυπρίους εργαζομένους. Συμφωνοῦμεν πλήρως μέ τοὺς σκοποὺς καί τήν σημασίαν τῆς σχετικῆς Σύμβασης ἀλλά μιά παρατήρηση τοῦ κ. Κουρτελλάρη εἶναι ἐπίσης σημαντική, ὅτι ἡ Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν ἔστειλε τὸ Νομοσχέδιον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας διὰ νά πάρη ἀπόψεις. Διερωτῶμαι ἐάν αὐτό δέν θά ἦταν καθήκον καί ὑποχρέωση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας τῆς Βουλῆς πού θά μπορούσε νά δῆ τὸ θέμα συνοπτικά καί νά ἔχη συμβάλει στήν πλήρη ἐξέταση τοῦ ὅλου θέματος.

Ὅσον ἀφορᾷ τήν παρατήρηση τοῦ κ. Σαββίδη ὅτι ἡ ἐξέταση τῶν ἐπιπτώσεων τῆς Σύμβασης μπορεῖ νά γίνῃ καί μετὰ τήν ψήφιση τοῦ Νόμου, δέν ἔχουμε καμμιάν ἀντίρρηση ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἂν ἦταν δυνατόν νά προωθῆται μέσα εἰς τοὺς κανονισμούς καί τήν δεοντολογία τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ ἐντιμος Βουλευτής κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Διερωτῶμαι ἂν τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἐπηρεάζῃ ἔστω καί μερικῶς ὠρισμένους Κυπρίους εργαζομένους. Ἐμεῖς ὡς Βουλὴ θά ἔπρεπε νά τὸ ψηφίσωμεν τήν στιγμήν πού ἐξυπηρετεῖ τὰ μέγιστα τοὺς Κυπρίους βασικά εργαζομένους οἱ ὁποῖοι εἶναι εἰς τὸ ἐξωτερικόν καί οἱ ὁποῖοι εἶναι πάρα πολλοὶ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς φιλοξενοούμενους ἐδῶ εἰς τήν Κύπρον οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐλάχιστοι. Ἐπομένως τὸ Νομοσχέδιον θά πρέπει νά ψηφισθῆ ἀσυζητητί.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἔχει ἐξαντληθῆ τὸ θέμα, ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ εἶναι καθαρά νομοτεχνικόν καί ἐπιπλέον φαίνεται ὅτι δέν ἄπτεται τῶν δικαιωμάτων τῶν Κυπρίων εργαζομένων.

Ἐπομένως, ἐάν ἐπιμένῃ ὁ κ. Χατζηδημητρίου, εἰσηγοῦμαι νά γίνῃ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὅπως ἔχει θέσει τὰ Ζητήματα στήν τελευταία του ὀμιλία ὁ κ. Χατζηδημητρίου, ὅτι δέν ἔχει ἔνστασιν νά ψηφισθῆ τὸ Νομοσχέδιον καί ἂν ὑπάρξῃ ὁποιοδήποτε Ζήτημα νά ἀσχοληθῆ μέ αὐτὸ μετὰ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, θά ἦταν ἕνας τρόπος ἔτσι πού ὁμοφώνως ἡ Βουλὴ νά ψηφίσῃ τὸ παρὸν νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συμφωνεῖτε κ. Χατζηδημητρίου;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Συμφωνῶ, ἦταν καί ἡ ἀρχικὴ μου πρόταση, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Θά προβῶμεν εἰς τήν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θά γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συνοπτικοῦ τίτλου, τῶν πλαγιωτίλων καί τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ένσταση όπως ψηφισθή ό συνοπτικός τίτλος και τό άρθρον 1;

Έφ' όσον δέν υπάρχει ένσταση, έγκρίνεται ό συνοπτικός τίτλος και τό άρθρον 1.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησης του βασικού νόμου διά της ένθέσεως νέου άρθρου. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως ψηφισθή τό άρθρον αυτό; Έφ' όσον δέν υπάρχει ένσταση ψηφίζεται τό άρθρον αυτό.

Είσερχόμεθα εις την 3ην ανάγνωσιν του νομοσχεδίου ή όποία θα γίνη διά της αναγνώσεως του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Άλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1976, και θα αναγινώσκηται όμου μετά του περι Άλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικού) Νόμου του 1976, και θα αναγινώσκηται όμου μετά του περι Άλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμου (έν τοις έφεξής αναφερομένου ως «ό βασικός νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό νομοσχέδιον ψηφισθή ως Νόμος;

Έφ' όσον δέν υπάρχει ένσταση τό νομοσχέδιον ψηφίζεται ως Νόμος.

Τό άλλο νομοσχέδιον επί της ήμερησίας διατάξεως είναι «Ο περι Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1976».

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της άρμοδίας Έπιτροπής όπως αναγνώση την Έκθεσιν της Έπιτροπής εις την Βουλήν.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Λόγω του ότι τας Έκθέσεις αυτές, τόσον του νομοσχεδίου τούτου, όσον και του περι Χωρικών Έπιτροπών, χθές τό απόγευμα τας έλάβαμεν και δέν μπορέσαμεν άκόμη να έπιληφθώμεν αυτών, παρακαλώ όπως αναβληθή ή συζήτησις των.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Και του περι Πρατηρίων Πετρελαιοειδών;

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ναί. Του περι Πρατηρίων Πετρελαιοειδών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει κανείς ό όποιος εισηγείται ότι είναι έπείγον;

Έφ' όσον δέν είναι έπείγον και έφ' όσον δέν έκυκλοφόρησεν έγκαιρως ή Έκθεσις.....

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ νομοσχέδιον περὶ Μηχανοκινήτων Ὁχημάτων, προσωπικά.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Πρατηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976», ἤτοι τὸ βον θέμα τοῦ Κεφ. Β τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἐφύγαμεν δηλαδὴ ἀπὸ τὸ 3ον θέμα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ 3ον, τὸ 5ον καὶ τὸ 7ον θέμα.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἀπὸ τοῦ Βήματος τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΠΡΑΤΗΡΙΩΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
 Σταῦρος Ἀμπίζας
 Λοῖζος Καραμιχάλης
 Σταῦρος Ποσκώτης
 Χαμπῆς Μιχαηλίδης
 (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἄνδρέαν Φάντην)
 Χρῖστος Κουρτελλάρης
 Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 3ην Νοεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδῶν Νόμου εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἐν αὐτῷ περιεχόμενος ὅρος «πρατήριον πετρελαιοειδῶν» νὰ διευρυνθῇ ἵνα καλύπτῃ καὶ τὰς περιπτώσεις ἐφοδιασμοῦ ἀεροσκαφῶν διὰ πετρελαιοειδῶν.

Ὡς γνωστόν, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν Νόμου οὐδεὶς δύναται κατὰ νόμον νὰ κατασκευάζῃ, ἀνοικοδομῇ ἢ νὰ προβαίῃ εἰς οἰανδήποτε προσθήκην, μετατροπὴν ἢ ἐπισκευὴν ὑφισταμένου πρατηρίου πετρελαιοειδῶν ἄνευ ἀδείας ἐπὶ τούτῳ παρεχομένης ὑπὸ τῆς ἐγκαθιδρυθείσης πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν Ἀρχῆς Ἀδειῶν, ὡς πρατήριον δὲ πετρελαιοειδῶν ἔχει καθορισθῆ πᾶν κτίριον ἢ τόπος ὅστις ἠθελε χρησιμοποιηθῆ πρὸς ἀσκήσιν ἐμπορίας ἢ ἐπὶ τῷ τέλει κέρδους διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν μηχανοκινήτων ὀχημάτων ἢ σκαφῶν διὰ πετρελαιοειδῶν. Διὰ τοῦ τοιοῦτου ὀρισμοῦ δὲν καθορίζεται σαφῶς καὶ ἡ περίπτωσις ἐφοδιασμοῦ ἀεροσκαφῶν οὔτε καὶ ὁ ἐν τῷ ρηθέντι Νόμῳ χρησιμοποιηθεὶς ὅρος «σκάφος» ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν δοθέντα εἰς τοῦτο ὀρισμὸν δυνάμει τοῦ περὶ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμου τοῦ 1973 καὶ τῶν δυνάμει τούτου ἐκδοθέντων Κανονισμῶν, οἵτινες ἀντικατέστησαν τὴν δοθεῖσαν ἐννοίαν εἰς τὸν ὅρον τοῦτον ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Λιμένων Νόμου.

Ἀπώτερος σκοπός τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου εἶναι ἡ πλήρωσις τοῦ προκύψαντος κενοῦ ἐν σχέσει μὲ τὸν ἐφοδιασμὸν ἀεροσκαφῶν διὰ πετρελαιοειδῶν καὶ ἡ ἐναρμόνισις τοῦ ὀρισμοῦ τῶν λέξεων «πλοῖον ἢ σκάφος» πρὸς τὴν ἔννοιαν τὴν ὁποῖαν ἀπέδωσαν εἰς αὐτὸν αἱ διατάξεις τοῦ περὶ Ὄργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμου τοῦ 1973.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν μελετήσασα μίαν ἐκάστην τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων ἐγκρίνει ταύτας καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συνοπτικοῦ τίτλου, τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῇ ὁ συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ 1ον ἄρθρον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις ὁ συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῇ τὸ δεύτερον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ δεύτερον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976, καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδῶν Νόμων τοῦ 1968 καὶ 1972 (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένων ὡς «Ὁ βασικὸς νόμος») καὶ ὁ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδῶν Νόμοι τοῦ 1968 ἕως 1976.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ νομοσχέδιον ψηφισθῇ ὡς Νόμος;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ νομοσχέδιον ψηφίζεται ὡς Νόμος.

Τὰ 3ον, 5ον καὶ 7ον θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν θὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι αἱ Ἐκθέσεις τῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἐκυκλοφόρησαν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προνοουμένης προθεσμίας. Τὰ θέματα ταῦτα θὰ ἀναβληθοῦν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἣτις θὰ λάβῃ χώραν τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Καὶ ἔτσι εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ, Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς τῆς 25ης Ἰουλίου 1976, ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα τῆς ἀναβολῆς τῆς συνεδρίας τῆς 26ης Ἰουλίου 1976, διότι αἱ Ἐκθέσεις τῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἐκυκλοφόρησαν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προνοουμένης προθεσμίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς τῆς 25ης Ἰουλίου 1976, ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα τῆς ἀναβολῆς τῆς συνεδρίας τῆς 26ης Ἰουλίου 1976, διότι αἱ Ἐκθέσεις τῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἐκυκλοφόρησαν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προνοουμένης προθεσμίας.

Ὁ περὶ Διεθνοῦς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιῶν καὶ συναφῶν Πρωτοκόλλων (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1976.

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητηρίου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς τῆς 25ης Ἰουλίου 1976, ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα τῆς ἀναβολῆς τῆς συνεδρίας τῆς 26ης Ἰουλίου 1976, διότι αἱ Ἐκθέσεις τῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἐκυκλοφόρησαν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προνοουμένης προθεσμίας.

Τότε θὰ παραπεμφθῆ μόνον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Ἡ προσεχῆς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, καὶ ὥραν 4ην μ.μ., μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1975.
- (2) Οἱ περὶ Κυβερνητικῶν Λαχείων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοὶ τοῦ 1976.
- (3) Ὁ περὶ τοῦ Δικαιώματος Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας Νόμος τοῦ 1975.
- (4) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως τῆς Βιέννης ἐπὶ τοῦ Δικαίου τῶν Συνθηκῶν (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1976.
- (5) Ἀναθεώρησις τῆς Ἀποφάσεως διὰ τῆς ὁποίας καθωρίσθη ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν δι' ἀνάδειξιν Χωρικῶν Ἐπιτροπῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κεφάλαιον Δ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κεφάλαιον Δ, ναί. Εἶναι νὰ εισηγηθῆτε θέμα πρὸς συζήτησιν;

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Προτίθεται νὰ ἐγγράψω ἓν θέμα πρὸς συζήτησιν νοουμένου ὅτι ἐντὸς μιᾶς ἢ δύο ἡμερῶν λήγει τὸ πολυθρύλητον δράμα τῶν ἀμπελουργῶν καὶ ἔχομεν Ζῆσι τὸσον ἔντονα τὸ πρόβλημα τοῦτο, τὸσον οἱ Βουλευταὶ τῶν δύο Ἐπαρχιῶν, Πάφου καὶ Λεμεσοῦ, ὅσον καὶ αἱ ἀγροτικαὶ ὀργανώσεις

Π.Ε.Κ. και Ε.Κ.Α., και παράλληλα οί οίνοβιομήχανοι και ό Συνεργατισμός αλλά και ή ίδια ή Κυβέρνησις, αλλά πιό έντονα τó έζησαν αύτοί οί 'ιδιοι οί άμπελουργοί, και πολύ πιθανόν, εάν αφήσωμεν αι ήμέραι να παρέλθουν και έλθωμεν εις τούς Προϋπολογισμούς, να μείνη χωρίς να συζητηθή τó θέμα τούτο. Γι' αύτό εισηγοῦμαι, έκ μέρους και τών τεσσάρων Βουλευτῶν Πάφου όπως έγγραφή πρós συζήτησιν κατά τήν προσεχῆ συνεδρίασιν «Τó άμπελουργικόν πρόβλημα και μελέτη αύτου πρós λύσιν επί μονίμου βάσεως».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δέν έγείρεται από ύποβληθεΐσαν Έρώτησιν;

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

"Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έπομένως τίθεται ένώπιον τῆς Βουλῆς.

Υπάρχει οίαδήποτε ένστασις όπως έγγραφή τó θέμα τó όποϊον θέλει να θέση πρós συζήτησιν ό έντιμος Βουλευτής κ. Παπαδημητρίου;

Έφ' όσον δέν ύπάρχει ένστασις τó θέμα έγγράφεται εις τó Κεφάλαιον Δ πρós συζήτησιν κατά τήν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς.

Ό κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ός νέος Βουλευτής, έντιμε κ. Πρόεδρε, θα ήθελα μίαν έπεξήγησιν επί τού προκειμένου.

Δέν δικαιούται Βουλευτής να έγγράψη θέμα άν δέν τó έγκρίνη ή πλειοψηφία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έάν δέν τó έγκρίνη ή πλειοψηφία δέν έγγράφεται θέμα. Έάν, όμως, προέρχεται.....

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Βάσει έθίμου ή βάσει γραπτῶν Κανονισμῶν;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Βάσει Κανονισμῶν, οί όποιοι έθεσπίσθησαν δια πρακτικῆς 16 έτῶν.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Βάσει έθίμου έν τελευταία αναλύσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Όχι έθίμου" όπως θέλετε όνομάστε το. "Όπως εις τούς νόμους ύπάρχουν και οί άγραφοι νόμοι — εις τήν Άγγλικήν ό «Common Law» κλπ. — πού έδημιουργήθησαν χωρίς να ύπάρχουν νομοθετήματα από τήν Βουλήν, έτσι ύπάρχουν και πολλοί Κανονισμοί πού έδημιουργήθησαν καθ' όλην τήν διάρκειαν τῆς 16ετοῦς ή 17ετοῦς ζωῆς αύτῆς τῆς Βουλῆς.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Έλπίζω να μην μάς οδηγῆσιν εις άπώλειαν τῶν δημοκρατικῶν μας δικαιωμάτων αύτός ό άγραφος νόμος!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Ηρχισαν ήδη αι συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Συντάξεως Κανονισμῶν, καί ἄς ἔχωμεν ὀλίγην ὑπομονήν μέχρις ὅτου συνταχθῆ τὸ σχέδιον καί τεθῆ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Θὰ ὑποβληθοῦν αἱ οἰαιδήποτε ἐνστάσεις, παρατηρήσεις, τροποποιήσεις καί τέλος θὰ ἔχωμεν καί γραπτούς Κανονισμούς.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

"Ἦτο διά μίαν παρατήρησιν. Ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς εἶναι κυρίαρχον Σῶμα καί ἀποφασίζει διά πλειοψηφίας ἐπὶ ὅλων τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα τίθενται ἐδῶ. Ἐφ' ὅσον ἡ ἡμερησία διάταξις τίθεται ἐδῶ, τὸ Σῶμα ἔχει δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ, καί δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος πλην τῆς ψηφοφορίας, καί αὐτὸ δὲν εἶναι κατάργησις τῆς Δημοκρατίας ἀλλὰ διατήρησις τῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Ἄλλωστε συνταγματικῶς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ψηφίζει καί ἡ Βουλὴ.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Δὲν πρόκειται περὶ ἀγράφου νόμου ἀλλὰ περὶ συνταγματικῆς διατάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ ἐντιμος Βουλευτὴς κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχετε πεῖ, ὅτι μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως συμφώνως τοῦ ἄρθρου 73 (6) τοῦ Συντάγματος, ὁ κάθε Βουλευτὴς δικαιούται νὰ προτείνῃ οἰονδήποτε θέμα πρὸς ἐγγραφὴν ἀλλὰ ἐναπόκειται εἰς τὸ Σῶμα νὰ ἀποφασίσῃ εἰς τὸ κατὰ πόσον θὰ ἐγγραφῆ ἢ ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰς τὸ τέλος εἶναι ἡ Βουλὴ ποὺ τὴν ἀποφασίζει. Βεβαίως ὁ Πρόεδρος τὴν εἰσηγεῖται καί ἐὰν δὲ ὑπάρξῃ ἐνστάσις θεωρεῖται ὅτι τὴν ἐγκρίνει ἡ Βουλὴ. Ἀλλὰ, συνταγματικῶς, ἡ Βουλὴ ἔχει δικαίωμα νὰ ψηφίσῃ τὴν ἡμερησίαν τῆς διατάξιν.

Λοιπὸν ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, ὥραν 4ην μ.μ.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

(Ὡρα λήξεως 5.00 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων

Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιάν Ἀντράνικ
Μαυρίδης Ἰωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ποία ἡ τύχη τοῦ Νέου Σχεδίου Ἀσφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων).
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 4) τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Ἐνώσεως, τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Συμβάσεως καὶ τῶν Συναφῶν Πρωτοκόλλων, Συμφωνιῶν καὶ Κανονισμῶν τῆς 5ης Ἰουλίου, 1974, Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1976, ἢ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Τ. Χατζηδημητρίου, Χρ. Κουρτελλάρης, Στ. Ἀμπίζας, Ντ. Κωνσταντίνου, Φ. Παρασκευαΐδης, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Π. Παύλου, Προεδρεύων (Γ. Ποταμίτης), Γ. Σαββίδης, Χρ. Πελεκάνος, Α. Γαλανός) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (6) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (7) Ἐγγραφή εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τοῦ θέματος «Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μενίμου βάσεως». (Θέμα ἐγγραφέν τῇ εἰσηγήσει τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν κ.κ. Κ. Παπαδημητρίου, Ν. Βασιλειάδη, Ν. Μαυρονικόλα καὶ Χρ. Βάκη).

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.35 μ.μ.)

(Ἄρ. 9)

(ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ) :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἐντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευταί. Τis ἡμέρες αὐτές εἰς τὴν Ἑλλάδα γίνονται παλλαϊκὲς ἐκδηλώσεις διὰ νὰ τιμήσουν τὴν ἐπέτειον τῆς τραγωδίας τοῦ Πολυτεχνείου καὶ τοῦ ἀγῶνος πού ἐγινε μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ Πολυτεχνεῖον ἀπὸ τὸν ἐλληνικὸν λαὸν με ἐπὶ κεφαλῆς τὴν νεολαίαν τῆς Ἑλλάδος, τὴν χρυσοῦν φοιτητικὴν νεολαίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐναντίον τοῦ φασισμού καὶ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας.

Πιστεύω ὅτι ἐκφράζω τὴν ὁμόφωνον καὶ τὴν ὁμόθυμον ἐκτίμησιν τῆς Βουλῆς καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς πρὸς ἐκεῖνον τὸν τιτάνιον ἀγῶνα πού ἔκαμεν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ὁ ὁποῖος στενά συνδέεται καὶ εἶναι ἀδελφωμένος με τὸν ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἐναντίον τοῦ φασισμού, τῆς δικτατορίας καὶ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας.

Οἱ ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν κομμάτων με ἐξουσιοδότησαν νὰ ἐκφράσω τὸν σεβασμὸν των καὶ τὴν ἐκτίμησίν των πρὸς τὸν δημοκρατικὸν ἀγῶνα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ καὶ εἶμαι εὐτυχῆς πού μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ τὸ πράξω.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιότιμοι Πρόεδρε, πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως θὰ παρακαλέσω τὸ σεβαστὸν Προεδρεῖον νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐγείρω ἓνα οὐχὺτατον ἐπιτακτικὸν θέμα τὸ ὁποῖον φλέγει τὰς καρδίας καὶ τὴν ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων, τὸ θέμα τοῦ ἐκδιωγμοῦ καὶ τῶν τελευταίων ἐγκλωβισμένων ἀπὸ τὴν Καρπασίαν. Ἡδὴ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει ἐπιληφθῆ τοῦ θέματος καὶ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσετε τὸν λόγον νὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν ψηφίσματος ἐν προκειμένῳ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔχετε τὸν λόγον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιότιμοι κ. Πρόεδρε, καὶ ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἐν τῷ συνόλῳ του ἀλλὰ καὶ ὅλη ἡ ἀνθρωπότης εὐρίσκονται ἐνώπιον τῆς δραματικῆς αὐτῆς εἰκόνας, ποῦ οἱ τελευταῖοι ἐκείνοι ἐναπομείναντες κάτοικοι τῆς Καρπασίας οἱ ὁποῖοι ἐπροτίμησαν νὰ παραμείνουν στερρῶς ἐχόμενοι τῶν χωμάτων τὰ ὁποῖα τοὺς ἔθρεψαν καὶ τοὺς ἐγέννησαν ἀντιμετωπίζουσι αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ πρόβλημα τῆς ὀλοτελοῦς ἐξαφανίσεως τῶν ἀπὸ τὰς περιοχὰς τῶν, τὸ πρόβλημα τοῦ ἀπηνοῦς διωγμοῦ ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ὅλοι αἱ συγκλίνουσαι πληροφορίαι εἶναι ὅτι ἔχουν εἰδοποιηθῆ νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ χωρία τῶν ἐντὸς τῶν προσεχῶν ὀλίγων ἐβδομάδων καὶ ὅσοι δὲν συμμορφωθῶν μὲ τὰ τεχνητῶς ὑποβαλλομένας αἰτήσεις οἰκειοθελοῦς ἀποδημίας ἀπὸ τὰ μέρη τῶν — αἱ πληροφορίαι συγκλίνουν — θὰ μαζευθοῦν εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως διὰ νὰ διοχετευθοῦν πρὸς τὴν ἐλευθέραν πλευράν.

Ἄξιότιμοι κ. Πρόεδρε, ἡ ἐπὶ τούτῳ συσταθεῖσα Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὰ θέματα τῶν ἐγκλωβισμένων, ἀγνοουμένων καὶ προσφύγων, ἔχει κληθῆ ἐκτάκτως κατόπιν αἰτημάτων τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν ἐγκλωβισθέντων καὶ ἔχει μελετήσῃ τὸ φλέγον τοῦτο θέμα. Ἡ Βουλὴ κατὰ τὴν γνώμην μας δὲν θὰ ἔπραττε τὸ καθήκον της ἐὰν ἀπέφευγε νὰ ἐκπέμψῃ τὴν κραυγὴν αὐτὴν τῆς ἀπογνώσεως, τὴν κραυγὴν τῆς καταδίκης καὶ τῆς καταγγελίας αὐτῆς τῆς παραβιάσεως τῶν στοιχειωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῆς κατοικίας. Ἡ θυσία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ μείνῃ βωβὴ, δὲν πρέπει νὰ καλυφθῆ μὲ ἓνα παραπέτασμα σιγῆς καὶ σιωπῆς, ἀλλὰ ἀπεναντίας καὶ ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι ἔχει χρέος νὰ ἐκπέμψῃ τὴν κραυγὴν αὐτὴν, νὰ καλέσῃ καὶ ἄλλα Κοινοβούλια εἰς συμπάρασιν διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνακοπῆς αὐτοῦ τοῦ διωγμοῦ ἢ τοῦλάχιστον νὰ καταγγείλῃ ἐκεῖ ποῦ πρέπει αὐτὴν τὴν παραβίαν. Εἶναι ἀδιανόητον τοῦλάχιστον ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ μὴ καταστήσῃ γνωστὸν τὸ ὅτι ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος καὶ τῶν δημοκρατικῶν χωρῶν, γίνεται αὐτὸς ὁ ἐποικισμὸς καὶ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν τελευταίαν φάσιν τοῦ ἐποικισμοῦ καὶ τοῦ διωγμοῦ αὐτοῦ.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ἄξιότιμοι κ. Πρόεδρε, ἐκ μέρους ὄλων καὶ συμφωνούντων ὄλων τῶν κομμάτων, ἔχω καταθέσει εἰς τὴν Γραμματεῖαν τοῦ Προεδρεῖου τῆς Βουλῆς σχέδιον ψηφίσματος τὸ ὁποῖον παρακαλῶ νὰ θέσετε ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν ἢ ὑπὸ τὴν συζήτησιν τῶν ἀξιοτίμων κυρίων συναδέλφων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπορῶ νὰ ἔχω τὸ ψήφισμα ;

Θὰ ἀναγνώσω τὸ ψήφισμα.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Κατά την συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 18ης Νοεμβρίου, 1976, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐνέκρινεν ὁμοφώνως τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα :

1. Μελετήσασα τὴν ἀπὸ καιροῦ σχεδιασθεῖσαν καὶ ὁσημέραι ἐντεινομένην ἀποικιοποίησιν τῶν καταληφθέντων ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰσβολέων Κυπριακῶν ἐδαφῶν πρὸς τὸν σκοπὸν διαμελισμοῦ τῆς Κύπρου κατὰ παράβασιν πάσης ἐννοίας περὶ δικαιοσύνης καὶ ἠθικῆς καὶ τῶν σχετικῶν περὶ Κύπρου ψηφισμάτων τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν :

2. Διαπιστοῦσα τὴν καθ' ἡμέραν ἐκδίωξιν ἐκ τῶν οἰκιῶν καὶ περιουσιῶν τῶν ἐγκλωβισθέντων Ἑλλήνων Κυπρίων εἰς τὰς Τουρκοκρατούμενας περιοχὰς καὶ τὴν ἐκεῖ ἐγκατάστασιν Τούρκων ἐποίκων κατὰ παράβασιν τῆς σχετικῆς ἐν Βιέννῃ γενομένης Συμφωνίας ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ καθοδήγησιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν :

3. Σημειώνουσα τὴν κωλυσιεργὸν καὶ ἀδιάλλακτον τακτικὴν τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἢ ὁποία, ἐπιδεικνύουσα περιφρόνησιν πρὸς τὰ περὶ Κύπρου ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας καὶ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, προχωρεῖ εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἰδικῆς τῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῶν κατεχομένων ἐδαφῶν διὰ τῆς δημιουργίας τετελεσμένων γεγονότων καὶ διὰ τῆς ἰσχύος τῶν ὄπλων :

Ποιεῖται ἐκκλῆσιν πρὸς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας καὶ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὅπως ἐνεργήσωσιν ὥστε νὰ τεθῆ τέρμα εἰς τὸν ἀπάνθρωπον ἐκτοπισμὸν τῶν ἐγκλωβισμένων καὶ τὸν ἐποικισμὸν τῆς Βορείου Κύπρου διὰ Τούρκων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας καὶ νὰ ἐφαρμοσθοῦν ταχέως τὰ περὶ Κύπρου ψηφίσματα ἵνα ἐξευρεθῆ δίκαια λύσις τοῦ Κυπριακοῦ διασφαλίζουσα τὴν ἀνεξαρτησίαν, κυριαρχίαν καὶ ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα τῆς Κύπρου καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως τεθῆ τέρμα εἰς τὰ διχοτομικὰ σχέδια τῶν Τούρκων εἰσβολέων.

Ἐγκρίνεται ;

Ἔχετε τὸν λόγον κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον εἰς τὸ ψήφισμα αὐτὸ περιλαμβάνετο καὶ μία ἐκκλῆσις ἢ μία κλῆσις κατὰ κάποιον τρόπον πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ καταστρατηγούμενη ὑπὸ τῶν Τούρκων συμφωνία τῆς Βιέννης ὅπως καταγγεῖλη τὴν ἐκ μέρους τῶν Τούρκων ἀθέτησιν τῆς ὑπογραφῆς τῶν καὶ τοὺς ἐκθέσῃ κατὰ κάποιον τρόπον ἔτι περισσότερον καὶ παγκοσμίως. Δηλαδὴ πιὸ συγκεκριμένα θὰ εἰσηγούμην ὅπως μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν παραγράφων 1, 2 καὶ 3 εἰς τὸ ἀνά χεῖρας ψήφισμα ἀκολουθήσῃ :

«(α) Ποιεῖται ἐκκλῆσιν...» καὶ

(β) Κάτωθεν αὐτοῦ «καλεῖ τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν Δρα Βάλντχαϊμ ὅπως καταγγεῖλη τὴν ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας ἀθέτησιν τῆς ὑπογραφῆς τῆς κατὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βιέννης».

Τέλος πάντων τὴν διατύπωσιν τὴν ἀφήνω εἰς τὸ Προεδρεῖον· κάτι τέτοιο ἐν πάσῃ περιπτώσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιμέλειας τῆς ἐκτύπου ἀποφάσεως ὅπως προστεθῆ ἢ ὑπὸ τοῦ κ. Θεοδώρου προταθεῖσα παράγραφος ;

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, συμφωνῶ ἀπολύτως μὲ τὸ πνεῦμα τῆς διατυπωθείσης συμπληρώσεως τοῦ ψήφισματος ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι πρέπει νὰ προσεχθῆ ἡ ἔννοια τοῦ νὰ καλοῦμεν τὸν Γραμματέα νὰ προβῆ εἰς καταγγελίαν. Αὐτὸ πρέπει κάπως ἀλλοιῶς νὰ διατυπωθῆ διότι δὲν ξέρω κατὰ πόσον θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ καλοῦμεν τὸν Γενικὸν Γραμματέα νὰ προβῆ εἰς καταγγελίαν. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον νὰ ἐπιφυλαχθῆ τὸ Προεδρεῖον. Συμφωνῶ ἀπολύτως νὰ εὔρη τὴν κατάλληλον διατύπωσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω εἰς τὸ ψήφισμα αὐτὸ νὰ κάμωμεν ἀνάλογον ἔκκλησιν καὶ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης καὶ νὰ ζητήσωμεν πιθανῶς τὴν συνδρομὴν τῆς Κυβερνήσεως νὰ κινηθῆ καὶ πάλιν ὁ μηχανισμὸς διὰ καταγγελίαν εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν Κοινοβούλιον Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τὸ ὁποῖον ἤδη μελετᾷ ἀπὸ ἔτους προγενεστέρας καταγγελίας τῆς ἰδίας φύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὰ νομίζω ὅτι ἔχει ἤδη γίνει καταγγελία καὶ ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐκκρεμεῖ ἀπὸ καιροῦ καὶ ἴσως θὰ πρέπει νὰ κινηθῆ καὶ πάλιν ὁ μηχανισμὸς ἢ νὰ βρεθῆ κάποιος τρόπος νὰ σπρώξωμεν αὐτὸ τὸ Δικαστήριον εἰς τὸ νὰ λάβῃ μίαν ἀπόφασιν. Ἐπίσης νὰ κοιτάξωμεν ἐὰν αὐτὴ ἡ καταγγελία ἀφορᾷ προηγουμένας καταστάσεις καὶ ἴσως θὰ πρέπει νὰ γίνῃ νέα καταγγελία διὰ τὸ τί γίνεται αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς τὰ κατεχόμενα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἤδη. Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ψήφισμα εἶναι ὑπερκομματικὸν καὶ δεδομένον ὅτι ἐγίναν διαβουλεύσεις προτοῦ παρουσιασθῆ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὑπάρχουν εἰσηγήσεις εἰς τὴν Βουλὴν αἱ ὁποῖαι εἶναι ὀρθὸν νὰ μελετηθοῦν, εἰσηγοῦμαι πρὶν ἐγκριθῆ τὸ ψήφισμα, νὰ διακόψῃ ἡ Βουλὴ, νὰ διατυπωθῆ πλήρως τὸ ψήφισμα καὶ μετὰ νὰ ἐγκριθῆ ἀπὸ τὴν Βουλὴν οὕτως ὥστε, ἐπειδὴ εἶναι ὑπερκομματικὸν τὸ ψήφισμα, νὰ διατυπώνεται πλήρως σὲ ὅλες τὰς λεπτομέρειάς του, διότι ἐὰν ὁ καθένας ἔχῃ μίαν εἰσηγήσιν ἐκ τῶν ὑστέρων, τότε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διατυπωθῆ πλήρως ἓνα ψήφισμα ὑπερκομματικόν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει οἰαδήποτε εἰσηγήσεις ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Χριστοφίδη ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Προσωπικῶς δὲν ἔχω οὐδεμίαν ἔνστασιν νὰ ἀνασυνταχθῆ τὸ ψήφισμα. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶναι ἐμπεριστατωμένον — ἴσως δὲν καλύπτει πολλὰς

πτυχές — και δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἢ παρατήρησις τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου Βουλευτοῦ Λάρνακος, δὲν στερεῖται ἀξίας καὶ νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ συμφωνήσωμεν μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Χριστοφίδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρέμεινα σιωπῶν διότι ἐθεώρησα ὅτι ἐκφράζει ὁ κ. Παρασκευαΐδης διὰ τῆς ὁμιλίας καὶ τοῦ ψηφίσματος τὰ αἰσθήματα ὅλων τῶν Βουλευτῶν. Ἄλλὰ ἐνὸς κακοῦ δοθέντος μύρια ἔπονται.

Ἡ πρώτη παρατυπία εἶναι ὅτι ἐδέχθητε νὰ δώσετε τὸν λόγον ἐπὶ θέματος τὸ ὁποῖον δὲν εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Ἡ δευτέρα παρατυπία εἶναι ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ συνέρχεται αὐτοβούλως ἐνόσω αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐξετάζουν μόνον θέματα τὰ ὁποῖα παραπέμπονται ὑπὸ τῆς ὀλομελείας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει αὐτὰ ὅλα μποροῦσαν νὰ γίνουν ἀποδεκτὰ ἐν ὧσφι τοῦ ἐπείγοντος τοῦ θέματος καὶ τῆς σοβαρότητος ποῦ ἡ Βουλὴ θέλει νὰ ἀποδώσῃ εἰς τοῦτο. Ὅμως νομίζω ὅτι τοῦλάχιστον διὰ νὰ διορθωθῇ κάπως ἡ κατάστασις, διότι θεωρῶ ὅτι δημιουργεῖται κατάστασις ὅταν ἡ Βουλὴ παρουσιάζεται νὰ ἐγκρίνῃ ψήφισμα τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζεται ὡς μὴ ἐμπεριστατωμένον, ἀντὶ νὰ διακοπῇ ἡ ἐργασία τῆς Βουλῆς, οἱ κύριοι οἱ ὁποῖοι συνέταξαν τὸ ψήφισμα ἢ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν κομμάτων οἱ ὁποῖοι μετεῖχον εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἰδέας καὶ τὸν καταρτισμὸν τοῦ ψηφίσματος, ἄς ἀποχωρήσουν ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ συντάξουν ἓνα ἄλλο κείμενον, νὰ συνεχίσῃ ἡ Βουλὴ μὲ τὴν ὑπόλοιπον ἐργασίαν τῆς καὶ ψηφίζεται τὸ ψήφισμα εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν, δηλαδὴ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Ἐπίσης θέλω, ἐὰν αὐτὴ ἡ εἰσήγησις γίνῃ δεκτὴ, οἱ κύριοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἐξετάσουν τὴν σύνταξιν τοῦ ψηφίσματος νὰ ἀποφασίσουν τί τὸ θέλουν τὸ ψήφισμα. Εἶναι γιὰ νὸ τὸ ἀπευθύνουν εἰς Κοινοβούλια; Ἐὰν εἶναι νὰ ἀπευθύνουν τὸ ψήφισμα εἰς Κοινοβούλια, νομίζω ἑκκλησίαις ἢ ἐπίκλησις ἢ κλήσις πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα νὰ καταδικάσῃ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν εἶναι ἐκτὸς θέσεως, ὅπως ἐπίσης εἶναι ἐκτὸς θέσεως καὶ οἰαδήποτε ἀναφορὰ εἰς τὸ ἴδιον ψήφισμα πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ δὲν θὰ σχολιάσω τὴν εἰσήγησιν διὰ παραπομπὴν του εἰς τὸ Δικαστήριον τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, διότι, ὅπως καλῶς θὰ ξέρετε, ὑπάρχει εἰδικὴ διαδικασία καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀναφορὰν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπίκλησιν τῆς μεσολαβήσεως του εἰς τέτοια θέματα. Ἐὰν αὐτὰ τὰ δύο ὄργανα, δηλαδὴ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καὶ τὸ Δικαστήριον τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ὄντως κριθῇ ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὅτι χρειάζεται νὰ γίνουν κοινωνοὶ τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς, τότε πρέπει νὰ γίνουν τρία ψηφίσματα, νομίζω, διότι δὲν γίνεται σ' ἓνα ψήφισμα, «οὐ συγχωρῶνται Φαρισαῖοι Ἰουδαίους».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διὰ τὸ Ζήτημα τῶν παρατυπιῶν τὰς ἔχομεν προσέξει, ἀλλὰ ἀντιλαμβάνεσθε, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος εἶπετε, εἶναι ἐπείγον καὶ πολὺ σοβαρὸν Ζήτημα καὶ οἱ τύποι θὰ ἐπρεπε νὰ παραμερισθοῦν. Τὰ ἄλλα σημεῖα τὰ ὁποῖα ἔθιξεν ὁ κ. Παπαδόπουλος, τείνω νὰ συμφωνήσω μαζί του ἀλλὰ θὰ θέσω εἰς τὴν Βουλὴν τὴν πρότασιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ ἀπολύτως μὲ τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

Ἀσφαλῶς εἶναι ἓνα σχέδιον ψηφίσματος τὸ ὁποῖον ἦτο ἀπλῶς πρὸς καθοδήγησιν τῆς Βουλῆς διὰ νὰ πάρῃ μίαν ἀπόφασιν ἐν προκειμένῳ. Δὲν δεῖχομαι ὅμως αὐτὰ πού εἶπατε σεῖς περὶ τύπων καὶ παραβίασεως τῶν τύπων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν δὲν ἔχει νὰ ἐξετάσῃ Νομοσχέδια ἢ ἄλλην ἐργασίαν πού θὰ παραπέμψῃ ἐνώπιον τῆς ἢ Βουλῆς ὡς Σῶμα καὶ ὡς σύνολον. Εἶναι ad hoc Ἐπιτροπὴ ἢ ὁποῖα ἐπιλαμβάνεται ἀκριβῶς αὐτῶν τῶν ἐπειγόντων θεμάτων καὶ εἰδικῶς τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὴν μερίδα ἐκείνου τοῦ πληθυσμοῦ ἢ ὁποῖα κυρίως ἔχει ὑποστῆ τὴν παραβίασιν τῶν ἀνθρωπίνων τῆς δικαιωμάτων.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν νομίζω ἐν πρώτοις ὅτι εἶναι παράτυπον τὸ γεγονός ὅτι ἠσχολήθη μὲ τὸ θέμα τοῦ διωγμοῦ τῶν ἐγκλωβισμένων.

Δεύτερον, παράτυπον δὲν ἦτο πολλὰς φορές τὸ γεγονός ὅτι πρὸ τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς — καὶ ἐνθυμείσθε καλῶς, κ. Πρόεδρε τῆς Βουλῆς αὐτῆς, ὡς ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότερους ὅπως καὶ ἐγὼ Βουλευτὰς — ἠγέρθησαν τέτοια ἐπείγοντα θέματα καὶ οὐχὶ ὀλιγωτέρας σημασίας ἀπὸ αὐτό.

Ἐπομένως αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ καμμίαν παραβίασιν τῆς διαδικασίας. Εἰθίσται τὰ ἐπείγοντα αὐτὰ θέματα κατὰ κάποιον τρόπον νὰ προτάσσωνται τῆς κανονικῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Κατὰ τὰ ἄλλα, ἐπαναλαμβάνω, συμφωνῶ ὅτι χρειάζεται μία ἀνασύνταξις. Ὁμολογῶ ὅτι εἶναι μία πρόχειρος σύνταξις πρὸς καθοδήγησιν καὶ ἐπομένως συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ συνταχθῇ ἴσως μάλιστα βρισκῶ ἀπολύτως χρήσιμον ὅτι ἀφοῦ υἱοθετήθησαν αἱ ἀπόψεις τῶν εἰσηγουμένων Βουλευτῶν ὅτι πρέπει νὰ ἀποσταλῇ ἡ διαμαρτυρία αὐτὴ καὶ εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων πρέπει νὰ ἀκολουθηθῇ καὶ ἡ ἔνσциа τῆς ὑποβολῆς τριῶν διαφορετικῶν ψηφισμάτων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδή ὁ κ. Παπαδόπουλος ἔκαμε πρότασιν ὅπως τὸ ψήφισμα τοῦτο διορθωθῇ ἐκ νέου ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τῶν τριῶν κομμάτων. Ὑπάρχουν οἱ ἀδήποτε ἀπόψεις;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Συμφωνοῦμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει συμφωνία; συμφωνεῖτε ὅπως παραπεμφθῇ. Τὸ παραπέμψω εἰς τοὺς ἀρχηγούς τῶν τριῶν κομμάτων διὰ νὰ τὸ ἐρευνήσουν. Κύριε Γραμματεῦ, νὰ διορθωθῇ καὶ νὰ σταλῇ. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ μετὰ τὴν λήξιν τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς, νομίζω. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διακοπῇ ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἄλλὰ πότε θὰ ἐγκριθῇ, κ. Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ ἰδέα τοῦ ψηφίσματος ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐγκρίνεται. Εἶναι μᾶλλον τροποποιήσεις οὐχὶ οὐσίας ἀλλὰ διατυπώσεως πού χρειάζονται.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, με όλον τόν σεβασμόν, έπειδή καμμιάν φοράν οί διατυπώσεις παρεμβαίνουν εϊς τήν ούσίαν, θά ήτο καλόν τó τελικόν κείμενον νά έγκριθῆ υπό του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τότε εϊναι ανάγκη νά άποσυρθοῦν.....

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Νά άποσυρθοῦν οί εκπρόσωποι....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Νά κάμουν τήν διόρθωσιν και νά έχετε τήν καλωσύνην νά τó ξαναπροτεϊνεται εϊς τó Σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα. Θα παρακαλέσω τόν έτερον Γραμματέα νά δώση τó ψήφισμα εϊς τόν κ. Παρασκευαϊδην πρós διόρθωσιν.

Εϊσερχόμεθα εϊς τήν 'Ημερησίαν Διάταξιν, τó Κεφάλαιον Α — 'Ερωτήσεις και άπαντήσεις.

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα τῆς Βουλῆς έν ύπάρχουν 'Ερωτήσεις και 'Απαντήσεις νά τίς αναγνώση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν ύπάρχουν 'Ερωτήσεις και 'Απαντήσεις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εϊσερχόμεθα εϊς τó δεύτερον Κεφάλαιον τῆς 'Ημερησίας Διατάξεως — Νομοθετική 'Εργασία. «Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1975».

'Εκυκλοφόρησεν ή "Εκθεσις 48 ώρας πρó τῆς συνεδριάσεως;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλώ τόν Πρόεδρον τῆς άρμοδίας 'Επιτροπῆς νά αναγνώση τήν έκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εϊς τήν Βουλήν.

Ε. ΠΑΠΑΓ'ΙΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1975».

Πρόντες :

Έζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Χρίστος Κουρτελλάρης
Πάρις Λένας
Δώρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 2αν Νοεμβρίου, 1976. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τῶν Ὑπουργείων Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ τοῦ Κυπριακοῦ Διύλιστηρίου Πετρελαίου, ἐκπρόσωποι αὐτῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ παροχὴ ἐξουσίας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὅπως, ὡσάκις ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀκολουθουμένη πολιτικὴ ἢ τὸ δημόσιον συμφέρον ἐν γένει τοῦτο ἀπαιτῆ, διὰ διατάγματος ἀπαγορεύῃ ἢ θέτῃ περιορισμούς εἰς τὴν ὑφ' οἰασδήποτε κατηγορίας μηχανοκινήτων ὀχημάτων χρῆσιν ὡς κινητηρίου δυνάμειος οἰουδήποτε καυσίμου ἐκτὸς τῆς βενζίνης καὶ τοῦ ἀκαθάρτου πετρελαίου.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 27ην Φεβρουαρίου, 1975 ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον σειρᾶς συνεδριάσεων τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς. Ἐπιληφθεῖσα ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τῆς νεοεκλεγείσης Βουλῆς τοῦ ὅλου θέματος εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαπιστώσῃ ἐκ τῶν ἐνώπιον τῆς Γραμματείας τῆς Βουλῆς κατατεθειμένον στοιχείον ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς εἶχε κατὰ τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς (ὀκτῶ τὸν ἀριθμὸν) συμπληρώσει τὸν ἀπαιτούμενον κύκλον ἐπαφῶν μεθ' ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν, παρέμενε δὲ ἡ λῆψις τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως. Ἡ ρηθεῖσα Ἐπιτροπὴ, ἐν τούτοις, δὲν κατώρθωσε νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν λῆψιν τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως, τὸ ὅλον δὲ θέμα λόγῳ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ διαλύσεως τῆς παλαιᾶς Βουλῆς παρέμεινεν ἐκτοτε ἐν ἐκκρεμότητι.

Ἡ ὅλη φιλοσοφία ἐφ' ἧς στηρίζεται ὁ προτεινόμενος νόμος ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρχισεν ἡ τάσις, ἡ ὁποία καὶ συνεχίζεται ἐκ μέρους πλείστων ἰδιοκτητῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων, τοποθετήσεως ἐπὶ τῶν βενζινοκινήτων ὀχημάτων ἐιδικῶν συσκευῶν αἱ ὁποῖαι καθιστοῦν δυνατὴν τὴν λειτουργίαν τῆς μηχανῆς τῶν ὀχημάτων τῶν δι' ὑγραερίου ἢ ἄλλης καυσίμου ὕλης ἀντὶ τῆς βενζίνης. Ἡ χρῆσις τοῦ ὑγραερίου ἢ ἄλλης καυσίμου ὕλης ἔχει ὡς συνέπειαν ἀφ' ἑνὸς τὴν ἀπώλειαν δημοσίων ἐσόδων, τὴν διασάλευσιν τῆς ὑφισταμένης σήμερον διαρθρώσεως τῶν τιμῶν τῶν πετρελαιοειδῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου δημιουργεῖ προβλήματα ἐν σχέσει μετὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν οὕτω πως μετατρεπομένων ὀχημάτων.

Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ὥθησε τὴν Κυβέρνησιν νὰ παραπέμψῃ τὸ ὅλον θέμα εἰς ἑξ' Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴν προκειμένου νὰ μελετηθῇ ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἀπόψεις, μετὰ ἀποτέλεσμα ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ νὰ εἰσηγηθῇ τὴν σύνταξιν τοῦ νῦν προτεινομένου τροποποιητικοῦ νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον καὶ ὁ Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων κατέθεσεν εἰς τὴν Βουλὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Τὸ προκῦψαν θέμα ἀπὸ τεχνικῆς πλευρᾶς, λόγῳ τῆς χρήσεως τοῦ ὑγραερίου, ὡς ὑποκαταστάτου τῆς βενζίνης εἰς τὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα, ὡς ἀνελύθη ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς, ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν δημιουργίαν σοβαρῶν κινδύνων διὰ τὴν ὀδικὴν ἀσφάλειαν ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ χρησιμοποιούμενον καύσιμον ἀποτελεῖ εὐφλεκτον ὕλην, περαιτέρω δὲ ὑφίσταται κίνδυνος διαρροῶν, κλπ. μετὰ τὸ ἐνδεχόμενον ὁ κίνδυνος ἀναφλέξεως ἐκ πιθανῆς συγκρούσεως τοῦ γκαζοκινήτου ὀχήματος νὰ εἶναι μεγαλύτερος. Βεβαίως, ἐκ τῶν ἐπακολουθησαῶν ἀνταλλαγῶν ἀπόψεων καὶ τῶν δοθεισῶν περαιτέρω ἐπεξηγήσεων ἐπεκύπτει ὅτι αἱ πιθανότερες δυστυχημάτων ὡς ἐκ τῆς χρήσεως τοιούτων συσκευῶν εἶναι δυνατόν τεχνικῶς νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὸ ἐλάχιστον ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρξωσι πρὸς τοῦτο αἱ ἀπαραίτητοι τεχνικαὶ προϋποθέσεις καὶ αἱ χρησιμοποιούμεναι ἐγκαταστάσεις — συσκευαὶ κατασκευάζωνται ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ ἀνεγνωρισμένα ἐργαστῆρια τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Περαιτέρω ή χρήσις του ύγραερίου ως υποκαταστάτου τής βενζίνης εις τὰ όχήματα, πέραν του ήπηρεασμού των δημοσίων έσόδων, έχει ως αποτέλεσμα τήν μείωσιν τής καταναλώσεως τής βενζίνης με τήν κατά συνέπειαν έπερχομένην άναστάωσιν εις τήν διάρθρωσιν των τιμών των πετρελαιοειδών.

Ός είναι γνωστόν, κατόπιν τής σημαντικής αύξήσεως τής τιμής του άργου πετρελαίου κατά τὸ 1974 ή τιμή τής βενζίνης υπερεδιπλασιάσθη ενώ αί αύξήσεις των τιμών όλων των άλλων πετρελαιοειδών σκοπίμως διετηρήθησαν χαμηλαί, έπιχορηγούμεναι τρόπον τινά υπό τής ηύξημένης τιμής τής βενζίνης. Ός εκ τούτου τυχόν αύξησις τής καταναλώσεως οίουδήποτε άλλου πετρελαιοειδοός, εις βάρος τής βενζίνης, θα άνατρέψη τήν σημερινήν ίσορροπίαν και θα δημιουργήση θέμα αύξήσεως τής τιμής του τοιούτου είδους πετρελαιοειδών. Καί έν τωείτω είδος εις τήν παρούσαν περίπτωση είναι τὸ ύγραέριον του οποίου ή τιμή σκοπίμως διατηρείται εις χαμηλά επίπεδα έννεκεν τής εύρείας καταναλώσεως του δι' οικιακούς σκοπούς.

Τάς προθέσεις και τās επιδιώξεις του προτεινομένου νόμου είχαν τήν εύκαιρίαν νά σχολιάσωσι και νά διατυπώσωσι τās έπ' αύτών άπόψεις των οί εκπρόσωποι των ήπηρεαζομένων εταιρειών—είσαγωγέων και διανομέων συσκευών χρήσεως ύγραερίου εις μηχανοκίνητα όχήματα. Αί θέσεις των έν λόγω εκπροσώπων τεθείσαι και έγγράφως ένώπιον τής Έπιτροπής συνοψίζονται εις τὰ ακόλουθα :

- (α) Αί περι ών ό λόγος συσκευαί χρησιμοποιούνται εις πλείστας όσας χώρας του έξωτερικού χωρίς, έν τούτοις, νά έγερθη θέμα άσφαλείας. Σαφή ένδειξιν τής άσφαλείας των μετατρεπομένων όχημάτων συνιστά και τὸ γεγονός ότι αί ασφαλιστικαί εταιρείαι άσφαλίζουν τὰ όχήματα ταύτα με τὰ αυτά ακριβώς άσφάλιστρα πού άσφαλίζουν άλλα όχήματα.
- (β) Τὸ ύγραέριον ως εύθηνότερον τής βενζίνης έχει ως αποτέλεσμα τήν έξοικονόμησιν χρημάτων εις τὰ καύσιμα και έν τελευταία αναλύσει περιορίζει τήν έξαγωγήν συναλλάγματος εις τὸ έξωτερικόν.
- (γ) Διά τής χρήσεως ύγραερίου μολύνεται πολύ όλιγώτερον τὸ φυσικόν περιβάλλον και τοιουτοτρόπως προστατεύεται ή υγεία του λαού.
- (δ) Συνεπεία τής χρήσεως ύγραερίου εις τὰ μηχανοκίνητα όχήματα άπεξεδειγμένως προκύπτει δραστική μείωσις των ύπολοίπων έξόδων συντηρήσεως τούτων τόσον εις έλαια λυπάνσεως τούτων όσον και εις άλλα ανταλλακτικά. Τεχνοοικονομικαί μελέται γενόμεναι υπό σοβαρωτάτων όργανισμών του έξωτερικού άπέδειξαν πέραν πάσης άμφιβολίας ότι ή χρήσις ύγραερίου εις μηχανοκίνητα όχήματα είναι οικονομικώτερα ύφ' όλας αύτής τās άπόψεις.

Η Έπιτροπή έχουσα ύπ' όψιν πάντα τὰ άνωτέρω ήσυχλήθη κυρίως με τὸ πρόβλημα τής άναμενομένης νά επέλθη άναστατώσεως εις τήν διάρθρωσιν των τιμών των πετρελαιοειδών, τὸ όποίον και συνιστά γενικώτερον θέμα Κυβερνητικής πολιτικής όπερ δέν δύναται νά παρέλθη άπαρατήρητον. Ακριβώς δε προκειμένου νά άποσαφηνισθῃ πλήρως τὸ τοιοῦτο πρόβλημα από τὸ όποίον και έξαρτάται ή δημιουργία πολλών ή άλλων άλυσιδωτών επί μέρους προβλημάτων εξήτασεν όλως ιδιαίτέρως τās έπ' αύτού άπόψεις του Υπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας και κατ' επέκτασιν του Κυπριακού Διύλιστηρίου Πετρελαίων. Κατά τήν εξέτασιν αύτήν ελήφθη σοβαρώς ύπ' όψιν ή έτοιμασθείσα σχετική έκθεσις του ρηθέντος Διύλιστηρίου έν συνεργασία μετὰ του Υπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας, εκ τής όποιας και προκύπτουν τὰ ακόλουθα συμπεράσματα :

- (α) Αποτελεί γεγονός ότι ή μέχρι τουδε ακολουθουμένη Κυβερνητική πολιτική επί των τιμών των πετρελαιοειδών, ήτις επεβλήθη διά πολλούς και διαφόρους λόγους, συνίσταται εις τόν καθορισμόν

των τιμών των εν λόγω προϊόντων κατόπιν κοινών διαβουλεύσεων μεταξύ Κυβερνήσεως και των εταιρειών πετρελαιοειδών και μεταγενεστέρως ενημερώσεως της Έπιτροπής Τιμών με άπώτερον στόχον τήν σκόπιμον διατήρησιν ώρισμένων ειδών πετρελαιοειδών εις χαμηλάς τιμάς με τήν επιχορήγησιν τούτων διά των ηύξημένων τιμών άλλων ειδών, ώς ή βενζίνη, κλπ. Πάντα δέ ταύτα καθορίζονται με βάσιν τήν ύψηλήν κατανάλωσιν τής βενζίνης και τό αναλογούν ύψος τής παραγωγής πετρελαιοειδών εκ τής λαμβανούσης χώραν εις τό Διύλιστήριον επεξεργασίας του άργου πετρελαίου. Κατά συνέπειαν τυχόν μείωσις τής καταναλώσεως τής βενζίνης από τήν όποιάν και έξαρτώνται αί τιμαί των ύπολοίπων ειδών πετρελαιοειδών θα προκαλέση άλυσιδωτάς επιπτώσεις εις τά άλλα πετρελαιοειδή και θα τεθη θέμα τόσον άμέσου αύξήσεως των τιμών τούτων όσον και αύξήσεως τής υπό του Διύλιστηρίου επεξεργαζομένης ποσότητος άργου πετρελαίου, πράγμα τό όποιον δέν είναι δυνατόν εκ των πραγμάτων.

- (β) Αί εταιρείαι πετρελαιοειδών εν Κύπρω εισάγουσιν έπαρκείς ποσότητας άργου πετρελαίου διά τήν παραγωγήν μέσω του Διύλιστηρίου τής απαιτούμενης υπό τής Κυπριακής άγοράς βενζίνης. Έφ' όσον τό άργόν πετρέλαιον τό όποιον επεξεργάζεται τό Διύλιστήριον σήμερα μόλις έπαρκει διά τήν ίκανοποίησιν τής Ζητήσεως βενζίνης, τυχόν μείωσις τής καταναλώσεως βενζίνης εκ τής χρήσεως άλλου καυσίμου θα έχη ώς συνέπειαν τήν μείωσιν του επεξεργαζομένου άργου πετρελαίου ή όποία και θα έχη ώς αποτέλεσμα τήν μεταβολήν τής διαθεσιμότητος των διαφόρων προϊόντων πετρελαίου διά τήν Κυπριακήν άγοράν. Αύξεις τής διύλισεως μεγαλυτέρας ποσότητος άργου πετρελαίου δέν είναι υπό τάς παρούσας συνθήκας δυνατή λόγω των έξ αντικειμένου δυσκολιών εις τήν έξεύρεσιν καταλλήλου ποιότητος άργου πετρελαίου. Κατά συνέπειαν και εν ή περιπτώσει ήθελε διατηρηθη άνεξέλεγκτος ή χρήσις του ύγραερίου και δι' έτέρους, πλην των οικιακών, σκοπούς πέραν τής ανάγκης αύξήσεως τής τιμής του είδους αυτού καθ' έαυτού θα ανατραπώσιν αί ύφιστάμεναι αναλογία μετατροπής του άργου πετρελαίου εις διάφορα είδη πετρελαιοειδών, πράγμα τό όποιον θα προκαλέση τήν αύξησιν των εισαγωγών εις τά αντίστοιχα ύποπαράγωγα πετρελαίου, ήτοι ύγραέριον, καθαρόν πετρέλαιον, άκάθαρτον πετρέλαιον, μαζούτ κλπ., με όλας τάς συνεπαγόμενας οικονομικάς επιπτώσεις κυρίως εις τήν έξαγωγήν ξένου συναλλάγματος.

Έκ των άνωτέρω προκύπτει ότι τυχόν συνέχισις τής χρήσεως του ύγραερίου εις έτέρους τομείς πλην τής οικιακής χρήσεως αναποφεύκτως θα επιφέρη άνασάτωσιν εις τήν διάρθρωσιν των τιμών των πετρελαιοειδών, θα προκαλέση σημαντικάς αύξήσεις εις τάς τιμάς ώρισμένων έξ αυτών και, εν τελευταία αναλύσει, θα ανατρέψη τήν διαθεσιμότητα υπό του Διύλιστηρίου των προϊόντων τούτων διά τήν Κυπριακήν άγοράν με όλας τάς δυσμενείς επιδράσεις επί τής λειτουργίας του διύλιστηρίου και τής οικονομίας γενικώτερον. Ως έλέχθη εις τήν Έπιτροπήν, τό εις ξένον συναλλαγμα όλικόν κόστος, μη περιλαμβανομένου οίουδήποτε ποσού τό όποιον ένδεχομένως θα έχρειάζετο διά τήν άγοράν κυλίνδρων ύγραερίου και επιπροσθέτου έξοπλισμού, θα είναι τής τάξεως των £2.000.000 έτησίως περίπου και, ώς άναμένεται, θα χειροτερεύση τήν εις ξένον συναλλαγμα θέσιν τής Κύπρου.

Ίσως θα ήτο σκόπιμον νά λεχθη εις τό παρόν στάδιον ότι ή χρήσις συσκευών ύγραερίου διά μηχανοκίνητα όχήματα δέν άποτελεί νέον φαινόμενον αλλά άκολουθείται ήδη εύρέως εις πλείστας όσας χώρας του έξωτερικού. Πάντοτε, όμως, με διαφορετικά κριτήρια και δεδομένα τά όποία

προκύπτουν είτε ως αποτέλεσμα τῆς υπάρξεως εἰς τὰς ἀντιστοίχους χώρας σημαντικῶν ποσοτήτων φυσικοῦ ἀερίου είτε ἀκόμη ἐπὶ τῷ τέλει προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Τοιαῦται, ἐν τούτοις, προϋποθέσεις δὲν ὑφίστανται διὰ τὴν Κύπρον ἢ ὁποία θεωρεῖται καθαρῶς εἰσαγωγικὴ χώρα τοῦ τοιοῦτου εἴδους καὶ ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντός της δὲν συνιστᾷ εἰς τὸ παρὸν στάδιον ὑψίστην προτεραιότητα καὶ μάλιστα εἰς βάρος τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου γενικώτερον.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εὐρίσκει ὅτι διὰ λόγους καθαρῶς δημοσίου συμφέροντος καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἤδη ἀκολουθουμένης Κυβερνητικῆς πολιτικῆς εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν καθορισμὸν τῶν τιμῶν τῶν πετρελαιοειδῶν ἐπιβάλλεται ἡ ἀπαγόρευσις τῆς χρήσεως τῶν συσκευῶν ὑγραερίου εἰς τὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα.

Ὡς προνοεῖται εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον ἡ εἰρημένη ἀπαγόρευσις εἶναι ὑπὸ τὴν μορφήν δυνητικῆς ἐξουσίας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὸ ὁποῖον θὰ δύναται διὰ Διατάγματος νὰ ἀπαγορεύῃ ἢ νὰ θέτῃ περιορισμοὺς εἰς τὴν χρῆσιν ὑπὸ τῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων συσκευῶν ὑγραερίου. Ἡ μεσολαβήσασα, ἐν τούτοις, καθυστέρησις εἰς τὴν προώθησιν τοῦ ὅλου θέματος καὶ ἡ ὀσημέραι ἀξανομένη χρῆσις τῶν τοιοῦτων συσκευῶν ἐπέβαλε τὴν μετατροπὴν τῆς προαναφερθείσης δυνητικῆς ἐξουσίας εἰς ἀπόλυτον ἀπαγορευτικὴν τοιαύτην. Ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτῆς ἐζητήθησαν αἱ ἀπόψεις τῶν τριῶν ἀρμοδίων Ὑπουργείων ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐπῆλθε πλήρης διασαφήνισις τῆς θέσεως τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, τοῦ ὅλου θέματος ἀφεθέντος εἰς τὴν κρίσιν τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς καὶ κατ' ἐπέκτασιν τοῦ Σώματος. Προκειμένου νὰ υπάρξῃ ριζικὴ ἀλλαγὴ εἰς τὰς προνοίας τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου χρειάζεται ἡ ἐκ νέου ὑποβολή του εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, πράγμα τὸ ὁποῖον, ὡς ἐδηλώθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, δὲν ἐπιτρέπει ὁ ἐπείγων χαρακτῆρ τοῦ πρὸς διευθέτησιν προβλήματος, ἢ ἡ τοιαύτη ἀλλαγὴ νὰ γίνῃ ὑπὸ τῆς Βουλῆς, πράγμα τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἄποψιν τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν κρίνεται σκόπιμον. Λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἀρχικῶς συνετάχθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, παρέχει τὴν δυνητικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν λήψιν τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων διὰ τῆς ἐκδόσεως σχετικοῦ πρὸς τοῦτο διατάγματος, τὸ ὅλον θέμα εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιμετωπισθῇ ταχέως ἐάν μὲ τὴν ἐκδοσιν καὶ δημοσίευσιν τοῦ προτεινομένου νόμου προωθηθῇ καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ σχετικοῦ διατάγματος. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ διετήρησε τὴν δυνητικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις ἐτροποποίησεν ἐλαφρῶς μὲ βάσιν τὰς ὑποβληθείσας ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ μέρους τροπολογίας διαρκούσης τῆς ἐξετάσεώς του.

Μὲ βάσιν τὰ ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη διὰ τῆς υἱοθετήσεως ἀριθμοῦ ἐπὶ μέρους τροπολογιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συναδέλφοι.

Εἶναι πράγματι πολὺ σοβαρὸν τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον καὶ ἡ ἐκθεσις ἢ ὁποία ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἦτο λίαν διαφωτιστικὴ καὶ ἐμπεριστατωμένη

και τὸ κάθε μέλος ἐσχημάτισε γνώμην διατὶ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, πολὺ δὲ περισσότερον ἐνὸς Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον εἶχε καθυστερήσει ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1975, ὀφείλω δὲ νὰ πῶ ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς σημερινῆς Βουλῆς ἐπελήφθη εἰς πολλὰς συνεδρίας καὶ κατὰ τρόπον πολὺ σύντονον τοῦ θέματος καὶ διεξήλθε τοῦτο κατὰ τρόπον πολὺ ἐποικοδομητικὸν καὶ συμφωνοῦμεν μὲ τὰ πορίσματα τῆς ἐκθέσεως. Οἱ ἀρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς ἠσχολήθησαν μὲ τὸ θέμα τοῦτο, ὡς προέκυψεν ἀπὸ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται κατατεθειμένα ἐνώπιον τῆς Γραμματείας, πολὺ παλαιότερον καὶ οὐδεμία ἀπόφασις ἐλήφθη ἐν σχέσει μὲ τὴν τύχην τοῦ ὅλου Νομοσχεδίου προγενεστέρως· παρέμεινεν ἐν ἐκκρεμότητι οἱ δὲ πολῖτες ἐσυνέχιζαν νὰ παρανομοῦν, μὲ ἐλαφρυντικὰ ἀσφαλῶς. Ἡ ἀπουσία λήψεως οἰωνδῆποτε μέτρων ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἦτο φυσικόν, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν περαιτέρω δξυνσιν τοῦ προβλήματος καὶ ἐν πολλοῖς τὴν ἄσκοπον ἐπιφόρτισιν τῶν πολιτῶν διὰ προσθέτων ἐξόδων διὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν σχετικῶν συσκευῶν ὑγραερίου τὰς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις δεδηλωμένως εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ ἀπαγορεύσῃ.

Σχολιάζων τὴν Κυβερνητικὴν τακτικὴν, ἐπιθυμῶ νὰ καταστήσω σαφὲς ὅτι δὲν διαφωνῶ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου Νομοσχεδίου. Διεφώνησα ὁμως καὶ διαφωνῶ μὲ τὴν ὅλην ἀκολουθηθεῖσαν Κυβερνητικὴν τακτικὴν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ἡ ἀνεξέλεγκτος χρῆσις τῶν συσκευῶν ὑγραερίου εἰς μηχανοκίνητα ὀχήματα ἀναμφιβόλως θὰ ἐπιφέρῃ ἀναστάτῳσιν εἰς τὴν σημερινὴν διάρθρωσιν τῶν τιμῶν τῶν πετρελαιοειδῶν καὶ θὰ ἐπιφορτίσῃ τὸν Κύπριον πολίτην ὅσον καὶ τὴν οἰκονομίαν γενικώτερον μὲ ἐπηξημέναν δαπάναν ἐπὶ ζημία τῆς σημερινῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῆς Κύπρου. Εἰδικώτερον θὰ προκαλέσῃ αὔξησιν τῆς τιμῆς τοῦ ὑγραερίου, τὸ ὁποῖον προσφέρεται εἰς ἐπιχορηγημένην τιμὴν, διὰ νὰ διατίθεται δι' οἰκιακοὺς σκοποὺς μόνον. Περαιτέρω ἡ αὔξησις τῆς καταναλώσεως τοῦ ὑγραερίου αὐτοῦ καθ' ἑαυτοῦ θὰ ἐπιφέρῃ μείωσιν τῆς καταναλώσεως τῆς βενζίνης ἢ ὁποία διὰ τῆς ἡϋξημένης τιμῆς τῆς ἐπιχορηγῆ τὰ λοιπὰ πετρελαιοειδῆ. Εἰς μίαν τοιαύτην περιπτώσιν θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη νέας αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῆς βενζίνης. Περαιτέρω ἡ αὔξησις τῆς καταναλώσεως τοῦ ὑγραερίου θὰ ὑποχρέωσῃ τὸ Διῦλιστήριον ἢ τὰς ἐταιρείας πετρελαιοειδῶν νὰ παράξωσιν ἢ νὰ εἰσάξωσιν, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, μεγαλύτεραν ποσότητα ὑγραερίου καὶ τοῦτο πάλιν εἰς βάρος τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ἐκ παραλλήλου τυχὸν αὔξησις τῆς παραγωγῆς τοῦ Διῦλιστηρίου, ἢ ὁποία ὡς εἶναι αὐτονόητον θὰ εἶναι ἀποτέλεσμα ἐπεξεργασίας ἡϋξημένης ποσότητος ἀργοῦ πετρελαίου, θὰ δημιουργήσῃ τὴν ἀνάγκην εἰσαγωγῆς νέων ποσοτήτων ἀργοῦ πετρελαίου μὲ ἐπιπρόσθετον ἐπιφόρτισιν τῆς οἰκονομίας τῆς Κύπρου γενικώτερον. Ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀνωτέρω ἢ Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ ἢ ὁποία κάμνει χρῆσιν σήμερον τοῦ μαζοῦτ, τὸ ὁποῖον διατίθεται ἐπίσης ἐν τινι μέτρῳ εἰς ἐπιχορηγημένην τιμὴν, θὰ ὑποχρεωθῇ ἀγοράζουσα εἰς ὑψηλοτέρας τιμὰς νὰ αὐξήσῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ πάλιν εἰς βάρος τῶν πολιτῶν τῆς νήσου.

Εἶναι γεγονόςς ὅτι εἰς πλείστας χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἡ χρῆσις τοῦ ὑγραερίου γίνεται εἰς μέγαν βαθμόν. Πάντοτε ὁμως καὶ ἐὰν ἐξετάσῃ τις τὰ δεδομένα ἐκάστης χώρας, τοῦτο γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει ἐντελῶς διαφορετικῶν κριτηρίων, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἡ ὑπαρξις εἰς τὰς χώρας αὐτὰς καθ' ἑαυτὰς πολλῶν ποσοτήτων φυσικοῦ ὑγραερίου ἢ δι' ἄλλους λόγους οἱ ὁποῖοι ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἰσχύουν ἐν Κύπρῳ, ἢ ὁποία θεωρεῖται καθαρῶς εἰσαγωγικὴ χώρα τοῦ εἶδους αὐτοῦ. Ἄλλος λόγος ὁ ὁποῖος ἰσχύει εἰς ὠρισμένας χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ συνιστᾷ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ κύριον κριτήριον χρήσεως τοῦ ὑγραερίου εἰς τὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα, εἶναι ἡ προστασία, ὡς ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὴν ἐκθεσιν, τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἐν τούτοις, ἔν τοιοῦτο κριτήριον δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ διὰ τὴν Κύπρον ὅπου ἀξιολογῶν κανεῖς τὰ προβλήματα καὶ πάλιν συμφωνεῖ μὲ τὰ συμπεράσματα τῆς ἐκθέσεως ὡς διατυποῦνται.

Ὡς προκύπτει ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω ἢ ρύθμισις τοῦ προκύψαντος θέματος ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ ἐκ τῶν πραγμάτων. Βεβαίως ὡς ἔχει ἤδη προαναφερθῆ ἢ παρατηρηθεῖσα ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὀλιγωρία εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὅλου θέματος ἔχει προκαλέσει ἀναμφιβόλως ζημίαν εἰς μίαν τάξιν τῶν πολιτῶν.

Ὡς ἐκ τούτου ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσῃ μετὰ πάσης συμπαιθείας τὴν τάξιν αὐτὴν τῶν πολιτῶν καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς μελετωμένης ρυθμίσεως τοῦ θέματος νὰ προβλεφθῶσι τοιαῦται διευθετήσεις ὥστε ἢ καθυστέρησις εἰς τὴν λήψιν τῶν προαναφερθέντων μέτρων νὰ μὴ ἐπιφορτίσῃ τοὺς ἐπηρεαζομένους πολίτας, ἀλλὰ αὐτὴν ταύτην τὴν Κυβέρνησιν ἢ ὅποια φέρει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς εὐθύνης. Παράτασις λήψεως ριζικῶν μέτρων βάσει τῶν ἐξουσιῶν ποὺ παρέχει τὸ Νομοσχέδιον θὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἀδιέξοδον καὶ θὰ ἀναγκασθῇ ἡ Κυβέρνησις νὰ καταβάλῃ πολλὰς ἀποζημιώσεις τὰς ὁποίας ἢ ἴδια ἢ κωλυσιεργία τῆς προεκάλεσεν, ἂν καὶ εἰδοποιήθῃ ἔστω καὶ ἀργὰ ἡ Κυβέρνησις. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔπρεπε τὸ θέμα νὰ εἶχε ρυθμισθῇ πολὺ ἐνωρίτερον.

Τὰ Κυπριακὰ Διῦλιστήρια μὲ τὸν σημερινὸν ρυθμὸν παραγωγῆς ὁ ὁποῖος βασίζεται εἰς τὸ ἐπίπεδον ἀναγκῶν τῆς ἀγορᾶς εἰς βενζίνη, παράγει περίπου 12.500 Μετρικοὺς Τόννους ὑγραερίου κατ' ἔτος, ἐνῶ αἱ ἐτήσιαι ἀνάγκαι τῆς νήσου εἶναι περίπου 25.000 Μ.Τ., τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι εἰσάγονται 12.500 Μ.Τ. περίπου.

Ἡ λιανικὴ τιμὴ πωλήσεως τοῦ ὑγραερίου εἶναι £82,500/Μ.Τ., ἢ £0,825 ἀνὰ κύλινδρον τῶν 10 κιλῶν.

Ἡ τιμὴ Σ.Ι.Φ. τοῦ εἰσαγομένου ὑγραερίου κυμαίνεται ἀπὸ Δολ. 160/Μ.Τ. μέχρι καὶ πέραν τῶν Δολ. 200/Μ.Τ., ἢ κατὰ μέσον ὄρον πέριξ τῶν Δολ. 180/Μ.Τ. ἢ περίπου £75,000/Μ.Τ. Ἐάν εἰς τὸ προαναφερθὲν κόστος προστεθοῦν ἔξοδα παραλαβῆς, ἀποθηκεύσεως, ἐμφιαλώσεως, μεταφορᾶς, τὸ περιθώριον μεταπωλητῶν καὶ γενικῶς ἔξοδα ἐμπορίας, καθίσταται πρόδηλον ὅτι τὸ εἰσαγόμενον ὑγραερίον δὲν δύναται νὰ πωληθῇ εἰς τὴν λιανικὴν τιμὴν τῶν £82,500/Μ.Τ., ἀλλὰ εἰς πολὺ ὑψηλοτέραν τοιαύτην.

Τὰ ἀνωτέρω ἐδημιούργησαν προβλήματα :

- (α) Καθορισμοῦ δύο διαφορετικῶν τιμῶν πωλήσεως δι' εἰσαγόμενον καὶ ἐπιτοπίως παραγόμενον προϊόν.
- (β) Ἐλλείψεως ὑγραερίου.
- (γ) Αὐξήσεως τῆς λιανικῆς τιμῆς πωλήσεως.
- (δ) Ἐπιχορηγήσεως τοῦ εἰσαγομένου ὑγραερίου.

Ἡ πρώτη λύσις ἀπερρίφθη ὡς πρακτικῶς ἀνεφάρμοστος. Δι' εὐνοήτους λόγους ἀπερρίφθη καὶ ἡ δευτέρα. Ἀπερρίφθη ἐπίσης καὶ ἡ περίπτωσις αὐξήσεως τῆς λιανικῆς τιμῆς ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ ὅπως προστατευθῇ ἡ Κυπρία οἰκοκυρά, ἐφ' ὅσον τὸ ὑγραερίον προορίζεται διὰ μαγειρικοὺς σκοποὺς.

Οὕτως ἐπροτιμήθη ἢ τελευταία ὑπαλλακτικὴ λύσις, ἣτοι ἢ ἐπιχορήγησις. Οὕτω ἐπὶ ἐκάστου τόννου ἐπιτοπίως παραγομένου ὑγραερίου καταβάλλεται ὑπὸ τῆς παραγούσης ἐταιρείας ἐν τέλος εἰς τὸ ταμεῖον τὸ ὁποῖον διαχειρίζεται τὸ Διῦλιστήριον. Τὸ καταβαλλόμενον τέλος ἀλλοιοῦται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀναλόγως τοῦ κόστους εἰσαγωγῆς τοῦ ὑγραερίου καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι £18,750/Μ.Τ.

Οί εισαγωγείς ύγραερίου παρουσιάζουν εις τὸ Διϋλιστήριο τιμολόγια τῶν προμηθευτῶν των καὶ λαμβάνουν ἐπιχορήγησιν ἀνά Μετρικόν Τόννον, ἴσῃν πρὸς τὸ καταβαλλόμενον τέλος παραγωγῆς. Θὰ ἠδύνατο δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ταμεῖον ἐπιχορηγήσεως εὐρίσκεται ὑπὸ ἐλλειμματικὴν κατάστασιν.

Ἐναφέρω ἐπίσης ὅτι οἱ εισαγωγεῖς ύγραερίου παρουσιάζουν εις τὴν Ἑταιρείαν τοῦ Διϋλιστηρίου — ἢ ὅποια διαχειρίζεται τὸ Ταμεῖον Ἐπιχορηγήσεως Εἰσαγομένου Προϊόντος — τιμολόγια τῶν προμηθευτῶν των διὰ νὰ λάβουν ἐπιχορήγησιν. Οὕτω τὰ ἐν λόγω τιμολόγια ἀποτελοῦν τὸ κριτήριο διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ ὕψους τοῦ ἀναγκαιοῦντος τέλους παραγωγῆς, ἐπιχορηγήσεως καὶ κατ' ἐπέκτασιν καθορισμοῦ τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως.

Δύναται λοιπὸν οἰοσδήποτε νὰ ἀντιληφθῇ τὰ οἰκονομικὰ ὀφέλη τὰ ὅποια δύναται νὰ ἀποκομίσουν οἱ εισαγωγεῖς εις βάρος τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ ἐὰν ἢ ἐπὶ τοῦ τιμολογίου ἐμφαινόμενη τιμὴ παρουσιάζεται ὑψηλότερα τῆς πραγματικῆς, κατόπιν συμφωνίας προμηθευτοῦ—εἰσαγωγέως.

Θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ γνωστὸν εις ὅλους ὅτι κατόπιν τῆς Τουρκικῆς ἐισβολῆς τῆς Κύπρου τὸ 1974, οἱ Τοῦρκοι ἔπαυσαν νὰ προμηθεύονται πετρελαιοειδῆ ἀπὸ τὰ Κυπριακὰ Διϋλιστήρια καὶ εἰσάγουν ταῦτα ἐκ Τουρκίας, μέχρι σήμερον.

Διὰ τὸ ύγραέριον ἔγινε μία ἐξαιρέσις. Κατ' ἀρχὰς ἐδοκίμασαν οἱ Τοῦρκοι τὴν εἰσαγωγὴν, διὰ τῆς ἀποστολῆς εις τὴν Τουρκίαν κενῶν κυλίνδρων — ἀνηκόντων εις διαφόρους ἐταιρείας καὶ εὐρισκομένων εις κατειλημμένας περιοχὰς — γεμίματος καὶ ἐπιστροφῆς εις Κύπρον. Ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις ἀπεδείχθη τόσοσιν δαπανηρὰ ὥστε δὲν ἐπανελήφθη.

Οὕτω οἱ Τοῦρκοι ἐζήτησαν νὰ προμηθεύονται ύγραέριον ἀπὸ τὸν ἐλεύθερον τομέα τῆς νήσου. Ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις ἀπεδέχθη τὴν διευθέτησιν ταύτην.

Δὲν ἀμφισβητεῖται ἡ πολιτικὴ ὀρθότης ἢ μὴ τῆς Κυβερνητικῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ ἀναφέρομεν κατωτέρω τὰς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις.

Τὸ ύγραέριον εἶναι καὶ ἐμμέσως καὶ ἀμέσως ἐπιχορηγούμενον προϊόν :

- (α) Ἐμμέσως, διότι ἡ λιανικὴ τιμὴ πωλήσεως του ἐκρατήθη εις χαμηλὰ ἐπίπεδα διὰ τῆς ἐπιβολῆς πολὺ ὑψηλότερας τιμῆς εις τὴν βενζίνην. Οὕτω ἐὰν μία κοινότης ἀγοράζῃ ἐκλεκτικῶς ἐν «φθινόν» προϊόν, ὡς τὸ ύγραέριον, χωρὶς νὰ ἀγοράζῃ ταυτοχρόνως καὶ βενζίνην, ἀποκομίζει οἰκονομικὰ ὀφέλη εις βάρος τῆς ἄλλης. Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει μέθοδος ὑπολογισμοῦ τοῦ ὕψους τῶν τοιούτων ὠφελημάτων.
- (β) Ἀμέσως, λόγω τῆς γνωστῆς μεθόδου ἐπιχορηγήσεως τῶν εἰσαγωγῶν. Ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἐκ τῆς ὀλικῆς ἐτήσιας καταναλώσεως τῆς νήσου, ἀνερχομένης εις περίπου 25.000 Μ.Τ., ἡ Τουρκικὴ κοινότης ἀντιπροσωπεύει περίπου τὸ 20% ἢ περίπου 5.000 Μ.Τ., ἢ ἐκ τῆς ἐπιχορηγήσεως ὠφέλεια ὑπερβαίνει τὰς £90.000.

Ἀπαγόρευσις παραδόσεως εις τὰς κατεχομένας περιοχὰς εἶναι πιθανὸν νὰ ἔχη πολιτικὰς ἐπιπτώσεις καὶ διὰ τοῦτο ἀντενδείκνυται. Δύναται ὅμως νὰ γίνῃ κάτι ἄλλο διὰ νὰ μετριάσθωσιν αἱ οἰκονομικαὶ ἐπιπτώσεις : Δύναται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ δώσῃ ὁδηγίαν πρὸς τὸ Διϋλιστήριο νὰ ἀρνήται παραχώρησιν ἐπιχορηγήσεως δι' ἐκείνας τὰς ποσότητας ύγραερίου αἱ ὅποιαι διχοτεροῦνται εις Τουρκοκρατούμενας περιοχὰς. Ἡ ἐξακρίβωσις τῶν ποσοτήτων εἶναι εὐκόλος, ἐφ' ὅσον, τυπικῶς τουλάχιστον, λαμβάνεται ἄδεια παρὰ τῶν ἀρχῶν δι' ἐκάστην παράδοσιν.

Ὁ καθορισμός τιμῶν διὰ τὰ ὑπόλοιπα πετρελαιοειδῆ γίνεται συμφώνως ἐνὸς συστήματος «ἰσολογισμοῦ» εἰς τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ ὁποίου τοποθετοῦνται τὰ ἔξοδα παραγωγῆς, ἐμπορίας, κλπ., καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς πωλήσεως εἰς τρεχούσας τιμὰς.

Ἡ διαφορὰ μεταξύ τῶν δύο στηλῶν εἶναι τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς αὐξήσεως ἢ μειώσεως τῶν τιμῶν.

Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 1973 καὶ ἀρχὰς τοῦ 1974, ὅτε ἐσημειώθη ἀπότομος αὐξησης τῆς τιμῆς τοῦ ἀργοῦ πετρελαίου, κατέστη ἀναγκαῖα μία σημαντικὴ αὐξησης τῶν τιμῶν τῶν πετρελαιοειδῶν συμφώνως τοῦ ὡς ἄνω Ἰσολογισμοῦ. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀναγκαίας αὐξήσεως ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν νὰ ἐπιβάλλῃ, διὰ διαφόρους λόγους, εἰς τὴν τιμὴν τῆς βενζίνης.

Ἐκτοτε πολλοὶ ἰδιοκτῆται βενζινοκινήτων ὀχημάτων προσέθεσαν εἰς τὰ αὐτοκίνητα τῶν σύστημα καύσεως ὑγραερίου. Τονίζεται ἡ λέξις «προσέθεσαν», διότι δὲν ἀφηρέθη τὸ σύστημα καύσεως βενζίνης, τὸ ὁποῖον ἐξυπακούει σχετικὴν δήλωσιν εἰς τὸν Ἔφορον Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ προφανῶς ἀλλοίωσιν/αὐξησης τῶν ἐτησίων τελῶν κυκλοφορίας.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς προσθήκης συστήματος ὑγραερίου καὶ οὐχὶ τῆς πλήρους μετατροπῆς δὲν ὑπάρχουν ἀκριβῆ στοιχεῖα περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀχημάτων ποῦ ὑπέστησαν τὴν προσθήκην. Ὑπολογίζεται ὅμως ὅτι ὁ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τὰς 6.000 καὶ αὐξάνεται καθημερινῶς. Ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ κόστος εἰσαγωγῆς ἐκάστης μονάδος καύσεως ὑγραερίου εἶναι περίε τῶν £50, τὸ ἐξαχθὲν συνάλλαγμα εἶναι πέραν τῶν £300.000.

Ἡ προσθήκη συστημάτων καύσεως ὑγραερίου εἰς βενζινοκίνητα ὀχήματα δημιουργεῖ ἀριθμὸν προβλημάτων :

1. Προβλήματα ἀσφαλείας λόγῳ τοῦ «προχείρου» τῆς ἐγκαταστάσεως.
2. Ἀπώλεια τοῦ κράτους ἀπὸ δασμοὺς καταναλώσεως βενζίνης.

Ὁ δασμὸς καταναλώσεως ἐπὶ τῆς βενζίνης εἶναι 125 μίλε ἀνά γαλόνιον, ἐνῶ τὸ ὑγραέριον ὄχι μόνον δὲν ὑπόκειται εἰς δασμὸν ἀλλὰ εἶναι καὶ ἐπιχορηγούμενον. Ἐάν ὑποθεθῇ ὅτι ὁ μέσος αὐτοκινητιστὴς καταναλίσκει περὶ τὰ 40 γαλόνια βενζίνης μηνιαίως ἢ 480 ἐτησίως, ἡ ἀπώλεια τοῦ κράτους εἶναι £60, ἢ £360.000 ἐπὶ συνόλου 6.000 μετατραπέντων ὀχημάτων.

3. Ἀπώλεια τοῦ κράτους ἀπὸ τέλη κυκλοφορίας. Συμφώνως τῶν ὑπάρχοντων κανονισμῶν, ὀχήματα τὰ ὁποῖα καταναλίσκουν δασμολογηθέντα καύσιμα (βενζίνη) ὑπόκεινται εἰς χαμηλότερα ἐτήσια τέλη κυκλοφορίας ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ καταναλίσκουν ἀδασμολόγητα καύσιμα (ἀκάθαρτον πετρέλαιον). Οὐδεμίαν πρόνοιαν ὑπάρχει διὰ τέλη κυκλοφορίας ὀχημάτων ποῦ ὄχι μόνον χρησιμοποιοῦν ἀδασμολόγητα ἀλλὰ καὶ ἐπιχορηγημένα καύσιμα, ὡς τὸ ὑγραέριον. Λογικῶς σκεπτόμενοι πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ τοιαῦτα ὀχήματα πρέπει νὰ ὑπόκεινται εἰς ὑψηλότερα τέλη κυκλοφορίας ἀπὸ τὰ πετρελαιοκίνητα. Ἐλλείψει προνοίας περὶ τῶν τελῶν κυκλοφορίας ὀχημάτων λειτουργούντων δι' ὑγραερίου, γίνεται κατωτέρω σύγκρισις μεταξύ βενζινοκινήτων καὶ ἄλλων ὀχημάτων.

Βενζινοκίνητον ὄχημα βάρους μέχρις 20 στατήρων ὑπόκειται εἰς ἐτήσιον τέλος κυκλοφορίας £25, ἐνῶ πετρελαιοκίνητον τοῦ αὐτοῦ βάρους πληρώνει £150, ἤτοι £125 ἐπιπροσθέτως. Ἔτσι ἡ ἐτήσια ἀπώλεια τοῦ κράτους ἐπὶ 6.000 ὀχημάτων ἀνέρχεται εἰς £690.000.

4. Ὡς ἀνέφερα προηγουμένως ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν διὰ διαφόρους λόγους νὰ ἐπιβάλλῃ ὑψηλὰς τιμὰς διὰ τὴν βενζίνη καὶ πολὺ χαμηλότερας διὰ τὰ ὑπόλοιπα προϊόντα. Οὕτω, τὸ μέγιστον ἀναγκαῖον ποσὸν πρὸς ἰσοσκελισμὸν τοῦ «ἰσολογισμοῦ» διὰ καθορισμὸν λιανικῶν τιμῶν, προέρχεται ἐκ τῆς καταναλώσεως τῆς βενζίνης.

Διὰ τῆς μετατροπῆς ὀχημάτων ἀπὸ καυσίν βενζίνης εἰς ὑγραέριον, ἡ κατανάλωσις βενζίνης — δηλαδὴ τοῦ προϊόντος ποῦ ἐμμέσως ἐπιχορηγεῖ τὰς τιμὰς ὄλων τῶν ἄλλων πετρελαιοειδῶν — μειοῦται, μὲ προδήλους ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ ἰσοσκελισμοῦ τοῦ Ἰσολογισμοῦ. Ἀντιθέτως, ἡ αὔξησις τῆς καταναλώσεως τοῦ ὑγραερίου — τὸ ὁποῖον, ἐπαναλαμβάνομεν, λαμβάνει ἐπιχορηγήσιν — αὐξάνεται μὲ ἐξ ἴσου προδήλους ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἀναγκαιούσης ἐπιχορηγήσεως. Ἐχομεν βάλει «καπέλο» στὴ βενζίνη διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὴν Κυπρίαν οἰκοκυρὰν νὰ ἔχη φθηνὸ γκάζι ὡς ἐπίσης νὰ σταθεροποιήσωμεν τὰς τιμὰς ἄλλων πετρελαιοειδῶν καὶ τὸ «καπέλο» ἀπεδείχθη ὅτι θὰ στοιχίσῃ πολὺ ἀκριβά.

Συμπερασματικῶς δύναται, νομιζομεν, νὰ λεχθῆ ὅτι οἱ μετατρέποντες τὰ βενζινοκίνητα ὀχήματα τῶν εἰς καυσίν ὑγραερίου :

1. Ἐξάγουσιν ἀσκόπως ξένον συνάλλαγμα.
2. Δημιουργοῦν προβλήματα ἀσφαλείας.
3. Ἀποστεροῦσιν τὴν πολιτείαν ἀπὸ εἰσοδήματα.
4. Ἀποκομίζουσι οἰκονομικὰ ὀφέλη εἰς βάρος τῶν ὑπολοίπων καταναλωτῶν.

Ὡς προτείνεται ὅμως τὸ Νομοσχέδιον ἡ δυνητικὴ ἐξουσία παραχωρεῖται εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ ὡς Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δύναται νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ σήμερον ἔκαμε τὸ καθήκον τῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουσι ἄλλοι ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, δὲν εἶμαι ὀμιλητὴς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ἀλλὰ ἤθελα νὰ αἰτιολογήσω τὴν ψήφον ἀποχῆς διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ὡς ἐξῆς : Παρ' ὅλα αὐτὰ καὶ παρ' ὄλην τὴν ἐκτίμησιν μου πρὸς τὴν πολὺ ἐμπεριστατωμένην ἔκθεσιν τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ πρὸς ὅσα ὁ ἐκ Λάρνακος συνάδελφος ἀνέφερεν, δὲν εἶμαι πεπεισμένος ποῖα συμφέροντα ἐξυπηρετεῖ ἡ ψήφισις αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἡ δυνητικὴ ἐξουσία ἡ ἐκχωρούμενη ἀπὸ τὴν Βουλὴν εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον. Δὲν εἶμαι πεπεισμένος δηλαδὴ ἐάν πρῶτον καλύπτῃ τὰ συμφέροντα τὰ δημοσιοοικονομικὰ τοῦ κράτους αὐτοῦ, ἐξασφάλισιν δηλαδὴ τῶν οἰκονομικῶν του ἐσόδων ἀπὸ τὴν φορολογίαν τῶν πετρελαιοειδῶν.

Δεύτερον, ἐάν δὲν μπορῆ ἄλλως πως νὰ τὰ καλύψῃ μὲ ἠϋξημένην εἰδικὴν φορολογίαν ἐπὶ τοῦ ὑγραερίου ἢ ἐάν τυχόν καλύπτῃ συμφέροντα ἄλλα ἐταιρειῶν βενζίνης αἱ ὁποῖαι θὰ χάσουσι συμφέροντα, θὰ μειωθοῦσι αἱ εἰσπράξεις τῶν ἀπὸ τὴν κίνησιν τῶν αὐτοκινήτων αὐτῶν μὲ ὑγραέριον καί, τρίτον, δὲν εἶμαι βέβαιος ἐάν καλύπτῃ καὶ τὰ συμφέροντα τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων αἱ ὁποῖαι ὠδηγήθησαν εἰς τὸ λεγόμενον «ἡ πενία τέχνας κατεργάζεται» καὶ λόγῳ τῶν ἠϋξημένων τιμῶν τῆς βενζίνης ἔχουσι καταφύγει εἰς τὴν χρῆσιν ὑγραερίου. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, δηλαδὴ ὅτι ὄχι πενία μόνον ἀλλὰ καὶ ὁ πλοῦτος πολλὰς φορές, κ. Πρόεδρε, τέχνας κατεργάζεται πολὺ χειροτέρας ἀπὸ ὅσας ἡ πενία κατεργάζεται, θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας αὐτῆς μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι δυνητικὴ ἡ ἐξουσία ποῦ παραχωρεῖ ἡ Βουλὴ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, πιθανὸν ἢ Κυβέρησις νὰ δῇ πιὸ καλὰ αὐτὰς τὰς λεπτομερείας καὶ νὰ καλύψῃ καὶ τὰ συμφέροντα πρῶτον τοῦ κοινοῦ, τὸ ὁποῖον ἐστράφη διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀνάγκην αὐτῆς τῆς κινήσεως πρὸς χαμηλότερα μέσα διακινήσεως, ὅπως εἶναι τὸ ὑγραέριον, καὶ δεύτερον

αὐτῶν τῶν πολλῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων καὶ βιοτεχνῶν οἱ ὅποιοι εἶναι ἀρκετὰ σεβαστὸς ἀριθμὸς, 6.000—8.000, ἀσχολούμενοι εἰς αὐτὴν τὴν βιοτεχνίαν. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, θὰ προβῶμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Συνοπτικοῦ τίτλου, τῶν πλαγιωτίτων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως ἐγκριθῇ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ ἄρθρον 1, ἐκτὸς τῆς ἀποχῆς τοῦ κ. Παρασκευαΐδη ἢ ὅποια δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπαναλαμβάνεται; Θὰ ἰσχύη μέχρι πέρας τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίνεται ὁμοφώνως κ. Πρόεδρε, μὲ μίαν ἀποχὴν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις ἐγκρίνεται ὁμοφώνως μὲ μίαν ἀποχὴν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησης τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως ἐγκριθῇ τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου ἐγκρίνεται μὲ μίαν ἀποχὴν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησης τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου.

«Ἐξουσία εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὅπως ἀπαγορεύῃ κ.λ.π. τὴν χρῆσιν οἰουδήποτε καυσίμου ἄλλου ἢ βενζίνης κ.λ.π.». "Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως ἐγκριθῇ τὸ 3ον ἄρθρον;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται μὲ μίαν ἀποχὴν.

Θὰ προβῶμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὁχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Υπάρχει ένστασης όπως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκριθῆ ὡς Νόμος;

Μὴ υπάρχουσας ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται ὡς Νόμος μὲ μίαν ἀποχὴν.

Τὸ δεύτερον θέμα τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι «Οἱ περὶ Κυβερνητικῶν Λαχείων (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ δὲν ἔχω πάρει ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἄρα δὲν ἐκυκλοφόρησεν ἐγκαίρως, ὑποθέτω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐκυκλοφόρησεν, κ. Πρόεδρε, κ. Παπαδόπουλε.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

«Πρώην Πρόεδρε».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εὐχομαι γλῶσσα λανθάνουσα νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΛΑΧΕΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Ἄλέκος Μιχαηλίδης, Προεδρεύων

Πάρις Λένας

Σταῦρος Ἀρμίζας

Χρῖστος Βάκης

Ντίνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 12ην Νοεμβρίου, 1976, εἰς τὴν ὁποίαν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωπος αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ περὶ Λαχείων Νόμου, αὐξάνονται αἱ ποιναὶ αἱ προβλεπόμεναι διὰ παραβάσεις τῶν διατάξεων τῶν Κανονισμῶν περὶ Κυβερνητικῶν Λαχείων.

Ἡ αὔξησης τῶν ὡς ἄνω ποινῶν ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι αἱ προβλεπόμεναι ποιναὶ ὡς ἔχουσι σήμερον εἶναι χαμηλαὶ καὶ δὲν δύνανται νὰ ἐπιδράσωσιν ἀνασταλτικῶς ἐπὶ τῆς ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου ἐκδηλουμένης τάσεως πρὸς καταστρατήγησιν τῶν διατάξεων τῶν περὶ Λαχείων Νόμων καὶ τῶν δυνάμει τούτων ἐκδοθέντων Κανονισμῶν. Αἱ προτεινόμεναι ἠυξημέναι ποιναὶ ἀναφέρονται εἰς τὰ ἀδικήματα ἀγορᾶς ἢ πωλήσεως ἢ προσφορᾶς πρὸς πώλησιν οἰουδήποτε λαχνοῦ Κυβερνητικοῦ λαχείου ἢ μεριδίου αὐτοῦ

εις τιμήν υπερβαίνουσαν τήν ὑπό τοῦ Διευθυντοῦ Λαχείων ἐγκριθεῖσαν τιμήν, εἰς τήν πώλησιν ἢ προσφοράν πρὸς πώλησιν δημοσίως λαχνῶν ἄνευ ἀδείας ὡς καὶ τήν παρακώλυσιν ἢ πρόκλησιν ἀνησυχίας ἢ ἐνοχλήσεως διαρκούσης τῆς διενεργείας τῆς κληρώσεως.

Ἡ προαναφερθεῖσα αὔξεις τῶν προνοουμένων ὑπὸ τῶν ὑπὸ τροποποιήσιν Κανονισμῶν περὶ Λαχείων ποινῶν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς θεσπίσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰς Νόμον τοῦ περὶ Λαχείων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1974 (Ἄρ. 24 τοῦ 1974), σκοπὸς τοῦ ὁποῖου εἶναι ἡ πρόβλεψις, διὰ Κανονισμῶν, τῆς ρυθμίσεως καὶ τοῦ ἐλέγχου τῆς πωλήσεως ἢ τῆς καθ' οἰονδήποτε τρόπον διαθέσεως, ἀγορᾶς, λήψεως ἢ ἀποδοχῆς λαχνῶν Κυβερνητικοῦ λαχείου ἢ μεριδίου αὐτῶν ὡς ἐπίσης τῶν κηρυχθέντων ὡς κερδισάντων λαχνῶν.

Δεδομένου ὅτι οἱ νῦν ὑπὸ ἐγκρίσιν Τροποποιητικοὶ Κανονισμοὶ περὶ Κυβερνητικῶν Λαχείων ἀποτελοῦν ἐπακόλουθον τοῦ θεσπισθέντος Νόμου 24 τοῦ 1974 τὰ Μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀποδέχονται τὰς προτεινομένας τροποποιήσεις καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐγκρίσιν τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, ὡς οὗτοι κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρόκειται περὶ Κανονισμῶν.

Ἐπὶ τῆς οἰονδήποτε ἔνστασις ὅπως ἐγκριθοῦν οἱ Κανονισμοί;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Τὸ τρίτον θέμα τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας εἶναι «Ὁ περὶ τοῦ Δικαιώματος Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας Νόμος τοῦ 1975».

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἐντὸς 48 ὡρῶν πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ὡς ἐκ τούτου θὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου τούτου διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἐπισημάνω τὸ θέμα ποὺ ἐσυζητήσαμεν καὶ τὴν περασμένην συνεδρίαν, δηλαδὴ τὴν παράκληση, ἐφ' ὅσον μάλιστα σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν δὲν πρόκειται νὰ συζητηθῇ σήμερον τὸ Νομοσχέδιον αὐτό, νὰ ἐξετασθῇ τὸ θέμα καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας. Ναι τὸ θεωρῶ τοῦτο ἀναγκαῖον γιὰ τὰ θέματα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας δὲν εἶναι ὑποθέσεις ἰδιοκτησίας ὅπως τὰ ἐννοεῖ τὸ ἐμπράγματον δίκαιον. Σχετίζονται μὲ τὴν κουλτούραν ἐνὸς τόπου καὶ θὰ ἦταν χρήσιμον νὰ εἶχαμεν τὴν γνώμη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ μάλιστα κατόπιν συζητήσεως μὲ τὸ ἀρμόδιον Τμῆμα τῆς Κυβερνήσεως τῆς πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης τοῦ τόπου.

Γι' αὐτὸ προτείνω νὰ ἐκμεταλλευθοῦμε τὴν ἐβδομάδα αὐτὴ καὶ πρὸ τῆς προσεχοῦς συνεδρίας τῆς Βουλῆς συζητηθῇ τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἐκτιμῶ καὶ συμμερίζομαι τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Τάκη Χατζηδημητρίου διὰ θέματα ἀφορῶντα τὴν παιδείαν.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ὁμως τοῦ παρόντος νομοσχεδίου δὲν μὲ εὐρίσκει σύμφωνον ἢ ἄποψις ὅτι τοῦτο εἶναι βασικὰ θέμα καὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, καίτοι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας δὲν θὰ εἶχεν καμμίαν ἐνστάσιν, ἐὰν ἀρχικῶς, ὅταν ἐγίνετο ἡ παραπομπὴ τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου, συμπεριλαμβάνετο καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας εἰς τὴν μελέτην καὶ ἐξέτασιν του.

Συγκεκριμένα ἡ διαφωνία μου μὲ τὸν ἀξιότιμον συνάδελφον βασίζεται τόσον εἰς τὴν οὐσιαστικὴν πλευρὰν τοῦ θέματος ὅσον καὶ εἰς τὴν διαδικασίαν. Ἀπὸ διαδικαστικῆς πλευρᾶς, οὐδεμία ἐνστάσις ἐγένετο ὅταν πρὸ περίπου ἕξ ἐβδομάδων παρεπέμφθη τὸ θέμα ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

Δεύτερον, εἶναι γνωστὸν ὅτι οἰοσδήποτε Βουλευτῆς δικαιούται νὰ παρευρίσκαται εἰς τὰς συνεδριάσεις οἰοσδήποτε Ἐπιτροπῆς, πλήν, ὁμως ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος ἐνδιεφέρθη μόνον ὅταν ἐκυκλοφόρησεν ἡ αἰτιολογικὴ Ἔκθεσις, ἥτοι πρὸ δύο περίπου ἡμερῶν ἢ μιᾶς ἡμέρας, καίτοι εἶχε τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν διάθεσιν του διὰ μελέτην ἀπὸ ἕξ ἐβδομάδων.

Τρίτον, εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ κόμματα ἐκπροσωποῦνται εἰς τὰς διαφόρους Ἐπιτροπὰς καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν, ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Πατρίκιος Παύλου, δὲν μετέφερεν οἰανδήποτε κομματικὴν ἢ προσωπικὴν ἄψιν τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Χατζηδημητρίου εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτήν, καίτοι εἶναι εὐλογον νὰ πιστεύω ὅτι τὸν κατετόπισεν ἐγκαίρως διὰ τὰς διαβουλεύσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ.

Τέταρτον, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ ἡ Μορφωτικὴ του Ὑπηρεσία ἔλαβον γνῶσιν τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ εἰς τὸ ἀρχικόν του στάδιον, πρὶν ἀποσταλῆ εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπεξεργασίας του πρὶν ἀποσταλῆ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, καὶ ἐπομένως τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον, ἥτοι τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, κανονικῶς πρέπει νὰ ἔχη λάβει ὑπ' ὄψιν τὰς τυχόν ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας πρὸ τῆς ἀποστολῆς τοῦ νομοσχεδίου ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον εἰς τὴν Βουλὴν.

Ὡς εἶναι γνωστὸν, πρὶν ἀποσταλοῦν ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νομοσχέδια εἰς τὴν Βουλὴν, λαμβάνουν γνῶσιν καὶ δίδουν τὴν ἔγκρισιν των τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα.

Πέμπτον, εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μου, λανθασμένον νὰ συνδυάζωμεν αὐστηρὰ τὴν ἀρμοδιότητα διαφόρων Ἐπιτροπῶν μὲ τὴν ἀντίστοιχον ἀρμοδιότητα διαφόρων Ὑπουργείων εἰς τὴν κατάθεσιν καὶ μελέτην διαφόρων νομοσχεδίων. Ὑπάρχουν νομοσχέδια ποῦ ἐφάπτονται πέντε καὶ ἕξ Ὑπουργείων, ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι θὰ πρέπει νὰ κληθοῦν καὶ αἱ ἀνάλογοι ἕξ Ἐπιτροπαὶ τῆς Βουλῆς εἰς τὸ στάδιον τῆς μελέτης των.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ὁποίαν παραπέμπεται ἐν νομοσχέδιον ἔχει καθῆκον νὰ τὸ μελετήσῃ ἀπὸ κάθε πλευρὰν καὶ νὰ καλέσῃ ὅλα τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα νὰ ἐκφέρουν ἀπόψεις χωρὶς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ καλέσῃ καὶ τὰς ἀνάλογους Ἐπιτροπὰς ἐὰν πιστεύῃ ὅτι τὸ θέμα ἐξαντλεῖται διὰ τῶν ἰδικῶν τῆς διαβουλεύσεων. Ἐὰν υἱοθετηθῇ ἡ ἀντίθετος ἄψις τοῦτο δὲν θὰ εἶναι ἐποικοδομητικόν. Θὰ δημιουργηθῇ τεράστια καθυστέρησις εἰς τὴν μελέτην καὶ ἐπιψήφισιν νομοσχεδίων καὶ αἱ Ἐπιτροπαὶ θὰ ἀπολέσουν τὴν σημα-

σίαν και άποτελεσματικότητα των. Έπί παραδείγματι : Όρθά παρεπέμφθη τὸ νομοσχέδιον περὶ Μηχανοκινήτων Όχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως μόνον εἰς τὴν Έπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν και Ἔργων, καιῖτοι τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ ἐφάπτεται και ἔτυχεν ἐπεξεργασίας ἀπὸ τρία Ἐπουργεῖα, ἤτοι τὸ Ἐπουργεῖον Συγκοινωνιῶν και Ἔργων, τὸ Ἐπουργεῖον Ἐμπορίου και Βιομηχανίας και τὸ Ἐπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

Ἀπὸ οὐσιαστικῆς πλευρᾶς τὸ νομοσχέδιον δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὴν παιδείαν, τὴν μόρφωσιν ἢ τὴν κουλτούραν γενικώτερον, καθ' οἷονδῆποτε ἄμεσον τρόπον, ἀλλὰ διαλαμβάνει προνοίας διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῶν συμβατικῶν δικαιωμάτων τοῦ πνευματικοῦ δημιουργοῦ εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς, ἀπὸ τὴν λογοτεχνίαν μέχρι τῆς ἀρχιτεκτονικῆς και ἀφορᾶ τὴν ἐμπορικὴν και νομικὴν πλευρὰν τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας.

Ἡ κατοχύρωσις βεβαίως τόσοσιν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ ἀλλὰ και ἡ διευκόλυνσις τῆς εὐρυτέρας διαδόσεως και κυκλοφορίας τῶν προϊόντων τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας, ἐμμέσως ὑποβοηθοῦν και τοὺς σκοποὺς τῆς παιδείας. Ἀλλὰ και πόσα ἄλλα πράγματα ἢ νομοθεσίας οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς, ἐργατικῆς και ἄλλης φύσεως δὲν ὑποβοηθεῖ κατ' ἔμμεσον τρόπον και κατ' ἐπέκτασιν ἐν τόσοσιν γενικὸν θέμα ὅπως εἶναι ἢ παιδεία και ἢ κουλτούρα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου και Βιομηχανίας και ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐκάλεσαν πολλὰς ὀργανώσεις και ἄτομα ἀντιπροσωπευτικὰ διαφόρων συναφῶν καταστάσεων, ὅπως τὸ Ρ.Ι.Κ., τὸν Σύνδεσμον Πολιτικῶν Μηχανικῶν και Ἀρχιτεκτόνων, τὴν Φωνογραφικὴν Ἐταιρείαν, τὸ Protecting Right Society και ἄλλους, ὡς ἐπίσης τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα, ἐκπροσώπους τῶν Ἐπουργείων Ἐμπορίου και Βιομηχανίας, τὸν Ἐπίσημον Παραλήπτην και ἄλλους, και συνεζήτησαν τὰς ἀπόψεις των ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ πρὶν προβοῦν εἰς διαφόρους τροποποιήσεις.

Ὡς ἀνεφέρθη ἐπίσης τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἐβασίσθη εἰς τὰς Συμβάσεις τῆς Βέρνης και Γενεύης και εἰς τὴν ἀναθεωρηθεῖσαν Σύμβασιν τῶν Παρισίων αἱ ὁποῖαι ἐνεσωματώθησαν εἰς τὴν νομοθεσίαν 98 περίπου Κρατῶν και ἔτυχεν ἀρκετῆς προετοιμασίας και μελέτης ἀπὸ τὴν ἀπελθοῦσαν Βουλὴν και ἀπὸ τὰς ἀρμοδίας Ἐπιτροπὰς τῆς παρούσης.

Βεβαίως ὀφείλομεν νὰ εἰπῶμεν ὅτι αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον ἀντιπροσωπεύει μίαν πρωτοπορικὴν προσπάθειαν κωδικοποιήσεως και νομικῆς θεσπίσεως ἐνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ θεμάτων ἐφαπτομένων τῶν πολλαπλῶν πτυχῶν τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας και δὲν ἀπσκληῖται νὰ εὐρεθοῦν κενὰ και ἀτέλειαι εἰς τὴν πράξιν. Ἀλλὰ ὁ Νόμος δὲν εἶναι κάτι τὸ νεκρὸν και ἡ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου θὰ καταδείξῃ κατὰ πόσον ἐνδείκνυνται ἀναγκαῖαι τροποποιήσεις μὲ βάσιν τὰ Κυπριακὰ δεδομένα.

Ἐπανερχόμενος εἰς τὸ διαδικαστικὸν θέμα, θὰ ἐπεθύμουν νὰ εἰσηγηθῶ, διὰ νὰ δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς συνεδριάσεις Ἐπιτροπῶν διὰ θέματα ποῦ τοὺς ἐνδιαφέρουν, νὰ κοινοποιῆται ἡ ἡμερησία διάταξις τῶν συνεδριάσεων τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν, ὄχι μόνον εἰς τὰ Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν αὐτῶν, ἀλλὰ και εἰς ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀλέκος Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε. Νοουμένου ὅτι τὸ θέμα δὲν θὰ συζητηθῇ σήμερα, δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος, ἀλλὰ νὰ ἀναφερθῶ ἰδιαίτερος εἰς τὴν εἰσηγήσιν τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου.

Τὸ γεγονός ὅτι δὲν συζητεῖται σήμερα δὲν σημαίνει ὅτι ἡ "Ἐκθεσις δὲν ἔχει γίνει. Ἡ "Ἐκθεσις ἐγένεν ἀλλὰ ἀπλῶς δὲν ἐπρόφθασε νὰ κυκλοφορήσῃ ἐγκαίρως. Ἐπομένως, τυπικῶς, ἀπ' ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν, ἡ ἐργασία ἔχει λήξει. Καὶ ἐπειδὴ τίθεται κάπως καὶ θέμα τακτικῆς ἐάν θέλετε, διότι εἶχαμε παρόμοιες εἰσηγήσεις καὶ εἰς ἄλλες συνεδριάσεις, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐμεῖς πιστεύομεν ὅτι ὅλα τὰ θέματα θὰ πρέπει νὰ τυγχάνουν τῆς καλύτερας δυνατῆς μελέτης. Ἐάν αὐτὸ ἀπαιτῆ νὰ πηγαίνουν σὲ πέντε Ἐπιτροπὲς νὰ πᾶν σὲ πέντε Ἐπιτροπές. Ἐάν ὑπάρχουν πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀπόψεις, θὰ πρέπει νὰ τοὺς δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὸ στάδιον τῆς μελέτης νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν μελέτην. Καὶ νομίζω ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ δυνατότητες ὑπάρχουν.

Κατὰ τὴν κατάθεσιν ἐνὸς νομοσχεδίου, ὅταν παραπέμπεται εἰς Ἐπιτροπὴν, δύναται καὶ ἐγένεν ἤδη ἡ εἰσήγησις νὰ ἀποστέλλεται καὶ εἰς ἄλλες Ἐπιτροπές. Ἐφ' ὅσον, ὅμως, αὐτὸ τελειώσῃ νομίζω ὅτι ὡς θέμα τακτικῆς δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐρχώμεθα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ψηφίσεως καὶ νὰ εἰσηγούμεθα ὅτι θὰ ἦταν καλὸ νὰ πάη καὶ σὲ κάποιαν ἄλλην Ἐπιτροπὴν. Ἀσφαλῆστατα, ἐάν ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ, μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ. Ἀλλὰ, ὡς θέμα ἀρχῆς, τὸ βλέπομεν ὅτι ἴσως νὰ παρακωλύῃ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν καὶ γρήγορην διεξαγωγὴν τῆς ἐργασίας τῆς Βουλῆς.

Δι' αὐτὸ θὰ ἔλεγα ὅτι ἐμεῖς νομίζομεν ὅτι ἡ "Ἐκθεσις, ἐφ' ὅσον ἐγινε, θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν κανονικὴν πορείαν καὶ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς προτάσεως τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς κ. Χατζηδημητρίου :

Ἐγὼ ὡς Προεδρεύων δὲν θὰ ἤθελα νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οὐσίαν τῆς προτάσεως αὐτῆς καὶ τοῦ θέματος τούτου, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος διαδικασίας ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ πῶ εἶναι ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ἴσως ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Βουλῆς αὐτῆς, ἡ τακτικὴ ἢ ὁποῖα ἐπεκράτει ἤτο ἡ ἐξῆς : Κατὰ τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν κατετίθετο ἐν νομοσχέδιον ὁ Πρόεδρος τὸ παρέπεμπεν εἰς μίαν ἢ εἰς περισσοτέρας Ἐπιτροπὰς. Καὶ οἰοδῆποτε Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι ἤθελον νὰ παραπεμφθῇ καὶ εἰς ἄλλην Ἐπιτροπὴν ἀπὸ ἐκεῖνην πρὸς τὴν ὁποίαν παρέπεμπεν τὸ νομοσχέδιον ὁ Πρόεδρος, εἰσηγούντο ὅπως παραπεμφθῇ καὶ εἰς ἄλλην Ἐπιτροπὴν. Τὸ νομοσχέδιον παρεπέμπετο εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς, αἱ Ἐπιτροπαὶ τὸ συνεζήτουν, τὸ ἐμελέτουν, ἔκαμαν τὴν "Ἐκθεσίαν τῶν καὶ συνεζητεῖτο τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλήν. Αὐτὸ καὶ ἔχει γίνει.

"Ἄλλωστε, καὶ τὸ ἄρθρον 73, παράγραφος 5, τοῦ Συντάγματος, λέγει ὅτι «πᾶν νομοσχέδιον καὶ πᾶσα πρότασις Νόμου εἰσαγομένη εἰς τὴν Βουλήν τῶν Ἀντιπροσώπων παραπέμπεται τὸ πρῶτον πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς». Καὶ ὅλοι, καὶ ἄλλοι Κανονισμοὶ Βουλῶν, τοὺς ὁποῖους ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, τὴν αὐτὴν διαδικασίαν ἀκολουθοῦν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν θὰ ἤθελα νὰ κάμω ρούλιγκ (ruling) ἐγὼ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος, καὶ ἂν ὁ κ. Χατζηδημητρίου ἐπιμένῃ, θὰ τὸ θέσω εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ὁμολογῶ ὅτι ὀφείλω μίαν ἀπολογία πάνω εἰς τὸ θέμα τῆς τακτικῆς. Ἀπὸ ὅ,τι ἔχει ἀναφερθῆ, αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον ἐκκρεμοῦσεν ἀπὸ τὴν προηγουμένη Βουλή. Εἶναι πιθανὸν νὰ ἀναφέρθη καὶ στὴν πρώτη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς μαζί με δεκάδες ἄλλων νομοσχεδίων καὶ ἀσφαλῶς πολλὰς φορὲς μόνον ἀπὸ τὸν τίτλον κάποιου νομοσχεδίου δυνατόν νὰ δυσκολεύεται

κανείς. Ἄλλὰ αὐτὸ εἶναι ἓνας λόγος γιὰ μιὰ συνεδρίαση πολὺ βεβαρημένη. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν εἶναι μόνιμος λόγος ἀνακίνησης θεμάτων. Ἔτσι μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ λόγος ποὺ μᾶς ὑποχρέωσε νὰ τὸ ἀνακινήσωμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἶναι γιὰτὶ συγκεκριμένη ἦταν ἡ πορεία τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἡ ἐγγραφή του στὸς Ἐπιτροπές. Ἐπιμένω, ὅμως, ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς μου πρότασης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ θέσω τὴν πρότασιν τοῦ κ. Χατζηδημητρίου εἰς τὴν Βουλὴν.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε.

Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι τὸ ζήτημα δὲν τίθεται καὶ πάλιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Διότι, ὅπως πολὺ ὀρθὰ παρατήρησεν ὁ κ. Μιχαηλίδης, ἡ διαδικασία ἐξετάσεως τοῦ θέματος ἀπὸ τὰς Ἐπιτροπὰς ἔληξε. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπαναοίξῃ καὶ πάλιν. Ἐὰν δὲν συζητοῦμεν τὸ θέμα τώρα, αὐτὸ συμβαίνει μόνον διότι δὲν ἔφθασεν ἐγκαίρως εἰς τὰ χέρια μας ἡ Ἐκθεσις. Ἀμφιβάλλω, καὶ ἀμφιβάλλω πολὺ μάλιστα ἂν δικαιούμεθα νὰ ἀνοίξωμεν καὶ πάλιν τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος αὐτοῦ εἰς τὸ στάδιον τῶν Ἐπιτροπῶν.

Βεβαίως, ἐκτιμῶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Χατζηδημητρίου νὰ πῆ τὴν ἀποψιν του ἀλλὰ, δυστυχῶς, αὐτὴ εἶναι ἡ κατάστασις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ ἀπολύτως ὅτι πολὺ ὀρθὰ καὶ πρακτικὰ ἔθεσε τὸ θέμα ὁ κ. Ζιαρτίδης. Παρ' ὅλα αὐτὰ νομίζω ὅτι ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς Λευκωσίας κ. Χατζηδημητρίου ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐγείρῃ τὸ θέμα παραπομπῆς τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ὅταν θὰ ἀρχίσῃ ἡ κανονικὴ συζήτησις τοῦ θέματος αὐτοῦ. Μπορεῖ....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ παρεκάλουν, συγγνώμην ποὺ διακόπτω, τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴν κ. Παρασκευαΐδην, ὅταν ὀμιλῇ νὰ πλησιάσῃ τὸ μικρόφωνον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

Θέλω νὰ πῶ, ὅτι ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐγείρῃ τὸ θέμα τῆς ἐξετάσεως τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ὑπὸ ἄλλης Ἐπιτροπῆς ἐὰν προκύψῃ αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς τὴν Βουλὴν. Πράγματι τὰ προκαταρκτικὰ τῆς ἐξετάσεως ἐγίναν καὶ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ θὰ εἶναι ἔτοιμον πρὸς συζήτησιν ὅταν πληρωθοῦν αἱ προθεσμιαὶ τῆς ἐγκαίρου παραδόσεως ἢ ἀποστολῆς τῆς Ἐκθέσεως τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς. Θέλω νὰ πῶ ὅτι δὲν στερεῖται τοῦ δικαιώματος ὁ κύριος Χατζηδημητρίου νὰ ἐγείρῃ τὸ θέμα τῆς παραπομπῆς καὶ εἰς ἄλλην Ἐπιτροπὴν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Οὐδεὶς ἄλλος ὀμιλητής ;

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ θέσω τὸ θέμα εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς. Ποιοὶ ὑποστηρίζουν τὴν πρότασιν τοῦ κ. Χατζηδημητρίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν οιαδήποτε άποχαι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον της προτάσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οι υπόλοιποι 24, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Επομένως δεν θα παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας...

Τὸ ἄλλο θέμα τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας εἶναι «ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως τῆς Βιέννης ἐπὶ τοῦ Δικαίου τῶν Συνθηκῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1976». Ἀντιλαμβάνομαι καὶ πάλιν ὅτι δὲν ἐκυκλοφόρησεν ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐπομένως καὶ αὐτὸ θὰ ἀναβληθῆ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς.

Τὸ πέμπτον θέμα τοῦ Κεφαλαίου Β εἶναι «Ἀναθεώρησις τῆς Ἀποφάσεως διὰ τῆς ὁποίας καθωρίσθη ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν δι' ἀνάδειξιν Χωρικῶν Ἐπιτροπῶν».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΕΚΛΟΓΑΙ ΧΩΡΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
 Σταῦρος Ἀμπίζας
 Λοῖζος Καραμιχάλης
 Σταῦρος Ποσκώτης
 Χαμπῆς Μιχαηλίδης
 (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Φάντην)
 Χρῖστος Κουρτελλάρης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 3ην Νοεμβρίου, 1976 εἰς τὴν ὁποίαν κληθεῖς παρέστη καὶ ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν συνοδευόμενος ὑπὸ Ἀνωτέρου Λειτουργοῦ τοῦ Ὑπουργείου του.

Ὡς γνωστόν, ἡ θητεία τῶν Ὁργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως παρετάθη διὰ τελευταίαν φορὰν διὰ τοῦ περὶ Ὁργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 25 τοῦ 1976) μέχρι τέλους Δεκεμβρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους ἀπὸ τῆς λήξεως ταύτης, ἐκτὸς ἐὰν ἐν τῷ μεταξύ ἤθελε λάβει χώραν νέος διορισμὸς ἢ ἐκλογή, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, δυνάμει τοῦ οἰκείου Νόμου. Παραλλήλως πρὸς τὴν δοθεῖσαν παράτασιν

της θητείας των εν λόγω Ὁργάνων προεβλέφθη, και ἐλήφθη πρὸς τοῦτο σχετική Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 24ης Ἰουνίου, 1976, ὅπως διεξαχθῶσιν ἐκλογαὶ χωριτικῶν ἀρχῶν κατὰ τὴν 5ην Δεκεμβρίου, 1976. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπόφασις ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας τῆς 2ας Ἰουλίου, 1976.

Τὸ προαναφερθὲν θέμα ἐπανεφέρθη εἰς τὸ προσκήνιον δι' ἐπιστολῆς τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς δι' ἧς διεβιβάζοντο αἱ ἀπόψεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ὡς αὐταὶ διεμορφώθησαν κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς 16ης Σεπτεμβρίου, 1976, μετὰ τὴν παράκλησιν ὅπως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐπανεξετάσῃ τὸ ὅλον θέμα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἐκτιθεμένων λόγων.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος παρέπεμψε τὸ ὅλον θέμα εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν δι' ἐξέτασιν, ἡ ὁποία καὶ ἐπελήφθη τοῦτου κατὰ τὴν προμνησθεῖσαν συνεδρίασιν τῆς 3ης Νοεμβρίου, 1976, παρουσίᾳ τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν.

Ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν διαβιβάζων τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος περιέγραψε τὰς ὑπαρχούσας δυσκολίας διὰ τὴν διενέργειαν τοιοῦτων ἐκλογῶν καὶ διετύπωσε τὴν παράκλησιν ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ καί, κατ' ἐπέκτασιν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, εἰ δυνατόν, ἀναθεωρήσῃ τὴν ἤδη ληφθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς Ἀπόφασιν διὰ διεξαγωγὴν ἐκλογῶν, ἐν ὧσιν τῶν τεχνικῶν δυσκολιῶν αἱ ὁποῖαι ὑφίστανται.

Αἱ κυριώτεραι τῶν προταχθεισῶν τεχνικῶν δυσκολιῶν συνοψίζονται εἰς τὰς ἀκολούθους :

- (α) Αἱ ἐκλογαὶ Χωριτικῶν Ἀρχῶν διὰ χωρία τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων εἰσβολῆς παρουσιάζουν μεγάλας πρακτικὰς δυσκολίας λόγω τοῦ ὅτι οἱ ἐκτοπισθέντες κάτοικοι τούτων εὐρίσκονται διεσκορπισμένοι εἰς διάφορα μέρη τῆς νήσου, ὃ δὲ καθορισμὸς ἐνιαίου δι' αὐτοὺς ἐκλογικοῦ κέντρου ἔνθα οὗτοι θὰ δύνανται εὐχερῶς νὰ ἀσκήσωσι τὸ δικαίωμα ψήφου εἶναι ἄκρως δυσχερὲς.
- (β) Καὶ ἐὰν ἦτο εὐκόλος ἡ ἐκλογὴ Χωριτικῆς Ἀρχῆς διὰ τὰ κατεχόμενα χωρία ἡ ἐκλογὴ τοιαύτης ἀρχῆς εἶναι ἀμφιβόλου ὠφελιμότητος, ὡς ἄλλωστε συμβαίνει καὶ μετὰ τὰς ὑφισταμένας Χωριτικὰς Ἀρχάς, λόγω τοῦ διασκορπισμοῦ τῶν μελῶν ἐκάστης κοινότητος εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ ἐλευθέρου τμήματος τῆς νήσου.
- (γ) Οἱ ἐγκλωβισμένοι δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ ἀσκήσωσι τὸ δικαίωμα ψήφου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὗτοι θὰ τεθοῦν εἰς μειονεκτικὴν θέσιν ἔναντι τῶν ἐκτοπισθέντων ὁμοχωρίων των οἵτινες εἰς τὴν πράξιν θὰ ἐπιβάλλουν ὡς Χωριτικὴν Ἀρχὴν τῆς κοινότητος πρόσωπα τυγχάνοντα τῆς ὑποστηρίξεως τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκτοπισθέντων κατοίκων, ἐρήμην τῶν ἐγκλωβισμένων ἔστω καὶ ἐὰν τὸ σύνολον τῶν ἐκτοπισθέντων δὲν ἀποτελῇ τὴν πλειοψηφίαν τῶν μελῶν τοῦ χωρίου.
- (δ) Τυχόν ἀπόφασις ἐγκαταλείψεως τῆς προσπάθειας διεξαγωγῆς ἐκλογῶν διὰ τὰς κατεχομένας κοινότητας λόγω τῶν πρακτικῶν δυσκολιῶν, ἀναποφεύκτως θὰ προκαλέσῃ πολιτικὰς ἐπιπτώσεις κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην περίοδον. Ἐξ ἄλλου, τοιαύτη ἀπόφασις θὰ εἶναι ἀντιθετος πρὸς τὴν ἤδη ληφθεῖσαν ἀπόφασιν διὰ τὴν διεξαγωγὴν Βουλευτικῶν Ἐκλογῶν διὰ τὰς κατεχομένας ἐκλογικὰς περιφερείας.
- (ε) Ἐὰν τελικῶς διεξαχθῶσιν ἐκλογαὶ καὶ διὰ τὰς κατεχομένας κοινότητας θὰ προκύψῃ τὸ ἄτοπον ἀσκήσεως ὑπὸ τῶν ἐκτοπισθέντων δικαιώματος ἐκλογῆς σκιώδους Χωριτ. Ἀρχῆς διὰ τὴν κατεχομένην κοινότητά των ἥτις ὀλίγην μόνον ἐξυπηρέτησιν θὰ δύναται νὰ

παράσχη εις αυτούς λόγω του ὅτι αὕτη δὲν θὰ ἔχη τὸν ἴδιον τόπον διαμονῆς ὡς τὸ σύνολον τῶν ἐκλογέων αὐτῆς ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου δὲν θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίσουν διὰ τὴν ἐκλογὴν Χωριτικῆς Ἀρχῆς εἰς τὸ χωρίον ὅπου ἔχουν τὴν παροῦσαν αὐτῶν διαμονήν, ἢ ὁποία καὶ θὰ ἐπηρεάζη αὐτοὺς ποικιλοτρόπως ὡς διὰ τῆς παροχῆς ὑπηρεσιῶν, ἐπιβολῆς φορολογιῶν, κλπ.

- (στ) Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντας ἤθελε παρασχεθῆ τὸ δικαίωμα ψήφου καὶ διὰ τὴν κοινότητα εἰς τὴν ὁποίαν διαμένουν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπιπροσθέτως πρὸς τὸ δικαίωμα ψήφου διὰ τὴν κατεχομένην κοινότητά των οὗτοι τοποθετοῦνται εἰς πλεονεκτικὴν θέσιν ἀπὸ ἀπόψεως ἀσκήσεως πολιτικῶν δικαιωμάτων, ὡς διαθέντες δύο ψήφους διὰ τὴν ἐκλογὴν Χωριτικῶν Ἀρχῶν.
- (ζ) Ἐάν εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντας παρασχεθῆ τὸ δικαίωμα ψήφου διὰ τὴν ἐκλογὴν Χωριτικῆς Ἀρχῆς εἰς τὸ χωρίον εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν τὴν παροῦσαν αὐτῶν διαμονήν, δυνατόν, εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ὅπου οὗτοι ἀποτελοῦν τὴν πλειοψηφίαν τῶν σημερινῶν κατοίκων τῆς κοινότητος, ὑπερτεροῦντες τῶν αὐτοχθόνων καὶ μονίμων κατοίκων αὐτῆς, νὰ ἐκλέξουν Χωριτικὴν Ἀρχὴν ἀποτελουμένην ἀποκλειστικῶς ἐξ ἐκτοπισθέντων, ἀποστρεοῦντες ἐκπροσωπήσεως τοὺς μονίμους κατοίκους τῆς κοινότητος οἵτινες ἔχουν περισσότερα καὶ μονιμώτερα συμφέροντα εἰς τὸ χωρίον. Προφανῶς τοιοῦτον ἐνδεχόμενον θὰ προεκάλει ἀναταραχὴν ἐντὸς τῆς κοινότητος.

Ἄφου ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν παρέσχεν ἐν συνεχείᾳ λεπτομερεστέρας ἐπεξηγήσεις ἐπὶ μιᾶς ἐκάστης δυσκολίας παρετήρησεν ὅτι τὸν τελικὸν λόγον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἔχει ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἢ ὁποία ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀρθροῦ 10 τοῦ περὶ Χωριτικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 κέκτηται ἐξουσίαν καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς ἐκλογῶν χωριτικῶν ἀρχῶν ἢ μεταθέσεως ταύτης εἰς ἄλλην ἡμερομηνίαν, ἀναλόγως τῶν ἐπικρατούσων συνθηκῶν.

Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἔχοντα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ ἀφοῦ προέβησαν εἰς διεξοδικὴν καὶ ἐνδελεχῆ ἐξέτασιν τοῦ ὅλου θέματος ἤχθησαν εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα :

- (α) Ἡ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν χωριτικῶν ἀρχῶν ἀποτελεῖ ὑπόσχεσιν τῆς νεοεκλεγείσης Βουλῆς, δοθεῖσαν τόσον προεκλογικῶς ὅσον καὶ μετεκλογικῶς, αὕτη δὲ ἔχει ἐκ τῶν πραγμάτων καταστῆ ἀναπόφευκτος κυρίως ἕνεκεν τῆς συνεχιζομένης παραμονῆς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ἀρνητικῶν στοιχείων καὶ ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀπὸ πολλοῦ γενικῶς ἐπιθυμητῆς καθάρσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἀναμένεται νὰ ἰκανοποιήσῃ τὸ ἐπικρατοῦν σήμερον δημόσιον αἴσθημα. Περαιτέρω ἡ ἐκλογὴ ὑπὸ τῶν πολιτῶν τῶν τοπικῶν ἀρχῶν των, οὔσα ἀφ' ἑαυτῆς ἀναφαίρετον δημοκρατικὸν δικαίωμα, ἀντικατοπτρίζει συνάμα, εἰς τὴν ὅλην λειτουργίαν καὶ τὰς ἐκφάνσεις του πᾶν δημοκρατικὸν πολίτευμα, τοιαῦτα δὲ βάσεις ἤδη ἐτέθησαν διὰ τῆς δι' ἐκλογῶν ἀναδείξεως τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.
- (β) Εἶναι παραδεκτὸν τὸ γεγονός ὅτι ἡ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν μὲ βάσιν τὰς ἐπικρατούσας σήμερον συνθήκας δημιουργεῖ ἀριθμὸν τεχνικῶν δυσκολιῶν αἱ ὁποῖαι εἶναι μὲν σοβαραὶ οὐχί, ὅμως, καὶ ἀνυπέρβλητοι. Ἦδη διὰ τὰς τοιαύτας δυσκολίας ὑπεδείχθησαν ἐκ μέρους τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ ἐνδεδειγμένοι τρόποι ἀντιμετωπίσεως των καὶ δὲν ὑφίσταται λόγος ἐγκαταλείψεως τῆς προσπάθειας διεξαγωγῆς ἐκλογῶν.

(γ) Ἡ διεξαγωγή, ἐν τούτοις, τῆς ἐκλογῆς χωρτικῶν ἀρχῶν κατὰ τὴν καθορισθεῖσαν ἡμερομηνίαν, ἥτοι τὴν 5ην Δεκεμβρίου, 1976, καὶ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ οἰασδῆποτε προεργασίας ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἥτοι ἐτοιμασίας ἐκλογικῶν καταλόγων, συμπληρώσεως τῶν λοιπῶν ἀπαραιτήτων τεχνικῶν διεργασιῶν, κ.ά. καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς δυνάμει τοῦ οἰκείου Νόμου προδιαγραφομένης διαδικασίας διὰ τὴν ἐν γένει ἐτοιμασίαν καὶ διεξαγωγὴν ἐκλογῶν χωρτικῶν ἀρχῶν, δὲν εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων δυνατὴ. Εἰδικώτερον ἢ ὅλη διαδικασία ἐτοιμασίας τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, ἢ ὑποβολὴ ἐνοστάσεων καὶ ἐφέσεων διὰ τοὺς ἐν λόγῳ καταλόγους καὶ ἢ ἐξέτασις τούτων, ὡς προδιαγράφεται ἐν τῷ οἰκείῳ Νόμῳ, πρέπει νὰ διεκπεραιωθῇ ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος τοῦλάχιστον 81 ἡμερῶν. Προσέτι δι' ἐτέρας διατάξεως εἰς τὸν ἐν ἰσχύϊ περὶ Χωρτικῶν Ἀρχῶν Νόμον, ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς Ἀποφάσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς μέχρι τῆς ὀρισθείσης ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν θὰ πρέπει νὰ μεσολαβῇ περίοδος τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν. Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω, καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν ἐτέθη ἐν λειτουργίᾳ ὁ σχετικὸς μηχανισμὸς διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῶν τοιούτων ἐκλογῶν, κυρίως ἐνεκεν τῆς διεξαγωγῆς τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν καὶ τῆς διαφανείσης, ὡς ἐλέχθη εἰς τὴν Ἐπιτροπῇ, τάσεως ὅτι αἱ ἐν λόγῳ ἐκλογαὶ δυνατόν νὰ ἀνεβῶλλοντο ἐν ὄψει τῶν προταχθειῶν τεχνικῶν δυσκολιῶν παρίσταται ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνάγκη καθορισμοῦ νέας ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς ἐκλογῶν ὥστε νὰ παρέχωνται τὰ ἀπαιτούμενα χρονικὰ πλαίσια.

Ἀπεδεχμένη ἢ Ἐπιτροπὴ μίαν τοιαύτην παράτασιν ἐπιθυμεῖ νὰ υπογραμμίσῃ ὅπως ἰδιαιτέρως ὅτι ἡ πράξις τῆς αὐτῆ καθ' ἑαυτὴν δὲν ἐνέχει τὴν ἐννοίαν ἀναβολῆς ἢ καὶ ἀναθεωρήσεως τῆς Ἀποφάσεως διὰ διεξαγωγῆν τῶν ἐκλογῶν ἀλλὰ ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ παράσῃ τὰ ἀπαραίτητα πλαίσια, τὰ ὁποῖα καθορίζονται διὰ τοῦ Νόμου, καὶ νὰ καθίσταται οὕτως ἀπολύτως δυνατὴ ἡ διεξαγωγή τῆς ἐκλογῆς χωρτικῶν ἀρχῶν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ Κοινεβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐπισυνάπτει εἰς τὴν παροῦσαν Ἐκθεσὶν τῆς ἀντίγραφον Σχεδίου Ἀποφάσεως δυνάμει τοῦ ὁποίου καθορίζεται ὡς νέα ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν ἡ 20ῆ Φεβρουαρίου, 1977, ἡμερομηνία ἣτις συμπίπτει μὲ τὴν ἐκπνοὴν τῶν διὰ τοῦ Νόμου προβλεπομένων χρονικῶν προθεσμιῶν ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐτοιμασίαν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, τὴν ὑποβολὴν ἐνοστάσεων ἐπ' αὐτῶν καὶ τὴν ἐκδίκασιν τούτων καὶ εἰσηγεῖται τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἔγκρισιν τῆς τοιαύτης Ἀποφάσεως.

Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναφέρῃ ὅτι ὡς ἀποτέλεσμα τῆς νῦν προτεινομένης διὰ τεχνικοὺς λόγους ἀναβολῆς εἰς τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν κατὰ τὴν καθορισθεῖσαν ἡμερομηνίαν θὰ παραστῇ ἀνάγκη παρατάσεως τῆς θητείας τῶν ὑπηρετούντων σήμερον Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως καθὼς ἐπίσης ἀνάγκη προωθήσεως ἀριθμοῦ ἐπὶ μέρους τροποποιήσεων εἰς τὸν ἐν ἰσχύϊ Νόμον περὶ Χωρτικῶν Ἀρχῶν, ἐργασία ἣτις ἀνελήφθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ ἀναμένεται νὰ διεκπεραιωθῇ τάχιστα, ὥστε νὰ ἀντιμετωπισθῶσιν ὠρισμένα θέματα τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὰς ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τοῦ εἰσβολέως κοινότητος καὶ τὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαιώματος ἐκλογῆς ἐκ μέρους τῶν ἐκτεπισθέντων προσώπων. Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν δοθησομένην παράτασιν τῆς θητείας τῶν ἐν λόγῳ Ὀργάνων ἐδηλώθη σαφῶς ὑπὸ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι αὕτη δὲν πρέπει ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ὑπερβαίῃ τὴν ἡμερομηνίαν καθ' ἣν ἢ δι' ἐκλογῆς ἀνάδειξις τῶν ἐν λόγῳ χωρτικῶν ἀρχῶν θεωρεῖται ὡς ἐπικυρωθεῖσα, ὡς συναφῶς προβλέπεται εἰς τὸ ἄρθρον 10 τοῦ περὶ Χωρτικῶν Ἀρχῶν Νόμου τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θά παρακαλέσω τόν έντιμον Γραμματέα νά αναγνώση τό σχέδιον άποφάσεως τής Βουλής τών Άντιπροσώπων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Έπειδή ή Βουλή τών Άντιπροσώπων δι' Άποφάσεως αύτης, ληφθείσης τήν 24ην Ίουνίου, 1976 και δημοσιευθείσης έν τή έπισήμω έφημερίδι τής Δημοκρατίας τής 2ας Ίουλίου, 1976, δυνάμει του έδαφίου (1) του άρθρου 10 του περί Χωρικών Άρχών Νόμου, Κεφ. 244, (ώς ούτος έτροποποιήθη διά του Νόμου 60 του 1972), ώρισε τήν 5ην Δεκεμβρίου, 1976 ως ήμερομηνίαν έκλογής χωρικών Έπιτροπών έν τή Κυπριακή Δημοκρατία :

Και έπειδή ή Βουλή τών Άντιπροσώπων νύν φρονεί ότι αριθμός τεχνικών δυσκολιών άπορρουσών έκ τής διά του ειρημένου Νόμου προδιαγραφόμενης διαδικασίας εις τήν έτοιμασίαν και διεξαγωγήν τών έκλογών καθιστά άδύνατον τήν τοιαύτην έκλογήν κατά τήν ρηθείσαν ήμερομηνίαν, και ότι ή τοιαύτη έκλογή θά έδει όπως διενεργηθή εις έτέραν μεταγενεστέρα ήμερομηνίαν :

Διά ταύτα, ή Βουλή τών Άντιπροσώπων άποφασίζει δυνάμει τής δευτέρας έπιφυλάξεως του προαναφερθέντος έδαφίου (1) του άρθρου 10 του περί Χωρικών Άρχών Νόμου, Κεφ. 244, (ώς ούτος έτροποποιήθη διά του Νόμου 60 του 1972), όπως ή ρηθείσα έκλογή μή διενεργηθή τήν 5ην Δεκεμβρίου, 1976 άλλα τήν 20ην Φεβρουαρίου, 1977.

Αί έν λόγω έκλογαί θέλουσι διεξαχθή συμφώνως προς τας διατάξεις του ισχύοντος Έκλογικού Νόμου δι' άνάδειξιν Μελών τής Βουλής τών Άντιπροσώπων, τηρουμένων, όμως, τών ειδικών διατάξεων του περί Χωρικών Άρχών (Τροποποιητικού) Νόμου του 1972 (Άρ. 60 του 1972) ή παντός έτέρου Νόμου τροποποιούντος ή αντικαθιστώντος τουτον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θά είμαι σύντομος, άλλα πρέπει νά δηλώσω τά έξής :

Πρώτα—πρώτα δέν είμαι έναντίον τών έκλογών Κοινοτικών άρχόντων και κατ' έπέκτασιν τής τοπικής αυτοδιοικήσεως έν τω συνόλω τής μορφής αύτης τής τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Δεύτερον, δέν άποδέχομαι, όμως, τό γεγονός ότι πρέπει νά κάμω τόν έπικήδειον τών λεγομένων «χαμένων» πατρίδων μας και νά πω ότι δέν πρέπει νά έκλέγονται κατά κάποιον τρόπον οιοδήποτε ως οί κοινοτικοί άρχοντες τών κατεχομένων χωρίων και πόλεων και κωμοπόλεών μας.

Τό τρίτον σημείον είναι τό έξής, κύριε Πρόεδρε.

Δέν είμαι βέβαιος άν καλύπτονται τά έκλογικά δημοκρατικά δικαιώματα και τών προσφύγων άδελφών μας, οί όποιοι κατοικοϋν από 2—5 έτών ένταϋθα, και δι' αύτό δέν θά σπεύσω νά ύποθηκέω τά δικαιώματα αύτά, τά όποια είναι αυτόνοητα, καθόσον είναι πολίται και αύτοί έδω, εις τά μέρη τά άπ' έδω, εις τας κοινότητας τας άπ' έδω. Πρέπει και αύτοί νά άπολαύουν τών δικαιωμάτων τών παρεχομένων ύπό τών χωρικών άρχών έφ' όσον ύπόκεινται και αύτοί εις τας ύποχρεώσεις περι πληρωμής φόρων και άλλων τινών, και δι' αύτόν τόν λόγον, αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, θά κατα-

ψηφίσω τὸ νομοσχέδιον, διότι δὲν στηρίζομαι εἰς τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι κατὰ κάποιον τρόπον θὰ καλυφθοῦν αὐτὰ ἢ καὶ τὰ ἄλλα δικαιώματα τῶν προσφύγων, οἱ ὅποιοι παραμένουν ἐνταῦθα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ὀμιλήσω ἐπὶ θέματος ἀρχῆς δεδομένου ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὁμόφωνος ἀλλὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω εἰς τὸν ἐντιμον συνάδελφον ὅτι, ὡς διαλαμβάνεται εἰς τὴν Ἔκθεσιν, ὁ ἐντιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἀνέλαβε τάχιστα τὴν ἐτοιμασίαν ἐιδικῆς νομοθεσίας οὕτως ὥστε νὰ καλύπτονται ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὅποια οἱ φόβοι τοῦ κ. συναδέλφου ἔχουν ἐκφράσει.

Κατὰ συνέπειαν δὲν τίθεται θέμα διότι θὰ κατατεθῆ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς σχετικὸν Νομοσχέδιον καὶ θὰ ἐξετασθῆ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ οἰονδήποτε Μέλος τῆς Βουλῆς θὰ ἔχη τὴν εὐκαιρίαν νὰ προβῆ εἰς εἰσηγήσεις πρὸ τῆς ψηφίσεώς του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μίαν ἀντιπαρατήρησιν ἔχω ἀπλῶς νὰ κάμω.

Πρῶτον, ἡ λέξις «τάχιστα» ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἔχει διαγραφῆ ἀπὸ τὸ ἴδικόν μου λεξιλόγιον τοῦλάχιστον. Δεύτερον καὶ ἡ λέξις «ὑπόσχεσις» τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἰσχύει δι' ἐμὲ ἀπολύτως 100%, δι' αὐτὸ ἐπιναλαμβάνω εἰς τὸν συνάδελφον ὅτι δὲν ὑποθηκέω τὰ δικαιώματα αὐτὰ ἐναντι τῆς ὑποσχέσεως ταχέων ἐκτελέσεων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Φαίνεται ὅτι πρόκειται περὶ παρεξηγήσεως ἐκ μέρους τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παρασκευαΐδη, διότι ἐδῶ δὲν πρόκειται περὶ Νομοσχεδίου, πρόκειται περὶ ἀποφάσεως τοῦ Σώματος καὶ αὐτὸ τὸ Σῶμα εἶχεν ἤδη ἀποφασίσει ὅτι αἱ ἐκλογαὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν θὰ διενηργοῦντο τὸν προσεχῆ Δεκέμβριον.

Ἐπομένως ἔρχεται ἡ νεοεκλεγείσα Βουλὴ νὰ ὀρίσῃ μίαν νέαν ἡμερομηνίαν κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ διενεργηθοῦν αἱ ἐκλογαὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν καὶ καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ προετοιμάσῃ Νομοσχέδιον βάσει τοῦ ὁποίου θὰ διενεργηθοῦν αὐταὶ αἱ ἐκλογαί.

Ἐπομένως κανεὶς δὲν θέλει νὰ ὑποθηκέυσῃ τὰ δικαιώματα τῶν προσφύγων ἢ οἰωνδήποτε ἄλλων πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ἐμεῖς, ὅπως καὶ ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Παρασκευαΐδης, συμφωνοῦμεν ὅτι μποροῦμεν νὰ βροῦμεν τὸν τρόπον νὰ κατοχυρώσωμεν ὅσον εἶναι πρακτικῶς δυνατόν αὐτὰ τὰ δικαιώματα. Ὅχι ὅμως νὰ ἀναβάλλωμεν ἐπ' ἀπειρον τὴν διενέργειαν ἐκλογῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, επρόλαβα ειπών ότι δεν είμαι έναντιον των εκλογών αλλά προτάσσω την διευθέτησιν και την ρύθμισιν του θέματος των εκλογικών δικαιωμάτων των προσφύγων και εφ' όσον δεν λυθή αυτό το θέμα, εγώ τουλάχιστον δεν θα ψηφίσω υπέρ της διενεργείας εκλογών.

Δέν αντιτίθεμαι εις την απόφασιν της Βουλής αυτής καθ' εαυτήν, αλλά ακριβώς εκείνο που επισημαίνω είναι ότι πρό τοιαύτης αποφάσεως έπρεπε να επιτευχθῆ έξασφάλισις των δικαιωμάτων των προσφύγων πολιτών. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι, ή σημερινή Βουλή καλείται σήμερα διά νέας αποφάσεώς της να ακυρώσει την προηγουμένη απόφασίν της διά διεξαγωγήν κοινοτικών εκλογών στις 5 Δεκεμβρίου και να καθορίσει νέαν ήμερομηνίαν εκλογών. Αυτό είναι το ένα μέρος του ζητήματος.

Συνδεδεμένον με αυτό το θέμα είναι και το άλλο σκέλος του ποίοι θα έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, εις ποίας κοινότητας θα γίνουν εκλογαί κλπ. Όμως, αντιλαμβάνομαι ότι δεν είναι του παρόντος ό,τι άφορα την άναβολήν της ήμερομηνίας των εκλογών και τον καθορισμόν νέας ήμερομηνίας.

Αντιλαμβανόμεθα ότι υπό τας περιστάσεις ή εφαρμογή της αποφάσεως της Βουλής υπό ήμερομηνίαν 24ην Ιουνίου, 1976, καθίσταται πράγματι ανέφικτος λόγω πραγματικών τεχνικών δυσκολιών άπορρουσών έκ της προβλεπομένης υπό του Νόμου διαδικασίας.

Παρά ταύτα δεν διαφεύγει της προσοχής μας μία κάποια τάσις άναβολής έκ μέρους της Έκτελεστικής Έξουσίας. Φρονούμεν ότι εάν από της 24ης Ιουνίου, 1976, αι άρμόδια άρχαί και ύπηρεσίαι εκινουόντο δεόντως διά την ύλοποίησιν της αποφάσεως της Βουλής διά διεξαγωγήν κοινοτικών εκλογών μέχρι του Δεκεμβρίου του 1976, σήμερα πιθανώτατα δεν θα ύφίστατο θέμα άναβολής των. Διά της άναβλητικότητας αυτής ή Κυβέρνησις, ειδικότερον δε το Υπουργείον Έσωτερικών, παρουσιάζονται ως μη εφαρμοζοντα τας αποφάσεις της Νομοθετικής Έξουσίας. Υπό άλλας συνθήκας το ζήτημα θα ήδύνατο να λάβη μεγάλας διαστάσεις και να έχη άπροβλέπτους συνεπίαις. Είλικρινώς φρονούμεν ότι παρόμοιαi ενέργειαί ή παραλείψεις ή νοοτροπίαί τείνουσιν εις την ύπονόμευσιν του πνεύματος συνεργασίας μεταξύ Νομοθετικής και Έκτελεστικής Έξουσίας και υπό τας παρούσας συνθήκας είναι το όλιγώτερον επιζήμια αυτάi αι παραλείψεις διά τον τόπον και διά τουτο άπαράδεκτοι. Υπό τὰ δεδομένα είμεθα ύποχρεωμένοι να ψηφίσωμεν υπέρ της άναβολής των εκλογών με την ρητήν όμως δήλωσιν από μέρους των Βουλευτών της ΕΔΕΚ ότι αυτή ή άναβολή πρέπει να είναι και ή τελευταία και ότι δεν θα δεχθώμεν όποιανδήποτε άλλην άναβολήν από μέρους της Έκτελεστικής Έξουσίας. Εις ό,τι άφορα τας λεπτομερείας περι την διεξαγωγήν εκλογών, δηλοούμεν έκ των προτέρων ότι ή θέσις μας είναι όλοι οι πρόσφυγες να έχουν το δικαίωμα και του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, όχι μόνον του εκλέγειν. Να κατοχυρωθούν πλήρως τὰ δημοκρατικά δικαιώματα όλοκλήρου του πληθυσμού συμπεριλαμβανομένων και των προσφύγων.

Δεύτερον δηλοούμεν ότι επιθυμούμεν να εύρεθῆ κάποιοις τρόποις ώστε διά τας κατεχομένας κοινότητας να υπάρξη μία κάποια αντιπροσώπευσις διά λόγους πολιτικής σκοπιμότητας.

Καί τρίτον ἐπιθυμοῦμεν τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν ὅσον τὸ δυνατόν τὸ ταχύτερον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀλέκος Μιχαηλίδης :

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐξετάζει σήμερα ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι κατὰ πόσον θὰ γίνουν οἱ ἐκλογές ἢ ὄχι. Γι' αὐτὸ τὸ θέμα ἔχει ἤδη ληφθῆ μία ἀπόφασιν καὶ εἶναι ἤδη καὶ ὠρισμένη ἡ ἡμερομηνία διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν. Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον συζητεῖ σήμερα ἡ Βουλὴ εἶναι ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀντιμετωπίζει ὠρισμένα τεχνικὰ προβλήματα καὶ χρειάζεται μικρὰν πίστωσιν χρόνου διὰ νὰ τὰ ρυθμίσῃ καὶ ἐν προκειμένῳ ἔχει ἰκανοποιηθῆ καὶ ἡ ἀρμοδίᾳ Ἐπιτροπὴ ὅτι ἡ παράτασις τῶν δύο μηνῶν θὰ εἶναι ἀρκετὴ διὰ τὴν ρύθμισιν αὐτῶν τῶν τεχνικῶν θεμάτων. Δὲν ὑπάρχει ἡ ἐντύπωσις ἀπὸ μέρους μας ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει ἢ δὲν εὐνοεῖ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν. Ἀπλῶς εἶναι θέμα καθαρῶς τεχνικὸν καὶ νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐπιδειχθῆ κατανόησις διὰ τὸ πρόβλημα αὐτό, διότι ἡ ἀρμοδίᾳ ἀρχὴ εἶχε προσφάτως ἀσχοληθῆ μὲ τὰς Βουλευτικὰς ἐκλογάς, δηλαδὴ εἶχεν ἀρκετὰ θέματα τῆς ἰδίας μορφῆς νὰ ἐπιληφθῆ καὶ πιστεύω ὅτι πολὺ δικαιολογημένα δὲν μπόρεσε νὰ εἶναι ἐτοιμὴ γιὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν στὶς 5 Δεκεμβρίου. Ἐπομένως σήμερον ὅλοι δηλώνομεν ἀσφαλῶς ὅτι πιστεύομεν πῶς οἱ ἐκλογές πρέπει νὰ διεξαχθοῦν. Τὸ ἐπίμαχον θέμα εἶναι ἡ μικρὰ αὐτὴ παράτασις τὴν ὁποῖαν δεχόμεθα ὑπὸ τὴν αἰτιολογίαν ὅτι εἶναι γιὰ καθαρῶς τεχνικοὺς λόγους. Ἐὰν ἀπορριφθῆ σήμερα ἡ Ἀπόφασιν αὐτὴ, θὰ σημαίνει ὅτι ἰσχύει ἡ προηγουμένη ἀπόφασιν, δηλαδὴ γιὰ τὶς 5 Δεκεμβρίου, ἐκτὸς ἐὰν κατετίθετο κάποια ἄλλη πρότασις.

Συμπερασματικῶς λοιπὸν ἐμεῖς πιστεύομεν ὅτι ἡ μικρὰ αὐτὴ παράτασις πρέπει νὰ δοθῆ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ θὰ πρέπει νὰ προχωρήσωμεν ἀπροσκόπτως εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐκεῖνο πού ἤθελα νὰ εἶπω, ἀξ. κ. Πρόεδρε, εἶναι ὅτι ἡ Ἐξουσία διὰ τὸν καθορισμὸν ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν εὐρίσκειται εἰς χεῖρας αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ ὄχι εἰς χεῖρας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἀπλῶς τὸ Σῶμα τοῦτο ἀναγνωρίζων ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ἐντὸς τῶν προσεχῶν ὀλίγων ἡμερῶν πού μᾶς ἀπομένουν, μέχρι τῆς 5 Δεκεμβρίου, νὰ ἐτοιμάσωμεν σχετικὴν νομοθεσίαν, δίδει μίαν παράτασιν χρόνου, μέχρι τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, διὰ νὰ ἐτοιμασθῆ αὐτὴ ἡ νομοθεσία οὕτως ὥστε νὰ διενεργηθοῦν χωρὶς περαιτέρω ἀναβολὴν αἱ ἐκλογαὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν. Ὅμως θὰ πρέπει νὰ γίνῃ σαφές ὅτι εἶναι τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς πού ἀποφασίζει τὸν καθορισμὸν ἡμερομηνίας διὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν καὶ ἂν τὸ Σῶμα θέλῃ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν διενέργειαν κοινοτικῶν ἀρχῶν τὴν 5ην Δεκεμβρίου, μποροῦμεν νὰ τὸ πράξωμεν διότι σήμερον δὲν εἶναι Νομοσχέδιον πού ἐγκρίνομεν, ἀλλὰ ἀπόφασιν βάσει τῆς ὁποίας ἀναβάλλεται ἡ διενέργεια αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν ἐπὶ τρίμηνον διὰ νὰ ἐτοιμασθῆ ἡ σχετικὴ νομοθεσία. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐχω τὴν βεβαιότητα ὅτι ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης, κατόπιν τῶν ἐπεξηγήσεων αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν, δὲν θὰ διαταράξῃ τὴν ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς νὰ ἐγκρίνη τὴν προτεινομένην Ἀπόφασιν. Ἐὰν

ύπαρξη κάποια ἀμφιβολία περὶ τῆς βεβαιότητος μου, τότε κάμνω ἔκκλησιν πρὸς τὸν κ. Παρασκευαΐδην ὅπως ταχθῆ μαζί με ὅλους τοὺς ἄλλους Βουλευτάς διὰ τὴν ἔγκρισιν τῆς Ἀποφάσεως αὐτῆς.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ ἰκανοποιήσω τὴν ἔκκλησιν σας περὶ ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Σώματος δι' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἡ ἀρνητικὴ ψήφος πού θὰ δώσω ἀντιλαμβάνομαι ἀπολύτως ὅτι δὲν ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς διεξαγωγῆς ἐκλογῶν ἢ τὸ θέμα τῆς ἀναβολῆς, ἀλλὰ θὰ δώσω ἀρνητικὴν ψήφον μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐπισημάνω πρὸς πᾶσαν πλευράν, ὄχι πρὸς τὸ Σῶμα αὐτὸ εἰδικώτερον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, τὸ ὅτι ὀφείλει νὰ κατοχυρώσῃ τὰ δικαιώματα τῶν προσφύγων διὰ νὰ ἀσκήσουν τὰ ἐκλογικὰ τῶν δικαιώματα.

Ἡ ἔννοια τῆς ἀρνητικῆς μου ψήφου θὰ ἔχη αὐτὴν τὴν σημασίαν καὶ δι' αὐτὸ θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ εἶναι πιθανὸν ἀπὸ τὴν δήλωσιν τοῦ κ. Παρασκευαΐδη νὰ βγῆ καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡμεῖς πού ψηφίζομεν τὴν ἀπόφασιν ὑποθηκεύομεν ἢ παραμελοῦμεν τὰ δικαιώματα τῶν προσφύγων, θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι τέτοια ἐντύπωσις εἶναι λανθασμένη. Ψηφίζομεν τὴν Ἀπόφασιν ὅπως προτείνεται γιὰ τὴν ἀναβολὴν τῶν ἐκλογῶν, διότι ἔχομεν τὲς διαβεβαιώσεις καὶ ἐπιστεῦσαμεν στὲς διαβεβαιώσεις γιὰ τὸν σεβασμὸν τῶν δικαιωμάτων τῶν προσφύγων κατὰ τὲς ἐκλογάς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶναι σωστὴ ἡ διατύπωση τοῦ συναδέλφου κ. Ζιαρτίδη ὅτι θὰ πρέπει νὰ διαφυλάξομε τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν οἱ ὅποιοι θὰ ψηφίσουν στὲς ἐκλογάς τῆς 20ῆς Φεβρουαρίου καὶ ὅτι δὲν ἀντιστρατευόμαστε τὰ συμφέροντα τῶν προσφύγων, μὲ τὸ πρόσθετον μάλιστα ἐπιχείρημα ὅτι πιστεύομε βαθύτατα ὅτι ἡ διενέργεια ἐκλογῶν θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ ἀληθινὰ συμφέροντα τῶν προσφύγων γιατί θὰ εἶναι ἓνα εἶδος κάθαρσης καὶ πιστεύομεν ὅτι νέα κοινοτικά δημοκρατικά Συμβούλια θὰ εἶναι πιὸ κοντὰ εἰς τὸν πόνον τῶν προσφύγων καὶ τῶν συνανθρώπων τους καὶ θὰ τύχουν καὶ οἱ πρόσφυγες μεγαλύτερης ἀκόμα ἀλληλεγγύης καὶ συμπαράστασης ἀπὸ νέες ἐκλελεγμένες κοινοτικὲς ἀρχές εἰς τὸν βαθμὸν πού θὰ ἐπιτευχθῆ μάλιστα καὶ κάθαρση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὀφείλω μίαν διευκρίνησιν πρὸς τὸν φίλον Βουλευτὴν κ. Ζιαρτίδην καὶ εἶναι ἡ ἐξῆς. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔθεσα ἐν ἀμφιβόλῳ τὰς προθέσεις καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς αὐτῆς, παντὸς χρώματος, πρὸς τοὺς πρόσφυγες. Ἄλλὰ ἔχω χρέος εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν καὶ

άφορμήν νά ἐμμένω καί νά ἐπισημαίνω ὠρισμένους φόβους καί δέν συμερίζομαι αὐτά πού εἶπεν ὁ κ. Ζιαρτίδης ὅσον ἀφορᾶ τήν ἔκτασιν καί τήν ἔννοιαν καί τόν βαθμόν τῆς ἐμπιστοσύνης καί τῆς πίστεως πού ἔχει εἰς ὑποσχέσεις. Δι' αὐτό εἶμαι ὑπόχρεως νά δώσω τήν ἀρνητικὴν ψήφον μου, αὐτὴν τήν ἔννοιαν καί τήν σημασίαν, καί οὐδόλως προσεπάθησα νά θίξω τὰ αἰσθήματα τῶν Βουλευτῶν πρὸς τοὺς πρόσφυγας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐσκέφθη διὰ τῆς ψήφου του νά ψηφίσῃ ἐναντίον τῆς διεξαγωγῆς ἐκλογῶν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης ἐπιθυμεῖ, ὅπως καί ὅλοι οἱ ἄλλοι Βουλευταί, νά γίνουν τὸ ταχύτερον δυνατόν ἐκλογαὶ καί ὁ λόγος τῆς ἀρνήσεώς του νά ψηφίσῃ μαζί μέ τοὺς ἄλλους Βουλευτάς ὑπὲρ τῆς παρούσης Ἀποφάσεως εἶναι οἱ φόβοι του οἱ ὁποῖοι δέν προέρχονται ἀπὸ τήν Βουλὴν, ἀλλὰ ὑποψιάζεται ὅτι προέρχονται ἀπὸ ἄλλην πλευράν.

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι δικαίωμα τοῦ συναδέλφου νά τηρήσῃ ἀποχὴν ἢ νά καταψηφίσῃ τήν Ἀπόφασιν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νά διευκρινήσω εἶναι ὅτι πρόκειται καθαρὰ περὶ παρεξήγησης. Ἡ Βουλὴ, ὅπως ὅλοι ξέρομεν, ἔχει ἀρμοδιότητα νά ὀρίσῃ τήν ἡμερομηνίαν τῶν ἐκλογῶν καί τήν ὥρισε γιὰ τὲς 5 τοῦ Δεκεμβρίου. Ἐὰν δέν ληφθῇ ἀπόφασις σήμερα σημαίνει ὅτι οἱ ἐκλογές πρέπει νά γίνουν στίς 5 τοῦ Δεκεμβρίου. Πρακτικὰ ὅμως εἶναι ἀδύνατον νά γίνουν διότι ἀκριβῶς διὰ νά κατοχυρωθοῦν αὐτά πού εἶπεν ὁ κ. Παρασκευαΐδης καθίσταται ἐπιβεβλημένη ἀνάγκη ἢ παράτασις τῆς ἡμερομηνίας γιὰ τήν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν καί συνεπῶς ὅποιος δέν ψηφίσῃ διὰ τήν παράτασιν, οὐσιαστικὰ κάμνει τὸ ἀντίθετον ἀπὸ ἐκεῖνο πού λέγει ὁ κ. Παρασκευαΐδης, διότι χωρὶς αὐτὴν τήν παράτασις δέν δύναται νά γίνῃ νομοθεσία ἢ ὁποῖα νά ρυθμίσῃ τὰ προβλήματα πού ἀφοροῦν τὸ πῶς θὰ ψηφίσουν οἱ πρόσφυγας, ποιά θὰ εἶναι τὰ δικαιώματά τους, πῶς θὰ ρυθμισθῇ τὸ θέμα τῶν κατεχομένων κοινοτήτων κ.λ.π.

Γι' αὐτὸν τὸν λόγον θέλω νά γίνῃ σαφές ὅτι ἡ ἀνάγκη νά ληφθῇ ἡ σημερινὴ ἀπόφασις γίνεται ἀποκλειστικὰ καί μόνον γιὰ νά ρυθμισθοῦν αὐτά τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀλλοιῶς δέν μποροῦν νά γίνουν ἂν δέν δοθῇ αὐτὴ ἢ παράτασις.

Γι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι πρόκειται περὶ παρεξήγησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Δίπλα σ' αὐτά πού εἶπεν ὁ κ. Κουρτελλάρης θὰ ἤθελα νά προσθέσω ἀκόμη μίαν πτυχὴν. Ὁ κ. Παρασκευαΐδης φοβάται ὅτι θὰ μπορούσαν νά καταστρατηγηθοῦν τὰ δικαιώματα τῶν προσφύγων. Ἐχει διευκρινήσει ὅτι ἀπὸ τήν Βουλὴν δέν φοβάται. Μένει ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ἐγὼ προσωπικῶς δέν πιστεύω ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θέλει καθ' οἷονδῆποτε τρόπον νά παραβιάσῃ τὰ δικαιώματα τῶν προσφύγων. Ἀλλὰ καί ἂν αὐτὸ γίνῃ, τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ θὰ ἐγκριθῇ ἀπὸ αὐτὴν τήν Βουλὴν καί ἐπ' ὅσον πιστεύει ὁ κ. Παρασκευαΐδης ὅτι αὐτὴ ἢ Βουλὴ δέν πρόκειται νά ἐπιτρέψῃ κάτι τέτοιο δέν ἔχει παρὰ νά ὑποστηρίξῃ τήν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν τὸ συντομώτερον διὰ νά λυθοῦν καί αὐτά τὰ προβλήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Πρῶτον εὐχαριστῶ τὸν Βουλευτὴν Κυρηνείας, κ. Κουρτελλάρην, διὰ τὴν μακρὰν ἐπεξήγησιν τὴν ὁποίαν ἔδωσεν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος. Τὸ κατενόησα καὶ ἐγὼ ἴσως εἰς μικρότερον βαθμὸν, ἀλλὰ δὲν ἐπρόσεξεν ὅμως τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν μορφήν πού ἔδωσα εἰς τὴν ἀρνητικὴν μου ψήφον. Ἡ ἀρνητικὴ μου ψήφος δὲν σημαίνει ὅτι εἶμαι ἐναντίον τῆς διεξαγωγῆς ἐκλογῶν ἢ ὅτι δὲν σέβομαι τὴν ἀποψιν τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἀρνητικὴ μου ψήφος ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς προειδοποιήσεως καὶ ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ ἐπισημύνη καὶ νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων, καὶ τὸ τονίζω, μόνον τῶν ἀρμοδίων, εἰς τὸ θέμα τῆς ἐξασφαλίσεως πλήρως τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τῶν προσφύγων. Ἀντιλαμβάνομαι ἀπολύτως ὅτι εἶναι ἄλλο τὸ θέμα ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀντιληφθῇ καὶ ὁ συνάδελφος ὅτι καὶ ἐγὼ ἄλλην ἔννοιαν δίδω εἰς τὴν ἀρνητικὴν μου ψήφον τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ καταλάβῃ ὅτι ἔτσι εἶναι. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ Ἀπόφασις τίθεται εἰς ψηφοφορίαν.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς Ἀποφάσεως ὡς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Γραμματέως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὅλοι, κ. Πρόεδρε ἐξαιρουμένου τοῦ κ. Παρασκευαΐδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί;

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ὑπάρχουν.

Ἡ Ἀπόφασις ἐνεκρίθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

29 ὑπὲρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

29 ὑπὲρ, μία ἐναντίον, τοῦ κ. Παρασκευαΐδη.

Ἡ Ἀπόφασις ἐνεκρίθη.

Θὰ παρακαλέσω τὸν ἐντιμον Γραμματέα νὰ ἀναγνώσῃ τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος τὸ ὁποῖον παρεπέμφθη πρὸς διόρθωσιν.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 18ης Νοεμβρίου, 1976, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐνέκρινεν ὁμοφώνως τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα :

1. Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων μελετήσασα τὴν ἀπὸ καιροῦ ἀρξαμένην καὶ διαρκῶς ἐντεινομένην ἀποικιοποίησην τῶν καταληφθέντων ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰσβολέων Κυπριακῶν ἐδαφῶν πρὸς τὸν σκοπὸν διαμελισμοῦ τῆς Κύπρου κατὰ παράβασιν πάσης ἐννοίας περὶ δικαιοσύνης καὶ ἠθικῆς καὶ τῶν σχετικῶν περὶ Κύπρου ψηφισμάτων τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

2. Διαπιστοῦσα τὴν καθ' ἡμέραν ἐκδίωξιν τῶν ἐγκλωβισθέντων εἰς τὰς τουρκεκρατουμένας περισχὰς Ἑλλήνων Κυπρίων ἀπὸ τὰς οἰκίας καὶ περιουσίας των καὶ τὴν ἐκεῖ ἐγκατάστασιν Τούρκων ἐποίκων κατὰ παράβασιν τῆς σχετικῆς ἐν Βιέννῃ γενομένης Συμφωνίας ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ καθοδήγησιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

3. Σημειώνουσα τὴν κωλυσιεργὸν καὶ ἀδιάλλακτον τακτικὴν τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἢ ὁποῖα, ἐπιδεικνύουσα περιφρόνησιν πρὸς τὰ περὶ Κύπρου ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας καὶ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, προχωρεῖ διὰ τῆς ἰσχύος τῶν ὀπλῶν εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἰδικῆς τῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῶν κατεχομένων ἐδαφῶν καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν τετελεσμένων γεγονότων.

Ποιεῖται ἐκκλησίαν πρὸς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας καὶ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὅπως ἐνεργήσωσιν ὥστε νὰ τεθῆ τέρμα εἰς τὸν ἀπάνθρωπον ἐκτοπισμὸν τῶν ἐγκλωβισθέντων καὶ τὸν ἐποίκισμὸν τῆς Βορείου Κύπρου διὰ Τούρκων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας, νὰ ἐφαρμοσθοῦν ταχέως τὰ περὶ Κύπρου ψηφίσματα ἵνα ἐξευρεθῇ δικαία λύσις τοῦ Κυπριακοῦ διασφαλίζουσα τὴν ἀνεξαρτησίαν, κυριαρχίαν καὶ ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα τῆς Κύπρου καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως τεθῆ τέρμα εἰς τὰ διχτομικὰ σχέδια τῶν Τούρκων εἰσβολῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται τὸ ψήφισμα;

Τὸ ψήφισμα ἐνεκρίθη. Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δὲν ἔχω καμμίαν ἔνστασιν διὰ τὸ ψήφισμα, ἀξ. κ. Πρόεδρε, ὅμως ἤθελα νὰ μεῦ ἐπιτραπῇ μετὰ τὴν εὐκαιρίαν αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος νὰ εἰσηγηθῶ πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Προσφύγων, Ἐγκλωβισμένων καὶ Ἀγνοουμένων νὰ μελετήσῃ τὴν δυνατότητα ἐπεξεργασίας εἴτε ἀπὸ μέρους τῆς ἰδίας τῆς Ἐπιτροπῆς εἴτε μετὰ εἰσηγήσιν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὴν προετοιμασίαν μιᾶς λευκῆς βίβλου, διὰ τῆς ὁποίας νὰ ἀπαριθμοῦνται μετὰ στατιστικὰ δεδομένα ὅλα τὰ ἔκτροπα τῶν δυνάμεων κατοχῆς εἰς τὰ κατεχόμενα ἐδάφη καὶ ἢ ὁποῖα λευκὴ βίβλος πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι πολὺ χρήσιμον ἔγγραφον διὰ τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη καὶ δι' ὅλας ἐκεῖνας τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι θὰ ἤθελαν νὰ στηρίζουν τὴν υπεράσπισιν τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ψήφισμα θὰ ἀποσταλῇ.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἀξιότιμον Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. καὶ Βουλευτὴν Λεμεσοῦ διὰ τὴν ὑπόδειξιν ἢ ὁποῖα πράγματι εἶναι πολύτιμος, χρήσιμος, καὶ ὁμολογῶ ὅτι καὶ ἐμᾶς ὅλους διέφυγε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

Θὰ ἤθελα νὰ διατυπώσω μιὰν μικρὰν ἐπιφύλαξιν ὡς πρὸς τὸ χρῶμα τῆς βίβλου, ἢ ὁποῖα μᾶλλον δὲν πρέπει νὰ εἶναι λευκὴ, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ἴσως τὸ ἀντίθετον χρῶμα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ψήφισμα θὰ ὑποβληθῇ ὅπου δεῖ διὰ τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θα παρακαλέσω να μελετηθῆ ἡ προηγουμένη εἰσήγησίς μου, νὰ ἐγκριθῆ εἰς προσεχῆ συνεδρίασιν ἀνάλογον ψήφισμα πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης. Νὰ μελετηθῆ ἡ Ἐπιτροπὴ Προσφύγων, Ἐγκλωβισμένων κλπ., τὴν περίπτωσιν ἀφοῦ ἐξηγηθῆ καὶ μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἤτοι τὴν ἀποστολὴν ἀναλόγου ψηφίσματος καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐξετάσῃ τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Γαλανοῦ.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δὲν ἔχω καμμίαν ἔνστασιν κατ' ἀρχὴν ἢ βίβλος αὐτὴ νὰ εἶναι μαύρη. Ὅμως ἀντιλαμβάνομαι πὼς τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη δὲν θὰ δεχθοῦν τοιοῦτο ἔγγραφον διότι πρέπει νὰ εἶναι ἢ λευκὴ βίβλος ἢ μπλε ἢ δὲν ξέρω τί ἄλλο χρῶμα. Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ προσεχθῆ αὐτὴ ἢ λεπτομέρεια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ ὄνομα «μαύρη», «λευκὴ», δὲν ἀφορᾷ τὸ χρῶμα, ἀφορᾷ τὸν τίτλον καὶ εἶναι τὸ περιεχόμενον τὸ ὁποῖον δίδει καὶ τὴν ἔννοιαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐτελειώσαμεν τὸ Κεφάλαιον Β.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμέρας ὑπάρχουν οἰαδήποτε Νομοσχέδια ἢ Ἐγγραφα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 11ην Νοεμβρίου, 1976 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 9 τοῦ 1976) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 10 τοῦ 1976).

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Οἰκονομικῶν καὶ Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ : «Τὸ ἀμπελοργικὸν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως». Θέμα ἐγγραφῆν τῇ εἰσηγήσει τῶν ἀξιοτίμων Βουλευτῶν κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Ν. Βασιλειάδη, Ν. Μαυρονικόλα καὶ Χρ. Βάκη.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει παράκλησις ὅπως τὸ θέμα τοῦτο ἀναβληθῆ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω ὅπως ἀναβληθῆ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν ἢ συζήτησις τοῦ θέματος καθότι ἀναμένομεν ὠρισμένα στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ἀρμόδια Τμήματα, ἄλλωστε δὲ ἔχω παρακληθῆ ἀπὸ μερικοὺς συναδέλφους ὅπως δώσωμεν τὴν ἀναβολὴν αὐτὴν δι' ἀκόμη μίαν ἑβδομάδα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Πρὶν τελειώσωμεν ἤθελα νὰ ἐγγράψω ἓνα θέμα γιὰ συζήτηση σὲ προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἐπειδὴ ἔχουμε μπεῖ γιὰ καλὰ ἤδη εἰς τὸν μακροχρόνιο ἀγῶνα καὶ ἐπειδὴ ἔχουμε μελετήσῃ καὶ μιλοῦμε συχνὰ γιὰ ἰσομερῆ κατανομὴ τῶν βαρῶν καὶ ἐπειδὴ μιὰ μερίς, μικρὴ ἴσως, ἢ εὐπωρότερη, δὲν συμπαρίσταται καὶ δὲν συνεισφέρει ὅσον πρέπει εἰς τὸν ἀγῶνα, ἀντίθετα ἐκμεταλλεύεται τοὺς ἐκτετασθέντες σὲ μεγάλο βαθμὸ, ἤθελα νὰ συζητηθῆ θέμα προστασίας τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μπορεῖ ὁ ἀξιότιμος κύριος συνάδελφος νὰ ἐξηγήσῃ τί σκοπεύει νὰ εισηγηθῆ; Τροποποίησιν τοῦ Νόμου ἢ χορήγησιν προσθέτων ὠφελημάτων ἢ ἐπιδομάτων;

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Θὰ συζητήσωμε ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐὰν ἐγγραφῆ τὸ θέμα στὴν προσεχῆ συνεδρίαν ἢ ὅποιαδήποτε ἄλλην συνεδρίαν. Ἐὰν θέλῃ ὁ κ. Παπαδόπουλος νὰ ἀναφέρω, μπορεῖ νὰ εισηγηθῶ τροποποίησιν τοῦ Νόμου 4 τοῦ 1976 ἢ ἀντιθέτως καὶ λήψιν ἄλλων μέτρων διὰ κατοχύρωσιν τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδὴ ἐντοπίζετε τὸ θέμα.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Εἶναι κάπως πιὸ πλατὺ τὸ θέμα δὲν τὸ ἐντοπίζω μόνον εἰς τροποποίησιν τοῦ Νόμου 4 τοῦ 1976, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι ἀνεπαρκής, ἀλλὰ θὰ εισηγηθῶ καὶ ἄλλα μέτρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ εἰσήγησις σας εἶναι ἢ διὰ νομοθετικῶν μέτρων προστασία τῶν ἐκτοπισθέντων;

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Τῶν ἐκτοπισθέντων ἐνοικιαστῶν κατοικίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Λυποῦμαι, κ. Πρόεδρε, διότι ἐξ ἀφορμῆς αὐτοῦ θὰ ἐγείρω γενικώτερον θέμα. Βεβαίως ἀντιλαμβάνομαι τὸν Ζήλον ὁ ὁποῖος εἶναι ἐπαινετὸς ἀσφαλῶς Βουλευτῶν νὰ ἐγείρουν θέματα εἰς τὴν Βουλὴν. Πάντοτε εἶχα ἀντίθετον ἄποψιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγγραφὴν πολλῶν θεμάτων εἰς τὴν Βουλὴν.

Πιστεύω νὰ εἶναι γνωστὸν σὲ ὅλους τοὺς Βουλευτὲς πόσον περιωρισμένες εἶναι οἱ ἐξουσίες τῆς Βουλῆς κάτω ἀπὸ προεδρικὸν σύστημα, ἰδιαίτερα ὅσον ἀφορᾷ μέτρα πού ἔχουν οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις. Ἡ μεγαλύτερη ἀξία καὶ σημασία τῶν συζητήσεων τῆς Βουλῆς εἶναι ὅταν εἶναι τοῦ ἀρμόζοντος ἐπιπέδου καὶ ὅταν αὐταὶ περιορίζονται εἰς τὴν ἔγερσιν θεμάτων ἀφοῦ ἔχουν ἐξαντληθῇ ὅλα τὰ προηγούμενα περιθώρια διερευνήσεως τοῦ θέματος μετὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὥστε πράγματι καὶ ὁ κόσμος νὰ ἀποδίδῃ εἰς τὸ Σῶμα τὴν βαρύτητα καὶ τὴν σημασίαν πού πιστεύω ὅτι ὡς τὸ τρίτον ἰσοτιμον ὄργανον τοῦ κράτους, ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία, πρέπει νὰ ἔχῃ.

Ἐχω ἐπίσης τὴν ἄποψιν ὅτι μιὰ Βουλὴ ἔχει τόσον κύρος ὅσον τῆς ἀξίζει, οὔτε παραπάνω οὔτε λιγώτερο. Καὶ πιστεύω, καὶ δὲν τὸ λέγω ἐξ ἀφορμῆς τοῦ θέματος πού ἐγείρει ὁ ἐντιμος συνάδελφος, ὅσον μεγαλύτερη εἶναι ἡ πληθώρα τῶν θεμάτων πού ἀναγράφονται εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ — ἀπλῶς διὰ τὴν ἀναφορὰν των εἴτε διότι ἐνέγραψαν θέμα εἴτε τὴν ἀναφορὰν ἀπόψεων δικῆν ὁμιλιῶν πού ἀναγινώσκονται ἀπὸ τοῦ βήματος — τόσον εἶναι τὸ μέτρον τῆς ἐκτιμήσεως καὶ τῆς σημασίας πού θὰ διδῇ ὁ λαὸς εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα. Καὶ ἐπειδὴ κήδομαι αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τῆς Βουλῆς — καὶ οἱ παλαιότεροι Βουλευταὶ θὰ ξέρουν ὅτι ἀκριβῶς τὲς ἴδιες ἀπόψεις εἶχα πεῖ καὶ προηγουμένως — γι' αὐτὸ θὰ ἐγείρω ἔνστασιν εἰς τὴν ἐγγραφὴν αὐτοῦ τοῦ θέματος, ὅχι γιατί ἐνδιαφέρομαι ὀλιγώτερον τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου διὰ τὴν τακτοποίησιν τοῦ θέματος οὔτε γιατί δὲν θεωρῶ ὅτι εἶναι σοβαρὸν τὸ θέμα τοῦτο. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἄλλη ἦταν ἡ πορεία ἡ ὁποία ἔπρεπε πρῶτον νὰ ἀκολουθηθῇ. Νὰ διερευνηθῇ μὲ τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις σκοπεύει νὰ τροποποιήσῃ τὸν Νόμον, διότι εἶναι τὸ μόνον πού μποροῦμεν νὰ συζητήσομεν, καὶ ἐὰν ἡ ἀπάντησις εἶναι εἴτε ἀρνητικὴ εἴτε καθυστερησὴ εἴτε δὲν εἶναι ἰκανοποιητικὴ, τότε ἐγγράφεται τὸ θέμα. Ἐὰν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος διὰ τῆς φράσεως του «θὰ ἐπεκτείνῃ τὸ θέμα εἰς ἄλλα πλαίσια» ἔχῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μπορεῖ νὰ ὁμιλήσῃ δι' ἠϋξημένα ὠφελήματα, ὑπενθυμίζω ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα οὔτε νὰ συζητῇ δικαιοῦται οὔτε νὰ ἐγγράψῃ θέματα τὰ ὁποῖα ἔχουν οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ κράτους.

Κύριε Πρόεδρε, τελειῶνω κἀμνοντας μιάν θλιβεράν ὑπενθύμισιν πρὸς τὰ παλαιότερα Μέλη τῆς Βουλῆς. Εἶχαμεν ἀκόμα ἓνα Μέλος πού δὲν ἄφηνεν εὐκαιρίαν συνεδρίας τῆς Βουλῆς νὰ ἐγγράψῃ τρία ἢ περισσότερα θέματα, ὅπως τὸ περιβόητον θέμα «πότε θὰ διορθωθῇ ὁ στύλλος τῆς ἠλεκτρικῆς εἰς τὸ τάδε χωρίον ἢ ἀλλοῦ». Ὅμως τοῦλάχιστον ἐκεῖνο τὸ Μέλος εἶχε τὸ ἐλαφρυντικόν, πλὴν ὅλων τῶν ἄλλων, ὅτι εἶχεν ἐφημερίδα καὶ ἐνδιαφερόταν νὰ ἀποκτήσῃ τίτλους διὰ τὴν ἐπομένην ἐκδοσιν.

Ἐπειδὴ δὲν πιστεύω ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ πρόθεσις οἰουδήποτε ἐκ τῶν παρόντων Μελῶν τῆς παρούσης Βουλῆς, μαζί μετὰ τὴν ἔνστασίν μου εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος, προσθέτω καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὅπως τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς εἶναι πράγματι πάρα πολὺ προσεκτικὰ εἰς τὸ πότε χρησιμοποιοῦν τὸ δικαίωμα — καὶ ἔχουν ἀσφαλῶς ἐλεύθερον δικαίωμα οἱ Βουλευταὶ — νὰ ἐγγράφουν θέματα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, ἰδιαίτερα ἀφοῦ, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι — καὶ ἐγὼ δὲν ἤμουν μέτοχος αὐτῆς τῆς συμφωνίας — ἔχει ἤδη γίνῃ μία «συμφωνία κυρίων» μεταξὺ τῶν κομμάτων ἐν τῇ Βουλῇ ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαδικασίαν καὶ τὸν τρόπον ἐγγραφῆς θεμάτων εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, λυποῦμαι διότι ἔδωσα τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν κ. Παπαδόπουλον νὰ πῆ τόσα πολλά γιὰ τὸ πνεῦμα τῆς ὅλης διαδικασίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔμεῖς οἱ νεώτεροι παίρνομεν μαθήματα καὶ τὰ δεχόμεστε. Δὲν ἐκατάλαβα τὶ σημαίνει «τὸ ἀρμόζον κῦρος» καὶ δὲν ἐκατάλαβα ἀκριβῶς καὶ ποῖαν δημαγωγίαν ἢ σὲ ποῖαν ἐφημερίδα γράφομεν μὲ τὸ νὰ θέτωμεν ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον ἔχομεν συζητήσῃ καὶ ἔχομεν ἐξαντλήσῃ πρὸς ὅλες τὰς κατευθύνσεις. Καὶ ἐν τούτοις ὑπάρχει μιὰ συγγνή ἐκμετάλλευσις ἄνευ προηγουμένου καὶ ἐὰν δὲν πρέπει νὰ συζητήσωμεν τὸ θέμα ἔμεῖς οἱ Βουλευτές, αὐτὴ ἢ Βουλὴ, τότε δὲν ξέρω ποῦ πρέπει νὰ συζητῆται αὐτὸ τὸ θέμα.

Λυποῦμαι πάρα πολύ, δὲν πρόκειται νὰ ξαναεγγράψουμε θέματα, ἀλλὰ ἔχουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι εἶναι τόσον σοβαρὰ τὰ θέματα αὐτὰ τὰ ὁποῖα μόνον αὐτὴ ἢ Βουλὴ ἢ ὁποῖα ἐξελέγη γιὰ νὰ λύσῃ πολλά σοβαρὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν προπαντὸς τοὺς πρόσφυγες ἐκτοπισθέντες μπορεῖ νὰ συζητήσῃ. Καὶ ἐρωτῶ τὸν κ. Παπαδόπουλον ὁ ὁποῖος εἶναι ἄριστος νομικὸς καὶ κατέχει τὸν Νόμον 4 τοῦ 1976, ἐὰν τὴν στιγμὴν ποῦ ὑπάρχει αὐτὸς ὁ Νόμος καὶ ἐν τούτοις ἡ ἐκμετάλλευσις συνεχίζεται καὶ φθάνει εἰς τὰ ἐπίπεδα τῶν £100 καὶ £120 ἢ ἐνοικίσις ἐνὸς σπιτιοῦ, δὲν εἶναι τοῦτο σοβαρὸν θέμα πρὸς συζήτηση; Εἶναι δημαγωγία αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἢ δὲν εἶναι τῆς σοβαρότητος ἢ τοῦ ἐπιπέδου τῆς Βουλῆς αὐτῆς νὰ συζητήσῃ αὐτὸ τὸ θέμα; Ἄς ποῦν οἱ πῖο παλαιοὶ ποῦ ἴσως ξέρουν καλύτερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης ἐζήτησεν τὸν λόγον.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς ἐγγραφῆς διαφορῶν θεμάτων εἰς τὴν Βουλὴν, εἴμαστε σύμφωνοι μὲ τὴν γενικὴν παρατήρησιν ποῦ ἔχει κάμει ὁ κ. Παπαδόπουλος. Αὐτὴ ἢ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ συζητᾷ θέματα μόνον ὅταν ἐξαντλοῦνται καὶ ὅταν γίνωνται διαβήματα τόσον ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς ὅσον καὶ ἀπὸ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, καὶ τότε μόνον νὰ ἐγγράφονται καὶ νὰ συζητοῦνται θέματα γιὰ νὰ ἐξασκῆται μιὰ πίεσις πᾶνω στὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Διαφορετικὰ θὰ μετατρέψωμεν αὐτὴν τὴν Βουλὴν σὲ ὄργανωση συζήτησης ἐπαγγελματικῶν προβλημάτων διαφορῶν τάξεων τοῦ λαοῦ.

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα ποῦ προτείνει ὁ κ. Πελεκάνος, τὸ θέμα προστασίας τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν, εἶναι ἓνα σοβαρὸν θέμα, ἓνα ἐπείγον θέμα, ὅμως τέτοια θέματα προσφυγικὰ ὑπάρχουν πάρα πολλά καὶ σοβαρὰ καὶ ἐπείγοντα. Εἶναι τὸ στεγαστικὸν τὸ γενικώτερον, εἶναι τὸ θέμα τῆς δραστηριοποίησης τῶν προσφύγων, εἶναι τὸ θέμα τῶν ἐπιδομάτων, τὰ προβλήματα ὑγείας, ἓνα σωρὸ προσφυγικὰ σοβαρὰ ἐπείγοντα προβλήματα. Αὐτὰ τὰ προβλήματα ἀπασχολοῦν, ἀπὸ ὅ,τι ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, τὴν εἰδικὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς, τὴν Ἐπιτροπὴν Προσφύγων, Ἐγκλωβισμένων καὶ Ἀγνοουμένων.

Γι' αὐτὸ προτείνω τὸ θέμα ποῦ εἰσηγεῖται ὁ κ. Πελεκάνος νὰ παραπεμφθῇ σ' αὐτὴν τὴν Ἐπιτροπὴν ἢ ὁποῖα, ἀφοῦ καλέσῃ τὰς ἐνδιαφερόμενες πλευρὰς καὶ ἀκουσθοῦν καὶ οἱ ἀπόψεις τοῦ κ. Πελεκάνου νὰ ὑποβάλλῃ σχετικὴν ἐκθεση εἰς τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀλέκος Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ὁ συνάδελφος κ. Πελεκάνος ἐπαρουσίασε ἓνα πρόβλημα τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ καυτὸν πρόβλημα γι' αὐτοὺς πού τὸ ἔχουν. Πιθανὸν νὰ ὑπῆρχαν πολλὲς εἰσηγήσεις διὰ τὸν χειρισμὸν αὐτοῦ τοῦ προβλήματος καὶ συμφωνῶ μὲ τὴν πολὺ πρακτικὴν καὶ ἐποικοδομητικὴν εἰσήγησιν τοῦ συναδέλφου κ. Μιχαηλίδη νὰ σταλῆ τὸ θέμα αὐτὸ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ μελετηθῆ. Ἀλλὰ μεταξὺ μιᾶς πρακτικῆς εἰσηγήσεως διὰ τὸν χειρισμὸν ἑνὸς θέματος καὶ τοῦ νὰ δημιουργήσῃ τόσον σάλον ἢ ἐγγραφή ἑνὸς θέματος καυτοῦ πού ἀφορᾷ καὶ ἐπηρεάζει μιὰ μερίδα τοῦ λαοῦ μας, ὑπάρχει μιὰ διαφορὰ πού δὲν μπορῶ νὰ τὴν ἀντιληφθῶ, κυρίως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀναφορὰν καὶ παραλληλισμὸν ἀπὸ μέρους τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου διὰ τὴν ἐγγραφήν τοῦ θέματος ἀπὸ τὸν κ. Πελεκάνον, μὲ τὴν ἐγγραφήν τοῦ θέματος περὶ κάποιου στύλλου ὑπὸ κάποιου ἄλλου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος, ὅλοι ξέρουμεν πού εὐρίσκεται αὐτὴν τὴν στιγμὴν.

Νομίζω ὅτι ἐὰν ὀμιλοῦμεν περὶ πνεύματος εἰς τὴν Βουλὴν, δὲν νομίζω ἢ τοποθετήσῃ καὶ ἢ ἀνταπόκρισις εἰς τὴν εἰσήγησιν τοῦ συναδέλφου κ. Πελεκάνου ἦταν πραγματικὰ ἐποικοδομητικὴ καὶ ἐδημιουργοῦσεν ἐκεῖνο τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον ὁ κ. Παπαδόπουλος εἰσηγεῖται ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ.

Εἶναι ἓνα πρόβλημα πιθανὸν ὁ καλύτερος τρόπος χειρισμοῦ του νὰ εἶναι νὰ μὴν συζητηθῆ ἐδῶ ἀλλὰ νὰ σταλῆ στὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν καὶ ἐπικροτοῦμεν τὴν ἰδέαν αὐτήν. Ἀλλὰ νομίζω αὐτὸ εἶναι ἓνα, καὶ τὸ νὰ ὑπάρχῃ τόσος σάλος καὶ νὰ δημιουργηθῆ τόση ἔντασις ὡς ἐὰν νὰ διεπράχθη ἓνα σοβαρῶτατον σφάλμα ἀπὸ ἓνα συνάδελφον ὁ ὁποῖος τυγχάνει νὰ εἶναι καὶ ὁ ἴδιος πρόσφυγας καὶ νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὸ πρόβλημα αὐτό, νομίζω εἶναι κάτι ἄλλο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἕκαμα σαφέστατον ἐξ ἀρχῆς ὅτι δὲν εἶναι εἰδικῶς διὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἀσφαλέστατα ὄχι διὰ τὸν συνάδελφον κύριον Πελεκάνον, τὸν ὁποῖον καὶ ἀγαπῶ ἰδιαιτέρως καὶ ἐκτιμῶ, συνδεόμενος μετ' αὐτοῦ καὶ διὰ προσωπικῆς φιλίας, πού ἤγειρα ἔνστασιν.

Ἐτόνισα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ γενικοῦ θέματος καὶ εἶπα ὅτι εἶναι ἐξ ἀφορμῆς τοῦ θέματος αὐτοῦ πού ἠθελα νὰ ἐπισημάνω ἓνα σοβαρὸν κίνδυνον πού διαβλέπω νὰ ἀπειλῆ αὐτὸ τὸ Σῶμα. Ἐχῶ τὴν ἐντύπωσιν — νομίζω σωστὴν καὶ ὄχι ψευδαίσθησιν — τὰ Ἑλληνικά μου εἶναι ἀρκετὰ καλά, τούλάχιστον δὲν ὑπολείπονται τοῦ ἐπιπέδου ἄλλων ἐντίμων Μελῶν τῆς Βουλῆς, καὶ νομίζω ὅτι οὐδὲν ἐξ ὧσων εἶπα συνιστᾷ παραλληλισμὸν ἀπλῶς ἀποτελοῦσαν ὑπενθύμισιν τοῦ εἰς ποῖον σημεῖον μπορεῖ νὰ καταντήσῃ ἢ καταπάτησις αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος πού ἔχουν οἱ Βουλευταὶ περὶ ὀμιλίας. Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται νὰ ἐξηγήσω κάτι πού γιὰ μένα ἦταν σαφέστατον, ἐλπίζω μόνον νὰ εἶναι σαφές καὶ εἰς ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τὰ ὁποῖα ἤκουσαν τὰ λόγια τὰ ὁποῖα εἶπα μετὰ προσοχῆς.

Ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν ὅτι ἡ ἀρνησίς μου νὰ δεχθῶ ἐγγραφήν αὐτοῦ τοῦ θέματος δὲν ὑπέχει καθ' οἷονδῆποτε τρόπον τὴν ἔννοιαν τῆς ἐνστάσεως εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ τοῦ θέματος ἀλλὰ τῆς ἐνστάσεως δι' ἀκατάλληλον τρόπον ἐξετάσεως τοῦ θέματος, ὁ ὁποῖος, νομίζω, ὄχι μόνον τὰ ἐπιδικώμενα ἀποτελέσματα δὲν θὰ ἐπιφέρῃ, ἀλλὰ θὰ δημιουργήσῃ ἐσφαλμένως ἐντυπώσεις μεταξὺ πολλῶν πολιτῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἀρμο-

διότιτα αὐτοῦ τοῦ Σώματος, καὶ πιστεύω ὅτι θὰ καθυστερήσῃ τὴν ἀντικειμενικὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος. Αὐτὸ καὶ μόνον τὸ παράδειγμα τὸ ὁποῖον ὁ κ. Πελεκάνος ἔχει δώσει, νομίζω ἀποδεικνύει αὐτὸ πού λέγω, ὅτι ἡ ἐξέτασις ἐνὸς σοβαροῦ θέματος κατὰ τὸν μὴ κανονικὸν τρόπον ὀδηγεῖ μόνον εἰς παρεξηγήσεις καὶ καθυστερήσιν. Ὑπάρχει νόμος ὁ ὁποῖος ἐὰν κατοχυρώσῃ ἓνα πρᾶγμα — καὶ δὲν εἶναι ἀρκετὰ πλήρης ὁ νόμος — εἶναι ἡ ἰσχὺς τῶν δικαστηρίων νὰ ἐμποδίζουσι τοὺς ἰδιοκτῆτας εἰς τὴν ἐπιβολὴν ὑψηλῶν ἐνοικίων. Ἐὰν τὸ παράδειγμα πού ἀνέφερον εἶναι ἐνδεικτικὸν τῶν ἄλλων παραδειγμάτων πού θὰ ἐξετάσῃ αὐτὸ τὸ Σῶμα, νομίζω αὐτὸ ἀποδεικνύει, ἂν μὴ τι ἄλλο, ὅτι δὲν εἴμεθα πλήρως ἐνήμεροι τῶν γεγονότων τὰ ὁποῖα ὠδήγησαν εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ προβλήματος.

Δὲν ἐπιθυμῶ ἐγώ, κύριε Πρόεδρε, νὰ καταστήσω τὸ θέμα μέγαν οὔτε σάλον ὑπερβολικὸν νὰ δημιουργήσω. Ἐὰν αἱ ἀπόψεις μου ἦσαν σαφεῖς, καὶ εἶναι τόσον σαφεῖς ὥστε νὰ ἔχουν προβάλλει τὴν ἔκτασιν τοῦ προβλήματος τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἔχω ὑποδείξει, τότε δὲν εἶναι ἐγὼ πού φταίω διότι τὸ εἶπα κατὰ τρόπον σαφῆ, ἀλλὰ τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ὑποδεικνύουν ὅτι ὄντως αὐτὸς ὁ κίνδυνος ὑπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ εἰσήγησίς μου εἶναι νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα, ὅπως ἀνεφέρθη, εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Πρσφύγων, ὅπως ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν, πού εἶναι ἡ ἀρμοδιὰ Ἐπιτροπῆ ἐπίσης.

Δὲν πιστεύω ὅμως ὅτι ἡ πρόθεσις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου ἐπιτυγχάνεται ὅσον ἀφορᾷ τὸ κῦρος τῆς Βουλῆς μὲ τὸ νὰ συζητῆ δημοσίως εἰς τὴν Βουλὴν τὸ κῦρος μιᾶς νέας Βουλῆς, ἡ ὁποία τώρα ἀρχίζει. Ἡδύνατε τὰς συμβουλὰς αὐτάς, αἱ ὁποῖαι πράγματι εἶναι ἐποικειδομητικά, κατ' ἴδιαν νὰ τὰς θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῶν συναδέλφων του. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Δὲν ξέρω, κ. Πρόεδρε, ἂν ἔκαμα λάθος εἰς τὴν διαδικασίαν. Ἐσεῖς καὶ τὸ Σῶμα εἴσαθε οἱ ἀρμόδιοι γιὰ νὰ κρίνετε. Εἶμαι νέος Βουλευτῆς καὶ μπορεῖ νὰ μὴν κατέχω καλῶς τὴν σωστὴν διαδικασίαν.

Αὐτὸ τὸ θέμα γιὰ μᾶς τοὺς πρόσφυγες εἶναι καυτό. Τὸ ἔχομεν προωθήσει. Παντοῦ ἔχομεν κτυπήσει πολλὰς πόρτες καὶ τὸ ἔχομεν συζητήσῃ μὲ πολλοὺς γιὰ τὴν δίκαια λύση του. Ἐπειδὴ, ὅμως, καθυστερεῖ, ἐθεώρησα σκόπιμον νὰ τὸ θέσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος χωρὶς νὰ ἔχω πρόθεσιν καμμιάς δημαγωγίας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅμως, ἐκεῖνο πού ἤθελα νὰ τονίσω, εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα δὲν μπορεῖ νὰ ταυτισθῇ μὲ τοὺς στύλλους τοῦ ἠλεκτρικοῦ τοῦ κυρίου μὲ τὰς ἐφημερίδας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συμφωνεῖτε κ. Πελεκάνε, ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰς δύο αὐτάς Ἐπιτροπὰς;

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ναί, με συγχωρείτε, εγώ δεν διαφωνώ καθόλου. Είναι σωστή ή άποψις, την δέχομαι, φτάνει να ακολουθήση την σωστήν διαδικασίαν και να επιλυθῆ τὸ ταχύτερον δυνατόν τὸ πρόβλημα τοῦτο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Φαίνεται ὅλοι συμφωνοῦν, καὶ ὁ κ. Παπαδόπουλος μάλιστα, ὅτι ὁ κατάλληλος τρόπος εἶναι νὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα εἰς Ἐπιτροπὰς, ὅπου θὰ ἐξετασθῆ καὶ καλύτερον, καὶ μπορεῖ νὰ βρεθῆ μιὰ πιὸ ἐποικοδομητικὴ λύσις τοῦ προβλήματος ἀπὸ τὴν τῆς ἀπλῆς συζητήσεως εἰς τὴν Βουλὴν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἄπλῳς, κύριε Πρόεδρε, διότι ἀπεφάσισα ὅτι δὲν πρέπει νὰ μένουν ἀναπάντητες μερικὲς αἰχμές ποὺ γίνονται εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα πλέον.

Βεβαίως συμφωνῶ ἀπολύτως εἰς τὴν παραπομπὴν τοῦ θέματος εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν. Τούλάχιστον ἡ Ἐπιτροπὴ μπορεῖ νὰ διαπιστώσῃ τὰ γεγνότα καὶ τούλάχιστον ἡ συζήτησις τότε θὰ τεθῆ ἐπὶ ἐποικοδομητικῶν πλαισίων καὶ ὄχι νὰ ἀεροβατῶμεν.

Θέλω, ὅμως, νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν αἰχμὴν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑπόδειξιν περὶ τοῦ τρόπου ποὺ μπορῶ νὰ λέγω τὰς ἀπόψεις μου καὶ ὅτι ἀπόψεις μου, χαρακτηριζόμεναι μάλιστα ὡς «ἐποικοδομητικαί», πρέπει νὰ ἐκφράζονται ἰδιαιτέρως. Δὲν δέχομαι ὑποδείξεις ὡς πρὸς τὸ ποῦ ἐκφράζω τὰς ἀπόψεις μου οὔτε ὅσον ἀφορᾷ τὰ δικαιώματά μου νὰ ὀμιλῶ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀπὸ οἰονδήποτε.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐὰν θεωρῆ ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Γαλανὸς ὅτι πιὸ χρήσιμον εἶναι ἀπόψεις ποὺ ἀποτελοῦν καθοδήγησιν ἢ, ἂν θέλετε, ὑποβρεθῆσιν σὲ ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα, νὰ ἐκφράζονται ἰδιαιτέρως, νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ παρατηρήσω ὅτι διὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἐπηρεάζουν τὸ σύνολον τῆς Βουλῆς, καὶ γενικώτερα συμφέροντα, ὅπως ἐπὶ παραδειγματὶ τὸ θέμα τοῦ ψηφίσματος προηγουμένως, καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐρωτῶνται καὶ ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς παρὰ νὰ παρουσιάζονται πρὸ τετελεσμένων γεγονότων καὶ δὴ ἐλλιπῶν, ὡς ἐγένε με τὸ σημερινὸν παράδειγμα, καὶ ἰδιαιτέρα ἐὰν ἓνας ἐξ αὐτῶν εἶμαι ἐγὼ ποὺ ἔχω στὸ κάτω - κάτω κάποιαν ἀρμοδιότητα ἐπὶ τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον ἀπασχόλησε τοὺς συντάξαντας τὸ ψήφισμα καὶ τὸ ὁποῖον ἐχρειάσθη νὰ ξαναδιατυπωθῆ διὰ νὰ εἶναι πλέον περιγραφικὸν καὶ νὰ ἀνταποκρίνεται περισσότερον πρὸς τὴν πραγματικότητα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔχετε τὸν λόγον.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Μίαν συμπλήρωσιν, κύριε Πρόεδρε, ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔχετε τὸν λόγον.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Δὲν τὸ ἔκαμα ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας καὶ χωρὶς νὰ συνεννοηθῶ. Προτοῦ φθάσωμεν εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶχα συνεννοηθῆ με τὸν Κοινοβουλευτικὸν ἐκπρόσωπον τοῦ κόμματος, ὁ ὁποῖος συνεζήτησε με τοὺς ἀρχηγούς τῶν

ἄλλων κομμάτων καὶ ἐπομένως εἶχε συζητηθῆ τὸ θέμα καὶ ἐγίνεν ἀποδεκτὸν νὰ τεθῆ ὡς θέμα καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ παραπεμφθῆ ἐκεῖ ποῦ πρέπει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν εἶχαμεν συμμετάσχει εἰς κανενὸς εἴδους προεργασίαν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα παραπέμπεται εἰς τὰς δύο Ἐπιτροπὰς, τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν Προσφύγων καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

Ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς θὰ γίνῃ τὴν προσεχῇ Πέμπτην καὶ ὥραν 4ην μ.μ., μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

(1) Ὁ περὶ τοῦ Δικαιώματος Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας Νόμος τοῦ 1975.

(2) Ὁ περὶ Διεθνοῦς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιῶν καὶ Συναφῶν Πρωτοκόλλων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μενίμου βάσεως». (Θέμα ἐγγραφέν τῇ εισηγήσει τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν κ.κ. Κ. Παπαδημητρίου, Ν. Βασιλειάδης, Ν. Μαυρονικόλα καὶ Χρ. Βάκης).

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

(Ὁρα λήξεως : 6.53 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένεως Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων

Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαίδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Προσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος
Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Μαυρίδης Ἰωάννης
Κυρίλλης Φέλιε

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐναφορὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς εἰς τὸν δημοκρατικὸν ἀγῶνα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν παλλαϊκῶν ἐκδηλώσεων εἰς Ἑλλάδα πρὸς τιμὴν τῆς ἐπετείου τῆς τραγωδίας τοῦ Πολυτεχνείου.
- (2) Συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Δ. Θεοδώρου, Α. Γαλανός, Τ. Παπαδόπουλος) καὶ ἔγκρισις ψηφίσματος πρὸς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας καὶ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τοῦ ὁποίου καταγγέλλεται ἡ συνεχιζομένη ἐκδίωξις τῶν ἐγκλωβισμένων Ἑλλήνων Κυπρίων ἐκ τῶν ἐστίων καὶ περιουσιῶν των καὶ τὴν ἐν αὐταῖς ἐγκατάστασιν Τούρκων ἐποίκων καὶ γίνεται ἔκκλησις περὶ ταχείας ἐφαρμογῆς τῶν περὶ Κύπρου ψηφισμάτων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὁχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικῶ) Νόμου τοῦ 1975, ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορευσις τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη ὡς καὶ αἱ ἐν προκειμένῳ παρατηρήσεις τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Φ. Παρασκευαΐδη καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Κυβερνητικῶν Λαχείων (Τροποποιητικῶν) Κανονισμῶν τοῦ 1976 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (5) Διεξαγωγή ψηφοφορίας ἐπὶ προτάσεως τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Τ. Χατζηδημητρίου περὶ παραπομπῆς τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ τοῦ Δικαιώματος Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας Νόμος τοῦ 1975» καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας καὶ ἀόριστις αὐτῆς.
- (6) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἐκλογαὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν», ἡ ἀνάγνωσις σχεδίου Ἀποφάσεως περὶ ἀναβολῆς τῆς διενεργείας ἐκλογῶν διὰ τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, 1977, ἀντὶ τῆς 5ης Δεκεμβρίου, 1976 ὡς ἡ προγενεστέρα ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, ἡ ἐπὶ τούτων διεξαχθεῖσα συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Χρ. Χριστοφίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Δ. Θεοδώρου, Ἀλ. Μιχαηλίδης, Α. Ζαρτίδης, Τ. Χατζηδημητρίου, Χρ. Κουρτελλάρης, Ντ. Κωνσταντίνου) καὶ ἔγκρισις τοῦ σχεδίου Ἀποφάσεως.
- (7) Κατάθεσις Ἐγγράφων.
- (8) (α) Συζήτησις ἐπὶ θέματος διαδικασίας ἀφορῶντος εἰς τὴν ἐγγραφὴν θεμάτων εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.
- (β) Παραπομπὴ προταθέντος πρὸς ἐγγραφὴν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ Χρ. Πελεκάνου θέματος περὶ προστασίας τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν εἰς τὴν Κοινεβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Προσφύγων — Ἐγκλωβισμένων — Ἀγνοουμένων καὶ τὴν Κοινεβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 5.27 μ.μ.)

(Ἄρ. 10)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς δεκάτης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλεῖται ὁ ἀξιότιμος κ. Γραμματεὺς νὰ ἀναγνώσῃ τίς Ἑρωτήσεις καὶ τίς Ἀπαντήσεις, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Σεπτεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 23ην Σεπτεμβρίου, 1976.

«Δεδομένου ὅτι ὁ Ὄργανισμός Λιμένων Κύπρου ἔχει ἀποφασίσει τὴν ἐπέκτασιν τῶν κρηπιδωμάτων Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος κατὰ 442 καὶ 340 μέτρα ἀντιστοίχως, καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ οἰκονομία δραστηριοποιεῖται μὲ ἀνοδικὴν πορείαν.

Διὰ ποίους λόγους—

- (α) καθυστερεῖ καὶ δὲν ὑλοποιεῖται ἡ ἀπόφασις διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν κρηπιδωμάτων τῶν δύο λιμένων;
- (β) Ἐπειδὴ καὶ εἰς τοὺς λιμένας αὐτοὺς παρατηρεῖται συμφόρησις, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ πολιτικὴ τῆς ἐνθαρρύνσεως τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ἐλευθέρων ζωνῶν τὴν ὁποίαν ἐξήγγειλεν ἡ Κυβέρνησις χωρὶς νὰ ἐπιδεινώσῃ τὴν ἤδη παρατηρουμένην συμφόρησιν, πρᾶγμα πού θά ἔχη σημαντικὰ ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας γενικῶς;

(γ) Διατί καθυστερεί από διετίας ή μεταστέγασις τῶν προσφύγων ἐκ τοῦ κτιρίου τὸ ὁποῖον προορίζεται διὰ τὰ γραφεῖα τοῦ Τελωνείου καὶ τῆς Διοικήσεως ἐντὸς τοῦ νέου λιμένος Λάρνακος, γεγονός τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὴν ὁμαλὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν εἰς τὸν λιμένα;

(δ) Εἰς ποῖον στάδιον εὐρίσκεται ἡ συμπλήρωσις τοῦ μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ λιμένος Λάρνακος;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Νοεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 23ην Σεπτεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Ὁ Ὄργανισμὸς Λιμένων Κύπρου ἔχει ἤδη καταρτίσει ὄρους ἐντολῆς διὰ τὴν ἐκπόνησιν τῶν σχεδίων κατασκευῆς καὶ τὴν συγγραφὴν ὑποχρεώσεων διὰ τὰ ἤδη ἀποφασισθέντα νέα κρηπιδώματα εἰς τοὺς λιμένας Λάρνακος καὶ Λεμεσοῦ καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐργων αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχει τὸ ἐνδεχόμενον δανειοδοτήσεως τῶν ἐργων ὑπὸ τῆς Διεθνούς Τραπεζῆς ἐζητήθησαν καὶ αἱ ἀπόψεις τῆς Τραπεζῆς.

Ἡ ἐνθάρρυνσις, ἀπὸ τὸν Ὄργανισμὸν Λιμένων Κύπρου, τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου καὶ ἄλλων ἐργασιῶν ὑπὸ καθεστῶς ἐλευθέρας ζώνης ἀπεφασίσθη ὡς μέτρον ἐπαναδραστηριοποιήσεως τῶν λιμένων εἰς περίοδον ὑφέσεως λόγῳ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς. Ἐὰν παρατηρηθῇ ὅτι δημιουργεῖται συμφορῆσις ἢ πολιτικὴ θὰ ἀναθεωρηθῇ.

Ἡ μεταστέγασις τῶν προσφύγων ἐκ τοῦ κτιρίου τὸ ὁποῖον προορίζεται διὰ τὴν στέγασιν τῶν διαφορῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ λιμένος Λάρνακος ἀντιμετωπίζεται ὡς θέμα προτεραιότητος. Ἡ παρατηρουμένη καθυστέρησις ὀφείλεται εἰς τεχνικοὺς κυρίως λόγους ἀφορῶντας εἰς τὴν ἐξεύρεσιν καταλλήλου πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν στέγης.

Ὁ Ὄργανισμὸς Λιμένων Κύπρου ἔχει ἤδη ἀποφασίσει τὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὸν λιμένα Λάρνακος γερανοῦ ἀνυψωτικῆς δυνάμεως 35 τόννων ἐπὶ σιδηροτροχιῶν καὶ καταρτίζονται αἱ ἀπαραίτητοι τεχνικαὶ μελέται».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Σεπτεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου, 1976.

«Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας δι' ἐπιστολῆς τοῦ ἐπιθεωρητοῦ Ἐμπορικῶν μαθημάτων εἰσηγήθη τὴν 26.7.1976 πρὸς τὴν Σχολικὴν Ἐφορείαν τοῦ Γυμνασίου Λευκάρων τὴν ἀγορὰν γραφομηχανῶν διὰ τὴν λειτουργίαν τμήματος οἰκονομικῆς κατεύθυνσεως.

Ἡ ἀγορὰ ἐγίνε διὰ δανείου καὶ πλεον τῶν τριάκοντα μαθητῶν ἐξέφρασαν ἐπιθυμίαν πρὸς ἐγγραφήν.

Ποιοὶ λόγοι συντρέχουν διὰ νὰ μὴν λειτουργήσῃ τὸ τμῆμα αὐτὸ εἰς ἐκπαιδευτικὴν περιφέρειαν ποῦ αἱ συνθῆκαι τὸ ἐπιβάλλουν;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Νοεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Ἡ ἴδρυσις νέων κατευθύνσεων στὸν ἀνώτερον κύκλον σχολείων μέσης παιδείας δὲν βασίζεται ἀποκλειστικὰ στὴν δῆλωση ἐπιθυμίας μαθητῶν, ἀρκετῶν γιὰ τὴ δημιουργία ἐνὸς τμήματος τῆς νέας κατεύθυνσεως. Ἐξετάζονται καὶ ἄλλες πλευρῆς ὅπως οἱ προοπτικὲς γιὰ τὴν ἐξέλιξη τοῦ σχολείου, ἡ προέλευσις τῶν μαθητῶν, ἡ γειτνίασις τοῦ με σχολεῖα ποῦ ἔχουν ἀνεπτυγμένη τὴ σχετικὴ κατεύθυνση, ἡ δυνατότητα ἰσορροπῆς κατανομῆς καὶ ἀπασχόλησις τῶν ἐιδικῶν γιὰ τὴ κατεύθυνση καθηγητῶν, οἱ κίνδυνοι νὰ ἀπο-

δυναμωθῶν ἄλλες κατευθύνσεις σὲ μικρὰ σχολεῖα μὲ ἐπιζήμιες οἰκονομικὲς καὶ εκπαιδευτικὲς συνέπειες, ἢ γενικώτερη εκπαιδευτικὴ πολιτικὴ ἀπὸ ἄποψης κατανομῆς τῶν μαθητῶν στὸν ἀνώτερο κύκλο ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς διαφοροποίησης τύπων σχολείων κ.ἄ.

Μὲ βάση αὐτὴ τῆ γενικώτερη ἐξέταση ἢ ἀπόφαση γιὰ οἰκονομικὴ κατεύθυνση στὸ Γυμνάσιο Λευκάρων ἦταν γιὰ φέτος ἀρνητικὴ.

Δυστυχῶς ἀπὸ παρεξήγηση ἀγοράστηκαν πρόωρα γραφομηχανές. Θὰ μεριμνήσουμε ὥστε νὰ γίνῃ ἀξιοποίηση τῶν γραφομηχανῶν μὲ ἄλλο τρόπο ἢ σὲ ἄλλο σχολεῖο».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα τὴν 8ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Ὅπως ἔχει γνωστῆ, οἱ Οἰνοβιομηχανίες δὲν θὰ πληρώνουν τοὺς ἀμπελοουργοὺς ταυτόχρονα μὲ τὴν παραλαβὴ ὀλόκληρο τὸ ποσὸ τῆς ἀξίας τῶν σταφυλιῶν ποὺ θὰ παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς, μὰ μόνον ἓνα μέρος, καὶ τὸ ὑπόλοιπο, τέσσερις μῆνες ὕστερα ἀπὸ τὴν παράδοση, μὲ συνέπεια νὰ δημιουργοῦνται τालαιπωρίες καὶ ἔξοδα εἰς βάρος τῶν ἀμπελοργῶν.

Ἐπειδὴ ἡ ἄρνηση τῶν Οἰνοβιομηχανιῶν νὰ πληρώσουν καὶ τὸ ὑπόλοιπο τῆς ἀξίας τῶν σταφυλιῶν μαζί μὲ τὴν παραλαβὴ τους προέρχεται ἀπὸ τὸ ὅτι δὲν θέλουν νὰ ἐπιβαρυνθοῦν μὲ πληρωμὴ τόκου στοὺς δανειοδότες τους γιὰ τέσσερις μῆνες, κ' ἐπειδὴ τὸ ποσὸ τοῦ τόκου ἀπάνω στὸ ποσὸ τοῦ ὑπολοίπου δὲν εἶναι μεγάλο, ὅταν μάλιστα θὰ κατανεμηθῇ μεταξύ τεσσάρων Οἰνοβιομηχανιῶν, ἀνάλογα μὲ τὴν ποσότητα παραλαβῆς τῆς κάθε μιᾶς, ἐρωτᾶται ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφορήσῃ τὴ Βουλὴ ἂν προτίθεται νὰ κανονίσῃ μὲ τὰς Βιομηχανίες νὰ πληρώνουν στοὺς ἀμπελοουργοὺς ὀλόκληρη τὴν ἀξία τῶν σταφυλιῶν ποὺ παραδίδουν, κ' ἂν αὐτὸ εἶναι ἀκατόρθωτο, ἂν δὲν νομίζῃ ἡ Κυβέρνηση ὅτι θὰ ἦταν ὠφέλιμο καὶ σκόπιμο νὰ συνεισφέρῃ καὶ ἡ Κυβέρνηση ἓνα μέρος τοῦ πληρωτέου τόκου γιὰ τὴ λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Νοεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 8ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Ἡ ἀπόφασις ὅπως ἡ ὑπὸ τῶν οἰνοβιομηχανιῶν καταβολὴ τῆς τιμῆς τῶν σταφυλιῶν ἐφετεινῆς ἐσοδείας πραγματοποιεῖται εἰς δύο δόσεις ἐλήφθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἡ διαδικασία αὕτη ἠκολουθήθη καὶ διὰ τὰς δύο προηγουμένας ἐσοδείας, κατέστη δὲ ἀναπόφευκτος ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς ρευστότητος τῶν οἰνοβιομηχανιῶν καὶ τῶν δυσχερειῶν αἱ ὁποῖαι ἀνεφύησαν διεθνῶς εἰς τὴν διάθεσιν τῶν οἰνικῶν προϊόντων, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν συσσώρευσιν σημαντικῶν ἀδιαθέτων ἀποθεμάτων ὑπὸ τῶν Κυπριακῶν οἰνοβιομηχανιῶν.

Περὶ πλὴν, ἢ διὰ δόσεων πληρωμῆ ἐνθαρρύνει τὴν παραλαβὴν μεγαλυτέρων ποσοτήτων σταφυλιῶν, τοῦτο δέ, ἐν τελευταία ἀναλύσει, ἀπαμβλύνει εἰς τινα βαθμὸν τὸ ὑπὸ τῶν ἀμπελοργῶν ἀντιμετωπιζόμενον ὄξυ πρόβλημα τῆς διαθέσεως τοῦ προϊόντος των».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Ἡ παράνομος μετακίνησις ἄμμου εἰς μεγάλας ποσότητας ἐκ τῆς μοναδικῆς παραλίας τῆς Λάρνακος κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Δεκελείας, ἰδιαίτερος μεταξὺ τοῦ 4ου — 6ου μιλιοδείκτου, συνεχίζεται ἐν γνώσει τῶν ἀρμοδίων,

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν τὸ ὁποῖον εἶναι ἐνήμερον τῆς καταστάσεως κατόπιν πολλῶν παραστάσεων, τὶ μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ καὶ ποῖα διὰ τὴν προστασίαν τῆς παραλίας;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Νοεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδου.

«Ἡ παραλία Λάρνακος κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Δεκελείας ὑπῆρξεν εἰς τὸ παρελθὸν στόχος παρανόμου μετακινήσεως ἄμμου μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὑποστῇ εἰς ὠρισμένα σημεῖα σημαντικὴν ζημίαν.

Ὑπὸ τοῦ Γραφείου Ἐπάρχου Λάρνακος κατεβλήθησαν σοβαραὶ προσπάθειαι πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῆς παρουσιαζομένης παρανομίας καὶ τοῦτο ἔχει κατορθωθῆ εἰς μέγιστον βαθμὸν.

Ἡ παράνομος μετακίνησις ἄμμου λαμβάνει χώραν συνήθως κατὰ τὰς νυκτερινὰς ἢ αὐγινὰς ὥρας, ὅλα δὲ σχεδὸν τὰ φορτία ἄμμου διοχετεύονται κυρίως διὰ μέσου τῆς Βάσεως Δεκελείας πρὸς τὰ Κοκκινόχωρια.

Διὰ τὸν ἀποτελεσματικώτερον ἔλεγχον τῆς καταστάσεως ἔχει ζητηθῆ ἡ βοήθεια τῆς Ἀστυνομίας τῆς Βάσεως Δεκελείας. Ἔχουν ἐπίσης ἐπιστρατευθῆ αἱ Ἀστυνομικαὶ Διευθύνσεις Λάρνακος καὶ Ἀμμοχώστου, ἐλπίζεται δὲ ὅτι τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι θετικὰ καὶ ἡ παρανομία θὰ ἐκλείψῃ πλήρως».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφέρειας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χρίστου Βάκη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Οἱ κτηνοτρόφοι τῆς περιοχῆς Χρυσόχοῦς παραπονοῦνται ὅτι ὁ κτηνίατρος τῆς περιοχῆς παρὰ τὰς φιλοτίμους καὶ κουραστικὰς του ἐπιθεωρήσεις εἰς τὰς ἀγροτικὰς κοινότητας, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰ καθήκοντά του καὶ ἐπιβάλλεται ὁ διορισμὸς καὶ δευτέρου κτηνιάτρου.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφωρήσῃ τὴν Βουλὴν διαπὶ δὲν διορίζεται καὶ δεῦτερος κτηνίατρος εἰς τὴν περιοχὴν Πόλεως, ὥστε νὰ σταματήσῃ ἡ ταλαιπωρία τῶν κτηνοτρόφων καὶ ὁ θάνατος πολλῶν ἀπὸ τὰ ζῶα των;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Νοεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφέρειας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χρίστου Βάκη.

«Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο καίτοι κατανεῖ καὶ συμμερίζεται τὸ αἶτημα τῶν κτηνοτρόφων τῆς ρηθείσης περιοχῆς ἐν τούτοις λυπεῖται μὴ δυνάμενον ν' ἀνταποκριθῆ ἀμέσως πρὸς τὸ ἐν λόγω αἶτημα λόγω τῶν ἠύξημένων ἀναγκῶν τῶν κτηνοτρόφων παγκυπρίως καὶ ἔλλειψις προσοντούχου Κτηνιατρικοῦ προσωπικοῦ εἰς τὰς Κτηνιατρικὰς Ὑπηρεσίας διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἠύξημένων τούτων ἀναγκῶν.

Ἐν προκειμένῳ καταβάλλονται προσπάθειαι ἐξασφαλίσεως τῶν ἀπαιτούμενων πιστώσεων διὰ τὴν πρόσληψιν νέων προσοντούχων Κτηνιάτρων, εἰς τῶν ὁποίων θὰ τοποθετηθῆ εἰς τὴν ἐν λόγω περιοχὴν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν κτηνοτρόφων».

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις τῶν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Έργασία.

Τό πρώτον θέμα εἰς τό Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περί τοῦ Δικαιώματος Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας Νόμος τοῦ 1975».

Παρακαλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νά ἀναγνώσῃ τήν σχετικήν ἔκθεσιν πρός τό Σώμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1975».

Παρόντες :

Ἄλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Ἄλέκος Μιχαηλίδης

Πάρις Λένας

Κίμων Παναγίδης

Ἄνδρέας Γιάγκου

Χαμπῆς Μιχαηλίδης

Ντίνος Κωνσταντίνου

Πατρίκιος Παύλου.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας ἐμελέτησε τό περί οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς τρεῖς συνεδριάσεις συγκροτηθεῖσας τήν 12ην Ὀκτωβρίου καί τήν 1ην καί 9ην Νοεμβρίου, 1976. Εἰς τήν τρίτην συνεδρίασιν ὅτε καί ἐγένετο ἡ ἀπό νομικῆς ἀπόψεως ἐξέτασις τοῦ ὑπό συζήτησιν νομοσχεδίου παρευρίσκετο καί ἡ ὀλομέλεια τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν. Εἰς ἀπάσας τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς παρευρίσκοντο ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας καί τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου, εἰς ὠρισμένας δέ ἐξ αὐτῶν ἐκπρόσωπος τοῦ Συνδέσμου Πολιτικῶν Μηχανικῶν καί Ἀρχιτεκτόνων Κύπρου, ὁ ἀντιπρόσωπος ἐν Κύπρῳ τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας καί ἐκπρόσωπος τῆς Ἐνώσεως Φωτογραφικῶν Ἐταιρειῶν Κύπρου.

Συμπληρωματικῶς πρός τὰς γενομένας ὡς ὑπερθεν ἀκροάσεις ἐν σχέσει μέ τό ὑπό συζήτησιν θέμα διὰ τὰ νομικά θέματα παρευρίσκετο πάντοτε καί ὁ Γενικός Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας.

Τό περί οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον ἔτυχεν ἐξετάσεως εἰς συγκροτηθεῖσας πρός τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐπανειλημμένας συνεδρίας τῶν ἀρμοδίων Ἐπιτροπῶν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἐπηνέχθη ἀριθμὸς ἐπὶ μέρους τροποποιήσεων, κυρίως νομοτεχνικῶν τοιοῦτων, εἰς τό κείμενον τοῦ νομοσχεδίου. Αἱ τοιαῦται τροποποιήσεις, υἱοθετηθεῖσαι ὑπὸ τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς, ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας ὅστις καί ἐπεκύρωσε τήν ἀπὸ νομικῆς καί νομοτεχνικῆς πλευρᾶς ἀναγκαιότητα τούτων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰσαγωγή ἐν Κύπρῳ ἐκσυγχρονισμένης νομοθεσίας περί προστασίας τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας μέ βάσιν τὰς εἰς τὸν τομέα τοῦτον λαβούσας χώραν συγχρόνους ἐξελίξεις καί τὰ ἰσχύοντα εἰς νεωτέρας διεθνεῖς συνθήκας.

Ὡς γνωστόν, ἡ ἐν Κύπρῳ ὑφισταμένη σήμερον νομοθεσία περί Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας εἶναι λίαν στοιχειώδης καί ἀπρηχαιωμένη, βασίζεται δὲ εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀντιστοίχου ἀγγλικοῦ νόμου τοῦ 1911 ὁ ὁποῖος, ἐν

τῷ μεταξύ, κατηργήθη καὶ ἀντικατεστάθη ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ πλέον ἐκσυγχρονισμένης νομοθεσίας χωρὶς, ἐν τούτοις, ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία νὰ προβῇ εἰς οἰανδήποτε ἐναρμόνισιν τοῦ ἐν ἰσχύϊ νόμου μὲ τὰς διατάξεις τῆς προμνησθείσης νέας νομοθεσίας ἢ μὲ ἄλλας νεωτέρας διατάξεις μεταγενεστέρων διεθνῶν συνθηκῶν, ὡς αἱ Συνθήκαι τῆς Βέρνης καὶ τῆς Γενεύης. Ἡ προαναφερθεῖσα Ἀγγλικὴ νομοθεσία τοῦ 1911 θεωρεῖται ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ἐφαρμόζεται ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 188 τοῦ Κυπριακοῦ Συντάγματος, καίτοι αὕτη κατηργήθη καὶ ἀντικατεστάθη ὡς ἀνωτέρω.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς νῦν ἐν ἰσχύϊ ἐν Κύπρῳ νομοθεσίας ὑφίσταται πνευματικὴ ἰδιοκτησία διὰ τὰ πρωτότυπα φιλολογικὰ, δραματικὰ, μουσικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ἔργα, ἐν περιπτώσει μὲν δημοσιεύσεως αὐτῶν ὁσάκις ἡ πρώτη αὐτῶν δημοσίευσίς γίνεται ἐντὸς τῶν Βρετανικῶν κτήσεων, ἐν περιπτώσει δὲ μὴ δημοσιεύσεως αὐτῶν ὁσάκις ὁ δημιουργὸς τῶν εἴτε εἶναι Βρεττανὸς ὑπήκοος ἢ διαμένει ἐντὸς τῶν κτήσεων τούτων. Δι' οὐδὲν ἕτερον ἔργον ὑφίσταται πνευματικὴ ἰδιοκτησία ἐκτὸς ἐὰν ἡ διὰ τοῦ νόμου χορηγούμενη προστασία ἀποκτηθῇ καὶ εἰς ξένας χώρας διὰ Διατάγματος ἐν Συμβουλίῳ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνέφικτον διὰ τὴν Κύπρον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐγκαθιδρύσεώς της ὡς ἀνεξαρτήτου Δημοκρατίας.

Ἡ προστασία ἐν γένει τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας δὲν περιορίζεται ἐντὸς τῶν ἐθνικῶν συνόρων ἀλλὰ ἐπιζητεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς πεδίου, διάφοροι δὲ διμερεῖς συμφωνίαι προέβλεψαν περὶ ἀμοιβαίας προστασίας τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. Σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου αἱ τοιαῦται διμερεῖς συμφωνίαι ἔλαβον τὴν μορφήν πολυμερῶν συμβάσεων, ἡ τελευταία δὲ τούτων ἀνεθεωρήθη τὸ 1971 εἰς τὴν Διάσκεψιν τῶν Παρισίων μὲ σκοπὸν νὰ πληρωθῶσιν αἱ ἀνάγκαι τῶν ἀναπτυσσομένων χωρῶν. Εἰς μίαν τῶν τοιούτων Συμβάσεων, ἥτοι εἰς ἐκείνην τῶν Βρυξελλῶν τοῦ 1948 προσεχώρησε τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον δυνάμει Διατάγματος ἐν Συμβουλίῳ καὶ συνεπῶς δεσμεύει τὴν Κυπριακὴν Δημοκρατίαν βάσει τοῦ ἄρθρου 8 τῆς Συνθήκης Ἐγκαθιδρύσεως. Εἰς τὰς μεταγενεστέρας, ἐν τούτοις, ἀνεθεωρήσεις τῶν ἐν λόγῳ Συμβάσεων καὶ εἰδικώτερον τὴν γενομένην ἐν Γενεύῃ τὸ 1952, τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον δὲν προσεχώρησε καὶ διὰ τοῦτο αὕτη δὲν ἴσχυε ἐν Κύπρῳ πρὸ τῆς ἀνεξαρτησίας οὔτε καὶ σήμερον δεσμεύει τὴν Δημοκρατίαν.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὑφίσταται τῷ ὄντι ἀνάγκη εἰσαγωγῆς ἐν Κύπρῳ εἰδικῆς καὶ ἐκσυγχρονισμένης νομοθεσίας ἢ ὁποῖα νὰ προστατεύῃ ἐπαρκούντως τὴν πνευματικὴν ἰδιοκτησίαν καί, σὺν τοῖς ἄλλοις, νὰ δημιουργῇ τὰς προϋποθέσεις ἐκεῖνας αἵτινες εἶναι ἀπαραίτητοι προκειμένου ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐπικυρώσῃ τὰς διεθνεῖς ἐπὶ τοῦ θέματος συμβάσεις, ὡς αὗται ἐν τῷ μεταξύ ἀνεθεωρήθησαν.

Μὲ βάσιν τὰ ἀνωτέρω προέβησαν τὰ ἀρμόδια Κυβερνητικὰ Τμήματα ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων ὑπηρεσιῶν ἢ ὀργανισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν λόγον ἐπὶ τοῦ θέματος, εἰς τὴν σύνταξιν τῆς νῦν ὑπὸ συζήτησιν νομοθεσίας. Αἱ πλεῖστοι τῶν προνοιῶν τῆς ὑπὸ συζήτησιν νομοθεσίας στηρίζονται ἐπὶ τοῦ προτύπου τοῦ συνταχθέντος πρὸς τοῦτο διὰ τὰς ἀναπτυσσομένας χώρας ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ μὲ βάσιν τὰς διὰ τὰς χώρας ταύτας προνοίας τῶν προαναφερθεισῶν διεθνῶν συμβάσεων, ὡς αὗται ἀνεθεωρήθησαν ἐσχάτως ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ 1971. Βεβαίως, ὁ προτεινόμενος νόμος πέραν τῆς συμπεριλήψεως τῶν ἀπαραιτήτων ἐκσυγχρονισμένων προνοιῶν μὲ βάσιν τὰς προμνησθείσας διεθνεῖς συμβάσεις ἔτυχε τῆς δεούσης ἀναπροσαρμογῆς συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα τὰ ὁποῖα προκύπτουν ἀπὸ τὴν Κυπριακὴν πραγματικότητα.

Αἱ κυριώτεραι τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου συνοψίζονται ὡς ἀκολούθως :

- (α) Καθορίζονται αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς προβλέπεται ἡ προστασία τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ιδιοκτησίας καθὼς ἐπίσης ἡ διαδικασία διασφάλισως τούτου.
- (β) Καθορίζεται ἡ διάρκεια προστασίας τοῦ ἀναγνωριζομένου δικαιώματος πνευματικῆς ιδιοκτησίας.
- (γ) Γίνεται πρόβλεψις περὶ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων καθ' ἃς δὲν γίνεται προσβολὴ τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ιδιοκτησίας ὥστε νὰ καθίσταται δυνατὴ εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ τέλεισις ὠρισμένων πράξεων αἵτινες ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας προάγουσι τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ τὴν ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ, ὡς ἐπὶ παραδείγματι διὰ σκοποῦς ἐρεύνης, πληροφοριακοῦ διὰ τὸ κοινόν, ψυχαγωγίας, κλπ.
- (δ) Λαμβάνεται πρόνοια περὶ χρήσεως οἰωνδήποτε τῶν ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ χρησιμοποιουμένων γλωσσῶν εἰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἡ τέλεισις ὠρισμένης πράξεως χωρὶς νὰ γίνεται προσβολὴ τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ιδιοκτησίας.
- (ε) Ἐκουγχρονίζονται αἱ διατάξεις περὶ προσβολῆς τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ιδιοκτησίας ὥστε νὰ συνάδουν πρὸς τὰ ἀλλαχού ἰσχύοντα ὡς ταῦτα προκύπτουν ἀπὸ διεθνείσι ἐπὶ τοῦ θέματος συνθήκας.
- (στ) Προβλέπεται ἡ ἐγκαθίδρυσις μιᾶς ἀρμοδίας ἀρχῆς εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἀνατίθεται ἡ ἀσκήσις δικαιοδοσίας δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου, ἐν σχέσει πρὸς πᾶν ζήτημα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀποφασισθῇ καί, εἰδικώτερον, ἐν σχέσει μὲ τὰς περιπτώσεις ἐκείνας καθ' ἃς ἐν σῶμα ἢ ὄργανισμός τοῦ ὁποῖου κύριος σκοπὸς εἶναι ἡ χορήγησις ἀδειῶν ἐν σχέσει πρὸς ἔργα προστατευόμενα ὑπὸ δικαιώματος πνευματικῆς ιδιοκτησίας παραλόγως ἀρνεῖται τὴν χορήγησιν τοιαύτης ἀδείας ἢ ἐπιβάλλει παραλόγους ὄρους κατὰ τὴν χορήγησιν ταύτης.
- (ζ) Προβλέπεται ἡ ἔκδοσις Κανονισμῶν, εἰδικῶς, διὰ τὴν τηρητέαν ἐνώπιον τῆς προμνησθείσης ἀρμοδίας ἀρχῆς διαδικασίαν ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς δικαιοδοσίας τῆς καί, γενικῶς, διὰ τὴν ρυθμίσιν παντὸς ζητήματος τὸ ὁποῖον χρήζει ἢ εἶναι δεκτικὸν ρυθμίσεως χάριν τῆς καλυτέρας ἐν γένει ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου.
- (η) Διαλαμβάνεται, ἐν τέλει, ἀριθμὸς μεταβατικῶν διατάξεων αἵτινες ρυθμίζουν τὸ δικαίωμα πνευματικῆς ιδιοκτησίας ἀναφορικῶς πρὸς ἔργα δημιουργηθέντα πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου ἢ ἀναφορικῶς πρὸς συμβάσεις συνομολογηθείσας δυνάμει οἰουδήποτε ἐτέρου νόμου καὶ τελοῦσας ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου. Περαιτέρω καταργεῖται ὁ ἐν ἰσχύϊ σήμερον περὶ Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας Νόμος καὶ αἱ δυνάμει τούτου ἰσχύουσαι διατάξεις τῆς Ἀγγλικῆς νομοθεσίας τοῦ 1911 ἐν σχέσει μὲ τὰ τοιαῦτα θέματα.

Μὲ βάσιν τὰ ἤδη ἀναφερθέντα καὶ τοὺς ἤδη ἐκτεθέντας λόγους οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν ἀνάγκην εἰσαγωγῆς ἐν Κύπρῳ πλέον ἐκουγχρονισμένης νομοθεσίας διὰ τὴν προστασίαν τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ιδιοκτησίας ἡ Ἐπιτροπὴ ἐχώρησεν εἰς τὴν κατ' ἄρθρον ἐξέτασιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου. Ἡ τοιαύτη ἐργασία, δεδομένης τῆς νομικῆς κυρίως φύσεως αὐτῆς, ἤρχισε καὶ συμπληρώθη ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας. Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐν λόγω ἐξετάσεως καὶ τῆς συναφῶς λαβούσης χώραν ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων, ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τῶν γενομένων παραστάσεων ἢ ἐκτεθεισῶν ἀπόψεων ἐκ μέρους ἀπάντων τῶν ἐνδιαφερομένων, προέκυψαν αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις :

(α) Τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

- (i) Διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὸν ἐν αὐτῷ περιεχόμενον ὄρισμόν τοῦ ὅρου «ἄδεια» τῆς λέξεως «ἐλεγχομένης» εὐθύς μετὰ τὰς λέξεις «πράξεώς τινος» (δευτέρα γραμμῆ).
- (ii) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐν αὐτῷ ὀρισμοῦ τοῦ ὅρου «δημιουργός» διὰ τοῦ ἀκολούθου :

« Ἐπιχειρηματίας ἢ ἡχογραφήσεως, σημαίνει τὸ πρόσωπον ὃπερ ἀνέλαβε τὰς διευθετήσεις διὰ τὴν παραγωγὴν τῆς ταινίας ἢ τῆς ἡχογραφήσεως ἢ, προκειμένου περὶ ἐκπομπῆς μεταδιδομένης ἐκ χώρας τινός, σημαίνει τὸ πρόσωπον ὃπερ ἀνέλαβε τὰς διευθετήσεις διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς μεταδόσεως ἐκ τῆς χώρας ταύτης καὶ προκειμένου περὶ φωτογραφίας σημαίνει τὸ πρόσωπον ὃπερ, κατὰ τὸν χρόνον τῆς λήξεως τῆς φωτογραφίας, ἦτο ἰδιοκτῆτης τοῦ ὕλικου ἐφ' οὗ αὕτη ἐλήφθη καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει περιλαμβάνει τὸν συγγραφέα, μουσικοσυνθέτην, ζωγράφον, σχεδιογράφον, γλύπτην, τερνευτὴν καὶ χαρακτῆν.».

Σκοπὸς τῆς γενομένης ἀντικαταστάσεως εἶναι ὅπως ἐν τῷ καθορισμῷ τοῦ προμνησθέντος ὅρου καὶ εἰδικώτερον τῶν δημιουργῶν διαφόρων ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων οἰασόηποτε μορφῆς τὰ ὁποῖα νῦν προστατεύονται διὰ τοῦ δικαίωματος πνευματικῆς ἰδιοκτησίας χρησιμοποιηθῆ οὐχὶ ἐξαντλητικὸς ὅρος ὥστε νὰ περιορίζεται ἢ συμπεριληφθῆ καὶ ἄλλων δημιουργῶν καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς παρόμοια ἐπαγγέλματα καί, κατὰ συνέπειαν, τῶν παραγομένων ὑπ' αὐτῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα θὰ τυγχάνωσι τῆς ἐκ τοῦ προτεινομένου νόμου παρεχομένης προστασίας. Ἐν προκειμένῳ ἀντικατεστάθη ἡ λέξις «σημαίνει» διὰ τῆς λέξεως «περιλαμβάνει» τοῦθ' ὃπερ ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς δὲν κρίνεται ὡς ἐξαντλητικὸς ὅρος εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν προστατευομένων ἐπαγγελμάτων—δημιουργῶν.

- (iii) Ὁ ὀρισμὸς τῶν λέξεων «μετάδοσις εἰς τὸ κοινόν» τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ διαγραφῆς τῶν λέξεων «ἢ ἀναμετάδοσιν» (5ῃ γραμμῆ) καθόσον αὐται, ὡς περιλαμβανόμεναι εἰς τὸν ὀρισμὸν τοῦ ὅρου «ἐκπομπή», ἢ πρᾶξις αὕτη καθ' ἑαυτὴ καλύπτεται πλήρως.

- (iv) Ὁ ὀρισμὸς τοῦ ὅρου «φιλολογικὸν ἔργον» τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς παραγράφου (στ) αὐτοῦ προσθήκης κόμματος καὶ τῆς ἀκολούθου φράσεως : «μὴ περιλαμβανόμενων τῶν ἀπὸ ὄμβωνος ὁμιλιῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Ἀντιπροσώπων, τοῖς συνεδρίοις καὶ δικαστηρίοις ἀγορεύσεων.».

Σκοπὸς τῆς γενομένης προσθήκης εἶναι ἡ ἐξαίρεσις τῶν προμνησθειῶν ὁμιλιῶν καὶ ἀγορεύσεων ὥστε διὰ λόγους καθαρῶς κοινωνικοῦ συμφέροντος νὰ εἶναι δυνατὴ, ὃπερ καὶ ἐπιβάλλεται, ἡ εὐρυτέρα διάδοσις τοῦ τοιοῦτου εἴδους ἔργου τοῦ πνεύματος ἀπαξ καὶ τὸ κοινόν εἶναι ἐλεύθερον νὰ προσέλθῃ διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος ὁμιλίας ἢ ἀγορεύσεις.

- (β) Τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν αὐτῷ λέξεων «πρωτοτύπου χαρακτῆρος» (3ῃ γραμμῆ) διὰ τῆς λέξεως «πρωτότυπον» ὃπερ καὶ ἀποδίδει καλύτερον τὸν εἰς τὴν παρούσαν περίπτωσιν μεταφραζόμενον ἀγγλικὸν ὅρον.

(γ) Τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῷ προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «πνευματικῆς ιδιοκτησίας ἐπὶ» (2α γραμμῆ) τῆς λέξεως «ἐπιστημονικοῦ» ὥστε νὰ συνάδῃ πρὸς τὴν ἤδη γενομένην πρόβλεψιν περὶ προστασίας διὰ τοῦ δικαιώματος τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ἔργων.

(δ) Πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν τοῦ κειμένου τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ νομοσχεδίου αἱ ἐν αὐτῷ περιεχόμεναι λέξεις «ὁ ἐκδότης οὕτινος τὸ ὄνομα ἀναγράφεται ἐπὶ τοῦ ἔργου ὡς τοιοῦτος» (1η, 2α καὶ 3η γραμμαὶ) νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ τῶν λέξεων «τὸ πρόσωπον οὕτινος τὸ ὄνομα ἀναγράφεται ἐπὶ τοῦ ἔργου ὡς ἐκδότης».

(ε) Τὸ ἄρθρον 13 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

(i) Διὰ τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) αὐτοῦ ἀντικαταστάσεως τῶν λέξεων «προβαίνει ἢ προκαλεῖ» (2α γραμμῆ) διὰ τῶν λέξεων «προβαίνει, προκαλεῖ ἢ ἐπιτρέπει εἰς».

Ἡ προσθήκη τῆς τελευταίας λέξεως σκοπὸν ἔχει νὰ καταστήσῃ ὡς προσβολὴν τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ιδιοκτησίας καὶ τὴν περίπτωσιν ἐκείνην καθ' ἣν οἰονδήποτε πρόσωπον ἐπιτρέπει εἰς ἕτερον νὰ προβῇ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ δικαιούχου, εἰς τέλεσιν πράξεώς τινος ἢ ὁποία ἐλέγχεται ὑπὸ τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ιδιοκτησίας.

(ii) διὰ τὴν σαφεστέραν ἀπόδοσιν τοῦ κειμένου τοῦ ἐδαφίου (4) τοῦ προμνησθέντος ἄρθρου ἀντικαθίστανται αἱ λέξεις «εἰς πᾶσαν ἀγωγὴν ἐπὶ τοιαύτῃ προσβολῇ καθίστανται προσιτὰ τῷ ἐνάγοντι» (4η καὶ 5η γραμμαὶ) διὰ τῶν λέξεων «εἰς πᾶσαν ἀγωγὴν ὁ ἐνάγων δύναται, ἐπὶ τοιαύτῃ προσβολῇ, νὰ χρησιμοποιήσῃ» καὶ αἱ λέξεις «εἶναι προσιτὰ» (8η γραμμῆ) διὰ τῶν λέξεων «θὰ ἐχρησιμοποίει» καὶ

(iii) διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (6) αὐτοῦ λέξεως «ὁμολογεῖται» (2α γραμμῆ) διὰ τῶν λέξεων «γίνεται παραδεκτὴ», ὡσαύτως διὰ σκοποῦς καλυτέρας ἀποδόσεως τοῦ κειμένου αὐτοῦ.

(στ) Τὸ ἄρθρον 14 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

(i) Διὰ τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) αὐτοῦ διαγραφῆς τῆς λέξεως «πεντακοσίας» (7η γραμμῆ) διὰ τῆς λέξεως «χιλίας», ὥστε ἢ προβλεπομένη ποινὴ δι' ἐπανειλημμένας παραβάσεις καί, ἐν συνεχείᾳ, καταδίκας παντὸς παρανομοῦντος προσώπου νὰ εἶναι ὑψηλότερα τῆς ἀρχικῶς ἐπιβαλλομένης ποινῆς, ὡς ἦτο ἄλλωστε καὶ ἡ πρόθεσις τοῦ συντάξαντος τὸ νομοσχέδιον.

(ii) διὰ τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (2) αὐτοῦ προσθήκης τῆς λέξεως «ἀποτυπώσεως» εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «πλάκα» (2α γραμμῆ) διὰ νὰ καταστῇ σαφεστέρα ἡ ἔννοια τοῦ μεταφραζομένου εἰς τὴν παρούσαν περίπτωσιν ἀγγλικοῦ ὄρου.

(iii) διὰ τῆς διαγραφῆς τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (2) αὐτοῦ λέξεως «διακοσίας» (8η γραμμῆ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῆς διὰ τῆς λέξεως «χιλίας», διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους περὶ ὧν γίνεται μνεῖα εἰς τὴν παράγραφον (i) ἀνωτέρω καὶ

(iv) διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης τοῦ ἀκολουθοῦ νέου ἐδαφίου :

«(5) Διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος ἄρθρου Ἰ. Δικαστηρίου σημαίνει τὸν κατὰ τόπον ἀρμόδιον Πρόεδρον τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου ἢ Ἐπαρχιακὸν Δικαστὴν, ὅστις παρὰ τὰς διατάξεις οἰουδήποτε ἐτέρου Νόμου κέκτηται διὰ τοῦ παρόντος ἀρμοδιότητα ὅπως ἐκδικάζῃ οἰουδήποτε ἀδίκημα δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου καὶ ἐπιβάλλει τὰς ὑπὸ τούτου καθοριζόμενας ποινάς.».

Ἡ προσθήκη τοῦ ὡς ἄνω ἐδαφίου σκοπὸν ἔχει, ἀνεξαρτήτως τῶν διατάξεων οἰουδήποτε ἐτέρου ἐν ἰσχύϊ νόμου, νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν κατὰ τόπους ἐπαρχιακῶν δικαστηρίων διὰ τὴν ἐκδίκασιν οἰουδήποτε ἀδικήματος προκύψαντος ἐκ τοῦ προτεινομένου νόμου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ οἰουδήποτε πρὸς τοῦτο ἐιδικῆς διατάξεως θὰ ἦτο ἀνέφικτον, δεδομένων τῶν ὑψηλῶν ποινῶν αἵτινες προβλέπονται εἰς τὸ ὑπὸ τροποποίησιν ἄρθρον τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

(ζ) Τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν αὐτῷ λέξεων «οὐχὶ πλειόνων τῶν τριῶν προσώπων καὶ διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ» (2α καὶ 3η γραμμαί) διὰ τῶν λέξεων «οὐχὶ πλειόνων τῶν πέντε προσώπων διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐκ προσώπων ἐχόντων πείραν καὶ γνώσεις εἰς θέματα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας ἐξ ὧν τρία τούλαχιστον δὲν θὰ εἶναι μέλη τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας».

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, προβλέπεται ἡ ἐγκαθίδρυσις ἀρμοδίας ἀρχῆς ἢ ὁποῖα καὶ θὰ ἐπιλαμβάνηται τῶν περιπτώσεων ἐκείνων καθ' ἃς ὁ δικαιοῦχος τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ἰδιοκτησίας παραλόγως ἀρνεῖται τὴν χορήγησιν ἀδείας σχετιζομένης πρὸς ἔργον τι ἢ ἐπιβάλλει παραλόγους ὄρους κατὰ τὴν χορήγησιν τῆς τοιαύτης ἀδείας. Ἡ ρηθεῖσα ἀρμοδία ἀρχή, ὡς προβλέπεται, θὰ ἀποτελῆται ἐξ οὐχὶ πλειόνων τῶν τριῶν προσώπων τὰ ὁποῖα θὰ διορίζωνται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ. Ἐξετάσασα ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ εἰδικὸν τοῦτο θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι τὰ πρὸς ἐξέτασιν θέματα ὑπὸ τῆς ρηθείσης ἀρχῆς κυρίως θὰ ἀφοροῦν εἰς ἐξειδικευόμενα ζητήματα ἢ μελέτη τῶν ὁποίων ἀναμφιβόλως θὰ ἀπαιτῆ εἰδικὴν γνῶσιν καὶ πείραν περὶ τούτων, ἔκρινεν ὀρθὸν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν διορισθησομένων πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν προσώπων θὰ ἔδει νὰ αὐξηθῇ, ὡς προτείνεται ἄνωτέρω, καὶ ἀφ' ἐτέρου, ὁ κύκλος τῶν πρὸς ἐπιλογὴν προσώπων νὰ διευρυνθῇ ὥστε ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς νὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρειαν νὰ διορίζῃ τὰ καταλληλότερα πρόσωπα τὰ ὁποῖα, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἀνατιθεμένης εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν ἐργασίας, εἶναι δυνατόν νὰ εὐρεθῶσι καὶ ἐκτὸς τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας.

(η) Εὐθύς μετὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου προστίθεται νέον ἄρθρον ὑπ' ἀριθμὸν 17, τὸ ὁποῖον προβλέπει περὶ τῆς καταθέσεως τῶν προβλεπομένων δι' ἔκδοσιν Κανονισμῶν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἐγκρίσιν, τοῦθ' ὅπερ εὐρίσκεται ἐν ἀπολύτῳ συμφωνίᾳ πρὸς τὴν παγίαν τακτικὴν τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος νὰ ἔχῃ λόγον ἐπὶ παντός νομοθετήματος εἴτε τοῦτο ἀναφέρεται εἰς πρωτογενῆ εἴτε εἰς δευτερογενῆ νομοθεσίαν.

Ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης προσθήκης τὰ ἄρθρα 17, 18, 19, 20 καὶ 21 ἀναριθμοῦνται, ἀντιστοίχως, ὡς ἄρθρα 18, 19, 20, 21 καὶ 22.

- (θ) Τὸ ἄρθρον 18, τοῦ νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο ἀνηριθμήθη, τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν αὐτῷ λέξεων «δυνάμει συνθηκῶν αἱ ὁποῖαι συνωμολογήθησαν ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἢ εἰς τὰς ὁποίας αὕτη προσεχώρησε» (5η καὶ 6η γραμμαι) διὰ τῶν λέξεων «δυνάμει διεθνῶν συνθηκῶν ἢ διεθνῶν συμβάσεων αἵτινες δεσμεύουσι τὴν Δημοκρατίαν».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως εἶναι νὰ καλύψῃ καὶ τὰς διεθνεῖς συνθήκας ἢ συμβάσεις αἵτινες δεσμεύουσι τὴν Δημοκρατίαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 8 τῆς Συνθήκης Ἐγκαθιδρύσεως, καὶ αἱ ὁποῖαι ἐκκληρονομήθησαν ὑπ' αὐτῆς ἐκ τοῦ προηγουμένου καθεστώτος.

- (ι) Πέραν τῶν ἀναλυθεισῶν ἀνωτέρω τροποποιήσεων ἡ Ἐπιτροπὴ, συναινοῦντος τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, ἐπέφερεν ἀριθμὸν λεκτικῆς καὶ νομοτεχνικῆς φύσεως τροποποιήσεων χάριν τῆς σαφεστερίας ἀποδόσεως τοῦ κειμένου τοῦ νομοσχεδίου. Περαιτέρω ἐτροποποιήθη ὁ τίτλος τοῦ νομοσχεδίου ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ τοῦ Δικαιώματος Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας Νόμος τοῦ 1976».

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη διὰ τῆς υἱοθετήσεως τῶν προμνησθεισῶν τροπολογιῶν.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, παρακαλῶ ὅπως ἐπενεχθῶσιν αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις εἰς τὸ κείμενον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου αἱ ὁποῖαι παρελείφθησαν ἐκ παραδρομῆς.

- (α) Ἐδάφιον (3), ἄρθρον 3ον. Εὐθύς μετὰ τὴν λέξιν «ἐπιστημονικόν», εἰς τὴν δευτέραν γραμμὴν, νὰ προστεθῇ τὸ διαζευκτικὸν «ἢ».
- (β) Ἐδάφιον (1), παρ. (ε), ἄρθρον 14. Εὐθύς μετὰ τὴν λέξιν «χρηματικὴν» ἐβδόμην γραμμὴν νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «ποινήν».
- (γ) Ἐδάφιον (2), ἄρθρον 14. Ἡ ἀναφερομένη ποινὴ τῶν £200 νὰ αὐξηθῇ εἰς £1000 ὡς ἀκριβῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.
- (δ) Ἐδάφιον (5), ἄρθρον 14. Εὐθύς μετὰ τὰς λέξεις «Πρόεδρον τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου», εἰς τὴν δευτέραν καὶ τρίτην γραμμὴν, νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις «ἢ Ἀνώτερον Ἐπαρχιακὸν Δικαστήν», αἱ ὁποῖαι παρελείφθησαν ἐξ ἀβλεψίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατόπιν τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐκθέσεως ἤθελα νὰ διαπιστώσω ἐὰν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κ. Πρόεδρε, μερικὲς παρατηρήσεις πάνω στὸ Νομοσχέδιο, πού σύμφωνα μὲ τὴν ἐκθεσὴ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς ἐκουχρονίζει τὴν νομοθεσίαν.

Ασφαλῶς διαφαίνεται σαφῶς ὅτι μὲ τὸ Νομοσχέδιον κατοχυρώνονται τὰ δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ. Καί αὐτὸ εἶναι πραγματικὰ πολὺ χρήσιμο γιὰτι εἰς τὴν Κύπρον ἡ πνευματικὴ ἐργασία εἶναι ἡ χαμηλότερον ἀμειβόμενη καὶ ἡ λιγώτερον προστατευόμενη. Καί μπορούμε ἀκόμη νὰ πούμε ὅτι Ζήτησε πολὺ λίγες φορές προστασία διότι ὑπῆρξε ἓνα ἐμπόρευμα χωρὶς οὐσιαστικὴν Ζήτηση εἰς τὸν τόπον μας ἡ πνευματικὴ ἐργασία.

Μὲ τὴν ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου ἀσφαλῶς κατοχυρώνονται οἱ δημιουργοὶ ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἡ θέση τους αὐτόματα βελτιώνεται. Θὰ χρειασθοῦν πολλοὺς ἀγῶνες οἱ δημιουργοὶ γιὰ νὰ βελτιώσουν τὴν θέση τους ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν. Φυσικὰ θὰ ἦταν προτιμώτερον ἡ κοινωνία μας νὰ εἶχεν ἄλλες ἀξίες ὥστε νὰ ἦταν αὐτονόητη ἡ δυνατότητα ἐπιβίωσης τοῦ δημιουργοῦ ἀπὸ τὸ πνευματικὸν τοῦ ἔργον. Ὅμως δυστυχῶς τοῦτο δὲν συμβαίνει εἰς τὸν τόπον μας καὶ χρειάζονται τέτοιου εἴδους προστασίες. Οἱ πηγές εἰσοδήματος γιὰ τοὺς δημιουργοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἶναι πολλές, στὸν τόπον μας, ὅμως, εἶναι ἐλάχιστες καὶ ἰδιαίτερα σὲ ὠρισμένους τομεῖς περιορίζονται σὲ ἓνα ἀποκλειστικὰ φορέα ὅπως εἰς τὸ θέμα τῆς συγγραφῆς ἢ τῆς ἐρμηνείας, γι' αὐτὸ καὶ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου κατέχει σημαντικὴ θέση εἰς τὸ Νομοσχέδιο. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ σχετικοῦ Νόμου θὰ στηριχθῆ βασικὰ στὴν πολιτικὴν ποῦ θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Κυβέρνηση καὶ τὰ ἡμικρατικὰ ἰδρύματα καὶ τὸ Ρ.Ι.Κ. γιὰ ὠρισμένους τομεῖς δημιουργίας καὶ ἐλπίζουμε ὅτι ἀπὸ τὴν πολιτικὴν αὐτὴ θὰ προκύψῃ οὐσιαστικὴ βελτίωση μὲ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ Νόμου περὶ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας γιὰτι μέχρι τώρα ἡ πολιτικὴ, ἡ σχετικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης, κάθε ἄλλο παρὰ ἐνθαρρυντικὴ μορφεὶ νὰ κριθῆ γιὰ θέματα ποῦ συνδέονται μὲ τὴν πνευματικὴν ἰδιοκτησίαν.

Θὰ ἠθέλαμεν ἐπίσης νὰ διατυπώσουμε ἀνησυχίαν γιὰ ὠρισμένες πρόνοιες ποῦ ἀποξενώνουν τὸν δημιουργὸν ἀπὸ τὸ δημιούργημα του καὶ τοῦτο εἶναι δυνατό νὰ ὀδηγήσῃ κάτω ἀπὸ ὠρισμένες συνθήκες σὲ μονοπώληση τοῦ πνεύματος, ἐνῶ ταυτόχρονα ἀφαιρεῖ οἰκονομικὰ ὠφελήματα ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς μὲ μακρόχρονη ἐκμετάλλευση πνευματικῆς ἰδιοκτησίας καὶ σχετικὰ συμβόλαια.

Ἐνα ἄλλο σημεῖο ποῦ θὰ θέλαμε νὰ σημειώσουμε εἶναι ὅτι ἡ κατοχύρωση πνευματικῆς ἰδιοκτησίας γιὰ νὰ ἀποδειχθῆ πραγματικὰ χρήσιμη χρειάζεται ἴσες εὐκαιρίες καὶ θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ σημειώσουμε ὅτι οὔτε τὸ κράτος οὔτε οἱ ἡμικρατικοὶ ὀργανισμοὶ σεβάστηκαν μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἴσες εὐκαιρίας πρὸς τοὺς δημιουργοὺς καὶ ἄς ἐλπίσουμε ὅτι εἰς τὸ μέλλον ἡ κατοχύρωση τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ἰδιοκτησίας θὰ ὀδηγήσῃ καὶ εἰς τὴν προστασίαν καὶ θὰ παράσχη ἴσα δικαιώματα πρὸς τοὺς δημιουργοὺς.

Φυσικὰ θὰ ψηφίσουμε τὸ Νομοσχέδιον, θὰ παρακολουθήσουμε ὅμως ἀπὸ κοντὰ τὴν ἐφαρμογὴν του γιὰ νὰ διαπιστώσουμε τυχὸν κενὰ ἢ ἐλλείψεις. Ὀρισμένα ἀρχίζουν νὰ συζητοῦνται μεταξὺ διαφόρων παραγόντων, ἄς ἐλπίσουμε δὲ ὅτι τελικὰ ἡ ἀνησυχία των δὲν θὰ δικαιωθῆ, ἀλλὰ σὲ περίπτωσιν ποῦ θὰ διαπιστωθοῦν κενὰ τοῦ νόμου ἢ μὴ προσαρμογῆ του πᾶν στὲς Κυπριακὰς συνθήκες καὶ τὰ Κυπριακὰ δεδομένα, δὲν θὰ διστάσουμε νὰ ἐπανεέλθουμε. Ἐδῶ θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ σημειώσουμε ὅτι ὁ τόπος μας εἶναι μικρὸς καὶ τὸ πνευματικὸν ἔργο ἔχει ἰδιαίτερη σημασία νὰ προστατευθῆ καὶ νὰ ἀξιοποιηθῆ γιὰ τὴν πολιτιστικὴν ὑπόστασίν του. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλος ὁμιλητῆς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτῆς κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον ἔρχεται νὰ πληρώσῃ ἓνα κενὸν ποῦ ὑφίσταται μέχρι σήμερον καὶ δὲν ἔχω τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον δυνατόν νὰ ὑπάρχουν ἄρκετὰ κενά. Ὅμως αὐτὰ τὰ κενὰ τότε μόνον θὰ καταστήθῃ δυνατόν νὰ τὰ συμπληρώσῃ ἐποικοδομητικῶς ἡ Βουλὴ ὅταν τεθῇ ὁ Νόμος τὸν ὁποῖον θὰ θεσπίσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν.

Πιστεύω ὅτι ὅλοι μας θὰ πρέπει νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ τοῦ Νόμου ὁ ὁποῖος διὰ πρώτην φοράν ἐφαρμόζεται εἰς τὸν τόπον μας καὶ ἀφοῦ διαπιστώσωμεν τὰ κενὰ τὰ ὁποῖα ἀναμφιβόλως θὰ παρουσιάσῃ, τότε θὰ εἴμεθα εἰς καλυτέραν θέσιν μὲ τροπολογίας νὰ συμπληρώσωμεν αὐτὰ τὰ κενά. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλος ὁμιλητὴς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Προχωροῦμεν καὶ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ προβῇ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔργα προστατεύσιμα ὑπὸ δικαίωματος πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἰαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ ἄρθρου 3;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαίωμα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας δυνάμει ἰθαγενείας ἢ διαμονῆς. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 4ου ἄρθρου;

Ούδεμία αντίρρησης.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαίωμα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας δι' ἀναφορᾶς εἰς τὴν χώραν προελεύσεως. "Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 5ου ἄρθρου;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαίωμα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ ἔργων Κυβερνητικῶν καὶ διεθνῶν σωμάτων. "Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 6ου ἄρθρου;

Ούδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Φύσις τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ ἐπιστημονικῶν, φιλολογικῶν, μουσικῶν ἢ καλλιτεχνικῶν ἔργων καὶ κινηματογραφικῶν ταινιῶν. "Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 7ου ἄρθρου;

Καμμία ἀντίρρησης.

Τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκπομπὴ ἔργων περιληφθέντων εἰς κινηματογραφικὴν ταινίαν. "Ἄρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἔργων ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 8ου ἄρθρου;

Ούδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ 8ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Φύσις τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ ἠχογραφήσεων. "Ἄρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 9ου ἄρθρου;

Καμμία ἀντίρρησης.

Τὸ 9ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Φύσις τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ ἐκπομπῶν. ἄρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 10ου ἄρθρου;

Καμία ἀντίρρησης.

Τὸ 10ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀρχικός δικαιούχος τοῦ δικαιώματος πνευματικῆς ἰδιοκτησίας εἶναι ὁ δημιουργός. ἄρθρον 11ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 11ου ἄρθρου;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ 11ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκχωρήσεις καὶ ἄδειαι ἐν σχέσει πρὸς δικαίωμα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. ἄρθρον 12ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 12ου ἄρθρου;

Καμία ἀντίρρησης.

Τὸ 12ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσβολαί. ἄρθρον 13ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 13ου ἄρθρου;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ 13ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ποινὰ καὶ συνοπτικαὶ διαδικασίαι ἐν σχέσει πρὸς πράξεις προσβαλλούσας δικαίωμα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. ἄρθρον 14ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 14ου ἄρθρου;

Καμία ἀντίρρησης.

Τὸ 14ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διορισμὸς ἀρμοδίας ἀρχῆς καὶ καθήκοντα αὐτῆς. ἄρθρον 15ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 15ου ἄρθρου;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ 15ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοί. "Άρθρον 16ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης διά τήν έγκρισιν του 16ου άρθρου;

Ούδεμία.

Τò 16ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάθεσις Κανονισμῶν εἰς τήν Βουλήν τῶν Ἀντιπροσώπων. "Άρθρον 17ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης διά τήν έγκρισιν του 17ου άρθρου;

Ούδεμία.

Τò 17ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Έκτασις εφαρμογῆς του Νόμου. "Άρθρον 18ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης διά τήν έγκρισιν του 18ου άρθρου;

Ούδεμία.

Τò 18ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τῶν πηγαζόντων ἐκ τοῦ κοινοδικαίου (common law) δικαιωμάτων. "Άρθρον 19ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης διά τήν έγκρισιν του 19ου άρθρου;

Ούδεμία.

Τò 19ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υφιστάμενα συμβόλαια. "Άρθρον 20όν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης διά τήν έγκρισιν του 20ου άρθρου;

Ούδεμία.

Τò 20όν άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις. "Άρθρον 21ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης διά τήν έγκρισιν του 21ου άρθρου;

Ούδεμία.

Τò 21ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εναρξίς ισχύος. "Άρθρον 22ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 22ου ἄρθρου:

Οὐδεμία.

Τὸ 22ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου καὶ προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνη διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τοῦ Δικαιώματος Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β' τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Διεθνοῦς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιῶν καὶ Συναφῶν Πρωτοκόλλων (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1976».

Ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν κατέστη δυνατόν νὰ κυκλοφορήσῃ ἡ ἐκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συζητηθῆ τὸ θέμα κατὰ τὴν παροῦσαν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Κατόπιν τούτου προχωροῦμεν εἰς τὸ Γ' Κεφάλαιον — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ προβῆ εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρότασις Νόμου τιτλοφορουμένη «Νόμος Τροποποιῶν τὸν περὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν Νόμον».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

Ὅποιοδήποτε ἄλλο Νομοσχέδιον ἢ ἐγγραφοὺν διὰ κατάθεσιν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Δ.

Ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν σήμερον εἶναι «Τὸ ἀμπελοφυγικὸν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως».

Θέμα τὸ ὁποῖον ἐνεγράφη κατόπιν εἰσηγήσεως τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν κ.κ. Παπαδημητρίου, Βασιλειάδη, Μαυρονικόλα καὶ Βάκη.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, Ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἀπὸ δεκαετίας καὶ πλέον καθ' ἕκαστον ἔτος κατὰ τὴν περίοδον τῆς συγκεντρώσεως τῶν σταφυλῶν ἡ ὁποία διαρκεῖ περὶ τοὺς τρεῖς μῆνας, παρε-

τηρείτο μία ὄξυνσις τοῦ προβλήματος ἢ ὁποῖα ἐκράτει εἰς διαρκῆ νευρικότητα, σύγχυσις καὶ ἀγωνίαν τοὺς ἀμπελουργούς. Ἡ ἐμπειρία τῶν τελευταίων ἔξ ἐτῶν καὶ ἰδιαίτερος ἢ ἐφετεινὴ δραματικὴ καὶ ἀγχώδης περίοδος ἢ ὁποῖα δὲν εἶχεν, οὔτε πιστεύω θὰ ἔχη τὸ προηγούμενον ἄλλης χρονιᾶς, μὰς ὥθησεν εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος τούτου τὸ ὅποιον λέγεται ἀμπελουργικὸν διὰ τὰ συζητηθῆ ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Τὴν τοιαύτην πρόθεσιν μὰς τὴν κατεστήσαμεν γνωστὴν πρὸ δύο μηνῶν περίπου ὅταν ἐζητούσαμεν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Σώματος νὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἐπιτροπὴν αὐτοῦ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις διὰ τὰ παραληφθῆ ἢ ἐφετεινὴ ἐσοδεία ἢ ὁποῖα ἐκινδύνευε νὰ καταστραφῆ. Δυστυχῶς αἱ ἀνησυχίαι μὰς ἐπαλήθευσαν καὶ 2 ἑκατομμύρια ὁκάδων σταφυλῶν ἔχουν πλήρως καταστραφῆ.

Ἐζητήσαμεν τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος πρὸς συζήτησιν ὄχι χάριν τῆς συζητήσεως οὔτε χάριν δημοκοπίας ἀλλὰ διὰ οὐσιαστικὴν μελέτην τοῦ ὅλου ἀμπελουργικοῦ προβλήματος, διότι τὸ ἀμπελουργικὸν δὲν εἶναι πρόβλημα τὸ ὅποιον ἀφορᾷ ἓν ἄτομον ἢ μίαν οἰκογενεῖαν μόνον, οὔτε μίαν κοινότητα ἢ μίαν ἐπαρχίαν μόνον, ἀλλὰ εἶναι πρόβλημα τὸ ὅποιον ἀφορᾷ χιλιάδας οἰκογενειῶν καὶ ὀλόκληρον τὸν λαὸν δύο κυρίως ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον ὀλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Τοῦτο εἶναι ζωτικῆς σημασίας πρόβλημα πού ἢ ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία του ἔχει ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα, κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἓν τῶν σοβαρωτέρων καὶ ὀξυτέρων προβλημάτων τὸ ὅποιον ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἀπησχόλησε καὶ ἀπασχολεῖ πιστικῶς τόσον τὴν Κυβέρνησιν ὅσον καὶ χιλιάδας οἰκογενειῶν τῶν Ἐπαρχιῶν Λεμεσοῦ καὶ Πάφου. Δυστυχῶς εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι οἱ ἀρμόδιοι τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μελετήσουν τὸ ὅλον πρόβλημα εἰς βάθος καὶ νὰ εὔρουν λύσεις τοῦ προβλήματος οὔτως ὥστε νὰ παύσῃ κάθε χρόνον νὰ ἀποτελῆ τὸν ἐφιάλτην τῶν ἀμπελουργῶν. Ἐγινε πλέον σύστημα νὰ ἀφήνῃται τὰ πράγματα νὰ ἐξελισσῶνται πάντοτε πιστικὰ κατὰ τὴν κρίσιμον περίοδον τῆς συγκεντρώσεως τοῦ προϊόντος καὶ νὰ δίδονται πρόχειροι λύσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀποτελοῦν λύσεις ἀλλὰ μαπαλώματα πρόχειρα τὰ ὁποῖα ἀποβαίνουν εἰς βάρος ὄχι μόνον τῶν παραγωγῶν ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου μας.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς εἶναι, νομίζομεν, καθῆκον τῆς Βουλῆς, αὐτῆς τῆς Βουλῆς, νὰ ἀντικρύσῃ τὸ πρόβλημα μὲ τὸν φακὸν τῆς πραγματικότητος, νὰ τοῦ δώσῃ τὴν δέουσαν προσοχὴν, νὰ ἀφιερῶσθαι ὄχι ὀλίγον, ἀλλὰ πολὺν, πάρα πολὺν ἀπὸ τὸν πολῦτιμον χρόνον τῆς, μὲ μοναδικὸν στόχον καὶ σκοπὸν τὴν ἐξέυρεσιν μιᾶς δικαίας καὶ μονίμου λύσεως τοῦ προβλήματος.

Ἡ τοιαύτη ἐπιθυμία ἐγινε πλέον συνειδήσις — εὐτυχῶς — εἰς τὸ Σχέδιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, εἰς τὰς βιομηχανίας καὶ ἀγροτικὰς ὁργανώσεις, καὶ εἰς τοὺς ἰδίους τοὺς ἀμπελουργούς, καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι μὲ αὐτὴν τὴν πικρὰν ἐμπειρίαν τῆς ἐφετεινῆς δραματικῆς, ὡς τὴν ἐχαρακτηρίσαμεν, συγκεντρώσεως, ὅλοι ἀνεξαιρέτως θὰ δεῖξουν κατανόησιν καὶ θὰ ἐξευρεθῆ ἢ ἀρμόζουσα καὶ συμφέρουσα δι' ὅλους λύσις.

Ὅμως πρὸς πλήρη ἐνημέρωσιν τῶν μελῶν τοῦ Σώματος θὰ ἠθέλωμεν νὰ δώσωμεν ὠρισμένα στοιχεῖα καὶ ἀναλύσωμεν μερικὰς πτυχὰς τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος οὔτως ὥστε κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς συζητήσεως εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς νὰ εἶναι ἐνήμερα καὶ νὰ εὐρίσκωνται εἰς θέσιν νὰ ἐκφέρουν τὰς ἀπόψεις των.

Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα διὰ τὰς ἀπορροπὰς νὰ λυθῆ ριζικῶς πρέπει νὰ ἀντικρουσθῆ εἰς τὸ σύνολόν του. Εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μὰς δύο αἱ πτυχῆ τοῦ προβλήματος.

- (α) Ἡ ἀμπελοκαλλιέργεια καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἢ, ἂν θέλετε, τοῦ Σχεδιοῦ Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ἐπ' αὐτῆς, καὶ

(β) ή συγκέντρωσις καὶ παράδοσις τοῦ προϊόντος εἰς τὰς οἰνοβιομηχανίας.

1ον. Ἡ ἀμπελοκαλλιέργεια

Ἡ πτυχὴ αὐτῆ τοῦ προβλήματος πρέπει ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς νὰ ἀντικρουσθῆ ὡς πρόβλημα ζωτικὸν διὰ τὸν τόπον μας, οὕτως ὥστε νὰ ἐνθαρρυνθῆ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸν ἡ Κύπρος ὁλόκληρος νὰ μετατραπῆ εἰς ἓνα ἀμπελῶνα. Τὰ γεγονότα καταμαρτυροῦν ὅτι ἡ ἀμπελος εὐδοκίμει εἰς ἀφάνταστον βαθμὸν εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὰς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ Πάφου.

Ἀποτελεῖ σήμερον τὸ εἰσόδημα τοῦτο τὴν σπονδυλικὴν στήλην τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Ἡ Πάφος μόνον ἔχει καθ' ἕκαστον ἔτος παραγωγὴν κυμαινομένην περὶ τῶν 150 ἑκατομμυρίων ὀκάδων σταφυλῶν, ὄλων τῶν τύπων καὶ ποικιλιῶν. Διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου, τὴν συγκέντρωσιν, ἐπεξεργασίαν καὶ ἐξαγωγὴν ἀπασχολοῦνται πάρα πολλοὶ οἰκογένειαι καὶ δημιουργεῖται τοιαύτη βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ κίνησις, ἡ ζωτικότης τῆς ὁποίας φανερώνει τὴν εὐρωστον οἰκονομίαν τοῦ τόπου μας. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ Κυβέρνησις ἔχει καθῆκον νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀμπελοκαλλιέργειας καὶ ὄχι νὰ τὴν ἀποθαρρύνῃ, νὰ τὴν περιορίζῃ καὶ νὰ τὴν ἀπαγορεύῃ.

Τὴν δυσκολίαν τῆς διαθέσεως τῶν προϊόντων τῆς ἀμπέλου δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀντιμετωπίζωμεν μὲ τὸν πλέον εὐκόλον τρόπον, ἐκείνον τῆς ἀπαγορεύσεως.

Ἡ προσπάθεια πρέπει νὰ τείνῃ πρὸς τὴν ἐξεύρεσιν νέων καὶ σταθερῶν ἀγορῶν. Τὰ ἐμπόδια τῆς ἐξευρέσεως ἀγορῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πρέπει νὰ εὐρωμεν τρόπον νὰ τὰ ὑπερπηδήσωμεν, καὶ ὄχι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ γινώμεθα αἴτιοι τῆς δημιουργίας δυσκολιῶν. Διὰ μίαν ὠρισμένην περιόδον ἡ Κυβέρνησις ἐνεθάρρυνε τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀμπελοκαλλιέργειας καὶ εἰσήγαγε διαφόρους ποικιλίας τόσοσιν ἐπιτραπεζίους ὅσων καὶ οἰνοποιησίμους. Εἰς τὰς πρῶτας ὅμως δυσκολίας πρὸς διάθεσιν τοῦ προϊόντος ἔθεσε περιορισμοὺς, καθιέρωσε ἀμπελουργικὰς ζῶνας πρὸς προστασίαν τῶν καθαρῶς ἀμπελουργῶν, μέτρον βεβαίως πολὺ δίκαιον καὶ ὀρθόν, ἀλλὰ ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ εἰπώμεν ὅτι τοῦτο εἶναι μέτρον ἀντιοικονομικόν, ἀντιδημοκρατικόν καὶ ἀντισυνταγματικόν. Ἐφ' ὅσων ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου εὐδοκίμει εἰς ἀφάνταστον βαθμὸν εἰς τὸν τόπον μας, διατὶ ἡ προσοχὴ μας νὰ μὴ στραφῆ πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις καὶ νὰ στραφῆ πρὸς τὸν εὐκόλον τρόπον τῆς ἀπαγορεύσεως; Θὰ ἀναφέρωμεν μερικὰς συγκεκριμένας περιπτώσεις διὰ νὰ ἀποδείξωμεν τὸ ὀρθὸν τῶν ἐπιχειρημάτων μας καὶ τὴν λανθασμένην ἀντιοικονομικὴν πολιτικὴν τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου. Ἡ περιοχὴ τῆς κοινότητος Ἐπισκοπῆς Πάφου εἶναι μία βουνοπλαγιὰ χέρσα, ἄγονος καὶ ἐν πολλοῖς ἀκατάλληλος πρὸς καλλιέργειαν δημητριακῶν ἢ ἄλλου εἴδους. Ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ὅπως βεβαίως καὶ οἱ κάτοικοι πολλῶν ἄλλων περιοχῶν καὶ κοινοτήτων, ἐπεδίδοτον εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν καὶ ψυχανθῶν μὲ τὰ πρωτόγονα ἐκεῖνα μέσα ὡς καὶ τελευταίως. Εἰσόδημα μὴδὲν. Ὅλοι καταχρεωμένοι. Τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἐπέδωθησαν εἰς τὴν ἀμπελοκαλλιέργειαν. Ἐπρόσεξαν ὅτι ὄχι μόνον εὐδοκίμοῦσαν τὰ ἀμπέλια εἰς τὴν περιοχὴν των, ἀλλὰ ἀπέδιδον καὶ ἀποδίδουν ἀρκετὸν εἰσόδημα.

Ἦρξισε μία ἄνευ προηγουμένου ἀμπελοκαλλιέργεια καὶ ἀπὸ τὸ εἰσόδημα ποῦ εἶχαν μπόρεσαν σιγὰ - σιγὰ νὰ ἐξοφλήσουν τὰ χρέη των, νὰ μορφώσουν τὰ παιδιά των, νὰ ζοῦν μίαν ζωὴν ἄνετον καὶ νὰ μπορέσουν ἐκπολιτισθῆναι νὰ βγοῦν ἔξω ἀπὸ τὰ στενὰ σύνορα τῆς κοινότητός των. Ἐπίστευσαν ὅτι μὲ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν καλλιέργειαν θὰ μπορέσουν νὰ προσδεύσουν. Ὅμως ἡ δυσκολία τῆς διαθέσεως ἐπροβλημάτισε τὸ Σχέδιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ ἐπέισθη ὅτι ἔπρεπε νὰ θέσῃ φραγμὸν εἰς τὴν ἀμπελο-

καλλιέργειαν. Τὸ μέτρον αὐτὸ εἶχε ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὸν ἀνασταλτικὸν παράγοντα εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς κοινότητος, διότι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου αὐτοῦ εὐρέθη ἡ κοινότης αὐτὴ ἐκτὸς ἀμπελουργικῆς ζώνης. Μέτρον πολὺ ἄδικον διὰ τὴν περιοχὴν. Κάτι παρόμοιον συνέβη καὶ μὲ τὴν κοινότητα Τάλας. Ἡ Τάλα περιστοιχίζεται ἀπὸ τὴν μοναστηριακὴν γῆν τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου. Οἱ κάτοικοί τῆς εἶναι πτωχοὶ ἐργάται καὶ ἡμερομίσθιοι εἰς τὸν Ἅγιον Νεόφυτον. Ἀπὸ διαβήματα τῶν κατοίκων ἡγοράσθη μία ἄρκετὰ μεγάλη ἔκτασις γῆς ἡ ὁποία εἶναι μία βουνοπλαγιά, χέρσα, βραχώδης καὶ ἄγονος. Οἱ κάτοικοι αὐτοὶ ἐπεδόθησαν μετὰ ζήλου εἰς τὴν καλλιέργειαν μέρους τῆς ἰδικῆς των πλέον γῆς καὶ ἀφοῦ τὴν ἐξεχέρωσαν καὶ τὴν ἰσοπέδωσαν προέβησαν εἰς τὴν φύτευσιν ἀμπελώνων. Ἀπεδείχθη ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐδοκίμοῦσαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγῳ τῆς πρωιμότητος των ἔδιδον καὶ διδουν ἔν ἀρκετὰ καλὸν εἰσόδημα. Ὅλο τὸ προϊόν γίνεται ἐξαγωγή ὡς ἐπιτραπέζιον. Ἀπὸ τὴν γῆν αὐτὴν προηγουμένως οὐδὲν εἰσόδημα εἶχον οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ ἔχουν. Τὰ ἀμπέλια αὐτὰ ἔχουν φυτευθῆ ἄνευ ἀδείας βεβαίως καὶ εἶναι τώρα 4—5 ἑτῶν. Τὸ Σχέδιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων Ζητεῖ τὴν ἐκρίζωσιν των καὶ συμφώνως τοῦ Νόμου ἔχει τὸ δικαίωμα. Ζητοῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ συμπεριληφθῆ καὶ ἡ περιοχὴ των εἰς τὴν ἀμπελουργικὴν ζώνην διὰ νὰ μπορέσουν ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ γλυτώσουν τὰ ὑφιστάμενα πλέον ἀμπέλια των, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ φυτεύσουν καὶ ἄλλα, νοουμένου ὅτι οὐδενὸς τὰ συμφέροντα ἢ δικαιώματα παραβλάπτουν καθ' ὅτι δὲν παραδίδουν εἰς τὰ ἐργαστάσια οὔτε μίαν ὀκάν. Διὰ πόσα χρόνια, λένε, νὰ εἴμεθα δοῦλοι τῶν ἄλλων; Ἄντι αὐτοῦς τοὺς ἀνθρώπους νὰ τοὺς ἐνθαρρύνωμεν διότι ἐκτελοῦν πράγματι ἔν ἄνευ προηγουμένου παραγωγικὸν ἔργον, ἀντὶ νὰ τοὺς ἐπαινέσωμεν διὰ τὴν προσπάθειάν των καὶ νὰ τοὺς βραβεύσωμεν ἀκόμη πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἄλλων, τοὺς σέρνομεν εἰς τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς καταδικάζομεν διὰ τὴν ἐκρίζωσιν τῶν ἀμπελιῶν των. Διατί; Ποῖον τὸ ἔγκλημά των; Διότι ἐζήτησαν νὰ καλλιεργήσουν τὴν γῆν των, τὴν περιουσίαν των; Εἶναι μέτρον ἄδικον καὶ νόμος σκληρός. Ἐπιβάλλεται τὸσον εἰς τὴν μίαν περιπτώσιν ὅσον καὶ εἰς τὴν ἄλλην νὰ γίνῃ ἀναθεώρησις τῆς ἀμπελουργικῆς ζώνης εἰς τὴν περιοχὴν των οὕτως ὥστε νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ αὐταὶ εἰς τὰς ζώνας αὐτάς. Τὰ ἴδια παραδείγματα ἰσχύουν καὶ διὰ τὰς κοινότητας Γιόλους, Δρύνιας καὶ Πολεμίου. Εἶναι νομίζομεν πολὺ σοβαρὰ ἡ τύχη τοῦ προβλήματος τούτου καὶ θὰ πρέπει κατὰ τὴν ἐξέτασίν του νὰ τοῦ δοθῆ ἡ δέουσα προσοχὴ καὶ ἐξευρεθῆ μία δικαία λύσις.

2ον. Ἡ καλλιέργεια, ἡ συγκέντρωσις, ἡ παράδοσις καὶ ἡ διάθεσις τοῦ προϊόντος τῆς ἀμπέλου εἶναι ἡ σοβαρώτερα ἴσως πτυχή τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος.

Τὸ δρᾶμα τοῦτο ποῦ λέγεται παράδοσις τῶν σταφυλῶν εἰς τὰς οἰνοβιομηχανίας, διότι πράγματι περὶ δράματος πρόκειται, κατήντησεν ὁ μεγαλύτερος ἐφιάλτης τῶν ἀμπελουργῶν μας καὶ εἶχεν ἐξ ἀντανακλάσεως ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ ὅλων τῶν τμημάτων καὶ ὀργανώσεων ποῦ ἔχουν ἄμεσον σχέσιν μὲ τὸ θέμα αὐτό.

Ὅταν πρὸ δύο περίπου μηνῶν μὲ διαμαρτυρίας, τηλεγραφήματα καὶ ἐκκλήσεις μας, πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ κινδύνου τῆς καταστροφῆς τῆς ἐφετεινῆς ἐσοδείας, διότι τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸ ὑπεροπτικὸν πείσμα τῶν οἰνοβιομηχάνων καὶ τοῦ Σχεδίου ἀφ' ἑτέρου, αὐτὰ μᾶς ἔλεγαν, οἱ πλείστοι ἐξ ὑμῶν, κύριοι συνάδελφοι, λόγῳ ἴσως ἀγνοίας τοῦ προβλήματος ἐθεωρούσατε τὴν τοιαύτην μας ἐνέργειαν καὶ προσπάθειαν ὡς ὑπερβολὴν. Δυστυχῶς, ὁμως, τὰ γεγονότα μᾶς ἐδικαίωσαν διότι αἱ ἐκκλήσεις καὶ ὅλων μας αἱ προσπάθειαι προσέκρουσαν εἰς τὴν πείσμονα ἄρνησιν τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ προϊόντος αὐτοῦ. Ἡ ἐγωιστικὴ ἀντίθεσις τῶν οἰνοβιομηχάνων πρὸς τὸ Σχέδιον, ἡ ἀντιπολιτευτικὴ διάθεσις ὠρισμένης βιομηχανίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἡ ὑπεροπτικὴ θέσις τοῦ Σχεδίου πρὸς τὰς βιομηχανίας εἶχον ἄμεσα κατα-

στρεπτικά αποτελέσματα ἐπὶ τῶν παραγωγῶν. Ἡ τεχνητὴ αὐτὴ καθυστέρησις τῆς παραλαβῆς ἢ ὅποια εἶχε τὴν σκοπιμότητά της, ἐγένεν αἰτία ἐκτός τῶν ταλαιπωριῶν, τοῦ ἄγχους καὶ τῆς ἀγωνίας τῶν ἄμεσα ἐπηρεαζομένων, νὰ ὑποστοῦν οἱ τελευταῖοι καὶ μεγάλας ζημίας αἱ ὅποια εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων ἦτο καθολικὴ. Μία μόνον περιοχὴ, ἢ πολυειπωμένη περιοχὴ τοῦ Κάθηκα, ἢ ὅποια ἐπλήγη ὑπὸ χαλάζης καὶ ἢ ὅποια περιοχὴ ἐκάλυπτε 5 κοινότητας, τοῦ Κάθηκα, Ἀρόδων, Ἰνίας, Θελέτρας καὶ Γιόλους, λόγω γειτνιασέως μεταξύ των, ὑπέστη περὶ τὰς 150 χιλιάδας λιρῶν ζημίαν. Τὰ γεγονότα ὡς εἶπαμεν μᾶς ἐδικαίωσαν, ποῖος ὅμως ἐπλήρωσε ἢ θὰ πληρῶση αὐτὰς τὰς ζημίας; Διατί ὅλον αὐτὸ τὸ πείσμα τῶν ὑπευθύνων νὰ τὸ πληρῶνουν οἱ παραγωγοί; Δὲν εἶναι οὔτε δίκαιον οὔτε ὀρθὸν νὰ ἀφήνεται ἡ τύχη τῶν παραγωγῶν μας εἰς τὸ ἔλεος καὶ τὴν διάθεσιν τῶν ὁποιωνδήποτε ὑπαλλήλων εἴτε αὐτοὶ ἀνήκουν εἰς τὸ Σχέδιον, εἴτε εἰς τὰς οἰνοβιομηχανίας εἴτε εἶναι μέλη τῆς ἐπιτροπῆς διανομῆς δελτίων. Ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἀνεκτικότης ἔχει, νομιζομεν, καὶ ὠρισμένα ὅρια. Τὸ ἐφετεινὸν δρᾶμα ὑπερέβαλε κάθε ἄλλο προηγούμενον.

Κύριε Πρόεδρε,

Πρὸς περισσοτέραν ἐνημέρωσιν τῶν συναδέλφων τῶν ἄλλων Ἐπαρχιῶν θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ μιὰ μικρὰ ἀνάλυσις διὰ νὰ μπορέσουν νὰ συνειδητοποιήσουν τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ συλλάθουν τὸ μεγάλον ἄγχος καὶ τὴν ἀδικίαν ἢ ὅποια ἐντέχνως δημιουργεῖται εἰς τοὺς ἀμπελοφυτοὺς.

Ὁ ἀμπελοφυτοὺς, κύριοι συνάδελφοι, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποῦ θὰ μῆ εἰς τὸ ἀμπέλι τοῦ διὰ νὰ ἀρχίσῃ τὴν καλλιέργειαν μέχρι καὶ τῆς ἡμέρας ποῦ θὰ κόψῃ τὸ τελευταῖο σταφύλι εὐρίσκεται εἰς διαρκῆ καὶ ἀσταμάτητον κίνησιν ἀλλὰ καὶ εἰς ἓν καθημερινὸν βασανιστικὸν ἄγχος. Καὶ ἐξηγοῦμαι. Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ἀρχίζει τὸ κλάδευμα μέχρι τοῦ Μαρτίου. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι καὶ τοῦ Μαΐου ἀκόμη, ἀρχίζει τὸ ὄργωμα. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου ἀρχίζει τὸ βλάστημα τῶν ἀμπελιῶν. Τὸ κοινὸς λεγόμενον «πώλημα». Ἀπὸ αὐτὸν τὸν μῆνα ἀρχίζει τὸ ἄγχος λόγω τῶν διαφόρων ἀνωμάτων καιρικῶν συνθηκῶν ποῦ παρατηροῦνται ἰδίως τοὺς μῆνας Φεβρουάριον, Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον καθ' ὅτι κατὰ τοὺς μῆνας αὐτοὺς ἔχομεν τοὺς παγετώνας, τοὺς δυνατοὺς ἀνέμους, τὸ χαλάζι καὶ τὰς ἐποχιακὰς ἀσθενείας ὡς εἶναι ὁ περνώσπορος καὶ ἀργότερον ἡ ἀνθόρροια. Ἀπὸ τοῦ Μαΐου ἀρχίζει ὁ ψυχολογικὸς πόλεμος τῆς παραλαβῆς, ὅποτε ἀρχίζει τὸ τροπᾶριον, ἐφέτος δὲν θὰ παραλάβουν τὰ ἐργοστάσια, διότι δὲν ἔχουν χώρους, δὲν ἐγίναν πωλήσεις, αἱ τιμαὶ εἶναι πολὺ χαμηλότεραι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ δὲν μποροῦμεν νὰ τοὺς συναγωνισθοῦμεν, οἰνόπνευμα δὲν θὰ παραλάβῃ ἢ Ρωσσία καὶ πολλὰ καὶ διάφορα, μέχρις ὅτου ἀρχίσῃ ἢ παραλαβῇ. Ἀποτέλεσμα τοῦ ψυχολογικοῦ αὐτοῦ πολέμου εἶναι μία ἐντασις, διοργανῶνονται τὰ παγκύπρια συνέδρια καὶ συλλαλητήρια καὶ πάνω εἰς τὸ ἄγχος αὐτὸ καὶ τὴν σύγχυσιν ἀρχίζει ἢ παραλαβῇ. Τὰ ἐργοστάσια καθυστεροῦν τὴν παραλαβὴν, καθυστεροῦν νὰ δώσουν δελτία, ἀρχίζουν αἱ συζητήσεις, αἱ διαμαρτυρίαι διὰ τὴν ἀδικον διανομὴν τῶν δελτίων ἀπὸ τοὺς γραμματεῖς τῶν Συνεργατικῶν. Οὗτοι εὐνοεῦν καὶ εὐλογοῦν πρῶτα τοὺς ἰδικούς των καὶ τὰ γένεια των. Τὰ δελτία ποῦ δίδονται δι' ἐκάστην κοινότητα εἶναι πολὺ ὀλίγα καὶ δυσκολεύονται πολὺ τὰ ὑπεύθυνα πρόσωπα νὰ κάμουν τὴν διανομὴν, ἀκολούθως ἀρχίζει τὸ ἕτερον δρᾶμα τοῦ Ζυγίσματος, τοῦ μπωμέ, τὸ πλεόνασμα ἀπὸ τὸ κανονικὸν φορτίον ἀκολουθεῖ τὸ κλείσιμο τῶν ἐργοστασίων, καθυστέρησις τῆς παραλαβῆς κανονικῶν δελτίων διὰ τὴν ἐπομένῃν μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι ἐκαθυστέρησεν τὸ αὐτοκίνητον νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν καθωρισμένην ὥραν, ἀποκοπὴ ὀκάδων, προσαρθεῖα πρὸς ἐξεύρεσιν μετοχῶν, δι' ὅσους δὲν ἔχουν, ἐνοικίσεις αὐτῶν εἰς μαύρην ἀγοράν, ταλαιπωρία, κούρασις καὶ ἔξοδα περιττά. Ἡ ἀνωμαλία δὲ αὐτὴ, τὸ ἄγχος καὶ τὸ δρᾶμα συνεχίζονται, ὡς εἶπαμεν, μέχρι καὶ τὸ τέλος τοῦ τρυγητοῦ ὃ ὅποιος τελειώνει περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου. Δηλαδή ὑπάρχει διὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἓνα συνεχές ἄγχος δέκα μηνῶν. Τὸ ἄγχος δὲ τοῦτο εἶναι συνηθι-

σμένον και παρατηρείται κάθε χρόνο το ίδιο. Έφ'ετος όμως εξεπέρασε κάθε άλλο προηγούμενον και έδημιούργησε τοιαύτην σύγχυσιν και έντασιν πού μόνον θύματα καταφέραμεν να μην έχωμεν. Η κατάσταση δέ αυτή έδημιουργήθη από ένα πείσμα και έγώισμόν αλλά και μίαν προσπάθειαν ποίος θα έπιβληθῆ του άλλου μεταξύ των οίνοβιμηχάνων και των ύπευθύνων του Σχεδίου Άμπελουργικών Προϊόντων. Είμεθα δυστυχώς ύποχρεωμένοι να φανερώσωμεν την πραγματικότητα. Ώς αποτέλεσμα δέ αυτής της διαμάχης υπήρξε θύμα, ως πάντοτε, ο παραγωγός.

Δυστυχώς εζήσαμεν το δράμα των άμπελουργών μας εις όλην του την έντασιν και ένγνώρισαμεν μαζί με αυτό την είρωνίαν μερικών ύπευθύνων των έργοστασίων, ότι δήθεν ή Βουλή έφάνη αδύναμος να βοηθήση τους άμπελουργούς, εζήσαμεν την περιφρόνησιν πού έδειξαν προς τους έκπρωσώπους του λαού κάποιοι ή κάποιοι διευθυντής κάποιου έργοστασίου εις την Λεμεσό. Εις την προσπάθειάν μας να βοηθήσωμεν τους άμπελουργούς μας έγιναμεν άντικείμενον περιφρονήσεως εις τα όμματα πλέον των 100 άμπελουργών και οδηγών. Άνεμέναμεν επί δίωρον περίπου να δοῦμεν τόν κύριον Διευθυντήν αλλά ήτο τόσοσ πολύ άπρησολημένος πού δεν μας έδέχθη. Είμεθα αυτόπται μάρτυρες της άγωνίας των παραγωγών αυτών οι όποιοι μας έπαρακαλούσαν, μας ικέτευαν να τους βοηθήσωμεν να παραλάβου το εισόδημά των με δελτία κανονικά και της ίδιας ήμέρας αλλά του κάκου άνεμέναμεν και ήμεις και αυτοί. Το χειρότερον διά τόν Διευθυντήν αυτόν είναι το έξης περιστατικόν : "Όταν του είπεν από τηλεφώνου ο ύπάλληλος «κύριε τάδε είναι οι Βουλευται Πάφου και θέλουσ να σας δοῦν» άπήντησε «δεν είμαι μέσα». Οι άμπελουργοί μας διεμαρτυρήσαν και είπον ότι είναι ψέματα, είναι μέσα το αυτοκίνητόν του, είναι εδώ. Εις την προσπάθειάν μας μέσω άλλου ύπευθύνου να βοηθήσωμεν, μας άπαντά, δεν μπορώ να πάρω άπόφασιν, μόνον ο κύριος τάδε άν μας διατάξη. Του λέγομεν δεν είναι μέσα ο κύριος τάδε. Μας λέγει, το γραφείον του είναι άνοικτόν, έχει φως, μόλις ώμίλησα μαζί του. Έπεστρέψαμεν πίσω στον πρώτον ύπάλληλον, κύριε, του λέγομεν, ο κύριος τάδε είναι μέσα. Τώρα να πάω να κοιτάξω. Πηγαίνει, έρχεται πίσω και μας λέγει. Περιμένετε να τελειώση ή εργασία του και θα σας φωνάξη. Περιμέναμε περίπου μίαν ώραν άκόμη, αλλά ο κύριος τάδε δεν έτελείωσε την εργασία του και έφύγαμεν.

Έκούσαμεν από πολλούς άμπελουργούς ότι κάποιοι άλλοι ύπεύθυνοι και ιδιοκτήται άλλου έργοστασίου τους είπαν «Πηγαίνετε στους Βουλευτάς σας πού βγάλατε να σας τα παραλάβουν, ήθέλατε νέαν Βουλήν, πηγαίνετε σ' αυτούς, πηγαίνετε στον Μακάριο σας να τ' αγοράση», και πολλά άλλα παρόμοια. Ξέχασαν όμως αυτοί οι κύριοι ότι πριν 4 χρόνια περίπου οι δυστυχισμένοι Παφίτες έπλήρωσαν εις το έργαστάσιον αυτό πέραν του μισού έκατομμυρίου λιρών εις μετοχάς.

Διεπιστώσαμεν και τούτο άκόμη, ότι έκτός της άντιδικίας μεταξύ των οίνοβιμηχάνων και του Σχεδίου υπήρχεν και ο άλλος έξ ίσου δυνατός παράγων, ή άντιπολιτευτική διάθεσις και έπιθυμία να δυσκολεύσουν τα πράγματα διά να φέρουν δυσχερείας εις την Κυβέρνησιν.

Διότι, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, πώς μπορεíte να έρμηνεύσετε τούτο άλλοιως όταν από του Ιουνίου και Ιουλίου έλεγαν οι οίνοβιμηχανοί ότι δεν έχομεν χώρον έφ'ετος να παραλάβωμεν, δεν θα παραλάβωμεν καθόλου μαλάγαν και άσπρον, δεν έγιναν πωλήσεις και πολλά άλλα και στο τέλος παρελήφθη ως συνήθως όλόκληρος ή παραγωγή; Πώς μποροῦμεν να χαρακτηρίσωμεν τα λεχθέντα από μερικούς ύπευθύνους των οίνοβιμηχανιών, ότι κύριοι, πρέπει να το καταλάβετε ότι δεν είναι ζήτημα χώρου διότι χώρον έχομεν πολλύν αλλά είναι ζήτημα γοήτρου;

Και πώς μπορούμε να έρμηνεύσωμεν την κατακράτησιν 3½ έκατομμυρίων όκάδων από το Σχέδιον, να μην το κάμνη διανομήν, να έλθη καθυστερημένη αυτή ή διανομή και στο τέλος να είναι δώρον άδωρον, διότι ή περιο-

σότερη παραγωγή είχε ήδη καταστραφῆ; Βεβαίως είχαν και αυτοί τους λόγους των, αλλά ὁ ἀντίκτυπος ποῖον ἐβάρυνε; Πῶς θὰ δικαιολογήσωμεν, κύριοι συνάδελφοι, τὴν καταστροφὴν 2 ἑκατομμυρίων ἀκάδων ἀσπρου σταφυλίου εἰς τὴν περιοχὴν Κάθηκα, ὡς ἔχομεν ἤδη ἀναφέρει, ὅταν πρὶν μίαν ἐβδομάδα, πρὶν μίαν ἡμέραν, καὶ πρὶν ἀκόμα μίαν ὥραν ἔλεγαν οἱ οἰνοποι-μήχανοι δὲν ἔχομεν χῶρον καὶ οὔτε ὁκάν δὲν θὰ παραλάβωμεν καὶ εἰς τὸ τέλος παρελήφθη ὅλη ἡ παραγωγή πού ὑπῆρχε;

Τί ἐχρειάζετο τὸ ξεσῆκωμα τῶν δυστυχισμένων ἀμπελοργῶν τοῦ Κάθηκα οὔτως ὥστε σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις νὰ μεταβοῦν εἰς Πάφον νὰ προβοῦν εἰς διαδήλωσιν ἔξω ἀπὸ τὰ γραφεῖα τῆς Διοικήσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν 2αν ἀπογευματινὴν ὥραν νὰ προχωρήσουν πρὸς τὴν Λευκωσίαν διὰ νὰ συναντήσουν τὸν Πρόεδρον τοῦ Κράτους καὶ νὰ ζητήσουν τὴν ἀμεσον ἐπέμβασίν του; Εἰς τί ἔφταιξαν οἱ ἀμπελοργοὶ ἐὰν διὰ τὴν προστασίαν των ἐζήτησεν ἡ Κυβέρνησις διὰ μέσου τοῦ Σχεδίου νὰ ἔχη κάποιον ἔλεγχον ἐπὶ τῶν οἰνοποιμηχανῶν ἢ ἔστω κάποιον λόγον;

Ἐχει καταντήσῃ τέτοιον τὸ πρόβλημα τοῦ ἀμπελοργοῦ πού καὶ οἱ ἴδιοι νὰ μὴν ξεύρουν τί νὰ κάμουν. Εἰς τὴν ἀπόγνωσίν των ἀπευθύνονται πρὸς ἐμᾶς καὶ μᾶς λέγουν: «Τί θέλετε τέλος πάντων ἀπὸ ἐμᾶς νὰ κάμωμεν; Ἐμεῖς εἴμεθα ἀμπελοργοί, ἡ δουλειά μας εἶναι νὰ σκάπτωμεν τὴν γῆν, νὰ κάμνωμεν ὅσον τὸ δυνατόν καλύτεραν καλλιέργειαν διὰ νὰ ἔχωμεν ἐν καλύτερον εἰσόδημα καὶ μίαν αὔξησιν παραγωγῆς.

Ἡ Κυβέρνησις ἔκαμεν ἐκκλήσεις καὶ εἶπεν οὔτε σπιθαμὴ γῆς νὰ μὴν μείνῃ ἀκαλλιεργητος. Ἡ Κυβέρνησις ἔλεγε «χρειάζεται ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου νὰ σταθῇ, νὰ μὴ καμφθῇ». Ἐμεῖς ἐπειθαρχήσαμε καὶ ἐργαζόμεθα ἀπὸ τὸ πρωῖ μέχρι τὸ βράδυ μὲ τὴν τσάμπαν εἰς τὸ χέρι, τὸ ἄροτρο, τὸ κλαδευτήρι καὶ τὴν ψεκαστήρα μέσα στὰ ἀμπέλια μας διὰ νὰ ἔχωμεν ἐν εἰσόδημα νὰ ζήσωμεν τὴν οἰκογένειάν μας. Ἐμεῖς δὲν ἔχομεν δεύτερον ἐπάγγελμα, δὲν ζητοῦμεν εἰς βάρος τῶν ἄλλων ἐπαγγελμάτων ἢ τῶν ἄλλων συνανθρώπων μας. Ἐργαζόμεθα, ἀποδίδομεν, ἀλλὰ τὸ εἰσόδημά μας δὲν παραλαμβάνεται. Προσπαθοῦμεν μὲ τὴν ἐργατικότητά μας νὰ βοηθήσωμεν καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου, ἀλλὰ κατηγοροῦμεθα διότι μὲ τὴν πολλὴν καὶ καλὴν καλλιέργειαν εἴχαμεν πολλὰ σταφύλια, εἴχαμεν ὑπερπαραγωγὴν καὶ ἄλλα πολλά. Τί τέλος πάντων θέλετε νὰ κάμωμεν; Ποῦ πρέπει νὰ ἀποταθῶμεν διὰ νὰ βροῦμεν τὸ δικαίον μας; Διὰ τί τὰς ἀμαρτίας καὶ τὰ πείσματα τῶν ἄλλων νὰ τὰ πληρώνωμεν πάντοτε ἐμεῖς οἱ ἀγρόται, ἐμεῖς οἱ εἰλωτές σας, οἱ εἰλωτές τῆς γῆς;».

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἐρωτήματα πού βασανίζουν αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους καὶ αὐτὰ εἶναι πού βασανίζουν καὶ ἐμᾶς, καὶ εἶναι δι' ὅλας αὐτάς τὰς ἀδικίας πού ἐζητήσαμεν τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος, καὶ ὄχι δι' ὅποιονδήποτε ἄλλην αἰτίαν ἢ σκοπὸν πού ἐπιθυμοῦν μερικοὶ ἄλλοι νὰ μᾶς ἀποδώσουν.

Ἐάν, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ἡ παρουσία μας ἐδῶ μέσα σκοπὸν ἔχει νὰ ψηφίζωμεν μόνον φορολογικὰ νομοσχέδια καὶ νὰ γινώμεθα αἰτία καταδυναστεύσεως αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ἐὰν σὰν ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ δὲν ἔχωμεν καμμίαν ἰσχὺν καὶ δὲν μποροῦμεν σὲ τίποτε νὰ τὸν ὠφελήσωμεν, τότε πρὸς τί ἡ παρυσία μας ἐδῶ μέσα; Ὅταν αὕτῃ ἡ Βουλὴ εἶναι τόσο ἀδύναμος ὅσον θέλουν νὰ τὴν παρουσιάσουν, καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων φαίνεται ὅτι ἔχουν δίκαιον, τότε ποῖος ὁ προορισμὸς μας; Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις θέλῃ τὴν Βουλὴν ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ τῆς ψηφίῃ τοὺς νόμους τότε ἄς τροποποιηθῇ τὸ Σύνταγμα, νὰ μειωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν εἰς 5 ἢ 6 ὅσοι καὶ αἱ ἐπαρχίαι ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ ὑπάρχουν πρὸς ψήφισιν τῶν νόμων καὶ ὅλοι ἐμεῖς οἱ ὑπόλοιποι νὰ πᾶμε στὰ σπίτια μας, στὴς δουλειές μας καὶ στὴς οἰκογενεῖς μας. Διότι, κ. Πρόεδρε, ὅταν δὲν ἔχωμεν τὸ δικαίωμα ἢ δὲν πρέπει νὰ μεταφέρωμεν τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ πού ἐκπροσωποῦμεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὸ ὅποιον ὑποτίθεται θεωρεῖται ἰδικόν του βῆμα, διὰ νὰ ἠχησῇ ἡ φωνὴ του εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν πού δὲν θέλουν νὰ τὸν ἀκούσουν, τότε τί πρέπει νὰ κάμωμεν καὶ πού πρέπει νὰ ἀποταθῶμεν;

Είναι πολλά τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ μας καὶ μεγάλη καὶ ποικίλη ἡ ἀδικία πού εἰς βάρος του γίνεται, δι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ σταθμίσωμεν ὅλους τοὺς παράγοντας καὶ νὰ ζητήσωμεν τὴν ἀναχαίτισιν τοῦ κακοῦ, διότι ἂν συνεχίσωμεν μὲ τὸν ἴδιον ρυθμὸν, θὰ ἔχωμεν δυστυχῶς πολὺ δυσάρεστα ἀποτελέσματα.

Μὲ αὐτὰ πού ἀναφέραμεν, κύριε Πρόεδρε, δὲν ἐτελείωσαν τὰ προβλήματα τῶν ἀμπελοφυττῶν μας. Ὑπάρχουν πολλά, πάρα πολλά. Τί θὰ ποῦμεν διὰ τὸ Ζήτημα τῆς παραλαβῆς τῆς μαλάγας; Ἡ ποικιλία αὐτὴ παρελαμβάνετο ὅλα τὰ προηγούμενα χρόνια χωρὶς «κκότα», ὅπως καὶ τὸ ἄσπρο. Ἐφέτος αἱ βιομηχαναῖαι ἐξεδήλωσαν ἀδυναμίαν νὰ παραλάβουν τὰς ποικιλίας αὐτάς. Μία μάλιστα ἀπὸ αὐτάς ὑπερέβαλε ὅλας τὰς ἄλλας καὶ ἐζήτησε τὴν ὑπαρξίν μετοχῶν διὰ νὰ παραλάβῃ μαλάγαν.

Διατί τὸ Συμβούλιον Ἀμπελοφυττικῶν Προϊόντων ἐπέτρεψεν τοῦτο; Διατί δὲν ἐπέμενε ὥστε ὅλαι αἱ βιομηχαναῖαι νὰ παραλάβουν ἴσην ποσότητα τῶν ποικιλιῶν αὐτῶν ὅσην ἐλάμβανον συνήθως; Καὶ διὰ μὲν τὴν μαλάγαν φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε διέξοδος νὰ γίνῃ σταφίδα, διὰ τὸ λευκὸν ὅμως οὐδεμία πρόνοια ἐλήφθη καὶ τὸ ἀπτελέσμα τὸ ἀνεφέραμεν πιὸ πάνω. Ἀνεφέραμεν ὅτι διὰ τὴν μαλάγαν ὑπῆρχεν διέξοδος διὰ σταφίδα. Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε. Ἐπὶ παρουσία μας οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ σχεδίου ἀμπελοφυττικῶν προϊόντων ἔλεγον εἰς τοὺς παραγωγούς μαλάγας, κάμετέ τὴν σταφίδα διότι ἄλλοιῶς δὲν θὰ τὴν παραλάβωμεν. Πολλοὶ ἐπειθάρχησαν καὶ ἔκαμαν σταφίδα. Ἴδου ὅμως σημερον νὰ παρουσιάζεται ἄλλον πρόβλημα. Δὲν παρελαμβάνεται ἡ σταφίδα τῆς μαλάγας, διότι εἶναι δῆθεν ἀκατάλληλος, εἶναι κατωτέρας ποιότητος. Δὲν ἐπρόφθασαν οἱ δυστυχισμένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι νὰ τελειώσουν ἀπὸ τὸν βραχνὰν τῆς παραδόσεως τῶν σταφυλιῶν των καὶ τοὺς βρίσκει ἕτερον πρόβλημα ἢ ἄρνησιν τοῦ Σχεδίου νὰ παραλάβῃ τὴν σταφίδα τῆς ποικιλίας αὐτῆς. Πρὸς τί ἢ περαιτέρω ταλαιπωρία καὶ τὰ περιπλέον ἔξοδα;

Τί θὰ ποῦμεν διὰ τὴν τιμὴν τῶν ἀμπελοφυττικῶν προϊόντων ὅταν τὸ κόστος παραγωγῆς ἀνεβαίνει μὲ γεωμετρικὴν πρόοδον; Δὲν θὰ ἀναφερθῶμεν ὅμως μὲ λεπτομέρειες ἐπὶ τοῦ προβλήματος τούτου καθ' ὅτι θὰ τὸ ἀναλύσωμεν λεπτομερῶς εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς. Θὰ περιορισθῶμεν νὰ ποῦμε μόνον ὅτι διὰ κάθε σκάλαν ἀπαιτοῦνται 30—35 λίρες ἔξοδα. Πρὸ τοῦ ὅμως τελειώσωμεν δὲν θὰ εἶμεθα συνεπείς πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ θέσεις μας γύρω ἀπὸ τὸ πρόβλημα τοῦτο, ἐὰν δὲν ἀπεδίδαμεν καὶ ἓν μεγάλο μέρος εὐθύνης καὶ εἰς τοὺς ἀμπελοφυττοὺς. Εὐθύνονται εἰς τὴν ὄξυνσιν τοῦ προβλήματος καὶ οἱ ἴδιοι διότι μία μερὶς αὐτῶν πού αἱ καιρικαὶ συνθήκαι καὶ ἡ τοποθεσία πού βρίσκονται τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατασκευὴν σταφίδος, ἐν τούτοις δὲν ἐπειθάρχησαν εἰς τὰς προτροπὰς καὶ ἐκκλήσεις τῶν ὑπευθύνων τῆς Κυβερνήσεως. Διότι ἐὰν προέβαινον εἰς τὴν κατασκευὴν ἔστω καὶ 7—8 χιλιάδων τόννων σταφίδος δὲν θὰ εἶχαμεν αὐτὸ τὸ πρόβλημα τὸσον ὅξυ σημερον ὅσον ἐπαρουσιάσθη. Ζητοῦμεν ὅλοι πάντοτε τὴν εὐκολίαν μας. Ἐπίσης δὲν προέβησαν εἰς τὴν κατασκευὴν ζιθανίας εἰς μεγάλας ποσότητας. Γεγονότα τὸσον τὸ πρῶτον τῆς σταφίδος ὅσον καὶ τὸ δεύτερον τῆς ζιθανίας πού ὅπως εἶπαμεν ἐὰν ἐπραγματοποιούντο θὰ ἔλυον μερικῶς τὸ πρόβλημα.

Πρόθεσις μας, κύριε Πρόεδρε, δὲν ἦτο νὰ θίξωμεν ἢ κατηγορήσωμεν ὁποιανδήποτε ἀρχὴν ἢ τμήμα, οὔτε νὰ ἐρθωμεν εἰς ἀντιδικίαν μὲ αὐτὰ ἀλλὰ νὰ παρουσιάσωμεν τὸ πρόβλημα εἰς τὴν θεωρίαν διὰ νὰ βροῦμεν τὴν λύσιν του εἰς τὴν πρᾶξιν.

Τοιαῦτα δὲ λύσεις εἰσηγοῦμεθα ὅπως :

- 1ον. Γίνῃ ἀναθεώρησις τῶν ἀμπελοφυττικῶν ζωνῶν.
- 2ον. Γίνῃ δημιουργία νέων ἀποθηκευτικῶν χώρων διὰ τῆς ἐκδόσεως νέων μετοχῶν εἰς ἐκεῖνας τὰς κοινότητας καὶ ἀμπελοφυττοὺς πού δὲν ἔχουν.

3ον. Δημιουργηθῶν δύο μικρά οίνοβιομηχανικά κέντρα πρὸς ἀποσυμφόρησιν τῶν μεγάλων τοιούτων, καὶ ὡς περιοχὰς εἰσηγοῦμεθα μίαν εἰς τὴν περιοχὴν Ἀμαργέτης, Πενταλιᾶς μέχρι καὶ Παναγιάς διὰ τὰ μαῦρα σταφύλια, καὶ μίαν εἰς τὴν περιοχὴν Κάθηκα διὰ τὰ ἄσπρα.

4ον. Κατασκευασθῶν εἰδικὰ ἀποξηραντήρια ἕαν ταῦτα εἶναι οἰκονομικῶς συμφέροντα διὰ τὴν κατασκευὴν σταφίδος, καὶ ἐπιχορηγηθῶν διάφορα ὑλικά διὰ τὸν ὡς ἄνω σκοπὸν.

5ον. Καταβληθῆ προσπάθεια πρὸς ἐξεύρεσιν νέων ἀγορῶν καὶ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν οἰνικῶν μας προϊόντων μὲ μηχανήματα καὶ ἄλλα ἐξαρτήματα ἀπὸ τὰς χώρας ἐκεῖνας πού ἀγοράζουν τὰ προϊόντα μας.

6ον. Μελετηθῆ ἡ δυνατότης ἐνσποιοήσεως, εἰ δυνατόν, ὄλων τῶν οἰνοβιομηχανικῶν καὶ λειτουργίας των κάτω ἀπὸ εἰδικὴν ἐπιτροπὴν.

7ον. Ἰδρυθῆ κεντρικὸς ἀμπελουργικὸς σταθμὸς εἰς κεντρικὴν ἀμπελουργικὴν περιοχὴν ὅπως τὸ Πολέμι εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ὑπηρετοῦν μόνιμως καὶ νὰ εἰδικεύωνται νέοι ἐπιστήμονες οἰνολόγοι καὶ

8ον. Τὴν σύστασιν ἑνὸς Συμβουλίου τὸ ὁποῖον νὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ εἰδικούς ἐπιστήμονες, ὡς ἕνα οἰκονομολόγον, ἕνα γεωπόνον, ἕνα χημικόν, 3—5 ἀμπελουργοὺς οἱ ὁποῖοι νὰ μελετήσουν γενικὰ τὸ ὅλον πρόβλημα ἀπὸ τῆς παραγωγῆς μέχρι τῆς διαθέσεως καὶ νὰ ὑποβάλουν τὰς εἰσηγήσεις των εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἢ ὁποῖα νὰ πάρῃ ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα ἐγκαίρως ὥστε νὰ μὴν ἐπαναληφθῆ ἡ ἐφετεινὴ εἰκόνα τῆς καταστάσεως.

Περαίνων, κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῆ εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, αἱ ὁποῖαι μὲ τὴν σειρὰν των νὰ καλέσουν ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, ἤτοι ἐκπροσώπους τῶν δύο Ὑπουργείων Ἐμπορίου καὶ Γεωργίας, τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, τῶν οἰνοβιομηχανῶν, τοῦ Συνεργατισμοῦ, τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων καὶ ἀπὸ κοινῆς νὰ γίνῃ ἡ μελέτη τοῦ ὅλου προβλήματος μὲ μοναδικὸν στόχον καὶ σκοπὸν τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ καταλλήλου ἐκείνου τρόπου πρὸς μόνιμον καὶ ὀριστικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Ἀνδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Δὲν θὰ προσπαθῶ νὰ ἀποδείξω ὅτι ὑφίσταται ἀμπελουργικὸν πρόβλημα γιὰ τὸ τοῦτο εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ ἐπισημάνω εἶναι τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος καὶ τὸ ἐπεῖγον ἐξευρέσεως κάποιας μόνιμης λύσης του.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἀμπελοκαλλιέργεια ἐπηρεάζει βασικὰ δύο μεγάλες ἐπαρχίες, τὴν Ἐπαρχίαν Πάφου καὶ τὴν Ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ. Εἰς τὰ πλεῖστα δὲ χωριά τῶν Ἐπαρχιῶν αὐτῶν ἡ ἀμπελοκαλλιέργεια ἀποτελεῖ τὸ βασικὸν εἰσόδημα, καὶ γιὰ τὰς περισσότερας οἰκογένειες εἶναι τὸ μοναδικὸν των εἰσόδημα. Καλλιεργεῖται στὰς δύο Ἐπαρχίας γῆ ἐκτάσεως 345 χιλιάδων στρεμμάτων περίπου μὲ ἀμπέλια καὶ ἐπηρεάζει 37 χιλιάδες καλλιεργητὲς καὶ 8 ἕως 9 χιλιάδες οἰκογένειες.

Αὐτὴ ἡ ἔκτασις καὶ αὐταὶ ὅλαι αἱ οἰκογένειαι πού ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν αὐτὴν τῶν ἀμπέλων κάθε χρόνον, τὴν ἴδιαν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὠριμάνσεως, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς καὶ τῆς παραδόσεως, ἔχουν τὸ ἄγχος ἂν θὰ ὀρισθῆ τιμὴ ἀμειπτική, ἂν θὰ εἶναι σὲ θέσιν οἱ βιομηχανίες νὰ παραλάβουν τὸ προϊόν τους, καὶ ἂν καὶ πότε θὰ πληρωθῶν γιὰ τὸ προϊόν τὸ ὁποῖον παραδίδουν. Ἐπίσης, ὑπάρχει τὸ ἄγχος τῆς ἀσφάλειας τοῦ προϊόντος των. Ἄν θὰ βρέξῃ, ἂν θὰ κάμῃ χαλάζι, ἂν θὰ καταστραφῇ ἡ παραγωγή τους καὶ ἂν καταστραφῇ ἡ παραγωγή τους πῶς θὰ ἀποζημιωθῶν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν.

Τὸ ἀμπέλι δὲν εἶναι μονοετές φυτὸν εἰς τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἀλλαγὴ καλλιέργειας. Εἶναι, ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, ἓνα φυτὸν, τὸ ὁποῖον χρειάζεται χρόνια νὰ μεγαλώσῃ, χρειάζεται κόπους, χρειάζεται ἔξοδα, καὶ χρειάζεται καθημερινήν φροντίδα καὶ περιποίησιν. Γιὰ τοῦτο, ἂν δοῦμεν τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος τούτου, πρέπει νὰ βροῦμεν καὶ τρόπους, τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀμπελοκαλλιέργειαν καὶ θυσιάζουσι τόσα χρόνια γιὰ νὰ μεγαλώσωσι τὸ ἀμπέλι τοὺς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον περιμένουν ἓνα εἰσόδημα, νὰ τοὺς λύσωμεν τὸ πρόβλημά τοὺς καὶ νὰ τοὺς ἐξασφαλίσωμεν ἓνα ὑποφερτὸν εἰσόδημα.

Ὁλόκληρον τὸ εἰσόδημα τῆς ἀμπέλου, ὀλόκληρος ἡ παραγωγή μας, διευθύνεται καὶ τυγχάνει διαχειρίσεως ἀπὸ ἓνα σῶμα τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐγκαθιδρυμένον βάσει ἐνὸς νόμου. Τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ἔχει τεράστιες ἐξουσίες, εἰ ὁποῖες διαφαίνονται καὶ εἰς τὸν τελευταῖον Νόμον τοῦ 1976, ποὺ ἐψηφίσθη περίπου ἀρχὰς Ἰουνίου τοῦ φετεινοῦ χρόνου. Οἱ ἐξουσίες τοῦ Συμβουλίου ὅπως φαίνονται εἰς τὸν Νόμον, εἶναι περίπου οἱ ἑξῆς :

Τὸ Συμβούλιον δύναται, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ Κανονισμῶν δημοσιευομένων ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας, νὰ ρυθμίξῃ καὶ ἐλέγξῃ τὴν ἀγορὰν καὶ παραλαβὴν οἰοῦδήποτε ἀμπελουργικοῦ προϊόντος ἢ οἰοῦδήποτε εἶδους ἢ κατηγορίας αὐτοῦ, καὶ τὸν τρόπον, τὴν μέθοδον καὶ τὸν χρόνον τῆς τοιαύτης ἀγορᾶς καὶ παραλαβῆς, καὶ νὰ καθορίξῃ τὰ πρόσωπα, τὰς τάξεις προσώπων ἢ τοὺς ὀργανισμοὺς μετὰ ἢ ἄνευ νομικῆς προσωπικότητος, ἐξ ὧν ἀποκλειστικῶς θὰ ἀγοράζεται τὸ προϊόν τοῦτο. Πάρα κάτω ὀμιλεῖ διὰ τὸν τρόπον δειγματοληψίας. Ὅμιλεῖ διὰ τὰ ὄργανα ποὺ θὰ γίνεταί ἡ δειγματοληψία, διὰ τὸν τρόπον παραδόσεως καὶ τόσα ἄλλα προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν ἄμεσα τὸν ἀμπελουργικὸν κόσμον.

Ἀπὸ ποιῶς ἀποτελεῖται τὸ Συμβούλιον τοῦτο ποὺ διαχειρίζεται ὀλόκληρον τὴν παραγωγὴν τῆς ἀμπέλου;

Τὸ 1965 ἐψηφίσθη ἓνας Νόμος ὁ ὁποῖος καθώριζεν ὅτι τὸ Συμβούλιον ἀποτελοῦν ἓνας ἀντιπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου, ἓνας τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἓνας τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, δύο Κυβερνητικοὶ Ὑπάλληλοι, πέντε ἄλλα πρόσωπα, ἢτοι τρεῖς ἀμπελουργοί, ἓνας τοῦ Συνεργατισμοῦ καὶ ἓνας οἰνοβιομηχανός. Δυστυχῶς, ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Βουλῆς δὲν ἐτέθη σὲ ἐφαρμογὴν καὶ τὸ 1966 ἡ Κυβέρνησις διὰ νέου νόμου καθώρισε τὴν σύνθεσιν τοῦ Συμβουλίου ὡς ἑξῆς :

Ἐνας ἀντιπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἓνας τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου, ἓνας τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ δύο ἀνεξάρτητοι. Ἀπεδείχθη ὅτι μὲ τὴν σύνθεσιν τοῦ αὐτῆν τὸ Συμβούλιον δὲν ἐφάνη ἱκανὸν νὰ προγραμματίσῃ καὶ νὰ λύσῃ βασικά προβλήματα τῶν ἀμπελουργῶν. Δὲν κατώρθωσε νὰ προγραμματίσῃ τὴν παραλαβὴν τῶν σταφυλῶν κατὰ τὰ διαστήματα ποὺ ὀριμάζει χωρὶς νὰ μένουσι ἐπάνω εἰς τὸ ἀμπέλι καὶ νὰ καταστρέφονται ἀπὸ τὰς καιρικὰς συνθήκας. Δὲν κατώρθωσε τὸ Συμβούλιον αὐτὸ νὰ πείσῃ καὶ νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸν ἀμπελουργὸν ὅτι πρέπει νὰ παράγῃ σταφίδα ἢ ζιθανία γιὰ νὰ διευκολύνῃ τὴν παραγωγὴν τοῦ. Δὲν κατώρθωσε νὰ μελετήσῃ τόσα ἄλλα προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὸν ἀμπελουργὸν καὶ ἔπρεπε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο νὰ λυθοῦν.

Διὰ τοῦτο ἡ ἄποψις μας εἶναι τούτη : Ἐφ' ὅσον μὲ τὴν σύνθεσιν αὐτῆν τοῦ Συμβουλίου ἀπέτυχεν ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν λύσιν τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος — καὶ πραγματικὰ δὲν καταλαβαίνομεν γιὰτί μόνον μὲ τρεῖς Κυβερνητικοὺς ὑπάλληλους καὶ δύο ἀνεξάρτητα πρόσωπα θέλει νὰ λύσῃ τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ νὰ διευθύνῃ ὅλον τὸ μέγεθος αὐτὸ τῆς παραγωγῆς, δὲν καταλαβαίνομεν πῶς εἶναι δυνατόν δύο ἀνεξάρτητα πρόσωπα νὰ πονοῦν, νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ φροντίζουν περισσότερο διὰ τὴν λύσιν τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος παρά ὁ ἴδιος ὁ παραγωγὸς — πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐναμελετήσῃ τὸ θέμα. Νὰ στείλῃ τροποποιητικὸν νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν γιὰ νὰ γίνῃ ἀλλαγὴ τῆς συνθέσεως τοῦ Συμβουλίου.

Εἰς τὸ Συμβούλιον αὐτό, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Κυβερνητικοὺς Ὑπαλλήλους, καὶ δεχόμεθα καὶ τὴν πλειοψηφίαν ἀκόμα τῶν Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων, ἐπειδὴ χειρίζεται Κυβερνητικὰ χρήματα, πρέπει νὰ συμμετέχουν ἀπαραιτήτως ἀντιπρόσωποι τῶν ἀμπελουργῶν, ἀντιπρόσωποι τῶν ὀργανώσεων, οἱ ὁποῖοι καθημερινῶς μελετοῦν καὶ φροντίζουν διὰ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος αὐτοῦ, ἀντιπρόσωποι τοῦ Συνεργατισμοῦ καὶ ἀντιπρόσωποι ἀκόμα τῶν Οἰνοβιομηχανῶν.

Μὲ τὴν ἀλλαγὴν αὐτὴν τῆς συνθέσεως τοῦ Συμβουλίου πιστεύομεν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ λυθοῦν τὰ βασικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ ἀμπελουργός, δηλαδὴ τὸ θέμα τῆς κανονικῆς κατανομῆς καὶ παραδόσεως εἰς τὰς βιομηχανίας, τῆς κατασκευῆς ἐπαρκοῦς ποσότητος σταφίδων καὶ λέγω ὅτι δύνανται μὲ τὴν νέαν σύνθεσιν τοῦ Συμβουλίου, ὅταν συμμετέχουν παραγωγοὶ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, νὰ προγραμματίσουν τὴν κατασκευὴν ἀρκετῆς ποσότητος σταφίδος, διότι εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ παραγωγοὶ οἱ ὁποῖοι μποροῦν νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν καὶ νὰ ἐξηγήσουν εἰς τὸν ἀμπελουργὸν τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πάρῃ διὰ νὰ κάμῃ τὴν σταφίδα.

Ἐπίσης, ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ μελετήσῃ σχέδιον ἀσφαλείας τῆς παραγωγῆς. Εἶναι ἀδιανόητον τόση ἔκτασις καλλιεργημένη μὲ σταφύλια καὶ τόσες οἰκογένειες ποὺ ἐπηρεάζονται νὰ εἶναι ἐκτεθειμέναι εἰς τὰς καιρικὰς συνθήκας χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμία νομοθεσία ἢ κανένα Ταμεῖον τὸ ὁποῖον σὲ δεδομένην στιγμὴν, ὅταν ἀντίξοες καιρικὰς συνθήκας καταστρέφουν τὴν παραγωγὴν τους, νὰ τοὺς προσφέρῃ κάποιαν ἀποζημίωσιν καὶ νὰ τοὺς δίδῃ τὴν δυνατότητα νὰ ἐπιβιώσουν.

Βεβαίως μόνον μὲ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λυθῇ ὁλόκληρον τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα. Διότι ἡ διάθεσις τῆς παραγωγῆς μας δὲν γίνεται εἰς τὸν τόπον. Εἶναι προϊόν τὸ ὁποῖον κυρίως ἐξάγεται εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἀγορὰς. Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ μελετήσῃ, νὰ βρῇ τρόπους διὰ νέας ἀγορὰς, διὰ μόνιμον τοποθέτησιν τῶν προϊόντων μας εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἀγορὰς, οὕτως ὥστε οἱ οἰνοβιομηχανίες νὰ ἔχουν περισσοτέραν ἄνεσιν καὶ περισσοτέραν εὐκολίαν διὰ νὰ παραλαμβάνουν τὰ σταφύλια.

Δὲν θὰ ἐπεκταθῶ περισσότερον γιατί νομίζω ὅτι εἰς τὸ παρὸν στάδιον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λύσωμεν τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα μὲ τὴν συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ θὰ εἰσηγηθῶ καὶ θὰ συμφωνήσω μὲ τὸν συνάδελφον κ. Παπαδημητρίου, ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῆ εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Γεωργίας διὰ νὰ μελετήσουν τὸ ὅλον θέμα καὶ νὰ κάμουν εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Βουλὴν διὰ τὴν λήψιν περαιτέρω ἀποφάσεων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Χαμηῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευτές. Τὸ ἀμπελουργικὸν εἶναι ἓνα σοβαρὸ καὶ μὲ πολλὰς πτυχὰς πρόβλημα. Σοβαρὸ γιατί ἀφορᾷ 30 χιλιάδες ἀμπελουργικὰς οἰκογένειαι καὶ δίνει εἰς τὴν οἰκονομίαν ἓνα χρονιάτικο εἰσόδημα ποὺ ξεπερνᾷ τὰ 10 ἑκατομμύρια περίπου λίρες τὸν χρόνον, 8 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὰς ἐξαγωγὰς ἐπιτραπέζιων καὶ οἰνοποιησίμων σταφυλιῶν καὶ 2 περίπου ἑκατομμύρια ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν. Τὸ ὅλον θέμα ἔχει διάφορες πλευρὰς, ὅπως ἡ παραλαβὴ τῶν σταφυλιῶν, οἱ τρόποι πληρωμῆς τῶν παραγωγῶν, τὸ πωμὲ, ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις, οἱ ἀμπελουργικὰς ζῶνες, ἡ σύνθεσις τοῦ Συμβουλίου ἀμπελουργικῶν προϊόντων, τὸ κόστος παραγωγῆς, οἱ τιμὲς, οἱ ἐξαγωγὰς, οἱ τρόποι διάθεσης τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων.

Δέν είναι νέο, ούτε φετεινό τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα. Οἱ ἀγροτικὲς Ὄργανώσεις καὶ τὸ Συνεργατικὸ κίνημα γιὰ τρεῖς δεκαετίες ὠργανωμένα καταπιάνονται μὲ τὸ ἀμπελουργικὸ καὶ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐπίλυση του.

Ἐγίναν πάρα πολλοὶ ἀγῶνες καὶ κινητοποιήσεις τῶν ἀμπελουργῶν. Φέτος ὠργανώθησαν συνέδρια καὶ συλλαλητήρια καὶ ἔγκαιρα, τρεῖς μῆνες πρὶν τὴν ἐσοδεία, ἀπὸ τὸν Ἰούνιο, ὑπεβλήθησαν προτάσεις καὶ εἰσηγήσεις στὴν Κυβέρνηση γιὰ ἀντιμετώπιση τοῦ ὅλου προβλήματος.

Μὲ τὰ διαθήματα τῶν ὀργανώσεων δόθησαν φέτος μερικὲς ὄχι ἱκανοποιητικὲς αὐξήσεις στὶς τιμὲς τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων. Γιὰ τὰ σταφύλια 12,5% αὐξηση, γιὰ τὴν ζιβανία 16%, καὶ γιὰ τὴν σταφίδα 25%. Δὲν υἱοθετήθησαν ὅμως στὸν βαθμὸ ποῦ ἔπρεπε οἱ εἰσηγήσεις τῶν Ἀγροτικῶν Ὄργανώσεων. Σημειώθηκε ἐπίσης ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καθυστέρηση στὴν ἐξαγγελία τῶν τιμῶν καὶ στὴν ἔγκριση τῶν κανονισμῶν τοῦ σχεδίου παραλαβῆς μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ὀξυνση τοῦ προβλήματος παραλαβῆς τῶν σταφυλιῶν στοὺς μῆνες Ὀκτώβρη καὶ Νιόβρη.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων συζήτησε καὶ ἄλλες φορές τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα, εἴτε ὡς εἰδικὸ θέμα, εἴτε συζητώντας νομοσχέδια ποῦ εἶχαν σχέση μὲ τὸ ἀμπελουργικὸ.

Τὸ ἐπεῖγο καὶ ἄμεσο θέμα φέτος ἦταν ἡ παραλαβὴ τῶν σταφυλιῶν, ὄχι γιὰτὶ ἡ παραγωγή μας ἦταν μεγάλη. Μόλις ἔφτασε τὰ 134 ἑκατομμύρια ὀκάδες σταφύλια, ἐνῶ σὲ κανονικὲς χρονιὲς φτάνει τὰ 150 ἑκατομμύρια ὀκάδες σταφύλια. Ἡ οὐσία εἶναι ὅτι δὲν ἐλήφθησαν ἔγκαιρα ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιὰ τὴν ὀμαλὴ παραλαβὴ τῶν σταφυλιῶν καὶ ἐξασφάλιση τῶν ἀπαιτουμένων χώρων. Οἱ οἰνοβιομηχανίες παρέλαβαν 88 ἑκατομμύρια ὀκάδες σταφύλια, ἐνῶ τὸν περασμένο χρόνο παρέλαβαν 94 ἑκατομμύρια ὀκάδες. Τὸ ἐπιχείρημα τῶν οἰνοβιομηχανιῶν εἶναι ὅτι δὲν εἶχαν ἐπαρκεῖς χώρους λόγῳ περσινῶν ἀποθεμάτων στὶς ἀποθήκες τους.

Ἐνῶ κανονικὰ ἡ παραλαβὴ ἔπρεπε νὰ κλείσῃ μέχρι τὲς 31 τοῦ Ὀκτώβρη συνεχίστηκε μέχρι τὲς 20 τοῦ Νιόβρη μὲ ὅλες τὶς συνέπειες τῶν καταστροφῶν. Ἡ οὐσία δὲν εἶναι νὰ παραλαμβάνεται ἡ παραγωγή. Τὸ σημαντικό εἶναι νὰ παραλαμβάνεται ἔγκαιρα προτοῦ ἀρχίσουν οἱ καταστροφές.

Ὑπολογίζεται ὅτι 3—4 ἑκατομμύρια ὀκάδες σταφύλια μαῦρα καὶ ἄσπρα κατεστράφησαν φέτος λόγῳ καθυστέρησης στὴν παραλαβὴ, ἀπὸ τὸ χαλάζι, τὶς βροχές, καὶ τὴν φθορὰ ἀπὸ τὴν ὑπερψύξη, ἀξίας 150—200 χιλιάδων περίπου ληρῶν.

Ἄλλο μιὸ ἑκατομμύριο ὀκάδες λευκὰ σταφύλια παρελήφθησαν ἀπὸ τὶς οἰνοβιομηχανίες μὲ βάση πωμὲ 13,2 ἀντὶ 12 ποῦ εἶναι τὸ βασικὸ πωμὲ, ποῦ σημαίνει 10% πιά χαμηλὴ τιμὴ ἀπὸ τὴν καθωρισμένη. Ἐπίσης οἱ οἰνοβιομηχανίες γιὰ ἄρκετὰ φορτὰ σταφυλιῶν ἐνῶ τὰ προώριζαν γιὰ ἀπόσταξη ἀπέκοπταν ἀδικαιολόγητα 10% μέχρι 15% μὲ τὸ ἀστήρικτο ἐπιχείρημα ὅτι ἦσαν χαλασμένα. Μείωση τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀμπελουργῶν ἀπὸ τὶς καταστροφές λόγῳ καθυστέρησης τῆς παραλαβῆς, μείωση τοῦ εἰσοδήματος λόγῳ ἀποκοπῆς ἀπὸ τὲς οἰνοβιομηχανίες.

Ἀσφαλῶς τὸ θέμα τῆς παραλαβῆς δὲν ἦταν τόσο ὀξὺ — δὲν θὰ ἦταν — ἂν εἶχαμεν ἔγκαιρα ἐξαγγελία τιμῶν καὶ σχεδίου παραλαβῆς, περισσότερους ἀποθηκευτικοὺς χώρους καὶ ἂν κατασκευάζοντο μεγαλύτερες ποσότητες σταφίδας ποῦ ἡ ζήτηση τῆς φέτος εἶναι μεγαλύτερη. Τὸ θέμα τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων εἶναι οὐσιῶδες ὅπως καὶ ἡ περαιτέρω ὠργανωμένη ἐνθάρρυνση διὰ κατασκευὴν σταφίδος. Αὐτὰ τὰ σοβαρὰ προβλήματα θὰ πρέπει νὰ ἀπασχολήσουν ἔγκαιρα Κυβέρνηση, οἰνοβιομηχανίες καὶ Συμβούλιο Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, γιὰ νὰ δοθοῦν ὀρθὲς λύσεις ἔτσι ποῦ νὰ μὴ ἀντιμετωπιστοῦν παρόμοιες δυσάρεστες καταστάσεις στὴν ἐρχόμενη σοδειά.

Ἐρχόμαστε τώρα στὴν οὐσία τοῦ προβλήματος. Ἡ ρίζα τοῦ ὅλου θέματος, ἡ ρίζα τοῦ προβλήματος τοῦ ἀμπελουργικοῦ βρίσκεται στὴν διάθεση, στὶς ἀγορές, στὶς ἐξαγωγές. Καὶ τὸ θέμα τῶν ἐξαγωγῶν εἶναι ἀλληλένδε-

το με τέσ τιμές και τὸ κόστος παραγωγῆς. Ἐμεῖς εἰσηγηθήκαμε πολλές φορές τρόπους γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Θὰ ἐπαναλάβουμε τέσ προτάσεις μας.

Βασικοὶ ἀγοραστὲς τῶν ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων εἶναι ἡ Ἀγγλία καὶ οἱ Σοσιαλιστικὲς χώρες, εἰδικώτερα ἡ Σοβ. Ἐνωση. Ἡ Ἀγγλία ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἀγοραστὴς τῶν κρασιῶν μας καὶ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση τοῦ σπύρτου καὶ τῆς σταφίδας μας. Στὴν Ἀγγλικὴ ἀγορὰ συναντοῦμε δυσκολίες λόγω ἔνταξης τῆς Ἀγγλίας στὴν Κοινὴν Ἀγορὰ. Οἱ χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς παράγουν πολλὰ κρασιά καὶ διεκδικοῦν τώρα με προστατευτικοὺς δασμοὺς τὴν Ἀγγλικὴν Ἀγορὰ. Στὴν Κοινὴν Ἀγορὰ παρουσιάζεται κρίση ὅσον ἀφορᾷ τὰ κρασιά ἢ ὅποια προβλέπεται ὅτι θὰ ὀξυνθῆ στα προσεχῆ χρόνια. Συνεπῶς οἱ δυσκολίες μας θὰ μεγαλώσουν ἀκόμα περισσότερο γιὰ τὰ κρασιά μας καὶ στὴν Ἀγγλικὴν Ἀγορὰ καὶ στὲς χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

Στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση ἐξάγουμε τώρα τὸ 30% περίπου τῆς χρονιάτικης βιομηχανοποιημένης παραγωγῆς ἀμπελουργικῶν προϊόντων, σὲ σπύρτο, σταφίδα καὶ κρασιά. Ἐξάγουμεν ἐπίσης ποσότητες κρασιῶν μας στὴν Τσεχοσλοβακία καὶ τὴν Λαοκρατικὴ Γερμανία.

Ἡ ἀγορὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης καὶ γενικώτερα τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν ἔχουν πολὺ μεγάλα περιθώρια. Μποροῦμε νὰ διαθέσουμε καὶ ὀλόκληρη τὴν παραγωγὴ μας. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ ὅταν ἀναπροσαρμόσουμε τὴν ἐμπορικὴ μας πολιτικὴ. Ὅταν πολλὰ ἔργα ἀνάπτυξης καὶ βιομηχανικῶν ἐξοπλισμῶν τὸν προμηθεύομαστε καὶ δίνουμε τὴν κατασκευὴν αὐτῶν τῶν ἔργων στὶς Σοσιαλιστικὲς χώρες ποὺ ἔχουν δυνατότητες νὰ ἀπορροφήσουν τὰ ἀμπελουργικὰ καὶ ἄλλα γεωργικὰ μας προϊόντα πρὸς ἀμοιβαῖον ὄφελος. Δὲν ὑποστηρίζουμε τὴν ἐγκατάλειψη ὅποιασδήποτε ἄλλης ἀγορᾶς. Ἀντίθετα, ἐπιμένουμε νὰ καταβληθῆ κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ νὰ βελτιώσουμε τίς συνθήκες ἐξαγωγῶν μας στὴν Ἀγγλία καὶ στὲς χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Ὅμως οὔτε αὐταπάτες, οὔτε πολλὲς ἐλπίδες πρέπει νὰ ἔχουμε. Ἐμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ συναγωνιστοῦμε εὐκόλα τὰ Γαλλικὰ καὶ Ἰταλικὰ κρασιά, τὰ Ἰσπανικὰ καὶ τὰ Ἀλγερινὰ καὶ λόγω κόστους, καὶ λόγω ἀποστάσεων, καὶ λόγω προστατευτικῶν δασμῶν, καὶ λόγω ἐπιχορηγήσεων ἀκόμα ποὺ ἔχουν ἀπὸ τέσ κυβερνήσεις τους.

Ἡ ὑπογραφεῖσα χθὲς Ἐμπορικὴ Συμφωνία μεταξὺ τῆς Κύπρου καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης ποὺ περιλαμβάνει ἀγορὲς ἀμπελουργικῶν προϊόντων γιὰ τὸ 1977, 7½ χιλιάδων τόννων σπύρτου, σταφίδας 3 χιλιάδων τόννων, κρασιῶν 10 χιλιάδων τόννων καὶ 2 ἑκατομμύρια μπουκάλλες ἐμφιαλωμένων κρασιῶν ποὺ ἀντιστοιχοῦν συνολικὰ ὅλα αὐτὰ τὰ προϊόντα με 63 περίπου ἑκατομμύρια ὀκάδες σταφύλια, ποὺ εἶναι τὸ 70% περίπου τῆς βιομηχανοποιημένης παραγωγῆς μας εἶναι μιὰ ἄλλη ἀπόδειξη τῶν μεγάλων περιθωρίων ποὺ ἔχει ἡ ἀγορὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης.

Ἡ ἄλλη πλευρὰ ποὺ ἔχει σχέση με τίς ἐξαγωγές μας εἶναι τὸ κόστος παραγωγῆς. Ἐμεῖς ἔχουμε στὴ Κύπρο ψηλὸ κόστος. Ἡ Κυβέρνηση καὶ εἰδικὰ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας θὰ πρέπει με κατάλληλο προγραμματισμὸ νὰ βοηθήσουν στὴν μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς. Καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ με ἐκσυγχρονισμὸ τῆς ἀμπελοκαλλιέργειας, με προώθηση τοῦ σχεδίου ἀναμείωσης γιὰ νὰ ἀντικαταστήσωμεν τὰ παλιὰ καὶ γέρικα ἀμπέλια με ἐπιχορηγήσεις τῶν τιμῶν, τῶν λιπασμάτων καὶ φαρμάκων, με ἔλεγχο στὶς τιμές τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ ἐξαρτημάτων. Δίχως μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τοποθετήσουμε εὐκόλα τὰ προϊόντα μας στὲς ἀγορὲς τῆς Εὐρώπης καὶ σὲ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου.

Ἐρχόμαστε τώρα στὶς ἄλλες προτάσεις μας γιὰ ἀντιμετώπιση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος.

3. Θα πρέπει ή κυβέρνηση νά επαναφέρη τήν στρεμματική επιχορήγηση πού απέκόπη από τούς άμπελουργούς τό 1974, μετά τό πραξικόπημα και τήν εισβολή.

Η στρεμματική επιχορήγηση επιβάλλεται νά άρθή και γιά λόγους δικαι-
οσύνης, και γιά λόγους διατήρησης τής άμπελοκαλλιέργειας, και γιά λόγους
επιβίωσης τών άμπελουργικών οικογενειών, ιδιαίτερα τών όρεινών περιοχών
μέ τις χαμηλές άποδόσεις.

4. Τό πωμέ πού ισχύει σήμερα 12 γιά τά άσπρα και 13,2 γιά τά μαύρα,
είναι πολύ ψηλό. Πολλές φορές ό παραγωγός παραδίνει ένα φορτίο στα-
φύλια 10 χιλ. όκάδες και πληρώνεται 7—8 χιλιάδες. Γι' αυτό θα πρέπει νά
μειωθί τό βασικό πωμέ.

5. Η πληρωμή τών άμπελουργών γίνεται σήμερα σέ δυό δόσεις. Μιά
δόση στη παράδοση τών σταφυλιών και ή άλλη μέσα στον Φεβράρη. Η
Κυβέρνηση θα πρέπει νά κάνη διευθετήσεις γιά τήν έφ' άπαξ πληρωμή
τών άμπελουργών στη παράδοση τών σταφυλιών τους.

6. Μέ βάση τό κόστος παραγωγής ή Κυβέρνηση νά αύξηση τές τιμές τών
άμπελουργικών προϊόντων, ιδιαίτερα νά αύξηθούν οι τιμές τής σταφίδας
και τής ζιβανίας γιά νά ενθαρρυνθούν οι παραγωγοί νά κατασκευάζουν με-
γαλύτερες ποσότητες και νά άμβλυνη και τό θέμα τών άποθηκευτικών
χώρων.

7. Τό Συμβούλιο Άμπελουργικών Προϊόντων παιζει βασικό ρόλο στην
συγκέντρωση, τήν παραλαβή, τήν διάθεση και τές έξαγωγές τών άμπελουργι-
κών προϊόντων. Τό Συμβούλιο είναι πενταμελές και άπαρτίζεται από 3
κυβερνητικούς τμηματάρχες και δυό ιδιώτες. Λειτουργεί επίσης Συμβου-
λευτική Έπιτροπή. Στο Συμβούλιο δέν υπάρχει ούτε ένας αντιπρόσωπος
τών Άμπελουργών, τών Άγροτικών Όργανώσεων του Συνεργατικού κινή-
ματος και τών βιομηχάνων. Δέν είναι ούτε όρθό, ούτε δίκαιο νά παραμείνη
αυτή ή σύνθεση του Συμβουλίου. Θα πρέπει νά γίνη τροποποίηση του σχε-
τικού νόμου έτσι πού νά αντιπροσωπεύονται οι άμεσα ενδιαφερόμενοι άμπε-
λουργοί.

Η συμμετοχή τών άμπελουργών στο Συμβούλιο θα συμβάλη στην καλύ-
τερη διαχείριση και συντονισμό του Σχεδίου Άμπελουργικών Προϊόντων.

8. Νά αναθεωρηθούν όπου είναι αναγκαίον οι άμπελουργικές ζώνες, έτσι
πού νά συμπεριληφθούν σ' αυτές οι βασικές άμπελουργικές περιοχές πού
στην μεγαλύτερη τους έκταση καλύπτονται μέ άμπέλια.

9. Πρέπει νά γίνεται καλύτερος έλεγχος από μέρος του Συμβουλίου γιά
έφαρμογή τών κανονισμών στην παραλαβή τών σταφυλιών από τις οίναβιο-
μηχανίες γιά νά τεθί τέρμα στις άδικαιολόγητες άποκοπές και στην πωμο-
μέτρηση πού σέ ώρισμένες περιπτώσεις γίνεται σέ βάρος τών άμπελουργών.

Αυτές είναι οι κύριες προτάσεις μας γιά τήν όρθή αντιμετώπιση και λύση
του άμπελουργικού προβλήματος.

Κύριος σκοπός, κύρια επίδιωξη μας μέ τήν συζήτηση του θέματος πρέπει
νά είναι νά βοηθήσουμε τήν Κυβέρνηση νά βελτιώσει και νά ολοκληρώσει
τήν πολιτική της γιά τό άμπελουργικό, νά διατηρηθί και νά αύξηθί τό εισό-
δημα μας και ιδιαίτερα τό εισόδημα τών άμπελουργικών οικογενειών.

Υποστηρίζουμε τήν πρόταση πού έχει γίνει όπως τό θέμα παραπεμφθί
στις Έπιτροπές Έμπορίου και Γεωργίας τής Βουλής, οι όποιες νά καλέσουν
τά Υπουργεία Έμπορίου και Γεωργίας, τις Άγροτικές Όργανώσεις και τις
οίναβιομηχανίες νά άκούσουν τις άπόψεις τους και νά υποβληθούν τά συμπε-
ράσματα τους μέσω τής Βουλής πρós τό Υπουργικό Συμβούλιο. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συζήτηση τοῦ θέματος «Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ ἡ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως» θὰ συνεχισθῇ κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν τοῦ Σώματος.

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Τρίτην, 30ὴν Νοεμβρίου, 1976, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μὲ τὴν ἐξῆς ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Χωρῆτικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976.
- (2) Ὁ περὶ Διεθνοῦς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιῶν καὶ Συναφῶν Πρωτοκόλλων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1976.
- (3) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως τῆς Βιέννης ἐπὶ τοῦ Δικαίου τῶν Συνθηκῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1976.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Πρόεδρε, εἶναι διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἡμερομηνίας καὶ τῆς ἡμέρας. Λόγω τοῦ ὅτι εἶναι ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν συναδέλφων δὲν θὰ πρσέλθουν εἰς τὴν συνεδρίασιν λόγω ἄλλης ἐργασίας, ἐάν μπορεῖτε νὰ ὀρίσετε τὴν συνεδρίαν δι' ἄλλην ἡμέραν, Τετάρτην ἢ Δευτέραν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὑπάρχει εἰδικὸς λόγος νὰ γίνῃ τὴν Τρίτην.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ ἡ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως». (Θέμα ἐγγραφῆν τῇ εἰσηγήσει τῶν ἀξιότημων Βουλευτῶν κ.κ. Κ. Παπαδημητρίου, Ν. Βασιλειάδη, Ν. Μαυρονικόλα καὶ Χρ. Βάκη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡμερομηνίαν, ἐάν μὲν εἶναι Δευτέρα, δὲν εἶμαι βέβαιος ἐάν θὰ προλάβῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον τῆς ἀνετέθη, ἐάν δὲ εἶναι Τετάρτη, νομίζω ὑπάρχει περίπτωση νὰ εἴμεθα ἐκτὸς προθεσμιῶν δι' ὠρισμένους λόγους.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Συμφωνοῦμεν κ. Πρόεδρε μὲ τὴν ἡμέραν θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω ἡ ὥρα νὰ εἶναι τρεῖς, ὅποτε διευκολύνονται καὶ ἄλλοι συναδέλφοι, οἱ ὁποῖοι λόγω ἑορτῆς εἶναι δυνατόν νὰ ἀπουσιάζουν καὶ δεδομένου ὅτι τώρα εἶναι ἀλλαγὴ τῆς ἐποχῆς, εἰσερχόμεθα εἰς τὸν χειμῶνα, νομίζω ὅτι ἡ 3η ἀπογευματινὴ εἶναι ἡ καταλληλότερη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἔνστασις.

Ἐάν τὸ Σῶμα εἶναι σύμφωνον, ἡ συνεδρία θὰ λάβῃ χώραν τὴν 3ην ἀπογευματινὴν τῆς προσεχοῦς Τρίτης.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.
 (Ὁρα λήξεως : 7.15 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βάκης Χρῖστος	Παδόπουλος Τάσσο
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Γαλανός Ἀλέξης	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παύλου Πατρίκιος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Σαββίδης Γεώργιος
Θεοδώρου Δῶρος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Καραμιχάλης Λοῖζος	Φάντης Ἀνδρέας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Λένας Πάρις	
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Μαυρίδης Ἰωάννης
Νέμπισας Τάκης	Κυρίλλης Φέλιξ
Παναγίδης Κίμων	

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ἡ παρατηρουμένη καθυστέρησις εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν κρηπιδωμάτων τῶν λιμένων Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος, ἢ παρατηρουμένη συμφόρησις εἰς τοὺς ἐν λόγῳ λιμένας, ἢ μεταστέγασις τῶν προσφύγων ἐκ τοῦ κτιρίου τοῦ προοριζομένου διὰ γραφεῖα Τελωνείου καὶ Διοικήσεως ἐντὸς τοῦ λιμένος Λάρνακος καὶ ὁ μηχανικὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ ἐν λόγῳ λιμένος — Ποῖοι οἱ λόγοι διὰ τὴν μὴ λειτουργίαν μέχρι τοῦδε τμήματος οἰκονομικῆς κατευθύνσεως εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν περιφέρειαν Λευκάρων — Τὸ θέμα τοῦ χρόνου τῆς πληρωμῆς τῶν ἀμπελουργῶν ὑπὸ τῶν Οἰνοβιομηχανιῶν διὰ τὰς εἰς αὐτὰς παραδιδόμενας σταφυλὰς — Ἡ παράνομος μετακίνησις ἄμμου ἐκ τῆς παραλίας Λάρνακος κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Δεκελείας — Ἡ ἀνάγκη διορισμοῦ δευτέρου κτηνιάτρου εἰς τὴν περιοχὴν Πόλεως Χρυσοχοῦς).
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τοῦ Δικαιώματος Πνευματικῆς Ἰδιοκτησίας Νόμου τοῦ 1975, αἱ ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις τῶν ἀξιολόγων Βουλευτῶν κ.κ. Τ. Χατζηδημητρίου καὶ Ε. Παπαϊωάννου καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἀγορεύσεις τῶν ἀξιολόγων Βουλευτῶν κ.κ. Κ. Παπαδημητρίου, Α. Γιάγκου καὶ Χ. Μιχαηλίδη ἐπὶ τοῦ θέματος «Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως».

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ῆς ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 3.23 μ.μ.)

(Ἄρ. II)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐνδεκάτης Συνεδρίας, τῆς πρώτης Συνόδου, τῆς τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Α – Ἐρωτήσεις – Ἀπαντήσεις.

Ἐὰν ὑπάρχουν Ἐρωτήσεις – Ἀπαντήσεις, παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ τίς ἀναγνώσουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β – Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976».

Ἡ ἐκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἐκυκλοφόρησεν, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐγκαίρως. Γι' αὐτὸ ἡ πρότασις Νόμου κηρύσσεται ἐπείγουσα.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ κηρύξῃ ἐπείγον τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει οιαδήποτε ένσταση;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Όχι, δέν υπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Άλλά τυπικῶς νομίζω ὅτι πρέπει νά ἐρωτηθῆ ἡ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σύμφωνοι.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Εἶμαι βέβαιος ὅτι δέν θά ὑπάρξῃ ένσταση, ἀλλά διά νά εἶμεθα ἐν τάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΝΟΜΟΥ ΤΗΣ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΗΣ ΩΣ
«Ο ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ
ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἄνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τήν περί ἧς ὁ λόγος πρότασιν νόμου εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τήν 26ην Νοεμβρίου, 1976. Εἰς τήν συνεδρίασιν αὐτήν κληθέντες παρέστησαν ὁ Γενικός Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας καὶ ὁ Ἀναπληρωτῆς Γενικός Διευθυντής τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Διὰ τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης προτάσεως νόμου σκοπεῖται ἡ νομοθετικὴ ρύθμισις ἀριθμοῦ θεμάτων ἀναφορικῶς πρὸς τήν ἀποφασισθεῖσαν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν χωριτικῶν ἀρχῶν καὶ ἡ προσθήκη εἰς τήν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν περί Χωριτικῶν Ἀρχῶν ἀριθμοῦ μεταβατικῶν διατάξεων ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Τούρκου εἰσβολέως κοινότητος καὶ τὴν ἄσκησιν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν ὑπὸ τῶν ἐκτοπισθέντων προσώπων.

Ὡς γνωστόν, ἡ Βουλή τῶν Ἀντιπροσώπων δι' Ἀποφάσεως αὐτῆς, ληφθεῖσης τήν 18ην Νοεμβρίου, 1976, ὥρισεν ὡς ἡμερομηνίαν διεξαγωγῆς ἐκλογῆς χωριτικῶν ἀρχῶν τήν 20ήν Φεβρουαρίου, 1977. Ἡ ρηθεῖσα Ἀπόφασις, δι' ἧς ἐτροποποιεῖτο συνάμα καὶ ἡ παλαιότερον ὀρισθεῖσα, τήν 5ην Δεκεμβρίου, 1976, ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῆς χωριτικῶν ἀρχῶν ὑπὸ

τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, ἀπεσκόπει εἰς τὸ νὰ παράσχη εἰς τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς τὰς ἀπαιτούμενας χρονικὰς προθεσμίας διὰ τὴν ἐτοιμασίαν τῶν ἐκλογῶν, διότι αἱ ἀρμοδίαι Κυβερνητικαὶ ὑπηρεσίαι παρέλειψαν νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐνδεδειγμένην προεργασίαν διαρκούσης τῆς παρασχεθείσης προηγουμένως χρονικῆς προθεσμίας.

Ἡ δοθεῖσα παράτασις τὴν 18ην Νοεμβρίου εἰς τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῆς χωριτικῶν ἀρχῶν, ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὴν σχετικὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς, δὲν εἶχε τὴν ἔννοιαν ἀναθεωρήσεως τῆς θέσεως τῆς Βουλῆς εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀνάγκην τῆς δι' ἐκλογῶν ἀναδείξεως τῶν χωριτικῶν ἀρχῶν. Περαιτέρω, ὁ καθορισμὸς τῆς ἀποφασιοθείσης ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τοῦ Σώματος ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς ἐκλογῆς ἐγένετο ἀπὸ κοινού καὶ τῆ συναινέσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ὅστις παρευρίσκετο εἰς τὴν σχετικὴν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Κατὰ τὸ στάδιον τῆς συζητήσεως τοῦ καθορισμοῦ τῆς νέας ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς ἐκλογῶν συνεζητήθη ἐπίσης ἀριθμὸς τεχνικῶν δυσκολιῶν συναφῶν πρὸς τὸ παρὸν θέμα καὶ ἀπορρουσῶν ἐκ τῶν συνεπειᾶ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς ἐπικρατουσῶν σήμερον συνθηκῶν. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν τοιούτων τεχνικῶν δυσκολιῶν, αἱ ὁποῖαι κυρίως ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένα θέματα ἀφορῶντα εἰς τὰς ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ εἰσβολέως κοινότητος καὶ τὴν ἄσκησιν τοῦ δικαιώματος ἐκλογῆς ἐκ μέρους τῶν ἐκτοπισθέντων, ὑπεδείχθησαν ἐκ μέρους τῶν Μελῶν τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς οἱ ἐνδεδειγμένοι τρόποι, ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν ὑλοποιήσεως τῶν ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐτοιμασίας ἀπὸ κοινού μετὰ τοῦ Νομικοῦ Τμήματος τῆς ἀπαιτούμενης τροποποιητικῆς νομοθεσίας.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος συζήτησις μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ἔλαβε χώραν εἰς συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τὴν 3ην Νοεμβρίου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐτοιμαθείσης σχετικῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ Βουλὴ προέβη εἰς τὴν λήψιν τῆς σχετικῆς Ἀποφάσεως τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976.

Ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ἡμερομηνίας 23ης Νοεμβρίου, 1976, ἐπληροφῶρει τὸ Σῶμα ὅτι ἡ διεξαγωγὴ ἐκλογῆς χωριτικῶν ἀρχῶν κατὰ τὴν ὀρισθείσαν ἡμερομηνίαν ἐθωρεῖτο μᾶλλον ἀπίθανος διότι ἡ ἐπεξεργασία καὶ ἐγκρισίς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἀπαιτουμένου προσχεδίου τροποποιητικῆς νομοθεσίας ἀπῆτει χρονικὸν διάστημα 15 ἕως 20 εἰσέτι ἡμερῶν.

Τὸ ἀνωτέρω γεγονός, ὡς ἦτο φυσικόν, προεκάλεσε σοβαρὰς ἀνησυχίας καθὼτι τυχὸν ἀποδοχὴ του θὰ ὠδήγει εἰς νέας ἀναβολὰς εἰς τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῆς χωριτικῶν ἀρχῶν μὲ ὅλα τὰ συνεπακόλουθα ἀποτελέσματα. Ἐπιληφθεῖσα ἀμέσως ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν τοῦ δημιουργηθέντος θέματος ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγηθῆ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν προώθησιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπαιτούμενης τροποποιητικῆς νομοθεσίας ὑπὸ τὴν μορφήν προτάσεως νόμου ὥστε νὰ ἀποφραχθῶσι ἄσκοποι καθυστερήσεις καὶ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει νὰ μὴ ἐπηρεασθῶσι τὰ τεθέντα διὰ τῆς Ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς χρονικὰ πλαίσια. Ἡ γενομένη εἰσήγησις ὄντως υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασις νόμου κατετέθη ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, εἰς τὴν ὁποίαν παρεπέμφθη πρὸς περαιτέρω ἐξέτασιν ἡ κατατεθείσα πρότασις νόμου, εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπανεξετάσῃ τὸ ὅλον θέμα εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 26ην Νοεμβρίου, 1976, παρόντων τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς λαβούσης χώραν ἐξετάσεως τῆς ὡς προεῖρηται προτάσεως νόμου ἐπὶ τῆς ἀριθμῶν ἐπὶ αὐτῆς ἀριθμὸς τροποποιήσεων, αἱ ὁποῖαι ἔτυ-

χον έπεξεργασίας υπό του Γενικοῦ Εισαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, του όποίου όμολογουμένως ή προσφορά εις τήν όλην έργασίαν τῆς Έπιτροπῆς υπῆρξε καθ' όλα πολύτιμος.

Συμφώνως προς τὰς διατάξεις τῆς περι ἧς ό λόγος προτάσεως νόμου, αντίγραφον τῆς όποιας έπισυνάπτεται τῇ παρουσίῃ εκθέσει, προβλέπονται και ρυθμίζονται τὰ ακόλουθα :

- (α) Καθορίζονται οι όροι «έκρυθμος κατάστασις» και «έκτοπισθείς» με βάσιν τήν συνεπεία τῆς τουρκικῆς εισβολῆς δημιουργηθείσαν κατάστασιν.
- (β) Διευρύνεται ό όρισμός του όρου «χωρίον» ώστε να περιλαμβάνονται και αι περιοχαι βελτιώσεως ως και πᾶσα έτέρα περιοχή όριζομένη προς τουτο υπό τῆς αρμοδίας αρχῆς.
- (γ) Καταργείται και αντικαθίσταται τó άρθρον 6 του υπό τροποποίησιν βασικοῦ νόμου ώστε ό Έπουργός Έσωτερικῶν να κέκτηται έξουσίαν διορισμοῦ των χωριτικῶν έπιτροπῶν εκει και όπου αι ύφιστάμενα συνθηκαι και τó εν γενει δημόσιον συμφέρον δέν επιτρέπουν τήν δι' εκλογῶν ανάδειξιν χωριτικῶν αρχῶν. Περαιτέρω προβλέπονται και ρυθμίζονται τὰ τῆς διεξαγωγῆς εις μεταγενέστερον χρόνον εκλογῶν όσάκις αι συνθηκαι επιτρέπουν τουτο επί τῷ τέλει διαδοχῆς των διοριζομένων υπό του ειρημένου Έπουργοῦ χωριτικῶν έπιτροπῶν.
- (δ) Υπό τήν μορφήν μεταβατικῶν διατάξεων, των όποιων τήν θέσπισιν επιβάλλει ή παρούσα εκρυθμος κατάστασις, ρυθμίζονται—
  - (i) τὰ του δικαιώματος του εκλέγειν των εκτοπισθέντων προσώπων
  - (ii) τὰ τῆς συντάξεως εκλογικῶν καταλόγων εν αναφορᾷ προς τὰ εκτοπισθέντα πρόσωπα εις τὰ χωρία διαμονῆς των, με πρόσθετον πρόνοιαν περι συντηήσεως των προβλεπομένων εις τó άρθρον 8 του υπό τροποποίησιν βασικοῦ νόμου προθεσμιῶν δια τήν έτοιμασίαν των εκλογικῶν καταλόγων
  - (iii) τὰ τῆς διοικήσεως των χωρίων ένθα διαμένουν εκτοπισθέντες και
  - (iv) τὰ τῆς διενεργείας τῆς εκλογῆς χωριτικῶν αρχῶν εν όσω ή παρούσα εκρυθμος κατάστασις διαρκεί, με άπωτέραν επιδίωξιν τήν διασφάλισιν, υπό τὰς ύφισταμένας συνθήκας, τῆς κανονικῆς και άπροσκόπτου λειτουργίας τῆς ως προείρηται εκλογῆς.

Συμπερασματικῶς δύναται να αναφερθῆ ότι σκοπός των έπενεχθεισῶν τροποποιήσεων εις τήν εν ισχύι νομοθεσίαν περι Χωριτικῶν Αρχῶν είναι ή διεξαγωγή των τοπικῶν υποθέσεων εκάστου χωρίου υπό χωριτικῆς έπιτροπῆς δημοκρατικῶς αναδεικνυομένης με παράλληλον ύπογράμμισιν τῆς προσωρινότητος των μέτρων τὰ όποια προτείνονται εν αναφορᾷ προς τὰ εκτοπισθέντα πρόσωπα.

Υπό τó φῶς των άνωτέρω ή Κοινοβουλευτικῆ Έπιτροπῆ Έσωτερικῶν όμοφώνως εισηγείται εις τήν Βουλήν τήν εις νόμον ψήφισιν τῆς παρουσίης προτάσεως νόμου, ως αύτῆ τελικῶς διεμορφώθη.

A. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Η ψήφιση από τῆ Βουλή του περι Χωριτικῶν Αρχῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου του 1976 θά αποτελέση τήν τελευταία πράξη μιᾶς μακρόχρονης προσπάθειας του Σώματος για να δια-

σφαλισθῆ τὸ δικαίωμα τῶν κατοίκων τῶν χωριῶν καὶ ἐνοριῶν νὰ ἐκλέξουν τὴν κοινοτική τους Ἀρχή — δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχουν στερηθῆ γιὰ πάνω ἀπὸ 40 χρόνια. Μετὰ τὴ ψήφισή αὐτοῦ τοῦ Νόμου δικαιολογημένα θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ βέβαιη ἡ διενέργεια ἐκλογῶν γιὰ τὴν ἀνάδειξη χωριτικῶν Ἀρχῶν στὴν καθορισμένη μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς 18 τρ. ἡμερομηνία, δηλ. στὶς 20 τοῦ Φεβράρη, 1977.

Ἡ θέσπιση αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου σὲ Νόμο θὰ θέσῃ τέρμα στὶς τλαιπωρίες καὶ τὴν ἀβεβαιότητα τῆς Βουλῆς γιὰ τὸ κατὰ πόσο θὰ διεξαχθοῦν ἢ ὄχι ἐκλογές Χωριτικῶν Ἀρχῶν καὶ παράλληλα θὰ γίνῃ δεκτὴ μὲ πολλὴν ἀνακούφιση ἀπὸ τὸν κυπριακὸ λαό. Κι' ἓνα τέτοιο αἶσθημα ἀνάμεσα στὸ λαὸ εἶναι ἀπόλυτα δικαιολογημένο. Διότι μὲ τὴ ψήφισή τοῦ νομοσχεδίου ὁ λαὸς βλέπει ὅτι θὰ ἔχῃ ἐπὶ τέλους τὴν εὐκαιρία νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴ Διοίκηση κοινοταρχῶν καὶ κοινοτικῶν συμβούλων οἱ ὁποῖοι κατοχυρωμένοι μὲ τὸ διοριστικὸ σύστημα ἀσκοῦν τὸ ἀξίωμα τους αὐτὸ κατὰ τρόπο ἀνάξιο γιὰ κάθε τίμιο ἄνθρωπο, αὐθαίρετο, αὐταρχικὸ καὶ καταπιεστικὸ καὶ σὲ πολλές περιπτώσεις μεροληπτικὸ καὶ τέτοιο πού εἶναι ἀντίθετο πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ χωριοῦ ἢ τῆς ἐνορίας τους.

Πολύ περισσότερο, ὅμως, τὸ αἶσθημα αὐτὸ εἶναι δικαιολογημένο διότι ἡ ψήφισή αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἡ διεξαγωγή ἐκλογῶν γιὰ Χωριτικὲς Ἀρχές θὰ δώσῃ τὴν εὐκαιρία στὸ λαὸ νὰ ἀποδοκιμάσῃ καὶ νὰ καταδικάσῃ μὲ τὴ ψήφου του ἐκείνους τοὺς Κοινοτάρχες καὶ κοινοτικούς συμβούλους, πού διαδραμάτισαν ἓνα αἰσχρὸ ρόλο κατὰ τὸ προδοτικὸ, ἐγκληματικὸ πραξικόπημα τοῦ Ἰούλιου τοῦ 1974, εἴτε παίρνοντας ἐνεργὸ καὶ δραστήριο ρόλο σ' αὐτὸ, εἴτε τηρώντας εὐνοϊκὴ στάση ἐναντι σ' αὐτὸ τὸ πρωτοφανές ἀντεθνικὸ ἐγκλημα γιὰ τὴν Κύπρον. Καὶ δυστυχῶς δὲν εἶναι λίγοι οἱ κοινοτάρχες καὶ οἱ κοινοτικοὶ σύμβουλοι — ὅπως καταγγείλαμε καὶ προηγουμένα — πού μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι «μάντριζαν» τοὺς νομιμόφρονες καὶ δημοκρατικούς χωριανούς τους καὶ μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς κακοποίησαν πολίτες γιὰ τὸ ὅτι ὑπεράσπιζαν τὴν κυβέρνησιν καὶ τὴ Δημοκρατία. Πραγματικὰ εἶναι ντροπὴ γιὰ τὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία τέτοιοι ἄνθρωποι νὰ κατέχουν ἀκόμα καὶ σήμερα, 30 μῆνες μετὰ τὸ ἐγκληματικὸ πραξικόπημα, τὸ ἀξίωμα τοῦ κοινοτάρχη.

Ἡ ψήφισή αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, κ. Πρόεδρε, θὰ θέσῃ ἐπίσης τέρμα στὶς ἀνησυχίες πού διακατέχουν τὸ λαὸ ἀπὸ τίς πληροφορίες ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, μέσον τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰδείξε καθαρὰ τὴ διάθεσιν καὶ τὸν προσανατολισμὸ τῆς γιὰ ἐπ' ἀόριστο ἀναβολὴ ἢ καὶ ματαίωσιν αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν. Μιά τέτοια ἀνησυχία ὄχι μόνο ἀνάμεσα στὸ λαὸ ἀλλὰ καὶ ἀνάμεσα στοὺς Βουλευτὲς πρέπει νὰ θεωρηθῆ πλήρως δικαιολογημένη. Διότι, εἶναι γεγονός, ὅτι καταβλήθηκε ἐντονη, μπορεῖ νὰ λεχθῆ, προσπάθεια γιὰ ἀναβολὴ ἢ καὶ ματαίωσιν αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν κατατοπίστηκε γιὰ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, ἡμερ. 12 Ὀκτωβρίου, πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Σώματος στὴν ὁποία ἀναφέρεται, ὅτι «Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν προβληματισθὲν ἐπὶ τοῦ θέματος (τῆς διεξαγωγῆς ἐκλογῶν δι' ἀνάδειξιν Χωριτικῶν Ἀρχῶν) διαπιστώνει τὴν ὑπερξίν τεραστίων τεχνικῶν δυσκολιῶν διὰ τὴν διενέργειαν τούτων ἐκλογῶν». Στὴν ἐπιστολὴν αὐτὴ παρατίθενται μιὰ σειρά «τεχνικῶν» λεγόμενες δυσκολίες, πού ἂν τίς λάβῃ ἓνας σοβαρὰ ὑπόψη ὁδηγεῖται ἀναπόφευκτα στὸ συμπέρασμα, ὅτι γιὰ ὅσο καιρὸ θὰ ὑπάρχουν αὐτές οἱ δυσκολίες — πού εἶναι δυσκαλίες πού πηγάζουν ἀπὸ τὴ σημερινὴ ἐκφυλισμὴ κατάσταση — ἐκλογές Χωριτικῶν Ἀρχῶν δὲν πρέπει νὰ διεξαχθοῦν.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ, τὰ ἐπιχειρήματα πού ἐκτίθενται σ' αὐτὴ τὴν ἐπιστολὴ συζητήθηκαν σὲ συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν στὶς 3 τρ. στὴν ὁποία πῆρε μέρος καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν. Σ' αὐτὴ τὴν συνεδρίασιν συμφωνήθηκε, μὲ τὴν σύμφωνη γνώμη καὶ τοῦ ἰδίου τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ ὠρίσθηκε ἡ 20ῆ τοῦ Φεβράρη σὰν ἡμερομηνία γιὰ τὴ

διενέργεια αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν. Μετὰ τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ἡμερ. 18 τρ. θὰ νόμιζε ἕνας ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα εἶχε λήξει ὀριστικά καὶ τελεσίδικα. Δυστυχῶς αὐτὴ ἡ ἀποψη ἀποδείχθηκε λανθασμένη. Προκαλεῖ πραγματικά, τὸ λιγώτερο, ἐκπληξη, τὸ ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἑσωτερικῶν, πού ἦταν παρῶν καὶ συμφώνησε στὸν καθορισμὸ τῆς 20ῆς τοῦ Φεβράρη σὰν κατάλληλης ἡμερ. 23 τρ. ἐπικαλούμενος καὶ πάλι τὶς λεγόμενες «τεχνικές» δυσκολίες διατυπώνει ὑπὸ τύπο προειδοποίησης τὴν ἀποψη, ὅτι «εἶναι μᾶλλον ἀπίθανον νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ διεξαγωγή ἐκλογῶν τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμερομηνίαν». Ἡ ἐνέργεια αὐτῆ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν εἶναι πραγματικά ἐκπληκτικὴ, ἂν ὄχι ἀπαράδεκτη, ἐφ' ὅσον ἡ ἡμερομηνία γιὰ τὴ διενέργεια αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν ὠρίσθη καὶ μὲ τὴ δική του συμφωνη γνώμη. Πέραν ἀπ' αὐτό, ὅμως, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ δημιουργεῖ «ἀφ' ἑαυτῆς» ἕνα θέμα ἠθικῆς τάξεως γιὰ τὸν κ. Ὑπουργὸ Ἑσωτερικῶν. Καὶ ἐξηγοῦμαι.

Στὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ ἀναφέρεται κατὰ λέξη ὅτι : «Ἀπὸ τῆς 5ης Νοεμβρίου τὸ Γραφεῖο τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἐργάζεται ἐπὶ τῆς νομοθεσίας, ἐλπίζεται δὲ ὅτι ἐντὸς τῶν ἡμερῶν τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον θὰ εἶναι ἔτοιμον.....». Θέλω νὰ ἐπισύρω ἰδιαίτερα τὴν προσοχὴ σας κ. Πρόεδρε καὶ κ. συνάδελφοι, στὴ φράση τῆς ἐπιστολῆς..... «ἐλπίζεται ὅτι ἐντὸς τῶν ἡμερῶν τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον θὰ εἶναι ἔτοιμον». Ὑπενθυμίζω, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ φέρει ἡμερομηνίαν 23 τρέχοντος.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ὅταν ἐξέταζε στὴν συνεδριάση τῆς ἡμερ. 26 τρ. αὐτὸ τὸ θέμα πληροφορήθηκε, ὅτι τὸ σχετικὸ νομοσχέδιον ἦταν ἔτοιμο καὶ ὅτι εἶχε σταλῆ στὸ Ὑπουργεῖο Ἑσωτερικῶν στίς 19 τρέχοντος, δηλ. τέσσερις μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία πού φέρει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς.

Αὐτὸ τὸ γεγονὸς προκαλεῖ ἕνα εὐλογο καὶ δικαιολογημένο ἐρώτημα : Γιατί ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀπόκρυψε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Σώματος ὅτι τὸ σχετικὸ νομοσχέδιον ἦταν ἔτοιμο; Ποιὰ σκοπιμότητα κρύβεται πίσω ἀπ' αὐτὴ τὴ φαινομενικὰ ἄθωα ἀπόκρυψη;

Τὸ θέμα αὐτὸ γίνεται ἀκόμα πιὸ σοβαρό, ἂν συνδυασθῇ μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ τὸ νομοσχέδιον πού ἐτοιμάσθηκε—καὶ τὸ ὁποῖο περιήλθε σὲ γνώση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν—κρίθηκε ὁμόφωνα ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν σὰν ἀκατάλληλον καὶ ἄχρηστο. Καὶ ἂν σήμερα ἡ Βουλὴ ἔχει μπροστά της ἕνα πλήρες καὶ κατάλληλον Νομοσχέδιον, αὐτὸ ὀφείλεται, ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὴ σχετικὴ Ἐκθεσὴ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, στὸ Γενικὸ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας, ὁ ὁποῖος ὕστερα ἀπὸ παράκληση τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐτοίμασε μέσα σὲ δυὸ μόνον ὡρες αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον, πού ἄλλες ὑπηρεσίες ἢ πρόσωπα δὲν μπόρεσαν νὰ ἐτοιμάσουν ἀπὸ τίς 5 ὡς τίς 19 τρέχοντος ἐκτὸς ἂν τὸ νομοσχέδιον πού ἐτοίμασαν ἐγίνε στὰ μέτρα πού τὸ ἤθελαν αὐτοὶ πού ἔδωσαν τίς σχετικὰς ὁδηγίες γιὰ τὴν ἐτοιμασίαν του, δηλ. νὰ εἶναι τέτοιον πού νὰ προκαλέσῃ νέες δυσκολίες, μὲ σκοπὸ τὴν ἀναβολὴ ἢ τὴ ματαίωση τῶν ἐκλογῶν.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἐχω ἐκθέσει, βασιζόμενος πάνω στὰ ἴδια τὰ γεγονότα, τίς ἀπόψεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τοῦ ΑΚΕΛ καὶ τῆς Ἀριστερᾶς ὅσον ἀφορᾷ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα. Δὲν θὰ προχωρήσω σὲ περαιτέρω σχόλια γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ θέμα, τονίζοντας μόνον ὅτι κατὰ τὴν ἀποψη μας ἡ ὅλη στάση τοῦ Ὑπουργεῖου Ἑσωτερικῶν καὶ ὁ χειρισμὸς αὐτοῦ τοῦ θέματος ἀπ' αὐτὸ τὸ Ὑπουργεῖο δὲν ὑπῆρξε καθόλου ἱκανοποιητικὸς, οὔτε καὶ ὁ ἐνδεδειγμένος.

Τελειώνοντας θάθελα νὰ τονίσω, ὅτι τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ Ἀριστερὰ παίρνουντα μέρος στίς ἐκλογὰς γιὰ ἀνάδειξη Χωρικῶν Ἀρχῶν θὰ ἐπιδείξουν καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν τὸ ἴδιον πνεῦμα εὐθύνης καὶ πατριωτισμοῦ καὶ θὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἴδια τακτικὴ ὅπως καὶ στίς Βουλευτικὰς ἐκλογὰς στίς 5 τοῦ Σεπτεμβρίου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἄξιότιμοι συνάδελφοι, ἡ πρότασις Νόμου ἢ ὁποία κατετέθη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν, ἐάν σήμερον ψηφισθῆ, θὰ τεθῆ τέρμα εἰς ἓνα διοριστικὸν σύστημα τὸ ὁποῖον ἐπεκράτει διὰ πολλὰ χρόνια.

Εἶμαι βέβαιος, δεδομένου ὅτι ἡ Βουλὴ ὁμοφώνως ἀπεφάσισε τὴν διενέργειαν κοινοτικῶν ἐκλογῶν, ὅτι ὁμοφώνως θὰ ἀποφασίσῃ καὶ πάλιν σήμερον τὴν ψήφισιν τῆς προτάσεως Νόμου τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν διὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν αἱ ἐκλογαὶ ὡς ἔχουν ἀποφασισθῆ τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, 1977.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ἀντεμετώπισεν ἓν θέμα τὸ ὁποῖον ἔχει ξεπεράσει διὰ τῆς καταθέσεως ἰδικῆς τῆς προτάσεως Νόμου, δηλαδὴ ἐνῶ καθυστεροῦσεν ἡ νομοθεσία ἢ ὁποία θὰ ἡτοιμάζετο ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν, ἢ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν διὰ νὰ μὴν ὑπερβῆ τὰ χρονικὰ ἐκεῖνα πλαίσια τὰ ὁποία καθορίζοντο δυνάμει Νόμου, ὑπεχρεώθη ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ προβῆ εἰς τὴν κατάθεσιν αὐτῆς τῆς προτάσεως Νόμου. Εἶχα τὴν εὐκαιρίαν σήμερον νὰ ἔχω μακρὰν συνάντησιν μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν διὰ τὴν διασάφησιν ὠρισμένων θεμάτων, διότι ἡ ψήφισις αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου μόνον ἀπὸ τὴν Βουλὴν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς ἐκλογὰς ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Ὅφειλω νὰ μεταφέρω ἐδῶ τὸ μήνυμα τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν ὅτι ὁ μηχανισμὸς διὰ τὰς ἐκλογὰς θὰ κινηθῆ ἀμέσως καὶ ἤδη ἔχει προγραμματίσει ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος συνάντησιν μετὰ τῶν Ἐπάρχων ὅλων τῶν πόλεων διὰ νὰ προχωρήσουν εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, ὅπως προβλέπεται ἀπὸ τὸν Νόμον.

Δεύτερον, εὐρίσκει ὅτι ἡ πρότασις Νόμου ἢ ὁποία κατετέθη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν εἶναι καλῶς μελετημένη καὶ εἶναι σύμφωνος μετὰ τὴν πρότασιν αὐτὴν καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν θὰ ὑπάρξῃ καμμία διαφωνία, ἐφ' ὅσον ψηφισθῆ, μετὰξὺ Βουλῆς καὶ Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἐν ἄλλο θέμα, τὸ ὁποῖον μοῦ ἀνεφέρθη, εἶναι ὅτι θὰ ἀκολουθήσουν καὶ αἱ ἐκλογαὶ Συμβουλίων Βελτιώσεως καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καταρτίζονται ἤδη σχετικὴ νομοθεσία καὶ μάλιστα εἰς τὴν νομοθεσίαν αὐτὴν θὰ ὑπάρχῃ τὸ δημοκρατικὸν δικαίωμα μόνον τὰ αἰρετὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Βελτιώσεως νὰ ἔχουν ψῆφον, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων διορισμένων μελῶν ὁ μόνος ὁ ὁποῖος θὰ ἔχῃ ψῆφον θὰ εἶναι ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Βελτιώσεως, δηλαδὴ ὁ Ἐπάρχος, ὁ ὁποῖος θὰ προεδρεύῃ τῶν συνεδριῶν τοῦ Συμβουλίου Βελτιώσεως, τὸ ὁποῖον εἶναι ἓν ἀρκετὰ δημοκρατικὸν μέτρον ὅπως καὶ ἡ Βουλὴ συμφωνεῖ καὶ ὅπως τὸ ἐζήτησεν ἐπανειλημμένως.

Ἐν ἄλλο σημεῖον τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω, εἶναι εἰς ἓνα ἀριθμὸν προσφυγικῶν χωρίων, τὰ ὁποῖα τώρα ἐδημιουργήθησαν, εἶναι δυνατὸν νὰ διεξαχθοῦν ἐκλογαὶ ἐντὸς τοῦ Μαρτίου — Ἀπριλίου, ὡς ἄλλωστε καὶ μία διάταξις τῆς προτάσεως Νόμου προναεῖ, διότι αὐτὰ τὰ χωρία δὲν ἔχουν ἀκόμη συγκροτηθῆ καὶ ὡς τέτοια χωρία μοῦ ἀνέφερε τὸν Ἅγιον Θωμᾶν, τὸν Ἅγιον Ἰωάννην Πάφου καὶ τὰ Πλατανίσκια, δηλαδὴ εἶναι ὠρισμένα χωρία τὰ ὁποῖα λόγῳ εἰδικῶν συνθηκῶν δὲν θὰ μπορέσουν κατ' οὐδένα λόγον νὰ προβοῦν εἰς ἐκλογὰς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ μηχανισμὸς θὰ λειτουργήσῃ ἀμέσως καὶ ἔτσι αἱ ἐκλογαὶ θὰ πραγματοποιηθοῦν ὅπωςδήποτε πλέον τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, 1977.

Πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι διὰ τῆς ἀπὸ καιροῦ παρακάμψεως τοῦ καθήκοντός μας εἰς τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν ὡς μέσου ἐκφράσεως τῆς λαϊκῆς θελήσεως διεπράχθη σφάλμα ἀσυγχώρητον. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὄχι

μόνον δὲν ἐπετεύχθη ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον πολλακίς παρεκάμφθησαν αἱ ἐκλογαὶ ἀλλὰ τουναντίον ἡ παρασπόνδῃς αὐτῇ ἐμείωσε τὸ αἶσθημα εὐθύνης τοῦ λαοῦ διὰ τὰς πράξεις τῶν Κυβερνώντων καὶ ὠδήγησεν εἰς ἐγκληματικὰς τάσεις αἱ ὁποῖαι παρατηροῦνται ὅποτεδήποτε ὁ ἀγὼν διὰ τὴν ἔξουσίαν δὲν διεξάγεται μόνον διὰ τῶν ἐκλογῶν καὶ καταφύγιον πρέπει νὰ εἶναι αἱ κάλπαι.

Πιστεύω καὶ εἶναι γενικὴ ἡ διαπίστωσις ὅτι ἡ Δημοκρατία ὡς θεσμὸς ὀργανώσεως τῆς πολιτείας, καὶ τὸ Δημοκρατικὸν πνεῦμα τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι, ἀποτελοῦν τὴν μόνην ὁδὸν διὰ τοὺς λαοὺς οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ὑλοποιήσουν τὸ δημιουργικὸν πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς εὐημερίαν τοῦ λαοῦ καὶ ἀνύψωσιν τῆς ἀνθρωπίνης πολιτικῆς στάθμης.

Ἐθνη τὰ ὁποῖα ἔχουν παρεκκλίνει ἀπὸ τὴν ὁδὸν αὐτὴν ἐπλήρωσαν καὶ πληρώνουν μὲ βαρὺ τίμημα. Τοῦτο ἄλλωστε εἶναι ἡ ἄμεσος καταστροφὴ ὡς ἡ περίπτωσις τῆς Χούντας ἢ ὁ σκοταδισμὸς ποὺ συνεχίζεται ὡς μέσον ὑπονομεύσεως τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν.

Ἡ ὀργάνωσις τῆς Πολιτείας μὲ βάσιν δημοκρατικούς θεσμοὺς δὲν ἀποτελεῖ ἔργον στατικόν. Ἀποτελεῖ ἔργον συνεχές τὸ ὁποῖον ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τῆς πνευματικῆς καὶ ἀνθρωπιστικῆς δραστηριότητος τοῦ ἀνθρώπου εἰς τρόπον ὥστε ἡ συνισταμένη τῆς συλλογικῆς προσπάθειας τῆς κοινωνίας νὰ εὐεργετῇ ταυτοχρόνως καὶ τὸν ἀνθρώπον ὡς ἄτομον ἀλλὰ καὶ ὅλους ὡς σύνολον.

Ὁ δημοκρατικὸς ἀνθρώπος εἶναι ὁ μόνος ὁ ὁποῖος ἔχει κάτι νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ὁ μόνος ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ρυθμίζῃ διὰ τῆς ψήφου του τὴν τύχην τῆς χώρας του.

Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀναγνώρισιν τῆς κοινωνικότητος τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία ἐγκεῖται εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ συλλογικὴ συνείδησις τοῦ συνόλου ἐξουδετερώνει κάθε τάσιν καὶ ροπὴν πρὸς τὸν νόμον τῆς ζούγκλας τὸν ὁποῖον ἡ Δημοκρατικὴ Πολιτεία προσπαθεῖ μονίμως νὰ ἀποτάξῃ ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς.

Πιστεύομεν ὅτι καὶ τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον παρέχεται σήμερον εἰς τοὺς ἀγρότας, εἰς τοὺς κατοίκους τῆς υπαίθρου, νὰ ἐκλέξουν τὴν τοπικὴν των ἡγεσίαν, εἶναι μία προσφορὰ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν Δημοκρατίαν.

Ἀνεφέρθη προηγουμένως τί ρόλον διεδραμάτισαν ὠρισμένοι κοινοτάρχαι οἱ ὁποῖοι δὲν ἐφάνησαν ἄξιοι ἐμπιστοσύνης, ἔστω διοριζόμενοι, ἀλλὰ καὶ ἄξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης ποὺ ἐπερίμεναν οἱ χωριανοὶ τους.

Σήμερα ἡ ἴδια κοινότης θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἰδικὸν της Πρόεδρον, τὴν ἰδικὴν της χωρικὴν ἀρχήν.

Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ μαζὶ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν συνεργαζόμεναι σήμερον εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, θὰ θέσουν, μετὰ τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, τέρμα, ὅπως εἶπα καὶ εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς ἓν διοριστικὸν σύστημα τὸ ὁποῖον ἐκράτησε ἐπὶ πολλὰς δεκαετίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἄξιότιμε κύριε Πρόεδρε.

Ἄξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Στις 18 Νοεμβρίου ἡ Βουλὴ ἀποφάσισε τὴν ἀναβολὴ τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν ὕστερα ἀπὸ παράκληση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Οἱ λόγοι

πού άπαριθμήθηκαν στην γνωστή έπιστολή του Υπουργού τών Έσωτερικών είναι αρκετά γνωστοί και δέν πρόκειται νά τους έπαναλάβουμε: Τεχνικά προβλήματα. Με την όμόφωνη γνώμη του έντίμου Υπουργού ή Έπιτροπή Έσωτερικών εισηγήθηκε στην όλομέλεια του Σώματος σαν νέαν ήμερομηνία για τίς εκλογές τήν 20ήν Φεβρουαρίου, 1977. Καί καθωρίστηκε σχεδόν όμόφωνα ή 20ή Φεβρουαρίου σαν ήμέρα διεξαγωγής τών κοινοτικών εκλογών.

Έμείς στην άγόρευσή μας με τήν εύκαιρία τής ψήφισις τής άπόφασις τονίζαμεν ότι δέν διαφεύγει τής προσοχής μας μιá κάποια τάση αναβλητικότητας άπό μέρος τής Έκτελεστικής Έξουσίας. Προειδοποιούσαμε για τούς κινδύνους σύγκρουσις ανάμεσα στην Νομοθετική και τήν Έκτελεστική Έξουσία. Καί ψηφίζοντας τήν άπόφαση ύπογραμμίζαμε πώς αύτή ή άναβολή πρέπει νά είναι και ή τελευταία.

Δυστυχώς, όσα άκολούθησαν μετά τίς 18 Νοεμβρίου ένίσχυσαν τούς φόβους μας.

Στίς 23 Νοεμβρίου ό έντιμος Υπουργός τών Έσωτερικών με έπιστολήν του πρós τόν Πρόεδρον τής Βουλής δήλωνε πώς τεχνικές δυσκολίες καθιστούν τήν διεξαγωγήν τών εκλογών στίς 20 Φεβρουαρίου 1977 πολύ δύσκολη. Άνέφερε πώς τό σχετικό Νομοσχέδιο θά ήταν, όπως ήλπιζε, έτοιμο σε λίγες μέρες, θά χρειαζόντουσαν όμως περίπου 15—20 μέρες άκόμα μέχρις ότου τούτο πάρη τήν τελική του μορφή άφού περνούσε πρώτα άπό τό Υπουργικό Συμβούλιο.

Άπό σχετική έρευνα άνακαλύφθηκε πώς τό προσχέδιο νόμου ήταν ήδη έτοιμο άπό πλευράς Νομικού Τμήματος τής Κυβερνήσεως άπό τίς 19.11.76. Καί ή Έπιτροπή Έσωτερικών σε έκτακτες συνεδρίες της στίς 25 και 26 Νοεμβρίου άποφάσισεν όμόφωνα νά κάνη κάθε τι δυνατό για νά καταστή πραγματικότητα ή διεξαγωγή τών κοινοτικών εκλογών στίς 20 Φεβρουαρίου. Καί σε στενή συνεργασία με τόν Γενικόν Είσαγγελέα κατήρτισε και καταθέτει σήμερα ένώπιον του Σώματος τό τροποποιητικό νομοσχέδιο περί Χωρικών Άρχών.

Άξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Τά γεγονότα πού διαδραματίστηκαν γύρω άπό τό θέμα τών κοινοτικών εκλογών μας δημιουργούν ώρισμένα έρωτηματικά πού πρέπει νά άπαντηθούν.

Πρώτον: Ποιά είναι τά νέα στοιχεία πού περιήλθαν στην αντίληψη του έντίμου Υπουργού Έσωτερικών μεταξύ 18 και 23 Νοεμβρίου, τά όποια τόν ύποχρέωσαν νά εισηγηθί ούσιαστικά νέαν άναβολή τής ήμερομηνίας διεξαγωγής τών εκλογών με τήν γνωστή έπιστολή στον Πρόεδρο του Σώματος ύπό ήμερομηνίαν 23.11.1976; Φυσικά τά νέα αυτά στοιχεία δέν πρέπει λογικά νά ήσαν έν γνώσει του πριν τίς 18 Νοεμβρίου, έφ' όσον ό καθορισμός τής 20ής Φεβρουαρίου, 1977, σαν ήμέρας κοινοτικών εκλογών έγινε με τή σύμφωνη γνώμη του.

Δεύτερο: Στην έν λόγω έπιστολή του ό Υπουργός Έσωτερικών δήλωνε πώς τό τροποποιητικό νομοσχέδιο περί κοινοτικών αρχών θά ήταν, όπως ήλπιζε, έτοιμο άπό πλευράς Νομικού Τμήματος έντός όλίγων ήμερών. Έγνώριζεν ό κύριος Υπουργός ότι τό προσχέδιον νόμου ήταν ήδη έτοιμο άπό τίς 19.11.1976;

Τρίτο: Έγνώριζεν ό κύριος Υπουργός ότι ή διαδικασία ύποβολής του νομοσχεδίου ήταν δυνατό νά επισπευσθί με τήν υιοθέτησή του άπό τήν Έπιτροπήν Έσωτερικών τής Βουλής, πράγμα τό όποϊον και έγινε τελικά με πρωτοβουλία τής έν λόγω Έπιτροπής;

Τέταρτον : Ἐγγώριζεν ὁ ἐντιμος Ὑπουργός ὅτι ἀπὸ πλευρᾶς Προέδρου τῆς Δημοκρατίας δὲν ὑπῆρχεν πρόθεσις ἀναπομπῆς τῆς Ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν διενέργειαν τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν στὶς 20 Φεβρουαρίου 1977, καὶ ὅτι ἡ ἐν λόγῳ Ἀπόφαση θὰ δημοσιευόταν στὴν ἐπίσημη ἔφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως στὴν ἐκδοσὴ τῆς 26.11.1976, ὅπως καὶ ἐγένεε;

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

Αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει ὑπογράψει ὠρισμένα συμβόλαια μὲ τὸν Λαό. Ὑποσχέθηκε τὴν διεξαγωγὴ ἐκλογῶν γιὰ τοπικὲς ἀρχές. Ὑποσχέθηκε κάθαρση κ' ἐκδημοκρατικοποίησι. Ὑποσχέθηκε κοινωνικὴ δικαιοσύνη. Καὶ ἦρθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως.

Αὐτὲς τίς μέρες δίνεται ἡ μάχη γιὰ τὴν ἐκδημοκρατικοποίησι στὸ ἐπίπεδο τῶν τοπικῶν ἀρχῶν.

Ὅφείλουμε ἀπὸ τοῦτο τὸ βῆμα νὰ ἐκφράσομε τὴν ἱκανοποίησίν μας γιὰ τὸν τρόπο πού ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν χειρίστηκε τὸ λεπτὸ καὶ σοβαρὸ Ζήτημα πού παρουσιάστηκε. Καὶ ὀφείλουμε νὰ ἀναγνωρίσομε πὼς ἂν γίνεται τελικὰ κατορθωτὴ ἡ διεξαγωγὴ τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν αὐτὸ ὀφείλεται σὲ μεγάλου βαθμοῦ σωστὸ, γρήγορο καὶ ἀποτελεσματικὸ τρόπο πού ἡ Ἐπιτροπὴ κινήθηκε.

Σήμερα θὰ ψηφίσουμε τὸν τροποποιητικὸ νόμο καὶ θὰ κάνουμε ἀκόμα ἓνα βῆμα πρὸς τὰ ἔμπρός. Ἄς εἶμαστε ὅμως σὲ ἐπαγρύπνησι. Γιατὶ χρειάζονται ἀκόμα πολλὰ βήματα μέχρις ὅτου οἱ ἐκλογές γίνουν πραγματικότητα στὶς 20 Φεβρουαρίου, 1977.

Καὶ ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας νομοσχέδιον. Εἶναι φανερὸ πὼς ἡ φύσις τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων τοῦ νόμου περὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν εἶναι καθαρὰ προσωρινὴ καὶ θὰ ἰσχύσῃ ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ ἡ ἐκρυθμὴ κατάστασις. Σκοποὶ τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων εἶναι :

(1) Ἡ κατοχύρωσις τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τῶν προσφύγων. Οἱ πρόσφυγες θὰ ψηφίζουν ὅπου κι' ἂν εἶναι ἐγκατεστημένοι. Καὶ θὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀντιπροσωπευθοῦν στὶς χωρικὲς ἀρχές μὲ 1—2 ἐκπροσώπους.

(2) Ἡ διασφάλισις τῆς ἀρμονίας στὶς σχέσεις ἐκτοπισθέντων καὶ μὴ πολιτῶν. Ἐπειδὴ οἱ μὴ ἐκτοπισθέντες ἔχουν περισσότερα καὶ μονιμώτερα συμφέροντα στὶς μικτὲς κοινότητες γι' αὐτὸ θὰ ἦταν σωστὸ νὰ ἔχουν τὸν ἔλεγχο τῆς χωρικῆς ἀρχῆς.

(3) Γιὰ τίς κατεχόμενες κοινότητες, ὅπου οἱ ἐκλογές θὰ εἶναι πρακτικὰ πολὺ δύσκολο νὰ γίνουν, ὑπάρχουν ὅμως λόγοι πολιτικῆς σκοπιμότητος, κυρίως νὰ ὑφίστανται τέτοιες χωρικὲς ἀρχές, παρέχεται στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὸ δικαίωμα διορισμοῦ χωρικῶν ἀρχῶν. Ἔτσι καὶ πρακτικὰ ἐξυπηρετοῦνται οἱ ἐκτοπισθέντες κάτοικοι καὶ ὑπογραμμίζεται ἡ θέση τοῦ κράτους νὰ μὴ διαγράψῃ μὲ κανένα τρόπο ἀπὸ τὴν ἐπικράτειά του τίς κατεχόμενες ἀπὸ τὰ τουρκικὰ στρατεύματα κοινότητες.

(4) Τὸ ὅλον πνεῦμα τοῦ τροποποιητικοῦ νομοσχεδίου εἶναι νὰ ὑπογραμμιστῇ ἡ προσωρινότης τῆς παρούσης κατάστασις, πρᾶγμα πού μᾶς βρίσκει ἐπίσης ἀπόλυτα σύμφωνους.

Αὐτὰ γιὰ τὸ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο περὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν.

Νομίζουμε ὅμως πὼς ἡ εὐκαιρία εἶναι κατάλληλη γιὰ νὰ θίξουμε ἓνα ἀκόμα σοβαρὸ πρόβλημα πού σχετίζεται μὲ τὴν ἀντιπροσώπευσι τῶν προσφύγων καὶ τὰ προσφυγικὰ προβλήματα. Ἡ εἰσβολὴ καὶ κατοχὴ ἐπέφεραν διαφοροποίησι, ἀνωμαλία, ἀνατροπὴν ἀκόμα καὶ σὲ σειρὰν ἀπὸ λαϊκὰ προβλήματα. Σήμερα γιὰ μιὰν κατηγορίαν ἀνθρώπων πού ἀριθμεῖ 200.000 ψυχές τὰ συνηθισμένα κοινοτικὰ προβλήματα δὲν ἔχουν πιά τὴν παλαιὰ

τους σημασία. Τι είναι τὰ προβλήματα αυτά ; Τὰ προσφυγικά προβλήματα ; Είναι ἢ δὲν είναι καὶ κοινοτικά ; Καθημερινὰ ἀντιπρόσωποι προσφυγικῶν ἐπιτροπῶν ἀπὸ διάφορα χωριά καὶ πόλεις ἐπισκέπτονται κρατικούς λειτουργούς, ἐπάρχους, διευθυντές Ὑπουργείων, Ὑπουργούς γιὰ νὰ ὑποβάλουν τὰ προβλήματά τους.

Ὑπάρχουν γενικά προσφυγικά προβλήματα, ἢ ἂν θέλετε γενικές κατηγορίες τέτοιων προβλημάτων. Δὲν παύουν ὅμως νὰ ἔχουν τὴν ἰδιομορφία τους καὶ τὸν δικό τους βαθμὸν ὀξύτητας ἀπὸ τόπο σὲ τόπο. Καὶ ὑπάρχουν καὶ καθαρά τοπικά προβλήματα. Πιστεύουμε πὼς ἡ κοινὴ προσπάθεια κράτους καὶ ἐκποτισθέντων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση καὶ ἐπίλυση τῶν προβλημάτων αὐτῶν θὰ πρέπει πρῶτον νὰ τοποθετηθῆ πάνω σὲ νέαν ὀρθολογικώτερη, πρακτικώτερη καὶ δημοκρατικώτερη βάση. Οἱ ὑπάρχουσες σήμερα προσφυγικὲς ἐπιτροπές, γνωρίζουμε ὅλοι ὅτι πρῶτον δὲν εἶναι προϊόν καθολικῆς καὶ ἐπίσημης ψηφοφορίας καὶ δεύτερο ὅτι καμμὴν ἐπίσημην ἐξουσίαν ἢ ἀρμοδιότητα ἔχουν. Ποῖος εἶναι, γιὰ παράδειγμα, ὁ ρόλος τους στὴν Ἐπιτροπὴν Διαχειρίσεως Τουρκοκυπριακῶν Περιουσιῶν ; Ποιὸν βαρῦτητα ἔχουν οἱ ἀπόψεις τους στὴν Ὑπηρεσίαν Μερύμνης ; Ἡ πὼς δεσμεύουν οἱ ἀποφάσεις τέτοιων Ἐπιτροπῶν τοὺς ἴδιους τοὺς ἐκποτισθέντες ;

Νομίζουμε πὼς ἤλθεν ὁ καιρὸς αὐτὰ τὰ ζητήματα νὰ τακτοποιηθοῦν. Καὶ κατὰ τὴν γνώμην μας ὁ καλύτερος τρόπος θὰ ἦταν ἐπίσημοποίηση τοῦ θεσμοῦ τῶν Προσφυγικῶν Ἐπιτροπῶν σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο. Οἱ Ἐπιτροπές αὐτές νὰ ἔχουν συγκεκριμένους ἀρμοδιότητες καὶ καθωρισμένα καθήκοντα. Καὶ νὰ καθοριστῆ ἡ σχέση τους μὲ τὸ κράτος.

Ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Διανύομεν ἑκτακτες συνθήκες καὶ χρειαζόμεθα ἑκτακτὴ νομοθετικὴ ρύθμιση γιὰ πολλὰ ζητήματα. Πεποίθησή μας εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ἀφήσουμε τὴν πεπατημένην τῆς προπραξικοπηματικῆς περιόδου. Οἱ καιροὶ ἄλλαξαν. Ὅφειλομεν κι' ἐμεῖς ν' ἀνταποκριθοῦμε στὶς νέες ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης, παρακαλῶ.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐξετάζει σήμερα ἡ Βουλὴ εἶναι ὑψίστης σημασίας διότι ἀναφέρεται στὴν ἐφαρμογὴν τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν καὶ θεσμῶν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκλογῆς χωρτικῶν ἀρχῶν. Δὲν πιστεύομεν ὅτι ὑπάρχει μέσα στὴ Βουλὴ κανεὶς ὁ ὁποῖος νὰ διαφωνῆ μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς δημοκρατικῆς διαδικασίας εἰς τὸ ἐπίπεδον αὐτό.

Εἰς τὰς ἐπαφάς μας μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν δὲν ἀντελήφθημεν ὅτι ὑπῆρχε πρόθεσις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ἦταν μία ἄλλη διαφορετικὴ ἐκτίμησις τῶν δυσκολιῶν αἱ ὁποῖαι ὑπείσέρχονται εἰς τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν.

Ἐπομένως θὰ πρέπει σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον νὰ μὴ δώσωμεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Βουλὴ ἤθελε τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν, ἐνῶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δὲν τὴν ἤθελε, ἀλλὰ ἀπλῶς νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὑπῆρχε μία διαφορὰ ἐκτιμήσεως τῶν δυσκολιῶν αἱ ὁποῖαι ὑπείσέρχονται.

Εἶναι δυνατόν νὰ ἐγ:ναν κακοὶ χειρισμοὶ ἴσως καλύτεροι χειρισμοὶ θὰ μπορούσε νὰ δημιουργήσουν καλύτερες προϋποθέσεις συνεργασίας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῆς Βουλῆς διὰ νὰ βρεθῆ ὁ καλύτερος τρόπος χειρισμοῦ τοῦ προβλήματος αὐτοῦ. Ὅμως πιστεύω ὅτι ἀσχέτως τῶν

κακῶν αὐτῶν χειρισμῶν ἢ οὐσία παραμένει καὶ ἢ οὐσία εἶναι ὅτι ὅλοι Βουλὴ καὶ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία συμφωνοῦμεν εἰς τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν αὐτῶν.

Λαμβάνω ἰδιαίτερος ὑπ' ὄψιν τὴν δῆλωσιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ὅτι ὁ Ὑπουργὸς ὀλοφύχως θὰ συνεργασθῆ μετὰ τὴν Βουλὴν διὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν καὶ ἐπομένως πιστεύω ὅτι εἰς τὸ στάδιον αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ συγκεντρωθῶμεν ὅλοι εἰς τὸ νὰ δοῦμεν τοὺς πρακτικοὺς τρόπους μετὰ τοὺς ὁποίους θὰ συνεργασθῶμεν εἰς τὴν διενέργειαν αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν καὶ ἀπλῶς νὰ θεωρήσωμεν ὅτι τυχόν παρεξηγήσεις αἱ ὁποῖαι συνέβησαν ἦταν ἀπλῶς θέμα ἀτυχῶν χειρισμῶν καὶ μία διαφορετικὴ ἐκτίμησις ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἐπομένως ἐκ μέρους τῆς ἰδικῆς μας ὁμάδος θὰ ἠθέλαμεν νὰ τονίσωμεν ἀκόμη μίαν φορὰν ὅτι πιστεύομεν ἀπόλυτα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα καὶ ἀσφαλῶς θὰ πράξωμεν πᾶν τὸ δυνατόν νὰ συνεργασθῶμεν εἰς τὸν βαθμὸν πού μποροῦμεν μετὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ τὴν ὁμαλὴν καὶ ἀπρόσκοπτον διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν χωριτικῶν ἀρχῶν.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε.

Δὲν θὰ ἐλάμβανα τὸν λόγον, ἀλλὰ πράττω τοῦτο ἐπειδὴ ἀνεφέρθη ὅτι ὁμοφώνως εἶχαν ὑποστηριχθῆ ἢ πρότασις Νόμου, μᾶλλον τὸ νομοσχέδιον περὶ διενεργείας ἐκλογῶν. Θέλω νὰ ἐπανατονίσω ὅτι ἐγὼ κατεψήφισα τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ καὶ θὰ ἤμην ἀνακόλουθος ἂν δὲν ἠρμήνευα τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους καὶ τώρα θὰ καταψηφίσω τὴν πρότασιν Νόμου.

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε.

Προσυπογράφω ὅλα ὅσα οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι εἶχαν ἀναφέρει περὶ δημοκρατικῶν ἀρχῶν, δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν νὰ ἐκλέγουν τὰ τοπικά τους ὄργανα, τὰ ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, καὶ μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ἔχω θητεύσει εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν καὶ ἐκτιμῶ ἀπολύτως τὸ πόσον ὁ λαὸς μπορεῖ νὰ λύσῃ προβλήματα μετὰ τοὺς αἰρετοὺς ἄρχοντας του καὶ οὐχὶ μετὰ τὸ διοριστικὸν σύστημα. Ὅμοίως ξέρω πολὺ καλὰ πόσον κακὸν ἔχουν προσκομίσει εἰς τὸν τόπον μας ὅλοι αὐτοὶ οἱ διορισθέντες καὶ οἱ ἀκόμη εὐρισκόμενοι ἐν ὑπηρεσίᾳ δυστυχῶς κοινοτάρχει. Ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχουν τίποτε νὰ κάμουν μετὰ τὴν ἐπιφύλαξιν πού εἶχα, διὰ τὴν ἔννοιαν πού δίδω εἰς τὴν ἀρνητικὴν μου ψήφον.

Ἀνεφέρθη πολλάκις καὶ πλειστάκις ἐδῶ καὶ σήμερον ἀπὸ τοῦ Βήματος ὅτι αἱ δημοκρατικὰ ἀρχαὶ πρέπει νὰ γίνωνται σεβασταὶ καὶ πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται ἀνεξαρτήτως καὶ χωρὶς τὴν παρεμβολὴν πολλῶν τεχνικῶν, πολιτικῶν ἢ ἄλλων ἐμποδίων. Βεβαίως, προσυπογράφω αὐτὴν τὴν διάθεσιν τῆς Βουλῆς καὶ ἐπίσης χαίρω καὶ εἶμαι υπερήφανος διότι ἡ Βουλὴ ὑπεραμύνεται, κήδεταί τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀσκοῦν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν αἰρετῶν τῶν ἀρχόντων. Ἀλλά, κύριε Πρόεδρε, ἡ ἔννοια τὴν ὁποίαν εἶχεν ἡ ἀρνητικὴ μου ψήφος ἦταν κάπως ἰδιάζουσα καὶ εἰδική. Δὲν ἠρνούμην αὐτὸ τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ἐνάσκησιν αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος, ἀλλὰ εἶχα ἀγωνίαν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ ἀπὸ τοὺς πρόσφυγας συμπολίτας μας. Καὶ ἤδη δὲν αἰσθάνομαι πολὺ εὐτυχῆς διὰ τὸν μερισμὸν τῶν δικαιωμάτων

αὐτῶν καὶ ἤδη αἰσθάνομαι κάποιαν ἀγωνίαν ἐτι βαθυτέραν, διότι πράγματι ἡ ταχίστη διασφάλισις, ὡς μᾶς εἶχεν ὑποσχεθῆ καὶ τὴν πρώτην φοράν, ἐγίνεν, ἴσως ταχεῖα μὲν, λόγῳ τῆς πρωτοβουλίας τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς — καὶ πράγματι θαυμάζω, μᾶλλον ἐκτιμῶ, τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐνήργησεν, τάχιστα, ἀλλὰ κάλυψις πλήρης ἐπαρκῆς τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν αὐτοῦ τοῦ κράτους δὲν ἐγίνε.

Δυστυχῶς, κύριε Πρόεδρε, μία ἀπλῆ ἀνάγνωσις τοῦ κειμένου τῶν μεταβατικῶν διατάξεων τῆς παρούσης προτάσεως Νόμου θὰ πείσῃ τοὺς πάντας ὅτι γίνεται κάτι τὸ ἴσως ἀπαράδεκτον ἀπὸ δημοκρατικῆς σκοπιᾶς, καὶ δι' αὐτὸ ἐπικαλοῦμαι καὶ τὴν συναντίληψιν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἡγοῦνται, πρωτοποροῦν, εἰς αὐτὴν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δημοκρατικῶν διατάξεων.

Ἡ ἐνάσκησις τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ, κύριε Πρόεδρε, γίνεται κατὰ τρόπον δυσμενοῦς διακρίσεως καὶ γίνεται κατὰ τρόπον κατ' ἐξαιρέσειν μεριζόμενον στάγδην, κατὰ σταγόνας, εἰς τοὺς πρόσφυγας. Πρῶτα—πρῶτα ἀποκόπτεται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι καὶ ἀναφέρεται ἀπλῶς «ἔχουν δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν» οἱ πρόσφυγες οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται καὶ ἐκτοπισθέντες, κατὰ τὸν ἐπικρατήσαντα τύπον — χάριν τῆς ἀπαλύνσεως τοῦ πόνου τῶν προσφύγων τοὺς ὀνομάζουν «ἐκτοπισθέντας» καὶ οὐχὶ «πρόσφυγας» — ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι ἄλλο ἀμάρτημα.

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν, εἴτε εἶναι πρόσφυγες εἴτε μὴ, δὲν εἶναι στάγδην ἢ κατὰ σταγόνας ἢ κατὰ μερίδια πού χορηγοῦνται. Χορηγοῦνται καὶ εἶναι καθολικά δικαιώματα. Ἄλλως θὰ ἠκολουθούσαμεν τὰ παραδείγματα τῶν χωρῶν ἐκείνων τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς ἢ ἄλλως πως, αἱ ὁποῖαι δίδουν μὲν κατὰ στάγδην τὰ δικαιώματα αὐτά, ἀλλὰ δὲν δίδουν τὸ δικαίωμα ἐν ἄτομον καὶ εἰς ψῆφος. Ἐάν, πράγματι, πιστεύωμεν — καὶ πιστεύω ὅτι πιστεύει ἡ Βουλὴ αὐτὴ εἰς τὰ δημοκρατικά δικαιώματα τῶν πολιτῶν — ὅτι αὐτά τὰ δικαιώματα εἶναι καθολικά, δὲν γίνεται νὰ μὴ παραχωροῦνται εἰς ὠρισμένας τάξεις ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῶν δραματικῶν συνθηκῶν ἔχουν ἀναγκασθῆ νὰ προσφυγοποιηθοῦν.

Κύριε Πρόεδρε, αἱ ἐπιφυλάξεις μου καὶ ἡ ἀρνητικὴ μου ψῆφος ἔχουν αὐτὴν τὴν ἔννοιαν : Παλὺ φοβοῦμαι ὅτι εἶναι κακὸν προηγούμενον αὐτὸ τὸ ὁποῖον γίνεται καὶ ἂν — δὲν εὐχομαι φυσικά — ἀλλὰ ἂν παραταθῆ ἢ κατάστασις αὐτὴ τοῦ νὰ εἴμεθα ἀναγκασμένοι νὰ ζῶμεν πρόσφυγες ἐντεῦθεν τῆς γραμμῆς τοῦ Ἄττίλα, ὑπάρχει φόβος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ δικαιώματά μας αὐτά, τὰ ὁποῖα ἤδη χορηγοῦνται σήμερον τμηματικῶς καὶ στάγδην, ὅπως ἀνέφερα, νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀρχὴ ἐκείνη τοῦ διαχωρισμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ μας εἰς λαὸν ὁ ὁποῖος ἔχει πλήρη δικαιώματα, ὡς κάτοικοι ἐνὸς τόπου ἢ ἐνὸς χωρίου, προσωρινῶς ἔστω, ἀλλὰ τὸ «προσωρινῶς» δὲν ὑφίσταται μετὰ τὴν πάροδον ἐνὸς χρόνου εἶναι πολίτης, ἔχει δικαιώματα, ἔχει ἀπαιτήσεις, τοῦ ἐπιβάλλουν ὑποχρεώσεις καὶ ἐπομένως ἔχει ἴσα δικαιώματα. Ἄλλὰ δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς αὐτὸν τὸν τομέα.

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι εἶναι πολὺ κακὴ ἀρχὴ μερισμοῦ τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων, ἐπαναλαμβάνω, ὅσον ἀφορᾷ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ τοῦ ἐκλέγεσθαι, καὶ εἶναι αὐθαίρετος ἡ ἀποκοπὴ τοῦ ἡμίσεος τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφοφόρου, τοῦ πολίτου, ἔστω καὶ ἐὰν εἶναι πρόσφυγας, ὅπως εἶναι αὐθαίρετος καὶ μᾶλλον ἀπαράδεκτος ἡ ποσοστιαία ἐκχώρησις δικαιωμάτων ψηφου ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσφύγων κατοίκων. Ἄν ἔχουν ποσοστὸν 15% δικαιουῖνται ἐν ἄτομον νὰ τοὺς ἐκπροσωπῇ, ἐὰν εἶναι πέραν τοῦ 15% καὶ ἐὰν εἶναι καὶ 80% ἔχουν δύο! Καὶ τὸ τρίτον ἀπαράδεκτον εἶναι ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κοινετάρχης πρόσφυγας εἰς μίαν κοινότητα ὅπου τὰ $\frac{3}{4}$ εἶναι πρόσφυγες κάτοικοι κατὰ κάποιον τρόπον.

Βεβαίως ἀντιλαμβάνομαι τὸ πνεῦμα τῶν συνταξάντων τὴν πρότασιν Νόμου καὶ τὸ πνεῦμα ἴσως καὶ τοῦ Κράτους πρὸς τὴν πλευρὰν αὐτὴν. Ἐχω χρέος, ὅμως στοιχειῶδες καθῆκον, κύριε Πρόεδρε, νὰ ὑπεραμυνθῶ καὶ τῶν

δημοκρατικῶν δικαιωμάτων συλλήβδην, ἐν τῷ συνόλω των, χωρίς νά εἶμαι ἐκ τῶν πρωτοπόρων τῆς Δημοκρατίας, ὁμολογῶ, χωρίς νά εἶμαι ἐκ τῶν μαχητῶν καί τῶν πρωταγωνιστῶν αὐτῶν τῶν δικαιωμάτων, ἀλλά ἔχω καθῆκον νά υπεραμυνθῶ καί ἐγώ αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον δὲν μερίζεται, ἐπαναλαμβάνω, καί σημειώσατε παρακαλῶ τὴν φράσιν μου αὐτήν : Εἶναι καθολικόν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καί ἐκλέγεσθαι καί, δεύτερον, δὲν μερίζεται εἰς ποσοστιαίαν ἀναλογίαν πληθυσμῶν ἔστω καί ἂν εἶναι πρόσφυγες οἱ κάτοικοι ἐνὸς χωρίου.

Δι' αὐτὰ ὅλα, κύριε Πρόεδρε, καί ἄλλα τινά, θά δώσω ἀρνητικὴν πῆφον. Ἐπαναλαμβάνω καί τονίζω καί εἶναι κρυστάλλου διαυγεστέρα ἡ ἔννοια πού δίδω εἰς τὴν καταψήφισιν τῆς προτάσεως αὐτῆς Νόμου. Ἡ ἔννοια τῆς καταψηφίσεως ἐνέχει τοῦτο, τὸ ἐξῆς : Δὲν ἐνίσταται νά ἀσκήσουν τὸ δικαίωμα των τοῦ ἐκλέγειν — ἐκλέγεσθαι εἰς τὴν ἐκπροσώπησιν τῶν χωρίων, ἐνίσταται ὅμως εἰς τὸ ἐξῆς : Δὲν εἶναι ἀπολύτως εὐτυχῆς διὰ τὴν ἀκεραίαν διασφάλισιν τῶν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων τῶν προσφύγων.

Ἐν τῇ ἔννοια αὐτῇ, κύριε Πρόεδρε, θά καταψηφίσω τὸ νομοσχέδιον καί εὐχαριστῶ διότι ἡ Βουλὴ εἶχεν τὴν ὑπομονὴν νά μὲ ἀκούσῃ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, δὲν εἶχα πρόθεσιν νά μιλήσω ἐκ νέου γιὰ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ἀλλὰ νομίζω ὅτι οἱ ἀπόψεις τῆς ὁποῖας ἐξέφρασεν ὁ προηγούμενος συνάδελφος, ὁ ἐντιμος κ. Παρασκευαΐδης, χρειάζονται κάποιαν ἐξήγησιν. Βεβαίως εἶναι δικαίωμα καί τοῦ κ. Παρασκευαΐδη καί ὁποιοῦδήποτε ἄλλου συναδέλφου νά καταψηφίσῃ ἢ ὄχι τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ ἐπιχειρηματολογία αὐτῆ τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξεν ὁ κ. Παρασκευαΐδης εἶναι λίγον ἀνεδαφικὴ ὅσον ἀφορᾷ τὴν συγκεκριμένην πραγματικότητα πού ἔχομε μπροστά μας. Ὁ κ. Παρασκευαΐδης ἐπιχειρηματολόγησε κυρίως εἰς τὸ ὅτι ἡ ὑπὸ συζήτησιν πρότασις Νόμου περιορίζει κατὰ κάποιον τρόπον ἢ δίνει, διὰ νά χρησιμοποιήσω τὴν φράσιν του, μὲ τὴν σταγόνα τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καί ἐκλέγεσθαι εἰς τοὺς πρόσφυγες οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν σὲ διάφορες κοινότητες ὅπου θά διεξαχθοῦν ἐκλογές χωριτικῶν ἀρχῶν.

Νομίζω ὅτι ὑπάρχει μιὰ παρεξήγησις σ' αὐτὸ τὸ θέμα καί ἐάν ὁ ἐντιμος συνάδελφος εἶχε τὴν καλωσύνην νά ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν θά ἔπαιρνε τίς κατάλληλες ἐξηγήσεις ὥστε νά μὴ δημιουργηθῇ παρεξήγησις στὴν συζήτησιν αὐτοῦ τοῦ θέματος μέσα στὴν Βουλήν.

Ἡ φιλοσοφία τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν στὴν ἀντίκρουσις αὐτοῦ τοῦ θέματος ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ ὅτι ἐμεῖς, κ. Παρασκευαΐδη, θεωροῦμεν τοὺς πρόσφυγες ὡς προσωρινούς κατοίκους εἰς τῆς κοινότητες πού εὐρίσκονται σήμερα ἢ εἰς τοὺς καταυλισμούς πού εὐρίσκονται σήμερα καί γι' αὐτὸ διεξάγεται ὁ ἀγῶνας μὲ τὸ αἶτημα γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ ὅλων τῶν προσφύγων στὶς ἐστίες τους. Τὸ νά δημιουργήσουμε κατάστασι μὲ τὸν Νόμον αὐτὸν πού νά δημιουργῆ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ πρόσφυγες πού κατοικοῦν στὶς διάφορες κοινότητες εἶναι μόνιμοι κάτοικοι αὐτῶν τῶν κοινοτήτων θά ἦταν ὀλέθριο πολιτικῶς, διότι οὐσιαστικῶς θά ἔβαζε δυναμίτην κάτω ἀπὸ τὸν ἀγῶνα πού διεξάγομεν γιὰ τὴν ἐπιστροφὴν ὅλων τῶν προσφύγων στὶς ἐστίες τους. Τὸ πρόβλημα πού ἀντιμετώπισεν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ἦταν, ἐνῶ θά διατηρήσουμε τὸ καθεστὸς αὐτὸ στὶς προσωρινότητες, πού πολιτικῶς εἶναι σωστὴ τοποθέτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων, τὸ πρόβλημα ἦταν, ἐπαναλαμβάνω, πῶς νά δώσουμε ταυτόχρονα τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς πρόσφυγες νά μετάσχουν εἰς τὴν ἐκλογὴν καί νά μετάσχουν ἐπίσης εἰς τὸ νά ἐκλεγοῦν ὡς ἀντιπρόσωποι σὲ διάφορες

κοινότητες. Και νομίζω ότι η πρόνοια, όπως την διετύπωσε κατόπιν συζήτησης και εισήγησής μας ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, διαλαμβάνει ότι στις κοινότητες στις οποίες ο αριθμός των προσφύγων ξεπερνά το 15% των ψηφοφόρων της δοσμένης κοινότητας αλλά δεν ξεπερνά το 30%, θα δικαιούνται να εκλέξουν σε χωριστό κατάλογο ψηφοφόρων προσφύγων ένα αντιπρόσωπο και στις κοινότητες στις οποίες ο αριθμός των προσφύγων ψηφοφόρων ξεπερνά τα 35%, θα δικαιούνται να ψηφίσουν δύο αντιπροσώπους εις την κοινοτικήν αρχήν. Είναι ο καλύτερος τρόπος διά συμβιβασμόν αὐτῶν τῶν ἀπόψεων, ἀπὸ τὴν μίαν νὰ διατηροῦμεν πολιτικά τὸ θέμα ὅτι οἱ πρόσφυγες εἶναι προσωρινοὶ κάτοικοι εἰς τὰς κοινότητες πού εὐρίσκονται σήμερα καὶ δικαιολογημένα διεξάγουν τὸν ἀγῶνα τους γιὰ ἐπιστροφή τους στὶς ἐστίες τους οἱ ὁποῖες σήμερα εἶναι Τουρκοκρατούμενες καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην, ταυτόχρονα, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει σημαντικὸς ἀριθμὸς προσφύγων σὲ μιὰ δοσμένη κοινότητα, αὐτοὶ οἱ πρόσφυγες νὰ ἀσκήσουν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ τοῦ ἐκλέγεσθαι. Διότι λανθασμένα θεωρεῖται ὅτι τὸ Νομοσχέδιον προνοεῖ μόνον γιὰ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν. Ὑπάρχει ρητὴ πρόνοια εἰς τὴν πρότασιν Νόμου πού λέει ὅτι στὶς κοινότητες στὶς ὁποῖες ὁ ἀριθμὸς τῶν προσφύγων εἶναι πέραν τοῦ 15% ὁ κοινοτάρχης ἐτοιμάζει χωριστὸν κατάλογον ψηφοφόρων προσφύγων καὶ αὐτοὶ οἱ χωριστοὶ ψηφοφόροι πρόσφυγες θὰ ψηφίσουν καὶ θὰ ἀναδείξουν στὴν περίπτωσιν πού, ὅπως εἶπα προηγούμενα, εἶναι μεταξύ τοῦ 15% καὶ 35% τὸ ποσοστὸν τους εἰς τὸ σύνολον τῶν ψηφοφόρων, ἕνα ἀντιπρόσωπόν τους εἰς τὴν χωριτικὴν ἀρχήν, ἐὰν δὲ τὸ ποσοστὸν τους εἶναι πέραν τοῦ 35% θὰ ἀναδείξουν δύο ἀντιπροσώπους εἰς τὴν χωριτικὴν ἀρχήν.

Ἄρα καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι κατοχυρώνεται γιὰ τοὺς πρόσφυγες. Καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν δίνονται, ὅπως τὸ εἶπεν ὁ κ. Παρασκευαΐδης, καθολικά, ἄς ποῦμεν, δικαιώματα εἰς τοὺς πρόσφυγες νὰ ἐκλέγουν ὡς μιὰ κοινότητα εἰς τὰ χωριὰ ὅπου εὐρίσκονται, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν εἶναι 35% ἢ 40% ἢ 50%, ἀποσκοπεῖ κυρίως εἰς τὸ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν πολιτικὴν σκοπιμότητα ὅτι οἱ πρόσφυγες αὐτοὶ δὲν εἶναι μόνιμοι κάτοικοι σ' αὐτὰ τὰ χωριὰ, ἀλλὰ προσωρινοὶ, καὶ διεξάγουν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐπιστροφήν τους καὶ ὅλες αὐτὲς εἶναι μεταβατικὲς διατάξεις, ὅπως λέγει καὶ ἡ Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ὅσον καιρὸν διαρκεῖ ἡ ἔκρυθμος αὕτῃ κατάσταση.

Αὐτά, κ. Πρόεδρε, γιὰ ἄρση κάθε παρεξηγήσεως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐκ τῆς θέσεώς μου ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ πῶ μερικά πράγματα.

Πρῶτα—πρῶτα δὲν θέλω νὰ ἀντιδικήσω μὲ τὸν φίλον Βουλευτὴν κ. Φάντην εἰς τὸ θέμα αὐτό. Ἄλλὰ πρέπει νὰ τονίσω δύο τινὰ σημεία.

Πρῶτον οὐδεμίαν δικαιολογίαν χωρεῖ εἰς τὸ θέμα τοῦ μερισμοῦ τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων διὰ κανένα λόγον δὲν εὐσταθεῖ. Ἡ ἐκχωρεῖται τὸ δικαίωμα αὐτὸ καὶ ἐνασκειῖται ἢ τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἀφαιρεῖται καὶ δὲν ἐνασκειῖται. Καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω οἱ λόγοι οἱ πολιτικοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἰσχύουν καὶ διὰ τὸ μερικὸν αὐτὸ δικαίωμα, δηλαδὴ ἐὰν τοῦ δίδεται τὸ δικαίωμα τοῦ πρόσφυγος νὰ συμμετάσχη εἰς τὰς ἐκλογάς ἤδη τοῦτο καταστρατηγεῖται. Ἄλλὰ δὲν θὰ ἐπιμείνω εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον. Θὰ ἐπιμείνω μόνον εἰς μίαν παρατήρησίν μου, τὴν ἐξῆς : Ἐὰν διαβάσῃ προσεκτικὰ ὁ ἀξιότιμος κ. συνάδελφος, πού ἀποτελεῖ καὶ μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, νομίζω θὰ δῇ ὅτι οἱ πρόσφυγες δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ ἐκ-

λέξουν κοινοτάρχη ή τόν αντιπρόεδρον τής χωριτικής άρχής. Καί αυτό οίανδήποτε δικαιολογίαν πολιτικήν ή άλλην και έάν επικαλεσθή κανείς, οίονδήποτε ένδυμα σκοπιμότητας και έάν τό ένδύση ή άλλως πως, πολιτικής ή έθνικης φύσεως, νομίζω ότι άπλως είναι εφεύρημα και ουδέν άλλο πρός τήν πλειυράν αυτήν. Καί νομίζω ότι πρέπει νά συμφωνήση μαζί μου και ό άξιότιμος συνάδελφος και όλοι οι άλλοι συνάδελφοι εις τήν αίθουσαν αυτήν ότι τά δημοκρατικά δικαιώματα είναι ένιαία, άδιαίρετα, αναφαίρετα και άσκοῦνται καθολικά και ουχι κατά δόσεις. Καί επιμένω εις τήν έρμηνείαν μου αυτήν και εις τήν άποψίν μου αυτήν. Βεβαίως δέν έχω παρά νά άποδεχθώ τό ότι ή Βουλή αυτή θα ψηφίση τήν πρότασιν αυτήν Νόμου και θα γίνουσι αι έκλογαι επί τη βάσει αυτών. Άλλά νομίζω επιτελῶ χρήσιμον σκοπόν και χρήσιμον καθήκον νά έχω τήν επιφύλαξιν αυτήν οὔτως ὡστε εις τό μέλλον ή τοῦ λοιποῦ τουλάχιστον νά βλέπη κανείς ευρύτερα αυτόν τόν τομέα και νά βλέπη και νά πεισθῆ μαζί μου ότι τά δικαιώματα αυτά τά δημοκρατικά τῶν όποίων υπεραμύνεται ή Βουλή και δικαίως υπεραμύνεται, είναι ένιαία και άδιαίρετα. Καί τό ότι έχουσι δικαίωμα νά εκλέξουσι μόνον ένα αντιπρόσωπόν των εις χωρία εις τά όποια άποτελοῦν τήν πλειοψηφίαν οι πρόσφυγες, αυτή και μόνη ή έννοια καταστρατηγεί ὅλας τας άλλας. Τό νά άποστερηῆς μίαν κοινότητα εις τήν όποίαν υπάρχουν 70% τοῦ πληθυσμοῦ πρόσφυγες άπό τοῦ νά εκλέξῃ κοινοτάρχη, νομίζω πως είναι ήκιστα αντιδημοκρατικόν και νομίζω ότι δέν πρέπει νά κάμνη οίονδήποτε νά αισθάνεται εύτυχής — πάντως ἐγώ δέν αισθάνομαι εύτυχής δι' αυτό τό πρᾶγμα — και νά μή θεωρηθῇ ή αντίρρησίς μου αυτή ὡς μία αντίδρασις έναντίον τής ένασκήσεως τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων άπό τούς κατοίκους τῶν κοινοτήτων μας. Εύχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, βλέπω τά σημεία τά όποια ἐγείρει ό κ. Παρασκευαϊδης και βλέπω τήν έννοιαν τήν όποίαν δίδει ὅμως υπάρχει μία λύσις τοῦ θέματος.

Είναι γεγονός, ὅπως ἐλέχθη, ότι υπάρχουν πολιτικές σκοπιμότητες οι πρόσφυγες νά θεωροῦνται κάτοικοι τῶν χωρίων άπό τά όποια προέρχονται. Επίσης για σκοπούς ανάπτυξεως ενός χωριοῦ τό ενδιαφέρον είναι περισσότερο μεταξύ τῶν μονίμων κατοίκων τής κοινότητος παρά μεταξύ εκείνων πού υποτίθεται ότι, αν ό αγώνας μας πετύχη, θα πρέπει νά γυρίσουν πίσω στα δικά τους τά χωριά. Ἐπάρχει μία διαφορά ανάμεσα στές δυό αυτές καταστάσεις γιατί οι κοινοτικές αρχές έχουν σκοπόν πέραν τῶν άλλων ὄλων τήν ανάπτυξιν ὡρισμένων κοινοτικῶν έργων τά όποια δέν άφοροῦν έν πολλοίς εκείνους πού προσωρινά βρίσκονται εκεί. Ἐχει ὅμως δικαίον εις τό τί γίνεται μέ τούς πρόσφυγες πού εύρίσκονται σέ μεγάλους αριθμούς. Οὔσιαστικά είναι σαν νά εκλέγωμεν δυό χωριστές καταστάσεις ἐφ' ὅσον γίνονται και χωριστές ψηφοφορίες τῶν προσφύγων μέσα στα χωριά εις τά όποια κατοικοῦν. Ἐν ἄργότερα, δέν μιλῶ γι' αυτήν τήν στιγμήν διότι δέν θέλω νά καθυστερήσω κατ' οὔδένα τρόπον τό θέμα τῶν εκλογῶν, οι εισηγήσεις πού ἔγιναν άπό τόν συνάδελφον Θεοδώρου για θεσμοποίησιν τῶν προσφυγικῶν Ἐπιτροπῶν ικανοποιηθῶν και εις αυτές δοθοῦν τά δικαιώματα πού πρέπει νά δοθοῦν, τά όποια θα είναι ανάλογα μέ τά δικαιώματα τῶν κοινοτικῶν αρχῶν, αλλά μέ βάση τά προβλήματα τῶν προσφύγων τά όποια είναι και διαφορετικά άπό τά προβλήματα τῶν μονίμων κατοίκων ἀλλά θα έχουν ἴσα αν ὄχι και περισσότερα ἴσως δικαιώματα αυτές οι Ἐπιτροπές άπό τές κοινές κοινοτικές αρχές για νά επιλύουν προβλήματα, πιθανώτατα αυτό νά ικανοποιήση τήν δικαίαν ἀνησυχίαν τοῦ κ. Παρασκευαϊδης ότι δέν πρέπει νά γίνεται διαχωρισμός τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων.

Βλέπω τὴν ἀγωνίαν αὐτὴν καὶ τὴν συναισθάνομαι ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μπορεῖ νὰ λυθῇ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι διότι εἶμαι ὑπόχρεος νὰ παρεμβαίω καὶ νὰ σπαταλῶ τὸν πολῦτιμον χρόνον τῆς Βουλῆς ποῦ ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ χρήσιμον ἔργον, ἀλλὰ εἶμαι ὑπόχρεος νὰ πῶ εἰς τὸν συνάδελφον κ. Λυσσαρίδην τὰ ἐξῆς σημεία. Ξέρω πόσον δημοκράτης εἶναι καὶ ὑπεραμύνεται τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων. Πρέπει νὰ πεισθῇ ὅτι δὲν λύεται ὁ μερισμὸς αὐτὸς καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι μὲ τὴν αὐθαίρετον αὐτὴν ἀπσκοπὴν τοῦ ἡμίσεος σκέλους τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου τῆς Δημοκρατίας, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ ὀνομάζεται προσωρινὴ διαμονή. Ἡ πέραν τοῦ ἐνὸς ἔτους διαμονή, συμφώνως καὶ πρὸς παλαιότερας ἀκόμη νομοθεσίας, παρέχει εἰς οἰσνδήποτε κάτοικον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι, εἰς οἰσνδήποτε κοινότητα τῆς Κύπρου καὶ ἐὰν εὐρίσκειται, καὶ πολλαὶ ἐκλογαὶ ἔχουν γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς τῆς δοσμένης ἀρχῆς. Καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω, ὅτι ἀδίκως ἐμπλέκεται τὸ θέμα εἰς ἐκεῖνο τῆς πολιτικῆς σκεπιμότητος περὶ ἐπιστροφῆς πάντων τῶν προσφύγων καὶ οὐδὲν ἔπηρεάζεται.

Ἄλλὰ ἤθελα νὰ ἀπαντήσω ἐπὶ τοῦ σημείου τῶν τοπικῶν Προσφυγικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ δι' αὐτὸ ἔλαβα τὸν λόγον.

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἤθελα νὰ ἐπεκταθῶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔθιξεν ὁ συνάδελφός μου κ. Θεοδώρου, ἀλλὰ ἤθελα νὰ πῶ μόνον τὸ ἐξῆς : Ὅλαι αἱ Προσφυγικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἀπὸ τῆς τοπικῆς μέχρι τῆς Κεντρικῆς Παγκυπρῆς Ἐπιτροπῆς Προσφύγων, εἶναι ἐθελοντικά Σώματα καὶ εἶναι ὑπερήφανα διὰ τὸ ἔργον ποῦ ἐπιτελοῦν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐθελοντικῆς δραστηριότητος τῶν καὶ εἶναι μία Ἐπιτροπή, ὄχι διάφοροι Ἐπιτροπαί, ὅπως ἀνεφέρθη, ἀλλὰ μία Ἐπιτροπή, ἡ Παγκύπριος Ἐπιτροπὴ Προσφύγων. Δὲν εἶναι χωρὸς καὶ βῆμα καὶ θέσις νὰ πῶ ἢ νὰ κάμω ἀπολογισμὸν ἢ ἄλλως πως νὰ πῶ τί μπορεῖ νὰ προσφέρῃ μία Παγκύπριος Ἐπιτροπὴ Προσφύγων εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς, ἀλλὰ ἀπλῶς θέλω νὰ τονίσω τοῦτο, ὅτι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν θὰ ἠθέλαμεν νὰ ἀνταλλάξωμεν τὴν ιδιότητά μας ἡμεῖς ὡς ἐθελονταὶ προσφέροντες ὑπηρεσίας ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου ἐκεῖνου τοῦ στοιχειώδους τῆς Ἐπιτροπῆς μέχρι καὶ τοῦ ἐπιπέδου αὐτοῦ τῆς Παγκυπρῆς Ἐπιτροπῆς Προσφύγων.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν νομίζω νὰ ἀποτελέσῃ λύσιν τὸ θέμα ἐκλογῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς υἱοθετήσεως ὑπὸ τοῦ κράτους τῆς ἐκχωρήσεως δικαιωμάτων τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι εἰς τοπικὰς Ἐπιτροπὰς τῶν προσφύγων καὶ τῶν μερῶν ὅπου διαμένουν πρόσφυγες.

Νομίζω ὅτι λύσις τοῦ προβλήματος αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς. Ἄλλο τὸ ἐὰν ἔχη χρέος τὸ κράτος καὶ στοιχειῶδες καθήκον νὰ ἀναγνωρίζῃ ὑπ' ἀριθμὸν 1 συνεργασίαν, εἰσηγήσεις καὶ ἀπόψεις τῶν τοπικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἄλλε τὸ θέμα τοῦ πῶς θὰ ἐπενδύσῃ αὐτὰς τὰς Ἐπιτροπὰς μὲ μίαν ἐξουσίαν ἄλλην ἢ ὅποια δι' ἡμᾶς δὲν εἶναι ἴσως ἀναγκαία ἀναγκαία πρωτίστως εἶναι ἡ ἀναγνώρισις καὶ τοῦ ρόλου καὶ ἔργου τῶν τοπικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ὄλων τῶν ἄλλων Ἐπιτροπῶν Προσφύγων.

Αὐτὰ πρὸς διευκρίνησιν τῶν ἀπόψεών μας ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι άξιότιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή οποία θα γίνη διά της αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Ούδεμία αντίρρησης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Υπάρχει, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υποθέτω ισχύει δι' όλα τα άρθρα.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Το άρθρον 1 έγκρίνεται με μίαν ψήφον έναντίον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρσποποίησης του άρθρου 2 του βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πλήν της αντίρρησης του κ. Παρασκευαΐδη, υπάρχει οιαδήποτε άλλη αντίρρησης διά την έγκρισιν του 2ου άρθρου ;

Ούδεμία αντίρρησης πλήν εκείνης του κ. Παρασκευαΐδη. Έπομένως το 2ον άρθρον έγκρίνεται με μίαν ψήφον έναντίον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αντικατάστασις του άρθρου 6 του βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οιαδήποτε αντίρρησης διά την έγκρισιν του 3ου άρθρου;

Ούδεμία αντίρρησης λαμβανομένης υπ' ὄψιν της αντίρρησης πάντοτε του κ. Παρασκευαΐδη.

Έπομένως έγκρίνεται το 3ον άρθρον με μίαν ψήφον κατά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη μεταβατικῶν διατάξεων. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 4ου άρθρου;

Ούδεμία άλλη αντίρρησης, πλήν εκείνης του κ. Παρασκευαΐδη.

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Τὸ ἄρθρον 4 περιλαμβάνει τὰ ἄρθρα 24, 25 καὶ 26 τοῦ βασικοῦ νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καὶ 27.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ναί, καὶ 27 τοῦ βασικοῦ νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ βασικοῦ νόμου θὰ ἐπεθύμουν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, νὰ ὑποβάλω πρότασιν τροποποιήσεως διὰ νὰ καταστῇ σαφέστερον τὸ περιεχόμενον καὶ νὰ ἀποδοθῇ ἀκριβῶς ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου. Θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἔλθω εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ τὸ ὑποστηρίξω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅριστε.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐχω ἤδη καταθέσει εἰς τὴν Γραμματεῖαν τὰς τροποποιητικὰς προτάσεις τὰς ὁποίας θὰ ὑποστηρίξω. Ἡ πρώτη πρότασις τροποποιήσεως ἀφορᾷ τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ ἄρθρου 26. Ὡς εἶναι διατυπωμένον σήμερον τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ ἄρθρου 26 δὲν εἶναι καθαρὸν ἐὰν παραμένῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς πέντε (5) ἢ ἐὰν δὲν αὐξάνεται διὰ τῆς προσθήκης ἐνός, εἰς περίπτωσιν πού τὸ ποσοστὸν τῶν ἐκτοπισθέντων κατοίκων ἐνός χωρίου ὑπερβαίνει τὸ 15%, ἢ αὐξάνεται κατὰ δύο εἰς περίπτωσιν πού τὸ ποσοστὸν τῶν ἐκτοπισθέντων κατοίκων ἐνός χωρίου ὑπερβαίνει τὰ 35%.

Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως μετὰ τὴν τελευταίαν γραμμὴν τῆς σελίδος 3 προστεθοῦν τὰ ἑξῆς :

«Νοεῖται ὅτι ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Χωρικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θὰ ὑπερβαίῃ τὰ 5 μέλη».

Καὶ ἔτσι καθίσταται καθαρὸν ὅτι ἀπὸ τὰ 5 μόνον 3 μέλη θὰ εἶναι ἀπὸ τοὺς μόνιμους κατοίκους καὶ 2 μέλη θὰ εἶναι ἀπὸ τοὺς προσωρινούς.

Ἡ δευτέρα πρότασις τροποποιήσεως ἀφορᾷ τὴν ἐπιφύλαξιν τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἰδίου ἄρθρου. Νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «Νοεῖται περαιτέρω». Ἐφ' ὅσον μπαίνει ἡ λέξις «Νοεῖται» προηγουμένως καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ λέξις «Νοεῖται», πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «περαιτέρω» διὰ νὰ γίνῃ «Νοεῖται περαιτέρω ὅτι ὡς Κοινοτάρχης...».

Ἡ τρίτη πρότασις τροποποιήσεως ἀφορᾷ τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου. Τὸ ἐδάφιον (2), πάλιν ὡς εἶναι διατυπωμένον, εἶναι ἀσαφές καὶ θὰ εἰσηγούμενη ὅπως διαγραφῶσιν αἱ λέξεις «Οἱ οὕτω ἐκλεγέντες» καὶ εἰς τὴν θέσιν των ἐντεθῶσιν αἱ λέξεις «Τὰ ὑπὸ τῶν ἐκτοπισθέντων ἐκλεγόμενα μέλη» ὁπότε θὰ εἶναι: «Τὰ ὑπὸ τῶν ἐκτοπισθέντων ἐκλεγόμενα μέλη ὁμοῦ μετὰ τῶν ὑπὸ τῶν μὴ ἐκτοπισθέντων ἐκλεγόμενων μελῶν τῆς χωρικῆς ἐπιτροπῆς θὰ ἀποτελέσωσι τὴν χωρικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ χωρίου».

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε,

Ἐχω συνεννοηθῆ μετὰ τὰ μέλη τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς ὄλων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ Κομμάτων καὶ συμφωνοῦσιν μετὰς ὑπ' ἐμοῦ προτεινομένας τροποποιήσεις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν τροποποιήσεων τῶν μόλις προταθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Ποταμίτη;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, συμφωνοῦμεν νὰ ἐγκριθοῦν ὅπως τὰς εἰσηγήθη ὁ κ. Ποταμίτης διὰ νὰ μὴν ἐπανερχώμεθα εἰς—ἓνα Κεφάλαιον χωριστά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα καὶ ἐπαναλαμβάνω τὸ ἄρθρον 4 μετὰ τὰς τροποποιήσεις πού ἔχουν γίνεи ἐγκρίνεται, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχη ὀποιαδήποτε ἀντίρρησης.

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ἀντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχει, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγκρίνεται μετὰ τὴν ψῆφον κατὰ τοῦ κ. Παρασκευαΐδη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐναρξίς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 5ου ἄρθρου;

Οὐδεμία ἀντίρρησης, πλὴν τῆς ἀντιρρήσεως τοῦ κ. Παρασκευαΐδη.

Κατόπιν τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ἢ ὀποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ἀντίρρησης ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Ἐν ὄψει τῆς ἀντιρρήσεως τοῦ κ. Παρασκευαΐδη, παρακαλῶ ὅπως γίνῃ ψηφοφορία διότι θέλομεν νὰ διαπιστώσωμεν ἐὰν ὑπάρχουν ἄλλες ἀντιρρήσεις ἢ ἀποχές.

Πόσοι εἶναι ὑπὲρ τῆς ψηφίσεως; Παρακαλῶ νὰ γίνῃ καταμέτρησης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

31 ὑπὲρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές; Οὐδεμία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 2 καὶ 3 Νομοσχέδια ποῦ εἶναι εἰς τὴν σημερινὴν Ἡμερσίαν Διάταξιν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συζητηθοῦν ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ ἐκθέσεις τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Κατόπιν τούτου προχωροῦμεν εἰς τὸ Γ' Κεφάλαιον — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικὸς) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1976. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1976. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 6) τοῦ 1976. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 6) τοῦ 1976. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1977. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι, κ. Πρόεδρε, οἱ Προϋπολογισμοὶ νὰ παραπεμφθοῦν ἐπίσης εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν. Ἴσως νὰ ἐμπίπτουν καὶ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω εἰς τὸ παρὸν στάδιον, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν ἀπόψεις περὶ τοῦ ἀντιθέτου.

Ἐπομένως παραπέμπονται ὡς ἔχουν ἀναφερθῆ προηγουμένως τὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἔχουν κατατεθῆ. Ὅποιαδήποτε ἄλλα Νομοσχέδια ἢ ἐγγραφα πρὸς κατάθεσιν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατόπιν τούτου προχωροῦμεν εἰς τὸ Δ' Κεφάλαιον τῆς σημερινῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ποῦ εἶναι ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος «Τὸ Ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως».

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ἌΕ. Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ σοβαρότητα τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος τονίζεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι αὐτὸ ἀφορᾷ ἓνα ἀπὸ τοὺς βασικοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας μας μὲ ἐτήσιο εἰσόδημα κάπου 10 ἑκατ. λιρῶν, ἀπ' ὅπου ἐξαρτοῦν τὴ Ζήση τους περὶ τίς 30 χιλ. ἀμπελουργικὲς οἰκογένειες.

Δὲν προτίθεμαι νὰ ἐπαναλάβω ὅσα ἐλέχθησαν γιὰ τὸ ἀμπελουργικὸ ἀπὸ τὸν συνάδελφο Χαμπῆ Μιχαηλίδη κατὰ τὴν προηγούμενη συνεδρία τοῦ Σώματος, μὲ τὰ ὁποῖα καὶ συμφωνῶ πλήρως.

Αὐτὸ ποῦ ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι ὅτι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν ἀμπελουργῶν μας συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στὰ φτωχότερα στρώματα τοῦ λαοῦ μας. Δὲν εἶναι τυχαῖο ποῦ στὰ περισσότερα ἀμπελοχώρια εἶναι ἀδύνατον νὰ δῆ κανεὶς ἓνα νεόκτιστο ἢ ἔστω καὶ φρεσκομπογιατισμένο σπίτι. Εἶναι γιὰ τὸ εἰσόδημα τῶν ἀμπελουργῶν μας εἶναι ἐξευτελιστικὰ χαμηλὸ καὶ τὸ βιοτικὸ τους ἐπίπεδο τὸ χαμηλότερο στὴν Κύπρον.

Στὰ ἀμπελοχώρια τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, ποῦ ἐπισκέπτομαι τακτικά, ὑπὸ τὴν ιδιότητά μου σὰν βουλευτῆς, ἐπικρατεῖ μιὰ πραγματικὰ καταθλιπτικὴ ἀτμόσφαιρα. Παρουσιάζουν ὄψη ἐρειπωμένων καὶ ἐγκαταλελειμμένων χωριῶν. Ἡ νεολαία ἐγκαταλείπει τ' ἀμπελοχώρια, εἴτε γιὰ τίς πόλεις εἴτε γιὰ τὸ ἐξωτερικόν, γιὰ τὸ δὲν μπορεῖ νὰ Ζήσει καὶ δὲν βλέπει κανένα μέλλον σ' αὐτά. Ἡ ἀμπελουργία δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς Ζήσει, ἀφοῦ δὲν δίνει ἀρκετὸ ψωμί στοὺς γονεῖς ἀμπελουργούς.

Ἡ ὀξύτητα τοῦ προβλήματος στὴν Ἐπαρχία Λεμεσοῦ ἐμφαίνεται καὶ ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα. Ἡ συνολικὴ ἔκταση τῶν ἀμπελιῶν στὴν ἐπαρχία Λεμεσοῦ ἀνέρχεται σὲ 137.149 σκάλες, πού εἶναι τὸ 41% τοῦ συνόλου τῶν οἰνοποιησίμων σταφυλῶν. Ἡ παραγωγή τοῦ 1975, πού ἦταν πολὺ καλὴ ἀπὸ τὴν φετεινὴ, ἀνῆλθε στὶς 39.477.000 ὀκάδες ἐπὶ συνόλου 114.756.000 ὀκάδων οἰνοποιησίμων σταφυλῶν, πού ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ 34,4%. Σ' αὐτὸ τὸ ποσοστὸ ὅμως συμπεριλαμβάνονται καὶ οἰνοποιήσιμα σταφύλια ἀπὸ ἄλλες ἐπαρχίες πού παραλήφθηκαν ἀπὸ τὶς οἰνοβιομηχανίες Λεμεσοῦ, πράγμα πού σημαίνει ὅτι ἡ παραγωγή τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ γιὰ τὸ 1975 εἶναι ἀκόμη λιγώτερη.

Γιὰ τὴν φετεινὴ παραγωγή οἰνοποιησίμων σταφυλιῶν δὲν ὑπάρχουν ἀκόμα ἐπίσημα στοιχεῖα, ὅμως γιὰ τὴν Ἐπαρχία Λεμεσοῦ, τουλάχιστο, ἡ παραγωγή ἦταν κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν φτωχὴ. Εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῶ ἀρκετὰ ἀμπελουργικὰ χωριά τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ κατὰ τὸν τρυγητὸ καὶ μετὰ καὶ νὰ συναντηθῶ μὲ πολλοὺς ἀμπελουργοὺς. Ἀπὸ τὰ χεῖλη ὁλοῶν ἐβγαίνει τὸ μεγάλο παράπονο: Μὲ τὴν φετεινὴ πολὺ φτωχὴ παραγωγή, ἔλεγαν, ἂν ἡ Κυβέρνηση δὲν ἐπαναφέρῃ τὴν στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση, θὰ πεινάσουμε καὶ δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ καλλιεργήσουμε τ' ἀμπέλια μας τοῦ χρόνου.

Ἐδῶ ἔχουμε τὸ πιὸ ἄμεσο, τὸ πιὸ ἐπείγον σημεῖο τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος καὶ ἡ Βουλὴ μας θὰ πρέπει νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὴν κυβέρνηση ν' ἀνταποκριθῇ ἀμέσως σ' αὐτὸ τὸ δίκαιο αἴτημα τῶν ἀμπελουργῶν μας. Ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση, πού ἀποκόπηκε μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή, συνιστᾷ γιὰ τὴν μεγάλη μάζα τῶν ἀμπελουργῶν μας τὸ σωσίβιο. Θὰ ἐρρημώσουν δεκάδες χιλιάδες σκάλες ἀμπελιῶν καὶ θὰ πεινάσουν χιλιάδες οἰκογένειες, ἂν δὲν ἐπαναφέρουμε τὴν στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση πού ἀποκόπηκε.

Ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση δὲν ἀποτελεῖ βέβαια λύση τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος, εἶναι ὅμως ἓνα ἀπαραίτητο μέτρο ὡσότου πού ν' ἀντιμετωπιστῇ ριζικὰ τὸ πρόβλημα.

Τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα εἶναι ἀδιαχώριστο ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῶν ἐξωτερικῶν ἀγορῶν, τῆς διάθεσης τῆς παραγωγῆς καὶ ἰδιαίτερα τῆς διάθεσης σὲ ἀμειπτικές τιμές. Θυμᾶμαι ὅταν συζητούσαμε τὸ πρόβλημα τῆς σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα. Ὑπῆρχαν τότε ἐκεῖνοι πού ἤθελαν νὰ μᾶς πείσουν ὅτι θὰ λύαμε τὸ πρόβλημα τῆς διάθεσης τῶν προϊόντων μας στὴν «πλούσια», ἔλεγαν, ἀγορὰ τῆς ΕΟΚ, καὶ διαφωνήσαμε κι' ἐπιμέναμε στὴν πολιτικὴ τοῦ ἰσότιμου ἐμπορίου μὲ ὅλες τὶς χώρες καὶ ἰδιαίτερα μὲ κείνες τὶς χώρες πού ἀποδείχτηκαν οἱ καλύτεροι ἀγοραστὲς τῶν ἀγροτικῶν μας προϊόντων Ἡ Ζωὴ ἔδειξε ποῖα εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη ἐμπορικὴ—οἰκονομικὴ πολιτικὴ γιὰ τὴν Κύπρο.

Στὴν Κοινὴ Ἀγορὰ τὰ κρασιὰ ἀντιμετωπίζουν μεγάλη κρίση, γιατί οἱ μεγάλες οἰνοπαραγωγικὲς χώρες—μέλη τῆς, ἔχουν οἱ ἴδιες μεγάλη παραγωγή καὶ ταυτόχρονα μεγάλο πρόβλημα διάθεσης. Μ' αὐτὸ δὲν θέλω νὰ πῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιώξουμε τὴν διάθεση τῶν κρασιῶν μας καὶ ἄλλων ἀμπελουργικῶν προϊόντων στὴν Κοινὴ Ἀγορὰ. Δὲν μποροῦμε ὅμως νὰ τρέφουμε αὐταπάτες. Δὲν μποροῦμε νὰ συναγωνιστοῦμε τὶς χαμηλὲς τιμές τῶν ἄλλων χωρῶν πού ἔχουν χαμηλὰ κόστα καὶ μεγάλη παραγωγή.

Ἡ ἀγορὰ τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ ἰδιαίτερα τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης, εἶναι μιὰ πολὺ καλὴ ἀγορὰ γιὰ τὰ ἀμπελουργικὰ μας προϊόντα. Αὐτὸ, τουλάχιστο, δείχνει ἡ πείρα τῶν 16 τελευταίων χρόνων καὶ ἡ πρόσφατη Ἐμπορικὴ Συμφωνία πού ὑπογράφηκε μεταξὺ Κύπρου καὶ Σοβιετικῆς Ἐνωσης, πού μᾶς λύει γιὰ τὸ 1977 κατὰ 70% τὸ πρόβλημα τῆς βιομηχανοποιημένης παραγωγῆς μας σὲ ἀμπελουργικὰ προϊόντα.

Τὰ περιθώρια πού υπάρχουν γιά ἐξαγωγές ἀμπελουργικῶν προϊόντων στήν ἀγορά τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν καί ἰδιαίτερα τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως εἶναι πολὺ μεγάλα, ἀρκεῖ ν' ἀκολουθήσουμε ὀρθή ἐμπορική—οἰκονομική πολιτική. Καί δέν εἶναι ὀρθή οἰκονομική πολιτική, ὅταν γιά τὰ ὕδατικά ἔργα τῆς Πάφου δανειζόμαστε ἀπό τὴν Διεθνή Τράπεζα πρὸς 7.¼% τόκο πού μαζί μὲ τὰ ἔξτρα πρέπει νὰ ὑπερβαίνη τὸ 10%, ἐνῶ θὰ μπορούσαμε νὰ παραχωρήσουμε τὴν κατασκευὴ αὐτῶν καί ἄλλων ἔργων στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση μὲ μάλιστα 3% τόκο καί ταυτόχρονα νὰ ἐξασφαλίσουμε καί τὴν διάθεση τῶν ἀμπελουργικῶν καί ἄλλων ἀγροτικῶν ἢ βιομηχανικῶν προϊόντων μας. Αὐτὸ πού δέν ἐγίνε μὲ τὰ ὕδατικά ἔργα τῆς Πάφου πρέπει νὰ γίνη μὲ τὸν ὕδατοφράκτη τῆς Ἀλασσας, ἢ καί ἄλλους ὕδατοφράκτες, γιὰ αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ συμφέρον τῶν ἀμπελουργῶν μας καί τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας γενικά.

Εἰδικὰ γιά τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα καί τὰ ἀμπελοχώρια ἢ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ καταρτίσῃ ἕνα πρόγραμμα ἀνάπτυξης μὲ στόχο τὴν ὀλόπλευρη ἀνοδο τοῦ βιοτικῆ καί πολιτιστικῆ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων αὐτῶν τῶν περιοχῶν. Χρειάζεται ἕνα πρόγραμμα πού θὰ διαλαμβάνη βοήθεια γιά ἀναμπέλωση καί ἐκεῖ πού τὸ ἔδαφος εἶναι κατάλληλο νὰ ἐνθαρρυνθοῦν καί ἄλλες καλλιέργειες.

Μέχρις ὅτου, ὅμως, καταρτισθῇ καί ἐφαρμοσθῇ αὐτὸ τὸ μακρόπνοο πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης ἐπιβάλλεται νὰ ἐφαρμοστοῦν τὰ μέτρα πού ζητοῦν οἱ ἴδιοι οἱ ἀμπελουργοὶ μας καί πού ἔχουν ἐκτεθῇ ἀπὸ τὸν συνάδελφο κ. Χαμπὴ Μιχαηλίδη καθὼς καί ἄλλους συναδέλφους ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

Τὸ πρόβλημα ἐπέιγει. Ὅποιαδήποτε καθυστέρηση ἢ χρονοτριβὴ στὴν παροχὴ βοήθειας, πού πρέπει νὰ δώσουμε ἄμεσα στοὺς ἀμπελουργοὺς μας, θὰ τοὺς ὀδηγήσῃ στὴν οἰκονομικὴ καταστροφὴ καί ἐξαθλίωση. Βοήθεια στοὺς ἀμπελουργοὺς τώρα, καί ὄχι αὔριο, πρέπει νὰ εἶναι τὸ μήνυμα τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Εἶναι κοινὴ ἡ διαπίστωση πὼς τὸ «ἀμπελουργικὸ» εἶναι πράγματι ἕνα σοβαρὸ πρόβλημα πού ἀπασχολεῖ τόσο ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ ἀγροτικῆ μας κόσμου — ἔχει ἤδη ἀναφερθῇ πὼς κάπου 30 χιλιάδες οἰκογένειες ἀντλοῦν τὸ βασικὸ τους εἰσόδημα ἀπὸ τὴν ἀμπελοκαλλιέργεια — ὅσο καί τὴν Κυβέρνηση καί κάθε ἕνα πού ἐνδιαφέρεται γιά τὰ κοινά. Κάθε χρόνο μέσα στὴν περίοδο τῆς ὀρίμανσης τῶν σταφυλιῶν δημιουργεῖται ἕξαρση τοῦ προβλήματος μὲ τὸ ἄγχος γιά ἐγκαιρὴ ἀπορρόφηση τῶν φρέσκων σταφυλιῶν. Ὑπήρξαμε πιστεύω ὅλοι μάρτυρες τῆς ἀγωνίας καί τοῦ πόνου τῶν ἀμπελουργῶν μέσα στὲς τελευταῖες βδομάδες ὥστε νὰ μὴ χρειάζεται πολὺ ἐπιχειρηματολογία γιά νὰ πεισθοῦμε πὼς κάτι πρέπει ἐπιτέλους νὰ γίνη.

Ἡ γενικὴ θεωρητικὴ τοποθέτηση τῶν βουλευτῶν τῆς ΕΔΕΚ πάνω στὸ θέμα εἶναι πὼς τοῦτο δέν πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται ὡς ζήτημα φιλανθρωπίας καί χαριστικῶν παραχωρήσεων τῆς Κυβερνήσεως καί τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου σὲ μιὰ εἰδικὴ ὀμάδα τῶν πολιτῶν ἀλλὰ ὡς ζήτημα ἀναγνώρισης καί κατοχύρωσης τοῦ βασικοῦ δικαιώματος ἐπιβίωσης καί ἀξιοπρεποῦς διαβίωσης αὐτῆς τῆς ὀμάδας. Ἄν πρόκειται νὰ κρατηθῇ τοῦτος

ὁ τόπος καὶ νὰ ἐπιζήση θὰ πρέπει τὰ συνθήματα γιὰ κοινωνικὴ δικαιοσύνη νὰ βρίσκουν πρακτικὸ ἀντίκρουσμα στὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἐδικῶν προβλημάτων τῆς κάθε τάξης.

Σκοπὸς τῆς συζήτησης τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος στὴν Βουλὴ πιστεύουμε πὼς δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἡ πλειοδότηση σὲ ὑποστήριξη τῶν ἀμπελουργῶν μὲ ὁμορφους λόγους καὶ συνθηματολόγηση. Ἄν πρόκειται νὰ ἐξυπηρετηθῇ ὁποιαδήποτε σκοπιμότητα ἀπὸ τὴ συζήτηση θὰ πρέπει νὰ περιοριστοῦμε στὴν ἐπισήμανση σοβαρῶν παραλείψεων, ἂν ὑπάρχουν, καὶ στὴν ὑποβολὴ συγκεκριμένων προτάσεων καὶ εἰσηγήσεων πού θὰ βοηθήσουν στὴν ὅσο τὸ δυνατό ριζικὴ καὶ μόνιμη λύση τοῦ προβλήματος πού συζητοῦμε.

Βέβαια, ἀξιότιμοι συναδελφοί, ἐμεῖς πιστεύαμε πάντα, καὶ συνεχίζουμε νὰ πιστεύουμε, πὼς ὀλοκληρωμένη καὶ ἱκανοποιητικὴ λύση προβλημάτων σὰν τὸ συζητούμενο μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνο μὲ βαθιὲς τομὲς στὴν κοινωνικὴ καὶ οικονομικὴ δομὴ μέσα στὰ πλαίσια ἐνὸς γενικοῦ σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς Κυπριακῆς κοινωνίας.

Σήμερα ὅμως καλούμαστε νὰ δοῦμε τὸ πρόβλημα κάτω ἀπὸ τὸ πρίσμα τῶν δοσμένων συνθηκῶν καὶ μέσα εἰς τὴν δοσμένη διάταξη. Πρέπει νὰ προσπαθήσουμε νὰ εἰσηγηθοῦμε μέτρα βελτίωσης μιᾶς ὑπάρχουσας κατάστασης.

Ἡ Ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας διαπιστώνει σωστὰ πὼς ὑπῆρξε ἀπροθυμία ἢ παράλειψη ἀπὸ μέρους τῶν παραγωγῶν νὰ διαθέσουν μεγάλο μέρος τῆς παραγωγῆς γιὰ κατασκευὴ σταφίδας καὶ ζιβανίας τῶν ὁποίων ἡ διάθεση ἦταν ἐξασφαλισμένη. Ἐπειδὴ δὲν μπορούμε νὰ δεχθοῦμε πὼς ὁποιοσδήποτε ἐνσυνείδητα ἐνεργεῖ ἐνάντια στὰ δικά του συμφέροντα, δὲν μπορούμε καὶ νὰ δεχτοῦμε πὼς οἱ παραγωγοί, ἐνῶ οἱ τιμὲς πού ὀρίστηκαν ἦταν ἀμειπτικὲς καὶ ἡ Κυβέρνηση διάθετε τὰ ἀπαιτούμενα εἶδη γιὰ κατασκευὴ σταφίδας σὲ ἐπιχορηγημένες τιμὲς, χωρὶς λόγο ἀρνήθηκαν νὰ ἀκολουθήσουν τὲς προτροπὲς τῶν ἀρμοδίων γιὰ κατασκευὴ περισσότερης σταφίδας καὶ ζιβανίας. Δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀντιπαρέλθουμε τὸ θέμα ἀποδίδοντας ἀβασάνιστα τὸ φαινόμενο σὲ ἀδιαφορία ἢ σὲ ὀκνηρία τῶν παραγωγῶν. Νομίζουμε πὼς ὑπάρχουν βασικά τρεῖς βαθύτεροι λόγοι: Οἱ τιμὲς, ἡ ἔλλειψη διαφώτισης καὶ σωστῆς καθοδήγησης καὶ ἡ παράλειψη νὰ μεθοδευθῇ σωστὰ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ τὸ Συμβούλιο Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ἡ ἀναγκαῖα ἐπεξεργασία τῶν σταφυλιῶν γιὰ κατασκευὴ τῶν δύο προϊόντων.

Ἄναφορικά μὲ τὲς τιμὲς πού ὀρίστηκαν γιὰ τὴ ζιβανία καὶ τὴ σταφίδα οἱ παραγωγοὶ ὑποστηρίζουν, καὶ νομίζουμε ἀπόλυτα δικαιολογημένα, πὼς ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα στὴν τιμὴ τῶν φρέσκων σταφυλιῶν καὶ τῆς σταφίδας ἢ τῆς ζιβανίας δὲν εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ καλύψῃ τὰ ἐργατικά καὶ τὰ ἔξοδα πού συνεπάγεται ἡ διαδικασία τῆς ἐπεξεργασίας. Ἔτσι δημιουργεῖται τὸ φαινόμενο νὰ προτιμοῦν σχεδὸν ὅλοι οἱ ἀμπελουργοὶ νὰ πωλοῦν φρέσκα σταφύλια γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἀσχολοῦνται μετὰ μὲ ἄλλες δουλειὲς γιὰ νὰ συμπληρώνουν τὸ εἰσόδημά τους. Φαίνεται δὲ πὼς δὲν ὑπάρχει διαφωνία πὼς εἶναι ἀσύμφορη ἡ μίσθωση ἐργατικῶν χεριῶν σ' αὐτὲς τὲς δουλειὲς εἰδικὰ ὅπου ἡ ποσότητα τῆς παραγωγῆς δὲν εἶναι πολὺ μεγάλη. Ἄν στὸν καθορισμὸ τῆς τιμῆς τῆς ζιβανίας καὶ τῆς σταφίδας λαμβάνονταν ὑπ' ὄψη ὁ παράγοντας τῆς ἱκανοποιητικῆς ἀμοιβῆς τῶν ἐργατῶν, οἱ τιμὲς τῶν προϊόντων αὐτῶν θὰ ἦταν ψηλότερες γιὰ νὰ δίνουν τὸ ἀναγκαῖο κίνητρο στοὺς παραγωγοὺς γιὰ νὰ κατασκευάζουν σταφίδα καὶ ζιβανία. Ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ τονισθῇ πὼς ἐπιβάλλεται νὰ γίνεταί ἡ ἐξαγγελία τῶν τιμῶν νωρίτερα ἀπ' ὅ,τι μέχρι τώρα γιὰ νὰ μποροῦν οἱ παραγωγοὶ νὰ κάμνουν τὲς ἀναγκαῖες διευθετήσεις καὶ νὰ προμηθεύονται τὰ ἀπαραίτητα ὑλικά.

Τὸ θέμα τῆς ἔλλειψης διαφώτισης καὶ καθοδήγησης τῶν ἀμπελοκαλλιεργητῶν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν σημασία του σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴν ἀποτυχία τῆς προσπάθειας γιὰ αὐξηση τῆς παραγωγῆς σταφίδας καὶ ζιβανίας, ἐγείρει καὶ σοβαρώτατα θέματα γενικῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης. Σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ πολλὰ δεκάδες ἀνεργοὶ γεωπόνοι περιμένουν μάταια γιὰ μῆνες καὶ χρόνια νὰ ἀπασχοληθοῦν θὰ μπορούσε νομίζουμε ἡ Κυβέρνηση, καὶ εἰδικώτερα τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, νὰ μελετήσῃ ἕνα γενικὸ σχέδιο διορισμοῦ νέων γεωπόνων μὲ τοπικὴ ἢ κατὰ προϊόν ἀρμοδιότητα ὥστε νὰ διευκολυνθῇ ἀπὸ τὴν μιὰ ἢ διοχέτευση τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς στοὺς παραγωγούς καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ βοηθηθοῦν οἱ τελευταῖοι στὴν μεθόδευση τῆς καλλιέργειας καὶ παραγωγῆς ἀνάλογα μὲ τὰς προοπτικὰς καὶ τὰς ἀνάγκες τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου. Ἐνα τέτοιο σχέδιο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, θὰ ἀμβλύνη καὶ τὸ σοβαρὸ πρόβλημα τῆς ἀπασχόλησης τῶν ἀνεργῶν γεωπόνων, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους, ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ πῶ σὲ παρένθεση, ἐνθαρρύνθησαν ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους νὰ ἀκολουθήσουν τὸν γεωπονικὸ κλάδο. Ἄν ὑπῆρχαν οἱ κατάλληλοι φορεῖς τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς κί ἂν δὲν εἶχεν ἀφεθῆ ἡ διαφώτιση τῶν παραγωγῶν κατὰ κύριο λόγο στὰς ἀγροτικὰς ὀργανώσεις, ποὺ ἔκαναν ὅτι μπορούσαν μὲ τὰ μέσα ποὺ διάθεταν, πιστεύουμε πὼς δὲν θὰ ὑπῆρχε ἴσως λόγος νὰ συζητοῦμε ἀμπελουργικὸ πρόβλημα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω μένει τὸ πολὺ σημαντικό ζήτημα τῆς μεθόδευσης καὶ βελτίωσης τῆς ἐπεξεργασίας τῶν φρέσκων σταφυλιῶν γιὰ τὴν κατασκευὴ ζιβανίας καὶ σταφίδας. Ἄφου ἀπὸ τὰ δοσμένα γεγονότα φαίνεται πὼς ἡ διάθεση τῆς ζιβανίας καὶ τῆς σταφίδας εἶναι λιγώτερο προβληματικὴ βγαίνει μόνο του τὸ συμπέρασμα πὼς ὀφείλουμε νὰ προγραμματίσουμε ὀρθολογιστικὰ τὴν παραγωγὴ αὐτῶν τῶν προϊόντων καὶ νὰ βοηθήσουμε τοὺς παραγωγούς νὰ βελτιώσουν τὰ μέσα καὶ τοὺς τρόπους τῆς ἐπεξεργασίας ὥστε νὰ πετύχουμε μαζικοποίησιν καὶ πτώσιν τοῦ κόστους. Αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ ἐπιτευχθῇ ἀφου πρῶτα καθοριστοῦν εἰδικὰς περιοχὰς γιὰ τὴν παραγωγὴ τοῦ κάθε προϊόντος. Στὰ πλαίσια ἐνὸς τέτοιου καθορισμοῦ θὰ μπορούσε στὴν περίπτωσιν τῶν περιοχῶν ποὺ θὰ παράγουν σταφύλια γιὰ κρασί νὰ ἐξειδικευτοῦν περιοχὰς γιὰ παραγωγὴ τύπων κρασιῶν τῶν ὁποίων ἡ ἐμπορία παρουσιάζει πλεονεκτήματα. Γιὰ τὰς περιοχὰς ποὺ θὰ καθοριστοῦν γιὰ κατασκευὴ ζιβανίας καὶ σταφίδας θὰ πρέπει νὰ μελετηθῇ σοβαρὰ ἡ δυνατότητα νὰ μῆν ἡ παραγωγὴ καὶ ἐπεξεργασία πάνω σὲ συνεταιριστικὴ βάση μὲ τὴν δημιουργία ἴσως συνεργατικῶν ὀργανισμῶν. Τὸ κράτος θὰ πρέπει σὲ τέτοια περίπτωσιν νὰ βοηθήσῃ τεχνικὰ καὶ οἰκονομικὰ τοὺς ὀργανισμοὺς αὐτοὺς τουλάχιστο στὰ πρῶτα στάδια τῆς λειτουργίας τους.

Ὑπάρχουν, κύριε Πρόεδρε, διάφορες ἐπὶ μέρους εἰσηγήσεις οἱ ὁποῖες μᾶς βρίσκουν ἀπόλυτα σύμφωνους, ὅπως π.χ. ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης τῶν ἀμπελιῶν, τὴν ὁποῖαν ἐμεῖς βλέπουμε σὰν ἕνα μέτρο ποὺ βοηθᾷ στὴ δικαιοτέρα κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, μιὰ καὶ μιὰ ὀρισμένη τάξι τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου θὰ ἐπωφεληθῆ γενικὰ ἀπὸ τὴν στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση. Ἐπίσης ἡ εἰσήγησις γιὰ σχέδιο ἀποτελεσματικῆς ἀσφάλισης τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, καὶ ἡ πρότασις γιὰ ἀναδιάρθρωσιν τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων μᾶς βρίσκουν ἀπόλυτα σύμφωνους.

Ἄλλὰ κύριοι συνάδελφοι, παρὰ τὴν μεγάλη σημασία ποὺ πιστεύουμε πὼς ἔχουν τὰ πιὸ πάνω εἶναι φανερὸ πὼς γιὰ νὰ πετύχῃ μακροπρόθεσμα ὁποιαδήποτε προσπάθεια κί ὁποιοδήποτε σχέδιο ὑπάρχει μιὰ ἀπαραίτητη προϋπόθεσις :

Ὅτι θὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ διάθεσις τῶν διαφόρων ἀμπελουργικῶν προϊόντων μας στὸ ἐξωτερικόν. Ἐτσι σὲ τελευταία ἀνάλυσις τὸ πρόβλημα εἶναι, περισσότερο ἀπὸ ὅ,τιδήποτε ἄλλο, πρόβλημα ἐμπαιρικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης.

"Όλοι τονίζουν την ανάγκη για εξεύρεση νέων αγορών και σταθεροποίηση εκείνων που υπάρχουν. Εκτιμούμε τές προσπάθειες που καταβάλλονται από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας σ' αυτή την κατεύθυνση αν και πιστεύουμε πως υπάρχουν περιθώρια για να γίνουν περισσότερα. Πάνω όμως απ' όλα φρονούμε πως η γενική εμπορική πολιτική της Κύπρου χρειάζεται αναπροσαρμογή. Η τελευταία διμερής εμπορική συμφωνία με τη Σοβιετική Ένωση, που επαινέθηκε απ' όλους, αποδεικνύει πόσο επωφελείς είναι για την Κύπρο αυτού του είδους οι διμερείς συμφωνίες. Από τη μία εξασφαλίζουν μεγάλα περιθώρια γενικά στο εξαγωγικό μας εμπόριο κι αυτό την άλλη επιτρέπουν στην Κυβέρνηση να προωθή εξαγωγές ωρισμένων προϊόντων τα οποία παρουσιάζουν προβλήματα στη διάθεση. Πιστεύουμε ακόμα και υποστηρίζουμε πως είναι καιρός να αποφασίσει το κράτος να πάρη μέτρα ώστε να υποχρεωθούν χώρες που πραγματοποιούν μεγάλες εξαγωγές δικών τους προϊόντων στην Κύπρο να εισάγουν ανάλογες ποσότητες δικών μας προϊόντων. Όταν ακόμα και η Κοινή Άγορά συζητά σήμερα στη Χάγη τρόπους για να περιοριστούν οι εξαγωγές της Ίαπωνίας σε χώρες της και να αυξηθούν οι εξαγωγές των χωρών της στην Ίαπωνία είναι απαράδεκτο να κλείνουμε εμείς το θέμα με την παρατήρηση πως η Ίαπωνία έχει ελεύθερη οικονομία και δεν υπάρχει τρόπος να μπάσουμε δικά μας προϊόντα στην αγορά της, που ήταν η δικαιολογία που εκπρόσωπος του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας έδωσε στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή όταν συζητούσε το θέμα.

Κύριε Πρόεδρε, τελειώνω εκφράζοντας την σύμφωνη γνώμη των βουλευτών της ΕΔΕΚ για παραπομπή του «άμπελουργικού προβλήματος» για περαιτέρω μελέτη από τές Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Εμπορίου και Βιομηχανίας και Γεωργίας. Εύχαριστώ.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, αναφέρομαι στο σημείον της όμιλίας του συναδέλφου ότι η Επιτροπή Εμπορίου απεδέχθη άβασάνιστα την κατηγορίαν έναντιόν των άμπελουργών ότι εκείνοι πταίουν να μη γίνη σταφίδα. Απεναντίας τὸ μνημόνιον αναφέρεται και εις τούτους λόγους γιατί οι παραγωγοί δεν ήδυνήθησαν να κατασκευάσουν σταφίδα και γι' αυτό παρακαλώ όπως τὸ μνημόνιον αναγνωσθῆ εἰς τὴν Βουλὴν γιὰ νὰ μὴ στᾱ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, οὐδεμίαν ἔνστασιν ἔχω νὰ ἀναγνωσθῆ τὸ μνημόνιον ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἡ αἰχμὴ τὴν ὁποίαν ἀποδίδει εἰς τὴν ὀμιλίαν μου ὁ κ. συνάδελφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Δὲν λέω ὅτι σκοπίμως ἤθελε νὰ καταφερθῆ ἐναντίον τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ συνάδελφος. Λέω ὅτι εἶναι κάτι γιὰ τὸ ὁποῖον μέμφεται κατὰ κάποιον τρόπον τὴν Ἐπιτροπὴν γιὰ τοῦτο ζητῶ τὸ μνημόνιον νὰ ἀναγνωσθῆ γιὰ νὰ κατατεθῆ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μπορεῖ τὸ μνημόνιον νὰ καταγραφῆ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς μετὰ τὴν λήξιν τῆς συζητήσεως.

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

N. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κ. Βουλευταί. Τὸ ἐγγραφὲν ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν Πάφου θέμα «τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως» τὸ ὁποῖον συζητοῦμεν, δὲν εἶναι κάτι τὸ νέον, χρονολογεῖται ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀποικιοκρατίας, καὶ εἶναι ἓνα θέμα πολὺ σοβαρὸν καὶ ζωτικὸν διὰ τὸν τόπον μας γιατί με τὴν ἀμπελουργίαν ἀσχολοῦνται 30 περίπου χιλιάδες ἀμπελουργικὲς οἰκογένειες τῶν Ἐπαρχιῶν Πάφου καὶ Λεμεσοῦ ποὺ ἔχουν ὡς μόνον βιοποριστικὸν τῶν εἰσόδῳ τὰ ἀμπελουργικὰ προϊόντα καὶ κοντὰ σ' αὐτὲς ἀπασχολοῦνται ἀρκετὲς ἄλλες χιλιάδες ἐργατῶν καὶ ἐργαζομένων.

Ἐπιπρόσθετα ἡ ἀμπελουργία συμβάλλει εἰς μεγάλον βαθμὸν εἰς τὴν οικονομίαν τοῦ τόπου με τὴν ἐξασφάλισιν σοβαροῦ ποσοῦ ξένου συναλλάγματος, καὶ ἀποτελεῖ ἓνα ἐκ τῶν βασικῶν κλάδων τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς, ποὺ μᾶς ἀπέμεινε, μετὰ τὸ ἐγκληματικὸν πραξικόπημα καὶ τὴν βάρβαρη Τουρκικὴν εἰσβολήν.

Ἡ ἀμπελοφυτεία ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας με τὴν βοήθειαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν σκληρὴν ἐργασίαν τῶν ἀμπελουργῶν ἀνεπτύχθη εἰς μεγάλον βαθμὸν, με ἐπακόλουθον τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα νὰ παρουσιάζεται κατὰ τὴν τελευταίαν 10ετίαν, ἐκτὸς τῆς περιόδου τῆς ἀνομβρίας, ὀξύτερον παρὰ προηγούμενα, ἰδιαίτερα κατὰ τὴν περίοδον τῆς συγκεντρώσεως τῶν νωπῶν σταφυλῶν καὶ τῆς διαθέσεως τῶν ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων κατὰ τὰ τελευταῖα δύο χρόνια.

Διὰ τὴν προστασίαν, προαγωγήν καὶ βελτίωσιν τῆς βιομηχανίας ἀμπελουργικῶν προϊόντων, ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῆ εἰσηγήσει τῆς Κυβερνήσεως ὁ βασικὸς Νόμος 52/165 καὶ μετέπειτα οἱ τροποποιητικοὶ Νόμοι 33/166, 77/70 καὶ 46/176, ποὺ ἀναφέρονται ὡς οἱ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων Νόμοι, με ἀντικειμενικὸν στόχον καὶ ἐπιδίωξιν τὴν ριζικὴν λύσιν τοῦ σοβαροῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς κακῆς οικονομικῆς καταστάσεως καὶ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου σοβαροῦ μέρους τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ ποὺ ἀντιμετώπιζε πολλὰ καὶ σοβαρὰ προβλήματα.

Διὰ τῶν εἰρημένων νομοθετικῶν μέτρων ἀρχικῶς συνεστήθη πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, πρὸς τὸ ὁποῖον παρεχωρήθησαν ἀρμοδιότητες καὶ ἐξουσίαι αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι :

«Τῆ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, δύναται νὰ ἰδρῆ, ρυθμίζῃ, προάγῃ καὶ ἀναλαμβάνῃ τὴν λειτουργίαν οἰουδήποτε σχεδίου συγκεντρώσεως τῶν πλεοναζόντων ἀμπελουργικῶν προϊόντων καὶ τὴν διάθεσιν των, προωθοῦν τὴν ἐξαγωγήν τούτων εἰς ξένας ἀγορὰς καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως τούτων».

Παράλληλα ἡ Κυβέρνηση ἐβοήθησε στὴν ἀνέγερσιν ἐπιπροσθέτων χώρων διὰ τὴν συγκέντρωσιν καὶ βιομηχανοποίησιν τῶν νωπῶν σταφυλῶν ὑπὸ τῶν οἰνοβιομηχανιῶν καὶ ἐπέδωξε καὶ ἐπέτυχε τὴν διάθεσιν μεγάλων ποσοτήτων ἀμπελουργικῶν προϊόντων εἰς τὰς ξένας ἀγορὰς καὶ ἰδιαίτερα εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσην καὶ τὰς Σοσιαλιστικὰς χώρας καὶ ἐκάλεσε εἰδικούς ἐμπειρογνώμονας νὰ τὴν συμβουλευέωσι διὰ τὴν καλυτέραν βιομηχανοποίησιν τούτων, ὥστε τὰ ἀμπελουργικὰ μας προϊόντα νὰ καταστοῦν συναγωνίσιμα πρὸς τὰ τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ ἀντικατέστησε τὴν ἐπιχορήγησιν διὰ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως.

Παρά τὰ ἄνω μέτρα τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε διὰ τὴν προστασίαν, παραλαβὴν καὶ διάθεσιν τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα ἐκτιμῶμεν καὶ εἶναι εἰς πίστιν τῆς, δυστυχῶς τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα ἀντὶ τὴν βρῆ τὴν λύσιν του παρουσιάσθη ὀξύτερον κατὰ τὴν ἐφετεινὴν ἐσοδείαν, διότι δὲν ἐγίνετο ἐκ μέρους τῶν ὑπευθύνων σοβαρὴ καὶ δημιουργικὴ μελέτη βάσει τῶν δεδομένων, οὔτε ὁ ἀναγκαῖος προγραμματισμὸς διὰ τὴν ἔγκαιρον παραλαβὴν τῶν νωπῶν σταφυλῶν, οὔτε ἡτοιμάσθη συγκεκριμένον σχέδιον παραλαβῆς τῶν ἀπὸ τὰς οἰνοβιομηχανίας καὶ τὸ ὅλον πρόβλημα ἀντιμετωπίσθη μὲ προχειρότητα καὶ μὲ μεγάλην καθυστέρησιν παρὰ τὰς προειδοποιήσεις μας ὅτι ἡ ἐφετεινὴ παραγωγή σταφυλῶν θὰ ἦτο μεγάλη λόγῳ τῶν εὐνοϊκῶν καιρικῶν συνθηκῶν, μὲ ἐπακόλουθον ποσότητες πλέον τῶν 3 ἑκατομμυρίων ὀκάδων σταφυλῶν, λευκῶν, μαλάγας καὶ μαύρων, νὰ καταστραφοῦν, συνεπείᾳ τῆς μὴ ἔγκαιρης παραλαβῆς τῶν καὶ πάρα πολλές ἀμπελουργικῆς οἰκογένειαι τῆς Πάφου καὶ ἰδιαίτερα τῆς κοινότητος Κάθηκα καὶ τῶν πέριξ περιοχῶν, ποὺ τὰ ἀμπέλια τῶν ἐπλήγησαν ἀπὸ χαλάζι, νὰ χάσουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ εἰσοδήματός των, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ εἶναι εἰς θέσιν νὰ πληρώσουν τὰ χρέη τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησαν διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀμπελώνων των καὶ νὰ συντηρηθοῦν, μὲ κίνδυνον νὰ ἀναγκασθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀμπελιῶν των, ἐκτὸς ἐὰν ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς τύχουν ἱκανοποιητικῆς οἰκονομικῆς βοήθειαι βάσεις τῶν ἐκτιμήσεων τὰς ὁποίας ἔκαμε τὸ Τμῆμα Γεωργίας καὶ τῆς δοθείσης πρὸς αὐτοὺς ὑποσχέσεως.

Ἡ μεγαλύτερη εὐθύνη διὰ τὴν μὴ ἔγκαιρον παραλαβὴν τῶν λευκῶν σταφυλῶν τῆς περιοχῆς ποὺ ἐπλήγη ἀπὸ χαλάζι βαρύνει τοὺς ὑπευθύνους τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ τὰς οἰνοβιομηχανίας, διότι—

(1) ἠγνόησαν τὰς παρακλήσεις καὶ εἰσηγήσεις, μας ὅπως ἀνασταλῆ ἡ παράδοσις σταφυλῶν διὰ δύο μέρες ἀπὸ τὰς περιοχὰς ποὺ δὲν ἐπλήγησαν ἀπὸ χαλάζι καὶ νὰ δώσουν προτεραιότητα στοὺς ἀμπελουργοὺς τῶν περιοχῶν ποὺ ἐπλήγησαν ἀπὸ χαλάζι, νὰ παραδώσουν τὰς σταφυλάς των, καὶ εἰδικῶς τὰς λευκάς, μὲ ἐπακόλουθον τὴν καταστροφὴν πέραν τοῦ 1,5 ἑκατομμυρίου λευκῶν σταφυλῶν.

(2) καθυστέρησαν τὴν ἔναρξιν τῆς παραλαβῆς νωπῶν σταφυλῶν διὰ δύο ἑβδομάδες καὶ αὐτὸ ἦτο μοιραῖον λάθος τοῦ σχεδίου.

(3) παρέλειψε τὸ σχέδιον νὰ προβῆ εἰς τὴν ἔγκαιρον κατανομήν 3,5 ἑκατομμυρίων ὀκάδων σταφυλῶν «κκότα», ποσότητα τὴν ὁποῖαν εἶχε τὴν εὐχέριαν νὰ κατανεῖμῃ ἑνωρῖς, διὰ νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ κατανομὴ καὶ παράδοσις καὶ τῶν λευκῶν σταφυλῶν πρὸ τῆς χαλαζοθύελλης, καὶ συμφωνῶ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ μὲ τὸ ἔντιμον Μέλος, τὸν κύριον Γενικὸν Γραμματέα τῆς ΠΕΚ.

(4) παρέλειψε τὸ σχέδιον ἐπίσης νὰ διαφωτίσῃ ἔγκαιρα τοὺς ἀμπελουργοὺς σχετικὰ μὲ τοὺς κινδύνους τῆς μὴ παραλαβῆς ὅλων τῶν νωπῶν σταφυλῶν ὑπὸ τῶν βιομηχανιῶν, ποὺ ἤρνοῦντο τὴν παραλαβὴν μὲ τὸ πρόσχημα ἐλλείψεως χώρων, οὔτε ἐμελετήθησαν ἐκ τῶν προτέρων αἱ ἀντικειμενικαὶ δυσκολίαι διὰ τὴν κατασκευὴν σταφίδος καὶ ζιβανίας ὑπὸ τῶν ἀμπελουργῶν.

(5) αἱ οἰνοβιομηχανίαι ποὺ ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ τοὺς μετόχους των ἀμπελουργοὺς, δὲν ἐπέδειξαν τὴν ἀναγκαῖαν κατανόησιν οὔτε στοργὴν πρὸς αὐτοὺς, ὥστε νὰ ἐπιταχύνουν τὴν παραλαβὴν τῶν νωπῶν σταφυλῶν καὶ εἰς πολλάς περιπτώσεις ἐδυσκόλευαν τὴν παραλαβὴν καὶ ἰδιαίτερα μία βιομηχανία τῆς Λεμεσοῦ ἐκμεταλλευσμένη τὰς δυσκολίας τῶν ἀμπελουργῶν, ἐπολιτικολόγει καὶ ἔρριχνε τὰς εὐθύνες εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐνῶ εἶχε ἀρκετοὺς χώρους νὰ δεχθῆ μεγάλες ποσότητες νωπῶν σταφυλῶν, πράγμα ποὺ δὲν ἐπραξε.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἀνεφέρθη σ' ὅλα τὰ ἄνω γιὰ νὰ φανῆ πόσον σοβαρὸν καὶ ἐπείγον εἶναι τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ ποῖα ἡ ἐπιβαλλομένη ἀνάγκη τῆς λύσεώς του ἐπὶ μονίμου βάσεως. Δὲν παραγνωρίζω τὸ γεγονὸς πὼς παγκόσμια τὰ ἀμπελουργικὰ προϊόντα ἀντιμετωπίζουν κρίσιν καὶ ὅτι τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα δὲν εἶναι μόνον ἡ Κύπρος ποὺ τὸ ἀντιμετωπίζει. Τὸ ἀντιμετωπίζουν ὅλες οἱ ἀμπελουργικὲς χώρες καὶ οἱ πλέον ἀνεπτυγμέναι καὶ πλούσιαι ὡς εἶναι ἡ Γαλλία, Ἰταλία καὶ ἄλλαι. Οὔτε παραγνωρίζωμ τὴν πραγματικότητα, ὅτι ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς κατεβλήθησαν καὶ καταβάλλονται προσπάθειαι διὰ τὴν διάθεσιν τῶν ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων καὶ τὰς δυσκολίας ποὺ συναντᾷ λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ οἰνικά μας προϊόντα μειονεκτοῦν τῶν ἄλλων χωρῶν λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ τῶν μεγάλων ἐξόδων μεταφορᾶς τούτων εἰς τοὺς τόπους καταναλώσεως ὡς καὶ εἰς ποιότητα.

Παρὰ ταῦτα ἔχουμε τὴν γνώμην, πὼς ἡ μικρὴ παραγωγὴ ἀμπελουργικῶν προϊόντων τῆς Κύπρου, θὰ διετίθετο ἄνετα καὶ εἰς ἀμειψτικὰ τιμὰς ἂν ἡ Κυβέρνηση ἐφήρμοζεν καλύτερην ἐμπορικὴν πολιτικὴν, προσανατολίζοντας ταύτην πρὸς τὰς χώρας ἐκεῖνας ποὺ ἀγοράζουν μεγάλας ποσότητας τῶν οἰνικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων τῆς ἀμπέλου καὶ παρεχῶρει εὐνοϊκὰς δασμολογικὰς διευθετήσεις παρομοίας μὲ ἐκεῖνας ποὺ παρεχώρησε στὴν Κοινὴν Ἀγορὰν καὶ περιώριζε τὴν εἰσαγωγὴν ἐμπορευμάτων ἀπὸ χώρες ποὺ δὲν ἀγοράζουν τὰ ἀμπελουργικὰ καὶ ἄλλα προϊόντα μας. Γιατὶ μὲ τὴν ἐνταξὴ τῆς Ἀγγλίας, μίαι πολὺ καλῆς ἀγορᾶς ποὺ εἶχαμε τῶν ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων, στὴν Κοινὴν Ἀγορὰν, αἱ πωλήσεις μας θὰ περιορισθοῦν ἀκόμη περισσότερο καὶ τὸ πρόβλημα τῆς διάθεσός των θὰ καταστῆ ὀξύτερον παρὰ ποτέ.

Γι' αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτον νὰ συνεχίζωμ τὴν ἄνευ περιορισμῶν εἰσαγωγὴν αὐτοκινήτων καὶ ἄλλων ἐμπορευμάτων, ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων λιρῶν, ἀπὸ χώρες ποὺ δὲν ἀγοράζουν τὰ δικά μας προϊόντα καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, προειδοποίησε τὴν Ἰαπωνίαν νὰ περιορίσῃ τὰς ἐξαγωγὰς αὐτοκινήτων εἰς Ἀγγλίαν καὶ νὰ αὐξήσῃ τὰς ἀγορὰς προϊόντων ἀπὸ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν καὶ κάμνωμ εἰς σοβαρὸ λάθος νὰ ἐπιτρέπωμ τὴν ἀνεξέλεγκτον εἰσαγωγὴν εἰς Κύπρον Ἰαπωνικῶν ἢ ἄλλων ἐμπορευμάτων ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων λιρῶν καὶ νὰ μὴ ζητοῦμ ἀπὸ τὴν χώραν αὐτὴν νὰ ἀγοράζῃ προϊόντα τῆς Κύπρου καὶ ἰδιαίτερα τὰ ἀμπελουργικὰ μας προϊόντα.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα χρειάζεται ἄμεσον, ριζικὴν, ὀρθὴν καὶ μόνιμον ἐπὶ μακροχρονίου βάσεως λύσιν καὶ δὲν εἶναι οὔτε ὀρθόν οὔτε δίκαιον νὰ ἐπιρρίπτωμ ὅλας τὰς εὐθύναι εἰς τοὺς ἀμπελουργοὺς, διότι δῆθεν δὲν συνεμορφώθησαν μὲ τὰς ἐκάστοτε ὀψίμουσ ὁδηγίας τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων.

Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα, χρόνον μὲ χρόνον θὰ γίνεταὶ ὀξύτερον, διότι ἡ παραγωγὴ σταφυλῶν θὰ αὐξάνῃ. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεταὶ ἡ Κυβέρνηση καὶ τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, τὸ ὁποῖον πρέπει ἀπαιτητικῶς νὰ ἀνασυσταθῇ τὸ ταχύτερον, ὥστε νὰ συμμετέχουν εἰς αὐτὸ καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἀμπελουργῶν, νὰ μελετήσουν μὲ σοβαρότητα τὸ θέμα καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ μετακαλέσουν εἰδικοὺς ἐμπειρογνώμονας γιὰ νὰ τοὺς συμβουλευσοῦν καὶ ἐν συνεννοήσει μὲ τὰς οἰνοβιομηχανίας νὰ παρθοῦν ἄμεσαι καὶ ριζοσπαστικὲς ἀποφάσεις γιὰ τὴν λύσιν τοῦ σοβαροῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος καὶ νὰ ἐργασθοῦν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν :

1. Νὰ ἐπεκταθοῦν ἢ καὶ νὰ δημιουργηθοῦν νέοι χώροι παραλαβῆς τῶν σταφυλῶν, εἰς τοὺς τόπους παραγωγῆς των, ὡς ἡ συμβουλή τῶν μετακληθέντων 12 εἰδικῶν, διότι οἱ ὑφιστάμενοι δὲν εἶναι ἄρκετοὶ νὰ δέχωνται ἐντὸς λογικοῦ χρόνου καὶ ἐγκαιρὰ τὰ πλεονάσματα τῶν σταφυλῶν ἀπὸ παραγωγῶν οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν μετοχὰς ἢ, καὶ ἂν ἔχουν, δὲν καλύπτουν ὅλην τὴν παραγωγὴν των καὶ οἱ ὁποῖοι γίνονται θύματα ἐκμεταλλεύσεως

από κατόχους μετοχών των διαφόρων οινοβιομηχανιών επειδή αναγκάζονται να ένοικιάζουν προς δύο λίρας την μετοχή των 250 οκάδων και έτσι να γίνεται η Κυβέρνηση στόχος των αντιδραστικών στοιχείων που έκμεταλλεύονται τές περιστάσεις και τές δυσκολίες διά να έπιρρίπτουν όλες τές εϋθύνες εις τήν Κυβέρνησιν και τὸ Σχέδιον.

2. Να καταβληθῆ κάθε προσπάθεια διά τήν εξέυρεσιν ἐπί μονίμου βάσεως νέων αγορῶν και τήν διεύρυσιν των ὑφισταμένων γιά τήν διάθεσιν των ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων και τοιαῦται αγοραι ὑπάρχουν, ἀρκεῖ να προσαρμόσωμεν τήν ἐμπορικὴν μας πολιτικὴν με τές χώρες αὐτές που αγοράζουν μεγάλες ποσότητες ὡς ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσῆ και οἱ Σοσιαλιστικὲς Χῶρες και ἐν ἀνάγκη να ἐπιχορηγοῦνται ὡς κάμνουν και αἱ ἄλλες ἀμπελουργικὲς χώρες προς ἐξασφάλισιν διά τοὺς ἀμπελουργοὺς ἀμειπτικῶν τιμῶν.

3. Να ἐφαρμοσθῆ σχέδιον παράδοσης των σταφυλῶν στές οινοβιομηχανίες νομικὰ κατοχυρωμένο, ὡστε να ἀπολλαγοῦν μιὰ γιά πάντα οἱ ἀμπελουργοὶ ἀπὸ τές ταλαιπωρίες, τές Ζημίες, τές φύρες και τὸ ἄγχος και τήν ἀγωνία μήπως τὰ προϊόντα τους μείνουν ἀπαράδοτα και καταστραφοῦν.

4. Τὰ διάφορα ἔργα ὑποδομῆς, ὡς εἶναι τὰ ἀρδευτικά, ὕδατοφράκτες, σιλό, δρόμοι, ἐπέκτασις και κατασκευὴ λιμένων και ἀεροδρομίου, τὰ ὁποῖα ἀναθέτουμεν εις Ξένους, ὡς και τὰ εἰσαγόμενα διά λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως διάφορα μηχανήματα και ἄλλα, να ἀναθέτωμεν κατὰ προτίμησιν διά τήν ἐκτέλεσιν των και να τὰ αγοράζωμεν ἀπὸ ἐκείνες τές χώρες που αγοράζουν μεγάλες ποσότητες των ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων, και ὅταν συνάπτωμεν δάνεια να ἀπευθυνώμεθα και προς τές χώρες αὐτές που δίνουν με χαμηλὸν τόκον και δέχονται τήν ἀποπληρωμὴν των με γεωργικά και ἄλλα προϊόντα.

5. Ἀποφασιστικά και ὄχι με ἡμίμετρα να προωθηθῆ τὸ σχέδιον ἀναμπελώσεως, διά τήν ἀντικατάστασιν των παλαιῶν ἀμπελώνων με νέες ποικιλίες φυτειῶν, με τήν παραχώρησιν προς τοῦτο ἐλκυστικῶν κινήτρων προς τοὺς ἰδιοκτητῆς των και ὄχι ψίχουλα, ὡς γίνεται μέχρι σῆμερον, διότι τὸ σχεδὸν ἀνύπαρκτον σχέδιον ἀναμπελώσεως, δὲν προωθεῖ τήν ἀναμπέλωσιν και τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τῆς καλλιέργειας, και να μιῆ ἐλεγχος ἐπί τῆς τιμῆς των μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων και φαρμάκων, ὡς και των λιπασμάτων τὰ ὁποῖα πρέπει να ἐπιχορηγοῦνται, ὡστε τὸ κόστος παραγωγῆς των ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων να μειωθῆ, γιά να εἶναι εις θέσιν να συναγωνίζονται τές τιμές των προϊόντων των ἄλλων χωρῶν, που λαμβάνουν κρατικὴν ἐπιδότησιν, που ἔχουν χαμηλότερο κόστος παραγωγῆς, λιγώτερα ναῦλα και καλύτερη παράδοσῆ και φήμη ἀπὸ τὰς δικὰς μας.

6. Να γίνῆ συστηματικὴ και ἐπί τόπου διαφώτισῆ των ἀμπελουργῶν και παρασχεθῆ προς αὐτοὺς οἰκονομικὴ και τεχνικὴ βοήθεια διά τήν κατασκευὴν ειδικῶν ἀποξηραντηρίων και καζανιῶν (ἀποστακτήρων) διά τήν παραγωγὴν μεγαλυτέρων ποσοτήτων σταφίδος και ζιβανίας, ὡστε να εὐκολυνθῆ ἡ παραλαβὴ των νωπῶν σταφυλῶν ἀπὸ τές οινοβιομηχανίες. Παράλληλα με τὰ ἄνω μέτρα προς ἱκανοποίησιν των δικαίων αἰτημάτων των ἀμπελουργῶν πρέπει :

1. Οἱ τιμές των ἀμπελουργικῶν προϊόντων που καθορίζονται κάθε χρόνον να ἀνταπεκρίνονται στὸ κόστος παραγωγῆς, και τὸ νεοεμφανισθὲν σύστημα τῆς πληρωμῆς με δόσεις ἀπὸ τές οινοβιομηχανίες να σταματήσῆ.

2. Να ἐπαναρχισῆ ἡ πληρωμὴ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησῆς, κεκτημένο δικαίωμα των ἀμπελουργῶν, τοῦ ὁποῖου ἐδέχθησαν τήν ἀναστολὴν λόγω των δυσκόλων περιστάσεων, διότι ἂν συνεχισθῆ ἡ μὴ πληρωμὴ τῆς πολλοὶ ἀμπελώνες των φτωχῶν περιοχῶν τῆς Λεμεσοῦ και Πάφου, που δίνουν και τήν καλύτεραν ποιότητα σταφυλιῶν διά οἰνοποίησιν, θὰ ἐγκαταλειφθοῦν.

3. Να μειωθῆ τὸ ὕψος τοῦ Πωμέ διὰ τὰ μαῦρα σταφύλια στοὺς 12 βαθμοὺς καὶ τῶν λευκῶν στοὺς 11 γιὰ νὰ μὴ ἀποκόπτονται ἀπὸ ἓνα φορτίο σταφύλια χίλιες καὶ κάποτε δυὸ χιλιάδες ὀκάδες, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ζημιώνουν οἱ ἀμπελοουργοὶ £45 καὶ £90 ἀντιστοίχως, καὶ νὰ παραδίδονται τὰ λευκὰ καὶ ἡ μαλάγα χωρὶς μετοχές ὡς εἰς τὸ παρελθὸν ἐγένετο.

4. Νὰ ἀναθεωρηθοῦν οἱ ἀμπελοουργικὲς ζῶνες, ὥστε νὰ καλύπτουν ὅλες τὰς περιοχὰς τῶν 14 χωριῶν τῆς Πάφου, πού μόνον δι' ἀμπελοφυτεῖες τὰ κτήματά των εἶναι κατάλληλα καὶ προσοδοφόρα καὶ νὰ ἀνασταλοῦν τὰ διατάγματα τοῦ Δικαστηρίου διὰ τῶν ὁποίων διετάχθη ἡ ἐκρίζωσις τῶν ἀμπελιῶν τὰ ὁποῖα ἐφυτεύθησαν καὶ σήμερον καρποφοροῦν καὶ νὰ συμπεριληφθοῦν στὲς ἀμπελοουργικὲς ζῶνες οἱ περιοχὰς των, διότι ἂν ἐκρίζωθοῦν θὰ εἶναι ὄχι μόνον πρὸς ζημίαν τῆς οἰκονομίας μας, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς τῶν ἰδιοκτητῶν των.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἐξέθεσα τὰς ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις μου διὰ τὸ ἀμπελοουργικὸν πρόβλημα καὶ τὴν λύσιν του ἐπὶ μονίμου βάσεως. Δὲν εἶμαι ὅμως ἐξ ἐκείνων πού πιστεύουν πὼς τὸ ἀμπελοουργικὸν πρόβλημα εἶναι δυνατόν νὰ βρῆ τὴν ριζικὴν καὶ μόνιμὸν του λύσιν ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου ἀλλὰ ἐξ ἐκείνων πού πιστεύουν πὼς θὰ εἴχαμεν καλύτερα ἀποτελέσματα καὶ θὰ ἔχωμεν ἂν ἐγένετο καὶ γίνῃ καλύτερος προγραμματισμὸς καὶ μελέτη τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος.

Γι' αὐτὸ συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσηγήσιν τῶν ἄλλων συναδέλφων ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῆ εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Γεωργίας, αἱ ὁποῖαι νὰ καλέσωσι ἐπὶ τούτου τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργούς, ἐκπροσώπους τῶν Οἰνοβιομηχανιῶν, τὸν Διοικητὴν τοῦ Συνεργατισμοῦ, τὰς ἀγροτικὰς Ὀργανώσεις ΠΕΚ καὶ ΕΚΑ, βουλευτὰς καὶ ἄλλους παράγοντας, εἰδικούς ἐπὶ τῶν ἀμπελοουργικῶν προβλημάτων καὶ ἀφοῦ ἀκούσωσι τὰς ἀπόψεις των νὰ προβοῦν εἰς συγκεκριμένας εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν πρὸς λήσιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων διὰ τὴν ταχύτεραν ἀμβλυσιν τοῦ ὅλου προβλήματος καὶ τὸν ὀρθολογιστικὸν προγραμματισμὸν τῆς ἐπιλύσεως του ἐπὶ μακροχρονίου βάσεως πρὸς ὄφελος τῶν ἀμπελοουργῶν καὶ γενικώτερον τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Βασιλειάδης.

Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, Ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ὑποτίμησις καὶ ἡ περιφρόνησις τοῦ ἀμπελοουργοῦ ἐκ μέρους κρατικῶν τμημάτων δὲν ἔχουν θέσιν σήμερον, τοσοῦτω μᾶλλον ἐκ μέρους τῶν οἰνοβιομηχανιῶν τῶν ὁποίων ἡ ἰδιοκτησία ἀνήκει κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος εἰς τοὺς ἀμπελοουργούς.

Ὁ ἀμπελοουργὸς παλεῦει μὲ τὴν γῆν, μὲ τίς καιρικὰς συνθήκας, μὲ οἰαδήποτε μικρόβια, μὲ φάρμακα καὶ λιπάσματα, μὲ μηχανήματα καὶ ζῶα καὶ ὅ,τιδήποτε εἶναι ἀπαραίτητο δι' αὐτὸν διὰ νὰ καταστῆ παραγωγός.

Κατὰ τὴν γνώμην μου πρέπει νὰ σεβώμεθα, νὰ ἐκτιμῶμεν, νὰ συμπαραστεκώμεθα καὶ νὰ βοηθῶμεν τόσον τὸν ἀμπελοουργὸν ὅσον καὶ τὸν γεωργὸν-ἀγρότην καθ' ὅτι αὐτοὶ εἶναι παραγωγικοί.

Δὲν νοεῖται αἱ οἰνοβιομηχαναίαι αἱ ὁποῖαι, ὡς ἀνέφερα, εἶναι ἰδρύματα τῶν ἀμπελοουργῶν, νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν χῶρον τῶν ἐργαστασίων διὰ τὴν παραλαβὴν σταφυλῶν καὶ ἀποθήκευσιν τῶν ὑποπροϊόντων των, διὰ τοὺς μὴ μετόχους καθ' ὅτι ἡ παραγωγή των εἶναι πρῶϊμη.

Δὲν νοεῖται ὁ ἀμπελοουργικὸς κόσμος νὰ πληρῶνῃ τίς ἀντιδικίας μεταξὺ τῶν οἰνοβιομηχανιῶν καὶ τοῦ Σχεδίου Ἀμπελοουργικῶν Προϊόντων.

Κύριε Πρόεδρε.

Δέν θά ἤθελα νά ἐπεκταθῶ περισσότερο καί πέραν τῶν ὄσων οἱ προηγούμενοι συνάδελφοι ἀνέφερον, καί θά εἰσηγηθῶ ὅπως τὸ «ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καί μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως» παραπεμφθῆ εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας καί Γεωργίας καί Φυσικῶν Πόρων, πρὸς ἐξεύρεσιν τρόπου διὰ τὴν ὀριστικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ μελετήσουν τὰς κάτωθι λύσεις :

1. Κατάργησιν ἢ ἀναθεώρησιν τῶν ἀμπελουργικῶν ζωνῶν.
2. Δημιουργίαν νέων ἀποθηκευτικῶν χώρων.
3. Ἐξαγορὰν μετοχῶν ἀπὸ μὴ ἀμπελουργοῦς καί διάθεσιν των εἰς ἀμπελουργοῦς.
4. Ἐκδοσιν καί παραχώρησιν νέων μετοχῶν διὰ τὰς κοινότητας καί ἀμπελουργοῦς ποὺ δὲν ἔχουν.
5. Δημιουργίαν μικροτέρων οἰνοβιομηχανικῶν κέντρων πρὸς ἀποσυμφορήσιν τῶν μεγάλων.
6. Κατασκευὴν ἀποξηραντηρίων διὰ σταφίδα, ἐπιχορήγησιν τῶν διαφορῶν ὑλικῶν καί ἀσφάλειαν ἀπὸ τίς καιρικὲς συνθήκες.
7. Μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς τῶν σταφυλῶν.
8. Ἐξεύρεσιν νέων ἀγορῶν διὰ τὰ οἰνικὰ προϊόντα ἀπὸ χώρας ἀπὸ τὰς ὁποίας εἰσάγομεν ἄλλα προϊόντα.
9. Συνεχῆ παρακολούθησιν καί καθοδήγησιν τῶν ἀμπελουργῶν ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς.
10. Ἐνοποιήσιν, εἰ δυνατόν, ὅλων τῶν οἰνοβιομηχανιῶν ὑπὸ διοίκησιν εἰδικῆς ἐπιτροπῆς.
11. Σύστασιν Συμβουλίου ἀπὸ οἰκονομολόγον, γεωπόνον, χημικόν, ἔξ ἀμπελουργοῦς, ἐκπρόσωπον τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἐκπρόσωπον τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καί ἐκπρόσωπον τοῦ Συνεργατισμοῦ διὰ τὴν μελέτην τοῦ ὅλου προβλήματος ἀπὸ τῆς παραγωγῆς μέχρι τῆς καταναλώσεως.
12. Τροποποίησιν τοῦ ὑφισταμένου νόμου πρὸς καλυτέραν ἐφαρμογὴν τούτου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἄξι κύριε Πρόεδρε, κύριοι Συνάδελφοι.

Τὸ ἀμπελουργικὸ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σοβαρὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Κύπρος. Τόσο ἀπὸ τῆς ἀποψῆς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκογενειῶν ποὺ ἐπηρεάζει ὅσο καί ἀπὸ τῆς ἀποψῆς τῶν προβλημάτων διαθέσεως καί τιμῶν τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων. Τὸ πρόβλημα γίνεται ἀκόμη σοβαρύτερο γιὰτὶ καί διεθνῶς ἡ ἀμπελουργία ἀντιμετωπίζει χρόνια καί μόνιμη κρίση.

Στὴν Κύπρῳ τὸ ἀμπελουργικὸ παρουσιάζει πολλὰς σοβαρὰς πτυχὰς καί προβλήματα. Τὰ προβλήματα αὐτὰ μποροῦν νὰ ταξινομηθοῦν σὲ δυὸ βασικὰς κατηγορίας :

Ἡ πρώτη κατηγορία ἀφορᾷ τὴν παραλαβὴ τῶν σταφυλιῶν, τὸν τρόπο πληρωμῆς, τὸ πωμέ, τὴν στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση, τὴ λειτουργία καὶ τὴ σύνθεση τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, τὴν καθοδήγηση τῶν ἀμπελουργῶν γιὰ τὰ θέματα τῶν ποικιλιῶν ποὺ πρέπει νὰ φυτεύσουν, τὴ διαφώτισή τους γιὰ τὸ μέρος τῶν προϊόντων ποὺ θὰ παραδώσουν στὶς οἰνοβιομηχανίες, ποὺ θὰ μετατρέψουν σὲ ζιβανία ἢ σὲ σταφίδα καὶ ἄλλα παρόμοια προβλήματα.

Ἡ πρώτη αὐτὴ κατηγορία προβλημάτων εἶναι προβλήματα ποὺ μποροῦν καὶ πρέπει νὰ βροῦν τὴ λύση τους μὲ κοινὲς προσπάθειες τῶν ἀμπελουργῶν καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν τους ὀργανώσεων, τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Εἶναι προβλήματα ποὺ ἡ λύση τους θὰ ἀνακουφίσῃ τὸν ἀμπελουργικὸ κόσμον, ὅμως δὲν θίγουν ἄμεσα τὴν οὐσία τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος. Γιὰ τὴν ταχυτέραν ἐπίλυση αὐτῶν τῶν ὀργανωτικοτεχνικῶν προβλημάτων μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ συμβάλῃ καὶ ἡ Βουλὴ. Καὶ οἱ προτάσεις τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων τῶν ἀμπελουργῶν ἀποτελοῦν τὴ βάση γιὰ τὴν ἐπίλυση αὐτῶν τῶν προβλημάτων.

Ἡ δευτέρα κατηγορία προβλημάτων ἀφορᾷ τὸ κόστος παραγωγῆς καὶ τὶς διεθνεῖς τιμές καὶ τὸ θέμα τῆς ἐξεύρεσης ἐξωτερικῶν ἀγορῶν γιὰ τὴ διάθεση τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων. Ἡ κατηγορία αὐτὴ τῶν προβλημάτων ἀφορᾷ τὴν οὐσία τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος.

Πῶς παρουσιάζεται στὴν πράξη τὸ ὅλο πρόβλημα;

Τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων εἶναι πολὺ ὑψηλότερο ἀπὸ ὅ,τι ἐκεῖνο τῶν μεγάλων ἀμπελουργικῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς. Κατὰ συνέπεια ἡ συναγωνιστικὴ θέση τῶν δικῶν μας ἀμπελουργικῶν προϊόντων εἶναι ἀδύνατη. Γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ συναγωνιστοῦμε τὶς χῶρες αὐτές θὰ πρέπει νὰ προσφέρουμε τουλάχιστο τὶς ἴδιες ποιότητες καὶ τὶς ἴδιες τιμές. Ὅμως γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ὑποστοῦμε μιὰ ζημίαν, τὴ ζημίαν ἀνάμεσα στὸ κόστος παραγωγῆς μας καὶ τὶς διεθνεῖς τιμές. Καὶ τὴν ζημίαν αὐτὴν θὰ τὴν ὑποστοῦν εἴτε οἱ ἀμπελουργοί, πρᾶγμα ἀδύνατον, γιὰτὶ θὰ ὠδηγοῦσε ἀναπόφευκτα στὴν καταστροφὴ τους, εἴτε οἱ οἰνοβιομηχανίες, πρᾶγμα ποὺ δὲν θὰ ἀποδέχοντο καὶ οὔτε θὰ ἦταν δυνατό νὰ δεχθοῦν ὀλόκληρο τὸ θᾶρος, εἴτε ἡ κυβέρνησις ποὺ μπορεῖ νὰ δεχθῆ μέχρι ἐνὸς ὀρισμένου ὕψους τὸ θᾶρος. Στὴν περίπτωσι τῆς Κύπρου ἔχει παρουσιασθῆ καὶ ἓνας τέταρτος παράγοντας. Ἡ «ἀνακάλυψις» χῶρας ἢ χωρῶν ποὺ γιὰ νὰ βοηθήσουν τὴν Κύπρον προσφέρουν τιμὲς ὑψηλότερες ἀπὸ τὶς διεθνεῖς τιμὲς. Καὶ τέτοιαις χῶραις εἶναι ἡ Σοβιετικὴ Ἑνωση καὶ ἄλλαι σοσιαλιστικὲς χῶρες. Ἀκριβῶς δὲ ἡ ὑπαρξὴ αὐτοῦ τοῦ παράγοντα μειώνει τὴν ζημίαν ποὺ ὑφίσταμεθα ἀνάμεσα στὸ κόστος παραγωγῆς καὶ τὶς διεθνεῖς τιμὲς, περιορίζει τὸ ὕψος τῆς κυβερνητικῆς ἐπιχορήγησης σὲ ἀποδεκτὰ ἐπίπεδα καὶ κάμνει δυνατό τὴν παραχώρησίν της.

Ἔτσι ἀντιμετωπίζεται μέχρι σήμερον τὸ θέμα τοῦ κόστους παραγωγῆς σὲ σχέση μὲ τὶς διεθνεῖς τιμὲς. Ὅμως ἡ κατάστασις δὲν εἶναι δυνατό καὶ οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ συνεχισθῆ ἐπ' ἀπειρον. Γιὰτὶ οἱ διεθνεῖς πιέσεις ἐπὶ τῶν τιμῶν θὰ συνεχισθοῦν καὶ τὸ πρόβλημα θὰ ὀξύνεται συνεχῶς. Γι' αὐτὸ καὶ ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν ἀποφασιστικὰ μέτρα γιὰ τὴ μείωσι τοῦ κόστους παραγωγῆς. Ἡ κύρια κατεύθυνσις κατὰ τὴν γνώμη μας γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ εἶναι ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς ἀμπελουργίας μας, ἡ στροφὴ πρὸς ποικιλίες σταφυλιῶν καλύτερης ποιότητος καὶ πιὸ ἀποδοτικῆς καὶ ἡ μετατροπὴ, ὅπου εἶναι αὐτὸ δυνατό, φυτειῶν σὲ ἐπιτραπέζια σταφύλια. Ἐδῶ εἶναι κατὰ κύριον λόγον ποὺ πρέπει νὰ στραφῆ ἡ προσοχὴ τοῦ κράτους, τῶν ὀργανώσεων τῶν ἀμπελουργῶν καὶ τῶν ἰδίων γιὰ νὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ διατήρησις τοῦ σημερινοῦ ὕψους τῶν φυτειῶν καὶ τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀμπελουργῶν μας.

Ἡ δεύτερη πλευρὰ τῆς οὐσίας τοῦ προβλήματος, πού συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴν πρώτη καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ ἰδίου νομίσματος, εἶναι ἡ ἐξασφάλιση σταθερῶν καὶ μόνιμων ἀγορῶν γιὰ τὴν πώληση ὀλόκληρης τῆς παραγωγῆς μας.

Τὸ πρῶτο σκέλος αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ἀφορᾷ τὴν Κυπριακὴ ἀγορὰ. Καὶ τὸ ἐρώτημα πού τίθεται εἶναι : "Ἐχουν ἐξαντληθῆ ὅλα τὰ περιθώρια τῆς ντόπιας κατανάλωσης ; Ἡ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα εἶναι ἀρνητικὴ. Στὶς κύριες ἀμπελοφυγικὲς χώρες τῆς Εὐρώπης ὅπως ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰταλία τὸ κύριο ποτό τους εἶναι τὸ κρασί. Τί γίνεται ὅμως ἐδῶ στὴν Κύπρο ; Μεγάλο μέρος τῆς κατανάλωσης στρέφεται πρὸς τὸ οὔσκου καὶ τὴν μπύρα, ὅταν ἐμεῖς ζητοῦμε ἀπὸ ἄλλους νὰ καταναλίσκουν τὰ δικά μας οἶνοπνευματώδη. Αὐτὴ εἶναι μιὰ σοβαρὴ καὶ κτυπητὴ ἀντίφαση πού ἐπιβάλλεται νὰ ἀντιμετωπιστῆ ἀποφασιστικά. "Ἐπειτα ὁ Συνεργατισμὸς ἔχει θέσει στὴν κατανάλωση ἓνα καθόλα εὐγευστο καὶ ὑγιεινὸ ρόφημα, τὸν χυμὸ σταφυλιοῦ. Ποιὰ εἶναι ἡ κατανάλωσή του ; Πόσοι ἀμπελοφυγοί, πόσοι Κύπριοι καταναλίσκουν αὐτὸ τὸ προϊόν ; Πόσοι ἀπὸ ἐμᾶς ἐδῶ στὴ Βουλὴ γνωρίζουν γιὰ τὴν ὑπαρξὴ αὐτοῦ τοῦ προϊόντος ;

"Ἐπειτα πόσες κυπριακὲς οἰκογένειες καὶ πόσες βιομηχανίες χρησιμοποιοῦν τὴν κυπριακὴ σταφίδα γιὰ τὰ γλυκίσματά τους ; Γιατὶ ἐπιτρέπεται ἡ εἰσαγωγὴ σταφίδας καὶ προϊόντων τῆς σταφίδας στὴν Κύπρο, ὅταν ἀντιμετωπίζουμε ἐμεῖς ἓνα τόσο σοβαρὸ πρόβλημα διάθεσης ;

Δὲν ἐξαντλεῖται, κύριοι συνάδελφοι, τὸ θέμα τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς μὲ αὐτὰ πού ἔχω ἀναφέρει. "Ὅμως ἐπιβάλλεται νὰ προβληματιστοῦμε, ὀφείλουμε νὰ προβληματιστοῦμε καὶ νὰ πάρουμε μέτρα, νὰ δώσουμε λύσεις ἂν θέλουμε, καὶ ὅλοι θέλουμε, νὰ ἀπαμβλύνουμε τὸ σοβαρὸ αὐτὸ πρόβλημα.

"Ὅμως ὅσο καὶ ἂν ἀναπτυχθῆ ἡ κυπριακὴ ἀγορὰ θὰ ὑπάρξῃ περίσσειμα τῆς παραγωγῆς μας πού πρέπει νὰ ἐξαχθῆ. Καὶ ἡ ἐξαγωγή τῶν ποσοτήτων αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατὴ ἐξ αἰτίας τῆς διεθνοῦς ὑπερπαραγωγῆς καὶ τῶν ψηλῶν δὲν εἰσῶν μας κόστων νὰ γίνῃ ὁμαλά. Ὑπῆρχαν, ὑπάρχουν καὶ θὰ ὑπάρξουν καὶ στὸ μέλλον δυσκολίες ἰδιαίτερα τίς χρονιὲς πού ἡ παραγωγὴ μας φτάνει τὸ ἀνώτατο ἐπίπεδο τῆς ἀπόδοσής της. Ἡ ἀμπελοφυγία ἀντιμετωπίζει διεθνῶς χρόνια κρίση καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ μὴ νοιώσουμε κι' ἐμεῖς τὸν ἀντίκτυπό της.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα, στὴν ὁποία ἔχει ἐνταχθῆ καὶ ἡ Βρετανία, μιὰ ἀπὸ τίς καλὲς ἀγορὲς μας μὲ τὰ 200 ἑκατομμύρια τοῦ πληθυσμοῦ της (τὸ μεγάλο ἐπιχειρήμα τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς σύνδεσής μας μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα) ἀπεδείχθη στὴν πράξη ὄχι σὰν ὁ μεγάλος καταναλωτὴς τῶν οἰκικῶν μας προϊόντων, ἀλλὰ σὰν ὁ μεγάλος ἀνταγωνιστὴς μας. Οἱ ποσότητες πού ἐξάγουμε στὶς χώρες αὐτὲς μειώνονται συνεχῶς καὶ σταδιακὰ ἀλλὰ σταθερὰ μᾶς ἐκτοπίζουν καὶ ἀπὸ τὴν πατροπαράδοτη Βρετανικὴ ἀγορὰ.

Καὶ ἡ κατάσταση θὰ ἦταν πραγματικὰ τραγικὴ ἂν δὲν παρουσιαζόταν ἡ ἀνιδιοτελής, ἡ πραγματικὴ βοήθεια πού μᾶς πρόσφερε καὶ μᾶς προσφέρει ἡ Σοβιετικὴ "Ἐνωση καὶ ἄλλες σοσιαλιστικὲς χώρες. Μὲ τὴν πρόσφατη συμφωνία πού ὑπεγράφη ἡ Σοβιετικὴ "Ἐνωση θὰ ἀγοράσῃ κάπου τὸ 70% τῆς βιομηχανοποιήσιμης ποσότητας τῶν σταφυλιῶν μας. Νὰ πρὸς ὀφείλεται τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κύπρος δὲν ἀντιμετωπίζει στὸ βαθμὸ πού ἀντιμετωπίζουν ἄλλες πολὺ πιὸ προοδευμένες χώρες τὸ πρόβλημα τῶν ἀγορῶν. Γιὰ νὰ συνεχίσῃ ὅμως ἡ Σοβιετικὴ "Ἐνωση καὶ ἄλλες σοσιαλιστικὲς χώρες νὰ ἀγοράζουν τίς ποσότητες αὐτὲς (καὶ ὑπάρχουν δυνατότητες περαιτέρω αὐξήσῃ τους) ἐπιβάλλεται κι' ἐμεῖς νὰ συμπεριφεροῦμε ἀνάλογα γιὰ τὰ δικά τους προϊόντα. Ἐπιβάλλεται νὰ αὐξηθοῦν οἱ εἰσαγωγὲς μας ἀπὸ τίς χώρες αὐτὲς πού φάνηκαν οἱ πιὸ πιστοὶ φίλοι τῆς

Κύπρου όχι μόνο στον οικονομικό, αλλά και στον πολιτικό τομέα. Και δυστυχώς πρέπει να πούμε ότι δεν γίνονται όσα επιβάλλεται να γίνουν προς αυτή την κατεύθυνση. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα γίνει αλλαγή της έμπορικης μας πολιτικής έναντι αυτών των χωρών.

Αυτή είναι, έντιμε κ. Πρόεδρε, η ουσία του άμπελουργικού μας προβλήματος, κι' ενώ το πρόβλημα του κόστους παραγωγής και της διάθεσης της σημερινής παραγωγής των άμπελουργικών μας προϊόντων είναι τόσοσόν όξυ, τόσο σύνθετο και περίπλοκο, εκφράζονται απόψεις για κατάργηση των άμπελουργικών ζωνών και μετατροπή της Κύπρου σ' ένα μεγάλο, άμπελώνα. Δεν άμφιβάλλουμε ότι σκοπός των απόψεων αυτών είναι να βοηθήσουν τους άμπελουργούς. Όμως βοηθούνται πράγματι οί άμπελουργοί με την άνεξέλεγκτη φύτευση νέων άμπελώνων; Πώς θα μετατρέψουμε την Κύπρο σε άμπελώνα όταν για τις σημερινές εκτάσεις πού καλλιεργούνται άντιμετωπίζουμε σοβαρό πρόβλημα διάθεσης της παραγωγής τους; Η άνεξέλεγκτη επέκταση των άμπελώνων όχι μόνο δεν θα βοηθήσει τους άμπελουργούς αλλά θα δημιουργήσει ακόμη πιό όξυ πρόβλημα διάθεσης των άμπελουργικών μας προϊόντων και θα ξεσπάσει σε τελευταίαν άνάλυση σε βάρος των άμπελουργών τους όποιους θέλουμε να βοηθήσουμε. Η όρθη άντίκρουση του ζητήματος είναι ή έπιβολή περιορισμών στην επέκταση των άμπελώνων (όπως πολύ όρθά έχει γίνει με τις εισηγήσεις των όργανώσεων και των ίδιων των άμπελουργών) και ή λελογισμένη επέκταση των άμπελουργικών ζωνών αναλόγως της ζήτησης και της επέκτασης των έξωτερικών αγορών.

Τό άμπελουργικό πρόβλημα, κύριοι Βουλευταί, έχει πολλές και σοβαρές πτυχές. Οί άμπελουργοί και οί όργανώσεις τους είναι για χρόνια πού άγωνίζονται για την επίλυση των προβλημάτων πού άντιμετωπίζουν. Η Έκτελεστική Έξουσία έχει κάμει άρκετές προσπάθειες και έχει συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην επίλυση πολλών προβλημάτων και πτυχών του με βάση τις εισηγήσεις των αγροτικών όργανώσεων. Όμως τό πρόβλημα δεν έχει λυθη ριζικά και μια για πάντα. Πολύ περισσότερο δεν είναι δυνατό να λυθη ριζικά και όριστικά τό άμπελουργικό πρόβλημα με μια συζήτηση όπως την σημερινή στη Βουλή. Επιβάλλεται να λέμε στους ένδιαφερομένους και στην προκειμένη περίπτωση στους άμπελουργούς την άλήθεια, όσο πικρή και άν είναι αυτή. Μόνο έτσι τους βοηθούμε γιατί δεν τους τρέφουμε με άυταπάτες και τους προσανατολίζουμε προς την όρθη κατεύθυνση. Η Βουλή δεν είναι δυνατό να λύσει τό πρόβλημά τους και μάλιστα ριζικά και όριστικά.

Η Βουλή μπορεί και πρέπει να συμβάλει, και με τή συζήτησή του στις άρμόδιες κοινοβουλευτικές έπιτροπές, με τις Όργανώσεις και την Έκτελεστική Έξουσία, όπως έγινε εισήγηση, με την όποία και συμφωνώ, θα έργαστούμε όλοι μαζί, Βουλή, Όργανώσεις, άμπελουργοί και Έκτελεστική Έξουσία για την επίλυση στο βαθμό πού είναι δυνατό των διαφόρων πτυχών του προβλήματος. Γι' αυτό να είναι βέβαιοι οί άμπελουργοί. Θα άγωνιστούμε μαζί τους για την επίλυση των προβλημάτων τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Άξιότιμε κ. Πρόεδρε, άξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Συζητούμεν και σήμερα για δεύτερη μέρα ένα πρόβλημα πού άπασχολεί μια σημαντική μερίδα του λαού και πού έπηρεάζει 20.000 περίπου οικογένειες, άγρότες άμπελουργούς. Τό πρόβλημα τούτο στη βάση του είναι πολύπλοκο και πολυσύνθετο

και για τη ριζική του λύση χρειάζεται και σοβαρή μελέτη και συνεργασία των ενδιαφερομένων μερών. Δυστυχώς το αμπελουργικό πρόβλημα έρχεται στην επιφάνεια κατά την εποχή του τρυγητού και δημιουργείται κατά την γνώμη μου τέτοιος σάλος που διασαλεύει τις σχέσεις αμπελουργών, βιομηχανιών και Κυβερνήσεως με αποτέλεσμα να βλάπτεται ή συνοχή του λαού μας. "Αν θέλουμε να βρούμε την λύση του αμπελουργικού προβλήματος θα πρέπει, Βουλή, Κυβέρνηση, Συνεργατικό Κίνημα, "Αγροτικές "Οργανώσεις, "Αμπελουργοί και Οίνοβιομηχανίες να συνεργασθούν με ειλικρίνεια και με βάση το δημόσιο συμφέρο να καθορισθούν οι βάσεις της λύσεώς του.

Πιστεύω ότι η λύση τέτοιων προβλημάτων είναι έθνική έπιταγή γιατί στην αμπελοκαλλιέργεια απασχολείται ένα μεγάλο ποσοστό του αγροτικού μας κόσμου ώστε η όρθη αντιμετώπισή του θα επηρεάση και θα καλυτερεύση τη ζωή τους.

Να μου έπιτραπή να αναφερθώ σ' αυτήν την περίπτωση ειδικότερα στους εκ παραδόσεως αμπελουργούς της έπαρχίας Λεμεσοῦ, που τή φετεινή χρονιά λόγω της πτωχοτάτης παραγωγής θα δυσκολευθούν να εξεύρουν πόρους για να ζήσουν για τον υπόλοιπο χρόνο μέχρι και την νέα έσοδεία του 1977. Γι' αυτό η Κυβέρνηση έχει υποχρέωση να βοηθήση με κάθε τρόπο.

Δέν είναι υπερβολή να λεχθῆ πως οι εκ παραδόσεως αμπελουργοί της Έπαρχίας Λεμεσοῦ στην πλειοψηφίαν τους δέν έχουν καλύψει τα καλλιεργητικά τους έξοδα. Με την εύκαιρίαν αυτή θα αναφερθώ και πάλι στην έπαρχίαν μου για να δώσω μιὰ εικόνα του δράματος των ανθρώπων που είναι υποχρεωμένοι σ' όλη τους την ζωή νάναι σκλάβοι της γῆς τους.

Είναι γνωστό πως η κατά στρέμμα παραγωγή εις τα εκ παραδόσεως κρασοχώρια της Έπαρχίας Λεμεσοῦ είναι χαμηλή εις βαθμόν που σε καμμιά περίπτωση και κάτω από τις πιό εύμενεις συνθήκες δέν μπορούν να κερδίσουν έστω και τον κόπο τους, έστω και ένα μικρό μεροκάματο. Γι' αυτό επιβάλλεται όπως ληφθῶν δραστικά μέτρα, άμεσα και μακροπρόθεσμα, από την Κυβέρνηση για να βοηθηθούν, γιατί πιστεύω πως δέν είναι δίκαιο οι άνθρωποι τούτοι να γίνωνται κάθε χρόνο και πτωχότεροι και να υποβιβάζονται το βιοτικό τους επίπεδο. Είναι προς το γενικώτερο συμφέρο με κατάλληλα μέτρα και διευκολύνσεις να κρατήσουμε τους ανθρώπους τούτους στη γῆ τους και στα χωριά τους. Είναι αποκαρδιωτικό να βλέπης τὰ όμορφα χωριά μας να έκκενωνώνται. Πρέπει να τους δοθῶν τέτοια κίνητρα που να καταργήσουν την ζωή τους υποφερτή και ανθρωπινώτερη.

"Ενα άλλο σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν μερικά αμπελουργικά χωριά της Έπαρχίας Λεμεσοῦ είναι το πρόβλημα της κουμανδαρίας. Οι αμπελουργοί που κατασκευάζουν την έν λόγω κουμανδαρίαν έχουν επενδύσει μέσω των Συνεργατικών των ιδρυμάτων τεράστια ποσά δι' αποθηκευτικούς χώρους και μηχανικό έξοπλισμό, με σκοπό την κατασκευή καλύτερας ποιότητας κουμανδαρίας. Από την άλλη πλευρά οι Οίνοβιομηχανίες δέν έχουν την εύχέρειαν να διαθέσουν την παραδιδομένην υπό των αμπελουργών κουμανδαρίαν. Τίθεται θέμα εξευρέσεως αγορών. Έπομένως η Κυβέρνηση και ειδικότερα το Υπουργείον Έμπορίου και Βιομηχανίας πρέπει να έντεινη τες προσπάθειές του προς όλες τες κατευθύνσεις για να διατίθεται το προϊόν τουῦ και να βρῆ τή λύση του το όλο πρόβλημα. Έκ παραλλήλου δέ παρακαλεῦμε τες Οίνοβιομηχανίες όπως επιδείξουν κατανόηση εις το πρόβλημα της κουμανδαρίας, τόσον για την παραλαβή της όσο και για τον καθορισμό της τιμῆς.

"Ενα άλλο θέμα που έχω υποχρέωση να αναφέρω είναι η καταστροφή 2 εκατομμυρίων οκάδων λευκών σταφυλῶν ώρισμένων χωριῶν της Πάφου. Είναι πιστεύω υποχρέωση του κράτους να εξετάση το θέμα με πλήρη κατανόηση και να δώση τις ανάλογες αποζημιώσεις.

Μετά την πιό πάνω ανασκόπηση ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νά διαιρέσω τὸ ἀμπελοφυτικό πρόβλημα σὲ διάφορα μέρη, πού ἀπτονται τὸ ἓνα τοῦ ἄλλου καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπηρεάζονται μεταξύ τους. Πιστεύω πῶς ἡ ξεχωριστὴ ἐξέτασή τους θὰ ὠφελήσῃ στὸ νὰ ἀποκομίσωμε τὰ ὀρθὰ συμπεράσματα.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΑΦΥΛΩΝ

Εἶναι γεγονός πῶς ἡ παραγωγή τῶν σταφυλῶν εἶναι ἐπηρεασμένη πάντοτε ἀπὸ τίς καιρικές συνθήκες. Τὸ εἰσόδημα τοῦ ἀμπελοφυτικού καὶ γενικὰ τὸ εἰσόδημα τῶν ἀγροτῶν μας ἐπηρεάζεται ἀμεσῶτα ἀπὸ τίς κλιματολογικές συνθήκες στὸν τόπον μας. Ἄν ἐξαιρέσωμεν τὸ χρόνο τῆς ἀνομβρίας τοῦ 1973 καὶ 1974 ἡ παραγωγή τῶν σταφυλῶν εἶναι μεταξύ τῶν 135 καὶ 150 ἑκατομμυρίων ὀκάδων τὸν χρόνον. Προβλέπομεν πῶς μὲ τὴν ἀνάεωση τῶν ἀμπελοφυτικῶν βάσει τῶν κανονισμῶν πού τὴν διέπουν σταδιακὰ καὶ σὲ διάστημα 10 ἐτῶν ἡ παραγωγή θὰ ἀνέλθῃ σὲ 200 ἑκατομμύρια ὀκάδες.

Τίθεται τὸ ἐρώτημα πῶς διατίθεται ἡ παραγωγή τούτη καὶ πῶς θὰ διατεθῇ στὸ μέλλον πού σίγουρα πρέπει νὰ αὐξηθῇ;

Ἄν πάρουμε τὸ μέσο ὄρο τῶν ὀκτώ ἐτῶν θὰ δοῦμε ὅτι : Οἱ Οἰνοβιομηχανίες, πού ἀπορροφοῦν κατὰ μέσο ὄρο τὸ 60—65% τῆς ὀλικῆς παραγωγῆς σταφυλῶν, ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰ προβλήματα διαθέσεως τῶν οἰνικῶν προϊόντων.

Ἄφ' ἐνός ἡ οἰκονομικὴ κρίση στὴν διεθνή ἀγορὰ καὶ ὁ συνεχῶς αὐξανόμενος πληθωρισμὸς σ' ὅλον τὸν κόσμον εἶναι φυσικὸ νὰ ἐπηρεάζῃ σὲ μεγάλου βαθμοῦ τὴν κατανάλωση τῶν οἰνικῶν προϊόντων.

Ἄφ' ἑτέρου ὁ συναγωνισμὸς τῶν μεγάλων οἰνοπαραγωγικῶν χωρῶν ἔχει πολὺ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὴν διάθεση τῶν δικῶν μας οἰνικῶν προϊόντων. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ληφθοῦν μέτρα πού νὰ διευκολύνουν τὴν διάθεση τῶν προϊόντων τούτων. Δὲν παραβλέπομε τὴν συνεχῆ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐιδικώτερα τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας πρὸς τὴν κατεύθυνση ἐξευρέσεως νέων ἀγορῶν. Πρέπει σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο νὰ ὑπερτονίσω ὅτι οἱ προσπάθειες πρέπει νὰ ἐνταθοῦν γιὰ νὰ διατεθοῦν μαζικῶς μεγάλες ποσότητες γιὰ νὰ μὴ βρεθοῦμε κατὰ τὴν ἐσοδεία 1977 μπροστὰ σὲ μιὰ πολὺ σοβαρὴ κατάσταση.

Ἡ διάθεση ὅμως τῶν οἰνικῶν προϊόντων εἶναι πολὺ στενὰ συνυφασμένη μὲ τίς διεθνεῖς τιμές. Γι' αὐτὸ πολλές φορές βρισκόμαστε πρὸ ἐκπλήξεων νὰ προσφέρωνται τιμές ἀπὸ ἄλλες χώρες κατὰ 20—30% χαμηλότερες τῶν δικῶν μας. Εἶναι φανερό πῶς οἱ χώρες αὐτές ἐπιχορηγοῦν τίς ἐξαγωγές σὲ πολὺ μεγάλο ποσοστὸ γιὰτὶ κρίνοντας ἀπὸ τὸ ὑψηλὸ κόστος ζωῆς καὶ τίς ὑψηλότερες τιμές πού ἀπολαμβάνουν οἱ παραγωγοὶ τῶν χωρῶν τούτων σὲ σύγκριση μὲ τοὺς δικούς μας παραγωγούς, ἔχουν ὑψηλότερον κόστος παραγωγῆς οἰνικῶν προϊόντων. Παρ' ὅλον ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς Κύπρου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιβαρυνθῇ μὲ τέτοιες ἐπιχορηγήσεις, ἐν τούτοις πιστεύω πῶς εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη, ἂν θέλομε νὰ λύσουμε τὸ πρόβλημα τῆς διάθεσης τῶν προϊόντων μας, νὰ προβοῦμε στὴν μελέτη τῶν διαφόρων ἀγορῶν καὶ ἐν ἀνάγκη ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπιχορηγήσῃ τίς ἐξαγωγές.

Εἶναι φανερό ὅτι μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα ἡ Κυπριακὴ Οἰνοβιομηχανία δύναται νὰ ἀπορροφήσῃ, ὅπως πιό πάνω ἀνέφερα, γύρω στὰ 85—95 ἑκατομμύρια ὀκάδες σταφυλῶν. Πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη ἡ διαφορά τῆς παραγωγῆς σταφυλῶν νὰ καλυφθῇ μὲ ἄλλους τρόπους ὅπως ἡ κατασκευὴ Ζιβανίας καὶ σταφίδας. Ἡ Ζιβανία ὅπως θὰ γνωρίζετε διατίθεται ὑπὸ μορφὴν οἰνοπνεύματος σὲ μιὰ συγκεκριμένην ἀγορὰ, τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωση. Ἐλπίζομε ὅτι ἡ ἀγορὰ αὕτη θὰ συνεχίσῃ νὰ προμηθεύεται τὴν σημαντικὴν αὕτην ποσότητα, ἢ ὅποια ἀντιστοιχεῖ πρὸς 30—35 ἑκατομμύρια ὀκάδες σταφυλῶν.

Αναφορικά με την κατασκευήν σταφίδας θά πρέπει να τονίσω ότι αυτή είναι ανάγκη να προωθηθῆ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ἡ Ἑλλάδα πού ἔχει περίπου τές ἴδιες κλιματολογικές συνθήκες σταφιδοποιεῖ τὰ 60% τῆς παραγωγῆς καὶ τὸ ὑπόλοιπον 40% τὸ οἰνοποιεῖ ἢ τὸ οἰνοπνευματοποιεῖ. Ἐνῶ ἐμεῖς σταφιδοποιοῦμε τὸ 4—5% καὶ οἰνοποιοῦμε ἢ οἰνοπνευματοποιοῦμε τὸ 80—82%. Ἡ Ἑλλάδα ἐπίσης ἐπιχορηγεῖ τις ἔξαγωγές τῶν οἰνικῶν προϊόντων. Βέβαια οἱ παραγωγοί μας πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθοῦν νὰ κατασκευάσουν σταφίδα, ἀλλὰ θά πρέπει ὁ ἀμπελουργός νὰ κατοχυρώνεται σὲ τέτοιο βαθμὸ πού δὲν θά εὐρίσκεται σὲ κίνδυνο τελείας καταστροφῆς ἀπὸ τις καιρικές συνθήκες. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ τιμὴ γιὰ τὴν σταφίδα νὰ εἶναι συγκριτικὰ πολὺ ὑψηλότερη τῆς τιμῆς τῶν νωπῶν σταφυλῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ παρασχεθοῦν τὰ μέσα, διευκολύνσεις καὶ ἐγγυήσεις ἢ τρόπον τινὰ ἀσφάλεια ἐναντι τῶν καιρικῶν συνθηκῶν. Πρέπει ὅμως καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν νὰ πεισθῆ καὶ νὰ ἀντιληφθῆ ὁ ἀμπελουργός ὅτι γιὰ νὰ λυθῆ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα πρέπει νὰ συνδράμῃ καὶ ὁ ἴδιος στὴν λύση του. Δὲν ὑπάρχει πρόβλημα πού εἶναι δυνατόν νὰ λυθῆ μὲ τὴν προσπάθεια τῆς μῆς πλευρᾶς μόνο. Ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη πρέπει νὰ συνεργάζωνται στενά. Ἐπίσης καὶ οἱ ἴδιοι οἱ παραγωγοί μας πρέπει νὰ διαφυλάττουν τὸν καρπὸν τῶν κόπων τους καὶ τοῦ ἰδρώτα τους καὶ νὰ παύσουν νὰ ἐπιζητοῦν τοὺς πιὸ εὐκολοὺς τρόπους διάθεσης τῶν προϊόντων τους. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ πῶ ὅτι πολλές χιλιάδες λίρες διετέθησαν ἐφέτος ἐκ μέρους τῶν ἀμπελουργῶν μας γιὰ ἐνοικίαση μετοχῶν μὲ σκοπὸ νὰ διαθέσουν τὰ σταφύλια τους, ἐνῶ ὑπῆρχε ἄλλος τρόπος διαθέσεως, ἔστω καὶ δυσκολώτερος. Πρέπει νὰ διαφωτίζεται ὁ ἀμπελουργός μας ὀρθὰ ἀλλὰ καὶ ἐγκαιρα. Πρέπει νὰ ἀντιληφθῆ ὅτι ἡ ἐνοικίαση τῶν μετοχῶν ἐπαναφέρει στὸ παρασκήνιο μιὰ ἄλλη μορφή πού καταπολεμήθηκε, τὴν μορφή τῆς μεσιτείας. Εἶναι πράγματι ἀπίστευτο, καὶ μαζί ἀνεπίτρεπτο, νὰ καταβάλλεται γιὰ ἐνοικίαση μετοχῶν γιὰ ἓνα φορτίο 10.000 ὀκάδων τὸ ποσὸ τῶν £50—£80 ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ζητοῦμε πιὸ ψηλές τιμές τῶν σταφυλῶν. Πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἐγκαιρα συντονισμός, προγραμματισμός καὶ διαφώτιση γιὰ νὰ γνωρίζῃ ὁ παραγωγὸς τί πρέπει νὰ κάμῃ τὸ σταφύλι του. Γιὰ νὰ ὑπάρξουν ὅμως τὰ πιὸ πάνω πρέπει τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων πολὺ ἐγκαιρα καὶ ἀποτελεσματικὰ νὰ παίρνῃ τις ὀρθές ἀποφάσεις πού χρειάζονται γιὰ νὰ ἐπιτευχθῆ τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα.

ΕΠΙΤΟΠΙΟΣ ΑΓΟΡΑ :

Εἶναι πιστεύω ὀρθὸ καὶ συνάμα ἐπιβεβλημένο καθήκον μου νὰ ἀναφερθῶ καὶ στὴν ἐπιτόπιον ἀγορὰν τῶν οἰνικῶν προϊόντων. Ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς θά διαπιστώσετε ὅτι ἡ κατανάλωση τῶν οἰνικῶν προϊόντων ἀπὸ μᾶς τοὺς Κυπρίους εἶναι ἀπογοητευτικὴ.

	Κατανάλωση κρασιῶν κατὰ κεφαλὴν ἑτησίως	Οὔισκου καὶ ἄλλα οἰνοπνευματώδη
Ἡ Κύπρος καταναλίσκει ..	6.5 Λίτρα οἴν. προϊόντων	1.4 Λίτρα ἄνυδρα
Ἡ Ἑλλάς »	36.5 » »	Δὲν ὑπάρχουν στοιχεῖα
Ἡ Ἰσπανία »	75.0 » »	3.0 Λίτρα ἄνυδρα
Ἡ Οὐγγαρία »	38.0 » »	3.3 » »
Ἡ Γαλλία »	103.0 » »	2.4 » »
Ἡ Ρουμανία »	22.8 » »	2.4 » »
Ἡ Ἰταλία »	110.5 » »	2.0 » »
καὶ ἡ Ἀγγλία »	5.3 » »	1.5 » »

Πιστεύω πως έχουμε υποχρέωση όλοι μας να προτιμούμε τα προϊόντα του τόπου μας. Η εισαγωγή ξένων προϊόντων, οίνικων και οίνοπνευματωδών ποτών και η εύρεία κατανάλωσή τους πλήττει την κυπριακή οικονομία και επιπλέον συμβάλλει εις την όξυνση του άμπελουργικού προβλήματος. Προς τούτο καλούμε την Κυβέρνηση να λάβη τα δέοντα μέτρα προς περιφρούρηση της Κυπριακής οικονομίας. Πρέπει επίσης να διαφωτισθῆ κατάλληλα τὸ κυπριακὸ καταναλωτικὸ κοινὸ νὰ αγοράζῃ τὰ κυπριακὰ προϊόντα. Πρέπει νὰ εἴμαστε υπερήφανοι γιὰ τὰς Κυπριακὰς Οἴνοβιομηχανίες: "Ἄρτια ἐξωπλισμένες παράγουν οἰνικά προϊόντα Ζηλευτῆς ποιότητος, πού βραβεύονται κάθε χρόνο στὶς διάφορες διεθνεῖς ἐκθέσεις. Τοῦτο εἶναι ἕνας ἀκόμα λόγος νὰ δώσουμε στὴν βιομηχανία τῆς Κύπρου τὴν ὑπεστήριξη πού τῆς ἀρμόζει, καὶ ἡ ὁποία ἀντανακλᾷ ἀμεσῶτα στὸ ἴδιο τὸ συμφέρο τοῦ ἀμπελουργοῦ.

ΤΙΜΑΙ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Οἱ τιμές τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων τῶν νωπῶν σταφυλιῶν τὸ 1970 ἦσαν 25 μίλες κατ' ὄκαν μὲ £1.500 μίλες ἐπιχορήγησιν κατὰ στρέμμα. Τὸ 1972 παρέμεινε στὰ 25 μίλες μὲ £3.500 μίλες ἐπιχορήγησιν. Τὸ 1973 ἡ τιμὴ τῶν νωπῶν κατ' ὄκαν ἦτο 45 μίλες μὲ £3.500 μίλες στρεμματικῆν ἐπιχορήγησιν. Τὸ 1976 παραμένει ἡ ἴδια ἡ τιμὴ τοῦ ἔτους 1973 μὲ 45 μίλες κατ' ὄκαν καὶ χωρὶς στρεμματικῆν ἐπιχορήγησιν.

"Ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ τιμές ἀπὸ τοῦ 1972 καὶ ἐντεῦθεν σχεδὸν παραμένουν οἱ ἴδιες καὶ τὸ σοβαρώτερο ἔχει ἀποκοπῆ ἢ στρεμματικῆ ἐπιχορήγησιν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1974 λόγω τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅλοι οἱ συντελεστὲς παραγωγῆς ἔχουν ἀνέβει πού ὅπως ἀνέφερα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας μου, οἱ τιμές πού προσφέρονται δὲν καλύπτουν τὰ καλλιεργητικὰ ἐξοδα. Εἶναι φανερὸ πως ἐπιβάλλεται ἡ ἀναθεώρησιν τῶν τιμῶν, ἢ στρεμματικῆ ἐπιχορήγησιν νὰ ἐπαναρχίσῃ νὰ καταβάλλεται στοὺς ἀμπελουργοὺς μας. Εἰδικώτερα δὲ στοὺς ἀμπελουργοὺς μὲ χαμηλὴ στρεμματικῆ παραγωγὴ πρέπει νὰ παρασχεθῆ κάθε δυνατὴ βοήθεια γιὰτὶ στὴ συλλογικὴ προσπάθεια γιὰ οικονομικὴ ἀντοχὴ δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζονται οἱ ἀμπελουργοὶ μας.

Ἐξ ἄλλου, ὑποθετικὰ ἂν λογισθῆ ἡ ἀποκοπῆ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησιν ὡς συνεισφορά τοῦ ἀμπελουργικοῦ κόσμου στὸ Ταμεῖον Ἐκτοπισθέντων καὶ Παθόντων θὰ πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι αὐτὴ συνιστᾷ ἄνιση μεταχείρισιν, γιὰτὶ ἂν π.χ. σ' ἕνα ἀμπελουργὸ μὲ δέκα στρέμματα γῆς ἀποκόπεται £35 στρεμματικῆ ἐπιχορήγησιν, τὰ εἰσόδημά του ἀπὸ δέκα στρέμματα ἀμπελιοῦ εἶναι γύρω στὶς £270 (ἀκάθαρτον) κάτω ἀπὸ τίς πλέον εὐμενεῖς συνθήκες, δηλ. συνεισφέρει σὲ εἰσόδημα £270 £35 ἐνῶ ἕνας ἐπιχειρηματίας ἢ μισθωτὸς διὰ τὴν πληρῶσιν εἰσφορά στὸ Ταμεῖον Ἐκτοπισθέντων πρέπει νὰ εἰσπράττῃ πέραν τῶν £750 ἐτησίως, καὶ γιὰ νὰ πληρῶνῃ £35 εἰσφορά θὰ πρέπει νὰ εἰσπράττῃ £1.100 τὸ χρόνο. Μ' αὐτὸ τὸ μικρὸ παράδειγμα καταδεικνύεται πως ὁ ἀμπελουργὸς τυγχάνει ἄνιση μεταχείρισιν καὶ πρέπει νὰ δικαιωθῆ.

Εἶναι φυσικὰ κανόνας ὅτι οἱ τιμές βασίζονται πάντοτε στὴν προσφορά καὶ τὴν ζήτησιν. Δὲν ἀγνοοῦμε τὸν παράγοντα τοῦτο, εἶναι ὅμως ἐπικρατέστερος ὁ κανόνας τῆς ἠθικῆς ὑποχρεώσεως τοῦ κράτους νὰ δώσῃ σὲ μιὰ μεγάλη μερίδα τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου τὰ μέσα νὰ ζῆσιν μὲ ἀξιοπρέπεια, καὶ λίγη ἄνεσιν. Στὴν προσπάθειά μας νὰ ἀναζωογονήσουμε τὴν οικονομία, πού εἶναι στέρεο ὑπόβαθρο γιὰ συνέχισιν τοῦ μακροχρόνιου ἀγῶνα γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωσιν πρέπει νὰ πάρῃ τὸ μεριδίό του καὶ ὁ ἀμπελουργός.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Είναι γνωστό πώς ο θεσμός των συμβουλίων έχει καταστήσει εύεργετικός και ωφέλιμος τόσο για τον ίδιον τον γεωργόν όσο και για την Οικονομία του τόπου γενικώτερα. Πιστεύω πώς το Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων δὲν ἀποτελεῖ ἐξαιρέση, ἀλλὰ θὰ περιμένε κανένας πώς ο ρόλος του θάπρεπε νὰ ἦτο πιὸ εύεργετικός τόσο γιὰ τὸν ἀμπελουργικὸν κόσμον ὅσο καὶ γιὰ τὴν βιομηχανία γενικώτερα. Σὺν φορέας τῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας στὸν τομέα τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων δὲν ἔχει ἐπιτύχει τοὺς στόχους του σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ καὶ δὲν κατάρθωσε νὰ ἐναρμονίσῃ τίς σχέσεις τοῦ ἴδιου μὲ τὸν ἀμπελουργὸ καὶ τίς βιομηχανίες στὸ βαθμὸ ποῦ ἔπρεπε νὰ ἦτο. Πιστεύω πὼς μιὰ πιὸ πλατειά συμμετοχὴ στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῶν διαφόρων τάξεων ποῦ ἐνδιαφέρονται ἄμεσα γιὰ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα θὰ καθιστοῦσε τὸ Συμβούλιο Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων πιὸ ἀποτελεσματικὸ, πιὸ σταθερὸ καὶ πᾶνω ἀπ' ὅλα πιὸ εύεργετικὸ τόσο στὸν τομέα τῆς ἐξυηρητήσεως τῶν συμφερόντων τῶν ἀμπελουργῶν καὶ τοῦ τόπου γενικώτερα ὅσο καὶ στὴν κατατόπιση τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὰ ἐκάστοτε λαμβανόμενα μέτρα πρὸς λύση τῶν ἀναφυομένων προβλημάτων.

Ἡ Κυβέρνηση γιὰ νὰ πάρῃ τίς ὀρθές ἀποφάσεις πρέπει νὰ ἔχη τὴν πραγματικὴ εἰκόνα τῶν γεγονότων, πρέπει νὰ μεταφέρεται τὸ αἶσθημα ὄλων τῶν μερῶν καθαρὰ καὶ ἀντικειμενικά. Γι' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνω πὼς μόνο μὲ τὴ συμμετοχὴ στὸ Συμβούλιο τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων τάξεων θὰ ἀντιμετωπισθοῦν ὅλα τὰ προβλήματα μὲ ὀρθὰ κριτήρια καὶ θὰ λαμβάνωνται οἱ ὀρθές ἀποφάσεις. Τέτοια Συμβούλια μὲ τὴν ἀντιπροσώπηση ποῦ ἀναφέρω ὑπάρχουν στὸν τόπο μας καὶ λειτουργοῦν μὲ θαυμαστὸ τρόπο. Ἄς μὴ μᾶς φοβίζῃ ἐπὶ τέλους ἢ συμμετοχὴ τῶν ἀνθρώπων ποῦ ἐνδιαφέρονται ἄμεσα γιὰ τὸ ἀμπελουργικὸ πρόβλημα, γιὰ τὸ πρόσωπα τοῦτα εἶναι καὶ υπεύθυνα καὶ γνωρίζουν καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τὰ προβλήματα τῆς τάξεως ποῦ ἐκπροσωποῦν. Ἡ εἰλικρινὴς συνεργασία ὄλων τῶν μερῶν καὶ ἡ ὀρθὴ καὶ ἀντικειμενικὴ ἀντίκρουση τῶν προβλημάτων θ' ἀποβῇ πρὸς ὄφελος τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἀγῶνα γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση. Τελειώνοντας πιστεύω πὼς ἡ Βουλὴ θὰ παραπέμψῃ τὸ ὅλον θέμα στὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Ἐμπορίου καὶ Γεωργίας καὶ σὲ συνεργασία μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος, τῶν Ἀγροτικῶν Ὄργανώσεων, τῶν Βιομηχανιῶν καὶ ἐκπροσώπων τῶν Ἀμπελουργῶν θὰ μελετήσουν τὸ ὅλον πρόβλημα σὲ βάθος γιὰ νὰ βρεθῇ μιὰ μόνιμη λύση πρὸς ὄφελος μιᾶς τάξης ἀνθρώπων ποῦ ἀδικεῖται καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου γενικώτερα. Ὅφειλω νὰ ἀναφέρω πὼς τὸ Συνεργατικὸν Κίνημα εἶναι ἔτοιμο νὰ διαθέσῃ τόσο τὴν πείρα του ὅσο καὶ τὸν μηχανισμὸ του γιὰ νὰ ἐξυηρητῆσῃ ὅπως πράττει πάντα τὸν ἀγροτικὸν κόσμον τῆς νήσου μας. Εὐχαριστῶ.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΑΦΥΛΩΝ

	1969		1970		1971		1972		1973		1974		1975		1976	
	%		%		%		%		%		%		%		%	
Οίνοβιομηχανίαι Για κατασκευή σταφίδος ..	84.5	56.3	78.0	59	94.0	62	86.0	66	54.5	73	89.0	79	94.0	69	88.0	65.01
Για κατασκευή ζιβανίας, οίνων & κουμανδαρίας	18.0	12.0	12.0	9	11.0	7	5.5	4	0.5	0.5	0.5	0.5	5.0	3.5	6.0	4.5
Για έπιτραπέζιον κατανάλωσιν & έξαγωγή ..	29.0	19.3	25.0	19	26.5	17.5	19.5	15	5.0	6.5	9.0	8	18.5	14	22.0	16
Κονσερβοποίηση	18.5	12.4	17.0	13	19.0	12.5	18.0	13.5	12.0	16	12.0	11	18.0	13	18.5	13.5
					1.5	1	2.0	1.5	3.0	4	1.5	1.5	0.5	0.5	1.5	1
	150.0		132.0		152.0		131.0		75.0		112.0		136.0		136.0	

336

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΟΙΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΕΤΑΤΡΕΠΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΟΚΑΔΑΣ ΣΤΑΦΥΛΩΝ

	°Εσωτερικού έκατομ. όκάδες		°Εξωτερικού έκατομ. όκάδες		Σύνολον έκατομ. όκάδες	°Αξία εξαγωγής	Συνεισφορά εις τας έξαγωγάς
1970	12	12	86	88	98	3,228	8.07
1971	13	13	87	87	100	3,783	8.99
1972	13	11	105	89	118	4,479	10.02
1973	14	14	85	86	99	5,152	10.04
1974	10	14	63	86	73	5,222	11.19
1975	9	17	45	83	54	4,164	8.55

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νά μου έπιτρέψετε από τήν θέσιν μου νά πῶ μόνον δύο λόγια.

Ένώπιον τοῦ Σώματος ἔχει σκιαγραφηθῆ τὸ δράμα τῆς ἀμπελουργικῆς τάξεως. Ἔχουν ἐπίσης ὑποβληθῆ διάφορες εἰσηγήσεις μέ τές ὁποῖες μπορεῖ ἢ ὅλον τὸ Σῶμα νά συμφωνῆ ἢ νά διαφωνῆ μέ μερικές ἢ μέ ὅλες. Ὑπάρχει ὅμως μιὰ κοινὴ εἰσηγήσις, κ. Πρόεδρε, ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τὴν παραπομπὴν τοῦ θέματος εἰς τές Ἐπιτροπές Γεωργίας καὶ Ἐμπορίου.

Πιστεύω ὅτι ἡ μόνη ἀνεκτὴ διαδικασία πλέον εἰς τὸ παρὸν στάδιον διὰ τὸ Σῶμα εἶναι ἡ παραπομπὴ στές Ἐπιτροπές. Οἱ ἐργασίες τῶν Κοινοβουλίων γίνονται ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ δημοσίων ἀγορεύσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ μελέτης ἐνώπιον τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν. Καὶ οἱ μελέτες ἐνώπιον τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν παρέχουν πάρα πολλές εὐκαιρίες καὶ δυνατότητες καὶ πιστεύω ὅτι οἱ εἰσηγήσεις οἱ ὁποῖες ἔχουν ὑποβληθῆ θὰ ἦτο ὀρθόν ὅπως παραπεμφθοῦν εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς ὅπου ὑπάρχει ὁ τρόπος τῶν διαβουλεύσεων μέ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ μέ ἄλλους ἐνδιαφερομένους πρὸς περαιτέρω μελέτην. Ἄς μὴ ξεχνοῦμεν ὅτι τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔχομεν ἐγγράψει εἶναι «τὸ Ἀμπελουργικόν» ἀλλὰ καὶ ἡ μελέτη τοῦ ὅλου θέματος πρὸς ἐξεύρεσιν κάποιας μονίμου λύσεως.

Γι' αὐτό, κ. Πρόεδρε, ἐπιφυλάττομαι νά υποβάλω τές εἰσηγήσεις μου ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων Ἐπιτροπῶν ἐὰν τὸ Σῶμα ἐπιθυμῆ καὶ συμφωνῆ εἰς τὴν παραπομπὴν τοῦ θέματος ἐνώπιον τῶν δύο Ἐπιτροπῶν γιὰ τές ὁποῖες, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι, ὑπάρχει συμφωνία ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀγορεύσαντας συναδέλφους εἰ ὁποῖοι ἐκπροσωποῦν ὅλες τές πλευρές τῆς Βουλῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Θὰ ἐπεθύμουν νά ἀναφερθῶ εἰς τὸ μνημόνιον τὸ ὁποῖον ἠτοίμασεν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ νά τονίσω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὸ στάδιον ἐκεῖνο τῆς προκαταρκτικῆς μελέτης τῆς δὲν ἔλαβεν θέσιν ἐπὶ τοῦ θέματος ἀλλὰ ἐπροτίμησε νά δημοσιεύσῃ τὰς ἀπόψεις τὸσον τοῦ ΣΑΠ ὅσον καὶ αὐτὰς τῶν παραγωγῶν ὡς ἐξεφράσθησαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Ἀνδρέα Γιάγκου.

Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι καὶ ἀπὸ πλευρᾶς παραγωγῶν πρέπει νά γίνῃ μεγαλύτερα προσπάθεια συμμορφώσεως πρὸς τὰς ἐκάστοτε Κυβερνητικὰς ὑποδείξεις ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως τὸ ὅλον θέμα πρέπει νά ἀντιμετωπισθῆ μέ πλέον ἔντονον καὶ προγραμματισμένον τρόπον εἰς μιάν προσπάθειαν ἐξευρέσεως ριζικῆς λύσεως εἰς τὸ ἀμπελουργικόν πρόβλημα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, ἴσως, νά προϋποθέτῃ κάποιαν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ ὑφισταμένου Ὄργανισμοῦ καὶ ἐπιψηφίσιν νομοθετικῶν μέτρων ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἀναγκαῖον. Καίτοι τὸ πρόβλημα ἐλύθη καὶ ἐφέτος τὴν 12ην ὥραν μέ σοβαρὰς ζημίας πολλῶν παραγωγῶν ἀλλὰ οὐχὶ ὀλικὴν καταστροφὴν, ριζικὴ λύσις θὰ εὔρεθῆ οὐχὶ μέ σπασμωδικὰς ἐνεργείας τῆς τελευταίας στιγμῆς ἀλλὰ μέ μιάν ἐποικοδομητικὴν συζήτησιν μεταξὺ ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων

πλευρῶν, συμπεριλαμβανομένων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς, διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ρίζας τοῦ προβλήματος καὶ τῆς ἐξευρέσεως τῆς σωστῆς ἀντιμετώπισεως τούτου, διότι ἡ μὴ λήψις σωστῶν ἀποφάσεων καὶ ἐγκαίριων μέτρων ἴσως νὰ ἐπιφέρῃ πολὺ μεγαλύτερας καταστροφὰς καὶ Ζημίας ἀπὸ τὴν ἐφετεινὴν κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη.

Τὸ τί συνέβη ἐφέτος εἶναι μία πολὺ δυνατὴ, ἴσως ἡ τελευταία προειδοποίησις, διὰ τὴν ἀνάγκην ριζικῆς ἀντιμετώπισεως τοῦ ἀμπελουργικοῦ.

Διὰ τοῦτο θὰ ἐπεθύμουν νὰ κλείσω τὸ θέμα ἐπαναλαμβάνων τὴν εἰσηγήσιν ὅπως παραπεμφθῆ τὸ ἀμπελουργικὸν πρὸς σοβαρὰν μελέτην, προβληματισμὸν καὶ εἰσηγητικὰς λύσεις εἰς τὰς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων. Ἐπίσης θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι πρέπει νὰ τεθῆ μία τακτὴ προθεσμία ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ παρουσιάσεως τοῦ πορίσματος τῶν διαβουλεύσεών των. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ τελευταῖος ἐγγεγραμμένος ὀμιλητὴς εἶναι ὁ κ. Δημοσθένους.

Η. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευταί, δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἀναλώσω τὸν πολὺτιμον χρόνον τῆς Βουλῆς περισσότερο μὲ τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα διότι μὲ τοὺς προλαλήσαντας ὀμιλητὰς ἤδη ἔχει ἐξαντληθῆ τὸ θέμα. Θὰ ἤθελα μόνον νὰ ἀναφέρω ὠρισμένας ἀρχὰς τὰς ὁποίας θὰ πρέπει τόσον ἡ Κυβέρνησις ὅσον καὶ αἱ Ἐπιτροπαὶ πρὸς τὰς ὁποίας θὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν των.

Πρῶτη ἀρχὴ εἶναι νὰ κατασκευασθοῦν ἐπιπρόσθετοι ἀποθηκευτικοὶ χώροι διὰ νὰ μπορεῖ νὰ γίνεταί ἐγκαιρὰ καὶ ἄνετα ἡ παραλαβὴ σταφυλῶν. Δὲν εἶναι ἀρκετὸν ἀπλῶς νὰ παραλαμβάνεται ἡ παραγωγή, διότι ἐάν ἡ παραλαβὴ συνεχίζεται ὅπως ἐφέτος, εἶναι ἀναπόφευκτον ἓνα μέρος τῆς παραγωγῆς νὰ καταστρέφεταί ὅπως ἐφέτος π.χ. πού ἔχουν καταστραφῆ τρία ἕως τέσσαρα ἑκατομμύρια σταφυλῶν ἐνεκεν τῆς βροχῆς, τῆς χαλάζης καὶ τῆς ὑπερρωιμάνσεως.

Δεύτερον, ἡ κατασκευὴ σταφίδος θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τῆς παραλαβῆς καθὼς καὶ τῆς διαθέσεως. Δι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθῆ ἡ κατασκευὴ σταφίδος μὲ περαιτέρω αὐξήσιν τῆς τιμῆς καὶ νὰ δοθοῦν ἐπίσης τὰ ἀναγκαῖα μέσα εἰς τοὺς ἀμπελουργοὺς μας, ὅπως π.χ. κανναβίτσα, πότασσα καὶ διάφορα ἄλλα.

Τρίτον, ἡ ἐξαγγελία τῶν τιμῶν καὶ ἡ διανομὴ τοῦ «κκότα» νὰ γίνεταί ἐγκαιρὰ ἔτσι πού οἱ ἀμπελουργοὶ νὰ γνωρίζουν τί ποσότητα θὰ παραδίδουν εἰς τὰς βιομηχανίας διὰ νὰ μεριμνήσουν πῶς θὰ διαθέσουν τὸ ὑπόλοιπον τῆς παραγωγῆς των κατασκευάζοντας σταφίδα ἢ ζιβανίαν.

Ἀσφαλῶς τὴν ὄλην λύσιν εἰς τὸ πρόβλημά μας θὰ δώσῃ ἡ ἐξεύρεσις ἀγορῶν διὰ τὴν ὁποίαν ἐξεύρεσιν θὰ μεριμνήσῃ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον.

Τέταρτον, ἡ ἀνασταλείσα στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις ἐπιβάλλεται νὰ δοθῆ εἰς τοὺς ἀμπελουργοὺς. Ἐὰν εἰς τὸ παρελθὸν ἐθεωρεῖτο ἀναγκαῖα καὶ παρεχωρεῖτο αὐτὴ ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις, πόσον μᾶλλον σήμερον πού τὸ κόστος παραγωγῆς ἔχει αὐξηθῆ σημαντικὰ ἐνῶ αἱ τιμαὶ ἔχουν μειωθῆ ἐν συσχετισμῶ μὲ τὸ 1974 πού ἦσαν 47 μίλες κατ' ὁκάν ἐνῶ πέρυσι διὰ τὸ σταφύλι ἦτο 40 μίλες ἢ ὁκὰ καὶ ἐφέτος εἶναι 45.

Πέμπτον, ό καθορισμός άμπελουργικῶν ζωνῶν είναι πρὸς τὸ συμφέρον τῶν άμπελουργῶν, ὅμως ὑπάρχουν βασικαὶ άμπελουργικαὶ περιοχαὶ τόσον εἰς τὴν Λεμεσὸν ὅσον καὶ εἰς τὴν Πάφον καὶ δὲν ἔχουν συμπεριληφθῆ έντὸς τῶν άμπελουργικῶν ζωνῶν. Μία άναθεώρησις τῶν ζωνῶν θεωρεῖται άναγκαία.

Ἔκτον, ἡ άνασύστασις τοῦ Συμβουλίου Ἄμπελουργικῶν Προϊόντων κατὰ τρόπον ποῦ νά συμμετάσχουν εἰς αὐτὸ άμεσα οἱ ένδιαφερόμενοι άμπελουργοί, οἱ άγροτικὲς ὀργανώσεις ὁ συνεργατισμὸς καὶ οἱ βιομήχανοι θά βοηθήσῃ πολὺ εἰς τὴν ὀρθὴν άντιμετώπισιν καὶ ἐπίλυσιν τοῦ άγροτικοῦ μας προβλήματος.

Θά ἤθελα δὲ νά άναφερθῶ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θέμα : Ὅπως εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους μας οἱ άμπελουργοὶ εἶναι ἡ τάξις ποῦ συνεχῶς βασανίζεται καὶ συνέχειαν εὐρίσκεται μέσα εἰς τὸν άέρα, τὸ κρῦο καὶ ταλαιπωρεῖται. Ἡ ἐργασία αὐτὴ εἶναι τόσον σκληρὴ ποῦ δὲν πρέπει νά τυγχάνουν τῆς ἰδίας μοίρας οἱ άμπελουργοὶ μὲ τοὺς ὑπολοίπους ἐργάτας.

Δί' αὐτὸ προτείνω ὅπως οἱ αὐτοασφαλιζόμενοι άμπελουργοί, αντί νά παίρνουν τὰς συντάξεις των εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν 65 ἐτῶν, συνταξιοδοτοῦνται εἰς ἡλικίαν 60 ἐτῶν.

Περαιτέρω συμφωνῶ ὅπως παραπεμφθῆ τὸ ὅλον θέμα εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Γεωργίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ὡς εἰς τῶν εἰσηγητῶν τοῦ θέματος τούτου, ἐφ' ὅσον ἔχει λήξει ἡ ἀγόρευσις τῶν έντίμων συναδέλφων, θά ἤθελα νά ἐκφράσω τὴν εὐαρέσκειάν μου καὶ τὴν ἐκτίμησίν μου πρὸς ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Σώματος ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουν λάβει τὸν λόγον διὰ νά ὀμιλήσουν διὰ τὸ πρόβλημα τοῦτο καὶ αὐτοὺς ποῦ εἶχαν τὴν ὑπομονήν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ οἱ μὴ λαβόντες τὸν λόγον ἐπέδειξαν ἐπίσης ένδιαφέρον.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

... νά ἀκούουν τὰς ἀγορεύσεις των καὶ ἡ ἐκτίμησίς μας εἶναι ὅτι, εὐτυχῶς, οὐδεὶς τῶν συναδέλφων ἀνήλθεν εἰς τὸ Βῆμα τοῦτο τῆς Βουλῆς διὰ νά ἐκφράσῃ τὴν αντίθεσίν του πρὸς τὸ ὀξύτατον αὐτὸ πρόβλημα.

Ἰδιαίτερα εὐχαριστοῦμεν τὸν έντιμον συνάδελφον ἀλλὰ καὶ εκπρόσωπον μιᾶς τῶν οἰνοβιομηχανιῶν, κ. Παναγίδην, ὁ ὁποῖος ἔθεσε τόσον θετικὰ καὶ ὀρθὰ τὸ θέμα τοῦτο, ποῦ μᾶς ἱκανοποίησε πλήρως.

Συμφωνοῦμεν ὅπως ὅλοι αἱ εἰσηγήσεις ποῦ ἔγιναν, ὡς καὶ ἡ ἰδικὴ μας ἡ εἰσήγησις, παραπεμφθοῦν εἰς τὰς ἀρμοδίαις Ἐπιτροπὰς καὶ μετὰ ἀπὸ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὅλης ἐργασίας, ὅταν θά ἔλθῃ καὶ ἡ ἐκθεσις τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, θά ἔχωμεν τὸ δικαίωμα νά δευτερολογήσωμεν, ἐάν πρέπει καὶ ἐάν ἐπιβάλλεται νά πράξωμεν τοῦτο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι συνάδελφοι. Ώλοκληρώθηκε, πιστεύω, ή συζήτησις.

Δέν ώλοκληρώθηκε;

Ό κ. Παναγίδης;

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Μίαν διόρθωσιν, αξιότιμε κύριε Πρόεδρε.

Εύχαριστώ πολύ τόν συνάδελφον κ. Παπαδημητρίου διά τά καλά λόγια αλλά έκπροσωπώ τó συνεργατικόν κίνημα και όχι βιομηχανίαν!

(Γέλωτες)

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Έπειδή εργάζεται στις βιομηχανίες αυτό ήταν τό.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έν πάση περιπτώσει, ώλοκληρώθηκεν ή συζήτησις επί του φλέγοντος αυτού προβλήματος, του άμπελουργικου προβλήματος, όπως έχει έγγραφη, σε δύο συνεδριάσεις. Έκούσαμεν πάρα πολλές απόψεις, εισηγήσεις και εκαλύφθησαν, ίσως, αι βασικαί πτυχαί του προβλήματος χωρίς να μπορη κανείς να πη ότι τό όλον θέμα έχει εξαντληθη. Είναι ένα τεράστιον πρόβλημα. Υπήρξε, πιστεύω, ή συζήτησις πάρα πολύ χρήσιμος, εάν δε δέν ύπαρχη αντίρρησις πιστεύω ότι ή λογική κατάληξις της συζητήσεως αυτής θα είναι πράγματι ή παραπομπή του όλου θέματος εις τας δύο Έπιτροπας Γεωργίας και Έμπορίου προς έπισταμένην μελέτην του όλου προβλήματος και υποβολήν συγκεκριμένων προτάσεων έν συνεννοήσει μετά της Έκτελεστικής Έξουσίας και των επαγγελματικων οργανώσεων των ενδιαφερομένων.

Έάν δέν ύπαρχη οιαδήποτε αντίρρησις, προτίθεμαι να παραπέμψω τό όλον θέμα εις τας Έπιτροπας Γεωργίας και Έμπορίου. Είμεθα σύμφωνοι επί του θέματος αυτού.

Αυτό ήταν και τό τελευταίον θέμα εις την ήμερησίαν διάταξιν της σημερινής συνεδριάσεως.

(Καταχωρείται τό Μνημόνιον επί του άμπελουργικου προβλήματος).

ΜΝΗΜΟΝΙΟΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΤΟ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ».

Παρόντες :

Άλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Πάρις Λένας

Κίμων Παναγίδης

Άνδρέας Γιαγκου

Πατρίκιος Παύλου.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έμπορίου και Βιομηχανίας αντήλλαξαν απόψεις επί του ως άνω αναφερομένου θέματος μετά των εκπροσώπων του Συμβουλίου Άμπελουργικων Προϊόντων και του Υπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας εις συνεδριάσιν αυτής συγκροτηθείσαν την 18ην Όκτωβρίου, 1976.

Ἡ ὡς ἄνω Ἐπιτροπή μέσα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ καταρτισθέντος ὑπ' αὐτῆς προγράμματος δι' ἐνημέρωσιν τῶν Μελῶν τῆς καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς ἐπὶ ἀριθμοῦ θεμάτων τῆς ἀρμοδιότητος τῆς καὶ εἰδικώτερον τῶν προβλημάτων ἐκείνων τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν σήμερον ἰδιαίτεραν ὄξυνσιν καὶ ἀπασχολοῦν σοβαρῶς διαφόρους τάξεις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου ἐζήτησε καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τοῦς προμνησθέντας ἐκπροσώπους ἀριθμὸν πληροφοριῶν καὶ ἐξηγήσεων ἐπὶ τῆς σημερινῆς θέσεως τοῦ ἐν θέματι προβλήματος, τῶν προοπτικῶν ἐπιλύσεως τούτου καὶ τῶν μέτρων καὶ τῶν μεθοδεύσεων αἱ ὁποῖα προωθοῦνται πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Ὡς γνωστόν, τὸ ἀμπελουργικὸν ὡς πρόβλημα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀπασχολεῖ μίαν μεγάλην μερίδα τοῦ πληθυσμοῦ καὶ πάντοτε ἔρχεται εἰς τὸ προσκηνίον ὑπὸ τὴν ὄξυτέραν αὐτοῦ μορφήν κυρίως κατὰ τὴν περίοδον τῆς συγκεντρώσεως τῶν σταφυλῶν. Ἐντὸς τῶν πλαισίων δὲ ἀντιμετώπισεως τοῦ ὅλου θέματος ὑποβάλλονται κατὰ καιροὺς διάφοροι ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις χωρὶς, ἐν τούτοις, νὰ ἐξευρεθῇ μέχρι στιγμῆς ἡ ριζικὴ καὶ τελικὴ διευθέτησις τοῦ ὅλου θέματος.

Προτοῦ ἡ Ἐπιτροπή χωρὶς εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀπόψεων τῶν Μελῶν τῆς κυρίως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς τρόπους καὶ τὴν ἐνδεδειγμένην μεθοδευσιν διὰ τὴν ριζικὴν ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἀνθρωπίνως δυνατὸν βαθμὸν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὅλου προβλήματος θεωρεῖ σκόπιμον νὰ διεξέλθῃ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰς σημερινὰς ἐπὶ μέρους δυσκολίας τῶν ὁποίων ἡ ἀντιμετώπισις ἐπέγει καὶ ἀναμφιβόλως προβληματίζει ὅλως ἰδιαίτερος μίαν μεγάλην τάξιν τῶν παραγωγῶν.

Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος δυσκολίαι, ὡς παρουσιάζονται σήμερον, δύνανται νὰ ἐνταχθῶσιν εἰς τὰ ἐν συνεχείᾳ προδιαγραφόμενα ἐπὶ μέρους προβλήματα διὰ τὰ ὁποῖα καὶ παρεσχέθησαν ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων αἱ ἀκόλουθοι ἐξηγήσεις :

1. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΣΤΑΦΥΛΩΝ :

Τὸ σχέδιον συγκεντρώσεως σταφυλῶν ὑφίστατο καὶ ἐλειτούργει ἐπιτυχῶς, μέχρι τῆς δημιουργηθείσης ἀνάγκης θεσπίσεως τοῦ περὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων Νόμου (Ἄρ. 46 τοῦ 1976), μὲ μόνον περίβλημα καὶ ὑπόβαθρον τὴν κατ' ἔτος χορηγουμένην Κυβερνητικὴν ἐπιχορήγησιν. Μέχρι καὶ τοῦ 1975 καὶ ἐν ὅσῳ ἐσυνεχίζετο ἡ καταβολὴ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Κυβερνητικῆς ἐπιχορηγήσεως, οὐδεμία ἀνάγκη ἀναθεωρήσεως τοῦ σχεδίου ὑπῆρξε. Κατόπιν, ὅμως, τῆς καταργήσεως τῆς ἐν λόγω ἐπιχορηγήσεως καὶ μετ' ἀφετηρίαν τὸ ἔτος 1975 ἤρχισαν νὰ διαφαίνωνται τὰ πρῶτα προβλήματα εἰς τὴν συγκέντρωσιν σταφυλῶν. Ἐν ὅψει τῶν προκυψασῶν δυσκολιῶν ἐζητήθησαν ἐκ μέρους τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων αἱ ἀπαραίτητοι νομοθετικαὶ ἐξουσίαι, αἵτινες παρεσχέθησαν διὰ τοῦ προρρηθέντος νομοθετήματος, τὸ δὲ Συμβούλιον ἐχώρησε μὲ βάσιν τὰς ἐξουσίας αὐτὰς εἰς τὸν καταρτισμὸν καὶ γνωστοποίησιν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους τοῦ ἐν ἰσχύϊ σήμερον σχεδίου συγκεντρώσεως σταφυλῶν. Δυστυχῶς, μὴ συμμορφούμενοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀμπελουργοὶ πρὸς τὰς ὁδηγίας τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ μὴ ἐκμεταλλευθέντες τὰς ἐξαγγελθείσας ὑψηλὰς τιμὰς δι' ὠρισμένα εἶδη ἀμπελουργικῶν προϊόντων, ἢ πρὸς διάθεσιν ποσότης νωπῶν σταφυλῶν εἰς τὰς ἐνδοβιομηχανίας ὑπῆρξεν ἐπηξημένη μὲ ἀποτέλεσμα αἱ τελευταῖαι νὰ μὴ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀπορροφήσωσιν ὀλόκληρον τὴν παραγωγὴν τῶν ἐν λόγω σταφυλῶν καὶ νὰ ὑπάρξωσι τὰ σημερινὰ πλεονάσματα.

2. ΤΙΜΑΙ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ :

Τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ κατ' ἐπέκτασιν ἡ Κυβέρνησις ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ προαναφερθὲν πρόβλημα καθώρισαν ἠϋξημένας

δι' ώρισμένα είδη άμπελουργικῶν προϊόντων τιμάς, συνεβούλευσαν δέ έκ τῶν προτέρων τοὺς ενδιαφερομένους καί εκάλεσαν ταύτους νά διαθέσωσιν κυρίως τήν παραγωγήν των διά τήν κατασκευήν σταφίδος ἢ ζιβανίας. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τὸ Συμβούλιον εισηγάγε τα απαιτούμενα είδη, ἤτοι κανναβάτσα, σόδα, κλπ. με δεδηλωμένην πρόθεσίν του νά διαθέσῃ αὐτὰ εἰς ἐπιχορηγημένας τιμάς εἰς τοὺς άμπελουργοὺς. Δυστυχῶς, καί ἔνεκεν τῆς κρατούσης νοστοροπίας τῶν άμπελουργῶν νά προτιμοῦν τήν διάθεσιν τῆς παραγωγῆς των εἰς νωπὰς σταφυλάς καί μόνον, ἢ πρὸς διάθεσιν τοιαύτη παραγωγή ὑπῆρξεν ἐπηυξημένη με άποτέλεσμα νά ὑφίστανται σήμερον ἔξ ἔως ἑπτὰ ἑκατομμύρια ὀκάδες πλεονάσματα μαύρων σταφυλῶν καί τρία ἑκατομμύρια ὀκάδες πλεονάσματα άσπρων σταφυλῶν, κοινῶς Ξυνιστέρι.

Ἡ μή συμμόρφωσις ὑπὸ τῶν άμπελουργῶν πρὸς τὰς προειδοποιήσεις τοῦ Συμβουλίου, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐδημιούργησε πρόβλημα χώρου διά τήν συγκέντρωσιν τῶν νωπῶν σταφυλῶν. Ἡ οὕτω πως εκ τῶν ὑστέρων δημιουργηθεῖσα κατάστασις, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀπησχόλησε τοὺς άρμοδίους καί ἤδη εὐρίσκονται ἐν ἐξελίξει αἱ άπαραίτητοι προεργασίαι προκειμένου νά ἐξασφαλισθῇ ἡ άπορρόφησις τῶν δημιουργηθέντων πλεονασμάτων. Ἐκ τῶν μέχρι τῆς στιγμῆς ὑφισταμένων ἐνδείξεων διαφαίνεται ὅτι τὸ παρουσιασθὲν πλεονάσμα μαύρων σταφυλῶν θά άπορροφηθῇ ὡς ἐπίσης καί τὸ κυριώτερον μέρος τῶν άσπρων σταφυλῶν.

Ἐν τούτοις ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προκύψαντος θέματος, ἡ ὁποία διαφαίνεται ὅτι τελικῶς θά ἐπιτευχθῇ, δέν άποτελεῖ μόνιμον καί μακροπρόθεσμον ρύθμισιν τοῦ θέματος. Ἐκ τῶν γενομένων διαβουλεύσεων προκύπτει ὅτι ἡ ἐπὶ μακροπρόθεσμου βάσεως ἀντιμετώπισις τοῦ ὄλου θέματος δέν εἶναι δυνατόν νά ἐπιτευχθῇ ἐκτὸς ἐάν οἱ παραγωγοὶ ἐπιδείξωσι τήν απαιτούμενην συμμόρφωσιν εἰς τὰς ἐκάστοτε ὁδηγίας καί προτροπὰς τοῦ Συμβουλίου Ἄμπελουργικῶν Προϊόντων. Εἰδικώτερον ἐάν υἰοθετηθῶσιν αἱ ὑποδείξεις τοῦ ρηθέντος Συμβουλίου διά κατασκευήν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερων ποσοτήτων σταφίδος καί ζιβανίας, καί πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὑφίσταται τὸ κίνητρον τῆς ὑψηλοτέρας τιμῆς τῶν ἐν λόγῳ προϊόντων, εἶναι δυνατόν, ὡς ἐπεξηγήθη ὑπὸ τῶν άρμοδίων, νά ἐπιτευχθῇ ἡ άπορρόφησις μιᾶς σημαντικῆς ποσότητος τῆς παραγωγῆς, καθισταμένης οὕτω δυνατῆς τῆς εἰς μέγιστον βαθμὸν ἀντιμετωπίσεως τοῦ παρουσιαζομένου σήμερον προβλήματος τῆς συγκεντρώσεως νωπῶν σταφυλῶν. Ἡ ἐν προκειμένῳ διαφώτισις ἐκ μέρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμπελουργικῶν Προϊόντων θά πρέπει νά εἶναι συνεχῆς καί ἐντατικῆ ὡστε άπαντες οἱ ενδιαφερόμενοι νά ἀντιληφθῶσι πλήρως τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντά των.

Βεβαίως, πέραν τῆς κατασκευῆς τῶν ἐν λόγῳ άμπελουργικῶν προϊόντων, ὑφίσταται ἀνάγκη ἐξευρέσεως τῶν απαιτούμενων ἀγορῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν καί ἐπ' αὐτοῦ θά ἔδει ὅλως ἰδιαιτέρως νά στραφῇ ἡ προσοχή τῶν άρμοδίων τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι εὐχάριστον τὸ γεγονός ὅτι ἔξ ὅσων κατετέθησαν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς διαφαίνεται ὅτι μία τοιαύτη προσπάθεια εὐρίσκειται ἐν πλήρει ἐξελίξει καί, ὡς σαφῶς ἐδηλώθη εἰς τήν Ἐπιτροπήν, ἡ τοιαύτη προσπάθεια θά συνεχισθῇ καί ἐνταθῇ ἔτι περισσότερο. Πέραν αὐτοῦ καί ἐπειδὴ ὡρισμένα άμπελουργικὰ είδη, κυρίως ζιβανία καί σταφίδα, διοχετεύονται σήμερον πρὸς μίαν ἀγορὰν μόνον, τὸ γεγονός αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δημιουργεῖ καί τονώνει τήν ὄλην ἀσάθειαν περὶ τὸ θέμα τοῦτο. Ἐκ παραλλήλου, ὁμως, ὑπογραμμίζει τήν ἀνάγκην ἐξευρέσεως νέων ἀγορῶν ὡστε νά διασφαλισθῇ εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον ἡ ὁμαλὴ άπορρόφησις τῶν παραγομένων άμπελουργικῶν προϊόντων καί νά άποφευχθῇ οὕτω περαιτέρω ὀξυνσις τοῦ άμπελουργικοῦ προβλήματος.

Ἐπαξ καί γίνεται λόγος περὶ τῶν Ξένων ἀγορῶν θά ἦτο καλὸν νά λεχθῇ, δεδομένων ἰδίως τῶν σημερινῶν προτιμήσεων τῶν διαφόρων Ξένων ἀγορῶν καί τοῦ συνεχῶς αὐξανόμενου συναγωνισμοῦ εἰς τήν Εὐρωπαϊκὴν Οἶκο-

νομικήν Κοινότητα, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ συμμόρφωσις τῶν ἀμπελοφυγῶν εἰς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελοφυγικῶν Προϊόντων τόσον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διοχέτευσιν τῆς παραγωγῆς τῶν εἰς ὠρισμένα εἶδη ἀμπελοφυγικῶν προϊόντων ὅσον καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ποικιλιῶν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἐξασφαλίζουν καλύτερον τὴν διάθεσιν τῶν παραγομένων προϊόντων μὲ βάσιν τὰς ἀπαιτήσεις τῆς διεθνούς ἀγορᾶς.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω, ἀποψις τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι ἀνεξαρτήτως τῆς οἰασθῆποτε διευθετήσεως τοῦ προκύψαντος σήμερον προβλήματος συγκεντρώσεως καὶ παραδόσεως τῶν νωπῶν σταφυλῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐξ ὧσων διαφαίνεται εὐρίσκεται πρὸς τὴν λύσιν του, ἄπαντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὀφείλουσιν νὰ ἀντιληφθῶσι τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως καὶ διὰ τῆς ἐπιδείξεως τῆς ἀπαιτουμένης συνεργασίας νὰ δημιουργήσῃσι τὰς ἀπαραιτήτους προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐπὶ μακροπροθέσμου βάσεως ὁμαλὴν ἀπορρόφησιν τῶν ἀμπελοφυγικῶν προϊόντων. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει κάθε λόγον νὰ πιστεύῃ ὅτι αἱ ἀρμόδιαι Κυβερνητικαὶ ὑπηρεσίαι θὰ συνεχίσῃσι τὰς προσπάθειάς των διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἀπαιτουμένων ἀγορῶν, νοουμένου, βεβαίως, ὅτι θὰ ἔχη ἐκ τῶν προτέρων ἐξασφαλισθῆ ἡ συνεργασία τῶν ἀμπελοφυγῶν καὶ ἡ συμμόρφωσις των εἰς τὰς ἐκάστοτε διδομένας εἰς τούτους ὑπευθύνους συμβουλὰς.

Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸ παρὸν Μνημόνιον ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ἀνδρέας Γιάγκου ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναφέρῃ τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τὸ προκύψαν πρόβλημα εἰς τὴν συγκεντρωσιν σταφυλῶν ἦτο δυνατόν νὰ ἀντιμετωπισθῆ δεόντως ἐκ μέρους τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελοφυγικῶν Προϊόντων ἐὰν τὸ τελευταῖον, ἐνσκόψῃ τὴν διακριτικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν, προέβαινεν ἐγκρίτως εἰς τὴν κατανομήν 3,5 ἐκ. ὀκάδων σταφυλῶν, ποσότητα τὴν ὁποῖαν εἶχε τὴν εὐχέρειαν νὰ κατανεῖμῃ χωρὶς τὴν μεσολαβήσασαν καθυστέρησιν.
- (β) Τὸ Συμβούλιον Ἀμπελοφυγικῶν Προϊόντων αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ χρήζει ἀνασυνθέσεως ὥστε διὰ τῆς ἐπιτεύξεως πλέον ἀντιπροσωπευτικῆς συνθέσεως τούτου μὲ τὴν συμμετοχὴν καὶ τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων ἀμπελοφυγῶν νὰ δυνηθῆ νὰ ἀντεπεξέλθῃ καλύτερον εἰς τὴν ἀποστολήν του. Περαιτέρω ἡ συμμεταχὴ αὐτῆ καθ' ἑαυτὴ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀμπελοφυγῶν εἰς τὸ Σ.Α.Π. θ' ἀποτελέσῃ τὸν συνδετικὸν κρίκον μεταξὺ τούτου καὶ τῶν παραγωγῶν καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀπαιτουμένης ὁμοθυμίας τῶν ἀμπελοφυγῶν, προϋπόθεσις ἀπαραίτητος δι' ἐπίτευξιν οἰοῦσθῆποτε στόχου ἢ προγράμματος τοῦ Σχεδίου Ἀμπελοφυγικῶν Προϊόντων.
- (γ) Ἡ γενομένη εἰσήγησις διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν κατασκευὴν μεγαλύτερας ποσότητος σταφίδος θὰ πρέπει νὰ συνδυασθῆ μὲ παράλληλα μέτρα βοηθείας τῶν ἀμπελοφυγῶν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν. Ἐν προκειμένῳ, πέραν τῆς διαφωτίσεως τῶν ἀμπελοφυγῶν, θὰ πρέπει νὰ μελετηθῆ εἰς τὴν βάσιν του τὸ ὅλον πρόβλημα καὶ εἰδικώτερον νὰ διερευνηθῶσιν οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι συνιστοῦν ἀποτρεπτικὰ στοιχεῖα διὰ τὸν ἀμπελοφυγὸν προκειμένου ὁ τελευταῖος νὰ ἀνταποκριθῆ δεόντως εἰς τὰς ἐκάστοτε γινόμενας ὑποδείξεις τοῦ Σ.Α.Π. Συναφῶς παρατηρεῖται ὅτι ὄντως ὑφίστανται τοιαῦτα ἐξ ἀντικειμένου δυσκολία διὰ τὸν ἀμπελοφυγόν, ὡς ἡ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν, κατεσπαρμένη παραγωγή, κλπ., καὶ ἐπ' αὐτοῦ θὰ πρέπει κατὰ προτεραιότητα νὰ στραφῆ ἡ προσοχὴ τῶν ἰθυνόντων τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελοφυγικῶν Προϊόντων.

Τὸ παρὸν συντάσσεται πρὸς τὸν σκοπὸν κοινοποιήσεως τούτου πρὸς ἅπαντα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς διὰ τὴν ἐνημέρωσιν αὐτῶν ἐφ' ἑνὸς σοβαροῦ προβλήματος τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ μεγάλην μερίδα τῶν πολιτῶν καὶ θὰ

έξακολουθήσει νά άπασχολή αύτήν και είς τό άπώτερον μέλλον εάν και έφ' όσον δέν ληφθώσι τά άπαραίτητα μέτρα περί τών όποίων έγένητο ήδη έν συνόψει λόγος άνωτέρω.

Έξεδόθη τή 12η Νοεμβρίου, 1976.

Η έπομένη συνεδρίασις του Σώματος όρίζεται διά τήν μεταπροσεχή Πέμπτην, 9ην Δεκεμβρίου 1976, και ώραν 3ην άπογευματινήν, με τήν έξής ήμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Έρωτήσεις — Άπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Έργασία :

- (1) Ό περί Διεθνοϋς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιών και Συναφών Πρωτοκόλλων (Κυρωτικός) Νόμος του 1976.
- (2) Ό περί τής Συμβάσεως τής Βιέννης επί του Δικαίου τών Συνθηκών (Κυρωτικός) Νόμος του 1976.
- (3) Ό περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 5) του 1976.
- (4) Ό περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 6) του 1976.
- (5) Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 6) του 1976.
- (6) Ό περί Κοινωνικών Άσφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος του 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Αύτή είναι ή ήμερησία διάταξις διά τήν έπομένην συνεδρίασιν.

Μή ύπάρχοντος άλλου θέματος κηρύσσω τήν λήξιν τών έργασιών τής σημερινής συνεδριάσεως.

(Ώρα λήξεως : 6.10 μ.μ.)

Οί άκόλουθοι Βουλευται υπέγραψαν τόν κατάλογον τών παρόντων (κατ' άλφαβητικήν σειράν) :

Άμπίζας Σταύρος
Βάκης Χρίστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γιάγκου Άνδρέας
Δημοσθένους Ήρακλής
Θεοδώρου Δώρος
Ήροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοίζος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Άλέκος
Μιχαηλίδης Θαλής
Νέμιτσας Τάκης
Παπαδημητρίου Κυριάκος

Παπαϊωάννου Έζεκίας
Παρασκευαϊδης Φειδίας
Πούλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρίστος
Πσσκώτης Σταύρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζής Άνδρέας
Φάντης Άνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος
Άντιπρόσωποι
Θρησκευτικών Όμάδων
Άστιζιάν Άντρανίκ
Μαυρίδης Ίωάννης
Φέλιε Κυρίλλη

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1976, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Α. Φάντης, Χρ. Χριστοφίδης, Δ. Θεοδώρου, Α. Μιχαηλίδης, Φ. Παρασκευαΐδης, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Ποταμίτης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (2) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (3) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ε. Παπαϊωάννου, Π. Παύλου, Ν. Μαυρονικόλας, Ν. Βασιλειάδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Κ. Παναγίδης, Χρ. Βάκης, Α. Γαλανός, Ἡρ. Δημοσθένους) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντου ὑπὸ τῶν ἄξ. Βουλευτῶν κ.κ. Κ. Παπαδημητρίου, Ν. Βασιλειάδη, Ν. Μαυρονικόλα καὶ Χρ. Βάκη θέματος «Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως», καὶ παραπομπή τούτου εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας πρὸς περαιτέρω μελέτην καὶ ὑποβολὴν συγκεκριμένων προτάσεων πρὸς τὸ Σώμα.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.10 μ.μ.)

(Ἄρ. 12)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῆς παρούσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Τὸ πρῶτον θέμα εἶναι Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τὰς Ἑρωτήσεις καὶ τὰς Ἀπαντήσεις, ἐὰν ὑπάρχουν.

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιολόγων Βουλευτῶν περιφέρειας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χρίστου Βάκη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Αἱ Κοινότητες Πάφου, Χολετριῶν, Ἁγίας Μαρινούδας (Γεροσκήπους), Μανδριῶν καὶ Μακούντας ἀπὸ μακροῦ ἀπετάθησαν διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τηλεφώνου καὶ μέχρι σήμερον τίποτε δὲν ἐγένετο πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν.

Ἑρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον διατὶ καθυστερεῖ ἢ ἐγκατάστασις τηλεφώνου καὶ πότε προτίθεται ἢ ἀρμοδία ἀρχὴ νὰ ἐγκαταστήσῃ τὴν ἐγκατάστασιν αὐτήν;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Δεκεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τῶν ἀξιολόγων Βουλευτῶν περιφέρειας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χρίστου Βάκη.

«Ἡ ἐγκατάστασις κοινοτικῶν τηλεφῶνων εἰς τὰ χωρία Χολέτρια, Ἁγία Μαρινούδα (Γεροσκήπους), Μανδριά καὶ Μακούντα προγραμματίζεται ὡς ἀκολούθως :

- (i) Χολέτρια : Κατεβλήθη ἤδη εἰς τὴν Ἀρχὴν Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου ποσὸν ἐκ £3,500 διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ κοινοτικοῦ τηλεφῶνου ἀπὸ τὸ παλαιὸν εἰς τὸ νέον χωρίον Χολέτρια. Ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου ὑπολογίζει ὅτι ἡ ἐργασία μετακινήσεως θὰ συμπληρωθῇ ἐντὸς τοῦ πρώτου τριμήνου τοῦ 1977.
- (ii) Ἁγία Μαρινούδα (Γεροσκήπους) : Ἡ ἐγκατάστασις τηλεφῶνου προγραμματίζεται ἐντὸς τοῦ 1977.
- (iii) Μανδριά : Ἡ ἐπανασύνδεσις τοῦ κοινοτικοῦ τηλεφῶνου Μανδριῶν προγραμματίζεται πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντὸς τοῦ πρώτου τριμήνου τοῦ 1977.
- (iv) Μακούντα : Ἡ ἐγκατάστασις κοινοτικοῦ τηλεφῶνου εἰς τὸ χωρίον Μακούντα μελετᾶται ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ὀκτωβρίου 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφερείας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χρίστου Βάκη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Οἱ κάτοικοι τῶν Κοινοτήτων Πωμοῦ, Παληαμπέλων, Νέων Δημμάτων, Ἁγίας Μαρίας, Ἀργάκας, Μακούντας καὶ Γιαλιάς παραπονοῦνται ὅτι αἱ τηλεοράσεις των δὲν ἔχουν λήψιν τῶν ἐκπομπῶν τῆς τηλεοράσεως, ἢ καὶ ἂν ἔχουν, εἶναι πολὺ ἐλαττωματικὴ.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμοδίον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν πότε προτίθεται ἢ ἀρμοδία ἀρχὴ νὰ ἐγκαταστήσῃ καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ἄνω κοινοτήτων τὰ ἀναγκαῖα μηχανήματα, ὥστε καὶ οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς νὰ δύνανται νὰ παρακολουθοῦν τὰ προγράμματα τῆς τηλεοράσεως».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Δεκεμβρίου 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφερείας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χρίστου Βάκη.

«Τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἴδρυμα Κύπρου, κατόπιν ἐξουσιοδοτήσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, συνεπλήρωσε τὴν μελέτην τοῦ θέματος τῆς τηλεοπτικῆς καλύψεως ὠρισμένων περιοχῶν τῆς Νήσου αἵτινες προηγουμένως εἴτε ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τοῦ Σταθμοῦ Καντάρας εἴτε δὲν ἐκαλύπτοντο καθόλου διὰ διαφόρους λόγους καὶ ἐζήτησεν ἤδη προσφοράς διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἀναγκαίου ἐξοπλισμοῦ. Ταύτοχρόνως, τὸ Ἴδρυμα προβαίνει εἰς διευθετήσεις διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαιτουμένων χώρων διὰ τὴν ἐγκατάστασιν 17 ἐν ὅλῳ σταθμῶν ἀναμεταδόσεως τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς Νήσου.

Ἐλπίζεται ὅτι ὁ πρῶτος σταθμὸς ἀναμεταδόσεως θὰ τεθῇ εἰς λειτουργίαν περὶ τὸ τέλος τοῦ 1977 καὶ ὅτι τὸ ὅλον ἔργον θὰ συμπληρωθῇ ἐντὸς τοῦ 1979.

Ἄπαντα τὰ χωρία τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐρώτησιν τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν θὰ καλυφθοῦν διὰ τῶν ὑποσταθμῶν Δρούσιας καὶ Πωμοῦ ἐκτὸς 10 περίπου κατοικιῶν τοῦ χωρίου Γιαλιάς, αἵτινες εὐρίσκονται ἐντὸς χαράδρας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφερείας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χρίστου Βάκη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Εἰς τὴν περιοχὴν Πόλεως καὶ περιχώρων κινουῦνται πολλὰ αὐτοκίνητα καὶ οἱ ἰδικτῆται των, κατὰ τὴν ἐπιθεώρησίν των, ἀναγκάζονται νὰ ἐπισκέπτονται τὴν Πάφον καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις τὴν Λεμεσόν διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν ὀχημάτων των.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφρήσῃ τὴν Βουλὴν, διατὶ δὲν καθορίζεται καὶ ἡ Πόλις Χρυσοχοῦς ὡς τόπος ἐπιθεωρήσεως τῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων ὥστε οἱ ἰδικτῆται των νὰ μὴ ταλαιπωροῦνται καὶ νὰ ὑφίστανται μεγάλα ἔξοδα;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Δεκεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χριστοῦ Βάκη.

«Ὁ καθορισμὸς τῆς Πόλεως Χρυσοχοῦς ὡς τόπος ἐπιθεωρήσεως μηχανοκινήτων ὀχημάτων θὰ μελετηθῇ εὐθύς ὡς συμπληρωθῇ ἡ ἐπ'ἀνδρωσις τῆς Ὑπηρεσίας Ἐπιθεωρήσεως Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων τοῦ Τμήματος Χερσαίων Μεταφορῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ μορφήν προσωρινοῦ μέτρου ἔχουν γίνεαι διευθετήσεις ὥστε ὁ ἀρμόδιος λειτουργὸς νὰ ἐπισκέπτεται τὴν Πόλιν Χρυσοχοῦς κατὰ τακτικὰ χρονικὰ διαστήματα διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἐκεῖ μηχανοκινήτων ὀχημάτων τῆς περιοχῆς.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 8ην Νοεμβρίου, 1976.

«Τὸ Διδακτικὸν Πρσωπικόν, οἱ γονεῖς καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων Μέσης Παιδείας ἐξακολουθοῦν νὰ ταλαιπωροῦνται μὲ τὴν ἀπογευματινὴν φοίτησιν ἢ ὁποῖα λόγῳ ἐλλείψεως αἰθουσῶν διδασκαλίας συνεχίζεται ἀκόμη, εἰς βάρος τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν σχολείων.

Ποῖα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας μετὰ τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας Λάρνακος πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος διὰ τῆς καθιερώσεως τῆς πρωῒνης φοιτήσεως κατὰ τὸ προσεχὲς σχολικὸν ἔτος, δεδομένου ὅτι ὑπάρχουν πρὸς τοῦτο αἱ προϋποθέσεις καὶ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα παρέχεται μέχρι τοῦ θέρους τοῦ 1977;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Δεκεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 8ην Νοεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Στὴ Λάρνακα λειτουργοῦν κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος 8 σχολεῖα μέσης ἐκπαίδευσως, πρωῒνης καὶ ἀπογευματινῆς φοιτήσεως, μὲ 6563 μαθητὲς σὲ 181 τμήματα, ἐνῶ οἱ ὑπάρχουσες αἰθουσες εἶναι 88.

Ἐλπίζεται ὅτι μέχρι τὸν ἐρχόμενον Σεπτέμβριον θὰ παραδοθοῦν 30 αἰθουσες τοῦ ὑπὸ ἀνέγερσιν κτιρίου τοῦ Γυμνασίου Φανερωμένης καὶ ὅτι θὰ ἐπιδιορθωθῇ τὸ τσερκικὸ Λύκειο, στὸ ὁποῖο τῶρα μένουν πρόσφυγες, πού διαθέτει 14 αἰθουσες. Ἔτσι οἱ αἰθουσες δυνατόν νὰ ἀυξηθοῦν σὲ 132 (88+30+14) καὶ τοῦτο θὰ περικρίσῃ αἰσθητὰ τὴν ἀπογευματινὴν φοίτησιν.»

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Είσερχόμεθα εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Διεθνούς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιῶν καὶ Συναφῶν Πρωτοκόλλων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ
«Ο ΠΕΡΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ
ΣΥΝΑΦΩΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Πρόντες :

Ἐξεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Τάκης Νέμιτσας
Πάρις Λένας
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
Νίκος Βασιλειάδης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 30ῆν Νοεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς ἐν Malaga -Torremolinos γενομένης τὴν 25ῆν Ὀκτωβρίου, 1973 νέας Διεθνούς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιῶν καὶ τῶν συναφῶν Πρωτοκόλλων, τὴν ὁποῖαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία προσυπέγραψε δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 15379 καὶ ἡμερομηνίαν 4ῆν Νοεμβρίου, 1976 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψηφίσις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως καὶ τῶν Συναφῶν Πρωτοκόλλων.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Διεθνῆς Σύμβασις Τηλεπικοινωνιῶν καὶ τὰ Συναφῆ αὐτῆ Πρωτοκόλλα ἀντικαθιστοῦν τὴν ἤδη ἰσχύουσαν Διεθνή Σύμβασιν Τηλεπικοινωνιῶν ἣτις ἐγένετο ἐν Γενεύῃ καὶ Μοντρὲ τὴν 21ῆν Δεκεμβρίου, 1959 καὶ 12ῆν Νοεμβρίου, 1965, εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία προσεχώρησε δι' Ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀρ. 230, 4965 καὶ 10300 καὶ ἡμερομηνίας 15ῆν Νοεμβρίου, 1960, 26ῆν Αὐγούστου, 1965 καὶ 25ῆν Φεβρουαρίου, 1971, ἀντιστοίχως. Τὴν ρηθεῖσαν Σύμβασιν ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐπεκύρωσε διὰ τῆς ψηφίσεως εἰς νόμον τοῦ περὶ Διεθνούς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιῶν καὶ Συναφῶν Πρωτοκόλλων (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1971 (Ἄρ. 21 τοῦ 1971).

Ἡ νῦν ὑπὸ ἐξέτασιν Διεθνῆς Σύμβασις Τηλεπικοινωνιῶν μετὰ τῶν συνημμένων αὐτῆ Συναφῶν Πρωτοκόλλων προτείνεται εἰς ἀντικατάστασιν τῆς προμνησθείσης Διεθνούς Συμβάσεως καὶ τῶν Συναφῶν Πρωτοκόλλων, αὕτη δὲ ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τοῦ Συνεδρίου Πληρεξουσίων τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Τηλεπικοινωνιῶν ἐν Malaga - Torremolinos τὸν Σεπτέμβριον/Ὀκτώβριον, 1973 εἰς τὸ ὅποιον ἔλαβον μέρος ἐκπρόσωποι τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας μὲ ἐξουσιοδότησιν νὰ ψηφίσωσι καὶ ὑπογράψωσι τὰς σχετικὰς πράξεις τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς ἐγκρίσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Οι κυριώτεροι σκοποί και επιδιώξεις της διά της ρηθείσης Συμβάσεως και των Συναφών Πρωτοκόλλων αναθεωρηθείσης Διεθνούς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιών συνοψίζονται ως ακολούθως :

- (α) Ἡ διατήρησις καὶ ἐπέκτασις τῆς διεθνούς συνεργασίας πρὸς βελτίωσιν καὶ ὀρθολογιστικὴν χρῆσιν τῶν τηλεπικοινωνιῶν παντὸς εἴδους.
- (β) Ἡ ἀνάπτυξις τῶν τεχνικῶν μέσων καὶ ἡ ἀποτελεσματικώτερα ἐκμετάλλευσις αὐτῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ αὐξήσεως τῆς ἀποδόσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τηλεπικοινωνιῶν, ἐπεκτάσεως τῆς χρήσεως αὐτῶν καὶ τῆς κατὰ τὸ δυνατόν γενικεύσεως τῆς χρησιμοποίησεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ.
- (γ) Ἡ ἐναρμόνισις τῶν προσπαθειῶν τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῶν κοινῶν τούτων σκοπῶν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ παροῦσα Διεθνὴς Σύμβασις προτείνεται εἰς ἀντικατάστασιν ἐτέρας τοιαύτης τῆς ὁποίας ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἀποτελεῖ Συμβαλλόμενον Μέρος, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Διεθνούς Συμβάσεως καὶ Πρωτοκόλλων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τὸν ἐντιμον κ. Γραμματέα νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου καὶ τῶν πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ θέματος ὅπως ἐγκριθῇ τὸ 1ον ἄρθρον καὶ τὸ Προοίμιον :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις τὸ 1ον ἄρθρον καὶ τὸ Προοίμιον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ θέματος ὅπως ἐγκριθῇ τὸ 2ον ἄρθρον :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συμπεριλαμβανομένου τοῦ Πρώτου καὶ Δευτέρου Πίνακος :

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ θέματος ὅπως ἐγκριθῇ τὸ δεύτερον ἄρθρον περιλαμβανομένων τῶν Πινάκων, Πρώτου καὶ Δευτέρου, καὶ τῶν προσθέτων Πρωτοκόλλων τὰ ὁποία ἀναφέρονται εἰς αὐτούς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωςις Συμβάσεως καί Προσθέτου Προαιρετικοῦ Πρωτοκόλλου. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῆ τὸ 3ον ἄρθρον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῆ τὸ 4ον ἄρθρον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις ἐγκρίνεται τὸ 4ον ἄρθρον.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θά γίνη διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θά ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Διεθνοῦς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιῶν καί Συναφῶν Πρωτοκόλλων (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῆ τὸ Νομοσχέδιον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα τῆς Νομοθετικῆς Ἑργασίας εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως τῆς Βιέννης ἐπὶ τοῦ Δικαίου τῶν Συνθηκῶν (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

"Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ
ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ
ΣΥΝΘΗΚΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Πρόεδρες :

Ἄλέκος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος

Φειδίας Παρασκευαΐδης

Ἄλεξης Γαλανός

Σταῦρος Ἀμπίζας

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Β. Λυσσαρίδην.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς δύο συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 15ην καὶ 30ην Νοεμβρίου, 1976. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις τοῦ Ἐπιτροπάρχου Ἐξωτερικῶν ἐκπρόσωπος αὐτοῦ.

Σκοπός τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς ἐν Βιέννῃ γενομένης τὴν 23ην Μαΐου, 1969, Συμβάσεως τῆς Βιέννης ἐπὶ τοῦ Δικαίου τῶν Συνθηκῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία προσεχώρησε δυνάμει τῆς ὑπ' ἀρ. 14956 καὶ ἡμερομηνίαν 27ην Μαΐου, 1976, Ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῶν προνοιῶν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμβάσεως, τῆς ὁποίας ἀπώτερος σκοπός εἶναι ἡ διατήρησις τῆς διεθνοῦς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας, ἡ ἀνάπτυξις φιλικῶν σχέσεων καὶ ἡ ἐπίτευξις συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἐθνῶν καὶ ἡ διὰ τῆς προοδευτικῆς ἀναπτύξεως τοῦ δικαίου τῶν συνθηκῶν προαγωγή τῶν ἐκτιθεμένων σκοπῶν εἰς τὸν Χάρτην τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ἐπιτυγχάνεται ἡ κωδικοποίησις καὶ περαιτέρω ἀνάπτυξις τοῦ δικαίου τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς συνεχῶς αὐξανομένης σημασίας τῶν διεθνῶν συνθηκῶν ὡς πηγῆς τοῦ διεθνοῦς δικαίου καὶ ὡς μέσου ἀναπτύξεως τῆς εἰρηνικῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὰ συνταγματικὰ καὶ κοινωνικὰ συστήματα τούτων.

Ἡ σύνταξις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως, ἀποτελεῖ καρπὸν εικοσαετοῦς προσπάθειας τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην μετέσχεν ἐνεργῶς, ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεώς της, καὶ ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία διὰ τῆς μονίμου παρὰ τῷ ρηθέντι Ὄργανισμῷ ἀντιπροσωπείας της καὶ δι' ἐτέρας ἀντιπροσωπείας της ἡτις συμμετέσχεν εἰς τὰς δύο ἐν Βιέννῃ γενομένας Διασκέψεις.

Τὸ θέμα τοῦ δικαίου τῶν συνθηκῶν, γενικῶς, καὶ ἡ Σύμβασις ἐπὶ τοῦ δικαίου τῶν συνθηκῶν, εἰδικῶς, ἔχουσιν ἄμεσον σχέσιν πρὸς οὐσιώδεις πτυχὰς τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος δοθέντος ὅτι ἡ οὐστιασις καὶ ἀνακήρυξις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας εἰς ἀνεξάρτητον κράτος εἶναι καρπὸς καὶ ἀποτέλεσμα διεθνῶν συμφωνιῶν, ὡς ἡ Συνθήκη Ἐγγυήσεως καὶ ἡ Συνθήκη Συμμαχίας, τὸ δὲ Σύνταγμα τῆς Δημοκρατίας βασίζεται ἀπολύτως ἐπὶ τῶν ἐν λόγω συμφωνιῶν.

Ἡ νῦν ὑπὸ συζήτησιν Σύμβασις, κωδικοποιούσα τὸ δίκαιον τῶν συνθηκῶν, ἐνσωματώνει συνάμα καὶ πλείστας ὄσας θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ Ἐθιμοῦ Διεθνοῦς Δικαίου.

Ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας τοῦ ὁποίου ἐζητήθη ἡ γνώμη ἀπεφάνθη ὅτι δὲν βλέπει οἰονδήποτε νομικὸν λόγον διὰ τὴν μὴ προσχώρησιν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Σύμβασιν, εἰς σχετικὸν δὲ σημείωμά του πρὸς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν χαρακτηριστικῶς ἀναφέρει ὅτι ἡ Σύμβασις αὕτη ἀποτελεῖ σταθμὸν εἰς τὴν προσπάθειαν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς προοδευτικῆς ἀναπτύξεως τοῦ διεθνοῦς δικαίου καὶ τῆς κωδικοποιήσεως αὐτοῦ συμφῶνως πρὸς τὸ ἄρθρον 13 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνεῖ πρὸς τὰς προνοίας τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν ταύτης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου καὶ τῶν πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως έγκριθῆ τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου;

Έφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία καὶ Πίναξ, Μέρος I καὶ II. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως ἐγκριθῆ τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου;

Έφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμβάσεως. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως ἐγκριθῆ τὸ 3ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου;

Έφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ 3ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου ἐγκρίνεται.

Θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Συμβάσεως τῆς Βιέννης ἐπὶ τοῦ Δικαίου τῶν Συνθηκῶν (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1976».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Υπάρχει ένσταση όπως ἐγκριθῆ τὸ Νομοσχέδιον εἰς Νόμον;

Έφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Άρ. 5) τοῦ 1976.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ νὰ ἀναγνώσῃ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τὴν έκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Άρ. 5) ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Άλέκος Μιχαηλίδης, Προεδρεύων

Πάρις Λένας

Σταῦρος Ἄμπιζας

Χρῖστος Βάκης

Ντίνος Κωνσταντίνου

Άνδρέας Φάντης, εκπροσωπῶν τὸν κ. Α. Ζιαρτίδην

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 3ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £1.500.000, ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικόν» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ πρὸς ἀντιμέτωποις διαφόρων ἐκτάκτων ὑποχρεώσεων διαρκούντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἡ προτεινομένη ἔγκρισις τοῦ ἐν λόγω ποσοῦ χρημάτων υποβάλλεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἰσχυοῦσης μέχρι τοῦδε διαδικασίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν δύναται νὰ χειρίζεται εἰς ἐκάστην κεχωρισμένην περίπτωσιν τὰς πιστώσεις ταύτας ὡς ἀποθεματικὸν καὶ νὰ κατανέμη αὐτάς εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐκεῖ καὶ ὅπου ὑφίστανται σχετικαὶ πρὸς τοῦτο ἀνάγκαι.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς διαθέσεως τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τὸν ἐντιμον Γραμματέα νὰ προβῇ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιωτίλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῇ τὸ 1ον ἄρθρον καὶ τὸ Προοίμιον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £1.500.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῇ τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασης όπως έγκριθη τὸ 3ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ὁ Πίναξ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ένστασης τὸ 3ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου θὰ γίνη διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Υπάρχει ένστασης ὅπως ἐγκριθη τὸ Νομοσχέδιον ὡς Νόμος;

Μὴ ὑπαρχούσης ένστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται ὡς Νόμος.

Τὸ ἄλλο θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 6) τοῦ 1976».

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἔκθεσις εἶναι μακροσκελής καὶ ἀναφέρεται εἰς ὀκτὼ κεχωρισμένα κονδύλια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν ἔχη ένστασιν, ἡ ἔκθεσις θὰ θεωρηθῆ ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δὲν ὑπάρχει ένστασης νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μάλιστα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει καμμία ένσταση;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ὅχι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙ-
ΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 6) ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Ἄλέκος Μιχαηλίδης, Προεδρεύων

Πάρις Λένας

Σταῦρος Ἀμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ντῖνος Κωνσταντῖνου

Ἀνδρέας Φάντης, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Α. Ζιαρτίδη

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 3ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐγκρισὶς πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £435.635 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἀριθμοῦ δαπανῶν εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας ἢ τμήματα :

- (α) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £800 πρὸς κάλυψιν τῆς δαπάνης διὰ τὴν συντήρησιν καὶ λειτουργίαν τοῦ ἐπισήμου αὐτοκινήτου τοῦ ἐν Γενεῦῃ Πρέσβευος τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ ἀγορὰ τοῦ προμνησθέντος αὐτοκινήτου ἐγένετο ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ 1976 καί, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προβλεφθῇ ἢ ὡς προεῖρηται δαπάνη δι' ἧς καὶ γίνεται εἰσήγησις διὰ τὴν ἐξειδικεῖσιν ταύτης ὅπως ἐπίσης καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρου εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους.

- (β) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £2.435 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης διὰ τὴν ἀπασχόλησιν ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐν Γενεῦῃ Πρέσβευος τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος δαπάνη δὲν προεβλέφθη εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους δι' ἧς καὶ παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως τῆς ὡς προεῖρηται συμπληρωματικῆς πιστώσεως καὶ τῆς ἐντάξεως αὐτῆς ὑπὸ νέον ἄρθρον ἀναφερόμενον εἰς τοὺς προμνησθέντας σκοποὺς τοῦ ἀντιστοίχου Κεφαλαίου τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους.

- (γ) Διάθεσις ἐπιπροσθέτου ποσοῦ χρημάτων ἐκ £60.000 πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν δι' ἀποζημιώσεις καὶ ἔξοδα ἀγωγῶν.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα σχετικὴ πρόνοια ἐκ £60.000, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς προμνησθείσης δαπάνης, θεωρεῖται ἀνεπαρκῆς, παρίσταται δὲ ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως. Ἡ καταβολὴ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ποσοῦ ἀναφέρεται εἰς πληρωμὰς αἱ ὁποῖαι γίνονται βάσει Δικαστικῶν ἀποφάσεων ἢ καὶ ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ προκύπτουν ἀπὸ ἀγωγὰς κινουμένας ἐναντίον τῆς Δημοκρατίας.

- (δ) Διάθεσις ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ἐκ £88.400 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὀλικῆς δαπάνης ἣτις ἀπητήθη διὰ τὰς διεξαχθείσας ἐκλογὰς πρὸς ἀνάδειξιν Μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Ἡ πραγματικὴ δαπάνη ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐν λόγω ἐκλογὰς ἀνήλθεν εἰς £168.400, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἡ ἤδη περιληφθεῖσα σχετικὴ πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐκ £80.000 θεωρεῖται ἀνεπαρκῆς. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι διαθέσιμοι ἰσάξιοι ἐξοικονομήσεις διὰ τοσοῦτον μεγάλον ποσὸν ὑφ' οἷονδῆποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

- (ε) Διάθεσις ἐπιπροσθέτου ποσοῦ χρημάτων ἐκ £35.000 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἠϋξημένων δαπανῶν δι' ἡμερομίσθια τοῦ ἐργατικοῦ καὶ λοιποῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀπασχολουμένου ὑπὸ τοῦ Τμήματος Πολιτικῆς Ἀεροπορίας εἰς τὸν Διεθνή Ἀερολιμένα Λάρνακος καὶ διὰ τὴν ἐν γένει κάλυψιν τῶν ἠϋξημένων ἀναγκῶν εἰς ἔξοδα διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ρηθέντος ἀερολιμένος.

Ἡ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα σχετικὴ πρόνοια ἐκ £150.000 ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰς ὑπολογισθεῖσας ἀνάγκας μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους ἀναμένεται νὰ καταστῇ ἀνεπαρκῆς δι' ὃ καὶ παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ἤδη ἐγκριθεισῶν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν πιστώσεων ὀφείλεται, κυρίως, εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν οἵτινες ἀπασχολοῦνται εἰς τὸν ἀερολιμένα καὶ εἰς τὴν πρόσληψιν ἐτέρου μεγάλου ἀριθμοῦ ἐκτάκτων ἐργατῶν κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας δι' ἐκτέλεσιν ἐργασίας ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐξαγωγήν σταφυλῶν καὶ ἄλλων προϊόντων. Περαιτέρω αἱ ἠϋξημέναι ἀνάγκαι τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης ὀφείλονται ἐπίσης εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἀεροπορικῆς κινήσεως εἰς τὸν ρηθέντα ἀερολιμένα μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀνάγκην αὔξεσεως τῆς παροχῆς προσθέτων ὑπηρεσιῶν.

- (στ) Διάθεσις ἐπιπροσθέτου ποσοῦ χρημάτων ἐκ £104.000 πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἠϋξημένας τηλεπικοινωνιακὰς διευκολύνσεις τὰς ὁποίας ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου παρέχει πρὸς τὸ Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἡ προβλεφθεῖσα εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους δαπάνη ἐκ £110.000, διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐν λόγῳ Ὑπηρεσίας, ὑπολογίζεται ὅτι τώρα θὰ ἀνέλθῃ εἰς £214.000 ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος παρεχόμεναι τηλεπικοινωνιακαὶ διευκολύνσεις ἠϋξήθησαν λόγω τῆς πλήρους δραστηριοποιήσεως τοῦ ἀερολιμένου Λάρνακος καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ κέντρον ἐλέγχου ἐναερίων πτήσεων ἐξοπλίζεται συνεχῶς καὶ μὲ νέας τηλεπικοινωνιακὰς συσκευὰς. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι διαθέσιμοι ἰσάξια ἐξοικονομήσεις διὰ τόσον μεγάλον ποσὸν ὑφ' οἰονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου ἀπαιτεῖται ἡ ἐγκρίσις συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

- (ζ) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £100.000 πρὸς κάλυψιν τῶν ἠϋξημένων δαπανῶν διὰ τὴν ἀγορὰν φαρμάκων καὶ ἄλλων ἱατρικῶν προμηθειῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν διαφόρων νοσοκομείων, ἰδρυμάτων καὶ φαρμακείων τοῦ Τμήματος ἱατρικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Ἡ ἐγκρίσις τῆς ὡς προεῖρηται συμπληρωματικῆς πιστώσεως ὀφείλεται εἰς τὴν αὔξησιν τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων καὶ τῶν ἄλλων ἱατρικῶν προμηθειῶν διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς τιμὰς τοῦ ἔτους 1975, δι' ὃ καὶ ἡ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα σχετικὴ πρόνοια ἐκ £500 κρίνεται ἀνεπαρκῆς. Ὑπὸ τὰς περιστάσεις καὶ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ οἰωνδήποτε ἐτέρων διαθεσίμων ἰσαξίων ἐξοικονομήσεων πρὸς κάλυψιν τῆς οὕτω προκυψάσης διαφορᾶς, παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

- (η) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £45.000 διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἠϋξημένων δαπανῶν διὰ τὴν ἀποστολὴν ἀσθενῶν, κυρίως ἐθνοφρουρῶν, εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δι' εἰδικὴν θεραπείαν.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ πραγματικὴ δαπάνη τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης ἀνῆλθε μέχρι τῆς 31ης Ὀκτωβρίου, 1976 εἰς £60.500, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους θὰ δαπανηθῇ διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν ἕτερον ποσὸν ἐκ £9.500. Ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἡ

ἤδη γενομένη πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν ἐκ
 £25.000 ἀναμένεται νὰ μὴ ἐπαρκέσῃ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐν λόγω
 Ὑπηρεσίας δι' ἣ καὶ παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως τῆς περὶ ἧς
 ὁ λόγος συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ περὶ ὧν
 ὁ λόγος συμπληρωματικαὶ πιστώσεις ἀναφέρονται εἰς ὑπηρεσίας ἤδη ἐγκρι-
 θείσας διὰ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἡ Κοινο-
 βουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐγκρίνει τὴν διά-
 θεσιν τῶν ὡς ἄνω ποσῶν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν
 Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θὰ προβῶμεν εἰς
 τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀνα-
 γνώσεως τῶν πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῇ τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως ἐγκρίνεται τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον
 τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ
 £435.635 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου,
 1976. ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῇ τὸ 2ον ἄρθρον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῇ τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ
 Προϋπολογισμοῦ Νόμος (ἄρ. 6) τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες)

Ἐπὶ ἔνστασις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται ὡς Νόμος.

Τὸ 5ον θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 6) τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 6) ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Ἄλεκος Μιχαηλίδης, Προεδρεύων

Πάρις Λένας

Σταῦρος Ἀμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ντίνος Κωνσταντίνου

Ἄνδρέας Φάντης

(ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Α. Ζιαρτίδην)

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 3ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £478.000 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀριθμοῦ ἐπιπροσθέτων ἔργων εἰς τὸν Διεθνή Ἀερολιμένα Λάρνακος, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Τὰ ἐπιπρόσθετα ταῦτα ἔργα ἐκρίθησαν ἀπολύτως ἀναγκαῖα διὰ νὰ καταστή ὁ Διεθνὴς Ἀερολιμὴν Λάρνακος ἰκανὸς νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς ἡυξημένας ἀνάγκας τῆς πολιτικῆς ἀεροπορίας. Εἰς τὰ ἐν λόγω ἔργα περιλαμβάνονται ἡ ἐνδυνάμωσις τῶν ὁδοστρωμάτων τοῦ διαύλου, ἡ ἀσφάλτωσις τοῦ χώρου σταθμεύσεως ἀεροσκαφῶν, ἡ κατασκευὴ καταλλήλου τροχοδρόμου ὡς ἐπίσης ἡ ἐπέκτασις τοῦ διαύλου κατὰ 330 μέτρα.

Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων τούτων ἐντάσσεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν καταβαλλομένων προσπαθειῶν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίησιν καὶ ἀναζωογόνησιν τῆς οἰκονομίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, ὡς εἶναι πρόδηλον, ἀναμένεται νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ καὶ τὴν περαιτέρω αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν, ὡς πρῶιμων λαχανικῶν, φθαρτῶν καὶ ἄλλων γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων.

Ἐκ τῶν ἐγκριθεῖσων μέχρι σήμερον πιστώσεων πρὸς τὸν ὡς ἄνω σκοπόν, αἱ ὁποῖαι ἀνέρχονται εἰς τὸ ὕψος τῶν £953.170, ἐδαπανήθησαν £803.170 τὸ δὲ ὑπόλοιπον ποσὸν τῶν £150.000, τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει μέρος τῆς δαπάνης διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ ὑφισταμένου διαύλου καὶ κρατήσεις ἀπὸ ὀφειλόμενα εἰς προσφεροδότας ποσὰ δι' ἐγγύησιν ἐκτελεσθέντων ἔργων, δὲν

πρόκειται να δαπανηθῆ μέχρι τέλος τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ ὡς ἐκ τούτου δύναται ὁμοῦ μετὰ τῆς νῦν προτεινομένης νέας πιστώσεως τῶν £478.000 νὰ διατεθῆ πρὸς κάλυψιν τῆς προϋπολογισθείσης δαπάνης διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιπροσθέτων ἔργων, ἥτις εἶναι τοῦ ὕψους τῶν £628.000. Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν διαθέσιμοι οἰαιδήποτε ἰσάξια ἐξοικονομήσεις διὰ τοσοῦτον μεγάλον ποσὸν ὑπὸ τὸ ἀντίστοιχον Κεφάλαιον τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως, παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως, οὗτος δὲ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς δι' οὓς πρόκειται νὰ διατεθῆ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θὰ προβῶμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχει ὡς ἐγκριθῆ τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £478.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχει ὡς ἐγκριθῆ τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεύσεις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχει ὡς ἐγκριθῆ τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 6) τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφισθή εις Νόμον;

Εφ' όσον δέν υπάρχει ένσταση τό νομοσχέδιο ψηφίζεται ως Νόμος.

Επί του έκτου θέματος, «Ό περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος του 1976», δέν έκκυκλοφόρησεν ή Έκθεσις τής αρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής και θα άναβληθή διά τήν προσεχή συνεδρίασιν τής Βουλής.

Εισερχόμεθα εις τό Γ' Κεφάλαιον — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Υπάρχουν έγγραφα πρós κατάθεσιν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μάλιστα, κ. Πρόεδρε.

Ό περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 7) του 1976. Του Έπουργείου Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εις τήν Έπιτροπήν Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Η προσεχής συνεδρίασις τής Βουλής όρίζεται, με τήν έκκρισιν τής Βουλής, διά τήν προσεχή Πέμπτην, και ώραν 4ην άπογευματινήν, με τήν εξής Ημερησίαν Διάταξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Έρωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Έργασία :

(1) Ό περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος του 1976.

(2) Ό περί Κυβερνητικών Υδατικών Έργων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1975.

(3) Ό περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 7) του 1976.

(4) Ό περί Εύρωπαϊκής Συμβάσεως περί τής Προστασίας Ζώων κατά τήν διάρκεια Διεθνούς Μεταφοράς των (Κυρωτικός) Νόμος του 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : (1) «Έκθεσις τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Έσωτερικών και Αμύνης επί τής Έτησίης Έκθέσεως τής Αστυνομίας διά τό έτος 1975».

Ό κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Κατόπιν έπισκέψεως Βουλευτών και τών τριών Κομμάτων σε διάφορα χωρία τής Έπαρχίας Λευκωσίας, Άμμοχώστου και Λάρνακος, διεπιστώθη ότι υπάρχει πρόβλημα διαθέσεως έλαιολάδου και άλλα προβλήματα συναφή με τήν έλαιοκαλλιέργειαν. Έξουσιοδοτήθη από όλους τούς συναδέλφους πού έπεσκέφθησαν τά διάφορα χωρία να εισηγηθώ εις τήν Βουλήν όπως τό θέμα τούτο παραπεμφθή εις τήν Έπιτροπήν Γεωργίας πρós μελέτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει οιαδήποτε ένσταση; όπως το θέμα παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας πρὸς μελέτην;

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει καμμία ένσταση ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ θέμα αὐτὸ ἤδη συνεζητήθη πρὸ ἐβδομάδος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου, εἰσηγοῦμαι νὰ ἐπαναπεμφθῆ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου διὰ νὰ τὸ μελετήσῃ ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει οιαδήποτε ένσταση;

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Οὐδεμία ένσταση, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον εἰσηγήθη ὁ έντιμος Βουλευτὴς κ. Ἀνδρέας Γιάγκου παραπέμπεται εἰς τὰς δύο αὐτὰς Ἐπιτροπὰς.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Πρόκειται διὰ θέμα διαδικασίας, καὶ νὰ μὴν ληφθῆ ὡς προηγούμενον ἢ παροῦσα ἀπόφασις. Ἐγὼ δὲν ἔχω ένστασιμ φυσικὰ νὰ παραπεμφθῆ κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἢ ἀρμοδίας Ἐπιτροπὰς. Ἀλλὰ αὐτὸ παραπέμπεται χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ πρότασις ἐγγραφῆς θέματος ἢ νὰ ὑπάρχῃ οἰονδήποτε στοιχεῖον. Ἀπλῶς γίνεται μία εἰσήγησις καὶ κατ' εὐθείαν παραπομπὴ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν. Αὐτὸ πρέπει νὰ μὴν θεωρηθῆ ὡς προηγούμενον διὰ πᾶν θέμα ἐγειρόμενον ἀπὸ Βουλευτὰς εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐζήτησα τὴν ἐγκρισὶν τῆς Βουλῆς διὰ νὰ παραπεμφθῆ. Ἡρώτησα ἐὰν ὑπάρχῃ οιαδήποτε ένσταση καὶ ὑποθέτω ὅτι εἶναι μετὰ τὴν ὁμόφωνον ἐγκρισὶν τῆς Βουλῆς ποὺ τὸ παραπέμπω.

Ὁ έντιμος Βουλευτὴς κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶχα ὑποβάλει μίαν ἐρώτησιν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὅσον ἀφορᾷ τὴν καθιέρωσιν τῆς πρῶνιῆς φοιτήσεως εἰς τὰ σχολεῖα Μέσης Παιδείας Λάρνακος καὶ μάλιστα ὑπάρχουν αἱ σχετικαὶ προϋποθέσεις ὅπως ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους υἰοθετηθῆ ἡ πρῶνιῆ φοίτησις. Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας δὲν δίδει τοιαύτας δυνατότητας, ἐνῶ κατὰ τὴν γνώμην μου ὑπάρχουν αἱ προϋποθέσεις. Πέραν δὲ τούτου εἶναι ὁ τρίτος χρόνος ποὺ ὑπάρχει πρῶνιῆ καὶ ἀπογευματινὴ φοίτησις καὶ οἱ μαθηταὶ, καθηγηταὶ καὶ γονεῖς ἐπὶ τρία συνεχῆ χρόνια ταλαιπωροῦνται μετὰ τὴν ἀπογευματινὴν φοίτησιν καὶ μάλιστα δὲν ὑπάρχει οὔτε ἐναλλαγή, ὅπως συμβαίνει, ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὰ σχολεῖα ἄλλων πόλεων, καὶ ἀναφέρομαι εἰς

τὴν Λεμεσό, καὶ δι' αὐτὸ ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν αὐταὶ αἱ προϋποθέσεις θὰ εἰσηγούμεν τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος «Ἡ ἀνάγκη υἰοθετήσεως πρῶτης φοιτήσεως» πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν Βουλὴν.

Ἡ ἐγγραφὴ προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἀπάντησιν, ἡ ὁποία ἐδόθη σήμερον ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ ἀπάντησις δὲν σὰς ἱκανοποιεῖ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εὐχαριστῶ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Διότι ὑπάρχουν αἱ προϋποθέσεις κατὰ τὴν γνώμην μου καὶ θὰ εἰσηγηθῶ αὐτὰ τὰ μέτρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θέτει ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς κ. Χριστοφίδης τίθεται πρὸς συζήτησιν κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς.

Ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, ὅπως εἶπα, θὰ λάβῃ χώραν τὴν προσεχῆ Πέμπτην, κατὰ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

(Ὁρα λήξεως: 4.46 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος

Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαίδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποταμίτης Γιάγκος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος
Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων:
Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἑρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Πότε προγραμματίζεται ἡ ἐγκατάστασις κοινοτικῶν τηλεφῶνων εἰς τὰ χωρία Χολέτρια, Ἁγία Μαρινούδα (Γεροσκήπους), Μανδριά καὶ Μακούντα — Τὸ θέμα τῆς τηλεοπτικῆς καλύψεως ὠρισμένων περιοχῶν τῆς Νήσου — Ὁ καθορισμὸς τῆς Πόλεως Χρυσοχοῦς ὡς τόπου ἐπιθεωρήσεως μηχανοκινήτων ὀχημάτων διὰ νὰ ἀποφεύγῃται τὰ ἔξοδα καὶ ἡ ταλαιπωρία τοῦ κοινοῦ — Ἡ ἀνάγκη καθιερώσεως τῆς πρωίνης φοιτήσεως εἰς τὰ σχολεῖα Μέσης Παιδείας πρὸς ἀποφυγὴν ταλαιπωριῶν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, γονέων καὶ μαθητῶν).
- (2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Διεθνοῦς Συμβάσεως Τηλεπικοινωνιῶν καὶ Συναφῶν Πρωτοκόλλων (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως τῆς Βιέννης ἐπὶ τοῦ Δικαίου τῶν Συνθηκῶν (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 5) τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 6) τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἄρ. 6) τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (7) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (8) Παραπομπὴ ὑπὸ τοῦ ἀξ. Προέδρου τῆς Βουλῆς τοῦ ἐγερθέντος ὑπὸ τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Α. Γιάγκου θέματος περὶ διαθέσεως τοῦ ἐλαϊολάδου καὶ ἄλλων συναφῶν μὲ τὴν ἐλαιοκαλλιέργειαν προβλημάτων εἰς τὰς Κοιν. Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων πρὸς μελέτην.
- (9) Ἐγγραφή εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τοῦ θέματος «Ἡ ἀνάγκη υἱοθετήσεως πρωίνης φοιτήσεως». (Θέμα ἐγγραφὴν ὑπὸ τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 16ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 5.01 μ.μ.)

(Ἄρ. 13)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 13ης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιοτίμους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Α — Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιοτίμους Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τὶς Ἑρωτήσεις καὶ τὶς Ἀπαντήσεις, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ἰουνίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐzekία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 15ην Ἰουνίου, 1976.

Ἑρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ποῖα σχέδια ὑπάρχουν, ἐὰν ὑπάρχουν, γιὰ τὴν διενέργεια δοκιμαστικῶν διατρήσεων γιὰ τὴν ἐξεύρεση νεροῦ στὰ χωρῖα Βουνὶ καὶ Ἅγιος Ἀμβρόσιος καὶ πότε θὰ τεθοῦν αὐτὰ σὲ ἐφαρμογή.

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6ην Δεκεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 15ην Ἰουνίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐzekία Παπαϊωάννου.

«Εἰς τὸ χωρίον Ἅγιος Ἀμβρόσιος διενεργήθησαν δύο γεωτρήσεις, ἄνευ θετικῶν ἀποτελεσμάτων, ἢ περαιτέρω ὁμως διερεύνησις τοῦ ὑδροφόρου στρώματος θὰ συνεχισθῇ πρὸς διακρίθωσιν τῆς ὑδατικῆς καταστάσεως τῆς περιοχῆς.

«Όσον αφορά τὸ χωρίον Βουνί, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενοι κάτοικοι οὐδέποτε ἤγειρον θέμα διενεργείας γεωτρήσεων ἐν τούτοις τὸ ὅλον θέμα θὰ τύχη μελέτης εὐθὺς ὡς τοῦτο καταστῆ δυνατόν, πιθανὸν ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους».

Ἐρωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιολόγων Βουλευτῶν περιφερείας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χρίστου Βάκη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Ἀπὸ ἐνὸς ἔτους εὐθυγραμμίσθη μέρος τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ Πόλεως — Παχυάμμου, μέχρι τοῦ Μεταλλείου τῆς Λίμνης καὶ μέχρι σήμερον δὲν ἠσφαλώθη, τὸ δὲ μὴ εὐθυγραμμισθὲν μέρος τῆς εἰρημένης ὁδοῦ εὐρίσκεται εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν καὶ χρειάζεται εὐθυγράμμισιν καὶ ἀσφάλτωσιν.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν :

- (α) Διατί καθυστερεῖ ἡ ἀσφάλτωσις τοῦ εὐθυγραμμισθέντος μέρους τῆς ὁδοῦ Πόλεως—Λίμνης;
- (β) Πότε προτίθεται νὰ ἀρχίσῃ τὴν συνέχισιν τῆς εὐθυγραμμίσεως τοῦ ὑπολοίπου μέρους τῆς εἰρημένης ὁδοῦ;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Δεκεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τῶν ἀξιολόγων Βουλευτῶν περιφερείας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Μαυρονικόλα, Νίκου Βασιλειάδη καὶ Χρίστου Βάκη.

Βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Πόλεως—Ξεροῦ

- (α) Τὰ χωματοουργικὰ καὶ ἡ θεμελίωσις τῆς ὁδοῦ Πόλεως—Λίμνης ἔχουν συμπληρωθῆ. Προσφάτως παρεχωρήθη ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £5.000 διὰ τὴν ἀσφάλτωσιν τῆς ὁδοῦ, αἱ δὲ ἐργασίαι θὰ ἀρχίσουν συντόμως.

Ἀναφέρεται συναφῶς ὅτι ἡ παρατηρηθεῖσα καθυστέρησις εἰς τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν θεμελιώσεως καὶ ἀσφαλτώσεως τῆς ὁδοῦ ὠφείλετο εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἐζητήθησαν νέαι προσφοραὶ διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαιούτων ὑλικῶν καθότι ἡ ἀρχικῶς προσφερθεῖσα τιμὴ, κατόπιν προσφορῶν, τῶν ἐν λόγῳ ὑλικῶν ἦτο ὑψηλὴ.

- (β) Ἡ βελτίωσις ἄλλων τμημάτων τῆς ὁδοῦ Πόλεως—Ξεροῦ θὰ συνεχισθῆ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος».

Ἐρωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976.

«Ἡ Τεχνικὴ Σχολὴ Πάφου στερεῖται ἐργαστηρίων τοῦ Τμήματος τῶν Δομικῶν Ἔργων ὡς καὶ τὴν ἀναγκαίαν αἴθουσαν.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν, πότε προτίθεται νὰ ἐφοδιάσῃ μὲ τὰ ἀναγκαῖα ἐργαστήρια τὸ Τμήμα Δομικῶν Ἔργων τῆς Τεχνικῆς Σχολῆς Πάφου καὶ νὰ προβῆ εἰς ἀνέγερσιν τῆς ἀπαιτουμένης αἰθούσης;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Δεκεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Εντός του Ιανουαρίου, 1977 συμπληρωῖται ἡ ανέγερσις δύο νέων αἰθουσῶν διδασκαλίας εἰς τὴν Σχολὴν, ἡ προσθήκη τῶν ὁποίων θὰ ἐλευθερώσῃ χῶρον, ὁ ὁποῖος τῶρα χρησιμοποιεῖται ὡς αἴθουσα διδασκαλίας, πρὸς στέγασιν τοῦ Ἐργαστηρίου Δομικῶν.

Ἡ μέχρι σήμερον ἔλλειψις στεγασμένου χώρου διὰ τὸ ἐργαστήριον Δομικῶν δὲν ἔχει ἐπηρεάσει τὴν ὁμαλὴν ἐξάσκησιν τῶν μαθητῶν τῆς εἰδικότητος καθ' ὅτι αὕτη γίνεται εἰς ἀνοικτούς χώρους τῆς Σχολῆς».

Κύριε Πρόεδρε, αἱ Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις ἐπερατώθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον ἀναβάλλονται διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν δεδομένου ὅτι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν δὲν εἶναι ἔτοιμαί. Ἐπομένως τὸ ἐπόμενον θέμα εἶναι τὸ τρίτον θέμα εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον, δηλαδὴ «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 7) τοῦ 1976» καὶ παρακαλῶ τὸν Γραμματέα τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 7) ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Τάσσοσ Παπαδόπουλοσ, Πρόεδροσ
 Πάρισ Λένασ
 Σταῦροσ Ἀμπίζασ
 Χρίστοσ Βάκησ
 Ντίνοσ Κωνσταντίνου
 Ἄνδρέασ Ζιαρτίδησ
 Τάκησ Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ μεταφορὰ ποσοῦ ἐκ £19.000.000 εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεωσ ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμεῖου τῆσ Δημοκρατίας διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτουσ τοῦ λήγοντοσ τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976.

Τὸ ὡσ ἄνω ποσὸν χορηγεῖται ὡσ εἰδικευθεῖσα πίστωσισ πρὸσ κάλυψιν τῶν δαπανῶν τῆσ Κυβερνήσεωσ δι' ἔργα ἀναπτύξεωσ τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἐγκριθῆ ὑπὸ τῆσ Βουλῆσ τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου μεταφέρεται εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεωσ τῆσ Δημοκρατίας.

Τὸ ρηθὲν Ταμεῖον Ἀναπτύξεωσ, ὡσ ἐκ τῆσ προτεινομένησ μεταφορᾶσ τοῦ ποσοῦ τῶν £19.000.000, θὰ δεικνύη κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976, ἀφαιρουμένων τῶν ἀναξωρημένων δαπανῶν αὐτοῦ διαρκούντοσ τοῦ λήγοντοσ ἔτουσ ἐκ £18.800.000, ὑπόλοιπον ἐκ £1.449.504. Τὸ ποσὸν τοῦτο, ὁμοῦ μετὰ προσθέτου ποσοῦ ἐκ £12.000.000 τὸ ὁποῖον σκοπεῖται νὰ μετα-

φερθῆ ἐν καιρῷ τῶ δέοντι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1977 ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου καὶ ἐπιπλέον ἐτέρου προσθέτου ποσοῦ ἐκ £12.000.000, τὸ ὅποιον ὑπολογίζεται νὰ εἰσπραχθῆ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἰδίου ἔτους ἐξ ἄλλων πηγῶν ἢ δανείων, ἢτοι συνολικὸν ποσὸν ἐκ £25.45 ἑκατομμυρίων θὰ χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ Προγράμματος Ἀναπτύξεως τοῦ ἔτους 1977, λεπτομέρειαι τοῦ ὁποίου θὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων, κεχωρισμένως, ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1977.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὡς ἄνω θέμα καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὑποβληθεῖσαν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν, εὐρίσκει ὅτι ἡ μεταφορὰ τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων ἐμπίπτει ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς μέχρι τοῦδε ἀκολουθουμένης τακτικῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔτι ἐπισημαίνεται ὅτι :

Ἐάν δὲν ὑπάρχουν ἐπισημασθέντα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς θὰ παρακαλέσω τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔτι ἐπισημαίνεται ὅτι :

Καμία ἀντίρρησης.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £19.000.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔτι ἐπισημαίνεται ὅτι :

Καμία ἀντίρρησης.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔτι ἐπισημαίνεται ὅτι :

Καμία ἀντίρρησης.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται. Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἡ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 7) τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης όπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Μὴ υπάρχουσας ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον εἶναι «Ὁ περὶ Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Προστασίας Ζῶων κατὰ τὴν διάρκειαν Διεθνοῦς Μεταφορᾶς των (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1976» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΖΩΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΩΝ (ΚΥΡΩ-
ΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Φειδίας Παρασκευαΐδης, Προεδρεύων

Ἄλξης Γαλανός

Σταῦρος Ἀρπίζας

Ἐzekίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου, ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Β. Λυσσαρίδην

Τάσος Παπαδόπουλος.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 13ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς ἐν Παρισίοις γενομένης τὴν 13ην Δεκεμβρίου, 1968, Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Προστασίας Ζῶων κατὰ τὴν διάρκειαν Διεθνοῦς Μεταφορᾶς των, τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία προσυπέγραψε δυνάμει τῆς ὑπ' ἀρ. 14159 καὶ ἡμερομηνίαν 22αν Ἰανουαρίου, 1976, Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπισηφίσις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῶν προνοιῶν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ προφυλάξεως, κατὰ τὸ δυνατόν, τῶν ἐν μεταφορᾷ τελούντων Ζῶων ἐκ τῶν ταλαιπωριῶν, ἀναλαμβάνεται ἡ ὑποχρέωσις ὑφ' ἐκάστου Συμβαλλομένου Μέρους νὰ λαμβάνῃ ἅπαντα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν ἢ περιορισμὸν εἰς τὸ ἐλάχιστον τῆς ταλαιπωρίας τῶν Ζῶων εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας διενεργεῖται ἡ μεταφορὰ των ἀπὸ ἐν κράτος εἰς ἄλλο. Ἐντὸς δὲ τῶν προαναφερθέντων πλαισίων υἱοθετοῦνται ὑφ' ἐκάστου Συμβαλλομένου Μέρους κοιναὶ διατάξεις ἀφορῶσαι εἰς τὴν διεθνή μεταφορὰν Ζῶων αἱ ὁποῖαι εἰδικώτερον ἐκφράζονται εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν ὑπὸ τινος ἀρμοδίου κτηνιατρικοῦ λειτουργοῦ τῶν πρὸς φόρτωσιν Ζῶων διὰ διεθνή μεταφορὰν, τὴν λήψιν τῶν ἀπαιτουμένων μέτρων καὶ διευθετήσεων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς εἰδικὰς συνθήκας τῆς μεταφορᾶς των, τὴν προστασίαν τούτων ἐναντι τῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν καὶ τῶν ἐντόνων διαφορῶν εἰς τὰς κλιματολογικὰς συνθήκας, τὴν ἐπιθεώρησιν καὶ

έν γένει φροντίδα τούτων καί άλλα παρόμοια μέτρα. Ζῶα ἅτινα ἀσθενοῦν ἢ τραυματίζονται διαρκούσης τῆς μεταφορᾶς των θά δέχωνται τήν κτηνιατρικήν περίθαλψιν, τὸ συντομώτερον δυνατόν, καί, εἰ ἀναγκαῖον, θά φονεύωνται κατὰ τρόπον μὴ προκαλοῦντα ἄσκοπον ταλαιπωρίαν.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικήν Ἔκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἢ ὡς ἄνω Σύμβασις ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργείων τῆς Δημοκρατίας τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ ἐμελέτησαν τὸ ὅλον θέμα, ἐξέφρασαν τὴν ἀνεπιφύλακτον ὑποστήριξιν των διὰ τὴν προσχώρησιν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Αἱ διατάξεις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως ἤδη ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ πλείστων Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, πᾶσα δὲ διακίνησις Ζῶων γίνεται ἤδη ὑπὸ τὸ φῶς τῶν τοιούτων διατάξεων. Συναφές πρὸς τὴν σημασίαν τὴν ὁποῖαν ἀποδίδουν αἱ ξέναι χώραι εἰς τὴν ἐν θέματι Εὐρωπαϊκὴν Σύμβασιν εἶναι καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Βρεττανικὴ Ὑπάτη Ἀρμοστεία, εἰς πρόσφατον διακοίνωσίν της ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ὑπὸ τῆς Κύπρου καταβαλλομένας προσπάθειάς διὰ τὴν εἰσαγωγὴν βοοειδῶν πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς κυπριακῆς γαλακτοκομικῆς βιομηχανίας, ἀναφέρει ὅτι ἡ διακίνησις τῶν ἐν λόγῳ Ζῶων δύναται νὰ γίνῃ ἐκ Βρεττανίας μόνον εἰς τὰ Κράτη—Μέλη τῆς παρούσης Συμβάσεως. Ὡς ἐκ τούτου καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι τυχόν προσχώρησις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν ἐν λόγῳ Σύμβασιν δὲν θά προσέκρουεν εἰς οἰαδήποτε νομικά κωλύματα, ὡς σχετικῶς ἀπεφάνθη τὸ Γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου πρότασις πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὑπεστήριξε τὴν ὑπὸ τῆς Κύπρου ἔγκρισιν ταύτης. Τὸ τελευταῖον ἐν προκειμένῳ ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ Κύπρος καταστή Συμβαλλόμενον Μέρος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως καὶ ἐξουσιοδότησε, συνάμα, τὴν κατάθεσιν ταύτης ἐνώπιον τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσίν της.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔπι θέματος ἀρχῆς ;

Δὲν ὑπάρχουν καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θά γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἔγκρισιν ;

Μὲ συγχωρεῖτε. Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κατ' ἀρχὴν δὲν ἔχω ἀντίρρησιν, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, νὰ συνυπογράψῃ καὶ ἡ Κύπρος αὐτὴν τὴν Σύμβασιν. Ἡ Σύμβασις αὕτη σκοπὸν ἔχει νὰ μὴν ταλαιπωροῦνται τὰ ζῶα καὶ διερωτώμαι πῶς τὰ διάφορα κράτη τὰ ὁποῖα ὑπέγραψαν αὐτὴν τὴν Σύμβασιν δὲν στενοχωροῦνται καὶ ἀνέχονται νὰ ταλαιπωροῦνται 220.000 πρόσφυγες καὶ δὲν ἐνδιαφέρονται κἄν μερικοὶ ἐξ αὐτῶν οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ προκάλεσαν αὐτὰς τὰς ταλαιπωρίας! Παρ' ὅλον ὅτι δὲν ἔχω ἔνστασιν ἢ Κύπρος νὰ τὴν υπογράψῃ, ἐν τούτοις θά ἀπόσχῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μήπως ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος θὰ ἤθελε νὰ περιληφθῶμεν καὶ ἡμεῖς οἱ πρόσφυγες εἰς τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ περὶ τῶν ζώων ἐκείνων πού προστατεύουν οἱ Μεγάλοι;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐνόμισα ὅτι ὁ κ. Παρασκευαΐδης θὰ ἦτο ὁ τελευταῖος ὁ ὁποῖος θὰ εἶχεν ἀντίρρησην εἰς ὅσα εἶπα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ χρησιμοποιήσω τὴν ἐδραν τοῦ Προεδρείου διὰ νὰ ἐκφράσω ἀποψιν ἐπὶ τῶν ὅσων ἐλέγχθησαν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ ἀλλὰ ἴσως θὰ ἦταν χρήσιμον νὰ ὑπογραμμίσωμεν ὅτι ὀφείλει νὰ προσέξῃ ὁ ὑπόλοιπος κόσμος ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους πού ἀσχολοῦνται ἀκόμα καὶ μὲ τὰ ζῶα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Γι' αὐτὸ εἶπα ὅτι ἡ Κύπρος δικαιολογεῖται νὰ ὑπογράψῃ τὴν Σύμβασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 2ου ἄρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Πίνακος, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμβάσεως. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Καμία ἀντίρρησης.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Προστασίας Ζώων κατὰ τὴν διάρκειαν Διεθνούς Μεταφορᾶς των (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης, θεωρηθησομένης τῆς τρίτης ἀναγνώσεως ὡς συμπληρωθείσης;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Υπάρχει ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Καμία ἀντίρρησης.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Προχωροῦμεν εἰς τὸ τρίτον μέρος τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ' — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Προσωρινὰ Περιοριστικαὶ Διατάξεις (Τροποποιητικός) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1976. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1976. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1977. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 8) τοῦ 1976. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Προχωροῦμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' ἀναβάλλεται διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' εἶναι τὸ ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Χριστοφίδη «Ἡ ἀνάγκη υἰοθετήσεως πρῶτῃς φοιτήσεως».

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, ἄξ. κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἰπουργείου Παιδείας εἰς ἐρώτησίν μου ἢ ὅποια ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν περασμένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἀναφέρετο γενικῶς εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακος ἀλλὰ δὲν ἐγένετο συγκεκριμένη εἰσηγήσις, ὡς ἢ ἐρώτησίς μου ἔλεγε, ὅσον ἀφορᾷ τὴν καθιέρωσιν τῆς πρῶτῃς φοιτήσεως, πρᾶγμα πού ἐξυπακούει ὅτι θὰ συνεχισθῆ ἴσως καὶ πάλιν κατὰ τὸ προσεχές σχολικόν ἔτος ἢ διπλῆ φοίτησις εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια Μέσης Παιδείας τῆς Λάρνακος.

Θὰ προβῶ εἰς ὠρισμένας συγκεκριμένας εἰσηγήσεις. Πιστεύω ὅτι ὁ ἐντιμὸς Ἰπουργὸς Παιδείας, κ. Σοφιανός, ὁ καθ' ὅλα ἄξιος, θὰ καταβάλῃ κάθε προσπάθειαν πρὸς λύσιν τῶν προβλημάτων αὐτῶν.

Προτοῦ εἰσελθῶ εἰς τὸ θέμα θὰ ἀναφερθῶ εἰς προηγουμένην συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ἢ ὅποια ἐγένεν εἰς τὴν προγενεστέραν Βουλὴν πρὶν ἀκριβῶς ἓνα περίπου χρόνον.

Τὸ θέμα τὸ ὅποιον ἐξήτασε τότε ἡ Βουλὴ δὲν ἦσαν αἱ δυσκολίαι πού παρουσιάζονται σήμερον μόνον ἀλλὰ καὶ ἡ μεταστέγασις τῶν προσφύγων πού εὑρίσκοντο τότε εἰς τὰς αἰθούσας διδασκαλίας καὶ ἢ λύσις τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος ἐν συνδυασμῶ τότε μὲ τὴν προσπάθειαν μεταστεγάσεως τῶν προσφύγων. Τώρα ἐλάχιστοι πρόσφυγες παραμένουν ἄρκετοὶ εἶναι εἰς τὰ σχολεῖα Ἁγ. Λαζάρου καὶ Ἁγ. Γεωργίου καὶ γίνονται προσπάθειαι διὰ τὴν μεταστέγασιν τῶν μετὰ ἀπὸ πολλὰς διαμαρτυρίας τῶν Διευθυντῶν τῶν σχολείων καὶ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ οἰκείου Τμηματάρχου τοῦ Ἰπουργείου Παιδείας πρὸς τὰ ἀρμόδια Τμήματα. Ἀλλὰ παραμένει ὑπὸ συζήτησιν τὸ θέμα τῆς υἰοθετήσεως τῆς πρῶτῃς φοιτήσεως.

Εἰς τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἢ Ἐπιτροπῆ Παιδείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρθη προηγουμένως, ἀνέφερον ὅτι ἐμελέτησε τότε τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς Λάρνακος κατὰ τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1975 καὶ τὴν 26ην Ἰανουαρίου, 1976. Εἰς μερικά συμπεράσματα κρίνω σκόπιμον νὰ ἀναφερθῶ. Ἀνεγνώσθη ἐκείνη ἢ ἐκθεσις εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 29ης Ἰανουαρίου, 1976.

Ἐπειδὴ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων οἱ ὅποιοι ἐκλήθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐξεφράσθη ἢ ἐλπίς ὅτι λίαν συντόμως τὸ ὅλον θέμα θὰ εὑρίσκει τὴν λύσιν του, ἢ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε σκόπιμον νὰ μὴ δώσῃ συνέχειαν εἰς τὸ ὅλον θέμα ἐν ἀναμονῇ ὑλοποιήσεως τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν ἐνεργειῶν καὶ διαβεβαιώσεων. Παρὰ ταῦτα, ἐκ τῶν ὑστέρων διεφάνη ὅτι τὸ ὅλον θέμα δὲν ἔτυχεν ἀντιμετωπίσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπανεφέρθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς πρὸς συζήτησιν — τέλος 1975 καὶ Ἰανουάριον τοῦ 1976. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε σκόπιμον νὰ ἐπανακαλέσῃ τοὺς ἀρμοδίους Κυβερνητικοὺς ἐκπροσώπους καὶ νὰ ζητήσῃ σχετικὰς ἐξηγήσεις προκειμένου νὰ καταστῇ δυνατὴ ἢ πλήρης ἐνημέρωσις τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἐκθεσις μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει καὶ τὰ ἀκόλουθα διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς ὠρισμένα συμπεράσματα καὶ εἰσηγήσεις αἱ ὅποια ἐγέναν πλήρως ἀποδεκταὶ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων καὶ ἀνεμένετο ἢ πραγματοποιήσις των.

«Ἡ Ἐπιτροπὴ — λέγει ἡ ἔκθεσις — ἐπελήφθη ἐκ δευτέρου τοῦ ὅλου θέματος καὶ δὴ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐκθεσιῶν ὡς ἀνωτέρω Κυβερνητικῶν θέσεων, αἱ ὁποῖαι, μετὰ λύπης παρατηρεῖται, οὐδὲν ἠλλαξαν εἰς ὅσα ἐλέχθησαν προηγουμένως ἀλλὰ τὸναντίον ἐπιβεβαιοῦν τὴν μεταξύ τῶν ἐν λόγῳ ἀρμοδιῶν ὑπηρεσιῶν παρατηρηθεῖσαν ἀσυνεννοησίαν μὲ ἀποτελεσματικὴν ἐπακολουθήσασαν ἀδράνειαν καὶ καθυστέρησιν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὅλου θέματος. Προσέτι, περαιτέρω ἐπιβεβαιῶσιν τοῦ θέματος τούτου συνιστοῦν καὶ τὰ κατατεθέντα ὑπὸ τοῦ ἐγγράψαντος τὸ θέμα Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χρ. Χριστοφίδη στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦντα ἀφ' ἑαυτῶν ἐπιβεβαιοῦν τὴν παρατηρηθεῖσαν καθυστέρησιν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὅλου θέματος καὶ τὴν μὴ λῆψιν οἰωνδῆποτε συγκεκριμένων μέτρων ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως».

Συνεχίζουσα ἡ ἔκθεσις τὰς διαπιστώσεις τῆς παρατηρεῖ — καὶ ἐπιβεβαιοῦνται σήμερον — τὰ ἀκόλουθα: «Ἐὰν δὲ... κλπ., ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ παρατηρηθεῖσα νοοτροπία ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδιῶν Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν ἐν σχέσει μὲ τὸ ἐγερθὲν πρόβλημα, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει ὅλως ἰδιαίτερος ἔλλειψις συντονισμοῦ καὶ προγραμματισμοῦ, δύναται εὐλόγως νὰ ὑποστηριχθῆ ὅτι τὸ ὅλον θέμα ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους δυνατὸν νὰ εὐρίσκειται ἐκτὸς ἐλέγχου οἰουδήποτε, ἀνεξαρτήτως τῆς καλῆς θελήσεως καὶ διαθέσεως ἥτις ἤθελεν ἐπιδειχθῆ».

Αὐτὰ ἔλεγεν ἐπὶ λέξει ἡ ἔκθεσις καὶ προσέθετε:

«Αἰθουσαι διδασκαλίας δύνανται διὰ σχετικῶς μικρᾶς οικονομικῆς δαπάνης νὰ ἐξασφαλισθῶσι διὰ τῆς ἐπιδιορθώσεως τῶν ἐγκαταλειφθέντων τουρκοκυπριακῶν ἐκπαιδευτηρίων καὶ διὰ τῆς λήψεως ἀμέσων μέτρων διὰ τὴν μεταστέγασιν τοῦ διαβιοῦντος εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια Λάρνακος μικροῦ σχετικῶς ἀριθμοῦ οἰκογενειῶν ἐκτοπισθέντων προσώπων. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον χρειάζεται εἰς τὸ παρὸν στάδιον εἶναι ἡ ἐγκατάλειψις τῶν ἐξαγγελιῶν καὶ διαβεβαιώσεων καὶ ἡ ἐκτέλεσις συγκεκριμένων... κτλ.».

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐπιταχύνσεως τοῦ ἔργου ἐξευρέσεως καταλλήλων στεγαστικῶν χώρων ὡς καὶ τῆς ἀνεγέρσεως νέων σχολικῶν κτιρίων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀύξανων μαθητῶν ἔδωκε προτεραιότητα εἰς τὰ ἑξῆς:

- (α) Εἰς τὴν ἄμεσον ἔναρξιν ἐργασίας ἐπιδιορθώσεως τῶν ἐγκαταλειφθέντων Τουρκοκυπριακῶν ἐκπαιδευτικῶν χώρων.
- (β) Εἰς τὴν μεταστέγασιν τῶν διαμενόντων ἀκόμη εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια προσφύγων.

Καὶ τὸ σπουδαιότερον, τὸ ὁποῖον ἦτο βασικὸν αἶτημα, ἔλεγε τὰ ἑξῆς:

«Εἰς τὴν ἄμεσον θέσιν ἐν ἐφαρμογῇ προγράμματος κατασκευῆς λυομένων αἰθουσῶν διδασκαλίας ἀκόμη ἐντὸς τῶν ἀνοικτῶν χώρων τῶν λειτουργούντων σήμερον ἐκπαιδευτηρίων διὰ τὴν ἀπορρόφησιν τῶν νέων μαθητῶν οἵτινες θὰ προέλθωσιν ἐκ τῆς ἀναμενομένης συρροῆς ἐκτοπισθέντων ἐκ τῶν καταυλισμῶν Λάρνακος ἢ ἐξ ἄλλων περιοχῶν ἐκ τῆς ὑπαίθρου εἰς τοὺς ὑπὸ συμπλήρωσιν συνοικισμούς».

- (γ) Παραλλήλως πρὸς τὰ ἀνωτέρω θὰ ἔδει νὰ ἐντοπισθῶσιν ἀπὸ τώρα αἱ προβλεπόμενα διὰ τὸ προσεχὲς σχολικὸν ἔτος ἀνάγκαι εἰς στεγαστικούς χώρους τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς πόλεως Λάρνακος καὶ εὐθὺς ὡς γίνῃ τοῦτο νὰ συναποτελέσωσιν αὐταὶ πρόγραμμα τὸ ὁποῖον νὰ τύχη ταχείας ἐκτελέσεως ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους.

«Απαντα τὰ ἀνωτέρω — ἔλεγε περαιτέρω ἡ ἔκθεσις — ἐπὶ τῷ τέλει καλυτέρου ἐλέγχου εἰς τὴν ἐφαρμογὴν των, θὰ ἠδύναντο κάλλιστα νὰ ἐνσωματωθῶσι, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ πρῶτον σκέλος τῶν γενομένων εἰσηγήσεων εἰς ἓν σχέδιον ἀμέσου δράσεως τοῦ ὁποίου ὁ καταρτισμὸς θὰ ἔδει νὰ μὴ ὑπερβῆ τὰς δέκα ἡμέρας καὶ εὐθύς ἀμέσως νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ ἄμεσος ὑλοποίησις τούτου, καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ δεύτερον σκέλος τούτων θὰ ἠδύναντο ἐπίσης ν' ἀποτελέσωσι δεύτερον σχέδιον εξαμήνου προγραμματισμοῦ, ἢ ἐκτέλεσις τοῦ ὁποίου θὰ ἠδύνατο νὰ ἀρχίσῃ εὐθύς ὡς συμπληρωθῶσιν αἱ ἀπαιτούμεναι προεργασίαι αἵτινες δὲν θὰ ἔδει ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ὑπερβούν τὸν ἓνα μῆνα ἀπὸ σήμερον».

Αὐτὰ ἦσαν μία σύντομος ἀνακεφαλαίωσις τῆς μελέτης τοῦ ὅλου στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν ἐκπαιδευτηρίων Λάρνακος τὸ ὁποῖον ἐγένιν ἀφορμὴ πρὸς συζήτησιν λόγῳ τοῦ ὅτι πολλοὶ πρόσφυγες ἐφιλοξενούντο εἰς αἰθούσας διδασκαλίας τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς πόλεως. Παρὰ τὴν ὅμως μὲ αὐτὸ ἐμελετήθη ἐκτὸς τοῦ θέματος τῆς μεταστεγάσεως, καὶ τὸ θέμα τῆς αὐξήσεως τῶν αἰθουσῶν διδασκαλίας οὕτως ὥστε νὰ καλύψῃ τὰς μελλοντικὰς ἀνάγκας καὶ νὰ ξεπεράσῃ δυσκολίας καὶ νὰ προβλέψῃ πολλὰ πράγματα τὰ ὁποῖα θὰ ἐδυσκόλευαν ἀκόμη τοὺς μαθητὰς διὰ τὰ προσεχῆ σχολικὰ ἔτη.

Καὶ τώρα, κύριοι συνάδελφοι, ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1976 μέχρι σήμερον, παραμονὰς τοῦ νέου ἔτους, τίποτε ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶχαμεν προγραμματίσει τότε καὶ διὰ τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν προθεσμίαι ὠρισμένων ἡμερῶν ἢ μηνῶν δὲν ἔχουν γίνει καὶ σήμερον ἀντιμετωπίζουσι τὰ ἐκπαιδευτήρια τῆς Λάρνακος τεράστια δυσεπίλυτα προβλήματα.

Τότε, ὡς διετυπώθη καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν, συνεφώνησα πρὸς τὰς διαπιστώσεις καὶ εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, κατεδίκασα ὅμως τὸν βραδὺν ρυθμὸν μὲ τὸν ὁποῖον ἀντιμετωπίσθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων τὸ ὅλον θέμα καὶ διετύπωσα τὴν ἄποψιν ὅτι αἱ εὐθύναι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐντοπισθῶσι μετὰ τῶν ἀρμοδίων λειτουργῶν τῆς Κυβερνήσεως μόνον ἀλλὰ ὅτι αὐταὶ συνιστοῦν εὐρυτέρας πολιτικὰς εὐθύναις πού βαρύνουν ὀλόκληρον τὴν Κυβέρνησιν ἢ ὁποῖα παρέλειψε νὰ διίδη τὴν ἔκτασιν τοῦ προβλήματος καὶ νὰ προβῆ εἰς τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα.

Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρω ὅτι ἐφέτος φεύγουσι 24 τμήματα τῆς ΣΤ' τάξεως καὶ εἰσέρχονται 44 τμήματα. Ὁ ἀριθμὸς ὑπολογίζεται πέραν τῶν 1.750 μαθητῶν. Διὰ νὰ λειτουργήσουν τὰ σχολεῖα ἐγνωρίσαμεν καὶ νέας καινοτομίας πού ἀποτελοῦν τὰ λεγόμενα περιφερόμενα τμήματα ἢ μετακινούμενα τμήματα, τὰ συμπτυσσόμενα τμήματα καὶ καιροῦ εὐδοκοῦντος τὰ ὑπαίθρια τμήματα.

Τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ ἡ διπλὴ φοίτησις ἐνδιαφέρουν ὄχι μόνον τοὺς μαθητὰς ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς καὶ τοὺς γονεῖς.

Εἰς τὸ παρελθὸν τὸ αἶτημα, παρ' ὅλον πού ἀφοροῦσε, ὅπως ἀνέφερα, ἀπογεύματα μόνον, υἱοθετήθη ὡς μέτρον ἐκπαιδευτικῆς ἀνάγκης μόνον ἢ πρωίνης φοίτησης. Δηλαδὴ αὐτὸ βέβαια ἐγένετο εἰς τὸ παρελθὸν κατὰ τὸ ὁποῖον ἐτονίσθη ὅτι ἐνδείκνυτο ἐκπαιδευτικῶς ἡ πρωινὴ φοίτησις. Ὅμως, ἀντιλαμβανόμεθα, μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1974 καὶ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν τὰ πάντα ἀνετράπησαν.

Κάθε διαζέσιμος χῶρος κατάλληλος, ἢ πρῶτὴ ἢ ἀπόγευμα, ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθῆ διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῆ ἡ κρίσιμος περίοδος διὰ νὰ παρασχεθῶσιν ὄχι μόνον ὄλαι αἱ εὐκαιρίαι ἀλλὰ καὶ κάθε διευκόλυνσις πρὸς τοὺς ἔξω ζωμένους μαθητὰς.

Ἐνέγραψα τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν διότι πιστεύω ὅτι, ἂν καὶ εὐρισκόμεθα εἰς τὸ τρίτον σχολικὸν ἔτος τῆς διπλῆς φοιτήσεως δὲν ἐλήφθησαν τὰ μέτρα ἐκεῖνα πού ἐπιβάλλονται διὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς πρωίνης φοιτήσεως.

Ὀκτώ Διευθυνταὶ τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Λάρνακος δι' ἐγγράφου τῶν κατέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ διπλὴ φοίτησις ἐδημιούργησε πολλὰ προβλήματα καὶ δυσχερείας καὶ εἰσηγῶνται τὴν ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1977—1978 λειτουργίαν μόνον τῆς πρωΐνης φοιτήσεως.

Τοῦτο θὰ γίνῃ κατορθωτὸν ἐφ' ὅσον ἄνευ χρονотριβῆς καταβληθῶν μεγάλαὶ προσπάθειαι κατὰ τοὺς 9 προσεχεῖς μῆνας τοῦ 1977.

Ἄλλὰ πρὶν προχωρήσω εἰς τὰς εἰσηγήσεις μου θὰ δώσω ἐν συντομίᾳ, ὡς εἰσηγητῆς τοῦ θέματος, μίαν εἰκόνα τῶν δυσκολιῶν τῆς πρωΐνης φοιτήσεως.

Μὲ τὴν ὑποχρεωτικὴν δημιουργίαν τῆς διπλῆς φοιτήσεως τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἠναγκάσθη νὰ περικόψῃ διδακτικὰς περιόδους μαθημάτων εἰς τὰ σχολεῖα μὲ διπλὴν φοίτησιν καὶ μάλιστα κυρίως τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Φυσικῶν τῆς Ε' καὶ Στ' τάξεως — διὰ νὰ μὴν ἔχουν ἐβδόμην περίοδον.

Ἡ διπλὴ φοίτησις δημιουργεῖ πολλὰς ταλαιπωρίας εἰς τοὺς καθηγητὰς καὶ μαθητὰς τῶν ἀπογευματινῶν Γυμνασίων. Αἱ ὥραι τοῦ φαγητοῦ ἔχουν σχεδὸν ριζικῶς ἀλλάξει μὲ δυσμενεῖς ἀσφαλῶς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν. Οἱ μαθηταὶ εὐδέποτε τρῶγουν μετὰ τῶν γονέων τῶν καὶ πολλοὶ ἐργαζόμενοι συναντοῦν μόνον τὸ βράδυ τὰ παιδιὰ τῶν.

Ἡ διπλὴ φοίτησις κατέστρεψε τὰς διαφόρους ἀπαραιτήτους σχολικὰς δραστηριότητας καὶ ἐκδηλώσεις πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς πρωτοβουλίας καὶ εὐθύνης τῶν μαθητῶν. Νοουμένου ὅτι τὸ σχολεῖον εἶναι διαρκῶς κατειλημμένον, πότε θὰ λειτουργήσουν οἱ διάφοροι ὄμιλοι, ἐπιτροπαὶ καὶ αἱ γυμναστικαὶ καὶ μουσικαὶ δραστηριότητες καὶ ἐκδηλώσεις;

Φροντιστήρια ἀδυνάτων — Φροντιστήρια Προεισαγωγικῶν ἐξετάσεων :

Μὲ τὴν διπλὴν φοίτησιν τὰ φροντιστήρια ἀδυνάτων σχεδὸν εἶναι ἀδύνατον νὰ λειτουργήσουν, τὰ τῶν προεισαγωγικῶν δὲ μετὰ δυσκολίας λειτουργοῦν. Καὶ τοῦτο διότι ὅλαι αἱ αἰθουσαὶ εἶναι διαρκῶς κατειλημμέναι. Καὶ τοῦτο διότι οἱ τῆς πρωΐνης φοιτήσεως καὶ οἱ τῆς ἀπογευματινῆς φοιτήσεως μίαν αἰθουσαν κενὴν δυσκολεύονται νὰ ἐξεύρουν διὰ τὰ φροντιστήρια τῶν προεισαγωγικῶν ἐξετάσεων, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἐξεύρουν, μόνον διὰ μίαν περίοδον.

Ἡ 6η περίοδος τῆς πρωΐνης φοιτήσεως ταλαιπωρεῖται διότι πολλοὶ μαθηταὶ τοῦ ἀπογευματινοῦ σχολείου ἔρχονται εἰς τὸ σχολεῖον ἐνωρίτερον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἀφήνει τοὺς μαθητὰς νὰ παρακολουθήσουν.

Τὸ ἴδιον κτιριακὸν συγκρότημα χρησιμοποιεῖται ὑπὸ δύο σχολείων καὶ εἶναι διὰ τοῦτο συνεχῶς κατειλημμένον χωρὶς νὰ μεσολαβῇ οὔτε μία ὥρα γιὰ νὰ ἐκκενωθῇ. Ἡ καθαριότης του συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἢ ἐμπρέπουσα.

Ἐὰν εἰς τὸ παρελθὸν ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν αἱ εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, τὰς ὁποίας ἀνέφερα προηγουμένως, τὸ θέμα σήμερον θὰ ἦτο εὐκολώτερον νὰ ἐπιλυθῇ. Παρ' ὅλα ταῦτα, ἐὰν ὑπάρχη ἀπόφασις, τότε καὶ πάλιν δύναται νὰ λυθῇ.

Ἡ φοίτησις τῶν μαθητῶν εἰς τὰ Σχολεῖα Μέσης Παιδείας τῆς Λάρνακος ἔχει ὡς ἑξῆς :

Εἰς τὸ Γυμνάσιον Λάρνακος, τὸ Λύκειον Λάρνακος, τὸ Γυμνάσιον Δροσιάς καὶ τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολήν, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμαι εἰς ἀριθμοὺς πρωΐνης καὶ ἀπογευματινῆς φοιτήσεως — ὅλα ἔχουν πρωΐνήν καὶ ἀπογευματινὴν φοίτησιν — τὸ σύνολον τῶν μαθητῶν ἀνέρχεται εἰς 6.681.

Τὰ σχολεῖα αὐτὰ ἔχουν 72 αἰθούσας διδασκαλίας, ἤτοι τὸ Λύκειον 26, τὸ Γυμνάσιον 33, τὸ Γυμνάσιον Δροσιάς 13 καὶ ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ 16. Ἐπίσης εἰς τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν λειτουργοῦν καὶ τμήματα συστήματος μαθητείας, ὁπότε δυσκολεύονται πολὺ περισσότερο τὰ πράγματα.

Κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος λειτουργοῦν 142 τμήματα ἐνῶ κατὰ τὸ προσεχές θὰ λειτουργήσουν 155—160 τμήματα περίπου, ἄρα θὰ χρειασθοῦν 50 τοῦλάχιστον νέα αἰθουσαι διδασκαλίας.

Δυστυχῶς τὸ Τουρκικὸν σχολεῖον Πιαλέ Πασιά δὲν ἀπεπερατώθη παρ' ὅλον πού ἡ συμπλήρωσις του εὑρίσκετο πρὸς τὸ τέλος καὶ παραμένουν μερικοὶ ἀκόμη πρόσφυγες.

Εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ἀποτελεῖ πραγματικὰ ἀμέλειαν ἐκ μέρους τῶν ὑπευθύνων νὰ μὴν μπορέσουν νὰ ἀπεπερατώσουν τὴν ἀνεγερσιν ἐνὸς σχολικοῦ κτιρίου τὸ ὁποῖον μὲ μίαν μικρὰν σχετικῶς δαπάνην καὶ εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα θὰ μᾶς παρέδιδε 14 αἰθούσας διδασκαλίας σὺν αἰθούσας διοικήσεως ἐντελῶς καινουργεῖς, διότι ὑπῆρχε πρὸ ὀλίγων ἐβδομάδων μία οἰκογένεια καὶ προέβαλλαν τὸ πρόσχημα αὐτό, τῶρα δὲ οἱ ξερριζωμένοι τῆς Καρπασίας, ἀντὶ νὰ λαμβάνεται φροντίς νὰ πηγαίνουν ἀλλοῦ, εἶχαν πάει ἐκεῖ καὶ ταπλαιωροῦνται ἀκόμη ἐκεῖ, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ μεταστεγασθοῦν ἀμέσως, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὅσον ἠμποροῦσε νὰ γίνῃ αὐτὸ παρέλειψαν νὰ δημιουργήσουν εἰς μίαν συνοικίαν ἢ ὁποῖα ἔχει 7.000 κατοικοὺς σήμερον ἓνα σχολεῖον μέσης παιδείας τὸ ὁποῖον εἶχαν προγραμματίσει καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ ἐπιδιορθώσουν καὶ ἀναμένεται ἀκόμη ἡ ἐπιδιορθωσις του καὶ λέγουν ὅτι ὑπάρχουν ἐξ ἀντικειμένου δυσκολίαι! Ὁχι. Αἱ ἐξ ἀντικειμένου δυσκολίαι δὲν ὑπάρχουν ἀλλὰ ὑπάρχουν αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας δημιουργοῦν ἀσφαλῶς οἱ ἴδιοι οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ οἱ ἀρμόδιοι διὰ νὰ προχωρήσουν νὰ ἐπισκευάσουν καὶ νὰ προσφέρουν αὐτὰ τὰ σχολεῖα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς πόλεως.

Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἀναφέρεται εἰς τὴν παράδοσιν κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον 30 αἰθουσῶν διδασκαλίας εἰς τὸ ὑπὸ ἀνεγερσιν Γυμνάσιον Φανερωμένης. Λαμβάνω ὑπ' ὄψιν τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν ἐν συσχετισμῷ μὲ τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν τῶν 50 αἰθουσῶν. Πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν θὰ δυνηθῇ νὰ λειτουργήσῃ δεδωμένου ὅτι εἰς τὸ ἐργοτάξιόν του θὰ συνεχίζονται οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι πρὸς συμπλήρωσιν του.

Εἰσηγήσις ὑπεβλήθη νὰ ἰδρυθῇ καὶ λειτουργήσῃ τριτάξιον Γυμνάσιον εἰς Ξυλοφάγου μὲ 17 αἰθούσας διδασκαλίας (πάντοτε ὀμιλῶ περὶ λυομένων αἰθουσῶν διὰ νὰ εἶναι ταχεῖα ἢ παράδοσις καὶ μικροτέρα ἢ δαπάνη καὶ νὰ ἐξυπηρετηθῇ ὁ σκοπός). Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ κοινότης Ξυλοφάγου καὶ μεγάλην ἔκτασιν γῆς προσφέρει καὶ εἶναι ἐτοιμὴ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀνεγερσιν Γυμνασιακοῦ κτιρίου, εἰς περίπτωσιν πού θὰ ἀνεγερθῇ γυμνασιακὸν κτίριον, καὶ ὑπάρχει πρὸς τούτο σχετικὸν αἴτημα καὶ περὶ τούτου ἔχω τὰς διαβεβαιώσεις τῶν μελῶν τῆς χωρικτῆς ἀρχῆς.

Ἡ ἀνεγερσις σχολείου Μέσης Παιδείας καθίσταται ἀναγκαῖα διότι ἐκ τῶν χωρίων Λιοπετρίου, Αὐγόρου, Ξυλοφάγου καὶ Ὁρμηδεῖας φοιτοῦν εἰς τὴν Α' τάξιν 305 μαθηταί, εἰς τὴν Β' 209 καὶ εἰς τὴν Γ' 196.

Δεύτερον, νὰ προστεθοῦν 3—4 αἰθουσαι εἰς τὸ Γυμνάσιον Δροσιάς.

Τρίτον, νὰ λειτουργήσῃ τριτάξιον Γυμνάσιον εἰς τὸ Τσιακκιερὸ καὶ Κόκινες μὲ 17 αἰθούσας διδασκαλίας.

Τέταρτον, ἐὰν δὲν καταστῇ δυνατόν νὰ παραδοθοῦν ἢ ὑπάρχη ἀδυναμία νὰ χρησιμοποιηθοῦν αἱ αἰθουσαι τοῦ Γυμνασίου Φανερωμένης, νὰ ἀνεγερθοῦν λυόμεναι εἰς τὸν χώρον τοῦ Γυμνασίου Λάρνακος πού ἔχει ἔκτασιν πέραν τῶν 40 στρεμμάτων γῆς.

Ἐάν τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν προχωρήσουν χωρὶς καθυστέρησιν θὰ λυθῆ τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα τῆς Λάρνακος.

Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καταβάλλει πρὸς μεταφορὰν τῶν μαθητῶν £6.000 μηνιαίως. Δι' ὅλον τὸ σχολικὸν ἔτος θὰ ἐξοδεύσῃ περὶ τὰς £60.000.

Συγκεκριμένως κατεβλήθησαν διὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον £5.315.152 μίλες. Τὸν Νοέμβριον £5.151.220 μίλες καὶ ἐπίσης εἰς μαθητὰς ποῦ προέρχονται ἀπὸ χωρία ποῦ δὲν ὑπάρχει λεωφορεῖον ἐδόθη ἓνα πρὸς ἓνα £1.583 καὶ 200 μίλες διὰ τοὺς δύο μῆνας.

Ἡ δαπάνη αὕτη θὰ ἀπεφεύγετο καὶ ἡ διευκόλυνσις τῶν μαθητῶν θὰ ἦτο μεγαλύτερα ἐάν ἐφοιτοῦσαν οἱ μαθηταὶ εἰς σχολεῖα τῆς περιοχῆς ποῦ εἰσηγούμεθα τὴν ἀνέγερσιν τριταξίων γυμνασίων.

Πρὸς τοῦτο εἰσηγοῦμαι διὰ καλύτεραν μελέτην τοῦ θέματος καὶ κατάθεσιν ὄλων τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα συνθέτουν μίαν εἰκόνα τοῦ ὅλου προβλήματος καὶ τὴν ὑπεβολὴν εἰσηγήσεων αἱ ὁποῖαι μποροῦν νὰ ὑλοποιηθοῦν καὶ νὰ εἶναι ἐντὸς τῆς πραγματικότητος καὶ τοῦ ἐφικτοῦ, νὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα ὄχι μόνον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ἀλλὰ, εἰ δυνατόν, καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν με ὄρους ἐντολῆς νὰ ἐπιληφθεῖν ἀμέσως τοῦ θέματος καὶ νὰ ὑποβληθῆ ἔκθεσις πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ συντομώτερον οὕτως ὥστε νὰ μὴν χάνεται χρόνος μέχρι τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου, δηλαδὴ ἐφ' ὅσον μεσολαβοῦν ὀκτὼ μῆνες ἀπὸ τῆς ἡμέρας ποῦ θὰ τελειώσῃ ἡ ἐπεξεργασία καὶ θὰ ὑποβληθοῦν αἱ εἰσηγήσεις αὐταὶ νὰ ζητηθεῖν πρὸςφορὰ διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν προτεινομένων σχολικῶν αἰθουσῶν διὰ νὰ καθιερωθῆ ἡ πρωτὴν φοίτησις πρὸς ἀνακούφισιν τῶν γονέων καὶ τῶν διδασκάλων καὶ ἐπ' ὠφέλεια τῶν μαθητῶν. Εὐχαριστῶ πολὺ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἀμφιβάλλει κανεὶς ὅτι οἱ μαθηταὶ εἶναι καλύτερα νὰ φοιτοῦν εἰς τὰ σχολεῖα τὸ πρωί. Καὶ ὄχι διότι εἶναι καλύτερα νὰ φοιτᾷ ἓνας τὸ πρωί παρὰ τὸ ἀπόγευμα ἢ ὅτι ἓνας μανθάνει καλύτερα τὸ πρωί παρὰ τὸ ἀπόγευμα διότι δὲν ὑπάρχει καμμία ἐπιστημονικὴ ἐνδειξις ὅτι ὁ μαθητὴς μανθάνει καλύτερα ἢ ὥρα 10.00 καὶ ὄχι ἢ ὥρα 4.00 τὸ ἀπόγευμα. Εἶναι καλύτερα νὰ εὐρίσκωνται ὠρισμένοι μαθηταὶ ὀλοκλήρον τὴν ἡμέραν εἰς ἓνα σχολεῖον γιὰ νὰ ἐπηρεάζωνται οἱ ἴδιοι μαθηταὶ περισσότερον ἀπὸ τὲς συνθήκας τοῦ σχολείου. Γι' αὐτὸ εἶναι καλύτερα νὰ ἐργάζεται ἓνα σχολεῖον μέσα σὲ ἓνα κτίριο. Ὑπὸ τὲς παρούσας συνθήκας ὅμως ἐάν ἦταν μόνον τὸ πρόβλημα τῆς Λάρνακος ἴσως νὰ ὑπῆρχε κάποια λύσις. Ἐάν ὅμως τὸ πρόβλημα τῆς Λάρνακος τὸ συναρτήσωμεν μετὰ τὸ πρόβλημα ὀλοκλήρου τῆς Κύπρου, δὲν βλέπω πῶς μπορεῖ νὰ λυθῆ τὸ πρόβλημα ἄμεσα. Στὴν Λεμεσό ὑπάρχουν 16 Γυμνάσια, 4 Τεχνικὲς Σχολές, 1 νυκτερινὸ Γυμνάσιον καὶ ἓνα ἰνστιτοῦτο. Δηλαδὴ συνολικῶς 22 σχολεῖα τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν μέσα σὲ ἐννέα κτίρια καὶ ἐάν ὑπολογίσωμεν ὅτι κάθε 16 αἰθουσες καὶ τὰ παρεπόμενα τοὺς χρειάζονται περίπου £200.000, ἡ Λεμεσὸς μόνον γιὰ νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῶν Γυμνασίων καὶ τῶν σχολείων τῆς Μέσης Παιδείας χρειάζεται περίπου £2.000.000. Ἐάν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ δημοτικὰ σχολεῖα χρειάζονται ἀκόμα £1.000.000. Ἐάν δὲ τὸ πάρωμεν παγκυπρίως, τότε τὰ ποσὰ εἶναι πολὺ μεγαλύτερα. Τὸ λέγω τοῦτο διότι δὲν βλέπω ἄμεση λύση, ἂν καὶ συμφωνῶ μετὰ τὸν κ. Χριστοφίδην ὅτι μπορεῖ νὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα στὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν γιὰ νὰ δοῦν τι μπορεῖ νὰ γίνῃ.

Αυτό τὸ πρόβλημα θὰ μπορούσε νὰ λυθῆ μακροπροθέσμως, δηλαδή νὰ κτίζονται μερικά σχολεῖα κάθε χρόνο, ἀλλὰ δὲν βλέπω πῶς μπορεῖ νὰ λυθῆ γιὰ νὰ τακτοποιηθοῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ τῆς Λάρνακος μέσα σὲ ἕνα χρόνο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ παρεκάλουν, ἐὰν θέλουν οἱ κύριοι συνάδελφοι νὰ ὀμιλήσουν, νὰ ἀνέρχωνται εἰς τὸ θέμα, εἰδ' ἄλλως, ἐὰν δὲν κατενόησαν τὲς εἰσηγήσεις μου, νὰ ἀναμείνουν νὰ πάρουν τὴν εἰσηγητικὴν μου ὀμιλίαν οὕτως ὥστε, ὅταν συζητοῦμεν, νὰ συζητοῦμεν βάσει ἐκείνων πού ἔχω πεῖ. Διότι πρόκειται περὶ μιᾶς παρεξηγήσεως, καὶ ἐπειδὴ θὰ ἔχω τὴν εὐκαιρίαν νὰ δευτερολογίσω, δὲν θὰ ἤθελα νὰ εἰσέλθω καθόλου εἰς τὸ θέμα. Δηλαδή εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ὡς θέμα διαδικασίας, ἐὰν θέλῃ ἕνας νὰ ὀμιλήσῃ ἐν συνεχείᾳ τῆς εἰσηγητικῆς ὀμιλίας, μπορεῖ νὰ ὀμιλήσῃ κάλλιστα εἰς τὴν ἴδιαν συνεδρίασιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ τηροῦμεν, νομίζω, τὴν ἀκρίβειαν τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Φυσικά θὰ προχωρήσουμε σύμφωνα μὲ τὴ δική μας ἐκτίμηση τῶν πραγμάτων, χωρὶς νὰ δεχόμεθα τὴν ἐπιβολὴ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης διαδικασίας, γιὰτὶ νομίζουμε ὅτι μπορούμε νὰ μιλήσουμε πάνω στὸ θέμα — ἔχει ἐγγραφή ἀπὸ ἀρκετῶν ἡμερῶν καὶ μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ τὸ σκεφτοῦμε καὶ νὰ ἔχουμε ἀπόψεις. Ἐτέθη τὸ θέμα τῆς ἀπογευματινῆς φοίτησης στὴν Λάρνακα καὶ περὶ σωστὰ παρατήρησεν ὁ συνάδελφος ἐκ Λεμεσοῦ προηγουμένως ὅτι καὶ στὴν Λεμεσοῦν ὑπάρχει τὸ ἴδιον πρόβλημα. Αὐτὸ συνδέεται μὲ τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἰσβολῆς καὶ τῆς κατοχῆς καὶ τῆς προσφυγοποίησης μαθητῶν καὶ σχολείων, καὶ μπορούμε νὰ πούμε ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς γενικώτερης κατάστασης καὶ δὲν συνδέεται καθόλου μὲ τὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλη πολιτικὴ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Γι' αὐτὸ θὰ πρέπει ἀσφαλῶς νὰ δοῦμε τὸ θέμα σὰν σχετιζόμενο μὲ τὴν δοκιμασία πού περνᾷ ἡ πατρίδα μας καὶ μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια νὰ ἀναζητήσουμε τὴν ἀντιμετώπισή του.

Ἀσφαλῶς ὑπάρχουν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις γιὰ ὅσους φοιτοῦν τὶς ἀπογευματινὲς ὥρες. Πιστεύουμε, ὅμως, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ληφθοῦν κάποια μέτρα ὥστε νὰ μειωθῶν οἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις καὶ ἔχουμεν ἐμπιστοσύνην ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, πού θὰ πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὸ πρόβλημα, θὰ πάρῃ ὅλα τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος, γιὰ τὸ καλὸ καὶ τῆς παιδείας καὶ τῶν μαθητῶν.

Φυσικά ἡ εἰσήγησις γιὰ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας πιθανῶς νὰ εἶναι ἡ μόνη ἐνδεδειγμένη γιὰ τὴν λεπτομερειακὴ συζήτηση πλέον τοῦ συνολικοῦ προβλήματος καὶ ὄχι μόνον τοῦ θέματος ὅπως περιορίζεται στὴν Λάρνακα. Καὶ στὴν Λάρνακα, φυσικά, ἀλλὰ ὄχι μόνον στὴν Λάρνακα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Κανείς δεν έχει αντίρρησην ότι πρέπει νά επανέλθωμεν εἰς τὴν ὀμαλὴν κατάστασιν καὶ εἰς τὰ σχολεῖα μας, καὶ ὀμαλὴν κατάστασιν σημαίνει νά επανέλθωμεν εἰς τὴν πρωϊνὴν φοίτησιν, ἢ ὅποια πάντοτε ὑπῆρχε καὶ ἢ ὅποια ἔχει καθιερωθῆ ἀνεκαθεν. Τὸ θέμα αὐτὸ συζητήθηκεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας μαζὺ μετὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ ἐγένεον ἔκθεσις πρὸς αὐτὸ τὸ Σῶμα πρὶν ἓνα περίπου χρόνον. Ἐκεῖ ἐγένεον ἀναφορὰ, ὅπως καὶ εἰς τὰς ὁμιλίαις πού ἐγένεον εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι μέρος τοῦ ὅλου προσφυγικοῦ προβλήματος.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1974, ἓνα μῆνα μετὰ τὴν εἰσβολὴν, τὸ 40% τῶν μαθητῶν ἦταν πρόσφυγες καὶ χωρὶς στέγην, δηλαδὴ οἰκογενειακὴν, καὶ ὅμως τὰ σχολεῖα μας ἐλειτούργησαν πολὺ καλὰ ἀπὸ τίς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου τοῦ ἰδίου χρόνου. Καὶ οἱ μαθηταὶ ἀπέδωσαν ἀρκετὰ καλὰ, ἓνα πράγμα πού θὰ γραφτῆ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς Κύπρου καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν μας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων τῶν μαθητῶν μας καὶ τῆς καρτερίας τοῦ λαοῦ μας.

Τὸ Ζήτημα τῆς στεγάζσεως εἶναι γενικώτερον, δὲν εἶναι μόνον ἐκεῖνο τῶν σχολείων. Καὶ δὲν ξέρω ποιά ὠφέλεια θὰ ἦταν ἐὰν πρὶν ἓνα χρόνον κατωρθώναμε μονομερῶς νά λύσωμε τὸ Ζήτημα τῆς πρωϊνῆς φοίτησης, ἐνῶ τὰ παιδιὰ θὰ ἔμεναν ἀκόμη σὲ τσαντήρια, ὅπως μένουσιν ἀκόμα σήμερον. Θὰ ἦταν προτιμώτερον νά λυθῆ τὸ θέμα τῆς στεγάζσεως, πρῶτα ἀπὸ ὅλα νά ἔχουν δηλαδὴ θσπίτι νά κοιμῶνται, καὶ ἄς πῆγαιναν ἀπόγευμα στὸ σχολεῖο. Δυστυχῶς, καθυστέρησε τὸ ὅλον πρόβλημα, καὶ αὐτὴ ἡ πτυχὴ τοῦ προβλήματος, ἢ τοῦ σχολείου ἀδικαιολόγητα, ὅπως ἀνέφερον ὁ ἐντιμος εἰσηγητῆς — ἀδικαιολόγητα γιατί ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἶχε δεχθῆ προτάσεις πού ὑποβάλαμε καὶ σχέδιον τὸ ὅποιον ὑπάρχει εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας πρὸς τὴν Βουλὴν. Δὲν νομίζω, ὅμως, ὅτι θὰ πρέπει νά συζητηθῆ τὸ θέμα εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῆς Βουλῆς, γιατί κανεὶς δὲν ἔχει ἀντίρρησην ὡς πρὸς τὴν ἀνάγκην ἐπιλύσεώς του. Καὶ τότε τὸ ἐγενικεύσαμε καὶ εἶχαμε πεῖ ὅτι τὸ πρόβλημα δὲν ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὴν Λάρνακα ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Λεμεσὸ καὶ ὅπου ὑπάρχουν πρόσφυγες μαθηταὶ καὶ προσφυγοποιημένα σχολεῖα. Καὶ εἰσηγηθήκαμεν ἀρκετὰ καλὰ μέτρα. Ἐκεῖνο πού ἔπρεπε νά γίνῃ εἶναι ὅτι ἔπρεπε νά συνέλθῃ ἢ Ἐπιτροπὴ Παιδείας καὶ νά κάμῃ ἐλεγχον τοῦ τί ἐγένε καὶ νά συζητήσῃ τὸ θέμα ἐκ νέου μετὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ νά ἐξετάσῃ ποιά νέα μέτρα θὰ μπορούσαν μετὰ τὴν σημερινὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν καὶ τὰ σημερινὰ δημοσιονομικὰ νά ληφθοῦν καὶ νά συμπληρωθῆ τὸ σχέδιον καὶ νά τὸ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Βουλὴν. Ὅπωςδήποτε εἶναι καὶ αὐτὸς ἓνας τρόπος. Ἐγγράφεται ἓνα θέμα καὶ μπορεῖ νά ἀποσταλῆ ἀπὸ τὸν ἐντιμον Πρόεδρον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἢ ὅποια θὰ ἐργασθῆ καὶ θὰ συζητήσῃ τὸ θέμα μετὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ θὰ εἰσηγηθῆ ἐκ νέου ἓνα νέον σχέδιον καὶ νέα μέτρα. Δὲν θὰ ἤθελα, παρ' ὅλον πού πρὶν ἓνα χρόνον εἶχαμε εἰσηγηθῆ συγκεκριμένα μέτρα, ἔτσι πρῶτα νά ἐπαναλάβω τὰ ἴδια μέτρα χωρὶς καμμιά μελέτη καὶ χωρὶς συζήτησιν μετὰ τοὺς ἀρμοδίους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ ἴσως καὶ ἄλλα Ὑπουργεῖα, Οἰκονομικῶν καὶ Δημοσίων Ἔργων, ἴσως καὶ Ἐσωτερικῶν, πού ἔχουν σχέσιν μετὰ τὴν στέγασιν. Γι' αὐτὸ προτείνω, ὅπως ἐπρότεινε καὶ ὁ εἰσηγητῆς, τὸ θέμα νά ἀποσταλῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας καὶ ἀφοῦ γίνῃ συνεργασία μετὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νά συζητηθῆ καὶ νά ἔλθῃ εἰσήγησις πρὸς τὴν Βουλὴν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει εἰσήγησις νά παραπεμφθῆ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἢ ὅποια ἀντιλαμβάνομαι εἶναι ἢ γενικὴ ἀποψις. Δεδομένου, ὅμως, ὅτι ὑπῆρξε μία παράκλησις προηγουμένως νά παραμείνῃ τὸ θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, διότι ἀντιλαμβάνομαι ὁ κ. Ποσκώτης θὰ ἤθελε νά ὀμιλήσῃ κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν, ἐὰν..... παρακαλῶ.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ναί, αυτή είναι ή εισήγησίς μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ἐπειδή ὠμίλησεν ὁ εἰσηγητής, θά ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας τές διάφορες ἀπόψεις ἢ ἀριθμούς πού ἀνέφερε, καί θά ἐκθέσωμεν τές δικές μας ἀπόψεις εἰς τήν ἐπομένην συνεδρίασιν.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνεγράφη πρὸς συζήτησιν σήμερα προέκυπεν ἀπὸ μίαν ἐπερώτησιν, ἡ ὁποία ἐγένετο ἀπὸ τὸν συνάδελφον τῆς Λάρνακος, κ. Χριστοφίδην. Ἡ ἐπερώτησις ἀνεφέρετο εἰς τὸ θέμα τῆς φοιτήσεως εἰς τὴν Λάρνακα. Ἦταν θέμα τοπικόν. Καί συνεζητήθη ἐδῶ καί ἀντιλαμβάνομαι ὁ συνάδελφος κ. Ποσκώτης θέλει νὰ τὸ συζητήσῃ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀποψιν καὶ νομίζω ὅτι ὀρθῶς θά πράξῃ τοῦτο. Ἐχεῖ γίνεται εἰσήγησις νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπῆς. Ἡ ἐρώτησις μου εἶναι «ποῖον θέμα, τὸ γενικόν, περὶ στεγάσεως τῶν σχολείων ἢ τὸ εἰδικόν τῆς Λάρνακος»; Διότι ἐὰν μὲν εἶναι δύο χωριστὰ θέματα, τὸ ἓνα ἐμπίπτει εἰς τὸ ἄλλο. Ἀλλὰ ἀπ' ὅ,τι ἀντελήφθηκα, τὸ θέμα δὲν ἐνεγράφη καί δὲν συνεζητήθη σήμερον ὡς θέμα στεγάσεως τῶν σχολείων ἀλλὰ ὡς εἰδικόν θέμα, ὡς ἓνα εἰδικόν θέμα μιᾶς ἐπαρχίας. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ συζητηθῇ τὸ γενικόν θέμα, ἀσφαλῶς εἶναι ἓνα σοβαρὸν πρόβλημα, καὶ ὅπως ἀνέφερον ὁ συνάδελφος κ. Σαββίδης, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ προβλήματα πού προέκυψαν ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν, καὶ ἴσως νὰ ἦτο σκόπιμος μιὰ τέτοια εἰδικὴ μελέτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω, ἐξ ἀφερμῆς τοῦ θέματος πού ἐνέγραψεν ὁ εἰσηγητής κ. Χριστοφίδης, πού προέκυψε, ὡς ὀρθῶς παρατηρήσατε, κατόπιν τῆς Ἀπαντήσεως τὴν ὁποῖαν ἔλαβεν εἰς Ἐρώτησιν τὴν ὁποῖαν ὑπέβαλε καὶ ἡ ὁποία δὲν τὸν ἱκανοποίησε, ἐξ οὗ καὶ ἐνέγραψε τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν εἰδικὰ διὰ τὴν Λάρνακα, ὅπως ἐξειλίχθη ἡ συζήτησις, πιστεύω ὅτι δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν Λάρνακα καὶ ἐθεωρήθη ὅτι ἐξ ἀφορμῆς αὐτοῦ θά ἦταν δυνατόν νὰ ἐξετασθῇ τὸ ὅλον θέμα, ὄχι βεβαίως ὑπὸ τὴν μορφήν θέματος πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν ὀλομέλειαν τοῦ Σώματος, ἀλλὰ νὰ ἐξετασθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ γίνῃ εἶναι τὸ ὅλον θέμα νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς πρὸς μελέτην καὶ ταυτόχρονα νὰ παραμείνῃ τὸ εἰδικόν θέμα τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ὁ κ. Χριστοφίδης διὰ τὴν Λάρνακα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἀπόψεις τῶν ὁσοιδήποτε ἐπιθυμοῦν ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὀρθῶς παρατηρήσατε ὅτι τὸ θέμα ἦταν εἰδικόν, διότι ἡ εἰσήγησίς μου ἦτο ἐπὶ εἰδικοῦ καὶ συγκεκριμένου θέματος καὶ ἐθεώρησαν ὅτι τοῦτο ἦτο ἐφικτὸν νὰ γίνῃ. Ὑπάρχουν ὅμως περιπτώσεις, ὅπως εἰς τὴν

Λεμεσό, πού είναι δυνατόν κατά τό προσεχές σχολικόν έτος νά ύπάρξουν τεράστια δυσκολία ακόμη. Άλλά έφ' όσον παραπεμφθή εις τήν Έπιτροπήν τό ειδικόν αυτό θέμα, πού πιστεύομεν ότι είναι δυνατόν νά λυθῆ, ή Έπιτροπή αυτή μπορεί νά ενημερωθῆ από τους αρμοδίους και διά τό θέμα τῆς Λεμεσοῦ ή τῆς Λευκωσίας, εάν ύπάρχη, πού δέν ύπάρχουν πολλά τέτοια. Έν πάση περιπτώσει έχω κάμει συγκεκριμένας εισηγήσεις και είναι βάσει τῶν συγκεκριμένων αὐτῶν εισηγήσεων πού πρέπει νά έξετασθῆ τό θέμα. Δέν μπορούμεν νά συζητῶμεν θέμα, νά προβαίνωμεν εις συγκεκριμένας εισηγήσεις και νά συνδέωμεν τό θέμα, πού μπορεί νά λυθῆ πολύ εύκολα μέ μικρόν ποσόν, μέ όλόκληρον τό στεγαστικόν θέμα τῶν προσφύγων. Διότι δέ έτέθη σήμερον θέμα προσφύγων εις τήν Λάρνακα αλλά έτέθη θέμα πρωϊνῆς φοιτήσεως λόγω τοῦ ότι ύπάρχει ή δυνατότης μέ μικρόν αριθμόν σχετικῶς αἰθουσῶν διδασκαλίας νά λυθῆ τό πρόβλημα και διότι συνεζητήθη προηγουμένως τό πρόβλημα, πρὶν ένα χρόνο, τῆς μεταστεγάσεως τῶν προσφύγων και παράλληλα έμελετήθη και πάλιν τό θέμα τῆς καθιερώσεως τῆς πρωϊνῆς φοιτήσεως. Έφέτος όμως είναι ἄλλαι αἱ συνθήκαι. Δι' αυτό καταλήγω νά πῶ ότι τό θέμα είναι ειδικόν, όμως δέν αποκλείεται και πρέπει ή Έπιτροπή νά επιδιώξη νά ενημερωθῆ περι τῶν δυνατοτήτων πού ύπάρχουν εις τὰς ἄλλας πόλεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έπαναλαμβάνω. Έφ' όσον ύπάρχει θέμα έγγεγραμμένον και ύπάρχουν όμιληταί επί τοῦ θέματος, δέν προτίθεμαι και ούτε νομιζῶ είναι όρθόν ούτε δικαιούμαι νά διαγράψω τό θέμα από τήν ήμερησία διάταξιν. Θα παραμείνη εις τήν ήμερησίαν διάταξιν διά τήν έπομένην συνεδρίασιν τό ειδικόν αυτό θέμα, τό όποίον ένεγράφη και συνεζητήθη. Έν τῷ μεταξύ υπῆρξε και εισηγήσεις παραπομπῆς και τοῦ ειδικοῦ, ίσως και τοῦ γενικωτέρου θέματος, ή εάν θέλετε, τοῦ γενικωτέρου και τοῦ ειδικοῦ θέματος, εις τήν Έπιτροπήν Παιδείας, ή όποία ως ἀντιλαμβάνομαι από προηγουμένην συζήτησιν ἀπασχολήθη και εις τό παρελθόν. Δέν νομιζῶ ότι τό ένα βλάπτει τό ἄλλο ή τό ένα ἀναιρεῖ τό ἄλλο. Αντίθετα, τό ένα μπορεί νά συμπληρώσῃ τό ἄλλο.

Ό κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Κατ' αρχήν τό θέμα όπως ένεγράφη ήτο «ή ανάγκη υιοθετήσεως πρωϊνῆς φοιτήσεως». Είναι ό έντιμος κ. συνάδελφος πού τό έξειδίκευσεν εις τήν Λάρνακα μόνον. Συνεπῶς, είναι ή γνώμη μου ότι θα ήταν προτιμώτερον νά παραπεμφθῆ τό όλον θέμα εις τήν αρμοδίαν Έπιτροπήν, ή όποία νά τό έξετάσῃ υπό τήν γενικήν του ὄψιν ως παγκύπριον θέμα και νά μήν τό έξειδικεύσωμεν εις τήν Βουλήν ως συζήτησιν διά τήν Λάρνακα, διότι τό θέμα τῆς Λάρνακος δέν μπορεί παρά νά είναι παρόμοιον μέ τό θέμα πού ἀντιμετωπίζουν αἱ ἄλλαι πόλεις.

Συνεπῶς, ἐγώ τουλάχιστον, όπως τό έχω ἀντιληφθῆ ἐδῶ, είναι γενικόν θέμα και όχι έξειδικευμένον. Έάν συζητηθῆ πρῶτα από τήν αρμοδίαν Έπιτροπήν μπορεί νά παρουσιασθῆ ἐδῶ μέ μελέτην, ή όποία μελέτη θα λάβῃ ὑπ' ὄψιν και τήν έκθεσιν πού παρουσίασε σήμερον ό έντιμος συνάδελφος και τήν όποίαν, εάν δέν έχωμεν κατανοήσει πλήρως, θα μάς δοθῆ ή εύκαιρία νά τήν μελετήσωμεν και νά τήν συζητήσωμεν υπό τό φῶς τοῦ πορίσματος τῆς μελέτης τῆς Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς. Τότε θα μπορῆ νά γίνῃ συζήτησις επί τοῦ θέματος και θα μπορούν νά εξαχθοῦν συμπεράσματα θετικά.

Ἐπί τοῦ εἰδικοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον ἀνέφεραν ὁ συνάδελφος, ἔχω τὴν ἀποψιν ὅτι συμφωνοῦμεν ὅτι ἡ πρωὶνὴ φοίτησις εἶναι ἐνδεδειγμένη ἄλλὰ πρέπει νὰ μὴν ξεχνῶμεν τὰς συνθήκας τὰς ὁποίας διέρχεται ὁ τόπος μας καὶ νὰ μὴν ξεχνῶμεν ὅτι πρὶν δύο χρόνια ἐθεωρήσαμεν θαῦμα τὸ γεγονός ὅτι ἡ παιδεία μας χωρὶς πουθενὰ νὰ ὑστερήσῃ ἔδωκεν εἰς τὰ παιδιά μας τὴν ἀπαιτουμένην μόρφωσιν καὶ ἡ μόρφωσις αὕτη ἐκρίθη ἀπὸ ὅλους ὡς ἱκανοποιητικὴ. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐν γένει ἔχουν ὑπ' ὄψιν τὸ ὅλον θέμα καὶ ὅτι ἤδη ἔχουν ἐκτελεσθῆ σοβαρὰ ἔργα πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος τῆς καλυτέρας ἐκπαιδεύσεως τῶν μαθητῶν.

Ὅμως ὑπάρχουν σοβαρὰ προβλήματα, τόσοσιν οἰκονομικὰ ὅσον καὶ προβλήματα χρόνου, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ δοῦμεν καὶ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν μὲ κατανόησιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως εἰς τὰς ἀγορεύσεις τῶν ἀξιοτίμων κ.κ. Βουλευτῶν δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ περιορισμός. Μπορεῖ νὰ γενικεύσουν ἓνα θέμα ἀναφερόμενοι εἰς τὸ εἰδικὸν θέμα. Πιστεύω ὅμως ὅτι ἡ ὀρθὴ ἀντιμετώπισις τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἀπὸ ἀπόψεως διαδικασίας, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλη ἀποψις, εἶναι νὰ παραμείνῃ τὸ θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καὶ νὰ ἐκφραστοῦν ὁποιαδήποτε ἀπόψεις ἀπὸ τοὺς ἀξιοτίμους κυρίου Βουλευτάς, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς εἰσηγήσεως ἢ ὁποῖα ἐγίνεν ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴν τοῦ θέματος, κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν τοῦ Σώματος, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ νὰ παραπεμφθῆ τὸ ὅλον θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας. Θὰ ἠμπορούσαμεν, βεβαίως, νὰ ἀκολουθήσωμεν καὶ μίαν ἄλλην διαδικασίαν. Θὰ ἠδύνατο νὰ ὀλοκληρωθῆ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ παραπεμφθῆ τοῦτο εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἀπὸ τώρα εἶναι διάχυτος ἡ συμφωνία — συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ τοῦ θέματος — περὶ παραπομπῆς τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας θὰ ἐπιληφθῆ τοῦ θέματος τὴν κατάλληλον στιγμὴν ἀφοῦ ὀλοκληρωθῆ ἡ συζήτησις εἰς τὴν ὀλομέλειαν καὶ θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἀσφαλῶς τὰς ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι θὰ ἔχουν ἐκφρασθῆ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

Διερωτῶμαι, ἐφ' ὅσον τὸ θέμα αὐτὸ θὰ παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, κατὰ πόσον δὲν θὰ ἦτο καλύτερα νὰ συζητηθῆ τὸ θέμα κατόπιν ποῦ θὰ ἀποπερατώσῃ τὸ πόρισμά της ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, καὶ νὰ μὴν συνεχισθῆ ἡ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ αὐτὸ διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι ὑπάρχει Μέλος τοῦ Σώματος τὸ ὁποῖον θέλει νὰ ὀμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον εἶναι ἐγγεγραμμένον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Ἐκτὸς ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ὀμιλητὴς, ἐὰν ἐσφαλμένα ἀντελήφθηκα.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ὅχι, ὑπάρχει ὀμιλητὴς, ὑπάρχει. Ἐξ ἄλλου εἶναι ἡ διαδικασία ἢ ὁποῖα ἀκολουθεῖται πάντοτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ἐγγράφεται τὸ θέμα, ὁμιλεῖ ὁ εἰσηγητής, ἐὰν ὑπάρχουν ἔτοιμοι Βουλευταὶ νὰ ὁμιλήσουν ὁμιλοῦν, εἰδεμὴ κυκλοφορεῖ ἡ εἰσηγητικὴ ὁμιλία καὶ ὁμιλοῦν εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν. Ἔγινε καὶ προχθὲς ἀκόμη τὸ ἴδιον πρᾶγμα μὲ τὸ ἀμπελουργικόν. Αὐτὴ εἶναι ἡ διαδικασία ἀνέκαθεν, ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν, πού ἔχει ἀκολουθηθῆ καὶ ἀπὸ τίς παλαιές καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διὰ νὰ ἀπλοποιήσω ἀκόμη περισσότερο τὰ πράγματα, θὰ ὀλοκληρωθῆ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τοῦ Σώματος καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ἐπιληθῆ τοῦ θέματος ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας, τόσον τοῦ εἰδικοῦ ὅσον καὶ τοῦ γενικωτέρου.

Ἐπὶ ὑπάρχει καμμία διαφωνία;

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα εἰς τὴν σημερινὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν μεταπροσεχῆ Τετάρτην, 29ην Δεκεμβρίου, 1976 καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μὲ τὴν ἐξῆς ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ ἐργασία :

- (1) Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1976.
- (2) Ὁ περὶ Κυβερνητικῶν Ὑδατικῶν Ἔργων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1975.
- (3) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 8) τοῦ 1976.
- (4) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Προσωριναὶ Περιοριστικαὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1976.
- (5) Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1976.
- (6) Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1977. (Ψήφισις Δωδεκατημορίου).
- (7) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1977. (Ψήφισις Δωδεκατημορίου).
- (8) Ὁ περὶ Ταμεῖου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίᾳ Ἐκθέσεως τῆς Αστυνομίας διὰ τὸ ἔτος 1975».
- (2) «Ἡ ἀνάγκη υἱοθετήσεως πρῶτῆς φοιτήσεως». (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη) (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε, διὰ νὰ μὴν ὑπάρξη παρεξήγησις, διότι ἔγινεν ἓνα λάθος, παρελείφθη ἡ λέξις «Λάρνακα». Ἡ ἐξειδίκευσις τοῦ θέματος καὶ ὁ τίτλος ἦταν γενικός, ἐξ οὗ καὶ προήλθεν ἡ σύγχυσις αὐτή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὸ θέμα ποῦ ἔχετε ἐγγράψει, ἐννοεῖτε.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ναί, εἰς τὸ θέμα ποῦ εἶχα ἐγγράψει, διὰ νὰ μὴν ὑπάρξη αὐτὴ ἡ παρεξήγησις, καὶ εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς νὰ παραπεμφθῆ ὅπως τὸ ἔχετε εἰσηγηθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πάντως δὲν βλάπτει ἐξ ἀφορμῆς τῆς Λάρνακος νὰ ἐξετασθῆ τὸ θέμα καὶ διὰ τὴν ὑπόλοιπον Κύπρον.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ αὐτό, κ. Πρόεδρε. Δὲν μπορεῖ νὰ ἐξετασθῆ εἰδικὰ τὸ θέμα τῆς Λάρνακος χωρὶς νὰ ἐξετασθῆ καὶ τὸ γενικώτερον πρόβλημα. Εἶναι ἀδύνατον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ ἔτσι ἐξελίσσεται ἡ συζήτησις, ἐν πάσῃ περιπτώσει, καὶ ἔτσι θὰ ἐξετασθῆ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς.

Ἐπομένως, ἐπαναλαμβάνω, μετὰ τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ποῦ ἀνέφερα, ἡ ἐπομένη συνεδρία θὰ εἶναι τὴν μεταπροσεχῆ Τετάρτην, 29ην Δεκεμβρίου, 4ην ἀπογευματινὴν.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας.

(Ὡρα λήξεως 6.09 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν :

Ἀρμίζας Σταῦρος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βάκης Χρῖστος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Βασιλειάδης Νίκος	Παύλου Πατρίκιος
Γαλανὸς Ἀλέξης	Πελεκάνος Χρῖστος
Γιάγκου Ἀνδρέας	Ποσκώτης Σταῦρος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Ποταμίτης Γιάγκος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Σαββίδης Γεώργιος
Θεοδώρου Δῶρος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Καραμιχάλης Λοῖζος	Φάντης Ἀνδρέας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Νέμιτσας Τάκης	Μαυρίδης Ἰωάννης
Παναγίδης Κίμων	Φέλιε Κυρίλλης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Έρωτήσεις—Απαντήσεις (Το θέμα της διερευνήσεως του ύδροφόρου στρώματος των χωρίων Βουνί και Άγιου Άμβροσίου — Η καθυστέρησις εις την ασφάλτωσιν και εύθυγράμμισιν της οδοῦ Πόλεως—Λίμνης — Το θέμα της στεγάσεως και του ἐφοδιασμοῦ διὰ τῶν ἀναγκαίων ἐργαστηρίων τοῦ Τμήματος Δομικῶν Ἔργων της Τεχνικῆς Σχολῆς Πάφου).
- (2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 7) τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως περὶ της Προστασίας Ζώων κατὰ τὴν διάρκειαν Διεθνούς Μεταφορᾶς των (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (5) Ἀγόρευσις τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη ἐπὶ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐγγραφέντος θέματος «Ἡ ἀνάγκη υἱοθετήσεως πρῶτης φοιτήσεως» καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Λ. Καραμιχάλης, Τ. Χατζηδημητρίου, Γ. Σαββίδης, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Τ. Νέμιτσας).

Τιμὴ 50 Μιλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1976

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.19 μ.μ.)

(Ἄρ. 14)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 14ης Συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπίσταται ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 1ον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλεῖται ὁ κ. Γραμματεὺς νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἑρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 19ην Νοεμβρίου, 1976.

«Αἱ Ἱατρικαὶ Ὑπηρεσίαι τῆς Δημοκρατίας νοσοῦν καὶ δὲν δύνανται μὲ τὴν παρῶσαν ὀργάνωσιν, ἐξοπλισμὸν καὶ διευκολύνσεις γενικῶς νὰ ἀνταποκριθῶν πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ λαοῦ διὰ ἱατρικὴν περίθαλψιν.

Συναφῶς ἀναφέρομαι εἰς τὸ πρόβλημα συμφορήσεως, τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ ἱατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ, τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ νοσοκομειακῆς δυναμικότητος.

Τί μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ νέου σχεδίου οἰκονομικῆς δράσεως πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀνωτέρω προβλημάτων ὡς καὶ γενικῶς ὀργανωτικῶν τοιούτων;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην Δεκεμβρίου, 1976, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 19ην Νοεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Ὡς εἶναι γνωστόν, λόγω τῆς Τουρκικῆς ἐπιδρομῆς καὶ τῆς κατοχῆς σημαντικοῦ τμήματος τοῦ ἐδάφους τῆς Δημοκρατίας ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων εἰσβολῆς, ἡ Δημοκρατία ἔχει ἀπολέσει ἀριθμὸν νοσοκομειακῶν διευκολύνσεων περιλαμβανομένων δύο θαλάμων δυναμικότητος 90 κλινῶν τῶν Ψυχιατρικῶν Ἰδρυμάτων εἰ ὅποισι κατεστράφησαν ὀλοσχερῶς ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς ἀεροπορίας. Ἐκ παραλλήλου, λόγω τῶν δημιουργηθεισῶν ἐν γένει συνθηκῶν καὶ τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ληφθέντων κοινωνικῶν μέτρων, ὁ ἀριθμὸς τῶν προσώπων τὰ ὅποια προσέρχονται δι' ἐξυπηρέτησιν εἰς τὰ κρατικὰ ἱατρικὰ ἰδρύματα ἔχει αὐξηθῆ σημαντικῶς.

Πρός αντιμετώπιση των νέων ηυξημένων και απροβλέπτων αναγκών εις τόν τομέα τής ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως έχουν ήδη ληφθῆ έντός σχετικῶς βραχέος χρονικοῦ διαστήματος διάφορα μέτρα. Ένδεικτικῶς ἀναφέρονται τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἡ ἀνοικοδόμησις τῶν καταστραφέντων δύο θαλάμων τῶν Ψυχιατρικῶν Ἰδρυμάτων.
- (β) Ἡ αὔξησις τής δυναμικότητος τῶν Νοσοκομείων Λάρνακος καὶ Λεμεσοῦ κατὰ 50 τοῦλάχιστον κλίνας εἰς ἐκάστην περίπτωσιν καὶ ἡ ἀνέγερσις προσθέτων Ἐξωτερικῶν Ἱατρείων εἰς ἀμφότερα τὰ Νοσοκομεία.
- (γ) Ἡ δημιουργία ἱατρικῶν μονάδων εἰς τοὺς καταυλισμοὺς ἐκτοπισθέντων καὶ ἡ διευθέτησις ἱατρικῶν ἐπισκέψεων εἰς πρόσθετα χωρία τής ὑπαίθρου.
- (δ) Ἡ αὔξησις τοῦ ἱατρικοῦ, ὀδοντιατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ.
- (ε) Ἡ ἐνδυναμῶσις τόσον τῶν Γενικῶν Νοσοκομείων ὅσον καὶ τῶν Ἀγροτικῶν Ὑγειονομικῶν Κέντρων δι' ἐμφύχου καὶ ἀψύχου δυναμικοῦ (ἐξοπλισμοῦ καὶ ἱατροφαρμακευτικῶν προμηθειῶν).
- (στ) Ἡ παροχή ἱατροφαρμακευτικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς ὑπερήλικας ἐκτοπισθέντας διαμένοντας εἰς Στέγας ὑπερηλικῶν.
- (ζ) Κτιριακαὶ καὶ ἄλλαι βελτιώσεις καὶ ἐπεκτάσεις εἰς τὰ ὑφιστάμενα Νοσοκομεία.

Δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι τὰ ληφθέντα μέτρα ἔχουν ἐπιτύχει τὸν βασικὸν τῶν σκοπῶν ἤτοι, τὴν ταχείαν αντιμετώπιση τῶν τεραστίων καὶ ἐπείγουσῶν ἀναγκῶν εἰς τὸν τομέα τής ὑγείας αἱ ὁποῖαι προσέκυψαν ἀποτόμως λόγω τής εἰσβολῆς, τοῦ ἐκτοπισμοῦ καὶ τής οικονομικῆς δυσπραγίας. Ἐν τούτοις, οὐδεὶς δύναται νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι τὸ ὅλον σύστημα παροχῆς ἱατροφαρμακευτικῆς ἐξυπηρετήσεως εἰς τὸν λαὸν ἔχει φθάσει τὸν προσδοκώμενον βαθμὸν ἐπαρκειᾶς. Ἡ περαιτέρω βελτίωσις ἀπαιτεῖ τὴν αὔξησιν τής δυναμικότητος τῶν ἱατρικῶν ἰδρυμάτων διὰ τής ἐνδυναμώσεως τοῦ προσωπικοῦ τῶν διαφόρων ἐπαγγελματικῶν τάξεων καὶ βαθμῶν καὶ τής ἐξασφαλίσεως νέων κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἐξοπλισμοῦ ὡς τὴν εἰσαγωγὴν διαθρηπτικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀλλαγῶν.

Ἐν τῷ πλαίσίῳ τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως, τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας ἔχει προτείνει τὴν περίληψιν προνοίας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων καὶ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν μέτρων καὶ σχεδίων ἀποσκοπούντων εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν Ἱατρικῶν Ὑπηρεσιῶν ὥστε αὐταὶ νὰ καταστοῦν ἱκαναὶ νὰ ἐξυπηρετοῦν κατὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ. Μὲ τὸν ἴδιον σκοπὸν ὑπ' ὄψει, καθηρτίσθησαν καὶ αἱ προτάσεις τοῦ Ὑπουργείου διὰ τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ 1977».

ἌΞ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων — Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μπαίνομεν εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον τής Ἡμερησίας Διατάξεως — Νομοθετικὴ Ἔργασια.

Πρῶτον θέμα : «Ὁ περί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικὸς) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1976».

Ἐπειδὴ μόλις ἔχει κυκλοφορήσει ἡ σχετικὴ ἐκθεσις καὶ ἐπειδὴ ὑπάρχει εἰδικὴ παράκλησις τής Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἐνστασις ἀπὸ μέρους τοῦ Σώματος, εἰσηγοῦμαι ὅπως κηρυχθῆ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ἐπίγον.

Οὐδεμία ἐνστασις.

Τὸ Νομοσχέδιον κηρύσσεται ὡς ἐπείγον καὶ παρακαλῶ τὸν Προεδρεύοντα τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος	Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Κίμων Παναγίδης	Ἀνδρέας Φάντης
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου	Τάκης Χατζηδημητρίου.
Τάκης Νέμιτσας	

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς πέντε συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 6ην, 10ην, 20ήν, 23ην καὶ 28ην Δεκεμβρίου, 1976. Εἰς ὠρισμένες τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, τῶν συντεχνιῶν Π.Ε.Ο. καὶ Σ.Ε.Κ., τοῦ Συνδέσμου Ἐργοδοτῶν Κύπρου, τῆς ΠΟΒΕΚ καὶ τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων Π.Ε.Κ. καὶ Ε.Κ.Α., εἰς ἑτέρας δὲ ἐξ αὐτῶν ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ συζητήσῃ διεξοδικῶς τὸ ὅλον θέμα μετὰ τῶν ἀξιότιμων Ὑπουργῶν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Οἰκονομικῶν, μὲ ἐπιστάγασμα πραγματοποιηθεῖσαν συνάντησιν τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τὴν 23ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Κοιν. Ἀσφαλίσεων Νόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ—

- (α) ἡ ἐπαναφορὰ τῶν διὰ τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1975 ἀνασταλειῶν παροχῶν, ἧτοι τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας καὶ τῶν βοηθημάτων γάμου, τοκετοῦ καὶ κηδείας·
- (β) ἡ ἄρσις τῶν διὰ τοῦ ρηθέντος τροποποιητικοῦ νόμου τεθέντων περιορισμῶν εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ ἐπιδόματος μητρότητος καὶ τῆς συντάξεως ἀναπηρίας·
- (γ) ἡ ἐπέκτασις τοῦ βοηθήματος τοκετοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν προαιρετικῶς ἠσφαλισμένων·
- (δ) ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων καὶ λοιπῶν παροχῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων εἰς τὰ πρὸ τοῦ Μαρτίου, 1975 ἐπίπεδα.
- (ε) ἡ πίστωσις εἰσφορῶν διὰ σκοποῦς συντάξεων ὑπὲρ ἀνέργων ἠσφαλισμένων διὰ τὴν περίοδον Ἰουλίου, 1974 μέχρι Σεπτεμβρίου, 1975·
- (στ) ἡ σύστασις χωριστοῦ λογαριασμοῦ τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὑπὸ τὸν τίτλον «Λογαριασμός Παροχῶν Ἀνεργίας» ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ καταβάλλωνται ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς αἱ δυνάμει τοῦ προτεινομένου νόμου καταβλητέαι παροχαὶ λόγῳ ἀνεργίας· καὶ
- (ζ) ἡ αὔξησις τῶν εἰσφορῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων κατὰ 32% πρὸς κάλυψιν τῆς προσθέτου δαπάνης τὴν ὁποίαν συνεπάγονται αἱ ὡς ἄνω πρόνοιαι.

Περαιτέρω διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ἐπιφέρονται καὶ ὠρισμέναι ἄλλαι τροποποιήσεις εἰς τὸν βασικὸν νόμον αἱ ὁποῖαι εἶναι συνεπακόλουθαι τῶν προτεινομένων, ὡς ἀνωτέρω, νέων προνοιῶν εἰς τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν.

Ὡς γνωστόν, συνεπεῖα τῶν δημιουργηθειῶν ἐκ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς δυσμενῶν οικονομικῶν συνθηκῶν καὶ ἐπὶ τῷ τέλει διασφάλισις τοῦ Σχε-

δίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, τοῦ ὁποίου τὸ Ταμεῖον ὑπέστη ἀφαίμαξιν ἔνεκεν τῆς δημιουργηθείσης μαζικῆς ἀνεργίας, ἀνεσάθη, ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τοῦ 1975, ἢ καταβολῆ τῶν ἐπιδομάτων ἀνεργίας καὶ μητρότητας καὶ τῶν βοηθημάτων γάμου, τοκετοῦ καὶ κηδείας, μὲ ἐπιπρόσθετον μείωσιν τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων καὶ τῶν λοιπῶν παροχῶν διὰ τὰς δύο ἀνωτάτας κλίμακας, ταύτης κυμαινομένης μεταξύ τοῦ 11% καὶ 16%.

Ἡ λήψις τῶν προαναφερθέντων μέτρων εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποσόθησιν τοῦ κινδύνου χρεωκοπίας τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ τὸν εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν περιορισμὸν τοῦ ἐλλείμματος αὐτοῦ εἰς βαθμὸν ὁ ὁποῖος ἐξασφαλίζει τὴν βιωσιμότητά του ὑπὸ τὰ σημερινὰ δεδομένα μέχρι καὶ τοῦ 1980.

Ἐν τῷ μεταξύ, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ὡς συναφῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν εἰσηγητικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1975 νὰ μελετᾷ τὴν δυνατότητα ἀποκαταστάσεως τῆς λειτουργίας τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μὲ ἀποτέλεσμα καὶ κατόπιν τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἀπαιτουμένου κύκλου ἐπαφῶν μεθ' ὄλων τῶν ἀρμοδίων σωμάτων καὶ ὀργανώσεων νὰ προκύψῃ ἡ κατάθεσις, ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, τοῦ νῦν ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Ἡ ἐπαναφορά τῶν ἀνασταλεισῶν παροχῶν κυρίως ἐρεῖδεται ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν λόγων :

- (α) Μὲ τὴν παρατηρηθεῖσαν ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ἐπελθοῦσαν ἐπαναδραστηριοποίησιν αὐτῆς, τὰ οἰκονομικά τοῦ Ταμείου ἤρχισαν νὰ σημειώνουν σταδιακῶς βελτίωσιν.
- (β) Τὰ ὑπὸ τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καταβαλλόμενα ἐπιδόματα καὶ παροχαὶ συγκρινόμενα πρὸς ἄλλα ἐπιδόματα νῦν καταβαλλόμενα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐν ἀντιπαράθεσιν πρὸς τὰ ἰσχύοντα κατώτερα ἐπίπεδα, τὰ καθοριζόμενα ὑπὸ τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων εἰς τὰς ὁποίας ἡ Κύπρος προσεχώρησε, θεωροῦνται οὐσιωδῶς χαμηλότερα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ἡ παροῦσα κατάστασις ἤθελε συνεχισθῆ, θὰ ὑπέσκαπτε τὴν πίστιν τοῦ κοινῶν εἰς τὸν θεσμὸν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, ὅστις ἐπετεύχθη μετὰ πολλῶν κόπων καὶ μόχθων, μὲ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τούτου.

Μὲ βάσιν τὰ ἀνωτέρω ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία προέβη εἰς τὴν κατάθεσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου τοῦ ὁποίου, ὡς προαναφέρθη, ἀπώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ ἐπαναφορά, ἀφ' ἑνός, τῶν ἀνασταλεισῶν παροχῶν καὶ ἡ ἀποκατάστασις, ἀφ' ἑτέρου, τοῦ ὕψους τῶν παρεχομένων συντάξεων καὶ λοιπῶν παροχῶν μὲ ἀντίστοιχον αὔξησιν τῶν εἰσφορῶν τῶν μισθωτῶν, τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῶν αὐτοτελῶς καὶ προαιρετικῶς ἠσφαλισμένων, πρὸς κάλυψιν τῆς προκυπτούσης δαπάνης καὶ τοῦ δημιουργηθέντος ἐλλείμματος εἰς τὸ ρηθὲν Ταμεῖον διὰ τοὺς προαναφερθέντας λόγους.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐκ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων σωμάτων καὶ ὀργανώσεων, ἀπησχόλησε καὶ ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον διεξοδικῆς συζητήσεως εἰς τὸ Ἐργατικὸν Συμβουλευτικὸν Σῶμα, τὸ ὁποῖον εἴθισται νὰ ἐπιλαμβάνεται διαφόρων ἐργατικῶν θεμάτων ἐπηρεαζόντων τὰ συμφέροντα τῶν τάξεων τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν ἐργοδοτούντων τούτους. Διαρκούσης τῆς ἐν λόγω ἐξετάσεως προέκυψεν οὐσιαστικὴ διαφωνία εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν τρόπον καλύψεως τῆς προκυπτούσης δαπάνης καὶ τοῦ ἐλλείμματος καὶ εἰδικώτερον ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν προνοουμένων ἠϋξημένων συνεισφορῶν τῶν ἐργαζομένων. Συναφῶς, τὸ ἐγερθὲν ἐπιχείρημα ἐκ μέρους τῶν ἐν λόγω ὀργανώσεων στηρίζεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι αἱ νῦν ἐπαναφερόμεναι παροχαὶ ἐκαλύφθησαν δι' ἤδη ἐπιβληθεισῶν εἰς τοὺς συνεισφορεῖς τοῦ Ταμείου αὐξήσεων καὶ ὅτι οἰαδήποτε περαιτέρω νέα ἐπιβάρυνσις τῶν ἐργαζομένων

θά ἦτο ἄδικος ἐφ' ὅσον, ἄλλωστε, δὲν συνοδεύεται μὲ ἐπιπροσθέτους ἀντιστοιχοὺς αὐξήσεις τῶν ἐκχωρουμένων εἰς τοὺς δικαιούχους παροχῶν. Περαιτέρω ὑπεστηρίχθη ἡ ἀποψις ὅτι τὸ δημιουργηθὲν ἔλλειμμα εἰς τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, πρὸς κάλυψιν τοῦ ὁποῖου ἐπιβάλλεται ἐπίσης ἡ αὐξήσις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος συνεισφορῶν, προέκυψε λόγω τῆς καθ' ὅλα ἀπροβλέπτου ἐπιβαρύνσεως τοῦ Ταμεῖου ἐκ τῆς δημιουργηθείσης συνεισφοράς τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς καταστάσεως. Εἰδικώτερον ἐτονίσθη ὅτι τὸ ἐν λόγω Ταμεῖον ἐκλήθη νὰ ἀντιμετωπίσῃ γενικωτέρας ὑποχρεώσεις αἱ ὁποῖαι θὰ ἔδει βασικῶς νὰ βαρύνουν τὴν Κυβέρνησιν καὶ οὐχὶ τὸ Ταμεῖον, δεδομένου ὅτι τὸ τελευταῖον κατηρτίσθη καὶ ἐπρογραμματίσθη νὰ ἀντιμετωπίσῃ φυσιολογικὰς διακυμάνσεις τῆς ἀπασχολήσεως — ἀνεργίας καὶ οὐχὶ τὴν ἐκτασιν τοῦ προβλήματος τὸ ὁποῖον ἐκλήθη νὰ ἀντιμετωπίσῃ κατόπιν τῆς δημιουργηθείσης γενωστικῆς καταστάσεως.

Ὡς ἐπίσης ὑπεστηρίχθη ἐκ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων, αἱ προτεινόμεναι ἐπιβαρύνσεις τῶν ἐργαζομένων διὰ νέας αὐξήσεως τῶν συνεισφορῶν τῶν εἰς τὸ Ταμεῖον προωθοῦνται εἰς ψυχολογικῶς ἀκατάλληλον χρόνον καὶ ἐκεῖ ὅπου τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα εἶναι ἤδη χαμηλὸν καὶ δὲν ἐπῆλθε, ἀσχετῶς τῆς οἰασδήποτε ἀνακάμψεως τῆς οἰκονομίας, οἰασδήποτε αὐξήσις τούτου. Ἐν προκειμένῳ οἱ ἐν λόγω ἐκπρόσωποι δὲν ἀπέκλεισαν τὴν πιθανότητα ἐπιβολῆς αὐξήσεως εἰς τὰς συνεισφορὰς τῶν ἐργαζομένων πρὸς τὸ Ταμεῖον ἀλλὰ εἰς εὐθετώτερον χρόνον καὶ ἐφ' ὅσον αὐταὶ συνδυασθῶσι μὲ παράλληλον αὐξήσιν τῶν παροχῶν.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω ἀνεφέρθησαν ἐκ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων μὲ παράλληλον ὑπογράμμισιν τῆς ἀνεπιφυλάκτου ὑποστηρίξεως τούτων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐπαναφορὰν τῶν ἀνασταλειῶν παροχῶν καὶ τοῦτο, ὡς ἀνεφέρθη, χάριν τῆς διατηρήσεως τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν εἰσφορέων εἰς τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν προδιαγραφείσαν, ὡς ἀνωτέρω, γενικὴν θέσιν τῶν προμηθευσιῶν ὀργανώσεων, οἱ ἐκπρόσωποι τούτων ὑπέβαλον καὶ τὴν ἐπὶ μέρους εἰσῆγησιν ὅπως τὸ ὕψος τῶν χρηγομένων πιστώσεων εἰσφορῶν διὰ σκοποὺς συντάξεων διὰ τὴν περίοδον μεταξὺ Ἰουλίου, 1974 καὶ Σεπτεμβρίου, 1975 ὑπὲρ τῶν ἠσφαλισμένων, οἱ ὁποῖοι, λόγω τῆς μαζικῆς ἀνεργίας ἡ ὁποία ἐπηκολούθησε τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν, δὲν κατέβαλον εἰσφορὰς, ἐπεκταθῆ καὶ καλύψῃ μεγαλυτέραν περίοδον, καὶ δὴ μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1976, δοθέντος ὅτι ἡ ἀνεργία ἡ ὁποία ἠκολούθησε τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν ἐσυνεχίσθη καὶ πέραν τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1975.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐκτεθειῶν ὡς ἀνωτέρω ἀπόψεων ἐκ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων ὀργανώσεων καὶ ἀφοῦ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἀντήλλαξαν περαιτέρω ἀπόψεις μεταξὺ τῶν ἡ Ἐπιτροπὴ εὗρε τὰς προαναφερθείσας θέσεις δικαιολογημένας δι' ὃ καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως πραγματοποιήσῃ περαιτέρω ἐπαφὰς μετὰ τῶν ἀρμοδίων τῆς Κυβερνήσεως πρὸς περαιτέρω συζήτησιν τοῦ ὅλου θέματος. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὠθήθη νὰ πράξῃ τοῦτο βασιζομένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν ἐκ πρώτης ὄψεως ἐξαχθέντων συμπερασμάτων :

- (α) Ἡ ἐπαναφορὰ τῶν ἀνασταλειῶν παροχῶν ὄντως ἐπιβάλλεται χάριν τῆς διατηρήσεως τῆς πίστεως τοῦ κοινῆ εἰς τὸν θεσμὸν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.
- (β) Τυχόν αὐξήσις τῶν συνεισφορῶν τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν λοιπῶν εἰσφορέων τοῦ Ταμεῖου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀνευ οἰοσδήποτε ἀντισταθμίματος εἰς ἡξημένας παροχὰς, καὶ δεδομένου τοῦ τρόπου διὰ τοῦ ὁποῖου ἐδημιουργήθη τὸ ἔλλειμμα εἰς βῆρος τοῦ σχετικῆ Ταμεῖου, θ' ἀποτελέσῃ ἐνδεχομένως τὴν χειροτέραν δυσφήμισιν τούτου καὶ θὰ δημιουργήσῃ εὐρύτερα θέματα τὰ ὁποῖα αἱ σημεριναὶ περιστάσεις δὲν ἐπιτρέπουσι.

- (γ) Ἡ Κυβέρνησις ὑπέχει, ἂν μὴ τι ἄλλο, ἠθικὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀναλάβῃ τὸ ποσὸν τοῦ προκύψαντος εἰς τὸ Ταμεῖον ἐλλείμματος καθ' ὅτι τοῦτο ἀναφέρεται εἰς ἐκπλήρωσιν γενικωτέρων εὐθυνῶν τὰς ὁποίας ἐδημιούργησαν μὲν αἱ γνωσταὶ συνθήκαι ἀλλά, λογικῶς, θὰ ἔδει νὰ βαρύνωσι τὴν Κυβέρνησιν, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν γενικωτέρων εὐθυνῶν τῆς τελευταίας.
- (δ) Αἱ προτεινόμεναι ἐπιβαρύνσεις τῶν εἰσφορῶν τοῦ Ταμείου προωθοῦνται εἰς ἀκατάλληλον χρόνον ἐκεῖ ὅπου τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι χαμηλὸν καὶ τοῦτο ἐν ὅσῳ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐργαζομένων σαφῶς ἐτάχθησαν ὑπὲρ αὐξήσεως τῶν συνεισφορῶν τῶν εἰς τὸ Ταμεῖον, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς 1.1.1978 ἀντὶ τῆς 3.1.1977, νοουμένου, ὅμως, ὅτι τὰ ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ Ταμείου ὠφελήματα θὰ αὐξηθῶσιν ἔτι περαιτέρω ὥστε νὰ συνάδουν πρὸς τὰς ἰσχυούσας Διεθνεῖς Συμβάσεις τὰς ὁποίας ἡ Κύπρος προσηπέγραψε.

Μὲ γνῶμονα τὰ ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ συνεζήτησε τὸ ὅλον θέμα, ἀρχικῶς μετὰ τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν καί, ἐν συνεχείᾳ, μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ὡς ἀποτέλεσμα δὲ τῶν γενομένων διαβουλεύσεων, ἡ Κυβέρνησις ἀπεδέχθη τὰ προταχθέντα ἐπιχειρήματα καὶ ἀνέλαβεν ὅπως διειδικῆς χρηργίας εἰς τὸ Ταμεῖον, τὸ ὁποῖον ὡς ἤδη προαναφέρθη ἐκλήθη ἔνεκεν τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως νὰ ἀναλάβῃ γενικωτέρας εὐθύνας, καλύψῃ μέρος τοῦ δημιουργηθέντος ἐλλείμματος. Μὲ βάσιν τὴν ἀναθεωρηθεῖσαν ἀπόφασιν ἡ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει νὰ καταβάλῃ ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας εἰς τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ποσὸν £1.030.000 καταβλητέον δι' ἑξ ἰσῶν μηνιαίων δόσεων, τῆς πρώτης δόσεως καταβληθησομένης τὴν τριακοστὴν πρώτην Ἰανουαρίου, 1977, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν μετάρθεσιν τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως ἰσχύος τῶν διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου προτεινομένων αὐξήσεων εἰς τὰς συνεισφοράς τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τῆς 3ης Ἰανουαρίου, 1977 εἰς τὴν 4ην Ἰουλίου, 1977.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ἡ συνολικὴ πρόσθετος ἐπιβάρυνσις τῆς οἰκονομίας κατὰ τὸ 1977 θὰ ἀνέλθῃ εἰς £2.108.000 καὶ θὰ κατανεμηθῇ ὡς ἀκολούθως :

Ἐργοδοτούμενοι

Ἰδιωτικοῦ τομέως	£168.000	(£333.000)	
Κυβερνήσεως	£ 76.000	(£153.000)	
			£244.000 (£486.000)

Ἐργοδοταί

Αὐτοτελῶς ἐργαζόμενοι καὶ Προαιρετικῶς ἠσφαλισμένοι			£168.000 (£333.000)
			£ 97.000 (£292.000)

Κυβέρνησις

ὡς ἐργοδότης	£ 76.000	(£153.000)	
διὰ γενικὴν Κυβερνητικὴν εἰσφορὰν	£293.000	(£644.000)	
Κυβερνητικὴ χορηγία εἰς τὸ Ταμεῖον	£1.030.000	(— — — —)	
			£1.599.000 (£ 797.000)

Ὄλικόν.....			£2.108.000 (£1.908.000)
			=====

Τὰ ἐν παρενθέσει ἐμφαινόμενα ποσὰ ἀντιπροσωπεύουν τὴν πρόσθετον ἐπιβάρυνσιν τῆς οἰκονομίας κατὰ τομεῖς ὡς αὕτη προέκυπτε πρὸ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς προμνησθείσης θέσεως τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἡ Κυβέρνησις ἐπανεξήτασε τὸ ἐγερθὲν θέμα τῆς περαιτέρω ἐπεκτάσεως τῶν νῦν προτεινομένων πιστώσεων πρὸς ὄφελος τῶν ἀνέργων ἐργαζομένων τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ εὔρε δικαιολογημένον ἐνέκρινε, συμφωνήσασα ὅπως αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος πιστώσεις ἐπεκταθῶσι μέχρι τῆς 3ης Ὀκτωβρίου, 1976 ἀντὶ τῆς 5ης Ὀκτωβρίου, 1975 ἐπ' ὠφελείᾳ ἀπάντων τῶν ἠσφαλισμένων τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῆς μαζικῆς ἀνεργίας ἡ ὁποία ἐπηκολούθησε τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν δὲν κατέβαλον συνεισφοράς εἰς τὸ ρηθὲν Ταμεῖον.

Κρίνουσα ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν ἀναθεωρηθεῖσαν θέσιν τῆς Κυβερνήσεως μὲ βάσιν τὰ ἀνωτέρω, πιστεύει ὅτι ἡ ἐπιτευχθεῖσα διευθέτησις ὑπὸ τὰς σημερινὰς οἰκονομικὰς συνθήκας καὶ δεδομένα ἀποτελεῖ οὐσιαστικὴν προσφορὰν τῆς Κυβερνήσεως ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἐργαζομένων καὶ ὡς τοιαύτη θὰ ἔδει νὰ ἐκτιμηθῇ δεόντως. Ἐν τούτοις, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξακολουθεῖ νὰ πιστεύῃ, καὶ τοῦτο χάριν τοῦ ἰδίου τοῦ θεσμοῦ τῶν κοινωνικῶν ασφαλίσεων, ὅτι ἡ περαιτέρω βελτίωσις τῶν παρεχομένων ἐκ τοῦ Ταμείου ὠφελημάτων θὰ ἔδει, μελλοντικῶς, ὅπωςδὴποτε ν' ἀπασχολήσῃ ἰδιαίτερος τοὺς ἀρμοδίους. Περαιτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι ἡ ἐξασφάλισις, ἔστω, τῆς συμπληρωματικῆς Κυβερνητικῆς χορηγίας εἰς τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἡ ὁποία, ὡς προαναφέρθη, εἶναι ἀπολύτως ἐκτιμητέα ἰδίως ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ δεδομένα, δὲν ἐπιλύει πλήρως τὸ πρόβλημα τῶν ἠϋξημένων συνεισφορῶν τῶν ἐργαζομένων αἱ ὁποῖαι ἐξακολουθοῦν ν' ἀποτελοῦν σημαντικὴν καὶ ὑπολογίσιμον ἐπιβάρυνσιν τῶν ἐργαζομένων κυρίως τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων καὶ μικροεισοδηματιῶν ὡς οἱ ἀγρόται καὶ ἄλλοι μικροβιοτέχναι. Κατὰ συνέπειαν προκύπτει, κατὰ τὴν ἄποψιν τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπεῖγον τὸ θέμα τῆς δι' ἄλλων Κυβερνητικῶν μέτρων καλλιτερέσεως τῆς θέσεως τῶν τοιούτων τάξεων τῶν πολιτῶν καὶ συνάμα ἐπαναφέρεται εἰς τὸ προσκῆνιον παλαιότερον σχέδιον τῆς Κυβερνήσεως δι' ἀναθεώρησιν τοῦ τρόπου ἐπιβολῆς τῶν εἰσφορῶν εἰς τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μὲ βάσιν τὸ ὕψος τῶν ἀπολαθῶν ἐκάστου εἰσφορέως.

Ἐπὶ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διαμορφοῦται κατόπιν τῶν ἐπενεχθεισῶν ἀλλαγῶν, καὶ ἐκ παραλλήλου καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ μελετήσῃ ὅλως ἰδιαίτερος τὰ προαναφερθέντα θέματα ὡστε, ἐνισχυομένων τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων τάξεων καὶ μικροεισοδηματιῶν, νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ περαιτέρω ἐνδυνάμωσις τῆς πίστεως τῶν εἰσφορέων εἰς τὸ Σχῆδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τὸ ὁποῖον ὁμολογουμένως, ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του, ἐξυπηρέτησε παντοιοτρόπως τὸν τόπον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διαμορφοῦται κατόπιν τῶν ἐπενεχθεισῶν ἀλλαγῶν, καὶ ἐκ παραλλήλου καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ μελετήσῃ ὅλως ἰδιαίτερος τὰ προαναφερθέντα θέματα ὡστε, ἐνισχυομένων τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων τάξεων καὶ μικροεισοδηματιῶν, νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ περαιτέρω ἐνδυνάμωσις τῆς πίστεως τῶν εἰσφορέων εἰς τὸ Σχῆδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τὸ ὁποῖον ὁμολογουμένως, ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του, ἐξυπηρέτησε παντοιοτρόπως τὸν τόπον.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διαμορφοῦται κατόπιν τῶν ἐπενεχθεισῶν ἀλλαγῶν, καὶ ἐκ παραλλήλου καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ μελετήσῃ ὅλως ἰδιαίτερος τὰ προαναφερθέντα θέματα ὡστε, ἐνισχυομένων τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων τάξεων καὶ μικροεισοδηματιῶν, νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ περαιτέρω ἐνδυνάμωσις τῆς πίστεως τῶν εἰσφορέων εἰς τὸ Σχῆδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τὸ ὁποῖον ὁμολογουμένως, ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του, ἐξυπηρέτησε παντοιοτρόπως τὸν τόπον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, τὸ Νομοσχέδιον ποὺ συζητοῦμε σήμερον ἔχει μιά σημαντικὴ ἱστορία γιατί συνδέεται μὲ τὴν τραγικὴ τύχη τῆς πατρίδας μας τὰ τελευταῖα χρόνια. Καὶ ἰδιαίτερα μὲ τίς θυσίες τῶν ασφαλισμένων καὶ ἰδιαίτερα τῶν ἐργαζομένων.

Τὸ Ταμείον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐπιφορτίστηκε ἓνα μεγάλο θῆρος γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κατοχῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς ποὺ μᾶς ἐπληξε. Ἡ ἐμφάνιση ἑνὸς ἀριθμοῦ 70.000 ἀνέργων ἦταν μιὰ ἀπρόβλεπτη κατάσταση καὶ ἔξω ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τῆς ἴδρυσης τοῦ Ταμείου.

Τὸ Ταμείον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἶναι σὲ θέση νὰ ἀντιμετωπίσῃ οἰκονομικὲς κρίσεις ὠρισμένων διαστάσεων καὶ δὲν ἦταν δυνατό οὔτε εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος του νὰ καλύψῃ πολεμικὲς ἀνάγκες. Τὸ γεγονός αὐτὸ ὄχι μόνον εἶναι ἔξω ἀπὸ τὲς δυνατότητες τοῦ Ταμείου γιὰ τὴν κατάρρευση του θὰ εἶναι καὶ ἡ τελικὴ του συνέπεια ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση πολεμικῶν συνθηκῶν θὰ πρέπει νὰ βαραίνει τὸ σύνολο τῆς κοινωνίας καὶ μάλιστα τὲς ἰσχυρότερα ἐισοδηματικὲς τάξεις. Δὲν ἀντιμετωπίζεται ἓνας πόλεμος καὶ μιὰ καταστροφή ἀπὸ συνεισφορὲς σὲ τρία ἴσα μέρη ἐργαζομένων, ἐργατῶν καὶ Κυβέρνησης. Ἄν μάλιστα λογαριάσουμε ὅτι ἡ Κυβερνητικὴ συνεισφορά προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἔμμεσους κατὰ κύριο λόγο φόρους, τότε θὰ καταλήξουμε στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ πλατεῖες μάζες τοῦ λαοῦ καὶ ἐπιβαρύνονται στὴν πραγματικότητα σχεδὸν μὲ τὰ 2/3 τῆς συνεισφορᾶς. Οἱ κίνδυνοι ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς τοῦ Ταμείου ὠδήγησαν τὴν Κυβέρνηση στὴν λήψη μέτρων ποὺ μείωναν ἢ ἀνέστελλαν τὲς παροχὲς τοῦ Ταμείου σὲ ἓνα ὕψος κοντὰ στὰ 20% καὶ ταυτόχρονα ἀποφασίζονταν ἡ δημιουργία ἑνὸς νέου Ταμείου ὄχι γιὰ δικαιούχους ἀλλὰ γιὰ δημοσία βοηθήματα. Ὁ θεσμὸς τῶν δημοσίων βοηθημάτων εἶναι χρήσιμος καὶ παρ' ὅλο ποὺ ἀποτελεῖ πρόοδο τῆς κοινωνικῆς μας πολιτικῆς, δὲν μπορεῖ γιὰ κανένα λόγο νὰ ἀντικαταστήσῃ τὲς παροχὲς σὲ δικαιούχους ἀνέργους. Οἱ ἄνεργοι δικαιωματικὰ ἐξασφαλίζουν τὸ ἐπίδομά τους. Ἐνῶ οἱ λαμβάνοντες τὸ δημοσίον βοήθημα περνοῦν ἀπὸ σωρεία προβληματικῶν καὶ καταπιεστικῶν διαδικασιῶν γιὰ νὰ πάρουν κάποιο τελικὸ βοήθημα. Πολλοὶ δὲ ἄλλοι δικαιούχοι δημοσίων βοηθημάτων ἀγνοοῦσαν τὴν πρόνοιαν αὐτὴν τοῦ Νόμου καὶ ἔτσι δὲν ἔτυχαν αὐτῆς τῆς πλεονεκτικῆς παροχῆς καὶ βοηθείας. Μόνον σὰν προσωρινὴ λύση θὰ μπορούσαμε νὰ δεχτοῦμε τὴν λύση τῶν δημοσίων βοηθημάτων γιὰ ἀνέργους καὶ χαίρομαστε σήμερον ποὺ ψηφίζουμε τὴν ἐπάνοδο τοῦ Ταμείου ἀνεργείας ἔστω καὶ κάτω ἀπὸ τὴν νέαν του μορφήν.

Τὸ Νομοσχέδιο, ὅπως ἀναφέρθηκε καὶ ἀπὸ τὴν ἐκθεση, πέρασε ἀπὸ πολλές φάσεις πρὶν καταλήξῃ στὴν Βουλὴ ποὺ δὲν χρειάζεται νὰ τὰ ἐπαναλάβουμε μιὰς καὶ μόλις ἔχουν ἐκτεθῆ.

Κατὰ τὴν συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου ὑποστηρίκθηκαν βασικὰ δυὸ ἀντίθετες ἀπόψεις. Ἡ μιὰ ἀπέβλεπε στὸν διαχωρισμὸ τοῦ Ταμείου ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς δημοσίας ζωῆς καὶ τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς. Καὶ ἡ ἄλλη συνέδεε τὴν κατάστασιν τοῦ Ταμείου μὲ τὴν γενικώτερη κατάστασιν. Ἐκεῖνοι ποὺ διαχώρισαν τὸ Ταμείον ὑποστήριζαν ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν εἶχε καμμιάν εὐθύνη ἢ ὑποχρέωση ἔναντι τοῦ Ταμείου γιὰ τὸ αὐτὸ ὑπέστη ζημιὰς ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα Ταμεία, ἄτομα, ἐπιχειρήσεις καὶ καταθέσεις. Πρόσθεταν μάλιστα ὅτι ἡ αὔξησις ἦταν τόσο μικρὴ ποὺ μόνον σ' ἐλάχιστο βαθμὸ ἐπηρεάζε τοὺς μισθοὺς τῶν ἐργαζομένων.

Ἄν ἡ λογικὴ αὐτὴ εἶναι σωστὴ, τὸ Ταμείον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων δὲν ἐξυπηρετεῖ κανένα οὐσιώδη σκοπὸν καὶ διαδραματίζει μόνον διακοσμητικὸν ρόλον στὴν δημοσιονομικὴν μας πολιτικὴν. Ἄν ὅμως ἀντίθετα τὸ Ταμείον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἔχῃ νὰ διαδραματίσῃ ρόλον ἀναδιανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ στερέωσης τῶν ἐργαζομένων τοῦ τόπου μας, ὄχι μόνον εἶναι ἀνεπαρκῆς αὐτὰ ποὺ γίνονται σήμερον, ἀλλὰ χρειάζονται καὶ μιὰ ριζικώτερη ἀλλαγὴ. Βέβαια τὸ Ταμείον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων λειτουργεῖ μὲ βάση ὠρισμένους ἀρχὰς καὶ κανόνες καὶ οἱ ἐντεταλμένοι λειτουργοὶ του ὀφείλουν νὰ τὲς παρακολουθοῦν μὲ συνέπειαν καὶ σταθερότητα. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι τὸ Ταμείον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μὲνει προσκολλημένο σὲ ἀμετακίνητους κανονισμοὺς καὶ ἀρχὰς. Τότε θὰ ὠδηγεῖτο σὲ μιὰν κατάστασιν ἀπολύτρωσης μακριὰ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τίς ἐξε-

λίξεις. Τò Ταμείο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων προωθήθηκε σέ μιὰ περίοδο σταθερῆς αὐξήσεως τοῦ ἀκαθάριστου ἐθνικοῦ προϊόντος πού ἔστω καί μέ ἄνισο τρόπο ἀγκάλιασε ὅλες τές τάξεις τοῦ λαοῦ. Ἡ τριμερῆς βάση ἦταν μιὰ σημαντική ἐξέλιξη πού σημαίνει τήν ισότιμη συμμετοχή Κυβέρνησης, ἐργοδοτῶν καί ἐργαζομένων.

Στήν πρώτη περίοδο τῆς λειτουργίας του, ἰδιαίτερα στόν τομέα τῆς παροχῆς συντάξεων γήρατος, πρόσφερε κάτι τò καινούργιο, ξελάφρωσε τοὺς οἰκογενειακοὺς προϋπολογισμοὺς καί ἔδωσε μιὰν ὄντοτητα στοὺς γέροντες πού ἐξακολουθοῦσαν νὰ στηρίζονται στά παιδιά τους. Ἀπὸ τὴν σύστασή του μέχρι τοῦ 1974 τὸ Ταμείο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διαδραμάτιζε ἕνα συμπληρωματικὸ ρόλο μέσα σέ μιὰ σχηματισμένη κοινωνία. Οἱ σημερινές ὁμες συνθήκες λειτουργίας τοῦ Ταμείου εἶναι ἐντελῶς διαφορετικές. Ἐχει νὰ ἐκπληρώσει ἕνα πολὺ σημαντικώτερο ρόλο. Καλεῖται νὰ καλύψει πραγματικές ἀνάγκες τῶν ασφαλισμένων. Μὲ τίς συντάξεις γήρατος καλοῦνται οἱ συνταξιούχοι καί ἰδιαίτερα οἱ πρόσφυγες νὰ καλύψουν τές ἀνάγκες στέγης, τροφῆς, συντήρησης ἀκόμη καί ἐξαρτωμένων προσώπων. Φυσικά δὲν παραβλέπουμε καί ἔδῳ τὸ πλεονέκτημα τῆς βοήθειας ἀπὸ τὸ Ταμείο Δημοσίων Βοηθημάτων τὸ ὁποῖον ὁμως σέ μικρὴ κλίμακα βοήθησε τὴν βελτίωση τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τῶν συνταξιούχων οὔτε καί ἡ ἀναφορά στὴν μικρότητα τῆς αὐξήσεως τοῦ μεγέθους τῶν εἰσφορῶν εἶναι ἕνα πειστικὸν ἐπιχείρημα. Γιατί δὲν εἶναι ἡ μόνη αὐξηση. Γύρω μας ἔχουν αὐξηθῆ πολλά, ἀπὸ τὸ ψωμί μέχρι τὰ μεταφορικά, καί ἂν ἀποδεχθοῦμε αὐτὴ τὴν ἀπομόνωση τῶν αὐξήσεων, τότε θὰ ὀδηγηθοῦμε σέ σαλαμοποίηση καί τελικὰ ἐκμηδένιση τῶν μισθῶν. Σημαντικώτερη εἶναι ἐπίσης ἡ σημασία τοῦ κράτους. Ἄλλωστε ἐνεργοποίηση τῆς οἰκονομίας ὀφείλεται σ' ἕνα 80%, σύμφωνα μὲ ἀρμόδιους παράγοντες, στίς κρατικές οἰκονομικές παροχές. Ἐνῶ ὁμως ὁ ρόλος τοῦ κράτους ἔγινεν αἰσθητὸς στὴν ἐνεργοποίηση, τὸ ἀντίθετο συνέβη στὸ Ταμείο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ὅχι μόνον δὲν καταβλήθηκαν τὰ ποσὰ πού χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν πολεμικῶν συνθηκῶν, ἄφησε ἀκόμα ἀδιάφορον τὸ κράτος τὸ γεγονός ὅτι μειώθηκαν κατὰ 30% τὰ εἰσοδήματα τοῦ Ταμείου. Χαιρετίζουμε τὴν σημερινὴ προσφορά τῆς Κυβέρνησης ὄχι σὰν μιὰ δωρεὰ πρὸς τὸ Ταμείον ἀλλὰ σὰν μιὰ ἐνδειξη ἀλλαγῆς νοοτροπίας καί στάσης ἐναντι τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Τοῦτο ὁμως μᾶς ὑποχρεώνει καί σέ μερικές πρόσθετες σκέψεις. Ἐφ' ὅσον δραστηριοποιεῖται ἡ οἰκονομία χωρὶς οἱ ἐργαζόμενοι νὰ μετέχουν στὰ ὀφέλη τῆς δραστηριοποίησης γιατί δὲν θάπρεπε νὰ αὐξηθῆ ἡ ἐπιβάρυνση τῶν ἐργοδοτῶν πρὸς ὄφελος τοῦ Ταμείου; Τώρα ἦταν μιὰ εὐκαιρία. Εἰσήγησή μας στὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ αὐξηση τῆς εἰσφοράς τῶν ἐργοδοτῶν ἀπὸ 1.1.1977 καί καταβολῆς γιὰ τοὺς ἐργάτες τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ μόνον ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση δὲν ἔγινε δεκτὴ γιατί ἀνάτρεπε τὴν ἰσορροπία τῶν 3/3. Ἡ ἰσορροπία ὁμως τῶν 3/3 δὲν ἰσχύει σήμερα γιατί γίνεται ἄνιση ἀνάπτυξη μεταξὺ τῶν διαφόρων ομάδων τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ ἐπιχειρηματίες ὠφελοῦνται ἀπὸ τὰ δάνεια καί τὴν εὐρύτερη οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἐνῶ τὰ μεροκάματα μένουν σέ χαμηλὰ ἐπίπεδα γιὰ νὰ εἶμαστε, ὅπως μᾶς λέν, συναγωνίσιμοι στὰ ἐξαγωγικά μας προϊόντα. Ἀπ' αὐτὸ καί μόνον τὸν συλλογισμό θάπρεπε νὰ ὠδηγούμαστε σέ ἀναθεώρηση τῶν εἰσφορῶν ὥστε νὰ βελτιῶνεται ἡ διανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἄλλωστε ἡ Κυβέρνηση θὰ μπορούσε νὰ ἐπιβάλῃ τὸν ὅρον τοῦτον ἐφ' ὅσον εἶναι ὁ κυριώτερος χρηματοδότης τῆς οἰκονομικῆς δραστηριοποίησης καί ἐπίσης γιὰ νὰ μὴν ἰσοδυναμῆ τὸ Ταμείο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μὲ μιὰ πρόσθετη εἰσφορά καί πρόσθετη φορολογία γιὰ τοὺς ασφαλισμένους.

Στίς σημερινές συνθήκες θὰ πρέπει πέραν ἀπὸ τὰ οἰκονομικά κριτήρια νὰ ἰσχύσουν καί ἐθνικά κριτήρια, στὸ πῶς θὰ διασφαλίσουμε τὴν Ζωὴν τῶν ἐργαζομένων στόν τόπο μας καί νὰ μειώσουμε τὴν προσωρινὴ ἢ καί πιὸ ἐπικίνδυνη μόνιμη μετανάστευση τῶν ἐργατῶν. Τὸ Ταμείο Κοινωνικῶν

Ἀσφαλίσεων δὲν θὰ πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἓνας πρόσθετος κύκλος, κλειστός κύκλος παρόμοιος τῶν ἄλλων ἑταιρειῶν ἢ ἐπιχειρήσεων. Μιὰ τέτοια θεώρηση θὰ μᾶς μετέβαλλε ἀπὸ κράτος μὲ κοινωνικὴν ἀντίληψη σὲ μεγαλύτερη ἀκόμα διεύρυνση τοῦ κοινωνικοῦ χάσματος. Οἱ Ζημιές καὶ οἱ ἀνάγκες τοῦ Ταμείου εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὲς ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες ποῦ συνέβησαν. Τὸ Ταμεῖο εἶναι ἓνας κοινωνικὸς θεσμὸς ποῦ μπορεῖ νὰ στηρίξη ἓνα λαὸ καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἐρώτημα ποῦ ἐγείρεται σήμερα, τί ἀκριβῶς ζητοῦμε, τί εἶδους κοινωνία ζητοῦμε. Ζητοῦμε νὰ δημιουργήσουμε λίγους ἢ πολλοὺς πλουσίους ἢ Ζητοῦμε νὰ δημιουργήσουμε ἐρείσματα γιὰ τὸν λαό; Ἐάν δημιουργήσουμε πλουσίους, τοῦτοι εἶναι σὲ θέση νὰ σώσουν τὴν πατρίδα ἢ θὰ χρειασθῆ νὰ καταφύγουμε στὸν ἐργαζόμενο λαό;

Καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι αὐτονόητο, ὅτι μόνο ὁ λαὸς μπορεῖ νὰ σώσῃ τὸν τόπο, τότε ἡ προσοχὴ μας θὰ πρέπει νὰ στραφῆ πρὸς ἐκεῖνα τὰ μέτρα ποῦ στηρίζουν τὸν λαὸν στὸν τόπο του.

Εἶναι ὅμως ἀληθινὸ καὶ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι δὲν μπορούμε νὰ στρεφώμαστε συνεχῶς πρὸς τὴν Κυβέρνηση καὶ νὰ Ζητοῦμε συνέχεια πρόσθετες παροχές. Ἄν τελικὰ ἡ Κυβέρνηση προσφέρῃ κοινωνικὲς παροχές τοῦτο δὲν μεταβάλλει τὴν κατάσταση. Γιατί δὲν μεταβάλλεται ὁ τρόπος συγκέντρωσης τῶν κεφαλαίων.

Παρ' ὅλο ποῦ ἡ διεύρυνση ἐνὸς θέματος εἶναι δυνατό νὰ ἀποκρύψῃ ἢ ν' ἀλλοιώσῃ τὸ ἀρχικὸ πρόβλημα δὲν μπορούμε παρὰ νὰ ἐπισημάνουμε τὴν ἔλλειψη ριζικῶν καὶ οὐσιαστικῶν διαρθρωτικῶν μέτρων, ὅπως οἱ κρατικοποιήσεις Τραπεζῶν, Ἀσφαλιστικῶν Ἑταιρειῶν, πετρελαιοειδῶν, πλουτοπαραγωγικῶν πόρων ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ προσφέρουν εἰσοδήματα χάριν μιᾶς ἰσορροπημένης κοινωνικῆς πολιτικῆς.

Ἰγποστηρίξαμε ἀπὸ τὸ Γεννάρη τοῦ 1975 τὴν ἀνάγκη μεγαλύτερης ἐργοδοτικῆς συνεισφορᾶς καὶ ἔαναρχόμαστε σήμερα στὸ σημεῖο αὐτὸ γιατί θεωροῦμε πολὺ μικρὴ τὴν συνεισφορὰ τῶν οικονομικὰ ἰσχυρῶν ὁμάδων στὴν προώθηση μιᾶς κοινωνικῆς πολιτικῆς.

Ἀναφέρεται ἀπὸ πολλοὺς τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ τριμερῆς βάση εἶναι ἀπαρβίαστη ἀκόμα καὶ ἐκεῖ ποῦ τὰ 2/3 καταβάλλονται ἀπὸ τοὺς ἐργοδότες χωρὶς Κυβερνητικὴ συμμετοχὴ.

Ἐμεῖς θὰ προτιμούσαμε ἓνα τέτοιο σύστημα ἀπὸ τὸ σημερινό. Σὲ τέτοια περίπτωση ἡ Κυβέρνηση θὰ ἦταν ὑποχρεωμένη ἀπὸ τὰς φορολογικὰς τῆς εἰσπράξεις νὰ καλύπτῃ ἄλλους τομεῖς ὅπως τῆς ὑγείας καὶ τῆς παιδείας.

Ἐνα ἄλλο ἐπιχείρημα ποῦ χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ μειώσῃ τὴν σημασία τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἶναι τὸ γεγονός ὅτι καρποῦνται ὠφελήματα καὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἀνάγκη. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι νοητὸ γιατί ἡ Κυβέρνηση ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ἐπιβάλλῃ μὲ φόρο εἰσοδήματος στὶς ἰσχυρότερες εἰσοδηματικὰς τάξεις ἐξισορρόπηση τῆς ὅλης κατάστασης.

Τόσο στὴν Εἰσηγητικὴ Ἐκθεση ὅσο καὶ στὲς συζητήσεις ἔγιναν πολλὰς ἀναφορὰς στὴν κρίση ποῦ περνᾷ ὁ θεσμὸς τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ στὴν ἀνάγκη ἐνίσχυσης τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ γιὰ νὰ εἶναι πρόθυμος καὶ συνεπὴς πληρωτῆς. Ἄν παύσῃ νὰ πιστεῦῃ στὸ θεσμὸ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὁ λαὸς μας λόγω μυωπικῆς πολιτικῆς τότε καμμιὰ δίωξη ἢ ἀπαγόρευση δὲν θὰναι ἀρκετὴ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κατάρρευσὴ του.

Τώρα θὰ πιστώσουμε μὲ μιὰ ἀναβολὴ τὴν ἐμφάνιση μιᾶς νέας κρίσης, μικρῆς ἢ μεγάλης. Νομίζουμε ὅμως χρήσιμο νὰ ὑποστηρίξουμε σήμερα τὴν ἀνάγκη οὐσιαστικώτερων ἀλλαγῶν στὸ Ταμεῖο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων γιὰ ν' ἀνταποκρίνεται περισσότερο στὶς ἀνάγκες τῶν ἐργαζομένων καὶ τῆς πατρίδας. Ψηφίζουμε τὸ νομοσχέδιο καὶ ἐλπίζουμε ὅτι τὸ περιθώριο τοῦ χρόνου ποῦ παρέχει θ' ἀποδειχθῆ χρήσιμο γιὰ τὴν βελτίωση τοῦ τόσο ἀναγκαίου κοινωνικὰ θεσμοῦ τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτής κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιον ἔχει σάν σκοπὸν τὴν ἐπαναφορὰν τῶν παροχῶν πού ὀρίζει ὁ Νόμος περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων στὰ ἐπίπεδα πού ἴσχυαν πρὶν ἀπὸ τὸν Μάρτιον τοῦ 1975. Ὅπως ξέρετε, τὸν Μάρτιον τοῦ 1975 ἡ Βουλὴ ἐτροποποίησε τὸν βασικὸν νόμον καὶ περιέκοψε τὲς παροχές. Ἦταν ἐκεῖνη μιὰ ἀπόφαση πολὺ ὀδυνηρὴ ἀλλὰ πολὺ ἀπαραίτητη γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ θεσμοῦ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Τὸ λέω αὐτὸ διότι καὶ τότε καὶ κατὰ συνέχειαν ἀπὸ τότες ὑπῆρξαν μερικοὶ πού ἐπέκριναν τὴν περικοπὴν τῶν παροχῶν. Ἡμεῖς καὶ τώρα λέμεν ὅτι ἐκεῖνη ἡ ἀπόφαση τῆς Κυβέρνησης, τῆς Βουλῆς, τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων ἦταν ὀρθὴ ἀπόφαση. Ἐσωσε τὸ Ταμεῖον, ἔσωσε τὸν θεσμόν. Ἐὰν δὲν ἀπεφασίζετο τότε, στὲς ἀρχὲς τοῦ 1975, ἡ περικοπὴ τῶν παροχῶν, σήμερα τὸ θέμα πού θὰ ἐσυζητούσαμεν δὲν θὰ ἦταν ἡ ἐπαναφορὰ τῶν παροχῶν στὰ ἐπίπεδα τοῦ 1975 ἀλλὰ ἡ ἐπανίδρυση τοῦ Ταμείου διότι τὸ Ταμεῖον δὲν θὰ ὑπῆρχε, θὰ κατεστρέφετο. Σήμερα θὰ ἔπρεπε νὰ ἀρχίσουμεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν. Σήμερα λοιπὸν συζητοῦμεν τὴν ἐπαναφορὰν τῶν παροχῶν στὰ ἐπίπεδα τοῦ Μαρτίου τοῦ 1975. Ξέρω ὅτι μερικοὶ εἶχαν ἢ ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι θὰ ἔπρεπε αὐτὸ τὸ θέμα νὰ συζητηθῆ ἐνωρίτερα. Ἐχω ἰσχυρὲς ἀμφιβολίες ἐὰν αὐτὸ μποροῦσε πράγματι νὰ γίνῃ. Διότι ἡ σημερινὴ συζήτηση γίνεται, στηρίζεται πάνω σὲ κάποια στηρίγματα. Τὸ στήριγμα, τὸ πιὸ ἰσχυρὸ τῆς συζήτησης, εἶναι τὸ ἀδιαμφισβήτητο γεγονός ὅτι τὸ 1976 ἡ ἀνακαμπτικὴ πορεία τῆς οἰκονομίας ἐσυνεχίσθη μὲ ρυθμοὺς σταθεροῦς. Τώρα πού συζητοῦμεν εἴμαστε ὅλοι, γιὰ νὰ μὴν πῶ σίγουροι, αἰσιόδοχοι ὅτι αὐτὴ ἡ πρὸς τὰ ἄνω πορεῖα τῆς οἰκονομίας θὰ συνεχισθῆ καὶ μέσα στοῦ 1977.

Εἶναι πάνω σ' αὐτὴν τὴν σιγουριάν, πάνω σ' αὐτὴν τὴν αἰσιοδοξίαν, πού στηρίζουμεν τὴν ἀποψίν μας ὅτι οἱ παροχές πρέπει νὰ ἐπανέλθουν στὰ ἐπίπεδα τοῦ Μαρτίου τοῦ 1975. Γιὰ νὰ ἐπανέλθουμε στὴν ἄποψη πού ἔχουν μερικοὶ ὅτι αὐτὴ ἡ συζήτηση μποροῦσε νὰ γίνῃ νωρίτερα, ἐγὼ λέω ὅτι νωρίτερα δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ ἀλλὰ καὶ ἀργότερα ἐὰν ἐγινόταν θὰ ἦταν ἐπίσης λάθος. Ἡ συζήτηση τοῦ θέματος γίνεται στὴν ὥραν της. Ὅλοι βέβαια νοιώθουμε τίς δυσκολίες τῶν συνταξιούχων. Οὔτε καὶ μὲ τὲς αὐξήσεις πού θὰ ἐγκρίνομε σήμερα οἱ δυσκολίες θὰ πάφουν νὰ ὑπάρχουν. Καὶ μὲ τὴν ἐπαναφορὰν τῶν ἐπιπέδων τοῦ 1975, οἱ συντάξεις θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι χαμηλές. Θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι κάτω ἀπὸ τὰ διεθνῶς καθωρισμένα ἀπὸ τὲς συμβάσεις ἐπίπεδα. Ἀλλὰ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ κινηθοῦμε μέσα στὲς δυνατότητες πού ὑπάρχουν σήμερα. Τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ Τουρκικὴ εἰσβολὴ ἔπληξαν τὴν οἰκονομίαν καὶ μαζί της τὸν θεσμόν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Μᾶς ἔχουν πάρει πίσω καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ὀδυνηρὴ πραγματικότητα.

Σχετικὰ μὲ αὐτὸ τὸ θέμα, κ. Πρόεδρε, τοῦ ὕψους τῶν παροχῶν, ἰδιαίτερα τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ δεῖξη περισσότερον ἐνδιαφέρον. Ἡ εἰσήγησις πού βάζω μπροστά σας εἶναι ὅπως μέσα στοῦ τελευταῖο τρίμηνον τοῦ 1977 ζητήσουμε νὰ ἔχουμε μιὰν ἐιδικὴν ἐνημέρωση ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας σχετικὰ μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ μαζί τὲς γνώμες τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν ἄλλων ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων μὲ σκοπὸν τὴν μελέτην τῶν δυνατοτήτων πού θὰ ὑπάρχουν τότε γιὰ μιὰν πάρα πέρα βελτίωση τοῦ ἐπιπέδου τῶν παροχῶν, ἰδιαίτερος τῶν συντάξεων, μέσα στοῦ 1978. Ἐὰν γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀπαιτῆται καὶ ἀναλογιστικὴ μελέτη, νὰ φροντίσουμε νὰ ὑπάρχη καὶ τέτοια μελέτη.

Ἡ εἰσήγησή μου αὐτὴ συμπίπτει μὲ τὴν εἰσήγησιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἡ ὁποία λέγει ὅτι ἡ περαιτέρω βελτίωσις

τῶν παρεχομένων ἐκ τοῦ Ταμείου ὠφελημάτων θὰ ἔδει μελλοντικῶς ὀπωσδήποτε νὰ ἀπασχολήσῃ ἰδιαίτερως τοὺς ἀρμοδίους. Ἀλλὰ ἐγὼ λέω, γιατί μόνον τοὺς ἀρμοδίους; Νὰ ἀπασχολήσῃ καὶ τὴν Βουλὴν.

Προτοῦ κλείσω αὐτὸ τὸ μέρος τῆς ὁμιλίας μου θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ σὲ μιὰν ἀκόμη εἰσήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν σχετικὴ μὲ τὴν ἀναθεώρηση τοῦ τρόπου ἐπιβολῆς τῶν εἰσφορῶν. Τὸ σύστημα πού ἔχομεν σήμερα εἶναι τὸ σύστημα τῆς μιᾶς καθωρισμένης εἰσφορᾶς δι' ὅλους τοὺς ἠσφαλισμένους μισθωτοὺς καὶ τῆς μιᾶς καθωρισμένης εἰσφορᾶς δι' ὅλους τοὺς αὐτοεργοδοτούμενους. Αὐτὴ ἡ ὁμοιόμορφη εἰσφορὰ ὀδηγεῖ ἀναπόφευκτα καὶ σὲ ὁμοιόμορφα ὠφελήματα.

Αὐτὸ εἶναι τὸ σύστημα πού εἰσήξε στὲς κοινωνικὲς μας ἀσφαλίσεις τὸ ἀποικιακὸ καθεστῶς. Εἶναι σύστημα πού κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν θεωρεῖται διεθνῶς σὰν καθυστέρημένο σύστημα. Ἔχομε τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ξανὰ ἡ μελέτη γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμόν τοῦ συστήματός μας. Ἡ συνεισφορὰ πρέπει νὰ συναρτηθῇ πρὸς τὸ εἰσόδημα τῶν ἠσφαλισμένων καὶ πρὸς τὸ εἰσόδημα τῶν ἠσφαλισμένων πρέπει ἐπίσης νὰ συναρτηθοῦν οἱ παροχές.

Αὐτὸ εἶναι τὸ σύγχρονον σύστημα πρὸς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κατευθυνθοῦμε χωρὶς καθυστέρηση ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ προσεκτικὴ μελέτη καὶ δίχως προχειρότητες.

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὅλοι τώρα ξέρουμεν ὅτι τὸ θέμα πού συζητήθηκε περισσότερο στὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας, πού συζητήθηκε μεταξύ μας καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, εἶναι τὸ θέμα τῆς ἀντίστοιχης αὔξεσης τῶν συνεισφορῶν τῶν μισθωτῶν, τῶν ἐργοδοτῶν, τῶν αὐτοτελῶς ἐργοδοτούμενων καὶ τῶν προαιρετικῶς ἠσφαλισμένων.

Ἔγιναν πέντε συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, ἔγιναν συναντήσεις μὲ τοὺς Ὑπουργοὺς Ἐργασίας καὶ Οἰκονομικῶν καὶ τέλος μία συνάντηση μὲ τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους. Τὸ θέμα τῶν συζητήσεων ἦταν αὐτό : Ἐὰν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρξῃ ἀντίστοιχη αὔξηση τῶν συνεισφορῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ὅπως καὶ νωρίτερα τὸ Ἐργατικὸ Συμβουλευτικὸ Σῶμα, ἐπίεσαν καὶ ἐπίεσαν πολύ, ὥστε ἡ αὔξηση τῶν συνεισφορῶν νὰ ἀναβληθῇ γιὰ 12 μῆνες. Ἕνας τρόπος ὑπῆρχε νὰ γίνῃ αὐτό : Νὰ καταβάλῃ ἡ Κυβέρνηση ἀπὸ τὸ Πάγιον Ταμεῖον ἓνα ποσὸν πού θὰ ἐπλησίαζε τὸ ὕψος τῶν £2.000.000. Ἡ Κυβέρνηση ἀρνεῖτο νὰ καταβάλῃ αὐτὸ τὸ ποσὸν προβάλλοντας τὲς δυσκολίες πού ἤδη ἀντιμετωπίζει γιὰ τὴν ἰσοσκελίση τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς καὶ οἱ συζητήσεις περιστράφησαν γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖον. Μπροστὰ στὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς καὶ μπροστὰ μας τώρα στὴν ὀλομέλεια τοῦ Σώματος μπαίνει τὸ ἐξῆς δίλημμα : Νὰ συνεχίσουμε συζητοῦντες μὲ τὴν Κυβέρνηση καὶ νὰ ἀναβάλλουμε τὴν αὔξηση τῶν συντάξεων, τὴν αὔξηση τῶν παροχῶν ἢ νὰ ἀναζητήσουμε συμβιβασμὸ καὶ νὰ ἐπιτύχουμε τὴν ἄμεση ἀπὸ τὸν Γεννάρη τοῦ 1977 αὔξηση τῶν συντάξεων στὰ ἐπίπεδα τοῦ 1975; Ἀπὸ τὴν ἐκθεση πού ἀκούσατε, ξέρετε ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπροτίμησε τὸν συμβιβασμὸ καὶ πιστεῦω ἀκράδαντα ὅτι πολὺ καλὰ ἔκαμε. Ἐζητούσαμεν δωδεκάμηνην ἀναβολὴν τῆς αὔξεσης τῶν συνεισφορῶν, ἐπετύχαμεν ἐξάμηνην ἀναβολὴν. Ἐζητούσαμεν σχεδὸν δύο ἑκατομμύρια χορηγίαν, ἐπετύχαμεν ἓνα ἑκατομμύριον. Σὰν ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ συμβιβασμοῦ 35.000 συνταξιούχοι, πού μπορεῖ νὰ σημαίνῃ περίπου 70.000 πρόσωπα, θὰ δοῦν αὐξανόμενες τὲς συντάξεις τους ἀπὸ τὸν προσεχῆ μῆνα καὶ αὐτὸ εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μας τὸ σημαντικόν, αὐτὸ εἶναι πού δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφήσουμε νὰ ἀναβληθῇ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων καὶ τῆς ἀναζήτησης τοῦ συμβιβασμοῦ τῶν διαφορῶν Νομοθετικῆς καὶ Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀναφέρθηκαν οἱ δυσκολίες πού ἤδη συναντοῦν καὶ πού θὰ συνεχίσουν νὰ συναντοῦν

ώρισμένες κατηγορίες ασφαλισμένων στην καταβολή των εισφορών τους. Υπάρχει μιὰ κατηγορία αγροτών. Υπάρχει μιὰ κατηγορία άλλων αυτοεργοδοτούμενων με πολύ χαμηλά εισοδήματα αλλά υπάρχουν και ώρισμένες ομάδες μισθωτών που συναντούν αυτές τές δυσκολίες. Είμαστε βέβαιοι ότι πρόκειται για γνήσιες, πραγματικές δυσκολίες. Έχουμε την γνώμη ότι πρέπει να μελετηθῆ, κ. Πρόεδρε, ἡ ἔκταση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Πόσοι εἶναι αὐτοὶ που ἀντιμετωπίζουν τίς δυσκολίες; Πῶς μποροῦν νὰ βοηθηθοῦν ἀλλὰ νὰ βοηθηθοῦν χωρὶς νὰ παραβιασθοῦν βασικὲς ἀρχές τοῦ σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων;

Αὐτὸ τὸ Ζήτημα πρέπει νὰ μελετηθῆ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ πᾶν σ' αὐτὸ πρέπει νὰ ἀκούσῃ πολὺ σύντομα ἡ Βουλὴ.

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ἀναφερθῶ ἐκτεταμένα σὲ μερικὲς ἄλλες πρόνοιες τοῦ προτεινομένου Νόμου, ὅπως π.χ. τὴν πρόνοιαν τοῦ ἄρθρου 4 με τὴν ὁποῖαν τροποποιεῖται τὸ ἄρθρον 10 τοῦ βασικοῦ νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρέχωνται πιστώσεις εἰς ὅλους τοὺς ασφαλισμένους που ἀναγκάστηκαν νὰ διακόψουν τὴν ἀσφάλισή τους μεταξὺ τῆς 1ης Ἰουλίου τοῦ 1974 καὶ τῆς 3ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1976. Τὴν πρόνοιαν αὐτὴν τὴν θεωροῦμεν ἐξαιρετικὰ εὐεργετικὴν γιὰ ὅσους ἐξ αἰτίας τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς ἀναγκάστηκαν νὰ διακόψουν τὴν ἀσφάλισή τους. Ὑποστηρίζουμε ἐπίσης τὴν πρόνοιαν τοῦ ἄρθρου 16 με τὴν ὁποῖαν προστίθεται στὸν βασικὸν νόμον τὸ ἄρθρον 53A καὶ ἰδρύεται ὁ χωριστὸς λογαριασμὸς παροχῶν ἀνεργίας. Συμφωνοῦμεν ὅτι με τὸν διαχωρισμὸν αὐτὸν τοῦ λογαριασμοῦ παροχῶν ἀνεργίας διασφαλίζεται τὸ Ταμεῖον ἐναντι τῶν κινδύνων που δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν καταβολὴν ἐπιδομάτων ἀνεργίας σὲ περιόδους μαζικῆς ἀνεργίας, ὅπως αὐτὴν που ἀντιμετωπίσαμεν ἀμέσως μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴν.

Τελειώνοντας θέλω νὰ ἀναφερθῶ στὰ ἄρθρα 6, 7 καὶ 12 με τὰ ὁποῖα γίνεται κάποια σύνδεσις ὠρισμένων ὠφελημάτων τοῦ παρόντος Νόμου, τοῦ ἐπιδόματος μητρότητας, ἀσθενείας, σωματικῆς βλάβης καὶ ἀνεργίας, με ὠφελήματα που παρέχονται δυνάμει τοῦ Νόμου περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως.

Ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ θέμα τοῦ συσχετισμοῦ αὐτῶν τῶν ὠφελημάτων συζητεῖται στὸ Ἐργατικὸ Συμβουλευτικὸ Σῶμα, θέλω νὰ δηλώσω ὅτι θὰ ψηφίσουμε τὰ ἄρθρα αὐτὰ τοῦ Νόμου με ἐπιφύλαξη. Ἐὰν ἡ συζήτηση τοῦ Νόμου περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως καταστήσῃ ἀπαραίτητη τὴν τροποποίησιν τῶν ἄρθρων αὐτῶν, θὰ τὴν ζητήσουμε.

Αὐτὲς εἶναι, κ. Πρόεδρε, οἱ ἀπόψεις μας καὶ εἶναι φανερόν ὅτι θὰ ψηφίσουμεν ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Θεωρῶ ὅτι ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὅτι εἶναι ἱστορικὴ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ θεσμοῦ, γιατί οὐσιαστικὰ διὰ τέτοιου εἶδους ἀπόφασιν πρόκειται, τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἐπιτεύγματα τῆς ἀνακάμψεως τῆς οἰκονομίας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ ἐπομένως με ἐπιχειρήματα γιατί πρέπει νὰ ἐπιψηφισθῆ τὸ Νομοσχέδιον — ἄλλωστε ὅλοι οἱ προλαλήσαντες ὁμιληταὶ καὶ ὅπως εἶναι γνωστὸν ὅλη ἡ Βουλὴ ὑποστηρίζει τὴν ἐπαναφορὰν τῶν ὠφελημάτων καὶ τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου. Ἐλέχθησαν ὅμως μερικὰ πράγματα που νομίζω εἶναι δυνατόν νὰ παρανοηθοῦν ἢ νὰ δημιουργήσουν ἐσφαλμένες ἐντυπώ-

σεις τόσοσ ανάμεσα στόν λαόν όσον και μεταξύ τών Βουλευτών. Και έπειδή θεωρώ ότι ιδιαίτερα ό θεσμός τών κοινωνικών ασφαλίσεων είναι θέμα κατά κύριον λόγον έμπειρογνωμόνων, είναι ένα πολύ εύπαθές θέμα, και άπόψεις ή άπλοποιήσεις προβλημάτων μπορούν νά επιφέρουν άνεπανόρθωτες ζημιές εις τήν λειτουργία του θεσμού, γι' αυτό επιθυμώ νά αναφερθώ ειδικώτερα σέ τρία σημεία.

"Έχω κάποια ευαίσθησιάν πάνω στα θέματα τών κοινωνικών ασφαλίσεων, ίσως γιατί έχω προσωπικήν πείρα ότι ή παραμικρά τροποποίησης μερικών άρθρων μπορεί νά έχη άνυπολόγιστες οικονομικές επιπτώσεις πάνω στο σύστημα τών κοινωνικών ασφαλίσεων. Γι' αυτό, άλλωστε, και σωστά ό νομοθέτης έχει καθιερώσει εις τόν βασικόν νόμον περι Κοινωνικών Ασφαλίσεων νομοθετικώς τήν ανάγκην τής τακτικής έτοιμασίας και άναλογιστικής μελέτης.

"Ελέχθησαν πολλά γιά τήν τριμερή εισφοράν και τήν ισότητα τών παρεχόμενων ώφελημάτων άπό τό Ταμείον Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Είναι σωστά όσα ελέχθησαν. Είναι σωστά τουλάχιστον εις τήν έκτασιν ότι αυτή ή μορφή χρηματοδοτήσεως και αυτή ή μορφή άποδόσεως ώφελημάτων άπό τό Ταμείον είναι ή βασική, ή άρχική μορφή τής λειτουργίας ενός σχεδίου κοινωνικών ασφαλίσεων, ασφαλέστατα όμως δέν είναι ούτε ή τελειότερα ούτε ή πλέον μοντέρνα μέ τά σημερινά κριτήρια κοινωνικής ασφαλίσεως. Έκει πού είναι τό λάθος είναι ότι παραγνωρίζεται ότι τό ιδικόν μας Ταμείον είναι άκόμα εις τά πρώτα του στάδια. Είναι τό βασικόν σχέδιον κοινωνικών ασφαλίσεων. Δέν ξέρω πόσα σχέδια κοινωνικών ασφαλίσεων λειτουργούν σήμερα άλλα μέ βάση τήν έκθεση του Διεθνοϋς Οργανισμού Έργασίας του 1975, άν δέν με άπατά ή μνήμη μου, λειτουργούν 89 Ταμεία εις όλόκληρον τόν κόσμο. Άπό τά 89 αυτά Ταμεία ή μεγίστη πλειονότης βασίζεται πάνω εις τήν ίσομερή, τριμερή συνεισφοράν, τουλάχιστον όσον άφορά τά βασικά ώφελήματα, αυτά δηλαδή πού έχει τό ιδικόν μας Νομοσχέδιον εις τό ιδικόν μας σχέδιον. Έκει πού τά ώφελήματα διαφοροποιούνται είναι τά πρόσθετα ώφελήματα ή τά ώφελήματα συντάξεων, είτε πρόσθετα ώφελήματα σέ ειδικές κατηγορίες εργαζόμενων. Υπάρχουν χώρες στες όποιες ή Κυβέρνησις οϋδέν ποσόν συνεισφέρει. Υπάρχουν χώρες στες όποιες συνεισφέρουν μόνον εργαζόμενοι και μόνον σέ μερικά ώφελήματα συνεισφέρουν εργοδότες, υπάρχουν άλλες χώρες στες όποιες οί εργοδότες επιφορτίζονται όλόκληρη τήν δαπάνην ή τουλάχιστον όλόκληρη τήν δαπάνην γιά μερικά ώφελήματα. Είναι πιστεύω επικίνδυνον νά προσπαθοϋμε νά μεταφυτεύσομεν πρόνοιες ή θεσμούς άπό άλλες χώρες έξω άπό τά κοινωνικά και οικονομικά πλαίσια τής Κύπρου. Επίσης θεωρώ ότι θα ήταν πολύ επικίνδυνον νά εγκαταλειφθ ή άρχή τής τριμεροϋς συνεισφορας και τών ίσων ώφελημάτων εις τόν βασικόν νόμον περι Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Θα ήταν πιστεύω επικίνδυνον εγχείρημα διά τήν Κύπρον άν έπαφίετο ό καθορισμός και ή έναλλαγή τών εισφορών εις τες πολιτικές φάσεις οί όποιες κατά καιρούς μπορούν νά επικρατοϋν εις ένα τόπον. Έάν δηλαδή εις κάποιο στάδιον επικρατήσουν συντηρητικές άπόψεις όσον άφορά τήν οικονομίαν ενός τόπου και μειωθϋν τά ώφελήματα τών εργοδοτούμένων ή μειωθϋν οί συνεισφορές τών εργοδοτών ή άκόμα άν ή Κυβέρνησις γιά λόγους είτε οικονομικής σταθερότητος είτε αντιμετώπισεως άλλων οικονομικών άναγκών του τόπου και μη έχουσα τήν δυνατότητα ή τήν επιθυμία νά επιβάλη άλλου είδους φορολογικά μέτρα, εγκαταλείψη τήν συνεισφοράν της, πιστεύω ότι θα εισάξωμεν εις τήν μελέτην τών θεσμών κοινωνικών ασφαλίσεων τά πολιτικά κριτήρια, πράγμα πολύ-πολύ επικίνδυνον.

Συμφωνώ μέ τόν κ. Ζιαρτίδη ότι ή παρούσα διάρθρωσις του σχεδίου είναι άπρηχαιμένη άν θεωρηθ ή παρούσα μορφή του σχεδίου μας είναι ή τελική του μορφή. Όπως ό ίδιος όμως πάρα πολύ καλά γνωρίζει, ήδη άπό του 1967 ειχεν έτοιμασθ ή μελέτη ή όποία είμαι βέβαιος άκόμα

θά ισχύη σέ πολλούς τομείς τουλάχιστον διά τήν ένίσχυσιν του σχεδίου μας, διά τήν βελτίωσιν του σχεδίου, διά τήν έκσυγχρόνισιν του σχεδίου μέ τήν σύνδεσιν τών εισφορῶν πρὸς τὰ ὠφελήματα : Τὸ λεγόμενον σχέδιον "wage related scheme". Ἐάν δὲν ἐφηρμόσθη εἶναι γιατί ὑπῆρχαν πρῶτα τεχνικές δυσκολίες. Μερικές ἀπ' αὐτές εἶναι ὁ καθορισμός τών ἐπιπέδων τών εισοδημάτων, ἐπὶ παραδειγματι εἰς τήν περίπτωσιν τών ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν. Ποῖον εἶναι τὸ ἐπίπεδον τών εισοδημάτων ἐπὶ του ὁποίου θά εἰσπράττωνται οἱ εισφορές; Αὐτὰ τὰ ὁποῖα δηλώνουν εἰς τὸν φόρον εισοδήματος, ἢ θά ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς ἐλευθέρους εισοδηματίες νά ὑπολογίσουν οἱ ἴδιοι τί τοὺς συμφέρει καὶ διά σκοπούς κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων νά ὀρίζουν ὑψηλότερον εἰσόδημα γιὰ νά τυγχάνουν ὑψηλότερων εὐεργετημάτων πρὸς Ζημίαν ἴσως ἄλλων εισφορῶν; Ἐπίσης εἶναι μερικές κατηγορίες οἱ ὁποῖες ἔχουν ἀνομοιογένειες εἰς τὰ εἰσοδήματα, ἐνῶ εἶναι ὁμοιογενέστατες. Ὑπάρχουν γεωργοὶ οἱ ὁποῖοι εἰσπράττουν πολὺ ὀλίγα καὶ μεγαλογεωργοὶ οἱ ὁποῖοι ἴσως εἰσπράττουν πολὺ περισσότερα ἀπὸ ἄλλους ἐπιχειρηματίες. Αὐτές οἱ τεχνικές δυσκολίες ἦσαν ἐκείνες οἱ ὁποῖες ἀνέβαλαν τήν υἰοθέτησιν του νεωτέρου σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καὶ φυσικὰ ἡ Τουρκικὴ εἰσβολὴ κατέστησε ἐντελῶς ἀδύνατον τήν υἰοθέτησίν του εἰς τὸ παρὸν στάδιον.

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τήν εἰσῆγησιν τήν ὁποίαν ὑπέβαλεν ὁ κ. Ζιαρτίδης ὅτι ἡ Βουλὴ ὡς Βουλὴ πρέπει νά ἐξετάσῃ τήν πορείαν του σχεδίου κατὰ τὸ τέλος του 1977. Θεωρῶ ὅτι ὁ συμβιβασμός ὁ ὁποῖος τώρα ἐπετεύχθη μέ τήν Κυβέρνησιν εἶναι καὶ δίκαιος καὶ λογικός καὶ ἀσφαλέςτατα θά ἦταν μέγαν πλῆγμα ἐναντίον του θεσμοῦ τών κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων οἰαδήποτε καθυστέρησις ἐπαναφορᾶς τών ὠφελημάτων μέ τήν ἐλπίδα ὅτι μέ τήν συζήτησιν μέ τήν Κυβέρνησιν θά ἦτο δυνατόν νά αὐξηθῇ ἡ Κυβερνητικὴ χορηγία. Καὶ αὐτὸ μέ φέρνει εἰς τὸ δεύτερον σημεῖον πού θέλω νά ἀναφερθῶ.

Ἀσφαλῶς τὸ σχέδιον κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων δὲν ἔγινε γιὰ νά ἀντιμετωπίσῃ κρίσεις, ὅπως ἡ παρούσα, οὔτε τὲς συνθήκες τὲς ὁποῖες σήμερα ἀντιμετωπίζει ἡ Κύπρος. Ὅμως ἐάν τὸ σχέδιον σάν θεσμός δὲν ἔγινε γι' αὐτὸν τὸν λόγον, δὲν μποροῦν οἱ σημερινές πολιτικές καὶ οικονομικές συνθήκες πού ἐπικρατοῦν εἰς τήν Κύπρον νά διοχετευθοῦν μέσα στὲς πρόνοιες του σχεδίου καὶ πιθανῶς νά παρεισφρήσουν πρόνοιες καὶ ἀρχές οἱ ὁποῖες τελικῶς θά καταστρέψουν τὸ σχέδιον ὑπὸ ἄλλες εὐνοϊκώτερες διὰ τήν οικονομίαν του τόπου συνθήκες. Ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀρχικὰ τὸ σχέδιον τών κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ἔγινε ὡς σχέδιον ἀνεργιακῆς βοήθειας, τὸ πρῶτον στάδιον του σχεδίου ἦταν μόνον ἡ ἀνεργία καὶ ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ μέγιστον μέρος τών εισοδημάτων του Ταμείου δίδεται εἰς τὲς συντάξεις, τότε πρέπει νά θεωρηθῇ ὅτι ἦταν λογικὸν κατὰ τήν γνώμην μου ὅτι ἡ ἀνεργία, ἡ εὐτυχῶς παροδική, πού παρουσιάσθη ἀμέσως μετὰ τήν Τουρκικὴν εἰσβολήν, ἔπρεπε μερικῶς νά ἀντιμετωπισθῇ ἀπὸ τὸ Ταμεῖον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νά ἀποφασίσῃ, καὶ ἤδη ἀπεφάσισε, πιστεύω κατὰ δίκαιον τρόπον, εἶναι μέρος αὐτῆς τῆς εὐθύνης γιὰ λόγους διατηρήσεως του θεσμοῦ νά ἔλθῃ νὰ τὸ ἀποδώσῃ πίσω στοὺς Ταμείον μέ τήν χορηγίαν τήν ὁποίαν ἤδη, ὡς ἀναφέρει ἡ Ἐπιτροπὴ, συγκατετέθη ἡ Κυβέρνησις τελικῶς νά δώσῃ εἰς τὸ Ταμεῖον. Ἴσως αὐτὸς ὁ διαχωρισμός τῆς εὐθύνης καὶ τῆς δαπάνης περίπου κατὰ τὸ ἡμισυ εἶναι ὁ δίκαιότερος ἠθικῶς διαχωρισμός, διότι πιστεύω καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἠσφαλισμένοι θά ἐπροτιμοῦσαν τὰ ἀποθέματα του Ταμείου νὰ τὰ πάρουν τὴν ὥραν τῆς κρίσεως, τὴν ὥραν τῆς μεγάλης ἀνάγκης, τὴν ὥραν τῆς ἀνεργίας παρὰ νά ἀναμένουν νά συνταξιοδοτηθοῦν εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον μέ τὴν πάροδον τῆς περιόδου τῆς ἐργασίας των εἰς τὸ 60ὸν ἢ 65ον ἔτος τῆς ἡλικίας των. Καὶ ἂς μὴ ξεχνοῦμεν ὅτι τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων δὲν ἔχει σκοπὸν τὴν ἀποζημίωσιν ἢ τὴν ἱκανοποίησιν τών οικονομικῶν ἀναγκῶν τών ἠσφαλισμένων. Ἀποτελεῖ μόνον ἓνα συμπληρωματικὸν σχέδιον γιὰ νά ἀντιμετωπίσῃ εἰδικές παροδικές ἀνάγκες πλὴν τών συν-

τάξεων πού επίσης εκείνοι οι όποιοι θά τές παίρνουν φθάνουν εις τό επίπεδον πού είναι δυνατόν νά εργασθοῦν καί νά προσπορισθοῦν τά ἀναγκαῖα πρός τήν ζωήν τους διά τῆς ἐργασίας των. Ἐάν ἐπομένως δέν είναι ἀποζημίωσις, δέν είναι ὁ πόρος διά τοῦ ὁποίου θά ἰσοσκελισθῆ ὁ οἰκογενειακός προϋπολογισμός, οὔτε νά πληρωθοῦν τά ἀναγκαῖα οὔτε νά ἰκανοποιηθοῦν οἱ ἀνάγκες πού ἐδημιούργησεν ἡ Τουρκική εἰσβολή εις τήν Κύπρον, τότε δέν νομίζω ὅτι είναι δυνατόν αὐτές οἱ ἀνάγκες νά ἀντικατοπρίζωνται μέσα εις τές πρόνοιες τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Τό Σχέδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀντανακλᾷ μὲν μερικῶς τήν κοινωνικήν καί οικονομικήν διάρθρωσιν ἐνός τόπου ἀλλά σίγουρα δέν είναι ἀπαύγασμα αὐτῶν τῶν δυνάμεων καί αὐτῶν τῶν ἐπιπτώσεων, οὔτε μπορεῖ νά είναι, διότι ἡ δικαιότερη κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἡ δικαιότερη ἐάν θέλετε συμμετοχή εις τόν ἐθνικόν πλοῦτον, δέν ἐπιφέρεται κυρίως διά τῶν σχεδίων κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, τά ὁποῖα, ὅπως εἶπα, είναι ἀπλῶς συμπληρωματικά διά νά θεραπεύσουν ἄμεσες καί ἐπείγουσες κοινωνικές καί οικονομικές ἀνάγκες τῶν ἠσφαλισμένων, ἀλλά διά τῆς προσφορᾶς καί τῆς ζητήσεως ἐργασίας διά τῶν ἐλευθέρων διαπραγματεύσεων μεταξύ ἐργοδοτῶν καί ἐργοδοτουμένων.

Ἐάν ἐπομένως θέλουμεν διά τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων νά ἐπιφέρουμεν μεγαλύτερην εἰσφορὰν εις τόν ἐθνικόν πλοῦτον ἐκ μέρους τῶν ἐργοδοτῶν, νομίζω ὅτι βαδίζομεν ἐπὶ ἐσφαλμένων ἀντιλήψεων, τούλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὰ Ταμεία Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Δέν είναι τῆς ὥρας γιά νά συζητηθῆ ὁ καλύτερος τρόπος, ὁ ἀποτελεσματικώτερος τρόπος γιά τήν ἰσομερῆ κατανομήν τῶν βαρῶν, γιά τόν καταμερισμόν τῶν οικονομικῶν ἐπιπτώσεων τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, οὔτε νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου παρέχει τήν εὐχέρειαν γιά τέτοιαν εὐρυτέραν θεώρησιν τῶν οικονομικῶν προβλημάτων τῆς Κύπρου.

Νομίζω ὅτι μὲ τήν ἴδιαν θερμὴν μὲ τήν ὁποίαν θέλουμεν νά τονίσουμεν ὅτι τό Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τῆς Κύπρου, αὐτός ὁ πολιτισμῶτατος γιά τοὺς ἐργαζομένους θεσμός, δέν ἐδημιουργήθη γιά νά ἀντιμετωπίσῃ πολεμικές κρίσεις, ὅπως τήν κρίσιν πού τώρα περνᾷ ἡ Κύπρος, μὲ τήν ἴδιαν θερμὴν, μὲ τήν ἴδιαν ἔντασιν, πρέπει νά ποῦμεν ὅτι οἱ σημερινές οικονομικές ἀνάγκες, τὰ σημερινὰ κοινωνικά προβλήματα πού είναι ἀπαύγασμα τῆς εἰσβολῆς καί τῆς πολιτικῆς κρίσεως πού περνᾷ σήμερον ἡ Κύπρος δέν πρέπει νά παρεισφρήσουν μέσα στίς πρόνοιες τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Ἐάν αὐτά τὰ προβλήματα ἐπείγῃ νά διορθωθοῦν, καί ἀσφαλῶς ἐπείγει, ἐάν είναι γενική ἡ ἀντίληψις ὅτι πρέπει νά ἐπιτευχθῆ αὐτός ὁ δικαιότερος καταμερισμός τῶν οικονομικῶν βαρῶν, τότε μὲ ἄλλα μέσα πρέπει νά ἐπιδιωχθῆ αὐτή ἡ δικαιότερη κατανομή τῶν βαρῶν καί ἡ Κυβέρνησις ἡ ὁποία ἔχει τήν γενικὴν εὐθύνην γιά τήν οικονομικὴν κατάστασιν εις τόν τόπον, ἔχει καί τήν εὐχέρειαν καί πιστεύω καί τήν προθυμίαν νά ἔλθῃ ἄρωγός εις τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας δι' ἄλλων μέσων καί ἀπὸ οικονομικοῦς πόρους τοὺς ὁποίους ἡ Κυβέρνησις θά προστείνῃ ἐντὸς ὀλίγου εις τήν Βουλὴν διά τοῦ ἐτήσιου Προϋπολογισμοῦ. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτής κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Πρέπει νά χαιρετίσωμεν ἰδιαίτερως τήν ἐπαναφορὰν τῶν ἀνασταλεισῶν κοινωνικῶν παροχῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως παρ' ὅλας τὰς εἰσέτι ὑφισταμένας ἀντιξόους συνθήκας ὡς ἐκ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς καί τῶν πολλαπλῶν προβλημάτων καί αἰτημάτων τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει σήμερον ἡ Κυβέρνησις.

Ἐπίσης ὀφείλομεν νά χαιρετίσωμεν τήν κατανόησιν τήν ὁποίαν ἐπέδειξεν ἡ Κυβέρνησις εις τό νά ἀναλάβῃ τό μεγαλύτερον μέρος τοῦ δημιουρ-

γηθέντος έλλείμματος μεταθέτουσα ούτω τήν ήμερομηνίαν έναρξεως τών εισφορών τών εργαζομένων κατά 6 μήνας και αναθεωρούσα τήν άρχικήν της θέσιν.

Θέλομεν νά πιστεύωμεν ότι ή οικονομία του τόπου θα συνεχίση τήν ανοδικήν της πορείαν, πράγμα τó όποιον θα έπιτρέψη εις τήν Κυβέρνησιν ηύξημένας κοινωνικάς παροχάς.

Έπί τούτοις θα ήθελα νά αναφέρω μερικάς γενικάς παρατηρήσεις έφαπτομένας όμως του πλαισίου του υπό συζήτησιν θέματος.

Πιστεύω ότι θα είναι δίκαιον νά αναφερθῆ επί του προκειμένου θέματος ότι ή Κυβέρνησις ακολουθει σήμεραν όρθήν πολιτικήν όσον άφορά τας οικονομικάς και κοινωνικάς ανάγκας του τόπου.

Δέν υπάρχει κανείς ό όποίος νά άρνηται τήν έξ άντικειμένου ανάγκην ενός ίσου και δικαίου καταμερισμού τών βαρών και συνεπειών της Τουρκικής εισβολής.

Άπό τήν άλλην πλευράν ή Κυβέρνησις όρθά και μελετημένα εξειδικεύει όλες τες περιπτώσεις και σταθμίζει όλα τά δεδομένα. Νά μήν λησμονώμεν ότι εύρισκόμεθα σήμεραν ένώπιον ενός τεραστίου Κυβερνητικού έλλειμματικού προϋπολογισμού και ότι όρθώς ή Κυβέρνησις διδει προτεραιότητα όσον άφορά τήν διοχέτευσιν Κυβερνητικών κονδυλίων και έπιχορηγήσεων εις τόν τομέα τών προσφύγων και της συναφούς ανακουφίσεως τών προβλημάτων των.

Έπίσης ή Κυβέρνησις σταθμίζει όρθά και μελετημένα κατόπιν και πάλιν εξειδικεύσεως τήν ανάγκην εύρυτέρας κοινωνικής δικαιοσύνης και τήν βελτίωσιν του επιπέδου όλων τών στρωμάτων του λαού, ιδίως τών χαμηλώς άμειβομένων, χωρίς όμως νά διακινδυνεύη, και τονίζω τούτο, χωρίς νά διακινδυνεύη τήν έπιβίωσιν και επαναδραστηριοποίησιν της οικονομίας που άποτελεί σήμεραν τόν άκρογωνιαίον λίθον της πολιτικής άντοχής του μακροχρονίου αγώνος.

Η Κυβέρνησις επίσης όρθώς προσπαθει νά άποφύγη τήν δημιουργίαν άντικινήτρων και άνασταλτικών παραγόντων εις τήν επαναδραστηριοποίησιν της οικονομίας βασίζουσα τήν οικονομικήν και κοινωνικήν πολιτικήν της επί προσεκτικά ζυγισμένων και όχι άψυχελογήτων κριτηρίων.

Ούδεις πιστεύω διαφωνεί ότι ή βελτίωσις του κοινωνικο-οικονομικού υποβάθρου και ή αναδιανομή του ένδικού εισοδήματος καθίστανται εύκολώτεροι όταν ύπάρχη ύγιής ανάπτυξις της οικονομίας και ύγιής συνεργασία όλων τών τάξεων του λαού με βάση μίαν υπεύθυνον χάραξιν οικονομικής πολιτικής ή όποία νά βασίζεται εις τά πραγματικά δεδομένα και περιθώρια της οικονομίας χωρίς νά υποθηκεύεται ή νά υποσκάπτεται από πιθανώς παρακινδυνευμένας θέσεις αι όποιαί απέχουν τών πραγματικών σημερινών δυνατοτήτων της οικονομίας.

Άς μή λησμονώμεν ότι τó άκαθάριστον ένθικόν προϊόν με βάση σταθερούς συντελεστάς τιμών είναι σήμεραν κατά περίπου 20%—22% χαμηλότερον εκείνου του 1974 και τó κατά κεφαλήν εισόδημα είναι σήμεραν περίετς του 12%—14% χαμηλότερον εκείνου του 1974.

Έπομένως, καιτοι είναι εύκολον νά υπερθεματίζωμεν ηύξημένας κοινωνικάς παροχάς και ώφελήματα — είναι επίσης εύκολον νά έπιζητούμεν ριζικάς κοινωνικάς αλλαγάς και δικαιότερον καταμερισμόν βαρών— από τήν άλλην πλευράν ή δύσκολος αλλά και υπεύθυνος θέσις είναι εκείνη της εξειδικεύσεως και μελέτης έντός τών σημερινών οικονομικών δεδομένων και στόχων της Κυβερνήσεως ούτως ώστε αι ηύξημέναί αύται παροχαί διά τας όποιας όλοι συμφωνώμεν νά μή συγκρούωνται με τήν άναπτυξιακήν

πορείαν τῆς οἰκονομίας ἢ ὅποια ἐὰν ἀνασταλῆ αὐτομάτως ὄχι μόνον θὰ κάμῃ ἀδύνατον τὴν περαιτέρω προώθησιν κοινωνικῶν παροχῶν ἀλλὰ θὰ διακινδυνεύσῃ καὶ τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς παροχὰς καὶ τὴν ὅλην οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ προσφυγικοῦ μας κόσμου ὅπου δίδεται καὶ δίδεται ὀρθῶς μεγίστη προτεραιότης ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ.

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κ. Πρόεδρε, γιατί δὲν θὰ μῶ στὴν οὐσίαν τοῦ θέματος. Πολλὰ ἀπὸ τὰ θέματα τὰ ὅποια συζητοῦνται εἶναι θέματα τὰ ὅποια θὰ συζητήσουμε εἰς τὸν Προϋπολογισμόν.

Τὸ εὐτύχημα εἶναι ὅτι ὑπάρχει ὁμοφωνία ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνάγκην ἐπιψήφισις τοῦ σημερινοῦ Νομοσχεδίου. Γι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἡ συζήτησις δὲν εἶναι τόσον ὅσον ἀφορᾷ τὸ εἰδικὸν μέτρον ἀλλὰ τρόπος θεωρήσεως ἐϋρυτέρων προβλημάτων. Καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ αὕτη ἡ ἀναστολή εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσω τὰς ἀπόψεις μου καὶ νὰ ὑποδείξω τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους ἡ Κυβέρνησις, ἂν εἶχεν υἱοθετήσῃ ριζικὰ μέτρα ἀναδιάρθρωσης τῆς οἰκονομίας, θὰ μπορούσε νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ὅλον θέμα χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸ Ταμεῖον, χωρὶς νὰ θέτῃ εἰς κίνδυνον τὸ Ταμεῖον, ἀλλὰ ἀντίθετα, προστατεύοντας τὰ δικαιώματα τῶν ἐργαζομένων καὶ ἀφαιρῶντας μερικὰ ἀπὸ τὰ τρομακτικὰ προνόμια τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας. Δὲν θὰ μῶ ὁμως στὴν προϊστορίαν. Θὰ μιλήσω γιὰ τὴν θέσιν ἢ ὅποια ἐλήφθη δυστυχῶς ἀπὸ τὸν ἀπόντα τώρα κ. Τάσσον Παπαδόπουλον ὁ ὅποιος περίπου μᾶς εἶπεν, ὅτι ἐὰν θίξωμεν ὅτιδήποτε ἀπὸ τὴν καθεστηκυῖαν κατάστασιν τότε τὸ οἰκοδόμημα καταρρέει. Ποῖον οἰκοδόμημα; Τὸ οἰκοδόμημα μιᾶς ἐκμεταλλευτικῆς κατάστασις ἢ ὅποια οὐσιαστικὰ ἀπομυζᾷ τοὺς ἐργαζομένους πρὸς ὄφελος τῶν εὐπόρων τάξεων; Ἐὰν περὶ αὐτοῦ τοῦ οἰκοδομήματος ὁμιλοῦμεν, πράγματι ὑπάρχουν κίνδυνοι ἀλλὰ οἱ κίνδυνοι δὲν εἶναι οὔτε γιὰ τὸν τόπον οὔτε γιὰ τὸν λαόν. Ἀπεναντίας ὁ τόπος καὶ ὁ λαὸς θὰ πᾶν πολὺ καλύτερα ἐὰν ὑπάρχῃ μιὰ σωστὴ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ λέμεν οἱ ἴδιοι ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ διατηρηθῇ ἓνα ἀπρηχαιωμένο κατὰ γενικὴν ἀποδοχὴν σύστημα κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων γιατί δὲν φτάσαμεν εἰς τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὅποῖον θὰ μπορούσαμεν νὰ ὑποδείξωμεν ὠρισμένες ἀλλαγές. Οἱ ἀλλαγές εἶναι σαφεῖς καὶ εὐκολες. Δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν, ὅπως σωστὰ ἐλέχθη ἀπὸ τὸν κ. Τάκην Χατζηδημητρίου, ὅτι ὅταν αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀκόμα καὶ ἐκεῖνο τὸ ποσοστὸν τῆς αὔξεσις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος δὲν εἶχε τὴν ἴδιαν κατανομήν πού εἶχε κἂν πρὸ τοῦ 1974, ὅταν δίνονται τεράστιες οἰκονομικὲς παροχές πρὸς τὴν ἐργοδοτικὴν τάξιν, ὅταν καλοῦνται οἱ ἐργαζόμενοι νὰ κάμουν αὐτοσυγκράτησιν ἐνῶ οἱ τιμὲς ἀνεβαίνουν, ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμα τὴν περίπτωσιν θὰ ἦταν τραγικὸν ἐὰν ἐτολμούσαμεν νὰ ποῦμεν ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ αὐξηθοῦν οἱ εἰσφορές τῆς ἐργοδοτικῆς τάξεως γιὰ νὰ μειωθοῦν τὰ βάρη τῶν ἐργαζομένων χωρὶς αὐτὸ νὰ ἐπηρεάζῃ τὸν γενικὸν ἰσολογισμόν τοῦ Ταμείου. Ἀλλὰ ἐπειδὴ, ὅπως εἶπα, δὲν εἶναι στόχος μου αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ μῶ σὲ μιὰν συζήτησιν τῶν γενικωτέρων οἰκονομικῶν ἀναγκῶν, θὰ περιοριστῶ σ' αὐτά, διότι πολὺ σύντομα, μέσα σὲ μερικὲς ἐβδομάδες, θὰ συζητήσουμε τὸν προϋπολογισμόν καὶ ἐκεῖ θὰ διαφανῇ ὅτι πράγματι ὑπάρχει μιὰ τρομακτικὴ ἀντίθεση ὅσον ἀφορᾷ τὴν θεώρησιν τοῦ πῶς πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα μέσα σὲ πολεμικὲς συνθήκας καὶ μέσα σὲ συνθήκας οἰκονομικῆς ἐπιβίωσις. Τὸ εἶπαμεν πολλές φορές ὅτι ἂν οἱ οἰκονομικοὶ πόροι δὲν τεθοῦν πραγματικὰ στὴν διάθεσιν τοῦ συνόλου καὶ τοῦ λαοῦ, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ θρηνηθῶμεν. Δὲν πρέπει νὰ κατοχυρώσουμε καθεστηκυῖες καταστάσεις οἱ ὁποῖες οὐσιαστικὰ δὲν ὑποδοθηθοῦν τὸν πατριωτικὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Τό υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον είναι ίσως τό σοβαρώτερον τό όποϊον άπησχόλησεν τήν νέαν Βουλήν. Είναι γεγονός ότι ή έπαναφορά τών παροχών εις τά επίπεδα του 1975 είναι θέμα εις τό όποϊον όλα τά Μέλη τής Έπιτροπής συνεφώνησαν.

Οί έντιμοι Βουλευταί κ.κ. Χατζηδημητρίου και Ζιαρτίδης άνεφέρθησαν και επεξήγησαν τες θέσεις οί όποϊες αναφέρονται εις τήν έκθεσιν τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής, ή όποία πιστεύω καλύπτει σέ γενικές γραμμές τά λεχθέντα υπό τών έντίμων Βουλευτών.

Τό Ταμείον Κοινωνικών Ασφαλίσεων θεωρείται ως θεσμός ό όποϊός στέκει άφ' έαυτού και δέν πρέπει νά συνδέεται ή νά συγχύζεται με όποιαδήποτε άλλα θέματα ή προβλήματα τά όποια άφοροϋν τόν τόπον.

Η φιλοσοφία του ή όποία βασίζεται πάνω στην αρχήν ή όποία συνεζητήθη τόσον, έφερεν όφέλη εις τόν τόπον μέχρι σήμερα και είναι γεγονός ότι εις τήν έκθεσιν τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής γίνεται αναφορά διά τήν επανεξέτασιν του όλου θέματος και του θεσμού και τής φιλοσοφίας επί τής όποίας βασίζεται τό σύστημα λειτουργίας τών κοινωνικών ασφαλίσεων.

Η όμιλία του έντίμου Βουλευτού κ. Τάσσου Παπαδοπούλου και ή αναφορά του εις τά θέματα κατά τήν άποψίν μου ήταν άκρως επεξηγηματική διότι ό ίδιος ως Υπουργός Έργασίας διεδραμάτισε σπουδαϊόν ρόλον, ιθύνοντα ρόλον εις τήν δημιουργίαν και λειτουργίαν του Ταμείου.

Καταλήγων και έξετάζων τό θέμα ως προεδρεύσας τής τελευταίας συνεδριάσεως τής Έπιτροπής Έργασίας, επιθυμώ νά εύχαριστήσω όλους τούς Βουλευτάς διά τήν έποικοδομητικήν συνεργασίαν ή όποία έγινε και ή όποία είχεν ως αποτέλεσμα τήν όμόφωνον έκθεσιν ή όποία έπαρουσιάσθη προηγουμένως.

Πιστεύω ότι ήταν άκριβώς ό κατάλληλος χρόνος διά νά δοθοϋν αί νέαι παροχαί και ελπίζεται ότι ή Κυβέρνησις, ως και εις τας συνεδριάσεις τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής ύπεσχέθη, θά έξετάση τό θέμα τής περαιτέρω βελτιώσεως τών τών παροχών όσον και τών θεσμών και τών όρων λειτουργίας του Ταμείου. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άλλος όμιλητής;

Ούδεις.

Έάν μου έπιτρέπετε, από τής θέσεώς μου χωρίς νά παραστή ανάγκη νά καλέσω τόν κ. Ποταμίτην, νά πώ άπλώς δυό λόγια υπό μορφήν συμπεράσματος.

Πρώτα πρώτα ή βασική διαπίστωσις είναι ότι ουδεμία διαφωνία υπάρχει επί τής έκθέσεως τής Έπιτροπής Έργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έν σχέσει με τήν θέσπισιν εις Νόμον του ένώπιόν μας Νομοσχεδίου.

Βασικά τό περιεχόμενον τής έκθέσεως μπορεί νά χωρισθί εις δύο μέρη. Εις τό πρώτον, πού είναι ή επαναλειτουργία του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων από τήν 1ην του έτους, πού είναι, πιστεύω, όπως έλέχθη και προηγουμένως από άλλον όμιλητήν, ένα συγκεκριμένον έπίτευγμα πού άντανακλά τήν πορείαν τής ανακάμψεως τής οικονομίας του τόπου, πράγμα τό όποϊον έπ' ουδενί λόγω θά πρέπει νά ανακοπή.

Δεύτερον στοιχείον του πρώτου κεφαλαίου είναι τὸ γεγονός ὅτι ἐνῶ ἀρ-
χικῶς ἢ θέσις τῆς Κυβερνήσεως ἦταν ὅτι ἐπρεπε ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ ἐπομένου
ἔτους νὰ ἀρχίσουν ταυτόχρονα καὶ οἱ ἀπολαβές καὶ οἱ ἠϋξημένες εἰσφορές,
ἐν τούτοις μετὰ ἀπὸ μακρὰς συζητήσεις καὶ πολὺ σκληρὴν ἐργασίαν τῆς
Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τῆς Βουλῆς καὶ μετὰ
ἀπὸ κατανόησιν, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν, τῆς Κυβερνή-
σεως, ἀπεφασίσθη ὅπως οἱ ἠϋξημένες εἰσφορές ἀρχίσουν νὰ καταβάλλωνται
ἀπὸ τῆς 3ης Ἰουλίου ἀντὶ ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ ἔτους, πρᾶγμα ποῦ σημαίνει
μίαν πρόσθετον ἀνακούφισιν εἰς ἓνα μεγάλο τμήμα τοῦ λαοῦ, εἰς ἄλλους
μικρότερην καὶ εἰς ἄλλους μεγαλύτερην.

Τὸ δεύτερον Κεφάλαιον τῆς ἐκθέσεως μπορεῖ νὰ συνοψισθῆ εἰς τὸ ὅτι
ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἔρευνάν της, εἰς τὴν μελέτην της,
εἰς τὰς συζητήσεις της μετὰ τὴν Κυβέρνησιν κατέληξεν εἰς ὠρισμένα συμπε-
ράσματα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκονομίας, πρᾶγμα ποῦ περιέ-
χεται μέσα στις ἐκθέσεις. Τὰ περισσότερα δὲ τὰ ὁποῖα ἤδη ἐτονίσθησαν
περιέχονται εἰς τὴν πραγματικότητα εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς
Ἐπιτροπῆς.

Πιστεύω ὅτι εἶναι πολὺ χρήσιμη ἢ συγκεκριμένη εἰσήγησις ἡ ὁποία ἔχει
γίνει ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Ζιαρτίδη σχετικὰ μετὰ τὴν παρακολού-
θησιν τοῦ θέματος καὶ ἰδίως μετὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῆς Βουλῆς κατὰ τὸ τελευ-
ταῖον τρίμηνον τοῦ ἔτους σχετικὰ μετὰ τὴν πορείαν τῶν πραγμάτων, χωρὶς
βέβαια τοῦτο νὰ σημαίνει ὅτι ἐν τῷ μεταξύ ἡ Βουλὴ δὲν θὰ παρακολουθῆ
καὶ ἡ ἴδια τὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων, ὅπως ἐλέγχθη καὶ προηγουμένως.
Ἄλλὰ ἐὰν εἶναι ἡ εἰσήγησις ἀποδεκτὴ, μπορεῖ νὰ ληφθῆ ὡς ἀπόφασις ἢ
ὁποῖα νὰ διαθιβασθῆ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἐὰν εἶναι σύμφωνον
τὸ Σῶμα, ὅπως ἡ Βουλὴ ἐνημερωθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τοῦ ἀρμο-
δίου Ὑπουργείου κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ 1974 γιὰ τὴν τότε κατὰ-
στασιν σχετικὰ μετὰ τὸ σχέδιον κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

Ὁ κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν διαφωνῶ μετὰ τὴν εἰσήγησιν, ὅμως ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα θέματα τὰ
ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν. Δὲν πρέπει νὰ περιορισθοῦν μόνον εἰς
μίαν ἀναλογιστικὴν τοποθέτησιν ἀλλὰ εἰς πολλὰς ἄλλας εἰσηγήσεις οἱ ὁποῖες
πρέπει νὰ ἀποτελέσουν ἓνα ἀντικείμενον συζητήσεως καὶ τῆς Βουλῆς καὶ
τῶν ἀρμοδίων, πολὺ περισσότερον ἐφ' ὅσον εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς
ὑπάρχει ἡ ἀποψις ὅτι δὲν ἱκανοποιοῦν οἱ θεσμοί, ὅπως εἶναι σήμερα. Γι'
αὐτὸ δέχομαι ἀπολύτως τὴν εἰσήγησιν ὅτι πρέπει νὰ ἔχουμε μίαν ἀναλο-
γιστικὴν πρᾶξιν τοῦ πῶς στέκει τὸ Ταμεῖον, ἀλλὰ πέραν τούτου, νὰ ἐπεκτα-
θῆ ὥστε νὰ καλύψη καὶ τὴν ἀλλαγὴν τῶν θεσμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀπλῶς ὀρίζεται, κ. Λυσαριδῆ, ἓνα χρονικὸ διάστημα τὸ ὁποῖον εἰς τὴν
οὐσίαν συνδέει τὰς συγκεκριμένες εἰσηγήσεις ποῦ περιέχονται εἰς τὴν ἐκθε-
σιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ εἶναι ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων
ποῦ ἀναφέρεται ἡ χρονικὴ περίσδος, δηλαδὴ δὲν ὑπάρχει εἰσηγήσις νὰ ἀγνο-
ηθοῦν τὰ ὅσα περιέχονται εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτρο-
πῆς, ἀντίθετα γίνεται ἡ προσθήκη καὶ χρονικῆς προθεσμίας σχετικὰ μετὰ αὐτό.

Ἦθελα νὰ πῶ τὸ ἐξῆς, ἀπλῶς γιὰ νὰ καταλήξω μετὰ μίαν πολὺ γενικὴ
παρατήρησιν. Δὲν ὑπάρχει βέβαια καμία ἀμφιβολία ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρ-
χουν τάξεις τοῦ λαοῦ ποῦ δὲν καλύπτονται, δὲν ἱκανοποιοῦνται ἀπόλυτα
ἢ ἱκανοποιοῦνται σὲ πολὺ μικρὸν βαθμὸν ἢ δὲν ἱκανοποιοῦνται καθόλου ἀπὸ
τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς τῆς ἐπαναλειτουργίας τοῦ θεσμοῦ τῶν κοινωνικῶν ἀσφα-
λίσεων λόγῳ κυρίως τῶν καταστάσεων ποῦ ἐμεσολάβησαν ἔκτοτε.

Δέν σημαίνει, ὅπως τονίζεται καί εἰς τήν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ὅτι δέν πρέπει νά ληφθοῦν ἄλλα μέτρα εἴτε ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν προϋπολογισμῶν εἴτε ἔκτακτα μέτρα, ὅπως ὑποδεικνύεται ἐξ ἄλλου καί πάλιν εἰς τήν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας, πρὸς τήν κατεύθυνσιν ἀντιμετωπίσεως τῶν εἰδικῶν προβλημάτων, ὅπως ἀναφέρεται μάλιστα εἰδικά τῶν ἀγρετῶν καί ἄλλων τάξεων τοῦ λαοῦ πού δέν ἔχουν ὑψηλὸν εἰσόδημα.

Τέλος κατὰ τήν διάρκειαν τῆς συζητήσεώς μας ἀνεφέρθησαν καί θέματα τὰ ὁποῖα κατὰ τήν γνώμην μου ἀφοροῦν, ἔστω καί ἂν ἔχουν κατὰ τήν ἄποψιν μερικῶν ἢ δέν ἔχουν κατὰ τήν ἄποψιν ἄλλων σχέσιν μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, θέματα γενικώτερα τὰ ὁποῖα θά πρέπει νά συζητηθοῦν εἰς τήν κατάλληλην στιγμήν εἴτε μὲ τήν εὐκαιρίαν τῶν προϋπολογισμῶν εἴτε μὲ τήν εὐκαιρίαν συζητήσεως γενικωτέρου θέματος οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Θέλω νά ὑπογραμμίσω ὅτι πραγματικὰ πρόκειται γιά μιάν ἀπὸ τίς πιὸ σοβαρὲς ἀποφάσεις, ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ σοβαρὰ νομοθετήματα περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, καί χωρὶς νά θέλω νά χαρακτηρίσω ὡς δῶρον τήν πρόσθετον προσφορὰν τῆς Κυβερνήσεως, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅ,τι ἐλέχθη προηγουμένως ὅτι δέν εἶναι δῶρον, ἐν τούτοις θά πρέπει νά ἐκτιμηθῇ δεόντως δεδομένου ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὑποχρεωμένη νά ἀντιμετωπίζη πολλά πράγματα ταυτόχρονα μέσα στὲς σημερινὲς πάρα πολλές ἀνάγκες τοῦ τόπου, ἀνάγκες τοῦ λαοῦ. Καί ἀπὸ ἐθνικῆς καί κοινωνικῆς καί οἰκονομικῆς ἀπόψεως πιστεύω ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως νά συμβάλῃ πρὸς τήν ἐπίλυσιν αὐτοῦ τοῦ θέματος εἶναι οὐσιαστικῆς σημασίας καί ὀρθῶς ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τήν ἔκθεσίν της τήν χαιρετίζει.

Αὐτὰ ἀπλῶς ἤθελα νά προσθέσω.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

"Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐπειδὴ κατὰ τήν διάρκειαν τῆς συζητήσεως ἔγιναν ἀρκετὲς εἰσηγήσεις, εἰσηγοῦμαι ὅπως αὐτὲς οἱ εἰσηγήσεις ἀπασχολήσουν τήν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, διότι μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θά δυνηθῇ πραγματικὰ ἡ Βουλὴ νά διαδραματίσῃ κατὰ θετικὸν καί συγκεκριμένον τρόπον τὸν ρόλον της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν ἡ εἰσηγήσις εἶναι ἀποδεκτὴ, βεβαιότατα. Πέραν τούτου ἴσως ἐνδεχομένως νά διαβιβασθοῦν μαζί μὲ τήν ἔκθεσιν καί τήν σχετικὴν ἀπόφασιν εἰδικῶς τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συζητήσεως πρὸς τήν Κυβέρνησιν.

Προχωροῦμεν, ἐάν δέν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, εἰς τήν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου θά γίνῃ μὲ τήν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἐνστάσις γιά τήν ἐγκρίσιν τοῦ πρώτου ἄρθρου;

Οὐδεμία ἐνστάσις. Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Νόμου 11 τοῦ 1975.

Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἔνστασις γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 2ου ἀρθροῦ;

Οὐδεμία ἔνστασις.

Τὸ 2ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἀρθροῦ 9Α τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἔνστασις γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 3ου ἀρθροῦ;

Καμία ἔνστασις.

Τὸ 3ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἀρθροῦ 10 τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 4ου ἀρθροῦ;

Καμία.

Τὸ 4ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἀρθροῦ 12 τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 5ου ἀρθροῦ;

Καμία.

Τὸ 5ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 6ου ἀρθροῦ;

Καμία.

Τὸ 6ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις γιά τήν ἔγκρισιν τοῦ 7ου ἄρθρου ;

Καμμία.

Τό 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις γιά τήν ἔγκρισιν τοῦ 8ου ἄρθρου ;

Καμμία.

Τό 8ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἔδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις γιά τήν ἔγκρισιν τοῦ 9ου ἄρθρου ;

Οὐδεμία.

Τό 9ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἔδαφίου (5) τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις γιά τήν ἔγκρισιν τοῦ 10ου ἄρθρου ;

Οὐδεμία.

Τό 10ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἔδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 11ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις γιά τήν ἔγκρισιν τοῦ 11ου ἄρθρου ;

Οὐδεμία.

Τό 11ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἔδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 12ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του άρθρου 12 ;

Ούδεμία.

Τò άρθρον 12 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του έδαφίου (1) του άρθρου 32 του βασικού νόμου. "Άρθρον 13ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 13ου άρθρου ;

Ούδεμία.

Τò 13ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του έδαφίου (1) του άρθρου 43 του βασικού νόμου. "Άρθρον 14ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 14ου άρθρου ;

Ούδεμία.

Τò 14ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 45 του βασικού νόμου. "Άρθρον 15ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 15ου άρθρου ;

Ούδεμία.

Τò 15ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του βασικού νόμου διά της προσθήκης νέου άρθρου 53Α. "Άρθρον 16ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 16ου άρθρου ;

Ούδεμία.

Τò 16ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του Τρίτου Πίνακος του βασικού νόμου. "Άρθρον 17ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 17ου άρθρου ;

Ούδεμία.

Τὸ 17ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ Τετάρτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Πίναξ, Παράρτημα Ι. Ἄρθρον 18ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 18ου ἄρθρου ;

Οὐδεμία.

Τὸ 18ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ Πέμπτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 19ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 19ου ἄρθρου ;

Οὐδεμία.

Τὸ 19ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ Ἑκτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Πίναξ, Παράρτημα ΙΙ. Ἄρθρον 20όν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 20οῦ ἄρθρου ;

Οὐδεμία.

Τὸ 20όν ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καταβολὴ ποσοῦ διὰ δόσεων εἰς τὸ Ταμεῖον ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας. Ἄρθρον 21ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 21ου ἄρθρου.

Οὐδεμία.

Τὸ 21ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐναρξίς ἰσχύος. Ἄρθρον 22ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 22ου ἄρθρου ;

Οὐδεμία.

Τὸ 22ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Μετὰ τὴν περάτωσιν τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπιτρέψτε μοι ἀντιρρήσεις ἢ ἐνστάσεις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ὁποιασδήποτε ἀντιρρήσεως ἢ διαφωνίας τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον εἶναι «Ὁ περὶ Κυβερνητικῶν Ὑδατικῶν Ἔργων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1975», ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἔκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς κατ' ἀνάγκην ἀναβάλλεται τὸ θέμα τοῦτο διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Τὸ τρίτον θέμα εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 8) τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν Προεδρεύοντα τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν Ἐκθεσιν.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 8) ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀλέκος Μιχαηλίδης
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χρῖστος Βάκης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £1.238.745 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἀριθμοῦ δαπανῶν εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας ἢ τμήματα :

(α) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £58.745 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης διὰ τὴν διαγραφὴν ἀπολεσθέντων ἢ/καὶ καταστραφέντων ὑλικῶν ἀποθήκης κατὰ τὰς γνωστὰς συνθήκας διαρκούντος τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1963 καὶ τοῦ Ἰουλίου/Αὐγούστου τοῦ 1974.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα σχετικὴ πρόνοια ἐκ £3.000 διὰ τὸν προαναφερθέντα σκοπὸν δὲν εἶναι ἐπαρκής, δι' ὃ καὶ παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

(β) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £40.000 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ἐκ £185.000 ὀλιγκῆς Κρατικῆς χορηγίας ὡς προνοεῖται εἰς τὸν ἐγκεκριμένον προϋπολογισμὸν τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ.

Ἡ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα σχετικὴ πρόνοια ἐκ £145.000 θεωρεῖται ἀνεπαρκῆς πρὸς κάλυψιν τῶν ἠϋξη-

μένων αναγκών τῆς ὑπηρεσίας ταύτης διαρκούντος τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι διαθέσιμοι ἰσάξιοι ἐξοικονομήσεις διὰ τόσον μεγάλον ποσὸν ὑφ' οἰονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ὑπολογίζεται ὅτι μέχρι τέλος τοῦ τρέχοντος ἔτους ἡ ὀλική χορηγία τῶν £185.000 θὰ ὑπερκαλυφθῆ ἐκ τῆς εἰσπραττομένης φορολογίας ἐπὶ ἀριθμοῦ στοιχημάτων, ἡτις πιστώνεται εἰς τὰ κατάλληλα κονδύλια ἐσόδων τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους.

(γ) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £150.000 διὰ τὴν ἐπιστροφὴν ὑπὸ τοῦ Τμήματος Τελωνείων εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ φόρων καταναλώσεως εἰς δικαιούχα πρόσωπα βάσει τῶν γενικῶν προνοιῶν τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας καὶ ἄλλων σχετικῶν ἐν ἰσχύϊ Κανονισμῶν διαρκούντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἡ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα σχετικὴ πρόνοια ἐκ £500.000 ἐδαπανήθη πλήρως, παρίσταται δὲ ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἡυξημένου ἀριθμοῦ ἀπαιτήσεων δι' ἐπιστροφὰς εἰσαγωγικῶν δασμῶν.

(δ) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £100.000 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης διὰ τὴν ἐπιστροφὴν ὑπὸ τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν Προσόδων φόρου εἰσοδήματος εἰς δικαιούχα πρόσωπα καὶ ἐπιχειρήσεις βάσει τῶν προνοιῶν τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας.

Τὸ ὑπὸ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ τὸ διὰ τοῦ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 4) τοῦ 1976 ἐγκριθέν ὀλικὸν ποσὸν ἐκ £600.000 ἔχει ἤδη δαπανηθῆ, παρίσταται δὲ ἀνάγκη ἐγκρίσεως τῆς προαναφερθείσης συμπληρωματικῆς πιστώσεως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπιπροσθέτων ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης μέχρι τέλος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

(ε) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £200.000 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης διὰ τὴν ἐπιστροφὴν ὑπὸ τοῦ Τμήματος Τελωνείων εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ φόρων καταναλώσεως εἰς δικαιούχα πρόσωπα βάσει τῶν προνοιῶν τοῦ Ἐκτου Πίνακος τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμου τοῦ 1975 (Ἄριθμὸς 34 τοῦ 1975) διαρκούντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, τὸ διὰ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους καθὼς καὶ τῶν περὶ Συμπληρωματικῶν Προϋπολογισμῶν Νόμων (Ἄρ. 1 καὶ 4) τοῦ 1976 καὶ τῶν διὰ τῆς ἐκδόσεως Εἰδικῶν Ἐνταλμάτων Πληρωμῆς ὑπ' ἀρ. 15 καὶ 29 τοῦ 1976 ἐγκριθέν ὀλικὸν ποσὸν ἐκ £1.000.000 ἔχει δαπανηθῆ δι' ὃ καὶ παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ἤδη ἐγκριθεισῶν πρὸς τὸν ὦς ἄνω σκοπὸν πιστώσεων ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν κυπριακῶν βιομηχανοποιημένων προϊόντων, ἧτοι εἰδῶν ἐνδύσεως, ὑποδήσεως, κλπ., γεγονός ὅπερ κατ' ἀκολουθίαν συνιστᾷ αὔξησιν τῶν ἀπαιτήσεων δι' ἐπιστροφὰς εἰσαγωγικῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν πρώτων ὑλῶν ἅμα τῇ ἐξαγωγῇ τῶν προϊόντων. Περαιτέρω ἡ ἀνεπάρκεια τῶν προμνησθεισῶν πιστώσεων ὀφείλεται εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ποσότητος τοῦ εἰσαγομένου καπνοῦ λόγω τῆς καταλήψεως τῆς περιοχῆς Καρπασίας ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν δυνάμεων εἰσβολῆς καὶ τῆς ὑπὸ τῶν κυπριακῶν βιομηχανιῶν καπνοῦ στερήσεως τοῦ εἰς τὴν περιοχὴν παραγομένου καπνοῦ. Δυνάμει τοῦ προαναφερθέντος Ἐκτου Πίνακος τῆς ὡς προεῖρηται νομοθεσίας προνοεῖται ἡ ἐπιστροφή εἰς τὰς κυπριακὰς καπνοβιομηχανίας φόρου καταναλώσεως ἐκ £3.735 μίλς κατ' ὄκάν ἐπὶ καπνοῦ

τύπου θιργινίας διά ποσότητα μέχρι 6.600 οκάδων μηνιαίως, υπολογίζεται δὲ ὅτι ἐντὸς τοῦ 1976 θὰ δαπανηθῆ ποσὸν ἐκ £380.000 πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

(στ) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £90.000 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἠϋξημένων ἀναγκῶν τῆς Τηλεφωνικῆς Ὑπηρεσίας μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἡ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα πρόνοια ἐκ £200.000 διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐν λόγω Ὑπηρεσίας θεωρεῖται ἀνεπαρκῆς, παρίσταται δὲ ἀνάγκη ἐγκρίσεως τῆς προαναφερθείσης συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ἤδη ἐγκριθεισῶν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν πιστώσεων ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν ἐγκατάστασιν πλείστων νέων τηλεφώνων διὰ τὰς ἐκτοπισθείσας ὑπηρεσίας τῶν Ἐπαρχιακῶν Διοικήσεων Ἀμμοχώστου, Κυρηνείας καὶ Μόρφου καὶ τῶν Ἀστυνομικῶν Διευθύνσεων τῶν ἐν λόγω πόλεων καθὼς ἐπίσης εἰς τὴν ἐγκατάστασιν νέων τηλεφώνων εἰς Ἀστυνομικοὺς Σταθμοὺς τῆς ὑπαίθρου, εἰς τὴν συνεχῆ γενικὴν αὔξησιν τῶν τοπικῶν καὶ ὑπεραστικῶν κλήσεων ὑφ' ὄλων τῶν Ὑπουργείων, Τμημάτων καὶ Ἀνεξαρτήτων Γραφείων.

(ζ) Διάθεσις ποσοῦ ἐκ £600.000 διὰ τὴν κάλυψιν δαπάνης πρὸς ἀντιμετώπισιν διαφόρων ὑποχρεώσεων αἵτινες προέκυψαν ἐκ τῆς παρουσίας ἐκτάκτου καταστάσεως, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἢ ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Μὴ Προβλεπόμενα Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν» γενομένη ὑπὸ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ πρόνοια ἐκ £1.000.000 ὡς καὶ τὰ διὰ τῶν περὶ Συμπληρωματικῶν Προϋπολογισμῶν Νόμων (Ἄρ. 3 καὶ 5) τοῦ 1976 παραχωρηθέντα ἐπιπρόσθετα ὀλικά ποσὰ ἐκ £2.250.000 θεωροῦνται ἀνεπαρκῆ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν γνωστῶν ἢ ἀπροβλέπτων ὑποχρεώσεων διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ ὡς ἐκ τούτου παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος συμπληρωματικαὶ πιστώσεις ἀναφέρονται εἰς ὑπηρεσίας ἤδη ἐγκριθείσας διὰ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐγκρίνει τὴν διάθεσιν τῶν ὡς ἄνω ποσῶν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ὁμιλητῆς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Δὲν ὑπάρχει. Προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 1ου ἄρθρου ;

Οὐδεμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1.238.745 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1976. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 2ου άρθρου ;

Ούδεμία. Το 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Είδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών και Πίναξ. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 3ου άρθρου ;

Ούδεμία.

Το 3ον άρθρον έγκρίνεται.

Μετά την δευτέραν ανάγνωσιν προχωροῦμεν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποία θα γίνη με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ό περι Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 8) του 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οιαδήποτε αντίρρησης για την θέσπισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον ;

Καμμία.

Το Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Το τέταρτον θέμα εις το Β' Κεφάλαιον της Ημερησίας Διατάξεως είναι ό περι Τερματισμού Άπασχολήσεως (Προσωριναι Περιοριστικαι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος του 1976 και παρακαλείται ό Πρόεδρος της αρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν προς το Σώμα.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Άρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Σταῦρος Άμπίζας, Πρόεδρος

Κίμων Παναγίδης

Λεόντιος Ίεροδιακόνου

Τάκης Νέμιτσας

Άνδρέας Ζιαρτίδης

Άνδρέας Φάντης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κατάργησις τῶν περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Προσωριναὶ Περιοριστικαὶ Διατάξεις) Νόμων τοῦ 1974 καὶ 1976 ἀπὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου, 1977.

Ὡς γνωστόν, ἡ θέσπισις τῶν προαναφερθέντων Νόμων ἀπεσκοπεῖ εἰς τὴν ἐπιβολὴν ἀριθμοῦ προσωρινῶν περιοριστικῶν μέτρων καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τερματισμὸν τῆς ἀπασχολήσεως ἐργοδοτουμένων πρὸς τὸν σκοπὸν ἀποφυγῆς δημιουργίας ὀξέος ἀνεργιακοῦ προβλήματος συνεπεία τῆς δημιουργηθείσης ἐκ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς ἐκρύθμου καταστάσεως. Ταυτοχρόνως καθωρίζοντο διαδικασίαι δυνάμει τῶν ὁποίων ἡδύναντο οἱ ἐργοδοταὶ νὰ προβῶσιν εἰς ἀπολύσεις λόγῳ πλεονασμοῦ ἢ διαφοροποιήσεως τῶν ὄρων ἔργασίας τῶν ἐργοδοτουμένων των. Τὸ τοιοῦτον δικαίωμα, ὅμως, ἴσχυε διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ἐκεῖνας τῶν ὁποίων αἱ οἰκονομικαὶ δυνατότητες ἐπηρεάσθησαν λόγῳ τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ ἀνταποκρίνωνται εἰς τὰ ἔξοδα αὐτῶν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ ἐνὸς λογικοῦ ποσοστοῦ κέρδους τὸ ὁποῖον καθωρίσθη διὰ προβλεφθέντων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον Κανονισμῶν.

Τὰ προαναφερθέντα μέτρα, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ὠφέλησαν τόσον τὴν οἰκονομίαν γενικῶς ὅσον καὶ τοὺς ἐργοδοτουμένους, ἔστω καὶ εἰς περιωρισμένον βαθμὸν. Ἐν τῷ μεταξὺ, ἔνεκεν τῆς ἐπελθοῦσης ἀνακάμψεως εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου, ἰδίως διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἢ ἐκ τῶν προμνησθέντων Νόμων παρασχεθεῖσα προστασία κατέστη περιττὴ ἐφ' ὅσον αἱ ἀπολύσεις λόγῳ πλεονασμοῦ κατῆλθον εἰς φυσιολογικὰ ἐπίπεδα, πλεῖσται δὲ ἐκ τῶν κηρυχθεισῶν ὡς πληγείσων ἐπιχειρήσεων ἠῤῥησαν ἀκόμη καὶ τὸ προσωπικὸν των. Ἡ οὕτω πως δημιουργηθεῖσα νέα κατάσταση κατέστησε περιττὴν τὴν συνέχισιν τῶν εἰσαχθεισῶν προσωρινῶν περιοριστικῶν διατάξεων ἐν σχέσει μὲ τὰ ἐν θέματι ζητήματα δι' ὃ καὶ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ἐργατικῶν καὶ τῶν ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων, συνεφώνησε πρὸς τὴν κατάργησίν των, οὗτος δὲ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου.

Παραλλήλως πρὸς τὴν προτεινομένην κατάργησιν τῆς ἐν θέματι νομοθεσίας δίδεται προθεσμία μέχρι τῆς 31ης Μαρτίου, 1977, διὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν ἀπαιτουμένων λογαριασμῶν ὑπὸ ἐπιχειρήσεων αἰτουμένων τὸν καθορισμὸν ἢ τὴν παράτασιν τοῦ καθορισμοῦ των χωρὶς, ἐν τούτοις, ὁ ρηθεὶς καθορισμὸς ἢ ἡ ρηθεῖσα παράτασις καθορισμοῦ ἐπιχειρήσεως τινος ὡς πληγείσης νὰ ἐπεκτείνεται πέραν τῆς 31ης Δεκεμβρίου, 1976.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ ἐπελθοῦσαι διαφοροποιήσεις εἰς τὴν οἰκονομίαν δὲν δικαιολογοῦν τὴν ὡς προεῖρηται προστασίαν, εἴτε τῶν ἐπιχειρήσεων εἴτε τῶν ἐργοδοτουμένων των, ἢ ὁποία παρείχετο διὰ τῆς νῦν ὑπὸ κατάργησιν νομοθεσίας, ἢ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποιοσδήποτε ὁμιλητῆς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἡ Βουλὴ βρίσκεται σήμερον εὐχάριστη θέσῃ νὰ ψηφίσῃ τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου γιὰ πληγείσας ἐταιρεῖες, ἐνὸς νόμου ποῦ εἶχε περισσότερα ἀρνητικὰ παρά θετικὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ δειλή ἀναφορά στήν πρόταση γιά τήν κατάργησή του ὅτι «ὁ νόμος πράγματι ὠφέλησε τοὺς ἐργοδοτούμενους ἔστω καί εἰς περιωρισμένον βαθμόν» ἀναιρεῖται ἀπό τήν ἐτησία ἐκθεση τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων γιά τὸ χρόνο 1975. Ἐκεῖ ὁμολογεῖται ὅτι «πολλοὶ τῶν ἐπιχειρήσεων αἱ ὁποῖα καθωρίσθησαν ὡς πληγεῖσαι εἶχον κατορθώσει νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πλεονάζοντος προσωπικοῦ τῶν πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν ἀπολύσεων καί ἀκολούθως ἐχρησιμοποίησαν τὰ ὑπὸ τῆς ἐκτάκτου νομοθεσίας παρεχόμενα εἰς ταύτας δικαιώματα μᾶλλον διὰ νὰ διαφοροποιήσουν ὄρους ἐργοδοτήσεως καί νὰ κρατήσουν τὸ ποσὸν τῆς μειώσεως τῶν ἀπολαβῶν τῶν ἐργοδοτούμενων τῶν παρὰ διὰ νὰ ἀπολύσουν προσωπικόν».

Ἡ ὁμολογία αὐτῆ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας εἶναι συντριπτικὴ καὶ μᾶς λέγει ὅτι οἱ πληγεῖσες ἑταιρεῖες δὲν ἐχρησιμοποίησαν τὸν νόμον σὰν πληγεῖσες ἀλλὰ σὰν τρόπον γιά νὰ καρπωθοῦν τὴ μείωση τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἄλλων σχετικῶν περικοπῶν. Στὰ 1975 οἱ πληγεῖσες ἑταιρεῖες ἦσαν περίπου 600 καὶ σήμερα περιορίζονται στὶς 35 (χωρὶς νὰ λογαριάζονται οἱ 100 ἐργολάβοι οἰκοδομῶν).

Ἐκεῖνο πού ἐντυπωσιάζει εἶναι ὅτι δὲν ἔχει δημοσιευθῆ κατάλογος οὔτε γιά τὶς 600 οὔτε γιά τὶς 35 ἑταιρεῖες. Δὲν γνωρίζουμε γιά παράδειγμα τὸ μέγεθος τῶν ἑταιρειῶν πού καὶ σήμερα ἀκόμα καρποῦνται τὰ ὠφελήματα τοῦ σχετικοῦ νόμου.

Δὲν πρέπει γι' αὐτὸ ν' ἀποκλεισθῆ ἡ πιθανότητα ὅτι οἱ 35 πού καὶ σήμερα θεωροῦνται πληγεῖσες, δὲν θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὅτι εἶναι ἀπὸ τὰς μικρότερες ἑταιρεῖες μὲ μικρὸν προσωπικόν.

Μᾶς κάνει ἀληθινὰ ἐντύπωση τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι γινόταν κατάχρηση τοῦ νόμου ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 1975 καὶ ἐρχεται στὴ Βουλὴ Πρόταση γιά κατάργησή του μόνο στὰ τέλη τοῦ 1976.

Γιατὶ διατηρήθηκε γιά ἓνα χρόνο ἓνας νόμος πού μ' ἐπίσημη ὁμολογία δὲν ὠφελοῦσε τοὺς ἐργοδοτούμενους, αὐτὸ εἶναι ἓνα ἐρώτημα πού παραμένει.

Θὰ παραμείνῃ ἐπίσης στήν ἱστορία τοῦ ἐργατικοῦ μας κινήματος ὁ νόμος αὐτός γιατί ἐκτός τῶν ἄλλων λόγων στάθηκε ἡ βάση γιά ν' ἀπολυθοῦν χωρὶς ἀποζημιώσεις 800 ἐργατοῦπάλληλοι τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἐταιρείας, μιᾶς ἑταιρείας πού κούρσεψε τὸν ἐθνικὸ μας πλοῦτο γιατί ἡ Κυπριακὴ Μεταλλευτικὴ Ἐταιρεία, ἡ γνωστὴ C.M.C., κέρδισε πάνω ἀπὸ £300 ἑκ. στὰ 60 χρόνια τῆς ζωῆς τῆς καὶ τῆς δράσης τῆς στήν Κύπρο καὶ σπατάλησε τὴν νιότη τριῶν γενιῶν ἐργατῶν τῆς πατρίδας μας στὰ μεταλλεῖα τῆς Σκουριώτισσας.

Πρόσφερε ὁ νόμος αὐτός στήν Κυπριακὴ Μεταλλευτικὴ Ἐταιρεία τὴν εὐκαιρία νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Κύπρο νόμιμα καὶ μ' ἀξιοπρέπεια σὰν ἓνας καλὸς καὶ τίμιος ἐργοδότης ἐνῶ ἄφηνε πίσω τῆς τὸ δυστυχισμένο λεφούσι τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς.

Κηρύχθηκε σὰν πληγεῖσα ἡ Κυπριακὴ Μεταλλευτικὴ Ἐταιρεία μέσα σὲ μιὰ βδομάδα ἀπὸ τὴν αἴτησή τῆς σὰν ὅλα νὰ ἦσαν ἔτοιμα γιά μιὰ τέτοια πράξη.

Ἡ Κυπριακὴ Μεταλλευτικὴ Ἐταιρεία ὅμως ἔχει ἀκόμη στήν κατοχὴ τῆς μεταλλεύματα πού σύμφωνα μὲ ὠρισμένες πληροφορίες πωλεῖ ἀκόμα καὶ σήμερα καθὼς καὶ μηχανήματα πού διοχέτευσε μὲ κερδοφόρες συμφωνίες πρὸς διάφορες κατευθύνσεις. Πραγματοποιεῖ δὲ σὲ παγκόσμια κλίμακα μὲ τὶς ἐξαρτημένες ἑταιρεῖες τεράστια κέρδη, γύρω στὰ 430 ἑκατομμύρια δολλάρια.

Είναι πραγματικά ντροπή για τους θεσμούς και την γενιά μας ή μετά τιμών αποχώρηση από την Κύπρο μιας τέτοιας εταιρείας που κατάφαγε τον εθνικό μας πλοῦτο. Θυμούνται οί παλαιότεροι σίγουρα με φρίκη την αυτοκρατορία της εταιρείας με τους σπιούνους και τους φακέλλους της που αποτελούσε ένα αληθινό γκέτο. Με την αναφορά εις την χαριστική μεταχείριση που είχε ή Κυπριακή Μεταλλευτική Έταιρεία λόγω του νόμου αυτού δεν θέλουμε να πούμε ότι ήταν τὸ μόνο μέτρο που θα μπορούσε να ληφθῆ για την Κυπριακή Μεταλλευτική Έταιρεία. Έπρεπε από πολλά χρόνια, από πρὶν, να είχαν ληφθῆ όλα τὰ αναγκαία μέτρα για την διασφάλιση τόσο των εργατῶν ὡσον και της Κύπρου. Ἀπλῶς αὐτὸ τὸ ὁποῖον συζητοῦμεν σήμερα είναι ή θλιβερή κατάληξη μιᾶς θλιβερῆς ἱστορίας.

Σ' ανάμνηση δεν μπορούμε παρά να ἀναφέρουμε και τους ἡρωϊκοὺς ἀγῶνες των εργατῶν της Σκουριώτισσας για να ἀντιμετωπίσουν ὄλην την δυσμενῆ και ἐκμεταλλευτικὴ μεταχείριση που ἐτύγγανον. Ἀλλὰ σχετικά με τὸ Νομοσχέδιο οί ἀριθμοί μᾶς ἀποκαλύπτουν ότι οί πληγείσες εταιρείες σήμερα ἔχουν ἀυξήσει τὸν ἀριθμὸ των εργατῶν τους και δὲν είναι δυνατό για κανένα λόγο να ἐπιζητοῦν μιάν παράταση του θεσμοῦ αὐτοῦ που ἀφοροῦσε προστασία για ἀπολύσεις εργατῶν και περικοπή κεκτημένων δικαιωμάτων.

Ἡ ἀνάμνηση ὁμως της συμφορᾶς και του θλιβεροῦ μεταπραξικοπήματος μᾶς ἀποκαλύπτει την ἔκταση της σύγχυσης και του χάους που ή τότε Κυβέρνηση δημιουργοῦσε για τὸ λαὸ και τὸν τόπο. Ὅπως εἶχε ἀφήσει ἀπροσάτευτο τὸ λαὸ σὲ θέματα ἄμυνας ἐναντι του τούρκικου στρατοῦ και δημιουργοῦσε τεράστιες νεκρὲς ζώνες, ὡπως προωθοῦσε την ἀνταλλαγὴ των πληθυσμῶν με τὸν χαρακτηρισμὸ των Τουρκοκυπρίων σὰν αἰχμαλώτων πολέμου, ὡπως παρεμπόδιζε την ἐπάνοδο στή συνταγματικὴ νομιμότητα, ὡπως ἐπέτρεπε στους Ἑσκαθίτες να δροῦν και να δολοφονοῦν ἀνενόχλητοι, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἐπαιρνε μέτρα δυσμενῆ για τους πρόσφυγες και τους ἐργαζομένους.

Τὴν ἐπομένη της εἰσβολῆς και της κατοχῆς θᾶπρεπε να ληφθοῦν ἀκριβῶς τ' ἀντίθετα μέτρα. Ἀντὶ γι' αὐτὸ καταβλήθηκε ή προσπάθεια να παραμείνη τὸ φορτίο στις μάζες των πληγέντων και να συνεχιστῆ ή ζωὴ με βάση την προηγούμενη κατάσταση. Οί ἰσχυροί να παραμένουν ἰσχυροί ἔστω και ἂν αὐτὸ ἐσήμαινε μεγαλύτερη ἐξαθλίωση για τους ἐργαζομένους.

Στὴν πολιτικὴ αὐτὴ θὰ πρέπει ν' ἀναζητηθῆ κι' ή κυριώτερη αἰτία της μετανάστευσης. Γινόταν αἰσθητῆ στις πλατειὲς μάζες του λαοῦ μας ή ἀδικία κι' ή φυγὴ πολλές φορές ἦταν μιὰ ἐκδήλωση διαμαρτυρίας.

Δὲν θὰ ἐπεκταθοῦμε σὲ γενικώτερες οικονομικὲς ἐκτιμήσεις κι' οὔτε θ' ἀποδώσουμε τὴ σημερινὴ κατάσταση στο θεσμὸ των πληγείσων εταιρειῶν γιατί πολλοί παράγοντες συντέλεσαν στήν ἐπαναδραστηριοποίηση.

Θὰ ψηφίσουμε σήμερα τὸ νομοσχέδιο κι' ἐλπίζουμε ὅτι στο μέλλον θὰ αἰσθανθοῦμε ἰκανοποίηση ὄχι ἀπὸ ἀρνητικούς λόγους ἀλλὰ για θετικούς σύνταξης και προώθησης προοδευτικῶν φιλεργατικῶν νόμων. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἄξ. κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀπὸ τὸ βῆμα, παρακαλῶ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Καίτοι ἴσως νὰ κατέστη ἐπιβεβλημένον νὰ καταργηθῇ ὁ παρῶν Νόμος — καὶ φαίνεται ὅτι σήμερον ὁ ἀριθμὸς τῶν πληγείσων ἐπιχειρήσεων ἔχει περιορισθῇ εἰς πολὺ μικρὸν ἀριθμὸν — δὲν θὰ ἐπεθύμουν νὰ συμφωνήσω μὲ τὴν διαπίστωσιν καὶ τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χατζηδημητρίου ἢ ὅποια δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ περισσότερες τῶν πληγείσων ἐπιχειρήσεων ἐκαρποῦντο τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν των καὶ κατὰ κάποιον τρόπον ἄδικον ἐχρησιμοποιοῦσαν τὸν νόμον αὐτὸν δι' ἀπολύσεις.

Πιστεύω ὅτι ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν πληγείσων ἐπιχειρήσεων εἶναι ἐπιχειρήσεις αἱ ὅποια ἀπώλεσαν τὰ μεγαλύτερα στοιχεῖα τοῦ ἐνεργητικοῦ των κατὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολήν, υπέστησαν τεραστίας συμφορᾶς, εἶναι ἐπιχειρήσεις αἱ ὅποια εἶχαν διαδραματίσει σοβαρώτατον ρόλον εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου πρὸ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς καὶ παρ' ὅλας τὰς συμφορᾶς καὶ τὴν κατάστασιν τὴν ὅποیان τοὺς ἐδημιούργησεν ἡ Τουρκικὴ εἰσβολὴ ἔκαναν κάθε προσπάθειαν νὰ ἐπαναδραστηριοποιηθῶν καὶ νὰ δημιουργήσουν ἕνα καλύτερον μέλλον καὶ νὰ ἀπασχολήσουν τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἐργατῶν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτάς.

Πιθανῶς νὰ ὑπῆρξαν μερικαὶ ἐξαιρέσεις εἰς τὸν κανόνα, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ὑπῆρξεν ἕνας πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς πληγείσων ἐπιχειρήσεων αἱ ὅποια προσέφεραν πολλὰ εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου καὶ ἐπέδειξαν ἐπίσης ἕνα ὑπεύθυνον καὶ σοβαρὸν ρόλον μετὰ ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν διατηροῦσαι τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν των καὶ προσπαθοῦσαι κατὰ τὸν μέγιστον δυνατὸν τρόπον νὰ κρατήσουν ἕνα σοβαρὸν ἀριθμὸν ἐργαζομένων μέχρι ἐνὸς σημείου, μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου πού τοὺς ἐπέτρεψαν οἱ δυνατότητές των.

Βεβαίως ὅσον ἀφορᾷ τὰ παραδείγματα εἰς τὰ ὅποια ἀνεφέρθη ὁ ἐντίμος συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου καὶ τὸ παράδειγμα τῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας, δὲν δύναμαι νὰ σχολιάσω ἐὰν πράγματι τὰ στοιχεῖα τὰ ὅποια ἀνέφερον εἶναι αὐτὰ τὰ ὅποια ὑπάρχουν σήμερον. Δὲν μπορῶ νὰ διαφωνήσω. Ἀλλὰ ὅσον ἀφορᾷ ἑλληνικὰς πληγείσας ἐταιρείας, λυποῦμαι ἀλλὰ διαφωνῶ πλήρως πρὸς τὴν προσπάθειαν, κατὰ κάποιον τρόπον, νὰ θέσωμεν ἕνα κανόνα ὅτι ὅλαι αἱ πληγείσαι ἐπιχειρήσεις ἐχρησιμοποίησαν αὐτὸν τὸν νόμον κατὰ ἕνα τρόπον ἀπαράδεκτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὁ κ. συνάδελφος δὲν διαφωνεῖ μὲ τὸν κ. Χατζηδημητρίου. Διαφωνεῖ μὲ τὴν ἐτήσιαν ἐκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Διότι δὲν εἶναι ὁ κ. Χατζηδημητρίου πού τὰ λέγει αὐτά, ἀλλὰ ὁ Ὑπουργὸς ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ἐπιχειρήσεων — πολλοὶ, δὲν λέγει μερικαὶ — αἱ ὅποια καθωρίσθησαν ὡς πληγείσαι ἔχουν κατορθώσει νὰ ἀπαλλαγῶν ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πλεονάζοντος προσωπικοῦ των πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν ἀπολύσεων γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀποφύγουν τοὺς σκοπούς τοῦ νόμου πού ἦταν νὰ ἀποκλεισθῶν οἱ ἄδικες ἀπολύσεις, καὶ ἀκολούθως ἐχρησιμοποίησαν τὰ ὑπὸ τῆς ἐκτάκτου νομοθεσίας παρεχόμενα εἰς αὐτάς δικαιώματα μᾶλλον διὰ νὰ διαφοροποιήσουν ὄρους ἐργοδοτήσεως — ἀσφαλῶς πρὸς τὸ συμφέρον τους — καὶ νὰ κρατήσουν τὸ ποσοστὸν μειώσεως τῶν ἐργοδοτούμενων τους παρὰ διὰ νὰ ἀπολύσουν προσωπικόν, διότι δὲν εἶχαν ἀνάγκην ἀπολύσεως προσωπικοῦ ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰς συντεχνίας διὰ νὰ τὸ ἀπολύ-

σουν με τούς όρους που έπετρέποντο δυνάμει του νόμου περί πληγείσων επιχειρήσεων, αλλά έχρησιμοποίησαν αυτόν τον θεσμόν άπλως διά να άπολαμβάνουν τές άποκοπές. Αύτή ή διαπίστωση προέρχεται από τό έπίσημον κράτος και φαντάζομαι ότι άν θέσωμεν τόν δάκτυλον εις τόν τύπον τών ήλων τό «πολλαί» θά γίνη «πλείσται».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό «πολλαί» δέν μπορούμεν να τό έρμηνεύσωμεν έάν σημαίνη πλειοψηφία ή μη πλειοψηφία.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

“Όχι, κανένα θέμα. Ό κ. Χατζηδημητρίου άνέγνωσε τήν ίδιαν παράγραφον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

‘ΑΕ. κ. Πρόεδρε, άΞ κύριοι συνάδελφοι, εκείνο τό όποιον άνέφερα είναι ότι γενικά ή όλη άντιμετώπιση του θέματος από τόν έντιμον συνάδελφον κ. Χατζηδημητρίου και ή άνάγνωση του σχετικού έδαφίου ίσως να δίδη ώρισμένas έσφαλμένas έντυπώσεις. Ίσως να δίδη τήν έντύπωσην ότι δέν είναι «πολλαί» αλλά «πλείσται». Δέν γνωρίζομεν έάν είναι «πλείσται» και δέν Ξέρομεν πόσαι είναι αί «πολλαί». Έπίσης παραγνωρίζεται τό γεγονός ότι αί πληγείσαι επιχειρήσεις δέν έκαλύφθησαν διά νόμου όσον άφορά τά στοιχεία του ένεργητικού των, ως και τό γεγονός ότι άπώλεσαν τας περιουσίας των και ότι εύρέθησαν ένώπιον τεραστίων χρεών και είχαν πολύ μεγαλύτερα προβλήματα να άντιμετωπίσουν άπ’ αυτά του έργατικού προσωπικού. Αί επιχειρήσεις αύται έκαλύφθησαν μόνον διά του παρόντος Νόμου. Η Κυβέρνησις δέν άντιμετώπισεν τό θέμα τών χρεών τών επιχειρήσεων αύτών, όπως βεβαίως και τό θέμα τών χρεών όλου του Κυπριακού πληθυσμού, όλων τών τάξεων του λαού. Έπομένως, έάν ή προσπάθεια είναι να δοθ ή έντύπωση ότι αί πληγείσαι επιχειρήσεις ή ό μεγαλύτερος αριθμός — και τό έτόνισα — τών πληγείσων επιχειρήσεων έξεμεταλλεύθη τόν νόμον αυτόν και τας παροχάς τής πολιτείας, πιστεύω ότι αυτό πόρρω απέχει τής άληθείας, διότι ό μεγαλύτερος αριθμός τών πληγείσων επιχειρήσεων υπέστησαν τεραστίas ζημίας από τήν Τουρκικήν εισβολήν και κατατάσσονται μεταξύ εκείνης τής κατηγορίας του Κυπριακού λαού που πράγματι υπέφερε τά περισσότερα δεινά εκ τής Τουρκικής εισβολής.

Έπομένως, ως μην παίζωμεν με λέξεις, έάν είναι «πολλαί» ή «πλείσται» ή ποίος είναι ό αριθμός. Δέν είναι σωστόν να δίδεται ή έντύπωση ότι γενικά αί πληγείσαι επιχειρήσεις είναι εκείναι αί όποια υπέστησαν τας μεγαλύτερας καταστροφάς από τήν Τουρκικήν εισβολήν. Δέν πρέπει να δίδεται ή έντύπωση ότι αύται κατά κάποιον τρόπον εκμεταλλεύονται ή έξεμεταλλεύθησαν μίαν Κυβερνητικήν πολιτικήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Φαίνεται πως παίζομεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης, προτοῦ πᾶμεν εἰς τοὺς φιλολόγους διὰ νὰ μᾶς ἐρμηνεύσουν τὸ «πολλάι».

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νὰ μὴν πᾶμεν εἰς τοὺς φιλολόγους καὶ νὰ μὴν παίζομεν μὲ τὲς λέξεις, ἀκριβῶς. Καὶ φαίνεται ὅτι ὑπάρχει μιὰ σαφὴς πολιτικὴ. Ἀκόμα λέγω νὰ ποῦμεν ὅτι οἱ ἐργοδοτούμενοι δὲν εἶχαν κἂν ἀπολέσει καὶ θέβαια....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅχι, δὲν ὑπῆρξε τέτοιο Ζήτημα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπῆρξεν ἐλέχθη ὅτι σὲ σύγκριση μὲ αὐτὰ πού ὑπέστησαν οἱ πληγείσες ἐπιχειρήσεις, οἱ ἐργοδοτούμενοι ὑπέστησαν ἐλάχιστα. Οὐκ ἂν λάθῃς παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος. Καὶ θυμίζει τὴν περίπτωσιν πού παρ' ὀλίγον νὰ κάμομεν ἔρανον γιὰ τίς τράπεζες γιὰτὶ ἔχασαν ἓνα μέρος τῶν ποσοστῶν τους.

Δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων πού λέν ὅτι δὲν ὑπῆρξαν καὶ ἐπιχειρήσεις αἱ ὁποῖαι ἔπρεπε νὰ βοηθηθοῦν μὲ κάποιον τρόπον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ἐπῆρξαν πολλοὶ τρόποι πέραν τούτων καὶ ὄχι μέσον τῆς ἀποκοπῆς τῶν ἀπολαβῶν τῶν ἐργαζομένων, καὶ ὑπάρχουν ἀκόμα αὐτοὶ οἱ τρόποι. Δίνονται παροχές καὶ γίνονται ἓνα σωρὸν ἄλλες διευκολύνσεις ἀλλὰ πιστεύω ἀκραδάντως — τὸ εἶπα καὶ τὴν προηγουμένην φορὰν ὅταν ἡ ἴδια αὐτὴ συζήτηση ἐγινόταν — ὅτι ἦταν καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως νὰ μᾶς δώσῃ ἓνα πλήρη κατάλογον αὐτῶν τῶν πληγισῶν ἐπιχειρήσεων γιὰ νὰ ξέρομεν, ἀκριβῶς ὅπως ἐλέχθη, τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὸ παθητικόν, νὰ ξέρομεν τί κέρδη ἔκαμαν ἐν τῷ μεταξύ καὶ τί ἔχασαν ἀπ' αὐτὰ τὰ κέρδη, δηλαδὴ ἐὰν ἔκαμαν £4.000.000 τὸν χρόνον κέρδη καὶ ἔχασαν τὰ τρία, βεβαίως εἶναι τεραστία ἀπώλεια, ἀλλὰ γιὰ ἐκείνον ὁ ὁποῖος ἔχασε καὶ τὰ σπίτια του καὶ τὸ ψωμί του καὶ δὲν εἶχε τίποτε νὰ φάῃ, τὸ 25% τὸ ὁποῖον τοῦ ἔστερειτο ἢ τὸ 20% ἦταν τρομακτικὴ συνεισφορά. Ἐπομένως δὲν παίζομεν μὲ τὲς λέξεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πάντως νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένας ὁ ὁποῖος δὲν γνωρίζει τὸ μέγεθος τοῦ τι ὑπέστη τὸ κάθε τμήμα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Καὶ ἀσφαλῆστα γιὰ ἐκείνους πού ἔχασαν τὴν ζωὴ τους εἶναι πολὺ μεγαλύτερη ἢ ἀπώλεια ἀπὸ ὅ,τι εἶναι γιὰ ἐκείνους πού ἔχασαν χρήματα ἢ ὅ,τιδήποτε ἄλλο καὶ γιὰ ἐκείνους πού ἔχασαν συγγενεῖς τους ἐνέχει ἀκόμη μεγαλύτερη σημασίαν καὶ εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερον τὸ πλῆγμα.

Νομίζω ἐξεκίνησε μιὰ συζήτησις ἀπὸ ἓνα σημεῖο πού κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην δὲν ὠφελεῖ, διότι δὲν ὑπάρχει κανένας ὁ ὁποῖος δὲν παραδέχεται ὅτι ἓνας ἀριθμὸς ἐπιχειρήσεων ἐδῶ ἐχρησιμοποίησαν κακῶς αὐτὸν τὸν νόμον. Τώρα ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἄλλο θέμα, οὔτε νομίζω εἶναι θέμα σήμερα νὰ διεξαγάγωμεν ἔρευναν. Ἀλλὰ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅτι — ἄς τὸ θέσωμεν καὶ ἔτσι ἐὰν αὐτὸ ἱκανοποιῇ — ὑπῆρξαν καὶ ἐπιχειρήσεις οἱ ὁποῖες δὲν ἐχρησιμοποίησαν κακῶς τὸν νόμον, νομίζω εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα γεγονός ὅπως εἶναι γεγονός καὶ τὸ ἄλλο, ὅτι ὑπῆρξαν ἐπιχειρήσεις οἱ ὁποῖες ἐχρησιμοποίησαν κακῶς τὸν νόμον.

Νομίζω αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία τοῦ θέματος καὶ δὲν νομίζω ὅτι διαφωνοῦμεν ὅτι ἀσφαλῆστα ὅταν μιὰ ἐπιχείρησις χάνῃ, ὅπως εἶπατε πολὺ ὀρθῶς, ἀπὸ τὰ τρία ἑκατομμύρια τὸ ἓνα ἑκατομμύριον, τοῦτο εἶναι πολὺ μικρὴ

άπώλεια διά μιάν επιχείρησιν. Ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι καὶ τὰ τρία ἑκατομμύρια εἶναι ἐλαχίστη, εἶναι ἀσφαλέστατα πολὺ λιγώτερη προσφορά ἀπὸ ἓνα πού χάνει τὴν ζωὴν του. Περί αὐτοῦ δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει κανένας ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ διαφωνήσῃ.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Νομίζω, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ζητηθῆ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Βουλῆς τὸν κατάλογον τῶν πληγείσων ἐπιχειρήσεων μὲ λεπτομέρειες διότι εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἀμερικανικῆς Μεταλλευτικῆς Ἐταιρείας C.M.C. νομίζω ὅτι συνιστᾷ σκάνδαλον ὅταν αὐτὴ ἢ ἐπιχείρησις ἢ ὁποῖα ἐξεμεταλλεύθῃ τὸν ὀρυκτὸν πλοῦτον αὐτοῦ τοῦ τόπου γιὰ τόσα χρόνια ἀφέθῃ νὰ φύγῃ ἀπὸ αὐτὸν τὸν τόπον καὶ νὰ ἀφήσῃ καὶ ἀρκετοὺς ἀπὸ τοὺς ἀπασχολουμένους τῆς ἐκτεθειμένους. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἀργὰ ἔστω καὶ τώρα. Ἴσως νὰ μελετηθοῦν νομικὰ μέτρα ἢ ἄλλα μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ μποροῦσε νὰ λάβῃ ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία διὰ τὴν περιουσίαν τὴν ὁποῖαν ἴσως νὰ ἔχῃ ἀκόμα εἰς αὐτὸν τὸν τόπον αὐτὴ ἢ ξένη Μεταλλευτικὴ ἐπιχείρησις. Νομίζω ὅτι χρειάζεται νὰ ληφθοῦν τέτοια μέτρα διότι ἀρκετὰ κέρδη, ἑκατομμυρίων λιρῶν, ἔχει πραγματοποιήσει αὐτὴ ἢ ξένη Μεταλλευτικὴ ἐπιχείρησις ἀπὸ τὸν τόπον μας. Ὅσον ἀφορᾷ τὲς ἄλλες ἐπιχειρήσεις, νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ ἔχωμεν μιαν κατάστασιν διὰ νὰ γνωρίζωμεν πότες ἀκριβῶς εἶναι αὐτὲς οἱ πληγείσες ἐπιχειρήσεις καὶ πῶς ἐξεμεταλλεύθησαν, ἐάν ἐξεμεταλλεύθησαν, καὶ εἰς ποῖον βαθμὸν ἐξεμεταλλεύθησαν τὸν νόμον τὸν ὁποῖον εἶχαν εἰς τὴν διάθεσίν των.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευτές, νομίζω ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον ἀφορᾷ τὴν κατάργησιν ἑνὸς νόμου ὁ ὁποῖος ἐψηφίσθη ἀπὸ τὴν προηγούμενην Βουλήν, τὸ 1974, ὑπὸ τὲς συνθήκες πού ἐπικρατοῦσαν τότε.

Σήμερα, ἐφ' ὅσον οἱ συνθήκες ἐβελτιώθησαν, ἐρχόμεθα καὶ ζητοῦμεν τὴν κατάργησίν του καὶ πιστεύω ὅτι ὅλοι συμφωνοῦμεν εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον. Ἡ ἀναφορὰ εἰς ἐπιχειρήσεις οἱ ὁποῖες ἐξεμεταλλεύθησαν τὸν νόμον, ἀκόμα καὶ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὴν ἐπίσημον ἐκθεσίν τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας, εἶναι θέματα τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ διερευνηθοῦν καὶ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν διάθεσίν του τὸν Νόμον μπορεῖ νὰ διερευνήσῃ αὐτὲς τὲς περιπτώσεις καὶ ἐάν ὑπάρχουν, καὶ ὅπου ὑπάρχουν, καταχρήσεις τοῦ Νόμου, μπορεῖ νὰ λάβῃ τὰ δέοντα νομικὰ μέτρα καὶ νὰ ζητήσῃ ἐπαναφορὰν εἰς τὰς καὶ νομιμότητα αὐτῶν πού παρενόμησαν. Ἡ ἀναφορὰ εἰς ἐπιχειρήσεις, ὅπως ἢ C.M.C. τῆς ὁποῖας, ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, τὸ μεγαλύτερον περιουσιακὸν μέρος καὶ τὰ μεταλλεῖα τῆς ἔχουν καταληφθῆ καὶ ἡ ἀναφορὰ εἰς πιθανὰ κέρδη τὰ ὁποῖα ἔχουν πραγματοποιηθῆ τὰ περασμένα χρόνια, δὲν πρέπει νὰ συσχετίζονται μὲ αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἐάν ὑπάρχῃ ὁποιαδήποτε παρατυπία ἢ παρανομία εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς νόμους τοῦ κράτους, τὸ κράτος ὀφείλει καὶ μπορεῖ ὅποτε θέλει νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ τὴν ἐκκαθαρίσῃ.

Πιστεύω ὅτι ὁ νόμος ἐξυπηρέτησε καὶ τοὺς ἐργαζομένους καὶ τοὺς ἐργοδότες εἰς τὲς δύσκολες συνθήκες πού ὁ τόπος μας διήρχειτο τὸ

1974. Ούτε τότε, ούτε και σήμερα είχαμεν πρόθεσιν νά ἀλλάξωμεν τὸ πολίτευμα καὶ νά ἀλλοιώσωμεν τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον λειτουργοῦν οἱ ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν Κύπρον. Ὁ Νόμος ἐθεσπίσθη καὶ κατὰ τὴν ἰδικὴν μας ἄποψιν ἔδωσε τὴν δέουσαν προστασίαν ἔστω καὶ σὲ περιορισμένον βαθμὸν πρὸς ὅλους τοὺς πολίτες, ἔστω καὶ ἄνισα, τῆς Δημοκρατίας. Σήμερα μὲ τὲς νέες συνθήκας ζητοῦμεν τὴν κατάργησίν του. Ὅλοι συμφωνοῦμεν καὶ ὅπουδήποτε ἔγιναν παρανομίες μποροῦν νά ἐξετασθοῦν. Συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου ὅτι εἶναι καλὸν νά δηλωθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν οἱ πληγεῖσες ἐπιχειρήσεις καὶ οἱ ἐπιχειρήσεις ἐκεῖνες οἱ ὁποῖες διεξεδίκησαν θέσιν ὡς πληγεῖσες ἐπιχειρήσεις καὶ εἴτε ἡ Βουλὴ εἴτε ἡ ἀρμοδίᾳ Κυβερνητικῆ Ὑπηρεσία νά ἐξετάσῃ τὲς περιπτώσεις εἰς τὲς ὁποῖες αὐτὲς οἱ ἐπιχειρήσεις ἐδηλώθησαν ὡς πληγεῖσες καὶ εἰς τὴν πραγματικότητά δὲν ἦσαν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν δὲν ὑπάρχῃ ἄλλος ὁμιλητής, ὑπάρχει μιὰ συγκεκριμένη εἰσήγησις σχετικὰ μὲ τὴν διερεύνησιν τοῦ θέματος, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δηλαδὴ ὅτι θὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νά ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα.

Ἐάν συμφωνῆτε ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, τοῦ συγκεκριμένου θέματος τῆς παραβιάσεως τῆς νομοθεσίας, μπορεῖ νά ἀνατεθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τὸ θέμα νά ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ νά ζητήσῃ τίς ἀπαιτούμενες πληροφορίες γιὰ τίς πληγεῖσες ἐπιχειρήσεις ποῦ ἐκηρύχθησαν ὡς πληγεῖσες, οἱ ὁποῖες ὅμως παρεβίασαν, μὲ συγχωρεῖτε...

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ εἰσήγησις εἶναι νά δοθῇ ὅλος ὁ κατάλογος τῶν πληγεισῶν ἐπιχειρήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, βέβαια, ὅλος ὁ κατάλογος τῶν ἐπιχειρήσεων ποῦ ἐκηρύχθησαν ὡς πληγεῖσες. Σημειωτέον δέ, ἀπὸ ὅ,τι βλέπω ἐδῶ, τὸ τελευταῖον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου παρέχει μίαν εὐχέρειαν, πιστεύω — δὲν ξέρω ἐάν ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ συμφωνῇ — διότι καταργεῖται ὁ βασικὸς νόμος τὴν 1ην Φεβρουαρίου, 1977.

Ἐπομένως μπορεῖ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς καθαρὰ νομικῆς νά παρέχεται μιὰ εὐχέρεια εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νά προχωρήσῃ σὲ ὁποιαδήποτε μέτρα θέλει νά λάβῃ. Ἦθελα νά ἐρωτήσω τὸν Πρόεδρον τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὸ τελευταῖον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου, πῶς ἀκριβῶς ἐρμηνεύεται.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Τὸ ἄρθρον 3 ἀναφέρει : «Ἐκτὸς καθ' ὅσον ἀφορᾷ οἰανδήποτε αἰτησὶν ὑποβληθεῖσαν βάσει τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου ἢ τοῦ ἄρθρου 45 τοῦ παρόντος Νόμου, ὁ βασικὸς νόμος καταργεῖται τὴν 1ην Φεβρουαρίου, 1977 καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος λήγει τὴν 31ην Ἰανουαρίου τοῦ 1977». Ὁ Νόμος αὐτὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν βασικὸν νόμον, δηλαδὴ τὸν νόμον ποῦ ἴσχυε πρὸ τοῦ σημερινοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἀπὸ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον. Ὁ μὲν βασικὸς νόμος λήγει, καταργεῖται, τὴν 1ην Φεβρουαρίου τοῦ 1977, ἡ ἰσχὺς δὲ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον θὰ γίνῃ νόμος λήγει τὴν 31ην Ἰανουαρίου, 1977, ἐκτὸς καθ' ὅσον ἀφορᾷ οἰανδήποτε αἰτησὶν ὑποβληθεῖσαν βάσει τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου ἢ τοῦ ἄρθρου 45 τοῦ παρόντος Νόμου. Δηλαδὴ παρ' ὅλον ποῦ θὰ καταργηθῇ καὶ ὁ βασικὸς νόμος καὶ ὁ νόμος ποῦ θὰ γίνῃ ἀφοῦ ψηφισθῇ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, αἱ ἐκκρεμοῦσαι αἰτήσεις,

αί αιτήσεις αι όποιαί έγιναν δυνάμει του καταργουμένου βασικοῦ νόμου ή του άρθρου 45 του παρόντος Νόμου θα εξακολουθούν να έχουν ισχύν. Δεν επηρεάζονται. Δηλαδή ή ισχύς επιφυλάσσεται άνευ επηρεασμοῦ (without prejudice) των εκκρεμουσών αιτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, εάν δεν υπάρχει άλλος όμιλητής, να προχωρήσωμεν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Καμμία.

Το 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άντικατάστασις του άρθρου 4Γ του βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις;

Το 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις του βασικοῦ νόμου και διάρκεια ισχύος του παρόντος Νόμου. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις;

Καμμία.

Το άρθρον 3 έγκρίνεται.

Προχωρούμεν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου που θα γίνη με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ό περι Τερματισμοῦ Άπασχολήσεως (Προσωριναί Περιοριστικαί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος του 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την θέσπισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον;

Καμμία.

Το Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Το επόμενον θέμα εις το Β' Κεφάλαιον της Ημερησίας Διατάξεως είναι ό περι Όργάνων Τοπικής Διοικήσεως (Παράτασις της Θητείας) Νόμος (Άρ. 2) του 1976. Παρακαλώ τον Προεδρεύοντα της αρμοδίας Κοινοβουλευτικης Έπιτροπης να αναγνώση την σχετικην έκθεσιν.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕ-
ΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ (ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ
ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ) ΝΟΜΟΣ (Άρ. 2) ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Ἀνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ παράτασις τῆς θητείας τῶν Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως διὰ περίοδον μέχρις ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως ταύτης, ἐκτός ἐάν ἐν τῷ μεταξύ ἤθελε λάβει χώραν διορισμός ἢ νέος διορισμός δυνάμει τοῦ περὶ Χωριῶν (Διοικήσις καὶ Βελτίωσις) Νόμου ἢ τοῦ περὶ Χωριτικῶν Ἀρχῶν Νόμου, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, ἢ ἤθελον ἐγκατασταθῆ νέα Ὀργανα Τοπικῆς Διοικήσεως, εἰδικώτερον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ Μέλη τῶν Χωριτικῶν Ἐπιτροπῶν, βάσει τελειωτικῶν ἐγκύρου ἐκλογῆς διεξαχθησομένης δυνάμει τοῦ περὶ Χωριτικῶν Ἀρχῶν Νόμου.

Ὡς γνωστόν, ἡ θητεία τῶν Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως παρετάθη διὰ τελευταίαν φοράν διὰ τοῦ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 27 τοῦ 1976) μέχρι τέλους Δεκεμβρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους ἀπὸ τῆς λήξεως ταύτης, ἐκτός ἐάν ἐν τῷ μεταξύ ἤθελε λάβει χώραν νέος διορισμός ἢ ἐκλογὴ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, δυνάμει τοῦ οἰκείου νόμου, ὡς ἄλλωστε προεβλέφθη δι' Ἀποφάσεως τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς ληφθείσης τὴν 24ην Ἰουνίου, 1976. Ἐν τῷ μεταξύ, ὅμως, καὶ διὰ τοὺς γνωστούς λόγους περὶ ὧν ἐγένετο ἤδη λόγος εἰς προγενεστέρως ἐκθέσεις τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς ἢ προμνησθεῖσα Ἀπόφασις ἀντικατεστάθη διὰ νέας Ἀποφάσεως τῆς παρούσης Βουλῆς ληφθείσης τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976 δι' ἧς καὶ καθωριζέτο ὡς νέα ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν χωριτικῶν ἀρχῶν ἡ 20ῆ Φεβρουαρίου, 1977.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω παρίσταται ἀνάγκη παρατάσεως τῆς θητείας, καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὰς Χωριτικὰς Ἐπιτροπὰς, διὰ τὰς ὁποίας ἐλήφθη Ἀπόφασις διὰ τὴν δι' ἐκλογῶν ἀνάδειξιν των τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, 1977, μέχρι τῆς ἐγκαταστάσεως τούτων βάσει τελειωτικῶς ἐγκύρου ἐκλογῆς, καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὰς λοιπὰς Ἐπιτροπὰς, διὰ τὰς ὁποίας αἱ ὑφιστάμεναι συνθηκαὶ δὲν ἐπιτρέπουν τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν δι' ἑξ μῆνας ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας των ἐκτός ἐάν ἐν τῷ μεταξύ καταστῆ δυνατὴ ἡ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν καὶ διὰ ταύτας. Περαιτέρω παρίσταται ἀνάγκη παρατάσεως τῆς θητείας τῶν λοιπῶν Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως, ἤτοι τῶν μελῶν τῶν Συμβουλιῶν Βελτιώσεως διὰ περίοδον μέχρις ἑξ μηνῶν, ἐκτός ἐάν ἐν τῷ μεταξύ ἤθελε λάβει χώραν νέος διορισμός ἢ ἐκλογὴ δυνάμει τοῦ περὶ Χωριῶν (Διοικήσις καὶ Βελτίωσις) Νόμου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιοσδήποτε ὁμιλητῆς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τό υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον περιέχει πρόνοιες γιά παράτασιν τής θητείας ώρισμένων οργάνων τοπικής διοικήσεως γιά διάφορες κατηγορίες κοινοτήτων.

Ή μία κατηγορία κοινοτήτων είναι εκείνες γιά τές όποιες μέ απόφασιν τής Βουλής έχει ήδη καθορισθή ώς ήμερομηνία διεξαγωγής εκλογών ή 20ή Φεβρουαρίου και άσφαλώς γιά τήν παράτασιν τής θητείας τών χωριτικών άρχών γι' αυτές τές κοινότητες δέν μπορεί νά υπάρξει καμμία επιφύλαξη δεδομένου ότι ώς τές 20 Φεβρουαρίου πρέπει νά υπάρχουν κοινοτικές άρχες γιά νά γίνουσιν οί εκλογές και κανονικά αυτές οί χωριτικές άρχες θά άντικατασταθοῦν όπως προνοεί και τό Νομοσχέδιον μέ τές εκλεγμένες τήν 20ήν Φεβρουαρίου.

Μιά άλλη κατηγορία κοινοτήτων είναι εκείνες εις τές όποιες δέν μπορεί υπό τές σημερινές συνθήκες νά διεξαχθοῦν εκλογές και άσφαλώς εκ τών πραγμάτων είμαστε υποχρεωμένοι νά ψηφίσουμεν επίσης τήν παράτασιν τής θητείας τών οργάνων τοπικής διοικήσεως γι' αυτές τές κοινότητες. Ύπάρχει όμως μία άλλη κατηγορία κοινοτήτων γιά τές όποιες τό Νομοσχέδιον προνοεί τήν παράτασιν τής θητείας τών οργάνων τοπικής διοικήσεως γιά έξ μηνες και τές όποιες μπορεί νά υπάρξουν και υπάρχουν δικαιολογημένες επιφυλάξεις, και έννοώ τήν κατηγορίαν εκείνων τών κοινοτήτων τών πρώην τουρκικών χωριών τά όποια έχουν ήδη κατοικηθή πλήρως, και τονίζω τήν λέξιν πλήρως, γιά νά μήν υπάρξει καμμία παρεξήγησις, όπως και γιά τές ένορίες τών πόλεων.

Ή Έκτελεστική Έξουσία κάμνοντας χρῆσιν μιās πρόνοιαις του Νομοσχεδίου περί διεξαγωγής εκλογών χωριτικών άρχών έχει αποφασίσει και έχει ήδη δημοσιεύσει τήν απόφασίν της ότι σ' αυτές τές ένορίες τών πόλεων και τά πρώην Τουρκικά χωριά τά όποια έχουν κατοικηθή πλήρως δέν πρόκειται νά διεξαχθοῦν εκλογές γιά τήν ανάδειξιν χωριτικών ή κοινοτικών άρχών.

Συνεπείς πρὸς τήν διαφωνίαν τήν όποιαν έχουμεν εκφράσει όσον άφορᾷ αὐτήν τήν απόφασιν τής Έκτελεστικῆς Έξουσίας, είμαστε πλήρως δικαιολογημένοι νά εκφράσουμεν τήν επιφύλαξιν μας όσον άφορᾷ τήν ψηφίσιν τής προνοίας σ' αὐτό τό σημείον του Νομοσχεδίου, αλλά πέραν από τήν επιφύλαξιν εκείνου τό όποιον ήθελα εκμεταλλεούμενος τήν εύκαιρίαν τής συζητήσεως αὐτοῦ του Νομοσχεδίου νά τονίσω, είναι νά επαναλάβωμεν τήν εισηγησίμ μας εις τήν Έκτελεστικὴν Έξουσίαν, και κατ' έντονον μάλιστα τρόπον από τό βήμα αὐτό τής Βουλῆς, όπως στήν διάρκειαν τών προσεχών έξ μηνών και προτοῦ χρειασθῆ νά έρθη νέον Νομοσχέδιον γιά νά ζητᾷ νέα παράτασιν πέραν τών σημερινών έξ μηνών πού εισηγεῖται τό Νομοσχέδιον, γι' αὐτά τά πρώην Τουρκικά χωριά και τίς ένορίες τών πόλεων ή Έκτελεστικὴ Έξουσία αναθεωρήσῃ τήν απόφασίν της και πάρῃ όλα τά πρακτικά μέτρα γιά τήν διεξαγωγήν εκλογών και στές ένορίες τών πόλεων και στα πρώην Τουρκικά χωριά πού έχουν κατοικηθή πλήρως.

Μέ τήν εύκαιρίαν πού συζητοῦμεν αὐτό τό Νομοσχέδιον, θά ήθελα νά αναφερθῶ στήν πρόνοιαν του άρθρου 4 του Νομοσχεδίου, σύμφωνα μέ τήν όποιαν ὁ Ύπουργός Έσωτερικών έχει έξουσίαν στήν διάρκειαν αὐτῆς τῆς περιόδου τών έξ μηνών νά «παύῃ οίονδήποτε κοινοτάρχην, αναπληρωτὴν κοινοτάρχην ή μέλος χωριτικῆς επιτροπῆς δι' άνάρμοστον συμπεριφορὰν ή άμέλειαν καθήκοντος ή εάν κατά τήν κρίσιν του θέλῃ καταστή άνίκανος ή άνίκανον πρὸς αποτελεσματικὴν εκτέλεσιν τών καθηκόντων του». Μέ τήν εύκαιρίαν αὐτήν ήθελα νά επαναφέρω τήν εισηγησίμ τήν όποιαν εκάμεν ή Κοινοβουλευτικὴ Έπιτροπὴ Έσωτερικών όταν έσυζητοῦσε τόν περα-

σμένον Ἰούνιον τὴν παράτασιν τῆς θητείας ὠρισμένων ὀργάνων τοπικῆς διοικήσεως διὰ τὸ ἐξάμηνον τὸ ὁποῖον λήγει τὴν 31ην Δεκεμβρίου καὶ ἡ ὁποία σύστασις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἦταν ὅπως ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν μέσα σ' αὐτὸ τὸ διάστημα τῶν ἑξ μηνῶν, κάμνοντας χρῆσιν αὐτῆς τῆς ἐξουσίας ποῦ ἔχει, παύη οἰονδήποτε κοινοτάρχη γιὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ ὅσους κοινοτάρχες θὰ παραμείνουν εἰς τὰς κοινοότητες ποῦ δὲν θὰ διεξαχθοῦν ἐκλογές καὶ οἱ ὁποῖοι κοινοτάρχες μὲ τὸν ἓνα ἢ μὲ τὸν ἄλλον τρόπον ἦσαν μπλεγμένοι στὸ πραξικόπημα ἢ διεδραμάτισαν, ὅπως ἐλέχθη σὲ μιὰν προηγούμενην συζήτησιν τῆς Βουλῆς, αἰσχρὸν καὶ ἀπαράδεκτον ρόλον στὴν διάρκειαν τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος καὶ οἱ ὁποῖοι, δυστυχῶς, παρὰ τὴν ὁμόφωνον σύστασιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸ Σῶμα, ἐξακολουθοῦν νὰ κατέχουν τὰς θέσεις τους ὡς κοινοτάρχες ἢ μέλη τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν κάμνοντας χρῆσιν αὐτῆς τῆς ἐξουσίας ποῦ τοῦ δίδει καὶ τὸ σημερινὸν Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον καλούμαστε νὰ ψηφίσουμεν, πρέπει νὰ θέσῃ σὲ ἐφαρμογὴν αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν καὶ νὰ ἀντικαταστήσῃ τοὺς κοινοτάρχες οἱ ὁποῖοι διεδραμάτισαν, ὅπως εἶπα προηγουμένως, αἰσχρὸν καὶ ἀπαράδεκτον ρόλον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πραξικοπήματος συλλαμβάνοντας καὶ φυλακίζοντας τοὺς συγχωριστούς τους καὶ γενικὰ ὑποστηρίζοντας τὴν ἀνατροπὴν τῆς νόμιμης συνταγματικῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Θὰ ἤθελα ἐν πρώτοις νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰν μας γιὰτὶ, ἐπὶ τέλους, γίνεται κάποια ἀναστήλωση τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν. Ἐπὶ τέλους θὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία εἰς τὸν λαὸ νὰ ἐκλέξῃ κοινοτικὰς ἀρχάς.

Πάντα ἐτονίζαμε καὶ τονίζουμε καὶ τώρα ὅτι ἡ κάθαρση πρέπει νὰ γίνεταὶ διὰ λαϊκῶν μέσων καὶ ὅτι ἡ καλύτερη μέθοδος κάθαρσης, τοῦλάχιστον γιὰ ἐκεῖνα τὰ στρώματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ εἶναι κάτω ἀπὸ λαϊκὸ ἔλεγχο καὶ ἐκλέγονται ἀπὸ τὸν λαὸ, εἶναι πάντοτε ἡ μέθοδος τῆς ἐφαρμογῆς τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν, ἡ μέθοδος τῶν ἐκλογῶν.

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὴν ἄποψιν ὅτι τὸ μέτρο θὰ ἔπρεπε νὰ ἐφαρμόζεταὶ χωρὶς ἐξαιρέσιν. Δὲν ὑπῆρχε κανένας λόγος νὰ ἀφαιρεθῇ οἰσδήποτε ἀριθμὸς χωριῶν εἴτε ἀπὸ τὰ πρῶην Τουρκικὰ χωριά, τὰ ὁποῖα σήμερα εἶναι κατοικημένα, εἴτε ἀπὸ τὰς ἐνορίες τῶν πόλεων ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐκλογικὸ αὐτὸ μέτρο. Καὶ πιστεύω ὅτι ὀρθὰ ἐλέχθη ὅτι θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ τελευταία παράτασις τὴν ὁποία δίνουμε γιὰ ἐκεῖνες τὰς περιπτώσεις ποῦ ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησε σκόπιμον νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν σημερινὴ ἐκλογικὴ ἀρχή. Θὰ ἤθελα μάλιστα νὰ τονίσω ὅτι ἴσως εἶναι σκόπιμον ἡ Βουλὴ νὰ δεσμευθῇ γιὰ νὰ ξέρῃ ἡ Κυβέρνησις ὅτι εἶναι δεσμευμένη, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ δώσῃ περαιτέρω παράτασιν καὶ ὅτι ἐὰν ἐντὸς ὠρισμένου χρονικοῦ διαστήματος δὲν ληφθοῦν τὰ μέτρα ποῦ νὰ δείχνουν ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι διατεθειμένη νὰ προβῇ σὲ ἐκλογὰς εἰς τὸ τέλος αὐτῆς τῆς ἐξάμηνης περιόδου, μποροῦμεν ἡμεῖς νὰ προχωρήσουμε σὲ κάποια νομοθετικὰ μέτρα γιὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ μέτρο σὲ ὅλα τὰ χωριά καὶ σ' ὅλες τὰς περιφέρειας τῆς Κύπρου.

Μιὰ ἄλλη εἰσήγησις τὴν ὁποῖαν θὰ ἤθελα νὰ κάμω ἐνώπιον τοῦ Σώματος εἶναι ἡ ἐξῆς :

Παραμένει ἀκόμα κάποια τοποθέτησις λανθασμένη ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν. Ἐνῶ οἱ κοινοότητες καλοῦνται νὰ ἐκλέξουν τοὺς κοινοτάρχες, οἱ πόλεις παραμένουν ἀκόμα κάτω ἀπὸ διωρισμένα δημοτικὰ συμβούλια. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτον.

Γι' αυτό πιστεύω ότι με αυτή την ευκαιρία ή Βουλή θα πρέπει, όπως εξέφρασε την άποψη της για τές έναπομένουσες κοινότητες, να εκφράσει την σαφή τοποθέτησή της ότι απαιτεί από την Κυβέρνηση, εντός μικρού χρονικού διαστήματος, να πάρη όλα τα μέτρα, όλα τα ένδεδειγμένα μέτρα και τές διαδικασίες, για να προβη και σε ανακήρυξη εκλογών για δημοτικές αρχές.

Πιστεύω ότι είναι καθήκον της Βουλής να προειδοποιήσει την Κυβέρνηση επ' αυτού του θέματος, ότι αν η Κυβέρνηση δεν όριση ήμερομηνίαν εκλογών, ή Βουλή αύτεπαγγέλτως θα πρέπει να τό κάνη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Άξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Άξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Πρέπει να χαιρετίσωμεν την διά του παρόντος νομοσχεδίου επανεισαγωγήν των δημοκρατικών διαδικασιών.

Επίσης θα επεθύμουν να συμφωνήσω με τον άξιότιμον συνάδελφον κ. Φάντην ότι ό έντιμος Υπουργός των Έσωτερικών πρέπει να αντιμετώπιση δυναμικά εκείνας τας περιπτώσεις χουντικών στοιχείων και πραξικοπηματιών οι όποιοι ακόμη και σήμεραν κατέχουν σημαντικές θέσεις εις δήμους και κοινότητας. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω έγινε μία εισήγησις σχετικά με την περαιτέρω ανανέωσιν μετά τό έξάμηνον.

Η άποψίς μου — δεν ξέρω αν συμφωνή τό Σώμα — είναι ότι έχουν εξηγηθή οι λόγοι διά τους όποιους ή Κυβέρνησις δεν κρίνει σκόπιμον την διενέργειαν εκλογών εις τά τουρκικά χωρία που τώρα προσωρινά κατοικούνται από Έλληνες πρόσφυγες και γιατί δεν νομίζει ότι είναι σκόπιμον να γίνουν εκλογαί κοινοταρχών σε περιπτώσεις που έμπίπτουν μέσα εις τά δημοτικά όρια πόλεων.

Άνεξάρτητα του εάν είναι όρθή ή μη ή απόφασις αυτή, νομίζω ότι θα πρέπει να προχωρήσωμεν εις την έγκρισιν του νομοσχεδίου και εάν υπάρχουν ισχυραί άπόψεις ή άρμοδιά Έπιτροπή να επανεξετάση ειδικά τό θέμα αυτό μετά της Έκτελεστικής Έξουσίας.

Μάλιστα;

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε, αλλά ήθελα απλώς να πω ότι είναι σωστόν ότι εξηγήθησαν οι λόγοι από μέρους της Έκτελεστικής Έξουσίας διά τους όποιους δεν προχωρεί τώρα εις την διεξαγωγήν εκλογών. Άλλά αύται οι λόγοι, όσον άφορα ήμας, τουλάχιστον, δεν έγιναν δεκτοί. Και είναι γι' αυτόν τον λόγον που επωφελήθηκα της ευκαιρίας της συζητήσεως αυτού του νομοσχεδίου για να επαναλάβω από τό Βήμα της Βουλής την θέσιν μας ότι κατά την γνώμην μας πρέπει να διεξαχθούν εκλογές. Θα έπρεπε να διεξαχθούν εκλογές και εις τά πρώην τουρκικά χωρία τά όποια έχουν κατοικηθή πλήρως, είπα, και εις τές ένορίες των πόλεων την 20ήν Φεβρουαρίου, αλλά έφ' όσον αυτό τό πράγμα απέκλεισθη με την απόφασιν της Έκτελεστικής Έξουσίας ή εισήγησις την όποιαν επαναλαμβάνω εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής μας ομάδος είναι ότι σ' αυτό τό διάστημα των έξη μηνών πρέπει να γίνουν διευθετήσεις ώστε να διεξαχθούν εκλογές εις αυτά τά χωρία τά όποια έστερήθησαν αυτού του δικαιώματος με από-

φασιν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Συνεπῶς εἶναι ἓνα πρᾶγμα τὸ ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους κατέληξεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν, καὶ εἶναι ἐντελῶς διαφορητικὸν πρᾶγμα ἐὰν ἐδεχθῆκαμεν ἢ ὄχι αὐτοὺς τοὺς λόγους. Καὶ ἐξηγήσαμεν τὴν διαφωνίαν μας σαφῶς εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους ἐμεῖς θεωροῦμεν ὅτι θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν ἐκλογές καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει γιὰ τοὺς ὁποίους ἐπιμένομεν ὅτι μπορούν νὰ γίνουν ἐκλογές στὴν διάρκειαν τοῦ πρῶτου ἐξαμήνου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν διαφωνῶ εἰς τὸ ὅτι ἔχετε ἐξηγήσει τοὺς λόγους τῆς διαφωνίας σας. Ἐκεῖνο ποῦ θέλω νὰ πῶ, διὰ νὰ εἴμεθα πρακτικοί, εἶναι ὅτι οἱ λόγοι, ὅπως ἐξηγήθησαν καὶ ὅπως τοῦλάχιστον τοὺς ἔχω ἀντιληφθῆ, εἶναι τέτοιοι ποῦ δὲν τίθεται θέμα χρονικῶν περιθωρίων, δύο ἢ τριῶν ἢ τεσσάρων ἢ πέντε μηνῶν. Ἐὰν ἀντελήφθηκα ὀρθῶς τὰ πράγματα, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀσκοῦσα τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον τῆς παρέχεται ἀπὸ τὸν Νόμον ὁ ὁποῖος ἐθεσπίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἔκρινε σκόπιμον ὅτι εἰς αὐτὰς τὰς δύο περιπτώσεις δὲν πρέπει νὰ γίνουν κοινοτικὲς ἐκλογές. Εἰς μὲν τὴν μίαν περίπτωσιν, τῶν πρώην τουρκικῶν χωριῶν, ἐξ ὧν ἐνθυμοῦμαι πρῶτον ἔλαβον διάφοροι λόγοι μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ λόγοι πολιτικοὶ τοὺς ὁποίους δὲν χρειάζεται νὰ ἀναλύσω. Εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τῶν κοινοταρχῶν ἐντὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων, ἐξηγήθη ὅτι οἱ κοινοτάρχες ἐντὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων δὲν ἔχουν τὰς ἐξουσίας ποῦ ἔχουν οἱ κοινοτάρχες οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐκτὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων καὶ ὅτι μάλιστα εἶναι τόσοσιν περιωρισμένες ποῦ δὲν δικαιολογοῦνται καθόλου οἱ ἐκλογές. Δηλαδή αὐτὲς εἶναι οἱ ἀπόψεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας οἱ ὁποῖες ἐτέθησαν τώρα καὶ πιθανώτατα νὰ ἐκτεθοῦν ἐκ νέου.

Δι' αὐτὸ εἶχε πρὶ ἐνωρίτερα, ἐὰν ὑπάρχουν ἰσχυραὶ ἀπόψεις ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν τότε τίθεται θέμα συζητήσεως καὶ πάλιν μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν — δὲν ὀμιλῶ γιὰ τώρα, ὀμιλῶ γιὰ μετὰ τὸ ἐξάμηνον ἢ κατὰ τὴν λήξιν τοῦ ἐξαμήνου. Δὲν εἰσηγοῦμαι γιὰ τώρα.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπλῶς ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω εἶναι τὸ ἐξῆς : "Ἐγένετο λόγος εἰς μίαν συνάντησιν πράγματι περὶ δημοτικῶν ἐκλογῶν, αὐτὸ τὸ ὅποιον ἀνέφερον ὁ κ. Λυσσαρίδης, καὶ νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει κατὰ νοῦν τὸ θέμα τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν — τὸ λέγω πληροφορικῶς — ἀλλ' ἀπλῶς δὲν ἔχει, νομίζω, καταλήξει εἰς συγκεκριμένην εἰσήγησιν ὡς πρὸς τὸ πότε θὰ γίνουν, ἀλλὰ εἶναι καὶ αὐτὸ θέμα τοῦ ὁποῖου μπορεῖ νὰ ἐπιληφθῆ ἢ Ἐπιτροπῇ Ἐσωτερικῶν μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Νομίζω, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ὅτι τὰ πράγματα θὰ ἔπρεπε νὰ τεθοῦν κάπως εἰς τὴν θέσιν των. Διότι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἐξ ὧν ἐνθυμοῦμαι, εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς ἔδωσε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι τὴν σχετικὴν πρόνοιαν τοῦ Νόμου θὰ τὴν ἐχρησιμοποίησε μόνον διὰ τὰς κατεχομένης κοινότητος καὶ ὄχι δι' ἄλλας περιπτώσεις. Καὶ εἶναι ὑπ' αὐτὴν τὴν αἴρεσιν ποῦ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ κατόπιν τὸ Σῶμα ἐψήφισε τὴν σχετικὴν πρόνοιαν τοῦ Νόμου. Τώρα ἔρχεται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ χρησιμοποιήσῃ αὐτὴν τὴν πρόνοιαν διὰ γενικωτέρους σκοπούς. Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἐντάξει καὶ θὰ πρέπει νὰ λεχθῆ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅτι τὸ Σῶμα ἐπιμένει ὅπως αἱ κοινοτικαὶ ἐκλογαὶ διενεργηθοῦν καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ πρώην τουρκικὰ χωρία τὰ ὁποῖα ἔχουν κατοικηθῆ πλήρως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λυπούμαι διότι πρέπει να διαφωνήσω με τον κ. Παπαϊωάννου, εις ένα σημείον :

Η Έκθεσις της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Έσωτερικῶν μέσω της οποίας τὸ Σῶμα ἔχει πληροφορηθῆ διὰ τὰς ἀπόψεις της Κυβερνήσεως, δὲν ἀναφέρει καθόλου τοὺς περιορισμοὺς τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ κ. Παπαϊωάννου. Ἀναφέρομαι εἰς τοὺς περιορισμοὺς τοὺς ὁποίους ἐθέσαμεν, δηθὲν, εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν ἐξουσιῶν της δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 3. Ἡ Βουλὴ δὲν ἐγνώριζε τίποτε δι' αὐτὸ τὸ θέμα, τοῦλάχιστον μέσω της ἐκθέσεως της Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Δι' αὐτὸ δὲν συμφωνῶ ὅτι ἀποτελεῖ ἐμπαιγμὸν, ὅπως εἶχε λεχθῆ εἰς μίαν συνεδρίασιν, ἢ ἐκ μέρους της Κυβερνήσεως ἀσκήσιν τῶν ἐξουσιῶν της δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ ἐκείνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ό κ. Βάκης ἔχει δίκαιον εἰς ἓνα μέρος μόνον τῶν ἀπόψεών του. Ὅτι ἡ Έκθεσις της Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν διευκρινίζει ἀσφαλῶς τὸ ὅτι ἡ ἐξουσία ποῦ δίδεται εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ διατάξῃ τὴν διεξαγωγὴν ἢ μὴ ἐκλογῶν ἀφοροῦσιν αὐτὲς τὲς περιοχές, τὲς κοινότητες της Τουρκοκρατουμένης περιοχῆς. Ἀλλὰ ἡ οὐσία εἶναι μία : Ὅτι εἰς τὴν συνεδρίασιν της Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Έσωτερικῶν εἰς τὴν ὁποίαν συνεζητήθη αὐτὸ τὸ θέμα ἐγίνε σαφὲς ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει αὐτὴν τὴν πρόνοιαν γιὰ νὰ μπορῆ νὰ διορίσῃ κοινοτικὰς ἀρχὰς εἰς τὲς κοινότητες της Τουρκοκρατουμένης περιοχῆς εἰς τὲς ὁποῖες πρακτικῶς δὲν μποροῦν νὰ διεξαχθοῦν ἐκλογὲς καὶ διὰ τὲς ὁποῖες γιὰ πολιτικοὺς λόγους πρέπει νὰ ἔχουμε κοινοτικὰς ἀρχὰς. Ἦταν σαφὲς εἰς τὴν συνεδρίασιν της Ἐπιτροπῆς Έσωτερικῶν ὅτι ἡ πρόνοια ἐζητεῖτο ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Έσωτερικῶν, ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, μόνον γιὰ νὰ καλύψῃ αὐτὴν τὴν περίπτωσιν καὶ ἐλέχθη εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν κατὰ τὴν συνάντησιν τὴν ὁποίαν εἶχαμεν, ὅτι ἡ Βουλὴ ἔδωσεν τὴν συγκατάθεσιν της με αὐτὴν τὴν ἔννοιαν, ὅτι δηλαδὴ ἡ πρόνοια αὐτὴ θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο μόνον δι' αὐτὰς τὰς περιπτώσεις. Καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων εἶναι ποῦ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐπῆρεν αὐτὴν τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν ἐχρησιμοποίησε ὡς τὴν ἐχρησιμοποίησε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκτετε ὅμως, ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, πρὸς διευκόλυνσιν της συζητήσεως, ὑπῆρξαν ὠρισμένα διαβουλεύσεις μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων καὶ της Κυβερνήσεως κατὰ τὰς ὁποῖας ἐξηγήθη ὅτι δὲν ἦταν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐννοοῦσεν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ἀλλὰ ἐπανέρχομαι : Ἐπειδὴ ἔχει ἤδη, διὰ λόγους πρακτικοὺς, ἀποφασισθῆ βάσει τοῦ νόμου ὑπὸ της Κυβερνήσεως ποῦ θὰ διεξαχθοῦν ἐκλογαὶ τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου καὶ ποῦ δὲν θὰ διεξαχθοῦν, ἐὰν ὑπάρχῃ θέμα πρὸς συζήτησιν μπορεῖ νὰ ἐπανελεθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Έσωτερικῶν διὰ νὰ ἀρχίσουν νεαὶ διαβουλεύσεις με τὴν Κυβέρνησιν. Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσήγησίς μου.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Συμφωνούμε με αυτήν την εισήγησιν, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωρούμεν εις τήν δευτέραν ανάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καί συνοπτικός τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν δέν ὑπάρχη ἀντίρρησις τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις;

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράτασις Θητείας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις;

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μεταβατικὴ Διάταξις. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις;

Καμία. Τὸ ἄρθρον 4 ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ νομοσχεδίου θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις διὰ τὴν θέσπισιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

Καμία ἀντίρρησις. Τὸ νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, εἶναι «Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1977».

(Ψήφισις Δωδεκατημορίου).

Παρακαλεῖται ὁ Προεδρεύων τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ νὰ ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν Ἐκθεσιν.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
 Άλέκος Μιχαηλίδης
 Σταύρος Άμπίζας
 Χρίστος Βάκης
 Ντίνος Κωνσταντίνου
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Ἀποφάσεων τῆς Βουλῆς παρέχεται ἡ ἐξουσιοδότησις διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1977 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον, ἀφ' ἑνός, τὸ ὀλικὸν ποσὸν τὸ προβλεπόμενον εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1977 διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον καί, ἀφ' ἑτέρου, τὸ ὀλικὸν ποσὸν τὸ προβλεπόμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1977 διὰ τὴν ἴδιαν περιόδον ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον προβλεπόμενον Κεφάλαιον δαπάνης εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις. Ἀμφοτέρα τὰ προαναφερθέντα ποσὰ ἀναφέρονται ἀναλυτικῶς εἰς τὸν ἐπισυνημμένον εἰς τὰς ἀντιστοιχίας Ἀποφάσεις Πίνακα.

Ὡς εἰς τὰς προμνησθείσας Ἀποφάσεις ἐπίσης ἀναφέρεται, οὐδεμίαν δαπάνην δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποῦς καὶ οὐδεμίαν νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1977 ἐγκριθῶσι τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Ὡς γνωστὸν, δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 168 τοῦ Συντάγματος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, εἰς ἣν περιπτώσιν ὁ Προϋπολογισμὸς, Τακτικὸς καὶ Ἀναπτύξεως, δὲν ἔχει ψηφισθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων μέχρι τῆς ἡμέρας ἐνάρξεως τοῦ οικονομικοῦ ἔτους, εἰς ὃ οὗτος ἀφορᾷ, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δύναται, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, δι' Ἀποφάσεως αὐτῆς νὰ παράσχη ἐξουσιοδοτήσιν ἐνεργείας οἰασδήποτε ἀπαιτουμένης δαπάνης ἐπὶ χρονικὸν διάστημα μὴ ὑπερβαῖνον τὸν ἕνα μῆνα ἐκάστοτε καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει τοὺς δύο μῆνας ἐν συνόλῳ ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ἢ οἰουδήποτε ἑτέρου λογαριασμοῦ τοῦ Δημοσίου, ἀφ' ὅσον ἤθελε θεωρήσει τοῦτο ἀναγκαῖον διὰ τὴν συνέχισιν τῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ προβλεπομένων δημοσίων ὑπηρεσιῶν, καὶ δὴ μέχρις ἐκπνοῆς τοῦ εἰρημένου χρονικοῦ διαστήματος. Νοεῖται ὅτι ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐγκρινομένη δαπάνη δι' οἰανδήποτε ὑπηρεσίαν δὲν δύναται νὰ ὑπερβαῖν τὸ ἀναλογεῖν εἰς τὸ εἰρημένον χρονικὸν διάστημα δυνάμει τοῦ συνολικῶς διὰ τὴν ἐν λόγω ὑπηρεσίαν ψηφισθέντος διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ προηγούμενου οικονομικοῦ ἔτους ποσοῦ.

Αἱ προτεινόμεναι, ὡς ἀνωτέρω, ἐξουσιοδοτήσεις ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ τὴν διενέργειαν τῶν προμνησθεισῶν δαπανῶν κατέστησαν ἀναγκαῖαι χάριν τῆς συνεχίσεως τῶν ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν καὶ τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους, δοθέντος ὅτι δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ ψήφισις ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Προϋπολογισμῶν διὰ τὸ ἔτος 1977 λόγω τῆς μὴ ἐγκαίρου καταθέσεώς των εἰς τὸ Σῶμα ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Υπό τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὁμοφώνως εἰσηγείται τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐγκρισιν τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Ἀποφάσεων διὰ τὴν διενέργειαν τῶν προμνησθεισῶν δαπανῶν συμφώνως τῶν ἐν ἰσχύϊ συνταγματικῶν διατάξεων.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1977

Ἐπειδὴ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ ψήφισις τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1977 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἔτους 1977.

Καὶ ἐπειδὴ καθίσταται ἀναγκαία ἡ συνέχισις ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1976.

Διὰ ταῦτα, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως :

- (α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1977 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ἀναλογεῖν εἰς τὸ εἰρημένον χρονικὸν διάστημα τμήμα τοῦ ὅλικου ποσοῦ τοῦ προβλεπομένου εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1976 ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ.
- Νοεῖται ὅμως ὅτι τὸ δαπανηθὲν ποσὸν ὑπὸ οἰονδήποτε ἄρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1977 ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο.
- (β) Οὐδεμία δαπάνη δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποῦς καὶ οὐδεμία νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1977 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.
- (γ) Δαπάνη ἀπὸ ἄρθρα σημειούμενα διὰ σταυροῦ (+) δὲν δύναται νὰ διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου εἰς τὸ Γραφεῖον Προγραμματισμοῦ καὶ ληφθῇ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφήν «Ἐξουσιοδότησεως πρὸς Διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	Όλικόν ποσόν ψηφισθέν κατά τὸ 1976	Όλικόν ποσόν προταθέν εἰς τὸν Προϋπο- λογισμόν τοῦ 1977	Ποσόν ἐγκριθέν διὰ τὸν Ἰανουά- ριον τοῦ 1977
	£	£	£
01Δ Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ ..	49,915	88,413	6,916
02Δ Ἀνάπτυξις Ὑδάτων ..	3,266,005	4,481,482	276,858
03Δ Βελτίωσις Χρήσεως Ὑδατος ..	133,026	154,396	12,866
04Δ Γεωργία	1,127,040	1,231,702	97,628
05Δ Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν	288,091	408,927	30,889
06Δ Κτηνοτροφία	295,627	329,532	25,870
07Δ Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	245,491	352,654	24,581
08Δ Ἀνάπτυξις Δασῶν	1,502,699	881,500	73,458
09Δ Γεωλογικὴ Ἐπισκόπησις	225,892	424,369	20,391
10Δ Ἀνάπτυξις Ἀλιείας	102,812	150,648	10,561
11Δ Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία	55,699	84,323	6,119
12Δ Πιστοδότησις Ἀναπτύξεως	1,500,000	2,000,000	125,000
13Δ Ἐμπόριον καὶ Βιομηχανία	2,400,489	1,441,455	120,121
14Δ Τουρισμὸς	485,000	500,000	40,417
15Δ Ἀρχαιοφύλαξις	134,530	191,682	11,777
16Δ Δημόσια Ἔργα	361,573	471,528	34,431
17Δ Ἀνάπτυξις Ὀδικοῦ Δικτύου	2,007,487	2,877,100	167,291
18Δ Λιμένες	1,261,163	12,356	1,030
19Δ Ἀερολιμένες	1,060,220	791,400	65,950
20Δ Δημόσια Κτίρια	380,366	116,255	9,688
21Δ Πολεοδομία καὶ Οἰκίσεις	4,823,794	4,589,371	382,448
22Δ Ἰατρικαὶ καὶ Ὑγειονομικαὶ Ὑπηρεσίαι	556,367	458,654	38,221
23Δ Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις	410,257	502,863	33,185
24Δ Ἔργασια καὶ Κοινωνικαὶ Ἀσφα- λίσεις	268,418	326,090	27,174
25Δ Κέντρον Παραγωγικότητος	92,147	131,291	10,649
26Δ Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐη- μερίας	57,638	71,722	5,449
27Δ Παιδεία	387,143	438,389	33,364
28Δ Τμήμα Κτηματολογίου καὶ Χω- ρομετρίας	203,608	285,275	23,773
29Δ Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι	34,074	45,750	3,729
30Δ Στατιστικαὶ Ὑπηρεσίαι	84,796	157,788	8,217
31Δ Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι	402,634	416,181	33,682
32Δ Προκαταρκτικὸς Προγραμμα- τισμὸς	15,000	15,000	1,250
33Δ Ξένη Τεχνικὴ Βοήθεια	60,000	60,000	5,000
34Δ Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν	1,500,000	750,000	62,500
Δέκατος Τρίτος Μισθὸς*	150,000	—	—
Τιμαριθμικὰ Ἐπιδόματα*	410,010	—	—
Σύνολον	£ 26,339,011	25,238,096	1,830,483

* Διὰ τὸ ἔτος 1977 γίνεται πρόνοια εἰς τὰ ἐπὶ μέρους Κεφάλαια.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ
ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ
ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1977

Ἐπειδὴ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ ψήφισις τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1977 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἔτους 1977.

Καὶ ἐπειδὴ ἐπιπροσθέτως τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον δέον νὰ βαρύνῃ τὸ Πάγιον Ταμεῖον, ὡς προνοεῖται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἢ Νόμου, καθίσταται ἀναγκαία ἡ συνέχισις ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1976.

Διὰ ταῦτα, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως :

- (α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1977 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸ εἰρημένον χρονικὸν διάστημα τμήμα τοῦ ὅλικου ποσοῦ τοῦ προβλεπομένου εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1976 ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ :

Νοεῖται ὅμως ὅτι τὸ δαπανηθησόμενον ποσὸν ὑπὸ οἰονδήποτε Ἄρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1977 ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἄρθρον τοῦτο.

- (β) Οὐδεμία δαπάνη δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποὺς καὶ οὐδεμία νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ 1977 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.
- (γ) Δαπάνη ἀπὸ Ἄρθρα σημειούμενα διὰ σταυροῦ (+) δὲν δύναται νὰ διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου καὶ ληφθῇ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφήν «Ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς Διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	1976		1977		Ποσόν έγκριθέν δια τόν Ίανουά- ριον του 1977
	Ποσά βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμείον	Ὅλικόν ποσὸν ψηφισθέν κατὰ τὸ 1976	Ποσά βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμείον	Ὅλικόν ποσὸν προ- ταθὲν πρὸς ἔγκρισιν εἰς τόν Προϋπο- λογισμόν του 1977	
	£	£	£	£	£
01A Προεδρία	7,000	27,273	7,000	42,515	3,474
02A Προεδρικὸν Μέγαρον	—	23,514	—	27,776	2,065
03A —	—	—	—	—	—
04A Ὑπουργικὸν Συμβούλιον	—	4,857	—	8,598	672
05A Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων	—	97,038	—	149,089	9,512
06A Δικαστικὸν Τμῆμα	27,720	221,989	27,720	373,797	30,572
07A Νομικὴ Ὑπηρεσία	9,630	72,955	9,630	116,730	9,303
08A Ἐλεγκτικὴ Ὑπηρεσία	5,180	78,375	5,147	150,539	11,420
09A Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας	15,220	830	15,220	11,539	944
10A Ἐπιτροπὴ Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας	—	13,242	—	21,681	1,801
11A Ὑπουργεῖον Ἀμύνης—Διοικήσεις	—	8,992	—	9,812	791
12A Κυπριακὸς Στρατὸς	—	368,029	—	1,107,570	49,734
13A Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων— Διοικήσεις	—	15,034	—	86,167	7,109
14A Τμῆμα Γεωργίας	—	424,085	—	636,114	51,717
15A Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	—	153,956	—	217,200	17,257
16A Τμῆμα Δασῶν	—	405,240	—	586,906	48,142
17A Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων	—	432,516	—	582,027	46,573
18A Τμῆμα Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως	—	56,625	—	91,471	7,612
Εἰς Μεταφορὰν	64,750	2,404,550	64,717	4,219,531	298,698

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	1976		1977		Ποσόν έγκριθέν δια τόν Ίανουά- ριον του 1977
	Ποσά βαρύνοντα τό Πάγιον Ταμείον	Όλικόν ποσόν ψηφισθέν κατά τό 1976	Ποσά βαρύνοντα τό Πάγιον Ταμείον	Όλικόν ποσόν προ- ταθέν πρός έγκρισιν εις τόν Προϋπο- λογισμόν του 1977	
	£	£	£	£	£
Έκ Μεταφοράς	64,750	2,404,550	64,717	4,219,531	298,698
19A Μετεωρολογική Ύπηρεσία	—	11,975	—	32,452	1,322
20A Ύπουργείον Δικαιοσύνης—Διοίησις	—	10,082	—	18,803	1,223
21A Φυλακαί	—	187,767	—	305,561	25,295
22A Σχολή Λαμπούσης	—	20,886	—	39,372	2,847
23A Ύπουργείον Έμπορίου και Βιομηχανίας—Διοίησις	—	13,634	—	21,702	1,800
24A Τμήμα Έμπορίου και Βιομηχανίας	—	185,772	—	297,962	20,276
25A Συνεργατική Ανάπτυξις	—	57,421	—	94,780	7,631
26A Μεταλλεία	—	15,530	—	24,285	2,016
27A Τμήμα Έπισήμου Παραλήπτου και Έφόρου	—	17,673	—	29,845	2,434
28A Ύπουργείον Έργασίας και Κοινωνικών Ασφα- λίσεων—Διοίησις	—	17,702	—	26,903	2,172
29A Τμήμα Έργασίας	—	95,015	—	179,553	13,869
30A Ύπηρεσίαι Κοινωνικών Ασφαλίσεων	—	205,019	—	327,374	26,609
31A Ύπηρεσίαι Κοινωνικής Έυημερίας	—	194,080	—	278,133	22,507
32A Ύπουργείον Έσωτερικών—Διοίησις	—	11,192	—	17,111	1,306
33A Έπαρχιακή Διοίησις	—	387,171	—	419,312	34,943
34A Αστυνομία	—	4,495,489	—	6,924,667	560,994
35A Έθνική Φρουρά	—	6,000,000	—	6,000,000	500,000
Εις Μεταφοράν	64,750	14,330,958	64,717	19,257,346	1,525,942

Π Ι Ν Α Ξ

Κεφάλαιον Δαπάνης	1976		1977		Ποσόν έγκριθέν δια τόν Ίανουά- ριον του 1977
	Ποσά βαρύνοντα τό Πάγιον Ταμείον	Όλικόν ποσόν ψηφισθέν κατά τό 1976	Ποσά βαρύνοντα τό Πάγιον Ταμείον	Όλικόν ποσόν προ- ταθέν πρός έγκρισιν είς τόν Προϋπο- λογισμόν του 1977	
	£	£	£	£	£
Έκ Μεταφοράς	64,750	14,330,958	64,717	19,257,346	1,525,942
36A Πυροσβεστική Ύπηρεσία	—	321,934	—	486,671	40,137
37A Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	—	74,339	—	133,483	10,399
38A Ύπηρεσία Μεταναστεύσεως	—	24,518	—	28,726	2,361
39A Ύπηρεσία Καταγραφής	—	2,448	—	4,171	340
40A Γραφείον Δημοσίων Πληροφοριών	—	136,910	—	199,196	13,303
41A Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	—	463,720	—	759,938	61,836
42A Ύπουργείον Έξωτερικών—Διοικήσεις	—	28,291	—	62,623	4,834
43A Έξωτερικαί Ύπηρεσίαι	—	867,686	—	943,684	78,640
44A Ύπουργείον Οικονομικών—Διοικήσεις	—	28,834	—	52,121	4,035
45A Γενικόν Λογιστήριον	—	287,770	—	487,747	37,912
46A Τελωνεία	—	424,941	—	2,227,778	151,909
47A Τμήμα Έσωτερικών Προσόδων	—	226,135	—	921,813	64,142
48A Τμήμα Στατιστικής και Έρευνών	—	69,994	—	114,394	9,455
49A Κρατικάί Αποθήκαι	—	123,108	—	236,938	14,253
50A Τμήμα Προσωπικού	—	2,721	—	8,312	380
51A Τυπογραφείον	—	226,824	—	294,085	23,293
52A Όφειλαί εκ Δημοσίου Χρέους	5,179,501	—	7,461,110	—	—
53A Συντάξεις και Φιλοδωρήματα	2,270,000	21,000	2,575,000	174,000	14,000
54A Έπιχορηγήσεις	—	5,000,000	—	5,000,000	416,667
Είς Μεταφοράν	7,514,251	22,662,131	10,100,827	31,393,026	2,473,838

Π Ι Ν Α Ξ

Κεφάλαιον Δαπάνης	1976		1977		Ποσόν εγκριθέν δια τόν Ίανουά- ριον τοῦ 1977
	Ποσά βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμείον	Ὀλικὸν ποσὸν ψηφισθέν κατὰ τὸ 1976	Ποσά βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμείον	Ὀλικὸν ποσὸν προ- ταθὲν πρὸς ἔγκρισιν εἰς τόν Προϋπο- λογισμὸν τοῦ 1977	
	£	£	£	£	£
Ἐκ Μεταφορᾶς	7,514,251	22,662,131	10,100,827	31,393,026	2,473,838
55A Μακροπρόθεσμα Δάνεια καὶ Προκαταβολαὶ	—	10	—	10	—
56A Χορηγίαι καὶ Συνεισφοραὶ	4,000	8,569,000	4,000	9,558,600	700,800
57A Διάφορα	—	1,346,535	—	553,395	46,116
58A Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν	—	1,000,000	—	750,000	62,500
59A Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων—Διοίησις	—	16,861	—	77,604	5,430
60A Δημόσια Ἔργα	—	265,741	—	409,917	33,707
61A Τακτικαὶ Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων	—	523,000	—	561,000	43,583
62A Μὴ Ἐπαναλαμβανόμεναι Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων	—	80,000	—	100,000	6,666
63A Τμῆμα Ἀρχαιοτήτων	—	96,691	—	135,921	11,199
64A Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας	—	454,899	—	810,621	46,951
65A Λιμενικαὶ Ὑπηρεσίαι	—	177,452	—	186,316	15,526
66A Τμῆμα Ταχυδρομικῶν Ὑπηρεσιῶν	—	453,851	—	622,840	50,166
67A Τμῆμα Χερσαίων Μεταφορῶν	—	100,340	—	161,754	12,431
68A Ἡλεκτρομηχανολογικὴ Ὑπηρεσία	—	402,451	—	525,177	38,764
69A Ὑπουργεῖον Ὑγείας—Διοίησις	—	11,122	—	28,001	2,333
70A Ἱατρικὸν Τμῆμα	—	3,716,754	—	5,027,757	401,584
71A Ὑπουργεῖον Παιδείας—Διοίησις	—	11,866	—	17,385	1,402
72A Παιδεία	—	6,060,597	—	11,186,096	901,281
Εἰς Μεταφορὰν	7,518,251	45,949,301	10,104,827	62,105,420	4,854,277

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	1976		1977		Ποσόν έγκριθέν δια τόν Ιανουά- ριον τοῦ 1977
	Ποσά βαρύνοντα τό Πάγιον Ταμείον	Όλικόν ποσόν ψηφισθέν κατά τό 1976	Ποσά βαρύνοντα τό Πάγιον Ταμείον	Όλικόν ποσόν προ- ταθέν πρός έγκρισιν εις τόν Προϋπο- λογισμόν τοῦ 1977	
	£	£	£	£	£
Έκ Μεταφορᾶς	7,518,251	45,949,301	10,104,827	62,105,420	4,854,277
73A Πολιτιστικάί καί Άλλαι Υπηρεσίαι	—	80,635	—	116,190	9,337
74A Γενικόν Διοικητικόν Προσωπικόν	—	187,425	—	356,250	27,530
75A Γενικόν Γραμματειακόν Προσωπικόν	—	834,763	—	1,373,708	111,145
76A Κλητήρες	—	159,309	—	263,641	21,867
Δέκατος Τρίτος Μισθός*	—	1,634,000	—	—	—
Τιμαριθμικά Έπιδόματα*	—	8,673,500	—	—	—
Έπιστροφαι Χρημάτων καί Δασμών*	—	1,626,100	—	—	—
Σύνολον	£ 7,518,251	59,145,033	10,104,827	64,215,209	5,024,156

* Διά τό έτος 1977 γίνεται πρόνοια εις τά έπί μέρους Κεφάλαια.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, απλώς από την θέση μου ήθελα να υποδείξω το έξης:

Μελετών τώρα τον Πίνακα που αναφέρεται εις τα έξοδα τα βαρύνοντα το Πάγιον Ταμείον της Δημοκρατίας, διερωτώμαι κατά πόσον εις τα κονδύλια αυτά υπάρχει αυτό που έψηφισαμεν με τον Νόμον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σύμφωνα με το όποιον από το Πάγιον Ταμείον της Δημοκρατίας ή Κυβέρνησις θά καταβάλη ποσόν £1.030.000 εις έξι μηνιαίας δόσεις, τής πρώτης δόσεως άρχομένης από την 31ην Ιανουαρίου. Δεδομένου ότι αυτός ο Πίνακας έχει έταιμασθή πριν από την παρούσαν Απόφασιν διερωτώμαι κατά πόσον περιλαμβάνεται το σχετικόν κονδύλιον για να ανταποκριθῆ ή Κυβέρνησις εις τον νόμον που έψηφισαμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κατά την άποψίν μου δέν χρειάζεται διότι ή δαπάνη ήδη είναι καλυμμένη δι' ύφισταμένου νόμου — δαπάνες οι οποίες καλύπτονται από ύφισταμένην νομοθεσίαν ή το Σύνταγμα, ή προέρχονται από το Πάγιον Ταμείον της Δημοκρατίας, δέν χρειάζεται να προστεθοῦν, νομίζω, εις τον Πίνακα. Άλλά και εάν είναι λανθασμένη αυτή ή άποψις, νομίζω ότι μπορεί να έλθη ή ίδια να καλύψη την δαπάνην διά Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Και αί δύο Απόφάσεις θεωροῦνται ότι ένεκρίθησαν.

Το τελευταίον θέμα εις το Κεφάλαιον Β τής ήμερησίας διατάξεως είναι το ύπ' Άρ. 12, δηλαδή «Ό περί Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγών Νόμος του 1976».

Παρακαλώ τον Πρόεδρον τής άρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής να αναγνώση την Έκθεσιν προς το Σώμα.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Άνδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Άρακλής Δημοσθένους
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χαμπής Μιχαηλίδης
Χρίστος Κουρτελλάρης
Πατρίκιος Παύλου.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων έμελέτησε το περι οὔ ο λόγος νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής συγκροτηθείσαν την 21ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ παράτασις τῆς ἰσχύος αὐτοῦ δι' ἓν εἰσέτι ἔτος.

Ὡς γνωστόν, ἡ ἰσχύς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν παρετάθη ἐπανειλημμένως ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ συμπλήρωσις τῆς μελέτης ἐκ μέρους τῆς ὀρισθείσης πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς τοῦ γενικωτέρου Σχεδίου Ἀσφαλίσεων Γεωργικῶν Προϊόντων μετὰ βάσιν τὰς γενομένας εἰσηγήσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὴν μορφήν νομοσχεδίου περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως, ἐκκρεμεῖ ἀπὸ μακροῦ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος εἰσηγήσεις τῆς ρηθείσης Ἐπιτροπῆς τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, ἀφοῦ ἐξητάσθησαν ὑπὸ τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς, εὐρέθησαν ἀπολύτως δικαιολογημένοι, υἱοθετηθεῖσαι δὲ διεβιβάσθησαν πρὸς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τούτων τὸ ταχύτερον δυνατόν.

Ἐπειδὴ, ὡς ἐλέχθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ἡ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ συμπληρώσῃ εἰσέτι τὰς ἐργασίας τῆς ἐνεκεν τῶν μεσολαβησάντων γνωστῶν γεγονότων, τὸ ὅλον θέμα ὁμοῦ μετὰ τοῦ προμνησθέντος νομοσχεδίου ἐξακολουθοῦν νὰ εὐρίσκονται εἰσέτι ἐν ἐκκρεμότητι. Ὡς ἐκ τούτου, τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, λαβόντα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ἡ προώθησις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος γενικωτέρου σχεδίου δὲν εἶναι δυνατὴ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐν λόγῳ μελέτης, θεωροῦν ἑαυτὰ ἐκ τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένα νὰ εἰσηγηθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἐκ παραλλήλου, ὅμως, καὶ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ εὐκαιρία καλοῦν τὴν ἀρμοδίαν ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐπισπεύσῃ καὶ συμπληρώσῃ τὸ ταχύτερον δυνατόν τὴν μελέτην τοῦ ὅλου θέματος ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐπανεξέτασις τοῦ γενικωτέρου τούτου σχεδίου ἐν συναρτήσει μετὰ τὸ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον αὐτῆς προαναφερθὲν νομοσχέδιον καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν προκυψάντων νέων δεδομένων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔτι εἰς τὸ θέμα :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ὁμιλητὴς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἐνστάσις διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ πρώτου ἄρθρου ;

Καμία. Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 2ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου ;

Καμία. Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐναρξεις ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 3ου ἄρθρου ;

Καμία. Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1976 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν Νόμων τοῦ 1970 ἕως 1975 (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένων ὡς «ὁ βασικός νόμος») καὶ ὁ βασικός νόμος καὶ ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν Νόμοι τοῦ 1970 ἕως 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν θέσπισιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς νόμον ;

Οὐδεμία. Τὸ νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ 3ον Κεφάλαιον τῆς ἡμερησίας διατάξεως :

Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ἐπὶ τῶν ὑπάρχοντων ὁποιαδήποτε νομοσχέδια ἢ ἐγγράφα πρὸς κατάθεσιν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐτησίᾳ Ἐκθέσεις καὶ Λογαριασμοὶ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας διὰ τὸ ἔτος 1975.

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας ἀλλὰ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθῆ καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν, ἔστω καὶ ἐάν εἶναι πολλαί αἱ Ἐπιτροπαί εἶναι ὁ τύπος τῆς Ἐκθέσεως, πού ἐάν δὲν ὑπάρχη ἔνστασις, παραπέμπεται καὶ εἰς τὰς τρεῖς Ἐπιτροπὰς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλα ἐγγράφα ἢ νομοσχέδια πρὸς κατάθεσιν, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν δὲν ὑπάρχη ἄλλο νομοσχέδιον πρὸς κατάθεσιν καὶ δὲν ὑπάρχη ἀντίρρησης, προτίθεμαι νὰ ἀναβάλω τὰ θέματα τοῦ Δ' Κεφαλαίου διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν τοῦ Σώματος.

Δὲν ὑπάρχει.

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος, ἡ ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ τὴν προσεχῇ Πέμπτην, 6ην Ἰανουαρίου, ὀρίζεται διὰ τὴν μεταπροσεχῇ Δευτέραν, 10ην Ἰανουαρίου, 1977, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινῆν. Εἰσηγοῦμαι Δευτέραν διότι μεσολαβοῦν πολλαὶ ἡμέραι.

* Ἄν εἰσθε σύμφωνοι, νὰ ὀρίσωμεν τὴν Πέμπτην. Ἐπομένως τὴν Πέμπτην, 13ην Ἰανουαρίου, 1977, ὥραν 4ην ἀπογευματινῆν, μὲ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Κυβερνητικῶν Ὑδατικῶν Ἔργων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1975.
- (2) Ὁ περὶ Τόκου Νόμος τοῦ 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) « Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἑτησίᾳ Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὸ ἔτος 1975 ».
- (2) « Ἡ ἀνάγκη υἰοθετήσεως πρῶνινῃς φοιτήσεως ». (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

* Ὡρα λήξεως : 7.15 μ.μ.

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :

Βάκης Χρῖστος
 Βασιλειάδης Νίκος
 Γαλανὸς Ἀλέξης
 Γιάγκου Ἀνδρέας
 Δημοσθένους Ἡρακλῆς
 Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
 Θεοδώρου Δῶρος
 Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
 Καραμιχάλης Λοῖζος
 Κουρτελλάρης Χρῖστος
 Κωνσταντίνου Ντίνος
 Λένας Πάρις
 Μαυρονικόλας Νίκος
 Μιχαηλίδης Θαλῆς
 Μιχαηλίδης Χαμπῆς
 Νέμιτσας Τάκης
 Παναγίδης Κίμων
 Παπαδημητρίου Κυριάκος

Παπαδόπουλος Τάσσος
 Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
 Παρασκευαΐδης Φειδίας
 Παύλου Πατρίκιος
 Πελεκάνος Χρῖστος
 Ποσκώτης Σταῦρος
 Ποταμίτης Γιάγκος
 Σαββίδης Γεώργιος
 Τουλούρας Ζαχαρίας
 Τουμαζῆς Ἀνδρέας
 Φάντης Ἀνδρέας
 Χατζηδημητρίου Κυριάκος.
 Ἀντιπρόσωποι Ἱεροσπουδαστικῶν
 Ὁμάδων :
 Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
 Μαυρίδης Ἰωάννης
 Φέλιξ Κυρίλλης.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἑρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ παρατηρουμένη ἀνεπάρκεια ἰατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ, τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ λοιπὰ προβλήματα εἰς τὰς ἰατρικὰς ὑπηρεσίας καὶ ποῖα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις πρὸς ἀντιμετώπισίν των).
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικοῦ) (Ἄρ. 2) Νόμου τοῦ 1976, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Ζιαρτίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Ἄλ. Γαλανός, Β. Λυσσαρίδης, Τ. Νέμιτσας, Πρόεδρος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 8) τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Προσωρινὰ Περιοριστικαὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικοῦ) (Ἄρ. 2) Νόμου τοῦ 1976, αἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Τ. Χατζηδημητρίου, Ἄλ. Γαλανός, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Νέμιτσας, Γ. Ποταμίτης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμου (Ἄρ. 2) τοῦ 1976, αἱ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Α. Φάντης, Β. Λυσσαρίδης, Α. Γαλανός, Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου, Χρ. Βάκης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (6) Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐξουσιοδοτοῦσαι διενέργειαν δαπάνης ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου καὶ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1977», (Ψήφισις δωδεκατημορίων) καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (7) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (8) Κατάθεσις ἐγγράφων.

Τιμὴ 50 Μιλς

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 13ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.29 μ.μ.)

(Ἄρ. 15)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 15ης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου καὶ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίᾳ, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν προχωρήσωμεν μετὰ τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν θὰ ἤθελα νὰ ἀνακοινώσω πρὸς τὸ Σῶμα ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία συνήλθε σήμερον ἐπελήφθη τοῦ θέματος συστάσεως καὶ καταρτισμοῦ Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν μελέτην καὶ προώθησιν γενικῶν καὶ εἰδικῶν προβλημάτων τῶν παθόντων τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων, τῶν παθόντων ἀντιστασιακῶν, μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ μπορέσῃ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν προώθησιν τῆς ἐπιλύσεως τῶν γενικωτέρων καὶ εἰδικῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζουν. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ Εἰδικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ εἶναι ἐπταμελής καὶ ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς κύριον Λοῖζον Καραμιχάλην ὡς Πρόεδρον, κ. Θεοδῶρον Μιχαηλίδην, κ. Νίκον Βασιλειάδην, κ. Ζαχαρίαν Τουλούραν, κ. Χρῆστον Κουρτελλάρην, κ. Γεώργιον Σαββίδην καὶ κ. Δῶρον Θεοδώρου.

Πέραν τούτου θὰ ἤθελα νὰ ἀνακοινώσω πρὸς τὸ Σῶμα ὅτι κατόπιν παρακλήσεως τοῦ ἐκ τῶν Γραμματέων καὶ Κοσμητόρων κ. Ἀμπίζα, καὶ δυνάμει τῶν σχετικῶν προνοιῶν τοῦ Συντάγματος, πρᾶξεν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ κ. Ἀμπίζα, τὴν θέσιν τοῦ ὁποίου ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ κατέχῃ ὁ κ. Κίμων Παναγίδης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς ἐπίσης κατὰ τὴν πρωϊνὴν αὕτης συνεδρίαν ἐνέκρινε τὸν διορισμὸν τοῦ κ. Τάκη Νέμιτσα ὡς προσθέτου μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ τοῦ κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ ὡς προσθέτου μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας — Κεφάλαιον Α — εἶναι Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις καὶ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ ἀναγνώσῃ τίς Ἐρωτήσεις καὶ τίς Ἀπαντήσεις ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα τὴν 4ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Φέτος ὕστερα ἀπὸ δεκαἕξ χρόνια ἀρχίσανε ἐπιτέλους θετικά ἔργα γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ ἐπιδιόρθωση τοῦ δρόμου Καντοῦ—Ὀμόδους, τοῦ δρόμου τῶν Κρασσοχωριῶν.

Ὅμως, εἴτε γιὰ τὰ ἔργα αὐτὰ ἀρχίσανε ἀργὰ εἴτε γιὰ τὴν ἐκτέλεση τους δὲν προχωρεῖ κανονικά καὶ μὲ γρήγορο ρυθμὸ δὲν κατωρθώθηκε νὰ συμπληρωθῇ αὐτὸς ὁ δρόμος πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ τρυγητοῦ καὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν σταφυλιῶν στὰ ἐργαστάσια τῆς Λεμεσοῦ.

Ἐπειδὴ αὐτὸ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα νὰ καταστῇ αὐτὸς ὁ δρόμος δυσκολοδιάβατος, ἂν ὄχι ἀδιάβατος, καὶ νὰ δημιουργοῦνται πολλὰ σύννεφα σκόνης ποὺ κάθονται ἀπάνω στὰ σταφύλια ποὺ μεταφέρονται αὐτὴ τὴν ἐποχὴ στὰ ἐργαστάσια τῆς Λεμεσοῦ.

Καὶ ἐπειδὴ σύμφωνα μὲ ἀνακοίνωση τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελοουργικῶν Προϊόντων οἱ οἰνοβιομηχανίες δὲν θὰ παραλαμβάνουν φορτία σταφυλιῶν ποὺ περιέχουν χῶμα, ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορηθῇ τὴ Βουλὴ τί ἐπείγοντα μέτρα θὰ λάβῃ γιὰ τὴν ἄμεση θεραπεία αὐτοῦ τοῦ κακοῦ».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Ἰανουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 4ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Ἡ ἐκτελουμένη ἐργασία εἰς δύο τμήματα τῆς ὁδοῦ Ἐρήμης—Καντοῦ—Ὀμόδους—Μανδριῶν, ἥτοι μεταξὺ τῶν ΜΔ 12—13,5 καὶ ΜΔ 2—4, ἔχει καθυστερήσει σημαντικῶς συνεπείᾳ ἀδυναμίας τῶν ἐργολάβων νὰ συμπληρώσουν τὰ χωματουργικά συμφῶνως πρὸς τὴν προσφορὰν των.

Τὰ χωματουργικά διὰ τὸ πρῶτον τμῆμα θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχον περατωθῇ βάσει τῆς προσφορᾶς τὴν 1ην Μαΐου, 1976 διὰ δὲ τὸ δεῦτερον τμῆμα τὴν 12ην Ἰουλίου, 1976. Λόγω ὅμως τοῦ ἀργοῦ ρυθμοῦ διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν ὑπὸ τῶν ἐργολάβων, τῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν καὶ τῶν σκληρῶν πετρωμάτων τὰ ὁποῖα οὗτοι συνήντησαν καὶ ἀπηρτίτο ἢ χρῆσις ἐκρηκτικῶν ὑλῶν διὰ τὴν ἐξόρυξιν των ἡ ἐργασία καθυστερήσεν.

Παρὰ ταῦτα τὸ Τμῆμα Δημοσίων Ἔργων ἔχον ὑπ' ὄψιν τὸ πρόβλημα μεταφορᾶς τῶν σταφυλιῶν κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν θεμελίωσιν καὶ ἀσφαλτόστρωσιν τουλάχιστον τοῦ δευτέρου τμήματος (ΜΔ 2—4,5) τὸ ὁποῖον ἐπηρέαζε σοβαρώτερον τὴν μεταφορὰν τῶν σταφυλιῶν.

Ἡ κατάστασης ὡς ἔχει τώρα εἶναι ὡς ἀκολούθως :

Εἰς μὲν τὸ πρῶτον τμῆμα (ΜΔ 12—13,5) ἡ θεμελίωσις εὐρίσκειται εἰς προκεχωρημένον στάδιον καὶ θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ ἀσφαλτόστρωσις εἰς δὲ τὸ δεῦτερον τμῆμα (ΜΔ 2—4,5) ἐπερατώθη ἡ θεμελίωσις καὶ ἡ ἀσφαλτόστρωσις εὐρίσκειται εἰς προκεχωρημένον στάδιον».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην Νοεμβρίου, 1976.

«Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορηθῇ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ πόσον ἔχει προγραμματισθῇ τὸ ἀνοιγμα δρόμου Ἀγριδιῶν—Ποταμίτισσας καὶ πότε θὰ ἐκτελεσθῇ αὐτὸ τὸ ἔργο».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Ἰανουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 6ην Νοεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ διάνοιξις τῆς ἀγροτικῆς ὁδοῦ Ἀγριδιῶν—Ποταμιτίσσης, ἣτις εἶναι μήκους 4 μιλίων, ἤρχισε καὶ συνεχίζεται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1970. Μέχρι τοῦδε ἐδαπανήθη ποσὸν £6.750 καὶ διηνοιχθῆσαν 3 μίλια περίπου. Διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου ἀπαιτεῖται ἕτερον ποσὸν ἐκ £3.000.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν £21.000, τὸ ὁποῖον παρεχωρήθη εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ διὰ τὴν διάνοξιν ἀμπελουργικῶν ὁδῶν διὰ τὴν περίοδον 1976—1977, προγραμματίζεται διάθεσις ποσοῦ ἐκ £2.000 διὰ τὴν συνέχισιν τῆς διανοίξεως.

Ἐλπίζεται ὅτι συντόμως θὰ ἐξευρεθοῦν καὶ αἱ ὑπολειπόμεναι πιστώσεις διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Δεκεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα τὴν 29ην Δεκεμβρίου, 1976.

«Τὸ θέμα τῆς διάρκειας τῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐθνοφρουρῶν, ἡ ὁποία σήμερον εἶναι δυὸ χρόνια θητεία, καὶ σὲ συνέχεια ἀκόμα ἕνας χρόνος ὑπὸ τύπον ἐφεδρείας, ἀπασχόλησε πολλὰς φορές καὶ ἐπανειλημμένα ὄχι μόνον τοὺς ἰδίους τοὺς Ἐθνοφρουροὺς καὶ τοὺς γονεῖς τους, ἀλλὰ καὶ τὸν Τύπον, τὸ κοινὸ γενικώτερα καὶ τὴν ἴδια τὴ Βουλὴν.

Κατὰ τὸν περασμένο Ἰούνιο ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐγκρίσεως τοῦ τροποποιητικοῦ περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμου 1976 ὑπέβαλλε τὴν σύστασιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως ἡ ὑπηρεσία τῶν Ἐθνοφρουρῶν, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ὑπηρεσίας τους ὡς ἐφέδρων, μὴ ὑπερβαίῃ τὰ δυὸ χρόνια. Δεδομένου ὅτι τὸ θέμα τῆς μείωσιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐθνοφρουρῶν γιὰ τὸ ὁποῖο ἐγίναν σὲ διάφορες εὐκαιρίες δηλώσεις ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας σύμφωνα μὲ τίς ὁποῖες αὐτὴ θὰ περιορισθῆ στοὺς 27 ἢ τοὺς 30 μῆνες δὲν ἔχει διευκρινισθῆ, ἐρωτᾶται τὸ Ὑπουργεῖο Ἑσωτερικῶν καὶ Ἄμυνας νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

- (α) Κατὰ πόσον τὸ θέμα αὐτὸ ἀπασχολεῖ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ
- (β) κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησιν ἔχει ἀποφασίσῃ ὀριστικὰ καὶ τότε πρόκειται νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴ σχετικὴν ἀπόφασιν τῆς γιὰ τὴ διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐθνοφρουρῶν περιλαμβανομένης τυχόν καὶ ὑπηρεσίας ὑπὸ τύπον ἐφεδρείας ὥστε ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι Ἐθνοφρουροὶ καὶ γονεῖς νὰ ἐνημερωθοῦν γιὰ τὸ πῶς ἀντιμετωπίζει ἡ Κυβέρνησιν αὐτὸ τὸ θέμα».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Ἰανουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 29ην Δεκεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«Τὸ θέμα τῆς θητείας ἀπασχόλησε τὴν Κυβέρνησιν εἰς πλείστας συνεδριάσεις. Κατόπιν ἀρκετῆς μελέτης τῶν ἀμυντικῶν, κοινωνικῶν καὶ ἄλλων προβλημάτων σχετιζομένων μὲ τὸ θέμα τοῦτο, ἡ Κυβέρνησις κατέληξε εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως ὑποβάλλῃ συντόμως σχέδιον νόμου διὰ θητείαν 30 μηνῶν. Μὲ τὸν καθορισμὸν τῆς θητείας εἰς τριακοντάμηνον, πρόθεσις εἶναι ὅπως καταργηθῇ ἡ ὑπὸ μορφήν ἐφεδρείας συνέχισις τῆς θητείας χωρὶς τοῦτο βεβαίως νὰ σημαίνῃ ὅτι δὲν θὰ καλοῦνται, ὅποτε τοῦτο κριθῆ ἀναγκαῖον, ἐφεδροὶ δι' ὑπηρεσίαν ἐκ τῶν συμπληρωσάντων τὴν θητείαν των καὶ ἀπολυθέντων».

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων—Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β' τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως — Νομοθετική Ἔργασία.

Πρῶτον «Ὁ περὶ Κυβερνητικῶν Ὑδατικῶν Ἔργων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1975».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1975».

Παρόντες :

Ἄνδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Ἡρακλῆς Δημοσθένους
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Πατρίκιος Παύλου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς τρεῖς συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 16ην Δεκεμβρίου, 1976. Εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων ΕΚΑ καὶ ΠΕΚ ἐκπρόσωποι αὐτῶν. Παρέστησαν ἐπίσης καὶ ἀνέλυσαν τοὺς κυριωτέρους σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς τοιαύτης μελέτης ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπραγματοποίησεν ὡσαύτως κατ' ἴδιαν συνάντησιν μετὰ τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἀντήλλαξεν ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος ὡς τοῦτο ἐντάσσεται εἰς τὴν γενικωτέραν Κυβερνητικὴν πολιτικὴν ἐπὶ τῶν ὑδάτων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Κυβερνητικῶν Ὑδατικῶν Ἔργων Νόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε—

- (α) τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ δύναται νὰ καθορίζῃ περιοχὰς ὑδροδοτήσεως καὶ ὠφελουμένας περιοχὰς ἐκ τῆς κατασκευῆς ὑδατικοῦ τινος ἔργου καὶ νὰ ἀναθέτῃ εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων τὴν εὐθύνην ἐκτελέσεως καὶ διαχειρίσεως ἀπάντων τῶν ἀναγκαίων ἔργων καὶ
- (β) νὰ ἀπαγορεύηται ἡ ἐκδοσις ἀδείας ὑφ' οἷσδῆποτε ἀρμοδίας ἀρχῆς δι' ἀντλήσιν ἢ χρῆσιν ὑπογείου ἢ ἐπιφανειακοῦ ὕδατος εἰς ὠφελουμένας περιοχὰς ἢ περιοχὰς ὑδροδοτήσεως ἢ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν οἰουδῆποτε ἔργου ἐντὸς τῶν ἐν λόγω περιοχῶν, τὸ ὁποῖον δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὅτι καθ' οἷονδῆποτε τρόπον θὰ ἐπηρεάσῃ, παραβλάψῃ ἢ ρυπάνῃ τοὺς ὑπογείους ὑδατίνους πόρους ἢ τὰς ἐπιφανειακὰς ὑδρορροὰς, ἄνευ τῆς προηγουμένης συμφώνου γνώμης τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων.

Ἄπώτερος σκοπὸς τῶν ὡς ἀνωτέρω ἐπιφερομένων τροποποιήσεων εἶναι ἡ προστασία τῶν ἐκτελουμένων δι' ὑψηλῶν Κυβερνητικῶν ἐπενδύσεων ὑδατικῶν ἔργων ἐκ τῆς ἀνεξελέγκτου χρήσεως ἢ ἀντλήσεως ὑπογείου ἢ ἐπιφανειακοῦ ὕδατος ἢ ἐκ τῆς κατασκευῆς, ἐντὸς τῶν ἐπιηραζομένων

περιοχῶν, τοιοῦτων ἔργων τὰ ὅποια δυνατόν νά θέσωσιν ἐν κινδύνῳ τήν ὀμαλήν λειτουργίαν τῶν ἐκτελουμένων διαφόρων σχεδίων ὑδατικής ἀναπτύξεως.

Ἡ ἄσκησης τοῦ ἐν λόγῳ ἐλέγχου ἐντὸς τῶν προαναφερθεισῶν περιοχῶν ἐπεβλήθη, σὺν τοῖς ἄλλοις λόγοις, καὶ ὡς ὅρος ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Τραπεζῆς διὰ τὴν χρηματοδότησιν ἀναπτυξιακῶν προγραμμάτων, κατὰ τὴν συνομολόγησιν τοῦ συναφθέντος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δανείου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὑδατικοῦ ἔργου Πάφου, καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν διασφάλισιν κυρίως τῆς ἐπιτυχοῦς λειτουργίας τοῦ σχεδίου τούτου ἀπὸ ἐνδεχομένας παρανόμους ἐπεμβάσεις εἰς τὰς ἐπηρεαζόμενας περιοχὰς ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ἐκτελουμένου σχεδίου ὑδατικής ἀναπτύξεως.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ὡς ἀναμένεται, ἡ χρῆσις ἢ ἀντλησις ὕδατος ἢ ἐκτέλεσις οἰουδήποτε ἔργου εἰς τὰς προμνησθείσας περιοχὰς θὰ ἐλέγχεται καὶ ἐγκρίνηται μὲ κριτήριον τὴν διασφάλισιν τῆς ὀμαλῆς λειτουργίας τῶν κατασκευαζομένων Κυβερνητικῶν ὑδατικῶν ἔργων, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου δημιουργοῦνται αἱ ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις ἐκπληρώσεως τῆς ἀναληφθείσης ὑποχρέωσιν τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαιτουμένων χρηματοδοτήσεων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἔργων.

Ὡς γνωστόν, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα ἐκκρεμεῖ ἀπὸ τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, ἀπετέλεσε δὲ ἀντικείμενον ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως ἐκ μέρους τῆς ἄρμοδιᾶς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἔκφρασιν ἀνησυχίῶν διὰ τὰς ἐκχωρούμενας σαρωτικές ἐξουσίας εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων.

Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀνησυχίαι συνεζητήθησαν ἐν ἐκτάσει μετὰ τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὑπὸ τὸ φῶς τῆς μέχρι τοῦδε κτηθείσης πείρας περὶ τὰ θέματα τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὑφισταμένου αἰτήματος τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων δι' ἐκδημοκρατικοποίησιν τῆς διαδικασίας ἐκχωρήσεως ἀδειῶν χρήσεως ὕδατος ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς προσγενομένας εἰς τὸ παρελθὸν ἀδικίας καὶ διακρίσεις εἰς βάρος κυρίως τῶν γεωργῶν τῆς νήσου.

Ἐκ τῆς λαβούσης χώραν ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἄρμοδιου Ὑπουργοῦ ἐξευρέθη συμβιβαστικὴ τρόπον τινὰ λύσις ἢ ὅποια λαμβάνει, ἀφ' ἐνός, ὑπ' ὅψιν τὴν ἀναγκαιότητα ἐπιβολῆς τοῦ ὡς προεῖρηται ἐλέγχου ἐνῶ ἐκ παραλλήλου διασφαλίζει τὴν ἐνδελεχῆ ἐξέτασιν ἐκάστης ὑποβαλλομένης αἰτήσεως διὰ τὴν χρῆσιν ὕδατος ἐντὸς τῶν προμνησθεισῶν περιοχῶν, ἀποκλειομένων τῶν ἀδικιῶν καὶ διακρίσεων ἐκ τῆς λήψεως ἐνδεχομένως αὐθαιρέτων ἀποφάσεων. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπιτευχθείσης λύσεως καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν ὅτι ἡ ἐπιβολὴ ἐλέγχου προτείνεται χάριν τῆς διασφαλίσεως τῆς ὀμαλῆς λειτουργίας τῶν ἐκτελουμένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑδατικῶν ἔργων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συμπίπτει μὲ τὸ βασικὸν αἶτημα τῶν ἀγροτῶν διὰ τὴν παντοιοτρόπως ἐπιβεβλημένη χρῆσιν τῶν περιορισμένων ὑδατίνων πόρων τῆς νήσου καὶ δεδομένου ὅτι ἡ ἐπιβολὴ ἐνός τοιοῦτου ἐλέγχου προκύπτει καὶ ἐξ ἀνειλημμένων ὑποχρέωσεων τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τοὺς ὡς ἄνω σκοποὺς χρηματοδοτήσεων, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεδέχθη τὸν προαναφερθέντα ἔλεγχον ὡς δικαιολογημένον καὶ ἐπιβαλλόμενον ἐκ τῶν πραγμάτων. Ἐν τούτοις, ἐν ὅψει τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔλεγχος θὰ ἀσκήται ὑφ' ἐνός μόνον Τμήματος τῆς Κυβερνήσεως, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ἐκ παραλλήλου ὀρθὸν καὶ δίκαιον ὅπως διὰ τὰς ὑποβαλλομένας αἰτήσεις ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων προβλεφθῆ συμπληρωματικὸν στάδιον ἀναθεωρήσεως τῶν ἐκάστοτε λαμβανομένων ἀποφάσεων ὥστε αὐταὶ νὰ ἐξετάζωνται ἀπὸ πάσης πλευρᾶς καὶ οἱ

τυχόν αισθανόμενοι ότι ήδικήθησαν να μη είναι υποχρεωμένοι να προστρέχουν, εύθως έξε αρχής, εις τὰ Δικαστήρια, διαδικασία ή όποία, ώς είναι φυσικόν, θά δημιουργή εις αυτούς άσκόπους ταλαιπωρίας και έπιβαρύνσεις.

Συναφώς άπεφασίσθη και προεβλέφθη ειδική προς τοϋτο διάταξις εις τó υπό συζήτησιν νομοσχέδιον όπως πās ενδιαφερόμενος έχη τó δικαίωμα να έφεισβάλλη τήν άπόφασιν τοϋ προμνησθέντος Διευθυντοϋ, υπό μορφήν ίεραρχικής προσφυγής εις τόν 'Υπουργόν Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ήν περιπτώσιν αύτη δέν ικανοποιεί τοϋτον, ό δέ 'Υπουργός να έξετάζη ταύτην και να άποφασίζη τó ταχύτερον, άφου λάβη ύπ' όψιν άπαντα τὰ περιστατικά και τὰ δεδομένα εκάστης ύποθέσεως, πέραν τών τεχνικών ένδεχομένως κριτηρίων τὰ όποία πιθανόν να ύπηγόρευσαν τήν άπόφασιν τοϋ Διευθυντοϋ τοϋ Τμήματος 'Αναπτύξεως 'Υδάτων, κοινοποιών άμελλητί τήν άπόφασιν αυτοϋ εις τόν προσφεύγοντα.

Με βάση τὰ άνωτέρω, ή 'Επιτροπή προέδρη εις τήν αναγκαίαν έπανασύναξιν και νομοτεχνικήν έπεξεργασίαν τοϋ υπό συζήτησιν νομοσχεδίου, αντίγραφον τοϋ όποίου επισυνάπτεται τή παρούση 'Εκθέσει, με τήν όμόφωνον εισήγησιν όπως ή Βουλή χωρήσιν εις τήν εις νόμον ψήφισιν αυτοϋ.

Παράλληλως προς τήν εξέτασιν τοϋ έν λόγω νομοσχεδίου ή 'Επιτροπή ειχε τήν εύκαιρίαν να άσχοληθή και με τó γενικώτερον θέμα τών ύδατινων πόρων τής νήσου και να έπισημάνη τó γεγονός ότι ή ενάσκησις τών άρμοδιοτήτων έν σχέσει προς τó θέμα τοϋτο, ώς γίνεται σήμερα, εύρίσκειται κατανεμημένη εις πλείστα όσα Κυβερνητικά Τμήματα και άλλας άρμοδίας 'Αρχάς με άποτελεσμα ή άξιοποίησις τών πόρων τούτων να χωλαίνη και να έμποδίζη τήν όρθολογιστικώτεραν ανάπτυξιν τής Κυβερνητικής ύδατικής πολιτικής. 'Εν προκειμένω ή 'Επιτροπή ήχθη εις τó συμπέρασμα, ότι ή συγκέντρωσις τών διαφόρων άρμοδιοτήτων επί τών ύδάτων εις μίαν 'Αρχήν 'Υδάτων άποτελεί βασικήν προϋπόθεσιν διά τήν έφαρμογήν τής ύδατικής πολιτικής τής Κυβερνήσεως διά τήν συντομώτεραν προώθησιν τών διαφόρων ύδατικών έργων, και προς άποφυγήν τών δημιουργουμένων καταστάσεων τó γενικώτερον τοϋτο θέμα θά έδει να άπασχολήσιν όλως ιδιαίτέρως τούς άρμοδίους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν όμιληται επί θέματος αρχής :

'Ο άξιότιμος Βουλευτής κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

'Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί.

'Ενώπιόν μας έχομεν τó τροποποιητικόν περι Κυβερνητικών 'Υδατικών Έργων Νομοσχέδιον. Τó παρόν νομοσχέδιον άπτεται μιās πτυχής τοϋ όλου ύδατικοϋ προβλήματος, σκοπόν δέ έχει άφ' ένός μέν να διασφαλίση τὰ εκτελούμενα υπό τής Κυβερνήσεως ύδατικά έργα, άφ' έτέρου δέ να επικυρώσιν και να εγκρίνη ένα όρον τής Διεθνούς Τραπεζής ό όποίος έτέθη ως προϋπόθεσις διά τήν δανειοδότησιν τοϋ όλου έργου εις Πάφον. 'Η Διεθνής Τράπεζα έζήτησεν όπως διά τοϋ Διευθυντοϋ τοϋ Τμήματος 'Υδάτων λαμβάνωνται όλα τὰ δέοντα άπαγορευτικά μέτρα διά τήν άντλησιν ή τήν άνόρυξιν διατρήσεων ή τήν εκτέλεσιν διαφόρων έργων ως Βιομηχανιών ή Μεταλλείων, κ.λπ., τὰ όποία τυχόν θά επηρεάσουν ή παραβλάψουν τó εκτελούμενον ύδατικόν έργον.

'Εάν έπρόκειτο μόνον περι έλέγχου άντλήσεων ή άνορύξεως διατρήσεων πιστεύομεν ότι τó παρόν νομοσχέδιον δέν έχρειάζετο διότι ό τοιοϋτος έλεγχος καλύπτεται από άλλους νόμους. 'Επειδή όμως είναι δυνατόν υπό άλλων αρχών, έν άγνοία των, να δοθοϋν άδειαι διά τήν δημιουργίαν

Βιομηχανιών ή Μεταλλείων τοιαύτης φύσεως πού να υπάρξη κίνδυνος μόλυνσεως τῶν ὑπογείων ὑδάτων καί ἀχρηστεύσεως τῶν ὑδατικῶν ἔργων, πιστεύομεν ὅτι ὁ προτεινόμενος νόμος εἶναι ἀναγκαῖος καί θά τῶν ψηφισωμένων μέ τας ἐπενεχθείσας ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τροποποιήσεις, οὕτως ὥστε νά δύναται ὁποιοσδήποτε πιστεύει ὅτι ἀδικεῖται ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Τμήματος Ὑδάτων νά ἐφεισβάλλῃ ταύτην εἰς τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας προτοῦ καταφύγῃ εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον.

Κύριοι Συνάδελφοι.

Ὅλοι γνωρίζετε ὅτι τὸ ὑδατικὸν εἶναι τὸ σοβαρώτερον πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζει ὁ ἀγροτικὸς κόσμος καί ὅτι εἶναι ὁ βασικὸς παράγων ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται κάθε ἀγροτικὴ ἀνάπτυξις.

Περιοχαὶ μὲ σταθερὸν εἰσόδημα, ὅπως τὰ Κοκκινόχωρια, τὸ Παραλίμνι καί ἄλλαι περιοχαί, κινδυνεύουν νά καταστραφοῦν λόγῳ ἐξαντλήσεως τῶν ὑπογείων ὑδάτων. Διὰ τοῦτο πιστεύομεν ὅτι χρειάζεται τόλμη καί ἀσφαισικότης εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος. Κάθε ὀλιγωρία ἢ ἀναβολὴ εἰς τὴν λήσιν ἀποφάσεων, ὁδηγεῖ εἰς τὴν καταστροφὴν κάποιας περιοχῆς. Χρειάζεται ἢ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐπίσπευσις λήψεως κάθε δυνατοῦ μέτρου καί ἐκτέλεσις ἔργων οὕτως ὥστε νά ἀποφεύγεται ὁποιαδήποτε ἀπώλεια ὀμβρίου ὕδατος. Χρειάζονται ἔργα μεγαλόπνοα καί τολμηρά, διὰ νά βοηθησῶμεν περιοχὰς πού δὲν κατεστράφησαν, καί νά σώσωμεν ἄλλας πού κινδυνεύουν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν νά καταστραφοῦν.

Χρειάζεται ὅμως, συνάδελφοι, καί ὑπευθυνότης καί ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν ἀγροτῶν θά ἀντικρύσωμεν τὸ ὅλον θέμα μὲ ὑπευθυνότητα χωρὶς δημοκοπίαν καί πάντοτε πρὸς τὸ καλῶς νοούμενον συμφέρον τῆς ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως καί τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου ἐν γένει.

Πιστεύομεν ὅτι χρειάζεται συντονισμὸς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν διαφόρων νόμων πού ψηφίζονται ἀπὸ αὐτὴν τὴν Βουλὴν διὰ νά ἀποφεύγεται κάθε ἀνωμαλία καί ταλαιπωρία ἢ ἀδικία εἰς βάρος τῶν γεωργῶν λόγῳ ἐσφαλμένων ἀποφάσεων.

Ἡ νομοθεσία εἶναι κατατεμαχισμένη καί ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ὑδατικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἐφαρμόζεται ἀπὸ πολλὰ Τμήματα καί δύο Ὑπουργεῖα.

Δὲν κατηγοροῦμεν κανένα ἀλλὰ πιστεύομεν ὅτι χρειάζεται συντονισμὸς καί ὁ συντονισμὸς αὐτὸς τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων καί τῆς ὑδατικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νά ἀσκῆται ἀπὸ ἓνα Σῶμα. Παλαιὰ εἰσήγησίς μας, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦμεν νά ἐπαναλάβωμεν καί σήμερα, εἶναι ὅπως ἐγκαθιδρυθῆ τὸ συντομώτερον δυνατόν ἓνα Σῶμα, μία Ἀρχὴ Ὑδάτων ὅπως τὴν εἶχαμεν ὀνομάσει, ἢ ὁποία νά ἀποτελεῖται ἀπὸ οὐχὶ πέραν τῶν τριῶν προσώπων καί χειρίζεται τὸ ὅλον ὑδατικὸν θέμα.

Πιστεύομεν ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου θά ἀποφεύγονται τυχόν ταλαιπωρία ἢ ἀδικία εἰς βάρος τοῦ κοινοῦ, θά ἐφαρμόζεται καλύτερα ἡ ὑδατικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, αἱ δὲ μελέται ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλα μέτρα πρὸς σωτηρίαν τοῦ ὑδατικοῦ μας πλοῦτου θά λαμβάνωνται καί θά ἐκτελοῦνται πιὸ γρήγορα καί πιὸ ἀποτελεσματικά.

Αὐταὶ εἶναι ἐν γενικαῖς γραμμαῖς αἱ ἀπόψεις μας ὡς πρὸς τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα, ψηφίζοντες δὲ τὸν προτεινόμενον νόμον πιστεύομεν ὅτι διὰ τῶν σκοποῦμένων ἔργων θά εἶναι δυνατόν καί ἄλλαι περιοχαὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐκτὸς τῶν περιοχῶν πού καλύπτει τὸ σχέδιον σὺν τῷ χρόνῳ νά ὠφεληθοῦν καί νά ἐξυψηρητηθοῦν. Γιατὶ ὑπάρχει πράγματι ὠρισμένη περιοχὴ ἢ ὁποία ἄπτεται τῆς ἀναπτυσσομένης περιοχῆς καί ἀπὸ τὴν μελέτην πού ἔχει γίνεαι δὲν συμπεριελήφθη εἰς τὸ ὅλον σχέδιον.

Πιστεύομεν ὅτι ὑποβοηθοῦντες τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου διὰ τῆς ἀπὸ μέρους μας ψηφίσεως τοῦ προτεινομένου νόμου θὰ ὑπάρξουν πλεονάσματα καὶ θὰ δοθοῦν κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον εἰς τὰς γειτνιαζούσας περιοχάς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι Βουλευτές.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν τροποποιητικὸ νομοσχέδιο — ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὴν ἔκθεση τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς — ἀποσκοπεῖ στὴν τροποποίηση τοῦ βασικοῦ περὶ Κυβερνητικῶν Ὑδατικῶν Ἔργων Νόμου, γιὰ τὴν προστασία τῶν Κυβερνητικῶν ἐπενδύσεων σὲ ὑδατικά ἔργα, ποῦ ἐκτελοῦνται μὲ σημαντικὰς δαπάνες.

Αὐτό, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, προκύπτει καὶ ἀπὸ σχετικὸν ὄρο, ποῦ ἔχει τεθῆ ἀπὸ τὴν Διεθνή Τράπεζα καὶ περιλαμβάνεται στὴν σχετικὴ μὲ τὴν Κυβέρνηση συμφωνία, γιὰ δανειοδότηση πρὸς ἐκτέλεση τῶν σχεδίων τῶν ὑδατικῶν ἔργων Πάφου.

Δὲν ὑποτιμοῦμε τοὺς φόβους καὶ τὶς ἀνησυχίες ποῦ ἔχουν ἐκφρασθῆ ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων ΕΚΑ καὶ ΠΕΚ, κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου στὴν ἀρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὶς σαρωτικὰς ἐξουσίες ποῦ ἐκχωροῦνται στὸν διευθυντὴ τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων, γι' αὐτὸ καὶ ἐγίναν οἱ σχετικὲς τροποποιήσεις, γιὰ δικαίωμα σταῦς ἐνδιαφερομένους νὰ ἐφεισβάλλουν τυχόν σχετικὴ ἀπόφαση τοῦ Διευθυντοῦ ὑπὸ μορφή ἱεραρχικῆς προσφυγῆς στὸν Ὑπουργὸ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, σὲ καθορισμένα χρονικὰ πλαίσια.

Μὲ τὴν ψήφιση τοῦ παρόντος νομοσχεδίου γιὰ νὰ διευκολυνθῆ ἡ ἀπρόσκοπτη ἐκτέλεση τῶν ὑδατικῶν ἔργων Πάφου, ὅπως καὶ ἄλλων βασικῶν ἀρδευτικῶν σχεδίων, τονίζουμε καὶ πάλιν τὴν ἀνησυχία τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων, γιὰ τὴν καθυστέρηση στὴν ἐφαρμογὴ ὀλοκληρωμένης Κυβερνητικῆς πολιτικῆς, στὸ γενικώτερο, ὀξέτατο ἀρδευτικὸ μας πρόβλημα.

Ἐπιβάλλεται νὰ ἐφαρμοσθῆ πολιτικὴ γιὰ δίκαιη κατανομὴ τῶν νερῶν καὶ καλύτερη ἀξιοποίηση τῶν ὑδατίνων πόρων, πρὸς ὄφελος τῆς ἀγροτικῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Γιὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν αὐτοὶ οἱ βασικοὶ στόχοι, εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἀναθεώρηση καὶ ἐνοποίηση τῆς ὑδατικῆς μας νομοθεσίας.

Ὅλοι ἀσφαλῶς γνωρίζουμε πολλὰ ἀπὸ τὶς διάφορες δυσκολίες, τὶς γραφειοκρατικὰς μέθοδους, τὶς καθυστερήσεις, τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα παράπονα τῶν αἰτητῶν γιὰ τὶς ἄδειες διατρήσεων καὶ ἄλλα συναφῆ θέματα, καθὼς καὶ γιὰ τοὺς τρόπους τῆς ἐκμετάλλευσης τῶν νερά.

Ὅλοι γνωρίζουμε ὅτι τὸ ἀρδευτικὸ πρόβλημα στὸν τόπο μας, εἶναι τὸ ὀξύτερο ὕστερα ἀπὸ τὸ πολιτικὸ μας πρόβλημα.

Οἱ ἀγροτικὲς Ὀργανώσεις, τὰ ἀγροτικὰ συνέδρια, ἐπανειλημμένα ἀσχολήθησαν μὲ τὶς διάφορες πτυχὲς τοῦ ἀρδευτικοῦ μας προβλήματος καὶ ἔχουν ὑποβάλει προτάσεις καὶ εἰσηγήσεις πρὸς τὶς ἀρμόδιες ἀρχές.

Χωρὶς ἀμφιβολία, μὲ τὴν ὑπάρχουσα νομοθεσία, μὲ τὴν κατανομὴ τῶν ἀρμοδιοτήτων σὲ πλεῖστα ὄσα κυβερνητικὰ τμήματα καὶ ἄλλες ἀρμόδιες ἀρχές διαφόρων Ὑπουργείων, εἶναι ἀδύνατο νὰ γίνῃ ὀρθολογιστικὴ προ-

σέγγιση και αντιμετώπιση τῶν διαφορῶν πτυχῶν τοῦ ὅλου προβλήματος, τῆς πλήρους ἀξιοποίησης καὶ τῆς δίκαιης κατανομῆς τῶν ὑδατίνων πόρων τοῦ τόπου μας, πρὸς ὄφελος τῶν ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν καὶ τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Θὰ ψηφίσουμε τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο. Ὅμως ἐπαναλαμβάνουμε πρὸς τοὺς ἀρμοδίους καὶ πάλιν τὴν ἀνάγκη γιὰ ἐκσυγχρονισμένη καὶ ὀλοκληρωμένη νομοθετικὴ ρύθμιση τοῦ προβλήματος τῶν νερῶν τὸ συντομώτερο δυνατό καὶ τῆς δημιουργίας Ἀρχῆς Ὑδάτων, ποὺ ἀποτελεῖ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ ὀρθὴ προσέγγιση καὶ ἀποτελεσματικὴ προώθηση τῶν διαφορῶν ὑδατικῶν ἔργων, γιὰ ἀποφυγὴ τῶν μέχρι σήμερα δημιουργουμένων δικαιολογημένων παραπόνων τῶν ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν, γιὰ νὰ μπορέση νὰ ἰκανοποιηθῇ τὸ πρωταρχικὸν αἴτημα τῆς δίκαιης κατανομῆς τῶν νερῶν καὶ τῆς ὀρθολογιστικῆς ἀξιοποίησης τῶν ὑδατίνων πόρων σὲ ὅλες τὶς Ἐπαρχίες πρὸς ὄφελος τῶν διαφορῶν γεωργικῶν κλάδων, γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἀγροτικῆς καὶ ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

ΚΥΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κ. συνάδελφοι.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον τὸ τιτλοφορούμενον «Ὁ περὶ Κυβερνητικῶν Ὑδατικῶν Ἔργων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1975», ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον ριζοσπαστικὰ μέτρα ποὺ λαμβάνει ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸν τομέα αὐτόν, μὲ μοναδικὸν σκοπὸν νὰ θέσῃ ὑπὸ τὸν πλήρη ἔλεγχόν της τὸν ὑπόγειον καὶ ἐπιφανειακὸν ὑδάτινον πλοῦτον τῆς νήσου, οὕτως ὥστε νὰ ἀξιοποιηθῇ οὗτος μὲ πᾶσαν σπουδὴν διὰ τὸ γενικὸν συμφέρον τοῦ τόπου. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ αὐτόν γίνεται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ ἡ ὅλη εὐθύνη τῆς διαχείρισεως ἀνατίθεται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων μὲ γενικὸν διαχειριστὴν τὸν Διευθυντὴν αὐτοῦ.

Ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκθέσω τὰς ἀπόψεις μου, νὰ ἐξωτερικεύσω τὰς ἀνησυχίας μου καὶ νὰ συζητήσωμεν μετὰ τῶν ἀρμοδίων τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας κατὰ τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἀρκετὴ συζήτησις ἐγίνε διὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ βασικοῦ νόμου, ἡ τροποποίησις τοῦ ὁποίου παρέχει δυνατικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων, καθ' ὅτι ἐπαφίεται εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ καὶ μόνον νὰ ἀποφασίζῃ ἐὰν θὰ πρέπει νὰ χορηγηθῇ ἢ ἀπορριφθῇ μία αἴτησις δι' ἄδειαν πρὸς ἀνόρυξιν λάκκου ἢ διατρήσεως ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλην μορφήν ἀντλήσεως ὑδατος ἀπὸ μίαν ἀναπτυσσομένην καὶ εὐρισκομένην ὑπὸ ἔλεγχον περιοχὴν.

Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου προνοίας παρομοίας φύσεως δυνατικῶν ἐξουσιῶν εἰς ἄτομα ἢ ὀργανισμοὺς εἶχα καὶ ἐξακολουθῶ νὰ ἔχω τοὺς ἐνδοιασμοὺς μου ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ δεχθῶμεν τὴν δυνατικὴν αὐτὴν ἐξουσίαν εἰς ἓνα τόσοσον ζωτικῆς σημασίας κεφάλαιον, ἐξουσίαν ἢ ὁποία θὰ ἔχῃ ἄμεσον ἀνασταλτικὸν παράγοντα ἐπὶ τῆς ἐν γένει γεωργικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἰδιαίτερα κατάφωρον ἀδικίαν ἐπὶ τοῦ γεωργικοῦ μας κόσμου ἐὰν αὐτὴ ἡ ἐξουσία ἤθελε πάρει ἐκδικητικὸν χαρακτῆρα ὡς συνέβη καὶ συμβαίνει εἰς ἄλλας παρομοίας περιπτώσεις δυνατικῶν ἐξουσιῶν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων.

Πολύ ἐδυσκολεύθημεν νά δεχθῶμεν τήν ἐρμηνείαν πού δίδει τὸ νομοσχέδιον εἰς τὰς τροποποιητικὰς διατάξεις πού ἀναφέρονται εἰς τὴν ἱεραρχικὴν προσφυγὴν τοῦ ἀρθροῦ 5B καὶ εἰς τὰ ἐδάφια (1), (2) καὶ (3), καθ' ὅτι καὶ εἰς αὐτὰ ὑπάρχει καὶ πάλιν ἡ δυνητικὴ ἐξουσία καὶ ἔχομεν πικρὰν πείραν παρομοίων ἐξουσιῶν ὡς συμβαίνει μὲ τὴν Ἀρχὴν Ἀδειῶν.

Νοουμένου ὅμως ὅτι τὸ σχέδιον τοῦτο εἰς τὴν βάσιν του, καὶ ἔτσι τὸ ἡρμηνεύσαμεν, σκοπὸν ἔχει τὴν ἐπὶ τὸ καλύτερον διαχείρισιν τῶν ὑδατῶν πόρων τῆς νήσου μας καὶ λαμβάνοντες σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὸν σοβαρὸν ὄρον πού ἔθεσεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἡ Διεθνὴς Τράπεζα ὅτι προκειμένου νά δανειοδοτήσῃ τέτοιου εἴδους ἔργα ὡς τὸ μείζον ὑδατικὸν ἔργον τῆς Πάφου, πρέπει νά ὑπάρχῃ ὁ ὑπεύθυνος καὶ σοβαρὸς ἔλεγχος ἐπὶ ὅλων τῶν ὑδάτων τῆς ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχῆς, ὁποιασδήποτε περιοχῆς, καὶ λαμβανομένης ἀκόμη ὑπ' ὄψιν τῆς ἐρμηνείας πού ἔδωσε πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας εἰς τὰς ἐπιφυλάξεις καὶ ἀνησυχίας μας, ὅτι σειρὰν προτεραιότητος θὰ ἔχουν οἱ ἀγρόται καὶ κάτοικοι τῶν πέριξ περιοχῶν πού συνορεύουν μὲ τὰς ἐκάστοτε ὑπὸ ἀνάπτυξιν καὶ ἀξιοποιήσιν περιοχὰς ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ πλεόνασμα νεροῦ, ἐδέχθημεν νά προχωρήσωμεν εἰς τὴν διαδικασίαν πρὸς ἐπιψηφίσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Βλέποντες τὸ μέγαλον ὑδατικὸν ἔργον τῆς Πάφου, τὸ ὁποῖον ἀφοῦ ἐπέρασεν ἀπὸ συμπληγάδας ἐμποδίων καὶ σκοπέλων, πραγματοποιούμενον ἀπὸ διμήνου καὶ πλέον καὶ γνωρίζοντες τὰς διαμαρτυρίας τῶν ἀγροτῶν τῆς πέριξ πρὸς τὸ ἔργον περιοχῆς, καὶ γνωρίζοντες ἀκόμη ὅτι αἱ ἀνησυχίαι τῶν κατοίκων αὐτῆς τῆς περιοχῆς ἐγιγαντώθησαν εἰς βαθμὸν κινητοποιήσεων πρὸς διαδηλώσεις καὶ ἐντόνους διαμαρτυρίας ὅταν ἤκουσαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ εἰδικὰ τὸ Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων προσανατολίζεται πρὸς τὴν ἰδέαν νά μεταφέρῃ νερὸν ἀπὸ τὴν Νοτιοδυτικὴν Κύπρον πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὸ ἔργον τῆς Πάφου δι' ἐνὸς μεγάλου ἀγωγοῦ εἰς ἄλλας περιοχὰς τῆς νήσου, ἐζητήσαμεν νά μάθωμεν ἂν ὑπάρχῃ δυνατότης νά ἀξιοποιηθοῦν πλήρως αἱ ἐκτάσεις γῆς πού θὰ μένουν ἀνεκμετάλλευτοι καὶ αἱ ὁποῖαι βεβαίως γεινιάζουσι πρὸς τὸ ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργον καὶ ἐπήραμεν καὶ πάλιν τὴν θετικὴν ἀπάντησιν καὶ διαβεβαίωσιν ὅτι σειρὰν προτεραιότητος θὰ ἔχουν αἱ ὡς ἄνω περιοχαί, καὶ ἀφοῦ ἰκανοποιηθοῦν αὐταί, τότε μόνον θὰ γίνῃ σκέψις διὰ μεταφορὰν ὕδατος εἰς ἄλλας περιοχὰς ἢ ἄλλας ἐπαρχίας.

Διὰ τὰς τοιαύτας προθέσεις τῶν ἰθυνόντων τῆς Κυβερνήσεως ἔχομεν πικρὰν πείραν τοῦ παρελθόντος καὶ δὲν μᾶς ξενίζει οὔτε ἡ σκέψις οὔτε τὰ κίνητρα, ἀλλὰ οὔτε καὶ θὰ ἐκπλαγῶμεν ἐὰν ἡ σκέψις αὕτη τῶν κρατούντων μετατραπῇ εἰς πράξιν.

Δυστυχῶς παρὰ τὴν κακὴν τακτικὴν τοῦ παρελθόντος, τοῦ νά διοχετεύεται ὁ πλοῦτος καὶ ὀλόκληρος σχεδὸν ὁ προϋπολογισμὸς πρὸς μίαν μόνον περιοχὴν καὶ κατεύθυνσιν, καὶ παρὰ τὸ τόσον βαρὺ πλῆγμα πού ὑπέστη ὁ τόπος μας πού τὰ πάντα ἐν μιᾷ νυκτί καὶ μόνον ἀπωλέσθησαν, γεγονὸς τὸ ὁποῖον θὰ ἐπρεπε νά μᾶς συνείσῃ, ἐν τούτοις πρὸς μεγάλην μας πικρίαν καὶ ἀπογοήτευσιν βλέπομεν τὸ ἴδιον πρόγραμμα καὶ ἡ ἴδια τακτικὴ μὲ τοὺς ἰδίους πάντοτε ἐγκεφάλους ὅχι μόνον νά συνεχίζεται ἀλλὰ καὶ ἐπαναλαμβάνεται μάλιστα εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν.

Ὅμως θὰ ἀναμένωμεν νά δοῦμεν μέχρι πού θὰ φθάσῃ ἡ ἀναλγησιὰ ὀρισμένων ὀργάνων τοῦ κράτους εἰς θάρος μιᾶς Ἐπαρχίας.

Ἀνέφερα ὅλα αὐτὰ διὰ νά τονίσω τὴν ἀνησυχίαν τῶν κατοίκων τῶν Κουκλιῶν, Νικόκλειας, Ἀναρίτας, Τίμης, Ἀγίας Βαρβάρας καὶ Ἀχέλειας τῶν ὁποίων αἱ περιουσίαι εὐρίσκονται ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῶν τριῶν ποταμῶν

όπου έχουν γίνει αἱ διατρήσεις καὶ όπου θὰ κατασκευασθῆ τὸ περιβόητον φράγμα καὶ τῶν ὁποίων αἱ περιουσίαι δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὸ σχέδιον δι' ἄρδευσιν καὶ ἀξιοποιήσιν. Πῶς θὰ δεχθοῦν αὐριοὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι νὰ βλέπουν τὸ νερὸ τῶν πηγῶν των νὰ μεταφέρεται ἀλλοῦ καὶ αἱ περιουσίαι των νὰ παραμένουν ξηραὶ καὶ ἀνεκμετάλλευτοι ;

Μήπως εἰς τὸν τόπον καὶ τὴν Ἐπαρχίαν αὐτὴν ποῦ λέγεται Πάφος Ζοῦν κατωτέρας ποιότητος ἄνθρωποι ; Ἄλλὰ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ὅλα αὐτά. Θὰ ἐπανέλθωμεν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι.

Μὲ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς καὶ μετὰ ἀπὸ τὴν πλήρη διαβεβαίωσιν ἀπὸ ἐπίσημα χεῖλη περὶ σειρᾶς προτεραιότητος καὶ μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ κάθε περίπτωσις πρὸς χορήγησιν ἀδείας δι' ἀνόρουξιν διατρήσεως θὰ τυγχάνῃ τῆς ἐπισταμένης μελέτης καὶ δικαίας ἀποφάσεως ὄχι μόνον τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, δηλῶ ὅτι θὰ ψηφίσω τὸ τροποποιητικὸν τοῦτο Νομοσχέδιον.

Περαίνων, κύριε Πρόεδρε, δράττομαι τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς νὰ χαιρετίσω τὴν ἔναρξιν τῆς πρώτης φάσεως τοῦ πολυειπωμένου ὑδατικοῦ ἔργου τῆς Πάφου καὶ μετὰ μεγάλης ἀνακουφίσεως νὰ δεχθῶ ὅτι εἶναι πλέον τοῦτο μία πραγματικότης, διότι ὑπῆρξε τόση μεγάλη καθυστέρησις καὶ ἐσκεμμένη μωρῶ νὰ πῶ κωλυσιεργία ποῦ πραγματικὰ ἤρχισαμεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι θὰ ἐναυαγοῦσε, διότι ἐβλέπαμεν ἄλλα παρομοίας φύσεως μελετώμενα σχέδια νὰ παίρνουν σειρὰν προτεραιότητος καὶ τοῦτο μὲ τὰς κατὰ καιροῦς διαφόρους ἐρμηνείας νὰ καθυστερῇ.

Ὡσαύτως, κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμοῦμεν ὅπως ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου τούτου θήματος ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Παφιακοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν σταθερὰν ἀπόφασίν της νὰ προβῆ εἰς ἐκτέλεσιν ἐνὸς τόσοσσο βαροῦ ἀναπτυξιακοῦ ἔργου εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας, διότι πιστεύομεν ὅτι μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν θὰ δοθῇ μεγάλη ὠθησις πρὸς τὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῆς Ἐπαρχίας καὶ πιστεύομεν ἀκόμη ὅτι θὰ εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἄλλων ἀναπτυξιακῶν καὶ ἔργων ὑποδομῆς εἰς Πάφον, ὡς παλαιά, ἀλλὰ καὶ ἡ πολὺ πρόσφατος ὑπόσχεσις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδιαίτερα ἐπαναβεβαίωσις τῆς ὑπόσχεσεως μόλις πρὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Οἱ Βουλευταὶ τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ θὰ ψηφίσουν τὸν προτεινόμενον νόμον γιατί τὸν θεωροῦν ἀναγκαῖον μέσα στὲς δοσμένες συνθήκες ποῦ ἐπικρατοῦν σήμερα στὰ θέματα τῶν νερῶν.

Ὅμως, θεωροῦμε σκόπιμο νὰ τονίσουμε πῶς ἡ ΕΔΕΚ ὑποστηρίζει ὅτι τὸ πρόβλημα τῶν νερῶν πρέπει νὰ ἐξεταστῆ ἀπὸ τὴν ρίζαν του ὥστε νὰ ἐνοποιηθῆ ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ σχετικὴ νομοθεσία, ποῦ χαρακτηρίζεται σήμερα ἀπὸ ὅλους σὰν δαιδαλώδης, καὶ νὰ παρθοῦν ριζοσπαστικὰ μέτρα ὥστε νὰ μποῦν τὰ νερά κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κράτους ὥστε νὰ ὑπάρξῃ δίκαιη ἀφ' ἐνὸς κατανομή τῶν ὑδατικῶν πόρων καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀξιοποιηθοῦν τὰ νερά πρὸς ὄφελος τῶν πραγματικῶν παραγωγῶν καὶ νὰ σταματήσῃ ἡ σχετικὴ σ' αὐτὸ τὸ θέμα ἐκμετάλλευση.

"Όσον αφορά την άποψη πώς θα πρέπει να σπάσουμε το πρόβλημα και να το τεμαχίζουμε στην αντιμετώπισή του ανάλογα με το σε ποιάν επαρχίαν ανήκουμε, διαφωνούμε με αυτή τη θέση και πιστεύουμε πώς ή αντιμετώπιση του δύσκολου τούτου προβλήματος πρέπει να γίνη πάνω σε μιάν ένιαία βάση, ώστε αντικειμενικός στόχος να είναι το όφελος του συνόλου του Κυπριακού λαού και εάν κριθῆ σε μιάν οποιαδήποτε περίπτωση πώς θα πρέπει να χρησιμοποιηθοῦν νερά από οποιοδήποτε υδατικό έργο για περιοχές που έχουν ανάγκη από νερό, τούτο να γίνεται ανεξάρτητα του αν ή καινούργια περιοχή ανήκη σε μιάν οποιαδήποτε άλλην επαρχία.

Κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα τῶν νερῶν, ὅπως τονίζεται ἀπὸ ὅλους, εἶναι ἕνα βασικώτατο πρόβλημα πὸ ἀπασχολεῖ τὸν Κυπριακὸ λαὸ καὶ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται μέσα στὲς συνθήκες πὸ ἔχουμε σήμερα στὸν τόπο μας, ὥστε νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ μιὰ προσπάθεια νὰ τονώνεται ὁ λαὸς καὶ νὰ βοηθηθῆ στὸ νὰ ριζώνη στὰ χῶματα στὰ ὁποῖα ἐγεννήθη καὶ ἀνατράφηκε.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ προβῆ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν ἢ ὁποῖα θὰ γίνη μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ὁποιαδήποτε ἐνστάσις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέων ἄρθρων. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 4ου άρθρου ;

Καμμία.

Το 4ον άρθρον έγκρίνεται. Καί προχωροῦμεν στήν τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποία θα γίνη με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Κυβερνητικῶν Ύδατικῶν Έργων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει όποιαδήποτε αντίρρησης όπως τό Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εις Νόμον ;

Καμμία αντίρρησης.

Τό Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Τό δεύτερον θέμα εις τό Β΄ Κεφάλαιον είναι «Ό περι Τόκου Νόμος του 1976» και παρακαλώ τόν Πρόεδρον τῆς αρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς νά αναγνώση τήν έκθεσιν εις τό Σώμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΚΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Άλέκος Μιχαηλίδης

Σταῦρος Άμπίζας

Χρίστος Βάκης

Ντίνος Κωνσταντίνου

Άνδρέας Ζαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ό Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικῶν καά Προϋπολογισμοῦ έμελέτησε τό περι οὔ ό λόγος νομοσχέδιον εις δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τήν 17ην και 20ήν Δεκεμβρίου, 1976. Εις τας συνεδριάσεις αὐτάς κληθέντες παρέστησαν εκπρόσωποι του Ύπουργείου Οικονομικῶν, τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς Κύπρου και του Συνδέσμου Οργανισμῶν Χρηματοδοτήσεων και εξέθεσαν τας επί του περι οὔ ό λόγος θέματος απόψεις των.

Διά του προτεινομένου νόμου καταργείται ή περι Τόκου νομοθεσία (Κεφ. 150) και αὐτή αντικαθίσταται διά νέων νομοθετικῶν διατάξεων αι όποιαί αποβλέπουν, άφ' ενός, εις τήν πλήρωσιν αριθμοῦ κενῶν ανακυψάντων έκ τῆς μέχρι τουδε εφαρμογῆς τῆς εν ισχύϊ νομοθεσίας και εις τήν ρύθμισιν, άφ' ετέρου, αριθμοῦ ετέρων θεμάτων έξ ὧν, έλλείψει νομοθετικῆς ρυθμίσεως, έδημιουργοῦντο δυσχέρειαι εις τήν έξασφάλισιν δανείων ή άλλων πιστωτικῶν διευκολύνσεων έκ του έξωτερικοῦ.

Ειδικώτερον διά τῆς προβλεπομένης νέας περι Τόκου νομοθεσίας προβλέπονται και ρυθμίζονται τά ακόλουθα :

(α) Έπαναδιατυποῦται ό όρισμός του ὅρου «τόκος» ό όποίος, από τουδε και εις τό έξῆς, θα περιλαμβάνη, πέραν τῆς άμοιβῆς ή

ἀποζημιώσεως διὰ τὴν χρῆσιν ἢ διακράτησιν ὑφ' ἑνὸς προσώπου χρηματικοῦ κεφαλαίου ἀνήκοντος ἢ ὀφειλομένου εἰς ἕτερον πρόσωπον, καὶ οἰονδήποτε ἕτερον ποσὸν ὑπὸ μορφῆν δικαιώματος, ἐπιβαρύνσεως ἢ ἐξόδων ἢ οἰονδήποτε ἄλλην μορφῆν, πέραν τοῦ κεφαλαίου, πληρωτέον εἰς τὸν δικαιούχον τοῦ χρηματικοῦ κεφαλαίου ἐπ' ἀνταλλάγματι ἢ ἐν σχέσει πρὸς τὴν χρῆσιν ἢ διακράτησιν τοῦ χρηματικοῦ κεφαλαίου.

- (β) Εἰσάγεται, διὰ πρώτην φοράν, ὁρισμὸς τοῦ «χρεωστικοῦ ἐπιτοκίου» δυνάμει τοῦ ὁποίου αἱ τράπεζαι θὰ δύνανται νὰ χρεώνουν τοὺς λογαριασμοὺς τῶν χρεωστῶν των μὲ ἐπιτόκιον, ὡς τοῦτο θὰ καθορίζηται ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 36 τοῦ περὶ Κεντρικῆς Τραπεζῆς τῆς Κύπρου Νόμου (Ἄρ. 48 τοῦ 1963), νοουμένου ὅτι ὁ τοιοῦτος καθορισμὸς θὰ δημοσιεῖται ἐν τῇ ἐπίσημῃ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας.
- (γ) Ἐπαναδιατυποῦται κατὰ σαφέστερον τρόπον ἢ πρόνοια ὅτι τὸ ἐπιτόκιον ἐφ' οἰουδήποτε χρέους ἢ ὑποχρέωσεως δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὸ 9% ἐτησίως, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι ἡ πρόνοια αὕτη δὲν θὰ ἐφαρμόζηται ἐφ' οἰουδήποτε χρέους ἢ ὑποχρέωσεως εἰς ἔξενον νόμισμα πρὸς μὴ κάτοικον Κύπρου, ἐὰν ἡ σύμβασις διὰ τὸ χρέος ἢ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην συνήφθη καθ' οἰονδήποτε χρόνον μετὰ τὴν 25ην Ἰουνίου, 1963 καὶ ἐὰν αὕτη ἔτυχεν ἐγκρίσεως ἢ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, δὲν ἔχρηζεν ἐγκρίσεως δυνάμει τοῦ περὶ Ἐλέγχου τοῦ Συναλλάγματος Νόμου.
- (δ) Παρέχεται ἐξουσία εἰς τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν νὰ καθορίζη, διὰ Διατάγματος, τὰ ἀνώτατα ὅρια ἐπιτοκίων νοουμένου ὅτι ταῦτα δὲν θὰ ἐφαρμόζωνται εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐπιτοκίων τῶν καθοριζομένων δυνάμει τοῦ περὶ Κεντρικῆς Τραπεζῆς Νόμου ἢ, ἐν περιπτώσει μὴ καθορισμοῦ ἀνωτάτου ἐπιτοκίου ὑπὸ τοῦ ρηθέντος Ὑπουργοῦ, νοουμένου ὅτι τὸ ρηθὲν ἐπιτόκιον δὲν θὰ ὑπερβαίῃ τὸ ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς καθοριζόμενον ἀνωτάτων χρεωστικῶν ἐπιτοκίων.
- (ε) Οὐδεὶς τόκος, πέραν τοῦ καθοριζομένου ὡς ἀνωτάτου ἐπιτοκίου, θὰ εἰσπράττηται ἢ χρεώνηται, πᾶς δὲ ἐνεργῶν κατὰ παράβασιν τῆς διατάξεως ταύτης διαπράττει ἀδίκημα καί, ἐν περιπτώσει καταδίκης του, ὑπόκειται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ προτεινομένου νόμου προβλεπομένας ποινάς. Μέχρι τοῦδε πᾶς οὕτως ἐνεργῶν δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς διαπράττων ποινικὸν ἀδίκημα ὁ δὲ Νόμος περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ μὴ εἰσπρακτέον πᾶν καθ' ὑπέρβασιν τοῦ ἀνωτάτου ἐπιτρεπτοῦ ἐπιτοκίου ποσόν.

Διαρκούσης τῆς ἐξετάσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, κατόπιν γενομένων πρὸς τοῦτο παραστάσεων ἐκ μέρους ἐκπροσώπων τῶν Ὄργανισμῶν Χρηματοδοτήσεων, κατέθεσε τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ περιληφθέντος εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον ὀρισμοῦ τοῦ ὄρου «τόκος» δυνάμει τῆς ὁποίας ἐξαιροῦνται ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἀρχικῶς προταθέντος ὀρισμοῦ τὰ ὑπὸ τῶν τοκιστῶν τῶν προβλεπομένων δυνάμει τοῦ περὶ Τοκιστῶν Νόμου τοῦ 1962 νομίμως ἐπιβαλλόμενα ποσὰ ἢ τὰ ὑπὸ τῶν ἐξουσιοδοτημένων ἰδρυμάτων ἐπιβαλλόμενα δικαιώματα εἰς συμβάσεις ἐνοικιαγορᾶς συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικιαγορᾶς καὶ Πωλήσεως ἐπὶ Πιστώσει καὶ Μισθώσεως Ἰδιοκτησίας Νόμου τοῦ 1966.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος τροπολογία συζητηθεῖσα διεξοδικῶς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, τελικῶς υἱοθετήθη κατὰ ἐνεσωματώθη εἰς τὸ κατάλληλον μέρος τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι τὸ ὕψος τῶν νῦν ἐξαιρετέων ποσῶν ἢ δικαιωμάτων, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, θὰ μελε-

την περαιτέρω και καθορισθη αναλόγως υπό του Υπουργού Οικονομικών επί τη βάσει συγκεκριμένων εισηγήσεων κατατεθεισομένων ενώπιον του Σώματος της Βουλής και υπό την μορφήν τροποποιήσεων εις τας εν ισχύϊ ως προείρηται νομοθεσίας. Η εν λόγω επιφύλαξις της Επιτροπής τεθείσα ενώπιον του Υπουργού Οικονομικών εγένετο αποδεκτή, συνωδεύθη δέ με σχετικήν επίσημον δήλωσιν του τελευταίου ότι θα πράξη τοῦτο ἐντός του προσεχοῦς τριμήνου τὸ ἀργότερον.

Με βάσιν τὰ ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐχώρησεν εἰς τὴν κατ' ἄρθρον ἐξέτασιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου καί, ἀφοῦ εὔρε τὰς προτεινομένας νέας νομοθετικὰς διατάξεις ὡς δικαιολογημένας καὶ ἐπιβαλλομένας ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἰσχυουσῶν περὶ τὰ θέματα ταῦτα ἑλλίπων προνοιῶν, ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο διαμορφοῦται κατόπιν τῆς ὑποβληθείσης τροπολογίας τοῦ Υπουργείου Οικονομικῶν με παράλληλον ἀναθεώρησιν τῆς εἰς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νομοσχεδίου προβλεπομένης χρηματικῆς ποινῆς τῶν £400 εἰς £1.000 ὡστε αὕτη νὰ συνάδῃ πρὸς τὴν βαρύτητα τοῦ διαπραττομένου ἀδικήματος διὰ τὸ ὅποιον ἤδη προβλέπεται ἡ ἐπιβολή, ὁμοῦ ἢ διαζευκτικῶς, τῆς ποινῆς τῆς φυλακίσεως τῶν δύο ἐτῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θεμάτων ἀρχῆς;

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Με τὸ νομοσχέδιον ποὺ κατατίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος σήμερον καταργεῖται ἡ περὶ Τόκου νομοθεσία (Κεφ. 150) καὶ ἀντικαθίσταται διὰ νέων νομοθετικῶν διατάξεων.

Διὰ τοῦ νομοσχεδίου ποὺ κατατίθεται, διὰ τοῦ πλατειοῦ ὀρισμοῦ τοῦ ὄρου «τόκος», τίθεται φραγμὸς εἰς τυχὸν προσπάθειαν οἰσθήποτε Τραπεζῆς νὰ χρεώνη πέραν τοῦ καθωρισμένου τόκου, ὑπὸ μορφὴν ἐξόδων ἢ ἄλλων ἐπιβαρύνσεων. Με αὐτὸ τὸν τρόπον προστατεύεται τὸ κοινὸν τὸ ὅποιον προσέρχεται διὰ δανεισμόν.

Λόγω ἀκριβῶς τοῦ πλατειοῦ ὀρισμοῦ τοῦ ὄρου «τόκος», ὑπῆρχε ἡ πιθανότης νὰ θεωρηθῇ ὅτι περιλαμβάνει καὶ τὰ δικαιώματα τὰ ὅποια χρεώνουν οἱ Χρηματοδοτικοὶ Ὄργανισμοί, ἀναφορικῶς με τὶς ἐνοικιαγορὰς καὶ πωλήσεις ἐπὶ πιστώσει. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο ἐγίνε ἐιδικὴ ἀναφορὰ ἐξαιρέσεως ἀπὸ τὸν ὑπὸ ψήφισιν νόμον.

Πρέπει ὅμως νὰ καταστήσουμε σαφές ὅτι ἡ ἐξαίρεσις αὕτη δὲν μπορεῖ νὰ ἐκκληθῇ ὡς πρόθεσις νὰ μείνουν ἀνεξέλεγκτα τὰ ὕψη τῶν δικαιωμάτων τὰ ὅποια χρεώνονται ὑπὸ τῶν Χρηματοδοτικῶν Ὄργανισμῶν τὰ ὅποια σὲ μερικὰς περιπτώσεις εἶναι πανύψηλα. Δεχόμεθα ὅτι τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου στὶς δανειοδοτήσεις αὐτὰς εἶναι μεγαλύτερος λόγω τοῦ ὅτι ἡ ἐξασφάλισις εἶναι μόνον τὸ ἀντικείμενον ἀγορᾶς αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ τίποτε ἄλλο. Ἐπίσης ὅτι τὸ εἰσόδημα τοῦ Χρηματοδοτικοῦ Ὄργανισμοῦ εἶναι καὶ πάλιν μόνον ἀπὸ τὴν δανειοδότησιν ποὺ προσφέρει, ἐν ἀντιθέσει με τὰς ἔμπορικὰς Τράπεζας ποὺ ἔχουν νὰ ὠφεληθοῦν καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐμπορικὰς πράξεις, πέραν τῆς δανειοδοτήσεως.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ δὲν μπορούμε νὰ δεχθοῦμε εἶναι ὅτι αὐτὸς ὁ τομέας θὰ πρέπει νὰ μείνῃ ἀνεξέλεγκτος.

Ἡ ἀνάγκη ἐλέγχου καὶ καθορισμοῦ τοῦ ὕψους τῆς ἐπιβαρύνσεως ἐπιβάλλεται ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τὸ μέγεθος τῶν δανειοδοτήσεων αὐτῶν ἀνέρχεται σὲ πολλὰ ἑκατομμύρια.

Δεύτερον, και ίσως πιό σημαντικό, είναι τὸ γεγονός ὅτι τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν αὐτὴν τὴν διαδικασία δανειοδοτήσεως είναι πρόσωπα ἀπὸ τὸν ἐργατοῦπαλληλικὸ κόσμο.

Εἶναι ἰδιαίτερος σοβαρὸ τὸ θέμα, γιατί ἐπηρεάζει καὶ τοὺς ἐκτοπισθέντες οἱ ὁποῖοι τώρα ἀγοράζουν οἰκιακὰ σκεύη καὶ θὰ εἶναι ἄδικον νὰ μὴν ὑπάρχη ἔλεγχος εἰς τὸ ὕψος τῶν δικαιωμάτων πού καταβάλλουν, προκειμένου νὰ ἐξασφαλίσουν δανειοδότηση.

Ἐπίσης μικροὶ ἐπιχειρηματῖα: καὶ βιοτέχνη οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν τώρα νὰ ἐπαναδραστηριοποιηθοῦν, λόγω τοῦ ὅτι ἔχασαν τὰ ὑπάρχοντά τους ἐξ αἰτίας τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, ἢ ἄλλοι πού δὲν ἔχουν περιοριστικὰ στοιχεῖα, ἀναγκάζονται νὰ χρησιμοποιοῦν τοὺς Χρηματοδοτικούς Ὄργανισμούς καὶ ἔτσι νὰ ἐπιβαρύνονται μὲ πολὺ ψηλὰ δικαιώματα.

Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο ἐγινε σαφές ὅτι ὁ προτεινόμενος νόμος μὲ τὴν ἐξαιρεση, ἐγινε ἀποδεκτὸς ἀφοῦ εἶχαμε τὴν διαβεβαίωση τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὅτι συντομώτατα θὰ καταθέσῃ στὸ Σῶμα τροποποίηση τοῦ Νόμου περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικιαγορᾶς καὶ Πωλήσεως ἐπὶ Πιστώσει καὶ Μισθώσει Ἰδιοκτησίας τοῦ 1966. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο εἶναι ἓνα θετικὸ βῆμα, μιὰ θετικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ρύθμιση τοῦ τόκου. Διὰ τοῦ Νομοσχεδίου καθορίζεται ὅτι γιὰ ὁποιοδήποτε χρέος ἢ ὑποχρέωση τὸ ἐπιτόκιο δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίη τὸ 9%.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ρύθμιση αὐτὴ τοῦ τραπεζικοῦ ἐπιτοκίου θὰ περιορίσῃ σὲ κάποιον βαθμὸ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν παραγωγικῶν τάξεων τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τὸ τραπεζικὸ κεφάλαιο καὶ θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀναζωογόνηση τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐπικροτοῦμε τὸ μέτρο αὐτὸ τοῦ Νομοσχεδίου. Ὅμως τὸ Νομοσχέδιο πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ καλύψῃ τὴν ἔκταση τοῦ προβλήματος. Τὸ Νομοσχέδιο καλύπτει μόνον τὴν μιὰν πλευρὰ τοῦ ὅλου ζητήματος. Δὲν περιλαμβάνει ἓνα μεγάλο χῶρο ὅπου κατὰ κύριο λόγο γίνεται ληστρική ἐκμετάλλευση τοῦ κοινοῦ. Δὲν περιλαμβάνει τὸν τομέα τῶν χρηματοδοτικῶν ὀργανισμῶν καὶ εἰδικὰ τῶν πωλήσεων μὲ ἐνοικιαγορά. Δὲν καλύπτεται δηλαδὴ ἓνας τομέας ὅπου τὸ ὕψος τοῦ ἐπιτοκίου φτάνει τὰ 14, 18 καὶ 20 τοῖς ἑκατὸν πού πληρώνουν οἱ μᾶζες τῶν ἐργαζομένων ὅταν ἀγοράζουν καταναλωτικὰ εἶδη μικρᾶς διάρκειας, ὅπως ψυγεία, πλυντήρια, ἐπιπλα, αὐτοκίνητα, ὅπως καὶ οἱ μικροεπιχειρηματίες ὅταν θέλουν νὰ δημιουργήσουν νέες μικρὲς βιομηχανικὲς μονάδες ἢ ἄλλες.

Ἐδῶ τὸ εὐρὺ καταναλωτικὸ κοινὸ καὶ οἱ παραγωγικὲς τάξεις πληρώνουν ἐπιτόκια πού μποροῦν νὰ συγκριθοῦν μὲ ἐπιτόκια τῶν τοκογλύφων τοῦ περασμένου αἰῶνα χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ πιό πλατειεῖς μᾶζες κᾶν. Ἡ ἀπαράδεκτη αὐτὴ κατάσταση δὲν μπορεῖ νὰ συνεχίζεταί. Ἐπιβάλλεται ἡ τροποποίηση τῆς νομοθεσίας τοῦ 1966 πού ρυθμίζει τίς πωλήσεις ἐπὶ ἐνοικιαγορᾶ. Ἐπιβάλλεται ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ νομικὴ ρύθμιση τῶν πωλήσεων ἐπὶ ἐνοικιαγορᾶ κατὰ τρόπο πού νὰ προστατεύεται τὸ πλατὺ καταναλωτικὸ κοινὸ καὶ οἱ παραγωγικὲς τάξεις. Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν κατὰ τὴν ἐξέταση τοῦ Νομοσχεδίου ἐπεσήμανε αὐτὴ τὴν ἔλλειψη καὶ ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν νὰ ἐτοιμάσῃ καὶ νὰ ἀποστείλῃ πρὸς τὴν Βουλὴν σχετικὴ νομοθεσία γιὰ τὴν ρύθμιση τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος.

Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ὑπεσχέθη ὅτι ἐντὸς τριῶν μηνῶν θὰ ἀποστείλῃ πρὸς τὸ Σῶμα τὶς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου του. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι οἱ ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργοῦ θὰ εἶναι αὐτὲς ποῦ εἶναι καὶ τῆς Βουλῆς. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι αὐτὸ θὰ γίνῃ τὸ συντομώτερο. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπαίτηση τοῦ Σώματος καὶ τοῦ πλατειοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ ποῦ ἐπιβαρύνεται καθημερινὰ μὲ τὰ ὑψηλὰ αὐτὰ ἐπιτόκια. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ θεωροῦμε σκόπιμο καὶ ἀναγκαῖο νὰ ἀναφερθοῦμε σὲ ἀκόμη δυὸ βασικὰς πλευρὰς τοῦ προβλήματος τοῦ τόκου ποῦ ἐπίσης ἐπιβάλλεται νὰ ρυθμιστοῦν.

Ἡ πρώτη ἀφορὰ τὰ χρέη τῆς μάζας τῶν προσφύγων καὶ πληγέντων ἐξ αἰτίας τοῦ φασιστικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς Τούρκικης εἰσβολῆς. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχασαν τὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίαις τους καὶ ἕνας πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς ἀπὸ αὐτοὺς χρωστοῦν σὲ τράπεζας, συνεργατικὰ ἰδρύματα, καὶ ἰδιῶτες μεγάλα χρηματικὰ ποσά. Σήμερα δὲν μποροῦν νὰ ἀνταποκριθοῦν στὶς ὑποχρεώσεις τους. Δὲν μποροῦν νὰ πληρώσουν οὔτε τοὺς τόκους τῶν δανείων τους, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ αὐξάνουν αὐτὰ τὰ χρέη μὲ τὴν προσθήκην τῶν τόκων. Αὐτὸ εἶναι ἕνα πολὺ σοβαρὸ πρόβλημα ποῦ ἐπιβάλλεται νὰ μελετηθῇ καὶ νὰ ρυθμισθῇ.

Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, Βουλὴ καὶ ἐνδιαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀσχοληθοῦν τὸ συντομώτερον μὲ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ νὰ ἐξευρεθῇ λογικὴ λύση στὸ ζήτημα.

Ἡ δευτέρη πλευρὰ τοῦ ζητήματος ἀφορὰ τὶς χιλιάδες τῶν καταθετῶν τῶν συνεργατικῶν ἰδρυμάτων ποῦ προέρχονται ἀπὸ τὶς κατεχόμενες περιοχές. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ στὴν καταπληκτικὴ τους πλειοψηφία φτωχοὶ ἐργάτες, ἀγρότες καὶ μικροεπαγγελματίες, ἔχουν καταθέσει στὶς συνεργατικὰς ὅλες τὶς μικροοικονομίας τους. Τώρα ποῦ τὰ ἔχασαν ὅλα ἔχουν ἀνάγκη, μεγάλη ἀνάγκη αὐτῶν τῶν οἰκονομιῶν τους. Καὶ ὅμως δὲν μποροῦν νὰ τὰ πάρουν. Ἐπιβάλλεται νὰ διευθετηθῇ τὸ συντομώτερον ὥστε οἱ φτωχοὶ αὐτοὶ καταθέτες νὰ πάρουν τὰ χρήματά τους. Εἶναι θέμα δικαιοσύνης. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ζητοῦν ἐλεημοσύνην, ζητοῦν τὰ λεφτὰ τους ποῦ οἰκονομήσαν μὲ σκληρὴ δουλειὰ πολλῶν χρόνων.

Αὐτὲς, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι μερικὲς παρατηρήσεις μας διὰ ὠρισμένους πλευρὰς οἱ ὁποῖες δὲν καλύπτονται ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιο καὶ οἱ ὁποῖες ἔχουμε τὴν γνώμη ὅτι θὰ πρέπει νὰ ρυθμιστοῦν τὸ συντομώτερον νομοθετικά.

Θὰ ψηφίσουμε τὸ Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἡ νέα γιὰ τὸν τόκο νομοθεσία εἶναι δυνατὸ νὰ δημιουργῇ τὴν ἐντύπωση κάποιας οὐσιαστικῆς ἀλλαγῆς στὸ δανεισμὸ τῶν κεφαλαίων.

Ἡ πραγματικότητα ὅμως εἶναι διαφορετικὴ.

Ἡ περὶ τόκου νομοθεσία δὲν εἶναι κάτι νέο στὴν οἰκονομικὴ μας ζωὴ. Παλαιότερα, ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ εἰσήχθηκε ἡ σχετικὴ νομοθεσία σκοπὸ εἶχε νὰ πλήξῃ τὴν τοκογλυφία. Ἐμπαινε ὁ περιορισμὸς τοῦ ἐπιτοκίου σὲ 9% γιὰ νὰ μῆ ἕνας περιορισμὸς στὸν ἀνεξέλεγκτο, ὑπέρογκο κὶ ἔκμεταλλευτικὸ τόκο.

Σὲ μιὰ μεταγενέστερη ἐποχῇ, ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ὁ περιορισμὸς τοῦ ἐπιτοκίου στὸ 9% δίνει στὴν κυβέρνησιν τὴν δυνατότητα κάποιοι ἐλέγχου πάνω στὶς διακυμάνσεις ἑνὸς οἰκονομικοῦ μεγέθους ὅπως τὸ ἐπιτόκιο μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀκκῆς νομισματικῆς πολιτικῆς.

Ἡ νομοθετικός καθορισμός τοῦ ἐπιτοκίου στὰ 9% δὲν τερμάτισε τίς μεγαλύτερες ἐπιβαρύνσεις. Ὅσοι κατέφυγαν στὸν δανεισμό, ἰδιαίτερα ἀνάμεσα στὰ φτωχότερα στρώματα, γιὰ νὰ καλύψουν κοινωνικὲς ἀνάγκες, τὴ σπουδὴ τοῦ γιοῦ, τὴν παντρεία, τὴν ἀρρώστεια, ἦταν πάντα ὑποχρεωμένοι νὰ δανεῖζονται μὲ ὑπέρτερο τοῦ 9% τόκο.

Ὅχι μόνον οἱ ἰδιῶτες δανειστὲς ἀλλὰ καὶ δημόσιες ἐταιρεῖες καταστρατηγοῦσαν τὸν νόμο μὲ διάφορα τεχνάσματα. Πλάϊ στὸν τόκο προστίθεντο κι' ἄλλες ἐπιβαρύνσεις, ὅπως ἡ προμήθεια ἢ ἄλλα δικαιώματα. Τελικά, μόνον τυπικά, τὸ ἐπιτόκιο καθοριζόταν στὸ 9% ἐνῶ στὴν πραγματικότητα ἦταν ψηλότερο.

Αὐτὸ τὸ ἔκτροπο ἔρχεται σήμερα τὸ νομοσχέδιο νὰ διορθώσῃ. Καὶ πραγματικὰ ὀρίζει μ' αὐστηρότητα καὶ σαφήνεια τὴν ἔννοια τοῦ τόκου. Οἱ Τράπεζες κι' ἄλλοι ἰδιῶτες δὲν μποροῦν ν' ἀναφέρουν πρόσθετες ἐπιβαρύνσεις γιατί αὐτὲ θὰ εἶναι πιά παράνομο.

Ἡ πρόνοια ὅμως αὕτη εἶναι ἀμφίβολο ἂν τερματίσῃ τὸ κακὸ τῶν ὑπερκερδῶν ἀπὸ τὸ ἐπιτόκιο. Ἐξ ἄλλου ὁ καθορισμός τοῦ τόκου εἰς 9% ἀφήνει ἄθικτους τοὺς κύριους χρηματοδότες, τοὺς διάφορους χρηματοδοτικούς ὀργανισμοὺς πού εἶναι ἀναπόσπαστο τμῆμα τοῦ χρηματοδοτικοῦ μας συστήματος.

Πολλὲς Τράπεζες ἰδρύουν κι' ἀπὸ ἓνα χρηματοδοτικὸ ὄργανισμό, τὸν δανεῖζουν μὲ κεφάλαια πρὸς 9% καὶ στὴ συνέχεια ὁ χρηματοδοτικὸς ὀργανισμὸς μὲ τὸν φλάτ τόκο τῶν 9% ἐπιβαρύνει μὲ τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιαγορᾶς μὲ 18—21% τοὺς χρηματοδοτούμενους. Σὲ περίπτωση δὲ πού ὑπάρχουν καθυστερήσεις στὴν πληρωμὴ τῶν δόσεων οἱ ἐπιβαρύνσεις αὐξάνονται περισσότερο ὅταν δὲν κατάσχεταὶ τὸ ἀντικείμενο τῆς ἐνοικιαγορᾶς πού ἔχει ἤδη καταβάλει μέγα ποσὸ τοῦ ἀρχικοῦ ποσοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ Τράπεζες πραγματοποιοῦν μεγαλύτερα κέρδη μὲ τοὺς χρηματοδοτικούς ὀργανισμοὺς παραπέμπουν πολλὰς φορὲς σ' αὐτοὺς τοὺς πελάτες τους. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐπιτυγχάνεται ἀπὸ ἄλλο δρόμο ἢ μεγιστοποίηση τοῦ τόκου. Οἱ μέτοχοι τῶν Τραπεζῶν καρποῦνται τὰ 9% τῶν δανείων πρὸς τοὺς χρηματοδοτικούς ὀργανισμοὺς καὶ οἱ ἴδιοι οἱ μέτοχοι καρποῦνται πρόσθετα κέρδη ἀπὸ τὸ ἴδιο κεφάλαιο μὲ τόκο 18—21%.

Ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ κατατέθηκε τὸ νομοσχέδιο σχηματίσαμε βάσιμα, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ νέα νομοθεσία θὰ ἐπηρεάζε τοὺς χρηματοδοτικούς ὀργανισμοὺς. Σ' ἐπόμενη, ὅμως, συνεδρία ἦρθε τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν μὲ νέα τροπολογία γιὰ νὰ ἐξαιρέσῃ μὲ σαφήνεια τοὺς χρηματοδοτικούς ὀργανισμοὺς ἀπ' ὀποιαδήποτε περιοριστικὴ πρόνοια τοῦ νομοσχεδίου. Ἡ ἀπορία μας ὅμως παραμένει, γιατί ἐξαιροῦνται οἱ χρηματοδοτικοὶ ὀργανισμοί;

Τὰ περισσότερα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἀντιδράσαμε σ' αὕτη τὴν ἀλλαγὴ πορείας τοῦ νοήματος τοῦ νομοσχεδίου. Τότε μᾶς ἐλέχθη ὅτι τὸ βασικὸ νόημά του εἶναι ἄλλο κι' ἀφορᾷ τὴν ἐξασφάλιση δανείων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ, ὄχι μόνον τῶν Ναυτιλιακῶν Ἐταιρειῶν πού μὲ σαφήνεια ἀναφέρονται στὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Τονίστηκε ὅτι ὑπάρχει ἄμεση ἀνάγκη γιὰ τὴν ψήφιση τοῦ σχετικοῦ νόμου κι' ὅτι ἔγιναν πιεστικὰ τηλεφωνήματα πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν.

Ἀναγνωρίζουμε φυσικὰ τὸ δικαίωμα τῆς Κυβέρνησης νὰ ἐξασφάλισῃ δάνεια ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ. Ἐπιφυλάσσουμε τίς ἀπόψεις μας στὴν συζήτησι γιὰ τὸν Προϋπολογισμὸ σχετικά μὲ τὴν πολιτικὴ πού πρέπει ν' ἀκολουθηθῇ ἐναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ καὶ τίς πηγὲς δανεισμοῦ γιὰ νὰ μὴ ἐπηρεάζεται ἡ πολιτικὴ πλευρὰ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ τὸ οἰκονομικὸ μας μέλλον. Οἱ σημερινὲς μας ἀποφάσεις δὲν ἀφοροῦν μόνον τὸ ἄμεσο μέλλον, τὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ 1977 ἢ τὸ δίχρονο Σχέδιο Ἀνάπτυξης ἀλ-

λά και τὸ μέλλον τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας. Γίνεται σήμερα προσπάθεια ἐξασφάλισης δανείων πάνω ἀπὸ 9%, ἐξαντλήθηκαν ὅμως τὰ περιθώρια γιὰ ἐξασφάλιση δανείων μὲ χαμηλότερο τόκο; Μπορεῖ νὰ μᾶς δώση ἡ Κυβέρνηση σχετικά μὲ αὐτὸ τὸ θέμα στοιχεία;

Διατυπώνουμε ὅμως ἀνησυχία ἀκόμα και γιὰ τὴν πολιτικὴ ποῦ θ' ἀκολουθηθῆ ἔναντι τῶν δημοσίων ἐταιρειῶν. Ἕνας τυχὸν μεγάλος ἐξωτερικὸς δανεισμὸς τῶν δημοσίων ἐταιρειῶν ποῦ ἀποκτοῦν κι' αὐτὲς τὸ δικαίωμα μὲ τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ μπορεῖ νὰ βλάψῃ τὸ ἰσοζύγιο τῶν πληρωμῶν δεδομένου ὅτι θὰ πληρώνουν μεγάλα ποσὰ στὸ ἐξωτερικὸ μὲ τὴν μορφή ψηλῶν τόκων.

Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι οἱ δημόσιες ἐταιρεῖες δὲν θὰ χρησιμοποιήσουν τὴν εὐχέρεια ποῦ ἀποκτοῦν μιᾶς και ἀναγνωρίζεται ἡ ὑπαρξὴ ψηλῆς ρευστότητας στὶς Τράπεζες. Ἐλπίζουμε ὅτι κι' ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα δὲν θ' ἀνοίξῃ τίς πύρτες γιὰ εὐκόλο δανεισμὸ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ γιὰ τὸ αὐτὸ θ' αὐξήσῃ τὸν ὄγκο τοῦ δημοσίου ἐξωτερικοῦ χρέους μὲ σοβαρὲς συνέπειες γιὰ τὸ ἄμεσο μέλλον.

Ἐκεῖνο πάντως ποῦ μᾶς κάνει ἐντύπωση εἶναι πῶς ἓνα νομοσχέδιο ποῦ φέρεται νὰ ἔχῃ σὰν «κυριώτερο σκοπὸ» τὰ δάνεια τῶν Ναυτιλιακῶν Ἐταιρειῶν καταλήγει τελικὰ νὰ ἔχῃ σὰν «κύριο σκοπὸ» τὴν ἐξασφάλιση κρατικοῦ δανείου! Ἡ ἀκόμη πῶς ἓνα νομοσχέδιο ποῦ φέρεται νὰ καλύπτῃ τοὺς χρηματοδοτικὸς ὀργανισμοὺς τελικὰ τοὺς ἐξαιρεῖ!

Πρόκειται γιὰ σύγχυση, γιὰ σκόπιμη ἀπόκρυψη βασικῶν σκοπῶν τοῦ νομοσχεδίου ἢ γιὰ διίστάμενες ἀπόψεις μέσα στὸν ἴδιο τὸν κρατικὸ μηχανισμό.

Πάντως ἐκεῖνο ποῦ θεωροῦμε χρήσιμο νὰ τονίσουμε σήμερα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζήτησης τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ εἶναι τὴν ἀνάγκη γιὰ εἰλικρινῆ ἀναφορὰ τῶν συγκεκριμένων σκοπῶν τοῦ κάθε νομοσχεδίου ὥστε νὰ γνωρίζουμε τί συζητοῦμε, τί ψηφίζουμε και ποιὲς συνέπειες θὰ ἔχῃ γιὰ τὸν τόπο.

Ὑποστηρίχτηκαν ἔντονα κι' ἀπὸ πολλὲς πλευρὲς στὴν Ἐπιτροπὴ ἀπόψεις γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου και στὴν περίπτωση τῶν χρηματοδοτικῶν ὀργανισμῶν. Ὑποσχέθηκε τελικὰ ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ὅτι θὰ φέρῃ σχετικὸ μὲ τὴν ἐνοικιαγορὰ νομοσχέδιο μέσα στοὺς προσεχεῖς λίγους μῆνες.

Θεωροῦμε οὐσιαστικὴ τὴν ρύθμιση τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικιαγορᾶς ὄχι μόνον γιὰ νὰ προστατευθοῦν τὰ εὐρύτερα λαϊκὰ συμφέροντα ἀλλὰ και γιὰ τὴν πλατεῖα ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος προωθείται τὸ καταναλωτικὸ ἰδεώδες. Ἡ δραστηριότητα τῶν χρηματοδοτικῶν ὀργανισμῶν ἐπηρεάζει τὴν συνολικὴ δημοσιονομικὴ μας πολιτικὴ γιὰ τὴν προάγει τίς δαπάνες τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα και διευρύνει τὴν κατανάλωση. Μιὰ δὲ καταναλωτικὴ κοινωνία δημιουργεῖ μιὰ βιτρίνα καλοπέρασης κι' ἓνα ὑπόβαθρο λαϊκῆς δυστυχίας. Καὶ μιὰ τέτοια κοινωνία οὔτε μακροχρόνιο οὔτε βραχυχρόνιο ἀγῶνα μπορεῖ ν' ἀναλάβῃ. Ἐξασθενίζει καθημερινὰ και τελικὰ ὑποκύπτει και παραδίδεται.

Ὁ ἀγῶνας μας ὅμως χρειάζεται ἰσορροπημένη ἀνάπτυξη μέσα στὰ πλαίσια τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης και τοῦ σχεδιασμοῦ τῆς οἰκονομίας γιὰ νὰ ἐξασφαλίζῃ ἀνεκτὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο γιὰ ὀλόκληρο τὸν λαὸ και ταυτόχρονα νὰ προωθῆ μιὰ ὀρθολογιστικὴ κατανομὴ τῶν πόρων τόσο γιὰ σκοποὺς ἐπένδυσης ὅσο και γιὰ σκοποὺς κατανάλωσης.

Τὸ θετικὸ στοιχεῖο τοῦ νομοσχεδίου ποῦ καθορίζει και περιορίζει τὸν τόκο στὰ 9% μειώνεται σημαντικὰ γιὰ τὴν προνοοῦνται ἐπίσης οἱ σημαντικὲς ἐξαιρέσεις τὸσεν στὸν ἐσωτερικὸ ὅσον και στὸν ἐξωτερικὸ δανεισμὸ. Ἡ ἀναφορὰ στὰ 9% γίνεται διάτρητη ἐνῶ ἀφήνει ἄλυτα κι' ἄλλα προβλήματα, ὅπως

τήν έκκρεμότητα προσφυγικῶν χρεῶν καὶ τόκων, τὲς καταθέσεις πρὸς τὰ Συνεργατικά καὶ ἄλλα σχετικά μετὴν κατοχὴ καὶ τὴν προσφυγοποίηση τοῦ λαοῦ μας.

Θὰ πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε ὅτι τελικὰ ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου ἐπιβαρύνεται μὲ καταβολὴ τόκου ψηλότερου ἀπὸ αὐτὸ πού καθορίζει ὁ νόμος.

Φυσικὰ τὸ νομοσχέδιο ρυθμίζει τὸ θέμα τῶν δανείων τῶν Ναυτιλιακῶν Ἑταιρειῶν. Τὸ γεγονός ὅμως ὅτι οἱ Ναυτιλιακὲς ἐπιχειρήσεις παίρνουν δάνεια ἀπὸ τὸ 1964 χωρὶς ἢ ἀντίστοιχη πρόνοια τοῦ Κυπριακοῦ νόμου νὰ προκαλῆ σοβαρὲς δυσκολίες, μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συμπεράνουμε ὅτι δὲν ἦταν αὐτὸς ὁ κυριώτερος λόγος πού ἔφερε στὴν Βουλὴ τὸ νομοσχέδιο.

Ρυθμίζεται τελικὰ τὸ θέμα τῶν δανείων τῶν Ναυτιλιακῶν Ἑταιρειῶν, παραμένουν ὅμως ἀνοικτὰ τὰ ἄλλα προβλήματα πού σχετίζονται μὲ τὴν ἀσφάλεια τῶν Κυπριακῶν πλοίων, τὸν σεβασμὸ διεθνῶν συμβάσεων. Θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχῆ ὅτι ἡ κατάσταση αὐτὴ μᾶς φέρνει σὲ σύγκρουση μὲ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις ναυτεργατῶν πού τὴν συμπαράστασή τους ἔχουμε τόση ἀνάγκη γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση πολλῶν καταστάσεων πού σχετίζονται μὲ τὴν ἐμπορία καὶ διακίνηση εἰδῶν πρὸ παντός ἀπὸ τὲς κατεχόμενες περιοχές, τὴν διακίνηση κλοπιμαίων γεωργικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων.

Γίνεται ὀλόκληρη νομικὴ ρύθμιση γιὰ τὲς Ναυτιλιακὲς Ἑταιρεῖες γιὰ μιὰ ἀμφίβολη ὑπόθεση γιὰ τὰ οἰκονομικὰ ὀφέλη τοῦ τόπου. Τὸ δημόσιο ταμεῖο εἰσπράττει γιὰ ἐγγραφὴ πλοίων καὶ δικαιώματα ὑποθήκευσης περὶ τὲς £650.000 τὸν χρόνο καὶ ὑποχρεώνεται ἡ Κυβέρνηση νὰ διατηρῆ σχετικὴ ὑπηρεσία πού γιὰ νὰ ἀνταποκριθῆ στὰ καθήκοντά της πρέπει ν' αὐξηθῆ μὲ ὑπαλλήλους τόσο στὸ ἐσωτερικὸ ὅσο καὶ στὸ ἐξωτερικὸ.

Ἐποχρεωθήκαμε ἀπὸ τὴν φύση τοῦ προβλήματος νὰ ἐπεκταθοῦμε πᾶν ὡς θέματα πολιτικῆς στοὺς διάφορους τομείς πού συνδέονται μὲ δάνεια κί' ἐπιτόκιο. Τοῦτο ἦταν ὑποχρεωτικὸ κί' ἀναγκαῖο. Ἡ μεμονωμένη ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων, ὅπως τώρα στὴν περίπτωσή τοῦ ἐπιτοκίου, μπορεῖ φαινομενικὰ νὰ τ' ἀπλοποιῆ, παραγνώριση ὅμως τῶν εὐρύτερων πλαισίων τὰ διαστρεβλώνει. Γι' αὐτὸ ὀφείλουμε σήμερα νὰ σημειώσουμε τὴν ἀνάγκη τῆς ταχύτερης δυνατῆς διεκπεραίωσης τῶν τραπεζικῶν νομοσχεδίων. Τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖο γιὰ νὰ προσαρμοσθῆ στὰ τοπικὰ καὶ διεθνῆ δεδομένα τὸ χρηματοδοτικὸ μας σύστημα, νὰ πάρη τίς φυσιολογικὲς του διαστάσεις καὶ νὰ ἐντάσσεται μέσα σ' αὐτὰ τὰ εὐρύτερα πλαίσια ἢ κάθε ἐπὶ μέρος νομοθεσία ὅπως ἡ σημερινή.

Ἀντιμετωπίζουμε γιὰ διάφορους λόγους σοβαρωτάτους κινδύνους οἰκονομικῆς ἀποσάθρωσης ἂν δὲν περιστείλουμε τὸν γιγαντισμὸ καὶ τὴν ἀσυνδοσία τοῦ χρηματοδοτικοῦ μας συστήματος, πού τελικὰ βασίζεται στὰ κρατικὰ ἀποθέματα, σύμφωνα μὲ τίς ὑποχρεώσεις πού δημιουργεῖ. Σιζητοῦμε γιὰ ἐπιτόκιο 9% γιὰ χρηματοδοτικούς ὀργανισμούς, ἐνῶ παράλληλα σημειώνονται σοβαρὲς ζημιές, ὅπως γιὰ παράδειγμα τὰ ἑκατομμύρια τῆς Τράπεζας Κύπρου τοῦ Λονδίνου. Ἀρχικὰ ὑπολογίστηκαν στὰ 4 ἑκατομμύρια, σύμφωνα μὲ ὀρισμένες πληροφορίες ἔφτασαν τώρα στὰ 7,5 ἑκατομμύρια, καὶ μὲ πιθανότητα ἀκόμα μεγαλύτερης αὐξησης.

Ἄν δὲν ἀναμέναμε τὴν προώθηση τῶν ἄλλων νομοσχεδίων θὰ καταψηφίζαμε τὸ σημερινό. Ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ὅμως ἀπεφάσισε χάρι στὰ ὀρισμένα θετικὰ του στοιχεῖα καὶ λόγω τῆς μελλοντικῆς συζήτησης ἄλλων νομοσχεδίων νὰ ἀπόσχη ἀπὸ τὴν ψηφοφορία. Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δὲν ὑπάρχουν.

Προχωροῦμεν στήν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον θὰ γίνη μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. " Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιοαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἀποχῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἀποχῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. " Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιοαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου.

Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπιτόκιον. " Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιοαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία Ἐπουργοῦ. " Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιοαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀδίκημα. " Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιοαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 5ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καθυστερούμενος τόκος δὲν θὰ ὑπερβαίνει τὸ ἀρχικὸν χρέος. " Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 6ου ἄρθρου;

Τὸ ἄρθρον 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπιφυλάξεις. " Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 7ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις Κεφ. 150. " Ἄρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 8ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 8ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμεν στὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου πού θὰ γίνη μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τόκου Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πλὴν τῆς περιπτώσεως τῶν τριῶν ἀποχῶν, ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ Νομοσχεδίου;

Καμμία.

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται μὲ τρεῖς ἀποχὰς καὶ θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Προχωροῦμεν εἰς τὸ Γ' Κεφάλαιον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως πού εἶναι ἢ κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Καταργήσεως Ἀμοιβῶν (Προσωρινὴ Μείωσις) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Φερολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Λογαριασμοὶ Παροχῶν Ἀνεργίας) Κανονισμοὶ τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Δ' Κεφάλαιον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Πρῶτον θέμα ἡ ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίης Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὸ ἔτος 1975.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὸ Σῶμα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1975».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Σταῦρος Ἀρμίζας

Λοῖζος Καραμιχάλης

Σταῦρος Ποσκώτης

Ἀνδρέας Φάντης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐμελέτησε τὴν Ἐτησίαν Ἐκθεσιν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως διὰ τὸ ἔτος 1975 εἰς ἕξ συνεδριάσεις αὐτῆς συγκροτηθείσας τὴν 16ην, 23ην καὶ 25ην Νοεμβρίου, 1976 καὶ τὴν 7ην, 9ην καὶ 21ην Δεκεμβρίου, 1976. Εἰς τὰς τρεῖς πρώτας συνεδριάσεις κληθεὶς παρέστη ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας ὅστις παρέσχεν ἀριθμὸν συμπληρωματικῶν πληροφοριῶν καὶ ἄλλων ἐπεξηγήσεων ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὡς ἄνω ἀναφερομένην Ἐκθεσιν. Εἰς τὴν τετάρτην συνεδρίαν κληθεὶς παρέστη ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν μετὰ τοῦ ὁποῖου ἡ Ἐπιτροπὴ συνεζήτησε θέματα γενικωτέρας πολιτικῆς ὡς ταῦτα ἀπορρέουν ἐκ τῆς ἐν λόγω Ἐκθέσεως.

Διά της περιήξης ο λόγος Έκθέσεως, ή όποία έστάλη εις την Βουλήν δι' ενημέρωσιν των Μελών αυτής, διαγράφονται αι άναπτυχθείσαι, διαρκούντος του 1975, δραστηριότητες της Αστυνομικής Δυνάμεως εντός των πλαισίων έκπληρώσεως των καθηκόντων και της άποστολής της και αναλύεται αριθμός επί μέρους προβλημάτων τα όποια άπησχόλησαν κατά περιόδους την Αστυνομικήν Δύναμιν και διά τα όποια έλήφθη από μέρος της αριθμός ένεργειών. Περαιτέρω, γίνεται έπισκόπησις του διαπραχθέντος έγκλήματος διαρκούντος του ρηθέντος έτους, άνάλυσις τούτου και των ληφθέντων μέτρων προς άντιμετώπισιν της δημιουργηθείσης καταστάσεως.

Ός είναι εις όλους γνωστόν, ή Αστυνομική Δύναμις εις έν κράτος, τόσον υπό συνθήκας όμαλότητος όσον και υπό άνωμάλους καταστάσεις, άποτελεί τό κύριον όργανον τό όποιον επιμελείται της δημοσίας τάξεως και άσφαλείας, ή δε έπιτυχής ή μη λειτουργία αυτού διερμηνεύει τον βαθμόν της έννόμου τάξεως ή όποία επικρατεί εις μίαν συνταγματικώς και νομίμως διακυβερνωμένην πολιτείαν. Ός είναι επίσης κοινώς παραδεκτόν, ή έπίτευξις συνθηκών όμαλότητος και άσφαλείας εις μίαν κοινωνίαν θέτει ουσιαστικώς τας άναγκαίας βάσεις διά την άνάπτυξιν πάσης φύσεως ειρηνικής δραστηριότητος εις οίονδήποτε τομέα και έκ παραλήλου άντικατοπρίζει τα κρατούντα εις ένα τόπον ήθη και ήθικας άξίας. Κατά συνέπειαν ή πλημμελής ή έλλιπής έκπλήρωσις της άποστολής μιās Αστυνομικής Δυνάμεως έν ούδεμιᾷ περιπτώσει δημιουργεί τα προαναφερθέντα πλαίσια, τούναντίον οδηγεί εις άνωμαλίαν και έκλυσιν των ήθων και ήθικων άξιών και, έν τελευταία άνάλυσει, εις καταβαράθρωσιν της κοινωνίας και των έν γενεί λειτουργιών του κράτους.

Με γνώμονα τα άνωτέρω, τα Μέλη της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Έσωτερικών ήρχισαν και έπεράτωσαν την μελέτην της περιήξης ο λόγος Έκθέσεως. Αί διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα της Έπιτροπής, τα όποια υπό τό φῶς των ιδιαιτουσών σήμεραν περιστάσεων συνιστοῦν γενικώτερα θέματα προς μελέτην και έπίλυσιν, συνοψίζονται εις τα ακόλουθα:

(α) Τό θέμα της έσωτερικής διαθρώσεως και όργανώσεως της Αστυνομίας, έν αντιπαραβολή προς τα κατά καιρούς διατυπούμενα παράπονα διά τον διαδραματισθέντα ρόλον υπό σημαντικοῦ αριθμοῦ μελών της πρό του πραξικοπήματος, κατά την διάρκειαν αυτού και διαρκούσης της έν συνεχείᾳ δημιουργηθείσης έκρύπτου καταστάσεως, άπησχόλησεν όλως ιδιαίτέρως την Έπιτροπήν. Προσεγγίζοντα τό όλον θέμα τό Μέλη της Έπιτροπής ειχον ως στόχον την συμπλήρωσιν των δημιουργηθεισών εις τό Σῶμα της Αστυνομίας έλλείψεων και κενῶν, την άναπτέρωσιν του τρωθέντος ήθικοῦ των νομιμοφρόνων μελών της Δυνάμεως και την δημιουργίαν του άπαραιτήτου κλίματος πλήρους έμπιστοσύνης μεταξύ του κοινου και της Δυνάμεως, ή όποία κατά κοινήν όμολογίαν, διεσαλεύθη εις τό παρελθόν και δεν έχει εισέτι άποκατασταθῆ.

Άποτελεί έν προκειμένῳ κοινήν διαπίστωσιν ότι ο διαδραματισθείς ρόλος υπό πλείστον όσων μελών της Αστυνομικής Δυνάμεως πρό του πραξικοπήματος, διαρκούντος τούτου και μετέπειτα, δεν παρέχει οὔτε και θέτει τας βάσεις διά την δημιουργίαν μιās άποδοτικῆς δυνάμεως και διά την έπίτευξιν του άπαιτουμένου σήμεραν κλίματος πλήρους έμπιστοσύνης του κοινου ώστε τό τελευταίον, περιβάλλον τό Σῶμα με τον άπαιτούμενον σεβασμόν και έμπιστοσύνην, νά συμπαρασταθῆ του Σώματος τούτου εις την έκπλήρωσιν της σημαντικωτάτης υπό τας περιστάσεις άποστολής του.

Περί της δημιουργηθείσης και συνεχιζομένης καταστάσεως εις τό Σῶμα της Αστυνομίας διεξήχθη μακρά και έπίπονος συζήτησις μετά του Άρχηγου της Αστυνομίας και έν συνεχείᾳ μετά του άξιοτίμου Υπουργου των Έσωτερικών. Έν προκειμένῳ παρεσχέθησαν διαβεβαιώσεις εις τα Μέλη της Έπιτροπής ότι λαμβάνονται πλείστα όσα μέτρα προς την κατεύθυνσιν

τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Ἀστυνομίας καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἀπαιτουμένης πειθαρχίας. Δύναται ἐν τούτοις νὰ λεχθῆ ὅτι μέχρι λήψεως ριζικῶν Κυβερνητικῶν μέτρων, ἡ ὅλη προσπάθεια θὰ χλωαίνει, αὕτη δὲ θὰ καταβάλλεται ὑπὸ τὸ βάρος ἐξ ἀντικειμένου δυσκολιῶν τὰς ὁποίας δημιουργεῖ ἡ συνεχιζομένη παρουσία ἀρνητικῶν στοιχείων εἰς τὸ Σῶμα. Τὰ ἐν λόγῳ στοιχεῖα ἐξακολουθοῦν δυστυχῶς νὰ στελεχώνουν τὴν Δύναμιν καὶ νὰ προκαλοῦν σύγχυσιν εἰς ἐν Σῶμα τὸ ὁποῖον ἐδέχθη πολλά καὶ ποικίλα πλήγματα ἐκ τῆς παρανομίας τοῦ προσφάτου παρελθόντος.

Ἐπισημασθέντος ὅτι ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἀστυνομίας ἀνεφέρθη εἰς τὴν εἰσαγωγὴν αὐστηροτέρων πειθαρχικῶν κανονισμῶν καὶ ἄλλων θεσμικῶν μέτρων δι' ὧν θὰ ἐξασφαλίζεται ὁ στενότερος ἔλεγχος εἰς τὰς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἡ κατὰ πλεον ἀποτελεσματικὸν τρόπον ἐπιβολὴ τῆς πειθαρχίας. Προσέτι, καὶ μὲ κριτήρια τὴν τοποθέτησιν τῶν πλεον ἱκανῶν καὶ νομιμοφρόνων μελῶν τῆς Δυνάμεως εἰς τὰς διαφόρους ὑπευθύνους θέσεις τοῦ Σώματος, ἐπραγματοποιήθη σοβαρὰ ἀνακατάταξις τόσο ἐπὶ ἐπιπέδου τμημάτων ἄνω ὥστε ὅσον καὶ ἐπὶ ἐπιπέδου Ἀστυνομικῶν Διευθύνσεων. Σημαντικά, ἐν τούτοις, ἀποτελέσματα δὲν πρέπει νὰ ἀναμένωνται ἐν ὅσῳ ἐξακολουθεῖ νὰ συνεχιζεται ἡ παρουσία εἰς τὸ Σῶμα μεγάλου ἀριθμοῦ στοιχείων τὰ ὁποῖα εἰς τὸ λίαν πρόσφατον παρελθὸν δὲν ἐπέδειξαν τὸν ἀπαιτούμενον, ὑπὸ τὰς περιστάσεις, βαθμὸν νομιμοφροσύνης πρὸς τὸ κράτος. Τούναντίον πλείστα τούτων, κατὰ κοινὴν παραδοχὴν ὅλων τῶν ἀρμοδίων, συνήργησαν ἢ ἐπρωτοστάτησαν διὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ νομίμου κράτους καὶ προέβησαν εἰς πράξεις αἵτινες σαφῶς ἀφίστανται τοῦ ρόλου καὶ τῆς ἀποστολῆς των. Πέραν αὐτοῦ, πλείστα τῶν ἐν λόγῳ στοιχείων ἀπελύθησαν ἐκ τῆς θέσεώς των ὑπὸ τοῦ νομίμου κράτους διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος. Τὸ τελευταῖον, ἐν τούτοις, ἐξακολουθεῖ σήμερον νὰ ἀνέχεται τὴν παραμονὴν των εἰς τὸ Σῶμα ἀφοῦ ταῦτα ἐπαναπροσελήφθησαν ὑπὸ τὰς γνωστὰς συνθηκὰς τὰς δημιουργηθείσας ἀμέσως μετὰ τὸ πραξικόπημα. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζουσα τὴν διαφωνίαν της πρὸς τὴν τοιαύτην Κυβερνητικὴν στάσιν θεωρεῖ χρέος της νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως, προειρῆνιστικῶς συνάμα ὅτι ἡ τοιαύτη τακτικὴ ἀνοχῆς δὲν θὰ ἀποφέρῃ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, τούναντίον θέτει τὰς βάσεις διὰ νέας περιπετείας. Βεβαίως ἀκτίδα φωτὸς παρέχει τὸ μόνον προσφάτως κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ πειθαρχικῆς διώξεως παντὸς παρανομήσαντος διαρκούντος τοῦ πραξικοπήματος καὶ ἐν σχέσει πρὸς τοῦτο. Ἡ κατάθεσις ἐν τούτοις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου δὲν σημαίνει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ὤφειλε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐνῶπιτερον τὸ πρόβλημα τῆς Ἀστυνομίας δοθέντος ὅτι αὕτη, ὡς ἐν πειθαρχικῶν σώμα, ἔδει πρὸ πολλοῦ νὰ ἐκκαθαρίζετο καὶ νὰ ἐτίθεντο ἐκτὸς ὑπηρεσίας τὰ μέλη της τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν ἐπιλήσιμα τῶν πρὸς τὴν πολιτείαν ὑποχρεώσεων των.

Ἐπισημασθέντος ὅτι ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἀστυνομίας ἀνεφέρθη εἰς τὴν εἰσαγωγὴν αὐστηροτέρων πειθαρχικῶν κανονισμῶν καὶ ἄλλων θεσμικῶν μέτρων δι' ὧν θὰ ἐξασφαλίζεται ὁ στενότερος ἔλεγχος εἰς τὰς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἡ κατὰ πλεον ἀποτελεσματικὸν τρόπον ἐπιβολὴ τῆς πειθαρχίας. Προσέτι, καὶ μὲ κριτήρια τὴν τοποθέτησιν τῶν πλεον ἱκανῶν καὶ νομιμοφρόνων μελῶν τῆς Δυνάμεως εἰς τὰς διαφόρους ὑπευθύνους θέσεις τοῦ Σώματος, ἐπραγματοποιήθη σοβαρὰ ἀνακατάταξις τόσο ἐπὶ ἐπιπέδου τμημάτων ἄνω ὥστε ὅσον καὶ ἐπὶ ἐπιπέδου Ἀστυνομικῶν Διευθύνσεων. Σημαντικά, ἐν τούτοις, ἀποτελέσματα δὲν πρέπει νὰ ἀναμένωνται ἐν ὅσῳ ἐξακολουθεῖ νὰ συνεχιζεται ἡ παρουσία εἰς τὸ Σῶμα μεγάλου ἀριθμοῦ στοιχείων τὰ ὁποῖα εἰς τὸ λίαν πρόσφατον παρελθὸν δὲν ἐπέδειξαν τὸν ἀπαιτούμενον, ὑπὸ τὰς περιστάσεις, βαθμὸν νομιμοφροσύνης πρὸς τὸ κράτος. Τούναντίον πλείστα τούτων, κατὰ κοινὴν παραδοχὴν ὅλων τῶν ἀρμοδίων, συνήργησαν ἢ ἐπρωτοστάτησαν διὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ νομίμου κράτους καὶ προέβησαν εἰς πράξεις αἵτινες σαφῶς ἀφίστανται τοῦ ρόλου καὶ τῆς ἀποστολῆς των. Πέραν αὐτοῦ, πλείστα τῶν ἐν λόγῳ στοιχείων ἀπελύθησαν ἐκ τῆς θέσεώς των ὑπὸ τοῦ νομίμου κράτους διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος. Τὸ τελευταῖον, ἐν τούτοις, ἐξακολουθεῖ σήμερον νὰ ἀνέχεται τὴν παραμονὴν των εἰς τὸ Σῶμα ἀφοῦ ταῦτα ἐπαναπροσελήφθησαν ὑπὸ τὰς γνωστὰς συνθηκὰς τὰς δημιουργηθείσας ἀμέσως μετὰ τὸ πραξικόπημα. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζουσα τὴν διαφωνίαν της πρὸς τὴν τοιαύτην Κυβερνητικὴν στάσιν θεωρεῖ χρέος της νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως, προειρῆνιστικῶς συνάμα ὅτι ἡ τοιαύτη τακτικὴ ἀνοχῆς δὲν θὰ ἀποφέρῃ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, τούναντίον θέτει τὰς βάσεις διὰ νέας περιπετείας. Βεβαίως ἀκτίδα φωτὸς παρέχει τὸ μόνον προσφάτως κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ πειθαρχικῆς διώξεως παντὸς παρανομήσαντος διαρκούντος τοῦ πραξικοπήματος καὶ ἐν σχέσει πρὸς τοῦτο. Ἡ κατάθεσις ἐν τούτοις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου δὲν σημαίνει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ὤφειλε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐνῶπιτερον τὸ πρόβλημα τῆς Ἀστυνομίας δοθέντος ὅτι αὕτη, ὡς ἐν πειθαρχικῶν σώμα, ἔδει πρὸ πολλοῦ νὰ ἐκκαθαρίζετο καὶ νὰ ἐτίθεντο ἐκτὸς ὑπηρεσίας τὰ μέλη της τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν ἐπιλήσιμα τῶν πρὸς τὴν πολιτείαν ὑποχρεώσεων των.

Ἐπισημασθέντος ὅτι ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἀστυνομίας ἀνεφέρθη εἰς τὴν εἰσαγωγὴν αὐστηροτέρων πειθαρχικῶν κανονισμῶν καὶ ἄλλων θεσμικῶν μέτρων δι' ὧν θὰ ἐξασφαλίζεται ὁ στενότερος ἔλεγχος εἰς τὰς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἡ κατὰ πλεον ἀποτελεσματικὸν τρόπον ἐπιβολὴ τῆς πειθαρχίας. Προσέτι, καὶ μὲ κριτήρια τὴν τοποθέτησιν τῶν πλεον ἱκανῶν καὶ νομιμοφρόνων μελῶν τῆς Δυνάμεως εἰς τὰς διαφόρους ὑπευθύνους θέσεις τοῦ Σώματος, ἐπραγματοποιήθη σοβαρὰ ἀνακατάταξις τόσο ἐπὶ ἐπιπέδου τμημάτων ἄνω ὥστε ὅσον καὶ ἐπὶ ἐπιπέδου Ἀστυνομικῶν Διευθύνσεων. Σημαντικά, ἐν τούτοις, ἀποτελέσματα δὲν πρέπει νὰ ἀναμένωνται ἐν ὅσῳ ἐξακολουθεῖ νὰ συνεχιζεται ἡ παρουσία εἰς τὸ Σῶμα μεγάλου ἀριθμοῦ στοιχείων τὰ ὁποῖα εἰς τὸ λίαν πρόσφατον παρελθὸν δὲν ἐπέδειξαν τὸν ἀπαιτούμενον, ὑπὸ τὰς περιστάσεις, βαθμὸν νομιμοφροσύνης πρὸς τὸ κράτος. Τούναντίον πλείστα τούτων, κατὰ κοινὴν παραδοχὴν ὅλων τῶν ἀρμοδίων, συνήργησαν ἢ ἐπρωτοστάτησαν διὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ νομίμου κράτους καὶ προέβησαν εἰς πράξεις αἵτινες σαφῶς ἀφίστανται τοῦ ρόλου καὶ τῆς ἀποστολῆς των. Πέραν αὐτοῦ, πλείστα τῶν ἐν λόγῳ στοιχείων ἀπελύθησαν ἐκ τῆς θέσεώς των ὑπὸ τοῦ νομίμου κράτους διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος. Τὸ τελευταῖον, ἐν τούτοις, ἐξακολουθεῖ σήμερον νὰ ἀνέχεται τὴν παραμονὴν των εἰς τὸ Σῶμα ἀφοῦ ταῦτα ἐπαναπροσελήφθησαν ὑπὸ τὰς γνωστὰς συνθηκὰς τὰς δημιουργηθείσας ἀμέσως μετὰ τὸ πραξικόπημα. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζουσα τὴν διαφωνίαν της πρὸς τὴν τοιαύτην Κυβερνητικὴν στάσιν θεωρεῖ χρέος της νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως, προειρῆνιστικῶς συνάμα ὅτι ἡ τοιαύτη τακτικὴ ἀνοχῆς δὲν θὰ ἀποφέρῃ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, τούναντίον θέτει τὰς βάσεις διὰ νέας περιπετείας. Βεβαίως ἀκτίδα φωτὸς παρέχει τὸ μόνον προσφάτως κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ πειθαρχικῆς διώξεως παντὸς παρανομήσαντος διαρκούντος τοῦ πραξικοπήματος καὶ ἐν σχέσει πρὸς τοῦτο. Ἡ κατάθεσις ἐν τούτοις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου δὲν σημαίνει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ὤφειλε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐνῶπιτερον τὸ πρόβλημα τῆς Ἀστυνομίας δοθέντος ὅτι αὕτη, ὡς ἐν πειθαρχικῶν σώμα, ἔδει πρὸ πολλοῦ νὰ ἐκκαθαρίζετο καὶ νὰ ἐτίθεντο ἐκτὸς ὑπηρεσίας τὰ μέλη της τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν ἐπιλήσιμα τῶν πρὸς τὴν πολιτείαν ὑποχρεώσεων των.

(β) Αί δημιουργηθείσαι συνθήκαι συνεπεία του πραξικοπήματος και της επακολουθήσασης Τουρκικής εισβολής είχαν ως αποτέλεσμα την μετακίνηση μεγάλου αριθμού όπλισμού της Δυνάμεως εις χείρας παρανόμων και άνευθύνων προσώπων. Προσπάθειαι συλλογής του τοιούτου όπλισμού όντως έγινοντο εις τό παρελθόν και συνεχίζονται εισέτι ούχί, όμως, με τά επιθυμητά αποτελέσματα. Κατά την γνώμην της Έπιτροπής, ό υίοθετηθείς εις τό παρελθόν τρόπος δράσεως της Άστυνομικής Δυνάμεως διά την έπανασυλλογήν του όπλισμού τούτου ή άλλου παρανόμου τοιούτου δεν ήτο ό ένδεδειγμένος. Έν προκειμένω ή Έπιτροπή είναι έκ διαμέτρου αντίθετος προς την υίοθετηθείσαν τακτικήν της παραδόσεως του ρηθέντος όπλισμού με τό αντίλλαγμα της διαγραφής των άδικημάτων τά όποία τά παραδίδοντα τόν όπλισμόν τουτόν πρόσωπα διέπραξαν. Άντ' αύτης ή Έπιτροπή φρονεί ότι θα πρέπει να αναληφθί υπό της Δυνάμεως συνδεδασμένη και εύρεία έκστρατεία άνευρέσεως και συλλογής του παρανόμου όπλισμού με την παραδειγματικήν τιμωρίαν εκείνων οι όποιοι έξακολουθούν να κατέχουν τουτόν. Άλλως ή συνεχιζόμενη κατάσταση και ό συμβιβασμός μετά των παρανομούντων προσώπων θα διαιωνίζη την κρατούσαν άνώμαλον κατάστασην και, έν τελευταία αναλύσει, δεν δημιουργεί τάς επιθυμητάς προϋποθέσεις διά την έπιβολήν του νόμου και της τάξεως και διά την διεξαγωγήν μακροχρονίου αγώνος τόν όποιον επέβαλον αι παρούσαι συνθήκαι.

(γ) Η Έπιτροπή μετά μεγίστης άνησυχίας διαπιστώνει ότι συγκλίνουσαι πληροφορίαί φέρουσι την παρανομίαν άναδιοργανουμένην. Αί ύπάρχουσαι άπολύτως έξηλεγμένοι πληροφορίαί όμιλούν, μεταξύ άλλων, περί μετακινήσεων παρανόμου όπλισμού και περί κινήσεων άναδιοργανώσεως ομάδων και παρανόμων συνδέσμων. Αί έν λόγω πληροφορίαί είναι όντως άνησυχητικάί και ως τοιαύται θα πρέπει να άπασχολήσουν πάντα άρμόδιον. Η Έπιτροπή δεν υίοθετεί την άποψιν ότι τοιαύτης φύσεως παράνομοι δραστηριότητες πρέπει να θεωρούνται ως μεμονωμένα περιστατικά ή ένέργειαί μη έμπνέουσαι σοβαράς άνησυχίας. Τούναντίον ή Έπιτροπή φρονεί ότι οιαδήποτε παράνομος ή ύποπτος ένέργεια θα πρέπει να παταχθί έν τη γενέσει της και να έξαρθρωθί προτού όδηγηθώμεν εις νέας παρομοίας του παρελθόντος καταστάσεις. Πέραν αύτων, αι άνησυχίαί της Έπιτροπής καθίστανται έτι περαιτέρω σοβαραί ένκεν τών ύπαρχουσών εις τό Σώμα της Άστυνομίας άδυναμιών και έλλείψεων αι όποίαί άφ' αύτων καθιστούν δύσκολον τό έργον της πατάξεως και έξαρθρώσεως της παρανομίας.

(δ) Ένώ τό κοινόν θα πρέπει χωρίς διαταγμούς να διατυπώνη προς τους άρμοδίους τάς καταγγελίας του έναντίον των οίωνδήποτε παρανομούντων έκ παραλλήλου ή έπιδεικνυομένη έν προκειμένω διαστακτικότης του κοινού θα πρέπει να προβληματίση τους άρμοδίους. Τά αίτια της τοιαύτης διαστακτικότητος του κοινού θα πρέπει να αναζητηθών εις τάς ύφισταμένες σήμερα συνθήκας έντός των κόλπων της Άστυνομικής Δυνάμεως. Κατά συνεπείαν και έν συνδυσασμῶ προς τά όσα ήδη ανεφέρθησαν, τά Μέλη της Έπιτροπής φρονούν ότι ή έπιβολή του νόμου και της τάξεως είναι δυνατόν να έπιτευχθί μόνον διά της έξυγιάνσεως της Δυνάμεως και της άπομακρύνσεως των στελεχών εκείνων της άστυνομίας τά όποία βαρύνονται με πλείστας όσας ύποψίας ότι έστράφησαν έναντίον του νομίμου κράτους και έπηρέασαν έπιβλαβῶς την κανονικήν και άπρόσκοπτον λειτουργίαν του Σώματος της Άστυνομίας, μέτρα τά όποία θα ένισχύσουν την έμπιστοσύνην του κοινού εις την Δύναμιν.

(ε) Έν συναρτήσει προς τά άνωτέρω και διά τους ίδίους λόγους τά Μέλη της Έπιτροπής έχουν την γνώμην ότι ή Άστυνομική Δύναμις ύστέρησεν εις σημαντικόν βαθμόν εις την έκπλήρωσιν της άποστολής της καθ' όσον άφορῶ έξειδικευμένα καθήκοντα και εύθύνας διά των όποίων έπεφορτίσθη. Τοιαύται περιπτώσεις αναφέρονται εις την μετακίνησιν των Τουρκοκυπρίων από τάς υπό του κράτους έλεγχόμενας περιοχάς προς την υπό των

Τούρκων εισβολέων κατεχομένην περιοχὴν καὶ εἰς τὴν διαφύλαξιν τῶν ὑπὸ τῶν Τουρκοκυπρίων ἐγκαταλειφθεισῶν περιουσιῶν. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις πλείστα ὅσα μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως συμπεριφέρθησαν κατὰ τρόπον μὴ συνάδοντα πρὸς τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸ ἔργον τῶν. Διὰ τὰς πράξεις τῶν ἐν λόγῳ μελῶν ἐγένοντο ἤδη πολλαὶ καὶ ποικίλαι καταγγελίαι. Ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι ἡ ἐξέτασις τῶν τοιούτων καταγγελιῶν θὰ ἔδει νὰ προωθηθῆ τάχιστα μὲ τὴν ἐκ παραλλήλου παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν ἀπειθαρχησάντων μελῶν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως.

(στ) Ἡ Ἐπιτροπὴ δραττομένη τῆς παρούσης εὐκαιρίας ἐπελήφθη καὶ τοῦ θέματος τῆς ὑφισταμένης κατανομῆς τῆς Δυνάμεως τῆς Ἀστυνομίας ὡς αὕτη κατανέμεται σήμερον εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῶν δραστηριοτήτων τῆς. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἡ κατανομή τῆς Δυνάμεως θὰ πρέπει νὰ γίνεται μὲ μόνον κριτήριον τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, ὡς αὗται ἐδημιουργήθησαν συνεπείᾳ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, ἀποκλειομένων τῶν οἰωνδῆποτε παρεμβάσεων ξένων πρὸς τὴν Ἀστυνομικὴν Δύναμιν προσώπων. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει καὶ ἐν ὅσῳ ἡ ἱκανοποίησις προσωπικῶν ἐπιθυμιῶν τῶν μελῶν τῆς Δυνάμεως συνεχίζεται, ἡ ἐπιθυμητὴ πειθαρχία εἰς τὸ Σῶμα δὲν ἐπιτυγχάνεται, τὸναντίον αἱ ὑφιστάμενοι δυσαρέσκονται ἐπαυξάνονται καί, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, διαταράσσεται ἡ συνοχὴ τοῦ Σώματος μὲ ὅλα τὰ συνεπακόλουθα κακὰ ἀποτελέσματα.

(ζ) Ἐν σχέσει μὲ τὸ διαπραχθὲν συνολικῶς ἐγκλημα διαρκούντος τοῦ ἔτους 1975 προκύπτει, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δοθέντων στοιχείων, ὅτι δὲν ἐσημειώθη σοβαρὰ αὔξεις τούτου. Ἐν τούτοις, μία εἰς βάθος ἀνάλυσις τοῦ διαπραχθέντος ἐγκλήματος ὀδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ νῆσος διὰ πρῶτὴν φορὰν εἰς τὰ χρονικά τῆς ἀντιμετωπίζει τὴν καθ' ἡμέραν διάπραξιν ὠρισμένης φύσεως ἀδικημάτων τὰ ὁποῖα κυρίως ἀνάγονται εἰς θέματα ἠθικῆς μὲ αὐτουργοὺς καὶ θύματα κυρίως ἀνήλικα καὶ νεαρὰ πρόσωπα. Ἀποψις τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅπως ἡ Ἀστυνομικὴ Δύναμις, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν, μελετήσῃ τοὺς αἰτιολογικοὺς παράγοντας οἱ ὁποῖοι συνέτειναν εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ ἐν λόγῳ ἐγκλήματος καὶ προβῆ εἰς τὴν ἄμεσον λήψιν τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων διὰ τὴν ἄμβλυσιν τοῦ προβλήματος καὶ τὴν προστασίαν τῆς κοινωνίας γενικώτερον. Βεβαίως δὲν διαφεύγει τῆς προσοχῆς τῆς Ἐπιτροπῆς τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν διάπραξιν τῶν ἐν λόγῳ ἐγκλημάτων συνέτεινον μεγάλως αἱ συνεπείᾳ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς δημιουργηθεῖσαι δυσμενεῖς συνθήκαι καὶ ἀτυχεῖς καταστάσεις, τὸν παράγοντα δὲ τοῦτον θὰ πρέπει οἱ ἀρμόδιοι νὰ λάβωσιν ὅλως ἰδιαιτέρως ὑπ' ὄψιν ἐντὸς τῶν πλαισίων μελέτης τοῦ θέματος καὶ τῆς λήψεως τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων.

Ἀνησυχητικὴν αὔξιν παρουσιάζουν ἐπίσης αἱ ὑποθέσεις μὲ πολιτικὰ ἐλατήρια καὶ προθέσεις. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐπιβεβαιοῖ τὴν ἀποψιν ὅτι οἱ κίνδυνοι διὰ νέας περιπετείας δὲν ἐξέλιπον. Περαιτέρω συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐξυγιάνσεως καὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν στοιχείων ἐκείνων τὰ ὁποῖα προέβησαν εἰς ἀπαραδέκτους ἐνεργείας κατὰ τοῦ νομίμου κράτους ἢ ἐμφοροῦνται ἀπὸ ἀντιλήψεις καὶ ἰδέας ἀσυμβιβάστους πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποστολῆς τῶν.

(η) Τὰ καθ' ἡμέραν ἐπισυμβαίνοντα τροχαῖα δυστυχήματα, ὡς ἦτο φυσικόν, ἀνησχόλησαν ὅλως ἰδιαίτερος τὰ Μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Δυστυχῶς, λόγῳ τῆς ἐπελευθύνσεως διαφοροποιήσεως εἰς τὴν κυκλοφορικὴν κατάστασιν, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς καὶ ἐντεῦθεν, ὑπῆρξε τρομερὰ αὔξις τῆς τροχαίας εἰς περιωρισμένης ἐκτάσεως περιοχῆν μὲ ἀποτέλεσμα τὸ γεγονός αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν αὔξιν τῶν τροχαίων δυστυχημάτων. Παρὰ ταῦτα, ὅμως, τὴν μεγίστην εὐθύνην τῶν ἐν λόγῳ δυστυχημάτων ἐξακολουθεῖ νὰ φέρῃ

ὁ ἀνθρώπινος παράγων καὶ ἐπ' αὐτοῦ θὰ πρέπει νὰ στραφῇ, κατὰ προτεραιότητα, ἢ προσοχὴ τῶν ἀρμοδίων. Θὰ ἀπετέλει ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος ἐὰν αἱ ἀρμοδίαι ἐπὶ τοῦ θέματος ἀρχαὶ προσέβαινον εἰς μαζικὰς ἐκστρατείας διὰ τὴν ἐνδεδειγμένην διαφώτισιν τοῦ κοινοῦ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς συνεργασίας του εἰς τὸν ἐν θέματι τομέα. Ἐκ παραλλήλου, ὅμως, θὰ πρέπει ὁ μηχανισμὸς τοῦ Νόμου νὰ κινῆται καὶ ἐφαρμόζεται πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις καὶ οἱ ἐπιδεικνύοντες ἀδιαφορίαν ἢ ἀμέλειαν ὁδηγοὶ πρὸς τοὺς στοιχειώδεις κανόνας ὁδηγήσεως νὰ τιμωροῦνται παραδειγματικῶς. Ἐν σχέσει μὲ τὸ παρὸν θέμα ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει νὰ παρατηρήσῃ ὅτι αἱ ἐπηυξημέναι ἢ καὶ συντονισμέναι περιπολῖαι τῆς ὑπηρεσίας τῆς τροχαίας, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὴν ὑπὸ συζήτησιν "Ἐκθεσιν τῆς Ἀστυνομίας, δὲν συμφωνοῦν πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν πραγματικότητα. Ἡ ἀπουσία τῶν ὑπευθύνων ἀξιωματικῶν τῆς τροχαίας εἶναι αἰσθητὴ, εἰς τὰ ὑπόλοιπα δὲ μέλη τῆς ὑπηρεσίας ἐλλεῖπει ὁ ἀπαιτούμενος ζῆλος καὶ ἀφοσίωσις. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται ἡ περίπτωσις δυστυχημάτων ὅπου μέχρις ἀφίξεως τῆς ἀστυνομίας καὶ διεκπεραιώσεως τῆς ἐργασίας ἢ συμφόρησις τῆς τροχαίας εἶναι πλήρης.

(θ) Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ἠσχολήθη μὲ τὴν συζήτησιν ἀριθμοῦ ἐπὶ μέρους θεμάτων, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τοῦ θέματος τῆς καλυτέρας στελεχώσεως τῆς Λιμενικῆς καὶ Ναυτικῆς Ἀστυνομίας, τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τοῦ θέματος τῶν ὄρων ὑπηρεσίας τῶν ὑπηρετούντων μελῶν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως. Ἐν σχέσει μὲ τὸ τελευταῖον θέμα ὁμοφώνως ἐξεφράσθη ἡ ἀποψις ὅτι, ἐπὶ τῷ τέλει ἐπιτυχοῦς ἐκβάσεως τῶν καταβαλλομένων σήμερον προσπαθειῶν διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν ἑνὸς ἰκανοῦ σώματος, θὰ πρέπει τὸ κράτος νὰ προσφέρῃ καὶ τὰ ἀπαιτούμενα μέσα καὶ κίνητρα ὥστε πᾶν ὑπηρετοῦν μέλος τῆς Δυνάμεως νὰ μὴ αἰσθάνεται, καθ' οἷονδήποτε τρόπον, ἠδικημένον, τούναντίον νὰ θεωρῇ τὴν συμπαράστασιν τοῦ κράτους δεδομένην καὶ ἐκ τῶν προτέρων ἐξησφαλισμένην. Συναφῶς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο, ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ λύπης τῆς παρατηρεῖ ὅτι ἡ παρεχομένη μισθοδοσία εἰς ὠρισμένας τάξεις τῶν μελῶν τῆς Δυνάμεως ὡς ἡ περίπτωσις τῶν ἐιδικῶν ἀστυνομικῶν, εἶναι ἀπαραδέκτως χαμηλὴ δι' ὃ καὶ ἐντόνως συνιστᾶται ἡ αὔξησις ταύτης.

(ι) Ἀπὸ τινος χρόνου διεφάνη ἡ τάσις, ἢ ὁποία καὶ ὁλονὲν αὐξάνεται, μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως νὰ προβαίνωσιν εἰς ἰδιωτικὴν ἀπασχόλησιν, μετέχοντα εἰς διαφόρους ἐργασίας ἢ ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις. Ὡς εἶναι γνωστὸν, πᾶσα τοιαύτη ἐνέργεια ἀντίκειται πρὸς τὸν Νόμον καὶ εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τοῦ ἀστυνομικοῦ. Κατὰ συνέπειαν τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι οἱ ἀρμοδίιοι θὰ ἔδει νὰ θέσωσιν ἐν κινήσει τὸν μηχανισμόν τοῦ Νόμου καὶ χωρήσωσιν εἰς τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν παρανομοούντων. Τυχὸν ἐπίδειξις ὀλιγωρίας εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ὡς προεῖρηται καταστάσεως εἶναι δυνατόν νὰ ἐπενεργήσῃ εἰς τὸν περαιτέρω κλονισμόν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν μὲ ὅλα τὰ ἤδη προδιαγραφέντα κακὰ ἀποτελέσματα.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἢ ἐκ βάθρων ἀναδιάρθρωσις τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως συνιστᾶ ἐπείγουσαν προτεραιότητα. Μίαν τοιαύτην προσπάθειαν ἐπιβάλλουν ὅλως ἰδιαίτερος αἱ σημερῖναι δύσκολοι περιστάσεις τὰς ὁποίας διέρχεται ὁ τόπος καὶ ὁ διεξαγόμενος ἀγὼν ἐπιβιώσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ὁ παρῶν δὲ ἀγὼν προϋποθέτει θυσίας καὶ ἀποφασιστικὰ μέτρα λαμβανόμενα μὲ μόνον κριτήριον τὸ γενικὸν συμφέρον τοῦ τόπου μακρὰν ἀπὸ τὰ αἰσθήματα ἀνοχῆς καὶ τὰς γνωστὰς ἀδυναμίας τοῦ παρελθόντος. Ἡ ἀνοχὴ ἐναντι τῶν συνωμοτῶν τοῦ παρελθόντος διαιωρίζει τὴν ἀνωμαλίαν

καί ὁδηγεῖ εἰς νέας περιπετειάς τῶν ὁποίων ὁ ἐπίλογος οὐδέν ἄλλο θὰ εἶναι εἰμὴ ἢ πλήρης καὶ τελειωτικὴ καταστροφὴ τοῦ τόπου. Ἐκ τῆς παρούσης μελέτης κύριον συμπέρασμα τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι ἡ ἐκτίμησις τῶν ἄρμοδιων δημιουργεῖ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὰ μέχρι τοῦδε ληφθέντα μέτρα συνετέλεσαν εἰς τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως. Τὰ γεγονότα ἐν τούτοις δὲν συνηγοροῦν ὑπὲρ μιᾶς τοιαύτης ἐκτιμήσεως. Τούναντίον ἐπιβάλλεται ἡ ἀνάληψις ἐντόνων προσπαθειῶν πρὸς προστασίαν τῶν πολιτικῶν θεσμῶν ἀπὸ νέας ἐπιβουλᾶς. Διὰ τὴν ἐπιτευχθῆ δὲ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖα ἢ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ καιρίας θέσεις καὶ ὑπηρεσίας τῶν στοιχείων ἐκείνων τὰ ὁποῖα, καταστάνατα ὅργανα ξένων πρὸς τὸν τόπον συμφερόντων, ἠργάσθησαν διὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ νομίμου κράτους. Εἰς τὴν προσπάθειαν δὲ αὐτὴν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαιρεθῆ ἡ Ἀστυνομικὴ Δύναμις ἢ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ἀσπίδα τῆς νομιμότητος καὶ τὸ κύριον ὄργανον ἐπιβολῆς τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως. Διὰ τῆς δημιουργίας δὲ συνθηκῶν ὁμαλότητος καὶ ἀσφαλείας θὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ ἀνασυγκρότησις καὶ ἐπούλωσις τῶν πληγῶν ἐκ τῶν συσσωρευθέντων δεινῶν τοῦ παρελθόντος.

Ἐκφράζουσα τὰς ἀνωτέρω ἀπόψεις ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης πιστεύει ὅτι εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ὄρων ἐντολῆς τῆς διὰ τὴν παρακολούθησιν τῶν διαφόρων δραστηριοτήτων τῶν Τμημάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν ἐκείνων αἵτινες ἐμπίπτουν εἰς τὴν σφαῖραν τῆς δικαιοδοσίας τῆς καὶ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐνδεδειγμένου κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου. Κατὰ τὴν γνώμην δὲ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ἐνάσκησις κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου δὲν ἀποτελεῖ ἄρνησιν εἰς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ ἐποικοδομητικὴν καὶ οὐσιαστικὴν πρὸς τὴν τελευταίαν συνεισφορὰν ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ὁμαλωτέρας καὶ ἀποδοτικωτέρας λειτουργίας τῶν ἐξουσιῶν καὶ εὐθυνῶν τῆς. Ὁ παρῶν δὲ ἐλεγχος δὲν εἶναι δυνατόν εἰμὴ νὰ ἐνταχθῆ εἰς τὰ ὡς προεῖρηται πλαίσια.

Ἐπιβάλλουσα ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν τῆς πρὸς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς εἰσηγεῖται ὅπως αὕτη ἀποτελέσῃ τὴν ἀφειρητὴν περαιτέρω συζητήσεως καὶ προβληματισμοῦ τοῦ Σώματος εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κρατοῦσαν κατάστασιν εἰς τὴν Ἀστυνομικὴν Δύναμιν ἐπὶ τῷ τέλει συμπληρώσεως τῶν ἤδη ἐκ πρώτης ὄψεως ἐξαχθέντων συμπερασμάτων τῆς Ἐπιτροπῆς. Τὰ τοιαῦτα συμπεράσματα θὰ ἡδύναντο, εἰς δεύτερον στάδιον, νὰ σταλῶσιν εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν πρὸς περαιτέρω μελέτην καὶ λήψιν τῶν ἐνδεδειγμένων ἀποφάσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὁμιληταί;

Ὁ κ. Ἀλέκος Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε. Ἐχομεν ἀκούσει μετὰ προσοχῆς τέσς διαπιστώσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Ἀστυνομία καὶ θὰ πρέπει νὰ συγχαροῦμε τὴν Ἐπιτροπὴν γιὰ τὴν πολὺ ἐπιμελημένη μελέτη τοῦ θέματος τὴν ὁποίαν ἔχει κάμει. Ἀποδεικνύεται γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ὅτι ἡ μελέτη θεμάτων ἀπὸ Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὄχι μόνον διαφωτίζει τὸν λαὸν σὲ καυτὰ θέματα καὶ διενεργεῖται ταυτόχρονα Κοινοβουλευτικὸς ἐλεγχος, ἀλλὰ ἐλπίζω ὅτι ἡ ἐντόπιση τῶν προβλημάτων βοηθᾷ τοὺς ἄρμοδίους στὴν λύση τους.

Ἐνα θέμα σὰν αὐτὸ τῆς Ἀστυνομίας προσφέρεται γιὰ μεγάλους καὶ πομπώδεις λόγους. Ὅμως ἔχοντας πλήρη συναίσθησι τῶν εὐθυνῶν μας ἐναντι τοῦ λαοῦ δὲν ἀποσκοποῦμε στὴν δημιουργίαν ἐντυπώσεων ἀλλὰ παρα-

κολουθοῦμε μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τὸ Κυβερνητικὸ ἔργο διὰ τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου καὶ προσπαθοῦμε νὰ συνδράμομε στὴν καλύτερα διεξαγωγή του.

Αἰσθανόμαστε ὅτι ἔχουμε ἰδιαίτερη εὐθύνη στὸ νὰ ὑποδεικνύουμε στὴν Κυβέρνηση τοὺς τομείς ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους τὸ Κυβερνητικὸ ἔργο χωλαίνει. Βρισκόμενοι σὲ Προεδρικό πολίτευμα δὲν λαμβάνουμε μέρος στὴν λήψη ἀποφάσεων καὶ ἐπομένως δὲν εἴμαστε ἀπολογητὲς τοῦ Κυβερνητικοῦ ἔργου. Ὑποστηρίζουμε ὅμως τὴν Κυβέρνηση καὶ συνεργαζόμαστε κατὰ τρόπο ἐντιμο καὶ εἰλικρινῆ γιὰ τὸ γενικώτερο συμφέρο.

Τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ἔχει ἐπανειλημμένα διαδηλώσει τὴν ἀμέριστη συμπαραστάση του πρὸς τὸν Πρόεδρο τοῦ Κράτους Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο καὶ ἔχει σαφῶς πάρει τὴν θέση ὅτι θὰ πρέπει ἡ Κυβερνητικὴ Μηχανὴ νὰ ἐξυγιανθῆ σὲ τρόπο ποῦ νὰ γίνῃ πραγματικὸ ὄργανο τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἀποκόψῃ ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀντιστρατεύονται τὸ Κυβερνητικὸ ἔργο καὶ ὑποσκάπτουν τὸν ἴδιο τὸν Ἀρχηγὸ τοῦ Κράτους.

Εἶναι κοινὴ διαπίστωση ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα καὶ πληγὴ χαίνουσα στὴν ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν πέραν τοῦ ὅτι ἐπανελάβε καὶ ἐτόνισε τὴν ὑπαρξὴ τοῦ προβλήματος αὐτοῦ, τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ὁποίου οὔτε καὶ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀγνοοῦν, πέραν αὐτοῦ, ἔκαμε καὶ τὴν διαπίστωση, ἡ ὁποία μᾶς θλίβει καὶ μᾶς ἀνησυχεῖ, ὅτι συνεχίζει νὰ ὑπάρχῃ παρόλον ὅτι ἔχουν περάσει πάνω ἀπὸ δυὸ χρόνια μετὰ τὸ πραξικόπημα.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἀστυνομίας εἶναι γεμάτη ἀπὸ μιὰ σειρά θλιβερῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα συσσωρευμένα, κατέληξαν τὴν Ἀστυνομικὴ Δύναμη νὰ εἶναι ὁ μεγάλος ἀσθενὴς τῆς Κυβερνητικῆς Μηχανῆς. Δὲν εἶναι σήμερα σκοπὸς μας νὰ κάμουμε ἱστορικὴ ἀνάλυση τῶν γεγονότων κι' οὔτε νὰ ἐπιρρίψουμε εὐθύνη γιὰ ὅσα συνέβησαν — χωρὶς νὰ σημαίῃ ὅτι μιὰ τέτοια ἀνάλυση δὲν θὰ ἦταν ἀναγκαία καὶ χρήσιμη.

Σκοπὸς μας σήμερα εἶναι νὰ ἀντικρύσουμε τὰ γεγονότα ὅπως ἔχουν καὶ νὰ δοῦμε μὲ πῶς τρόπο μποροῦμε νὰ βοηθήσουμε γιὰ νὰ δημιουργηθῆ ἓνα πραγματικὸ Σῶμα Ἀσφαλείας.

Στὰ λίγα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, εἶδαμε καὶ Ζήσαμε τέσς συνέπειες διαφόρων παρανόμων ὁργανώσεων μὲ ἀποκορύφωμα τὸ πραξικόπημα. Δυστυχῶς τὸ Σῶμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο εἶχε τὴν εὐθύνη νὰ προστατεύῃ τοὺς πολίτες καὶ νὰ κτυπήσῃ τὴν παρανομία, εἶχε γίνῃ τὸ φυτώριο ἐκπαιδεύσεως τῶν παρανόμων. Εἶναι πολὺ γνωστὸ πῶς ἀστυνομικοὶ σταθμοὶ ἀνετινάχθησαν μὲ ἥρωες μέλη τῆς Δυνάμεως ποῦ εἶχαν καθήκον νὰ τοὺς προστατεύσουν. Εἶναι γνωστὸ ὅτι μέλη τῆς Δυνάμεως ἐχρησιμοποίησαν τὰ ὄπλα, ποῦ τὸ κράτος τοὺς ἐνεπιστεύθη γιὰ νὰ ἐφαρμόσουν τὸν νόμο, γιὰ τὴν προώθηση τῆς παρανομίας μὲ στόχο τοὺς Δημοκρατικοὺς καὶ νομοταγεῖς πολίτες, τὸ ἴδιο τὸ κράτος καὶ τὸν Ἀρχηγὸ του. Εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι μερικὰ ἀπὸ τὰ πρόσωπα αὐτὰ τὸ κράτος ἀπέκοψε ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία του πρὶν τὸ πραξικόπημα, ἢ μερικοὶ ἐγκατέλειψαν τέσς πράξεις τους γιὰ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὴν παρανομία καὶ ἦσαν καταζητούμενοι, τέτοια δὲ πρόσωπα ἐπανῆλθαν στὴν ὑπηρεσία μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ ἐξακολουθοῦν ἀκόμα νὰ θρῖσκωνται στῆς τάξεις τῆς Ἀστυνομικῆς Δύναμης.

Ἡ κατάσταση αὐτὴ εἶναι πολὺ ἀνησυχητικὴ καὶ ἡ συνέχιση τῆς ἀπαράδεκτης. Πέραν τοῦ ὅτι μὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ Ἀστυνομία ὁ ἀδιαπέραστος θώρακας γιὰ τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν ἐννομο τάξη, ἐφόσον ὑπάρχουν σάπια στοιχεῖα στῆς τάξεις τῆς, δημιουργεῖται ταυτόχρονα μιὰ πρόκλησις καὶ μιὰ κατ'ἄφωρος ἀδικία ἐναντι τοῦ μεγάλου μέρους τοῦ Σώματος, τὸ ὁποῖον μὲ συνέπεια, ἐντιμότητα καὶ αὐταπάρνηση στάθηκε ὁ ἀκόμηντος φρσκυρὸς τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως. Τονίζοντας τὸ σάπιο ποῦ ὑπάρ-

χει στην Αστυνομική Δύναμη, χωρίς να γίνεται διάκριση από τό ύγιές μέρος, σκορπούμε πικρία σέ κείνα τά μέλη τής Δυνάμεως πού με κίνδυνο τής ζωής τους στάθηκαν πιστοί στό καθήκον τους, στην άποστολή τους και στόν όρκο τους.

Δέν πρέπει να μάς διαφεύγη τό γεγονός ότι μέλη τής Δυνάμεως έθυσίασαν και τή ζωή τους στό βωμό του καθήκοντος και ύπηρεξαν θύματα διώξεως κατά την περίοδο του πραξικοπήματος. Φαντασθήτε την πικρία εκείνων των μελών τής Δυνάμεως τά όποία βλέπουν σήμερα μεταξύ τους πρόσωπα τά όποία πριν λίγο φορούσαν τις μάσκες τής παρανομίας και σήμερα φορούν τή στολή τής Αστυνομίας.

Θεωρώ καθήκον μου να έκφράσω από του θήματος τής Βουλής τή βαθιά μας εκτίμηση και ικανοποίηση σ' αυτούς πού στάθηκαν πιστοί και ανυποχώρητοι φρουροί του νόμου και τής τάξεως.

Τό έργο τής έξυγιάνσεως και αναδιοργάνωσης τής Αστυνομίας δέν είναι έργο εύκολο και κατανοούμε πλήρως τά προβλήματα και τις δυσκολίες τις όποιες ή Κυβέρνηση και ιδιαίτερα οί άρμόδιοι άντιμετωπίζουν.

Τό νομοσχέδιον τής καθάρσεως πού βρίσκεται ήδη στη Βουλή και πού θά παρουσιασθή σύντομα προς συζήτηση, θά είναι ένα πρώτο σοβαρό μέτρο για τήν έξυγιάνση και τήν ούσιαστική βοήθεια προς τους άρμόδιους. Η Βουλή διά του νόμου αυτού θά δώση τήν δυνατότητα στην Έκτελεστική Έξουσία να κάμη τήν κάθαρση. Αν θά τήν χρησιμοποιήση όμως αυτή τή δυνατότητα και πώς, αυτό άποτελεί εύθύνη τής Κυβερνήσεως. Στη Βουλή όμως και πάλιν ύπάρχει ή δυνατότης του έλέγχου.

Πέραν όμως τής καθάρσεως άπαιτείται και ή αναδιοργάνωση του Σώματος.

Έδόθη πίστωση χρόνου στους άρμόδιους για τό δύσκολο έργο τους.

Δυστυχώς όμως τά περιθώρια έξαντλούνται. Λυπούμεθα να παρατηρήσουμε πως οί άρμόδιοι δέν ενήργησαν με τόν ρυθμό πού οί περιστάσεις άπαιτούσαν για τήν αναμόρφωση τής Αστυνομίας.

Οί φήμες όργιάζουν ότι ή παρανομία άρχισε να ανασυντάσσεται. Οί πληροφορίες καταφθάνουν από παντού ότι μέλη τής Αστυνομικής Δυνάμεως, άμετανόητοι, συνεχίζουν να όμιλούν και να προπαγανδίζουν για τήν κατάλυση του Κράτους και τόν άφανισμό του Προέδρου Μακαρίου.

Μέσα σ' αυτό τό κλίμα τής έντάσεως και άναμονής λήψεως θετικών μέτρων από τήν Κυβέρνηση, οί τελευταίοι προβιβασμοί ύπηρεξαν μιá άτυχεστάτη ένέργεια. Πέραν του ότι προέκάλεσαν τό δημόσιο αίσθημα, ή ένέργεια αυτή τονίζει ότι δέν κατενοήθη πλήρως ή σοβαρότητα τής καταστάσεως. Μερικοί άπ' αυτούς πού αναφέρονται στην πρώτη ανακοίνωση για προβιβασμό θεωρούνται ότι είχαν άνάμιξη στό προδοτικό πραξικόπημα και αντί τής τιμωρίας τήν όποίαν ο λαός άνέμενε έτυχαν του επάθλου τής προαγωγής. Πρέπει να ειμεθα σαφείς. Ούδένα καταδικάζουμε πριν δοθή ή εύκαιρία να δικαστή. Αυτό πού θέλουμε να τονίσουμε είναι πως, έφόσον ύπηρεχαν κατηγορίες έναντίον προσώπων ότι είχαν άνάμιξη στό πραξικόπημα, θά έπρεπε να αναμένεται ή εξέταση τής κατηγορίας μετά τήν ψήφιση του νόμου περι καθάρσεως, και μόνον εάν άπηλλάττοντο τής κατηγορίας θά μπορούσαν να θεωρηθούν άξιοι για προβιβασμό.

Άμέσως μετά τήν ανακοίνωση των προβιβασμών έξεφράσαμε τήν έντονη αντίθεσή μας και είναι εύχάριστο γιατί ή άρμοδία άρχή απέσυρε τους προβιβασμούς εκείνων πού έκρινε ότι έπρεπε να άποσυρθούν. Άλλά δέν ειμεθα πλήρως ικανοποιημένοι γιατί ούδέποτε αναμέναμε προβιβασμό προσώπων πού βαρύνονται με κατηγορίες αλλά αντίθετως τήν τιμωρία τους.

Θέλουμε νά τονίσουμε ἄλλη μιὰ φορά ὅτι δέν ὑπάρχουν περιθώρια γιά λάθη, ἀλλά ἀντιθέτως πρέπει οἱ ἀρμοδίιοι νά προχωρήσουν μέ γρήγορο ρυθμό στήν ἐκ βάθρων ἀναδιοργάνωση τῆς Ἀστυνομίας γιατί ὅταν τὸ 40% τῆς γῆς μας κατέχεται ἀπὸ τὸν εἰσβολέα, πού ἐπιβουλεύεται καὶ τὸ ὑπόλοιπο, δέν ἔχουμε τὸ δικαίωμα οὔτε καὶ δυνατότητα νά συνεχίσουμε ἐπὶ πολὺ ἔχοντας πληγές αἰμάσσουσες στὸ ἐσωτερικό μας μέτωπο.

Πολλὰ μποροῦν καὶ πρέπει νά γίνουν :

1. Μόλις ψηφισθῆ ὁ νόμος περὶ καθάρσεως θὰ πρέπει νά προχωρήσῃ ἡ ἀρμοδία Ἀρχὴ στήν ἐξυγίανση τῆς Ἀστυνομίας.

2. Θὰ πρέπει νά ἀρχίσουμε νά ἀναγνωρίζουμε, νά ἐπαινοῦμε καὶ νά ἀμείβουμε ἐκεῖνα τὰ μέλη τῆς Δυνάμεως πού πραγματικά ἐκτελοῦν τὸ καθῆκον τους. Αὐτὸ εἶναι μιὰ ἀπαραίτητη προϋπόθεση καὶ οὐσιαστικὸ κίνητρο.

3. Θὰ πρέπει ἐπὶ τέλους νά ἐφαρμοσθῆ αὐστηρὰ τάξη καὶ ἔλεγχος σ' αὐτοὺς πού ἀμετανόητοι ἀκόμη χορεύουν στὰ ἐρείπια τῆς καταστροφῆς μας καὶ σήμερα ἀκόμη ἐπιτρέπουν, ἐνθαρρύνουν καὶ συνεργοῦν μ' αὐτοὺς πού θέλουν ἓνα δεῦτερο πραξικόπημα καὶ τὸν ὀλοκληρωτικὸ ἀφανισμό τοῦ τόπου μας. Γι' αὐτοὺς θὰ πρέπει ἡ τιμωρία νά εἶναι ἀμεσος καὶ παραδειγματική. Θὰ εἶναι ἀνεύθυνος χειρισμὸς καὶ τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀσυνεπείας, ὅταν κλείνουμε τὰ μάτια μας σ' αὐτὰ τὰ ἔκτροπα πού γίνονται σήμερα, ἐνῶ παράλληλα κάμνουμε νόμο νά δικάσουμε παρόμοιες πράξεις πού ἔγιναν στὸ παρελθόν.

Ἄνοχη καὶ σιωπὴ δέν ἐπιτρέπονται — κι' ἐμεῖς δέν θὰ σιωπήσουμε — γιατί κανένας δέν ἔχει τὸ δικαίωμα νά διευκολύνῃ τὴν δημιουργία μιᾶς ΕΟΚΑ Γ'.

4. Θὰ πρέπει νά ἀντιληφθοῦν ὅλοι ὅσοι βρίσκονται στὲς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας, ὅτι ἀσχέτως τοῦ ἂν συμφωνοῦν μέ τὴν Κυβέρνηση ἢ ὄχι, ἂν ἀγαποῦν τὸν Πρόεδρο ἢ ὄχι, ἐφ' ὅσον φοροῦν τὴ στολὴ τοῦ Ἀστυνομικοῦ, ἀποτελεῖ καθῆκον τους ἡ διαφύλαξη τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ κράτους, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Αὐτὸ εἶναι καθῆκον τους καὶ ὄχι ἐκλογή τους. Φαίνεται ὅτι μερικοὶ ἀμετανόητοι νοσταλγοὶ χουντικῶν καταστάσεων δέν τὸ κατενόησαν καὶ εἶναι καθῆκον τῶν ἀρμοδίων νά τοὺς τὸ ὑποδείξουν.

Μόνον ἂν γίνουν τὰ πιὸ πάνω μέ συνέπεια καὶ βαθὺ αἶσθημα εὐθύνης, μποροῦμε νά ἐλπίζουμε ὅτι ἡ ἀμφιβολία θὰ ἐκλείψῃ καὶ τὸ Σῶμα θὰ περιβληθῆ μέ τὴν πλήρη ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ μας.

Ἐμεῖς, ὡς Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα, ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς θὰ συμπαρασταθοῦμε καὶ θὰ ὑποστηρίξουμε κάθε σοβαρὴ προσπάθεια γιά ἀναδιοργάνωση καὶ ἐξυγίανση τῆς Ἀστυνομίας, ἡ εὐθύνη ὅμως, εὐρίσκεται στους ἀρμοδίους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ζητοῦμε λοιπὸν ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους ν' ἀρχίσουν ἀμέσως, γιατί σὲ λίγο πιθανὸν νά εἶναι ἀργά. Ἄς ἀναληφθοῦν σήμερα τολμηρὲς πρωτοβουλίες. Δέν θὰ μπορέσουμε νά διαβάσουμε τὴν ἴδια ἔκθεση καὶ νά κάμουμε τὲς ἴδιες διαπιστώσεις πάνω στὸ θέμα αὐτὸ καὶ τοῦ χρόνου.

Ἐμεῖς, ὡς Δημοκρατικὸ Κόμμα, δέν θὰ παύσουμε νά παίρνουμε τὴ σωστὴ θέση ἐναντι τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Δέν εἶναι εὐθύνη μας οὔτε νά διορίζουμε, οὔτε νά παύουμε, οὔτε καὶ νά προάγουμε. Εἶναι ὅμως δικαίωμα καὶ χρέος μας νά παρακολουθοῦμε καὶ νά ἐλέγχουμε καὶ νά ἐπικρίνουμε ὅταν βλέπουμε ὅτι τίποτε δέν ἀλλάζει στήν Ἀστυνομία καὶ ἡ πληγὴ μεγαλώνει. Αὐτὸ τὸ χρέος μας, θὰ τὸ πράξουμε στὸ ἀκέραιο. Γιατί πιστεύουμε ἀκράδαντα ὅτι ἐξυπηρετοῦμε καὶ τὸ καλὸ τοῦ τόπου μας καὶ τὴν νόμιμη Κυβέρνηση καὶ τὸν Ἀρχηγὸ τοῦ Κράτους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἡ ἀπαράδεκτη κι' ἐξαιρετικά ἐπικίνδυνη γιὰ τὸν λαὸ μας καὶ τὸν ἀγῶνα ἐπιβίωσης πού διεξάγει κατάσταση στὴν Ἀστυνομία, ὅπως τὴν περιγράφει στὴν ἔκθεση τῆς ἡ Ἐπιτροπῆ Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, δὲν εἶναι νέα. Χρονολογεῖται ἀπὸ πολλὰ τώρα χρόνια. Ὁ Κυπριακὸς λαός, μὲ τὸ ἀλάθητο κριτήριό πού τὸν διακρίνει, ἔπαυσε ἀπὸ πολλοῦ νὰ ἔχη ἐμπιστοσύνη στὴν Ἀστυνομία. Ὅχι γιὰτί ὑποτιμᾷ μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο τὸν βαρυσήμαντο ρόλο πού πρέπει νὰ διαδραματίζη αὐτὸ τὸ ὄργανο τοῦ κράτους, ἀλλὰ γιὰτί ἀκριβῶς ἐκτιμᾷ σωστὰ αὐτὸ τὸν ρόλο καὶ βλέπει πολλὰ μέλη αὐτοῦ τοῦ σώματος, πού εἶναι βασικὸ ὄργανο τήρησης τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξης, νὰ ἐπιδίδωνται σὲ παρανομίες, στὴν συνωμοσία, τὸ ἐγκλημα καὶ τὴν διαφθορά.

Καὶ γιὰ νὰ μὴν υπάρξῃ μηδὲ ἡ παραμικρὴ παρεξήγηση ἀπὸ ὁποιοδήποτε ὅτι θεωρῶ ὀλόκληρο τὸ σῶμα τῆς ἀστυνομίας συνένοχο σ' αὐτὰ πού ἔχω ἀναφέρει, θεωρῶ καθήκον μου νὰ ἐξάρω πρῶτα ὅλους ἐκείνους τοὺς τίμιους καὶ ἀφοσιωμένους στὸ καθήκον καὶ τὴν Δημοκρατία ἀστυνομικούς, εἴτε αὐτοὶ εἶναι κατώτεροι, εἴτε ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, εἴτε καὶ ἀπλοὶ ἀστυνομικοί, γιὰ τὸν εὐσυνείδητο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον ἀνταποκρίθηκαν καὶ ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους. Δὲν γνωρίζω πόσο εἶναι αὐτοὶ οὔτε καὶ τὰ ὀνόματά τους. Γνωρίζω ὅμως ὅτι ὑπάρχουν τέτοιοι ἀστυνομικοί καὶ οἱ ἴδιοι, ἐφόσον εἶναι εὐσυνείδητοι, πρέπει νὰ ξέρουν ὅτι ὅσα γράφει ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὅσα θὰ πούμε ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς δὲν τοὺς ἀφορᾷ. Ἀφορᾷ ὅλους τοὺς ἄλλους πού εἴτε μετετρέπησαν σὲ ὄργανα ξένων συμφερόντων, εἴτε ἀσυνείδητα ἐξυπηρετοῦν ξένα συμφέροντα καὶ ἐπιδιώξεις.

Συγχαίρουμε, λοιπόν, ὅλους ἐκείνους τοὺς ἀστυνομικούς, ὅποιοι κι' ἂν εἶναι καὶ σ' ὁποιαδήποτε βαθμίδα τοῦ Σώματος καὶ ἂν βρίσκονται, πού ἐκτελοῦν εὐσυνείδητα τὸ καθήκον τους πρὸς τὴν Κύπρο, τὴν Δημοκρατία καὶ τὸν λαό. Τοὺς διαβεβαιούμε ὅτι ἐφόσον συνεχίζουν νὰ ὑπηρετοῦν πιστὰ τὸν λαὸ καὶ τὴν πατρίδα θὰ τυγχάνουν τῆς ἀμέριστης ἐμπιστοσύνης, ἐκτίμησης καὶ ὑποστήριξης τοῦ λαοῦ.

Ἐνῶ, ὅμως, ἐκτιμοῦμε καὶ συγχαίρουμε τοὺς ἀστυνομικούς, πού ἐκτελοῦν εὐόρκως τὸ καθήκον τους, δὲν μπορούμε νὰ κλείσουμε τὰ μάτια μπροστὰ στὴν καθόλου ἀπαράδεκτη καὶ ἄκρως ἐπικίνδυνη κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στὴν ἀστυνομία.

Ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης εἶναι ἓνα σοβαρῶτα ἐγγραφο καὶ αὐτὸ τὸ Σῶμα ἔχει καθήκον νὰ ἐγκύψῃ μὲ μεγάλη προσοχή σ' αὐτὸ καὶ νὰ συμβάλῃ μὲ ὅλες του τίς δυνάμεις στὴν εἰσήγηση καὶ λήψη τῶν ἀναγκαίων μέτρων γιὰ τὴν διόρθωση τῆς κατάστασης.

Ἡ Ἐκθεση τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς μιλά γιὰ τὴν συνεχιζομένη παρουσία, καὶ μάλιστα σὲ ὑπεύθυνες θέσεις, στοιχείων πού ὄχι μόνο δὲν ἐπέδειξαν νομιμοφροσύνη πρὸς τὸ κράτος, ἀλλὰ καὶ ἐπρωτοστάτησαν γιὰ τὴν κατάλυση τοῦ νόμιμου κράτους.

Ἀπὸ τίς γραμμὲς τῆς ἀστυνομίας βγῆκαν καὶ ἄνθρωποι πού ἀποπειράθηκαν νὰ δολοφονήσουν τὸν Πρόεδρο τοῦ κράτους, ἄνθρωποι πού συνέβαλαν στὴν ἀνατίναξη ἀστυνομικῶν σταθμῶν καὶ ἄλλων δημοσίων κτιρίων, ἄνθρωποι πού συνεργάστηκαν μὲ τὴν ΣΙΑ καὶ τὴν ἐγκληματικὴ Χούντα γιὰ τὸ τερατῶδες ἐγκλημα πού διαπράχθηκε ἐναντίον τῆς Κύπρου. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἀπολύθηκαν ἀπὸ τίς θέσεις τους ἀπὸ τὸ νόμιμο κράτος γιὰ λόγους δημόσιου συμφέροντος. Ἐπαναπροσλήφθηκαν, ὅμως, ὅπως ἀναφέρει καὶ ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, καὶ βρίσκονται στὸ Σῶμα.

Και είναι φυσικό νά διερωτᾶται ὁ λαός. Ποιά ἐμπιστοσύνη μπορεῖ νά ἔχη σ' ἓνα σῶμα, ὅπως εἶναι τὸ σῶμα τῆς ἀστυνομίας, πού ἀνέχεται στίς γραμμές του, καί μάλιστα σέ ὑπεύθυνες θέσεις, στοιχεῖα πού μέ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο συμμετεῖχαν στή μεγάλη ἱμπεριαλιστικὴ συνωμοσία καί στοὺς τερατώδεις ἐγκλήματα κατὰ τοῦ λαοῦ καί τῆς Κύπρου;

Ποιά ἐμπιστοσύνη μπορεῖ νά ἔχη σ' ἓνα σῶμα, ὅπως εἶναι τὸ σῶμα τῆς ἀστυνομίας, πού ὑποτίθεται πὼς εἶναι ὁ φρουρὸς τῆς ἀσφάλειας του, ὅταν ὄχι μόνον ἀνέχεται στίς γραμμές του στοιχεῖα πού συνέβαλαν μέ τὴ στάση τους στὴν καταστροφὴ αὐτοῦ τοῦ τόπου, ἀλλά, ὅπως δημοσιεύτηκε πρόσφατα, καί προκάλεσε ἀναστάτωση μέσα στὸν λαό, εἰσηγήθηκε νά προαχθοῦν σέ ἀνώτερες θέσεις ἀρκετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καί θά ἴσχυε ἡ προαγωγή τους, ἂν ὁ δημοκρατικὸς τύπος καί ὁ λαός δὲν ξεσηκώνονταν ἐναντίον των;

Σύμφωνα μέ τὴν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καί Ἀμύνης μετὰ ἀπὸ ποσότητες ὀπλισμοῦ τῆς ἀστυνομικῆς δυνάμεως περιήλθε στὰ χέρια παράνομων καί ἀνεύθυνων στοιχείων καί δὲν ἐφαρμόστηκε ἡ ἐνδεδουλευμένη τακτικὴ γιὰ τὴν ἀνεύρεση αὐτοῦ τοῦ ὀπλισμοῦ καί τὴν παραδειγματικὴ τιμωρία ἐκείνων πού κατέχουν τέτοιον ὀπλισμό. Ἐγίνε, κατὰ τὴν γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἓνας ἀπαράδεκτος συμβιβασμός, πού ἀποθρασύνει τοὺς παράνομους ἐγκληματίες.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καί Ἀμύνης διαπιστώνει ἐπίσης μέ μεγάλη ἀνησυχία ὅτι ἡ παρανομία ἀναδιοργανώνεται καί ὅτι ἀπόλυτα ἐλεγχόμενες πληροφορίες μιλοῦν γιὰ μετακίνηση παράνομου ὀπλισμοῦ καί ἀναδιοργάνωση παράνομων ομάδων καί συνδέσμων. Καί καταλήγει στοὺς συμπεράσματα ὅτι οἱ κίνδυνοι γιὰ νέες περιπέτειες δὲν ἔχουν ἐκλειψεῖ.

Ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρεται ἐπίσης στίς εὐθύνες τῆς ἀστυνομίας στοὺς θέματα τῆς μετακίνησης τῶν Τουρκοκυπρίων καί στὴ συμπεριφορὰ τῶν ὀργάνων τῆς ἀστυνομίας, πού δὲν συνάδει καθόλου μέ τὴν ἀποστολὴ καί τὸ ἔργο της.

Αὐτὰ λέγει ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καί Ἀμύνης καί πιστεύω ὅτι ἂν ἐπικαλεσθοῦμε καί τίς ἀπειράριθμες μαρτυρίες τοῦ κοινοῦ θά διαπιστώσουμε ἀκόμη χειρότερη κατάσταση στοὺς Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας.

Ποῦ ὀφείλεται αὐτὴ ἡ κατάσταση; Ὄφειλεται κατὰ τὴν γνώμη μας σὲ πολλοὺς καί διάφορους παράγοντες. Ἡ ἀπερχόμενη ἀποικιοκρατία μᾶς κληροδότησε μεταξὺ ἄλλων καί τὸ ἀστυνομικὸ τῆς σῶμα. Ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία τὸ δέχτηκε ὅπως ἦταν καί ἀντὶ βελτίωσης εἶχαμε χειροτέρευση στὰ χρόνια πού μεσολάβησαν. Ἡ πείρα ὅλων τῶν νεοανεξάρτητων χωρῶν διδάσκει ὅτι ἐκεῖ καί ὅπου δὲν πραγματοποιήθηκε ριζικὴ ἀναδιοργάνωση τῆς ἀστυνομίας πᾶν σὲ σωστὴ, δημοκρατικὴ βάση, ἡ ἀστυνομία πού κληροδοτήθηκε ἀπὸ τὸ ἀπερχόμενο ἀποικιοκρατικὸ καθεστῶς χρησιμοποιήθηκε γιὰ ἀντιλαϊκοὺς, ἀντιδραστικοὺς, δικτατορικοὺς σκοποὺς καί ἐπιδιώξεις. Γιὰ τὸ ἀποικιοκρατικὸ καθεστῶς ἐφτιαχνε ἀστυνομία στὰ μέτρα του, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν δικῶν του ἱμπεριαλιστικῶν συμφερόντων καί ἐπιδιώξεων.

Στὸ χρονικὸ διάστημα πού μεσολάβησε ἀπὸ τὴν ἀνακήρυξη τῆς Κύπρου σὲ ἀνεξάρτητο κράτος, καί ἰδιαίτερα κατὰ τὰ πρῶτα δέκα χρόνια, ἐπεκράτησε ἓνα καθεστῶς παραγοντισμοῦ καί εὐνοιοκρατίας στοὺς σῶμα τῆς ἀστυνομίας, πρὸς ἐξυπηρέτηση μιᾶς συγκεκριμένης πολιτικῆς κατάστασης, ἡ ὁποία, μάλιστα, ὅπως ἀποδείχθηκε, ἦταν ἐχθρικὰ προσκείμενη πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο.

Αὐτὸ τὸ καθεστῶς τοῦ παραγοντισμοῦ καί τῆς εὐνοιοκρατίας πού ἦταν ταυτόχρονα περιβεβλημένο μέ ἔντονα «ἐθνικόφρονα» καί ἀντικομμουνιστικὰ χρώματα, γιὰ νά παραπλανᾷ τοὺς ἀφελεῖς, ἀποτελέσει τὴν βάση διάβρωσης τῆς ἀστυνομίας ἀπὸ τὴν ΣΙΑ, τὴν ΕΟΚΑ Β' καί τὴν Χούντα, μέ τὰ γνωστὰ

επακόλουθα. Είναι ὄρος ἀπαράβατος. Ὅπου ἐκδηλώνεται φανατικός, προγραμματισμένος χρηματοδοτούμενος ἀντικομμουνισμός, ἐκεῖ κρύβονται καὶ κάποια ἀντιλαϊκὰ σχέδια καὶ συνωμοσίες. Ὁ φανατικός, προγραμματισμένος ἀντικομμουνισμός τῆς ΕΟΚΑ Β', τῆς Χούντας καὶ τῆς πολιτικῆς κατάστασης πού προηγήθηκε, χρησιμοποιήθηκε γιὰ νὰ συγκαλύψῃ τὸ ἐγκληματικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου τοῦ 1974, πού ἀνοίξε τὶς πόρτες στὶς ὀρδές τοῦ Ἀττίλα.

Ἡ ἀπαράδεκτη κατάσταση πού δημιουργήθηκε στὴν ἀστυνομία ὀφείλεται καὶ στὴν ἀμφιταλάντευση τοῦ κράτους νὰ πάρῃ ριζικὰ ἀποφασιστικὰ μέτρα γιὰ τὴν πάταξη τῆς παρανομίας καὶ ἀπειθαρχίας. Ἡ ἀνοχή τοῦ κράτους ἀποθράσυνε τοὺς ἐγκληματίες καὶ συνωμότες καὶ ἔκανε ἀκόμη πιὸ βαθεῖα τὴν σήψη στὸ σῶμα τῆς ἀστυνομίας.

Ἡ ἀστυνομία εἶναι βασικὸ ὄργανο καὶ στήριγμα τοῦ κράτους. Καὶ ἡ ἱστορία διδάσκει ὅτι δὲν μπορεῖς νὰ παίζῃς μὲ τὸ κράτος. Εἴτε ἔχεις κράτος, εἴτε δὲν ἔχεις. Δὲν ἐννοῶ, βέβαια, ἀστυνομικὸ κράτος, ἀλλὰ κράτος ὀργανωμένο καὶ συγκροτημένο, στὸ ὁποῖο ὁ λαὸς νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνη.

Ἐνας ἄλλος λόγος πού κατὰ τὴ γνώμη μας συνέβαλε στὴν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ σήμερα στὴν ἀστυνομία εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἓνα πολὺ σημαντικό μέρος τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, ἡ ἀριστερά, ἀποκλείεται ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς ἀστυνομίας γιὰτὶ ἰσχύει ἀκόμη τὸ ἀπαράδεκτο ἀποικιοκρατικὸ καθεστῶς τῶν κοινωνικῶν φρονημάτων στὴν πρόσληψη ἀστυνομικῶν ἢ στὴν προαγωγή τους, ἂν τύχῃ νὰ παρεισφύσῃ στὸ σῶμα κατὰ λάθος κανένας ἀριστερός.

Ἔτσι, τὰ στρώματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα γίνεται ἡ στρατολογία νέων ἀστυνομικῶν εἶναι περιορισμένα. Θὰ μπορούσα νὰ ἀπαριθμῶ καὶ ἄλλους λόγους πού ὀδήγησαν στὴν σημερινή κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στὴν ἀστυνομία, ὅμως θὰ περιορισθῶ σ' αὐτοὺς τοὺς πιὸ βασικοὺς γιὰτὶ θέλω νὰ σταθῶ περισσότερο στὸ τί θὰ πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ ν' ἀποκτήσουμε ἀστυνομικὸ σῶμα πού θ' ἀνταποκρίνεται στὰ καθήκοντα του ἀπέναντι στὸν λαὸ καὶ τὸ κράτος.

«...Ἡ ἀναδιοργάνωση καὶ ἡ ἐκ βάθρων ἀναδιάρθρωση τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως συνιστᾷ ἐπείγουσαν προτεραιότητα. Μίαν τοιαύτην προσπάθειαν ἐπιβάλλουν ὄλως ἰδιαίτερος αἱ σημεριναὶ δύσκολοι περιστάσεις τὰς ὁποίας διέρχεται ὁ τόπος καὶ ὁ διεξαγόμενος ἀγὼν ἐπιβίωσης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ». Αὐτὰ τονίζει ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης στὴν Ἐκθεση τῆς καὶ συμφωνοῦμεν πλήρως.

Ἀναδιοργάνωση ὅμως καὶ ἐκ βάθρων ἀναδιάρθρωση τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως δὲν σημαίνει αὐτὸ πού ἔγινε μέσα στὰ δυὸ τελευταῖα χρόνια. Τὴν μετὰθεση κάποιων ἀξιωματικῶν ἀπὸ τὴν μιά πόλη στὴν ἄλλη ἢ ἀκόμα περισσότερο τὴν χορήγηση πολὺμηνος ἀδειας καὶ μάλιστα μὲ πληρωμὴ καὶ τὴν ἐπαναπρόσληψη τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἀστυνομικῶν πού συνέπραξαν μὲ τοὺς ἐπαίσχυντους πραξικοπηματίες ἐναντίον τοῦ δημοκρατικοῦ κράτους τῆς κυβέρνησης καὶ τοῦ λαοῦ. Αὐτὸ συνιστᾷ σκάνδαλο ὀλκῆς, γιὰτὶ ἀντὶ νὰ τιμωροῦνται οἱ πραξικοπηματίες τυγχάνουν προνομιακῆς μεταχείρισης. Ἀναδιοργάνωση, πολὺ περισσότερο, δὲν σημαίνει τὴν προαγωγή ἀξιωματικῶν πού μὲ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο βοήθησαν ἢ συνεργάστηκαν μὲ τοὺς πραξικοπηματίες στὸ ἐπαίσχυντο ἔργο τους ὅπως προτάθηκε πρόσφατα καὶ ματαιώθηκε τὴν τελευταῖα στιγμὴ.

Ἀναδιοργάνωση καὶ ριζικὴ ἀναδιάρθρωση τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως σημαίνει ὅτι ὅσοι ἀξιωματικοὶ ἢ καὶ ἀστυνομικοὶ διεδραμάτισαν ἐνεργὸ ρόλο στὸ πραξικόπημα πρέπει νὰ ὑποστοῦν τὶς ἐπιβαλλόμενες πειθαρχικὲς ποινὲς καὶ τὶς θέσεις τους νὰ τις καταλάβουν πραγματικὰ πιστὰ καὶ ἀφοσιωμένα στὴν Δημοκρατία, τὴν νόμιμη Κυβέρνηση καὶ τὸν λαὸ στοιχεῖα, πού θὰ μετατρέψουν τὴν ἀστυνομία σὲ ὄργανο ἐπιβολῆς τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξης,

σὲ ἐπαλξῆ τοῦ ὑπὲρ πάντων ἀγώνα, πού διεξάγει ὁ κυπριακὸς λαός, σὲ Σῶμα πού θά ἐμπιστεύεται ὁ λαός καὶ θά τὸ θεωρῆ θώρακα καὶ προμαχώνα του.

Τὰ μέτρα πού κατὰ τὴν γνώμη μας θά πρέπει νὰ ληφθοῦν γιὰ νὰ καταστήσουμε τὴν ἀστυνομία ἀξία τῆς ὑψηλῆς τῆς ἀποστολῆς εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

(α) Νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ κάθαρση καὶ ἐξυγίανση στοῦ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἐπιβαλλομένων πειθαρχικῶν μέτρων ἐναντίον ὅλων ἐκείνων πού διεδραμάτισαν ἐνεργὸ ρόλο στοῦ πραξικόπημα ἢ πού ἔχουν διαφθαρή ἀπὸ τίς ξένες ὑπηρεσίες ἢ μὲ ὅποιοδήποτε ἄλλο τρόπο. Αὐτὸ τὸ μέτρο δὲν εἶναι ἐκδικητικὸ ἀλλὰ μέτρο στοιχειώδους ἄμυνας ἐναντίον μιᾶς νέας ἐγκληματικῆς ἐνέργειας κατὰ τοῦ κράτους, μέτρο ἐνίσχυσης τοῦ ἀγώνα ἐπιβίωσης πού διεξάγει ὁ ἀδούλωτος κυπριακὸς λαός.

(β) Νὰ ἐπιστρατευθοῦν νέες δυνάμεις στοῦ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας ἀπὸ τίς γραμμὲς τῆς Κυπριακῆς νεολαίας μὲ διαφορετικὰ κριτήρια ἀπὸ ἐκεῖνα πού ἐφαρμόζονταν μέχρι σήμερα. Τὰ νέα αὐτὰ κριτήρια πρέπει νὰ λαμβάνουν ὑπόψη τὸ ἦθος καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτήρα τοῦ νέου ἀστυνομικοῦ, τὴν μόρφωση καὶ τὰ δημοκρατικά του φρονήματα, τὸν γνήσιο πατριωτισμὸ καὶ τὴν τιμιότητα του. Τὸν νέον ἀστυνομικὸν πρέπει νὰ διακρίνῃ ἐπίσης ἀγωνιστικὴ διάθεση καὶ αὐτοθυσία, ἢ ἀφοσίωση στοῦ δημόσιου συμφέρον. Νὰ καταργηθῆ τὸ ἀπαράδεκτο καθεστῶς κοινωνικῶν φρονημάτων πού ἐφαρμόζεται σιωπηρὰ καὶ πού ἀποκλείει ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας πολίτες πού εἴτε οἱ ἴδιοι εἴτε οἱ γονεῖς τους τυγχάνουν νὰ εἶναι ἀριστεροί. Στοῦ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας πρέπει νὰ γίνωνται δεκτὰ στοιχεῖα μὲ βάση τὰ κριτήρια πού ἀναφέραμε, ἐφόσον μάλιστα στὴν ἀστυνομία δὲν ἐπιτρέπεται κομματισμὸς. Ἐκεῖνο πού ἐπικρατεῖ, ὅμως, μέχρι σήμερα, εἶναι νὰ γίνονται δεκτοὶ οὐσιαστικὰ ἀπὸ ἓνα κόμμα ἢ μιὰ εἰδικὴ κατηγορία. "Ὅλοι, ὅμως, ξέρουμε πῶς οἱ ἀριστεροὶ πολίτες δὲν ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τοὺς φόρους πρὸς τὸ δημόσιον ταμεῖο ἀπὸ τὸ ὅποιο πληρώνεται καὶ ἡ ἀστυνομία καὶ ὅλα τὰ ἄλλα σώματα.

(γ) Νὰ διαπαιδαγωγῆται ἡ ἀστυνομία δημοκρατικὰ καὶ νὰ ἐξαίρωνται οἱ ἀρετὲς πού πρέπει νὰ διέπουν τὰ ὄργανα τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως. Στὶς ἀστυνομικὲς σχολὰς σὲ ξένες χώρες στὶς ὁποῖες ἀποστέλλονται ἀξιωματικοὶ τῆς ἀστυνομίας γιὰ μετεκπαίδευση, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἀντικομμουνιστικὴ πλύση ἐγκεφάλου πού ὑφίστανται. Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι δὲν χρειάζονται οἱ ἀστυνομικὲς σχολὰς. Αὐτὲς ὅμως θά πρέπει νὰ εἶναι πραγματικὲς σχολὰς πού θά ἐξοπλίζουν τοὺς νέους μας ἀστυνομικοὺς τόσο μὲ τεχνικοεπιστημονικὴ κατάρτιση, πού χρειάζονται στὴ δουλειά τους, ὅσο καὶ μὲ δημοκρατικὸ, δημόσιον πνεῦμα. Τὸ πνεῦμα τῆς πειθαρχίας καὶ τοῦ καθήκοντος, τῆς ἀφοσίωσης στοῦ λαοῦ τους καὶ τῆς αὐτοθυσίας.

(δ) Οἱ προαγωγὲς στοῦ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας νὰ γίνονται μὲ ἀποκλειστικὰ κριτήρια τίς ὑπηρεσίες καὶ τὴν ἀφοσίωση τῶν ἀξιωματικῶν στὴν ἐκτέλεση τῶν καθηκόντων τους πρὸς τὸ δημοκρατικὸ κράτος καὶ τὸν λαὸ γενικά. Ὑποκειμενικοί, συναισθηματικοὶ ἢ ἄλλοι παράγοντες ἢ μέσα, δὲν μποροῦν, δὲν πρέπει νὰ ἔχουν ὅποιαδήποτε σχέση μὲ τίς ἐκάστοτε προαγωγὲς. Ἡ προαγωγὴ πρέπει νὰ εἶναι μέσο κεντρίσματος πρὸς ὑποδειγματικὴ ἐκτέλεση τοῦ καθήκοντος καὶ ὄχι μέσο παραγοντισμοῦ καὶ διαφθορᾶς. Δὲν εἶναι τυχαία πού τύπος, λαός, κόμματα καὶ ὀργανώσεις ἐξάνεστησαν μόλις πληροφόρηθηκαν γιὰ κάποιες προαγωγὲς. Εἶναι γιὰτὶ μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ στοιχεῖα πού ἐπρόκειτο νὰ προαχθοῦν, εἶναι βεβαρημένα μὲ πράξεις ἢ ἐνέργειες πού εἶναι ἀσυμβίβαστες μὲ τὴν θέση τοῦ ὀργάνου γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως. "Ὅσον πιὸ ψηλὰ εἶναι ὁ ἀξιωματικὸς στὴν ἱεραρχία τῆς ἀστυνομίας τόσο καὶ μεγαλύτερες οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κράτους. Μεγάλῃ, πολὺ μεγάλη προσοχὴ ἐπιβάλλεται στὶς προαγωγὲς ἀξιωματικῶν ἂν θέλουμε ν' ἀποκτήσουμε ἀστυνομία ἀντάξια τῆς ἀποστολῆς τῆς.

(ε) Για να πραγματοποιήσουμε όμως αυτή την ριζική αναδιοργάνωση και αναδιάρθρωση της αστυνομίας χρειαζόμαστε και την κατάλληλη αστυνομική ήγεςία. Γιατί χωρίς ήγεςία πού θα διαπνέεται απ' όσα έχουμε αναφέρει, δέν είναι δυνατό να πραγματοποιήσουμε αυτή την ριζική αλλαγή πού τόσο η Έκθεση της Έπιτροπής Έσωτερικών και Αμύνης όσον πιστεύω και όλόκληρο τό Σώμα της Βουλής θέλει να επιφέρουμε. Αυτό πρέπει ν' άπασχολήση πολύ σοβαρά τόν Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τήν Έκτελεστική Έξουσία. Η ήγεςία της αστυνομίας και ειδικά ό άρχηγός της, πρέπει να έμπνέη άπόλυτη έμπιστοσύνη στόν λαό για να μπορή κι' ό λαός μέ τήν σειρά του να τήν βοηθήση άποτελεσματικά στην ριζική αναδιοργάνωση και αναδιάρθρωση του σώματος, για να μπορή να τήν βοηθή στην πλήρη άνταπόκρισή της στην ύψηλή άποστολή της.

(στ) Πάνω όμως άπό τήν ήγεςία της αστυνομίας, εκείνος πού συνιστά κλειδί για τήν ριζική αναδιοργάνωση και αναδιάρθρωση της αστυνομίας, εκείνος πού σε τελευταία άνάλυση εύθύνεται για τό βασικό αυτό όργανο του κράτους, είναι ό άρμόδιος Υπουργός, ό Υπουργός Έσωτερικών και Αμύνης. Θάταν όλότελα άδικο να φορτώσουμε όσα στραβά και άνώμαλα υπάρχουν στην αστυνομία στόν σημερινό Υπουργό Έσωτερικών και Αμύνης. Γιατί προηγήθηκαν τόσο άλλοι Υπουργοί Έσωτερικών και Αμύνης, και, όπως έχουμε τονίσει, ή κατάσταση στην αστυνομία δέν είναι νέα άλλα παλιά.

Όσο άδικο θάταν άν φορτώναμε στόν σημερινό Υπουργό Έσωτερικών και Αμύνης όλες τις εύθύνες για τήν επικρατούσα κατάσταση στην αστυνομία άλλο τόσο θάταν άδικο άπό μέρους μας άν δέν λέγαμε τήν άποψη μας για τις εύθύνες του σημερινού Υπουργού και ιδιαίτερα κατά πόσον ό σημερινός Υπουργός είναι τό κατάλληλο πρόσωπο πού μπορεί να πραγματοποιήση τήν ριζική αναδιοργάνωση και αναδιάρθρωση της αστυνομίας.

Τά έλατήρια μας δέν είναι προσωπικά. Τό δημόσιον συμφέρον όμως επιβάλλει να καταβληθή κάθε δυνατή προσπάθεια να σωθή ή Κύπρος. Τό δημόσιο συμφέρον, ό λαός, ή Κύπρος, έρχονται πρώτα και τά προσωπικά συμφέροντα ύποτάσσονται, πρέπει να ύποτάσσονται σ' αυτά τά υπέρτατα συμφέροντα.

Οί εύθύνες του σημερινού Υπουργού Έσωτερικών και Αμύνης για τήν συνεχιζόμενη κακή κατάσταση πού επικρατεί στην αστυνομία είναι μεγάλες. Γιατί σάν Υπουργός Έσωτερικών και Αμύνης μετά τό πραξικόπημα και τήν εισβολή έπρεπε να μην άνεχθή τήν παλιά σαθρή κατάσταση στο Σώμα και να επιμένη στην κάθαρση και έξυγίανση του. Έκτός τούτου, όμως, φέρει και τήν μεγαλύτερη εύθύνη για τις πρόσφατες προαγωγές πού δημιούργησαν τόν σάλο. Δέν μπορεί να πραγματοποιήση τήν ριζική αναδιοργάνωση και αναδιάρθρωση πού ζητά ή Βουλή, γιατί δέν πιστεύει σ' αυτήν. Πιστεύει αντίθετα ότι είναι καλή ή κατάσταση πού επικρατεί σήμερα στην αστυνομία.

Ένας Υπουργός Έσωτερικών και Αμύνης, στις σημερινές κρίσιμες συνθήκες, χρειάζεται κατά τήν γνώμη μας να έχη ύψηλή πολιτική αντίληψη, μεγάλο κύρος και τόλμη για να φέρη σε πέρας τό έξαιρετικό δύσκολο έργο πού άπαιτεί τό ύψιστο συμφέρον του λαού και του τόπου.

Κύριε Πρόεδρε. Όλα δείχνουν πώς τό 1977 θάναί κρίσιμο, πολύ κρίσιμο, για τή λύση του Κυπριακού. Πολλοί και διάφοροι παράγοντες άσκοούν ή προετοιμάζονται να άσκήσουν πιέσεις για λύσεις ξένες προς τά συμφέροντα της Κύπρου και του λαού της, Έλλήνων και Τούρκων. Οί πιο άντιδραστικοί κύκλοι του NATO βυσοδομούν και πάλιν μέ νέα άντικυπριακά σχέδια. Και υπάρχουν δυστυχώς και οί γνωστοί νατοϊκοί, πραξικοπηματικοί κύκλοι πού τους ύποστηρίζουν. Θα δοκιμαστούν και πάλιν ή

ένότητα, ή ικανότητα αντίστασης και ή πολιτική ώριμότητα του λαού μας. Ίσως ακόμη να έχουμε και νέες δολοφονικές απόπειρες κατά του Προέδρου του κράτους και άλλων δημοκρατικών ηγέτων. Οί κίνδυνοι μιάς νέας περιπέτειας δέν εξέλιπαν, όπως τονίζει και ή Έκθεση της Έπιτροπής Έσωτερικών και Άμύνης.

Έχουμε ιερò και απαράβατο καθήκον να συμβάλουμε σαν Βουλή στην προσπάθεια ν' αποκτήση ó τόπος μας ένα πραγματικά δημοκρατικό όργανο του Νόμου και της τάξης, που θάναι προστατευτικός θώρακας του λαού έναντίον όλων των έχθρών του.

Έκφράζω την πεποίθηση ότι ή Βουλή θά ανταποκριθί επάξια στις προσδοκίες του λαού μας.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί.

Πολλά ενδιαφέροντα έχει ή Έκθεση που συνέταξε και έκυκλοφόρησε κατά αναθεωρηθείσαν έκδοσιν ή Έπιτροπή Έσωτερικών.

Πολλά από τα στοιχεία τα όποια αναφέρονται και αρκετές από τές διαπιστώσεις εις τές όποιες προβαίνει είναι σωστές και άνησυχητικές.

Διαφωνώ, όμως, με πολλούς από τους χαρακτηρισμούς που περιέχονται εις την Έκθεσιν με γενίκευσιν του θέματος, οί όποιοι δέν δικαιολογούνται από τα ένωπίον της δεδομένα και δέν θά συμφωνήσω καθόλου ότι ή Έκθεση αποτελεί μίαν βαθειάν τομήν ή μίαν σοβαράν εξέτασιν των προβλημάτων τα όποια κατά γενικήν παραδοχήν πλήττουν σήμερα τό Άστυνομικόν Σώμα.

Σπεύδω εκ προοιμίου να τονίσω ότι είμαι εξ εκείνων που πιστεύουν ότι τα μέλη της Άστυνομικής Δυνάμεως σήμερα δέν έχουν δικαίωμα, δέν έχουν την πολυτέλειαν να όφείλουν την νομιμοφροσύνην, την πίστιν και την άφοσίωσιν των σε ότιδήποτε άλλο εκτός από τό Κράτος και τον Πρόεδρον, τον εκλεγμένον Πρόεδρον του Κράτους. Και εάν είναι αλήθεια ότι πρέπει να διασφαλίζονται τα δημοκρατικά δικαιώματα των πολιτών και ή έλευθερία της σκέψεως, είναι εξ ίσου αλήθεια ότι πολύ πρόσφατες χαινουσες, αίμάσσουσες, είναι οί πληγές που έχουν προκαλέσει πάνω στο σώμα της Κύπρου τό προδοτικό πραξικόπημα και ή Τουρκική εισβολή, όπως είναι εξ ίσου σωστόν ότι αυτό τό πραξικόπημα έξετράφη, ήνδρώθη και έξετελέσθη μέσα από τές τάξεις της Άστυνομίας.

Εάν ήταν άλλες οί συνθήκες, εάν ή τραγωδία δέν ήταν τόσον πρόσφατη, αν ή Κύπρος δέν αντιμετώπιζεν ακόμη τους κινδύνους που αντιμετώπιζει για την επιβίωσιν της, ίσως μία άλλη στάσις να δικαιολογείτο. Σήμερα όμως δέν δικαιολογείται. Όσα από τα μέλη της Άστυνομίας αισθάνονται ότι δέν μπορούν να συμβιάσουν εις την συνειδησί τους την πλήρη άφοσίωσιν προς τό Κράτος και τον Πρόεδρόν του δέν έχουν θέσιν εις τές τάξεις της Άστυνομίας. Άς αφήσουν τό Σώμα, ως γίνουν επιχειρηματίες, και δικαιούνται και να πολιτικολογούν και να επικρίνουν και να εκφράζουν πολιτικές απόψεις. Σαν μέλη, όμως, της Δυνάμεως, που έχουν να έπιτελέσουν σήμερα ένα ιδιότυπον ρόλον διά την σωτηρίαν της Κύπρου δέν δικαιούνται να έχουν άλλην σκέψιν από αυτήν της άφοσίωσεως. Άφου έντονα πιστεύω εις την ανάγκην τό Άστυνομικόν Σώμα να είναι απόλυτα τεταγμένον εις την νομοτάγίαν, εις την πίστιν προς τό Κράτος, προς την

έννομον τάξιν, πρὸς τὴν ἐκλελεγμένην Κυβέρνησιν, δὲν μπορῶ νὰ διαφωνήσω θεθαίως μὲ ὅλα ὅσα ἡ Ἐπιτροπὴ γράφει διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς καθάρσεως εἰς τὸ Σῶμα. Ἐξ ἴσου, ὅμως, έντονα πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν τίποτε ἄλλο νὰ διέπη αὐτὴν τὴν κάθαρσιν ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου. Καὶ ὅποιος δὲν παραδέχεται ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ μέλη τόσοσ τῆς Ἀστυνομίας ὅσον καὶ τῆς Κυβερνητικῆς Μηχανῆς γίνονται σήμερα στόχος ἐσκεμμένων συκοφαντικοῦ ψιθύρου, ὅτι γίνονται στόχος κατηγοριῶν ἀνυποστάτων, γενικότητων, εἶναι, νομίζω, ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς πραγματικότητος.

Καὶ ἐφ' ὅσον ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος νομοσχέδιον ποῦ ρυθμίζει καὶ τὰ τῆς ἐρεῦνης καὶ τὰ τῆς τιμωρίας καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς καθάρσεως, δὲν νομίζω ὅτι μὲ τὴν Ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι δυνατόν αὐτὸ τὸ θέμα νὰ γίνεταὶ ἀντικείμενον εἰσηγήσεων καὶ κρίσεων ἐκ προοιμίου. Παράδειγμα οἱ πρόσφατες προαγωγές εἰς τὴν Ἀστυνομίαν.

Πρῶτα ἀπὸ ὅλα διαφωνῶ ὅτι ὑπάρχει εὐθύνη εἴτε τοῦ Ἵπουργοῦ εἴτε τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας μεμονωμένα, εἴτε γιὰ εἰσηγήσεις εἴτε γιὰ τές προαγωγές, οἱ ὁποῖες ἐγένοντο καὶ ὕστερα ἀνεκλήθησαν.

Εἶναι γνωστὸν ἤδη ὅτι ἀπλῶς ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν προαξιμῶν Ἀξιωματικῶν διεγράφησαν μερικοὶ ἐπὶ τῇ βάσει ὑφισταμένων στοιχείων. Εἶναι ἐπίσης γεγονός ὅτι ὁ τελικὸς κατάλογος ὅπως ἐδημοσιεύθη πρῶτα, καὶ ὁ ὁποῖος ἀργότερα διεμορφώθη, συνεφωνήθη ἀπὸ κοινῶ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Κράτους, τὸν Ἵπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας. Καὶ ἀφοῦ ἐπίμονα ἐζητήθη ἐὰν ὑπῆρχαν στοιχεῖα καὶ ἀφοῦ οἱ ἀρμόδιες Ὑπηρεσίαι τοῦ Κράτους διεβεβαίωσαν ὅτι δὲν ὑπῆρχαν στοιχεῖα, τὰ στοιχεῖα ἐδόθησαν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν στοιχείων ἀνεκλήθησαν οἱ διορισμοὶ μετὰ τὴν καταγγελίαν. Καὶ ἐὰν ὑπάρχει εὐθύνη αὐτὴν τὴν εὐθύνην τὴν συμμερίζεται καὶ ὁ λαός, αὐτοὶ ποῦ εἶχαν τὰ στοιχεῖα, καὶ εἴτε ἀπὸ ὀλιγωρίαν εἴτε ἀπὸ ἀπροθυμίαν, εἴτε ἀπὸ συμφέρον νὰ διασφαλίσουν τές καλές τους σχέσεις ἀπέφυγαν καὶ ἀπεφεύγουν ἀκόμα ἔνορκα καὶ ὑπεύθυνα νὰ διατυπώσουν τές κατηγορίες τους.

Ζοῦμεν σὲ μίαν περίοδον ποῦ ἡ οὐδετερότης εἶναι ἀπαράδεκτη. Ζοῦμεν σὲ μίαν περίοδον ποῦ ἡ ἀνοχή εἶναι ἐνοχῆ. Ἐπομένως πιστεύω ὅτι τοῦτο μόνον τὸ παράδειγμα εἶναι ἐνδεικτικὸν ὅτι χωρὶς τὸ γράμμα τοῦ νόμου, χωρὶς τὸ πλαίσιον τὸ νομικὸν εἶναι ἐπικίνδυνον καὶ ἐπικίνδυνα ὑποσκάπτεται ἡ ὑπαρξὶς καὶ ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος, ὅταν γενικεύονται οἱ κατηγορίες καὶ ὅταν χωρὶς συγκεκριμένα γεγονότα γίνονται ἐκκλήσεις καὶ δογματισμοὶ περὶ ἀμέσου καθάρσεως ἢ περὶ ἐκτεταμένης καθάρσεως.

Χαίρομαι διότι διὰ τῆς ὀμιλίας του ὁ κ. Μιχαηλίδης διεσκέδασεν ἐν πολλοῖς πολλὰ ἀπὸ τὰ κακὰ ποῦ περιέχει ὡς πρὸς τὴν διατύπωσιν ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τίποτε δὲν ἔχω ποῦ νὰ διαφωνῶ πρὸς ὅσα εἶπε. Ὅμως, τὰ ὅσα ὁ κ. Μιχαηλίδης εἶπε δὲν ταυτίζονται μὲ ὅσα ἡ Ἐκθεσις περιέχει.

Ἐχει πεῖ ὁ κ. Μιχαηλίδης — καὶ πολὺ σωστὰ — «οὐδένα καταδικάζομεν πρὸ τοῦ δικαστῆ». Ὅμως, ἡ Ἐκθεσις δὲν εἶναι αὐτὸ ποῦ λέει. Εἰς τὴν σελίδα 5 τῆς Ἐκθέσεως ἀναφέρονται αὐτὰ τὰ ἀπαράδεκτα :

«.....καὶ τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῆ — δηλαδὴ ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τῆς Ἀστυνομίας — μόνον διὰ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Δυνάμεως καὶ τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν στελεχῶν ἐκείνων τῆς Ἀστυνομίας τὰ ὁποῖα βαρύνονται μὲ πλείστας ὅσας ὑποψίας ὅτι ἐστράφησαν ἐναντίον τοῦ νομίμου κράτους.....».

Εἰς πῶσαν κατάστασιν ἔφθασεν αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ περιλαμβάνῃ εἰς τὴν Ἐκθεσίν τῆς ἀφορισμὸν, ὅτι Μέλη τῆς Δυνάμεως πρέπει νὰ ἀπομακρυνθοῦν διότι βαρύνονται μὲ ὑποψίας καὶ εἶναι δυνατόν αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ δεχθῆ ὅτι ὑπὸ οἰασδήποτε συνθήκας καὶ ὑπὸ οἰασδήποτε καταστάσεις εἶναι δυνα-

τόν ὁ τελευταῖος τῶν πολιτῶν νά τυγχάνη θυματοποιήσεως ἀπλῶς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑποψίας; Γιατί, ἐάν δεχθῶμεν ὅτι ἔστω ὁ τελευταῖος τῶν ἀστυνομικῶν εἶναι δυνατόν, χάριν δῆθεν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑποψίας νά δεχθῆ καταπάτησιν τῶν δημοκρατικῶν του δικαιωμάτων τῆς ἀκροάσεως, τῆς ἀπολογίας καὶ τῆς δίκης, τότε ἐμεῖς εἰσάγομεν τὴν δικτατορίαν εἰς τὸν τόπον μας. Γιατί ἡ ρίζα τῆς δικτατορίας γίνεται καὶ γεννιέται ἀπὸ τὴν ὥραν πού ὁ τελευταῖος πολίτης δέχεται τὴν παραβίασιν τοῦ τελευταίου δικαιώματος τοῦ τελευταίου τῶν πολιτῶν. Καὶ δὲν μπορεῖ ἡ Βουλὴ νά περιλαμβάνη εἰς ἔγγραφόν της αὐτὲς τὲς δηλώσεις ὅπως δὲν μπορεῖ ἡ Βουλὴ νά περιλαμβάνη εἰς Ἐκθεσίαν της, ἡ ὁποία μάλιστα ἐχαρακτηρίσθη ὡς σοβαρὰ τομῆ τῶν δεδομένων, ἐπίκλησις πρὸς τὸ κοινόν ἢ δικαιολόγησιν, ἐάν θέλετε, πρὸς τὸ κοινόν, νά μὴν συνεργάζεται μετὰ τὴν Ἀστυνομίαν. Κάθε κοινωνία ἔχει τὴν Ἀστυνομίαν πού τῆς ἀξίζει. Οὔτε καλύτερην, οὔτε χειρότερην. Καὶ ἡ Ἀστυνομία δὲν μπορεῖ νά δρᾷ, οὔτε μπορεῖ νά εἶναι ἀποτελεσματικὴ εἰς τὸ ἔργον της, ἐκτός ἐάν ἔχη τὴν ὁμόθυμον συμπαράστασιν τοῦ κοινοῦ. Καὶ δὲν μπορεῖ ἡ Βουλὴ νά λέγῃ ὅτι δὲν εἶναι ἐκπληκτικόν γιατί τὸ κοινόν δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν. Ὅχι μόνον αὐτὴ ἡ ἰδέα εἶναι ἀπαράδεκτη δι' εὐνομούμενον Κράτος, ἀλλὰ καὶ ἐάν δὲν ὑπάρχη αὐτὴ ἡ ἐμπιστοσύνη, πρέπει νά ληφθῶν μέτρα διὰ νά ἀποκατασταθῆ αὐτὴ ἡ ἐμπιστοσύνη καὶ ὄχι νά δικαιολογηταὶ τὸ κοινόν γιατί δὲν ἔχει τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτὴν πρὸς τὸ Σῶμα. Καὶ λέω, ἐάν εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπαράδεκτον σὲ μίαν εὐνομούμενην πολιτείαν, γίνεται καὶ ἐπικίνδυνον καὶ ζημιωγόνον ὅταν παρέχωμεν μετὰ τέτοιους δογματισμούς, μετὰ τέτοιες γενικότητες, ἐπιχειρήματα εἰς τοὺς Τούρκους, σὰν αὐτὰ πού ἔγραψε τὸ Τουρκικόν Ἐπίσημον ὄργανον χθὲς χρησιμοποιώντας τὴν Ἐκθεσίαν τῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ νά πῆ «οἱ ἴδιοι οἱ Ἕλληνες δὲν μποροῦν νά ἔχουν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Ἀστυνομίαν τοῦ Μακαρίου» καὶ ἔτσι — θεβαίως πρόσχημα εἶναι, ἀλλὰ ἔστω — νά παράσχωμεν ἐμεῖς προσχήματα εἰς ἐκείνους νά λέν ὅτι δικαιολογημένα ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ ἀπορρίπτει οἰονδῆποτε εἶδος συνεργασίας σὲ ἐνιαίον Κράτος καὶ μετὰ ἐνιαίαν ἀσφάλειαν καὶ ὅτι δῆθεν χρειάζονται ἄλλες δυνάμεις διὰ νά προστατεύσουν τὴν ἀσφάλειαν τῶν Τούρκων!

Ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἀστυνομίας εἶναι ἡ Ἐτησίαν Ἐκθεσις δράσεως τοῦ Τμήματος, ἡ ὁποία κυκλοφορεῖ διὰ νά δώσῃ μίαν ἀπαρίθμησιν τοῦ τί ἔχει ἐπιτελέσει τὸ Σῶμα κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος. Δέχομαι καὶ ὑπερθεματίζω ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη διὰ τὴν διερεύνησιν ὅλων τῶν θεμάτων τὰ ὅποια ἡ Ἐκθεσις ἀναφέρει διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀστυνομίας. Δὲν ὀχόμαι, ὅμως, ὅτι ἡ καλύτερη δι' αὐτὴν τὴν διερεύνησιν εἶναι ἡ διαδικασία ἡ ὁποία ἠκολουθήθη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν. Διότι καὶ τὰ ἐρωτήματα καὶ αἱ ἀπαντήσεις τόσον τοῦ Ὑπουργοῦ ὅσον καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας ἦσαν περιωρισμένης ἐκτάσεως καὶ περιωρισμένου βάθους.

Πλεῖστα ὅσα ἐλέχθησαν διὰ τὰς ἀδυναμίας τῆς Ἀστυνομίας. Ὁ κ. Παπαϊωάννου, νομίζω, ἔκαμεν ἴσως τὴν πλησιέστερην ἀνατομὴν τῶν λόγων καὶ τῶν αἰτίων διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν τῆς Ἀστυνομίας. Δὲν ἀνέφερον ὅμως ὅτι πολλοὶ ἄλλοι παράγοντες ἐπηρεάζουν τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀστυνομίας.

Ἀπὸ κανένα δὲν ἐλήφθη φροντίδα νά ἐρωτηθῆ ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ἐπὶ παραδείγματι, ἐάν εἶναι διατεθειμένος νά καταβάλῃ τὴν δαπάνην ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται διὰ τὴν ἐξυγιάνσιν τοῦ Σώματος. Δὲν ἠρωτήθησαν οἱ ὀργανώσεις τῶν ἀστυνομικῶν ἐάν δέχωνται αὐτὲς τὲς ριζικὰς τομὲς εἰς τὴν διάρθρωσιν καὶ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀστυνομίας. Δὲν ἠρωτήθη ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Κράτους ἐάν ἐγκρίνουν αὐτὴν τὴν ριζικὴν ἀναδιάρθρωσιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος. Γενικὰ ἔχω τὴν ἀποψιν ὅτι ἡ ἀκρόασις ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν περιωρίσθη εἰς τὰ στενὰ πλαίσια τῆς Ἐκθέσεως καὶ δὲν μπορεῖ νά θεωρηθῆ ὅτι ἦταν ἐρευ-

να ή "Εκθεσις επί τής αναδιοργανώσεως τής Αστυνομίας, κάτι πού επιβάλλεται νά γίνη, αλλά τό όποίον μόνον μέ ανεξάρτητον, υπεράνω ύποψίας, άνεπηρέαστον, υπεράνω κομμάτων Έπιτροπήν είναι δυνατόν νά επιτελεσθή.

Όρθώς ελέχθη ότι ή Αστυνομία πάσχει από πολύ παλαιά. Τό κακόν είναι πολύ παλαιόν. Η ρίζα του κακοῦ είναι ο παρεμβατισμός. Η ρίζα του κακοῦ είναι ή διοχέτευσις εις τήν ψυχήν και τήν συνείδησιν τῶν αστυνομικῶν ότι ή πρόδος και ή προαγωγή των δέν εξαρτῶνται αποκλειστικῶς και μόνον από τήν εὐορκον εκτέλεσιν του καθήκοντός των, από τὰ προσόντα και τήν ικανότητά των. Αλλά όταν επετρέψαμεν — και ο αναμάρτητος πρώτος τόν λίθον βαλέτω — είτε σε ήγέτες κομμάτων είτε σε Βουλευτές είτε σε άλλα επίλεκτα μέλη τής κοινωνίας νά παρεμβαίνουν και εις τές μεταθέσεις και εις τές προαγωγές και εις τήν αξιολόγησιν τῶν αστυνομικῶν, πῶς μπορούμεν νά δεχθῶμεν ότι μία Κοινοβουλευτική Έπιτροπή ή όποία έξ όρισμοῦ εκπροσωπεῖ κομματικὴν τοποθέτησιν, ή όποία έξ όρισμοῦ εκπροσωπεῖ κόμματα και πολιτικές καταστάσεις, είναι δυνατόν νά θεωρηθῆ ότι είναι τό καταλληλότερον ὄργανον για μίαν εις βάθος εκτίμησιν και αναθεώρησιν τῶν προβλημάτων τής Αστυνομίας και υποβολήν εισηγήσεων οι όποιες εν πολλοῖς απαιτοῦν και νομικά πλαίσια και οικονομικόν υπόβαθρον διά τήν υλοποίησιν των; Πάντοτε εἶχα τήν ἄποψιν ότι θέματα πού σχετίζονται είτε μέ τήν ἄμειβήν τής Αστυνομίας είτε μέ προαγωγές εις τήν Αστυνομίαν πρέπει νά διέπωνται, νά ερευνῶνται, νά καθορίζονται από ανεξάρτητον Έπιτροπήν, ὡστε και τὰ μέλη του Αστυνομικοῦ Σώματος νά μήν αισθάνωνται υποχρέωσιν είτε πρὸς τό ένα είτε πρὸς τό ἄλλο κόμμα είτε πρὸς τόν ένα είτε πρὸς τόν ἄλλον κομματικόν παράγοντα είτε διότι ικανοποιήθησαν τὰ αἰτήματά των είτε διότι ηὔξήθη ή μισθοδοσία των είτε διότι ικανοποιήθη ή προαγωγή των. Καί ὅμως ή προηγούμενη Βουλὴ εἶχε φθάσει εις τό κατάντημα νά συζητηῆ από του βήματος τούτου μισθολογικές κλίμακες τῶν αστυνομικῶν και στάδια προσαυξήσεων.

Αὐτή ή εὐνοιοκρατία ή όποία επεκράτησε εις τήν Αστυνομίαν, αὐτός ο παραγοντισμός ο όποιος εισηλήθεν εις τήν Αστυνομίαν, πρέπει νά παταχθῆ διά παντός μέσου και σε τοῦτο ἔχουν εὐθύνην ὅλοι οι ἀρμόδιοι και ή Κυβέρνησις και ο Ὑπουργός και ή Βουλὴ και πιστεύω ότι κακήν ὑπηρεσίαν προσφέρομεν και εις τήν κοινωνίαν και εις τό Αστυνομικόν Σῶμα, ἐάν ήμεῖς επιτρέψωμεν νά δημιουργηθῆ ή ἐντύπωσις ότι είναι δυνατόν νά ανεχθῶμεν τέτοιου ειδους παραγοντισμόν εις τήν Αστυνομίαν. Καί ἐπειδή ἀκριβῶς πρόκειται περί κακοῦ τό όποίον ἔχει παραγίνει, για τοῦτο πιστεύω ότι ή Βουλὴ πρέπει νά προχωρήσῃ εις τήν υιοθέτησιν εισηγήσεων για τήν ἴδρυσιν μιᾶς ανεξαρτήτου διερευνητικῆς Έπιτροπῆς, μιᾶς Έπιτροπῆς ή όποία μπορεί νά κάμῃ τές σωστές τομές, τές σωστές εκτιμήσεις, και νά εισηγηθῆ διοικητικά, οικονομικά και νομικά μέτρα για τήν πλήρη, ριζικήν αναδιάρθρωσιν και αναδιοργάνωσιν τής Αστυνομίας. Δέν μπορῶ ὅμως νά ἀφήσω ἀπαράτηρητες τές επικρίσεις οι όποιες ἐγιναν κατά του Αρχηγού τής Αστυνομίας και κατά του Ὑπουργοῦ Έσωτερικῶν. Δέν εἶμαι ο ἀρμόδιος νά κρίνω τόν Ὑπουργόν τῶν Έσωτερικῶν, πολύ ὀλιγώτερον τόν Αρχηγόν τής Αστυνομίας, γιατί και ο ένας και ο ἄλλος διορίζονται ὑπό του Προέδρου του κράτους δυνάμει συνταγματικῆς προνοίας κατά τήν ἀπόλυτον ἐκείνου κρίσιν. Όμως είναι ἄδικον νά λέμεν ότι ο Ὑπουργός Έσωτερικῶν δέν μπορεί νά κάμῃ τές τομές. Γνωρίζουν τὰ Μέλη τής Βουλῆς ότι ο Ὑπουργός Έσωτερικῶν δύο εισηγήσεις ὑπέβαλεν εις τό Ὑπουργικόν Συμβούλιον διά τήν επίτευξιν τέτοιων ριζικῶν τομῶν και ότι και οι δύο κατεψηφίσθησαν από τό Ὑπουργικόν Συμβούλιον διά λόγους οικονομικούς, τεχνικούς, συνδικαλιστικούς και ἄλλους. Έχει εὐθύνην ο Ὑπουργός Έσωτερικῶν μόνον ή ἔχει ὀλόκληρη ή Κυβέρνησις; Γιατί και τοῦτο παρατηρεῖται εις αὐτήν τήν Βουλὴν, νά νομίζωμεν ότι είναι δυνατόν νά επικρίνωμεν μέλος τής Κυβερνήσεως χωρίς αὐτή ή επικρίσις σε Προεδρικόν κράτος νά μήν ἀντανακλᾷ ἐπί του Προέδρου του κράτους, ἐπί του συνόλου τής Κυβερνήσεως. Δέν

υπάρχει μεμονωμένη Έκτελεστική Έξουσία εις τὴν Κύπρον. Ὑπάρχει μόνον συλλογικὴ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εις τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὡς σύνολον.

Προτοῦ ἐπομένως γίνουσι ἐπικρίσεις καὶ κατηγορίαι εἴτε ἐναντίον Ὑπουργῶν ποῦ διορίζονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους, εἴτε κατὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας, ὁ ὁποῖος ἐπίσης διορίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ κράτους, ἐγὼ τοῦλάχιστον προσωπικὰ θὰ ἤθελα νὰ ἀκούσω καὶ τὴν ἄλλην ἐκδοχὴν, καὶ τὴν ἄλλην πλευρὰν τοῦ νομίσματος. Καὶ μάλιστα θὰ ἤθελα αὐτὴ ἢ ἀκρόασις καὶ ἢ ἐκτίμησις νὰ μὴ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει οἰωνοδῆποτε κομματικῶν κριτηρίων. Ἡ τοῦλάχιστον νὰ μὴ μπορεῖ αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ κατηγορηθῇ ὅτι προβαίνει εἰς τὰς ἐπικρίσεις ἢ εἰς τοὺς ἰσχυρισμοὺς ἐπὶ τῇ βάσει προσωπικῶν ἢ κομματικῶν κριτηρίων καὶ σπεῦδω ἐπίσης νὰ τονίσω ὅτι ἀνεπιφύλακτα δέχομαι τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου ὅτι προβαίνοντας εἰς τὰς ἐπικρίσεις του δὲν ἄγεται ἀπὸ προσωπικὰ κίνητρα. Τὸ δέχομαι καὶ τὸ ἐπιβεβαιῶνω, διότι ἤμουν μάρτυς ἄλλων παρομοίων ἐπικρίσεων τοῦ ἐπὶ ἄλλων ἀντικειμενικῶν κριτηρίων. Δὲν εἶναι ὅμως σωστὸν αὐτὴ ἢ Βουλὴ νὰ φορᾶται ἢ νὰ τυγχάνῃ διαβλητῆ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιδέχεται κομματικὸς ἢ προσωπικὸς ἐπηρεασμὸς εἰς τὰς κρίσεις της, καὶ γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι ἡ ἀσφαλέστερη μέθοδος εἶναι ἡ ἴδρυσις μιᾶς ἀντικειμενικῆς καὶ ἀνεπηρέαστης ἐξουσίας.

Συμφωνῶ ὅτι μέσα εἰς τὰς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας εὐρίσκονται ἀκόμα μέλη τὰ ὁποῖα εἶχαν πραγματικὰ ἐγκληματικὴν συμμετοχὴν ἂν ὄχι καὶ ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὸ πρᾶξικόπημα.

Ἐφ' ὅσον ὅμως πολὺ προσεχῶς, ἔστω καὶ καθυστερημένα, αὐτὸ τὸ Σῶμα ἐπέλεξε νὰ ψηφίσῃ καὶ νὰ ἐξετάσῃ νόμον περὶ καθάρσεως, νομίζω ὅτι ἔχει μίαν ἀπὸ δύο ἐκλογάς. Εἴτε νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νόμου περὶ καθάρσεως ἢ νὰ ἀναμένῃ μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου διατὶ δὲν εἶναι σωστὸν ἄκριτος κανένας νὰ δικάζεται. Πιστεύω ἀκόμα ὅτι παρουσιάσθησαν μερικὲς περιπτώσεις ἀστυνομικῶν οἱ ὁποῖοι δὲν ἐτήρησαν τὴν κατάλληλην στάσιν ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς μεταχειρίσεως τῶν Τουρκικῶν περιουσιῶν. Δὲν δέχομαι ὅμως ὅτι εἶναι «πλείστα» μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως τὰ ὁποῖα ἐνέχονται εἰς τέτοιου εἴδους συμπεριφορὰν γιατί ἀντίθετα ὅλες οἱ ἐκθέσεις καὶ τῶν ἀρμοδίων καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅλες οἱ ἐκθέσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν μιλοῦν περὶ μονάδων. Καὶ ὅμως ἢ ἐκθεσις ἀναφέρει ὅτι πλείστα τούτων ἐπέδειξαν διαγωγὴν ἢ ὁποῖα δὲν ἀρμόζει εἰς τὰ μέλη τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος.

Καὶ τελικῶς περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς μία διαπίστωσις χωρὶς νὰ δίδονται οἱ πηγές τῆς τοιαύτης διαπιστώσεως. Καὶ ἀφοῦ δὲν ὑπάρχουν πηγές, δὲν μπορῶ παρὰ νὰ δεχθῶ ὅτι εἶναι ὑποκειμενικὲς κρίσεις οἱ πληροφορίες τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς γιατί οἱ ἐπίσημες πληροφορίες τὰς ὁποῖας ἔχω ὑπ' ὄψιν μου μιλοῦν περὶ τοῦ ἀντιθέτου. Ἀναφέρομαι εἰς τὴν σελίδα 4 τῆς ἐκθέσεως ἢ ὁποῖα λέει : «Ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ μεγίστης ἀνησυχίας διαπιστώνει ὅτι συγκλίνουσαι πληροφορίες φέρουσι τὴν παρανομίαν ἀναδιοργανουμένην». Ἀντίθετα ὅλες οἱ ἐκθέσεις τῆς Κυβερνήσεως, ὅλες οἱ ἐπίσημες δηλώσεις τοῦ Κυβερνητικοῦ ἐκπροσώπου λέγουσι ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ὑπῆρξαν μεμονωμένα ἐπεισόδια καὶ ἀντίθετα μετὰ τὴν διαπίστωσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἢ Κυβερνήσεως ὁμιλεῖ περὶ μεμονωμένων ἐπεισοδίων καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἀποκλείσῃ κανένας, ἀφοῦ ἔχομεν εἰσαγάγει εἰς τὴν πολιτικὴν κονίστραν τῆς Κύπρου καὶ ἀνεχόμεθα τὸ πιστόλι καὶ τὴν μάσκαν ὡς μέσα πολιτικῆς ἐπικρατήσεως, νὰ ὑπάρχουν ἀνόητοι, ἀμετανόητοι, ἐγκληματικὲς ὑποστάσεις οἱ ὁποῖες θεωροῦν ὅτι διαπράττουσι εἴτε ἐθνικὸν εἴτε κοινωνικὸν καθῆκον καὶ αὐτοδιορίζονται κριτὲς καὶ σωτῆρες τοῦ τόπου γιὰ νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὸ πιστόλι καὶ τὴν μάσκαν γιὰ προώθησιν εἴτε ἠθελημένων εἴτε ἀθέλητα τῶν δικῶν τους πολιτικῶν πεποιθήσεων καὶ φιλοδοξιῶν. Ὅμως νὰ διασπείρωμεν αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰς ἀνησυχητικὰς πληροφορίες, νὰ ἀναγάγωμεν τὰ μεμονωμένα ἐπεισόδια εἰς κανόνα καὶ νὰ ὁμιλῶμεν περὶ διαπι-

σώσεως της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής περί ύπάρξεως τέτοιου κινδύνου επαναδραστηριοποίησης των προπραξικοπηματικών καταστάσεων, νομίζω ότι άχρειαστα προκαλούμεν άνησυχία και ταραχήν εις τόν λαόν και ύποσκάπτωμεν τήν σταθερότητα πού όλοι θέλωμεν νά δώσωμεν εις αυτό τό κράτος τό όποίον ύπάρχει.

Κύριε Πρόεδρε, είναι πολλά άλλα σημεία της Έκθέσεως τά όποία είναι σωστά εις τές έκτιμήσεις τους παρ' όλον ότι διαφωνώ ώς πρός τές θεραπείες τές όποιες εισηγοϋνται. Είναι πολλά άλλα σημεία της Έκθέσεως τά όποία νομίζω χρήζουν διευκρίνισης και άποσαφηνίσεως προτού αυτή ή Έκθεσις θεωρηθή ότι άποτελεί έκθεσιν αυτού του Σώματος. Έλαβα σήμερα τόν λόγον γιατί έθεώρησα ότι οι έντυπώσεις πού δημιουργοϋνται πέραν από τήν πραγματικότητα, οι έντυπώσεις από αυτήν τήν έκφρασιν των άπόψεων, δέν έπρεπε νά μείνουν αναπάντητες, επιφυλάσσομαι όμως εις τήν έπομένην συνεδρίαν του Σώματος νά αναφέρω περαιτέρω τές άποψεις μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Άξι. κ. Πρόεδρε, είμαι ύποχρεωμένος προτού εισέλθω εις τήν ανάγνωσιν της από κειμένον όμιλίας μου νά άφιερλώσω πολύ λίγο χρόνον σεβόμενος τόν χρόνον των έντίμων συναδέλφων διά νά άπαντήσω εις τό δεοντολογικόν κήρυγμα πού ό προηγούμενος όμιλητής άπηύθυνεν πρός τά Μέλη του Σώματος.

Είναι πολλά τά σημεία της όμιλίας του προηγούμενου όμιλητού τά όποία πρέπει νά άπαντηθούν.

Έγώ θα πάρω ένα μόνον σημείον τό όποίον είναι ένδεικτικόν της νοστροπίας του συναδέλφου και του τρόπου με τόν όποίον βλέπει ή θέλει νά βλέπη τά πράγματα. Εις τήν προσπάθειάν του νά υπεραμυνθή του έντίμου Υπουργού των Έσωτερικών, ό έντιμος συναδέλφος κ. Παπαδόπουλος ειπεν ότι δέν ύπάρχει εις τόν τόπον αυτόν μεμονωμένη Έκτελεστική Έξουσία, αλλά συλλογική, και είπα ότι μας έκαμε δεοντολογικόν κήρυγμα.

Δυστυχώς εις τόν τόπον αυτόν δέν είναι μεμονωμένη ή συλλογική έξουσία πού ύπάρχει. Υπήρχε, ύπάρχει και θα εξακολουθήση νά ύπάρχη διά πολύν άκόμα χρόνο διαδισμός εις τήν έξουσίαν, πάλη διά τήν έξουσίαν, πάλη μεταξύ των δημοκρατικών δυνάμεων αυτού του τόπου, των δυνάμεων αί όποίαι ύποστηρίζουν τό κράτος, και εκείνων των δυνάμεων αί όποίαι άντιμάχονται τό κράτος και ή προσπάθεια της Έπιτροπής Έσωτερικών και ή προσπάθεια της Βουλής ως Σώματος είναι νά ύποστηρίξουν τās δυνάμεις εκείνας αί όποίαι ίστανται παρά τό πλευρόν του Προέδρου της Δημοκρατίας, αί όποίαι υπεραμύονται της ύποστάσεως αυτού τούτου του κράτους.

Έτσι λοιπόν είδεν ή Έπιτροπή Έσωτερικών της Βουλής τό Ζήτημα και έτσι θα τό έκθέσω και έγώ εις τήν όμιλίαν μου.

Είναι, έντιμε κ. Πρόεδρε, ή πρώτη φορά, έξ όσων γνωρίζωμεν, πού ή έκθεση της Αστυνομικής Δυνάμεως γίνεται άντικείμενο μελέτης, συζήτησης και κριτικής μέσα στη Βουλή. Τό γεγονός αυτό άποτελεί μίαν πολύ άσπλη και σημαντική ένέργεια γιατί δίνει στο Σώμα τή δυνατότητα νά άσκήση καλύτερα και συστηματικώτερα τόν απαραίτητο σε κάθε Δημοκρατία Κοινοβουλευτικό έλεγχο στην Έκτελεστική Έξουσία. Αν ή καινοτομία αυτή επέκταθη σε όλους τους τομείς του Κράτους και στους ήμικρατικούς οργανισμούς, πράγμα πού κατά τή γνώμη μας πρέπει άπαραίτητα νά γίνη,

τότε ή Βουλή θά εκπληρώση πληρέστερα τήν άποστολή της και ό έλεγχος πάνω στην Έκτελεστική Έξουσία θά άποκτήση μιá νέα διάσταση για τόν τόπο μας.

Ίδιαίτερα κάτω από τις δύσκολες συνθήκες πού περνά ή πατρίδα μας, λαμβανομένης ύπ' όψη τής κατάστασης πού δημιουργήθηκε μέσα στά σώματα άσφαλείας μετά τό προδοτικό πραξικόπημα του Ίουλίου, 1974 και δεξομένης τής τεράστιας σημασίας του Άστυνομικού σώματος για τήν έμπέδωση του νόμου και τής τάξεως και για τήν προστασία των δημοκρατικών θεσμών, ό έλεγχος και ή κριτική από τό έπίσημο βήμα τής Βουλής αύτης είναι κάτι περισσότερο από άναγκαίως κι' έποικοδομητικός. Έμεις, οί Βουλευτές τής Ε.Δ.Ε.Κ., έπικροτούμε τήν προσπάθεια αύτη και με αίσθημα ευθύνης άπέναντι του λαού και του τόπου προβαίνουμε στην κριτική πάνω στην έτήσια έκθεση τής Άστυνομικής δυνάμεως για τό 1975.

Άξιότιμοι κύριοι Συνάδελφοι. Όπως ήταν φυσικό στις 6 συνεχείς συνεδριάσεις τής Έπιτροπής Έσωτερικών, στις 3 από τις όποιες παρευρίσκετο και ό Άρχηγός τής Άστυνομίας, και στην 4η ό Υπουργός Έσωτερικών, ό περισσότερος χρόνος αφιερώθηκε στην εξέταση και συζήτηση τής πολιτικής κατάστασης πού έπικρατεί στο Άστυνομικό σώμα. Η « Έκθεση » πάνω στο ουσιαώδες αυτό κεφάλαιο δέν είναι καθόλου διαφωτιστική. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε πώς από τις 33 σελίδες του άγγλικού κειμένου, μόνον 1—2 αναφέρονται άκροθιγώς και έν πάση περιπτώσει έμμεσα στην πολιτική κατάσταση πού έπικρατεί στους κόλπους του Άστυνομικού σώματος. Μας δόθηκε ή εξήγηση πώς ή Έκθεση αύτη προορίζεται για άποστολή και χρήση κυρίως στο έξωτερικό και κατά δεύτερο λόγο στο έσωτερικό.

Έμεις θά έκφράσουμε τήν πρώτη διαφωνία μας πάνω σ' αυτό άκριβώς τό σημείο. Δυστυχώς ό Άρχηγός τής Άστυνομίας παρέλειψε ν' άσχοληθί με τήν ουσία του θέματος. Άσχολήθηκε με ό,τι θά ήταν ουσία στην περίπτωση πού θά διανύαμε όμαλές συνθήκες. Και φτάσαμε στο σημείο νά παρακάμπουμε τά φλέγοντα θέματα ή νά τά άποσιωπούμε και νά καταπασιάσουμε με ό,τι σήμερα είναι δευτερεύον και έπουσιώδες.

Η νοοτροπία αύτη πού φαίνεται νά έκφράζη με τήν όλη έκθεσή του ό Άρχηγός δέν άποτελεί άποκλειστικότητα του. Τήν συμπερίζονται δυστυχώς και άλλοι πολλοί άνώτεροι κρατικοί λειτουργοί. Έμεις σάν Βουλή είχαμε καθήκον νά σταθοῦμεν στην ουσία και νά άντικρύσουμε τήν πραγματικότητα κατάμματα. Για νά ξέρη ό λαός πού πάει. Για νά είναι ένήμερος για τήν κατάσταση πού έπικρατεί στους κόλπους του Άστυνομικού σώματος πού με τά δικά του χρήματα συντηρεί. Γι' αυτό στις γραμμές πού άκολουθοῦν θά παραθέσουμε όσα προφορικά ό Άρχηγός τής Άστυνομίας μας εξέθεσε στις συνεδριάσεις τής Έπιτροπής Έσωτερικών. Μας είπε λοιπόν ό κ. Άντωνίου τά ακόλουθα :

(1) Άρκετά μέλη τής Άστυνομίας, έξ όσων ό ίδιος γνωρίζει, ήσαν άναμειγμένα στην παρανομία και πρωτωστάτησαν στο πραξικόπημα τής 15ης Ίουλίου.

(2) Όλοι οί πρό του πραξικοπήματος παυθέντες άστυνομικοί ή τελούντες σέ διαθεσιμότητα, έπανήλθαν στην άστυνομία και ανέλαβαν καθήκοντα κατά τό πραξικόπημα, έκτοτε δέ οί πλείστοι άπ' αύτούς έξακολουθοῦν νά ύπηρετοῦν.

(3) Όλόκληρος ό όπλισμός τής Άστυνομίας καθώς και τά μηχανοκίνητα παρεδόθησαν τότε στην Έθνική Φρουρά και τήν Ε.Ο.Κ.Α. «Β». Όταν ό νῦν Άρχηγός τής Άστυνομίας ανέλαβε καθήκοντα δέν ύπήρχεν οὔτε όπλισμός οὔτε μηχανοκίνητα.

(4) Ο κ. Άντωνίου προέβη άμέσως σέ καταγραφή του όπλισμού. Και έζήτησε προσωπικές δηλώσεις από τά μέλη τής Δυνάμεως. Η έρευνα

ἀπέδειξεν πώς ὁ ὄπλισμός, ἢ τὸ μεγαλύτερο μέρος του, βρισκόταν στὰ χέρια τῆς Ε.Ο.Κ.Α. «Β». Ἐκτοτε καὶ μέχρι σήμερα περιουνελέγησαν ἀρκετὰ ὄπλα, κατὰ τὴν φράση τοῦ Ἀρχηγοῦ, τὰ ὁποῖα παρεδόθησαν στὴν Ἐθνικὴ Φρουρά. Παρὰ ταῦτα μέγας ἀριθμὸς ὄπλων ἐξακολουθεῖ σήμερα νὰ ἐλλείπει.

(5) Τὴν ἐποχὴ μετὰ τὸ πραξικόπημα ἡ Ἀστυνομία βρισκόταν ὑπὸ τὸν ἀσφυκτικὸν κλοιὸν τῆς Ε.Ο.Κ.Α. «Β». Εἶχε μάλιστα ἐγκατασταθῆ στὸ Ἀρχηγεῖο τῆς Ἀστυνομίας εἰδικὸς «κομισσάριος», ὑπερραρχηγός, ἂν θέλετε, ὁ Ταγματάρχης Αὐγουστής, ὁ ὁποῖος δήλωσε στὸν κ. Ἀντωνίου πὺς ἡ τοποθέτησή του ἐκεῖ ἦταν ἐν γνώσει τοῦ τότε προεδρεύοντος κ. Γλαύκου Κληρίδη. Ὑστερα ἀπὸ διαβήματα τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ πρὸς τὸν κ. Κληρίδη, ὁ ὁποῖος ἀρνήθηκε τὰ ὅσα ὁ Αὐγουστής τοῦ εἶχε δηλώσει, ἀπομακρύνθηκε ὁ ταγματάρχης Ὑπερραρχηγός.

(6) Γενικῶς προτοῦ ἀναλάβῃ ὁ κ. Ἀντωνίου, ἀκόμα καὶ ἐπὶ στρατηγοῦ Καραγιάννη, παρ' ὅλο πὺς ὁ ἴδιος ὁ στρατηγὸς δὲν ἦταν δικὸς τους, κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ κ. Ἀντωνίου, ἡ Ἀστυνομία βρισκόταν ὑπὸ τὸν πλήρη ἔλεγχο τῆς Ε.Ο.Κ.Α. «Β».

(7) Γιὰ τὴν παράδοση τοῦ ὄπλισμοῦ πὺς κατέχουν οἱ παράνομοι τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν καὶ προσωπικὰ ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἀκολουθεῖ πρᾶγματι πολιτικὴν ἀνταλλαγμάτων μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ὁ Ἀρχηγός, ὅπως μᾶς δήλωσε, διαφωνεῖ. Προσωπικῶς αὐδέποτε ἔδωκεν ὁδηγίες νὰ διαπραγματευθοῦν οἱ ὑφιστάμενοί του γιὰ τὴν παράδοση ὄπλισμοῦ.

(8) Προέβη στὴν τροποποίηση τῶν πειθαρχικῶν κανονισμῶν διὰ τοῦ διορισμοῦ ἑνὸς κεντρικοῦ φερέως, τοῦ Φανῆ Δημητρίου. Μετὰ τὸν τρόπο αὐτὸ οἱ ἀποφάσεις τῶν ἀστυνομικῶν διευθυντῶν ὑπόκεινται σὲ ἀναίρεση ἀπὸ τὸν Ὑπαρχηγὸ ἢ τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ἀστυνομίας.

(9) Δὲν ἐκινήθη ὁ μηχανισμὸς πειθαρχικῆς διώξεως τῶν πραξικοπηματιῶν ἀστυνομικῶν διότι τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι θέμα γενικώτερης πολιτικῆς. Δὲν ἐδόθησαν ὁδηγίες νὰ γίνουν πειθαρχικὲς διώξεις. Παρεδέχθη ὅμως πὺς δὲν ὑπῆρξαν ὁδηγίες γραπτῆς ἢ προφορικῆς νὰ μὴ γίνουν τέτοιες διώξεις. Στὸ θέμα αὐτὸ ἡ πολιτικὴ τοῦ κλάδου ἐλαίας πὺς ἐξήγγειλεν ὁ Πρόεδρος τοῦ κράτους ἐρμηνεύτηκε σὰν πολιτικὴ λήθης καὶ μὴ ἀνάξεσης τῶν πληγῶν καὶ τῶν παθῶν. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔγιναν οἱ πειθαρχικὲς διώξεις. Δηλαδή, προσθέτουμε ἐμεῖς, ἡ ἀπόφαση νὰ μὴ γίνουν τέτοιες διώξεις ἐπάρθη ἀπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος. Αὐτὸ τοῦλάχιστον μᾶς ἀφέθη νὰ ἐννοήσουμε.

(10) Παρεδέχθη πὺς ἐκλονίσθη ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν Ἀστυνομία, ἐξ αἰτίας ἀκριβῶς καὶ τῆς στάσης πολλῶν μελῶν τῆς πρό, κατὰ καὶ μετὰ τὸ πραξικόπημα, ἀλλὰ καὶ τῆς ἔλλειψης μιᾶς συγκεκριμένης πολιτικῆς γιὰ ἐξυγίανση τοῦ σώματος.

(11) Εἶδε μετὰ εὐχαρίστηση τὸ νομοσχέδιο γιὰ τὴν κάθαρση.

(12) Ἡ κατάσταση σήμερα στοὺς κόλπους τῆς Ἀστυνομίας ἔχει βελτιωθῆ. Ἐλήφθησαν ὠρισμένα μέτρα, ὅπως μεταθέσεις, ἀνακατατάξεις καὶ ὑποχρεωτικὲς ἄδειες πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή. Σήμερα τὰ 95% κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος εἶναι νομιμόφρονες.

(13) Ὑπάρχουν ἱκανὰ καὶ νομιμόφρονα στελέχη πὺς ὑποστηρίζονται ἀπὸ τὸν Ἀρχηγό.

(14) Ἡ Ἀστυνομία ἔχει σήμερα τὴ δύναμη καὶ τὴ θέληση νὰ ἐπιβάλῃ ὁποιοσδήποτε κυρώσεις ἀποφασιστοῦν στὰ πλαίσια τῆς κάθαρσης.

(15) Πιστεύει πὺς τὸ σύνολο τῶν μελῶν τῆς δυνάμεως πὺς ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν ἀμετανόητοι δὲν ξεπερνᾶ τοὺς 300.

Ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἀπὸ τὰ λίγα πού ἀναφέρονται στὴν Ἔκθεση τῆς Ἀστυνομικῆς δυνάμεως κ' ἀπὸ τὰ περισσότερα πού μᾶς εἶπε ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Ἀρχηγός τοῦ Σώματος διαγράφονται ἀνάγλυφες ὠρισμένες πικρές ἀλήθειες. Ἄλλες γυμνές κ' ἄλλες περιβεβλημένες μὲ κάποιον διαφανή μανδύα. Τίς ἀναφέρουμε :

Πρῶτο : Μιά κάποια ἐξυγίανση τοῦ Ἀστυνομικοῦ σώματος πού ἄρχισε πρὶν τὸ πραξικόπημα ἀνακόπηκε ἀπότομα στίς 15 Ἰουλίου τοῦ 1974, ὅταν ὅλοι οἱ παυθέντες γιὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος ἀστυνομικοὶ ἐπέστρεψαν στίς θέσεις τους ὅπου κ' ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν.

Δεύτερο : Τὸ πραξικόπημα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων συμφορῶν πού μᾶς ἔφερε, εἶχε καὶ σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ἐνίσχυση τῶν ἀντικυβερνητικῶν, ἀντιδημοκρατικῶν φασιστικῶν στοιχείων μέσα στὴν Ἀστυνομικὴ δύναμη. Ὁ ἀρχηγός τῆς Ἀστυνομίας παραδέχεται πὼς στὸ μεταπραξικόπημα ἢ τοῦλάχιστον στὴν πρώτη περίοδό του ἡ Ἀστυνομία βρισκόταν ὑπὸ τὸν ἀπόλυτο ἔλεγχο τῆς Ε.Ο.Κ.Α. «Β». Ἐμεῖς αὐτὸ τὸν ἔλεγχο δὲν τὸν ἀντιλαμβανόμαστε σὰν ἐξωτερικό, οὔτε καὶ μπορεῖ νὰ ἦταν τέτοιος. Ἐνας Αὐγουστῆς δὲν μπορεῖ νὰ ἦταν σὲ θέση νὰ ἐλέγχει ὀλόκληρη τὴν Ἀστυνομία. Ὁ ἔλεγχος αὐτὸς ἦταν ἀποτέλεσμα ἐσωτερικῆς διάρθρωσης καὶ διάβρωσης τοῦ σώματος ἀπὸ τὸν φασισμό. Καὶ ὁ Αὐγουστῆς δὲν ἦταν παρὰ ὁ σύνδεσμος μὲ τὴν κεντρικὴ ἡγεσία τοῦ φασισμού. Ὁ Αὐγουστῆς ἔφυγε. Ἡ διάρθρωση δὲν ἄλλαξε, οὔτε κ' ὀποιαδήποτε ριζικὴ θεραπεία τοῦ ἄρρωστου σώματος τῆς Ἀστυνομίας μεθοδεύτηκε ἀπὸ τὴν ἡγεσία.

Τρίτο : Σήμερα 30 μῆνες μετὰ τὸ πραξικόπημα ἡ κατάσταση στοὺς κόλπους τῆς Ἀστυνομίας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι νοσηρὴ. Ἀπαράδεκτα νοσηρὴ. Οἱ παυθέντες πραξικοπηματίες ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν στὴν ὑπηρεσία. Οἱ κατώτεροι κ' ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ πού ἀμέσως μετὰ τὸ πραξικόπημα ὑπερέτησαν πειθήνια καὶ πρόθυμα τὴν χούντα μὲ ἀντάλλαγμα παράνομη προαγωγή, ἐξακολουθοῦν νὰ βρίσκονται στὴ θέση τους ἔστω κ' ἂν τοὺς ἀφαιρέθηκαν τὰ γαλόνια πού τοὺς ἔδωκεν ἡ χούντα, ἔστω κ' ἂν μετετέθησαν σὲ κάποιο ἄλλο σταθμὸ ἢ θέση. Οἱ διαφόρων λογίων «ρῆγες» παρέμειναν ἄθικτοι.

Οἱ μηχανισμοὶ παρέμειναν ἄθικτοι. Καὶ δροῦν κ' ἀντιδροῦν. Καὶ παριστάμεθα μάρτυρες ἐξοργιστικῶν καταστάσεων ὅταν δημιουργοῦνται ἐμπόδια γιὰ τὴν προαγωγή ἀστυνομικῶν πού ἀντιστάθηκαν στοὺς πραξικοπηματίες μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι, πιστοὶ στὸ καθήκον καὶ στὴ Δημοκρατία μὲ τὸ δικαιολογητικὸ πὼς εἶναι τάχα ἐξτρεμιστές — καὶ ἐδῶ ἀναφέρω ὅτι πληροφορίες σημερινές μου μέσα ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν ὀμιλοῦν περὶ συντονισμένων προσπαθειῶν ὠρισμένων κύκλων, ὑπευθύνων κύκλων, γιὰ νὰ μὴν προαθοῦν μερικοὶ ἀστυνομικοὶ ἀντιστασιακοὶ οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν ἢ ψυχὴ τῆς ἀντιστάσεως στίς διάφορες πόλεις καὶ συγκεκριμένα στὴ Λεμεσό. Οἱ πληροφορίες αὐτές εἶναι ἐξηλεγμένες καὶ μπορῶ νὰ τὲς θέσω στὴ διάθεση οἰουδήποτε. Ὑπάρχει, καταβάλλεται σήμερα ἀκόμα αὐτὴ ἡ προσπάθεια, γιὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ προαγωγή ἀστυνομικῶν πού ἀντιστάθηκαν στὸ πραξικόπημα μὲ τὴν δικαιοσύνη πὼς εἶναι τάχα ἐξτρεμιστές. Ὅταν προωθοῦνται οἱ διαβρωμένοι σὲ βάρος τῶν νομιμοφρόνων — αὐτὸ ἔγινε ἑκάθαρο μὲ τίς πρόσφατες παρ' ὀλίγον προαγωγές στίς ἀνώτερες τάξεις τῆς Ἀστυνομίας — δὲν μπορούμε νὰ ποῦμεν ὅτι εἴμαστε ἀπόλυτα εὐχαριστημένοι ἀπὸ τίς τελικὲς προαγωγές.

Ὑπάρχουν, ἐντιμὸι κύριοι συνάδελφοι, στοιχεῖα, ὑπάρχουν πρόσωπα τὰ ὁποῖα κατ' οὐδένα λόγον ἔπρεπε νὰ περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο τῶν πρακτέων καὶ ὅμως αὐτὰ τὰ πρόσωπα, ἔστω καὶ τὰ λίγα, εὐρίσκονται σ' αὐτὸ τὸν κατάλογο καὶ προκαλοῦν τὸ δημόσιο αἶσθημα καὶ προειδοποιοῦμεν ὅτι πράγματι ὁ τόπος αὐτὸς ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ εἰς τὸ μέλλον σοβαροὺς κινδύνους ἀπὸ τῆς στιγμῆς πού τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τολμοῦν ἀκόμα, ἔχουν τὸ θράσος ἀκόμα, νὰ προβάλλουν μὲ ἀξιώσεις γιὰ προαγωγές καὶ ἀμοιβές.

Ο πολίτης φοβάται να απευθυνθῆ στήν Ἀστυνομία καί νά συνεργασθῆ μαζί της γιατί δέν ξέρει ποίος εἶναι ὁ νομιμόφρων καί ποίος ὁ ἀντικυβερνητικός. Αὐτή εἶναι ἡ κατάσταση, αὐτή εἶναι ἡ πραγματική ἀλήθεια, καί δέν ὠφελεῖ σέ τίποτε νά τήν ἀποκρύψουμε, ἔστω καί ἐάν οἱ Τούρκοι τήν παίρνουν καί τήν γράφουν στό πληροφοριακό τους δελτίο. Αὐτή εἶναι ἡ πικρή ἀλήθεια καί ἐάν δέν ἀντιμετωπισθῆ κατάμματα καί ἐάν δέν γίνουν ὅσα πρέπει νά γίνουν ὥστε ἡ Ἀστυνομία νά ἀποκτήσῃ τὸ κύρος καί τὸ γόητρον πού πρέπει νά ἔχῃ καί νά περιβληθῆ μὲ τὴν ἀγάπην καί τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινού, τότε ὁ ἀγώνας μας θά βασίζεται στήν ἄμμο καί πουθενά ἄλλοῦ καί θά καταρρεύσῃ ἀργά ἢ γρήγορα καί, κατὰ τὴν γνώμην μου, πολὺ γρήγορα.

Υπάρχει, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, μιὰ ἐξώφθαλμη ἀνατροπὴ ἀξιών σήμερα. Ὁ κακός, ὁ ἐπίορκος, ὁ στασιαστής, ὁ φονιάς, βρίσκουν ὅλες σχεδὸν τίς πόρτες ἀνοικτές ἐκτός ἀπὸ ἐκείνες τῶν φυλακῶν. Κί ὁ συνεπής, ὁ προσηλωμένος στό καθῆκον, ὁ τίμιος ἀστυνομικός ἀγωνίζεται ἐναντίον ὀρατῶν καί ἀοράτων ἐμποδίων γιὰ νά βρῆ αὐτὸ πού λέμε δικαίωση. Δέν εἶναι τέτοια ἡ κατάσταση μέσα στήν Ἀστυνομία ὅπως θέλει νά μᾶς τὴν παρουσιάσῃ ὁ Ἀρχηγός της. Καί πολὺ φοβούμαστε πὼς ἡ ἐκ μέρους του ἀντίκρουση της εἶναι τὸ λιγώτερο ἀφελῆς καί εὐσεβοποιητῆ.

Τέταρτο : Μεγάλο μέρος τοῦ ὀπλισμοῦ τῆς Ἀστυνομίας, δέν ξέρομε πόσο ἀκριβῶς γιατί δέν μᾶς δόθηκαν οἱ ζητηθέντες ἀριθμοὶ σέ ὄ,τι ἀφορᾷ τὸν ὀπλισμὸ τῆς Ἀστυνομίας, μᾶς ἐδόθη ὅμως ἡ ἐξήγηση καί τὸ στοιχεῖον ὅτι περίπου ὁ ἐλλείπων ὀπλισμὸς συνολικῶς, ὄχι μόνον τῆς Ἀστυνομίας, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας εὐρίσκεται στὰ χέρια τῆς Ε.Ο.Κ.Α. «Β», ἀνέρχεται στὸν ἀστυνομικὸ βαθμὸ τῶν 15.000 ὀπλων.

Ἐξακολουθεῖ λοιπὸν αὐτὸς ὁ ὀπλισμὸς νά βρίσκεται στὰ χέρια τῆς Ε.Ο.Κ.Α. «Β». Αὐτὸ τὸ σοβαρώτατο πρόβλημα πού σχετίζεται ἄμεσα μὲ τὴν ἐδραίωση τῆς Δημοκρατίας καί τῆς ἐννομης τάξης, ἔπαψε φαίνεται νά ἀπασχολῆ τοὺς ὑπευθύνους τῆς Ἀστυνομίας στὸ βαθμὸ πού θᾶρπε νά τοὺς ἀπασχολῆ. Ὅμως τὸ θέμα εἶναι πολὺ σοβαρό. Καί δέν εἶναι δυνατὸ ἢ Βουλὴ νά ἀνεχθῆ μιὰν τέτοια κατάσταση καί νά παραδεχθῆ συνύπαρξη τοῦ νόμου καί τῆς παρανομίας. Πολὺ περισσότερο πού αὐτὰ τὰ ὄπλα ὑπάρχει πάντα ἡ πιθανότητα, ἂν ὄχι ἡ βεβαιότητα, νά ξαναστραφούν κάποια ἀλλῆ 15ην Ἰουλίου ἐνάντια στό λαὸ καί νά καταστρέψουν ὄ,τι ἀπόμεινε ὀρθιστὸ αὐτὸ τὸν τόπο. Εἶναι καθῆκον τῆς Ἀστυνομίας νά κἀνῃ κάθε τι τὸ δυνατό ὥστε σύντομα νά μαζευτῆ ὅλος ὁ παράνομος ὀπλισμὸς γιὰ νά αἰσθανθῆ ἀσφάλεια αὐτὸς ὁ λαός.

Πέμπτο : Ἡ διαδικασία γιὰ πειθαρχικὲς διώξεις ἦταν δυνατὸ νά τεθῆ σέ λειτουργία ἤδη ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποψή μας. Οὔτε ὁ κλάδος ἐλαίας τὴν ἐμπόδιζε οὔτε ἡ γενικώτερη πολιτικὴ τοῦ Προέδρου. Αὐτὸ πού τὴν ἐμπόδιζε ἦταν τὸ γεγονός πὼς ἡ Ἀστυνομία βρισκόταν κάτω ἀπὸ τὸν ἐλεγχὸ τῆς Ε.Ο.Κ.Α. «Β». Αὐτὸς πού ἀντιδρούσε ἦταν ὁ διαβρωμένος μηχανισμὸς τῆς Ἀστυνομίας. Αὐτὸς ἀντιδρούσε αὐτὸς ὁ μηχανισμὸς πού ἐν πολλοῖς ἐξακολουθεῖ ὡς τὰ τώρα νά ὑφίσταται καί νά δρᾷ. Κί αὐτὸ γίνεται πρόδηλο ἂν ρίξῃ κανεὶς μιὰ πρόχειρη ματιά στό ἐγγραφο τοῦ συνδέσμου ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τῆς Ἀστυνομίας σχετικὰ μὲ τὴν κάθαρση. Λέγει τὸ ἐγγραφο αὐτὸ πὼς ὑποστηρίζει τὴν κάθαρση. Πέρα ἀπ' αὐτὸ ὅμως τὰ ὅσα εἰσηγεῖται δέν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ τορπίλλη στήν κάθαρση. Κί ἡ ἐντύπωση αὐτὴ γίνεται ἀκόμα πιὸ ἰσχυρὴ ἂν τὸ προαναφερθὲν ἐγγραφο ἀντιπαραβληθῆ μὲ ἐκεῖνο τοῦ Συνδέσμου Ἀστυνομίας Κύπρου πού δόθηκε τὴν ἴδια μέρα στήν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς. Τὸ δεύτερο ζητᾷ πράγματι τὴν κάθαρση. Τὸ πρῶτο συγκάλυψη. Νὰ λοιπὸν γιατί δέν κινήθηκε ὁ μηχανισμὸς. Γιατί αὐτοὶ πού ἔπρεπε νά τὸν κινήσουν, στήν πλειοψηφία τους, εἶναι αὐτοὶ πού δέν θέλουν ἢ πού φοβοῦνται τὴν κάθαρση.

Έκτο : Νοσεί ή άστυνομία. Αυτό πού νοσεί δέν είναι στην πραγματικότητα ή βάση αλλά τό άνω μέρος της πυραμίδας. Αυτό είναι πού χρειάζεται τήν κάθαρση. Κι' άν δέν ξεκαθαριστή ή κατάσταση στό επίπεδο τών στελεχών, ποτέ δέν πρόκειται νά έχουμε σωστή, νομιμόφρονα, πειθαρχημένη κι' άξια λαϊκής εμπιστοσύνης άστυνομία. Κι' άς μή ξεχνοῦμε ότι τό πραξικόπημα τής 15ης Ίουλίου δέν τό έκαμαν οι φαντάροι αλλά οι άξιωματικοί πού είχαν στό χέρι τους μηχανισμούς του στρατεύματος. Στο σημείο αυτό, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, θέλω νά κάω μιάν παρεμβολή έν σχέσει μέ τόν τρόπο πού ή άνώτατη ήγεσία του Άστυνομικού Σώματος, άκόμα και ό Ύπουργός τών Έσωτερικών, αντιμετώπιζου την όλην κατάσταση. Λίγο καιρό μετά από τό πραξικόπημα, διαρκούντος του 1974, έν πάση περιπτώσει — άναφέρω ένα συγκεκριμένο στοιχείο τώρα — έστάλη εις τήν Λεμεσό άξιωματικός Άστυνομίας από τό Κέντρον διά συγκεκριμένην ύπόθεση στη Λεμεσό. Διαμαρτυρήθησαν οι άξιωματικοί τής Άστυνομίας ότι αυτό τό πράγμα άποτελεί προσβολήν διά τους ίδιους τους άξιωματικούς, διότι είναι γεγονός ότι στην Άστυνομική Διεύθυνση Λεμεσοῦ εύρίσκονται πράγματι ικανώτατοι άξιωματικοί. Και ή άπάντηση ήτο ότι ό άξιωματικός ό όποιος έστάλη από τήν Λευκωσία ήτο ούδέτερος. Αυτό επανελήφθη και σ' άλλην περίπτωση όταν επρόκειτο νά γίνη διερεύνηση άλλης ύπόθεσης. Προβλήθη και πάλιν τό δικαιολογητικό τής ούδετερότητος. Δηλαδή ό Άρχηγός τής Άστυνομίας και κατά πάσαν πιθανότητα και ό Ύπουργός Έσωτερικών αντίλαμβάνονται τήν κατάσταση έντός τής Άστυνομίας ως έξης : Φιλοκυβερνητικήν, αντικυβερνητικήν και ούδέτερην και άποτελεί προσόν κατά τήν εκτίμηση του Άρχηγού τής Άστυνομίας ή ούδετερότης έναντι του φιλοκυβερνητικού. Αυτή είναι ή νοστροπία ή όποία επικρατεί στους κόλπους τής ήγεσίας του Άστυνομικού σώματος.

Δέν θά ήτο άσκοπο νά αναφέρω ότι μέλος τής σωματοφυλακής του Άρχηγού τής Άστυνομίας — λυποῦμαι διότι ή επίθεσις λαμβάνει τήν μορφήν τής προσωπικής επίθεσεως, και δέν είναι αυτή ή πρόθεσις μου — μέλος τής Φρουράς του Άρχηγού τής Άστυνομίας διεδραμάτισε ρόλον γνωστόν κατά τήν διάρκειαν του πραξικοπήματος συλλαμβάνοντας δημοκρατικούς πολίτες. Εις αυτόν τόν άνθρωπον εμπιστεύεται ό Άρχηγός τής Άστυνομίας τήν ασφάλειάν του τήν προσωπικήν. Και δέν είναι άγνωστον ότι πραξικοπηματίας άξιωματικός εύρίσκεται παρά τῷ Ύπουργῷ Έσωτερικών και τόν συμβουλεύει και του δίνει στοιχεία και ενεργεί ως μία παραΚΥΠ μέσα στο Ύπουργείον Έσωτερικών.

Σήμερα, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, εύρισκόμουν στο Ύπουργείον Έσωτερικών και ό κύριος αυτός άκόμα και έμένα, ένα Βουλευτήν, έθεώρησε σκόπιμο νά μέ παρακολουθήση, και νά ανοίξη τήν πόρταν μέσα στο Γραφείο πού βρισκόμουν για νά δῆ ποιό εύρίσκοντο στο Γραφείο εκείνο και νά τό καταγράψη. Αυτή είναι ή κατάσταση ή όποία επικρατεί σήμερα στους κόλπους τής Άνωτάτης Ήγεσίας του Άστυνομικού σώματος.

Άξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Δέν είναι ή πρόθεσή μας νά παρασιωπήσουμε τά όσα θετικά υπάρχουν ή γίνονται στους κόλπους του Άστυνομικού σώματος. Άπεναντίας σκοπός μας είναι νά τονίσουμε και νά εξάρουμε τέτοιες περιπτώσεις. Άναφερόμαστε σέ κείνους τους άστυνομικούς πού μέ γνώμονα τό καθήκον πρός τό κράτος και τή Δημοκρατία εργάζονται εύσυνείδητα νυχθημερόν για νά δώσουν στην Άστυνομία τό γόητρο και τό κύρος πού πρέπει νά έχη και πού τόσο χρειάζεται δυστυχώς. Σ' αυτούς κυρίως όφείλεται και τό γεγονός πώς έγιναν πράγματι κάποια βήματα προόδου. Αυτούς τους άστυνομικούς πρέπει νά άμείψη τό κράτος στην ώρα πού θά άπονεμηθῆ ή κρίση. Και τέτοιους άστυνομικούς πρέπει νά επιδιώξουμε νά έχουμε. Γιατί αυτοί μας τιμοῦν. Κι' έχουν τήν εμπιστοσύνη του κοινού.

Γιά τους άστυνομικούς εκείνους, πού τή μέρα του πραξικοπήματος, τήν ώρα πού τό φασιστικό τέρας εξαπέλυε τήν επίθεσή του ένάντια στές δημο-

κρατικές ἐλευθερίες τοῦ λαοῦ, ἐνάντια στο κράτος, ἐνάντια στήν ἐθνική ὑπόθεση τῆς Κύπρου μας στάθηκαν μέ τό ὄπλο στό χέρι συνεπείς καί ἥρωικοί προασπιστές τῆς Δημοκρατίας καί τῆς νομιμότητας χωρίς νά ὑπολογίζουσι κινδύνους καί συνέπειες, γι' αὐτούς τοῦτο μόνον ἔχουμε νά ποῦμε : Τό κράτος ὀφείλει νά ἀναγνωρίσῃ ἀμέσως καί ἔμπρακτα τίς ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες τους. "Ὅλους ἀνεξαιρέτα νά τοὺς προάξῃ, ἀνεξάρτητα ἀπό τυπικά προσόντα, γιατί αὐτοί οἱ ἐξαιρέτοι ἀστυνομικοὶ πέρασαν ἤδη τίς ἐξετάσεις καί βαθμολογήθηκαν μέ ἄριστα. Ἀπέδειξαν πῶς ἔχουν συνειδητοποιήσει τόν ρόλο καί τήν ἀποστολή τους. Καί δέν χρειάζονται ἐπιπρόσθετα πιστοποιητικά.

Περαίοντα, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ σκέψη μας στρέφεται στοὺς μάρτυρες ἐκείνους ἀστυνομικοὺς πού προασπίζοντας τό κράτος καί τῆ Δημοκρατία ἔδωσαν ὅτι πολυτιμότερο ἔχει ὁ ἄνθρωπος. Τῆ Ζωή τους. Στῆ θύμησή τους κλίνουμε εὐλαβικά τό γόνυ. Σκοτώθηκαν αὐτοὶ γιά νά σωθῆ ὁ τόπος καί ἡ Δημοκρατία. Ὁ τόπος τοὺς ὀφείλει πάρα πολλά. Καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα τήν ἠθική ἀναγνώριση. Οἱ ἀστυνομικοὶ αὐτοὶ πρέπει ν' ἀνακηρυχθοῦν σέ ἥρωες τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος καί τῆς πατρίδας καί οἱ φωτογραφίες τους ν' ἀναρτηθοῦν σέ περίοπτα μέρη ὅλων τῶν ἀστυνομικῶν σταθμῶν τοῦ Νησιοῦ. Ἡ ἡγεσία τῆς ἀστυνομίας νά καθιερώσῃ ἐπίσημα καί νά τελεῖ τὰ ἐτήσια μνημόσυνά τους, ἐξαίρωντας τό φωτεινὸ παράδειγμά τους καί ἀποτίοντας φόρο τιμῆς σ' αὐτούς πού τήν τίμησαν.

Νά τοὺς δοθῆ μετὰ θάνατον προαγωγή ἐπ' ἀνθραγαθία καί αἱ ὀρφανεμένες οἰκογένειές τους νά συνταξιοδοτηθοῦν ἀνάλογα.

Καί πάνω ἀπ' ὅλα γιά νάβρουν ἀνάπαυση οἱ μαρτυρικές ψυχές τους νά προχωρήσῃ τό κράτος χωρίς καθυστέρηση στήν τόσο ἀπαραίτητη κάθαρση καί τήν τιμωρία τῶν ἐνόχων. Τότε μόνον ἡ θυσία τους θά δικαιωθῆ. Ὄταν καταστήσουμε τήν Ἀστυνομία καί τήν πολιτεία ἀντάξιες τῆς θυσίας τους. Καί ὅταν ὁ τόπος μέ ἐνωμένο τόν λαό ὀδηγηθῆ μέσα ἀπὸ ἓνα ἀληθινὸ ἐθνικοαπελευθερωτικὸ ἀγῶνα στῆ λευτεριά καί τῆ δικαίωση. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θίγω ἐν συντομία καί εἰδικὰ ἓνα ἕως δύο θέματα τῆς ἀστυνομικῆς ἐκθέσεως καί ὑποβάλλω συγκεκριμένην λύσιν. Εἶναι κοινὴ ὁμολογία καί γενικὰ παραδεκτὸ πῶς τό Ἀστυνομικὸ σῶμα παρουσιάζει σοβαρὸς ἀδυναμίες. Τό γνωρίζει ὁ λαός, τό παραδέχεται ἡ Κυβέρνηση, τό ὁμολογεῖ ἔμμεσα ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἀστυνομίας στήν ἐκθεσὴ του γιά τό ἔτος 1975.

Σ' αὐτῆ ἀναφέρει ὅτι καταβλήθηκαν μεγάλες προσπάθειες νά τονωθῆ τό ἠθικὸ τῶν μελῶν τῆς Ἀστυνομίας καί νά δημιουργηθῆ κλίμα ἐμπιστοσύνης καί συνεργασίας μέ τό κοινό.

Εἶναι αὐτονόητο πῶς ἂν τό Σῶμα ἦταν ἄμεμπτο, ἂν ὅλα τὰ μέλη του, ἀξιωματικοὶ καί μὴ, ἦταν ἀπηλλαγμένοι κατηγοριῶν καί ὑπονομιῶν γιά συμμετοχὴ τους σέ ἀνατρεπτικὲς ἐνέργειες κατὰ τοῦ κράτους, τό ἠθικὸ θά ἦτο ἄρτιο καί ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ πρὸς τό Σῶμα ἀκέραιη.

Δυστυχῶς ὅμως, παρ' ὅλο πού μεγάλο μέρος τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους ἱκανούς, ἀκεραίου χαρακτῆρος καί προσηλωμένους στο καθῆκο, ἡ σοβαρὴ ἀδυναμία ὑπάρχει. Τό διαπιστώνει ἡ ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἡ ὁποία ἀνησυχεῖ σοβαρὰ γιά τήν κατάσταση. Τὰ ἀμαρτήματα τῶν ὀλίγων βαραίνουν καί ἐξουδετερώνουν σέ μεγάλο βαθμὸ τῆ δουλειὰ τῶν πολλῶν.

Ἡ Κύπρος εἶναι μικρὴ σὲ ἔκταση καὶ πληθυσμό. Οἱ 3330 ἄνδρες τῆς Ἀστυνομίας, ἐπειδὴ γνωρίζουν ποιὸς εἶναι ἕκαστος τῶν πολιτῶν, θὰ μπορούσαν νὰ εἶναι ὑπόδειγμα Ἀστυνομίας καὶ οἱ πόλεις καὶ τὰ χωριά μας ὑποδείγματα τάξεως.

Δὲν ἀμφισβητοῦμε ὅτι ἡ κατάσταση εἶναι βελτιωμένη καὶ πολὺ καλύτερη ἀπὸ τὸ 1974. Δὲν ὑποτιμοῦμε τὸ ὑψηλὸ ἐπίπεδο καταρτίσεως πολλῶν μελῶν τῆς Ἀστυνομίας ἢ τὰ ἐπιστημονικὰ μέσα πού χρησιμοποιοῦν. Δὲν λέγομεν ὅτι ὑπάρχει ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ Σῶμα ὁλόκληρο ἢ πρὸς τοὺς προσηλωμένους στὸ καθῆκο ἀστυνομικούς.

Οὔτε τέμνοντες τὴν κατάσταση ἀναξέουμε παληές πληγές. Ἀπλῶς τὸ παρελθὸν μᾶς προβληματίζει γιὰ νὰ προδιαγράψουμε τὸ μέλλον, ὅπως τὸ ἀπαιτεῖ τὸ συμφέρο τῆς Κύπρου. Θέλουμε ὅλους τοὺς ἀστυνομικούς ἀξίους φρουρὸς τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξης. Τοὺς θέλουμε ἱκανοὺς μὲ ἀστυνομικὴ καὶ δημοκρατικὴ συνείδηση σὲ ψηλὸ βαθμό. Ἡ ἀστυνομικὴ συνείδηση θὰ τοὺς τάξῃ ὀλοψυχα στὴν ὑπηρεσία τοῦ καθήκοντος, μακριὰ ἀπὸ ὀλιγωρίες, παρανομίες καὶ ἀξιόμημπτες πράξεις. Ἡ δημοκρατικὴ συνείδηση θὰ τοὺς ὠθῇ νὰ σκέφτονται, νὰ κρίνουν, ν' ἀποφασίζουν ὀρθὰ καὶ νὰ μὴ παρασύρονται. Θὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ δημιουργήσουν χαρακτήρα ἀκέραιο, νὰ μπορούν ν' αὐτοπειθαρχοῦν γιὰτὶ αὐτὸ ὑπαγορεύει ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ δημοκρατικὴ τους συνείδηση.

Πῶς θὰ γίνῃ αὐτό; Ὑπάρχουν τρόποι: Καλὴ ἀγωγή, καλὴ ἐπιλογή καὶ καλὴ ἐκπαίδευση. Πονηρές φύσεις οἱ ὁποῖες δύσκολα ἀλλάζουν δὲν πρέπει νὰ μπαίνουν στὸ Σῶμα. Καὶ ἡ ἐκπαίδευση τους νὰ μὴ εἶναι ἀπλῶς ὑπηρεσιακὴ, νὰ μανθάνουν δηλαδὴ μόνο στοιχεῖα γιὰ τὴ διεκπεραίωση τῆς δουλειᾶς τους. Πρέπει τὸ πρόγραμμα τῆς ἀστυνομικῆς ἐκπαίδευσης νὰ ἐμπλουτισθῇ μὲ μαθήματα πού καλλιεργοῦν τὸν ἄνθρωπο. Νὰ γίνουν εἰδικὰ σεμινάρια στὰ ὁποῖα θὰ μπορούσαν ἴσως νὰ βοηθήσουν καὶ οἱ εἰδικοί τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας. Ὅλοι νὰ τὰ παρακολουθήσουν καὶ ὅλοι ν' ἀνανεωθοῦν. Νὰ γίνῃ ἐκστρατεία ἀναμορφώσεως. Νὰ φωτισθῇ ἡ ψυχὴ ἐκείνων πού ἔχουν ἐμποτισθῇ μὲ σκοταδίστικη νοοτροπία.

Εἰσηγοῦμαστε ἀναδιοργάνωση. Οἱ πολλοὶ καὶ μικροὶ σταθμοὶ τῆς ὑπαίθρου μὲ 2—3 ἀστυνομικούς, οἱ ὁποῖοι συχνὰ ἀφομοιώνονται μὲ τὸ περιβάλλον, μπορούν νὰ καταργηθοῦν. Νὰ δημιουργηθοῦν στῆ θέση τους ἰσχυρὰ ἀστυνομικὰ κέντρα, ἄρτια ἐπανδρωμένα, καλὰ ἐξοπλισμένα καὶ εὐκίνητα τὰ ὁποῖα νὰ μπορούν νὰ περιπλοῦν παντοῦ καὶ νὰ ἐμπνέουν σεβασμὸ καὶ ἐμπιστοσύνη.

Τέλος, ἀλλὰ ὑπεράνω ὅλων, νὰ ἔλθουν στὸ προσκῆνιο καὶ στίς ἡγετικὲς θέσεις ἄνθρωποι ὑπεύθυνοι, εὐσυνειδητοὶ καὶ ἀκέραιοι καὶ τότε καὶ μόνον τότε τὸ ἠθικὸ τῶν μελῶν τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος, βασισμένο στὴν καλὴ δουλειὰ καὶ πρὸ πάντων τὴν ἀρετὴ, θ' ἀνεβῇ καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ θ' ἀποκατασταθῇ πλήρως. Γιὰτὶ ἡ εὐφυΐα μόνη ἀνευ ἀρετῆς πανουργία ἐστί. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν εἶναι πρόθεσή μου νὰ ἀγορεύσω ἐπὶ τοῦ θέματος. Ὑπάρχουν, ὅμως, ὠρισμένα σημεῖα, ὅπως ἐξετέθησαν ἀπὸ τὸν συνάδελφον κ. Παπαδόπουλον, πού χρειάζονται κάποιαν ἀπάντηση.

Διηρωτήθη για τήν σκοπιμότητα τῆς ἀναφορᾶς στήν "Ἐκθεση ὅτι λείπει ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ πρὸς τήν Ἀστυνομία καὶ θεωρεῖ ὅτι τοῦτο βλάπτει τήν γενικώτερη ὑπόθεση τῆς ἀσφάλειας καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν Νόμο.

Τὸ πρόβλημα, ὅμως, δὲν εἶναι αὐτό. Τὸ εἶπε καὶ προηγουμένως ὁ συνάδελφος κ. Θεοδώρου. Τὸ ἐπαναλαμβάνομεν : Ἡ ἀπόκρυψη ἐνὸς πραγματικοῦ προβλήματος δὲν λύει τὸ πρόβλημα ἀπεναντίας τὸ συντηρεῖ καὶ τὸ μεγεθύνει καὶ φθάνομε κάποτε σὲ ἐκρηκτικές καταστάσεις, σὰν κι' αὐτὲς πού γνωρίσαμε στὶς 15 τοῦ Ἰούλη.

Εἶναι γεγονός ὅτι εἶναι πολὺ θλιβερὸ κάποιο θέμα τὸ ὁποῖον συζητοῦμε ἐμεῖς νὰ τὸ μεταχειρίζονται οἱ Τούρκοι στήν προπαγάνδα τους. Καὶ ἔχει, κατὰ τρόπο ἐντυπωσιακὸ, δεῖ ἡ Βουλὴ τὸ σχετικὸ ἐντυπο τῆς Τουρκοκυπριακῆς διοίκησης. "Ὅμως, δὲν θὰ ἐπιτρέψουμε σ' αὐτὴ τήν ἀναφορὰ τήν παρεμπόδιση τῆς κάθαρσης. Δὲν θὰ ἐπιτρέψουμε τήν συμμαχία τῶν ὑπόπτων στοιχείων μὲ τὰ στοιχεῖα τὰ κατοχικά, μὲ τὸν κατοχικὸ στρατὸ, μὲ τὴν Ντενκτασικὴ διοίκηση, καὶ μὲ τὴν ἀπειλὴν ὅτι εἶναι δυνατὸ νὰ χρησιμοποίησιν κάποια θέματα νὰ ἀποφεύγουμε νὰ κάμουμε τὰ ἐνδεδειγμένα βήματα. Πολὺ περισσότερο θὰ θλιβῇ καὶ ἡ Τουρκοκυπριακὴ διοίκηση καὶ ὁ τουρκικὸς κατοχικὸς στρατὸς ὅταν πραγματικὰ πετύχουμε τήν κάθαρση καὶ τὸ δυνάμωμα τοῦ ἐσωτερικοῦ μας μετώπου.

"Ἔτσι μιὰ συμμαχία πρὸς αὐτὴ τήν κατεύθυνση τῶν δύο αὐτῶν παραγόντων θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ μὲ ἀποφασιστικὴτητα γιὰ νὰ μὴ γίνῃ καὶ αὐτὸ ἓνα πρόσθετο στοιχεῖο ἀδυναμίας τοῦ ἐσωτερικοῦ μας μετώπου.

Εἶναι γεγονός ὅτι ἔχει δημιουργηθῆ ἓνα κλίμα κατηγοριῶν καὶ ἓνα κλίμα ἔλλειψης ἱκανοποίησης τοῦ αἰσθήματος τῆς δικαιοσύνης τοῦ λαοῦ μας. Καὶ εἶναι γεγονός ὅτι θὰ ἦταν προτιμότερον νὰ εἶχεν ἀποφευχθῆ ἡ δημιουργία αὐτοῦ τοῦ κλίματος. Ἐάν, ὅμως, ὑπάρχῃ ἓνα κλίμα ἔλλειψης ἱκανοποίησης τοῦ αἰσθήματος δικαίου τοῦ λαοῦ μας τοῦτο ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι παραμένει ἐκκρεμὲς τὸ πραξικόπημα, παραμένουν ἀτιμώρητοι οἱ ἔνοχοι, οἱ πρωταίτιοι, οἱ συνένοχοι τοῦ ἐγκληματικοῦ πραξικοπήματος γι' αὐτὸ τὸν λόγο ὑπάρχουν συνεχῶς καὶ οἱ ἀναφορές, ὑπάρχει ἡ πικρία καὶ ἡ προσπάθεια καὶ ἡ διεκδίκηση τοῦ λαοῦ γιὰ νὰ ἐπιβληθῆ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ τιμωρία σ' αὐτοὺς πού ἔγιναν αἰτίοι εἰς τὸ νὰ ἐπιβληθῆ ἡ Τουρκοκρατία, νὰ γίνῃ ἡ εἰσβολὴ καὶ νὰ δημιουργηθῆ ἡ ἀνείπωτη τραγωδία τοῦ λαοῦ μας. Γιατὶ καὶ αὐτὸ ἔχει αἰτία καὶ τὰ αἰτία ἀνάγονται στήν Ἐξένη, στήν φασιστικὴ, στήν συνομωτικὴ δραστηριότητα πού, δυστυχῶς, βρῆκεν ἔδαφος πρόσφορο μέσα στὰ σώματα πού ὤφειλαν νὰ μᾶς προστατεύουν, στὸν στρατὸ καὶ τήν Ἀστυνομία.

Δὲν ἦταν, ὅμως, μόνον αὐτὰ τὰ θέματα. "Ἐχουμε κατηγορηθῆ καὶ σὰν συνηυθῆνοι, περίπου, τῆς κατάστασης. Ἐάν ὑπάρχῃ μιὰ εὐθύνη εἶναι ὅτι δὲν δεχθήκαμε νὰ μᾶς σκατώσουν ὅλους, εἶναι ὅτι μπόρεσε ὁ Πρόεδρος τοῦ Κόμματος μας νὰ ἀποφύγῃ τὴν δολοφονικὴ ἀπόπειρα ἐναντίον του. Ἐάν ὀνομάζουμε αὐτὸ ὑπευθυνότητα, φέρομε πραγματικὰ ἀκέραιη εὐθύνη.

"Υπάρχει, ὅμως, ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου στήν θανατικὴ ἀνάκριση τοῦ Δώρου Λοῖζου πού κατανέμει σοβαρὴ εὐθύνη στήν Ἀστυνομία γιὰ παράλειψη ἐκτέλεσης καθήκοντος. "Ἐγινε ἓνας φόνος στήν κεντρικώτερη πλατεία τῆς Λευκωσίας γιὰ νὰ πάῃ ὕστερα ἀπὸ μισὴ ὥρα ἡ Ἀστυνομία στὸν τόπο τοῦ ἐγκλήματος γιὰ νὰ ἀφήσῃ νὰ διαφύγουν ὅλοι οἱ αὐτόπτες μάρτυρες, γιὰ νὰ μὴ συλληφθοῦν ποτὲ οἱ ἔνοχοι, γιατί, πιθανῶς, νὰ βρισκόνταν πολὺ ψηλά, σὲ θέση πού θὰ μπορούσαν μὲ τοὺς ἴδιους μηχανισμούς, τοὺς ἀστυνομικούς, νὰ ἀποκρύψουν καὶ τὴν ἴδιαν τὴν εὐθύνη τους.

"Ἄν κάνουμε ἓνα ἀγῶνα — καὶ πραγματικὰ κάνουμε — εἶναι γιὰ νὰ μεταβληθῆ ἡ Ἀστυνομία σ' ἓνα ὄργανο ἰσονομίας, δικαιοσύνης, ἐπιβολῆς τῆς τάξης, ἓνα ὄργανο πού θὰ διαφυλάσῃ τὴν ἐνότητα, πού θὰ διαφυλάσῃ τὸν ἀγῶνα μας μπροστὰ στοὺς ὑπέρτερους κινδύνους. Αὐτὸν τὸν ἀγῶνα

τόν κάνουμε καί θά τόν κάνουμε μέ όλες μας τές δυνάμεις. Καί δέν είχαμε, δυστυχώς, ποτέ τήν εύκαιρία καί τήν εύχέρεια νά ἐπηρεάσουμε τά πράγματα διότι, ἐάν τήν είχαμε, πιθανῶς νά ἦταν καλύτερες οἱ καταστάσεις. Ἀντίθετα, ἄλλοι ἐχειρίζοντο τά τῆς Ἀστυνομίας γιά χρόνια καί χρόνια, χωρίς ποτέ νά ἐπισημάνουν τοὺς κινδύνους καί τές ἀδυναμίες πού παρουσίαζε τὸ Σῶμα, ὥστε νά προλάβουν τήν κατεπινὴ ἀποσάθρωση, μπορούμε νά ποῦμε, καί τοὺς κινδύνους καί τὸν πόνο πού ἔσπειρε στὸν τόπο. Ἔτσι ὅταν μπορούμε νά δεχθοῦμε τήν κατηγορία ὅτι ὅλοι οἱ πολιτικοὶ ἡγέτες, περίπου, προσπαθοῦν ἢ ἔχουν περάσει κάτω ἀπὸ τὸν ἐλεγχό τους τήν Ἀστυνομία. Οὔτε ἐπιδίωξη μας εἶναι, οὔτε ὑπῆρξε ποτέ ἡ δυνατότητα νά ἐπηρεασθῆ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση ἢ ὀποιαδήποτε προσπάθεια. Εἶναι μιὰ κατηγορία τὴν ὁποίαν ἀπορρίπτουμε γιὰ τὴν θεωροῦμε σὰν μιὰ προσπάθεια νά μοῦν δίκαιοι καί ἀδικοὶ κάτω ἀπὸ τὸν ἴδιο παρονομαστή, καί αὐτὸ εἶναι κάτι πού δέν εἶναι δυνατό νά γίνῃ ἀποδεκτὸ ἀδιαμαρτύρητα.

Ἐγινε πολλὴ συζήτηση γιὰ τὸ θέμα τῆς Κυβερνητικῆς εὐθύνης, γιὰ νά τονισθῆ ὅτι στὴν οὐσία ὑπεύθυνος εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Καί πραγματικὰ εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Ἐχει τὴν πολιτικὴ εὐθύνη. Δέν παύουν, ὅμως, καί ὅλοι οἱ ἄλλοι νά ἔχουν τὸ δικό τους μερίδιο εὐθύνης. Δέν νομίζω νά εἰσηγῆται ὁ κύριος συνάδελφος τὴν ἐγκατάσταση τῆς ἀρχῆς τῆς ἀνευθυνότητας τῶν Ὑπουργῶν. Εἶναι καί ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὑπεύθυνος, καί οἱ Ὑπουργοί, καί οἱ Βουλευταί, καί οἱ Ὑπάλληλοι, ὁ καθένας κατὰ τὸ μέτρο τῶν εὐθυνῶν του εἶναι ὑπεύθυνος σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Ἀναφέρεται στὴν Ἐκθεση — καί ἔγινε ἀντικείμενο ἐπικρίσεως — ὅτι ἡ συνωμοσία συνεχίζεται, ὅτι ὑπάρχει δραστηριοποίηση. Ναι, ὑπάρχει δραστηριοποίηση. Γιὰ τὸ δέν πέτυχαν μέχρι τῆς στιγμῆς τὰ σχέδια τῶν ξένων νά ὑποτάξουν αὐτὸ τὸν λαό, νά μὴν ὑπάρχη αὐτὴ ἡ Βουλὴ, νά μὴν ἔχουμε τὴν δυνατότητα νά συνεχίσουμε τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας μας. Καί θά εἰμαστε ἀφελεῖς ἂν νομιζάμεν ὅτι σταμάτησαν τὰ σχέδια τῆς 15ης τοῦ Ἰούλη. Συνεχίζονται τὰ σχέδια. Καί σὰν καρπὸς τῆς συνέχισης αὐτῶν τῶν σχεδίων θά πρέπει νά ἀναμένονται μελλοντικὰ γεγονότα. Ὁ ὁμιλῶν δέν ἔχει καμμιά ἰδιαίτερη πληροφορία πάνω στὸ θέμα, ἀλλὰ εἶναι τὸ ἀσφαλὲς συμπέρασμα τοῦ παρατηρητῆ τῶν Κυπριακῶν ἐξελίξεων. Γι' αὐτὸ θά πρέπει νά φυλασώμαστε καί νά προειδοποιήσουμε ἔγκαιρα ὅτι θά πρέπει νά προφυλαχθοῦμε ἀπὸ νέες συνωμοσίες καί νέες πράξεις βίας, γιὰ τὸ εἶναι ἓνα ὄπλο, εἶναι μιὰ ἐφεδρεία στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν μας.

Ἡ ἀναφορὰ στὸ «πιστόλι καί τὴν μάσκα» θά ἔπρεπε νά συμπληρωθῆ ἀπὸ τοιοῦς προῆλθε : Ἀπὸ τὸν φασισμό, ἀπὸ τὴν βία, ἀπὸ τὴν χούντα, ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού ἤθελαν νά δημιουργήσουν συνθηκὲς ἀνωμαλίας στὸν τόπο μας, καί ὑπῆρξεν ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ καί ἔχει ὀνόματα καί λέγεται Ε.Ο.Κ.Α. «Β», καί λέγεται Χούντα, καί λέγεται πραξικόπημα. Αὐτὸ τὸ πιστόλι καί αὐτὴ τὴν μάσκα τὴν καταπολεμήσαμε καί πρὶν ἀπὸ τές 15 τοῦ Ἰούλη καί θά τὴν καταπολεμήσουμε καί στὸ μέλλον, γιὰ τὸ εἶναι νάρκη στὰ θεμέλια τῆς Κύπρου. Καί θά τὴν καταπολεμήσουμε μέ όλες μας τές δυνάμεις καί μὲ κάθε τρόπο πού εἶναι δυνατόν νά μωρέσουμε νά χρησιμοποιήσουμε καί νά κινητοποιήσουμε πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

Ἄν εἶναι ἢ ὄχι ἀναφορὰ σὲ βάθος ἢ Ἐκθεση τῆς Ἀστυνομίας καί ἡ σχετικὴ συζήτηση στὴν Ἐπιτροπὴ εἶναι πράγματα πού θά φανοῦν ἀπὸ τὴν περαιτέρω περεια γιὰ τὸ φαίνεται ὅτι ἀνοίξαμε πραγματικὰ μεγάλη συζήτηση.

Μόνον ἓνα σημεῖο θά ἤθελα νά θίξω, ὅτι τὸ 1975 δέν εἶναι μιὰ τυχαία Ἐτήσια Ἐκθεση τῆς Ἀστυνομίας, ἀλλὰ ἡ πρώτη Ἐκθεση μετὰ ἀπὸ τὸ πραξικόπημα, γι' αὐτὸ τὴν καθιστᾷ ἐξαιρετικὴ γι' αὐτὸ ὤφειλε νά γίνῃ καί ἐξαιρετικὴ διερεύνηση τοῦ ὅλου θέματος.

“Αν από αυτή τήν συζήτηση, μέ τήν συμβολήν ὄλων, μπορέσουμε νά μοῦμε στό βάθος τῶν πραγμάτων — καί θά μπορέσουμε, γιατί ὁ διάλογος καί ἡ δημοσία ἀναφορά εἶναι οἱ ἀσφαλέστεροι τρόποι γιά τή διείσδυση στά προβλήματα — ἂν μπορέσουμε, πραγματικά, θά ἐπιτελέσουμε ἕνα σημαντικό ἔργο.

Στό μόνο σημεῖο πού θά ἤθελα νά ἀναφερθῶ εἶναι ὅτι ἡ κατάσταση στήν Ἀστυνομία ἦταν καί αὐτή μέρος τοῦ σχεδίου πού καλλιεργήθηκε καί προωθήθηκε συστηματικά. Δημιουργήθηκε μέσα στό Ὑπουργεῖο Ἑσωτερικῶν ἕνα παρακράτος ἀπό τήν ΣΙΑ, ἀπό ὁποιοσδήποτε ἄλλες ὑπηρεσίες, μέ χρήματα Ξένων. Ὑπῆρξαν χρηματοδοτήσεις, ὑπῆρξε καθοδηγημένη πορεία τοῦ ὄλου ζητήματος. Καί ἔτσι, ὅταν ἡ Χούντα ἀνέθηκε στήν ἐξουσία στήν Ἑλλάδα, ἦταν εὐκόλο νά περάση στό νέο της ρόλο, νά καθοδηγηθῆ πρός ἐκεῖνη τήν κατεύθυνση καί ὑπῆρξεν ἡ συμμαχία παραγόντων δυναμένων νά δώσουν συγκεκριμένη πορεία στήν Ἀστυνομία. Ὑπῆρξε λοιπόν καθοδηγημένη πορεία ἡ συνταύτιση καί ἡ συμπόρευση μέ ὄλους τοὺς παράγοντες τῆς ἀνωμαλίας.

Δέν θά ξεχάσω ποτέ τὰ γεγονότα τοῦ 1971 στήν ὁδόν Σοφοκλέους, ὅταν ὁ στρατός μεταμφιεσμένος σέ πολῖτες μᾶς κτυποῦσε στήν ὁδόν Σοφοκλέους, ὅταν ἤθελε νά μᾶς κάψῃ ζωντανούς. Δέν θά ξεχάσω ποτέ τήν παθητική στάση τῆς Ἀστυνομίας ἔναντι ἐνός βανδαλισμοῦ πού μπορούσε νά ἔχῃ τραγικές συνέπειες γιά πολλοὺς ἀνθρώπους.

“Αν, λοιπόν, συζητοῦμε σήμερα θέμα Ἀστυνομίας δέν τὸ συζητοῦμε μέ καμμία ἐμπάθεια καί μέ κανένα προσωπικό ἐνδιαφέρο καί οὔτε τὰ θέματα τῆς κάθαρσης τοποθετοῦνται ἐδῶ πάνω σέ θέματα προσωπικά, πού ἀφοροῦν τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον· εἶναι θέματα πολιτικῆς εὐθύνης εἰς τὸν τομέα τῆς Ἀστυνομίας πού ἔχει ἰδιαίτερη σημασία καί θά πρέπει νά φτάσῃ ἡ ἀνάλυση ὅσο πιὸ βαθειά μπορεῖ, μέχρι τὸ κόκκαλο, καί ὅσο πιὸ πολὺ πονέσῃ τόσο πιὸ οὐσιαστικῆ καί εἶναι γιά νά μπορέσουμε νά φτάσουμε στά σωστά συμπεράσματα πού θά θεμελιώσουν ἕνα Σῶμα πού θά στηρίξῃ τήν Δημοκρατία, πού θά στηρίξῃ τὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ παρεκάλουν ὅπως τὸ θέμα, ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταί — καί αὐτὸ ἀντιλαμβάνομαι — γιά σήμερα, νά παραμείνῃ εἰς τήν Ἡμερησίαν Διάταξιν μέ τήν παράκλησιν ὅπως ὀμιλήσω εἰς τὸ τέλος ὄλων τῶν ὀμιλητῶν δεδωμένου ὅτι γίνεται μία ἀναφορά εἰς τὰ συμπεράσματα καί τὰς διαπιστώσεις τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται εἰς τήν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καί θά ἦταν νομίζω ἐποικοδομητικὸν νά ἀπαντήσω σέ ὠρισμένες ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι ἐξετέθησαν ἀπὸ Μέλη τῆς Βουλῆς εἰς τὸ τέλος γενικῶς. Εὐχαριστῶ πολὺ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχουν διάφοροι ὀμιληταί ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐπομένως θά χρειασθῆ νά συνεχισθῆ ἡ συζήτησις κατὰ τήν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος. Προτίθεμαι νά ὀμιλήσω καί ἐγὼ ἐπὶ τοῦ θέματος καί ἀσφαλῶς καί ἄλλοι συνάδελφοι κατὰ τήν ἐπομένην συνεδρίαν.

Τώρα, ὅσον ἀφορᾷ τήν παράκλησίν σας, ἐὰν δέν ὑπάρχῃ καμμία ἀντίρρηση, οὐδεμίαν ἐνστασιν ἔχω πέραν τοῦ γεγονότος ὅτι θά ἤθελα νά ὀμιλήσω προσωπικά καί ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς ὡς Βουλευτῆς καί ἐνδεχομένως εἰς τὸ τέλος νά κλείσω τήν συζήτησιν ἀπὸ τήν ἔδραν ἐδῶ.

Ἄλλὰ μὲ αὐτὴν τὴν προϋπόθεσιν ὑπάρχει καμμία ἔνστασις εἰς τὴν εἰσήγησίν σας;

Δὲν ξέρω ποῖα εἶναι ἡ ἄποψις τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ ἐπομένου θέματος πού εἶναι εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν, δηλαδὴ ἐὰν λάβωμεν ὡς δεδομένον ὅτι θὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν. Ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἀντίρρησις, μπορεῖ νὰ ἀναβληθῇ καὶ τὸ ἐπόμενον θέμα διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 20ὴν Ἰανουαρίου, 1977, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μὲ τὴν ἐξῆς Ἡμερησίαν Διάταξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγὴ Ἐρεύνης) Νόμος τοῦ 1976.
- (2) Ὁ περὶ Καταργήσεως Ἀμοιβῶν (Προσωρινὴ Μείωσις) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : (1) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίᾳ Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὰ ἔτος 1975». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

(2) «Ἡ ἀνάγκη υἱοθετήσεως πρῶτῆς φοιτήσεως». (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Πρὶν κηρύξω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω ἰδιαίτερος τίς ἀρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς ὅπως ἐπισπεύσουν τὴν ἐργασίαν τοῦλάχιστον διὰ τὰ τρία πρῶτα Νομοσχέδια διὰ νὰ κυκλοφορήσουν ἐγκαίρως οἱ ἐκθέσεις καὶ νὰ θεσπισθοῦν εἰς Νόμους, εἰ δυνατόν κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κάμνω μίαν συγκεκριμένην εἰσήγησιν.

Εἰσηγοῦμαι νὰ μελετήσῃ τὸ Σῶμα, τώρα πού ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις χρησιμοποιεῖ ἐπίσημως τὴν δημοτικὴν σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα στὴν Κυβέρνησιν, κατὰ πόσον θὰ μπορούσε τὸ Σῶμα νὰ χρησιμοποιῇ τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν.

Θὰ εἶναι ἱστορικὸν γεγονός ἐὰν τὸ Σῶμα τοῦτο μπορέσῃ νὰ σπρώξῃ τὴν καθαρῆσαν στὴν ἱστορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Είμαι δημοτικιστής και νομίζω ότι πρέπει να πω ότι οι πλείστοι τῶν Βουλευτῶν τῆς Ἀριστερᾶς ἀπὸ δεκαεξαετίας χρησιμοποιοῦν τὴν δημοτικὴν εἰς αὐτὴν τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπειδὴ τὸ θέμα δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένον ἐπὶ τῆς Ἡμερησίᾳ Διατάξεως δὲν μπορεῖ νὰ συζητηθῆ σήμερον. Βεβαίως πέραν τούτου θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι καταβάλλεται, τοῦλάχιστον ἀπὸ ὅ,τι ἐγὼ ἐπρόσεξα, εἰς τὰς ὁμιλίαις προσπάθεια ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ υἱοθετηθῆ ἡ δημοτικὴ ἀλλὰ ἀντιλαμβάνομαι ἐκεῖνο ποῦ ἀναφέρεσθε κυρίως εἶναι εἰς τὰ ἐπίσημα ἐγγραφα. Νὰ τὸ δοῦμεν τὸ θέμα καὶ νὰ ἐπανέλθωμεν.

Μὲ αὐτὰ κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας.

(Ὡρα λήξεως 8.00 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Βάκης Χρῖστος	Παύλου Πατρίκιος
Βασιλειάδης Νίκος	Πελεκάνος Χρῖστος
Γαλανός Ἀλέξης	Ποσκώτης Σταῦρος
Γιάγκου Ἀνδρέας	Ποταμίτης Γιάγκος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Σαββίδης Γεώργιος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Τουλούρας Ζαχαρίας
Θεοδώρου Δῶρος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Ἰεροδιακόνου Λεόντιος	Φάντης Ἀνδρέας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Μαυρονικόλας Νίκος	
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Ἀντιπρόσωποι Ἱεροσολιμῶν
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Ὁμάδων :
Νέμιτσας Τάκης	Ἀστζιάν Ἀντράνικ
Παπαδημητρίου Κυριάκος	Μαυρίδης Ἰωάννης
Παπαδόπουλος Τάσσο	Φέλιξ Κυρίλλης.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἀνακοίνωσις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς περὶ συστάσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς ἐπταμελοῦς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν μελέτην καὶ προώθησιν γενικῶν καὶ εἰδικῶν προβλημάτων τῶν παθόντων τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων.
- (2) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ἡ καθυστέρησις εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐκτελουμένης ἐργασίας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καντοῦ - Ὁμόδου μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπικάθηται σκόνῃ ἐπὶ τῶν μεταφερομένων σταφυλῶν καὶ νὰ καθίσταται προβληματικὴ ἡ ὑπὸ τῶν οἰνοβιομηχανιῶν Λεμεσοῦ παραλαβὴ τούτων — Πότε προγραμματίζεται ἡ διάνοιξις τῆς ὁδοῦ Ἀγριδίων - Ποταμίτισης — Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐθνοφρουρῶν καὶ ποία ἡ ἐπ' αὐτῆς ὀριστικὴ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως).
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κυβερνητικῶν Ὑδατικῶν Ἔργων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1975, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Α. Γιάγκου, Χρ. Κουρτελλάρη, Κ. Παπαδημητρίου, Π. Παύλου) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

- (4) "Εκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τόκου Νόμου τοῦ 1976, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ἄλ. Μιχαηλίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Χατζηδημητρίου) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
- (6) "Εκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίᾳ Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως διὰ τὸ ἔτος 1975 καὶ αἱ ἐπ' αὐτῆς ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ἄλ. Μιχαηλίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Παπαδόπουλος, Δ. Θεοδώρου, Λ. Καραμιχάλης, Τ. Χατζηδημητρίου).

Τιμὴ 50 Μίλες

Ἔτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 20ῆς ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.29 μ.μ.)

(Ἄρ. 16)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 16ῆς συνεδρίας, τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου καὶ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι τὸ Κεφάλαιον Α — Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Σεπτεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 24ην Σεπτεμβρίου, 1976.

«Τὸ θέμα τῆς χαλίτικης, τῆς γῆς τῶν χαμηλῶν δασῶν καὶ γενικώτερα τῆς Κυβερνητικῆς γῆς ἀπασχολεῖ ἀπὸ χρόνια τὸν ἀγροτικὸ κόσμον καὶ τίς ἀγροτικὰς Ὄργανώσεις μὲ τὸ αἶτημα νὰ δοθῇ αὐτῇ ἡ γῆ στοὺς γεωργοκτηνοτρόφους καὶ τίς κοινότητες γιὰ νὰ ἀξιοποιηθῇ καλύτερα γιὰ τὴν οἰκονομία μας.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν :

- (α) Πόσες χιλιάδες σκάλες χαλίτικης καὶ γῆς τῶν χαμηλῶν δασῶν ὑπάρχουν στὶς ἐλεύθερες περιοχές;
- (β) Πόση ἀπὸ αὐτὴ τὴν γῆ δόθηκε στοὺς ἀγρότες γιὰ ἀξιοποίηση;
- (γ) Πόση γῆ δόθηκε σὲ ἐπιχειρηματίες;
- (δ) Δὲν νομίζει ἡ κυβέρνησις ὅτι μετὰ τὴν προσφυγοποίηση 200 χιλιάδων κόσμου ἐπιβάλλεται ἡ ἀναθεώρησις τῆς ὅλης πολιτικῆς τῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν κυβερνητικὴν γῆν μὲ ἐπιδίωξιν νὰ δοθῇ ἡ χαλίτικη γῆ στὸν προσφυγικὸν κόσμον γιὰ ἀξιοποίηση;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ἰανουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 24ην Σεπτεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Όσον αφορά την «χαλίτικη» γην παραθέτω κατωτέρω σχετικὰς πληροφορίες :

- (α) Τὴν 1.9.1969 ὅτε ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἡ νέα Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τῆς διαθέσεως τῆς «χαλίτικης» γῆς ὑπελογίζετο ὅτι ἡ ἔκτασις τῆς τοιαύτης γῆς συνεποῦτο εἰς 600,000 σκάλες περίπου, ἧτοι ἀπετέλει πρὸς τοὺς 9% περίπου τῆς ὅλης ἐκτάσεως τῆς Νήσου.
- (β) Κατὰ τὴν περίοδον 1.9.1969 — 15.7.1974 ἐγένοντο καθ' ἅπασαν τὴν Κύπρον αἱ ἀκόλουθοι παραχωρήσεις ἢ ἐκμισθώσεις—
- (i) παρεχωρήθη ἢ ἐξεμισθώθη διὰ γεωργακτηνοτροφικοῦς σκοποῦς ἔκτασις 460 περίπου σκαλῶν,
  - (ii) παρεχωρήθη ἢ ἐξεμισθώθη διὰ βιομηχανικοῦς καὶ ἄλλους σκοποῦς ἔκτασις 710 περίπου σκαλῶν. Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐκτάσεως ταύτης παρεχωρήθη ἢ ἐξεμισθώθη εἰς Ἐκκλησίας, Δημαρχεῖα, Συμβούλια Βελτιώσεως, Χωριτικὰς Ἀρχάς, Χωριτικὰς Ἐπιτροπὰς Ὑγείας, Σχολικὰς Ἐφορεῖας, Ἡμικρατικοῦς καὶ ἄλλους Ὄργανισμοὺς Δημοσίας Ὁφελείας, Φιλανθρωπικά, Ἀθλητικά καὶ ἄλλα Κοινωνικά Ἰδρύματα, τὴν ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., Συνεργατικά Ἰδρύματα κλπ.,
  - (iii) διετέθη ἔκτασις 150 περίπου σκαλῶν διὰ Κυβερνητικὰ Οἰκιστικὰ σχέδια πρὸς διαχωρισμὸν εἰς οἰκόπεδα καὶ παραχώρησιν τούτων εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην κατοικοῦς τεσσάρων χωρίων διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικιαγορᾶς.
- (γ) Κατὰ τὴν περίοδον 15.7.1974 — 31.12.1976 ἐγένοντο ἐντὸς τῆς ἐλευθέρου περιοχῆς τῆς Κύπρου αἱ ἀκόλουθοι παραχωρήσεις ἢ ἐκμισθώσεις—
- (i) παρεχωρήθη ἢ ἐξεμισθώθη διὰ γεωργακτηνοτροφικοῦς σκοποῦς ἔκτασις 1740 σκαλῶν περίπου,
  - (ii) παρεχωρήθη ἢ ἐξεμισθώθη διὰ βιομηχανικοῦς καὶ ἄλλους σκοποῦς ἔκτασις 110 περίπου σκαλῶν. Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐκτάσεως ταύτης παρεχωρήθη ἢ ἐξεμισθώθη εἰς Ἐκκλησίας, Δημαρχεῖα, Συμβούλια Βελτιώσεως, Χωριτικὰς Ἀρχάς, Χωριτικὰς Ἐπιτροπὰς Ὑγείας, Σχολικὰς Ἐφορεῖας, Ἡμικρατικοῦς καὶ ἄλλους Ὄργανισμοὺς Δημοσίας Ὁφελείας, Φιλανθρωπικά, Ἀθλητικά καὶ ἄλλα Κοινωνικά Ἰδρύματα, Συνεργατικά Ἰδρύματα κλπ.,
  - (iii) διετέθη ἔκτασις 35 σκαλῶν περίπου διὰ Κυβερνητικὰ Οἰκιστικὰ Σχέδια πρὸς διαχωρισμὸν εἰς οἰκόπεδα καὶ παραχώρησιν τούτων εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην κατοικοῦς δύο χωρίων διὰ τοῦ συστήματος ἐνοικιαγορᾶς,
  - (iv) διετέθη ἢ ἀπεφασίσθη ἢ διάθεσις μεγάλων ἐκτάσεων διὰ τὴν δημιουργίαν Οἰκιστικῶν Συνοικισμῶν Ἐκτοπισθέντων ἢ διὰ τὴν ὑλοποίησιν Σχεδίων Αὐτοστεγᾶσεως Ἐκτοπισθέντων εἰς διάφορα χωρία τῆς ἐλευθέρου περιοχῆς τῆς Κύπρου. Ἡ ἀκριβὴς ἔκτασις τῆς διατεθείσης διὰ τοὺς ἐν λόγω σκοποῦς Κρατικῆς γῆς δὲν δύναται νὰ ὑπολογισθῇ ἐπακριβῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος.

«Όσον ἀφορᾶ εἰς τὴν εἰσῆγησιν δι' ἀναθεώρησιν τῆς ὅλης Κυβερνητικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν διάθεσιν «χαλίτικης» γῆς με ἐπίδωξιν νὰ δοθῇ εἰς τὸν προσφυγικὸν κόσμον διὰ ἀξιοποίησιν, ἀναφέρεται ὅτι ἡ ὑφισταμένη πολιτικὴ δὲν ἀπαγορεύει τὴν διάθεσιν χαλίτικης γῆς διὰ τοιοῦτον σκοπὸν. Ἦδη ἐκκρεμοῦν ἀρκετὰ αἰτήσεις ὑπὸ τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου διὰ τὴν ἀγορὰν ἢ ἐνοικίασιν «χαλίτικης» γῆς διὰ βιομηχανικοῦς καὶ γεωργακτηνοτροφικοῦς σκοποῦς. Αἱ αἰτήσεις αὗται μελετῶνται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν.

Ἐπειδὴ τελευταίως γίνεται πολὺς λόγος διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς «χαλίτικης» γῆς θεωρῶ σκόπιμον νὰ ἀναφέρω ὅτι μόνον ἓν πολὺ μικρὸν μέρος τῆς τοιαύτης γῆς εἶναι κατάλληλον διὰ καλλιέργειαν. Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν μεγάλων ἐκτάσεων αἵτινες εἶναι ἀκαλλιέργητοι παραμένουν οὕτω λόγῳ ὑπάρξεως κάποιου φυσικοῦ κωλύματος τὸ ὁποῖον παρεμποδίζει τὴν ἀποδοτικὴν χρῆσιν τῶν ὡς π.χ. ἀκαταλληλότης τοῦ ἐδάφους, διάβρωσις, ὑφαλμυρότης τοῦ ἐδάφους ἢ ὑπαρξίς ἐλῶν. Θὰ ἐπεθύμουν νὰ ὑποδείξω, ἐντούτοις, ταύτοχρόνως ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Πάφου ὑπάρχουν ἀρκεταὶ ἐκτάσεις ἐγκαταλειφθείσης Τ/Κ γῆς αἵτινες εἶναι διαθέσιμοι πρὸς χρῆσιν καὶ ἀξιοποίησιν ὑπὸ τῶν ἐκποισθέντων καὶ ὅτι παρὰ τὰς προσπάθειάς τῆς Ἐπιτροπῆς Διαχειρίσεως καὶ Προστασίας τῶν Τ/Κ Περιουσιῶν νὰ πείσῃ τοὺς πρόσφυγας νὰ καλλιεργήσουν καὶ ἀξιοποιήσουν τὴν γῆν ταύτην ἢ ἀνταποκρίσις ὑπῆρξε μᾶλλον ἀπογοητευτικὴ παρὰ τοὺς πολὺ εὐνοϊκοὺς ὄρους τοὺς ὁποίους παρέχει ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν χρῆσιν καὶ ἀξιοποίησιν τῆς τοιαύτης γῆς».

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἑρωτήσεων — Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β΄ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Πρῶτον «Ὁ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγῆ Ἑρεύνης) Νόμος τοῦ 1976».

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν στὸ Σῶμα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΩΝ ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΩΝ ΔΙΕΞΑΓΩΓῆ ΕΡΕΥΝΗΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Πρόντες :

Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν
Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἄνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἐπιτροπὴ Νομικῶν
Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νίκος Μαυρονικόλας
Χρῖστος Βάκης
Σταῦρος Ἀμπίζας
Ἡρακλῆς Δημοσθένους.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς τέσσαρας αὐτῶν συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 14ην Ἰανουαρίου, 1977. Εἰς τὰς δύο πρώτας συνεδριάσεις κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἀπόψεις τῶν ἐκπρόσωποι τῆς ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., ΟΕΛΜΕΚ, ΠΟΕΔ, ΟΛΤΕΚ, τῆς Ὁμοσπονδίας Ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν καὶ τῶν Συνδέσμων Ἀνωτέρων καὶ Κατωτέρων Ἀξιωματικῶν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου. Εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῶν δύο Ἐπιτροπῶν παρέστησαν ἐπίσης ὁ Γενικός Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας καὶ ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης οἱ ὁποῖοι, ἀπὸ τῆς ἰδι-

κῆς των πλευρᾶς, ἀνέλυσαν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ κατατεθέντος νομοσχεδίου.

Διὰ τοῦ κατατεθέντος ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νομοσχεδίου προβλέπεται ἡ ἐγκαθίδρυσις μηχανισμοῦ καὶ ἡ προδιαγραφὴ διαδικασίας ἐρεύνης τῶν διαπραχθέντων ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων πειθαρχικῶν παραπτωμάτων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πραξικοπήματος ἢ ἐν σχέσει πρὸς αὐτὸ καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῆς ὑπὸ τοῦ οἰκείου δημοσιοῦπαλληλικοῦ πειθαρχικοῦ κώδικος προβλεπομένης πειθαρχικῆς ποινῆς.

Ὡς προνοεῖται εἰς τὸ νομοσχέδιον, εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐντάσσονται καὶ οἱ ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοί, οἱ ἀστυνομικοί, τὰ μέλη τοῦ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων τῶν οἰκείων διὰ τούτους νομοθεσιῶν, καὶ πᾶς ὑπάλληλος ὑπηρετῶν εἰς Ὄργανισμὸν Δημοσίου Δικαίου ἐγκαθιδρυθέντα πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον δι' εἰδικοῦ ἐπὶ τούτῳ Νόμου τοῦ ὁποῦ τα κεφάλαια εἴτε παρέχονται εἴτε εἶναι ἠγγυημένα ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Ἐπίσης προβλέπεται ὅτι ἡ ἐνάσκησις τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας θὰ ἀποτελῇ εὐθύνην τῆς ἀρμοδίας πειθαρχικῆς ἀρχῆς, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ οἰκείου Νόμου προδιαγραφομένην διαδικασίαν, πλὴν τῆς διαδικασίας διεξαγωγῆς ἐρεύνης ἐπὶ διαπραχθέντος πειθαρχικοῦ παραπτώματος, ἡ ὁποία ἀνατίθεται εἰς εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ ἐγκαθιδρυομένην Ἐπιτροπὴν Ἐρεύνης.

Τὸ θέμα τῆς διερευνήσεως πειθαρχικῶν παραπτωμάτων διαπραχθέντων ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ τῆς τιμωρίας τούτων ἀψηχόλησεν ἐπανεπιλημμένως τὴν Κυβέρνησιν, ἐπραγματοποιήθησαν δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διαδοχικαὶ συσκέψεις ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, παρουσία τῶν Ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων καὶ ἐκπροσώπων τῶν δημοσιοῦπαλληλικῶν τάξεων. Ὡς ἀνελύθη ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης, ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἡ διαλεύκανσις ἐντὸς τῶν πλαισίων μιᾶς συντόμου διαδικασίας τῶν εἰς βάρος ὠρισμένων δημοσίων ὑπαλλήλων ὑπαρχουσῶν ὑποψιῶν ὅτι κατὰ καὶ μετὰ τὸ πραξικόπημα δὲν ἐπέδειξαν τὴν ἀπαιτουμένην νομιμοφροσύνην πρὸς τὸ νόμιμον κράτος καὶ ἐμφοροῦνται ἀπὸ ἀντιλήψεως καὶ ἰδέας ἀσυμβιβάστους πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς δημοσιοῦπαλληλικῆς ιδιότητος, καὶ ἡ πειθαρχικὴ τιμωρία τῶν πταισάντων. Διευκρινιζομένης οὕτω τῆς θέσεως ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἐν λόγῳ ὑπαλλήλων θὰ παύσῃ νὰ τελοῦν ὑπὸ τὸ βάρος οἰασθήποτε ὑποψίας καὶ θὰ δυνηθῶσι τοιοῦτοτρόπως νὰ χωρήσῃ ἀπερίσπαστοι εἰς τὴν ἀνεπηρέαστον ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων των. Μὲ βάσιν τὴν τοιαύτην φιλοσοφίαν συνετάχθη καὶ κατετέθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον.

Ἐκ τῆς λαβούσης χώραν συζητήσεως τοῦ ὅλου θέματος μετ' ἐκπροσώπων τῶν ἐν λόγῳ ὀργανώσεων καὶ τῶν Μελῶν τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐκφραστειῶν ἐν προκειμένῳ ἀπόψεων καὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος λαϊκοῦ αἰσθήματος διὰ τὴν ἐξυγιάνσιν τῆς κρατικῆς μηχανῆς, διεφάνη ὅτι τὸ ὅλον προσδοθὲν ὑπόβαθρον εἰς τὸ κατατεθὲν νομοσχέδιον δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰς προσδεκίας τοῦ κοινοῦ καὶ αὐτῶν τούτων τῶν ὑπαλλήλων δοθέντος ὅτι, πέραν τῆς καταστολῆς τῶν ψιθύρων εἰς βάρος ὠρισμένων ὑπαλλήλων, δὲν ἰκανοποιεῖτο τὸ καθολικὸν αἴτημα τῆς καθάρσεως εἰς τὴν κρατικὴν μηχανήν.

Αἱ ἐκφρασεῖσαι ἐν προκειμένῳ ἐπιφυλάξεις κατεδείκνυον ὅτι ἡ ἀκολουθηθεῖσα φιλοσοφία εἰς τὸ νομοσχέδιον ἀπετύγγανε πλήρως εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν τῆς καθάρσεως καὶ ἐδημιούργει συνθήκας πλήρους ἀθωώσεως τῶν ἀπειθαρχησάντων ἐνῶ ἐκ παραλλήλου ἔθετεν ἐν κινδύνῳ τοὺς καταγγέλλοντας ἐκεῖ ὅπου ἡ εὐθύνη διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων βαρύνει τὸ κράτος ἐναντίον τοῦ ὁποῦ ἐστράφησαν ὅλοι αἱ παράνομοι ἐνέργειαι.

Ειδικώτερον ἢ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν παρευρεθέντων ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων ὀργανώσεων ἐτάχθη ἐναντίον τοῦ κατατεθέντος νομοσχεδίου ὑποστηρίξασα τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ὁ κύκλος τῶν περιληφθέντων πειθαρχικῶν παραπτωμάτων εἶναι λίαν περιορισμένος ὥστε νὰ ἀποκλείη τὴν τιμωρίαν προσώπων τὰ ὁποῖα, εἴτε ἐν ἔργοις εἴτε ἐν λόγοις, καὶ πρὸ τοῦ πραξικοπήματος, ὑπέσκαψαν τὰ θεμέλια τοῦ νομίμου κράτους ἢ ἐξακολουθοῦν νὰ συμπεριφέρονται μὲ τὴν ἴδιαν νοστοροπίαν ὡς καὶ πρότερον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἐπιτυγχάνεται τὸ ἀπὸ πολλοῦ ὑποβληθέν ἐπίμονον αἴτημα τῶν ὀργανώσεων διὰ κάθαρσιν.
- (β) Ἡ φύσις τῶν περιληφθέντων εἰς τὸ νομοσχέδιον παραπτωμάτων εἶναι τοιαύτης ἰδιαζούσης μορφῆς ὥστε εἶναι παντελῶς ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπισθῶσι διὰ τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων τῶν οἰκείων διὰ τοὺς κρατικούς ὑπαλλήλους πειθαρχικῶν κωδίκων οἱ ὁποῖοι ἐθεοπίσθησαν καὶ ἐθεμελιώθησαν διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῶσι συνήθη πειθαρχικά παραπτώματα τῶν ὑπαλλήλων.
- (γ) Ἡ διαδικασία ὑποβολῆς καταγγελιῶν καὶ ὁ τρόπος ἀσκήσεως τῆς διώξεως, μετὰ τὴν διερεύνησιν τούτων, ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀρμοδίων πειθαρχικῶν ἀρχῶν ἐκάστης κατηγορίας ὑπαλλήλου ἐπιτρέπει τὴν ἐπιβολὴν διαφορετικῆς τιμωρίας διὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα διέπραξαν τὰ αὐτὰ παραπτώματα. Περαιτέρω, τὸ βᾶρος προσαγωγῆς στοιχείων περὶ τὴν διάπραξιν πειθαρχικοῦ παραπτώματος ὑπὸ ὑπαλλήλου τινός ἐμπίπτει κυρίως εἰς τοὺς ὤμους τοῦ εὐρέως κοινοῦ ἐνῶ ὁ κύριος παραπονούμενος θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ Κράτος τοῦ ὁποίου αἱ ἀρμόδια ὑπηρεσίαι εἶναι ἐφωδιασμένοι μὲ πλείστα ὅσα στοιχεῖα ἀναφερόμενα εἰς τὴν διάπραξιν πειθαρχικῶς ἐπιληψίμων πράξεων ἢ εἰς παραλείψεις δημοσίων ὑπαλλήλων.
- (δ) Τὸ προβλεφθὲν εἰς τὸ νομοσχέδιον χρονικὸν διάστημα τῶν τριῶν μηνῶν διὰ τὴν ὑποβολὴν εἰς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν καταγγελίας ὅτι ὑπάλληλος δυνατὸν νὰ ἔχη διαπράξει πειθαρχικὸν παράπτωμα ἐκρίθη λίαν περιορισμένον δεδομένης τῆς σοβαρᾶς μορφῆς διαπραχθέντων παραπτωμάτων καὶ τοῦ ἐνυπάρχοντος κινδύνου νὰ μὴ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐγκαιρὸς συλλογὴ ἢ νὰ διευκολυνθῇ ἡ ἀπόκρυψις, καθ' οἷονδήποτε τρόπον, τῶν ἀναγκαίων στοιχείων.

Ὑπὸ τὸ φῶς πάντων τῶν ἀνωτέρω ἀπεφασίσθη ἡ ἀντικατάστασις τοῦ κατατεθέντος νομοσχεδίου ὑπὸ νέου τοιούτου τὸ ὁποῖον ἔτυχε τῆς ἐπεξεργασίας, ἀπὸ νομικῆς καὶ νομοτεχνικῆς ἀπόψεως, τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας. Αἱ κυριώτεραι τῶν εἰσαγωγμένων νέων προνοιῶν συνοψίζονται ὡς ἀκολούθως :

- (α) Ἐτηρήθη ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπὸ ἀνεξαρτήτου Ἐπιτροπῆς διερευνησεως τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἀρχικῶς κατατεθέντος νομοσχεδίου διαγραφομένη διαδικασία πρὸ τῆς ὑποβολῆς τούτων πρὸς ἐκδίκασιν.
- (β) Διηρῦνθη ὁ ὀρισμὸς τοῦ πειθαρχικοῦ παραπτώματος ὥστε νὰ περιλαμβάνη καὶ παραπτώματα διαπραχθέντα πρὸ τοῦ πραξικοπήματος, εἴτε ταῦτα σχετίζονται μὲ τούτο εἴτε ὄχι, ἀρκεῖ ταῦτα νὰ ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς συνταγματικῆς τάξεως ἢ τοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος.
- (γ) Ἡ περίοδος ἐντὸς τῆς ὁποίας πᾶν πρόσωπον δύναται νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν Ὑπουργὸν καταγγελίαν ὅτι ὑπάλληλος δυνατὸν νὰ ἔχη διαπράξει πειθαρχικὸν παράπτωμα αὐξάνεται ἀπὸ τρεῖς μῆνας εἰς

έν έτος μέ πρόβλεψιν παρατάσεως εάν διά τούς έν τή περιληφθείση διατάξει λόγους δέν καθίσταται εύλόγως έφικτή ή ύποβολή τοιαύτης καταγγελίας. Περαιτέρω προεβλέφθη όπως αί τοιαύτης φύσεως καταγγελίαί γίνωνται ένυπογράφως είς τόν 'Υπουργόν, ό δέ τελευταίος, επί τή είς αυτόν ύποβολή τούτων, νά διαβιβάζη άμελλητί συνοπτικώς τό περιεχόμενον του άντικειμένου τής καταγγελίας όμοϋ μετά των είς αυτόν ύποβληθέντων πρός ύποστήριξιν ταύτης στοιχείων πρός τήν 'Επιτροπήν 'Ερεύνης πρός τόν σκοπόν όπως διεξαχθή ύπ' αυτής έρευνα επί τής γενομένης καταγγελίας.

- (δ) Συμπληρωματικώς πρός τά άνωτέρω προσετέθη διάταξις δυνάμει τής όποίας ό άρμόδιος 'Υπουργός νά δύναται νά ζητή τήν προσαγωγήν ένώπιον αυτού οίωνδήποτε στοιχείων περι τήν διάπραξιν πειθαρχικού παραπτώματος τά όποία έχει λόγους νά πιστεύη ότι γνωρίζει ή έχει είς τήν κατοχήν αυτού οίωνδήποτε πρόσωπων, και τούτο άνεξαρτήτως του γεγονότος εάν ήρξατο ή όχι οιαδήποτε διερευνητική διαδικασία ύπό τής άρμοδίας 'Επιτροπής 'Ερεύνης. 'Επί τή βάση των τοιούτων στοιχείων ό 'Υπουργός θα δύναται νά προβαίνη είς τήν έναρξιν τής διαδικασίας διατυπώσεως τής καταγγελίας και είς τήν ύποβολήν ταύτης, άυτεπαγγέλτως, είς τήν έν λόγω 'Επιτροπήν πρός διεξαγωγήν τής σχετικής έρεύνης επί τής άπορρεούσης εκ των ειρημένων στοιχείων καταγγελίας.

Περαιτέρω περιελήφθη πρόνοια δυνάμει τής όποίας οίσοδήποτε ύπάλληλος ή προϊστάμενος οίσοδήποτε ύπηρεσίας τής Κυπριακής Δημοκρατίας ή οργανισμού δημοσίου δικαίου, είς τήν κατοχήν ή ύπό τόν έλεγχον του όποίου εύρίσκονται στοιχεία άφορώντα είς τήν διάπραξιν πειθαρχικού παραπτώματος, ύποχρεούται νά ύποβάλλη ταύτα είς τόν 'Υπουργόν διά νά κατατίθενται ύπ' αυτού ένώπιον τής 'Επιτροπής.

- (ε) Διηρύνθη ή σύνθεσις τής έγκαθιδρυομένης 'Επιτροπής 'Ερεύνης ώστε, διά τής έκχωρουμένης είς αυτήν έξουσίας όπως άναθέτη είς ύπεπιτροπήν τήν άσκησιν οίωνδήποτε των είς αυτήν χορηγουμένων έξουσιών, νά δυνηθή νά άνταποκριθή είς τόν άναμενόμενον φόρτον έργασίας και επί τω τέλει διερευνήσεως του ίσχυριζόμενου πειθαρχικού παραπτώματος έντός τής τασσομένης πρός τούτο χρονικής προθεσμίας. Πέραν αυτού προεβλέφθησαν τά των όρων ύπηρεσίας των μελών τής έν λόγω 'Επιτροπής και παρεσχέθη είς ταύτην ή έξουσία νά ρυθμίζη τά του τρόπου τής λειτουργίας τής.

- (στ) Προεβλέφθη όπως κατά τό στάδιον λήψεως τής άποφάσεως ύπό του 'Υπουργικού Συμβουλίου εάν θα ένεδεικνύετο ή πειθαρχική δίωξις ή όχι του ύπαλλήλου, τούτο νά έχη έξουσίαν όπως, εάν, κατά τήν γνώμην του, ύφίστανται ισχυροί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, νά άποφασίζη τήν μη διακίνησιν τής περαιτέρω διαδικασίας, μέ συμπληρωματικήν έξουσίαν, άντι τής πειθαρχικής δίωξεως του ύπαλλήλου, νά τερματίζη τήν ύπηρεσίαν αυτού πρός τό δημόσιον συμφέρον.

- (ζ) Διά τήν έκδίκασιν των παραπτωμάτων τούτων έγκαθιδρύεται ειδικόν Πειθαρχικόν Συμβούλιον συνιστάμενον έξ ένός προέδρου και όκτώ έτέρων μελών διοριζομένων ύπό του 'Υπουργικού Συμβουλίου και έπιλεγομένων εκ προσώπων έχόντων νομικάς γνώσεις ή δημοσιοϋπαλληλικήν, εκπαιδευτικήν ή άστυνομικήν πείραν και άνωτάτου ήθικου έπιπέδου, πρός τό όποιον παραπέμπεται ή έκδίκασις πειθαρχικών παραπτωμάτων διά τά όποία έγένετο ήδη ή νενομιμένη έρευνα και διετυπώθη ύπό του Γενικού Εισαγγελέως τής Δημοκρατίας ή σχετική καταγγελία.

Τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον θὰ ἐνεργῇ εἴτε ὡς ὁλομέλεια συγκροτουμένη ἐκ τοῦ Προέδρου καὶ τεσσάρων μελῶν, εἴτε κατὰ τμήματα, συνιστάμενα ἐκ τριῶν μελῶν, ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἐξ ὧν τὸ ἐν ὑποδεικνύεται ὡς Πρόεδρος τοῦ τμήματος.

(η) Ἡ ἐνώπιον τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου διαδικασία θὰ εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς εἰς δικαστικὴν διαδικασίαν κατὰ τὴν ἐκδίκασιν συνοπτικῶς ποινικῶν ὑποθέσεων μὲ συμπληρωματικὴν ἐξουσίαν τοῦ Συμβουλίου ὅπως καλῆ μάρτυρας καὶ ἀπαιτῆ τὴν προσέλευσιν αὐτῶν εἰς τὴν ἐν λόγῳ διαδικασίαν, ζητῆ τὴν προσαγωγὴν παντὸς ἐγγράφου σχετιζομένου πρὸς τὴν κατηγορίαν, ἀποδέχεται οἰανδήποτε μαρτυρίαν, ἐγγραφον ἢ προφορικὴν, ἔστω καὶ ἐὰν αὕτη δὲν θὰ ἐγίνετο δεκτὴ εἰς πολιτικὴν ἢ ποινικὴν διαδικασίαν καί, ἐν τέλει, ἀναβάλλη τὴν ἀκρόασιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νοουμένου ὅτι ἡ τοιαύτη ἀκρόασις προχωρεῖ τὸ ταχύτερον δυνατόν.

(θ) Τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον, ἐν περιπτώσει καταδίκης τοῦ καταγγελλομένου ὑπαλλήλου διὰ τὴν διάπραξιν πειθαρχικοῦ παραπτώματος, θὰ δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ τὰς ἀκολούθους ποινάς :

(i) χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς ἀπολαβὰς ἐνὸς ἔτους ἢ ὑποβιβασμὸν εἰς τὴν μισθοδοτικὴν κλίμακα

(ii) ὑποβιβασμὸν εἰς κατωτέραν θέσιν

(iii) ἀναγκαστικὴν ἀφυπηρέτησιν καὶ

(iv) ἀπόλυσιν.

(i) Τέλος, προβλέπεται ἡ ἐπιβολὴ ποινῆς εἰς πᾶν πρόσωπον τὸ ὁποῖον παραλείπει ἢ ἀρνεῖται, ἀνευ εὐλόγου αἰτίας, νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸν Ὑπουργόν, ἐντὸς τῆς τακτικῆς προθεσμίας, πᾶν αἰτούμενον καὶ εὐρισκόμενον εἰς χεῖρας του στοιχεῖον ἐν σχέσει μὲ τὴν διάπραξιν πειθαρχικοῦ παραπτώματος ἢ ἀρνεῖται ἢ ἀμελεῖ, ἀνευ εὐλόγου αἰτίας, νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρεῦνης ἢ νὰ δώσῃ τὴν αἰτουμένην πληροφορίαν.

Κατὰ τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν τῶν διατάξεων τοῦ νέου νομοσχεδίου ἀψηχόλησαν εἰδικώτερον τὰς δύο Ἐπιτροπὰς τὰ ἀκόλουθα θέματα καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐξειδικευθείσης ἐπ' αὐτῶν συζητήσεως, παρόντος τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης, διεμορφώθησαν αἱ ἀκόλουθοι θέσεις:

(α) Ἀψηχόλησεν ὅλως ἰδιαίτερος τὰς δύο Ἐπιτροπὰς τὸ θέμα τοῦ κατὰ πόσον θὰ ἔδει νὰ γίνωνται ἀποδεκταί, διὰ σκοποὺς διερευνησεως, ἀνώνυμοι καταγγελίαι ὅτι ὑπάλληλος δυνατόν νὰ ἔχη διαπράξει πειθαρχικὸν παράπτωμα. Ἡ ἐν λόγῳ θέσις, ἡ ὁποία καὶ ὑπεστηρίχθη ὑπ' ἀριθμοῦ ἐνδιαφερομένων δημοσιοὑπαλληλικῶν ὁργανώσεων, ἐβασίσθη, κυρίως, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ θέσις ὑπαλλήλου τινός, ὁ ὁποῖος εἶναι κάτοχος τοιαύτων στοιχείων τὰ ὁποῖα ἐνδεχομένως νὰ ἀναφέρονται εἰς παραπτώματα προϊσταμένων του, καθίσταται, δι' εὐνοήτους λόγους, δύσκολος καὶ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν πιθανῶν συνεπειῶν ἐκ μιᾶς τοιαύτης ἐνεργείας του νὰ δημιουργηθῇ ἡ πιθανότης μὴ ὑποβολῆς τούτων εἰς τὸν Ὑπουργόν. Περαιτέρω ὑπεστηρίχθη ἡ ἀποψις ὅτι ἡ συνεχιζομένη συμπεριφορὰ καὶ νοοτροπία ὠρισμένων ἀπειθαρχησάντων στοιχείων δυνατόν νὰ θέτῃ ἐν κινδύνῳ τὸ προτιθέμενον πρόσωπον νὰ ὑποβάλλῃ ἐνυπογράφως τὰς τοιαύτας καταγγελίας μὲ ἀποτέλεσμα ἢ ὅλη νῦν ἀναλαμβανομένη προσπάθεια νὰ μὴν ἀχθῇ εἰς ὀλοκληρωτικὸν ἀποτέλεσμα.

Κατόπιν ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως τοῦ θέματος τούτου αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ υἱοθέτησαν τὴν μέσσην ὁδὸν ἀντιμετωπίσεως τοῦ ἐγερ-

θέντος ειδικού θέματος, υπό την μορφήν της έκχωρήσεως εις τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης τῆς ἐξουσίας νὰ ζητῇ τὴν προσκόμισιν ἐνώπιον αὐτοῦ οἰουδήποτε στοιχείου τὸ ὁποῖον εὐλόγως πιστεύει ὅτι πρόσωπόν τι ἔχει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἢ τὴν κατοχὴν του, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργός νὰ χωρῇ, αὐτεπαγγέλτως, εἰς τὴν διακίνησιν τῆς σχετικῆς διαδικασίας διερευνήσεως τῶν ὑποβαλλομένων εἰς αὐτὸν στοιχείων.

- (β) Πρὸς ἐνίσχυσιν ἐπίσης τῆς ἀνωτέρω υἰοθετηθείσης θέσεως προεβλέφθη ὅπως οἰοσδήποτε ὑπάλληλος ἢ προϊστάμενος ὑπηρεσίας τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἢ ὀργανισμοῦ δημοσίου δικαίου, εἰς τὴν κατοχὴν ἢ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ ὁποῖου εὐρίσκονται στοιχεῖα περὶ τὴν διάπραξιν πειθαρχικοῦ παραπτώματος, ὑπέχη ὑποχρέωσιν καταθέσεως τούτων εἰς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου υἰοθετεῖται συνάμα ἢ ὑπὸ πλείστων ὑποστηριχθεῖσα φιλοσοφία ὅτι εἰς τὴν παρούσαν περίπτωσιν τῆς καθάρσεως τὸ κράτος θὰ ἔδει, κατὰ κύριον λόγον, νὰ εἶναι ὁ παραπονούμενος καί, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ ὑποχρεοῦται εἰς τὴν κατάθεσιν τῶν εἰς χεῖράς του στοιχείων.

Ὡς πιστεύεται, ἡ διευθέτησις αὕτη, ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τῆς προβλεπομένης αὐτεπαγγέλτου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ διακινήσεως τῆς διαδικασίας ἐρεύνης περὶ τὴν διάπραξιν πειθαρχικοῦ παραπτώματος, ἀναμφιβόλως θὰ ὑποβοηθήσῃ εἰς τὴν ὅλην προσπάθειαν καὶ θὰ διασκεδάσῃ, εἰς μεγάλον βαθμόν, τὴν ἐνδεχομένην, ἀρχικῶς, ἀπροθυμίαν τοῦ εὐρέος κοινού, περιλαμβανομένων καὶ τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων, νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ὑποβολὴν τῆς καταγγελίας του ἐναντίον οἰουδήποτε ὑπαλλήλου. Πρὸς ἔτι περαιτέρω διασφάλισιν τῆς νῦν υἰοθετουμένης διαδικασίας, προεβλέφθη, ἐπίσης, ὅπως ὁ Ὑπουργός, διακινῶν τὸν μηχανισμόν διερευνήσεως οἰουδήποτε καταγγελλομένου πειθαρχικοῦ παραπτώματος, περιορίζεται εἰς τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἀντικειμένου τῆς καταγγελίας μόνον καὶ εἰς τὴν ὑποβολὴν τῶν ὑποστηρίζοντων ταύτην στοιχείων, ἀποκλειομένης τῆς ἀναφορᾶς οἰωνδήποτε στοιχείων ἐν σχέσει μὲ τὴν ταυτότητα τοῦ ὑποβάλλοντος τὴν ἐν λόγῳ καταγγελίαν.

- (γ) Τὸ θέμα τῆς ἐκχωρήσεως ἐξουσίας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ ἀναστέλλῃ, κατὰ κάποιον τρόπον, τὴν πειθαρχικὴν δίωξιν ἐναντίον ὑπαλλήλου τινὸς ἀπασχόλησεν ὅλους ἰδιαιτέρως τὰ Μέλη τῶν δύο Ἐπιτροπῶν. Τὰ προταχθέντα ἐν προκειμένῳ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ ἢ ἐναντίον τῆς ἐκχωρήσεως μιᾶς τοιαύτης ἐξουσίας ἦσαν ποικίλα καὶ εὐλόγα καὶ ἐστηρίζοντο ἐπὶ ἀρκούντως λογικῆς βάσεως. Εἰδικώτερον ὑπεστηρίχθη ὅτι τυχὸν υἰοθέτησις τῆς πρώτης θέσεως θὰ διηκούλυε μεγάλως τὴν θέσιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν παντὸς ἐνδεχομένου ἐνῶ, ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, ἐθεωρεῖτο ἡ παρεμβολή, εἰς τὸ στάδιον τοῦτο, τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπικίνδυνος ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ὅτι θ' ἀπετέλει, ἰδίως εἰς τὴν περίπτωσιν εὐρείας ἀσκήσεως μιᾶς τοιαύτης ἐξουσίας, τροχοπέδην εἰς τὴν διακίνησιν τοῦ νῦν ἐγκαθιδρυμένου μηχανισμοῦ πρὸς ἐπίτευξιν τῶν τεθέντων στόχων καὶ ἐπιδιώξεν τῆς καθάρσεως τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Τελικῶς, ἀφοῦ συνεζητήθη διεξοδικῶς τὸ ὅλον θέμα, ἐπεκράτησεν ἡ ἄποψις τῆς πλειοψηφίας τῶν Μελῶν τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ὅτι ἡ φύσις, ἡ λεπτότης καὶ ἡ σημασία τῶν θεμάτων τούτων εἶναι τοιαῦται ὥστε ἐπεβάλλετο ἐκ τῶν πραγμάτων ἡ ἐκχώρησις μιᾶς τοιαύτης ἐξουσίας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Ἐν προκειμένῳ, αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ ἀπεδέχθησαν τὴν τοιαύτην προσθήκην,

τοῦ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν κ. Δῶρου Θεοδώρου διαφωνήσαντος, ἀλλὰ μὲ τὴν διασφάλισιν, τὴν ὁποίαν θεωροῦν σκόπιμον νὰ υπογραμμίσωσιν εἰς τὴν παροῦσαν ἐκθεσίαν των, ὅτι ἡ ἐνάσκησις τῆς τοιαύτης ἐξουσίας θὰ γίνεταί μόνον ὅταν κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑφίστανται ἰσχυροὶ λόγοι δημοσίου συμφέροντος ὑπαγορεύοντες τὴν λῆσιν μιᾶς τοιαύτης θέσεως, τοῦθ' ὅπερ ἐξυπακούεται ὅτι θὰ γίνεταί ὅλως κατ' ἐξαίρεσιν. Αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ προβαίνουσαι εἰς τὴν λῆσιν μιᾶς τοιαύτης θέσεως εἶχον ἐκ παραλλήλου ὑπ' ὄψιν τὴν σαφῆ καὶ ἀπερίφραστον διαβεβαίωσιν τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἀποκτῶν μίαν τοιαύτην ἐξουσίαν, θὰ ἀσκήσῃ ταύτην μετὰ πάσης φειδοῦς καὶ περισκεψέως καὶ μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις ὅπου τὸ δημόσιον συμφέρον θὰ ἐπιβάλλῃ τοῦτο.

Μὲ γνώμονα τὰ ἀνωτέρω αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ διεμόρφωσαν καταλλήλως τὸ κατατεθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ὡς τελικῶς διεμορφώθη ἐπισυνάπτεται τῇ παρούσῃ Ἐκθέσει, μὲ τὴν ὁμόφωνον εἰσήγησιν πρὸς τὴν Βουλὴν ὅπως ψηφίσῃ τοῦτο εἰς νόμον πιστεύουσαι ὅτι διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου τίθενται αἱ ἀναγκαῖαι βάσεις δι' ἐναρξιν διαδικασίας καθάρσεως εἰς τὴν κρατικὴν μηχανὴν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀφ' ἑνὸς ἐπίμονον αἴτημα τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων καὶ ἱκανοποιεῖ, ἀφ' ἑτέρου, οὐσιαστικὸν αἴτημα τοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

(Ὁ κ. Ποταμίτης ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρον)

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

Ἄξι κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται σήμερα ἐνώπιόν μας πρὸς ψηφίσιν ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα Νομοσχέδια. Τὸ θέμα τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας ὑπῆρξεν ἓνα αἴτημα γενικὸν τῶν ὀργανώσεων ἀλλὰ καὶ τῆς μεγίστης πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ γενικώτερα, μπορεῖ δὲ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι ἔχει καθυστερήσει σὲ μὲγάλον βαθμὸν ἢ λήψις μέτρων ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Πιστεύω ὅτι τὸ Σῶμα θὰ ψηφίσῃ εἰς νόμον τὸ Νομοσχέδιον ἀφοῦ τὸ συζητήσῃ καὶ ἔτσι θὰ τεθοῦν τὰ θεμέλια γιὰ τὴν ἐναρξιν μιᾶς σωστῆς διαδικασίας μέσα στὰ πλαίσια νομικῶν δεδομένων γιὰ τὴν ἐξυγιάνσιν τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλεται ὄχι μόνον γιὰ τὴν Ὑπηρεσίαν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ. Σ' ἓνα κράτος τὸ ὁποῖον ὑπέστη τόσα πολλά, ὅπως ἡ Κύπρος, σὰν ἀποτέλεσμα μιᾶς προδοσίας καὶ τῆς εἰσβολῆς, ἢ ἐπ' ἀπειρον ἐκκρεμότης τοῦ θέματος τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας δὲν συμβάλλει καθόλου εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ὁμαλῶν προϋποθέσεων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέτωπον.

Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ἡ ἀνάγκη ἀντιμετωπίσεως αὐτοῦ τοῦ θέματος εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον πάντων καὶ μάλιστα προσθέτω ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις αὐτοῦ τοῦ θέματος κατὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ταχύτερον τρόπον εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον πάντων. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ αὐτὸ τὸ θέμα σὲ ἐκκρεμότητα ἢ νὰ παύρῃ πολὺν χρόνον γιὰτὶ ἤδη ἐπέρασεν ἀρκετὸς καιρὸς ποῦ ἔπρεπε νὰ εἶχε λήξει.

Σήμερα πρόκειται, ὅπως ἐλπίζω, νὰ ληφθῇ ἡ σχετικὴ ἀπόφασις καὶ νὰ θεσπισθῇ ὁ ἀναγκαῖος βασικὸς νόμος.

Ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἐξυγιάνσεως στὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν δὲν γίνεται, οὔτε αὐτὴ ἦτο ἢ πρόθεσις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας οὔτε αὐτὴ εἶναι ἢ πρόθεσις τῆς Βουλῆς, γιὰ λόγους ἐκδικήσεως. Γίνεται γιατί εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν τέτοια μέτρα μέσα εἰς τὸ Σῶμα τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας ποῦ νὰ τιμωρηθοῦν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὑπέσκαψαν τὸ κράτος, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐστράφησαν κατὰ τοῦ κράτους, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐστράφησαν κατὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συμμετεῖχαν εἰς τὴν συνωμοσίαν εἰς βάρος τῆς ὑποστάσεως τοῦ κράτους καὶ εἰς βάρος τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους. Εἶναι τὸ ἓνα θέμα ἢ τιμωρία. Ὑπάρχει ὁμως καὶ ἓνα δεύτερο θέμα ἰδιάζον στὴν περίπτωσιν τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας.

Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἰδιῶτες ἢ πολῖτες δὲν ὤφειλαν νὰ ἀκολουθήσουν τὸν ὀρθὸν δρόμον καὶ νὰ ταχθοῦν παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ νομίμου κράτους. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι οἱ ἰδιῶτες εἶχαν ὁποιοδήποτε δικαίωμα νὰ συνεργασθοῦν μὲ ὄσους ἠθέλησαν νὰ ὑποσκάψουν τὸ κράτος καὶ νὰ ἀνατρέψουν τὴν νόμιμον Κυβέρνησιν ἀλλὰ ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ἔχει μίαν πρόσθετον εὐθύνην. Καὶ ἐπαναλαμβάνω, χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνῃ ὅτι ἀπαλλάττεται καθ' οἷονδήποτε τρόπον ὁ πολίτης, ἔχει πρόσθετον εὐθύνην, καὶ πέραν τῶν ἄλλων προνοιῶν τῶν ὑφισταμένων νόμων καὶ γενικώτερα τῆς κειμένης νομοθεσίας ποῦ καλύπτει καὶ δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ γενικὰ τοὺς πολῖτες τοῦ κράτους, εἰδικὰ στὴν περίπτωσιν αὐτὴν εἶναι ἀναγκαῖα ἢ ληψίαι εἰδικῶν μέτρων στὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν. Πρέπει νὰ ὑπάρξῃ πειθαρχία, πρέπει νὰ διορθωθοῦν κακὰ τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν, πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα οὕτως ὥστε ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς νὰ εἶναι ἓνας πράγματι κρατικὸς μηχανισμὸς καὶ ὄχι νὰ εἶναι ἀνά πάσαν στιγμὴν ἔρμαιον εἰς τὰ χέρια τῶν οἰωνδήποτε οἱ ὁποῖοι δυνατόν νὰ θελήσουν καὶ πάλιν νὰ ὑποσκάψουν τὸ κράτος. Ἐπαναλαμβάνω δὲν ὑπάρχει διάθεσις ἐκδικήσεως πολὺ δὲ περισσότερον δὲν ὑπάρχει καμμιὰ διάθεσις ἀδικίας, γι' αὐτὸ καὶ λαμβάνονται τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα λαμβάνονται, γιὰ νὰ ὑπάρξῃ ὅσον τὸ δυνατόν μιὰ ἀδιάβλητη διαδικασία. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ καταδίκη χωρὶς δίκην, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ δίκη χωρὶς καταγγελίαν καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ τίποτε χωρὶς τὴν σωστὴν διερεύνησιν τῶν καταγγελιῶν καὶ βάσει συγκεκριμένων στοιχείων νὰ προχωρήσουν τὰ ἀρμόδια, ὅπως προβλέπονται σώματα, εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐξυγιάνσεως. Ἀσφαλῆστα πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν α' ἢ β' τρόπον διέπραξαν σφάλματα, πολλοὶ οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν α' ἢ β' τρόπον παρεσύρθησαν, πολλοὶ οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν α' ἢ β' τρόπον συνήργησαν εἰς τὴν προσπάθειαν ἀνατροπῆς τοῦ νομίμου κράτους καὶ τοῦ νομίμου καθεστώτος καὶ τοῦ νομίμου Προέδρου ἐνσυνειδήτως.

Αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ ἐξετάσῃ τὸ Σῶμα τὸ ὁποῖον ἐγκαθιδρύεται καὶ ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ λάβῃ τίς ἀποφάσεις τῆς.

Θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ὅτι δὲν εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον οὐδενὸς ὁ συνεχιζόμενος σάλος γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῆς ἐξυγιάνσεως. Ἡ ἐξυγιάνσις πρέπει νὰ γίνῃ ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ τὸ ταχύτερον δυνατόν. Πρέπει νὰ γίνῃ τὸ ταχύτερον δυνατόν γιὰ λόγους ἀντικειμενικοῦς, γιὰ τὸ καλὸν τοῦ τόπου ὁ ὁποῖος ἀντιμετωπίζει τόσα τεράστια προβλήματα σήμερα. Ἀσφαλῆστα πρέπει νὰ δοθῇ ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος γιὰ νὰ ὑποβληθοῦν οἱ καταγγελίες. Θὰ ἤθελα εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ ὑποβάλω μίαν εἰσήγησιν ὑπὸ μορφήν τροπολογίας εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν χρόνον γιὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν καταγγελιῶν δὲν ἀναφέρουμαι εἰς τὸν χρόνον τῆς διαδικασίας διὰ τὴν διερεύνησιν καὶ τὴν ἐπιβολὴν ποινῶν. Κατόπιν διαβουλεύσεων μὲ τὴν Κυβέρνησιν — ἢ Κυβέρνησις αἰσθάνεται, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συμπερίζομαι, ὅτι ἀντὶ τῶν τριῶν μηνῶν ποῦ προετάθη ἀρχικῶς, ποῦ εἶναι πολὺ σύντομον χρονικὸν διάστημα, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐνὸς ἔτους τὸ ὁποῖον προτείνεται σήμερα ποῦ θεωρεῖται μεγάλον χρονικὸν διάστημα — εἰσηγοῦμαι ὅτι οἱ καταγγελίες θὰ πρέπει νὰ ὑποβάλλωνται ἐντὸς ἐξαμήνου, διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

Ἐάν υποθέσωμεν ὅτι παρέχεται χρόνος ἑνός ἔτους γιὰ τὴν ὑποβολὴν καταγγελιῶν, αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ διαδικασία θὰ πάρῃ πάρα πολὺν χρόνον καὶ θὰ ὑπάρχῃ ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐκκρεμῇ γιὰ πάρα πολὺν χρόνον διότι δὲν ἀποκλείεται, καὶ ἔχει περιπτώσεις, πολλὰς ἀπὸ τὶς καταγγελίες νὰ ὑποβληθοῦν τὸν 11ον μῆνα καὶ νὰ ἀρχίσῃ τότε ἡ διαδικασία, ὅπότεν θὰ εἶναι μία ἀτελεῦτητη ἱστορία. Τὸ χρονικὸν διάστημα ἕξ ἄλλου τῶν ἕξ μηνῶν εἶναι ἀρκετὸν γιὰ νὰ ὑποβληθοῦν οἱ καταγγελίες. Δὲν σημαίνει ὅτι ὀλοκληρώνεται ἡ διαδικασία μὲ τοὺς ἕξ μῆνες. Εἶναι ἀρκετὸν τὸ χρονικὸν διάστημα τῶν ἕξ μηνῶν ἐντὸς τῶν ὁποίων νὰ ὑποβληθοῦν οἱ καταγγελίες δεδομένου μάλιστα ὅτι, ὡς προβλέπεται εἰς τὸ Νομοσχέδιον, ὑπάρχει ἡ εὐχέρεια παρατάσεως τῆς περιόδου σὲ ὠρισμένες εἰδικές περιπτώσεις ἐὰν οἱ ἕξ μῆνες ἢ ὁποιαδήποτε χρονικὴ περίοδος τελικῶς ἀποφασισθῇ ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὴ, καὶ ἐγὼ εἰσηγοῦμαι ἕξ μῆνες.

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ἔρχομαι εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐξάμηνου. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ χρόνος εἶναι μεγαλύτερος, ὑπάρχει ἡ δυνατότης μὲ τὸν χρόνον νὰ ἀσκοῦνται πιέσεις καὶ νὰ παρέχωνται περιθώρια γιὰ μεγαλύτερες πιέσεις πράγματι μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ ὑποβληθοῦν οἱ καταγγελίες οἱ ὁποῖες θὰ ὑπεβάλλοντο ἐνωρίτερα μὲ ὀλιγώτερες πιέσεις.

Αὐτὸ εἶναι θέμα γνώμης, εἶναι θέμα ἀπόψεων. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ ὑπογραμμίσω εἶναι ὅτι εἶναι πεποιθήσεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν καὶ συμεριζομαι, καὶ ἔχω καθῆκον νὰ τὴν μεταφέρω, ὅτι ὁ χρόνος διὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν καταγγελιῶν τοῦ ἐξαμήνου θεωρεῖται ἱκανοποιητικώτατος καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι αὐτὸ δὲν σημαίνει ὀλοκλήρωσιν τῆς διαδικασίας· εἶναι ἀπλῶς διὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν καταγγελιῶν.

Σὰν κατακλεῖδα στὸ θέμα αὐτὸ θὰ ἠθελα νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι ἡ ἐξυγίανσις τῆς Δημοσίας Ἐπηρεσίας ἐπιβάλλεται ἰδιαίτερα μέσα στὶς σημερινές συνθήκες, ἐπιβάλλεται γιὰ τὸν ἕνα ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι νὰ μὴ ὀφείλουν νὰ ἀκολουθοῦν πιστὰ ἢ νὰ μὴν ὑποχρεοῦνται νὰ ἀκολουθοῦν πιστὰ τὸ κράτος καὶ τὸν Ἀρχηγόν του, ἄσχετα μὲ ὁποιοσδήποτε πολιτικὴ ἀπόψεις πού εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουν. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἔχῃ τὰς πολιτικὰς του ἀπόψεις. Ἀλλὰ ἐφ' ὅσον εἶναι δημόσιος ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ τὸ καθῆκον του στὸ ἀκέραιον καὶ νὰ ὑπηρετῇ τὸ κράτος, τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν Ἀρχηγόν τοῦ κράτους.

Περὶ τὸν ἕνα νὰ τονίσω τὴν σημασίαν αὐτοῦ τοῦ πράγματος πού ἰσχύει παντοῦ καὶ πάντοτε, ἀλλὰ ἰδιαίτερα μέσα στὶς σημερινές συνθήκες πού περνᾷ ὁ τόπος μας.

Εὐχαριστῶ.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανερχεται εἰς τὴν ἔδραν του)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ θέμα τῆς κάθαρσις καὶ ἐξυγίανσις τοῦ κρατικῆς μηχανισμοῦ καὶ τῶν σωμάτων Ἀσφαλείας τῆς Δημοκρατίας ἠγέρθη ἀπὸ μέρους μας ἀπὸ χρόνια, συγκεκριμένα καὶ πρὶν καὶ μετὰ τὸ ἐγκληματικὸ χουντικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974. ἠγέρθη ὅταν ἡ προδοτικὴ, ἐγκληματικὴ ὀργάνωσις ΕΟΚΑ Β' ἀρχισε τὴν ὑπονομευτικὴ, ἀνατρεπτικὴ τῆς δραστηριό-

τητα κι' έγινε γνωστό, ότι πολλά από τα μέλη της προέρχονταν από τις δυνάμεις ασφαλείας της Δημοκρατίας και τον κρατικό μηχανισμό γενικά.

Και μέσα και έξω από την Βουλή άπαιτήσαμε αυτό που ζητούσε ή συντριπτική πλειοψηφία του λαού : την λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την πάταξη της παρανομίας και την εξυγίανση του κρατικού μηχανισμού απ' όλα εκείνα τα στοιχεία, που ενώ βρίσκονταν στην ύπηρεσία του κράτους και πληρώνονταν από το κράτος, μετείχαν ταυτόχρονα σε παράνομη οργάνωση που επιδιόταν σε ανατρεπτικές, εγκληματικές ενέργειες κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας και του κράτους γενικά.

Πολύ πριν από την πρώτη βδελυρή απόπειρα κατά της Ζωής του Προέδρου της Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, στις 8 του Μάρτη 1970, το ΑΚΕΛ προειδοποίησε και Κυβέρνηση και λαό ότι οι άσπονδοι έχθροί της Κύπρου κατάρτισαν εγκληματικά σχέδια που στρέφονταν κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας και της Κύπρου. Έπανελημμένα ζητήσαμε την λήψη αποφασιστικών, αποτελεσματικών μέτρων εναντίον αυτών των εγκληματικών σχεδίων. Ανάμεσα σ' αυτά ήταν και μέτρα για την κάθαρση κι' εξυγίανση των σωμάτων ασφαλείας και του κρατικού μηχανισμού γενικά.

Θά μπορούσα ν' αναφερθώ σε σειράν υπομνημάτων και ανακοινώσεων του ΑΚΕΛ, σε ομιλίες και ψηφίσματα με τα όποια ζητούσαμε την λήψη μέτρων για την αποτροπή και ματαίωση των εγκληματικών, δολοφονικών, ανατρεπτικών σχεδίων. Δεν θάθελα όμως να κουράσω το Σώμα γιατί πιστεύω ότι είναι σ' όλους γνωστό πόσο το ΑΚΕΛ προσπάθησε να προειδοποιήσει και Κυβέρνηση και λαό για τα τεκταινόμενα ιμπεριαλιστικά εγκληματικά σχέδια. Μιλώ ακόμα για τα χρόνια πριν από την πρώτη βδελυρή απόπειρα κατά της Ζωής του Προέδρου Μακαρίου.

"Όμως, υπήρχαν εκείνοι που είρωνεύονταν το ΑΚΕΛ γι' αυτές τις προειδοποιήσεις ή και ζητούσαν ακόμη την λήψη μέτρων εναντίον του Κόμματός μας και των εντύπων του για «ψευδείς διαδόσεις» και τὰ ρέστα.

Μετά την πρώτη απόπειρα κατά της Ζωής του Προέδρου της Δημοκρατίας, όταν η εγκληματική ΣΙΑ με όργανά της, την Έλλαδική Χούντα και την ΕΟΚΑ Β' ανέπτυξε ολόπλευρα την ύπονομευτική ανατρεπτική της δραστηριότητα, το ΑΚΕΛ πύκνωσε τις προειδοποιήσεις του για τα εγκληματικά σχέδια. Οί βουλευτές του ΑΚΕΛ στην τότε Βουλή ήταν οί μόνοι που αρνήθηκαν να μετάσχουν στην ανσκήρυξη του αρχηγού της ΕΟΚΑ Β' σαν «άξιου τέκνου της πατρίδος».

Δέν εμειναν βρισιές που δέν ακούσαμε τότε. "Όμως ή Ζωή, που είναι ο αλάθητος κριτής τών πάντων, έδειξε με ποιούς ήταν τὸ δίκαιο.

Πολύ πριν από τὸ εγκληματικό πραξικόπημα επιδιώξαμε και μέσον της Βουλής να ληφθούν μέτρα για την κάθαρση κι' εξυγίανση τών σωμάτων Ασφαλείας της Δημοκρατίας. "Όμως, με την γνωστή σύνθεσή της, ή Βουλή δέν στάθηκε στο ύψος τών περιστάσεων.

"Αν στην Αστυνομία και στην Έθνοφρουρά είχαμε αξιωματικούς, Κύπριους αξιωματικούς, άφοσιωμένους στην Δημοκρατία και την πατρίδα, ή προδοτική έλλαδική χούντα δέν θά επιχειρούσε τὸ εγκληματικό πραξικόπημα ή, και αν τὸ επιχειρούσε, οί πιθανότες επιτυχίας του θάταν μηδαμινές.

Αυτά δέν τὰ λέμε από διάθεση κριτικής, ή για να παρουσιαστοῦμε εκ τών υστέρων σοφοί, αλλά για να άντλουμε διδάγματα από την πικρή, αίματηρή έμπειρία μας που θά μās βοηθήσουν στην πάλη για την σωτηρία της Κύπρου.

Μετά τὸ εγκληματικό πραξικόπημα και την βάρβαρη τούρκικη εισβολή ή απαίτηση για κάθαρση κι' εξυγίανση τών σωμάτων Ασφαλείας και του κρατικού μηχανισμού όπως κι' ή απαίτηση για την περισυλλογή όλου του παρά-

νομου όπλισμοϋ και την παραδειγματική τιμωρία τών πραξικοπηματιών έγινε καθολική. Ο λαός και οι όργανώσεις του στην συντριπτική τους πλειοψηφία, έθεταν έπίμονα την άπαιτηση για κάθαρση κι' έξυγίανση. Και όσο καθυστερούσε ή κάθαρση, ή δυσαρέσκεια και άγανάκτηση του λαοϋ γινόταν διαρκώς και μεγαλύτερη.

Η Κοινοβουλευτική Όμάδα της Άριστερας έθεσε και πάλιν στην Βουλή τó καυτό θέμα της κάθαρσης και με ψήφισμά της ζητούσε την λήψη άποφασιστικών, αποτελεσματικών μέτρων έναντίον εκείνων που διεδραμάτισαν ένεργό ρόλο στο έγκληματικό πραξικόπημα. Τό Κόμμα του κ. Κληρίδη, όμως, τó Ένιαίο, που μεταβαπίστηκε άργότερα σε Συναγερμό, έμπόδισε και πάλιν την Βουλή από του να πάρη μία ολοκληρωμένη άπόφαση πάνω στο θέμα και με τροπολογία του μιλούσε για κάθαρση τών «άμετανοήτων» στοιχείων. Παρόλο που τó ψήφισμα όπως τελικά διαμορφώθηκε δέν ήταν όπως τó κατάθεσε ή Κοινοβουλευτική Όμάδα της Άριστερας, τó δεχτήκαμε για ν' άρχιση επί τέλους ή κάθαρση.

Στην κοινή συνεδρία τών Μελών της Βουλής με τόν Πρόεδρο της Δημοκρατίας που άκολούθησε, ό ήγέτης του Ένιαίου κ. Κληρίδης κατέβαλε και πάλιν προσπάθεια να ματαιώσει την κάθαρση προβάλλοντας διάφορα προσχήματα για άδικίες που ήταν δυνατόν να έπισημβούν σε βάρος ατόμων βεβαρημένων με ένεργό δράση στο πραξικόπημα.

Οι άπόψεις του κ. Κληρίδη δέν επεκράτησαν γιατί κανείς δέν ίσχυρίστηκε ότι δέν πρέπει να τηρηθή ή νενμισμένη διαδικασία, όμως ή άπόφαση της παληάς Βουλής έμεινε και πάλιν άνεκτέλεστη.

Σε ποιάν χώρα του κόσμου στην όποία έγινε παρόμοιο πραξικόπημα δέν τιμωρήθηκαν οι πραξικοπηματίες άμέσως με την άποκατάσταση της Δημοκρατίας; Πουθενά.

Πέρασαν ήδη πάνω από δύομισι χρόνια από τó έγκληματικό, χουντικό πραξικόπημα και όμως τó καυτό πρόβλημα της κάθαρσης κι' έξυγίανσης τών σωμάτων άσφαλείας και του κρατικού μηχανισμού της Δημοκρατίας παραμένει άλυτο. Στην Άστυνομία, στην Έθνοφρουρά, και στον κρατικό μηχανισμό γενικά υπάρχουν πρόσωπα που κατέχουν ως τώρα πολύ υπεύθυνες θέσεις, ενώ τά ίδια αυτά πρόσωπα έχουν διαδραματίσει ένεργό ρόλο στο πραξικόπημα.

Είναι λοιπόν πολύ φυσικό να άναρωπιέται ό λαός: Ποιά έμπιστοσύνη μπορεί να έχη σε σώματα άσφαλείας, όπου εξακολουθούν να κατέχουν θέσεις πορωμένοι πραξικοπηματίες και πληρωμένα όργανα του ιμπεριαλισμοϋ, που έστρεψαν τά όπλα έναντίον της Κύπρου; Είναι σε όλους γνωστό πως οι έπαίσχυντοι πραξικοπηματίες έδρασαν σαν όργανα ξένων ιμπεριαλιστικών συμφερόντων και έπιδιώξεων.

Δέν μπορούμε, δέν μās έπιτρέπεται να κλείουμε τά μάτια μπροστά στην πραγματικότητα, όσο πικρή και δυσάρεστη κι' άν είναι. Από τó 1964 που ιδρύθηκε ή Έθνοφρουρά δημιουργήθηκε ένα καθεστώς άναφορικά με την έπιλογή δοκιμών άξιωματικών. Και τó καθεστώς ήταν τέτοιο που ή έπιλογή τών άξιωματικών γινόταν, για πάρα πολλά χρόνια μέχρι και πρόσφατα, με άποκλειστικά κριτήρια τόν άντιμακαρισμό, άντικομμουνισμό και φιλοχουντισμό. Για πάρα πολλά χρόνια, για να γίνη ένας άξιωματικός της Έθνοφρουρας θά έπρεπε να είναι δεδηλωμένος έχθρός του Προέδρου της Δημοκρατίας Άρχιεπισκόπου Μακαρίου, να πιστεύη στον Γρίβα και στην Χούντα τών Άθηνών.

Τί άπόγιναν όλοι αύτοι οι άξιωματικοί; Ένας σημαντικός άριθμός είναι έφεδροι. Άλλοι όμως στελεχώνουν άκόμη την Έθνική Φρουρά και είτε

συνεχίζουν άνοικτά τὸ ύπονομευτικὸ ἔργο τους εἴτε μὲ τρόπο πού νά μὴ προκαλοῦν. Εἶναι ὅμως ἔτοιμοι μόλις τοὺς δοθῇ ἡ εὐκαιρία νά κάμουν ὅ,τι ἔκαμαν στίς 15 Ἰουλίου, 1974.

Τὸ καθεστῶς ἐπιλογῆς νέων ἀξιωματικῶν διαφοροποιήθηκε πρόσφατα, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει πῶς στοὺς καταλόγους τῶν δοκίμων ἀξιωματικῶν δὲν παρειαφρῦουν καὶ φιλοπραξικοπηματίες. Καὶ στὸ διαφοροποιημένο καθεστῶς ἀποκλείονται πρόσωπα ἀριστερῶν φρονημάτων βάσει καὶ πάλιν τοῦ ἰσχύοντος πιστοποιητικοῦ κοινωνικῶν φρονημάτων.

Ἴσως νά προβληθῇ καὶ πάλιν τὸ ἐπιχείρημα, ὅπως προβλήθηκε στὴν περίπτωσι τῆς συζήτησις γιὰ τὴν κατάστασι στὴν ἀστυνομία, ὅτι αὐτὴ ἡ συζήτηση θὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενο ἐκμετάλλευσις ἀπὸ τοὺς Τούρκους εἰσβολεῖς καὶ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Κύπρου γενικὰ. Ἐὰν ἐπιτρέψουμε ὅμως στὴν σαθρὴν κατάστασι πού ὑπάρχει νά συνεχιστῇ, δὲν θάταν ἀπλῶς θέμα προπαγανδιστικῆς ἐκμετάλλευσις ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ, ἀλλὰ χρησιμοποίησις αὐτῆς τῆς κατάστασις γιὰ τὴν πλήρη ὑποδούλωσι τῆς Κύπρου. Ἡ κάθαρσι καὶ ἐξυγίανσι ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ τὰ ὄπλα πού θὰ μπορούσε νά χρησιμοποιήσι ἐναντίον μας.

Ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς θεωροῦμε καθήκον μας νά ἐκφράσουμε πρὸς ὅλους ἀνεξαιρέτα τοὺς ἀξιωματικούς, ἀπὸ τὸν ἀνώτατο ἴσαμε τὸν κατώτατο, καὶ τοὺς ὀπλίτες τῆς Ἐθνοφρουρᾶς, πού ὑπηρετοῦν μὲ πίστι καὶ αὐτοθυσίαν τὴν πατρίδα, τὴν εὐγνωμοσύνη μας καὶ νά τοὺς συγχαροῦμε θερμὰ γιὰ τὸ πατριωτικὸ ἔργο πού ἐπιτελοῦν. Ἡ κριτικὴ πού στρέφεται ἐναντίον τῶν πραξικοπηματικῶν καὶ φιλοπραξικοπηματικῶν στοιχείων ὄχι μόνον δὲν τοὺς ἀφορᾷ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνισχύει στὴν ἐκτέλεσι τοῦ ὑψηλοῦ καθήκοντός τους πρὸς τὸν λαὸ καὶ τὴν Κύπρον.

Ἡ κάθαρσι κι' ἐξυγίανσι στίς γραμμές τῆς Ἐθνοφρουρᾶς θὰ πρέπει ὀπωσδήποτε νά συμπεριλάβῃ ὅλους ἐκείνους τοὺς ἀξιωματικούς πού ἔχουν διαδραματίσει ἐνεργὸ ρόλο στὸ πραξικόπημα μὲ ὅποιοδήποτε τρόπο καὶ ἐκείνους πού ὑποστηρίζουν ἀκόμη αὐτὸ τὸ τερατῶδες ἐγκλημα κατὰ τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου.

Θέλουμε μιὰ Ἐθνοφρουρὰ στελεχωμένη ἀπὸ τὰ πάνω ἴσαμε τὰ κάτω μὲ πατριώτες, δημοκρατικούς ἀξιωματικούς ἀφοσιωμένους ψυχῇ τε καὶ σώματι στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν σωτηρία τῆς Κύπρου, γιὰ τὴν λευτεριά καὶ τὴν δημοκρατία. Θέλουμε μιὰ Ἐθνοφρουρὰ στὴν ὁποία θὰ ἐκλείψῃ ἡ «ἀντικομμουνιστικὴ διαπαιδαγώγησι» πού διαιρεῖ τοὺς ἔθνοφρουροὺς καὶ ὑπονομεύει τὸ ἠθικὸ καὶ τὴν μαχητικότητά τους.

Γιὰ τὴν ἀστυνομία εἶπαμε ἤδη τί χρειάζεται νά γίνῃ. Δὲν εἶναι μόνον κάθαρσι κι' ἐξυγίανσι πού χρειάζεται, ἀλλὰ καὶ πλήρη ἀναδιοργάνωσι καὶ ἀναδιάρθρωσι. Ἐλέχθη ὅτι δὲν ἔχουμε ἢ δὲν παραχωροῦνται τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ. Εἶναι γελοῖο ἐπιχείρημα. Σήμερα ξοδεύουμε ἑκατομμύρια λίρες, γιὰ ἓνα ἀστυνομικὸ σώμα πού περιλαμβάνει στίς γραμμές του στοιχεῖα στὰ ὁποία δὲν μπορεί νά ἔχῃ ἐμπιστοσύνη τὸ κράτος. Ἡ κάθαρσι κι' ἐξυγίανσι τοῦ σώματος θὰ ἐπιφέρῃ καὶ οἰκονομίες. Δὲν εἶναι ὅμως αὐτὸ πού δεσπόζει, ἀλλὰ ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ν' ἀποκτήσῃ ἡ Κύπρος ἀστυνομία στὴν ὁποία νά μπορεί νά ἐμπιστεύεται, νά στηρίζεται. Καὶ τὰ χρήματα πού χρειάζονται γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ ὑπάρχουν, κι' ἂν δὲν ὑπάρχουν, πρέπει νά ἐξευρεθοῦν.

Στὸν κρατικὸ μηχανισμό ὑπάρχουν στοιχεῖα σὲ ἰθύνουσες θέσεις πού ἐπαίξαν εἴτε μὲ τὰ λόγια εἴτε μὲ τὰ ἔργα σημαντικὸ ρόλο στὸ προδοτικὸ πραξικόπημα. Ἐπ' ὅ,τι ἔχω ὑπόψη μου, δημόσιοι ὑπάλληλοι τιμωροῦνται γιὰ παραπτώματα πού δὲν ἔχουν καμμιά σχέση μὲ τίς ἀνατρεπτικὲς ἐνέργειες κατὰ τοῦ κράτους καὶ τῆς πατρίδας. Μικρότερης σημασίας παραπτώματα τιμωροῦνται, καὶ δικαιολογημένα, μὲ πειθαρχικὰ μέτρα. Πολύ πε-

ρισσότερο επιβάλλεται να τιμωρούνται παραπτώματα που έχουν σχέση με το προδοτικό πραξικόπημα, με εκείνους τους δημόσιους υπαλλήλους που έπληξαν το κράτος, το οποίο ωφείλαν να υπηρετούν.

Στην δημόσια υπηρεσία υπάρχουν υπάλληλοι που υπηρετούν εύσυνείδητα τον λαό και το κράτος, που στάθηκαν πιστοί και άφοσιωμένοι στο καθήκον τους κι' αυτοί είναι ή μεγάλη μάζα των δημοσίων υπαλλήλων. Σ' αυτούς αξίζει κάθε έπαινος. Υπάρχουν όμως και υπάλληλοι, αρκετοί από τους οποίους κατέχουν υπεύθυνες θέσεις, που πρόδωσαν τον όρκο τους προς την πατρίδα και συνεργάστηκαν ένεργά με τους επαίσχυντους πραξικοπηματίες έναντιον του Προέδρου της Δημοκρατίας, της Κύπρου και της ίερης μας υπόθεσης.

Συνιστά μεγάλη πρόκληση όταν και σήμερα ακόμη δημόσιοι υπάλληλοι που διεδραμάτισαν ένεργό ρόλο στο πραξικόπημα ασχολούνται σε υπηρεσίες διανομής τροφίμων και άλλων ειδών σε πρόσφυγες.

Αυτά τα στοιχεία δεν μπορούν, δεν πρέπει να παραμείνουν στις θέσεις τους από τις οποίες έχουν την δυνατότητα να έπηρεάζουν και τις προαγωγές των κατωτέρων τους. Καταγγέλλθηκαν μάλιστα περιπτώσεις υπαλλήλων που δεν προσφέρουν καμιά υπηρεσία και όμως πληρώνονται από το κράτος. Πολύ πρόσφατα μς έφεραν για έγκριση από την Βουλή κάποιους τροποποιημένους κανονισμούς για να δικαιολογηθί ή προαγωγή υπαλλήλων που ήταν πραξικοπηματίες. Πρός τιμήν της ή σχετική Κοινοβουλευτική Έπιτροπή επέστρεψε τους κανονισμούς, όταν ενημερώθηκε πάνω στο θέμα. Διερωτούμαι, όμως, πόσες προαγωγές πραξικοπηματιών έγιναν στα δύο μισα τελευταία χρόνια χωρίς να πληροφορηθί καν ή Βουλή;

Η κάθαρση κι' έξυγίανση του κρατικού μηχανισμού θα καταστήση τή δημόσια υπηρεσία πιό άποτελεσματική, πιό άποδοτική. Γιατί πρέπει να μαστε βέβαιοι ότι οι πραξικοπηματίες και φιλοπραξικοπηματίες δημόσιοι υπάλληλοι κωλυσιεργούν και ύπονομεύουν το έργο της Κυβέρνησης.

Με το ύπό συζήτηση νομοσχέδιο έχουμε την άπαιτούμενη διαδικασία για την έφαρμογή της πολιτικής της κάθαρσης κι' έξυγίανσης. Είναι μιá άπόλυτα δημοκρατική διαδικασία. Δεν θα λείψουν όμως οι φωνές των χουντικών και φιλοχουντικών στοιχείων και έντύπων που θά μιλούν για «καταπάτηση των έλευθεριών», για «ίερή έξέταση» και πολλά άλλα. Αυτά τα στοιχεία δεν πολυσκοτίζονται για το γεγονός ότι εξαιτίας της έγκληματικής δράσης τους το 40% του έδάφους μας κατέχεται από τουρκικά στρατεύματα, χιλιάδες πλήρωσαν με τή ζωή τους, 200.000 είναι οι Έλληνοκύπριοι πρόσφυγες στην ίδια την πατρίδα τους, 2.000 είναι άγνοούμενοι και ποιός ξέρει πόσες άλλες δοκιμασίες έπιφυλάσσονται για τον λαό μας ακόμη. Σημασία γι' αυτά τα στοιχεία έχει να είναι οι επαίσχυντοι πραξικοπηματίες έλεύθεροι να συνεχίσουν το μακάβριο έργο τους.

Αν βάλουμε άφτι σ' αυτές τις σειρήνες των πραξικοπηματιών και φιλοπραξικοπηματιών, κάθαρση κι' έξυγίανση δεν θα γίνη. Η διαδικασία που προτείνεται με το ύπό συζήτηση νομοσχέδιο είναι άπόλυτα δημοκρατική και κανείς δεν μπορεί να ίσχυρισθί το αντίθετο. Αν έπρόκειτο μάλιστα να κρίνη κανείς αντικειμενικά το ύπό συζήτηση νομοσχέδιο θα κατέληγε ότι είναι πέραν του δέοντος δημοκρατικό. Κανείς δεν μπορεί να ίσχυρισθί ότι είναι τέλειο κι' ότι δεν υπάρχουν σ' αυτό κενά ή άλλες άδυναμίες. Αν περιμέναμε όμως μέχρι που ν' άποκτήσουμε το τέλειο, ή κάθαρση κι' έξυγίανση δεν θ' άρχιση ποτέ. Ας θεσπίσουμε αυτό το νομοσχέδιο σε νόμο για να δοθί στην Έκτελεστική Έξουσία ή δυνατότητα να έφαρμόση την πολιτική της κάθαρσης κι' έξυγίανσης και στην πορεία μπορούμε, αν διαπιστωθούν κενά, να τα συμπλήρωσουμε με τροπολογίες που ή Βουλή θα έκρινε σκόπιμο να έπιφέρη.

Τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο ἐπιφέρει μεγάλη καὶ οὐσιαστικὴ βελτίωση τοῦ ἀρχικοῦ νομοσχεδίου πού κατατέθηκε. Σὲ λίγο ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ ἔχη στὰ χέρια τῆς μιὰ νομοθεσία πού προνοεῖ συγκεκριμένη διαδικασία γιὰ τὴν κάθαρση καὶ ἐξυγίανση. Αὐτὸ πού ἔχει σημασία γιὰ τὸν λαὸ καὶ τὸν τόπο εἶναι ὁ νόμος πού θὰ θεσπισθῆ νὰ μὴ μείνῃ στὰ ράφια. Πρέπει νὰ ἐφαρμοστῆ καὶ νὰ ἐφαρμοστῆ ἀμέσως. Πρέπει νὰ τεθῆ σὲ κίνηση ὁ μηχανισμὸς πού προνοεῖται ἀπὸ τὸν νόμο γιὰ νὰ ληφθοῦν τὰ ἐπιβαλλόμενα πειθαρχικὰ μέτρα ἐναντίον ἐκείνων πού ἐδρασαν γιὰ νὰ ὀδηγηθῆ ὁ λαὸς μας στὴ σημερινὴ τραγωδία καὶ συμφορά. Ὁ λαὸς καὶ οἱ νομιμόφρονες δημόσιοι ὑπάλληλοι μποροῦν καὶ πρέπει νὰ βοηθήσουν σ' αὐτὸ τὸ σοβαρῶτατο ἔργο.

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ ὀλιγωρία, ἡ ἀνοχή, ἡ διστακτικότητα καὶ ἀναποφασιστικότητα στὸ παρελθὸν ἐξέθρεψαν τὴν ἀνατρεπτικὴ, ὑπονομευτικὴ δραστηριότητα γιατί ἀποθράσυνε τοὺς δολοφόνους καὶ πραξικοπηματίες. Ὅποιαδήποτε ἐπανάληψη αὐτῆς τῆς πολιτικῆς θὰ ὀλοκληρώσῃ μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια τὴν καταστροφὴ τῆς Κύπρου.

Δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ ἔχη ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία στὰ χέρια τῆς τὴν ἀπαιτούμενη νομοθεσία. Μποροῦσε, ἂν ἤθελε, νὰ τὴν εἶχε ἀπὸ καιρὸ. Ἀκόμη καὶ μὲ τὴν ὑφιστάμενη νομοθεσία θὰ μποροῦσε νὰ παραπέμψῃ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τοὺς ἐπαίσχυντους πραξικοπηματίες. Αὐτὸ πού θέλουμε νὰ τονίσουμε καὶ τὸ τονίζουμε μ' ὅλη τὴ σοβαρότητα καὶ κρισιμότητα πού ἐπιβάλλουν οἱ περιστάσεις, εἶναι τὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ χωρῆσῃ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία χωρὶς περαιτέρω χρονοτριβὴ στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου πού θὰ ψηφίσουμε. Δὲν πρέπει νὰ δώσουμε στὸν ἀρμόδιο Ὑπουργὸ ἢ στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ δικαίωμα νὰ ἐξαιρῆ ὅποιοιδήποτε ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Εἶναι δυνατόν τέτοιες ἐξουσίες νὰ ὀδηγήσουν σὲ εὐνοιες πού θὰ πρέπει πάση θυσία ν' ἀποφευχθοῦν.

Ὁ κυπριακὸς λαὸς πού τόσα ὑπόφερε καὶ ὑποφέρει δὲν θὰ συγχωρήσῃ κανένα πού μὲ ὅποιοιδήποτε τρόπο θὰ καθυστερήσῃ τὴν γρήγορη ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Δὲν θὰ συγχωρήσῃ κανένα πού συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ στέκει ἐμπόδιο στὴν κάθαρση καὶ ἐξυγίανση ὅπως προνοεῖται ἀπὸ τὸν νόμο πού θὰ θεοπίσουμε. Ἀρκετὴ καθυστέρηση σημειώθηκε μέχρι σήμερα. Φτάνει πιά.

Βρισκόμαστε ἤδη μπροστὰ σὲ μιὰ νέα συνωμοσία πού αὐτὴ τὴν φορὰ ἂν τῆς ἐπιτραπῆ δὲν θ' ἀφήσῃ τίποτε ὄρθιο. Σύμφωνα μὲ ὅλες τὶς ἐνδείξεις ἡ ἐγκληματικὴ ΣΙΑ ἀνοίξε πάλιν τὶς κάσιες τῆς καὶ χρηματοδοτεῖ μιὰ νέα ΕΟΚΑ Β'. Ἀκούγονται καὶ πάλιν οἱ γνωστὲς ἀπειλές. Ἔχουμε γερὰ νεῦρα, δὲν εἶναι αὐτὸ πού μᾶς πειράζει. Ἔχουμε ὄμως ἱερὸ καὶ ἀπαράβατο καθῆκον ἀπέναντι σ' αὐτὸ τὸν ἀδούλωτο, ὑπέροχο λαὸ νὰ μὴν ἐπιτρέψουμε τὴν πλήρη καταστροφὴ του.

Ὁ λαὸς ἀπαιτεῖ κάθαρση ὀριστικὴ. Αὐτὸ ἀκούγεται τώρα καὶ δυόμιση χρόνια. Καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔχει ἀπαράβατο καθῆκον νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ. Ὁ λαὸς πρέπει νὰ βοηθήσῃ μὲ τὶς μαρτυρίες του.

Ἡ Βουλὴ δὲν τερματίζει τὸ καθῆκον τῆς μὲ τὴν θέσπιση τοῦ ὑπὸ συζήτησης νομοσχεδίου σὲ νόμο. Πρέπει νὰ παρακολουθῆ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου καὶ ἂν διαπιστώσῃ ὅποιαδήποτε καθυστέρηση ἢ ὀλιγωρία νὰ μὴν διαστάσῃ νὰ ἐπέμβῃ γιὰ νὰ δώσῃ στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ καταλάβῃ ὅτι δὲν πρόκειται ν' ἀνεχθῆ στραπατσάρισμα τῆς ἀπόφασῆς τῆς.

Πρέπει ν' ἀπαλλαγῆ αὐτὸς ὁ τόπος ἀπὸ τὸ μίasma τοῦ πεμπτοφαλαγγισμοῦ πού ἐκδηλώνεται μάλιστα μὲ «ἐθνικόφρονα» χρώματα. Τὸ Μέτωπο πού λέγεται Κύπρος πρέπει νὰ εἶναι ἀπόλυτα ἀρραγὲς μέτωπο, χωρὶς συνωμότες, δολοφόνους καὶ πραξικοπηματίες. Γιατὶ μόνον ἓνα τέτοιο μέτωπο

θά μπορέση νά δώση μ' ἐπιτυχία τήν μάχη γιά τήν σωτηρία καί τήν λευτεριά τῆς Κύπρου. Κάθαρση κι' ἐξυγίανση σημαίνει ἰσχυρό μέτωπο πάλης. Σημαίνει ἐπιτυχία τοῦ ὑπέρ πάντων ἀγώνα πού διεξάγει ὁ λαός μας.
Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε.

Τριάντα μῆνες μετά τὸ ἐθνικὸ ἐγκλημα τῆς 15ης τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1974 ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων συνεπῆς στίς διακηρύξεις τῆς θά θεοπίση ἡμέρα σὲ νόμο τὸ νομοσχέδιο γιά τήν κάθαρση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Ἀποτελεῖ τοῦτο μίαν ἱκανοποίηση τοῦ λαϊκοῦ αἰσθήματος, μίαν ἠθική παλινόρθωση κι' ἐξυγίανση τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους καί μίαν ἱστορικήν ἀναγκαιότητα γιά τήν παραπέρα προώθηση τῆς Κυπριακῆς ἀντίστασης ἐναντία στὰ συννομητικά σχέδια τῶν ἐχθρῶν τῆς Κύπρου καί τῆς πάλης τοῦ λαοῦ μας γιά ἐθνικήν καί φυσικήν ἐπιβίωση.

Ἀποτελεῖ ἱκανοποίηση τοῦ λαϊκοῦ αἰσθήματος γιατί ὁ λαός μας γνωρίζει πῶς αὐτοὶ ἐναντίον τῶν ὁποίων στρέφεται τὸ νομοσχέδιο εἶναι οἱ ἐσωτερικοὶ ἔνοχοι τοῦ ἐγκλήματος πού διαπράχθηκε ἐναντία στὸν λαὸ καί τὸ Κράτος τῆς Κύπρου. Καί οἱ ἔνοχοι ὅταν κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι κι' ἀμετανόητοι, ὅταν παραμένουν ἀτιμώρητοι καί ἐξακολουθοῦν νά συνωμοτοῦν προκαλοῦν ἐπικίνδυνα τὸ λαϊκὸ αἶσθημα. Πολὺ περισσότερο προκαλεῖται ὁ λαός, ὁ πρόσφυγας, ὁ γονιὸς ἢ ὁ συγγενῆς νεκρῶν ἢ ἀγνοουμένων ὅταν καθημερινὰ διαπιστώνη πῶς σ' αὐτοὺς τοὺς υπεύθυνους τῆς τραγωδίας εἶναι ὑποχρεωμένος νά ἀπευθυνθῆ καί νά ἐκλιπαρήσῃ καί νά μειωθῆ ἠθικά γιά νά ζητήσῃ τήν κρατικὴ βοήθεια καί μέριμνα στὴν ἀντιμετώπιση κάποιου ἀπὸ τὰ τεράστια σὲ ἀριθμὸ καί μέγεθος προβλήματα πού τοῦ δημιούργησε τὸ φασιστικὸ πραξικόπημα καί ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή.

Ἀποτελεῖ ἠθική παλινόρθωση τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους γιατί μέσα σ' αὐτὸ τὸ κράτος τὸ ἀπροστατευτὸ ἀπὸ τὴν διάβρωση, τὴ συνωμοσία καί τὴ διαφθορὰ συντελεῖται σταθερὰ καί μεθοδικὰ μιὰ ἀνατροπὴ τῶν ἠθικῶν ἀξιών καί τῶν κριτηρίων ἀξιολόγησης. Τὸ μεγαλύτερο μέρος ἀπὸ τίς υπεύθυνες θέσεις κλειδιά τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ βρίσκεται στὰ χέρια ἀνθρώπων πού τοὺς βαρύνει ἡ ἐνοχὴ ἢ ἡ συνενοχὴ.

Καί ἐν πολλοῖς ἡ διαφθορά. Καί γίνονται αὐτοὶ οἱ ἔνοχοι καί διεφθαρμένοι κριτές τῶν ὑφισταμένων τους γιά νά προωθοῦν τοὺς ὁμοίους τους. Καί τοὺς προωθοῦν συστηματικὰ ἐδῶ καί μίαν δεκαετία τοῦλάχιστον. Ὑπάρχουν σήμερα, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, πολυάριθμα παραδείγματα τίμιων κρατικῶν ἢ ἡμικρατικῶν ὑπαλλήλων, ἱκανῶν καί ἀποδοτικῶν πού ἐξακολουθοῦν νά παραμένουν συνεπεῖς στίς ἀρχές καί τὸν χαρακτήρα τους σὲ βάρος τῆς σταδιοδρομίας τους. Καί ὑπάρχουν καί πολλὰ παραδείγματα ἄλλων ὑπαλλήλων πού ξεκίνησαν τίμιοι καί ἀκέραιοι καί πιστοὶ στὸ καθῆκον μὰ δὲν μπόρεσαν νά κρατήσουν μέχρι τὸ τέλος. Γιατί ἡ καθημερινὴ ζωὴ καί τὸ περιβάλλον τοὺς ἀνάγκασε τελικὰ νά ἐνδώσουν. Ἡ διάβρωση, ἡ σήψη ἔφτασε μέχρι τὸ κόκκαλο καί στίς δεκαπέντε Ἰουλίου τοῦ 1974 πληρώσαμε τίς συνέπειες αὐτῆς τῆς διάβρωσης.

Ἄν παλινρθώθηκε τὸ Κράτος ὀφείλεται πρῶτα καί κύρια στὴν λαϊκὴ ἀντίσταση. Στὸ ἀδόουλτο φρόνημα τοῦ ἀγωνιστῆ Κυπριακοῦ λαοῦ. Αὐτὸς

ὁ ὑπέροχος λαὸς δὲν ἦταν ποτὲ ἕτοιμος νὰ δεχτῆ τὴν κατάργησι τοῦ Κράτους του καὶ τὸν ἄφανισμό του. Ἀπόφασί του εἶναι νὰ ξανακτίσῃ τὸ Κράτος. Νὰ τὸ ξανακτίσῃ μὲ γερά ὕλικά. "Ὅχι μὲ τὰ σάπια τοῦ γκρεμισμένου οἰκοδομήματος. Νὰ ποῖο εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ νομοσχεδίου ποῦ ἡ Βουλὴ σὰν γνήσιος ἐκφραστὴς τῆς λαϊκῆς θέλησης θὰ ψηφίσῃ σήμερα σὲ νόμο. Καὶ ἀποτελεῖ, ἐντιμοὶ Κύριοι συνάδελφοι, τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ μιὰν ἱστορικὴν ἀναγκαιότητα γιὰ τὴν παραπέρα προώθησι τῆς Κυπριακῆς ἀντίστασις ἐνάντια στὰ συνωμοτικὰ σχέδια τῶν ἐχθρῶν τῆς Κύπρου καὶ τῆς πάλης τοῦ λαοῦ μας γιὰ ἐθνικὴ καὶ φυσικὴ ἐπιβίωσι.

Στὴν ἀγόρευσι μας πάνω στὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας τονίζαμε πὼς σ' αὐτὸ τὸ κράτος δὲν ὑπάρχει μιὰ ἐξουσία ἐνιαία, συλλογικὴ ἢ ἀτομικὴ. Αὐτὸ ὑπάρχει μονάχα στὰ χαρτιά τοῦ Συντάγματος. Στὴν πραγματικότητα ὑπάρχει дуαδισμός, διαρχία. Ὑπάρχει μιὰ σταματάτη πάλη γιὰ τὴν ἐξουσία. Πάλι ἀνάμεσα στὶς δυνάμεις ἐκεῖνες ποῦ ἀγωνίζονται νὰ στερεώσουν τὴν Κρατικὴν ὑπόστασι τῆς Κύπρου καὶ τίς ἄλλες ποῦ βυσοδομοῦν, συνωμοτοῦν καὶ πασκίζουν νὰ διαλύσουν, νὰ καταργήσουν τὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία. Πάλι ἀνάμεσα στὲς πατριωτικὲς δυνάμεις καὶ στὶς Ξενοκίνητες. Αὐτὴ ἡ πάλη ἄρχισεν ἀπὸ τὴν ἐπόμενη μέρα τῆς ἐγκαθίδρυσις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Καὶ συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Τὰ αἴτια εἶναι βαθειά. Ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία καὶ ἡ ἀδέσμευτὴ τῆς πολιτικῆς εἶναι ἓνα μεγάλο ἐμπόδιο γιὰ τὴν προώθησι τῶν ἱμπεριαλιστικῶν συμφερόντων στὴν περιοχὴ μας. Ἐνα ἐμπόδιο ποῦ παρὰ τίς ἀπεγνωσμένες προσπάθειες τοῦ διεθνοῦς ἱμπεριαλισμοῦ στάθηκε ἀδύνατο νὰ παρακαμφθῆ. Γιὰ τὴν ἄλωσι τοῦ Κράτους αὐτοῦ χρησιμοποιήθηκαν ὅλα τὰ μέσα. Οἱ πιέσεις καὶ οἱ «συμβουλές», οἱ ἐκβιασμοί, ὁ εἰσαγόμενος φασισμός, οἱ δολοφονίες πολιτῶν καὶ οἱ δολοφονικὲς ἀπόπειρες ἐνάντια στὸν Πρόεδρο Μακάριο καὶ τὴν Δημοκρατικὴ ἡγεσία, δολοφονικὴ ἀπόπειρα ἐνάντια στὸν Βάσο Λυσσαρίδη, ἡ χούντα καὶ ἡ εἰσβολὴ καὶ ἡ μαζικὴ σφαγὴ τοῦ Λαοῦ μας καὶ ἡ κατοχὴ καὶ ἡ προσφυγιά.

Πρὸ πάντων ὅμως χρησιμοποιήθηκεν ἡ συστηματικὴ καὶ μεθοδευμένη διάβρωσι τοῦ Κράτους. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ διάβρωσι εἶναι ἐκεῖνη ποῦ παρ' ὀλίγο νὰ πετύχαινε τοὺς σκοποὺς τῶν ἐχθρῶν τῆς Κύπρου. Καὶ αὐτὴν τὴν διάβρωσι πρέπει τώρα νὰ ἐξουδετερώσουμε. Χωρὶς καθυστέρησι. Ἡ Ξένη συνωμοσία ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἔχει μετατοπίσει τὸ κέντρον βάρους τῆς δραστηριότητάς της στὸ ἐσωτερικὸ μας μέτωπο. "Ἄλλαξαν βλέπετε οἱ καιροί. Δὲν εἶναι τώρα τὸ 1958 ὅταν μιὰ ἀπόβασι ἐνὸς ἀγῆματος πεζοναυτῶν στὸ Λίβανο ἔβαζε τὰ πράγματα στὴ θέσι τους. Τώρα εἶναι 1977 καὶ ὁ συσχετισμὸς τῶν δυνάμεων στὴν περιοχὴ τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου δὲν ἐπιτρέπει τέτοιου εἴδους ἀπροκάλυπτες ἐπεμβάσεις. Τώρα χρησιμοποιοῦν τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ προγεφυρώματα καὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς πληρεξούσιους. Μὰ οἱ πληρεξούσιοι χωρὶς τὰ προγεφυρώματα εἶναι χωρὶς σοβαρὴ ἀποτελεσματικότητα.

Νὰ λοιπὸν γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο ἀποκτᾶ τὴν τεράστια σημασία ποῦ ἔχει σήμερα. Νὰ γιὰ τὴν γίνεται τὸ ἐπίκεντρο τῆς πάλης τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς μας γιὰ ἐθνικὴν ἀνεξαρτησία καὶ κυριαρχία. Εἶναι γι' αὐτὸ τὸ λόγο ποῦ ἡ ΕΔΕΚ καὶ ὅλες πιστεύουμε οἱ δημοκρατικὲς πατριωτικὲς δυνάμεις αὐτοῦ τοῦ τόπου ἐπιμένουμε στὴν ἀνάγκη τῆς κάθαρσις τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, στὴν πάταξι κι' ἐξουδετέρωσι τοῦ πρακτορισμοῦ καὶ τοῦ πεμπτοφαλαγγιτισμοῦ καὶ στὸν πλήρη κι' ἀπόλυτο ἔλεγχο τῆς Κρατικῆς μηχανῆς σ' ὅλες τῆς τὲς διαστάσεις ἀπὸ τὴν ἐκλεγμένη μὲ τὴν ἐτυμηγορία τοῦ λαοῦ Κυβέρνησι. "Ἄν αὐτὸ δὲν γίνῃ γρήγορα καὶ ἀποτελεσματικὰ, ἔξασθενίζουμε τὸ ἐσωτερικὸ μας μέτωπο, ἐλαττώνουμε τὴν δύναμη ἀντιστάσεως τοῦ λαοῦ μας καὶ διευκολύνουμε τὰ Ξενοκίνητα ἀντικυπριακὰ σχέδια.

Ἄξιότιμοι Κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ κάθαρση μὲ τὴν πλατεία τῆς ἔννοια, στὴ πραγματικότητα δὲν ἀρχίζει σήμερα. Δὲν θεμελιώνεται σήμερα. Θεμελιώθηκε μὲ τὴν ἀντίσταση τοῦ λαοῦ πρὶν, κατὰ καὶ μετὰ τὸ πραξικόπημα. Θεμελιώθηκε μὲ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς ἐθνικῆς μας κυριαρχίας ποὺ ἔπασαν νεκροὶ στὴ μεγάλη μάχη ἐναντία στὸν φασισμό, τὸν ἰμπεριαλισμὸ καὶ τὸν τούρκικο σωβινισμό. Μπήκε στὴν δευτέρῃ τῆς φάση μὲ τὶς βουλευτικές ἐκλογές τοῦ Σεπτέμβρη μὲ τὶς ὁποῖες οἱ λαϊκὲς πατριωτικὲς δυνάμεις συνέτριψαν τὴν ἀντίδραση θέτοντας κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχό τους τὸ νευραλγικὸ πόντο τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας. Αὐτὴ ἡ νίκη ἔχει ἰδιαίτερη σημασία. Γιατὶ ἔθεσε τέρμα στὸ μονοπώλιο τῆς ἀντίδρασης πάνω στὴν Νομοθετικὴ Ἐξουσία. Γιατὶ ἀφαίρεσε ἀπὸ τὴν ἀντίδραση τὴ δυνατότητα νὰ καλύπτῃ τὴ δράση τῆς μὲ τὸν μανδῦα τῆς νομιμότητας. Γιατὶ ἔδωσε στὸ Κράτος καὶ στὸν Μακάριο τὴν δυνατότητα νὰ προχωρήσουν μὲ νόμιμα μέσα στὸ ξεκαθάρισμα τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου.

Μπορεῖτε, κύριοι συνάδελφοι, νὰ φανταστῆτε τὴν προηγούμενη Βουλὴ νὰ θεοπίζη νόμους σὰν τὸν σημερινὸ γιὰ τὴν κάθαρση; Μπορεῖτε νὰ φανταστῆτε τὴν προηγούμενη Βουλὴ νὰ συμπαραστέκεται στὸν Πρόεδρο Μακάριο στὴν προσπάθειά του γιὰ ἐξυγίανση τῆς κρατικῆς μηχανῆς; Ἄς θυμηθοῦμε αὐτές τὶς ὥρες τὴν ἐπαίσχυντη στάση τῆς ἀμαρτωλῆς Βουλῆς καὶ τοῦ τότε προέδρου τῆς ὅταν ἐξίσωνε τὴν φασιστικὴ παρανομία μὲ τὴν νόμιμη ἀντίσταση τοῦ Κράτους καὶ τοῦ λαοῦ.

Ἄς φέρουμε στὴ μνήμη μας τὴν ὀδυνηρὴ ἐκείνη περίοδο ποὺ ὁ ἐκπεσὼν Πρόεδρος τοῦ Σώματος αὐτοῦ Ζητοῦσε νὰ σταλῇ ὁ Μακάριος καὶ ὁ Γρίβας στὸν προδότη Ἰωαννίδη γιὰ νὰ τοὺς δικάσῃ. Ἄς ξαναθυμηθοῦμε τὴν ἀνασταλτικὴ δράση τῆς στὴν προσπάθεια τοῦ Προέδρου νὰ ἰδρῦσῃ τὸ ἐφεδρικό σῶμα τῆς Ἀστυνομίας γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἔνοπλη παρανομία ποὺ κάλπαζε ἀφήνοντας νεκροὺς κ' ἐρείπια στὸ πέρασμά της. Ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία ἦταν τότε ἡ τροχοπέδη στὴν προσπάθεια γιὰ ἐδραίωση τοῦ Κράτους. Ἦταν καὶ εἶναι συνένοχη τῆς παρανομίας, τῆς προδοσίας καὶ τοῦ ἐγκλήματος ποὺ διαπράχθηκε ἐναντία σ' αὐτὸ τὸν λαό. Γιατὶ ἦταν μιὰ Βουλὴ ἀντιλαϊκὴ, ξενόδοულῃ. Σήμερα τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Σήμερα ὕστερα ἀπὸ ἀνένδοτο ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας αὐτὸ τὸ κάστρο ποὺ λέγεται Βουλὴ ἐλέγχεται ἀπὸ τὶς Πατριωτικὲς Δημοκρατικὲς δυνάμεις. Σήμερα αὐτὴ ἡ Βουλὴ συμπαραστέκεται μὲ εἰλικρίνεια καὶ τιμιότητα στὸν Πρόεδρο τοῦ Κράτους. Τὸν βοηθᾷ καὶ τὸν ἐνισχύει. Κι' ὄχι ἀπλᾶ τοῦ συμπαραστέκεται. Πρωτοπορεῖ. Κι' ὁ φαῦλος κύκλος τῆς ἐξουσίας τῆς ἀντιδραστικῆς δεξιᾶς ἔσπασε. Ἡ Βουλὴ, ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία, δὲν μπορεῖ πιά νὰ συγκαλύπτῃ τὰ ὄργανά τους στὸν κρατικὸ μηχανισμό. Καὶ ἡ ὥρα τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης πλησιάζει.

Μὲ ἀφετηρία πλέον τὴν Βουλὴ ἕνας ἕνας, ὅλοι οἱ τομεῖς τῆς δημόσιας ζωῆς θὰ πρέπει νὰ ἀνανεωθοῦν καὶ νὰ ἐξυγιανθοῦν. Τὸ πρῶτο βῆμα ἔγινε πρὸς τὴν κατεύθυνση τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν. Στις 20 Φεβρουαρίου θὰ διεξαχθοῦν κοινοτικὲς ἐκλογές, γιὰ νὰ ἀπομακρυνθοῦν οἱ δοσίλογες ἀμαρτωλὲς καταστάσεις καὶ ν' ἀναπνεύσῃ ἀέρα δημοκρατίας ἡ μαρτυρικὴ ὑπαιθρος. Καὶ θὰ προχωρήσουμε στὰ Συμβούλια Βελτιώσεως. Καὶ θὰ φτάσουμε στοὺς δήμους γιὰ ν' ἀναδείξῃ κι' ἐκεῖ ὁ λαὸς τοὺς ἐκλεκτούς του.

Ὅλα αὐτὰ εἶναι πολὺ σημαντικὰ καὶ ἀναγκαῖα. Ὅμως τὸ σημερινὸ βῆμα ποὺ θὰ κάνῃ τὸ Σῶμα ἔχει ἰδιαίτερη σπουδαιότητα. Μὲ τὴν ἐγκριση τοῦ νομοσχεδίου θὰ ἀνοίξουμε τὸν δρόμο ποὺ θὰ ὀδηγήσῃ σ' ἕνα κράτος πειθαρχημένο, νομοταγές, ὑγιές, συνεπές στὴν ἀποστολὴ του, ἀποτελεσματικὸ ὄπλο στὰ χέρια τοῦ λαοῦ ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ ἐθνικὴν ἐπι-

βίωση κι' εθνικὴν κυριαρχία κι' ἀνεξαρτησία. Δὲν ἰσχυριζόμεστε ὅτι τὸ προτεινόμενον νομοσχέδιο εἶναι τέλειο. Ὅμως ἱκανοποιεῖ στὰ πλείστα βασικά του σημεία.

Σ' ἓνα σημεῖο εἶναι πού ἔχουμε ἰσχυρὴ διαφωνία. Εἶναι τὸ σημεῖο πού ἀναφέρεται στὴν Ἐκθεση τῆς ἀρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Εἶναι ἡ τρίτη παράγραφος τοῦ ἀρθροῦ 6 σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἀφήνεται στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἡ διακριτικὴ ἐξουσία νὰ ἀνακόπη τὴν περαιτέρω διαδικασία γιὰ πειθαρχικὴ δίωξη ἐκεῖ ὅπου ὑφίστανται κατὰ τὴν γνώμη του ἰσχυροὶ λόγοι δημοσίου συμφέροντος. Διαφωνοῦμε μὲ αὐτὴ τὴν τακτικὴ. Καὶ διότι ἔχουμε πικρὴν πείρα ἀπὸ τὴν χρῆση τοῦ νόλλε προσέκουῖ καὶ διότι πιστεύουμε πῶς γιὰ σκοποὺς ἱστορίας ἐπιβάλλεται νὰ ἀφεθῆ ἀπρόσκοπη ὁλόκληρη ἡ διαδικασία ἔρευνας καὶ δίκης μέχρι τὸ τέλος. Γιατὶ ὅταν τεθῆ σ' ἐφαρμογὴ αὐτὸς ὁ νόμος θ' ἀρχίσῃ νὰ γράφεται ἐπίσημα μιὰ ἱστορία : Ἡ ἱστορία τοῦ πραξικοπήματος. Καὶ κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα, οὔτε καὶ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, νὰ τροποποιήσῃ ἢ νὰ παραποιήσῃ ἢ νὰ κουτσουρέψῃ αὐτὴ τὴν ἱστορία ἔστω καὶ γιὰ σκοποὺς δημοσίου συμφέροντος. Ὑπάρχουν ἄλλοι τρόποι μῆσα στὰ πλαίσια τῆς διαδικασίας καὶ τοῦ δημοσίου συμφέροντος καὶ νὰ προστατευθῆ καὶ τὸ δημόσιο συμφέρον καὶ μέλη τῆς κυβερνητικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἄς χρησιμοποιοῦν τούς ἄλλους τρόπους ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ἐπίσης θεωροῦμε σκόπιμο στὸ ἀρθρο 10 περὶ ποινῶν νὰ περιληφθῆ στὲς ποινές 1 καὶ 2 καὶ ἡ φράση «καὶ στέρηση τοῦ δικαιώματος προαγωγῆς διὰ πέντε τοῦλάχιστον ἔτη».

Πνεῦμα καὶ σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου εἶναι πρῶτο : ἡ ἱκανοποίησις μιᾶς βασικῆς ἀναγκαιότητος τοῦ ἀγῶνα τῆς Κύπρου γιὰ ἐπιβίωσιν. Δεύτερο : Ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἠθικῶν ἀξιών, καὶ τρίτο : Ἡ ἱκανοποίησις μιᾶς ἐπιτακτικῆς λαϊκῆς ἀπαίτησης. Πνεῦμα καὶ σκοπὸς δὲν εἶναι ἡ ἐκδίκηση. Δὲν ὑπάρχει σήμερα χώρος στὴ συνείδηση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ γιὰ ἐκδίκηση. Γιατὶ ἡ λαϊκὴ συνείδησις πλημμυρίζει ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς πάλης γιὰ τὴν ἐπιβίωσιν. Ἄλλωστε ἂν σκοπὸς ἦταν ἡ ἐκδίκηση, πολὺ διαφορετικὲς θὰ ἦταν οἱ προβλεπόμενες ποινές. Αὐτὸ ἄς τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψην οἱ φανεροὶ καὶ κρυφοὶ ἀμύντορες τοῦ φασισμού καὶ τῆς ἀντίδρασης πού, εἴμαστε προκαταβολικὰ βέβαιοι, θὰ σπεύσουν αὔριο νὰ σπιλώσουν τὸ πνεῦμα τοῦ νέου νόμου. Τοῦλάχιστον ἄς φροντίσουν ν' ἀποδείξουν πῶς ἀξίζουν τὴν μεγαλοψυχία πού τούς δείχνει ἡ Βουλὴ καὶ ὁ Λαός...

Θέλουμε νὰ τονίσουμε καὶ νὰ προειδοποιήσουμε τὸν Κυπριακὸ λαὸ πῶς ὁ νόμος αὐτὸς δὲν πρόκειται νὰ λύσῃ ἀπὸ μόνος του τὸ τεράστιο πρόβλημα τῆς ἐξυγίανσης τοῦ Κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Ἀπλῶς θέτει τίς νομοθετικὲς θάσεις. Ἀπὸ τὸ νόμο ὡς τὴν πραγματοποιήσῃ τῆς κάθαρσης ὑπάρχει πολὺς δρόμος καὶ σκληρὸς ἀγῶνας. Καὶ στὸν ἀγῶνα αὐτὸ εἶναι ὁ λαὸς πού πρέπει νὰ πρωταγωνιστήσῃ. Γιατὶ αὐτὸς εἶναι ἡ μόνη ἀποτελεσματικὴ δύναμις, ἡ μόνη ἱκανὴ δύναμις, γιὰ τὴν πραγματοποιήσῃ τῆς κάθαρσης. Ὁ λαὸς νὰ μὴ μείνῃ θεατῆς, νὰ μὴν ἀδρανῆσῃ. Νὰ κινητοποιηθῆ μαζικά. Νὰ πάρῃ ὁ καθένας μας τὸ μερίδιον τῆς εὐθύνης του καὶ μὲ θάρρος καὶ ὑπευθυνότητα νὰ καταγγείλῃ μόνος ἢ μέσον τῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν κομμάτων του ὅ,τι γνωρίζει. Νὰ ἐπαγρυπνῆ καὶ νὰ εἶναι πάντα ἔτοιμος γιὰ μεγαλύτερες κινητοποιήσεις.

Νὰ μὴ ξεχνᾷ ὁ λαὸς πῶς χάρις τῇ δικῇ του κινητοποίησιν καταργήθη τὸ μεταπραξικόπημα κ' ἀποκαταστάθη ἡ συνταγματικὴ τάξις μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Προέδρου Μακαρίου. Καὶ νὰ εἶναι βέβαιος πῶς χάρις τῇ δικῇ του κινητοποίησιν θὰ ἐξυγιανθῆ ὁ Κρατικὸς μηχανισμός. Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα. Μιὰ προειδοποίησις καὶ πρὸς τὸν λαὸ καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρο. Ὑπάρχουν πολλὰς ἀνησυχητικὰς ἐνδείξεις ὅτι ὀρισμένα στοιχεῖα πού φέρουν δῆθεν μακαριακὴ ταμπέλα κινουῦνται συντονισμένα καὶ δραστήρια

μέσα στον κρατικό μηχανισμό και ιδιαίτερα στον στρατό και την αστυνομία για να εγκαθιδρύσουν νέες προσωποπαγείς καταστάσεις. Αύτες οι πληροφορίες, αυτές οι ένδειξεις δεν μπορεί να περάσουν απαρατήρητες. 'Ο τόπος έχει πικρήν πείρα από τέτοιου είδους καταστάσεις.

Δέν πρόκειται, δέν είμαστε διατεθειμένοι να καταργήσουμε την πέμπτη φάλαγγα, για να δημιουργηθῆ ἡ ἕκτη. Κρούομε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου πρὸς πᾶσαν κατεύθυνση καὶ καλοῦμε κάθε υπεύθυνο, καὶ ιδιαίτερα τὸν Πρόεδρο, νὰ ἐπαγρυπνοῦν.

Νὰ τεθῆ ὀριστικά τέρμα στὶς προσωποπαγείς καταστάσεις. Γιὰ ν' ἀποκτήσουμε ἐπιτέλους ἕνα ἀπρόσωπο Κρατικό μηχανισμό πειθαρχημένο στὴν ἐκλεγμένη, στὴν υπεύθυνη Κυβέρνηση καὶ μόνο σ' αὐτήν.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Αὐτὴ εἶναι ἡ θέση τῆς ΕΔΕΚ πάνω στὸ κεφαλιῶδες θέμα τῆς καθάρσης. Γιὰ μᾶς ἡ σημερινὴ μέρα εἶναι μέρα δικαίωσης μακρῶν καὶ ἀνένδοτων ἀγώνων.

Εἶναι μέρα ἱστορική. Θὰ ὑποστηρίξουμε τὸ νομοσχέδιο, μέσα κί ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλὴ. Καὶ θὰ κάνουμε ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ μᾶς γιὰ νὰ ἐφαρμοστῆ σωστὰ στὴν πράξη. Γιὰ νὰ μὴ γίνῃ τὸ ὄργανο δίωξης μονάχα τῶν μικρῶν, τῶν πιονιῶν τοῦ πραξικοπήματος ποῦ σ' ἕνα μεγάλο βαθμὸ εἶναι κί αὐτοὶ θύματα. Θύματα τῶν ἡγετῶν καὶ τῶν κεφαλῶν τοῦ φασισμού καὶ τῆς χούντας, τῶν πληρωμένων πρακτόρων τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ. Αὐτοὺς τοὺς ἡγέτες, αὐτὲς τίς κεφαλές πρέπει νὰ σκοπεύῃ ὁ νέος νόμος. Αὐτοὶ κυρίως πρέπει ν' ἀσκοποῦν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Κρατικοῦ Μηχανισμοῦ. Γιὰ αὐτοὺς εἶναι οἱ μεγάλοι υπεύθυνοι, οἱ ἐσωτερικοὶ υπεύθυνοι τῆς τραγωδίας τοῦ λαοῦ μας.

Καὶ τὸ τονίζουμε γιὰ ἄλλη μιὰ φορά. Δέν κινούμεθα ἀπὸ ἐκδικητικὲς διαθέσεις. Δέν ζητᾶμε νὰ πάρουμε πίσω τὸ αἷμα τοῦ Κόκου Φωτίου, τοῦ Δώρου Λοῖζου καὶ τῶν χιλιάδων παιδιῶν τοῦ λαοῦ μας ποῦ ὁ φασισμὸς καὶ ὁ ἱμπεριαλισμὸς τοὺς ἔκοψαν βάρβαρα τὸ νῆμα τῆς ζωῆς. Ὁχι. Συνεχίζουμε μονάχα τὸν ἀγῶνα τους. Καὶ θὰ τὸν συνεχίσουμε μὲ συνέπεια καὶ αὐταπάρνηση καὶ μὲ πίστη στὴν δικαίωση μέχρις ὅτου τὸν φέρουμε στὸ τέρμα του, μέχρις ὅτου γίνῃ ἡ Κύπρος μας ἐλεύθερη, ἀνεξάρτητη, κυρίαρχη, ἐνιαία καὶ ἀδέσμευτη, χωρὶς ξένα στρατεύματα καὶ ξένα προγεφυρώματα, εἰρηνική, εὐημεροῦσα δημοκρατικὴ πατρίδα τῶν δικῶν τῆς κατοίκων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ φυλὴ, θρησκεία ἢ ἰδεολογία.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Μὲ τὴν κατάθεση τοῦ νομοσχεδίου περὶ καθάρσεως εἴμεθα ἰδιαίτερα εὐτυχεῖς καὶ ὑπερήφανοι. Εὐτυχεῖς γιὰτὶ μπορούμε σήμερα νὰ ἀνταποκριθοῦμε σὲ ἕνα ἔντονο λαϊκὸ αἴτημα τὸ ὁποῖο ὑπάρχει πέραν τῶν δύο ἐτῶν, οὐσιαστικῶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα. Εἴμεθα ἐπίσης ὑπερήφανοι γιὰτὶ μπορούμε νὰ ἀντικρύσωμε στὰ μάτια τὸν λαό, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ζητήσαμε πρὶν ἀπὸ 4 μῆνες τὴν ψῆφο του καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη του, γιὰτὶ σήμερα ἀποδεικνύομε ἔμπρακτα ὅτι εἴμαστε συνεπεῖς μὲ τίς προγραμματικὲς μας δηλώσεις, ἐφόσον ἡ ἀνάγκη γιὰ καθάρση εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς βασικὲς μας θέσεις. Σὰν κόμμα μὲ ἀρχές καὶ συνέπεια, ἐργαστήκαμε

καὶ θὰ συνεχίσωμε νὰ ἐργαζώμαστε μέσα στὴ Βουλὴ μὲ τρόπο προγραμματισμένο καὶ ἐντιμο καὶ οὐμφωνα μὲ τὶς ἀρχές μας καὶ τὶς θέσεις μας ἀποφεύγοντας νὰ ἐπιζητοῦμε πρόσκαιρα κομματικά ὀφέλη.

Τὸ νομοσχέδιο περὶ καθάρσεως εἶναι ἀποτέλεσμα μακρᾶς ἐργασίας τῶν Ἐπιτροπῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Νομικῶν καὶ στενῆς συνεργασίας μὲ τὸν Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης, Γενικὸ Εἰσαγγελέα, ἄλλα ἀρμόδια σώματα καὶ τὶς ὀργανώσεις. Ἡ ἐκθεση τῶν Ἐπιτροπῶν μιλά σαφῶς γιὰ τὴν διαδικασία καὶ γι' αὐτὸ θεωρῶ ἄσικοπο νὰ τὴν ἐπαναλάβω. Θέλω ὅμως νὰ σταθῶ σὲ μερικά σημεῖα καὶ νὰ ἀναφέρω καὶ ἐξηγήσω τὲς δικές μας θέσεις.

Ἡ κάθαρση δὲν εἶναι ἓνα δημοκοπικὸ διάθημα τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ καρπωθῆ ἓνα κόμμα γιὰτὶ ὅλα τὰ κόμματα συμφωνοῦν στὴν ἀνάγκη γιὰ κάθαρση. Ἄλλὰ οὔτε καὶ τὰ κόμματα μποροῦν νὰ ἰσχυρισθοῦν γιὰ τὴν ἐπινόηση τῆς καθάρσεως. Ἡ κάθαρση ἀποτελεῖ ἀπαίτηση τοῦ λαοῦ καὶ ἐπομένως ἡ προώθηση ἀπὸ τὰ κόμματα τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἰκανοποίηση τοῦ λαϊκοῦ αἰσθήματος.

Ὁ λαὸς μας ἐδοκιμάσθη γιὰ πολὺ καιρὸ καὶ ὑπέφερε πολλὰ δεινὰ, μερικά τῶν ὁποίων ἀπέβησαν καὶ μοιραῖα.

Ἐζήσαμε ὅλοι μιὰ περίοδο προπραξικοπηματικὴ κατὰ τὴν ὁποία γίναμε μάρτυρες δολοφονιῶν ἐν ψυχρῶ, ἀπαγωγῶν, ἐκβιασμῶν, ἀνατινάξεων ἀστυνομικῶν σταθμῶν καὶ καταστροφῶν περιουσίας ποῦ ἀνῆκε στὸ Δημόσιο καὶ σὲ πολίτες.

Σ' αὐτὸ τὸ κλίμα τῆς τρομοκρατίας ἀποτελοῦσε πρόκληση τὸ ὅτι λειτουργοὶ τῆς κρατικῆς Μηχανῆς, αὐτοὶ ποῦ σὰν σκοπὸ τους, ἀποστολὴ τους καὶ ἐπάγγελμά τους ἔταξαν τὴν φρούρηση τοῦ κράτους, ὑπῆρξαν ἥρωες τῆς προδοτικῆς στρατιᾶς καὶ ἐπύραξαν πολλὰ γιὰ νὰ ἐπιφέρουν, νὰ διευκολύνουν καὶ νὰ δικαιολογήσουν τὴν κατάλυση τοῦ νομίμου κράτους καὶ τῆς Ἀρχῆς. Προδοτικὴ στάση καὶ συνεργασία μὲ τὴν παρανομία γιὰ τὴν κατάλυση τοῦ κράτους, δὲν ἦταν μόνο ἡ συμμετοχὴ σὲ ἀνατίναξη ἀστυνομικῶν σταθμῶν ἀλλὰ ἐξ ἴσου προδοτικὴ στάση ἦταν καὶ εἶναι ἡ στάση τῶν λειτουργῶν ποῦ ἐξέυβριζαν τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ κράτους, ποῦ μὲ λόγια ἐπροπαγάνδιζαν μεταξὺ τῶν Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων καὶ τοῦ κοινοῦ, ἐναντίον τῆς ἐννόμου τάξεως.

Ἐχομε ἐπανειλημμένα τονίσει πῶς κανένας δὲν πρέπει νὰ στερῆ τὸ δικαίωμα σὲ οἰονδήποτε πολίτη, καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση στὸν Κυβερνητικὸ λειτουργό, νὰ ἔχη τὲς δικές του ἀπόψεις, νὰ συμπαθῆ ἢ ὄχι τὸν Πρόεδρο. Αὐτὸ τὸ δικαίωμα τὸ ἔχει, καὶ ὅταν γίνονται οἱ ἐκλογές μπορεῖ διὰ τῆς ψήφου του νὰ ἐκφράσῃ τὴν προτίμησή του. Ὅμως σὰν Κυβερνητικὸς ὑπάλληλος ἔχει καθῆκον νὰ σέβεται τὸν ἐκλεγμένο Πρόεδρο τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐργάζεται γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Αὐτὸ εἶναι καθῆκον τοῦ ὑπαλλήλου, καὶ ὄχι ἡ ἐκλογὴ του. Ἡ ἐκλογὴ του εἶναι νὰ παύσῃ νὰ εἶναι Κυβερνητικὸς ὑπάλληλος.

Ἐκεῖνος οἱ προδοτικὲς ἐνέργειες εἶχαν σὰν συνέπεια τὸ ἐγκληματικὸ πραξικόπημα, ποῦ ἔδωσε τὸ πρόσχημα στὸν εἰσβολέα.

Ὁ λαὸς σήμερα, κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν δεινῶν ποῦ ἐπεσπερεύθησαν, ἐπαναστατεῖ στὴν διαπίστωση ὅτι οἱ ὑπαίτιοι καὶ συνεργοὶ στὴν τραγωδία του ἐξακολουθοῦσαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀμείβωνται ἀπὸ τὴν ἱκυβέρνηση καὶ ἐπομένως ἀπὸ τὸ Δημόσιο, σὰν νὰ μὴ συνέβη τίποτε.

Ὁ λαὸς ἐβλεπε τὴν Κρατικὴ Μηχανὴ νὰ χωλαίνει, γιὰτὶ πρόσωπα ποῦ καθῆκον εἶχαν νὰ προωθήσουν τὸ Κυβερνητικὸν ἔργον, ἀσχολοῦνταν μὲ τὴν ὑπόσκαψη καὶ κατάλυση τοῦ κράτους.

Τέλος ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, Ἐκπαιδευτικῶν, Ἀστυνομικῶν, Ὑπαλλήλων τῶν Ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν, ποῦ πέραν τῆς τεραστίας προσφορᾶς τους στὴν οἰκοδόμηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρα-

τίας, ἦσαν πάντοτε πρωτοπόροι καὶ σηματοφόροι στοὺς ἐθνικοὺς μας ἀγῶνες καὶ δὲν μπορούσαν νὰ ἀνέχωνται στὲς τάξεις τους ἐθνικοὺς μειοδότες, ἀπαιτοῦσαν σὰν πρῶτο αἴτημά τους τὴν κάθαρση τῆς Κρατικῆς Μηχανῆς ἀπὸ τοὺς πεμπτοφαλαγγίτες.

Εἶναι πρὸς πίστιν τῶν Συνδικαλιστικῶν Ὀργανώσεων τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ΠΑΣΥΔΥ, ΟΕΛΜΕΚ, ΠΟΕΔ, ΟΕΛΤΕΚ, Ἀστυνομικῶν, Ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν γιατί διεκήρυξαν τὴν ἀνάγκη γιὰ κάθαρση καὶ ὅλες οἱ ὁργανώσεις δούλεψαν ἀκατάπαυστα γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐφαρμογὴ τῆς καθάρσεως. Ἄν κάποιος πρέπει νὰ πάρῃ ἔπαινο γιὰτὶ σήμερα κατατίθεται τὸ περὶ καθάρσεως νομοσχέδιο εἶναι κατὰ κύριον λόγον οἱ ὁργανώσεις.

Σκοπὸς καὶ φιλοσοφία τῆς καθάρσεως δὲν εἶναι ἡ ἐκδίκηση γιατί ἂν ἦταν ἔτσι τότε οὐδένα πρόβλημα θὰ ἐλύετο ἀλλὰ ἀντιθέτως θὰ ἐδημιουργοῦντο πολλὰ.

— Σκοπὸς τῆς καθάρσεως εἶναι ἡ ἐκκαθάριση τῆς Κρατικῆς Μηχανῆς ἀπὸ τὰ φθοροποιὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα πρόδωσαν τὸ καθῆκον των καὶ τὴν ἀποστολή των.

— Σκοπὸς τῆς καθάρσεως εἶναι νὰ ἐφαρμοσθῇ δικαιοσύνη στὴν Κρατικὴ Μηχανή. Δὲν μπορούν νὰ ἐξισοῦνται τὰ θύματα μὲ τοὺς θύτες. Θὰ πρέπει ἐπὶ τέλος νὰ λήξῃ ἡ πρόκληση τοῦ νὰ προάγωνται πολλὲς φορές πραξικοπηματίες ὑπάλληλοι καὶ νὰ στεροῦν ἔτσι τὸ δικαίωμα καὶ τὴν δυνατότητα εἰς τοὺς νομοταγεῖς, φιλοκυβερνητικοὺς νὰ μὴ προάγωνται. Ἡ ἀδικία αὐτὴ θὰ λήξῃ μόνο μετὰ τὴν ἐφαρμογὴ καθάρσεως στὴν Κυβερνητικὴ Μηχανή.

— Τέλος σκοπὸς τῆς καθάρσεως εἶναι ἡ ἐνίσχυση τῆς προσπάθειας γιὰ ψυχικὴν ἐνότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ ὑπάρξῃ ἐνότης τοῦ λαοῦ, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ δημιουργήσουμε ἰσχυρὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο, ποῦ οἱ σημερινὲς κρίσιμες ὥρες τὸ ἐπιβάλλουν. Ψυχικὴ ὅμως ἐνότης δὲν σημαίνει συμβιβασμὸ πάνω στὲς θέσεις μας γιὰ καθολικὴ στράτευση γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση καὶ ἐνίσχυση τοῦ Ἀρχηγοῦ μας καὶ Πρεδέδρου τοῦ Κράτους.

Τελευταίως ἀκούομε δυστυχῶς καὶ ἀπὸ πολλὴ ὑπεύθυνα πρόσωπα τὸν ὄρον φιλοκυβερνητικὸς καὶ ἀντικυβερνητικὸς ὑπάλληλος. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ ἰδέα τοῦ κυβερνητικοῦ ὑπαλλήλου ὁ ὁποῖος εἶναι ἀντικυβερνητικὸς; Δὲν εἶναι αὐτὸ μιὰ ἀπαράδεκτη ἀντίφαση ποῦ ἀποτελεῖ τεράστιον σφάλμα ἂν γίνῃ ἀποδεκτὴ, πῶς πρόσωπα εὐρισκόμενα στὶς τάξεις τῆς Κυβερνήσεως θὰ πληρώνωνται καὶ ἐν συνεχείᾳ θὰ προπαγανδίζουν ἐναντίον τοῦ Κυβερνητικοῦ ἔργου;

Ψυχικὴ ἐνότης, σημαίνει κοινὴ ἀντίκρουση τῶν πραγματικῶν προβλημάτων ποῦ ἀπασχολοῦν τὸν τόπο μας, τοῦ ἐθνικοῦ μας προβλήματος καὶ ἡ ἄνευ ὄρων καὶ ἐνδοιασμῶν στράτευση στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ τόπου, κάτω ἀπὸ τὴν ἐκλελεγμένη ἡγεσία. Δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ ὑπάρξῃ ψυχικὴ ἐνότης ὅταν δὲν ἔχῃ ἐφαρμοσθῇ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ τιμωρία αὐτῶν ποῦ ἐγκλημάτισαν ἐναντίον τῆς πατρίδας τους. Μὲ τὴν κάθαρση στὴν Κρατικὴ Μηχανὴ τελειώνει ἐπὶ τέλος ἓνα θέμα ποῦ τόσο πολὺ ἀπησχόλησε τὸν λαὸ μας.

Τὸ νομοσχέδιο περὶ καθάρσεως σὲ λίγο ἐλπίζω νὰ εἶναι νόμος. Πῶς ὅμως θὰ γίνουν κατορθωτοὶ οἱ σκοποὶ του; Ποιὲς εἶναι οἱ προϋποθέσεις γιὰ ἐπιτυχία;

— Κατ' ἀρχὴν χωρὶς πληροφορίες, κατηγορίες δὲν μπορούν νὰ γίνουν καὶ ἐπομένως ὁ νόμος δὲν θὰ χρησιμοποιηθῇ. Οἱ πληροφορίες ὑπάρχουν. Τὸ Ζήτημα εἶναι ἂν ὁ λαὸς θὰ τίς δώσῃ. Πρέπει νὰ δοῦμε αὐτὸ τὸ θέμα μὲ ὅλη τὴν σοβαρότητα. Δὲν μπορούμε συλλογικὰ νὰ ζητοῦμε κάθαρση κ' ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα νὰ γίνῃ ἡ κάθαρση νὰ περιμένωμε κάποιον ἄλλο νὰ

καταγγείλη είτε γιατί φοβούμαστε είτε γιατί δέν θέλομεν δῆθεν νά βλάψωμε κάποιο γνωστό μας. Ἡ κάθαρση πρέπει νά εἶναι γιά ὅλους, χωρίς νά ἐξαιροῦνται οἱ φίλοι μας. Τό λέγω αὐτό γιατί τελευταίως ὑπάρχει κί' αὐτό τό φαινόμενο. Πολλοί εἶναι πρόθυμοι νά «ἐγγυηθοῦν» τοὺς φίλους τους, ὅτι οὐδεμίαν σχέση εἶχαν μέ τό πραξικόπημα κί' ἄς χόρευαν ἀπό τήν χαρά τους κατά τήν ἡμέρα τοῦ πραξικοπήματος. Βλέπει λοιπόν κανένας τό περίεργο φαινόμενο πρόσωπα νά εἶναι κατήγοροι τῶν πραξικοπηματιῶν καί φιλοχουντικῶν, ἐνῶ παράλληλα καλύπτουν καί πολλές φορές προωθοῦν γιά προδισβασμούς φίλους τους φιλοχουντικούς. Γιά νά ὑπάρξη κάθαρση πρέπει νά εἶναι ἡ ἴδια γιά ὅλους. Γιατί ἡ κάθαρση εἶναι ἐφαρμογή δικαιοσύνης καί δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι ἡ ἴδια γιά τοὺς γνωστούς καί ἀγνώστους μας τοὺς μεγάλους καί μικροὺς ὑπαλλήλους. Τονίζω ὅτι ἡ κάθαρση εἶναι γιά μικροὺς καί μεγάλους ὑπαλλήλους γιατί ἐνδέχεται κάποιοι μεγάλοι ὑπάλληλοι νά ἔχουν πιό πολλοὺς φίλους πού εἶναι πρόθυμοι νά τοὺς «ἐγγυηθοῦν», ἐνῶ παράλληλα κατώτεροι ὑπάλληλοι πιθανόν νά φοβοῦνται νά δώσουν πληροφορίες μήπως ἐπηρεασθῆ ἡ δική τους θέση καί σταδιοδρομία.

Γι' αὐτὸν τὸν λόγο τό νομοσχέδιο δίδει τό δικαίωμα στὸν Ὑπουργό νά καταγγέλλη αὐτεπαγγέλτως. Ἐπομένως τέτοιες πληροφορίες θά μπορούν νά δίδονται στὸν Ὑπουργό Δικαιοσύνης.

Γιά νά ἐπιτύχη ἡ κάθαρση θά πρέπει νά καταδειχθῆ ὅτι εἶναι ἐφαρμογή δικαιοσύνης. Ὅπως τονίζει ἡ ἔκθεση, ἡ διαδικασία ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται ἐνώπιον τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου, εἶναι ἡ ἴδια σὰν στήν δικαστική διαδικασία, μέ τήν διαφορά ὅτι καλεῖ μάρτυρες καί ἀπαιτεῖ νά παρουσιαστοῦν.

Πέραν αὐτοῦ καί ἡ ἰδέα τῆς ὑπάρξεως ἐνός σώματος τό ὁποῖον θά ἐκδικάζη ὅλες τές περιπτώσεις καί πάλιν ἀποσκοπεῖ στό νά ὑπάρξη ἴση μεταχείριση ὄλων, ἀσχέτως τῆς ὑπηρεσίας στήν ὁποία θρῖσκονται.

Ἄλλη προϋπόθεση γιά τήν ἐπιτυχία τῶν σκοπῶν τῆς καθάρσεως, εἶναι ἡ ἐπιλογή τῶν καταλλήλων προσώπων τὰ ὁποῖα θά ὑπηρετήσουν τόσον στήν Ἐρευνητική Ἐπιτροπή ὅσο καί στό Πειθαρχικό Συμβούλιο. Θά πρέπει νά εἶναι πρόσωπα κύρους, ἀμέμπτου χαρακτήρος, ἐντιμοί, ἀδέκαστοι, ἀνθρωποι πού ἀπέδειξαν ὅτι ἔχουν ψυχικό σθένος καί εἶναι δημοκράτες. Δέν θέλομε πρόσωπα «οὐδέτερα». Τὰ πρόσωπα πού στήν τραγωδία τῆς Κύπρου παρέμειναν ἀκόμα οὐδέτερα εἶναι ἐντελῶς ἀκατάλληλα καί ἐπικίνδυνα γιά τὰ ὑπηρετήσουν στὰ Συμβούλια αὐτά καί νά ἐφαρμόσουν τήν κάθαρση. Τὰ οὐδέτερα πρόσωπα εἶναι πρόσωπα πού δέν τοὺς συνεκίνησε οὔτε ἡ παρανομία οὔτε ἡ ἀπόπειρα ἀφανισμοῦ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους, οὔτε ἡ κατάλυση τῆς ἐννόμου τάξης οὔτε ἡ ὑποδούλωση τοῦ μεγάλου μέρους τοῦ νησιοῦ μας. Αὐτοὶ πού σ' ὅλη αὐτή τήν τραγωδία ἔμειναν οὐδέτεροι, μᾶς εἶναι ἄχρηστοι στὰ Συμβούλια. Αὐτοὶ δέν μπορούν νά κάμουν τίποτε ἄλλο παρά συμβιβασμούς. Καί ἡ κάθαρση δέν εἶναι συμβιβασμός, ἡ κάθαρση εἶναι δικαιοσύνη.

Τέλος γιά νά ἐπιτύχωμε στήν κάθαρση θά πρέπει νά ὑπάρξη ταχύτης. Τό κοινὸ πρέπει νά συνεργασθῆ γιά νά δώση τίς πληροφορίες ὅσο πιό σύντομα μπορεῖ, γιά νά ὀλοκληρωθῆ τό ὅλο ἔργο ὅσο πιό σύντομα. Καθυστερήση καί παρατράβηγμα δέν ἐξυπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς τῆς καθάρσεως. Συμφωνῶ πλήρως μέ τήν πρόταση γιά τὸν καθορισμὸ τῶν 6 μηνῶν ἀντὶ ἐνός ἔτους, μέ δυνατότητα παρατάσεως.

Πιστεύομε ἀπόλυτα στήν ἀνάγκη γιά κάθαρση, γι' αὐτό ἐξάλλου ἐκάναμε ὅτι μπορούσαμε γιά νά δημιουργηθοῦν οἱ δυνατότητες γιά κάθαρση. Ὅμως θά πρέπει νά τονίσωμε ὅτι πρέπει νά ἐνεργήσωμε μέ ὑπεύθυνο τρόπο. Δέν πρέπει ἡ κάθαρση νά εἶναι εὐκαιρία γιά προσωπικὲς ἐκδικήσεις. Θά πρέπει νά ὑπάρξη ἀπόλυτος σεβασμὸς τοῦ νόμου. Θά πρέπει νά καταγγέλλωμε ἐφόσον ἔχομε βάσιμες πληροφορίες

γιά ένοχή άτομου. Τάση γιά νά διασύρωμε άτομα γιά δικούς μας σκοπούς είναι επικίνδυνη και άποτελεῖ έλλειψη σεβασμοῦ τοῦ Δημοσίου. Πιστεύομε ὅτι ἐκτιμῶνται οἱ κίνδυνοι και ὁ λαός θά προχωρήσῃ μέ υπευθυνότητα δίδοντας βάσιμες πληροφορίες ἐγκαιρα, γιά νά μπορέσωμε ἐπὶ τέλους νά καθαρίσωμε τήν Κυβερνητική Μηχανή ἀπό τοὺς ὑπονομευτές τοῦ Κυβερνητικοῦ ἔργου και ἀπ' αὐτοὺς πού συνώμοσαν γιά τήν κατάλυση τῆς ἐννόμου τάξης.

Ἡ Κυβέρνηση ἔχει τεράστια προβλήματα νά ἐπιλύσῃ εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς και ἐπομένως είναι ἀπαραίτητο, ἔστω και καθυστερημένα, νά τιμωρήσῃ και νά ἀπομακρύνῃ αὐτοὺς πού λύγισαν, αὐτοὺς πού πρόδωσαν τήν ψηλή ἀποστολή τοῦ Δημοσίου Ὑπαλλήλου.

Μέ τήν κάθαρση τῆς Κρατικῆς Μηχανῆς, προσβλέπομε σέ μιὰ νέα περίοδο ὄχι μόνο εὐρύθμου λειτουργίας τῆς Κρατικῆς Μηχανῆς ἀλλά και δημιουργίας ἰσχυροτέρου αἰσθήματος ἡρεμίας και ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ μας, και θά μπορέσωμε νά φέρωμε ἔτσι ψυχική ἐνότητα πού είναι τόσο ἀπαραίτητη στίς κρίσιμες στιγμές πού περνοῦμε σήμερα.

Μερικοὶ θά μᾶς κατηγορήσουν ὅτι ἀναστατώνομε τὸ λαό. Κατ' ἀρχὴν πιστεύομε ὅτι δὲν πρέπει νά παραλείπωμε νά κάνωμε τὸ σωστὸ ἔστω και ἀργά. Τὸ μόνο πού δὲν μποροῦν νά μᾶς κατηγορήσουν είναι ὅτι μᾶς φοβίζει νά παίρνωμε ριζικά μέτρα γιά τὴ λύση προβλημάτων ἀντὶ νά τὰ συγκαλύπτωμε ἢ νά τὰ ἀφήνωμε νά λυθοῦν μόνο τους. Χρειάζονται ἄλλα και ὄχι θήματα, τομῆς και ὄχι ἐπιφανειακὲς ἐπαφές, γιά τὴν λύση τῶν μεγάλων προβλημάτων. Καὶ ἐμεῖς σὰν κόμμα τῆς συμπολίτευσης θά πράξωμε πάντοτε στὸ ἀκέραιο τὸ καθήκον μας ὑποστηρίζοντας τὴν Κυβέρνηση και τὸν Ἀρχηγὸ τοῦ Κράτους, προσφέροντας κάθε βοήθεια στὸ ἔργο της ἀλλὰ ταυτόχρονα ὑποδεικνύοντας στὴν Κυβέρνηση ὅτι σήμερα στίς κρίσιμες ὥρες πού περνοῦμε ἢ ὥρα τῶν μεγάλων ἀποφάσεων, ριζικῶν και οὐσιαστικῶν λύσεων ἐφθασε και δὲν ὑπάρχει χῶρος και χρόνος γιά μπαλλώματα και εἶναι ἡ ὥρα τῆς ἐγκαίρου λύσεως τῶν προβλημάτων. Τὰ γεγονότα δὲν μᾶς περιμένουν. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο πιστεύομε ὅτι βοηθοῦμε οὐσιαστικὰ τὴ Κυβέρνηση στὸ ἔργο της. Δὲν εἶμεθα ὑμνητές τῆς Κυβερνήσεως οὔτε και ἀπολογητές τοῦ Κυβερνητικοῦ ἔργου και κανένας ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν μᾶς Ζήτησε νά ἀναλάβωμε αὐτὸ τὸ ἔργο. Εἴμαστε ὅμως συνεργάτες, συνστρατιῶτες σ' ἓνα κοινὸ σκοπὸ και στόχο : Τὴν ἐθνική μας ἐπιβίωση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

Κύριε Χριστοφίδη, παρακαλῶ πολὺ ὁ κ. Λυσσαρίδης και μετὰ ἐσεῖς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θά ἤθελα πρῶτα νά πῶ ὅτι δυστυχῶς τόσο τὸ νομοσχέδιο ὅσο και ἡ Ἔκθεση δόθηκαν κάπως ἀργά και ἂν δὲν ἀντιλαμβανόμουμ τὴν ἀνάγκη νά ληθοῦν κάποια μέτρα σύντομα θά ἔλεγα ὅτι νομοσχέδια τέτοιας φύσεως θά πρέπει νά διανέμονται σ' ὅλα τὰ Μέλη νωρὶς γιά νά μπορῇ νά γίνεταὶ ἡ σωστὴ ἀνάλυση και ἡ σωστὴ συζήτηση πάνω σέ ἓνα τόσο βασικὸ θέμα.

Τὸ θέμα είναι τόσο βαθύ ὥστε νά σχετίζεται μέ τὴν ἴδια τὴν φύση και τὴν ὑπόσταση τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος. Δὲν συζητοῦμε αὐτὴν τὴν στιγμή ἀπλῶς θέμα καθάρσεως. Συζητοῦμε αὐτὴν τὴν στιγμή θέμα κρατικῆς και ἐθνικῆς ἐπιβίωσης. Καὶ ἂν θέλωμε σωστά νά καταλήξωμε σέ

ώρισμαίνα συμπεράσματα και άν θέλουμε νά καταλήξουμε στό τί μορφής μέτρα θά πρέπει νά υιοθετηθοῦν, θά πρέπει μέ αυτό τό φακό νά αντιμετωπίσουμε τό γενικό θέμα.

Τό θέμα προκύπτει από τό γεγονός ότι ό ιμπεριαλισμός έβλεπε ότι ή ύπαρξη ένός ανεξάρτητου, αδέσμευτου Κράτους στην Άνατολική Μεσόγειο δέν ήταν πρός τό συμφέρο τών ήγετικών αύτων κύκλων πού είχαν σαν στόχο τήν ήγεμονία τών πλουτοπαραγωγικών πόρων και τών συγκοινωνιακών δυνατοτήτων τής περιοχής.

Δέν χρειάζεται νά τό αναλύσω γιατί από κάποιο ιστορικό Έλληνοαμερικανό, ό όποίος είχε τήν ευχέρεια νά μελετήσει τά μυστικά αρχεία του Στέιτ Ντηπάρτμεντ (State Department) και ό όποίος ήταν σέ θέση νά δη και νά δώση εις τήν δημοσιότητα τόν πρόλογο του σχεδίου «"Ατζησον», μάς πληροφορεί ότι ό πρόλογος του σχεδίου «"Ατζησον» λέει :

«Έπειδή είναι αντίθετη πρός τά Άμερικανικά συμφέροντα ή ύπαρξη ένός αδέσμευτου Κυπριακού Κράτους στην Άνατολική Μεσόγειο, γι' αυτό θά πρέπει νά υιοθετηθοῦν σχέδια τά όποία νά καταργοῦν τήν κρατική ύπόσταση τής Κύπρου».

Και τό σχέδιο «"Ατζησον» είχε ακριβώς αυτό τόν προορισμό. Άπέτυχε τό σχέδιο «"Ατζησον». Και όπως πολύ σωστά ελέχθη από προηγούμενον όμιλητήν ή έποχή τών άμέσων έπεμβάσεων έχει περάσει γιατί τό τμήμα στό έσωτερικό μέτωπο από τές άμεσες έπεμβάσεις είναι τέτοιο ώστε νά θέτη σέ κίνδυνο τές ίδιες τές έσωτερικές δομές τών ιμπεριαλιστικών μητροπολιτικών χώρων. Γι' αυτό βρισκόμαστε σήμερα μάρτυρες μιās νέας τακτικής, ή όποία και πάλιν ανέλυθη μπροστά στη Βουλή, τών πληρεξουσίων και τών έσωτερικών πολιτικών προγεφυρωμάτων. Και ή Κύπρος αποτελεί ένα κλασικό παράδειγμα αύτης τής νέας «μεταποικιστικής» τακτικής. Χρησιμοποιήθηκε ή Τουρκία και ή Χούντα. Και δυστυχώς πολλές καταστάσεις δέν διέγνωσαν τόν πληρεξουσιακό χαρακτήρα τής Χούντας και δέν έδρασαν κατά πρακτικόν τρόπον ένάντια στην διεϊσδυση τής Χούντας και μέ αυτό τόν τρόπο επέτρεψαν και τήν διάβρωση και έπομένως όχι και τήν κάθαρση, ή όποία θά έπρεπε νά ύπάρχη στόν Κρατικό Μηχανισμό και για τήν όποία συζητοῦμε σήμερα. "Ας μήν ξεχνοῦμεν ότι άκόμα και καλοπροαίρετα πολλοί δέν είχαν δεϊ αυτό τό ρόλο. "Ας μή ξεχνοῦμεν ότι και σ' αύτή τή Βουλή άκόμα μου άπαγορεύτηκε νά μιλήσω ένάντια στην Έθνική Κυβέρνηση γιατί αυτό ήταν ξένο πρός τά συμφέροντα του λαοῦ μας ! Γιατί δέν είχε γίνει σωστά άντιληπτός ό πληρεξουσιακός ρόλος τότε τής Χούντας.

Σωστά επίσης ελέχθη ότι οί πληρεξούσιοι δέν μποροῦν νά πετύχουν χωρίς έσωτερικά προγεφυρώματα. Έμεις από νωρίς διαγνώσαμε τά πολιτικά προγεφυρώματα. Από νωρίς ειπαμε ποιοί ήταν ή πολιτική κορυφή αύτων τών πολιτικών προγεφυρωμάτων και καλέσαμε σέ πρακτικόν άγώνα ένάντια σ' αύτά τά πολιτικά προγεφυρώματα γιατί έγνωρίζαμε ότι κάποτε θά χρησιμοποιοῦνταν σαν «Δούρειοι Ίπποι» για νά άλωθῆ τό έσωτερικό μας μέτωπο και νά φτάσουμε στα άποτελέσματα στα όποία φτάσαμε σήμερα και σ' αυτό, δυστυχώς, ύπῆρξε κάποια καθυστέρηση. "Έτσι έπετράπη ή διάβρωση στην πολιτική ζωή, έπετράπη ή διάβρωση στην Άστυνομία, στό Στρατό, στόν Κρατικό Μηχανισμό και τά πολιτικά προγεφυρώματα στην ούσία είχαν άλώσει σχεδόν στην όλότητά τους όλες αυτές τές καταστάσεις πού θά έπρεπε νά βρίσκουνταν στην ύπηρεσία του κράτους, ένός κράτους πού αντιμετώπιζεν έξωτερικούς κινδύνους πολιτικού άφανισμού. "Όταν ένόμισαν ότι ή διάβρωση είχε προχωρήσει επαρκώς τά πολιτικά προγεφυρώματα προσεπάθησαν νά καταλάβουν τήν έξουσία με τόν πολιτικοεκκλησιαστικόν εκβιασμόν, και όταν άργότερα άπέτυχαν, έχρησιμοποίησαν και τά στρατιωτικά προγεφυρώματα, τήν ΕΟΚΑ Β', μιá και είχαν

ἤδη διαβρώσει ἐκεῖνα τὰ Σώματα, τὸν Στρατὸ καὶ τὴν Ἀστυνομία, πού θά ἔπρεπε νὰ ἦσαν οἱ ἐπαγρυπνητὲς ἐναντία στὰ ἐσωτερικὰ στρατιωτικὰ προγεφυρώματα καὶ στὲς ἐξωτερικὲς στρατιωτικὲς ἐπεμβάσεις.

Ἔτσι δὲν φθάσαμε τυχαῖα στὴν 15ην Ἰουλίου. Φθάσαμε στὴν 15ην Ἰουλίου γιατί δὲν εἶχαν γίνει σωστὲς διαγνώσεις, γιατί δὲν εἶχαν παρῆ τὰ σωτὰ μέτρα, γιατί ἐπετράπη αὐτὴ ἡ διάβρωση γιὰ τὴν ὁποῖαν ὅλοι σήμερα μιλοῦμε. Καὶ στὲς 15 Ἰουλίου ἀντὶ νὰ βλέπουμε ἐκεῖνες τὲς δυνάμεις πού εἶχαν σὰν στόχο τὴν προάσπιση τοῦ Κράτους καὶ τοῦ λαοῦ, εἶδαμεν ἓνα μέρος αὐτῶν τῶν δυνάμεων νὰ στέκεται ἐναντία στὸ Κράτος καὶ τὸ λαό. Ἀλλὰ θά πρέπει, γιὰ νὰ εἴμαστε ἐντελῶς δίκαιοι πρὸς τὴν Ἱστορία, νὰ ποῦμε ὅτι καὶ κάποιο ἄλλο μέρος πού καταφέραμε νὰ μὴν διαβρωθῆ γιατί ἐγινε κάτω ἀπὸ ἄλλες συνθήκες καὶ μὲ ἄλλους προορισμούς, πράγματι στάθηκε σωτὰ καὶ ἔδωσε ἓνα τεράστιο ἀριθμὸ θυμάτων στὴν προάσπιση καὶ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου καὶ τοῦ λαοῦ.

Εἶναι αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ διάβρωση πού δὲν ἐπέτρεψε, ὅταν τὸ πραξικόπημα οὐσιαστικὰ ἐχρεωκόπησε μὲ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολή, τὴν ἄμεσον ἐπάνοδον εἰς τὴν συνταγματικὴν νομιμότητα καὶ τὴν ἄμεσον ἐπάνοδον τοῦ Προέδρου Μακαρίου, ἐνῶ ὑπῆρχαν οἱ προϋποθέσεις τῆς ἄμεσης συνταγματικῆς ἀποκατάστασης. Ἔτσι ἐπετράπη ἡ ὀλοκλήρωση τῆς τραγωδίας, ἡ παλαιστινοποίηση, τὸ ξεκαθάρισμα, ἡ δημιουργία τοῦ προτεκτοράτου, ἡ δημιουργία τοῦ κλίματος τοῦ μαζικοῦ πανικοῦ. Ἐπετράπη σχεδὸν ἡ ὀλοκλήρωση τῆς τραγωδίας γιατί ὁ διαβεβρωμένος κρατικὸς μηχανισμὸς, ὁ διαβεβρωμένος μηχανισμὸς τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, δὲν ἐπέτρεψε τὴν πολιτικὴν ἀποκατάσταση τῆς Συνταγματικῆς νομιμότητας. Χρειάστηκαν ἀγῶνες, χρειάστηκε νὰ χυθῆ κι' ἄλλο αἷμα γιὰ νὰ μπορέσουμε, ἐπὶ τέλους, νὰ φέρουμε πίσω τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο καὶ νὰ ἔχουμε, ἐπομένως, τούλάχιστον, τὴν συνταγματικὴν ἀποκατάσταση.

Τι ἔπρεπε νὰ εἶχε μεσολαθῆσει ; Τι ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἐπακολουθήσει ; Θά ἔπρεπε ἡ τραγωδία τὴν ὁποῖαν παρακολουθήσαμε νὰ μᾶς εἶχεν ὑποδείξει ὅτι δὲν ὑπάρχουν πιά περιθώρια νὰ ἀνεχώμεθα οὔτε ἐσωτερικὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα οὔτε διαβρώσεις μέσα στὸν κρατικὸ μηχανισμὸ καὶ στὲς δυνάμεις ἀσφαλείας. Θά ἔπρεπε νὰ ἀναληφθῆ σύντομα τὸ ἔργο αὐτῆς τῆς ἐκκαθάρισης πολὺ περισσότερο γιατί ἡ συνωμοσία συνεχιζόταν, γιατί οἱ κίνδυνοι δὲν εἶχαν ἀπομακρυνθῆ, γιατί καὶ σήμερα ἀκόμα οἱ ἴδιοι κίνδυνοι ἀπειλοῦν τὴν ἐθνικὴν ὑπόστασι τοῦ τόπου.

Δυστυχῶς καὶ πάλιν ὑπῆρξαν καθυστερήσεις. Καὶ ἐκεῖνες τὲς καθυστερήσεις, οἱ ὁποῖες εἶχαν σὰν στόχο κάποια ἐκτόνωση, θά μπορούσε κανεὶς νὰ τὲς ἀντιληφθῆ παρ' ὅλον πού ἐμεῖς καὶ σ' ἐκεῖνες ἀκόμα εἶχαμε τὲς ἀμφιβολίες καὶ τὲς διαφωνίες μας.

Ὅμως, ἡ συνέχιση γιὰ δύομιση ὀλόκληρα χρόνια τῆς ἀνοχῆς τῶν πραξικοπηματικῶν καταστάσεων, τῆς ἀνοχῆς καταστάσεων οἱ ὁποῖες περιεγράφωσαν μπροστὰ σας ἀπὸ πολλοὺς προηγουμένους ὁμιλητὲς, ὅτι οἱ πραξικοπηματίες κατέχουν ἀκόμα θέσεις «κλειδιά» στὴν Ἀστυνομία, στὸν Κρατικὸ Μηχανισμὸ, ὅτι κάποιος πού εὐθύνεται γιὰ δολοφονία τοῦ Δῶρου βρισκόταν μέχρι πρόσφατα ἀκόμα στὸ πόστο τὸ ὁποῖον κρατοῦσε μέσα στὸν Κρατικὸ Μηχανισμὸ, ἦταν φυσικὸ ὅτι δὲν δημιουργοῦσαν σωστὸ κλίμα ἀγωνιστικῆς ἄμυνας. Ἀπεναντίας δημιουργοῦσαν τὸ σωστὸ κλίμα συνέχισης τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς τῶν πολιτικῶν προγεφυρωμάτων καὶ συνέχισης τῶν ἐλπίδων τῆς ἐξωτερικῆς συνωμοσίας, ὅτι ὑπῆρχεν ἀκόμα ἔδαφος νὰ δράσῃ μέσα στὸν Κυπριακὸ χῶρο.

Νὰ γιατί ἐπιβαλλόταν, νὰ γιατί ἐπιβάλλεται ἡ κάθαρση.

Σωστά ελέγχθη ότι δεν είναι θέμα τιμωρίας. Ἄλλὰ οὔτε καί εἶναι θέμα εὐσπλαχνίας. Δέν ἔχουμε δικαίωμα νά καταστρέψουμε αὐτό τόν τόπο. Δέν ἔχουμε δικαίωμα νά ὀλοκληρώσουμε τήν τραγωδία γιατί δέν θέλουμε γιατί ἀπό φιλευσπλαχνία ἢ ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλα ἐλατήρια, δέν θέλουμε νά ἀποκόψουμε τὰ σάπια ἀπό τόν Κρατικό Μηχανισμό καί ἀπό τόν μηχανισμό τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας πού εἶναι ἀπαραίτητη ἢ ἀποκοπή τους ἄν θέλουμε νά τραβήσουμε τόν ἀγῶνα γιά ἐθνική ἐπιβίωση.

Ὅμως, ἄν ἡ συνέχιση τῆς ἀνοχῆς ἐνέχει τοὺς κινδύνους τῆς ὀλοκλήρωσης τῆς τραγωδίας, τὰ ἡμίμετρα δέν πρόκειται ποτέ νά δώσουν λύση. Χρειαζόμαστε βαθειά τομή. Χρειαζόμαστε κἀθαρση οὐσιαστική, γι' αὐτό ἐμεῖς πάντα λέγαμε : Ἡ κἀθαρση εἶναι θέμα ἀναβίωσης καί ἀναστήλωσης τῶν ἠθικῶν ἀξιών. Εἶναι θέμα ἀναστήλωσης τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν, εἶναι θέμα λαοῦ, εἶναι θέμα λαϊκῆς κυριαρχίας εἶναι θέμα ἐξακολουθητικῆς λαϊκῆς ἐπαγρύπνησης. Δέν εἶναι θέμα ἐνός α' ἢ β' ἀπλῶς νομοθετικοῦ μέτρου ἢ ἡμιμέτρου.

Χρειαζεται νά κάνουμε βαθειά ἀνάλυση τῆς προδοσίας. Ποιοὶ πρόδωσαν; Ἀπὸ ποῦ ξεκίνησε; Δέν ξεκίνησε κἀν ἀπὸ τὴν Κύπρο. Ἀπαιτησὴ μας εἶναι νά ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου καί στὴν Ἑλλάδα γιά νά δοῦμε τοὺς βασικούς ὑπευθύνους πού ἴσως εἶναι καί πέραν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ὅλοι ξέρωμε τὸν ρόλο καί τῆς Σ.Ι.Α. καί τοῦ Πενταγώνου. Ἄλλὰ θέλουμε τὰ στοιχεῖα νά τεθοῦν μπροστὰ στὸν Ἑλληνικὸ λαὸ γιά νά μπορέσουμε νά ἔχουμε τὴν συμμαχία αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ὅταν καί ἐφ' ὅσον θὰ ἀντιμετωπίσουμε τὴν συνέχιση αὐτῶν τῶν κινδύνων. Νά ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου στὴν Ἑλλάδα γιατί ὑπάρχουν κίνδυνοι ἀπὸ θέσεις κλειδιά καί μέσα στὴν Ἑλλάδα σήμερα νά ὑπάρχουν κάποιοι πού μποροῦν νά ἐπηρεάσουν τὴν πορεία τῶν γεγονότων καί οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀγνωστοὶ καί στὸν Ἑλληνικὸ λαὸ καί στὸν Κυπριακὸ λαὸ.

Καὶ ἐδῶ χρειάζεται νά ἀποδοθοῦν πολιτικὲς εὐθύνες. Δέν τέλειωσε τὸ πραξικόπημα ὅταν ἔπεσε ἡ Κυβέρνηση τοῦ ὀκταήμερου. Νά μὴν δημιουργοῦμεν αὐταπάτες. Τὸ πραξικόπημα συνεχίστηκε καί πρέπει νά δοῦμε γιατί συνεχίστηκε. Ποιὰ ἦσαν τὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα. Γιατί ἐπετράπη αὐτὴ ἡ συνέχισή του; Ποιοὶ ἦσαν οἱ παράγοντες πού τὸ συνέθεταν, ἄν θέλουμε σωστά νά μὴν ἐπιτρέψουμε νά ἀναβιώσῃ αὐτὴ ἡ κατάσταση. Ἐμεῖς εἶπαμε γιά τὸ μεταπραξικόπημα ὅτι ἦταν συνέχιση τοῦ πραξικοπήματος καί ἡ ἱστορία ἀπέδειξε πόσο σωστά εἶπαμε ὅ,τι εἶπαμε, ὅταν ὁ ἀρχηγὸς τῶν προγεφυρωμάτων ἀπεδείχθη ὀλόπλευρα μπροστὰ στὸ Κυπριακὸ λαὸ καί ἐγίνε ἀναγνώριση τοῦ ρόλου του. Νά μὴν ἐπιτρέψουμε ἐπανάληψη αὐτῶν τῶν καταστάσεων. Νά σταθοῦμε φρουροὶ ὅτι δέν θὰ ἐπιτρέψουμε στὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα ἀνενόχλητα καί χωρὶς νά τὰ ἀποκαλύψουμε στὸν λαὸ νά ἐξακολουθήσουν νά δροῦν κατὰ ὁποιοδήποτε τρόπο. Θὰ πρέπει νά ἀναζητηθοῦν καί πολιτικὲς καί νομικὲς εὐθύνες πού εἶναι πέραν καί ἔξω καί ἀπὸ τὸν κρατικὸ μηχανισμό. Δέν εἶναι μόνον οἱ κρατικοὶ ὑπάλληλοι πού παρενόμησαν στὸ πραξικόπημα. Ἄν δέν θέλουμε νά φθάσουμε στὰ ἄκρα, τοῦλάχιστον ἄς μετρήσουμε τίς πολιτικὲς εὐθύνες καί ἄς μετρήσουμε τίς νομικὲς εὐθύνες ἐκείνων πού βαρύνονται μὲ συγκεκριμένα ἐγκλήματα. Δέν μποροῦν οἱ πατεράδες ἐκείνων πού τοὺς ἔβγαλαν τὰ μάτια καί τοὺς σκότωσαν μόνον καί μόνον γιατί συνώδευσαν τὸν Μακάριο καί τοὺς ἔθαψαν σὲ κάποιο χαράκωμα νά βλέπουν ὅτι αὐτοὶ πού τοὺς σκότωσαν ἀκόμα βρίσκονται μέσα στὸν κρατικὸ μηχανισμό. Αὐτοὶ θὰ ἔπρεπε κάτω ἀπὸ ὁποιοσδήποτε προϋποθέσεις εἴτε ὑπάρχει, εἴτε δέν ὑπάρχει ἀμνηστία, νά βρίσκονται πίσω ἀπὸ τὰ σίδερα τῆς φυλακῆς. Οἱ ἐν ψυχρῶ δολοφόνοι δέν μποροῦν ποτέ νά ἀμνηστευθοῦν. Καί ὁ λαὸς ποτέ δέν θὰ τοὺς ἀμνηστεύσῃ.

Θὰ πρέπει νά γίνῃ κἀθαρση. Καί ἐμεῖς χαιρετίζουμε αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο σὰν ἓνα πρῶτο βῆμα. Καί εἶναι σωστὸ βῆμα. Καί εἶναι σωστὸ καί γιατί

φέρνει τὴν κάθαρση ἀλλὰ ἀκόμα εἶναι σωστὸ καὶ γιὰ τοὺς κρατικούς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς ἡμικρατικούς. Γιατὶ ἐμεῖς δὲν θέλουμε οὔτε ὁ ψίθυρος οὔτε ὁποιοσδήποτε ἄλλες καταστάσεις νὰ εἶναι τὸ μέτρο κρίσεως ἀλλὰ ἡ σωστὴ ἀνάκριση, ἡ σωστὴ τοποθέτηση, ἡ πραγματικὴ ἀνάλυση τοῦ ρόλου τοῦ καθενός. Ἔτσι μὲ αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο οἱ μὲν ἔνοχοι θὰ ὑποδειχθοῦν καὶ θὰ τιμωρηθοῦν, ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν στοιχεῖα γιὰ τὴν τιμωρία τους, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπικρέμαται συνέχεια πάνω ἀπὸ τὴν κρατικὴ μηχανὴ αὐτὸς ὁ φόβος ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι καὶ θύματα, τάχατες, συκοφαντίας. Ἐπομένως εἶναι σωστὴ ἡ τοποθέτηση καὶ ἀπὸ τὲς δύο τὲς πλευρῆς. Γιατὶ φέρνει τὴν κάθαρση ἀλλὰ καὶ γιατί δίνει τὸ δικαίωμα στὸν κάθε πολίτη, στὸν κρατικὸ ὑπάλληλο, νὰ υπεραμυνθῆ τοῦ ὀνόματός του καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας του, ἂν νομιζῆ ὅτι ἄδικα κατηγορεῖται. Καὶ θὰ κατηγορηθῆ ἄδικα ἂν κάποιος δὲν τὸν κατηγορῆσῆ ἂν κάποιος δὲν τὸν φέρῃ μπροστὰ στὸ Σῶμα, τὸ ὁποῖο αὐτὴ ἡ Βουλὴ σήμερα δημιουργεῖ.

Ἀπλῶς γιὰ λόγους ἱστορίας, θὰ πρέπει νὰ πῶ ὅτι κατὰ τὴν ἀνακήρυξη τοῦ Γρίβα σὲ «ἄξιο τῆς πατρίδος» δὲν ἦταν μόνο τὸ Α.Κ.Ε.Λ. τὸ ὁποῖο δὲν ψήφισε — ἀπουσίαζα στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἴσως γι' αὐτὸ τὸ λόγο νὰ μὴ φαίνεται ἡ ψήφος μου — ἀλλὰ καὶ τὸ ψήφισμα ἀναφορικῶς μὲ τὴν κάθαρση, ὅπως ἐγίνε, ἐγὼ δὲν τὸ ἐθεώρησα ἱκανοποιητικὸ.

Μετὰ τὴν κάθαρση ἔρχεται τὸ δεύτερο βῆμα. Νὰ κάνουμε τὴ σωστὴ δομὴ τοῦ Κράτους. Δὲν φτάνει ἀπλῶς νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὰ σάπια. Χρειάζεται νέος ρυθμὸς· χρειάζεται μιὰ νέα δομὴ. Χρειάζεται ἀναστήλωση ἠθικῶν ἀξιῶν. Νὰ μποῦν ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν ἀγωνιστικὸ παρελθὸν στὲς σωστὲς θέσεις «κλειδιά», ἂν θέλουμε πραγματικὰ νὰ κάνουμε μακροχρόνιον ἀγῶνα. Γι' αὐτὸ, τὸ δεύτερο βῆμα, τὸ ὁποῖον πρέπει αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ μελετήσῃ εἶναι μὲ ποῖο τρόπο θὰ βοηθήσῃ τὴν Κυβέρνηση νὰ στήσῃ τὸ σωστὸ κρατικὸ μηχανισμό, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξυπηρετῆ πραγματικὰ τὸν ἀγῶνα γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία τὸν μακροχρόνιο ἀγῶνα γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία.

Αὐτὰ ὅσον ἀφορᾷ τὲς γενικὲς παρατηρήσεις. Ὅσον ἀφορᾷ ἐπὶ μέρους παρατηρήσεις πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν ὠρισμένες παραλείψεις. Δὲν μποροῦν οἱ Δικαστικοὶ νὰ βρίσκονται πάνω ἀπὸ τὸ νόμο.

Ἐλέχθη ὅτι ὑπάρχουν συνταγματικὰς δυσχέρειες. Ὑπάρχουν καὶ τρόποι, ὅμως, νὰ ἄρθοῦν οἱ συνταγματικὲς δυσχέρειες. Ὑπάρχουν τρόποι, ἀκόμα τὸ ἴδιο τὸ Δικαστικὸ Συμβούλιο τοῦ Συλλόγου νὰ μπορῆ μὲ κάποιον τρόπο ποὺ ἐμεῖς θὰ πρέπει νὰ δώσουμε τὰ στοιχεῖα, νὰ ἀναλύσῃ τὴν στάση Δικαστικῶν, γιατί ἀκόμα χειρότερα εἶναι γι' αὐτοὺς ποὺ ἦσαν ἐπιφορτισμένοι νὰ ἀπονεύμουν δικαιοσύνη ἂν ἦσαν οἱ πρῶτοι οἱ ὁποῖοι ἐπανηγύρισαν ὅταν καταλύθηκε ἡ συνταγματικὴ νομιμότητα καὶ οἱ νόμοι. Δὲν μποροῦν αὐτοὶ νὰ συνεχίζουσαν νὰ ἀντιπροσωπεύουσαν τὴν τρίτην ἐξουσία τοῦ Κράτους. Καί, ὅσον καὶ ἂν λέμεν ὅτι οἱ ἐξουσίαι εἶναι χωριστές, δὲν ὑπάρχει τίποτε χωριστὸ ὅταν ὑπάρχη ἀγῶνας γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνεχθοῦμε Δικαστὲς οἱ ὁποῖοι πρόδωσαν τὸν προορισμὸ τους νὰ στέκουσαν ἀκόμα στὲς δικαστικὲς τους ἔδρες.

Σύντομα θὰ υποβάλουμε, ἂν δὲν υποβάλῃ τὸ κράτος αὐτεπαγγέλτως συγκεκριμένη πρόταση νόμου γιὰ νὰ καλύψῃ αὐτὸ τὸ θέμα.

Τὸ δεύτερο εἶναι ἡ σύνθεση τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς. Πιστεύω ὅτι ἡ πλειοψηφία πρέπει νὰ εἶναι νομικοί. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πρόσωπα γιατί ἡ Ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι μόνον δικαστικὸ ἔργο ἐκεῖνο ποὺ κάνει. Εἶναι πολιτικὸ ἔργο. Δὲν μποροῦμε νὰ ἀφήσουμε μόνο στὴν ψυχρὴ νομικὴ λογικὴ τὴν κάθαρση. Θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχουν ὅπωςδήποτε παρόντες ἄλλοι πολῖτες, οἱ ὁποῖοι θὰ φέρουν τὴ λαϊκὴ φωνὴ μέσα σ' αὐτὴ τὴν Ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ. Ἄς ἀφήσουμε τὴν πλειοψηφία σὲ νομικοὺς οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρχουν τεκμηριωμένα στοιχεῖα ὅταν θὰ παραπέμπεται αὐτὸ τὸ θέμα στὸν Ὑπουργό.

Τρίτον : Τί γίνεται με τις καταγγελίες; Πώς αυτή η Βουλή θα δῆ ότι θα εφαρμοσθῆ αὐτὸ τὸ μέτρο; Μέσω τοῦ Ὑπουργοῦ θὰ πρέπει ἔμεις νὰ ἀποφασίσουμε ὅτι θὰ ἀσκοῦμε ἐξακολουθητικὸ Κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο. Μὲ ποῖο τρόπο; Αὐτὲς οἱ ἀρμόδιες ἀρχές τὲς ὁποῖες δημιουργοῦμε χειρίζονται τὲς λαϊκὲς καταγγελίες. Νὰ μὴν νομίζουμε ὅτι τέλειωσε τὸ ἔργο τῆς Βουλῆς μὲ αὐτὸ τὸ νομοθέτημα τὸ ὁποῖο, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Βουλή στὴν ὁλότητά της θὰ ψηφίση ἀπόψε. Χρειάζεται συνεχῆ παρακολούθηση ἀπὸ τὴ Βουλή.

Ὑπάρχουν δὲ καὶ μερικὰ αὐτεπάγγελτα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τώρα εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀναφέρω :

Κάποιους κάποτε, τὸ Κράτος μὲ τοὺς τότε ὑπάρχοντες νόμους, πού ἰσχύουν καὶ σήμερα, τοὺς ἔπαυσε λόγω δημοσίου συμφέροντος, λόγω τῆς παράνομης δράσης τους. Τὸ πραξικόπημα τοὺς ἐπανεφέρε. Ἡ Βουλή ἐκήρυξε τὶς ὀκταήμερες μόνον, δυστυχῶς, ἀποφάσεις, ὡς ἄκυρες. Αὐτοὶ πού ἐπανῆλθαν μὲ τὸ πραξικόπημα ἐξακολουθοῦν ἀκόμα νὰ βρίσκονται στὴν Δημόσια Ὑπηρεσία καὶ κάποιιοι ἄλλοι πού διώχθηκαν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα ἐξακολουθοῦν νὰ βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὴν Δημόσια Ὑπηρεσία. Αὐτὸ εἶναι ἀνυπόφορο, καὶ ἐλπίζω ὅτι σύντομα αὐτὸ τὸ θέμα, τώρα πού ὑπάρχει κάποιος πιὸ εὐκίνητος μηχανισμὸς θὰ λυθῆ.

Θὰ συμφωνήσω μὲ ἐκείνους πού εἶπαν ὅτι θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ μορφώσουμε τὸν λαὸ μας, ὅτι θὰ πρέπει νὰ κἀνῃ ἀνοικτὰ, πασιφικὰ καὶ ἐντιμα καταγγελίες, χωρὶς φόβο, χωρὶς πάθος, χωρὶς συναισθηματισμὸ. Νὰ τὸ κάνουμε πράγματι βίωμα στὸ λαὸ μας ὅτι εἶναι καθῆκον του νὰ συμβάλῃ σ' αὐτὸ τὸ ἔργο γιατί χωρὶς τὴ λαϊκὴ συμβολή, χωρὶς τὶς καταγγελίες, χωρὶς τὶς μαρτυρίες τὲς ἀπαραίτητες, πράγματι εἶναι δύσκολο τὸ ἔργο καὶ τῆς Κυβέρνησης καὶ τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Γι' αὐτὸ εἶναι καθῆκον τῶν κομμάτων νὰ δημιουργήσουν λαϊκὴ συνείδηση γιὰ νὰ καταγγέλλονται ὅλες αὐτὲς οἱ καταστάσεις ἐγκαιρὰ καὶ σωστὰ πρὸς τὴν Ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπὴ.

Παρ' ὅλον πού δὲν θὰ θέλω νὰ μιλήσω γιὰ τὸ θέμα τοῦ χρόνου, ἔμεις ἐξακολουθοῦμε νὰ νομίζουμε ὅτι τὸ χρονικὸ διάστημα θὰ πρέπει νὰ παραμείνῃ τὸ ἴδιο, παρ' ὅλον πού αὐτὸ βέβαια δὲν εἶναι τόσο σοβαρὸ θέμα γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ ἤθελα νὰ ἀπασχολήσω σὲ πρωτολογία τὴ Βουλή.

Κύριοι συνάδελφοι. Κάνουμε σήμερα ἓνα βῆμα. Εἶναι δικαίωμά μας καὶ εἶναι καθῆκον μας καὶ εἶναι ὑποχρέωσή μας νὰ παρακολουθήσουμε τὴ σωστὴ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ βήματος, ἀλλὰ εἶναι δικαίωμά μας, εἶναι καθῆκον μας, εἶναι ὑποχρέωσή μας νὰ χωρήσουμε καὶ στὴ λήψη ἄλλων μέτρων τὰ ὁποῖα θὰ ὀλοκληρώσουν τὴ δομὴ τοῦ Κράτους τὴν ὁποῖα πράγματι χρειάζεται ὁ τόπος γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἄξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἐκφράσω τὴν ἐκτίμησίν μου πρὸς τὰ Μέλη τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Δικαιοσύνης, διότι πράγματι ὅλα τὰ Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, κατόπιν πολλῶν συνεδριάσεων, ἔχουν καταρτίσει ἓνα Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἀπὸ ὅλους τοὺς προηγούμενους ὀμιλητὲς ἔχει κριθῆ πολὺ ἱκανοποιητικόν. Ἀσφαλῶς ὑπάρχουν ὠρισμένες παραλείψεις, ἴσως ὠρισμένα κενά, καὶ ἄλλα κενὰ ἀκόμη θὰ δημιουργηθοῦν, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ ἐπισημάνουμε,

οὕτως ὥστε ἡ Βουλὴ ἐνῶ θὰ παρακολουθῆ διὰ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου τὴν ὅλην ἐργασίαν, νὰ ἔλθῃ μὲ νομοθέτημα συμπληρωματικόν, τροποποιητικόν, οὕτως ὥστε νὰ συμπληρώσῃ αὐτὰ τὰ κενά. Ἐάν φαντασθοῦμεν ὅλοι ποῖον ἦτο τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὴν κατετέθη καὶ ποῖον εἶναι τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον σήμερα εὐρίσκεται ἐνώπιον τῶν Μελῶν θὰ δοῦμεν ὅτι πράγματι ἐγένεν ἓνα βήμα πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν. Πρωτίστως ἡ ἔρευνα καὶ ἡ πειθαρχικὴ δίωξις ἔχουν ξεχωρισθῆ, καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἶναι πρὸς ὄφελος καὶ τῆς ἐρεύνης καὶ τῆς πειθαρχικῆς διώξεως, διότι συγκροτεῖται ἓνα ἐνιαῖον πειθαρχικόν Σῶμα καὶ δὲν θὰ ἐπαφίεται εἰς τοὺς ἀρμοδίους οἱ ὁποῖοι θὰ ἐφαρμόζουσι τοὺς οἰκείους νόμους νὰ τοὺς ἐφαρμόσουσι εἰς τοὺς ἀπειθαρχήσαντες, διότι δὲν θὰ ἐδίδαμεν τὴν ὁμοιομορφίαν ἐκεῖ ποῦ ἐθέλαμεν νὰ ὑπάρξῃ δικαιοσύνη καὶ ὁμοιομορφία.

Ἄνεφέρθη ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης εἰς τοὺς δικαστικούς. Ἄνεφέρθημεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ θέμα αὐτὸ καὶ μᾶς ἐλέγχθη ὅτι ὑπάρχουν ὠρισμένα τεχνικὰ καὶ νομικὰ κωλύματα. Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς καταστάσεως καὶ ἴσως διὰ νὰ μὴν ἐμποδίσωμεν τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτεραν ψήφισιν τοῦ νόμου, εἶχα πει ὅτι προσωπικά, προσωπικά, τονίζω, ἐγὼ θὰ ὑποστηρίξω τέτοιαν πρότασιν ἐάν ἔλθῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα γιὰ τὴ Βουλὴ ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν τόπο ὑπογραμμίζει ἓνα βαρυσήμαντο γεγονός. Γιατὶ Κυβέρνηση καὶ Βουλὴ διαδηλώνουν τὴν ἀποφασιστικότητά νὰ περιφρουρήσουν τὸν κρατικὸ μηχανισμὸ ἀπὸ δύο τύπους ἀνθρώπων.

- (α) Ἐκείνους ποῦ ἐγκλημάτησαν εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου, καὶ
- (β) ἀσυνείδητους ὑπαλλήλους οἱ ὁποῖοι θέτουν τὸ συμφέρον τους πάνω ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς Πατρίδας.

Ἄν ἡ κάθαρση στὴν πράξη γίνῃ μὲ ἐπιτυχία τότε δημιουργοῦνται προϋποθέσεις γιὰ ἓνα ἐλπιδοφόρο μέλλον.

Ἐπανελημμένως ἐζητήθη ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς καὶ ἀπὸ μαζικὰς ὀργανώσεις ὅλου τοῦ λαοῦ ὅπως ἡ Κυβέρνηση προχωρήσῃ εἰς κάθαρση καὶ ἐξυγίανση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Καὶ τοῦτο ὄχι ὡς μέσο τιμωρίας ἐκείνων ποῦ πρόδωσαν τὸν τόπον καὶ συνέβαλαν εἰς τὴν καταστροφὴν του, ἀλλὰ πρᾶξιν ὑψίστης ἀνάγκης διὰ τὴν δημιουργία τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων γιὰ ἐπιβίωση τοῦ τόπου καὶ μεθόδευσή του ἀγῶνος ὁ ὁποῖος ὡς διεμορφώθη θὰ εἶναι ἀναπόφευκτα μακροχρόνιος.

Τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ προηγηθεῖσα τοῦ πραξικοπήματος περίοδος μᾶς ἐδίδαξαν ὅτι ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς καὶ ἐν γένει ὁ πολιτικὸς δὲν εἶναι στελεχωμένος μὲ πρόσωπα σταθερὰ προσηλωμένα εἰς τὸ Δημοκρατικὸν καθεστῶς. Ἡ ὅλη ὑπόστασις τῆς πολιτείας κινδυνεύει. Δὲν δύναται δὲ κανεὶς νὰ προγραμματίσῃ ἐπὶ σταθερῶν βάσεων μὲ ἓνα βασικὰ χωλὸ κρατικὸ μηχανισμό.

Ὁ ἐπαγγελματισμὸς ὡς αὐτοσκοπὸς καὶ ἡ ἀσυνείδητος παρεξέφρησιν εἰς τὸν Κυβερνητικὸν μηχανισμὸν μὲ συνεπακόλουθα τὴν ἀποδυνάμωσίν του. Τὸν κλονισμὸ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν ἀποστολήν του.

Ἐάν θὰ διεξαγάγωμεν μακροχρόνιον ἀγῶνα διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Κύπρου, πρωταρχικὴ μᾶς μέριμνα πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐνδυνάμωσις τῆς κρατικῆς ὑποστάσεως. Διότι ἂς μὴ αὐταπατώμεθα, ἡ ὑπόστασις αὐτὴ εἶναι τὸ μεγαλύτερο ὄπλο ποῦ διαθέτομε πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαίων μας.

Σήμερον περισσότερο παρὰ ποτὲ χρειαζόμεθα ἰδίως εἰς ἡγετικὰς θέσεις ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι νὰ πιστεύουσιν εἰς τὴν ἀποστολήν τῆς ὑπηρεσίας. Νὰ διακατέχωνται ἀπὸ συναίσθημα ὅτι εἶναι δική τους ὑποχρέωσις ἢ περιφρού-

ρηση του δημοκρατικού πολιτεύματος ως και από δημιουργική πνοή διά να οικοδομήσουν τα έρειπια τα όποια μᾶς ἄφησαν οἱ πραξικοπηματίες καί οἱ Τούρκοι.

Δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση ὅτι ἡ Κυβέρνηση ὄχι μόνο δέν ἐπέλυσε τὸ ἐπεῖγον τοῦτο πρόβλημα ἀλλά ὅτι δέν ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃ ὅπως ἐπιβάλλεται.

Καί διερωτᾶται ὁ λαὸς ποῖοι θὰ μᾶς ὀδηγήσουν κατὰ τὸν μακρὸν καὶ δύσκολον ἀγῶνα πού μᾶς ἀναμένει; Ἡ παρουσία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου, εἰς τὸ πηδάλιο τοῦ ἀγῶνος, ὡς τὰ τραγικά γεγονότα τοῦ παρελθόντος ἀπέδειξαν, δέν εἶναι ἀρκετὴ νὰ δημιουργήσῃ τὲς προϋποθέσεις ἐπιτυχίας τοῦ ἀγῶνος πού διεξάγομεν.

Σήμερα ὅμως θὰ ψηφισθῇ ὁ νόμος ὁ ὁποῖος ἀπὸ πολλοῦ ἀνεμένετο.

Ἡ ἐξυγίανση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἀποτελεῖ μόνιμον ἐχέγγυον ἀναποκρίσεως τῆς πολιτείας πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις της πρὸς τὸν πολίτην, καθὼς καὶ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιβίωση τοῦ κράτους ἐὰν «κράτος» βέβαια ἐννοοῦμεν τὸ Δημοκρατικὸν πολίτευμα πού λειτουργεῖ εἰς τὰ πλαίσια κράτους δικαίου.

Ὁ λαὸς διὰ τῆς ψήφου του στὲς πρόσφατες ἐκλογές — καὶ κανένας ἀντικειμενικὸς παρατηρητὴς δέν δύναται νὰ ἀρνηθῇ αὐτὸ τὸ συμπέρασμα — διεδήλωσε τὴν ἐπιθυμία του δι' ἀλλαγὴν εἰς τὴν διάρθρωση τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου.

Ταυτοχρόνως ἡ λαϊκὴ ψήφος δημιουργεῖ ὑποχρέωση διὰ τὴν Κυβέρνηση νὰ προχωρήσῃ καὶ μάλιστα χωρὶς καθυστέρηση εἰς τὴν ἐξυγίανση.

Καὶ δέν εἶναι τυχαῖον ὅτι τὸ αἶτημα τοῦτο ἀπετέλεσε μόνιμο αἶτημα τῶν ἰδίων τῶν δημοσίων ὑπάλληλων διότι συνησθάνοντο καὶ οἱ ἴδιοι τὴν ἀνάγκη ἀποκαταστάσεως τοῦ ὀνόματός τους.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι πολλοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἠσθάνθησαν ντροπὴν ὅταν συνάδελφοί τους ἐπανηγύριζαν διὰ τὸ πραξικόπημα ἐνῶ ἄλλοι ἔστρεψαν ὅπλα ἐναντίον τους.

Τὸ νὰ πιστεύῃ κανεὶς ὅτι μπορεῖ ὁ λαὸς νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τέτοιους ἀνθρώπους ὁποιοδήποτε ρόλον εἰς τὸν δημόσιο βίον του, ἀποτελεῖ ἀσέβειαν πρὸς τὸν λαὸ καὶ ἐγκληματικὴ διακύβευση τῆς τύχης του.

Τὸ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἐγκληματῆαν ἀπόλυτον συγχώρηση μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀνεκτόν.

Τὸ νὰ τὸν ἀνεχθῆς ὅμως νὰ εὐρίσκειται σὲ θέση πού νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρία νὰ ἐγκληματῆσῃ καὶ πάλιν, ἀποτελεῖ ἐγκλημα σὲ βάρος τοῦ λαοῦ.

Ἡ συγχώρηση μπορεῖ κάποτε νὰ θεωρῆται μιὰ παραχώρηση εἰς τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Ποτὲ ὅμως ὅταν τὸ τίμημα τῆς συγχώρησης αὐτῆς πιθανὸ νὰ εἶναι αὐτὴ αὐτὴ ἡ ὑπόσταση τῆς πολιτείας.

Ἐὰν ξεχάσουμε τὸ πραξικόπημα πρέπει νὰ ξεχάσουμε καὶ πού μᾶς ὠδήγησαν ἡ προδοσία καὶ τί μᾶς ἐπέφεραν ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή. Ἡ τραγωδία συνεχίζεται καὶ τὸ βάθος τῆς συμφορᾶς εἶναι πολὺ μεγάλο.

Τὸ πνεῦμα τῆς εἰσηγήσεώς μου δέν εἶναι ἡ ἐκδίκηση. Ἄλλωστε ὁ λαὸς τῆς Κύπρου ἀπέδειξε μὲ τὴν σύνεσή του ὅτι ἡ ἐκδίκηση, ὅπως τούλάχιστο τὴν ἀντιλαμβάνονται οἱ πραξικοπηματίες, εἶναι τρόπος σκέψεως ξένος πρὸς τὸν λαὸ τῆς Κύπρου.

Τὸ Νομοσχέδιο περὶ καθάρσεως ἀποτελεῖ τὸ σημαντικώτερο νομοθετικὸ βῆμα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἐγκληματικοῦ πραξικοπήματος πρὸς τὴν κατεύθυνση, μὲ τὴν κρίση τῆς δικαιοσύνης, ἐξυγίανσης τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Ο άκρογωνιαίος λίθος του κράτους είναι η δικαιοσύνη.

Η έπιτυχής εφαρμογή του νόμου θα συμβάλει άποτελεσματικά εις τήν εξέυωση τής στάθμης του δημοσίου βίου ενώ ιστορικά θα καταγραφη ή έπιθυμία του λαού όπως μη έπιτρέψη μελλοντικά τήν διάβρωση τής κρατικής μηχανής.

Είναι το λιγώτερο που μπορούσε να κάμη ο βασανισμένος Κυπριακός λαός προς τήν άποκατάσταση τής τιμής και τής άξιοπρεπείας του.

Άλλα ή ψήφιση του νόμου δεν κλείει το κεφάλαιον τής καθάρσεως. Πρέπει να έπιδειχθη μεγάλη προσοχή εις τήν έπιλογή των μελών των δύο έπιτροπών «Έρεύνης» και «Πειθαρχικού Συμβουλίου» δεδομένου ότι εις τήν ενάσκηση των καθηκόντων τους οι άνθρωποι αυτοί πρέπει να είναι φορείς του δημοσίου αισθήματος για το καλό και κακό και να προβαίνουν εις δικαστικές πράξεις οι όποιες να προαγάγουν τους σκοπούς τής νομοθεσίας έμπνέοντας τοιουτοτρόπως τον λαόν εις το αισθημα δικαίου.

Και άποτελει το Νομοσχέδιο τουτο ένα βήμα προς τήν δημιουργία των καταλληλών προϋποθέσεων δια τον μακροχρόνιον άγώνα. Άγωνα τον όποιον ο λαός άρχισε να κάμη με όρθιο φρόνημα και σταθερά. Δεν είναι όμως το μόνο βήμα το όποιο πρέπει να γίνη. Η κρατική μηχανή είναι ο στυλοβάτης του κράτους και πρέπει ή Κυβέρνηση να στελεχώση ίδιως εις ύψηλά θέσεις με πρόσωπα που θα έμπνεύσουν, θα δώσουν ήγεσίαν στον τόπον και όλοι μαζί να φέρουμε εις πέρας τον δύσκολον άγώνα.

Άς γίνη συνειδηση ότι ή ανθρώπινη θέληση και το ανθρώπινο δυναμικό είναι το πιο σπουδαίο, και το ισχυρότερο όπλο στη διάθεση κάθε λαού για τήν προάσπιση των δικαίων του.

Υπάρχει και θέληση και δυναμισμός στην Κύπρο. Αιτημά μας είναι πλήρης ύλσποίηση των δύο σημαντικών αυτών στοιχείων για να διατρέξουμε τον δύσκολο δρόμο που μας άναμένει και που θα καταστή έλπιδοφόρος αν γίνη ή όρθή έπιστράτευση του ανθρώπινου δυναμικού. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, Άξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Το υπό συζήτηση νομοσχέδιο για τήν εξέυγίανση του Κρατικού μηχανισμού άποσκοπει στην ίκανοποίηση του γενικού και ούσιαστικού αίτήματος όλων των εργατοϋπαλληλικών οργανώσεων σε όλους τους κλάδους τής δημοσίας ύπηρεσίας και των ήμικρατικών Όργανισμών, καθώς και όλων των πατριωτικών δυνάμεων όλοκληρου του Κυπριακού λαού.

Είναι γενικά γνωστό, ότι ή ΕΟΚΑ Β' που είναι δημιούργημα ούσιαστικά του ιμπεριαλισμού, και έθεσε τον εαυτόν της στην εξυηρέτηση των καταχθόνιων σκοπών και των άνιερων επιδιώξεων του ιμπεριαλισμού, έχει διεισδύσει και κατέλαβε θέσεις κλειδιά στις τάξεις τής δημοσίας ύπηρεσίας, των σωμάτων άσφαλείας και των ήμικρατικών Όργανισμών.

Με τήν τρομοκρατική έγκληματική τους δράση, οι φασίστες τής Χούντας και τής ΕΟΚΑ Β' έπληξαν και άνέκοψαν τήν όμαλή δημοκρατική πορεία τής Κυπριακής Δημοκρατίας. Με το προδοτικό άντεθικό πραξικόπημα τής 15ης του Ιούλη, 1974, που ήταν το άποκορύφωμα τής έγκληματικής τους δράσης, έπεδίωξαν τον άφανισμό του Προέδρου Μακαρίου, άνοιξαν τον δρόμο για τήν Τούρκικη έισβολή, με στόχο τήν κατάλυση του άνεξαρτήτου Κυπριακού κράτους, τήν ύποδούλωση τής Κύπρου στον ιμπεριαλισμό και το ΝΑΤΟ, και ώδήγησαν τον Κυπριακό λαό στην γνωστή τραγωδία και τήν συμφορά.

Στό διάστημα τῶν δυόμισυ χρόνων πού έμεσολάβησε ἀπό τά 'Ιουλιανά γεγονότα, ὁ λαός ἀνάμεσα στά πολλά ἄλλα ἀναρωτιέται :

Υπάρχει προηγούμενο χώρας, στήν ὁποία ἔγιναν παρόμοια ἐγκλήματα, μέ ἀποτυχία τῶν πραξικοπηματιῶν καί ἐπαναφορὰ τῆς νόμιμης κρατικῆς ἐξουσίας, χωρίς νά ληφθοῦν μέτρα κατὰ τῶν ἡγετῶν καί τῶν ἄλλων βασικῶν ἐνόχων τοῦ πραξικοπήματος;

Εἶναι δυνατό νά ἀποκατασταθῆ ἡ πραγματική πειθαρχία, ἡ πλήρης νομιμότητα, ἡ κανονική λειτουργία καί ἀπόδοση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τὸ αἶσθημα ἀσφαλείας καί τῆς ἀναγκαίας ἐμπιστοσύνης καί συνεργασίας τοῦ κοινοῦ, ὅταν στίς τάξεις καί στίς θέσεις κλειδιά τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καί τῶν σωμάτων ἀσφαλείας, παραμένουν οἱ ἐνοχοὶ τοῦ πραξικοπήματος καί τῆς συμφορᾶς τοῦ τόπου μας;

Εἶναι δυνατὴ ἡ ἐνίσχυση καί ἡ σφυρηλάτηση πανίσχυρου Ἑσωτερικοῦ Μετώπου, πού νά ἐνώνη ὅλες τίς δημοκρατικές ἀντιπραξικοπηματικές δυνάμεις τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, συσπειρωμένες γύρω ἀπό τὴν χαραγμένη γραμμὴ καί τακτική, ἀγῶνα τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας, πού ἐκφραστῆς τῆς εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, χωρίς ἀνάμεσα σὲ ἄλλα τὴν λήψη οὐσιαστικῶν μέτρων γιὰ κάθαρση στίς δυνάμεις ἀσφαλείας, στήν δημόσια καί τὴν ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσία καί στοὺς ἡμικρατικούς Ὄργανισμούς;

Ἀσφαλῶς ὑπάρχουν καί προβάλλουν καθημερινὰ σὲ ὅλους μας πολλά, ἔντονα καί δικαιολογημένα ἐρωτηματικά ἀνάμεσα στὸν λαό. Ἡ κάθαρση στὸν κρατικὸ μηχανισμό γενικά καί εἰδικώτερα στά σώματα ἀσφαλείας, δὲν ἀποτελεῖ ἐκδίκητικό μέτρο, ἀλλὰ προστατευτικὸ θώρακα τοῦ κράτους καί ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ ἐπιτυχία τοῦ δύσκολου ἀγῶνα μας, γιὰ ἀντιμετώπιση τῶν ἐπιπτώσεων τῆς Τούρκικης εἰσβολῆς, γιὰ ὁμαλὴ δημοκρατικὴ καί εἰρηνικὴ πορεία καί ἀνέλιξη πρὸς ἐξεύρεση μιᾶς δίκαιης καί ἀμοιβαίας ἀποδεκτῆς λύσης στὸ κυπριακὸ πρόβλημα, στά πλαίσια τῶν ψηφισμάτων καί τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε.

Ἡ ψήφιση τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν καθυστέρηση πού ἐσημειώθη, δίνει τὸ μέτρο, τὸ πλαίσιο καί τίς δυνατότητες, γιὰ νά ἀνταποκριθοῦμε ὅλοι στίς εὐθύνες μας, συμβάλλοντες ὀρθὰ καί θετικά στήν ἀντιμετώπιση αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τῆς ἐξυγίανσης τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τῶν σωμάτων ἀσφαλείας καί τῶν ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν.

Θὰ ψηφίσουμε τὸ νομοσχέδιο. Ὅμως, πέραν τούτου, πρέπει νά τονίσουμε μέ κάθε δυνατὴ ἐμφαση, ὅτι ὅσο σημαντικό καί ἂν εἶναι τὸ θέμα τῆς ψήφισης, πολὺ πιὸ σημαντικό εἶναι τὸ θέμα τῆς πλήρους καί ὀρθῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπὸ συζήτηση νόμου ἀπὸ ὅλες τίς πλευρὲς καί ἰδιαίτερα ἀπὸ μέρους τῶν ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν ἀρχῶν.

Τὴν κύρια καί ἀποφασιστικὴ εὐθύνη γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τὴν ἔχει καί πρέπει νά τὴν ἀναλάβῃ ἡ Κυβέρνηση καί τὰ ἀρμόδια Κυβερνητικὰ σώματα, καί μέ κανένα τρόπο ἡ δικαιολογία δὲν πρέπει νά συνεχισθῆ ἢ ὑποτίμησις ἢ ἡ περαιτέρω καθυστέρηση στήν ἐκκλήρωση αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ καθήκοντος ἀπὸ μέρους τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Παράλληλα πρέπει μέ τὴν εὐκαιρία νά τονισθῆ καί πάλιν ἡ ἀνησυχία καί ἡ γενικὴ λαϊκὴ ἀπαίτηση, ὅτι πέραν ἀπὸ τὰ μέτρα κάθαρσης στήν δημόσια ὑπηρεσία, στίς δυνάμεις ἀσφαλείας, στήν ἐθνικὴ φρουρὰ καί τὴν ἀστυνομία, στήν ἐκπαιδευτικὴ ὑπηρεσία καί στοὺς ἡμικρατικούς ὀργανισμούς, πρέπει νά ληφθοῦν γενικώτερα καί ἀποφασιστικὰ μέτρα, γιὰ τὴν πλήρη ἀποκατάσταση τῆς ἐννομης τάξης.

Ἐπιβάλλεται νά ληφθοῦν δραστικὰ καί ἀποτελεσματικὰ μέτρα, γιὰ τὴν διάλυση καί τὸν ἀφοπλισμὸ τῶν ὑπολειμμάτων τῶν παρανόμων ἐνοπλῶν

ομάδων της ΕΟΚΑ Β' που όσον υπάρχουν θα συνιστοῦν σοβαρώτατο κίνδυνο αναταραχῆς, ανωμαλίας καὶ τρομοκρατικῶν δραστηριοτήτων. Νὰ ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα δραστικά μέτρα γιὰ τὴν διάλυση καὶ τὸν ἀφοπλισμὸ ὁποιοῦνδήποτε ἄλλων ἐνοπλων παράνομων ομάδων.

Νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ νόμιμες δυνάμεις τοῦ κράτους μὲ κατάλληλα, ἀφοσιωμένα, νομιμόφρονα καὶ ἀξιόπιστα πατριωτικά στοιχεία, πού εἶναι ἱκανά καὶ ἔτοιμα, νὰ ὑπερασπίσουν τὴν ἐννομη δημοκρατικὴ τάξη καὶ ὁμαλότητα, τὸ κράτος καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, γιὰ νὰ μπορέση ὁ λαός μας νὰ βγῆ μέχρι τέλους νικητῆς στὸν δύσκολο ἀγῶνα τῆς ἐπιβίωσης καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ τόπου μας.

Μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν μέτρων κάθαρσης τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τῶν σωμάτων ἀσφαλείας καὶ τῶν ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν πού προνοοῦνται στὸ ὑπὸ ἐπιψήφιση νομοσχέδιο, καθὼς καὶ μὲ σειρά ἄλλων ἀποτελεσματικῶν μέτρων πρὸς πλήρη ἀποκατάσταση τῆς ἐννομῆς τάξης, θὰ ἐπιτευχθῆ καὶ ἡ ἐνδυνάμωση τοῦ ἐσωτερικοῦ μας Μετώπου, πού ἀποτελεῖ βασικὴν προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ὅλου ἀγῶνα πού διεξάγουμε, γιὰ νὰ ἀνοίξῃ ὁ δρόμος γιὰ τὴν λευτεριά, τὴν πρόοδο καὶ τὴν εὐτυχία ὁλοκλήρου τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ.

Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ, ἀξ. κ. Πρόεδρε, τὸ θέμα τοῦ χρόνου, ἡ Ἐπιτροπὴ, συζητώντας αὐτὸ τὸ θέμα, καὶ ἐγὼ προσωπικά εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀφήσουμε τὸ διάστημα τοῦ ἐνός χρόνου, διότι αὐτὸ θὰ χρειασθῆ γιὰ νὰ μπορέση νὰ ἐκπληρωθῆ ὁ στόχος πού ἔχουμε ἀποτελεσματικώτερα. Τίποτε δὲν ὑπάρχει πού νὰ ἐμποδίζῃ νὰ ξεκινήσῃ ἄμεσα ἀλλὰ καὶ τίποτε δὲν ἐπιβάλλει νὰ στενέψουμε τὰ περιθώρια πού νὰ δυσκολέψουμε τὴν ὄλην προσπάθειαν πού θέλουμε νὰ ἐπιτευχθῆ μὲ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Ἀξιότιμοι κ. συνάδελφοι.

Ἡ ἐπιθυμία, ἡ παράκλησις, ἡ αἴτησις, ἡ παντὸς εἶδους κινητοποίησης καὶ ἐν τελευταία ἀναλύσει ἡ ἀπαίτησις πλέον ὄλων σχεδόν τῶν ὀργανώσεων, συλλόγων, κομμάτων καὶ κινημάτων ἔφεραν ἐπὶ τέλους ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου εἰδικὸν Νομοσχέδιον βάσει τοῦ ὁποίου ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸν εἰδικὸν ἐκείνιον μηχανισμόν διὰ τοῦ ὁποίου θὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν πλήρη ἐξυγίανσιν τῆς κρατικῆς καὶ ἡμικρατικῆς μηχανῆς διὰ τῆς καθάρσεως.

Ὡς καρπὸν ὄλων αὐτῶν τῶν ἀγῶνων οἱ ὁποῖοι χρονολογοῦνται ἀπὸ δυόμισυ καὶ πλέον ἐτῶν ἔχομεν ἐνώπιόν μας τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον.

Εἰς τὰ περιορισμένα ἀλλὰ κανονικά χρονικά ὅρια πού εἶχαμεν ἐνώπιόν μας διὰ τὴν μελέτην τόσον τοῦ νομοσχεδίου ὅσον καὶ τὴν ἐκθεσιν τῶν ἀρμοδίων κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γνωστοῦ δι' ὅλους μας θέματος, εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐκφέρωμεν τίς ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις μας αἱ ὁποῖαι ἐκφράζουν ὄχι μόνον τίς ποσοτικές μας ἀλλὰ καὶ ἐκείνες τῆς πλειοψηφίας τοῦ νομιμόφρονος λαοῦ πού ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωποῦμεν.

Πολλὰ ἐλέγχθησαν καὶ ἐγράφησαν, καὶ πολλοὶ ἀγῶνες ἐγίναν καὶ θὰ γίνουν ἀκόμη μέχρις ὅτου φθάσωμεν εἰς τὸ ποθητὸν ἐκείνο τέρμα τῆς πλήρους ἐξυγιάνσεως καὶ καθάρσεως.

“Ολοι αὐτοὶ οἱ ἀγῶνες οἱ ὁποῖοι εἶχαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν πιεστικὴν ἐπίδρασιν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ ἰδιαίτερα πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους, πολὺ ἐπρόβλημάτισαν αὐτὴν καὶ αὐτὸν περὶ τῶν πρακτέων καὶ τοῦ τί μέλλει γενέσθαι.

Ἡ προσωπικὴ μας τουλάχιστον διαπίστωσις ἦτο καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὅτι ὁ Πρόεδρος τοῦ κράτους δὲν ἤθελε νὰ θέσῃ τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν τύπων τῶν ἡλῶν καὶ νὰ προβῆ εἰς τὴν οὕτω λεγομένην κάθαρσιν ὑπὸ τὴν οὐσιαστικὴν αὐτῆς ἔννοιαν καὶ ὅπως ὁ λαὸς τὴν ἀντιλαμβάνεται καὶ τὴν αἰσθάνεται, ὄχι ἀπὸ φοβίαν ἢ ἀδυναμίαν, ἀλλὰ διότι ὡς ἀρχηγὸς τοῦ κράτους καὶ ὡς υπεύθυνος πολιτικὸς ἄνδρας ποῦ χειρίζεται τὴν τύχην αὐτοῦ τοῦ λαοῦ εἶχε καὶ ἔχει γνῶσιν τῶν δυσμενῶν ἐπιπτώσεων ποῦ θὰ ἔχη ἐπὶ τοῦ ὅλου ἐσωτερικοῦ μετώπου μία τέτοια χειρονομία καὶ ἓνα τόσον σοβαρὸν ἐγχείρημα καὶ μέτρον. Δι’ αὐτὸ παρὰ τὴν πείσμονα ἀπαιτήσιν τοῦ λαοῦ, τοῦ ὑγιῶς σκεπτομένου Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὁ Πρόεδρος Μακάριος ἀντὶ τῆς καθάρσεως προσέφερε κλάδον ἐλαίας, μετὰ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ χειρονομία, ἡ μεγάλη τότε χειρονομία του, θὰ εὑρίσκει ἀπήχησιν εἰς τὰς μαῦρες ψυχὰς τῶν παρανόμων ἐκείνων καταστροφῶν αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἀντὶ ἡ χειρονομία ἐκείνη τοῦ Προέδρου, τοῦ Προέδρου ἐκείνου ποῦ οἱ ἄφρονες πραξικοπηματῖαι ἐζήτησαν τὴν ἐξόντωσιν, ἀντὶ, λέγω, νὰ τοὺς σωφρονίσῃ καὶ κατανοήσουν τὸ τρομερὸν ἐγκλημα ποῦ διὰ τῶν ἀφρόνων πράξεων των διέπραξαν σ’ αὐτὸν τὸν τόπον καὶ λαόν, καὶ νὰ ζητήσουν ἄφεισιν ἁμαρτιῶν, νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν τῶν παρανόμων ὑπ’ αὐτῶν κρατουμένων ὄπλων καὶ νὰ συνεργασθοῦν μετὰ τὴν νάμιμον Κυβέρνησιν καὶ τὶς ἀρχὰς τοῦ κράτους, ἀντὶ τούτου, λέγω, ἐξέλαβαν τὴν χειρονομίαν τοῦ Προέδρου ὡς ἀδυναμίαν καὶ ὄχι μόνον δὲν μετενόησαν ἀλλὰ ἐζήτησαν, καὶ μέχρι σήμερον ἀκόμη ζητοῦν, τὴν ἀναδιοργάνωσιν των, προετοιμάζονται καὶ σχεδιάζουσι νέας ἀπόπειρας, νέα κινήματα καὶ νέα τρόπαια μετὰ μοναδικὸν στόχον καὶ σκοπὸν τὴν ἀνατροπὴν καὶ πάλιν τοῦ Προέδρου Μακαρίου, ἡ ὁποία σὰν ἀποτέλεσμα θὰ ἔχη τὴν πλήρη καταστροφὴν καὶ ἀφανισμόν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἀπὸ τὸ ὄμορφο αὐτὸ νησί ποῦ λέγεται Κύπρος.

Παρὰ ταῦτα ὅμως ἡ Κυβέρνησις καὶ πάλιν διὰ νὰ μὴ ἐρθῇ στὴν δυσάρεστον ἐκείνην θέσιν νὰ προβῆ εἰς τὴν πραγματικὴν καὶ οὐσιαστικὴν κάθαρσιν τῶν ἐνόχων καὶ ἀμετανοήτων τοῦ πραξικοπήματος, ἔστειλε εἰς τὴν Βουλὴν πρὸ μηνὸς καὶ πλέον ἓνα νομοσχέδιον διῆθεν διὰ κάθαρσιν, ἀλλὰ δὲν ἦτο φτιαγμένο στὰ μέτρα τῆς σημερινῆς Βουλῆς καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ τοῦτο ὡς μὴ ἱκανοποιητικόν. Ἀνέφερα «ἡ σημερινὴ Βουλὴ» καὶ τοῦτο τὸ ἔννοω, διότι ἡ Βουλὴ αὐτὴ εἶναι ἀποτέλεσμα ἀγῶνων διὰ τὴν κάθαρσιν καὶ εἶναι ὁ πρῶτος καρπὸς καὶ τὸ πρῶτον βῆμα ποῦ ἔγινε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν. Ὁ λαὸς ἀνταπεκρίθη πλήρως στίς ἐκκλήσεις καὶ προσδοκίαις μας καὶ ἔδωκε στὸν τόπο μιὰ Βουλὴ ὅπως τὴν ἤθελε, καὶ ὅπως τὴν ἐννοοῦσε. Δὲν μποροῦσε οὔτε μπορεῖ ἡ σημερινὴ Βουλὴ ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτὰς καὶ τὰς σημερινὰς περιστάσεις νὰ δεχθῆ ἓνα νερόβραστο νομοσχέδιον ποῦ εἰς τὴν οὐσίαν ὄχι μόνον κάθαρσιν δὲν ἔκαμνε, ἀλλὰ ἐδίδε καὶ ἄφεισιν ἁμαρτιῶν. Γι’ αὐτὸ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔστειλε νέον τροποποιημένον καὶ ἐνισχυμένον νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἔχομεν σήμερον ἐνώπιόν μας καὶ συζητοῦμεν αὐτὴν τὴν στιγμὴν καὶ προχωροῦμεν εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς ψηφίσεώς του οὕτως ὥστε νὰ εἶναι ἔτοιμον πρὸς ἄμεσον ἐφαρμογὴν τῶν προνοιῶν του.

Τίθεται ὅμως ἀμέσως τὸ ἐρώτημα. Θὰ μπορέσῃ ἡ ἀρμοδία ἀρχὴ μετὰ τὸ νέον αὐτὸ νομοσχέδιον, βάσει τῶν προνοιῶν τοῦ ὁποῖου ἐγκαθιδρύεται ἐννεσμελὲς εἰδικὸν Πειθαρχικὸν Συμβούλιον, θὰ μπορέσῃ λέγω, νὰ προχωρήσῃ καὶ φέρῃ ἓνα θετικὸν ἀποτέλεσμα ὡς ἡ ἀπαιτήσις τοῦ λαοῦ; Πολὺ ἀμφιβάλλω, κύριε Πρόεδρε, καὶ ἐκ τῶν προτέρων προεξοφλῶ τὴν

ἀποτυχίαν τοῦ Νομοσχεδίου διότι πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ἡ ὅλη διαδικασία καὶ ὁ μηχανισμὸς τῆς διερευνήσεως τῶν παραπτώματων θὰ περιέλθῃ εἰς μίαν ἄνευ προηγουμένου δαιδαλώδη γραφειοκρατίαν, σύγχυσιν καὶ ἀνωμαλίαν ὅπου στὸ τέλος θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον νὰ ποῦμεν ὅτι «χημικὸς δὲν βρίσκει ἀνάλυση».

Θὰ περιπέσῃ ὁ μηχανισμὸς οὗτος εἰς μίαν τέτοιαν λαβυρινθώδη κατάστασιν καὶ μέχρις ὅτου φθάσουν ὅλοι αἱ ὑποθέσεις καὶ περιπτώσεις εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχήν, καὶ αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι οὐκ ὀλίγαι, καὶ μέχρις ὅτου ταξινομηθοῦν, πάρχουν σειρὰν προτεραιότητος, ληφθοῦν καταθέσεις, ἀκουσθοῦν μαρτυρίαι ὑπὲρ καὶ κατὰ, καὶ μελετηθοῦν ὅλοι αὐταί, εἶναι ζήτημα ἐὰν μέχρι τὸ 2000 θὰ ἔχῃ ξεμπλέξει αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ εἶναι ζήτημα ἀκόμη ἐὰν θὰ ληφθῇ ὁποιαδήποτε ἀπόφασις διὰ ὁποιαδήποτε περίπτωσιν ἔστω καὶ ὀφθαλμοφανῶς συγκεκριμένην καὶ παραδεκτὴν. Τὸ πολὺ, πολὺ, τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο θὰ πάρῃ μίαν μορφήν διαδικασίας καὶ δίκης ὡς ἐκείνην τῶν καταδίκων τοῦ Κορυθαλλοῦ, οἱ ὁποῖοι ἐδικάσθησαν, εὐρέθησαν ἔνοχοι, κατεδικάσθησαν καὶ ὠδηγήθησαν εἰς τὰς φυλακὰς, ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον δι' ἐμὲ εἰς τὴν οὐσίαν εἶναι μηδέν. Διότι αὐτοὶ ἐκεῖ, ἀντὶ ἀμέσως μετὰ τὴν διαπίστωσιν τῆς ἐνοχῆς τῶν νὰ ὠδηγηθοῦν στὶς πλατεῖες Συντάγματος καὶ Ὁμονοίας καὶ ἀκόμη πῶς ὑποδειγματικὰ στὴν εἴσοδο τοῦ Πολυτεχνείου καὶ νὰ γίνῃ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὅπως γίνεται καὶ σὲ πολλὰς χώρας γιὰ ἄλλα κινήματα καὶ πραξικοπήματα, ἀντὶ τούτου, ὠδηγήθησαν εἰς τὰς φυλακὰς ὄχι διὰ τιμωρίαν ἀλλὰ διὰ προστασίαν. Καὶ ἐνῶ αὐτοὶ θὰ εὐρίσκωνται στὰς φυλακὰς, τὰ ντόπια ὄργανά τῶν μὲ καθοδηγητὰς τοὺς ἐξωθεν ἀφέντες καὶ πράκτορες τῶν μεγάλων σκωτεινῶν δυνάμεων θὰ ἐργάζωνται μεθοδικὰ καὶ θὰ προετοιμάζωνται πῶς καὶ πότε θὰ τοὺς δοθῇ ἡ κατάλληλος ἐκείνη χρυσὴ εὐκαιρία πρὸς νέαν 21ην Ἀπριλίου, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας θὰ εἶναι νέα καὶ πολλὰ αὐτὴν τὴν φορὰν θύματα, καὶ οἱ κύριοι φυλακισμένοι καὶ ἄλλοτε προδότηι θὰ εὐρίσκωνται πάλιν εἰς τὴν ἐξουσίαν ὡς ἥρωες πλέον διὰ δευτέραν φορὰν καὶ ὡς «ἄξια τέκνα τῆς πατρίδος». Καὶ διὰ νὰ θεωρηθοῦν ἄξια τέκνα τῆς πατρίδος καὶ διὰ νὰ ικανοποιήσουν καὶ κορέσουν τὸ πάθος καὶ τὸν ἐγωισμόν τῶν, ἐὰν τὴν πρώτην φορὰν ἐπέτυχαν ἀνοίμακτον κίνημα, αὐτὴν τὴν φορὰν, ἐὰν ἐπιτύχουν τὸ ἐγχείρημά τῶν, καὶ ὅπως τὰ πράγματα ἐξελίσσονται θὰ τὸ ἐπιτύχουν, δὲν θὰ στήσουν δικαστήρια καὶ δίκας ἀλλὰ ἀγχόνες καὶ ἐκτελέσεις, ὄχι στὰ κρυστάλλα, ἀλλὰ στὶς πλατεῖες δημοσίως πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ συνετισμὸν τῶν δῆθεν προδοτῶν. Καὶ μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, τὸ αὐτὸ περίπου θὰ γίνῃ, καὶ ἂν θέλετε γράψετε το μὲ χρυσᾶ γράμματα, ὅτι θὰ ἀνοίξῃ τὸ δικαστήριον τοῦτο τῆς δῆθεν καθάρσεως καὶ ἴσως μερικοὶ πού θὰ βρεθοῦν ἔνοχοι νὰ ὠδηγηθοῦν πρὸς τὶς Κεντρικὰς Φυλακὰς καὶ οἱ ἄλλοι πού θὰ τύχουν τῆς ἀναγκαστικῆς ἀφυπηρητήσεως ἢ τῆς ἀπολύσεως θὰ εἶναι τὰ ὄργανα τῶν ξένων πρακτόρων τὰ ὁποῖα θὰ ἐνωθοῦν μὲ τοὺς ἐδῶ ἀμετανοήτους καὶ στὴν δεδομένην στιγμὴν, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ εἶναι ὁ στόχος καὶ σκοπὸς τῶν, νὰ δράσουν καὶ ὅλοι οἱ δῆθεν κατάδικοι τῶν Κεντρικῶν Φυλακῶν θὰ βγοῦν ἔξω ἀπὸ τὶς φυλακὰς, ὡς ἔγινε τὴν 15ην Ἰουλίου, ἥρωες καὶ πατριῶτες πλέον καὶ μαζί μὲ τοὺς γνωστοὺς «πατριῶτες» δὲν θὰ στήσουν δικαστήρια καὶ δίκας ἀλλὰ ἀγχόνες καὶ ἄμεσες ἐκτελέσεις στὶς πλατεῖες καὶ ὅπου μᾶς εὐρουν καὶ πῶτοι καὶ καλύτεροι θὰ εἴμεθα ὅλοι ἐμεῖς καὶ οἱ οἰκογένειές μας καὶ αὐτοὶ δὲν θὰ σκεφθοῦν ὅτι θὰ καταστρέψουν ἢ μαυροφορέσουν τὸ νησί. Ὄταν αὐτοὶ τὸ μισὸ νησί τὸ μαυροφόρεσαν, ὅταν τὰ πάντα τὰ κατέστρεψαν, ὅταν τὶς προγραφὰς ὅλων μας τὶς εἶχαν σὲ λίστα ἀπὸ τὸν πρῶτο γύρο καὶ χάοις στὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν γλυτώσαμεν, τί ἄλλο περιμένομεν καὶ τί ἄλλο πρέπει νὰ πράξωμεν διὰ νὰ μὴν ἔχωμεν δευτέραν 15ην Ἰουλίου ;

Εἶναι, κ. Πρόεδρε, κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην, ἂν μὴ τι ἄλλο, εἰρωνεῖα τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐγίνε διὰ νὰ φέρῃ τὴν λεγομένην

έξυγιάνσιν καὶ κάθαρσιν. Τρανὴ ἀπόδειξις τῶν λεγομένων μου εἶναι καὶ ἡ τελευταία πράξις τῶν ἰθυνόντων τῆς Ἀστυνομίας, ποῦ χωρὶς τσίππα συνειδησεως ἀντὶ καθάρσεως προέβησαν εἰς τὴν ἐπιβράβεισιν τῆς προδοσίας διὰ τῶν προαγωγῶν ποῦ ἔκαμαν. Δὲν ἔχει σημασίαν ἐὰν ἠκυρώθησαν μερικαί, σημασίαν ἔχει ἡ σκέψις καὶ ἡ πράξις. Ὁ λαός, κύριοι συνάδελφοι, ἐξελαρυγγίσθη νὰ φωνάζη κάθαρσιν. Οἱ κύριοι αὐτοὶ ἐγνώριζαν ὅτι ὑπάρχει ἔτοιμον νομοσχέδιον πρὸς ψήφισιν διὰ κάθαρσιν καὶ ἀντὶ νὰ συνετισθοῦν καὶ νὰ ἀποφύγουν τὴν πρόκλησιν, ἐφρόντισαν διὰ τῶν προαγωγῶν νὰ ἐπιβραβεύσουν τὴν προδοσίαν καὶ προσεπάθησαν νὰ προαγάγουν αὐτοὺς ποῦ οὔτε κὰν τὴν στολὴν τῆς Ἀστυνομίας ἐπρεπε νὰ φέρουν.

Τί εἶδους κάθαρσιν θὰ κάμωμεν διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ὅταν, κ. Πρόεδρε, γνωρίζωμεν πρόσωπα καὶ πράγματα, γνωρίζωμεν καταστάσεις; Ἄντὶ τὸ νομοσχέδιον νὰ προνοῇ διὰ τὰς γνωστὰς περιπτώσεις ἄμεσον ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ἄνευ δίκης καὶ οἱ γνωστοὶ ἔνοχοι καὶ προδοταὶ αὐτοῦ τοῦ τόπου, ποῦ εἶναι πολλοί, νὰ ὀδηγηθοῦν ἀμέσως εἰς τὰς Κεντρικὰς Φυλακὰς σὲ ἰσόβια δεσμὰ μὲ καταναγκαστικὰ ἔργα χωρὶς λύπησιν, ἐφ' ὅσον δὲν μποροῦν νὰ γίνουν ἐκτελέσεις διὰ παραδειγματικὴν τιμωρίαν, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ γνωστοὶ ἀμετανόητοι εἰς δίκην, σύντομον δίκην καὶ εἰς ἀποζημίωσιν καὶ ἄμεσον ἀπόλυσίν των, ἀντὶ τούτου, νὰ περιμένωμεν νὰ ἔλθουν πληροφορίαι γραπταί, ἀνώνυμοι ἢ ὑπογεγραμμένοι, καὶ νὰ δοθῇ τόσον μεγάλο χρονικὸν διάστημα ποῦ στὸ τέλος, ὅπως εἶπα καὶ πῶ πάνω, χημικὸς νὰ μὴ θρίσκη ἀνάλυσιν;

Εἶμαι βέβαιος ὅτι μὲ τὴν θέσιν μας αὐτὴν θέτομεν τοὺς ἑαυτοὺς μας, τὰς οἰκογενείας καὶ περιουσίας μας εἰς κίνδυνον, ἀλλὰ ἐσυνηθίσαμεν νὰ εἴμεθα εὐθεῖς εἰς τὰς σκέψεις καὶ κρίσεις μας, καὶ ἀμετάθετοι εἰς τὰς θέσεις μας, ἀνεξαρτήτως τῶν ὀποιωνδήποτε ἐπιπτώσεων. Ἡ ὅλη μέχρι σήμερον πολιτεία μας ἦτο τιμία καὶ παστρική, ἦτο καθαρὴ σὰν κρύσταλλον, ἦτο καὶ θὰ παραμείνῃ νομοταγῆς καὶ δικαία. Εὐτυχῶς τὸ θάρρος τῆς γνώμης μας τὸ ἔχομεν καὶ δὲν φοβούμεθα νὰ ποῦμεν τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἀλήθειαν τὴν πραγματικὴν ποῦ νὰ ἔχη συνέπειαν καὶ εὐθύνην καὶ ὄχι τὴν ὑστερόβουλον οὔτε τὴν τυφλωμένην ἀπὸ κομματικόν, πολιτικόν, προσωπικόν ἢ ἐπαγγελματικόν πάθος ἀλήθειαν. Γι' αὐτὸ καὶ λέγομεν μετὰ πεποιθήσεως ὅτι τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ.

Ἄλλὰ, κ. Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ ἐξωτερικεύσω καὶ μερικὰς ἀκόμη σκέψεις μου, ποῦ ὄχι πιθανόν, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ παρουσιασθοῦν περιπτώσεις καταγγελιῶν ἀπὸ πρόσωπα τοῦ ἰδίου κύκλου καὶ τῶν ἰδίων φρονημάτων ποῦ νὰ καταγγέλλουν συναδέλφους των διὰ διήθεν πραξικοπηματικὰς πράξεις καὶ ἐνεργείας μὲ μοναδικὸν στόχον καὶ σκοπὸν τὸν παραμερισμὸν των διὰ νὰ καταλάβῃ ὁ καταγγέλλων ἴσως τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου. Λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ πῶ αὐτὰς τὰς σκέψεις ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπὸ ἀρκετὰς περιπτώσεις ποῦ ἔχω μέχρι σήμερον ὑπόψιν μου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπὸ τὴν πρόνοιαν ἐκείνην τοῦ νομοσχεδίου ποῦ διαλαμβάνει ὅτι μποροῦν νὰ γίνουν καὶ ἀνώνυμοι γραπταὶ καταγγελίαι.

Ἡ γνώμη καὶ εἰσηγήσις μας εἶναι νὰ περιληφθῇ εἰς τὸν νόμον εἰδικὴ πρόνοια ποῦ νὰ τιμωρῆται καὶ μάλιστα αὐστηρῶς ἡ ψευδὴς πληροφορία καὶ ἀνυπαρκτος κατηγορία ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ἀποδειχθῇ μία τέτοια περίπτωσις, καὶ αἱ καταγγελίαι, ὡς πολὺ ὀρθὰ ἐτροποποιήθησαν, νὰ εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐνυπόγραφοι ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ γνωρίζη τὰ πρόσωπα τουλάχιστον ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός.

Ὅσαύτως τὸ Νομοσχέδιον δὲν προβλέπει τιμωρίαν διὰ τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα τῆς εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τυχόν δωροδοκίας των ἢ τυχόν ἐπηρεασμὸν των ἀπὸ φίλα πρὸς αὐτοὺς προσκείμενα πρόσωπα καὶ πρόσωπα συγγενικὰ τῶν ὑπὸ κατηγορίαν εὐρισκομένων προσώπων.

“Όμως πιστεύομεν ὅτι θὰ ἐξευρεθοῦν τὰ ἀδιάβλητα ἐκεῖνα πρόσωπα ποῦ θὰ σταθοῦν εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ θὰ εἶναι ἡ Δαμόκλειος σπάθη ἐπὶ τῶν παρανόμων.

Περαιῶν, κ. Πρόεδρε, παρὰ τὰς τόσας ἀτελείας τοῦ νομοσχεδίου, παρὰ τοὺς ἐνδοιασμούς μας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τύχην τοῦ Νομοσχεδίου καὶ παρὰ τὰς ἀντιθέσεις μας, διὰ λόγους ἀρχῆς καὶ μόνον θὰ ψηφίσωμεν τὸ νομοσχέδιον μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ διαδικασία, ἔστω καὶ μὲ τὴν ἀτελῆ μορφήν ποῦ τῆς δίδει ὁ νόμος, θὰ ἀκολουθηθῇ ἀπρόσκοπτα, δίκαια ἀλλὰ καὶ ἀποφασιστικά, οὕτως ὥστε ἡ ἐξυγίανσις καὶ κάθαρσις νὰ εὕρῃ τὴν ὁδὸν τῆς πραγματικότητος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν δώσω τὸν λόγον στὸν ἐπόμενον ὀμιλητὴν θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ τὴν ἐξῆς διαδικασίαν. Ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ἐγγραφῇ ἀκόμη, προτίθεμαι νὰ διακόψω διὰ ἓνα σύντομον διάλειμμα διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, τὸ ὅποιον εἰς τὴν οὐσίαν εἶναι ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Ἀστυνομίας δεδομένου ὅτι τὰ ἄλλα τρία Νομοσχέδια δὲν θὰ συζητηθοῦν διότι δὲν ἐκυκλοφόρησαν ἐγκαίρως αἱ ἐκθέσεις.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κ. Πρόεδρε. Θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δὲν θὰ ὀμιλήσω ἐπὶ θέματος ἀρχῆς. Νομίζω ὅτι οἱ προλαλήσαντες ὀμιληταὶ ἔχουν ἐξαντλήσει τὸ θέμα μὲ τὴν κάλυψιν ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ θέματος.

Ἐχω ὅμως ἀρκετὲς ἢ μερικὲς τοῦλάχιστον εἰσηγήσεις διὰ τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου, μερικὲς τῶν ὁποίων ἐγείρουν θέματα ἀρχῆς. Ἐὰν δὲν ἔχετε ἐνστάσιν καὶ πρόκειται νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ πρὸ τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ νὰ ὀμιλήσω ἐπὶ τῶν τροποποιητικῶν αὐτῶν εἰσηγήσεων, τότε δὲν θὰ ὀμιλήσω πρὸ τῆς διακοπῆς ἀλλὰ μετὰ τὴν διακοπὴν. Ἐὰν ἄλλωστε ἡ διακοπὴ ἀποβλέπη εἰς τὸ νὰ υἱοθετηθοῦν ἴσως μερικὲς ἀπὸ τὰς τροποποιήσεις ποῦ εἰσηγοῦνται, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι, δύο ἄλλοι ὀμιλητὲς, τότε παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ὀμιλήσω πρὸ τῆς διακοπῆς ὥστε, ὅταν θὰ ἐξετασθοῦν οἱ τροποποιήσεις, νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αὐτὲς οἱ εἰσηγήσεις ποῦ θέλω νὰ κάμω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι εἶναι προτιμότερον νὰ ὀμιλήσετε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρὸ τῆς διακοπῆς γιὰ νὰ λάβουν γνῶσιν...

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐν τάξει, εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

... και τὰ ὑπόλοιπα Μέλη τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων.

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Συζητοῦμε σήμερα τὸ Νομοσχέδιο πού προνοεῖ γιὰ μεταβατικές διατάξεις γιὰ τὴ διεξαγωγή ἔρευνας σχετικά μὲ τὴ διάπραξη ὠρισμένων πειθαρχικῶν παραπτωμάτων πού σχετίζονται μὲ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα τοῦ Ἰούλη τοῦ 1974.

Στὴν ἔκθεση τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, πού ἔχει κατατεθῆ, ἐξηγοῦνται ἀρκετὰ λεπτομερειακὰ καὶ ἐκτεταμένα οἱ σκοποὶ τοῦ Νομοσχεδίου, ὅπως καὶ οἱ προσπάθειες καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἐπιτροπῆς, ὥστε τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο νὰ πάρῃ τὴ σημερινὴ τελικὴ του μορφή.

Θάθελα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζήτησης του καὶ συμπληρωματικὰ μὲ ὅσα ἐξέφρασε ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ὁμάδας μας κ. Παπαϊωάννου, ὁ ὁποῖος ἀνέλυσε ἐκτεταμένα τὲς ἀπόψεις μας, ὅπως καὶ συμπληρωματικὰ μὲ ὅσα εἶπεν ὁ συνάδελφος κ. Κουρτελλάρης, νὰ ἀσχοληθῶ σὲ συντομία μὲ ὠρισμένα σημεῖα τοῦ Νομοσχεδίου.

Τὸ πρῶτο πού θέλω νὰ τονίσω εἶναι ὅτι ἡ ψήφιση αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου καλύπτει ἓνα αἰσθητὸ κενὸ στὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ γίνεται — πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε — ἀρκετὰ ἀργά. Στὴν Κύπρο, ὅπως ὅλοι ξέρομε, διαπράχθηκε τὸν Ἰούλη τοῦ 1974 ἓνα ἀπαίσιο, πρωτοφανὲς ἐγκλημα. Ἐνεργώντας κατ' ἐντολὴ καὶ σὰν ὄργανα τῶν διεθνῶν ἱμπεριαλιστικῶν κύκλων, πού ἀποδείχθηκαν καὶ εἶναι οἱ πιὸ ἀσπονδοὶ ἐχθροὶ τῆς Κύπρου, ἡ ΕΟΚΑ Β', σὲ συνεργασία καὶ μὲ τὴ Χούντα τῆς Ἀθήνας, σήκωσαν τὰ ὄπλα ἐναντῖα στὸ νόμιμο κράτος, ἐπέδιωξαν νὰ σκοτώσουν τὸν αἰρετὸ Πρόεδρο, ἀνάτρεψαν τὴ νόμιμη συνταγματικὴ τάξη.

Δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμον εὐνοούμενο κράτος, πού ἡ Νομοθεσία του νὰ μὴ χαρακτηρίζη τέτοιες πράξεις σὰν ἐγκλημα «ἐσχάτης προδοσίας», γιὰ τὸ ὁποῖο προνοοῦνται οἱ ἀνάλογες ποινές.

Στὴν Κύπρο, ὅπως εἶναι γνωστὸ, κάτω ἀπὸ ὠρισμένες ἰδιάζουσες συνθῆκες, ἀκολουθήθηκε μιὰ ὠρισμένη πολιτικὴ, πού ἄφηνε ἀτιμώρητα τὰ ἐγκλήματα τοῦ πραξικοπήματος. Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ εἶχε δύο ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα. Ἀπὸ τὴ μιὰ, δημιούργησε μέσα στὸ λαὸ αἰσθήματα πικρίας καὶ ἀπογοήτευσης, πού ἦταν ἰδιαίτερα ἐντονα ἀνάμεσα σὲ ὅλα τὰ πρόσωπα πού ὑποφέρουν, δεινοπάθησαν, κακοποιήθηκαν ἀπὸ τοὺς πραξικοπηματίες, ὅπως καὶ σ' ὅλα τὰ πρόσωπα πού δικοὶ τους σκοτώθηκαν ἢ ἐκτελέστηκαν «ἐν ψυχρῷ» ἀπὸ τοὺς ἐγκληματίες τῆς ΕΟΚΑ Β'. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, αὐτὴ ἡ πολιτικὴ ἔκαμε ἀρκετοὺς ἀπὸ τοὺς πραξικοπηματίες νὰ ἀναθαρρήσουν καὶ ἀντὶ νὰ αἰσθάνωνται ντροπὴ γιὰ τὸ μεγάλο καὶ πρωτοφανὲς ἐγκλημα, πού διέπραξαν σὲ θάρος τῆς πατρίδας τους, νὰ σηκώνουν ξανά κεφάλι, νὰ ἀναδιοργανώνωνται, νὰ ἐπιδίδωνται σὲ νέες παράνομες δραστηριότητες καὶ νὰ προετοιμάζωνται γιὰ ἓνα νέο γύρο ἐγκληματικῶν πράξεων καὶ ἀνατρεπτικῆς δραστηριότητας.

Αὐτὴ τὴν κατάσταση καὶ αὐτὸ τὸν κίνδυνον ὑποδείχνει καὶ ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμυνας γιὰ τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας, πού κατατέθηκε στὴν προηγούμενη συνεδρίαση τοῦ Σώματος. Λέει σχετικά ἡ ἔκθεση : «Ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ μεγίστης ἀνησυχίας διαπιστώνει ὅτι συγκλίνουσαι πληροφορίαι φέρουσι τὴν παρανομίαν ἀναδιοργανουμένην. Αἱ ὑπάρχουσαι ἀπολύτως ἐξηλεγμέναι πληροφορίαι ὁμιλοῦν, μεταξύ ἄλλων, περὶ μετακινήσεων παρανόμου ὀπλισμοῦ καὶ περὶ κινήσεων ἀναδιοργανώσεως ὁμάδων καὶ παρανόμων συνδέσεων».

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ κατάσταση αὐτή εἶναι πρόκληση πρὸς τὸ λαό, πρὸς τὴν Κυβέρνηση, πρὸς τὴν ἴδια τὴν ἀγωνιζόμενη Κύπρο, πού ἔχει ἀκόμα πάνω στό κορμί της χαινοῦσες καί αἱμάσσουσες βαθιές πληγές ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καί τὴ βάρβαρη τουρκικὴ εἰσβολή πού τὸ ἀκολούθησε. Γι' αὐτὸ ὁ λαὸς μέσον τῶν ὀργανώσεων του ἐπίμονα πρόβαλε τὸ αἷτημα νὰ παρθεῖν χωρὶς δισταγμοὺς καί καθυστέρηση μέτρα γιὰ τὴν κάθαρση καί τὴν ἐξυγίανση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, τῶν Ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν, τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας κλπ.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων διερμηνεύοντας τὸ παλλαϊκὸ αἶσθημα καί ἀνταποκρινόμενη στὴν παλλαϊκὴ ἀπαίτηση γιὰ κάθαρση καί ἐξυγίανση ἐνέκρινε στὶς 30.10.1975 εἰδικὸ ψήφισμα μὲ τὸ ὄπιο, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα, καλοῦσε τὴν Κυβέρνηση νὰ προχωρήσῃ στὴν πλήρη κάθαρση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τῶν σωμάτων ἀσφαλείας, τῆς ἐκπαιδευτικῆς ὑπηρεσίας, ὅπως καί τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν ἀπὸ τὰ ἀμετανόητα πραξικοπηματικὰ στοιχεῖα. Ὡστόσο, ὡς σήμερα ἡ ὑλοποίηση αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος δὲν πραγματοποιοῦνται.

Μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο ἐπιδιώκεται νὰ καλυφθῇ αὐτὴ ἡ παράλειψη καί νὰ ἀνοίξῃ ὁ δρόμος γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τοῦ παλλαϊκοῦ αἷτηματος γιὰ κάθαρση καί ἐξυγίανση. Δυὸ εἶναι οἱ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ νὰ λειτουργήσῃ αὐτὸς ὁ Νόμος, νὰ μὴ μπροστὰ αὐτὴ ἡ διαδικασία καί νὰ γίνῃ ἡ κάθαρση καί ἡ ἐξυγίανση. Κί' αὐτὲς εἶναι :

(α) Ὁ λαός, οἱ πολῖτες, νὰ κάμουν χρῆση τοῦ δικαιώματος πού τοὺς παρέχει ὁ Νόμος (ἄρθρο 3, παρ. (1)) νὰ υποβάλλουν στὸν ἀρμόδιο Ὑπουργό — στὴν προκειμένη περίπτωση στὸν Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης — μέσα σ' ἓνα χρόνο ἀπὸ τῆς ψήφισις τοῦ Νόμου ἐνυπόγραφο ἔγγραφο καταγγελία γιὰ διάπραξη πειθαρχικοῦ παραπτώματος ἀπὸ δημόσιο ὑπάλληλο, μὲ τὴν πλατεῖα ἔννοια τοῦ ὄρου.

Σὲ σχέση μ' αὐτὸ τὸ σημεῖο εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθῇ, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου πού υποβάλλει καταγγελία στὸν Ὑπουργό, δὲν γνωστοποιεῖται κατ' ἀνάγκην στὴν Ἐρευνητικὴ Ἐπιτροπὴ. Αὐτὸ ἔχει σημασία ἀπὸ τὴν ἄποψη ὅτι μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἐνθαρρύνονται πρόσωπα πού κατέχουν στοιχεῖα καί θὰ ἤθελαν νὰ υποβάλλουν καταγγελία, ἀλλὰ γιὰ διάφορους λόγους δὲν θὰ ἤθελαν νὰ γνωστῇ ἡ ταυτότητα τους, νὰ μποροῦν νὰ τὸ κάμουν.

(β) Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία σὰν τέτοια νὰ κάμῃ χρῆση τῶν ἐξουσιῶν πού παρέχονται σ' αὐτὴ σύμφωνα μὲ τὸν Νόμο. Τὸ ἄρθρο 3, παρ. (3), δίνει ἐξουσία στὸν Ὑπουργό, σὲ περίπτωσι πού ἔχει λόγους νὰ πιστεῦῃ ὅτι ἓνα πρόσωπο ἔχει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἢ στὴν κατοχὴ του στοιχεῖα γιὰ τὴ διάπραξη ἀπὸ κάποιον πειθαρχικοῦ παραπτώματος, νὰ καλῇ αὐτὸ τὸ πρόσωπο νὰ δώσῃ τὰ στοιχεῖα πού κατέχει μέσα σὲ τακτὴ προθεσμία. Γιὰ νὰ κάμῃ πιὸ ἰσχυρὴ αὐτὴ τὴν ἐξουσία τοῦ Ὑπουργοῦ, ὁ Νόμος προβλέπει, ὅτι ἂν ἓνα πρόσωπο παραλείψῃ ἢ ἀρνηθῇ νὰ δώσῃ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ στὸν Ὑπουργό θὰ εἶναι ἔνοχο γιὰ ἀδίκημα καί θὰ τιμωρῆται μὲ πρόστιμο ἢ φυλάκιση μέχρι ἕξι μῆνες ἢ καί τὲς δυὸ ποινές. Ἄν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μὲσω τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ἀσκήσῃ αὐτὸ τὸ δικαίωμα, αὐτὴ τὴ δύναμη πού τῆς δίνει ὁ Νόμος, τότε θὰ μπορῇ ἡ κάθαρση καί ἡ ἐξυγίανση νὰ προχωρήσῃ ὥστε νὰ ἱκανοποιηθῇ τὸ δημόσιο αἶσθημα.

Μιά ἄλλη πρόνοια τοῦ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχεδίου αὐτὴν ὁποῖα ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ εἶναι ἡ παράγραφος μὲ τὴν ὁποῖα διασφαλίζεται τὸ δικαίωμα καί ἡ ἐξουσία τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὅπως ἀντὶ νὰ προχωρήσῃ στὴ διαδικασία γιὰ πειθαρχικὴ δίωξη, τερματιστὴ τὴν ὑπηρεσία ἐνὸς ὑπαλλήλου γιὰ τὸ δημόσιο συμφέρον. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ ἐνισχύσῃ σὲ ἀκόμα μεγαλύτερο βαθμὸ τὸ αἶσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ ἂν κάμῃ χρῆση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος τῆς.

Προτοῦ κλείσω τὴν ὁμιλία μου αὐτὴ θάθελα νὰ ἀναφερθῶ στὴν ἐρμηνεία τοῦ ὄρου «πειθαρχικὸν παράπτωμα». Ὁ λόγος ποῦ θεωρῶ ἀπαραίτητο νὰ ἀναφερθῶ σ' αὐτὸ δὲν εἶναι διότι διαφωνῶ, ἢ ἔχω ὅποιαδήποτε ἐπιφύλαξη.

Ἄν ἀναφέρουμαι σ' αὐτὸ εἶναι γιὰ νὰ προλάβω παρερμηνεῖες, ἐνσυνείδητες, ἀπὸ ὠρισμένους γνωστοὺς κύκλους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄγνοια καὶ χωρὶς προκατάληψη ἀπὸ ἄλλους, ὅσον ἀφορᾷ τὴ φράση γιὰ «ἐλλειψιν πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Κυπριακὴν Δημοκρατίαν». Αὐτὴ ἡ φράση εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ εὐκαιρία στοὺς γνωστοὺς κύκλους τῆς λεγόμενης ἀντικειμενικῆς δημοσιογραφίας καὶ τῆς ἀφ' ὑψηλοῦ κριτικῆς, νὰ σχίσουν τὰ ἱμάτια τους, ὅτι καταπατοῦνται δημοκρατικὰ δικαιώματα καὶ γίνεται ἀπόπειρα νὰ καταπιγῆ ἡ ἔκφραση κριτικῆς γιὰ τὸ ἔργο καὶ τὴν πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης.

Ὅπως μὲ σαφήνεια καὶ ὑπεύθυνα ἐδηλώθη στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἄμυνας κατὰ τὴ μελέτη αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ἔκφραση κριτικῆς γιὰ τὸ ἔργο τῆς κυβέρνησης ἢ ἀπλῶς ἡ ἀντίθετη πολιτικὴ τοποθέτηση ἐνὸς ὑπαλλήλου, ἐφ' ὅσον αὐτὴ ἀσκεῖται στὰ καθιερωμένα καὶ παραδεχτὰ πλαίσια καὶ δὲν συνιστᾷ συνεχῆ καὶ ἐσκεμμένη ὑπονόμευση τῆς κυβέρνησης καὶ τοῦ ἔργου της, δὲν ἐμπίπτει στὸν ὄρο «πειθαρχικὸν παράπτωμα» μὲ βάση αὐτὸ τὸ Νόμο. Τελειώνοντας θάθελα νὰ τονίσω, ὥστε νὰ γίνῃ καθαρὸ, ὅτι ἡ διαδικασία μὲ βάση αὐτὸ τὸ Νόμο καὶ ἡ τυχόν ἐπιβολὴ μιᾶς ὁποιασδήποτε πειθαρχικῆς ποινῆς δὲν σημαίνει μὲ κανένα τρόπο ἀναστολὴ ἢ ἐξουδετέρωση ποινικῆς δίωξης σὲ βάρος ἐνός, ἐν τὰ στοιχεῖα δικαιολογοῦν μιὰ τέτοια δίωξη. Ἡ πειθαρχικὴ τιμωρία μὲ βάση αὐτὸ τὸ Νόμο δὲν ἀντικαθιστᾷ μὲ κανένα τρόπο τὴν ποινικὴ δίωξη ἐνός ποῦ βαρύνεται γιὰ τὴ διάπραξη τοῦ ἄλφα ἢ τοῦ βῆτα ἐγκλήματος, οὔτε στερεῖ τις ἀρμόδιες ὑπηρεσίες τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τοῦ νὰ ἀσκήσουν ποινικὴ δίωξη ἐναντίον ὁποιοῦδήποτε, ἀπλῶς καὶ μόνον ἐπειδὴ σ' αὐτὸν ἐπεβλήθη πειθαρχικὴ ποινὴ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, Ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευτές. Μὲ τὴν ἐξέταση καὶ ψήφιση σὲ νόμο τοῦ παρόντος νομοσχεδίου περὶ Διεξαγωγῆς Ἐρεῦνης καὶ Ἐκδικάσεως Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων θὰ κλείσῃ ἓνα κεφάλαιο πρὸς τὴν ὑλοποίησιν τῶν ὑποσχέσεων τῆς Βουλῆς μας, τῆς τελευταίας Βουλῆς, πρὸς τὸν Λαόν, τὸν βασανισμένο Κυπριακὸ Λαόν. Θὰ ἰκανοποιηθῆ ἡ πρώτη καὶ μεγαλύτερη ἀπαίτηση τοῦ δημοκρατικοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου καὶ θὰ ἀποτελέσῃ σταθμὸ στὸν τιτάνιο καὶ μακροχρόνιο ἀγῶνα γιὰ τὴ δικαίωση τοῦ τόπου μας.

Αὐτὸ βεβαίως εἶναι τὸ πρῶτο σκέλος τοῦ προβλήματος, τῆς κάθαρσης στὴν Κυβερνητικὴ μηχανή. Παραμένει νὰ ἀπλωθῆ τὸ χέρι τῆς δικαιοσύνης σ' αὐτοὺς ποῦ δὲν ἀνήκουν στὴν Κυβερνητικὴ μηχανή καὶ σ' αὐτὸ τὸ θέμα πρέπει νὰ ἐπιταχυνθοῦν αἱ διαδικασίες ποῦ ὑπάρχουν καὶ νὰ συμπληρωθοῦν κενὰ ὅπου ὑπάρχουν γιὰ νὰ κλείσῃ αὐτὸ τὸ δυσῆρες κεφάλαιο καὶ νὰ μπορέσουμε νὰ πᾶμε ἀπρόσκοπτα μπροστὰ στὴν ἀγωνιστικὴ πορεία μας.

Δὲν εἶναι ἔντιμοι κύριοι Βουλευτές εὐκόλο τὸ ἔργο τῆς κάθαρσης. Οὐδέποτε ἦτο. Δὲν εἶναι εὐκόλο γιὰτὶ κάθε φορὰ ποῦ διαπράττεται ἓνα μεγάλο ἐθνικὸ ἐγκλημα, ὄχι μόνον ἐδῶ στὸν τόπο μας ἀλλὰ καὶ σ' ἄλλες χώρες ποῦ ἔχουν παρόμοια μὲ μᾶς τραγικὴ ἱστορία καὶ ἐμπειρίες, κάθε φορὰ ποῦ γίνεται κάτι τέτοιο μπαίνει μπροστὰ ἢ προσχεδιασμένη μηχανὴ ἐπιβιώσεως καὶ ἀνασυγκροτήσεως ἐγκληματικῶν καὶ προδοτικῶν καταστάσεων. Θὰ βρεθοῦν προδοτικὰ ντόπια καὶ ἕνα συμφέροντα ποῦ θὰ ἀρχίσουν ἐκστρατεῖον γιὰ τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς δῆθεν γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἐκόπτοντο ὅταν ἐγένετο πραξικόπημα, ὅταν σφάζονταν ἀθῶοι, ὅταν ἐβασανίζοντο γνή-

οιοι πατριώτες, υπερασπιστές της νόμιμης Κυβέρνησης, όταν τὸ πάτριον ἔδαφος παρεδίδετο ἢ ἐδωρίζετο σὲ ξένους κατακτητές, όταν δὲν ὑπῆρχε οὔτε ἴχνος δημοκρατικῶν θεσμῶν.

Βομβαρδίζονται συνεχῶς οἱ πάντες μὲ συνθήματα γιὰ συγχώρηση, γιὰ λήθη, γιὰ ἐνότητα, γιὰ οἶκτο, γιὰ μεταμέλεια.

Ζητοῦν οἶκτο, συγχώρηση καὶ διαγραφή τριμερῶν ἐθνικῶν ἐγκλημάτων γιὰ νὰ μπορέσουν αὐτοὶ ποὺ συγχωρέθησαν νὰ ἐδραιώσουν κι' ἄλλες προδοτικὲς καταστάσεις. Γιατί ἀφοῦ συγχωροῦμε τόσο εὐκολὰ ἓνα πραξικόπημα τότε δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ τίποτε ποὺ νὰ μπορῇ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἐπόμενη προδοσία καὶ τὴν ἐπόμενη καὶ τὴν ἐπόμενη.

Μεταμελοῦνται στὴν Κύπρο αὐτοὶ ποὺ χίλιες φορές ἔτυχαν συγχώρησης μέχρι ποὺ ἔχει χάσει καὶ ἡ ἔννοια τὴν σημασία της.

Ζητεῖ ἐνότητα μία πολὺ μικρὴ μειοψηφία ποὺ βαρύνεται μὲ ἐθνικὰ ἐγκλήματα, ζητεῖ ἐνότητα μὲ τὴν μεγάλη Δημοκρατικὴ πλειοψηφία, μὲ τὰ θέματα της, μὲ στόχο νὰ μπορέσῃ τὸ μικρὸ σάπιο νὰ δηλητηριάσῃ καὶ καταστρέψῃ ἀνενόχλητα τὸ μεγάλο ὑγιὲς σύνολο.

Ζητοῦν λήθη αὐτοὶ ποὺ ἔκαναν ἐπαίσχυντα ἐγκλήματα ποὺ οὔτε οἱ αἰῶνες δὲν μποροῦν νὰ σβήσουν τὴν ντροπὴ τους. Ζητοῦν λήθη ἀπὸ ἓνα μαρτυρικό λαὸ ποὺ τὸ μόνο ποὺ τοῦ ἀπέμεινε εἶναι νὰ θυμᾶται εἶναι νὰ κρατᾶ τὴ θύμησιν του ἀσβεστη γιὰ πάντα ἂν εἶναι ἀνάγκη. Γιατί αὐτὸ ποὺ τοῦ ἀπέμεινε πάνω ἀπ' ὅλα νὰ θυμᾶται εἶναι χαμένες πατρίδες, σκοτωμένα παιδιά, θιασμένα παιδιά, οἱ ἀγνοούμενοι, οἱ πρόσφυγες του, οἱ ἀγωνιστές τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας ποὺ ἔδωσαν καὶ τὴν ζωὴ τους ἀκόμη στὴν υπεράσπισιν τῆς πατρικῆς γῆς.

" Ἀν μποροῦσαν νὰ ξεχαστοῦν ὅλα αὐτά, θὰ μποροῦσε ὁ δύσμοιρος τοῦτος λαὸς νὰ ξεχάσῃ καὶ τὸ ἐγκλημα ποὺ τὰ ἐδημιούργησε. Ὁ λαὸς μας δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχάσῃ γιατί τὸ μεγαλύτερο ὄπλο ποὺ τοῦ ἀπέμεινε γιὰ νὰ ἐπιβίωσῃ σ' αὐτὸ τὸ κομμάτι τῆς γῆς εἶναι μιὰ μνήμη, μιὰ ἀνάμνηση. Νὰ μὴ ξεχαστοῦν ποτέ τὰ ἀπαράγραπτα δίκαια μας καὶ τὰ ἐγκλήματα ποὺ μᾶς τὰ ἐστέρησαν. Γιατί ἂν ξεχάσουμε αὐτά τὰ ἐγκλήματα εἶναι σὰν νὰ προσκαλοῦμε ἄλλους ἐπίδοξους ὑποψήφιους ἐφιάλτες νὰ ξαναδοκιμάσουν νὰ ξανακαταστρέψουν τὸν τόπο μας.

Γι' αὐτὸ εἶναι δύσκολο νὰ γίνῃ κάθαρση. Ὅσο ὅμως πιὸ δύσκολο εἶναι τόσο πιὸ ἐπιτακτικὴ προβάλλει ἡ ἀνάγκη νὰ γίνῃ. Νὰ γίνῃ πραγματικὴ, δίκαιη κάθαρση, χωρὶς ἴχνος ὅμως ἐκδικήσεων, χωρὶς φόβο. Χωρὶς προκατάληψη, χωρὶς νὰ θυματοποιοῦνται οἱ ἀθῶοι, μὲ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀμφιβολίας πάντα ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ καταγγελλομένου. Γιὰ νὰ μποροῦμε μετὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴ διαδικασία νὰ ποῦμε ὅτι εἴμαστε πραγματικὸ κράτος δικαίου, σεβαστὸ σὲ ὅλους καὶ ὄχι ἀμπελοχώραφο πρακτορεῦσεως διαφόρων συμφερόντων.

Κάθαρση πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ πληροφορήσουμε τίς ἐπερχόμενες γενιὲς γιὰ τὸ μεγάλο ἐγκλημα ποὺ τοὺς ἔγινε. Νὰ τίς πληροφορήσουμε σωστὰ ἀπὸ τὸ στόμα τῆς δικαιοσύνης καὶ ὄχι μὲ ὑπονοούμενα καὶ ὑποψίες.

Κάθαρση πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ νὰ μπορέσουν αὐτοὶ ποὺ εἶναι ἀθῶα θύματα συκοφαντικῶν, κακοβούλων διαδόσεων, νὰ ἀποκαταστήσουν τὸ ὄνομα του στὸ κάτω κάτω ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ κάθαρση πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ μάθουμε ἀπὸ πρῶτο χέρι, ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ὑποκινητές, τοὺς συνεργοὺς καὶ τοὺς αὐτουργοὺς γιὰ τὸ πῶς φθάσαμε στὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ ποιοὶ ἦσαν πίσω ἀπ' αὐτό.

Ἡ κάθαρση πρέπει νά γίνη ὄχι μόνο γιατί ἡ τιμωρία ἐπιδρᾷ ἀνασταλτικά στό ἐγκλημα ἀλλά γιατί ἡ τιμωρία τῶν ἐνόχων δίδει ἠθική ἱκανοποίηση στοὺς ἀθώους, στοὺς νομοταγεῖς, καί κάποια παρηγοριά στά θύματα. Δίδει ἠθική ἱκανοποίηση καί ἐπιβράβευση σ' αὐτοὺς τοὺς μεγάλους ἀγωνιστὲς καί ὑπερασπιστὲς τῆς ἔννομης πατριωτικῆς τάξης, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποῖους θυσίασαν καί τὸ ὑπέρτατο ἀγαθό, τὴ ζωὴ τους.

Κάθαρση πρέπει νά γίνη γιὰ νά ξεπλυθῆ τὸ ἐθνικὸ αἴσχος καί ἡ ντροπή.

Κάθαρση πρέπει νά γίνη γιὰ νά μωρέση νά ἔλθῃ πραγματικὴ ἐνότητα καί γιὰ νά εἴμαστε σίγουροι ὅτι ὅταν στεκόμαστε ἀπέναντι στὸν ἐχθρὸ καί τὸν κατακτητὴ τοῦ τόπου μας, δὲν θὰ ἔχουμε πίσω μας ἐφιάλτες μὲ τὸ ὄπλο πισώπλατα μας.

Κάθαρση πρέπει νά γίνη γιατί ὁ δῦσμοιρος, ἀδικοσκοτωμένος τοῦτος λαὸς πού ἔχασε ζωές, παιδιά, γονεῖς, ἐγγόνια, ὅσο καί ἂν διέπρεψε στίς ἐξετάσεις τῆς ὑπομονῆς καί τοῦ πολιτισμοῦ, δὲν μπορεῖ νά ἀναμένη ἐπ' ἀπειρον. Δὲν θὰ μπορεῖ ἐπ' ἀπειρον ἢ χήρα τοῦ σκοτωμένου ἀγωνιστῆ τῆς Δημοκρατίας, τοῦ θύματος τοῦ φασισμού νά βλέπῃ τὸν φονιά πού ὀρφάνεψε τὰ παιδιά της νά μένῃ ἀτιμώρητος καί πολλές φορές νά ἀμείβεται μὲ προαγωγή ἢ καί ἄλλο τρόπο. Τὰ περιθώρια ὑπομονῆς τοῦ κόσμου κινδυνεύουν νά ἐξαντληθοῦν καί τότε ὑπάρχει κίνδυνος νά πάρουν τὸ νόμο στά χέρια τους, πράγμα πού δὲν ἐπιτρέπεται νά συμβῆ σὲ μιά ἀνεπτυγμένη δημοκρατικὴ χώρα σάν τὴ δική μας.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους, ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευτές, πρέπει νά μᾶς ἱκανοποιῆ τὸ γεγονός ὅτι ἡ νομοθετικὴ πλευρὰ τοῦ ἔργου τῆς κάθαρσης στὴν Κυβερνητικὴ μηχανὴ πλησιάζει νά συμπληρωθῆ ἔπειτα ἀπὸ πολλὴ δουλειὰ καί προσπάθειες καί ἐπανειλημμένες συνεδριάσεις τῶν Ἐπιτροπῶν Ἐσωτερικῶν καί Νομικῶν, στίς ὁποῖες συνεδριάσεις παρέστησαν πλὴν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης ὡς καί ἐκπρόσωποι πολλῶν ὀργανώσεων.

Σάν μέλος καί τῶν δύο Ἐπιτροπῶν πού εἶχαν τὴν εὐθύνη τῆς ἐτοιμασίας τοῦ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχεδίου δηλῶ ὅτι γνώμονας μας ἦτο τὸ καλῶς νοούμενο δημόσιο συμφέρον, ἡ ἀπόδοση πραγματικῆς δικαιοσύνης χωρὶς προκαταλήψεις, χωρὶς θυματοποίηση, χωρὶς ἐκδίκηση ἐναντίον ὁποιουδήποτε καί μὲ πλήρῃ ἐπίγνωση ὅτι οἱ προσπάθειες μας ἐνδυναμώνουν τὸ κράτος μας σάν κράτος δικαίου. Προσπάθεια μας ἦτο ὅσο μπορούσαμε νά ἀπλοποιήσουμε τίς διαδικασίες, νά συμπληρώσουμε κενὰ καί νά φροντίσουμε ὥστε ἡ ἐξακρίβωση τῆς ἀλήθειας καί ἡ πραγματικὴ δικαιοσύνη νά μὴν ἐπηρεάζεται ἀπὸ νομοτεχνικὰ σημεῖα χωρὶς βεβαίως νά ἐπηρεάζονται οἱ ἀθῶοι. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Ἡ ὀρθὴ ἀντιμετώπιση θεμάτων ὅπως τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα εἶναι βεβαίως ἡ ἀντιμετώπιση διὰ τῆς διαδικασίας τῆς δικαιοσύνης καί διὰ νόμου. Ὁχι ἀπλῶς διὰ τῆς προωθήσεως, ἐπεκτάσεως, ἢ τονισμοῦ ὑποψιῶν, συκοφαντιῶν ἢ κατηγοριῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν μποροῦν νά ἀνθέξουν εἰς τὴν δοκιμοσίαν τῆς διαδικαστικῆς προνοίας πού προνοεῖ ὁ νόμος, νόμος, ὅμως, πού νά εἶναι σαφῆς καί γνωστὸς καί εἰς τοὺς κατηγοροῦς καί εἰς τοὺς κατηγορουμένους καί εἰς τὸν λαόν. Μόνον τότε μπορεῖ ὀρθὰ νά ἐκτιμηθῆ ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης καί νά ἀποδίδεται πρᾶγματι δικαιοσύνη μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς Δημοκρατίας. Δημοκρατία καί δικαιοσύνη εἶναι δύο ἔννοιαι αἱ ὁποῖαι συμβαδίζουν καί οὔτε ἡ μία μπορεῖ νά ὑπάρξῃ οὔτε ἡ ἄλλη μόνη της καί ἐν ἀπομονώσει.

Δι' αὐτὸ καὶ εἰς προηγουμένην ὁμιλίαν μου ὑπεστήριξα ὅτι κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ ἀπονομή δικαιοσύνης δὲν μπορεῖ νὰ ἐδράζεται οὔτε εἰς ὑποψίας οὔτε εἰς ἀβασίμους κατηγορίας αἱ ὁποῖαι δὲν μποροῦν νὰ σταθοῦν εἰς τὴν δοκιμασίαν τῆς ἀποδείξεώς των.

Διὰ νὰ εἶναι, ὅμως, ὁ νόμος ἀποδεκτὸς ἀπὸ τὸν λαόν, διὰ νὰ συμβαδίζη μὲ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ καὶ μὲ τὴν ἐπικρατοῦσαν νοοτροπίαν, πρέπει νὰ εἶναι νόμος πού νὰ ἀποκλείη ὑπερβασίας ἢ ἄδικον μεταχειρίσιν τοῦ πολίτου.

Ἐναφέρομαι πρῶτα εἰς τὸν ὀρισμὸν πού περιέχεται εἰς τὸ δεύτερον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου περὶ πειθαρχικοῦ παραπτώματος. Ὅμιλοῦμεν διὰ κάθαρσιν. Κάθαρσιν τῆς Κρατικῆς μηχανῆς ἀπὸ τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, ὑπηρετοῦντα εἰς τὴν Κρατικὴν μηχανήν, ἐφάνησαν ἀνάξια καὶ ἐπιλήσιμα τῶν ὑποχρεώσεων των ὡς Δημόσιοι! Ὑπάλληλοι καὶ τὰ ὁποῖα προέβησαν εἰς πρᾶξιν ἢ παράλειψιν — καὶ τονίζω καὶ τὰς δύο λέξεις — αἱ ὁποῖαι, ὅπως λέγει τὸ ἄρθρον, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως — πάλιν αἱ δύο λέξεις ἔχουν σημασίαν — τείνουν εἰς τὴν προπαρασκευὴν ἢ προαγωγὴν τοῦ προπραξικοπήματος.

Ὁ ὀρισμὸς, ὅπως ἔχει, μπορεῖ νὰ περιλάβῃ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἦσαν ὑποπτα εἰς χρόνον ὁ ὁποῖος παραμένει ἀχαρακτήριστος ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου, χρόνον ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ἐξικνῆται μέχρι τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Δημοκρατίας, καὶ τὰ ὁποῖα εἴτε διὰ πράξεως, εἴτε διὰ παραλείψεως, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, συνέτειναν εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ πραξικοπήματος. Νομίζω ὅτι ἡ ἔννοια εἶναι πολὺ γενικὴ γιὰ νὰ δώσῃ εἴτε εἰς τοὺς κατηγορουμένους εἴτε εἰς τοὺς κατηγοροὺς ἀκριβῆ ἐρμηνείαν τοῦ τί ὁ νομοθέτης εἶναι πού ἐπιθυμεῖ, ἀφήνω δὲ κατὰ μέρος τὰς ὑπερβασίας πού μπορεῖ αὐτὸς ὁ ὀρισμὸς νὰ ἀποδώσῃ. Δηλαδή ὅλοι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἔστω διὰ λόγων ὑπεστήριξαν τὴν καταπάτησιν δι' ἄλλους λόγους συνταγματικῶν προνοιῶν ἀπὸ τοῦ 1960 μέχρι τοῦ 1974, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ὑπόκεινται εἰς τὰς διαδικασίας τοῦ νόμου διότι διὰ πράξεως ἢ παραλείψεως ἐμμέσως ἔκαμαν πρᾶξιν ἢ παράλειψιν ἢ ὁποῖα τείνει ἔμμεσα εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ πραξικοπήματος. Κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ λέξις «προπαρασκευὴ» πρέπει νὰ ἀπαλειφθῇ καὶ ἡ πρόνοια νὰ διαμορφωθῇ ἀναλόγως.

Ἐάν, ὅμως, ἡ Βουλὴ ἐπιθυμῇ νὰ καλύψῃ πράξεις ἢ παραλείψεις, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν πρὸ τοῦ πραξικοπήματος, τότε τοῦλάχιστον, καὶ νομίζω αὐτὴ ἡ δευτέρα εἰσήγησις πρέπει νὰ κριθῇ ὅτι εἶναι πολὺ λογικὴ ὡς ἀντιμετωπιζουσα τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Βουλῆς, νὰ τροποποιηθῇ ὁ ὀρισμὸς ὥστε νὰ ἀναφέρεται εἰς πράξεις ἢ παραλείψεις αἱ ὁποῖαι «ἀμέσως» ἔτειναν εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ πραξικοπήματος καὶ νὰ ἀπαλειφθῇ ἡ λέξις «ἐμμέσως», νὰ μείνῃ δὲ τὸ «ἄμεσα» ἢ τὸ «ἐμμεσον» μόνον εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ πραξικοπήματος. Πιστεύω ὅτι ἔτσι πολλοὶ ἀθῶοι μπορεῖ νὰ γλυτώσουν καὶ τὴν ταλαιπωρίαν καὶ τὸν κίνδυνον νὰ κατηγορηθοῦν διὰ πράξεις αἱ ὁποῖαι ἔγιναν εἰς ἀνύποπτον χρόνον καὶ διὰ ἐπιδιώξεις ἄλλας. Ἀφήνω κατὰ μέρος διαφόρους ὁμιλίας αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἀπὸ Δημοσίους Ὑπαλλήλους οἱ ὁποῖοι προωθοῦσαν λύσεις ἀντισυνταγματικάς, ἄλλας ἀπὸ τὴν κρατοῦσαν συνταγματικὴν τάξιν, ἢ ἀκόμη ἐνεργείας, ὅπως ἡ ἀπονομή χάριτος, ἂν θέλετε, εἰς πρόσωπα τὰ ὁποῖα προηγουμένως ἐνήργουν ἐναντίον τοῦ Κράτους καὶ τὰ ὁποῖα κατόπιν ἀπεδείχθησαν οἱ «Ἡρακλεῖς» καὶ οἱ «στηρικταί» τοῦ πραξικοπήματος.

Ἡ εἰσήγησίς μου, ἐν ὀλίγοις, εἶναι ὅπως αἱ τρεῖς τελευταῖαι γραμμαὶ τοῦ ὀρισμοῦ διατυπωθῶν καὶ ἀναγινώσκωνται ὡς ἐξῆς :

«σεβασμοῦ πρὸς τοὺς Νόμους αὐτῆς — τῆς Δημοκρατίας δηλαδή — ἢ ἀμέσως τείνουσαν εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ πραξικοπήματος ἢ ἀμέσως καὶ ἐμμέσως τείνουσαν εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ πραξικοπήματος».

Δηλαδή να γίνη ό διαχωρισμός μεταξύ τής προπαρασκευής, πού πρέπει να είναι άμεσος ενέργεια ή παράλειψις, και τής προαγωγής, ή όποία μπορεί να είναι άμεσος και έμμεσος.

Ή δευτέρα παρατήρησίς μου, κύριε Πρόεδρε, άφορά θέμα τό όποϊον ήδη έχετε σεις αναφέρει : Ή περίοδος του ένός έτους. Έχω άκούσει προλαλήσαντας όμιλητάς, οι όποίοι είπαν ότι πιθανώς ή περίοδος του ένός έτους, είτε λόγω άπουσίας μάρτυρος είτε λόγω άπουσίας κατηγορουμένου, είτε δι' άλλους οίουςδήποτε λόγους ανεξαρτήτους τής θελήσεως είτε του κατηγορού εϊτε του κατηγορουμένου, να μη είναι άρκετή διά να συμπληρωθή ή νενομισμένη διαδικασία. Πιστεύω ότι αυτοί οι φόβοι είναι άβάσιμοι έν όψει ειδικής προνοίας πού ύπάρχει εις τό ίδιον άρθρον, ή όποία παρέχει εις τόν Ύπουργόν τό δικαίωμα, εκεί όπου συντρέχουν λόγοι, εάν ή διαδικασία δέν συμπληρωθή εις τήν προθεσίαν πού καθορίζει ό νόμος, να έπεκτείνη αυτήν τήν προθεσίαν. Ο Ύπουργός, δηλαδή, έχει έξουσίαν κατά πάντα χρόνον, τουλάχιστον όπως έγώ αντιλαμβάνομαι τό άρθρον, και μετά τήν έκπνοήν τής δωδεκαμήνου προθεσμίας πού τίθεται εις τόν νόμον ή έξαμήνου, εάν θα υιοθετηθή ή πρότασις του κυρίου Προέδρου, να άρχίση τήν διαδικασίαν έρεύνης και τήν διαδικασίαν τής Πειθαρχικής Έπιτροπής. Επομένως, νομίζω ότι ή περίοδος των 12 μηνών πού προνοεί τό νομοσχέδιον και πού είναι μία τροποποίησις τήν όποϊαν ή Βουλή έπέφερε, ένώ ή εισήγησις τής Κυβερνήσεως ήταν άλλη, άφ' ένός μέν δημιουργεί κινδύνους και διά τήν εύρυθμον λειτουργίαν τής Ύπηρεσίας και διά τήν άπονομήν σωστής δικαιοσύνης, αλλά έπιπρόσθετα — μία άλλη πτυχή πού δέν άνεφέρθη — παρατείνει, ίσως, τήν παοαμονήν έντός τής Δημοσίας Ύπηρεσίας προσώπων τά όποία κατά τά άλλα τεκμήρια και μέ τήν άλλην μαρτυρίαν ίσως θα έπρεπε τό ταχύτερον να τύχουν τών θεραπειών των προνοιών του ύπό ψήφισιν νομοσχεδίου.

Ή τρίτη παρατήρησις άνεφέρθη ήδη ύφ' ένός έκ των όμιλητών. Άφορά εις τήν σύνθεσιν τής Έπιτροπής Έρεύνης. Δέν νομίζω ότι είναι αναγκαία ή σύστασις αυτής τής Έπιτροπής έκ νομομαθών και πιστεύω ότι πρέπει να άφεθί ή εύχέρεια εις τό Ύπουργικόν Συμβούλιον να εκλέξη τους καταλληλοτέρους ανεξαρτήτως του αν είναι νομομαθείς ή όχι — υποθέτω ότι μπορούμεν να πιστώσωμεν με άρκετήν κρίσιν τό Ύπουργικόν Συμβούλιον, ώστε να περιλάβη ένα ή δύο νομικούς εις τήν Έπιτροπήν, διά τήν καθοδήγησιν των ύπολοίπων μελών επί των νομικών πτυχών τής έρεύνης.

Ή τετάρτη μου παρατήρησις άφορά τό άρθρον 5, ιδιαίτερα τό εδάφιον (3), και άργότερον θα αναφέρω μερικά λόγια διά τό εδάφιον (2).

Εις τό εδάφιον (3), εκεί πού καθορίζεται ποίαι είναι αι έξουσίαι τής Έπιτροπής Έρεύνης αναφέρεται, και τό αναγινώσκω :

«Ο υπάλληλος δικαιούται να γνωρίζη τήν κατ' αυτοϋ καταγγελίαν, παρέχεται δε εις αυτόν ή εύκαιρία όπως άκουσθί».

Είπα προηγουμένως ότι ή δικαιοσύνη πρέπει να εδράζεται επί νόμου. Επί νόμου σαφούς πού να γνωρίζη και ό κατηγορος και ό κατηγορούμενος και τά δικαιώματα και τάς υποχρεώσεις του. Πρέπει άκόμη να είναι νόμος ό όποίος να μπορεί να σταθί εις τήν δοκιμασίαν τής δικαιοσύνης, του λαϊκού αισθήματος του τι είναι δίκαιον. Και πιστεύω ότι δέν μπορεί να ύπάρξη οιαδήποτε άκροσματική διαδικασία κατά τήν όποϊαν δέν φαίνεται σαφώς εις τόν νόμον τό δικαίωμα του κατηγορουμένου να άντεξτάζεται. Τό γεγονός ότι παρέχεται εις τόν υπάλληλον τό δικαίωμα να γνωρίζη τήν καταγγελίαν και να έχη εύκαιρίαν να άκουσθί δέν διασφαλίζει πλήρως τά περι άπονομής δικαιοσύνης δικαιώματα του υπαλλήλου. Πρέπει τό εδάφιον να διατυπωθή κατά τρόπον πού ό υπάλληλος να δικαι-

οὔται νά γνωρίζη τήν κατ' αὐτοῦ καταγγελίαν καί τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα συνθέτουν αὐτήν καί νά παρέχεται εἰς αὐτόν ἢ εὐκαιρία ὅπως ἀκουσθῆ καί ἀντεξετάσῃ μάρτυρας.

Σπεύδω νά πῶ ὅτι διὰ συνταγματικῆς προνοίας τὸ δικαίωμα οἰουδήποτε διαδίκου εἰς Δικαστήριον νά ἔχη ὑπ' ὄψιν του τὰ στοιχεῖα πού συνθέτουν τήν κατηγορίαν καί νά ἔχη τὸ δικαίωμα τῆς ἀντεξετάσεως διασφαλίζεται. Ὅμως, αἱ λέξεις πού ἀναφέρονται εἰς τὸ Σύνταγμα εἶναι «ἐνώπιον οἰουδήποτε Δικαστηρίου». Καί ἐπειδὴ ὑπάρχει ἄλλη πρόνοια τοῦ Συντάγματος, ἡ ὁποία λέγει ὅτι οὐδὲν Δικαστήριον μπορεῖ νά ἰδρυθῆ πλὴν τῶν διὰ τοῦ ἰδρυτικοῦ Νόμου 14 τοῦ 60 ἰδρυομένων Δικαστηρίων, πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἢ συνταγματικὴ κατοχύρωσις στερεῖται ἀπὸ τὸν πολίτην διὰ τῆς προνοίας τοῦ νομοσχεδίου, ἐὰν παραμείνῃ ὅπως ἔχει. Καί ἐὰν ἀκόμη ὑπάρξῃ ἰσχυρισμὸς ὅτι αὐτὸ τὸ δικαίωμα εἶναι αὐτονόητον ἢ ὑπάρχει, ἐγὼ προτείνω ὅπως τὸ νομοσχέδιον διατυπώσῃ τοῦτο σαφῶς, ὥστε καί διὰ τοὺς μὴ γνωρίζοντας τὰς συνταγματικὰς μας προνοίας νά εἶναι σαφέστατον ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν κάμνει διάκρισιν κατὰ τοῦ κατηγοροῦ ἀλλὰ ἀντίθετα διασφαλίζει ὅλας τὰς εὐκαιρίας ἀπονομῆς πλήρους δικαιοσύνης.

Ἡ ἄλλη παρατήρησις εἶναι ἡ ἐξῆς:

Ἐπάρχει εἰς τὸ ἕκτον ἄρθρον ἡ πρόνοια ὅτι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς διαβιβάζει τὰ ἔγγραφα μετὰ ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τούτων πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης διὰ νά τὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ὅπου δὲν εἶναι ἀνάγκη, ἄς μὴ φαίνεται κυβερνητικὸς παρεμβατισμὸς εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς ἀπονομῆς δικαιοσύνης. Νομίζω ὅτι θὰ ἦταν εὐκολώτατον ἐὰν διευτυποῦτο τὸ ἄρθρον κατὰ τρόπον ὥστε ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς νά διαβιβάξῃ ὅλα τὰ ἔγγραφα ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διὰ νά μὴ ὑποθεθῆ ὅτι παρέχεται διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ οἰαδήποτε διακριτικὴ ἐξουσία ἢ εὐχέρεια εἰς τὸν Ὑπουργὸν εἴτε νά κωλυσιεργήσῃ εἴτε νά ἐπιλέξῃ ποῖα καί μὲ ποῖαν σειρὰν ἐκ τῶν παραπεμπομένων εἰς αὐτὸν ἐγγράφων θὰ διαβιβασθοῦν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Εἰς τὸ ἄρθρον 8 πού ἀναφέρεται ἡ σύνθεσις τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου, ἔχω μίαν μικρὰν παρατήρησιν, διὰ λόγους, ἐὰν θέλετε, νομοτεχνικούς. Ἐνῶ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρεῦνης εἰς τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθηκα προηγουμένως καί πού προνοοῦνται διὰ τοῦ ἄρθρου 4, ἀναφέρονται χαρακτηριστικῶς ὅτι πρέπει νά εἶναι πρόσωπα ἀνωτάτου ἠθικοῦ καί ἐπαγγελματικοῦ ἐπιπέδου, εἰς τὸ ἄρθρον 8 ἀναφέρεται μόνον αἱ λέξεις «ἠθικοῦ ἐπιπέδου» καί ἔχει ἀπαλειφθῆ ἡ φράσις «ἀνωτάτου ἐπαγγελματικοῦ καί ἠθικοῦ ἐπιπέδου». Ἡ τὸ ἕνα ἄρθρον πρέπει νά ἀλλάξῃ ἢ τὸ ἄλλο χάριν ὁμοιομορφίας, διαφορετικὰ δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωσις ὅτι τὰ ἐπίπεδα ἠθικῆς κριτικῆς τῶν μελῶν τοῦ ἑνὸς σώματος ἴσως εἶναι διάφορα ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦ ἄλλου σώματος.

Ἡ ἄλλη παρατήρησις μου εἶναι εἰς τὸ ἄρθρον 9 καί σχετικὴ περίπου μὲ ὅ,τι ἔχω ἀναφέρει προηγουμένως περὶ τοῦ δικαιώματος ἀντεξετάσεως. Εἰς τὸ ἄρθρον 9(2) ἀναφέρεται ὅτι «Τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον κατὰ τὴν ἀκρόασιν τῆς ὑποθέσεως κέκτηται τὰς αὐτὰς ἐξουσίας ὡς τὸ Δικαστήριον». Θὰ ἤθελα νά διατυπωθῆ ὡς ἐξῆς: «Τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον κατὰ τὴν ἀκρόασιν τῆς ὑποθέσεως κέκτηται τὰς αὐτὰς ἐξουσίας καί τὰ μέλη του δικαιοῦνται εἰς τοιαύτην προστασίαν ὡς τὸ Δικαστήριον, ὁ δὲ κατηγορούμενος κέκτηται πᾶσαν προστασίαν καί ἅπαντα τὰ δικαιώματα τὰ ὁποῖα παρέχει ὁ νόμος δι' ἀκρόασιν ἐνώπιον οἰουδήποτε Δικαστηρίου». Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου πρέπει ἀφ' ἑνὸς μὲν νά προστατευθοῦν ἐναντι ἄλλων ἐπιθέσεων ἢ κατηγοριῶν εἴτε διὰ κακοβουλίαν εἴτε διὰ δυσφήμησιν εἴτε δι' ὁ,τιδήποτε ἄλλο, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον προστατεύονται τὰ μέλη οἰουδήποτε Δικαστηρίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ νά προστατευθοῦν ἐναντι τῆς δυνατότητος αἱ ἐρ-

γασία της Έπιτροπής, τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν μελῶν, νὰ γίνωνται ἀντικείμενον δημοσιεύσεως καὶ ἐπικρίσεως εἰς τὸν τύπον προτοῦ ὀλοκληρωθῆ ἢ διαδικασία. Ἐπίσης ὁ κατηγορούμενος πρέπει νὰ ἔχη ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν προστασίαν καὶ τὰ ἴδια δικαιώματα τὰ ὅποια θὰ εἶχεν ἐνώπιον οἰουδήποτε ἄλλου κανονικοῦ Δικαστηρίου. Εἰσιγεται διὰ τοῦ ἄρθρου 9 εἰς τὴν Κυπριακὴν δικονομίαν μία σχεδὸν ἐντελῶς νέα πτυχὴ. Ἡ πτυχὴ τῆς μαρτυρίας, τῆς ἀποδεκτῆς μαρτυρίας. Ἡ πρόνοια τοῦ ἄρθρου 9(2) (γ) ἀναφέρει, ὅτι τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον «ὅπως ἀποδεχθῆ οἰανδήποτε μαρτυρίαν, ἔγγραφον ἢ προφορικὴν, ἔστω καὶ ἐὰν αὐτὴ δὲν θὰ ἐγίνετο δεκτὴ εἰς πολιτικὴν ἢ ποινικὴν διαδικασίαν».

Αὐτὸ σημαίνει, καὶ ἀντιλαμβάνομαι πλήρως τὴν σκοπιμότητα — δὲν διαφωνῶ μὲ τὴν πρόνοιαν — ὅτι δικαιούται ἕνας νὰ καταθέσῃ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ἤκουσε ἀπὸ κάποιον ὁ ὁποῖος εἶπεν εἰς κάποιον ἄλλον κάτι. Αὐτὸ ἀποτελεῖ μαρτυρίαν. Μερικαὶ χῶραι δέχονται τέτοιου εἴδους μαρτυρίαν. Ἡ ἀποδοχή, ὅμως, εἶναι ἄλλο θέμα ἀπὸ τὴν ἀξιολόγησιν, ἀπὸ τὴν ἐκτίμησιν τῆς μαρτυρίας. Καὶ πιστεύω ὅτι ἐὰν παραμείνῃ ἡ πρόνοια ὡς ἔχει, χωρὶς νὰ προστεθῆ συμπληρωματικὴ πρόνοια ἢ ὅποια νὰ παρέχῃ εἰς τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον εὐχέρειαν νὰ ἀξιολογῆ τὴν ἀξιοπιστίαν τῶν ἐνώπιον αὐτῆς παρεχομένων μαρτυριῶν δυνάμει τῆς παραγράφου 9(2) (γ), τότε θὰ εἶναι δυνατόν αὐτὴ ἡ μαρτυρία, ἢ ὅποια ὑπὸ κανονικᾶς συνθήκας ἐνώπιον Δικαστηρίου δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ διότι δὲν παρέχεται εἰς τὸν κατηγορούμενον ἡ εὐχέρεια νὰ τὴν δοκιμάσῃ, νὰ τὴν θέσῃ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀντεξετάσεως, νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι κατηγοροῦνται ἄνθρωποι, δικάζονται ἄνθρωποι, καταδικάζονται ἄνθρωποι, ἐπὶ τῇ βάσει φημῶν καὶ ἀνεξακριβῶτων πληροφοριῶν τῶν ὁποίων οὔτε ἡ πηγὴ οὔτε ἡ προέλευσις, οὔτε ἡ ἀξιοπιστία ἠλέγχθησαν, ἔτυχον ἐλέγχου δηλαδὴ, ἐνώπιον τῆς Πειθαρχικῆς Ἐπιτροπῆς.

Διὰ τὴν τελευταίαν παρατήρησιν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν προτεινομένην προσθήκην εἰς τὸν νόμον, νομίζω ὅτι εἶναι σοβαρὰ παράλειψις ὅτι ὁ νόμος δὲν διαφυλάσσει οἰανδήποτε ἄλλην διαδικασίαν ἢ θεραπείαν διὰ τὸν πολίτην. Εἶναι γεγονός ὅτι μερικοὺς ἀπὸ αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι θὰ τύχουν τῶν προνοιῶν τοῦ νόμου, μποροῦν νὰ ἐνάξουν, εἴτε συγγενεῖς παθόντων εἴτε ἄλλοι, ἐνώπιον κανονικῶν Δικαστηρίων ἐπὶ τῇ βάσει ποινικῶν ἀδικημάτων. Διὰ νὰ μὴ προσκρούῃ αὐτὴ ἡ ἐξουσία εἰς ἄλλην συνταγματικὴν πρόνοιαν περὶ μὴ ὑπάρξεως διπλῆς διώξεως, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἄρθρον εἰς τὸν νόμον τὸ ὅποιον νὰ λέγῃ ὅτι «οὐδὲν τῶν ἐν τῷ παρόντι νόμῳ ἀναφερομένων ἐπηρεάζει δικαιώματα ἢ θεραπείας οἰουδήποτε ἐτέρου προσώπου δυνάμει παντὸς ἐτέρου νόμου οὔτε τὴν δικαιοδοσίαν οἰουδήποτε ἐτέρου Δικαστηρίου».

Δηλαδὴ, μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ περίπτωση καὶ πολῖται παθόντες μπορεῖ νὰ κινήσουν πολιτικὴν ἀγωγὴν δι' ἀποζημιώσεις κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ὁ ὁποῖος πιθανόν νὰ δικάσῃ καὶ νὰ καταδικασθῇ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ τοῦ νόμου. Μπορεῖ ἀκόμη οἱ ἴδιοι πολῖται νὰ προσάψουν ποινικὴν κατηγορίαν εἴτε διὰ φόνους εἴτε δι' ἄλλας πράξεις βίας διαπραχθείσας κατὰ τῶν ἰδίων ἢ συγγενῶν τῶν ἐναντίον δημοσίου ὑπαλλήλου. Διὰ νὰ μὴ προσκρούσῃ τυχόν αὐτὴ ἡ πρόνοια πρὸς ἄλλην συνταγματικὴν πρόνοιαν, ὅτι δὲν μπορεῖ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος νὰ δικάζεται δις διὰ τὸ ἴδιον ἀδίκημα, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ εἴτε αὐτὴ ἡ πρόνοια εἴτε παρομοία πρόνοια ἢ ὅποια ὑπάσχει εἰς τὸν Νόμον περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας. Ὅφειλω νὰ προσθέσω ὅτι αὐτὴν τὴν τελευταίαν πρόνοιαν τὴν συνεζήτησα σήμερον μὲ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελεὰ ὁ ὁποῖος συμφωνεῖ ὅτι ἐὰν δὲν προστεθῇ αὐτὴ ἡ πρόνοια εἶναι δυνατόν νὰ δημιουργηθῇ θέμα ἀποκλεισμοῦ δικαιωμάτων πολιτῶν νὰ ἐνάξουν πρᾶξικοπηματίας ἐνώπιον τῶν συνήθων Δικαστηρίων. Νομίζω μία συνεννόησις, σύντομος, μὲ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελεὰ, θὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ὀρθότητα τῆς εἰσαγγέσεώς μου.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Βουλευταί. Ἐλέχθησαν πάρα πολλά διὰ τὴν σκοπιμότητα τῆς ψηφίσεως τοῦ νόμου περὶ καθάρσεως. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν θέσεων τὰς ὁποίας ἐπῆρα κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τῆς Ἀστυνομίας, ὅτι κατηγορίαι προσάπτονται ἐπὶ συγκεκριμένων γεγυνομένων καὶ ἐκδικάζονται καὶ οὐχὶ στηρίζονται ἐπὶ ὑποψιῶν, δὲν μπορῶ βεβαίως, παρὰ νὰ ὑποστηρίξω ἐνθέρμως, πέραν ὄλων τῶν ἄλλων τὰ ὁποία ἐλέχθησαν, τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου. Δὲν θὰ προσθέσω τίποτε, νομίζω, ὅσα καὶ ἐὰν πῶ, εἰς ὅσα ἐξαντλητικῶς ἔχουν ἀναφέρει ὅλοι οἱ προηγούμενοι ὁμιληταὶ διὰ τὴν χρησιμότητα τοῦ νόμου. Ὑπάρχει, ὅμως, καὶ μία ἄλλη χρησιμότης. Πρέπει νὰ δείξῃ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ὅτι εἶναι πρόθυμος εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὄντως ἀνένησαν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα νὰ δείξῃ φιλευσπλαχνίαν καὶ πιστεῦω ὅτι δὲν θὰ εἶναι μεγάλη ἐνδειξις φιλευσπλαχνίας ἐὰν εἰς τὸ ἄρθρον 10, τὸ ὁποῖον προνοεῖ διὰ τὰς ποινὰς αἱ ὁποῖαι μποροῦν νὰ ἐπιβληθοῦν εἰς δημόσιον ὑπάλληλον, προστεθῇ πρόνοια ὅτι τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς τὴν ὁποῖαν θὰ ἐπιβάλῃ εἰς καταδικαζόμενον ὑπάλληλον θὰ δικαιούται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν μετὰ τὸ πραξικόπημα στάσιν αὐτοῦ τοῦ ὑπάλληλου.

Αὐτά, κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ ἀναφέρω καὶ εὐχαριστῶ διότι μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία, παρ' ὅλον ὅτι δὲν εἶναι ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ νομοσχεδίου, νὰ τὰ ἀναφέρω ἀπὸ τοῦδε ὥστε, ἐὰν ἡ Βουλὴ θὰ διακόψῃ διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τροποποιήσεις, νὰ ἔχῃ τὰς ἀπόψεις μου ὑπ' ὄψιν τῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, διαφωνῶ μὲ τις ἀπόψεις πού ἐξέφρασεν...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κάτι θέλει νὰ ἀναφέρῃ ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐξ ὅσων ἔχω ἀκούσει ἡ διαδικασία τὴν ὁποῖαν θὰ ἀκολουθήσωμεν εἶναι νὰ ἀκούσωμεν ὅλους τοὺς ὁμιλητὰς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς καὶ μετὰ νὰ κάμωμεν μίαν διακοπὴν. Δὲν ξέρω...

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπη ὁ κ. Παπαϊωάννου, ἐζήτησα τὸν λόγον - διότι εἶναι σχετικὰ μὲ τις θέσεις πού ἔβαλεν ὁ κ. Παπαδόπουλος. Δὲν θὰ ἐπανέλθω σὲ θέμα ἀρχῆς. Εἶναι ἀπλῶς ἀπόψεις πάνω στὴν εἰδικὴν ἐρμηνείαν.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Καὶ ἐγὼ ἔχω ἀπόψεις ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν πού εἰσηγήθη ὁ κ. Παπαδόπουλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μετὰ τὴν διακοπὴν.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Αι απόψεις πού ἐξεφράσθησαν νομίζω νά υποβληθοῦν εἰς τήν κατ' ἄρθρον ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά ἐκφραστοῦν αἱ ἀπόψεις τοῦ καθενός.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Νά ἐκφραστοῦν αἱ ἀπόψεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διάλειμμα ἐνός τετάρτου.

(᾽Ωρα διακοπῆς 7.53 μ.μ.)

(᾽Ωρα ἐνάρξεως 10.20 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συνεχίζεται ἡ συνεδρία καί τὸ παίρνω ὡς δεδομένον ὅτι δέν υπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς. Ἐπομένως θά προχωρήσωμεν εἰς τήν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κατὰ τήν διάρκειαν τοῦ διαλείμματος ἐγιναν ὠρισμένοι συζητήσεις καί τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου. Παρακαλῶ ὅπως ὅλες οἱ τροποποιήσεις, ἐάν εἶναι δεκτόν, νά θεωρηθοῦν ὡς ἀποδεχθεῖσαι, πλὴν δύο εἰς τὰς ὁποίας πιθανόν νά ὑπάρξῃ ψηφοφορία.

Αἱ δύο αὐταὶ εἶναι ἡ καταγγελία περὶ διαπράξεως πειθαρχικοῦ ἀδικήματος καί ἡ δευτέρα ἀφορᾶ εἰς τήν ὑποβολήν κατηγορίας εἰς τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδή ἡ εἰσήγησις εἶναι ὅπως θεωρηθῆ ὅτι ἐγκρίνονται αἱ τροπολογίαι αἱ ὁποῖαι συνεφωνήθησαν ὁμοφώνως καί ὅπως προχωρήσωμεν εἰς τήν κατ' ἄρθρον ἀνάγνωσιν, καί ἐκεῖ ὅπου δέν ἐπῆλθεν ὁμοφωνία, νά χωρήσωμεν εἰς τήν διεξαγωγὴν ψηφοφορίας.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅλαι οἱ τροποποιήσεις ἔχουν γνωστοποιηθῆ εἰς τὰ Μέλη καί ἐγιναν ἀποδεκταί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν οἰονδήποτε Μέλος ἐπιθυμῆ νά ἀναγνωσθοῦν αἱ τροποποιήσεις, μποροῦν νά ἀναγνωσθοῦν.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι πρέπει νά κατατεθοῦν οἱ τροπολογίαι, διότι συνήθως διαβάζονται οἱ πλαγιότιτλοι λόγω τοῦ ὅτι τὰ Νομοσχέδια ἔχουν κατατεθῆ καί θεωροῦνται ὡς ἀναγνωσθέντα, ἀλλὰ εἰς τήν παρούσαν περίπτωσιν συνεφωνήθησαν μὲν εἰς τὸ δωμάτιον Ἄρ. 4 ὠρισμένοι τροπολογίαι ἀλλὰ δέν ἔχουν κατατεθῆ. Ἐχω τήν γνώμην ὅτι πρέπει νά ἀναγνωσθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νά ἀναγνωσθοῦν. Μπορεῖ νά ἀκολουθηθῆ ἡ ἐξῆς διαδικασία :

Νά ἀναγινώσκειται ἡ τροπολογία εἰς τὸ ἄρθρον τὸ ὁποῖον τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἐγκρισιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Δέν ὑπάρχει τροποποίησις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. "Ἄρθρον 2ον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐπάρχει τροποποίησις, κ. Πρόεδρε, ὡς ἐξῆς :

Διαβάζω ὀλόκληρον τὸν τροποποιηθέντα ὄρισμόν τοῦ ὅρου «πειθαρχικὸν παράπτωμα» :

«πειθαρχικὸν παράπτωμα περιλαμβάνει πλὴν τῶν ὑπὸ τῶν οἰκείων Νόμων προβλεπομένων πειθαρχικῶν παραπτωμάτων πᾶσαν πρᾶξιν ἢ παράλειψιν ἐνέχουσαν ἔλλειψιν πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Κυπριακὴν Δημοκρατίαν καὶ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς Νόμους αὐτῆς ἢ ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ πραξικοπήματος ἢ καθ' οἷονδήποτε τρόπον τείνουσαν εἰς τὴν προαγωγὴν τούτου ἢ εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς συνταγματικῆς τάξεως ἢ τοῦ πολιτειακοῦ καθεστώτος».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὲ τὴν τροποποίησιν αὐτὴν ἐγκρίνεται τὸ ἄρθρον;

Οὐδεμία ἀντίρρησης. Τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καταγγελία διαπράξεως πειθαρχικοῦ ἀδικήματος.

"Ἄρθρον 3ον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐπάρχει τροποποίησις, κ. Πρόεδρε.

«3.—(1) Πᾶν πρόσωπον δύναται ἐντὸς ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου νά ὑποβάλῃ εἰς τὸν Ὑπουργὸν ἐνυπόγραφον ἐγγραφὸν καταγγελίαν ὅτι ὑπάλληλος δυνατόν νά ἔχη διαπράξει πειθαρχικὸν παράπτωμα :

Νοεῖται ὅτι, ἐὰν συνεπέα τῆς ἀπουσίας ἐκ Κύπρου ἢ τῆς νόσου τοῦ προσώπου, τοῦ ὑπαλλήλου ἢ εὐσιώδους μάρτυρος ἢ τῆς μὴ ἐγκαίρου

συλλογής ή της αποκρύψεως των αναγκαίων στοιχείων ή της καθ' οίονδήποτε έτερον τρόπον εύλογου παρεμποδίσεως της ύποβολής καταγγελίας εντός της περιόδου των έξι μηνών δέν κατέστη δυνατή ή ύποβολή της καταγγελίας, παρατείνεται υπό του Ύπουργού ή έξάμηνος αύτη προθεσμία διά τοσοῦτον χρονικόν διάστημα ώστε νά καθίσταται εύλόγως έφικτή ή ύποβολή της τοιαύτης καταγγελίας.

(2) Ο Ύπουργός, επί τη είς αυτόν ύποβολή καταγγελίας συμφώνως πρὸς τὸ έδάφιον (1), διαβιβάζει άμελλητί συνοπτικήν περίληψιν τοῦ άντικειμένου της καταγγελίας όμοῦ μετά των είς αυτόν ύποβληθέντων πρὸς ύποστήριξιν ταύτης στοιχείων πρὸς τήν Έπιτροπήν ὅπως διεξαχθῆ ύπ' αύτης έρευνα επί της γενομένης καταγγελίας :

Νοεΐται ὅτι ὁ Ύπουργός διαβιβάζει πρὸς τήν Έπιτροπήν αύτουσίαν τήν τοιαύτην καταγγελίαν εάν τοῦτο ήθελε ζητηθῆ παρά τοῦ ύποβάλλοντος ταύτην προσώπου.

(3) Ο Ύπουργός κέκτηται έξουσίαν ὅπως, ὡσάκίς καθ' οίονδήποτε χρόνον.... κλπ.» (συνεχίζει τὸ ἴδιον).

Ύπάρχει έδάφιον (5), τὸ ὁποῖον έχει ὡς έξῆς :

«Πάν πρόσωπον είς τήν κατοχήν ή υπό τὸν έλεγχον τοῦ ὁποίου εύρίσκονται στοιχεία περί τήν διάπραξιν πειθαρχικοῦ παραπτώματος ύποχρεούται ὅπως ύποβάλῃ ταῦτα είς τὸν Ύπουργόν διά νά κατατεθοῦν ύπ' αὐτοῦ ένώπιον της Έπιτροπῆς».

Τὸ ὑπάρχον έδάφιον (5) άναριθμεΐται είς έδάφιον (6).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Λυσσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Έπιμένομεν ὅπως τὸ έξάμηνον διάστημα παραμείνῃ ὡς διάστημα ένός έτους. Αὐτή είναι ή μόνη διαφορά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οί άλλες τροποποιήσεις είναι ὁμοφώνως άποδεκτές ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Έπιμένομεν είς τὸ έν έτος, έντιμε κ. Πρόεδρε. Οί άλλες τροποποιήσεις είναι άποδεκτές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, άποδεχόμεθα ὅλες τές τροπολογίες και τήν άλλαγὴν τοῦ διαστήματος ύποβολής των καταγγελιών είς έξι μήνας, διότι έχομεν ίκανοποιηθῆ διά τήν άναγκαιότητα αύτης της άλλαγῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως ὑπάρχει διαφωνία ἐπὶ τῆς προταθείσης τροπολογίας εἰς τὸ ἄρθρον 3, ἐδάφιον (1), καὶ συγκεκριμένα διὰ τὴν χρονικὴν προθεσμίαν ὑποβολῆς τῶν καταγγελιῶν.

Ἔοσοι εἶναι ὑπὲρ τῆς τροπολογίας, παρακαλῶ νὰ καταμετρηθοῦν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι εἶναι ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται καὶ ἐπομένως τὸ ἄρθρον 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπιτροπὴ ἐρεύνης. Ἄρθρον 4.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

«Πρὸς τὸν σκοπὸν διεξαγωγῆς ἐρεύνης ἐπὶ καταγγελίας διὰ διάπραξιν πειθαρχικοῦ παραπτώματος καθιδρύεται Ἐπιτροπὴ συνισταμένη ἐξ οὐχὶ ὀλιγωτέρων τῶν πέντε καὶ οὐχὶ πλέον τῶν ἑπτὰ μελῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατ' ἐπιλογὴν ἐκ προσώπων ἀνωτάτου ἠθικοῦ ἐπιπέδου ἐξ ὧν τρία τούλάχιστον νὰ ἔχωσι νομικὰς γνώσεις. Ἐκ τῶν τριῶν τούτων προσώπων τὸ ἐν διορίζεται ὡς πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς».

Τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἄρθρου 4 παραμένει ὡς ἔχει.

Τὸ ἐδάφιον (3) θὰ ἔχη ὡς ἐξῆς :

«Ἡ Ἐπιτροπὴ κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως ἀναθέτῃ εἰς ὑπεπιτροπὴν, συνισταμένην ἐκ μελῶν αὐτῆς, ὡς αὕτη ἤθελε καθορίσει, ἐξ ὧν ἐν ἔχον νομικὰς γνώσεις ὀρίζεται ὡς πρόεδρος τῆς ὑπεπιτροπῆς, τὴν ἀσκησιν οἰασδῆποτε τῶν εἰς αὐτὴν χορηγουμένων ἐξουσιῶν.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ ἄρθρου 4 μετὰ τῶν τροπολογιῶν;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρευνα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἄρθρον 5ον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἡ μόνη ἀλλαγὴ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι εἰς τὸ ἐδάφιον (3) αὐτοῦ. Ἀντὶ τῆς λέξεως «καταγγελίαν» νὰ τεθῇ ἡ λέξις «ὑπόθεσιν».

«(3) Ὁ ὑπάλληλος δικαιούται νὰ γνωρίζῃ τὴν κατ' αὐτοῦ ὑπόθεσιν, παρέχεται δὲ εἰς αὐτὸν ἡ εὐκαιρία ὅπως ἀκουσθῆ».

Εἰς τὸ ἐδάφιον (2), δευτέρα γραμμὴ, ἀντὶ τῆς λέξεως «λάβη» νὰ τεθῆ ἡ λέξις «λαμβάνη».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 5ου ἄρθρου μὲ τίς τροπολογίες ὅπως ἀνεγνώσθησαν;

Καμμία.

Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπιβόλῃ ἐκθέσεως Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον μετὰ γνωματεύσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας. Ἄρθρον 6ον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἄρθρου 6 νὰ τροποποιηθῆ ὡς ἐξῆς :

«Ὁ Γενικός Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας ἐξετάζει μετὰ πάσης δυνατῆς ταχύτητος τὸ ζήτημα καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν, κατὰ τὴν γνώμην του, δύναται νὰ διατυπωθῆ κατηγορία κατὰ τοῦ ὑπάλληλου, προβαίνει εἰς διατύπωσιν τῆς κατηγορίας καὶ διαβιβάζει ἅπαντα τὰ εἰς αὐτὸν ἀποσταλέντα ἔγγραφα μετὰ τῆς γνωμοδοτήσεως αὐτοῦ ἀμελλητί εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 6ου ἄρθρου; Μὲ συγχωρεῖτε, ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ τὸ ἐδάφιον (3) διαγράφεται καὶ τὸ πρῶτον συνδέεται μὲ τὸ ἄλλο, νὰ τεθοῦν καὶ τὰ δύο εἰς ψηφοφορίαν καὶ νὰ προχωρήσω εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἄρθρου 7 «Ἐπιβόλῃ κατηγορίας εἰς τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον», τὸ ὁποῖον ἐτροποποιήθη ὡς ἐξῆς :

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὲ συγχωρεῖτε, γιὰ τὸ ἕκτον ἄρθρον τί εἰσηγεῖσθε;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Νὰ τεθοῦν καὶ τὰ δύο ἄρθρα, 6ον καὶ 7ον, μαζί εἰς ψηφοφορίαν. Μετὰ τὸ ἐδάφιον (3) τοῦ ἄρθρου 6 ὑπῆρχε μία ἐπιφύλαξις : «Νοεῖται... κλπ.», ἡ ὁποία ἐνσωματώνεται εἰς τὸ ἄρθρον 7 καὶ ἀκυρώνεται τὸ ἐδάφιον (3). Γι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ διαβάσω τὸ 7ον ἄρθρον γιὰ νὰ λάβουν γνώσιν τὰ Μέλη. Τὸ ἔβδομον τώρα θὰ ἔχῃ ὡς ἐξῆς :

«Ἐπιβόλῃ
κατηγορίας
εἰς τὸ
Πειθαρχικὸν
Συμβούλιον.

7. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διαβιβάζει τὸ ταχύτερον τὴν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας διατυπωθεῖσαν κατηγορίαν μεθ' ὅλων τῶν εἰς αὐτὸν ὑποβληθέντων ἐγγράφων πρὸς τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον πρὸς ἐκδίκασιν, ἐκτὸς ἐάν, κατὰ τὴν γνώμην του, ὑφίστανται ἰσχυροὶ λόγοι δημοσίου συμφέροντος ὅπως μὴ χωρὶς περαιτέρω διαδικασίαν :

Νοεῖται ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως, ἀντὶ τῆς πειθαρχικῆς διώξεως τοῦ ὑπαλλήλου, τερματίσῃ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον.».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ ποῦ μόλις ἔχετε ἀναγνώσει κ. Χριστοφίδη γίνεται ἄρθρον 7ον;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ τὸ βον ἄρθρον ἔχει μόνον δύο ἐδάφια. Εἰς τὸ ἐδάφιον (1) δὲν ἐγένεν οὐδεμία μεταβολή. Εἰς τὸ ἐδάφιον (2) ἀνεγνώσθη ἡ τροποποίησις, διότι διεγράφησαν μερικὲς γραμμὲς καὶ προσετέθησαν ἄλλες.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ εἰσήγησίς μας εἶναι ὅπως τὸ ἄρθρον 7 σταματήσῃ εἰς τὰς λέξεις «ὑποβληθέντων ἐγγράφων πρὸς τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον πρὸς ἐκδίκασιν» καὶ παραλειφθῇ τὸ «ἐκτὸς ἐάν, κατὰ τὴν γνώμην του, ὑφίστανται ἰσχυροὶ λόγοι δημοσίου συμφέροντος ὅπως μὴ χωρήσῃ περαιτέρω διαδικασία :».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πασιῶάννου.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Συμφωνοῦμεν μὲ τὸ βον ἀλλὰ εἰς τὸ 7ον θὰ ψηφίσωμεν μέχρι τοῦ «ἐκτὸς ἐάν... κ.τ.λ.», δηλαδὴ δὲν συμφωνοῦμεν μὲ τὴν διακριτικὴν ἐξουσίαν ἢ ὅποια παραχωρεῖται εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δεχόμεθα τὸ ἄρθρον βον καὶ 7ον ὡς ἔχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ βον ἄρθρον ὡς ἔχει εἶναι ἀποδεκτὸν γενικῶς. Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ ἄρθρου 6.

Τίθεται εἰς ψηφοφορίαν τὸ νέον ἄρθρον 7.

Πόσοι εἶναι ὑπὲρ τοῦ κειμένου ὡς ἔχει διατυπωθῆ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ὡς ἀνεγνώσθη, ὡς ἔχει τροποποιηθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡς ἀνεγνώσθη ὑφ' ὑμῶν, ὄχι ὡς ἡ τελευταία εἰσήγησις. Ὡς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ κ. Χριστοφίδη τὸ νέον ἄρθρον 7, παρακαλῶ νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι είναι εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έγκρίνεται το άρθρον 7.

Το επόμενον άρθρον κ. Χριστοφίδη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πειθαρχικόν Συμβούλιον. "Άρθρον 8ον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

«Καθιδρύεται Πειθαρχικόν Συμβούλιον αποτελούμενον έξ έννέα μελών, έξ ών ό είς Πρόεδρος, διοριζομένων υπό του Υπουργικού Συμβουλίου κατ' έπιλογήν έκ προσώπων άνωτάτου ήθικου έπιπέδου έξ ών τέσσαρα τουλάχιστον νά έχωσι νομικάς γνώσεις..... κλπ». Ούδεμία άλλη άλλαγή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης γιά την έγκρισιν του 8ου άρθρου;

Καμία.

Το 8ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διαδικασία ένώπιον Πειθαρχικού Συμβουλίου. "Άρθρον 9ον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

"Άρθρον 9ον, έδάφιον (2). Προστίθενται είς την δευτέραν γραμμήν αί λέξεις «καί προνομίας» καί αναγινώσκεται ώς έξής : «Τό Πειθαρχικόν Συμβούλιον κατά την άκρόασιν της ύποθέσεως κέκτηται τάς αύτάς έξουσίαις καί προνομίας..... κ.τ.λ.».

Τό έδάφιον (3) τροποποιείται ώς ακόλουθως : «Είς πᾶσαν διαδικασίαν ένώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου δικαιούται όπως συμμετέχη ό Γενικός Εισαγγελεύς της Δημοκρατίας ή ό ύπ' αυτού όριζόμενος Δικηγόρος της Δημοκρατίας καί ό υπάλληλος κέκτηται άπαντα τά υπό του Συντάγματος χορηγούμενα δικαιώματα είς διάδικον ένώπιον Δικαστηρίου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης γιά την έγκρισιν του 9ου άρθρου ώς έχει τροποποιηθή;

Καμία.

Τό 9ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έφαρμοστέον δικαίον. "Άρθρον 10ον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Εἰς τὸ ἄρθρον 10, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ποινάς, ἐπιφέρονται αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις :

- «(α) Χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς ἀπολαβάς ἐνὸς ἔτους·
- (β) ὑποβίβασμόν εἰς τὴν μισθοδοτικὴν κλίμακα καὶ ἐπιπροσθέτως δυνατόν νὰ ἐπιβληθῇ στέρησις αὐξήσεως τῆς κλίμακος ταύτης διὰ περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ πέντε ἔτη·
- (γ) ὑποβίβασμόν εἰς κατωτέραν θέσιν ὅτε δὲν δύναται νὰ γίνῃ προαγωγή διὰ περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ τρία ἔτη·
- (δ) ἀναγκαστικὴν ἀφυπηρέτησιν· καὶ
- (ε) ἀπόλυσιν διὰ περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ τρία ἔτη».

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἡ τροποποίησις, κ. Πρόεδρε, εἰς τὸ (γ) διὰ τὴν τρίτην ποινὴν εἶναι «ὑποβίβασμός εἰς κατωτέραν θέσιν καὶ στέρησις τοῦ δικαιώματος προαγωγῆς διὰ περίοδον οὐχὶ μικροτέραν τῶν τριῶν ἐτῶν» καὶ ὄχι ἀντιστρόφως ὅπως τὸ διετύπωσεν ὁ κ. Χριστοφίδης. «Οὐχὶ μικροτέραν τῶν τριῶν ἐτῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οὔτε ἡ μία εἰσήγησις οὔτε ἡ ἄλλη εἶναι σωστή. Ἡ διατύπωσις πρέπει νὰ εἶναι «διὰ περίοδον τριῶν ἐτῶν». Οὔτε «μικροτέραν» οὔτε «μὴ ὑπερβαίνουσαν». Εἶναι καθωρισμένη περίοδος τριῶν ἐτῶν. Διὰ περίοδον τριῶν ἐτῶν δὲν δικαιούται νὰ τύχῃ προβίβασμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πῶς ἦταν τὸ κείμενον ὡς διεμορφώθη κατὰ τὴν κοινὴν συνεδρίαν τῶν δύο Ἐπιτροπῶν;

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ συγχωρεῖτε.

Ἡ ἀρχικὴ εἰσήγησις ἦταν νὰ προστεθῇ ὡς συντρέχουσα ποινὴ καὶ εἰς τὸ (α) καὶ εἰς τὸ (β) τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου ἡ φράσις «καὶ στέρησιν τοῦ δικαιώματος προαγωγῆς διὰ περίοδον πέντε ἐτῶν τοῦλάχιστον».

Κατόπιν διαβουλεύσεων αἱ ὁποῖαι ἔγιναν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἀπεφασίσθη νὰ χωρισθοῦν αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν παράγραφον (α) ποιναὶ εἰς δύο σκέλη, (α) καὶ (β), τὸ τέως (β) νὰ ἀναθεωρηθῇ εἰς (γ) καὶ ὅσα ἀφοροῦν εἰς τὴν στέρησιν τοῦ δικαιώματος προαγωγῆς νὰ χωρισθοῦν εἰς «στέρησιν τοῦ δικαιώματος προσαυξήσεων», διὰ νὰ συντρέχουν μὲ τὰς χρηματικὰς ποινάς, καὶ εἰς «στέρησιν τοῦ δικαιώματος προαγωγῆς». Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν στέρησιν τοῦ δικαιώματος προσαυξήσεων συνεφωνήθη περίοδος οὐχὶ μεγαλυτέρα τῶν πέντε ἐτῶν καὶ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν στέρησιν τοῦ δικαιώματος προαγωγῆς συνεφωνήθη περίοδος οὐχὶ μικροτέρα τῶν τριῶν ἐτῶν. Ἐπὶ λέξει αὕτη ἦταν ἡ συμφωνηθεῖσα πρότασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐξ ὧσων ἀντιλαμβάνομαι ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Θεοδώρου αἱ λέξεις «τούλάχιστον μέχρι τριῶν ἐτῶν», ὅπως τὸ διετύπωσε. Ἄλλὰ ἡ διατύπωσις ἡ ὁποία ἐγίνε μετὰ ἤτο διατύπωσις εἰς τὸ (γ). Βεβαίως ἐγίνε καὶ ἀναρίθμησις καὶ σύνδεσις τῶν ποινῶν καὶ εἰς τὸ (β). Τὸ (γ) ἤτο (β) καὶ ἡ πρότασις ἡ ἀρχικὴ ἦταν διὰ ὑποβιβασμὸν εἰς κατωτέραν θέσιν, προσετέθη δὲ ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ προαγωγή διὰ περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ τρία ἔτη. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐάν γίνῃ δεκτὴ ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Παπαδοπούλου, πάλιν καθορίζεται τὸ χρονικὸν ὄριον ἀκριβῶς εἰς τρία ἔτη. Ἐχω ὅμως τὴν γνώμην ὅτι ἡ εἰσήγησις πρέπει νὰ εἶναι ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ προαγωγή διὰ περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ τρία ἔτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτὴ αὐτὴ ἡ εἰσήγησις, διότι «μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ τρία ἔτη» μπορεῖ νὰ σημαίῃ ἓνα μῆνα, ἐνῶ ἡ πρόθεσις ἦταν νὰ δοθῇ εἰς τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον ἡ διακριτικὴ ἐξουσία, πλὴν τοῦ ὑποβιβασμοῦ εἰς τὴν κατωτέραν θέσιν ὡς εἶδος συντρεχούσης ποινῆς, νὰ ἔχῃ μίαν περίοδον εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἀπαγορευῇ τὴν προαγωγήν. Ἡ περίοδος πρέπει νὰ εἶναι καθωρισμένη, κατὰ τὴν γνώμην μου, διότι ἐάν δὲν εἶναι καθωρισμένη, τότε καταστρέφεται ἡ ἀντιστοιχία μεταξὺ τῶν δύο ποινῶν, δηλαδὴ ἐάν εἶναι «περίοδος μὴ ὑπερβαίνουσα τὰ τρία ἔτη». Ἡ περίοδος οὐσιαστικὰ δὲν εἶναι ποινὴ διότι μπορεῖ νὰ εἶναι μιᾶς ἡμέρας, δύο ἡμερῶν, ἄρα δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτό. Ἐάν ἀφ' ἐτέρου γίνῃ δεκτὴ ἡ εἰσήγησις ὅπως τεθῇ «διὰ περίοδον οὐχὶ μικροτέραν τῶν τριῶν ἐτῶν», αὐτὸ σημαίνει ὅτι παρέχεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἡ διακριτικὴ εὐχέρεια νὰ ἐπιβάλῃ 20 ἔτη, 25 ἔτη, ὁπότε δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀντιστοιχία μεταξὺ τοῦ ὑποβιβασμοῦ εἰς τὴν ἀμέσως κατωτέραν θέσιν καὶ τῆς εἰκοσαετίας. Γι' αὐτὸ διὰ μὲν τὴν κλίμακα ἔχει δίκαιον ὁ κ. Θεοδώρος νὰ εἶναι «μὴ ὑπερβαίνουσαν», διὰ τὴν περίοδον ὅμως διὰ τὴν ὁποίαν ἀποκλείεται ἡ προαγωγή εἶναι καθωρισμένη ἡ χρονικὴ περίοδος, «διὰ περίοδον τριῶν ἐτῶν».

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν διηυκρινίσθη τὸ θέμα ἀλλὰ ἐπειδὴ καθορίζεται ἡ περίοδος καὶ τὸ πνεῦμα τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἤτο νὰ καθορισθῇ αὐτὴ ἡ περίοδος, προσωπικὰ δὲν θὰ εἶχα οἰανδήποτε ἔνστασις νὰ καθορισθῇ «διὰ περίοδον τριῶν ἐτῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Συμφωνῶ μὲ αὐτὴν τὴν φρασεολογίαν, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε, «διὰ περίοδον τριῶν ἐτῶν». Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι μετὰ τὴν περίοδον τῶν τριῶν ἐτῶν αὐτομάτως προθιβάσεται, ἀλλὰ τούλάχιστον ἡ στέρσις ἰσχύει γιὰ τρία ἔτη. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα τὸ θέμα θὰ πάρῃ τὴν κανονικὴν του πορείαν σὰν νὰ πρόκειται περὶ κανονικοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς οἰαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐρμηνείαν αὐτὴν καὶ ἐπομένως τὴν ἀνάλογον διατύπωσιν;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Προσετέθη, κ. Πρόεδρε, και άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έπομένως εγκρίνεται τὸ 10ον άρθρον. Προχωροῦμεν εἰς τὸ άρθρον 11.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Τὸ άρθρον 11. «Οὐδέν τῶν ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ κωλύει οἰανδήποτε ἐτέραν διαδικασίαν ἢ τὴν λήψιν οἰουδήποτε ἐτέρου μέτρου δυνάμει διατάξεως οἰουδήποτε ἐκάστοτε ἐν ἰσχύϊ Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 11ου άρθρου;

Καμμία.

Τὸ 11ον άρθρον ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ εἰς τὰ ἄρθρα εἰς τὰ ὁποῖα ἐγίνε ψηφοφορία δὲν ὑπῆρξαν ἀποχές, εἰσηγοῦμαι νὰ σημειωθῇ ὅτι πέραν τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ δὲν ὑπῆρχαν ἀποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου λαμβανομένου βεβαίως ὑπ' ὄψιν τῶν ψηφοφοριῶν οἱ ὁποῖες διεξήχθησαν εἰς τὲς δύο συγκεκριμένες περιπτώσεις θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγῆ Ἐρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

Καμμία ἀντίρρησης.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, ὅπως ἀνέφερα καὶ ἐνωρίτερα, ὑπάρχουν τρία θέματα τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦν νὰ συζητηθοῦν διότι δὲν ἐκυκλοφόρησαν ἐγκαίρως αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἀλλὰ ἰδιαίτερα διὰ τὸ 2ον καὶ 3ον θέμα ἐπαναλαμβάνω τὴν παράκλησιν ὅπως ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐργασία διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ θέσπισις εἰς νόμον τῶν δύο Νομοσχεδίων κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Κεφάλαιον Γ.—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐτησίᾳ Ἐκθεσις καὶ Λογαριασμοὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐμπορίας Κυπριακῶν Πατατῶν διὰ τὰ ἔτη 1974—1975. Ἄπεστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἔκθεσις παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Παρακολουθήσεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐτησίᾳ Ἐκθέσις τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ διὰ τὸ ἔτος 1975. Ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παρακολουθήσεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν.

Κεφάλαιον Δ : «Συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίᾳ Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὸ 1975».

Ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἀντίρρησης, εἰσηγοῦμαι νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν διὰ νὰ τὴν ὀλοκληρώσωμεν.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, γίνεται εἰσήγησις ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συμπλήρωσις τῶν ὀμιλιῶν διὰ τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας, διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀποψὸς περὶ τοῦ ἀντιθέτου;

Δὲν θέλω νὰ ἐπιμένω διότι ἐδῶ εἶναι δημοκρατία. Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον ἀπλῶς θὰ εἰσηγοῦμαι τὴν συζήτησιν ἀπόψε εἶναι γιὰ νὰ ὀλοκληρωθῇ τὸ θέμα καὶ νὰ μὴν ἐκκρεμῇ καὶ γιὰ τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα. Ἐν πάσῃ ὁμως περιπτώσει ἐφ' ὅσον.....

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐὰν δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ ὀμιλητές, δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ κοιτάξωμεν πόσοι ὀμιλητές ὑπάρχουν διὰ νὰ ὀλοκληρώσωμεν τὴν συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ γενικὴ ἀποψὸς εἶναι ἡ ἀναβολή.

Δὲν φαντάζομαι νὰ ὑπάρχη εἰσήγησις νὰ συνεχίσωμεν τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ δευτέρου θέματος εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 27ην Ἰανουαρίου, 1977, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μὲ τὴν ἐξῆς Ἡμερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

(1) Ὁ περὶ Καταργήσεως Ἀμοιβῶν (Προσωρινὴ Μείωσις) Νόμος τοῦ 1977.

(2) Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

(3) Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

(4) Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1977. (Ψήφισις Δωδεκατημορίου).

(5) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1977. (Ψήφισις Δωδεκατημορίου).

(6) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος τοῦ 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : (1) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίᾳ Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὸ ἔτος 1975». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

(2) «Ἡ ἀνάγκη υἰοθετήσεως πρῶτῆς φοιτήσεως». (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς παρούσης συνεδρίας.

(Ὡρα λήξεως 10.50 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀρμίζας Σταῦρος	Παπαδόπουλος Τάσσο
Βάκης Χρῖστος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Βασιλειάδης Νίκος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Γαλανός Ἀλέξης	Παύλου Πατρίκιος
Γιάγκου Ἀνδρέας	Πελεκάνος Χρῖστος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Ποσκώτης Σταῦρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Ποταμίτης Γιάγκος
Θεοδώρου Δῶρος	Σαββίδης Γεώργιος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Φάντης Ἀνδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λυσσαρίδης Βάσος	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Μαυρίδης Ἰωάννης
Παπαδημητρίου Κυριάκος	Φέλιε Κυρίλλης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῆς χαλίτικης καὶ γενικώτερα τῆς Κυβερνητικῆς γῆς).

- (2) Ἐκθέσεις ἐπὶ τοῦ περὶ Ὀρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἐρεύνης) Νόμου τοῦ 1976, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου, Δ. Θεοδώρου, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Β. Λυσαριδῆς, Χρ. Χριστοφίδης, Χρ. Κουρτελλάρης, Κ. Παπαδημητρίου, Α. Φάντης, Στ. Ἀμπίζας, Τ. Παπαδόπουλος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Κατάθεσις Ἐτησίων Ἐκθέσεων.

Τιμὴ 50 Μίλες

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφεῖῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 5.05' μ.μ.)

(Ἄρ. 17)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 17ης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Ὁ δρόμος γιὰ τὴν συγκοινωνία Κοιλανιοῦ — Βουνιοῦ εἶναι ἀκόμα χωματόδρομος καὶ βρίσκεται σὲ κακὰ χάλια. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ταλαιπωρία ἐκείνων ποὺ τὸν χρησιμοποιοῦν καὶ τὴν φθορὰ τῶν ὀχημάτων, ἡ σκόνη ποὺ δημιουργεῖται πέφτει ἐπάνω στὰ διπλανά ἀμπέλια, ποὺ γίνονται κάτασπρα ἀπὸ τὸ χῶμα, καὶ προκαλεῖ σοβαρὴ βλάβη.

Ἀπὸ τὸν δρόμον αὐτὸν μεταφέρονται τὰ σταφύλια γειτονικῶν χωριῶν στὸ ἐργοστάσιο τοῦ Περαπεδιοῦ.

Μὲ τὴν συμπλήρωση τῆς οὐσιαστικῆς ἐπισκευῆς τοῦ δρόμου Καντοῦ — Ὀμόδους ὁ δρόμος Βουνιοῦ — Κοιλανιοῦ γίνεται αὐτόματα καλὸς ὑπαλακτικὸς δρόμος Λεμεσοῦ — Πλατρῶν.

Παρακαλεῖται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖο νὰ πληροφρήσῃ τὴ Βουλὴ ἂν σχεδιάζῃ τὴν ἀσφαλτόστρωση αὐτοῦ τοῦ δρόμου καὶ μέσα σὲ ποιά χρονικὰ ὅρια».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Ἰανουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 6ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Ἡ ὁδὸς Κοιλανίου — Βουνίου εἶναι μῆκους 3 μιλίων, ἀποτελεῖ δὲ τμήμα τῆς ὀδικῆς ἀρτηρίας Πέρα - Πεδίου — Κοιλανίου — Βουνίου — Ἁγίου Ἀμβροσίου. Τὰ τμήματα τῆς ἐν λόγω ὀδικῆς ἀρτηρίας ἀπὸ Πέρα - Πεδίου εἰς Κοιλάνι καὶ ἀπὸ Ἁγίου Ἀμβροσίου εἰς Βουνὶ εἶναι ἀσφαλτοστρωμένα.

Διὰ τὴν διεύρυνσιν τοῦ τμήματος τῆς ὁδοῦ Κοιλανίου — Βουνίου ἀπαιτεῖται δαπάνη ὕψους £10,320. Μέχρι τοῦδε ἐδαπανήθη ποσὸν £4,000. Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἔχει συμπεριληφθῆ πρόνοια ἐκ £1,320 διὰ περαιτέρω διευρύνσεις.

Ἐλπίζεται ὅτι ἡ ἀσφαλτοστρωσις τῆς ἐν λόγω ὁδοῦ, ἡ δαπάνη τῆς ὁποίας ὑπολογίζεται εἰς £50,000, θὰ γίνῃ σταδιακῶς μέχρι τοῦ 1981».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐzekία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην Νοεμβρίου, 1976.

«Οἱ παραγωγοὶ κάτοικοι τῶν κοινοτήτων Κυπερούντας, Χανδριῶν καὶ Ἀγριδιῶν χρειάζονται νέους ἀγροτικούς δρόμους καὶ ἀντιμετωπίζουν τὸ πρόβλημα τῆς συντήρησης τῶν ἤδη ὑφισταμένων.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφωρήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πῶς ἀντικρῦζει αὐτὸ τὸ πρόβλημα καὶ κατὰ πόσο θάταν διατεθειμένο νὰ διαθέσῃ ὀλόκληρο τὸ χρηματικὸ ποσὸ πού ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν κατασκευὴ νέων ἀγροτικῶν δρόμων καὶ τῆ συντήρησις τῶν παλαιῶν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψη, ὅτι πρόκειται γιὰ πολὺ φτωχῆς κοινότητες».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Ἰανουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 6ην Νοεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐzekία Παπαϊωάννου.

«Ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τοῦ 1967 παρεχώρησε πιστώσεις διὰ τὴν κατασκευὴν νέων ἀγροτικῶν ὁδῶν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν ὑφισταμένων ἐντὸς τῶν Χωρικῶν περιοχῶν τῶν χωρίων Κυπερούντας, Ἀγριδιῶν καὶ Χανδριῶν ὡς ἀκολούθως :

(α) Κ υ π ε ρ ο ῦ ν τ α : Εἰς τὴν χωρικὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου διηνοιχθῆσαν ἀμπελουργικαὶ/ἀγροτικαὶ ὁδοὶ συνολικοῦ μῆκους 25 μιλίων περίπου. Ἐκ τῶν κονδυλίων τὰ ὁποῖα παραχωρεῖ ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν διάνοξιν ἀμπελουργικῶν ὁδῶν τὸ χωρίον ἔλαβε μέχρι τοῦδε ποσὸν ἐκ £4,600.

(β) Ἀ γ ρ ι δ ι α : Εἰς τὴν χωρικὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου τούτου διηνοιχθῆσαν ἀμπελουργικαὶ/ἀγροτικαὶ ὁδοὶ συνολικοῦ μῆκους 10 μιλίων περίπου. Τὸ χωρίον τοῦτο ἔλαβε μέχρι τοῦδε ποσὸν £4,150 ἐκ τοῦ κονδυλίου διὰ τὴν διάνοξιν ἀμπελουργικῶν ὁδῶν.

(γ) Χ α ν δ ρ ι ά : Εἰς τὴν χωρικὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου τούτου διηνοιχθῆσαν ἀμπελουργικαὶ/ἀγροτικαὶ ὁδοὶ συνολικοῦ μῆκους 5 μιλίων περίπου. Εἰς τὸ χωρίον τοῦτο παρεχωρήθη μέχρι τοῦδε ποσὸν £1,500 ἐκ τοῦ κονδυλίου διὰ τὴν διάνοξιν ἀμπελουργικῶν δρόμων.

2. Ἡ συντήρησις τῶν διανοιχθειῶν ἀμπελουργικῶν/ἀγροτικῶν ὁδῶν γίνεταί βάσει τῆς ἐφαρμοσθείσης ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ἢ ὁποῖα προβλέπει κρατικὴν συνεισφοράν μέχρι 50% τῆς δαπάνης,

του ὑπολοίπου 50% καταβαλλομένου ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων Χωρῆτικῶν Ἀρχῶν. Διὰ τὸ χωρίον Κυπερούντα διετέθη ἐντὸς τοῦ 1976 ποσὸν £500, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ ἥμισυ ἀπετέλει συνεισφοράν τοῦ χωρίου. Τὰ ἄλλα δύο χωρία δὲν ἐνδιεφέρθησαν διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν των.

3. Ἡ ἴδια πολιτικὴ ὅσον ἀφορᾷ τὴν συντήρησιν ἀμπελοφυτικῶν/ἀγροτικῶν ὁδῶν θὰ συνεχισθῆ καὶ εἰς τὸ μέλλον, νοουμένου ὅτι αἱ ἐνδιαφερόμεναι Χωρῆτικαὶ Ἀρχαὶ θὰ ἐπιδείξουν ἐνδιαφέρον καὶ διάθεσιν νὰ ἀναλάβουν τὸ ἥμισυ τῆς συνεπαγομένης δαπάνης».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Ἰανουαρίου, 1977 ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 10ην Ἰανουαρίου, 1977.

«Ἐρωτᾶται ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης νὰ πληροφῶρη τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ πόσον ἐπιτρέπεται ὁ Ξυλοδαρμὸς ἐθνοφυρικῶν ἀπὸ ἀξίωματικούς στὴν Ἐθνοφυρουρὰ καὶ ἐφόσον δὲν ἐπιτρέπεται τί ἔκαμε ἢ προτίθεται νὰ κάμη γιὰ τίς ἀκόλουθες ὑποθέσεις :

- (α) Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἐθνοφυρουροῦ Βαγιανοῦ Ἀντωνάκη, ΑΣΜ 8049 391 Τ/Π ποὺ κτυπήθηκε βάνασα ἀπὸ τὸν ἀνθυπολοχαγὸ του σ' ὀλόκληρο τὸ σῶμα καὶ ἰδιαίτερα στὸ σημεῖο τῆς ἐγγείρησός του καὶ στὴν κεφαλὴ.
- (β) Τὴν ὑπόθεσιν Ἀντωνίου Εὐζωνα, ποὺ κτυπήθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο ἀνθυπολοχαγὸ.
- (γ) Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Φιλίππου Φιλίππου, ΑΣΜ 10134 256 Τ/Π ποὺ ἐδάρη ἀπὸ τὸν λοχαγὸ του στὸ στρατόπεδο Πολεμικῶν καὶ ἀπὸ τὸν φόβο του ἐγκατέλειψε τὸ τάγμα του μὲ συνέπεια νὰ τιμωρηθῆ μὲ ἐξάμηνη φυλάκιση μὲ κατηγορία ὅτι λιποτάκτησε».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Ἰανουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 10ην Ἰανουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἀναμφιβόλως δὲν ἐπιτρέπεται ὁ Ξυλοδαρμὸς ἐθνοφυρικῶν ὑπὸ ἀξίωματικῶν. Ὡς πρὸς τὰς περιπτώσεις αἰτίνας ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου τὰ γεγονότα ἔχουν ὡς κάτωθι :

- (1) Στρατιώτης Βαγιανοῦ Ἀντωνάκης τοῦ Νικολάου, ΑΣΜ 8049, 391 Τ.Π.

Τὴν 23ην Νοεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ Μονίμου Ἀνθυπολοχαγοῦ, κ. Ὀδυσσεὺς Κυριάκου, διενηργεῖτο ἐξέτασις δι' αὐθαίρετον ἀπουσίαν τοῦ ἀνωτέρω ὀπλίτου. Ὁ ἐν λόγω ὀπλίτης τηρῶν στάσιν ἀντιπειθαρχικὴν προσεπάθει διὰ τῆς συμπεριφορᾶς του νὰ κλονίσῃ εἰς τὰ ὄμματα τῶν λοιπῶν ὀπλιτῶν τὸ κῦρος τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Λόχου. Ἐσυνέχισε δὲ ψευδόμενος ὡς πρὸς τοὺς λόγους τῆς αὐθαίρετου ἀπουσίας του. Ὁ ἀνωτέρω Ἀνθυπολοχαγὸς ἀπολέσας τὴν ψυχραιμίαν του εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐκτύπησε δις τὸν ἐθνοφυρικὸν τοῦτον. Διὰ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν ὁ Ἀνθυπολοχαγὸς ἔχει τιμωρηθῆ δι' ἐπιπλήξεως.

Ὁ ἀνωτέρω ἐθνοφυρικὸς κατέστησε σύνηθες φαινόμενον καὶ ἀνήγαγε εἰς σύστημα πρὸς ἰκανοποίησιν τῶν ἰδικῶν του ἐπιδιώξεων τὴν ἀντιπειθαρχικὴν συμπεριφορὰν, τὴν ὑπέρβασιν ἱεραρχίας καὶ τὰς συνεχεῖς αὐθαίρετους ἀπουσίας. Εἰς διάστημα ἕξ μηνῶν ἀπευσίασε ἐκ τῆς Μονάδος του ὡς κάτωθι :

- (α) Τὴν 31.5.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 10 ἡμερῶν δι' ἄδικαιολόγητον ἀπουσίαν κατὰ τὸ ἑσπερινὸν προσκλητήριον τῆς 30ῆς Μαΐου, 1976.

- (β) Τὴν 5.7.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 2 ἡμερῶν δι' ἀδικαιολόγητον ἀπουσίαν ἀπὸ ἑκτακτον προσκλητήριον.
- (γ) Τὴν 13.9.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διὰ προσπάθειαν ἐξαπατήσεως τῆς ὑπηρεσίας του διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἀδείας ἀπουσίας ἀποστείλας πλαστὴν ἐπιστολὴν Ἀθλητικοῦ Σωματείου.
- (δ) Τὴν 9.11.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι ἀπουσίασεν ἐκ τῆς Μονάδος του ἄνευ ἀδείας ἐπὶ μίαν ἡμέραν.
- (ε) Τὴν 23.11.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι ἐγκατέλειπε τὸ φυλάκιόν του ἐπὶ τρίωρον ἄνευ ἀδείας.
- (στ) Τὴν 29.11.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι ἐγκατέλειπε τὸ φυλάκιόν του καὶ φέρων πολιτικὴν περιβολὴν συνελήφθη ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Τάγματος ἐνῶ προσεπάθει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Μονάδα του ἄνευ ἀδείας.
- (ζ) Τὴν 15.12.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι ἀπουσίαζεν ἐκ τῆς Μονάδος του ἄνευ ἀδείας ἀπὸ τῆς 6 μ.μ. τῆς 13ης Δεκεμβρίου μέχρι τὴν 10ην νυκτερινὴν τῆς ἰδίας ἡμέρας.
- (2) Στρατιώτης Εὐζωνα Ἀντώνιος τοῦ Κώστα,
ΑΣΜ 9160, 391 Τ.Π.

Τὴν 22αν Νοεμβρίου, 1976, ὁ ἀνωτέρω ὀπλίτης ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Λόχου Μονίμου Ἀνθυπολοχαγοῦ κ. Ὀδυσσέως Κυριάκου, καὶ τοῦ ἐγένετο παρατήρησις διὰ βραδύτητα ἐπιστροφῆς εἰς τὴν Μονάδα του. Ὡς ἀνέφερε ὁ ὀπλίτης οὗτος ἐκτυπήθη ἐλαφρῶς ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Λόχου. Ἐπὶ τούτου ἔχει καὶ πάλιν ἐπιπληχθῆ δριμύτως ὁ ἀξιωματικὸς.

Ὁ ἀνωτέρω ὀπλίτης ἔχει τὰς κάτωθι ποινάς :

- (α) Τὴν 16.11.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐπισκέψεώς του εἰς τὸν ἰατρὸν τῆς Μονάδος δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ φυλάκιόν του ἀπουσιάσας ἄνευ ἀδείας καὶ συλληφθεὶς ἀργότερον εἰς τὸ χωρίον Κοκκινοτριμιθιά.
- (β) Τὴν 19.11.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Τάγματος ὅπως ἀναμένῃ τὸν Διοικητὴν τοῦ Συντάγματος εἰς τὴν ἐδραν τοῦ Τάγματος αὐθαίρετως καὶ ἄνευ ἀδείας μετέβη εἰς τὴν ἐδραν τοῦ Συντάγματος ἐπιδιώκων συνάντησιν μετὰ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Συντάγματος.
- (3) Στρατιώτης Φιλίππου Φίλιππος τοῦ Κωνσταντίνου,
ΑΣΜ 10134, 256 Τ.Π.

Ὁ ἀνωτέρω ὀπλίτης δικάζεται διὰ λιποταξίαν ἀπὸ τῆς 6.7.1976 μέχρι τῆς 8.9.1976 ὡς καὶ δι' ἄλλας τοιαύτας λιποταξίας.

Ὁ ἰσχυρισμὸς του περὶ κακοποιήσεως δὲν ἀναφέρεται εἰς τὰς ὑπὸ ἐκδίκασιν ὑποθέσεις ἀλλὰ εἰς κακοποίησιν τὴν ὁποίαν ὡς οὗτος προβάλλει ἔτυχε περὶ τὰ τέλη 1974 ἀρχὰς 1975. Ὁ ἰσχυρισμὸς του οὗτος, ὁ ὁποῖος δὲν ἀποκλείεται νὰ εὔσταθῇ, διερευνᾶται ὑπὸ τοῦ ΓΕΕΦ.

Ὁ ἀνωτέρω ὀπλίτης ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κατατάξεώς του ἐτέλει εἰς λιποταξίαν :

- (α) Ἀπὸ 6.7.1974 ἕως 3.1.1975.
(Δὲν ἐδιδώχθη διὰ τὴν λιποταξίαν αὐτὴν συμφώνως ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν περὶ μὴ διώξεως λιποτακτῶν διὰ τὴν ἐν λόγῳ περίοδον).
- (β) Ἀπὸ 14.10.1975 ἕως 10.11.1975.
- (γ) Ἀπὸ 6.7.1976 ἕως 8.9.1976.
(Κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου εἰς φυλάκισιν 5 ἡμερῶν).

- (δ) Ἀπὸ 12.9.1976 ἕως 25.9.1976.
- (ε) Ἀπὸ 7.10.1976 ἕως 21.10.1976.
- (ζ) Ἀπὸ 31.12.1976 ἕως 7.1.1977.

Ἐπιπροσθέτως οὗτος κατεδικάσθη —

- (α) Τὴν 27ην Ὀκτωβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου εἰς φυλάκισιν δύο μηνῶν ἐπὶ ἐξυβρίσει τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Πολιτείας.
- (β) Τὴν 24ην Ἰανουαρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου Λεμεσοῦ εἰς φυλάκισιν δύο μηνῶν διὰ διάρρηξιν καφενεῖου καὶ κλοπὴν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω τοῦ ἐπεβλήθησαν ποιναὶ ὑπὸ τῆς Μονάδος του ὡς κάτωθι —

- (α) Τὴν 15.6.1974 ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως δύο ἡμερῶν διότι ὠμίλει κατὰ τὴν διάρκειαν ἀναφορᾶς.
- (β) Τὴν 17.8.1975 ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι ὑπεξήρесе ἀπὸ συνάδελφόν του κρατικὴν περιουσίαν.
- (γ) Τὴν 8.9.1975 ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι ἠρνήθη τὴν ἐκτέλεσιν διαταγῆς ἀνωτέρου του.
- (δ) Τὴν 23.9.1975 ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι ἀπουσίαζε ἀδικαιολογήτως ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τὴν Μονάδα του.
- (ε) Τὴν 10.11.1975 ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 8 ἡμερῶν διότι ἐγκατέλειπε τὴν Μονάδα του κηρυχθεὶς λιποτάκτης.
- (στ) Τὴν 30.11.1975, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 5 ἡμερῶν διότι ἀπουσίαζε ἄνευ ἀδείας ἐπὶ 1 ἡμέραν ἀπὸ τὴν Μονάδα του.
- (ζ) Τὴν 31.1.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 25 ἡμερῶν διότι ἐξύβρισε τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας.
- (η) Τὴν 9.7.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 10 ἡμερῶν διότι ἐγκατέλειπε τὴν Μονάδα του κηρυχθεὶς λιποτάκτης.
- (θ) Τὴν 15.7.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 10 ἡμερῶν διὰ πλημμελῆ ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του.
- (ι) Τὴν 12.9.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 10 ἡμερῶν διότι ἐγκατέλειπε τὴν Μονάδα του κηρυχθεὶς λιποτάκτης.
- (κ) Τὴν 29.10.1976, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 40 ἡμερῶν διὰ λιποταξίαν.
- (λ) Τὴν 3.1.1977, ἐτιμωρήθη διὰ φυλακίσεως 10 ἡμερῶν διότι ἐγκατέλειπε τὴν Μονάδα του κηρυχθεὶς λιποτάκτης».

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἑρωτήσεων — Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Τὰ πρῶτον, δεῦτερον, τρίτον καὶ ἕκτον θέματα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν ἐπειδὴ δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὰ 4ον καὶ 5ον θέματα ἀφοροῦν τὴν ψήφισιν δωδεκατημορίων διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν Ἐκθεσιν.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσοσ Παπαδόπουλοσ, Πρόεδροσ

Άλέκοσ Μιχαηλίδησ

Σταύροσ Άρπιζασ

Χρίστοσ Βάκησ

Άλέξησ Γαλανόσ

Ντίνοσ Κωνσταντίνου

Άνδρέασ Ζιαρτίδησ

Τάκησ Χατζηδημητρίου.

Ή Κοινοβουλευτική Ήπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού έμελέτησε τὸ περι οὗ ὁ λόγοσ θέμα εις συνεδρίασιν αὐτῆσ συγκροτηθείασ τὴν 21ην Ίανουαρίου, 1977.

Διά τῶν περι ὧν ὁ λόγοσ Άποφάσεωσ τῆσ Βουλῆσ παρέχεται έξουσιοδότησισ διενεργείασ δαπάνησ διά τὸν μήνα Φεβρουάριοσ τοῦ 1977 διά ποσὸν μὴ ὑπερβαίνον, άφ' ένόσ, τὸ ἀναλγοῦν εις τὸ εἰρημένον χρονικὸν διάστημα τμήμα τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ τοῦ προβλεπομένου εις τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν τοῦ 1976 και, άφ' έτέρου, τὸ ἀναλογοῦν εις τὴν ἴδιαν περίοδοσ τμήμα τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ τοῦ προβλεπομένου εις τὸν Προϋπολογισμόν Άναπτύξεωσ τοῦ 1976 έν σχέσει πρὸσ έκαστον προβλεπόμενον Κεφάλαιοσ δαπάνησ εις άμφοτέρασ τὰσ περιπτώσεισ. Άμφοτέρα τὰ προαναφερθέντα ποσά ἀναφέρονται ἀναλυτικῶσ εις τὸν έπισυνημμένον εις τὰσ ἀντιστοιχοῦσ Άποφάσεισ Πίνακα.

Ὡσ εις τὰσ προμνησθειάσ Άποφάσεισ έπίσης ἀναφέρεται, οὐδεμία δαπάνη δύναται νά διενεργηθῆ διά νέασ ὑπηρεσίασ ἢ σκοποῦσ και οὐδεμία νέα θέσισ δύναται νά πληρωθῆ μέχρισ ὅτου ὁ Τακτικὸσ Προϋπολογισμόσ και ὁ Προϋπολογισμόσ Άναπτύξεωσ τοῦ 1977 έγκριθῶσι τελικῶσ ὑπό τῆσ Βουλῆσ τῶν Άντιπροσώπων.

Ὡσ γνωστόν, δύναμει τοῦ άρθρου 168 τοῦ Συντάγματοσ τῆσ Κυπριακῆσ Δημοκρατίασ, εις ἣν περίπτωσησ ὁ Προϋπολογισμόσ, Τακτικὸσ και Άναπτύξεωσ, δέν ἔχει ψηφισθῆ ὑπό τῆσ Βουλῆσ τῶν Άντιπροσώπων μέχρι τῆσ ἡμέρασ ἐνάρξεωσ τοῦ οικονομικοῦ έτοουσ, εις ὁ οὔτοσ άφορᾶ, ἡ Βουλή τῶν Άντιπροσώπων δύναται, τηρουμένων τῶν διατάξεωσ τοῦ Συντάγματοσ, δι' Άποφάσεωσ αὐτῆσ νά παράσχη έξουσιοδότησιν ένεργείασ οίασδήποτε άπαιτουμένησ δαπάνησ επί χρονικὸν διάστημα μὴ ὑπερβαίνον τὸν ένα μήνα έκάστοτε και έν πάση περιπτώσει τοῦσ δύο μήνασ έν συνόλω εκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ἢ οίσοῦδήποτε έτέρου λογαριασμοῦ τοῦ Δημοσίου, έφ' ὅσον ἤθελε θεωρήσει τοῦτε ἀναγκαίον διά τὴν συνέχισιν τῶν έν τῶ προϋπολογισμῶ προβλεπομένων δημοσίων ὑπηρεσιῶν, και δῆ μέχρισ έκπνοῆσ τοῦ εἰρημένου χρονικοῦ διαστήματοσ. Νοεῖται ὅτι ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω έγκρινομένη δαπάνη δι' οίανδήποτε ὑπηρεσίασ δέν δύναται νά ὑπερβαίνῆ τὸ ἀναλογοῦν εις τὸ εἰρημένον χρονικὸν διάστημα δύναμει τοῦ συνολικῶσ διά τὴν έν λόγω ὑπηρεσίασ ψηφισθέντοσ διά τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ προηγούμενου οικονομικοῦ έτοουσ ποσοῦ.

Αί προτεινόμεναι, ως άνωτέρω, έξουσιοδοτήσεις υπό τής Βουλής διά τήν διενέργειαν τών προμνησθεισών δαπανών κατέστησαν αναγκαίαι χάριν τής συνεχίσσεως τών υπηρεσιών διά τας όποιās γίνεται πρόνοια εις τόν Τακτικόν και τόν Προϋπολογισμόν Άναπτύξεως του τρέχοντος έτους, δοθέντος ότι δέν κατέστη δυνατή ή μελέτη και ψήφισις υπό τής Βουλής τών Προϋπολογισμών διά τó έτος 1977 λόγω τής μη έγκαίρου καταθέσεως των εις τó Σώμα υπό τής Έκτελεστικής Έξουσίας.

Υπό τó φώς τών άνωτέρω ή Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού όμοφώνως εισηγείται τήν υπό τής Βουλής έγκρισιν τών ως άνω αναφερομένων Άποφάσεων διά τήν διενέργειαν τών προμνησθεισών δαπανών συμφώνως τών έν ισχύϊ συνταγματικών διατάξεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έόν δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής παρακαλώ όπως άναγνωσθούν τά κείμενα τών σχετικών Άποφάσεων πρòς έγκρισιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1977.

Έπειδή δέν καθίσταται δυνατή ή μελέτη και ψήφισις του περι Προϋπολογισμού Νόμου του 1977 υπό τής Βουλής τών Άντιπροσώπων πρò τής 1ης Φεβρουαρίου, 1977.

Και έπειδή έπιπροσθέτως του ποσού τó όποιον δέον να βαρύνη τó Παγιον Ταμειον, ως προνοείται υπό του Συντάγματος ή Νόμου, καθίσταται αναγκαία ή συνέχισις υπηρεσιών διά τας όποιās γίνεται πρόνοια εις τόν Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1976.

Διά ταυτα ή Βουλή τών Άντιπροσώπων άποφασίζει ως άκολούθως :

- (α) Παρέχει έξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διά τόν μήνα Φεβρουάριον του 1977 διά ποσόν μη υπερβαίνον τó αναλογούν εις τó ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του όλικου ποσού του προβλεπομένου εις τόν Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1976 έν σχέσει πρòς έκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ως ό έπισυνημμένος Πίναξ.

Νοείται όμως ότι τó δαπανηθησόμενον ποσόν υπό οιονδήποτε Άρθρον δέν δύναται να υπερβή τó ποσόν τó προνοούμενον εις τόν Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1977 έν σχέσει πρòς τó Άρθρον τουτο.

- (β) Ουδέμια δαπάνη δύναται να διενεργηθ ή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς και ουδέμια νέα θέσις δύναται να πληρωθ ή μέχρις ότου ό Τακτικός Προϋπολογισμός του 1977 έγκριθ ή τελικώς υπό τής Βουλής τών Άντιπροσώπων.

- (γ) Δαπάνη από Άρθρα σημειούμενα διά σταυρού (+) δέν δύναται να διενεργηθ ή μέχρις ότου παρασχεθούν πλήρεις λεπτομέρειαι του σχεδίου και ληφθ ή έξουσιοδότησις του Υπουργού Οικονομικών υπό μορφήν « Έξουσιοδότησεως πρòς Διενέργειαν Δαπανών».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	1976		1977		Ποσόν έγκριθέν διά τόν Φεβρουά- ριον του 1977
	Ποσά βαρύνοντα τό Πάγιον Ταμείον	Όλικόν ποσόν ψηφισθέν κατά τό 1976	Ποσά βαρύνοντα τό Πάγιον Ταμείον	Όλικόν ποσόν προταθέν πρός έγκρισιν εις τόν Προϋπολογι- σμόν του 1977	
	£	£	£	£	£
01A Προεδρία	7,000	27,273	7,000	42,515	3,474
02A Προεδρικόν Μέγαρον	—	23,514	—	27,776	2,065
03A —	—	—	—	—	—
04A Ύπουργικόν Συμβούλιον	—	4,857	—	8,598	672
05A Βουλή των Άντιπροσώπων	—	97,038	—	149,089	9,512
06A Δικαστικόν Τμήμα	27,720	221,989	27,720	373,797	30,572
07A Νομική Ύπηρεσία	9,630	72,955	9,630	116,730	9,303
08A Έλεγκτική Ύπηρεσία	5,180	78,375	5,147	150,539	11,420
09A Έπιτροπή Δημοσίας Ύπηρεσίας	15,220	830	15,220	11,539	944
10A Έπιτροπή Εκπαιδευτικής Ύπηρεσίας	—	13,242	—	21,681	1,801
11A Ύπουργείον Άμύνης—Διοίησις	—	8,992	—	9,812	791
12A Κυπριακός Στρατός	—	368,029	—	1,107,570	49,734
13A Ύπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων—Διοίη- σις	—	15,034	—	86,167	7,109
14A Τμήμα Γεωργίας	—	424,085	—	636,114	51,717
15A Κτηνιατρικά Ύπηρεσίαι	—	153,956	—	217,200	17,257
16A Τμήμα Δασών	—	405,240	—	586,906	48,142
17A Τμήμα Άναπτύξεως Ύδάτων	—	432,516	—	582,027	46,573
18A Τμήμα Γεωλογικής Έπισκοπήσεως	—	56,625	—	91,471	7,612
19A Μετεωρολογική Ύπηρεσία	—	11,975	—	32,452	1,322
20A Ύπουργείον Δικαιοσύνης—Διοίησις	—	10,082	—	18,803	1,223
21A Φυλακαί	—	187,767	—	305,561	25,295

22A	Σχολή Λαμπούσης	—	20,886	—	39,372	2,847
23A	Υπουργείον Έμπορίου και Βιομηχανίας—Διοίκησης	—	13,634	—	21,702	1,800
24A	Τμήμα Έμπορίου και Βιομηχανίας	—	185,772	—	297,962	20,276
25A	Συνεργατική Ανάπτυξις	—	57,421	—	94,780	7,631
26A	Μεταλλεία	—	15,530	—	24,285	2,016
27A	Τμήμα Έπισήμου Παραλήπτου και Έφόρου	—	17,673	—	29,845	2,434
28A	Υπουργείον Έργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων —Διοίκησης	—	17,702	—	26,903	2,172
29A	Τμήμα Έργασίας	—	95,015	—	179,553	13,869
30A	Υπηρεσίαι Κοινωνικών Ασφαλίσεων	—	205,019	—	327,374	26,609
31A	Υπηρεσίαι Κοινωνικής Εύημερίας	—	194,080	—	278,133	22,507
32A	Υπουργείον Έσωτερικών—Διοίκησης	—	11,192	—	17,111	1,306
33A	Έπαρχιακή Διοίκησης	—	387,171	—	419,312	34,943
34A	Άστυνομία	—	4,495,489	—	6,924,667	560,994
35A	Έθνική Φρουρά	—	6,000,000	—	6,000,000	500,000
36A	Πυροσβεστική Υπηρεσία	—	321,934	—	486,671	40,137
37A	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	—	74,339	—	133,483	10,399
38A	Υπηρεσία Μεταναστεύσεως	—	24,518	—	28,726	2,361
39A	Υπηρεσία Καταγραφής	—	2,448	—	4,171	340
40A	Γραφείον Δημοσίων Πληροφοριών	—	136,910	—	199,196	13,303
41A	Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	—	463,720	—	759,938	61,836
42A	Υπουργείον Έξωτερικών—Διοίκησης	—	28,291	—	62,623	4,834
43A	Έξωτερικαί Υπηρεσίαι	—	867,686	—	943,684	78,640
44A	Υπουργείον Οικονομικών—Διοίκησης	—	28,834	—	52,121	4,035
45A	Γενικόν Λογιστήριον	—	287,770	—	487,747	37,912
46A	Τελωνεία	—	424,941	—	2,227,778	151,909
47A	Τμήμα Έσωτερικών Προσόδων	—	226,135	—	921,813	64,142
48A	Τμήμα Στατιστικής και Έρευνών	—	69,994	—	114,394	9,455
49A	Κρατικάί Άποθήκαι	—	123,108	—	236,938	14,253
50A	Τμήμα Προσωπικοῦ	—	2,721	—	8,312	380
51A	Τυπογραφείον	—	226,824	—	294,085	23,293
52A	Όφειλαί εκ Δημοσίου Χρέους	5,179,501	—	7,461,110	—	—
53A	Συντάξεις και Φιλοδωρήματα	2,270,000	21,000	2,575,000	174,000	14,000
Εἰς Μεταφοράν		7,514,251	17,662,131	10,100,827	26,393,026	2,057,171

Κεφάλαιον Δαπάνης	1976		1977		Ποσόν έγκριθέν διὰ τὸν Φεβρουά- ριον τοῦ 1977
	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὅλικὸν ποσὸν ψηφισθὲν κατὰ τὸ 1976	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὅλικὸν ποσὸν προταθὲν πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸν Προϋπολογι- σμὸν τοῦ 1977	
Ἐκ Μεταφορᾶς	7,514,251	17,662,131	10,100,827	26,393,026	2,057,171
54A Ἐπιχορηγήσεις	—	5,000,000	—	5,000,000	416,667
55A Μακροπρόθεσμα Δάνεια καὶ Προκαταβολαὶ	—	10	—	10	—
56A Χορηγίαι καὶ Συνεισφοραὶ	4,000	8,569,000	4,000	9,558,600	700,800
57A Διάφορα	—	1,346,535	—	553,395	46,116
58A Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν ..	—	1,000,000	—	750,000	62,500
59A Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων—Διοίκησις	—	16,861	—	77,604	5,430
60A Δημόσια Ἔργα	—	265,741	—	409,917	33,707
61A Τακτικαὶ Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων	—	523,000	—	561,000	43,583
62A Μὴ Ἐπαναλαμβανόμεναι Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων	—	80,000	—	100,000	6,666
63A Τμῆμα Ἀρχαιοτήτων	—	96,691	—	135,921	11,199
64A Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας	—	454,899	—	810,621	46,951
65A Λιμενικαὶ Ὑπηρεσίαι	—	177,452	—	186,316	15,526
66A Τμῆμα Ταχυδρομικῶν Ὑπηρεσιῶν	—	453,851	—	622,840	50,166
67A Τμῆμα Χερσαίων Μεταφορῶν	—	100,340	—	161,754	12,431
68A Ἡλεκτρομηχανολογικὴ Ὑπηρεσία	—	402,451	—	525,177	38,764
69A Ὑπουργεῖον Ὑγείας—Διοίκησις	—	11,122	—	28,001	2,333
70A Ἱατρικὸν Τμῆμα	—	3,716,754	—	5,027,757	401,584
71A Ὑπουργεῖον Παιδείας—Διοίκησις	—	11,866	—	17,385	1,402
72A Παιδεία	—	6,060,597	—	11,186,096	901,281
73A Πολιτιστικαὶ καὶ Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι	—	80,635	—	116,190	9,337

74A	Γενικόν Διοικητικόν Προσωπικόν	..	..	..	—	187,425	—	356,250	27,530
75A	Γενικόν Γραμματειακόν Προσωπικόν	..	..	..	—	834,763	—	1,373,708	111,145
76A	Κλητήρες	..	..	..	—	159,309	—	263,641	21,867
	Δέκατος Τρίτος Μισθός*	..	..	..	—	1,634,000	—	—	—
	Τιμηριθμικά *Επιδόματα*	..	..	..	—	8,673,500	—	—	—
	*Επιστροφαι Χρημάτων και Δασμῶν	..	..	..	—	1,626,100	—	—	—
	ΣΥΝΟΛΟΝ	..	..	..	7,518,251	59,145,033	10,104,827	64,215,209	5,024,156

* Διά τὸ ἔτος 1977 γίνεται πρόνοια εἰς τὰ ἐπὶ μέρους Κεφάλαια.

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	Όλικόν ποσόν ψηφισθέν κατά τὸ 1976	Όλικόν ποσόν προταθέν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1977	Ποσὸν ἐγκριθέν διὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1977
	£	£	£
01Δ Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ	49,915	88,413	6,916
02Δ Ἀνάπτυξις Ὑδάτων	3,266,005	4,481,482	276,858
03Δ Βελτίωσις Χρήσεως Ὑδατος	133,026	154,396	12,866
04Δ Γεωργία	1,127,040	1,231,702	97,628
05Δ Ἴνστιτούτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν	288,091	408,927	30,889
06Δ Κτηνοτροφία	295,627	329,532	25,870
07Δ Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	245,491	352,654	24,581
08Δ Ἀνάπτυξις Δασῶν	1,502,699	881,500	73,458
09Δ Γεωλογικὴ Ἐπισκόπησις	225,892	424,369	20,391
10Δ Ἀνάπτυξις Ἀλιείας	102,812	150,648	10,561
11Δ Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία	55,699	84,323	6,119
12Δ Πιστοδότησις Ἀναπτύξεως	1,500,000	2,000,000	125,000
13Δ Ἐμπόριον καὶ Βιομηχανία	2,400,489	1,441,455	120,121
14Δ Τουρισμὸς	485,000	500,000	40,417
15Δ Ἀρχαιοτήτες	134,530	191,682	11,777
16Δ Δημόσια Ἔργα	361,573	471,528	34,431
17Δ Ἀνάπτυξις Ὀδικοῦ Δικτύου	2,007,487	2,877,100	167,291
18Δ Λιμένες	1,261,163	12,356	1,030
19Δ Ἀερολιμένες	1,060,220	791,400	65,950
20Δ Δημόσια Κτίρια	380,366	116,255	9,688
21Δ Πολεοδομία καὶ Οἰκησις	4,823,794	4,589,371	382,448
22Δ Ἱατρικαὶ καὶ Ὑγειονομικαὶ Ὑπηρεσίαι	556,367	458,654	38,221
23Δ Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις	410,257	502,863	33,185
24Δ Ἔργασια καὶ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις	268,418	326,090	27,174
25Δ Κέντρον Παραγωγικότητος	92,147	131,291	10,649
26Δ Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐημερίας	57,638	71,722	5,449
27Δ Παιδεία	387,143	438,389	33,364
28Δ Τμῆμα Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας	203,608	285,275	23,773
29Δ Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι	34,074	45,750	3,729
30Δ Στατιστικαὶ Ὑπηρεσίαι	84,796	157,788	8,217
31Δ Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι	402,634	416,181	33,682
32Δ Προκαταρκτικὸς Προγραμματισμὸς	15,000	15,000	1,250
33Δ Ξένη Τεχνικὴ Βοήθεια	60,000	60,000	5,000
34Δ Μὴ Προβλεπόμενα Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν	1,500,000	750,000	62,500
Δέκατος Τρίτος Μισθός*	150,000	—	—
Τιμαριθμικὰ Ἐπιδόματα*	410,010	—	—
ΣΥΝΟΛΟΝ ..£	26,339,011	25,238,096	1,830,483

* Διὰ τὸ ἔτος 1977 γίνεται πρόνοια εἰς τὰ ἐπὶ μέρους Κεφάλαια.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1977.

Ἐπειδὴ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ ψήφισις τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1977 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸς τῆς 1ης Φεβρουαρίου, 1977.

Καὶ ἐπειδὴ καθίσταται ἀναγκαία ἡ συνέχισις ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1976.

Διὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολουθῶς :

(α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1977 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸ εἰρημένον χρονικὸν διάστημα τμήμα τοῦ ὅλικου ποσοῦ τοῦ προβλεπομένου εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1976 ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ.

Νοεῖται ὅμως ὅτι τὸ δαπανηθὸς ποσὸν ὑπὸ οἰονδήποτε ἄρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1977 ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο.

(β) Οὐδεμίαν δαπάνην δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποῦς καὶ οὐδεμίαν νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1977 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

(γ) Δαπάνη ἀπὸ ἄρθρα σημειούμενα διὰ σταυροῦ (+) δὲν δύναται νὰ διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου εἰς τὸ Γραφεῖον Προγραμματισμοῦ καὶ ληφθῇ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφήν «Ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς Διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως καὶ ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τῶν Ἀποφάσεων πού ἔχουν ἀναγνωσθῆ:

Οὐδεμία.

Ἐγκρίνονται αἱ Ἀποφάσεις.

Τὸ ἐπόμενον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι :

Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ταχυδρομείου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Κυπριακῶν Πρωτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δι' Ἀποφάσεως αὐτῆς, ληφθεῖσης τὴν 24ην Ἰουνίου, 1976 καὶ δημοσιευθεῖσης ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας τῆς 2ας Ἰουλίου, 1976, δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ περὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν Νόμου, Κεφ. 244 (ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη διὰ τῶν Νόμων 60 τοῦ 1972 καὶ 60 τοῦ 1976), ὥρισε τὴν 5ην Δεκεμβρίου, 1976 ὡς ἡμερομηνίαν ἐκλογῆς Χωρικῶν Ἐπιτροπῶν ἐν τῇ Κυπριακῇ Δημοκρατίᾳ :

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δι' Ἀποφάσεως αὐτῆς ληφθεῖσης τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976 καὶ δημοσιευθεῖσης ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας τῆς 26ης Νοεμβρίου, 1976, δυνάμει τῆς δευτέρας ἐπιφυλάξεως τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ περὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν Νόμου, Κεφ. 244, (ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη διὰ τῶν Νόμων 60 τοῦ 1972 καὶ 60 τοῦ 1976), ὥρισε τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, 1977 ὡς ἡμερομηνίαν ἐκλογῆς Χωρικῶν Ἐπιτροπῶν ἐν τῇ Κυπριακῇ Δημοκρατίᾳ :

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων φρονεῖ ὅτι αἱ διαμορφούμεναι συνθηκαὶ καὶ δεδομένα δὲν συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς διεξαγωγῆς τοιαύτης ἐκλογῆς.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων φρονεῖ περαιτέρω ὅτι διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους δὲν καθίσταται δυνατὸς ὁ ὀρισμὸς ἐτέρας ἡμερομηνίας πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἐκλογῆς καὶ ὅτι ἐνδείκνυται ὅπως ἡ τοιαύτη ἡμερομηνία ὀρισθῇ εὐθύς ὡς αἱ συνθηκαὶ τὸ ἐπιτρέψουν :

Διὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποφασίζει ὅπως ἡ ρηθεῖσα ἐκλογὴ μὴ διενεργηθῇ τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, 1977.

Πρότασις ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τὸν κ. Ποταμίτην νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ.

(Ὁ κ. Γ. Ποταμίτης ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἔδραν αὐτοῦ).

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

Κύριοι συνάδελφοι, δὲν ἔχω ἀπολύτως καμμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ὑποβάλλω πρὸς τὸ Σῶμα καὶ ἡ ὁποία μόλις ἔχει ἀναγνωσθῆ, δὲν εἶναι ἀπὸ τίς προτάσεις πού μποροῦν νὰ περάσουν χωρὶς ἐπίκριση.

Δὲν ἔχω ἀπολύτως καμμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ὑποβάλλω πρὸς τὸ Σῶμα εἶναι τέτοιας φύσεως πού πολλοὶ νὰ διερωτῶνται γιατί γίνεται αὕτη ἡ πρότασις τὴν στιγμὴν αὐτήν. Ἐχω ὅμως τὴν πεποίθησιν καὶ τὴ βεβαιότητα ὅτι ἡ πρότασις αὕτη μέσα στὶς σημερινές συνθηκὰς ἐπιβάλλεται ὅπως ἐπιβάλλεται καὶ ἡ σχετικὴ λήψις ἀποφάσεων. Εἶναι πολλὰς φορὰς δυσάρεστον, ἀλλὰ ἐπιβεβλημένον, νὰ ἀναλαμβάνη κανεὶς εὐθύνες. Καὶ εἶναι χρέος μας νὰ ἀναλαμβάνωμεν εὐθύνες ἐκεῖ πού πιστεύομεν ὅτι τὸ δημόσιον συμφέρον ἐπιβάλλει τοῦτο. Παρὰ τὴν κριτικὴν ἡ ὁποία ἐνδέχεται νὰ ὑπάρξῃ, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἓνα τμῆμα τοῦ λαοῦ μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἤδη ταλαιπωρηθῆ μὲ τίς προετοιμασίας γιὰ τίς κοινοτικὰς ἐκλογὰς, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἴσως καὶ ἡ Κυβερνητικὴ μηχανὴ νὰ ἔχῃ προετοιμασθῆ, παρὰ ταῦτα ἡ εὐθύνη τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι εἶναι τεραστία καὶ δὲν μπορῶ νὰ ἀπεκδυθῶ ταύτης, ὅπως πιστεύω καὶ ἐλπίζω οὔτε καὶ τὸ Σῶμα.

Δὲν εἶναι καθόλου μυστικὸν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κύπρος μπαίνει σὲ μιὰ νέα περίοδο σχετικὰ μὲ τὸ ἐθνικὸ θέμα. Δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία ὅτι

γίνονται και θα γίνουν ζυμώσεις. Δεν υπάρχει αμφιβολία, όπως εδήλωσε πρό ημερών ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ότι το 1977 θα είναι το έτος, κατά την κρίσιν του, κατά το οποίο θα διαφανή εάν πορευόμεθα προς λύση του Κυπριακού ζητήματος ή όχι, όποτε ο μακροχρόνιος αγώνας γίνεται πραγματικότητας σ' όλη του την έκταση και το περιεχόμενο.

Μέσα σε τέτοιες συνθήκες που ο λαός πρέπει να είναι ένωμένος όσον ούδέποτε, μέσα σε τέτοιες συνθήκες, που πρέπει να μην υπάρξη ή παραμικρή αναταραχή, πιστεύω ότι δικαιολογείται απόλυτα ή αναβολή των κοινοτικών εκλογών όχι γιατί διαπνεόμεθα από οποιοδήποτε πνεύμα αντίθετο προς τις αρχές της δημοκρατίας, απόδειξη δέ τούτου είναι το γεγονός ότι έψηφίσαμεν υπέρ των κοινοτικών εκλογών. Έρχόμεθα όμως τώρα να μεταβάλωμεν στάση, όχι για να μην γίνουν κοινοτικές εκλογές, αλλά για να αναβληθούν, εν όψει των σημερινών διαγραφόμενων εξελίξεων.

Λέγοντας αυτά, δεν θέλω να δώσω την έντύπωση ότι πορευόμεθα προς λύση του Κυπριακού ζητήματος ή πορευόμεθα προς κακές εξελίξεις. Είναι πολύ πρόωρα να μιλήση κανείς πως θα εξελιχθούν τα πράγματα ή να προβλέψη πως θα εξελιχθούν, και όταν μιλώ για εξελίξεις και ζυμώσεις σχετικά με το έθνικό θέμα, δεν αναφέρομαι εις την συγκεκριμένη σημερινή συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον κ. Ντενκτάς. Μιλώ γενικώτερα. Είναι έτος εξελίξεων, διαμορφώνονται καταστάσεις, δεν μπορεί κανένας να προβλέψη, επαναλαμβάνω, ποιά θα είναι ή έκβαση των πραγμάτων — μπορεί να είναι καλή, μπορεί να είναι κακή — ούτε είναι δυνατόν να πη κανείς πως θα εξελιχθούν τα πράγματα, εν τούτοις μέσα σε μιá τέτοια ατμόσφαιρα που ή προσοχή ολοκλήρου του λαού οφείλει να είναι και είναι κυρίως έστραμμένη προς τις εξελίξεις του έθνικού θέματος, και θα είναι για μιá περίοδο χρόνου έστραμμένη, κατά την γνώμη μου, δεν θα έπρεπε να δοθῆ ή παραμικρή εύκαιρία για οποιαδήποτε διχόνοια για τῆ δημιουργία παθών, για τῆ δημιουργία διαστάσεων, που μπορεί να δημιουργήσουν και ρίζες που να έχουν και συνέχεια.

Δεν αναφέρομαι κατ' ανάγκην σε κομματικές διαφορές. Στην περίπτωση των Βουλευτικών εκλογών μπορεί να λεχθῆ ότι το θέμα ήταν πολύ διάφορον. Έκει επρόκειτο περί εκλογών, και εν πάση περιπτώσει οί συνθήκες ήταν διάφορες, που περίπου είχαν ένα χαρακτήρα πολύ περισσότερο απρόσωπον από τον χαρακτήρα που έχουν οί εκλογές μέσα στις κοινότητες, όπου πολλές φορές σε πολλές περιπτώσεις, σε πλείστες περιπτώσεις, και ή εμπειρία νομίζω του τελευταίου καιρού τὸ απέδειξεν, ο προσωπικός παράγων διαδραματίζει πολύ μεγάλο ρόλο — οί προσωπικές διαφορές, οί προσωπικές διαμάχες, οί προσωπικές εντάσεις, τὰ προσωπικά πάθη. Μέσα σε μιá ατμόσφαιρα επομένως τέτοια και με τις διαγραφόμενες εξελίξεις, που επαναλαμβάνω προς ἄρσιν πάσης παρεξηγήσεως, δεν τολμῶ να προθῶ σε καμμιάν πρόβλεψη διότι δεν επιτρέπεται και θα ήταν ανεύθυνο να προθῶ κανείς σε καμμιá πρόβλεψη και που επαναλαμβάνω δεν αναφέρομαι στη σημερινή συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον κ. Ντενκτάς, αλλά εις τις επικείμενες ζυμώσεις, που κατά πᾶσαν πιθανότητα θα γίνουν κατά τους επόμενους μήνες, πιστεύω ότι θα ήταν πολύ έσφαλμένη ενέργεια ή διενέργεια εκλογών κοινοτικών αρχών, και να δημιουργηθῆ κατ' αυτόν τον τρόπον μιá ατμόσφαιρα δεζύτητας όταν επιβάλλεται ή όσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερη σύμπνοια μεταξύ του Κυπριακού λαού. Βέβαια, ή Βουλή, ο λαός περίμεναν αυτές τις κοινοτικές εκλογές σαν ένα βῆμα προς περαιτέρω εκδημοκρατικοποίηση. Τὸ δεχόμεθα απόλυτα και δεν εἴμεθα έναντίον των κοινοτικών εκλογών. Δεν νομίζω όμως ότι όταν δεν έχουν διενεργηθῆ εκλογές για 40 ολόκληρα χρόνια περίπου, μιá παράταση, με κριτήριο σαν αυτό που ανέφερα, με κριτήριο αντικειμενικόν τις πιθανές εξελίξεις, δεν νομίζω ότι μιá τέτοια παράταση είναι αντίθετη προς την έννοιαν της Δημοκρατίας. Τὸ αναγνωρίζω, τὸ δέχομαι, ότι δεν είναι ένα μέτρον αυτό που

είσηγαῦμαι τὸ ὁποῖον αὐξάνει τὴν δημοτικότητα ἐκείνου ὁ ὁποῖος τὸ εἰσηγεῖται. Ἄλλὰ εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀναλάβω τὴν εὐθύνην. Γιατὶ πιστεύω ἀκράδαντως ὅτι προέχει ἡ ἐθνικὴ ἐνότης, προέχει τὸ ἐθνικὸν συμφέρον καὶ οἱ ἐπόμενοι μῆνες θὰ εἶναι τέτοιοι πού θὰ μᾶς ὀξείξουν πρὸς ποιᾶν κατεύθυνση ὁδηγοῦνται τὰ πράγματα. Θὰ ἔχωμεν πιθανώτατα νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τεράστιες δυσκολίες καὶ ὅταν ἀντιμετωπίζωμεν τεράστιες δυσκολίες καὶ λεπτοὺς χειρισμοὺς, πιστεύω ὅτι ὁ λαὸς θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι δὲν εἶναι ὁ καιρὸς ὁ κατάλληλος γιὰ διαμάχας, προστριβές καὶ πάθη. Ἐπαναλαμβάνω, εἴμεθα ὑπὲρ καὶ τῶν κοινοτ. ἐκλογῶν καὶ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν καὶ τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν παντοῦ, ἀλλὰ στὴν προκειμένη περίπτωση δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού ἀναβάλλονται οἱ κοινοτικές ἐκλογές. Ἴσως νὰ ἀνεβλήθησαν πολλές φορές προηγουμένως γιὰ λόγους πολὺ ὀλιγώτερον σημαντικούς. Τὴν φορὰν αὐτὴν ἡ εἰσήγησις γίνεται μὲ κριτήριον καὶ μόνον τὸ ἐθνικὸν συμφέρον, σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ διατηρήσωμεν στὸ μεγαλύτερον δυνατό βαθμὸ τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ, σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ μὴ δημιουργήσωμεν πρόσθετα προβλήματα στὴν ἐθνικὴ μας ἡγεσία καὶ στὸν Πρόεδρον τοῦ Κράτους ὁ ὁποῖος χειρίζεται ὑπεύθυνα τὸ ἐθνικὸ θέμα. Μπορεῖ στοὺς ἐπόμενους μῆνες νὰ ἀντιμετωπίσωμεν καλὰς ἐξελίξεις, μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν καὶ κακὰς ἐξελίξεις, καὶ ἐὰν μὲν ἀντιμετωπίσωμεν καλὰς ἐξελίξεις ἢ ἀναβολὴ τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν δὲν νομίζω ὅτι θὰ σημαίνει μεγάλη Ζημιὰ γιὰ τὸν τόπο. Ἐὰν ἀντιμετωπίσωμεν κακὰς ἐξελίξεις, εἶναι ἕνας λόγος πρόσθετος γιὰ τὸν ὁποῖον δὲν θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχη αἰτία νέων προστριβῶν. Δὲν εἶναι μυστικὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ καταβάλλωνται προσπάθειες διασπάσεως τοῦ λαοῦ ἀπὸ ἐκείνους πολὺ θέλουν νὰ τὸν διασπάσουν, καὶ θὰ καταβληθῶν καὶ νέες προσπάθειες. Ἐξακολουθοῦν νὰ καταβάλλωνται προσπάθειες ὑπονομεύσεως ἀπὸ διάφορους, καὶ ἦταν καὶ ὁ τίτλος μιᾶς ἐφημερίδας σήμερα ὅτι δὲν εἶναι ὁ Πρόεδρος ὁ κατάλληλος γιὰ νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα, ἀλλὰ κάποιος ἄλλος. Θὰ ἐξακολουθήσουν οἱ προσπάθειες ὑποσκάψεως τοῦ Προέδρου, θὰ ἐξακολουθήσουν οἱ προσπάθειες δημιουργίας διχόνοιας. Εἶναι οἱ στιγμὲς πού πρέπει νὰ εἴμεθα ὅλοι ἐνωμένοι καὶ ἐστραμμένη ἡ προσοχὴ μας μὲ σχολαστικότητα πρὸς τὴν ἐθνικὴ ὑπόθεσις καὶ στοὺς χειρισμοὺς, στὴν ὑποστήριξιν τοῦ Προέδρου τοῦ Κράτους σὲ μιὰ προσπάθεια ὅλων μας νὰ ἀντιμετωπισθῇ κάθε δυσκολία γιὰ τὴν προώθησις μιᾶς λύσεως τοῦ θεματός μας μὲ βάση τίς ἀποφάσεις τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ μοναδικὸν κριτήριον καὶ πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ἀναλαμβάνοντας αὐτὸ τὸ βῆρος, αὐτὴν τὴν εὐθύνην, γιὰ νὰ εἰσηγηθῶ τὴν ἀναβολὴν τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν, εἶναι τοῦτο μιὰ ὑπηρεσία στίς στιγμὲς αὐτές πού περνοῦμεν.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἔδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέτω θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἐνιστάμεθα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἀποδειχθῇ ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ναί, εἶναι δικαίωμα τοῦ εἰσηγητοῦ ἐφ' ὅσον καταθέτει πρότασιν Νόμου νὰ ἐρμηνεύσῃ εἰς τὸ Σώμα διατὶ καταθέτῃ τὴν πρότασιν Νόμου ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀκολουθηθῇ μιὰ διαδικασία, πῶς συζητεῖται τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Έφ' όσον κατετέθη πρόταση Νόμου, παραπέμπεται εις την άρμοδιαν Έπιτροπήν ή όποία έρχεται με έκθεση προς τό Σώμα με τις άπόψεις της Έπιτροπής. Όπως είπα διαφωνούμεν ριζικά με την πρότασιν αλλά πρέπει νά ακολουθηθή κάποια μορφή διαδικασίας διά την όλην συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έν πάση περιπτώσει δέν πρόκειται περι Νομοσχεδίου ή προτάσεως Νόμου, αλλά περι Προτάσεως προς λήσιν άποφάσεως. Η διαδικασία την όποιαν προτίθεται νά ακολουθήσω είναι ή έξής :

Έάν δέν ύπάρχη ένσταση από μέρος του Σώματος, νά κηρυχθή ή Πρόταση ως έπείγουσα και εις τοιαύτην περίπτωσηιν νά λήξη ή παρούσα συνεδρία και νά κληθή νέα συνεδρία του Σώματος έντός της σήμερον κατόπιν διαλείμματος ήμισείας ώρας. Κατά την διάρκειαν του διαλείμματος θά διανεμηθή τό κείμενον της Προτάσεως προς τά Μέλη του Σώματος, έν συνεχεία δέ τό Σώμα νά επιληφθή της Προτάσεως όπως και του άλλου θέματος τό όποιον εύρίσκεται εις την Ημερησίαν Διάταξιν.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι είναι όρθή ή άποψις που λέγει ότι πρέπει ή Άπόφασις, μάλλον ή Πρότασις, νά παραπεμφθή εις την άρμοδιαν Έπιτροπήν, διότι διαφορετικά δέν νομίζω ότι κάμνομεν αυτό τό όποιον προνοούν οι άγραφοι, ως πώ, κανονισμοί του Σώματος. Έν πάση περιπτώσει την ίδιαν διαδικασίαν ήκολουθήσαμεν και εις τό προηγούμενον θέμα, τό θέμα των δωδεκατημορίων. Πρόκειται περι Άποφάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, επ' αυτού ήθελα νά παρατηρήσω, με όλον τον όφειλόμενον σεβασμόν, επειδή δέν πρόκειται περι Νομοσχεδίου — είναι καθαρώς πολιτικά τά κριτήρια — νομίζω ότι τό Σώμα ως σύνολον θά μπορούσε νά λάβη την σχετικήν άπόφασιν.

Επομένως δέν νομίζω ότι ή παραπομπή εις την Έπιτροπήν θά προσφέρη όποιαδήποτε διευκόλυνσιν εις την λήσιν της άποφάσεως. Παρά ταύτα θά ήθελα νά αναφέρω ότι ή διαδικασία την όποιαν εισηγούμαι, και ή όποία πιστεύω είναι όρθή, έχει και προηγούμενον. Η ίδια ή Βουλή, όχι ή σημερινή Βουλή, ή προηγούμενη Βουλή, την 31ην Ιουλίου του 1969 ήκολούθησε ακριβώς την αύτην διαδικασίαν την όποιαν εισηγούμαι σήμερα έν σχέσει με τον περι Έκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Αναδιάρθρωσις και Μισθοδοσία) (Τροποποιητικόν) Νόμον του 1969. Τό θέμα έκηρύχθη έπείγον, και εις την περίπτωσηιν εκείνην μάλιστα έπρόκειτο περι νομοθετήματος. Έκηρύχθη ως έπείγον και συνήλθεν άμέσως μετά από σύντομον χρονικόν διάλειμμα ή Βουλή και τό έθέσπισεν εις νόμον.

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Και εις την περίπτωσηιν εις την όποιαν αναφέρεσθε, έντιμε κ. Πρόεδρε, υπήρξεν έκθεσις της άρμοδίας Έπιτροπής. Βέβαια έκηρύχθη έπείγον αλλά υπήρξεν έκθεσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, έχετε καταθέσει μίαν Πρότασιν προς λήψιν άποφάσεως εκ μέρους της Βουλής. Συμφωνούμεν με την διαδικασίαν την όποιαν έχετε εισηγηθή. Μέχρι σήμερα νομίζω ότι το "ruling", επειδή δέν υπάρχουν κανονισμοί, έπαφίεται εις την κρίσιν του Προέδρου, εκτός εάν ή Βουλή άποφασίση διαφορετικά. Κατά συνέπειαν τώρα, εάν άποφασίση διαφορετικά ή Βουλή και δέν συμφωνή με την διαδικασίαν την όποιαν έχετε έσεις εισηγηθή, να παραπεμφθή τό θέμα εις την Έπιτροπήν. Άλλως να χωρήσωμεν, όπως έχετε εισηγηθή προηγουμένως, εις διακοπήν ήμισείας ώρας και μετά να τεθή ή Πρότασις εις ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Είναι δικαίωμα της Βουλής να άποφασίση να παραπέμψη τό θέμα άμέσως εις την Έπιτροπήν, είναι δικαίωμα της Βουλής να καλέση την Έπιτροπήν άμέσως τώρα αν θέλη και συνεδριάση, και είναι δικαίωμα της Βουλής να τό κηρύξη έπειγον. Ένα πράγμα που δέν είναι δικαίωμα της Βουλής είναι να μη τό παραπέμψη σε Έπιτροπήν. Είναι δυνάμει του Συντάγματος και όχι άποφάσεων του Προέδρου, ότι οίονδήποτε νομοθέτημα, οιαδήποτε άπόφασις, δέν συζητείται εάν δέν ύπάρχη εκθεσις της άρμοδίας Έπιτροπής ενώπιον του Σώματος. Είναι δικαίωμα της Βουλής αύτην την στιγμήν να παραπέμψη αύτην την πρότασιν Νόμου εις την Έπιτροπήν και είναι δικαίωμα της Έπιτροπής να συνέλθη και είναι δικαίωμα της Βουλής έντός ήμισείας ώρας να επανέλθη, άφου τό κηρύξη ως έπειγον, διά να συζητήση την εκθεσιν της Έπιτροπής. Άλλά διά λόγους καθαρως διαδικαστικούς είμεθα πρόθυμοι να τό συζητήσωμεν άμέσως. Έχομεν τίς άπόψεις μας, τίς όποιες θα εκφέρωμεν. Άλλά δέν νομίζω ότι είναι έντός των δικαιωμάτων αύτης της Βουλής να συζητήση αυτό τό θέμα χωρίς εκθεσιν της άρμοδίας Έπιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, άπλως διά λόγους όρθης έρμηνείας των ύποχρεώσεων της Βουλής, όχι διά τίποτε άλλο, θα ήθελα να πώ τά εξής :

Σωστά είπεν ό κ. Λυσαριδης ότι είναι δικαίωμα της Βουλής να άποφασίση κατά πόσον θα κηρύξη έπειγον τό θέμα σήμερα ή θα τό παραπέμψη εις Έπιτροπήν ή να Ζητήση εκθεσιν από την Κοινοβουλ. Έπιτροπήν, σήμερα ή άλλην ήμέραν. Νομίζω ότι είναι έσφαλμένη όμως ή έρμηνεία που θέλει να δώση ότι ή Βουλή δέν έχει τό δικαίωμα να συζητήση οίονδήποτε θέμα χωρίς τό θέμα να παραπεμφθή πρώτα εις την Έπιτροπήν. Διά την άκρίβειαν, τό άρθρον 73(5) του Συντάγματος, όμιλεί ρητως μόνον περι Νομοσχεδίων και περι προτάσεων Νόμων. Η Πρότασις ή όποία έχει άναγνωσθή εις τό Σώμα και έχετε καταθέσει, ούτε Νομοσχέδιον είναι ούτε πρότασις Νόμου είναι προσχέδιον άποφάσεως, με τον ίδιον τρόπον που μπορεί ένας να πη όποιαδήποτε άλλη συζήτησις, επί θέματος έστω έγγραφομένου εις τό Κεφάλαιον Δ', συζητείται και λαμβάνεται άπόφασις χωρίς αναγκαστικά να παραπεμφθή εις Έπιτροπήν. Μόνον εάν ύπάρχη Νομοσχέδιον ή πρότασις Νόμου είναι ύποχρέωσις συνταγματική της Βουλής να τό παραπέμψη εις Έπιτροπήν. Όμως διά να είμαστε πρακτικοί, κύριε Πρόεδρε, πέραν αυτού του νομικού, αν θέλετε, νομοτυπικού διαδικαστικού θέματος, πιστεύω ότι τό θέμα είναι άρκούντως γνωστόν εις όλα τά Μέλη της Έπιτροπής. Έχετε εξηγήσει από του βήματος της Βουλής τους λόγους οι όποιοι σας ώθησαν να υποβάλετε την Πρότασιν.

Δέν είναι θέμα τὸ ὁποῖον νομίζω χρειάζεται νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν εἴτε εἰς τὴν Βουλὴν εἴτε εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν. Εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτεθοῦν ἀπόψεις κατὰ τὴν συζήτησιν. Θὰ ἀκούσωμεν τίς ἀπόψεις τῶν Μελῶν. Ὅρθά ἔχετε πεῖ, πιστεύω, ὅτι τὸ θέμα εἶναι καθαρῶς πολιτικὸν θέμα καὶ ἀφεῦ ἀκούσωμεν τίς ἀπόψεις πού ἔχουν νὰ ποῦν οἱ ὑπὲρ ἢ οἱ ἐναντίον τῆς Προτάσεως, τότε ἐμεῖς ὡς Βουλευταὶ θὰ ἀποφασίσωμεν ἐάν ὄντως θὰ ἐγκριθῇ ἢ Πρότασίς σας ἢ ὄχι. Δέν νομίζω ὅτι θὰ προσθέσῃ τίποτε ἢ ἐξέτασις τῆς Προτάσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἄς μὴ ξεχνοῦμεν ἄλλωστε καὶ τὰ στενὰ περιθώρια τοῦ χρόνου, εἴτε ἐγκριθῇ ἢ δὲν ἐγκριθῇ ἢ Πρότασίς σας, διότι ἤδη στὶς 6 Φεβρουαρίου πρέπει νὰ κατατεθοῦν οἱ ὑποψηφιότητες διὰ τοὺς κοινοτάρχες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Λυποῦμαι διότι θὰ συζητήσωμεν νομικὰ θέματα. Ἀκόμα καὶ ἀπλῆ ἀλλαγὴ ἡμερομηνίας συνεπάγεται τροποποίησιν Νόμου. Πρόκειται περὶ νομοθετικοῦ ἔργου. Δέν πρόκειται περὶ ἀποφάσεως ἐάν ἡ Βουλὴ θὰ καταθέσῃ στέφανον ἢ ὄχι.

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχῶν καὶ καθορίζει μὲ ποῖον τρόπον γίνονται οἱ ἐκλογαὶ χωρικῶν ἀρχῶν καὶ καθορίζει ἡμερομηνίαν. Οἰαδήποτε ἐπέμβασις εἰς τὸν νόμον, ἔστω καὶ δι' αὐτῆς τῆς Ἀποφάσεως, ἀποτελεῖ ἀλλαγὴν τοῦ νόμου. Ἐπομένως, ἀποτελεῖ νομοθέτημα καὶ ἐπιμένω καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸ συζητήσω ἀκόμα καὶ ἐνώπιον τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου ὅτι πρόκειται αὐτὴν τὴν στιγμὴν περὶ νομοθετικοῦ ἔργου καὶ ὅτι ἐπιβάλλεται ἢ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω, κ. Λυσσαρίδη — προτοῦ δώσω τὸν λόγον πάλιν εἰς τὸν κ. Παπαδόπουλον — πέραν τοῦ προηγουμένου πού ἔχω ἀναφέρει, ὑπῆρξαν περιπτώσεις πού ἡ Βουλὴ ἐψήφισε δωδεκατημέρια χωρὶς ἔκθεσιν τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐάν δὲν ἀπατώμαι.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος, κ. Πρόεδρε. Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχῶν καὶ καθορίζει μὲ ποῖον τρόπον γίνονται οἱ ἐκλογαὶ χωρικῶν ἀρχῶν καὶ καθορίζει ἡμερομηνίαν. Οἰαδήποτε ἐπέμβασις εἰς τὸν νόμον, ἔστω καὶ δι' αὐτῆς τῆς Ἀποφάσεως, ἀποτελεῖ ἀλλαγὴν τοῦ νόμου. Ἐπομένως, ἀποτελεῖ νομοθέτημα καὶ ἐπιμένω καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸ συζητήσω ἀκόμα καὶ ἐνώπιον τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου ὅτι πρόκειται αὐτὴν τὴν στιγμὴν περὶ νομοθετικοῦ ἔργου καὶ ὅτι ἐπιβάλλεται ἢ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχῶν καὶ καθορίζει μὲ ποῖον τρόπον γίνονται οἱ ἐκλογαὶ χωρικῶν ἀρχῶν καὶ καθορίζει ἡμερομηνίαν. Οἰαδήποτε ἐπέμβασις εἰς τὸν νόμον, ἔστω καὶ δι' αὐτῆς τῆς Ἀποφάσεως, ἀποτελεῖ ἀλλαγὴν τοῦ νόμου. Ἐπομένως, ἀποτελεῖ νομοθέτημα καὶ ἐπιμένω καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸ συζητήσω ἀκόμα καὶ ἐνώπιον τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου ὅτι πρόκειται αὐτὴν τὴν στιγμὴν περὶ νομοθετικοῦ ἔργου καὶ ὅτι ἐπιβάλλεται ἢ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχῶν καὶ καθορίζει μὲ ποῖον τρόπον γίνονται οἱ ἐκλογαὶ χωρικῶν ἀρχῶν καὶ καθορίζει ἡμερομηνίαν. Οἰαδήποτε ἐπέμβασις εἰς τὸν νόμον, ἔστω καὶ δι' αὐτῆς τῆς Ἀποφάσεως, ἀποτελεῖ ἀλλαγὴν τοῦ νόμου. Ἐπομένως, ἀποτελεῖ νομοθέτημα καὶ ἐπιμένω καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸ συζητήσω ἀκόμα καὶ ἐνώπιον τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου ὅτι πρόκειται αὐτὴν τὴν στιγμὴν περὶ νομοθετικοῦ ἔργου καὶ ὅτι ἐπιβάλλεται ἢ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

νομικήν τοποθέτησιν τήν ὁποίαν ἔχει ὑποβάλει ὁ κ. Λυσααρίδης, εἶμαι βέβαιος δὲ ὅτι καὶ ὅσα εἶπα ἐγὼ δὲν πρόκειται νὰ τὸν μεταπεῖσουν. Ἐὰν προστεθοῦν καὶ ἄλλαι νομικαὶ ἀπόψεις, δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἐγίνετο σοφώτερη ἢ Βουλὴ. Ὑπάρχει ἀρμόδιον ὄργανον καὶ κατάλληλος διαδικασία νὰ λυθοῦν τέτοια συνταγματικὰ θέματα δι' ἐκείνον πού νομίζει ὅτι ἔχει ἡ Βουλὴ παραβῆ τίς συνταγματικές πρόνοιες.

Ἐνώπιόν μας τώρα ἔχομεν διαδικαστικὸν θέμα, καὶ ὅπως ὁ προηγούμενος ὁμιλητὴς εἰσηγεῖται, ἡ Βουλὴ θὰ ἀποφασίσῃ ἐὰν θὰ ἀνατρέψῃ τὴν διαδικαστικὴν σας ἀπόφασιν ἢ ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἰσηγοῦμαι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὀλιγόλεπτον διακοπὴν διὰ νὰ διευκρινισθῇ τὸ θέμα τῆς διαδικασίας βάσει τοῦ Συντάγματος, διότι δὲν νομίζω πῶς τὸ Σῶμα θὰ πρέπει νὰ παίρῃ ἐυκόλως ἀποφάσεις καὶ νὰ δημιουργῇ προηγούμενα τὰ ὁποῖα εἰς κατοπινὸν στάδιον θὰ χρησιμεύσουν ἐναντίον τοῦ Σώματος. Εἶναι σοβαρὸν τὸ ζήτημα καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸ ὑποτιμήσωμεν. Ἐὰν εἰς τὸ παρελθὸν ἐγιναν ὠρισμένα παρατυπία — ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν τὰς ἔχω ὑπ' ὄψιν μου — ἀλλὰ ἴσα-ἴσα ἐὰν ἐγιναν τέτοια παρατυπία δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ συνεχίσωμεν τὰς παρατυπίας.

Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι διάλειμμα διὰ νὰ ἐξετάσωμεν ὀλίγον ἐπισταμένα τὸ θέμα τῆς διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν νομίζω ἢ διακοπὴ, ἢ ὀλιγόλεπτος, νὰ λύσῃ τὸ ἐγερθὲν διαδικαστικὸν θέμα καὶ οὔτε νομίζω ὅτι θὰ ἐξυηρητῆσθῃ κανένα χρησιμὸν σκοπὸν. Τὸ θέμα εἶναι ἀπλοῦν, ὅπως πολὺ ὀρθὰ τὸ ἐπεσήμανεν καὶ ὁ κ. Παπαδόπουλος. Πρόκειται περὶ ἐνὸς σχεδίου ἀποφάσεως τὸ ὁποῖον θὰ ἐγκρίνῃ ἢ ὄχι ἡ Βουλὴ.

Τὸ θέμα τὸ διαδικαστικόν, κατὰ πόσον εἶναι ἀντισυνταγματικὸν ἢ ἄλλως πως, εἶναι ἀνοικτὸν ὅπως ἐλέχθη καὶ δύναται νὰ προσβληθῇ ἀπὸ οἰονδήποτε ἔχοντα ἐνστάσιν. Εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι ἡ διακοπὴ εἰς τὸ στάδιον αὐτό, διὰ νὰ διευκρινίσωμεν αὐτὰς τὰς συνταγματικές, νομικὰς ἢ ἄλλας διαφοράς, δὲν θὰ μᾶς ὠφελήσῃ καὶ πάρα πολὺ. Δι' αὐτὸ ἐγὼ θὰ προτείνω, κ. Πρόεδρε, νὰ συνεχίσετε διὰ νὰ διαπιστωθῇ ἢ θέλησις τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου Ἀποφάσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν ὑφ' ὑμῶν διαδικασίαν. Ἄλλως πως θὰ πελαγοδρομήσωμεν καὶ δὲν βλέπω καὶ ὁδὸν νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀδιέξοδον.

Ἐπομένως ἢ μόνη ὁδὸς διὰ τοὺς ἀμφιβάλλοντας εἶναι νὰ προσφύγουν συνταγματικῶς ἢ ἄλλως πως διὰ νὰ λύσουν τὰς ἐπιφυλάξεις των. Δι' ἡμᾶς τοῦλάχιστον ἓνα θέμα ὑπάρχει : Νὰ ὑπερψηφίσωμεν ἢ νὰ καταψηφίσωμεν τὸ σχέδιον Ἀποφάσεως τὸ ὁποῖον ὑποβάλλεται εἰς τὴν Βουλὴν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ συζητήσωμεν εἶναι πολὺ σοβαρὸν καὶ ἐπειδὴ ἔστω καὶ ἓνα Μέλος τῆς Βουλῆς ἔχει ἀμφιβολίες ὡς πρὸς τὸ νομικὸν μέρος τῆς διαδικασίας, εἰσηγοῦμαι νὰ σεβασθοῦμεν τὶς ἀμφιβολίες αὐτές καὶ νὰ ἀποδεχθοῦμεν τὴν πρότασιν γιὰ πεντάλεπτον διακοπὴν γιὰ νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ διευκρινισθῇ τὸ σημεῖον αὐτό.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Σύμφωνοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Γιὰ πέντε λεπτά διάλειμμα.

("Ωρα διακοπῆς 6.50 μ.μ.)

("Ωρα ἐνάρξεως 7.24 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἀκολουθηθῇ ἡ διαδικασία ἢ ὁποία ἀνεφέρθη προηγουμένως, δηλαδὴ ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἔνστασις ἀπὸ μέρους τοῦ Σώματος, νὰ κηρυχθῇ ἡ πρότασις ὡς ἐπείγουσα καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ κηρύξω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 17ης συνεδρίας καὶ νὰ ὀρισθῇ ἡ 18η συνεδρία τοῦ Σώματος ἀπόψε σὲ διάρκειᾳ ἡμισείας ὥρας, εἰ δυνατόν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπείγουσα, κ. Πρόεδρε, ὅπως ἡ Πρότασις δι' Ἀπόφασιν κηρυχθῇ ὡς ἐπείγουσα.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνοῦμεν ὅπως κηρυχθῇ ἡ Πρότασις ὡς ἐπείγουσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὸ θέμα.

Πόσοι εἶναι ὑπὲρ τοῦ νὰ κηρυχθῇ ἡ Πρότασις ὡς ἐπείγουσα ;

Ἄριθμὸν παρακαλῶ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι εἶναι ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Πρότασις κηρύσσεται ὡς ἐπείγουσα.

Ὅριζω ὡς ἐπομένην συνεδρίασιν τὴν 18ην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, στὶς 8 ἡ ὥρα ἀπόψε.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νά ὀριοθῆ ἡ ἡμερησία διάταξις, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἡμερησία διάταξις θά ἔχη ὡς ἐξῆς :

Δέν υπάρχουν θέματα εἰς τὸ Κεφάλαιον Α.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι ἡ νέα Πρότασις ἡ ὁποία ὑπεβλήθη καὶ ἡ ὁποία θά εἶναι πρὸς συζήτησιν.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Παρακαλῶ, κύριε Πρόεδρε, νά παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν ἡ ὁποία νά ἐτοιμάσῃ Ἐκθεσὶν διὰ τὴν συνεδρίασιν ἡ ὁποία θά ἀκολουθήσῃ ἀμέσως μετὰ ἡμισεῖαν ὥραν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Δέν θά υπάρξουν Νομοσχέδια καὶ Ἐγγραφα πρὸς κατάθεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίαις Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὸ ἔτος 1975. (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

(2) «Ἡ ἀνάγκη υἰοθετήσεως πρῶτῆς φοιτήσεως» (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χριστοφίδη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος ὀρίζεται εἰς τὰς 8 ἡ ὥρα ἀπόψε.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

(Ὦρα λήξεως : 7.28 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Ἀλέκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμισσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας

Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Ἱεροσολιτικῶν Ὁμάδων :

Ἀστζιάν Ἀντράνικ
Μαυρίδης Ἰωάννης
Φέλιξ Κυρίλλης.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἑρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀνάγκη ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ὁδοῦ Κοιλανίου—Βουνίου—Ἡ ἀνάγκη κατασκευῆς νέων ἀγροτικῶν δρόμων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν κοινοτήτων Κυπερούντας, Χανδριῶν καὶ Ἀγριδιῶν—Γενόμεναι καταγγελίαι περὶ Ξυλοδαρμοῦ ἐθνοφρουρῶν ἀπὸ ἀξιωματικῶν τῆς Ἐθνοφρουρᾶς).
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐξουσιοδοτεῦσαι διενέργειαν δαπάνης ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου καὶ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1977» καὶ ἐγκρίσις αὐτῶν.
- (3) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (4) Πρότασις ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς πρὸς ἐγκρίσιν Ἀποφάσεως περὶ μὴ διενεργείας ἐκλογῶν Χωρικῶν Ἐπιτροπῶν τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, 1977, ἢ ἐπ' αὐτῆς ἀγόρευσις τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα συζήτησις ἐπὶ θέματος διαδικασίας (Β. Λυσαριδῆς, Ε. Παπαϊωάννου, Χρ. Χριστοφίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Φ. Παρασκευαΐδης, Ἄλ. Μιχαηλίδης), κήρυξις τῆς Προτάσεως ὡς ἐπείγουσης φύσεως καὶ παραπομπή τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν πρὸς μελέτην καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως.

=====

Τιμὴ 50 Μίλες

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφεῖῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως : 8.29 μ.μ.)

(Ἄρ. 18)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 18ης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς Γ΄ Βουλευτικῆς Περιόδου.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχει θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Α.

Ὅπως εἶχα ἀναφέρει προηγουμένως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι ἡ καταθεῖσα ὑπ' ἐμοῦ Πρότασις. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ Ἐκθεσις τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς εἶναι ἕτοιμη καὶ παρακαλῶ ὅπως ἐναγνωσθῆ πρὸς τὸ Σῶμα.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ ΔΙΑ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΚΑΘΩΡΙΣΘΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΕΚΛΟΓΩΝ ΔΙ' ΑΝΑΔΕΙΞΙΝ ΧΩΡΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ».

Παρόντες :

Λαΐζος Καραμιχάλης, Πρεσβερέυων

Σταῦρος Ποσκώτης

Φειδίας Παρασκευαΐδης,

(ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Στ. Ἀμπίζαν)

Ἡρακλῆς Δημοσθένους,

(ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Χρ. Χριστοφίδην)

Ἄνδρέας Φάντης

Χρήστος Κουρτελλάρης

Πατρίκιος Παύλου,

(ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Δ. Θεοδώρου).

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 27ην Ἰανουαρίου, 1977.

Ὡς γνωστόν, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δι' Ἀποφάσεως αὐτῆς ληφθείσης τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976 καὶ δημοσιευθείσης ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας τῆς 26ης Νοεμβρίου, 1976, δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ περὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν Νόμου, ὥρισε τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, 1977 ὡς ἡμερομηνίαν ἐκλογῆς Χωρικῶν Ἐπιτροπῶν ἐν τῇ Κυπριακῇ Δημοκρατίᾳ.

Αἱ διαμορφωθείσαι ἐν τῷ μεταξύ συνθῆκαι καὶ δεδομένα περὶ τὸ ἐθνικὸν θέμα ὤθησαν τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς νὰ καταθέσῃ σχέδιον Ἀποφάσεως τροποποιοῦν τὴν ὡς προεῖρηται Ἀπόφασιν τοῦ Σώματος. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σχέδιον Ἀποφάσεως, χαρακτηρισθὲν ὡς ἐπειγούσης φύσεως, παρεπέμφθη εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν διὰ μελέτην καὶ ὑποβολὴν εἰς τὸ Σῶμα τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως.

Μελετήσασα ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τοῦ Σώματος ἀναλυθέντας λόγους, ἐφ' ὧν ἐβάσισε τὴν κατάθεσιν τοῦ προαναφερθέντος σχεδίου Ἀποφάσεως, ἐτάχθη κατὰ πλειοψηφίαν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῆς προμνησθείσης ἀποφάσεως, νοουμένου ὅτι αὐτὴ θὰ τροποποιηθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ καθορίζηται συνάμα καὶ ἡ νέα ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς δευτέρας ἐπιφυλάξεως τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ περὶ Χωρικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου, τῶν κ.κ. Α. Φάντη, Χρ. Κουρτελλάρη καὶ Π. Παύλου διαφωνησάντων τόσον ὡς πρὸς τὴν ἀναβολὴν τῶν ἐκλογῶν ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τῆς νέας ἡμερομηνίας αὐτῶν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἐπισυνάπτεται νέον τροποποιημένον κείμενον Ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς δυνάμει τοῦ ὁποίου ἀναβάλλεται ἡ ἤδη ὀρισθεῖσα ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῆς Χωρικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ὀρίζεται ὡς νέα τοιαύτη ἡ τῆς 11ης Δεκεμβρίου, 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Ἀκούσαμε μὲ μεγάλη προσοχὴ τοὺς λόγους πού ἔκαμαν τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἀναβολὴ διενεργείας τῶν ἐκλογῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν.

Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ συμφωνήσουμε ὅτι ἐπιβάλλεται ὁποιαδήποτε ἀναβολὴ αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν.

Στὸ παρελθὸν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. καὶ τῆς Ἀριστερᾶς ἐδέχθη κάτω ἀπὸ τὴν ἐπικρατοῦσα τότε συνθήκην τὴν ἀναβολὴ ἐκλογῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν, παρ' ὅλο πού ἐθεωρούσαμε πάντοτε σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ κεφαλαιώδη θέματα τὸ δικαίωμα τοῦ λαοῦ νὰ ἐκλέγῃ μὲ ἐλεύθερες ἐκλογές τὴν ὁποιοσδήποτε Ἀρχές, Χωρικές, Δημοτικές καὶ ἄλλες.

Τί ἐμεσολάβησε, ὅμως, ἀπὸ τότε; Ἐγίνε ἓνα προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ ἀκολούθησε ἡ Τούρκικη εἰσβολή. Ἄρκεται Κοινοτάρχες καὶ μέλη τῶν Κοινοτικῶν Συμβουλίων διεδραμάτισαν ἐνεργὸ ρόλο στὸ πραξικόπημα καὶ κατέχουν μέχρι σήμερα τὸ ἀξίωμά τους στὸ ὅποιον διωρίστηκαν ἀπὸ τὴν ἀρχές.

Ἐλέχθη ὅτι ἡ διενέργεια Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν θὰ διασπᾷ τὸν λαὸ σὲ μιὰ περίοδο πού χρειάζεται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά ἡ ἐνότητα. Οἱ ἐκλογές Κοινοτικῶν Ἀρχῶν, ὅμως, ὄχι μόνον δὲν θὰ διασπᾷ τὸν λαὸ ἀλλὰ θὰ τὸν συσπειρώσουν ἴσα-ἴσα γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ μὲ τὴν ψῆφον του τὴν ἐπιβαλλομένη κάθαρση στὴς κοινοτικές ἀρχές.

Μὲ τὴν ἐκλογὴν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν ὅλες οἱ πατριωτικὲς δημοκρατικὲς δυνάμεις θὰ συσπειρωθοῦν γιὰ νὰ ἐκλέξουν ἐκείνους τοὺς ἐκπροσώπους τῶν πού θὰ βοηθήσουν στὸ ἔργο τῆς προώθησης καὶ λύσης τοῦ Κυ-

πριακού βάσει τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου. Ὑψίστα ἐθνικά συμφέροντα ὑπαγορεύουν καὶ ἐπιτάσσουν τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, ὅπως καθωρίστηκε τελικὰ ὕστερα ἀπὸ τίς γνωστὲς ἀναβολές.

Μὲ τίς ἐκλογές θὰ ἰσχυροποιήσουμε τὸ μέτωπο πάλης καὶ ἀντίστασης τοῦ λαοῦ μας στὰ ὁποιαδήποτε νέα ὑπονομευτικὰ ἢ διαμελιστικὰ σχέδια τῶν ἐχθρῶν τῆς Κύπρου. Ἐξ ἄλλου μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν τῆς 5ης Σεπτεμβρίου διεκηρύξαμε τὴν ἀπόφασή μας γιὰ τὴν διεξαγωγὴ ἐκλογῶν γιὰ ἀνάδειξη Χωρικῶν Ἀρχῶν σὰν μέρος καὶ μέσα στὰ πλαίσια τῆς γενικῆς μας πολιτικῆς γιὰ κάθαρση, ἐξυγίανση καὶ ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς πολιτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

Ἡ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς νὰ καθορίσῃ τίς 20.12.1976 καὶ ἀργότερα τίς 20.2.1977 σὰν ἡμερομηνία γιὰ τὴν διεξαγωγὴ ἐκλογῶν γιὰ ἀνάδειξη Χωρικῶν Ἀρχῶν ἀποτελοῦσεν ἐκπλήρωση μιᾶς γενικῆς προεκλογικῆς διακήρυξης καὶ ὑλοποίησης αὐτῆς τῆς ἀπόφασης.

Μὲ τὴν πρόταση ποὺ ὑποβάλλεται νὰ ἀναβληθῇ ἡ διεξαγωγὴ αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρονται, δὲν μπορούμε νὰ συμφωνήσουμε. Ὁ λαὸς τῆς ὑπαίθρου ἀναμένει τὴν διεξαγωγὴ αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν καὶ ἔχει ἤδη κάμει τίς ἀναγκαῖες προετοιμασίες γιὰ τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου.

Κατὰ τὴν γνώμη μας δὲν συντρέχει κανένας σοβαρὸς λόγος γιὰ ἀναβολὴν αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν, γι' αὐτὸ καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ μας Ὁμάδα θὰ καταψηφίσῃ αὐτὴν τὴν Πρόταση γιὰ λόγους ἀρχῆς.

Δηλώνουμε ἀκόμα μιὰ φορὰ ὅτι εἴμαστε ὑπὲρ τῆς διεξαγωγῆς αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν καὶ τοῦ προγραμματισμοῦ ἀκόμη γιὰ δημοτικὲς καὶ ἄλλες τοπικὲς ἐκλογές. Ἡ ἀναβολὴ τους θὰ προκαλέσῃ δικαιολογημένα αἰσθήματα πικρίας καὶ δυσαρρεσκείας μέσα στὸν λαὸ μὲ κίνδυνο νὰ ἔχουμε γενικότερες ἀρνητικὲς ἐπιδράσεις στὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς σοβαρωτάτους λόγους, ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε ὅτι οἱ ἐκλογές θὰ πρέπει νὰ διενεργηθοῦν τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου, ὅπως ἔχουν ἤδη καθορισθῇ, καὶ θὰ καταψηφίσουμε τὴν σχετικὴ Πρόταση ποὺ γίνεται.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὅπως ὅλοι ξέρετε, ἡ ΕΔΕΚ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, γιὰ χρόνια ὀλόκληρα, ἐπέμενε ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν διεξαχθῇ κοινοτικὲς ἐκλογές. Ἡ ΕΔΕΚ ἐπέμενε καὶ ἰσχυριζόταν σωστὰ ὅτι κάθε ἀναβολὴ ἐσήμαινε στὴν οὐσία ματαίωση τῶν ἐκλογῶν καὶ αὐτὴ ἡ διαπίστωση τῆς ΕΔΕΚ δυστυχῶς ἐπαληθεύτηκε ἀπὸ ὅλα τὰ γεγονότα ποὺ ἀκολούθησαν.

Ἡ ΕΔΕΚ ἐπέμενε καὶ ἐπιμένει πῶς ἡ λειτουργία τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα ὄχι μονάχα δὲν συγκρούεται μὲ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων καὶ τοῦ ἐθνικοῦ θέματος ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ ἐθνικοῦ θέματος καὶ τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ. Γιατί μόνον ὅταν οἱ δημοκρατικὲς διαδικασίες λειτουργοῦν, μόνον ὅταν ὁ λαὸς ἔχῃ τὰ αἰρετά του σώματα καὶ τοὺς αἰρετούς του ἄρχοντες εἶναι δυνατόν νὰ ἐλπίζῃ κανεὶς ὅτι θὰ ὑπάρξῃ οὐσιαστικὴ ἐπαγρύπνηση ἐναντίον ὅλων τῶν ἐνδεχομένων, ὅτι θὰ ὑπάρξῃ ἡ σωστὴ κινητοποίηση τοῦ λαοῦ γιὰ νὰ μὴν ἐπιτρέψῃ παρέκκλιση πρὸς τροχιές οἱ ὁποῖες θὰ εἶναι ξένες πρὸς τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα. Καὶ πρὶν ἀπὸ τὲς περασμένες ἐκλογές ἀλλὰ καὶ πολὺ πρὶν ἡ ΕΔΕΚ τόνιζε ὅτι εἶναι

ἀπαραίτητη ἢ συμμετοχή τοῦ λαοῦ στὸν χειρισμὸ τοῦ ἐθνικοῦ τοῦ θέματος καὶ ὅτι αὐτὴ ἢ συμμετοχὴ δὲν περιορίζεται ἀπλῶς στὴν ἐκλογή τοῦ Προέδρου ἢ στὴν ἐκλογή τῶν Βουλευτῶν. Θὰ ἔλεγα δὲν περιορίζεται κἀν στὴν ἐκλογή τῶν κοινοτικῶν ἀρχόντων. Ἐπιβάλλεται ἢ συνεχῆς κινητοποίηση τοῦ λαοῦ εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα γιὰ νὰ λαμβάνη μέρος στὶς ἀποφάσεις. Ἐὰν ὁμως ἐπιβάλλεται αὐτὴ ἢ πορεία, πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ λαὸς νὰ συμμετέχη στὴν λήψη ἀποφάσεων ἐπὶ κοινοτικοῦ ἐπιπέδου ὅταν αὐτὸς ὁ λαὸς θὰ ἔχη στερηθῆ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγη τοὺς κοινοτικούς ἀρχόντες οἱ ὁποῖοι θὰ συμβάλουν εἰς τὴν κινητοποίηση τοῦ χωριοῦ γιὰ προάσπιση τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς, γιὰ τὴν δημιουργία τῶν σωστῶν κινητοποιήσεων γιὰ οὐσιαστικὴ προάσπιση τοῦ ἐθνικοῦ θέματος;

Νὰ γιατί πιστεύω ὅτι ὁποιαδήποτε ἀναβολή, καὶ μιᾶς ἀκόμα μέρας, στὸ νὰ ἐκλέξουμε τοὺς κοινοτικούς μας ἀρχόντες ὄχι μονάχα δὲν θὰ ἐξυηρητήσῃ τὸ ἐθνικὸ μας θέμα ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι θὰ ἔχη ἀρνητικὲς συνέπειες πᾶνυ στὸ ἐθνικὸ θέμα.

Ἐλέχθη ὅτι περνοῦμε μιὰ λεπτὴ περίοδο καὶ ὅτι τὸ 1977 θὰ εἶναι ἓνας χρόνος κρίσης γιὰ τὸ Κυπριακόν. Καὶ τὸ 1976 καὶ τὸ 1975 ἦσαν χρόνια κρίσης καὶ τὸ 1977 πιθανώτατα θὰ εἶναι μιὰ χρονιά κρίσης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Ἀλλὰ τὸ βασικὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖον τίθεται εἶναι, ὅταν ὑπάρχη ἓνας χρόνος κρίσης, πρέπει νὰ καταργοῦνται οἱ δημοκρατικὲς διαδικασίες; Δὲν πρέπει ὁ λαὸς νὰ συμμετέχη — ἴσα ἴσα — σ' αὐτὲς τὲς δύσκολες περιόδους; Πῶς θὰ προγραμματίσουμε μακροχρόνιο ἀγῶνα ἐὰν ἔχουμε καταργήσει τὸν λαὸ ἀπὸ τὴν συμμετοχὴ σ' αὐτὲς τὲς χρονιὲς κρίσης;

Δὲν πιστεύω ὅτι τὸ γεγονός ὅτι ὑπάρχουν ζυμώσεις, ὅτι διεξάγονται συζητήσεις, ὅτι πιθανώτατα θὰ ὑπάρξουν πρωτοβουλίες, εἶναι ἀρκετὴ δικαιολογία γιὰ νὰ μὴν ἐπιτραπῆ στὸν λαὸ νὰ ἀσκήσῃ τὰ δημοκρατικὰ του δικαιώματα. Ἐὰν μετατρέψουμε τὸν λαὸ σ' ἓνα παράγοντα παθητικῆς θεώρησης τοῦ δικαῦ τοῦ θέματος, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ θρηνησομε συμφορές.

Ἐπίσης ἡ ΕΔΕΚ τόνιζε ὅτι ἡ μόνη μέθοδος κάθαρσης εἶναι ἡ μέσον τοῦ λαοῦ. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἴδιο βῆμα καὶ στὴν προηγούμενη Βουλὴ ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὴν τὴ Βουλὴ ἡ ΕΔΕΚ τόνιζε ὅτι τὸ ἔργον τῆς κάθαρσης δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ εἶναι ἔργον ἐνὸς ἀτόμου, ὁποῖο καὶ ἐὰν εἶναι τὸ ἄτομο, καλὸ ἢ κακόν. Δὲν μπορεῖ νὰ ἀνατεθῆ εἴτε σ' ἓνα Ὑπουργὸ εἴτε κἀν στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ὁ ρόλος τῆς καθάρσεως, διότι καὶ τότε ἡ Βουλὴ θὰ εἶναι συνυπεύθυνη γιὰ ἀποφάσεις τὲς ὁποῖες δὲν μπορεῖ νὰ ἐλέγξῃ. Ἡ ΕΔΕΚ τόνιζεν ὅτι ἡ κάθαρση μπορεῖ νὰ προσέλθῃ μόνον ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν λαὸ.

Πολὺ σωστὰ ἀπὸ πολλοὺς ὁμιλητὲς ὄλων τῶν πλευρῶν ἐδῶ στὴ Βουλὴ ἐλέχθη ὅτι ὑπάρχουν σήμερα κοινοτάρχεις οἱ ὁποῖοι διεδραμάτισαν ἓνα αἰσχρὸ ρόλο κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πραξικοπήματος, ἄλλοι ὑπῆρξαν παθητικοὶ θεατὲς, ἀλλὰ ὑπῆρξαν ἐκεῖνοι πού ἐνεργὰ ἔχουν συμμετοχὴ στὸ πραξικόπημα ἢ τῶν ὁποίων οἱ φασιστικὲς τάσεις εἶναι ἐξώφθαλμες καὶ ἐμεῖς λέγαμε ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἀνατεθῆ αὐτὸ τὸ ἔργο σὲ κανένα παρὰ μόνον στὸν ἴδιο τὸν λαὸ, ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε μὲ τὴν ψῆφο του νὰ κἀν αὐτὴν τὴν κάθαρση. Καὶ πιστεύω ὅτι οἱ κοινοτικὲς ἐκλογές θὰ ἦταν μιὰ μέθοδος οὐσιαστικῆς κάθαρσης ἀπὸ τὰ πραξικοπηματικὰ στοιχεῖα.

Ἐμεῖς μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἀντιμετωπίσαμε τὶς κοινοτικὲς ἐκλογές καὶ αὐτὲς τὶς ἐντολές δώσαμε πρὸς ὅλες τὶς κομματικὲς ὁμάδες, ὅτι στόχος τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν ἦταν ἡ ἀπαλλαγὴ μας ἀπὸ τοὺς πραξικοπηματίες. Δὲν ἐτίθετο θέμα κομματικῶν ὑποψηφίων ἢ μὴ, ἐτίθετο θέμα μέσα στὸ ἴδιο τὸ χωριὸ νὰ ἐπέλθῃ ἐνότης τῶν πατριωτικῶν ἀντιπραξικοπηματικῶν δυνάμεων καὶ νὰ μὴν ἐπιτραπῆ εἰς τοὺς πραξικοπηματίες νὰ ἐπιπλεύσουν.

Αυτό ήταν τὸ νόημα τῶν ἐκλογῶν καὶ πιστεύω ὅτι μὲ αὐτὸ τὸ νόημα ὄχι μονάχα ἡ ἐνότητα δὲν μπορούσε νὰ διασπασθῆ ἀλλὰ ἡ ἐνότητα ὄχι μόνον ἐκ τῶν ἄνω, ἐκ τῶν κάτω κυρίως, θὰ ἦταν δυνατό νὰ ἐδραιωθῆ γιατί μέσα στὸ ἴδιο τὸ χωρὶ οἱ ἴδιοι οἱ χωριανοὶ ξέρουν ἴσως καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο ποιὸ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐνέχονται μὲ πραξικοπηματικές ἢ μεταπραξικοπηματικές ἐνέργειες καὶ ὁ λαὸς ὁ ἴδιος θὰ ἀπομονῶναι καὶ θὰ ἀπομονώσῃ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα.

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἐὰν ἐπικρατήσῃ ἡ ἄποψη ὅτι ἡ κρισιμότης τοῦ Κυπριακοῦ θέματος θὰ πρέπει νὰ ἀποτελῆ λόγον ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν, τότε ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ μᾶς ἐγγυηθῆ ὅτι ἡ κρισιμότης τοῦ Κυπριακοῦ θέματος ἔχει κάποια ἡμερομηνία λήξεως; Αὐτὸ θὰ σημαίνοι ὅτι ποτὲ δὲν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ διεξαχθοῦν ἐκλογές γιατί πολὺ φοβοῦμαι ὅτι μέχρι τῆ λύση του τοῦ Κυπριακοῦ θὰ βρίσκεται σὲ κρίσιμη φάση, ἴσως σὲ πολὺ κρισιμώτερη ἀπὸ αὐτὴ πού βρίσκεται μέσα στὸ 1977.

Πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιμένῃ στὴν τήρηση τῆς ἡμερομηνίας τὴν ὁποῖαν ἔταξε διὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν. Πιστεύω ὅτι ἂν τηρηθῆ αὐτὴ ἡ ἡμερομηνία κανένας κίνδυνος δὲν ὑπάρχει. Ἀπεναντίας, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἡ ἀναβολὴ θὰ ἐπισφραγίσῃ πολλοὺς κινδύνους καὶ γιὰ τὸ ἔθνικὸ θέμα καὶ γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς προετοιμάστηκε ἤδη, ὑπάρχει ἐνότης ἐκ τῶν κάτω σὲ πολλὰ σημεῖα, καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῶν ἐκλογῶν θὰ δώσῃ ἀφορμὴ σὲ ἄλλες μορφές ζυμώσεων οἱ ὁποῖες κάθε ἄλλο θὰ εἶναι πρὸς ὄφελος τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τῶν ὁποίων ἐκμετάλλευση μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπὸ πολλὰς ὑποπτές πλευρές.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡ ΕΔΕΚ θὰ καταψηφίσῃ κάθε προσπάθειαν ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν καὶ θὰ ἐμμείνωμεν ὅτι θὰ πρέπει οἱ ἐκλογές νὰ διεξαχθοῦν ὅπως ἔχει ἤδη ἀποφασισθῆ ἀπὸ αὐτὴν τὴν Βουλὴν στὴν ἡμερομηνία πού καθωρίσθη, στὲς 20 Φεβρουαρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα, σὰν κόμμα δημοκρατικὸ στὴ βάση του, τὴ δομὴ του καὶ τὴν ἡγεσία του, πιστεύει στὴν ἐφαρμογὴ τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν σὲ ὅλες τὲς ἐκδηλώσεις τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς. Καὶ εἴμαστε διατεθειμένοι νὰ κάμωμε ὅ,τι μπορούμε γιὰ νὰ εἰσαχθοῦν καὶ νὰ λειτουργήσουν οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοί.

Τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα σὰν κόμμα τῆς συμπολιτεύσεως, ἔχει ὑποχρέωση νὰ συνεργάζεται στενὰ μὲ τὴν Κυβέρνηση καὶ νὰ τὴν ἐνισχύῃ στὸ ἔργο τῆς. Ἡ ἐνίσχυση τῆς Κυβέρνησης παίρνει τὴν μορφή στενῶν ἐπαφῶν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἐπὶ μέρους προβλημάτων, τὴν ὑποστήριξη νομοσχεδίων, τὴν διεξαγωγὴ ὑπευθύνου καινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, πού σκοπὸ ἔχει νὰ κάμνῃ τέτοιες ταμές, γιὰ νὰ διαβεβαιουῦται γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴ ἐκτέλεση τοῦ Κυβερνητικοῦ ἔργου.

Τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα σὰν θέμα ἀρχῆς ἔχει καθῆκον νὰ ἀξιολογῆ τοὺς στόχους καὶ σκοπούς του καὶ νὰ βάζῃ προτεραιότητα στὶς ἐπιδιώξεις του, ἀνάλογα μὲ τὴν ἐκτίμησή του γιὰ τὸ γενικὸ συμφέρον τοῦ τόπου μας.

Τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα σὰν κόμμα τῆς πλειοψηφίας πρέπει στὸ καθορισμὸ τῆς θέσεως του σὲ κάθε θέμα νὰ λαμβάνῃ σοβαρὰ ὑπόψη τὸ γεγονός ὅτι ἔχοντας τὴν πλειοψηφία στὴ Βουλὴ, ἡ θέσις τοῦ Κόμματος ἐπηρεάζει κατὰ τρόπο ἀποφασιστικὸ τὴ λήψη ἀποφάσεων τῆς Βουλῆς. Ἐπομένως, δὲν μπορούμε νὰ βλέπουμε τί συμφέρει στὸ κόμμα, ἀλλὰ τί συμφέρει στὸ δημόσιο, ἔστω κι' ἂν αὐτὸ θὰ ἔχει ἀρνητικές ἐπιπτώσεις

πάνω στο κόμμα. Δεν μπορούμε να επιδιώκουμε το επιθυμητό στη κάθε περίπτωση μεμονωμένα αλλά τι είναι επιβεβλημένο στο γενικότερο πλαίσιο των επιδιώξεων μας σαν λαός και σαν Κυβέρνηση.

Μέσα σ' αυτό το σύνθετο πλαίσιο αντιμετωπίζουμε τα διάφορα προβλήματα και θέματα που μᾶς απασχολούν σαν μέλη της Νομοθετικής Ἐξουσίας.

Τελευταίως σ' αυτό το Σῶμα ἐψηφίσαμε καθορισμό τῆς διεξαγωγῆς ἐκλογῶν γιά τήν ἀνάδειξη χωριτικῶν ἀρχῶν, γιά πρώτη φορά. Δώσαμε τόν ἀπαιτούμενο χρόνο πού ἡ Ἐκτελεστική Ἐξουσία χρειαζόταν γιά νά κάμῃ ὅλες τές ἀναγκαῖες διευθετήσεις γιά τήν διεξαγωγή τῶν ἐκλογῶν. Καί δέν ἦταν χωρίς προβλήματα ἡ διεξαγωγή αὐτῆς τῆς προεργασίας. Πρῶτον γιὰτί 200 χιλιάδες ἀδελφοί μας εἶναι σήμερα πρόσφυγες στήν ἴδια τους τήν πατρίδα, καί σ' αὐτούς δέν τούς προσφερόταν ἡ δυνατότης νά ἀσκήσουν τὸ δημοκρατικό τους δικαίωμα γιά ἀνάδειξη τῆς ἡγεσίας τους στό χωριό τους, γιὰτί τὸ χωριό τους βρίσκεται κάτω ἀπό τήν τουρκική κατοχή.

Στά χωριά πού τώρα προσωρινά ζοῦν οἱ πρόσφυγες, οἱ κοινοτάρχες θά διορίζονταν καί στά μικτά χωριά, κάτω ἀπό μερικές συνθήκες, θά ἐξελέγαν ἓνα μέλος τοῦ Συμβουλίου. Στίς πόλεις, γιά πρακτικούς λόγους καί πάλιν δέν θά γινόντουσαν ἐκλογές χωριτικῶν ἀρχῶν. Ἐπομένως ἦτο εἰς γνώση μας ὅτι μόνο ἓνα μικρὸ μέρος τοῦ λαοῦ μας θά μπορούσε νά ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῆς Χωριτικῆς Ἀρχῆς.

Ἐνταῦτοις ἐθεωρήσαμε ὅτι, μὲ τίς ἐκλογές, θά ἐγκαθιδρυόταν ἡ ἀρχή γιά τήν ἐφαρμογή τῆς δημοκρατικῆς διαδικασίας στό τοπικὸ ἐπίπεδο.

Σαν κόμμα, ἐργαστήκαμε πρὸς τὸν τομέα τῆς κινητοποίησης τοῦ λαοῦ τῆς υπαίθρου ὅπου θά γινόντουσαν ἐκλογές γιά νά βοηθήσουμε τοπικά νά ὑποδειχθοῦν οἱ πλέον κατάλληλοι.

Γνωρίζουμε καί κανένας δέν μπορεῖ νά τὸ ἀμφισβητήσῃ, πὼς μὲ τίς ἐκλογές αὐτές, ἡ μεγάλη πλειοψηφία αὐτῶν πού θά ἐξελέγοντο στὰ Συμβούλια θά προεῖρχοντο ἀπὸ τίς τάξεις τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος. Ἐπομένως ἀπὸ τίς ἐκλογές αὐτές θά εἶχαμε νά ἀναμένουμε πολλὰ κομματικά ὠφέλη.

Ἐχομε ὅμως πῆ πιὸ πάνω, πὼς σαν κόμμα τῆς συμπολιτεύσεως θά πρέπει νά ὑποστηρίζουμε καί νά ἐνισχύουμε τήν Κυβέρνηση καί τὸν Ἀρχηγό τοῦ Κράτους στό ἔργο τους. Κι' ἂν σέ κάποιο ἔργο θά ἐνισχύσουμε τὸν Πρόεδρο τοῦ Κράτους εἶναι κατ' ἐξοχή τὸ Ἐθνικό.

Πέραν αὐτοῦ ἔχομε πῆ πιὸ πάνω, πὼς θά πρέπει πάντα νά ἀξιολογοῦμε τοὺς στόχους μας καί νά δίδουμε τίς κατάλληλες προτεραιότητες κατὰ τήν κρίση μας.

Ἐχομε δηλώσει ἐπανειλημμένα, πὼς βασικός καί κύριος σκοπὸς μας εἶναι νά ἐργασθοῦμε γιά τὸ ἔθνικό μας θέμα, γιά τήν σωτηρία τοῦ τόπου μας. Ἄν δέν μπορέσωμε νά σώσουμε αὐτὸν τὸν τόπο, ἂν δέν μπορέσωμε νά ἐξασφαλίσουμε τήν ἐδαφική ἀκεραιότητα τοῦ νησιοῦ μας, ἂν δέν πᾶν οἱ πρόσφυγες στὰ χωριά τους καί στὰ σπίτια τους, τότε θά ἔχωμε νά ἀντιμετωπίσωμε βασικότερα προβλήματα ὑπάρξεως.

Εἶναι σὲ ὅλους γνωστὸν καί δέν ἀποτελεῖ μυστικόν, ὅτι ὁ χρόνος αὐτὸς θά εἶναι πολὺ κρίσιμος γιά τὸ ἔθνικό μας θέμα. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Κράτους Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος ἐδήλωσε χαρακτηριστικά πὼς ἂν φέτος δέν λυθῇ τὸ Κυπριακὸ τότε πραγματικά ὀδηγοῦμεθα ὄχι σὸν θέμα προγραμματισμοῦ, ἀλλὰ σὸν θέμα ἀνάγκης, στό μακροχρόνιο ἀγῶνα. Εἶναι ἐπίσης γνωστό, πὼς στό στάδιο αὐτὸ γίνονται πολὺ ἔντονες ζυμώσεις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ Κυπριακὸ καί ἀναμένονται σημαντικὲς πρωτοβουλίες. Δέν γνωρίζομεν ἂν οἱ πρωτοβουλίες αὐτές θά μᾶς ὀδηγήσουν πρὸς ἐθνικὴ δικαίωση καί λύση σύμφωνα μὲ τίς ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ὅμως ζυμώσεις γίνονται καί ὅλα συγκλίνουν πρὸς τὸ γεγονός ὅτι ὁ χρόνος αὐτὸς θά

είναι πολύ κρίσιμος για την Κύπρο. "Αν ο χρόνος αυτός είναι κρίσιμος, οί επόμενοι μήνες αναμένονται να είναι κρίσιμώτατοι.

Είναι έθνική ανάγκη, όπως στην κρίσιμη αυτή περίοδο, ο λαός είναι ψυχικά ένωμένος και θα πρέπει να υπάρξει συσπείρωση γύρω από την Ήγεσία του, για τόν υπεύθυνο χειρισμό του θέματος μας. Θα πρέπει οί διαφορές να παραμερισθούν και θα πρέπει την πρώτη θέση σε όλα, να πάρη τó έθνικό μας θέμα.

Σέ αυτό τó κλίμα, κατόπιν πολλής μελέτης, έχομε καταλήξει στο συμπέρασμα πώς θα ήταν άκαιρο να μπορούμε σε προεκλογικό άγωνα για τήν ανάδειξη κοινοταρχών στην ύπαιθρο.

Μιά έκλογική διαμάχη, έστω και περιορισμένης κλίμακος, είναι αναπόφευκτο πώς θα δημιουργήση εντάσεις στο έσωτερικό μέτωπο, με αποτέλεσμα σε περιπτώσεις να διαχωρίζη αντί να ένώνη τόν λαό. Διασαφηνίζομε πώς πιστεύομε απόλυτα στην εισαγωγή του δημοκρατικού θεσμού στην ανάδειξη τών χωρικών αρχών. Έχομε όμως παράλληλα πεισθή ότι ένδεικνυται, έν όψει της κρίσιμου περιόδου στην οποία μπαίνει τó έθνικό μας θέμα, να αναβληθῆ ή διεξαγωγή τών εκλογών.

Γνωρίζομε ότι είναι δυνατόν ή απόφαση αυτή να αποτελέση εύκαιρία για κομματική έκμετάλλευση. Πιστεύομε όμως ότι στο σύνολο ο Κυπριακός λαός θα κατανοήση και θα έκτιμήση τήν ανάγκη για τήν λήψη αυτής της απόφάσεως. Είναι άτυχές ότι έγιναν και εις τó παρελθόν αναβολές, όχι κατ' ανάγκη από μās, αλλά σήμερα μέσα στην περίοδο πού βρισκόμαστε, δέν έχομε καμμία άμφιβολία ότι ή πρόταση μας πραγματικά επιβάλλεται.

Είμαστε έτοιμοι να δεχθοῦμε όλες τις επικρίσεις από αυτούς πού διαφωνοῦν με τήν απόφαση αυτή. Είμαστε έτοιμοι να δεχθοῦμε τήν εϋθύνην για τήν αναβολήν αυτήν. Δέν μās φοβίζει ή εϋθύνη για λήψη αποφάσεων στις όποιες πιστεύομε και πού νομίζομε ότι πρέπει να ληφθούν, προκειμένου να έξυπηρετηθῆ ή έθνική μας υπόθεση.

Έλπίζομε ότι όλοι θα δοῦν και θα κρίνουν ψύχραιμα τó μέτρο αυτό.

Με τήν εύκαιρία αυτή κάμνομε και πάλιν θερμή έκκληση πρós όλους, σ' αυτούς πού συμφωνοῦν και σ' αυτούς πού διαφωνοῦν μαζί μας, ότι θα πρέπει όλοι να εργασθοῦμε για να επιτύχωμε τήν απαιτούμενη ψυχική ένότητα του λαού και τήν ενίσχυση του Προέδρου του Κράτους, Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, πρós τόν όποιον έχομε απόλυτο έμπιστοσύνη και πρós τόν όποιον όλοι θα πρέπει να προσφέρωμε τήν υποστήριξη, για τόν χειρισμό του έθνικου μας θέματος. Εϋχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έάν δέν υπάρξη άλλος όμιλητής θα παρακαλέσω τόν κ. Ποταμίτην να με αντικαταστήση δια να προσθέσω απλώς δυό λόγια.

(Ο Πρόεδρος αντικαθίσταται από τόν κ. Ποταμίτην).

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

"Άκουσα με πολύ μεγάλη προσοχή τις θέσεις πού εξέθεσαν ο Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Α.Κ.Ε.Λ. και της Άριστερας, αξιότιμος Βουλευτής κ. Παπαϊωάννου, και ο Πρόεδρος της Ε.Δ.Ε.Κ., αξιότιμος Βουλευτής κ. Λυσαριδης.

Δέν υπάρχει καμμία άμφιβολία, ούτε κανείς μπορεί να άμφισβητήση τó γεγονός ότι και οί δύο πλευρές από ανέκαθεν ετάχθησαν υπέρ της διεξαγωγής τών κοινοτικών εκλογών. Ούτε έμεις είμεθα εναντίον της διεξαγωγής τών κοινοτικών εκλογών, εάν δέ δέν έγιναν κοινοτικές εκλογές μέχρι τώρα δέν εϋθυνόμεθα έμεις.

Τό δεύτερον τó όποιον θα ήθελα να προσθέσω είναι τó λεχθέν ότι πάντα μπορεί να υπάρξη κρίσιμότης τών περιστάσεων και πάντα μπορεί να υπάρξη

έθνικόν θέμα και λεπτοί χειρισμοί και κρίσιμες στιγμές. Έν τούτοις υπάρχει πολύ μεγάλη διαφορά μεταξύ Βουλευτικῶν και κοινοτικῶν ἐκλογῶν ὑπό τήν ἔννοιαν τῶν ἐνδεχομένων κινδύνων διασπάσεως, τῶν ἐνδεχομένων κινδύνων διχωνοιῶν, τῶν ἐνδεχομένων κινδύνων παθῶν εἰς τήν περίπτωσιν τῶν ἐκλογῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν παρά εἰς τήν περίπτωσιν τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐκλογῶν.

Παρά ταῦτα ἡ Βουλή, ἡ προηγούμενη Βουλή, ὄχι ἡ σημερινή, σέ περιπτώσεις πού ἦσαν πολύ ὀλιγώτερον κρίσιμες ἀπό τίς σημερινές ἀνενέωσε ἀκόμη και τήν ἰδικήν της θητεία. Ἐπομένως δέν εἶναι παράλογον ἡ σημερινή Βουλή νά ἀποφασίσῃ περί τῆς ἀναβολῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν, πού μπορεῖ βεβαίως εἰς αὐτές νά ἐνδιαφέρονται κόμματα, ἀλλά ὑπάρχει ἐκεῖ και τὸ στοιχεῖον, εἴτε τὸ θέλομεν εἴτε ὄχι, τοῦ καθαρὰ προσωπικοῦ χαρακτήρα πού μπορεῖ νά δημιουργήσῃ πολλά προβλήματα και ἤδη νομίζω ὅτι γνωρίζομεν ὅτι σέ μερικές περιπτώσεις ὑπάρχουν κίνδυνοι λόγω τούτου. Ἀσφαλῆστα ὁ λαὸς πρέπει νά εἶναι σέ θέση νά ἐκλέγῃ ὅλους τοὺς ἀρχόντες του. Εἰς τήν ἰδικήν ὅμως αὐτήν περίπτωση τὸ γεγονὸς ὅτι δέν ἐξελέγησαν οἱ κοινοτικοὶ ἀρχόντες ἀπὸ τὸν λαὸν γιὰ 40 χρόνια, γιὰ τὸ ὁποῖον, ἐπαναλαμβάνω, δέν εὐθυνόμεθα, δέν σημαίνει ὅτι ἡ ὅλη Ζημιά θά γίνῃ στις δημοκρατικές διαδικασίες με αὐτήν τήν ἀναβολήν ἡ ὁποία σήμερα ἐπιβάλλεται κατὰ τήν κρίσιν μας, ἐνῶ προηγουμένως δέν ἐπεβάλλετο.

Ἐπίσης θά ἤθελα νά προσθέσω και τὸ ἐξῆς. Ἐλέχθη ὅτι ἓνας ἀριθμὸς κοινοταρχῶν σήμερα, ἔλαβαν μέρος ἢ μετείχαν στὸ πραξικόπημα και ὅτι θεωρεῖται ἀπαράδεκτον νά εἶναι κοινοτάρχες. Ἐλπίζω νά μὴν ὑπάρχῃ ἡ ἐντύπωση ὅτι ἡ πρόταση γιὰ ἀναβολήν τῶν ἐκλογῶν, μεταξύ ἄλλων ἔχει και σκοπὸν νά παραμείνουν αὐτοὶ οἱ κοινοτάρχες στις θέσεις τους. Ἀντίθετα ἔπρεπε νά εἶχαν ἤδη φύγῃ και πρὸ τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελα σὰν κατακλειδα νά ὑπογραμμίσω εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶπα στήν πρώτη μου παρέμβαση καταθέτοντας τήν σχετική πρόταση. Ἐχομεν ὑποχρέωση ἀποφασίζοντας και ἐφαρμόζοντας τίς δημοκρατικές διαδικασίες, νά τίς ἐντάσσωμεν μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἔθνικοῦ συμφέροντος. Δέν συμφωνῶ με τήν ἀποψη ὅτι ἡ φάση στήν ὁποία μπαίνομεν σήμερα εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἴδια ὅπως ἦσαν οἱ προηγούμενες. Πιστεύω ὅτι μπαίνομεν μέσα σέ μιὰ φάση πού τὸ παραμικρὸ μπορεῖ νά δώσῃ ἀφορμὴ — και ἔχομεν πικρὰν πείραν τοῦ παρελθόντος — σέ ὅσους ἔχουν κατὰ νοῦν νά ὑποσκάψουν τήν ἐνότητα, νά προκαλέσουν διαιρέσεις, νά προκαλέσουν διασπάσεις, νά προκαλέσουν πάθη, πρᾶγμα πού ἔχομεν τήν ὑποχρέωση νά ἀποτρέψωμεν.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ πρόταση ἡ ὁποία γίνεται, δέν γίνεται γιὰ νά κερδίσωμεν καλές ἐντυπώσεις. Ἐχομεν πλήρη ἐπίγνωση τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ πρόταση ἡ ὁποία γίνεται εἶναι πρόταση πού θά προκαλέσῃ ἐπικρίσεις. Ἐν τούτοις πιστεύω ὅτι ἔχομεν πρώτην ὑποχρέωση νά ἀντικρύσωμεν τὰ πράγματα με τὸ πρῆσμα τοῦ ἔθνικοῦ συμφέροντος. Νομίζω εἰλικρινῆστα ὅτι ἐάν ἐξ ἀφορμῆς τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν, πού ἐπρόκειτο νά λάβουν χώραν τήν 20ὴν Φεβρουαρίου ἡ ὁποιαδήποτε ἡμερομηνίαν, δημιουργηθοῦν καταστάσεις οἱ ὁποῖες θά ὀδηγήσουν σέ ἐμπάθειες, σέ πάθη, σέ μίση πού δέν θά κρατήσουν μέχρι τῆς ἡμερομηνίας τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, ἀλλά πιθανῶς νά συνεχισθοῦν και μετὰ τήν διεξαγωγήν τῶν ἐκλογῶν, πιστεύω ὅτι θά ἔχωμεν κάποια ἐυθύνη. Γιὰ αὐτὸ, ἐπαναλαμβάνω, ἀναγνωρίζω πλήρως τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθησαν και με τὰ ὁποῖα συμφωνῶ, ἀλλὰ ἐκεῖνο με τὸ ὁποῖον δέν συμφωνῶ εἶναι ὅτι ἐπιβάλλεται, ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, νά προχωρήσωμεν στήν διεξαγωγήν τῶν ἐκλογῶν.

Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ἐνθέρμως ὅπως ἡ πρόταση γίνῃ ἀποδεκτὴ και ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ πιστεύω ὅτι θά εἶναι γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τήν ἐδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Έπειδή δέν πρόκειται νά μακρηγορήσω, νά μου έπιτραπῆ νά όμιλήσω από τήν θέσιν μου. Θά άπαντήσω μόνον σέ μερικές παρατηρήσεις.

Πιστεύετε ότι ἡ ύποστήριξις ἢ μή τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς γιά τó θέμα τῶν κοινοτικῶν έκλογῶν δέν ἔχει καθόλου τήν θέσιν της. Άλλοῦ ἔγκειται τó θέμα καί νομίζω ότι σιάδήποτε σύνδεσις τοῦ θέματος πρòς ἐκείνην τήν κατεύθυνσιν εἶναι πολύ άτυχῆς καί στερεῖ τήν Κυβέρνησιν από γνήσιους φίλους καί συμμάχους πού ἔξακολουθοῦν νά εἶναι καί γνήσιοι φίλοι καί σύμμαχοι.

Δεύτερον : Έλέχθη ότι χρειαζόμεθα ένότητα. Ἡ ένότης ύπάρχει καί θά ύπῆρχε αλλά δέν χρειαζόμεθα ένότητα όλων τῶν δυνάμεων, δέν χρειαζόμεθα ένότητα μέ τούς Δούρειους Ἴππους, μέ τά πραξικοπηματικά καί τά μεταπραξικοπηματικά στοιχεία τῶν όποιων στόχος θά ἦσαν οἱ ἐπόμενες κοινοτικές έκλογές.

Τό τρίτον σημείον άφορᾶ τó ότι ἡ Βουλή άνανέωσε τήν θητείαν της, καί εἶναι γεγονός. Γι' αὐτό ύπῆρξεν άμαρτωλή, αλλά ἐμεῖς δέν συμμετέσχαμεν εἰς ἐκείνην τήν άμαρτίαν, διότι κάθε φοράν ἐπεμέναμεν ότι ἔπρεπε νά γίνουν Βουλευτικές έκλογές καί δέν ἐψηφίσαμεν μαζί μέ ἐκείνους πού ἐψήφισαν γιά τήν παράταση τῆς θητείας τῆς Βουλῆς. Καί δέν νομίζω ότι πρέπει ἐκείνη ἡ Βουλή νά άποτελέση καθ' οἰονδήποτε τρόπον παράδειγμα πρòς μίμησιν γι' αὐτήν τήν Βουλήν. Ἰσα, ἴσα οἱ έκλογές ἔγιναν γιά νά άπαλλαγῶμεν από τήν πλειοψηφίαν ἐκείνης τῆς Βουλῆς, ἡ όποία ἦταν μιᾶς κακῆ πλειοψηφία καί γιά τόν λαόν καί γιά τές δημοκρατικές διαδικασίες. Γι' αὐτό δέν πιστεύω ότι αὐτό θά μπορούσε νά άποτελέση ἕνα σωστό παράδειγμα.

Έλέχθη ότι κάτω από ώρισμένες προϋποθέσεις εἶναι δυνατόν νά ύπάρξη άναστολή τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν. Διαφωνῶ. Ἡ ἔλευθερία καί οἱ δημοκρατικές διαδικασίες εἶναι άδιαίρετες. Ἡ δημοκρατία ἔχει πολλές φορές πικρές ἐκφράσεις, αλλά πρέπει κανείς καί ἐκείνες τές πικρές ἐκφράσεις νά τές δέχεται καί νά τές ἐφαρμόζη, γιατί ἐάν δεχθῶμεν άναστολήν τῶν ἔλευθεριῶν καί δημοκρατικῶν διαδικασιῶν κάτω από όποιεσδήποτε προϋποθέσεις, φοβοῦμαι ότι θά άνoίξωμεν ἕνα δρόμον από τόν όποιον δέν εἴμεθα βέβαιοι πού θά ὀδηγηθῶμεν. Γι' αὐτό πιστεύω ότι δέν πρέπει κατ' οὔδένα τρόπον οἱ δημοκρατικές διαδικασίες νά άναστέλλωνται ἐπί τῆ βάσει όποιωνδήποτε κριτηρίων.

Έλέχθη ἐπίσης ότι εἶναι δυνατόν νά ύπάρξουν προσωπικά πάθη. Μπορεῖ νά ύπάρξουν. Εἶναι καί αὐτό ἕνα στοιχείο τῆς δημοκρατίας, δυστυχῶς, αλλά αὐτό ἰσχύει γιά πάντα καί ἂν τó ἐπιχείρημα εἶναι ότι δυνατόν οἱ έκλογές νά δημιουργήσουν όποιεσδήποτε προσωπικές αντίθέσεις πού μάλιστα εἶναι δυνατόν, ὅπως ἔλέχθη, νά συνεχισθοῦν καί πέραν τῆς ἡμερομηνίας τῶν έκλογῶν, αὐτό τó ἐπιχείρημα θά ἰσχύη γιά πάντα καί δέν εἶναι ἐπιχείρημα τó όποιον καταργεῖται κάτω από τές α ἢ β προϋποθέσεις. Τó νά λεχθῆ ότι αὐτό τó πρᾶγμα θά διασπάση σέ μιᾶ κρίσιμη ὥρα τόν λαό, ἂν αὐταί, πού λόγω τῶν προσωπικῶν τους παθῶν, θά μεταστραφοῦν σέ άνθρώπους οἱ όποιοι θά ύποναμεύσουν τήν ἔθνική γραμμῆ καί τήν γραμμῆ τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἔχουν κάποια προσωπικά πάθη ἐναντίον τοῦ τυχόν μουκτάρη ὁ όποιος θά ἐκλεγῆ, παλύ φοβοῦμαι ότι πάνω σέ τέτοια στοιχεία δέν μπορεῖ νά στηρίζεται οὔτε ἡ δημοκρατία οὔτε τó ἔθνικό θέμα.

Γι' αὐτό ἐγώ πιστεύω ότι κάθε φορά πού διεξάγονται έκλογές ἐνισχύεται καί τó ἔθνικό θέμα καί οἱ δημοκρατικές διαδικασίες καί ἡ σωστή ένότης τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων καί τó Κυβερνητικό ἔργο καί τó ἔθνικό θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δέν θά ήθελα νά παρέμβω εΐς τήν συζήτησιν ή όποΐα εΐναι άρκετά έποικοδομητική και διαφωτιστική, αλλά ήθελα νά έπισημάνω τώ γεγονός ότι εΐναι άτυχής ή προσεξόφλησις τής συμβουλης τής Κυβερνήσεως όσον άφορā τώ θέμα αυτό τών κοινοτικών έκλογών. Εΐναι άτυχής ή γνώμη ότι δέν προσφέρεται καμμΐα ύπηρεσία, μάλλον προσφέρεται άρνητική ύπηρεσία εΐς τώ τί ή Κυβέρνησις φρονεΐ όσον άφορā τās έκλογās αυτές.

Γΐ αυτόν τόν λόγον δέν νομίζω ότι πρέπει νά μονοπωληται τώ τί ή Κυβέρνησις φρονεΐ περι τής καταστάσεως και περι τής έν γενεί τοποθετήσεως τού όλου θέματός μας.

Προσωπικώς πρέπει νά πω ότι με συνέχει ή άγωνία περι τού τί τέξεται ή έπιούσα διΐ αυτήν τήν εΐσοδον εΐς αυτήν τήν κρίσιμον και λεπτήν φάσιν και προσωπικώς πιστεύω ότι και οΐ έν τή Βουλή αυτή αλλά και πολύ περισσότερο ό κοινός, ό άπλους λαός μας, έχει έστραμμένην τήν προσοχήν και τώ βλέμμα πρός τά εκεί. Αυτό εΐναι τώ πρώτον σημείον.

Τώ δεύτερον μου σημείον, μικρόν σημείον εΐναι τώ έξής. Βεβαίως αντίλαμβάνομαι τήν ευαισθησίαν τών δημοκρατικών έν τή Βουλή κομμάτων δια τήν ενάσκησιν τών πλήρων δημοκρατικών δικαιωμάτων τού λαού. Ή ευαισθησία αυτή δέν καλύπτει μόνον εκείνους οΐ όποιοι αντίτιθενται εΐς τήν ψήφισιν τής άναβολής τών εκλογών, αλλά και τήν άλλην πλευράν, ήμας εΐς τήν αντιπέραν όχθην.

Έκείνς πού θέλω νά πω όμως εΐναι ότι ή θυσία αυτή εΐναι μερική και ή Βουλή άπεδέχθη μέρος τών λαϊκών δημοκρατικών συμφερόντων.

Ή μερική αυτή τήν όποΐαν θά κάμη ό λαός μας θυσία, δια τής προσωρινής στέρησεως δικαιωμάτων του, ήτοι νά χάση τήν ευκαιρίαν νά ψηφίση εΐς τās έπικειμένες κοινοτικές εκλογās, δέν νομίζω νά γίνη άποδεκτή από τόν λαόν αλλά νομίζω ότι ύπάρχει πολυς λαός και πολλή μερίδα τού λαού πάσης άποχρώσεως, από τού γαλάζιου μέχρι τού έρυθρου, ή όποΐα μπορεί νά ΐδη τι τώ συνετόν εΐς τήν άπόφασιν αυτήν τήν όποΐαν θά λάβη ή δέν θά λάβη ή Βουλή αυτή.

Γΐ αυτό νομίζω, κ. Πρόεδρε, ότι ή μερίς εκείνη πού έχει προσανατολισθη πρός τώ τί συνεβουλεύθη νά πράξη και πρός τώ τί εΐναι τώ όρθόν νά πράξη, πρέπει νά έμμεΐνη εΐς τήν άπόφασιν της περι ύπερψηφίσεως τής προσωρινής ταύτης άναβολής τών εκλογών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ήν μου έπιτρέπετε, γιά νά μήν ταλαιπωρήσω τόν κ. Ποταμίτην, θά ήθελα και πάλιν νά προσθέσω άπλως δυό λόγια εκ τής θέσεώς μου.

Δέν εΐναι σκοπός μου ή αντιδικία αλλά σέ δυό τρία σημεία πού ανέφερεν ό κ. Λυσαριδης θά ήθελα νά άπαντήσω. Θά ήθελα νά παρατηρήσω ότι δέν ύπάρχει πρόθεσις άναστολης τών δημοκρατικών διαδικασιών, ύπάρχει άπλως εΐσήγησις άναβολής τών κοινοτικών εκλογών πού δια πρώτην φοράν πρόκειται νά διεξαχθούν από μΐς ήμερομηνίας σέ άλλην ήμερομηνίαν. Και αυτό έχει σχέσιν με τήν άλλην παρατήρησιν τού κ. Λυσαριδης σχετικά με τά πάθη, ότι βεβαίως τά πάθη μπορεί νά ύπάρχουν και υπό όμαλάς συνθήκας και μπορεί νά ύπάρχουν και νά συνεχίζονται υπό όμαλάς συνθήκας. Νομίζω όμως ότι ύπάρχει πολύ μεγάλη διαφορά μεταξύ τού νά έπιτραπή ή καλλιέργεια και ή εκμετάλλευσις τών παθών εΐς κρίσιμους στιγμάς και τών όποιωνδήποτε παθών πού μπορεί νά ύπάρχουν εΐς στιγμάς πού δέν θεωροϋνται τόσοσν κρίσιμες όσον οΐ σημερινές. Και επίσης κάτι άλλο γιά τώ όποΐον έλπίζω νά μήν ύπάρχη καμμΐα παρανόηση. Δέν νομίζω ότι ώμίλησε

κάνεις περί ενότητας του λαού για να συμπεριλάβη εκείνους που μετείχαν στο πραξικόπημα. Αυτό το αναφέρω γιατί έγινε ένας τέτοιος υπαινιγμός.

Αυτά απλώς ήθελα να προσθέσω υπό μορφήν διευκρίνισης. Έν πάση περιπτώσει και πάλιν επαναλαμβάνω ότι δεν είναι σκοπός ή κατάργησις των δημοκρατικών διαδικασιών. Αντίθετα είμεθα τεταγμένοι υπέρ των δημοκρατικών διαδικασιών. Είς αυτήν τήν συγκεκριμένην περίπτωσιν απλώς εισηγούμεθα τήν αναβολήν των κοινοτικών εκλογών εν όψει τής καταστάσεως όπως τήν έχομεν περιγράψει.

“Αν δέν υπάρχουν άλλοι όμιληται θά παρακαλέσω τόν Γραμματέα νά αναγνώση τό κείμενον τής Αποφάσεως τό όποιον νά τεθη είς ψηφοφορίαν.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Έπειδή ή Βουλή των Άντιπροσώπων δι' Αποφάσεως αυτής ληφθείσης τήν 18ην Νοεμβρίου, 1976 και δημοσιευθείσης εν τή έπισήμω έφημερίδι τής Δημοκρατίας τής 26ης Νοεμβρίου, 1976, δυνάμει τής δευτέρας έπιφυλάξεως του έδαφίου (1) του άρθρου 10 του περί Χωριστικών Άρχων Νόμου, Κεφ. 244, (ώς ούτος έτροποποιήθη διά των Νόμων 60 του 1972 και 60 του 1976), ώρισε τήν 20ήν Φεβρουαρίου, 1977 ως ήμερομηνίαν εκλογής Χωριστικών Έπιτροπών εν τή Κυπριακή Δημοκρατία.

Και επειδή ή Βουλή των Άντιπροσώπων φρονεί ότι αι διαμορφούμεναι συνθήκαι και δεδομένα δέν συνηγορούν υπέρ τής διεξαγωγής τιαούτης εκλογής :

Διά ταύτα ή Βουλή των Άντιπροσώπων αποφασίζει δυνάμει τής δευτέρας έπιφυλάξεως του προαναφερθέντος έδαφίου (1) του άρθρου 10 του περί Χωριστικών Άρχων Νόμου, Κεφ. 244, (ώς ούτος έτροποποιήθη διά των Νόμων 60 του 1972 και 60 του 1976), όπως ή ρηθείσα εκλογή μη διενεργηθί τήν 20ήν Φεβρουαρίου, 1977 αλλά τήν 11ην Δεκεμβρίου, 1977.

Αί εν λόγω εκλογαι θέλουσι διεξαχθί συμφώνως προς τας διατάξεις του ισχύοντος Έκλογικού Νόμου δι' ανάδειξιν Μελών τής Βουλής των Άντιπροσώπων, τηρουμένων, όμως, των ειδικών διατάξεων των περί Χωριστικών Άρχων (Τροποποιητικών Νόμων του 1972 και 1976 (Άρ. 60 του 1972 και 60 του 1976)) ή παντός έτέρου Νόμου τροποποιούντος ή αντικαθιστώντος τούτους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι είναι υπέρ τής Προτάσεως;

Νά γίνη καταμέτρησις, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι έναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 ψήφοι έναντίον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρότασις ἐγκρίνεται.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὸ Κεφάλαιον Δ' τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίᾳς Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὸ ἔτος 1975.

Βεβαίως ὑπάρχει καὶ τὸ δεύτερον θέμα διὰ τὴν πρωϊνὴν φοιτήσιν.

Θὰ ἤθελα τὸ Σῶμα νὰ ἀποφασίσῃ ἐὰν ἐπιθυμῇ τὴν συζήτησιν ἀπόψε ἢ ἀναβολὴν. Εἰσηγεῖσθε ἀναβολὴν;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἄναβολὴν.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Καίτοι δὲν ἔχω ἔνστασις, κ. Πρόεδρε, διὰ τὴν ἀναβολὴν, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι εἶναι ἡ τετάρτη φορὰ πού ἀναβάλλεται ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως καὶ βεβαίως διὰ μελλοντικῶν σκοποῦς δὲν θὰ πρέπει νὰ γίνωνται αὐτέες οἱ ἀναβολές διότι ἓνα θέμα πιθανῶς νὰ χάνῃ τὴν ἐπικαιρότητα του ὅταν δὲν συζητῆται ἐγκαιρῶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν διαφωνῶ καὶ ὑπενθυμίζω ὅτι τὴν προηγουμένην φορὰν ἤμουν ἔτοιμος νὰ ἐπιτρέψω τὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως μέχρι τῆς 3ης πρωϊνῆς, εἰ δυνατόν.

Ἄλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐκφράζω τὴν ἐλπίδα ὅτι, τοῦλάχιστον ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος τοῦ Κεφαλαίου Δ, ἤτοι ἡ συζήτησις τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας, θὰ ὀλοκληρωθῇ κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει ἓνα δεύτερον θέμα, τὸ θέμα τῆς καταργήσεως τῆς ἀπογευματινῆς φοιτήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἀνέφερα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ὡς εἰσηγητὴς τοῦ θέματος καὶ ἐπειδὴ δὲν διαφωνεῖ καὶ ὁ συνάδελφος κ. Ποσκότης, ὁ ὁποῖος θὰ ὠμιλοῦσεν ἐπὶ τοῦ θέματος, εἰσηγοῦμαι, ἐὰν συμφωνῆτε, νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας πρὸς ἐξέτασιν καὶ δεχόμεθα νὰ συνεχίσωμεν τὴν συζήτησιν ἀφοῦ ἐτοιμασθῇ ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, ὁπότε, ἐφ' ὅσον παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐν λόγω Ἐπιτροπὴν, τὸ δεύτερον τοῦτο θέμα δύναται νὰ διαγραφῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐκ τῆς Ἡμερησίᾳς Διατάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ διάφορος γνώμη οὐδεμίαν ἔνστασις ἔχω.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Διότι θὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν τὰ Μέλη νὰ συζητήσουν καλύτερον ἐφ' ὅσον εἶναι ἐτοιμὴ καὶ ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας.

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 3ην Φεβρουαρίου, 1977, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μετὰ τὴν ἐξῆς ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Καταργήσεως Ἀμοιβῶν (Προσωρινὴ Μείωσις) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος τοῦ 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : « Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίαις Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὸ ἔτος 1975 ». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχομεν ὑποβάλλει μιὰ Ἐρώτηση γιὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐπήραμε ἀπάντησι καὶ ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐγγράψουμε τὸ θέμα. Καὶ τὸ θέμα ἀφορᾷ τὸ πρόβλημα ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὰ κριτήρια ποὺ ἐπεκράτησαν γιὰ τὴν ἀναστολὴ δίωξης τοῦ Κρίνου Θεοχάρους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ὑπεβλήθη Ἐρώτησις πρὸς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ναί, ὑπῆρξεν Ἐρώτησις πρὸς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελεᾶ ἀλλὰ δηλώθηκε πρὸς τὸν ὑπεβαλόντα τὴν Ἐρώτησι ὅτι δὲν θὰ ἀπαντοῦσε ἡ Εἰσαγγελία ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶμαι βέβαιος ἐπ' αὐτοῦ. Μήπως εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν θὰ ἐπρεπε νὰ ὑποβληθῇ Ἐρώτησις πρὸς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν ἢ ὄχι;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δεδομένου ὅτι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἀποτελεῖ χωριστὴν Ἀρχὴν καὶ δεδομένου ὅτι τὸ "Nolle prosequi" εἶναι ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ποὺ ἐφαρμόζεται νομιζῶ ὅτι ἡ ὀρθὴ διαδικασία ἦταν νὰ ἐρωτηθῇ. Εἶχε προκύψει τὸ θέμα προηγουμένως στὴ Βουλὴ καὶ εἶχαν συζητηθῇ οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, εἶχε δὲ δηλωθῇ ἀπὸ τὴ Βουλὴ ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ πάρωμεν ἀπόφασι κατὰ πόσον ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἦτο ὑπόλογος ἢ ὄχι πρὸς τὴ Βουλὴ, ἀλλὰ ὅτι θὰ ἦτο πρόθυμος ὑπὸ οἰσθησθεῖσαι νὰ δῖναι τίς πληροφορίες τίς ὁποῖες ἡ Βουλὴ θὰ ἐζητοῦσε. Ἐπομένως χωρὶς νὰ μπαίνω στὴ συζήτησι τοῦ θέματος κατὰ πόσον ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ὀφείλει νὰ λογοδοτῇ στὴν Βουλὴν ἢ ὄχι, νομιζῶ ὅτι ὁ ἀρμόδιος τρόπος ὑπεβολῆς τῆς Ἐρώτησις ἦταν αὐτὸς καὶ ὅτι δικαιοῦται τὸ μέλος τῆς Βουλῆς τὸ ὁποῖον ὑπέβαλε τὴν Ἐρώτησι, νὰ ζητήσῃ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

‘Οποιαδήποτε άλλη άποψις επί του θέματος;

‘Ο κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα τῆς ὑποχρέωσης τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως νὰ πληροφωρῆ τὴν Βουλὴν γύρω ἀπὸ τὶς συνθήκες κάτω ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀσκεῖ τὸ συνταγματικὸ δικαίωμα τῆς καταχώρησης ἀναστολῆς διώξεως, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἔχει ἀπασχολήσει τὴ Βουλὴ στὸ παρελθόν. Δὲν εἶναι σαφές καὶ δὲν μπορούμε, νομίζω, πρόχειρα αὐτὴν τὴν στιγμὴν, νὰ ἀποφασίσουμε κατὰ πόσον δεχόμεθα τὴ νομικὴ γνωμάτευση τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἢ ὄχι. Ἄλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγείρεται εἶναι τὸ ἔξης : Ἐὰν ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς δὲν ἔχη ὑποχρέωση νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὴν Βουλὴν τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποῖους, ἢ τὲς συνθήκες κάτω ἀπὸ τὲς ὁποῖες, ἀσκεῖ τὸ δικαίωμα ἀναστολῆς διώξεως, ἴσως νὰ τίθεται θέμα ἀδυναμίας τῆς Βουλῆς νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα. Γι’ αὐτὸ διερωτῶμαι κατὰ πόσον μπορούμε στὴ σημερινὴ συνεδρίαση νὰ ἀποφασίσουμε κατὰ πόσον τὸ θέμα μπορεῖ νὰ ἐγγραφῆ ἢ ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

‘Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι τὸ πρόβλημα τίθεται κατὰ πόσον ἢ κὸτα ἐγέννησε τὸ αὐτὸ ἢ τὸ αὐτὸ τὴν κὸτα. Διότι τὴν προηγούμενη φορὰ ἀπέφυγεν ἡ Βουλὴ νὰ πάρῃ θέση ἐπ’ αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ εἶπεν «ἀς τὸ ἀφήσωμεν ἔτσι» καὶ ὅτι θὰ μπορούσαμε νὰ ἀσκοῦμε τὸν ἔλεγχο μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο. Ἄν, τώρα, πρόκειται νὰ μὴν μπορούμε νὰ τὸν ἀσκοῦμε τὸν ἔλεγχο διότι δὲν ἐλήφθη ἀπόφαση, τότε θὰ ἀπαιτήσουμε νὰ τεθῆ τὸ θέμα καὶ νὰ ληφθῆ πλέον μιὰ ἀπόφαση ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον μπορεῖ νὰ ἀσκῆ κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο ἐπὶ ὅλων τῶν ὑποθέσεων πού ἀφοροῦν τὸν κυπριακὸ λαὸ καὶ αὐτὸ δὲν τὸ λέγω καθ’ οἰκνδήποτε τρόπον γιὰ νὰ θίξω τὸ Γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως. Κάθε ἄλλο. Ἄλλὰ κατὰ πόσον πρέπει νὰ ὑπάρχει Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος ἐπὶ ὅλων τῶν ἐκφράσεων εἰς τὸν τόπον μας.

Ἐπομένως, ἂν δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ δεκτὸν τὸ θέμα, τότε εἰσηγοῦμαι νὰ τεθῆ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ καὶ πάλιν τὸ γνωστὸ θέμα γιὰ τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ ἀπέφυγε νὰ πάρῃ θέση, κατὰ πόσον δηλαδὴ ἡ Βουλὴ δικαιούται νὰ ἀσκῆ κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο ἐπὶ ὅλων τῶν δημοσίων θεμάτων — γιὰ νὰ μὴ λέγεται ὅτι εἶναι μόνο θέμα Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἐρώτημά μου κ. Λυσσαρίδη εἶναι ἄλλο. Δὲν εἶναι τὸ θέμα ἐλέγχου. Δὲν ὑπάρχει καμμία διαφωνία, τουλάχιστον δὲν νομίζω νὰ ὑπάρχῃ καμμία διαφωνία, ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἐλέγχου. Τὸ ἐρώτημά μου εἶναι τὸ ἔξης : Ὑπεβλήθη μέσον τῆς Βουλῆς ὁποιαδήποτε ἐρώτησις εἰς ἀρμόδιον Σῶμα;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχει ὑποβληθῆ πρὸ ἀρκετῶν ἐβδομάδων καὶ μοῦ δηλώθηκε ἀπὸ τὸν Γραμματέα τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ὅτι δὲν θὰ ἐτύγχανεν ἀπαντήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

‘Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Πράγματι, κ. Πρόεδρε, εις τὴν ἀπελθοῦσαν Βουλὴν ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὴν ἀπελθοῦσαν Βουλὴν;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα, κατὰ πόσον τὸ δικαίωμα τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως διὰ κατὰ-χώρησιν ἀναστολῆς ποινικῆς διώξεως ὑπόκειται εἰς Κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον ἢ ὄχι. Διὰ μακρᾶς γνωματεύσεως τοῦ ἰδίου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἐλέγχθη ὅτι δὲν ὑπῆρχε δικαίωμα ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς, ἐνῶ δι' ἄλλης γνωματεύσεως τὴν ὁποίαν ἐπαρουσίασα, ἐδικαιούμεθα, καὶ ἐγίνε μία συζήτησις εἰς τὴν Βουλὴν, ἀλλὰ πράγματι δὲν καταλήξαμεν εἰς ἀποτέλεσμα παρ' ὅλον πού ὑπεστήριζα καὶ ὑποστηρίζω καὶ θὰ ὑποστηρίζω ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει δικαίωμα τέτοιου ἐλέγχου.

Δεδομένου, ὅμως, ὅτι πρέπει, κατὰ τὴν γνώμην μου, νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ ἐγγραφή τοῦ θέματος καὶ ἐπειδὴ ἡμουν παρὼν εἰς κάποιαν συνεδρίασιν πού ἠρωτήθη ὁ Γενικός Εἰσαγγελεὺς διὰ τὸ συγκεκριμένον αὐτὸ θέμα καὶ ἐκάλεσε τὸν ἐρωτήσαντα νὰ δώσῃ ὅλα τὰ στοιχεῖα, θὰ εἰσηγοῦμην, παρ' ὅλον πού τονίζω ὅτι εἶμαι ὑπὲρ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, διότι ἡ Βουλὴ — καὶ συγκεκριμένα ἐδῶ εἶναι ὁ λαὸς πού ἐλέγχει ὅτιδήποτε — πρέπει νὰ ἀσκῆ κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον, θὰ παρακαλοῦσα νὰ υποβληθῆ πρὸς ἐγγραφὴν τὸ θέμα εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν οὕτως ὥστε νὰ δοθοῦν οἱ ἐξηγήσεις καὶ ἂν δὲν ἱκανοποιήσουν τὸν ἐρωτήσαντα τότε νὰ ἐγγραφῆ τὸ γενικώτερον θέμα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ συνεχῶς ἀναφερόμεθα στὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα, θέλω νὰ κάμω σαφές ὅτι οὔτε κἂν δὲν ἐξετάστηκε αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ἀπὸ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα. Ἀναφερόμεθα στὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα σὰν Γραφεῖον.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

..... διότι ὁ Γενικός Εἰσαγγελέας δὲν ἔχει κἂν γνώση ἢ, μπορεῖ νὰ ἔχῃ γνώση, ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ ἄτομον πού ἀσχολήθηκε κἂν μὲ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσις. Ἐπερμένως εἶναι ἄδικο νὰ μιλοῦμε συνεχῶς περὶ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως. Καὶ τὸ ἄτομον τὸ ὁποῖον ἔδωσε τὴν ἀπάντησις καὶ πού εἶπε «νὰ περάσετε γιὰ νὰ σὰς δώσω τὰ στοιχεῖα», πάλιν δὲν εἶναι ὁ Γενικός Εἰσαγγελέας. Πρόκειται περὶ προσώπου τὸ ὁποῖον ἐργάζεται εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ κάποιαν παρεξήγησις φαίνεται ὅτι ἴσως τὸ θέμα νὰ μὴν ἐφθάσε κἂν ἐκεῖ πού ἐπρεπε νὰ φθάσῃ ἐπισήμως, πρὸς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα, λόγω ὅλων αὐτῶν τῶν παρεξηγήσεων εἰσηγοῦμαι καὶ ἐγὼ νὰ παραμείνῃ τὸ θέμα μέχρι τῆς προσεχοῦς ἐβδομάδος γιὰ νὰ διευθετήσουμε τὴν μέθοδο μὲ τὴν ὁποία θὰ πρέπει νὰ ἐμφανισθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σύμφωνοι.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Συμφωνῶ κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ τονίζω ὅτι ἤμουν παρῶν πού ἐδόθη αὐτή ἡ ἐξήγησις, ἂν καί μετὰ ἐπληροφορήθηκα ὅτι ἄλλο πρόσωπον ἔδωσε τὴν ἀπάντησιν, καίτοι ὁ Γενικός Εἰσαγγελεὺς ἐκάλεσε τὸν ἐρωτῶντα νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ Γραφείου του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀλλὰ ἐπειδὴ, ὅπως εἶπεν ὁ κ. Λυσσαρίδης, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ἔγινεν ἡ ἐνδεδειγμένη διαδικασία, μὲν τὸ θέμα νὰ ὑποβληθῇ πρὸς ἐγγραφήν τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς παρουσίας συνεδριάσεως.

(ῶρα λήξεως 9.27 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Βάκης Χρῖστος

Βασιλειάδης Νίκος

Γαλανός Ἀλέξης

Γιάγκου Ἀνδρέας

Δημοσθένους Ἡρακλῆς

Ζιαρτίδης Ἀνδρέας

Καραμιχάλης Λοῖζος

Κουρτελλάρης Χρῖστος

Κωνσταντίνου Ντῖνος

Λυσσαρίδης Βάσος

Μαυρονικόλας Νίκος

Μιχαηλίδης Ἀλέκος

Μιχαηλίδης Θαλῆς

Μιχαηλίδης Χαμπῆς

Νέμιτσας Τάκης

Παναγίδης Κίμων

Παπαδημητρίου Κυριάκος

Παπαδόπουλος Τάσος

Παπαϊωάννου Ἐζεκίας

Παρασκευαίδης Φειδίας

Παύλου Πατρίκιος

Πελεκάνος Χρῖστος

Πασκώτης Σταῦρος

Ποταμίτης Γιάγκος

Σαββίδης Γεώργιος

Τουλούρας Ζαχαρίας

Τουμαζῆς Ἀνδρέας

Φάντης Ἀνδρέας

Χατζηδημητρίου Τάκης

Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι

Θρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀσιζιάν Ἀντρανίκ

Μαυρίδης Ἰωάννης

Φέλιξ Κυρίλλης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς προταθέντος θέματος «Ἀναθεώρησις τῆς Ἀποφάσεως διὰ τῆς ὁποίας καθωρίσθη ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν δι' ἀνάδειξιν Χωρικῶν Ἐπιτροπῶν», αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Ἀλ. Μιχαηλίδης, Πρόεδρος, Φ. Παρασκευαίδης) καὶ ἐγκρίσις τῆς Προτάσεως.

Τιμὴ 50 Μίλες

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.06 μ.μ.)

(Ἄρ. 19)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 19ης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιοτίμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Α — Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

Τὸ δεύτερον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Πρῶτο θέμα : «Ὁ περὶ Καταργήσεως Ἀμοιβῶν (Προσωρινὴ Μείωσις) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΩΝ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΜΕΙΩΣΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Ἀλέκος Μιχαηλίδης

Χρῖστος Βάκης

Ἀλέξης Γαλανός

Ἀνδρέας Φάντης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ντ. Κωνσταντίνου)

Ἀνδρέας Ζιαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 26ην Ἰανουαρίου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου, 1977 κατάργησις τοῦ περὶ Ἀμοιβῶν (Προσωρινὴ Μείωσις) Νόμου τοῦ 1976, ἀνευ βλάβης ἢ ἐπηρεασμοῦ παντός ὅ,τι ἐγένετο ἢ παρελείφθη δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ καταργουμένου Νόμου.

Ὡς γνωστόν, διὰ τοῦ νῦν ὑπὸ κατάργησιν Νόμου προβλέπεται, διαρκούσης τῆς ἐκρύπτου καταστάσεως καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐχὶ πέραν τῆς 31ης Μαρτίου, 1977, ἡ μείωσις τῶν ἀπολαβῶν ἐκ μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν κατὰ ποσοστὰ κυμαινόμενα μεταξὺ 10% μέχρι 25%, ἀναλόγως τοῦ ὕψους τῆς ἀμοιβῆς ἐκάστου ἐργοδοτουμένου, συνεισφορά ἣτις ἐκρίθη ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαραιτήτων πόρων πρὸς ἀνακούφισιν τῶν συνεπειῶν τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς ἐκτοπισθέντων προσώπων.

Ἡ ἐπελθοῦσα, ἐν τούτοις, ἀνάκαμψις εἰς τὴν οἰκονομίαν, ἡ αὔξισις τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ὡς καὶ ἡ κατάργησις τῆς αὐτομάτου ἀναπροσαρμογῆς τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων βάσει τῆς ἐξελίξεως τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑποβολὴν ἐκ μέρους τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀριθμοῦ αἰτημάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων, ἡ κατάργησις τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου Νόμου, ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων, ἡ ἐπανεισαγωγή τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου, κ.ἄ.

Τὰ προαναφερθέντα αἰτήματα ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον σειρᾶς συσκέψεων ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῆς Συμβουλευτικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέσχον τόσον ἐκπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως ὅσον καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῶν συσκέψεων τούτων καὶ ἐπὶ τῷ τέλει διαφυλάξεως τῆς παρατηρουμένης συνεργασίας μεταξὺ ἐργοδοτῶν καὶ ἐργοδοτουμένων, ἀπαραιτήτου προϋποθέσεως διὰ τὴν συνέχισιν τῆς ἀνακάμψεως τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν διατήρησιν τῆς ἐργατικῆς εἰρήνης, ἀπεφασίσθη ἡ κατάργησις τοῦ προαναφερθέντος Νόμου. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς νομοθεσίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ παράλληλον θέμα πρὸς μελέτην, ἀπεφασίσθη, κατὰ τὰς ἰδίας συσκέψεις, ἡ παράτασις αὐτῆς ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ ἐκρυβὸς κατάστασις καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐχὶ πέραν τῆς 31ης Μαρτίου, 1979.

Παρ' ὅλον ὅτι ἀμφότεραι αἱ προαναφερθεῖσαι νομοθεσίαι ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον κοινῶν συσκέψεων καὶ συνδέονται ἀπολύτως μεταξὺ των, ἐν τούτοις ἡ Ἐπιτροπὴ, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰς προκαταρκτικῶς διατυπωθεῖσας ἀπόψεις ἐν σχέσει μὲ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὡς προεῖρηται δευτέραν νομοθεσίαν, ἀπεφάσισεν ὅπως ἐξετάσῃ ταύτην περαιτέρω προωθοῦσα, διὰ τεχνικοῦς κυρίως λόγους, κεχωρισμένως τὸ νομοσχέδιον τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν κατάργησιν τῆς πρώτης νομοθεσίας, ἥτοι τῆς περὶ Ἀμοιβῶν (Προσωρινὴ Μείωσις).

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους οἵτινες ὤθησαν τὴν Κυβέρνησιν νὰ προβῇ εἰς τὴν κατάθεσιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου συμφωνεῖ πρὸς τὴν κατάργησιν τῆς νομοθεσίας περὶ μειώσεως ἀμοιβῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, να μου επιτραπῆ νὰ κάμω μίαν δήλωσιν ἀπὸ τὴν θέσιν μου.

Θὰ ψηφίσωμεν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον καταργεῖ τὸν Νόμον περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν τῶν ἐργαζομένων. Ὑπάρχει ὅμως ἄλλο Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει ἀνάλογον φορολογίαν σὲ ἄλλες τάξεις πού τὸ εἰσόδημά τους στίς πιὸ πολλές περιπτώσεις εἶναι χαμηλότερον ἐκείνων πού εὐνοοῦνται ἀπὸ τὸ σημερινὸν νομοσχέδιον. Διὰ τοῦτο, ψηφίζοντες τὸ σημερινὸν Νομοσχέδιον εἰς Νόμον, πιστεύομεν ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ μελετήσῃ τὸ δεύτερον Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον κατετέθη μαζὶ μὲ τὸ σημερινὸν Νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ θὰ πάρῃ ἀκριβῶς τὰ ἴδια μέτρα πού θὰ προστατεύσῃ φορολογικὰ καὶ τὰ ἄλλα στρώματα τοῦ λαοῦ τὰ ὁποῖα ὑπαφέρουν οἰκονομικὰ καὶ λόγῳ τῆς αὐξήσεως τοῦ τιμαριθμοῦ καὶ λόγῳ ἄλλων πολλῶν αἰτιῶν πού ἐπέβαλαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν κατάργησιν τοῦ Νόμου περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν. Αὐτὰ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Σήμερα ἡ Βουλὴ, σύμφωνα μ' ὅλες τὶς ἐνδείξεις, θὰ ψηφίσῃ τὴν ἄρση τῆς ἀποκοπῆς τῶν μισθῶν. Κί' εἶναι τοῦτο μία εὐχάριστη ἐξέλιξις γιὰ τὴν τάξιν τῶν ἐργαζομένων.

Ἡ μείωσις τῶν μισθῶν ἀπὸ 10—25% καὶ ἡ μεταβίβασις τοῦ ποσοστοῦ αὐτοῦ στὸ εἰδικὸ ταμεῖο ἦταν μία γενναία συνεισφορὰ τῶν ἐργαζομένων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς τραγωδίας πού τὴν συνόδεψε ἡ προσφυγία 200 χιλιάδων ἀδελφῶν μας.

Ἡ μείωσις τῶν μισθῶν συνωδεύτηκε καὶ μὲ τὴν ἐπιβολὴν ἑκτακτῆς εἰσφορᾶς πού περιλάμβανε τοὺς αὐτοεργοδοτούμενους, ἐργοδότες κί' ἐπιχειρηματίες. Ἡ παράτασις τῆς ἑκτακτῆς εἰσφορᾶς μετὰ τὴν ἄρση τῆς ἀποκοπῆς τῶν μισθῶν, εἶναι κάτι πού συζητεῖται καὶ πιστεύομε ὅτι θὰ συνοδευτῆ μὲ ἀνάλογη ἀνακούφισιν τῶν χαμηλῶν εἰσοδημάτων μετὰ τῶν αὐτοεργοδοτούμενων.

Τὸ μέτρο τῆς ἀποκοπῆς καὶ τῆς ἑκτακτῆς εἰσφορᾶς ὅταν λαμβανόταν ἀποσκοποῦσε, σύμφωνα μὲ τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν, στὴ μείωσιν τῶν εἰσοδημάτων στὰ μειωμένα ἐπίπεδα τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ στὴ δημιουργία πόρων γιὰ τὴν κάλυψιν τῶν αὐξημένων κρατικῶν δαπανῶν. Τώρα ὅμως πού ξαναεξετάζεται τὸ ὅλο θέμα εἶναι δυνατὸ νὰ γίνῃ καὶ ἕνας τελικὸς ἀπολογισμὸς. Μέχρι σήμερα ὑπῆρξε τοῦτο σημεῖον ἀντιλεγόμενον μετὰ τῶν ἐργατοῦπαλλήλων καὶ τῆς ἐπιχειρησιακῆς πλευρᾶς. Τί ἀλήθεια ἀπέδωσε τὸ μέτρο; Ποιὰ ἦταν ἡ συνεισφορὰ τῶν ἐργαζομένων καὶ ποιὰ τῶν ἐργοδοτῶν κί' αὐτοεργοδοτούμενων;

Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι ἀποκαλυπτικοί. Οἱ μισθωτοὶ πρόσφεραν 10 ἐκ. λίρες ἐνῶ οἱ αὐτοεργοδοτούμενοι, ἐπιχειρηματίες καὶ ἄλλοι, μόνο 3½ ἑκατομμύρια. Σημειώθηκε δηλαδὴ ἕνα κενὸ τουλάχιστον 7 ἐκατ. σύμφωνα μὲ τοὺς ἀρχικοὺς ὑπολογισμοὺς, ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν ἐπιχειρηματιῶν, ἐργοδοτῶν, αὐτοεργοδοτούμενων.

Ἄν ἀκόμα ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος θᾶπρεπε νὰ ἦταν πολὺ μεγαλύτερη ἢ συνεισφορὰ τῆς ἑκτακτῆς εἰσφορᾶς κί' ὄχι ἐκείνης πού καλυπτόταν ἀπὸ τὴν μείωσιν τῶν μισθῶν.

Ἡ δυσαναλογία τῆς εἰσφορᾶς μεταξύ ἐργαζομένων κι' ἐργοδοτῶν γίνεται ἀκόμα μεγαλύτερη ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη ὅτι ἓνα σημαντικό μέρος τῶν ἀποκοπῶν καταχωρήθηκαν ὑπὲρ τῶν ἐργοδοτῶν μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου γιὰ πληγείσες ἐταιρεῖες.

Τελικὰ μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ ἀποκοπὴ τῶν μισθῶν συνέβαλε στὴν ἀκόμα μεγαλύτερη οἰκονομικὴ ἐξασθένιση τῶν λαϊκῶν μαζῶν.

Ἐνῶ ἡ τάξη τῶν ἐργοδοτῶν συνέβαλλε λιγώτερο στὴν ἐνίσχυση τοῦ εἰδικοῦ ταμείου, ἐκαρποῦτο ὅλο τὸ ὄφελος τῶν παροχῶν, δανείων, ἐγγυήσεων καὶ ἄλλων πλεονεκτημάτων ποῦ παρείχε ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ γιὰ ν' αὐξήσει κατὰ τρόπο ἐντυπωσιακὸ τὰ εἰσοδήματά της μέσα στὰ τελευταῖα δυὸ χρόνια.

Ἡ αὐξηση τῶν ἐξαγωγῶν μὲ τ' ἀνάλογα φυσικὰ κέρδη εἶναι μιὰ ἐνδεικτικὴ ἐξέλιξη ποῦ βασίστηκε στὴν Κυβερνητικὴ ὑποστήριξη καὶ στὰ χαμηλὰ μεροκάματα.

Ὅρθα παρατηρεῖται στὴν εἰσηγητικὴ ἐκθεση ὅτι ἐπέδρασε δυσμενῶς πάνω στὸ εἰσόδημα τῶν ἐργαζομένων ἡ ἀναστολὴ τῆς προσαρμογῆς τῶν μισθῶν σύμφωνα μὲ τὸν τιμαριθμικὸ δείκτη. Κοντὰ στὸ 10—25% τῆς μείωσης τῶν μισθῶν εἴχαμε καὶ τὴν μείωση σὲ πραγματικούς ἀριθμούς ἀπὸ τὴν αὐξηση τῶν τιμῶν γύρω στὰ 15—20%. Ἡ συνολικὴ δηλ. μείωση τῶν ἀπολαβῶν τῶν ἐργαζομένων φτάνει γύρω στὰ 35% μὲ τοὺς μετριώτερους ὑπολογισμούς. Παρενθετικὰ ἀναφέρουμε ὅτι ἡ ΕΔΕΚ προέβλεψε τὴν ἐξέλιξη αὐτὴ κι' ἐτόνισε ὅτι ἔπρεπε νὰ εἴχαμε στραφῆ ἐξ ἀρχῆς πρὸς τίς ψηλές εἰσοδηματικές τάξεις. Τὴν ὥρα λοιπὸν ποῦ οἱ ἐργαζόμενοι ἀντιμετώπιζαν αὐτὲς τὲς φοβερές δυσκολίες ἀπὸ τὴν μείωση τῶν εἰσοδημάτων τους μιὰ ἄλλη τάξη πραγματοποιοῦσε σημαντικὰ κέρδη.

Αὐτὸ δὲν ἦταν ἓνα τυχαῖο γεγονός ἀλλὰ μιὰ πολὺ καλὰ προετοιμασμένη πορεία. Ἐντὶ ἡ καταστροφὴ καὶ ἡ ἀνάγκη γι' ἀγῶνα νὰ ὀδηγήσῃ στὴ λήψη ριζικῶν μέτρων ποῦ θ' ἀξιοποιοῦσε τὸν συσσωρευμένο πλοῦτο, ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης ἐντοπίστηκε στὸ πῶς νὰ διατηρηθοῦν οἱ παλιές δομές. Καὶ γιὰ νὰ διατηρηθοῦν οἱ παλιές δομές ἐπιφορτήθηκε τὸ ἀσθενές τμήμα τοῦ πληθυσμοῦ μὲ περισσότερα βάρη.

Ἡ συγκέντρωση ὅμως πλοῦτου στὰ χέρια μιᾶς ὠρισμένης τάξης δὲν μπορούσε ν' ἀποκρυβῆ κι' ἐνῶ ἀπὸ τὴν μιὰ εἴχαμε στέρηση καὶ μετανάστευση ἀπὸ τὴν ἄλλη εἴχαμε πλοῦτο, ἐπίδειξη, κατανάλωση κι' ἀπρογραμματίστη ἀνάπτυξη.

Μπροστὰ στὸ ἀναπτυσσόμενο αὐτὸ χάσμα, κοινωνικὸ καὶ οἰκονομικὸ, ἀντέδρασαν οἱ ἐργαζόμενοι καὶ ζήτησαν βελτίωση τῶν ἀπολαβῶν τους. Τὰ αἰτήματα γι' αὐξήσεις δὲν μπορούσαν πιά νὰ συμπιεστοῦν. Τὴν στιγμὴ τῆς ἀνάπτυξης αὐτῶν τῶν αἰτημάτων κατατίθεται τὸ νομοσχέδιο γιὰ τὴν ἄρση τῶν ἀποκοπῶν. Φυσικὰ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τονίσαμε ὅτι εἶναι τοῦτο μιὰ εὐχάριστη ἐξέλιξη, καὶ ἱκανοποιεῖ ἓνα ἐπὶ μέρος αἶτημα τῶν ἐργαζομένων, τὸ ἴδιο ὅμως δυνατόν ν' ἀποβῆ τελικὰ καὶ πρὸς ὄφελος τῶν ἐργοδοτικῶν τάξεων ἂν ἡ κατάργηση τῆς ἀποκοπῆς χρησιμοποιηθῆ σὰν πρόσχημα γιὰ νὰ ἐπηρεάσῃ ἀπαράδεκτα τίς δίκαιες ἀπαιτήσεις γιὰ περαιτέρω αὐξήσεις ποῦ δίκαια προβάλλει ἡ ἐργατικὴ τάξη. Ἡ παροχὴ αὐξήσεων εἶναι ἐπιβεβλημένη πέραν τῶν ἄλλων λόγων καὶ γιατί μειώθηκε ἡ ἀξία τοῦ χρήματος. Φυσικὰ ὑπάρχουν κι' οἱ χαμηλὰ ἀμειβόμενοι ποῦ δὲν ἐπωφελοῦνται οὔτε ἀπὸ τὴν ἄρση τῶν ἀποκοπῶν καὶ γι' αὐτοὺς ἀσφαλῶς θὰ πρέπει νὰ εὑρεθῆ τρόπος νὰ δοθοῦν ἄμεσες αὐξήσεις.

Ἄν θὰ βοηθήσῃ ἔστω στὸ ἐλάχιστο τοὺς ἐργαζόμενους τοῦτο τὸ μέτρο θὰ φανῆ ἀπὸ τὸν τρόπο ποῦ ἡ Κυβέρνηση θ' ἀποφασίσῃ νὰ καλύψῃ τὸ κενὸ τῶν 3,6 ἐκ. ποῦ προκύπτει γιὰ τὸ εἰδικὸ Ταμεῖο μετὰ ἀπὸ τὴν ἄρση τῶν ἀποκοπῶν.

"Αν τυχόν επιβληθούν νέοι έμμεσοι φόβοι τούτο θα ίσοδυναμή μ' άλλου είδους μείωση των ήμερομισθίων και θ' άποβή τελικά σέ βάρος των εργαζομένων. Θα πρέπει ή Κυβέρνηση νά γνωρίζη ότι δέν θα ψηφίσουμε νέες φορολογικές επιβαρύνσεις των ασθενεστέρων στρωμάτων του λαού μας, άν τελικά πρós τά εκεί στραφούν οι προτιμήσεις της για τήν κάλυψη του κενού.

Υπάρχουν τρόποι κάλυψης του κενού χωρίς νά επιβαρυνθούν οι πενήστερες λαϊκές τάξεις. Υπάρχει γύρω μας πολλή πολυτέλεια πού μπορεί νά φορολογηθή τόσο στον τρόπο της ζωής όσο και στα πολυτελή καταναλωτικά αγαθά. Είναι επίσης καιρός ν' αναθεωρήσουμε τις φορολογικές απαλλαγές πού δόθηκαν σάν κίνητρο γιατί έξεπλήρωσαν τόν προορισμό τους. Παράτασή τους τó μόνο πού θα επιτυχάνη θάναι διεύρυνση κοινωνικών χασμάτων.

Τό νομοσχέδιο πού συζητούμε σήμερα δέν είναι κάτι τó τυχαίο ούτε μια άπομονωμένη υπόθεση. Ήταν καρπός των συζητήσεων και συσκέψεων κάτω άπό τήν προεδρία του Προέδρου της Δημοκρατίας στην όποία πήραν μέρος οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι εργοδότες και τó Έμποροβιομηχανικό Έπιμελητήριο. Κατάληξαν τελικά σ' άποφάσεις και ύπόγραψαν πρωτόκολλο.

Η Βουλή βρίσκεται σήμερα άντιμέτωπη μιās πολιτικής, άδιάφορο άν συμφωνή ή διαφωνή, στη διαμόρφωση της όμως δέν είχε καμμιά συμμετοχή. Είμαστε ως ένα ώρισμένο βαθμό άντιμέτωποι τετελεσμένων γεγονότων. Τούτο δέν ώφελεί ούτε τήν Βουλή ούτε τούς ευρύτερους δημοκρατικούς θεσμούς.

Θά πρέπει ν' άποτελέση τó γεγονός αυτό άντικείμενο προσοχής τόσο του Προέδρου όσο και της Βουλής σάν συνόλου γιατί τó θέμα είναι πολύ ευρύτερο. Κι' αυτή ή Βουλή διεκήρυξε και πριν και μετά τήν έκλογή της ότι θα άναζητήσει ευρύτερη και ουσιαστικώτερη συμμετοχή στη διαμόρφωση των έξελίξεων στον τόπο μας. Για νά διαδραματίση λοιπόν ή Βουλή ουσιαστικώτερο ρόλο θα πρέπει νά μετέχη έννεργότερα στη διαμόρφωση της πολιτικής στους διάφορους τομείς της δημόσιας ζωής. Στην άρμοδιότητα της Κυβέρνησης είναι ή έκτέλεση των άποφάσεων και ή έφαρμογή των νόμων. Η φήφιση και μόνο των σχετικών άποφάσεων δέν είναι έπαρκής ρόλος για τή Βουλή.

Βρισκόμαστε τις περισσότερες φορές σ' αυτή τήν αίθουσα άντιμέτωποι σοβαρών νομοσχεδίων και μόνο παθητική στάση μπορούμε νά τηρήσουμε.

Μās άνησυχεί αυτός ό άποσπασματικός τρόπος παρουσίασης των νομοσχεδίων. Με τó σύστημα αυτό συσκοτίζεται τελικά ή συνολική πολιτική πού επιδιώκεται.

Τό σημερινό νομοσχέδιο σχετίζεται με τήν κατανομή των βαρών των διαφόρων τάξεων. Τό μέλλον θα μάς δείξη τήν σημασία και τήν άξία του όταν θ' άντιμετωπισθούν και άλλα σχετικά νομοσχέδια. Έλπίζουμε νά παρατηρηθή μια συνέπεια για νά βοηθήση τόν λαό μας στη δύσκολη πορεία του.

Μ' αυτές τις γενικές άπόψεις έπαναλαμβάνουμε ότι θα ψηφίσουμε τó νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

"Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Συζητούμεν τήν κατάργησιν του περί Μειώσεως των Άμοιβών Νόμου.

Πρόκειται για την κατάργησιν μιᾶς φορολογίας πού ἐβάρυνε τὴν τάξιν τῶν ἐργατοῦπαλλήλων. Πάνω στὸν ὑπὸ συζήτησιν Νόμον, νομίζω ὅτι δὲν ἔχει νὰ πῆ κανεὶς πολλὰ πράγματα. Ὑπάρχουν ὅμως πολλὰ πού νομίζω ὅτι πρέπει νὰ λεχθοῦν πάνω στὸν ὑπὸ κατάργησιν Νόμον. Ὁ ὑπὸ κατάργησιν Νόμος εἰσῆχθη τὸν Νοέμβριον τοῦ 1974 σὰν ὁ Νόμος 54 τοῦ 1974 καὶ ἐτροποποιήθη, κατ'ἀκρίβειαν ἀντικαταστάθηκε, τὸν Μάρτιον τοῦ 1976 ἀπὸ τὸν Νόμον 14 τοῦ 1976. Εἶναι αὐτόν, τὸν Νόμον 14 τοῦ 1976, πού πρόκειται νὰ καταργήσουμε σήμερα.

Εἶναι καλὰ νὰ θυμηθοῦμε τίς συνθήκες μέσα στὶς ὁποῖες ἐθεσπίσθη ὁ Νόμος 54 τοῦ 1974. Εἶχαμε, ὅπως εἶπα Νοέμβριον τοῦ 1974. Κατ'ἀκρίβειαν δυὸ μῆνες μετὰ τὴν μεγάλην καταστροφὴν πού ἔφερε στὴν Κύπρον πρῶτα τὸ πραξικόπημα καὶ ὕστερα ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή. Διακόσιες χιλιάδες πρόσφυγες, 50% τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἀνεργοί, οἰκονομία ἀποδιωργανωμένη καὶ κατερειπωμένη, καὶ ἀβεβαιότης γιὰ τὸ τί μᾶς ἐπεφύλασεν ἡ αὔριον.

Μέσα σ' ἐκεῖνες τίς συνθήκες ἡ Κυπριακὴ ἐργατοῦπαλληλικὴ τάξις καὶ τὸ συνδικαλιστικὸ τῆς κίνημα, ἐβελοντικά πρῶτα καὶ ὕστερα διὰ Νόμου — μετὰ τὸν Νόμον 54 τοῦ 1974 — ἐδέχθησαν τὴν μείωσιν τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων τους. Εἶπα «ἐδέχθησαν» τὴν μείωσιν τῶν μισθῶν, ἀλλὰ θὰ ἦταν ὀρθότερον ἂν ἔλεγα ὅτι ἐκεῖνες τίς μέρες καὶ μέσα σὲ κείνες τίς τραγικὲς συνθήκες τὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα εἶχε συνειδητοποιήσει τὴν ὀρθότητα αὐτοῦ τοῦ μέτρου. Ὅχι μόνον δὲν ἀντέδρασε ἀλλὰ συνειργάστηκε γιὰ τὴν ἐπεξεργασία, τὴν εἰσαγωγή καὶ τὴν θέσπισιν τοῦ Νόμου. Εἶδαμε τὸν Νόμον 54 τοῦ 1974 περὶ Προσωρινῆς Μειώσεως τῶν Ἀμοιβῶν, ὄχι σὰν ἕνα μέτρο ἀδήριτης ἀνάγκης ἀλλὰ σὰν μιὰν ἐκδήλωσιν ἀλληλεγγύης πρὸς ἐκείνους πού εἶχαν ἄμεσα πληγῆ ἀπὸ τὴν θύελλαν τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς, σὰν μιὰν ἐκδήλωσιν τῆς ἀπόφασης, τῆς ἀποφασιστικότητος καὶ τῆς προθυμίας τῆς τάξεως τῶν ἐργατοῦπαλλήλων νὰ συμβάλουν κατὰ τὸν ἔμπρακτον καὶ ὄχι μὲ λόγια στὴν ἐνίσχυσιν τῆς οἰκονομίας, τῆς ὁποίας, ὅπως εἶπα, εἶχεν ἐπέλθει ἀποδιοργάνωσις καὶ κατρείπωσις ἀπὸ τὴν ἐπιδρομή.

Κύριοι, σήμερα ἐμεῖς ἐδῶ καὶ σὶ φίλοι μας στὸ ἐξωτερικὸ καὶ οἱ ἐχθροὶ μας ἀκόμα, μιλοῦν γι' αὐτὸ τὸ μικρὸ θαῦμα πού ἔχει ἐπιτευχθῆ, γιὰ τὸ θαῦμα πού ἔχει ἐπιτύχει ὁ λαὸς μας, νὰ συγκρατήσῃ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου, νὰ τὴν ὀδηγήσῃ στὴν ἀνάκαμψιν καὶ ὕστερα σὲ μιὰν ζηλευτὴν ἀνοδικὴν πορείαν. Δὲν ὑποτιμῶ τὸν ρόλον πού διαδραμάτισε ἡ Κυβέρνησις, οὔτε τὸν ρόλον τῆς ἐργαδοτικῆς τάξεως γιὰ τὴν ἐπίτευξιν αὐτοῦ τοῦ θαύματος. Ὅμως, ἡ σύνεσις καὶ ὁ πατριωτισμὸς πού ἐπιδείκνυται ἀπὸ τὴν ἐργατικὴν τάξιν καὶ ἀπὸ τὸ συνδικαλιστικὸ τῆς κίνημα ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὸς, ἀποφασιστικώτατος παράγοντας. Ὁ Νόμος 54 τοῦ 1974 καὶ ὁ Νόμος 14 τοῦ 1976, ἡ ἀποδοχὴ τῆς διὰ Νόμου μείωσης τῶν ἀμοιβῶν ἀποτελεῖ δείγμα αὐτοῦ τοῦ πατριωτισμοῦ, αὐτῆς τῆς σύνεσης τῆς τάξεως τῶν ἐργατοῦπαλλήλων.

Προσωπικά, ἀγαπητοὶ κύριοι, εἶμαι στὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα γιὰ 40 χρόνια. Παρακολουθῶ γιὰ 40 χρόνια τὸ διεθνὲς συνδικαλιστικὸ κίνημα, τὰ προβλήματα καὶ τὴν τακτικὴν του. Δὲν ξέρω νὰ ὑπάρχῃ στὸν κόσμον ἄλλο προηγούμενον πού τὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα νὰ ἔχη δεχθῆ καὶ νὰ ἔχη συνεργασθῆ ὥστε διὰ Νόμου νὰ μειωθοῦν οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἡμερομίσθια. Εἶμαι παρ' ὅλον αὐτὸ πεπεισμένος ὅτι τὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα τῆς Κύπρου δὲν ἔκαμε λάθος. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἡ τακτικὴ πού ἀκολούθησε τὸ κυπριακὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα ἦταν ἡ μόνη ὀρθή. Ὅρθή καὶ σὰν ἐθνικὴ τακτικὴ, ὀρθή καὶ σὰν ταξικὴ τακτικὴ.

Μερικαί, κύριε Πρόεδρε, ἐξετάζοντας τὸν ὑπὸ κατάργησιν Νόμον κἀμουν ὠρισμένους συγκρίσεις. Συγκρίνουν τὸ ποσοδὸν τῶν £10 ἑκατομ. πού βάσει αὐτοῦ τοῦ Νόμου προσέφερε ἡ τάξις τῶν ἐργατοῦπαλλήλων μετὰ τὸ ποσοδὸν

των £4,5 εκατομμυρίων που βάσει του Νόμου περί υποχρεωτικής εισφοράς προσέφερε ή εργοδοτική τάξις και ή τάξις των αυτοεργοδοτούμενων και καταλήγουν εις τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐξαπατήθηκε ή ἐργατική τάξις ή ὅτι ὁ Νόμος περί Μειώσεως τῶν Ἀμοιβῶν ἦταν ἀδικός. Δέν συμφωνοῦμεν μὲ τὴν σύγκρισιν, οὔτε καί μὲ τὸ συμπέρασμα. Ἡ τάξις τῶν ἐργατοῦπαλλήλων, ἔδωσε αὐτὸ που ἔδωσε διότι ἐσυνειδητοποίησε τὸ καθήκον που εἶχε νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς ἐκτοπισθέντες καί τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου. Ἐνας ἀπλὸς ἐργάτης, μιλώντας πέρσι τὸν Μάρτη σὲ μιὰ συνέλευση ἐργατῶν στὴν ὁποίαν ἐσυζητούσαμεν αὐτὸ τὸ Ζήτημα τῆς παράτασης τοῦ Νόμου 54 τοῦ 74 τῆς μείωσης τῶν ἀμοιβῶν, εἶπε τὰ ἐξῆς, που θεωρῶ χρήσιμα νὰ τὰ ἀναφέρω ἐδῶ στὴ Βουλὴ. «Ἐδώσαμε, εἶπεν, αὐτὰ που ἔδώσαμε καί θὰ συνεχίσουμε νὰ δίνουμε διότι τὸ θεωροῦμε πατριωτικὸ μας καθήκον. Τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος δέν τὴν ἐξαρτοῦμε ἀπὸ τὸν βαθμὸ ή ἀπὸ τὸ μέτρο που ἄλλες κοινωνικὲς τάξεις ή ἄλλα κοινωνικά στρώματα θὰ ἐκτελέσουν αὐτὸ τὸ ἴδιο καθήκον».

Κύριε Πρόεδρε. Τώρα συζητοῦμε τὴν κατάργησιν τοῦ Νόμου περί Μειώσεως τῶν Ἀμοιβῶν. Ὅπως ἀναφέρεται καί εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τὴν κατάργησιν τοῦ Νόμου τὴν ἐζήτησαν οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις. Οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις ἔκαμαν σαφές ὅτι ή εἰσήγησίς τους γιὰ κατάργησιν τοῦ Νόμου δέν ἐκφράζει κατ' οὐδένα λόγον ὁποιαδήποτε μείωση τοῦ ἐνδιαφέροντος ή τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀλληλεγγύης τους πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντες καί τοὺς δυσπραγοῦντες. Μιὰ τέτοια ἐρμηνεία τοῦ διαθήματος τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων θὰ ἦταν ἀδική.

Ἡ κατάργησις τοῦ Νόμου περί Μειώσεως τῶν Ἀμοιβῶν εἶναι μιὰ ἀναγνώρισις τοῦ γεγονότος ὅτι ή τάξις τῶν ἐργατοῦπαλλήλων ἔκαμε τὸ καθήκον τῆς καί στηρίζεται στὸ ὅτι ή ἀνάκαμψις τῆς οἰκονομίας καί τὰ νέα οἰκονομικά δεδομένα ἐπιτρέπουν στὰ δημόσια οἰκονομικά νὰ ἀντεπεξέλθουν στὲς ὑποχρεώσεις τους ἐναντι τῶν ἐκτοπισθέντων καί τῶν δυσπραγοῦντων χρησιμοποιοῦντας ἄλλους πόρους ἐσόδων.

Αὐτά, κ. Πρόεδρε, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὑπὸ κατάργησιν Νόμον καί δέν χρειάζεται νὰ τονίσω ὅτι θὰ ψηφίσουμε ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου εἰς Νόμον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευταί. Ἐν πρώτοις θὰ ἤθελα νὰ χαιρετίσω τὸ υπεύθυνον καί σοβαρὸν ὕφος μὲ τὸ ὁποῖον ὁ ἐντιμος συναδέλφος κ. Ζαρτιδῆς ἀνεφέρθη εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως νὰ καταργήσῃ τὸν ὑφιστάμενον Νόμον «περὶ Μειώσεως Ἀπολαβῶν» εἶναι ὀρθή καί ἐνδεδειγμένη καί ἐντάσσεται ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς εὐρυτέρας πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐπαναφέρῃ σὺν τῷ χρόνῳ τὰς πραγματικὰς ἀπολαβὰς τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ πρὸ τῆς εἰσβολῆς ἐπίπεδα, ὡς ἐπίσης καί διὰ τὴν ἐπίτευξιν ἐνός δικαίου καταμερισμοῦ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν.

Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν πρέπει νὰ γίνῃ κατανοητὸν ἀπὸ ὅλες τὰς πλευρὰς ὅτι παρ' ὄλην τὴν θεαματικὴν καί ἀξιοθαύμαστον ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομίας, σήμερον τὸ κατὰ κεφαλὴν ἐθνικὸν εἰσόδημα εἶναι χαμηλότερον ἀκόμη κατὰ περίπου 12' — 14% ἐκείνου τὸ ὁποῖον ὑφίστατο πρὸ τῆς εἰσβολῆς.

Συγχρόνως ή τακτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἥτις ἔσπευσε νὰ ἀποδεχθῇ τὴν κατάργησιν τοῦ Νόμου συνίστατο εἰς τὸ ὅτι δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου διηκόλυσε

τὰς Συνδικαλιστικὰς ὀργανώσεις νὰ ἐπιδείξουν μετριοπάθειαν καὶ μίαν συγκρατημένην συντηρητικὴν πολιτικὴν ὅσον ἀφορᾷ τὰ διάφορα ἐργατικὰ αἰτήματα οὕτως ὥστε ἡ βιομηχανικὴ καὶ ἄλλη δραστηριότης νὰ συνεχίσουν ἀπρόσκοπτα καὶ κατὰ τὸ 1977 τὴν ἀνοδικὴν πορείαν των καὶ αἱ τιμαὶ τῶν Κυπριακῶν προϊόντων νὰ διατηρήσουν τὴν συναγωνιστικότητά τους εἰς τὰς ξένας ἀγοράς, αἱ δὲ πληθωριστικαὶ τάσεις νὰ περιορισθοῦν εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατόν.

Διὰ τοῦτο ἀποδίδομεν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ κοινοῦ Μνημονίου τὸ ὁποῖον ἠτοιμάσθη κατόπιν ἐπανεπιλημμένων ἐπαφῶν μεταξὺ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῶν διαφόρων Συνδικαλιστικῶν καὶ Ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων καὶ τὸ ὁποῖον εἰς γενικὰς γραμμὰς καθορίζει τὴν φιλοσοφίαν ἢ ὁποία πρέπει νὰ διέπῃ τὰς ἐργατικὰς σχέσεις.

Πεποίθησις μας εἶναι ὅτι τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν ἐργαζομένων καὶ ἰδίως τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων τάξεων πρέπει νὰ ἀνέρχεται σταθερῶς ἐντὸς ἐνὸς πλαισίου μιᾶς σταθερῶς ἀναπτυσσομένης οἰκονομίας.

Ταυτόχρονα διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο χρειάζεται βιομηχανικὴ εἰρήνη καὶ ἡ βιομηχανικὴ εἰρήνη ἐπέρχεται διὰ τῆς αὐτοσυγκρατήσεως καὶ μετριοπαθείας ἀπὸ ὅλας τὰς πλευράς. Ἡ ἐπιχειρηματικὴ πλευρὰ πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ πραγματοποιῇ λογικὰ κέρδη τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν επέκτασιν τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος, ἀποφεύγουσα ὅμως ὑπερβασίας καὶ ὑπερκέρδη τὰ ὁποῖα θὰ ἀπετέλουν ἀπαράδεκτον πρόκλησιν ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἐνῶ ἡ ἐργατικὴ πλευρὰ πρέπει νὰ βελτιῶνῃ τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν ἐργαζομένων ἐντὸς ὅμως τῶν πραγματικῶν δυνατοτήτων τῆς οἰκονομίας. Ὑπερβολικὰ ἢ παράλογα αἰτήματα δυνατόν νὰ διαταράξουν τὸ σημερινὸν ἰσοζύγιον τῶν ἐργατικῶν σχέσεων καὶ νὰ διακινδυνεύσουν τὴν ὑφισταμένην ἀνοδικὴν πορείαν τῆς οἰκονομίας.

Εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον καίτοι ἐξ ὅσων γνωρίζομεν τὰ διάφορα αἰτήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν ὑποβληθῇ ἀπὸ τὴν Συντεχνιακὴν πλευρὰν μετὰ ἀπὸ τὸ κοινὸν Μνημόνιον εἶναι μᾶλλον ὑπερβολικοῦ μεγέθους κυμαινόμενα μεταξὺ 15—30% καὶ εἰς μερικὰς περιπτώσεις περισσότερο, ἤτοι ἐκτὸς τοῦ πνεύματος τοῦ κοινοῦ Μνημονίου, θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐπὶ μέρους διαπραγματεύσεων θὰ ἐπιδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς πνεῦμα καλῆς θελήσεως, ὑποχωρητικότητος καὶ λογικῆς οὕτως ὥστε νὰ διατηρηθῇ καὶ ἡ βιομηχανικὴ εἰρήνη καὶ ἡ συναγωνιστικότης τῶν Κυπριακῶν προϊόντων.

Βεβαίως ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν διαφοροποιήσεις ἐκεῖ πού πρέπει ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέγεθος τῶν αἰτημάτων καὶ τῶν αὐξήσεων αἱ ὁποῖαι θὰ δοθοῦν τελικὰ καὶ ἡ περίπτωσις τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων ἐργαζομένων δέον νὰ ληφθῇ ἰδιαιτέρως ὑπ' ὄψιν, ὡς ἐπίσης αἱ εἰδικαὶ συνθήκαι ἐκάστης περιπτώσεως καὶ τὰ χρονικὰ πλαίσια τόσον τῶν προηγουμένων ὅσον καὶ τῶν ὑπὸ συζήτησιν Συμβάσεων.

Ἐπιπλέον πρέπει νὰ ληφθῇ ἰδιαιτέρως ὑπ' ὄψιν ὁ ρόλος τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ ὡς προβλέπει τὸ Μνημόνιον νὰ χρησιμοποιοῦνται αἱ καλά ὑπηρεσίαι καὶ ὁ μεσολαβητικὸς ρόλος τοῦ Ὑπουργείου ἐκεῖ ὅπου δὲν καταλήγουν αἱ διμερεῖς διαπραγματεύσεις πρὸς ἀποφυγὴν ἐκρύθμων καταστάσεων. Ἡ Κυβέρνησις ἀναμένεται καὶ ὀφείλει νὰ διαδραματίσῃ ἓνα σοβαρὸν ρυθμιστικὸν καὶ μεσολαβητικὸν ρόλον διὰ τὴν ἀναγκαίαν ἐπίτευξιν ἐργατικῆς εἰρήνης.

Ἐπίσης ἀναμένομεν ὅτι ὁ Κῶδιξ βιομηχανικῶν σχέσεων τοῦ ὁποῖου ἡ ὑπογραφή καθυστερεῖ ἀπὸ τοῦ 1974, θὰ ὑπογραφῇ συντόμως ἐντὸς τοῦ 1977 ἀπὸ ὅλας τὰς πλευρὰς διὰ νὰ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ ἡ κατάλληλος καὶ ἀπαραίτητος διαδικασία ἢ ὁποία νὰ ρυθμίζῃ τὰς ἐργατικὰς σχέσεις.

Ἐν κατακλειδί, πιστεύω καὶ ἀναμένω ὅτι ἡ κατάργησης τοῦ ρηθέντος Νόμου θὰ ἀποτελέσῃ ἓνα ἀκόμη κίνητρον συνεργασίας τῶν παραγωγικῶν τάξεων καὶ θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν συνέχισιν τοῦ ἤδη ὑφισταμένου κλίματος βιομηχανικῆς εἰρήνης καὶ ταχυρhythμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας ἐπ' ἀγαθῶ ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἐχοντας ἀναφέρει τὰ ὡς ἄνω, θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἐπαναλάβω ἀκόμη μίαν φοράν τὴν ἀποψιν ἢ ὅποια τυγχάνει νὰ εἶναι καὶ ἡ ἄποψις τῆς Κυβερνήσεως ὅτι οἰαδήποτε ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἢ οἰονδήποτε ἄλλον μέτρον ρυθμιστικῶν τῶν δραστηριοτήτων τῶν παραγωγικῶν τάξεων ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ διδῇ προτεραιότητα εἰς τὰ πολλαπλὰ καὶ φλέγοντα προβλήματα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου ἐν τῷ συνόλῳ του, διότι τόσον ἡ πολιτικὴ ἀντοχῆς τοῦ μακροχρονίου ἀγῶνος ὅσον καὶ ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἀναπτύξεως στηρίζονται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν τῶν προσφύγων καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ ἀκμαίου ἠθικοῦ των.

Ἀναφορικῶς μὲ τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χατζηδημητρίου, διαφωνῶ μὲ τὴν ἀποψιν ὅτι ἡ Βουλὴ ἐπρεπε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς διαβουλεύσεις μεταξὺ Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ παραγωγικῶν τάξεων.

Ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς εἶναι καὶ παραμένει νομοθετικὸς καὶ οἰαδήποτε παρέμβασις τῆς Βουλῆς εἰς τὸ στάδιον τῶν τριμερῶν διαπραγματεύσεων μειώνει σοβαρὰ τὴν νομοθετικὴν τῆς ἰκανότητα καὶ προδικάζει ἐκ τῶν προτέρων τὴν θέσιν τῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ἐπὶ μέρους Νομοσχεδίων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐπηρέαζε τὴν ἀντικειμενικὴν μελέτην ἐκ μέρους τῆς τῶν ὑποβαλλομένων Νομοσχεδίων.

Ἐπίσης ἐπιθυμῶ νὰ κάμω μίαν διόρθωσιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν σελίδα τῆς Ἐκθέσεως.

Εἰς τὴν δευτέραν σελίδα τῆς Ἐκθέσεως ἀναφέρεται ὅτι μία ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις τῶν συσκέψεων μεταξὺ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῶν παραγωγικῶν τάξεων ἦτο νὰ παραταθῇ ὁ Νόμος περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς διὰ δύο ἔτη καὶ οὐχὶ ἀργότερον τῆς 31ης Μαρτίου, 1979 ἐνόσῳ διαρκεῖ ἡ ἔκρυθμος κατάστασις.

Δὲν ἐλήφθη καμμία ἀπόφασις καὶ δὲν συνεζητήθη κανὸν τὸ χρονικὸν πλαίσιον οἰασδήποτε παρατάσεως τοῦ Νόμου περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς.

Πιστεύω ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον καὶ ὁ κ. Ζιαρτίδης, ὁ ὁποῖος παρευρίσκετο καὶ ἦτο γνώστης τῶν διαβουλεύσεων αὐτῶν, θὰ ἐπιβεβαιώσῃ ὅτι πράγματι δὲν ὑπῆρξε καμμία ἀπόφασις ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς ἢ μᾶλλον ἀπὸ πλευρᾶς παραγωγικῶν τάξεων καὶ Κυβερνήσεως κατὰ τὰς συσκέψεις αὐτὰς ὅσον ἀφορᾷ τὰ χρονικὰ πλαίσια οἰασδήποτε ἀνανεώσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι εὐτυχὲς γεγονὸς ὅτι διεξάγομεν ἀπλῶς νεκροψίαν τοῦ παλαιοῦ νόμου, γι' αὐτὸ δὲν θὰ παρασύρω τὴν Βουλὴν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἐθίγησαν γιατί εἶναι σαφές ὅτι ὑπάρχουν πολλὰς διαφορετικὰς κοσμοθεωρητικὰς ἀντιλήψεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντιμετώπισιν τέτοιας μορφῆς κρίσεων καὶ καταστάσεων. Ἡμεῖς πάντα πιστεύομεν ὅτι ὁ συσσωρευμένος πλοῦτος καὶ τὸ σύνολον τῶν ἐθνικῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων καὶ πόρων τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου σὲ περιόδους ἡμικατοχῆς, σὲ περιόδους κινδύνων ἐθνικοῦ ἀφανισμοῦ, τίθενται στὴν διά-

θεσιν τοῦ ἀγῶνα καί τοῦ συνόλου καί τὰ κίνητρα τὰ ὅποια θά ἔπρεπε νά υπάρχουν εἶναι κίνητρα ἐθνικῆς σωτηρίας καί ὄχι κίνητρα κερδῶν καί συσσωρεύσεως κεφαλαίων.

Ἐπομένως ὅλα αὐτὰ θά τὰ συζητήσωμεν κατὰ τήν διάρκειαν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, γι' αὐτό δέν θά παρασύρω τήν Βουλήν, ὅπως εἶπα, εἰς συζήτησιν ἐπί αὐτῶν τῶν θεμάτων. Θά μιλήσω μόνον γιά δυο πράγματα, καί πρῶτον γιά τὸ ποῖος εἶναι ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς.

Ἀσφαλῶς ἡ Βουλή δέν προδεσμεύεται ἡ Βουλή δεσμεύεται μόνον ἐντὸς αὐτῆς τῆς αἰθούσης. Ἀλλά ἡ Βουλή παρακολουθεῖ ὅλα τὰ θέματα, διότι γιά νά νομοθετῆ σωστά πρέπει νά γνωρίζη ὅλα τὰ θέματα μέ τὰ ὅποια ἀσχολεῖται καί δέν μπορεῖ ἐκ τῶν ὑστέρων νά εὑρίσκειται ἐνώπιον καταστάσεων τές ὁποῖες νά κρίνη ἀπλῶς ὡς Δικαστικὸν Σῶμα, διότι ἀκριβῶς πρόκειται περὶ νομοθετικοῦ Σώματος καί ὄχι Δικαστικοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν διόρθωσιν τῆς Ἐκθέσεως, δέν δέχομαι καμμίαν διόρθωσιν τῆς Ἐκθέσεως παρά μόνον ἐάν γίνῃ ἀπὸ τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπήν. Ἐάν ἡ ἀρμοδία Ἐπιτροπὴ θέλῃ νά μᾶς πῇ ὅτι λανθασμένα ἔχει περιλάβει αὐτὴν τὴν φράσιν εἰς τὴν Ἐκθεσιν, νά τὸ πράξῃ ἐνώπιον τοῦ Σώματος καί νά μᾶς πῇ γιὰ τὴν λανθασμένα αὐτὴ ἢ φράσιν εἰσήχθη εἰς τὴν Ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι γεγονός ὅτι ἡ συζήτησις εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐγένετο καὶ τῶν δύο Νομοσχεδίων ταυτόχρονα, καὶ τῆς καταργήσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νόμου ὅπως καὶ τοῦ ἄλλου περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν δύο Νομοσχεδίων ἀνεφέρθη ὅτι ἐγένετο αὐτὴ ἡ διαβεβαίωσις εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον ἀλλὰ ἀργότερον διηκρινίσθη ὅτι ὄντως κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν θεμάτων εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον δέν ἐγένετο ἀναφορὰ ὅσον ἀφορᾷ τὰ χρονικὰ πλαίσια παρατάσεως τοῦ Νόμου περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς.

Ἐπομένως ἡ ἀναφορὰ ὅτι εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον ἐγένετο συμφωνία, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν μαρτυρίαν ἐκείνων οἱ ὅποιοι παρευρίσκοντο — ἐγὼ δέν παρευρισκόμην, ἀλλὰ ὁ κ. Ζιαρτίδης καὶ ὁ κ. Γαλανός ἦσαν παρόντες — παρεισέφρυσεν ἐκ παρανοήσεως τῶν προθέσεων τοῦ κατατεθέντος Κυβερνητικοῦ Νομοσχεδίου καὶ τῶν διαμειφθέντων εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον. Δηλαδὴ τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατατεθὲν Νομοσχέδιον περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς ἀναφέρεται εἰς περίοδον χρονικὴν μέχρι τοῦ 1979, ἀλλὰ αὐτὸ δέν ἦταν πόρισμα τῆς συσκέψεως, ὅπως τοῦλάχιστον οἱ παρόντες εἰς τὴν σύσκεψιν διηκρίνησαν.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, εἶναι γεγονός ὅτι εἰς τὴν σύσκεψιν τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου συνεζήτη ἡ παράτασις ἀλλὰ δέν καθωρίσθησαν χρονικὰ ὅρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατόπιν τοῦτου δύναται νά θεωρηθῇ ὅτι ἐγένετο ἡ μεταβολὴ εἰς τὴν ἔκθεσιν ἢ ὅποια ἤδη ἀνεγνώσθη.

Ἐάν δέν υπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταί, θά ἤθελα νά προχωρήσωμεν εἰς τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον καὶ παρακαλῶ νά προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἢ ὅποια θά γίνῃ μέ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Καμία.

Τò 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις του Νόμου 14 του 1976. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 2ου άρθρου;

Καμία.

Τò 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εναρξίς ισχύος του παρόντος Νόμου. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 3ου άρθρου;

Καμία.

Τò τρίτον άρθρον έγκρίνεται.

Ή τρίτη ανάγνωσις του Νομοσχεδίου θα γίνη με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περί Καταργήσεως Άμοιβών (Προσωρινή Μείωσις) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει όποιαδήποτε αντίρρησης όπως τò Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εις Νόμον;

Ούδεμία αντίρρησης.

Τò Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Τò δεύτερον και τρίτον θέμα εις τò Κεφάλαιον Β΄ τῆς Ήμερησίας Διατάξεως αναβάλλονται διότι δέν εκυκλοφόρησαν αί έκθέσεις των αρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ήπιτροπῶν και προχωρούμεν εις τò τέταρτον θέμα που εἶναι «Ό περί Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος του 1976».

"Όπως θα ένθυμηται τò Σώμα, ή έκθεσις τῆς αρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ήπιτροπῆς είχαν ανάγνωσθῆ, παραμένει δέ νά ανάγνωσθῆ σήμερα ή Συμπληρωματική Έκθεσις τῆς αρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ήπιτροπῆς επί του έγερθέντος θέματος και παρακαλῶ τόν Πρόεδρόν της νά τῆν ανάγνώσῃ πρὸς τò Σώμα.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΜΑΡΙΝΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Έzekίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος

Χρίστος Κουρτελλάρης

Λεόντιος Έεροδιακόνου

Πατρίκιος Παύλου

(έκπροσωπών τον κ. Δ. Θεοδώρου).

Η ως άνω Κοινοβουλευτική Έπιτροπή επανεξήτασε τὸ περί οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 28ην Ἰανουαρίου, 1977 εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν ἑκπρόσωποι τῶν Ὑπουργείων Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καθὼς ἐπίσης τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν παρέστη ἐπίσης ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Ὡς γνωστόν, ἡ συνταχθεῖσα ἐπὶ τοῦ ως ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐκυκλοφόρησε πρὸς τὴν ὀλομέλειαν τῆς Βουλῆς, ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς τῆς 14ης Ὀκτωβρίου, 1976, ἤρχισεν ἡ συζήτησις καὶ ἐσυνεχίσθη καὶ κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν τῆς 21ης Ὀκτωβρίου, 1976.

Διαρκούσης τῆς συζητήσεως τοῦ ως ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου ἠγέρθη ὑπὸ τῶν ἀξιολίμων Μελῶν τοῦ Σώματος ἀριθμὸς θεμάτων ὑπὸ μορφὴν παρατηρήσεων ἐπὶ ἐπὶ μέρους διατάξεων τοῦ ἐν λόγω νομοσχεδίου. Κατὰ τὴν ἰδίαν συζήτησιν καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐγερθέντων θεμάτων ὑπεβλήθη ἡ εἰσήγησις, ἡ ὁποία καὶ ἐνεκρίθη, ὅπως ἐπιστραφῆ τὸ ἐν λόγω νομοσχέδιον εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν πρὸς μελέτην τῶν γενομένων ὑπὸ τῶν ἀξιολίμων Μελῶν τῆς Βουλῆς παρατηρήσεων.

Τὰ ἐν προκειμένῳ ἐγερθέντα θέματα ὅσον καὶ αἱ δοθεῖσαι ἐπ' αὐτῶν ἀπαντήσεις ἐκ μέρους τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, πρὸς τὸ ὅποιον διεβιβάσθησαν, συνοψίζονται εἰς τὰ ἀκόλουθα :

(α) Ἐζητήθη ἡ διευκρίνισις τοῦ ἀρθροῦ 6 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου καὶ εἰδικώτερον τῆς ἐν αὐτῷ περιεχομένης φράσεως «πᾶς ἀστυνομικὸς ἢ ἕτερον ἐξουσιοδοτημένον πρόσωπον, ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων του, κέκρηται ἐξουσίαν νὰ ἐπιβιβασθῆ οἰουδήποτε σκάφους κλπ» (πρῶτη, δευτέρα καὶ τρίτη γραμμαί) κατὰ πόσον ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐν λόγω διατάξεως θὰ δύναται νὰ ἐπιβιβασθῆ τοῦ σκάφους οἰοσδήποτε ἀστυνομικὸς ἢ μόνον ἐξουσιοδοτημένος τοιοῦτος.

Ἡ δοθεῖσα ἐν προκειμένῳ ἀπάντησις τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου συνοψίζεται εἰς τὸ ὅτι δὲν τίθεται θέμα ἐξουσιοδοτήσεως ἀστυνομικοῦ ἴνα οὗτος ἐπιβιβασθῆ σκάφους κλπ., καθ' ὅτι ἐκ τῆς διατυπώσεως τοῦ ἐν λόγω ἀρθροῦ καὶ εἰδικῶς τῆς ως προεῖρηται φράσεως προκύπτει ὅτι οὗτος θὰ δύναται νὰ πράξῃ τοιοτοτρόπως μόνον «ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων του», δηλαδὴ ἐν διατεταγμένῃ ὑπηρεσίᾳ. Ἡ προαναφερθεῖσα ἐντὸς εἰσαγωγικῶν φράσεων περιέχεται ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἐντὸς κομμάτων, ἀναφερομένη τόσο εἰς ἀστυνομικὸν ὅσον καὶ εἰς πᾶν ἕτερον ἐξουσιοδοτημένον πρόσωπον.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῆς δοθείσης ἐξηγήσεως, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐπιτροπή υἱοθετεῖ, δὲν παρίσταται, κατὰ τὴν γνώμην τῆς, ἀνάγκη εἰσασδήποτε τροποποιήσεως ἢ ἐνθέσεως εἰσασδήποτε συμπληρωματικῆς διατάξεως εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον τοῦ ἐν λόγω νομοσχεδίου.

(β) Ἐξεφράσθη καὶ διευτυπώθη ὑπὸ μορφὴν εἰσηγήσεως ἢ ἄποψις κατὰ πόσον, αἱ ἐν τοῖς ἄρθροισι 4 καὶ 10 (ὡς τὸ τελευταῖον ἀνηριθμήθη) τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου διαλαμβανόμεναι πρόνοιαι περὶ διαπράξεως ἀδικημάτων δικαιολογοῦν τὴν προβλεπομένην διαφοροποίησιν εἰς τὰς διὰ τὰ ἐν λόγῳ ἀδικήματα προβλεπομένας ποινάς.

Ἡ ἐν προκειμένῳ παρασχεθεῖσα ἐξήγησις ἐκ μέρους τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου συνίσταται εἰς τὸ ὅτι δὲν τίθεται θέμα ἀνομοιομορφίας μεταξὺ τῶν προβλεφθεισῶν ποινῶν, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὰ ὡς προεῖρηται ἄρθρα, καθ' ὅτι αὐταὶ δὲν ἐπιβάλλονται διὰ παρομοίας φύσεως ἀδικήματα. Τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 4 ἀδικήματα εἶναι μικροτέρας σοβαρότητος ἢ τὰ ἀδικήματα τὰ ὅποια προβλέπονται διὰ τοῦ ἄρθρου 10 ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν πρόκειται περὶ παραβάσεως, ἀπλῶς, Κανονισμῶν, ἐνῶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν πρόκειται περὶ παραβάσεως ἀπαγορεύσεως διαταχθείσης πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Δημοκρατίας ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν διεθνῶν ὑποχρεώσεων ταύτης ἢ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας ἀκολουθουμένης πολιτικῆς ἢ πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον ἐν γένει.

Τὴν ὡς ἄνω ἀναφερομένην θέσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου ἢ Ἐπιτροπῆ ἀσπάζεται πλήρως δι' ὃ καὶ δὲν ἐθεώρησε σκόπιμον νὰ ἐπιφέρῃ οἰανδήποτε τροποποίησιν ἢ ἀλλαγὴν εἰς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἄρθρα.

(γ) Ἐν σχέσει μὲ τὰ προβλεπόμενα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 10 (ὡς τοῦτο ἀνηριθμήθη) τοῦ νομοσχεδίου ἀδικήματα καὶ τὰς διὰ ταῦτα προνοουμένας ποινάς ἐτέθη τὸ θέμα κατὰ πόσον θὰ ἔδει νὰ ἀφεθῆ ἡ δικαιοδοσία ἐκδικάσεως τούτων εἰς τὰ Κακουργιοδικεῖα, ὡς συναφῶς προνοεῖται εἰς τοὺς περὶ Δικαστηρίων Νόμους, ἢ, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, κατὰ πόσον θὰ ἐδικαιολογεῖτο ἡ ἐκδίκασις τούτων ὑπὸ τῶν Ἐπαρχιακῶν Δικαστηρίων.

Τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελετήσαν τὸ προαναφερθὲν θέμα διεβίβασε διὰ τοῦ ἐκπροσώπου του εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι οὐδεμίαν ἐννοασιν θὰ εἶχεν ἐὰν ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος δικαιοδοσία ἀνετίθετο εἰς τὰ Ἐπαρχιακὰ Δικαστήρια τὰ ὅποια, ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰ Κακουργιοδικεῖα τὰ ὅποια δὲν εὐρίσκονται ἐν διαρκεί συνεδριάσει, θὰ εἶναι εἰς καλυτέραν θέσιν νὰ διεκπεραιώσιν συντόμως οἰανδήποτε τυχόν ἀρχομένην ἐνώπιον αὐτῶν διαδικασίαν.

Ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ Ἐπιτροπῆ προέβη εἰς τὴν προσθήκην εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ νομοσχεδίου σχετικῆς προνοίας δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου ἢ ὁ Ἀνώτερος Ἐπαρχιακὸς Δικαστὴς ἢ ὁ Ἐπαρχιακὸς Δικαστὴς θὰ κέκτηνται ἀρμοδιότητα νὰ ἐκδικάζωσι οἰονδήποτε ἀδικήματα δυνάμει τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου καὶ νὰ ἐπιβάλλωσι τὰς ὑπὸ τούτου καθοριζόμενας ποινάς.

Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον λαβὼν γνῶσιν τῆς γενομένης εἰσηγήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν τοῦ Σώματος, ἢ ὁποία ἐμελέτησε τὴν ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς θέσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου, διὰ τὴν μείωσιν τῆς προβλεπομένης εἰς τὸ ἄρθρον 10 ποινῆς τοῦ χρηματικοῦ προστίμου ἀπὸ £10.000 εἰς £3.000, ἐξέφρασε τὴν ἰσχυρὰν διαφωνίαν του διότι κατὰ τὴν ἄποψιν του ἡ φύσις τοῦ προβλεπομένου ἀδικήματος καὶ οἱ πιθανοὶ παραβάται τῆς προβλεπομένης διατάξεως θὰ εἶναι τοιοῦτοι ὥστε νὰ ἀντενδείκνυται ἡ ἐπιβολὴ μειωμένης ποινῆς ἢ ὁποία, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, οὐδένα ἀνατρεπτικὸν ρόλον θὰ διαδραματίσῃ. Περαιτέρω καὶ ἐν σχέσει μὲ τὸ ἴδιον θέμα ὑπεστηρίχθη ἐπίσης ἢ ἄποψις ὅτι, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ διάπραξις τῶν ἐν λόγῳ ἀδικημάτων κυρίως θὰ γίνεται μὲ παραβάτες νομικὰ πρόσωπα, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ εἶναι δύσκολος, ἐὰν ὄχι ἀδύνατος, ἡ ἐπιβολὴ οἰασδήποτε ποινῆς φυλακίσεως, τὸ γεγονός αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς χρηματικῆς ποινῆς

των £10.000, ως αρχικώς προεβλέφθη εις τὸ κατατεθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομοσχέδιον. Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ ἰδίου Ὑπουργείου κατέθεσαν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς σχετικά προηγούμενα ἐκ τῶν ὁποίων διαφαίνεται ὅτι μία τοιαύτη ἀντιδιαστολή διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας παρομοίας φύσεως περιπτώσεις εἰς ἀριθμὸν νομοθετημάτων.

Τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰσήγησιν τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου ἢ Ἐπιτροπῆ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εὐμενῶς ἀποδέχεται, δι' ὃ καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως διαμορφωθῇ ἡ ἐν προκειμένῳ προβλεπομένη ποινὴ, ὡς αὕτη ἀρχικῶς περιελήφθη εἰς τὸ κατατεθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομοσχέδιον.

Μὲ βάσιν τὰ ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη, μὲ παράλληλον ὑπογράμμισιν τῆς ἡδὴ ἐκτεθείσης ὑπ' αὐτῆς θέσεως εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς ἐξασφαλίσεως διὰ τοὺς ἀλιεῖς μονιμωτέρων καταφυγίων διὰ τὰ ἀλιευτικὰ σκάφη των, τὰ ὁποῖα, ἐνεκεν τῆς ἐνδεχομένης τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως τῆς μαρίνας Λάρνακος, μὲ βάσιν τὰς προνοίας τῆς προτεινομένης νομοθεσίας δὲν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ καταφεύγουν εἰς τὴν ρηθεῖσαν μαρίναν, ὡς ἐγένετο μέχρι σήμερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συναπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Οὐδεμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Οὐδεμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κήρυξις μαρίνων. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ τρίτου ἄρθρου;

Οὐδεμία.

Τὸ τρίτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έξουσία Υπουργικοῦ Συμβουλίου πρὸς ἑκδοσὶν Κανονισμῶν ἐν σχέσει πρὸς μαρίνας. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πληρωτέα δικαιώματα. "Άρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 5ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάθεσις Κανονισμῶν εἰς τὴν Βουλὴν.

"Άρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 6ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έξουσία ἀστυνομίας εἰσόδου εἰς σκάφη. "Άρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 7ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μὴ ἐπηρεασμὸς νομοθεσίας περὶ Τελωνείων ἢ περὶ Όργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου. "Άρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 8ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 8ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Περιορισμὸς ἐφαρμογῆς ὠρισμένων Νόμων. "Άρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 9ου άρθρου;

Καμία.

Τò 9ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κήρυξις μαρίνων ως κλειστών. "Άρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 10ου άρθρου;

Καμία.

Τò 10ον άρθρον έγκρίνεται.

Ή τρίτη ανάγνωσις του Νομοσχεδίου θα γίνη με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει όποιαδήποτε αντίρρησης όπως τò Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εις Νόμον;

Καμία.

Τò Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Τò έπόμενον θέμα στην Ήμερησίαν Διάταξιν είναι τò Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό περι της Έθνικῆς Φρουράς (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977. Έστάλη υπό του Υπουργείου Έσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις την Έπιτροπήν Έσωτερικών και Άμύνης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οί περι Προτύπων Συμβόλων των Βασικών Μονάδων Μέτρων και Σταθμών Κανονισμοί του 1977. Έστάλησαν υπό του Υπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις την Έπιτροπήν Έμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οί περι Δεκαδικών Πολλαπλασίων και Υποπολλαπλασίων των Μονάδων Μέτρων και Σταθμών Κανονισμοί του 1977. Έστάλησαν υπό του Υπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις την 'Επιτροπήν 'Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Παραγῶγων Μονάδων Μέτρων και Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977. 'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις την 'Επιτροπήν 'Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Εἰδικῶν Μονάδων Μέτρων και Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977. 'Εστάλησαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Επίσης παραπέμπονται εις την 'Επιτροπήν 'Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Τὸ ἐπόμενον θέμα εις την 'Ημερησίαν Διάταξιν εἶναι στὸ Κεφάλαιον Δ, ἧτοι ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς 'Εκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν και 'Αμύνης ἐπὶ τῆς 'Ετησίᾳς 'Εκθέσεως τῆς 'Αστυνομίας διὰ τὸ ἔτος 1975.

'Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

'ΑΞ. κ. Πρόεδρε, ἄΞ. κύριοι συνάδελφοι. 'Απὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας μέχρι σήμερον τὰ περισσότερα τῶν Κυβερνητικῶν Τμημάτων ἐτοιμάζουσι ἐτησίαν ἐκθεσιν ἐπὶ τῶν δραστηριοτήτων των εις τὴν ὁποίαν δίδεται πάντοτε εὐρεῖα δημοσιότης.

'Αντίγραφα τῶν ἐκθέσεων αὐτῶν κατατίθενται εις τὴν Βουλὴν πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν Μελῶν.

'Ενώπιον τῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν και 'Αμύνης συνεζητήθη ἡ ὑπὸ τοῦ 'Αρχηγοῦ ἐτοιμασθεῖσα ἐκθεσις τῆς 'Αστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου ἐπὶ τῶν δραστηριοτήτων της κατὰ τὸ ἔτος 1975.

Εἶναι ἡ πρώτη φορά ἀπὸ 16ετίας ποῦ ὑπάρχει Κυπριακὴ Βουλὴ ποῦ ἐξητάσθη ἡ ἐκθεσις τῆς 'Αστυνομίας και ἡ ἀρμοδία 'Επιτροπὴ ἔθεσε ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰς διαπιστώσεις και τὰ συμπεράσματά της κατόπιν πολλῶν συνεδριῶν παρόντος τοῦ 'Αρχηγοῦ τῆς 'Αστυνομίας και εις τὸ τελικὸν στάδιον τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν.

Μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀσκήσεως Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου και τῆς διεκπεραιώσεως τοῦ νομοθετικοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς ἡ 'Επιτροπὴ ἐθεώρησεν ἐπιβεβλημένον καθῆκον νὰ ἀναπτύξῃ τὴν πρωτοβουλίαν ἐλέγχου τῶν δραστηριοτήτων τῆς 'Αστυνομίας.

Τὸ θέμα ἰδιαιτέρως ποῦ συζητεῖται σήμερον εἶναι ὑψίστης σημασίας και ἄπτεται τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ πρὸς ἔλεγχον ὀργάνων τῆς πολιτείας τὰ ὁποῖα ἐνασκοῦν ἐξουσίαν.

Εἰς μίαν δημοκρατικὴν κοινωνίαν πηγὴ κάθε ἐξουσίας εἶναι ὁ λαός. 'Ο λαός τὰ πάντα δικαιούται νὰ ἐλέγχῃ μέσῳ τῶν ἀντιπροσώπων του.

'Η Βουλὴ εἶναι ὁ πλέον φυσικὸς φορέας τοῦ πλέον ὑπευθύνου διαλόγου, ἡ μοναδικὴ δημοκρατικὴ διαδικασία τὴν ὁποίαν διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του πραγματοποιεῖ ὁ λαός.

Λαϊκά αίτηματα μεταφέρονται συζητούμενα πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Οἱ ἐκφραζόμενες ἀπόψεις ἐξισορροποῦνται καὶ ὁ λαὸς εἶναι ἕτοιμος νὰ κρίνῃ διὰ τὴν ὀρθότητα τῶν Κυβερνητικῶν μέτρων.

Ἡ ἐγκαινιασθεῖσα νέα τακτικὴ ἐλέγχου εἰς βάθος θὰ ἀποτελέσῃ πιστεύομεν ἀφ' ἑαυτῆς μέσον ἐξυγιάνσεως τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἄλλων κρατικῶν ὀργάνων δεδομένου ὅτι ὁ ἐλεγχος ἀποτελεῖ τροχοπέδην τόσον εἰς τὴν παρανομίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀνικανότητα. Καὶ μάλιστα ἡ τακτικὴ αὐτὴ συνάδει πρὸς τὴν τακτικὴν ἢ ὁποῖα ἀκολουθεῖται εἰς τὰ σώματα ἄλλων χωρῶν. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου πηγάζει ἀπὸ τὸ δικαίωμα τοῦ λαοῦ νὰ ἐλέγχῃ ὅ,τιδήποτε χρηματοδοτεῖται ἀπὸ δημοσίους πόρους.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μηνὸς θὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ Σῶμα καὶ ἔκθεσιν διὰ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου.

Καὶ ἀναμφιβόλως ἡ στάθμη τῆς Δημοκρατίας καθίσταται ὑψηλότερα μὲ τὴν ἔκτασιν τοῦ ἐλέγχου ποῦ διενεργεῖται καὶ ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν τοῦ λαοῦ εἰς τὴν διακυβέρνησιν τοῦ τόπου.

Αἱ ἀπόψεις τῆς Βουλῆς ἀντανακλοῦν ἢ πρέπει νὰ ἀντανακλοῦν τὸ λαϊκὸν αἶσθημα εἰς τὴν πλειοψηφίαν καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ὀμιλοῦμεν περὶ ἀπόψεων Μελῶν τῆς Βουλῆς ὅταν τὰ Μέλη αὐτὰ τῆς Βουλῆς ἀποτελοῦν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν μὲ ἀρμοδιότητα νὰ ἐκθέσουν γεγονότα καὶ καταστάσεις εἰς τὴν Βουλὴν καὶ κατ' ἐπέκτασιν πρὸς τὸν λαόν.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν προέβη εἰς πολλὰς δυσμεεῖς διὰ τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα διαπιστώσεις.

Τοῦτο ἔπραξεν χωρὶς πνεῦμα ἀνταγωνισμοῦ πρὸς οἰονδήποτε ἀλλὰ μὲ μοναδικὸν γνώμονα τὸ δημόσιον συμφέρον. Τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς στηρίζονται ἐπὶ γεγονότων καὶ πιστεύομεν ὅτι ἀπηχοῦν τὰς ἀπόψεις τοῦ λαοῦ.

Δὲν θὰ εἴμεθα πιστοὶ εἰς τὸ καθήκον μας ἐὰν ἐπαρασιωπούσαμεν τὴν κατάστασιν ἢ ὁποῖα ἐπικρατεῖ εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα χάριν οἰασθήποτε σκοπιμότητος.

Ἄλλωστε πιστεύομεν ὅτι καμμία σκοπιμότης δὲν δικαιολογεῖ τὴν ἀπόκρυψιν στοιχείων καὶ γεγονότων δεδομένου ὅτι ἡ ἀνάγκη διορθώσεως τῶν κακῶς ἐχόντων παρέχει μακροχρονίως τὴν καλυτέραν ἐλπίδα νὰ ἀνταποκριθῇ τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν του.

Ἄλλὰ πέραν τούτου ἔμεῖς εἰς τὴν Κύπρον περισσότερον παντὸς ἄλλου ἐπληρώσαμεν βαρὺ τίμημα διότι ἀπεκρύψαμεν γιὰ πολὺν καιρὸ τὴν ἀλήθειαν γιὰ πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὸν λαόν.

Ἄρκοῦμαι νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν κατάστασιν ποῦ ἐπικρατοῦσεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν καὶ τὴν σιωπὴν τῶν πάντων.

Καὶ οἱ μὲν Τοῦρκοι μπορεῖ ὡς ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Τάσσου Παπαδοπούλου νὰ συναποκρῖσιν ὠρισμένα ἐπιχειρήματα ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τῆς Βουλῆς ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀντισταθμίζει τὰ καλὰ ποῦ θὰ προέλθουν διὰ τὸν τόπον ἐκ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως.

Κανένας λαὸς ποῦ δὲν πιστεύει εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ δὲν ἐξάγει ὀρθὰ συμπεράσματα ἀπὸ ἀληθῆ γεγονότα, δὲν μπορεῖ νὰ χαράξῃ ἀνοδικὴν πορείαν διὰ τὸ μέλλον.

Ἡ τραγικὴ πραγματικότης διὰ τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα Κύπρου εἶναι ἐκείνη ποῦ συνοψίζεται στὴν Ἐκθεσιν τῆς Βουλῆς.

Υπό τὰς σημερινὰς συνθήκας τῆς Κύπρου τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ἓνα σημαντικὸν ἐθνικὸν ἔργον.

Πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὴν σπονδυλικὴν στήλην τῆς κρατικῆς ὑποστάσεως. Προπαντὸς νὰ ἐμπνέῃ νομιμοφροσύνην εἰς τὸν λαόν.

Καὶ ὡς ἄλλωστε ἐπανειλημμένως ἐλέχθη, ἡ ἐνδυνάμωσις τῆς κρατικῆς ὑποστάσεως ἀποτελεῖ τὸ σημαντικότερον ὄπλον πού διαθέτομεν μακροχρόνια διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Κύπρου. Πρέπει ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἡ Ἀστυνομία νὰ ἀποτελῇ παράδειγμα πειθαρχημένου σώματος προσηλωμένου εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς νομιμότητος καὶ νὰ περιφρουρῇ τὸ Δημοκρατικὸν καθεστῶς ἀπὸ ἐσωτερικὰς συνωμοσίας, προδοσίας καὶ ἐκτροπὰς αἱ ὁποῖαι κλονίζουσιν τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἰσχύν τῆς πολιτείας.

Ἄλλὰ πέραν τούτου τὸ πειθαρχημένον τοῦτο σῶμα πού ἐπιθυμοῦμεν νὰ γίνῃ ἡ Ἀστυνομία θὰ ἀποτελέσῃ ἐπιπρόσθετον ἀσπίδα κατὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιβουλῆς.

Δυστυχῶς ἡ Ἀστυνομικὴ Δύναμις Κύπρου τὲς πρὸ πάνω ἀναφερθεῖσες προϋποθέσεις δὲν πληροῖ. Δὲν ἀναφερόμεθα εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀστυνομικοὺς οἱ ὁποῖοι παρέμειναν πιστοὶ εἰς τὰς ἐπάξεις, πιστοὶ εἰς τὸ καθῆκον, ὑπῆρέτες τοῦ Νόμου καὶ τοῦ ἀπροσώπου κράτους τὸ ὅποιον ἐκπροσωπεῖ ἡ νόμιμος Κυβέρνησις μὲ Πρόεδρον τὸν Ἐθνάρχην Μακάριον. Αὐτὰ τὰ μέλη τῆς Δυνάμεως τιμῶμεν καὶ ἐκφράζομεν τὴν ἐκτίμησίν μας.

Ὅμως ἐπιθυμοῦμεν τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ σώματος ὅπως καὶ οἱ ἴδιοι τὸ ἐπιθυμοῦν. Αὐτὸ εἶναι τὸ μοναδικὸν ἐλατήριον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν. Οὔτε ἀντιδικία μὲ πρόσωπα οὔτε ἀντιδικία μὲ ὁμάδες προσώπων.

Ἐλέχθη ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν εἶναι ἀναρμόδιον σῶμα νὰ ἐξετάσῃ θέματα πού ἀφοροῦν τὴν ὑπόστασιν καὶ λειτουργίαν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς κομματικῆς δομῆς τῶν διαφόρων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἐὰν τοῦτο εἶναι ὀρθόν τότε πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἄποψις ὅτι οἱ Βουλευτὲς εἶναι ἀντιπρόσωποι κομμάτων καὶ ὄχι τοῦ λαοῦ. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι εἰς μίαν Δημοκρατίαν ἡ πολιτικὴ θέλησις τοῦ λαοῦ ἐκφράζεται μὲσω τῶν κομμάτων καὶ ἡ Βουλὴ ἀποτελεῖ τὸν κυριώτερον φορέα τῆς λαϊκῆς θελήσεως.

Ἐὰν στερήσωμεν τοὺς ἀντιπρόσωπους τοῦ λαοῦ νὰ ἐλέγχουν ἓνα τῶν σημαντικωτέρων σωμάτων τῆς κρατικῆς ἐξουσίας τοῦτο θὰ ἰσοδυναμοῦσε μὲ ἄρνησιν ἐκτελέσεως καθήκοντος.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος θὰ συμφωνῇ μαζί μας ὅτι ἀνεξάρτητοι ἐπιτροπαὶ ἐργάζονται συνήθως μὲ ὄρους ἐντολῆς ἀφοῦ πρῶτον γίνουσιν διαπιστώσεις ἀπὸ τὴν Νομοθετικὴν καὶ Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἐν σχέσει μὲ τὰ κακῶς ἔχοντα.

Ἐνεξάρτητοι Ἐπιτροπαὶ δὲν ἀποτελοῦν φορεῖς πολιτικῆς ἐξουσίας ἀλλὰ πρωτίστως ὄργανα πρὸς προώθησιν πολιτικῶν θέσεων καὶ ἀπόψεων.

Ἐπιθυμία μας δὲν εἶναι νὰ δικάσωμεν κανένα, πολὺ περισσότερο νὰ τὸν καταδικάσωμεν χωρὶς δίκην. Ἄλλὰ ἐπιθυμοῦμεν νὰ δημιουργηθοῦν ὅλοι οἱ ἀπαραίτητοι μηχανισμοὶ διὰ πρσαγωγὴν εἰς δίκην ὄλων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι βαρύνονται μὲ πολλὰς κατηγορίας. Πέραν δὲ τούτου νὰ γίνῃ ἡ σωστὴ ἐργασία πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἀναδιάρθρωσεως καὶ ἀναστελεχώσεως καὶ ἐν γένει ἀναστηλώσεως τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος.

Ἐὰν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἀρνηθοῦν στὸν ἑαυτὸν τους τὸ δικαίωμα, διὰ νὰ μὴ εἴπω τὸ καθῆκον, νὰ ἐλέγχουν τὴν λειτουργίαν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τοῦτο θὰ ἰσοδυναμοῦσε μὲ στέρησιν τοῦ λαοῦ νὰ ἔχη λόγον διὰ τὴν τύχην του.

Δέν διαφωνοῦμεν μὲ τὴν διαπίστωσιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου ὅτι παραγοντισμὸς εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς παράγοντες ποῦ ἔχουν ἐξανδραποδίσει τὸ σῶμα.

Πρέπει νὰ ἐπινοηθοῦν οἱ κατάλληλοι μηχανισμοὶ οὕτως ὥστε τὸ σῶμα ἀφοῦ ἐξυγιανθῆ νὰ λειτουργῇ αὐτοτελῶς χάριν τοῦ κράτους καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ. Αἱ συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας παρεισέφρησεν ὁ παραγοντισμὸς εἰς τὴν Ἀστυνομίαν εἶναι γνωστὸς εἰς ὅλους. Πολὺ δὲ περισσότερον εἰς μερικοὺς.

Ἄρκει νὰ μελετήσῃ κανεὶς τὸν τρόπον στελεχώσεως καὶ προαγωγῶν τῆς Ἀστυνομίας ἀπὸ τὰ ἔτη 1960—1968. Τὰ πρῶτα καὶ πλέον ἀποφασιστικὰ ἔτη διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς Δυνάμεως

Ἡ κατάσταση εἶναι σοβαρὰ καὶ δέν λύεται οὔτε μὲ μεμονωμένες ἀπολύσεις οὔτε μὲ μεμονωμένες προαγωγές.

Ἐκεῖνο ποῦ χρειάζεται εἶναι ἀναδιάρθρωσις τοῦ σώματος ἐκ βάθρων. Καὶ τὸ ταχύτερον δυνατόν.

Ὁ τρόπος λειτουργίας τοῦ σώματος καὶ αἱ μέθοδοι ἐνεργειῶν καὶ κινήσεών του, πρέπει νὰ ἀποτελέσουν θέμα σοβαρᾶς ἐξετάσεως.

Πέραν δὲ τούτου οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἐπανδρῶνουν τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα πρέπει νὰ τύχουν εἰδικῆς ἐπιλογῆς μὲ κριτήρια τὴν ἰκανότητά των καὶ τὴν προσήλωσιν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Δημοκρατικῆς νομιμότητος καὶ τὴν διάθεσιν νὰ περιφρουρήσουν τὸ Δημοκρατικὸν καθεστῶς ποῦ ἔχει ὁ τόπος.

Ἐλέχθη ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν βασίζεται εἰς ὑποψίες. Αὐτὸ δέν ἐλέχθη. Ὅτι ἐλέχθη εἶναι ὅτι τὸ ἔργον πολλῶν μελῶν τῆς Δυνάμεως σκιάζεται μὲ ὑποψίες καὶ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας δέν δύνανται νὰ φέρουν εἰς πέρας τὴν ἀποστολήν τους. Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα καὶ εἶναι ἄδικον αὐθαίρετα νὰ ἐξάγωνται συμπεράσματα ἀπὸ μίαν λέξιν.

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ σεβασθοῦν κατώτερα νομιμόφρονα μέλη τῆς Δυνάμεως ἱεραρχικῶς ἀνώτερον ὅταν γνωρίζουν ὅτι αὐτὸς ἀνεμείχθη εἰς ἀνατρεπτικὰς ἐνεργείας κατὰ τοῦ κράτους; Ἡ, ἐπαναλαμβάνω, ὅταν βαρύνεται μὲ πλείστας ὄσας ὑποψίας; Δέν πρέπει νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν θέσιν του; Νὰ τοῦ δοθῆ ἡ εὐκαιρία μὲ δικαιοσύνην. Ἡδὴ ἐψηφίσθη ὁ Νόμος.

Πῶς θὰ ἀναμένωμεν ἀπὸ μέλη τῆς Δυνάμεως νὰ ἐπιδείξουν ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ καθῆκον ὅπως καὶ εἰς τὸ παρελθὸν παραδειγματικῶς ἔπραξαν ὅταν γνωρίζουν ὅτι ὁ προϊστάμενός των, ἐάν παραστῆ ἀνάγκη, θὰ πλήξη ξανά τὸ κράτος ἢ ἔστω θὰ ἀδιαφορήσῃ; Ποῦ εἶναι τὸ παράδειγμα, ποῦ εἶναι ἡ πνοή;

Πῶς τὸ κοινὸν νὰ ἐμπιστευθῆ τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἐγνώρισεν νὰ μὴν πράττουν τὸ καθῆκον των ὡς φρουροὶ τῆς πατρίδος, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας; Ὅσες ἐκθέσεις καὶ ἂν γίνονιν περὶ τοῦ ἀντιθέτου καὶ ὄσες δηλώσεις ἐπίσημες καὶ μὴ, ὁ λαὸς ἔζησε, ζῆ καὶ ἐγνώρισεν πολλά. Πῶς θὰ καλλιεργήσωμεν τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν; Διὰ τῆς ἀποκρύψεως τῆς ἀλήθειας; Τότε θὰ χάσωμεν καὶ μεῖς μαζί τὴν ἐμπιστοσύνην του. Ὅσες φορές ἀπεκρῦβη ἡ ἀλήθεια ἀπὸ τὸν λαόν, ὁ λαὸς ἐζημιώθη καὶ ἐπλήρωσε πολὺ ἀκριβά. Καὶ δέν εἶναι τὰ πλέον ὑπεύθυνα χεῖλη ποῦ εἶπαν πρὸ ὀλίγου χρόνου ὅτι δικαιολογημένα ὁ λαὸς δέν τρέφει ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸ σῶμα, τὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα; Ἐμεῖς ὅμως θέλωμεν νὰ ἀποκατασταθῆ αὐτὴ ἡ ἐμπιστοσύνη ποῦ αἰτία εἶναι μέλη τοῦ Σώματος.

Ποῖος δύναται νὰ ἀποκλείσῃ τὸ ἐνδεχόμενον νέων παρανόμων ἐνεργειῶν ὅπως ἡ τοποθέτησις βομβῶν καὶ ἡ πρόκλησις καταστροφῶν, ἢ ἐπίθεσις ἐναντίον πολιτικῶν προσώπων κυρίως διὰ πολιτικῶς ἀλλὰ καὶ δι' ἐκδικητικῶς σκοποῦς;

Τὸ γεγονός πού δὲν ἀμφισβητεῖται οὔτε ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν εἶναι ἐπίσης ὅτι σημαντικὸς ἀριθμὸς ὀπλισμοῦ εὐρίσκεται εἰς τὰ χέρια παρανόμων καὶ ἀντιδραστικῶν στοιχείων καὶ πρέπει νὰ μᾶς προβληματίζη καὶ νὰ μᾶς ἀνησυχῇ πολὺ.

Σὲ κανένα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐφησυχάζη ἢ νὰ διασκεδάζη τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως ὅτι δῆθεν κάθε ἐνέργεια ἐναντίον τοῦ κράτους εἶναι ἀδύνατος.

Δὲν εἶναι ἀνησυχητικὸν ὅτι καὶ καταζητούμενοι ὑπάρχουν καὶ ὑποποτι δραστηριότητες καὶ ἀναδιοργάνωσις γίνεται μὲ σκοπὸν ποῖον; Κλιμάκωσις τούτων θὰ δώσῃ αἰτίαν εὐρυτέρας ἀναταραχῆς; Ναι ἢ ὄχι.

Ἄλλὰ Σῶμα ὅπως τὸ Ἀστυνομικόν, πού βαρύνεται μὲ τόσῃν δυσπιστίαν, θὰ πρέπει καὶ ὡς δύναμις τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ σώματος καὶ τὴν δυσπιστίαν τοῦ κοινοῦ νὰ ἐπιδιώξη. Καὶ τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἐκ βάθρων ἀναδιρθρώσεως καὶ καταλλήλου ἐπανδρώσεως τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως.

Οὔτε ἀπὸ δικτατορικὰς διαθέσεις διαπνέεται ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν οὔτε τὴν δικτατορίαν θέλει νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸν τόπον. Αὐτὸ εἶναι παντελῶς ἀπαράδεκτον ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Εὐτυχῶς καὶ εἶναι ἐνίσχυσις τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ὅσοι ὠμίλησαν συνεφώνησαν μὲ τὰς διαπιστώσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συναισθανομένη τὸ μεγάλο βᾶρος τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς νὰ ἐλέγξη καὶ νὰ εἰσηγηται, πρὸς ἐξύψωσιν τῆς στάθμης τοῦ δημοσίου βίου, προέβη εἰς διαπιστώσεις καὶ εἰσηγήσεις.

Οὐδενὸς τὴν ἀπόλυσιν εἰσηγήθη μὲ βάσιν τὰς ὑποψίας. Τούναντίον πρόθεσις μας εἶναι ἡ ἐνδυνάμωσις τοῦ Δημοκρατικοῦ καθεστώτος διὰ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως ἢ ὅποια πρέπει νὰ ἀποτελῇ μοχλὸν πού νὰ στηρίζῃ τὸ Δημοκρατικὸν καθεστῶς. Ἄλλωστε, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔκθεσιν, ἀνεμένετο ἡ ψήφισις τοῦ νόμου περὶ καθάρσεως ὁ ὁποῖος εἶναι πλέον γεγονός.

Ἐπιθυμία μας εἶναι ἡ ἐνεργὸς προστασία τοῦ Δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καὶ ἡ ἀποκατάστασις κράτους δικαίου διὰ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου.

Ὅχι μόνον δὲν ὑπάρχουν ὑπερβολὲς εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀλλὰ τούναντίον δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὑπῆρξαν ἐπιεικεῖς.

Ὅλοι γνωρίζουν τὸ ὑπονομευτικὸν ἔργον τῆς Δυνάμεως κατὰ τὴν κρίσιμον περίοδον τῆς ἐγκληματικῆς δραστηριότητος τῆς ΕΟΚΑ Β' ὡς καὶ τὴν προθυμίαν πολλῶν μελῶν τῆς Ἀστυνομίας νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸ πραξικοπηματικὸν καθεστῶς.

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν πολλοὶ ἦσαν οἱ ἀστυνομικοὶ οἱ ὁποῖοι ὑπέσκαπταν τὴν κρατικὴν πολιτικὴν διὰ μεταφορὰς Τουρκοκυπρίων εἰς περιοχὰς πού δὲν ἤλεγχε τὸ κράτος. Καὶ δὲν εἶναι αὐτοὶ μονάδες. Δυστυχῶς ὑπῆρξαν πολλοί. Κατέχω προσωπικῶς πολλὰ στοιχεῖα καὶ τὰ κατήγγειλα χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Τὸ νὰ ἀνεχθῶμεν τὰ κακῶς ἔχοντα εἰς τὴν Ἀστυνομίαν χάριν τῆς ἀρχῆς «μὴ κίνει τὰ κακῶς ἔχοντα» θὰ ἀπετέλει ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας τῆς Κύπρου παράλειψιν ἐκτελέσεως καθήκοντος ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν καὶ παράβασιν τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς.

Ἡ πρόθεσις μας εἶναι καὶ τὴν ἐντολὴν νὰ ἀκολουθήσωμεν καὶ τὸν τόπον νὰ βοηθήσωμεν μὲ διαπιστώσεις καὶ εἰσηγήσεις. Καὶ τοῦτο ἔχουν πράξει εἰς τὸ ἀκέραιον τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, μὲ πολλὴν συνέπειαν καὶ ὑψηλὸν αἶσθημα εὐθύνης.

Ἄπαντῶ σέ ἓνα ἄλλο σημεῖο τοῦ κ. Παπαδοπούλου ὅτι «κάθε κοινωνία ἔχει τήν ἀστυνομίαν πού τῆς ἀξίζει». Ἡ σύγχρονη ἱστορία τῆς Κύπρου ἀποδεικνύει ὅτι λίγη μόνον πρωτοβουλία ἔχει ἀφεθῆ εἰς τόν Κυπριακόν λαόν νά χαράσῃ τά τοῦ τόπου του.

Ἄλλά πάντοτε, ὅποτεδῆποτε τοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία, ἀπέδειξεν καί κρίσιν ὅτι ἔχει καί πολύν δυναμισμόν.

Δυστυχῶς εἰς τό παρελθόν ἡ λαϊκή ἐντολή πρὸς τήν Βουλὴν ὅπως ἐλέγῃ καί εἰσηγῆται διὰ παρεμπόδιον καταχρήσεως ἐξουσίας δέν ἐτηρήθη εἰς τόν βαθμόν πού ἔπρεπε. Ἴσως ἡ ἔλλειψις πείρας εἰς τόν τομέα αὐτόν νά συνέβαλε. Τὸ ὅτι ἠκολουθήθη μία ἀνεκτὴ τακτικὴ εἰς τό παρελθόν ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς δέν πρέπει νά ὀδηγήσῃ εἰς ἐπανάληψιν τῆς τακτικῆς ἐκείνης ἀλλὰ νά φέρωμεν εἰς πέρας τήν ἐντολήν πού μᾶς ἐδόθη εἰς τό ἀκέραιον διὰ νά φανοῦμεν ἔτσι ἀντάξιοι τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου.

Ἐνθυμοῦμαι μὲ ὑπερηφάνειαν τὲς ἀπεγνωσμένες προσπάθειες πού ἔκαμα διὰ νά πείσω τήν Βουλὴν νά συζητήσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα εἰς τήν Ἀστυνομίαν, τὸν στρατόν καί εἰς πολλὰ ἄλλα Ὑπουργεῖα.

Δυστυχῶς ἡ ἀναπόκρισις ἦτο πολὺ πενιχρά. Εἶμαι εὐτυχῆς διότι εἰς τήν νέαν Βουλὴν εὐρίσκω τὸν ἑαυτόν μου μὲ πολλοὺς ἄλλους πού διακατέχονται μὲ τήν ἰδίαν ἐπιθυμίαν νά συμβάλουν ὅσον εἶναι δυνατόν εἰς τήν ἐξυγίανσιν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Ἡ ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν ἐπισημαίνει ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη ἔχει διαπιστώσει πρὸ πολλοῦ ὅτι ἡ Ἀστυνομικὴ Δύναμις δέν ἐπιτελεῖ τήν ἀποστολήν τῆς.

Τοῦναντίον οἱ πράξεις ἀστυνομικῶν ὀργάνων ἀπετέλεσαν πολλές φορές τροχοπέδην διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου καί τῆς τάξεως καί τὴν διασφάλισιν Δημοκρατικοῦ καθεστώτος.

Οἱ διαπιστώσεις τῆς Ἐπιτροπῆς συνοψίζουν μίαν πραγματικὰ θλιβεράν κατάστασιν καί τὸ ἔργον ἀναστηλώσεως τῆς Ἀστυνομίας εἶναι ἐπιτακτικόν καί ἐπείγον.

Ἐπιτακτικόν διότι ἡ ἐμπέδωσις τοῦ νόμου καί τῆς τάξεως καί τῆς εὐνομίας ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος διὰ σωτηρίαν πού διεξάγει σήμερον ἡ πατρίδα μας. Ἐπίσης ἐπείγουν διότι ἡ ἀκρωτηριασμένη Κύπρος, τὸν ἀκρωτηριασμόν τῆς ὁποίας σέ κανένα βαθμόν δέν ἀπέτρεψεν ἡ Ἀστυνομικὴ Δύναμις δέν θὰ ἀνθέξῃ σὲ οἰανδήποτε ἄλλην περιπέτειαν.

Πειραματισμοὶ δὲ καί πνεῦμα ἀνοχῆς ἀπλῶς ἐνισχύει τὴν σῆψιν καί ἐκθέτει τὴν ὑπόστασιν τοῦ κράτους εἰς μεγάλους κινδύνους.

Ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖται εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τὸ ἔργον τῆς Ἀστυνομίας εἶναι σύνθετον καί δέν περιορίζεται μόνον εἰς διασφάλισιν τοῦ νόμου καί τῆς τάξεως.

Εἶναι εὐρύτερον καί ἔχει ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν ἠθικὴν καί ὑλικὴν εὐημερίαν τῆς Κύπρου.

Εἶναι πλάνη νά πιστεύεται ὅτι εἶναι δυνατόν νά οἰκοδομήσῃ κανεὶς πάνω στὰ ὑφιστάμενα θεμέλια τῆς Ἀστυνομίας καί περὶ ἀνοικοδομήσεως πρέπει νά ὀμιλοῦμεν καί ὄχι περὶ ἐμβαλλωματικῶν λύσεων.

Παρὰ τὴν μεγάλην ἀριθμητικὴν δύναμιν τῆς Ἀστυνομίας, ἐνῶ ἡ τραγῳδία τῆς Κύπρου, ἀποτέλεσμα τῶν προδοτικῶν πράξεων τῶν πραξικοπηματιῶν, συνεχίζεται, ἡ Ἀστυνομία δέν κατώρθωσε νά ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἀνεύρεσιν παρανόμως κατεχομένου ὀπλισμοῦ. Καί προσέφυγεν εἰς τὴν εὐκόλον λύσιν τοῦ συμβιβασμοῦ, δηλαδὴ νά διαγράψῃ τὸ ἔγκλημα μὲ τίμημα τὴν περισυλλογὴν ἀριθμοῦ ὀπλων καί πυρομαχικῶν.

Ἐχω πρὸ πολλοῦ καταγγεῖλει ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τὴν ἀνίερρον αὐτὴν παράνομον συναλλαγὴν καί ἤχησεν εἰς ὧτα μὴ ἀκουόντων.

Αυτή ή προσέγγισις είναι και χαρακτηριστική του τρόπου αντιμετώπισεως του έγκλήματος και άκρως ένδεικτική της αδυναμίας διά να μήν πώ της παραλύσεως της Αστυνομίας. Και γιατί όχι και του κράτους διότι τὰ εγνώριζε;

Και όπου υπάρχει τίμημα διά τήν διαγραφήν του έγκλήματος ποτέ δέν μπορεί να πρυτανεύση κράτος δικαίου.

Τότε μόνον μπορεί να δημιουργηθῆ αἶσθημα ασφαλείας εἰς τόν μέσον πολίτην όταν ή κρατική έξουσία αποτελεί φρουρόν τῶν δικαιωμάτων του και άσπίδα κατά της παρανομίας.

Και ή επικράτησις κράτους δικαίου δέν είναι ούτε σχῆμα λόγου ούτε μεγαλοστομία. Είναι ανάγκη επιτακτική πού συνδέεται άμεσα με τήν ἐπιβίωσιν της Κύπρου.

"Αν τὸ μόνον πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο να αντιμετώπιση ή Αστυνομία ἦτο τὸ σύνηθες ἐγκλημα ή κατάστασις θά ἦτο ἀνησυχητική, ὄχι ὅμως ἀπελπιστική.

Δυστυχῶς ή σύγχρονη ιστορία της Κύπρου μάς διδάσκει ὅτι διάθεσις διά πολιτικὸν ἐγκλημα και ή φασιστική συνείδησις ἔχουν κάμει ρίζες στήν Κύπρον.

Καμιά δέ προσπάθεια ἐκριζώσεως τῶν διαθέσεων αὐτῶν δέν ἔχει γίνει. Και ἤδη διαπιστώνει ή Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή ή σκιά του πολιτικοῦ ἐγκλήματος ἤρχισε πάλιν να σκοτεινιάζη τὸν ὀρίζοντα και να δημιουργῆ κινδύνους διά ὀμαλὸν και δημοκρατικὸν βίον της πολιτείας. Τὰ γεγονότα και μετὰ τήν δημοσίευσιν της ἐκθέσεως τήν ἐπιβεβαιοῦν.

Και εἰς τὸ παρελθὸν ή ἀντίδρασίς μας εἰς τοὺς κινδύνους τοὺς προερχομένους ἀπὸ αὐτὴν τήν κατεύθυνσιν ἦτο χλιαρὰ και ή χλιαρὰ ἀντιμετώπισις συνέτεινεν εἰς τήν καταστροφὴν πού ἐπληξε τὸν τόπον.

"Ας μὴ ἐπιδειχθῆ ή ἰδία ὀλιγωρία και σήμερον γιατί τὸ πλῆγμα θά εἶναι καίριον.

Και ποία ή θεραπεία; Ἡ στάθμη τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ δύο παράγοντες :

Τὸν μηχανισμόν λειτουργίας μᾶς ὑπηρεσίας, ὄχι ὅμως ὀλιγώτερον σημαντικόν, τοὺς ἀνθρώπους σὶ ὁποῖοι ἐπανδρῶνουν τήν ὑπηρεσίαν ἰδίως ἐκείνων πού ἔχουν σχέσιν με τήν χάραξιν της πολιτικῆς του σώματος και λαμβάνουν μέρος εἰς τήν λήψιν ἀποφάσεων ἐπὶ ἀνωτάτου ἐπιπέδου.

Και αὐτὸ ἰσχύει ὄχι μόνον διά τὸ ἀστυνομικὸν σῶμα ἀλλὰ δι' ὀλόκληρον τήν Κυβερνητικὴν ὑπηρεσίαν. "Ας μὴ αὐταπατώμεθα. Εὐρισκόμενοι εἰς τὸ χεῖλος του κρημνοῦ ὁ κίνδυνος του καταποντισμοῦ εἶναι μεγάλος ἐκτός ἐάν στρατεύσωμεν εἰς τήν ὑπηρεσίαν της πατρίδος τὸ καλύτερον ἀνθρώπινον ὕλικόν πού διαθέτομεν.

Μόνον ἄνθρωποι με πολλὰς ἰκανότητες, ἀπόλυτον προσήλωσιν εἰς τὸ καθῆκον, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὰς ἀρχὰς της Δημοκρατίας δύνανται να προσφέρουν ἐκεῖνο πού σήμερα χρειάζεται ὁ τόπος μας.

Δέν εἶναι πρόθεσίς μου να προβῶ εἰς λεπτομερεῖς εἰσηγήσεις διά τήν ἀναγκαίαν ἀναδιάρθρωσιν της Αστυνομίας.

Τοῦτο ἀποτελεῖ εὐθύνην και καθῆκον της Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἰδιαιτέρως σήμερον μετὰ τήν ὀμόθυμον θέλησιν της Βουλῆς και του λαοῦ. Ὁ Πρόεδρος Ἐθνάρχης Μακάριος πιστεύει ὅτι αὐτὴ εἶναι ή θέλησις του λαοῦ και θά του συμπαρασταθοῦμεν.

Θά χαϊρετίσωμεν εἰσηγήσεις δι' ἀναδιοργάνωσιν του σώματος.

Μία εισήγησης ή όποία άνεφέρθη από του βήματος της Βουλής ότι έγινεν από τον κ. Βενιαμίν, είναι ότι έδιδε διακριτικήν εύχέρειαν εις τον Ύπουργόν να προάξη τον άφυηρητοιούντα και να του παράσχη ηύξημένα δικαιώματα συνταξιοδοτήσεως δεδομένου ότι υπέβαλλε αίτησιν δι' άφυηρητήσιν. Δηλαδή παρείχετο στον Ύπουργόν το δικαίωμα έπι άφυηρητήσιν μέλους της Δυνάμεως ή του Στρατού να τοποθετήση τουτο εις τον άμέσως άνωτερον βαθμόν με εύχέρειαν χορηγήσεως εις αυτόν μέχρι και της άνωτάτης βαθμίδος της κλίμακος της άμέσως έπομένης θέσεως.

Τά άναφέρω χωρίς να τά σχολιάσω. Έν τω μεταξύ κατετέθη εις την Βουλήν το Νομοσχέδιον περι καθάρσεως και ήτο μία αίτία έγκαταλείψεως πού Νομοσχεδίου πού άνεφέρθη ως εισήγησης του κ. Ύπουργού.

Εύχόμεθα όπως ό Νόμος ό όποιος έψηφίσθη πρό 15 ήμερών υπό της Βουλής διά κάθαρσιν έφαρμοσθή υπό της Κυβερνήσεως συμφώνως του πνεύματος με το όποιον έψηφίσθη.

Έάν παρ' έλπίδα δέν άξιοποιηθί πλήρως δι' έπιτυχών διορισμών εις τάς Έπιτροπάς «Έρεύνης» και «Πειθαρχικού Συμβουλίου» τότε άλλοίμονον. Θα γελοιοποιηθούμεν.

Όσον άφορά το θέμα των προαγωγών ή Έπιτροπή δέν θα το άντιπαρέλθη άπαρατήρητην. Θα το δη εις βάθος και με όλην την σοβαρότητα πού έχει τουτο.

Μία προσέγγισις του προβλήματος της Άστυνομίας πρέπει να είναι ό διορισμός μιās Έπιτροπής κάτω από ισχυρόν πρόεδρον με έντολήν όπως εισηγηθί τρόπους δι' αναδιάρθρωσιν και αναστελέχωσιν της Άστυνομικής Δυνάμεως και με εύθύνην όπως τά πορίσματα της άναφερθούν λεπτομερώς εις έκθεσίν της έντός διαστήματος 3 μηνών και όχι έτών διότι δέν μάς παρέχεται ή άνεσις χρόνου.

Αυτός άναμφιβόλως είναι ένας όρθος τρόπος άντιμετωπίσεως του προβλήματος, ίσως όμως ό πλέον ένδεδειγμένος εάν πρόκειται να άντιμετωπίσωμεν το πρόβλημα εις την βάση του και με στόχον το παρόν και το μέλλον.

Αί διαπιστώσεις της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής δύναται να λεχθί ότι είναι οί διαπιστώσεις της Βουλής. Διαπιστώσεις πού έχουν επικυρώσει τά συμπεράσματα της έκθέσεως.

Έάν δέ ή Έκτελεστική Έξουσία παραλείψη να ενεργήση με τον δέοντα τρόπον τουτο θα ίσοδυναμή με παρέκκλισιν από την λαϊκήν έντολήν ή όποία περιέχει το στοιχείον της άπαιτήσεως διά την δημιουργίαν συνθηκών εύνομουμένης πολιτείας. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Άξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Για πρώτη φορά στα χρονικά της Κυπριακής Βουλής μιá Έπιτροπή — σ' αυτή την περίπτωση ή Έπιτροπή Έσωτερικών και Άμυνας — πήρε την πρωτοβουλία να μελετήση και να κάμη μιá κριτική και έμπεριστατωμένη έκτίμηση για το έργο της Άστυνομικής Δύναμης Κύπρου. Αυτή ή ενεργεια της Έπιτροπής άποτελεί μιá άξίειπαινη πρωτοβουλία, πού έντάσσεται στα παραδεδεγμένα πλαίσια του κοινοβουλευτικού έλέγχου.

Θά ήθελα να έκφράσω την έλπίδα, αν όχι τή βεβαιότητα, όπως ή πρωτοβουλία αυτή έχη τή συνέχειά της και με την άσκηση έλέγχου κατά παρόμοιο τρόπο και από άλλες Έπιτροπές στο δικό τους τομέα, έτσι πού βήμα

πρός βήμα ό κοινοβουλευτικός έλεγχος νά καλύψη όλα τά Ύπουργεία ή Τμήματα και νά γίνη αισθητός από τήν κυβερνητική μηχανή.

Η άσκηση κοινοβουλευτικοῦ ελέγχου αποτελεί ένα πολύ καλό, άν όχι τό καλύτερο, μέσο γιά νά επισημανθοῦν έλλείψεις, αδυναμίες, παραλείψεις, γενικά τρωτά, στήν κυβερνητική μηχανή και επενεργεί σάν κέντρισμα γιά τό ξεπέρασμα τους και γιά τή βελτίωση τής λειτουργίας της. Γι' αυτό αντίθετα άπ' ότι ένας συνάδελφος, ό κ. Παπαδόπουλος, άποπειράθηκε νά μειώση τή σημασία τοῦ έργου τής Έπιτροπής Έσωτερικῶν και Άμυνας, φρονῶ ότι ή πρωτοβουλία τής Έπιτροπής τής Βουλής νά μελετήσει τήν έκθεση τής Άστυνομίας και νά υποβάλη σχετική έκθεση στο Σῶμα πρέπει νά χαιρετισθῆ μέ ίκανοποίηση.

Άπό τήν άρχή πρέπει νά πῶ, ότι ή Έπιτροπή ανταποκρίθηκε ίκανοποιητικά σέ ένα πολύ λεπτό και δύσκολο έργο, κυρίως γιατί κατά τή μελέτη και διερεύνηση τοῦ θέματος ή Έπιτροπή διακατεχόταν από ψηλό αίσθημα εϋθύνης και άδιαμφισβήτητη άντικειμενικότητα.

Μελετώντας τήν έκθεση τής Άστυνομίας γιά τό 1975 ήταν φυσικό ότι τό πρώτο στοιχείο πού θά διερευνούσε ή Έπιτροπή ήταν ποιό ρόλο διαδραμάτισε ή Άστυνομία στις τραγικές μέρες τοῦ πραξικοπήματος τής Χούντας και τής ΕΟΚΑ Β'. Τό καυτό έρώτημα πού τέθηκε από τά ίδια τά πράγματα ήταν τοῦτο : Κατά πόσο ή Άστυνομία ανταποκρίθηκε στο κύριον καθήκον της, πού συνίστατο στήν υπεράσπιση τοῦ κράτους, τής νόμιμης συνταγματικής τάξης και τοῦ αίρετοῦ Προέδρου τής Δημοκρατίας από τοῦς πραξικοπηματίες, πού σάν όρδες έξαπόλυσαν τήν άνατρεπτική τους δράση σέ βάρος τής Κύπρου.

Προσεγγίζοντας τό θέμα μέ όλη τήν άντικειμενικότητα, χωρίς πάθος, προκατάληψη, ή όποιαδήποτε κομματικά ή προσωπικά έλατήρια και μέ γνώμονα μόνο τό γενικώτερο συμφέρον τής Κύπρου και τοῦ λαοῦ και άφοῦ άκουσε σέ τρεῖς συνεδριάσεις της τόν Άρχηγό τής Άστυνομίας και σέ μιá τόν Ύπουργό Έσωτερικῶν και Άμυνας, ή Έπιτροπή κατάληξε στις διαπιστώσεις της, έκαμε τήν εκτίμηση της. Δίνοντας άπάντηση σ' αυτό τό καυτό έρώτημα, σημειώνει στήν έκθεση της — σελ. 3 — ότι «πλείστα» από τά μέλη τής Άστυνομικής Δύναμης «κατά κοινήν παραδοχήν όλων τῶν άρμοδίων, συνήργησαν ή έπρωτοστάτησαν διά τήν κατάλυσιν τοῦ νομίμου κράτους και προέβησαν εἰς πράξεις αίτινες σαφῶς άφίστανται τοῦ ρόλου και τής άποστολῆς των».

Γιά νά καταλήξῃ σ' αυτή τήν εκτίμηση και νά δώσῃ αυτή τήν άπάντηση στο καυτό έρώτημα πού άντικειμενικά έμπαινε μπροστά της, ή Έπιτροπή έλαβε ὑπ' όψιν της τά άδιαμφισβήτητα γεγονότα, τό ότι μέλη — άνώτερα και κατώτερα — τής Άστυνομικής Δύναμης σήκωσαν τά όπλα ενάντια στο νόμιμο κράτος, διενήργησαν παράνομες συλλήψεις νομιμοφρόνων πολιτῶν και συναδέλφων τους, κατέλαβαν παράνομα άστυνομικούς σταθμούς, σφετερίσθηκαν αυθαίρετα έξουσίες και βαθμούς πού δέν τοῦς άνήκαν κλπ.

Έκφράζοντας τις άπόψεις του ό συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, παρά τή γενική προσπάθεια του, πού είναι διάχυτη στήν άγόρευση του, νά πλήξῃ τό έργο τής Έπιτροπής σάν διαβλητό, μεροληπτικό και άναξιόπιστο και έτσι νά κλονισθῆ ή νά μειωθῆ τό κύρος και τό βάρος τῶν συμπερασμάτων της, ώστόσο δέν μπόρεσε ή δέν τόλμησε νά άρνηθῆ ότι άνάμεσα στις τάξεις τής Άστυνομίας ὑπῆρξαν πραξικοπηματίες, μέλη και στελέχη τής ΕΟΚΑ Β'.

Παρ' όλο, πού σέ ένας μέρος τής άγόρευσης του ό κ. Παπαδόπουλος τόνισε, ότι δέν δέχεται ότι «είναι πλείστα μέλη τής Άστυνομικής Δυνάμεως» πού ένέχονται σ' αυτό τό έγκλημα, ό ίδιος παραδέχεται — και τό τόνισε στήν άγόρευση του — ότι «... αυτό τό πραξικόπημα — χρησιμο-

ποιῶ τὰ ἴδια τὰ λόγια τοῦ κ. Παπαδοπούλου — ἐξετράφη, ἠνδρώθη καὶ ἐξετελέσθη μέσα ἀπὸ τὶς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας».

Μὲ τὴ σαφῆ αὐτὴ δῆλωση του, ποῦ ἀντιφάσκει πρὸς ἄλλα σημεῖα τῆς ἀγόρευσης του, ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶναι πιὸ κατηγορηματικός ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ τὸν ἐγκληματικό, προδοτικό ρόλο ποῦ διαδραμάτισαν μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δύναμης. Διότι, ἐνῶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναφέρει ὅτι «πλείστα ὅσα μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως, κατὰ κοινὴν παραδοχὴν ὅλων τῶν ἀρμοδίων, συνήργησαν ἢ ἐπρωτοστάτησαν διὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ νομίμου κράτους κλπ.» ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀποφαίνεται κατηγορηματικά, ὅτι «... αὐτὸ τὸ πραξικόπημα ἐξετράφη, ἠνδρώθη καὶ ἐξετελέσθη μέσα ἀπὸ τὶς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας». Καὶ ὅμως, προχωρώντας ὁ κ. Παπαδόπουλος καὶ ἴσως ξεχνώντας αὐτὴ τὴν κατηγορηματικὴ δῆλωση του, προσπάθησε μὲ τὴν ἀγόρευση του νὰ δημιουργήσῃ ἐντυπώσεις σὲ βάρος τοῦ ἔργου καὶ τῶν διαπιστώσεων τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τελειώνοντας μ' αὐτὸ τὸ σημεῖο τῆς ἐκθεσης, θάθελα νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴ τοῦ Σώματος στὴ φράση «κατὰ κοινὴν παραδοχὴν ὅλων τῶν ἀρμοδίων» καὶ νὰ ἐξηγήσω, ὅτι αὐτὸ περιλαμβάνει καὶ τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ἀστυνομίας καὶ τὸν ἀρμόδιο Ὑπουργό, ποῦ, ὅπως ἀνάφερα πιὸ πάνω, εἶχαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσουν τὶς ἀπόψεις τους στὴν Ἐπιτροπὴ.

Συμπληρωματικά ὅμως μ' αὐτὸ καὶ σχετικὰ μ' αὐτὸ καὶ γιὰ νὰ ἄρω κάθε ἐνδεχόμενῃ ἐπιφύλαξη ὡς πρὸς τὴν ὀρθότητα τῆς διαπίστωσης τῆς Ἐπιτροπῆς, ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ παραθέσω τὸ ἀκόλουθον ἀπόσπασμα ἀπὸ ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν στὴν τελετὴ ἀποφοίτησης νεοσυλλέκτων ἀστυνομικῶν ποῦ ἔγινε στὸς 30 Ἰουλίου, 1976. Διαβάζω ἀπὸ τὸ ἐπίσημο κείμενο τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ μὲ ἐκδοσὶν τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν.

«Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρανόμου δράσεως πρὶν τὴν 15ην Ἰουλίου ὡς ἐπίσης κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πραξικοπήματος καὶ τὴν ὀλιγόημερον ζωὴν του μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως δυστυχῶς εἴτε ἐπῆραν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν παρανομίαν εἴτε διὰ τῆς στάσεώς των κατέστησαν συνεργοὶ εἰς τὴν διάπραξίν της. Τὰ μέλη αὐτὰ ἀντὶ νὰ εἶναι τὰ ἀδέκαστα ὄργανα τῆς ἐπιβολῆς τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως, ἀντὶ νὰ εἶναι οἱ στυλοβάται καὶ στηρικταὶ τοῦ κράτους, μετετράπησαν εἰς ὑπονομευτὰς καὶ καταλύτας του».

Τὸ δεύτερο βασικὸ κριτήριον, ποῦ κατὰ κάποιο τρόπο ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ πρώτου καὶ τὸ ὁποῖο ἔλαβε σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν της γιὰ νὰ καταλήξῃ στὰ συμπεράσματά της ἡ Ἐπιτροπὴ, εἶναι τοῦτο : Κατὰ πόσο μὲ τὴ σημερινὴ σύνθεση καὶ διάρθρωση της ἡ Ἀστυνομία μπορεῖ νὰ ἐμπνέῃ τὴν ἀπαραίτητη ἐμπιστοσύνη στὸ κοινόν, ὅτι θὰ ἀνταποκριθῆ στὸ ρόλο καὶ τὰ καθήκοντα ποῦ ἐπωμίζεται, σὰν τὸ κύριον ὄργανον γιὰ τὴν τάξη, τὴν ὁμαλότητα καὶ τὴν ἀσφάλεια μέσα στὶς ἐξαιρετικὰ δύσκολες συνθήκες καὶ τοὺς σοβαροὺς κινδύνους ποῦ ἀντιμετωπίζουμε σὰν κυπριακὸς λαὸς ἀπὸ τὶς συνεχιζόμενες ἱμπεριαλιστικὰς ραδιουργίες καὶ συνωμοσίες σὲ βάρος τῆς Κύπρου.

Γιὰ νὰ ἀπαντήσῃ σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα ἡ Ἐπιτροπὴ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν της ὀρισμένα δεδομένα καὶ κυρίως τὰ ἑξῆς :

- (α) Ὅτι στὶς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας ὑπηρετοῦν σήμερα ἓνας ὑπολογίσιμος ἀριθμὸς ἀστυνομικῶν, ποῦ καὶ πρὶν καὶ στὴ διάρκεια τοῦ πραξικοπήματος, ἀλλὰ καὶ ὕστερα ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐγκλημα, διαδραμάτισαν ἓνα αἰσχρὸ, προδοτικὸ καὶ ἐγκληματικὸ ρόλο, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπιδίδωνται σὲ παράνομες δραστηριότητες καὶ νὰ ἀναπτύσσουν ὑπονομευτικὴ καὶ ἀνατρεπτικὴ δραστηριότητα.

Ἔχει ἀπόλυτο δίκαιο ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἄμυνας ὅταν ἐπικρίνῃ τὴν ἐπαναπρόσληψη στὴν Ἀστυνομία ὅλων αὐτῶν

των στοιχείων—άρκετά από τὰ ὁποῖα μάλιστα ἔτυχαν προηγούμενα καὶ πρόσφατα προαγωγῆς στοῦ Σῶμα, πρᾶγμα πού δικαιολογημένα προκαλεῖ αἰσθήματα ἀπογοήτευσης καὶ δυσαρέσκειας ἀνάμεσα στοὺς τίμιους, εὐσυνειδητούς καὶ νομιμόφρονες ἀστυνομικούς.

- (β) Τίς δύσκολες συνθήκες πού διέρχεται σήμερα ὁ τόπος καὶ τοὺς κινδύνους πού κρέμονται πάνω ἀπὸ τὴν Κύπρο ἀπὸ τίς ἱμπεριαλιστικὲς συνωμοσίεσ καὶ ραδιουργίες, πού ὅλα δείχνουν ὅτι τελευταία δραστηριοποιούνται.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καὶ Ἄμυνας παίρνοντας ὑπὸ ὄψη αὐτὰ τὰ δεδομένα διατυπώνει τὸ συμπέρασμα, ὅτι «.....ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἡ ἐκ βᾶθρων ἀναδιάρθρωσις τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως συνιστᾷ ἐπείγουσαν προτεραιότητα. Μίαν τοιαύτην προσπάθειαν ἐπιβάλλουν ὄλως ἰδιαιτέρως αἱ σημεριναὶ δύσκολοι περιστάσεις τὰς ὁποίας διέρχεται ὁ τόπος καὶ ὁ διεξαγόμενος ἀγὼν ἐπιβίωσης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ».

Περιπτώ νὰ τονίσω, ὅτι συμφωνῶ πλήρως μὲ τίς διαπιστώσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἄν ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ διευκρινίσω κάτι, εἶναι τὸ ὅτι, κατὰ τὴν ἄποψή μας, αὐτὴ ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἡ «ἐκ βᾶθρων» ἀναδιάρθρωσις τῆς Ἀστυνομίας πρέπει νὰ εἶναι ἐκτεταμένη καὶ νὰ καλύπτῃ ὁλόκληρο τὸ Σῶμα ἀπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου Ἀστυνομικοῦ.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συναδελφοί. Δὲν πρόκειται νὰ ἀσχοληθῶ μὲ ὅλα τὰ σημεῖα, τίς διαπιστώσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς ἐκθεσῆς τῆς Ἐπιτροπῆς μὲ τὰ ὁποῖα, ὅπως εἶπα ἤδη, συμφωνῶ. Ἐξ ἄλλου καὶ σὰν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκφράσω τόσο τίς προσωπικὲς μου ἀπόψεις, ὅσο καὶ ἐκεῖνες τῆς Κοινοβουλευτικῆς μας Ὀμάδας, καὶ ἀσφαλῶς, ἂν εἶχαμε ὁποιαδήποτε διαφωνία θὰ τὴν ἐκφράζαμε. Πέραν τούτου, ἡ θέση μας ἐναντι τῆς ἐκθεσῆς τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καὶ Ἄμυνας καὶ γενικὰ γιὰ τὰ θέματα πού θίγονται στὴν ἐκθεσὴ ἔχει ἐκτεθῆ ἀναλυτικὰ ἀπὸ τὸν ἡγέτη τῆς Κοινοβουλευτικῆς μας Ὀμάδας καὶ φυσικὰ συμφωνῶ πλήρως μὲ αὐτή.

Θεωρῶ, ὅμως, ὑποχρέωσή μου νὰ ὑπερασπισθῶ τὴν ἐκθεσὴ καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς μπροστὰ στοῦ Σῶμα, γιὰτὶ καταβλήθηκε κατὰ πολὺ ἐκδηλοῦ τρόπο προσπάθεια διαβολῆς τῆς ἐκθεσῆς καὶ τῶν συμπερασμάτων τῆς.

Ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πράγματα, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀγόρευση τοῦ συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου, τίθεται τὸ ἐρώτημα : Εἶναι διαβλητὴ ἡ ἐκθεσὴ, εἴτε γιὰ λόγους μεροληψίας ἢ ἄλλους, καὶ εἶναι διαβλητὰ τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς;

Στὴν ἀγόρευση τοῦ κ. Παπαδόπουλος δέχεται, ὅτι ὑπάρχει θέμα διερεύνησης ὄλων τῶν θεμάτων πού σχετίζονται μὲ τὴν ἐκθεσὴ τῆς Ἀστυνομίας, ἀλλὰ προσθέτει : «Δὲν δέχομαι, ὅμως, ὅτι ἡ καλύτερα μέθοδος δι' αὐτὴν τὴν διερεύνησιν εἶναι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν, οὔτε ἡ διαδικασία ἡ ὁποία ἠκολουθήθη». Ὑποστηρίζοντας αὐτὴ τὴν ἄποψη τοῦ κ. Παπαδόπουλος ἐπιχειρηματολόγησε ὡς ἑξῆς : «Πῶς μπορούμε νὰ δεχθοῦμεν ὅτι μία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία ἐξ ὀρισμοῦ ἐκπροσωπεῖ κομματικὴν τοποθέτησιν, ἡ ὁποία ἐξ ὀρισμοῦ ἐκπροσωπεῖ κόμματα καὶ πολιτικὲς καταστάσεις εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῆ ὅτι εἶναι τὸ καταλληλότερον ὄργανον γιὰ μιὰν εἰς βάθος ἐκτίμησιν καὶ ἀναθεώρησιν τῶν προβλημάτων τῆς Ἀστυνομίας καὶ ὑποβολὴν εἰσηγήσεων οἱ ὁποῖες ἐν πολλοῖς ἀπαιτοῦν καὶ νομικὰ πλαίσια καὶ οἰκονομικὸν ὑπόβαθρον διὰ τὴν ὑλοποίησίν των;»

Ἡ ἄποψη αὐτὴ τοῦ κ. Παπαδόπουλου ἀπτελεῖ τὸ λιγώτερο προσβολή, γιὰ νὰ μὴ πῶ ὕβρη, ὄχι μόνον ἐναντία στὴν Ἐπιτροπὴ ἀλλὰ καὶ στοῦ ἴδιο

τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Γιατί αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐκπρσώπους Κομμάτων καὶ ὅλοι οἱ Βουλευτὲς, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἴδιο, ποὺ ἀναδείχθηκε Βουλευτὴς ὑπὸ τις γνωστὲς συνθήκες καὶ γιὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους, ἀνήκουν σὲ Κόμματα καὶ ἐκπροσωποῦν Κόμματα καὶ ἐκφράζουν τὶς ἀπόψεις τῶν Κομμάτων τους. Καὶ ὅλες οἱ Ἐπιτροπὲς τῆς Βουλῆς ἔχουν αὐτὸ τὸ χαρακτῆρα. Ἐκπροσωποῦν Κόμματα καὶ ἐκφράζουν κομματικὴ τοποθέτηση καὶ κομματικὲς ἀπόψεις. Ἄν ὅμως αὐτὸ τὸ δεδομένο ἀποτελεῖ λόγο ὥστε νὰ θεωρῆται διαβλητὴ ἡ ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν καὶ Ἄμυνας, τότε γιὰ τὸν ἴδιο λόγο «ἐκ προοιμίου» ὅλες οἱ ἐκθέσεις ὄλων τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν πρέπει νὰ θεωροῦνται διαβλητὲς, καὶ οὔτε λίγο οὔτε πολύ, ἀπαράδεκτες. Ὅμως στὰ χρονικὰ τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς οὐδέποτε προβλήθηκε ἢ ὑποστηρίχθηκε μιὰ τέτοια ἀπαράδεκτη καὶ ἀντίθετη ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ διαδικασία ἀποψη, ὅπως αὐτὴ τοῦ κ. Παπαδόπουλου.

Μιὰ τέτοια ἀποψη ὅπως αὐτὴ τοῦ συναδέλφου, ἂν γίνῃ δεχτὴ, θὰ ἀνάτρεπε «ἐκ βάθρων» τὴν παραδεδεγμένην Κοινοβουλευτικὴ διαδικασία, θὰ κλόνιζε ἀνεπανόρθωτα τὸ κύρος ὄχι τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ποὺ ὅλες τους «ἐξ ὀρισμοῦ» ἐκπροσωποῦν Κόμματα καὶ κομματικὴ τοποθέτηση, ἀλλὰ τῆς ἴδιας τῆς Βουλῆς. Εἶναι γι' αὐτό, ποὺ εἶπα πιὸ πάνω, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀποψη ἀποτελεῖ προσβολὴ γιὰ τὴν ἴδια τὴ Βουλή, γιατί εἶναι τὴ Βουλή ὡς Σῶμα ποὺ πλήττει καὶ ὄχι τὴν Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καὶ Ἄμυνας.

Γιὰ νὰ κάμῃ περισσότερη ἐντύπωση γύρω ἀπὸ τὴν ἀποψη του αὐτὴ ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀντιπαράβαλε πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν μιὰν ἀνεξάρτητη Ἐπιτροπὴ. Εἶπε συγκεκριμένα : «Πάντοτε εἶχα τὴν ἀποψιν ὅτι θέματα ποὺ σχετίζονται εἴτε μὲ τὴν ἀμοιβὴν τῆς Ἀστυνομίας εἴτε μὲ προαγωγὰς εἰς τὴν Ἀστυνομίαν πρέπει νὰ διέπωνται, νὰ ἐρευνῶνται, νὰ καθορίζονται ἀπὸ ἀνεξάρτητον Ἐπιτροπὴν.....».

Δὲν νομίζω, ὅτι ὁ διορισμὸς μιᾶς ἀνεξάρτητης Ἐπιτροπῆς ἔχει νὰ κάμῃ ὀτιδήποτε μὲ τὴ δουλειὰ μιᾶς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Οὔτε ὁ τυχὸν διορισμὸς μιᾶς τέτοιας Ἐπιτροπῆς μπορεῖ νὰ ἀναστραφῇ τὴ λειτουργία ὀποιασδήποτε Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἢ νὰ τῆς στερήσῃ τὸ δικαίωμα της νὰ διεξαγάγῃ κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχο πάνω σὲ ὀποιοδήποτε θέμα τῆς δικαιοδοσίας της. Ἀφήνω, βέβαια, τὴν ἄλλη πλευρά, δηλ. κατὰ πόσο, στίς συγκεκριμένους κυπριακὲς συνθήκες, ποὺ ἡ ἴδια ἡ καυτὴ πραγματικότητα ἐπιβάλλει καὶ δὲν ἀφήνει κανένα πρόσωπο ἀπολίτικο καὶ ἀκομματίστο, δηλ. ἀνεξάρτητο, ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι δὲν ἔχει καμμιά πολιτικὴ τοποθέτηση, μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ «ἀνεξάρτητη» ἐπιτροπὴ. Τέτοια πρόσωπα δὲν ὑπάρχουν, καὶ ἀποτελεῖ ψευδαίσθηση καὶ ἀπάτη νὰ ἰσχυριζόμεστε ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ πλήρως, πραγματικὰ καὶ οὐσιαστικὰ ἀνεξάρτητη Ἐπιτροπὴ.

Ἐνῶ ὁ κ. Παπαδόπουλος στὴν προσπάθειά του νὰ ἀντιστρατευθῇ τίς διαπιστώσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπικαλεῖται ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ ἔκθεση εἶναι διαβλητὴ, ὁ ἴδιος σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ἀγόρευσης του διακηρύττει κατηγορηματικά : «Σήμερα, ὅμως, δὲν δικαιολογεῖται ὅσοι ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἀστυνομίας αἰσθάνονται ὅτι δὲν μποροῦν νὰ συμβιβάσουν εἰς τὴν συνείδησίν τους τὴν πλήρη ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὸν Πρόεδρον του νὰ ἔχουν θέσιν εἰς τὰς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας». Ἡ κατηγορηματικὴ αὐτὴ δήλωση τοῦ κ. Παπαδόπουλου εἶναι ταυτόσημη μὲ συμπεράσματα καὶ εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς τὴν ἔκθεση τῆς ὀποίας ὁ ἴδιος θέλει νὰ φαίνεται ὅτι διαφωνεῖ.

Ποιὲς πρέπει νὰ εἶναι οἱ σχέσεις τοῦ κοινῶ με τὴν Ἀστυνομία; Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἄλλο σημεῖο μὲ τὸ ὀποῖο ἀσχολήθηκε ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καὶ Ἄμυνας. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει στὴν ἔκθεση της σοβαρὰς ἀνησυχίας γιὰ τὴν κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ στὴν Ἀστυνομία. Ὑποδείχνει μὲ θάρρος,

ὅτι λόγω τῆς ὑπαρξῆς στήν Ἀστυνομική Δύναμη, στίς κατώτερες καί ἀνώτερες, ἀκόμη καί ἀνώτατες, θέσεις ἀστυνομικῶν πού ἐπρόδωσαν τόν ὄρκο τους καί διαδραμάτισαν αἰσχρό καί ἐγκληματικό ρόλο στό πραξικόπημα, τό κοινὸ διακατέχεται ἀπὸ ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης καί κατατρύχεται ἀπὸ ἀμφιβολία κατὰ πόσο θὰ καταγγεῖλη μιὰ συγκεκριμένη παρανομία πρὸς τὴν ἀστυνομία. Ὡστόσο, ἡ Ἐπιτροπὴ στό Ζήτημα τῆς συνεργασίας τοῦ κοινοῦ μὲ τὴν Ἀστυνομία παίρνει καθαρὰ θετική θέση. Στὴν ἐκθεση τῆς τονίζει : «Ἐνῶ τὸ κοινὸν θὰ πρέπει χωρὶς δισταγμοὺς νὰ διατυπῶνῃ πρὸς τοὺς ἀρμοδίους τὰς καταγγελίας του ἐναντίον τῶν οἰωνδῆποτε παρανομούντων, ἐκ παραλλήλου ἢ ἐπιδεικνυομένη ἐν προκειμένῳ διστακτικότης τοῦ κοινοῦ θὰ πρέπει νὰ προβληματίσῃ τοὺς ἀρμοδίους». Ἡ κρουσάλλινη αὐτὴ θέση τῆς Ἐπιτροπῆς, πού δὲν μπορεῖ νὰ παρερμηνευθῇ ἢ νὰ παρανοηθῇ, παρουσιάζεται διαστρεβλωμένη ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο, ὁ ὁποῖος μὲ τὸν ἀφορισμὸ του ὅτι «κάθε κοινωνία ἔχει τὴν Ἀστυνομίαν πού τῆς ἀξίζει» — ἓνας ἀφορισμὸς ὑβριστικὸς γιὰ τὸ λαὸ — θέλει οὔτε λίγο οὔτε πολύ, νὰ δώσῃ συγχωροχάρτι στοὺς πραξικοπηματίες, μὲ τὴ λογικὴ, ὅτι τέτοιος λαὸς πού εἶμαστε τέτοια ἀστυνομία μᾶς ἀξίζει. «Δὲν μπορεῖ — εἶπε ὁ κ. Παπαδόπουλος — ἡ Βουλὴ νὰ περιέχῃ εἰς ἐκθεσίῳ τῆς, ἢ ὁποία μάλιστα χαρακτηρίστηκε σοβαρὰ τομὴ τῶν δεδομένων, ἐπίκλησιν πρὸς τὸ κοινὸν ἢ δικαιολόγησιν, ἐάν θέλετε, πρὸς τὸ κοινὸν νὰ μὴ συνεργάζεται μὲ τὴν Ἀστυνομίαν».

Πόσος σεβασμὸς πρὸς τὴν ἀλήθεια ὑπάρχει καί πόση ἀντικειμενικότητα διακρίνει τίς ἐπικρίσεις τοῦ κ. Παπαδοπούλου γιὰ τίς θέσεις τῆς ἐκθεσῆς μπορεῖ νὰ διαπιστωθῇ ἀπὸ μιὰν ἀπλὴ σύγκριση τῆς θέσης τῆς Ἐπιτροπῆς μὲ τὰ λεγόμενα τοῦ συναδέλφου. Ἡ Ἐπιτροπὴ τονίζει καθαρὰ καί ἀπερίφραστα, ὅτι «τὸ κοινὸν θὰ πρέπει χωρὶς δισταγμοὺς νὰ διατυπῶνῃ πρὸς τοὺς ἀρμοδίους τὰς καταγγελίας του ἐναντίον τῶν οἰωνδῆποτε παρανομούντων» καί αὐτὴν τὴν θέση τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ κύριος συνάδελφος τὴν χαρακτηρίζει «ἐπίκλησιν πρὸς τὸ κοινὸν ἢ δικαιολόγησιν» νὰ μὴ συνεργάζεται μὲ τὴν Ἀστυνομία.

Ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει καί γι' αὐτὸ τὸ σημεῖο θάθελα νὰ παραθέσω ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἴδιαν τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν εἰς τὴν ὁποῖαν ἀναφέρθηκα σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ἀγορεύσεώς μου πού ἀσχολεῖται ἀκριβῶς μὲ τὸ θέμα τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν Ἀστυνομία.

Διαβάζω καί πάλιν ἀπὸ τὸ κείμενο τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅπως ἐξεδόθη ἀπὸ τὸ Γραφεῖον Δημοσίων Πληροφοριῶν : «Δικαίως τὸ κοινὸν δὲν ἐμπιστεύεται πλήρως τὴν Ἀστυνομίαν καί δικαίως διατηρεῖ τὰς ἐπιφυλάξεις του εἰς τὰς συναλλαγὰς του μετὰ τῆς Δυνάμεως.

Γι' αὐτὸ ἐκ μέρους τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος τοῦ ὁποῖου ἀπὸ σήμερον γίνεσθε μόνιμα μέλη» — ἀπευθύνετο πρὸς νεοσυλλέκτους πού ἀποφοιτοῦσαν ἀπὸ τὴν Σχολὴν — «θὰ πρέπει νὰ καταβληθῇ μεγάλη προσπάθεια, ἀμεροληψία καί ἄψογος συμπεριφορὰ γιὰ ἀρκετὸν χρόνον προτοῦ μπορέσει νὰ κερδίσῃ τὴν ἐκτίμησιν καί ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ».

Ἡ δῆλωση αὐτὴ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἀποτελεῖ ἀπάντηση στίς ἐπικρίσεις τοῦ κ. Παπαδοπούλου γιὰ τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Πέραν ἀπὸ τίς διαπιστώσεις καί τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καί Ἄμυνας, τὸ μεγάλο ἐρώτημα πού ἐγείρεται εἶναι : Πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα γιὰ τὴν κάθαρση καί τὴν ἐξυγίανση τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος;

Ἡ Ἐπιτροπὴ δίνει σαφῆ καί κατηγορηματικὴ ἀπάντηση σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα. Στὴν ἐκθεση τῆς ἢ Ἐπιτροπῆς τάσσεται ἀποφασιστικὰ ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης νὰ ληφθοῦν ριζικὰ μέτρα γιὰ τὴν κάθαρση καί ἐξυγίανση τῆς Ἀστυνομίας, πρᾶγμα πού, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, θὰ συμβάλῃ καί στὴν πλήρη καί πιὸ γρήγορη ἀπεκατάσταση τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν Ἀστυνομία. Σὲ σχέση μ' αὐτὸ ἢ Ἐπιτροπῆς ἐπικρίνει τὴν ἐπαναπρόσληψη κάτω ἀπὸ τίς γνωστὰς συνθήκες τῶν πραξικοπηματικῶν στοιχείων καί χωρὶς νὰ διακα-

τέχεται ἀπὸ ὁποιοδήποτε πνεῦμα ἐκδίκησης τονίζει ὅτι «πιστεύει ἀκραδάντως ὅτι ἡ παρουσία τῶν ἐν λόγῳ στοιχείων (δηλ. τῶν πραξικοπηματιῶν) εἰς ὑπεύθυνα σώματα πλήττει ἀνεπανορθώτως τὸν σημερινὸν ἀγῶνα ἐπιβίωσης τοῦ λαοῦ καὶ δημιουργεῖ προϋποθέσεις διὰ νέας περιπετείας ἐκεῖ ὅπου αἱ πληγαὶ τοῦ προσφάτου παρελθόντος δὲν ἐπουλώθησαν εἰσέτι». (βλ. σελ. 4).

Ἡ θέσις αὕτη τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι πολὺ ὀρθὴ καὶ πολὺ σημαντικὴ καὶ ἡ κυβέρνησις ἔχει χρέος νὰ τῇ λάβῃ σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν. Ἡ κάθαρσις καὶ ἡ ἐξυγίανσις στὴν Ἀστυνομία — ἀπὸ τὴν κορυφὴν ὡς τὴν βάση — ἐπιβάλλεται σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ κυρίως γιὰ τοὺς ἐξῆς δύο λόγους:

- (α) Διότι, ἡ περίοδος ποὺ διέρχεται ἡ Κύπρος εἶναι μιὰ κρίσιμη περίοδος. Ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς ὑπάρχουν πληροφορίες γιὰ νέες ραδιουργίες καὶ συνωμοσίες τῶν γνωστῶν ἰμπεριαλιστικῶν κύκλων σὲ βάρος τῆς Κύπρου καὶ γιὰ τεκταινόμενα σχέδια γιὰ ἐπιβολὴ ἀπαράδεκτων Νατοϊκῶν λύσεων στὸ Κυπριακόν.

Μέσα σ' αὐτὰς τὶς συνθήκας τὸ νὰ ὑπάρχουν στὴν Ἀστυνομία, σὲ κατώτερες, ἀνώτερες καὶ πολὺ περισσότερο ἀνώτατες θέσεις, πραξικοπηματίες ποὺ σήκωσαν τὰ ὄπλα ἐνάντια στὸ νόμιμο κράτος καὶ τὸν αἰρετὸ Πρόεδρο, ἐγκληματίες ποὺ ἐνέχονται σὲ ἀπόπειρες δολοφονίας τοῦ Προέδρου Μακαρίου, αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἀνεχόμεστε τὴν ὑπαρξὴ καὶ τὴν δράσιν μιᾶς πέμπτης φάλαγγας, ποὺ ὑπονομεύει καὶ πλήττει τὸν ἀγῶνα γιὰ ἐπιβίωσιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἡ ὑπαρξὴ καὶ ἡ παραμονὴ τῶν πραξικοπηματικῶν στοιχείων στὴν Ἀστυνομία ἀποδυναμώνει καὶ μπορεῖ νὰ παραλύσῃ τὸ ἔργον τῆς Ἀστυνομίας σὲ μιὰ κρίσιμη στιγμή τοῦ ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ «συνήργησαν ἢ πρωτοστάτησαν» στὸ πραξικόπημα, ἔχοντας συνδέσει τὴν τύχην τους μὲ τὴν Χούνταν, τὴν ΕΟΚΑ Β' καὶ τὶς Ξένες ὑπηρεσίες — τὴν Σ.Ι.Α., τὴν Ἰντέλιντζενς Σέρβις καὶ ἄλλες — θὰ ἀποτελέσουν σὲ δεδομένη στιγμή τὰ προγεφυρώματα τῶν νατοϊκῶν ἰμπεριαλιστικῶν κύκλων καὶ σχεδίων καὶ θὰ δράσουν ὡς πράκτορες τους, ἐκτελώντας πειθήνια τὶς ἐντολὰς τους.

- (β) Διότι τὸ δημόσιον αἴσθημα, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ καλύτερον κριτήριον, ἔχει ἐκδηλωθῆ ὀλοκάθαρα ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης γιὰ κάθαρσιν καὶ ἐξυγίανσιν στὴν Ἀστυνομία, ὅπως καὶ γενικώτερα.

Αὐτὸ τὸ δημόσιον αἴσθημα, ποὺ ἐκφράσθηκε ἐπανειλημμένα μὲ ψηφίσματα καὶ ἀποφάσεις σχεδὸν ὅλων τῶν ὀργανώσεων καὶ ὀργανισμῶν καὶ ποὺ ἐκφράζεται καὶ σήμερα ἐπίμονα μὲ κάθε εὐκαιρία ἔχει κάμει σὲ ὅλους καθαρὸν, ὅτι ὁ λαὸς δὲν ἀνέχεται τὴν παραμονὴν στὴν Ἀστυνομία στοιχείων, ποὺ ἀποδεδειγμένα ἐπῆραν μέρος στὸ πραξικόπημα, ἐνέχονται σὲ ἀπόπειρες δολοφονίας τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, πρωτοστάτησαν ἢ συμμετείχαν ἐνεργῶς στὴν ἀνατίναξιν ἢ τὴν κατάληψιν ἀστυνομικῶν σταθμῶν καὶ γενικὰ βαρύνονται μὲ ἀνατρεπτικὴ δραστηριότητα καὶ πράξεις ἀσυμβίβαστες πρὸς τὴν ἰδιότητά τους καὶ τὴν εὐθύνην τους ὡς ἀστυνομικῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμυνας ὑποστηρίζοντας τὴν ἄποψιν τῆς γιὰ τὴν κάθαρσιν καὶ ἐξυγίανσιν τῆς Ἀστυνομίας βρίσκεται σὲ πλήρη ἀρμονίαν μ' αὐτὸ τὸ δημόσιον αἴσθημα καὶ ἐμφορεῖται, ὄχι ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἐκδικητικὸν αἴσθημα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν μοναδικὴν φροντίδα τῆς νὰ προστατευθῇ ὁ λαὸς καὶ ὁ ἀγῶνας ἐπιβίωσης ποὺ διεξάγει ἡ Κύπρος ἀπὸ πεμπτοφαλαγγίτικας καὶ ὑπονομευτικὰς ἐνέργειας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμυνας μὲ τὴν ἐκθεσιν τῆς, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ βαθειὰ τομὴ καὶ κρατικὴ ἀνάλυσις τοῦ ἔργου καὶ τῆς κατάστασις ποὺ ἐπικρατεῖ στὴν Ἀστυνομία, φέροντας στὸ φῶς τὶς ἀδυναμίας, τὰ κενὰ καὶ τὰ τρωτὰ σημεῖα τοῦ Σώματος καὶ κάμνοντας μέσα στὰ πλαίσια τῆς

δικαιοδοσίας της συγκεκριμένες διαπιστώσεις και εισηγήσεις συμβάλλει σημαντικά στην διόρθωση μίας απαράδεκτης κατάστασης. Η κατάσταση αυτή δεν είναι βέβαια σημερινή και ούτε δημιουργήθηκε τυχαία. Στην αγόρευση του ο Κοινοβουλευτικός μας εκπρόσωπος κ. Παπαϊωάννου εξέθεσε καθαρά τις απόψεις μας για τα αίτια αυτής της κατάστασης. Θά πρόσθετα μόνο, ότι αυτή είναι αποτέλεσμα της πολιτικής και των ενεργειών μίας ώρισμμένης ομάδας ανθρώπων. Αυτόι, από την επομένη της ανακήρυξης της Κυπριακής ανεξαρτησίας εισήγαγαν σαν θεσμό τον παραγοντισμό, την ρουσφετολογία, την έξαγορά, το γνωστό «πιλιετούδι» σαν στοιχεία για την πρόσληψη και την προαγωγή στην Αστυνομία. Άκόμα και για τις πρόσφατες προαγωγές, την τελευταία στιγμή ζητήθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σαν «ρουσφέτι» ή προαγωγή γνωστού αστυνομικού, πού ο Πρόεδρος Μακάριος, με βάση συγκεκριμένα στοιχεία πού είχε σέ βάρος του θεωρούσε δικαιολογημένα ότι δεν έπρεπε νά προαχθῆ και τελικά απέκλεισθη από τις προαγωγές.

Περιττό νά τονίσω, ότι τó Κόμμα μας και ἡ Άριστερά πάντα και σταθερά καταδικάζαν και καταδικάζουν αυτή τῆ μέθοδο και αυτά τά μέσα για τήν πρόσληψη και τήν προαγωγή και στην Αστυνομία και γενικώτερα στή Δημοσία Υψηρεία. Η Επιτροπή έχει τῆ συναίσθηση, ότι έπραξε τó καθήκον της με άντικειμενικότητα, με αίσθημα εϋθύνης, χωρίς πάθος, προκατάληψη ἢ εϋνοια, με μοναδικό γνώμονα τó συμφέρον τῆς αγωνιζομένης Κύπρου και τοῦ λαοῦ τῆς.

Τώρα είναι ἡ σειρά τῆς Έκτελεστικῆς Έξουσίας νά κάμη και αυτή τó καθήκον της, δηλ. νά θέσει σέ κίνηση τόν κατάλληλο μηχανισμό για νά ανταποκριθῆ στή θέληση και τήν παλαική ἀπαίτηση για κάθαρση και ἐξυγίανση στην Αστυνομία, ἀλλά φυσικά και γενικώτερα.

Ο νόμος πού ψηφίστηκε σέ προηγούμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ἀποτελεῖ τήν κατάλληλη εϋκαιρία ὅπως ἡ Έκτελεστική Έξουσία, ἀνταποκρινομένη στις εϋθύνες της, ἐκτελέσει αυτό τó καθήκον της ἀπέναντι στόν κυπριακό λαό. Εϋχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, είναι θέμα δευτερολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Άλέξης Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Κατά τήν προηγηθεῖσαν συζήτησιν, καίτοι ὑπῆρξαν ὠρισμένοι διαφωνίαί τόσοσιν ὡς πρὸς τά αίτια τῆς νόσου ὅσον και ὡς πρὸς τά μέτρα τά ὁποία πρέπει νά ληφθοῦν διά τήν ἐξυγίανσιν τοῦ Άστυνομικοῦ Σώματος, ἀπό τήν ἄλλην πλευράν οὔδεις διεφώνησε, τούναντίον δέ ὅλοι οἱ ὀμιληταί συνεφώνησαν εἰς τήν διαπίστωσιν ὅτι ἐπῆλθεν ὁ καιρός νά αναδιαρθρωθῆ ἡ Αστυνομία και τó μέρος ἐκεῖνο τοῦ Σώματος τó ὁποῖον νοσεῖ πρέπει νά ἐξυγιανθῆ.

Επίσης ἀνεφέρθη ὅτι ὁ παραγοντισμός, ἡ εϋνοιοκρατία και ἡ ἔξις πρὸς πλουτισμόν δέν είναι πρόσφατα συμπτώματα τῆς νόσου εἰς τó Άστυνομικόν σῶμα ἀλλά ἀνάγονται εἰς τά κατάλοιπα τῆς Άποικιοκρατίας και ἀκόμη πιό πρόσφατα σέ ὠρισμένες φατρίες αἱ ὁποίαί ἤλεγχον μέρος τοῦ Άστυνομικοῦ σώματος κατά τά 13 ἔτη τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Κύπρου πρὸ τῆς εἰσβολῆς.

Ἐκείνο ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν ἐτοπίσθη ἐπαρκῶς καὶ ὀφείλομεν νὰ τὸ τονώσωμεν ἰδιαίτερος καὶ μὲ πολλήν ἔμφασιν εἶναι ὅτι ἂν προηγουμένως ὑπῆρχαν στὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς περιθώρια διὰ μερικές σάπιες καταστάσεις καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ὠδήγησαν, καὶ γνωρίζομεν ὅλοι ποῦ ὠδήγησαν αὐτές οἱ καταστάσεις, σήμερα, δὲν ὑπάρχουν, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, περιθώρια διὰ τὴν συνέχισιν τέτοιων καταστάσεων.

Διότι σήμερα ἡ Τουρκία εἶναι ἐντὸς τῶν πυλῶν καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχη ὁ ἀγωνιώδης ἀγὼν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς Κύπρου, ὁ ἄνισος, ἀντίξοος καὶ σκληρὸς αὐτὸς ἀγὼν, ὀφείλομεν ὅλοι νὰ ἀναβιάσωμεν τὸ ἐπίπεδον τῆς ἰδικῆς μας συμπεριφορᾶς, ἐνότητος, ὁμοιογενείας καὶ προπαντὸς ὑπακοῆς στοὺς Νόμους καὶ τὰς Δημοκρατικὰς διαδικασίας.

Εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, πρώτη ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων καὶ σηματοφόρος, παράδειγμα πρὸς μίμησιν, πρέπει νὰ εἶναι ἡ Ἀστυνομικὴ Δύναμις ἡ ὁποία δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶναι νομιμόφρων καὶ πιστὴ στὸ κράτος ἀλλὰ ὀφείλει νὰ θέτῃ τὰ ὀρόσημα νομιμόφρονος συμπεριφορᾶς, ἐσωτερικῆς ἐνότητος καὶ ἀκλονήτου πίστεως εἰς τὸν Νόμον καὶ τὴν τάξιν. Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ὀμιλοῦμεν μόνον δι' ἐξυγίανσιν ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπιδιώκωμεν νὰ καταστήσωμεν τὴν Ἀστυνομικὴν δύναμιν τὸν ἐσωτερικὸν θώρακα καὶ τὸ πρότυπον νομιμόφρονος συμπεριφορᾶς καὶ πνεύματος αὐταπαρνήσεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ Κράτος καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Κύπρου τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διακατέχη σήμεραν ὅλους μας.

Ταυτόχρονα ὅμως ἡ ἀπλὴ διαπίστωσις ἐνὸς κακοῦ ἡ ὁποία δὲν συνοδεύεται ἀπὸ συγκεκριμένας εἰσηγήσεις καὶ πρακτικὴν μελετημένην ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος ἐπὶ ἀντικειμενικῶν καὶ ψυχρῶν κριτηρίων δυνατὸν νὰ ἐπιφέρῃ τὰ ἀντίθετα ἀποτελέσματα μὲ πιθανὴν κατάρρευσιν τοῦ ἠθικοῦ ὅλου τοῦ σώματος καὶ πλήρη ἔλλειψιν ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ πρὸς τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα.

Εἶναι λάθος ἡ κριτικὴ μας νὰ δίδῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ταυτίζομεν τὸ μέρος μὲ τὸ ὅλον, νοουμένου μάλιστα ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον νοσεῖ, καίτοι ἴσως διαρθρωτικὰ καὶ ὀργανικὰ ἰσχυρὸν, πάντως ἀποτελεῖ μικρὰν μερίδα καὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Ἀστυνομικῆς δυνάμεως ἡ ὁποία παραμένει νομιμόφρων, εὐσυνείδητος καὶ πιστὴ εἰς τὸ κράτος καὶ τὸν Πρόεδρόν του ἀποτελεῖ τὴν μεγάλην πλειοψηφίαν.

Ἐπομένως θὰ ἐσυμφωνοῦσα πλήρως εἰς τὴν ἐποικοδομητικὴν κριτικὴν βασισμένην εἰς μίαν μελετημένην τομὴν τοῦ προβλήματος ἡ ὁποία θὰ κατέληγεν εἰς συγκεκριμένας εἰσηγήσεις καὶ πρακτικὰ καὶ καλὰ ζυγισμένα μέτρα.

Ὅμως δὲν θὰ ἔκρινα ὡς ἐποικοδομητικὴν οἰανδήποτε κριτικὴν ἡ ὁποία θὰ ἐβασίζετο εἰς οἰανδήποτε τάσιν ἐξογκώσεως καὶ μεγεθύνσεως τῶν δεδομένων τὰ ὁποῖα εἶναι μὲν σοβαρὰ, σοβαρώτατα ἴσως, ἀλλὰ δι' αὐτὸν τοῦτον τὸν λόγον δὲν πρέπει νὰ διογκῶνται περισσότερο.

Οὔτε θὰ ἐδεχόμεθα ἀπόλυτα τὴν ἀποψιν ὅτι ἐντὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀκόμη καὶ σήμερα ὑπάρχει μὴ μεγάλη σύγκρουσις Δημοκρατικῶν Μακαριακῶν δυνάμεων ἐναντίον ἄλλων Κρατικῶν ὀργάνων ποῦ εἶναι ἀντικυβερνητικά, στασιαστικά καὶ κατὰλοιπα τοῦ πραξικοπήματος.

Εἶναι θέμα βαθμοῦ, κορμοῦ καὶ ἐξαιρέσεων. Θὰ ἔλεγα ὅτι ὁ Κυβερνητικὸς μηχανισμὸς κατὰ κύριον λόγον ἀποτελεῖται ἀπὸ νομιμόφρονος λειτουργούς, ὑπάρχουν βέβαια ἄρκετα ὑποποῖοι καταστάσεις ἀλλὰ αὐταὶ ἀποτελοῦν ἀκόμη τὰς ἐξαιρέσεις καὶ ὄχι τὸν κανόνα καὶ βέβαια ἐκεῖ ποῦ ὑπάρχουν πρέπει ἀμετάκλητα καὶ ἀπερίφραστα νὰ γίνῃ ἐξυγίανσις καὶ κάθαρσις. Οὔτε πιστεύω ὅτι ἡ Ἐκθεσις διὰ τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα ἀποτελεῖ τὸ κριτήριο καὶ τὴν ἀφετηρίαν νὰ καταδικάσωμεν ἐρήμην τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν ὡς ἀκατάλληλον.

“Ας μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἑσωτερικῶν ἔχει διορισθῆ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ πλέον ἀρμόδιος νὰ κρίνῃ τὴν καταλληλότητά του εἰς δεδομένην στιγμήν.

Βεβαίως ἄστοχοι καὶ ἀψυχολόγητοι ἀποφάσεις εἶναι δυνατόν νὰ λαμβάνωνται, μὲ τὰς ὁποίας δικαίως διαφωνοῦμεν καὶ δικαίως ἐκφράζομεν τὴν διαφωνίαν μας. Λέγω ὅμως, ὅτι δὲν πρέπει νὰ σπεύδωμεν νὰ ἐξάγωμεν μεγάλα βιώματα καὶ δογματικὰς κρίσεις χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν ὅλας τὰς πτυχάς.

Καὶ ἐδῶ θὰ ἤθελα νὰ κάνω μίαν παρένθεσιν καὶ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ ἐξῆς θέμα στοιχειώδους καὶ φυσικῆς δικαιοσύνης.

“Ὅταν ὁμιλῶμεν ὅτι ὁ τάδε ἀστυνομικὸς ἢ ἡ τάδε κατάστασις, Κυβερνητικὴ ἢ μὴ, εἶχαν σχέσεις μὲ τὸ πραξικόπημα, πρέπει νὰ ἔχωμεν ἐτοιμὴν καὶ τὴν ἀδιάσειστον ἀπόδειξιν.

Δὲν λέγω ὅτι δὲν τὴν ἔχομεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὀλοκληρωθῆ ἡ διαδικασία πού νὰ ξεκαθαρίζῃ ἐπὶ τέλους ποῖοι ὑπῆρξαν πιστοὶ εἰς τὸ κράτος καὶ ποῖοι συνωμότησαν καὶ παρενόμησαν καὶ μόνον ὅταν γίνῃ τοῦτο τὸσον ἡ Κυβερνητικὴ Ὑπηρεσία ὡς καὶ ὁ δημόσιος βίος θὰ ἐπανεέλθουν εἰς κάποιαν ὀμαλότητα. Πρὶν νὰ γίνῃ ὅμως τοῦτο, δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμεν, καὶ δυστυχῶς πόσες φορές τὸ λησμονοῦμεν, ὅτι καλύτερα νὰ μένῃ ἀτιμώρητος ἓνας ἔνοχος παρά νὰ κινδυνεῖ νὰ καταδικασθῆ ἓνας ἀθῶος, καὶ μάλιστα πολλοὶ ἴσως ἀθῶοι, καὶ ὅτι ἓνας εἶναι ἀθῶος μέχρις ὅτου ἀποδειχθῆ ἔνοχος.

Βεβαίως ἀντιλαμβανόμεθα καὶ συμμεριζόμεθα τὴν ἀγανάκτησιν, ὀργὴν καὶ βαθεῖαν πίκραν ἐναντι τῶν συγχρόνων ἐφιαλτῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ οἱ ὁποῖοι ἤνοιξαν ἀσυνεῖδητα καὶ προδοτικὰ τὴν Κερκόπορτα στὸν Τούρκον εἰσβολέα καὶ ἐπέφερον συμφορὰν, ὄλεθρον καὶ ἐρείπια στὸν τόπον μας.

Τὸ συναίσθημα ὅμως, ὅσον δικαιολογημένον καὶ νὰ εἶναι, πρέπει νὰ ἔχῃ φορέα τὴν λογικὴν καὶ τὸ δίκαιον διότι πραγματικὴ Δημοκρατία δὲν νοεῖται ἄνευ δικαιοσύνης. Τὸ ἓνα εἶναι ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ ἄλλου. Τὸ Δίκαιον δὲν ὑπάρχει καὶ δὲν ἐφαρμόζεται εἰς φασιστικά ἢ ἄλλα ὀλοκληρωτικὰ καθεστῶτα, ὅπως καὶ ἡ Δημοκρατία ἄνευ Δικαιοσύνης καὶ τῆς ὑλοποιήσεως τῆς Δικαιοσύνης διὰ τοῦ Νόμου, δὲν εἶναι πραγματικὴ Δημοκρατία ἀλλὰ κάτι ἄλλο.

Ἡ Δημοκρατία κατὰ τὸν καθηγητὴν Πιρτῶ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων πρέπει νὰ λαμβάνῃ αὐστηρὰ καὶ ἀναφαίρετα ὑπ’ ὄψιν τὰ δικαιώματα τοῦ ἀτόμου καὶ βασικὰ δικαιώματα εἶναι ἡ ὑπόληψις καὶ ὁ κοινωνικὸς σεβασμὸς, αὐτὰ δὲ καταπατοῦνται ἐὰν ἐπιτραπῆ εἰς τὸν ψίθυρον ἢ τὴν διάδοσιν νὰ κηλιδώνουν τὴν κοινωνικὴν ὑπόστασιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀτόμου. Μόνον διὰ τῆς νομικῆς ὁδοῦ καὶ τῶν σωστῶν νομικῶν διαδικασιῶν πρέπει νὰ κρίνεται ὁ χαρακτῆρας, ἡ προσωπικότης καὶ τὰ ἔργα τοῦ πολίτου μιᾶς Δημοκρατίας καὶ ὄχι διὰ διαδόσεων καὶ ψιθύρων στερουμένων τῶν ἀπαραιτήτων ἀποδείξεων.

“Ὅπως ἐτόνισεν ὁ Μοντεσκιέ εἰς τὸ ἔργον του «Πνεῦμα τῶν Νόμων», τὴν Δημοκρατίαν δεόν νὰ διέπῃ ἡ ἔννοια τῆς ἀρετῆς καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας. “Ὅπως ἔλεγαν ἐπίσης οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες «ἐν Δικαιοσύνῃ πᾶσα Ἀρετὴ ἐστί» διὰ τοῦτο ἡ Ἀθηναϊκὴ Δημοκρατία ἐμεγαλοῦργησε τὴν ἐποχὴν τῶν Περσικῶν πολέμων, ἐξέπεσεν ὅμως τὴν ἐποχὴν τῶν Δημοαγωγῶν, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς δημαγωγίας τοῦ Κλέωνος.

Ἡ Νόμος περὶ Καθάρσεως θὰ λύσῃ μεγάλο μέρος τοῦ προβλήματος, τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν, διότι θέτει τὴν βάσιν καὶ τὰ θεμέλια καὶ διὰ τὴν ἐξυγιάνσιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ σώματος, χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνῃ ὅτι δὲν πρέπει νὰ μελετηθοῦν ψύχραιμα καὶ ἀντικειμενικὰ καὶ ἄλλα μέτρα μερικὰ τῶν ὁποίων ἤδη ἀνεφέρθησαν.

Ταυτόχρονα όμως δεν θα έσυμφωνούσα με την έκφρασθῆσαν άποψιν του έντιμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου ότι ή Έπιτροπή Έσωτερικών δεν είναι ή άρμοδια νά κρίνη άντικειμενικά, και τονίζω άντικειμενικά, τόν ρόλον τής Άστυνομίας και ή έκθεσίς της επί του θέματος ύπῆρξεν πράγματι έποικοδομητική και γενικά αί διαπιστώσεις της ύπῆρξαν σωσταί και άντικειμενικάί.

Καίτοι τό πολιτικόν μας σύστημα είναι Προεδρικόν, ό ρόλος τής Βουλῆς και τών άρμοδίων Έπιτροπών της είναι και παραμένει, πλην άλλους, έλεγκτικός, διότι ό λαός αναμένει, και σωστά αναμένει, τέτοιον έλεγκτικόν ρόλον από εκείνους τούς όποιους εξέλεξε δημοκρατικά διά τής ψήφου του. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Άμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τό ότι νοσεί τό Άστυνομικό σώμα κανείς δεν τό άμφισβητεί. Η άρρώστια του άποδείχθηκε από τά γεγονότα πρίν, κατά και μετά τό πραξικόπημα. Έπιβεβαιώθηκε επίσης από άρκετά έπίσημα χείλη και τελευταία έπιβεβαιώθηκε από τόν Άρχηγό τής Άστυνομίας και τόν Υπουργόν Έσωτερικών ένώπιον τής Έπιτροπῆς Έσωτερικών και Άμύνης τής Βουλῆς.

Γιά πρώτη φορά ίσως σέ 16 χρόνια ή Έπιτροπή βρῆκε τό θάρρος, τήν εύθύνη και τόν χρόνο νά έξασκήση τό καθήκον της στα πλαίσια ένός γνήσιου, άνεπιφύλακτου Κοινοβουλευτικοῦ έλέγχου, όπως πραγματικά νοεΐται τέτοιος έλεγχος σέ Προεδρικά συστήματα όπως τό δικό μας. Και στα πλαίσια αύτου τῷ έλέγχου έγράφη ή Έκθεση τής Έπιτροπῆς στην όποιαν έμπεριέχονται όσα έπιβεβαιώθηκαν από τούς άρμοδίους, χωρίς νά υπερτονισθῆ ότιδήποτε.

Και έδῶ αρχίζει τό έγκλημα τής Έπιτροπῆς! Γιατί έγραψε αύτά πού έπρεπε νά γράψῃ. Αύτά πού έπρεπε πάνω άπ' όλα νά γράψουν προηγούμενες Βουλές. Αύτά πού έπρεπε νά προβληματίσουν προηγούμενες καταστάσεις. Ούδεμία πρόθεση ύπῆρχε νά θίξουμε άθώους ή νά μειώσουμε τό καλό όνομα, τό θάρρος, τήν νομιμοφροσύνη και τήν θυσία άκόμη αύτῶν πού έξετέλεσαν στο άκέραιο τό καθήκον τους, αύτῶν πού με τό παράδειγμα τους διεφύλαξαν κατ' έξαιρέσιν κάπως τό γόητρο και τό κύρος τής Άστυνομίας ή άκόμη έθυσίασαν και τήν ζωή τους στο βωμό τῷ καθήκοντος και τής Δημοκρατίας άφοῦ πολέμησαν ένάντια σέ σκοτεινές φασιστικές δυνάμεις πολλές φορές μέσα από τές ίδιες τις άστυνομικές τάξεις. Ούτε ύπῆρχε πρόθεσις νά καταδικασθῆ κανείς χωρίς νά δικασθῆ, όπως μας έλέχθη, μόνο με ύποψίες. Η Έπιτροπή έχει πλήρη έπίγνωση τών ύποχρεώσεων και δικαιωμάτων μέσα σ' ένα εύνομούμενο δημοκρατικό κράτος δικαίου. Ούτε έζητήθη από τήν Έπιτροπή νά καταλογισθοῦν εύθύνες γι' αύτούς πού κατέστρεψαν τό Σῶμα τής Άστυνομίας σέ τέτοιο βαθμό λόγω παρεμβατισμοῦ, εύνοιοκρατίας, παραγοντισμοῦ και άλλων καταστάσεων, παρ' όλο πού ό πειρασμός γιά νά ζητήση τέτοιο πράγμα μιá αναμάρτητη, ως πούμε, Βουλή ἦτο πολὺ μεγάλος.

Σάν μέλος τής Έπιτροπῆς πού συνέταξε τήν Έκθεση πιστεύω ότι πράξαμε στο άκέραιο τό καθήκον μας χωρίς φόβο, προκατάληψη, έκδικητικότητα και χωρίς καμμιά έπιθυμία ή πρόθεση θυματοποιήσεως άθώων. Πράξαμε στο άκέραιο τό καθήκον μας όπως έπρεπε νά έκαναν και προηγούμενες Έπιτροπές Έσωτερικών σέ προηγούμενες Βουλές και όπως πρέπει νά συνεχίσουν νά κάνουν και στο μέλλον γιά τό καλό τῷ τόπου, γιά παραδειγματισμό και φόβο τῶν ένόχων, κίνητρο και έπιβεβαίωση τῶν καλῶν

στοιχείων, και σαν φόρο τιμής σ' αυτούς που θυσιάστηκαν ακόμη και θυσιάζονται στον βωμό του καθήκοντος. Και ἄς μὴ προσπαθοῦν νὰ μᾶς δώσουν παραδείγματα Κοινοβουλευτισμοῦ καὶ ἄς μὴ μᾶς λέγουν ὅτι στερούμεθα πείρας Κοινοβουλευτικῆς. Γιατί δὲν ὑπάρχει προηγούμενη πείρα πραγματικοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου στὸ τόπο μας, ὅπως ἐμεῖς τὴν ἀντιλαμβανόμαστε, ὅπως ἐμεῖς ἀντιλαμβανόμαστε αὐτὸν τὸν ἐλεγχό, καὶ γιατί ἴσως εἶναι εὐτύχημα πού δὲν ἔχουμε τέτοια προηγούμενα γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἀνοίξουμε τομῆς, νέους δρόμους δημοκρατικοῦ ἐλέγχου, γιὰ νὰ μὴν μπορέσουν νὰ ξαναδημιουργηθοῦν καταστάσεις στὸν τόπο μας ὅπως αὐτές πού ἐξέθρεψαν πραξικοπήματα. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Πιστεύω πὼς κάπως ἀντικανονικὰ συζητεῖται σήμερα τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας. Εἶναι ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον ἐμπίπτει μέσα στὰ πλαίσια τοῦ νομοσχεδίου τῆς προπερασμένης Πέμπτης γιὰ ἐξυγίανση τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Ἄφου τὸ νομοσχέδιο ἐκεῖνο συζητήθηκε καὶ ψηφίστηκε σὲ νόμο τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομικῆς δυνάμεως ἴσως ἦταν καλύτερα νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀκαλυπτόμενο.

Ἐν τούτοις ὑπάρχει στὴν ἡμερησία διάταξη τῆς Βουλῆς καὶ ἡ συζήτηση τοῦ ἀσφαλῶς εἶναι ἄμεσα συνδεδεμένη μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου τῆς προπερασμένης Πέμπτης ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ εὐρύτερα προβλήματα πού δημιούργησε τὸ πραξικόπημα.

Νομίζω πὼς τόσο στὴν περίπτωση τῆς κάθαρσης στὴν κρατικὴ μηχανὴ ὅσο καὶ στὴν περίπτωση τῶν εὐρύτερων προβλημάτων τοῦ πραξικοπήματος κινδυνεύουμε νὰ ὑπεραπλοποιήσουμε τὸ ὅλο θέμα. Ὑπάρχει ἡ τάση ἐξισώσεως διαφόρων ἄνισων καταστάσεων ὅπως καὶ ἡ τάση παρουσιάσεως μιᾶς ἐπὶ μέρους λύσεως σὲν γενικὴ ρύθμιση τοῦ θέματος.

Χρειάζεται νὰ πᾶμε ἴσως πιὸ βαθειὰ νὰ δοῦμε καὶ νὰ ἐξειδικεύσουμε τὰ αἷτια τοῦ προβλήματος. Μόνο ἔτσι θὰ μπορέσουμε νὰ προτείνουμε διαδικασίες καὶ χειρισμούς πού θὰ προσφέρουν τὴν ὅσο τὸ δυνατό πιὸ σωστὴ θεραπεία.

Γι' αὐτὸ στὴ σύντομη αὐτὴ ἀναφορὰ μου θὰ προσπαθῆσω νὰ παρουσιάσω σὲ πολὺ ἄδρες γραμμὲς μερικὲς γενικὲς σκέψεις καὶ εἰσηγήσεις γιὰ τὸ ὅλο πρόβλημα.

Στὴ χώρα μας, πρὶν 2½ χρόνια ἐγίνε ἓνα πραξικόπημα στὸ ὁποῖο ἔλαβε μέρος καὶ ἓνας ἀριθμὸς Κυπρίων.

Μιὰ γενικὴ διάκριση τὴν ὁποία θάθελα νὰ εἰσάξω ἐδῶ εἶναι ὅτι τὸ πραξικόπημα εἶχε τοὺς αἷτιους καὶ τὰ αἷτια του.

Μὲ τοὺς αἷτιους ἐννοῶ τοὺς πραξικοπηματίες ἐκείνους οἱ ὁποῖοι συνειδητὰ ἐργάζονταν στὴν προετοιμασία καὶ ἀργότερα τὴν ἐκτέλεση τοῦ πραξικοπήματος.

Μὲ αἷτια ἐννοῶ :

- (α) Τίς καταστάσεις καὶ τίς ρωγμὲς πού οἱ αἷτιοι κατάφεραν νὰ δημιουργήσουν στὸ πολιτικὸ μας σύστημα γιὰ τὴν προώθηση τῶν πραξικοπηματικῶν τους σχεδίων, καὶ
- (β) τίς καταστάσεις καὶ ρωγμὲς οἱ ὁποῖες ἔνεκα παραλείψεων ἢ λαθῶν τοῦ κοινωκπολιτικοῦ μας συστήματος δημιουργήθηκαν καὶ οἱ ὁποῖες καταστάσεις πρόσφεραν κατάλληλο ἔδαφος γιὰ τὴ δράση τῶν αἷτιων.

Στην πρώτη κατηγορία, δηλαδή στους αιτίους, πιθανόν να μπορή κανείς να διακρίνη διαβαθμίσεις όσον αφορά την ευθύνη και την συμμετοχή. Έν τούτοις γενικεύοντας θα μπορούσαμε να πούμε ότι με τη συνειδητή και δόλια ύποκαψη του Κυπριακού κράτους ή ευθύνη τους είναι άπεριόριστης έκτασης. Ταυτόχρονα σαν προεκτάσεις και προγεφυρώματα ξένων συμφερόντων μού είναι πολύ δύσκολο να πιστέψω ότι υπάρχουν περιθώρια μεταμέλειας για όποιονδήποτε ή οποίος ανήκει στην κατηγορία αυτή. Τό μόνο που θέλω να πιστεύω είναι ότι στην κατηγορία αυτή ανήκουν οί πολύ όλιγοί.

Στη δεύτερη κατηγορία που πάλι θέλω να πιστεύω πως περικλείει την μεγάλη μάζα των πραξικοπηματιών ανήκουν εκείνοι οί όποιοί ένεκα διαφόρων λόγων χρησιμοποιήθηκαν από τους αιτίους. Στην κατηγορία αυτή θα μπορούσαμε να προβούμε σε πολλές άλλες υποδιαιρέσεις όσον αφορά τον βαθμό ευθύνης. Έδώ για λόγους συζητήσεως αναφέρω μόνο ένδεικτικά ότι υπάρχει ένας αριθμός που σε συνδυασμό με τα αίτια κινήθηκαν περισσότερο από προσωπικό συμφέρο. Υπάρχουν άλλοι που είχαν μεγαλύτερη και άλλοι λιγώτερη άγνοια στο τί έκαμαν. Γενικά όμως ή κατηγορία αυτή θα πρέπει να τύχη διαφορετικής και ίσως πιό πολυσύνθετης μεταχειρίσεως.

Με αυτή μου την εισήγηση δέν έννοω να τους άπαλλάξουμε και δέν συμμερίζομαι τη θέση ότι ή μεγάλη μάζα ήταν άπλά θύματα. Αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθί σαν έλαφρυντικό όσον αφορά τις αντίληψεις και τα κίνητρα. Δέν μπορεί όμως να προταθί σαν άπαλλακτικό για συγκεκριμένες ένέργειες.

Γι' αυτό επιβάλλεται διαφοροποιημένη και πολυσύνθετη μεταχείριση. Έπιπρόσθετα ή μεταχείριση αυτή επιβάλλεται και για δύο τουλάχιστον άλλους λόγους :

- (α) Άπό πλευράς δικαίου : Γενικά όμιλοϋντες ή ένοχη αύτων που ανήκουν στην δεύτερη κατηγορία είναι μικρότερη της ένοχής αύτων που ανήκουν στην πρώτη κατηγορία.
- (β) Άπό πλευράς ευρύτερης κοινωνικής πολιτικής. Η πλευρά αυτή περικλείει πάρα πολλούς λόγους και σκοπιμότητες. Έδώ περιορίζομαι ν' αναφέρω ότι μέσα στη δεύτερη κατηγορία υπάρχουν περιθώρια για μεταμέλεια, πιθανόν όχι αυτόματα αλλά κατόπιν άνάλογης προσεγγίσεως.

Έπιπρόσθετα, σήμερα έχουμε ένα κοινωνικοπολιτικό σύστημα τό όποιο είναι διαιρεμένο με τρόπον τόσον άυστηρό που ένα μέρος του είναι σχεδόν πλήρως άποκομμένο. "Όσο μικρό κι' άν είναι αυτό τό κομμάτι δέν θα παύση ν' άποτελή μιá επικίνδυνη πληγή ή όποία άνεξάρτητα από του ποιοί είναι ή πόσο κατακριτέοι είναι οί υπεύθυνοι όλοι μας θα πληρώνουμε τό τίμημα. Είναι άρα καθήκο μας τό κομμάτι αυτό να τό μειώσουμε όσο μπορούμε. Τό καθήκο μας αυτό άποκτά ιδιαίτερη σημασία και επιβάλλεται πιό έπιτακτικά ένεκα των κρίσιμων στιγμών που περνούμε και ένεκα των τόσων ξένων έχθρών που έχουμε ν' αντιμετώπισουμε.

Ό σκοπός αυτός όμως δέν μπορεί να έπιτευχθί μόνο με την κάθαρση ή την τιμωρία. Θέλω να πιστεύω πως μέσα σ' αυτό τό σώμα δέν υπάρχει κανένας που να υποστηρίζη άδιάκριτα την μαζική τιμωρία. Μιá τέτοια θέση εκτός του ότι θα είναι άνισόρροπη από πλευράς δικαίου, πιστεύω πως θα δημιουργήση περισσότερα προβλήματα άπ' ό,τι θα λύση. Η κάθαρση ή ή τιμωρία θα πρέπει να είναι έκλεκτική και να κατευθύνεται περισσότερο προς τους αιτίους οί όποιοί όχι μόνο ευθύνονται για δόλο αλλά και οί όποιοί θα είναι έτοιμοί ανά πάσα στιγμή να έπαναλάβουν παρόμοιες δραστηριότητες. Αυτοί είναι οί πιό επικίνδυνοι και οί άρμόδιες ύπηρεσίες του κράτους έπρεπε να δώσουν την μεγαλύτερη βαρύτητα προς τον έντοπισμό των ενόχων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή.

Πέραν όμως από την εκλεκτική κάθαρση και τιμωρία, ή οποία λύει μόνο ένα μέρος του προβλήματος, απομένουν πολλά να γίνουν. 'Απ' εκεί όμως και πέρα ο όρος κάθαρση θα πρέπει ν' αλλάξει και ν' αντικατασταθῆ με όρους που έχουν να κάνουν με την αλλαγή νοοτροπίας, με τῆ διαφώτιση και τὸν ἀναπροσανατολισμό. Μέχρι τώρα τὸ σύνθημα κάθαρση εἶχε ἴσως χρησιμοποιηθῆ κάπως λανθασμένα. Τοῦ εἶχε δοθῆ μεγαλύτερη περιεκτικότητα καὶ γενικότητα. Ἡ ἀδιάκριτη καὶ συχνῆ χρησιμοποίησι τοῦ συνθήματος αὐτοῦ ὅπως καὶ ἡ εὐρύτητα πού δινόταν στὴν ἔννοια του εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα νὰ ἐνσπείρῃ ἀνησυχίες σ' ἓνα πολὺ μεγαλύτερο ἀριθμὸ ἀνθρώπων ἀπ' ὅ,τι ἔπρεπε. Τὸ αἶσθημα αὐτὸ μὲ τῆ σειρά του ἔτεινε νὰ συσπειρώσῃ καὶ νὰ ἐξισώσῃ ὅλα τὰ στρώματα τῶν πραξικοπηματιῶν ἀλλὰ ἀκόμα καὶ ἴσως ἄλλων παραπλησίων καταστάσεων, εἴτε αὐτοὶ ἀνήκαν στὴν πρώτη κατηγορία εἴτε ἀνήκουν στὶς διάφορες διαβαθμίσεις καὶ ὑποδιαίρεσεις τῆς δεύτερης κατηγορίας.

"Ὅπως ἔχω ἀναφέρει καὶ πιὸ πάνω ἡ εκλεκτικὴ κάθαρση καὶ τιμωρία ἀντιμετωπίζει μόνο ἓνα μέρος τοῦ ὅλου προβλήματος καὶ στῆ δική μου ἀντίληψη ὄχι τὸ μεγαλύτερο. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ προβλήματος θὰ πρέπει ν' ἀντιμετωπισθῆ μὲ διάφορες ἄλλες πρωτοβουλίες καὶ χειρισμοὺς.

'Ασφαλῶς τέτοιες πρωτοβουλίες καὶ χειρισμοὶ ὑπάρχουν πολλοί. Ἐδῶ γιὰ λόγους συζητήσεως καὶ διευκρινίσεως θὰ ἀναφερθῶ μόνο σὲ δύο τοὺς ὁποίους θεωρῶ σὰν ἴσως τοὺς πιὸ σημαντικοὺς.

- (α) Ἡ στὸ μεγαλύτερο δυνατό βαθμὸ ἄρση ἢ ἀποδυνάμωση τῶν αἰτίων τὰ ὁποῖα εἴτε ἐνεκα παραλείψεων εἴτε ἐνεκα λαθῶν (τῶν πολιτικοκοινωνικῶν μας θεσμῶν) δημιούργησαν καταστάσεις καὶ ρωγμὲς στὸ σύστημα μας οἱ ὁποῖες διευκόλυναν τοὺς προγραμματιστὲς τοῦ πραξικοπήματος.
- (β) Ἡ ὀρθὴ καὶ πειστικὴ διαφώτιση.

"Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτο πάλιν γιὰ λόγους πρακτικῶς θὰ περιορίσω τὴν ἀναφορὰ μου μόνο σὲ δύο τέτοια αἴτια, τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ περισσότερη συσχέτιση μὲ τὸ Ἀστυνομικὸ σῶμα.

Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ ὑπερβολικὴ ἀνοχὴ ἐναντι τῆς παρανομίας.

Δὲν νομίζω πὼς χρειάζεται ἰδιαίτερη ἐπιχειρηματολογία ἢ ἐξειδικευμένη ἀνάλυση γιὰ νὰ ἐνισχυθῆ ὁ πιὸ πάνω ἰσχυρισμὸς. Καὶ δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ νὰ λεχθῆ ὅτι ἀπὸ τὰ πιὸ ἀπλᾶ παραπτώματα τῆς τροχαίας μέχρι τὶς ψηλότερες βαθμίδες παρανομίας ἦταν ὑπολογίσιμες οἱ περιπτώσεις πού δὲν ὑπῆρχε ὄχι μόνο πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων ἀλλὰ οὔτε καὶ ἴση μεταχείριση. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἔχει συμβάλει στὸν κλονισμὸ τοῦ συστήματος τῶν κοινωνικῶν ἀξιῶν καὶ ἔχει ὑποβοηθήσει στὸ νὰ ἀμβλυθῆ στῆ συνείδηση τοῦ Κυπρίου πολίτη ἡ ἀνάγκη γιὰ σεβασμὸ πρὸς τοὺς νόμους. Ἔτσι ἀντὶ ὁ Κύπριος πολίτης ὅταν παρανομῆ ν' ἀναμένῃ τὶς προβλεπόμενες κυρώσεις ἀπὸ τοὺς νόμους τὸ θεωρεῖ φυσιολογικὸ νὰ προσφεύγῃ σὲ ἀνακίνηση ἐπαφῶν γιὰ νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐφαρμογὴ τους. Καὶ δυστυχῶς σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις βρίσκει ἀνταπόκριση.

Οἱ ἐπιπτώσεις καὶ συνέπειες ἀπὸ τὴν κατάσταση αὐτὴ εἶναι πολλές καὶ σοβαρές. Ὑποβοήθησε στὸ νὰ ἀποθρασύνῃ τοὺς παρανομοῦντες ἰδιαίτερα στὶς περιπτώσεις πολιτικῆς παρανομίας τῆς ὁποίας τὰ κίνητρα συνήθως καλύπτονταν πίσω ἀπὸ ἠθικοὺς μανδύες. Ταυτόχρονα κλόνησε τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινῶ πρὸς τὸ κράτος ἰδιαίτερα ὅταν γινόταν αἰσθητὸ ὅτι παρανομοῦντες βρίσκονταν στὶς τάξεις τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ δὴ τῆς ἀστυνομίας.

'Επιπρόσθετα μαζὶ μὲ ἄλλους παράγοντες συνέβαλε στὸ νὰ ἀπογυμνωθῆ σὲ ἐπικίνδυνο βαθμὸ ἡ κοινωνικὴ μας ζωὴ ἀπὸ πολιτικὲς ἠθικὲς ἀξίες.

Σάν δεύτερο αίτιο αναφέρω τόν τρόπο έπιλογής στις νέες προσλήψεις μέσα στον κρατικό μηχανισμό και τὰ μετέπειτα κριτήρια για τήν ανέλιξη και προαγωγή τους.

Μετά τήν ανακήρυξη τής ανεξαρτησίας ή αντίληψη για τή στελέχωση τής κρατικής μηχανής λάμβανε σοβαρά υπόψη τόν ρόλο των υποψηφίων — είτε για πρόσληψη είτε για προαγωγή — στον άγωνα τής ΕΟΚΑ. Και αυτό τὸ σημείο ισχύει ἴσως ακόμα περισσότερα για τὸ Ἀστυνομικό σωμα. Μερικές φορές τὸ κριτήριο αυτό κρίθηκε αρκετὸ για νὰ ὑποκαταστήσει πιὸ ὀρθότερα κριτήρια ὅπως εἶναι οἱ ικανότητες, τὰ προσόντα και ἡ καταλληλότης. Τὸ αποτέλεσμα ἦταν πὼς τὸ κριτήριο αυτό σέ συνδυασμὸ με τή γενικώτερη προσωπική μεταχείριση συνέβαλε ὥστε σέ αρκετές περιπτώσεις νὰ προσληφθοῦν ἢ νὰ προαχθοῦν ἀκατάλληλοι ἢ λιγώτερο κατάλληλοι ὑπάλληλοι και ἀστυνομικοί.

Αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι προάγονταν με ὑπερβολική εὐνοια ἔτειναν συνήθως νὰ εἶναι ἐξαρτῶμενοι ἀπὸ αὐτοὺς πού τους εὐνόησαν. Συνειδητοποιώντας τις ἀνικανότητες τους δὲν μπορούσαν ν' ἀναπτύξουν αὐτοπεποίθηση για ν' ἀνεξαρτοποιηθοῦν. Ἡ καριέρα τους ἐξαρτᾶτο περισσότερο ἀπὸ ἄλλους παρά ἀπὸ τοὺς ἴδιους και ἀπὸ κριτήρια ἄλλα ἄσχετα με τις ὑπηρεσίες τους πρὸς τὸ κράτος.

Ἀπὸ τήν ἄλλη πλευρὰ με τήν πρόσληψη ἢ προαγωγή ἀκαταλλήλων ἢ λιγώτερο καταλλήλων προσώπων ἔμεναν ἔξω ἢ πίσω και ἀδικήθηκαν πιὸ ἱκανοὶ και πιὸ ἀξιοὶ ὑποψήφιοι. Ἡ δυσμενής αὐτὴ διάκριση ἀποτελεῖ ψυχολογικά σημαντικό ἀνασταλτικό παράγοντα. Στὴν αντίληψη αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων τὸ πολιτικὸ σύστημα φαίνεται ὡς μὴ εὐαίσθητο και μὴ ἀνταποκριτικό και τοὺς παρουσιάζεται ὡς ἄρνηση.

Εἶμαι βέβαιος πὼς στις τάξεις τῶν πραξικοπηματιῶν θὰ βροῦμεν ἓνα πολὺ μεγάλο ἀριθμὸ ἀπ' αὐτές τις δύο κατηγορίες ὅσο κι' ἂν φαίνεται ὀξύμωρο ἔνεκα τοῦ ὅτι προέρχονται ἀπὸ δύο ἀντίθετες καταστάσεις.

Ἡ μία κατηγορία σπρώχτηκε ἀπὸ δυσμενὴ διάκριση ἐνῶ ἡ ἄλλη ἀκολούθησε ὅταν ἔπαυσε ἡ ὑπερβολική εὐνοια ἢ κατόπιν ὁδηγιῶν τῶν καθέκαστα εὐνοούντων.

Ὁ δεύτερος χειρισμὸς τὸν ὁποῖον ἔχω αναφέρει πιὸ πάνω εἶναι ἡ ὀρθὴ και πειστικὴ διαφώτιση, με σκοπὸ τὸν ἀναπροσανατολισμὸ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Αὐτοὶ πού ἔλαβαν μέρος στοὺς πραξικόπημα ἢ και ἄλλοι πού τὸ εἶδαν με κάποια συμπάθεια ἢ ακόμα και αὐτοὶ πού τὸ ἀντιμετώπισαν με ὀδύνη, ἐκτός τῶν διαφόρων ἄλλων κινήτρων και αἰτίων, δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ νὰ λεχθῆ ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν εἶχαν ποτὲ δώσει τὴν ἀπαιτούμενη πίστη και ἀφοσίωση στὴν ἔννοια τοῦ Κυπριακοῦ κράτους.

Ἀπὸ τήν ἄλλη πλευρὰ εἶναι ἱστορικὸ γεγονὸς ὅτι στὴν κυπριακὴ πολιτικὴ ζωὴ — παλαιότερα με εὐρύτερη και ἀργότερα με πιὸ περιορισμένη ἀπήχηση — ὑπῆρχαν συνθήματα, σύμβολα και πολιτικοὶ προσανατολισμοὶ πού καλλιεργοῦσαν περισσότερο πίστη και ἀφοσίωση ἔξω ἀπὸ τὴν Κύπρο παρά μέσα στὴν Κύπρο. Ὁμολογουμένως μετὰ τὴν εἰσβολὴ πολλὰ ἀπὸ τὰ συνθήματα και τὰ σύμβολα αὐτὰ ἀτόνησαν αἰσθητὰ, ἄλλα, θὰ ἦταν ἴσως ὑποκριτικό νὰ ποῦμε πὼς ἐγινε ὅ,τι ἦταν δυνατὸ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Και θὰ ἔλεγα ἀνεπιφύλακτα πὼς ἂν δὲν προσεχτῆ αὐτὸς ὁ τομέας ἢ ἀντιμετώπιση τοῦ ὅλου προβλήματος πού δημιουργῆσε τὸ πραξικόπημα θὰ εἶναι ἔλλιπής ἄλλα και γενικώτερα ἢ ἀντιμετώπιση τοῦ μέλλοντος μας θὰ εἶναι προβληματικὴ. Παράλληλα με τὴν ἀπαλλαγὴ τής πολιτικῆς μας ὀρολογίας ἀπὸ τέτοια ἑτεροκεντρικὰ σύμβολα και συνθήματα θὰ πρέπει νὰ δημιουργήσουμε δημοκρατικὸ και ἐπιχειρηματολογικὸ διάλογο με σκοπὸ τὴ διαφώτιση πρὸς τοὺς ὀρθοὺς προσανατολισμούς.

Γιὰ νὰ ἀνακεφαλαιώσω ἄλλα και για νὰ τοποθετήσω πιὸ περιεκτικὰ τὰ σημεία στὰ ὁποῖα ἀναφέρθηκα θὰ ἔλεγα ὅτι τὰ προβλήματα και τὰ συμπτώ-

ματα τοῦ πραξικοπήματος εἶναι τεράστια ἀλλὰ καὶ ποικίλα καὶ ἐπομένως χρειάζονται πολυσύνθετο χειρισμό.

Ἡ κάθαρση ἢ ἡ τιμωρία λύουν μόνο ἓνα μέρος τοῦ προβλήματος. Θὰ πρόσθετα ἀκόμα πὼς ἂν παράλληλα δὲν συνοδευτοῦν καὶ μὲ ἄλλους χειρισμούς τὸ μέρος τοῦ προβλήματος ποῦ ἐπιλύουν γίνεται ἀκόμα πιὸ μικρὸ ἢ καὶ ἀσήμαντο.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς χειρισμούς αὐτοὺς εἶναι ἡ ἄρση καὶ ἡ ἀποδυνάμωση τῶν αἰτίων ποῦ διευκόλυναν τὰ σχέδια τῶν πραξικοπηματιῶν. Σὰν τέτοια αἷτια εἶχα ἀναφέρει μόνο δύο τὰ ὁποῖα ὁμως θεωρῶ σὰν πολὺ σημαντικά. Τὴν ἀνοχή ἐναντι τῆς παρανομίας καὶ τὴν σὲ μεγάλο βαθμὸ προσωπικὴ καὶ ὑποκειμενικὴ ἀνανέωση τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Ἄν αὐτὰ τὰ αἷτια δὲν ἀρθοῦν, ἂν δηλαδὴ δὲν ἀλλάξη ἡ νοοτροπία καὶ οἱ διαδικασίες ὥστε νὰ τείνουν νὰ ἐξασφαλίζουν πιστὴ καὶ ἀπρόσωπη ἐφαρμογὴ τῶν νόμων ὅπως καὶ πιστὴ καὶ ἀπρόσωπη παροχὴ κρατικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὠφελημάτων τότε τὸ μέρος τοῦ προβλήματος ποῦ θὰ λύση ἢ κάθαρση σύντομα φοβοῦμαι πὼς θὰ ξαναδημιουργηθῇ.

Ὁ ἄλλος χειρισμὸς εἶναι ἡ ὀρθὴ καὶ πειστικὴ διαφώτιση. Μὲ ἄλλα λόγια ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς πολιτικῆς μας ὀρολογίας ἀπὸ παρελθοντολογικὰ συμπλέγματα καὶ ἡ ὅσο τὸ δυνατόν συγκεκριμενικοποίησι τῶν πολιτικῶν μας στόχων καὶ προσανατολισμῶν σὰν κράτος.

Μὲ τίς πιὸ πάνω εἰσηγήσεις μου δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι ἔχω καλύψει ἱκανοποιητικὰ τὸ ὅλο θέμα. Ἄπεναντίας οἱ τομεῖς ποῦ ἔχουν ἀναφερτῆ τοὺς ἔχω παρουσιάσει σὲ πολὺ ἄδρὲς γραμμὲς καὶ μὲ πολλὰ κενά. Ἐπιπρόσθετα, ἐκτὸς ἀπ' αὐτοὺς, ὑπάρχουν πολλοὶ ἄλλοι τομεῖς ποῦ δὲν ἔχω θίξει καθόλου. Θὰ ἔλεγα πὼς μιὰ ἐξειδικευμένη ἀνάλυση τοῦ ὅλου θέματος θὰ πρέπει νὰ περιλάβῃ τουλάχιστον τοὺς πιὸ σημαντικοὺς πολιτικοκοινωνικοὺς μας θεσμούς ὅπως ἐπίσης καὶ τίς περισσότερες πτυχὲς τῆς πολιτικῆς μας κουλτούρας. Πρόθεση μου ἦταν ἀπλῶς — ὅπως μέσα στὰ στενὰ χρονικὰ πλαίσια μιᾶς τέτοιας εἰσηγήσεως — νὰ ἐγείρω μερικὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα χοντρά καὶ ἀνειδίκευτα ἔστω νὰ τείνουν νὰ ὑποδείξουν τὴν περιπλοκὴ καὶ τίς προεκτάσεις τοῦ ὅλου θέματος ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλληλοεξάρτηση τῶν διαφόρων μηχανισμῶν καὶ διαδικασιῶν.

Χωρὶς νὰ παραγνωρίζω τὴ σημασίαν τῆς συζητήσεως γιὰ τὸ εἰδικὸ θέμα τοῦ Ἀστυνομικοῦ σώματος θὰ ἤθελα καταλήγοντας νὰ ἐπαναλάβω αὐτὸ ποῦ τόνισα στὴν ἀρχή, ὅτι ὁ περιορισμὸς τοῦ θέματος στὴ συζήτησι ἐνὸς συγκεκριμένου θεσμοῦ καὶ μάλιστα ἢ ἀναφορὰ σὲ συγκεκριμένα πρόσωπα στενεύει ἴσως ἐπικίνδυνα τὰ πλαίσια τῆς ἀντικρύσεως τοῦ θέματος καὶ τείνει νὰ συγκαλύψῃ τὴν ἀλληλοεξάρτηση καὶ ἀνάγκη γιὰ πολυσύνθετους χειρισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Δὲν χρειάζεται νομιζῶ πολλὴ σοφία γιὰ νὰ ἀντιληφθῇ κανεὶς ὅτι τὸ Ἀστυνομικὸ σῶμα ποῦ εἶναι βασικὰ ὑπεύθυνο διὰ τὴν τήρησι τῆς τάξεως καὶ τοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος παρουσιάζει ἀνησυχητικὰς ἀδυναμίας καὶ ἐλλείψεις. Καὶ πιστεύω πὼς τὸ σῶμα φέρει ἴσως τὴν μεγαλύτερην εὐθύνην διὰ τὴν σημερινὴν καταστροφὴν γιατί εἶναι γνωστὸν ὅτι πολλὰ μέλη του ὑπῆρξαν ἐπιλήσιμα τῶν ὑποχρεώσεων των πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ ἀντὶ νὰ τηρήσουν τὸν νόμο καὶ τὴν τάξιν, ἔλαβαν μέρος σὲ παράνομες καταστάσεις, ἀντιτίναξαν σταθμούς, κατέστρεψαν περιουσίες καὶ διέπραξαν ἐγκλήματα, σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ ἀνατινάξουν τὸ ἴδιο τὸ κράτος. Διεδραμάτισαν ἐγκληματικὸ ρόλο τόσο προ-

πραξικοπηματικά όσο και κατά τὸ πραξικόπημα καὶ δυστυχῶς πολλοὶ ἀμετανόητοι συνεχίζουν καὶ σήμερα τὴν καταστρεπτικὴν δρᾶσιν τους, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χάσῃ τὸ σῶμα τὸν ἀπαιτούμενον σεβασμὸν καὶ ἐμπιστοσύνην καὶ νὰ μὴ μπορῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν σοβαρωτάτην ἀποστολὴν του.

Γι' αὐτὸ πιστεύω πῶς τὸ κράτος πρέπει νὰ πάρῃ ἄμεσα καὶ ριζοσπαστικὰ μέτρα καὶ νὰ κάμῃ βαθεῖς τερμῆς γιὰ νὰ ἐξυγιανθῇ καὶ ἀναδιοργανωθῇ ἐκ βάθρων τὸ σῶμα τὸ ταχύτερον δυνατό. Νὰ ἀπομακρυνθοῦν οἱ ἀστυνομικοὶ γιὰ τοὺς ὁποίους ὑπάρχουν σαφεῖς μαρτυρίαι καὶ στοιχεῖα ὅτι ὑπῆρξαν καὶ εἶναι ἀμετανόητοι πραξικοπηματίαι γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ στηρίξουμε μιὰ συνταγματικὰ, νόμιμη, διακυβερνωμένην πολιτείαν, τόσον ἀπαραίτητη ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας διότι ἡ παραμονὴ τους στὸ σῶμα ἐγκυμονεῖ πολλοὺς κινδύνους γιὰ μελλοντικὰς περιπέτειαι, τὴν στιγμὴν μάλιστα πού ὡς τονίζει ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, οἱ παράνομοι προσπαθοῦν νὰ ἀνασυνταχθοῦν καὶ περιμένουν τὴν εὐκαιρίαν ἢ τὴν διαταγὴν τῶν πατρῶν τους γιὰ νὰ ξανακτυπήσουν τὸ κράτος καὶ τὸν λαόν. Καὶ συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὴν ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ἡ παρανομία προσπαθεῖ νὰ ἀνασυνταχθῇ.

Προχθὲς ἀκόμη ἐνώπιον δικαστηρίου κατηγορούμενος διὰ κατοχὴν μεγάλης ποσότητος ὀπλισμοῦ μίλησε γιὰ ὀργάνωσιν, γιὰ χρεωμένα ὄπλα πού εἶχε ἀπὸ τὴν ὀργάνωσιν καὶ γιὰ φόβον πρὸς τὴν ὀργάνωσιν νὰ τὰ παραδώσῃ στὸ κράτος.

Χθὲς ἀκόμη στὸ μνημόσυνο τοῦ Γρίβα ἀκούσαμε πάλιν τὰ ἐφιαλτικὰ συνθήματα τῶν μαύρων ἡμερῶν τῆς παρανομίας, πού καλοῦσαν τὴν ὀργάνωσιν νὰ ξανακτυπήσῃ.

Αὐτὰ δὲν εἶναι μεμονωμένα περιστατικὰ ἀλλὰ ὀργανωμένο συνδικάτο, πού πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχῇ καὶ νὰ μᾶς προβληματίσῃ.

Πρέπει νὰ καταβληθῇ μεγάλη προσπάθεια γιὰ συλλογὴ τοῦ παρανόμου ὀπλισμοῦ καὶ νὰ τιμωρηθοῦν παραδειγματικὰ ὅσοι τὸν κατέχουν καὶ νὰ παταχθῇ εἰς τὴν γένεσιν τῆς κάθε προσπάθειας ἀναβιώσεως τῆς παρανομίας.

Βεβαίως εἶναι καὶ ἄλλοι — δυστυχῶς πολὺ ὀλίγοι — πού ἀντελήφθησαν τὸ τραγικὸ λάθος πού διέπραξαν καὶ μετενόησαν ἔμπρακτα καὶ εἰλικρινῶς. Γι' αὐτοὺς πρέπει νὰ ἐπιδειχθῇ ἐπιείκεια, κατανόησις καὶ μεγαλοψυχία.

Σὰν Βουλὴ ἔχουμε καθήκον καὶ ὑποχρέωσιν νὰ βοηθήσουμε καὶ νὰ συμπαρισταθοῦμε στὴν κυβέρνησιν στὴν προσπάθειαν ἀναδιορθώσεως καὶ ἐξυγιάνσεως τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος καὶ γενικὰ τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Καὶ πιστεύω ὅτι τῆς προσφέρουμε μιὰν καλὴν ὑπηρεσίαν μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου περὶ Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων γιὰ νὰ κριθοῦν βάσει νόμου οἱ παρανομήσαντες καὶ μὴ, καὶ νὰ τιμωρηθοῦν παραδειγματικὰ ὅσοι προσεπάθησαν καὶ ἀνέτρεψαν ἔστω προσωρινὰ τὸ σύνταγμα καὶ ἐνσυνείδητα ἢ ἀσυνείδητα πρόδωσαν τὴν πατρίδα τους. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ἄρκετόν γιὰ νὰ ἐπανεέλθῃ ἡ τάξις, ἡ συνοχὴ, τὸ ἦθος καὶ ἡ νομιμοφροσύνη στὸ σῶμα.

Χρειάζεται πολλὴ συντονισμένη καὶ ἐντονη προσπάθεια καὶ ριζοσπαστικὰς ἀποφάσεις, γιὰ νὰ μπορέσῃ τὸ σῶμα νὰ καταστῇ ἱκανὸν καὶ ἄξιο τῆς ἀποστολῆς του, καὶ γι' αὐτὸ θὰ ἦταν σκόπιμον νὰ ὀρισθῇ μιὰ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἢ ὁποῖα νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ εἰσηγηθῇ τρόπους ἀναδιοργανώσεως καὶ ἀναστελεώσεως τοῦ σώματος τὸ ταχύτερον δυνατόν.

Τελειώνοντας, νομίζω πῶς θὰ ἦτο ἄδικο νὰ μὴν τονίσω πῶς τὸ Σῶμα, παρὰ τὰ πλήγματα πού ἐδέχθη, τὰς δυσκολίας πού ἀντιμετώπισε, καὶ τὰς ἀμαρτίας πού ἐκληρονόμησε, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ, χάρις εἰς τὰ νομιμόφρονα μέλη του, καὶ ἄρκετὰ ἐπιτεύγματα χαρακτηριστικώτερον τῶν ὁποίων εἶναι ἡ διαλεύκανσις τοῦ ἐγκλήματος, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀπὸ τίς πλέον ἱκανοποιητικὰς παγκοσμίως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Το θέμα άρχισε κάτω από άλλες συνθήκες και προϋποθέσεις και ή συζήτηση συνεχίζεται κάτω από άλλες προϋποθέσεις. Το θέμα άρχισε πριν ακόμα ή Βουλή έγκρίνη τόν Νόμο για τήν κάθαρση. Παρ' όλα αυτά πιστεύω ότι ή συνέχιση τής συζήτησης έξυπηρετεί κάπαιο σκοπό γιατί μπορεί νά διαλευκάνη ώρισμένα θέματα και νά βοηθήση τó έργο τής κάθαρσης. Από αυτό τó βήμα άκούσθησαν ώρισμένες άπόψεις σχετικά με τήν κάθαρση με τίς όποιες διαφωνώ πλήρως. Άλλά, επειδή πρόκειται για θεωρητική μόνο διαφωνία, γιατί ό χρόνος θά δείξη με ποιό τρόπο θά πρέπει νά λειτουργήση ή κάθαρση, και από τόν λαό και από αυτό τó Σώμα έξαρτάται ή σωστή και ή άποτελεσματική λειτουργία του θεσμού, δέν θά μπώ σέ μία θεωρητική συζήτηση για τó θέμα τής κάθαρσης. Επίσης θά πρέπει πριν έκφράσω όποιοσδήποτε άπόψεις νά τονίσω ότι άλλα μέλη τής Ε.Δ.Ε.Κ. έχουν ήδη καταθέσει τίς βασικές άπόψεις μας και για τήν "Έκθεση και για όσα έχουν λεχθή για τήν "Έκθεση, γι' αυτό θά άποφύγω νά επαναλάβω όσα έχουν ήδη λεχθή. Θα καταπαιστώ μόνον με τó εύρύτερο θέμα.

Σωστά έλέχθη ότι ό ρόλος τής Άστυνομίας είναι ή προάσπιση τής συνταγματικής τάξεως, τής νομιμότητας του κράτους, τών πολιτών. Το πρώτο, λοιπόν βασικό έρώτημα είναι : Διαδραμάτισε τó Άστυνομικό σώμα, κάτω από τήν ήγεσία πού είχε πρό, κατά και μετά τó πραξικόπημα, αυτό τόν ρόλο; Δυστυχώς, άδιαμφισβήτητη άπάντηση είναι ότι τó Άστυνομικό σώμα δέν διαδραμάτισε αυτό τόν ρόλο. Και κανένα έπιχείρημα δέν θά πείση κανένα ότι ή Άστυνομία στάθηκε σωστά στον ρόλο πού τής άνετέθη από τόν λαό και από τó κράτος.

Τό δεύτερον έρώτημα : Μήπως αυτό όφείλεται στο ότι ή πλειοψηφία τών μελών του Άστυνομικού σώματος διαβρώθηκαν και συντάχθηκαν με τήν παρανομία; Η δική μας ή άπάντηση είναι άρνητική. "Ότι ή πλειοψηφία τών μελών του Σώματος δέν διαβρώθηκε. Έπομένως, δέν είναι δυνατόν όποιοσδήποτε μαμφή ή όποιοσδήποτε παρατηρήσεις νά άφορούν τήν πλειοψηφία του Άστυνομικού σώματος. "Όμως, υπήρξεν ένας πολύ μεγάλος αριθμός άστυνομικών και ένας πολύ μεγάλος αριθμός άξιωματούχων τής Άστυνομίας οί όποίοι, όχι μόνον διαβρώθηκαν, όχι μόνον συντάχθηκαν αλλά άπετέλεσαν ήγέτες πραξικοπηματικών και προπραξικοπηματικών παρανόμων καταστάσεων. Δυστυχώς, όπως είπα και πριν, ή Άστυνομία υπό αυτήν τήν έννοια, αυτά τά άστυνομικά στελέχη στά όποία άνεφέρθηκα, όχι μονάχα δέν διαδραμάτισαν τόν ρόλο τους αλλά υπήρξαν οί κύριοι φορείς μιας πολιτικής ή όποία ώδήγησε στην σημερινή τραγωδία.

Ποιές είναι οί εύθυνες γι' αυτή τήν κατάσταση; Υπάρχουν, άσφαλώς, πολιτικές εύθυνες πού βαρύνουν τó σύνολο τής Κυβέρνησης γιατί επέτρεψε αυτή τήν πορεία. Υπάρχουν ειδικές πολιτικές εύθυνες για κείνους πού κράτησαν τά πόστα πρό, κατά και άμέσως μετά τó πραξικόπημα. Υπάρχουν ειδικές εύθυνες για τους άρμοδίους άξιωματούχους οί όποίοι είτε άνέχθηκαν είτε, δυστυχώς, άκόμη υπάρχουν λόγοι νά πιστεύουμε ότι όχι μόνον κράτησαν παθητική στάση αλλά, ίσως, συντάχθηκαν, κατά έμμεσο τρόπο, με τήν παρανομία. Ποιό υπήρξε τó άποτέλεσμα; Αυτό πού έλέχθη από πλείστους έδώ όμιλητές ότι ή προετοιμασία του πραξικοπήματος και τó πραξικόπημα ναι μόν υπήρξαν, κυρίως, έργον του ίμπεριαλισμού, τών πληρεξουσίων και τών έσωτερικών πολιτικών προγεφυρωμάτων, άλλα με έκφραστές όχι μόνον τήν Έθνοφρουράν άλλα και αυτό τó ίδιο τó Άστυνομικό Σώμα του όποιου καθήκον ήταν ή διαφύλαξη του κράτους, του Προέδρου και τής νομιμότητας. Είναι γεγονός ότι ή αντίσταση του λαού, μετά

τὸ πραξικόπημα, δὲν ἐπέτρεψε τὴν ὀλοκλήρωση αὐτοῦ τοῦ ἔργου καὶ εἶχαμε στροφὴν στὴν συνταγματικὴν ἀποκατάσταση μὲ τὴν ἐπάνοδο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Τὶ ἀνέμενε κανεὶς μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς συνταγματικῆς νομιμότητος; Γιά τὴν ἐδραίωση τῆς νομιμότητος ἢ πεποίθηση τοῦ λαοῦ, ἢ πεποίθηση τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, ἦταν ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπέλθῃ ἄμεσος ἐδραίωσις τῶν ἠθικῶν ἀξιών, ὅτι θὰ ἔπρεπε ὅλοι οἱ ἔνοχοι, ὄχι ἀπλῶς νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα, ἀλλὰ νὰ σταθοῦν μπροστὰ στὰ Δικαστήρια καὶ νὰ δικασθοῦν γιὰ τὸν ἐπαίσχυντο ρόλο τὸν ὁποῖον διεδραμάτισαν καὶ ὅτι τὰ ἀγωνιστικὰ ἐκεῖνα τμήματα τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος τὰ ὁποῖα ἐπέδειξαν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθήκον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πραξικοπήματος καὶ τοῦ μεταπραξικοπήματος θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγκαθιδρυθοῦν εἰς τὰς πρωτκαθεδρικός ἐδρας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος.

Τὶ ἐγίνε εἰς τὴν οὐσίαν; Τὸ πραξικόπημα καὶ τὸ μεταπραξικόπημα, ὅπως ὅλοι ξέρετε, ἐδίωξαν ἄρκετοὺς νομιμόφρονες ἀστυνομικοὺς καὶ ἀξιωματικούς τῆς ἀστυνομίας καὶ ἐπανεφέραν στὶς τάξεις τῆς ἀστυνομίας ὄλους ἐκείνους πού, ἔστω μὲ τὰ ἡμίμετρα πού τὸ κράτος εἶχεν ἀναλάβει, εἶχε διώξει ἀπὸ τίς θέσεις τους στὴν Ἀστυνομία.

Τὶ συμβαίνει τώρα; Αὐτὴ ἡ κατάσταση ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ ἰσχύη μέχρι σήμερα. Μιλοῦμε γιὰ κάθαρση, μιλοῦμε γιὰ στοιχεῖα ὅταν ἀνεχώμεθα ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐκηρύχθησαν ἀπὸ τὴν προπραξικοπηματικὴ νόμιμη Κυβέρνηση ὅτι δὲν εἶχαν θέση μέσα στὴν Ἀστυνομία καὶ οἱ ὁποῖοι διώχθηκαν ἀπὸ τὴν Ἀστυνομία μόνο καὶ μόνο γιὰτὶ παράνομα ξαναγύρισαν πίσω στὴν Ἀστυνομία μὲ πραξικοπηματικὲς ἢ μεταπραξικοπηματικὲς πράξεις, νὰ ἐξακολουθοῦν ἀκόμα νὰ εὐρίσκωνται μέσα στὸ Ἀστυνομικὸ σῶμα καὶ ἐκεῖνοι πού διώχθηκαν γιὰτὶ ἦσαν νομιμόφρονες πρὸς τὸ κράτος, γιὰτὶ ἀντιστάθηκαν, πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀκόμη καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν πού μιλοῦμε, καὶ ἰδιαιτέρα οἱ εἰδικοί ἀστυνομικοί, νὰ εὐρίσκωνται ἔξω ἀπὸ τίς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας, ἐνῶ ὑπῆρξαν διορισμοὶ νέων εἰδικῶν ἀστυνομικῶν μὲ ἄτομα τὰ ὁποῖα κάθε ἄλλο παρὰ εἶχαν λάβει μέρος στὴν ἀντίσταση.

Βρισκόμαστε μπροστὰ στὸ περίεργο φαινόμενο ἀστυνομικοὶ ἀλλὰ καὶ πολιτεὲς νὰ στηρίζουν τὸ μέλλον τους, τὴν ἐπιβίωσιν τους, νὰ στηρίζουν τὴν θέση τους, τὴν κοινωνικὴν τους ὑπόστασιν, σὲ ἐκθέσεις οἱ ὁποῖες γίνονται ἀπὸ πραξικοπηματίες γνωστοὺς, γιὰτὶ ὅπως εἶπα εἶναι γνωστοὶ οἱ πραξικοπηματίες αὐτὴν τὴν στιγμὴν μέσα στὴν Κυβέρνηση, γνωστοὶ ἤδη προπραξικοπηματικά.

Ὁ νόμος γιὰ τὴν κάθαρση λέγει ὅτι ἡ κάθαρση ἀρχίζει ὄχι μονάχα ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ πραξικοπήματος ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλες τίς παράνομες δραστηριότητες πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα. Αὐτὸ δίκαια θὰ πῆ πὼς θὰ πρέπει ἀμέσως νὰ φύγουν ὅλοι αὐτοὶ ἀπὸ τὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα. Αὐτὸ, ἀσφαλῶς, συνθέτει μιὰ ἀπαράδεκτη κατάσταση πού σωστὰ ἢ Ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς ἔχει διαπιστώσει. Συμφωνῶ μὲ αὐτὲς τίς διαπιστώσεις. Εἶναι καθήκον τῆς Βουλῆς νὰ προστατεύσῃ καὶ τὰ λαϊκὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἐθνικὴ καὶ τὴν ἀτομικὴ ἀσφάλεια καὶ εἶναι μέσα στὰ καθήκοντα τῆς Βουλῆς ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος. Καὶ οὔτε μπορεῖ νὰ ἀπαλλοτριωθῇ ἡ Βουλὴ ἀπὸ αὐτὸ τὸ καθήκον καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Ἀλλοίμονον ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀποτελῇ μιὰν Βουλὴν ἀπλῶς ἢ ὁποῖα ἐγκρίνει τὰ νομοθετήματα τὰ ὁποῖα ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Εἶναι μέσα στὰ καθήκοντα μας ὁ ἔλεγχος ὅλων τῶν Σωμάτων, ὅλων τῶν Κρατικῶν καὶ Ἡμικρατικῶν Σωμάτων, ἀκόμα καὶ ὁ ἔλεγχος ἐξωκοινοβουλευτικῶν καταστάσεων, ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος αὐτῶν τῶν καταστάσεων. Ἡ ὑπαρξὴ δὲ πολυκομματικῶν Ἐπιτροπῶν, ὅπως εἶναι ὅλες οἱ Ἐπιτροπὲς τῆς Βουλῆς, μᾶς ἀπαλλοτριώνει ἀπὸ τοὺς φόβους ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπικρατήσουν κομματικὰ κριτήρια στὴν τοποθέτησιν, γιὰτὶ ὑπάρχει πολυ-

κομματική τοποθέτηση και επομένως θα υπάρξουν όλες οι απόψεις, θα ανταλλαγούν σκέψεις, θα υπάρξει μιὰ συλλογική τοποθέτηση. Ἐάν υπάρξουν διαφωνίες θα φανοῦν μέσα στήν ἐκθεση τῶν σωμάτων, επομένως δέν υπάρχει κανένας κίνδυνος αὐτές οἱ ἐκθέσεις νά μὴν ἀντανακλοῦν σωστά τὴ λαϊκὴ θέληση καὶ τὴ λαϊκὴ συνείδηση. Δέν μπορούμε νά δεχθοῦμε παθητικούς θεατὲς οὔτε ὁποιοσδήποτε οἱ ὁποῖοι δέν ἔχουν σχέση μὲ τὸ χειρισμὸ τῶν κοινῶν νά εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἀναλάβουν αὐτὸ τὸν ἐλεγχο.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἐσωτερικῶν πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νά συνεχίση νά ἀσκῆ καθημερινὸ ἐλεγχο πάνω στήν Ἀστυνομία καὶ πάνω σὲ ὅλες τὶς ἄλλες ἐκφράσεις τὶς ὁποῖες ἡ ἴδια ἐλέγχει. Τὸ ἴδιο δέ, κατὰ τὴ γνώμη μου, θὰ πρέπει νά ἰσχύη καὶ μὲ ὅλες τὶς ἄλλες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές. Ἦδη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς πρώτης Βουλῆς, ἐτόνισα ὅτι ὁ ρόλος τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ἰδίως σὲ προεδρικά συστήματα, στὰ ὁποῖα δέν ὑπάρχει ὑπόλογο Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, εἶναι νά ἐλέγχουν καθημερινὰ τὰ Ὑπουργεῖα τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουν μέσα στὴ Βουλὴ καὶ ὄχι ἀπλῶς νά ἀναμένουν τὶς πράξεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ἐπὶ τῆ βάσει αὐτῶν τῶν πράξεων νά τοποθετοῦνται θετικὰ ἢ ἀρνητικὰ ἢ παθητικὰ. Δέν εἶναι αὐτός, ὅπως δὴκατε, ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς.

Μίλησα γιὰ κάποιες πράξεις πού τὸ πραξικόπημα καὶ τὸ μεταπραξικόπημα ἔχει εἴτε ἀνασκευάσει εἴτε ἀναλάβει. Καὶ θὰ πρέπει νά πῶ κάτι τὸ ὁποῖον προτίθεμαι ἀργότερα νά φέρω μὲ πιὸ ἐπίσημο νομοθετικὸ τρόπο μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα.

Ἡ Βουλὴ ἐκήρυξε τὶς πράξεις τῆς ὀκταήμερης Κυβέρνησης σὰν ἄκυρες. Ἐπέμενα ὅτι τὸ πραξικόπημα δέν τέλειωσε σὲ ὀκτῶ μέρες. Καὶ σὰς ρωτῶ καὶ σήμερα : Οἱ διάφοροι Ὑπουργοὶ τοῦ πραξικοπήματος οἱ ὁποῖοι θὰ ἔπρεπε νά περάσουν ἀπὸ τὰ Δικαστήρια καὶ τῶν ὁποίων τὶς πράξεις αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἐθεώρησε ἄκυρες ὀκτῶ μέρες μετὰ τὸ διορισμὸ τους, γιατί αὐτοὶ οἱ ἴδιοι Ὑπουργοὶ μπορούσαν νά εἶναι νόμιμοι καὶ νά ὑπογράφουν πράξεις τὶς ὁποῖες αὐτὴ ἡ Βουλὴ θεωρεῖ ὡς ἔγκυρες ἀπλῶς καὶ μόνον γιατί ἄλλαξε ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατὰ τρόπον, καὶ πάλιν ἀντισυνταγματικὸ, πραξικοπηματικὸ ἢ μεταπραξικοπηματικὸ; Ποιὰ λογικὴ ὑπάρχει νομικῶς ὅτι τὰ ἴδια πρόσωπα τὰ ὁποῖα διωρίσθηκαν ἀπὸ κάποιον καὶ τὰ ὁποῖα ἀσκούσαν παράνομη ἐξουσία κατὰ τρόπον κολάσιμον ἀπὸ τὰ νομικὰ δίκαια ὅλου τοῦ κόσμου θὰ μπορούσαν ἀργότερα νά ἀσκοῦν νόμιμη ἐξουσίαν; Εἶναι ἓνα ἔργο τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει νά ἀναλάβῃ ἡ Βουλὴ. Γνωρίζω τὶς δυσκολίας. Ἔρω ὅτι ὑπάρχουν νομοθετήματα τὰ ὁποῖα δέν μπορούμε νά ἀρνηθοῦμεν. Νὰ ἐπαναβεβαιώσουμε ἐκεῖνα τὰ νομοθετήματα καὶ πάλιν μὲ μιὰ συλλογικὴ πράξη μὲ τὰ ὁποῖα συμφωνοῦμε, ἀλλὰ νά δώσουμε τὴν ἠθικὴ δικαίωση ὅτι δέν ἐτέλειωσε τὸ πραξικόπημα σὲ ὀκτῶ μέρες, γιατί δέν ἐτέλειωσε τὸ πραξικόπημα σὲ ὀκτῶ μέρες. Καὶ πολὺ αἶμα ἐχύθη ἀργότερα γιατί δέν τέλειωσε τὸ πραξικόπημα.

Ζητοῦμε ἀποκατάσταση τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Ἀστυνομία. Καὶ πρέπει νά γίνῃ αὐτὴ ἡ ἀποκατάσταση. Καὶ σὰς ρωτῶ γιὰ νά ἴδω ὑπενθυμίσω κάτι. Μπορεῖ νά γίνῃ αὐτὴ ἡ ἀποκατάσταση ὅταν αὐτὴ τὴ στιγμὴ κάποιος ἀξιωματικὸς τῆς Ἀστυνομίας πού σύμφωνα μὲ δικαστικὴ ἀπόφαση ἔχει βαρύτερες εὐθύνες ἀμέλειας — γιὰ μένα οἱ εὐθύνες εἶναι πολὺ βαρύτερες ἀπὸ τὴν ἀμέλεια — γιὰ τὴ διερεύνηση ἐνὸς πολιτικοῦ φόνου ἐξακολουθεῖ νά πληρώνεται ἀπὸ τὸ δημόσιο σὲ ἐπιβράβευση τῆς ἐγκληματικῆς του δραστηριότητος; Σὲ ἄλλες χώρες ὅταν υπάρξουν πολιτικὰ ἐγκλήματα παραιτοῦνται Ὑπουργοὶ ἂν εἶναι ἀνίκανοι νά τὰ βγάλουν πέρα. Διεξάγονται ἀνακρίσεις σὲ εὐρύτερη κλίμακα. Ἐδῶ ἐγίνε τὸ ἐγκλημα μέρα μεσημέρι, μὲ αὐτόπτες μάρτυρες, μὲ γνωστούς τοὺς δολοφόνους. Οἱ δολοφόνοι κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι καὶ ἐκεῖνοι πού ὤρισαν τοὺς δολοφόνους πληρώνονται. Θὰ πρέπει, ἂν θέλουμε νά ἀναστηλώσουμε ἀξίες, νά χωρήσουμε εἰς βάθος καὶ νά ζητήσουμε καὶ ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ καὶ ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸ τῆς

Ἄστυνομίας καὶ πάλιν νὰ ἔρθουν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ νὰ μᾶς δώσουν στοιχεῖα γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς καταστάσεις τὶς ὁποῖες ἀνέφερα. Μὲ πονάει αὐτὸ τὸ θέμα καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ ἐπαναλάβω. Εἶναι κόλαφος κατὰ τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας ὅτι αὐτὸ τὸ ἐγκλημα ὄχι μόνον παραμένει ἀνεξιχνίαστο ἀλλὰ πληρώνεται σήμερα ἀπὸ τὸ δημόσιο. Ἐγὼ ἐπιμένω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχη ἐξακολουθητικὸς ἔλεγχος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ συνόλου τῆς Βουλῆς ἐπὶ ὄλων τῶν ἐκφράσεων, τῆς κοινωνικῆς, τῆς πολιτικῆς, τῆς δημόσιας ζωῆς καὶ τῶν ἐκτελεστικῶν ὀργάνων. Αὐτὸς εἶναι ὁ ρόλος μας, αὐτὸν τὸν ρόλο πρέπει νὰ τὸν διαδραματίσουμε σωστά, μὲ σοβαρότητα, μὲ σύνεση, χωρὶς ἀκρότητες, ἔχοντες ἐπίγνωση τοῦ ὅτι ὁ λαὸς ἔχει στραμμένα πάντα τὰ βλέμματα σὲ μᾶς καὶ νὰ δώσουμε σωστὴ καὶ σοφὴ καθοδήγηση σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα καὶ σοφὴ διαφώτιση πάνω σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ὀμιληταὶ ὑπάρχουν πρὶν μοῦμε στὶς δευτερολογίες;

Ἔνας μόνον, ὁ κ. Τουλούρας.

Ζ. ΤΟΥΛΟΥΡΑΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἴσως ἡ συζήτηση νὰ ἔχη ἄρκετὰ ἐξαντλήσει τὸ θέμα. Ὅμως, κατὰ τὴν γνώμη μου, θέμα θὰ ὑπάρχη μέχρις ὅτου ἡ Κυβέρνηση καὶ εἰδικὰ οἱ ἀρμόδιοι, δώσουν στὴν πολιτεία ἓνα Ἀστυνομικὸ Σῶμα πειθαρχημένο καὶ συγκροτημένο, ἀδιάβλητο στὸ σύνολό του, μὲ ὑψηλὸ πνεῦμα πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ καθῆκο καὶ τὴν ἔννοϊαν τοῦ νομίμου Κράτους. Ἐνα Σῶμα ποῦ νὰ ἀποτελῆ τὸν ἀκοίμητο φρουρὸ τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ νὰ ἐμπνέη τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν πλήρη ἐμπιστοσύνη σ' ἓνα λαὸ ποῦ ἀγωνίζεται μὲ δόντια καὶ μὲ νύχια γιὰ τὴν ἐπιβίωση καὶ τὴν δικαίωσή του.

Ἀπὸ τὴν μελέτη τῆς Ἐκθέσεως τῆς ἀρμοδίας ἐπὶ τοῦ θέματος Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πλούσια σὲ παραδείγματα πείρα ἐπὶ τοῦ θέματος, βγαίνει ἀβίαστα τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ Ἀστυνομικὸ μας Σῶμα δὲν εἶναι ἐκεῖνο ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι, ἀλλὰ, δυστυχῶς, δὲν εἶναι οὔτε ἐκεῖνο ποῦ θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ ὕστερα ἀπὸ τὰ πικρὰ διδάγματα τῶν τελευταίων χρόνων.

Βέβαια ἀναγνωρίζουμε ὅτι οἱ προσπάθειες πρὸς τὶς σωστὲς κατευθύνσεις δὲν ἦσαν πάντα ἀπηλλαγμένες ἀπὸ δυσκολίες καὶ ἰδίως κάτω ἀπὸ τὶς δύσκολες συνθῆκες ποῦ πέρασε καὶ περνᾷ ὁ τόπος ὕστερα ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν Τούρκικη εἰσβολή. Ὅμως ἀκριβῶς γι' αὐτὲς τὶς δύσκολες καὶ ἐξαιρετικὲς συνθῆκες ποῦ περνᾷ ὁ τόπος, ἀναμέναμε καὶ ἀναμένουμε ἐξαιρετικὲς νὰ εἶναι οἱ προσπάθειες τῶν ἀρμοδίων. Ἐντονες καὶ συνεχεῖς μέχρις ὅτου κατορθώσουν νὰ δώσουν στὸ Κράτος ἓνα Ἀστυνομικὸ Σῶμα στὰ μέτρα τοῦ δύσκολου ἀγῶνα ποῦ διεξάγει αὐτὸς ὁ τόπος.

Ἀσφαλῶς δὲν εἶναι μόνο ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους τῆς Ἀστυνομίας ποῦ ἀναμένει σήμερα ἡ πατρίδα ἔντονες καὶ ἐξαιρετικὲς προσπάθειες. Ἀπὸ ὅλους μας ἀναμένει καὶ ἀπὸ ἀρμοδίων καὶ ἀπὸ ἀπλοῦς πολιίτες. Μὰ πρὸ παντὸς δικαιοῦται νὰ ἀναμένῃ ἀπὸ ὑπευθύνους νευραλικῶν ὑπηρεσιῶν, ὅπως εἶναι ἡ Ἀστυνομία. Γι' αὐτὸ δὲν θίγουμε πιστεύω κανένα ἂν μὲ ἐπιμονὴ ζητοῦμε τὶς ἐξαιρετικὲς αὐτὲς προσπάθειες.

Ὅμως ἡ τελευταία γνωστὴ ἀπόπειρα προαγωγῆς στὸ Ἀστυνομικὸ σῶμα ἀνθρώπων, ποῦ σύμφωνα μὲ ἐκείνους ποῦ εἶναι σὲ θέση νὰ γνωρίζουν, συνήργησαν στὸ πραξικόπημα μὲ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο, ὑπῆρξε ἐνέργεια ἀτυχεστάτη ἀπὸ κάθε ἄποψη. Ἐκαμε πολλοὺς νὰ διερρωτῶνται γιὰ πολλὰ. Διότι πράγματι ποιὸς θὰ ἀνέμενε ὅτι οἱ πρῶτες προαγωγὲς μετὰ

από ένα εγκληματικό πραξικόπημα θα προήγαγον ενόχους αὐτοῦ τοῦ πραξικοπήματος; Ἀλλά ἐάν στο θέμα αὐτό υπήρχε παρεξήγηση ἐδόθη ἡ ἐξήγηση. Τὴν ἔδωσε ἡ ἄμεση καὶ ἐντονη ἀντίδραση τῆς κοινῆς γνώμης. Πού φαντάζομαι νὰ ἐπείσε τοὺς πάντας ὅτι εἶναι πολὺ εὐαίσθητη, ὅτι παρακολουθεῖ ἀπὸ κοντὰ τὰ πράγματα καὶ δὲν εἶναι καθόλου ἐνδοτική στο ζήτημα αὐτό.

Πρέπει ἐπὶ τέλος τὰ παθήματα νὰ γίνουν μαθήματα. Ἕνα εἶδος ἀκατανόητης πράγματι ἀνοχῆς καὶ ἐπιείκειας γιὰ θέματα πρωταρχικά, γιὰ θέματα θεμελιακὰ ὅπως εἶναι τὸ καθήκον πίστεως καὶ ἀφοσίωσης τοῦ ὄργανου τοῦ Κράτους πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ Κράτος, ἄφησε στο παρελθὸν παράθυρα ἀνοικτὰ μέσα ἀπὸ τὰ ὁποῖα μπόρεσαν νὰ εἰσέλθουν οἱ ψυχροὶ ἔμποροι συνειδήσεων καὶ νὰ διαβρώσουν τὸ Ἀστυνομικὸ μας σῶμα σὲ βαθμὸ πού μέλη του ὠργανώθηκαν καὶ μετείχαν σὲ παράνομες καὶ ξενοκίνητες ὁμάδες καὶ ἔστρεψαν ὄπλα ἐναντίον του.

Τὰ τραγικὰ ἀποτελέσματα εἶναι εἰς ὅλους γνωστὰ καὶ δὲν χρειάζεται ἀναφορά.

Τώρα ὅμως πού ὁ τόπος ἐπιδίδεται σ' ἕνα ἀγῶνα ἐπιβίωσης καὶ δικαιώσεως εἶναι ἀνάγκη ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸ Ἀστυνομικὸ μας σῶμα νὰ εἶναι πλήρης καὶ ἀπόλυτος. Καὶ θὰ εἶναι πλήρης τότε, ὅταν πιά εἶναι βέβαιον ὅτι ἀνάμεσα στὰ ὄργανά του δὲν ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού ὑποσκάπτουν τὸ Κράτος, οὔτε ἄνθρωποι πού σὲ δεδομένη στιγμή θὰ στρέψουν ξανά ὄπλα ἐναντίον του.

Ὅπως σωστὰ ὅλοι οἱ προηγούμενοι ὁμιλητὲς ἔχουν τονίσει δὲν πρόκειται γιὰ κανενὸς εἶδους ἐκδίκηση. Ἄν θέλετε οὔτε κἀν γιὰ τιμωρία πρόκειται ὑπὸ τὴν αὐστηρὴ ἐννοια τοῦ ὅρου. Πρόκειται γιὰ θωράκιση τοῦ ἀγῶνα πού διεξάγει αὐτὸς ὁ τόπος.

Τίποτε καὶ κανεὶς — ὅσον καὶ νὰ τὸ εὐχόμεθα — δὲν μᾶς βεβαιώνει ὅτι οἱ ἐγκέφαλοι ἐκεῖνοι πού κίνησαν τὰ νήματα τοῦ ἐγκληματικοῦ πραξικοπήματος δὲν ὑπάρχουν πιά ἢ ὅτι ἔχουν ἐγκαταλείψει τὰ ἀρχικά τους σχέδια. Καὶ ἐάν βρεθοῦμε μπροστὰ σὲ μιὰ δεύτερη περιπέτεια μὲ ἀνοικτὰ παράθυρα μὲ τί ἄλλο θὰ μοιάζουμε παρὰ μ' ἕνα ἀνόητο Κράτος πού αὐτοκτονεῖ;

Ἄλλὰ βέβαια οὔτε τὸ Κράτος εἶναι ἀνόητο, οὔτε ὁ λαὸς μας ἔχει διάθεση νὰ αὐτακτονήσῃ. Εἶναι λαὸς μὲ χιλιάδων χρόνων ἱστορία καὶ μαζί μὲ τὸν ἄξιο Ἠγέτη του θὰ βρῆ ἀσφαλῶς τοὺς τρόπους νὰ ἐπιβίωσῃ.

Φυσικὰ δὲν εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ἀρμόδιοι νὰ ὑποδείξουμε τοὺς καλύτερους τρόπους γιὰ ὀργάνωση ἢ γιὰ ἀναδιοργάνωση τοῦ Σώματος.

Ἴσως νὰ χρειάζονται πρόσθετα οικονομικὰ μέσα. Κανεὶς, νομίζω, δὲν θὰ τὰ ἀρνηθῆ ὅπου εἶναι δικαιολογημένα.

Μπορεῖ νὰ χρειάζεται νὰ προωθηθοῦν νέα στελέχη. Ἄνθρωποι πού ἔχουν δοκιμασθῆ στὶς δύσκολες ὥρες πού πέρασε ὁ τόπος καὶ ἔχουν ἀποδείξει ἰκανότητα καὶ νομιμοφροσύνη. Μπορεῖ νὰ χρειάζεται ἐπιμόρφωση στελεχῶν καὶ ἀνδρῶν τοῦ Σώματος.

Ἐπαναλαμβάνω, δὲν εἴμαστε οἱ ἀρμόδιοι νὰ ὑποδείξουμε τοὺς καλύτερους τρόπους.

Εἴμαστε ὅμως σὲ θέση νὰ ὑποδείξουμε ὅτι ὁ τόπος ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα συγκροτημένο καὶ πειθαρχημένο Ἀστυνομικὸ Σῶμα.

Γιατὶ γνωρίζουμε — ὅλοι γνωρίζουμε — ὅτι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ μας κρύβεται ἀκόμη παράνομος ὀπλισμός.

Γιατί γνωρίζουμε ότι μερικοί — έστω και λίγοι — νοσταλγοί άνωμάτων καταστάσεων μιλοῦν με μία άνεση σαν να έξαρτάται από την απόλυτη διάθεση τους πότε θα ξεθάψουν αυτά τα όπλα και να φορέσουν ξανά την μάσκα.

Γιατί γνωρίζουμε ότι το σώμα της πατρίδος μας δεν άντέχει σε άλλες πληγές.

Και γιατί δεν γνωρίζουμε από πόσο και από ποιά ακόμη στάδια θα περάσει ο άγώνας μας. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Φαίνεται ότι τα σημεία τα όποια έθιξα εις την όμιλίαν μου επί του θέματος κατά την προηγουμένη συνεδρία έγιναν ή πέτρα του σκανδάλου και επέσυραν την όργην κατά τα άλλα άξιοτίμου συναδέλφου, ο όποιος φαίνεται ένοχλείται όταν ακούη φωνές οι όποιες είναι διάφορες από την διατεταγμένην.

Συζητοῦμε το θέμα της Άστυνομίας και ή ιδική μου ή παρατήρησις, ή βασική παρατήρησις, όσον άφορά την "Εκθεσις είναι ότι ή "Εκθεσις δεν μπορεί να θεωρηθῆ ότι είναι σοβαρά τομή των προβλημάτων τα όποια αντιμετώπιζει το Άστυνομικόν σώμα ούτε μπορεί να θεωρηθῆ ότι είναι πολύτιμη συνεισφορά εις την διαπιστωμένην ανάγκην διά την αναδιάρθρωσιν και άνασύνταξιν του Άστυνομικού σώματος.

Αυτή ή παραφωνία, αυτό το έγκλημα καθοσιώσεως έκρίθη από τον κ. Φάντην ότι είναι έξω της διατεταγμένης γραμμής και δικαιολογεί την βαρύγδουπην όμιλίαν την όποιαν έξεφώνησε, της όποιας το περιεχόμενον και ή σημασία είναι δυστυχώς άντιστρόφως άνάλογα προς την έντασιν της φωνής και την έντασιν των έπικριτικών χαρακτηρισμών που επέλεξε να χρησιμοποίησιν.

Συζητοῦμεν για την Άστυνομίαν και έθεώρησε σκόπιμον και αναγκαίον να προβῆ σε άναφοράν εις τες γνωστές συνθήκες και προϋποθέσεις, υπό τες όποιες ο κ. Παπαδόπουλος έξελέγη. Από ό,τι ήκουσα κατά την ήμέραν της άνακηρύξεως των Βουλευτών έξελέγην με ένα αριθμόν ψήφων και έγω δεν διαχωρίζω την βαρύτητα των ψήφων.

Δεν προσβάλλω τους ψηφοφόρους, δεν τους διαχωρίζω σε διατεταγμένους και μή. Τιμώ τους ψηφοφόρους οι όποιοι με έτίμησαν με την ψηφον των δι' οίουςδήποτε λόγους τους όποιους οι ίδιοι ξέρουν.

"Όσον άφορά τες γνωστές συνθήκες και προϋποθέσεις υπό τες όποιες έξελέγην λέγω μόνον ότι είναι άκριβώς οι ίδιες γνωστές συνθήκες και προϋποθέσεις υπό τις όποιες ο κ. Φάντης έξελέγη, άν όχι και όλοι οι Βουλευτές.

"Εχω πει βασικά ότι ή "Εκθεσις περί της Άστυνομίας δεν είναι τομή όλων των προβλημάτων τα όποια αντιμετώπιζει ή Άστυνομία και είναι και επικίνδυνον και είναι και παράτυπον να θεωρηθῆ ότι άποτελεί είτε την θεραπείαν είτε το μέσον διορθώσεως όλων των κακων από τα όποια νοσει ή Άστυνομία και τα όποια έχω τονίσει. Κατ' άνωτάτον όριον θα δεχθώ ότι ή "Εκθεσις της Επιτροπής Έσωτερικών και Άμύνης είναι μια σωστή διάγνωσις μιας χαινούσης πληγής εις το Άστυνομικόν Σώμα, ένός σοβαρωτάτου κωλύματος εις την λειτουργίαν του Άστυνομικού σώματος ως έκ της ύπάρξεως πραξικοπηματιών και προσώπων τα όποια άπεδείχθησαν άνάξια του ρόλου και του όρκου των ως άστυνομικων.

Αυτό τὸ εἶπα τὴν προηγουμένην φορὰν καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω. Οὔτε σοφία χρειάζεται οὔτε ἡ ἐπιφανειακὴ ἀντικειμενικότης τὴν ὁποῖαν ὁ κ. Φάντης ἐπιθυμῆι νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἔχει γιὰ νὰ μᾶς πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχη αὐτὴ ἡ κατάστασις εἰς τὴν Ἀστυνομίαν ὅταν ἀκόμα ὑπηρετοῦν πραξικοπηματίες εἰς τὴν Ἀστυνομίαν. Μοῦ τὸ ὑποδηλώνει, μοῦ ἐπισύρει τὴν προσοχὴν μου σ' ἓνα πρᾶγμα ποῦ εἶναι αὐταπόδεικτον. Βεβαίως ἀφοῦ οὐδεὶς ἀπελύθη ἀπὸ τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ πραξικοπηματίες ἤδη εὐρίσκονται μέσα εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα. Ποιὸς διαφωνεῖ πρὸς τοῦτο; Ποιὸς διαφωνεῖ πρὸς τὴν ἀνάγκην ὅτι πρέπει νὰ γίνη ἐκκαθάρσις εἰς τὴν Ἀστυνομίαν; Γιατί ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐψήφισε νόμον περὶ καθάρσεως;

Ἐδῶ ὅμως εἶναι ἡ διαφωνία μας, ὅτι ἐψήφισε νόμον περὶ καθάρσεως. Καὶ ὅπως ἐτόνισα καὶ τὴν προηγουμένην φορὰν ἡ τιμωρία πρέπει, γιὰ νὰ εἶναι δικαία, νὰ ἐντάσσεται μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Νόμου. Καὶ ἡ κυρία ἐνστασις μου πρὸς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ὁποῖαν φρονίμως ποιῶν ὁ κ. Φάντης ἀπέφυγε νὰ ἀναφερθῆ ἢ νὰ ἀναλύσῃ, εἶναι ὅτι δὲν μπορεῖ εἰς Ἐκθεσὶν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ περιέχεται φράσις ὅπως αὐτὴ ποῦ περιέχεται εἰς τὴν σελίδα 5. Κατὰ συνέπειαν καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ὅσα ἤδη ἀνεφέρθησαν, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς φρονοῦν ὅτι ἡ ἐπιβολὴ τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῆ μόνον διὰ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Δυνάμεως καὶ τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν στελεχῶν ἐκείνων τῆς Ἀστυνομίας τὰ ὁποῖα βαρύνονται μὲ πλείστας ὄσας ὑποψίας! Ἐπαναλαμβάνω, δέχεται αὐτὴ ἡ Βουλὴ, δέχονται τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης τὸν ἀφορισμὸν ὅτι μέλη τῆς Ἀστυνομίας βαρυνόμενα μὲ ὑποψίας πρέπει νὰ ἐκδιωχθοῦν ἀπὸ τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα; Τότε γιατί ἐψηφίσθη ὁ Νόμος περὶ καθάρσεως; Γιατί ἐψηφίσθησαν διαδικασίαι; Διὰ νὰ διασφαλίζουσι ὅτι ἡ δικαιοσύνη ὄχι μόνον γίνεταί ἀλλὰ καὶ φαίνεται ὅτι ἐπιτελεῖται. Εἶναι ἀντικειμενικὸς ὅμως ὁ κ. Φάντης καὶ δίκαιος καὶ ἡ Ἐκθεσις εἶναι ἀντικειμενικὴ καὶ δικαία! Τόσον ἀντικειμενικὴ ποῦ οὔτε λέξιν δὲν βρῆκεν ἡ Ἐκθεσις νὰ περιλάβῃ διὰ τὸ ἔργον τῆς Ἀστυνομίας εἰς ἄλλους τομεῖς! Μόλις ἐδημοσιεύθη ἡ ἄλλη ἔκθεσις τῆς Ἀστυνομίας ἡ ὁποῖα ἀφορᾷ εἰς τὰ ποσοστὰ ἀνιχνεύσεως καὶ ἐπιλύσεως ἐγκλημάτων ποῦ θέτουσι τὴν Ἀστυνομίαν μας σὲ μίαν ἀπὸ τὰς καλύτερας μοῖρας σὲ ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

Δὲν λέγω ὅτι ἡ Ἀστυνομία μας εἶναι ὑπέροχη, δὲν λέγω ὅτι δὲν πάσχει — πρῶτος τὸ ἐτόνισα ὅτι νασεῖ — γιατί στὲς τάξεις τῆς Ἀστυνομίας ἐξετράφη καὶ ἠνδρώθη τὸ πραξικόπημα ὅπως καὶ τὴν προηγουμένην φορὰν ἔχω πεῖ.

Ὅμως μία ἀντικειμενικὴ καὶ δικαία Ἐκθεσις, μία τομὴ εἰς βάθος ἔπρεπε νὰ ἀναφερθῆ τούλάχιστον καὶ σ' αὐτὸν τὸν τομέα γιὰ νὰ εἶναι ἀντικειμενικὴ καὶ δικαία τομὴ. Ὑστερα μία δικαία τομὴ τῶν προβλημάτων τῆς Ἀστυνομίας, ὑποθέτω, ἀσφαλῶς θὰ πρέπει νὰ ἀναφερθῆ στὰ αἴτια τὰ ὁποῖα ἐπροκάλεσαν τὴν ἀποδιάρθρωσιν τῆς Ἀστυνομίας. Καὶ αὐτὰ τὰ αἴτια κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Φάντη, ὄχι τὴν ἰδικὴν μου, αὐτὰ τὰ αἴτια ὅπως ἀνελύθησαν ἀπὸ τὸν Κοινοβουλευτικὸν ἐκπρόσωπον τῆς Ἀριστερᾶς, εἶναι τὰ ἑξῆς :

«Εἰς τὴν ἀγόρευσίν σου — εἶπεν ὁ κ. Φάντης — ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ἀριστερᾶς ἐξέθεσε καθαρὰ τίς ἀπόψεις μας γιὰ τὰ αἴτια αὐτῆς τῆς κατάστασης», καὶ τὰ αἴτια αὐτά, ὅπως ἀναφέρωνται εἶναι, καὶ τὰ ἐπανελάβην καὶ ὁ κ. Φάντης, ὁ παρεμβατισμὸς, ἡ εὐνοιοκρατία, «τὸ πιλιετούδι», γιὰ νὰ χρησιμοποιήσω τὴν λέξιν τοῦ κ. Φάντη.

Ἀνέγνωσα ξανά τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐν σχέσει μὲ τὴν τομὴν ἡ ὁποῖα ἐντοπίζει καὶ καθορίζει ἢ ἔπρεπε νὰ ἐντοπίζῃ καὶ νὰ καθορίζῃ ἢ ἔπρεπε νὰ ἐντοπίζῃ καὶ νὰ καθορίζῃ τὰ αἴτια τῆς κρίσεως καὶ οὐδὲν ἀναφέρεται περὶ εὐνοιοκρατίας εἰς τὴν Ἐκθεσιν. Αὐτὴ ἡ πλήρης τομὴ, αὐτὴ ἡ πλήρης ἀνάλυσις τῶν αἰτίων, δὲν ἀναφέρεται σ' ἐκεῖνα

τά αίτια πού ὁ ἴδιος ὁ κ. Φάντης θεωρεῖ ὅτι εἶναι ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν. Ὅμως εἶναι ἀντικειμενικός ὁ κ. Φάντης καὶ δίκαιος! Δὲν ἀνεφέρθη ὁ κ. Φάντης βεβαίως εἰς τὸ σημεῖον, ὅπως πλείστοι ὅσοι ὁμιλη-
τές σωστά ἐτόνισαν, ὅτι ναί μὲν πρέπει νὰ ἀπαλλαγῇ τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα κατεπάτησαν τὸν ὄρκον των καὶ τὲς εὐθύνες τους ὡς ἀστυνομικοὶ ἀλλὰ ὅτι ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ γίνωνται ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ Νόμου καὶ ὄχι τῆς ὑποψίας, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ ἴδιον τὸ λεχθὲν ἀπὸ ἐμὲ ἐθεώρησε δίκαιον καὶ σωστὸν νὰ ἀναφερθῇ καὶ νὰ ἐπικρίνη καὶ οὔτε λίγο οὔτε πολὺ μετὰ ἐπιδοκίμησε καὶ ὡς τὸν ἀπολογητὴν καὶ ὑπερασπιστὴν τῶν πραξικοπηματιῶν.

Ἐχω προσωπικὴν γνῶσιν καὶ γιὰ τὴν δρᾶσιν τῆς Ἀστυνομίας κατὰ τὸ πραξικόπημα καὶ γιὰ τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον μετεχειρίσθησαν τοὺς πολί-
τες. Καὶ σίγουρα δὲν μπορεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι εἶμαι εἴτε πραξικοπηματίας εἴτε ἀπολογητὴς τῶν πραξικοπηματιῶν. Ἀλλὰ ὁ κ. Φάντης εἶναι ἀντικειμενικός καὶ δίκαιος!

Πρόσθετα ἤδη ἄλλοι ὁμιληταὶ ἀνέφεραν ὅτι τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα χρει-
άζεται, πλην τῆς καθάρσεως, πού σωστά, ἐπαναλαμβάνω, διαπιστοῦται εἰς τὴν Ἐκθεσιν, πλείστα ὅσα ἄλλα πράγματα πού σχετίζονται μετὰ τὴν διάρ-
θρωσιν, τὴν ἀριθμητικὴν πυραμίδα τῆς ἐξουσίας, τῆς ἐξουσίας προαγωγῆς, τῆς ἐξουσίας ἀποτάξεως ἀνικάνων μελῶν, τὰ οἰκονομικὰ μέσα, τὰ ἐπιστη-
μονικὰ μέσα διὰ τὴν διαλεύκανσιν τοῦ ἐγκλήματος καὶ ὅλα αὐτὰ ἢ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης πού εἶναι τομὴ, πού εἶναι τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν προβλημάτων τῆς Ἀστυνομίας, δὲν τὰ ἐξήτασε καὶ δὲν τὰ ἐξήτασε γιὰτὶ δὲν ἦταν ἀρμοδιότης τῆς νὰ τὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἠκούσαμεν διάλεξιν διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Εἶμαι ἀπὸ τοὺς θιασῶτες τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου. Εἶμαι ἀπὸ ἐκεί-
νους πού πάντα ὑπερήσπιζα τὸ δικαίωμα αὐτῆς τῆς Βουλῆς νὰ μὴν εἶναι ὁ πέμπτος τροχὸς τῆς ἀμάξης τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ ἡ τρίτη ισότιμη ἐξουσία τοῦ κράτους. Εἶμαι ἀπ' ἐκείνους πού μαζί μετὰ τὸν κ. Λυσσαρίδην ἐπροτεί-
ναμεν ὅπως ἀναδιարθρωθῶν οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές, ὅπως ἔχουν δικαίωμα κλήσεως μαρτύρων καὶ ὅπως αἱ ἀκροάσεις εἰς τῆς Ἐπιτροπῆς γίνωνται δημοσίως.

Ἐπομένως κάθε ἄλλο παρὰ ἀρνοῦμαι εἰς τὴν Βουλὴν τὸν κοινοβουλευτι-
κὸν ἐλεγχον. Ἄλλο ὅμως ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐλεγχος καὶ ἄλλο ἔκθεσις ἐπιστημονικὴ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης ἀναδιարθρώσεως καὶ συγκροτήσεως ἐνὸς Ἀστυνομικοῦ σώματος πού ἐν πολλοῖς, καὶ ὅπως πλείστες ὅσες ἄλλες χώρες ἀπαιτοῦν, διορίζουν ἐμπειρογνώμονες καὶ πρόσωπα μετὰ κύρος καὶ ἀντικει-
μενικότητα τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ ὑποβάλλουν ἐκθέσεις ἀντικει-
μενικὲς καὶ βάσιμες πάνω σὲ τέτοια προβλήματα. Τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, οὔτε τὰ μέσα οὔτε τὴν ἐξουσίαν εἶχεν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσω-
τερικῶν γιὰ νὰ προβῇ σὲ μιὰ τέτοια ἀνάλυσιν καὶ σὲ μιὰ τέτοια τομὴν. Μήπως ἄραγε μετὰ τὴν ἀναφορὰν τοῦ εἰς τὴν παρατήρησίν μου πού ἦταν παρατήρησις ἀπλῶς διὰ νὰ ὑποδείξω ὅτι ἡ Ἐκθεσις δὲν μποροῦσε νὰ θεω-
ρηθῇ ὅτι εἶναι πλήρης, ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν μποροῦσε νὰ συζητᾷ μισθοὺς καὶ προαγωγὰς εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, διαφωνεῖ; Μήπως ἡ Ἐκθεσις προτείνει ὅτι θέματα μισθολογίας τῆς Ἀστυνομίας, θέματα προ-
αγωγῆς εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν σῶμα, μποροῦν νὰ γίνωνται ἀπὸ Κοινοβουλευ-
τικὴν Ἐπιτροπὴν; Οὔτε ὕβρις πρὸς τὸ Σῶμα ὑπῆρξαν τὰ λεγόμενά μου ἀλλὰ μᾶλλον ὕβρις θὰ ἦταν πρὸς τὸ Σῶμα ἐὰν τὸ Σῶμα ἀνελάμβανε τέ-
τοιες εὐθύνες γιὰτὶ δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ γίνεταί δικαιοσύνη, πρέπει καὶ νὰ φαίνεται ὅτι γίνεταί δικαιοσύνη.

Δὲν εἶναι δικός μου ὁ χαρακτηρισμὸς ὅτι ἡ Ἐκθεσις εἶναι διαβλητὴ, τοῦ κ. Φάντη εἶναι ὁ χαρακτηρισμὸς. Ἐμένα ἢ ἄποψίς μου εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ Ἐκθεσις πού εἶναι μία ἀπλὴ διαγνωστικὴ ἐντύπωσις ἐπὶ ἐνὸς κρισίμου θέ-
ματος, τοῦ θέματος τῆς ἀνάγκης τῆς καθάρσεως, τὸ ὁποῖον ἤδη ἐλύθη

διά τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Νόμου περὶ Καθάρσεως, δὲν μπορεῖ νὰ παρουσιά-
 ζεται εἰς τὸν λαόν ὅτι εἶναι ἡ ὀριστικὴ ἀνάλυσις τῶν προβλημάτων διὰ τὴν
 ἀναδιάρθρωσιν καὶ τὴν ἀνάρρωσιν, ἂν θέλετε, τῆς νοσοῦσης Ἀστυνομίας
 εἰς τὸν τόπον μας. Πολὺ ὀλιγώτερον εἶναι δίκαιον σὲ μιὰν συζήτησιν δια-
 γνώσεως ἐνὸς ἐκ τῶν αἰτίων διὰ τὰ ὁποῖα νοσεῖ τὸ Σῶμα, νὰ ἀποδίδωμεν
 προσωπικὴν εὐθύνην καὶ νὰ γίνεται προσωπικὴ ἀναφορὰ εἰς τὸν Ὑπουργὸν
 Ἐσωτερικῶν καὶ εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας. Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ
 ἀναφορὰ οὔτε ἐκ τῶν γεγονότων εἶναι δικαιολογημένη οὔτε ἐκ τῆς ἐννοίας
 τῆς φυσικῆς δικαιοσύνης εἶναι δικαιολογημένη οὔτε ἐκ τῶν πραγμάτων δι-
 καιολογεῖται. Διότι ἐὰν ἀπὸ τῆς ἑξῆ παραγράφου τῆς Ἐκθέσεως οἱ τέσ-
 σαρες ἀσχολοῦνται μόνον μὲ τὸ θέμα τῆς καθάρσεως καὶ τοῦ πραξικο-
 πήματος καὶ ἐὰν ἡ Ἐκθεσις σωστά διαπιστῶνῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκκαθαρί-
 σεως τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος ἀπὸ τοὺς πραξικοπηματίες, διερωτῶμαι
 διατί ἔχει εὐθύνην διὰ τὴν μὴ ἐφαρμογὴν ἐνωρίτερον τῆς καθάρσεως ὁ
 Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἢ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας ὅταν μέχρι τῆς
 εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Καθάρσεως ἢ πολιτικῆ
 τῆς Κυβερνήσεως, ἢ ἀποδεκτὴ πολιτικῆ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ὑπουρ-
 γικοῦ Συμβουλίου, ἦτο πολιτικὴ τοῦ κλάδου ἐλαίας; Μήπως ἐδικαιοῦτο
 μόνος του ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν νὰ ἐφαρμόσῃ κάθαρσιν εἰς ἓνα Σῶμα
 ὅταν ἡ διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως — ὀρθὴ ἢ λανθασμένη
 δὲν εἶναι τοῦ παρόντος — ἦτο ὅτι ἔπρεπε νὰ προσφερθῇ ὁ κλάδος ἐλαίας;
 Ἐὰν ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἢ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας μετὰ τὴν
 ψήφισιν τοῦ Νόμου περὶ Καθάρσεως δεῖξουν ὀλιγωρίαν ἢ ἀποδειχθοῦν
 παρεμβατισμοὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προνοιῶν τοῦ Νόμου καὶ ὄχι τῶν
 ὑποψιῶν, τότε δικαιολογημένα ἡ Βουλὴ θὰ ἔχῃ λόγον ἀλλὰ βεβαίως καὶ
 θὰ μπορεῖ νὰ καλέσῃ εἰς ἀπολογίαν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εὐθύνονται. Δὲν
 μπορούμεν ὅμως νὰ λέμεν ὅτι γίνεται μία ἀντικειμενικὴ ἀνάλυσις τῶν προ-
 βλημάτων καὶ νὰ ἀποδίδωμεν ἀκαίρως, διὰ νὰ μὴν πῶ ἀδίκως, προσωπικὰς
 εὐθύνες σὲ ὑπαλλήλους ἢ Ὑπουργοὺς οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζουν Κυβερνητικὴν
 πολιτικὴν.

Ἄλλὰ, ὅπως εἶπαμεν, εἶναι ἀντικειμενικὸς ὁ κ. Φάντης!

Ἐλέχθη ἀκόμα ὅτι ἀποτελεῖ ψευδαἰσθησιν καὶ ἀπάτην νὰ παραδεχθῶμεν
 ὅτι ὑπάρχουν πλήρως ἀνεξάρτητα πρόσωπα στὴν Κύπρον.

Δὲν ἀντιλαμβάνομαι τὴν χρησιμότητα αὐτῆς τῆς ὑβριστικῆς παραλλαγῆς,
 ὑβριστικῆς ὅσον ἀφορᾷ τὸν λαόν μας διότι δὲν ὀμιλοῦμεν περὶ ἀνεξαρτη-
 σίας εἰς τὸ κενόν. Ὅμιλοῦμεν προκειμένου περὶ τῆς Ἀστυνομίας περὶ προ-
 σώπων τὰ ὁποῖα οὔτε εἰδικότητα οὔτε ἐμπειρίαν οὔτε ἐπιστημονικὴν κατάρ-
 τισιν οὔτε ἀρμοδιότητα ἔχουν γιὰ θέματα ἀναδιάρθρωσεως τῆς Ἀστυνομίας,
 περὶ προσώπων τὰ ὁποῖα δὲν μεροῦν νὰ κατηγορηθοῦν ἢ νὰ φανοῦν ὅτι
 κατηγοροῦνται ὅτι εἰς τὰς κρίσεις τους, τὰς εἰσηγήσεις τους, γιὰ τὴν ἀνα-
 διάρθρωσιν τοῦ Σώματος ἄγονται ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλο κίνητρον ἢ ἐμπειρίαν
 πλὴν ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀνάγκην τῆς ὀργανικῆς διαρθρώσεως τῆς Ἀστυ-
 νομίας. Καὶ ποῖαν σχέσιν ἔχει αὐτὴ ἡ κατὰ τὴν γνώμην μου ἀποδεδειγμένη
 ἀναρμοδιότης μιᾶς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἴτε ὅσον ἀφορᾷ τὸν κοι-
 νοβουλευτικὸν ἔλεγχον, ὅπως τὸν ἐξέθεσα, εἴτε ὅσον ἀφορᾷ τὸ δῶγμα ὅτι
 ἀρνοῦμαι εἰς τὰ Μέλη τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν νὰ ὑποβάλουν
 ἐκθέσεις ἢ ὅτι ὅλες οἱ ἐκθέσεις ποῦ ὑποβάλλονται ἐνώπιον τοῦ Σώματος
 εἶναι διαβλητές;

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς Βουλευτὲς μετέχουν σὲ Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς
 γνωρίζουν ὅτι τὸ ἔργον τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν εἶναι μικτόν,
 ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐμπειρικόν καὶ ἐπιστημονικόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ πολιτικόν διότι
 κρίνουν, ἀποφασίζουν καὶ νομοθετοῦν ἐπὶ διαταγμάτων ἢ νομοθετημάτων
 τὰ ὁποῖα ἀσφαλέστατα καὶ διέπουν ἀλλὰ καὶ καθορίζουν πολιτικὴν γραμμὴν
 καὶ θέσεις. Καθορίζουν κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν πολιτικὴν καὶ ἀκριβῶς
 οἱ Βουλευταὶ ἐπειδὴ εἶναι πολιτικὰ πρόσωπα εἶναι οἱ ἀρμοδιώτεροι ὅλων

για να αποφασίσουν ἐπὶ αὐτῶν τῶν θεμάτων. Ἐάν ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης περιορίζετο εἰς τὴν διαπίστωσιν τῶν κακῶν, ἐάν περιορίζετο νὰ ἐπισημάνῃ τὴν ἀνάγκην διὰ τὴν τομὴν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀστυνομία μας χρειάζεται, τότε τὸ ἐπόμενον φυσιολογικὸν βῆμα ἦταν νὰ καλέσῃ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἀναλάβῃ τίς εὐθύνες τῆς ἢ ἐάν θέλετε νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν ἴδρυσιν τέτοιας Ἐπιτροπῆς ἐμπειρογνομόνων τὴν ὁποίαν ἔχω καθορίσει γιὰ νὰ προῆλθῇ σὲ εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἀναδιάρθρωσιν τοῦ Σώματος. Καὶ οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν τὰ δύο ἔργα, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν οἱ δύο ἀρμοδιότητες καὶ τὰ δύο καθήκοντα μὲ τὸν Κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον. Δικαίωμα τῆς Βουλῆς εἶναι εἴτε τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐμπειρογνομόνων εἴτε τὲς εἰσηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως ποῦ θὰ γίνοντι ἐπὶ τῇ βάσει ἐκθέσεως ἐμπειρογνομόνων νὰ τὲς ἐπικρίνῃ καὶ, ἐάν τὲς ἀποδεχθῇ, νὰ τὲς ἐπιψηφίσῃ καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τὴν νομοθετικὴν κάλυψιν.

Ἐπαναλαμβάνω ὁμως καὶ πάλιν ὅτι δι' ἐμὲ ὡς πολίτην καὶ ὡς Βουλευτὴν εἶναι ἀπαράδεκτον νὰ κυκλοφορῇ ἐπίσημον ἔγγραφον τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ὁποῖον νὰ γίνεταί ἡ ἐπίκλησις ὅπως καθορισθῇ ὅτι οἰοσδήποτε πολίτης, εἴτε ἔνοχος εἴτε ἀθῶος, εἶναι δυνατόν νὰ τιμωρηθῇ ἄκριτος, ἄνευ δίκης, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ὑποψίας. Καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ κρίσιμου θεματος νομίζω ὅτι ὄχι μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ οἱ πλείστοι ἀπὸ τοὺς ὁμιλήσαντες ἔχουν συμφωνήσει ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἡ κάθαρσις ἀλλὰ ἡ κάθαρσις νὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει Νόμου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Ἔχετε τὸν λόγον παρακαλῶ.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Λόγω τοῦ ὅτι πολλὰ ἐλέχθησαν πάνω στὸ θέμα τῆς Ἐκθέσεως, θὰ ἤθελα νὰ ἐπανέλθω γιὰ νὰ θέσω ἄλλη μιὰ φορά τίς ἀπόψεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς μας ομάδος πρὸς διάλυση ὁποιασδήποτε συγχύσεως καὶ παρεξηγήσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς μελέτης τῆς Ἐκθέσεως δὲν ἀπεπειράθη νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς Ἀστυνομίας ἀλλὰ νὰ παρουσιάσῃ μιὰ κατάσταση ὡς ἔχει. Ἡ διάγνωση τῆς καταστάσεως ἐγίνετο μὲ μελέτη τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας ὡς ἐπίσης καὶ σὲ διάλογο μὲ τοὺς ἀρμοδίους. Ἡ Ἐπιτροπὴ κατέληξε σὲ παρατηρήσεις καὶ ἐντυπώσεις καὶ συμπεράσματα πάνω στὸ πρόβλημα. Μὲ τὴν διάγνωση τοῦ προβλήματος ἐρχόμεθα σήμερα νὰ τονίσωμε ὅτι οἱ ἀρμόδιοι θὰ πρέπει νὰ μελετήσουν, νὰ ἐρευνήσουν καὶ νὰ προβοῦν εἰς τὴν λήψην ἀποφάσεων γιὰ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Δὲν εἶναι δουλειὰ τῆς Ἐπιτροπῆς οὔτε τῆς Βουλῆς νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα. Δουλειὰ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ δοῦν ὅτι οἱ ἀρμόδιοι ἀντιμετωπίζουν τὸ πρόβλημα καὶ τὸ λύουν σωστά.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Βενιαμίν, σὲ ὁμιλία του στὴν Σχολὴν τῆς Ἀστυνομίας τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου τοῦ 1976, εἶπε μεταξὺ ἄλλων ὅτι μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως δυστυχῶς εἴτε ἐπῆραν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν παρανομίαν εἴτε διὰ τῆς στάσεώς των κατέστησαν συνεργοὶ εἰς τὴν διάπραξιν τῆς. Αὐτὰ ἐδήλωσεν ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν. Καὶ εἶναι εἰς πίστιν τοῦ Ὑπουργοῦ διότι διέγνωσε τὸ πρόβλημα καὶ εἶχε τὸ θάρρος τῆς γνώμης νὰ τὸ πῇ δημοσίᾳ.

Ἐπομένως δὲν εἶναι πρὸς συζήτησιν ἐάν ὑπάρχῃ πρόβλημα στὴν Ἀστυνομία ἢ ὄχι. Πρόβλημα ὑπάρχει. Σκοπὸς σήμερα εἶναι νὰ τονίσωμε ὅτι ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὸ καθῆκον νὰ προχωρήσωμε στὴν λύσιν τοῦ προβλήματος.

Ἡ λύση τοῦ προβλήματος βρίσκεται ἀσφαλῶς στήν κάθαρση μέσα στήν Ἀστυνομία καί τήν ἀναδιοργάνωση τοῦ Σώματος. Μιλώντας γιά κάθαρση θέλω νά ἐπαναλάβω αὐτά πού εἶπα καί στήν προηγούμενη μου ὁμιλία.

Μέ τήν κάθαρση δέν μιλοῦμε γιά θυματοποίηση. Οὐδένα καταδικάζομε πρὶν δοθῆ ἡ εὐκαιρία νά δικασθῆ. Καί σήμερα ὑπάρχει αὐτή ἡ δυνατότης καί διαδικασία μέ τὸ Νόμο περὶ καθάρσεως. Καί ἐπομένως ἐφαρμόζοντας τίς νόμιμες διαδικασίες θά πρέπει νά προχωρήσωμε στήν ἐξευγίανση τῆς Ἀστυνομίας.

Ἀνεφέρθη τόσον ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλον ὅσον καί ἀπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου καί τὸν κ. Φάντην ὅτι ὁ παραγοντισμὸς καί οἱ παρεμβάσεις ἔπαιξαν κύριο ρόλο στήν δημιουργία τῆς ἀπαραδέκτου καταστάσεως.

Πάνω σ' αὐτὸ ἔχουμε δυὸ πράγματα νά ποῦμε. Κατ' ἀρχὴν ἐμεῖς δέν μπορούμε νά ἔχωμε οἰανδήποτε εὐθύνη γι' αὐτὲς τίς παρεμβάσεις γιατί σάν Κόμμα δέν ὑπῆρχαμε καί οὔτε σάν ἄτομα εἶχαμε τὴν δυνατότητα καί τὴν πρόθεση παρεμβάσεως.

Δεύτερον, σήμερα δηλοῦμεν ὑπευθύνως ὅτι οἱ ἀρμόδιοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν εὐθύνην γιά νά δημιουργήσουν μέσα ἀπὸ ὅλα τὰ προβλήματα πού ἔχουν ἀσσωρευθῆ μιὰ Ἀστυνομία ἰκανὴ νά ἐπιβάλλῃ τὸν Νόμον καί τὴν τάξη, ἀντάξια τῶν προσδοκιῶν τοῦ λαοῦ, θά πρέπει νά ἀναμένουν ἀπὸ μᾶς συμπαράσταση καί ὄχι παρέμβαση. Τὸ Ἀστυνομικὸ σῶμα θέλομε νά ἀνήκῃ στὸ Κράτος καί νά ὑπηρετῆ τὸν λαόν, καί δέν θέλομε Ἀστυνομία πού νά ἀνήκῃ σὲ κόμματα καί σὲ παράγοντες. Θά παρέμβωμε ὅμως κατὰ τρόπο ἔντονο ὅταν δοῦμε ὅτι γίνεται πρὸς τὴν ἀτόμων τὰ ὁποῖα βαρύνονται μέ δράση στὴ παρανομία ἢ εἶχαν συνεργασία μέ τὴν παρανομία. Δέν δεχόμεθα ἀστυνομία στήν ὁποία ὑπάρχει ἰσοζύγιο μεταξὺ φιλοκυβερνητικῶν καί ἀντικυβερνητικῶν. Ζητοῦμε ἀστυνομία φιλοκυβερνητικὴ, ἀστυνομία πού νά στηρίζῃ τὸ Κράτος καί ὄχι νά ἐργάζεται γιά τὴν κατάλυσίν του. Αὐτὸ δέν εἶναι παρεμβατισμὸς. Ὑπάρχει εὐτυχῶς τὸ μεγάλο μέρος τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος πού μέ συνέπεια, ἐντιμότητα καί αὐταπάρνηση στάθηκε ἀκοίμητος φρουρὸς τοῦ νόμου, τῆς τάξεως καί τοῦ Κράτους. Αὐτὰ τὰ ἄξια μέλη τῆς Δυνάμεως πού ἀπέδειξαν ἐμπράκτως καί ὄχι μέ τὴν ἀπραξία τῆς οὐδετερότητός τους ὅτι σέβονται τὸν ἑαυτὸν τους καί τὴν ἀποστολή τους, πρέπει νά τοὺς ζητηθῆ νά διαδραματίσουν τὸν ἡγετικὸ ρόλο στήν ἀναμόρφωση τοῦ Σώματος. Καί ἄξιοι εἶναι, καί ἰκανοὶ εἶναι, καί θά πρέπει ἐμπράκτως νά τοὺς ἀποδείξωμε τὴν ἐκτίμησίν μας.

Ἐμεῖς σάν Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα εἴμαστε πάντοτε ἔτοιμοι νά βοηθήσωμε τοὺς ἀρμοδίους κατὰ τρόπο θετικὸ καί ἐποικοδομητικὸ, νά βοηθήσωμε τὴν Κυβέρνηση καί τὸν Ἀρχηγὸ τοῦ Κράτους, σ' αὐτὸ τὸ σοβαρὸ τους ἔργο. Θά πράξωμε μέ συνέπεια τὸ καθήκον μας πρὸς τὴν Κυβέρνηση καί πρὸς τὸν λαόν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Δέν με ἐξέπληξε καθόλου τὸ γεγονός ὅτι ὁ κ. Τάσσοσ Παπαδόπουλος ἐθεώρησε ἀναγκαῖο νά ἀπαντήσῃ στίς ἐπικρίσεις τίς ὁποῖες ἔκαμα γιά τὴν ἀγόρευση πού ἔκαμε στήν προηγούμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς. Ἐκεῖνο πού ἤθελα νά τονίσω καί θέλω νά τονίσω εἶναι ὅτι ἡ ἐπικρίση δέν στρέφεται ἐναντία στὸν κ. Παπαδόπουλο ὡς πρόσωπο οὔτε ἔχει οἰαδήποτε προσωπικὰ ἐλατήρια ἐναντίον τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

Ο κ. Παπαδόπουλος από τὸ βῆμα αὐτῆς τῆς Βουλῆς, στὴν προηγούμενη συνεδρίαση, ἐξέφρασε ὠρισμένες ἀπόψεις καὶ οὐσιαστικά ἐπέκρινε τὸ ἔργο τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν. Τόσο σὰν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν ὅσο καὶ σὰν Μέλος τῆς Βουλῆς ἦταν ὑποχρέωση μου νὰ ὑπερασπισθῶ τὴν Ἐκθεση, νὰ ὑπερασπισθῶ τὴν ὀρθότητα τῶν συμπερασμάτων τῆς Ἐκθεσῆς καὶ ἦταν ἐπόμενο νὰ ἀνατρέψω ἢ νὰ προσπαθῆσω νὰ ἀνατρέψω τὴν ἐπιχειρηματολογία καὶ τίς ἀπόψεις πού ἐξέφρασε ὁ κ. Παπαδόπουλος. Μὲ τὴ σημερινή του ἀγόρευση ὁ κ. Παπαδόπουλος, ἐκ πρώτης ὄψεως, καὶ εἰς τὸν βαθμὸ πού ἦταν δυνατό νὰ παρακολουθήσει κανεὶς τὴν ἀγόρευση, βγάδω τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐπροσπάθησε νὰ μετριάσει κάπως τὰ πράγματα. Καὶ ἐνῶ στὴν προηγούμενη ἀγόρευση του ἦταν σαφῆς ὁ ἀφορισμὸς του ὅτι ἡ Ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἀπαράδεκτη, διότι — ἐχρησιμοποίησα τὰ ἴδια λόγια πού εἶπε ὁ κ. Παπαδόπουλος στὸ σχετικὸ μέρος τῆς ἀγόρευσης του — «ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξ ὀρισμοῦ εἶναι κομματικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ ἐξ ὀρισμοῦ ἐκφράζει κομματικὰς ἀπόψεις» καὶ συνεπῶς ἐφ' ὅσον παρεμβαίνει αὐτὸς ὁ κομματικὸς χαρακτήρας στὴν δουλειὰ τῆς Ἐπιτροπῆς γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκθεση πρέπει νὰ θεωρηθῆ, κατὰ κάποιον τρόπο, ἀπαράδεκτη, εἶπα ὅτι αὐτὴ ἡ τοποθέτηση καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιχειρηματολογία στρέφεται ἐνάντια στὴν ἴδια τὴν Βουλὴ καὶ ἐπιμένω ὅτι ἔτσι εἶναι, διότι ἂν πάρουμε σὰν δεδομένο ὅτι κάθε Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς πού τὴν ἀποτελοῦν ἐκπρόσωποι τῶν κομμάτων, ὅπως ἀποτελοῦν καὶ αὐτὴν τὴν Βουλὴν — καὶ εἶναι σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο πού ἀνέφερα ὅτι ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶναι ὁ μόνος πού δὲν εἶναι κομματικὰ τοποθετημένος σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ καὶ ἐξελέγη, ὅπως εἶπα, μὲ τίς γνωστὰς συνθήκες πού ὅλοι ξέρομε, ὡς ἄτομον δηλαδὴ, καὶ ὄχι ὡς μέλος κομματικῆς ὁμάδας — ἂν πάρουμε, λέγω, ὡς δεδομένο αὐτὴ τὴ βάση τοῦ συλλογισμοῦ τοῦ κ. Παπαδοπούλου, τὸ συμπέρασμα στὸ ὁποῖο πρέπει νὰ καταλήξωμε εἶναι ὅτι ὅλες οἱ ἐκθέσεις τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν πρέπει νὰ θεωροῦνται ἐκ προοιμίου ἀπαράδεκτοι διότι ἐμφεροῦνται ἀπὸ κομματικὴν τοποθέτηση, ἀπὸ κομματικὸ πνεῦμα, ἀπὸ τίς ἀπόψεις πού ἐκφράζουν τὰ διάφορα κόμματα στὴν Α' ἢ τὴν Β' Ἐπιτροπὴν. Μὲ κάποιον τρόπο ὁ κ. Παπαδόπουλος ἐμετρίασε αὐτὰ πού εἶπε στὴν προηγούμενη του ἀγόρευση.

Ο κ. Παπαδόπουλος ἐπιχειρηματολόγησε στὸ ὅτι — καὶ ἐπέμενε στὴν ἀποψη του — ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἀποτελεῖ βαθεῖα τομὴ καὶ οὔτε κατὰ κάποιον τρόπο, εἶναι παραδεκτὸ ἔγγραφο διότι ἡ Ἐπιτροπὴ παραβίασε, κατὰ κάποιον τρόπο, ἕνα κανόνα, τὸ ὅτι δικάζει δίχως νὰ ἀκούσῃ τὸν ἐνδιαφερόμενον. Νομίζω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει δικάσει κανένα. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀπλῶς ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐξέταση τῆς Ἐκθεσῆς τῆς Ἀστυνομίας καὶ τὴ δράση τῆς Ἀστυνομίας τὸ 1975, καὶ ἀφοῦ ἄκουσε καὶ τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ἀστυνομίας σὲ τρεῖς συνεδρίες, καὶ τὸν Ὑπουργὸν Ἑσωτερικῶν, κατέληξε σὲ ὠρισμένες διαπιστώσεις. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν εἶπε πρέπει νὰ φύγῃ ὁ α' ἢ ὁ β' ἀπὸ τὴν Ἀστυνομίαν ὀνομαστικῶς διότι χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ τὴν συγκεκριμένη περίπτωσι τοῦ Κωστῆ Ἀντώνη ἢ τοῦ Ἀντώνη Γιαννῆ κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι πρᾶξικοπηματίας. Ἡ θέση τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι, ὅπως διαπιστώθηκε καὶ ὅπως ἐγίνε παραδεκτὸ καὶ ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἑσωτερικῶν καὶ εἰς ἐπίρρωση αὐτοῦ πού ἀναφέρεται στὴν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς — ἀνέφερα ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν ὀμιλίαν τοῦ ἴδιου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, σὲ δύο περιπτώσεις ἐχρησιμοποίησα ἀποσπάσματα τῆς ὀμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ πού ἐπιβεβαιώνει τὴν ὑπαρξὴ πρᾶξικοπηματικῶν στοιχείων στὴν Ἀστυνομία — πρέπει νὰ γίνῃ κάθαρση. Δὲν μπορεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ οὔτε ἡ ἴδια σὰν Ἐπιτροπὴ νὰ πάρῃ αὐτὰ τὰ μέτρα τῆς κάθαρσης καὶ νὰ καταδικάσῃ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο, καὶ τὸν διώξῃ ἀπὸ τὴν Ἀστυνομία, νὰ τὸν καθαιρέσῃ ἀπὸ τὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα, καὶ τὸν ὑποβιάσῃ ἀπὸ τὸν βαθμὸ του, ἀλλὰ διαπιστώνοντας, ἀπλῶς, αὐτὴ τὴν κατάστασι καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νενομισμένο μηχανισμό, τὸν κανονικὸ μηχανισμό, διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτὴ τὴν κάθαρση. Συνεπῶς, λανθασμένα ὑπάρχει ἰσχυρισμὸς καὶ ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἀπὸ τὸ βῆμα

αυτῆς τῆς Βουλῆς, ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ δικάζει. Καθόλου δὲν ἐδίκασε ἡ Ἐπιτροπὴ. Ἀπλῶς κατέληξε σὲ συμπεράσματα, σὲ διαπιστώσεις καὶ μὲ τὴν Ἐκθεση τῆς αὐτὰ τὰ συμπεράσματα, καὶ τὲς διαπιστώσεις τὲς ὑποβάλλει στὴ Βουλὴ γιὰ ἔγκριση καί, φυσικά, μέσον τῆς Βουλῆς στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, γιὰ νὰ πάρῃ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὰ ἀνάλογα μέτρα πού πηγάζουν ἀπὸ αὐτὲς τὲς διαπιστώσεις τῆς Βουλῆς.

Συνεπῶς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι σωστὸ αὐτὸ πού εἶπε ὁ κ. Παπαδόπουλος ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ κυκλοφορῇ Ἐκθεση στὴν ὁποία νὰ ἀναφέρεται ὅτι θὰ εἶναι δυνατό νὰ καταδικασθῇ κανεὶς ἄκριτος. Τέτοια θέση μέσα στὴν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ὑπάρχει.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἔκαμε ἀναφορὰ στοὺς παράγοντες πού ἀνέφερα στὴν ὁμιλία μου πού συνέτειναν στὴν δημιουργία αὐτῆς τῆς κατάστασης στὸ Σῶμα. Καὶ ἐδῶ, δὲν ξέρω γιατί, ὁ κ. Παπαδόπουλος δὲν ἀποδίδει ὀρθὰ τὴ σχετικὴ περικοπὴ τῆς ὁμιλίας μου. Ἐγὼ εἶπα στὴν ὁμιλία μου : «Στὴν ἀγόρευση του ὁ Κοινοβουλευτικὸς μας ἐκπρόσωπος, κ. Παπαϊωάννου, ἐξέθεσε καθαρὰ τίς ἀπόψεις μας γιὰ τὰ αἷτια αὐτῆς τῆς κατάστασης». Θὰ πρόσθετα μόνον ὅτι αὐτὴ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν ἐνεργειῶν μιᾶς ὀρισμένης ὁμάδος ἀνθρώπων. Καὶ ἀναφέρομαι, γιὰ νὰ μὴ διαβιάσω ὀλόκληρο τὸ μέρος τῆς ὁμιλίας, στὸν παραγοντισμὸ, τὸ «πιλιετούδι», ὅπως τὸ ἐπανέλαβε, ἀναφερόμενος στὴν ὁμιλία μου, ὁ κ. Παπαδόπουλος. Ἐγὼ δὲν ἐπανέλαβα αὐτὰ πού εἶπε ὁ κ. Παπαϊωάννου. Ἐγὼ εἶπα ἀπλῶς ὅτι θὰ πρόσθετα ὀρισμένα πράγματα στὴν ἀναλυτικὴν ὁμιλίαν, τὴν πλήρη ὁμιλίαν πού ἔκαμε ὁ Κοινοβουλευτικὸς μας ἐκπρόσωπος, πού ἀνέλυσε σὲ ἔκταση τὸ θέμα τῶν αἰτίων γι' αὐτὴ τὴν κατάσταση. Ἐνῶ ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶπε : «Ὁ κ. Φάντης ἐπανέλαβε αὐτὸ πού εἶπε ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ἀριστερᾶς, ὁ κ. Παπαϊωάννου». Δὲν ἐπανέλαβα. Ἀπλῶς ἐπιβεβαίωσα ὅ,τι εἶπε, ἐσυμφώνησα μὲ ὅ,τι εἶπε ὁ κ. Παπαϊωάννου σὰν Κοινοβουλευτικὸς μας ἐκπρόσωπος καὶ ἔκαμα προσθήκη στὴν ἐπιχειρηματολογία αὐτῆ τοῦ συναδέλφου μας κ. Παπαϊωάννου.

Εἶπε, ἐπίσης, ὁ κ. Παπαδόπουλος ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν μπορούσε νὰ συζητᾶ μισθοὺς καὶ προαγωγές. Διερωτῶμαι σὲ ποιὸ σημεῖο τῆς Ἐκθέσης γίνεται συζήτηση γιὰ μισθοὺς καὶ γιὰ προαγωγές. Ἀπλῶς ἡ Ἐκθεση ἀναφέρεται σὲ μιὰν εἰδικὴ τάξη ἀστυνομικῶν — δὲν ἔχω πρόχειρο τὸ κείμενο τῆς Ἐκθέσης γιὰ νὰ τὸ ἀναφέρω τὸ ἴδιο — πού ἡ μισθοδοσία τους εἶναι ἀπαραδέκτως χαμηλὴ. Τίποτε πέραν τούτης τῆς διαπίστωσης δὲν ἔκαμε ἡ Ἐπιτροπὴ. Ἄρα, ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν συζητᾶ Ζήτημα μισθοδοσίας. Δὲν ἦταν οὔτε στὴν δικαιοδοσία της οὔτε ἔκαμε κριτικὴ ἢ ἐκτίμηση γιὰ τίς διάφορες κλίμακες τῆς μισθοδοσίας τῶν ἀστυνομικῶν καὶ νὰ ἐκφέρῃ γνώμη καὶ νὰ εἰσηγηθῇ ἢ α' κλίμακα νὰ ἀύξηθῇ κατὰ τόσες λίρες τὸν μῆνα, ἢ ἢ β' κλίμακα νὰ ὑποβιβασθῇ. Ἀπλῶς ἔκαμε μιὰ διαπίστωση ὅταν ἤλθε σὲ γνώση τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ὑπάρχει μιὰ ὁμάδα ἀστυνομικῶν οἱ ὁποῖοι πληρώνονται ἀπλῶς μὲ £48 τὸν μῆνα, ὅπως ἀνεφέρθη, χωρὶς νὰ παίρνουν ὁποιοδήποτε ἄλλο ἐπίδομα ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ ξερὸ τῶν £48 τὸν μῆνα. Καὶ ὅπως εἶχε χρέος παρετήρησε, ἀπλῶς, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀπαραδέκτως χαμηλό. Οὔτε ἔκαμε εἰσηγήσει ἡ Ἐπιτροπὴ, οὔτε καταπίστηκε ἢ Ἐπιτροπὴ μὲ τίς προαγωγές γιὰ νὰ πῇ ὅτι ὁ α' πρέπει νὰ προβιβασθῇ καὶ ὁ β' πρέπει νὰ ὑποβιβασθῇ. Ἀπλῶς ἡ θέσις πού ἐξέθεσε ἡ Ἐπιτροπὴ, τὸ συμπέρασμα στὸ ὁποῖον κατέληξε ἡ Ἐπιτροπὴ, εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ προάγονται στὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα ἄνθρωποι πού εἶναι πρᾶξικοπηματίες. Καὶ νομίζω ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ γενικὴ ἀποψη ὅλης τῆς Βουλῆς. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς Βουλευτῆς, νομίζω, πού μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἀντίθετη γνώμη ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ νὰ προάγονται πρᾶξικοπηματίες.

Ἐλέχθη ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο ὅτι τὸν ἐχαρακτήρισα ἀπολογητὴ τῶν πρᾶξικοπηματιῶν. Στὴν ἀγόρευσίν μου δὲν ὑπάρχει οὔτε μιὰ λέξη γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Οὔτε ἄμεσα ἀλλὰ οὔτε καὶ ἔμμεσα μπορεῖ νὰ στηριχθῇ κανεὶς

τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι μὲ τὴν ὁμιλία μου ἐγὼ δίνω τὸν χαρακτηρισμὸ εἰς τὸν κ. Παπαδόπουλο ὡς ἀπολογητὴν τῶν πραξικοπηματιῶν. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐγὼ ἀντέκρουσα ἀπλῶς τὶς ἀπόψεις πού ἀνέφερε ὁ κ. Παπαδόπουλος. Καὶ ἐξακολουθῶ νὰ ἐπιμένω καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνω ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὶς ἀπόψεις πού ἀνέφερε ὁ κ. Παπαδόπουλος, εἶναι κατὰ τὴν γνώμη μου, λανθασμένες. Καὶ δὲν ὑπάρχει, νομίζω, τίποτε τὸ κακὸ, εἶναι ἀπόλυτα δημοκρατικό, ἂν ἕνας ἔχη τὴν ἄποψη ὅτι οἱ ἀπόψεις ἐνὸς συναδέλφου εἶναι λανθασμένες, αὐτὲς τὶς ἀπόψεις νὰ τὶς ἀντικρούη, ὅπως καὶ ὁ κ. Παπαδόπουλος νομίζοντας ὅτι οἱ ἀπόψεις οἱ δικές μου ἦταν λανθασμένες γιὰ τὴν κριτικὴ πού τοῦ ἔκαμα ἤλθε στὸ βῆμα καὶ τὶς ἀντέκρουσε. Ὅμως θέλω νὰ διαβεβαιώσω ὅτι δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ προσωπικὸ στὶς ἀπόψεις πού ἐξέφρασα ἀνατρέποντας ἢ ἀντικρούοντας ἢ προσπαθώντας νὰ ἀντικρούσω τὶς ἀπόψεις τοῦ κ. Παπαδόπουλου. Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἦταν λανθασμένες οἱ ἀπόψεις του. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὶς θεωρῶ λανθασμένες, ὅπως τὶς ἐξέφρασε στὴν πρωτολογία του, καὶ ἐπανελάβε καὶ στὴν δευτερολογία του. Ἡ προσπάθεια νὰ ἀποδώσῃ προσωπικὰ ἐλατήρια στὴν κριτικὴ πού ἔκαμα γιὰ τὴν ὁμιλία του δὲν εὐσταθεῖ καθόλου. Αὐτά. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κ. Πρόεδρε, γιατί δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ προσθέσωμεν τίποτε χρῆσιμο στὸ θέμα. Τοῦτο ἔχει ἐξαντληθῆ καὶ κανονικὰ ἀλλὰ ἔχει ἐξαντληθῆ, κυρίως, διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου περὶ καθάρσεως. Κατήντησε τώρα, ἀπλῶς, νὰ γίνεται μία ἀντιπαράθεσις ἀπόψεων μεταξὺ δύο ὁμιλητῶν. Θὰ ἀναφερθῶ εἰς δύο σημεία μόνον ἀπὸ ὅσα ἔχει πῆ ὁ κ. Φάντης.

Ἐπανελάβε τὴν ἄποψιν ὅτι, δῆθεν, ἐγὼ ἀρνοῦμαι στὶς Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς καταλληλότητα νὰ ὑποβάλλουν ἐκθέσεις εἰς τὸ Σῶμα διότι ἔχουν κομματικὴν προέλευσιν. Καθόλου. Ἀντίθετα. Τὰ πλεῖστα ἀπὸ τὰ νομοθετήματα, ὅπως εἶπα, ἢ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα συζητοῦν οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές, διαμορφώνουν ἢ καθορίζουν γενικώτερην κοινωνικὴν ἢ οικονομικὴν πολιτικὴν καὶ εἶναι ἀκριβῶς ἐπ' αὐτῶν τῶν θεμάτων πού ἡ κομματικὴ προέλευσις, μακρὰν τοῦ νὰ εἶναι ἀνασταλτικὸς παράγων, πιστεύω ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα. Σὲ ἐξαίρεση ὅλων αὐτῶν τῶν θεμάτων ἡ κομματικὴ προέλευσις, ἢ κομματικὴ τοποθέτησις ἢ ὁποῖα, ὑποθέτω, ἐντάσσεται μέσα εἰς τὰ γενικώτερα πλαίσια κοσμοθεωρίας, εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ διὰ νὰ μπορέσῃ ἡ Βουλὴ ὀρθὰ νὰ ψηφίσῃ τὰ νομοθετήματα τὰ ὁποῖα ἀντανაკλοῦν τὸ λαϊκὸν αἶσθημα. Ὅμως, ὅταν πρόκειται περὶ θεμάτων τεχνικῆς μορφῆς, ὅπως πιστεύω ὅτι εἶναι τὸ θέμα τῆς ἀναδιάρθρωσεως ἐνὸς σώματος, καὶ ἢ ἀναδιάρθρωσις πιστεύω πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ στοιχεῖα καὶ δεδομένα, ὅπως μισθοδοσίαν, διαδικασίας προαγωγῆς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα ἀνέφερα, ἢ κομματικὴ προέλευσις δὲν ἐπιτρέπει τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισίν των.

Αὐτὴ ἦταν ἡ παρατήρησίς μου καὶ εἰς τὴν πρώτην μου ὁμιλίαν καὶ εἰς τὴν σημερινήν, καὶ τὴν ἐπαναλαμβάνω, καὶ ἄς μὴ θεωρηθῆ ὅτι καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἐπιθυμῶ περιορισμὸν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Εἶπεν ὁ κ. Φάντης, καὶ σωστά, ὅτι οὐδένα ἐδίκασεν ἡ Ἐπιτροπὴ. Σίγουρα. Οὔτε ἐγὼ εἶπα ὅτι ἐδίκασεν ἡ Ἐπιτροπὴ. Ὅμως εἰσηγεῖται ἡ Ἐπιτροπὴ ὅπως πρόσωπα βαρυνόμενα μὲ ὑποψίες (εἰς τὴν σελίδα 5 τῆς Ἐκθέσεως) ἀπολύωνται ἀπὸ τὴν ἀστυνομίαν. Μπορεῖ ἡ ἴδια νὰ μὴν ἐδίκασε, ἀλλὰ εἰσηγεῖται ὅπως ἄλλοι ἐκδικάζοντες ἐκδιώξουν ἀπὸ τὸ σῶμα αὐτὰ τὰ μέλη. Προσέθεσεν ἐπίσης ὅτι δὲν ἐπανελάβε τὸν κ. Παπαϊωάννου, ἀλλ' ἀπλῶς

ἐπεβεβαίωσε τὰ ὅσα ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔχει πῆ. Δέχομαι τὴν διευκρίνησιν καὶ τροποποιῶ τὰ ὅσα εἶπα : Ὁ κ. Φάντης δὲν ἐπανελάβε τὸν κ. Παπαϊωάννου, ἀπλῶς ἐπιβεβαίωσε τὰ ὅσα ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔχει πῆ. Βεβαίως ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν συζητᾷ μισθοῦς, καὶ οὔτε ἀναφερόμουν εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Πρόσθεσα ὅμως, κατὰ τὴν σημερινὴν ἀγόρευσίν μου, ὅπως καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην, ὅτι θέματα τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς ἀστυνομίας ἀσφαλῶς πρέπει νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν καὶ θέματα μισθοῦ, διότι ἀπὸ τὰ θέματα τῆς μισθοδοσίας εἶναι πού θὰ καθορισθοῦν τὰ μέτρα ἢ οἱ ὅροι προσλήψεως, τὰ καθήκοντα ἢ οἱ εὐθύνες, τὰ προσόντα τῶν προσλαμβανομένων οἱ ὁποῖοι σταδιακῶς θὰ γίνων ἡγέτες τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος.

Ὅπως εἶπα καὶ ἐν ἀρχῇ, κ. Πρόεδρε, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ δώσω συνέχειαν εἰς αὐτὸν τὸν διάλογον ὁ ὁποῖος κανένα ἄλλο σκοπὸν δὲν ἐξυπηρετεῖ παρά τὴν ἀνταλλαγὴν χαρακτηρισμῶν ἢ ἐπιχειρημάτων μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁμιλητῶν. Σκεπεύω νὰ ὁλοκληρώσω τὴν παρατήρησίν μου αὐτὴν προσθέτων ὅτι οὐδόλως ἐνοχλοῦμαι οὔτε ἀπὸ τὴν ἐπίκρισιν οὔτε ἀπὸ τὴν διαφωνίαν ἔστω καὶ ἐὰν προσλαμβάνη τὸν προσωπικὸν χαρακτῆρα πού ἡ προηγούμενη ἔλαβε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἄξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ προσθέσω εἶναι ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπέδειξε καὶ τὴν χρησιμότητα τῆς καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς καὶ ὅτι αἱ διαπιστώσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐκθέσεως ἦσαν ἓνα πλαίσιον μέσα στὸ ὁποῖον διεξήχθη μία μακρὰ συζήτησις εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβαν μέρος πλείστοι ὅσοι συνάδελφοι. Αὐτὸ ἀποδεικνύει τὴν ἀξίαν τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ὅσον ἀφορᾷ εἰς διαπιστώσεις καὶ συμπεράσματα δι' ἐκθέσεων αἱ ὁποῖαι παρουσιάζονται εἰς τὸ Σῶμα. Καὶ ἓνα παράδειγμα : Εἰς τὸ παρελθὸν — νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ αὐτὸ νὰ τὸ ἀναφέρω — συνεζητήθη κάποτε θέμα γιὰ ἀπαλλαγὴν καὶ ἀναστολὰς, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1972, καὶ ἔγινε εἰσήγησις διὰ τὴν καθιέρωσιν ἐνός θεσμοῦ ἐξαμηνιαίας ἐκθέσεως βάσει τῆς ὁποίας νὰ δίδεται ἀπαλλαγὴ ὀνομαστικῶς εἰς ἐκείνους πού παίρνουν αὐτὴν τὴν ἀναστολήν καὶ ἀπαλλαγὴν καὶ ἡ Βουλὴ, τότε, οὐδόλως τὸ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔχωμεν φυγοστράτους καὶ νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ σημερινὰ χάλια τὰ ὁποῖα εἶχαμεν διεκτραγωδήσει πολλές φορές.

Τὸν Δεκέμβριον, πάλιν, τοῦ 1972, ἔγινε συζήτησις διὰ τὴν ἀστυνομίαν, διὰ τὸ μισθολόγιον, τότε, καὶ ἐτονίσαμεν ὅτι παραλλήλως τὸ Σῶμα πρέπει νὰ ἐκκαθαρισθῇ ἀπὸ τοὺς ὀλίγους πού δὲν ἀντελήφθησαν τὴν ἀποστολήν των. Ἴδού διατί ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος ἔπρεπε νὰ συνεχισθῇ ἀδιαλείπτως καὶ τώρα ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, κατὰ τὴν γνώμην μου, πρέπει νὰ συνεχίσῃ νὰ παρακολουθῇ τὰς ἐνεργείας καὶ γενικῶς τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος, διότι ὅταν ὑπάρχῃ ἔλεγχος διὰ τὴν κρατικὴν ἐξουσίαν, ὅπως ἔλεγε καὶ κάποιος, δὲν τὴν ἀφήνει νὰ παραφρονήσῃ. Ἐπίσης στὶς πιὸ δύσκολες καὶ τραγικὰς ὥρες πρὸ τοῦ πραξικοπήματος — ὀλίγες μόνον ἡμέρες πρὸ αὐτοῦ — κατηγγέλλαμεν ὅτι ἐβυθίσθη εἰς τὴν παρανομίαν ἡ Λάρνακα καὶ ἄλλαι περιοχαὶ καὶ ὅμως δὲν ἔγινε τίποτε. Ἐφθάσαμεν ὅμως εἰς τὸ πραξικόπημα.

Ὅλα αὐτὰ ἀποδεικνύουν ὅτι αἱ ἐκθέσεις, ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος, εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος συγκρατεῖ. Καὶ τέλος, θέλω νὰ ἀναφερθῶ εἰς ἓνα σημεῖο τὸ ὁποῖον ἀνέφερον ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος. Τοῦτο ἀφορᾷ εἰς μίαν φράσιν πού διατυπώνεται εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Ἐπι-

τροπής σχετικῶς μὲ τίς ὑποψίες ἐναντίον μελῶν τοῦ Ἀστυνομικοῦ σώματος. Ὅφειλῶ νὰ ἐπαναλάβω ὅτι ὀρθῶς ἐτέθη. Διότι τότε, ὅταν ἐξητάζετο καὶ ὅταν εἶχαμεν συντάξει τὴν Ἔκθεσιν, δὲν εἶχαμεν ἐνώπιόν μας τὸ νομοσχέδιον περὶ καθάρσεως, πρῶτον, διὰ νὰ τὸ συζητήσωμεν, καὶ δεῦτερον δὲν μπορούσαμε μετὰ βεβαιότητος νὰ ποῦμεν ποιοὶ εἶναι ἔνοχοι καὶ ποιοὶ βαρύνονται ἢ σκιάζονται μὲ ὑποψίες καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐκκαθαρισθῇ τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα ἀλλὰ ἐσυμπληρώσαμεν ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι πρέπει ὁπωσοῦντε χωρὶς δίκην νὰ μὴν τιμωρηθῇ κανεὶς. Αὐτὴν τὴν ἔννοιαν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν εἶχεν ἡ σχετικὴ διατύπωσις εἰς τὴν Ἔκθεσιν. Κατὰ τὰ ἄλλα ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ συζήτησις ἢ ὁποία διεξήχθη ὑπῆρξεν ἐποικοδομητικὴ καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα. Διατυπώνοντας τίς παρατηρήσεις μας πάνω στίς διεργασίες οἱ ὁποῖες γίνονται σήμερα εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα προτίθεται νὰ λάβῃ ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ γενικῶς ἡ Κυβέρνησις ἀποτελεῖ καὶ αὐτὸ μίαν συνεισφοράν, σὲ τελευταίαν ἀνάλυσιν, τῆς Βουλῆς εἰς τὸν τόπον σὲ ἓνα νευραλγικὸν τομέα ὅπως εἶναι ὁ τομεὺς τῆς Ἀστυνομίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπλιῶάννου.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Δὲν πρόκειται νὰ μακρυγορήσω, ὅμως εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀπαντήσω σὲ ὠρισμένα ἐπιχειρήματα πού ἐλέχθησαν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου ἀναφορικὰ μὲ τίς εὐθύνες ἢ ὄχι τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ πού εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα.

Ἐλέχθη ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς ὅτι ὁ Ὑπουργὸς ἢ οἱ Ὑπουργοὶ διορίζονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Ὅλοι μας γνωρίζομεν ὅτι διορίζονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Ἀλλὰ δὲν σημαίνει ὅτι ἐπειδὴ διορίζονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὑπεύθυνος εἶναι μόνον ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Τὴν εὐθύνην, τὴν ἀμεσώτατην εὐθύνην, τὴν ἔχει ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός. Εἶναι ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός ὁ ὁποῖος εὐθύνεται κατ' ἀμεσώτατον λόγον γιὰ τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας καὶ αὐτός ὁ Ὑπουργός εἶναι ὁ Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης.

Δὲν ἔχω τίποτε τὸ προσωπικὸν ἐναντίον τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, ὅμως δὲν μπορῶ σὲ καμμιάν περίπτωσιν νὰ ἀπαλλάξω τῆς εὐθύνης τὸν Ὑπουργόν ὁ ὁποῖος εἶναι πολιτικὸν πρόσωπον καὶ ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε νὰ εὐρίσκειται εἰς αὐτὴν τὴν αἴθουσαν τῆς Βουλῆς γιὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν συζήτησιν.

Συζητοῦμεν ἓνα σοβαρώτατον θέμα, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ἓνα θέμα πού ἔχει σχέσιν μὲ τὸ τερατῶδες ἐγκλημα πού διεπράχθη ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου. Καὶ ἔπρεπε ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός νὰ εὐρίσκειται σ' αὐτὴν τὴν αἴθουσαν καὶ ἔπρεπε νὰ ἀνέλθῃ στὸ βῆμα τοῦτο καὶ νὰ ἀπαντήσῃ κατὰ ὑπεύθυνον τρόπον εἰς τὴν συζήτησιν ἢ ὁποία ἔχει διεξαχθῇ εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπαρουσίασε γιὰ πρώτην φορὰν εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα ἓνα σοβαρώτατον ἔγγραφον γιὰ τὸ σῶμα τῆς Ἀστυνομίας καὶ πρέπει νὰ συγχαροῦμεν τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης γι' αὐτὸ τὸ ἔγγραφον πού μᾶς ἐπαρουσίασε. Δὲν πρέπει νὰ ἀρπακτοῦμε ἀπὸ ὠρισμένες παρωνυχίδες γιὰ νὰ σβήσουμε τὸ οὐσιῶδες πού ὑπάρχει εἰς αὐτὸ τὸ σοβαρὸν ἔγγραφον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης. Καὶ τὸ οὐσιαστικὸν πού ὑπάρχει σ' αὐτὸ τὸ ἔγγραφον εἶναι ὅτι ἡ κατάστασις πού ὑπάρχει εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἀστυνομίας εἶναι τέτοια πού ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν τὰ μέτρα ἐκεῖνα πού χρειάζονται γιὰ νὰ ἐξυγιανθῇ αὐτὴ ἢ κατάστασις.

Ποιός μπορεί να ισχυρισθῆ ὅτι εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἀστυνομίας δὲν ὑπάρχουν καὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀξιωματικοὺς ὅπως καὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀπλοῦς ἀστυνομικοὺς ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι διεδραμάτισαν ἐνεργὸν ρόλον εἰς τὸ πραξικόπημα;

Ἐλέχθη ἀπὸ προηγούμενον συνάδελφον ἀπὸ αὐτὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμα εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἀστυνομίας ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι διωρίσθησαν ἀπὸ τὸν ὀκταήμερον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, ἀπὸ τοὺς ὀκταήμερους Ὑπουργούς. Καὶ ὅμως μέχρι σήμερα οἱ πράξεις αὐτῆς τῆς ὀκταήμερου πραξικοπηματικῆς Κυβερνήσεως ὑφίστανται καὶ δὲν ἔχουν ἀκυρωθῆ. Ποιός εἶναι ἐκεῖνος, παρακαλῶ, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ εἶναι πρῶτος καὶ καλύτερος φρουρὸς αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κράτους; Ἐπρεπε νὰ εἶναι ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης καὶ ἔπρεπε ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης νὰ κρούσῃ πρῶτος τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ νὰ λάβῃ, ἐὰν δὲν εἶχε, τὴν ἀναγκαίαν νομοθεσίαν εἰς τὰ χέρια του. Ἐγὼ πιστεύω ὅτι ἔχει τὴν ἀναγκαίαν νομοθεσίαν εἰς τὰ χέρια του καὶ χωρὶς τὸν Νόμον ποῦ ἔχομεν ψηφίσει πρὶν 15 μέρες ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἔχει τὴν ἀναγκαίαν νομοθεσίαν εἰς τὰ χέρια του, ἂν ἤθελε πραγματικὰ νὰ πάρῃ ὠρισμένα μέτρα.

Ἐλέχθη «πῶς μπορούσε νὰ πάρῃ αὐτὰ τὰ μέτρα τὴν στιγμὴν ποῦ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκόμισε κλάδον ἐλαίας;» Ναι, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκόμισε κλάδον ἐλαίας καὶ λήθην. Πότε ὅμως; Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1974. Ὅμως ἀπὸ τότε ἐπέρασαν πάνω ἀπὸ δύο χρόνια καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἐὰν ἐνθυμούμεθα ὅλοι καλά, ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου εἶπεν ὅτι αὐτὸς ὁ κλάδος ἐλαίας δὲν ἰσχύει πλέον καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν μέτρα. Ποῖα μέτρα ἔλαβεν ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, ἔστω ἀπὸ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1975, γιὰ νὰ μποῦν τὰ πράγματα στὴν θέσιν τους εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας;

Ὅ,τι εἶχαμεν ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἦταν τὴν εἰσήγησιν γιὰ προαγωγὰς πραξικοπηματιῶν καὶ φέρει τὴν κυρίαν εὐθύνην γι' αὐτὴν τὴν εἰσήγησιν γιὰ προαγωγὰς, καὶ ἐὰν δὲν ἐγινόταν γνωστὸν καὶ ἐὰν δὲν ἐξεσηκωνόταν ἡ κοινὴ γνώμη, ὁ τύπος, νὰ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι τώρα θὰ εἶχαμεν αὐτὰς τὰς προαγωγὰς.

Δὲν μπορῶ λοιπὸν νὰ ἀπαλλάξω τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν ἢ ὁποιοῦνδήποτε ἄλλον Ὑπουργὸν τῆς εὐθύνῃς του, τῆς ἀμεσωτάτης εὐθύνῃς του. Εἶναι ὑπεύθυνοι καὶ πρέπει νὰ κρατοῦνται ὑπόλογοι ἀπέναντι σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ ἀπέναντι στὸν λαόν. Δὲν εἶναι ἀνεύθυνοι οἱ Ὑπουργοί. Ναι μὲν διορίζονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ εἶναι ὑπεύθυνοι καὶ ἐὰν δὲν συναισθάνωνται τίς εὐθύνες τους, τότε εἶναι καιρὸς νὰ παραιτηθοῦν οἱ ἴδιοι, διότι αὐτὸς ὁ λαὸς ζητᾷ ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργοὺς εὐθύνες, ζητᾷ ὅπως οἱ ἀρμόδιοι Ὑπουργοὶ αὐτοῦ τοῦ τόπου πράττουν τὸ καθήκον τους ἀπέναντι στὸν λαόν καὶ ἀπέναντι στὴν πατρίδα τους.

Παλὺ περισσότερον ἔπρεπε ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς νὰ ἐφαρμόσῃ ἐκεῖνα τὰ μέτρα ποῦ ἦταν στὰ χέρια του νὰ ἐφαρμόσῃ, νὰ ἀρχίσῃ τοῦλάχιστον κάποιαν ἐξευγίανσιν τοῦ Σώματος τῆς Ἀστυνομίας, ὅταν ὁ ἴδιος ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς σὲ ὁμιλίαις του ὡμολογεῖτο τὴν σαθερὴν κατάστασιν ποῦ ὑπῆρχεν εἰς τὸ Σῶμα αὐτῆς τῆς Ἀστυνομίας.

Δὲν ἐμφοροῦμαι, ἐπαναλαμβάνω, ἀπὸ προσωπικὰ ἐλατήρια ἐναντίον εἴτε τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν εἴτε ἐναντίον ὁποιοῦνδήποτε ἄλλου Ὑπουργοῦ. Δὲν ἔχω καμμίαν διαφοράν μαζὺ τους. Ὅμως ὑπάρχει ἡ πολιτικὴ διαφορά καὶ εἶναι ἐδῶ ποῦ εἶμαι ὑποχρεωμένος ὡς Βουλευτῆς, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ λαοῦ, νὰ ἐπιζητήσω εὐθύνες ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν. Διότι ἐὰν δὲν ἀρχίσωμεν νὰ ἐπιζητοῦμεν εὐθύνες ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργοὺς νομίζω ὅτι ὡς Βουλὴ δὲν θὰ πράττωμεν τὸ καθήκον μας. Ἐὰν περιμένωμεν ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος δῶρισε αὐτοὺς ὅλους τοὺς Ὑπουργοὺς

γούς είναι εις θέσιν ανά πάσαν στιγμήν νά ξέρη τί κάμνουν και τί δέν κάμνουν ὅλοι αὐτοί οἱ Ὑπουργοί, ὅτι αὐτός ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θά πρέπει νά κάμνη τό κάθε τι, νομίζω ὅτι, συγγνώμην γιά τήν ἔκφρασιν, τὰ φορτώνομεν τοῦ πετεινοῦ. Δέν εἶναι σοβαρός τρόπος ἀντιμετωπίσεως τοῦ ζητήματος.

Ἐπομένως εὐθύνες πρέπει νά ζητοῦμεν ἀπό τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργούς.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὁ Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν εἶχε καθήκον νά εὐρίσκειται σ' αὐτήν τήν αἴθουσαν και τώρα και κατά τήν προηγουμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος ὅταν συνεζητεῖτο ἡ "Ἐκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐπεριφρόνησε τό Σῶμα, ἐθεώρησε καλόν νά ἀφήσῃ μέσον κάποιας ἐφημερίδος νά νοηθῇ ὅτι μπορεί νά ἔλθῃ εἰς τήν Βουλὴν ἀλλά δυστυχῶς δέν ἦλθεν εἰς τήν Βουλὴν. Εἶχε καθήκον νά ἔλθῃ σ' αὐτό τό Σῶμα και νά ἀπαντήσῃ σέ ὅλα αὐτά τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν ἀπό αὐτοῦ τοῦ θήματος, νά δώσῃ εἰς τό Σῶμα διαβεβαιώσεις τοῦλάχιστον ὅτι ἀπό ἐδῶ και πέρα θά ἐφαρμόσῃ μέ βάσιν τήν νομοθεσίαν πού ἔχει στά χέρια του ἐκεῖνο πού πρέπει νά ἐφαρμόσῃ γιά νά ἀναδιοργανώσῃ τό σῶμα τῆς Ἀστυνομίας.

"Ἄς δοῦμεν ἀπ' ἐδῶ και πέρα τί θά γίνῃ. Θέλετε νά τοῦ δώσωμεν πίστωση χρόνου; Ἐγώ δέν εἶμαι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας· δέν εἶμαι ἐγώ πού διορίζω ἢ παύω τοὺς Ὑπουργούς· τήν πίστωση χρόνου τήν ἔχει ἀπό τόν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. "Ὅμως ἐγώ θέλω νά ἐκφράσω ὑπευθύνως ἀπ' αὐτό τό θῆμα τῆς Βουλῆς τήν ἀνησυχίαν μου ὅτι δέν πρόκειται ἔστω και τώρα μέ τήν νομοθεσίαν πού ἔχει στά χέρια του ὁ ἀρμοδίας Ὑπουργός νά γίνῃ ἐκεῖνο τό ὁποῖον ἡ "Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς λέγει ὅτι χρειάζεται νά γίνῃ, γιά ὀργάνωσιν, γιά ἀναδιάρθρωσιν τῆς Ἀστυνομίας.

Ἐλέχθη ὅτι χρειάζομαστε ἐμπειρογνώμονες, χρειάζομαστε τεχνικούς. Πρωτίστως τό πρόβλημα εἶναι πολιτικόν και ὄχι τεχνικόν. Εἶναι αὐτόνοητον ὅτι ἡμεῖς δέν μπορούμεν νά ἐπέμβωμεν σέ τεχνικῆς φύσεως Ζήτημα. Δέν εἴμαστε οἱ ἀρμοδίοντες γιά τεχνικῆς φύσεως Ζήματα. "Ὅμως εἴμαστε οἱ ἀρμοδιότεροι ὅλων νά ἐπέμβωμεν σέ πολιτικῆς φύσεως Ζήματα και εἶναι αὐτό ἀκριβῶς πού κάμνομεν αὐτήν τήν στιγμήν. Κατά συνέπειαν ἀναμένω ἔστω και τώρα ὅτι ὁ Ὑπουργός, ὁ ἀρμοδίας Ὑπουργός, θά προχωρήσῃ εἰς τήν ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων πού εἰσηγεῖται ἡ ἀρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ και πού ὁ ἴδιος μέ τέσ ὁμιλίαις του εἰς τό παρελθόν λέγει ὅτι χρειάζεται νά γίνῃ εἰς τό σῶμα τῆς Ἀστυνομίας. Ἐχει τώρα τήν νομοθεσίαν εἰς τὰ χέρια του, ἄς τήν ἐφαρμόσῃ.

Τό δεύτερον πού θά ἤθελα νά τονίσω ἀπό τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς εἶναι τό ἐξῆς. Κατήγγειλα ἐπανειλημμένα ὅτι τόσον εἰς τό σῶμα τῆς Ἀστυνομίας ὅσον και εἰς τόν στρατὸν και εἰς τήν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν ἰσχύει δυστυχῶς μέχρι σήμερον τό λεγόμενον πιστοποιητικὸν κοινωνικῶν φρονημάτων.

Αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει καθήκον νά πάρῃ θέσιν πάνω σ' αὐτό τό Ζήτημα. Ὑποστηρίζει τὰ πιστοποιητικὰ κοινωνικῶν φρονημάτων; Τό Σύνταγμα δέν τὰ ὑποστηρίζει. Ἐάν τὰ ὑποστηρίξῃ πιστεύω ὅτι παρανομεῖ, ὅτι εἶναι ἐναντίον τοῦ Συντάγματος. Δέν πιστεύω ὅτι ὑποστηρίζει ἡ Βουλὴ τήν ὑπαρξιν καθεστῶτος πιστοποιητικῶν κοινωνικῶν φρονημάτων.

"Ὅμως, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, αὐτό ὑπάρχει εἰς τήν Ἀστυνομίαν. Δέν προσλαμβάνεται νεοσύλληκτος ἀστυνομικός ἐάν οἱ πληροφορίες λέν ὅτι εἶναι ἀριστερός ἢ ὁ πατέρας του εἶναι ἀριστερός ἢ, κάποτε, ἐάν ὁ παππούς του εἶναι ἀριστερός.

Ὁ ἐντιμος Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν ἐθεώρησε σκόπιμον νά μὴν βάλῃ κοινοτάρχην σέ κάποια κοινότητα παρὰ τό γεγονός ὅτι ὀλόκληρη ἡ κοινότητα ἐθεωροῦσε τό πρόσωπον αὐτό ὡς τό πιὸ κατάλληλον διότι πρὶν 30 χρόνια ἐλέχθη ὅτι ἦταν μέλος τῶν Συντεχνιῶν τῆς ΠΕΟ. Μεγάλον ἔγκλημα, μεγάλον ἀμάρτημα!

Λοιπὸν νομίζω ὅτι εἶναι καιρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα νὰ ἀντιμετωπισθοῦν καὶ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν κατὰ τὸν πιὸ ὑπεύθυνον τρόπον.

Πιστεύω ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα δὲν θὰ ἀνεχθῆ, δὲν θὰ δεχθῆ, νὰ συνεχισθῆ αὐτὸ τὸ ἀπαράδεκτον καθεστῶς τῶν κοινωνικῶν φρονημάτων καὶ ὅτι αὐτὸ τὸ καθεστῶς θὰ πρέπει νὰ καταργηθῆ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητής:

Παρακαλῶ τὸν κ. Ποταμίτην νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ.

(Ὁ κ. Ποταμίτης ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς).

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

Πόσον ἄδικον εἶχαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπίστευαν ὅτι ἡ παρῶσα Βουλὴ δὲν θὰ ἦταν ζωντανή. Ἐγίνε μιά πάρα πολὺ μακρὰ συζήτησις σὲ δύο συνεδρίες πάνω στὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας μὲ βάσιν τὴν ἐκθεσὶν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ἐτησίᾳς Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας. Ἐγίνε πάρα πολλὴ συζήτησις πάνω στὴν ἐκθεσὶν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Μερικὰ σημεῖα κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην ἦσαν οὐσιώδη καὶ ὀρθῶς συνεζητήθησαν, μερικὰ ἦσαν ἐπουσιώδη καὶ παρέγινε θόρυβος γύρω ἀπ' αὐτά.

Τὸ θέμα εἶναι πῶς ἔχει στὴν πραγματικότητα τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας. Βέβαια σήμερα μιλοῦμε ὑπὸ τὸ φῶς νέων δεδομένων ἀπὸ ὅ,τι ἦταν ἡ πρώτη συνεδρία τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ θέματος. Μιλοῦμεν ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ δεδομένου ὅτι ὑπάρχει πλέον ὁ Νόμος τῆς καθάρσεως. Παρὰ ταῦτα δὲν μποροῦσε ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς Ἀστυνομίας ὡς εἰδικοῦ θέματος νὰ μὴ ὀλοκληρωθῆ γιατί εἶναι ἰδιόζων τὸ θέμα. Τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας εἶναι κάτι τὸ ξεχωριστό. Ἰδιαίτερη προσοχὴ εἰς τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας ἐπιβάλλεται καὶ πάντα δικαιολογεῖται, χωρὶς νὰ σημαίη μὲ αὐτὸ πού λέγω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀσκήται Κοινοβουλευτικὸς ἐλεγχος καὶ εἰς ἄλλους τομεῖς ὅπως ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη ἤδη ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν προηγουμένων.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι συνεζητεῖτο θέμα Ἀστυνομίας εἰς τὴν Βουλὴν χωρὶς νὰ ὑπῆρχεν Ἐκθεσὶς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν ἐχρειάζετο κἂν Ἐκθεσὶς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς τὸ ἀπλοῦστατον συμπέρασμα τὸ ὁποῖον εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς ὅλον τὸν κόσμον γνωστὸν, καὶ μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Κύπρον, ὅτι ἡ Ἀστυνομία — γιὰ νὰ τὸ θέσω πάρα πολὺ μαλακὰ — ἔχει ἀνάγκην ἐξυγιάνσεως. Δὲν χρειάζετο κἂν Ἐκθεσὶς τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, δὲν ἐχρειάζετο μαρτυρία, εἶναι ἓνα δεδομένον, εἶναι ἓνα γεγονός.

Πέραν τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης τὸ ἀνέφερε — καὶ ἤδη ἀνεφέρθη αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν σὲ δύο παρεμβάσεις — δὲν ὑπάρχει καμμία ἀπολύτως ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ἀστυνομία ἔχει ἀνάγκην ἐξυγιάνσεως. Τὸ πρόβλημα δὲ τῆς Ἀστυνομίας δὲν εἶναι ἓνα πρόβλημα τὸ ὁποῖον παρουσιάστηκε τὴν 15ην Ἰουλίου τοῦ 1974. Τὸ πρόβλημα τῆς Ἀστυνομίας χρονολογεῖται.

Δὲν εἶναι ἐπίσης μυστικὸν τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ μέσα ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς Ἀστυνομίας ὑπῆρξαν ἄνθρωποι πού μετεῖχαν σὲ παράνομες ἐνέργειες καὶ στὸ πραξικόπημα. Αὐτὰ εἶναι γεγονότα, εἴτε τὰ λέει ἡ ἐκθεσὶς εἴτε δὲν τὰ λέει ἡ ἐκθεσὶς, εἴτε ὑπῆρχεν ἐκθεσὶς εἴτε δὲν ὑπῆρχεν ἐκθεσὶς, αὐτὰ εἶναι γεγονότα καὶ ἀπλῶς ἡ ἐκθεσὶς τὰ διαπιστώνει καὶ μάλιστα ἡ ἐκθεσὶς

τὰ διαπιστώνει μὲ βάσιν καὶ τὰ ὅσα ἐλέχθησαν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν καὶ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν σημερινὴν κατάστασιν. Ἀπὸ τὸ παρελθόν, ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἡ ὀργάνωσις, ἢ διάρθρωσις τῆς Ἀστυνομίας, σὲ κάποιον βαθμὸν, καὶ ὁ ρόλος τῆς σὲ ὠρισμένους τοῦλάχιστον τομεῖς, εἶχε πάρει ἓνα στραβὸν δρόμον καὶ ὠδήγησεν εἰς τὰ γνωστὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα δὲν χρειάζονται οὔτε ἐκθέσεις οὔτε τίποτα διὰ τὰ διαπιστώσωμεν. Εἶναι πασίγνωστα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον χρειάζεται καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ στόχος μας εἶναι τί πρέπει νὰ γίνη εἰς τὴν Ἀστυνομίαν. Ἐγινε πολὺς λόγος γιὰ τὸ θέμα τῆς ἐξυγιάνσεως ἢ καθάρσεως εἰς τὴν Ἀστυνομίαν ὅπως καὶ γιὰ τὸ θέμα τῆς ἀναδιοργάνωσεως εἰς τὴν Ἀστυνομίαν. Μπορεῖ ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἀστυνομίας, καὶ αὐτὸ δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ κανεὶς, νὰ χρειάζεται τὴν γνώμην ἐδικῶν, τίς ἀπόψεις τεχνικῶν, μπορεῖ νὰ χρειάζεται σχέδια, προγράμματα ἐμπειρογνωμόνων, ἀλλὰ βέβαια τὸ θέμα τῆς καθάρσεως δὲν χρειάζεται οὔτε σχέδια ἐμπειρογνωμόνων οὔτε τεχνικῶν. Ὑπῆρξεν αὐτὴ ἡ κατάστασις γιὰ πολλὰ χρόνια μὲ ἀπεκορύφωμα τὸ πραξικόπημα.

Δὲν ὑπάρχει κανένας ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι μέσα στὴν Ἀστυνομίαν δὲν ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ δὲν ὤφειλαν νὰ εἶναι ἐκεῖ.

Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ σώματος δὲν στάθηκε σωστὰ καὶ συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Λυσαριδίδη στὴν ἀναφορὰν του ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ Σώματος στάθηκε σωστὰ. Ὑπῆρξαν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι παρὰ τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποῖους εἶχαν νὰ ἀντιμετωπίσουν, στάθηκαν σωστὰ, ἀντιμετώπισαν τοὺς κινδύνους, ἔμειναν πιστοὶ στὸ κράτος, ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ κράτους καὶ πολλοὶ ἔχασαν καὶ τὴν ζωὴν τους. Αὐτὰ εἶναι γεγονότα καὶ συζητώντας τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῆ ἢ ἐντύπωσις ὅτι ὅταν μιλοῦμεν γι' Ἀστυνομίαν καλύπτομεν ὀλόκληρον τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας ἢ ὅλους τοὺς ἀστυνομικοὺς οἱ ὁποῖοι μετέχουν.

Ἡ διάκρισις ἔχει γίνει πολὺ προσεκτικὰ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ στὴν Ἐκθεσιν καὶ στὲς διαφορὰς παρεμβάσεις καὶ δεθείσης τώρα εὐκαιρίας ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω ὅτι εἶναι ἄξιοι ἐπαίνου ἐκεῖνοι ὅλοι οἱ Ἀστυνομικοὶ, ἀνεξαρτήτως τοῦ βαθμοῦ τὸν ὁποῖον ἔχουν, οἱ ὁποῖοι στάθηκαν πιστοὶ στὸ καθῆκον τους καὶ ἀπέναντι τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους, ἀπέναντι τῆς πολιτείας, ἀπέναντι τῆς Κυβερνήσεως καὶ δὲν παρεσύρθησαν καὶ δὲν ἐδέχθησαν τὴν διάβρωσιν, ἢ ὁποῖα διάβρωσις βέβαια ἐγινε πολὺ εὐκολώτερα γιὰτὶ προϋπήρχε τὸ ἔδαφος. Παρὰ ταῦτα εἶναι διάγνωσις ὀριστικὴ καὶ δὲν χρειάζονται οὔτε ἐκθέσεις οὔτε τίποτα, εἶναι διάγνωσις ὀριστικὴ ὅτι στὸ Σῶμα ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ δὲν ὤφειλαν νὰ εἶναι ἐκεῖ. Ὅχι γιὰ λόγους ἐκδικήσεως, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν μέσα εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, εἰς ὁποιοὺν δὴποτε ἐπίπεδον τῆς Ἀστυνομίας, νὰ ὑπάρχη ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἐπῆρε τὰ ὄπλα τῆς Ἀστυνομίας τοῦ κράτους διὰ νὰ τὰ στρέψῃ κατὰ τοῦ κράτους. Αὐτὸ εἶναι τεράστιο θέμα, δὲν εἶναι θέμα ἐκδικήσεως, δὲν εἶναι μόνον θέμα τιμωρίας, ὅπως προνοεῖται ἐξ ἄλλου ἀπὸ τὸν Νόμον τῆς ἐξυγιάνσεως περὶ πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, ὁ ὁποῖος ἰσχύει καὶ σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἀστυνομίας ὑπάρχουν ἰδιάζουσες συνθήκες.

Ἦθελα νὰ προσθέσω καὶ τὸ ἑξῆς :

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ αἰσθάνεται ἓνας ἀστυνομικὸς, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἐπίπεδόν του, τὴν θέσιν του, ὅταν ἐκεῖνος στάθηκε ὅπως ἔπρεπε νὰ σταθῆ πιστὸς στὸ καθῆκον του παρὰ τοὺς κινδύνους καὶ τίς δυσκολίας ἢ πῶς πρέπει νὰ αἰσθάνωνται οἱ συγγενεῖς ἐκείνων ποὺ σκοτώθηκαν γιὰτὶ ἔκαμαν τὸ καθῆκον τους, ὅταν ὑπάρχουν μέσα εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν σῶμα ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐνσυνείδητα μετεῖχαν εἰς τὸ πραξικόπημα; Ὑπάρχει ἀπλουστερὰ λύσις. Πέραν τοῦ θέματος τῆς ἐξυγιάνσεως, πέραν τοῦ θέματος τῆς νομοθεσίας περὶ παραπτωμάτων ἢ ὁποῖα τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν, ἡ λογικὴ θὰ ἔλεγεν ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι μετεῖχαν εἰς τὸ πραξικόπημα

ἀπὸ μόνοι τους θὰ ἔπρεπε νὰ αισθάνωνται ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ μείνουν ἐκεῖ. Αὐτὸ θὰ ἔλεγε ἀντικειμενικὰ ἢ λογικῶς. Δὲν συνέβη ὅμως. Τὸ κράτος εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ προχωρήσῃ νὰ ἀντιμετωπίσῃ αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Γιατὶ ὅπως ἐχρησιμοποιήθησαν ὠρισμένοι ἄνθρωποι μίαν φορὰν εἶναι εὐκόλον νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ δευτέραν φορὰν. Ὅπως ἐτόλμησαν μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως τῆς Κύπρου νὰ στραφοῦν κατὰ τοῦ Προέδρου τοῦ κράτους μίαν φορὰν καὶ μάλιστα εἰς μίαν προσπάθειαν ἐξοντώσεώς του, εἶναι εὐκόλον νὰ ξαναγίνῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἐὰν τοὺς δοθῇ βέβαια ἢ εὐκαιρία.

Ἐπομένως τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας ἔτσι πρέπει νὰ τὸ δοῦμε. Αὐτὸ βέβαια εἶναι καὶ τὸ συμπέρασμα ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν μερικὲς στιγμὲς ξεφύγαμεν ἀπὸ τὴν βάση καὶ τὴν οὐσίαν καὶ τὸν στόχον τοῦ θέματος. Σύμφωνα, χρειάζεται ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἀστυνομίας γιὰ νὰ διευκολυνθῇ ὁ ρόλος καὶ τὸ ἔργον της, νὰ λειτουργήσῃ καλύτερα καὶ ὁμαλότερα ὁ μηχανισμός. Σύμφωνα μὲ ὅλα αὐτά, αὐτὸ εἶναι ἔργον τῆς Κυβερνήσεως μαζί μὲ τοὺς συμβούλους της, τοὺς εἰδικούς της. Ὁ κύριος ὅμως στόχος τὸν ὁποῖον ἔχομεν ἐμεῖς ἐδῶ σήμερα εἶναι νὰ ὑποδείξωμεν καὶ νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὴν ἀνάγκη ὅπως ὁ Νόμος, ὁ ὁποῖος ἔχει ἤδη θεσπισθῇ, ἐφαρμασθῇ τὸ ταχύτερον γιὰ ὅλες βέβαια τίς περιπτώσεις, ἀλλὰ ἀκόμη πολὺ περισσότερο καὶ ἀκόμη πολὺ πιὸ ἀύστηρά στὴν περίπτωσιν τῶν σωματίων ἀσφαλείας γιὰ λόγους εὐνοήτους. Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζονται ἀναλύσεις οἱ λόγοι αὐτοί.

Ἐτέθῃ θέμα ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Ἀστυνομικὴν Δύναμιν. Δὲν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι ὑπάρχει ἀπὸ πούθεν ὑπαινιγμός ἢ πρόσκλησις πρὸς τὸν λαὸν νὰ μὴν ἔχῃ ἐμπιστοσύνην καὶ νὰ μὴν συνεργάζεται. Ἀντίθετα ἡ θέσις μας εἶναι ὅτι ὁ λαὸς πρέπει νὰ συνεργάζεται, γιὰ νὰ βοηθήσῃ σ' αὐτὴν τὴν προσπάθειαν καὶ δὲν εἶναι ὀρθὴ ἢ ἐκτίμησις ὅτι δίδεται ἢ ἐντύπωσις ὅτι περίπου δικαιολογεῖται ἢ μὴ συνεργασία τοῦ λαοῦ μὲ τὴν Ἀστυνομίαν. Ἀπλῶς ἐξεφράσθησαν ὠρισμένοι φόβοι τοὺς ὁποῖους ἐξέφρασεν καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὁ ὁποῖος ἐτόνισεν ὅτι χρειάζεται νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ πλήρης ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ.

Ἐγένετο πολὺς λόγος γύρω ἀπὸ ὠρισμένες φρασεολογίας μέσα στὴν Ἐκθεσιν κατὰ τὴν συζήτησιν. Ἡ συζήτησις ἦταν ἐποικοδομητικῆ. Μπορεῖ νὰ ὑπῆρξε σὲ ὠρισμένες στιγμὲς κάποια σχετικὴ ὀξύτης ἀλλὰ ἦταν ἐλεύθερη, δημοκρατικὴ καὶ ὁ διάλογος ἐλεύθερος, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, καὶ δὲν νομίζω ὅτι εἶναι κανεὶς ὁ ὁποῖος ἰσχυρίζεται ἐδῶ ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀσκηθῇ πειθαρχικὴ δίωξις ἐναντίον οἰουδήποτε μὲ βάση ἀπλῶς κάποιαν ὑποψίαν.

Πιστεύω ὅτι εἰς ἓνα μὲν σημεῖον τῆς Ἐκθέσεως μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἢ λέξις «ὑποψία», τὸ ὅλον ὅμως νόημα τῆς Ἐκθέσεως ἀπὸ τὴν ἄλλην δίδει τὴν εἰκόνα τῆς ἀνάγκης διακριθώσεως καὶ ἐξακριθώσεως τῶν στοιχείων εἰς θάρος κάποιου ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπόδικος. Ἀσφαλέστατα βάσει ὑποψιῶν δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ὁποιαδήποτε καταδίκη. Ἐξ ἄλλου, ὅπως εἶπα καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν, τώρα πλέον πέραν τῶν ὑφισταμένων νόμων ὑπάρχει καὶ τὸ νέον πλαίσιον τοῦ εἰδικοῦ νόμου τὸν ὁποῖον ἐθέσπισεν ἡ Βουλὴ, στὴν τελευταίαν ἀνάλωσιν, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἄλλο ἢ ὁ Νόμος ὁ ὁποῖος ἐθεσπίσθη τελικὰ ἀπὸ τὴν Βουλήν δὲν εἶναι ἀκριβῶς ὁ ἴδιος ὅπως τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἀρχικὰ κατετέθη εἰς τὴν Βουλήν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Ἀλλὰ εἰς ὅλα τὰ στάδια ὑπῆρχε συνεργασία.

Ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος εἶναι ὄχι μόνον ἐπιτρεπτός ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται. Καὶ μάλιστα ὅταν εἶναι ἐποικοδομητικὸς εἶναι ὑπηρεσία πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Καὶ εἶναι ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν πού βλέπομεν τὸν κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον, ὄχι μόνον γιατί ἔχομεν καὶ ἐμεῖς εὐθύνην ὡς Βουλὴ ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ γιατί πιστεύομεν ὅτι μὲ τὸν

ὀρθὸν κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον εἰς ὅλα τὰ θέματα, ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὑποβοηθεῖται εἰς τὸ ἔργον της. Καὶ περὶ αὐτοῦ δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν οὔτε ὑπῆρξε καμμιά ἐνδειξις ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ἐνοχλεῖται ἢ ἐποικοδομητικὸν κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον. Τὸ ἀντίθετον, ἀπ' ὅ,τι μοῦ ἐλέχθη, εἶναι εὐπρόσδεκτος.

Πέραν ὅμως τούτου ἔχομεν εὐθύνες, ἔχομεν εὐθύνες καὶ ἀπέναντι τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, καὶ ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος εἶναι ἀπαραίτητος.

Θὰ ἤθελα μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν νὰ ἀναφέρω πρὸς τὸ Σῶμα, ἔστω καὶ ἐὰν ὀμιλῶ ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ ὄχι ἀπὸ τῆς ἔδρας, πού ἐνδεχομένως αὐτὸ τὸ σημεῖον τῆς ὀμιλίας μου ἀπὸ ἐκεῖ θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἀναφέρω, ὅτι εἶχα μακρὰν συνάντησιν μὲ τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Ἀστυνομίας καὶ ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης μὲ διεβεβαίωσε καὶ μοῦ ἐζήτησε νὰ διαβεβαιώσω τὸ Σῶμα ὅτι ὁ νόμος ὁ ὁποῖος ἐθεοπίσθη ἀπὸ τὴν Βουλὴν περὶ ἐξυγιάνσεως θὰ ἐφαρμοσθῆ ἀπόλυτα.

Πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἡ διάθεσις καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ πολιτικὴ. Ὅπως ὀρθῶς ἐλέχθη, ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν εἶναι μέλος τῆς Κυβερνήσεως. Ὅταν ἔγινεν ὁ σάλος περὶ προαγωγῶν, περὶ ὠρισμένων προαγωγῶν, ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἠθέλησεν ὀρθῶς ὁ ἴδιος νὰ μᾶς ἀναφέρῃ, καὶ τοῦτο τὸ καταλογίζω εἰς πίστιν του, ὅτι ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι κατεβλήθη προσπάθεια νὰ δοθῇ ἡ ἐντύπωσις ὅτι δὲν ἦταν μόνον εὐθύνη τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν. Πέραν ὅμως αὐτοῦ, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν δὲν ἔχει καμμίαν διάθεσιν κωλυσιεργίας ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Πιστεύω ὅτι εἶναι ἔτοιμος νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου μέσα στὰ πλαίσια τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς πού ἐξ ἄλλου τώρα ὁ νόμος ἀποτελεῖ πλαίσιον τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς.

Γι' αὐτὸ ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ μὴν συμφωνήσω μὲ τις προσωπικὰς ἐπικρίσεις οἱ ὁποῖες ἔγιναν κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ.

Καθένας βέβαια εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἔχῃ τις ἀπόψεις του. Ἀπὸ τὴν ὅλην συζήτησιν ἀπεκόμισα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ κ. Βενιαμίν ἔχει τὴν προθυμίαν καὶ εἶναι ἀποφασισμένος νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τὴν ὅποιαν ἀναμένομεν. Πέραν δὲ τούτου ἡ προσπάθεια, ὅπως μοῦ ἀνεφέρθη, θὰ εἶναι μὲ τὸν ταχύτερον δυνατὸν ρυθμὸν νὰ διορθωθοῦν τὰ πράγματα. Ὅπως ἐλέχθη καὶ προηγουμένως, οἱ ἐξελίξεις θὰ ἀποδείξουν ἐὰν τοῦτο εἶναι ὀρθὸν ἢ ὄχι. Προσωπικὰ ἔχω τὴν γνώμην ὅτι οἱ ἐξελίξεις θὰ ἀποδείξουν ὅτι ἡ πολιτικὴ ἢ ὁποία θὰ ἐφαρμοσθῆ θὰ εἶναι ἡ ὀρθὴ καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν, ἔστω καὶ ἐὰν ἔγινε τόση συζήτησις, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἡ Βουλὴ ἐκφράζει ἑλλειψιν ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ πρόσωπον ἑνὸς μέλους τῆς Κυβερνήσεως, τὸ ὁποῖον ἐξ ἄλλου, ὅπως ὀρθῶς ἐλέχθη ἐνωρίτερα, διορίζεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους. Ἄλλο βέβαια οἱ ἐπικρίσεις ἀλλὰ ἄλλο τὸ θέμα τῆς ἐμπιστοσύνης ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν.

Πιστεύω, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν θὰ πράξῃ πᾶν τὸ δυνατόν. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι πέραν τῶν ὄσων πιστεύω καὶ ὁ ἴδιος μὲ διεβεβαίωσε ὅτι ἡ πράξις πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τὴν ὅποιαν ἐπιδιώκομεν καὶ διὰ τὴν ὅποιαν συμφωνεῖ, ἐξ αὐτῆς καὶ ἀνέφερε τὰ ὅσα ἀνέφερε στὶς δημόσιες τοὺς ὀμιλίαις πού ἐμνημονεύθησαν προηγουμένως ἀπὸ τὸν κ. Φάντην καὶ τὸν κ. Μιχαηλίδην καὶ ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὰ ὅσα ἀνέφερον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

Σὰν κατακλεῖδα θὰ ἤθελα νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ θέμα τῆς καθάρσεως τῆς Ἀστυνομίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ θέμα τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Ἀστυνομίας. Ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἀστυνομίας, ὅπως εἶπα, μπορεῖ νὰ ἔχῃ

τεχνικόν χαρακτήρα καί νά εἶναι θέμα χρόνου, θέμα μελέτης, θέμα προγραμματισμοῦ, θέματα προϋπολογισμῶν, θέμα τεχνικῶν συμβουλῶν. Εἰς τήν περίπτωσιν ὁμως τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Ἀστυνομίας δέν χρειάζονται ὅλα αὐτά, χρειάζεται νά προχωρήσῃ τὸ κράτος ἀποφασιστικά γιὰ νά ἐφαρμοσθῇ ὁ Νόμος περὶ ἐξυγιάνσεως ὁ ὁποῖος ἐξ ἄλλου προσφέρει καί τίς νομικῆς διαδικασίες πέραν τῶν ὑπαρχουσῶν, τίς πρόσθετες νομικῆς διαδικασίες γιὰ τίς ὁποῖες ἐγένετο λόγος εἰς τὸ παρελθόν ὅτι δέν ὑπῆρχαν ἢ ὅτι ἐκεῖνες ποῦ ὑπῆρχαν δέν ἦσαν αἱ κατάλληλες. Δέν ὑπάρχει πλέον δικαιολογία γιὰ καθυστέρησιν εἰς αὐτὸν τὸν τομέα.

Μπαίνομεν σὲ μιὰ πολὺ κρίσιμη περίοδο. Τὸ κράτος πρέπει νά αισθάνεται ἀσφάλεια, ὁ λαὸς πρέπει νά αισθάνεται ἀπόλυτη ἀσφάλεια, ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ κράτους πρέπει νά ἔχῃ ἀπόλυτη ἀσφάλεια. Εὐχαριστῶ.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἔδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἰσηγοῦμαι, ἐντιμε κ. Πρόεδρε, πρῶτον, ὅπως ἡ "Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης τεθῇ εἰς τὸ Σῶμα πρὸς ἐγκρίσιν καὶ ἀφοῦ ἐγκριθῇ, ἀποσταλῇ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ νά ἔχῃ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία στὰ χέρια τῆς τὴν ἐκπεφρασμένην ἄποψιν καὶ πολιτικὴν αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι τὸ θέμα αὐτό, τὸ ὁποῖον συνεζητήθη τόσον ἐκτενῶς εἰς τὴν Βουλὴν, δέν θὰ βοηθηθῇ μὲ τὸ νά γίνῃ ἐγκρισις τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἀντιθέτως ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἐπαφή τὴν ὁποῖαν εἶχατε ἐσεῖς ὡς Πρόεδρος καὶ ἐνδεχομένως ἄλλη ἐπαφή μὲ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν, δύνανται νά ἐκθέσουν τίς ἀπόψεις καὶ τοῦ Σώματος καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπομένως δέν βλέπω εἰς τί ἀποσκοπεῖ ἡ ἐγκρισις εἰδικὰ τῆς Ἐκθέσεως. Ἡ "Ἐκθεσις κατετέθη εἰς τὸ Σῶμα ὅπως καὶ τόσες ἄλλες Ἐκθέσεις. Δέν βλέπω τί τὸ ἰδιαίτερον διὰ τὴν ἐγκρίσιν αὐτῆς τῆς Ἐκθέσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Ἡθελα νά ἐρωτήσω, ἐάν μοῦ ἐπιτρέπετε, τὸν κ. Παπαϊωάννου τί ἔχει νά προσθέσῃ πέραν τῶν ὧσων εἶπε.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι θέμα τάξεως, ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Ἐδῶ πέρα δέν ὑπῆρξεν ἔστω καὶ ἓνα Μέλος αὐτοῦ τοῦ Σώματος τὸ ὁποῖον διημφεσθήτησε τὴν ἐγκυρότητα αὐτῆς τῆς Ἐκθέσεως. Εἶναι θέμα τάξεως. Νά τεθῇ εἰς τὸ Σῶμα πρὸς ἐγκρίσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγὼ νομίζω ὅτι, ἐάν ἐξυπηρετῆται ὁ σκοπός, μπορεῖ τὴν "Ἐκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νά μὲ ἐξουσιοδοτήσετε νά τὴν διαβιβάσω εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐάν τὸ Σῶμα δέν ἔχει ἔνστασιν νά διαβιβασθῇ ὡς ἡ ἐκπεφρασμένη ἄποψις τοῦ Σώματος, ἀσφαλῶς αὐτὸ εἶναι ὅ,τι χρειάζεται νά γίνῃ.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Συμφωνοῦμεν μὲ τὴν εἰσήγησιν καὶ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι οἱ ἐνδοιασμοὶ μας γιὰ ἐγκρίσιν δὲν εἶναι διότι δὲν δεχόμεθα τὴν Ἔκθεσιν. Τὴν δεχόμεθα ἀπολύτως καὶ ἐπομένως συμφωνοῦμεν μὲ τὴν εἰσήγησιν νὰ διαβιασθῇ ἡ Ἔκθεσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ Ἔκθεσις ἐγένετο ὁμοφώνως ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ὁποίαν μετέχουν ὅλα τὰ Κόμματα καὶ ἀπὸ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν Βουλὴν διεφάνη ὅτι εἶναι ὁμόφωνος ἐπὶ τῶν βασικῶν ἀρχῶν. Αἱ παρατηρήσεις μου ἀφοροῦν ἀπλῶς ὠρισμένα φραστικά σημεῖα.

Συμφωνοῦμεν μὲ τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς Ἐκθέσεως. Ἄλλωστε αὐτὸ ἀπέδειξεν ἡ ὅλη συζήτησις, ὅτι ἡ ὁλόκληρη τῆς Βουλῆς, σχεδὸν ἡ ὁλόκληρη τῆς Βουλῆς, συμφωνεῖ μὲ τὴν Ἔκθεσιν καὶ μπορεῖ νὰ διαβιασθῇ, εἶναι φυσικὸν νὰ διαβιασθῇ, ὡς Ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἀσφαλῶς ἔχει κατ' ἄμεσον ἔστω τρόπον ἐγκριθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Πρόκειται περὶ ἐγκεκριμένου ἐγγράφου, ἀλλὰ ἐπιμένω, ἐπειδὴ ὑπάρχουν ὠρισμένες ἀπλῶς φραστικὲς τοποθετήσεις οἱ ὁποῖες κατὰ τὴν γνώμην μου παρεσιέφρησαν ἐντελῶς ἐξ ἀπροσεξίας, δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὸ νόημα τῆς ἐκθέσεως. Ἀπλῶς νὰ διαβιασθῇ. Ἐν ὄψει τοῦ κλίματος τὸ ὁποῖον ἐπεκράτησε ἐν σχέσει μὲ τὴν Ἔκθεσιν συμφωνῶ νὰ διαβιασθῇ ἡ Ἔκθεσις εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συμφωνῶ, κύριε Λυσσαρίδη, καὶ θὰ ἔλεγα ὅτι ἐν ὄψει ἔστω καὶ τῶν παραμικρῶν φραστικῶν διαφορῶν κλπ., ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτοῦ γενικώτερα, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ πάρῃ χαρακτῆρα κειμένου ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς.

Ἐπομένως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ γίνῃ εἶναι νὰ διαβιασθῇ ἡ Ἔκθεσις, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὸ ἀντικείμενον τῆς συζητήσεως, ὁμοῦ μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς συζητήσεως. Εἴμεθα σύμφωνοι ;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Συμφωνοῦμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν σήμερα. Ἡ ἐπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 10ην Φεβρουαρίου, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν, μὲ τὴν ἐξῆς Ἡμερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

- (1) Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Ταχυδρομείου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (5) Οἱ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Λογαριασμοὶ Παροχῶν Ἀνεργίας) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.
Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς παρεύσης συνεδρίας.

(Ὡρα λήξεως 8.24 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἄμπιζας Σταῦρος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Ἀλέκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαϊδης Φειδίας
Παύλυ Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

Ἄντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἄστζιάν Ἄντρανίκ
Μαυρίδης Ἰωάννης
Φέλιε Κυρίλλης.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) "Εκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Καταργήσεως Ἀμοιβῶν (Προσωρινή Μείωσις) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Α. Γιάγκου, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Ζιαρτίδης, Α. Γαλανός, Β. Λυσαρτίδης, Τ. Παπαδόπουλος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (2) Συμπληρωματικὴ "Εκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
- (4) Συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τῆς Ἐτησίᾳ Ἐκθέσεως τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὸ 1975 (Χρ. Χριστοφίδης, Α. Φάντης, Α. Γαλανός, Σ. Ἀμπίζας, Λ. Ἰεροδιακόνου, Χρ. Πελεκάνος, Β. Λυσαρτίδης, Ζ. Τουλούρας, Τ. Παπαδόπουλος, Ἀλ. Μιχαηλίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Πρόεδρος) καὶ ὁμόφωνος ἀπόφασις ὅπως διαβιθασθῆ ἡ "Εκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὁμοῦ μετὰ τῶν πρακτικῶν ἐπὶ τῆς διεξαχθείσης ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεως πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1977

(“Ωρα ἐνάρξεως 4.15 μ.μ.)

(Ἄρ. 20)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 20ῆς συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου καὶ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὸ Κεφάλαιον Α τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι Ἑρωτήσεις – Ἀπαντήσεις.

Ἐὰν ὑπάρχουν Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις παρακαλῶ νὰ ἀναγνωσθοῦν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ Γιάγκου Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα τὴν 12ην Ὀκτωβρίου, 1976.

«Γιὰ τὴν ἄρνηση τῆς Κυβέρνησης νὰ ξαναρχίσῃ τὴ πληρωμὴ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης σ' ὄλους τοὺς ἀμπελουργοὺς ἡ Κυβέρνηση δίνει σὰν δικαιολογία τὴν ἔλλειψη χρημάτων.

Δεδομένου ὅτι μὲ τὴν πολὺ μικρὴ παραγωγή πού εἶχαν φέτος οἱ ἀμπελουργοὶ δὲν διαθέτουν τὰ ἀναγκαῖα οἰκονομικά μέσα γιὰ νὰ καλλιεργήσουν τὰ ἀμπέλια τους πού κινδυνεύουν νὰ μείνουν ἀκαλλιέργητα ἀπὸ ἔλλειψη χρημάτων, δὲν φρονεῖ ἡ Κυβέρνηση ὅτι πρέπει νὰ καταβάλῃ κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ξαναδώσῃ τὴ στρεμματικὴ ἐπιχορήγηση κι' ἔτσι ν' ἀποφευχθῇ ὁ κίνδυνος μιᾶς μεγάλης καταστροφῆς;

Μὰ κι' ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἂν ἡ δικαιολογία αὐτὴ εἶναι θάσιμη ἢ ὄχι, ἐρωτᾶται ἡ Κυβέρνηση νὰ πληροφρήσῃ τὴ Βουλὴ ἂν μελέτησε κι' ἂν σκέπτεται νὰ πραγματοποιήσῃ, σὰν ἄμεσο μέτρο ὥσπου νὰ ξαναρχίσῃ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης, τὴ παροχὴ οἰκονομικῆς βοήθειας, σ' ἐκεῖνα τὰ ἀμπελουργικὰ χωριά πού ἡ ἀπόδοσή τους εἶναι ἐξαιρετικὰ μικρὴ μὲ ἀποτέλεσμα τὴν οἰκονομικὴ τους καταστροφὴ.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31ην Ἰανουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσα τὴν 12ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ Γιάγκου Ποταμίτη.

«Τὸ θέμα τῆς καταβολῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως πρὸς τοὺς ἀμπελοουργοὺς ἐξετάζεται κατ' ἔτος, μὲ γνώμονα τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν σταφυλῶν, τὰς καταβληθισομένας ὑπὸ τῶν οἰνοβιομηχανιῶν τιμὰς διὰ τὰς σταφυλάς, ὡς καὶ τὴν δυνατότητα τῆς Κυβερνήσεως πρὸς παροχὴν οἰκονομικῆς βοήθειας πρὸς τοὺς ἀμπελοουργοὺς. Ὡς ἀποτέλεσμα τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν αἵτινες προέκυψαν ἐκ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις, ἡ ὁποία ἔπαυσε νὰ καταβάλλεται ἀπὸ τοῦ 1974, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ καταβληθῆ οὔτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 23ην Νοεμβρίου, 1976.

«Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πότε θὰ ἐπιδιορθωθῆ ὁ δρόμος Ἀσγάτας—Καλαθασοῦ, πού εἶναι ἀδιάβατος γιὰ ὄχηματα.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσα τὴν 23ην Νοεμβρίου, 1976, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ ὁδὸς Ἀσγάτας—Καλαθασοῦ μήκους 7 μιλίων ἐμπίπτει κατὰ τὸ ἥμισυ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἐπαρχίας Λάρνακος. Εἰς τὴν ἐν λόγω ὁδὸν γίνεται ἐτησίως συνήθης συντήρησις καὶ εὐρίσκεται εἰς σχετικῶς καλὴν κατάστασιν ὡς χωματόδρομος.

Κατὰ τὸ ἔτος 1976 ἐδαπανήθη ποσὸν £2,000 διὰ τὸ τμήμα τῆς ἐν λόγω ὁδοῦ, τὸ εὐρισκόμενον ἐντὸς τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ.

Εἰς τὰς προτάσεις ἐν σχέσει μὲ τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιλαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν διάθεσιν ποσοῦ ἐκ £3,000 διὰ περαιτέρω βελτιώσεις τοῦ τμήματος τῆς ὁδοῦ τὸ ὁποῖον ἐμπίπτει ἐντὸς τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, καὶ ποσὸν ἐκ £2,000 διὰ τὸ τμήμα τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Λάρνακος. Τὸ τελευταῖον προορίζεται διὰ τὴν κατασκευὴν δύο γεφυριῶν καὶ διὰ γενικὰς βελτιώσεις καὶ εὐθυγραμμίσεις.

Διὰ τὴν ριζικὴν βελτίωσιν (ἄνευ ἀσφαλτοστρώσεως) τῆς ἐν λόγω ὁδοῦ ἀπαιτεῖται ποσὸν £16,000, τὸ ὁποῖον σταδιακῶς θὰ διατεθῆ διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν βελτιώσεων.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Δεκεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ἀνδρέα Ζιαρτίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 29ην Δεκεμβρίου, 1976.

«Κατὰ τὴν διάρκειαν πῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς εἰσβολῆς καὶ τοῦ πολέμου αἱ Στρατιωτικαὶ Ἀρχαὶ ἢ ἡ Ἀστυνομία ἢ ἡ Πολιτικὴ Ἄμυνα εἶχαν ἐπιτάξει ἕνα ἀριθμὸν ὀχημάτων ἀνηκόντων εἰς ἰδιώτας. Μερικὰ ἀπὸ τὰ ὄχηματά αὐτὰ εἴτε κατεστράφησαν εἴτε περιέπεσαν εἰς χεῖρας τῶν εἰσβολέων ἐνῶ εὐρίσκοντο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Δημοκρατίας.

Ἄρκετοὶ ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν ἀπολεσθέντων ὀχημάτων εἶναι μικροϊδιοκτῆται τῶν ὁποίων ὁ μόνος πόρος ζωῆς ἦτο τὸ ὄχημά των. Γνωρίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἰς διαθήματα τῶν ἐνδιαφερομένων ἀπήντησε καὶ ἀπαντᾷ ὅτι οὐδεμίαν νομικὴν ὑποχρέωσιν ἢ εὐθύνην ἀναγνωρίζει, ἀλλὰ δὲν νομίζετε ὅτι κάποια βοήθεια πρέπει νὰ δοθῆ διὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίησιν τῆς κατηγορίας αὐτῆς τῶν παθόντων;

Παρακαλώ όπως πληροφορήσετε την Βουλήν επί της Κυβερνητικής πολιτικής δσον αφορά τὸ ζήτημα αὐτό.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 29ην Δεκεμβρίου, 1976, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ἀνδρέα Ζιαρτίδη.

«Ἡ Κυβέρνησις, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως βοηθήσῃ, κατὰ τὸ δυνατόν, τοὺς νομίμους κατόχους ὀχημάτων/μηχανημάτων τὰ ὁποῖα εὐρίσκοντο εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς καὶ τὰ ὁποῖα κατεστράφησαν ἢ ἀπωλέσθησαν ἢ κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ θέρους τοῦ 1974, νὰ ἐπαναδραστηριοποιηθοῦν ἀπεφάσισε καίτοι οὐδεμίαν νομικὴν ὑποχρέωσιν ἢ εὐθύνην ἀναγνωρίζει ἐν προκειμένῳ ὅπως καταβληθῇ εἰς αὐτοὺς ἐν ποσὸν χρημάτων κατὰ χάριν ἀνερχόμενον εἰς τὸ 1/3 τῆς ἐκτιμηθησομένης ἀξίας ἐκάστου καταστραφέντος ἢ ἀπολεσθέντος ἢ καταληφθέντος ὀχήματος/μηχανήματος ἐφ' ὅσον οὗτοι ἠθελον παρουσιάσει ἐπαρκεῖς ἀποδείξεις ὅτι τὰ ὀχήματα/μηχανήματα τῶν ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς καὶ ὅτι ταῦτα κατεστράφησαν ἢ ἀπωλέσθησαν ἢ κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων. Μέχρι τώρα κατεβλήθη ποσὸν ἐκ £51,000 διὰ 79 τοιαῦτα ὀχήματα/μηχανήματα, ἐκκρεμεῖ δὲ ἡ συμπλήρωσις τῆς μελέτης ἐτέρων 59 τοιούτων ὀχημάτων/μηχανημάτων.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου, 1977.

«Ὅπως πληροφορηθήκαμε, ὁ Κυπριακὸς Ὄργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ (Κ.Ο.Α.) θὰ διαθέσῃ πάνω ἀπὸ ἓνα ἑκατομμύριο λίρες γιὰ τὴ κατασκευὴ σταδίου στὴ Λευκωσία ἐκτελώντας ἔτσι ἓνα ἀπὸ τοὺς σκοποὺς ποὺ ἀναφέρονται στὸ σχετικὸ Νόμο σὰν σκοποὶ τοῦ Ὄργανισμοῦ αὐτοῦ.

Στὴ Λεμεσό, τὴ δευτέρη πόλιν τῆς Κύπρου, καὶ πρώτη πόλιν ποὺ ἴδρυσεν Γυμναστικὸν Σύλλογον καὶ Γυμναστήριον στὴ Κύπρον (τὸ Γ.Σ.Ο.) ἓνας μεγάλος πολίτης τῆς, ὁ κ. Πέτρος Τσίρος, ἀπὸ τὸ 1968 δώρισε 91 στρέμματα γῆς, σημαντικῆς ἀξίας, γιὰ νὰ κατασκευασθῇ ἓνα σύγχρονο στάδιο. Τὴ κατασκευὴ αὐτοῦ τοῦ Σταδίου ἀνάλαβε, ὅπως ἦταν φυσικὸ, καὶ μέσα στὰ πλαίσια τῶν καθηκόντων καὶ τῶν σκοπῶν του, νὰ τὴ κάμῃ μὲ ἐξοδα τοῦ ὁ Κ.Ο.Α. Ὅμως στὴ περίπτωσιν τῆς Λεμεσοῦ ἀπαίτησε ἀφ' ἑνὸς, καὶ μῆκε στὸ σχετικὸ συμβόλαιον ὅρος, νὰ τοῦ παραχωρηθῇ τὸ γήπεδον τοῦ Γ.Σ.Ο., μεγάλης ἀξίας, καὶ περιώρισεν τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων γιὰ τὴ κατασκευὴ τοῦ Σταδίου σὲ 350 χιλιάδες λίρες μόνον ποὺ ὑπολογίζετο πὼς θὰ καλύπτανε τὴ πρώτη μόνον φάσιν τοῦ ἔργου, χωρὶς καμιά ἐπιβάρυνση ἢ πρόνοια πὼς θὰ κατασκευασθῇ ἡ δευτέρη φάσιν.

Εἶναι φανερό ὅτι μὲ τὴν παραχώρησιν στὸν Κ.Ο.Α. τοῦ γηπέδου τοῦ Γ.Σ.Ο. σχεδὸν ἰσοφαρίζονται τὰ ἐξοδα τῆς κατασκευῆς τοῦ Τσίρειου Σταδίου ὥστε νὰ καταλήξουμε στὸ ἀποτέλεσμα ὅτι ὁ Κ.Ο.Α. τίποτε ἢ ἀσήμαντα ξώδεψε γιὰ τὴ κατασκευὴ Σταδίου στὴ Λεμεσό.

Ἐπειὰ ἀπ' αὐτὰ παρακαλοῦμε τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴ Βουλήν, γιὰτὶ αὐτὴ ἢ ἀδικία καὶ ἢ δυσμενὴς διάκρισις καὶ ἂν ἔχῃ πρόθεσιν νὰ ἐπανορθώσῃ αὐτὴ τὴν ἀδικίαν καλώντας τὸν Κ.Ο.Α. νὰ ἐκτελέσῃ καὶ γιὰ τὴ Λεμεσό τὰ καθήκοντα ποὺ τοῦ ἐπιβάλλει ὁ Νόμος ἢ μὲ ἄλλον ὁποιοῦνδήποτε τρόπον.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Ὁ Κυπριακὸς Ὄργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ ἀνέλαβε τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Τσίρειου Σταδίου στὴ Λεμεσό ἀφοῦ ὑπέγραψε σχετικὰς συμφωνίας μὲ τὸν δωρητὴν κ. Πέτρο Τσίρο, τὸν Γ.Σ.Ο., τὸν Μητροπολίτην Κιτίου καὶ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιε-

πίσκοπο Κύπρου. Οί συμφωνίες που υπογράφηκαν διελάμβαναν σε γενικές γραμμές την ανέγερση από τον Κ.Ο.Α. σύγχρονου αθλητικού κέντρου στη Λεμεσό στο οποίο να περιλαμβάνεται στάδιο χωρητικότητας 30.000 θεατών, 2 βοηθητικά γήπεδα ποδοσφαίρου, γήπεδο καλαθοσφαίρας με κερκίδες, γήπεδα αντισφαιρίσεως, αποδυτήρια, κλειστές αίθουσες γυμναστικής και διάφορες άλλες αίθουσες απαραίτητες σε ένα πλήρες αθλητικό κέντρο, χώρους για σπάθμευση κλπ. Το έργο θα γινόταν σε δυο φάσεις. Η πρώτη περιλάμβανε το Στάδιο χωρητικότητας 18.000 θεατών, τὰ βοηθητικά γήπεδα ποδοσφαίρου τὸ ένα μὲ στίβο κλασσικοῦ ἀθλητισμοῦ γιὰ προθέρμανση τῶν ἀθλητῶν, τὰ ἀποδυτήρια καὶ τοὺς χώρους σταθμεύσεως. Στὴ δεύτερη φάση περιλαμβάνονταν τὰ ὑπόλοιπα. Ὁ Κ.Ο.Α. εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀναστειλεῖ τὴν κατασκευὴ μερικῶν ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς δεύτερης φάσης σύμφωνα μὲ τὶς ἀθλητικὲς ἀνάγκες τῆς πόλης.

Μὲ βάση τὶς πιὸ πάνω συμφωνίες καὶ μὲ τὴν ἔγκριση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁ Κ.Ο.Α. προχώρησε ἀμέσως στὴν κατασκευὴ τοῦ Σταδίου ποὺ συμπληρώθηκε μέσα σὲ δυὸ χρόνια. Οἱ δαπάνες ποὺ περιλαμβάνουν δομικὰ ἔργα, ἠλεκτρομηχανολογικά, ὕδατοπρομήθεια, τηλεπικοινωνίες, χορτοτάπητα, τόκους δανείων καὶ γιὰ ἐκκρεμεῖς ἀπαιτήσεις ἀνέρχονται σὲ £680.000 περίπου.

Γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν συμβατικῶν τοῦ ὑποχρέωσεων ὁ Κ.Ο.Α. συνήψε δάνεια ὕψους £350.000 τῶν ὁποίων μόνον οἱ τόκοι ἀνέρχονται σὲ £32.500 τὸν χρόνον. Τὰ ἄλλα τὰ κατέβαλε ἀπὸ τὸ ταμεῖο του ἢ τὰ ὀφείλει. Ὁ Κ.Ο.Α. θαρύνεται ἐπίσης μὲ τὶς δαπάνες γιὰ τὴ συντήρηση τοῦ Τσιρείου ἐνῶ ὅλα τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὶς συνατήσεις τὰ καρποῦται ὁ Γ.Σ.Ο.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς ὅρους τῆς συμφωνίας ἦταν ἡ μεταβίβαση στὸν Κ.Ο.Α. τοῦ Σταδίου τοῦ Γ.Σ.Ο. ἔναντι τῶν δαπανῶν γιὰ τὴν ανέγερση τοῦ Τσιρείου Σταδίου. Τὸ 1972 ὁ Κ.Ο.Α. ζήτησε δημόσιες προσφορὲς γιὰ τὴν πώληση τοῦ Γ.Σ.Ο. καὶ ἡ πιὸ ψηλὴ προσφορὰ ἦταν £100,500· πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ ἐκτιμημένη ἀξία τοῦ Γ.Σ.Ο. ἀπὸ τὸ Κτηματολόγιο εἶναι £78,000 (Ἀπρίλιος 1971).

Ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω γίνεται ἀπόλυτα σαφὲς ὅτι ἡ ἀξία τοῦ γηπέδου τοῦ Γ.Σ.Ο. ἔνα πολὺ μικρὸ ποσοστὸ, μόλις τὸ 1/7, τῶν δαπανῶν τῆς ἀνέγερσης τοῦ Σταδίου θὰ καλύψει, τὰ δὲ ὑπόλοιπα θὰ πρέπει νὰ τὰ ἐπιβαρυνθεῖ ὁ Κ.Ο.Α. Ἄν δὲ ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ὅτι γιὰ διάφορους λόγους, ἀνεξάρτητους ἀπὸ τὴ θέληση καὶ τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Κ.Ο.Α. δὲν κατέστη μέχρι σήμερα δυνατὴ ἡ μεταβίβαση τοῦ γηπέδου τοῦ Γ.Σ.Ο. στὸν Ὀργανισμό, πράγμα ποὺ τὸν ζημιώνει μὲ τεράστια ποσὰ γιὰ πληρωμὴ τόκων, εἶναι φανερὸ πὼς ὅλες τὶς δαπάνες τὶς ἔχει ἐπιβαρυνθεῖ μέχρι τώρα ἀποκλειστικὰ ὁ Κ.Ο.Α. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ἐπίσης ὅτι ὁ Κ.Ο.Α. ἀνέλαβε, σὲ περίπτωσι ποὺ τὸ Γ.Σ.Ο. θὰ μεταβιβαζόταν σ' αὐτὸν, νὰ πληρώσει καὶ τὰ χρέη τοῦ Γ.Σ.Ο. ποὺ ἀνέρχονται σὲ £10,000.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ ὁ Κ.Ο.Α. ἐκτιμοῦν θαύτατα τὴν παράδοση τῆς Λεμεσοῦ τόσο στὸν ἀθλητικὸ τομέα ὅσο καὶ στὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς προσφορᾶς ποὺ ἐκφράστηκε καὶ μὲ τὴν εὐγενῆ δωρεὰ τοῦ κ. Πέτρου Τσίρου. Τὸ Ὑπουργεῖο καὶ ὁ Κ.Ο.Α. δὲν μποροῦν νὰ ἀποδεχθοῦν ὅτι ἔγινε ὀποιαδήποτε ἀδικία καὶ δυσμενὴς διάκριση σὲ θάρος τῆς Λεμεσοῦ στὸν ἀθλητικὸ τομέα. Ἡ Λεμεσοῦ εἶναι ἡ μόνη πόλη ποὺ διαθέτει σήμερα σύγχρονο στάδιο καὶ ὁ Κ.Ο.Α. ἔχει διαθέσει καὶ θὰ συνεχίσει γιὰ πολλὰ χρόνια νὰ διαθέτει μεγάλο ποσοστὸ ἀπὸ τὸ πεινχρὸ ταμεῖο του μέχρι νὰ ἐξοφλήσει τὰ χρέη τῆς ἀνέγερσης τοῦ Σταδίου. Γιὰ τὴ συμπλήρωση καὶ τῶν δύο φάσεων τοῦ ἔργου θὰ ἀπαιτηθεῖ συνολικὰ δαπάνη πέραν τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν. Ὅπως ἀναφέρθηκε καὶ προηγουμένως ὁ Κ.Ο.Α. ἔχει ἤδη διαθέσει £680,000 περίπου.

Ὁ Κ.Ο.Α. θὰ συνεχίσει, σὲ συνεργασία μὲ ὅλους τοὺς σχετικὸς παράγοντες, νὰ καταβάλλει κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀθλητισμοῦ σ' ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς Νήσου μέσα στὰ πλαίσια ἰσοζυγισμένου προγράμματος ἀναποκρινόμενου στὶς ἀνάγκες ὅλων τῶν περιοχῶν.

Ἄξ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγκη εἰς Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωρούμεν στο Κεφάλαιον Β της Ἡμερησίας Διατάξεως — Νομοθετική Ἔργασία.

Τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον θέμα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν ἐφ' ὅσον δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ τέταρτον θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977», καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες:

Ἄλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Ἄλέκος Μιχαηλίδης

Πάρις Λένας

Κίμων Παναγίδης

Πατρίκιος Παύλου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 5ην Φεβρουαρίου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος Νόμου (Ἄρ. 68 τοῦ 1975) κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε —

- (α) Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος νὰ κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως προβαίνει εἰς τὴν ἀνάκλησιν καὶ προσωρινὴν ἀναστολὴν τῶν ἐκδιδομένων ὑπ' αὐτοῦ ἀδειῶν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν προτύπου τινὸς σήματος εἰς τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀδειοῦχος ἤθελε παραβῆ οἴουσδήποτε ὅρους τῆς ἐκχωρουμένης εἰς αὐτὸν ἀδείας ἢ οἰανδήποτε διάταξιν τοῦ Νόμου ἢ οἴουσδήποτε δυνάμει τούτου ἐκδιδομένου Κανονισμοῦ.
- (β) Ὁ Ὄργανισμὸς νὰ δικαιούται νὰ ζητῇ τὴν καταβολὴν ὑπὸ τοῦ αἰτητοῦ ἢ ἀδειοῦχου πάσης δαπάνης καὶ παντὸς ἐξόδου διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας καὶ εἰδικώτερον διὰ τὴν πραγματοποιουμένην ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ ἐργασίαν τὴν σχετιζομένην πρὸς τὴν προκαταρκτικὴν ἐξέτασιν ἐμπορεύματος ἢ ὕλικου ἢ ἐν σχέσει πρὸς τὴν συνήθη ἐξέτασιν ἢ δοκιμὴν τοῦ τοιοῦτου ἐμπορεύματος ἢ ὕλικου πρὸς ἐξακρίβωσιν κατὰ πόσον τούτο συνάδει πρὸς τὸ σχετικὸν κυπριακὸν πρότυπον.
- (γ) Ἡ ἐκχωρουμένη εἰς τὸ προμηθεθὲν Συμβούλιον ἀπόλυτος ἐξουσία νὰ ἐκδίδῃ ἢ νὰ ἀρνήσῃ τὴν ἔκδοσιν ἀδείας κατ' οἰκείαν κρίσιν νὰ περιορισθῇ ὥστε ἡ ἐνάσκησις αὐτῆς νὰ γίνεται μόνον μεθ' ἄσιν τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τοῦ Νόμου κριτήρια.

Αἱ ὡς ἄνω προδιαγραφεῖσαι τροποποιήσεις εἰς τὸν βασικὸν νόμον ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ νὰ καταστήσουν τὴν λειτουργίαν τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος πλέον εὐρυθμὸν ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς πλήρωσιν, ἀφ' ἑτέρου, ἀριθμοῦ κενῶν τὰ ὁποῖα ἡ παρούσα Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ

είχε την ευκαιρίαν να έντοπίση διαρκούσης τής ύπ' αὐτῆς ἐξετάσεως προσχεδίου Κανονισμῶν κατατεθέντων εἰς τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ ὑπὸ τροποποιήσιν βασικοῦ νόμου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἤδη διατυπωθείσας παρατηρήσεις τῆς ἐπ' ευκαιρίᾳ τῆς συζητήσεως τῶν προμνησθέντων Κανονισμῶν, οἱ ὁποῖοι εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ἀπεσῦρθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας οὕτως ὥστε νὰ ἐπανεξετασθοῦν τὰ ἐγεγνηθέντα θέματα καὶ νὰ μελετηθῇ τὸ θέμα τῆς πληρώσεως τῶν ἀνακυψάντων κενῶν, εὐρίσκει ἑαυτὴν σύμφωνον πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Εἰς ὅτι ἀφορᾷ, ἐν τούτοις, τὴν προβλεπομένην διάταξιν διὰ τὴν καταβολὴν πρὸς τὸν Ὁργανισμὸν πάσης δαπάνης καὶ παντὸς ἐξόδου ὑπὸ τοῦ αἰτητοῦ διὰ τὴν αἰτουμένην ὑπ' αὐτοῦ ἄδειαν χρήσεως προτύπου τινός, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι τὸ δυνάμενον νὰ προκύψῃ ὕψος τῆς δαπάνης διὰ τὰς ἐνδιαφερομένης βιομηχανίας δυνατὸν ἐν τῇ πράξει νὰ καταστῇ, κυρίως εἰς τὴν περίπτωσιν ὅπου μία τοιαύτη δαπάνη θ' ἀποτελῇ ἐπαναλαμβανόμενον ἐξοδον, σημαντικὴ καὶ ὑπολογίσιμος οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνσις ἐκεῖ ὅπου καθολικὴ προσπάθεια εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῆς Κυπριακῆς Βιομηχανίας καὶ ἡ παντοιοτρόπως προβολὴ καὶ προώθησις τῶν ἐξαγωγῶν Κυπριακῶν προϊόντων εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Μὲ γνώμονα τὰ προμνησθέντα ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ ἐξησφάλισε καὶ τὴν πρὸς τοῦτο συγκατάθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἔκρινε σκόπιμον ὅπως τὸ ὕψος τῶν προμνησθεισῶν δαπανῶν καὶ ἐξόδων τὰ ὁποῖα ἄλλως πως θὰ ἐθάρυνον ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸν αἰτητὴν, περιορισθῶσιν εἰς ἐκ τῶν προτέρων σαφῶς καθοριζόμενα ἀνώτατα ἐπίπεδα ἐπὶ τῇ θάσει Κανονισμῶν τῶν ὁποίων ἡ ἔκδοσις θὰ ἀκολουθήσῃ τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ νῦν ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Παρ' ὅλον ὅτι παρεσχέθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων τὸ ὕψος τῶν ἐν λόγῳ ἐξόδων, ἐν τούτοις, ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ σχολιάσῃ τοῦτο, ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐπισημοῦ καταθέσεως τῶν ἐν λόγῳ Κανονισμῶν.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ καθορισμοῦ τῆς προμνησθείσης ἐπιβαρύνσεως τῶν διαφόρων βιομηχανιῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιδιώξωσιν τὴν ἐξασφάλισιν ἀδείας χρήσεως προτύπου τινός, θὰ ἔδει νὰ μελετηθῇ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων καὶ τὸ ἐνδεχόμενον διαφοροποιήσεως τῶν ἐν λόγῳ τελῶν διὰ τὰς βιομηχανίας ἐκείνας τῶν ὁποίων ὁ κύκλος τῶν δραστηριοτήτων των ἐπεκτείνεται εἰς τὴν παραγωγὴν περισσοτέρων τοῦ ἐνός προϊόντων.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθῶσι, μὲ θάσιν τὰ προαναφερθέντα, αἱ παράγραφοι (α) καὶ (γ) τοῦ προτεινομένου νέου ἐδαφίου (7) εἰς τὸ ἄρθρον 12 τοῦ βασικοῦ νόμου ὥστε τὸ ὕψος πάσης δαπάνης ἢ παντὸς ἐξόδου γινομένου διὰ τοὺς προαναφερθέντας σκοποὺς νὰ μὴ ὑπερβαίῃ τὰ ὑπὸ τῶν Κανονισμῶν καθορισθησόμενα ἀνώτατα ποσά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Καμμία.

Τò 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του έδαφίου (1) του άρθρου 5 του βασικού νόμου. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 2ου άρθρου;

Καμμία.

Τò 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του άρθρου 12 του βασικού νόμου. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του τρίτου άρθρου;

Καμμία.

Τò 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του έδαφίου (2) του άρθρου 23 του βασικού Νόμου. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του άρθρου 4;

Καμμία.

Τò 4ον άρθρον έγκρίνεται.

Μετά την δευτέρα ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου προχωροϋμεν στην τρίτην ανάγνωσιν ή οποία θα γίνη με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ο περι Κυπριακών Προτύπων και Έλέγχου Ποιότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον θεσπισθή εις Νόμον;

Καμμία αντίρρησης.

Τò Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Τò έπόμενον θέμα εις τò Κεφάλαιον Β της Ήμερησίας Διατάξεως είναι «οι περι Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Λογαριασμός Παροχών Άνεργίας) Κανονισμοί του 1977». Παρακαλώ τόν Πρόεδρον της άρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις τò Σώμα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΑΝΕΡΓΙΑΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Σταύρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος

Κίμων Παναγίδης

Ἀνδρέας Φάντης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 5ην Φεβρουαρίου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθεῖς παρέστη καὶ ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐκπρόσωπος αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ὧς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 53Α τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 68 τοῦ 1976) καθορίζονται, ἄφ' ἑνός, τὸ ὕψος τοῦ ποσοστοῦ τῶν ὑπὸ τῶν μισθωτῶν καταβλητέων εἰς τὸν Λογαριασμὸν Παροχῶν Ἀνεργίας εἰσφορῶν, ἄφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἀνώτατον καὶ κατώτατον ποσὸν τοῦ ἀποθεματικοῦ τοῦ ἐν λόγω Λογαριασμοῦ.

Ὡς γνωστὸν, δυνάμει τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου συνεστήθη χωριστὸς λογαριασμὸς τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὑπὸ τὸν πύλον «Λογαριασμὸς Παροχῶν Ἀνεργίας» ἐκ τοῦ ὁποῦ καταβάλλονται αἱ δυνάμει τοῦ προαναφερθέντος Νόμου καταβλητέαι παροχαὶ λόγω ἀνεργίας. Ὡς πόροι τοῦ ἐν λόγω Λογαριασμοῦ ἔχουν προβλεφθῆ ἄφ' ἑνός μὲν ποσὸν ἐκ διακοσίων χιλιάδων λιρῶν καταβλητέον ἐφ' ἅπαξ ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας καὶ ἕτερον ποσὸν ἐκ διακοσίων χιλιάδων λιρῶν καταβλητέον ἐκ τοῦ Ταμείου διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν τοῦ συσταθέντος δυνάμει τῶν περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως Νόμων καὶ ἄφ' ἑτέρου ἐκ ποσοστοῦ μὴ ὑπερβαίνοντος τὸ ἕξ ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τῶν ὑπὸ τῶν μισθωτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν καταβλητέων εἰσφορῶν.

Διὰ τῶν παρόντων Κανονισμῶν τὸ καταβλητέον ποσοστὸν εἰσφορῶν εἰς τὸν Λογαριασμὸν Παροχῶν Ἀνεργίας ὀρίζεται εἰς 4%, τὸ ἀνώτατον ποσὸν ἀποθεματικοῦ τοῦ ἐν λόγω Λογαριασμοῦ εἰς 800,000 λίρας καὶ τὸ ἐλάχιστον ποσὸν αὐτοῦ εἰς 400,000 λίρας.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μελέτησασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εισηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν αὐτῶν ὡς οὔτοι κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δὲν ὑπάρχουν καὶ ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ Κανονισμῶν καὶ ὄχι περὶ Νομοσχεδίου, τίθενται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς οἱ Κανονισμοὶ πρὸς ἔγκρισιν.

Ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν;

Καμμία.

Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

“Εγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικῶν τὴν 8ην Φεβρουαρίου, 1977 συμφώνως τῷ ἔδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 9 τοῦ 1976) καὶ τῷ ἔδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 10 τοῦ 1976). Ἐσπάλῃ υπό του Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν γιὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν.

Ἡ προσεχὴς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται γιὰ τὴν ἐπόμενην Πέμπτην, 17ην Φεβρουαρίου, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ Ἡμερησία Διάταξις θὰ ἔχη ὡς ἑξῆς.

Κεφάλαιον Α — Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

(1) Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

(2) Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

(4) Ὁ περὶ Ταχυδρομείου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κεφάλαιον Δ.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

“Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ πρὸς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς θὰ πρέπει νὰ συζητήσωμεν τοὺς Προϋπολογισμοὺς, Τακτικῶν καὶ Ἀναπτύξεως, θὰ ἠθελα νὰ ἐρωτήσω κατὰ πόσον ὁ Υπουργὸς Οἰκονομικῶν θὰ προσέλθῃ εἰς τὸ Σῶμα γιὰ νὰ ἐκθέσῃ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως προτοῦ συζητηθῇ ὁ Προϋπολογισμός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορησῶ τὸ Σῶμα ὅτι ὁ Υπουργὸς Οἰκονομικῶν θὰ προσφωνήσῃ τὸ Σῶμα πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἐπὶ τὸν ἄλλον ἔλεγχον. Τὸ πρῶτον εἶναι νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ προσφωνήσῃ τὸ Σῶμα κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ μporέσῃ, τότε ἡ πρόθεσις εἶναι νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ συνεδρία τοῦ Σώματος τὴν μεταπροσεχῆ Τρίτην γιὰ νὰ προσφωνήσῃ τὸ Σῶμα ὁ Υπουργὸς Οἰκονομικῶν καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην.

Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ἐὰν δηλαδὴ ὁ Υπουργὸς Οἰκονομικῶν δὲν πρόκειται νὰ προσφωνήσῃ τὸ Σῶμα τὴν προσεχῆ συνεδρίαν ἀλλὰ τὴν μεταπροσεχῆ Τρίτην καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἑτοιμὴ Νομοθετικὴ ἐργασία γιὰ τὴν ἐπόμενην Πέμπτην, ἡ πρόθεσις μου εἶναι νὰ εἰδοποιήσω τὰ Μέλη τοῦ Σώματος γιὰ ἀναβολὴν οὕτως ὥστε ἡ ἐπόμενη συνεδρία νὰ πραγματοποιηθῇ τὴν μεταπροσεχῆ Τρίτην. Δηλαδὴ ἐὰν ὁ Υπουργὸς Οἰκονομικῶν εἶναι ἕτοιμος τὴν προσεχῆ Πέμπτην, ἡ συνεδρία θὰ πραγματοποιηθῇ τὴν προσεχῆ Πέμπτην. Βεβαίως ἡ συνεδρία θὰ πραγματοποιηθῇ τὴν προσεχῆ Πέμπτην ἐὰν ὑπάρχῃ ἑτοιμὴ νομοθετικὴ ἐργασία, ἀνεξάρτητα ἀπὸ αὐτό. Ἀλλὰ ἐὰν δὲν πρόκειται νὰ συμβῇ οὔτε τὸ ἓνα οὔτε τὸ ἄλλο, δηλαδὴ ἐὰν δὲν θὰ εἶναι ἕτοιμος ὁ Υπουργὸς

Οικονομικῶν νὰ προσφωνήσῃ τὸ Σῶμα οὔτε καὶ θὰ ὑπάρχῃ ἔτοιμη νομοθετικὴ ἐργασία, τότε ἡ πρόθεσις εἶναι ἡ συνεδρία νὰ καθορισθῇ γιὰ τὴν μεταπροσεχῆ Τρίτην διὰ νὰ παρασχεθῇ χρόνος εἰς τὸ Σῶμα νὰ μελετήσῃ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ὑπουργοῦ προτοῦ ἀρχίσει ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ μὲ τὴν ἐλπίδα θεβαίως ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς θὰ κυκλοφορήσῃ ἐπίσης ἐγκαίρως.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ἔλθῃ τὴν ἐρχομένην Πέμπτην, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε, διότι ἐὰν ἔλθῃ τὴν μεταπροσεχῆ Τρίτην δὲν θὰ παρασχεθῇ καιρὸς εἰς τοὺς ἐντίμους συναδέλφους νὰ μελετήσουν τὴν προσφώνησιν τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ. Διότι θὰ παρασχεθῇ χρόνος μόνον δύο ἡμερῶν ὀυσιαστικῶς μιᾶς ἡμέρας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διεπιβάσθη ἡ παράκλησις, κ. Παπαϊωάννου. Ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν ἐξαρτᾶται πότε θὰ εἶναι ἔτοιμος νὰ προσφωνήσῃ τὸ Σῶμα. Ἐὰν δι' ὁποιοσδήποτε λόγους, δὲν εἶναι ἔτοιμος νὰ προσφωνήσῃ τὸ Σῶμα τὴν Πέμπτην καὶ παραστῆ ἀνάγκη νὰ ὀρισθῇ συνεδρία γιὰ τὴν μεταπροσεχῆ ἑβδομάδα καὶ ἐὰν τὸ περιθώριον μεταξὺ Τρίτης καὶ Πέμπτης κατὰ τὴν μεταπροσεχῆ ἑβδομάδα δὲν εἶναι ἀρκετόν, τότε θεβαίως ἐναπόκειται εἰς τὸ Σῶμα νὰ ἀποφασίσῃ ἀναλόγως. Ἐνδεχομένως νὰ μὴν ἀρχίσει ἡ συζήτησις τοῦ Προϋπολογισμοῦ Πέμπτην ἀλλὰ νὰ ἀρχίσει Παρασκευῆν. Δηλαδὴ εἶναι θέμα καθαρὰ πρακτικόν, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπόλυτα ἀπὸ ἡμᾶς. Πιστεύω θεβαίως ὅτι πέραν τῆς ὁμιλίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, πού ὅπως ἀντιλαμβάνομαι ἕνα μεγάλο μέρος τῶν ἀπόψεων τοῦ ἐξετέθησαν ἤδη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν, εἶναι ἐπίσης ταυτόχρονα καὶ θέμα ἐγκαίρου κυκλοφορίας πῆς ἐκθέσεως τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν ἄλλες ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Ὅταν θὰ ἔχη κλείσει αὐτὸ τὸ θέμα, θέλω νὰ ὑποβάλω κάτι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ ἐγγράψω ἕνα θέμα γιὰ συζήτησιν τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ ἀπάντησιν σὲ ἐπερώτησίν μου τὴν ὁποίαν ἀπάντησιν δὲν θεωρῶ ικανοποιητικὴν. Τὸ θέμα εἶναι:

«Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ θάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

Εἶναι ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν πού διαβάσθηκε σήμερα στὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἀποψις ἄλλη ἐπὶ τοῦ θέματος;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, αὐτοδικαίως ἐγγράφεται τὸ θέμα διότι προέρχεται ἀπὸ ἀπάντησιν μὴ ικανοποιούσαν τὸν ἐπερωτῶντα Βουλευτὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα ἐγγράφεται στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς προηγούμενης Βουλῆς, κατόπιν ἐκθέσεως τὴν ὁποίαν εἶχα ὑποβάλει εἰς τὸ Σῶμα ἀναφορικά μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Δῶρου Λοῖζου, ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε καὶ ἐκάλεσε τὸν Ὑπουργόν, τὸν Ἀρχηγόν τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἄλλα ὑπεύθυνα πρόσωπα γιὰ νὰ πληροφορήσουν τὸ Σῶμα ὅσον ἀφορᾷ τὴν πορείαν τῶν ἀνακρίσεων. Ὅπως ἡ Βουλὴ γνωρίζει, τὸ Δικαστήρον κατελόγιεν εὐθύνες εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, εὐθύνες ὀλιγωρίας, κατ' ἐμὲ εὐθύνες περαιτέρω ἐνοχῆς. Ἡ προηγούμενη Βουλὴ εἶχεν ἀποφασίσει ἐξακολουθητικὰ νὰ ἀσχολῆται μετὰ τὸ θέμα καὶ νὰ ζητᾷ ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους νὰ τὴν κατατοπίζουσι γιὰ τὴν πορείαν τῶν ἀνακρίσεων. Ἐπέρασαν τόσοι μῆνες καὶ κανένα στοιχεῖον δὲν ἐδόθη πρὸς αὐτὴν τὴν Βουλὴν οὔτε εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Δῶρου Λοῖζου οὔτε σὲ μένα, ὁ ὁποῖος ἤμουν ἕνα ἀπὸ τὰ θύματα αὐτῆς τῆς ἀπόπειρας γιὰ τὸ ποῖαν πορείαν ἔχουν πάρει αὐτὲς οἱ ἀνακρίσεις. Πρόκειται γιὰ ἕνα πολιτικὸν ἔγκλημα τεραστίου μεγέθους καὶ αὐτὴ ἡ ὀλιγωρία τῶν ἀρμοδίων δὲν μπορεῖ νὰ μείνῃ ἀπαρατήρητη ἀπὸ αὐτὴν τὴν Βουλὴν.

Ἡ εἰσήγησή μου εἶναι ἐὰν ἡ Βουλὴ θεωρῇ ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς προηγούμενης Βουλῆς νὰ παρακολουθῆσθαι τὸ θέμα σὰν Βουλὴ ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύη, νὰ καλέσῃ ἀμέσως καὶ πάλιν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν τοὺς ἀρμοδίους νὰ τὴν κατατοπίσουν γιὰ τὴν πορείαν τῶν ἀνακρίσεων. Ἐὰν ἡ Βουλὴ αἰσθάνεται ὅτι δὲν δεσμεύεται ἀπὸ τὴν ἀπόφασις τῆς προηγούμενης Βουλῆς, τότε θὰ ἤθελα νὰ ἐγγραφῆ τὸ θέμα εἰς τὴν Βουλὴν γιὰ νὰ συζητηθῆ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς ἐπομένης συνεδρίας.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συνηγορῶ ἐνθέρμως καὶ ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔχει ἤδη λάβει μίαν εἰλημμένην ὑποχρέωσιν νὰ παρακολουθῆσθαι καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ νὰ πληροφορηθῆ ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου αὐτοῦ θέματος.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει ἤδη μίαν δέσμευσιν ἐν προκειμένῳ καὶ νομίζω ὅτι διὰ νὰ ἀποφύγωμεν, ὡς τὸ πῶ, ξανά συζητήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος, πρέπει νὰ ζητήσῃ καὶ, κατὰ τὴν ἰδικὴν μου ταπεινὴν γνώμην, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους νὰ ὑποβάλουν τάχιστα καὶ ἐπειγόντως καὶ ἀμελλητί Ἐκθεσιν ἐπὶ τῆς πορείας τῶν ἀνακρίσεων αὐτῶν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ πληροφορήσουν τὴν Βουλὴν.

Νομίζω πὼς εἶναι ἡ πιὸ ἐπίτομος καὶ σύντομος διαδικασίᾳ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, οὐδεμίαν ἔνστασιν ἔχομεν τὸ θέμα αὐτὸ νὰ παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν ἢ ὁποῖα νὰ τὸ χειρισθῆ, διότι εἶναι ἕνα σοβαρῶτατον θέμα, καὶ πιστεύομεν ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ πρέπει νὰ ἐπιληφθῆ τούτου μετὰ δλην τὴν σοβαρότητα καὶ νὰ καλέσῃ τοὺς ὑπευθύνους διὰ νὰ κατατοπισθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ως Πρόεδρος της 'Επιτροπής 'Εσωτερικῶν εἶμαι πρόθυμος νὰ ἐξετάσωμεν τὸ θέμα κατεπειγόντως. 'Εάν, ὅμως, υἱοθετηθῆ ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παρασκευαΐδη, νὰ παρακολουθήσετε ἐσεῖς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ θέματος καὶ νὰ τὸ παραπέμψετε, ἐπαφίεται σὲ σὰς τι θὰ ἀποφασίσετε.

'Εν πάσῃ περιπτώσει, δηλοῦμεν ὅτι αὐτὸ τὸ ἔγκλημα μᾶς συνεκλόνησε. 'Ἡ παλαιὰ Βουλὴ τὸ συνεζήτησε καὶ ἡ νέα Βουλὴ δὲν θὰ ὑστερήσῃ εἰς ἐνδιαφέρον, οὕτως ὥστε νὰ διαλευκανθῆ πλήρως σὲ ὅλην του τὴν ἔκτασιν, σὲ ὅλον του τὸ βάθος, αὐτὸ τὸ ἀνόσιον πολιτικὸν ἔγκλημα τὸ ὁποῖον ἔχει διαπραχθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

'Επιτρέψατέ μου, κύριε Πρόεδρε, νὰ διευκρινίσω τὴν εἰσήγησίν μου. Δὲν εἶναι οὕτω πως ἀκριβῶς εἶναι ὅτι κατ' εὐθείαν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὡς ἐντολοδόχος τοῦ Σώματος αὐτοῦ, νὰ ζητήσῃ νὰ πληροφορηθῆ ἐπειγόντως καὶ νὰ πληροφορηθῆ ἀντιστοίχως τὸ Σῶμα περὶ τῆς πορείας καὶ τοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν σχετικῶν ἀνακρίσεων, χωρὶς νὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα εἰς οἰανδήποτε 'Επιτροπὴν. 'Απλῶς ὁ Πρόεδρος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν γνώμην, ἃς ποῦμε, τὴν ἀπόφασιν ἢ τὴν εἰσήγησιν τῆς Βουλῆς ὡς ἔχει ληφθῆ προηγουμένως, καὶ διὰ νὰ συντάξωμεν τὰ χρονικὰ ὄρια καὶ περιθώρια καὶ διὰ νὰ μὴν παραπεμφθῆ ἐκ νέου εἰς πᾶς 'Ελληνικὰς καλένδας τὸ φλέγον αὐτὸ θέμα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

'Εμεῖς θεωροῦμεν τὴν Βουλὴν δεσμευμένην ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἀπόφασίν της, καὶ νομίζω ὅτι ἔχει δίκαιον ὁ ἔντιμος συνάδελφος ὅτι θὰ πρέπει νὰ παρακολουθήσῃ, ἔχει καθήκον νὰ παρακολουθήσῃ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ ζητήματος διὰ νὰ ἐνημερωθῆ καὶ τὸ Σῶμα τοῦ ἀκριβῶς εὐρίσκεται τὸ ὅλον ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ἐπὶ τῆς οὐσίας ὑπάρχει ὁμοφωνία.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διαδικασίαν, «καὶ τοῦτο ποιεῖ κ' ἀκεῖνο μὴ ἀφιέναι». Νομίζω ὅτι μπορεῖ κάλλιστα ἡ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν, ὡς ἀνεφέρθη, νὰ παρακολουθήσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ πὲς δέουσες ἐξηγήσεις καὶ νὰ ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα, παράλληλα δὲ εἶμαι ἀπόλυτα πρόθυμος, καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητά μου, νὰ παρακολουθήσω ἐπίσης τὸ θέμα ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν 'Επιτροπὴν 'Εσωτερικῶν, ἐὰν αὐτὸ δὲν δημιουργῆ ὅποιονδήποτε πρόβλημα.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Σύμφωνοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εν πάσῃ περιπτώσει νομίζω ὅτι θὰ μπορούσαμε, ολοκληρώνοντας τὴν συζήτησιν εἰς αὐτὸ τὸ θέμα, νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι γενικὴ ἢ ἀπόφασις, ἢ πεποίθησις, ἢ ἀντίληψις, ὅτι ἡ παρούσα Βουλὴ θεωρεῖ ἑαυτὴν δεσμευμένην ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς προηγουμένης Βουλῆς.

Ἐχω ἤδη ἀναφέρει τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν ἣ ὁποία, ἐπαναλαμβάνω, θὰ εἶναι τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 17ην Φεβρουαρίου, 1977, 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ποὺ ἐδόθησαν σχετικὰ μετὰ τὸ θέμα τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

(Ὁρα λήξεως: 4.56 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαριθμητικὴν σειρὰν):—

Ἀμπίζας Σταῦρος
 Βάκης Χρῖστος
 Βασιλειάδης Νίκος
 Γαλανὸς Ἀλέξης
 Γιάγκου Ἀνδρέας
 Δημοσθένους Ἡρακλῆς
 Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
 Θεοδώρου Δῶρος
 Καραμιχάλης Λοῖζος
 Κουρτελλάρης Χρῖστος
 Κωνσταντίνου Ντίνος
 Λένας Πάρις
 Λυσσαρίδης Βάσος
 Μαυρονικόλας Νίκος
 Μιχαηλίδης Θαλῆς
 Μιχαηλίδης Χαμπῆς
 Νέμιτσας Τάκης
 Παναγιῆδης Κίμων
 Παπαδημητρίου Κυριάκος
 Παπαδόπουλος Τάσσος
 Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
 Παρασκευαΐδης Φειδίας
 Παύλου Πατρίκιος
 Πελεκάνος Χρῖστος
 Ποταμίτης Γιάγκος
 Σαββίδης Γεώργιος
 Τουλούρας Ζαχαρίας
 Τουμαζῆς Ἀνδρέας
 Φάντης Ἀνδρέας
 Χατζηδημητρίου Τάκης
 Χριστοφίδης Χριστόφορος
 Ἀντιπρόσωποι
 Ὀργανισμῶν Ὁμάδων
 Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
 Ἰωάννης Μαυρίδης
 Φέλιξ Κυρίλλης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῆς καταβολῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως πρὸς τοὺς ἀμπελουργοὺς — Ἡ ἀνάγκη ἀσφαλτοστρώσεως τοῦ δρόμου Ἀσγάτας—Καλαθασοῦ — Ποία ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν νομίμων κατόχων ὀχημάτων/μηχανημάτων ἐπιταχθέντων ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς καὶ ἀπολεσθέντων ἢ καταληφθέντων ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν εἰσβολὴν — Παράπονα περὶ δυσμενοῦς διακρίσεως τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Κ.Ο.Α.) εἰς θᾶρος τῆς Λεμεσοῦ εἰς τὸν ἀθλητικὸν τομέα).
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Λογαριασμοὶ Παροχῶν Ἀνεργίας) Κανονισμῶν τοῦ 1977 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (4) Κατάθεσις Ἐγγράφων.
- (5) Ἐγγραφή εἰς τὸ Κεφ. Δ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τοῦ θέματος «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ θᾶρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22αα ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 3.59 μ.μ.)

(Ἄρ. 21)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 21ης συνεδρίας τῆς 1ης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι ἡ ὁμιλία τοῦ ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῶν δύο κρατικῶν Προϋπολογισμῶν καὶ πρὶν δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν ἀξιότιμον Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν, ἐν ᾧψει τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἔχει κυκλοφορήσει, θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω κατὰ πόσον τὸ Σῶμα συμφωνεῖ νὰ θεωρηθῇ ἡ ἔκθεσις ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης ἡ ἔκθεσις θεωρεῖται ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΩΝ ΤΩΝ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΩΝ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977», ΚΑΙ 2. «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσοσ Παπαδόπουλοσ, Πρόεδροσ

Ἀλέκοσ Μιχαηλίδησ

Σταῦροσ Ἀμπίζασ

Χρῖστοσ Βάκησ

Πάρισ Λένασ

Ἀλέξησ Γαλανόσ

Ντῖνοσ Κωνσταντῖνοσ

Ἀνδρέασ Ζιαρτίδησ

Τάκησ Χατζηδημητρίου.

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός και ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως διά τὸ ἔτος 1977 κατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 30ὴν Νοεμβρίου καὶ 16ην Δεκεμβρίου, 1976, ἀντιστοίχως, τὸ δὲ ἔτοιμασθὲν διὰ τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν Ἐπεξηγηματικὸν Σημείωμα ἐστάλη εἰς τὴν Βουλὴν μίαν ἑβδομάδα ἀργότερον. Ἀμφότεροι οἱ Προϋπολογισμοὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ πρὸς μελέτην καὶ ὑποβολὴν Ἐκθέσεως πρὸς τὴν ὀλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ὡς γνωστόν, συμφώνως πρὸς τὰς ἰσχυούσας συνταγματικὰς διατάξεις, ὁ ἐτήσιος Κρατικὸς Προϋπολογισμὸς κατατίθεται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων τὸ ἀργότερον τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου καθοριζομένης ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, ἐὰν δὲ δὲν καταστῇ δυνατὴ ἢ ψήφισις ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ ἐν λόγω Προϋπολογισμοῦ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐνάρξεως ἐνάτου οἰκονομικοῦ ἔτους, εἰς ὃ οὗτος ἀφορᾷ, τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς δύναται, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, δι' Ἀποφάσεως αὐτοῦ νὰ παράσχη ἐξουσιοδότησιν διενέργειας οἰασδήποτε ἀπαιτουμένης δαπάνης ἐπὶ χρονικὸν διάστημα μὴ ὑπερβαῖνον τὸν ἓνα μῆνα ἐκάστοτε καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει τοὺς δύο μῆνας ἐν συνόλῳ, ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ἢ οἰουδήποτε ἑτέρου λογαριασμοῦ τοῦ Δημοσίου. Λόγω ἀκριβῶς τῆς μὴ ἐγκαίρου καταθέσεως ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, καὶ δὴ ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προνοουμένης προθεσμίας, ἡ Βουλὴ ἦτο ἐκ τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένη νὰ παράσχη δι' Ἀποφάσεως αὐτῆς ἐξουσιοδότησιν διὰ διενέργειαν δαπάνης ὡς ἀνωτέρω καὶ διὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας τοῦ ἀρξαμένου οἰκονομικοῦ ἔτους. Ἡ Ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μετέτρεψε, μίαν ὅλως κατ' ἐξαιρέσιν διαδικασίαν, εἰς κατὰ κανόνα τακτικὴν τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ εἶναι ὑποχρεωμένη, ἔστω καὶ ἀπροθύμως, κατ' ἔτος νὰ ἀκολουθῇ.

Ἡ τοιαύτη ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀκολουθουμένη τακτικὴ οὐδόλως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιθυμητὴ δι' ὃ καὶ θὰ ἔδει νὰ ἐκλειψῇ. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι εἶναι καιρὸς ὅπως ἡ ἐπιφορτισμένη μὲ τὴν προετοιμασίαν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν Κυβερνητικῆ Ὑπηρεσία, καὶ τοῦτο ἀφορᾷ ἰδιαιτέρως τὰ λειτουργοῦντα παρὰ τοῖς διαφόροις Ὑπουργεῖσις ἀντίστοιχα Κυβερνητικὰ τμήματα, ἀναθεωρήσῃ τὰς ἰσχυούσας διαδικασίας καὶ ἐκεῖ ὅπου χρειάζονται βασικαὶ τομαὶ εἰς τὴν ὅλην διαδικασίαν προετοιμασίας τῶν δύο Προϋπολογισμῶν νὰ γίνωσιν ὥστε ἡ παρατηρουμένη κατ' ἔτος σοβαρὰς μορφῆς παρατυπία νὰ ἐκλείψῃ, καθισταμένης οὕτω δυνατῆς τῆς ἐντὸς τῶν καθοριζομένων συνταγματικῶν πλαισίων ἐγκαίρου καταθέσεως καὶ μελέτης τῶν δύο Προϋπολογισμῶν. Ὡς εἶναι φυσικόν, ἡ μὴ ἐγκαίρος κατάθεσις τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ἀναμφιβόλως δημιουργεῖ δυσκολίας εἰς τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκτελέσεως νέων ἔργων καὶ δυσχεραίνει τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς διὰ τὴν πλήρη καὶ ἀποτελεσματικὴν ἀσκήσιν Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, δι' ὃ καὶ καλοῦνται ἅπαντα τὰ Ὑπουργεῖα ὅπως ἀποστέλλωσιν ἐγκαίρως εἰς τὰς ἀρμοδίας Ὑπηρεσίας τὰς ἐκάστοτε προτάσεις τῶν διὰ τοὺς ὑπὸ κατάρτισιν δύο Προϋπολογισμοῦ. Παρὰ τὸ γεγονὸς δὲ ὅτι οἱ δύο Κρατικοὶ Προϋπολογισμοὶ ἀντικατοπτρίζουν καὶ συνάδουν πρὸς πτυχὰς μόνον τῆς Κυβερνητικῆς Οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ κατ' ἀνάγκην δὲν ἀποτελοῦν εἰκόνα τῆς συνολικῆς πολιτικῆς ἢ ὁποῖα ἐκφράζεται καὶ ἐφαρμόζεται διὰ πλείστων ὄσων νομοθετημάτων, φορολογικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα δὲν περιέχονται εἰς τοὺς Προϋπολογισμοῦς, οἱ Προϋπολογισμοὶ καλύπτουν πλείστους ὄσους τομεῖς οἱ ὁποῖοι ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας διαδραματίζονται ὅλως ἰδιαιτέρον ρόλον εἰς τὴν τόνωσιν τῆς μειωθείσης ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καὶ εἰς τὴν ἐπίτευξιν, ἐν γένει, ἱκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ ἀνακάμψεως τῆς οἰκονομίας.

Πέραν τῆς ἤδη προαναφερθείσης δυσχερείας τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν διεξοδικὴν ἐξέτασιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν αὕτη θεωρεῖ ἐπίσης σκόπιμον

νά αναφέρη ότι ή ὄλη μελέτη τῶν δύο Προϋπολογισμῶν κατέστη ἐτι περαιτέρω δύσκολος ἄνευ τῆς εἰσηγητικῆς ὁμιλίας ἐπὶ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ἐκ μέρους τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, ἡ ὁποία εἶθισται νά γίνεται ταύτοχρόνως μετὰ τὴν κατάθεσιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Κρατικῶν Προϋπολογισμῶν. Ἀναμφιβόλως ἡ ὑπαρξὶς εἰσηγητικῆς ὁμιλίας τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῇ καταθέσει τῶν δύο Προϋπολογισμῶν διὰ τῆς ὁποίας νὰ προδιαγραφῶνται οἱ στόχοι καὶ αἱ ἐπιδιώξεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ εὐρύτερα Κυβερνητικὴ Οἰκονομικὴ πολιτικὴ, νὰ ἐκτιμῶνται τὰ μέχρι τοῦδε ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα, νὰ ἀναλύωνται αἱ τυχόν ἀναφαιεῖσαι δυσκολίαι καὶ νὰ ἐπεξηγοῦνται τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐπιτευχθῶσιν οἱ διὰ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν καθοριζόμενοι στόχοι, ἀποτελεῖ σημαντικὸν βοήθημα διὰ τοὺς μελετητὰς τῶν δύο Προϋπολογισμῶν. Ἡ ἀνάγκη ὑπάρξεως μιᾶς τοιαύτης κατατοπιστικῆς ὁμιλίας ἐκ μέρους τοῦ πλέον ἀρμοδίου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν καὶ δημοσιονομικῶν θεμάτων τῆς Κυβερνήσεως ἐπεβάλλετο καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ ὑπὸ συζήτησιν δύο Προϋπολογισμοὶ καὶ εἰδικώτερον ὁ τῆς Ἀναπτύξεως ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστον μέρος καὶ συγκεκριμένως τὸ πρῶτον μέρος τοῦ νέου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως διὰ τὸ ὁποῖον, πέραν τῶν διαγραφόμενων, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, ἀρχῶν εἰς τὰ συνοδευσάντα τοὺς δύο Προϋπολογισμοὺς Ἐπεξηγηματικὰ Σημειώματα, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀγνοεῖ τὴν ὄλην λεπτομέρειαν τούτων, τὰς βασικὰς προνοίας τῶν καὶ τοὺς κυριωτέρους στόχους καὶ ἐπιδιώξεις ὅσον καὶ τὰς κατευθυντηρίους γραμμὰς αἱ ὁποῖαι προδιαγράφουν τὴν ὄλην νέαν προσπάθειάν οἰκονομικῆς δράσεως.

Ἐντὸς τῶν προαναφερθεισῶν ἐν συνόψει δυσχερειῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ κατήρτισε τὸ πρόγραμμα τῆς ὑπ' αὐτῆς μελέτης τῶν δύο Προϋπολογισμῶν. Μελέτη ἤτις βασικῶς συνίστατο εἰς τὴν ἐντόπισιν τῶν πρὸς ἐκτενεστέραν συζήτησιν θεμάτων γενικωτέρας πολιτικῆς, εἰς τὴν ἐξασφάλισιν οἰωνδῆποτε τυχόν διευκρινήσεων καὶ εἰς τὴν εἰς δεῦτερον στάδιον συζήτησιν τῶν θεμάτων τούτων μετὰ τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν. Θέσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἦτο, ἐν προκειμένῳ, ὅπως οἰαδήποτε συμπεράσματα τὰ ὁποῖα ἐνδεχομένως θὰ προέκυπτον ἐκ τῆς τοιαύτης συζητήσεως μισθετούμενα, νὰ ἐλάμβανον τὴν τελικὴν μορφήν πραγματικῶν προτάσεων εἰς τοὺς δύο ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμοὺς ἢ τὴν ἐκδοσιν οἰωνδῆποτε ἐτέρων καταλλήλων Κυβερνητικῶν ἀποφάσεων ἢ τὴν λήψιν ἄλλων διοικητικῶν μέτρων ρυθμιζόντων τὰ οὕτως ἐγχειρόμενα θέματα.

Μετὰ τὴν προαναφερθέντα ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἤρχισε καὶ ἐπεράτωσε τὴν ἐξέτασιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν εἰς δέκα ἐξ ἐν συνόλῳ συνεδριάσεις αὐτῆς, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 17ην Φεβρουαρίου, 1977. Εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτὰς κληθέντες παρέστησαν οἱ διάφοροι Ὑπουργοὶ συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν Ἀνωτέρων Λειτουργῶν τῶν Ὑπουργείων τῶν καὶ ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας. Εἰς τὴν προτελευταίαν τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ κύκλου ἐπαφῶν μετ' ὄλων τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν, κληθέντες παρέστησαν ἐκ δευτέρου Ἀνώτεροι Λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κωλυομένου, μετὰ τῶν ἐποίων συνεζητήθησαν θέματα γενικωτέρας δημοσιονομικῆς πολιτικῆς καὶ ἕτερα εἰδικὰ θέματα προκύψαντα ἐκ τῶν γεγονότων αὐσκέψεων τῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τῶν ὑπολοίπων Ὑπουργῶν.

A. ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

(α) Κύρια Χαρακτηριστικά :

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς, ὡς ἀρχικῶς κατετέθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, προβλέπει ἔσοδα ὕψους £68.734.985 καὶ δαπάνας ὕψους £74.320.036 ἐναντι ἐγκεκριμένου προϋπολογισμοῦ ἐσόδων ἐκ £47.812.881 διὰ τὸ ἔτος 1976 καὶ ἀναθεωρημένου ἐκ £71.076.000 διὰ τὸ ἴδιον ἔτος καὶ

έναντι έγκεκριμένου προϋπολογισμού δαπανών εκ £75.168.096 και άναθεωρημένου εκ £67.958.476 διά τόν ίδιον έτος. Άναλυτικώτερον και διά σκοπούς συγκρίσεως τών προϋπολογισμών έσόδων και έξόδων του έτους 1976 (ώς άναθεωρήθησαν) και του 1977 έπισυνάπτεται τή παρούση Έκθέσει, ως Παράρτημα «Α», σχετικός Συγκριτικός Πίναξ.

Ός άναφέρεται εις τήν Εισηγητικήν Έκθεσιν του Έπουργείου Οικονομικών, ήτις ύπεβλήθη ως Έπεξηγηματικόν Σημείωμα επί του Τακτικού Προϋπολογισμού πρós τά Μέλη τής Έπιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, ή κατάρτισις του Τακτικού Προϋπολογισμού διά τόν 1977 έγένητο εντός τών πλαισίων τής καθορισθείσης υπό τής Κυβερνήσεως δημοσιονομικής πολιτικής και τής άναληφθείσης καθολικής προσπάθειας άναζωογονήσεως και άνασυγκροτήσεως εις τόν μέγιστον δυνατόν βαθμόν τής Κυπριακής οικονομίας. Συμφώνως πρós τήν πολιτικήν αύτήν, τόν προϋπολογισμόν τουτον διέπει πνεύμα περισυλλογής και οικονομιών πρós τόν σκοπόν έξοικονομήσεως πόρων δι' άνάπτειν και πρós άντιμετώπισιν τών προβλημάτων τά όποία έχει δημιουργήσει ή Τουρκική εισβολή και τά όποία έξακολουθοϋν ύφιστάμενα παρ' όλην τήν σημειωθείσαν βελτίωσιν.

Τόν Τακτικόν Προϋπολογισμόν διακρίνει, ως και εις τόν παρελθόν έτος, ή έλλειμματικότητα, πολιτική ήτις αποβλέπει εις τήν περαιτέρω δημιουργίαν εύκαιριών άπασχολήσεως με στόχον τήν εις ίκανοποιητικόν ρυθμόν άνάκαμψιν τής οικονομίας, εκεί όπου αί ένυπάρχουσαι συνεπεία τής έκρύθμου καταστάσεως συνθήκαι έχουν μειώσει τήν επενδυτικήν δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέως. Η έλλειμματικότητα του δημοσίου προϋπολογισμού όφείλεται εις τήν αισθητήν μείωσιν τών έσόδων του δημοσίου τομέως, λόγω κυρίως, τής πτώσεως του ιδιωτικού εισοδήματος γενικώς και εις τήν άναγκαίότητα σημαντικής αύξήσεως τών δαπανών διά τήν παροχήν βοήθειας πρós τούς έκτοπισθέντας και δυσπραγοϋντας.

Υπό τόν φώς τής υίοθετηθείσης πολιτικής τής συμπίεσεως τών δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού πρós τόν σκοπόν έξοικονομήσεως πόρων δι' άνάπτειν και έν όψει τής ήδη άρξαμένης προσπάθειας διά τήν άναδιοργάνωσιν και τόν εκσυγχρονισμόν του κρατικού μηχανισμού και τής δημοσίας ύπηρεσίας έν γενει, ή δημιουργία νέων μονίμων θέσεων εις τόν υπό συζήτησιν προϋπολογισμόν περιωρίσθη μόνον εις έξαιρετικάς περιπτώσεις. Αί περιπτώσεις αύται άφοροϋν νέας ύπηρεσίας ήδη έγκριθείσας όπου ή άνάγκη διά τιαύτας νέας ή προσθέτους θέσεις κατεδείχθη πέραν πάσης άμφιβολίας. Από του έτους 1977 υίοθετείται επίσης ή πολιτική δημιουργίας, με βάση τά προαναφερθέντα κριτήρια, μονίμων θέσεων και εις τόν Προϋπολογισμόν Άναπτύξεως. Διά τής υίοθετηθείσης νέας τιαύτης πολιτικής και λαμβανομένων ύπ' όψιν ότι ο Προϋπολογισμός Άναπτύξεως άντικατοπτρίζει τόν αναπτυξιακόν ρόλον τής Κυβερνήσεως, θά διδεται, τοιουτοτρόπως, ή πραγματική εικών του ύψους τών δημοσίων επενδύσεων όταν εις τουτον ένσωματοϋνται και αί απολαβαί προσωπικού τόν όποίον άσχολείται με τήν έκτέλεσιν προγραμμάτων άναπτύξεως. Ο έπισυναπτόμενος, ως Παράρτημα «Β», τή παρούση Έκθέσει Πίναξ δεικνύει τόν αριθμόν τών θέσεων διά τας όποίας γίνεται εισήγησις δι' ίδρυσιν εις τόν Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1977, έν συγκρίσει πρós εκείνας του Τακτικού Προϋπολογισμού του 1976.

Η Έπιτροπή ύποστηρίζει τήν πολιτικήν μετατροπής προσωρινών θέσεων εις μονίμους θέσεις εις όσας περιπτώσεις ήθελεν αποδειχθή ή μόνιμος άνάγκη τών ύπηρεσιών. Περαιτέρω ή Έπιτροπή δέχεται τήν σκοπιμότητα, έστω και άν δέν συμφωνή πρós τήν άρχήν, ότι ή μετατροπή προσωρινών θέσεων εις μονίμους δύναται νά εφαρμοσθή σταδιακώς. Η Έπιτροπή έν τούτοις φρονεί ότι κατά τήν μετατροπήν προσωρινών θέσεων, τών όποίων ή άνάγκη και χρησιμότης εις μονίμους ύπηρεσίας άπεδείχθη, πρέπει νά ισχύσουν μόνον άντικειμενικά κριτήρια ως π.χ. ή διάρκεια ύπηρεσίας εις

προσωρινήν θέσιν, και ούχι άλλα κριτήρια. Ἡ Ἐπιτροπή δέν εἶναι πεπεισμένη ὅτι ἠκολουθήθησαν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις τοιαῦτα ἀντικειμενικά κριτήρια.

Ἐκ τοῦ ὅλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν 522 ἐπιπροσθέτων θέσεων ἀριθμός ἐκ 348 θέσεων προαρίζεται διὰ τὰς Ἐκπαιδευτικάς Ὑπηρεσίας, τὸ Ἱατρικὸν Τμῆμα και τὸ Ἐναλλάξιμον Προσωπικόν, ὡς ἀκολουθῶς :

- (α) 249 θέσεις διὰ τὰς Ἐκπαιδευτικάς Ὑπηρεσίας· αὗται κατέστησαν ἀναγκαῖαι λόγω αὐξήσεως τῶν μαθητῶν εἰς τὰς σχολὰς μέσης ἐκπαιδεύσεως, αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τμημάτων και μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν κατὰ τμῆμα.
- (β) 53 θέσεις διὰ τὸ Ἱατρικὸν Τμῆμα, ἐκ τῶν ὁποίων 38 θέσεις προρίζονται διὰ τὸ νοσηλευτικὸν προσωπικὸν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἠΰξημένων ἀναγκῶν διὰ τοιοῦτο προσωπικὸν λόγω τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλινῶν εἰς τὰ νοσοκομεῖα, τῆς αὐξήσεως τῶν ἀσθενῶν εἰς τὰ ψυχιατρικὰ ἰδρύματα και τῆς προσθήκης νέων ειδικοτήτων, ἰδίως εἰς τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας.
- (γ) 46 θέσεις διὰ τὸ ἐναλλάξιμον προσωπικόν· ἡ δημιουργία τῶν ἐπιπροσθέτων τούτων θέσεων, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν κάλυψιν τῶν ἠΰξημένων ἀναγκῶν διὰ τοιοῦτο προσωπικὸν τῆς ἐν λόγω Ὑπηρεσίας ἀποβλέπει, σὺν τοῖς ἄλλοις, εἰς τὴν μονιμοποίησιν ἀριθμοῦ τῶν ἤδη ἐπὶ ἡμερομισθίῳ ἀπασχολουμένων.

(β) ΔΑΠΑΝΑΙ

Ἡ ἐκ £6.361.560 αὐξησης τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1977, ὡς οὗτος κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν, ἐναντι τοῦ ἀναθεωρημένου προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1976, συμπεριλαμβανομένων και συμπληρωματικῶν πιστώσεων μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου, 1976, ἐμφαίνεται ἀναλυομένη εἰς τὸ ἐπισυναπτόμενον τῇ παρούσῃ Ἐκθέσει Παράρτημα «Γ».

(γ) ΕΣΟΔΑ

Αἱ πηγαῖ ἐσόδων κατατάσσονται εἰς ὀκτὼ κεφάλαια, ἡ ταξινόμησις δὲ τούτων ἐγένετο συμφώνως τῆς ὑπὸ πλείστων κρατῶν υἱοθετηθείσης μεθοδολογίας ταξινόμησεως ἐθνικῶν λογαριασμῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἀνάλυσις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐσόδων διὰ τὸ ἔτος 1977 εἰς ποσοστὰ ὑπὸ τὰ διάφορα κεφάλαια και ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἐγκεκριμένον και ἀναθεωρημένον προϋπολογισμὸν ἐσόδων διὰ τὸ ἔτος 1976 ἐμφαίνεται ὡς Παράρτημα «Δ» τῇ παρούσῃ Ἐκθέσει.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὡς προεῖρηται ἀναλύσεως και ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενομένων προβλέψεων τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, θὰ ὑπάρξῃ αὐξησης τῶν ἐσόδων ὑπολογιζομένη εἰς £20.922.104 ἐναντι τοῦ ἐγκεκριμένου προϋπολογισμοῦ ἐσόδων διὰ τὸ ἔτος 1976 και μείωσις ἐσόδων ὑπολογιζομένη εἰς £2.341.015 ἐναντι τοῦ ἀναθεωρημένου προϋπολογισμοῦ ἐσόδων διὰ τὸ ἴδιον ἔτος.

Ὁ Προϋπολογισμὸς ἐσόδων βασίζεται, και πάλιν συμφώνως πρὸς τὰς ἐκτιμήσεις τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἐπὶ τῆς προϋποθέσεως ὅτι τὸ παρὸν ἐπίπεδον οἰκονομικῆς δραστηριότητος θὰ διατηρηθῇ, θὰ ὑπάρξῃ δὲ αὐξησης τοῦ ἀκαθαρίστου ἐγχωρίου προϊόντος κατὰ τὸ 1977. Διὰ τοῦτο ὑπελογίσθη ὅτι ὁ μὲν φόρος εἰσοδήματος θὰ αὐξηθῇ εἰς £9,5 ἐκ. κατὰ τὸ ἔτος 1977 ἐν συγκρίσει μὲ τὸν ἀναθεωρημένον προϋπολογισμὸν τοῦ 1976 ἐκ £7,5 ἐκ., οἱ δὲ εἰσαγωγικοὶ δασμοὶ εἰς £13,5 ἐκ. ἐν συγκρίσει μὲ τὸν ἀναθεωρημένον προϋπολογισμὸν ἐκ £10,5 ἐκ. διὰ τὸ ἔτος 1976.

Ὡς θὰ διαπιστωθῇ, τόσον εἰς τὸν ἐφετεινὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν ὅσον και εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως ἐπηνέχθησαν ὠρισμένα

αναγκαίαι αλλαγαι, ητοι κωδικοποιησις αρθρων, τυποποιησις δαπανων, νεα ταξινομησις τούτων όσον και των εσόδων εις τρόπον ώστε να καταστή εύκολωτέρα και ταχύτερα, μέσον του ηλεκτρονικού υπολογιστού του Γενικού Λογιστηρίου, ή παροχή πληροφοριών προς τον σκοπόν υπολογισμού της ενεργου Ζητήσεως, του ακαθαρίστου εθνικού προϊόντος, των εθνικών λογαριασμών και άλλων βασικών οικονομικών στοιχείων. Την ταιούτην προσπάθειαν ή Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επικροτεί πλήρως δοθέντος ότι διά της υιοθετηθείσης μεθοδολογίας τίθενται αι αναγκαίαι βάσεις δι' άσκησιν του άπαραίτητου ελέγχου επί του ύψους των δαπανηθησαμένων κονδυλίων.

Β. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Κύρια Χαρακτηριστικά :

Η προβλεπομένη δαπάνη εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως διά τό έτος 1977 άνέρχεται, όμοιού εκ των Ταμείων Αναπτύξεως και Δανειστικών Επιτροπών, εις £28.896.880 εν συγκρίσει προς £31.127.946 διά τό 1976 εις τό πρώτον ποσόν περιλαμβάνεται ποσόν εκ £2.000.000 τό όποιον θα παραχωρηθ ή προς ενίσχυσιν του Ταμείου Δανειστικών Επιτροπών, εις δέ τό δεύτερον δέν περιλαμβάνονται πρόσθετοι πιστώσεις παραχωρηθείσαι διά συμπληρωματικού προϋπολογισμού κατά την διάρκειαν του λήξαντος έτους.

Εις τό έπισυναπτόμενον τή παρούση Εκθέσει Παράρτημα «Ε» παρατίθεται πίναξ δεικνύων την κατά τομείς κατανομήν της δαπάνης δι' έργα αναπτύξεως διά τή έτη 1976 και 1977.

Ός προκύπτει εκ του ως άνω συγκριτικού πίνακος, δίδεται ιδιαίτερα σημασία εις την ανάπτυξιν της γεωργίας και των φυσικών πόρων της νήσου, ως επίσης εις την ανάπτυξιν του τουρισμού, του εμπορίου και της βιομηχανίας. Σημαντικόν μέρος των προτεινομένων πιστώσεων θα διατεθ ή δι' έργα ύποδομής τά όποία είναι άπαραίτητα διά την ανάπτυξιν των διαφόρων τομέων της οικονομίας.

Ός γνωστόν, τό 1977 άποτελεί τό πρώτον έτος του νέου Έκτάκτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσεως 1977—1978, τό όποιον, ως ανεφέρθη υπό του αρμοδίου Υπουργείου, άνκαι δέν εχη λάβει ακόμη την τελικήν αύτου μορφήν, εν τούτοις, εύρίσκεται εις τό στάδιον της τελικής του επεξεργασίας. Ός ήτα δέ φυσικόν, ό έτοιμασθείς Προϋπολογισμός Αναπτύξεως διά τό έτος 1977 κατηρτίσθη επί τή βάσει των γενικωτέρων επιδιώξεων του προμνησθέντος νέου Έκτάκτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσεως.

Αι γενικαι κατευθύνσεις και μέτρα πολιτικής προς επίτευξιν των σκοπών και στόχων του Δευτέρου Έκτάκτου Σχεδίου ή προώθησις των όποιων θα επιδιωχθ ή διά των συμπεριληφθέντων εις τους υπό εξέτασιν δύο Προϋπολογισμούς προγραμμάτων και δαπαγών και διά της εισαγωγής των καταλλήλων νομοθετικών και θεσμικών μέτρων, αναπτυξιακής, δημοσιονομικής και πιστωτικής πολιτικής, έχουσι τά ακόλουθα κύρια χαρακτηριστικά :

- (α) Αποβλέπουν εις τήν περαιτέρω ενίσχυσιν της Ζητήσεως διά την πλήρη άξιοποίησιν του υφισταμένου κεφαλαιουχικού έξοπλισμού και διά την δημιουργίαν των προϋποθέσεων διά νέας επενδύσεις μέσω, κυρίως, της διενεργείας παραγωγικών δαπανών.
- (β) Εις τήν συνέχισιν της πραγματοποιήσεως κρατικών δημοσιονομικών έλλειμμάτων επενδυτικού προσανατολισμού.
- (γ) Εις τήν πραγματοποίησιν ηύξημένου συνολικού όγκου επενδύσεων ουχι κατ' ανάγκην εις έργα εντάσεως εργασίας. Αντιθέτως, εις ώρισμένους τομείς τό στοιχείον της βιωσιμότητας, της ανταγωνιστικότητας, και ό έξαγωγικός προσανατολισμός της σκοπούμενης

ἐπενδύσεως θὰ ἔχη βαρύτητα. Ἐν τούτοις θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ συνυπάρχῃ σύστημα τόσον ἐντάσεως κεφαλαίου ὅσον καὶ ἐντάσεως ἐργασίας, καθ' ὅτι ἔργα ἐντάσεως ἐργασίας εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν περαιτέρω ἀπάμβλυσιν τοῦ ἀνεργιακοῦ προβλήματος εἰς ὠριμένους τομεῖς.

- (δ) Ἡ ἐνίσχυσις τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος. Πρὸς τοῦτο θὰ συνεχίσουν νὰ ἐνθαρρύνωνται αἱ ξένοι ἐπενδύσεις, τὸ Σχέδιον Παροχῆς Ἐγγυήσεων διὰ Τραπεζικὰς πιστώσεις εἰς τομεῖς προτεραιότητος θὰ συνεχισθῇ, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ διαχέτευσις κεφαλαίων πρὸς παραγωγικούς τομεῖς μέσω τῆς Τραπεζῆς Ἀναπτύξεως.
- (ε) Ἡ ἐπιτάχυνσις τοῦ ἐξαγωγικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καὶ ἡ διατήρησις τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῶν κυπριακῶν προϊόντων εἰς τὴν διεθνή ἀγοράν. Πρὸς τοῦτο θὰ ἀποθαρρυνθῇ ἡ ἴδρυσις μικροτέρων ἐνὸς ὠρισμένου οικονομικῶς ἀποδοτικοῦ μεγέθους μονάδων, θὰ ἐνθαρρυνθοῦν δὲ αἱ ὑφιστάμεναι νὰ συγχωνευθοῦν. Τὸ Σχέδιον Ἐγγυήσεων καὶ Ἀσφαλίσεως Ἐξαγωγῶν θὰ συνεχισθῇ, ἡ δὲ Κυβέρνησις μελετᾷ τὴν σκοπιμότητα προωθήσεως τῆς ἰδρύσεως ἐταιρείας διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν ὠρισμένων προϊόντων.
- (στ) Ἡ προώθησις ἐκμεταλλεύσεως τῆς γεωγραφικῆς θέσεως καὶ τῶν συγκριτικῶν πλεονεκτημάτων τῆς Κύπρου ὡς κέντρου παραγωγῆς δι' ἐξαγωγὴν διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου καὶ προσφορᾶς ὑπηρεσιῶν εἰς γειτονικὰς καὶ ἄλλας χώρας. Διὰ τοῦτο ἡ συμπλήρωσις τῶν ἀναγκαίων ἔργων ὑποδομῆς θὰ τύχῃ προτεραιότητος.
- (ζ) Ὁ περιορισμὸς τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ἐξωτερικῆς κυρίως προελεύσεως καὶ ἡ αὔξησις τῶν ἐγχωρίων ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων καὶ ἐπενδύσεων.
- (η) Ἡ πληρεστέρα χρησιμοποίησις τῶν διαθέσιμων οικονομικῶν πόρων καὶ ἡ συστηματικὴ καὶ εἰς μεγάλην κλίμακα ἔρευνα καὶ ἀπογραφή τῶν ἐναπομεινάντων φυσικῶν καὶ οικονομικῶν πόρων εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐλεγχόμενας περιοχὰς τῆς Νήσου. Διὰ τὴν ταχεῖαν ἐκμετάλλευσιν τούτων ἀπαιτεῖται ὡσαύτως ἡ συστηματικὴ διενέργεια μελετῶν σκοπιμότητος εἰς μεγάλην κλίμακα διὰ τὴν ἐπισήμανσιν καὶ ἰεράρχησιν ἐπενδυτικῶν εὐκαιριῶν εἰς τομεῖς προτεραιότητος. Θὰ δοθῇ ἰδιαίτερα ἐμφασίς εἰς ἐρεῦνας ἀποσκοπούσας εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ὀρυκτοῦ πλοῦτου καὶ τὴν βιομηχανικὴν ἐκμετάλλευσιν ἐγχωρίων πρῶτων ὑλῶν.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καθὼς ἐπίσης τὰς παρασχεθείσας συμπληρωματικὰς πληροφορίας ἐφ' ἐνὸς ἐκάστου ἔργου καὶ τὰς παρασχεθείσας ἀναλύσεις ἐπὶ διαφόρων θεμάτων ἐπιθυμεῖ ὅπως προβῇ εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας γενικὰς παρατηρήσεις ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως :

1. Οἱ ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμοί, ἀντικατοπτρίζοντες τὴν οικονομικὴν κατάστασιν καὶ καθ' ὃ μέτρον δύνανται νὰ ἀντικατοπτρίζουν τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν πολιτικὴν ἐνὸς τόπου καὶ ἀποτελοῦντες τὰ μέσα ὑλοποιήσεως τῶν οἰκονομικῶν προγραμμάτων τῆς Κυβερνήσεως, ὑπαγορεύουν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ἀνάγκην ἐκφράσεως ἀπόψεων καὶ εἰσηγήσεων ἐπὶ τῆς ἀκολουθουμένης ἐν γένει δημοσιονομικῆς πολιτικῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης λήψεως σειρᾶς μέτρων διὰ τὴν ὀρθολογιστικωτέραν ἀξιοποίησιν τῶν ἐναπομεινόντων ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ κράτους πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς νήσου καὶ τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀνακάμψεως τῆς τόσον τρωθείσης οἰκονομίας τοῦ τόπου.

2. Ἡ οικονομική καὶ δημοσιονομική πολιτική τῆς Κυβερνήσεως, ὑπὸ τὰς κρίσιμους στιγμὰς τὰς ὁποίας διέρχεται ἡ Κύπρος πρέπει νὰ ἐντάσσεται εἰς τὰ γενικώτερα πλαίσια τῆς γενομένης προσπάθειας καὶ τῆς ἀκολουθουμένης πολιτικῆς διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Κράτους, ὡς ἀνεξαρτήτου Κράτους. Ταυτοχρόνως ἡ οικονομική ἐπιβίωσις, ἡ οικονομική ἀνάκαμψις καὶ ἡ οικονομική εὐρωστία, πρέπει νὰ θεωροῦνται, ὑπὸ τὰς περιστάσεις, ὡς ἰσχυρὰ θεμέλια τοῦ ἀγῶνος δι' ἐπιβίωσιν. Αὕτη εἶναι ἡ ὀρθὴ ὑπὸ τὰς περιστάσεις πολιτικὴ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι αὐτὴν τὴν ὀρθὴν πολιτικὴν ἠκολούθησεν ἐν γένει ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὴν περίοδον 1975—1976. Παρὰ δὲ τὰς ἐπὶ μέρους ἐπιφυλάξεις καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι πλεῖστα ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐπιτελεστοῦν, ἡ Ἐπιτροπὴ κρίνει γενικῶς ὅτι πολλὰ ἐπετέλεσεν ἡ Κυβέρνησις πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν καὶ ἐθεμελίωσεν ἔργον ἀξιόλογον, ὑπὸ ἀντιξόους συνθήκας, τὸ ὁποῖον δέον νὰ ἐκτιμηθῆ καὶ ἀξιολογηθῆ δεόντως ὡς σημαντικὸν ἐπίτευγμα τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατ' ἐπέκτασιν τοῦ λαοῦ μας. Ἡ Ἐπιτροπὴ μὲ ἱκανοποίησιν τονίζει τὸ ἀξιοθαύμαστον σθένος τοῦ λαοῦ ὃ ὁποῖος ὄχι μόνον ὑπέμεινε μὲ καρτερίαν τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ἐπεσώρευσε τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολὴ καὶ ἀμέριστον παρέσχε τὴν συμβολὴν καὶ ἀρωγὴν του εἰς τὸ Κυβερνητικὸν ἔργον ἀλλὰ καὶ πρωτοβούλως ἀνέλαβε μέγα θῆρος τῆς ἐνισχύσεως τῶν ἀναξιοπαθούτων ἀδελφῶν μας, καὶ ἐπέδειξε ἀλληλεγγύην πρὸς τοὺς ὑποστάντας βαρύτερα τὰ πλήγματα τῆς εἰσβολῆς.

Ἄναμφιβόλως τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ τουρκικὴ εἰσβολὴ εἰς τὴν νῆσον ἀνέκοψαν τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν τῆς οἰκονομίας, διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ὁποίας κατεβλήθησαν τόσαι προσπάθειαι, καὶ ἐδημιούργησαν τεράστια οικονομικὰ καὶ ἄλλα προβλήματα ἐπιβιώσεως. Αἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς εἰσβολῆς εἶναι καλῶς γνωσταί. Κατελήφθησαν τὰ 40% τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους, περιλαμβανομένων τῶν πλέον ἀνεπτυγμένων περιοχῶν. Ἐπὶ πλέον κατελήφθη τεράστιος πλοῦτος παγίου ὑλικοῦ κεφαλαίου, παραγωγικῶν καὶ φυσικῶν πόρων. Ὁ εδαφικὸς διαχωρισμὸς τῆς νήσου ὑπὸ συνθήκας μιᾶς ἐνοποιημένης καὶ ἰσορρόπως ἀναπτυσσομένης οἰκονομίας, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐπληξεν ὀλόκληρον τὸν κυπριακὸν λαόν, Ἕλληνας καὶ Τούρκους. Ἐκ παραλλήλου ἐνίσχυσε τὴν θέσιν ὅτι τὸ μικρὸν μέγεθος τῆς οἰκονομίας καὶ οἱ σχετικῶς πτωχοὶ φυσικοὶ πόροι τῆς νήσου δὲν ἐπιτρέπουν οἰονδήποτε ἐγχείρημα διασπάσεως τῆς ἐνότητος τοῦ κυπριακοῦ χώρου ἀλλὰ τούναντίον ἐπιβάλλουν τὴν ἐπαναφορὰν τῆς οἰκονομίας εἰς τὴν ἐνοποιημένην αὐτῆς μορφήν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου τῶν κατοίκων τῆς νήσου.

Ἀπόδειξις τούτου ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ἐπιβληθέντος διαχωρισμοῦ προκύπτει ἀδυναμία συλλήψεως καὶ ἐφαρμογῆς μακροπρόνων σχεδίων ἀναπτύξεως δι' ὀλόκληρον τὸν Κυπριακὸν χῶρον τὰ ὁποῖα θὰ ἀπέβαινον εὐεργετικά διὰ τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ, Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, ὥστε κατ' ἀνάγκην τὰ διὰ τῶν προϋπολογισμῶν τούτων προγραμματιζόμενα ἔργα νὰ καλύπτουν μέρος μόνον τῆς Κύπρου καὶ νὰ περιορίζηται ἡ δυνατότης ἐπεκτάσεως τῶν ἔργων τούτων εἰς τὴν πληρότητα των.

Διὰ τοῦτο τονίζεται ἡ ἀνάγκη ἐνσποίσεως τοῦ χώρου ὥστε αἱ δύο κοινότητες νὰ συντονίζουσι ἐντὸς τῶν πλαισίων μιᾶς ἐνιαίας οἰκονομίας τὰς προσπάθειαι καὶ πόρους των πρὸς παράλληλον βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἀμφοτέρων. Τοιαῦται διευθετήσεις οὐχὶ μόνον δὲν σημαίνουν οικονομικὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς μιᾶς κοινότητος ἀπὸ τὴν ἄλλην ἢ τὴν οικονομικὴν ὑποδούλωσιν τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην, ἀλλὰ ἀντιθέτως θέτουσι τὰ ἰσχυρὰ θεμέλια ὥστε αἱ ἀδυναμίαι τῆς μιᾶς νὰ ἐνισχύωνται ἀπὸ τὴν ἄλλην ἵνα καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐξομοίωσις καὶ παράλληλος ἄνοδος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἀμφοτέρων.

3. Ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρέστη ἄμεσος καὶ ἐπείγουσα ἀνάγκη ἀναπροσαρμογῆς τῶν καταρτισθέντων σχεδίων ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἐπεξεργασίας

και υιοθετήσεως νέων προγραμμάτων και μέτρων πολιτικής προς αντιμετώπισιν των επισυρουθέντων δεινών εκ της Τουρκικής εισβολής. Νέα προγράμματα και μέτρα πολιτικής υιοθετήθησαν διά του καταρτισθέντος Έκτάκτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσεως διά τὰ έτη 1975—1976, του οποίου ή διάρκεια έξέπνευσε τὸ λήξαν έτος.

Αντικειμενικός σκοπός των περιληφθέντων προγραμμάτων εις τὸ έν λόγω Σχέδιον ήτο ή δημιουργία, κατά τὸ δυνατόν, περισσοτέρων εύκαιριών άπασχολήσεως και ή ανάπτυξις του γεωργικού και κτηνοτροφικού τομέως και ειδικώτερον της παραγωγής βασικών κυρίως ειδών διατροφής και πρώτων ύλων δι' άναπλήρωσιν της άπολεσθείσης παραγωγής και ή ανάπτυξις του τομέως του έμπορίου και της βιομηχανίας διά τήν μεγαλυτέραν δυνατήν προώθησιν των έξαγωγών κυπριακών προϊόντων, τόσον γεωργικών όσον και βιομηχανικών τοιούτων, ίνα άναπληρωθῆ ή μειωμένη έξ άλλων πηγών εισροή Ξένου συναλλάγματος.

Παρ' όλον ότι δέν έκαλύφθησαν πλήρως οι θεθέντες στόχοι διά του ως προείρηται Έκτάκτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσεως, έν τούτοις δύναται νά λεχθῆ ότι γενικώς τὸ σχέδιον επέτυχε και άπετέλεσε σημαντικόν και άποφασιστικόν παράγοντα διά τήν από έτους σχεδόν παρατηρουμένην άνακαμψιν της οικονομίας. Έπετεύχθη ή άναπλήρωσις όσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέρου μέρους της άπολεσθείσης παραγωγής, ή όποία επέτρεψε τήν αύξησιν του έθνικού εισοδήματος, ή μερική άπορρόφησις των άνέργων, ή άναπλήρωσις μέρους των έξαγωγών και ή έν γενεί επαναδραστηριοποίηση της οικονομίας. Έπετεύχθη επίσης ό προσανατολισμός της έναπομεινάσης έγχωρίου παραγωγής προς τās διεθνείς αγοράς μετά τήν κατακόρυφον πτώσιν της έγχωρίου Ζητήσεως. Περαιτέρω ή διενέργεια νέων επενδύσεων επέτρεψε τήν επαναπασχόλησιν σοβαρού άριθμού άνέργων, διά της έν γενεί δε αύξήσεως του επιπέδου άπασχολήσεως μέσω κυρίως των διαφόρων Κυβερνητικών προγραμμάτων και άλλων προσφερθέντων κινήτρων εις τόν ιδιωτικόν τομέα έπετεύχθη ή κατά τὸ δυνατόν ένίσχυσις των εισοδημάτων των άσθενεσατέρων τάξεων του λαού.

4. Τα καταρτισθέντα διάφορα σχέδια επαναδραστηριοποίησης της οικονομίας του τόπου ήσαν τῶ όντι μεγαλεπήβολα και οι γενόμενοι επιτεύξεις εκτιμητέαι. Έν τούτοις δέν δύναται νά παραβλεφθῆ τὸ γεγονός ότι εις ώρισμένους τομείς αι γενόμενοι έξαγγελία δέν ύλοποιήθησαν πλήρως με άποτέλεσμα έργα του ύψους των £10 έκατομμυρίων, εκ συνόλου προγραμματισθέντων έργων εκ £51 εκ., νά μη εκτελεσθούν. Εις ώρισμένας περιπτώσεις ό όλος ακολουθηθείς ρυθμός εις τήν λήσιν και διεκπεραίωσιν των διαφόρων άποφάσεων ήτο θραδύς με άποτέλεσμα νά σημειωθώσι σοβαρά καθυστερήσεις εις τήν δημιουργίαν περαιτέρω συνθηκών άπασχολήσεως διά τήν άπορρόφησιν μεγαλυτέρου άριθμού άνέργων.

5. Πρέπει νά εκτιμηθῆ δεόντως ότι ή επαναδραστηριοποίησης του ιδιωτικού τομέως υπήρξε σημαντική ιδιαίτερος εις ώρισμένους τομείς. Τὸ ότι ή επαναδραστηριοποίησης δέν υπήρξεν ή αναμενομένη εις μερικούς τομείς όφείλεται εις πολλούς και καλώς γνωστούς λόγους, αντικειμενικούς ή υποκειμενικούς, έξωγενείς και έσωγενείς, έν οίς τὸ αίσθημα πολιτικής ασφαλείας και άβεβαιότητος διά τὸ μέλλον, οι μειωθέντες πόροι και ή μειωθείσα αγοραστική δύναμις του λαού.

Κατανοήσασα ή Κυβέρνησις τήν παρατηρηθείσαν σχετικήν αδυναμίαν και άπροθυμίαν του ιδιωτικού τομέως νά προβῆ εις νέας βιομηχανικές επενδύσεις κυρίως μεγάλου μεγέθους, προσεφέρθη, συμπεριλαβοῦσα προς τούτο σχετικόν στόχον εις τὸ καταρτισθέν σχέδιον οικονομικής δράσεως, νά συμπαρασταθῆ και έμπράκτως προς τὸ ιδιωτικόν κεφάλαιον. Έν τούτοις με βάσιν τās δοθείσας έξηγήσεις φαίνεται ότι ή Κυβερνητική συμμετοχή δέν

θά εὔρη τὴν ὑλοποίησίν τῆς οὔτε καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν προκειμένῳ ἀποδίδει ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν δημιουργίαν μεγάλων βιομηχανικῶν μονάδων ἐκεῖ ὅπου ἐπιβάλλει τοῦτο τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς παρουσιάζει ἀπροθυμίαν, ἥτις, ἐν πολλοῖς, ἀποδίδεται εἰς τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τοιαύτας δραστηριότητας αἰσθήματος ἀσφαλείας, δι' ὃ καὶ ἀναμένει ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων τὴν ἐπιτάχυσιν τῆς προωθήσεως τῶν καταρτισθέντων διαφόρων σχεδίων. Ἐν συναρτήσῃ πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπισημαίνει τὴν ἀνάγκην λήψεως προσθέτων μέτρων καὶ ἀποτελεσματικωτέρων κινήτρων διὰ τὴν ἐνθάρρυσιν τῆς συγχωνεύσεως μικροτέρων εἰς μεγαλυτέρας πλέον παραγωγικὰς καὶ πλέον συναγωνιστικὰς μονάδας καὶ τῆς ἰδρύσεως δημοσίων ἐταιρειῶν.

6. Ἡ δικαιοτέρα κατανομή τῶν ἐπισωρευθέντων συνεπεία τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς οικονομικῶν βαρῶν ἀπετέλεσε σοβαρὸν διακεκρυγμένον στόχον τοῦ λήξαντος σχεδίου οικονομικῆς δράσεως. Δυστυχῶς δὲν δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ὁ στόχος οὗτος ἐπετεύχθη ἱκανοποιητικῶς. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν τούτοις χαιρετίζει τὴν ἤδη ἀρξαμένην καὶ συνεχιζομένην προσπάθειαν ἀνακατανομῆς τῶν τοιούτων βαρῶν διὰ τῆς ἐντὸς τοῦ 1977 ἀναθεωρήσεως τῶν περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς καὶ Μειώσεως Ἀπολαβῶν Νόμων καὶ ἐλπίζει ὅτι αὕτη θὰ συνεχίσῃ παραλλήλως πρὸς τὴν σημειουμένην ἀνάκαμψιν τῆς οικονομίας τῆς νήσου. Τοῦτο συνιστᾷ δικαίαν κοινωνικὴν πολιτικὴν ἀφ' ἐνός καὶ ἀφ' ἑτέρου δημιουργεῖ τὰς ἀπαιτούμενας προϋποθέσεις δι' ἐπίτευξιν κλίματος ἐργατικῆς εἰρήνης, παράγων ἀπαραίτητος διὰ τὴν πρὸς τὰ πρόσω ἀνάκαμψιν τῆς τρωθείσης οικονομίας τῆς νήσου.

7. Παρὰ τὰς παρουσιασθείσας εἰς τὸ παρελθὸν ἐλλείψεις καὶ κενὰ ἢ ἐπιτευχθεῖσα πρόδος εἶναι σημαντικὴ καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν ἐργατικότητα, τὸ αἰσθημα εὐθύνης καὶ τὸν πατριωτισμὸν τοῦ λαοῦ ὅπως ἐπίσης εἰς τὴν βασικῶς ὀρθὴν οικονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ ἱκανότητα τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Πολλὰ καὶ ποικίλα εἶναι ἐν τούτοις τὰ προβλήματα τὰ ὅποια θὰ πρέπει νὰ ὑπερηρθηθοῦν προκειμένου νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ περαιτέρω ἀνάκαμψις τῆς οικονομίας. Ἐκ παραλλήλου θὰ πρέπει νὰ προωθηθοῦν τοιαῦτα ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς οικονομίας ἅτινα νὰ διασφαλίζουσι συνάμα συνθήκας αὐτοδυνάμου ἀναπτύξεως.

8. Ἡ ἀκολουθηθεῖσα πολιτικὴ τῶν ἐλλειμματικῶν Προϋπολογισμῶν θεωρεῖται ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας ὀρθὴ καὶ ἐπιβεβλημένη ἐκ τῶν πραγμάτων. Κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ πολιτικὴ αὕτη θὰ ἀπαιτηθῆ ὅπως συνεχισθῆ καὶ διὰ τὰ προσεχῆ ἐν ἡ δύο ἔτη. Ἀπαιτεῖται ὁμως ὅπως ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς συνοδευθῆ μὲ συστηματικὴν παρακολούθησιν τῶν συνυπαρχουσῶν ἀρνητικῶν ἐπιπτώσεων. Ὅλως ἰδιαιτέρως, πρέπει νὰ προσεχθῆ ἡ διατήρησις σχετικῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν πρὸς ἀποτροπὴν πληθωριστικῶν τάσεων οὕτως ὥστε οὔτε ἡ ἐπιτευχθεῖσα ἀνάκαμψις νὰ τεθῆ ἐν κινδύνῳ οὔτε ἡ δικαία κατανομή τοῦ εἰσοδήματος νὰ ἐηρεασθῆ δυσμενῶς.

9. Ἡ υἱοθέτησις μιᾶς ὀρθῆς πολιτικῆς ἐπὶ τῆς δικαιοτέρας κατανομῆς τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος ἐπιβάλλεται ὅσον ποτὲ ἄλλοτε. Θέσις τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅπως ἡ Κυβέρνησις υἱοθετήσῃ τοιαῦτα μέτρα διὰ τὴν πλήρη καὶ παραγωγικὴν ἀπασχόλησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τὴν ἐπέκτασιν καὶ αὔξησιν τῶν κοινωνικῶν παροχῶν, τὴν ἐνίσχυσιν τῶν διαφόρων προγραμμάτων κοινωνικῆς καὶ ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως. Ἐλπίζεται ὅτι ἡ προσπάθεια βελτιώσεως τῶν κοινωνικῶν παροχῶν θὰ παρακολουθῆ τὴν ἀνοδικὴν πορείαν τῆς οικονομίας καὶ ὅτι ἡ βελτίωσις τῶν κοινωνικῶν παροχῶν θὰ ἐντάσσεται ἐντὸς τῶν τοιούτων πλαισίων καὶ θὰ συνάδῃ πρὸς τὴν τοιαύτην

άνοδικήν πορείαν. Βεβαίως πρωταρχικόν μέλημα τῶν ὄλων προσπαθειῶν θὰ πρέπει νά εἶναι ἡ περαιτέρω βελτίωσις τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν ἐκτοπισθέντων καί δυσπραγούντων.

10. Ἡ Κυβερνητική πολιτική θὰ πρέπει νά συνίσταται εἰς τήν αὔξησιν τῶν διαθέσιμων πόρων διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῆς ροπῆς πρὸς ἀποταμίευσιν, τῆς κινητοποιήσεως τῶν ἀδρανούντων πόρων τοῦ ἐσωτερικοῦ καί τῆς προσελκύσεως ξένου κεφαλαίου βάσει οἰκονομικῶν καί οὐχί πολιτικῶν κριτηρίων. Ἐνῶ δέ θεωρεῖται εὐσίωνον σημεῖον ὅτι μέχρι τοῦδε αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπενδύσεις ἔδωσαν τὸ βάρος των εἰς δραστηριότητας σχετιζομένας πρὸς τὰς ἐξαγωγάς, καί ὅτι εἰς κρισίμους ὥρας ἐξυηρητήθη ἡ ἀνάγκη ἐξασφαλίσεως πολυτίμου ξένου συναλλάγματος, εἰς τὸ παρὸν στάδιον πρέπει νά ἐπιδιωχθῇ πλὴον ἰσορροπημένη ἐπενδυτικὴ πολιτικὴ ἀποβλέπουσα τόσον εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν ὅσον καί εἰς τοὺς σταθερωτέρους τομεῖς τῆς γεωργικῆς καί κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς καί ἐν γένει τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν φυσικῶν πόρων τῆς Κύπρου, περιλαμβανομένων καί τῶν τουριστικῶν δυνατοτήτων.

11. Τὰ ἐκάστῳτε προτεινόμενα δι' ἐκτέλεσιν ἔργων ἀναπτύξεως καί ὁ διαδραματιζόμενος ὑπὸ τοῦ κράτους ρόλος διὰ τὴν ἄνοδον τῆς οἰκονομίας τῷ τόπῳ δημιουργοῦν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἠύξημένας εὐθύνας καί ἐπιπρόσθετα καθήκοντα.

Ἰδιαιτέρως αἱ τραγικαὶ καί ἰδιότυποι συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας εὐρίσκεται ἡ Κύπρος ἐπιβάλλουν ριζικὴν ἀλλαγὴν εἰς τοὺς ρυθμούς λήψεως καί ἐφαρμογῆς ἀποφάσεων πολιτικῆς καί τοὺς ρυθμούς καί διαδικασίας ὑλοποιήσεως των. Οἱ παλαιοὶ ρυθμοὶ καί διαδικασίαι αἱ ὁποῖαι εἶχον διαπιστωθῆ ὡς χωλαίνουσαι ἤδη πρὸ τοῦ πραξικοπήματος καί τῆς εισβολῆς δὲν εἶναι δυνατόν νά ἐξυηρητήσουν τὰς σημερινὰς ἀνάγκας ὅτε ἐπιβάλλεται ταχύρρυθμος καί ἀποφασιστικὴ ἐφαρμογὴ νέας πολιτικῆς ὑπὸ ἰδιοτύπους συνθηκάς. Αἱ αὐτῶ δημιουργοῦμεναι ὑποχρεώσεις καί ἡ αὔξησις τῶν καθηκόντων τῶν μελῶν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καθιστοῦν ἀπαραίτητον τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς γραφειοκρατίας, ἐκεῖ καί ὅπου ἐξακολουθεῖ νά ὑφίσταται, τὴν ἀναδιοργάνωσιν καί ἐκσυγχρονισμόν τῆς κρατικῆς μηχανῆς, τὴν υἱοθέτησιν νέων μεθόδων ἐργασίας καί τὴν ἀποπομπὴν ἐκ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τῶν στοιχείων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἀπεδείχθησαν ἐπιλήρονα τῶν ὑποχρεώσεων των καί τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δυνατόν νά παρακολουθήσουν καί βοηθήσουν εἰς τὸν νῦν διεξαγόμενον ἀγῶνα ἐπιβιώσεως.

Μεταξὺ ἄλλων ἡ Ἐπιτροπὴ εισηγήθη τὴν μελέτην καί υἱοθέτησιν διαδικασιῶν διὰ τὸν συντονισμόν τῶν ρυθμῶν καί τῆς δραστηριότητος μεταξὺ Τμημάτων εἰς τὰς περιπτώσεις ὅπου πλὴον τοῦ ἐνός Τμήματα συμμετέχουν εἴτε εἰς τὴν διαμόρφωσιν πολιτικῆς εἴτε εἰς τὴν ὑλοποίησιν προγραμμάτων. Πιθανῶς ἐπιβάλλεται ἡ ἴδρυσις μονάδος ἢ ὑπηρεσίας ἐμπείρων καί προσωντούχων λειτουργῶν, καθηκόν καί εὐθύνῃ τῶν ὁποίων θὰ εἶναι ἡ ἄρσις ἀδιεξόδων, γραφειοκρατικῶν ἐμποδίων, καθυστερήσεων καί, εἰς ἐκτάκτους περιπτώσεις, ἡ παράκαμψις τῶν συνήθων διαδικασιῶν καί εἰς τὴν ὁποίαν ὀργανώσεις ἢ ἐνδιαφερόμενοι θὰ δύνανται νά ἀποτεινῶνται πρὸς ἐπίσπευσιν ὑλοποιήσεως προγραμμάτων.

Ἐν προκειμένῳ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καί Προϋπολογισμοῦ διαπιστώνει τὴν ἀνάγκην ὅπως ἐξευρεθῶσιν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, θεσμοὶ καί διαδικασίαι ὥστε ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καί Προϋπολογισμοῦ νά μετέχη εἰς τὰ προπαρασκευαστικὰ στάδια ἐτοιμασίας καί ἐπεξεργασίας τῶν Ἐτησίων Προϋπολογισμῶν. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἔχη συνεννοήσεις μετὰ τὴν Κυβέρνησιν.

12. Ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ τοῦ Κράτους ἀπασχόλησε τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καί Προϋπολογισμοῦ. Αὕτη φρονεῖ ὅτι μεταξὺ ἀμέσου καί

έμμέσου φορολογίας ή άμεσος φορολογία είναι δικαιότερα καθ' ότι δι' αυτής επιτυγχάνεται ή ύφ' όλων άποδεκτή άρχή ότι ή επιβάρυνσις τών οικονομικώς άσθενεστέρων στρωμάτων πρέπει νά είναι μικρότερα εκείνης τών οικονομικώς ισχυρών και εύπόρων.

Τόσον ύπό τών άρμοδίων άρχών όσον και ύπό τών ώργανωμένων συνόλων του λαού πρέπει νά αναληφθή προσπάθεια προς προβολήν της άρχής και συνειδητοποιήσεως ύπό πάντων του χρέους παντός πολίτου νά καταβάλλη έγκαιρως τας φορολογικάς αυτού ύποχρεώσεις. Η καταβολή φόρων ύπό τών πολιτών είναι τό τίμημα τό όποιον εις ώργανωμένας κοινωνίας έκαστον μέλος αυτών όφείλει νά καταβάλλη διά τήν διατήρησιν της οικονομικής ανεξαρτησίας της χώρας, διά τήν θεμελίωσιν της καθολικής ευημερίας και της δημοκρατίας, και τήν επιβίωσιν του κράτους. Η Έπιτροπή έλπίζει ότι ή έγκρισις τών κατατεθέντων εις τήν Βουλήν νομοσχεδίων περι εισπράξεως φόρων με τας αναγκαίας τροποποιήσεις τούτων θά συμβάλλη εις τήν άποτελεσματικώτεραν εισπραξιν τών φόρων και τήν περαιτέρω πάταξιν της φοροδιαφυγής.

13. Η άπασχόλησις όλων τών άνέργων θά πρέπει νά άποτελέση συνάρτησιν άπάντων τών λαμβανόμενων διαφόρων Κυβερνητικών μέτρων και άμετακίνητον στόχον και επιδίωξιν της Κυβερνήσεως. Αί όσημέραι έν τούτοις αύξανόμεναι άνάγκαι του τόπου εις εργατικόν δυναμικόν, κυρίως έξειδικευμένον τοιοϋτον, πρέπει νά οδηγήσουσιν εις επανεξέτασιν της ακολουθουμένης πολιτικής διά τήν προσωρινήν άπασχόλησιν Κυπρίων εις τό έξωτερικόν. Η Έπιτροπή δέν εισηγείται με τούτο ότι πρέπει ή νά παρεμποδίσωμεν τήν προσωρινήν άπασχόλησιν Κυπρίων εις τό έξωτερικόν ή νά επαναφέρωμεν εκείνους που ήδη εργάζονται εις τό έξωτερικόν, με σκοπόν τήν δημιουργίαν έφεδρικής εργατικής δυνάμεως εις τήν διάθεσιν τών εργοδοτών. Εκείνο τό όποιον ή Έπιτροπή εισηγείται είναι ότι ή όλη άπασχόλησις Κυπρίων εις τό έξωτερικόν δέον νά εύρίσκειται ύπό συνεχή παρακαλούθησιν και προγραμματισμόν.

14. Τα φιλόδοξα προγράμματα αναπτύξεως τά όποια προγραμματίζει ή Κυβέρνησις συνεπάγονται μεγάλην χρηματοδότησιν ή όποια έλπίζεται νά έξευρεθί τόσον έξ έσωτερικών πόρων όσον και εκ του έξωτερικού. Η Έπιτροπή διαπιστώνει με ίκανοποίησιν και επιθυμεί ευγνωμόνως νά έξάρη τήν γενναιοδωρον προς τήν χειμαζομένην Κύπρον οικονομικήν ένίσχυσιν τόσον από τον άπόδημον Έλληνισμόν όσον και από τό Έλληνικόν Κράτος.

Η Έπιτροπή μεθ' ίκανοποίησεως σημειώνει τήν βελτίωσιν του κλίματος διά δανειοδότησιν εκ του έξωτερικού, ήτις βελτίωσις άντανακλά εις τήν αύξανομένην εμπιστοσύνην του διεθνούς παράγοντος εις τήν σώφρονα οικονομικήν πολιτικήν του Κράτους και εις τήν δυναμικότητα και ίκανότητα του Κυπριακού λαού νά τιθασσεύση τήν λαίλαπα της εισβολής και νά επιβιώση. Η Κυβέρνησις πρέπει νά επωφεληθί πάσης πηγής χρηματοδοτήσεως εκ του έξωτερικού όποθενδήποτε προερχομένης και είτε αύτη προέρχεται εκ Διεθνών Όργανισμών είτε εκ διμερών διεθνών διευθετήσεων.

15. Η διάρθρωσις της Κυπριακής οικονομίας είναι τοιαύτη ώστε ή έμπορική δραστηριότης και συνεπώς ή έμπορική πολιτική της Κυβερνήσεως νά άποκτά όλως ιδιαίτεραν σημασίαν διά τήν αναβίωσιν της οικονομικής δραστηριότητος.

Η Έπιτροπή δέν ήδύνατο έντός τών πλαισίων εξέτασεως τών Προϋπολογισμών νά επιληφθί του θέματος εις βάθος ούτε και εκρινεν ότι είναι ή πλέον άρμοδία προς τούτο Κοινοβουλευτική Έπιτροπή. Ταυτοχρόνως όμως ούτε και ήδύνατο νά άγνοήση τόσον σοβαρόν θέμα και, καθ' ό μέτρον εκρίθη ότι τό θέμα συνδέεται με τήν μελέτην τών Προϋπολογισμών, εξέτασε τούτο.

Ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολὴ ἐδημιούργησαν νέας συνθήκας καὶ ἐπιβάλλουν διαρκῆ θεώρησιν τῆς ἐν γένει ἐμπορικῆς πολιτικῆς.

Ὡς ἦτο φυσικὸν ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐντὸς τῶν ὡς ἄνω γενικῶν πλαισίων, ἐξήτασε καὶ τὸ θέμα τῶν σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα. Τόσον ἐπὶ τῆς ἐκτιμῆσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν μέχρι τοῦδε σχέσεων μας ὅσον καὶ εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν μελλοντικῶν προοπτικῶν διεπιστώθη διάστασις γνωμῶν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐν ὄψει τῶν ἤδη ἀρξαμένων διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ε.Ο.Κ. διὰ τὴν δευτέραν φάσιν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ., διὰ τὴν πορείαν τῶν ὁποίων ἡ Βουλὴ ἀναμένει νὰ ἐνημεροῦται ἐγκαιρῶς, ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγεῖται ὅπως τὸ ὅλον θέμα συζητηθῇ ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

16. Αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων καθὼς ἐπίσης τῶν ἀπασχολούντων αὐτοὺς προβλημάτων θὰ πρέπει νὰ συνεχισθῶσιν ἐντεινόμεναι μὲ στόχον τὴν διασφάλισιν δι' ὅλους τοὺς ἐκτοπισθέντας ἀνεξαιρέτως ἀποδεκτῶν ὄρων διαβιώσεως.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

1. Ἐλεγκτικὴ Ὑπηρεσία :

- (α) Ἡ Ἐπιτροπὴ μεθ' ἰκανοποιήσεως σημειοῖ τὴν παρατηρηθεῖσαν πρόσδον εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐν λόγῳ Ὑπηρεσίας δι' εἰδικοῦ προσοντούχου προσωπικοῦ. Ἡ εἰς προσοντούχον προσωπικὸν ἐνίσχυσις τῆς Ὑπηρεσίας αὐτῆς δημιουργεῖ τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀσκήσιν, ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ δυνατοῦ καὶ ἐπιθυμητοῦ ὑπὸ τὰς εἰδικὰς συνθήκας τῆς Κύπρου, πέραν τοῦ λογιστικοῦ ἐλέγχου, τοῦ διαχειριστικοῦ καὶ ποιοτικοῦ ἐλέγχου τὸν ὁποῖον ἀναμφιβόλως ἐπιβάλλει ἡ φύσις καὶ ἡ ἔκτασις τῶν ἐκτελουμένων σήμερον διαφόρων σχεδίων καὶ προγραμμάτων ἀναπτύξεως. Παρὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἀπὸ τὴν προσπάθειαν αὐτὴν θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ἐπεκταθῇ εἰς ποιότητα καὶ βάθος ὁ σήμερον ἀσκούμενος ἐσωτερικὸς οἰκονομικὸς ἐλεγχος τῶν διαφόρων τεχνικῶν τμημάτων ὥστε ἡ ἐκτέλεσις τῶν προγραμματιζομένων ἔργων νὰ εἶναι ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὰς ἐκάστοτε γινομένας προδιαγραφὰς καὶ τὰ διεθνῶς ἀποδεκτὰ ἐπίπεδα ἐκτελέσεως.
- (β) Ἡ ἐξασφάλισις, ἐν τούτοις, τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς τὸν ὡς ἄνω σκοπὸν προσοντούχου προσωπικοῦ προϋποθέτει καὶ ἀνάλογον καλλιτέρευσιν τῶν προσφερομένων σήμερον ὄρων ὑπηρεσίας. Τὸ θέμα τοῦτο, παρεσχέθη ἡ διαβεβαίωσις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, θὰ ἀντιμετωπισθῇ ἐντὸς τῶν γενικωτέρων πλαισίων τῆς διεξαγομένης ἀναδιοργανώσεως καὶ ἀξιολογήσεως τῆς δημοσίας Ὑπηρεσίας.
- (γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν κατακλείδι ἐπιθυμεῖ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἀριθμὸς ἀρμοδίων λειτουργῶν, οἱ ὁποῖοι ἀσκοῦν ἐλεγχον ἐπὶ τῶν κονδυλίων, ἀρνοῦνται ἢ παραλείπουν νὰ παράσχουσιν ἐγκαιρῶς τὰς ἐκάστοτε ζητούμενας ἐξηγήσεις ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος συμπεριφορὰ θεωρεῖται ἀδικαιολόγητος, δι' ὃ καὶ θὰ ἔδει νὰ ἐκλείψῃ, ἄλλως τὰ Μέλη τῆς

Ἐπιτροπῆς θὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ ἀσκήσωσι τὰ ἐκ τοῦ Συντάγματος ἀπορροεῦσας ἐξουσίας τῶν περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἀποκοπῆς τῆς ἀντιμισθίας τῶν ὑπευθύνων μέχρι συμμορφώσεώς των. Διὰ τὴν ριζικὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ὅλης καταστάσεως ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναμένει, σὺν τοῖς ἄλλοις, τὴν ταχεῖαν προώθησιν τοῦ ὑπὸ κατάρτισιν σχεδίου νομοθεσίας περὶ Ἐλέγχου Λογαριασμῶν τὸ ὁποῖον, ὡς ἀναμένεται, θὰ διασαφηνίσῃ πλήρως τὰς σήμερον ἀσκουμένας ἐξουσίας καὶ ἀρμοδιότητας τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας καὶ θὰ περιβάλλῃ τοῦτον μὲ τὰς ἀναγκαῖας ἐξουσίας διὰ τὴν ἐπιβολὴν κυρώσεων εἰς τοὺς παραβαίνοντας τὰς ἐκάστοτε ἰσχυοῦσας δημοσιονομικὰς διατάξεις καὶ ὁδηγίας.

2. Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Τμήματα :

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ λάβῃ γνῶσιν τῶν διαφόρων θεμάτων τὰ ὁποῖα ἐμπίπτουν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου καὶ νὰ γνωρίσῃ ἐν λεπτομερείᾳ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἀκολουθουμένην πολιτικὴν τοῦ Ὑπουργείου τούτου. Αὕτη ἐπιθυμεῖ νὰ προβῇ ἐν προκειμένῳ εἰς τὰς ἀκόλουθους παρατηρήσεις :

- (α) Ἀναφορικῶς μὲ τὸ θέμα τῆς εἰσαγωγῆς ἐνός γενικωτέρου σχεδίου ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπληροφόρηθη μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι τὸ ὅλον θέμα εὐρίσκεται εἰς τὸ στάδιον τῆς τελικῆς ἐπεξεργασίας, τὸ ὅλον δὲ σχέδιον ἀναμένεται νὰ τεθῇ ἐν ἐφαρμογῇ ἐντός τοῦ τρέχοντος ἔτους.
- (β) Ἡ ἀπὸ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς καὶ ἐντεῦθεν ἀναληφθεῖσα προσπάθεια δι' ἐπαναδραστηριοποίησιν τοῦ κλάδου κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς ἀναποφεύκτως δημιουργεῖ νέας ὑποχρεώσεις, ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐπαρκῆ ἐπ' ἀνδρῶν δι' ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τῶν κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν. Παρ' ὅλον ὅτι τὸ προσωπικὸν τῶν ἐν λόγῳ ὑπηρεσιῶν ηὔξηθη μερικῶς, ἡ περαιτέρω στελέχωσις τούτου ἐνδεικνύεται καὶ συνιστᾶ ἀφ' ἑαυτῆς πρῶτην προτεραιότητα. Παρὰλλήλως πρὸς μίαν τοιαύτην ἐνέργειαν θὰ ἔδει ἐπίσης νὰ ἐξετασθῇ τὸ ἐνδεχόμενον ἀναθεωρήσεως τῶν ὄρων ὑπηρεσίας τῶν ὑπηρετούντων κτηνιατρικῶν λειτουργῶν οὕτως ὥστε οἱ ὅροι τούτων νὰ παύσουν νὰ εἶναι ὑποδεέστεροι ἐκείνων οἱ ὁποῖοι προβλέπονται δι' ἄλλας θέσεις αἵτινες ἀπαιτοῦν τὸ αὐτὸ ὕψος προσόντων.
- (γ) Αἱ παρασχεθεῖσαι ἐπεξηγήσεις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς ὅλης διαχειρίσεως τῆς καείσης ξυλείας ὁμοῦ μετὰ τῶν προκυψάντων ἀποτελεσμάτων χρήσεως δὲν ἱκανοποίησαν πλήρως τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Διὰ τοῦτο ἐζητήθη ἡ ὑποβολὴ εἰς τὴν Βουλὴν πλέον ἐμπεριστατωμένης καὶ τεκμηριωμένης μελέτης ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας, ἡ ὁποῖα, ὡς ἀναμένεται, θ' ἀποτελέσῃ μελλοντικῶς ἀντικείμενον ἰδιαίτερας ἐξετάσεως ἐκ μέρους τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς τοῦ Σώματος.
- (δ) Ἡ κατάληψις ὑπὸ τῶν εἰσβολῶν μεγάλης ἐκτάσεως καλλιεργηοίμου γῆς, καὶ δὴ τῆς πλέον εὐφόρου τοιαύτης, δημιουργεῖ ἐπιηξιμῆνας εὐθύναις διὰ τοὺς ἀρμοδίους, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἔγκαιρον καὶ πολὺπλευρον ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐναπομένουσας εἰς τὰς ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ κράτους περιοχὰς γῆς. Τὰ περιληφθέντα, ἐν τούτοις, εἰς τοὺς δύο Προϊπολογισμοὺς κονδύλια καὶ προγράμματα, ἐξ ὧν διαπιστοῦται, δὲν συνάδουν πρὸς τὴν ἤδη διακεκηρυγμένην Κυβερνητικὴν πολιτικὴν ἐκμεταλλεύσεως πάσης σπιθαμῆς γῆς. Σημαντικὴ ἔκτασις γῆς ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ἀνεκμετάλλευστος, ἐνῶ τὰ παρεχόμενα κίνητρα εἰς τοὺς γεωργοὺς θεωροῦνται οὐχὶ ἀπολύτως ἱκανοποιητικά. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς θέλουν νὰ πιστεύουν ὅτι αἱ ἀρμόδια κρατικαὶ ὑπη-

ρειαί με τὰ μέσα καὶ τὰς γνώσεις τὰς ὁποίας διαθέτουν θὰ συμ-
 παρασταθῶσιν ἐνεργότερον εἰς τοὺς γεωργούς, παρέχουσαι πρὸς
 τοῦτο τὴν ἀπαιτουμένην ὑλικὴν βοήθειαν καὶ τὰ ἀπαραίτητα κίνη-
 τρα καὶ εἰς τομεῖς ὡς ἡ κατασκευὴ ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων, με-
 γιστοποιήσεως ὑποδόσεως, κλπ. καὶ θὰ υἱοθετηθοῦν νέαι μέθοδοι
 χρηματοδοτήσεως περιλαμβανομένης καὶ τῆς μεθόδου δωρεάν
 διαθέσεως μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ ἢ πλήρους ὑπὸ τῆς Κυβερνή-
 σεως χρηματοδοτήσεως.

- (ε) Τὰ γεωργικὰ φάρμακα καὶ τὰ χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῶν γεωρ-
 γῶν ἀνταλλακτικὰ διὰ τὰ γεωργικὰ μηχανήματα συνιστοῦν, ἀναμ-
 φιβόλως, οὐσιαστικὸν μέρος τοῦ κόστους τῆς γεωργικῆς παραγω-
 γῆς. Ἡ ἀπουσία, ἐν τούτοις, οἰουδήποτε μέτρου ἀσκήσεως ἐλέγ-
 χου ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν ἐν λόγῳ εἰδῶν ἐπιβαρύνει σημαντικῶς
 τοὺς γεωργούς καὶ πλήττει τὰ εἰσοδήματα τούτων ὅπου ἡ
 Κυβέρνησις ἀποδίδει ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν ἀνάπτυ-
 ξιν τοῦ γεωργικοῦ τομέως. Ἡ Ἐπιτροπὴ καλεῖ ἐν προκειμένῳ
 τὰς ἀρμοδίας Ὑπηρεσίας ὅπως προβῶσιν εἰς τὴν λήψιν τῶν ἀπαι-
 τουμένων μέτρων διὰ τὴν ἀσκήσιν ἀποτελεσματικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ
 τῶν τιμῶν τῶν ἐν λόγῳ εἰδῶν χάριν τῆς διασφαλίσεως τοῦ γεωρ-
 γικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ ἀπαραδέκτους ἐπιβαρύνσεις.
- (στ) Παρ' ὅλον ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ
 τὰ Τμήματα τούτου ὑπέχουσι τὴν εὐθύνην ἐφαρμογῆς πλείστων
 ὅσων σχεδίων γεωργικῆς ἀναπτύξεως, ἐν τούτοις ἡ ὀργανικὴ
 σύνθεσις τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ παρουσιάζ-
 ζεται μεγάλος ἀριθμὸς προσωρινῶν θέσεων ἐκεῖ ὅπου τὰ κατ'
 ἔτος ἐπαναλαμβανόμενα προγράμματα γεωργικῆς ἀναπτύξεως
 κατέστησαν ἀπολύτως δικαιολογημένην τὴν μονιμοποίησιν τῶν
 θέσεων τούτων.
- (ζ) Ἡ παρουσιαζομένη κατάστασις εἰς τὰ Κοκκινόχωρια εἰς ὅ,τι ἀφο-
 ρᾷ τὴν στάθμην τοῦ ὑδατοστρώματος τῆς περιοχῆς εἶναι ὄντως
 ἀνησυχητικὴ. Τυχόν καθυστερήσεις εἰς τὴν λήψιν τῶν ἀπαιτου-
 μένων μέτρων θὰ δυσχεράνη τὴν καθ' οἰουδήποτε τρόπον ἀντι-
 μετώπισιν τοῦ προβλήματος καὶ θὰ δημιουργήσῃ συνθήκας τοιαύ-
 τας τὰς ὁποίας οὐδεὶς θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐλέγξῃ. Κατὰ συνέ-
 πειαν, ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ ὅλου προβλήματος καθίσταται ὅσον
 ποτὲ ἄλλοτε κατεπείγουσα διὰ τοῦτο καὶ θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνησις
 νὰ ἀναπτύξῃ ὅλως ἰδιαιτέρας δραστηριότητος.
- (η) Ἡ ἔλλειψις συντονισμοῦ εἰς θέματα καλλιέργειας τῶν διαφόρων
 γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἐμπορίας τούτων ἀπησχόλησεν ὅλως
 ἰδιαιτέρως τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ ἔλλειψις ἐνὸς τοιαύτου
 συντονισμοῦ μεταξὺ τῶν ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν, ὡς
 γνωστόν, ὀδηγεῖ εἰς ἀλόγιστον παραγωγὴν γεωργικῶν προϊόν-
 των τὰ ὁποῖα ἐν τῇ ἀπουσίᾳ ἐξασφαλίσεως τῶν ἀπαιτουμένων
 ἀγορῶν, καὶ διὲν εἰς ἀμειψτικὰς τιμὰς, παραμένοντες ἀδιάθετα καὶ
 παθητικὸν διὰ τοὺς γεωργούς. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρεται ὅτι Κυ-
 βερνητικὰ φυτώρια ἐξακλουθεῦν νὰ προμηθεύσιν ποικιλίας δέν-
 δρων ἢ ἐμπορία τῶν προϊόντων τῶν ὁποίων ἤδη ἀπεδείχθη εἴτε
 ἀδύνατος εἴτε ἀντιοικονομικὴ. Τούτο θεωρεῖται διὰ τὴν Ἐπιτρο-
 πὴν ἀπαραδέκτων διὰ τοῦτο καὶ πρέπει ἡ καλλιέργεια οἰουδήποτε
 γεωργικοῦ προϊόντος νὰ εἶναι κατὰ κανόνα ἀπολύτως συνδεδε-
 μένη καὶ μετὰ τὸ θέμα ἐμπορίας τοῦ καλλιεργουμένου εἴδους. Μία
 τοιαύτη κατάστασις θὰ ἔδει νὰ ἐκλείψῃ καὶ τὰ ἀρμόδια Ὑπηρε-
 γεία νὰ ἐπινοήσωσι τοιαύτους μηχανισμούς διὰ τὸν καλύτερον
 συντονισμὸν τῶν διαφόρων ἐνεργειῶν των.

3. Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας και Τμήματα :

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα διεξοδικῶς ἐν ἑκάστον τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἐμπίπτουν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ἐν λόγῳ Υπουργείου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ Τμημάτων ἐπιθυμεῖ νὰ παρατηρήσῃ τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεθέντων εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν στοιχείων διαπιστοῦται ὅτι ἡ ἀσκησις ἐλέγχου ἐπὶ τῆς ποιότητος τῶν ἐπιτοπίως παραγομένων προϊόντων γίνεται κατὰ κανόνα ἢ κυρίως προγραμματίζεται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν εἰδῶν πρὸς ἐξαγωγὴν ἐνῶ τὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίου καταναλισκόμενα ἀγαθὰ ἐξακολουθοῦν νὰ μὴν τυγχάνουν πλήρους ἐλέγχου πλὴν τῶν περιπτώσεων ὅπου προϊόντα ἐξαγωγῆς καταναλίσκονται καὶ ἐπιτοπίως. Ἡ Ἐπιτροπὴ συμφωνεῖ μὲν πρὸς τὸν ἀσκούμενον ἢ προτιθέμενον νὰ ἀσκηθῇ ἔλεγχον ἐπὶ τῆς τιμῆς καὶ τῆς ποιότητος τῶν ἐξαγωγίμων εἰδῶν ἀναμένει, ὅμως, ὅπως ἡ τοιαύτη προσπάθεια ἐπεκταθῇ καὶ καλύψῃ καὶ τὰ ἐπιτοπίως καταναλισκόμενα ἀγαθὰ χάριν τῆς προστασίας τοῦ Κυρίου καταναλωτοῦ, ἀφ' ἑνός, καὶ πρὸς δημιουργίαν τῶν ἀπαραιτήτων προϋποθέσεων ὑποκαταστάσεως τῶν εἰς ἀγαθὰ ἀναγκῶν τοῦ Κυρίου καταναλωτοῦ δι' ἐπιτοπίως παραγομένων ἀγαθῶν, ἀφ' ἑτέρου.
- (β) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδίδουσα ἰδιαίτεραν σημασίαν εἰς τὴν ἐκπροσώπησιν καὶ προβολῆν τῶν Κυπριακῶν προϊόντων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ὑλοποιήσῃ τὸ ταχύτερον δυνατόν τὰ ἤδη καταρτισθέντα σχέδια δι' ἴδρυσιν ἐμπορικῶν κέντρων εἰς τὰ διάφορα ἐμπορικὰ κέντρα τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ σημειοῖ μεθ' ἱκανοποιήσεως τὴν πρόνοιαν εἰς τὸν Προϋπολογισμόν δι' ἴδρυσιν δύο προσθέτων κέντρων καὶ τὴν διάθεσιν ἠΰξημένων κονδυλίων διὰ συμμετοχῆν εἰς Διεθνεῖς Ἐκθέσεις καὶ προβολῆν τῶν κυπριακῶν προϊόντων. Ἐντὸς τῶν προαναφερθέντων πλαισίων θὰ πρέπει ἐκ παραλλήλου ἢ Κυβέρνησις νὰ αὐξήσῃ ἐτι περαιτέρω τὴν συμμετοχὴν εἰς τὰς κατὰ καιροῦς διοργανουμένας ἐμπορικὰς ἐκθέσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ ἐν προκειμένῳ συνεργασία καὶ ἀνταπόκρισις τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς νήσου εἰς τὰς ἐκθέσεις ταύτας ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον στοιχεῖον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν προαναφερθέντων σκοπῶν καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τὸ ἀρμόδιον Υπουργεῖον θὰ ἔδει νὰ δημιουργήσῃ τὰς ἀπαραίτητους προϋποθέσεις διὰ τὴν προσέλκυσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καὶ τὴν ἀπό κοινοῦ μετ' αὐτοῦ προώθησιν καὶ προβολῆν τῶν κυπριακῶν προϊόντων.
- (γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ μετ' εὐχαριστήσεως σημειοῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀποδίδει ἰδιαίτεραν σημασίαν εἰς τὸ θέμα τῆς προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν Κυπριακῶν προϊόντων ἐπὶ ἐνιαίας βάσεως ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἢ ὑπὸ ὁμοειδῶν Κυπριακῶν βιομηχανιῶν ἀνταπόκρισις εἰς τὸ ὕψος τῶν ἐξασφαλισμένων παραγγελιῶν. Ἡ ἐπὶ ὀρθολογιστικῆς βάσεως πρόωθσις ἐνός τοιοῦτου συντονισμοῦ τούτων ὅσων καὶ ἡ ἐξασφάλισις διὰ τὰς Κυπριακὰς βιομηχανίας μεγάλων ποσοτήτων πρώτων ὑλῶν διὰ λογαριασμόν των θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ θὰ καταστήσῃ πλέον συναγωνίσιμα τὰ κυπριακὰ προϊόντα εἰς τὰς ἀγοράς τοῦ ἐξωτερικοῦ.
- (δ) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιδοκιμάζει πλήρως τὰς καταβαλλόμενας προσπάθειας τοῦ ἀρμοδίου Υπουργεῖου διὰ τὴν διαφοροποίησιν τῶν ἔξων ἀγορῶν κυπριακῶν προϊόντων ὥστε τὰ τελευταῖα νὰ μὴ ἐξαρτῶνται ἀπολύτως ἀπὸ μίαν συγκεκριμένην ἀγορὰν ἀλλὰ νὰ δημιουργοῦνται ἐκ τῶν πρετέρων αἱ ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις διαθέσεως τούτων εἰς ποικιλίαν ἀγορῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ.
- (ε) Τὸ θέμα τῆς ἰδρύσεως βιομηχανικῶν περιοχῶν ἀνησχόλησεν ὅλως ἰδιαίτερος τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατατε-

θέντων ενώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς στοιχείων, διαπιστοῦται ἡ ἔλλειψις συντονισμοῦ μεταξὺ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν αἱ ὁποῖαι ἔχουσι λόγον ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν καθυστερήσεων καὶ ταλαιπωριῶν εἰς τοὺς ἐπιδιώκοντας τὴν ἐξασφάλισιν βιομηχανικῆς στέγης βιομηχάνους. Ἡ ἀπουσία τοῦ καταλλήλου συντονισμοῦ ἀπὸ τὸ στάδιον τῆς συλλήψεως καὶ ἐξαγγελίας τοῦ σχεδίου μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τοῦτου δημιουργεῖ, ἀναμφιβόλως, πληθώραν προβλημάτων διὰ τοῦτο καὶ θὰ πρέπει αἱ ἀρμόδια ὑπηρεσίαι νὰ ἀπλοποιήσωσι τὴν ὅλην ἀκολουθουμένην διαδικασίαν καί, ἐκεῖ ὅπου χρειάζονται τομαί, νὰ πραγματοποιηθῶσιν, ὥστε καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐκάστοτε καταρτιζομένου σχεδίου νὰ γίνεταί τάχιστα καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἰδιῶτα ἐπιχειρηματῖαι νὰ μὴ προσκρούουν εἰς τὰς καθυστερήσεις καὶ τὰς ἀσυνενοησίας τῶν ἐν λόγῳ ὑπηρεσιῶν. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ, εἰδικώτερον, τὴν ὑπὸ ἴδρυσιν νέαν βιομηχανικὴν περιοχὴν Λευκωσίας ὅπου ἡ προώθησις τοῦ ὅλου ἔργου ἐγένετο τὸ ὀλιγώτερον κατὰ τρόπον πλημμελῆ καὶ εἰς βάρος τῆς καλῶς νοουμένης οἰκονομίας τοῦ τόπου ἡ ἀρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παρακολουθήσεως Σχεδίων Ἀναπτύξεως καὶ Ἐλέγχου Δημοσίων Δαπανῶν ἀνέλαβε τὴν περαιτέρω ἐξέτασιν τοῦ ὅλου θέματος διὰ τὸν καταλογισμὸν τῶν ἀρμοζουσῶν εὐθυνῶν εἰς τοὺς ὑπευθύνους.

- (στ) Ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως, 1975—1976, ἐξήγγειλε πρόθεσιν αὐτῆς νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν ἀριθμοῦ βιομηχανιῶν δημοσίου συμφέροντος καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦν μεγάλην κεφαλαιουχικὴν δαπάνην ὃ δὲ ἰδιωτικὸς τομεὺς παρουσιάζεται ἀπρόθυμος νὰ καλύψῃ τὰ ὑπάρχοντα εἰς τοὺς ἀντιστοίχους τομεῖς κενά. Εἰς τὰς τοιαύτας βιομηχανίας συγκαταλέγονται ἡ βιομηχανία ὑάλου, ἐπεξεργασίας ἁλατος, ἀμιαντοτσιμεντοσωλήνων, χάρτου κ.ἄ. Δυστυχῶς παρατηρεῖται ὅτι αἱ οὕτω πως γενόμεναι ἐξαγγελίαι παρέμειναν ἐπὶ χάρτου καὶ ὁ ὅλος ἀκολουθηθεὶς ρυθμὸς προωθήσεως τοῦτων οὐδὲν δύναται νὰ κριθῆ ἱκανοποιητικὸς. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ εὕρισκώμεθα εἰς τὸ στάδιον τῆς καταρτίσεως τοῦ νέου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως καὶ αἱ ἴδιαι βιομηχανίαι νὰ ἐξακολουθοῦν ν' ἀποτελοῦν τεὺς αὐτοὺς στόχους καὶ ἐπιδιώξεις.

4. Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Τμήματα :

Κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν συζήτησιν ἐπὶ τῶν διαφόρων θεμάτων τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ ὡς ἄνω Ὑπουργείου καὶ Τμημάτων διεπιστώθησαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν δεδομένην θέσιν τοῦ ὡς προεῖρηται Ὑπουργείου ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν ὅτι εἰσαγωγή νέου Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων δὲν θὰ παύσῃ ν' ἀποτελῆ στόχον τῆς Κυβερνήσεως ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέψῃ ἡ ἐν τῷ μετὰξὺ παρουσιαζομένη ἀνάκαμψις τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Ἐκ παραλλήλου καὶ ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὸν σήμερον ἰσχύοντα θεσμὸν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ἐσημειώθη μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ περαιτέρω ἀναθεώρησις τοῦ ὕψους τῶν παρεχομένων παροχῶν ὥστε αὗται νὰ συνάδουν πρὸς τὰ ἰσχύοντα ἀλλαχοῦ καὶ πρνοούμενα ὑπὸ τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων κατώτατα ἐπίπεδα.
- (β) Ἡ Ἐπιτροπὴ σημειοῖ μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι αἱ ἀρξάμεναι εἰς τὸ παρελθὸν προσπάθειαι διὰ τὴν σύνταξιν καὶ ἀποδοχὴν ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν τοῦ Κώδικος Βιομηχανικῶν Σχέσεων θὰ συνεχισθῶσι μὲ στόχον τὴν ἐπίτευξιν συμφωνίας διαρκοῦντος τοῦ

τρέχοντος έτους. Έν τοιούτο έπίτευγμα, ώς πιστεύεται, θά δημιουργήση τās απαραίτητους προϋποθέσεις διά τήν έπίτευξιν έργατικής ειρήνης ή όποία είναι άπολύτως αναγκαία διαρκούσης τής σημερινής φάσεως τήν όποίαν διέρχεται ή οίκονομία του τόπου.

- (γ) Η Έπιτροπή εύρίσκει έαυτήν άπολύτως σύμφωνον πρός τήν διαγραφείσαν υπό του άρμοδίου Υπουργείου πολιτικήν εις ό,τι άφορά τó θέμα τής συγκρατήσεως του έργατικού δυναμικού δι' άπασχόλησιν εις τήν νήσον και τήν μελετωμένην εισαγωγήν προγραμμάτων ταχυρρύθμου εκπαιδεύσεως εις ειδικότητας αί όποίαι παρουσιάζουν ζήτησιν έπιτοπίως. Έντός του τομέως τής άπασχολήσεως θά πρέπει να προβληματίση τούς άρμοδίους ή εις ώρισμένως περιοχάς παρουσιαζόμενη ύψηλή τοπική άνεργία και να μελετηθῆ όμοϋ μετά των λοιπών άρμοδίων Υπουργείων ή λήψις των ένδεδειγμένων μέτρων πολιτικής.

5. Υπουργείον Έσωτερικών και Τμήματα :

Κατόπιν των παρασχεθεισών έπεξηγήσεων επί διαφόρων θεμάτων έμπιπόντων εις τήν δικαιοδοσίαν του Υπουργείου Έσωτερικών και τής ανάλυσεως τής άκολουθουμένης επ' αυτών πολιτικής του Υπουργείου τούτου, τά Μέλη τής Έπιτροπής έπιθυμούν όπως προβώσιν εις τās άκολουθους παρατηρήσεις :

- (α) Τó θέμα τής άνεμέρσεως κατοικιών χαμηλού κόστους και τής διαθέσεως έν συνεχεία τούτων επί ένοικιαγορά εις άστέγους οικογενείας χαμηλών εισοδημάτων άπασχόλησεν όλως ιδιαίτερας τήν Έπιτροπήν. Έν προκειμένω τά Μέλη αυτής καλοϋν τήν Κυβέρνησιν όπως έπισπεύση τήν μελέτην του γενικωτέρου θέματος τής στεγάσεως και εισάξη τά άπαραίτητα θεσμικά μέτρα ώστε να δημιουργηθούν αί αναγκαίαι προϋποθέσεις έπίλύσεως του στεγαστικού προβλήματος διά τās οικογενείας χαμηλών εισοδημάτων. Βεβαίως, εκ παραλλήλου πρός τήν προώθησιν του θέματος τούτου, θά έδει να συνεχισθῆ έντεινομένη ή προσπάθεια διά τήν έπίλυσιν του στεγαστικού προβλήματος των προσφύγων και ή διασφάλισις δι' όλους άνεξαιρέτως άποδεκτών όρων διαβιώσεως.
- (β) Η άνάληψις υπό του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως τής εκτελέσεως μεγάλων σχεδίων διά τήν στέγασιν των προσφύγων έδημιούργησε ταυτοχρόνως τήν επείγουσαν ανάγκην ένισχύσεως του Τμήματος αυτού διά νέου τεχνικού προσωπικού. Πέραν τής παρατηρουμένης έλλείψεως έργατικών χειρών και υλικών οικοδομής, τó προαναφερθέν θέμα επ' οϋδενί λόγω θά πρέπει ν' άποτελέση έμπόδιον εις τήν ύλοποίησιν των καταρτισθέντων σχεδίων.
- (γ) Τά περιληφθέντα εις τούς δύο Προϋπολογισμούς κονδύλια διά τήν άνάπτυξιν τής ύπαίθρου και ειδικώτερον διά τήν δημιουργίαν των απαραίτητων έργων ύποδομής πρός διασφάλισιν καλύτερων συνθηκών διαβιώσεως των κατοίκων τής ύπαίθρου έν αντιπαραβολή πρός τās δυνατότητας των κοινοτήτων να ανταποκριθούν, διά τής συνεισφοράς των, δεόντως εις τήν εκτέλεσιν των διαφόρων απαιτούμένων έργων οϋδόλως δύνανται να κριθώσιν ως ίκανοποιητικά. Η Έπιτροπή έχει τήν άποψιν ότι τοιαύτης φύσεως έργα θά πρέπει κατά κύριον λόγον να συνιστοϋν εύθύνην τής Κυβερνήσεως και, εκεί όπου απαιτείται ή διάθεσις μεγαλυτέρων κονδυλίων, να γίνεται τούτο ως εύρύτερον μέτρον κοινωνικής πολιτικής και πρός διασφάλισιν τής παραμονής των κατοίκων τής ύπαίθρου εις τās περιοχάς των.

- (δ) Τό θέμα τῆς ἀσκήσεως ἐλέγχου ἐπὶ τῆς διακινήσεως τῶν ὀχημάτων τῆς ἀστυνομίας καὶ τῆς ἐθνικῆς φρουρᾶς, ἐν ἀντιπαροβολῇ πρὸς τὸ ὕψος τῆς κατ' ἔτος ἀπαιτουμένης δαπάνης, ἀπασχόλησεν ὅλως ἰδιαιτέρως τὴν Ἐπιτροπὴν. Αἱ δοθεῖσαι ἐν προκειμένῳ ἐξηγήσεις εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὸν ἀσκούμενον ἐλεγχον οὐδὲν δύνανται νὰ κριθῶσιν ὡς ἱκανοποιητικά. Ἀποφικ τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι χρῆσις τῶν ἐν λόγῳ ὀχημάτων πέραν τῆς ἱκανοποιήσεως ὑπηρεσιακῶν ἀναγκῶν θεωρεῖται ἀπαράδεκτος καὶ συνιστᾷ, συνάμα, κλασσικὴν περίπτωσιν ἀσυγγνώστου διασπαθίσεως τοῦ δημοσίου χρήματος. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐν προκειμένῳ, φρονεῖ ὅτι θὰ ἔδει νὰ ἐκδοθῶσι τοιαῦτα ὁδηγία ὥστε νὰ τίθενται σαφῆ κριτήρια ὡς πρὸς τὸ ποῖος θὰ δικαιούται χρήσεως τῶν τοιούτων ὀχημάτων καὶ ἐκεῖ ὅπου γίνονται παραβάσεις νὰ τιμωροῦνται παραδειγματικῶς.
- (ε) Αἱ ἐγκαταλειφθεῖσαι ὑπὸ τῶν Τουρκοκυπρίων περιουσίαι, ὡς εἶναι φυσικόν, καὶ δεδομένης τῆς καταστάσεως εἰς οἷαν εὐρίσκοντο, ἐδημιούργησαν τὴν ἀνάγκην ἐκτελέσεως σειρᾶς ἔργων διὰ τὴν ταχύρρυθμον ἀνάπτυξιν τῶν. Τὰ παρεχόμενα, ἐν τούτοις, κονδύλια διὰ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν οὐδὲν δύνανται νὰ κριθῶσιν ὡς ἱκανοποιητικά μὲ ἀποτέλεσμα ὁ νῦν διαμένων εἰς αὐτάς, κυρίως προσφυγικὸς πληθυσμὸς, ν' ἀντιμετωπίζῃ πλείστα ὄσα προβλήματα. Ὡς ἐκ τούτου καλεῖται ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιδείξῃ ὅλως ἰδιαιτέραν φροντίδα διὰ τὴν παντοιοτρόπως ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιρραζομένων κοινοτήτων καὶ δημοτικῶν ἀρχῶν.

6. Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν καὶ Ὑπηρεσίαι :

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰς παρασχεθείσας πληροφορίας ἐν σχέσει μὲ τὸ ἐν λόγῳ Ὑπουργεῖον ἐπιθυμεῖ νὰ παρατηρήσῃ τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Διαπιστοῦται διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἀνεπάρκεια καταλλήλου προσωπικοῦ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ὡς ἄνω Ὑπουργείου καὶ δὴ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ. Ἡ κατάσταση αὕτη πείθει τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ἡ ἐκ βάθρων ἀναδιάρθρωσις τῶν Ὑπηρεσιῶν αὐτῶν ἀποτελεῖ πρῶτιστον ἀνάγκην καὶ ἐπιβάλλεται ἐκ τῶν πραγμάτων.
- (β) Αἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Πρσβεῖαι τῆς Κύπρου ἐξακολουθοῦν παρουσιάζουσαι σοβαρὰς ἐλλείψεις μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ εἶναι εἰς θέσιν νὰ διαδραματίζον τὸν ἐνδεικνυόμενον ρόλον τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλουν αἱ παροῦσαι περιστάσεις τὰς ὁποίας διέρχεται ὁ τόπος. Κατὰ συνέπειαν ἡ ἔναρξις προσπάθειας δι' ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἐξωτερικῶν ὑπηρεσιῶν γενικῶς χρειάζεται νὰ γίνῃ ἄνευ οὐδεμιᾶς περαιτέρω χρονοτριβῆς.
- (γ) Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἀναληφθησομένης προσπάθειας δι' ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἐν λόγῳ Ὑπηρεσιῶν θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ἐξετασθῇ ὅλως ἰδιαιτέρως τὸ θέμα τῆς παροχῆς εἰς τοὺς ὑπηρετοῦντας ὑπαλλήλους τῶν ἀπαιτουμένων ἐπιδομάτων καὶ ἐξόδων ὥστε καὶ ἡ προσέλευσις τοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ νὰ εἶναι δυνατὴ ἀλλὰ καὶ τοῦτο νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνταποκρίνεται πλήρως εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποστολῆς του.

7. Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν καὶ Τμήματα :

Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὸ φῶς τῶν παρασχεθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου πληροφοριῶν ἐπ' ἀριθμοῦ γενικῶν καὶ ἐιδικῶν θεμάτων

έμπιπτόντων εις τήν άρμοδιότητα του Υπουργείου τούτου, θα ήθελον να παρατηρήσωσι τά ακόλουθα :

- (α) Τά Μέλη τής Έπιτροπής έχοντα ύπ' όψιν τήν άναλυθείσαν ύπό τών εκπροσώπων του έν λόγω Υπουργείου πολιτικήν επί του θέματος τής μετατροπής τών προσωρινών θέσεων εις μονίμους, εκφράζουν τήν ικανοποίησίν των διά τήν ήδη άρξαμένην πρός τόν ως άνω σκοπόν προσπάθειαν, ή όποία εκφράζεται διά τών έπιφερομένων εις τούς δύο Προϋπολογισμούς άλλαγών έστω και έάν διατηροϋν έπιφυλάξεις ως πρός τά άκολουθηθέντα κριτήρια. Η Έπιτροπή θεωρεί έν προκειμένω άπαράδεκτον τήν συνέχισιν ένός τοιούτου θεσμού δι' ό και θα πρέπει ή Κυβέρνησις να μελετήση τήν μετατροπήν άπασών τών προσωρινών θέσεων εις νομίμους τοιαύτας μέ μόνον κριτήριον τό κατά πόσον αί θέσεις αύται καθ' έαυται απέδειξαν έν τή πράξει τήν ανάγκην τής μονιμότητός των.
- (β) Τό θέμα τών συναφθέντων πρό τής τουρκικής εισβολής χρεών άπησχόλησεν όλως ιδιαιτέρως τά Μέλη τής Έπιτροπής. Έν προκειμένω ή Έπιτροπή σημειοί μεθ' ικανοποίησεως ότι τό όλον θέμα άπασχολεί σοβαρώς τήν Κυβέρνησιν, ήδη δέ ήρχισεν ή σχετική έπ' αύτου έπεξεργασία. Η Έπιτροπή είναι τής γνώμης ότι ή επίλυσις του έν λόγω προβλήματος επιβάλλεται να γίνη τό ταχύτερον έν όψει του γεγονότος ότι ή συνέχισις τής ύπάρξεως τούτου, έκτός τών άλλων, άποτελεί ανασταλτικόν παράγοντα διά τούς πληγέντας όφειλέτας εις τήν προσπάθειάν των να έπαναδραστηριοποιηθοϋν.
- (γ) Έσημειώθη μετ' εύχαριστήσεως ότι τό από πολλου εκκρεμουν θέμα τής άναθεωρήσεως τόσον του θεσμου όσον και τής όλης πολιτικής τής Κυπριακής Τραπεζής Άναπτύξεως εύρε τελικώς τήν λύσιν του, εκφράζεται δέ ή έλπις ότι ή περι ής ό λόγος Τράπεζα θα δυνηθή με τό νέον σχήμα και άρμοδιότητάς της να διαδραματίση τόν άρμόζοντα ρόλον εις τήν περαιτέρω ανάπτυξιν τής οικονομίας.
- (δ) Η Έπιτροπή επιθυμεί να άναφερθή εις τά ύφιστάμενα σχόλια και επικρίσεις εις ό,τι άφορά τόν τρόπον κατακυρώσεως προσφορών και τάς ύπό του Συμβουλίου Προσφορών λαμβανομένας άποφάσεις, διά τουτο και καλεί τούς άρμοδίους όπως μελετήσωσιν τό όλον θέμα και προβώσιν εις τήν βελτίωσιν τής επικρατούσης καταστάσεως.
- (ε) Η Έπιτροπή έσημείωσε μεθ' ικανοποίησεως τάς έπελθούσας καλλιτερεύσεις εις τούς όρους ύπηρεσίας τών ύπηρετούντων δημοσίων υπαλλήλων επί ήμερησίας θάσεως. Έν προκειμένω ή Έπιτροπή έχει τήν άποψιν ότι ό θεσμός αυτός καθ' έαυτός, δεδομένων τών σοβαρών μειονεκτημάτων του, θα έδει να εκλείψη, οί δέ νϋν ύπηρετούντες, έάν και έφ' όσον κέκτηνται τά άπαιτούμενα προσόντα διά διορισμόν, να άπαρροφηθώσιν εις τό μόνιμον προσωπικόν τής δημοσίας ύπηρεσίας.
- (στ) Τό θέμα τής ιδιωτικής άπασχολήσεως Κρατικών υπαλλήλων άπησχόλησε σοβαρώς τά Μέλη τής Έπιτροπής. Ός είναι γνωστόν, πᾶσα τοιαύτη ένέργεια άντίκειται πρός τόν Νόμον και είναι άσυμβίβαστος πρός τήν εκτέλεσιν τών καθηκόντων του κρατικού υπαλλήλου. Κατά συνέπειαν τά Μέλη τής Έπιτροπής έχουν τήν γνώμη ότι οί άρμόδιοι θα πρέπει να θέσωσιν έν κινήσει τόν μηχανισμόν του Νόμου και χωρήσωσιν εις τήν έπιβολήν τών ύπό του Νόμου προβλεπομένων κυρώσεων.

8. Υπουργείον Συγκοινωνιών & Έργων και Τμήματα :

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους πληροφορίας καὶ ἐπεξηγήσεις τὰς παρασχεθείσας ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιών καὶ Ἔργων ἐπιθυμεῖ ὅπως προβῆ εἰς τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις :

- (α) Ἀποτελεῖ κοινὴν διαπίστωσιν ὅτι εἰς τὴν ὅλην διαδικασίαν ἐκτελέσεως τῶν διαφόρων προγραμμάτων ἀναπτύξεως, τὰ ὁποῖα ἐμπίπτουν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὡς προεῖρηται Ὑπουργείου, παρουσιάζονται σοβαραὶ ἀνεπάρκειαι εἰς τὸ θέμα τῆς ἀσκουμένης ἐποπτείας. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκφράζουν ἐν προκειμένῳ τὴν ἀποψιν ὅτι τὸ ὕψος τῶν διατιθεμένων διὰ τὸν ὡς ἄνω σκοπὸν κονδυλίων δὲν δικαιολογεῖ τὴν ὑπαρξίν τοιούτων ἀνεπαρκειῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου θὰ πρέπει αἱ ἀρμόδιαι ὑπηρεσίαι, καταλλήλως στελεχούμεναι, νὰ εἶναι εἰς θέσιν, πέραν τῆς ἀσκουμένης σήμερον ἐπιστάσεως, νὰ ἐπεκτείνουν τὸν ὅλον ἔλεγχόν των καὶ εἰς θέματα ἐποπτείας χάριν τῆς καλυτέρας ἐκτελέσεως τῶν προγραμματιζομένων ἔργων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γινομένων προδιαγραφῶν δι' ἐν ἕκαστον ἔργον.
- (β) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐσημείωσε μεθ' ἰκανοποιήσεως ὅτι πλεῖστα ὅσα προγραμματισθέντα ἔργα εἰς τὸν ἀερολιμένα Λάρνακος ἔχουν ἐκτελεσθῆ. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν διαφόρων καταστημάτων εἰς τὸν ἀερολιμένα Λάρνακος, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὴν ἀποψιν ὅτι τὸσον ὁ τρόπος τῆς προκηρύξεως τῶν προσφορῶν ὅσον καὶ αἱ ἀκολουθούμεναι μέθοδοι καταλογισμοῦ τούτων εἰς τοὺς προσφοροδότας δὲν εἶναι οἱ ἐνδεδειγμένοι δι' ὅ καὶ θὰ ἔδει νὰ ἀναθεωρηθοῦν τὸ ταχύτερον δυνατόν.
- (γ) Ὁ μεγάλος φόρτος ἐργασίας τὸν ὁποῖον καλοῦνται νὰ διεκπεραιώσουν σήμερον οἱ ἐναπομείναντες ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ κράτους λιμένες, καθιστοῦν ἀπολύτως ἀπαραίτητον τὴν συμπλήρωσιν εἰς τούτους τῶν διαφόρων ἔργων ἐξοπλισμοῦ καὶ ἐγκαταστάσεων καθὼς ἐπίσης τὴν ἐπέκτασιν τούτων. Διὰ τῆς οὕτως αὐτῆς αὐξήσεως τῆς δυναμικότητος τῶν λιμένων θὰ εἶναι δυνατὴ ἢ εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα διεκπεραίωσις τοῦ σημερινοῦ φόρτου ἐργασίας μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀποφεύγεται ἡ ἀσκοπος ἐπιβάρυνσις τῶν διακινουμένων ἐμπορευμάτων δι' ὑψηλῶν ἐπιναύλων, οἱ ὁποῖοι, εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, δημιουργοῦν τάσεις περαιτέρω αὐξήσεως τῶν τιμῶν τὸσον τῶν καταναλωτικῶν εἰδῶν ὅσον καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν.
- (δ) Ἡ ἴδρυσις ὑπὸ τὸ ὡς ἄνω Ὑπουργεῖον εἰδικῷ Τμήματι Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας ἐπιβάλλεται ἐκ τῶν πραγμάτων. Μία τοιαύτη ὑπηρεσία, ὡς εἶναι φυσικόν, θὰ θέσῃ τὰς βάσεις διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας καὶ, ἀφ' ἑτέρου, θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἐνδεδειγμένου ἐλέγχου ἐπὶ τῶν ὑπὸ Κυπριακὴν σημαίαν πλοίων ὥστε νὰ ἀποφευχθῶσιν αἱ διατυπούμεναι σήμερον εἰς θάλασσαν τῆς Κύπρου ἐπικρίσεις καὶ χαρακτηρισμοὶ περὶ σημαίας εὐκαιρίας. Ἐκ παραλλήλου θὰ πρέπει νὰ προωθηθῆ τὸ ἀπὸ πολλοῦ ἐκκρεμοῦν θέμα ἀναθεωρήσεως τῶν τελῶν ἐγγραφῆς πλοίων, τελῶν ὑποθηκεύσεως, κ.λ.π., τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ἀδίκαιολογῆτως χαμηλά.
- (ε) Ἐντὸς τῶν πλασίων ἀναπτύξεως τῶν ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς νήσου τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καλοῦν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως μελετήσῃ τὸ θέμα τῆς ἐπεκτάσεως τῆς κατ' οἶκον παροχῆς ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς τοὺς τευρκοκυπριακοὺς Δήμους οἱ ὁποῖοι νῦν κατοικοῦνται ὑπὸ ἐκτεπισθέντων Ἑλληνοκυπρίων.

9. Υπουργείον Υγείας και Ιατρικόν Τμήμα.

Υπό τὸ φῶς τῶν παρασχεθεισῶν πληροφοριῶν καὶ τῆς γενομένης ἀναλύσεως ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Ὑπουργοῦ Υγείας τῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου του ἐπὶ διαφόρων θεμάτων τῆς ἀρμοδιότητός του ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ ὅπως παρατηρήσῃ τὰ ἀκόλουθα :

(α) Παρ' ὅλον ὅτι αἱ σημεριναὶ οικονομικαὶ δυνατότητες τοῦ κράτους αἱ δημιουργηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος ἱκανοποίησιν τοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἐκκρεμοῦντος καθολικοῦ αἰτήματος τῆς εἰσαγωγῆς ἐνὸς γενικωτέρου σχεδίου υγείας διὰ τὴν δωρεὰν παροχὴν ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι αἱ προκαταρκτικαὶ μελέται διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἐνὸς τοιοῦτου σχεδίου πρέπει νὰ συνεχισθοῦν καὶ συμπληρωθοῦν. Ταυτοχρόνως θὰ πρέπει νὰ ἀναληφθῶσι τοιαῦται συντονισμένα προσπάθειαι ὥστε ἡ ἐξυπηρέτησις τοῦ εὐρέως δικαιούχου δωρεὰν περιθάλψεως κοινοῦ νὰ εἶναι πλήρης καί, τὸ τελευταῖον, νὰ μὴ εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένον νὰ ἀπευθύνεται διὰ περιθάλψιν ἐκτὸς τῶν Κυβερνητικῶν ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν. Παρὰ τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὰ ὡς ἄνω θὰ πρέπει νὰ μελετηθῇ ἐπίσης τὸ θέμα τῆς πληρεστέρας ἐπανδρώσεως τῶν ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν ὥστε αἱ τελευταῖαι νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην τούτων, καὶ εἰδικώτερον εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντας, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται διασκορπισμένοι εἰς τὰ διάφορα σημεία τῆς νήσου.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδίδουσα ἰδιαίτεραν σημασίαν εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς τιμῆς καὶ τῆς ποιότητος τῶν προσφερομένων εἰς τοὺς ἀσθενεῖς φαρμάκων καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως, ἀνεξαρτήτως τῶν δυσκολιῶν αἱ ὁποῖαι ἐνυπάρχουν εἰς τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐλέγχου τούτου, χωρήσῃ εἰς τὴν ἄμεσον ἐφαρμογὴν του.

(γ) Τὸ θέμα τῆς ἰδιωτικῆς ἀπασχολήσεως Κυβερνητικῶν ἱατρῶν ἀπησχόλησεν ὅπως ἰδιαίτερος τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ μίαν τοιαύτην ἐνέργειαν ἐκ μέρους δημοσίων ὑπαλλήλων ἀδικαιολόγητον δι' ὃ καὶ καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν λήψιν αὐστηρῶν μέτρων καὶ ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὴν ἐπιβολὴν αὐστηροτέρων κυρώσεων εἰς τοὺς παραβαίνοντας τὰς ὁδηγίας τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου.

10. Υπουργείον Δικαιοσύνης καὶ Τμήματα :

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους πληροφορίας καὶ ἐπεξηγήσεις τὰς δαθείσας ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης ἐπιθυμεῖ ὅπως προβῇ εἰς τὰς ἀκολουθεῖσας παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις :

(α) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπὸ σημείωσιν τὸ αἶτημα δι' ἰσομοισίαν τῶν δεσμοφυλάκων μετ' ἄλλων ὁμοειδῶν κλάδων τῆς κρατικῆς μηχανῆς καὶ μετ' εὐχαριστήσεως σημειοῖ ὅτι τὸ θέμα τοῦτο ὡς γενικώτερον τοιοῦτον καὶ ἀπτόμενον τῆς γενικῆς προσπάθειας δι' ἀξιολόγησιν τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν θέσεων θὰ τύχῃ τῆς δεούσης ἐξετάσεως ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἀναληφθείσης προσπάθειας δι' ἀναδιοργάνωσιν τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας.

(β) Τὸ θέμα τῆς ἰδρύσεως δημοσίου ἀρχείου παρ' ὅλον ὅτι ὡς στόχος ἐτέθη ἐπανειλημμένως καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, ἐν τούτοις, δὲν κατωρθώθη εἰσέτι ἡ ὑλοποίησις τούτου. Ἡ Ἐπιτροπὴ κατανοοῦσα πλή-

πως τὴν χρησιμότητα ἐνὸς τοιούτου ἀρχείου καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως προωθήσῃ τὸ ὅλον θέμα καλύπτουσα οὕτω ἐν ἀπὸ πολλοῦ ὑφιστάμενον κενὸν εἰς τὸν τόπον.

11. Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Ὑψηρεσῖαι :

Μὲ βάσιν τὰς δοθείσας ἐπεξηγήσεις εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀκολουθουμένην πολιτικὴν τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου εἰς θέματα τῆς ἀρμοδιότητός του, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ ὅπως προβῆ εἰς τὰς ἀκολουθούσους παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις :

- (α) Δεδομένης τῆς σημασίας τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸν τόπον καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς βιομηχανίας εἰς μέσου ἐπιπέδου τεχνικὰ στελέχη, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὴν ἂποψιν ὅτι θὰ ἔδει νὰ γίνῃ ἀναθεώρησις τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως τόσον εἰς ἑκτασιν ὅσον καὶ εἰς ἔμφασιν μὲ παράλληλον διαφοροποίησιν τοῦ προσφερομένου προγράμματος μορφώσεως εἰς τρόπον ὥστε καὶ αἱ ἀνάγκαι τοῦ τόπου νὰ ἰκανοποιηθῶσιν πλήρως εἰς τοιαῦτα στελέχη καὶ ἡ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν νὰ προσελκύῃ τοὺς νέους.
- (β) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀκολουθουμένην πολιτικὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν νηπιαγωγείων ἐπιθυμεῖ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι δεδομένης τῆς σημασίας τοῦ ἐν λόγῳ κλάδου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν σημειουμένην ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομίας θὰ πρέπει ὁ ὅλος τομεὺς νὰ τύχῃ καλύτερας ἀντιμετωπίσεως καὶ νὰ τοποθετηθῇ ἐπὶ ὀρθοτέρων βάσεων.
- (γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν σχετικῶς ὑποβληθέν αἴτημα δι' ἄρσιν ἀριθμοῦ ἀδικιῶν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν μισθοδοσίαν τῶν κατόχων τῆς θέσεως Καθηγητοῦ—Γυμναστοῦ εἰς τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν καὶ συζητήσασα τὰ ἀκολουθηθέντα κριτήρια κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἐν λόγῳ μισθοδοσίας, ἰκανοποιήθη μὲ σχετικὴν δήλωσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου ὅτι τὸ ὅλον θέμα θὰ τύχῃ τῆς δεούσης ἐπεξεργασίας καὶ ἐπιλύσεως ἐντὸς τῶν γενικωτέρων πλαισίων τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς δημοσίας ὑψηρεσίας.
- (δ) Ἡ εἰς περιωρισμένον βαθμὸν λειτουργία τοῦ Γεωργικοῦ Γυμνασίου Μόρφου προσφέρει, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν εὐκαιρίαν προβληματισμοῦ τῶν ἀρμοδίων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ γενικώτερον τὸν θεσμὸν αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν, ἐνῶ ἔχει δημιουργήσει ταυτοχρόνως προοπτικὰς διὰ τὴν ἐξ ὑπαρχῆς ἀναθεώρησιν τούτου ὥστε τὴν ὅλην διδομένην κατεύθυνσιν νὰ διακρίνουν στοιχεῖα καθαρῶς γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως μὲ βάσιν τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου.
- (ε) Αἱ λαμβάνουσαι χώραν ἐν Ἑλλάδι καὶ εὐρισκόμεναι ἐν πλήρει ἐξελίξει προσπάθειαι διὰ μεταρρυθμίσεων τῆς παιδείας θὰ πρέπει νὰ προβληματίσων τοὺς ἀρμοδίους τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἐνῶ θὰ πρέπει καὶ ἡ Κύπρος νὰ μὴ μείνῃ ἀμέτοχος τῆς ὅλης προσπάθειας, οἰασδήποτε ἐν Κύπρῳ μεταρρυθμίσεις θὰ πρέπει νὰ διακρίνῃ ἢ διατήρησις ἀφ' ἐνὸς τῶν δεσμῶν τῆς Κυπριακῆς παιδείας μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς τοιαύτης, πάντοτε ὅμως λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐπιτοπίων ἀναγκῶν καὶ ἀπαιτήσεων.
- (στ) Τὸ θέμα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ, δεδομένης τῆς σημασίας του καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ὑπάρχοντος ὀξέος ἀνεργιακοῦ προβλήματος, θὰ πρέπει νὰ τύχῃ τῆς δεούσης προσοχῆς ἐκ μέρους τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου. Γνώμων οἰασδήποτε προσπάθειας θὰ πρέπει, ἀπαραιτήτως, νὰ εἶναι ἡ ἔγκαιρος καθοδήγησις τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἀκολουθήσωσιν ἀνωτέρας σπουδᾶς μὲ ὑπερσχεῖον κριτήριον τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας τῆς νήσου.

- (ζ) Ἡ ἴδρυσις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μορφωτικῶν ὑπηρεσιῶν ἀποτελεῖ διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν στόχον ὑψίστης προτεραιότητος ἰδίως ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ σημερινοῦ ρόλου τὸν ὁποῖον ἀναμένεται νὰ ἀναλάβωσιν αἱ τοιαῦται ὑπηρεσίαι. Κατὰ τὴν ἀποψιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ ρόλος τῶν τοιοῦτων ὑπηρεσιῶν δὲν θὰ πρέπει νὰ περιορίζεται κατ' ἀνάγκην εἰς τὴν παρακολούθησιν καὶ καθοδήγησιν τῶν φοιτῶντων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Κυπρίων μόνον ἀλλὰ νὰ ἐπεκτείνεται εἰς τὴν παντοιοτρόπως πολιτιστικὴν προβολὴν τῆς Κύπρου καθὼς ἐπίσης τὴν ὑποβοήθησιν τῶν Κυπριακῶν παροικιῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ τόσο εἰς θέματα ἐνισχύσεως τῶν δεσμῶν των μετὰ τῆς Κύπρου ὅσον καὶ εἰς θέματα διαφωτίσεως καὶ προβολῆς τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν ἀποδήμων ἡ Ἐπιτροπὴ χαιρετίζει τὴν δημιουργίαν ἐιδικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐλπίζει ὅτι ὁ ρόλος αὐτῆς θὰ ἐπεκταθῆ καὶ καλύψῃ τοὺς Κυπρίους ξενητεμένους ἐν τῷ συνόλῳ των.
- (η) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδίδουσα ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου μετὰ λύπης τῆς σημειοῖ ὅτι δὲν ἐτέθησαν εἰσέτι αἱ ἀναγκαῖαι δεσμοὶ διὰ τὴν προώθησιν τῆς ὅλης προσπάθειας δι' ἃ καὶ καλεῖ τοὺς ἀρμοδίους ὅπως ἐπισπεύσωσιν τὴν ὅλην ἀπαιτουμένην πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διαδικασίαν.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἀριθμὸς τροποποιήσεων αἱ ὁποῖαι, ἀφοῦ ἔτυχον τῆς σχετικῆς μελέτης ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνεκρίθησαν καὶ ἐνεσωματώθησαν εἰς τὰ κατάλληλα μέρη τῶν Προϋπολογισμῶν.

Αἱ τροποποιήσεις αὗται, κατὰ σειρὰν λήψεως, εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

(α) Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς — Κεφάλαιον 72Α — Παιδεία.

Ἄρθρον 100 — Ἀποδοχαὶ Προσωπικοῦ :

Αἱ ὑπὸ τὰ ἐδάφια (15), (16) καὶ (17) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου γενόμεναι πρόνοιαι τροποποιοῦνται ἵνα καλύψωσι καὶ τὴν μισθοδοσίαν 9 νέων θέσεων, ἧτοι 1 θέσεως Διευθυντοῦ Α' Σχολῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, 3 θέσεων Διευθυντοῦ Σχολῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ 5 θέσεων Βοηθοῦ Διευθυντοῦ Σχολῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῆς Ὑπηρεσίας.

Κατ' ἀκολουθίαν ἔχουσιν ἐπενεχθῆ αἱ ἀντίστοιχοι τροποποιήσεις εἰς τὰς ἀντιστοίχους στήλας «Ἐγκεκριμένους Προϋπολογισμοὺς διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1977» καὶ εἰς τὰ ἄρθρα «Δέκατος Τρίτος Μισθός», «Τιμαριθμικὰ Ἐπιδόματα» καὶ «Αὔξεις Μισθῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων». Ἐπίσης ἔχουν ἐπενεχθῆ εἰς ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ αἱ λοιπαὶ συνεπακόλουθοι τροποποιήσεις.

(β) Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς — Κεφάλαιον 59Α —

Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων — Διοίκησις.

Ἄρθρον 100 — Ἀποδοχαὶ Προσωπικοῦ :

Τὰ περιληφθέντα ὑπὸ τὰς ὑποδιαίρέσεις 107 καὶ 121 τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου ἠϋξημένα πρὸς διὰ δέκατον τρίτον μισθὸν καὶ τιμαριθμικὰ ἐπιδόματα τροποποιοῦνται ἐπὶ τὸ ἐλάττον δοθέντος ὅτι παρομοίᾳ πρόβλεψις ἐγένετο εἰς ἄλλα ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἄπασαι αἱ κατ' ἀκολουθίαν τροποποιήσεις ἔχουν ἐπενεχθῆ εἰς ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

	Ἀναθεωρημένος Προϋπολογισμός τοῦ 1976	Προϋπολογισμός διὰ τὸ ἔτος 1977
	£	£
Ἐπίλοιπον Παγίου Ταμείου κατὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου	—	117.524
Προϋπολογισμός Ἐσόδων	71.076.000	68.734.985
Προϋπολογιζόμενα εἰσπράξεις ἐξ ἄλλων πηγῶν ἢ δανείων	16.000.000	18.000.000
	<u>87.076.000</u>	<u>86.852.509</u>
Προϋπολογισμός Δαπανῶν	67.958.476	74.320.036
Μεταφορὰ εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους	19.000.000	12.000.000
Ἐπίλοιπον Παγίου Ταμείου κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου	117.524	532.473
	<u><u>117.524</u></u>	<u><u>532.473</u></u>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»

ΙΔΡΥΣΙΣ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ

ΠΙΝΑΞ

	1976	1977	Αὔξεις (+) ἢ Μειώσεις (—)
Δημόσιοι Ἐπάλληλοι (συμπεριλαμβανομέ- νων τῶν Ἰατρικῶν Ἐπηρεσιῶν) ..	7,416	7,587	+ 171
Ἐκπαιδευτικαὶ Ἐπηρεσίαι	4,748	4,997	+ 249
Ἀστυνομία	3,392	3,392	
Φυλακαὶ	163	163	
Πυροσβεστικὴ Ἐπηρεσία	241	241	
Κυπριακὸς Στρατὸς	412	514	+ 102
	<u>16,372</u>	<u>16,894</u>	<u>+ 522</u>

Α.—ΑΠΟΔΟΧΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ :	£	£
1. Βασικοί Μισθοί :		
1.1 Έτήσια προσαυξήσεις επί βασικών μισθών καὶ πρόνοια διὰ νέας θέσεις :		
1.1.1 Κυπριακὸς Στρατὸς	290,792	
1.1.2 Ἰατρικὸν Τμήμα :		
53 νέαι θέσεις	73,897	
1.1.3 Παιδεία :		
249 νέαι θέσεις	337,725	
1.1.4 Ἄλλα Τμήματα :		
Νέαι Θέσεις καὶ ἐτήσια προσαυξήσεις	355,315	
	<hr/>	1,057,729
2. Αύξεις Ἐπιδομάτων :		
2.1 Ἐτησία αὐξησης διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου 84/72 διὰ τὰς Φυλακὰς, Εἰδικοὺς Ἀστυφύλακας καὶ Παιδεῖαν	65,424	
	<hr/>	169,214
3. Τιμαριθμικὰ Ἐπιδόματα		871,510
4. Ἴσος Μισθός :		
Κατὰ τὸ ἔτος 1977 ἡ πρόνοια εἶναι ἠϋξημένη κατὰ 55.95% ἐνῶ κατὰ τὸ 1976 ἡ πρόνοια ἦτο διὰ βασικὸν μισθὸν μόνον		813,014
		<hr/>
		2,911,467

B.—ΑΛΛΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ :

Α ὑ ξ ῆ σ ε ι ς :		
1. Δημόσιον Χρέος		1,616,110
2. Ἐπιστροφαὶ Δασμῶν—Τελωνεῖα		200,000
3. Ἐπιστροφαὶ Φόρων—Τμήμα Ἐσωτερικῶν Προ- σόδων		113,900
4. Ὀδοιοπορικὰ	32,000	
5. Ἐξοδα Λειτουργίας Γραφείου	46,000	
6. Τμήμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας—Κέντρον Ἐλέγχου Πτήσεων	245,000	
7. Χορηγία εἰς ΚΟΑ	145,000	
8. Συντάξεις καὶ Φιλοδωρήματα	458,000	
9. Συνεισφορὰ ἐναντι τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως	100,000	
10. Γραφεῖον Δημοσίων Πληροφοριῶν—Τηλετ. Ὑπη- ρεσία κ.ἄ.	34,300	
	<hr/>	

11. Ἡλεκτρομηχανολογικὴ Ὑπηρεσία.. ..	53,000	
12. Κρατικαὶ Ἀποθῆκαι—Ἀποθ. Λιμ. Τέλη	50,000	
13. Ἀστυνομία—Διάφορα	71,180	
14. Δημόσια Ἔργα	65,000	
15. Ἱατρικὸν Τμῆμα	35,000	
16. Τμῆμα Δασῶν.. .. .	10,000	
17. Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων :		
Γενικὴ Κυβερνητικὴ Συνεισφορὰ	844,000	
Κυβερνητικοὶ Ὑπάλληλοι	153,000	
	<hr/>	2,341,480
		<hr/>
		7,182,957
 Μειώσεις :		
1. Συνεισφορὰ εἰς Ταμεῖον Συντάξεων	17,000	
2. Συνεισφορὰ ἔναντι ὑποχρ. πρὸς Συνεργατικὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν	76,000	
3. Μὴ Ἐπαναλαμβανόμεναι Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων	110,000	
4. Διάφοροι	618,397	
	<hr/>	821,397
		<hr/>
Αὔξεις προνοίας δαπανῶν ἔτους 1977 ἔναντι ἀναθεωρη- μένης τοῦ ἔτους 1976		6,361,560
		<hr/> <hr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Δ»

Ἔσοδα κατὰ Κεφάλαια	Ἐγκεκρι- μένος Προϋπο- λογισμὸς 1976	Ἀναθεω- ρημένος Προϋπο- λογισμὸς 1976	Προϋπο- λογισμὸς 1977
	%	%	%
1. Ἄμεσοι Φόροι	22.62	17.24	20.73
2. Ἐμμεσοι Φόροι	46.98	34.82	40.49
3. Ἔσοδα ἐκ Προσφορᾶς Ὑπηρεσιῶν καὶ Πωλήσεως Ἀγαθῶν	7.77	6.06	6.10
4. Πρόσοδοι, Ἐνοίκια καὶ Δικαιώματα..	11.50	7.88	8.87
5. Μεταβιβάσεις	4.43	3.29	3.86
6. Χορηγία Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ..	—	14.07	14.55
7. Ἔσοδα ἐκ Δανείων	5.72	15.86	4.41
8. Ἔσοδα Μὴ Ἄλλως Κατατάξιμα	0.98	0.78	0.99
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100.00	100.00	100.00
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Ε»

Κεφάλαιον Δαπανών	1976	1977	Προτεινόμεναι Δαπάναι	
	Έγκριμέ- νος Προϋπο- λογισμός (έγκριθείσαι δαπάναι έξ όλων τών πηγών) £	Σύνολον Δαπανών £	Ταμείον Αναπτύ- ξεως £	Ταμείον Δανειστι- κών Έπιτρό- πων £
1. Έπιτροπή Προγραμματισμού	49,915	88,413	88,413	—
2. Ανάπτυξιν Ύδατων ..	3,883,759	4,955,573	4,481,482	474,091
3. Βελτίωσις Χρήσεως Ύδατος	328,156	370,896	154,396	216,500
4. Γεωργία	1,885,020	1,727,002	1,231,702	495,300
5. Ίνστιτούτον Γεωργικών Έρευνών	288,091	408,927	408,927	—
6. Κτηνοτροφία	352,502	358,907	329,532	29,375
7. Κτηνιατρικαί Ύπηρεσίαι ..	245,491	352,654	352,654	—
8. Ανάπτυξιν Δασών	1,502,699	881,500	881,500	—
9. Γεωλογική Έπισκόπησις ..	225,892	424,369	424,369	—
10. Ανάπτυξιν Αλιείας	182,812	225,648	150,648	75,000
11. Μετεωρολογική Ύπηρεσία ..	55,699	84,323	84,323	—
12. Πιστοδότησις Αναπτύξεως	5,005,000	2,790,000	2,000,000	790,000
13. Έμποριον & Βιομηχανία ..	2,400,489	1,441,455	1,441,455	—
14. Τουρισμός	1,025,000	1,400,000	500,000	900,000
15. Αρχαιοτήτες	126,920	191,682	191,682	—
16. Δημόσια Έργα	361,573	471,528	471,528	—
17. Ανάπτυξιν Όδικου Δικτύου	1,869,600	2,877,100	2,877,100	—
18. Λιμένες	1,087,163	12,356	12,356	—
19. Αερολιμένες	437,820	791,400	791,400	—
20. Δημόσια Κτίρια	318,900	116,255	116,255	—
21. Πολεοδομία & Οίκησις ..	4,780,074	4,589,371	4,589,371	—
22. Ιατρικαί & Ύγειονομικαί Ύπηρεσίαι	534,680	458,654	458,654	—
23. Αγροτική Ανάπτυξις	492,634	751,381	502,863	248,518
24. Έργασία & Κοινωνικαί Ασφαλίσεις	214,053	326,090	326,090	—
25. Κέντρον Παραγωγικότητας	92,147	131,291	131,291	—
26. Ύπηρεσίαι Κοινωνικής Εύη- μερίας	57,638	71,722	71,722	—
27. Παιδεία	964,097	868,389	438,389	430,000
28. Τμήμα Κτηματολογίου & Χωρομετρίας	203,608	285,275	285,275	—
29. Ταχυδρομικαί Ύπηρεσίαι ..	34,074	45,750	45,750	—
30. Στατιστικαί Ύπηρεσίαι ..	84,796	157,788	157,788	—
31. Άλλαι Ύπηρεσίαι	402,634	416,181	416,181	—
32. Προκαταρκτικός Προγραμ- ματισμός	15,000	15,000	15,000	—
33. Ξένη Τεχνική Βοήθεια ..	60,000	60,000	60,000	—
34. Μή Προβλεπόμεναι Δαπάναι καί Αποθεματικόν	1,000,000	750,000	750,000	—
Δέκατος Τρίτος Μισθός ..	150,000	—	—	—
Τιμαριθμικά Έπιδόματα ..	410,010	—	—	—
Σύνολον Δαπανών ..	31,127,946	28,896,880	25,238,096	3,658,784

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν ὅπως λάβῃ τὸν λόγον.

ΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευταί,

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διὰ τρίτον κατὰ συνέχειαν ἔτος καλούμεθα νὰ χαράξωμεν τὴν δημοσιο-
νομικὴν καὶ οἰκονομικὴν μας πολιτικὴν ὑπὸ συνθήκας κατοχῆς. Παρὰ τὰ
ψηφίσματα καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, τὰ Τουρκικὰ στρα-
τεύματα ἐξακολουθοῦν νὰ κατέχουν μέγαν τμήμα τῆς πατρικῆς μας γῆς
καὶ νὰ ἀψηφοῦν καὶ νὰ καταπατοῦν βασικά καὶ γενικῶς παραδεδεγμένα
ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ ἀρχὰς τοῦ διεθνοῦς δικαίου. Ὅμως, οὔτε
ἡ προσφυγοποίησης, οὔτε τὸ τεράστιον οἰκονομικὸν πλῆγμα δὲν ἦσαν ἰκανὰ
νὰ λυγίσουν τὸ φρόνημα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας. Δὲν ὑπεκύψαμεν
καὶ δὲν παρεδόθημεν. Καὶ μὲ ἀκμαῖον τὸ ἠθικὸν συνεχίζομεν τὸν ἀγῶνα
μέχρι τῆς ἀνακτήσεως τῆς ἐλευθερίας τῆς Κύπρου, μέχρι τῆς ἐξευρέσεως
μιᾶς ἐντίμου καὶ δικαίας λύσεως, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτρέπη εἰς ὅλους τοὺς
κατοίκους τῆς Νήσου νὰ ἀσκοῦν καὶ νὰ ἀπολαμβάνουν τὰ ἀναφαίρετα
δικαιώματά των καὶ νὰ διαβιοῦν ὑπὸ συνθήκας ἀσφαλείας καὶ εἰρηνικῆς
συνεργασίας. Διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ ἀπαραίτητος
προϋπόθεσις εἶναι ἡ δημιουργία καὶ διατήρησις ἐνὸς ἰσχυροῦ οἰκονομικοῦ
μετώπου καὶ δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον κατεβλήθησαν καὶ καταβάλλονται
τόσαι προσπάθειαι εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα. Καὶ θὰ ἔλεγον ὅτι μέχρι
τῆς στιγμῆς αἱ προσπάθειαι αὗται ἔχουν στεφθῆ ὑπὸ σημαντικῆς ἐπιτυχίας.
Προβαίνων εἰς μίαν ἐκτίμησιν τῆς καταστάσεως κατὰ τὴν περυσινήν μου
ὁμιλίαν ἀνέφερον ὅτι «αἱ προοπτικαὶ διὰ συνέχισιν τῆς δραστηριοποιήσεως
καὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεως κατὰ τὸ 1976 εἶναι καλαί».....
καὶ ὅτι..... «διὰ διαφόρους λόγους πρέπει νὰ ἐπιταχυνθῆ
ἡ δραστηριοποίησης καὶ τὸ 1976 θὰ πρέπει νὰ ἀποβῆ ἔτος ἀποφασιστικὸν
διὰ τὴν περαιτέρω πορείαν τῆς οἰκονομίας». Ὡς θὰ διαφανῆ ἐκ τῶν
στοιχείων τὰ ὁποία θὰ παραθέσω, αἱ ἐπακολουθήσασαι οἰκονομικαὶ ἐξε-
λίξεις ἐδικαίωσαν εἰς μέγαν βαθμὸν τὰς προβλέψεις μου. Ἐν τούτοις,
πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ καταστῆ σαφές ὅτι αἱ εὐμενεῖς αὗται ἐξελίξεις καὶ
ἡ πραγματοποιηθεῖσα βελτίωσις καὶ ἀνάκαμψις τῆς οἰκονομίας δὲν σημαίνουν
καὶ ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τὰ ὁποία ἐπεσώρευεν ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή.
Ἡ κατοχὴ ἐνὸς τόσοσιν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως σημαντικοῦ τμήματος τοῦ
Κυπριακοῦ ἐδάφους καὶ ἡ διατήρησις ἐνὸς τόσοσιν μεγάλου ποσοστοῦ τοῦ
Ἑλληνοκυπριακοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νήσου μακρὰν τῶν ἐστίων, περιορισίων
καὶ ἐργασιῶν των ἔχουν δημιουργήσει προβλήματα τὰ ὁποία εἶναι μὲν δυνα-
τὸν νὰ ἀπαμβλυνθοῦν σταδιακῶς, δὲν δύνανται ὅμως καὶ νὰ ἐπιλυθοῦν
τελικῶς ἄνευ ὀριστικῆς, δικαίας καὶ βιωσίμου λύσεως τοῦ πολιτικοῦ
προβλήματος.

“Όπως ανέφερα και κατά την περυσινήν μου όμιλίαν, λόγω άκριβώς τών προβλημάτων αύτών και τών δημιουργηθεισών νέων συνθηκών παρέστη ανάγκη αναπροσαρμογής του Πενταετούς Άναπτυξιακού Προγράμματος και είσαγωγής Έκτάκτων Σχεδίων Οικονομικής Δράσεως.

Κατά την σημερινήν μου όμιλίαν, θα άσχοληθώ έν άρχή με τους στόχους του Πρώτου Έκτάκτου Σχεδίου (1975—1976), με τα άποτελέσματα του Σχεδίου αύτου, άκολούθως δέ θα αναλύσω έν γενικαίς γραμμαίς την πολιτικήν, τους στόχους και τας επιδιώξεις του Δευτέρου Έκτάκτου Σχεδίου (1977—1978), τους Προϋπολογισμούς διά τó 1977, οί όποίοι έντάσσονται έντός του Σχεδίου αύτου, και θα προβώ εις μίαν σύντομον εκτίμησιν τών διαγραφομένων κατά τó άρξάμενον έτος προοπτικών.

2. ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ 1975—1976

Στόχοι και Έπιδιώξεις του Σχεδίου

Τó Πρώτον Έκτακτον Σχέδιον άπεσκοπει εις την άπάμβλυσιν τών βασικών προβλημάτων τα όποία έδημιουργήθησαν ως άποτέλεσμα της Τουρκικής είσβολής, οί άντικειμενικοί του δέ σκοποί καθωρίσθησαν συνοπτικώς ως άκολούθως :

- (α) Άνακούφισις και παροχή βοηθείας προς τους εκτοπισθέντας και παθόντας.
- (β) Παροχή προσωρινής στεγάσεως προς τους εκτοπισθέντας.
- (γ) Δημιουργία εύκαιριών άπασχολήσεως επί προσωρινής ή μονίμου βάσεως όσον τó δυνατόν περισσοτέρων άτομων.
- (δ) Άναπλήρωσις όσον τó δυνατόν μεγαλυτέρου μέρους της άπολεσθείσης παραγωγής και τόνωσις του επιπέδου και ρυθμού τών επενδύσεων.
- (ε) Άναπλήρωσις και έξοικονόμησις όσον τó δυνατόν περισσοτέρων συναλλαγματικών άποθεμάτων.
- (στ) Δικαιοτέρα κατανομή τών έκ της έκτάκτου καταστάσεως προκυψάντων οικονομικών βαρών και έξασφάλισις ένός κατωτάτου άποδεκτού επιπέδου διαβιώσεως δι' όλόκληρον τόν πληθυσμόν.

Τά κύρια χαρακτηριστικά του Πρώτου Έκτάκτου Σχεδίου άφεώρων κυρίως εις την έμφασιν ήτις θα έδίδετο προς έργα και σχέδια έντάσεως έργασίας, τόν προσανατολισμόν της παραγωγής προς την έξωτερικήν αγοράν, την έν τῷ μέτρῳ του δυνατού συμπίεσιν τών καταναλωτικῶν δαπανών, την ύποβοήθησιν και ένθάρρυνσιν της οικονομικής δραστηριότητος

του ιδιωτικού τομέως και την ενεργότεραν συμμετοχήν του Δημοσίου τομέως και την διεύρυνσιν του ρόλου του εις την οικονομικήν διαδικασίαν. Ἡ ὄλη προσπάθεια θὰ ἐνισχύετο ὑπὸ μιᾶς ἐπεκτατικῆς δημοσιονομικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τὸν ὡς περὶ αὐτῆς περαιτέρω τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος.

Οἱ ἐπὶ μέρους στόχοι τοῦ Σχεδίου καὶ ἡ ἐπιτευχθεῖσα πρόοδος εἰς τὴν πραγματοποιήσιν των ἀναλύονται κατωτέρω.

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙΣΑ ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ 1975—1976

Ἄκαθαρτον Ἐγχώριον Προϊόν — Ἀναπλήρωσις Ἀπολεσθείσης Παραγωγῆς

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Σχέδιον δὲν ἔθετε συγκεκριμένον ποσοτικὸν στόχον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς, ἐν τούτοις μία τῶν σημαντικωτέρων ἐπιδιώξεων αὐτοῦ ἦτο ἡ ταχεῖα ἀναπλήρωσις ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέρου μέρους τῆς ἀπολεσθείσης παραγωγῆς, ἡ ὁποία θὰ ἐπέτρεπε τὴν αὔξησιν τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος, τὴν μείωσιν τῆς ἀνεργίας, τὴν ἀναπλήρωσιν μέρους τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὴν ἐν γένει ἐπαναδραστηριοποίησιν τῆς οικονομίας.

Τὸ ὕψος τοῦ Ἄκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) εἰς σταθερὰς τιμὰς συντελεστῶν παραγωγῆς (1973) ὑπολογίζεται ὅτι ἔχει ἀνέλθει κατὰ τὸ 1976 εἰς £242,8 ἐκ. ἐν συγκρίσει πρὸς £213,3 ἐκ. τὸ 1975 καὶ £309,5 ἐκ. τὸ 1973⁽¹⁾. Οὕτω ἡ μείωσις τοῦ Α.Ε.Π. τὸ 1976 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1973 θὰ κυμαίνεται πέραν τοῦ 22% ἐν συγκρίσει πρὸς μείωσιν κατὰ 31,1% κατὰ τὸ 1975. Ἐκ τῶν στοιχείων τούτων εἶναι φανερόν ὅτι ἡ οἰκονομία ἐδραστηριοποιήθη κατὰ τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν περίοδον. Ἡ ἀνάκαμψις τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος ἤρχισε κατὰ τὸ 1975 καὶ ἐπεταχύνθη κατὰ τὸ 1976, ἡ δὲ πραγματοποιηθεῖσα αὔξησις τοῦ Α.Ε.Π. κατὰ τὸ 1976 κατὰ 13,8% περίπου εἶναι ἀξιόλογος.

Ἡ ταχεῖα αὔξησις τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, ἰδιαίτερως τὸ 1976, ὠφείλετο, κυρίως, εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐπίπεδον τῆς ἐξωτερικῆς Ζητήσεως, εἰς τὴν καλὴν γεωργικὴν παραγωγήν καὶ εἰς τὴν δημοσιονομικὴν πολιτικὴν ἡ ὁποία ἠσκήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Δέον ἐν τούτοις νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ἀναπλήρωσις μέρους τῆς ἀπολεσθείσης παραγωγῆς ὠφείλετο εἰς τινα

(1) Οἱ παρατιθέμενοι ἀριθμοὶ διὰ τὸ 1976 ὡς καὶ αἱ προβλέψεις διὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη εἶναι προκαταρκτικοὶ ὑπολογισμοί, οἱ ὅποιοι δυνατόν νὰ ἀλλάξουν εἰς τὸ τελικὸν κείμενον τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου.

βαθμὸν καὶ εἰς ἐξωγενεῖς παράγοντας (εὐμενεῖς καιρικάς συνθήκας, ὑψηλὰς διεθνεῖς τιμὰς κλπ.) οἱ ὁποῖοι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς μόνιμοι.

Ἡ πραγματοποιηθεῖσα ἐντὸς τοῦ 1976 ἄνοδος τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος ὀφείλεται εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς συνεισφορᾶς ὄλων τῶν κλάδων τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος. Ὁ τομεὺς τοῦ Ἐμπορίου ὑπολογίζεται ὅτι ἔχει σημειώσει τὴν μεγαλυτέραν αὐξήσιν, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς σημαντικῆς ἐπεκτάσεως τῶν διεθνῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου παραγωγῆς τῶν ἐξαγωγικῶν τομέων τῆς οἰκονομίας. Ἀξιολόγους αὐξήσεις ὑπολογίζεται ὡσαύτως ὅτι ἔχουν πραγματοποιήσει οἱ τομεῖς τῶν Μεταλλείων καὶ Λατομείων, τῶν Κατασκευῶν καὶ τῆς Γεωργίας. Ἡ συμβολὴ τοῦ τομέως τῆς Μεταποιήσεως ὑπῆρξεν ἐπίσης σημαντικὴ. Αἱ εὐμενεῖς καιρικαὶ συνθήκαι κατὰ τὸ 1976, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πρωτοφανῆ Ἰηρασίαν τὸ 1973, συνέτειναν ὥστε ἡ γεωργικὴ παραγωγή τὸ 1976 νὰ ὑπερβῆ ἐκείνην τοῦ 1973 παρὰ τὸ γεγονός ὅτι μεγάλον ποσοστὸν καλλιεργησίου γεωργικῆς γῆς περιλαμβάνεται εἰς τὸ ὑπὸ κατοχὴν τμήμα τῆς Νήσου.

Ἐξαγωγικὸς Προσανατολισμὸς τῆς Ἐγχωρίου Παραγωγῆς

Ὁ προσανατολισμὸς τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς πρὸς τὰς διεθνεῖς ἀγορὰς μετὰ τὴν κατακόρυφον πτώσιν τῆς ἐγχωρίου Ζητήσεως καὶ τῶν παρατηρηθεισῶν πιέσεων ἐπὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν ἀπετέλεσεν οὐσιώδη ἐπιδίωξιν τῆς ἀναπτυξιακῆς προσπάθειας τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου. Αἱ συνολικαὶ ἐξαγωγαὶ ἀγαθῶν (περιλαμβανομένων καὶ ἐπανεξαγωγῶν) εἰς τρεχοῦσας τιμὰς f.o.b. ἀνῆλθον τὸ 1975 σχεδὸν εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1973, ἐνῶ αὐταὶ προβλέπεται ἐντὸς τοῦ 1976 νὰ ἔχουν σημειώσει αὐξήσιν πέραν τοῦ 90% ἔναντι τοῦ 1975. Οὕτω, παρὰ τὴν σημαντικὴν ἀπώλειαν ἐξαγωγίμων γεωργικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων, αἱ ὀλικαὶ ἐξαγωγαὶ ὑπολογίζονται ὅτι ἔχουν ἀνέλθει εἰς £100,9 ἐκ. τὸ 1976 ἐν συγκρίσει πρὸς £52,4 ἐκ. τὸ 1975 καὶ £57,2 ἐκ. τὸ 1973. Ἰδιαιτέρως ἐντυπωσιακὴ ἦτο ἡ ἐπέκτασις τῶν βιομηχανικῶν ἐξαγωγῶν (περ. μεταποιημένων γεωργικῶν προϊόντων) αἱ ὁποῖαι ἠῤῥξήθησαν ἀπὸ £15,0 ἐκ. τὸ 1973 εἰς £24,0 ἐκ. τὸ 1975 καὶ £48,8 ἐκ. τὸ 1976.

Ἡ σημαντικὴ πρόοδος, ἡ ὁποία ἐπετεύχθη εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν προσανατολισμὸν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς πρὸς ἐξαγωγικὰς κατευθύνσεις, ἀποτελεῖ ἴσως καὶ τὴν πλέον ἀξιόλογον οικονομικὴν ἐξέλιξιν τῆς περιόδου 1975—1976, καθότι, μετὰξὺ ἄλλων, συνέβαλεν εἰς τὴν ἀποτροπὴν τῶν ἀναμενομένων κατὰ τὸ 1976 πιέσεων ἐπὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν. Ἐν τούτοις, ἡ εὐνοϊκὴ αὕτη ἐξέλιξις ὀφείλεται ἐν πολλοῖς καὶ εἰς ἐξωγενεῖς παράγοντας. Ἡ κατὰ 67,5% περίπου αὐξήσις τῆς ἀξίας τῶν ἐγχωρίων ἐξαγωγῶν μετὰξὺ 1973 καὶ 1976 ὀφείλεται κατὰ 87,0% εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν διεθνῶν τιμῶν καὶ μόνον κατὰ 13,0% εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ὄγκου τῶν ἐξαγωγῶν. Τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρως ἐμφανὲς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν πατατῶν ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ὁποίων εἰσεπράχθησαν κατὰ τὸ 1976 £17,7 ἐκ. περίπου ἐν συγκρίσει πρὸς £5,9 ἐκ. τὸ 1973, γεγονός τὸ ὁποῖον ὀφείλεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς ἠῤῥξήμενας τιμὰς λόγῳ τῶν συνθηκῶν

Ξηρασίας αι όποια έπεκράτησαν κατά τό 1976 εις τας χώρας έξαγωγής τούτων. Έπιπλέον ή άναπλήρωσις του όγκου των άπολεσθεισών έξαγωγών όφείλεται έν μέρει εις έξωγενεις ή έκτάκτους παράγοντας ώς αι καλαι καιρικαι συνθηκαι, ή κατάστασις εις Λίβανον, ή έναρξις λειτουργίας ώρισμένων μεγάλων έξαγωγικών μονάδων, αι όποιαι έδημιουργήθησαν πρό της είσβολής κλπ.

Άνεξαρτήτως των άνωτέρω δύναται νά λεχθῆ ότι ή προσπάθεια δι' άναπλήρωσιν της μειωμένης έγχωρίου Ζητήσεως διά της έξευρέσεως άγορών Κυπριακών προϊόντων εις τό έξωτερικόν απέφερε καρπούς. Η γεωγραφική θέσις της Κύπρου, τό σχετικώς χαμηλόν κόστος παραγωγής καθώς και ή ύπαρξις έξειδικευμένου επιχειρηματικού, διευθυντικού και έργατικού δυναμικού απέτέλεσαν θετικούς παράγοντας διά τήν αύξησιν των έξαγωγών βιομηχανικών κυρίως προϊόντων. Ουσιαστική ύπῆρξεν έν προκειμένω ή συμβολή της Κυβερνήσεως μέσω της δημιουργίας ένός έλκυστικού έξαγωγικού πλαισίου. Μεταξύ των κυριωτέρων Κυβερνητικών έργων, προγραμμάτων και μέτρων πολιτικής πρός ένθάρρυνσιν και διευκόλυνσιν των έξαγωγών ήσαν : Η δημιουργία και/ή βελτίωσις των άερολιμενικών και λιμενικών έργων ύποδομής και των άεροπορικών και άτμοπλοϊκών διευκολύνσεων, ή είσαγωγή των σχεδίων παροχής έγγυήσεων δι' έξαγωγάς, ώς επίσης και του σχεδίου παροχής Κυβερνητικής έγγυήσεως διά τραπεζικάς πιστώσεις πρός έξαγωγικάς εκμεταλλεύσεις, ή εκ 3% επί του είσαγομένου ξένου συναλλάγματος παρασχεθείσα έκπτωσις εκ του φορολογητέου εισοδήματος, ή ίδρυσις Έμπορικών Γραφείων εις τό έξωτερικόν, ή συμμετοχή εις γενικάς και ειδικάς Έκθέσεις εις τό έξωτερικόν, ή έναρξις λειτουργίας της Κρατικής Έκθέσεως Κύπρου, ή μετάβασις Κυπριακών Έμπορικών Άποστολών εις διαφόρους χώρας, ή σύναψις ή άνανέωσις διμερών οικονομικών και έμπορικών συμφωνιών, ή είσαγωγή του θεσμού των έλευθέρων ζωνών έμπορίου, κ.ά.

Άπασχόλησις

Μεταξύ των κυριωτέρων στόχων του Σχεδίου ήτο και ή προσφορά μονίμων εύκαιριών άπασχολήσεως εις 16.000—20.000 άτομα κατά τήν διετή περίοδον 1975—1976 διά της διενεργείας νέων επενδύσεων. Έπιπρόσθετοι εύκαιριαί άπασχολήσεως άνεμένοντο νά δημιουργηθοῦν ώς άποτέλεσμα της πλέον έντατικής χρησιμοποίησεως ύφισταμένου κεφαλαιουχικού έξοπλισμού, διά της προωθήσεως της οίκοτεχνίας—χειροτεχνίας, διά της προσωρινής άπασχολήσεως Κυπρίων εις τό έξωτερικόν, κλπ.

Η πολύπλευρος άντιμετώπισις του προκύψαντος προβλήματος μαζικής άνεργίας τό όποιον έδημιουργήθη απέφευρεν αξιόλογα άποτελέσματα εις βραχύ χρονικόν διάστημα. Έπί τῆ βάσει των ύφισταμένων στατιστικών δεδομένων και προκαταρκτικών ύπολογισμών ό συνολικός αριθμός των άνέργων (έγγεγραμμένων και μή) μεταξύ της περιόδου 1974 (τέλους) και 1975 και 1976 (μέσου όρου), ύπολογίζεται ότι κατήλθεν άπό τό επίπεδον των 51.000 περίπου ατόμων εις 33.500 και 17.000 περίπου άτομα, ήτοι άπό ποσοστόν 24,5% εις 16,1% και 8,3% του Οικονομικώς Ένεργου Πληθυσμού των ύπό του Κράτους έλεγχομένων περιοχών, άντιστοίχως. Η αύξησις του Έπικερδώς Άπασχολουμένου Πληθυσμού κατά τήν διετή περίοδον 1975—1976 συγκρίνεται εύνοϊκώς με τόν τεθέντα στόχον του Σχεδίου.

Ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν προωθήσεως ἔργων καὶ σχεδίων ἐντάσεως ἐργασίας ἢ ὅποια ἠκολουθήθη ἐκ προθέσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Σχεδίου.

Ἡ ὡς ἄνω περιγραφείσα μείωσις τοῦ ποσοστοῦ ἀνεργίας, ἢ ὅποια ἐκ πρώτης ὄψεως ἀποτελεῖ ἀξιόλογον ἐπίδοσιν, δὲν ὀφείλεται βεβαίως μόνον εἰς τὴν ἐπαναδραστηριοποίησιν τῆς οἰκονομίας, ἀλλ' ἐπίσης καὶ εἰς τὴν μετανάστευσιν, τὴν προσωρινὴν ἀπασχόλησιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὴν ὑποαπασχόλησιν ἐργατικῷ δυναμικῷ.

Οἱ πρωτογενεῖς καὶ δευτερογενεῖς τομεῖς τῆς οἰκονομίας, οἱ ὅποιοι ἐπαρουσίασαν τὴν μεγαλύτεραν Ζήτησιν ἐργατικῷ δυναμικῷ κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον, ἦσαν ἡ Γεωργία, αἱ Κατασκευαὶ καὶ ἡ Μεταποίησις. Ὡς ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἐκδηλωθείσης Ζητήσεως καὶ τῆς δραστηριοποιήσεως τῆς παραγωγῆς εἰς τοὺς ὡς ἄνω τομεῖς, οἱ τριτογενεῖς τομεῖς τῆς οἰκονομίας καὶ ἰδιαιτέρως, οἱ τομεῖς τῶν Ὑψηλαίων, Χονδρικοῦ καὶ Λιανικοῦ Ἐμπορίου καὶ Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν ἐξεδήλωσαν ἀνάλογον Ζήτησιν. Ἀπὸ πλευρᾶς ἐπαγγελματικῆς καταρτίσεως, ἡ μεγαλύτερα Ζήτησις παρετηρήθη κυρίως εἰς τὰ ἐπαγγέλματα τῶν τεχνιτῶν, ἐιδικευμένων καὶ ἀνειδικεῦτων ἐργατῶν τῆς Βιομηχανίας καὶ τῶν Κατασκευῶν, ὡς καὶ γεωργοκτηνοτρόφων λόγῳ καὶ τῆς κατευθύνσεως ἢ ὅποια ἐδόθη κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διαφόρων ἀναπτυξιακῶν ἔργων καὶ σχεδίων. Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν δραστηριοποίησιν τῆς οἰκονομίας, ὁ βαθμὸς τῆς ἀνεργίας (ἐγγεγραμμένων ἀνέργων καὶ μὴ) ἐξηκολούθει νὰ εἶναι ὑψηλὸς τὸ 1976 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1973.

Εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ἀντιμετωπίσθη ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν (βιομηχανία εἰδῶν ἐνδύσεως) ὡς καὶ μερικὴ ἢ ἐποχικὴ τοιαύτη εἰς ὠρισμένας ἐιδικότητας τοῦ τομέως τῶν Κατασκευῶν. Τοῦτο ὀφείλεται, μεταξύ ἄλλων, εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὠρισμένοι τομεῖς τῆς οἰκονομίας καὶ δὴ ὑποτομεῖς τοῦ κλάδου Μεταποιήσεως ἀνεπτύχθησαν μὲ συγκριτικῶς λίαν ὑψηλοὺς ρυθμούς, αἱ δὲ ἐιδικότητες αἱ ὅποια προσεφέροντο εἰς τὴν ἀγορὰν ἐργασίας κυρίως ὑπὸ τῶν ἐκτοπισθέντων, λόγῳ τῶν πρὸ τῆς εἰσβολῆς ἐπαγγελμάτων τὰ ὅποια ἤσκουν, δὲν ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὴν ἐκδηλωθεῖσαν Ζήτησιν. Ἐξ ἄλλου, λόγῳ τοῦ σοβαροῦ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ τῶν ἀνωμάτων συνθηκῶν ἐγκαταστάσεως τῶν ἐκτοπισθέντων εἰς μέγαλον ἀριθμὸν περιοχῶν τῆς Νήσου, παρετηρήθη καὶ μὴ ἐπαρκὴς περιφερειακὴ κινητικότης τῶν ἀνέργων.

Ἐπενδύσεις — Χρηματοδότησις Ἐπενδύσεων — Ἀποταμιεύσεις

Ἄτερος σημαντικὸς στόχος τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου ἦτο καὶ ἡ πραγματοποίησις ἀκαθαρίστων ἐπενδύσεων παγίου ὑλικῷ κεφαλαίου τῆς τάξεως τῶν £110,0 ἐκ. (εἰς τρεχοῦσας τιμὰς) καὶ διὰ τὰ δύο ἔτη τοῦ Σχεδίου. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου 30% τοῦ συνόλου ἀνεμένετο νὰ ἐπενδυθῇ ὑπὸ τοῦ εὐρέος Δημοσίου τομέως, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ὑπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως. Τὸ ὕψος τῶν πραγματοποιηθεισῶν παγίων ἐπενδύσεων εἰς τρεχοῦσας τιμὰς κατὰ τὴν διετῆ περίοδον ἀναμένεται νὰ ἔχῃ ἀνέλθει εἰς £100,2 ἐκ. καὶ οὕτω νὰ προσεγγίσῃ τὸν τεθέντα στόχον. Παρ' ὄλον ὅτι ἡ ἐπεν-

δυτική δραστηριότης υστέρησε κάπως τῆς προγραμματισθείσης, ἐν τούτοις ἐνθαρρυντική ἐξέλιξις ὑπῆρξεν ἢ αὐξήσις τῶν ἐπενδύσεων ἐντὸς τοῦ 1976 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος κατὰ σχεδὸν 30%.

Ἡ συμβολὴ τοῦ Δημοσίου τομέως, ὡς ἄλλωστε προεβλέπετο καὶ εἰς τὸ Σχέδιον, ὑπῆρξεν οὐσιαστικὴ τόσοσιν διὰ τῆς διενεργείας ἀπ' εὐθείας ἐπενδύσεων ὅσον καὶ ἐμμέσως διὰ τῆς ἀκολουθηθείσης δημοσιονομικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς παροχῆς διαφόρων διευκολύνσεων καὶ φορολογικῶν καὶ ἄλλων κινήτρων πρὸς ἐνθάρρυνσιν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως. Συνολικῶς, ὁ εὐρύς Δημόσιος τομεὺς κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Σχεδίου διενήργησε παγίας ἐπενδύσεις ὕψους £32,5 ἐκ. καὶ ἐπλησίασε τὸν τεθέντα στόχον (£33,0 ἐκ.), ἐνῶ ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς ἐπραγματοποίησεν ἐπενδύσεις ὕψους £67,7 ἐκ. αἱ ὁποῖαι ἀντιπροσώπευον ποσοστὸν 87,9% τῶν ὑπὸ τοῦ Σχεδίου προβλεπομένων ἰδιωτικῶν παγίων ἐπενδύσεων (£77,0 ἐκ.).

Ἡ κατανομὴ τῶν ἐπενδύσεων κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν διετῆ περίοδον ἠκολούθησε γενικῶς τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου κατεύθυνσιν. Οὕτω, οἱ πρωτογενεῖς καὶ δευτερογενεῖς τομεῖς τῆς οἰκονομίας ἀπερρόφησαν περίεξ τοῦ 37,7% τοῦ συνόλου. Αἱ ὡς ἄνω ἐπενδύσεις κατενεμήθησαν κυρίως μεταξὺ τῶν τομέων τῆς Μεταποιήσεως καὶ Ἡλεκτρικῆς Ἐνεργείας καὶ τοῦ εὐρέος Γεωργικοῦ τομέως. Λόγω τῆς ἐμφάσεως ἢ ὁποῖα ἐδόθη εἰς τὸν τομέα τῆς Στεγάζσεως, ὁ οἰκιστικὸς τομεὺς μόνος ἀπερρόφησε τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τοῦ συνόλου (24,9%). Σημαντικαὶ ἐπενδύσεις ἐπραγματοποιήθησαν ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν τομέα τῶν Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς δυναμικότητος ἢ ὁποῖα ἀπωλέσθη εἰς τὰ ὑπὸ κατοχὴν ἐδάφη καὶ διὰ τὴν μεταφορὰν καὶ διάθεσιν τοῦ ηὔξημένου ὄγκου παραγωγῆς ἰδιαιτέρως εἰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὸ συνολικὸν ὕψος τῶν ἐπενδύσεων παγίου ὕλικου κεφαλαίου τοῦ 1976 (£56,6 ἐκ. εἰς τρεχούσας τιμὰς) ἄνκαι σημαντικῶς ὑψηλότερον τοῦ 1975 εἶναι ἐν τούτοις ἄρκετὰ χαμηλὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς πραγματοποιηθείσας ἀντιστοίχους ἐπενδύσεις τοῦ 1973 (£80,2 ἐκ.). Μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν εἶναι ἡ οὐσιαστικὴ μείωσις τῶν ἐπενδύσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως εἰς κατοικίας, παρὰ τὴν εἰς μέγαν βαθμὸν ἀντιστάθμισιν τούτων ὑπὸ Κυβερνητικῶν ἐπενδύσεων εἰς τὸν τομέα αὐτόν.

Τὸ χαμηλὸν ὕψος τῶν ἐπενδύσεων καὶ αἱ εὐνοϊκαὶ ἐξελίξεις εἰς τὸ Ἴσοζύγιον Τρεχουσῶν Συναλλαγῶν τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν κατὰ τὸ 1976 ἐμείωσαν τὸν βαθμὸν ἐξαρτήσεως τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ἐπενδύσεων ἐξ ἐξωτερικῶν ἀποταμιεύσεων. Αἱ ἐθνικαὶ ἀποταμιεύσεις ὑπολογίζεται ὅτι ἐχρηματοδότησαν περίεξ τοῦ 72,0% τῶν συνολικῶν ἐπενδύσεων καὶ διὰ τὰ δύο ἔτη τοῦ Σχεδίου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Σχεδίου προβλεπόμενον ποσοστὸν τοῦ 68%, τὸ δὲ ὑπόλοιπον προῆλθεν ἀπὸ ἐξωτερικὰς ἀποταμιεύσεις. Θὰ πρέπει ἐν τούτοις νὰ ἀναφερθῆ ὅτι αἱ ἐγχώριοι ἀποταμιεύσεις, ἤτοι αἱ ἀποταμιεύσεις αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἐκ καθαρῶς ἐγχωρίων πόρων ἦσαν κατὰ πολὺ χαμηλότεραι.

Κυβερνητικές Δαπάναι Ἀναπτύξεως

Τὸ ὕψος τῶν ἐπενδύσεων τοῦ εὐρέος Δημοσίου τομέως ἐπετεύχθη εἰς μέγαν βαθμὸν λόγω τῆς πραγματοποιηθείσης ἐπεκτάσεως τοῦ ὄγκου τῶν ἀναπτυξιακῶν δαπανῶν μέσφ τῶν Προϋπολογισμῶν Ἀναπτύξεως, τοῦ Ταμείου Δημοσίων Δανείων (Τ.Δ.Δ.), τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως Ἐκποισθέντων καὶ Παθόντων (Ε.Τ.Α.) καὶ μέσφ τῶν Ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν καὶ Ὄργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως. Αἱ προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου δαπάναι ἀναπτύξεως ἐκ τῶν Προϋπολογισμῶν Ἀναπτύξεως καὶ τοῦ Τ.Δ.Δ. ἀνήρχοντο εἰς σχεδὸν £51,0 ἐκ. (£14,1 ἐκ. περίπου δάνεια). Μῆρος τῶν ὡς ἄνω προγραμματισθειῶν δαπανῶν, ἰδιαίτερος ὅσον ἀφορᾷ δαπάνας κοινωνικοῦ περιεχομένου, θὰ ἐχρηματοδοτεῖτο ἐξ ἄλλων πηγῶν (ὡς τοῦ Ε.Τ.Α.).

Αἱ πραγματοποιηθεῖσαι δαπάναι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν 1975 καὶ 1976 ἐκ τῶν ὡς ἄνω πηγῶν ἀνήλθον εἰς £44,0 ἐκ., ἤτοι ὁ βαθμὸς ἐφαρμογῆς ἀνήλθεν εἰς 86,3% τῶν προγραμματισθειῶν δαπανῶν, ὅστις κρίνεται ὡς λίαν ἱκανοποιητικός. Τὸ Πρῶτον Ἐκτακτὸν Σχῆδιον προέβλεπε, πλὴν τῶν ἀνωτέρω δαπανῶν, καὶ δαπάνας ἀναπτύξεως τῶν κυριωτέρων Ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν ὕψους £8,0 ἐκ. περίπου. Τὸ σύνολον τῶν πραγματοποιηθειῶν δαπανῶν τῶν ὡς ἄνω ὀργανισμῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν 1975—1976 ἀνήλθεν εἰς £9,0 ἐκ., ἤτοι ὁ βαθμὸς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματός των ἀνήλθεν εἰς 112,5%. Ἀναλυτικώτερον, αἱ πραγματοποιηθεῖσαι δαπάναι ἀναπτύξεως, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς προγραμματισθείσας τοιαύτας, ἀφαιρουμένων τῶν ἐνδοδημοσιονομικῶν συναλλαγῶν, εἶχον ὡς ἀκολούθως :—

Π Ι Ν Α Ξ 1

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΘΕΙΣΑΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΙ
ΔΑΠΑΝΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ 1975 — 1976
(£ ἐκ.)

	(1) Προγραμ- ματι- σθεισαι Δαπάναι	(2) Πραγμα- τοποιη- θεισαι Δαπάναι	(3) Βαθμὸς Ἐφαρμογῆς $(2) \div (1) \times 100$
1. Γεωργικὴ καὶ Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις (περ. ἐπισκοπήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως φυσι- κῶν πόρων)	18,5	15,9	85,9
2. Βιομηχανία, Ἐμπόριον, Τουρισμὸς	8,3	3,6	43,4
3. Μεταφοραί, Ἐπικοινωνίαι (Ὁδικὸν Δίκτυ- ον, Λιμένες, Ἀερολιμένες)	5,9	6,8	115,3
4. Οἰκοδομικά, Πολεοδομικά καὶ Δημοτικά Ἔργα	2,3	2,0	87,0
5. Κοινωνικαὶ καὶ Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι	6,0	5,4	90,0
ΥΠΟ-ΣΥΝΟΛΟΝ	41,0	33,7	82,2
6. Ε.Τ.Α.	10,0	10,3	103,0
ΣΥΝΟΛΟΝ ΚΥΒ. ΔΑΠΑΝΩΝ	51,0	44,0	86,3
7. ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	8,0	9,0	112,5
ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΟΛΟΝ	59,0	53,0	89,8

Πλήν τῆς ἐπιτυχοῦς ἐφαρμογῆς τοῦ Κυβερνητικοῦ προγράμματος δαπανῶν ἀναπτύξεως, ἐπιτυχῆς ὑπῆρξεν ὡσαύτως καὶ ἡ κατὰ τομέα ὑλοποίησις τούτου. Ὑψηλοὶ ρυθμοὶ πραγματοποιήσεως τοῦ προγράμματος ἐσημειώθησαν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς Γεωργίας καὶ Ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως τῶν Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν, τῶν Οἰκοδομικῶν, Πολεοδομικῶν καὶ Δημοτικῶν ἔργων καὶ τῶν Κοινωνικῶν καὶ Λοιπῶν Ὑπηρεσιῶν. Ὁ χαμηλὸς βαθμὸς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος εἰς τὴν Βιομηχανίαν, Ἐμπόριον καὶ Τουρισμὸν ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν μικρὰν μόνον χρησιμοποίησιν τοῦ ἐκ £5,0 ἐκ. προβλεφθέντος ποσοῦ διὰ δάνεια καὶ βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν λόγῳ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ ἀναλήψεως πλήρους εὐθύνης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν Τράπεζαν Ἀναπτύξεως καὶ τῶν γενομένων ἄλλων διευθετήσεων χρηματοδοτήσεως τῆς Βιομηχανίας μέσω τῆς ὡς ἄνω Τραπεζῆς. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ περιληφθεῖσαι εἰς τὰ ἀνωτέρω ποσὰ δαπάναι τοῦ Ε.Τ.Α. ἀναφέρονται, κυρίως, εἰς τὸ στεγαστικὸν καὶ εἰς τὴν ἐπαναδραστηριοποίησιν τῶν ἐκτοπισθέντων, δὲν περιλαμβάνουν δὲ δαπάνας διὰ τὴν συντήρησιν τῶν καταυλισμῶν, τὴν παροχὴν χρηματικῶν ἐπιδομάτων καὶ βοήθειας εἰς εἶδος εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντας καὶ δυσπραγοῦντας.

Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν

Αἱ δημιουργηθεῖσαι συνθήκαι ἠϋξημένης πιέσεως ἐπὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν καὶ ἡ ἀναμενομένη μείωσις τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ οὐσιαστικοῦ περιορισμοῦ τῶν πηγῶν ξένου συναλλάγματος, τῆς υἰοθετηθείσης πολιτικῆς ἀναθερμάνσεως τῆς οἰκονομίας καὶ τονώσεως τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος, ἔτυχον ἰδιαιτέρας προσοχῆς κατὰ τὴν ἐκπόνησιν τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ Σχεδίου ἦτο ἡ ἀναπλήρωσις καὶ ἐξοικονόμησις ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων, στόχος δὲ ἡ συγκράτησις τῶν δυσμενῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν ἐντὸς ἐπιτρεπτῶν ὀρίων. Ἡ πραγματοποίησις τῶν ὡς ἄνω ἐπιδιώξεων καὶ στόχων θὰ περιώριζε τὸ γενικὸν ἔλλειμμα τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν εἰς τὰ ἐπίπεδα τῶν £10,0 ἐκ. καὶ £17,0 ἐκ. κατὰ τὸ 1975 καὶ 1976, ἀντιστοίχως. Κατὰ τὸ 1975 τὸ ἔλλειμμα ὑπερέβη τὸ τεθὲν ὄριον καὶ ἀνῆλθεν εἰς £14,3 ἐκ., ἐνῶ κατὰ τὸ 1976 λόγῳ, κυρίως, τῆς ἐπιδράσεως ἐξωγενῶν παραγόντων τὸ Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν ἀναμένεται νὰ παρουσιάσῃ πλεόνασμα τῆς τάξεως τῶν £16,5 ἐκ. περιπου.

Αἱ εὐνοϊκαὶ ἐξελίξεις εἰς τὸ Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1976 ὠφείλοντο εἰς τὸν ὑπερακοντισμὸν τῶν τεθέντων στόχων ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ρυθμοὺς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀδήλων εἰσπράξεων, ἐν συνδυασμῷ μὲ σχετικῶς συγκρατημένην διόγκωσιν τῆς ἐξαγωγῆς ξένου συναλλάγματος ὑπὸ μορφήν εἰσαγωγῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν πέραν τῆς προβλεφθείσης. Ἐπιπροσθέτως, παρατηρήθη συγκριτικῶς λίαν ὑψηλὴ εἰσροὴ κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Δημόσιον τομέα ὑπὸ μορφήν δανείων, ἐξελίξεις ἡ ὁποῖα δὲν ἠδύνατο νὰ προβλεφθῇ μετ' ἀκριβείας.

Ἡ πλέον σημαντικὴ ἐξελίξις ἦτο ἡ ἐπέκτασις τοῦ ὄγκου τῶν ἐγχωρίων ἐξαγωγῶν καὶ αἱ συγκριτικῶς εὐνοϊκαὶ τιμαὶ οἱ ὁποῖαι ἐξεσφαλίσθησαν δι'

ώρισμα γεωργικά προϊόντα. Ἡ συνεισφορά τοῦ τομέως τῆς Μεταποιήσεως εἰς τὴν πραγματοποιηθεῖσαν αὔξησιν τοῦ ὄγκου τῶν ἐξαγωγῶν ἦτο ἐντυπωσιακὴ εἰς τοὺς τομείους τῶν εἰδῶν ἐνδύσεως, ὑποδήσεως, μεταλλικῶν εἰδῶν, τσιμέντων, χαρτίνων κιβωτίων, σιγαρέττων καὶ δερματίνων εἰδῶν. Αἱ πηγαὶ ἀδήλων εἰσπράξεων ἐσημείωσαν ὡσαύτως ἀξιόλογον ἐπέκτασιν κατὰ τὸ 1976 λόγω τῆς διεθνοῦς βοήθειας πρὸς τοὺς πρόσφυγας καὶ τῆς παρουσίας ἐν Κύπρῳ σημαντικοῦ ἀριθμοῦ Λιβανίων. Πέραν τῆς θετικῆς συνεισφορᾶς τῶν μεγεθῶν τοῦ Ἴσοζυγίου Τρεχουσῶν Συναλλαγῶν, ἡ καθαρὰ διακίνησις κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ συνέβαλεν οὐσιωδῶς εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ γενικοῦ πλεονάσματος τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν κατὰ τὸ 1976.

Κοινωνικὴ Πολιτικὴ

Ἡ ἔκτασις καὶ ἡ σοβαρότης τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησεν ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή, ὑπηγόρευον τὴν ἀναθεώρησιν τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν λήψιν μέτρων πολὺ πέραν τῶν πλαισίων τὰ ὁποῖα ἴσχυον πρὸ τῆς εἰσβολῆς. Ὁ πλέον οὐσιώδης στόχος τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου ἦτο ἡ ἐξασφάλισις ἐνός κατωτάτου ἀποδεκτοῦ ἐπιπέδου διαβιώσεως δι' ὀλόκληρον τὸν πληθυσμὸν καὶ ἡ δικαιότερα κατανομή τῶν ἐκ τῆς ἐκτάκτου καταστάσεως προκυψάντων οἰκονομικῶν βαρῶν.

Ἡ ὡς ἄνω πολιτικὴ προωθήθη, πρῶτον, διὰ τῆς σημαντικῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν, καί, δεύτερον, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς διαφόρων θεσμικῶν καὶ νομοθετικῶν μέτρων. Ἡ αὔξησις τοῦ ὄγκου τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν ἔλαβε τὴν μορφήν ἀπ' εὐθείας μεταθιβάσεως εἰσοδήματος καὶ δωρεάν παροχῆς βασικῶν εἰδῶν καὶ κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, ὡς τῆς στεγάσεως, ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, παιδείας καὶ ἄλλων συναφῶν ὑπηρεσιῶν. Ἡ δικαιότερα κατανομή τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν ἐπεδιώχθη διὰ τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ἐπιπροσθέτων κοινωνικῶν δαπανῶν ὑπὸ τῶν παραγωγικῶς ἀπασχολουμένων τάξεων δι' ἐκτάκτου νομοθεσίας καὶ μέσῳ τοῦ ὑφισταμένου φορολογικοῦ συστήματος ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τῆς διοχετεύσεως τῆς παρεχομένης ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ οἰκονομικῆς βοήθειας πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας.

Τὸ σύνολον τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν (περιλαμβανομένων τῶν δαπανῶν τοῦ Ε.Τ.Α.), αἱ ὁποῖαι διετέθησαν διὰ κοινωνικοὺς σκοποὺς ὑπὸ μορφήν μεταθιβάσεων εἰσοδήματος καὶ δωρεάν παροχῆς εἰδῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, ὡς ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ ὄγκου τῶν δαπανῶν ἀνῆλθεν εἰς 50% περίπου διὰ τὴν διετὴν περίοδον ἐν συγκρίσει πρὸς 35% τὸ 1973. Ἐπιπροσθέτως, τὰ ὑπὸ τῶν διαφόρων Ταμείων ὑπὸ τὴν διαχείρισιν τῆς Κυβερνήσεως παραχωρηθέντα χρηματικὰ βοηθήματα ἀντιπροσώπευον κατὰ μέσον ὄρον αὔξησιν (διὰ τὰ ἔτη 1975 καὶ 1976) ἴσην πρὸς 27% περίπου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1973.

Ἡ πραγματοποιηθεῖσα αὔξησις τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν διὰ τὴν παροχὴν διαφόρων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς τομείους τῆς στεγάσεως, ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως καὶ παιδείας, ἦτο τῆς τάξεως τοῦ 37,7% καὶ 95% περίπου τὸ 1975 καὶ 1976, ἀντιστοίχως, ἐν συγκρίσει πρὸς

τὸ 1973. Τὰ προγράμματα τῶν ὡς ἄνω ὑπηρεσιῶν κατηυθύνοντο σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας καὶ τὰς οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρας τάξεις τοῦ λαοῦ. Σημαντικὴ καινοτομία ἦτο ὁ προγραμματισμὸς προσφορᾶς κατοικιῶν διὰ τὴν προσωρινὴν στέγασιν εἰς πρῶτον στάδιον 17.400 ἐκτοπισθειῶν οἰκογενειῶν μέσῳ τῶν σχεδίων ἀνεγέρσεως χαμηλοῦ κόστους κατοικιῶν, αὐτοστεγάσεως καὶ ἐπιδιορθώσεως Τουρκοκυπριακῶν κατοικιῶν. Ὑπολογίζεται ὅτι πέραν τοῦ ἡμίσεος τοῦ ὡς ἄνω ἀριθμοῦ οἰκογενειῶν ἔχει στεγασθῆ μέχρι τέλος τοῦ 1976, ἐνῶ ὁ ὑπόλοιπος ἀριθμὸς τούτων ἀναμένεται νὰ στεγασθῆ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖσι τοῦ 1977.

Παράλληλως πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἀνωτέρω μέτρων ἡ Κυβέρνησις ἀνεθεώρησε τὰ ὑφιστάμενα σχέδια παροχῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως καὶ παιδείας. Ἡ δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψις ἐπεξετάθη εἰς ὅλους τοὺς ἐκτοπισθέντας, οἱ ὅποιοι διέμενον εἰς καταυλισμοὺς ἢ ἐλάμβανον προσφυγικὰ χορηγήματα ἢ εἶχον χαμηλὸν εἰσοδήμα, ἐνῶ διαφοροποιήθησαν οἱ κανονισμοὶ διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὀρίου εἰσοδήματος κάτω τοῦ ὁποίου δικαιοῦται τις δωρεὰν ἢ εἰς μειωμένα τέλη ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Τὸ σχέδιον δωρεὰν παιδείας διὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς μέσης δημοσίας ἐκπαιδεύσεως διετηρήθη, ἀπεφασίσθη δὲ ἡ ἐπέκτασίς του εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ διδάκτρα εἰς ὁλόκληρον τὸν πρῶτον κύκλον σπουδῶν ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1976/77, ἐνῶ ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἔτους ἡ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις παρέχεται ἐντελῶς δωρεάν. Εἰσήχθη ἐπίσης πρόγραμμα ἐπιδοτήσεως τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς καὶ τῶν διδάκτρων ἐκτοπισθέντων μαθητῶν δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀργότερον δὲ τὸ μέτρον διηρῦνθη διὰ νὰ περιλάβῃ μαθητὰς δυσπραγοῦσῶν καὶ χαμηλῶς ἀμειβομένων οἰκογενειῶν. Τὸ σχέδιον ἐπιδοτήσεως ἐπεξετάθη καὶ εἰς Κυπρίους ἐκτοπισθέντας φοιτητὰς εἰς τριτοβάθμια ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τῆς Ἑλλάδος.

"Ἄλλα σχέδια τὰ ὁποῖα συνέβαλον εἰς τὴν ἀνακούφισιν ἐκτοπισθέντων μέσῳ δραστηριοποιήσεώς των ἦσαν τὸ πρόγραμμα ἐνθαρρύνσεως τῆς χειροτεχνίας—οἰκοτεχνίας καὶ τὸ πρόγραμμα ἐπιχορηγήσεως ἐφ' ἅπαξ καὶ δανειοδοτήσεως μικρῶν βιοτεχνῶν δι' ἐπαναδραστηριοποίησιν.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς ἡ κατανομή τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος ἀνετράπη. Τὸ πρόβλημα ἐπιτεύξεως δικαιότερας κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν κατέστη ὀξύτερον λόγῳ τοῦ ὅτι αἱ ὡς ἄνω μεταβολαὶ συνέβησαν εἰς περίοδον ἀποτόμου κάμψεως τῶν εἰσοδημάτων ὅλων τῶν εἰσοδηματικῶν τάξεων. Ἡ ἐν προκειμένῳ ἐπιδίωξις τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου ἀπέβλεπε, κυρίως, εἰς τὴν κατανομὴν τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν ἐπὶ τῶν παραγωγικῶς ἀπασχολουμένων τάξεων πρὸς ὄφελος τῶν ἐκτοπισθέντων καὶ δυσπραγοῦντων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀμέσων ἀναγκῶν τούτων.

Ἐκτὸς τῆς πολιτικῆς χορηγήσεως χρηματικῶν βοηθημάτων καὶ παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ πολιτικὴ δικαιότερας κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν ἐφηρμόσθη, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς νομοθεσίας περὶ μειώσεως ἀμοιβῶν τῶν ἐργατοῦπαλληλικῶν τάξεων, περὶ ἐκτάκτου εἰσφορᾶς τῶν αὐτοεργοδοτουμένων καὶ ἐπιχειρηματικῶν τάξεων, περὶ ἐλέγχου ἐνοικίων ὡς καὶ διὰ τῆς μειώσεως τῶν ἐπιτοκίων. Ὡσαύτως ἡ αὐξήσις τοῦ ἐπιπέδου ἀπασχολήσεως μέσῳ τῶν διαφορῶν Κυβερνητικῶν

προγραμμάτων συνέβαλεν εις την ενίσχυσιν τῶν εισοδημάτων τῶν ἀσθενεστέρων τάξεων. Πέραν τῶν ἀνωτέρω μέτρων ἡ Κυβέρνησις διὰ τροποποιήσεως τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας ἐμείωσεν ἔτι περαιτέρω τὸ φορολογικὸν βᾶρος τῆς ἐκτάκτου νομοθεσίας τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων ἐργατοῦπαλληλικῶν τάξεων καὶ ἰδιαίτερω τῶν ἐκτοπισθέντων.

Ὡς ἀνέφερα καὶ προηγουμένως, τὸ μέγεθος τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων τὰ ὅποια ἐδημιούργησεν ἡ εἰσβολὴ ἐπέβαλλον τὴν λήψιν μέτρων πολὺ πέραν τῶν πρὸ τῆς εἰσβολῆς ἰσχυόντων πλαισίων. Καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν ὑστέρησε καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτόν. Ὡς ἀποτέλεσμα, τὸ ὕψος τῶν κοινωνικῶν παροχῶν ὡς ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος εἰς τρεχούσας τιμὰς συντελεστῶν παραγωγῆς ἀνῆλθεν ἀπὸ 9,5% τὸ 1973 εἰς 21,5% καὶ 18,8% τὸ 1975 καὶ 1976 ἀντιστοίχως.

Ἡ συνέχισις τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τῆς ὁποίας ἡ ἐπιτυχὴς ἐφαρμογὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου διηκολύνθη λόγῳ τῆς παρασχεθείσης ἐξωτερικῆς βοήθειας καὶ τοῦ δανεισμοῦ δυνατὸν νὰ παρουσιάσῃ ὠρισμένα προβλήματα εἰς τὸ μέλλον. Καὶ τοῦτο λόγῳ τῆς ἀνάγκης ἐξευρέσεως περισσοτέρων ἐγχωρίων χρηματοδοτικῶν πόρων εἰς ἣν περιπτώσιν ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ παρεχομένη βοήθεια μειωθῆ καὶ δὴ εἰς περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν ὑφίσταται ἀνάγκη περαιτέρω δραστηριοποιήσεως τῆς οἰκονομίας.

Δημοσιονομικαὶ Ἐξελίξεις καὶ Δημοσιονομικὴ Πολιτικὴ

Ἡ ἀπότομος πτώσις τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος καὶ τῆς συνολικῆς ἐνεργοῦ Ζητήσεως, αἱ συνθῆκαι ἀδρανείας καὶ ὑποαπασχολήσεως τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς καί, ἰδιαίτερω, αἱ συνθῆκαι μαζικῆς ἀνεργίας αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργήθησαν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς ἐπέβαλλον τὴν ἐπιδίωξιν ἐλλειμματικῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν τόνωσιν τῆς ἐνεργοῦ Ζητήσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Αἱ συνθῆκαι ἐνδείας καὶ μαζικοῦ ἐκτοπισμοῦ μεγάλου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἐξάρτησις τῶν ἐκ Κρατικῶν προγραμμάτων βοήθειας ὑπηγόρευον τὴν πραγματοποιήσιν δημοσιονομικῶν ἐλλειμμάτων διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν. Τὸ δημιουργηθὲν κλίμα πολιτικῆς ἀβεβαιότητος καὶ ἡ κάμψις τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος ἐπέβαλλον ταύτοχρόνως τὴν διενέργειαν δημοσιονομικῶν ἐλλειμμάτων ἐπενδυτικῆς φύσεως. Ἐξ ἴσου σημαντικοὶ στόχοι ἦσαν ὡσαύτως ἡ συμπίεσις τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν ἐντὸς ἐπιτρεπτῶν ὁρίων, ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων, ἡ ἐξασφάλισις βοήθειας καὶ ἡ εἰσροὴ κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Οἱ ἀνωτέρω στόχοι προωθήθησαν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς σειρᾶς μέτρων ὑπὸ μορφήν φορολογικῶν παραχωρήσεων καὶ κινήτρων ἀποσκοπούντων εἰς τὴν τόνωσιν τῆς ἰδιωτικῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος καὶ τὴν αὔξησιν τῶν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων καὶ διὰ τῆς συνάψεως ἐξωτερικῶν δανείων κυρίως παρὰ Διεθνῶν Ὄργανισμῶν. Συναφῶς, θὰ ἤθελα καὶ πάλιν νὰ ἐκφράσω καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐξ Ἑλλάδος παρασχεθεῖσαν καὶ παρεχομένην οἰκονομικὴν καὶ ἄλλην βοήθειαν.

Ὡς συνέπεια τῆς ἀκολουθηθείσης ἐλλειμματικῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τὰ συνολικά ἐλλείμματα τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν εἰς τοὺς δύο Προϋπολογισμούς, εἰς τὸ Ταμεῖον Δημοσίων Δανείων καὶ εἰς τὸ Ε.Τ.Α. ἀφαιρουμένων τῶν ἐνδοδημοσιονομικῶν συναλλαγῶν καὶ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς χρηματικῆς χορηγίας καὶ τῆς εἰς εἶδος βοήθειας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἦσαν τῆς τάξεως τῶν £28,8 ἐκ. καὶ £29,3 ἐκ. τὸ 1975 καὶ 1976, ἀντιστοίχως, ἐν συγκρίσει πρὸς £14,1 ἐκ. τὸ 1973. Τὰ ὡς ἄνω ἐλλείμματα, διὰ τὸ 1975 ἐχρηματοδοτήθησαν, κυρίως, διὰ τῆς μειώσεως τῶν δημοσίων καταθέσεων παρὰ τῆ Κεντρικῆ Τραπεζῆ, βραχυχρονίου δανεισμοῦ καὶ διὰ δανείων καὶ βοήθειας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Κατὰ τὸ 1976 τὸ ἔλλειμμα ἐχρηματοδοτήθη σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου διὰ βοήθειας καὶ δανείων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ χρηματοδότησις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ 1976 διὰ τῆς παρασχεθείσης οἰκονομικῆς βοήθειας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ διὰ τῆς συνάψεως ἐξωτερικῶν δανείων εἶχεν εὐνοϊκὰ ἀποτελέσματα καὶ ἐπὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν.

Νομισματικαὶ Ἐξελίξεις καὶ Πιστωτικὴ Πολιτικὴ

Πρὸς τὸν σκοπὸν ἐνισχύσεως τῶν ἀναπτυξιακῶν στόχων τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου, ἡ υἱοθετηθεῖσα νομισματικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ, ὡς προεβλέπετο, ἦτο ἐπεκτατικὴ καὶ ἀπέβλεπε, κυρίως, εἰς τὴν αὔξησιν καὶ κινητοποίησιν τῆς ἐλευθέρως Τραπεζικῆς ρευστότητος πρὸς τὸν σκοπὸν χρηματοδότησεως τῆς ἐνεργοῦ ζήτησεως καὶ τὴν ὀρθολογιστικωτέραν κατανομὴν τῶν δανειακῶν κεφαλαίων. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἦτο ἐπεκτατικὴ λόγῳ τῆς υἱοθετηθείσης πολιτικῆς ταχείας ἀναθερμάνσεως τῆς οἰκονομίας, τὸ δὲ ὑψηλὸν ποσοστὸν ἀνεργίας καὶ τὸ μέγεθος τῆς ὑπερβαλλούσης κεφαλαιουχικῆς δυναμικότητος θὰ ἐξουδετέρωνον τυχὸν πιέσεις ἐπὶ τῶν τιμῶν.

Τὸ ποσοστὸν ρευστότητος τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ὡς σύνολον κατῆλθεν ἀπὸ τὸ ἐπίπεδον τοῦ 27,7% (Δεκέμβριος, 1974) εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ 24,5% κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1975. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο διετηρήθη εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ 1976 ὅτε καὶ ἤρχισε νὰ ἀνέρχεται κατακορύφως λόγῳ τοῦ πλεονάσματος εἰς τὸ Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν, τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλλείμματος καὶ ἄλλων παραγόντων. Τὸ ποσοστὸν ρευστότητος ὑπελογίζετο εἰς 32% περίπου τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον.

Γενικὸν Ἐπίπεδον Τιμῶν

Παρ' ὅλον ὅτι ἡ περίοδος 1975—1976 ἦτο περίοδος ταχείας ἐπαναδραστηριοποιήσεως τῆς οἰκονομίας, ἡ δὲ δημοσιονομικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐπεκτατικὴ, ἡ αὔξησις τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν, ὡς ὑπελογίσθη ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ παλαιοῦ Δείκτου Λιανικῶν Τιμῶν, συνεκρατήθη εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα. Ἡ μέση αὔξησις τοῦ Δείκτου μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1975/1974 ἀνῆλθεν εἰς 4,6%, ἐνῶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1976 ὁ Δείκτης Λιανικῶν Τιμῶν ἐπαρουσίασεν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ μέσον ἐτήσιον ἐπίπεδον τῶν τιμῶν τοῦ 1975, αὔξησιν τῆς τάξεως τοῦ 3,8%. Ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν τιμῶν ἐν Κύπρῳ ὑπῆρξε πολὺ χαμηλότερος τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Οὕτω ἡ Κύπρος ἀπέφυγε τὰς ἐντόνους

καί καταστρεπτικάς πληθωριστικάς πιέσεις αἱ ὁποῖαι ἐπαρουσιάσθησαν εἰς πλείστας χώρας. Εἰς τοῦτο ἀσφαλῶς συνέβαλεν ἡ ἐν προκειμένῳ ὑπεύθυνος συμπεριφορὰ τῶν συνδικαλιστικῶν, ἐργοδοτικῶν καὶ ἄλλων ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων καὶ ἡ ἀρμονικὴ συνεργασία τούτων μετὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Συμβουλευτικὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν, τὴν Ἐπιτροπὴν Τιμῶν καὶ ἄλλαχού.

Γενικὴ Ἀξιολόγησις τῶν Ἀποτελεσμάτων τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου

Ἡ ταχεῖα ἄνοδος τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καὶ ἡ αὔξησις τοῦ Α.Ε.Π. ἰδιαιτέρως μετὰ τῶν ἐτῶν 1975 καὶ 1976 ἦτο ἀφ' ἐνός μὲν ἀποτέλεσμα τῆς ἠϋξημένης ἐξωτερικῆς Ζητήσεως καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ἐπεκτατικῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τοῦ Δημοσίου τομέως. Ἡ σχετικῶς ταχεῖα ἀνταπόκρισις τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς ἐπραγματοποιήθη διὰ τῆς κινητοποιήσεως ὑφισταμένης δυναμικότητος κεφαλαιουχικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἐξοπλισμοῦ, ἀδρανουῦντος ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, καὶ ἀδρανουῦντος ἢ ἡμιαπασχολουμένου ἐπιχειρηματικοῦ δυναμικοῦ τὸ ὁποῖον προέβη εἰς τὴν ἐπέκτασιν ὑφισταμένων ἢ τὴν συγκρότησιν νέων παραγωγικῶν μονάδων. Ἐνισχυτικὸς παράγων ὑπῆρξεν ὡσαύτως ἡ προσφορὰ ἐργασίας εἰς συναγωνισίμους συγκριτικῶς πρὸς ξένας χώρας ὄρους ἐργασίας. Αἱ ἐπικρατήσασαι πληθωριστικαὶ πιέσεις εἰς τὰς διεθνεῖς ἀγορὰς ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν παρατηρηθεῖσαν συγκρατημένην ἄνοδον τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῶν στοιχείων κόστους ἠϋξήσαν ἔτι περαιτέρω τὸ ὕψος τῆς ἐξωτερικῆς Ζητήσεως καὶ τὸ ἐπίπεδον εἰσοδημάτων τῶν ἐξαγωγικῶν τομέων τῆς οἰκονομίας.

Αἱ ἀναληφθεῖσαι νέαι ἐπενδύσεις διὰ τὰ ἔτη 1975 καὶ 1976 ἦσαν σχετικῶς χαμηλοῦ ὕψους ἀλλὰ ταχεῖας καὶ ὑψηλῆς ἀποδόσεως καὶ μικροῦ μεγέθους κατὰ ἐπιχειρηματικὴν μονάδα, ἰδιαιτέρως εἰς τὸν τομέα τῆς Μεταποιήσεως, ἡ δὲ υἱοθετηθεῖσα τεχνολογία εἰς μέγαν ἀριθμὸν παραγωγικῶν μονάδων ἦτο ἐντάσεως-ἐργασίας παρὰ ἐντάσεως-κεφαλαίου. Τοῦτο ὠφέλητο ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν ἀπροθυμίαν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως νὰ ἀναλάβῃ μεγάλους ἐπιχειρηματικοὺς κινδύνους, ἰδιαιτέρως κατὰ τὸ 1975 ἢ/καὶ εἰς τὴν φύσιν τῆς ἐξωτερικῆς Ζητήσεως ἡ ὁποία κατηυθύνετο κυρίως εἰς προϊόντα τομέων τῶν ὁποίων ἡ παραγωγή ἀπῆτει παραδοσιακῶς τεχνολογίαν ἐντάσεως-ἐργασίας (π.χ. εἶδη ἐνδύσεως, δερμάτινα εἶδη, κλπ.). Παρ' ὅλον ὅτι ἡ υἱοθετηθεῖσα τεχνολογία ἦτο καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Σχεδίου ἐπιδιωχθεῖσα τοιαύτη, ἐντούτοις μελλοντικῶς δημιουργεῖται ἡ ἀνάγκη διαρθρωτικῶν μεταβολῶν εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν.

Ἡ ἐπεκτατικὴ προώθησις ἡ ὁποία ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τομέως ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικὴ λόγῳ τῆς ὑποαπασχολήσεως ὑφισταμένων ἐπενδύσεων καὶ τῆς μαζικῆς ἀνεργίας, ἐπέτυχε δὲ τὴν ἀναθέρμανσιν τῆς οἰκονομίας ἄνευ οὐσιαστικῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Ἐξ ἄλλου, ὁ τρόπος χρηματοδοτήσεως τῶν δημοσιονομικῶν ἐλλειμμάτων ἐπέτρεψε τὴν διατήρησιν τῶν εἰς ξένον συνάλλαγμα ἀποθεμάτων τῆς οἰκονομίας εἰς ἀρκούντως ὑψηλὰ ἐπίπεδα.

Γενικῶς, δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ ἐπίτευξις ἐνὸς ὑψηλοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀνόδου μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1975—1976 ὑπὸ συνθήκας ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς νομισματικῆς σταθερότητος ὑπῆρξεν ἀξιόλογος. Τὰ ἀποτελέσματα κρίνονται πλέον ἐνθαρρυντικὰ καθ' ὅτι ἡ ἀνάκαμψις τῆς οἰκονομίας ἐπραγματοποιήθη μὲ σημαντικὴν ἐπέκτασιν τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους δωρεὰν παρεχομένων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν. Δὲν πρέπει ἐν τούτοις νὰ παροραῖται τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐπιτευχθεῖσα οἰκονομικὴ πρόοδος κατέστη δυνατὴ λόγῳ καὶ τοῦ σημαντικοῦ ὕψους τῆς παρασχεθείσης ἐξωτερικῆς οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀναγκῶν τῶν ἐκτοπισθέντων.

Ἐν τούτοις, μία πλέον προσεκτικὴ ἀξιολόγησις τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς περιόδου αὐτῆς καταδεικνύει τὴν ὑπαρξιν ἀδυναμιῶν καὶ προβλημάτων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ τύχουν ἰδιαίτερας προσοχῆς κατὰ τὸ παρὸν στάδιον ἀνεξίτητος τῆς οἰκονομίας.

Ἐν περιλήψει τὰ κυριώτερα προβλήματα τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ τύχουν ἀντιμετώπισεως ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

1. Τὸ συγκριτικῶς εἰσέτι χαμηλὸν ἐπίπεδον τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος, τὸ ὁποῖον ἐπενεργεῖ ἀνασταλτικῶς ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἀνόδου τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, περιορίζει τὴν δημιουργίαν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων καὶ αὐξάνει τὴν ἐξάρτησιν τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς ἐξωτερικῆς Ζητήσεως.

2. Τὸ σχετικῶς εἰσέτι ὑψηλὸν ποσοστὸν ἀνεργίας τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται παρὰ τὴν παρατηρηθεῖσαν ἔλλειψιν εἰδικευμένου καὶ εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ἀνειδικεύτου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Τὸ πρόβλημα καθίσταται ὀξύτερον λόγῳ τῆς ἀνεπαρκοῦς περιφερειακῆς κινητικότητος καί, εἰς τινὰς περιπτώσεις, τῆς ἀπροθυμίας προσφορᾶς ἐργασίας, ὡς ἐπίσης καὶ λόγῳ τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου δι' ἐπανεκπαίδευσιν ἀδρανοῦντος ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

3. Τὸ πραγματοποιηθὲν σχετικῶς χαμηλὸν ἐπίπεδον τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων παγίου ὑλικοῦ κεφαλαίου. Τὸ ὕψος τῶν ἀναληφθησομένων νέων ἐπενδύσεων εἶναι ἰδιαίτερας σημασίας λόγῳ τοῦ μειωθέντος βαθμοῦ ὑποαπασχολήσεως ὑφισταμένου κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τῶν τεραστίων κεφαλαιουχικῶν ἀποθεμάτων τὰ ὁποῖα ἀπωλέσθησαν εἰς τὰς κατεχομένας περιοχάς.

4. Τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον τῶν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων καὶ ἡ ὡς ἀποτέλεσμα τούτου ἠύξημένη ἐξάρτησις τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ἐπενδύσεων ἐκ πηγῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ.

5. Ἡ ἔλλειψις ἐπαρκοῦς σταθερότητος εἰς τὸ Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν λόγῳ τῆς ἐξαρτήσεώς του ἐξ ἀσταθῶν πηγῶν εἰσπράξεως ξένου συναλλάγματος, ἥτοι τῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ παρεχομένης οἰκονομικῆς βοηθείας καὶ τοῦ ὕψους τῶν ἐξωτερικῶν δανείων.

6. Τὸ συγκριτικῶς χαμηλὸν ἐπίπεδον τῶν δημοσίων ἐσόδων ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὴν ἀνάγκην συνεχοῦς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῶν δαπανῶν.

7. Τὸ μέγαλον ποσοστὸν τοῦ ἐκτοπισθέντος πληθυσμοῦ τὸ ὁποῖον ἐξακαλουθεῖ νὰ ἐξαρτᾶται διὰ τὴν συντήρησίν του ἐκ τῶν διαφόρων Κρατικῶν Σχεδίων παροχῆς βοηθημάτων.

Τὰ ὡς ἄνω προβλήματα ὁμοῦ μετ' ἄλλων οἰκονομικῶν δεδομένων δὲν ἠδύναντο παρὰ νὰ ληφθοῦν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς στρατηγικῆς τῆς ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας, ἰδιαίτερος ὅσον ἀφορᾷ τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου 1977—1978.

4. ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ, 1977—1978

Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου εὐρίσκεται εἰς τὸ τελικὸν στάδιον. Οἱ γενικοὶ ἐν τούτοις σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις τούτου ἔχουν ἤδη ἐγκριθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατόπιν συμφώνου γνώμης καὶ τῆς Συμβουλευτικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἀπομένει τώρα ἡ συζήτησις καὶ ἐγκρίσις τῶν λοιπῶν λεπτομερειῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀναμένεται νὰ γίνῃ συντόμως. Προβαίνω ἐν τούτοις εἰς μίαν ἀνάλυσιν τῶν προκαταρκτικῶν στόχων, προβλέψεων καὶ μέτρων πολιτικῆς τούτου, εἰς τὸ παρὸν στάδιον πρὸς γενικώτερον προβληματισμὸν καὶ κατατόπισιν τῆς Βουλῆς, τῶν διαφόρων παραγωγικῶν τάξεων καὶ τοῦ κοινοῦ ἐν γένει.

Τὸ Δεύτερον Σχέδιον θὰ ἔχη καὶ πάλιν διετῆ διάρκειαν. Ἡ υἱοθετηθεῖσα βραχεῖα χρονικὴ περίοδος προγραμματισμοῦ ἐκρίθη ἀναγκαῖα καθότι ἐπιτρέπει τὴν ταχεῖαν ἀναπροσαρμογὴν τῶν ἐπὶ μέρους στόχων καὶ προγραμμάτων ἐὰν τοῦτο κριθῆ ἀναγκαῖον ὑπὸ τὸ φῶς πολιτικῶν ἐξελίξεων. Ἐν τούτοις ἡ ἐκπόνησις τοῦ Σχεδίου καὶ οἱ ἐπὶ μέρους στόχοι ἐβασίσθησαν ἐπὶ μιᾷ πλέον μακροπροθέσμου θεωρήσεως τῶν προοπτικῶν ἀναπτύξεως καὶ προβλέψεων τῶν κυριωτέρων οἰκονομικῶν μεγεθῶν. Ἡ στρατηγικὴ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας θὰ πρέπει νὰ στηρίζεται, κυρίως, εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἐργατικοῦ καὶ ἐπιχειρηματικοῦ δυναμικοῦ τῆς Νήσου καὶ τὴν μεγαλυτέραν χρησιμοποίησιν κεφαλαίων διὰ τὴν ἐντατικωτέραν ἀξιοποίησιν τῶν ὑφισταμένων οἰκονομικῶν πόρων, τὴν ποιοτικὴν βελτίωσιν καὶ τεχνικὴν κατάρτισιν τοῦ ἐργατικοῦ καὶ ἐπιχειρηματικοῦ δυναμικοῦ καὶ τὴν ἐπισημάνσιν νέων πλουτοπαραγωγικῶν πόρων. Παρ' ὅλον ὅτι τὸ Δεύτερον Ἐκτακτὸν Σχέδιον καλύπτει περίοδον μόνον δύο ἐτῶν περιλαμβάνει ἐν τούτοις στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἐνισχύουν τὰς ἐπιδιώξεις τῆς ὡς ἄνω μακροπροθέσμου ἀναπτυξιακῆς προσεγγίσεως.

Ἀντικειμενικοὶ Σκοποὶ καὶ

Ἐπιδιώξεις τοῦ Δευτέρου Σχεδίου

Οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ Σχεδίου εἰς τὸ κοινωνικὸν πεδῖον συνοψίζονται ὡς ἀκολούθως :

- (α) Συνέχισις τῆς πολιτικῆς ἐξασφαλίσεως ἐνὸς ἀποδεκτοῦ κατωτάτου ἐπιπέδου διαβιώσεως δι' ὅλους τοὺς πολίτας.

- (β) Ἐπίλυσις τοῦ προβλήματος στεγάσεως τῶν ἐκτοπισθέντων τῶν διαμενόντων εἰς προσφυγικοὺς καταυλισμοὺς καὶ εἰς πρόχειρα καταλύματα καὶ εἰσαγωγή νέων διευθετήσεων, κυρίως χρηματοδοτικῶν, διὰ τὴν προώθησιν σχεδίων ἀνεγέρσεως κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους.
- (γ) Ἐξουδετέρωσις τῶν ἀντικινήτρων δι' ἐπαναδραστηριοποίησιν τῶν ἐκτοπισθέντων καὶ ἐπιτάχυνσις τῆς ἐντάξεώς των εἰς παραγωγικὰς ἀσχολίας εἰς τὰς ἐλευθέρας περιοχὰς μέχρις οὗτο ἐξευρεθῆ μόνιμος πολιτικὴ λύσις.
- (δ) Περαιτέρω προώθησις τῆς πολιτικῆς ἰσομεροῦς κατανομῆς τῶν προκυψάντων οικονομικῶν βαρῶν καὶ δικαιότερα κατανομῆ τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος.
- (ε) Περαιτέρω βελτίωσις καὶ ἐπέκτασις τῶν παρεχομένων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἡ προώθησις τῶν ὡς ἄνω ἐπιδιώξεων ἐξαρτᾶται μεγάλως ἐκ τοῦ βαθμοῦ ἐπιτεύξεως τῶν οικονομικῶν σκοπῶν καὶ στόχων, οἵτινες συνοψίζονται ὡς ἀκολούθως :

- (α) Πραγματοποιήσις ἐνὸς σχετικῶς ὑψηλοῦ ρυθμοῦ οικονομικῆς ἀναπτύξεως πρὸς τὸν σκοπὸν βελτιώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Ἡ ἐπιδίωξις αὕτη κρίνεται ὡσαύτως ἀναγκαία διὰ τὴν αὔξησιν τῶν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων, τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ τὴν μείωσιν τοῦ ἐπιπέδου ἀνεργίας.
- (β) Δημιουργία εὐκαιριῶν μονίμου καὶ παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως διὰ τὴν περαιτέρω μείωσιν τοῦ ἐπιπέδου ἀνεργίας καὶ τὴν ἀπορρόφησιν μέρους τοῦ προσωρινῶς ἀπασχολουμένου εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐργατικῶν δυναμικοῦ.
- (γ) Πλήρης ἀποκατάστασις κλίματος ἐμπιστοσύνης διὰ τὴν τόνωσιν τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καὶ δημιουργία καταλλήλων συνθηκῶν διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ρυθμοῦ τῶν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων.
- (δ) Διατήρησις τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων εἰς ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα.
- (ε) Διατήρησις τοῦ ὑφισταμένου κλίματος βιομηχανικῆς εἰρήνης καὶ
- (στ) Διατήρησις ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς νομισματικῆς σταθερότητος.

Ἀναπτυξιακὴ Πολιτικὴ —

Στόχοι τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου

Ὡς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου, ἡ μορφή καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς ἀναμενομένης ἀναπτύξεως θὰ ἐξαρτηθοῦν ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς ἐξωτερικῆς ζήτησεως ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς μικρότερον βαθμὸν ἐκ τῆς ἐπεκτατικῆς προωθήσεως τῆς ἐνεργοῦ ζήτησεως, ἢ ὅποια θὰ ἀσκηθῆ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τομέως κατὰ τὴν περίοδον

1977—1978. Ἡ προβλεπομένη ἐν τούτοις αὐξήσις τοῦ Α.Ε.Π. εἰς πραγματικούς ὄρους ἀναμένεται νὰ εἶναι μικροτέρα τῆς πραγματοποιηθείσης κατὰ τὸ 1976. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ συγκριτικῶς χαμηλότερον ποσοστὸν ἀνεργίας κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, εἰς τὸν μειωθέντα βαθμὸν ὑποαπασχολήσεως τῶν ὑφισταμένων κεφαλαιουχικῶν ἐγκαταστάσεων λόγῳ τῆς ἤδη σημειωθείσης ἐπαναδραστηριοποιήσεως καὶ εἰς τὸ σχετικῶς χαμηλὸν ὕψος τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἐπενδύσεων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πρώτου Σχεδίου.

Ἡ ἐνδεικνυομένη τεχνολογικὴ ἀναπροσαρμογὴ θὰ τείνῃ γενικῶς ὑπὲρ τῆς χρησιμοποιήσεως ἠύξημένων μονάδων κεφαλαίου κατὰ ἐπιπρόσθετον μονάδα ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ ἀναπτυξίμου γῆς. Ἡ τοιαύτη τεχνολογικὴ ἀναπροσαρμογὴ διαφέρει ἀπὸ ἐκείνην τοῦ Πρώτου Σχεδίου, ἐκρίθη δὲ ἀναγκαία λόγῳ τῆς μειωθείσης προσφορᾶς ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ τῆς ἐξαρτήσεως τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς Ζητήσεως καὶ τοῦ ἠύξημένου ἀνταγωνιστικοῦ κλίματος τὸ ὁποῖον ἐνδέχεται νὰ ἀντιμετωπίσουν οἱ ἐξαγωγικοὶ τομεῖς τῆς οἰκονομίας.

Αἱ ἐπιπτώσεις τοῦ προβλεπομένου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας ἐπὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν δὲν ἀναμένεται νὰ δημιουργήσουν προβλήματα, τὸ δὲ ὕψος τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων ἀναμένεται νὰ διατηρηθῆ εἰς ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα. Τὸ ἴδιον δύναται νὰ λεχθῆ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐπιπτώσεων τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν.

Ρυθμὸς Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως — Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊόν

Ὁ ὑπὸ τοῦ Δευτέρου Σχεδίου τεθεὶς στόχος τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ Α.Ε.Π. εἶναι τῆς τάξεως τοῦ 6%—7% ἐτησίως. Ὁ ἐπιλεγείς στόχος ἐκρίθη ὅτι ἐξυπηρετεῖ καλύτερον τὰς ἐπιδιώξεις τῆς βραχυπροθέσμου διευθύνσεως τῆς οἰκονομίας, ἐπιτρέπει δὲ τὴν ἐξουδετέρωσιν ἢ ἐλαχιστοποίησιν τῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν καὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Ὁ προτεινόμενος ρυθμὸς ἀναπτύξεως ἀφήνει ὡσαύτως περιθώρια βελτιώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐξήσεως τοῦ κατὰ κεφαλὴν Α.Ε.Π. εἰς σταθερὰς τιμάς.

Οἱ τομεῖς τῆς Μεταποιήσεως, τῶν Κατασκευῶν καὶ τοῦ Χονδρικοῦ καὶ Λιανικοῦ Ἐμπορίου προβλέπονται κατὰ σειρὰν προτεραιότητος νὰ πραγματοποιήσουν τοὺς ὑψηλοτέρους ρυθμοὺς ἀναπτύξεως. Ἡ ταχεῖα ἀνάπτυξις τῶν τομέων Μεταποιήσεως καὶ Ἐμπορίου συνδέεται ἀμέσως μὲ τοὺς προβλεπομένους ὑψηλοὺς ρυθμοὺς αὐξήσεως τῆς ἐξωτερικῆς Ζητήσεως, ἐνῶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ τομέως τῶν Κατασκευῶν μὲ τὸν ἠύξημένον ὄγκον τῶν ἀναληφθησομένων ἐπενδύσεων, ἰδιαίτερος δὲ εἰς τὸν τομέα τῆς Οἰκίσεως. Ὁ τομεὺς τῆς Γεωργίας ἀναμένεται ἐν τούτοις νὰ αὐξηθῆ μὲ ρυθμὸν κάπως χαμηλότερον τοῦ μέσου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας ὡς συνόλου. Αὐξήσις τῆς συνεισφορᾶς τοῦ Γεωργικοῦ τομέως ἀναμένεται μετὰ τὴν ἐκκνοὴν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ὅταν θὰ

ἔχουν συμπληρωθῆ αἱ ἤδη ἀρξάμενα ἐπενδύσεις διὰ τὴν αὔξησιν τῶν ἀρδευσίμων ἐκτάσεων. Ὁ τομεὺς τῶν Μεταλλείων καὶ Λατομείων ἀναμένεται νὰ παρουσιάσῃ μικρὰν μόνον αὔξησιν λόγῳ τῆς σταδιακῆς ἐξαντλήσεως τῶν γνωστῶν ἀποθεμάτων μεταλλευτικοῦ πλοῦτου, τὰ δὲ προγράμματα ἐρευνῶν δὲν δύνανται νὰ ἀποδώσουν εἰς βραχὺ χρονικὸν διάστημα. Ἐκ τῶν τριτογενῶν τομέων τῆς οἰκονομίας σχετικῶς ὑψηλοῦς ρυθμοὺς ἀναπτύξεως θὰ παρουσιάσουν οἱ τομεῖς τῶν Τραπεζῶν, Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν καὶ τῶν Ἄλλων Ὑπηρεσιῶν, οἱ ὁποῖοι συνδέονται ἀμέσως μὲ τὴν προβλεπομένην ἠύξημένην συνεισφοράν τῶν δευτερογενῶν τομέων τῆς οἰκονομίας καὶ μὲ τὸν ὄγκον τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου.

Ἐργατικὸν Δυναμικὸν—

Ἀπασχόλησις

Σημαντικὴν θέσιν μεταξὺ τῶν στόχων τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχῃ ἡ περαιτέρω μείωσις τοῦ ποσοστοῦ ἀνεργίας. Στόχος τοῦ Σχεδίου εἶναι ἡ αὔξησις τῆς ἀπασχολήσεως κατὰ ποσοστὸν 3,5% περίπου ἐτησίως, ἧτοι ἡ δημιουργία πέριξ τῶν 12.000 νέων εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως. Τὸ Σχέδιον ἀποβλέπει εἰς τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν πλέον μονίμου καὶ παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀκολουθηθεῖσαν πολιτικὴν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εὕρισκόμενων. Ἡύξημένη Ζήτησις ἐργατικοῦ δυναμικοῦ θὰ ἐκδηλωθῇ ἐκ μέρους ὄλων τῶν τομέων τῆς οἰκονομίας, μεγαλυτέρους δὲ ρυθμοὺς αὐξήσεως τοῦ ἐπιπέδου ἀπασχολήσεως θὰ παρουσιάσουν κατὰ σειρὰν προτεραιότητος οἱ τομεῖς τῶν Κατασκευῶν, τῆς Μεταποιήσεως, τῶν Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν καὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς μικρότερον βαθμὸν ὁ τομεὺς Χονδρικοῦ καὶ Λιανικοῦ Ἐμπορίου.

Τὰ κυριώτερα μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τῶν στόχων τῆς ἀπασχολήσεως εἶναι ἡ προώθησις τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, ἡ αὔξησις τοῦ ὄγκου τῶν ἐπενδύσεων καὶ ἡ διοχέτευσις τούτων πρὸς ἐπιθυμητὰς κατευθύνσεις. Τὰ ληφθησόμενα μέτρα πρὸς προώθησιν τῶν ἀνωτέρω ἐπιδιώξεων εἶναι ποικίλα, ἀφοροῦν δὲ εἰς τὰς συνθήκας καὶ ὄρους ἀπασχολήσεως, τὴν κινητοποίησιν καὶ τεχνικὴν κατάρτισιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ, τὴν βελτίωσιν τοῦ μηχανισμοῦ τοποθετήσεως ἀνέργων, τὴν ρύθμισιν ἐπὶ πλέον ὀρθολογιστικῶν κριτηρίων τῆς προσωρινῆς ἀπασχολήσεως Κυπρίων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς στενότητος ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἡ ὁποία παρατηρήθη εἰς ὠρισμένας εἰδικεύσεις, τὴν περαιτέρω μείωσιν τοῦ ρυθμοῦ μεταναστεύσεως κλπ.

Ἡ πολιτικὴ ἀξιοποίησις τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ θὰ ἀποβλέπῃ, κατὰ σειρὰν προτεραιότητος, εἰς τὴν βιομηχανικὴν κατάρτισιν ἀνειδικεῦτου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, εἰς τὴν ἐπανεκπαίδευσιν ἐργατικοῦ δυναμικοῦ εἰς εἰδικεύσεις αἱ ὁποῖαι ἀναμένονται νὰ παρουσιάσουν ὑψηλοῦς ρυθμοὺς Ζήτησεως, εἰς τὴν ἐπιμόρφωσιν ἤδη ἀπασχολουμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ εἰς τὴν ἀρτιωτέραν κατάρτισιν διευθυντικῶν στελεχῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἐπενδύσεις — Ἀποταμιεύσεις

Λόγω τῆς μείωσης τοῦ βαθμοῦ ὑποαπασχολήσεως τῶν ὑφισταμένων κεφαλαιουχικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἐξοπλισμοῦ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς πραγματοποιηθείσης ἀνακάμψεως τῆς οἰκονομίας κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου, ἡ ἐπίτευξις τοῦ στόχου τοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως κατὰ τὴν προσεχῆ διετίαν θὰ ἐξαρτηθῆ εἰς μέγαλον βαθμὸν ἐκ τοῦ πραγματοποιηθησομένου ὄγκου ἐπενδύσεων. Τὸ ὕψος, ἡ σύνθεσις καὶ ἡ κατανομή τῶν ἐπενδύσεων θὰ καθορίσῃ συγχρόνως, ὁμοῦ μετ' ἄλλων παραγόντων, τὸν βαθμὸν ἐπιτεύξεως τοῦ στόχου τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐπιπέδου ἀπασχολήσεως. Ἡ ἐπενέργεια περιοριστικῶν παραγόντων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς δημοσιονομικὰς δραστηριότητας τοῦ δημοσίου τομέως καὶ ἡ ἀνάγκη ἀναδιρθώσεως τῆς συνθέσεως τῆς ἀκαθαρίστου δαπάνης τῆς οἰκονομίας ἐπιβάλλουν ὅπως κατὰ τὴν περίοδον τοῦ νέου Σχεδίου αὐξηθῆ τὸ ποσοστὸν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀντίστοιχον ποσοστὸν τῆς περιόδου τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Οὕτω, βασικὴ προϋπόθεσις δι' ἐπίτευξιν τοῦ στόχου τῶν ἐπενδύσεων εἶναι ἡ ἠύξημένη συμμετοχὴ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως εἰς τὴν ἐπενδυτικὴν δραστηριότητα.

Ἡ ἠύξημένη ἐξάρτησις τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς Ζητήσεως καὶ τὸ προβλεπόμενον ἀνταγωνιστικὸν κλίμα εἰς τὰς διεθνεῖς ἀγορὰς ὑποδεικνύει ὡσαύτως τὴν ἀνάγκην ὅπως ἡ οἰκονομία ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πρὸ τῆς εἰσβολῆς ἰσχύουσας τεχνολογίαν παραγωγῆς ἢ ὅποια ἦτο τεχνολογία μεγαλύτερας ἐντάσεως κεφαλαίου. Ὁ μέσος ὀριακὸς λόγος κεφαλαίου πρὸς τὴν προστιθεμένην ἀξίαν ἀναμένεται ὡσαύτως ν' αὐξηθῆ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀνάγκης ἐκτελέσεως μεγάλων ἔργων ὑποδομῆς τὰ ὅποια θεωροῦνται ἀπαραίτητα διὰ τὴν αὐξήσιν καὶ διάθεσιν τοῦ ὄγκου τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς ὡς καὶ ἄλλων ἔργων κοινωνικῆς ὑποδομῆς, τὰ ὅποια θεωροῦνται οὐσιώδη διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν ἀσθενεστέρων οἰκονομικῶς τάξεων καὶ ἰδιαίτερος τῶν ἐκτοπισθέντων.

Αἱ συνολικαὶ πάγια ἐπενδύσεις εἰς *σταθερὰς τιμὰς* τοῦ 1973 ἀναμένεται νὰ ἀνέλθουν ἀπὸ £78,2 ἐκ. κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου εἰς £99,5 ἐκ. κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1977/1978, ἤτοι νὰ σημειώσουν συνολικὴν αὐξήσιν τῆς τάξεως τοῦ 27,2%. Ἡ πραγματοποίησις τοῦ στόχου τούτου θὰ ἐξαρτηθῆ, ὡς ἀνέφερα, καὶ ἀπὸ τὸν βαθμὸν ἀνταποκρίσεως τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως. Αἱ προβλεφθεῖσαι δαπάναι ἀναπτύξεως τῆς Κυβερνήσεως παρέχουν ἐν τούτοις ἀρκετὰ περιθώρια διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς συμμετοχῆς τοῦ Δημοσίου τομέως εἰς περίπτωσιν μειωμένης ἀνταποκρίσεως τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου.

Αἱ προγραμματισθεῖσαι ἐπενδύσεις κατὰ τὴν περίοδον 1977—1978 θὰ κατανεμηθῶν κατὰ σειράν προτεραιότητος μεταξὺ τῶν τομέων τῆς Οἰκίσεως, τῶν Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν, τῆς Μεταποιήσεως, τῶν Ὑψηροῦν καὶ τῆς Γεωργίας. Ὁ τομεὺς τῆς Μεταποιήσεως ἀναμένεται νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν μεγαλύτεραν ποσοστιαίαν αὐξήσιν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους τομεῖς ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν περίοδον τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Ὁ δὲ εὐρύς βιομηχανικὸς τομεὺς, ἤτοι οἱ τομεῖς τῆς Μεταποιήσεως καὶ

Ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἀναμένεται νὰ ἀπορροφήσῃ τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν συνολικῶν παγίων ἐπενδύσεων. Οἱ στόχοι αὐτοὶ ἀντικατοπτρίζουν καὶ τὴν ἐπιδίωξιν τοῦ Σχεδίου διὰ ταχεῖαν ἐκβιομηχάνισιν τῆς οἰκονομίας. Συμπληρωματικὸν στοιχεῖον τῆς ἐπιδιώξεως αὐτῆς εἶναι καὶ ἡ προγραμματισθεῖσα αὔξεις τῶν ἐπενδύσεων τοῦ τομέως Μεταφορῶν — Ἐπικοινωνιῶν λόγῳ τῆς ἀνάγκης κατασκευῆς σημαντικῶν ἔργων ὑποδομῆς, κυρίως νέων ὑπεραστικῶν ὁδῶν καὶ λιμενικῶν καὶ ἀερολιμενικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐκρίθησαν ἀπαραίτητα διὰ τὴν παροχὴν διευκολύνσεων διὰ τὴν διάθεσιν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Παρὰ τὴν προβλεπομένην χαμηλοτέραν αὔξισιν τῶν ἐπενδύσεων διὰ τὴν προσφορὰν στέγης, ὁ τομεὺς τῶν Κατοικιῶν θὰ ἀπορροφήσῃ μόνος τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τοῦ συνόλου τῶν ἐπενδύσεων τῆς περιόδου 1977—1978. Λόγῳ δὲ τοῦ προγραμματισθέντος χαμηλοτέρου κόστους κατὰ ἐπιπρόσθετον οἰκιστικὴν μονάδα ἀναμένεται νὰ πραγματοποιηθῇ αὔξισις τῆς προσφορᾶς στέγης καὶ τῶν συνθηκῶν στεγάσεως γενικῶς.

Ὁ προβλεπόμενος ὑψηλὸς ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ἀκαθαρίστων ἐπενδύσεων τῆς οἰκονομίας ὑπαγορεύει τὴν ἀνάγκην ἐπιταχύνσεως τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ἐθνικῶν ἀποταμιεύσεων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Ἐξ ἄλλου, λόγῳ τοῦ προβλεπομένου ὑψηλοτέρου ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ἐπενδύσεων ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἀντίστοιχον ρυθμὸν αὐξήσεως τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος ἀπαιτεῖται ὡσαύτως σημαντικὴ ἐπέκτασις τῆς συνεισφορᾶς τοῦ ἐξωτερικοῦ τομέως ὑπὸ μορφήν διαθεσίμου εἰσοδήματος καὶ ἐξωτερικῶν ἀποταμιεύσεων (βοήθεια, ἐμβάσματα κλπ.) διὰ τὴν ἔμμεσον ἢ ἄμεσον χρηματοδότησιν τῶν τεθέντων ἐπενδυτικῶν στόχων. Τυχὸν μὴ ἐξασφάλισις τῶν πόρων αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ θὰ ἐπιφέρῃ ἀναλόγους πιέσεις ἐπὶ τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων ἢ θὰ δημιουργήσῃ τὴν ἀνάγκην ηὔξημένης εἰσροῆς κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ (ἐπὶ παραδείγματι ὑπὸ μορφήν ἐξωτερικῶν δανείων) μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μετατόπισιν τῶν πιέσεων ἐπὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν εἰς μεταγενέστερον στάδιον.

Τὰ ληφθῆσόμενα μέτρα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν τῶν ἐπενδύσεων καὶ ἀποταμιεύσεων ἐμπίπτουν εἰς τοὺς γενικωτέρους στόχους τῆς δημοσιονομικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς καὶ συνίστανται, μεταξύ ἄλλων, εἰς τὴν παροχὴν φορολογικῶν ἐκπτώσεων καὶ κινήτρων. Παρὰ τὸ ὅτι τὸ ἐπιχειρηματικὸν κλίμα καὶ ἡ προθυμία τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου δι' ἀνάληψιν ἐπιχειρηματικῶν κινδύνων ἔχουν βελτιωθῆ σημαντικῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1976, φρονεῖται ὅτι πλείστα τῶν παρασχεθέντων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου κινήτρων θὰ πρέπει νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ παρέχωνται καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Τοῦτο κρίνεται ἀναγκαῖον λόγῳ ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς σημασίας τῶν νέων ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη δι' ἐπίτευξιν ὑψηλῶν ρυθμῶν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς σταδιακῶς ἐπεκτεινομένης ἐξαρτήσεως τῆς οἰκονομίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν ἐπενδύσεων.

Κυβερνητικαὶ Δαπάναι Ἀναπτύξεως

Τὸ μέγεθος τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως καθορίζει εἰς μεγάλον βαθμὸν τὸ ὕψος τῆς συνεισφορᾶς τοῦ Κυβερνητικοῦ τομέως εἰς

τάς επενδύσεις και τήν συνολικὴν ἐνεργὸν ζήτησιν, ἀποτελεῖ δὲ ἓν βασικὸν μέσον ἀσκήσεως δημοσιονομικῆς πολιτικῆς. Αἱ προγραμματισθεῖσαι δαπάναι ἀναπτύξεως διὰ τὸ τρέχον ἔτος διεμορφώθησαν εἰς ἀρκούντως ὑψηλὸν ἐπίπεδον οὕτως ὥστε νὰ παρέχεται ἡ εὐχέρεια ἀναπροσαρμογῶν εἰς ἣν περιπτώσιν ἡ συνεισφορά τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως ὑστερήσει ἢ καὶ διὰ τήν πραγματοποίησιν ἔτι ὑψηλοτέρου ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐὰν ἡ τοιαύτη ἐκλογή δὲν θὰ δημιουργήσῃ συνθήκας πληθωριστικῶν πιέσεων ἐπὶ τῆς οἰκονομίας. Τὸ πρόγραμμα δαπανῶν ἀντικατοπτρίζει ταύτοχρόνως τὴν ἀνάγκην συνεχίσεως τῆς Κυβερνητικῆς δραστηριότητος εἰς νευραλγικοὺς τομείς ὡς τῆς στεγάσεως καὶ τῶν ἔργων γενικωτέρας οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ὑποδομῆς ἢ εἰς τομείς ὅπου ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἀδυνατεῖ ἢ εἶναι ἀπρόθυμος νὰ ὑπείσέλθῃ.

Ὁ πίναξ 2 κατωτέρω δεικνύει περιληπτικῶς τὸ πραγματοποιηθὲν ὕψος τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν διὰ τὸ ἔτος 1976 καὶ τὸ ὕψος τῶν προγραμματισθεῖσων δαπανῶν ἀναπτύξεως διὰ τὸ 1977 ἐκ τῶν Προϋπολογισμῶν Ἀναπτύξεως καὶ τοῦ Ταμείου Δημοσίων Δανείων ἀφαιρουμένων τῶν ἐνδοδημοσιονομικῶν συναλλαγῶν.

Π Ι Ν Α Ξ 2

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ
1976, 1977 (£ ἐκ.)

	Πραγματοποιηθεῖσαι Δαπάναι 1976			Προγραμματισθεῖσαι Δαπάναι 1977		
	Δαπάναι ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύ- ξεως	Δάνεια	Ὅλικαι Δαπάναι	Δαπάναι ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύ- ξεως	Δάνεια	Ὅλικαι Δαπάναι
1. Γεωργία καὶ Ἀγρο- τικὴ Ἀνάπτυξις ..	4,872	3,509	8,381	9,003	1,904	10,907
2. Βιομηχανία, Ἐμπό- ριον καὶ Τουρισμός	979	887	1,866	2,133	900	3,033
3. Μεταφοραὶ καὶ Ἐπι- κοινωνίαι	3,546	—	3,546	4,198	25	4,223
4. Οἰκοδομικά, Πολεο- δομικά καὶ Δημοτικά Ἔργα	4,729	401	5,130	4,650	400	5,050
5. Κοινωνικαὶ καὶ Λοι- παὶ Ὑπηρεσίαι ..	2,334	547	2,881	3,253	430	3,683
ΣΥΝΟΛΟΝ	16,460	5,344	21,804	23,237	3,659	26,896

Τὸ συνολικὸν ὕψος τῶν προγραμματισθεῖσων δαπανῶν ἀναπτύξεως διὰ τὸ 1977 ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὸν ἀνωτέρω πίνακα εἶναι κατὰ 23,4% μεγαλύτερον τοῦ πραγματοποιηθέντος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1976. Ἐξαιρουμένων

τῶν ἐνδοδημοσιονομικῶν συναλλαγῶν, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀναπτυξιακῶν προγραμμάτων τῆς ἢ Κυβέρνησις προβλέπεται νὰ δαπανήσῃ ποσὸν ὕψους £26,9 ἐκ. τὸ 1977 (περ. δανείων). Ἐπιπρόσθετα ποσά, κυρίως καταλωτικῆς κατευθύνσεως θὰ διατεθοῦν μέσῳ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Τὸ ὕψος καὶ ἡ διάρθρωσις τῶν προτεινομένων δαπανῶν ἀναπτύξεως εἶναι ἐνδεικτικά τῆς σημασίας ἢ ὁποία προσδίδεται ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τομέως τῆς Γεωργίας καὶ εἰς τὴν ἀπάμβλυσιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησεν ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν προώθησιν βασικῶν ἔργων ὑποδομῆς.

Διὰ σκοποῦς Γεωργικῆς καὶ Ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ἐπισκόπησιν καὶ ἐκμετάλλευσιν φυσικῶν πόρων προγραμματίζεται ἢ διαθέσις ποσοῦ τῆς τάξεως τῶν £10,9 ἐκ., ἥτοι τὸ 40,6% τοῦ συνόλου τῶν ἀναπτυξιακῶν δαπανῶν. Σημαντικὸν μέρος τῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως προβλέπεται ὡσαύτως νὰ διατεθῇ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ στεγαστικοῦ προγράμματος καὶ τὴν προώθησιν ἄλλων προγραμμάτων κοινωνικῶν κυρίως περιεχομένου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προβλέπεται ἢ διαθέσις ποσοῦ ὕψους £8,7 ἐκ., τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸν 32,5% τοῦ συνόλου. Πέραν ὅμως τοῦ ποσοῦ τούτου σημαντικὰ ποσὰ διὰ στέγασιν καὶ αὐτοστέγασιν, καθὼς ἐπίσης διὰ ἄλλα κοινωνικὰ ἔργα καὶ προγράμματα περιλαμβάνονται εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Ε.Τ.Α. Ἐξαιρουμένων τῶν δαπανῶν δι' ἀποπεράτωσιν τῶν ὑπὸ ἀνέγερσιν συνοικισμῶν, ἢ συνολικὴ πρόνοια διὰ τὰ σχέδια αὐτά, τῶν ὁποίων ἢ ὑλοποίησις δυνατὸν νὰ ἀπαιτήσῃ πέραν τοῦ ἔτους, ἀνέρχεται εἰς £15,0 ἐκ. περίπου. Ἐπιπλέον ἢ Κυβέρνησις θὰ δαπανήσῃ σημαντικὰ ποσὰ διὰ τὴν παροχὴν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ⁽¹⁾.

Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν τομέων τῆς Βιομηχανίας, Ἐμπορίου καὶ Τουρισμοῦ προϋπελογίσθη ποσὸν πέραν τῶν £3,0 ἐκ. Δέον ἐν τούτοις νὰ τονισθῇ ὅτι αἱ δαπάναι εἰς τοὺς ἐν λόγω τομεῖς δὲν ἀντιπροσωπεύουν τὸ μέγεθος τῆς ἐμφάσεως ἢ ὁποία δίδεται ὑπὸ τοῦ Σχεδίου εἰς τὴν ἀνάπτυξιν των. Τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν ἐπενδυτικῶν καὶ ἄλλων ἀναπτυξιακῶν δαπανῶν διατίθεται ἐξ ἄλλων φορέων καὶ ἰδιαιτέρως ἐκ μέρους τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως. Ἐξ ἄλλου, εἰς τοὺς τομεῖς αὐτοὺς ἀναμένεται νὰ διαδραματίσῃ τώρα μεγαλύτερον ρόλον ἢ Κυπριακὴ Τράπεζα Ἀναπτύξεως καὶ τὸ παρὰ τῇ Κεντρικῇ Τραπεζῇ Εἰδικὸν Ταμεῖον Χρηματοδοτήσεως. Τέλος, διὰ τὴν ἐπέκτασιν καὶ ἀνάπτυξιν βασικῶν ἔργων ὑποδομῆς προβλέπεται νὰ διατεθῇ ποσὸν £4,2 ἐκ. τὸ ὁποῖον δὲν περιλαμβάνει τὰς δαπάνας διὰ λιμενικὴν ἀνάπτυξιν καθ' ὅτι ἀπὸ τοῦ 1977 ἢ διενέργεια δαπανῶν ἀποτελεῖ εὐθύνην τῆς Ἀρχῆς Λιμένων. Αἱ δαπάναι αὐταὶ περιελήφθησαν εἰς τὸ πρόγραμμα ἀναπτυξιακῶν δαπανῶν τῶν Ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν.

(¹) Πέραν τούτων θὰ δαπανηθοῦν ἐκ τοῦ Ε.Τ.Α. πρόσθετα ποσὰ διὰ παροχὴν χορηγημάτων ὡς καὶ ἄλλης βοήθειας πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας καὶ δυσπραγοῦντας.

Μέρος τῶν προτεινομένων ἀμέσων δαπανῶν παραχωρεῖται πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα ὑπὸ μορφήν ἐπιδοτήσεων διὰ εἶδη κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ ἢ διὰ κατασκευαστικά ἔργα καὶ οὕτω εἶναι προωθητικαὶ τῆς διενεργείας ἐπενδύσεων ἐκ μέρους τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως. Ἐπίσης μέρος τῶν προτεινομένων δαπανῶν διὰ τὴν ἐκδοσὶν δανείων ἐκ τοῦ Ταμείου Δημοσίων Δανείων θὰ παραχωρηθῆ πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα πρὸς τὸν σκοπὸν ὑποβοηθήσεως τῆς ἐπενδυτικῆς, κυρίως, δραστηριότητος τούτου. Πλὴν τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως ἐκ τῶν ὡς ἄνω πηγῶν, οἱ Ἡμικρατικοὶ Ὄργανισμοὶ καὶ τὰ ἄλλα ὄργανα τοπικῆς διοικήσεως προγραμματίζεται νὰ δαπανήσουν ἐντὸς τοῦ 1977 ποσὸν ὕψους πέραν τῶν £10,0 ἐκ. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ὡς ἄνω δαπανῶν προβλέπεται νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς Ἀρχῆς Λιμένων, τῆς Ἀρχῆς Ἡλεκτρισμοῦ καὶ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου.

Τὸ μέγεθος τῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως τοῦ εὐρέος Δημοσίου τομέως κατὰ τὸ 1978 θὰ διαμορφωθῆ κατ' ἀνάλογον τρόπον λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν οἰκονομικῶν ἐξελίξεων τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν

Αἱ ἐξελίξεις τῶν μεγεθῶν τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1975 θεωροῦνται πλέον ἀντιπροσωπευτικαὶ τῶν ἀναμενομένων μεταβολῶν κατὰ τὰ προσεχῆ ὀλίγα ἔτη παρὰ ἐκεῖνα τοῦ 1976. Τὸ γενικὸν πλεόνασμα τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν κατὰ τὸ 1976 ὠφείλετο, ὡς ἐπεξηγήθη, εἰς μεγάλον βαθμὸν εἰς τὴν εὐνοϊκὴν ἐπίδρασιν ἐξωγενῶν παραγόντων. Αἱ πηγαὶ αὗται, πλὴν ἴσως τῶν ἐξαγωγῶν, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὅτι ἀποτελοῦν μονίμους πηγὰς εἰσπράξεως ξένου συναλλάγματος καὶ ἐπομένως μελλοντικῶς δυνατὸν αἱ παρατηρηθεῖσαι ἀρχικῶς πιέσεις ἐπὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν νὰ ἐπανεμφανισθοῦν.

Ἡ πραγματοποιήσις τοῦ ἐπιδιωκομένου σχετικῶς ὑψηλοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως καὶ ἐπενδύσεων θὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν ἀνάλογον αὔξησιν τῶν εἰσαγωγῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν. Ὁ προγραμματιζόμενος ταχὺς ρυθμὸς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, ἢ ἐπίτευξις τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται μεγάλως ἐκ τῶν εἰσαγωγῶν παγίου ὑλικοῦ κεφαλαίου καὶ πρῶτων ὑλῶν θὰ ἀπαιτήσῃ ἀναλόγους αὐξήσεις εἰσαγωγῶν τῶν εἰδῶν αὐτῶν. Ἡ μεγάλη ἐξάρτησις τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῶν παραγωγικῶν τομέων τῆς οἰκονομίας ἀπὸ εἰσαγόμενα κεφαλαιουχικά καὶ ἐνδιάμεσα ἀγαθὰ ὀφείλεται κατὰ βάσιν εἰς τὸν καταναλωτικὸν προσανατολισμὸν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, τὴν μὴ ἐπαρκῆ εἰσέτι ἀξιοποίησιν τῶν ἐγχωρίων πρῶτων ὑλῶν καὶ τὸ μικρὸν μέγεθος τῆς ἀγορᾶς.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀπαιτεῖται στενὴ παρακολούθησις τῶν μεγεθῶν τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν καὶ υἰοθέτησις ἐνεργοῦ πολιτικῆς διασφαλίσεως τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων. Ἡ ἐπιδίωξις αὕτη ἀπαιτεῖ τὴν σταδιακὴν ἀναδιάρθρωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν μονίμων πηγῶν εἰσπράξεως ξένου συναλλάγματος, ἰδιαίτερος τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὴν μείωσιν τῆς σημασίας ἐξωγενῶν παραγόντων. Ἡ ὑγιῆς διάρθρωσις τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν

ἀποτελεῖ μακροχρόνιον ἐπιδίωξι. Ἐν τούτοις κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐπιβάλλεται ἡ λήψις ἐνδιαμέσων μέτρων ἀνασταλτικῶν τῆς ὑπερμέτρου αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἡ ἀνάληψις ἐντόνων προσπαθειῶν διὰ τὴν ἀναδιάρθρωσιν τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν διὰ νὰ μὴ καταστῇ τοῦτο ἀνασχετικὸς παράγων ἀναπτύξεως μετὰ τὸ 1978.

Ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ὁ ρυθμὸς τῆς οἰκονομικῆς βοηθείας (καθαραὶ μεταβιβάσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ), τῆς εἰσορῆς κεφαλαίων, περιλαμβανομένων καὶ δανείων, θὰ διατηρηθῇ εἰς ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα, αἱ ἐξελίξεις εἰς τὸ Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν δὲν ἀναμένονται νὰ ἀποτελέσουν ἀνασταλτικὸν παράγοντα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Σχεδίου. Παρ' ὅλον ὅτι τὸ ὕψος τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων προβλέπεται νὰ διατηρηθῇ τὸ 1978 εἰς τὰ ἐπίπεδα τοῦ 1976, ἐν τούτοις τὸ ποσοστὸν καλύψεως τῶν ἐτήσιων εἰσαγωγῶν ἀγαθῶν ἀναμένεται νὰ μειωθῇ.

Τὸ ἐμπορικὸν ἔλλειμμα ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ μεταξὺ τῆς περιόδου 1976 καὶ 1978 λόγῳ τοῦ προβλεπομένου ὑψηλοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν. Τὸ Ἴσοζύγιον Ἀδήλων Πόρων προβλέπεται νὰ εἶναι πλεονασματικὸν καὶ διὰ τὰ δύο ἔτη τοῦ Σχεδίου ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ βοήθεια θὰ διατηρηθῇ εἰς ὑψηλὰ ἐπίπεδα καὶ οὕτω νὰ περιορισθῇ τὸ μέγεθος τοῦ ἐλλείμματος Τρεχουσῶν Συναλλαγῶν μέχρι τὸ 1978. Νοουμένου δὲ ὅτι ἡ καθαρὰ διακίνησις κεφαλαίων ἐπίσης θὰ διατηρηθῇ εἰς ὑψηλὰ ἐπίπεδα καὶ διὰ τὰ δύο ἔτη τοῦ Σχεδίου, τὸ γενικὸν ἔλλειμμα τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν ὑπολογίζεται εἰς £3,6 ἐκ. τὸ 1978. Οἱ ὡς ἄνω στόχοι, ἐν τούτοις, εἶναι μόνον ἐνδεικτικοὶ τῶν ἀναμενομένων μεταβολῶν λόγῳ τῆς μεγάλης εὐαισθησίας τῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν, ἰδιαιτέρως ἐκείνων τοῦ Ἴσοζυγίου Κεφαλαιουχικῶν Συναλλαγῶν, πρὸς τὰς ἐπιδράσεις ἐξωγενῶν παραγόντων, οἱ ὅποιοι δὲν δύνανται νὰ προβλεφθοῦν μετ' ἀκριβείας. Αἱ ὡς ἄνω προβλέψεις δυνατόν ὡσαύτως νὰ ἐπηρεασθοῦν ὡς ἀποτέλεσμα ἀλλαγῆς τῶν ὄρων ἐμπορίου.

Αἱ πλέον σημαντικαὶ ἐξελίξεις τῶν ἐπὶ μέρους μεγεθῶν τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἴσοζυγίου κατὰ τὴν προσεχῆ διετίαν θὰ εἶναι ὁ προβλεπόμενος ὑψηλὸς ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ἐγχωρίων βιομηχανικῶν ἐξαγωγῶν καὶ εἰς μικρότερον βαθμὸν τῶν ἐξαγωγῶν μεταλλευμάτων ὡς καὶ ὁ σχετικῶς μειωμένος ρυθμὸς ἐξαγωγῶν γεωργικῶν προϊόντων λόγῳ, κυρίως, τῶν προβλεπομένων σχετικῶς χαμηλοτέρων τιμῶν τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων. Ἀπὸ πλευρᾶς εἰσαγωγῶν ἀγαθῶν ὁ ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ἀναμένεται νὰ εἶναι σχετικῶς ὑψηλὸς καὶ τοῦτο ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀνοδικῆς τάσεως τοῦ διεθνοῦς ἐπιπέδου τῶν τιμῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῶν εἰσαγωγῶν. Ὁ ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν προβλέπεται νὰ περιορισθῇ εἰς ἐπίπεδον χαμηλότερον τοῦ μέσου ἐτησίου ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ συνόλου τῶν εἰσαγωγῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν ἐνισχύσεως τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ ἐφαρμόζωνται τὰ εἰσαχθέντα μέτρα κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου τὰ ὁποῖα ἀναλόγως τῶν ἐξελίξεων θὰ τύχουν ἀναθεωρήσεως. Εἶναι σημαντικὸν ἐν τούτοις νὰ τονισθῇ ὅτι κατὰ τὴν προσεχῆ διετίαν οἱ προβλεπόμενοι στόχοι ἀπαιτοῦν τὴν καταβολὴν συντόνων

προσπαθειῶν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν δανείων καὶ οἰκονομικῆς βοηθείας ἐκ πηγῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τυχόν πιέσεων ἐπὶ τοῦ ὕψους τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων. Τὸ ὕψος τοῦ ἐξωτερικοῦ δημοσίου χρέους παρέχει ἀσφαλῆ περιθώρια διὰ τὴν ἐπιδιώξιν αὐτήν.

Κοινωνικὴ Πολιτικὴ

Ἐντὸς τῶν ἤδη διαγραφέντων ἀντικειμενικῶν κοινωνικῶν σκοπῶν τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου, ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ θὰ διαφοροποιηθῆ τόσον εἰς ὄ,τι ἀφορᾷ τὴν κατανομήν τοῦ συνόλου τῶν προβλεπομένων μεταβιβάσεων εἰσοδήματος (εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος) καὶ τὴν παροχὴν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν ὅσον καὶ εἰς ὄ,τι ἀφορᾷ τὰς πηγὰς χρηματοδοτήσεως τοῦ προβλεπομένου ὄγκου τῶν δαπανῶν. Ἐνῶ τὰ ἐκπονηθέντα κοινωνικὰ προγράμματα δαπανῶν διατηροῦν καὶ βελτιώνουν τὰ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου εἰσαχθέντα κοινωνικὰ μέτρα, ταῦτα θὰ ἀπευθύνωνται κατὰ πρώτην προτεραιότητα πρὸς τὰς πραγματικῶς ἀσθενεῖς εἰσοδηματικὰς τάξεις καὶ πρὸς τὰς τάξεις τῶν ἐκτοπισθέντων. Ἐπιπλέον θὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι ἀναλύσεως καὶ ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν παροχῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὠφελημάτων διὰ τὴν ἐναρμόνισιν τῶν ἰσχυόντων κοινωνικῶν θεσμῶν καὶ τὴν τοποθέτησίν των ἐπὶ ἐνιαίας βάσεως, οὕτως ὥστε νὰ ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὰς πραγματικὰς καὶ ἰδιαίτερας ἀνάγκας τῶν ἀσθενεστέρων εἰσοδηματικῶν τάξεων. Ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς ὡς ἄνω προσεγγίσεως εἶναι καὶ ἡ ἐξουδετέρωσις τῶν ἀντικινήτρων δι' ἀνάληψιν παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῶν κινήτρων διὰ τὴν ταχεῖαν ἐπανένταξιν τῶν ἐκτοπισθέντων εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν. Ἔτερον στοιχεῖον τοῦ Σχεδίου εἰς τὸ κοινωνικὸν πεδῖον θὰ εἶναι καὶ ὁ σταδιακῶς αὐξανόμενος βαθμὸς ἐξαρτήσεως τῶν κοινωνικῶν προγραμμάτων ἐξ ἐγχωρίων πηγῶν παρὰ ἐξ ἄλλων πηγῶν χρηματοδοτήσεως. Τέλος, ἐν ἄλλο χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς τοῦ Σχεδίου εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἔμφασις ἢ ὅποια δίδεται εἰς τὴν ἐπέκτασιν καὶ βελτίωσιν τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν παρὰ εἰς τὴν μεταβίβασιν εἰσοδήματος.

Ἡ πολιτικὴ τῆς ἐξασφαλίσεως διὰ νομοθετικῶν ἢ ἄλλων μέτρων ἐνὸς κατωτάτου ἐπιπέδου διαβιώσεως εἰς ὅλους τοὺς πολίτας θὰ συνεχισθῆ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Τὸ ὕψος τοῦ κατωτάτου ἐπιπέδου διαβιώσεως θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τοῦ ρυθμοῦ περαιτέρω δραστηριοποιήσεως καὶ τῶν δυνατοτήτων τῆς οἰκονομίας. Τὸ σύνολον τῶν μεταβιβάσεων εἰσοδήματος (εἰς εἶδος ἢ χρῆμα) πρὸς τὰς οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρας τάξεις ἀναμένεται, παρὰ τὴν βελτίωσιν ὑφισταμένων σχεδίων, νὰ διατηρηθῆ εἰς τὰ ἐπίπεδα τοῦ 1976 λόγῳ τῶν προβλεπομένων αὐξομειώσεων διαφόρων συνθετικῶν στοιχείων τούτου. Ὑπὸ ὁμαλᾶς συνθήκας ἀναμένεται μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξηρημένων ἐκ Κυβερνητικῆς βοηθείας προσώπων καὶ παροχὴ συμπληρωματικῆς μόνον τοῦ ὑπ' αὐτῶν κερδαινομένου εἰσοδήματος βοηθείας ἵνα τὸ σύνολον τοῦ εἰσοδήματος συνάδῃ πρὸς τὰ κατὰ καιροὺς υἱοθετούμενα ἐλάχιστα ἐπίπεδα διαβιώσεως. Ἐξ ἄλλου, ἀναμένεται αὔξησις τῶν μεταβιβάσεων εἰσοδήματος μέσῳ τῶν διαφόρων ταμείων κοινωνικῆς προνοίας λόγῳ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς λειτουργίαν τῶν διαφόρων ἐπὶ μέρος

σχεδίων και/ή βελτιώσεως τῶν μέσῳ τούτων κοινωνικῶν παροχῶν. Ἡ σκοπούμενη ἐναρμόνισις τῶν διαφόρων σχεδίων μεταβιβάσεως εἰσοδήματος θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἐξοικονόμησιν πόρων, οἱ ὁποῖοι θὰ διοχετευθοῦν πρὸς μεγαλύτεραν ἀνακούφισιν τῶν πραγματικῶς ἐχόντων ἀνάγκην.

Ἡ δωρεὰν παροχὴ βασικῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ παροχὴ προσωρινῆς στεγασέως πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας καὶ ἡ βελτίωσις τῶν συνθηκῶν διαβιώσεώς των, θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ διαδραματίζουσι σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν κοινωνικὴν πολιτικὴν τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Τὸ σύνολον τῶν προβλεπομένων δαπανῶν διὰ τὴν παροχὴν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ μέχρι τέλος τοῦ 1978, παρὰ τὴν προβλεπομένην μείωσιν τοῦ βαθμοῦ δυσπραγίας καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οικονομικῶς ἐξερτημένων ἀτόμων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὑποδηλοῖ περαιτέρω βελτίωσιν τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν.

Μεταξὺ τῶν προγραμμάτων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν θὰ δοθῇ μεγάλη προτεραιότης εἰς τὴν προσφορὰν στέγης εἰς τὰς πλέον δεινοπαθοῦσας περιπτώσεις ἐκτοπισθέντων καί, κατὰ δεῦτερον λόγον, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν θεσμικῶν μέτρων διὰ τὴν παροχὴν πιστωτικῶν καὶ ἄλλων διευκολύνσεων διὰ τὴν ἀπόκτησιν στέγης ἐκ μέρους ἄλλων χαμηλῶν καὶ μεσαίων εἰσοδηματικῶν τάξεων. Ἡ παροχὴ δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας καὶ ἀπόρους καὶ τὰς χαμηλάς εἰσοδηματικὰς τάξεις θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἀποτελῇ τὴν βάσιν τῆς λειτουργίας τῶν Κρατικῶν Ὑπηρεσιῶν Ὑγείας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Σχεδίου. Μεταξὺ τῶν κυριωτέρων στόχων εἶναι ἡ ποσοτικὴ καὶ ποιοτικὴ βελτίωσις τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν, μὲ ἰδιαίτεραν ἔμφασιν εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἀγροτικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν περιοχῶν ὅπου συγκεντροῦται μεγάλος ἀριθμὸς ἐκτοπισθέντων, διὰ τῆς ἀνεγέρσεως νέων ἰατρείων καὶ τοποθετήσεως ἐπιπροσθέτου ἰατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ.

Εἰς τὸν τομέα τῆς Παιδείας θὰ ἐπεκταθῇ ἡ παροχὴ δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς ὅλους τοὺς μαθητὰς τοῦ πρώτου κύκλου σπουδῶν τῆς Μέσης Γενικῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἐνῶ θὰ συνεχισθῇ ἡ παροχὴ δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸν πρῶτον καὶ δεῦτερον κύκλον σπουδῶν τῆς Μέσης Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Θὰ συνεχισθοῦν ὡσαύτως τὰ διάφορα σχέδια ἐπιδοτήσεως τῆς φοιτήσεως καὶ μεταφορᾶς ἐκτοπισθέντων καὶ δυσπραγούντων μαθητῶν καὶ θὰ δοθῇ ἰδιαίτερα ἔμφασις εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπείγουσῶν ἀναγκῶν εἰς στεγαστικούς χώρους, κυρίως τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Θὰ ἐπιδιωχθῇ ταύτοχρόνως καὶ ἡ ποιοτικὴ βελτίωσις τῆς παρεχομένης ἐκπαιδεύσεως ὡς καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς προδημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν ἰδρυμάτων διημερευούσης φροντίδος διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκτοπισθεισῶν καὶ δυσπραγουσῶν τάξεων καὶ διὰ τὴν ἔνταξιν μεγαλύτερου ἀριθμοῦ γυναικῶν εἰς τὸ οικονομικῶς ἐνεργὸν ἐργατικὸν δυναμικόν. Τέλος, θὰ διαφοροποιηθῇ τὸ σχέδιον βοήθειας πρὸς Κυπρίους φοιτητὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν ὥστε τοῦτο σταδιακῶς νὰ καλύπτῃ ἀρίστους καὶ ἀπόρους φοιτητὰς μόνον.

Ἐπέκτασις προβλέπεται ὡσαύτως εἰς τὰς ὑπηρεσίας κοινωνικῆς εὐημερίας, αἱ ὁποῖαι ἀναμένονται νὰ διαδραματίσουσιν πλέον σημαίνοντα ρόλον,

όμοῦ μετ' ἄλλων συναφῶν ὑπηρεσιῶν, εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δημιουργηθέντων κοινωνικῶν προβλημάτων, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ὀργάνωσιν, λειτουργίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν νεοϊδρυθεισῶν κοινοτήτων ἐκτοπισθέντων καὶ τὴν παροχὴν ἰδρυματικῶν καὶ ἄλλων ὑπηρεσιῶν.

Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν στόχων τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ συνεπῶς τὴν περαιτέρω προώθησιν τῆς δικαιότερας κατανομῆς τῶν οικονομικῶν βαρῶν θὰ πρέπει νὰ αὐξηθοῦν τὰ δημόσια ἔσοδα καὶ δὴ ἐξ ἐγχωρίων πηγῶν. Ἄν καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ βοήθεια θὰ εἶναι ἀπαραίτητος δι' ἄρκετον ἀριθμὸν ἐτῶν, ἐν τούτοις εἶναι διὰ πολλοὺς λόγους φρόνιμον νὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι ἐξευρέσεως πόρων πρὸς συμπλήρωσίν τῆς εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν αὕτη θὰ περιορισθῇ. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐπαναδραστηριοποίησις τῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία ἐπετελέσθη κατὰ τὴν περίοδον 1975—1976 καὶ αἱ παραχωρούμεναι σημαντικαὶ φορολογικαὶ ἐκπτώσεις παρέχουν περιθώρια διαφοροποιήσεως τῶν ἐγχωρίων πηγῶν ἐξασφαλίσεως ἐσόδων ὥστε τὸ μεγαλύτερον βάρος νὰ φέρουν αἱ πλέον εὐημεροῦσαι τάξεις. Ἐν τούτοις ἡ ἀναδιάρθρωσις τῶν πηγῶν ἐγχωρίων ἐσόδων θὰ εἶναι ἐκλεκτικὴ καὶ θὰ ἐπιτελεσθῇ σταδιακῶς ὥστε νὰ μὴ ἐπηρεασθοῦν δυσμενῶς τὰ κίνητρα δι' ἐργασίαν, ὁ ρυθμὸς ἀποταμιεύσεων καὶ ἐπενδύσεων, κυρίως ὅσον ἀφορᾷ τὰς δραστηριότητας παραγωγικῶν ἐπιχειρηματικῶν μονάδων.

Δημοσιονομικὴ Πολιτικὴ

Ἡ ἐπίτευξις τῶν στόχων τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου, ἰδιαίτερος εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὸν ρυθμὸν αὐξήσεως τοῦ Α.Ε.Π., τῶν ἐπενδύσεων καὶ τῆς ἀπασχολήσεως ἐπιβάλλει, παρὰ τὰς ὑφισταμένας δυσκολίας, τὴν συνέχισιν ἐπεκτατικῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς. Τὸ χαμηλότερον ὕψος τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀντίστοιχον ὕψος πρὸ τῆς εἰσβολῆς, ἐπιβάλλει συγχρόνως τὴν πραγματοποιήσιν δημοσιονομικῶν ἐλλειμμάτων ἐπενδυτικῆς προωθήσεως. Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, ἡ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ νέου Σχεδίου θὰ εἶναι πλέον εὐέλκτος ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνην τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Τοῦτο θεωρεῖται ἀναγκαῖον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὸς ὁ ἀποτελεσματικὸς ἔλεγχος τῆς συνολικῆς ἐνεργοῦς ζητήσεως, ἐὰν αἱ συνθήκαι τὸ ἀπαιτήσουν, διὰ σκοποὺς σταθεροποιήσεως τοῦ ἰσοζυγίου τῆς συνολικῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν καὶ δι' ἐξουδετέρωσιν τυχόν πιέσεων ἐπὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν καὶ τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν. Οὕτω οἱ στόχοι τῆς ἐπιδιωκομένης δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ἀποβλέπουν, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἀναπτυξιακῶν στόχων τοῦ Σχεδίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν διατήρησιν συνθηκῶν ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς νομισματικῆς σταθερότητας.

Ἐπὶ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω, οἱ βασικοὶ στόχοι καὶ αἱ κατευθύνσεις τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς διευορφώθησαν ἀναλυτικώτερον ὡς ἀκολούθως :

- (α) Παρ' ὅλον ὅτι τὸ μέγεθος τοῦ συνολικοῦ ἐλλείμματος εἰς ἀπολύτους ἀριθμοὺς προβλέπεται νὰ αὐξηθῇ, ἡ σημασία τούτου θὰ μειωθῇ εἰς σχετικούς ὅρους ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀναμενόμενον

ὑψος τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος εἰς τρεχούσας τιμὰς ἀγορᾶς καὶ πρὸς τὰ προβλεφθέν ὑψος τῶν δημοσίων ἐγχωρίων ἐσόδων.

(β) Τὸ ὡς ἄνω ἔλλειμμα προβλέπεται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ συνολικοῦ ὄγκου τῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου τομέως ἐκ τῶν Προϋπολογισμῶν, Ἀναπτύξεως καὶ Τακτικοῦ, καὶ τοῦ Ταμείου Δημοσίων Δανείων.

(γ) Αἱ ἐπενδυτικαὶ δαπάναι τοῦ δημοσίου τομέως (περιλαμβανομένων καὶ τῶν δαπανῶν τοῦ Ε.Τ.Α.) προβλέπεται νὰ σημειώσουν σχετικῶς ὑψηλότερον ρυθμὸν αὐξήσεως μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1976 καὶ 1978, παρὰ αἱ καταναλωτικαὶ δαπάναι. Παρ' ὅλον ὅτι θὰ ἦτο ἐπιθυμητὸν ὅπως ἐπιτευχθῆ ἔτι μεγαλύτερος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, αἱ προβλεπόμεναι ἀνάγκαι αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῶν κοινωνικῶν καὶ ἄλλων δαπανῶν καταναλωτικῆς φύσεως συνιστοῦν ἀνασταλτικὸν παράγοντα διὰ τὴν περαιτέρω προώθησιν τῆς ἐπιδιώξεως αὐτῆς. Δὲν θεωρεῖται δὲ ἐπιθυμητὴ περαιτέρω αὐξήσις τοῦ συνολικοῦ ἐπιπέδου τῶν δημοσίων δαπανῶν διὰ λόγους βραχυπροθέσμου διευθύνσεως τῆς οἰκονομίας.

(δ) Ὡς ἀποτέλεσμα τῶν προγραμματισθέντων ἐλλειμμάτων, αἱ ἀποταμιεύσεις τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι ἀρνητικαί. Ἡ προβλεπομένη πραγματοποιήσις ἀρνητικῶν ἀποταμιεύσεων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τομέως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου δεικνύει ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐξαρτᾶται διὰ τὴν χρηματοδότησιν μέρους τῶν τρεχουσῶν καὶ κεφαλαιουχικῶν δαπανῶν τῆς ἐξ ἄλλων πηγῶν.

(ε) Αἱ προβλεπόμεναι δημοσιονομικαὶ συναλλαγαὶ καὶ τὸ γενικὸν δημοσιονομικὸν ἔλλειμμα, τὸ ὁποῖον θὰ προκύψῃ, ἀναμένεται νὰ δημιουργήσῃ καὶ τὴν ἀνάλογον ρευστότητα εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα.

Ἡ ἀνωτέρω ἀνάλυσις ἐβασίσθη ἐπὶ προβλεπομένων Κυβερνητικῶν δαπανῶν ἐξ ὅλων τῶν πηγῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπελογίσθησαν βάσει ὠρισμένων ὑποθέσεων ἀναφορικῶς πρὸς τὴν συμπεριφορὰν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως, τοῦ προβλεπομένου ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν ἄλλων στόχων τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Δαπάναι μεγαλυτέρου ὕψους θὰ ἐπιδιωχθοῦν ἐφ' ὅσον ἡ δημοσιονομικὴ κατάστασις καὶ τὸ ἰσοζύγιον τῆς συνολικῆς προσφορᾶς καὶ ἐνεργοῦ ζήτησεως τῆς οἰκονομίας ἐπιτρέψουν τὴν ἐπίτευξιν ἔτι ὑψηλοτέρου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος. Εἶναι ὡσαύτως πιθανὴ ἡ πραγματοποιήσις χαμηλοτέρου ὕψους δαπανῶν ἀναπτύξεως καὶ ἐλλειμμάτων ἐὰν τὸ ὑψος τῆς ἰδιωτικῆς ζήτησεως ὑπερακοντίσῃ τὸ ὑπὸ τοῦ Σχεδίου προβλεφθέν καὶ δὲν κριθῆ ἐπιθυμητὴ περαιτέρω ἄνοδος τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως διὰ λόγους ἀποφυγῆς πληθωριστικῶν πιέσεων.

Ὁ προβλεπόμενος ὑψηλὸς ρυθμὸς δανειοδοτήσεως ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1977 καὶ 1978, ὡς ἤδη ἀνέφερα, δὲν ἀναμένεται νὰ δημιουργήσῃ προβλήματα λόγῳ τοῦ σχετικῶς χαμηλοῦ ἐξωτερικοῦ δημοσίου χρέους.

Συνοπτικῶς τὰ κυριώτερα δημοσιονομικά μέτρα πολιτικῆς τὰ ὁποῖα θὰ ἰσχύουν ἢ θὰ εἰσαχθοῦν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου θὰ ἀποβλέπουν πρὸς τὰς ἀκολούθους κατευθύνσεις :

- (α) Σύναψιν ἐξωτερικῶν δανείων καὶ τὴν ἐξασφάλισιν οἰκονομικῆς βοήθειας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν χρηματοδότησιν μέρους τῶν προβλεπομένων δημοσιονομικῶν ἐλλειμμάτων καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν.
- (β) Σύναψιν ἐσωτερικῶν δανείων μεσοπροθέσμου ἢ μακροπροθέσμου διαρκείας διὰ τὴν χρηματοδότησιν μέρους τῶν προβλεπομένων δημοσιονομικῶν ἐλλειμμάτων.
- (γ) Ἐξεύρεσιν ἐσόδων ἐξ ἄλλων πηγῶν διὰ τῆς λήψεως μέτρων ἀποσκοπούντων μεταξὺ ἄλλων καὶ εἰς τὴν ἀναδιάρθρωσιν καὶ σταδιακὴν βελτίωσιν τοῦ σκέλους τῶν ἐγγχωρίων ἐσόδων.
- (δ) Παράτασιν τῆς ἰσχύος πλείστων ὄσων φορολογικῶν καὶ ἄλλων κινήτρων διὰ τὴν τόνωσιν τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος, τὴν ἐνθάρρυνσιν ἐρευνῶν διὰ τὴν ἀνακάλυψιν μεταλλευτικοῦ πλούτου, τὴν ἴδρυσιν δημοσίων ἐταιρειῶν, τὴν μεγέθυνσιν τῶν επιχειρηματικῶν μονάδων διὰ τῆς συγχωνεύσεως ὑφισταμένων τοιούτων, τὴν αὔξησιν τῶν ἀποταμιεύσεων κλπ.
- (ε) Λῆψιν μέτρων διὰ τὴν συγκράτησιν τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν ἐντὸς ἐπιτρεπτῶν ὁρίων καὶ τὴν διατήρησιν τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων εἰς ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα.

Τὰ κατατεθησόμενα σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς Φορολογικά Νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὴν σημερινὴν του συνεδρίαν, πρὸς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν κατεύθυνσιν ἀποβλέπουν : τὴν βελτίωσιν τῶν ἐγγχωρίων ἐσόδων ἢ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους ἔχω ἐπανειλημμένως εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἀναλύσει.

Τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ εἶναι :

- (i) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἐπιβολὴ ἐπιβαρύνσεως ἐκ 3% ἐπὶ τῆς ἐκτιμημένης ἀξίας τῶν οἰκοδομῶν (πλὴν τῶν οἰκοδομῶν αἱ ὁποῖαι χρησιμοποιοῦνται ὡς κατοικίαι εἰς χωρία) καὶ 7% ἐπὶ τῆς ἐκτιμημένης ἀξίας ἄλλης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ ἐκτιμημένα ἀξία εἶναι πολὺ χαμηλαί, ἡ σκοπούμενη ἐπιβάρυνσις θὰ εἶναι ἐλαφροτάτη.

Δοθείσης τῆς ἀνάγκης αὐξήσεως τῶν ἐγγχωρίων ἐσόδων, ἡ φορολογία αὐτὴ ἐκρίθη δικαιολογημένη διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους :

- (α) Ἐν Κύπρῳ ἡ φορολογία ἐπὶ τῆς ἀκινήτου περιουσίας εἶναι πολὺ χαμηλή.
- (β) Εἶναι δίκαιον ἡ ἰδιοκτησία ἢ ὁποῖα δὲν ἔχει ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν νὰ συνεισφέρει διὰ τὴν ἀνακούφισιν ὄσων ἔχουν προσωρινῶς ἀποστερηθῆ τῆς περιουσίας των.

(ii) Ὁ περί Ἑκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμος.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου τούτου εἶναι ἡ ἐπιβολὴ μιᾶς ἐκτάκτου προσφυγικῆς ἐπιβαρύνσεως ἐκ 2% ἐπὶ τῆς δασμολογητέας ἀξίας τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων. Ἡ ἐκτακτὸς αὕτη ἐπιβάρυνσις θὰ εἶναι προσωρινή, θὰ ἰσχύη δηλ. ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ ἔκρυθμος κατάστασις, ἐκτὸς ἐὰν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διὰ διατάγματός του ἤθελεν ἀνακαλέσει ταύτην ἐνωρίτερον. Δυνάμει εἰδικῆς προνοίας τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου ἡ ἐκτακτὸς αὕτη ἐπιβάρυνσις δὲν εἶναι μεταβιβάσιμος εἰς τοὺς καταναλωτάς. Πιστεύεται ὅτι εἰς τὴν πλειονότητα τῶν περιπτώσεων τὰ ὑφιστάμενα περιθώρια εἶναι τοιαῦτα ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀπορρόφησις τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ποσοστοῦ ἄνευ ἀναπροσαρμογῆς τῶν τιμῶν. Εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς ἐκείνας περιπτώσεις εἰς τὰς ὁποίας τοιαύτη ἀπορρόφησις εἶναι ἀδύνατος θὰ δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ ἔγκρισις τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας δι' ἀναπροσαρμογῆν τῆς τιμῆς.

Ἡ ἐκτακτὸς προσφυγικὴ ἐπιβάρυνσις ἀποσκοπεῖ, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν προσόδων τῶν ἀπολεσθεισῶν κατόπιν τῆς καταργήσεως τῆς περί Μειώσεως Ἀμοιβῶν Νομοθεσίας, τὸ δὲ προϊόν τῆς σχετικῆς φορολογίας θὰ κατατίθεται εἰς τὸ Εἰδικὸν Ταμεῖον Ἀνακουφίσεως καὶ θὰ χρησιμοποιηθῇ ἀποκλειστικῶς πρὸς ἀντιμετώπισιν δαπανῶν διενεργουμένων διὰ τὴν στέγασιν ἢ ἀνακούφισιν ἐν γένει ἐκτοπισθέντων καὶ παθόντων.

(iii) Ὁ περί Τελωνιακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος.

Διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου σκοπεῖται ἡ αὔξησις τῶν φόρων καταναλώσεως καὶ τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν ἐπὶ λίαν περιωρισμένου ἀριθμοῦ εἰδῶν οὐχὶ οὐσιώδους ἀνάγκης, ἢ εἰδῶν πολυτελείας, ἢ εἰδῶν τὰ ὁποῖα κατασκευάζονται ἐπιτοπίως εἰς ἱκανοποιητικὰς ποσότητας, ποιότητας καὶ τιμάς. Συγκεκριμένως γίνεται εἰσήγησις ὅπως αὐξηθοῦν οἱ φόροι καταναλώσεως ἐπὶ ἐγχωρίων σιγαρέττων καὶ ζύθου καὶ οἱ δασμοὶ ἐπὶ εἰσαγομένων εἰδῶν ἐνδύσεως καὶ ὑποδήσεως, παιγνιοχάρτων, οἶνονευματωδῶν ποτῶν, ζύθου καὶ καπνικῶν προϊόντων.

(iv) Ὁ περί Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος.

Διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου σκοπεῖται ἡ εἰσαγωγή ἐνὸς νέου φόρου καταναλώσεως ἐπὶ τῶν ἀναψυκτικῶν. Ὁ φόρος οὗτος θὰ βαρύνῃ τὰ ἐμφιαλωμένα ἀναψυκτικὰ τὰ ὁποῖα εἰς τὴν μεγάλην πλειονότητά των περιέχουν εἰσαγόμενα συμπυκνώματα, δὲν θὰ καλύπτῃ ὅμως τοὺς χυμούς. Τὸ ὕψος τῆς φορολογίας ταύτης θὰ εἶναι 5 περίπου μίλες ἀνὰ φιάλην ἀναψυκτικοῦ, λαμβανομένων δὲ ὑπ' ὄψιν ὄλων τῶν σχετικῶν παραγόντων, ἢ ἐπίπτωσις ἐπὶ τῶν οἰκογενειακῶν προϋπολογισμῶν θὰ εἶναι μᾶλλον ἀνεπαίσθητος.

Τὸ σύνολον τῶν ἐπιπροσθέτων δημοσίων προσόδων τῶν ἀναμενομένων ἐκ τῶν προταθέντων φορολογικῶν μέτρων ὑπολογίζεται ὅτι θὰ εἶναι τῆς τάξεως τῶν £6,0 ἐκ. ἐτησίως, ὅπερ σημαίνει ὅτι ὁ Κρατικὸς Προϋπολογισμὸς θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ παρουσιάσῃ σοβαρὰ ἐλλείμματα.

Νομισματική και Πιστωτική Πολιτική

Αί διαμορφωθείσαι συνθήκαι ἐπιβάλλουν ὡσαύτως τὴν υἱοθέτησιν μιᾶς πλεόν συγκρατημένης καὶ εὐελίκτου πιστωτικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία θὰ πρέπει νὰ ἀποβλέπη οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἀναπτυξιακῶν στόχων τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διαφύλαξιν τῆς νομισματικῆς σταθερότητος μέσω τοῦ ἐλέγχου τῆς συνολικῆς ἐνεργοῦ Ζητήσεως. Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀνεφύησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1975—1976, οἱ στόχοι τοῦ Σχεδίου διεμορφώθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀκολουθῶν προβλέψεων καὶ προϋποθέσεων :

- (α) Ἡ συνολικὴ ἰδιωτικὴ ρευστότης προβλέπεται νὰ ἀνέλθῃ μὲ ρυθμὸν χαμηλότερον τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐθνικοῦ Προϊόντος (εἰς τρεχούσας τιμὰς ἀγορᾶς).
- (β) Μῆρος τῆς προσθέτου συνολικῆς ρευστότητος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως κατὰ τὸ 1977 θὰ προέλθῃ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τομέως λόγῳ τοῦ ἀναμενομένου πλεονάσματος τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν, ἐνῶ ἀντιθέτως τὸ 1978 τὸ Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν θὰ ἀποτελέσῃ πηγὴν ἀπορροφήσεως ρευστότητος λόγῳ τοῦ ἀναμενομένου ἐλλείμματος τούτου. Αἱ ἐξελίξεις αὗται δεικνύουν ὅτι ἡ πρόσθετος ρευστότης ἡ ὁποία θὰ πρέπει νὰ δημιουργηθῇ ὑπὸ τοῦ δημοσίου τομέως καὶ τῶν Τραπεζῶν θὰ εἶναι ἠὺξημένη τὸ 1978 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1977.
- (γ) Λόγῳ τῶν ἐξελίξεων τῆς περιόδου 1974—1976 καὶ τῶν διαγραφομένων προοπτικῶν προβλέπεται σχετικῶς ὑψηλὸν μέσον ποσοστὸν ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν καὶ διὰ τὰ δύο ἔτη τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἀναμένεται νὰ μειωθῇ μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς περιόδου τοῦ Σχεδίου.

Βάσει τῶν προβλεπομένων ἐξελίξεων ἡ νομισματικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ εἶναι ἐπεκτατικὴ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ταχείας κινητοποιήσεως τῆς ἐλευθέρας ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν καὶ αὐξήσεως τοῦ ρυθμοῦ ἐκδόσεως δανείων πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκεῖνον τῆς περιόδου 1975—1976. Τὸ μέγεθος τῆς ἐλευθέρας ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν θὰ παρακολουθῆται στενῶς λόγῳ τοῦ ἐνδεχομένου διοχετεύσεως μέρους ταύτης πρὸς μὴ ἐπιθυμητὰς κατευθύνσεις. Ταύτοχρόνως ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ θὰ ἀποβλέπη εἰς τὴν διοχέτευσιν δανείων διὰ τὴν χρηματοδότησιν ἠὺξημένου ὄγκου παραγωγικῶν ἐπενδύσεων παρὰ δανείων διὰ καταναλωτικούς ἢ ἄλλους σκοπούς.

Πλὴν ἄλλων μέτρων τὰ ὁποῖα δυνατὸν νὰ εἰσαχθοῦν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου ἐνισχυτικὴ τῶν στόχων τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς θὰ εἶναι ἡ συνέχισις, ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις, τῶν σχεδίων παροχῆς Κυβερνητικῶν ἐγγυήσεων διὰ δάνεια ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα εἰς τομεῖς προτεραιότητος.

Πολιτικὴ Τιμῶν καὶ Εἰσοδημάτων

Τὸ ἐπιδειχθὲν ὑψηλὸν αἰσθημα ὠριμότητος καὶ εὐθύνης ἐκ μέρους τῶν συνδικαλιστικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ

Πρώτου Έκτάκτου Σχεδίου διετήρησε κλίμα βιομηχανικής ειρήνης εις όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητος. Αί τοιαῦται συνθήκαι συνέβαλον ἀποφασιστικῶς εις τὸν περιορισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τοῦ πληθωρισμοῦ, εις τὴν διατήρησιν τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καί, παρὰ τὰς δυσμενεῖς συνθήκας, εις τὴν ταχεῖαν ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομίας.

Αἱ ὑφιστάμεναι προοπτικαὶ περαιτέρω ἀνόδου τοῦ Α.Ε.Π., ἡ τυχὸν ἐπίδρασις τῶν συνθηκῶν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου ἐπὶ τῶν τιμῶν, τὸ ἠύξημένον ποσοστὸν ἀπασχολήσεως τῆς ὑφισταμένης κεφαλαιουχικῆς δυναμικότητος καὶ ἡ προβλεπομένη περαιτέρω μείωσις τοῦ ποσοστοῦ ἀνεργίας ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν προβλεπομένην ἐπεκτατικὴν δημοσιονομικὴν πολιτικὴν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Έκτάκτου Σχεδίου δυνατόν νὰ δημιουργήσουν συνθήκας ὑπερθερμάνσεως τῆς οἰκονομίας, αἱ ὁποῖαι περικλείουν τὸν κίνδυνον ὑποσκάψεως τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καὶ κατ' ἐπέκτασιν νὰ ἐπηρεάσουν τὸν ρυθμὸν ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἐν γένει. Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω προβλέψεων καὶ ἐνδείξεων κρίνεται ἀναγκαῖον ὅπως συνεχίση ἐφαρμοζομένη ἢ κατὰ καιροῦς διαμορφωθείσα καὶ συμφωνηθεῖσα πολιτικὴ ἢ ἀφορῶσα εις τὴν ἐξέλιξιν τῶν τιμῶν καὶ τῶν ἀμοιβῶν τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς καὶ ἰδιαιτέρως τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων. Εἰς μεταγενέστερον στάδιον ἢ Κυβέρνησις προτίθεται ὅπως ἐπεξεργασθῇ ὁμοῦ μετὰ τῶν συνδικαλιστικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων τὰ πλαίσια διὰ τὴν διαμόρφωσιν πλέον λεπτομεροῦς πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων.

Βασικαὶ ἀρχαὶ τῆς παρούσης πολιτικῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

Τιμαί : Διὰ σκοποῦς παρακολουθήσεως καὶ ἐλέγχου τῆς ἐξελίξεως τῶν τιμῶν θὰ συνεχίση νὰ ἰσχύη ἡ κατωτέρω πολιτικὴ :

(α) *Ἐλεγχόμενα προϊόντα :* Τὰ προϊόντα αὐτὰ εἶναι βασικῶς τὰ καὶ σήμερον ἐλεγχόμενα ἀπὸ πλευρᾶς τιμῶν μὲ δυνατότητα ἐπεκτάσεως των ὥστε νὰ καλυφθῶσι καὶ ἄλλα προϊόντα. Διὰ τὰ προϊόντα ταῦτα θὰ ἰσχύη ἡ σημερινὴ πολιτικὴ καθορισμοῦ ὑπὸ τοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας τιμῆς ἢ ποσοστοῦ κέρδους δι' ἀγορανομικῶν διαταγμάτων. Ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ἐπιχορηγῇ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὸ κόστος παραγωγῆς πολλῶν ἐκ τῶν προϊόντων τούτων, θὰ λαμβάνωνται τοιαῦτα μέτρα ὥστε νὰ ἐπίδρουν καθοριστικῶς εις τὴν διαμόρφωσιν τῶν τιμῶν καὶ τὴν ἀποτροπὴν πληθωριστικῶν πιέσεων.

(β) *Ἐπιτοπίως παραγόμενα κυρίως βιομηχανικὰ προϊόντα :* Εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις τὰ προϊόντα αὐτὰ προστατεύονται διὰ δασμῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναγωνισμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑφίσταται ἠθικὴ ὑποχρέωσις ἐκ μέρους τῶν παραγωγῶν νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν προστασίαν ταύτην καὶ διὰ τὸ γενικώτερον καλόν. Συναφῶς, ἀναμένεται ἀπὸ τοὺς ἰδιώτας ἐπιχειρηματίας ὅπως ἐπιδείξουν τὴν μεγίστην δυνατὴν αὐτοσυγκράτησιν καὶ ἀποφεύγουν νὰ προβαίνουν εις αὐξήσεις τιμῶν πλὴν εις τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας εις τὰς ὁποίας ἡ αὐξησης ἢ κάποια αὐξησης εἶναι ἀναπόφευκτος. Ἡ τακτικὴ τῶν διαβουλεύσεων μετὰ τοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ θεμάτων αὐξήσεως τιμῶν δέον ὅπως τηρῆται ἀνελλιπῶς.

(γ) *Εἰσαγόμενα προϊόντα :* Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, ἡ ἀρμοδιὰ Ἐπιτηδεύσεως τοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας θὰ συνεχίση νὰ

παρακολουθῆ στενωῶς τὰς ἐξελίξεις τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων προϊόντων ἐν συναρτήσει πρὸς τὰς διεθνεῖς τιμὰς. Εἰδικῶς εἰς περιπτώσεις προϊόντων, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑφίσταται ἐπαρκὴς συναγωνισμὸς λόγῳ ὀνόματος ἢ ἄλλων μονοπωλιακῶν ἢ ἡμιμονοπωλιακῶν καταστάσεων, ἰδίως δὲ εἰς περιπτώσεις ἐμπορευμάτων καιρίας διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας σημασίας, οἱ εἰσαγωγεῖς ἀναμένεται νὰ ἀπορροφήσουν τὴν αὐξησιν ἐὰν ὑπάρχουν ὑψηλὰ περιθώρια κέρδους.

Τὴν παρακολουθήσιν ἐφαρμογῆς τῶν ἀνωτέρω θὰ συνεχίσῃ νὰ ἐχῃ ἡ τριμερὴς Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, τὸ ὁποῖον θὰ ἐνισχυθῆ περαιτέρω διὰ προσθέτου προσοντούχου προσωπικοῦ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Περαιτέρω ἐνίσχυσις θὰ ἐπιδιωχθῆ καὶ τοῦ Παγκυπρίου Συνδέσμου Καταναλωτῶν ἵνα καταστῆ πλέον ἀποτελεσματικὸς εἰς τὴν καταπολέμησιν αὐθαιρέτων καὶ ἀδικαιολογήτων αὐξήσεων τῶν τιμῶν.

Εἰσοδήματα : Οἱ μισθοί, τὰ ἡμερομίσθια καὶ τὰ ἄλλα ὠφελήματα τῶν ἐργοδοτούμενων ἀποτελοῦν βασικὸν στοιχεῖον κόστους. Ἐν ὄψει τούτου ἀναμένεται ὅτι αἱ ἀναπροσαρμογαὶ μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων, βάσει τῶν συνομολογηθησομένων συμβάσεων ἢ ἄλλων διευθετήσεων, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐπιθυμητὸν ὅπως εἶναι μακρᾶς διαρκείας, θὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν :

- (α) Τὰ οἰκονομικὰ δεδομένα καὶ τὰς δυνατότητας τῆς οἰκονομίας.
- (β) Τὰ σοβαρὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει εἰσέτι ἡ οἰκονομία καί, ἰδιαίτερος, τὰς ἀνάγκας τῶν ἐκτοπισθέντων γενικῶς.
- (γ) Τὴν ὠφέλειαν ἣτις προέκυψε ἐκ τῆς καταργήσεως ἀπὸ 1.1.1977 τῆς περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν Νομοθεσίας καὶ
- (δ) Τὴν σκοπούμενην ἐπανεισαγωγὴν τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου,

περιοριζόμεναι ἐντὸς λογικῶν πλαισίων καὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς σημερινῆς πραγματικότητος καί, κυρίως, μεταξὺ τῶν μὴ ὠφεληθέντων ἐκ τῆς καταργήσεως τῆς ὡς ἄνω Νομοθεσίας.

Δέον νὰ τονισθῆ ὅτι ὁ βασικὸς στόχος τῆς ἀναζωογονήσεως τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς δημιουργίας ἐνὸς ἀρραγοῦς οἰκονομικοῦ μετώπου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῆ ἄνευ τῆς διατηρήσεως σταθερᾶς ἐργατικῆς εἰρήνης. Τονίζεται συναφῶς ἡ ἀνάγκη διεξαγωγῆς, ἐντὸς τοῦ ὑφισταμένου συστήματος ἐλευθέρων συλλογικῶν διαπραγματεύσεων, καλῆ τῆ πίστει διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν, καθὼς ἐπίσης ἡ χρησιμοποίησις τῶν μεσολαβητικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν αἱ ἄμεσοι διαπραγματεύσεις δὲν καταλήγουν εἰς συμφωνίαν. Ἐν γένει, ἐπιβάλλεται ἡ πιστὴ τήρησις τῶν ὑφισταμένων θεσμῶν καὶ διαδικασιῶν, ὡς αὐταὶ διαγράφονται εἰς τὴν Βασικὴν Συμφωνίαν καὶ τὸν ὑπὸ μελέτην Κώδικα Βιομηχανικῶν Σχέσεων, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως ὑπογραφῆ τὸ συντομώτερον δυνατόν.

Γενικαὶ Κατευθύνσεις καὶ Μέτρα Πολιτικῆς πρὸς Ἐπίτευξιν τῶν Σκοπῶν καὶ Στόχων τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου

Πέραν τῶν εἰδικῶν μέτρων πολιτικῆς, τὰ ὁποῖα θὰ ληφθοῦν δι' ἕκαστον τομέα δραστηριότητος, ἡ προώθησις τῶν σκοπῶν καὶ στόχων τοῦ Σχεδίου

τούς όποιους έχω περιληπτικῶς ἀναλύσει θά ἐπιδιωχθῆ διὰ τῶν προγραμμάτων δαπανῶν τῶν Κρατικῶν Προϋπολογισμῶν καί διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν καταλλήλων νομοθετικῶν καί θεσμικῶν μέτρων ἀναπτυξιακῆς, δημοσιονομικῆς καί πιστωτικῆς πολιτικῆς. Ἐν περιλήψει, αἱ γενικαί κατευθύνσεις καί τὰ βασικά στοιχεῖα τῆς ἀκολουθησομένης πολιτικῆς θά εἶναι :

(α) Ἡ περαιτέρω ἐνίσχυσις τῆς Ζητήσεως διὰ τήν πλήρη ἀξιοποίησιν τοῦ ὑφισταμένου κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ καί τήν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων διὰ νέας ἐπενδύσεις μέσῳ κυρίως τῆς διενεργείας παραγωγικῶν δαπανῶν.

(β) Ἡ συνέχισις πραγματοποιήσεως Κρατικῶν δημοσιονομικῶν ἐλλειμμάτων ἐπενδυτικοῦ προσανατολισμοῦ.

(γ) Ἡ πραγματοποιήσις ἠύξημένου συνολικοῦ ὄγκου ἐπενδύσεων οὐχί κατ' ἀνάγκην εἰς ἔργα ἐντάσεως ἐργασίας. Ἀντιθέτως, εἰς ὠρισμένους τομεῖς τὸ στοιχείον τῆς βιωσιμότητος, τῆς ἀνταγωνιστικότητος, καί ὁ ἐξαγωγικός προσανατολισμός τῆς σκοπούμενης ἐπενδύσεως θά ἔχη βαρύτητα. Ἐν τούτοις θά ἐξακολουθησῆ νά συνυπάρχη σύστημα δυαδικῆς τεχνολογίας, καθ' ὅτι ἔργα ἐντάσεως ἐργασίας εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τήν περαιτέρω ἀπάμβλυσιν τοῦ ἀνεργιακοῦ προβλήματος εἰς ὠρισμένους τομεῖς.

(δ) Ἡ ἐνθάρρυνσις καί ἐνίσχυσις τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος. Πρὸς τοῦτο θά συνεχίσουν νά ἐνθαρρύνωνται αἱ ξένοι ἐπενδύσεις, τὸ Σχέδιον Παροχῆς Ἐγγυήσεων διὰ Τραπεζικάς πιστώσεις εἰς τομεῖς προτεραιότητος θά συνεχισθῆ, ὡς ἐπίσης καί ἡ διοχέτευσις κεφαλαίων πρὸς παραγωγικούς τομεῖς μέσῳ τῆς Τραπεζῆς Ἀναπτύξεως.

(ε) Ἡ ἐπιτάχυνσις τοῦ ἐξαγωγικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καί ἡ διατήρησις τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῶν Κυπριακῶν προϊόντων εἰς τήν διεθνή ἀγοράν. Πρὸς τοῦτο θά ἀποθαρρυνθῆ ἡ ἴδρυσις μικροτέρων τοῦ ἀρίστου μεγέθους μονάδων, θά ἐνθαρρυνθοῦν δὲ ὑφιστάμενα νά συγχωνευθοῦν. Τὸ Σχέδιον Ἐγγυήσεως καί Ἀσφαλίσεως ἐξαγωγῶν θά συνεχισθῆ, ἡ δὲ Κυβέρνησις μελετᾷ τήν σκοπιμότητα προωθήσεως τῆς ἰδρύσεως ἐταιρείας ἐξ ἰδιωτῶν ἐπὶ ἐθελοντικῆς βάσεως διὰ τήν ἀπό κοινοῦ προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν ὠρισμένων προϊόντων μικρῶν μονάδων εἰς νέας ἀγοράς.

(στ) Ἡ προώθησις ἐκμεταλλεύσεως τῆς γεωγραφικῆς θέσεως καί τῶν συγκριτικῶν πλεονεκτημάτων τῆς Κύπρου ὡς κέντρου παραγωγῆς δι' ἐξαγωγῆν, διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου καί προσφορᾶς ὑπηρεσιῶν εἰς γειτονικάς καί ἄλλας χώρας. Διὰ τοῦτο ἡ συμπλήρωσις τῶν ἀναγκαίων ἔργων ὑποδομῆς θά τύχη προτεραιότητος.

(ζ) Ὁ περιορισμός τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν ἐπὶ ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν ἐξωτερικῆς κυρίως προελεύσεως καί ἡ αὔξησις τῶν ἐγχωρίων ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων.

- (η) Ἡ πληρεστέρα χρησιμοποίησις τῶν διαθεσίμων οικονομικῶν πόρων καί ἡ συστηματική καί εἰς μεγάλην κλίμακα ἔρευνα καί ἀπογραφή τῶν ἐναπομεινάντων φυσικῶν καί οικονομικῶν πόρων εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐλεγχόμενας περιοχάς τῆς Νήσου. Διὰ τὴν ταχεῖαν ἐκμετάλλευσιν τούτων ἀπαιτεῖται ὡσαύτως ἡ συστηματικὴ διενέργεια μελετῶν σκοπιμότητος διὰ τὴν ἐπισημανσιν καὶ ἱεράρχησιν ἐπενδυτικῶν εὐκαιριῶν εἰς τομεῖς προτεραιότητος. Θὰ δοθῇ ἰδιαίτερα ἔμφασις εἰς ἐρεῦνας ἀποσκοπούσας εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ὀρυκτοῦ πλοῦτου καὶ τὴν βιομηχανικὴν ἐκμετάλλευσιν ἐγχωρίων πρώτων ὑλῶν.
- (θ) Ἡ περαιτέρω δραστηριοποίησις καὶ κινητοποίησις τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Διὰ τὴν πληρεστέραν ἀξιοποίησιν τοῦ ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ θὰ ἐνταθοῦν τὰ διάφορα προγράμματα ἐκπαιδεύσεως. Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ θὰ ἐφαρμοσθῇ διὰ τῆς δραστηριοποιήσεως τῆς Ἀρχῆς Βιομηχανικῆς Καταρτίσεως.
- (ι) Ἡ ἐξεύρεσις νέων πόρων πρὸς αὔξησιν τῶν ἐγχωρίων ἐσόδων.
- (ια) Ἡ διασφάλισις κλίματος βιομηχανικῆς εἰρήνης καὶ
- (ιβ) Ἡ ἐπεξεργασία καὶ ἐφαρμογὴ πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων.

5. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ 1977

Τὸ ὕψος τῶν προβλεπομένων πιστώσεων ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως διὰ τὸ τρέχον ἔτος ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν £74,3 ἐκ. καὶ £25,2 ἐκ. ἀντιστοίχως. Πέραν τῶν ποσῶν τούτων προβλέπεται ἡ ἔκδοσις δανείων ἐκ τοῦ Ταμείου Δημοσίων Δανείων £3,7 ἐκ. ἐκ τῶν ὁποίων ποσὸν £2,0 ἐκ. θὰ προέλθῃ ἐκ παραχωρηθησομένων πιστώσεων ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ Ταμείου Δημοσίων Δανείων. Λεπτομερῆ ἐπεξηγηματικὰ μνημόνια ἐπὶ τῶν διαφόρων κονδυλίων ἔχουν ἤδη κατατεθῆ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἔχω δὲ ἤδη προβῆ εἰς σύντομον ἀνάλυσιν τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως διὰ τὸ τρέχον ἔτος. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν θεωρῶ σκόπιμον νὰ προβῶ εἰς περαιτέρω ἀνάλυσιν τῶν κονδυλίων. Ἐξ ἄλλου, πρὸς ὑποβοήθησιν τοῦ ἔργου τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἠτοιμάσθη καὶ ὑπεβλήθη Σημείωμα ἀναφορικῶς πρὸς τὰς οικονομικὰς ἐξελίξεις τῆς περιόδου 1975—1976, τὸν βαθμὸν ἐφαρμογῆς τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου καὶ τὰς κατεθυντηρίους γραμμὰς τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Οἱ ἐνώπιον τοῦ Σώματος Προϋπολογισμοὶ ἠτοιμάσθησαν βάσει τῆς ὑπὸ τοῦ Σχεδίου διαγραφόμενης οικονομικῆς, δημοσιονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς τὴν ὁποίαν ἔχω ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἀναπτύξει.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευταί,

Ἀπὸ τὴν σημερινήν μου Ὀμιλίαν καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχω παρουσιάσει καὶ ἀναλύσει ἔχει νομίζω καταστῆ φανερόν ὅτι ἡ ἀποφασιστικότης μετὴν ὁποῖαν ἡ Κυβέρνησις ἀντιμετώπισε τὸ σοβαρὸν θέμα τῆς ἐπαναδραστη-

ριοποιήσεως τῆς βαρύτατα πληγείσης ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς οἰκονομίας τῆς Νήσου ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἔγκαιρος καὶ εὐστοχος παρέμβασίς της ἀπέφεραν καρπούς εἰς σχετικῶς μικρὸν χρονικὸν διάστημα. Ἡ θετικὴ ἀνταπόκρισις καὶ συνεργασία ὄλων τῶν παραγωγικῶν τάξεων τοῦ λαοῦ εἰς τὴν δημιουργικὴν κινητοποίησιν ὑπῆρξεν ἡ στερεὰ βάση ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστηρίχθη ἡ μέχρι τοῦδε πρόοδος. Ἐδημιουργήθησαν νέα εὐκαιρία οἰκονομικῆς δραστηριότητος, οἱ δὲ παρουσιασθέντες ἐξωγενεῖς παράγοντες ἔτυχον πλήρους ἐκμεταλλεύσεως. Ἐπιπλέον, κατὰ τὴν διετίαν 1975—1976 ἀρκετὴ πρόοδος ἐπετεύχθη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἀντιμετωπίσεως καὶ ἀπαμβλύσεως τῶν ποικίλων κοινωνικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν, ἰδιαιτέρως δὲ τῶν προβλημάτων τῶν ἐκτοπισθέντων. Γενικῶς, δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι τὸ Ἔκτακτον Σχέδιον Οἰκονομικῆς Δράσεως, 1975—1976, ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Θεωρῶ ὑποχρέωσίν μου μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν νὰ ἀποτίσω δίκαιον ἔπαινον πρὸς ὄλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἠργάσθησαν διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ Σχεδίου καθὼς ἐπίσης καὶ πρὸς ὄλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι συνέβαλον εἰς τὴν ἐφαρμογὴν του : τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, τὴν ἐπιχειρηματικὴν καὶ ἐργατικὴν τάξιν, τὸν γεωργόν, τὸν ἐπαγγελματιάν, τὸν ἐκτοπισθέντα, οἱ ὁποῖοι ἐπέδειξαν ἀξιοθαύμαστον προσαρμοστικότητα εἰς τὰς νέας συνθήκας.

Ὅμως, ὅπως ἀνέφερα ἤδη, παρὰ τὴν σημειωθείσαν πρόοδον, τὰ κοινωνικοοικονομικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ὁ τόπος ἀντιμετωπίζει, ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι μεγάλα καὶ ποικίλα. Ἡ περαιτέρω ἀπάμβλυνσίς των εἶναι κατορθωτὴ μόνον μὲ τὴν καταβολὴν συντόνων καὶ συνεχῶν προσπαθειῶν, διὰ σκληρᾶς ἐργασίας καὶ τῆς συνεχίσεως ἐπιδείξεως ὑπευθυνότητος ἐκ μέρους ὄλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ. Τὸ Δεύτερον Ἔκτακτον Σχέδιον Οἰκονομικῆς Δράσεως, 1977—1978, παρέχει τὸ πλαίσιον μιᾶς νέας ἐξορμήσεως.

Κατὰ τὸ 1977 ἀναμένεται νὰ συνεχισθῆ ἡ ἀνοδικὴ πορεία τῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία ἤρχισε τὸ 1975 καὶ ἐνετάθη τὸ 1976. Ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, βάσει τῆς ὁποίας κατηρτίσθησαν οἱ ἐνώπιον ὑμῶν Προϋπολογισμοί, ἀποτελεῖ συνέχισιν τῶν προσπαθειῶν, αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν ἀμέσως μετὰ τὴν εἰσβολὴν διὰ δυναμικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δυσμενῶν ἐπιπτώσεων ταύτης. Οὕτω, ὁ Δημόσιος τομεὺς θὰ συνεχίσῃ νὰ διαδραματίζῃ σημαίνοντα ρόλον εἰς τὴν προώθησιν ἐπιλύσεως τῶν ὑφισταμένων προβλημάτων. Ἐπειδὴ, ὅμως, ἡ οἰκονομία ἔχει ἀρκούντως δραστηριοποιηθῆ, ὑπάρχουν δὲ κίνδυνοι προκλήσεως ὑπερθερμάνσεως, αἱ προϋπολογισθεῖσαι δαπάναι ἐκ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν καὶ τοῦ Ταμείου Δημοσίων Δανείων παρουσιάζουν μικρὰν μόνον αὔξησιν ἔναντι τῶν πραγματοποιηθειῶν δαπανῶν κατὰ τὸ 1976. Συναφῶς θὰ ἠθελα νὰ τονίσω ὅτι ἡ ἀκολουθησομένη τελικῶς δημοσιονομικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως θὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τυχόν ἐξελίξεις, αἱ ὁποῖαι ἐνδεχομένως θὰ τείνουν νὰ διασαλεύσουν τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν νομισματικὴν σταθερότητα.

Ἄλλὰ διὰ τὴν διατήρησιν σχετικῆς σταθερότητος τιμῶν καὶ συνεπῶς τὴν βελτίωσιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐργοδοτούμενων δὲν ἀπαιτεῖται μόνον λελογισμένη πολιτικὴ διευθύνσεως τῆς οἰκονομίας μέσῳ ὀρθῆς δημοσιονομικῆς, νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς. Ἀπαιτεῖται ταυτόχρονως καὶ συγκράτησις τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ προσφορᾶς ὑπηρεσιῶν ἐντὸς λογικῶν ὁρίων. Ἡ παρατηρουμένη τάσις νὰ θεω-

ρῆται ἢ πραγματοποιηθεῖσα ἐπαναδραστηριοποιήσις ὡς ἀπόδειξις ἐπανόδου εἰς τὰ πρό τῆς εἰσβολῆς ἐπίπεδα ἐγκυμονεῖ σοβαροὺς κινδύνους.

**

Ἡ ἐξυγίανσις καὶ ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομίας καὶ ἡ βελτίωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ εἶναι στόχοι οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ἐπιδιωχθοῦν ἀνεξαρτήτως χρόνου λύσεως τοῦ πολιτικοῦ μας προβλήματος. Ἐάν, παρ' ἐλπίδα, δὲν καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐξεύρεσις συντόμως δικαίας λύσεως τοῦ πολιτικοῦ προβλήματος, ἡ οἰκονομικὴ εὐρωστία θεωρεῖται ὡς ἀναγκαῖα προϋπόθεσις καὶ ἀπαραίτητον μέσον διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος τῆς Κύπρου. Ὡς ἐκ τούτου ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ, ὡς αὕτη ἐκφράζεται εἰς τὸ νέον Σχέδιον, ἐνταχθῆ εἰς τὰ γενικώτερα σχέδια δράσεως διὰ νὰ ἐξυηρητῆ πράγματι τὸν ἀγῶνα καὶ νὰ μὴ περιπέσῃ εἰς αὐτοσκοπὸν. Τὸ νέον Σχέδιον, περιέχον τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, θὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν γενικωτέρας ἐπιδιώξεως, ὡς π.χ. τὴν θωράκισιν τοῦ λαοῦ μὲ καρτερίαν, ἀντοχήν, καὶ γενικῶς μὲ ὅλας ἐκεῖνας τὰς ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀναγκαῖαι δι' ἓνα ἀγῶνα ἐπιβιώσεως.

Διὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν τὰ ἀνωτέρω χρειάζεται, μεταξὺ ἄλλων, ἡ δημιουργία ὠρισμένων θετικῶν καὶ ἐνεργητικῶν συναισθημάτων μέσῳ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ἐπὶ παραδείγματι, ἀπαιτεῖται ἡ δημιουργία :

Αἰσθήματος Ἀξιοπρεπείας : Τὸ αἶσθημα τοῦτο ἀποκαθίσταται διὰ τῆς δημιουργίας εὐκαιριῶν ἀξιοπρεποῦς διαβιώσεως μέσῳ τῆς ταχείας ἀπασχολήσεως καὶ δραστηριοποιήσεως τοῦ ἀδρανικοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ὥστε κάθε οἰκογένεια νὰ κερδίσῃ τὰ πρὸς τὸ Ζῆν καὶ νὰ παύσῃ νὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς Κρατικῆς μερίμνης.

Αἰσθήματος Ἀλληλεγγύης : Τὸ ὑφιστάμενον ἀρνητικὸν συναισθημα περὶ ὑπάρξεως τυχηρῶν καὶ ἀτύχων μεταξὺ τοῦ λαοῦ θὰ πρέπει νὰ καταπολεμηθῆ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, μελετᾶται μεταξὺ ἄλλων ἡ λήψις μέτρων διὰ τὴν περαιτέρω ἀνακούφισιν ἐκτοπισθέντων ὀφειλετῶν.

Αἰσθήματος Ἀνθεκτικότητος : Τοῦτο τονώνεται διὰ τῆς συνεχοῦς βελτιώσεως τῶν ὄρων διαβιώσεως τοῦ λαοῦ καὶ τῆς δημιουργίας ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τῆς Κύπρου καὶ τῶν ἀτόμων.

Αἰσθήματος Συμμετοχῆς : Τοῦτο προωθείται, μεταξὺ ἄλλων, διὰ τῆς δημιουργίας κλίματος λιτότητος καὶ περισυλλογῆς, τῆς πατάξεως τῆς πολυτελείας καὶ τῆς αἰσχροκερδείας, τῆς συνεχοῦς βελτιώσεως τῶν ὄρων καὶ τοῦ περιβάλλοντος διαβιώσεως τῶν ἐκτοπισθέντων.

Αἱ προϋποθέσεις αὐταὶ εἶναι ἀπαραίτητοι τόσον διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἐνότητος μεταξὺ τοῦ λαοῦ πέριξ τῆς ἐθνικῆς μας ἡγεσίας διὰ τὴν διεξαγωγὴν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν εἰρηνικὴν ἐπίλυσιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ἐν ὄψει τῶν προσφάτων ἐξελίξεων ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐπιτυχῆ συνέχισιν τοῦ πολιτικοῦ ἀγῶνος ἐάν αἱ περιστάσεις τὸ ἐπιβάλλουν.

Ἄλλ' ἐάν, πάλιν, αἱ ἀρξάμεναι διαβουλεύσεις ἀποφέρουν, ὡς ἐλπίζεται, καρπούς, ἡ ἐν τῷ μεταξὺ πραγματοποιηθησομένη οἰκονομικὴ πρόοδος θὰ ἀποτελέσῃ ἐν ἐπιπλέον ἐχέγγυον διὰ ταχείαν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς Κύπρου καὶ δι' ἓνα πλέον ἐλπιδοφόρον μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτού προχωρήσωμεν στα επόμενα θέματα της σημερινής Ἡμερησίας Διατάξεως θὰ ἤθελα νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἀξιότιμον Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν ἀναλυτικὴν καὶ καταποιστικὴν ὁμιλίαν του, ἢ ὅποια πιστεύω ὅτι θὰ βοηθήσῃ τὰ Μέλη τοῦ Σώματος κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ποὺ εὐρίσκονται ἐνώπιόν μας.

Βεβαίως ἡ συζήτησις τῶν Προϋπολογισμῶν θὰ γίνῃ καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν συμπερασμάτων της.

Εὐρισκόμενος σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐπαναλάβω καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς παρούσης συνεδρίας, ὅτι πρόθεσίς μου εἶναι ὅπως ἡ συζήτησις τῶν Προϋπολογισμῶν ἀρχίσῃ μεθαύριον Πέμπτην τὸ ἀπόγευμα καὶ συνεχισθῇ καὶ εἰς πρωϊνὴν καὶ ἀπογευματινὴν συνεδρίαν τὴν Παρασκευὴν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ὀλοκληρωθῇ ἡ συζήτησις καὶ ἡ ἐγκρισὶς τῶν Προϋπολογισμῶν τὴν Παρασκευὴν. Ἐάν παρ' ἐλπίδα τοῦτο δὲν καταστῇ δυνατόν, τότε θὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις καὶ τὸ Σάββατον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίου Γραμματεῖς νὰ διαβάσουν τίς Ἐρωτήσεις καὶ τίς Ἀπαντήσεις.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν περιφέρειας Λεμεσοῦ κ.κ. Λοῖζου Καραμιχάλη, Κίμωνος Παναγίδη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Ἡρακλῆ Δημοσθένους καὶ ληφθεῖσα τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976.

«Δεδομένον ὅτι αἱ μελέτες διὰ τὸν ὕδατοφράκτην τοῦ ποταμοῦ Κούρρη—παρὰ τὴν Ἄλασσαν ἔχουν δεῖξει ὅτι τὸ ἔργο δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ὡς οἰκονομικῶς καρποφόρον ποῖα μέτρα λαμβάνει ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν πρῶτησιν του;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976, ὑπὸ τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν περιφέρειας Λεμεσοῦ κ.κ. Λοῖζου Καραμιχάλη, Κίμωνος Παναγίδη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Ἡρακλῆ Δημοσθένους.

«Παρομοίᾳ Ἐρώτησις ὑπεβλήθη τὸν Φεβρουάριον, 1976, ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου (Ἐρώτησις ΒΣΤ' 41 τῆς 13ης Φεβρουαρίου, 1976), εἰς τὴν ὁποῖαν ἀπήνητσα ἀναλύων διὰ μακρῶν τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου κρατοῦσαν κατάστασιν διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 33/64/3 καὶ ἡμερομηνίαν 19ην Μαΐου, 1976, ἐπιστολῆς μου, ἀντίγραφον τῆς ὁποίας ἐπισυνάπτω πρὸς εὐκολίαν σας.

Βασικῶς ἡ κατάστασις δὲν ἔχει ἔκτοτε μεταβληθῇ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ὁ ὕδατοφράκτης Κούρρη ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελῇ ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ σχεδίου «Νότιος Ἀγωγός» διὰ τοὺς λόγους οἵτινες παρατίθενται εἰς τὴν προμνησθεῖσαν ἀπάντησίν μου τῆς 19ης Μαΐου, 1976.

Σχετικῶς μὲ τὴν πρόσδοον τῶν ἐνεργειῶν διὰ τὴν χρηματοδότησιν καὶ ἐπίσπευσιν τῆς Μελέτης Σκοπιμότητος τοῦ Σχεδίου «Νότιος Ἀγωγός» κλιμάκιον ἐμπειρογνομῶνων τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου Ὑπερποντίου Ἀναπτύξεως ἐπεσκέφθη τὸν περασμένον Ἰούνιον τὴν νῆσον, ἐμελέτησεν ἐπὶ τόπου τὸ θέμα καὶ ὑπέβαλε σχετικὴν προκαταρκτικὴν ἐκθεσιν πρὸς τὴν Βρετανικὴν Κυβέρνησιν προκειμένου αὕτη νὰ ἀναλάβῃ τὴν μερικὴν χρηματοδότησιν τῆς ἐν λόγω Μελέτης. Ἀντίγραφον ταύτης διεβιβάσθη πρὸς τὴν Κυπριακὴν Κυβέρνησιν.

Κατόπιν περαιτέρω διαπραγματεύσεων άφίκετο εις Κύπρον κατά τόν παρελθόντα μήνα, έτερον κλιμάκιον "Αγγλων έμπειρογνώμωνων όποτε συνεφωνήθη όπως ή Βρεττανική Κυβέρνησις αναλάβη τήν μερικήν χρηματοδότησιν τής Μελέτης. Ός αποτέλεσμα ή Βρεττανική Κυβέρνησις, έν συνεργασία μετά του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων θά προβή σύντομα εις τήν έπιλογήν και άποστολήν εις Κύπρον τεσσάρων έμπειρογνώμωνων, οι όποιοι έν συνεργασία μετά Κυπρίων τεχνικων θά αναλάβουν τήν εκτέλεσιν τής Μελέτης Σκοπιμότητος του Έργου. Οι έμπειρογνώμονες αναμένονται νά άφιχθούν εις Κύπρον πρό του τέλους του έτους και ή Μελέτη του όλου Έργου θά διαρκέση τουλάχιστον δύο έτη.

Πέραν τούτου ή Κυβέρνησις εύρίσκειται εις έπαφήν μετά τής Διεθνούς Τραπεζής επί του θέματος μέ βασικόν σκοπόν τήν συνεχή έννημέρωσιν τής Τραπεζής επί τής προόδου τής εργασίας προς άποφυγήν καθυστερήσεως μεταξύ άποπερατώσεως τής μελέτης και υποβολής ταύτης προς τήν Διεθνή Τράπεζα διά χρηματοδότησιν».

Έρώτησις υπό ήμερομηνίαν 11ην Ιανουαρίου, 1977, υποβληθείσα υπό του άξιότιμου Βουλευτου περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου και ληφθείσα τήν 13ην Ιανουαρίου, 1976.

«Εις τήν περιοχήν Δασάκι τής Τίμης έχει δημιουργηθή κατάλληλος χώρος διά τακτικήν και μόνιμον κατασκήνωσιν των προσκόπων Κύπρου κατά τούς καλοκαιρινούς μήνας.

Διά τόν σκοπόν αυτόν ή Κυβέρνησις δαπανά £14.000 λίρες τόν χρόνον.

Η περιοχή όμως διά νά αξιοποιηθή πλήρως και νά καταστή ίκανή νά έξυπηρετήση τόν σκοπόν πού προσφέρεται, χρειάζεται ή μεταφορά νερού και κατασκευή δρόμου.

Έρωτάται: τó άρμόδιον Υπουργείον νά πληροφορήση τήν Βουλήν τί σκέπτεται διά τó ως άνω έργον και πότε προτίθεται νά τó θέση εις έφαρμογήν;»

Απάντησις υπό ήμερομηνίαν 11ην Φεβρουαρίου, 1977, του Υπουργού Έσωτερικων, εις έρώτησιν υποβληθείσαν τήν 13ην Ιανουαρίου, 1977, υπό του άξιότιμου Βουλευτου περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Τó Δασάκι τής Τίμης είναι χαμηλόν Κυβερνητικόν δάσος και άποτελει μέρος τής περιοχής Ξυλεύσεως του χωρίου Τίμη.

Κατά τά τελευταία έτη ό έν λόγω χώρος έχει χρησιμοποιηθή διά κατασκήνωσιν Κυπρίων προσκόπων καθώς και διά τήν φιλοξενίαν προσκόπων έξ άλλων χωρών.

Η Έπαρχιακή Διοίκησις Πάφου παρακληθείσα κατά τó παρελθόν υπό του Γενικού Έφόρου Προσκόπων Κύπρου προέβη εις κατασκευήν προχείρων κρηνων και έπρομήθευε τήν κατασκήνωσιν μέ πόσιμον ύδωρ διά βυτιοφόρου.

Υπό του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων άνωρύχθη εις τήν περιοχήν διάτρησις διά νά ίκανοποιηθή τας εις πόσιμον ύδωρ ανάγκας τής περιοχής αλλά τó ύδωρ ταύτης ήτο ύφάλμυρον και ούτω ή διάτρησις έγκατελείφθη.

Τó Σώμα Προσκόπων Κύπρου δέν ήγειρε θέμα διά τήν δημιουργίαν μόνιμου κατασκήνώσεως Προσκόπων εις τó Δασάκι Τίμης και ως εκ τούτου δέν υπάρχουν σχέδια αξιοποίησεως του χώρου τούτου.

Η αξιοποίησις των παραλιακών χώρων έν γένει ως και τής υπ' όψιν περιοχής μελετάται υπό του Υπουργείου Έσωτερικων έν συνεργασία μεθ' όλων των άλλων Κυβερνητικων Υπηρεσιων.»

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἑρωτήσεων — Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Β' Κεφάλαιον. Τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον δὲν μποροῦν νὰ συζητηθοῦν γιατί δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι ὁ περὶ Ταχυδρομείου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977 καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἐκθεσὶν εἰς τὸ Σῶμα.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἐzekίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Νίκος Βασιλειάδης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 14ην Φεβρουαρίου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων οἵτινες καὶ ἀνέλυσαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ταχυδρομείου Νόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ κέκτηται ἐξουσίαν ἐκδόσεως Κανονισμῶν ρυθμιζόντων πᾶν θέμα ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐκδοσὶν ταχυδρομικῶν καὶ τηλεγραφικῶν χρηματικῶν ἐπιταγῶν ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ. Περαιτέρω προβλέπεται ὅπως διὰ Διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καθορίζονται τὰ ἐκάστοτε καταβλητέα δικαιώματα δι' ἐκδοσὶν ταχυδρομικῶν καὶ τηλεγραφικῶν χρηματικῶν ἐπιταγῶν.

Τὸ μέχρι σήμερον ἰσχύον σύστημα λειτουργίας ταχυδρομικῶν χρηματικῶν ἐπιταγῶν διέπεται, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἐκδοσὶν ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν ἐσωτερικοῦ, ὑπὸ τῶν περὶ Ταχυδρομικῶν Χρηματικῶν Ἐπιταγῶν Ἐσωτερικοῦ Κανονισμῶν οἵτινες ἐξεδόθησαν τὸ 1922, χωρὶς ἐν τῷ μεταξύ νὰ τύχωσιν οἰασδήποτε τροποποιήσεως, καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἀνταλλαγὴν ταχυδρομικῶν χρηματικῶν ἐπιταγῶν ἐξωτερικοῦ, ὑπὸ διμερῶν συμφωνιῶν μεταξύ Κύπρου καὶ ἐκάστης τῶν ἐνδιαφερομένων χωρῶν. Τὸ προαναφερθὲν σύστημα, ὡς εἶναι φυσικόν, ἐξεπεράσθη ἐκ τῶν πραγμάτων διὰ τοῦτο καὶ χρήζει ἀναθεωρήσεως καὶ πληρεστέρας νομοθετικῆς ρυθμίσεως ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται πλήρως πρὸς τὰ σήμερον ἰσχύοντα, οὗτος δὲ εἶναι καὶ ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμαφῶνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ, ἀφ' οὗ τοῦτο τροποποιηθῆ καταλλήλως ὥστε νὰ περιληφθῆ ἐν αὐτῷ ἡ συνήθης διάταξις δυνάμει τῆς ὁποίας οἰοιδήποτε Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν Νόμου νὰ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος αρχής;

Δέν υπάρχουν.

Προχωρούμεν εις τήν δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποία θα γίνη με τήν ανάγνωσιν του αριθμού των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για τήν έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Καμία αντίρρησης. Τό 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού νόμου. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για τήν έγκρισιν του 2ου άρθρου;

Καμία.

Τό 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 7 του βασικού νόμου. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για τήν έγκρισιν του 3ου άρθρου;

Καμία.

Τό 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του βασικού νόμου διά της έν αύτῳ προσθήκης νέου άρθρου. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για τήν έγκρισιν του 4ου άρθρου;

Καμία.

Τό 4ον άρθρον έγκρίνεται.

Έπερατώθη ή δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου και προχωρούμεν εις τήν τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποία θα γίνη με τήν ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Ταχυδρομείου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης όπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Καμμία αντίρρησης.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Προχωροῦμεν εἰς τὸ Γ' Κεφάλαιον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως. Εἶναι ἢ Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως περὶ Προστασίας Ζώων προοριζομένων διὰ Κτηνοτροφικούς Σκοπούς (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐξωτερικῶν καὶ Γεωργίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Κάτω ἀπὸ τὸ Δ' Κεφάλαιον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι τὸ ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Ποταμίτη θέμα «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Ἡ σημερινή μου ὁμιλία προέρχεται ἀπὸ ἀπάντηση τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας σὲ ἐπερώτηση μου ἀπάνω σὲ ὠρισμένα γεγονότα πού ἔχω τὴν πεποίθηση πὼς ἀποτελοῦν μιὰ ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸ Ὄργανισμὸ Ἀθλητισμοῦ σὲ ἄραος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειο Ἀθλητικὸ Κέντρο καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.

Ἡ ἀπάντηση δόθηκε βέβαια ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπευθύνετο κ' ἡ ἐπερώτηση μου, μὰ στηρίχτηκε ἀσφαλῶς πάνω σὲ πληροφορίες ἢ Ἐκθεση τοῦ Κ.Ο.Α. πού μεταβίβαστήκανε στὴ Βουλὴ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο.

Τυπικὰ ἡ ἀπάντηση εἶναι ἀπάντηση τοῦ Ὑπουργείου, ἀλλὰ οὐσιαστικὰ εἶναι ἀπάντηση τοῦ Κ.Ο.Α.

Γι' αὐτὸ, ὅσα σήμερα θὰ πῶ δὲν ἀναφέρονται στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἀλλὰ στὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ.

Στὴν ἐπερώτηση μου ἀνέφερα ὅτι ὁ Ὄργανισμὸς αὐτὸς, φέτος τὸ 1977, δήλωσε ὅτι θὰ ξοδέψῃ ἓνα ἑκατομμύριο καὶ διακόσιες χιλιάδες λίρες γιὰ νὰ κάμῃ Ὀλυμπιακὸ στάδιο στὴ Λευκωσία. Εἶπα ἐπίσης ὅτι στὴ Λεμεσό, τὴ δευτέρα πόλη τῆς Κύπρου, μὲ ἰσοδύναμη ἀθλητικὴ ἱστορία καὶ δράση, ἄρχισε ἀπὸ τὸ 1972, πρὶν 5 χρόνια, ἡ ἀνέγερση ἑνὸς συγχρόνου Ἀθλητικοῦ Κέντρου ἀπὸ τὸν ἴδιο Ὄργανισμὸ.

Στὴν περίπτωση τῆς Λεμεσοῦ ὁ Κ.Ο.Α. ζήτησε νὰ τοῦ παραχωρηθῇ δωρεάν τὸ σημερινὸ στάδιο τοῦ Γ.Σ.Ο., καὶ κατῴρθωσε νὰ μπῆ στὸ συμβόλαιο τέτοια πρόνοια.

Ἡ δήλωση τοῦ Κ.Ο.Α. γιὰ ἀνέγερση τοῦ νέου Ὀλυμπιακοῦ Σταδίου στὴ Λευκωσία δὲν ἀναφέρει ἂν θὰ τοῦ παραχωρηθῇ τὸ σημερινὸ στάδιο τοῦ Γ.Σ.Π.

Ὁ σκοπὸς τῆς παραχώρησης τοῦ γηπέδου τοῦ Γ.Σ.Ο. στὸν Κ.Ο.Α., ὅπως φαίνεται κ' ἀπὸ τὸ συμβόλαιο κ' ἀπὸ τὴν ἀπάντηση στὴν ἐπερώτηση μου, δὲν εἶναι γιὰ νὰ χρησιμοποιοθῇ γιὰ ἀθλητικοὺς σκοποὺς ἀλλὰ γιὰ νὰ πωληθῇ καὶ σὲ τελευταία ἀνάλυση νὰ μεταβληθῇ κ' αὐτὸς ὁ χῶρος σὲ ἓνα ἀριθμὸν οἰκοπέδων πού θὰ πρoστεθοῦν στὴν οἰκοπεδικὴ ἀγορὰ τῶν ἐμπόρων τῆς γῆς.

Πόση κατάπτωση.

Τὴν ἀθλητικὴ ἱστορία ἑνὸς σχεδὸν αἰῶνα, τὲς ἀθλητικὲς ὥραιες ἀναμνήσεις, τὲς νίκες, τὲς δόξεις πού γνώρισε αὐτὸς ὁ ἱερός, θὰ ἔλεγα χῶρος, τὸ χῶμα πού τὸ πατήσανε καὶ τὸ δοξάσανε ἓνας Ἀνδρέας Θεμιστοκλέους κ' ἓνας Ν. Κλ. Λανίτης πού μαζί μὲ τὸν Καλλονὰ ἀπὸ τὴν Πάφο καὶ τοὺς Θεοδότῃ ἀπὸ τὴ Λευκωσία ἦταν οἱ πρωτοπόροι, οἱ γίγαντες, οἱ στυλοβάτες κ' οἱ ἰδρυτὲς τῆς Ὀλυμπιακῆς ἰδέας στὸ δύσμοιρο αὐτὸ τόπο, μαζί μὲ τὰ ἀθλητικὰ νιάτα ὅλης τῆς Κύπρου πολλῶν γενεῶν, αὐτὴ τὴν παλαίστρα πού μαζί μὲ τὰ στάδια τῶν ἄλλων Κυπριακῶν πόλεων εἶδε νὰ ἀγωνίζονται τόσα χρόνια γιὰ τὸν κότινο τῆς νίκης, ὅλους τοὺς ἄλκιμους νεανίες τῆς Κύπρου, αὐτὸ τὸ ἱερὸ τέμενος τῆς ἀθλητικῆς ἰδέας καὶ τὸν ἀπέριπτο ναὸ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος, «τεῦ ὠραίου τοῦ μεγάλου καὶ τ' ἀληθινοῦ» θέλει ὁ Ὄργανισμὸς τοῦ Κυπριακοῦ Ἀθλητισμοῦ νὰ τὸν ἐξαφανίσῃ καὶ νὰ τὸν μεταβάλλῃ σὲ ἐμπόρευμα καὶ νὰ τὸν ρίξῃ στὸ ταπεινὸ ἐπίπεδο τῆς ἀγοραπωλησίας καὶ στὴν Κυπριακὴ ἀγορὰ τῆς γῆς καὶ τῶν οἰκοπέδων.

Τὰ σημερινὰ στάδια τοῦ Γ.Σ.Ο. καὶ τοῦ Γ.Σ.Π. δὲν πρέπει νὰ δοθοῦν στὸν Κ.Ο.Α. γιὰ νὰ πωληθοῦν.

Κι' οι δύο αυτές πόλεις έχουν μεγαλώσει και σε πληθυσμό και σε έκταση που κι' ύστερα από την ανέγερση τών νέων σταδίων, τα παλαιά γυμναστήρια είναι απαραίτητα.

Ο Κ.Ο.Α. προσπάθησε στην απάντηση του να δείξει πως οι δαπάνες του μόνον για τη πρώτη φάση ακόμα του Τσιρείου Αθλητικού Κέντρου είναι £680.000.

Γνωρίζουμε ότι την κατασκευή της πρώτης φάσης την ανέθεσε στην εργοληπτική εταιρεία Σαυπάρκο για £348.000. Γιατί δαπάνησε τότε από πάνω άλλες £332.000 αφού δεν γίνανε πρόσθετα έργα, μα απεναντίας λιγώτερα κι' εκείνα ελαττωματικά;

Αυτό το θέμα βρίσκεται μπροστά σε έρευνητική Έπιτροπή από Υπουργούς που το εξετάζει.

Το πόρισμα που θα καταλήξει ή Έπιτροπή δεν μας ενδιαφέρει για τους σκοπούς αυτής της όμιλίας για την ώρα.

Όμως γίνεται φανερό πως για να κατασκευαστή ή πρώτη φάση, μόνο £348.000 χρειάζοντο, δηλαδή το ποσό με το οποίο ανάλαβε ή Σαυπάρκο να κατασκευάση το έργο.

Η απάντηση λέγει ακόμα πως ο Κ.Ο.Α. βαρύνεται με τες δαπάνες για τη συντήρηση του Τσιρείου. Και αυτός ο ισχυρισμός δεν είναι όρθος και δεν στέκεται καθόλου εκτός αν ή Έπάντηση έννοει μερικά ποσά που ξόδεψε ο Κ.Ο.Α. σε μιá άποτυχημένη προσπάθεια να διορθώση πρόχειρα τόν αδιόρθωτον χορτοτάπητα, αντί να τόν αντικαταστήση με άλλον σωστά κατασκευασμένον όπως είναι ή γνώμη και ή συμβουλή που του δώσανε οι έμπειρογνώμονες που διώρισε ο ίδιος ο Κ.Ο.Α.

Ο Κ.Ο.Α. προσπάθησε στην απάντηση που έδωσε, να ελαττώση και την άξια του γηπέδου του Γ.Σ.Ο. που θέλει να πάρη για τες δαπάνες της ανέγερσης του νέου σταδίου.

Λέγει στην απάντηση του ότι τόν Απρίλη του 1971 το Κτηματολόγιο εκτίμησε την άξια του σε £78.000. Όπως ξέρω, αυτή ήταν μιá πρόχειρη εκτίμηση που την ακολούθησε μιá δεύτερη το 1972 με αρκετά ψηλότερο ποσό. Γιατί δεν αναφέρει αυτή την εκτίμηση ο Κ.Ο.Α. και παραθέτει την εκτίμηση του 1971; Και γιατί δεν αναφέρει προπαντός τη σημερινή του άξια;

Η άξια του γηπέδου σήμερα, εξαιτίας της ριζικής αλλαγής τών συνθηκών της περιοχής, πενταπλασιάστηκε.

Η περιοχή από μιá ανεκμετάλλευτη περιοχή έχει γίνει περιοχή πολυκατοικιών και ο οικοδομικός αυτός όργασμός και ή ζήτηση οικοπέδων συνεχίζεται, αλλά το κυριώτερο, όλη ή απέναντι παραλία, με έξοδα του Δημαρχείου της Λεμεσοῦ, καθαρίστηκε από τα ιδιωτικά κτίρια κι' έτσι το γήπεδο του Γ.Σ.Ο. έχει ελεύθερη θέα και πρόσβαση προς την απέναντι θάλασσα, που είναι ένας μεγάλος και σημαντικός συντελεστής για την αύξηση της άξιας του.

Η σημερινή άξια του γηπέδου του Γ.Σ.Ο. είναι γύρω στες £400.000, κι' αν έχη την παραμικρή άμφιβολία ο Κ.Ο.Α. ως Ζητήση από το Κτηματολόγιο να το εκτιμήση.

Η άξια τών 91 στρεμμάτων γης που χάρισε ένας πολίτης της Λεμεσοῦ κι' έτσι δεν τα πλήρωσε ο Κ.Ο.Α., πράγμα που θα τόν έπιβαρύνη για οποιοδήποτε άλλο στάδιο που θα κάμη, είναι γύρω στες £300.000.

Ἡ ἀξία τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων πού θά ἔχη νά πληρώσῃ ὁ Κ.Ο.Α. γιὰ κάθε ἄλλο παρόμοιο στάδιο πού θά κάμῃ εἶναι γύρω στὲς £65.000.

Στὴ περίπτωση τῆς Λεμεσοῦ, ἡ γενναιόδωρη δωρεὰ τοῦ κ. Τσίρου ἔκανε τὴ Γενικὴ Γραμματεία Ἀθλητισμοῦ τῆς Ἑλλάδος νά προσφέρῃ δωρεάν τὰ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια, καὶ ἔχομεν £400.000 καὶ £300.000 ἴσον £700.000 καὶ £65.000, σύνολον £765.000 δωρεάν.

Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ λέγουν καὶ μαρτυροῦν πῶς οἱ δαπάνες τοῦ Κ.Ο.Α. γιὰ τὴ πρώτη φάση τοῦ νέου σταδίου πρέπει νά εἶναι £348.000, ποσὸ μὲ τὸ ὁποῖο ἀνέθεσε τὴν ἐργολαβία στὴ Σαϊπάρκο, καὶ μ' αὐτὸ τὸ ποσὸ θά πρέπει νά χρεώσῃ τὴ Λεμεσοῦ ἂν δὲν τοῦ δοθῇ τὸ Γ.Σ.Ο.

Ἄν ἡ Λεμεσοῦ τοῦ δώσῃ τὸ γήπεδο τοῦ Γ.Σ.Ο., τοῦ ἐξοφλᾷ ἔτσι τὸ χρέος γιὰ τὴ πρώτη φάση καὶ τοῦ δίνει καὶ £52.000 ἀπέναντι γιὰ τὲς δαπάνες τῆς δευτέρας φάσης πού δὲν ἔχει ἀρχίσει ἀκόμα.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Κ.Ο.Α. λέει πῶς προχώρησε στὴν κατασκευὴ τοῦ Σταδίου πού συμπληρώθηκε μέσα σὲ δυὸ χρόνια.

Ὁ Κ.Ο.Α. ἔχει συμφωνήσει νά κατασκευάσῃ τὴν πρώτη φάση μέσα σὲ τρία χρόνια τὸ ἀργότερο, δηλαδὴ ὡς τὸ Μάη τοῦ 1975, καὶ τὴ δευτέρη φάση (ἐκτός ἀπὸ ὠρισμένα ἔργα) μέσα σὲ πέντε χρόνια, τὸ ἀργότερο δηλαδὴ ὡς τὸ Μάη τοῦ 1977.

Τὴν κατασκευὴ τῆς δευτέρας φάσης δὲν τὴν ἔχει ἀρχίσει ὡς τὰ σήμερα, Φεβρουάριο τοῦ 1977.

Μὰ τί ἔχει γίνει μὲ τὴ πρώτη φάση;

Τὰ δυὸ γήπεδα γιὰ ποδόσφαιρο γίνανε, ἀλλὰ γίνανε;

Ὁ χορτοτάπητας τοὺς ἔγινε τσαπατσούλικα κι' ἐλαττωματικὰ πού πλημμυρίζει μὲ νερὸ καὶ κάνει τὸ γήπεδο ἀκατάλληλο γιὰ ποδοσφαιρικοὺς ἀγῶνες — κυρίως ὕστερα ἀπὸ βροχὴ — κι' ἡ μόνη μακροχρόνια καὶ ριζικὴ λύση εἶναι σύμφωνα μὲ τὴν ἐκθεση ἐμπειρογνώμονα πού διώρισεν ὁ Κ.Ο.Α. «ἡ πλήρης ἀντικατάστασις αὐτοῦ».

Δὲν ἔχουν γίνει διάφοροι ἀθλητικοὶ χώροι γιὰ κλασσικὰ ἀγωνίσματα καὶ τὸ μέρος τοῦ στίβου πού ἔγινε εἶναι σκληρὸ καὶ ἀκατάλληλο σὲ τέτοιο βαθμὸ πού ὅπως ἀναφέρει ἡ ἐκθεση τοῦ Τμηματάρχη Σωματικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἡ διεξαγωγὴ ἀγῶνων χωρὶς τραυματισμοὺς τῶν δρομέων εἶναι ἀδύνατος. Στὸ κέντρο τοῦ σταδίου συγκεντρώνονται καὶ λιμνάζουν τὰ νερά τῆς βροχῆς.

Οἱ κερκίδες πλημμυρίζουν μὲ τὰ νερά τῆς βροχῆς πού περνοῦν ἀπὸ τὲς κερκίδες στὲς αἴθουσες πού εἶναι κάτω ἀπ' αὐτὲς καὶ τὲς κάμνουν ἀχρηστες. Σ' αὐτὲς τὲς αἴθουσες ἦταν ἀποθηκευμένα πράγματα τῶν προσφύγων πού πάθαν ἀρκετὲς ζημιές ἀπ' αὐτὰ τὰ νερά.

Οἱ διάδρομοι τῶν κερκίδων πλημμυρίζουν ἐπίσης καὶ κάμνουν ἀδύνατη τὴν κυκλοφορίαν τῶν θεατῶν.

Ὁ χώρος τῶν ἐπισήμων εἶναι ἀστεγάστος ἀκόμη, καθὼς καὶ ἡ σκάλα τῆς κυρίας εἰσόδου μὲ ἀποτέλεσμα νά πλημμυρίζῃ ἀπὸ τὰ νερά τῆς βροχῆς ἡ αἴθουσα τῆς κυρίας εἰσόδου. Στὲς κερκίδες ὑπάρχουν τέτοιες ρωγμὲς καὶ κενὰ πού ἕνας πού βρίσκεται στὲς αἴθουσες ἀπὸ κάτω βλέπει τοὺς θεατὲς πού κάθονται στὲς κερκίδες.

Δέν ἔχει γίνεи ὁ τοῖχος γιὰ στήριξη τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ σταδίου κι' ἀπὸ τὴ διάβρωση τοῦ ἐδάφους κινδυνεύει νὰ καταστραφῆ ἓνα μέρος τῆς 8ης στροφῆς τοῦ στίβου.

Οἱ αἰθουσες δέν συμπληρωθῆκανε.

Στὰ ἀποδυτήρια ἔκαμε ὁ Κ.Ο.Α. ἐγκατάσταση γιὰ παροχὴ ζεστοῦ νεροῦ μὰ δέν ἄρχισε νὰ λειτουργῆ ἀκόμα.

Σταματῶ γιὰ νὰ μὴ σᾶς κουράσω περισσότερο.

Αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὸ ἐρώτημα : «Πῶς συμπληρώθηκε λοιπὸν τὸ στάδιο», ὅπως ἀναφέρει ὁ Κ.Ο.Α. στὴν ἀπάντησή του;

Καὶ τώρα τί θὰ γίνῃ γιὰ νὰ διορθωθοῦν τὰ κακῶς γενόμενα. Τί θὰ γίνῃ γιὰ νὰ πάψῃ νὰ εἶναι ἓνα κουτσὸ κολοβωμένο κι' ἀνήμπορο παιδί αὐτὸ τὸ στάδιο; (ἐννοῶ τὴν πρώτη του φάση) Καὶ τί θὰ γίνῃ μὲ τὴ δεύτερη φάση, ποῦ ἔπρεπε νὰ συμπληρωθῆ ὡς τὸ φετινὸ Μάη, κι' ἀκόμα δέν εἶδαμε οὔτε τὴν πρώτη ἀκτίδα φωτὸς ἢ ἐλπίδας πῶς θὰ γίνῃ;

Ἀπεναντίας, ἀπὸ τὴν ὅλη ἀπάντησή, ἐκεῖνο ποῦ φαίνεται εἶναι πῶς ὁ Κ.Ο.Α. θέλει νὰ πῆ πῶς δέν μπορεῖ γιὰ οἰκονομικοὺς λόγους νὰ συμπληρώσῃ τὸ στάδιο.

Ὅμως οἱ ἴδιες οἰκονομικὲς δυσκολίες δέν ἐμποδίζουν τὸν Κ.Ο.Α., ἐνῶ ἀφίνει μισοτελειωμένο τὸ στάδιο ποῦ ἄρχισε τὸ 1972, νὰ δηλώνῃ πῶς θὰ δαπανήσῃ £1.200.000 γιὰ νὰ ἀνεγείρῃ δεύτερο στάδιο.

Εἶναι αὐτὸ ὀρθὴ πολιτικὴ;

Καὶ πῶς συμβιβάζεται ἡ ἀδυναμία τοῦ Κ.Ο.Α. νὰ συμπληρώσῃ τὸ πρῶτο στάδιο, ποῦ ἡ ἀνέγερσή του ἔχει ἀρχίσει ἀπὸ τὸ 1972, μὲ τὴν οἰκονομική του εὐρωστία καὶ δύναμη νὰ δαπανήσῃ £1.200.000 γιὰ νὰ κάμῃ δεύτερο στάδιο;

Καὶ ὅμως ἡ ἀπάντησή τοῦ Ὑπουργείου χαρακτηρίζει τὸ ταμεῖο τοῦ Κ.Ο.Α. ὡς «πενιχρὸ ταμεῖο». Στὴν προκειμένη περίπτωση, ἓνας ἄνθρωπος δῶρισε ἀκίνητη περιουσία ἀξίας £300.000 καὶ ἓνας Ὄργανισμὸς τῆς Ἑλλάδος προσέφερε δωρεάν τὰ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια ἀξίας £65.000 γιὰ νὰ γίνῃ ἓνα σύγχρονο στάδιο τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε ὁ Κυπριακὸς Ὄργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ νὰ κατασκευάσῃ. Ὁ Ὄργανισμὸς αὐτὸς εἶδαμε πῶς οὔτε τὴ πρώτη φάση κατεσκεύασε καὶ ἀρνεῖται νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴ συμπλήρωσή τῆς δεύτερης.

Ποιὲς ἀπογοητευτικὲς ἐντυπώσεις θὰ δημιουργήσῃ στὸ Δωρητὴ αὐτὴ ἡ συμπεριφορὰ καὶ ποιὲς ἀνασταλτικὲς ἐπιδράσεις θὰ ἔχῃ ἀπάνω σὲ μελλοντικούς δωρητὲς ἀφίνω σὲ σᾶς νὰ κρίνετε.

Θέλω νὰ κάνω καθαρὸ πῶς δέν εἶμαι πολέμιος τῆς ἀνέγερσης σταδίου στὴ Λευκωσία ἢ σ' ἄλλες πόλεις, ἂν ὁ Κυπριακὸς Ὄργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ εἴτε μόνος εἴτε μὲ τὴ βοήθεια τῆς Κυβέρνησης εἶναι σὲ θέσῃ νὰ τὸ κάμῃ.

Ὅμως κανεὶς δέν θὰ δεχθῆ ν' ἀρχίζουμε ἓνα ἔργο καὶ νὰ τὸ ἀφίνουμε στὴ μέση, κολοβό, ἀνήμπορο, καὶ σχεδὸν ἄχρηστο, καὶ ν' ἀρχίζουμε ἓνα δεύτερο.

Οὔτε ὀρθὴ οὔτε δίκαιη πολιτικὴ εἶναι αὐτὸς ὁ τρόπος ἐνέργειας.

Ἡ ἀπάντησή λέγει τέλος ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον καὶ ὁ Κ.Ο.Α. δέν μποροῦν ν' ἀποδεχθοῦν ὅτι ἐγίνε ὁποιαδήποτε ἀδικία καὶ δυσμενὲς διάκριση σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ στὸν ἀθλητικὸ τομέα.

Τὰ γεγονότα μιλοῦν τόσο εὐγλωττα καὶ καθαρά πού δὲν χρειάζεται νὰ προσθέσω τίποτε γιὰ νὰ φανῆ πόσο δικαιολογημένος εἶναι ὁ τίτλος τῆς σημερινῆς μου ὀμιλίας «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸ Ὅργανισμὸ Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικά μὲ τὸ Τσίρειο Ἀθλητικὸ Κέντρο καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

Προτοῦ ἀφίσω τὸ βῆμα θὰ ἤθελα νὰ κάμω ἐκκλήση πρὸς τὴν Κυβέρνηση νὰ σώση καὶ νὰ διατηρήσῃ τὰ στάδια τοῦ Γ.Σ.Ο. καὶ τοῦ Γ.Σ.Π. καὶ ὅλα τὰ γυμναστήρια ὅπου θὰ ἀνεγερθοῦν νέα στάδια, εἴτε σὰν βοηθητικὰ τῶν νέων σταδίων εἴτε γιὰ νὰ τὰ κάνη τόπους ἀθλοπαιδιῶν πού δὲν περιλαμβάνονται στὰ νέα στάδια. Τούλάχιστο γιὰ τὸ Γ.Σ.Ο., ἂν οἱ πληροφορίες μου εἶναι ὀρθές, ὑπάρχει ἐξωτερικὴ βοήθεια γιὰ νὰ τὸ μεταβάλῃ σ' ἓνα ὠραῖο κέντρο ἀθλοπαιδιῶν, μὲ κολυμβητήριο, γήπεδα γιὰ τέννις καὶ ἄλλα.

Τὰ παλαιὰ στάδια νὰ παραμείνουν γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν ἀθλητικούς σκοπούς.

Νὰ παραμείνουν μέσα στὸ ἀθλητικὸ τους πλαίσιο καὶ προπαντὸς νὰ μὴ τὰ κατεβάσουμε στὸ χαμηλὸ τραπέζι τοῦ δημοπράτη γιὰ νὰ τὰ παραδώσῃ στὸν μεγαλύτερο πλειοδότη. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ παρεκάλουν ἂν εἶναι δυνατόν τὸ θέμα νὰ μείνῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν μετὰ τὴν συζήτησιν τῶν Προϋπολογισμῶν διότι τοῦτο ἐνδιαφέρει καὶ μᾶς ἰδιαίτερως. Ὁ συνάδελφος κ. Ποταμίτης τὸ ἔχει τιτλοφορήσει «Μία ἀδικία σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ...», ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ πλέον ἡδικημένοι πόλεις πού ἐν συγκρίσει μὲ τὴν Λεμεσοῦ μπορεῖ νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ Λεμεσὸς ἔχει εὐεργετηθῆ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ θέμα θὰ τὸ ἀναπτύξωμεν στὴν προσεχῆ συνεδρίαν, διότι καὶ ἡ Λάρνακα προσέφερον 120 σκάλες, ἔχει ἀπὸ τετραετίας ἔτοιμα τὰ σχέδια, καὶ τίποτε δὲν ἔγινε. Γι' αὐτὸ ὑπάρχει καὶ διὰ τὴν Λάρνακα μία ἀδικία. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ἀλλὰ ἐν τῷ μεταξὺ ὑπάρχει ἀκόμα ἓνας ὀμιλητὴς γιὰ ἀπόψε, ὁ κ. Καραμιχάλης.

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Κ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Δὲν εἶμαι ὀμιλητὴς. Θὰ ἤθελα ἀπλῶς νὰ κάμω μίαν εἰσήγησιν ἐπὶ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον ἔθιξεν ὁ κ. Ποταμίτης. Ἐπειδὴ ὅλοι οἱ Βουλευταὶ τῆς Λεμεσοῦ γνωρίζουν τὸ θέμα, συμφωνοῦμεν μὲ τὰς ἀπόψεις τοῦ κ. Ποταμίτη. Ἐχομεν κάμει κάποιαν μελέτην καὶ γνωρίζομεν ὅλα τὰ στοιχεῖα. Ἄντὶ νὰ ἐπανέλθωμεν ὅλοι ἐδῶ καὶ νὰ ὀμιλήσωμεν πάνω στὸ ἴδιο θέμα καὶ νὰ παραθέσωμεν τὰ ἴδια στοιχεῖα, θὰ εἰσηγοῦμην νὰ παραπεμφθῆ τοῦτο εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας διὰ νὰ τὸ μελετήσῃ καὶ νὰ κάμῃ συγκεκριμένην εἰσήγησιν. Ἐχομεν τόμους στοιχεῖα στὰ χέρια μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἐφ' ὅσον ὑπάρχει παράκλησις ἀπὸ μέρους Μελῶν τοῦ Σώματος, καὶ παρόντων καὶ ἀποχωρησάντων, ὅπως παραμείνῃ τὸ θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἄλλοιῶς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὑπάρχει καὶ ἓνα ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον εἶναι στὴν διάθεσιν τοῦ Σώματος

για διατύπωσιν γνώμης. Διεβιβάσθη μία παράκλησις από μέρους του Κ.Ο.Α. για να άκουσθουν οι απόψεις του. Βεβαίως οι απόψεις του Κ.Ο.Α. θα άκουσθουν στην Έπιτροπήν, δέν μπορούν να άκουσθουν έδω και διερωτώμαι κατά πόσον μπορεί να γίνη παράλληλα τούτο ή να ολοκληρωθή ή συζήτησις και έν συνεχεία να παραπεμφθή στην Έπιτροπήν όπόταν να άκουσθουν οι απόψεις του Κ.Ο.Α. και όποιουδήποτε άλλου συλλόγου ή όργανου ή, βεβαίως, και της Κυβερνήσεως.

Η άλλη λύσις είναι συνεχιζομένης της συζητήσεως, ταυτόχρονα ή Έπιτροπή να έπιληφθή του θέματος εις ό,τι άφορα τούλάχιστον τις απόψεις των έκτός του Σώματος της Βουλής επιθυμούντων να έκφράσουν απόψεις.

Ό κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Η ένδειξιμένη τακτική είναι άφου τελειώση ή συζήτησις να παραπεμφθή εις την άρμοδιαν Έπιτροπήν. Έκει μπορεί να κληθή οίσοδήποτε να έκφράση τις απόψεις του. Έάν αισθάνωνται την ανάγκην να πλησιάσουν Μέλη της Βουλής για να πουν τις απόψεις τους κατά την διάρκεια της συζητήσεως σε εκείνους έναπόκειται να πράξουν τούτο. Έκει μπορούν να έκφράσουν κατ' ιδίαν τις απόψεις τους σε κάθε ένα Μέλος της Βουλής εάν θέλουν να τό έπηρεάσουν προς την α' ή β' κατεύθυνσιν ή να του δώσουν στοιχεία. Άλλά δέν νομίζω ότι είναι δυνατόν κατά την διάρκεια της συζητήσεως ταυτόχρονα ή Έπιτροπή να άσχοληται με την εξέτασιν του θέματος και να άκούση μαρτυρίες από άλλα μη Κοινοβουλευτικά Σώματα.

Η δική μου εισήγησις είναι, άφου τελειώση ή συζήτησις, να παραπεμφθή εις την άρμοδιαν Έπιτροπήν όπου, ούτως ή άλλως, εάν θα πρόκειται να παραπεμφθή εις την άρμοδιαν Έπιτροπήν, σημαίνει ότι ή Βουλή δέν θα έχη άκόμα καταλήξει εις οιαδήποτε συμπεράσματα, διότι θα άναθέση στην Έπιτροπήν να έλέγη τα στοιχεία και να επανέλθη εις την Βουλήν με ειδικήν Έκθεσιν. Εις έκείνο τό στάδιον νομίζω ότι είναι δυνατόν να κληθούν όλοι να έκφράσουν τις απόψεις τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άλλά να παραμείνη επί του παρόντος τό θέμα εις την ήμερησίαν διάταξιν.

Α. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Ό λόγος διά τον όποιον εισηγήθηκα να παραπεμφθή εις την Έπιτροπήν είναι γιατί είναι, πράγματι, πολύ πολύπλοκον τό θέμα. Έχει ένα ιστορικόν μερικών έτών και θα χρειασθή πολύν χρόνον και πολλήν μελέτην και είναι και σοβαρόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδή, άντιλαμβάνομαι, έκείνο τό όποιον θα συμβή είναι τό έξης : Θα γίνουν οι άγορεύσεις των άξιότιμων Βουλευτών, οι όποιοι επιθυμούν να όμιλήσουν εις αυτό τό στάδιον επί του θέματος άφου συμπληρωθούν οι άγορεύσεις τό θέμα θα παραπεμφθή εις την Έπιτροπήν προς περαιτέρω μελέτην, όπου και θα άκουσθούν και οι απόψεις των οίωνδήποτε άλλων οι όποιοι θέλουν να έκφράσουν απόψεις. Νομίζω αυτή είναι ή καλύτερα λύσις.

Η έπομένη συνεδρίασις του Σώματος, όπως έχομεν άναφέρει προηγουμένως, είναι μεθαύριον Πέμπτην, 24ην Φεβρουαρίου, 1977, και ώραν 4ην άπογευματινήν.

Ἡ Ἡμερησία Διάταξις θὰ ἔχη ὡς ἐξῆς :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

(1) Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1977.

(2) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἑγγράφων.

Παρακαλῶ θερμότερα πρὸς διευκόλυνσιν τῆς συζητήσεως, δεδομένου ὅτι τὰ χρονικὰ περιθώρια εἶναι περιορισμένα καὶ εἶναι πολὺ πιθανόν νὰ παραστῇ ἀνάγκη ἢ συζητήσις ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν νὰ συνεχισθῇ τὴν Παρασκευὴν τὸ πρωῒ καὶ τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ὀλοκληρωθῇ τὸ βράδυ τῆς Παρασκευῆς, καὶ ἐὰν αὐτὸ δὲν καταστῇ δυνατόν τότε βέβαια θὰ συνεχίσωμεν καὶ τὸ Σάββατον τὸ πρωῒ, ἐὰν εἶναι δυνατόν ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀγορεύσουν νὰ τὸ δηλώσουν ἀπὸ πρὶν γιὰ νὰ ἀκολουθηθῇ μία σειρὰ καὶ μία τάξις.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἡ συνήθης τακτικὴ, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι νὰ ἀγορεύουν πρῶτα οἱ Κοινοβουλευτικοὶ ἐκπρόσωποι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐννοῶ πέραν αὐτοῦ, κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ναί. Καὶ θὰ παρεκάλουν ἐὰν εἶναι δυνατόν ἢ συνεδρία τῆς Πέμπτης νὰ παραταθῇ μέχρι ἀργὰ διὰ νὰ καταστῇ δυνατόν νὰ ὀμιλήσουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότεροι συνάδελφοι, γιὰτὶ πιστεύω ὅτι ἐφ' ὅσον θὰ συνεχισθῇ τὴν πρωῒαν τῆς Παρασκευῆς καὶ τὸ ἀπόγευμα εἶναι δυνατόν μέχρι ἀργὰ τῆς Παρασκευῆς νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἐργασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρώτην παρατήρησιν, ἀσφαλῆστα δὲν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία καὶ ὅταν ὀμιλοῦσα περὶ δηλώσεως, ποῖοι θέλουν νὰ ὀμιλήσουν, ἀναφερόμενοι εἰς ἐκείνους πέραν τῶν Κοινοβουλευτικῶν ἐκπροσώπων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως εἶναι γνωστόν, ἔχουν τὴν προτεραιότητα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον αὐδεμία ἐνστάσις ὑπάρχει. Μποροῦμεν νὰ προχωρήσωμεν εἰς ὀλονύκτιον, ἐὰν εἶναι ἐπιθυμητόν, συνεδρίασιν.

Ὁ κ. Κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ, ἐὰν ἦταν δυνατόν, ἢ συνεδρίασις νὰ ἀρχίσῃ τὴν 3ην ἀπογευματινὴν. Θὰ ἐξοικονομήσωμεν μίαν ὥραν περισσότερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι θὰ προσθέσῃ πολλὰ πράγματα, κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην. Νομίζω ὅτι δίδεται ἡ εὐκαιρία, κ. Παπαδημητρίου, Πέμπτην πρωῒ

καὶ μέχρι τῆς Τετάρτης νὰ προετοιμασθοῦν, ὅπως καὶ αὔριον βέβαια, ὅσοι πρόκειται νὰ ἀγορεύσουν. Δι' αὐτό, ἐάν δὲν ὑπάρχη ἰσχυρὰ ἀντίρρησης, θὰ ἤθελα νὰ παραμείνῃ ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν.

Μὲ αὐτὰ κηρύσσω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀποψινῆς συνεδριάσεως.

(ῶρα λήξεως : 6.21 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἄμπιζας Σταῦρος
 Βάκης Χρῖστος
 Βασιλειάδης Νίκος
 Γαλανός Ἀλέξης
 Γιάγκου Ἀνδρέας
 Δημοσθένους Ἡρακλῆς
 Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
 Θεοδώρου Δῶρος
 Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
 Καραμιχάλης Λοῖζος
 Κουρτελλάρης Χρῖστος
 Κωνσταντίνου Ντίνος
 Λένας Πάρις
 Λυσσαριδῆς Βάσος
 Μαυρονικόλας Νίκος
 Μιχαηλίδης Ἀλέκος
 Μιχαηλίδης Θαλῆς
 Μιχαηλίδης Χαμπῆς
 Νέμισσας Τάκης
 Παναγίδης Κίμων
 Παπαδημητρίου Κυριάκος
 Παπαδόπουλος Τάσσος
 Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
 Παρασκευαϊδῆς Φειδίας
 Παύλου Πατρίκιος
 Πελεκάνος Χρῖστος
 Ποσκώτης Σταῦρος
 Ποταμίτης Γιάγκος
 Σαββίδης Γεώργιος
 Τουλούρας Ζαχαρίας
 Τουμαζῆς Ἀνδρέας
 Φάντης Ἀνδρέας
 Χατζηδημητρίου Τάκης
 Χριστοφίδης Χριστόφορος.

Ἀντιπρόσωποι
 Ὀρθοσκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
 Μαυρίδης Ἰωάννης
 Φέλιε Κυρίλλης.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Έκθεσις ἐπὶ τῶν 1) περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1977 καὶ 2) περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1977.
- (2) Ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Α. Πατσαλίδη, ἐπὶ τῶν Ἀποτελεσμάτων τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως, τῶν Στόχων καὶ Ἐπιδιώξεων τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου καὶ τῶν Προϋπολογισμῶν διὰ τὸ ἔτος 1977.
- (3) Ἑρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ποῖα τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως λαμβανόμενα μέτρα διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ὕδατοφράκτου τοῦ ποταμοῦ Κούρρη — Ἡ ἀνάγκη μεταφορᾶς ὕδατος καὶ κατασκευῆς δρόμου διὰ τὴν πλήρη ἀξιοποίησιν τοῦ δημιουργηθέντος χώρου εἰς τὸ Δασάκι τῆς Τίμης διὰ κατασκήνωσιν προσκόπων).
- (4) Έκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ταχυδρομείου (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (6) Ἀγόρευσις τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Γ. Ποταμίτη ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπ' αὐτοῦ θέματος «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 24ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.13 μ.μ.)

(Ἄρ. 22)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 22ας συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου, τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ μόνον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία — εἶναι οἱ δύο Προϋπολογισμοί, δηλαδὴ «Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1977» καὶ «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1977».

Πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, ἐὰν δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης θὰ εἰσηγούμενη νὰ γίνῃ ἡ κατάθεσις δύο Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον Γ. Ἀπλῶς γιὰ νὰ τελειώσωμεν ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα.

Ἐπὶ ἀπαρτίας ἀντίρρησης;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι θέμα ἀντιρρήσεως, ἀλλὰ νομίζω πὼς εἶναι ἀδύνατον προτοῦ ἐξαντληθοῦν τὰ θέματα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ. Θὰ εἶναι κάπως ἐκτὸς τῆς ὀμαλῆς διαδικασίας τῆς Βουλῆς. Διότι εὐρισκόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β. Πὼς μπορούμεν νὰ εὐρεθῶμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ χωρὶς νὰ ἔχωμεν ἐξαντλήσει τὸ Κεφάλαιον Β;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξιότιμοι Πρόεδρε, ἐπειδὴ δὲν θὰ ἐξαντληθῇ τὸ Κεφάλαιον Β — μάλλον ἐμεῖς θὰ ἐξαντληθοῦμεν συζητοῦντες τὸ Κεφάλαιον Β, δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶναι τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ ἐπείγοντα, πρέπει νὰ γίνῃ ὅπωςδήποτε ἢ κατάθεσις τῶν ἐγκαίρως διὰ νὰ μπορεῖ ὅπωςδήποτε νὰ μορφώσῃ γνώμην ἡ Βουλὴ περὶ τοῦ ἐπείγοντος τῶν Νομοσχεδίων αὐτῶν.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον παρακαλῶ ὅπως τεθοῦν ὑπ' ὄψιν τῆς Βουλῆς. Νὰ κατατεθοῦν τὰ Νομοσχέδια ὥστε νὰ ἔχετε εὐχέρειαν νὰ κηρύξετε ἢ μὴ ἐπείγοντα τὰ Νομοσχέδια αὐτά. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι αὐτὰ τὰ Νομοσχέδια δὲν περιλαμβάνονται στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁχι. Πρόκειται περὶ καταθέσεως.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ναί, σ' αὐτὸ θὰ ἔλθω. Ἐπομένως μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσῃ νὰ τροποποιήσῃ τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν οὕτως ὥστε νὰ τὰ περιλάβῃ διὰ νὰ κατατεθοῦν. Τώρα ἐάν θὰ κηρυχθοῦν ἐπείγοντα εἶναι δεύτερον ζήτημα εἶναι ἀργότερον πού θὰ ἀποφασισθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁχι, ὑπάρχει μιὰ παρεξήγησις. Πρῶτα-πρῶτα πρόκειται περὶ Κανονισμῶν, πρόκειται ἀπλῶς περὶ καταθέσεως δύο Κανονισμῶν καὶ παραπομπῆς τῶν εἰς Ἐπιτροπὰς. Δὲν πρόκειται γιὰ τίποτε ἄλλο καὶ ἀπλῶς ὁ λόγος πού ἔκαμα αὐτὴν τὴν εἰσήγησιν εἶναι ἐπειδὴ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν θὰ συνεχισθῇ χωρὶς διακοπὴν. Ἦταν ἀπλῶς γιὰ νὰ προηγηθῇ αὕτη ἡ τυπικὴ, ἄς τὴν πῶ, ἐνέργεια, ἐάν δὲν ὑπῆρχεν ἔνστασις ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς. Ἐάν ὑπάρχῃ ὅμως ὅποιαδήποτε ἔνστασις, δὲν εἶναι θέμα γιὰ νὰ δημιουργήσωμεν πρόβλημα.

Ἐπὶ ὑπάρχει ἔνστασις;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ὁχι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Κατασκευῆς Ἀεριοῦχων Ἀναφυκτικῶν Ποτῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις τήν Ἐπιτροπήν Συγκοινωνιῶν καί Ἔργων.

Κεφάλαιον Β — Ἡ συζήτησις τῶν Προϋπολογισμῶν.

Δίδω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Ἀλέκον Μιχαηλίδην.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Διὰ τρίτον κατὰ συνέχεια χρόνον καλούμεθα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζητήσεως τῶν Προϋπολογισμῶν διὰ τὸ ἔτος 1977, νὰ ἐπανεκτιμήσωμε καὶ νὰ καθορίσωμε τὶς θέσεις μας σάν κράτος καὶ νὰ καταρτίσωμε τὸ πρόγραμμα δράσεώς μας, γιὰ τὸν ἀγῶνα ἐπιβιώσεως τόσοσιν τοῦ κράτους μας ὅσων καὶ τοῦ λαοῦ μας. Καλούμεθα νὰ χαράξωμε γραμμὴ πλεύσεως ποῦ εἶναι κατὰ κύριον λόγον πολιτικῆ. Ἐπιζήσαμε καὶ θέλωμε νὰ ἐπιζήσωμε γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσωμε τὶς συνέπειες μιᾶς εἰσβολῆς, μιᾶς κατοχῆς τοῦ 40% τοῦ ἐδάφους μας καὶ τοῦ ξεσπιτώματος τοῦ 40% τοῦ πληθυσμοῦ μας. Μὲ ψυχραιμία, περισυλλογὴ καὶ θάρρος, θέλωμε νὰ καθορίσωμε τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐθνικὴ μας δικαίωση, σηκώνοντας τὸ ἀνάστημά μας μέσα ἀπὸ τὰ ἐρείπια καὶ τὴν στάχτη, μέσα ἀπὸ τὴν δυστυχία καὶ τὴν προσφυγιά καὶ μέσα ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴν πικρία ποῦ ἔνα προδοτικὸ πραξικόπημα, μιὰ ληστρική εἰσβολὴ ἔφεραν στὴν πατρίδα μας. Ὁ λαός μας κτυπήθηκε, πληγώθηκε ἀλλὰ δὲν πέθανε : Προδόθηκε ἀλλὰ δὲν παραδόθηκε : Στὸ δίλημμα μεταξὺ παραδόσεως καὶ ἀφανισμοῦ καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά τοῦ ἀγῶνα γιὰ ἐθνικὴ δικαίωση, χωρὶς δισταγμὸ ὁ λαός μας διάλεξε νὰ ἀγωνιστῆ. Πίστεψε στὸν ἑαυτό του. Δὲν τὸν ἐπνιξε τὸ δικαίό του καὶ διάλεξε τὸν ἀγῶνα, παρὰ τὴν παράδοση. Καὶ σήμερα ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια ἀγῶνα καὶ σκληρὴ δουλειά, καλεῖται νὰ συνεχίσῃ καὶ νὰ ἐντείνῃ τὸν ἀγῶνα του. Σήμερα ἡ ἀνάγκη γιὰ ἀγῶνα, γιὰ σκληρὴ δουλειά, εἶναι ἀκόμα πιὸ ἐπιτακτικὴ γιὰτὶ βλέπει πῶς ἄρχισε νὰ νικᾷ. Πολλοὶ μιλοῦν γιὰ οἰκονομικὸ κατόρθωμα κ' ἄλλοι γιὰ θαῦμα. Γι' αὐτοὺς ποῦ ἀγωνίζονται δὲν εἶναι θέμα θαύματος ἀλλὰ θέμα ἐπιτυχίας, ποῦ εἶναι λογικὴ καὶ φυσιολογικὴ κατάληξις σὲ κάθε ἀγῶνα.

Ἦταν μερικοί, εὐτυχῶς λίγοι, ποῦ πίστεψαν πῶς θὰ ἔπρεπε οἱ πρόσφυγες νὰ μείνουν στὰ ἀντίσκηνα καὶ νὰ ζητήσωμε τὴν συμπαράστασι τῶν ξένων, μὲ τὴν φτώχεια καὶ τὴν δυστυχία μας. Κανένας δὲν βοηθᾷ ἀπὸ οἶκτο! Ζητοῦμε τὴν συμπαράστασι τῆς Διεθνοῦς Κοινῆς Γνώμης ὄχι γιὰτὶ εἴμαστε φτωχοὶ ἀλλὰ γιὰτὶ ἔχομε δικαίω. Δὲν ζητοῦμε οὔτε οἶκτο, οὔτε φιλία, ζητοῦμε ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν δικαίου, ὅπως ἀντικατοπτρίζονται στὰ ψηφίσματα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Γι' αὐτὸν ἀκριθῶς τὸν λόγον, ἡ οἰκονομικὴ μας ἐνδυνάμωσι εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσι γιὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἔκβασι τοῦ ἐθνικοῦ μας ἀγῶνα. Ἐπιτυχία στὸν οἰκονομικὸ τομέα εἶναι μακροχρονίως ἐπιτυχία καὶ στὸν πολιτικὸ τομέα.

Ἐπαινος γιὰ τὴν μέχρι σήμερα ἐπιτυχία μας στὸν οἰκονομικὸ τομέα θὰ πρέπει νὰ δοθῆ στὴν Κυβέρνησι μας γιὰτὶ μὲ ψυχραιμία, ἰκανότητα καὶ ὑπευθυνότητα, προγραμμάτισε, καθωδήγησε καὶ ἐξετέλεσε αὐτὸ τὸ οἰκονομικὸ ἐπίτευγμα. Ὅμως ὁ μέγας ἐπαινος ὀφείλεται στὸν λαό μας σάν σύνολο, ἐργαζομένους καὶ ἐργοδότες, γιὰτὶ μὲ τὴν συνεργασία τους μὲ τὴν Κυβέρνησι καὶ μὲ τὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, ἔγιναν οἱ οἰκοδόμοι τῆς οἰκονομικῆς μας ἐπιτυχίας. Χωρὶς τὴν διάθεσι τῶν ἐργαζομένων νὰ ἐργαστοῦν σκληρά, νὰ προσαρμοστοῦν στὶς νέες σκληρὲς συνθήκες, νὰ δεχθοῦν λιγώτερα ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἐδικαιοῦντο σύμφωνα μὲ τὴν προσφορὰ τους καὶ τὶς ἀνάγκες τους, τὰ κυβερνητικὰ σχέδια θὰ ἦταν μόνον θεωρητικῆς σημασίας.

"Αν οι έργοδοτες δέν έπεδεικνυαν τόλμη νά έπαναδραστηριοποιηθούν, έπιχειρηματική ικανότητα νά μουñ σέ νέους τομείς οικονομικής δραστηριότητος, νά έπιδιώξουν νέες άγορές στο έξωτερικό, όταν ή Κυπριακή άγορά είχε πρακτικά έξαφανισθή, νά συμπληρώσουν τά κενά τά όποία δυνατόν νά ύπήρχαν στην Κυβερνητική πολιτική, τότε θά εύρισκόμαστε άκόμα πάνω σέ έρείπια. Άσφαλώς θά πρέπει νά εκτιμάται ή βοήθεια ή όποία δόθηκε στην Κύπρο από τό έξωτερικό και ή ιδιαίτερη βοήθεια πού πήραμε και έξακολουθούμε νά παίρνωμε από τήν Έλλάδα.

Πρέπει νά γίνη κατανοητόν από όλους πώς όταν βρισκόμαστε σέ έθνικό άγώνα, δέν μπορεί ό λαός νά μοιράζεται σέ πρόσφυγες και μη πρόσφυγες, σ' αυτούς πού έχουν πάρα πολλά και σ' αυτούς πού δέν έχουν καθόλου. Είναι έθνική ανάγκη πώς πρέπει νά είναι γενικός στόχος και προσπάθεια όπως έξασφαλίσωμε άξιοπρεπή διαβίωση σέ όλους. Άξιοπρέπεια, μαχητικότητα και διάθεση άνάληψης ευθύνης μπορεί νά ύπάρξη μόνον όταν και οι τελευταίοι άπολαύουν ένα ύποφερτόν επίπεδο ζωής. Αυτό όμως μπορεί νά γίνη μόνο όταν προσφέρεται εύκαιρία σέ όλους. Εύκαιρία παιδείας, εύκαιρία άπασχολήσεως και εύκαιρία νά Ζήση ό κάθε ένας με άξιοπρέπεια. Για νά έπιτευχθή αυτό θά πρέπει νά ύπάρχη δικαιότερη κατανομή τών οικονομικών βαρών πού έπεσωρεύθησαν με τήν τουρκική εισβολή στον τόπο μας.

"Έχομε άσφαλώς πλήρη έπίγνωση και τών περιωρισμένων στόχων μας και τών δυνατοτήτων μας για έπιτυχία. Θά ήταν άφέλεια νά πιστεύη κανείς ότι μπορούμε νά κτίσωμε ισχυρά οικονομία στην Κύπρο όταν τό 40% του έδάφους μας είναι κάτω από Τουρκική κατοχή, όταν 200,000 άδελφοί μας έχουν ξεσιπωθή, όταν ένα μέρος του Κυπριακού πληθυσμού, οι Τουρκοκύπριοι, είναι άποκομμένοι από τήν οικονομία και τέλος όταν ή παρουσία τών στρατευμάτων κατοχής εύρίσκεται σαν μιá συνεχής άπειλή. Με ένα τεράστιο πλούτο παγίου ύλικού κεφαλαίου παραγωγικών και φυσικών πόρων άποκομμένων από τόν κεντρικόν οικονομικόν κορμόν οι δυνατότητές μας είναι πολύ περιωρισμένες. Η μικρή μας οικονομία, μοιρασμένη έχει μικρές δυνατότητες. Είναι παραλογισμός τό νά ισχυρισθή κανείς ότι ή νήσος διαμελισμένη θά μπορέση οικονομικώς νά είναι βιώσιμος. Μόνο πρόσωπα τά όποία άδιαφορούν για τό επίπεδο ζωής του άτόμου, από ψυχρά πολιτικά πάθη τυφλωμένοι, περιφρονητές της ανθρωπίνης άξιοπρεπείας, άπληροφόρητοι για θέματα οικονομικής ανάπτυξεως, μπορούν νά μιλούν για χωριστές βιώσιμες μονάδες του Κυπριακού πληθυσμού. Έδαφικός ή οικονομικός διαμελισμός τών δύο κοινοτήτων σημαίνει καταδίκη τών Κυπρίων, Έλληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων και μετατροπή τους σέ έπαίτες και μισθοσυντήρητους Ξένων προς τήν Κύπρον ταμείων.

Άντιθέτως μιá ένοποιημένη και ισόρροπα άναπτυσσόμενη οικονομία με άξιοποίηση τών προσπαθειών όλων, Τουρκοκυπρίων και Έλληνοκυπρίων, άξιοποίηση όλων τών τμημάτων του νησιού μας, μπορούν νά δημιουργήσουν μιá βιώσιμη οικονομική μονάδα. Στα πλαίσια μιás τέλεια ένοποιημένης οικονομίας, θά δημιουργηθούν δυνατότητες άναπτύξεως του βιοτικού επιπέδου όλων τών κατοίκων Έλληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Όταν λοιπόν όμιλούμε για βιωσιμότητα, θά πρέπει νά άναφερώμεθα στο άτομο, στον πολίτη γενικά και νά τονίσωμε πώς βιωσιμότης του άτόμου μπορεί νά έπιτευχθή μόνο με τήν ένοποιημένη άνάπτυξη της Κυπριακής οικονομίας της Κύπρου σαν σύνολο.

Έξ άλλου πρέπει νά έχωμε ύπόψιν μας ότι στις προσπάθειες μας για οικονομική άνόρθωση θά πρέπει νά τεινώμε νά διατηρήσωμε τήν γενική φυσιγγνωμία τήν όποία δημιουργήσαμε στα τελευταία χρόνια τόσο στον κοινωνικό όσο και τον οικονομικό τομέα. Η έφαρμογή μιás πολιτικής ή όποια έμεινε έξω από δογματικώς άσφικτικά καλούπια, πιστεύωμε πώς ήταν πολύ κοντά στον χαρακτήρα του Κυπρίου και ήταν ταυτοχρόνως ίσως ή πηγή

του δυναμισμού και της δραστηριότητός του. Μιά πολιτική εφαρμογής κοινωνικής δικαιοσύνης με την παροχή κοινωνικών ωφελημάτων προς τις πλέον αδύνατες οικονομικές τάξεις του λαού μας, τείνοντες να δώσουμε ευκαιρία άνοδου και εξασφάλισης ανθρώπινως άνεκτές συνθήκες ζωής και παρέχοντας ευκαιρίες προόδου προς όλους, κοινωνικά ωφελήματα τα όποια επεκτείνονται και εις βάθος και εις έκταση, με κριτήριο πάντα τις οικονομικές δυνατότητες του κράτους και τις ανάγκες.

Είναι εις πίστιν της Κυβερνήσεως ότι σχέδια, σάν δωρεάν παιδεία και δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη πού σύντομα θά γινόντουσαν πραγματικότητας, καθυστέρησαν λόγω των δεινών της εισβολής, αλλά δέν εγκατελείφθησαν.

Τό σύστημα έλευθέρου οικονομίας με ρυθμιστικό ρόλο στο κράτος ευσυνείδητο, με αποτέλεσμα να δώμε την εξαιρετικά ευεργετική προσφορά του ιδιωτικού τομέα. Πέραν αυτού, τό κράτος με κίνητρα, επιτυχώς, προσεπάθησε να μεγιστοποιήσει την ιδιωτική πρωτοβουλία προς όφελος του συνόλου. Παράλληλα τό κράτος ανέλαβε πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση της προστασίας του συνόλου και ιδιαίτερος εν σχέσει με την πολιτική τιμών και εισοδημάτων. Έπικροτούμε επίσης την πρωτοβουλία του κράτους εις τό να αναλάβη και πρωτοβουλίες εις τόν επιχειρηματικό τομέα, εις τομείς πού ή ιδιωτική πρωτοβουλία αδυνατούσε, λόγω του μεγέθους της επενδύσεως ή λόγω του ότι ή επένδυση, εάν έγένητο υπό του ιδιωτικού τομέως, θά είχε δυσμενείς επιπτώσεις επί του συνόλου. Σημειούμε με ικανοποίηση την απόφαση της Κυβερνήσεως να αναλάβη την Τράπεζα Άναπτύξεως και έτσι με κριτήρια τό κοινωνικόν όφελος και όχι αυστηρώς τό κέρδος, να την καταστήση φορέα οικονομικής ανάπτυξεως.

Εις ό,τι αφορά την επιχειρηματική δραστηριότητα της Κυβερνήσεως, επικροτούμε και την ιδέα να δημιουργη ή εταιρείες κατ' έξοχή μεγάλου μεγέθους τις όποιες εν συνεχεία να προσφέρη στο κοινό. Προς τόν τομέα της καθολικής κινητοποίησης για οικονομική άνοδο, αξιοσημείωτος είναι και ή συμβολή του Συνεργατικού κινήματος εις τομείς μεταποιήσεως, έμπορίας ιδίως, των γεωργικών μας προϊόντων.

Τό μικτό αυτό οικονομικό σύστημα πιστεύομε ότι και εις τές δύσκολες αυτές ώρες απέδωσε καρπούς και θά πρέπει να συνεχισθί. Τό μικτό αυτό σύστημα δίδει την ενθάρρυνση, κινητοποίηση και ασφάλεια στην ιδιωτική πρωτοβουλία ενώ παράλληλα με τα κοινωνικά μέτρα προσφέρει και την απαιτούμενη προστασία προς τό εύρύ κοινό.

Έκτίμηση Αποτελεσμάτων :

Μιά προσπάθεια έκτιμήσεως των αποτελεσμάτων της οικονομικής πολιτικής της Κυβερνήσεως, αναποφεύκτως αναφέρεται στο Πρώτον Έκτακτον Σχέδιον Οικονομικής Δράσεως 1975—1976.

Οί άντικειμενικοί στόχοι του Σχεδίου αυτού ήταν βασικώς :

- (α) Η άνακούφιση και παροχή βοήθειας προς τούς έκποπισθέντες και παθόντες.
- (β) Η παροχή προσωρινής στεγάσεως.
- (γ) Η δημιουργία ευκαιριών άπασχολήσεως.
- (δ) Η κατά τό δυνατόν αναπλήρωση της χαμένης παραγωγής και ή τόνωση του ρυθμού επενδύσεως.
- (ε) Η αναπλήρωση και έξοικονόμηση όσον τό δυνατόν περισσοτέρων συναλλαγματικών άποθεμάτων.
- (στ) Η δικαιότερα κατανομή των οικονομικών βαρών και ή έξασφάλιση ενός κατωτάτου άποδεκτου επιπέδου διαβιώσεως, για όλόκληρο τόν πληθυσμό.

Οι στόχοι πρέπει να θεωρηθῆ ὅτι ἐπετεύχθησαν εἰς ἱκανοποιητικὸν βαθμὸν μὲ καθυστερήσεις εἰς ὠρισμένους τομεῖς καὶ μὲ πέραν τοῦ προσδοκωμένου πρόοδον εἰς ἄλλους.

Τὸ Ἐγκάρσιον Ἐγχώριον Προϊὸν ἐκτιμώντας τὸ εἰς σταθεράς τιμὰς συντελεστῶν παραγωγῆς τοῦ 1973 ἐνῶ εἶχε μείωση κατὰ 31.1% τὸ 1975, κατὰ τὸ 1976 ἡ μείωση περιωρίσθη στὸ 22%. Αὐτὸ ἀποτελεῖ σαφῆ ἀπόδειξη ὅτι ἡ οἰκονομία ἀνέκαμψε καὶ ἐπομένως ἡ ἐπιδίωξη τῶρα θὰ πρέπει νὰ εἶναι νὰ ἐπιτύχωμε ἱκανοποιητικὸν ρυθμὸν ἀνόδου. Δὲν παραβλέπεται βεβαίως τὸ γεγονὸς ὅτι στὴν ἀνάκαμψη ἐβοήθησαν καὶ ἐξωγενεῖς παράγοντες, ὅπως ἡ καλὴ γεωργικὴ παραγωγή μὲ καλὰς τιμὰς εἰς τίς ἀγορὰς καὶ ἄλλοι παράγοντες.

Αὐτοὶ ὅμως οἱ παράγοντες εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ μέρος τῆς ἀνόδου ἀλλὰ ἀσφαλῶς ὄχι γιὰ ὅλην. Ἄλλὰ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἐξωγενεῖς αὐτοὶ παράγοντες ἀξιοποιήθησαν ἀπὸ τὴν ἐπιχειρηματικότητα τοῦ Κυπρίου, δὲν μπορεῖ παρὰ καὶ αὐτὸ νὰ εἶναι εἰς πίστη του καὶ δείγμα τῆς ἐμπιστοσύνης του στὴν ἐπαναδραστηριοποίηση. Δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία ὅτι στὴν περίοδο αὐτὴ ἐπαρουσιάσθη μιὰ σημαντικὴ ἐπέκταση τὸσον τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν ὅσον καὶ τοῦ ὄγκου τῶν ἐξαγωγῶν. Ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτη εἶναι ἡ προσφορὰ τοῦ τομέως μεταποιήσεως. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ τομέας αὐτός, ἔχει τεράστιες δυνατότητες. Τελικὰ ὁ περιοριστικὸς παράγων τῆς ἀναπτύξεως τοῦ τομέως αὐτοῦ, θὰ εἶναι ἡ ὑπαρξὴ προσωπικοῦ καταλλήλως ἐκπαιδευμένου.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ τομέας αὐτὸς περιλαμβάνει κυρίως βιομηχανίες ἐντάσεως ἐργασίας καὶ ἡ ἀνάπτυξη στὴν κατεύθυνση αὐτὴ ἦταν πολὺ ὀρθή, ἂν λάβῃ κανεὶς ὑπόψη ὅτι ἐνῶ τὸ τέλος τοῦ 1974 εἶχαμε 51.000 ἀνέργους, τὸ 1976 ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς κατῆλθε στοὺς 17.000 περίπου ἀνέργους.

Ἐνῶ στὸ θέμα τῆς ἀπασχολήσεως μπορεῖ νὰ λεχθῆ ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ἦταν πολὺ καλὰ, φαίνεται ὅτι κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ πιθανὸν νὰ ἀντιμετωπίσωμε προβλήματα στὴν προσπάθεια σημαντικῆς μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνέργων, λόγω τοῦ ὅτι οἱ ἀνεργοὶ σήμερα δυνατόν νὰ βρίσκονται εἰς τόπους ὅπου ὑπάρχει τοπικὴ ἀνεργία ἢ δυνατόν οἱ δεξιότητες ποὺ ἔχουν νὰ μὴν χρειάζονται, ἐνῶ παράλληλα ὑπάρχει ζήτησις γιὰ ἄλλες. Ἀσφαλῶς τὸσον τὸ πρόβλημα τῆς κινητικότητος τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ὅσον καὶ ἡ εἰδικότης των, εἶναι προβλήματα ποὺ λύονται. Τὸ θέμα ὅμως εἶναι κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις θὰ μπορέσῃ νὰ τὰ ἀντιμετωπίσῃ μὲ τέτοιο ρυθμὸ καὶ σὲ τέτοια χρονικὰ πλαίσια ὥστε βραχυπροσέσμως νὰ μὴν ἔχωμε πρόβλημα ἀνεργίας καὶ ἐλλείψεως ἐργατικῶν χειρῶν ταυτοχρόνως. Αὐτὸ θὰ ἔχῃ σὰν συνέπεια τὴν δημιουργία οἰκονομικοῦ προβλήματος διότι δὲν θὰ μπορέσωμε νὰ ἀναπτύξωμε τὴν παραγωγή στὸν ἀπαιτούμενο βαθμὸ, παράλληλα ὅμως θὰ ἔχωμε καὶ κοινωνικὸ πρόβλημα γιὰτὶ ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀπὸ τοὺς ἀνέργους ἐνδέχεται νὰ μποῦν καὶ γιὰ τέταρτο χρόνον ἀνεργοὶ ἐνῶ ταυτοχρόνως εἶναι καὶ πρόσφυγες.

Θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἰδιαιτέρα μνεῖα καὶ ἀποδοθῆ ἔπαινος τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν ἐπινοήσις εἰδικῶν σχεδίων διὰ τὴν ὑποβοήθησις τῆς οἰκονομικῆς ἐπαναδραστηριοποιήσεως, ὅπως τὸ σχέδιον παροχῆς ἐγγυήσεως διὰ τραπεζικὰς πιστώσεις, ἡ παροχὴ ἐγγυήσεων γιὰ ἐξαγωγὰς, ἡ δημιουργία βιομηχανικῶν περιοχῶν, ἡ παροχὴ δανείων μὲσω τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτροπῶν διὰ τὴν Τουριστικὴ Βιομηχανία κ.λ.π.

Δυστυχῶς, ἐνῶ πολλοὺς ἐπαίνους ἔχομε νὰ ποῦμε γιὰ τὸν σχεδιασμὸ, δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε τοὺς ἰδίους ἐπαίνους γιὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Ἐδόθη πολλὴ καὶ καλὴ σκέψις γιὰ τὸν καταρτισμὸ σχεδίων ἐνῶ δὲν ἐδόθη ἀντίστοιχη σκέψις γιὰ τὴν λειτουργία καὶ ἐφαρμογὴ τῶν σχεδίων καὶ τὴ λήψις ἀποφάσεων. Σχέδια δὲν προσέφεραν στὸν βαθμὸ ποὺ ἔπρεπε, γιὰτὶ δὲν ἐφαρμόστηκαν τὴν ὥρα ποὺ πραγματικὰ χρειαζόντουσαν. Σχέδια σὰν αὐτὸ

τῶν Κυβερνητικῶν Ἐγγυήσεων πού θά προσέφεραν πολλά τήν ὥρα ἀκριβῶς πού οἱ Τράπεζες ἐδίσταντο ἢ δέν μπορούσαν, δέν ἐδούλεψαν στό βαθμό πού θά μπορούσαν καί ἔπρεπε, γιατί χάθηκαν μέσα στό δαίδαλο τῆς γραφειοκρατίας ἢ στήν ἔλλειψη ἐπιχειρηματικῆς ἐμπειρίας ἀπό τοὺς ἀρμόδιους γιά νά ἐκτιμήσουν ὀρθά καί γρήγορα. Πολλοί αἰτητές κουράστηκαν νά περιμένουν κι' ἄλλοι δέν μπόρεσαν νά μάθουν ποτέ γιατί τοὺς ἀρνήθηκε ἡ Κυβέρνηση τήν ἐγγύηση. Ἡ διαδικασία δέν ἐπέτρεπε στόν αἰτητή νά ξέρη γιατί ἡ αἴτηση του ἀπερρίφθη, καί οὔτε εἶχε τήν δυνατότητα κάποιας ἄλλης ἐξετάσεως. Κι' ἂν ἡ ἐπένδυση δέν ἦταν βιώσιμη δέν θά ἦταν καλά νά ἐξηγηθῆ στόν αἰτητή, μιά πού στό στάδιο ἐκεῖνο ἀποτυχία τοῦ αἰτητῆ ἦταν ταυτόχρονα καί ζημιὰ τοῦ συνόλου. Ἐξ ἄλλου ἂν ἡ ἐξήγηση δίδοταν θά μπορούσε ὁ αἰτητής νά ἀπαντήση, γιατί δέν ἀποκλείεται οἱ ἀρμόδιοι νά ἐσφαλαν.

Ἄναφορικῶς μέ τὸ θέμα τῶν Βιομηχανικῶν περιοχῶν καί πάλι τήν ὥρα τήν κρίσιμη, πού ἡ οἰκονομία ἦταν στό χεῖλος, δέν ἔγιναν, γιατί κάποιοι δέν ἀντελήφθησαν πῶς στόν τόπο αὐτό ἔχει γίνει μιὰ εἰσβολή καί πῶς τὸ μεγάλο μέρος τῶν παραγωγικῶν μας πόρων βρίσκονται σέ κατοχή, καί ἔχουν εὐθύνη αὐτοὶ πού μέ τὸν νωχελικό ρυθμό τους καταδίκασαν σέ ἀποτυχία ἐπείγοντα καί σαφά σχέδια, ὅμως εὐθύνη ἔχουν καί αὐτοὶ πού δέν τοὺς ἤλεγξαν. Πιστεύω ὅτι ὅλα τὰ εἰδικὰ σχέδια θά πρέπει νά μελετηθοῦν καί νά ἀξιολογηθοῦν ἀπό τὰς ἀρμόδιες Ἐπιτροπές γιά νά ἐξαχθοῦν χρήσιμα συμπεράσματα καί νά ἀποτελέσουν καθοδήγηση γιά τὸ μέλλον.

Μιλώντας γιά διαδικασίες καί ρυθμούς, θεωρῶ ἀπαράδεκτο καί ἀδικαιολόγητο τὸ γεγονός ὅτι μέ τήν ἔγκριση κάθε σχεδίου δέν γίνεται ταυτοχρόνως καί ἔγκριση χρονοδιαγράμματος γιά τήν ἐκτέλεση. Εἶναι πραγματικά ἐνοχλητικό τὸ γεγονός ὅτι ἓνα ἔργο ἢ σχέδιο μπορεῖ νά ἐξαγγέλλεται δύο καί τρεῖς φορές μέ τήν σταθερὰ δήλωση ὅτι μελετᾶται. Πέραν αὐτοῦ, ἡ σκοπιμότης ἔργων καί σχεδίων δέν εἶναι ἀσύμβατος μέ τὸν παράγοντα χρόνον. Ἐνδέχεται σχέδιο νά εἶναι ἄχρηστο ἂν ἡ ἐφαρμογή του καθυστερήσῃ. Πῶς εἶναι δυνατόν νά γίνῃ προγραμματισμός τόσοσιν τοῦ Κυβερνητικοῦ τομέως ὅσον καί τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως ὅταν τὰ διάφορα σχέδια δέν συνοδεύονται καί μέ χρονοδιάγραμμα ;

Ἐπενδύσεις

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἐπενδυτικὴ δραστηριότης ὑστέρησε κάπως παρόλον ὅτι κατὰ τὸ 1976 ἐπαρουσίασε σημαντικὴν ἀνοδον. Ὅμως δέν νομίζω ὅτι ὑπῆρχαν οἱ προϋποθέσεις γιά μεγάλες ἐπενδύσεις.

Πρῶτον ἦταν ἡ πικρὰ ἐμπειρία τῆς εἰσβολῆς ἢ ὁποῖα ἐπληξε ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου πού δέν μπορούσε παρὰ νά ἔχη σάν συνέπεια ὄχι μόνον τήν ἐξασθένηση τῶν ἐπιχειρηματιῶν οἰκονομικῶς, ἀλλὰ καί τήν δημιουργία πολὺ ἀρνητικοῦ ἐπενδυτικοῦ κλίματος.

Ἄλλος παράγων πέραν τῆς ἀβεβαιότητος ἦταν καί τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κυπριακὴ ἀγορὰ εἶχε οὐσιαστικῶς πάρει καθίζηση. Ἄς μὴν παραβλέπεται τὸ γεγονός ὅτι οἱ βιομηχανίες μας πρὶν ἀπὸ τήν εἰσβολή εἶχαν σάν στόχο κυρίως τήν ἀντικατάσταση τῶν εἰσαγωγῶν. Ἐπομένως χωρὶς ζήτηση δέν μπορούσαν νά ὑπάρξουν ἐπενδύσεις.

Ἐξ ἄλλου σημαντικὸς ἀνασταλτικὸς παράγων, ἦταν καί τὸ πρόβλημα τῶν χρεῶν τὰ ὁποῖα προέκυψαν ἀπὸ ἐπενδύσεις εἰς τὰ κατεχόμενα ἐδάφη. Ἐνας μεγάλος ἀριθμὸς ἐπιχειρηματιῶν δέν μπόρεσαν νά δραστηριοποιηθοῦν λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ βᾶρος τῶν παλαιῶν τῶν ὑποχρεώσεων ἦταν δυσβάστακτο.

Εὐτυχῶς τὸ θέμα αὐτὸ μελετᾶται σήμερα ἀπὸ Ἐπιτροπὴν ἐξ Ὑπουργῶν καί σύντομα θά ἔχη τήν εὐκαιρία καί ἡ Βουλὴ νά ἐκφράσῃ τίς ἀπόψεις τῆς.

Ἡ ἐκκρεμότης τοῦ θέματος αὐτοῦ ἔχει σοβαρὲς διαστάσεις καὶ θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῆ χωρὶς νὰ ἰσχυριζώμεθα ὅτι τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι ἀπλὸ καὶ δὲν συσχετίζεται μὲ πολλὰ ἄλλα προβλήματα.

Κοινωνικὴ Πολιτικὴ :

Τὰ κοινωνικὰ προβλήματα ποὺ εἶχαμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τόσο εἰς ἔκταση ὅσο καὶ σοβαρότητα ἦσαν τεράστια. Ἡ ὅλη δομὴ τῆς κοινωνίας μας ἄλλαξε ὅταν ξαφνικὰ βρεθήκαμε μὲ τὸ 40% τοῦ πληθυσμοῦ μας ἄστεγους καὶ χωρὶς δουλειά. Ἡ κατανομὴ τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀνετράπη. Σημειοῦμε μὲ ἱκανοποίησιν τὸν πολὺ υπεύθυνον τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον οἱ ἀρμόδιοι ἀντιμετώπισαν προβλήματα κοινωνικὰ τὰ ὁποῖα προέκυψαν ἀπὸ μιὰ βιβλικὴ καταστροφή. Τὸ γεγονός ὅτι εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς ἐλήφθη μέρημα μὲ πολὺ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα, ἀποτελεῖ πραγματικὸν ἄθλον καὶ οἱ ἀρμόδιοι εἶναι ἄξιοι ἐπαίνου.

Δὲν εἰσηγούμεθα ὅτι τὰ προβλήματα τῶν προσφύγων ἐλύθησαν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἢ πραγματικὴ λύση των θὰ εἶναι ἡ ἐπιστροφή των στὰ σπίτια τους καὶ στίς περιουσίες τους. Πολλὰ εἶναι τὰ προβλήματά τους καὶ θὰ πρέπει νὰ λυθοῦν. Ὅμως αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι πάρα πολλὰ δὲν ἔχουν γίνει μέχρι τώρα, γιὰ νὰ ἀπαμβλυθοῦν. Λύση ὅμως τῶν προβλημάτων των θὰ ἐπέλθῃ μόνο μὲ τὴν δικαίαν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ τὴν ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους.

Τὸ πιὸ φλέγον θέμα τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῆ εἶναι τὸ στεγαστικόν.

Ἐχομε σοβαρὲς ἀμφιβολίες ἂν θὰ μπορέσῃ φέτος νὰ συμπληρωθῆ ἡ ἐργασία σχετικῶς μὲ τὸ στεγαστικὸ ποὺ προγραμματίζεται φέτος. Τὸ τονίζομε ἀπὸ τώρα γιὰ τὴ λήψιν ἐγκαίρων μέτρων. Καθυστέρηση τοῦ στεγαστικοῦ δὲν εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὴν καθυστέρηση ἐνὸς δρόμου. Ἀμέλεια, ἀδιαφορία καὶ καθυστέρηση στὸ στεγαστικόν, θὰ σημαίνῃ νὰ καταδικαστοῦν ἄνθρωποι νὰ περάσουν ἀκόμη ἓνα χειμῶνα στὰ ἀντίσκηνα.

Συναφὲς μὲ τὸ στεγαστικόν εἶναι καὶ τὸ θέμα τῶν ἐνοικίων. Ἦδη ἀρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ μελετᾷ τὸ θέμα καὶ ἐλπίζω νὰ εἶναι ἔτοιμη σύντομα νὰ κάμῃ εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν γιὰ τὴ λύσιν τοῦ προβλήματος αὐτοῦ.

Ἐχω τονίσει καὶ στὴν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας μου ὅτι εἶναι καὶ ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνάγκη νὰ ἐργασθοῦμε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ νὰ ἐξασφαλίσουμε καὶ στὸν τελευταῖον πολίτη τῆς Δημοκρατίας ἐπίπεδο ζωῆς ἀνεκτὸ καὶ ἀξιοπρεπές.

Μόνο ἔτσι θὰ διατηρήσωμε τὴν κοινωνικὴ συνοχὴ καὶ ἀγωνιστικότητά τοῦ λαοῦ μας. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνο ἡ ἐπαγγελία τῆς Κοινωνικῆς Δικαιοσύνης. Χρειάζεται ἡ αὔξησιν τοῦ Ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος ὥστε ὅταν κατανέμεται δίκαια νὰ ὀδηγῆ ὄχι ἀπλῶς στὴν ἐξίσωσιν τῆς ἀθλιότητος ἀλλὰ στὴν ἐξύψωσιν τῆς εὐημερίας.

Στὸν τομέα ἐργατικῶν σχέσεων θὰ πρέπει νὰ ἐκτιμηθῆ καὶ νὰ ἐπαινεθοῦν τόσο οἱ ἐργοδότες ὅσον καὶ οἱ ἐργαζόμενοι, γιὰ τὴν πολὺ υπεύθυνον συμπεριφορὰ καὶ γιὰ τίς μεγάλας προσπάθειες ποὺ ἔδωσαν στὸν τόπον περίοδο βιομηχανικῆς εἰρήνης στίς ἐργατικὰς σχέσεις.

Ὁ γεωργικὸς τομέας παρὰ τὰ σοβαρὰ πλήγματα ἄρχισε ἤδη νὰ ἀναλαμβάνῃ, παρόλον ὅτι οἱ κυριώτερες γεωργικὲς περιοχὲς εὐρίσκονται στὰ χέρια τοῦ Τούρκου κατακτητῆ.

Ἡ ἱκανότης τοῦ Κυπρίου γεωργοῦ καὶ ἐπιχειρηματικότης καὶ ἐργατικότης του τὸν ἐβοήθησαν νὰ προσαρμοσθῆ στὴν δραστηριοποίησίν του σὲ

νέες περιοχές ή και καλλιέργεια νέων ειδών. Βεβαίως οι απαιτήσεις ανάπτυξεως τόσο της γεωργίας όσο και της κτηνοτροφίας είναι μεγάλες. Όμως θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερος συντονισμός καλλιέργειας και έμπειρίας. Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να παράγουμε προϊόντα για τα οποία δεν υπάρχει ζήτηση ενώ παράλληλα άλλα προϊόντα ή ποικιλίες προϊόντων προσφέρουν άμειπτικές τιμές. Πιστεύω πως το αρμόδιο Τμήμα θα πρέπει να το χειρισθῆ το θέμα αυτό αποτελεσματικά.

Δυστυχῶς το θέμα εισαγωγῆς ἑνός γενικωτέρου σχεδίου ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων δὲν ἐπραγματοποιήθη καὶ ἐλπίζουμε ὅτι κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ θὰ τεθῆ σὲ ἐφαρμογὴ καὶ νὰ μὴν χρειασθῆ ἡ ἴδια ἐλπίδα νὰ ἐκφρασθῆ καὶ τοῦ χρόνου.

Ἰδιαιτέρως ἀνησυχητικὸν εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἂν δὲν ἔχουμε ἐπιτυχία στὴ διαφοροποίηση στὶς ἀγορὲς τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων θὰ γίνουν πλέον μόνιμος θεσμὸς οἱ κρίσεις, ἄλλοτε γιὰ τὸ ἓνα καὶ ἄλλοτε γιὰ τὸ ἄλλο προϊόν.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ :

Παρά τὸ ὅτι τὰ παραδοσιακὰ τουριστικὰ κέντρα τῆς Ἀμμοχώστου καὶ τῆς Κερύνειας εὐρίσκονται ὑπὸ Τουρκικὴ κατοχὴ, ἐν τούτοις χάρις στὶς προσπάθειες τῶν ἀρμοδίων καὶ τῶν Κυπρίων Ξενοδόχων τὸ τουριστικὸ ρεῦμα πρὸς τὴν Κύπρο ἔχει ξεκινήσει καὶ ἡ ἀνάπτυξη νέων περιοχῶν προχωρεῖ ἐπιτυχῶς.

Μὲ τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τοῦ τουρισμοῦ, δημιουργεῖται πρόβλημα ἐλλείψεως κλινῶν ὡς ἐπίσης καὶ ἐκτελέσεως βασικῶν ἔργων ὑποδομῆς.

Δυστυχῶς οἱ ἀρμόδιοι ἀντιμετώπισαν τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἐφαρμόζοντας τὴν ἴδια τακτικὴ ὡς καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν εἰσβολή, μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι ἠῤῥησαν τὸ ποσοστὸ δανειοδοτήσεως. Παρεγνωρίσθη ὅτι ὁ μεγάλος ἀριθμὸς Ξενοδόχων προερχόταν ἀπὸ τὴν Ἀμμόχωστο καὶ Κερύνεια, οἱ ὁποῖοι διέθεταν τὴν πολῦτιμον Ξενοδοχειακὴν ἐμπειρίαν, τὶς ἐπαφῆς μὲ τουριστικούς πράκτορες, ἀλλὰ δὲν διέθεταν οὔτε γῆν στὴν Πάφο καὶ Λεμεσό οὔτε τὸ ἀντίστοιχο τοῦ 25% τῆς συνεισφορᾶς των. Τοιοῦτοτρόπως ἓνα ἀξιόλογο δυναμικὸ ἀχρηστεύθη εἰς ὄ,τι ἀφορᾷ τὸν Κυπριακὸ τουρισμὸ καὶ εἴτε ἀδρανεῖ εἴτε προσφέρει τὶς πολῦτιμες του ὑπηρεσίες ἐκτὸς Κύπρου.

Δὲν εἰσηγοῦμεθα ὅτι θὰ ἔπρεπε οἱ ἀρμόδιοι νὰ ἀρνοῦνται εἰς μὴ Ξενοδόχους δάνεια, ἀλλὰ ἓνα μέρος τῶν διαθέσιμων ποσῶν θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ ἀνέγερση Ξενοδοχείων τὰ ὁποῖα νὰ προσφέρῃ ἡ Κυβέρνηση γιὰ ἐνοικίαση σὲ παλαιούς Ξενοδόχους. Δὲν νομίζω ὅτι μπορούμε νὰ ἐπιδιώκουμε τουριστικὴ ἐπαναδραστηριοποίηση, παραγνωρίζοντας τὴν γνώση καὶ τὴν πείρα καὶ περιοριζόμενοι στὸ νὰ δημιουργήσωμε νέους Ξενοδόχους.

ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς προβλέπει ἔσοδα ὕψους £69.000.000 καὶ δαπάνες £74.000.000 καὶ ἐπαμένως εἶναι ἐλλειμματικὸς.

Ἡ ἔμφαση εἶναι στὴν ἀντιμετώπιση βασικῶς τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἔχει δημιουργήσει ἡ τουρκικὴ εἰσβολή, μέσα σὲ πνεῦμα οἰκονομίας καὶ περισυλλογῆς.

Εἰς τὸ σημεῖο αὐτὸ θέλωμε νὰ τονίσωμε τὴν ἀνάγκη ἀναδιοργανώσεως τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀνταποκριθῆ πληρέστερα καὶ πιὸ ἀποτελεσματικὰ ἡ Κυβέρνηση στὸν ἠῤῥημένο ρόλο ποῦ ἀναμένεται νὰ διαδραματίσῃ σ' αὐτὴν τὴν κρίσιμη περίοδο τὴν ὁποῖα διέρχεται ὁ τόπος.

Δέν ἀμφισβητεῖ κανεὶς οὔτε τὴν ἀφοσίωση οὔτε τὴν καλὴ διάθεση οὔτε τὴν ἐργατικότητα καὶ ὑπευθυνότητα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο νοσεῖ εἶναι τὸ σύστημα, ἡ ὀργάνωση, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ ἀπόδοση νὰ εἶναι μειωμένη. Τὸ κράτος δέν πρέπει νὰ εἶναι πρόσκομμα ἀλλὰ δύναμη δημιουργικῆ, φωτεινός ὁδηγός γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς οἰκονομίας.

Τὸ σύστημα ἀποφάσεως πρέπει νὰ συντομευθῆ. Διαδικασίες μακρὲς πού τείνουν νὰ ἀπογοητεύουν, νὰ δυσκολεύουν ἀντὶ νὰ διευκολύνουν, πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθοῦν. Πρέπει νὰ ἐνταθοῦν οἱ προσπάθειες γιὰ περισσότερο συντονισμό. Θὰ πρέπει κάποτε νὰ ἀρχίσωμε νὰ ζητοῦμε εὐθύνες γιὰ ἀμέλεια, γιὰ ἀδιαφορία, γιὰ ἀνεπάρκεια.

Ἐλπίζουμε ὅτι ἡ μελέτη ἀναδιοργάνωσης τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας θὰ ὀλοκληρωθῆ πράγματι τὸν Ἰούλιο, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ συγκριτικὴ ἐκτίμηση ἐργασίας.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως ἀποτελεῖ οὐσιαστικῶς τὸ πρῶτο σκέλος τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως 1977—1978. Τὸ Σχέδιο δέν ἔχει ὀλοκληρωθῆ ἀκόμη καὶ ἔτσι δέν εἴμεθα σήμερα σὲ θέση νὰ τὸ ἐκτιμήσωμε.

Δέν μπορεῖ παρὰ νὰ τονισθῆ ὅτι δέν μᾶς ἱκανοποιεῖ τὸ ὅτι ἓνα σχέδιο διετοῦς διάρκειας, σχεδιασμένο νὰ ἀντιμετωπίσῃ πολὺ πιεστικὰ προβλήματα καὶ εἰς πολὺ κρίσιμη περίοδο, ἀντὶ νὰ συμπληρωθῆ ἡ σχεδίαση του ἐγκαίρως καὶ νὰ ἀποσταλῆ στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ μπορέσωμε καὶ νὰ τὸ μελετήσωμε εἰς βάθος καὶ νὰ πάρωμε ἀπόψεις ἀπὸ ὑπεύθυνα σώματα, τὰ ὁποῖα θὰ εἶχαν χρήσιμες ἀπόψεις, βρισκόμαστε σήμερα ἐνώπιον τοῦ μισοῦ σχεδίου καὶ μάλιστα δύο μῆνες μετὰ ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία πού θὰ ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ.

Δέν ὑποτιμοῦμε οὔτε τὰς δυσκολίας οὔτε τὸν ὄγκο ἐργασίας πού ὑπεισέρχεται στὴν σχεδίαση ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα δέν δικαιολογοῦν τέτοια καθυστέρηση, ἡ ὁποία εἰς τελευταία ἀνάλυση καθάπτεται τῆς οὐσίας καὶ εὐλόγως μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀναμένῃ ὅτι τὸ πρόγραμμα φέτος δέν θὰ καλυφθῆ πλήρως, τευλάχιστον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ ἔργα τὰ Κυβερνητικά.

Εἰς τὸ γενικὸν πλαίσιο, φαίνεται ὅτι τὸ νέο σχέδιο εἶναι μία προέκταση αὐτοῦ πού μόλις ἔληξε, καὶ δέν μπορούσε παρὰ νὰ εἶναι ἔτσι, μιά πού τὰ προβλήματα πού πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν εἶναι τὰ ἴδια, εἴτε αὐτὰ ἀναφέρονται στὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τῆς οἰκονομίας εἴτε στὴν δημιουργία εὐκαιριῶν παραγωγικῆς ἐργασίας, στὴν ἀντιμετώπιση κοινωνικῶν προβλημάτων ὡς τὸ στεγαστικὸ κ.λ.π.

Πιστεύουμε ὅτι ὁ στόχος τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος στὰ 6% — 7% εἶναι καὶ ὀρθός καὶ πραγματοποιήσιμος, ἰδιαίτερα ἐὰν προβλήματα διαρθρωτικὰ ἀντιμετωπίζονται ἐγκαίρως. Βεβαίως γιὰ νὰ ἐπιτευχθῆ ὁ στόχος αὐτός, μερικοὶ τομεῖς, ὡς αὐτός τῆς Μεταποιήσεως, θὰ κληθοῦν νὰ προσφέρουν πολλὰ.

ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Τὸ γενικὸν πλεόνασμα τοῦ Ἴσοζυγίου Πληρωμῶν κατὰ τὸ 1976 ὀφείλετο, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ ἐντίμος Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν, εἰς μεγάλον βαθμὸν εἰς τὴν εὐνοϊκὴν ἐπίδραση ἐξωγενῶν παραγόντων. Ἐκτὸς ἀπὸ τίς ἐξαγωγάς, οἱ ἄλλες πηγὲς εἰσπράξεως ξένου συναλλάγματος, δέν μπορούν νὰ ἀποτελέσουν βάση μακροπροθέσμου προγραμματισμοῦ, εἴτε γιὰτὶ δέν μπορούμε νὰ προβλέψωμε τὴν συνέχιση τους, εἴτε γιὰτὶ γνωρίζομε ὅτι θὰ διακοποῦν.

"Αν λάβη δε κανείς υπόψιν ότι η γενική προσπάθεια είναι η αύξηση τῶν ἐπενδύσεων, θὰ πρέπει νὰ ἀναμένωνται περισσότερες πιέσεις στὸ ἰσοζύγιο, γιατί περισσότερες ἐπενδύσεις σημαίνει καὶ μεγαλύτερες εἰσαγωγές εἰς μηχανήματα καὶ μεγαλύτερες ἐξαγωγές κεφαλαίων. "Αν οἱ ἐπενδύσεις αὐτές εἶχαν σὰν βάση τὴν ἀξιοποίηση Κυπριακῶν πρώτων ὑλῶν θὰ ἦτο πολὺ εὐεργετικόν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ τάση εἶναι ἡ δημιουργία νέων βιομηχανιῶν μὲ χρήση εἰσαγομένων πρώτων ὑλῶν. Αὐτὸ δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην κακόν, ἀλλὰ ὅπου ὑπάρχουν δυνατότητες θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιῶνται οἱ Κυπριακές πρώτες ὕλες. Ἡ ἐντόπιση καὶ προώθηση αὐτῶν τῶν Βιομηχανιῶν, θὰ πρέπει νὰ εἶναι παγία πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ τομέας τῶν δανείων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι κάποιο μέτρο τὸ ὁποῖο ὅμως πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῆται μὲ πολλή σύνεση, γιατί ἄλλοιῶς θὰ λύωμε προβλήματα τῆς σήμερον καὶ θὰ ὑποθηκεύωμε τὸ μέλλον.

Μὲ συντονισμένες προσπάθειες θὰ μπορέσωμε νὰ ἀναπτύξωμε ἀκόμη περισσότερο τὰς ἐξαγωγές ἐγχωρίων βιομηχανικῶν προϊόντων ποὺ θὰ ἔχουν εὐεργετικές ἐπιπτώσεις πάνω στὸ ἰσοζύγιο. Βεβαίως δὲν μποροῦν νὰ παραγνωρισθοῦν οἱ ἐπιπτώσεις τῶν εἰσαγομένων ἀγαθῶν ποὺ καὶ ἂν ἀκόμη ὁ ὄγκος περιορισθῆ, τὰ ἀντίστοιχα ποσὰ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ψηλὰ λόγω ψηλοῦ καὶ συνεχῶς ἀνερχομένου διεθνοῦς ἐπιπέδου τιμῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Παρόλα αὐτὰ πιστεύομε ὅτι μὲ ἐπαγρύπνηση καὶ παρακολούθηση τὸ Ἴσοζύγιο Πληρωμῶν δὲν θὰ μᾶς ἐμποδίση νὰ ἐπιτύχωμε τοὺς ἐπιδιωκόμενους στόχους μας.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Παρατηρεῖται, ὡς ἐξ ἄλλου ἀναμένετο, ἡ συνέχιση τῆς ἐλλειμματικῆς πολιτικῆς. Συμφωνοῦμε μὲ τὸν ἐλλειμματικὸ προϋπολογισμό γιατί πιστεύομε πῶς ὑπὸ τὰς κρατούσας περιστάσεις δὲν ὑπῆρχε ἄλλη ἐκλογή.

Ὑπὸ τὰς παρούσας περιστάσεις ἰσοσκελισμένος προϋπολογισμός, θὰ σημαίνει αὐξηση τῆς φορολογίας καὶ/ἢ μείωση τῶν δημοσίων δαπανῶν.

Σήμερα ὅμως δὲν μποροῦμε, παρὰ νὰ ἐπιδιώξωμε ἐπεκτατικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ, γιὰ νὰ μπορέσωμε νὰ δημιουργήσωμε εὐκαιρίες ἀπασχολήσεως. Τὸ δημοσιονομικὸν ἔλλειμμα θὰ ἔχη σὰν συνέπεια τὴν δημιουργία ρευστότητος στὸν ἰδιωτικόν τομέα.

Ἡ ἐλλειμματικὴ πολιτικὴ εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη ἀλλὰ ἐνέχει κινδύνους καὶ θὰ πρέπει νὰ εἶμαστε προσεκτικοὶ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἐγκαιρα, γιὰ νὰ ἀποφύγωμε τὰς μεγάλες πληθωριστικὰς τάσεις.

"Ενας τομέας ποὺ ἐνδέχεται, ὅπως ἀνέφερα καὶ προηγουμένως, νὰ παρουσιάσῃ προβλήματα εἶναι τὸ ἐργατικόν δυναμικόν. Τὸ πρόβλημα ὅμως ἐκεῖ μπορεῖ νὰ λυθῆ γρήγορα καὶ ἀποτελεσματικὰ μὲ τὴν κατάλληλο ταχύρρυθμο ἐκπαίδευση ὡς καὶ ἄλλα μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ αὐξήσουν τὴν κινητικότητα τοῦ πληθυσμοῦ.

Σενδεδεμένο βεβαίως εἶναι καὶ τὸ θέμα τῶν τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων.

Μέχρι τώρα ἡ ὑπευθυνότης καὶ σοβαρότης ἀπὸ μέρους συνδικαλιστικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων διετήρησαν κλίμα βιομηχανικῆς εἰρήνης. Ἐλπίζομε ὅτι μὲ βάση τὸ ὑπογραφέν κοινὸν μνημόνιον καὶ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ λειτουργοῦντος συστήματος ἐλευθέρων συλλογικῶν διαπραγματεύσεων, τὸ κλίμα εἰρήνης θὰ συνεχισθῆ καὶ ἡ ὑπογραφή τοῦ κώδικος Βιομηχανικῶν Σχέσεων θὰ βοηθήσῃ σημαντικὰ καὶ ἐπομένως θὰ πρέπει συντομώτατα νὰ ὑπογραφῆ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν θὰ πρέπει νὰ συνεχίση νὰ ἐνεργῇ καὶ θὰ πρέπει νὰ ἐνεργοποιηθῇ ἀκόμη περισσότερο γιὰ νὰ δύναται ἀποτελεσματικὰ νὰ ἀντιμετωπίζη τὰ προβλήματα ποὺ παρουσιάζονται, καὶ τὰ ὁποῖα δυνατόν νὰ εἶναι μεγαλύτερα κατὰ τὸ ἔτος αὐτό.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εἰς τὸν τομέα αὐτὸ ἔχομε νὰ ἀντιμετωπίσωμε τὰ εἰδικὰ καὶ σοβαρώτατα κοινωνικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα προέκυψαν ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ εἰσβολή, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὶ τὰ γενικώτερα κοινωνικὰ προβλήματα, ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὲς ἀσθενεῖς εἰσοδηματικές τάξεις.

Ἀναφορικὰ μὲ τὰ προβλήματα τῶν ἐκτοπισθέντων τὸ σημαντικώτερο, ὅπως ἀνέφερα, εἶναι ἡ στέγαση.

Ἐνῶ θὰ πρέπει νὰ εἶμεθα ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν πρόνοια ἐντὸς τοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς στεγάζσεως, ἐντούτοις δυστυχῶς δὲν μποροῦμε νὰ αἰσιοδοξοῦμε ὅτι οἱ πρόνοιες θὰ πραγματοποιηθοῦν. Ἦδη τὰ στεγαστικά προγράμματα καθυστεροῦν καὶ δυστυχῶς δὲν βλέπομε πῶς θὰ ἐπισπευσθοῦν κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ χρόνου. Μὲ τὴν γενικώτερη δὲ ἐπαναδραστηριοποίηση τῆς οἰκονομικῆς βιομηχανίας, ἡ ἔλλειψη εἰδικευμένου προσωπικοῦ θὰ ἐνταθῇ καὶ πολὺ φοβοῦμαι οἱ ἐπιπτώσεις θὰ εἶναι πάνω στὰ σχέδια στεγάζσεως τῶν ἐκτοπισθέντων.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ σχέδια ποὺ θὰ βοηθήσουν κυρίως τὲς ἀδύνατες εἰσοδηματικές τάξεις, πρέπει νὰ μὴ ἐγκαταλείπωνται, ἀλλὰ ὁ ρυθμὸς ἐφαρμογῆς των νὰ διαφοροποιῆται, ἀνάλογα μὲ τὲς δυνατότητες καὶ τὲς προτεραιότητες. Τὰ σχέδια παροχῆς δωρεάν παιδείας καὶ ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, πρέπει νὰ προχωροῦν εἰς τὴν σταδιακὴν ἐφαρμογὴν των ἔστω καὶ ἂν οἱ οἰκονομικὲς μας δυνατότητες μᾶς ἀναγκάζουν νὰ καθυστερήσωμε τὴν πλήρη ἐφαρμογὴ των.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πῶς θὰ Ζητηθῇ ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸ τομέα καὶ δὴ ἀπὸ τὸν βιομηχανικὸ νὰ ἀναλάβῃ μεγαλύτερη συμμετοχὴ στὴν γενικὴ ἐπενδυτικὴ προσπάθεια καὶ δραστηριότητα.

Δυστυχῶς τὸ γενικὸ κλίμα ἀβεβαιότητος ποὺ συνδέεται μὲ τὴν ἐκκρεμότητα τοῦ πολιτικοῦ θέματος, ἐπενεργεῖ ἀνασταλτικὰ γιὰ τὴν ἐνθάρρυνση αὐξήσεων τῶν ἐπενδύσεων. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη ὅπως ἡ Κυβέρνηση συνεχίση καὶ εἰ δυνατόν αὐξήσῃ τὰ κίνητρα, φορολογικὰ καὶ ἄλλα, γιὰ νὰ τονωθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως. Αὐτὸ θὰ εἶναι ἀναγκαῖο ἂν μάλιστα ἀναμένεται νὰ γίνωνται ἐπενδύσεις μεγαλύτερου μεγέθους καὶ εἰς μερικές περιπτώσεις ἐπενδύσεις ἐντάσεως κεφαλαίου.

Ἐνῶ θὰ πρέπει νὰ συνεχίσουν νὰ γίνωνται βιομηχανίες ἐντάσεως ἐργασίας, κυρίως εἰς περιοχὲς ποὺ ὑπάρχουν θύλακες ἀνεργίας, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἀρχίσῃ κάποια διαφοροποίηση στὸν τύπο τῶν βιομηχανιῶν μας.

Ἀπεδείχθη ἤδη ὅτι ὁ Κύριος ἐργάτης εἶναι δεξιότεχνος καὶ ἔχει τὴν ἱκανότητα γρήγορης ἐκπαιδεύσεως. Ἐπομένως εἶναι πολὺ φυσιολογικὴ ἐξέλιξη νὰ προχωροῦμε τώρα πρὸς βιομηχανίες ποὺ χρειάζονται περισσότερη τεχνολογία, ὅπως ἐπίσης καὶ εἰς τὰ προϊόντα ποὺ ἤδη παράγωμε νὰ ἀποβλέπωμε εἰς ὑψηλότεραν ποιότητα.

Βιομηχανίες ὑψηλότερας τεχνολογίας θὰ ἀπαιτοῦν πιὸ ἐκπαιδευμένο προσωπικὸ καὶ ὄχι τόσοσιν εἰς ἀριθμὸν. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ μποῦμε σὲ τομεῖς ποὺ εἶναι συγκριτικὰ λιγώτερον συναγωνιστικοὶ καὶ παράλληλα θὰ

ἀρχίσωμε νά ἀξιοποιούμε τόν τεράστιον ἀριθμόν ἐπιστημόνων πού σήμερα δέν βρίσκει δυνατότητες ἀπασχολήσεως καί σταδιοδρομίας στήν Κύπρο καί γι' αὐτό μεταναστεύει.

Ἡ ἐπίτευξη ψηλῆς ποιότητος στά προϊόντα πού ἤδη παράγομε, θά μᾶς ἐπιτρέψῃ νά ἐπιτυχάνωμε πιό ἀμειπτικές τιμές καί θά ἔχωμε λιγώτερους κινδύνους ἀπό «ντάμπινγκ» γιατί συνήθως αὐτό γίνεται σέ προϊόντα εὐρείας καταναλώσεως καί μαζικῆς παραγωγῆς.

Πιστεύω ὅτι αὐτή ἡ στροφή εἶναι πιό φυσιολογική ἐξέλιξη παρά νά μοῦμε κατ' εὐθείαν σέ βιομηχανίες ἐντάσεως κεφαλαίου, πού θά ἔχουν ὑπέρμετρες πιέσεις στό ἰσοζύγιο πληρωμῶν καί ἡ ἀποπληρωμή των εἶναι μεγαλυτέρας διαρκείας.

Ἐχει λεχθῆ ἐπανελημμένα ὅτι ἡ Κυβέρνηση μπορεῖ καί θά πρέπει νά δραστηριοποιηθῆ στόν ἐπιχειρηματικό τομέα εἰς βιομηχανίες πού λόγω τοῦ μεγέθους, τοῦ τύπου καί τοῦ ρόλου πού ἀναμένεται μιᾷ βιομηχανία νά διαδραματίσῃ ὁ ἰδιωτικός τομέας ἀδυνατεῖ νά ἀναλάβῃ. Ἐφόσον ἡ Κυβέρνηση κινεῖται στά περιθώρια αὐτά ἡ ἰδιωτική πρωτοβουλία ὄχι μόνο δέν ἐπηρεάζεται, ἀλλά βοηθεῖται.

Πέραν αὐτοῦ, τέτοιες βιομηχανίες δυνατόν ἐν συνεχείᾳ νά μετατραποῦν εἰς δημόσιες ἐταιρεῖες καί νά προσφερθοῦν οἱ μετοχές τους πρὸς τὸ δημόσιον, διατηρώντας ἴσως ἡ Κυβέρνηση μέρος τῶν μετοχῶν, ἂν εἰς τὴν εἰδικὴ περίπτωσι θεωρῆται σκόπιμον γιὰ τὸ εὐρύτερον συμφέρον. Ὅμως ὅταν ἡ Κυβέρνηση παραμένῃ μέτοχος, θά πρέπει κατὰ προτίμησιν νά ὑπάρχῃ εὐρεία συμμετοχῆ τοῦ κοινοῦ.

Πρωτοβουλίες πρὸς τὴν κατεύθυνση τὴν ἐπιχειρηματικὴ ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Κυβερνήσεως, θά πρέπει νά ἀναλαμβάνωνται ὄχι μόνο με κριτήριον τὸν τύπον καί μέγεθος τῆς βιομηχανίας, ἀλλὰ καί τίς δυνατότητες τῆς Κυβερνήσεως ἐπιτυχῶς νά ἀναλαμβάνῃ τέτοιες πρωτοβουλίες.

ΕΜΠΟΡΙΟΝ

Τὸ ἐμπόριον ἔχει διαδραματίσει ἰδιαίτερα σημαντικὸν ρόλον μέχρι τώρα καί ἀναμένεται νά ἀναλάβῃ σοβαρώτερον ρόλον ἰδίως με τὰς νέες τάσεις τοῦ ἐμπορίου μας πρὸς ἐξαγωγή.

Ἐπικροτοῦμε τὴν μέχρι σήμερα πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἀναφορικῶς με τὸ ἐμπόριον καί πιστεύομε ὅτι πρέπει νά συνεχίσῃ τὸ πολυμελές ἐμπόριον.

Εἰς τὸν τομέα τοῦ Ἐμπορίου σημαντικὲς εἶναι οἱ συναλλαγές μας με τὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινὴ Ἀγορὰ καί με τίς Ἀνατολικὰς χώρες καί τελευταίως με τίς Ἀραβικὰς χώρες.

Οἱ συναλλαγές μας με τίς χώρες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς παραμένουν ἀκόμη ἐπὶ κεφαλῆς, τόσο ἀπὸ πλευρᾶς ἐξαγωγῶν ὅσον καί εἰσαγωγῶν. Συγκεκριμένα οἱ ἐξαγωγές μας πρὸς τίς χώρες αὐτὰς ἀπετέλεσαν τὸ 41% κατὰ τὸ ἔτος 1976.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος ἀναφέρεται στό Ἠνωμένον Βασίλειον. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ὅταν τὸ 1962 τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον ὑπέβαλε αἴτησιν γιὰ ἔνταξιν στήν Ε.Ο.Κ., ἡ Κύπρος, προκειμένου νά διασφαλίσῃ τὴν συνέχισιν τῶν ἐξαγωγῶν τῆς, ὑπέβαλε ταυτόχρονα αἴτησιν πρὸς Σύνδεσιν, δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 238 τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης.

Ὅταν τὸ 1972 τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον κατέστη πλήρες μέλος τῆς Ε.Ο.Κ. ἡ Κύπρος ἐπεδίωξε καί ἐπέτυχε Συμφωνία Συνδέσεως.

Ἡ Συμφωνία Συνδέσεως ἀποσκοπεῖ στὴν σταδιακὴ ἐξάλειψη τῶν ἐμπορικῶν φραγμῶν, προνοεῖ δὲ γιὰ δύο διαδοχικὰ στάδια, τὸ πρῶτον δὲ τερματίζεται τὴν 30ὴν Ἰουνίου τοῦ 1977 καὶ τὸ δεύτερον θὰ εἶναι γιὰ διάρκεια 5 ἐτῶν.

Μὲ τὴν ὑπογραφείσα Συμφωνία Συνδέσεως ἡ Κύπρος ἐξασφάλισε γιὰ τὶς ἐξαγωγές της πλεονεκτήματα ὅπως κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Συνδέσεως ἀπὸ τὸ 1973 μέχρι τὸ 1977 διατηρῆται ἡ Κοινοπολιτειακὴ Δασμολογικὴ μεταχείριση (status quo) γιὰ τὶς Κυπριακὲς ἐξαγωγές στοὺς Ἠνωμένο Βασίλειο καὶ Ἱρλανδία.

Ταυταχρόνως γιὰ τὶς πατάτες ἐαρινῆς ἐσοδείας παρεχωρήθη ποσόστωση καθωρισμένου ποσοῦ ἐτησίως γιὰ ἐξαγωγή στοὺς Ἠνωμένο Βασίλειο ἀτελῶς καὶ γιὰ τὸ σιέρρου ἐξασφαλίσθη ἡ περαιτέρω ἐξαγωγή του στοὺς Ἠνωμένο Βασίλειο χωρὶς τὴν ἐπιβολὴ τῆς τιμῆς ἀναφορᾶς καὶ τῶν ἀντισταθμικῶν τελῶν.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὰς ὑπόλοιπες χῶρες μέλη τῆς Ε.Ο.Κ. ἡ Κύπρος ἐξασφάλισε τὶς ἀκόλουθες δασμολογικὲς μειώσεις γιὰ τὶς Κυπριακὲς ἐξαγωγές:

- (α) Γενικὴ μείωση κατὰ 70% γιὰ τὰς ἐξαγωγὰς Κυπριακῶν βιομηχανικῶν προϊόντων (τηρουμένων τῶν σχετικῶν κανόνων προελεύσεως τῆς Ε.Ο.Κ. πού ἐφαρμόζονται γιὰ εἰσαγωγὰς ἀπὸ ὅλες τὰς χῶρες μὴ μέλη).
- (β) Μείωση κατὰ 40% γιὰ τὰ ἐσπεριδοειδῆ.
- (γ) Κατάργηση τῶν δασμῶν γιὰ τὰ χαρούπια.

Ἐπιπλέον καθυστέρηση γιὰ τὴν σύναψη συμφωνίας γιὰ τὸ δεύτερο στάδιο λόγω τῶν πολιτικῶν καταστάσεων πού ἐπικρατοῦσαν στὴν Κύπρο, ἀλλὰ τώρα γίνονται ἐπαφές καὶ διαβουλεύσεις γιὰ τὴν διεύρυνση τοῦ περιεχομένου τοῦ πρώτου σταδίου, βάσει τῆς πολιτικῆς τῆς Ε.Ο.Κ. γιὰ τὶς Μεσογειακὲς χῶρες.

Ἐλπίζομε ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις θὰ τελεσφορήσουν, διαφορετικὰ θὰ ἔχουμε σοβαρῶτα προβλήματα εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ κυρίως τὰ γεωργικὰ μας προϊόντα, γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξουν συντονισμένες προσπάθειες ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως γιατί πιστεύομε ὅτι οἱ ἐμπορικὲς μας ἀνάγκες ἐπιβάλλουν τὴν σύναψη συμφωνίας γιὰ τὸ δεύτερο στάδιο τῆς Συνδέσεως.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ ἐμπόριο μας μὲ τὶς χῶρες τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ, πιστεύομε πὼς πρέπει νὰ ἀναπτυχθῆ γιὰ τὴν ὑπάρχοντα τομεῖς στοὺς ὁποίους ἡ ἀνάπτυξη περαιτέρω τῶν ἐμπορικῶν μας σχέσεων ἐπιβάλλεται.

Ἡδη πρὸς περαιτέρω ἀνάπτυξη καὶ διευκόλυνση, ἔχει καταργηθῆ τὸ clearing μὲ τὴν Σοβιετικὴ Ἐνωση καὶ τὴν Πολωνία.

Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν οἱ ἐξαγωγὰς μας πρὸς τὶς Ἀραβικὲς χῶρες. Ἐνῶ οἱ ἐξαγωγὰς μας κατὰ τὸ 1973 ἦταν μόνο £4.000.000, κατὰ τὸ 1976 ἀνῆλθαν στὰ £22.000.000 καὶ ὑπάρχουν θαυμάσιες προοπτικὲς γιὰ περαιτέρω ἀνάπτυξη.

Θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ θέμα τῶν μεταφορῶν προκειμένου νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ ἀνάπτυξη πού θέλομε καὶ μπορούμε νὰ ἔχουμε. Θὰ πρέπει νὰ λυθοῦν βασικὰ προβλήματα ὅπως εἶναι τὸ θέμα τῶν μεταφορῶν εἰς τὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων μας γιὰ ἐξαγωγὰς — ὄχι τὶς ἐξαγωγὰς πού ἔχομεν σήμερον — καὶ θὰ πρέπει νὰ παρθοῦν τολμηρὲς πρωτοβουλίες.

Τὸ ἄλλο σοβαρὸ θέμα εἶναι αὐτὸ τῆς Ἐμπορίας.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι πολλὲς ἐταιρεῖες πού προσφέρουν προϊόντα πρὸς τὸν Ἀραβικὸ κόσμον εἶναι μεσαῖες, μικρὲς ἢ πολὺ μικρὲς. Αὐτὲς οἱ ἐταιρεῖες

έχουν σοβαρά προβλήματα εξασφάλισης παραγγελιών και εκτελέσεως των. Πιστεύουμε πως ένας τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος αυτού δεν είναι να επαναλάβουμε εύχες για συνενώσεις παραγωγικών μονάδων, που δεν θα γίνουν, αλλά με Κυβερνητική πρωτοβουλία να γίνη 'Οργανισμός 'Εμπορίας Βιομηχανικών Προϊόντων για εξαγωγή. Τοιοιτρόπως ενώ εις τόν τομέα τής παραγωγής παραμένει τό στοιχείον τής οικογενειακής επιχειρήσεως, εις τόν σοβαρόν τομέα τής 'Εμπορίας γίνεται συνένωση προσπαθειών, με πολύ εύεργετικά αποτελέσματα. Ίσως θα πρέπει να εξετασθή τό ένδεχόμενον ένας τέτοιος 'Οργανισμός να είναι Δημοσία 'Εταιρεία.

'Ο 'Οργανισμός αυτός δυνατόν εις κάποιον στάδιον να αναλάβη και τήν όμαδική άγορά πρώτων ύλων, για να μπορούν έτσι οι βιομήχανοι να εξα-σφαλίζουν καλύτερες τιμές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Κλείοντας τήν όμιλία μου θα ήθελα συμπερασματικώς να επαναλάβω τά εξής :

1. 'Η συνέχιση τής έλλειμματικής πολιτικής θα πρέπει να γίνη αποδεκτή ως όρθή για να μπορέσουμε να επιτύχωμε τούς ρυθμούς αναπτύξεως που χρειαζόμεθα, ενώ παράλληλα θα πρέπει να αντιμετωπισθοῦν έγκαιρα και άποτελεσματικά προβλήματα ταχυρρύθμου εκπαιδεύσεως και αξιοποιήσεως τών άνέργων είτε διά καλύτερας κινητικότητας είτε διά δημιουργίας εύκαιριών άπασχολήσεως εις τούς θύλακες άνεργίας που έχομε.

2. Πρέπει να γίνη προσπάθεια διαφοροποιήσεως τής βιομηχανίας μας για να εισάξωμε και βιομηχανίες ύψηλοτέρας τεχνολογίας και να επιδιώξωμε πολύ ύψηλή ποιότητα στα προϊόντα που έχομε, για να γίνουν όλιγώτερον συναγωνιστικά.

3. 'Ανεύρεση νέων άγορών για να μην εξαρτώμεθα άπόλυτα από μιá ή δυό άγορές για συγκεκριμένα προϊόντα. Συναφώς ύποστηρίζομε τήν ίδρυση 'Οργανισμού 'Εμπορίας Βιομηχανικών Προϊόντων που θα βοηθήση κατ' έξοχήν τίς βιοτεχνίες, μικρές και μεσαίες βιομηχανίες.

4. 'Η ιδιωτική πρωτοβουλία θα πρέπει να ένθαρρυνθή για να επέκτεινή τήν επενδυτική της δραστηριότητα και αυτό θα γίνη με τήν συνέχιση σχεδίων και κινήτρων τά όποια έχρησιμοποιήθησαν και ίσως με μελέτη και εισαγωγή νέων κινήτρων.

5. 'Αναδιοργάνωση τής Κυβερνητικής Μηχανής, με έμφαση να έπιταχυνθή σημαντικά ό ρυθμός εκτελέσεως διαφόρων έργων. Θεωρούμε άπαραίτητο όπως κάθε έργο αναπτύξεως συνοδεύεται πάντοτε και με χρονοδιάγραμμα. Για σοβαρά έργα εισηγούμεθα να ανατίθεται εις ύπεύθυνο πρόσωπο ό γενικός συντονισμός, για να έπιτυγχάνεται ή έγκαιρος εκτέλεση του έργου.

Ειδικώς για τά σχέδια τά όποια γίνονται για να ύποβοηθήσουν τόν ρυθμό αναπτύξεως, θα πρέπει να τύχουν επανεξετάσεως και να καθορισθοῦν νέες διαδικασίες που να έπιτυγχάνουν ταχύτητα άποφάσεως, πράγμα τό όποιον δεν συνέβη μέχρι σήμερα.

Τέλος θέλω να τονίσω άλλη μιá φορά, ότι τό θέμα τής οικονομικής άνόδου, δεν είναι μόνον άναγκαία προϋπόθεση για να μπορέσουμε να προσφέρωμε, ιδίως στους πληγέντες από τήν τουρκική εισβολή, τήν δυνατότητα αξιοπρεπούς διαβίσεως αλλά είναι παράλληλα και έθνική ανάγκη διότι όταν επιτύχωμε οικονομική άνοδο, ή άντοχή, μαχητικότης και συνοχή του

λαού μας θά είναι ισχυροτέρα γιά νά μπορέσωμε νά εργασθοῦμε γιά μιὰ δίκαια λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, καί νά διασφαλίσωμε τήν ἐνότητα τοῦ κράτους μας καί τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα γιά ὅλους τοὺς πολίτες τοῦ κράτους.

Κλείοντας θέλω νά ἐπαναλάβω τήν ἐμπιστοσύνη καί τήν ὑποστήριξη μας πρὸς τήν Κυβέρνηση γιά τὸν πολὺ ἀξιοκαί ὑπεύθυνο χειρισμὸ τῶν οἰκονομικῶν μας καί νά ἀπευθύνω ἐπίσης ἔκκληση πρὸς ὅλους, ἐργοδότες καί ἐργαζομένους, νά συνεργασθοῦμε μέ σύνεση γιά νά ἐπιτύχωμε κατὰ τὸν χρόνο αὐτὸ ἀκόμη καλύτερα ἀποτελέσματα, γιά τὸ καλὸ ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ μας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Ἐζεκίας Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Συζητοῦμε τὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ καί τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀνάπτυξης γιά τὸ 1977, ἐνῶ συνεχίζεται ἡ κατοχὴ τοῦ 40% τοῦ κυπριακοῦ ἐδάφους ἀπὸ τὰ τούρκικα στρατεύματα, ἐνῶ τὸ ἕνα τρίτο περιπίου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου παραμένουν πρόσφυγες, ἐνῶ συνεχίζεται τὸ δράμα τῶν οἰκογενειῶν ἀγνοουμένων κι' ἐνῶ οἱ τουρκοκυπριακὲς μάζες στενάζουν κάτω ἀπὸ μιὰ τριπλὴ καταπίεση κι' ἐκμετάλλευση. Τὴν καταπίεση καί ἐκμετάλλευση τῶν τουρκοκυπριακῶν στρατευμάτων κατοχῆς, τῶν ἐποίκων καί τῆς σωβινιστικῆς τουρκοκυπριακῆς ἡγεσίας.

Ταυτόχρονα, ὅμως, συζητοῦμε τοὺς δυὸ προϋπολογισμοὺς, ἐνῶ τὸ Κυπριακὸ μπήκε σὲ μιὰ νέα φάση, πού ἐγκαινιάστηκε μέ τίς δυὸ συναντήσεις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου μέ τὸν Τουρκοκύπριο ἡγέτη Ραούφ Ντενκτάς, πού εἶχαν σάν κατάληξη τὴν συμφωνία γιά τίς κατευθυντήριες γραμμές, βάσει τῶν ὁποίων θά δοθοῦν ὁδηγίες στοὺς ἐκπροσώπους τῶν δύο πλευρῶν γιά τίς συνομιλίες, πού ἀσφασιόστηκε ν' ἀρχίσουν στίς 31 Μαρτίου.

Δὲν προτίθεμαι σ' αὐτὴ μου τὴν ἀγόρευση νά ἐρμηνεύσω ἢ ν' ἀναλύσω τίς κατευθυντήριες γραμμές πού συμφωνήθηκαν κατὰ τὴν δευτέρη συνάντηση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, μέ τὸν Τουρκοκύπριο ἡγέτη, Ραούφ Ντενκτάς, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Γ.Γ. τοῦ Ο.Η.Ε. Δρος Κούρτ Βάλντχαϊμ. Αὐτὸ εἶναι ἔργο πού θά ἀπαιτήσῃ τὴ συλλογικὴ προσπάθεια καί τὴν ἐποικοδομητικὴ συμβολὴ ὅλων τῶν ὑπευθύνων καί κατὰ κύριο λόγο τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου. Καί πρέπει νά θεωρεῖται βέβαιο ὅτι θά τοὺς ἀσασχολήσει αὐτὸ τὸ θέμα γιά νά καταλήξουν σὲ λεπτομερεῖς ὁδηγίες πρὸς τὸν ἐκπρόσωπο τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς πλευρᾶς στίς συνομιλίες.

Οὔτε προτίθεμαι νά προβλέψω ἢ νά μαντέψω ποιά θάναί ἢ ἐκβαση τῶν διακαινοτακῶν συνομιλιῶν πού θ' ἀρχίσουν στὴ Βιέννη ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Γ.Γ. τοῦ Ο.Η.Ε.

Αὐτό, ὅμως, πού θεωρῶ καθῆκον μου νά τονίσω εἶναι ὅτι τὸ Κόμμα μας, τὸ ΑΚΕΛ, ἐκτιμᾷ μέ ὅλη τὴν ἀπαιτούμενη σοβαρότητα τὴ νέα φάση στὴν ὁποία μπαίνει τὸ Κυπριακὸ. Κι' ἐνῶ εἶναι πολὺ πρόωρο ἀκόμη γιά ὀλοκληρωμένους ἐκτιμήσεις, ὅσον ἀφορᾷ τίς νέες ἐξελίξεις, πρόωρο ἀκόμη νά ποῦμε ἂν θά ἀνοίξει ὁ δρόμος γιά ἐπιτυχεῖς συνομιλίες, θά διαπράτταμε σοβαρῶτα λάθος ἂν δὲν ἐκτιμούσαμε ὅ,τι θετικὸ ὑπάρχει, τὸ ὁποῖο καί νά ἀξιοποιήσουμε.

ΘΕΤΙΚΑ ΧΕΙΡΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΘΕΜΑ Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Πρώτα, τὸ ΑΚΕΛ πιστεύει, ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Πρόεδρος Μακάριος προσέγγισε καὶ χειρίστηκε τὸ ὅλο ζήτημα τόσο στὴν πρώτη ὅσο καὶ στὴν δεύτερη συνάντησή του μὲ τὸν Ντενκτάς, καθὼς καὶ στὴ δημοσιογραφικὴ διάσκεψη πού ἀκολούθησε, ἦταν πολὺ θετικὸς καὶ ὑπεύθυνος. Κονιορτοποιήσε μὲ τὸν χειρισμὸ του τὸν μῦθο περὶ «ἀδιάλλακτου» καὶ «σκληροῦ» κι' ἀπέδειξε ὅτι θέτει τὸ συμφέρον ὁλόκληρου τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, πάνω ἀπ' ὅλα.

Πέραν ὅμως ἀπὸ αὐτό, ὑπάρχουν καὶ τὰ θετικὰ στοιχεῖα στὴν συμφωνία πού ἐπιτεύχθηκε γιὰ τὶς κατευθυντήριες γραμμές, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλεται ν' ἀξιοποιήσουμε γιὰ ν' ἀνοίξουμε τὸν δρόμο πρὸς μιὰ δημοκρατικὴ, δίκαιη λύση τοῦ Κυπριακοῦ, βάσει τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε.

Η ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΤΕΝΚΤΑΣ

Ἐπὶ ὑπάρχει, βέβαια, ἡ ἀρνητικὴ στάση πού τήρησε ὁ κ. Ντενκτάς κατὰ τὴν δευτέρη δημοσιογραφικὴ διάσκεψη πού ἔδωσε μετὰ τὴν συνάντησή του μὲ τὸν Πρόεδρο Μακάριο καὶ τὸν Γ.Γ. τοῦ ΟΗΕ καὶ ἀργότερα. Ὅμως, τὰ γραπτὰ μένουν. Καὶ τὰ γραπτὰ πού βρίσκονται στὰ χέρια τοῦ Γ.Γ. τοῦ ΟΗΕ μιλοῦν γιὰ τὶς 4 κατευθυντήριες γραμμές καὶ τί ἀκριβῶς μένει πρὸς συζήτηση.

ΝΑ ΠΙΣΤΩΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΑΔΟΥΛΩΤΟ ΛΑΟ ΜΑΣ

Γιὰ τὰ θετικὰ στοιχεῖα στὴν νέα φάση πού ἐγκαινιάζεται μὲ τὴν ἐπανεναρξη τῶν συνομιλιῶν, ἀποφασιστικὸ ρόλο διαδραμάτισε καὶ διαδραματίζει ἡ ἡρωϊκὴ ἀντίσταση καὶ πάλη τοῦ λαοῦ μας, πού συνεχίζεται ἀμείωτη γιὰ 32 τῶρα μῆνες. Γιὰ ὅ,τι θετικὸ ὑπάρχει στὴν νέα φάση τοῦ Κυπριακοῦ πρέπει νὰ πιστώσουμε πρῶτα τὸν ἀδούλωτο, ἀκαταμάχητο λαὸ μας, πού ὄχι μόνον πρόβαλε καὶ προβάλλει ἐπιτυχημένη ἀντίσταση στὰ κατακτητικὰ, ὑποδουλωτικὰ σχέδια τῶν ἐχθρῶν τῆς Κύπρου, ἀλλὰ καὶ ματαίωσε τὸν ἐκτροχιασμὸ τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τὰ πλαίσια καὶ τὶς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ. Πρέπει νὰ πιστώσουμε τοὺς ἐργαζόμενους τῆς Κύπρου, πού μὲ πραγματικὴ αὐτοθυσία καὶ ἀταπάρνηση ἔκαμαν κατορθωτὸ ὅ,τι ἔχει ἐπιτευχθῆ γιὰ τὴν ἀνάκαμψη καὶ ἐπαναδραστηριοποίηση τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας, ἔτσι πού νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ μακροχρόνια διεξαγωγή τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγώνα, ἀν αὐτὸ μᾶς ἐπιβληθῆ.

Μὲ τὴν ἐνότητά καὶ τὴν ἀντίστασή του, τὴν προσήλωσή του στὶς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ, τὴν ἐμμονή του στὴ γραμμὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὴν νίκη του στὶς βουλευτικὲς ἐκλογές, ὁ ὑπέροχος Κυπριακὸς λαὸς ἐξουδετέρωσε τὴν γραμμὴ τοῦ ἐνδοτισμοῦ καὶ τῆς ἀποδοχῆς τῶν τετελεσμένων κι' ἀνάγκασε τόσο τοὺς ἱμπεριαλιστὲς ὅσο καὶ τοὺς ἐπεκτατιστὲς τῆς Ἄγκυρας νὰ σκεφθοῦν ψυχραιμότερα.

Στὴν ἀντίστασή τῶν Ἑλληνοκυπρίων πρέπει νὰ προστεθῆ καὶ ἡ πάλη τῶν δημοκρατικῶν, προοδευτικῶν Τουρκοκυπρίων, πού παρὰ τὴν τριπλὴ καταπίεση κι' ἐκμετάλλευσή ἀγωνίζονται κι' αὐτοὶ γιὰ μιὰ δημοκρατικὴ, δίκαιη λύση τοῦ Κυπριακοῦ.

Ἡ οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ κατάσταση τόσο στὰ κατεχόμενα ἀπὸ τὰ τούρκικα στρατεύματα ἐδάφη, ὅσο καὶ στὴν ἴδια τὴν Τουρκία ἀσκεῖ ὁλοένα καὶ μεγαλύτερη πίεση πάνω στὴν τουρκικὴ κυβέρνησι.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Ἡ πίεση τῆς διεθνοῦς συμπαράστασης καὶ ἀλληλεγγύης πρὸς τὴν Κύπρο, πού παίρνει ὁλοένα καὶ μεγαλύτερες διαστάσεις, εἶναι ἕνας ἄλλος σοβαρῶτατος παράγοντας πού συνέβαλε στὶς τελευταῖες ἐξελίξεις.

Αυτή ή διεθνής συμπαράσταση και άλληλεγγύη πρὸς τὴν Κύπρο ἐκφράζεται μὲ πολλοὺς και διάφορους τρόπους. Εἶναι τὰ ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας και τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ ΟΗΕ, πού συνιστοῦν αὐστηρὴ καταδικὴ τῆς Τουρκίας και τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ γιὰ τὸ συνεχιζόμενο ἐγκλημα κατὰ τῆς Κύπρου. Τὰ ψηφίσματα αὐτὰ ἀπαιτοῦν τὴν ἀπομάκρυνση ὅλων τῶν Ξένων στρατευμάτων, τὴν ἐπιστροφή τῶν προσφύγων, τὴ διακρίβωση τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων και τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς Κυπρίους, "Ἕλληνες και Τούρκους, στὴν τράπεζα τῶν συνομιλιῶν.

Εἶναι ἡ πίεση τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴ Σοβιετικὴ Ἔνωση. Ἡ Διακήρυξη τῆς Διάσκεψης Κορυφῆς τῶν χωρῶν-μελῶν τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας τὸν Νοέμβρη τοῦ 1976. Εἶναι οἱ διμερεῖς δηλώσεις τῆς Σοβιετικῆς Κυβέρνησης και ἄλλων χωρῶν και ἰδιαίτερα ἡ Δήλωση τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης και ΗΠΑ στὸ Βλαδιβοστόκ, τὸν Νοέμβρη τοῦ 1976. Μ' αὐτὴ τὴν δήλωση, ὅπως εἶναι γνωστὸ, οἱ ἡγέτες τῶν δυὸ μεγάλων δυνάμεων Μπρέζνιεφ και Φόρντ, ὄχι μόνον ἀπαίτησαν τὴν «αὐστηρὴ ἐφαρμογὴ τῶν ψηφισμάτων τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας και τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ ΟΗΕ», ἀλλὰ και διαδήλωσαν τὴ σταθερὴ ὑποστήριξη τους γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία, τὴν κυριαρχία και τὴν ἐδαφικὴ ἀκεραιότητα τῆς Κύπρου και ὑποσχέθησαν νὰ καταβάλουν κάθε προσπάθεια πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

Ἡ ὑποστήριξη και ἀλληλεγγύη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ και τῆς Δημοκρατικῆς Ἑλλάδας, ἡ ὑποστήριξη και ἀλληλεγγύη τῶν ἀδεσμεύτων και ὅλων τῶν φιλελευθέρων και φιλειρηνικῶν λαῶν τοῦ κόσμου, ἀσκεῖ τὴν πίεση τῆς πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς Τουρκίας.

Εἶναι, λοιπόν, ὅλοι αὐτοὶ οἱ παράγοντες μαζί κι' ὁ καθένας χωριστὰ πού ἀνάγκασαν τὸν ἰμπεριαλισμὸ και τὴν Τουρκία νὰ διαφοροποιήσουν τὴν τακτικὴ τους κι' ἐνῶ ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ παρουσιαζόταν ἀδιάλλακτη και ἀμετάθετη στὴν ἐμμονὴ τῆς γιὰ ἀναγνώριση τῶν τετελεσμένων γεγονότων, κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῆς πραγματικότητας ὑποχρεώθηκε νὰ προσεγγίσει τὸ Ζήτημα ὅπως τὸ προσέγγισε στὶς δυὸ συναντήσεις τοῦ Ντενκτάς μὲ τὸν Πρόεδρο Μακάριο.

ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΣΚΛΗΡΗ ΔΟΥΛΕΙΑ

Τὸ ΑΚΕΛ δὲν τρέφει ὅποιεσδήποτε αὐταπάτες ὅτι ὁ δρόμος εἶναι τώρα ἀνοικτός γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Τὸ ΑΚΕΛ πιστεύει ὅτι θὰ ἀπαιτηθῆ σκληρὴ δουλειὰ και διαπραγματεύηση γιὰ ν' ἀνοίξει ὁ δρόμος γιὰ μιὰ συμφωνία, μὲ βάση τὶς κατευθυντήριες γραμμές και τὶς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ γιὰ τὸ Κυπριακό. Θὰ ἀπαιτηθῆ πολὺ καλὴ προετοιμασία γιὰ τὶς συνομιλίες τὶς Βιέννης και καλὴ θέληση, ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς πλευρᾶς, πού τὴν ἐπέδειξε ἤδη στὶς συναντήσεις τοῦ Προέδρου Μακαρίου μὲ τὸν κ. Ντενκτάς, ἀλλὰ και ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ πλευρὰ. Τὸ πνεῦμα τῆς δεύτερης δημοσιογραφικῆς διάσκεψης τοῦ κ. Ντενκτάς δὲν ἦταν ἐποικοδομητικὸ, θετικὸ. Οὔτε και μερικὰ ἄλλα πού ἐλέχθησαν ἀπὸ τουρκικῆς πλευρᾶς.

Πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθοῦν οἱ ἀκραίες θέσεις και νὰ ἐπιδειχθῆ πνεῦμα συνεργασίας και μετριοπάθειας κι' ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρές, γιὰ ν' ἀνοίξει ὁ δρόμος γιὰ τὴν λύση τῆς συνταγματικῆς πτυχῆς τοῦ Κυπριακοῦ.

Ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ ἀπευθύνουμε μῆνυμα φιλίας και συνεργασίας πρὸς τοὺς Τουρκοκύπριους. Ἀποτεινόμεστε πρὸς τὴν τουρκοκυπριακὴ ἡγεσία, τοὺς πολιτικούς παράγοντες, τὶς ὀργανώσεις και τὶς μάζες τῶν Τουρκοκυπρίων και τοὺς καλοῦμε νὰ προσέλθουν στὶς συνομιλίες μὲ πνεῦμα

καλής θέλησης, γιατί ο αγώνας μας είναι κοινός και μία δημοκρατική, δίκαιη λύση του Κυπριακού, με βάση τις αποφάσεις του ΟΗΕ, θ' ανοίξει ταυτόχρονα και τον δρόμο για αρμονική συνεργασία στην πάλη για μία χαρούμενη κι' ευτυχισμένη ζωή για όλους τους Κυπρίους.

Ο ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Δέν θα έκτελούσαμε τὸ καθήκον μας, ὅμως, ἂν δέν προειδοποιούσαμε καὶ γιὰ τοὺς σοβαρώτατους κινδύνους ποὺ ἐπικρέμονται πάνω ἀπὸ τὸν λαό μας, Ἕλληνες, Τούρκους, Ἀρμένηδες καὶ Μαρωνίτες. Κι' αὐτοὶ οἱ κίνδυνοι προέρχονται κατὰ πρῶτιστο λόγο ἀπὸ τὸν ἱμπεριαλισμό, ὁ ὁποῖος δέν ἐγκατέλειψε τὰ σχέδια του γιὰ τὴν Κύπρο.

Ὁ ἱμπεριαλισμός, ποὺ εἶναι ὁ κύριος ἔνοχος γιὰ τὸ ἀποτρόπαιο ἔγκλημα ποὺ διαπράχθηκε ἐναντίον τοῦ λαοῦ μας, ντυμένος τώρα τὸν μανδῦα τοῦ «σωτήρα», προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχει ἐκεῖνο ποὺ ἀπότυχε μὲ τὴ συνωμοσία, τὴ διαφθορά, τὸ ἔγκλημα, τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή. Προσπαθεῖ, ὑποδυόμενος πότε τὸν ρόλο τοῦ ἐρευνητῆ, πότε τοῦ μεσολαβητῆ καὶ πότε τοῦ ἀφ' ὑψηλοῦ κριτῆ, νὰ παρέμβει στὸ Κυπριακὸ καὶ νὰ δώσει τὴ δική του λύση.

Ἄν τοῦ ἐπιτρέψουμε, θὰ ὀδηγήσει τὸ Κυπριακὸ ἔξω ἀπὸ τὰ πλαίσια καὶ τὶς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ καὶ θὰ τὸ λύσει στὰ σκοτεινὰ παρασκήνια τοῦ ΝΑΤΟ μὲ τρόπο ποὺ νὰ ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τοῦ ΝΑΤΟ καὶ ὄχι τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Ἄν τοῦ ἐπιτρέψουμε θὰ διαμελίσει τὴν Κύπρο καὶ θὰ τὴν μετατρέψει σὲ πολεμικὸ ὄρμητήριο τοῦ ΝΑΤΟ. Θὰ μετατρέψει ὅ,τι ἀπόμεινε σ' αὐτὸ τὸν τόπο σὲ σωστή κόλαση, ὅπου ἡ ζωὴ δέν θάχει πιά κανένα νόημα.

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΙ ΝΕΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Διαβάσατε, φαντάζομαι, τὴν πρόσφατη συνέντευξη κάποιου Ἑοκαβιτατζιῆ, μὲ τὸ ὄνομα Κωνσταντῖνος Ἀντωνιάδης, στὰ «Νέα» τῶν Ἀθηνῶν. Καταγγέλλει ὅτι ἰδρύθηκε ἢ ἰδρύεται ἤδη νέα ἐγκληματικὴ, τρομοκρατικὴ ὀργάνωση μὲ τὴν ἐπωνυμία «Μυστικὴ Ὀργάνωση Κυπριακοῦ Ἀγώνα «ΜΟΚΑ». Δέν πρόκειται βέβαια γιὰ τὸν καφε Μόκα, ἀλλὰ γιὰ συνδικατὸ ἐγκλήματος ποὺ θὰ πληρώνεται τρεῖς χιλιάδες λίρες γιὰ κάθε δολοφονία ποὺ θὰ διαπράττει. Ὑπάρχουν πολλὰ λεφτά, ἀποκαλύπτει ὁ Ἀντωνιάδης. Καὶ εἶναι φανερό ἀπὸ ποῦ προέρχονται αὐτὰ τὰ λεφτά. Πρέπει νὰ προέρχονται ἀπὸ τὴν ΣΙΑ ποὺ χρηματοδότησε καὶ τόσα ἄλλα ἐγκλήματα τῆς ΕὐΟΚΑ Β' στὸ παρελθόν, ὅπως καὶ τὸ ἐγκληματικὸ φασιστικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974.

Αὐτὰ εἶναι τὰ νέα ἐγκληματικὰ σχέδια κατὰ τῆς Κύπρου, ποὺ τὸ ΑΚΕΛ καταγγέλλει ἀπὸ καιρὸ. Καὶ ὑπῆρξαν καὶ πάλιν μερικοὶ φιλονατοϊκοὶ κύκλοι ποὺ εἰρωνεύτηκαν τὸ ΑΚΕΛ γιὰ τὶς ἀποκαλύψεις ποὺ ἔκαμε. Νὰ ὅμως ποὺ ὑπάρχει μαρτυρία καὶ μάλιστα ἀπὸ Ἑοκαβιτατζιῆ ὅτι ἡ νέα συνωμοσία ὑφίσταται ἤδη.

Οἱ ἱμπεριαλιστὲς προσορίζουν τὴν Κύπρο νὰ θυσιαστῆ στὸν βωμὸ τῶν νατοϊκῶν τους συμφερόντων. Αὐτὸ δέν πρέπει, δέν μπορούμε νὰ τὸ ἐπιτρέψουμε ἂν θέλουμε νὰ λεγόμαστε Κύπριοι πατριώτες.

Θὰ ὑπάρξουν ἐπίσης κίνδυνοι ὑπενόμησης καὶ τορπιλλισμοῦ τῶν συνομιλιῶν καθὼς καὶ πιέσεις γιὰ ἀπαράδεκτους συμβιβασμούς καὶ ὑποχωρήσεις. Ἐπιβάλλεται νὰ ἐπαγρυπνοῦμε γιὰ νὰ ἐξουδετερώσουμε αὐτοὺς τοὺς κινδύνους.

Νὰ προσέλθουμε στὶς συνομιλίες ὠπλισμένοι μὲ καλὴ θέληση, ἀποφασισμένοι νὰ ἐμμεῖνουμε σὲ ἀρχές, προετοιμασμένοι νὰ συζητήσουμε ἐποικο-

δομητικά και με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αποφάσεις του ΟΗΕ, κάθε τι στο οποίο ύφίσταται διαφορά απόψεων και με επιχειρήματα να προβάλλουμε την σωστή θέση.

ΝΑ ΕΜΜΕΙΝΟΥΜΕ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ

Πέραν όμως από την συνταγματική πτυχή του Κυπριακού υπάρχει και η διεθνής πτυχή. Υπάρχουν οι συνθήκες εγγυήσεως και συμμαχίας που μας έφεραν στην τραγική κατάσταση που αντιμετωπίζει σήμερα ο λαός μας. Υπάρχει η Συνθήκη Έγκαθιδρύσεως βάσει της οποίας η Βρετανία έεασφάλισε τις κυρίαρχες βάσεις της.

Αυτές οι πλευρές του Κυπριακού μόνο σε μία Διεθνή Διάσκεψη στα πλαίσια του ΟΗΕ, όπως την πρότεινε η Σοβιετική Ένωση και υποστηρίζεται από την Κυπριακή Κυβέρνηση, είναι δυνατόν να συζητηθούν και να λυθούν προς το συμφέρον του Κυπριακού λαού. Μόνο από μία τέτοια Διεθνή Διάσκεψη είναι δυνατό να εξασφαλιστούν ισχυρές και αξιόπιστες διεθνείς εγγυήσεις. Πρέπει να εμμείνουμε στην σύγκληση τέτοιας Διάσκεψης και να κάμουμε όλη την αναγκαία διαφώτιση και κινητοποίηση για την αποδοχή της Σοβιετικής πρότασης. Γιατί είναι το απαραίτητο συμπλήρωμα της όλης εργασίας για την λύση του Κυπριακού.

Κύριε Πρόεδρε. Θεώρησα χρήσιμο ν' αναφερθώ στη νέα φάση στην οποία μπαίνει το Κυπριακό γιατί όταν συζητούμε τους δυο Προϋπολογισμούς που έχουμε μπροστά μας πρέπει αυτό να γίνεται σε συνάρτηση με τον αγώνα Ζωής ή θανάτου που ακόμα διεξάγει ο μαρτυρικός κυπριακός λαός.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΟ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟ ΟΠΛΟ

Σ' αυτό τον αγώνα το ισχυρότερο όπλο που διαθέτει ο λαός μας, είναι η πατριωτική του ένότητα πάνω στη βάση της γραμμής και τακτικής του Έθνικού Συμβουλίου. Αυτή την ένότητα θα πρέπει να διαφυλάξουμε σαν κόρηνη όφθαλμοῦ και να την ενδυναμώσουμε στο έπακρο. Γιατί συνιστά την καλύτερη εγγύηση επιτυχίας της αντίστασης και πάλης του λαού μας για μία Κύπρο πραγματικά ανεξάρτητη, δημοκρατική κι' αποστρατικοποιημένη. Γιατί συνιστά την καλύτερη εγγύηση για την μελλοντική οικοδόμηση μιας πραγματικά χαρούμενης κι' ευτυχισμένης Ζωής για όλους τους Κυπρίους.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΔΡΑΣΗΣ 1975 — 1976

Για να εκτιμήσουμε σωστά τα αποτελέσματα του πρώτου Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης, πρέπει ν' αναλογιστούμε την κατάσταση της Κυπριακής Οικονομίας, πριν και μετά από το χουντικό πραξικόπημα και την τούρκικη εισβολή.

Στην περίοδο 1960 — 1973 το Άκαθάριστο Έγχώριο Προϊόν αυξήθηκε κατά 148%, με μέσο ετήσιο ρυθμό 7,2%. Στην ίδια περίοδο το Άκαθάριστο Έθνικό Προϊόν κατ' άτομο του πληθυσμού, αυξήθηκε κατά 108%, με μέσο ετήσιο ρυθμό 5,8%, από £192,5 στις £402,2. Σταθερές τιμές του 1967.

Οι ρυθμοί προόδου της Κυπριακής Οικονομίας στα πρώτα δεκατρία χρόνια της ανεξαρτησίας συγκρίνονται πολύ εύνοικά με το μέσο ρυθμό ανάπτυξης του συνόλου των καπιταλιστικών χωρών, αναπτυγμένων και αναπτυσσομένων. Για παράδειγμα, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του Άκαθάριστου Έγχώριου Προϊόντος στη δεκαετία 1960 — 1970 ήταν για όλες τις καπιταλιστικές χώρες 4,9% και τις αναπτυσσόμενες 4,8%. Στην ίδια

δεκαετία ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του 'Ακαθάριστου 'Εθνικού Προϊόντος κατ' άτομο του πληθυσμού ήταν για όλες τις καπιταλιστικές χώρες 2,6% (ανάπτυγμένες 3,7% — αναπτυσσόμενες 2,1%).

Η οικονομική ανάπτυξη ήταν φυσικό να συμβάλει και στην βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του λαού. Για παράδειγμα: Τό 1960 ή κατά κεφαλήν δαπάνη ιδιωτικής κατανάλωσης έφθανε στις £160,1 σε τιμές τού 1967. Τό 1973, όμως, έφτασε τις £334,2. Αύξήθηκε κατά 109%, με μέσο ετήσιο ρυθμό 5,8%. Τα πραγματικά εισοδήματα τών εργατοϋπαλλήλων αύξήθηκαν τό 1965—1973 κατά 67%, με μέσο ρυθμό 6,6%. Τό βιοτικό επίπεδο τών αγροτών βελτιώθηκε εφόσον ή κατά άπασχολούμενο στην αγροτική οικονομία προστιθεμένη αξία αύξανόταν με μέσο ρυθμό περίπου 7%. Οί κοινωνικές υπηρεσίες σημείωσαν αισθητή βελτίωση.

Τό τρίτο πενταετές πρόγραμμα ανάπτυξης (1972—1976) θά δημιουργούσε μεγαλύτερη πρόοδο στην οικονομία και θ' ανέβαζε ακόμη πιό ψηλά τό βιοτικό επίπεδο τού λαού.

Τέτοιοι ήταν οί ρυθμοί ανάπτυξης και δυναμισμού τής οικονομίας μας στα χρόνια πριν τό πραξικόπημα και τήν τουρκική εισβολή.

ΟΙ ΟΛΕΘΡΙΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Οί συνέπειες τού φασιστικού πραξικοπήματος και τής τουρκικής εισβολής σέ βάρος τής οικονομίας μας ήταν όλεθριες. Έκτός τού συγκλονιστικού προσφυγικού προβλήματος, στό έδαφος πού κατέκτησαν τά τούρκικα στρατεύματα βρίσκονταν τό 70% τών πλουτοπαραγωγικών πηγών.

Η άνεργία προσέλαβε τεράστιες διαστάσεις. Τό εθνικό μας εισόδημα τό 1975 μειώθηκε κατά 35% σέ σύγκριση με τό 1973. Οί έπιπτώσεις σ' όλους τούς τομείς τής οικονομίας ήταν έξαιρετικά σοβαρές. Θυμόμαστε όλοι τις τραγικές συνθήκες πού δημιούργησε τό φασιστικό πραξικόπημα και ή τούρκικη εισβολή. Η συντήρηση μεγάλου μέρους τού κυπριακού πληθυσμού, τών προσφύγων, τών άνέργων, στηριζόταν στη διεθνή βοήθεια και φιλανθρωπία. Ο λαός μας κατά κυριολεξίαν αντιμετώπιζε όξυτάτο πρόβλημα επιβίωσης.

ΤΟΛΜΗΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΑΚΕΛ

Μέσα σ' αυτές τις τραγικά αντίξοες συνθήκες τό ΑΚΕΛ πρόβαλε με ένα πρόγραμμα για τήν αναζωογόνηση και επαναδραστηριοποίηση τής Κυπριακής οικονομίας. Ήταν ένα τολμηρό πρόγραμμα με στόχο τήν ανάκαμψη τής οικονομίας, τήν δημιουργία συνθηκών άπασχόλησης και λύσης τών σοβαρών προβλημάτων πού αντιμετώπιζαν οί πρόσφυγες και άλλα εργαζόμενα στρώματα τού λαού.

Δέν προτίθεται νά αναλύσω στην άγόρευση μου τό Πρόγραμμα οικονομικής επαναδραστηριοποίησης τού ΑΚΕΛ. Άρκομαι νά αναφέρω ότι αρκετές από τις προτάσεις τού ΑΚΕΛ συμπεριελήφθηκαν στό "Έκτακτο Σχέδιο Οικονομικής Δράσης τής Κυβέρνησης τού 1975—76. Είπα αρκετές, γιατί οί προτάσεις τού ΑΚΕΛ ήταν πιό τολμηρές, πιό ριζοσπαστικές.

Οί αντικειμενικοί σκοποί τού πρώτου "Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης τής Κυβέρνησης για τά χρόνια 1975—76 καθωρίσθησαν συνοπτικά ως έξης:

- (α) Άναπλήρωση όσον τό δυνατό μεγαλύτερου μέρους τής παραγωγής πού χάθηκε και τόνωση τού επιπέδου και ρυθμού τών επενδύσεων.

- (β) Αναπλήρωση και εξοικονόμηση όσον το δυνατό περισσότερων συναλλαγματικών αποθεμάτων.
- (γ) Δημιουργία εύκαιρων απασχόλησης επί προσωρινής ή μόνιμης βάσης όσον το δυνατό περισσότερων ατόμων.
- (δ) Δικαιότερη κατανομή των οικονομικών βαρών, που προέκυψαν από την έκτακτη κατάσταση κι' εξασφάλιση ενός κατωτάτου αποδεκτού επιπέδου διαβίωσης γιαλόκληρο τον πληθυσμό της Νήσου.

ΚΑΛΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα αποτελέσματα του πρώτου Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης της Κυβέρνησης υπήρξαν χωρίς αμφιβολία πολύ καλά. Μέσα σ' ένα τόσο σύντομο χρονικό διάστημα η οικονομία μας επιβίωσε όριστικά και διέρχεται τώρα το στάδιο της αναζωογόνησης.

Τα στοιχεία είναι ο άδεκαστος κριτής. Και τα στοιχεία λένουν ότι το 1976 το Άκαθάριστο Έγχώριο Προϊόν υπολογίζεται προκαταρκτικά να φτάσει στα £242,8 εκ. (τιμές κόστους 1973) και θ' αντιστοιχεί προς 78,5% του Άκαθάριστου Έγχώριου Προϊόντος του 1973. Σε σύγκριση με το 1975 το Άκαθάριστο Έγχώριο Προϊόν του 1976 αύξηθηκε περίπου κατά 14%.

Η εικόνα είναι καλύτερη αναφορικά με το Άκαθάριστο Έγχώριο Προϊόν κατ' άτομο του πληθυσμού. Βάσει προκαταρκτικών στοιχείων υπολογίζεται πως το Άκαθάριστο Έγχώριο Προϊόν κατ' άτομο του πληθυσμού (σε σταθερές τιμές κόστους) κατά το 1976 ανήλθε περίπου στο επίπεδο του 1973.

ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΛΑΟ

Πού οφείλονται αυτά τα καλά αποτελέσματα του πρώτου Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης; Οφείλονται κατά πρώτιστο και κύριο λόγο στον πατριωτισμό του κυπριακού λαού, στην ενότητα, τις εύσυνειδητες προσπάθειες και την δημιουργική εργασία των εργαζομένων.

Ο λαός — εργάτες, αγρότες, επιστήμονες και τεχνολόγοι, υπάλληλοι, επαγγελματίες και βιοτέχνες, συνέβαλαν με την εύσυνειδητη δουλειά τους στην επιτυχία του Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης.

Η κυβερνητική οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, ο προγραμματισμός των οικονομικών στόχων, μαζί με την βοήθεια των συνδικαλιστικών και άλλων οργανώσεων είναι ο δεύτερος βασικός παράγοντας που συνέβαλε στην επιτυχία του Σχεδίου.

Τρίτος βασικός παράγοντας είναι η υπεύθυνη, επαναστατική, θάλαγα, στις δοσμένες συνθήκες, πολιτική του συνδικαλιστικού κινήματος που υπογραμμίζει την πολιτική ώριμότητα και τον πατριωτισμό της εργατικής τάξης.

Τέταρτος βασικός παράγοντας είναι οι βιομηχανικές και άλλες επιχειρήσεις, που με την βοήθεια της Κυβέρνησης και την πολιτική του συνδικαλιστικού κινήματος ένθαρρύνθηκαν να επιδοθούν στην παραγωγή.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Πέμπτος βασικός παράγοντας είναι η ανάπτυξη των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων της Κύπρου με τις Σοσιαλιστικές και Άραβικές χώρες. Οι σημαντικές παραγγελίες ειδών ένδυσης, υπόδησης και άλλων βιομηχανικών εμπορευμάτων από τη Σοβιετική Ένωση και άλλες σοσιαλιστικές χώρες στους πρώτους μετά την εισβολή μήνες, ήταν αποφασιστικής σημασίας για την επιβίωση αυτών των βιομηχανικών μονάδων. Η Σοβιετική

"Ενωση, όπως και άλλες σοσιαλιστικές χώρες, αναπτύσσουν ολοένα και περισσότερο το εμπόριο τους με την Κύπρο και έχουν γίνει οι καλύτεροι αγοραστές των αμπελουργικών μας και άλλων βιομηχανικών προϊόντων.

"Ένας βασικός παράγοντας είναι η βοήθεια από την Δημοκρατική Ελλάδα και άλλες διεθνείς Οργανώσεις.

Σ' αυτούς τους βασικούς παράγοντες οφείλονται κατά την γνώμη μας οι επιτυχίες του πρώτου Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης.

Τα αποτελέσματα του Σχεδίου αυτού ήταν ακόμα καλύτερα, αν λαμβάνονταν πιο τολμηρά, ριζοσπαστικά μέτρα.

Συγκεκριμένα :

ΕΛΕΙΨΕ Ο ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΣΜΟΣ

Ο κρατικός παρεμβατισμός με την ίδρυση καθαρά κρατικών βιομηχανικών μονάδων έλειψε από το πρώτο Έκτακτο Σχέδιο Οικονομικής Δράσης. Και όμως επιβαλλόταν αυτό το μέτρο γιατί όλοι μας ξέρουμε, πως η ιδιωτική πρωτοβουλία δεν ρισκοκινδυνεύει μεγάλα ποσά χρημάτων και μάλιστα σε τόσο δύσκολες συνθήκες όπως αυτές που δημιουργήθηκαν με το πραξικόπημα και την εισβολή.

Υπάρχουν βιομηχανικές μονάδες και μερικές αναφέρονται και στην Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, που δεν είναι δυνατόν να γίνουν από ιδιώτες, αλλά μόνον από το κράτος. Αυτή η επιφύλαξη της Κυβέρνησης να επενδύσει σε καθαρά κρατικές επιχειρήσεις δεν είναι νέα. Θυμάμαι όταν συζητούσαμε εδώ την ίδρυση του διύλιστηριου πετρελαίων. Σήμερα είναι πολλοί απ' εκείνους που ενίσταντο τότε να γίνει το διύλιστήριο καθαρά κρατική επιχείρηση, που το έχουν μετανοιώσει. Ίδιαίτερα στον χώρο των μεγάλων βιομηχανικών μονάδων ο κρατικός παρεμβατισμός είναι απαραίτητος. Είναι απαράδεκτος συντηρητισμός αυτό που επιδεικνύεται από το κράτος που πρέπει να εγκαταλειφθεί.

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ

Κύριε Πρόεδρε. Μέσα σε συνθήκες αγώνα για επιβίωση, έπρεπε η Κυβέρνηση να επιστρατεύσει όλους άνεξάρτητα τους οικονομικούς πόρους που διαθέτει ο τόπος για ν' αντιμετωπίσει τα τρομερά προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί. Και κυπριακά κεφάλαια έπρεπε να παρεμποδίσει από του να φυγαδευθούν στο εξωτερικό και να χρησιμοποιήσει έπρεπε αυτά τα κεφάλαια για να εξασφαλίσει απασχόληση στις δεκάδες χιλιάδες τους άνεργους που αναγκάστηκαν να αναζητήσουν δουλειά στο εξωτερικό. Έκτακτες συνθήκες όπως αυτές που αντιμετώπισε ο λαός μας μετά το φασιστικό πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή χρειαζόνταν και την λήψη έκτακτων ριζοσπαστικών μέτρων.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες έπρεπε να εφαρμοσθή τουλάχιστο ο έλεγχος στις τράπεζες και να μην επιτρέπεται σε ξένες τράπεζες να εργάζονται αποκλειστικά, σχεδόν, με κυπριακές καταθέσεις. Αυτό το σκάνδαλο πρέπει να τερματιστή. Έπρεπε ταυτόχρονα να μελετηθή η δυνατότητα και σκοπιμότητα κρατικοποίησης των τραπεζών.

Μπορούσαμε να είχαμε εξοικονομήσει μεγαλύτερες ποσότητες ξένου συναλλάγματος αν απαγορεύαμε την εισαγωγή ώριμων ειδών που δεν είναι πρώτης ανάγκης αλλά πολυτελείας και έξηγουμαι. Σ' έναν ιδιώτη που μεταβαίνει στο εξωτερικό για οποιοδήποτε λόγο του επιτρέπουμε να μεταφέρει ξένο συναλλάγμα αξίας £150 μόνο. Αν όμως ένας άλλος ιδιώτης είναι πλούσιος και μπορεί να αγοράσει αυτοκίνητο πολυτελείας

άξιας £10.000 του έπιτρέπουμε ξένο συνάλλαγμα αυτού του ύψους των £10 χιλ. Υπάρχουν αρκετά είδη πολυτελείας που εισάγουμε ακόμα και που η απαγόρευση τους θα συνέβαλλε στην εξοικονόμηση ξένου συναλλάγματος και στην ακόμα μεγαλύτερη βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών και του έμπορικου μας ισοζυγίου.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

Αναφορικά με τὰ δάνεια που έχουμε συνάψει από την διεθνή τράπεζα πρέπει να πούμε ότι οι τόκοι και οι δεσμεύσεις που μας επιβάλλουν είναι τέτοιοι που έπρεπε να μας είχε προβληματίσει ή δανειστική μας πολιτική.

Η διεθνής τράπεζα χρεώνει τόκους πάνω από 7% και μαζί με τις προμήθειες και τις δεσμεύσεις για ύλικά που πρέπει ν' αγοράσουμε από ώριμες χώρες και άλλα, οι τόκοι σχεδόν διπλασιάζονται. Υπέδειξα και άλλστε από του βήματος της Βουλής ότι είναι δυνατόν να εξεύρουμε δάνεια με μάλιστα 3% τόκο και από χώρες όπως ή Σοβιετική Ένωση, που είναι ένας από τους καλύτερους αγοραστές των αγροτικών και άλλων προϊόντων μας. Δεν βλέπω γιατί να επιμένουμε σε δάνεια μόνον από την διεθνή τράπεζα την στιγμή που μπορούμε να εξασφαλίσουμε τέτοια και από άλλες πηγές με πολύ συμφερότερους όρους.

Έχουμε εξασφαλίσει δάνειο από την σοσιαλιστική Τσεχοσλοβακία του ύψους των \$5.000.000 πρὸς 2,1/2% τόκο το οποίο όμως μένει μέχρι στιγμής άχρησιμοποίητο.

ΠΛΗΡΩΣΑΝ ΟΙ ΕΡΓΑΤΟΎΠΑΛΛΗΛΟΙ

Όσο για την δικαιότερη κατανομή των οικονομικών βαρών πρέπει να πούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος τὸ σήκωσαν τὰ εργαζόμενα εργατοϋπαλληλικά στρώματα της κοινωνίας. Είναι γνωστό για παράδειγμα, ότι τὸ 75% της έκτακτης συνεισφοράς τὸ πλήρωσαν οι εργαζόμενοι, εργατοϋπάλληλοι. Και είναι εξίσου γνωστό ότι μέσα σ' αυτό τὸ ίδιο διάστημα πραγματοποιήθηκαν και μεγάλα κέρδη που έπρεπε να είχαν φορολογηθῆ πολύ περισσότερο, όπως είναι γνωστό ότι υπάρχει και συσσωρευμένος πλοῦτος που έπρεπε επίσης να υποχρεωθεί να συνεισφέρει. Άρα δεν μπορούμε να μας στε ικανοποιημένοι ότι έγινε, όπως διαλαμβάνει τὸ Έκτακτο Σχέδιο Οικονομικής Δράσης, δικαιότερη κατανομή των οικονομικών βαρών. Με αυτό δεν υποστηρίζω ότι οι εργαζόμενοι δεν έπρεπε να συνεισφέρουν. Οι εργαζόμενοι όμως υπέστησαν πολύ μεγάλες θυσίες μέσα σ' αυτό τὸ διάστημα, ενώ τὸ ίδιο δεν ισχύει για τὰ εϋπορα στρώματα της κοινωνίας.

ΝΑ ΠΛΗΡΩΣΟΥΝ ΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΙ

Με την κατάργηση της έκτακτης συνεισφοράς από μέρους των εργατοϋπαλλήλων άρχισε κάπως να μετριάζεται ή κατάσταση, αλλά πιὸ πολύ πρέπει να στραφῆ ή προσοχή της Κυβέρνησης πρὸς τὰ εϋπορα στρώματα που είναι σε καλύτερη θέση από τους εργαζόμενους να σηκώσουν τὰ οικονομικά βάρη.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΚΤΑΚΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΔΡΑΣΗΣ 1977 – 1978

Κύριε Πρόεδρε. Μιλήσαμε για τις επιτυχίες και τις άποτυχίες της Κυβέρνησης στην εφαρμογή του πρώτου Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης. Σημασία όμως έχει να βλέπουμε μπροστά. Την έμπειρία του παρελθόντος να την χρησιμοποιούμε για να βελτιώσουμε τὸ παρὸν και τὸ μέλλον.

Μπροστά μας έχουμε τὸ Δεύτερο Ἐκτακτὸ Σχέδιο Οἰκονομικῆς Δράσης γιὰ τὸ 1977 καὶ 1978. Εἶναι κί' αὐτὸ διαρκείας δυὸ μόνον χρόνων γιὰτὶ σύμφωνα μὲ τὴν κυβερνητικὴ ἀποψη ἢ βραχεῖα χρονικὴ περίοδος ἐπιτρέπει τὴν ταχεῖαν ἀναπροσαρμογὴ τῶν στόχων ἢ προγραμμάτων, ἂν τοῦτο κριθῆ ἀναγκαῖον ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πολιτικῶν ἐξελίξεων.

Ἡ φιλοσοφία τῆς ἀναπτυξιακῆς προσπάθειας τοῦ νέου Σχεδίου ὅπως τονίζεται ἀπὸ κυβερνητικῆς πλευρᾶς, συνάδει πρὸς ἐκείνην τοῦ Πρώτου Σχεδίου κί' ἀποβλέπει στὴ σταδιακὴ ἐπίτευξη οἰκονομικῆς βιωσιμότητος στὴν περίπτωσιν ποὺ ἡ λύσις τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ ἡ ἐπιστροφή τῶν ἐκτοπισθέντων στίς ἐστίες τους δέν πραγματοποιηθῆ σύντομα.

Τὸ Δεύτερο Ἐκτακτὸ Σχέδιο ἀποσκοπεῖ στὴν περαιτέρω ἀπάμβλυσιν τῶν προβλημάτων ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑφίστανται, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων καὶ πάλιν σύμφωνα μὲ τὴν κυβερνητικὴ ἀποψη εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἡ συνέχιση τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος καὶ ἰδιαίτερα ἡ ὑπαρξη ἐνός σημαντικοῦ ποσοστοῦ τοῦ ἐκτοπισθέντος πληθυσμοῦ ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει ἀδρανές καὶ νὰ ἐξαρτᾶται γιὰ τὴν συντήρησιν του ἀπὸ χρηματοδοτικὰς πηγὰς τοῦ Κράτους καὶ ἄλλες πηγὰς.
- (β) Τὸ πρόβλημα τῆς ἀνεργίας καὶ ὑποαπασχόλησις ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται, παρὰ τίς προσπάθειες ποὺ ἔχουν καταβληθῆ, τὴν πρόοδο ποὺ ἔχει ἐπιτευχθῆ καὶ τὴν ἔλλειψιν ποὺ ἔχει παρατηρηθῆ σὲ ὠρισμένες εἰδικεύσεις.
- (γ) Τὸ μειωμένο ἐπίπεδο τῶν εἰσοδημάτων καὶ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, ποὺ ἐπηρεάζει ἄμεσα καὶ δυσμενῶς τὸ ὕψος τῆς συνολικῆς Ζήτησις στὴν οἰκονομία καὶ τὸν ρυθμὸ τῶν ἐγχώριων ἀποταμιεύσεων γιὰ τὴ χρηματοδότησιν τῶν ἐπενδύσεων.
- (δ) Τὸ ὀξὺ στεγαστικὸ πρόβλημα τόσο τῶν ἐκτοπισθέντων ὅσο καὶ τῶν τάξεων ποὺ ἔχουν χαμηλὰ εἰσοδήματα.
- (ε) Τὸ χαμηλὸ σχετικὰ ἐπίπεδο τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων.
- (στ) Ἡ πιθανότητα δημιουργίας συνθηκῶν πίεσις στὰ συναλλαγματικά μας ἀποθέματα καὶ στὸ Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν, λόγῳ, κυρίως, τοῦ ἐνδεχομένου συνέχισις τῆς μειωμένης εἰσοδῆς Ξένων κεφαλαίων, τῆς συνεχιζόμενης ἀποστέρησις σημαντικῶν πηγῶν Ξένου συναλλάγματος καὶ τοῦ μεγέθους τῶν δημοσιονομικῶν ἐλλειμμάτων, παρὰ τὴν κατὰ τὸ 1976 ὑπαρξη ὠρισμένων εὐμενῶν ἐξωγενῶν παραγόντων.
- (ζ) Τὸ σημαντικὰ μειωμένο ἐπίπεδο τῶν δημοσίων ἐσόδων, σὲ σύγκρισιν μὲ τὴν ἀνάγκη συνεχοῦς αὔξεσις τῶν δαπανῶν γιὰ ἐπαναδραστηριοποίησιν καὶ παροχὴ κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν.

Οἱ κυριώτεροι οἰκονομικοὶ σκοποὶ τοῦ νέου Σχεδίου εἶναι :

- (α) Ἡ ἐπίτευξις ἐνός ἱκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ αὔξεσις τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος γιὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ.
- (β) Ἡ δημιουργία εὐκαιριῶν μόνιμης καὶ πλέον παραγωγικῆς ἀπασχόλησις γιὰ τὴν ταχεῖαν μείωσιν τοῦ ἐπιπέδου ἀνεργίας, τῆς ὑποαπασχόλησις καὶ τῆς μερικῆς ἀπορρόφησις προσωρινὰ ἀπασχολομένου στὸ ἐξωτερικὸ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ ἐκείνων ποὺ μετανάστευσαν μετὰ τὴν εἰσβολή.
- (γ) Πλήρης ἀποκατάστασις κλίματος ἐμπιστοσύνης γιὰ τὴν τόνωσιν τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα καὶ ἡ δημιουργία συνθηκῶν κατάλληλων γιὰ τὴν αὔξεσιν τοῦ ρυθμοῦ τῶν ἐγχώριων ἀποταμιεύσεων.
- (δ) Διατήρησις τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων τῆς οἰκονομίας σὲ ἱκανοποιητικὰ ἐπίπεδα.

- (ε) Διατήρηση κλίματος βιομηχανικής ειρήνης, και
- (στ) Διατήρηση έσωτερικής και έξωτερικής νομισματικής σταθερότητας.

Οί αντίκειμενικοί σκοποί του νέου Σχεδίου στο κοινωνικό πεδίο συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- (α) Έξασφαλίση για όλους τους πολίτες ενός αποδεκτού επιπέδου διαβίωσης.
- (β) Επίλυση του προβλήματος στέγασης των έκτοπισθέντων, που διαμένουν σε προσφυγικούς καταυλισμούς και σε πρόχειρα καταλύματα και είσαγωγή νέων διευθετήσεων κυρίως χρηματοδοτικών για την προώθηση σχεδίων ανέγερσης κατοικιών χαμηλού κόστους.
- (γ) Έξουδετέρωση των αντικινήτρων για έπαναδραστηριοποίηση των έκτοπισθέντων και επίταχυνση της ένταξης τους στην παραγωγική διαδικασία μέχρι που να βρεθῆ μόνιμη πολιτική λύση.
- (δ) Περαιτέρω προώθηση της πολιτικής ίσομερους κατανομής των προκυψάντων οικονομικών βαρών μεταξύ όλων των τάξεων του λαού και δικαιότερη κατανομή του Έθνικού Εισοδήματος μεταξύ των διαφόρων εισοδηματικών τάξεων.

Αυτοί είναι οί βασικοί σκοποί και επιδιώξεις του νέου Σχεδίου που αρχίζει από φέτος και λήγει τὸ τέλος του 1978.

ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Κύριος και γενικός στόχος του νέου αυτού Σχεδίου πρέπει να είναι ἡ στο έπακρον αξιοποίηση των οικονομικών πόρων και συντελεστών για την μεγιστοποίηση του ἔθνικου εισοδήματος. Ἡ προώθηση αυτού του στόχου στις συγκεκριμένες πολιτικές συνθήκες που διέρχεται ὁ τόπος μας πρέπει να ἐνισχύει ὀλόπλευρα τὸ οικονομικό μέτωπο για να καταστή περισσότερο ἀνθεκτικό τὸ μέτωπο του λαού μας στον ἀπελευθερωτικό, ἀντιϊμπεριαλιστικό ἀγώνα που διεξάγει.

Ὅπως εἶπα και στην ἀρχή της ἀγόρευσης μου τὸ Κυπριακὸ μπαίνει σε μιὰ νέα φάση με τις διακοινοτικές συνομιλίες που θ' ἀρχίσουν στη Βιέννη στις 31 Μαρτίου. Οὔτε αὐταπάτες, οὔτε και ὑπεραιοδοξία μᾶς ἐπιτρέπονται. Ἐπιθυμία ὅλων μας εἶναι να λυθῆ τὸ Κυπριακὸ τὸ συντομώτερο. Ὅχι ὅμως μιὰ ὀποιαδήποτε λύση, ἀλλὰ λύση που θὰ στηρίζεται στις ἀρχές και τις ἀποφάσεις του ΟΗΕ. Λύση που θὰ ἐξασφαλίζει την ἐνότητα του κράτους και την ἀρμονική συνεργασία των Ἑλληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων για τὸ καλὸ ὅλου του λαού. Λύση που να μὴ ἐγείρει ἀλλὰ να κατεδαφίζει φραγμούς και να ἐξασφαλίζει μιὰν ἐνιαία οικονομική ὄντοτητα σ' ὀλόκληρη τὴν Κύπρο.

Κι' ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ λύση δὲν ἐξαρτᾶται μόνο ἀπὸ μᾶς θὰ διαπράτταμε μοιραῖο λάθος που θὰ μᾶς στοίχιζε τὴν αἴσια ἔκβαση του ἀγώνα μας, ἂν δὲν προετοιμαζόμασταν για μακροχρόνιο ἀγώνα. Γιατί δὲν ἀποκλείεται να ἐπιβληθῆ στον λαὸ μας ὁ μακροχρόνιος ἀγώνας. Να ἐξασφαλίσουμε, λοιπόν, τὸ οικονομικὸ ὑπόβαθρο αὐτοῦ του ἀγώνα. Αὐτὸ πρέπει να εἶναι τὸ κύριο καθῆκον κι' ὁ πιὸ σημαντικός στόχος του Δεύτερου Ἐκτακτου Οἰκονομικοῦ Σχεδίου.

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Ὅταν τὸ 40% του κυπριακοῦ ἐδάφους βρίσκεται ὑπὸ τὴν κατοχὴ των τουρκικῶν στρατευμάτων κι' ὅταν τὸ 1/3 σχεδόν του πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου εἶναι ἀκόμη πρόσφυγες στην ἴδια τὴν πατρίδα τους τὰ μέτρα που ἐπιβάλλεται να πάρουμε στον οικονομικὸ τομέα πρέπει να βρίσκονται στο ὕψος των περιστάσεων και των ἀναγκῶν του ἀγώνα και του λαού. Πιὸ τολμηρά, πιὸ ριζοσπαστικά πρέπει να εἶναι τὰ μέτρα που ἐπιβάλλεται να πάρουμε.

Δέν λέω ν' αποθαρρύνουμε μέ όποιοδήποτε τρόπο τόν ιδιωτικό τομέα όμως τό Πρώτο Σχέδιο στηρίχτηκε όλότελα σχεδόν στη βοήθεια του ιδιωτικού τομέα. 'Ο κρατικός τομέας, οί κρατικές επιχειρήσεις δέν προωθήθηκαν. 'Επικρατεί ακόμη ένας άπαραδέκτος συντηρητισμός σ' αυτό τό κεφάλαιο. 'Επικρατεί μιá καθυστερημένη φιλοσοφία ότι οί κρατικές επιχειρήσεις σημαίνουν σοσιαλισμό. 'Εμείς, βέβαια, είμαστε σοσιαλιστές, κομμουνιστές άν θέλετε, και άπώτερος μας σκοπός είναι μιá σοσιαλιστική κοινωνία στην όποία καταργείται όλότελα ή έκμετάλλευση άνθρώπου άπό άνθρωπο κι' ό καθένας άμείβεται σύμφωνα μέ τίς ικανότητές του, τήν εργασία του. Αυτό πού ζητούμε όμως τώρα άπό τό κράτος δέν είναι σοσιαλισμός, αλλά κρατικός παρεμβατισμός εκεί πού ό ιδιωτικός τομέας δέν είναι δυνατόν νά ριψοκινδυνεύσει ή δέν είναι δυνατόν νά κάμει εκείνα πού θά μπορούσε νά πραγματοποιήσει μιá καθαρά κρατική επιχείρηση.

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Παραδείγματα υπάρχουν πολλά. 'Αλλά θά άρκεστώ σέ ένα για νά καταδείξω τήν μεγάλη σημασία πού έχει ό κρατικός παρεμβατισμός. Τό πρόβλημα τής στέγης ήταν και έξακολουθεί νά είναι ένα άπό τά σοβαρότερα προβλήματα μετά τό φασιστικό πραξικόπημα και τήν τουρκική εισβολή. Τά τουβλοποιεία μās τά πήραν οί Τουρκοί. Για πάρα πολύ καιρό δέν είχαμε τουβλα. Και σήμερα ακόμη οί τιμές τών τουβλών είναι ψηλές.

'Η Κυβέρνηση έπρεπε άμέσως νά παρέμβη μέ τήν άγορά και εγκατάσταση ενός αυτόματοποιημένου τουβλοποιείου άπό τό έξωτερικό για τήν κατασκευή τουβλών ή και άλλων οίκοδομικών υλικών. Μιá τέτοια ενέργεια άπό μέρος τής κυβέρνησης θά συνέβαλλε στο νά δοθούν στην άγορά μεγάλες ποσότητες τουβλών και μάλιστα σέ χαμηλές τιμές, έφόσον και τό κόστος παραγωγής μέ τό αυτόματοποιημένο εργοστάσιο θά έπεφτε σημαντικά. Αυτό θά επέσπευδε μέ τήν σειρά του τήν ταχεία οίκοδόμηση κατοικιών για τούς πρόσφυγες και μάλιστα σέ πολύ χαμηλότερο κόστος άπό τό σημερινό.

Θά μπορούσα ν' άπαριθμήσω άρκετά άλλα παραδείγματα επιχειρήσεων, για τίς όποιες ό κρατικός παρεμβατισμός είναι όχι μόνον επικερδέστατος για τό δημόσιο, αλλά και επιβάλλεται υπό τίς περιστάσεις.

Αυτό, λοιπόν, πού δέν έγινε μέ τό Πρώτο "Εκτακτο Σχέδιο Οικονομικής Δράσης και πού δέν διαλαμβάνεται στο δεύτερο σχέδιο, δηλ. οί κρατικές επιχειρήσεις, εκεί και όπου επιβάλλονται, άπό τά ίδια τά πράγματα, πρós όφελος του δημοσίου πρέπει νά ιδρύονται χωρίς ένδοιασμούς και χροντριβή. Κι' άς μή φοβούνται οί ιθύνοντες ότι εισάγουν μ' αυτό τό σοσιαλισμό, τό σοσιαλιστικό κοινωνικό σύστημα. Σέ πολλές άναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες υπάρχουν και οί κρατικές επιχειρήσεις χωρίς μέ τούτο νά σημαίνει ότι αλλάζει ή μορφή του κοινωνικού συστήματος.

Κι' έφόσον μιλούμε για κρατικές επιχειρήσεις θάπρεπε νά μελετηθ ή κρατικοποίηση τών τραπεζών, τών μεταφορών και άλλων επιχειρήσεων δημοσίας ύπηρεσίας. Στίς μεταφορές μας ιδιαίτερα επικρατεί μιá χαώδης και καθ' όλα άντιοικονομική, άντιδημοσιονομική κατάσταση. Τό κράτος πρέπει νά βάλει άποφασιστικά τό χέρι του για νά θέσει τέρμα σ' αυτή τήν κατάσταση, πού ζημιώνει πρῶτα τό δημόσιο και ταυτόχρονα και τούς ιδιώτες.

Τό σκάνδαλο πού παρουσιάζεται μέ τίς ξένες τράπεζες στον τόπο μας, νά δουλεύουν βασικά μέ τίς καταθέσεις τών Κυπρίων πρέπει νά τερματισθ και νά ύποχρεωθούν αυτές οί τράπεζες νά μεταφέρουν στην Κύπρο δικά τους κεφάλαια.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Ἡ χρηματοδότηση τῶν ἐπενδύσεων εἶναι σοβαρώτατο πρόβλημα γιατί αὐτό ἀποφασίζει τελικά τὴν ἐπιτυχία τῶν σχεδίων οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης.

Ὅταν ἡ χρηματοδότηση τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης προέρχεται κυρίως ἀπὸ ἐξωτερικούς πόρους, ἡ οἰκονομία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὑγιής. Πρέπει, λοιπόν, νὰ προσέξουμε ὥστε ἡ χρηματοδότηση τοῦ Β΄ Ἑκτακτοῦ Οἰκονομικοῦ Σχεδίου νὰ προέλθῃ κατὰ βασικὸ καὶ κύριο λόγο ἀπὸ ἐσωτερικούς πόρους. Καὶ πρέπει νὰ ἐπιστρατεύσουμε αὐτούς τοὺς πόρους κατὰ τὸν ἴδιο περίπου τρόπο πού ἐπιστρατεύουμε καὶ τὴν νεολαία μας γιὰ τὴν ἄμυνα καὶ ἐπιβίωση τῆς Κύπρου. Ὅλοι οἱ ἀδρανοῦντες οἰκονομικοὶ πόροι τῆς Κύπρου πρέπει νὰ κινητοποιηθοῦν καὶ ν' ἀξιοποιηθοῦν. Ἀπὸ τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα στὶς ἐμπορικὲς τράπεζες ἀδρανοῦν πολλὰ ἑκατομμύρια λίρες. Στὸ ἐξωτερικὸ ἔχουν φυγαδευθῆ πολλὰ κεφάλαια. Ὅλα αὐτὰ θὰ πρέπει νὰ συσσωρευθοῦν καὶ νὰ ἀξιοποιηθοῦν ἀπὸ τὸ κράτος γιὰ ἀναπτυξιακούς σκοπούς.

Δὲν λέμε ν' ἀποκλείσουμε τοὺς ἐξωτερικούς πόρους γιὰ χρηματοδότηση τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης. Πρέπει ὅμως αὐτὸ νὰ γίνεται πρωτίστως μέσο τῆς κυβέρνησης καὶ νὰ ἐξασφαλίζεται μὲ τοὺς συμφερώτερους οἰκονομικούς ὅρους καὶ χωρὶς πολιτικούς ὅρους ἢ δεσμεύσεις.

Ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ ἀξιοποιήσει κάθε δυνατότητα ἐξασφάλισης οἰκονομικῆς βοήθειας ἀπὸ φίλες χώρες. Ἄς παραδειγματιστοῦμε ἀπὸ μερικές γειτονικὲς καὶ ἄλλες ἀναπτυσσόμενες χώρες, πού οἰκοδόμησαν καὶ οἰκοδομοῦν τεράστια συγκροτήματα καὶ βιομηχανικὲς μονάδες μὲ τὴν βοήθεια τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ ἰδιαίτερα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνωσης. Ἐπιβάλλεται ν' ἀξιοποιήσουμε κι' ἐμεῖς αὐτὲς τὶς δυνατότητες.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Πρέπει νὰ περιορίσουμε τὶς εἰσαγωγές μας στὰ ἀπόλυτα ἀναγκαῖα γιὰ τὴν οἰκονομία μας καὶ ν' ἀναπτύξουμε στὸ ἔπακρο τὶς ἐξαγωγές μας. Εἶναι ἀπαράδεκτη σπατάλη ξένου συναλλάγματος ὅταν ἐπιτρέπουμε σὲ πλουσίους ἰδιώτες νὰ εἰσάγουν αὐτοκίνητα πολυτελείας καὶ κάποτε δυὸ ἢ τρία γιὰ τὴν ἴδια οἰκογένεια καὶ νὰ ἐξάγεται συνάλλαγμα ἀξίας ἑκατοντάδων χιλιάδων λιρῶν. Πρέπει νὰ ἀπαγορευθῆ ἡ εἰσαγωγή αὐτοκινήτων πολυτελείας καὶ ἄλλων εἰδῶν πολυτελείας, πράγμα πού θὰ μᾶς ἐξοικονομήσῃ πολύτιμο ξένο συνάλλαγμα.

Εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ εἰσάγουμε ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία ἐμπορεύματα ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων λιρῶν κάθε χρόνο καὶ αὐτὴ ἡ χώρα νὰ μὴν ἀγοράζει τίποτε σχεδὸν ἀπὸ τὴν Κύπρο. Τὸ εἰσαγωγικὸ μας ἐμπόριο πρέπει νὰ στραφῆ πρὸς ἐκείνες τὶς χώρες πού συνιστοῦν τοὺς καλύτερους πελάτες τῶν κυπριακῶν ἀγροτικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων.

Ἡ σύνδεση μας μὲ τὴν ΕΟΚ ἀπέδειξε ὅτι εἶναι ἀσύμφορη γιὰ τὴν οἰκονομία μας. Δὲν εἶναι ἡ ΕΟΚ πού ἀγοράζει τὰ κρασιά μας καὶ τὰ ἀμπελουργικά μας προϊόντα ἀλλὰ ἡ Σοβιετικὴ Ἑνωση καὶ οἱ σοσιαλιστικὲς χώρες. Δὲν εἶναι οἱ χώρες τῆς ΕΟΚ πού πῆραν μέρος στὴν πρώτη Διεθνῆ Ἐκθεση στὴ Λευκωσία μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή, ἀλλὰ οἱ σοσιαλιστικὲς καὶ ἀδέσμευτες χώρες. Ἐπιβάλλεται νὰ ἀναθεωρήσουμε τὴν θέση μας καὶ νὰ διεξάγουμε τὸ ἐμπόριο μας μὲ ὅλες τὶς χώρες ἰσότιμα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἀπαράβατη κοινωνικὴ μας πολιτικὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐξασφάλιση πλήρους ἀπασχόλησης καὶ ἡ οὐσιαστικὴ ἐξάλειψη τῆς ἀνεργίας, καθὼς καὶ ἡ ἐπίλυση τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων τῶν προσφύγων.

Ἐκτός τῆς ἀπασχόλησης τὸ σοβαρώτερο κοινωνικό, οἰκονομικὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς στέγης. Στὰ πλαίσια τοῦ Β' Ἐκτακτοῦ Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσης, ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ ἐπεξεργαστῆ καὶ νὰ θέσει σ' ἐφαρμογὴ ἓνα ὠλοκληρωμένο στεγαστικὸ πρόγραμμα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν τῶν προσφύγων καὶ τῶν μὴ προσφύγων ἐργαζομένων.

ΔΙΚΑΙΟΤΕΡΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Βασικὴ ἐπιδίωξη τοῦ Β' Ἐκτακτοῦ Οἰκονομικοῦ Σχεδίου πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τῆς σημερινῆς ἄδικης κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ὑπὲρ τῶν ἐργατοῦπαλλήλων καὶ γενικὰ τῶν ἐργαζομένων. Ἡ κατανομὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος ἦταν ἄδικη καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή. Μιλῆσαμε πολλές φορές στὸ παρελθὸν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς γι' αὐτὴ τὴν μεγάλη ἀδικία. Στὰ δυόμισυ τελευταῖα χρόνια, ὅμως, αὐτὴ ἡ ἀδικία μεγάλωσε. Τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολή, ἡ ἀνεργία, ἡ μείωση τῶν ἡμερομισθίων καὶ τῶν ὄρων ἐργασίας, καθὼς καὶ ὁ πληθωρισμὸς ἔκαμαν περισσότερο ἄδικη τὴν κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Τὸ ἀναλογικὰ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καρποῦνται οἱ ἐργοδότες καὶ τὰ εὐπορα στρώματα τῆς κοινωνίας.

Μὲ λίγα λόγια θὰ μπορούσε χωρὶς ὑπερβολὴ νὰ πεῖ κανεὶς, ὅτι οἱ πλούσιοι γίνονται πλουσιώτεροι καὶ οἱ φτωχοὶ φτωχότεροι.

Οἱ ἐργαζόμενοι ἔδειξαν μὲ τίς ἐθελοντικὲς θυσίες πού ἔκαμαν ὅτι κράτησαν τὸ βάρος τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας. Εἶναι ἡ σειρά τῆς Κυβέρνησης τώρα μὲ τὴν κοινωνικὴ καὶ γενικὴ πολιτικὴ τῆς νὰ συμβάλει ἐνεργὰ ἔτσι πού ν' ἀποκατασταθεῖ ἡ κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἄμεσα καὶ σὰν πρῶτο βῆμα στὰ πρό τοῦ πραξικοπήματος ἐπίπεδα καὶ νὰ γίνεῖ πιὸ δίκαιη σ' ἐπόμενο στάδιο.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπιτακτικὸ καθήκον τῆς Κυβέρνησης πού τὸ ἐπιβάλλουν ὄχι μόνον λόγοι κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ ἐθνικῆς πολιτικῆς. Μιὰ τέτοια πολιτικὴ ἀπὸ μέρους τῆς κυβέρνησης θὰ ἐνισχύσει τὸ μέτωπο πού λέγεται Κύπρος καὶ θὰ στερεώσει περισσότερο τὸ πατριωτικὸ μέτωπο τοῦ λαοῦ μας.

Κι' αὐτὴ ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμοστεῖ τόσο μὲ τὴν ἐνθάρρυνση τῆς αὔξης τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐργαζομένων ὅσο καὶ μὲ τὴν βελτίωση κι' ἐπέκταση τῶν κοινωνικῶν παροχῶν.

Αὐτὴ ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ πρέπει νὰ ἐφαρμοστεῖ μὲ τὴν δωρεὰν παιδεία καὶ τὴν ἐπεξεργασία καὶ ἐφαρμογὴ στὸ σύντομο μέλλον ἑνὸς σχεδίου παροχῆς δωρεὰν ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης γιὰ ὀλόκληρο τὸν λαό. Στὸ μεταξύ θὰ πρέπει νὰ βελτιωθοῦν οἱ κυβερνητικὲς ἱατρικὲς ὑπηρεσίες μὲ τὴν πρόσληψη περισσότερων ἱατρῶν, τὴν ἐπέκταση τῶν νοσοκομείων μας καὶ τὸν καλύτερο ἐξοπλισμὸ τους.

Γιὰ τὴ δικαιοτέρα κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν εἶπαμε κι' ἐπαναλαμβάνουμε ὅτι αὐτὰ θὰ πρέπει νὰ πέσουν στοὺς ὤμους τῶν εὐπόρων στρωμάτων τοῦ λαοῦ πού εἶναι καὶ σὲ καλύτερη θέση νὰ τὰ σηκώσουν. Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ἐργοδότες, ἐπιχειρηματίες, πού ὄχι μόνον δὲν Ζήμιωσαν ἀπὸ τὴν κατάσταση πού δημιουργήθηκε, ἀλλὰ ἔχουν ἀντίθετα πραγματοποιήσει μεγαλύτερα κέρδη.

Πρέπει νὰ κτυπηθῆ ἀμείλικτα ἡ φοροδιαφυγὴ καὶ νὰ φορολογηθοῦν περισσότερο τὰ μεγάλα εἰσοδήματα, τὰ μεγάλα κέρδη καὶ ὁ συσσωρευμένος πλοῦτος.

Ἡ πιὸ σωστή, ἢ πιὸ δίκαιη φορολογία εἶναι ἡ ἄμεση φορολογία. Ἡ φορολογία πάνω στὸ εἰσόδημα. Ἡ φορολογία πάνω στὸ συσσωρευμένο κινητὸ καὶ ἀκίνητο πλοῦτο. Ἡ ἔμμεση φορολογία, ἢ φορολογία πάνω στὰ εἶδη πλατειᾶς κατανάλωσης πληρώνεται κυρίως ἀπὸ τὶς μάζες τοῦ λαοῦ, τὰ φτωχότερα στρώματα τῆς κοινωνίας ποὺ εἶναι καὶ οἱ περισσότεροι. Ἡ ἔμμεση φορολογία ὑποβιβάζει τὸ βιοτικό ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ καὶ καθιστᾷ τὴν ζωὴ γιὰ τὰ φτωχότερα στρώματα ἀκόμη πιὸ δύσκολη. Γι' αὐτὸ καὶ ἐπιμένουμε στὴν ἄμεση φορολογία ποὺ πέφτει στοὺς ὤμους ἐκείνων ποὺ εἶναι σὲ θέση νὰ πληρώσουν.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Στὸν ἀγροτικό τομέα πρέπει νὰ γίνουν πολλά. Θέλουμε αὐξημένη παραγωγή. Γιὰ νὰ ἔχουμε, ὅμως, αὐτὴ τὴν αὐξημένη παραγωγή πρέπει νὰ δώσουμε στοὺς παραγωγούς μας νερό, λιπάσματα καὶ ἐπιστημονικὴ καθοδήγηση. Οἱ γεωργοκτηνοτρόφοι μας ἀπέδειξαν τὴν ἰκανότητα τους νὰ δημιουργοῦν σχεδὸν ἀπὸ τὸ μηδέν καὶ πρέπει νὰ τοὺς πιστώσουμε γιὰ τὴν μεγάλη συνεισφορά τους στὴν ἀνάκαμψη τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας.

Τὸ Β' Ἐκτακτὸ Σχέδιο Οἰκονομικῆς Δράσης πρέπει νὰ δώσει μεγάλη προσοχὴ στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας.

Τὸ πρῶτιστο ποὺ χρειαζόμαστε γιὰ ν' ἀναπτύξουμε τὴν ἀγροτικὴ μας παραγωγή εἶναι τὸ νερό. Προγραμματίζονται τὰ ὕδατικά ἔργα τῆς Πάφου κι' αὐτὸ εἶναι καλὸ. Δὲν εἶναι ὅμως καθόλου ἀρκετὸ. Δὲν πρέπει ν' ἀφήσουμε ποταμό, μικρὸ ἢ μεγάλο, ποὺ νὰ μὴν τὸν ἀξιοποιήσουμε γιὰ τὴν ἀνέγερση ὕδατοφρακτῶν. Πρέπει νὰ κάμουμε βαθιεῖς διατρήσεις παντοῦ γιὰ νὰ βροῦμε νερό.

Τὸ μεγαλύτερο ὕδατικό ἔργο ποὺ θὰ μπορούσε νὰ γίνει στὴν Κύπρο εἶναι ὁ φράκτης τῆς Ἄλασσας. Ἐνας ὕδατοφράκτης στὴν Ἄλασσα θὰ μπορούσε νὰ μᾶς δημιουργήσει μιὰ μεγάλη λίμνη νεροῦ πολλῶν ἑκατομμυρίων τόννων. Θὰ μπορούσαμε μ' αὐτὸ τὸν φράκτη ν' ἀρδεύσουμε ὄχι μόνο μεγάλες ἐκτάσεις γῆς στὴν περιοχὴ ἀλλὰ καὶ νὰ μεταφέρουμε νερό στὴν περιοχὴ τῶν κοκκίνοχωριῶν ποὺ ἀπειλοῦνται μὲ ὀλοσχερῆ καταστροφή ἀπὸ τὴν υπερβολικὴν ὑπεράντληση.

Ὁ φράκτης τῆς Ἄλασσας θὰ στοίχιζε περὶ τὰ 8 ἑκατ. λίρες ἂν γινόταν πρὶν δέκα χρόνια κι' ἂν δὲν ἀκούαμε τότε τὶς ὑποπτες συμβουλές ἐιδικῶν ὅτι ἦταν οἰκονομικὰ ἀσύμφορος. Δὲν ὑπάρχει περίπτωση νὰ εἶναι οἰκονομικὰ ἀσύμφορος ἓνας ὕδατοφράκτης ποὺ θάταν ὁ μεγαλύτερος στὴν Κύπρο. Τώρα, θ' ἀπαιτηθοῦν διπλάσια ἢ καὶ περισσότερα χρήματα γιὰ νὰ κατασκευαστῇ αὐτὸς ὁ ὕδατοφράκτης. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ματαιώσουμε τὴν ἀνέγερση του. Ὅσον πιὸ γρήγορα κατασκευάσουμε τὸν φράκτη τῆς Ἄλασσας καθὼς καὶ ἄλλους ὕδατοφράκτες, τόσο πιὸ γρήγορα καὶ πιὸ ἀποτελεσματικὰ θ' ἀντιμετωπιστεῖ τὸ πιὸ φλέγον πρόβλημα τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας, τὸ πρόβλημα τοῦ νεροῦ.

Μὲ ὕδατοφράκτες, ὕδατοδεξαμενές καὶ διατρήσεις θὰ πρέπει νὰ λύσουμε στὸν βαθμὸ ποὺ εἶναι δυνατόν νὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα τοῦ νεροῦ. Ὑπάρχουν χωριά στὰ ὁποῖα μὲ τὴν κατασκευὴ μερικῶν ὕδατοδεξαμενῶν σὲ κατάλληλους χώρους θὰ μπορούσαν οἱ παραγωγοὶ νὰ κάμουν τέτοιες καλλιέργειες ποὺ καὶ τὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα ν' ἀναπτύξουν καὶ τὸ βιοτικό τους ἐπίπεδο ν' ἀνεβάσουν.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Τὸ εἶπαμε πολλές φορές στὸ παρελθόν, θὰ τὸ ἐπαναλάβουμε καὶ σήμερα, ὅτι γιὰ τὶς οἰκονομικὰ καθυστερημένες περιοχές τῆς ὑπαίθρου ἐπιβάλλεται νὰ καταρτιστῇ καὶ νὰ ἐφαρμοστῇ ἓνα πρόγραμμα ἀνάπτυξης.

Τέτοιες περιοχές είναι ή Πιτσιλιά, τὰ ἀμπελοχώρια τῆς Λεμεσοῦ, ή περιοχή Μαραθάσσας, Τυλληριάς καί ὀρεινές περιοχές τῆς Πάφου.

Γιά τὴν Πιτσιλιά ἐγίνε ἓνα πρόγραμμα. Καρκινοβατεῖ ὁμως ή ἐκτέλεση του. Τὰ ἀμπελοχώρια τῆς Λεμεσοῦ εἶναι σήμερα τὰ φτωχότερα χωριά τῆς Κύπρου. Σέ πολλά ἀπ' αὐτὰ τὰ χωριά δὲν διακρίνεις ἔστω καί ἓνα φρεσκομπογιατισμένο σπίτι. Νέα σπίτια δὲν κτίζονται. Γάμοι δὲν γίνονται γιατί ή νεολαία φεύγει σ' ἀναζήτηση πόρου ζωῆς. Νερό καί δρόμοι εἶναι τὰ πιὸ ἀμεσα φλέγοντα προβλήματα αὐτῶν τῶν περιοχῶν.

Μὲ τὸ νερό θὰ μπορούσαν ν' ἀναπτύξουν σημαντικὲς καλλιέργειες πού θὰ τοὺς ἐξασφαλίζουν ἓνα ὑποφερτὸ ἐπίπεδο ζωῆς. Οἱ δρόμοι πού συνδέουν αὐτὰ τὰ χωριά μὲ τίς πόλεις εἶναι πολλές φορές ἀδιάβατοι καί δημιουργοῦν δυσκολίες καί ταλαιπωρίες στοὺς χωρικούς πού τοὺς χρησιμοποιοῦν γιά τίς δουλειές τους. Τὰ χρήματα πού τοὺς παρέχονται γιά τὴν κατασκευὴ τοπικῶν ἀγροτικῶν δρόμων εἶναι πολὺ λίγα καί ταλαιπωροῦνται διπλᾶ γιά νὰ καλλιεργήσουν τὰ κτήματα τους καί νὰ μεταφέρουν τὰ ἐργαλεῖα καί τὰ προϊόντα τους.

Ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ δώσει προτεραιότητα στίς οἰκονομικά καθυστερημένες περιοχές τῆς ὑπαίθρου. "Ἄν θέλουμε αὐτές οἱ κοινότητες νὰ ἐπιζήσουν καί νὰ μὴ καταστραφοῦν ὀλότελα, ἂν θέλουμε νὰ μείνουν οἱ παραγωγοί μας στή γῆ τους καί νὰ παράγουν πρέπει νὰ τοὺς δώσουμε καί τὰ μέσα πού θὰ τοὺς βοηθήσουν.

Μὲ ὕδατοδεξαμενές καί διατηρήσεις πρέπει νὰ λύσουμε γι' αὐτοὺς τὸ πρόβλημα τοῦ νεροῦ, τόσο γιά ἀρδευτικούς σκοποὺς ὅσο καί γιά τίς προσωπικές τους ἀνάγκες. Πρέπει νὰ τεθῆ ἐπὶ τέλους, ἓνα τέρμα σπὸ ἀναχρονιστικὸ καθεστῶς πού ὑπάρχει ἀναφορικά μὲ τοὺς δρόμους πού συνδέουν αὐτὰ τὰ χωριά μὲ τίς πόλεις. "Ὅλοι ἀνεξαιρέτα οἱ δρόμοι πρέπει νὰ περιέλθουν στὴν ἀρμοδιότητα καί δικαιοδοσία τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καί "Εργων τὸ ὅποιο καί νὰ προγραμματίσει τὴν ἐπιδιόρθωση, εὐθυγράμμιση καί ἀσφαλτόστρωση τους.

Μεγαλύτερα ποσὰ χρημάτων πρέπει νὰ διατεθοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιά τὴν κατασκευὴ καί συντήρηση τοπικῶν ἀγροτικῶν δρόμων.

Ἐπαναλαμβάνω, οἱ οἰκονομικά καθυστερημένες περιοχές τῆς Κύπρου πρέπει νὰ τύχουν εἰδικῶς προγραμματισμοῦ καί προτεραιότητας γιά νὰ ἐπιβιώσουν καί νὰ ἀναζωογονηθοῦν οἰκονομικά.

ΡΥΘΜΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κατὰ τὴν ἐπεξεργασία τῶν προηγούμενων σχεδίων ἀνάπτυξης ἀκούαμε ἀπὸ τοὺς ἰθύνοντες τὴν θεωρία, ὅτι οἱ ρυθμοὶ ἀνάπτυξης δὲν πρέπει νὰ εἶναι ταχεῖς γιατί ὑπῆρχε ὁ κίνδυνος τοῦ πληθωρισμοῦ. Ὁ κίνδυνος τοῦ πληθωρισμοῦ ὑπάρχει βέβαια στὰ πλαίσια τῆς καπιταλιστικῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀπολυτοποιεῖται. Ἡ πείρα διδάσκει ὅτι εἶναι δυνατό νὰ τεθῆ ὑπὸ ἔλεγχου ὁ πληθωρισμός. Ἡ ὑπαρξη τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν ἐπέδρασε ἀνασταλτικὰ στὴν μεγιστοποίηση τοῦ πληθωρισμοῦ. Ὑπάρχουν βέβαια καί ἄλλα μέτρα πού ἐπιβάλλεται νὰ μελετηθοῦν γιά τὸν ἔλεγχο τῶν τιμῶν καί τὸν περιορισμὸ τοῦ πληθωρισμοῦ.

"Ὅ,τι προέχει αὐτὴ τὴν στιγμή εἶναι ή ἀνάγκη ταχύρρυθμης οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης γιατί αὐτὸ ἀνταποκρίνεται στὰ ζωτικά συμφέροντα τῆς Κύπρου καί τοῦ λαοῦ τῆς.

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ

Γιά νὰ ὑλοποιηθῆ τὸ Β' "Εκτακτο Σχέδιο Οἰκονομικῆς Δράσης, γιά νὰ γίνουν οἱ ρυθμοὶ ἀνάπτυξης ἐκεῖνοι πού πρέπει νὰ εἶναι καί πού θ' ἀντα-

ποκρίνωνται στις τραγικές συνθήκες που αντιμετωπίζει ο λαός μας, χρειαζόμαστε μία κυβερνητική υπηρεσία που να είναι πολύ εύσυνειδητη, πολύ ευαίσθητη στα προβλήματα του λαού.

Χρειαζόμαστε μία δημόσια υπηρεσία που να υπηρετεί πρόθυμα, και φιλότιμα το κοινό κι' όχι να το δυσκολεύει. Μία δημόσια υπηρεσία που θα περικόψει και θα πετάξει στον κάλαθο των άχρηστων όλη την περιττή γραφειοκρατία και θα λειτουργεί με ακρίβεια και τάξη για να εκτελεστούν τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν.

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

"Επειτα, χρειάζεται συντονισμός των διαφόρων υπηρεσιών έτσι που να μη σημειώνεται άσκοπη καθυστέρηση και πολλές φορές να σπαταλούνται χρήματα χωρίς αποτέλεσμα. Χρειάζεται συντονισμός και έλεγχος. "Έλεγχος από τα πάνω ίσαμε τα κάτω και αντίστροφα. Και πρέπει ν' απασχολήσει την Κυβέρνηση το θέμα του συντονισμού και ποιό θάνατο το όργανο που θα εξασφαλίζει αυτόν τον συντονισμό. Πρέπει να απασχολήσει την Κυβέρνηση ο έλεγχος όλων ανεξαιρέτα των Υπουργείων και Κυβερνητικών Τμημάτων. "Ο Γενικός Έλεγκτής της Κυβέρνησης επισύρει κάθε χρόνο την προσοχή μας σε άνωμαλίες και άτασθαλίες. Αύτες δεν πρέπει να μένουν απαρατήρητες. Πρέπει να εξετασθούν και οι υπεύθυνοι να ύποστούν κυρώσεις. Είναι απαράδεκτο να σπαταλάται και να διασπαθίζεται το δημόσιο χρήμα σε μία περίοδο που ο λαός μας έχει τόσες μεγάλες ανάγκες.

Κύριε Πρόεδρε. Μιλήσαμε για το τι πρέπει να είναι ή δημόσια υπηρεσία. Είμαστε ικανοποιημένοι ότι έχουμε τέτοια υπηρεσία; Και αν δεν είμαστε ικανοποιημένοι τί πρέπει να κάνουμε για να την αποκτήσουμε;

Στην δημόσια υπηρεσία έχουμε εύσυνειδητους και ικανούς υπαλλήλους που κατανοούν τον σοβαρό ρόλο τους σαν εκτελεστικά όργανα της κρατικής μηχανής. "Έχουμε και υπαλλήλους που ή ανταπόκριση τους μπορεί να θεωρηθή μέτρια, όπως και υπαλλήλους που δεν ανταποκρίνονται βασικά στα καθήκοντα τους. "Ίσως μάλιστα να υπάρχουν και μερικοί που ένσυνείδητα ύπονομεύουν το έργο της Κυβέρνησης.

ΣΥΓΧΑΙΡΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΕΥΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ

"Επαινούμε και συγχαίρουμε θερμά όλους τους εύσυνειδητους κυβερνητικούς λειτουργούς και υπαλλήλους, όποιοι και αν είναι, που βάζουν την ψυχή τους στή δουλειά και ανταποκρίνονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στα καθήκοντα τους απέναντι στο κράτος και τον λαό. Αύτοι οι υπάλληλοι πρέπει να τύχουν και της ειδικής προσοχής για προαγωγή και αναγνώριση των υπηρεσιών τους.

Οί υπάλληλοι που είναι μέτριοι στή δουλειά τους πρέπει να παραδειγματιστούν από τους εύσυνειδητους συναδέλφους των και ν' αλλάξουν τρόπο δουλειάς.

ΚΑΘΑΡΣΗ ΚΑΙ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ

Για τους υπαλλήλους που σκοτώνουν την ώρα τους άπλως για να παίρνουν τον μισθό τους και δεν ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους πρέπει να ληφθούν μέτρα. "Η κυβερνητική υπηρεσία δεν είναι φτωχοκομείο ούτε κέντρο για άργόσχολους. "Όσο για κείνη την κατηγορία των υπαλλήλων που ύσιαστικά ύπονομεύουν το έργο της κυβέρνησης, νομίζω ότι συνιστά έγκλημα κατά του λαού να παραμένουν αυτά τα στοιχεία στήν δημόσια υπηρεσία.

Θεσπίσαμε πολύ πρόσφατα ένα νόμο για την κάθαρση και έξυγιανση του κρατικού μηχανισμού. Αύτος ο νόμος δεν πρέπει να μένει στο χαρτί, στο ράφι. Πρέπει να εφαρμοσθῆ. Και είναι απαραίηατο καθῆκον για ὄλους τοὺς εὐσυνείδητους, δημοκρατικούς ὑπαλλῆλους πού ἔχουν στοιχεῖα για πραξικοπηματίες στις γραμμές τους να τὰ καταθέσουν, ἐνυπόγραφα ἢ προφορικά στὸν Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης, ὅπως προνοεῖ ὁ σχετικὸς νόμος. Ἄν δὲν γίνε αὐτό, πού πρέπει να γίνει ἀπὸ κάθε δημοκρατικὸ ὑπάλληλο ἢ πολίτη, ἢ κάθαρση κι' ἐξυγιανση τοῦ κρατικὸ μηχανισμοῦ δὲν θὰ ἐπιτελεσθῆ καὶ οἱ ἐπιπτώσεις τόσο στὴ δημόσια ὑπηρεσία ὅσο καὶ στὸν τόπο γενικὰ θὰ ναι πολὺ σοβαρές.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΦΡΟΝΗΜΑΤΩΝ

Κι' ἐφόσον μιλοῦμε για τὴν δημόσια ὑπηρεσία, θάθελα να καταγγεῖλω για ἄλλη μιὰ φορά, ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, καὶ να καλέσω τὸ Σῶμα να πάρει ὑπεύθυνα θέση για τὸ συνεχιζόμενον καθεστῶς τῶν πιστοποιητικῶν κοινωνικῶν φρονημάτων, πού ὑφίσταται στὴν δημόσια ὑπηρεσία. Ἡ πρόσληψη καὶ προαγωγή ὑπαλλῆλων γίνεται πολλές φορές με τὸ γνωστὸ «πυλιετούδι» πού πάει εἴτε στὴν Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας εἴτε στὸν ἀρμόδιο Ὑπουργὸ κι' ὄχι με βάση τὰ προσόντα καὶ τὴν ὑπηρεσία τοῦ ὑπαλλήλου. Τὸ «πυλιετούδι» χρησιμοποιεῖται για τὴν πρόσληψη ἢ προαγωγή ἡμετέρων, πού συνήθως προσλαμβάνονται ὄχι με βάση τὰ προσόντα τους, ἀλλὰ με τὸν ἰσχυρισμὸ, κάποτε ὅτι ἔρριξαν φυλλάδια τῆς ΕΟΚΑ!

Ἐχω ὑπόψη μου προσοντούχους ἐπιστήμονες πού δουλεύουν για χρόνια σὰν ἡμερομισθιοὶ καὶ παρόλο πού ὁ προϊστάμενος τους τμηματάρχης τοὺς σύστησε για τὴν καλὴ τους δουλειὰ για προαγωγή, ὡστόσο δὲν προάγονται γιατί θεωροῦνται πολῖτες δευτέρας κατηγορίας ἐξαιτίας τῶν κοινωνικῶν τους φρονημάτων ἢ ἀκόμη καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ δίπλωμα τους προέρχεται ἀπὸ πανεπιστήμιο μιὰς σοσιαλιστικῆς χώρας.

Ἐχω ἐπίσης ὑπόψη μου περιπτώσεις προσοντούχων ἐπιστημόνων πού δὲν προσλαμβάνονται στὴν κυβερνητικὴ ὑπηρεσία, γιατί εἶναι ἀριστεροὶ ἢ θεωροῦνται ἀριστεροὶ ἀπὸ τὸ δίπλωμα πού ἔχουν στὰ χέρια τους.

Νὰ ἕνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς λόγους πού καταστρέφεται ἡ δημόσια ὑπηρεσία ὅταν ἐφαρμόζεται τὸ καθεστῶς τῶν κοινωνικῶν φρονημάτων στὴν πρόσληψη καὶ προαγωγή τῶν ὑπαλλῆλων ἢ ὅταν γίνονται δεκτὰ τὰ γνωστὰ «πυλιετούδια» για τὸ ἴδιο ζήτημα.

Ἡ Βουλὴ ἔχει ἀπαραήατο καθῆκον να πάρει θέση πάνω σ' αὐτὸ τὸ κεφαλαῖῶδες ζήτημα πού ἰσχύει ὄχι μόνο στους κυβερνητικούς ὑπαλλῆλους, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο στὴν ἀστυνομία καὶ στὴν πρόσληψη ἀξιοματικῶν στὴν Ἐθνοφυρούρα.

Ἡ Βουλὴ πρέπει ἐπίσης να ζητήσει ἀπὸ τὴν κυβέρνηση, ὅπως διαλαμβάνει καὶ ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, να τεθῆ τέρμα στὸ ἀπαράδεκτο καθεστῶς τῶν ἡμερομισθίων Κυβερνητικῶν ὑπαλλῆλων πού συνεχιζεται για τόσα χρόνια.

ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ — Ρ.Ι.Κ.

Οἱ ἡμικρατικοὶ ὀργανισμοὶ κατάντησαν κράτος ἐν κράτει. Ποιὸς τοὺς ἐλέγχει; Ἡ Βουλὴ δὲν ἀσκει ἐλεγχο πάνω σ' αὐτοὺς τοὺς ὀργανισμοὺς. Διορίζονται Συμβούλια. Σ' αὐτὰ τὰ συμβούλια δὲν ὑπάρχει ἔστω καὶ ἕνας, τοῦ ὁποίου καὶ μακρινὸς συγγενῆς ἀκόμη να ἦταν ἢ εἶναι ἀριστερός. Εἶναι φέουδα μιὰς τάξης καὶ μιὰς κάστας ἀνθρώπων.

Πολλὰ λέγονται για ἀτασθαλίες σὲ μερικοὺς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ὀργανισμοὺς. Ἡ Βουλὴ ἔχει καθῆκον να ζητήσει τὴν διεξαγωγή ἀποτελεσμα-

τικοῦ ἐλέγχου. Αὐτοὶ οἱ Ὅργανισμοὶ πρέπει νὰ περιέλθουν ὑπὸ τὸν ἄμεσο ἐλεγχὸ τῆς κυβέρνησης καὶ τῆς Βουλῆς. Εἶναι δημόσιες ζωτικὲς ὑπηρεσίες καὶ δὲν νοεῖται νὰ μὴ ἀσκεῖται σ' αὐτὲς πραγματικός, ἀποτελεσματικός καὶ δημόσιος ἐλεγχος.

Γιὰ τὸ Ρ.Ι.Κ. θᾶθελα νὰ πῶ ὅτι ὑπάρχει κάποια βελτίωση σὲ σύγκριση μὲ τὰ παλιὰ. Συνεχίζεται ὅμως νὰ ἐπιδεικνύεται δυσμενὴς διάκριση σὲ βάρος τοῦ ΑΚΕΛ καὶ τῆς Ἀριστερᾶς. Γιὰ παράδειγμα : Ἀπὸ μιά ἀνακοίνωση τοῦ ΑΚΕΛ θὰ μεταδοθῆ ἴσως μιά παράγραφος, ἐνῶ ἀπὸ μιά ἀνακοίνωση κάποιου ἄλλου κόμματος θὰ μεταδοθοῦν τρεῖς ἢ καὶ περισσότερες παράγραφοι. Ἀπὸ μιά ὁμιλία δική μου στὴ Βουλὴ ἢ ἄλλων βουλευτῶν τοῦ ΑΚΕΛ θὰ μεταδοθῆ πολὺ λιγώτερο ἀπ' ὅ,τι ἀπὸ ὁμιλητὲς ἄλλων κομμάτων.

Ἐνα ἀντισοβιετικὸ λιβελλογράφημα θὰ μεταδίδεται συνέχεια ἀπὸ τὸ ΡΙΚ καὶ τὴν τηλεόραση σ' ὅλες τὲς ἐκπομπὲς τῆς ἡμέρας καὶ κάποτε καὶ τὴν ἐπομένη. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ στὴν περίπτωσιν φιλοαμερικάνικης ἢ φιλοδυτικῆς προπαγάνδας.

Σημειώνουμε τὴν μικρὴ βελτίωση ποὺ ἔχει τὸ ΡΙΚ. Ἀπαιτοῦμε ὅμως νὰ ἐγκαταλειφθῆ ὁλότελα ἡ δυσμενὴς διάκριση σὲ βάρος μας ἢ οἱ προτιμήσεις τοῦ προσωπικοῦ του. Πρέπει νὰ βελτιωθῆ αἰσθητὰ ἡ δουλειὰ τοῦ ΡΙΚ καὶ τῆς τηλεόρασης. Κι' αὐτὸ θὰ γίνῃ πρῶτα μὲ τὴν κάθαρση κι' ἐξυγίανση τοῦ προσωπικοῦ καὶ τὴν πληρέστερη δημοκρατικοποίησιν του.

ΕΘΝΟΦΡΟΥΡΑ

Ἡ κατάστασις στὴν Ἐθνοφρουρὰ παρουσιάζει μιά βελτίωση. Ὑπάρχουν ὅμως ἀκόμη ἀρκετοὶ ἀξιωματικοὶ ποὺ διαδραμάτισαν ἐνεργὸ ρόλο στὸ πραξικόπημα καὶ πρέπει νὰ φύγουν ἀπὸ τὲς θέσεις τους. Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ μερικοὶ Ἑλλαδίτες χουντικοὶ ἀξιωματικοὶ ποὺ συνεχίζουν τὸ ἀνατρεπτικὸ ἔργο τῶν προκατόχων τους, ποὺ ἐπίσης πρέπει νὰ φύγουν. Συνεχίζεται ἀκόμη ὁ ὀργανωμένος ἀντικομμουνισμὸς καὶ μερικοὶ μάλιστα ἀξιωματικοὶ λέγουν ὅτι πρῶτος ἐχθρὸς μας εἶναι ὁ κομμουνισμὸς καὶ δεύτερος ἡ τούρκικη κατοχὴ. Ὁ στρατὸς μας δὲν χρειάζεται ἀντικομμουνιστικὴ πλύσις ἐγκεφάλου. Ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νὰναὶ ἀξιόμαχος εἶναι ἐκπαίδευσις στρατιωτικὴ καὶ διδασκαλία ὁμόνοιαι καὶ πατριωτισμοῦ.

Ἡ διάρκεια τῆς θητείας τῶν ἐθνοφρουρῶν μας δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνει τὰ δυὸ χρόνια. Διαφωνοῦμε μὲ τὴν πρότασις ποὺ γίνεται στὸ σχετικὸ νομοσχέδιο ποὺ κατατέθηκε γιὰ 30 μῆνες. Δυὸ χρόνια εἶναι ἀρκετὰ ἐφόσον μάλιστα ὑπάρχουν καὶ τόσες χιλιάδες ἔφεδροι. Τὸ ἐπίδομα ποὺ δίνουμε στοὺς Ἐθνοφρουροὺς μας ἐξακαλουθεῖ νὰ εἶναι £4.10.0 τὸν μῆνα ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἰδρύθηκε ἡ Ἐθνοφρουρὰ. Δὲν ἀρκεῖ οὔτε γιὰ τοὺς καφέδες ποὺ πίνουν οἱ ἐθνοφρουροὶ μας ὅταν βγοῦν μὲ ἄδεια. Οἱ περισσότεροὶ γίνονται βάρος στοὺς συγγενεῖς τους, στοὺς γονεῖς τους, οἱ ὅποιοι ἀντιμετωπίζουν μὲ τὴν σειρά τους σοβαρὲς οικονομικὲς δυσχέρειαι. Τὸ ἐπίδομα τῶν ἐθνοφρουρῶν μας θὰ πρέπει τουλάχιστο νὰ διπλασιαστῆ γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἐξασφαλίζουν τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἐξοδὰ τους.

Ὁ ἰματισμὸς καὶ ἡ ὑπόδησις τῶν ἐθνοφρουρῶν μας πρέπει ἐπίσης νὰ βελτιωθοῦν. Ἐνα ζευγάρι παπούτσια τὸν χρόνον καὶ μιά ἐνδυμασία δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἰδιαίτερα γιὰ κείνους τοὺς ἐθνοφρουροὺς ποὺ δὲν εἶναι στὰ γραφεῖα ἀλλὰ ἐκτελοῦν καθήκοντα στὸ ὑπαιθρον. Κι' ἐδῶ οἱ γονεῖς ἀναγκάζονται πολλὰς φορὰς νὰ πληρώσουν γιὰ παπούτσια καὶ ἰματισμὸ τῶν παιδιῶν τους ποὺ ὑπηρετοῦν στὴν Ἐθνοφρουρὰ.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Γιὰ τὴν ἀστυνομία εἶπαμε ὅσα εἶχαμε νὰ ποῦμε ὅταν συζητούσαμε τὸ εἰδικὸ θέμα στὴ Βουλὴ. Δόθηκε μάλιστα ρητὴ ὑπόσχεσις ἀπὸ τὸν Πρόεδρον

του Σώματος ότι ο Υπουργός Έσωτερικών και Αμύνης θα χωρίσει χωρίς καθυστέρηση στην αναδιοργάνωση και αναδιάρθρωση της αστυνομίας.

Μέχρι της στιγμής όμως δεν βλέπουμε να γίνεται τίποτε προς αυτή την κατεύθυνση. Θ' αναμένουμε κι' άφου βεβαιωθούμε ότι δεν γίνονται εκείνα που έπρεπε να γίνουν θα επανέλθουμε, όπως άλλωστε είναι και η απόφαση του Σώματος.

Ακούονται και πάλιν ψίθυροι για προαγωγές που έγιναν ή πρόκειται να γίνουν και που άφοραυν στοιχεία για τα όποια έγινε λόγος για την στάση τους στο πραξικόπημα. Η Βουλή πρέπει να είναι έτοιμη ν' αντιδράση αποφασιστικά αν άληθεύουν τα όσα λέγονται.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Το τελευταίο αλλά όχι και λιγώτερο σημαντικό που θάθελα να θίξω είναι το θέμα της δημοκρατικοποίησης της κοινωνικής ζωής σ' όλους ανεξαιρέτα τους τομείς.

Η διενέργεια κοινοτικών εκλογών που επρόκειτο να γίνουν στις 20 Φεβρουαρίου αναβλήθηκε με απόφαση της πλειοψηφίας της Βουλής. Οί Βουλευτές του ΑΚΕΛ ψήφισαν έναντιον της αναβολής. Και εξακολουθούμε να πιστεύουμε ότι κακώς έπραξε η Βουλή ν' αναβάλη τις κοινοτικές εκλογές. Έξακολουθούμε να πιστεύουμε ότι οί λόγοι που προβλήθηκαν για να δικαιολογήσουν την αναβολή δεν εύσταθούν.

Αναφορικά μ' αυτό θεωρώ καθήκον μου να καταγγείλω και πάλιν από του βήματος της Βουλής την πρόσφατη απαράδεκτη στάση του Υπουργού Έσωτερικών και Αμύνης να ζητά από τους Έπαρχους να του υποβάλουν εισηγήσεις για διορισμούς κοινοταρχών, οί όποιοι όμως να μην είναι όπωσδήποτε άριστοι. Και δικαιολογημένα διερωτάται ο λαός. Μήπως οί πραγματικοί λόγοι που ώδήγησαν στην αναβολή των εκλογών είναι άλλοι άπ' εκείνους που έξετέθηκαν ένωπιον του Σώματος; Για τόν Υπουργό Έσωτερικών και Αμυνας, τούλάχιστο, φαίνεται ότι οί πραγματικοί λόγοι ήταν για να μην βγούν και άριστοι κοινοτάρχες με την ψηφο του λαού.

Έμεις δεν θα παύσουμε να ύποστηρίζουμε ότι ο λαός έχει το αναφαίρετο δημοκρατικό δικαίωμα να εκλέξει, όχι μόνον τους κοινοτάρχες του και τα κοινοτικά συμβούλια, αλλά και τα Δημοτικά Συμβούλια και τους Δημάρχους των πόλεων. Δεν θα παύσουμε να επιμένουμε στην διενέργεια εκλογών για αυτά τα σώματα, για να τεθη όριστικά τέρμα στο απαράδεκτο, αντιδημοκρατικό, διοριστικό σύστημα.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι συνάδελφοι,

Κλείω την αγόρευσή μου επανατονίζοντας την ανάγκη άρραγοϋς δημοκρατικής, πατριωτικής ένότητας για να διεξάγουμε μ' επιτυχία τόν άπελευθερωτικό, αντιϊμπεριαλιστικό μας άγώνα. Μπορεί να έχουμε ιδεολογικές, πολιτικές διαφορές και έχουμε. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν μπορούμε να συνεργαζόμαστε πάνω στο κύριο και βασικό, που είναι το Κυπριακό και η πάλη για την λύση του.

Μπορεί οί συνομιλίες της Βιέννης ν' ανοίξουν δρόμο για τή λύση του Κυπριακού. Μπορεί ν' αποδειχτή ότι ύπάρχει ύπαναχώρηση από την άλλη πλευρά και το άδιέοδο θα συνεχίζεται. Έμεις, θα πρέπει να κάμουμε ό,τι εξαρτάται από το χέρι μας για να επιτύχει ο νέος κύκλος των συνομιλιών. Όχι βέβαια με απαράδεκτους συμβιβασμούς και ύποχωρήσεις, αλλά με βάση τις αποφάσεις του ΟΗΕ και τις κατευθυντήριες γραμμές που άποφασίστηκαν.

Δέν είμαστε υπεραισιόδοξοι. Δέν είμαστε όμως και άπαισιόδοξοι. Τήν αισιοδοξία μας τήν στηρίζουμε στήν ασάλευτη πίστη και άγωνιστική διάθεση του λαού μας. Τήν στηρίζουμε στήν διεθνή άλληλεγγύη και συμπαράσταση, τήν στηρίζουμε στο άδιάσειστο γεγονός ότι τὸ ίσοζύγιο τῶν δυνάμεων διεθνῶς εἶναι υπέρ μας, υπέρ τῆς Κύπρου, υπέρ τῆς άπελευθέρωσης και τῆς κοινωνικῆς προόδου ὄλων τῶν καταπιεζομένων και υπόδουλων λαῶν. Γι' αυτό και θά νικήσουμε. Γι' αυτό και θά κτίσουμε μιὰ νέα Κύπρο, στήν ὁποία θά βασιλεύει ἡ ὁμόνοια, ἡ εἰρήνη, ἡ συνεργασία, ἡ εὐτυχία και ἡ χαρά γιά ὄλους τούς κατοίκους της.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Βάσος Λυσαριδης ἔχει τὸν λόγον.

(Σημ. Κατὰ τήν διάρκειαν τῆς ὁμιλίας του κ. Λυσαριδη ὁ Πρόεδρος εἶχεν ἀντικατασταθῆ ὑπὸ του κ. Παπαϊωάννου).

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἄν στήν συζήτηση γιά τούς πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα και τήν εἰσβολὴ προϋπολογισμούς κύριος στόχος ἦταν ἡ ἀνάλυση τῶν θέσεων τῆς ΕΔΕΚ πάνω στο γενικό κοσμοθεωρητικό πλαίσιο πού πίστευε και στήν διαμόρφωση τῆς κοινωνικο-οικονομικῆς δομῆς τῆς Κύπρου μὲ βάση αὐτὴ τὴν ἀρχή, ἡ σημερινὴ συζήτηση παίρνει ἕνα ἀκόμα εὐρύτερο χαρακτήρα γιατί κύριο γνώρισμα του πολιτικοῦ μας στιγματος εἶναι ὁ ἀγῶνας γιά εθνικὴ ἐπιβίωση, εἶναι ὁ ἀγῶνας γιά κατάργηση τῆς ξένης κατοχῆς, εἶναι ὁ ἀγῶνας γιά εθνικὴ σωτηρία. Ὅλες οἱ ἀναγκαιότητες ὑπάγονται κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴν ἱεράρχηση.

Γιά νὰ μπορέσουμε νὰ καθορίσουμε σωστὰ τὲς πολιτικὲς και τὲς οικονομικὲς μας προοπτικὲς θά πρέπει πρῶτα νὰ καθορίσουμε τὸ διεθνές, τὸ περιφερειακό και τὸ ἐσωτερικό πολιτικὸ στίγμα, ν' ἀναλύσουμε τίς κυβερνητικὲς προθέσεις και νὰ εἰσηγηθῶμε τὰ μέτρα πού, κατὰ τὴν κρίση μας, θά θεραπεύουν τὲς κύριες ἀνάγκες του τόπου μὲ τὴν ἱεράρχηση τὴν ὁποία προδιέγραφα προηγουμένως.

Ὁ Προϋπολογισμὸς εἶναι ὁ καθρέπτης τῶν προθέσεων, τῶν ἐπιδιώξεων και τῆς μεθολογίας του κράτους. Καὶ εἶναι κατὰ τὴν συζήτηση του Προϋπολογισμοῦ πού εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτεθοῦν ἀπόψεις ἀπὸ ὅλες τὲς πλευρὲς πάνω σὲ ὅλα τὰ θέματα και νὰ χαραχθῆ ἡ γενικώτερη πολιτικὴ κατεύθυνση του τόπου.

Ὅπως εἶπα και πρὶν, γιά νὰ μπορέσουμε νὰ καταλήξουμε στὰ σωστὰ συμπεράσματα, ἀναφορικά μὲ τὴν νέα πορεία, θά πρέπει νὰ ἐπιχειρήσουμε τούλάχιστον μιὰ διακρίβωση τῶν σημερινῶν παραγόντων πού συνθέτουν τὸ Κυπριακό πρόβλημα.

Τι γίνεται στὸν διεθνῆ τομέα ; Στὸν διεθνῆ τομέα συνεχίζεται ἡ πολιτικὴ τῆς ὕφεσης. Ἐμεῖς και στὲς προηγούμενες συζητήσεις του Προϋπολογισμοῦ καθωρίσαμε σαφῶς τί πρέπει νὰ ἀναμένη κανεὶς ἀπὸ τὴν ὕφεση. Ὑφεση σημαίνει ὕφεση στὲς διακρατικὲς σχέσεις, μιὰ προσπάθεια ἀποφυγῆς τῆς ἀναμέτρησης, ἰδιαίτερα μὲ τὲς μεγάλες δυνάμεις, μιὰ προσπάθεια ἀποφυγῆς ἐπίλυσης διακρατικῶν προβλημάτων μὲ τὴν πολεμικὴ μέθοδο.

Ἄλλὰ και τότε και τώρα τονίζουμε ὅτι «ὕφεση» κατ' οὐδένα τρόπο, οὔτε τότε οὔτε και τώρα, σημαίνει τὴν ὑποστολὴ του ἀντιϊμπεριαλιστικοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τῶν λαῶν, ἀλλὰ ἀπεναντίας, ἀξιοποίηση τῶν

ἀποτελεσμάτων τῆς ὕφρασης γιὰ νὰ μπορέσουν αὐτοὶ οἱ λαοὶ πιὸ σωστά νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὸν ἀγῶνα γιὰ ἐθνικὴ λεφτεριά, γιὰ τὸν ἀγῶνα γιὰ πλήρη ἀνεξαρτησία.

Ἐμεῖς προβλέψαμε τότε ὅτι ἡ ἀντιπαράθεση, ὄχι μόνον θὰ συνεχιζόταν, ἀλλὰ θὰ ὑπῆρχεν ἐνταση τῆς ἀντιπαράθεσης. Καὶ αὕτη ἡ ἐπαλήθευση τῶρα θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ γνώμονα καὶ τῆς δικῆς μας τακτικῆς ὅταν θὰ μελετοῦμε τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα.

Ἐπίσης θὰ πρέπει νὰ τονίσω πῶς μὲ τὴν διαπίστωση πῶς ἡ ὀρθόδοξη νέο-ἀποικιακὴ κηδεμόνευση, ὅπως τὴν ξέραμε πρὶν, χρεωκοποῦσε λόγω τῆς ὀργανωμένης ἀντίδρασης τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξη χωρῶν καὶ τῶν προσπαθειῶν τους νὰ ἀποβοῦν οἱ κύριοι ἐλεγκτὲς τῶν ἐθνικῶν τους πόρων, οἱ καταπιεστικὲς δυνάμεις ἐχρησιμοποιοῦσαν καινούργιες μεθόδους. Προσπαθοῦσαν νὰ δημιουργήσουν καὶ νὰ ἀξιοποιήσουν μιὰ νέο-ἀστικο-τεχνοκρατικὴ τάξη μέσα στὲς νεοδημιούργητες χώρες, καὶ νὰ ἐδραιώσουν τὴν συμμαχία μὲ τὲς παραδοσιακὲς τάξεις στὲς παλιὲς χώρες γιὰ συνεκμετάλλευση τῶν πόρων καὶ γιὰ συνέχιση μιᾶς μεταποικιστικῆς πολιτικῆς.

Πιστεύω ὅτι αὐτὸ ἰσχύει καὶ σήμερα καὶ πιστεύω ὅτι ἡ διαπίστωση ὅτι αὐτὸ σημαίνει ὑποθήκευση ὄχι μονάχα τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων ἀλλὰ καὶ τῶν πολιτικῶν προοπτικῶν καὶ τοῦ πολιτικοῦ μέλλοντος κάθε χώρας, ἰσχύει ἀπόλυτα καὶ τῶρα καὶ στὴν δική μας περίπτωση.

Ἡ διαπίστωση εἶναι, καὶ μᾶς χρειάζεται, ὅτι αὐτὲς οἱ τάξεις ἀποτελοῦν τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα γιὰ νὰ μπορέσουν οἱ μεταποικιστικοὶ κύκλοι νὰ ἐδραιώσουν κηδεμονία στὰ ἐσωτερικὰ τῶν διαφόρων χωρῶν καὶ ἡ Κύπρος ἔχει πικρὴ ἐμπειρία αὐτῆς τῆς μορφῆς τῶν πολιτικῶν προγεφυρωμάτων τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν διεγνώσθησαν σωστὰ καὶ σὰν οἰκονομικὰ προγεφυρώματα στὸν τόπο.

Ταυτόχρονα θὰ πρέπει νὰ διαπιστώσουμε πῶς πέραν ἀπὸ τὴν χρησιμοποίηση πληρεξουσιῶν τύπου Ἰσραὴλ καὶ Τουρκίας, οἱ ὁποῖοι ἀπέβαιναν χωροφύλακες τῶν Ξένων ἱμπεριαλιστικῶν μεταποικιστικῶν συμφερόντων, ὠρισμένα ἀπὸ τὰ ἐσωτερικὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα ἐχρησιμοποιοῦνταν καὶ σὰν πληρεξούσιοι γιὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν μεταποικιστικῶν σχεδίων σὲ διάφορες περιοχές, καὶ δυστυχῶς ἡ περιοχή τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀποτελεῖ κλασσικὸν παράδειγμα πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση.

Ἐπίσης θὰ πρέπει νὰ ἀναλύσουμε τὸ γεγονός ὅτι ὑπῆρξαν στρατιωτικοὶ κύκλοι, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦσαν ἐσωτερικὰ πολιτικο-στρατιωτικὰ προγεφυρώματα καὶ ὅτι ὑπῆρξαν καὶ παραστρατιωτικὰ συγκροτήματα, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὴν κηδεμόνευση τῶν διαφόρων λαῶν.

Ἡ ἀπὸ τοὺς μεταποικιστὲς μελέτη τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν κάθε χώρας ἀξιοποιεῖται γιὰ τὴν δημιουργία ἐσωτερικῶν προγεφυρωμάτων καὶ διαχωριστικῶν τάσεων μὲ βάση τὸ χρῶμα, τὴ φυλὴ, τὴ θρησκεία. Στὴ Νότιο Ἀφρικὴ χρησιμοποιοῦν τὰ Μπαντουστάν, γιὰ νὰ μπορέσουν, ὄχι μονάχα νὰ ἀξιοποιήσουν μιὰ κηδεμόνευση φυλετικῆς διακρίσεως ἀλλὰ γιὰ νὰ ἔχουν καὶ στρατόπεδα συγκέντρωσης οὐσιαστικὰ γιὰ τὴν ἐξασφάλιση φθηνῆς ἐργατικῆς δύναμης γιὰ τοὺς πλουτοπαραγωγικοὺς χώρους τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς. Στὴν Ναμίβια χρησιμοποιοῦν ἀνδρεικέλλα-καθεστῶτα, γιὰτὶ ξέρουν ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα πρέπει νὰ παραδώσουν τὴν ἐξουσίαν στὴν πλειοψηφία τοῦ μαύρου πληθυσμοῦ καὶ γι' αὐτὸ δημιουργοῦν ἐκ τῶν προτέρων τὲς μεταποικιστικὲς ἐκείνες συνθήκες ποὺ νὰ τοὺς ἐπιτρέπουν τὴν συνέχιση τῆς κηδεμονίας. Στὴν περιοχή μας τὰ Μπαντουστάν παίρνουν ἄλλη μορφή χρησιμοποιώντας τὴν θρησκεία σὰν διαχωριστικὸ παράγοντα καὶ δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε ὅτι καὶ ἡ Κύπρος ἀκόμα ὑποφέρει ἀπὸ κά-

ποιας μορφής «Μπαντουστανοποίησης», όπως επίσης και η απόπειρα στον Λίβανο που έχει σχέση με αυτή τη νέα τακτική των μεταποικιστικών δυνάμεων.

Σε προηγούμενες ομιλίες για τον Προϊπολογισμό στην Βουλή τονίσαμε πως η τεχνολογική ανάπτυξη έδημιούργησε, για μὲν τὲς ἀνεπτυγμένες χώρες τὴν ἀνάγκη τῆς ἐπιμόρφωσης τῆς ἐργατικῆς τάξης γιὰ νὰ μπορῆ νὰ χρησιμοποιηθῆ τὰ νέα ἐξελιγμένα μέσα παραγωγῆς, καὶ αὐτὸ ἐπέφερε τὴν διεύρυνση τῆς ἐργατικῆς τάξης, ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸν ὑπὸ ἀνάπτυξη χῶρον ἐπέβαλλε τὴν ἀνάγκην δημιουργίας, ὅπως εἶπα καὶ πρὶν, μιᾶς ἀστικοτεχνοκρατικῆς τάξης καὶ εἰσαγωγῆς μιᾶς μορφῆς τεχνολογίας ἀπαραίτητης γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν πόρων καὶ ὄχι φυσικά γιὰ τὴν καλλιτέρευση τῶν ἐσωτερικῶν συνθηκῶν τῆς κάθε χώρας.

Ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ πῶ ὅτι ἀπὸ ἔλλειψη σωστῆς ἀνάλυσης ὑπῆρξαν σοβαρὰ παραλείψεις οἱ ὁποῖες ἔχουν κτυπήσει τὸν ὑπὸ ἀνάπτυξη χῶρο καὶ τὴν Κύπρο. Δὲν ἔγινε, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ἡ σωστὴ διαπίστωση ποιὲς εἶναι οἱ συμμαχίες καὶ ποιὲς εἶναι οἱ ἐχθρότητες. Θὰ ἔπρεπε ἀπὸ τότε οἱ ὑπὸ ἀνάπτυξη χώρες νὰ ξέρουν ὅτι οἱ συμμαχίες τους θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι μὲ ἐκείνες τὲς χώρες οἱ ὁποῖες θὰ μπορούσαν νὰ τοὺς δώσουν τεχνολογική βοήθεια χωρὶς νὰ ὑπάρχουν μεταποικιστικὰ δεσμὰ καὶ αὐτὸ μόνον ὁ Σοσιαλισμὸς μπορούσε νὰ τὸ δώση, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπάρξῃ οὐσιαστικὰ μιὰ συμμαχία σοσιαλιστικῶν χωρῶν, σοσιαλιστικῶν δυνάμεων ὑπὸ ἀνάπτυξη χωρῶν καὶ τῆς ἐργατικῆς τάξης τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, ἐνῶ ἐπιτρέψαμε ἀπὸ δικά μας λάθη νὰ ὑπάρξῃ μιὰ ἐθνικὴ ταύτιση τῆς ἐργατικῆς τάξης τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν τάχατες μὲ τὴν ἀστικο-μεγάλῃ τεχνοκρατικὴ τάξη αὐτῶν τῶν χωρῶν.

Ἀπὸ τότε τονίσαμε πως αὐτὴ ἡ μελέτη ἦταν ἀπαραίτητη γιὰτι θὰ μπορούσαμε ἀπὸ τότε νὰ διαπιστώσουμε σωστὰ καὶ τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ οικονομικὰ καὶ τὰ στρατιωτικὰ προγεφυρώματα τὰ ὁποῖα διαδραμάτισαν τὸν ρόλο ποὺ ὄλοι τώρα σήμερα ξέρουμε στὴν Κύπρο.

Οἱ πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες ἀποτελοῦν τὸν οικονομικὸ βραχίονα τοῦ μεταποικισμοῦ. Αὐτὸ προέκυψε ἀπὸ τὴν ἀδυναμία ἀντιμέτωπισης τῶν ἀντιφάσεων τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος ἐθνικὰ καὶ ἔτσι ἔγινε μιὰ ἀπόπειρα διεθνοποίησης τοῦ κεφαλαίου μὲ τὲς πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες καὶ διεθνοποίησης τῆς ἐκμετάλλευσης ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν συμμαχία τὴν ὁποῖαν ἀνέφερα πρὶν καὶ τὴν συνδικαλιστικὴ τοποθέτηση τοῦ ὑπὸ ἀνάπτυξη χῶρου καὶ τοῦ παραγωγοῦ πρώτων ὑλῶν. Ἄλλὰ καὶ ὅταν ἀκόμα ἔγινε αὐτὴ ἡ προσπάθεια μὲ τὲς πετρελαιοπαραγωγῆς χώρες, ἐπειδὴ ἔλειπε ἡ ἐσωτερικὴ διάρθρωση τοῦ ἐλέγχου τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων ἀπὸ τὸν λαό, στὴν οὐσία ἀπὸ τὲς αὐξήσεις τῶν τιμῶν βοηθήθηκαν περισσότερο οἱ πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες παρὰ οἱ χώρες οἱ ὁποῖες προέβαιναν στὴν αὐξηση τῶν τιμῶν. Περαιτέρω, δεδομένου ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἡ σωστὴ τεχνολογικὴ ἀνάπτυξη, κάθε αὐξηση τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν ἐπέφερε καὶ αὐξηση τῶν τιμῶν τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, ἐπέφερε πτώση οὐσιαστικὰ τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεις τοῦ δολλαρίου, μὲ τὴν ὁποῖα πληρωνόντουσαν οἱ πρῶτες ὕλες, καὶ ἐπομένως ἀποτελοῦσε ἓνα φαῦλο κύκλο ἀπὸ τὸν ὁποῖο δὲν ἦταν δυνατό νὰ ξεφύγουν οἱ ὑπὸ ἀνάπτυξη χώρες ἐκτὸς μὲ τὴν ἐθνικοποίηση τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ μὲ τὴν τεχνικὴν ἀνάπτυξη. Στὴν ἴδια κατηγορία θὰ πρέπει νὰ ἐντάξουμε καὶ τοὺς κλειστοῦς οικονομικοὺς κύκλους — καὶ αὐτὸ ἐνδιαφέρει ἄμεσα τὴν Βουλή. Γιατὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ σοβαροὺς οικονομικοὺς κύκλους τοὺς ὁποῖους ἡ Βουλή θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσῃ εἶναι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης. Ποιοὶ εἶναι οἱ στόχοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ; Οἱ στόχοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος εἶναι νὰ δημιουργηθῇ μιὰ μορφή πολυεθνικῆς ἐταιρείας ἢ πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ὑπα-

γορεύη τές τιμές τῶν πρώτων ὑλῶν καί τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν στές ὑπό ἀνάπτυξη χῶρες καί στές χῶρες—παραγωγούς πρώτων ὑλῶν. Πῶς εἶναι δυνατόν μέσα σ' αὐτές τές συνθήκες νά μπορεῖ ἡ Κύπρος νά ὠφεληθῆ σάν μιὰ ὑπό ἀνάπτυξη χώρα μέ μιὰ ἀγροτική κυρίως οἰκονομία καί μιὰ μικρῆ βιομηχανία ἐλαφράν, ἡ ὁποία δέν εἶναι ποτέ δυνατόν νά μῆ σέ συναγωνισμό μέ τές μεγάλες βιομηχανικές μονάδες τῆς Εὐρώπης ἂν καί ἐφ' ὅσον ἀποτελέση οὐσιαστικό καί ὀργανικό τμήμα ἑνός κλειστοῦ κύκλου, τοῦ ὁποίου στόχος εἶναι ἡ ἐκμετάλλευση, ὅπως εἶπα καί πρὶν, τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων καί τοῦ ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξη χωρῶν ;

Ἐπιμένω ὅτι γιὰ νά μπορέσουμε σωστά νά ἐξετάσουμε τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα θὰ πρέπει νά δοῦμε τὰ διάφορα φαινόμενα τὰ ὁποία ἐμεσολάβησαν ἀπὸ τὴν προηγούμενη συζήτηση σ' αὐτὴ τὴν Βουλὴ μέχρι σήμερα.

Ἡ νίκη στὸ Βιετνάμ καί στὴν Ἀγκόλα ἔστρεψε τὴν προσοχὴ στὴν Μέση Ἀνατολή γιατί δέν ὑπάρχουν πιά μεγάλοι ἄμεσοι πόροι στὴν Ἄπω Ἀνατολή. Οἱ πόροι τῆς Ἀφρικῆς δέν μποροῦν εὐκόλα νά τεθοῦν κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τῶν ἱμπεριαλιστικῶν δυνάμεων ἴσως πέραν τοῦ Κόγκο, πού καί εἰς αὐτὴ τὴν περίπτωσι ὑπάρχει ὁ ἀνταγωνισμὸς ἀνάμεσα στὸ Ἀμερικανικὸ κεφάλαιο καί τὸ Εὐρωπαϊκόν, μέ τὸ Βελγικόν κυρίως κεφάλαιο, καί ἐπομένως στρέφεται ἡ προσοχὴ στοὺς πλουτοπαραγωγικοὺς πόρους τῆς περιοχῆς. Καί αὐτὸ δέν χρειάζεται νά πῶ πόσο ἄμεση ἐπίδραση ἔχει πάνω στὸ Κυπριακόν, γιατί ἂν οἱ Ξένοι θέλουν τὴν Κύπρον δέν τὴν θέλουν γιὰ τοὺς φτωχοὺς πλουτοπαραγωγικοὺς πόρους τῆς Κύπρου ἀλλὰ γιὰ τὴν γειτνίαση τῆς Κύπρου στές πλουτοπαραγωγικὰς πηγὰς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τὰ Ἀραβικὰ πετρέλαια, καί στές συγκοινωνιακὰς δυνατότητες πού προσφέρει ἡ Διώρυγα τοῦ Σουέζ. Ἔτσι θάταν αὐταπάτη νά πιστεῦν ὁποιοσδήποτε ὅτι οἱ οἰκονομικοὶ μεταποικιστικοὶ κύκλοι οἱ ὁποῖοι ἐκφράζονται ἀπὸ ὠρισμένους Κυβερνήσεις στὴν Ἀμερικὴ καί στὴν Εὐρώπη ἐγκατέλειψαν τοὺς στόχους τοὺς γιὰ τὴν Κύπρον καί ἐπομένως πρέπει νά ἀναμένεται μιὰ οὐσιαστικὴ ποιοτικὴ στροφή τῆς πολιτικῆς αὐτῶν τῶν κύκλων. Γιὰ νά τὸ πετύχουν ἴσα—ἴσα θὰ πρέπει νά θέσουν ὄχι μονάχα τὴν Κύπρον ὑπὸ τὴν κηδεμονία τους ἀλλὰ θὰ πρέπει νά καταστρίλουν τές προοδευτικὰς δυνάμεις τῆς περιοχῆς καί ἰδιαίτερα τὴν παλαιστινιακὴν ἐπανάστασι, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸν κυριώτερον καταλύτην εὐεργετικῶν ἐπιδράσεων στὴν Μέσην Ἀνατολή. Προσπάθησαν καί εἶναι γεγονός ὅτι ὑπῆρξε τεράστια αἱμορραγία γιὰ τὸ παλαιστινιακὸ κίνημα καί τὴν παλαιστινιακὴν ἀντίστασι. Ὅμως, δέν πέτυχαν τοὺς στόχους τοὺς γιατί οὔτε τριχοτόμησι τοῦ Λιβάνου ἐπῆλθε οὔτε ἡ παλαιστινιακὴ ἐπανάστασι οὐσιαστικὰ τσακίστηκε. Γιὰ τὸ λαὸν πού δημιουργοῦν τὰ Τάλ - Ελ - Ζάταρ πιστεύω ὅτι ὁποσδήποτε καί κάτω ἀπὸ ὁποιοσδήποτε προϋποθέσεις θὰ ἐπικρατήσουν. Ἄς μὴ ξεχνοῦμε δὲ ἄλλωστε πῶς οἱ Παλαιστίνιοι ἔφεραν τοὺς ἱμπεριαλιστὰς κάτω ἀπὸ ἓνα τραγικὸ γι' αὐτοὺς δίλημμα. Γιὰ τὸν ἂν σκορπίσουν τοὺς παλαιστινίους γιὰ νά μὴν τοὺς ἐπιτρέψουν νά ἀποτελοῦν τάχατες συγκεντρωμένους ἐστίς γιὰ τὸ Ἰσραὴλ σημαίνει ὅτι λόγω τῆς φύσεως τοῦ προβλήματος καί λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι κάθε παλαιστίνιος ἀποτελεῖ ντὲ - φάκτο ἐπαναστάτην θὰ διασκορπίσουν τὴν ἐπανάστασι στὸν Ἀραβικὸν χῶρον καί θὰ θέσουν σέ κίνδυνον ἐκείνους ἀκριβῶς τοὺς στόχους τοὺς ὁποῖους προσπαθοῦν αὐτὴ τῇ στιγμῇ νά ἐξασφαλίσουν. Ἄν δὲ ἀπὸ τὴν ἄλλη συγκεντρώσουν τοὺς Παλαιστίνιους σὲ μιὰ ἐστία παλαιστινιακὴν, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα αὐτὴ ἡ νέα τοποθέτησι τῶν Παλαιστίνιων θὰ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον γιὰ τὴν πλήρη δικαίωσι καί τὴν ἐπανάκτησι ὅλων τῶν νομίμων δικαιωμάτων τῶν παλαιστίνιων.

Στὴν Τουρκία ἡ ἀντίστασι τῶν προοδευτικῶν μαζῶν συνεχῶς καί γίνεται ἐντονώτερη. Καί ἡ Τουρκία ἀντιμετωπίζει σοβαρὰ πολιτικὰ καί οἰκονομικὰ προβλήματα λόγω αὐτῶν τῶν προοδευτικῶν μαζῶν, καί πιστεύω

πώς είναι καθήκον ἐδῶ τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας αὐτοῦ τοῦ τόπου νὰ ἀνεύρη τὲς μεθόδους μὲ τὲς ὁποῖες θὰ συντονίσῃ τὲς προσπάθειές της μὲ ἐκεῖνες τὲς ἀντισωβινιστικὲς προοδευτικὲς δυνάμεις στὴν Τουρκία ποὺ στὴν οὐσία ἀποτελοῦν συμμάχους τῆς Κυπριακῆς ὑπόθεσης.

Στὴν Ἑλλάδα ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὀλοένα καὶ πιὸ καθαρὰ ἀντιλαμβάνεται ποῖος εἶναι ὁ ρόλος τῆς ἐπεκτατικῆς πολιτικῆς τῆς Τουρκίας καὶ ἔτσι προσφέρει βοήθεια καὶ ἀλληλεγγύη στὸν Κυπριακὸ λαὸ ὄχι μονάχα λόγῳ ἔθνικῆς ταύτισης ἀλλὰ γιατί ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὁ Τουρκικὸς ἐπεκτατισμὸς ἀπειλεῖ ταυτόχρονα καὶ τὴν Κύπρο καὶ τὸ Αἰγαῖο. Αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ γίνῃ ὁμῶς συνείδηση στὸν Ἑλληνικὸ λαὸ εἶναι ὅτι θὰ πρέπει νὰ διαγνώσῃ καὶ ποιοὶ στέκονται πίσω ἀπὸ τὸν τουρκικὸ ἐπεκτατισμὸ χωρὶς συναίσθηματισμοὺς καὶ χωρὶς δυστυχῶς καμμιὰ φορὰ ἀπλῶς μὲ τὴν ἐπιθυμία οἱ σκέψεις τους νὰ εἶναι σωστές.

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΣ ΘΕΜΑ: Ποῦ βρίσκεται σήμερα τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα; Στὴν συζήτηση τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1974 τονίζαμε πὼς τὰ μεγάλα ἱμπεριαλιστικὰ συμφέροντα ἐξακολουθεῖν νὰ προσανατολίζονται πρὸς μιὰ ἔμμεση πολυκηδεμονικὴ, πολυαποικιοποίηση τῆς Κύπρου, καὶ περιγράφαμε πὼς προσπάθεια ἦταν ἡ ἐξασφάλιση μιᾶς χωριστῆς Τουρκοκυπριακῆς Διοίκησης, μιᾶς ἀνάλογης Ἑλληνοκυπριακῆς καὶ μιᾶς μικτῆς συνεταιρικῆς ψευδοανεξάρτητης Κυβέρνησης. Προειδοποιούσαμε τότε ὅτι σήμερα διαγράφονται μεγάλοι κίνδυνοι λύσεων κατ' ἐπιβολὴν καὶ ὁ λαὸς πρέπει νὰ εἶναι ἔτοιμος ν' ἀπορρίψῃ καὶ νὰ ματαιώσῃ αὐτὲς τὲς ἐνέργειες. Προφητικὴ ἦταν τότε ἡ διαπίστωση. Εἶχαμε εἰσηγηθῆ μέτρα γιὰ τὴν ἀποφυγὴ αὐτῶν τῶν κινδύνων πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή. Ὑπῆρξε ὀλιγωρία. Ἐπίσης εἶχαμε εἰσηγηθῆ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ μὴν γίνεταί καμμιὰ σύγχυση ἀνάμεσα στὸν φασισμὸ καὶ τὴν ἀντίσταση, πὼς καὶ πότε ἡ διεθνοποίηση τοῦ προβλήματος, τὸ δέσιμό του μὲ τὰ ἄλλα ἀντίιμπεριαλιστικὰ θέματα, ἀλλὰ κυρίως ἡ παλλαϊκὴ μαχητικὴ κινητοποίηση τοῦ λαοῦ θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ σταματήσῃ καὶ νὰ ἀνακόψῃ τὰ ξένα σχέδια. Δυστυχῶς ὑπῆρξε σύγχυσις τότε ἀνάμεσα στὸν φασισμὸ καὶ τὴν νόμιμη λαϊκὴ ἀντίσταση ποὺ ἐπιβάλλεται καὶ ἀπὸ πατριωτισμὸ καὶ ἀπὸ τὸ Σύνταγμα. Ἄν τότε οἱ εἰσηγήσεις εἶχαν γίνῃ δεκτὲς δὲν θὰ ἀντιμετωπίζαμε τὲς σημερινὲς τραγικὲς πραγματικότητες.

Στὴν ἴδια συζήτηση ἐπαναλαμβάναμε πὼς μιὰ ὀρθὴ ἀξιολόγηση καὶ ἀξιοποίηση κοινότητας ἔστω καὶ συμπτωματικῆς ἢ προσωρινῶν ἐθνικῶν συμφερόντων θὰ μπορούσε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀσπίδα ἐναντία στὶς κατ' ἐπιβολὴν λύσεις καὶ ὡς ἀνασταλτικὸς παράγων γιὰ ἐπεμβάσεις καὶ γιὰ συνέχιση μεταποικιστικῶν δασμῶν. Ἄλλὰ τότε ὁποῖος τολμοῦσε νὰ πῇ ὅτι δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη στοὺς χουντικούς ἀξιωματικούς ποὺ μόνον ἐκεῖνοι θὰ ἀποτελοῦσαν ἀσπίδα καὶ ἐμπόδιο, ἦταν ἀνθέλλην καὶ οἱ μόνον Ἕλληνες ἦσαν οἱ οὐσιαστικὰ ἀνθέλληνες ἢ μᾶλλον ἐκεῖνοι ποὺ δὲν εἶχαν κανένα δικαίωμα στὸν τίτλο τοῦ Ἕλληνα.

Στὸ ἴδιο κείμενο τονίζαμε κατ' ἐπανάληψη πὼς ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀποτελεῖ τὸν πρωταρχικὸ καὶ οὐσιαστικὸ παράγοντα γιὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Μιλοῦμε γιὰ τὸ λαὸ. Ἐμεῖς κάναμε συνεχῶς τὸν διαχωρισμὸ ἀνάμεσα στὸν ἀδελφὸ Ἑλληνικὸ λαὸ ποὺ ἀποτελοῦσε καὶ ἀποτελεῖ τὸν βασικώτερο συμμαχικὸ παράγοντα καὶ τὴν χούντα ποὺ ἀποτελοῦσε μεταποικιστικὸ πληρεξούσιο σὲ συνεργασία μὲ τὰ ἐσωτερικὰ προγεφυρώματα, ποὺ ἐμεῖς μὲ σαφήνεια κατωνομάζαμε καὶ ἀποκαλύπταμε. Ἄλλὰ καὶ ὅταν ἐμεῖς τότε δυστυχῶς ἀποκαλύπταμεν ὄχι ἀπλῶς ὅτι ὑπάρχουν ἐσωτερικὰ προγεφυρώματα, ὅτι ὑπάρχουν πολιτικὰ προγεφυρώματα, ὅτι ὑπάρχει σύνδεσμος μεταξὺ τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν προγεφυρωμάτων, ὅτι ὑπάρχει σύνδεσμος μεταξὺ τῶν πολιτικῶν, τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν προγεφυρωμάτων, ἀλλὰ καθωρίζαμε καὶ ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ προγε-

φυρώματα όνομαστικά, δυστυχώς και τότε πολλοί δέν αντιλαμβάνονταν γιατί έμεις μέ τόσην άγωνία προσπαθούσαμε νά πείσουμε ποιά είναι τά πολιτικά προγεφυρώματα, ποιοί στέκουν στήν πρωτοκαθεδρία αύτης τής προδοσίας, γιατί Ξέραμε ότι κάποτε άργά ή γρήγορα θά πληρώναμε άκριβά τό γεγονός ότι έσυγκαλύπταμε έστω και από άφέλεια αύτή τήν πρωτοκαθεδρία τών προγεφυρωμάτων.

Δυστυχώς και έδω ύπήρξε σύγχυση πού επέτρεψε τήν ανενόχλητη λειτουργία του πληρεξουσιακού ρόλου τής χούντας και τών έσωτερικών πολιτικο-στρατιωτικών προγεφυρωμάτων. Προειδοποιούσαμε πώς ή δέσμευση του Έλληνικού λαού άποτελεϊ τρομακτικά επιβαρυντικό παράγοντα για τόν άγώνα του λαού μας για λευτεριά, και πώς ή άποδέσμευση του Έλληνικού λαού θά σημαίνη τήν έναρξη μιās νέας έποχής στον έθνικοαπελευθερωτικό άγώνα του λαού μας. Και καταλήγαμε πώς επιβαλλόταν αύτοδύναμη προσέγγιση του θέματος και φυσικά άμυντική αύτοδυναμία. "Αν τήν άμυντική αύτοδυναμία τήν είχαμε πραγματοποιήσει δέν θά μπορούσε ή χούντα, δέν θά μπορούσαν εκείνοι πού ήσαν πίσω από τήν χούντα νά κάμουν τό πραξικόπημα και νά προκαλέσουν ή μάλλον νά φέρουν τήν είσβολή.

Άπό νωρίς ή ΕΔΕΚ τόνιζε πώς τό Κυπριακό πρόβλημα δέν ήταν μιá διαμάχη άνάμεσα στους Έλληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους αλλά μιá άντιπαράθεση του συνόλου του Κυπριακού λαού μέ τήν μεταποικιστική συνωμοσία πού άποσκοπεϊ στήν κηδεμόνευση του τόπου.

Τονίζαμε πώς επιβαλλόταν ή θωράκιση του τόπου, ή καθολική κινητοποίηση μέ τήν μορφή τής πολιτοφυλακής, ή έξευγίανση, ή έδραϊωση τών δημοκρατικών διαδικασιών, ή άσφαριστική άντιμετώπιση του φασισμού και τών πολιτικών του έκφράσεων.

Είναι γνωστά τά γεγονότα πού άκολούθησαν. Ή ποδηγέτηση τής Τουρκοκυπριακής κοινότητας, ή διείσδυση στον Έλληνοκυπριακό τομέα, ό πολιτικο-εκκλησιαστικός έκβιασμός, ή βία, ή άνωμαλία, οί πολιτικές δολοφονίες. Στόχος ήταν ό παραμερισμός ή ή δολοφονία του Προέδρου Μακαρίου πού στεκόταν σαν κύριο έμπόδιο στα ήμπεριαλιστικά σχέδια, ή έξόντωση τής δημοκρατικής ήγεσίας και ή έγκαθίδρυση τών πολιτικών προγεφυρωμάτων στήν έξουσία. Άποκορύφωμα τό πραξικόπημα και ή είσβολή. Έμεις τονίζαμε πώς ό φασισμός και ή βία θάπρεπε νά αντιμετωπισθούν μέ τήν ένοπλη, νόμιμη αντίσταση του λαού. "Αν αύτή ή τακτική είχε υίοθετηθ ή καθολικά, άλλη θά ήταν ή σημερινή όψη του Κυπριακού θέματος.

Μετά τό πραξικόπημα είχαμε τό μεταπραξικόπημα. Και έμεις τονίζαμε και τότε ότι τό μεταπραξικόπημα ήταν ή προσπάθεια νομιμοποίησης του πραξικοπήματος και έγκαθίδρυσης τών πολιτικών προγεφυρωμάτων στήν έξουσίαν για νά καταφέρουν ό,τι δέν κατάφεραν μέ τό πραξικόπημα λόγω τής επιβίωσης του Μακαρίου και τής αντίδρασης του λαού.

Δυστυχώς έπετράπη ή παραμονή του πραξικοπήματος στήν έξουσία για μακρό χρονικό διάστημα και μέ αύτόν τόν τρόπο επήλθε ή παλαισινοποίηση, επήλθε ό χωρισμός, εμπήκαν τά θεμέλια, δυστυχώς, για νά μήν μπορούμε εύκολα νά ξεφύγουμε από τά πλοκάμια τά όποια έστησε ό μεταποικισμός στήν Κύπρο.

"Όμως, αυτές τές άπόψεις τές έχω καταθέσει πριν στήν Βουλή και έτσι δέν θά σās άπασχολήσω μέ τές μεταπραξικοπηματικές έξελίξεις. Ούτε θά επαναλάβω τις έκτιμήσεις μας γι' αύτή τήν περίοδο, ούτε θά περιγράψω τά τελικά άποτελέσματα τής τραγωδίας.

Ποιά είναι ή σημερινή κατάσταση ;

Τά Τουρκικά κατοχικά στρατεύματα ολοκληρώνουν τήν όμογενοποίηση του προτεκτοράτου του Βορρά.

Ἀπὸ διεθνοῦς πλευρᾶς δὲν ἔχουν ἀλλοιωθῆ ποιοτικά οἱ διαγραφόμενες συμμαχίες ἢ ἀντιθέσεις. Ἐχουν ὅμως συμβῆ ὠρισμένα γεγονότα. Οἱ ἀδέσμευτοι διαδραματίζουν σήμερα ἀκόμη πιὸ σημαντικό ρόλον. Τὸ Κολόμπο ὑπῆρξε μιὰ τρομακτικὴ ἐπιτυχία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου. Οἱ Σοσιαλιστικὲς χώρες ἀκόμη πιὸ ἔντονα ἀσχολοῦνται μὲ τὸ θέμα καὶ μᾶς δίνουν ἀκόμη πιὸ ἔντονη ὑποστήριξη εἴτε διμερῆ εἴτε συλλογική. Στὴν Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν γιὰ πρώτη φορὰ πήραμε μιᾶς νέας μορφῆς ψήφισμα τὸ ὁποῖο ζητεῖ ἢ τοῦλάχιστο ἐκφράζει τὴν εὐχὴ ὅτι τὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας θὰ πάρῃ πρακτικὰ μέτρα γιὰ ἐφαρμογὴ τῶν ψηφισμάτων τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ἀκούστηκε φωνὴ μέσα στὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὸ ἀπλῶς νὰ ἐπαναλαμβάνουμε τὰ ψηφίσματα καὶ τὲς ἐπιθυμίες μας ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ πάρουμε μέτρα γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ψηφισμάτων. Καὶ ἂν ἀκόμη ἢ Ἀμερικὴ μὲ βέτο παρεμποδίσῃ μιὰ τέτοια πορεία καὶ μόνο τὸ γεγονός ὅτι ἢ πλειοψηφία ἢ σχεδὸν ἢ ὁμοφωνία τοῦ Συμβουλίου θὰ τὰ υἱοθετήσῃ θὰ ἀποτελῆ ἓνα τρομακτικὸ πιεστικὸ παράγοντα γιὰ τὴν Τουρκία.

Ὅπως εἶπα ὑπῆρξαν πολλὰ γεγονότα. Θὰ σταθῶ σὲ ἐκεῖνα πού οὐσιαστικὰ ἀποτελοῦν ἓνα πεδίο γιὰ συζήτηση γιατί ὑπῆρξαν διάφορες ἀντιλήψεις ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀντιμετώπιση καὶ τὸν χειρισμὸ τους.

Οἱ Ἀμερικανικὲς ἐκλογὲς προκάλεσαν μιὰ εὐρεία συζήτησης. Ὑπῆρξαν πολλοὶ πού στήριξαν καὶ στηρίζουν ἀκόμη αισιόδοξες προοπτικὲς γιὰ σύντομη λύση τοῦ Κυπριακοῦ, μὲ βάση μιὰ δραματικὴ στροφή τῆς Ἀμερικανικῆς πολιτικῆς. Τὸ βασικὸ ἐπιχείρημα εἶναι οἱ προεκλογικὲς δηλώσεις τοῦ Κάρτερ καὶ μιὰ ἔνδειξη ὅτι ἢ Ἀμερικὴ πράγματι θέλει μιὰν ἐπείγουσα διευθέτηση. Ποιᾶς ὅμως μορφῆς διευθέτησης ; Ἐὰν αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶπα πρὶν ἰσχύουν, ἢ διευθέτηση θὰ εἶναι γιὰ νὰ καλύψῃ τοὺς στόχους τῆς χρησιμοποίησης τῆς Κύπρου ὡς πολιτικοστρατιωτικὸ ὄρμητήριο γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν πλουτοπαραγωγικῶν χώρων τῆς περιοχῆς. Ἄλλωστε δὲν θὰ πρέπει νὰ ξεχνοῦμε ὅτι δὲν ἔγινε καμμιά ἐπανάσταση στὴν Ἀμερικὴ, δὲν πήρε τὴν ἐξουσία ἢ ἐργατικὴ τάξη ἢ οἱ ἐργαζόμενοι οὕτως ὥστε νὰ πιστεύουμε ὅτι ἢ νέα Ἀμερικανικὴ Κυβέρνηση ἀποτελεῖ τὴν ἔκφραση ἐνὸς νέου ἀμερικανικοῦ χώρου μὲ ἄλλης μορφῆς συμφέροντα τὰ ὁποῖα καμμιά σχέση δὲν ἔχουν μὲ τὴν κηδεμόνευση ξένων παραγωγικῶν πόρων καὶ λαῶν. Κάθε ἄλλο. Οἱ πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες, τὸ πεντάγωνο, τὰ οικονομικὰ συμφέροντα, τὰ πολιτικὰ συμφέροντα ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι τὰ ἴδια. Γιατὶ λοιπὸν θὰ ἀνέμενε κανεὶς μιὰ τόσο δραματικὴ ποιοτικὴ στροφή τῆς Ἀμερικανικῆς πολιτικῆς, ἢ ὁποῖα οὐσιαστικὰ θὰ στρεφόταν ἐνάντια στὰ μεταποικιστικὰ σχέδια καὶ ἐνάντια στὰ ἐπεκτατικὰ σχέδια στὴν περιοχὴ ;

Πολλοὶ λέν : Κι' ἂν ἔλθῃ αὐτὴ ἢ ἀλλαγὴ ; Μακάρι νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ τὴν πανηγυρίσουμε ὅλοι μαζύ. Ἀλλὰ θὰ ἦταν τρομακτικὸ σφάλμα νὰ στηρίζῃ κανεὶς τὲς προοπτικὲς του πάνω σὲ μιὰ πιθανότητα πού οὐσιαστικὰ δὲν ὑπάρχει γιατί ἢ ἐπιστημονικὴ ἀνάλυση τῶν πραγμάτων δὲν πείθει ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ποιοτικὴ ἀλλαγὴ τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς.

Ἐπὶ τῶν ὑπάρχοντων κίνδυνοι νὰ σταματήσῃ ἢ ἐπαγρύπνηση ὅπως ἐπίσης ὑπάρχουν κίνδυνοι νὰ προβληθοῦν κάποιας λύσεις πού θὰ φαίνονται διεθνῶς καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι ἀποτελοῦν, μᾶλλον ὅτι περιέχουν καὶ κάποια στοιχεῖα ὑποχώρησης ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας καὶ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ εὐνοουχισθῇ ἢ διεθνῆς ἀντίδραση, θὰ εὐνοουχισθῇ ἢ διεθνῆς ἀλληλεγγύη, θὰ σταματήσῃ κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξασφάλιση μέτρων ἐνάντια στὴν Τουρκία ἀλλὰ ἀκόμη θὰ ἐπιχειρηθῇ μιὰ προσπάθεια νὰ διασπασθῇ τὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο, μιὰ προσπάθεια πού ὅλοι καὶ σήμερα ἀκόμη διαγιγνώσκουμε μὲ τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ ρομαντισμοῦ, τῆς ὑποταγῆς, νὰ μᾶς λέν πῶς ὑπάρχουν καὶ πάλιν χαμένες εὐκαιρίες, νὰ ἐκμεταλλεῦνται μερικὲς μάζες

πού είναι δυνατόν να τούς προτείνουν μιὰ προσωρινή ἐπιστροφή, γιατί κάθε λύση πού δὲν ἐνέχει τὰ σπέρματα τῆς οὐσιαστικῆς καὶ μόνιμης λύσης θὰ ἀποτελεῖ ἀπλῶς προσωρινή ἐπιστροφή ὁποιουδήποτε ἀριθμοῦ τῶν προσφύγων, θὰ μᾶς πιέσουν ὅτι ὁ Μακάριος καὶ πάλιν ἀποτελεῖ ἐμπόδιο καὶ ὑπάρχουν οἱ «σώφρονες» καὶ οἱ «συνετοὶ» οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποδεχόντουσαν αὐτὴ τὴ λύση. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο δυνατόν νὰ σπρώξουν τὸν Μακάριο — μακριὰ θὰ προσπαθήσουν ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ πετύχουν φυσικά — ἀπὸ τὸ προσκῆνιο, καὶ νὰ ἔχουμε πρακτοριακὲς καταστάσεις καὶ στὸν Βορρᾶ καὶ στὸν Νότο καὶ πρακτοριακὲς κεντρικὲς καταστάσεις γιὰ νὰ ἐπιβάλλουν τὰ σχέδιά τους μὲ κάποια δημοκρατικὴ νομιμοφάνεια.

Ἐνάλογες πρωτοβουλίες ἀναλαμβάνονται καὶ ἀπὸ τὴν Ε.Ο.Κ. Καὶ θὰ πρέπει νὰ πῶ μὲ λύπη μου ὅτι αὐτὲς οἱ πρωτοβουλίες ὄχι μονάχα δὲν διαφέρουν ἀπὸ τίς Ἀμερικανικὲς πρωτοβουλίες ἀλλὰ σὲ πολλές περιπτώσεις εἶναι καὶ χειρότερες ἂν κρίνουμε ἀπὸ κάποιες ἐκδηλώσεις καὶ ἀπὸ τὴν Γερμανία καὶ ἀπὸ ἄλλες χῶρες ἀναφορικὰ μὲ τὴ στάση τους πᾶν στὸ Κυπριακὸ καὶ ἀναφορικὰ μὲ τὴν τοποθέτησή τους ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἀναλάβουν αὐτοὶ τὴν ἀναπλήρωση τοῦ στρατιωτικοῦ ὑλικοῦ πού εἶναι δυνατό νὰ μὴν παραχωρηθῆ ἀπὸ ἀμερικανικῆς πλευρᾶς. Πάντως ἓνα θετικὸ στοιχεῖο στὸν Εὐρωπαϊκὸ χῶρο εἶναι ἡ Ἐκθεση γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης — καὶ ἐκφράζω τὴν εὐαρέσκειά μου γι' αὐτὴ τὴν Ἐκθεση. Νὰ προσπαθήσουμε ὅμως νὰ μὴν ἐπιτρέψουμε ἀκριβῶς στὴν νέα τακτικὴ, τὴν ὁποία διαπιστώνω, νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ εὐνοηχιστῆ κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ συζητηθῆ αὐτὴ ἡ Ἐκθεση καὶ νὰ ληφθοῦν μέτρα ἐνάντια στὴν Τουρκία καὶ ἀποβολὴ τῆς Τουρκίας ἀκόμα ἀπὸ τὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι γίνεται τώρα μιὰ πρόοδος, ὅτι ὑπάρχει μιὰ προσπάθεια τώρα ἢ Τουρκία νὰ προβῆ σὲ κάποιες ὑποχωρήσεις καὶ ὅτι ἂν ἐμεῖς αὐτὴ τὴ στιγμὴ πάρουμε ὁποιαδήποτε μέτρα αὐτὸ θὰ ἀνακόψῃ τὲς εὐεργετικὲς ἐπιδράσεις γιὰ τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα. Ἀποτελεῖ ἀπάτη τὴν ὁποία ἐμεῖς πρέπει εὐθύς ἐξ ἀρχῆς νὰ ξεκαθαρίσουμε ἢ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς πρέπει νὰ ποῦμε σὲ ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ὅτι θὰ πρέπει νὰ συνεχίσουν τὴν πορείαν τὴν ὁποίαν ἄρχισαν.

Πιστεύω πῶς ἀνεξάρτητα αὐτοῦ καὶ γιὰ ἐκείνους πού εἶναι αἰσιόδοξοι θὰ πρέπει νὰ παραμένῃ μέσα στὸ μυαλό μας ὅτι ἡ συνέχιση τοῦ τριπτύχου τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας εἶναι ἀπαραίτητη. Εἶναι προτιμότερο νὰ προετοιμαζόμαστε γιὰ ὅλα τὰ ἐνδεχόμενα καὶ νὰ μὴν χρειασθῆ νὰ χρησιμοποιήσουμε αὐτὴ τὴν προετοιμασία παρὰ νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν προετοιμασία καὶ ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον οἱ κίνδυνοι κτυπήσουν ξανὰ τὴν πόρτα μας νὰ μὴν εἴμαστε σὲ θέση νὰ τούς ἀντιμετωπίσουμε. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὄχι μονάχα νὰ μὴν ἐγκαταλείψουμε τὸ τρίπτυχο τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας ἀλλὰ, ὅπως εἶπα καὶ πρὶν, νὰ ἐπιμένουμε στὴν πλήρη ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ τριπτύχου.

Στὸν τομέα τῆς διεθνοποίησης ὑπολείπονται πολλὰ, καὶ γιὰ νὰ ἀξιοποιήσουμε τὸν Ὄργανισμὸ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὅπως ἐμεῖς θέλουμε — καὶ ὑπάρχουν κάποιες τάσεις ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Γενικὸ Γραμματέα τῆς ὁποίας πρέπει νὰ στηλιτεύσουμε — ἀλλὰ καὶ ἀκόμα γιὰ κάτι ἄλλο. Πιθανώτατα νὰ προσπαθήσουν ἂν καὶ ἐφ' ὅσον οἱ συνομιλίες ἀποτύχουν νὰ μᾶς ποῦν ; Καὶ τώρα τί μένει ; Ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἀπέτυχε. Τί ἄλλο μένει παρὰ οἱ διμερεῖς ἐπεμβάσεις γιὰ νὰ δώσουν κάποια λύση στὸ Κυπριακὸ, εἴτε λέγονται Ε.Ο.Κ. εἴτε λέγονται Ἀμερικὴ, εἴτε λέγονται Ν.Α.Τ.Ο. Ἡ ἀπάντησή μας πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀντίθετη. Ὅτι ἂν ἀπέτυχε ἡ μέθοδος τοῦ διαλόγου ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν θὰ τραβήξουμε σὲ εὐρεία διεθνή διάσκεψη, ὅπως πολὺ ὠσστὰ ἐλέγχθη καὶ πρὶν, νὰ ὑπερδιεθνοποιήσουμε τὸ θέμα καὶ ὄχι ἀπλῶς

από την διεθνοποίηση να μεταβοῦμε στην παρέκκλιση, την Νατοϊκή ἢ τὴν περιφερειακή ἢ τὴν Ἑλλαδοτουρκική ἢ ὅποιαδήποτε ἄλλη διμερῆ παρέμβαση.

Θὰ πρέπει νὰ ἀναληφθῆ μιὰ συνδυασμένη ἐκστρατεία στὸ Κυβερνητικὸ ἐπίπεδο, στὸ κοινοβουλευτικὸ ἐπίπεδο, στὸ κομματικὸ ἐπίπεδο, καὶ αὐτὸ συνδέεται μὲ τὴν σωστὴ ἐπὶ ἀνδρωση τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸ καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸ. Ἡ ἀξιοποίηση τῆς ἐξωτερικῆς ἀρωγῆς θὰ ἐπιτευχθῆ μὲ τὸ δέσιμο τοῦ θέματός μας μὲ τὰ ἄλλα ἀντιϊμπεριαλιστικὰ προβλήματα ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν πρακτικὴ στροφή τῆς πολιτικῆς μας πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Ἄν θέλουμε νὰ ἀξιοποιοῦμε τοὺς φίλους μας θὰ πρέπει νὰ εἴμαστε φίλοι τῶν φίλων μας, εἴτε λέγονται «Σοσιαλιστικὲς χώρες» εἴτε λέγονται «Ἀδέσμευτες». Καὶ θὰ πρέπει νὰ ἀξιοποιοῦμε καὶ ἐμεῖς σωστὰ τὲς ἀποφάσεις τῶν ἀδεσμεύτων ἂν θέλουμε καὶ ἐκεῖνοι νὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι ἠθικὰ νὰ ἀξιοποιήσουν τὲς ἀποφάσεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς Κύπρου. Γι' αὐτὸ ἐπιμένω καὶ γιὰ τὸ θέμα τῆς Κορέας θὰ πρέπει νὰ ταῦτιστοῦμε μὲ τὸ κίνημα τῶν ἀδεσμεύτων, οὔτε εἶναι ποτὲ δυνατόν ἀκόμα νὰ ἀνεχώμαστε προξενεῖο τῆς Χιλῆς στὴν Κύπρο οὔτε νὰ ἀνεχώμαστε τὸ Ρ.Ι.Κ. νὰ μᾶς κἀνη προπαγάνδα γιὰ τὴν Χιλὴ μέσα σ' αὐτὲς τὲς ὥρες πού ἡ Χιλὴ ἀποτελεῖ ἀνάθεμα γιὰ ὅλους τοὺς λαοὺς, τοὺς ἔντιμους, εἴτε εἶναι προοδευτικοὶ εἴτε ὄχι, ὅλους τοὺς ἔντιμους ἀνθρώπους αὐτοῦ τοῦ τόπου, αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Τὸν τομέα τοῦ ἀγῶνα δὲν θὰ τὸν συνδέσω μὲ τὰ προῦπολογιζόμενα κονδύλια. Οὔτε σ' αὐτὴ τὴν συνεδρία θ' ἀσχοληθῶ μὲ τὸν μηχανικὸ ἐξοπλισμὸ—δὲν εἶναι σωστὸ. Ὑπάρχουν, ὅμως ἄμεσα ἐπείγοντα θέματα μὲ τὰ ὅποια θὰ πρέπει νὰ καταπιασθῆ τὸ Σῶμα. Ἡ στράτευση τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ μὲ τὴν μορφὴ τῆς πολιτοφυλακῆς. Αὐτὸ πού γίνεται σήμερα δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ. Αὐτὸ ἀποτελεῖ εὐνουχισμὸ τῆς πολιτοφυλακῆς. Ἦταν καλύτερα νὰ μὴν γίνετα. Θὰ πρέπει νὰ γίνῃ κάτι σωστὰ, νὰ ἀντιληφθῆ αὐτὸς ὁ λαὸς ὅτι βρῖσκεται κάτω ἀπὸ συνθήκες ἡμικατοχῆς, νὰ ντυθοῦν ὅλοι τὸ χακκί, ὅσες ὥρες δὲν ἐπεμβαίνουν στὴν διαμόρφωση τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Δὲν ζητοῦμε φυσικὰ νὰ ἐγκαταλειφθοῦν οἱ οἰκονομικὲς δομές. Ἀλλὰ ὅσες ὥρες τὸ ἐπιτρέπουν, νὰ ντυθοῦν ὅλοι τὸ χακκί ἀπὸ τὰ 18 ὠς τὰ 50. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο καὶ θὰ ἀνακουφιστοῦν οἱ νέοι — καὶ δὲν θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ κάνουν αὐτὲς τὲς μακρὲς θητείες, διότι θὰ ὑπάρχῃ ἀνακούφιση ἀπὸ τὰ ἄλλα στρώματα τοῦ λαοῦ — ἀλλὰ καὶ θὰ δημιουργηθῆ τὸ σωστὸ ἀγωνιστικὸ πνεῦμα ὅτι αὐτὸς ὁ τόπος κινδυνεύει. Δὲν μπορούμε νὰ γεμίζουμε τὰ κέντρα ψυχαγωγίας ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ βρισκώμαστε στὰ χαρακώματα μιὰ-δυὸ μέρες τὴν ἐβδομάδα — ὅσο μᾶς ἐπιτρέπει ὁ χρόνος τῆς δουλειᾶς μας — καὶ νὰ δείξουμε ὅτι αὐτὸς ὁ τόπος, πράγματι, εἶναι διατεθειμένος νὰ ἀγωνισθῆ καὶ νὰ ἐπιβιώσῃ.

Θὰ πρέπει νὰ μᾶς γίνῃ συνείδηση. Ἡ λευτεριά δὲν χαρίζεται ἀπὸ κατένα. Δὲν θὰ ὑπάρξουν εὐνοϊκὲς προτάσεις ἂν δὲν δημιουργήσουμε δυσμενεῖς ὁρους γιὰ τοὺς μεταποικιστὲς, τοὺς πληρεξούσιους καὶ τὰ σχέδιά τους. Θὰ πρέπει νὰ δημιουργήσουμε μιὰ ἀπέραντη στρατιὰ ἀνθρώπων ἑτοιμῶν νὰ προασπίσουν τὰ ἐδάφη, τὴν ἐθνικὴ καὶ τὴν ἀνθρώπινη τους ἀξιοπρέπεια. Θὰ πρέπει νὰ κάνουμε τὸ κάθε σπῆτι κάστρο καὶ τὸν κάθε πατριώτη στρατιώτη ἂν θέλουμε νὰ ζήσουμε σὲ μιὰ πατρίδα λεύτερη !

Μιὰ σημαντικὴ ἐξέλιξη ἦταν ἡ πρώτη συνάντηση τοῦ Προέδρου Μακαρίου μὲ τὸν Ντενκτάς. Ὑπάρχουν πολλοὶ λόγοι γιὰ τὲς θεωρίες πού ὑπαγόρευσαν στὸν Ντενκτάς νὰ ζητήσῃ αὐτὴ τὴ συνάντηση. Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι εἶναι θέμα τακτικῆς. Πιστεύουμε ὅτι οἱ λόγοι εἶναι ὅτι ἀντελήφθησαν ὅτι ἡ διεθνὴς πίεση ἀρχίζει νὰ ὀγκοῦται. Ἄλλοι λόγοι εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ

κατάσταση στην Τουρκία, ή κατάσταση στα κατεχόμενα, ακόμα και ή άπαρχή έναρξης της εφαρμογής του τριπτύχου και της άμυντικής προετοιμασίας. "Ετσι προσπαθοῦν νά εύνουχίσουν όλες αυτές τές καταστάσεις και θά πρέπει νά διαπιστώσουμε ότι υπήρξε ένα τακτικό βήμα. Βεβαίως δέν πρέπει νά εύκαταλείψουμε τήν προσπάθεια νά διαγνώσουμε μέ κάθε πιθανότητα όλες τές προθέσεις, όλες τές διαθέσεις, και άν ύπαρχη και ή παραμικρή διάθεση γιά ούσιαστική λύση ή γιά ειλικρίνεια νά τήν άγκαλιάσουμε πραγματικά, μέ καλή πίστη και έμεις και μέ ειλικρίνεια. Άλλά νά μήν μās διαφεύγη ότι τὸ πιὸ πιθανὸ εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ συνάντηση εἶχε ἄλλους στόχους. Πιστεύουμε ὅτι σωστὰ εἶναι ἡ συνάντηση. Δέν υπήρχε διέξοδος γιά τὸν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, τὸν ὁποῖον τόσοι προσπαθοῦν νά παροσιάσουν ἀδιάλλακτο και σάν ἀκατάλληλο νά δώση λύση στὸ Κυπριακὸ πρόβλημα. "Επρεπε νά πάη. "Ὅπως πρέπει νά πάη άν ένας ὁποιοσδήποτε ἄλλος Τουρκοκύπριος ἡγέτης Ζητήση ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας συνάντηση. "Ἡ συνάντηση σωστὰ εἶναι. Καὶ στὴν πρώτη συνάντηση ἀπλῶς εἶναι κάποια διαπίστωση ἀρχῶν. Τί μπορούσε νά συμφωνηθῆ και τί δὲ μπορούσε νά συμφωνηθῆ. Στὴν δεύτερη συνάντηση τοῦ Προέδρου, στὴν παρουσία τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως, συζητήθηκαν τὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα θά διεξαχθοῦν οἱ συνομιλίες. Δέν θά κάνω τήν κριτική μου, ἡ ὁποία ύπάρχει, γι' αὐτὰ τὰ πλαίσια.

Αὐτὸ πὸ ὅμως εἶναι πιὸ σημαντικό εἶναι ἄλλο. "Ὅτι μέ τήν σωστὴ τοποθέτηση ὅσον ἀφορᾷ τὰ πλαίσια, μέ τές σωστές ἐντολές πρὸς τὸν διαπραγματευτὴ, μέ τήν σωστὴ τοποθέτηση τοῦ Προέδρου Μακαρίου, ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι οὐδέποτε θά δεχθῆ λύση ἡ ὁποία νά ἀφίσταται τῶν ψηφισμάτων τοῦ Ὅργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν, οὐδέποτε θά δεχθῆ λύση ἡ ὁποία νά μήν στηρίζεται πάνω στὸ δικαίωμα ἐγκατάστασης, παρουσίας, ἐλευθεροεπικοινωνίας, πάνω σὲ ἰσχυρὴ Κεντρικὴ Κυβέρνηση, ἐνιαία οικονομικὴ ὄντοτητα και εὐρείας διεθνείας ἐγγυήσεις, πιστεύω ὅτι ἡ δικὴ μας πλευρὰ εἶναι ἐξασφαλισμένη, διότι πηγαίνει μέν μέ ειλικρίνεια στές διαπραγματεύσεις ἀλλά δέν πηγαίνει ἀποφασισμένη νά κάνη ὁποιοσδήποτε ἀβαρίες ἀρχῶν, γιατί δέν μπορούμε νά θυσιασθοῦμε διότι τάχατες θά κατηγορηθοῦμε σάν ἀδιάλλακτοι και νά δεχτοῦμε νά κάνουμε παραχώρηση ἀρχῶν. Γιατί άν ἀργότερα οἱ συνομιλίες ναυαγήσουν θά ξεχάσουν ποιοὶ ἦσαν οἱ ἀδιάλλακτοι ἀλλά θά παραμείνη ἡ ἀβαρία ἀρχῶν τήν ὁποία θά ἔχουμε κάνει. Οὔτε θά μπορούμε νά γυρίσουμε πίσω στὸν Ὅργανισμό Ἠνωμένων Ἐθνῶν και νά ἀπαιτήσουμε ἐφαρμογὴ ψηφισμάτων τὰ ὁποῖα ἔμεις οἱ ἴδιοι ἔχουμε ἤδη ἀπεμπολήσει. Άλλά εὐτυχῶς αὐτὴ εἶναι ἡ ὁμόφωνη τοποθέτηση ὅλης τῆς ἡγεσίας και τοῦ Προέδρου Μακαρίου. "Ετσι πιστεύω ὅτι μέ αὐτὴ τήν ὁμόφωνη τοποθέτηση δέν ύπάρχει κανένας κίνδυνος γιά τήν Κυπριακὴν ὑπόθεση. "Άλλωστε κάποια ἐνδειξη αὐτῶν πὸ εἶπα πρὶν εἶναι και τὸ γεγονός ὅτι ὁ Ντενκτάς πρὶν ακόμα ἀρχίσῃ ὁ διάλογος ἀπαιτεῖ νά διακοπῆ ὁποιαδήποτε διεθνοποίηση και ὁποιαδήποτε ἐξασφάλιση μέτρων πίεσης πρὸς τήν Τουρκία μόνο ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἐπαναρχίζει ὁ διάλογος! Αὐτὸ δείχνει τίς προθέσεις τίς ούσιαστικές. "Άν πρόθεσή τους εἶναι ἡ ἐξεύρεση λύσης, δέν ύπάρχει λόγος νά φοβοῦνται τήν περαιτέρω διεθνοποίηση τοῦ θέματος ἢ τὸν διάλογο. "Εμεις πιστεύουμε ὅτι θά πρέπει νά ἀντιμετωπίσουμε τὸ ἐνδεχόμενο ὡς μακροχρόνιον ἀγῶνα. Δέν ἔπαψαν νά ύπάρχουν όλες οἱ συνθήκες πὸ ὑπῆρχαν πρὶν ἀπὸ τήν συνάντηση, ὅτι ὁ ἀγῶνας εἶναι δυνατὸ νά εἶναι μακροχρόνιος. "Άρα εἶναι προτιμότερο, ὅπως εἶπα και πρὶν, νά ἔχη κανεὶς εὐχάριστες ἐκπλήξεις παρά δυσάρεστες ἀπογοητεύσεις και ἔλλειψη προετοιμασίας.

Σ' αὐτὸ τὸν ἀγῶνα δέν χρειάζεται ἀπλῶς νά στρατευθῆ ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο δυναμικὸ τοῦ τόπου ἀλλά και ὅλοι οἱ οικονομικοὶ πόροι και ὅλος ὁ συσσωρευμένος πλοῦτος τῆς Κύπρου. Καὶ εἶναι μέ αὐτὸ τὸ φακὸ πὸ ἔμεις ἀντιμετωπίζουμε τὰ οικονομικὰ προβλήματα, εἶναι μέ αὐτὸ τὸ φακὸ πὸ ἀναλύουμε σήμερα τοὺς Προϋπολογισμοὺς και τές οικονομικές προοπτικές τῆς Κυβέρνησης.

Ἄλλα πρὶν μὲν στὴν ἀνάλυση τῶν οἰκονομικῶν προοπτικῶν θὰ πῶ μερικὰ λόγια γιὰ ἐπὶ μέρος πολιτικά θέματα.

Ἡ κατάσταση στὴν Τουρκοκυπριακὴ κοινότητα συνεχῶς χειροτερεύει. Ὑπάρχουν σαφεῖς ἐνδείξεις ὅτι ὑπάρχει πολιτικὴ ἀναταραχὴ, ὅτι ὑπάρχει οἰκονομικὴ δυσπραγία, ὅτι ἡ Τουρκοκυπριακὴ κοινότης δὲν εἶναι καθόλου ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὴν πολλαπλὴ κατοχὴ, ἀπὸ τὴν καταπίεση τῶν Τουρκοκυπριῶν στρατευμάτων, τοῦ Γκαουλαίτερ Ντενκτάς καὶ τῶν ἐποίκων. Αὐτὴ τὴν ἀντίδραση εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τὴν διαπιστώσουμε γιὰτι πολλές φορές εἶπαμε ὅτι θεωροῦμε τοὺς Τουρκοκυπρίους σὰν θύματα τῆς ἴδιας ἰμπεριαλιστικῆς συνωμοσίας καὶ ὄχι σὰν τμῆμα τῆς συνωμοσίας. Καὶ εἶναι καθῆκον μας νὰ δημιουργήσουμε γέφυρες γιὰ τὴν δημιουργία ἐνὸς κοινοῦ ἀντικατοχικοῦ μετώπου μὲ τοὺς Τουρκοκυπρίους, γιὰτι αὐτὸ ἀποτελεῖ κλειδί γιὰ τὴν λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Πιστεύω ὅτι οἱ προτάσεις τῆς Ἑλληνικῆς πλευρᾶς ὅταν φθάσουν σωστὰ στὴν Τουρκοκυπριακὴ κοινότητα ἀποτελοῦν βάση συνεργασίας. Γιὰτι τὸ δικαίωμα ἐλεύθερης ἐγκατάστασης δὲν εἶναι μόνο ἐποικοδομητικὸ γιὰ τοὺς Ἕλληνες Κυπρίους ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς Τούρκους Κυπρίους πού στὴν θέλησή τους ἐπαφίεται νὰ ἐπιλέξουν τὸν τόπο τῆς κατοικίας τους, εἴτε νὰ γυρίσουν πίσω εἴτε νὰ μὴν γυρίσουν πίσω. Τὸ θέμα τῆς παρουσίας εἶναι γιὰ ὅλους. Τὸ θέμα τῆς ἐλευθεροεπικοινωνίας εἶναι γιὰ ὅλους, γιὰτι αὐτὴ τὴν στιγμὴ ἡ Τουρκικὴ κοινότης στενάζει κάτω ἀπὸ μιὰ ὀλιγαρχία, ἡ ὁποία οὐσιαστικὰ ἀπομυζᾷ κάθε ἰκμάδα τῆς Τουρκοκυπριακῆς κοινότητος. Ἐνῶ ἂν ἐπιτραπῇ ἡ ἀνάμιξη, ἂν ἐπιτραπῇ πλέον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ταξικῶν ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων ἡ συνεργασία, δὲν θὰ μπορῇ νὰ ὑπάρξῃ αὐτὸ τὸ μονοπώλιο τῆς ἐκμετάλλευσης τῶν Τουρκοκυπριῶν ἀπὸ μιὰ μικρὴ πολιτικο-οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τὸ ἐνιαῖο τῆς οἰκονομικῆς ὄντοτητας καὶ τὸ βιώσιμο ὁλόκληρης τῆς Κύπρου γιὰτι ἐμεῖς ποτὲ δὲν θὰ δεχτοῦμε οἰονδῆποτε διαχωρισμὸ τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων γιὰτι αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴ καὶ τῆς διχοτόμησης καὶ τῆς διάλυσης τοῦ Κυπριακοῦ κράτους. Τὸ ἴδιον ἰσχύει γιὰ τὴν ἰσχυρὴ Κεντρικὴ Κυβέρνηση καὶ γιὰ τὲς διεθνεῖς ἐγγυήσεις τὲς εὐρεῖες, πού δὲν εἶναι δυνατό νὰ στηρίζονται πάνω σὲ ἐκεῖνες τὲς χώρες πού ἀπεδείχθη ὅτι ὑπῆρξαν κάθε ἄλλο παρὰ οἱ ἐγγυητὲς τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ τοῦ λαοῦ.

Τὸ θέμα τῶν ἐγκλωβισμένων μπαίνει στὴν τελικὴ του τραγικὴ φάση. Καὶ θὰ πρέπει νὰ σὰς ὑπενθυμίσω ὅτι ἐμεῖς προειδοποιήσαμε, ὅταν ἐγίνε τότε ἡ Συμφωνία τῆς Βιέννης, ὅτι αὐτὴ ἡ Συμφωνία ἦταν εἰς βάρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὄχι μονάχα γιὰτι ἀναγνώριζε κάποια νομικὴ ὑπόσταση στὴν Τουρκοκυπριακὴ Διοίκηση, ἀλλὰ γιὰτι ἐξαπέστελλε ἐκόντες ἄκοντες τοὺς Τουρκοκυπρίους πού ἔμεναν στὸν Νότο καὶ γιὰτι ἄφηνεν ὁμοίως τοὺς Ἑλληνοκυπρίους στὸν Βορρᾶ καὶ ὅτι ὁπωσδήποτε ἄλλες τάχατες ἐγγυήσεις δόθηκαν γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῶν Ἑλληνοκυπριῶν δὲν ἦταν δυνατόν ποτὲ νὰ πραγματοποιηθοῦν καὶ δυστυχῶς αὐτὴ ἡ ἐπαλήθευση τώρα εἶναι γεγονός τετελεσμένο καὶ ἂν παρέμειναν μερικὲς χιλιάδες παρέμειναν καὶ πάλι γιὰ λόγους σκοπιμότητος πού κρατᾷ ἐκεῖ ἡ ντενκτασικὴ διοίκηση.

Μὲ τὴν συνάντηση τοῦ Προέδρου Μακαρίου μὲ τὸν Ντενκτάς τὸ θέμα τῶν ἀγνοουμένων παίρνει μιὰ καινούργια τροπὴ. Ὁ Ντενκτάς παραδέχεται ὅτι ἐκτελέσθηκαν ἐν ψυχρῶ οἱ ἀγνοούμενοι. Καὶ αὐτὸ δημιουργεῖ τραγικὰ ἐρωτήματα γιὰ τὴν τύχη ὅλων τῶν ἀγνοουμένων καὶ τὴν εὐθύνη γιὰ ὅποιανδήποτε Κυβέρνηση νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ στὴν προσπάθειά μας νὰ δημιουργήσουμε μιὰ Διεθνῆ Ἐπιτροπὴ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλων προσωπικοτήτων πού τοῦλάχιστον νὰ διερευνήσουν τὴν τύχη καὶ τὲς τραγικὲς συνθήκες κάτω ἀπὸ τὲς ὁποῖες σκοτώθηκαν οἱ ἀγνοούμενοι.

Είπα και πρίν, μέσα σέ συνθήκες ήμικατοχής, μέσα σέ συνθήκες κινδύνων γιά έθνικό άφανισμό, πιστεύουμε πώς όλοι οί έθνικοί πόροι, όλος ό συσσωρευμένος πλούτος, όλες οί οικονομικές δυνατότητες θά πρέπει νά στρατευθούν γιά τήν έξυπνέτησα του άγώνα και γιά τό σύνολο του λαού.

Και μέσα κι' έξω από τήν Βουλή άκούονται πολλές φωνές με διάφορες άποχρώσεις, ενάντια σ' αύτή τή γραμμή. "Όμως ή πραγματικότητα δείχνει πώς δέν υπάρχει άλλος δρόμος έθνικής σωτηρίας, έκτός γιά κείνους πού είτε από συνειδητή πρακτόρευση ή άφελώς πιστεύουν πώς ή λευτεριά θά μάς χαρισθί και μάλιστα από παράγοντες πού τά συμφέροντά τους συγκρούονται με τήν ίδια τήν ύπόσταση του Κυπριακού κράτους.

Όυτε είναι δυνατό νά μιλούμε γιά άγαθή συνύπαρξη μιās άπαράδεκτης εκμετάλλευσης και εκμεταλλευομένων, όταν καλούμε τόν λαό νά είναι έτοιμος και τή Ζωή του νά δώση γιά λευτεριά. Έκτός αν έχουμε ξεγράψει τήν ουσιαστική λευτεριά κι' αν δεχόμαστε μιá πολύμορφη κηδεμόνευση με τούς Κυπρίους σαν πολίτες δεύτερης κατηγορίας μέσα στην ίδια τους τήν πατρίδα.

Είναι τό κίνητρο ή σωτηρία του τόπου ή ή συσσώρευση πλούτου και φυσικά ή χρησιμοποίησή του γιά τόν καθορισμό τών πολιτικο-οικονομικών δομών πού θά εύνουχίζουν κάθε άγώνα πού έστω προσωρινά παρεμποδίζει τήν άπρόσκοπτη κεφαλαιουχική άποθήκευση ; Αυτό είναι τό μεγάλο έρώτημα στο όποιο θά πρέπει νά άπαντήση Βουλή και Κυβέρνηση. Έάν στόχος είναι ή σωτηρία του τόπου στρατεύονται όλοι γιά τήν σωτηρία του τόπου. "Αν δε κάποιος λέν : «Μά αν λείψουν τά ιδιωτικά κίνητρα τότε πώς θά πάμε γιά τήν σωτηρία τής οικονομίας» ; Τότε πώς Ζητούμε από τόν λαό νά του λείψουν άκόμα και τά κίνητρα γιά επιβίωση βιολογική αν γιά άλλους αυτά τά κίνητρα άποτελούν εμπόδιο γιά τήν έκτέλεση τών πατριωτικών τους καθηκόντων ;

"Όμως μιá όλική έθνική καταστροφή θά πλήξη όλους έκτός από μιá άσήμαντη μερίδα τής οικονομικής όλιγαρχίας πού θά είναι έτοιμη νά μετατραπή σέ κοσμοπολίτικη. Και αύτή είναι πάρα πολύ μικρή.

Στήν συζήτηση του Προϋπολογισμού του 1974 αναλύοντας τά διεθνή οικονομικά φαινόμενα σέ συνάρτηση με τίς επιδράσεις στην Κυπριακή οικονομία διαπιστώναμε τά κρούσματα νομισματικής αστάθειας σέ πολλές καπιταλιστικές χώρες και πώς τό γενικό νομισματικό σύστημα άποδείχθηκε άσυμβίβαστο με τήν τωρινή φάση τών οικονομικοτεχνικών έξελίξεων. Ό χρυσός δέν είναι πιά τό άδιαμφισβήτητο γενικό ίσοδύναμο, μά άποτελεί ένα είδος έμπορευματικού συμβιβασμού χωρίς σταθερότητα. Διαπιστώναμε τόν ρόλο τών πολυεθνικών εταιρειών και τών κλειστών οικονομικών κύκλων στίς προσπάθειές τους νά ύπαγορεύσουν τίς τιμές τών ύλών πρώτης παραγωγής και τών καταναλωτικών άγαθών και πώς ή ύποτίμηση τής άγοραστικής δύναμης του γενικού έθνικού ίσοδυναμού τών νομισμάτων είχε τόν αντίκτυπο στην άκόμη πιό άνισομερή κατανομή έθνικών εισοδημάτων.

Τονίσαμε πώς και σέ περίπτωση συλλογικής άντιμετώπισης από τές χώρες παραγωγούς επιβαλλόταν ή έθνικοποίηση τών πόρων αν ήθελαν νά άποφύγουν αυτές τές επιπτώσεις.

Ποιά είναι ή σημερινή οικονομική πραγματικότητα ; Βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα έντονα έλλειμματικό έμπορικό ίσοζύγιο, άπώλειαν ενός σημαντικού ποσοστού τών έθνικών πόρων, μη παραγωγική άξιοποίηση ενός τεράστιου άριθμού προσφύγων, και τήν άνάγκην άξιοποίησης άνθρωπίνου και ύλικού δυναμικού γιά τήν άμυντική προπαρασκευή τής χώρας.

Πώς θα αντιμετωπίσουμε αυτή την κατάσταση ; Ἡ στροφή πρὸς τὰ ἀσθενῆ εισοδηματικά στρώματα, ἢ ἀνακοπή βασικῶν κατακτήσεων τῆς ἐργατικῆς τάξης ἀποτελοῦσε μιὰ κακὴ πορεία. Δὲν ἦταν δυνατόν νὰ δώση οὔτε ριζικὲς οὔτε μόνιμες λύσεις ἀκόμα καὶ μέσα σὲ πλαίσια ἐνὸς σκληρὰ ἐκμεταλλευτικοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος. Ἀπαιτεῖτο μιὰ βασικὴ ἀναπροσαρμογὴ οικονομικῆς τοποθέτησης. Τὸ ἐπέβαλλαν οἱ κατοχικὲς συνθήκες. Τὸ ἐπέβαλλε ὁ πατριωτισμὸς. Ποιοὶ καὶ πόσον πλούτιζαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ναζιστικῆς κατοχῆς στὴν Εὐρώπη ; Ἀκόμα καὶ στὶς μὴ κατεχόμενες χώρες ποιὲς ἀναπροσαρμογὲς ἐπεβλήθησαν ἀπὸ τὶς ἐθνικὲς ἀνάγκες ; Νὰ θυμίσω τὸν μεγαλύτερο ὑπέρμαχο τοῦ καπιταλισμοῦ τὸν Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος ἐφορολόγησε 19,5 σελίνια τὴν λίρα τὰ μεγάλα εἰσοδήματα γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀντεπεξέλθῃ στὲς ἐθνικὲς ἀνάγκες ;

Ἡ δική μας εἰσήγηση ἦταν ὅτι ἐπιβαλλόταν μιὰ ριζικὴ στροφή τῆς οικονομίας, τῆς δομῆς, τῶν ρυθμῶν, τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Μόνον ἔτσι θὰ μπορέσουμε ν' ἀντιμετωπίσουμε οὐσιαστικὰ τὶς καταστάσεις. Κι' αὐτὴ τὴν στιγμή ἢ οἰκονομία μας, παρὰ τὶς διατυμπανιζόμενες τεράστιες προόδους, στηρίζεται γιὰ τὴν κάλυψη τοῦ μεγάλου χάσματος ποῦ θὰ παρουσιαζόταν στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν σὲ ἀπρόβλεπτους ἐξωτερικοὺς παράγοντες, στὴν ξένη βοήθεια καὶ στὴν ὑποθήκευση τῆς οικονομίας καὶ τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων τῆς χώρας. Θὰ ἔλθῃ ἀκόμα καὶ αὐτὸ σὲ μελλοντικὰ χρονικὰ διαστήματα. Καὶ αὐτὸ φυσικὰ ὑπονομεύει κατὰ ἔμμεσο τρόπο καὶ τὴν πολιτικὴ γραμμὴ καὶ παραδίνει τὴν χώρα κατὰ ἔμμεσο τρόπο ἐξω ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τοῦ λαοῦ καὶ σὲ ὑποψήφια οικονομικὰ προγεφυρώματα. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση ἢ ΕΔΕΚ θὰ καταπιασθῆ μόνον μὲ τὲς βραχυπρόθεσμες προοπτικὲς καὶ ὄχι μὲ τὲς μακροπρόθεσμες προοπτικὲς.

Τονίζαμε τὸ 1974 πὼς σὲ μιὰ καπιταλιστικὴ κοινωνία βασικὸ ὄπλο ἐπιβολῆς κάποιας μορφῆς δικαιότερης κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἶναι τὸ φορολογικὸ καὶ προσθέταμε πὼς ἡ ἀναλογία ἀμέσων—ἔμμεσων φόρων τότε δὲν ἦταν ἢ ἐνδεδειγμένη. Σήμερα ἢ κατάπαση εἶναι χειρότερη. Ὅπως ξέρετε, ἡ ἀναλογία εἶναι ἓνα πρὸς δύο, ἐνῶ ταυτόχρονα, λόγω τῆς κατοχῆς, ἔχει μεγεθυνθῆ τὸ εἰσοδηματικὸ χάσμα μέσα στὶς τάξεις τοῦ πληθυσμοῦ. Πὼς εἶναι δυνατόν λοιπὸν νὰ ἐπέλθῃ σμίκρυνσις τοῦ χάσματος τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος ὅταν ἀκόμα ἐξακολουθοῦν νὰ αὐξάνωνται οἱ ἔμμεσοι φόροι εἰς βάρος τῶν ἀμέσων φόρων ;

Ἡ Κυβέρνηση καὶ μέσα στὶς προκατοχικὲς συνθήκες, διαπίστωνε τὴν ἀνάγκη σχεδιασμένης οικονομίας καὶ λόγω τῶν σχετικῶν φτωχῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων καὶ τῆς ἀνάγκης κοινωνικῆς ἀνάπτυξης. Ἡ ἀπώλεια βασικῶν πόρων καθιστᾷ αὐτὴν τὴν ἀναγκαιότητα ἀκόμα πιὸ ἐπιτακτικὴ. Κι' ἂν γιὰ τὴν ἐπιτέλεση αὐτοῦ τοῦ ἔργου τονίζαμε πρὶν πὼς θάταν ἀφελὲς νὰ ἐπαφίεται ἢ Κυβέρνηση στὴν διάθεση τῶν κεφαλαιουχικῶν κύκλων, σήμερα θάταν κάτι χειρότερο κι' ἀπὸ ἀφελὲς. Ἐπιβάλλεται ἢ πλήρης ἀξιοποίηση τῶν ἐθνικῶν κεφαλαιουχικῶν ἀποθεμάτων καὶ πλήρης ἔλεγχος γιὰ τὴν ἐπενδυτικὴ πολιτικὴ, κι' αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐπιτευχθῆ χωρὶς ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν. Αὐτὴ δὲ ἢ ἐθνικοποίηση θὰ περισώσῃ καὶ τὰ κεφάλαια τοῦ λαοῦ καὶ οὐσιαστικὰ θὰ εὐνοήσῃ καὶ τὰ αἰτήματα τῆς τραπεζοῦπαλληλικῆς τάξης.

Τὸ Κυβερνητικὸ ποσοστὸ γιὰ παραγωγή ἐθνικοῦ προϊόντος γιὰ μιὰ ὑπανάπτυκτη χώρα εἶναι χαμηλὸ — σὲ μὴ σοσιαλιστικὲς χώρες, ἀπλῶς σὲ ὑπανάπτυκτες χώρες. Στὲς Ἰνδίες τὸ ποσοστὸ ἀνεβαίνει μεταξὺ 70% καὶ 75% καὶ ὅμως σήμερα Κυβερνητικὰ κεφάλαια τὰ ὁποῖα θὰ μπορούσαν νὰ ἀξιοποιηθοῦν γιὰ κυβερνητικὴ παραγωγή ἐθνικοῦ προϊόντος χρησιμοποιοῦνται σχεδὸν ὀλοκληρωτικὰ γιὰ δανεισμὸ καὶ χρησιμεύουν σὰν γέφυρα παραγωγῆς κέρδους γιὰ κύκλους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι πρὸς τὸ δημόσιο συμφέρον.

Στό έπεξηγηματικό υπόμνημα για τόν προϋπολογισμό του 1977 αναφέρεται ή ανάγκη συνέχισης τής «έγκαινιασθείσης πολιτικής ύψηλης έπενδυτικής προσπάθειας εκ μέρους του κράτους». "Όμως ή έπενδυτική προσπάθεια πρέπει να γίνεται κυρίως σε μονάδες που έλέγχονται από τό κράτος και με ψηλές άποδοτικές ικανότητες.

Στό πρώτο έκτακτο σχέδιο οικονομικής δράσης 1975—1976 αναφέρονται οί βασικοί στόχοι τής κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής.

Για τήν έκπλήρωση του πρώτου στόχου, δηλ. τής αναπλήρωσης «όσον τό δυνατόν μεγαλύτερου μέρους τής άπολεσθείσης παραγωγής και τονώσεως του ρυθμού επενδύσεων» θα πρέπει να κινητοποιηθούν στο μάξιμουμ όλοι οί βασικοί πλουτοπαραγωγικοί πόροι του τόπου. "Έτσι προκύπτει ανάμεσα στα άλλα και ή ανάγκη αξιοποίησης και κάθε σπιθαμής γής, κι αυτό δέν μπορεί να γίνη άν ή γή και τό νερό δέν ανήκουν στους καλλιεργητές άνεξάρτητα από τήν σημερινή ιδιοκτησία. Έπιβάλλεται λοιπόν μιá βασική άγροτική μεταρρύθμιση.

Στήν βιομηχανική παραγωγή προκύπτει ή ανάγκη ένθάρρυνσης τής ύπαρχουσας βιομηχανίας, ιδιαίτερα τής έξαγωγικής, και ή δημιουργία, όπως είπα και πρίν, νέων ίσχυρών μονάδων παραγωγής που να έλέγχωνται από τό Κράτος.

Για τόν δεύτερο στόχο, τήν αναπλήρωση και έξοικονόμηση συναλλαγματικών άποθεμάτων, τονίζουμε πως δέν θα ήταν δυνατόν να έπιτευχθί όταν έπιτρέπεται ή άλόγιστη είσαγωγή όλων των ειδών, πολλά από τά όποια παράγονται και έπιτοπώς, και άλλων για τά όποια δέν ύπάρχει άμεση άπαραίτητη άναγκαιότητα, ίδια μέσα σε συνθήκες ήμικατοχής.

Προσπάθειες για αύξηση των έξαγωγών έχουν γίνει αλλά προσπάθειες για μείωση σωστή των είσαγωγών δέν πιστεύω ότι έχουν γίνει. Μήπως έπεμβαίνουν ώρισμένα συμφέροντα ομάδων που συγκρούονται όμως με τό έθνικό συμφέρον και τό συμφέρον του συνόλου και τά όποια έπιμένουν στην είσαγωγή ειδών τά όποια δέν είναι άπαραίτητα για τήν έπιβίωση του τόπου και του λαού;

Στόν τρίτο στόχο, τήν δημιουργία εύκαιριών άπασχόλησης, οί προσπάθειες υπήρξαν άποσπασματικές. Υίοθετήθηκε ή εύκολη μέθοδος μετανάστευσης του εργατικού δυναμικού και τό προσφυγικό παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό άνεκμετάλλευτο με τάση να στραφή προς μη παραγωγικές κατευθύνσεις, ένω αυτό δέν ύπαγορεύεται — σ' αυτό τουλάχιστο τόν βαθμό — από τις άνάγκες τής οικονομίας του τόπου.

"Όσον άφορά τήν δικαιότερη κατανομή των οικονομικών πόρων τά πράγματα πήραν λανθασμένη τροπή. "Η άποκοπή των άπολαβών τής εργατικής τάξης, ή παγοποίηση των είσοδημάτων χωρίς άνάλογη παγοποίηση τιμών, μεγάλωσε τήν άνισότητα κατανομής βαρών και έθνικού είσοδήματος. Έμεις άποκρούσαμε αυτή τήν πορεία και τονίζαμε πως έπρεπε να είχε γίνει στροφή προς τά εύπορα στρώματα, τόν συσσωρευμένο πλούτο και τήν συλλογική έθνική αξιοποίηση των πόρων.

Όυτε ή προσπάθεια για συμπίεση των καταναλωτικών δαπανών έφερε καρπούς, ένω ύπάρχουν άκόμη άρκετά μέτρα που μπορούν να υίοθετηθούν προς αυτήν τήν κατεύθυνση.

Σωστά τό μνημόνιο διαπιστώνει πως ή αναπλήρωση τής χαμένης παραγωγής όφειλόταν και σε έξωγενείς άσταθείς παράγοντες και αυτό δείχνει τήν είλικρίνεια των προθέσεων τής Κυβερνητικής πλευράς. Γι' αυτό δέν πρέπει μ' αυτό τόν γνώμονα ν' άντιμετωπίσουμε τις δυνατότητες, αλλά με τήν δημιουργία πιό σταθερών θετικών παραγόντων.

Ἡ μικρὴ ἐσωτερικὴ ἀγορὰ ἐπιβάλλει τὸν προσανατολισμὸ πρὸς ἐξαγωγικὰς κατευθύνσεις καὶ ὑπῆρξαν, ὅπως εἶπα καὶ πρὶν, ἀποτελέσματα ἀπὸ αὐτὴ τὴν πλευρὰ. Καὶ σωστὰ ἐλέχθη ὅτι αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα ἐμείωσαν τὶς πιέσεις στὸ ἰσοζύγιό πληρωμῶν. Ὅμως ταυτόχρονα θὰ πρέπει νὰ ἀποκλείσουμε τὸν κορεσμὸ τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς ἀπὸ προϊόντα ποῦ εἰσάγονται, ἐνῶ εἶναι δυνατόν, ὅπως εἶπα πρὶν, νὰ παράγονται ἐσωτερικὰ καὶ γιὰ λόγους βοήθειας τῆς ντόπιας βιομηχανίας ἀλλὰ καὶ γιὰτι ἐὰν ἐπιτρέψουμε τὸν κορεσμὸ τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, ἰδιαίτερα μὲ προϊόντα τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ χῶρες ποῦ δὲν εἶναι ἀγοραστὲς, ὅπως εἶναι ἡ Ἰαπωνία, ἢ ἀπὸ χῶρες στὲς ὁποῖες παρέχουμε ἰδιαίτερες δασμολογικὰς διευκολύνσεις τὲς ὁποῖες δὲν δίνουμεν σὲ ἄλλες χῶρες - ἀγοραστὲς, ἐκεῖνο ποῦ θὰ συμβῆ εἶναι ὅτι οἱ χῶρες οἱ ὁποῖες θέλουν νὰ ἀγοράσουν ἀγροτικά καὶ ἄλλα προϊόντα ἀπὸ τὸν τόπο δὲν θὰ μποροῦν νὰ βροῦν ἀγορὰ γιὰ τὰ δικά τους βιομηχανικὰ προϊόντα καὶ ἀσφαλέστατα αὐτὸ θὰ παρακωλύσῃ τὲς σωστὲς ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ μὲ τὲς σσιαλιστικὰς χῶρες ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλες χῶρες τοῦ τρίτου κόσμου.

Θὰ πρέπει νὰ μὴν στηρίξουμε ἐπίσης τὸ συναγωνισμὸ τῶν ἐξαγωγῶν μας πάνω στὴν φτηνὴ παραγωγή ποῦ στηρίζεται πάνω στὰ φτηνὰ μεροκάματα. Δὲν εἶναι οὔτε φτηνὲς πρῶτες ὕλες οὔτε φτηνὴ ἐνέργεια ποῦ κάνει αὐτὰ τὰ προϊόντα συναγωνίσιμα. Ἄν, λοιπόν, ἐπιμένουμε νὰ εἶναι συναγωνίσιμα μὲ βάση τὰ φτηνὰ προϊόντα οὐσιαστικὰ τοῦτο ἀποβαίνει εἰς βάρος τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἐνῶ ὑπάρχουν περιθώρια ἀξιοποίησης καὶ τεχνολογικῶν γνώσεων καὶ πρῶτων ὑλῶν στὸν τόπο, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὸ μνημόνιο τοῦ Ὑπουργοῦ, καὶ τὰ ὁποῖα θὰ μπορέσουν νὰ στρέψουν τὴν βιομηχανία πρὸς πιὸ ὑγιεῖς κατευθύνσεις.

Στὸ κεφάλαιο ἐπενδύσεις ἀναφέρεται ὅτι ὁ δημόσιος τομέας τὸ 1975—1976 ἔκανε ἐπενδύσεις 31,7 ἑκατομμύρια λίρες, ὅμως τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ φαίνεται νὰ εἶναι σὲ μὴ παραγωγικοὺς τομεῖς.

Τὸ μνημόνιο ἀναφέρει πὼς ἐνῶ ἡ Κυβέρνηση μὲ τὴν πολιτικὴ διενέργεια δημοσιονομικῶν ἐλλειμμάτων εἶχε ἀρνητικὰς ἀποταμιεύσεις, ὁ ἰδιωτικὸς τομέας ἐπραγματοποίησε ψηλὰς ἀποταμιεύσεις καὶ μάλιστα πιὸ ψηλὰς ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν ἐπενδύσεων. Δικαιολογοῦν αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ συνέχιση τῆς σημερινῆς δανειοδοτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης ;

Ἀναλύοντας τὸ μνημόνιο τὸ θέμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἀποδίδει τὶς εὐνοϊκὰς ἐξελίξεις τοῦ 1976 στὴν αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν, στίς ἄδηλες εἰσπράξεις καὶ στὴν βοήθεια ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ, τὸν δανεισμὸ καὶ τὴν συγκράτηση τῶν εἰσαγωγῶν.

Γιὰ τὸ τελευταῖο ἐπαναλαμβάνουμε ὅτι ὑπολείπονται πολλὰ, γιὰτι ἄλλωστε ἡ πολιτικὴ ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ δὲν μπορεῖ πρακτικὰ νὰ συνεχισθῇ. Οὔτε πάντα θὰ μᾶς εἶναι τόσο εὐνοϊκὰς οἱ συνθήκες ἐξαγωγῆς ἀγροτικῶν προϊόντων.

Δὲν μποροῦμε νὰ συμφωνήσουμε μὲ τὰ παρουσιαζόμενα στοιχεῖα ἀναφορικὰ μὲ τὶς αὐξήσεις τιμῶν γιὰ τὸ 1975 καὶ 1976. Αὐτὴ δὲ ἡ μείωση τῶν ἀπολύτων ἀριθμῶν αὐξήσεων χρησιμοποιεῖται τώρα σὰν ἀρνητικὸς παράγων στίς δίκαιες διεκδικήσεις τῶν ἐργαζομένων γιὰ αὐξήσεις. Ὅπως ἐπίσης χρησιμοποιεῖται καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἐσταμάτησε τὲς ἀποκοπὲς οὕτως ὥστε συστατικὰ αὐτὴ ἡ νέα πορεία νὰ ἐξασφαλισθῇ πρὸς ὄφελος τῆς ἐργοδοτικῆς τάξης ἀντὶ πρὸς ὄφελος τῶν ἐργαζομένων.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς στόχους τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς σὲ ὄρισμένους τομεῖς ἔχουν γίνει βήματα. Ὅμως ἡ βασικὴ ἐπιδίωξη τῆς δικαιοτέρας κατανομῆς βαρῶν πῆρε γιὰ ἀρκετὸ μακρὸ χρονικὸ διάστημα ἀντίθετη πορεία. Γιὰτι στὸ ἀναφερόμενο πὼς ἡ ἑκτακτὴ φορολογία εἶχε αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, θὰ πρέπει νὰ ὑπενθυμίσουμε πὼς ἡ τάξη τῶν μισθοδοτου-

μένων πρόσφερε σχεδόν τὸ σύνολο τῶν ποσῶν ποῦ ἐξασφαλίσθησαν. Ἡ πολιτικὴ εἶχε κάποια ἐπιτυχία γιὰ τὰ ἐντελῶς ἄπορα στρώματα ποῦ ὄμως δὲν ἐπιχορηγήθησαν ἀπὸ τὰ εὐπόρα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ λιγώτερο ἀπ' αὐτοὺς ἄπορα. "Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναφερόμενη μείωση τῶν ἐπιτοκίων μπαίνει τὸ ἐρώτημα : Τί γίνεται μὲ τὴν συνεχιζομένη διόγκωση τῶν χρεῶν τῶν προσφύγων μιά καὶ συνεχίζεται ἡ χρέωση τόκων γιὰ περιουσίες στὸν κατεχόμενο τομέα καὶ χρέη προσφύγων ποῦ δὲν ἔχουν ἄλλους σοβαροὺς πόρους ; Αὐτὸ εἶναι ἀντιπαραγωγικὸν γιὰ πολλοὶ πρόσφυγες δὲν τολμοῦν κἄν νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ κάτι τὸ ὅποιον ἀποφέρει κέρδος γιὰτί οὐσιαστικὰ αὐτὸ θὰ καταλήξῃ στὶς τράπεζες.

Στὴν ἀνάλυση γιὰ τὸ δεῦτερο διετές σχέδιο ἀναφέρεται πὼς ἡ οικονομικὴ ἀνέλιξη δὲν εἶναι αὐτοσκοπός, ἀλλὰ μέσο γιὰ τὴν ἐπιτυχή ἐκβαση τοῦ ἀγῶνα. Μ' αὐτὸν τὸν φακὸ θ' ἀναλύσουμε τοὺς στόχους τοῦ σχεδίου καὶ μ' αὐτὸ τὸν γνώμονα θὰ συγκεφαλαιώσουμε τίς εἰσηγήσεις μας γιὰ τὴν περίοδο ποῦ ἀναφερόμαστε. Χαιρετίζουμε τὴν ἀποψη τοῦ μνημονίου πὼς τὸ σχέδιο θὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψη τίς γενικώτερες ἐπιδιώξεις, τὴν ἀγωνιστικὴ θωράκιση τοῦ λαοῦ καὶ τὴν δημιουργία πνεύματος ἀξιοπρεπείας, ἀλληλεγγύης καὶ ἀνθεκτικότητας.

Ἡ ἀναφερομένη στρατηγικὴ στὸ δεῦτερο οικονομικὸ σχέδιο δὲν πείθει ὅτι θὰ πραγματοποιήσῃ τοὺς σκοποὺς ποῦ ἡ ἴδια ἔκθεση προβάλλει. Μέσα στὶς δοσμένους συνθήκες ποῦ ἤδη περιγράψαμε θᾶναι ἀδύνατη ἡ πολιτικοοικονομικὴ ἐπιβίωση μὲ ἡμίμετρα. Στὴν ἀνακεφαλαιώση τῶν προτάσεων θὰ εἰσηγηθοῦμε τὰ μέτρα ποῦ κατὰ τὴν γνώμη μας θὰ μπορούσαν οὐσιαστικὰ νὰ πραγματοποιήσουν αὐτοὺς τοὺς ἴδιους στόχους ποῦ υἱοθετεῖ τὸ σχέδιο — ὄχι τοὺς δικούς μας σοσιαλιστικοὺς στόχους.

Στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν προβλέπεται αὐξηση τοῦ ἐμπορικοῦ ἐλλείμματος, ἐνῶ ὑπάρχουν πολλὰ περιθώρια μείωσης τῶν εἰσαγωγῶν.

Ἡ συνεχιζομένη ἐλλειμματικὴ πολιτικὴ θὰ ἔχῃ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις, ἐνῶ ἡ Κυβέρνηση μπορούσε νὰ χωρήσῃ στὴν ἐξεύρεση κρατικῶν εἰσοδημάτων — ὄχι μὲ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὅποιον ἐγινε τώρα κάποια προσπάθεια — τόσο ἀπὸ παραγωγικὲς κρατικὲς ἐπενδύσεις, ὅσο καὶ μὲ στροφὴ τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς πρὸς τὰ εὐπόρα στρώματα.

Στὸ ἐπεξηγηματικὸ μνημόνιο τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ προβλέπεται ὅτι οἱ ἔμμεσοι φόροι θὰ εἶναι περίπου διπλάσιοι ἀπὸ τοὺς ἄμεσους φόρους. Αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ὀρθὴ τοποθέτηση, ἰδιαίτερα σὲ συνθήκες τόσο μεγάλης εἰσοδηματικῆς διαφορᾶς ἀνάμεσα στὶς διάφορες τάξεις καὶ ὅταν ἡ Κυβέρνηση ἐξαγγέλλῃ πρόθεση μείωσης αὐτοῦ τοῦ διογκωμένου καὶ ἐπίσημα ἀκόμα χάσματος.

Τὸ ὑπόμνημα γιὰ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως ἀναφέρει πὼς ἐξαρτᾷ τὴν βελτίωση καὶ ἐπέκταση τοῦ περιεχομένου τῶν κοινωνικῶν προγραμμάτων ἀπὸ τὸν βαθμὸ τῆς προβλεπομένης δημοσιονομικῆς εὐρωστίας τῶν κρατικῶν προϋπολογισμῶν. Δεδομένου ὅτι προβλέπεται ὅτι θὰ εἶναι ἐλλειμματικοὶ οἱ Προϋπολογισμοὶ σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναμένεται δυστυχῶς ἡ ἐφαρμογὴ ἀκόμα τῶν ἐξαγγελιομένων προγραμμάτων γιὰ τὲς παροχές. "Ἄν ὄχι, πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν νέες μέθοδοι ἐξασφάλισης κρατικῶν ἐσόδων πέραν ἀπὸ τίς στατικὲς ποῦ ἀκολουθοῦνται, διαφορετικά, ὅπως εἶπα καὶ πρὶν, αὐτὸ θὰ ἀποβῆ ἀδύνατο, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ὑπὸνόμευση τῆς Κυβερνητικῆς πρόθεσης γιὰ βελτίωση τῶν κοινωνικῶν παροχῶν. "Ἐνα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποῦ ἀναφέρονται στὸ ὑπόμνημα εἶναι καὶ ἡ δημιουργία καταλλήλων φορέων, ἐλεγχόμενων ὑπὸ τοῦ κράτους, διὰ τὴν διενέργειαν ἐπενδύσεων διὰ τὴν ἱδρυσιν βιομηχανιῶν, μεταλλευτικῶν καὶ ἄλλων συγκροτημάτων, καὶ διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐγχωρίων πρώτων ὑλῶν καὶ τοῦ ὑπογείου φυσικοῦ πλοῦτου. Κάναμε κάποτε μιά εἰσήγηση γιὰ τὴν δημιουρ-

γία ενός γραφείου τὸ ὁποῖο νὰ ἀναλαμβάνη ὄχι μόνον γνωστές μελέτες ἀλλὰ καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν μελετῶν διότι μόνον μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὰ εἰσοδήματα ἀπὸ τὰς μελέτες θὰ πᾶν στὸν κρατικὸ προϋπολογισμὸ καὶ ὄχι ἀπλῶς σὲ βαλάντια. Στὶς μικρὲς καὶ στὶς ὑπάρχουσες βιομηχανικὲς μονάδες πού εἶναι βιώσιμες καὶ ἐνέχουν τὰ στοιχεῖα τῆς συμβολῆς στὴν γενικὴ οἰκονομικὴ προσπάθεια, ἡ Κυβέρνηση θὰ εἶναι ὁ ὑποστηρικτικὸς παράγων.

Ἡ πολλὰς φορές προβαλλόμενη βιομηχανικὴ εἰρήνη πολὺ φοβούμεστε ὅτι ἀποτελεῖ ψευδώνυμο τοῦ εὐνουχισμοῦ τῶν δικαίων ἀπαιτήσεων τῶν ἐργαζομένων ὄχι γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν μέσων παραγωγῆς, ἀλλὰ γιὰ ὀρθολογιστικὴ συμμετοχὴ στὴν κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Θὰ θέλαμε βιομηχανικὴ εἰρήνη ἂν ὅλοι οἱ πόροι εἶχαν στρατευθῆ. Ἄν ἡ ἐργατικὴ τάξη ἐβλεπεν ὅτι πράγματι ὑπάρχει μιὰ διάθεση ἀξιοποίησης τοῦ συσσωρευμένου πλούτου ἀσφαλῆστατα δὲν θὰ ὑπῆρχε κανένας λόγος γιὰ ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη. Ὅταν, ὅμως, εὐνουχίζονται ἀπαιτήσεις τῆς ἐργατικῆς τάξης τὴν ἴδιαν ὥρα πού γίνονται ἑκαταμμύρια ὑπερκέρδη, πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ βιομηχανικὴ εἰρήνη δὲν εἶναι σωστὴ τοποθέτηση.

Ἡ Κυβέρνηση σωστά ἐξαγγέλλει πρόθεση γιὰ ἔλεγχο τῶν τιμῶν τῶν βασικῶν εἰδῶν. Θὰ εἰσηγηθοῦμε μεθόδους γιὰ τὴν πραγματοποίηση αὐτοῦ τοῦ ἐλέγχου.

Εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐξαντλήσῃ κανεὶς τὶς γενικὲς του παρατηρήσεις ἔστω καὶ γιὰ τὶς βραχυπρόθεσμες προοπτικὲς μὲ μιὰ τόσο συνοπτικὴ ἀνάλυση.

Θὰ προχωρήσω στὶς δικές μας εἰσηγήσεις :

Μέσα στὶς συνθήκες πού ἀναλύσαμε καλούμαστε νὰ καθορίσουμε τοὺς βραχυπρόθεσμους στόχους μας. Θὰ ἐπανατονίσω πῶς μέσα σὲ συνθήκες κατοχῆς, μέσα σὲ κινδύνους γιὰ ἐθνικὸ ἀφανισμό, τὸ σύνολο τῶν πόρων, τοῦ συσσωρευμένου πλούτου καὶ τοῦ δυναμικοῦ θὰ πρέπει νὰ τεθῆ στὴν διάθεση τοῦ ἀγῶνα γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση. Μὲ ἡμίμετρα, μὲ σπασμωδικὴ τοποθέτηση δὲν θ' ἀνταποκριθοῦμε σ' αὐτὸ τὸ καθήκον. Δὲν μποροῦν κάτω ἀπὸ τὰς δικές μας συνθήκες νὰ ὑπάρχουν ὑπερπρονομιοῦχοι καὶ πρόσφυγες. Εἴμαστε ἓνας λαὸς στρατευμένος στὴν πάλη γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία. Τονίζαμε ἀπὸ νωρὶς πῶς δὲν ἦταν δυνατό νὰ ζητοῦμε ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ τοὺς μισθοσυντηρητοὺς νὰ κρατήσουν σχεδὸν κατ' ἀποκλειστικότητα τὰ βάρη τοῦ ἀγῶνα, ἐνῶ συνεχίζεται ἡ συσσώρευση κεφαλαίων καὶ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν. Ἐμεῖς ἀντιταχθήκαμε σὲ μιὰ πορεία πού ἀποπροσανατόλιζε ἀπὸ τὴ σωστὴ κατεύθυνση καὶ ἔδινε εὐκόλες λύσεις πού ὅμως ὤξυναν οὐσιαστικὰ τὶς οἰκονομικὲς ἀδυναμίες καὶ ὑπόκαπταν τὴν θεμελίωση μιᾶς πολιτικῆς πού νὰ στηρίζεται πάνω στὴν σωστὴ κοσμοθεωρητικὴ ἀντιμετώπιση τῶν καταστάσεων. Τώρα γίνονται προσπάθειες ἀπαγγίστρωσης. Ὅμως, αὐτὲ ἔτσι λύονται τὰ θέματα. Χρειαζόμαστε μιὰ οὐσιαστικὴ οἰκονομικὴ στροφή, μιὰ ἀναδιάρθρωση προοπτικῶν, ρυθμῶν καὶ δομῶν.

Καταθέσαμε κάποτε στὴν Βουλὴ τὰς ἀπόψεις τῆς Ε.Δ.Ε.Κ.. Θὰ τὶς συνοψίσω πολὺ - πολὺ σύντομα.

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀξιοποίηση τοῦ συνόλου τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων, αὐτὲ ἡ σχεδίαση χωρὶς ἔλεγχο πάνω στὰ κεφαλαιουχικὰ ἀποθέματα καὶ τὶς ἐπενδυτικὲς προοπτικὲς. Ἔτσι προκύπτει ἡ ἄμεση ἀνάγκη γιὰ ἐθνικοποίηση τῶν Τραπεζῶν. Ὁ ἔλεγχος πού προσπάθησε νὰ ἐπιβάλλῃ ἡ Κυβέρνηση μέσω τῆς Κεντρικῆς Τράπεζας ἀποδείχθηκε ἀνεπαρκής. Ἡ Τραπεζικὴ ὀλιγαρχία προσπάθει νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν λαὸ προβάλλοντας ὅτι ἡ ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν σημαίνει ἐθνικοποίηση τῶν κεφαλαίων τοῦ λαοῦ, ἐνῶ τὰ κεφάλαια τοῦ λαοῦ χρησιμοποιοῦνται αὐτῇ τὴν στιγμῇ ἀπὸ τὴν τραπεζικὴ ὀλιγαρχία καὶ γιὰ παραγωγὴ κέρδους γιὰ τὴν

όλιγαρχία αλλά και πρὸς ἐπενδυτικές κατευθύνσεις γιὰ εὐκολο προσπορισμὸ ὑπερκερδῶν, καὶ ὄχι σὲ παραγωγικές κατευθύνσεις, παρ' ὅλον τὸν ἔλεγχον ποῦ ἀποπειρᾶται ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα νὰ ἐπιβάλῃ, ὄχι πρὸς παραγωγικές κατευθύνσεις, αἱ ὁποῖες θὰ εἶναι πρὸς ὄφελος τοῦ συνόλου. Τὰ κεφάλαια θὰ εἶναι ἐξασφαλισμένα, οἱ τραπεζικοὶ ὑπάλληλοι θὰ εἶναι σὲ καλύτερη μοῖρα. Αὐτὸ ποῦ θὰ ἐθνικοποιήσουμε θὰ εἶναι τὰ κέρδη καὶ ἡ λειτουργία τῶν Τραπεζῶν.

Ἐνα δεύτερο σημαντικό σημεῖον εἶναι αὐτὸ ποῦ εἶπα καὶ πρὶν, ἡ ἀνάγκη μεγαλυτέρου ποσοστοῦ συνεισφορᾶς τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Ἡ σημερινὴ δανειοδοτικὴ πολιτικὴ εἶναι σὲ μερικές περιπτώσεις ἀκατανόητη. Ἄν ἡ μερικὴ δανειοδότηση εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τὴν κινητοποίηση τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου θὰ μπορούσε κανεὶς ν' ἀντιληφθῆ αὐτὴν τὴν πολιτικὴν. Ὅμως ἀντίθετα παρατηρεῖται τάση ἀποταμίευσης. Δηλαδή τὰ δημόσια δάνεια δὲν τίθενται στὴν παραγωγικὴ χρησιμοποίηση ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸν τομέα σὲ πολλές περιπτώσεις, ἀλλὰ στὴν ἰδιωτικὴν ἀποταμίευση τὴν ὁποῖαν προσπαθεῖ ἡ Κυβέρνηση ἀργότερα νὰ ἐλέγξῃ μὲ τὰ ἡμίμετρα, μέσῳ τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ ἐλέγχου πάνω στίς Τράπεζες.

Εἶχαμε εἰσηγηθῆ τὴν δημιουργία ἐνὸς κυβερνητικοῦ μηχανισμοῦ ἀπὸ ἐξειδικευμένους ἐπιστήμονες ποῦ θὰ ἀναλάμβαναν τὴν διεξαγωγὴ τεχνικοοικονομικῶν μελετῶν, τὴν ὀργάνωση καὶ διεύθυνση βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, τὸν ἔλεγχο καὶ ἐμπορία βασικῶν προϊόντων ποῦ ν' ἀποβῆ ὁ κύριος συντελεστής ἐφαρμογῆς τῶν κυβερνητικῶν προγραμμάτων οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης.

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ

Τὸ χάσμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου παρουσίασε κι' ὅλας τίς πρῶτες ἐνδείξεις γιὰ ἀρνητικὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν μὲ ὅλους τοὺς κινδύνους ποῦ ἐγκλείονται γιὰ τὴν γενικὴ μας οἰκονομικὴ σταθερότητα. Τὰ δύο βασικὰ μέτρα ποῦ ἐπιβάλλονται εἶναι ἡ αὔξηση τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἐξαγωγῶν καὶ ἡ ἐλάττωση τῶν εἰσαγωγῶν. Ἀκόμα μείωση τῶν ἐσωτερικῶν μας ἐξόδων.

ΑΥΞΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Γεωρκο-κτηνοτροφία : Εἶναι ἐδραιωμένη πολιτικὴ τῆς ΕΔΕΚ ἡ ἀπαίτηση γιὰ οὐσιαστικὴ ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση. Μετακατοχικὰ εἰσηγηθήκαμε πῶς ἐπιβαλλόταν ἄμεση νομοθετικὴ ἐπέμβαση ποῦ νὰ ἀξιοποιῆ τὸ σύνολο τῆς καλλιεργήσιμης γῆς, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν κυριότητά της. Πρέπει νὰ ποῦμε πῶς δὲν ὑπῆρξε ἱκανοποιητικὴ προσέγγιση τοῦ θέματος. Ἀκόμα καὶ γιὰ τίς τουρκικὲς περιουσίες δὲν υἱοθετήθηκε ἡ σωστὴ ὀρθολογιστικὴ μέθοδος συλλογικῆς ἀξιοποίησης της. Ἡ ἐθνικοποίηση τῶν ὑδατίνων πόρων, ἡ ἐκδημοκρατικοποίηση καὶ μοντερνοποίηση τῆς νομοθεσίας γιὰ τὸν συνεργατισμὸ, ἡ ἀσφάλιση τῶν προϊόντων, ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιλογή τῶν ἐνδεδειγμένων εἰδῶν γιὰ καλλιέργεια, ἡ ἐνθάρρυνση γεωργίας—κτηνοτροφίας, σὲ συνδυασμὸ μὲ μικροβιομηχανικὲς μεταλλαγές μὲ ταυτόχρονη ἀξιοποίηση τοῦ ἀδρανοῦντος προσφυγικοῦ δυναμικοῦ, ἡ δημιουργία μεγάλων συνεταιριστικῶν μονάδων μὲ συμμετοχὴ τοῦ κράτους, ἡ μὲ ἐπιστημονικὰ κριτήρια ἀξιοποίηση τῶν ἀρδευτικῶν δυνατοτήτων, ὁ ἀναδασμὸς, ἡ δημιουργία κεντρικοῦ ὀργανισμοῦ ποῦ θὰ μελετήσῃ τὸ θέμα τῶν χρεῶν, ἀποτελοῦν μερικές ἀπὸ τίς βασικὲς μας εἰσηγήσεις ποῦ, ὅπως εἶπα, τίς ἀναλύσαμε ἤδη ἐπανειλημμένα στὴν Βουλὴ. Τὸ θέμα τιμῶν καὶ ἐμπορίας θὰ τὸ ἀναλύσουμε σ' ἄλλο κεφάλαιο.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Διαρθρωτικές μεταβολές στην δομή της βιομηχανικής παραγωγής είναι απαραίτητες. Η δημιουργία μεγάλων βιομηχανικών μονάδων από το κράτος, ή ενίσχυση της υπάρχουσας βιώσιμης βιομηχανίας, ή διεύρυνση και ή αξιοποίηση των εξαγωγικών δυνατοτήτων, ή παραγωγή εύρυτέρου χάρματος για κάλυψη της εσωτερικής αγοράς, αποτελούν μερικά απαραίτητα στοιχεία. Η στήριξη των εξαγωγικών δυνατοτήτων δεν πρέπει να γίνεται πάνω στο φτηνό εργατικό δυναμικό αλλά πάνω σε άλλους παράγοντες που εύνοούνται από τις αντικειμενικές συνθήκες του τόπου (ειδική τεχνολογική ανάπτυξη, εγχώριες πρώτες ύλες κ.λ.π.).

ΕΛΑΤΤΩΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ

Η προσπάθεια για κάλυψη των αρνητικών ισοζυγίων θα είναι ανεδαφική, χωρίς ταυτόχρονη μέριμνα για ελάττωση των εισαγωγών, ιδιαίτερα των καταναλωτικών αγαθών. Η ανεξέλεγκτη εισαγωγή ειδών που άσκοπα εκτοπίζουν τα κυπριακά προϊόντα είναι ανεπίτρεπτη. Το ίδιο ισχύει για μη απαραίτητα είδη πολυτελείας. "Αν η εξοικονόμηση συναλλάγματος ήταν μία πάγια όρθη οικονομική προοπτική, όπως πολλές φορές έτανίσθη στα διάφορα κυβερνητικά σχέδια, σήμερα καταντά μία στοιχειώδης πατριωτική ανάγκη.

ΓΙΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΩΝ ΙΣΟΖΥΓΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΑΝΕΥΡΕΣΗ ΝΕΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Πώς θα γίνη αύξηση των εσόδων :

Αυτό μπορεί να εξασφαλισθῆ πρώτον με τήν ἔθνικοποίηση τῶν Τραπεζῶν, δεύτερον με τήν ἔθνικοποίηση τῆς διῦλισης καὶ ἐμπορίας πετρελαιοειδῶν. Εἶναι ἀδιανόητο νὰ ἐπιτρέπεται σὲ ξένες ἑταιρεῖες νὰ νέμονται καὶ μάλιστα κατὰ μονοπωλιακὸ τρόπο αὐτὸ τὸν βασικὸ εἰσοδηματικὸ τομέα. Θὰ πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι 2 ἑκατομμύρια λίρες ἐκέρδισαν οἱ ἑταιρεῖες ἀπὸ τὰ μέτρα πού, τάχατες, μᾶς εἶπαν ὅτι ἐπιβάλλονταν ἀπὸ τὲς καταστάσεις, καὶ τώρα ἐπειδὴ ἐζητήσαμε ἔλεγχο ζητοῦν ἀναβολὴν τοῦ ἐλέγχου γιὰ νὰ προσπαθήσουν μὲ κάποιους τρόπους νὰ δείξουν μειωμένα αὐτὰ τὰ κέρδη, γιὰτὶ ἡ Κυβέρνηση ἔχει στόχο, ἐὰν ἀποδειχθοῦν αὐτὰ τὰ κέρδη, νὰ τὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰ μελλοντικὰ κέρδη τῶν ἑταιρειῶν. Τί εἶναι αὐτὸ πού ἐπιβάλλει αὐτὴν τὴν στιγμή τὴν πορεία πού ἡ διῦλιση τῶν πετρελαιοειδῶν νὰ μὴ βρίσκεται στὰ κρατικά ἢ τουλάχιστον σὲ δημόσια χέρια; Τρίτον, ἔθνικοποίηση τοῦ ὑπογείου πλούτου, τέταρτον, ἴδρυση κρατικῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας, πέμπτον, συμμετοχὴ σὲ βιομηχανικὲς ἐπιχειρήσεις, ἕκτον, φορολογία ειδῶν πολυτελείας καί, ἕβδομον φορολογία τοῦ ἀκινήτου πλούτου.

ΕΛΑΤΤΩΣΗ ΕΞΟΔΩΝ

Ἡ ελάττωση τῶν ἐξόδων θὰ εξασφαλισθῆ μὲ μέτρα λιτότητας τόσον στὸν κρατικὸ ὅσον καὶ στὸν ἰδιωτικὸ τομέα.

Γιὰ τὴν συγκράτηση τῶν τιμῶν ἡ ΕΔΕΚ πρότεινε :

Τὴν δημιουργία κρατικοῦ Ὄργανισμοῦ εἰσαγωγῆς βασικῶν ειδῶν, τὸν ἔλεγχο πάνω σὲ ἄλλα βασικά εἶδη, ἀγορανομίαν, τὴν ἴδρυση κτηματικοῦ καὶ χρηματοδοτικοῦ Ὄργανισμοῦ στέγης, καὶ πλήρη ἔλεγχο ἐνοικίων.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

"Ὅπως εἶπα καὶ πρὶν ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ ἐμπορικὴ πολιτικὴ, ἡ ὁποία πέραν τῶν ἄλλων ἔχει καὶ ἀμφίδρομον ἐπίδραση πάνω στὴν οὐσιαστικὴ πολιτικὴ τοποθέτηση τοῦ τόπου. "Αν δέ, ὅπως εἶπα καὶ πρὶν, οἱ σοσιαλιστικὲς χώρες καὶ οἱ ἀδέσμευτες βρίσκουν

κεκορευμένην τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰ καὶ ἀναγκασθῶν πλέον νὰ διακόψουν τὸν ρυθμὸ τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τὸν ὁποῖον αὐτὴν τὴν στιγμήν ἔχουν μὲ τὴν Κύπρο, αὐτὸ δὲν θὰ ἔχη μόνον οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις ἀλλὰ θὰ ἔχη καὶ πολιτικὰς ἐπιπτώσεις πᾶνω στὸ θέμα μας καὶ εἶναι καθήκον μας νὰ ἐπιβάλλουμε πολὺπλευρὴν πολιτικὴν, ἰσοτίμη πολιτικὴν, ἢ ὁποῖα θὰ μᾶς ἐξασφαλίζῃ καὶ οἰκονομικὰ δεδομένα καὶ πολιτικὰ δεδομένα. Αὐτὴν τὴν στιγμήν πρόκειται νὰ ξανασυζητήσουμε τὴν μέθοδον κάποιας μορφῆς σύνδεσης μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Τίς ἀπόψεις μας τίς εἶπαμε ἐπανειλημμένα. Ἀποκλείομεν ὁποιαδήποτε ἐπαφὴν οὐσιαστικῆς σύνδεσης μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Ὅποιοσδήποτε συμφωνίαις ὅμως καὶ ἂν γίνον — καὶ πρέπει νὰ γίνον — θὰ πρέπει νὰ γίνον μὲ τέτοια μορφήν πού νὰ μὴν δίνον ἄλλα δικαιώματα στὲς χώρες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ἀπὸ ὅσα δίνον σὲ χώρες φιλικὰς καὶ πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ πρὸς τὴν Κύπρον.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Τὸ ποσοστὸ ἐθνικοῦ προϊόντος πού διατίθεται πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση εἶναι ἀπαράδεκτα χαμηλό. Ἐὰν δὲ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ κύρια μέθοδος ἐξασφάλισης κρατικῶν ἐσόδων εἶναι οἱ ἔμμεσοι φόροι πού πληρώνονται κατὰ μέγιστον ποσοστὸ ἀπὸ τὰ ἐργαζόμενα στρώματα, τότε τὸ ποσοστὸ καταντᾷ ἀπαράδεκτον.

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Θᾶταν ἀδιανόητον νὰ ἐπιτρέψουμε νὰ λαθροβιώσῃ ἢ νὰ ἀναβιώσῃ ἡ πολιτικὴ τῆς ἀπογύμνωσης τῆς τάξης τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τὰ δικαιώματα πού μὲ τὸσους ἀγῶνες ἔχουν ἐξασφαλίσει. Ὡς τώρα τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν βαρῶν ἔχει κρατηθῆ ἀπ' αὐτὰ τὰ στρώματα. Ἐμεῖς ἀπὸ νωρὶς εἰσηγηθήκαμε σειράν μέτρων γιὰ παραγωγικὴν χρησιμοποίησιν τῶν προσφύγων καὶ τοῦ ἀδρανικοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Ἡ ἀλόγιστη στραφὴ στὴν μεταναστευτικὴν τοποθέτησιν ζημιώνει καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου ἀλλὰ καὶ τὸ ἐθνικὸν θέμα. Πέραν ἀπὸ τὰ ἄλλα μέτρα ἐπιβάλλεται ἡ ἀναδιάρθρωσις τοῦ συστήματος κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, ἢ κατὰ μεγαλύτερον ποσοστὸν εἰσφορά τῆς ἐργοδοτικῆς τάξης — νὰ σταματήσῃ τὸ ἐνα-ἐνα-ἐνα — ἢ διευθέτησις ἰσοτίμων συντάξεων γιὰ ἰσοτίμες θέσεις καὶ ἡ ἀναπροσαρμογὴ τους μέσα στὰ σημερινὰ δεδομένα.

Ἡ συμμετοχὴ τῶν ἐργαζομένων στὸν ἔλεγχον, τὴν διεύθυνσιν καὶ τὰ κέρδη — ἰδιαίτερα τῶν δημιουργηθησομένων ἀπὸ τὸ κράτος — βιομηχανικῶν μονάδων ἀποτελεῖ ἐπίσης ἀντικειμενικὴ ἀνάγκη γιὰ τὴν σωστὴν οἰκονομικὴ ἀναδιάρθρωσιν.

ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Ἀπὸ τὴν ἴδρυσιν τῆς ἡ ΕΔΕΚ ἐπιμένει εἰς τὸ θέμα τῆς ἀνάγκης υἱοθετήσεως ἐνὸς γενικοῦ κρατικοῦ σχεδίου. Τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τὸν Παγκύπριον Ἱατρικὸν Σύλλογον, τὸ ἴδιον ἰσχύει γιὰ ὅλες τίς συνδικαλιστικὰς ὁργανώσεις τοῦ τόπου.

Μὲ τὲς νέες συνθήκας ἡ Κυβέρνησις βρέθηκε ἀναγκασμένη νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ ποσοστὸ πληθυσμοῦ στὸ ὁποῖον εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ δώσῃ ἱατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν, καὶ αὐτὸ γίνεται χωρὶς σχεδιασμόν, πού σημαίνει ὅτι γίνεται μὲ περισσότερα ἐξοδα ἀπὸ ὅσα ἐπιβάλλουν οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες. Γίνεται εἰς βάρος τῶν Κυβερνητικῶν ἱατρῶν, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται κάτω ἀπὸ ἐντελῶς ἀντιεπιστημονικὰς συνθήκας, εἰς βάρος τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ καὶ εἰς βάρος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα, ὁ ὁποῖος ὑποπασχολεῖται καὶ μεταναστεύει καὶ αὐτὸ ἀποβαίνει εἰς βάρος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἐν γένει. Μὲ ἐλάχιστη ἢ μὲ καμμιά περαιτέρω ἐπιβάρυνσιν ἀλλὰ μὲ μιὰ σωστὴ ὀρθολογιστικὴ οὐσιαστικὴ ἀξιοποίησιν τῶν σημερινῶν δεδομένων, ἡ Κυβέρνησις

είναι δυνατόν να αναλάβη γενικό σχέδιο ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης τὸ ὁποῖον, ὅπως εἶπα καὶ πρὶν, ἢ δὲν θὰ ἐπιβαρύνῃ ἢ θὰ ἐπιβαρύνῃ ἐλάχιστα τὸν Προϋπολογισμό.

Μᾶς λέν ὅτι ἐγίναν μελέτες καὶ γίνονται συνεχῶς. Δυστυχῶς καὶ τώρα ἀκόμα βρισκόμαστε στὸ στάδιο τῶν μελετῶν. Καὶ μᾶς εἶπαν ὅτι πρέπει νὰ ὑπολογίζουμε τὸ 1980 ὅτι θὰ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου. Γιὰ μᾶς εἶναι ἀπαράδεκτη αὐτὴ ἡ καθυστέρηση. Πιστεύουμε ὅτι ἂν ἐνταθοῦν οἱ προκαταρκτικὲς ἐρευνες οἱ ὁποῖες ἐπιβάλλονται ἀπὸ τὲς συνθήκες, εἶναι δυνατόν μέσα στὸ 1978 νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ γενικοῦ κρατικοῦ σχεδίου, ὅταν σήμερα, κατὰ τοὺς μετριώτερος ὑπολογισμούς, τὰ 80% τοῦ λαοῦ ἐμπίπτουν σὲ ἐκείνες τὲς τάξεις στὲς ὁποῖες ἡ Κυβέρνηση προσφέρει κάποια μορφή ιατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐμεῖς ἐπεμέναμεν στὴν ἀνάγκη πλήρους κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου στοὺς ἡμικρατικοὺς ὀργανισμούς. Ἡ Βουλὴ ἀσχολεῖται καμμιά φορὰ μὲ τὸν ἐλεγχὸ 100 καὶ 200 λιρῶν καὶ ἀφήνει ἀνεξέλεγκτο τὸν χειρισμὸ μονοπωλιακῶν καταστάσεων οἱ ὁποῖες ἀσχολοῦνται μὲ ἑκατομμύρια λίρες. Ἐγὼ εἶχα κάμει εἰσήγηση στὴν πρώτη Βουλὴ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ πλήρης κοινοβουλευτικὸς ἐλεγχος. Ἐδημιουργήθη Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία μέχρι σήμερα ἀκόμα δὲν ἔδωσε πορίσματα γιὰ τὸν τρόπο καὶ τὲς μεθόδους μὲ τὲς ὁποῖες αὐτὴ ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἀσκῇ πλήρη ἐλεγχὸν καὶ ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ ἐπὶ τῶν Συμβουλίῶν, τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὑπόλογα στὲς ἀνάλογες Ἐπιτροπὲς τῆς Βουλῆς, νὰ λογαδοτοῦν γιὰ τὴν πολιτικὴ τους ἐπὶ τῶν προβλημάτων τῶν Ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ

Μὲ αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν θὰ ἀσχοληθῶ καὶ μὲ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἴδρυμα Κύπρου τὸ ὁποῖον εἶναι ὑποχρεωμένο, δυστυχῶς, γι' αὐτὸ, αὐτὴν τὴν στιγμήν καὶ νὰ μὲ ἀκούῃ καὶ νὰ μὲ φωτογραφίξῃ, ἐκτὸς ἐὰν καὶ πάλιν συμβοῦν τὰ συνηθισμένα ἀπρόοπτα ποὺ νὰ χαλάσουν καὶ τὰ τηλεοπτικὰ μηχανήματα καὶ τὰ ἀκουστικὰ μηχανήματα! Αὐτὸ δὲν θὰ μὲ πειράξῃ.

Αὐτοὶ ποὺ κατευθύνουν τὸ Ρ.Ι.Κ. φαίνεται πὼς ζοῦν σὲ ἓνα δικό τους ἀνεξέλεγκτο καὶ ἀπίθανο κόσμον! Τὰ προγράμματα δὲν ἀντανακλοῦν τὴν κατοχικὴν πραγματικότητα. Ἡ τοποθέτησις εἶναι πολλὰς φορὲς κατὰ σκανδαλώδη τρόπο εὐνοιοκρατικὴ καὶ γενικὰ ἡ ὅλη ἀτμόσφαιρα τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν οὐσιαστικὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ τόπου. Ἐπιβάλλεται ἡ ἀνανέωσις τοῦ Συμβουλίου ὥστε νὰ ἀντανακλᾷ τὴν σημερινὴν τοποθέτησις. Νὰ ὑπάρχουν ἀπὸ διάφορες πολιτικὲς καταστάσεις μέσα στὸ Συμβούλιον. Ἡ ἐκκαθάρισις ἀπὸ τὴν σωρεία τῶν πραξικοπηματικῶν καὶ μεταπραξικοπηματικῶν στοιχείων, ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπανδρῶνουν τὸ Ἴδρυμα. Πόσοι φιλοναζιστὲς κρατήθηκαν στὲς Ἐθνικὲς Ραδιοφωνίαις τῆς Εὐρώπης μετὰ τὴν κατάρρευσις τοῦ Ναζισμοῦ; Καὶ ὅμως στὸ Ραδιοφωνικὸν Ἴδρυμα Κύπρου ἔχουσι ἐκείνους ποὺ πανηγυρίζουσι γιὰ τὴν πώση τοῦ «τιράννου», ἐκείνους ποὺ μὲ ὄπλα ἀκόμα ἐταλαιπώρησαν τοὺς ἄλλους συναδέλφους τῶν τοῦ Ρ.Ι.Κ. Ἐξακολουθοῦν καμμιά φορὰ αὐτοὶ οἱ φτωχοὶ ἄνθρωποι νὰ ταλαιπωροῦνται ἀπὸ τοὺς ἰδίους πραξικοπηματίαις ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἐταλαιπωροῦντο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πραξικοπήματος καὶ τοῦ μεταπραξικοπήματος. Γιὰ τὴν αὐτὰ ποὺ λέω δὲν ἀντανακλοῦν πάνω στὴν πλειοψηφίαν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ρ.Ι.Κ., τοὺς ὁποῖους καὶ σέβομαι καὶ ἐκτιμῶ, ἀλλὰ πάνω σὲ μιὰ μικρὴν ὁμάδα, ἡ ὁποία, ὅμως εἶναι ἀρκετὴ νὰ δηλητηριάσῃ τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ ἐκείνων ποὺ ἡγοῦνται τοῦ Ρ.Ι.Κ., οἱ ὁποῖοι δὲν δίνουν τὴν σωστὴ πατριωτικὴ κατεύθυνση πρὸς τὸ Ρ.Ι.Κ.

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ

Καταθέσαμε ήδη εισηγήσεις για δημιουργία λαϊκής στέγης, για την δημιουργία κτηματικού οργανισμού που να αγοράζει, να οικοπεδοποιή και να κτίσει σπίτια, και χρηματοδοτικού οργανισμού στέγης.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΤΕΧΝΙΑ

Άρκετές από τις εισηγήσεις μας έχουν γίνει δεκτές.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Υπάρχει ειδική εισήγηση από άλλο Μέλος της Ε.Δ.Ε.Κ.

Για τις Κρατικές Υπηρεσίες ήδη και πριν από το πραξικόπημα επανειλημμένα έγινεν η διαπίστωση ότι υπάρχει διάβρωση στον κρατικό μηχανισμό. Δυστυχώς επέτράπη αυτή η διάβρωση και αυτή η διάβρωση έδωσε τα γνωστά αποτελέσματα του 1974, γιατί τα πολιτικά προγεφυρώματα είχαν πληρεξουσίους τους σε όλες σχεδόν τις βασικές κυβερνητικές θέσεις.

Εμείς από τότε υπεδεικνύαμε τον ρόλο των πολιτικών προγεφυρωμάτων και τον ρόλο τον όποιον διεδραμάτιζαν στον κρατικό μηχανισμό. Δυστυχώς, όπως είπα, η όλιγωρία επέτρεψε την εκδήλωση των γνωστών καταστάσεων, αλλά εκείνο που ελπίζαμε είναι ότι μετά την πτώση του πραξικοπήματος που συμπίπτει με την πτώση του μεταπραξικοπήματος, τουλάχιστον τότε θα επήρχετο μία αναστήλωση των ήθικων αξιών, τότε τουλάχιστον θα κατενέμοντο ευθύνες και θα άρχιζε μία ουσιαστική κάθαρση. Η τρομακτικά μεγάλη καθυστέρηση θα κάμη το έργον της κάθαρσης δυσχερές ακόμα και ύστερα από την υιοθέτηση του γνωστού νομοσχεδίου από την Βουλή.

Θα πρέπει να πω ότι η ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., η οποία πρόσφερε σημαντικές εθνικές υπηρεσίες σε πολλούς τομείς, επρωτοστάτησε και στο θέμα της κάθαρσης και είναι πάνω στην ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ που εξακολουθώ να στηρίζω πολλές ελπίδες ότι θα δοθούν όλα τα κατάλληλα στοιχεία που πρέπει να δοθούν και από τους πολίτες και από όλους τους άλλους ενδιαφερομένους, για να επέλθη μία ουσιαστική κάθαρση στον Κρατικό μηχανισμό.

Ελέχθη σωστά ότι είναι αδιανόητο να υπάρχουν ακόμα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων σε ένα λαό που καλείται σύσσωμος και παλλαϊκά να αντιμετωπίσει θέματα εθνικής επιβίωσης, θέματα εθνικής σωτηρίας. Για μένα είναι απαράδεκτα κάτω από όποιεσδήποτε προϋποθέσεις. Ο πολίτης είναι πολίτης σε οποιαδήποτε ιδεολογία και αν ανήκη και κρίνεται από τον τρόπο με τον οποίο χειρίζεται τα κοινά, από τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τις δημοκρατικές διαδικασίες, από τον τρόπο με τον οποίο δείχνει την νομιμοφροσύνη του στο Σύνταγμα, στους νόμους και στις δημοκρατικές διαδικασίες και τίποτε άλλο δεν πρέπει να επεμβαίνει στην τοποθέτηση ενός πολίτη στην Δημοσία Υπηρεσία, ή στην Αστυνομία ή στον Στρατό. Και τα παράπονα, τα όποια εξέφράσθησαν πριν, μας βρίσκουν απόλυτα σύμφωνους γιατί και σε μας συμβαίνουν, δυστυχώς, ανάλογα φαινόμενα και, φαντάζομαι ίσως, και σε πολλούς άλλους.

Με την ευκαιρία, επίσης, θα ήθελα να πω ότι το πρόβλημα της αναδιάρθρωσης των κρατικών υπηρεσιών από πολύν καιρόν ακόμα εξακολουθεί να έκκρεμη. Και αυτό αποβαίνει σε βάρος πολλών τάξεων αλλά ιδιαίτερα των ημερομισθίων υπάλληλων. Οί ημερομισθιοί υπάλληλοι έγιναν ημερομισθιοί γιατί έγινε τότε η Τουρκική αντίρρηση και είπαμε: «Πώς θα γίνουν αυτοί οί άνθρωποι μόνιμοι όταν από στιγμή σε στιγμή είναι δυνατὸν νὰ ἐπανεέλθουν πίσω οί Τουρκοκύπριοι υπάλληλοι»; Μετά από τόσα χρόνια εξακολουθούν να είναι ημερομισθιοί και είναι φυσικὸν πλέον νὰ πληρώνουν θέσεις οί όποιες είναι αδύνατον νὰ πληρωθοῦν ἀπὸ ἄλλο προσωπικό· ἀπλῶς

στεροῦνται βασικῶν δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα ἔχει τὸ ὑπόλοιπον τῆς δημοσιοῦπαλληλικῆς τάξης. Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἀσχοληθῆ μὲ σοβαρότητα μὲ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέψῃ συνέχιση αὐτῆς τῆς κατάστασης.

Ἡ κάθαρση, ὅμως, δὲν ἀφορᾷ μόνον τὸν κρατικὸ μηχανισμό. Τὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα γίνονται καὶ πάλιν σιωπηλὰ ἀποδεκτὰ — ψευδονομιμοποιῶνται ἐνῶ ὁ προδοτικὸς ρόλος τους κατέστη ἐξόφθαλμος ἀπὸ ὅλες τὰς πλευρὰς. Πραξικοπηματίες, μεταπραξικοπηματίες, συνενώνονται, συστεγάζονται καὶ δὲν ἔχουν ποτὲ ζητηθῆ εὐθύνες οὔτε ἀπὸ τοὺς πραξικοπηματίες οὔτε ἀπὸ τοὺς μεταπραξικοπηματίες ποὺ ἐσφετερίσθησαν καὶ ἐκεῖνοι ἐξουσίαν, ποὺ ἀπαγόρευσαν καὶ ἐκεῖνοι τὸ ὄνομα τοῦ Προέδρου, ποὺ διώρισαν τὰ πραξικοπηματικά στοιχεῖα μέσα στὸν μηχανισμό τῆς Κυβέρνησης, ποὺ ἔδωξαν τὰ νομιμόφρονα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα συνέχισαν οὐσιαστικά μὴ ἀπαράδεκτη ἀντισυνταγματικὴ κατάσταση. Ἀκόμα καὶ οἱ Ὑπουργοὶ τοῦ πραξικοπήματος ἐξακολουθοῦν νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι. Ἐμεῖς ἐπιμένουμε ὅτι πρέπει νὰ ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου καὶ ἐδῶ καὶ στὴν Ἑλλάδα. Θὰ πρέπει καὶ ὁ Κυπριακὸς λαὸς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς νὰ γνωρίζουν ποιοὶ εἶναι οἱ ὑπαίτιοι τῆς προδοσίας ὄχι μόνον γιὰ λόγους τιμωρίας, ὄχι μόνον γιὰ λόγους καταμερισμοῦ πολιτικῶν εὐθυνῶν, ἀλλὰ καὶ γιὰ λόγους ἐπαγρύπνησης, διὰ νὰ μὴν ἐπαναληφθῆ τὸ ἴδιο φαινόμενο τὸ ὁποῖον ὠδήγησε στὴν τότε τραγωδία.

Οἱ Δυνάμεις Ἀσφαλείας καὶ οἱ ἀμυντικὲς δυνατότητες θὰ πρέπει νὰ βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὸν ἀπόλυτο ἐλεγχὸ τοῦ κράτους. Ἡ Ἀστυνομία, ὁ στρατός. Καὶ πέραν τούτου ἐπιβάλλεται ἡ δημιουργία παλαικῆς πολιτοφυλακῆς ποὺ θὰ ἀποτελῆ ἀσπίδα γιὰ ἐξωτερικὲς ἐπιβουλὲς μὰ καὶ ποὺ ταυτόχρονα δὲν θὰ ἐπιτρέπη ἐπανεκτροπὴ ἀπὸ τὰς δημοκρατικὲς διαδικασίες.

Ἄσπον ἀφορᾷ τοὺς πρόσφυγες ἢ Ε.Δ.Ε.Κ. δὲν ἀντιμετωπίζει τὸ προσφυγικὸ σὰν ἓνα ἀπλὸ ἀνθρωπιστικὸ θέμα, ἀλλὰ σὰν ἓνα τεράστιο πολιτικὸ θέμα. Βασικὴ ἐπιδίωξη εἶναι ἡ ἐπάνοδος ὅλων τῶν προσφύγων στὰ σπίτια τους. Κι' αὐτὸ συνδέεται ἄμεσα μὲ τὸ γενικὸ πολιτικὸ θέμα. Ἔτσι τὸ προσφυγικὸ δυναμικὸ ἀποτελεῖ τὴν φυσικὴ πρωτοπορεία τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ μας ἀγῶνα. Αὐτὸς εἶναι ὁ βασικὸς του ρόλος κι' ἐμεῖς ἔτσι τὸ ἀντιμετωπίζουμε. Οἱ πρόσφυγες εἶναι οἱ ἀνένδοτοι περήφανοι ἀγωνιστὲς κι' ὄχι οἱ πολῖτες δεύτερης κατηγορίας, ὅπως προσπαθοῦν νὰ τοὺς καταντήσουν μερικοί. Θὰ πρέπει ταυτόχρονα νὰ γίνῃ συνείδηση σ' ὅλους πῶς μέσα σὲ συνθήκες ἡμικατοχῆς καὶ κινδύνων ἐθνικοῦ ἀφανισμοῦ δὲν ὑπάρχουν πρόσφυγες καὶ μὴ. Εἶμαστε ἓνας λαὸς ὑποψήφιος γιὰ ὀλοκληρωτικὴ προσφυγιά, ἢ γιὰ περήφανη ἐπιβίωση γιὰ τὸ σύνολο. Κι' ἐμεῖς ποτὲ δὲν θὰ ἐγκαταλείψουμε τὸν ἀγῶνα γιὰ ἐπιβίωση καὶ γιὰ δικαίωση. Τὸ ἐπαναλάβουμε πάρα πολλές φορές ὅτι δὲν ὑπάρχουν οὔτε χαμένες πατρίδες, οὔτε χαμένα σπίτια γιὰ λαοὺς ποὺ εἶναι ἀποφασισμένοι ν' ἀγωνισθοῦν μ' ὅλα τὰ μέσα γιὰ λευτεριά καὶ δικαίωση.

Ἄσπον ἀφορᾷ τὰ εἰδικὰ θέματα τῶν προσφύγων τὰ ἔχομε καταθέσει ἐπανελημμένα καὶ θὰ ἀσχοληθοῦν ἄλλοι.

Γιὰ τοὺς ἀγνοούμενους θὰ πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι ἓνα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς λύσης εἶναι ὅτι θὰ πρέπει ἡ Τουρκία νὰ δώσῃ πλήρη στοιχεῖα γιὰ τὴν τύχη τῶν ἀγνοουμένων — ἔστω καὶ νεκρῶν — γιατί εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ συνεχιστῆ τὸ δράμα τῶν ἀγνοουμένων.

Γιὰ τοὺς ἐγκλωβισμένους μίλησα ἤδη.

Ἄσπον ἄλλο βασικὸ θέμα εἶναι τὸ θέμα τῶν στρατιωτικῶν βάσεων. Δὲν εἶναι μόνον θέμα πολιτικῆς τοποθέτησης. Δὲν εἶναι μόνον κολόβωση τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτοῦ τοῦ τόπου ἀλλὰ ἀποδείχτηκε ὅτι οἱ βάσεις τῶν Ἀγγλων μεταπράπηκαν κάποτε σὲ στρατιωτικὰ προγεφυρώματα ποὺ στράφη-

καν έναντι στην ανεξαρτησία της Κύπρου και εξακολουθούν και σήμερα να διαδραματίζουν ένα ύπονομευτικό ρόλο για την Κυπριακή Δημοκρατία. Πιστεύω πως υπάρχουν όλες οι συνθήκες να ζητηθεί ή κατάργηση των Βάσεων. Πέραν δε τούτου θα πρέπει να τονισθεί και πάλιν ότι οι Άγγλοι αρνούνται να πληρώσουν όλα τα όφειλά τους προς την Κυπριακή Δημοκρατία, τα οποία ανέρχονται σε πάρα πολλά εκατομμύρια λίρες, ενώ εξακολουθούν να κάνουν χρήση όλων των διευκολύνσεων, των δρόμων της Κύπρου και να επιβαρύνουν με αυτόν τον τρόπον τον Κύπριο φορολογούμενο. Είναι καιρός να ληφθούν κάποια μέτρα, επί τέλους, ώστε αυτός ο αναξιόχρεος στρατοκράτης να πληρώσει τα όφειλά του χρέη σ' ένα λαό που αγωνίζεται για επιβίωση.

Στην ομιλία του στην Βουλή ο Υπουργός Οικονομικών επανέλαβε πως στόχος του δίχρονου σχεδίου ήταν η έμφαση σε σχέδια έντασης εργασίας, ο προσανατολισμός της παραγωγής προς την έξωτερική αγορά, ή συμπίεση των καταναλωτικών δαπανών, ή υποβοήθηση κι' ενθάρρυνση του ιδιωτικού τομέα, ή ενεργότερη συμμετοχή του δημοσίου τομέα. Παρ' όλον ότι πολλοί στόχοι σαν επί μέρους είναι θετικοί, λείπει το ευρύ σχέδιο που επιβάλλουν οι νέες συνθήκες κατοχής κι' αγώνα για εθνική επιβίωση. Λείπει το σχέδιο για στρατεύση του συνόλου των πόρων και του συσσωρευμένου πλούτου, λείπει το σχέδιο που να σπάσει τα όρια προσφύγων και μη για ένα λαό που είναι στο σύνολο του υποψήφιος για εθνική καταστροφή, αν δεν αγωνιστή σωστά και με όλα τα μέσα για εθνική επιβίωση.

Αναφορικά με τον εξαγωγικό προσανατολισμό πολύ σωστά ο Υπουργός διαπιστώνει ότι οι εύνοϊκές συνθήκες ήταν περιστασιακές, ότι δεν μπορούμε να στηριζόμαστε στην επανάληψη αυτών και ότι η αύξηση του όγκου των εξαγωγών συντέμνει μόνο κατά 13% στην γενική αύξηση της αξίας των έγχωριων εξαγωγών. Η αναφορά στο σχετικώς χαμηλό κόστος παραγωγής θα πρέπει να αναλυθεί προσεκτικά. Γιατί δεδομένου ότι αυτό το φαινόμενο οφείλεται κυρίως στα φτηνά μεροκάματα, ήταν όλεθριο, επαναλαμβάνω, να στηρίζουμε τις προοπτικές μας πάνω σ' αυτή τη βάση, που μόνο τότε θα αποδεχόταν το σύνολο του λαού, αν αυτό δεν συνδυαζόταν με την ταυτόχρονη εξασφάλιση υπερκερδών από μια μικρή τάξη. Ο λαός μπαίνει σε πανστρατιά αν η κοινωνική δομή πάρη αυτή τη μορφή. Δεν μπορεί στο όνομα ενός αγώνα επιβίωσης να εξασφαλίζονται εκατομμύρια υπερκέρδη και μεροκάματα πείνας.

Αναφορικά με τις επενδύσεις και ιδιαίτερα τις χρηματοδοτήσεις επενδύσεων, χωρίς να ισχυριζόμαστε ότι θα πρέπει να παραμεληθούν άλλοι τομείς, τονίζουμε την ανάγκη να δοθή προτεραιότητα σε παραγωγικούς τομείς που αποτελούν μόνιμη πηγή εθνικού εισοδήματος.

Στο κεφάλαιο για την κοινωνική πολιτική αναφέρεται πως υπήρξε σημαντική αύξηση του όγκου των κοινωνικών δαπανών, όμως μια σύγκριση με άλλες χώρες, ακόμη και με χώρες που βρίσκονται σε χειρότερες αντικειμενικές συνθήκες από την δική μας, θα δείξη πως το ποσοστό εθνικού προϊόντος που διατίθεται γι' αυτές τις ανάγκες είναι ιδιαίτερα χαμηλό, ιδιαίτερα μέσα στες τραγικές συνθήκες που αντιμετώπιζει ο τόπος μας.

Το δεύτερο σχέδιο έχει τα ίδια σχεδόν χαρακτηριστικά όπως και το πρώτο με απουσία ενός ευρύτερου προγραμματισμού που να εξυπηρετή σε βάθος τις ανάγκες του αγώνα για εθνική επιβίωση.

Ανεξάρτητα από αυτή τη γενική μας τοποθέτηση εκφράζουμε ευαρέσκεια για την διαπίστωση της ανάγκης δημιουργίας ευκαιριών για τον επαναπαιρισμό του εργατικού δυναμικού που έχει μεταναστεύσει. Τονίζουμε όμως και πάλι πως μόνο μια ριζική οικονομική αναδιάρθρωση μπορεί να δημιουργήσει αυτές τις προϋποθέσεις.

Πολύ φοβούμαστε πώς ο στόχος για τόνωση της επενδυτικής δραστηριότητας του ιδιωτικού τομέα με βάση την αποκατάσταση κλίματος εμπιστοσύνης έχει επικίνδυνες προεκτάσεις. Κάθε αγωνιστική τοποθέτηση θα θεωρηθεί σαν δυσμενής παράγων για το ιδιωτικό κεφάλαιο για επενδύσεις και το ίδιο θα ισχύει για κάθε μη έγγυημένη προοπτική. Ποῦ θα οδηγήσει αυτή η τοποθέτηση; Θα εγκαταλείψουμε τον αγώνα για να εξασφαλίσουμε τέτοιες ανάγκες που να εξασφαλίσουν στο ιδιωτικό κεφάλαιο ότι πράγματι θα έχει απόδοσεις και δεν θα κινδυνεύει; Και είναι αυτό μια πατριωτική τοποθέτηση; Και δεν προκύπτει από αυτό η αναγκαιότητα του κράτους να θέσει κάτω από τον πλήρη έλεγχό του τα κεφαλαιουχικά αποθέματα;

Οι πόροι μπαίνουν στην ύπηρεσία του αγώνα ή στόχος είναι η εξυπηρέτηση κερδών μέσω μιας σχεδόν ανέφικτης εξασφάλισης;

"Όσον αφορά δὲ τὴν βιομηχανικὴ εἰρήνη Ξαναεῖπα τὶς ἀπόψεις μου καὶ εἶπα ὅτι ἡ ἐργατικὴ τάξη θὰ δεχόταν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἂν δὲν ὑπῆρχαν τὰ ὑπερκέρδη διότι ἡ ἐργατικὴ τάξη σὰν πρωτοποριακὴ θὰ δεχόταν κάθε ἀβάρια ἂν αὐτὴ ἡ ἀβάρια ἦταν γιὰ τὸ σύνολο καὶ γιὰ τὸν αγῶνα.

Στὸ κεφάλαιο γιὰ τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν ὁ Ὑπουργὸς προβλέπει ὅτι τὸ ἐμπορικὸ ἔλλειμμα τῆς περιόδου 1976—1978 θὰ αὐξηθῆ. Αὐτὸ τονίζει ἀκόμα πιὸ ἐμφαντικὰ τὴν ἀνάγκη τῆς μείωσης τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τὸν περιορισμὸ τους μόνον στὴν εἰσαγωγή ἐξοπλισμοῦ καὶ τῶν ἀπαραιτήτων μὴ παραγομένων στὸν τόπο προϊόντων. Καὶ πιὸ πέρα τονίζει ὅτι «ὁ ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν προβλέπεται νὰ περιορισθῆ εἰς ἐπίπεδον χαμηλότερον τοῦ μέσου ἐτησίου ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ συνόλου τῶν εἰσαγωγῶν». Αὐτὸ πὸ ἐπιβάλλεται εἶναι ἡ μείωση. Καὶ ἡ μείωση εἶναι δυνατὴ ἂν ἀντιληφθοῦμε ὅτι ζοῦμε σὲ συνθήκες ἡμικατοχῆς καὶ κινδύνων γιὰ ἐθνικὸ ἀφανισμό. "Ας λείψουν τὰ εἰδικὰ ἀπὸ τὲς διαφορὰς χώρες εἶδη ὑπερπολυτελείας. Μποροῦμε νὰ ζήσουμε μὲ αὐτὰ πὸ παράγομε ἂν θέλουμε νὰ ἐπιβιώσουμε.

"Όσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς πολιτικῆς τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων, ὑπενθυμίζουμε πὼς δὲν εἶναι ἀπλῶς ἠθικὴ ὑποχρέωση ὅπως ἀναφέρεται στὸ μνημόνιο τοῦ Ὑπουργοῦ γιὰ τοὺς παραγωγοὺς προϊόντων πὸ προστατεύονται δασμολογικὰ νὰ ἀσφειεύγουν αὐξήσεις παρὰ μόνον ὅταν εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ἀναπόφευκτες. Εἶναι νομικὴ ὑποχρέωση. Καὶ ἂν ὑπάρχουν νομικὰ κενὰ ἐδῶ εἴμαστε. Νὰ μπορέσουμε νὰ τὰ καλύψουμε.

"Όσον ἀφορᾷ τὴν ἐνθάρρυνση ξένων επενδύσεων δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζουμε τὸν κίνδυνο ὑποθήκευσης τῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων καὶ κατ' ἐπέκταση τῶν πολιτικῶν μιὰ καὶ ὑφίσταται μιὰ γνωστὴ ἀμφίδρομος ἀλληλεπίδραση.

Σωστὰ ὁ Ὑπουργὸς προειδοποιεῖ γιὰ τοὺς κινδύνους ὑπερτίμησης τῆς ἐπαναδραστηριοποίησης καὶ ὑποδεικνύει τοὺς περιστασιακοὺς παράγοντες πὸ σὰν ἀπρόβλεπτοι δὲν μποροῦν ν' ἀποτελέσουν ὑπόβαθρο μελλοντικῶν προοπτικῶν.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς συνδυάζει τὴν οικονομικὴ πολιτικὴ μὲ τὴν ἀνάγκη δημιουργίας αἰσθήματος ἀλληλεγγύης, ἀξιοπρεπείας, ἀνθεκτικότητας καὶ συμμετοχῆς.....

Αὐτὰ ὅμως προϋποθέτουν τὴν δημιουργία ἀγωνιστικοῦ κλίματος, τὴν σχεδιασμένη ἀξιοποίηση ὅλων τῶν πόρων γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες καὶ γιὰ τὸν αγῶνα καὶ τὴν καθολικὴ στράτευση μὲ γνώμονα τὴν ἐθνικὴ σωτηρία καὶ ὄχι τὴν ἐξασφαλισμένη προοπτικὴ κερδῶν.

Δέν θά προβῶ σέ σχόλια ἀναφορικά μέ τήν ἔκθεση τοῦ Ἐλεγκτοῦ. Θά πρέπει νά πῶ ὅμως ὅτι γιά τὸ θέμα τῶν προσφορῶν δέν εἶναι ἀρκετὴ ἡ διαδικασία τῆς παράκαμψης τῶν προφορικῶν εἰσφορῶν πού φαίνεται ὅτι ἴσχυσε γιά κάποιο χρονικὸ διάστημα. Φαίνεται πὼς πολλές φορές υἱοθετοῦνται ὄροι γιά ἐξυπηρέτηση συγκεκριμένων καταστάσεων καὶ σέ ἄλλες περιπτώσεις τὰ ἀπρόβλεπτα ἔξοδα ὑπερβαίνουν τὰ προβλεπτά. Γιά μερικές δὲ ἔταιρειες ὑπάρχουν καταγγελίες γιά χρησιμοποίηση κυβερνητικοῦ δυναμικοῦ πού πρέπει νά ἐξετασθοῦν. Γιά τήν χρήση κυβερνητικῶν ὀχημάτων ὑπάρχουν ἀτασθαλίες.

Θά πῶ δυὸ λόγια γιά μερικά Κεφάλαια τῶν Προϋπολογισμῶν.

Ἀναφορικά μέ τὸ Δικαστικὸ Τμῆμα μέ ἔχουν πληροφορήσει ὅτι τὸ Εἰδικὸ Συμβούλιο εἶναι πρόθυμο καὶ θά ἐξετάσῃ καὶ τήν στάση τῶν δικαστῶν κατὰ καὶ μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴ λήψη μέτρων.

Ἀναφορικά μέ τήν Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας θά πρέπει νά τονίσω ὅτι φαίνεται ὅτι τὰ μέλη ἔχουν παρεξηγήσει τὸν ρόλο τους. Αὐτοὶ ἀπεφάσισαν νά ἐξετάσουν ἐπιστημονικά τοὺς ἐπιστήμονες οἱ ὁποῖοι προσέρχονται στὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν γιά προβιβασιμούς. Καὶ εἶχαμε τὸ ὠραῖο φαινόμενο νά ἐξετάζωνται ἰατροὶ ἀπὸ ἀνθρώπους τῶν ὁποίων οἱ ἰατρικὲς γνώσεις εἶναι ἐλαφρῶς κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν, γιά ν' ἀνακαλύψουν ἂν αὐτοὶ οἱ ἰατροὶ εἶναι κατάλληλοι εἴτε νά διοριστοῦν εἴτε νά προβιβαστοῦν εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν. Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει καθήκον νά προστατεύσῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν διαφόρων ἐπαγγελματιῶν ἢ ὁποῖα σέ μερικές περιπτώσεις ἤδη ἔχει προστατευθῆ, γιά τοὺς δικηγόρους, γιά τοὺς ἐκπαιδευτικούς, γιατί πολὺ φοβοῦμαι ἂν ἡ Βουλὴ δέν πάρῃ αὐτὰ τὰ μέτρα τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι οἱ Συνδικαλιστικὲς Ὄργανώσεις θά ἀπαγορεύσουν στὰ μέλη τους νά προσέρχωνται σέ Ἐπιτροπὲς καὶ νά ἐξετάζωνται ἐπὶ θεμάτων γιά τὰ ὁποῖα εἶναι ἐντελῶς ἀναρμόδιες.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης πρέπει νά παρατηρήσω ὅτι δυστυχῶς δέν ἔλειψαν τὰ κρούσματα φασιστικῆς συμπεριφορᾶς καὶ πὼς γνωστοὶ πραξικοπηματίες ἀξιωματικοὶ βρίσκονται ἀκόμα σέ υπεῦθυνες θέσεις. Κάποιος Τάνας, τοῦ ὁποῖου ἡ πραξικοπηματικὴ δράση εἶναι γνωστὴ, ἔκαψε τὰ ρούχα στρατιώτῃ σέ ἐπίσημη παρέλαση, τὰ ἰδιωτικά, χωρὶς νά τὸν ρωτήσῃ γιατί τὰ εἶχε, ἐνῶ εἶχε ἄδεια τοῦ προηγούμενου διοικητῆ, γιατί ὁ ἄνθρωπος περνοῦσε ἀπὸ τὲς βάσεις καὶ ἀπαγορευόταν νά περάσῃ ἀπὸ τὲς βάσεις μέ τὰ στρατιωτικά του ρούχα.

Στὴν ἀστυνομία ἐπίσης ἐπικρατεῖ μιὰ ἀνώμαλη κατάσταση πού δέν ταλαιπωρεῖ μονάχα τὸ κοινὸ ἀλλὰ καὶ τὴν μεγάλη πλειοψηφία τῶν μελῶν τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος πού δέν εὐθύνονται γιά τίς ἀτασθαλίες.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ρ.Ι.Κ. θά εἰσηγηθοῦμε ἀποκοπὴ τῆς χορηγίας σ' ἔνδειξη διαμαρτυρίας διὰ τὴν πολιτικὴ πού ἀκολουθεῖ καὶ πού παραγνωρίζει στὴν οὐσία τὴν πολιτικὴ ζωὴ καὶ τίς πολιτικὲς ἀνάγκες τοῦ τόπου, καὶ θά ζητήσουμε νά μὴν δοθῇ ἡ χορηγία προτοῦ κατατεθῇ ὁ Προϋπολογισμὸς στὴν Βουλὴ καὶ προτοῦ λάβῃ ἡ Βουλὴ μέτρα γιά τὸν ἔλεγχο τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ρ.Ι.Κ.

Ὅπως εἶπα εἶναι ἀδύνατο σέ μιὰ ὀμιλία νά καλύψῃ κανεὶς ὅλα τὰ θέματα πού θίγονται στοὺς προϋπολογισμούς.

Θά ψηφίσουμε βέβαια τοὺς προϋπολογισμούς, γιατί ἄλλωστε τὸ ἀντίθετο θά ἐσήμενε κατάρρευση τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, παρ' ὅλες τὲς ἐπιφυλάξεις τίς ὁποῖες ἔχομεν ἤδη διαπιστώσει σέ ἀρκετὰ σημεῖα.

Ὅμως πιστεύουμε πὼς ἐπιβάλλεται μιὰ ριζικὴ ἀναθεώρηση τῶν οικονομικῶν προοπτικῶν, τῶν ρυθμῶν, τῆς δομῆς, τῆς τοποθέτησης.

Παρά τὴν εὐφορία πού ἔχει δημιουργηθῆ ἡ δική μας γνώμη εἶναι ὅτι ὑφίστανται οἱ ἴδιοι ἔντονοι κίνδυνοι γιὰ τὸ ἐθνικό μας θέμα. Ὅ,τι ἐπιβάλλεται ἴσως περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά εἶναι ἡ καθολικὴ στράτευση λαοῦ καὶ πόρων. Ἄλλωστε νέες συνωμοσίες ἐξυφαίνονται. Ὅταν δὲν κατάφεραν νὰ σκοτώσουν τὸν Μακάριο, ὅταν δὲν κατάφεραν νὰ τὸν παραμερίσουν μὲ ἄλλους τρόπους, σήμερα προσπαθοῦν νὰ παρουσιάσουν τὸν Μακάριο σὰν ἐπιχορηγούμενον ἀπὸ τὴν Σ.Ι.Α. Βεβαίως θὰ μοῦ πῆτε ὅτι «γελᾷ καὶ τὸ παρδαλό κατσίκι» γιὰ τὶς ἀνοητολογίες τῶν διαφόρων αὐτῶν κύκλων. Ὅμως, θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ἀναλύσῃ γιατί ἡ Σ.Ι.Α. ἐθεώρησε σκόπιμο νὰ δώσῃ αὐτῆς τῆς μορφῆς αὐτῆν τὴν στιγμή τῆς δημοσιεύσεως ὅταν ἀκόμα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά ὁ λαὸς ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα ἰσχυρό, ἐνιαίο, ἐσωτερικὸ μέτωπο, κάτω ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ νὰ προσπαθῆσῃ στὸ ἐξωτερικὸ — γιατί στὸ ἐσωτερικὸ δὲν μπορεῖ νὰ τὸν διαβάλλῃ — νὰ διαβάλλῃ τὸν Πρόεδρο Μακάριο σὲ κύκλους πού καὶ πάλιν ὅμως θὰ ἀποδειχθῆ ὅτι δὲν εἶναι διαβλητός. Ὅμως ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸ τὸ θέμα μὲ προσοχὴ γιὰ νὰ δῆ ποιοὶ εἶναι οἱ στόχοι ἐκείνων πού βάζουν αὐτῆν τὴν στιγμή στόχο καὶ πάλι τὸν Μακάριο.

Ἄν υπάρξουν — ὅπως εἶναι ἡ πρόβλεψη ἄλλων — προτάσεις μέσα στὸ κλίμα τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ πάνω στίς ἀδιαμφισβήτητες ἀρχές πού πρόβαλε ἡ Ἑλληνοκυπριακὴ πλευρά, ἀσφαλῶς λαὸς καὶ ἡγεσία θὰ τὶς ὑποδεχθοῦν μὲ αἴσθημα εὐθύνης καὶ μὲ καλὴ πίστη.

Τὸ ν' ἀνακόπτεται ὅμως ἡ ἐπαγρύπνηση κί' ἡ προπαρασκευή, μὲ βάση τὴν πιθανότητα μιᾶς τέτοιας ἐξέλιξης, ἀποτελεῖ πολιτικὴ ἐθνικῆς αὐτοκτονίας.

Ἡ προπαρασκευὴ ὄχι μονάχα δὲν ἀποκλείει, ἀλλὰ ὑποβοηθεῖ ὁποιανδήποτε πλευρὰ εἰλικρινὰ θέλει νὰ προωθήσῃ λύσεις μὲ βάση τὰ ψηφίσματα τοῦ Ο.Η.Ε.

Τὸ καθῆκον μας μέσα στίς δοσμένες συνθήκες εἶναι νὰ διατηρήσουμε τὸ ἀγωνιστικὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ μας, νὰ προωθήσουμε τὴν διεθνοποίηση, ν' ἀξιοποιήσουμε τὴν διεθνή ἀλληλεγγύη, νὰ προπαρασκευάσουμε ἕνα σωστὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο μὲ ἰσχυρὴ ἀμυντικὴ θωράκιση καὶ νὰ προσαρμόζουμε τὴν οἰκονομία μας στὴν ἐξυπηρέτηση αὐτῶν τῶν προοπτικῶν.

Δὲν φτάνει ἡ καλὴ διάθεση κί' οἱ σωστὲς διακηρύξεις. Χρειάζεται ὁ σωστός προγραμματισμὸς κί' ἡ μεθόδευση.

Πιστεύουμε πὼς μὲ πρακτικὴ προώθηση τοῦ τριπτύχου τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας, μὲ τὸν σωστὸ προγραμματισμὸ τῆς οἰκονομίας μας, θὰ μπορέσουμε νὰ ἀνακόψουμε τὰ μεταποικιστικὰ σχέδια καὶ ν' ἀνοίξουμε τὸν δρόμο γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία καὶ δικαίωση. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Γιάγκος Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε προτοῦ ἀρχίσω τὴν ὁμιλίαν μου νὰ ἐπαναλάβω ἐκεῖνο πού πολλές ἄλλες φορές ἔκαμα, δηλαδὴ νὰ χαιρετίσω τὴν παρουσίαν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἰς αὐτὴν τὴν αἴθουσαν τὴν ἡμέραν πού συζητοῦνται οἱ Προϊπολογισμοὶ τοῦ Κράτους, οἱ Προϊπολογισμοὶ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἔχει συντάξῃ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ τοὺς ἔχει στείλει εἰς τὴν Βουλὴν. Νομίζω πὼς εἶχε καθῆκον τουλάχιστον νὰ παρευρεθῆ διὰ νὰ ἀκούσῃ τουλάχιστον τὶς ἀπόψεις, τὶς εἰσηγήσεις καὶ τὶς θέσεις τῶν ἀρχηγῶν τῶν πολιτικῶν κομμάτων. Καὶ πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι δικαιολογία τὸ νὰ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὴν λεπτόκορμον φοινικίαν, δηλαδὴ εἰς τὸ ὅτι τὸ σύστημα μας εἶναι Προεδρικὸν καὶ τὸ Προεδρικὸν σύστημα δὲν ἐπιβάλλει τὴν παρουσίαν τῶν Ὑπουργῶν εἰς τὴν Βουλὴν.

Κύριοι Βουλευταί. Είναι ή δεκάτη έβδομη φορά, είναι ό δέκατος έβδομος χρόνος πού άνεβαίνω σ' αυτό τό θήμα για νά μιλήσω για τόν προϋπολογισμό του μικρού μας κράτους· για τά οικονομικά προβλήματα αυτού του ήρωα και μάρτυρα λαού μας· για τήν πρόοδο αυτής της όμορφης κι' αγαπημένης πατρίδας.

Μέσα σ' αυτή τήν περίοδο πού περάσαμε, μέσα σ' αυτά τά χρόνια πού κυλήσανε, είχαμε και έποχές ευτυχίας, μά συναντήσαμε και χρόνους δίσεκτους και μόρες και τρικυμίες καταστροφικές.

“Όμως, «ένθάδε κείμεθα». “Ορθιοι, ζωντανοί· έτοιμοι νά συνεχίσουμε τήν άνοδική μας πορεία, τό δρόμο για τή σωτηρία του τόπου μας, τήν προσπάθεια για τήν επίβωση του λαού μας, μά προπαντός για νά ξαναφέρουμε τό αίσθημα της αξιοπρέπειας, νά δώσουμε σε κάθε οικογένεια, σε κάθε άνθρωπο, τή δυνατότητα νά ζή αξιοπρεπώς και στους άναπήρους και δυστυχισμένους άδερφούς μας τό αίσθημα ότι δέν παίρνουν ψίχουλα έλεημοσύνης από τό κράτος, μά μία αξιοπρεπή σύνταξη πού αυτοί έχουν τό νομικό δικαίωμα νά πάρουν και τό κράτος τό συνταγματικό καθήκο νά τους προσφέρει.

Για νά πετύχουμε αυτούς τους στόχους και νά κάνουμε πραγματικότητα αυτούς τους σκοπούς χρειάζεται προπαντός ή δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης μας νά είναι τέτοια πού νά δίνη τήν εύκαιρία και τήν δυνατότητα σ' όλους τους πολίτες νά κερδίζουν «όχι άπλώς εκείνα πού όνομάζουμε συνήθως «τά άπαραίτητα προς τό ζήν» μά ένα εισόδημα πού νά τους έξασφαλίζει τό «εϋ ζήν» δηλαδή ένα αξιοπρεπή βίον.

Τό Σύνταγμα αυτής της Πολιτείας, από τά πρώτα ουσιαστικά του άρθρα και κάτω από τόν τίτλο «Περί τών θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Έλευθεριών» αναφέρει : «“Εκαστος έχει τό δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής άσφαλείας. “Ο νόμος θά προβλέψη περι προστασίας τών έργατών, άρωγής προς τους πτωχούς και συστήματος κοινωνικών άσφαλίσεων». Και άλλου τό Σύνταγμα λέει : «“Εκαστος έχει τό δικαίωμα νά εκπαιδευτεί», «θά καταστή προσιτή πλύν της στοιχειώδους και ή περαιτέρω εκπαίδευσις εις ένδεδειγμένα και άξια ύποστηριξέως πρόσωπα ύφ' ους όρους και προϋποθέσεις θά όρίση ό οικείος νόμος».

Και σ' άλλο μέρος : «Πάντες είναι ίσοι ένώπιον του νόμου, της διοικήσεως και της δικαιοσύνης και δικαιούνται νά τύχωσι ίσης προστασίας και μεταχειρίσεως».

«“Εκαστος απολαύει πάντων τών δικαιωμάτων και τών έλευθεριών τών προβλεπομένων υπό του Συντάγματος άνευ ούδεμιās δυσμενοϋς διακρίσεως εις βάρος οίουδήποτε άτομου ένεκα της γεννήσεως, του πλούτου, της κοινωνικής τάξεως αυτού ή ένεκα οίουδήποτε άλλου λόγου». Και τέλος : «Αί νομοθετικά, εκτελεστικά και δικαστικά άρχαι της Δημοκρατίας ύποχρεούνται νά διασφαλίζωσι τήν αποτελεσματικήν έφαρμογήν τών διατάξεων του παρόντος μέρους, εκάστη έντός της άρμοδιότητος αυτής» (έννοεί του μέρους πού αναφέρει τά θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου πού μερικά έχω αναφέρει).

Μέσα στην άρμοδιότητα της Έκτελεστικής Έξουσίας πρώτα, της Αρχής πού συντάσσει τους κρατικούς προϋπολογισμούς, της Αρχής πού διαχειρίζεται τά οικονομικά του κράτους, και μέσα στην άρμοδιότητα αυτού του Σώματος της Βουλής, δεύτερα, πέφτει τό έργο κι' άπάνω στους ώμους αυτών των δυό έξουσιών τοποθετείται τό καθήκον της διασφάλισης της αποτελεσματικής έφαρμογής αυτών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πού τό Σύνταγμα παραχωρεί σ' όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μὰ γιὰ νὰ κάνουμε δυνατὴ τὴν ἐφαρμογὴ αὐτῶν τῶν καθηκόντων μας καὶ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τῶν δικαιωμάτων τῶν συμπατριωτῶν μας ἐκείνων ποὺ στεροῦνται αὐτὰ τὰ δικαιώματα, αὐτὰ τὰ λίγα δικαιώματα ποὺ περιορισμένα τοὺς δίνει ἓνα ἀστικὸ σύνταγμα, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ στὰ χέρια τῆς ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐκείνον τὸν Ἀρχιμήδειον μοχλὸν ποὺ θὰ κινήσῃ τὴν γῆν γιὰ νὰ ἐφαρμόσῃ πραγματικὴ δικαιοσύνην καὶ ἀληθινὴν ἰσότητα.

Δεῖ χρημάτων. Αὐτὸς εἶναι ὁ μαγικὸς μοχλός.

Τὰ χρήματα, ὅμως, δὲν πρέπει νὰ εἶναι σκοπὸς καὶ ὁ στόχος, μὰ τὸ μέσο γιὰ τὴν ἐπιτυχία ὑψηλῶν σκοπῶν καὶ στόχων.

Ὁ κύριος πόρος αὐτῶν τῶν οικονομικῶν μέσων τοῦ κράτους, ἡ πηγὴ ποὺ προμηθεύει αὐτὸ τὸ νερὸ τὸ ἀπαραίτητο γιὰ τὴν κίνηση τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς ποὺ θὰ δώσῃ σ' ὅλους τοὺς πολίτες τῆς τὴν ἀξιοπρεπῆ διαβίωση εἶναι αὐτὸ ποὺ σχεδὸν ὅλοι τρομάζουν, αὐτὸ ποὺ σχεδὸν ὅλοι καταπολεμοῦν, αὐτὸ ποὺ σχεδὸν ὅλοι μὲ χίλια δυὸ μέσα προσπαθοῦν νὰ ἀποφύγουν.

Εἶναι ἡ φορολογία.

Ἡ φορολογία δὲν εἶναι ποτὲ εὐχάριστη, καὶ ὅταν ἐπιβάλλεται ἄνισα, δὲν εἶναι μόνο δυσάρεστη μὰ προκαλεῖ ἰσχυρὲς ἀντιδράσεις καὶ σὲ πολλούς, τὴν διάθεσιν τῆς ἀποφυγῆς τῆς.

Διάβασα μὲ εὐχαρίστησιν στὴν Ἐκθεσὴ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὅτι δέχεται τὴν ἀρχὴν ποὺ ἡ Ὁμάδα μας γιὰ χρόνια ὑποστήριζε μέσα σ' αὐτὴ τὴ Βουλὴ καὶ ζητοῦσε τὴν ἐφαρμογὴ τῆς, τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ ἄμεση φορολογία εἶναι δικαιότερη γιατί σηκώνει τὸ ὑπέρμετρο οἰκονομικὸ βάρος ἀπὸ τοὺς ἀδύνατους ὤμους τῶν φτωχῶν καὶ τῶν μεσαίων ποὺ τοὺς τὸ φορτώνουν οἱ ἔμμεσοι φόροι.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ Ἐπιτροπὴ Προϋπολογισμοῦ αὐτῆς τῆς Βουλῆς ἀναγνώρισε αὐτὴν τὴ δίκαιη ἀρχή.

Τὴν συγχαίρω. Μὰ καὶ τὴν καλῶ νὰ κάμῃ καὶ τὸ δεῦτερο βῆμα, τῆς ἀσκήσεως πίεσεως ἀπάνω στὴ συντηρητικὴν μας Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ συνεργασθῇ μὲ τὴ Βουλὴ γιὰ νὰ ἐφαρμοστῇ αὐτὴ ἡ ὀρθὴ καὶ δίκαιη φορολογικὴ μέθοδος.

Εἶναι καιρὸς πιά νὰ σηκωθῇ αὐτὴ ἡ βαρεῖα μυλόπετρα ἀπὸ τὰ στήθη τῶν φτωχῶν καὶ τῶν μεσαίων ποὺ τοὺς γίνεται βαρύτερη γιατί τοὺς φόρους ποὺ πληρώνουν τοὺς πληρώνουν μὲ τὴ στέρηση ἀπαραίτητων ἀναγκῶν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τους.

Εἶναι καιρὸς τὸ μεγάλο μέρος τῶν οικονομικῶν πόρων τοῦ κράτους νὰ τοὺς συνεισφέρῃ τὸ μεγάλο εἰσόδημα, ἀπὸ τὸ μεγάλο μέρος ποὺ περισσεύει μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ὅσων χρειάζονται γιὰ μιὰ ἀξιοπρεπῆ ζωὴ.

Στὴ δεῦτερη περίπτωσιν ἡ φορολογία εἶναι ἀνώδυνη· ἐνῶ στὴν πρώτη, εἶναι καταστροφικὴ, γιατί γιὰ νὰ πληρωθῇ ὁ φόρος πρέπει νὰ στερηθῇ ἡ οἰκογένεια πολλὰ κι' ἀπὸ κείνα ποὺ λέμε «ἀπαραίτητα πρὸς τὸ ζῆν».

Εἶναι καιρὸς νὰ τροποποιηθῇ οὐσιαστικὰ ὁ Νόμος τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος μὲ τρόπο ποὺ νὰ ἐφαρμοστῇ πραγματικὰ — κι' ὄχι μόνο φαινομενικὰ — ἡ ἀρχὴ τοῦ Συντάγματος (Ἄρθρον 24) «Ἐκαστος ὑποχρεοῦται νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῶν δυνάμεων αὐτοῦ».

Δὲν μᾶς παίρνει ὁ χρόνος σ' αὐτὴ τὴ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς νὰ μποῦμε σὲ λεπτομέρειες. Μὰ ἐκεῖνο ποὺ σύντομα μπορούμε νὰ ποῦμε εἶναι πῶς πρέπει νὰ ἀνέβῃ τὸ ὄριο τοῦ ἀφορολόγητου εἰσοδήματος, νὰ αὐξηθῇ τὸ ποσοστὸ τοῦ φορολογικοῦ συντελεστοῦ τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων, νὰ ἐλατ-

τωθῆ ὁ συντελεστής τῶν εἰσοδημάτων τῶν μεσαίων, καί νά τροποποιηθοῦν οἱ πρόνοιες τοῦ νόμου μέ τρόπο πού νά κλείσουν, ὅσο εἶναι δυνατό σ' ἓνα ἀστικό κράτος, τές πόρτες τῆς νόμιμης καί τῆς παράνομης φοροδιαφυγῆς.

"Ἔτσι καί δικαιότερη θά γίνῃ ἡ φορολογία καί μεγαλύτερη ἡ συνεισφορά τῆς στό κρατικό ταμεῖο καί στοὺς κρατικούς πόρους.

Ἀπό τὸ ἄλλο μέρος, ἡ ἀπόφαση τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης νά δημιουργήσῃ μεγάλες δημόσιες βιομηχανικὲς μονάδες ὄχι μόνο θά συντελέσῃ στήν προώθηση τῆς οικονομικῆς ἐπαναδραστηριοποίησης τοῦ τόπου μέ εὐεργετικά ἀποτελέσματα στήν Κυπριακὴ οἰκονομία, μὰ θά αὐξήσῃ συγχρόνως καί τοὺς οικονομικούς πόρους τοῦ Κυβερνητικοῦ ταμεῖου.

Ἡ ὑλοποίηση αὐτῆς τῆς ἀπόφασης κ' αὐτῶν τῶν σχεδίων δὲν πρέπει νά καθυστερήσῃ ἀλλὰ νά πάρῃ τὸ γρηγορώτερο σάρκα καί ὅστ' ἀ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ δημόσιου συμφέροντος.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι συνάδελφοι. Σὰς ἔχω ἀπασχολήσει μέ τοὺς οικονομικούς πόρους τοῦ κράτους, ἐνῶ σκοπὸς καί θέμα τῆς ὀμιλίας μου εἶναι νά ἐπισημάνω τὴ σωρεία τῶν προβλημάτων πού βασανίζουν τὸν ἀγροτικό καί τὸν ἐργατικό κόσμο τοῦ τόπου μας καί νά ζητήσω τὴ σύντομη λύση τους.

Πιστεύω ὅμως πὺς εἶναι ἀνεύθυνη πολιτικὴ νά ζητοῦμε διαρκῶς ἀπὸ τὸ κράτος νά λύσῃ ὅλους τοὺς Γόρδιους δεσμούς πού παρουσιάζονται, χωρὶς νά φροντίζουμε νά τὸ βάλουμε στό χέρι τὸ σπαθὶ πού θά τοὺς κόψῃ.

Τὰ προβλήματα πού περιμένουν τὴ λύση τους εἶναι πολλά. Δὲν πρέπει ὅμως νά τὰ ἐξειδικεύσω ἐδῶ οὔτε νά ἀναφέρω ἓνα-ἓνα τὰ χωριά ὅπου παρουσιάζονται.

Σχεδὸν σ' ὅλα τὰ χωριά, τὰ προβλήματα τους εἶναι τὰ ἴδια.

Παντοῦ χρειάζονται περισσότερο ἀρδευτικό νερὸ καί σὲ μερικὰ καί πόσιμο ἀκόμη.

Χρειάζονται περισσότεροι ἀγροτικοὶ δρόμοι καί βελτίωση τῶν δρόμων πού ὀδηγοῦν ἀπὸ τὰ χωριά στὲς πόλεις.

Βελτίωση τῶν ὁρῶν διαβίωσης μέσα στὰ χωριά.

Αὐτὸ εἶναι ἀρκετὰ σοβαρὸ ζήτημα καί πρέπει νά τὸ προσέξουνε σοβαρὰ οἱ ὑπεύθυνοι.

Τὰ χωριά μας διαρκῶς ἐρημώνονται, κ' ἂν δὲν φροντίσουμε νά βελτιώσουμε τὸ ἀγροτικὸ εἰσόδημα καί τὲς συνθῆκες τῆς ζωῆς στήν ὑπαίθρο, πολὺ σύντομα, τὰ ἀπατηλὰ θέλγητρα τῆς πόλης θά τραβήξουνε τὸν πληθυσμὸ τους, καί τὰ χωριά μας, αὐτέσ οἱ κερῆθρες τῶν ἐργατικῶν μελισσῶν θά παραμείνουν κενὰ κ' ἄχρηστα κέρυνα δοχεῖα χωρὶς μέλισσες καί χωρὶς ζωή.

Ὁ φειτινὸς προϋπολογισμὸς πολὺ λίγα διαθέτει γιὰ τὲς ἀνάγκες τῆς ὑπαίθρου.

Γιὰ τὰ λεγόμενα Μείζονα Ἀρδευτικά Ἔργα τὰ περισσότερα κονδύλια εἶναι ἐπαναψηφίσεις.

Στὸ κεφάλαιο «Δευτερεύοντα Ἀρδευτικά Ἔργα», γιὰ 82 χωριά, ὁ Προϋπολογισμὸς διαθέτει £368.000 ἀπὸ τὲς ὁποῖες £80.000 ἀπὸ τοὺς Δανειστικούς Ἐπιτρόπους, ἐνῶ δὲν διαθέτει τίποτε γιὰ τὰ ὑπόλοιπα χωριά.

Στὸ κεφάλαιο «Πολιοδομία καί Οἰκήσις» διαβάζουμε ὅτι θά δαπανηθοῦν £222.000 γιὰ τρία ἔργα τῆς Λευκωσίας, £81.000 γιὰ τρία ἔργα τῆς Λεμεσοῦ, £25.000 γιὰ ἓνα ἔργο τῆς Λάρνακας καί £56.000 γιὰ ἓνα ἔργο τῆς Πάφου.

Χρειάζεται σχολίον;

«Συντήρησις Ἀγροτικῶν Δρόμων».

Ψίχουλα δίνονται γιά τήν Ἐπαρχία τῆς Λεμεσοῦ, τὸ μικρότερο ποσὸ ἀπ' ὅλες τές Ἐπαρχίες.

«Βελτίωσις καὶ Κατασκευὴ Χωριτικῶν Δρόμων». Οἱ συγκοινωνιακοὶ δρόμοι τῶν χωριῶν τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ βρίσκονται σὲ χειρότερη κατάσταση ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους δρόμους τῆς Κύπρου.

Διαβάσαμε στὴν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς γιά αὔξησι τῶν θέσεων στὸ Ἰατρικὸ Τμῆμα καὶ τὴν ἐπικροτοῦμε. Παράλληλα ὅμως ὑποδεικνύουμε πῶς τὰ Νοσοκομεῖα μας (τουλάχιστο τῆς Λεμεσοῦ) δὲν ἔχουν οὐσιώδη καὶ ἀναγκαῖα ὄργανα καὶ πολὺ συχνὰ παρουσιάζεται ἔλλειψη φαρμάκων.

Αὐτὸ εἶναι σοβαρώτατο ζήτημα ποὺ πρέπει νὰ προσεχθῆ καὶ νὰ διορθωθῆ χωρὶς καθυστέρηση, γιὰτὶ ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ βάση καὶ τὸ θεμέλιο τῆς ζωῆς καὶ τῆς προόδου κάθε τόπου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγεῖται τὴν ἐπαρκῆ ἐπένδρωσι τῶν κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν μὲ ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ. Συμφωνοῦμε μὲ τὴν εἰσήγησι καὶ τὴν ἐπεκτείνουμε καὶ σ' ὅλες τές γεωργικὲς ὑπηρεσίες.

Δὲν χρειάζεται, νομίζω, νὰ ἀναπτύξω πόσον σοβαρὸ ρόλο παίζει στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου ἡ κτηνοτροφία κί ἡ γεωργία γενικά. Ἀποτελοῦνε, ἂν ὄχι ὀλάκαιρη τὴ σπονδυλικὴ στήλη τῆς οἰκονομίας μας, τουλάχιστον τοὺς περισσότερους σπονδύλους τῆς.

Στὴν Κύπρου ἔχουμε διαθέσιμο μεγάλο καὶ ἀξιόλογο προσωπικὸ ἀπὸ γεωπόνους καὶ κτηνιάτρους ποὺ γιά χρόνια παραμένουν ἀνεργοί.

Νὰ ἡ εὐκαιρία νὰ ὠφελήσουμε τὸν τόπο καὶ μαζί νὰ λύσουμε αὐτὸ τὸ πρόβλημα τῶν ἀνεργῶν ἐπιστημόνων μας.

Ἰγποστηρίζω τές συστάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ πρὸς τές ἀρμόδιες ὑπηρεσίες νὰ ἀσκοῦν ἀποτελεσματικὸ ἔλεγκο στές τιμές τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων.

Αὐτὸς ὁ ἔλεγκος ὅμως πρέπει νὰ ἐπεχταθῆ κί ἀπάνω στὰ φάρμακα ποὺ προορίζονται γιά τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ τιμές τους ἔχουνε φτάσει σὲ ἀστρονομικά πεδία κί ἀνεβαίνουν καθημερινὰ πρὸς τὴ στρατόσφαιρα καὶ τὸ διάστημα.

Οἱ φτωχὲς κί οἱ μεσαῖες τάξεις δὲν μποροῦν νὰ σηκώσουν αὐτές τές ἐπιβαρύνσεις, πρᾶγμα ποὺ προκαλεῖ σοβαρὲς ἐπιπτώσεις ἀπάνω στὴν ὑγεία τοῦ λαοῦ μας.

Ὁ περὶ Ἐμπορίας Φαρμάκων Νόμος ἔχει δυστυχῶς δημιουργήσει μονοπώλια πρὸς ὄφελος μικροῦ ἀριθμοῦ φαρμακεμπόρων εἰσαγωγέων. Ἐμποδίζει τὴν ἐλεύθερη εἰσαγωγή φαρμάκων καὶ τὸν συναγωνισμό καὶ συντελεῖ σ' αὐτὴ τὴν τεράστια καὶ ἀχαλίνωτη αὔξησι τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων, ποὺ πλουτίζει τοὺς φαρμακεμπόρους εἰσαγωγεῖς σὲ βάρος ὄλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ. Ὅταν αὐτὸς ὁ νόμος ἐψηφίζετο ἡ Ἐπιτροπὴ Ἰγείας στὴν Ἐκθεση τῆς εἶπε καὶ τὰ ἔξῃς :

«Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπίσης ἔχει τὴν γνώμη ὅτι πρέπει νὰ δοθῆ μεγίστη προσοχή εἰς τὸν τρόπον ἐλέγκου ὥστε νὰ μὴ δημιουργοῦνται καθ' οἰονδήποτε τρόπον οἰαδήποτε μονοπώλια εἰσαγωγῆς φαρμάκων». Καὶ τὰ μονοπώλια ἔχουν δημιουργηθῆ, δυστυχῶς.

Καλοῦμεν τὲς ὑπεύθυνες Ἀρχές νὰ πάρουν τὰ μέτρα πού πρέπει καί νὰ ἐφαρμόσουν τὸν ἔλεγχον πού χρειάζεται γιὰ νὰ διορθωθῇ αὐτὴ ἢ ἀπαράδεκτη κατάσταση γιατί μὲ τὴν ἀδράνεια καί τὴν ἀδιαφορία τους γίνονται συνυπεύθυνοι μιᾶς σοβαρῆς πράξης σὲ βάρος τοῦ λαοῦ.

Διαβάζω ἀπὸ τὴν Ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς.

«Ὁ μέγας φόρτος ἐργασίας τὸν ὁποῖον καλοῦνται νὰ διεκπεραιώσουν σήμερον οἱ ἐναπομείναντες ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ κράτους λιμένες, καθιστοῦν ἀπολύτως ἀπαραίτητον τὴν συμπλήρωσιν εἰς τοὺτους τῶν διαφόρων ἔργων ἐξοπλισμοῦ καὶ ἐγκαταστάσεων καθὼς ἐπίσης τὴν ἐπέκτασιν τούτων. Διὰ τῆς οὕτω πως αὐξήσεως τῆς δυναμικότητος τῶν λιμένων θὰ εἶναι δυνατὴ ἢ εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα διεκπεραίωσις τοῦ σημερινοῦ φόρτου ἐργασίας μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀσπεύγεται ἢ ἄσκοπος ἐπιβάρυνσις τῶν διακινουμένων ἐμπορευμάτων δι' ὑψηλῶν ἐπιναύλων, οἱ ὁποῖοι, εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, δημιουργοῦν τάσεις περαιτέρω αὐξήσεως τῶν τιμῶν τόσοσιν τῶν καταναλωτικῶν εἰδῶν ὅσον καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν».

Τὸ λιμάνι τῆς Λεμεσοῦ, ὅταν ὕστερα ἀπὸ μακρόχρονη καθυστέρηση, ἀποφασίστηκε ἐπιτέλους νὰ κατασκευαστῇ ἐγίνε κολωβὸ κι' ἀσυμπλήρωτο γιὰ τοὺς λεγόμενους οἰκονομικοὺς λόγους.

Ἡ λειτουργία του ἀπόδειξε πὼς ἦτανε λάθος, μεγάλο λάθος νὰ μὴ συμπληρωθῇ ἀπὸ τότε πού ἄρχισε ἡ κατασκευὴ του. Τότες μὲ λίγα σχετικὰ πράγματα θὰ συμπληρώνετο καὶ δὲν θὰ παρουσιαζότανε αὐτὴ ἢ κατάσταση πού ἀναφέρει ἡ Ἔκθεση.

Μὲ τὰ εἰσοδήματα πού χάνει τὸ λιμάνι σήμερα, μὲ τὴν ἀδυναμία νὰ ἐξυπηρετήσῃ ὅλα τὰ πλοῖα πού ἐρχονται, θὰ ἐπληρώνοντο εὐκολα τὰ χρήματα γιὰ τὴ συμπλήρωσή του, χωρὶς νὰ ὑπολογίσουμε τὸ κακὸ τῆς ἄσκοπης ἐπιβάρυνσης τῶν ἐμπορευμάτων μὲ ἐπιναύλους πού σὲ τελευταία ἀνάλυση πέφτουν ἀπάνω στοὺς ὤμους τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ.

Προτοῦ νὰ εἶναι ἀνεπανόρθωτο ἀργὰ πρέπει νὰ συμπληρωθῇ τὸ λιμάνι αὐτό. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ τὸ δημόσιο συμφέρο, τὸ συμφέρο τῆς οἰκονομίας ὅλης τῆς Κύπρου.

Μιλώντας γιὰ τὰ οἰκονομικὰ καὶ ἄλλα πράγματα τῆς ὑπαίθρου καὶ τῆς πόλης θὰ ἦταν παράλειψη ἂν ἐκλεία τὰ μάτια μπροστὰ στὴν οἰκτρά οἰκονομικὴ κατάσταση πού βρίσκονται ὅλοι οἱ Δήμοι τῆς Κύπρου.

Οἱ Δήμοι εἶναι ἀνεξάρτητο διοικητικὸ Κυβερνητικὸ Τμῆμα (Ἄγγλικά ἀναφέρονται ὡς Local Government), πού εἶναι ἐπιφορτισμένο νὰ ἐκτελῇ στὲς πόλεις ἕνα παρόμοια μὲ ἐκεῖνα πού ἐκτελεῖ στὰ ἄλλα τμῆματα τῆς χώρας ἡ Κεντρικὴ Κυβέρνηση.

Τὰ τελευταῖα χρόνια, γιὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους, τὰ εἰσοδήματα τους ἔχουν ἐλαττωθῇ ἐνῶ οἱ οἰκονομικὲς τους ὑποχρεώσεις ἔχουν ὑπεραυξηθῇ.

Χρειάζονται γιὰ νὰ ἐπιζήσουν πραγματικὴ οἰκονομικὴ βοήθεια ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Κυβέρνηση, γιατί τὰ ποσὰ πού τοὺς προσφέρει ὡς τώρα πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι τέτοια βοήθεια.

Τὰ Συμβούλια κι' οἱ Ἐπιτροπὲς τῶν χωριῶν ἔχουν κι' αὐτὲς τὲς ἀνάγκες τους πού πρέπει νὰ τὲς δῇ μὲ συμπάθεια ἡ Κυβέρνηση.

Καὶ μιλώντας γιὰ Δήμους, Συμβούλια καὶ Χωρικὲς Ἀρχές, θὰ ἦταν παράλειψη, ἂν δὲν ἀνάφερα τὴν κατάσταση τῶν σχετικῶν γι' αὐτὲς τὲς Ἀρχὲς Νόμων. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ Νόμοι ἔχουν γίνε ἀπὸ τὴν Ἀποικιακὴ Κυβέρνηση κι' εἶναι φορμαρισμένοι ἀπάνω στὰ καλοῦπια τῆς Ἀποικιακῆς διακυβέρνησης.

Δέν ἔχουμε χρόνο σήμερα νά μποῦμε σέ λεπτομέρειες, μὰ εἶναι καιρός νά γίνουν ριζικές μεταρρυθμίσεις· εἶναι καιρός αὐτά τὰ ἀποικιακά Νομοθετήματα νά τὰ ζωντανέψη ὁ ἀέρας τῆς Δημοκρατίας.

Σάν Βουλευτής, κύριοι Βουλευταί, αὐτοῦ τοῦ τόπου εἶχα καθῆκο νά ἐκθέσω ἀπ' αὐτὸ τὸ βῆμα τές ἀνάγκες καί τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ πού ἔχω τὴν τιμὴν νά ἀντιπροσωπεύω.

Μεταφέρω ἐδῶ τὴ φωνή του, καί ἔχω τὴν αἰσιοδοξία, ἔστω καί σημαντικὰ περιωρισμένη, ὅτι αὐτὴ τὴ φωνὴ θὰ θελήσουν οἱ ὑπεύθυνοι "Ἀρχοντες τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νά τὴν ἀκούσουν, νά τὴν δεχθοῦν καί νά προσπαθήσουν νά ὑλοποιήσουν τές εἰσηγήσεις καί τὰ αἰτήματα πού τοὺς ὑποβάλλει.

"Ἐδῶσα περισσότερὴ ἔμφαση στὰ προβλήματα τῶν φτωχῶν καί τῶν μεσαιῶν τάξεων καί πιστεύω ὅτι ἔτσι ἔπρεπε νά κάμω γιατί ὅπως ἔγραψε κάποτε ὁ Τ. Ρ. Ο'Σοννορ, ὁ πατέρας τῆς Ἀγγλικῆς Βουλῆς ὅπως τὸν ὠνομάζανε, «Κάθε πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης θὰ τὴν ἐκτιμοῦμε σάν καλὴν ἢ κακὴν ἀνάλογα μὲ τὸ ἂν ἐπηρεάζη καλὰ ἢ κακὰ τὴν τύχη τῶν μεγάλων μαζῶν τοῦ λαοῦ. Οἱ πλούσιοι, οἱ προνομιούχοι οἱ εὐτυχημένοι δὲν χρειάζονται κηδεμόνες ἢ δικηγόρους.

Οἱ φτωχοί, οἱ ἀδύνατοι, οἱ ἀπόκληροι τῆς μοίρας, χρειάζονται τοὺς λόγους καί τὰ ἔργα κάθε ἀνθρωπιστῆ ἄνδρα καί γυναίκα νά σταθοῦνε μετὰ-ξὺ τους καί τοῦ κόσμου.

Ἡ αὐτοκρατορία, ἡ κυριαρχία, ἡ ἐπιρροή στὰ Συμβούλια τῆς Εὐρώπης, ὅλα αὐτά καί ἄλλα παρόμοια πράγματα γιὰ μᾶς εἶναι μιὰ βλαθερὴ κενότητα.

Ἡ ἄνοδος, ἡ τακτικὴ ἀπασχόληση, οἱ καλοὶ μισθοί, ἡ αὔξησις τῆς τροφῆς τοῦ λαοῦ· ἡ ἀξιοπρέπεια στὴ ψυχὴ· ἡ χαρά, ἡ ἀνθρωπιά, ἡ καλωσύνη στές καρδιές τοῦ λαοῦ — αὐτά καί μόνον αὐτά ἀντιπροσωπεύουν γιὰ μᾶς τὴν πρόοδο, τὴ δόξα, τὸ ἐθνικὸ μεγαλεῖο». Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκτός ἐὰν ὑπάρχη διαφωνία ἢ πρόθεσις μου εἶναι νά δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Ἀνδρέαν Γιάγκου καί κατόπιν αὐτοῦ νά διακόψωμεν καί νά συνεχισθῇ ἡ συνεδρία αὔριον τὸ πρωὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ὀλοκληρωθῇ ἡ συζήτησις μέχρις ἄργά τὸ βράδυ, ὅσον πᾶμεν.

Ὁ κ. Ἀνδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριοι Βουλευταί. Ὑπὸ ἀντιξόους πολιτικὰς καί οικονομικὰς συνθήκας κατετέθησαν οἱ δύο προϋπολογισμοὶ τοῦ κράτους καί συζητοῦνται σήμερα ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἐχοντες ἐπίγνωσιν τῶν σοβαρῶν οικονομικῶν δυσχερειῶν πού ἀντιμετωπίζει ἡ Κυβέρνησις λόγω τῆς εἰσβολῆς δὲν θὰ κρίνωμεν αὐστηρὰ ὡς ἔπρεπεν τοὺς κατατεθέντας προϋπολογισμοὺς, ἀλλὰ θὰ ἀσχοληθῶμεν κυρίως μὲ θέματα ἀρχῆς χωρὶς τὴν λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῶν διαφόρων κονδυλίων πού περιλαμβάνονται εἰς αὐτούς, θὰ ἀντικρύσωμεν δὲ μὲ ἐποικοδομητικὸν πνεῦμα τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς ὠρισμένους τομεῖς τῆς οἰκονομίας μας.

Εἶναι κοινὴ πεποίθησις ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς βασικωτέρους τομεῖς οἰκονομίας μας εἶναι ἡ γεωργικὴ τροφία. Διὰ τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς ὁ τόπος γίνεται αὐτάρκης εἰς πλείστα καταναλωτικὰ ἀγαθὰ καί ἀποφεύγεται ἔτσι ἡ ἐξαγωγή πολυτίμου συναλλάγματος, εἰς πλείστους δὲ τομεῖς πρα-

γματοποιούνται σοβαράι έξαγωγαι και είσροή Ξένου συναλλάγματος, δίδεται δέ άπασχόλησις εις μέγα μέρος του πληθυσμου και άποφεύγεται ή άστυφιλία και ή μετανάστευσις.

Ένας άπό τους βασικώτερουσ παράγοντεσ, άν όχι ο βασικώτεροσ, τήσ γεωργικήσ παραγωγήσ είναι το νερό. Στην Κύπρο λόγω των κλιματολογικών συνθηκών και τήσ χαμηλήσ βροχοπτώσεωσ το ύδατικόν πρόβλημα είναι όξύτετον και εις ώρισμένασ περιοχάσ, όπως τά Κοκκινοχώρια, άν δέν ληφθοῦν σύντομα άμεσα και δραστικά μέτρα έντόσ των όλίγων προσεχών έτών, θα καταστῆ άλυτον και ή καταστροφή τήσ περιοχῆσ θα είναι ολοσχερήσ.

Δέν ίσχυρίζομαι ότι ή Κυβέρνησις δέν έδωσε προσοχήν εις το θέμα των νερών και ότι δέν έχει τήν πρόθεσιν να βοηθήσῃ εις τήν λύσιν του, αλλά πιστεύω ότι ή όξύτετῃσ του προβλήματοσ και μάλιστα υπό τὰσ περιστάσεισ που παρουσιάζεται εις τόν τόπον μας χρειάζεται, δια να άντιμετωπισθῆ, φαντασίαν, τόλμην και άποφασιστικότητα.

Η παρατηρηθείσα άναβλητικότητα και ή καθυστέρησις εις τήν εκτέλεσιν μικρών και μεγάλων ύδατικών έργων μὰσ ώδήγησεν εις τήν σημερινήν κρίσιμον κατάστασιν, εάν όμως έτίθετο εις εφαρμογήν το σύνθημα «ούτε σταγόνα νεροῦ στη θάλασσα» δέν θα εφθάναμεν εις το κρίσιμον σημείον που εύρισκόμεθα σήμερα.

Δέν πρέπει να μὰσ τρομάζῃ το ύψοσ των δαπανών δια τήν εκτέλεσιν ύδατικών έργων γιατί δίχωσ το νερό τὰ 15 εκ. λίρεσ συνάλλαγμα που εισέρρευσαν άπό μίαν μόνον καλλιέργειαν σε μίαν μόνον περίοδον του χρόνου, άπό τίσ πατάτεσ έαρινῆσ έσοδείασ, μέσα εις κρίσιμον περίοδον τήσ οικονομίασ μὰσ, εάν δέν υπῆρχον, οι συνέπειεσ εις τήν οικονομίαν μὰσ πιθανόν να ῆσαν τρομακτικέσ.

Ο ύδατοφράκτησ του Κούρρη, ο όποίοσ θα είναι ο μεγαλύτεροσ εις το είδοσ του, μελετάται πάνω άπό δέκα χρόνια, δέν κατέστη όμως δυνατόν μέχρι σήμερα να ύλοποιηθοῦν οι μελέτεσ και δέν γνωρίζομεν πότε θα τεθῆ εις εφαρμογήν.

Υδατοφράκτησ 40 εκ. τόννων νεροῦ ικανόσ να άρδεύσῃ όχι μόνον τὰσ περιοχάσ που καλύπτει αλλά και να δώσῃ νερόν και εις άλλασ άπομεμακρυσμένασ περιοχάσ, δέν προωθείται πρόσ κατασκευήν και ο τεράστιοσ όγκοσ του νεροῦ που θα έσυγκρατειτο χύνεται κάθε χρόνον στην θάλασσαν, ενώ άλλεσ περιοχέσ κινδυνεύουσ να καταστραφοῦν άπό έλλειψιν νεροῦ και χιλιάδεσ οίκογένειεσ να παραμείνουσ χωρισ εργασίαν.

40 εκ. τόννοι νεροῦ χάνονται μόνον άπό ένα ποταμόν ενώ ή υπεράντλησις που άπειλεῖ με ολοσχερή καταστροφήν τὰ Κοκκινοχώρια δέν υπερβαίνει τὰ 25 εκ. τόννουσ ετησίωσ.

Έάν δε τεθῆ εις εφαρμογήν σχέδιον δια τήν εκτέλεσιν ενός κεντρικοῦ άγωγοῦ που να καλύπτῃ όλην τήν παραλίαν Πάφου—Λεμεσοῦ συμφώνωσ μελέτησ ειδικῶν, δύναται να συγκεντρώσῃ νερόν πέραν των 100 εκ. τόννων.

Δια τουτο πιστεύομεν ότι το ύδατικόν πρόβλημα χρειάζεται εις τήν άντιμετώπισιν του τόλμην και άποφασιστικότητα. Χρειάζεται όμως και συντονισμόσ. Πιστεύομεν δε, όπως επανειλημμένα έχομεν διακηρύξει, ότι ένοποιήσις τήσ νομοθεσίασ και εγκαθιδρυσις μιὰσ και μόνησ ύπευθύνου άρχῆσ δια τήν εφαρμογήν των νόμων και γενικά τῆσ ύδατικῆσ πολιτικῆσ τῆσ Κυβερνήσεωσ θα συνέβαλλεν άποτελεσματικά στην τοιαύτην εφαρμογήν.

Είναι άπαραίτητοσ προϋπόθεσις δια τήν όρθήν και άποτελεσματικήν εφαρμογήν των νόμων και τῆσ ύδατικῆσ πολιτικῆσ τῆσ Κυβερνήσεωσ, αι έξουσίαι να περιέλθουσ εις ένα σώμα, τήν Αρχήν Υδάτων, όπως επανειλημμένα έχομεν εισηγηθῆ.

Πιστεύομεν ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ ἀποφεύγωνται ταλαιπωρία ἢ ἀδικίαι τοῦ κοινοῦ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ ἢ ἡ λήψις μέτρων διὰ τὴν προστασίαν καὶ σωτηρίαν τοῦ ὕδατικοῦ μας πλοῦτου θὰ λαμβάνωνται καὶ θὰ ἐκτελοῦνται γρηγορώτερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα.

Συμπληρωματικὰ θέλω ἐπίσης νὰ τονίσω ὅτι τὸ νερὸν εἶναι βασικὸς παράγων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ καὶ ἀπαραίτητον στοιχεῖον εἰς πλείστας βιομηχανίας χωρὶς νὰ παραβλέπω τὸν παράγοντα ὑδρεύσεως πόλεων καὶ χωρίων ποῦ καθημερινῶς ἔχουν καὶ περισσότερες ἀπαιτήσεις.

Εἰς τὸ κεφάλαιον Γεωργία Δ4 ὡς καὶ εἰς ὅλα τὰ κεφάλαια τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν γεωργίαν καὶ γενικὰ τὴν ἀγροτικὴν ἀνάπτυξιν γίνεται ἀνάλυσις ὄλων τῶν κονδυλίων τῶν σχετιζομένων μὲ αὐτήν.

Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ ὅμως μὲ τὰ ἐπὶ μέρους θέματα γιατί πιστεύω ὅτι ἡ ὅλη προσπάθεια ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς παραγωγῆς.

Σὲ γενικὲς γραμμὲς ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι εἰς τὴν προσπάθειαν ἀναπτύξεως ἐκάστου κλάδου πρέπει νὰ ὑπάρχη τὸ ἀπαιτούμενον εἰδικευμένον ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν γιὰ νὰ καθοδηγῇ σωστὰ τὸν γεωργόν, τὸν κτηνοτρόφον, τὸν δειροκαλλιεργητὴν ὡς πρὸς τὸν τρόπον καλλιέργειας, τὴν ὀρθολογιστικὴν λίπανσιν, τὴν καλύτεραν περιποίησιν τῶν καλλιεργειῶν του καὶ ὄχι νὰ γίνωνται πειράματα εἰς βάρος τοῦ γεωργοῦ.

Διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κάθε νέας καλλιέργειας ὀφείλομεν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὴν προσπάθειαν καλλιέργειας πρωϊμων λαχανικῶν, νὰ ἔχωμεν τοὺς εἰδικευμένους ἐπιστήμονας γεωπόνους οἱ ὅποιοι νὰ πειραματίζωνται γιὰ τὴν προσαρμοστικότητα καὶ καταλληλότητα ἐκάστης εἰσαγομένης ποικιλίας σύμφωνα μὲ τὴν Κυπριακὴν κλιματολογικὴν συνθήκην καὶ μετὰ νὰ δίδωνται εἰς τὸν γεωργόν γιὰ ἐκτεταμένην ἐκμετάλλευσιν, ὁ ὅποιος θὰ εἶναι ἐκ τῶν προτέρων βέβαιος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ἀπόδοσιν καὶ ὄχι ὡς συνέβη τὸν περασμένον χρόνον μερικὰ εἶδη λαχανικῶν ποῦ εἰσῆχθησαν πρὸς καλλιέργειαν νὰ ἀποτύχουν λόγω ἐλλείψεως καθοδηγήσεως καὶ πείρας μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καταστραφοῦν οἰκονομικῶς ἄρκετοὶ παραγωγοί.

Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἡ ἐπ'ἀνδρωσις τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας μὲ ἄρκετους Γεωπόνους ποῦ νὰ μποροῦν νὰ συμβάλουν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Ἐπίσης ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν περισσότεραν προσοχὴν εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν κτηνιάτρων οὔτως ὥστε νὰ ἐξυπηρετοῦνται ὅλοι οἱ κτηνοτρόφοι. Πιστεύομεν ὅτι ὁ διορισμὸς περισσότερων Κυβερνητικῶν κτηνιάτρων θὰ βοηθήσῃ οὐσιαστικὰ τὴν ἀναπτυσσομένην κτηνοτροφίαν μας καὶ ἡ ἰδέα περὶ ἐνθαρρύνσεως τῶν κτηνιάτρων δι' ἰδιώτευσιν νὰ ἐγκαταλειφθῇ διότι θὰ φέρῃ τὰ ἀντίθετα ἀπὸ τὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα.

Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ πρέπει νὰ προσεχθῇ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς εἶναι νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ποῦ στήν προκειμένην περίπτωσιν δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ ἡ δημιουργία βιοσίμων ἐπαγγελματιῶν καὶ ἐπαρκὲς καὶ σταθερὸν εἰσόδημα εἰς ἐκάστην ἀγροτικὴν οἰκογένειαν ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς. Διὰ τὸν σκοπὸν ὅμως αὐτόν δὲν εἶναι ἄρκετὸν μόνον νὰ παράγωμεν, δὲν εἶναι ἄρκετὸν μόνον νὰ αὐξάνωμεν τὴν παραγωγὴν ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν πλήρως τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν ὅπως τὸν ἔχομεν ἀνωτέρω προδιαγράψῃ πρέπει παράλληλα νὰ διαθέτωμεν τὴν παραγωγὴν καὶ μάλιστα εἰς ἀμειπτικὰς τιμὰς καὶ νὰ ἐξασφαλίζωμεν σταθερὰς καὶ μονίμου ἀγορὰς ἐξασφαλίζοντες οὔτω ἱκανοποιητικὸν καὶ σταθερὸν εἰσόδημα εἰς τὸν παραγωγόν.

Διὰ τοῦτο πρωταρχικός παράγων διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κάθε νέας καλλιεργείας πρέπει νὰ εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐπιτυχία εἰς τὴν παραγωγὴν ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ δυνατότης ἐξασφαλίσεως τῆς τοποθετήσεώς της εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἢ ἐσωτερικὴν ἀγοράν.

Ἐὰν ἐφηρμόζετο αὐτὴ ἡ ἀρχὴ εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἀνάπτυξιν θὰ ἠσχολούμεθα περισσότερο μὲ τὰς λεπτομερείας εἰς τὴν κατανομήν τῶν διαφόρων κονδυλίων εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Ἐπειδὴ ὅμως ἔχομεν πολλὰ παραδείγματα ποῦ μᾶς πείθουν περὶ τοῦ ἀντιθέτου δι' αὐτὸ θὰ ἀσχοληθῶμεν περισσότερο μὲ θέματα ἀρχῆς.

Πιστεύομεν ὅτι καὶ σήμερα ἀκόμη δὲν ὑπάρχει συντονισμὸς εἰς τὸ θέμα παραγωγῆς καὶ διαθέσεως μὲ ἀποτέλεσμα ἡ παραγωγή νὰ καταστρέφεται, ὁ παραγωγὸς νὰ ζημιώνη καὶ τὰ διάφορα κονδύλια τοῦ προϋπολογισμοῦ νὰ ἐξανεμίζωνται καὶ νὰ ἐπενεργοῦν ἀρνητικὰ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας μας.

Νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ὅμως νὰ ἀσχοληθῶ εἰδικὰ μὲ μερικοὺς τομεῖς τῆς ἀγροτικῆς μας παραγωγῆς μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν οὐχὶ τὴν ἀρνητικὴν ἐπίκρισιν τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ μὲ πνεῦμα καλῆς πίστεως διὰ νὰ βοηθήσωμεν εἰς τὸν ὀρθὸν προγραμματισμὸν τῆς οἰκονομίας μας.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Πάντοτε εἰς τὸν τόπον μας ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα ἀναπτύξεως τῆς κτηνοτροφίας, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν εἶχαμεν ἑλλειψιν κτηνοτροφικῶν προϊόντων ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐθεωρεῖτο καὶ συμπληρωματικὴ ἀπασχόλησις τῶν γεωργῶν καὶ κατὰ συνέπειαν συμπλήρωμα τοῦ εἰσοδήματός των. Διὰ τοῦτο ἐφηρμόσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ σχέδιον μικτῆς Γεωργίας—Κτηνοτροφίας τὸ ὁποῖον διὰ διαφόρων ἐπιδοτήσεων ἐπροωθήθη μὲ ἐπιτυχίαν μπορῶ νὰ πῶ γιὰ νὰ φθάσωμεν σήμερα μέχρι τοῦ σημείου νὰ καλύπτωμεν τὰς περισσότερας ἀνάγκας μας εἰς κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἀπὸ τὴν ἐπιτόπιον παραγωγὴν καὶ νὰ συμπληρώσωμεν εἰς ἱκανοποιητικὸν βαθμὸν τὸ εἰσόδημα τοῦ γεωργοκτηνοτρόφου.

Ἡ κτηνοτροφία μας ἀνεπτύχθη εἰς τέτοιον βαθμὸν ὥστε νὰ βλέπωμεν κάθε χρόνον νὰ δημιουργοῦνται ἀνεξάρτητοι κτηνοτροφικαὶ μονάδες ὅπως χοιροστάσια, πτηνοτροφεία, ἀγελαδοτροφεία, ποιμνιοστάσια καὶ ἐπιστεύετο ὅτι ὁ κλάδος αὐτὸς τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς θὰ ἐδημιουργοῦσε βιώσιμα καὶ προσοδοφόρα ἐπαγγέλματα. Εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτὴ συνέβαλε μὲγάλως ἡ Κυβερνητικὴ ὄρωγὴ μὲ τὴν εἰσαγωγὴν βελτιωμένων φυλῶν ζῶων καὶ τὴν ἐπιδότησιν ζωοτροφῶν.

Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχαμεν ἐκ τῶν προτέρων ὀργανώσει τὸν τρόπον διαθέσεως καὶ ἐμπορίας τῆς παραγωγῆς εἰς κάποιον στάδιον ἱκανοποιητικῆς προσφορᾶς αἱ τιμαὶ τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων ἤρχισαν νὰ πέφτουν κάτω τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ ἐργασία ὀλοκλήρων ἐτῶν νὰ χάνεται καὶ πολλὰ κτηνοτροφικὰ μονάδες νὰ χρεωκοποῦν καὶ νὰ διαλύωνται.

Δὲν θὰ ἐνδιατρίψω ὅμως εἰς τὸ παρελθὸν ἀλλὰ θὰ ἔλθω νὰ ἐξετάσω τὴν σημερινὴν κατάστασιν ποῦ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν κτηνοτροφίαν.

Μετὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν ἐχάσαμεν μεγάλον μέρος τοῦ κτηνοτροφικοῦ μας κεφαλαίου πολλοὶ δὲ κτηνοτρόφοι ἐχασαν ὄχι μόνον τὸ κεφάλαιόν τους ἀλλὰ καὶ τὴν ἐργασίαν καὶ τὸ εἰσόδημά τους.

Ἡ Κυβέρνησις ὀρθῶς ἐπρογραμματίσεν ἐπαναδραστηριοποίησιν τῶν προσφύγων κτηνοτρόφων. Δὲν εἶχεν ὅμως μελετήσει καὶ τὸ θέμα τῆς διαθέσεως τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων μέσα στίς συνθήκας ποῦ ἐδημιούργησεν ὁ πόλεμος. Ἐχάσαμεν τὸν τουρισμὸν καὶ κατὰ συνέπειαν πολλὰ χιλιάδες καταναλωτῶν φρέσκου γάλακτος, 200 χιλιάδες πρόσφυγες δὲν εἶχαν

τήν οικονομικήν δυνατότητα νά καταναλώσουν φρέσκον γάλα και ή Κυβέρνησις ἄφησεν ἐλευθέραν τήν εἰσαγωγὴν συμπυκνωμένου γάλακτος καί μαλακοῦ τυροῦ διὰ νά δύνανται τὰ ἀσθενέστερα οικονομικῶς στρώματα τοῦ λαοῦ νά χρησιμοποιοῦν τὰ ἀνωτέρω εἰσαγόμενα προϊόντα ὡς φθινότερα καί πλέον προσιτά.

᾿Ωφειλεν ὁμως ή Κυβέρνησις νά μελετήσῃ τὸν τρόπον διαθέσεως τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων τῶν ὁποίων ἐνεθάρρυνε τήν αὔξισιν τῆς παραγωγῆς εἰς τιμὰς ἀμειπτικὰς οὐχί δὲ κάτω τοῦ κόστους παραγωγῆς.

Ὁ Ὅργανισμὸς Γάλακτος μὲ τὴν διάρθρωσιν καί τίς ἐξουσίαις του δὲν εἶναι εἰς θέσιν νά προστατεύσῃ ἀποτελεσματικὰ τὸν κτηνοτρόφον μὲ ἀποτέλεσμα τὸν Μάρτιον, Ἀπρίλιον, Μάιον καί Ἰούνιον τοῦ 1976 νά ἔχωμεν τὰ περιβόητα πλεονάσματα γάλακτος μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Ὅργανισμὸς κατεσκεύασε χαλαύματα τὰ ὁποῖα ή Κυβέρνησις κατόπιν παζαρεύματος καί πολλῶν πιέσεων ἠγόρασε διὰ τὴν Ὑπηρεσίαν Μερύμνης καί τὴν Ἐθνοφρουρὰν εἰς τιμὰς δυστυχῶς κάτω τοῦ κόστους παραγωγῆς μὲ ἀποτέλεσμα νά ἐξαναγκασθῇ ὁ κτηνοτρόφος νά ἐπιβαρυνθῇ τὴν Ζημίαν. Αἱ προοπτικαὶ δὲ διὰ τὴν ἐφετεινὴν παραγωγὴν εἶναι χειρότεροι μὲ κίνδυνον τὴν οικονομικὴν καταστροφὴν τῶν ἀγελαδοτρόφων.

Συγκρίνοντες δὲ τὴν ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν εἰς τὸ θέμα τῆς διαθέσεως διερωτώμεθα διατί ή Κυβέρνησις ἐπρογραμματίσῃ τὴν αὔξισιν τῆς παραγωγῆς καί δυστυχῶς παρ' ὅλας τὰς προειδοποιήσεις μας προέβη εἰς τὴν εἰσαγωγὴν 350 περίπου ἀγελάδων ἀπὸ τὸν Ἰσραήλ εἰς ὑψηλὴν τιμὴν καί μὲ ἐξαγωγὴν σεβαστοῦ ποσοῦ συναλλάγματος εἰς στιγμὰς κρίσιμους διὰ τὴν οικονομίαν μας, ἐφ' ὅσον δὲν ἦταν ἐτοίμη νά ἀντιμετωπίσῃ καί τὸ πρόβλημα τῆς διαθέσεως. Ἐμεῖς πιστεύομεν ὅτι ὑπάρχουν τρόποι διαθέσεως τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων, δὲν εἶναι ὁμως αὐτὸ τὸ σημεῖον πού θέλομεν νά θίξωμεν ἀλλὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἀντικρίζεται τὸ ὅλον θέμα. Τὸν προγραμματισμὸν τῆς παραγωγῆς ἐν συναρτήσει μὲ τὸ θέμα τῆς διαθέσεως. Διὰ τοῦτο δὲν θέλομεν νά ἀσχοληθῶμεν μὲ τὴν λεπτομερῆ κατανομὴν τῶν διαφόρων κονδυλίων τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς κτηνοτροφίας καί ἐπιμέναμεν εἰς τὸν ὀρθὸν προγραμματισμὸν καί τὴν ὀρθὴν κτηνοτροφικὴν πολιτικὴν, ἣ ὁποία δὲν μπορεῖ νά εἶναι ἄλλη παρὰ ἣ δημιουργοῦσα βιώσιμον, μόνιμον, προσοδοφόρον καί σταθερὸν ἐπάγγελμα.

ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΑ

Εἰς τὸν τομέα τῆς καλλιέργειας τῆς ἐλαίας ἤρχισε τὰ τελευταῖα χρόνια ἐκστρατεία διὰ τὴν ἐπέκτασίν της καί ὡς ἀναγράφεται εἰς τὴν σελίδα 24, Κεφάλαιον Δ4 τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως, δημιουργεῖται Κυβερνητικὸν φυτώριον παραγωγῆς δενδρυλλίων ἐληῶς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπολεσθέντος εἰς Μόρφου πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξαπλώσεως τῆς ἐλαιοκαλλιέργειας στὴν Νῆσον.

Ἐν τούτοις σήμερα ἀντιμετωπίζεται σοβαρὸν πρόβλημα διαθέσεως τοῦ παραγομένου ἐλαιολάδου, παρ' ὅλον ὅτι δὲν εἴμεθα αὐτάρκειαι καί εἰσαγομεν μεγάλας ποσότητες ἐλαιοκομικῶν προϊόντων καί κυρίως ἐλαιολάδου, καθ' ὅτι ή Κυβέρνησις δὲν εἶναι διατεθειμένη νά ὀρίσῃ ἀμειπτικὰς τιμὰς, ὡς προνοεῖται καί εἰς τὸν νόμον ἰδρύσεως τοῦ Συμβουλίου Ἐλαιολάδου, βασιζομένης εἰς τὸ κόστος παραγωγῆς. Καί διερωτᾶται ὁ κάθε παραγωγός, ἂν πρέπει νά προχωρήσῃ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐληῶς πού χρειάζεται τοῦλάχιστον 10 χρόνια γιὰ νά ἀποδώσῃ καί νά ἀναγκασθῇ μετὰ νά τὴν ἐγκαταλείψῃ λόγῳ τῆς μὴ προστασίας ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ παραγομένου προϊόντος, ἣ νά μὴν ἀσχοληθῇ καθόλου μὲ τὴν ἐλαιοκαλλιέργειαν.

ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΑ

Έκει όμως πού ή κατάσταση είναι δραματική είναι ή εξέπλωση τής φρουτοκαλλιεργείας.

Κατεβλήθη τεραστία προσπάθεια διά τήν ανάπτυξιν και εξέπλωσιν τής παραγωγής φρούτων, κατεσκευάσθησαν έργα πολυδάπανα ως Ύδατοφράκται (Τριμίκλινης, Καλοπαναγιώτη) και έδημιουργήθησαν φυτώρια διά τήν προμήθειαν δενδρυλλίων για να δοϋμεν σε λίγα χρόνια τις όρεινές μας περιοχές κατάφυτες από μηλιές, ροδακινιές και άλλα φυτά, και μάλιστα έν πολλοίς με ποικιλίες ακατάλληλες τόσο διά τήν κονσερβοποίησιν, όπως τά ροδάκινα, όσο κυρίως και διά τήν διάθεσιν των εις τήν έσωτερικήν και προπαντός τήν έξωτερικήν αγοράν.

Έχουμε δέ φθάσει εις σημείον πού να βλέπωμεν τήν παραγωγήν μας εις τά ψυγεία να μένη αδιάθετος, αν δέ δέν επενέβαινε ο Συνεργατισμός με τήν προσπάθειαν πού καταβάλλει διά τήν κονσερβοποίησιν και χυμοποίησιν των φρούτων και δέν προέβαινε εις τήν αγοράν μερικών εκατοντάδων τόννων, ή έφετεινή παραγωγή θα κατεστρέφετο τελείως.

Διά τοϋτο προειδοποιούμεν τήν Κυβέρνησιν εις τήν προσπάθειαν καλλιεργείας πρωϊμων λαχανικών να συνεχίση τόν προγραμματισμόν και να εξακολουθήση συνεργαζομένη με τó Συνεργατικόν Κίνημα διά τήν εξεύρεσιν αγορών, τήν εισαγωγήν αποδοτικών ποικιλιών και διευκολύνουσα παντοιοτρόπως τó Συνεργατικόν Κίνημα εις τήν διαργάνωσιν τής εξαγωγής και τήν συνεχή τοποθέτησιν των προϊόντων μας εις νέας αγοράς.

ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΙΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΟΣ ΠΙΣΤΙΣ

Η δανειδότησις του άγροτικού κόσμου, βραχυπρόθεσμος και μεσοπρόθεσμος, γίνεται υπό του Συνεργατικού Κινήματος έπιτυχώς χωρίς να σπαταληθούν ή να άπολεσθούν κεφάλαια.

Διά τοϋτο ή εισήγησίς μας είναι όπως και ή μακροπρόθεσμος πίστις ανατεθή έξ ολοκλήρου εις τó Συνεργατικόν Κίνημα και να παραχωρηθή έκ μέρους τής Κυβερνήσεως ποσόν τούλάχιστον 5 έκ. λιρών, εάν θέλωμεν ό θεσμός τής μακροχρονίου πίστeweς να ανταποκριθή εις τούς στόχους και να εξυπηρετήση τούς σκοπούς του.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

Εις τήν προσπάθειαν όπως ή διάθεσις των γεωργικών προϊόντων τεθή επί όρθολογιστικής βάσεως και προστατευθή ό γεωργός εις τήν διάθεσιν των προϊόντων του έχουν ιδρυθή Συμβούλια ή Όργανισμοί διαθέσεως ή προστασίας τής παραγωγής.

Τοιαϋτα Συμβούλια είναι τó Συμβούλιον Έμπορίας Πατατών και Καρρότων, τó Συμβούλιον Έλαιολάδου, τó Συμβούλιον Άμπελουργικών Προϊόντων, ό Όργανισμός Γάλακτος και ή Έπιτροπή Σιτηρών.

Εις μερικά από τά Συμβούλια αυτά, ως τά Συμβούλια Πατατών και Καρρότων τήν πλειψηφίαν τήν έχουν οι παραγωγοί, απέδειχθη δέ έκ τής λειτουργίας των ότι είχαν και τά καλύτερα άποτελέσματα γιατί διοικούνται από τούς ίδιους τούς παραγωγούς πού έχουν κάθε λόγον να τά νοιώθουν περισσότερο και έχουν μεγαλύτεραν εύχέρειαν συνεργασίας με τó Συνεργατικόν κίνημα τó όποιον συνέβαλε τά μέγιστα, κυρίως εις τά πρώτα στάδια, αλλά και σήμερα εις τήν πλήρη έπιτυχίαν των χωρίς καμμίαν οικονομικήν επιβάρυνσιν τής Κυβερνήσεως.

Ἐνῶ εἰς ἄλλα Συμβούλια ὅπου ἡ πλειοψηφία ἀνήκει εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἢ δὲν ἔχουν τὸν κύριον λόγον οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι παραγωγοὶ ἢ ἐπιτυχία των ὑπῆρξεν ἐλαχίστη καὶ ἡ συμβολὴ των εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ των ἀπέτυχε.

Πιστεύομεν ὅτι εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, ἐὰν εἶχαν τὸν λόγον οἱ ἀμπελουργοὶ καὶ ὁ Συνεργατισμός, δὲν θὰ ἐπαρουσιάζετο τὸ ὅλον πρόβλημα τῆς παραλαβῆς καὶ διαθέσεως τῶν σταφυλῶν τοῦ περασμένου χρόνου. Διὰ τοῦτο ἐν καιρῷ θὰ εἰσηγηθοῦμεν τὴν τροποποίησιν τῆς νομοθεσίας καὶ θὰ ἐπιδιώξωμεν οὕτως ὥστε εἰς ὅλα τὰ Συμβούλια τὸν κύριον λόγον νὰ τὸν ἔχουν οἱ ἴδιοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι παραγωγοί.

ΑΣΦΑΛΙΣΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ἡ γεωργικὴ παραγωγή ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὰς καιρικὰς συνθήκας, εἶναι δὲ ἐκτεθειμένη εἰς πλείστους κινδύνους ὡς χαλάζι, ἀνομβρίαν, παγετούς κλπ., ὡς καὶ εἰς διαφόρους φυτονόσους πού δὲν μποροῦν νὰ προληφθοῦν, ὑπάρχει δὲ ἓνα ὑποτυπῶδες σχέδιον ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων πού δὲν καλύπτει παρά ἐλάχιστα προϊόντα καὶ μάλιστα εἰς πολὺ χαμηλὸν βαθμόν.

Μὲ τὴν σημερινὴν πρόσδοκον τοῦ πολιτισμοῦ πού σχεδὸν ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα ἔχουν τρόπους προστασίας τοῦ εἰσοδήματός των, δὲν μπορεῖ τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα νὰ παραμένῃ ἀκάλυπτον. Διὰ τοῦτο εἶναι ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη ὅπως ἡ Κυβέρνησις προχωρήσῃ ἄνευ χρονοτριβῆς εἰς τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ σχεδίου ἀσφαλίσεως ὡς τοῦτο κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν συμφώνως τῶν εἰσηγήσεων τῶν Ἀγροτικῶν Ὄργανώσεων καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας τῆς Βουλῆς καὶ ψηφισθῇ εἰς νόμον οὕτως ὥστε ὁ γεωργὸς νὰ νοιώθῃ κάποιαν ἀσφάλειαν εἰς τὴν σταθερότητα τοῦ εἰσοδήματός του.

Πιστεύομεν ὅτι τὸ Ὑπ. Γεωργίας τὸ ὁποῖον πραγματικά, καὶ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν, νοιώθει τὴν ἀνάγκην ἐφαρμογῆς τοιοῦτου σχεδίου θὰ εἶναι εἰς θέσιν ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μηνός νὰ καταθέσῃ τοιαύτας τροποποιήσεις οὕτως ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ψηφισις τοῦ νομοσχεδίου εἰς νόμον. Καὶ ἐπειδὴ ἀναφέρομαι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας δὲν θέλω νὰ παρεξηγηθῇ ἡ καλόπιστος, ὡς πιστεύω, κριτικὴ μου διὰ τὸ θέμα τοῦ προγραμματισμοῦ τῶν διαφόρων κλάδων γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ θέμα τοῦτο ἀπασχολεῖ τόσοσιν τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας ὅσον καὶ ἱκανὰ στελέχη τοῦ Ὑπουργείου του πού ἔχουν κάθε λόγον νὰ δοῦν τὴν ἀγροτικὴν τάξιν προοδεύουσαν καὶ εὐημεροῦσαν.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Ἡ ἴση κατανομή οικονομικῶν βαρῶν καὶ δικαία κατανομή τοῦ Ἐθνικοῦ πλούτου, εἶναι ἀρχὴ πού τὴν υἰοθετοῦν ὅλοι, εἶναι ἀρχὴ πού πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται στὴν κατανομήν τῆς φορολογίας, μετὰ λύπης μας ὅμως διεπιστώσαμεν ὅτι γίνεται δυσμενὴς διάκρισις εἰς βάρος τῆς ἀγροτικῆς τάξεως.

Ἀναφέρομαι εἰδικὰ εἰς τὸν νόμον τῆς Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς ὁ ὁποῖος ἐθεσπίσθη γιὰ νὰ ἀνακουφίσῃ τοὺς πρόσφυγας καὶ νὰ βοηθήσῃ γενικὰ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὅλου προσφυγικοῦ προβλήματος. Παράλληλα ὅμως ἐψηφίσθη καὶ ἄλλος νόμος, παραπλήσιος, περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν, πού ἀφοροῦσε τοὺς ἐργοδοτούμενους. Καὶ οἱ δύο νόμοι ἀπέβλεπαν εἰς τὸν ἴδιον σκοπὸν μὲ τὴν ἐξῆς ὅμως διαφορὰν, ὅτι ὁ ἓνας νόμος ἀνεφέρετο εἰς τοὺς αὐτοεργοδοτούμενους καὶ ὁ ἄλλος στοὺς ἐργοδοτούμενους.

Ἡ Κυβέρνησις εἰς σύσκεψιν ἐργοδοτῶν καὶ ἐργοδοτουμένων ἀπεφάσισε τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν, εἰσηγήθη ὅμως τὴν παράτασιν τοῦ νόμου περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς.

Ἐψηφίσαμεν τὸν νόμον περὶ Καταργήσεως τῆς Μειώσεως Ἀμοιβῶν ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ἔκρινε τοῦτο σκόπιμον. Διερωτώμεθα ὅμως διατὶ ἡ δυσμενὴς διάκρισις εἰς βάρος τῶν γεωργῶν καὶ κτηνοτρόφων καὶ τῶν ἄλλων παραγωγικῶν κλάδων;

Ὁ γεωργὸς εἶναι καὶ αὐτὸς ἐργαζόμενος καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπαχθῆ στὴν τάξιν τῶν ἐργοδοτῶν. Ἔχει πολὺ χαμηλὸν εἰσόδημα καὶ δὲν βλέπομεν τὸν λόγον γιὰτὶ νὰ τυγχάνῃ αὐτῆς τῆς δυσμενοῦς φορολογικῆς μεταχειρίσεως. Οὐδέποτε ἠρνήθη νὰ καταβάλῃ φορολογίαν, οἰκειοθελῶς δὲ εἰσέφερον ὁ σιτοπαραγωγὸς ἀνεξαρτήτως ὕψους εἰσοδήματος 1 μιλ ἀνά ὄκαν σίτου πού ἀντιστοιχεῖ μὲ 57 περίπου χιλιάδες λίρες ἐτησίως, ὁ πατατοπαραγωγὸς διὰ τοῦ Συμβουλίου πατατῶν 206 χιλ. λίρες, ἀπὸ τὸν ἀμπελουργὸν δὲ ἀπεκόπη ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις πού ἰσοδυναμεῖ μὲ 900 περίπου χιλ. λίρες καὶ ἐμμέσως ἐξυπηρετεῖ τὸν ἴδιον σκοπὸν, ὑπόκειται δὲ παράλληλα ὅλος ὁ παραγωγικὸς κόσμος εἰς τὸν νόμον περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς.

Δὲν ἀρνούμεθα νὰ πληρώνωμεν οἰουσδήποτε φόρους ἀλλὰ Ζητοῦμεν ἴσην μεταχείρισιν καὶ πάντοτε μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀρχῆς τῆς ἴσης κατανομῆς οἰκονομικῶν βαρῶν.

Τελειώνοντας θὰ ἦταν παράλειψις ἐὰν δὲν ἀναφερόμουν εἰς τὸ Συνεργατικὸν Κίνημα τὸ ὁποῖον ἐκτός ἀπὸ τὸν τομέα τῆς δανειοδοτήσεως συνέβαλε μεγάλως εἰς τὸν τομέα τῆς διαθέσεως καὶ ἐμπορίας τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων διὰ τῶν ἐξαγωγικῶν του ὀργανισμῶν καὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως Βιομηχανιῶν ἐπεξεργασίας γεωργικῶν προϊόντων πού θὰ βοηθήσῃ οὐσιαστικὰ τὸν γεωργὸν νὰ αὐξήσῃ καὶ σταθεροποιήσῃ τὸ εἰσόδημά του.

Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε νὰ βοηθήσῃ τὸν Συνεργατισμὸν ὁ ὁποῖος ὑπέστη μέγαν οἰκονομικὸν πλῆγμα ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν διὰ νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του.

Τὸ θέμα τῶν καταθέσεων εἰς τὰς καταληφθείσας Συνεργατικὰς Ἐταιρείας παραμένει εἰσέτι ἐκκρεμὸς μὲ κίνδυνον ὑποσκάψεως τοῦ κύρους καὶ τῆς ὑποστάσεως τοῦ Συνεργατικοῦ κινήματος καὶ μὲ κίνδυνον νὰ σταματήσῃ λόγῳ τῶν οἰκονομικῶν του δυσκολιῶν ἡ παροχὴ οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς τοὺς γεωργοκτηνοτρόφους.

Μιὰ μεγάλη μερίδα τοῦ πληθυσμοῦ μας, οἱ πρόσφυγες πού ἐξεριζώθησαν ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ τίς ἐργασίες τους, εἶναι ἡ μερίδα ἐκείνη πού ὑποφέρει καὶ στερεῖται τὰ πάντα.

Ἡ Κυβέρνησις πιστεύομεν ὅτι κατέβαλε καὶ καταβάλλει κάθε προσπάθειαν ἀνακουφίσεως τῶν πρσφύγων. Τὰ προβλήματα ὅμως εἶναι πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λυθοῦν σὲ τόσον μικρὸν χρονικὸν διάστημα. Μποροῦμεν ὅμως νὰ δώσωμεν ἀνακούφισιν εἰς τὴν μερίδα αὐτὴν τοῦ λαοῦ μας πού δὲν φταίει ἡ ἴδια διὰ τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν δυστυχίαν τῆς. Ἐὰν υἱοθετήσωμεν ὅλοι τὴν ἀρχὴν νὰ μοιρασθοῦμεν ὅλοι τὰ δεινά, τίς στερήσεις καὶ τίς ταλαιπωρίες τοῦ πολέμου, πιστεύω ὅτι θὰ ἐνισχύσωμεν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ δύσκολον ἔργον τῆς καὶ θὰ βοηθήσωμεν καὶ θὰ ἀντιμετωπίσωμεν πλὴσον ἀποτελεσματικὰ καὶ τὸ θέμα τῆς στεγάσεως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα προβλήματα πού καταπιέζουν τὸν προσφυγικὸν μας κόσμον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ὑπάρχει συμφωνία νὰ ὀρίσωμεν τὴν αὐριανὴν συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν βεβαίως — πρέπει νὰ τὸ ὑπογραμμίσω — ὅτι αὐριον πρέ-

πει να καταβληθῆ κάθε προσπάθεια διὰ νὰ προχωρήσωμεν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο γιὰτὶ μέχρι τῆς στιγμῆς, πλὴν τῶν Κοινοβουλευτικῶν ἐκπροσώπων, μόνον δύο ὁμιληταὶ ὠμίλησαν, καὶ εἶναι πολὺ πιθανόν νὰ ὁμιλήσουν ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Σώματος. Εἶναι πολὺ πιθανόν, ἴσως μὲ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις, ὁπότε αὐτὸ σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ὑπολογίσωμεν τὶς ὥρες ποῦ θὰ χρειασθοῦν. 18 ὥρες μῆπως; Βεβαίως μπορεῖ ἀρκετὲς ἀπὸ τὲς ὁμιλίαις νὰ εἶναι σύντομες, ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει δύο λύσεις ὑπάρχουν. Πρέπει νὰ τὸ πάρωμεν ἀπόφασιν — ὅπως γίνεται κάποτε στὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας — ὅτι θὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ πρῶτῃ, μὲ ἔστω μιὰν μικρὴν σύντομην δισκοπὴν τὸ μεσημέρι μιᾶς ὥρας, καὶ νὰ συνεχίσωμεν μέχρις ὅτου τελειώσῃ αὔριον. Αὐτὴ εἶναι ἡ μιὰ λύσις. Ἡ ἄλλη λύσις εἶναι νὰ προχωρήσωμεν ὅσον εἶναι δυνατόν αὔριον, μέχρι τὶς 10 τὸ βράδυ, φέρ' εἰπεῖν, καὶ νὰ ὀλοκληρώσωμεν τὸ Σάββατον τὸ πρῶτῃ. Αὐτὴ εἶναι ἡ δευτέρη λύσις.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἡ πρώτη, ἡ πρώτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγὼ νομίζω στόχος μας, ἐν πάσῃ περιπτώσει, καλύτερα νὰ εἶναι ἡ πρώτη λύσις, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον.

Γιὰ αὔριον ἢ ἡμερησία διάταξις θὰ εἶναι μόνον Νομοθετικὴ Ἔργασία — Κεφάλαιον Β :

- (1) Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977 καὶ
- (4) Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμος τοῦ 1977.

Τὸ 1ον καὶ 2ον θέμα εἶναι ἡ συνέχισις τῆς σημερινῆς συζητήσεως. Τοῦ 3ου καὶ 4ου θέματος μόλις ἐκυκλοφόρησαν οἱ Ἐκθέσεις. Ἐκυκλοφόρησαν πρὸ ὀλίγου οἱ Ἐκθέσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων καὶ λόγω τῆς φύσεώς των εἰσηγοῦμαι νὰ κηρυχθοῦν, ἐάν συμφωνῆ τὸ Σῶμα, ὡς ἐπείγοντα διὰ νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ συζητήσις αὔριον.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπὶ ἔνστασις, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, διότι δὲν ἔχουν ἀναγνωσθῆ αὐτὰ τὰ σοβαρώτατα νομοσχέδια, οὔτε ἔχει παρασχεθῆ χρόνος εἰς τὰ Μέλη τοῦ Σώματος νὰ τὰ μελετήσουν.

Κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κηρυχθοῦν ὡς νομοσχέδια ἐπείγουσης φύσεως ἐάν δὲν παρασχεθῆ χρόνος εἰς τὰ Μέλη νὰ τὰ μελετήσουν. Ἀφεροῦν φορολογίαν πέραν τῶν 6 ἑκατομμυρίων λιρῶν καὶ αὐτὴ ἡ φορολογία εἶναι ἔμμεση φορολογία ἢ ὁποία θὰ ἐπιβαρύνῃ κυρίως τὰ πτωχὰ καὶ ἐργαζόμενα στρώματα τοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐμεῖς ἐνιστάμεθα εἰς τὸ νὰ κηρυχθοῦν ὡς νομοσχέδια ἐπείγουσης φύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καί ἡ δική μας πλευρά ἐνίσταται. Συμφωνῶ ὅτι πρόκειται περί πολύ σοβαρῶν νομοθετημάτων μέ μίαν τρομακτικήν ἐπιβάρυνσιν διὰ τὰ λαϊκά στρώματα διότι ἀπό τὰ 6 ἑκατομμύρια μέγαλον ποσοστόν τῆς φορολογίας οὐσιαστικά στρέφεται πρὸς τὰ λαϊκά στρώματα, ὁπότε θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῆ πολὺ περισσότερος χρόνος διὰ μίαν σοβαρὰν μελέτην καὶ ἴσως διαχωρισμὸν τῶν διαφορῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων τὰ ὁποῖα ὑπάγονται στὰ νομοσχέδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔμεῖς ἐνιστάμεθα εἰς τὴν κήρυξιν τῶν νομοσχεδίων ὡς νομοσχεδίων ἐπείγουσας φύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ διαδικασία πού προνοεῖ τὸ Σύνταγμα διὰ τὴν κήρυξιν νομοσχεδίων ὡς ἐπείγουσας φύσεως ἀκριβῶς ἀφορᾷ περιπτώσεις ὡς αὐτὴν. Δηλαδή κάθε περίπτωση κηρύξεως ἑνὸς νομοσχεδίου ὡς ἐπείγουσας φύσεως στερεῖ τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τῆς εὐκαιρίας πού κανονικά πρέπει νὰ ἔχουν, δι' ἐπισταμένην καὶ πλήρη μελέτην τῶν θεμάτων. Δι' αὐτὸ ἡ Βουλὴ ἀποφασίζουσα νὰ κηρύξῃ ἕνα νομοσχέδιον ἐπείγουσας φύσεως, δυνάμει τοῦ Συντάγματος, ἔχει τὴν ἐξουσίαν, ἂν ἡ "Ἐκθεσις κυκλοφορήσῃ 24 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου, νὰ τὸ πράξῃ ἐν γνώσει τόσον τοῦ νομοθέτου πού συνέταξε τὸ Σύνταγμα, ὅσον καὶ τῶν Μελῶν, ὅτι ἐὰν κηρυχθῆ ἕνα θέμα ἐπείγουσας φύσεως πρέπει τὰ Μέλη νὰ στερηθοῦν ἢ νὰ περιορίσουν, ἂν θέλετε, τὴν εὐκαιρίαν πού ἔχουν διὰ τὴν πλήρη καὶ ἐπισταμένην συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Κατὰ τὴν κατάθεσιν τῶν νομοσχεδίων εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν συζήτησιν τούτων εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν — καὶ ὁμιλῶ ὑπὸ τὴν ιδιότητά μου ὡς Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν — ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν καὶ οἱ Λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου, οἱ ὁποῖοι τὸν συνώδευαν, ἐξήγησαν εἰς τὰ Μέλη τοὺς συνταγματικούς, νομικούς καὶ οἰκονομικούς λόγους, οἱ ὁποῖοι καθιστοῦν τὴν κήρυξιν τῶν νομοσχεδίων ὡς ἐπείγουσας φύσεως καὶ τὴν ἐπιψήφισιν των ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἀναγκαίαν διὰ τὸν σκοπὸν τῆς προστασίας τοῦ κοινῶ ἀπὸ τὴν περίπτωσιν τῆς καταβολῆς τῶν ἠξρημένων φόρων ἄνευ νομικῆς ἐπικυρώσεως εἰς ὅταν περίπτωσιν ἢ ἐπιπρόσθετος αὔξησις τὴν ὁποίαν συνεπάγονται αὐτὰ τὰ νομοσχέδια γίνεται ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ἢ, ἂν θέλετε, ἰδιοποιήσεως ἐκ μέρους τῶν εἰσαγωγῶν ἢ τῶν παραγωγῶν καὶ οὐχὶ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Πιστεύω ὅτι τὰ νομοσχέδια αὐτὰ εἶναι ἐπείγουσας φύσεως λόγῳ τῆς φύσεως τῶν φόρων οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλονται, λόγῳ τῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν συνθηκῶν οἱ ὁποῖες εἶναι συνδεδεμένες μέ τὴν ἐμπορίαν αὐτῶν τῶν προϊόντων, λόγῳ τῶν συνταγματικῶν λόγων στοὺς ὁποῖους ἀνεφέρθηκα ἀκροθιγῶς καὶ θέλω νὰ παρατηρήσω ὅτι αὐτὰ τὰ νομοσχέδια πού προτείνεται ὅπως κηρυχθοῦν ἐπείγουσας φύσεως εἶναι μόνον ἀντίστοιχα πρὸς τὴν ἡμίσειαν φορολογίαν, δηλαδή 3 ἑκατομμύρια λίρας, καὶ ὄχι τὸ σύνολον τῶν φορολογιῶν.

Ἐπίσης, ἡ Ἐπιτροπὴ ὅπως θὰ δῆτε ἀπὸ τὴν "Ἐκθεσιν, κατὰ πλειοψηφίαν ἀπεφάσισε νὰ διαχωρίσῃ τὰ προϊόντα, ὅπως ἔχει ὑποδείξει ὁ κ. Λυσσαρίδης, καὶ ἔχει ξεχωρίσει ἐκεῖνα τὰ προϊόντα τὰ ὁποῖα διὰ συνταγματικούς λόγους πρέπει νὰ κηρυχθοῦν ὡς ἐπείγουσας φύσεως ἀπὸ τὰ ἄλλα προϊόντα, διὰ τὰ ὁποῖα θὰ ὑπάρξῃ εὐκαιρία καὶ καιρὸς διὰ πλήρη καὶ ἐπισταμένην συζήτησιν ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ὁποῖα ὑπεστήριξαν τὴν ἄψωσιν ὅπως τὰ νομοσχέδια κηρυχθοῦν ἐπείγουσας φύσεως, ἔχουν πλήρη ἐπίγνωσιν, κ. Πρόεδρε, τῆς σοβαρότητος τῶν νομο-

σχεδίων και βεβαίως πάρα πολύ θά ήθελα και εκείνα τὰ Μέλη, ὅπως και οἱ ἄλλοι συνάδελφοι, νά εἶχαμεν τήν εὐκαιρίαν νά τὰ συζητήσωμεν ἐπιστα-
μένως και εἰς μακροτέραν χρονικήν περίοδον.

Δυστυχῶς, οἱ συνθήκες πού ἔχω ἀναφέρει, δέν ἐπιτρέπουν αὐτήν τήν
ἐξέτασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δέν θά ήθελα νά ἀναφερθῶ εἰς τὸ θέμα διαδικασίας,
διὰ τὸ ὁποῖον δέν θεωρῶ τὸν ἑαυτὸν μου πολὺ εἰδικόν — τοῦτο ὅμως ἔχει
καλυφθῆ — ἀλλὰ θά ήθελα νά ἀναφερθῶ εἰς θέμα οὐσίας. Ἐχομεν πει-
σθῆ ἀπὸ τές ἐξηγήσεις τοῦ κυρίου Ὑπουργοῦ ὅτι ἡ φύσις τοῦ θέματος τὸ
ὁποῖον θά συζητηθῆ εἶναι τέτοιο πού, δυστυχῶς, δέν μποροῦν νά δοθοῦν
περισσότερα περιθώρια χωρὶς νά ὑπάρχουν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις πάνω
εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους και δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον νομίζο-
μεν και συμφωνοῦμεν ὅτι θά πρέπει τὰ νομοσχέδια αὐτά νά κηρυχθοῦν
ἐπείγοντα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Βεβαίως κανένας δέν ἀμφισβητεῖ ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει τὰ δικαιώματα τὰ
ὁποῖα ἀνέπτυξεν ὁ κ. Παπαδόπουλος. Δέν ὑπάρχει ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ Βου-
λὴ δέν δικαιούται νά κηρύξῃ ἕνα νομοσχέδιον ὡς ἐπείγον ὑπὸ οἰασδῆποτε
προϋποθέσεις. Εἶναι μέσα εἰς τὰ δικαιώματα τῆς Βουλῆς. Ὅμως, ἡ ἔν-
στασις μας δέν εἶναι νομοτεχνική διότι νομοτεχνικῶς δικαιούται ἡ Βουλὴ
νά τὸ πράξῃ. Ἡ ἔνστασις μας εἶναι οὐσίας. Δέν πειθόμεθα ὅτι ὑπάρχουν
οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι πρᾶσβλήθησαν και οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλουν νά κηρυχθοῦν
αὐτὰ τὰ νομοσχέδια ὡς ἐπείγοντα.

Ὅσον ἀφορᾷ τήν ἀποφυγὴν τῆς ἀισχροκέρδειας, ἀπεναντίας ἤρχισε και
ἀπλῶς θά τήν νομιμοποιήσῃ ἡ Βουλὴ. Εἴτε ἡ Βουλὴ τὰ ψηφίσῃ εἴτε ὄχι,
ἤδη ἤρχισεν ἡ πώλησις τῶν διαφορῶν προϋόντων εἰς τές τιμές τές ὁποῖες
καθορίζει τὸ νομοθετικὸν μέτρον τῆς Κυβερνήσεως. Δέν νομίζω ὅτι ἐκεῖ
ὑπάρχει οἰασδῆποτε θεραπεία, εἴτε μὲ τήν μίαν μέθοδον εἴτε μὲ τήν ἄλλην.
Ὅπωςδῆποτε εἶναι θέμα πῶς ἡ κάθε πλευρὰ σταθμίζει τοὺς διαφοροὺς
παράγοντες, ἀλλὰ ἐπιμένω ὅτι δέν εἶναι θέμα διαδικασίας. Συμφωνῶ ὅτι
εἶναι θέμα οὐσίας και διὰ τές δύο πλευρές. Διαδικαστικῶς συμφωνῶ ὅτι
ἔχει τὸ δικαίωμα ἡ Βουλὴ νά κηρύξῃ τὸ νομοσχέδιον ὡς ἐπείγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Νομίζω ὅτι ἡ συνταγματικὴ πτυχὴ πού ἔχει θίξει ὁ κ. Παπαδόπουλος
δέν εἶναι ἡ οὐσία τοῦ προβλήματος. Ἡ οὐσία τοῦ προβλήματος βρίσκεται
εἰς τὸ κατὰ πόσον θά δοθῆ ἡ δυνατότης εἰς τὸ Σῶμα νά προτείνῃ ὑπαλ-
λακτικὰς λύσεις εἰς τὸ ὅλον θέμα. Καὶ ἐδῶ εἶναι ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος.
Μπορεῖ νά συμφωνοῦμεν, και συμφωνοῦμεν ὅλοι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις χρειά-
ζεται αὐτὰ τὰ ποσά. Ἡ οὐσία ὅμως τοῦ προβλήματος δέν εἶναι μόνον τὰ
ποσά, εἶναι και ἀπὸ πού θά τὰ πάρῃ. Καὶ ὑπάρχουν ὑπαλλακτικὰς προτά-

σεις, όταν μελετηθούν τὰ ζητήματα, γιά νά τά πάρη από κάπου ἄλλοῦ ἀντί ἀπό ἐκεῖ πού προτείνονται μέ τὰ νομοσχέδια. Φυσικά δέν θέλω νά ἀναπτύξω τώρα τές ἀπόψεις μου ἀναφορικά μέ τὸ θέμα — θὰ τὸ κάμω αὐριο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα — ὅμως ἡ παραχώρησις μερικῶν ἡμερῶν καὶ ἡ εὐθύνη διὰ τὸ ὅτι ἡ Βουλὴ δέν μπορεῖ σὲ συντομώτερον χρονικὸν διάστημα νά ἐπιληφθῆ τῶν Νομοσχεδίων βαρύνει τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἡ ὁποία ἤλθε νά καταθέσῃ αὐτὰ τὰ νομοσχέδια τές ἴδιες ἡμέρες πού συζητοῦνται οἱ Προϋπολογισμοὶ εἰς τὴν Βουλήν, πρᾶγμα πού θὰ μπορούσε νά κάμῃ εἴτε προηγουμένως εἴτε μετὰ ἀπὸ τὴν συζήτησιν τῶν Προϋπολογισμῶν. Αὐτὴ δέν εἶναι εὐθύνη δική μας καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ παραχώρησις μερικῶν ἡμερῶν προθεσμίας δέν θὰ ἦταν σὲ βάρος ὁποιουδήποτε ἀλλὰ σὲ ὄφελος τοῦ κοινοῦ, ἐν πάσῃ περιπτώσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ὑπάρχει σύμπτωση ἀπόψεων ὅτι τὸ θέμα συνταγματικῶς καὶ διαδικαστικῶς εἶναι ἐντάξει. Συμφωνῶ δὲ μέ τὸν κ. Λυσσαρίδην ὅτι εἶναι θέμα οὐσίας καὶ ὄχι διαδικασίας. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι πιστεύουσιν ὅτι τὰ νομοσχέδια εἶναι ἐπείγουσας φύσεως θὰ ἀποφασίσουν ὅτι τὰ κηρύσσουν ἐπείγουσας φύσεως, χωρὶς αὐτὸ νά σημαίνῃ ὅτι καθ' οἷον δῆποτε τρόπον θέλω νά ὑποτιμήσω τὰ ὅσα σοβαρὰ καὶ σωστά ἔχει πεῖ ὁ κ. Κωνσταντίνου, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρχὴν πού πρέπει νά διέπῃ τὴν μελέτην καὶ τὴν ἔγκρισιν νομοσχεδίου. Μπορεῖ νά εἶναι αὐτὸ τὸ ἐπιθυμητὸν ἀλλὰ ἡ φύσις αὐτῆς τῆς μορφῆς τῆς φορολογίας εἶναι τέτοια πού ὁποτεδήποτε ὑποβάλλῃ τὰ Νομοσχέδια ἡ Κυβέρνησις συνεπάγεται τὴν αὐξήσιν τῶν τιμῶν καὶ τὴν καταβολὴν τῶν ἠϋξημένων τιμῶν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ, καὶ ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι ποιὸς εἰσπράσσει αὐτὰς τὰς ἠϋξημένας τιμὰς. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν κρίσιν των θεωροῦν ὅτι τὰ νομοσχέδια εἶναι ἐπείγουσας φύσεως καὶ, ὑποθέτω, ὑποστηρίζουν τὴν ἐπιψήφισίν των, κρίνουν ὅτι αὐτὰ τὰ ποσὰ πρέπει νά εἰσπραχθοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ἐάν δέν κηρυχθοῦν ἐπείγουσας φύσεως, ναὶ μὲν τὸ καταναλωτικὸν κοινὸν θὰ πληρῶνῃ τές ἠϋξημένες τιμὰς ἀλλὰ κάποιος ἄλλος θὰ εἰσπράσῃ τὰ ἠϋξημένα. Νομίζω ὅτι ἐν ὄψει τῶν λεχθέντων τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἀπομένει εἶναι νά κληθοῦν τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τὰ ὁποῖα, ἀσκοῦντα τὴν διακριτικὴν των κρίσιν κατὰ πόσον, ὡς θέμα οὐσίας, θεωροῦν ὅτι τὰ Νομοσχέδια εἶναι ἐπείγουσας φύσεως ἢ ὄχι, νά ἀποφασίσουν ἐάν θέλουν νά τὰ κηρύξουν ὡς ἐπείγουσας φύσεως ἢ ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νά προσθέσω τὸ ἐξῆς : "Ἄν αὐτὰ τὰ νομοσχέδια μέ μίαν μικρὰν ἀναβολὴν καὶ πιθανώτατα μέ μερικὲς τροποποιήσεις, κατορθωθῇ νά περάσουν μέ τὴν Βουλήν ὁμόφωνον, πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι πολὺ ἰσχυρότερον μέτρον φορολογικὸν στὰ χέρια τῆς Κυβερνήσεως παρὰ ἂν περάσουν τόσον βιαστικά ἀπὸ αὐτὸ τὸ Σῶμα ἔστω καὶ μέ τὰ μειοεκλήματα τὰ ὁποῖα ὑπέδειξαν οἱ προηγούμενοι ὁμιληταί. Σὰς παρακαλῶ

νά σκεφθῆτε, καὶ παρακαλῶ νά σκεφθῆ ὅλον τὸ Σῶμα, πόσον ἰσχυρότεροι θὰ εἶναι αὐτοὶ οἱ νόμοι ἐάν κατορθωθῆ νά περάσουν μὲ τὴν ὁμοφωνίαν τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγὼ ἤθελα ἀπλῶς νά κάμω μίαν παρατήρησιν ἐπὶ τῆς παρεμβάσεως τοῦ κ. Ζιαρτίδη, τὴν ἐξῆς :

Ἡ εἰσήγησις διὰ νά κηρυχθοῦν ὡς ἐπείγουσας φύσεως προκύπτει ἐκ τῆς φύσεως των καὶ ὄχι δι' ὁποιοδήποτε ἄλλον λόγον — καὶ λόγῳ τῆς φύσεως των καὶ τῶν κινδύνων ποὺ ἤδη ἀνεφέρθησαν σὲ περίπτωσιν παρατάσεως. Δὲν θὰ μπορούσε νά υπάρξῃ αὐτός ὁ συνδυασμός; Νά συμφωνήσωμεν νά κηρυχθοῦν τὰ Νομοσχέδια ὡς ἐπείγουσας φύσεως καὶ κατὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέραν νά καταβληθῆ προσπάθεια διὰ νά ἐπέλθῃ ὁμοφωνία ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ἄλλὰ νά μὴν υπάρξῃ ὁ κίνδυνος αὐτός, ὅπως ἔλεγα, τῆς παρατάσεως.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δὲν ὑπάρχει περίπτωση ἐντὸς τοῦ συντόμου αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος, νά συμφωνήσωμεν πάνω σὲ ὑπαλλακτικὰς λύσεις, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε. Διότι εἶναι σοβαρὰ προβλήματα. Ἐδῶ θὰ πρέπει νά ἔχωμεν, ἐφ' ὅσον θὰ συμφωνήσωμεν ὡς Σῶμα, προκειμένου περὶ ὑπαλλακτικῶν λύσεων, καὶ τὴν ἔγκρισιν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, δηλαδὴ θὰ πρέπει νά συγκατατεθῆ καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Διαφορετικὰ πῶς θὰ δώσωμεν ἰσχὺν εἰς τὴν νομοθεσίαν τὴν ὁποίαν θὰ θεοπίσωμεν; Νομίζω ὅτι εἶναι περιορισμένες οἱ ἐξουσίαι τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος πάνω σὲ αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, δι' αὐτὸ καὶ χρειάζεται περισσότερος χρόνος διὰ νά καταλήξωμεν πρῶτα ἐμεῖς εἰς ἀπόφασιν καὶ ταῦτοχρόνως νά συζητήσωμεν τὸ θέμα καὶ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν οὕτως ὥστε νά ἐξασφαλισθῆ καὶ ἡ συγκατάθεσις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας πάνω σὲ αὐτὲς τὲς ὑπαλλακτικὰς λύσεις, διότι ἀσφαλῶς ὅλοι μας συμφωνοῦμεν ὅτι πρέπει νά ἔχωμεν χρήματα ἄνευ χρημάτων δὲν εἶναι δυνατόν νά γίνουν ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα ὅλοι μας θέλομεν νά γίνουν καὶ μὲ τὸ παραπάνω εἰς τὸ Ἐκτακτὸν Σχέδιον Οἰκονομικῆς Δράσης. Ὅμως, ἡ διαφωνία ποὺ ὑπάρχει, εἶναι ὡς πρὸς τὸ ἀπὸ ποῦ θὰ πρέπει νά προσέλθουν αὐτὰ τὰ χρήματα καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον χρειαζόμαστε περισσότερον χρόνον. Δὲν νομίζω ὅτι μία ἢ δύο μέρες εἶναι ἀρκετές. Χρειάζεται τοῦλάχιστον μιὰ ἐβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος καὶ μετὰ ὁ κ. Κωνσταντίνου.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἀπλῶς ἤθελα νά πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι ἐγίνεν αὐτὴ ἡ πρότασις, κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ μᾶς παρεσχέθη ἡ διαβεβαίωσις, διὰ τοὺς λόγους ποὺ εἶπεν ὁ κ. Παπαϊωάννου, ὅτι δὲν ἦταν δυνατόν σὲ μίαν ἢ δύο ἡμέρας νά ἐπιτευχθῆ αὐτὴ ἡ εὐχέρεια τῆς συζητήσεως ὑπαλλακτικῶν λύσεων ἢ ἄλλων μέτρων. Καὶ ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νά μᾶς πληροφορήσῃ ἐάν ἡ Κυβέρνησις ἐξετάζῃ τὸ ἐνδεχόμενον ὑπαλλακτικῶν λύσεων. Κατὰ πόσον εἶναι σωστὴ ἢ ὄχι ἡ ἄποψις του δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νά συζητηθῆ. Ἡ ἄποψις του ἦταν ὅτι δὲν ὑπάρχουν ὑπαλλακτικὰς λύσεις ποὺ νά ἀποδίδουν τὸ ἴδιον ὕψος. Δὲν εἶναι σκοπὸς μου νά τὸ συζητήσω, ἀπλῶς τὸ ἀναφέρω πληροφορικὰ διὰ τὸ Σῶμα. Μᾶς ἐλέχθη ὅμως ὅτι κάθε μέρα ποὺ περνᾷ ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως αὐτῶν τῶν νομοσχεδίων συνεπάγεται πᾶσόν μέχρις £20.000 ἡμερησίως διὰ τὴν ὁμαλὴν ἐμπο-

ρίαν αὐτῶν τῶν προϊόντων καὶ διὰ τῆς ἐκμειύσεως ἀπὸ τὰ τελωνεῖα ἐμπορευμάτων τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ὑπὸ περιορισμὸν μποροῦν αὐτὰ νὰ ἀνέλθουν σὲ πολλές δεκάδες χιλιάδων λιρῶν ἐὰν μερικοὶ θέλουν νὰ χρησιμοποιήσουν αὐτὰ τὰ μέτρα. Αὐτοὶ εἶναι οἱ πρακτικοὶ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἀφήνουν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ εἰς τὸ Σῶμα, ὑποθέτω, τὴν ἐκλογὴν εἴτε νὰ κηρύξη τὰ μέτρα ἐπείγουσας φύσεως εἴτε νὰ ὑπολογίση καθυστέρησιν μιᾶς ἐβδομάδος· ἐὰν δὲ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία χρειασθῆ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν θέσιν τῆς ἴσως νὰ παρέλθουν καὶ 15 ἡμέρες, μὲ τὲς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις πού ἔχω πεῖ, ὄχι πρὸς Ζημίαν οὐδενὸς ἀπὸ τοὺς καταναλωτὰς ἀλλὰ πρὸς κέρδος ἀδικοιολόγητον μερικῶν ἀνθρώπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Νομίζω ὅτι σὲ ἓνα σημεῖον αὐτῶν πού ἔχει πεῖ ὁ κ. Παπαδόπουλος πρέπει νὰ δοθῆ μία ἀπάντησις. Ἔχει παρουσιασθῆ ἐδῶ τὸ θέμα ὅτι ἐὰν καθυστερηθῆ ἡ ψήφισις αὐτῶν τῶν νομοσχεδίων γιὰ μερικὰς μέρας οἱ συνέπειες θὰ εἶναι τραγικὰς. Γιὰ ἐμὰς εἶναι πολὺ τραγικώτερες οἱ συνέπειες μιᾶς βεβιασμένης ψηφίσεως αὐτῶν τῶν νομοσχεδίων, τῶν ὁποίων τὸ βάρος θὰ ἐπιφορτίζεται ὁ λαὸς γιὰ πολλὰ ἴσως χρόνια.

Κατὰ συνέπειαν γιὰ μερικὰς δεκάδες χιλιάδες πολὺ ἀμφισβητήσιμες λίρες, ἐὰν θὰ εἶναι ἡ Ζημία τὴν ὁποίαν θὰ ὑποστῆ τὸ Κράτος, δὲν πρέπει ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν νὰ μὴν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὲς σοβαρὰς ἐπιπτώσεις πού μπορεῖ νὰ ἔχη ἡ ταχέα καὶ ἀμελέτητη προώθησις αὐτῶν τῶν νομοσχεδίων πάνω εἰς τὰ γενικώτερα, εἰς τὰ πλατεῖα στρώματα τοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὰ νομοθετικὰ αὐτὰ μέτρα, ἡ φορολογία αὐτή, ἔτυχεν ἀρκετῆς ἐπεξεργασίας καὶ μελέτης ἀπὸ πλευρὰς τοῦ Ἑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ δι' ἀρκετὸν χρόνον καί, ὡς μὰς ἐλέγχθη ἀπὸ τὸν Ἑπουργὸν Οἰκονομικῶν, ἐμελετήθησαν διάφορες ἄλλες ὑπαλλακτικὰς λύσεις, πλὴν ὅμως, αὐτὲς οἱ φορολογίαι ἦσαν ἐκεῖνες οἱ ὁποῖαι θὰ ἀπέδιδαν στὴν Κυβέρνησιν τὸ ἀναμενόμενον ποσόν. Δὲν ἔχομεν κανένα λόγον νὰ ἀμφισβητήσωμεν ὅτι πράγματι ἐγίνε μιά σοβαρὰ μελέτη ἀπὸ πλευρὰς Ἑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ δὲν ἀποκλείεται, ἐὰν τὸ θέμα αὐτὸ ἐξετασθῆ μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἢ 15 ἡμέρες, νὰ μὴν εὐρεθῆ πράγματι ὅτι ὑπάρχουν σοβαρὰς ἄλλες ὑπαλλακτικὰς λύσεις, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξὺ ὑπάρχουν σοβαροὶ κίνδυνοι, καὶ πράγματι δεχόμεθα τὴν ἀποψιν τοῦ Ἑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, ὅτι πιθανῶς νὰ ὑπάρξῃ αἰσχροκέρδεια καὶ νὰ ἐπωφεληθοῦν τῶν χρημάτων τούτων ὄχι τὸ δημόσιον ἀλλὰ ὠρισμέναι κατηγορίαι. Ἐπομένως ἡ ἀποψίς μας εἶναι ὅτι πρέπει νὰ προχωρήσωμεν καὶ νὰ θεωρήσωμεν αὐτὰ τὰ νομοσχέδια ὡς ἐπείγοντα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν θὰ δώσω συνέχειαν εἰς αὐτὴν τὴν συζήτησιν. Διερωτῶμαι, ὅμως, ἐφ' ὅσον μπήκαμεν σὲ κάποια μορφὴν συζητήσεως, τὴν ὁποίαν θὰ θέλω νὰ συνεχίσω αὔριον, γιὰτὶ ἡ Κυβέρνησις, ἀφοῦ θέλει νὰ ἀποφύγῃ αὐτὴν

τὴν αἰσχροκέρδειαν, δὲν βάζει ἄλλης μορφῆς ταινίες γιὰ τὲς νέες φορολογίες καὶ ἐπιτρέπει ἤδη τὴν πώλησιν τῶν σιγαρέττων π.χ. σὲ ὑψηλότερες τιμές; Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ μπορούσε νὰ σταματήσῃ τὴν αἰσχροκέρδειαν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν στόκ, οὕτως ὥστε νὰ ἐδινόταν καὶ τὸ χρονικὸν διάστημα πού θὰ θέλαμεν γιὰ νὰ συζητήσουμε ὑπαλλακτικὰς λύσεις. Τὸ θέτω πρὸς συζήτησιν καὶ γιὰ τὴν αὐριανὴν συνεδρίαν ἀλλὰ θὰ μπορούσεν ἤδη νὰ ὑποδειχθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι αὐτὴ εἶναι μιὰ μέθοδος μὲ τὴν ὁποίαν θὰ μπορούσε νὰ ἀποφύγῃ τοῦλάχιστον αἰσχροκέρδειαν, ἢ ὁποία ἤδη γίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ εἶναι μᾶλλον παρατήρησις ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος. Ἡ ἀποψὶς μου εἶναι ὅτι ἀνεξάρτητα τῶν ὑπὲρ ἢ κατὰ τῶν εἰδικῶν κατηγοριῶν πού ἀνεφέραμεν καί, ὅπως παρετηρήθη ἐνωρίτερα πολὺ ὀρθά, ἀναφερόμεθα εἰς τὰ δύο νομοσχέδια πού ἀφοροῦν τὸ ἥμισυ τοῦ ποσοῦ, ὄχι εἰς ὅλα τὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἀνέφερε κατὰ τὴν ὁμιλίαν του ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τὴν περασμένην Τρίτην, ἢ φύσις τῶν νομοσχεδίων εἶναι τέτοια πού θὰ πρέπει νὰ ληφθῇ τὸ ταχύτερον μιὰ ἀπόφασις ἀπὸ τὸ Σῶμα. Γι' αὐτὸν τὸν λόγον εἰσηγοῦμαι νὰ κηρυχθοῦν τὰ νομοσχέδια αὐτὰ ὡς ἐπιγοντα, καί, ἐπαναλαμβάνω, ἔστω καὶ ἐάν εἶναι λίγος ὁ χρόνος ὁ ὁποῖος παρέχεται, αὐριον δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ὁποῖον νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ συζητήσωμεν — καὶ δὲν ἀναφέρομαι κατ' ἀνάγκην σὲ ὑπαλλακτικὰς λύσεις ἀλλὰ σὲ μίαν προσπάθειαν νὰ δοῦμεν πῶς ἀντιμετωπίζομεν τὸ θέμα.

Ἐάν, ὅπως ἐλέχθη ἐνωρίτερα, σὲ διάστημα κάποιου χρόνου ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπῆρχαν ἄλλες ὑπαλλακτικὰς λύσεις, πιστεύω ὅτι, ἐάν πεισθῇ περὶ τούτου ἡ Κυβέρνησις, δὲν θὰ ὑπάρξῃ δυσκολία νὰ μεταβληθῇ ἡ ἀπόφασις τὴν κατάλληλον στιγμήν' ἀλλὰ, νομίζω, ὅπως ἤλθε τὸ πρᾶγμα καὶ λόγῳ τῆς φύσεώς του, τὸ θέμα θὰ πρέπει νὰ κηρυχθῇ ὡς ἐπιγοντα.

Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσήγησίς μου.

Θέτω τὸ θέμα εἰς ψηφοφορίαν.

Ὅσοι εἶναι ὑπὲρ τῆς κηρύξεως τῶν δύο αὐτῶν νομοσχεδίων ὡς ἐπιγοντῶν, παρακαλῶ ὅπως ψηφίσουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι εἶναι κατὰ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσονται ὡς ἐπιγοντα.

Ἡ αὐριανὴ ἡμερησία διάταξις θὰ εἶναι ὡς ἡ ἤδη καθορισθεῖσα.

Εἰσηγοῦμαι, ἐάν δὲν ὑπάρξῃ ἔνστασις, νὰ ἀρχίσῃ ἡ αὐριανὴ συνεδρίασις στίς 10 τὸ πρωί.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀποψινῆς συνεδριάσεως.

(Ὁρα λήξεως : 9.29 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Παναγίδης Κίμων
Βάκης Χρῖστος	Παπαδόπουλος Τάσσος
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Γαλανός Ἀλέξης	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παύλου Πατρίκιος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Πελεκάνος Χρῖστος
Ζαρτίδης Ἀνδρέας	Ποσκώτης Σταῦρος
Θεοδώρου Δῶρος	Ποταμίτης Γιάγκος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Σαββίδης Γεώργιος
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Φάντης Ἀνδρέας
Λένας Πάρις	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λυσσαρίδης Βάσος	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Ἀστίαν Ἀνττανικ
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Κυρίλλης Φέλιξ
Νέμπσας Τάκης	Μαυρίδης Ἰωάννης.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Κατάθεσις Κανονισμῶν.
- (2) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ἀλ. Μιχαηλίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Ποταμίτης, Α. Γιάγκου) ἐπὶ τῶν (α) περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1977 καὶ (β) περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1977.
- (3) Διεξαγωγή συζητήσεως (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Ἀλ. Μιχαηλίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Α. Ζαρτίδης, Α. Γαλανός, Πρόεδρος) καὶ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ κηρύξεως τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ τοῦ περὶ Ἐκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμου τοῦ 1977 ὡς ἐπείγουσης φύσεως Νομοσχεδίων.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1977

(Ὁρα ἐνάρξεως 10.13 π.μ.)

(Ἀρ. 23)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 23ης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον Β' ἐπὶ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν.

Δίδω τὸν λόγον εἰς τὸν ἀξ. Βουλευτὴν κ. Χριστόφορον Χριστοφίδην.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε, ἀξ. κύριοι συνάδελφοι.

Ὁ Προϋπολογισμὸς ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον μέσον ἐκ τοῦ ὁποίου μία Κυβέρνησις μετουσιώνει εἰς πράξιν τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πολιτικὴν τῆς.

Δὲν ἀποτελεῖ ἀπλῶς ἓνα ἄθροισμα ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἀλλὰ ἡ σύνθεσις τῶσον τῶν ἐσόδων ὅσον καὶ τῶν ἐξόδων ἀποτελεῖ τὸν καθρέπτην τῆς κοινωνικοοικονομικῆς πολιτικῆς τὴν ὁποίαν μία Κυβέρνησις πρεσβεύει. Καὶ ναὶ μὲν ἀποτελεῖ τὸ ἐτήσιον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Κυβέρνησις ἐφαρμόζει πλέον μακροχρόνια προγράμματα τὰ ὁποῖα καταρτίζει ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἀποτελεῖ καὶ τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἐπαναφέρονται εἰς τὴν ὀρθὴν τροχίαν τυχόν οἰκονομικαὶ ἐξελίξεις αἱ ὁποῖαι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προβλεφθοῦν εἰς τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν κατηρτίζοντο τὰ πλέον μακροπρόθεσμα προγράμματα. Τοῦτο παρετηρήθη εἰς τὴν Κύπρον κατὰ τὰ ἔτη 1975 καὶ 1976 ὅτε οἱ Προϋπολογισμοὶ κατ' ἀνάγκην προσηρμώθησαν διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς ἀνάγκας τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή. Ὅρθῶς οἱ Προϋπολογισμοὶ τῶν ἐν λόγω ἐτῶν ὑπῆρξαν εἰς μεγάλον βαθμὸν ἐλλειμματικοί. Τὰ ἐλλείμματα ἦσαν ἀπαραίτητα ἀφ' ἐνός μὲν διὰ νὰ χρηματοδοτηθοῦν αἱ τεράστιαι ἀνάγκαι αἱ ὁποῖαι προέκυψαν λόγω τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς καὶ τοῦ βιαίου ἐκτοπισμοῦ ἐκ τῶν ἐστιῶν τοῦ τοῦ 1/3 τοῦ Κυπριακοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἀφ' ἐτέρου διὰ νὰ χρηματοδοτήσουν ἓνα ὑψηλὸν ἐπίπεδον ἐπενδύσεων, οὕτως ὥστε νὰ συγκρατηθῇ ἡ οἰκονομία καὶ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ τελεία κατάρρευσις τῆς ὅπως ὅλοι πρὸς

στιγμήν ἐνομίσαμεν ὅτι θὰ συνέβαινε. Καί τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν πράγματι ἀξιόλογα. Ἡ κατάρρευσις τῆς οἰκονομίας ὄχι μόνον συνεκρτήθη ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔξαμήνου τοῦ ἔτους 1975 αὕτη ἀνακάμψασα ἤρχισε τὴν ἀνοδικὴν τῆς πορείαν. Δίκαιος ἔπαινος διὰ τὸ μέγα τοῦτο ἐπιτεύγμα τὸ ὁποῖον πολλοὶ ξένοι παρατηρηταὶ ἀποκαλοῦν οἰκονομικὸν θαῦμα ἀνήκει τόσον εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἰδιαίτερα εἰς τὸν διαμορφώσαντα τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν ὅσον καὶ εἰς τὰς παραγωγικὰς τάξεις τοῦ λαοῦ μας. Τόσον εἰς τοὺς ἐργαζομένους διὰ τὴν κατανόησιν τὴν ὁποίαν οὗτοι ἐπέδειξαν ἀποδεχθέντες ἀγογγύστως μείωσιν τῶν ἀπολαβῶν τῶν πρὸς χάριν τῶν ἐκτοπισθέντων συμπατριωτῶν μας ὅσον καὶ πρὸς τὴν ἐργοδοτικὴν τάξιν διὰ τὴν προσαρμογὴν τῆς πρὸς τὰς νέας οἰκονομικὰς συνθήκας.

Χωρὶς τὴν στενὴν αὐτὴν συνεργασίαν μεταξὺ Κυβερνήσεως, ἐργαζομένων καὶ ἐργοδοτῶν τὸ θαῦμα τοῦτο δὲν θὰ ἐπετυγχάνετο. Ἡ συνεργασία δὲ αὕτη ἐπιβεβαιώνει διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὰς πολλὰς ἀρετὰς τοῦ λαοῦ μας ὁ ὁποῖος καθοδηγούμενος ὑπὸ ἀξίας ἡγεσίας εἶναι εἰς θέσιν νὰ πραγματοποιῆ ἐπιτεύγματα τὰ ὁποῖα δικαίως προκαλοῦν παγκόσμιον θαυμασμόν.

Τὰ ἔτη ὅμως 1975 καὶ 1976 ἀνήκουν πλέον εἰς τὴν ἱστορίαν. Καὶ μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν οἰκονομικὴν ἱστορίαν τῆς Κύπρου ἤδη κατέλαβαν θέσιν ἀξιοζήλευτον καὶ θὰ ἀποτελοῦν παράδειγμα πρὸς μίμησιν.

Οἱ ἐνώπιόν μας Προϋπολογισμοὶ διὰ τὸ ἔτος 1977 διεμορφώθησαν ὑπὸ συνθήκας διαφόρους ἐκείνων τῶν ἐτῶν 1975 καὶ 1976 τοποθετοῦνται δὲ ὡς ἀνέφερε καὶ ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν εἰς τὴν ὁμιλίαν του εἰς τὰ πλαίσια τοῦ δευτέρου ἐκτάκτου σχεδίου οἰκονομικῆς δράσεως τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὸ τελικὸν στάδιον τῆς ἐπεξεργασίας του. Γενικῶς συμφωνῶ μὲ τοὺς στόχους τοῦ ἐν λόγω σχεδίου εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι μὲ τὴν συνεργασίαν ὄλων μας οἱ στόχοι οὗτοι θὰ ἐπιτευχθοῦν. Θὰ ἐκαλοῦσα ὅμως τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐπιδείξῃ μεγαλυτέραν προσοχὴν εἰς τὸ ζήτημα τῆς δικαιότερας κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος. "Ὅταν τὸ εἰσόδημα αὐξάνη πρέπει ὁ κάθε πολίτης τῆς Δημοκρατίας νὰ αἰσθάνεται τοῦτο καὶ νὰ βλέπῃ τὸ βιοτικὸν του ἐπίπεδον βελτιωμένον, κατὰ τὸ ἴδιον ποσοστὸν καθ' ὃ τὸ ἔθνικόν εἰσόδημα αὐξάνει. Τοῦτο θὰ δημιουργήσῃ εἰς τοὺς πολίτας μεγαλυτέραν ἔφεσιν δι' ἐργασίαν καὶ μὲ τὴν σειρὰν του τὸ ἔθνικόν εἰσόδημα θὰ αὐξηθῇ περαιτέρω. Δηλαδή μία πολιτικὴ δικαιότερας κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος συνταυτίζεται κατὰ τὴν γνώμην μου πλήρως μὲ τὴν πολιτικὴν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ παλαιὰ κεφαλαιοκρατικὴ ἀντίληψις ὅτι δέον ὅπως προηγήθῃ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις καὶ ἀκολουθήσῃ ἡ κατανομὴ εἶναι ὄχι μόνον ἀπηρχαιωμένη ἀλλὰ καὶ κοινωνικῶς σήμερον ἐντελῶς ἀπαράδεκτος. Ὁ ἐνώπιόν μας Προϋπολογισμὸς ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὸ σκέλος τῶν δαπανῶν πιστεύω ὅτι ἐπιδιώκει τὴν δικαιότεραν κατανομὴν τοῦ εἰσοδήματος ἐφ' ὅσον ἠῤῥημέναι παρουσιάζονται αἱ πάσης φύσεως κοινωνικαὶ παροχαί.

Πολὺ φοβοῦμαι ὅμως τὸ ἴδιον δὲν συμβαίνει μὲ τὸ σκέλος τῶν ἐσόδων.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τούτων προβλέπεται ὅτι θὰ προέλθῃ καὶ πάλιν ἀπὸ τοὺς ἐμμέσους φόρους οἱ ὁποῖοι ὡς γνωστὸν πλήττουν τὰς οἰκονομικῶς ἀσθενεστεράς τάξεις τοῦ λαοῦ μας. Καλῶς συνεπῶς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως σοβαρῶς μελετήσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ προβῇ εἰς ἀναμόρφωσιν τοῦ φορολογικοῦ συστήματος, κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ αὐξηθοῦν οἱ ἄμεσοι φόροι καὶ νὰ μειωθοῦν οἱ ἔμμεσοι φόροι.

Ἡ πάταξις τῆς φοροδιαφυγῆς ἀποτελεῖ λαϊκὸν αἴτημα καὶ καθῆκον ὄλων μας εἶναι ὅπως παράσχωμεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅλα τὰ νομοθετικὰ μέσα τὰ ὁποῖα αὕτη τυχὸν θὰ ζητήσῃ ἢ ἐζήτησῃ διὰ τὴν πάταξίν τῆς.

Και λέγω αυτό διότι έκκρεμει από καιρού φορολογικόν Νομοσχέδιον και επειγόμεθα και κατετέθη και ψηφίζεται Νομοσχέδιον περι έμμέσων φόρων και τὸ ἄλλο Νομοσχέδιον ἀκόμη παραμένει ὑπὸ συζήτησιν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Εἶναι ἀναγκαῖον μέτρον ἢ διασφάλισις τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τῆς πατάξεως τῆς φοροδιαφυγῆς, μέτρον τὸ ὁποῖον θὰ δώσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν εὐχέρειαν υἰοθετήσεως τῆς καταλλήλου δημοσιονομικῆς πολιτικῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ μειώσῃ τὸ χάσμα εἰσοδημάτων καὶ πλούτου πού ἐπικρατεῖ. Ἡ φοροδιαφυγὴ ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας αἱ ὁποῖαι ἐπικρατοῦν συνιστᾷ ὄχι μόνον κοινωνικὴν ἀδικίαν ἀλλὰ καὶ κοινωνικὸν ἔγκλημα.

Ἡ φοροδιαφυγὴ πρέπει νὰ σταματήσῃ πρῶτον διὰ ἐνδυναμώσεως τοῦ Τμήματος Φόρου Εἰσοδήματος καὶ δεύτερον διὰ τῆς θεσπίσεως καταλλήλου νομοθεσίας ἢ ὁποῖα νὰ προνοῇ δι' αὐστηροτάτας ποινὰς ἐνῶ θὰ ἐκδηλωθῇ προθυμία προσαγωγῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους τῶν φοροφυγᾶδων εἰς τὸ Δικαστήριον, πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζομεν μέχρι σήμερον νὰ γίνεται καὶ δὲν γίνεται εἰς τὸν βαθμὸν τούλαχιστον πού τὸν πρέπει.

Ὁ Προϋπολογισμὸς δεδομένου ὅτι ἀπεικονίζει τὸσον τὴν βραχυπρόθεσον ὅσον καὶ μακροπρόθεσον πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ βασίζεται ἀφ' ἑνὸς ἐπὶ τῶν ὀρθῶν ἐκτιμήσεων τῶν πιθανῶν ἐξελίξεων τοῦ ἐθνικοῦ θέματος, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν κοινωνικῶν ἀλλαγῶν τοῦ τόπου.

Καὶ εἰς μὲν τὸν πολιτικὸν ὀρίζοντα παρ' ὅλον πού ἔχει διαφανῆ κάποια ἀκτίς φωτός ἐν τούτοις δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ συγκεκριμένον τὸ ὁποῖον νὰ ἀνατρέπη τὴν ἐκτίμησιν ὅτι μακροχρόνιος ἴσως θὰ εἶναι ὁ ἀγῶνας διὰ τὴν διάσωσιν τῆς Κύπρου.

Δὲν θὰ ὑπεισέλθω εἰς τὰς διαφόρους πτυχὰς τοῦ ἐθνικοῦ θέματος καὶ πιθανὰς μελλοντικὰς ἐξελίξεις.

Ἐν τούτοις δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι τὸσον ἢ ἱστορία τοῦ Τουρκικοῦ ἔθνους ὅσον καὶ ἡ στάσις τῆς Τουρκίας μέχρι σήμερον μαρτυροῦν ὅτι ἡ Τουρκία γνωρίζει καλῶς νὰ ἐλίσσεται ἀνάλογα μὲ τὸ διεθνὲς κλίμα πού ἐπικρατεῖ χωρὶς νὰ τροποποιῇ τοὺς βασικοὺς τῆς σκοπούς.

Καὶ οἱ στόχοι τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Κύπρον εἶναι κατακτητικοί. Εἶναι ὑπ' αὐτὸν τὸ πρῖσμα πού πρέπει ἓνας νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν κάποιαν φαινομενικὴν διαλλακτικότητα τῶν Τούρκων ἢ ὁποῖα ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ ἀπαυλύνῃ διεθνεῖς ἀντιδράσεις πάντοτε πιστεύοντας ὅτι ὁ χρόνος ἐνεργεῖ ὑπὲρ αὐτῶν.

Ἐὰν αὐτὴ ἡ ἐκτίμησις εἶναι ὀρθὴ τότε ἡ οικονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς πρωταρχικὸν στόχον τὴν ἀποκατάστασιν καὶ βελτίωσιν συνθηκῶν διαβιώσεως τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου καὶ ταυτοχρόνως τὴν ἐνίσχυσιν γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν μονάδων οὕτως ὥστε νὰ δημιουργοῦνται αἱ ἀναγκαῖαι προϋποθέσεις διὰ πλήρη ἀπασχόλησιν καὶ διατήρησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τοῦ τόπου εἰς Κύπρον.

Ταυτοχρόνως ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὴν λήψιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων διὰ τὴν μείωσιν τοῦ χάσματος εἰσοδημάτων καὶ πλούτου μεταξὺ τῶν πολιτῶν.

Ὁ μακροχρόνιος ἀγῶνας ὁ ὁποῖος διεξάγεται, ἐὰν θὰ εἶναι ἐπιτυχής, ἐπιβάλλεται ὅπως οἱ πόροι τοῦ τόπου καὶ τὸ ἀνθρώπινον δυναμικὸν ἀξιοποιηθοῦν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν.

Τοῦτο διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ πρέπει κατὰ κύριον λόγον τὸσον εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἡμικρατικοὺς ὀργανισμοὺς ἐπιδειχθῇ πνεῦμα ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ καθήκον, ὁ ἔλεγχος δὲ ἐπὶ τῆς πορείας τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας καὶ ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν νὰ εἶναι συνεχής.

Καί πρέπει νά ὁμολογήσω ὅτι εἰς ὠρισμένους τοῦλάχιστον τομεῖς τῶν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν παρατηρεῖται νωχέλεια καί σπατάλη. Δέν θά ὑπεισέλθω εἰς λεπτομερείας δεδομένου ὅτι αἱ Κοινοβουλευτικαί Ἐπιτροπαί καί ἡ Βουλὴ ἔχουν ἐγκαινιάσει μίαν νέαν τακτικὴν ἐξουχιστικοῦ ἐλέγχου τῶν πράξεων καί ἐργασιῶν διαφόρων κρατικῶν καί ἡμικρατικῶν ὑπηρεσιῶν ἀνταποκρινόμεναι εἰς τὸ ἔντονον λαϊκὸν αἰσθημα ὅπως οὔτε λίρα δημοσίου χρήματος σπαταλᾶται ἀσκόπως.

Καί ἐπειδὴ παρατηροῦνται εἰς τοὺς ἡμικρατικούς ὀργανισμούς ὠρισμένοι τάσεις δυσαρμονίας πρὸς τὴν Κυβερνητικὴν πολιτικὴν καλὸν θὰ ἦτο ὅπως ἀσκήται μεγαλύτερος κυβερνητικὸς ἔλεγχος ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν εἴτε διὰ τῆς ἀναδιάρθρωσεως τῆς συνθέσεως τῶν Συμβουλιῶν εἴτε δι' ἄλλου τρόπου ὥστε οἱ ἡμικρατικοὶ ὀργανισμοὶ νά εἶναι φορεῖς τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς εἰς τοὺς τομεῖς τῆς δραστηριότητός των.

Ἐπίσης πρέπει νά εἴμεθα πολὺ προσεκτικοὶ πρὶν εἰσάγωμεν θεσμούς οἱ ὁποῖοι πιθανόν νά ἔχουν ἐπιτύχει εἰς ἄλλας χώρας ἀλλὰ δέν ἐξυπηρετοῦν τὰς ἀνάγκας τῆς Κύπρου.

Καί ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὸν Ὄργανισμὸν Κρατικῶν Ἐκθέσεων. Εἰς μίαν χώραν τῆς ὁποίας αἱ εἰσαγωγαὶ εἶναι ὑπερδιπλάσαι τῶν ἐξαγωγῶν καί τῆς ὁποίας τὰ πλείστα προϊόντα ἐξαγωγῶν εἶναι προϊόντα πρώτης ἀνάγκης, ἡ Κρατικὴ Ἐκθεσις ἐξυπηρετεῖ κατὰ τὸ πλείστον εἰσαγωγὰς προϊόντων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καί τοιοῦτοτρόπως ὁ θεσμὸς δέν ἐξυπηρετεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰς ἀνάγκας τῆς Κύπρου. Καί τὸ ὅτι ὁ Ὄργανισμὸς αὐτὸς ἐπιχορηγεῖται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ πολλῶν δεκάδων χιλιάδων λιρῶν, ἀποδεικνύει τὸ μὴ βιώσιμόν του τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ἡ Δημοσία Ὑπηρεσία ἐλπίζεται ὅτι μετὰ τὴν ἀναμενομένην κάθαρσιν θὰ ἀναδιάρθρωθῆ καί ἀναστελεχθῆ, ὥστε νά τεθῆ εἰς τὸ προβάδισμα τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Κύπρου. Μὲ τὴν ἰδίαν προσοχὴν πρέπει νά ἀντιμετωπισθοῦν τὰ προβλήματα τῆς παιδείας ὥστε ὁ σύγχρονος νέος νά ἐξοπλισθῆ μὲ τὰ ἀναγκαῖα ψυχικὰ καί πνευματικὰ ἐφόδια διὰ νά συμβάλῃ δημιουργικὰ εἰς τὴν διάρθρωσιν τῆς κοινωνίας μας καί νά ἀντιμετωπίσῃ τὰ ἔθνικὰ του καθήκοντα μέσα σὲ σωστὰ πλαίσια καί πάντοτε μακρὰν τοῦ φασισμοῦ.

Χαιρετίζομεν τὸν οὐριον ἄνεμον πού πνέει καί εὐχόμεθα ὅπως αἱ διακηρύξεις περὶ Δημοκρατίας ὑλοποιηθοῦν εἰς τὴν πράξιν.

Ἐνας τομέας τῆς Δημοσίας Ζωῆς ὁ ὁποῖος ἔμεινεν ἀσχολίαστος ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς καί τοῦτο πιστεύω πρὸς ζημίαν του εἶναι ὁ Δικαστικὸς κλάδος, δηλαδὴ ἡ τρίτη ἐξουσία τῆς πολιτείας.

Ἡ δικαιοσύνη ἑνὸς τόπου ἀντικατοπτρίζει εἰς μεγάλον βαθμὸν καί τὴν ἠθικὴν στάθμην τῆς πολιτείας. Τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ χωρὶς μηχανισμούς προστασίας παραμένουν κεναὶ διακηρύξεις.

Δυστυχῶς τὰ Δικαστήρια τοῦ τόπου χωλαίνουν καί μάλιστα εἰς μεγάλον βαθμὸν, αἱ δὲ καθυστερήσεις αἱ ὁποῖαι παρατηροῦνται εἰς τὴν ἐκδίκασιν ὑποθέσεων ἰδίως εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον κατέστησαν μνημειώδεις καί θέμα καθημερινῶν συζητήσεων μεταξὺ τοῦ νομικοῦ κόσμου καί τοῦ λαοῦ.

Ἡ πίστις τοῦ λαοῦ εἰς τὰ δικαιώματά του θὰ κλονισθῆ ἐὰν ἡ κατάστασις αὕτη δέν ἀντιμετωπισθῆ ἐπειγόντως καί ὀρθολογιστικῶς. Ἡ Δικαστικὴ ἐξουσία πρέπει νά ἐνδυναμωθῆ καί ἀναστελεχθῆ.

Οἱ μακροπρόθεσμοι οἰκονομικοὶ στόχοι τῆς Κυβερνήσεως ἀφοῦ ἐπισημανθοῦν θὰ ἐπιδιωχθοῦν μὲ ζῆλον.

Ἐάν τοῦτο συμβῆ ὁ ἀναμφισβήτητος δυναμισμός τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὡς ἔχει ἐπανελημμένως διαπιστωθῆ ἐγγυᾶται τήν ἐπιτυχίαν του.

Μέχρι τέλους Δεκεμβρίου συνεπληρώθη ἡ διετής περίοδος ἐφαρμογῆς τοῦ πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως. Ὁ ἀπολογισμός του ὑπῆρξεν ἀξιόλογος ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι τοῦτο ἐπέτυχεν εἰς τὴν ἀναθερμανσίν τῆς οἰκονομίας καὶ ἔδωσε προσωρινὰς λύσεις εἰς τὰ ἐπείγοντα κοινωνικὰ προβλήματα. Ἰδιαιτέρα ἔμφασις ἐδόθη εἰς τοὺς πρόσφυγες καὶ δυσπραγοῦντες, προβλήματα τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς—ἐπιδρομῆς.

Συντόμως ἀναμένεται ἡ ἐξαγγελία τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως διὰ τὴν περίοδον 1977—1978. Τὸ νέον τοῦτο σχέδιον θὰ λάβῃ ἀσφαλῶς σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰ δεδομένα ταῦτα καὶ θὰ υἱοθετήσῃ ὠρισμένας βασικὰς ἀρχὰς διὰ τὴν μελλοντικὴν προώθησιν τῆς δικαιότερας κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν.

Διὰ τῆς συζητήσεως σήμερον ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐμμέσως θὰ βοηθηθῆ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία διότι τὰ συμπεράσματα θὰ ἀπηχοῦν τὸ λαϊκὸν αἶσθημα.

Καὶ δὲν ὑπῆρχε τόση μεγάλη βιασύνῃ νὰ κατατεθοῦν τὰ φορολογικὰ Νομοσχέδια ἐμμέσων φόρων κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ θὰ ἦτο ἐξυπηρετικὸν διὰ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀναμένῃ τὴν συμπλήρωσιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν οὕτως ὥστε βάσει τῶν συμπαρασμάτων καὶ βάσει τοῦ αἰσθήματος ποῦ θὰ ἀπεκόμιζε ἐδῶ νὰ προσαρμόσῃ ἀνάλογα καὶ τοὺς ἐμμέσους φόρους. Αὐτὸ τοῦλάχιστον τὸ ὁποῖον ἐγίνε μπορῶ νὰ πῶ ἦτο πολὺ βεβιασμένον. Δὲν ξέρω εἰς τί ἀποσκοποῦσε.

Πιστεύω ὅτι τὸ σύνολον τῶν ληφθέντων μέτρων διὰ τὴν προώθησιν τοῦ ὡς ἄνω στόχου ὡς υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπεσκόπει εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ὕψους τῶν δαπανῶν διὰ τὴν παροχὴν ἐπιδομάτων καὶ κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντας καὶ δυσπραγοῦντας καὶ τὴν παροχὴν στεγασεως πρὸς αὐτούς. Ὁ τρόπος χρηματοδοτήσεως του ἦσαν ἡ ξένη βοήθεια Διεθνῶν Ὄργανισμῶν πρὸς τὸ Εἰδικὸν Ταμεῖον Ἀνακουφίσεως, ἡ γενναία χορηγία τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὰ συναφθέντα Κυβερνητικὰ δάνεια ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ Ἐσωτερικοῦ.

Ἐνα δεύτερον σημεῖον τὸ ὁποῖον θέλω νὰ θίξω ἰδιαιτέρως εἶναι τὸ θέμα τῆς κατανομῆς τοῦ πλοῦτου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν κατανομήν τοῦ εἰσοδήματος (διὰ τὴν ὁποῖαν ἀνεφέρθη ἀνωτέρω) καὶ εἶναι στενῶς συμφασμένον μὲ τὸν στόχον τῆς «Ἴσομεροῦς Κατανομῆς τῶν Οἰκονομικῶν Βαρῶν».

Μετὰ τὴν εἰσβολὴν τὸ μόνον μέτρον τὸ ὁποῖον ἐλήφθη ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἦτο κυρίως ἡ προσφορὰ στέγης εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντας. Ἡ αὔξησις τῶν ἀνωτέρω στοιχείων πλοῦτου ἐχρηματοδοτήθη καὶ αὕτη μὲ τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον ἀνέφερα προηγουμένως. Οὐδὲν μέτρον ἐλήφθη διὰ δικαιότεραν τοῦ ἐναπομείναντος πλοῦτου ἢ τὴν σταδιακὴν αὔξησιν τῶν στοιχείων πλοῦτου ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔχασαν τὰ πάντα.

Ἀντιθέτως ἡ ἀπαγόρευσις διὰ ἐκποίησην τῶν περιουσιῶν βάσει τοῦ περι Ἀνακουφίσεως Ὁφειλετῶν Νόμου ἐλαχίστην ἀνακούφισιν ἔχει δώσει.

Ὁ νόμος οὗτος δὲν ἐπέστρεψεν τὰ κτήματα καὶ περιουσίας εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν τὰ ὁποῖα ἀπωλέσθησαν καὶ οὔτε μποροῦσεν ἀλλὰ κατωχύρῳσεν ἀπλῶς ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ πληρώνουν τὰ χρέη τῶν τὰ ὁποῖα δυνατὸν νὰ συνήφθησαν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀπολεσθέντων περιουσιῶν τῶν. Ἄφησε δὲ εἰς τὸ ἔλεος τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν πιστωτῶν τὸ δικαίωμα νὰ ἀκίνητοποιοῦν τυχόν περιουσίας τῶν ἐκτοπισθέντων χρεωστῶν εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐλεγχόμενας περιοχὰς καὶ εἰς-

πράττουν σταδιακῶς τὰ χρέη ταῦτα καὶ τοὺς τόκους ἐπὶ τούτων ἀπὸ τυχόν ἐπαναδραστηριοποιήσιν των. Κάποιος συνάδελφος ἀνέφερε προηγουμένως, χθές, ὅτι αὐτὸ εἶναι καὶ ἓνα ἀποτρεπτικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν δραστηριοποιήσιν τῶν ἐκτοπισθέντων.

Ἐὰν ἐπομένως κρίνη κανεὶς τὸ σύνολον τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα υἰοθετήθησαν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς καὶ ἐντεῦθεν δύναται νὰ ἐξαγάγῃ τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα :

1. Ὅτι πράγματι ἡ Κυβέρνησις ἐπέτυχεν νὰ ἐξασφαλίσῃ ἓνα μόνιμον εἰσόδημα ἐπιβιώσεως εἰς ὅλους τοὺς πολίτες ἐκτοπισθέντας καὶ μὴ.

2. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐκτοπισθέντων ἠϋξήσεν μερικῶς τὰ περιουσιακά των στοιχεῖα ἀπὸ τὸ μηδὲν ποῦ ἦσαν ἀμέσως μετὰ τὴν εἰσβολὴν.

3. Ὅτι ὁ τρόπος χρηματοδοτήσεως τῶν κοινωνικῶν προγραμμάτων ἀπέτυχε μέχρι τοῦδε εἰς τὸ νὰ ἀνακατανέμῃ πλέον ἰσομερῶς τόσον τὸ εἰσόδημα ὅσον καὶ τὸν ὑφιστάμενον πλοῦτον.

4. Ὅτι ὁ τρόπος χρηματοδοτήσεως τῶν κοινωνικῶν προγραμμάτων δὲν διασφαλίζει μακροπροθέσμως τὰ νεοεισαχθέντα κοινωνικά μέτρα καὶ τοῦτο λόγῳ τῆς ἐπιδειχθείσης ἀπροθυμίας τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ νὰ κατανέμῃ βάρη εἰς τὰς ὑψηλὰς εἰσοδηματικὰς τάξεις.

Ἀπὸ τοῦ θήματος τούτου νομίζω ὅτι ἐκφράζω τὰ αἰσθήματα τῶν λαϊκῶν τάξεων, καὶ τὸ τονίζω τῶν λαϊκῶν τάξεων, ἐὰν ὑποβάλω ὠρισμένας ἀρχὰς ἢ κριτήρια, ἂν θέλετε, τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ διέπουν τὴν κοινωνικὴν πολιτικὴν τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰσομερῆ κατανομήν των οἰκονομικῶν βαρῶν.

1. Ἡ διαμορφωμένη κοινωνικὴ πολιτικὴ ἰσομεροῦς κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν θὰ πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς δύο πτυχὰς τῶν μέσων ἐφαρμογῆς τῆς. Ἦτοι : (α) τὸ ὕψος τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν καὶ εἰς ποίους κατανέμεται, καὶ (β) εἰς ποίας τάξεις θὰ πέσῃ τὸ βᾶρος τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ ὡς ἄνω προγράμματος δαπανῶν.

2. Τὸ ὕψος τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀρκούντως ὑψηλὸν διὰ νὰ διασφαλίζῃ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν ὅσον ἀφορᾷ τὰς βασικὰς ἀνάγκας τῶν ἀτόμων, ἤτοι τὴν στέγασιν, διατροφήν, ἔνδυσιν, ὑπόδησιν, ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν, παιδείαν καὶ πολιτιστικὴν ἀνάπτυξιν. Ἡ κατανομή αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ ἀπευθύνεται εἰς τὰς πτωχὰς ἐργατικὰς καὶ ἀγροτικὰς τάξεις, εἰς τοὺς γέροντας καὶ ἀναπήρους.

3. Τὸ βᾶρος τῆς χρηματοδοτήσεως θὰ πρέπει νὰ πίπτῃ κυρίως εἰς τὰς ὑψηλὰς εἰσοδηματικὰς τάξεις τῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ τῶν αὐτοεργοδοτούμενων, οἱ ὁποῖοι μέχρι τοῦδε ἐλάχιστον φορολογικὸν βᾶρος βαστάζουν.

Τὸ Τμῆμα Ἐσωτερικῶν Προσόδων τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν θὰ τὸ ἐπιβεβαιώσῃ. Θὰ ἐπιβεβαιωθῇ τοῦτο ἐπίσης ἀπὸ τὸν Γενικὸν Λογιστὴν ὁ ὁποῖος κατέχει καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δεικνύουν τὰ ἀντίστοιχα ποσοστὰ τῆς ἐκτάκτου φορολογικῆς νομοθεσίας ἢ ὁποῖα εἰσήχθη περὶ μειώσεως ἀμοιβῆς καὶ ἐκτάκτου εἰσφορᾶς.

Τὸ 1975 ἡ ἐργατοῦπαλληλικὴ τάξις εἰσέφερεν £4.407.000 οἱ δὲ ἐργοδοταὶ καὶ αὐτοεργοδοτούμενοι £1.445.000, ἤτοι ὀλιγώτερον τοῦ 25%. Κατὰ τοὺς πρώτους δέκα (10) μῆνας τοῦ 1976 ἡ ἐργατοῦπαλληλικὴ τάξις εἰσέφερεν £3.187.000 οἱ δὲ ἐργοδοταὶ καὶ αὐτοεργοδοτούμενοι £1.682.000, ἤτοι ὀλιγώτερον τοῦ 35%.

Διὰ τὴν προώθησιν τῶν ὡς ἄνω ἀρχῶν — δὲν ἀναφέρομαι εἰς τὸ 1974 διότι εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ ἐκεῖ ὅτι δὲν ὑπῆρχε νομοθεσία, ἀλλὰ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν τριῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1974 ὅτι πέραν τοῦ ἡμίσεος

έκατομμυρίου λιρών εισέφεραν ή εργατοϋπαλληλική τάξι ενῶ οί άλλοι πού ανέφερα μηδέν — πιστεύω ότι ή Κυβέρνησις θα πρέπει να προβλη-
ματισθῆ μεταξυ άλλων και επί τῶν ακόλουθων γραμμῶν :

1. Ίδρυσις ειδικῆς ανεξαρτήτου ὑπηρεσίας έκ προσοντούχων Λογιστῶν με μόνον σκοπόν και τίποτε πέραν τούτου τήν πάταξι τῆς φοροδιαφυγῆς.

2. Αὔξεισις τῆς φορολογίας εταιρειῶν επί τῶν κερδῶν τὰ όποία διανέ-
μονται εις τούς μετόχους ή συνεταίρους.

3. Σημαντικὴν μείωσιν τῶν παραχωρουμένων έκπτώσεων εις Συνεται-
ρισμούς και Ίταιρειάς δια προσωπικὰς δαπάνας συνεταίρων ή ιδιοκτητῶν
τῶν επιχειρήσεων.

4. Εισαγωγὴν νομοθεσίας δια τήν φορολογίαν κερδῶν επί πράξεων ἀφο-
ρουσῶν τήν πώλησιν στοιχείων κεφαλαίου (κεφαλαιουχικῶν κερδῶν).

5. Εισαγωγὴν νομοθεσίας δια τήν ἐπιβολήν φορολογίας επί τῶν στοιχείων
πλούτου.

6. Κατακόρυφον αὔξεισιν τῶν δασμῶν επί ειδῶν πολυτελείας, ή ειδῶν
μη πρώτης ἀνάγκης, ὡς προβλέπει και τὸ κατατεθὲν ἤδη νομοσχέδιον.

7. Εἰσηγοῦμαι ὑψηλὴν φορολογίαν επί τῆς ἀναψυχῆς εις κέντρα ταξινο-
μηθέντα ὡς πολυτελῆ.

Εἶναι ἀπαράδεκτον ὅταν τὰ 1/3 τοῦ πληθυσμοῦ ἀπώλεσε τὰ πάντα να
ὑπάρχουν άλλοι οί όποιοι να ἐξοδεύουν δια τήν ἀναψυχὴν των εις μίαν
μόνον νύκτα περισσότερα ἀπὸ ὅσον εἶναι τὸ εισόδημα ή τὸ ἐπίδομα μιᾶς
έκτοπισθείσης οἰκογενείας.

Πρέπει να λεχθῆ ὅτι ή πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τὰ τραγικά
γεγονότα τοῦ 1974 ὑπῆρξεν εις μεγάλον βαθμὸν ἐπιτυχῆς. Ἐν τούτοις
πρόσφατα παρατηροῦνται ἐπικίνδυνα ρήγματα ὡς πρὸς τούς στόχους οί
όποιοι ἐλέχθησαν και παρατηρεῖται τάσις ἀντιμετωπίσεως τῶν οικονομικῶν
προβλημάτων τοῦ τόπου ὡς ἐάν να μὴν εὑρισκώμεθα ἐνώπιον τῆς δυσκο-
λωτέρας καμπῆς τῆς Κυπριακῆς Ίστορίας.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὄχι μόνον δέν πρέπει να ἐγκαταλείψῃ ὡς
βάσιν τήν οικονομικὴν πολιτικὴν τῆς πολιτικῆς οικονομίας ἐκτάκτου
ἀνάγκης ἀλλὰ τούναντίον πρέπει να ἐνδυναμώσῃ τήν προσέγγισιν αὐτῶν
ὡστε να καταστῆ συνειδησις εις ὅλους ὅτι ή τύχη αὐτοῦ τοῦ τόπου εἶναι
ὑπόθεσις ὄλων και ἐνός ἐκάστου. Τοῦτο δὲ δια να ἐπιτευχθῆ πρέπει ή
κάθε τάξι πολιτῶν να αἰσθάνεται ὅτι τὰ προβλήματά των ἀντιμετωπί-
ζονται ἀνάλογα με τὰς ἀνάγκας τῆς. Καμμία τάξι να μὴν αἰσθάνεται
τὸν ρόλον τοῦ ἀχθοφόρου δια τὸν πλουτισμὸν άλλης τάξεως ή άλλης
περιοχῆς.

Ὅταν ὀμιλῶμεν περὶ οικονομικῆς εὐρωστίας ἐννοοῦμεν τήν εὐρωστίαν
ὄλου τοῦ λαοῦ και ὄχι τὸ σύνολον τῶν καταθέσεων εις τὰς Τραπεζὰς
και τὸ κατὰ κεφαλὴν ἐθνικὸν προῖόν.

Πρέπει να ὑπάρξῃ δικαία κατανομή πόρων και εισοδημάτων. Προϋπό-
θεσις δια τήν διατήρησιν ἀγωνιστικοῦ πνεύματος στὸ μυαλὸ και στήν
ψυχὴ τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου.

Πρέπει ὁ λαὸς στὸ σύνολόν του να αἰσθάνεται ὅτι συμμερίζεται τὰ
ἀγαθὰ τῆς προόδου πού ἐπιτελεῖται δια να εἶναι μόνιμον τὸ αἶσθημα ὅτι
ή πατρίδα του τοῦ ἀνήκει και ὅτι δέν εἶναι ἀχθοφόρος εις τὸν τόπον πού
ἐγεννήθη.

Παράλληλα πρέπει να ένταθῆ ὁ οικονομικός προγραμματισμός με βάση τὴν ἀξιολόγησιν κάθε οικονομικῆς δυνατότητος. Τὸ Κυβερνητικὸν ἔνδιαφέρον πρέπει νὰ στραφῆ ἰδιαίτερα στὴν πόλιν καὶ ἐπαρχίαν Λάρνακος ποὺ φιλοξενεῖ ἀρκετὲς χιλιάδες ἐκτοπισμένους ἀδελφούς μας οὕτως ὥστε νὰ δημιουργηθοῦν αἱ συνθήκαι διὰ τὴν ὑγιά ἀπασχόλησιν των καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ ἀξιολογηθοῦν εἰς τὸ ἀκέραιον οἱ πόροι καὶ αἱ ἐγκαταστάσεις τῆς ἐπαρχίας καὶ νὰ ἀποφευχθῆ κατὰ τὸ δυνατόν ὁ μαρασμός ποὺ ἐπιφέρει πολλές φορές στὰ οικονομικὰ σχέδια ἡ ἀνεπίτρεπτος γραφειοκρατία. Ἐχοντες ὑπὸ ὄψιν τὴν οὐχὺτητα τῶν προβλημάτων δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ὁποιαδήποτε καθυστέρησις πρὸς τὴν κατάρτισιν προγράμματος γιατί τὰ προβλήματα τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας μας εἶναι σήμερα οὐχὺτάτα καὶ χρήζουσι ἀμέσου ἀντιμετωπίσεως. Σήμερα καὶ πάλιν προβαίνω εἰς ὠρισμένας εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ στόχου τῆς ἀναδημιουργίας καὶ τῆς οικονομικῆς ἀνεξίσεως τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας Λάρνακος.

ΛΙΜΗΝ ΚΑΙ ΜΑΡΙΝΑ

Ἡ ἐπέκτασις τοῦ κρηπιδώματος τοῦ Λιμένος Λάρνακος, βάσει τῶν συστάσεων Ἐμπειρογνομῶνων, ἀποτελεῖ εἰλημμένην ἀπόφασιν τοῦ Ὁργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ὁποίου ὑπάγονται πλέον τὰ ἔργα λιμενικῆς ἀναπτύξεως. Δὲν εἶναι ἐπακριβῶς γνωστὸν ποῖα ἔργα ὑποδομῆς (ἐγκαταστάσεις παραλίας, κλπ.), προγραμματίζονται ἐφέτος. Εἰσηγοῦμαι ὅπως Ζητηθῆ νὰ κατατεθῆ εἰς τὴν Βουλὴν ὁ Προϋπολογισμός τοῦ Ὁργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου, ὡς οὗτος ἐνεκρίθη προσφάτως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Σήμερον εἶναι γεγονός ὅτι ὡς ἔχει ἡ κατάστασις εἰς τὴν Μαρίναν Λάρνακος, τὸ ἔργον τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν νεκρὰν ἐπένδυσιν. Τὸ θέμα ἐρρυθμίσει προσφάτως νομοθετικῶς διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ «περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμου τοῦ 1977». Οὐδεμία δικαιολογία μελλοντικῶς δύναται νὰ προταθῆ διὰ τυχόν καθυστέρησιν εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῆς Μαρίνας Λάρνακος διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ὁποίας ἐδαπανήθη ποσὸν πέραν τῶν 400 χιλιάδων λιρῶν. Ἡ ἄρνησις τοῦ Ὁργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὁργανισμὸν Τουρισμοῦ τὴν ἀπαραίτητον γῆν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς μαρίνας εἶναι ἀπαράδεκτος.

ΑΕΡΟΛΙΜΗΝ ΛΑΡΝΑΚΟΣ

Τὰ βελτιωτικὰ ἔργα προωθοῦνται κανονικῶς καὶ συμφώνως ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ τὸν Ἀερολιμένα Λάρνακος. Ἀπεδείχθη τόσον ἡ χρησιμότης του ὅσον καὶ ἡ τοποθεσία τοῦ Ἀερολιμένος μοναδική μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ Διεθνούς Ἀερολιμένος Λευκωσίας λόγῳ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῆς Βιομηχανικῆς Περιοχῆς Λάρνακος ἀποτελεῖ εὐθύνην καὶ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Ἐναπόκειται δὲ εἰς ἰδιώτας Λαρνακεῖς ἐπενδυτὰς ἡ ἀνάληψις ἐπιχειρηματικῶν προσπαθειῶν πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν χώρων ἐντὸς αὐτῆς διὰ τῆς ἰδρύσεως παραγωγικῶν βιομηχανικῶν μονάδων. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἐπιδείξει μεγάλην φροντίδα. Προγραμματίζεται δὲ ἐντὸς τοῦ 1977 ἡ ἔναρξις ἐργασιῶν διὰ τὴν ἰδρύσιν τῆς Ἐλευθέρου Βιομηχανικῆς Ζώνης, ἡ μελλοντικὴ λειτουργία τῆς ὁποίας

θά δώση μεγάλην ώθησιν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀναζωογόνησιν τῆς περιοχῆς καὶ τὴν περαιτέρω αὐξήσιν τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου. Ἐλπίζομεν τοῦτο νὰ πραγματοποιηθῆ.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παροχὴν κινήτρων, ἡ Κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν ἀνέγερσιν τεσσάρων Προτύπων Ἐργοστασιακῶν Κτιρίων ἐντὸς τῆς Βιομηχανικῆς Περιοχῆς Λάρνακος, τὰ ὁποῖα παρεχωρήθησαν μὲ χαμηλὸν μίσθωμα εἰς βιομηχάνους. Ταυτοχρόνως, πρόθεσις εἶναι ὅπως, ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἀρχίσῃ, δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ἀνέγερσις δύο προσθέτων Προτύπων Ἐργοστασιακῶν Κτιρίων. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι, εἰς τὸν βιομηχανικὸν τομέα, ἡ κρατικὴ μέριμνα διὰ τὴν Λάρνακα δέον ὅπως θεωρῆται ὡς ἱκανοποιητικὴ.

ΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ

Αἱ δύο ὁδικαὶ συνδέσεις Λάρνακος—Λευκωσίας (ἤτοι τόσον μὲσω Καλοῦ Χωρίου, Ἁγίας Ἄννης, Μοσφιλωτῆς ὅσον καὶ μὲσω Λυμπιῶν — Ἰδαλίου) ἐβελτιώθησαν ἀπὸ τοῦ 1974 σημαντικῶς ἔναντι δαπάνης ἀρκετῶν χιλιάδων λιρῶν, ἐπὶ τῆς δευτέρας δὲ ἐξακολουθεῖ ἡ ἐκτέλεσις βελτιωτικῶν ἐργασιῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ συνεχισθοῦν ἰδίως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μὲσω Λυμπιῶν.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν προτεινομένην ὁδὸν ἀπὸ τοῦ Ἀεροδρομίου διὰ τῆς παραλίας Μαζωτοῦ — Ἀλαμινοῦ — Ζυγίου μὲ κατάληξιν τὴν ὁδικὴν ἀρτηρίαν Λάρνακος — Λεμεσοῦ, πιστεύω ὅτι ἡ χάραξις ταύτης κατὰ μήκος τῆς παραλίας θὰ συμβάλῃ πολὺ εἰς τὴν τουριστικὴν ἀξιοποίησιν τῆς περιοχῆς. Ἡ ἐν λόγῳ ὁδός, ὡς καὶ ἡ ὁδός ἡ ἐκκινουῦσα ἐκ τῆς διασταυρώσεως τῆς ὁδοῦ Καλοῦ Χωρίου — Λάρνακος μὲ τὴν ὁδὸν Λάρνακος — Κοφίνου μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὸ Ἀεροδρόμιον δέον ὅπως θεωρηθοῦν ὡς ὁδοὶ πρωταρχικῆς σημασίας καὶ προγραμματισθῆ ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν κατασκευὴν των, καὶ εἶναι δυνατὸν ἀπὸ τοῦ 1978 τούλάχιστον.

Ὡς τὸ καλύτερον πολεοδομικὸν σχέδιον θεωρῶ, εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον, τὴν κατασκευὴν παραλιακῆς λεωφόρου μέχρι τοῦ Ἀερολιμένος Λάρνακος, δηλ. τὴν διεύρυνσιν τῆς ὑφισταμένης ὁδοῦ εἰς τὴν πρῶν Τουρκικὴν συνοικίαν Σκάλας.

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ διάφορα Κυβερνητικὰ σχέδια δι' ἐπαναδραστηριοποίησιν τοῦ γεωργικοῦ τομέως καλύπτουν ὁλόκληρον τὴν Κύπρον καὶ οὐχὶ μόνον τὴν περιοχὴν Λάρνακος. Ἐν τούτοις, τὰ προγραμματιζόμενα μέγала ἀρδευτικὰ ἔργα τῆς περιοχῆς Λάρνακος (κατασκευὴ ὑδατοφράκτου εἰς Ἀραδίππου, ὡς καὶ ὑδατοφρακτῶν καὶ ἄλλων συναφῶν ἔργων εἰς Διπόταμον καὶ Καλαβασόν) θὰ συντείνουσι μὲγάλως εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος τῆς ἀγροτικῆς ἐνδοχώρας τῆς ἐπαρχίας.

Τὸ Ἐνοποιημένον Σχέδιον Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως τῆς Πιτσιλιάς πιστεύεται ὅτι θὰ ἀρχίσῃ ἐφαρμοζόμενον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1977, τοῦτο δὲ θὰ παράσχῃ τὴν εὐκαιρίαν ἐκτελέσεως διαφόρων ἔργων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀναζωογονήσεως τῆς περιοχῆς Λάρνακος. Ὡς ἔχει σήμερα τὸ σχέδιον τοῦτο, τὸ ἐνοποιημένον σχέδιον ἀναπτύξεως τῆς Πιτσιλιάς, καλύπτει μόνον τέσσαρα ἀπὸ τὰ δέκα περίπου χωρία τῆς Ὀρεινῆς Λάρνακος καὶ εἰσηγήσας μας ἡ ὁποῖα ἔχει γίνεαι ἤδη εἶναι νὰ περιληφθοῦν καὶ τὰ ὑπόλοιπα. Τὸ θέμα τῆς ἀναλήψεως παραγωγικῶν ἔργων εἰς τὴν ἐν λόγῳ περιοχὴν πρέπει νὰ τύχῃ εἰδικῆς μελέτης ὡς ἐπὶ μέρους πρόβλημα.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Τουριστικὴν ἀνάπτυξιν πιστεύω ὅτι ἔργα τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως θὰ πρέπει, πρωτίστως, νὰ ἀναλαμβάνωνται ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Τὰ περιθώρια τῆς ὑπὸ τοῦ Κ.Ο.Τ. δανειοδοτήσεως ἐπιχειρηματιῶν ἐνδιαφερομένων ὅπως προβαῖν εἰς ἐπενδύσεις δι' ἀνέγερσιν ξενοδοχειακῶν μονάδων εἶναι ἀρκούντως εὐρέα.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐπένδυσιν πιστώσεων τοῦ δημοσίου τομέως διὰ τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν, εἰσηγοῦμαι τὴν δημιουργίαν «δημοσίας (λαϊκῆς) πλάζ» εἰς τὴν παραλίαν Λάρνακος ἀμέσως μετὰ τὰς πετρελαιοδεξαμενάς, τὸ ὁποῖον προετάθη κατ' ἐπανάληψιν χωρὶς. ἐν τούτοις, τελικῶς νὰ τύχη προωθήσεως, διότι ἐκρίθη ὅτι αὕτη δὲν ἐνεῖχε προτεραιότητα καὶ τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ἦτο εἰσήγησις ἰδική μας ἀλλὰ ἦτο ἔργον τῆς εἰσηγήσεως τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, καὶ γι' αὐτὸ πρέπει σήμερα νὰ προωθηθῆ τὸ ταχύτερον.

ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ

Διὰ θέματα ὑγείας ἔχει καταβληθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προσπάθεια διὰ τὴν ἀπάμβλυσιν ὑφισταμένων προβλημάτων καὶ ἐλλείψεων εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Λάρνακος τόσον ἀπὸ πλευρᾶς κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ἐξοπλισμοῦ. Γεγονὸς παραμένει ὅτι ὅλος ὁ διαθέσιμος χῶρος τοῦ ὑφισταμένου Νοσοκομείου ἔχει χρησιμοποιηθῆ τὸ δὲ αἶτημα δι' ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν προσθέτων ἐξωτερικῶν ἰατρειῶν θὰ ἰκανοποιηθῆ διὰ χρηματοδοτήσεως ὑπὸ τῆς Ὑπᾶτης Ἀρμοσθείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τοὺς Πρόσφυγας.

Ἐν ὄψει ὁμως τῆς συμφορήσεως, τῆς στενότητος τοῦ χώρου καὶ τῶν τεραστίων δαπανῶν τὰ ὁποῖα καταβάλλονται κατ' ἔτος δι' ἐπεκτάσεις καὶ ἐπιδιορθώσεις ἐπιτακτικὴ καθίσταται ἡ ἀνάγκη ἀνεγέρσεως νέου Νοσοκομείου.

Τοῦτο ἐπιβάλλεται καὶ ἀπὸ οικονομικῆς ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως διὰ νὰ ὀργανωθῆ καλύτερον.

Συναφὲς θέμα διὰ τὸ Νοσοκομεῖον Λάρνακος εἶναι ἡ μὴ ἀνεγερσις εἰσέτι πλυντηρίου πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ Νοσοκομείου. Δεδομένου ὅτι εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1976 ὑπῆρχε πρόνοια διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἔργου διατὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1977.

Διὰ τὸ εἰδικὸν θέμα τοῦ Νοσοκομείου Λάρνακος ἐπειδὴ εἶναι πολλαπλὰ τὰ προβλήματα θὰ ἐπανεέλθω πρὸς συζήτησίν του εἰς τὴν Βουλὴν.

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΝΑΚΟΣ

Ἡ παλαιὰ εἰσήγησίς μου διὰ τὸν Δήμον Λάρνακος δι' ἐπιβολὴν τέλους παρεχομένων ὑπηρεσιῶν ἐξ ἑνὸς μίλ κατὰ γαλόνιον εἰσαγομένης, ἀποθηκευομένης καὶ διῦλισμένης εἰς Λάρνακα βενζίνης ἀποτελεῖ ἓνα βασικὸν μέτρον διὰ οικονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου τοῦ Δήμου. Θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ ἐξετασθῆ καὶ πάλιν τὸ θέμα ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας δικαιολογεῖται πλήρως ἡ αὔξισις τῆς ἐπιχορηγήσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὥστε αὕτη νὰ ἰσοῦται μὲ τὸ ἄθροισμα τῆς παραχωρουμένης πρὸ τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως εἰς ἀμφοτέρους τοὺς Δήμους Ἀμμοχώστου καὶ Λάρνακος.

Ἡ συγκέντρωσις μεγάλου ἀριθμοῦ ἐκτοπισθέντων καὶ αἱ εὐθῦναι τοῦ Δήμου ἠξήθησαν εἰς δυσανάλογον βαθμὸν.

Τὸ πρόβλημα ἐπίσης τῆς δημιουργίας ἀποχετευτικοῦ συστήματος εἶναι τεράστιον θέμα τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἐγκαιρῶς πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ.

Θεωρεῖται ἀναγκαῖον ὅπως τεθοῦν κριτήρια, βάσει τῶν ὁποίων θὰ ἱεραρχηθοῦν, κατὰ σειρὰν προτεραιότητος, τὰ διάφορα ἔργα ἀναπτύξεως, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλεται ὅπως ἐκτελεσθοῦν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λάρνακος ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως (1977—1978). Τοῦτο καθίσταται ἐπιπλέον ἀπαραίτητον καὶ ἔνεκα τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ οἰκονομικοὶ πόροι τῆς Κυβερνήσεως εἶναι, ἐκ τῶν πραγμάτων, περιορισμένοι.

Ὅς ἀμεσώτεροι ἐπιδιώξεις εἰς τὸν τομέα τῶν ἔργων ὑποδομῆς δέον ὅπως, κατὰ τὴν γνώμην μου, θεωρηθοῦν τὰ ἑξῆς :

- (α) Ἡ ἐγκαιρὸς συμπλήρωσις τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐλευθέρου Βιομηχανικῆς Ζώνης Λάρνακος.
- (β) Ἡ περίληψις, εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὸ 1978, τῶν τριῶν βασικωτέρων πολεοδομικῶν σχεδίων (βελτίωσις Λεωφόρου Στρατηγοῦ Τιμάγια, κατασκευὴ παραλιακῆς Λεωφόρου μέχρι τοῦ Ἀερολιμένος), ὁμοῦ μετὰ μικρᾶς προνοίας πρὸς ἔναρξιν ἔργασίων ἐκτελέσεώς των.
- (γ) Ἡ ἔναρξις τῶν δύο ζωτικῆς σημασίας ὁδικῶν ἔργων διὰ τῶν ὁποίων θὰ καταστή εὐχερεστέρα ἢ διακίνησις ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας.
- (δ) Ἡ ἐπίσπευσις τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἤδη ἐγκριθέντων ἀρδευτικῶν ἔργων, ὡς καὶ ἄλλων σχεδίων γεωργοκτηνοτροφικῆς ἀναπτύξεως (π.χ. Κτηνοτροφικὴ περιοχὴ Ἀραδίππου, παροχὴ κινήτρων εἰς τοὺς ἀγρότας, κλπ.).
- (ε) Ἡ ἄμεσος τουριστικὴ ἀξιοποίησις τῆς Μαρίνας Λάρνακος καὶ τῆς πέριξ περιοχῆς, καὶ
- (στ) ἡ ἐκτέλεσις διαφόρων ἔργων κοινωνικῆς μορφῆς εἰς Λάρνακα πρὸς ἱκανοποίησιν εἴτε τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν εἴτε τῶν ἀπατήσεων δι' ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν.

Καὶ τὰ εἰδικὰ αὐτὰ προβλήματα ἐντάσσονται εἰς τὸ γενικώτερον Κυβερνητικὸν πρόγραμμα δι' ἀνάπτυξιν καὶ ἔκρινά σκοπιμὸν νὰ τὰ ἀναφέρω.

Εἶναι φανερόν, κ. Πρόεδρε, ὅτι τὸ ἔτος 1977 τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως νὰ εἶναι ἐπαλξις ἐξορμήσεως πρὸς ἐπίτευξιν τῶν στόχων πού θέτει τὸ ἐν λόγω σχέδιον.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι συμφωνοῦμεν μὲ τοὺς στόχους αὐτοῦ τοῦ Σχεδίου καὶ καθῆκον ἔχουμεν νὰ βοηθήσωμεν τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου πρὸς εὐημερίαν τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ ὃ ὁποῖος μόνον ἔτσι θὰ ἀνθέξῃ ἀγωνιζόμενος μέχρι πλήρους δικάϊωσης. Εὐχαριστῶ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἐκφράσω μερικὰς ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τόσον ἐπὶ τῆς γενικῆς φιλοσοφίας καὶ πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ὅσον καὶ ἐπὶ εἰδικῶν ἐπιμέρους θεμάτων.

Εἰς γενικὰς γραμμάς πιστεύω ὅτι ὁ ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμὸς εἶναι προϊόν μιᾶς πολὺ σοβαρᾶς καὶ μελετημένης πολιτικῆς καὶ προσεγγίσεως τῆς οἰκονομίας ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως, εἰδικὰ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομ-

κων, και ή ιεράρχησις τών διαφόρων πρὸς επίλυσιν προβλημάτων ὅσον και αἱ προτεραιότητες τὰς ὁποίας καθορίζει και ἐπιλαμβάνεται ὁ Προϋπολογισμός εἶναι αἱ ὀρθαὶ και ἐπιβεβλημέναί προτεραιότητες.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰσβολῆς μέχρι σήμερον, ὡς γνωστὸν, ὑπῆρξεν ἀξιοθαύμαστος και θεαματικὴ και τοῦτο ὀφείλεται τόσον εἰς τὴν συνετὴν και ταυτόχρονα θαρραλέαν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ὅσον και εἰς τὴν θαυμαστὴν ἀνταπόκρισιν ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ και ἰδίως τῶν παραγωγικῶν τάξεων.

Ὁφείλομεν νὰ τονίσωμεν ἀκόμη μίαν φοράν πολὺ ἔντονα ὅτι ὑψίστη προτεραιότης πρέπει νὰ δίδεται εἰς τὴν ἐπίλυσιν και ἀνακούφισιν τῶν προβλημάτων τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου ἀνεξαρτήτως εἰς ποίαν τάξιν και εἰς ποίαν ἀπασχόλησιν αὐτοὶ εὐρίσκονται.

Ἡ Κυβέρνησις ἔδωκε και συνεχίζει νὰ δίδῃ αὐτὴν τὴν προτεραιότητα και πάρα πολλὰ ἔχουν γίνῃ μέχρι τώρα ἐνῶ πολλὰ ἄλλα προνοοῦνται ἀπὸ τὸν ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμόν.

Ἐπὶ τῶν ὁμῶς ἀκόμη μερικῶν φλέγοντα προβλήματα τὰ ὁποία ἀντιμετωπίσθησαν μόνον μερικῶς ἢ δὲν ἔχουν ἀκόμη ἀντιμετωπισθῆ.

Πρὶν ἀναφερθῶ ἐν συντομίᾳ εἰς μερικὰ τῶν προβλημάτων αὐτῶν θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι ὁ ἀγὼν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ βασίζεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὸ ἀκμαῖον ἠθικὸν και τὴν μαχητικότητα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου και αὐτὰ ἐπιτυγχάνονται μόνον διὰ τῆς ἰκανοποιητικῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν φλεγόντων προβλημάτων τῶν προσφύγων.

Ἀναμφιβόλως τὸ στεγαστικὸν ἀποτελεῖ σήμερον τὸ πλέον φλέγον και ἐπείγον πρόβλημα. Ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἢ ὁποία ὀρθῶς ἀπέφυγε τὸν σκόπελον τῆς Παλαιστινιοποιήσεως τῶν προσφύγων, ἔστερξε νὰ ἐπιλύσῃ τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα τῶν προσφύγων και τοῦτο, ἐπαναλαμβάνω, ὑπῆρξε ὡστὸν και ἐνδεδειγμένον.

Εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ὁμῶς ὑπῆρξαν καθυστερήσεις και ὁ ρυθμὸς ἀνεγέρσεως οἰκιῶν ὑπῆρξε δυστυχῶς βραδύτερος ἀπὸ τὸν προγραμματισθέντα ἀρχικῶς και ἀπὸ τὸν ἀναμενόμενον.

Δὲν θὰ ὑπεισέλθω ἐν λεπτομερείᾳ εἰς τοὺς λόγους διὰ τὴν βραδύτητα και καθυστέρησιν ἢ ὁποία παρατηρήθη, ἀρκοῦμαι νὰ ἀναφέρω εἰς γενικὰς γραμμάς ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξῃ περισσότερος συντονισμὸς μεταξὺ τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν Τμημάτων, καλύτερος και πλέον μελετημένος προγραμματισμός, ὡς ἐπίσης ἢ γραφειοκρατικὴ τάσις ἢ ὁποία παρατηρεῖται ἀκόμη εἰς ὠρισμένα Κυβερνητικὰ Τμήματα πρέπει νὰ δώσῃ τὴν θέσιν τῆς εἰς μίαν πλέον δυναμικὴν και γρήγορον ἀντιμετώπισιν και ἐπίλυσιν προβλημάτων ἀμέσως μόλις δημιουργοῦνται.

Εἰς ὠρισμένας Κυβερνητικὰς Ἐπηρεσίας ὑπάρχουν ἀκόμη διαδικασίαι και ρυθμοὶ προπολεμικοί. Εἶναι ἀνάγκη ὅπως αἱ διαδικασίαι και οἱ ρυθμοὶ αὐτοὶ προσαρμοσθοῦν εἰς τὰ νέα δεδομένα και τὰς ἐκτάκτους συνθήκας τῶν σημερινῶν κρίσιμων ἡμερῶν και νὰ δημιουργηθῇ «πνεῦμα ἀμεσότητος και συντομεύσεως» χωρὶς βεβαίως τοῦτο νὰ ἐπηρέασῃ τὴν ὀρθὴν λήψιν ἀποφάσεων και τὴν ποιοτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν σχεδίων. Πιστεύω εἰς τὸν τόμῳ αὐτὸν και ὀμιλῶ ἐπισκοδομητικά, ὅτι ὑπάρχουν ἀρκετὰ περιθώρια βελτιώσεως.

Μία ἄλλη πτυχὴ τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος εἶναι τὸ θέμα τῶν ἐνοικίων. Οἱ ξένοι ἀπὸ τὸν Λίβανον ἐδημιούργησαν μίαν ἠύξημένην Ζήτησιν κατοικίων πρὸς ἐνοικίαισιν, μὲ ἀποτέλεσμα μίαν ὑπέρμετρον και ἀδικαιολόγητον αὔξησιν ἐνοικίων και ἀκόμη χειρότερα μίαν ἀπαράδεκτον συμπεριφοράν, εὐτυχῶς μόνον μιᾶς μικρᾶς μερίδος ἰδιοκτητῶν κατοικίων, πρὸς

τούς πρόσφυγες ένοικιαστάς. Ἀναμένομεν, καί αἱ ἄρμόδια Ἐπιτροπαί τῆς Βουλῆς ἤδη ἐργάζονται ἐπὶ τούτου, μίαν νομοθετικὴν θέσπισιν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἢ ὁποῖα νὰ καθορίζη κατηγορίας καὶ κλίμακας ἐνοικίων καὶ νὰ προνοῇ ποινικὰ μέτρα εἰς τὰς περιπτώσεις παρανόμου παρενοχλήσεως τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν ἀπὸ τούς ἰδιοκτῆτας.

Ἐν ἄλλο πολὺ σοβαρὸν καὶ φλέγον πρόβλημα, ἡ ἐπίλυσις τοῦ ὁποίου δὲν πρέπει νὰ βραδύνῃ περαιτέρω, εἶναι τὸ θέμα τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων ἐπὶ τῶν χρεῶν αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν πρὸ τῆς εἰσβολῆς.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ γεγονότος καὶ τῆς ἀνάγκης ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀνακουφίσῃ τὸν προσφυγικὸν κόσμον ἀπὸ τὸ ψυχολογικὸν ἄγχος καὶ τὰς ὑφισταμένους πιέσεις πρὸς ἀποπληρωμὴν τῶν χρεῶν καὶ τόκων, τίθενται ἐπὶ τάπητος καὶ εὐρύτερα οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ ἐρωτήματα.

Ἐνα μεγάλο μέρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ἐπιχειρηματῖαι, καταστηματαρχαί, γεωργοὶ καὶ ἄλλαι τάξεις ἀδυνατοῦν νὰ ἐπαναδραστηριοποιηθῶν καὶ ἔτσι παραμένει ἐν ἀδρανείᾳ ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ δυναμικοῦ ἔνεκα τῆς σκιάς καὶ τοῦ ἄγχους τῶν ὑφισταμένων χρεῶν.

Γνωρίζομεν ὅτι ἡ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ μελετᾷ ἀπὸ μὴνός τρόπους μερικῆς ἢ ὀλικῆς ἀντιμετώπισεως τοῦ προβλήματος. Σύντομα ἡ Βουλὴ θὰ κληθῆ νὰ ἐκφέρῃ ἀπόψεις καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ παρούσα Βουλὴ θὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ θέμα αὐτὸ ὑπεύθυνα καὶ ἀποτελεσματικὰ καὶ ὅτι τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ ληφθοῦν δὲν θὰ εἶναι ἡμίμετρα ἀλλὰ θὰ δίδουν ἐπαρκῆ ἀνακούφισιν εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν τάξιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ οὕτως ὥστε νὰ συνεισφέρουν ὅλοι, πρόσφυγες καὶ μὴ, μὲ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν εἰς τὴν ἀναστήλωσιν τῆς οἰκονομίας μας καὶ τὸ ἀδρανοῦν ἐπιχειρηματικὸν δυναμικὸν νὰ ἐπαναδραστηριοποιηθῆ εἰς τὸ μέγιστον δυνατόν ἐπίπεδον.

Συναφῶς πρὸς τοῦτο ἡ Κυβέρνησις διὰ καταλλήλων μέτρων πρέπει νὰ δημιουργήσῃ συνθήκας ὄχι μόνον ἀπασχολήσεως τοῦ ἀδρανοῦντος ἐργατοῦπαλληλικοῦ δυναμικοῦ, ἀλλὰ καὶ συνθήκας ἴσων εὐκαιριῶν δι' ὅλους, συμπεριλαμβανομένους καὶ τῶν προσφύγων. Δὲν νοεῖται νὰ ὑπάρχουν δύο τάξεις, οἱ τυχεροὶ καὶ οἱ ἄτυχοι τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, καὶ οἱ πρόσφυγες πρέπει νὰ ἐκφύγουν σὺν τῷ χρόνῳ ἀπὸ τὰ στενὰ πλαίσια τῆς ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματος διαβιώσεως ἀπὸ τοῦ «σήμερα εἰς αὔριον» καὶ νὰ δύνανται νὰ προβλέψουν τουλάχιστον εἰς τὴν οἰκονομικὴν σφαῖραν εἰς ἓνα ἀπώτερον μέλλον σταθερῆς ἀπασχολήσεως, προόδου καὶ προπαντὸς «ἴσων εὐκαιριῶν».

Ἐνα παράδειγμα μιᾶς τοιαύτης ἀντιμετώπισεως καὶ κατανοήσεως εἶναι νὰ γίνωνται δεκτὰ ὡς ἐχέγγυα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατ' ἐπέκτασιν ὑπὸ τῶν τραπεζῶν διὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίησιν ἐκτοπιθεθέντων ἐπιχειρηματιῶν καὶ ἀγροτῶν κ.λ.π. περιουσιακὰ στοιχεῖα εἰς τὰ ὑπὸ κατοχὴν ἐδάφη.

Ἡ Κυβέρνησις ὀρθὰ καὶ ἐποικοδομητικὰ ἀντιμετώπιζε τὸ πρόβλημα ἐπαναδραστηριοποιήσεως διαφόρων ἄλλων τάξεων τῶν προσφύγων, ὅπως οἱ μικροκαταστηματάρχαι, βιοτέχναι, ἄλιεῖς, κτηνοτρόφοι κ.λπ. καὶ τούς παρέσχε δάνεια καὶ χορηγίας διὰ νὰ ἐπαναδημιουργήσουν τὴν ἐπαγγελματικὴν τους ἀπασχόλησιν. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ χρῆζει ἐπανεξετάσεως τὸ ὅλον θέμα εἶναι τὸ πᾶσόν τοῦ δανείου τὸ ὁποῖον δίδεται καὶ τὸ ὁποῖον πιθανῶς ἔνεκα τῶν ἠϋξημένων συντελεστῶν κόστους νὰ μὴ εἶναι ἐπαρκές. Ἐπίσης ὑπάρχουν μερικαὶ κατηγορίαι ἐπαγγελμάτων, ὅπως οἱ μικροβιομήχανοι, μελισσοκόμοι κ.λ.π., διὰ τούς ὁποῖους δὲν ὑπῆρξαν διαθέσιμα δάνεια ἢ τὰ διαθέσιμα κοινῶς ἐξητλήθησαν ἢ ἀκόμη ἡ ἐπαναδραστηριοποίησις των δὲν ἐμπίπτει ἐντὸς τῶν ἐγκεκριμένων δανείων ἢ τέλος εὐρίσκονται εἰς μίαν μέσην κατηγορίαν ἀπὸ ἐκείνας διὰ τὰς ὁποίας ἐγένετο πρόνοια πρὸς δανεισμόν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς περιπτώσεις ἐνδείκνυται ὅπως ἐπανεξετασθῆ τὸσον τὸ ὕψος τῶν χορηγουμένων δανείων ὡς ἐπίσης καὶ αἱ ἐπὶ μέρος κατηγορίαι καὶ τὰ κριτήρια τὰ ὁποῖα λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν.

Τέλος, εἰς τὸ θέμα τῶν προσφυγικῶν προβλημάτων ὀφείλω νὰ ἀναφέρω τὴν περίπτωσην τῶν Τουρκικῶν συνοικιῶν Λεμεσοῦ, Λάρνακος καὶ Πάφου, εἰς τὰς ὁποίας ἐγκατεστάθησαν πρόσφυγες καὶ τῶν ὁποίων αἱ συνθήκαι διαβιώσεως παραμένουν πολὺ ἀντίξοι καὶ δύσκολοι. Βεβαίως εἶναι τοῦτο θέμα τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν ἔργων τὰ ὁποῖα συνήθως προγραμματίζουν οἱ Δῆμοι ἐκάστης πόλεως, πλὴν ὅμως ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ καταβάλλῃ εἰδικὴν χορηγίαν πρὸς τοὺς Δήμους διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων εἰς τὰς Τουρκικὰς συνοικίας ἀνεξαρτήτως πρὸς τὰ γενικώτερα ποσὰ τὰ ὁποῖα ἐτησίως χορηγοῦνται διὰ τὰ ἀναπτυξιακὰ ἔργα τῶν Δήμων.

Τὰ ἴδια προβλήματα καὶ δεδομένα ἰσχύουν καὶ διὰ τὰ πρῶν Τουρκικὰ χωρία ἢ τὰς μικτὰς κοινότητας εἰς τὰς ὁποίας κατοικοῦν πρόσφυγες καὶ ἐντὸς τοῦ ἰδίου πνεύματος ἀναμένεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν περισσότερον ἔμπρακτος καὶ ταχεῖα ἀντιμετώπισις τῶν προβλημάτων τῶν προσφύγων οἱ ὁποῖοι διαβιοῦν τώρα εἰς αὐτὰς τὰς κοινότητας.

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν βεβαίως μόνον μερικὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα προβλήματα τῶν προσφύγων διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ὁποίων ἀναμένεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν μία περισσότερον μεθοδικὴ καὶ δυναμικὴ ἀντιμετώπισις χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίη ὅτι δὲν ἐκτιμᾶται δεόντως ἢ μέχρι τοῦδε Κυβερνητικὴ συμπαράστασις καὶ ἀρωγὴ.

Ἐρχόμενος τώρα εἰς τὴν γενικωτέραν οἰκονομικὴν πολιτικὴν ὡς καθορίζεται διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐπαναλαμβάνω ὅτι τόσοσιν ἢ ἱεράρχησις προτεραιότητων ὅσον καὶ τὰ διάφορα μέτρα τὰ ὁποῖα λαμβάνονται καὶ ἐλήφθησαν ἤδη πρὸς ἐπαναδραστηριοποίησιν τῆς οἰκονομίας εἶναι τὰ ἐνδεικνύμενα.

Ἐπάρχει ὅμως κάποια ἀνησυχία ἢ ὁποῖα διακατέχει ἐμένα προσωπικὰ εἰς τὸ ἀκόλουθον θέμα :

Προηγουμένως κατὰ τὰ 15 ἔτη τὰ προηγηθέντα τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς ἢ ἀνάπτυξις τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας ὑπῆρξε, θὰ ἔλεγα, ἰσόρροπος. Ὅλοι οἱ παραγωγικοὶ τομεῖς τῆς οἰκονομίας, βιομηχανία, οἰκοδομαί, γεωργία, τουρισμός, ναυτιλία κ.λ.π., ἀνεπτύσσοντο παράλληλα καὶ ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν ἴδιον περίπου ρυθμὸν καὶ τοῦτο ἐβάσισε τὴν οἰκονομικὴν ὑποδομὴν τοῦ τόπου μας εἰς σταθερὰ καὶ ἰσοζυγισμένα θεμέλια.

Μετὰ ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν ἐδόθη προτεραιότης, καὶ σωστὰ ἐδόθη, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐξαγωγικῆς βιομηχανίας καὶ ἰδίως ὠρισμένων εἰδῶν, ὅπως εἶδη ἐνδύσεως, ὑποδύσεως, τσιμέντα κ.λ.π.

Ἡ ἄποψίς μου εἶναι ὅτι καίτοι ἐδόθη ἀρκετὴ σημασία εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν ἄλλων τομῶν ὡς ἡ γεωργία καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τουρισμοῦ εἰς τὰ ἐλεύθερα ἐδάφη, ὀφείλει νὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς τοὺς τομεῖς ἀκόμη μεγαλύτερα σημασία οὕτως ὥστε ἡ ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομίας νὰ ἐπανέλθῃ εἰς μίαν ἰσόρροπον καὶ πολὺπλευρον κατεύθυνσιν καὶ νὰ μὴ παραμείνῃ μονόπλευρος. Διότι ἴσως εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνον νὰ στηριζώμεθα μόνον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ προώθησιν ὠρισμένων παραγωγικῶν καὶ ἐξαγωγικῶν αἰχμῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μᾶς καθιστᾷ ἐπιρρεπεῖς ἴσως πέραν τοῦ δέοντος εἰς τὰς διακυμάνσεις τῶν ξένων ἀγορῶν.

Ὡς γνωστὸν ἡ γεωργία ἀντιμετωπίζει σήμερον πολλαπλὰ προβλήματα. Καίτοι δὲν ἀμφισβητῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπιχορηγεῖ, ἐνθαρρύνει καὶ συμπαρίσταται εἰς πολλοὺς τομεῖς τῆς γεωργικῆς δραστηριότητος, πολλὰ γεωργικὰ προϊόντα, ὅπως τὰ προϊόντα τῆς ἀμπέλου, τὰ ἐσπεριδοειδῆ κ.λ.π., ἤρχισαν νὰ ἀντιμετωπίζουν νύξημένον συναγωνισμὸν εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἀγορὰς ἐνῶ ταυτόχρονα οἱ ἰδικοὶ μας συντελεσταὶ κόστους διαφοροποιοῦνται δυσμενῶς εἰς βάρος τῶν Κυπριακῶν προϊόντων. Τὸ κόστος τοῦ ὕδατος δι' ἄρδουσιν εἰς Κύπρον εἶναι ἴσως σήμερα τὸ πλέον ὑψηλὸν ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας μεσογειακὰς χώρας. Ἐπὶ παραδείγματι τὸ κόστος τοῦ ὕδατος

πρός ἀρδευσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι περίπου τὸ 1/20 τοῦ ἰδικοῦ μας κόστους τοῦλάχιστον εἰς τὴν γεωργίαν. Ἡ ἀνάπτυξις διαφόρων ἄλλων συναγωνιστικῶν ἀγορῶν, αἱ καλλιέργειαι ἐσπεριδοειδῶν εἰς τὸ «Δ» τοῦ Νείλου, εἰς τὴν Περσίαν, Ἑλλάδα κ.λ.π. καὶ αἱ μεγαλύτεραι ἐπιχορηγήσεις πρὸς τὴν γεωργίαν αἱ ὁποῖαι δίδονται ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις αὐτῶν τῶν χωρῶν μᾶς προβληματίζουν. Μία ἀντιπαράθεσις τῶν κινήτρων καὶ ἐπιχορηγήσεων τὰ ὅποια δίδει ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἰς τὴν γεωργίαν ἀποδεικνύει τὴν ἀνάγκην ἐπανεξετάσεως τῶν κινήτρων καὶ ἐπιχορηγήσεων τὰ ὅποια θὰ πρέπει νὰ παράσχη ἡ Κυβέρνησις πρὸς τὴν γεωργίαν μας διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ διατηρήσῃ ἓνα ἰκανοποιητικὸν βιοτικὸν ἐπίπεδον εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον.

Ταυτόχρονα πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ προσεκτικὴ μελέτη καὶ ὁ πειραματισμὸς δι' ἐκείνας τὰς καλλιέργειας εἰς τὰς ὁποίας αἱ συνθῆκαι, αἱ προοπτικαὶ καὶ «τὸ κόστος εὐκαιρίας» ἀποδεικνύουν συναγωνιστικότητα πρὸς ἐξαγωγὰς καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ συνεχίσῃ τὸν καθοδηγητικὸν ρόλον της πρὸς αὐτάς τὰς κατευθύνσεις.

Ἐπίσης εἰς τὸ θέμα ἐμπορίας καὶ διαθέσεως φθαρτῶν καὶ ἄλλων γεωργικῶν προϊόντων ἀναμένομεν νὰ δοθῇ ἀκόμη μεγαλύτερα σημασία εἰς τὰς μικτὰς ἐμπορικὰς ἀποστολὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, νὰ συνεχισθῇ ἡ προσπάθεια νὰ διερευνηθοῦν αἱ ἀγοραὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ νὰ βελτιωθοῦν τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα τὰ ὅποια σήμερον χρησιμοποιοῦνται ἐντὸς τῆς ὅλης πολιτικῆς διὰ καλυτέραν διάθεσιν τῶν προϊόντων αὐτῶν.

Τὸ ὕδατικὸν πρόβλημα παραμένει βεβαίως ἓνας μέγας περιοριστικὸς παράγων. Τὰ ἔργα τὰ ὅποια προγραμματίζει ἡ Κυβέρνησις εἶναι σοβαρὰ καὶ θὰ ἔλενα ἀκόμη εὐφάνταστα καὶ θὰ λύσουν μέγαν μέρος τοῦ προβλήματος. Πλὴν ὅμως χρειάζεται ἐπιτάχυνσις τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἀναμένεται ἡ ἐξεύρεσις βραχυπροθέσμων καὶ μεσοπροθέσμων λύσεων διὰ προβλήματα τὰ ὅποια εἶναι ἄμεσα καὶ ὁ χρόνος δὲν περιμένει, ὅπως τὸ πρόβλημα ἀρδεύσεως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Κοκκίνοχωρίων.

Εἰς τὸν τομέα τοῦ τουρισμοῦ πιστεύω ὅτι καίτοι πολλὰ ἔχουν γίνει μέχρι τώρα διὰ τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐλευθέρων ἐδαφῶν, ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐπαυξήσῃ καὶ νὰ συγκεκριμενοποιήσῃ περισσότερο τὸ ἐνδιαφέρον της.

Εἰσηγοῦμαι τὰ ἀκόλουθα :

- (1) Αὔξεις τῶν ὀλικῶν κονδυλίων τὰ ὅποια ἡ Κυβέρνησις εἶναι σήμερον διατεθειμένη νὰ δανείσῃ εἰς ἐνδιαφερομένους ἐπιχειρηματίας πρὸς ἀνάγερσιν τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων.
- (2) Εἰς περιπτώσεις ὅπου ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἀδυνατεῖ νὰ ἐξεύρῃ τὰ ἀπαραίτητα κεφάλαια ἢ ἐχέγγυα πρὸς ἀνάγερσιν τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων ἡ Κυβερνητικὴ πλευρὰ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἀνάγερσιν αὐτῶν τῶν τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ νὰ τὰς ἐνοικιάσῃ ἢ πωλήσῃ μὲ θάσιν ἓνα μακροπρόθεσμον σχέδιον ἀποπληρωμῆς δοθησομένης προτεραιότητος εἰς ἐκτοπισθέντας ἐπιχειρηματίας ξενοδόχους.
- (3) Νὰ δοθῇ προτεραιότης ὅσον ἀφορᾷ τὰ κονδύλια διὰ τὴν δανειοδότησιν νέων ξενοδοχείων εἰς ἐκτοπισθέντας ξενοδόχους οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν σχετικὴν πείραν καὶ τὸ "Know-how".
- (4) Τὸ θέμα ἰδρύσεως καζίνο ὡς μέσου προωθήσεως τουρισμοῦ καθίσταται σήμερον ἐπιτακτικώτερον κυρίως λόγῳ τῆς ἐλλείψεως ψυχαγωγίας πρὸς τοὺς ξένους περιηγητάς. Πλείστα τουριστικὰ χωρὰ ἔχουν ἐπιτρέψει τὴν λειτουργίαν καζίνων μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν, τελευταίως μάλιστα ὑπάρχουν πληροφορίαι ὅτι οἱ Τούρκοι προωθοῦν τὸ θέμα αὐτὸ εἰς τὸ Τουρκοκρατούμενον μέρος τῆς νήσου.

- (5) Εισηγοῦμαι ὅπως ὁ Σύνδεσμος Ξενοδόχων ἀντιπροσωπεύεται εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Κ.Ο.Τ. χάριν τῆς καλυτέρας ἐναρμονίσεως καὶ διαμορφώσεως τῆς τουριστικῆς πολιτικῆς.
- (6) Ἰδιαιτέρα σημασία ὀφείλεται νὰ δοθῆ εἰς τὰ ὄρεινὰ θέρετρα καὶ διάφορα ἔργα, ὅπως ἡ τουριστικὴ ἀνάπτυξις τῆς πλατείας τοῦ Τροόδου κ.λ.π. καὶ πρέπει νὰ ἀναληφθοῦν προσπάθειαι ἐπαυξήσεως τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος ἀπὸ τὰς Ἀραβικὰς χώρας πρὸς τὰ ὄρεινὰ θέρετρα. Ἐπὶ τούτοις εἰσηγοῦμεθα τὴν ἴδρυσιν ἰδιαιτέρου γραφείου τοῦ Κ.Ο.Τ. εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόσμον καὶ τὴν δημιουργίαν ἐιδικῆς Ὑπηρεσίας Τουρισμοῦ ὅπου δὲν ὑπάρχουν γραφεῖα τοῦ Κ.Ο.Τ. καὶ ὅπου ὑπάρχουν διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Πρέπει νὰ ἀναληφθοῦν ἐπίμονοι προσπάθειαι προσελκύσεως τουριστῶν ἀπὸ χώρας αἱ ὁποῖαι μέχρι σήμερον δὲν ἀπετέλουν παραδοσιακὰς πηγὰς τουρισμοῦ, ἀλλὰ αἱ ὁποῖαι διὰ καταλλήλου ἐκστρατείας δυνατόν νὰ καταστοῦν σημαντικαὶ πηγαὶ τουρισμοῦ διὰ τὴν Κύπρον. Ταῖαῦται χώραι εἶναι αἱ Ἀραβικαὶ καὶ αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, εἰδικώτερον δὲ ὁ ἀπόδημος ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀναληφθοῦν ἰδιαίτεροι προσπάθειαι ἐπανελκύσεως τοῦ Σκανδιναυικοῦ ρεύματος τουρισμοῦ τὸ ὁποῖον ἀπωλέσθη μετὰ ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολήν.

- (7) Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μαρίναν Λάρνακος, ἡ Κυβέρνησις νὰ προγραμματίσῃ τὴν ἀνάγειν τουριστικῶν μαρίνων εἰς ἄλλας πόλεις καὶ τοποθεσίας τῆς Κύπρου καὶ εἰδικώτερα εἰς τὴν Πάφον καὶ περιοχὴν Λεμεσοῦ. Ἐνδείκνυται εἰς τὰς περιοχὰς τῶν μαρίνων νὰ ἐνθαρρύνεται ἰδιαιτέρως ἡ ἀνάγειν ξενοδοχείων καὶ ἄλλων τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ἐρχόμενος τῶρα εἰς τὸ θέμα τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, εἶναι δίκαιον νὰ ἀποτίσωμεν τιμὴν τόσον εἰς τὴν Κυβερνητικὴν πλευρὰν ὅσον καὶ εἰς τὴν εὐφάνταστον τόλμην καὶ παλυμήχανον νοστορπίαν τοῦ Κυπρίου ἐπιχειρηματίου ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε μίαν ἀξιόλογον βιομηχανικὴν δραστηριότητα καὶ διήνοιξε νέας ἀγορὰς καὶ νέους ὀρίζοντας διὰ τὰ Κυπριακὰ προϊόντα.

Ταυτόχρονα διὰ νὰ συνεχισθῆ καὶ νὰ προωθηθῆ ἀκόμη περισσότερο τὸ βιομηχανικὸν ἐπίτευγμα τὸ ὁποῖον ἐπετελέσθη, πρέπει ἡ Κυβέρνησις μαζί με τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐπιχειρηματίας νὰ μελετήσουν τὰ σημερινὰ δεδομένα με προσοχὴν καὶ νὰ μὴ ἐπαναπαυθοῦν εἰς τὰς δάφνας τῶν ἀλλὰ νὰ προγραμματίσουν τὸ μέλλον με προοπτικὴν καὶ σύνεσιν.

Ἐν πρώτοις θὰ ἔλεγα ὅτι ἓνας βασικὸς στόχος εἶναι ἡ διεύρυνσις τῶν ἀγορῶν διὰ τὰ Κυπριακὰ Προϊόντα. Πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν πολὺ καλὰ προοπτικαὶ διευρύνσεως τῶν Δυτικῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀγορῶν χωρὶς βέβαια νὰ ὑποτιμῶμεν καμμίαν ἄλλην ἀγορὰν ἐκ Δυσμῶν ἢ Ἀνατολῶν.

Πεποίθησίς μου εἶναι ὅτι διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ διεύρυνσις τῶν ἀγορῶν καὶ ἡ αὔξησις τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων πρέπει νὰ ἐπέλθουν ὠρισμένα τροποποιήσεις εἰς τὴν σημερινὴν βιομηχανικὴν ὑποδομὴν.

Μία βασικὴ καὶ ἐπιθυμητὴ ἐξέλιξις εἶναι ἡ συγχώνευσις "mergers" ἢ ἡ μεγέθυνσις τοῦ μίνιμουμ μεγέθους ἐξαγωγικῶν βιομηχανικῶν μονάδων διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ :

- (α) Ἰκανοποίησις πιθανῆς ζήτησεως ἀπὸ μεγάλες ἀγορὰς.

- (β) Διατήρησις ικανοποιητικῶν ἐπιπέδων ποιότητος.
- (γ) Ὑποβίβασμός τοῦ κόστους παραγωγῆς, γενικά «οἰκονομιῶν μεγέθους».
- (δ) Ἐξασφάλισις πρώτων ὑλῶν εἰς χαμηλοτέρας τιμάς.
- (ε) Καλυτέρα μηχανοποιήσις καὶ αὐτοματοποιήσις τῆς βιομηχανίας.

Τοῦτο θὰ ὑποβοηθηθῆ διὰ τῆς καταλλήλου καθοδηγήσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ τῆς δημιουργίας κοινῶν ἐξαγωγικῶν ὀργανισμῶν διαθέσεως προϊόντων εἰς διαφόρους τομείς τῆς βιομηχανίας, ὡς ἡ βιομηχανία ἐνδύσεως, ὑποδήσεως κ.λ.π. Μία ἄλλη βασικὴ καὶ ἐπιθυμητὴ ἐξέλιξις εἶναι ἡ δημιουργία δημοσίων ἐταιρειῶν εἰς τὰς ὁποίας εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις, ὅπου καθίσταται ἀναγκαῖον, νὰ ὑπάρχῃ Κυβερνητικὴ συμμετοχὴ. Ἄλλὰ ἐδῶ, πρέπει νὰ προσέξωμεν ἰδιαίτερω τὴν προσήλωσίν μας εἰς τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Δεχόμεθα βεβαίως τὸν Κυβερνητικὸν παρεμβατισμὸν ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς παρεμποδίσεως ἐκμεταλλεύσεων καὶ μονοπωλιακῶν καταστάσεων ὡς ἐπίσης, καὶ τοῦτο εἶναι πολὺ βασικόν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς καθοδηγήσεως καὶ προωθήσεως δημιουργίας βιοσιμῶν βιομηχανικῶν μονάδων. Ὁ ρόλος τῆς Τραπεζῆς Ἀναπτύξεως θὰ πρέπει νὰ διευρυνθῆ ἀκόμη περισσότερο καὶ νὰ ἀναλαμβάνῃ μαζί μὲ ἄλλα Κυβερνητικὰ Τμήματα νὰ ἐντοπιζῇ βάσει ἐξειδικευμένων μελετῶν τοὺς τομείς ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους ὑπάρχουν δυνατότητες ἀνεγέρσεως βιομηχανικῶν μονάδων καὶ νὰ δημιουργῇ τὰς ἀπαραιτήτους προϋποθέσεις δανειοδοτήσεως καὶ σοβαρῶν κινήτρων τὰ ὁποῖα θὰ προσελκύουν τὸ ἐπιχειρηματικὸν ἐνδιαφέρον. Ἐπίσης εἰσήγησις γίνεται ὅπως δι' ἐιδικῶν φορολογικῶν καὶ ἄλλων κινήτρων ἐνθαρρυνθῆ σὺν τῷ χρόνῳ ἢ μετατροπὴ ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς Δημοσίας Ἐταιρείας.

Τὸ θέμα δημιουργίας δημοσίων ἐταιρειῶν θὰ ὑποβοηθήσῃ καὶ θὰ ἐπισπεύσῃ σὺν τῷ χρόνῳ τὴν ἀνάγκην δημιουργίας χρηματιστηρίων (Stock exchange) εἰς Κύπρον.

Ταυτόχρονα δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμῶμεν καὶ τὴν συνεχῆ ἀνάγκην δημιουργίας βιομηχανιῶν ἀντικαταστάσεως εἰσαγωγῶν, ὡς ἦτο ἡ πολιτικὴ μας πρὸ τῆς εἰσβολῆς, ἀλλὰ βέβαια χωρὶς τοῦτο νὰ ἀποβαίῃ εἰς βάρος τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ καὶ τοιαῦται βιομηχανίαί πρέπει νὰ ἀποβαίνουν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ κατόπιν μιᾶς περιόδου πιθανῆς προστασίας συναγωνιστικῶν ξένων προϊόντων τόσοσιν εἰς ποιότητα ὅσων καὶ εἰς τιμὴν.

Ἄποψίς μου εἶναι ὅτι ὁ Νόμος περὶ Ἀποσβέσεων ὑπῆρξεν ἐν σοβαρὸν κίνητρον βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως καὶ θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ ἀναμένῃ τὸ τέλος τοῦ 1977 διὰ νὰ ἀποφασίσῃ τὴν ἀνανέωσίν του ἢ μὴ, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀνανέωσῃ τάχιστα αὐτὰ νὰ δυνηθοῦν αἱ ἐπιχειρήσεις νὰ προγραμματίσουσιν βάσει τοῦ Νόμου αὐτοῦ ἠδυσμένας ἐπενδύσεις.

Προσωπικὰ θὰ ἔβλεπα τὴν ἀνάγκην ἐνὸς περιπλέον φορολογικοῦ κινήτρου τὸ ὁποῖον ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸν σημερινὸν Νόμον περὶ Ἀποσβέσεων, θὰ ἐνθαρρύνῃ τὰς κεφαλαιουχικὰς δαπάνας τῶν ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων, ἤτοι κάποιαν εὐνοϊκωτέραν φορολογικὴν μεταχείρισιν διὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῶν κερδῶν τὸ ὁποῖον δὲν διανέμεται εἰς μερίσματα ἀλλὰ χρησιμοποιεῖται διὰ σκοποὺς ἐπεκτάσεως τῶν βιομηχανιῶν καὶ ἄλλων ἐπιχειρήσεων. Συγκεκριμένα θὰ ἠδύνατο νὰ ἐνθαρρυνθῆ ἡ δημιουργία ἀποθεματικοῦ δι' ἀντικατάστασιν στοιχείων τοῦ παγίου ἐνεργητικοῦ τὸ ὁποῖον νὰ ἐξαιρῆται φορολογίας ἢ νὰ τυγχάνῃ εὐνοϊκωτέρας φορολογικῆς μεταχειρίσεως λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν τοῦ μεγάλου σημερινοῦ κόστους ἀντικαταστάσεως μηχανημάτων λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ πληθωρισμοῦ εἰς τὰς διαφόρους χώρας προμηθείας τῶν μηχανημάτων.

Ἡ συμμετοχὴ μας εἰς διεθνεῖς ἐκθέσεις, αἱ τακτικαὶ ἐμπορικαὶ ἀποστολαὶ διὰ τῆς ἀπὸ κοινοῦ συμμετοχῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐνδιαφερομένων ἐπιχει-

ρηματιῶν, ἡ συστηματικὴ προβολὴ τῶν Κυπριακῶν προϊόντων εἰς τὰς ἑξέ-
 νας ἀγορὰς πρέπει νὰ συνεχισθοῦν ἀμείωτοι καὶ μάλιστα νὰ ἐπαυξηθοῦν.

Ἐπικροτοῦμεν τὴν ἀναδιοργάνωσιν ἢ ὁποῖα ἤρχισε νὰ γίνεταί εἰς τὸ
 Ἰπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἀποσκοποῦσαν εἰς ἓνα καλύτερον
 διαχωρισμὸν τοῦ ἐμπορικοῦ ἀπὸ τὸ βιομηχανικὸν Τμῆμα τοῦ Ἰπουργείου
 καὶ ἀναμένομεν σὺν τῷ χρόνῳ ὁ διαχωρισμὸς αὐτὸς νὰ συνεχισθῆ καὶ νὰ
 λάβῃ ἐντονωτέραν μορφήν.

Ἐνας ἄλλος ἀπαραίτητος συντελεστής εἰς τὴν περαιτέρω βιομηχανικὴν
 ἐπέκτασιν καὶ ἀνάπτυξιν εἶναι ἡ συνέχισις τῆς υπάρξεως βιομηχανικῆς καὶ
 ἐργατικῆς εἰρήνης. Καλοῦμεν τὰς παραγωγικὰς τάξεις, ἐργοδότας καὶ ἐρ-
 γαζομένους, νὰ ἐπιδείξουν αὐτοσυγκράτησιν καὶ προσήλωσιν εἰς τὸ πνεῦμα
 τοῦ κοινοῦ μνημονίου τὸ ὁποῖον ὑπεγράφη κατόπιν ἐπανειλημμένων δια-
 βουλεύσεων μεταξὺ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων
 παραγωγικῶν τάξεων. Ὑποστηρίζομεν τὴν δικαίαν διανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος
 λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν πραγματικῶν δυνατοτήτων τῆς Κυπριακῆς
 οἰκονομίας καὶ τῆς ἀνάγκης νὰ συνεχισθῆ χωρὶς ἀνασταλτικούς παράγοντας
 ἢ ἀνάκαμψις τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας ἐπ' ἀγαθῶ ὅλων τῶν τάξεων τοῦ
 Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἡ κατάργησις τοῦ περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν Νόμου, ἡ
 ἐπαναφορὰ τῶν κοινωνικῶν χορηγημάτων καὶ ἡ προγραμματιζομένη ἐπα-
 ναφορὰ τοῦ τιμαρίθμου ἀποτελοῦν βήματα πρὸς τὴν σωστὴν κατεύθυνσιν.

Ἡ ἐπιχειρηματικὴ τάξις πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ πραγματοποιῆ
 λογικὰ κέρδη τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν κίνητρον περαιτέρω ἐπαναδραστηριοποι-
 ῆσεως καὶ ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος ἀποφεύγουσα ὅμως ὑπερκέρδη καὶ
 ὑπερβασίας αἱ ὁποῖαι δὲν συνάδουν μὲ τὴν σημερινὴν ἑκτακτον κατάστα-
 σιν. Ταυτόχρονα ἡ ἐργατικὴ τάξις πρέπει νὰ βελτιώνη σταθερῶς τὸ βιο-
 τικὸν τῆς ἐπίπεδον ἐντὸς μιᾶς σταθερῶς καὶ ὑγιῶς ἀναπτυσσομένης οἰκο-
 νομίας. Ὅλοι οἱ ἀνωτέρω στόχοι ἀποτελοῦν μέρος τοῦ ἰδίου πλαισίου,
 δηλαδὴ τῆς ἀρμονικῆς σχέσεως καὶ τῆς εὐρύθμου ἐπιλύσεως τῶν ἐργατι-
 κῶν διαφορῶν καὶ οἰαδῆποτε παρέκκλισις ἀπὸ τὴν ἐπιθυμητὴν εὐρυθμίαν
 εἰς τὰς ἐργατικὰς σχέσεις θὰ εἶναι ἐξ ἀντικειμένου ἀνασταλτικὸς παρά-
 γων τόσον διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας ὅσον καὶ διὰ τὴν
 βελτίωσιν τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου ὅλου τοῦ λαοῦ.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν τιμῶν καὶ ποσοστῶν κέρδους ἡ Ἐπιτροπὴ τιμῶν
 ἀναμένεται νὰ συνεχίσῃ τὸν συμβουλευτικὸν τῆς ρόλον χωρὶς ὅμως νὰ
 τῆς δοθῆ οἰοσδῆποτε θεσμικὸς ρόλος ὁ ὁποῖος θὰ ὑποκαθιστᾷ τὸν ρόλον
 τῆς Κυβερνήσεως καὶ πιθανὸν νὰ ἀποβῆ ἀφετηρία δημιουργίας ταξικῶν
 διαφορῶν εἰς ἀνεπίτρεπτον χρόνον. Ταυτόχρονα τὰ κριτήρια τοῦ καθορι-
 σμοῦ τιμῶν καὶ ποσοστῶν κερδῶν εἰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις πρέπει νὰ
 εἶναι πάντοτε καλὰ μελετημένα καὶ δίκαια, νὰ ὑποβοηθοῦν ἀπὸ τὴν μίαν
 πλευρὰν τὴν συνέχισιν τῆς ἐπιχειρηματικῆς καὶ ἐπενδυτικῆς δραστηριότη-
 τος καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην νὰ ἀποθαρρύνουν οἰανδῆποτε τάσιν αἰσχροκερδίας
 ἢ μονοπωλιακῆς καταστάσεως. Εἰς τὸν καθορισμὸν ποσοστοῦ κέρδους εἰς
 τὰς βιομηχανίας ἐπέστη ὁ καιρὸς νὰ μελετηθῆ ὡς βᾶσις ὑπολογισμοῦ τὸ
 οὕτω καλούμενον "current cost accounting" ἢ Λογιστικὴ εἰς τρεχούσας
 τιμὰς, ἢ ὁποῖα λογιστικὴ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὸν παράγοντα τοῦ πληθωρι-
 σμοῦ εἰς τὸ κόστος ἀντικαταστάσεως μηχανημάτων καὶ ἄλλων στοιχείων
 παγίου ἐνεργητικοῦ.

Συγχρόνως ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ἀπολαβῶν καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς πιθα-
 νὰς ἐργατικὰς διαφορὰς, τὸ Ἰπουργεῖον Ἐργασίας, ὡς προνοεῖ τὸ κοινὸν
 μνημόνιον, ἀναμένεται νὰ διαδραματίσῃ σοβαρὸν ρυθμιστικὸν καὶ μεσολα-
 βητικὸν ρόλον ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ἡ ἀπαιτούμενη ἐργατικὴ εἰρήνη καὶ εὐρυ-
 θμία εἰς τὰς ἐργοδοτικῶ-παλληλικὰς σχέσεις καὶ νὰ ὑποβοηθηθοῦν οἱ στό-

χοι τούς οποίους ἔθεσεν ἡ Κυβέρνησις ὅσον ἀφορᾶ τὸ ποσοστὸν τῆς ἐτησίας αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὸν περιορισμὸν τῶν πληθωριστικῶν τάσεων.

Ἀναμένομεν συντόμως, ἐντὸς τοῦ 1977, τὴν τελικὴν συναρμολόγησιν καὶ ἐπισηφίσιον τοῦ κώδικος βιομηχανικῶν σχέσεων ὁ ὁποῖος καθυστερεῖ ἀπὸ τοῦ 1974 καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ὁποῖου θὰ θέσῃ τὰς καταλλήλους διαδικασίας διὰ τὴν εὐρυθμὸν ἐπίλυσιν ἐργατικῶν διαφορῶν.

Εἰς τὸ θέμα τῆς μεταναστεύσεως καὶ εἰδικὰ ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀπασχόλησιν Κυπρίων ἐργατῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, δὲν ἀποκρύπτω ὅτι μὲ διακατέχει κάποια ἀνησυχία. Ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν εἶναι λίαν εὐπρόδοκτα τὰ ἐμβάσματα τὰ ὁποῖα προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἀπασχόλησιν αὐτὴν καὶ τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν πράγματι πολύτιμον εἰσφορὰν εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν καὶ γενικὰ τὴν εὐρωστίαν τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας. Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν παρετηρήθη τελευταῖα σοβαρὰ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν εἰς ὠρισμένας βιομηχανίας, ἰδίως ἐξαγωγικὰς, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξε νὰ δημιουργηθοῦν προβλήματα παραγωγῆς καὶ ἐκτελέσεως παραγγελιῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικόν ὡς ἐπίσης ὑπέρμετρα ἐργατικὰ αἰτήματα. Τὸ ἴδιον πρόβλημα παρετηρήθη καὶ εἰς τὸν οἰκοδομικὸν τομέα. Τὸ θέμα εἶναι πολὺ σοβαρὸν διότι ἐὰν δὲν ἔχωμεν τὰς ἀμέσους δυνατότητας νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὴν ζήτησιν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ συγχρόνως ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς συντελεστὰς κόστους νὰ ἐπηρεάσουν δυσμενῶς τὴν συναγωνιστικότητά τῶν Κυπριακῶν προϊόντων, τοῦτο ὄχι μόνον βραχυπροθέσμως ἀλλὰ καὶ μακροχρονίως θὰ ἀναστειλῇ τὴν προσπάθειαν τῆς μονίμου κατακτήσεως ξένων ἀγορῶν ἢ ὁποῖα προσπάθεια σήμερον εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀρχικόν της στάδιον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καθιστᾶ ἀκόμη σοβαρώτερον τὸ πρόβλημα. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας πιστεύει ὅτι τὸ πρόβλημα εἶναι προσωρινόν καὶ θὰ ἐπιλυθῇ σύντομα διὰ τῆς ταχυρρυθμοῦ ἐκπαίδευσσεως τὴν ὁποίαν ὑπερθεματίζομεν καὶ διὰ τῆς οὖν τῶ χρόνως ἐπιστροφῆς Κυπρίων ἐργαζομένων ἀπὸ τὰς Ἀνατολικὰς καὶ Ἀραβικὰς χώρας.

Δὲν διαφωνοῦμεν μὲ τὴν ἄποψιν αὐτὴν κατ' ἀνάγκην, ἐὰν ὅμως μελλοντικῶς — καὶ τονίζω ἐμφαντικὰ τὴν θέσιν αὐτὴν — διαφανῇ ὅτι ἡ ἀπασχόλησις Κυπρίων εἰς τὸ ἐξωτερικόν ἀποτελεῖ ἓνα μόνιμον ἀνασταλτικὸν παράγοντα τῆς Κυπριακῆς βιομηχανίας καὶ ἐν γένει τῆς οἰκονομίας, προσωπικὰ δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ προτεραιότης, τονίζω νὰ δοθῇ προτεραιότης, εἰς τὰς ἀνάγκας ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας ἔστω καὶ ἐπὶ κινδύνῳ μειώσεως τῶν ἐμβασμάτων τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ Κυβέρνησις ὅταν εὐρεθῇ, ἐὰν εὐρεθῇ, πρὸ τοιαύτης ἐκλογῆς, νὰ λάβῃ τὰ δέοντα μέτρα ὅσον ἀφορᾶ τὰς ἀδείας ἐργασίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν διὰ νὰ μὴν ἀνασταλῇ ὁ ρυθμὸς ἀναπτύξεως τῆς Κυπριακῆς βιομηχανίας καὶ ἐν γένει τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας.

Ἡ σωστὴ προτεραιότης εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας ἣτις ἀποτελεῖ μόνιμον παράγοντα καὶ μετὰ ἡ εἰσπραξις ξένου συναλλάγματος ἀπὸ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ Κυπριακοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἣτις ἀποτελεῖ καὶ πρέπει νὰ ἀποτελῇ μόνον προσωρινὴν διευθέτησιν. Ταυτόχρονα τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας πρέπει νὰ προβῇ εἰς μίαν μελέτην εἰς βάθος τῶν μελλοντικῶν ἀναγκῶν τῆς Κυπριακῆς βιομηχανίας εἰς ἐργατικὸν δυναμικόν καὶ βάσει αὐτῆς τῆς μελέτης νὰ προγραμματίσῃ ἀναλόγως τὴν πολιτικὴν του ἐπὶ τοῦ θέματος.

Τὸ θέμα ἐπίσης τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ ἐργατικῶν χειρῶν πού ἀπασχολοῦνται εἰς Ἑλλάδα, ὑπολογιζομένου ἐπεὶ τῶν 15,000 ἐκ τῶν ὁποίων ἐλάχιστα ἐμβάσματα ἔρχονται εἰς Κύπρον πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ σοβαρῶς τὴν Κυβέρνησιν. Ἐνα παράδοξον θεβαίως τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται εἶναι ἡ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν εἰς ὠρισμένους τομεῖς ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ ἡ ὑπαρξις τοπικῆς ἀνεργίας καὶ ὑποαπασχολήσεως εἰς ὠρισμένας περιοχὰς

ὅπως τὰ Κοκκινοχώρια. Ἀναμένομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ συμπληρώσῃ συντόμως τὴν μελέτην διὰ τὴν ἴδρυσιν βιομηχανικῆς περιοχῆς εἰς Κοκκινοχώρια, ἢ ὅποια εἰσήγησις ἐγένετο ἀρχικῶς ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου καὶ ὅτι ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος θὰ ληφθῆ εὐνοϊκὴ ἀπόφασις ἐν ὧσιν πλὴν ἄλλοις καὶ τῆς ἀκριτικῆς φύσεως τῶν Κοκκινοχωρίων καὶ τῶν ποικίλων προβλημάτων τὰ ὅποια παρουσιάζουν σήμερον αἱ γεωργικαὶ καλλιέργειαι εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως ὕδατος.

Καὶ ἐφ' ὅσον εὐρισκόμεθα εἰς τὸ θέμα τῶν βιομηχανικῶν περιοχῶν ἴσως πρέπει νὰ τονισθῆ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξῃ περισσότερος συντονισμὸς μεταξὺ τῶν ἀρμοδίων Τμημάτων τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν καὶ ὑλοποίησιν σχεδίων κατασκευῆς βιομηχανικῶν περιοχῶν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἀσφάσεως καὶ καθορισμοῦ μιᾶς περιοχῆς μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ ὅλου ἔργου. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς βιομηχανικῆς περιοχῆς Λευκωσίας καὶ ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις ὑπῆρξε καὶ ἀνευθυνότης καὶ ἀμέλεια ἐπεδείχθη ἀπὸ πλευρᾶς τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων. Ἐχῶ ἤδη εἰσηγηθῆ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ πρὸς τὸ Τμήμα Προγραμματισμοῦ, καὶ ἐπαναλαμβάνω τώρα αὐτὴν τὴν εἰσήγησιν, διὰ τὸν διορισμὸν μιᾶς μονίμου Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς Προγραμματισμοῦ καὶ ἀξιοποιήσεως βιομηχανικῶν περιοχῶν εἰς τὴν ὁποίαν νὰ παρακάνηται ἐκτός ἀπὸ τοὺς ἐκπρωσώπους τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργείων καὶ Ὑψηλοῦ καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ὀργανώσεων τῶν ἐπιχειρηματικῶν τάξεων καὶ ἢ ὅποια Ἐπιτροπὴ νὰ παρακλουθῆ τὴν ἔγκαιρον καὶ ταχεῖαν ὑλοποίησιν τῶν διαφόρων συναφῶν σχεδίων ἀναφορικῶς μὲ τὰς βιομηχανικὰς περιοχὰς ὅπως ἐπίσης νὰ καθορίζῃ κριτήρια διὰ τὴν ἐπιλογὴν τοποθετήσεων ὡς ἐπίσης κριτήρια διὰ τὰ βιομηχανικὰ εἶδη τὰ ὅποια εἶναι ἐπιθυμητὸν νὰ κατασκευάζωνται ἐντὸς τῶν περιοχῶν αὐτῶν.

Εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐμπορίου, πλὴν ἄλλοις, δύο σοβαρὰ προβλήματα καὶ θέματα εἶναι σήμερον εἰς τὸ προσκόνιον.

Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ συμφωνία συνδέσεως μὲ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ κατ' ἐπέκτασιν ἡ γενικὴ πολιτικὴ τοῦ τόπου, τὸ δεύτερον πρόβλημα εἶναι ἡ παρατηρουμένη ἀνεπάρκεια τῶν λιμένων Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος καὶ τὰ συναφῆ προβλήματα ἀποσυμφορήσεως τῶν λιμένων, τὸ ἐκ τούτων ἀνακύψαν θέμα ἐπιβολῆς ἐπιναύλων 25%—30% ἀπὸ τὰς ναυτιλιακὰς ἐταιρείας, ἀναλογοῦν μὲ ἐπιπλέον ἐπιβάρυνσιν £6.000.000 ἑτησίως, ὡς ἐπίσης τὸ θέμα τῶν ἀποχετευτικῶν χώρων εἰς τὰ λιμάνια κ.λ.π.

Καὶ τὰ δύο θέματα εἶναι πολὺ μεγάλα καὶ δὲν ἐξαντλοῦνται, γι' αὐτὸ θὰ ἀρκεσθῶ εἰς πολὺ συντόμους ἐπιγραμματικὰς παρατηρήσεις καὶ συμπεράσματα.

Εἰς τὸ θέμα τῆς συμφωνίας συνδέσεως μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. πιστεύω πρῶτον ὅτι εἶναι ἐπιθυμητὴ μία νέα συμφωνία διότι τὸ ἐμπόριον τῆς Κύπρου μὲ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. θὰ συνεχίσῃ καὶ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη νὰ εὐρίσκειται εἰς πρῶτον πλάνον καὶ διότι γεωπολιτικῶς ἡ Κύπρος εὐρίσκειται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν περιφέρειαν τῆς Εὐρώπης. Δὲν ἐξετάζω τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ὑφισταμένη συμφωνία ἠδράνησε, πιστεύω ὅμως ὅτι τὸ πολιτικο-οικονομικὸν κλίμα ἔναντι τῆς Κύπρου εἰς Εὐρώπην εἶναι σήμερον εὐνοϊκὸν διὰ τὴν ὑπογραφὴν μιᾶς σοβαρᾶς καὶ ἐφαρμοσίμου ἐμπορικῆς συμβάσεως ἢ ὅποια εὐελπιστῶ ὅτι θὰ διδῆ περιθώρια ζωῆς εἰς τὰ οἰκία προϊόντα καὶ θὰ εἶναι εὐεργετικὴ δι' ἄλλα γεωργικὰ καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Πιστεύω ἐπίσης ὅτι μία νέα συμφωνία μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. θὰ εἶναι εὐεργετικὴ καὶ πολιτικῶς ἔνεκα τῆς ἐπικειμένης εἰσδοχῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ τῆς ἐξαρτήσεως τῆς Τουρκίας ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. αἱ ὅποια εἰς δεδομένην στιγμὴν δυνατόν νὰ πιάσουν τὴν Τουρκίαν διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ μίαν δικαιότεραν στάσιν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ.

Ἐχων ἀναφέρει τὰ ὡς ἄνω καὶ πρὸς ἀποφυγὴν οἰωνδῆποτε ἐσφαλμένων ἐντυπώσεων σπεύδω νὰ τονίσω ὅτι οἰαδῆποτε ἐμπορικὴ συμφωνία μὲ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάσῃ ἀνασταλτικῶς τὰς καλὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς Κύπρου μὲ ἄλλας χώρας καὶ ἰδίως τὰς χώρας τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐπαυξήσῃ κατὰ εὐεργετικὸν τρόπον τὰς διμερεῖς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς τῶν μὲ τὴν Κύπρον.

Τὸ μικρὸν σχετικῶς μέγεθος τῆς Κύπρου ἔχει καὶ τὰ πλεονεκτήματά του εἰς τὸ ὅτι εἶναι εὐκόλον διὰ τὴν Κύπρον περιορίζουσαν τὰς ἐξωτερικὰς ἀντιδράσεις εἰς τὸ ἐλάχιστον νὰ συνεχίσῃ τὴν ἤδη ὑφισταμένην πολιτικὴν τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν μὲ ὅλας τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ ἀπορροφῶν εἰς ἀμειπτικὰς τιμὰς τὰς ἐξαγωγὰς μας καὶ νὰ προμηθεύουν εἰς συναγωνιστικὰς τιμὰς τὰ πρὸς εἰσαγωγὴν εἶδη.

Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μία ἀμοιβαίότης εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἰαπωνία ἐξάγει προϊόντα μεγάλῃς ἀξίας εἰς Κύπρον ἐνῶ αἱ εἰσαγωγαὶ τῆς ἀπὸ τὴν Κύπρον εἶναι ἐλάχισται, πρέπει νὰ τύχῃ τῆς ἰδιαίτερας προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐμπορικὴ τακτικὴ «τάμπινκ» τῆς Ἰαπωνίας ἔχει ἤδη δημιουργήσῃ σοβαρὰς ἀντιδράσεις εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ ἤδη ἤρχισαν νὰ λαμβάνωνται μέτρα ἀπὸ τὰς χώρας αὐτὰς ἐναντι τῆς πολιτικῆς «τάμπινκ» τῆς Ἰαπωνίας. Ἐπομένως πρέπει καὶ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις νὰ προβληματοισθῇ ἐπὶ τοῦ θέματος.

Εἰς τὸ θέμα τῶν λιμένων εὐελπιστῶ ὅτι τὰ διάφορα μέτρα τὰ ὁποῖα ἐξήγγειλε ὁ Ὄργανισμὸς Λιμένων καὶ τὰ ὁποῖα ἀνέφερε προσφάτως εἰς μίαν ἀκρόασιν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, διὰ τὴν ἀποσυμφόρησιν τῶν λιμένων καὶ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος ἀποθηκευτικοῦ χώρου, θὰ ἐφαρμοσθοῦν συντόμως καὶ θὰ εἶναι ἀποτελεσματικὰ διὰ νὰ μειωθῇ ἢ ἀκόμη καὶ νὰ ἀρθῇ ὁ ἐπίναυλος καὶ ταύτοχρόνως νὰ καταστῇ δυνατόν νὰ συνεχίσῃ ἡ Κύπρος τὸν ἐπηξημένον ρόλον τῆς ὅσον ἀφορᾷ τὸ διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον τὸ ὁποῖον εἰσέφερε πολῦτιμον συνάλλαγμα εἰς τὸν τόπον κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας.

Ἐὰν παρ' ἐλπίδα δὲν ἐπιτευχθῇ συντόμως ἡ ἀποσυμφόρησις τῶν λιμένων καὶ ἡ κατάργησις τοῦ ἐπίναυλου, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἄλλη ἐκλογὴ ἀπὸ τοῦ νὰ θυσιάσωμεν μέρος τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὰς συνθήκας συμφορήσεως τῶν λιμένων ἤρχισε νὰ ἀποβαίνει εἰς βάρος τῶν Κυπριακῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς πιστεύω ἐπίσης ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει καὶ πάλιν νὰ προβληματοισθῇ ὅσον ἀφορᾷ μίαν παλαιὰν εἰσῆγησιν διὰ τὴν δημιουργίαν «στρατηγικῶν ἀποθεμάτων» (buffer stock) δι' ὠρισμένα βασικὰ ἐμπορεύματα πρὸς ἀποφυγὴν σοβαρῶν ἐλλείψεων καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τυχόν κρισίμων περιστάσεων προερχομένων ἐκ τῆς πολιτικῆς ἀβεβαιότητος καὶ τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ὁ πολὺ εὐαίσθητος πολιτικὸς χώρος τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου.

ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Εἰς τὸ θέμα τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, ὁμολογουμένως ἀπὸ πλευρᾶς ἐκτοπίσματος πλοίων ὑπὸ Κυπριακὴν σημαίαν, ἡ Κύπρος εὐρίσκεται ὑψηλὰ εἰς τὴν λίσταν τῶν κρατῶν. Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν σὺν τῶ χρόνῳ ὀφείλομεν νὰ βελτιώσωμεν τὴν ποιότητα τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας παρέχει σήμερον ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία διὰ νὰ ἀρθῇ ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἡ Κυπριακὴ σημαία εἶναι σημαία εὐκαιρίας καὶ τὰ ἠύξημένα ἐξοδα πρὸς ἐπίτευξιν τούτου δυνατόν νὰ προέλθουν ἀπὸ ἠύξημένα τέλη ἐκτοπίσματος, ἐγγραφῆς ναυτιλιακῶν ἐταιρειῶν καὶ ἄλλας διευθετήσεις, διότι πράγματι ὑπάρχουν

περιθώρια τόσον διὰ τὴν αὔξησιν τῶν ἐσόδων ἀπὸ τὴν ναυτιλίαν ὅσον καὶ διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ παρέχῃ ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία.

Ἡ σκέψις ἡ ὁποία ὑπάρχει νὰ δημιουργηθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἰδικὸν Τμήμα Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας εἶναι ὀρθή καὶ τοῦτο θὰ ἀποβῇ τὸ πρῶτον βήμα πρὸς τὴν σωστὴν κατεύθυνσιν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπιθυμοῦμεν νὰ εἰσηγηθοῦμεν πρὸς καλυτέραν ἀξιοποίησιν τῶν εὐκαιριῶν τὰς ὁποίας παρουσιάζει σήμερον ἡ γεωλογικὴ θέσις τῆς Κύπρου ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν δημιουργήσων Κυπριακὴν Ναυτιλιακὴν Ἐταιρείαν ἡ ὁποία νὰ ἐξυπηρετῇ τὸ διαρκῶς αὐξανόμενον ἐμπόριον μετὰ τὰς γειτονικάς, Ἀραβικάς καὶ ἄλλας χώρας.

Ἐπιθυμῶ νὰ κλείσω τὴν παροῦσαν εἰσήγησιν μετὰ μερικὰς γενικὰς διαπιστώσεις ἐπὶ τῆς ὑφῆς τοῦ ἐλλειμματικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν πιθανῶν ἀμέσων ἢ ἐμμέσων ἀντικτύπων τῆς ἐλλειμματικότητος τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπὶ τῆς δημοσιονομικῆς καὶ οικονομικῆς μας πολιτικῆς.

Ἡ συνολικὴ δημοσιονομικὴ διαχείρισις ἡ ὁποία ἀναμένεται νὰ ἀσκήσῃ ἀποφασιστικὴν ἐπεκτατικὴν ὥθησιν ἐπὶ τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος ἐμφανίζεται ἐλλειμματικὴ, ἐκφράζεται ὅμως ἡ ἐλπίς συμφώνως τοῦ οικονομικοῦ προτύπου τῆς Κυβερνήσεως ὅτι περιορίζεται ἐντὸς ὁρίων τὰ ὁποία δὲν ἐπιτρέπουν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν τιμῶν καὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συνυπολογιζομένης καὶ τῆς δραστηριότητος τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν καὶ ἐπιχειρήσεων, ὁ δημόσιος τομεὺς ἀναμένεται νὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν δραστηριοποίησιν τῆς οικονομίας κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 1977.

Ἡ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἀναμένεται νὰ συνεχίσῃ ἐνισχύουσα τὴν προσπάθειαν τόνωσεως τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος καὶ θὰ εἶναι ἐκ προθέσεως ὀλιγώτερον ἐλλειμματικὴ παρὰ ἐκείνη τοῦ 1976 λόγω κυρίως τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ συμβολὴ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως δὲν ἔχει εἰσέτι ἀνέλθει μέχρι τοῦ ἐπιθυμητοῦ ἐπιπέδου λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνάγκης διὰ ταχεῖαν δραστηριοποίησιν.

Τὸ ἐλλεμμα τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀνέρχεται εἰς 5½ ἑκατομμύρια λίρας ἐνῶ ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως μένει σχεδὸν ἀκάλυπτος.

Τὰ ἐλλείμματα αὐτὰ θὰ καλυφθοῦν ἀπὸ ἐξασφαλισθέντα δάνεια ἢ ἀπὸ δάνεια τὰ ὁποῖα θὰ ἐξασφαλισθοῦν ἀπὸ διεθνεῖς ὀργανισμοὺς καὶ ἄλλας πηγὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἀπὸ ἐσωτερικὸν δανεισμόν, κυρίως ἀπὸ τὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν. Νοσημένον ὅτι ὁ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δανεισμὸς ἐκ φύσεως ἐμπεριέχει περισσοτέρας πληθωριστικὰς τάσεις, εἶναι εὐτύχημα ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν παρουσιάζει πλεόνασμα διὰ τὸ 1976 καὶ οὕτω διευκολύνεται ὁ ἐσωτερικὸς δανεισμὸς.

Τὸ μέγεθος τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶναι ἐν τούτοις ἐνδεικτικὸν τῆς προσπάθειας καὶ ἀποφασιστικότητος τῆς Κυβερνήσεως νὰ διαδραματίσῃ πρωτοποριακὸν ρόλον εἰς τὴν τόνωσιν τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος καὶ τὴν ἐν γένει ἀνάκαμψιν τῆς οικονομίας.

Ἐδῶ δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ Δημόσιον Χρέος εὐρίσκεται ἀκόμη συγκριτικῶς εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀφήνει περιθώρια διὰ περαιτέρω δανεισμόν τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἐναντι τοῦ ἐλλειμματικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἐὰν ἀνετρέξωμεν εἰς τὰ μετὰ τὴν εἰσβολὴν ἔτη, ἡ πολιτικὴ ἡ ὁποία ἠκολούθηθῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐλλειμματικοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς περίοδον ὑψηλῆς ρευστότητος τῶν τραπεζῶν καὶ μικροῦ ἐλλείμματος ἢ πλεονάσματος εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν ἦτο ἡ ἐνδεδειγμένη καὶ ἀπέφερον ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Διὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ ἐλλειμματικοῦ προϋπολογι-

σμοῦ 19 ἑκατομμύρια τὸ 1974, 27 ἑκατομμύρια τὸ 1975, 24 ἑκατομμύρια τὸ 1976 καὶ ὑπολογιζομένου ἐλλείμματος 20 ἑκατομμυρίων τὸ 1977 ἡ Κυβέρνησις ἐδημιούργησεν εὐεργετικὰς ἀλυσιδωτὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας καὶ εὐκαιρίας ἀπασχολήσεως καὶ ἀναπτύξεως μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθῆ ἱκανοποιητικὸς ρυθμὸς ἀνακάμψεως καὶ δραστηριοποιήσεως πόρων εἰς τὴν οἰκονομίαν οἱ ὁποῖοι θὰ ἔμεναν διαφορετικὰ ἀνεκμετάλλευτοι.

Βεβαίως ὁ μεγάλος κίνδυνος εἰς τὸν ἐλλειμματικὸν προϋπολογισμὸν ὁ ὁποῖος ἠΰξησε κατ' ἀνάγκην τὴν κυκλοφορίαν τοῦ χρήματος διὰ τῆς ἐκδόσεως Κυβερνητικῶν χρεωγράφων κ.λ.π. εἶναι ἡ δημιουργία ἐπικινδύνων πληθωριστικῶν τάσεων. Αἱ τάσεις αὗται δύνανται νὰ ἐξουδετερωθοῦν μόνον διὰ τῆς διαθεσιμότητος ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἢ τῆς ἠϋξημένης παραγωγικότητος ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς ἠϋξημένης ζήτησεως δι' αὐξημένης παραγωγῆς ἐπιτοπίως. Διὰ νὰ δυνηθῆ ὅμως νὰ ἐπέλθῃ ἠϋξημένη παραγωγή, ἥτοι νὰ γίνουν ἠϋξημένοι ἐπενδύσεις πρέπει νὰ αὐξηθῆ καὶ ἡ τάσις ἀποταμιεύσεως ἢ νὰ ἐπιτευχθῆ δανεισμὸς βασιζόμενος εἰς οἰκονομικὰ κριτήρια μόνον ἀπὸ τὰ ἐξωτερικόν.

“Ὅλα τὰ προαναφερθέντα περιθώρια ὑπάρχουν σήμερον εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ συνδυάζουσα τὴν τόλμην μὲ τὴν σύνεσιν θὰ συνεχίσῃ νὰ χαράσῃ τὴν «Χρυσὴν Τομὴν» ἐνθαρρύνουσα ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν τὴν περαιτέρω ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν συμμετοχὴν ὄλων τῶν τάξεων εἰς τὰς καλυτέρας συνθήκας διαβιώσεως, αἱ ὁποῖαι ἀναμένονται νὰ δημιουργηθοῦν, διδουσα ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν προσφύγων, τῶν ἐργατοῦπαλλήλων, τῶν γεωργῶν καὶ γενικὰ τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων τάξεων καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀγρυπνον προσπάθειαν τοῦ περιορισμοῦ πιθανῆς ὑπερμέτρου ἀναζωπυρώσεως πληθωριστικῶν τάσεων αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐνδημικαὶ εἰς μίαν ὑπὸ ἀνάκαμψιν οἰκονομίαν.

Τελειῶνων θὰ ἦτο παράλειψις ἐὰν δὲν ἐπεσήμαινα ἓνα πολὺ σοβαρὸν πρόβλημα τὸ ὁποῖον θὰ πρέπει νὰ ἔχῃ ἤδη ἀπασχολήσει τὴν Κυβερνητικὴν πλευρὰν.

“Ενεκα τῆς μὴ ἐπαρκοῦς ἐπαναδραστηριοποιήσεως τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν καταθέσεων κατὰ 35—40%, ἡ ρευστότης τῶν τραπεζῶν ἠϋξήθη σημαντικῶς ἔχουσα φθάσει πέραν τοῦ 15—20% πέραν τοῦ ἐπιθυμητοῦ, ποσοστὸν τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει πέραν τῶν 50 ἑκατομμυρίων λιρῶν.

Ταυτόχροπως ἡ Κυβέρνησις ἤρχισε μέσον τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς ἐκδόσεως χρεωγράφων νὰ χρησιμοποιῆ μέρος τῆς περιπλέον ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ δημοσίου τομέως. Δηλαδή ἡ κατάστασις ἢ ὁποία παρουσιάζεται σήμερον εἶναι ὅτι ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς διαθέτει περιπλέον ρευστότητα ἀλλὰ ἀδυνατεῖ νὰ τὴν χρησιμοποιῆ πλήρως, ὁ δὲ δημόσιος τομεὺς ἔχει μεγάλας ἐπενδυτικὰς ἀνάγκας καὶ ὑποχρεοῦται νὰ χρησιμοποιῆ τὴν ρευστότητα τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως.

Τὸ πρόβλημα ὅμως ἔγκειται εἰς τὸ ἐξῆς :

Αἱ καταθέσεις τῶν Τραπεζῶν, δηλαδή ἡ ρευστότης τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως, ἀποτελοῦν βραχυπροθέσμους διευθετήσεις ἐνῶ τὰ ἀναπτυξιακὰ καὶ ἄλλα ἔργα τοῦ δημοσίου τομέως ἀποτελοῦν μακροπροθέσμους διευθετήσεις καὶ προϋποθέτουν μακροπροθέσμους ἀσπληρωμάς.

Τοῦτο εἰσάγει εἰς τὸ ὅλον σύστημα ἓνα στοιχεῖον ἀσταθείας τὸ ὁποῖον πιθανῶς νὰ ἐνταθῆ ἐὰν καὶ ὅταν ἐπιτευχθῆ ἢ ἐπιθυμητὴ πλήρης ἐπαναδραστηριοποίησις τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ σημαίνῃ συναγωνισμὸν μεταξὺ τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου τομέως διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ρευστότητος τῶν τραπεζῶν.

Βεβαίως όταν συμβή τοῦτο, ὁ δημόσιος τομεὺς θὰ ἔχη ἐνώπιον του δύο ὑπαλλακτικὰς λύσεις δι' ἐσωτερικὸν τούλάχιστον δανεισμὸν ἢ νὰ περικόψῃ τὰ ἐξοδὰ του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι μᾶλλον ἀνεπιθύμητον ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας καὶ μὲ τὰς σημερινὰς ἀνάγκας, καίτοι κάποια περικοπὴ εἶναι εὐκόλον νὰ γίνῃ ἐφ' ὅσον ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς θὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν δημόσιον τομέα εἰς ὠρισμένους τομεῖς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος ἢ νὰ αὐξήσῃ διὰ φορολογίας τὰ ἔσοδά του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἴσως ἐπιτευχθῆ καὶ αὐτομάτως ἄνευ νέων φορολογιῶν ἐφ' ὅσον διὰ τῆς ἐπαναδραστηριοποιήσεως τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως τὰ διὰ φορολογίας ἔσοδα τῆς Κυβερνήσεως θὰ αὐξηθοῦν.

Ἐδῶ ὅμως πρέπει νὰ κάμωμεν μίαν ἀκόμη παρατήρησιν ὅτι παρετηρήθη τελευταίως τάσις μερικῶν ἐξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων αἱ ὁποῖαι πραγματοποιοῦν ἱκανοποιητικὰ κέρδη νὰ ἐπιδεικνύουν ἀπροθυμίαν νὰ χρησιμοποιήσουν τὰ κέρδη αὐτὰ διὰ περαιτέρω ἐπενδύσεις (διὰ τοῦτο καὶ προηγουμένως εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἀνεφέρθη εἰς ὠρισμένα ἐπιπρόσθετα κίνητρα διὰ νὰ ὑποβοηθήσουν τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐπιχειρήσεων διὰ τῆς χρησιμοποίησης ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου καὶ κερδῶν).

Ἐάν αὕτη ἡ τάσις γενικευθῆ, εὐρισκόμεθα ἐνώπιον μιᾶς πολὺ ἐπικινδύνου ἐξελίξεως, ἥτοι τὴν πιθανὴν αὐξήσιν τῆς καταναλώσεως, ἰδίως εἰσαγομένων εἰδῶν πολυτελείας, ἢ τὴν ὑπέρμετρον αὐξήσιν τῶν ἐξόδων διὰ σκοποῦς ψυχαγωγίας εἰς βάρος τῶν ἐπενδύσεων καὶ τῶν ἀναπτυξιακῶν ρυθμῶν τοὺς ὁποίους προγραμματίζομεν, δηλαδὴ τὸ φαινόμενον αἱ ἐξαγωγαὶ μας νὰ αὐξάνουν αὐτομάτως τὴν «ροπὴν πρὸς εἰσαγωγὰς».

Τοῦτο πρέπει νὰ ἀποφευχθῆ μὲ κάθε τρόπον διότι θὰ ἔχη δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ θὰ ἐνθαρρύνῃ ὑπερμέτρος πληθωριστικὰς τάσεις.

Κλείων θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω ἀκόμη μίαν φοράν τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀντιμετώπισε καὶ ἀντιμετωπίζει ὀρθὰ καὶ μελετημένα τὸ οικονομικὸν θέμα καὶ ὅτι ταυτόχρονα ὁ λαὸς μὲ συναίσθημα εὐθύνης καὶ συνεργασίας ὅλων τῶν τάξεων θὰ συνεχίσῃ νὰ ἐργάζεται δι' ἓνα καλύτερον οικονομικὸν μέλλον ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς καθολικῆς προσπάθειας νὰ θωρακισθῆ ὁ ἑλληνισμὸς τῆς Κύπρου πλὴν ἄλλοις καὶ οικονομικῶς διὰ νὰ ἐπιβίωσῃ καὶ νὰ δικαιωθῆ.

Ἡ οικονομικὴ ἀνάπτυξις καὶ ἐπιβίωσις εἶναι ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ δικαίωσιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν ὑπάρχει μόνιμος θέσις διὰ τοὺς ἀδελφοὺς Τουρκοκυπρίους ὅταν ἀποφασίσουν νὰ προσέλθουν εἰς μίαν ὑγιᾶ συνεργασίαν ἐντὸς ἐνὸς κράτους καὶ μιᾶς οικονομίας ἐνιαίας καὶ ἀδιασπαστου καὶ ἐντὸς ἐνὸς πλαισίου μιᾶς δικαίας λύσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν καὶ ψηφισμάτων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Οἱ δύο προϋπολογισμοὶ ποὺ συζητοῦνται στὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποτελοῦν ἓνα ἀπὸ τὰ βασικώτερα νομοθετήματα. Γιατί οἱ προϋπολογισμοὶ ὅπως ὀρθὰ ἀναφέρει ἡ Ἐκθεσὴ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν εἶναι ὁ καθρέπτης τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης. Ὄρθη ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ἔχει θετικὸν ἀντίκτυπο σ' ὅλοκληρο τὸν λαό. Ἀντίθετα λανθασμένη ἐφαρμογὴ τῆς θὰ ἔχη ὅπωςδήποτε ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα γιὰ τὸν λαό. Οἱ φετεινοὶ προϋπολογισμοὶ ἔχουν δύο ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά : Εἶναι προϋπολογισμοὶ συνέχειας τῆς ἐκτάκτου καὶ σοβαρῆς κατάστασης ποὺ δημιουργήθηκε μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή. Εἶναι ἐπίσης οἱ προϋπολογισμοὶ τοῦ νέου οικονομικοῦ πλάνου 1977—1978.

Προτού προχωρήσω γιά νά αναφερθῶ στόν βασικό τομέα τῆς γεωργοκτηνοτροφίας καί τῶν προσφύγων ἀγροτῶν, θά κάμω μερικές γενικές παρατηρήσεις.

Συμφωνῶ μέ τήν ἐμπεριστατωμένη καί ὀρθή ἐκτίμηση τῆς κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καί τοῦ Ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Πατσαλίδη σχετικά μέ τήν οἰκονομική καί δημοσιονομική πολιτική τῆς Κυβέρνησης.

Βασικά ὀρθά ἐφαρμόστηκε αὐτή ἡ πολιτική ἀπό τήν Κυβέρνηση Μακαρίου στά δυό χρόνια πού ἐκτιμοῦμε 1975—1976. Τά ἀποτελέσματα τῆς ἀνάκαμψης τῆς οἰκονομίας μας στόν βιομηχανικό, γεωργοκτηνοτροφικό καί τουριστικό τομέα, αὐτό τό θαῦμα τῆς ἀνάπτυξης καί ἀνάκαμψης τῆς οἰκονομίας μας ἀπό τήν ἐξάρθρωση πού εἶχαμε τόν Ἰούλιο — Αὐγουστο τοῦ 1974, ἐπιβεβαιώνουν τήν ὀρθότητα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς. Ἡ ὀρθότητα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης εἶναι ὁ ἕνας παράγοντας.

Ἐπίσης ὅμως καί ὁ ἄλλος βασικός παράγοντας πού συνέβαλε στή ἀνάπτυξη καί πού δέν πρέπει καθόλου νά ὑποτιμηθῇ. Ὁ ἀγώνας, ἡ συμβολή καί ἡ ἀντίσταση τοῦ λαοῦ μας, οἱ συντονισμένες προσπάθειες λαοῦ καί Κυβέρνησης, ἡ ἀντοχή καί ἡ ἀντίσταση τοῦ προσφυγικοῦ μας κόσμου, πού ὑπέμενε καί ἀγωνίστηκε μέσα ἀπό τό τσιαντήρια καί τά χαλόσπιτα γιά νά ξαναθεμελιωθῇ ἡ οἰκονομία μας, γιά νά ἀναπτυχθῇ ἡ παραγωγή μας. Σ' αὐτούς τοὺς δυό παράγοντες ὀφείλουμε νά προσθέσουμε καί ἕνα τρίτο παράγοντα. Τήν διεθνή οἰκονομική βοήθεια καί συμπαράσταση πού εἶχαμε ἀπό φιλικές Κυβερνήσεις πού πρόθυμα ἀνταποκρίθηκαν νά βοηθήσουν οἰκονομικά τήν Κύπρο μέ διάφορους τρόπους, γιά νά διατηρηθῇ καί νά σταθεροποιηθῇ ἡ Κυβέρνηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ἔτσι ἐξηγεῖται ὀλοκληρωμένα ἡ ἀνάκαμψη πού ἐπετεύχθη στό δίχρονο πού ἐκτιμοῦμε.

Ἡ δευτέρα μου παρατήρηση ἀφορᾷ τοὺς στόχους τοῦ νέου δίχρονου πλάνου.

Νά συνεχιστῇ ἡ ἀνάκαμψη. Νά συνεχιστῇ ἡ ἀνάπτυξη. Νά ἰσχυροποιηθοῦν περισσότερο τά θεμέλια τῆς οἰκονομίας μας. Αὐτός εἶναι ὁ βασικός στόχος ὅπως τόν καθώρισε ὁ Ἐντίμος Ὑπουργός Οἰκονομικῶν. Ὅμως πιό ἐνεργά, πιό συγκεκριμένα, πιό ἀποφασιστικά ἡ Κυβέρνηση ἐπιβάλλεται νά ἐφαρμόσῃ τήν διακηρυγμένη πολιτική γιά δικαιότερη κατανομή τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν, γιά δικαιότερη κατανομή τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος. Πιό ἀποφασιστική ἐφαρμογή αὐτῆς τῆς πολιτικῆς θά ὀδηγήσῃ στήν αὔξηση τῶν εἰσοδημάτων τῶν πτωχοτέρων τάξεων τοῦ λαοῦ, ἐργατῶν, ἀγροτῶν, ὑπαλλήλων, προσφύγων, πολιτική πού θά καθορίζῃ καί θά ἐλέγχει τά κέρδη τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, πολιτική πού θά ἐπιδιώξῃ νά λιγοστέψῃ τό μεγάλο χάσμα μεταξύ πλουσίων καί ἐργαζομένων, ἐπιβάλλεται νά προγραμματισθῇ καί νά προωθηθῇ.

Ἐπίσης ὑπάρχει μιὰ συνεχῶς αὐξανόμενη ἀπόσταση μεταξύ τοῦ βιοτικοῦ ἐπίπεδου καί τῆς ζωῆς τῶν ἐργαζομένων ἐργατοῦπαλλήλων, ἀγροτῶν, προσφύγων καί τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων καί πλουσίων τάξεων. Μεγαλώνει τό χάσμα. Αὐξάνονται τά κέρδη.

Ἡ φορολογική πολιτική τῆς Κυβέρνησης μέ τήν συνεχῆ αὔξηση τῶν ἐμμέσων φόρων πού βαρύνουν περισσότερο τόν λαό, μειώνει συνεχῶς τά εἰσοδήματα τῶν πτωχοτέρων τάξεων. Ἐπιβάλλεται ἀναπροσαρμογή τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης γιά νά αὐξάνονται οἱ ἄμεσοι φόροι ὅπως ἀναφέρει καί ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

Ἡ σταδιακή ἐφαρμογή μιᾶς νέας δημοσιονομικῆς φορολογικῆς καί κοινωνικῆς πολιτικῆς γιά ἴση κατανομή τῶν βαρῶν θά ἰσχυροποιῇ τό Ἐσωτερικό καί Οἰκονομικό μας Μέτωπο, πού ἀποτελεῖ βασική προϋπόθεση στόν ἀγώνα πού διεξάγει ὁ λαός μας γιά εἰρηνική λύση τοῦ πολιτικοῦ μας προβλήματος.

Για την προώθηση πιό όρθης δημοσιονομικής πολιτικής από μέρους της Κυβέρνησης, εισηγούμαστε την σύσταση ενός μικτού Οικονομικού Συμβουλίου με εκπροσώπους της Κυβέρνησης, της Βουλής και των επαγγελματικών Όργανώσεων.

Ἡ τρίτη γενική μου παρατήρηση ἀφορᾶ τὴν πολὺ ὀρθὴ διαπίστωση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν στὴν Ἐκθεση ποὺ ἀναφέρει ὅτι :

«Ὁ ἐδαφικὸς διαχωρισμὸς τῆς νήσου ὑπὸ συνθήκας μιᾶς ἐνοποιημένης καὶ ἰσορρόπως ἀναπτυσσομένης οἰκονομίας ὡς ἦτο φυσικὸν ἐπληξε ὀλόκληρο τὸν κυπριακὸν λαόν, Ἕλληνες καὶ Τούρκους. Ἐκ παραλλήλου ἐνίσχυσε τὴν θέσιν ὅτι τὸ μικρὸν μέγεθος τῆς οἰκονομίας καὶ οἱ σχετικῶς πτωχοὶ φυσικοὶ πόροι τῆς νήσου δὲν ἐπιτρέπουν οἰονδήποτε ἐγχείρημα διασπάσεως τῆς ἐνότητος τοῦ κυπριακοῦ χώρου, ἀλλὰ τουναντίον ἐπιβάλλουν τὴν ἐπαναφορὰν τῆς οἰκονομίας εἰς τὴν ἐνοποιημένην αὐτῆς μορφήν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου τῶν κατοίκων τῆς νήσου».

Ἀναμφισβήτητα ὁ διαχωρισμὸς τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας ἐπληξε καὶ Ζήμισε τόσο τοὺς Ἕλληνες ὡς καὶ τοὺς Τούρκους. Μείωσε τὸ εἰσόδημα τῶν ἐργαζομένων μὲ συνέπειες καὶ γιὰ τίς δυὸ κοινότητες.

Ἔτσι ἐνῶ θὰ συνεχίζουμε τίς προσπάθειες γιὰ ἀνάκαμψη καὶ περαιτέρω ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας στὸν χώρο ποὺ ἐλέγχει ἡ Κυβέρνηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, παράλληλα θὰ πρέπει νὰ ἐνταθοῦν οἱ ἐνέργειες γιὰ ἐπαναφορὰ τῆς οἰκονομίας εἰς τὴν ἐνοποιημένη μορφή της πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων κατοίκων της. Καὶ ὅταν λέμε ἐνταση τῶν διαβημάτων ἀπευθυνόμαστε πρὸς τοὺς Τούρκους ἐργαζομένους γιὰ μιὰ κοινὴ συντονισμένη προσπάθεια γιὰ ἐξεύρεση εἰρηνικῆς λύσης τοῦ προβλήματός μας στὰ πλαίσια τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε. γιὰ μιὰ οἰκονομία ποὺ θὰ καταργῆ τοὺς σημερινούς φραγμοὺς Βορρᾶ καὶ Νότου, μιὰ ἐνοποιημένη Κυπριακὴ οἰκονομία πρὸς ὄφελος ὀλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, Ἑλλήνων καὶ Τούρκων.

Ἐρχόμαστε τώρα στὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργοκτηνοτροφίας ποὺ ἀποτελοῦν ἓνα ἀπὸ τὰ βασικὰ στηρίγματα τῆς οἰκονομίας μας.

Ἀναμφισβήτητα στὰ δυὸ χρόνια ποὺ πέρασαν ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας ἦταν ἐντυπωσιακὴ. Καλύφθησαν οἱ ἀνάγκες σὲ τροφίμα σὲ βασικοὺς τομεῖς καὶ μὲ τὴν αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν καὶ χάρις στίς ἐξαιρετικὰς τιμὲς γιὰ ὠρισμένα μας προϊόντα ἐξασφαλίσαμε πολῦτιμο συνάλλαγμα.

Παρὰ τὴν ἐξάρθρωση τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας, παρὰ τὴν μεγάλη καταστροφὴ τῆς κτηνοτροφίας μας ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ εἰσβολή, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ τὴν συμβολὴ τῶν γεωργοκτηνοτρόφων μας καλύφθησαν σταδιακὰ οἱ ἀνάγκες τοῦ λαοῦ μας σὲ τροφίμα καὶ κἀναμε καὶ ἀρκετὲς ἐξαγωγές.

Ἐχουμε κερδίσει τὴν μάχη τῆς παραγωγῆς. Ὁ λαὸς δὲν στερήθηκε τὰ τροφίμα. Καὶ αὐτὸ ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι ὁ γεωργοκτηνοτροφικὸς κόσμος καὶ οἱ Ἀγροτικὲς Ὄργανώσεις ἔδωσαν τὸ ἀγωνιστικὸ καὶ μαχητικὸ παρόν τους σὲ στενὴ συνεργασία μὲ τὴν Κυβέρνηση γι' αὐτὴ τὴν μάχη γιὰ τὴν ἀναστήλωση τῶν ἐρειπίων τῆς οἰκονομίας μας.

Ἀσφαλῶς ἦταν δυνατὸ νὰ ἔχουμε καλύτερα ἀποτελέσματα. Ἦταν δυνατὸ νὰ ἔχουμε μεγαλύτερη ἀνάπτυξη. Ἦταν δυνατὸ νὰ ἔχουν περισσότερα εἰσοδήματα οἱ γεωργοκτηνοτρόφοι.

Πιστεύουμε ὅτι στὸ νέο δίχρονο πλάνο 1977—1978, θὰ πρέπει νὰ δοθῇ ἀκόμα μεγαλύτερη προσοχὴ στὴ γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία. Ἐξακολουθοῦν ἡ γεωργία καὶ κτηνοτροφία νὰ παίζουσι διπλὸ ρόλο γιὰ τὴν οἰκο-

νομία μας. Προμηθεύουν τὸ πληθυσμὸ μὲ τρόφιμα. Δεύτερο : Προμηθεύουν τὴν βιομηχανία μας μὲ πρῶτες ὕλες, κάνουμε ἐξαγωγές καὶ ἐξασφαλίζουμε πολῦτιμο συνάλλαγμα.

Πῶς εἶναι δυνατό νὰ ἀναπτυχθῆ περισσότερο ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία μας; Πῶς μπορούμε νὰ κάνουμε τίς δυνατότητες ποὺ ὑπάρχουν πραγματικότητα; Πῶς θὰ εἶναι πιὸ στερεές οἱ βάσεις τῆς ἀνάπτυξης μας στὸ δίχρονο πλάνο 1977—1978; Θὰ ὑποβάλουμε μερικές βασικές προτάσεις :

Πρῶτο : Νὰ καθοριστῆ ὡς βασικὸς στόχος στὸ δίχρονο πλάνο ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργοκτηνοτροφικῆς παραγωγῆς συνδυασμένα νὰ γίνεταί καὶ ἡ αὔξηση τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος τῶν γεωργοκτηνοτρόφων καὶ ἰδιαίτερα τῶν πτωχῶν, μεσαίων καὶ προσφύγων ἀγροτῶν. Νὰ αὐξάνεται τὸ εἰσόδημα τῶν χαμηλοτέρων ἀγροτικῶν στρωμάτων.

Δεύτερο : Ἡ ἀνάπτυξη τῆς γεωργοκτηνοτροφικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος ἰδιαίτερα τῶν πτωχῶν ἀγροτῶν εἶναι δυνατό νὰ γίνῃ μὲ τὴν βελτίωση τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης, μὲ ριζοσπαστικά ἀποφασιστικά μέτρα μὲ ὀλοκληρωμένη φιλαγροτικὴ πολιτικὴ.

Τρίτο : Βελτίωση τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης θὰ πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ συγκεκριμένα μέτρα ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων. Οἱ στιγμὲς ποὺ περνοῦμε σήμερα ἐπιβάλλουν αὐτὰ τὰ ριζοσπαστικά ἀγροτικά μέτρα πρὸς ὄφελος τοῦ γεωργοκτηνοτροφικοῦ καὶ τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.

Ποιά πρέπει νὰ εἶναι αὐτὰ τὰ ριζοσπαστικά, ἀποφασιστικά μέτρα;

(α) Ἡ γῆ τῆς Κυβέρνησης, τῶν μοναστηριῶν καὶ τῶν μεγάλων ἰδιοκτητῶν νὰ δοθῆ στοὺς καλλιεργητές, τοὺς ἀκτῆμονες πτωχοὺς γεωργοὺς καὶ κτηνοτρόφους. Νὰ μεγαλώσουν τοὺς κλήρους τῶν φτωχοαγροτῶν. Νὰ κάνουμε βιώσιμους τοὺς κλήρους τῶν προσφύγων ἀγροτῶν. Πῶς θὰ αὐξηθοῦν τὴν παραγωγὴν τους οἱ ἀγρότες δίχως δική τους γῆ; Πῶς θὰ αὐξηθοῦν τὰ εἰσοδήματα τῶν γεωργοκτηνοτρόφων, πῶς θὰ αὐξηθοῦν τὰ εἰσοδήματα τῶν προσφύγων, ὅταν πουλᾷ ἡ Κυβέρνηση τὴν χαλίτικη γῆ στοὺς ἀγρότες στὶς τιμές τῆς ἀγορᾶς;

Νὰ βοηθήσῃ ἡ Κυβέρνηση μὲ ἓνα συστηματικὸ πρόγραμμα στὴν ἀξιοποίηση χιλιάδων σκαλῶν ἄγονης καὶ ὀρεινῆς καλλιεργήσιμης γῆς.

Στὸν προϋπολογισμὸ ποὺ συζητοῦμε ἀναφέρεται τὸ ποσὸ τῶν 44 χιλιάδων λιρῶν γιὰ ἔργα ἀξιοποίησης γῆς. Εἶναι πολὺ μικρὸ αὐτὸ τὸ ποσόν. Ἀναφέρονται ἐπίσης τὰ μικρὰ ποσὰ τῶν 10 χιλ. λιρῶν, γιὰ ἀγορὰ μηχανημάτων καὶ 24 χιλιάδες λίρες γιὰ ἀγροτικοὺς δρόμους σὲ ὅλη τὴν Κύπρον.

Γιὰ νὰ ἀξιοποιηθῆ ἡ ἄγονη καὶ ὀρεινὴ γῆ χρειάζονται πολὺ μεγαλύτερα ποσὰ, ἐπιχορηγημένα μηχανήματα καὶ πιὸ πολλὰ ἀντιδιαβρωτικὰ ἔργα. Χρειάζονται πιὸ πολλοὶ ἀγροτικοὶ δρόμοι, ἰδιαίτερα στὶς ὀρεινὲς περιοχές.

(β) Ἐπιβάλλεται νὰ ἐφαρμοστῆ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση μιὰ ὀλοκληρωμένη ὕδατικὴ πολιτικὴ. Μιὰ πολιτικὴ ἐπίσπευσης κατασκευῆς τῶν μεγάλων ὕδατικῶν ἔργων, στὴν Πάφο, τὴν Λεμεσό, τὴν Λάρνακα. Μιὰ πολιτικὴ ποὺ νὰ ἀξιοποιῆ τὴν κάθε σταγόνα νεροῦ. Μιὰ πολιτικὴ δίχως γραφειοκρατία. Μιὰ πολιτικὴ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς ὕδατικῆς νομοθεσίας. Ποὺ θὰ καταργῆ φερμάνια τοῦ μεσαίωνα. Μιὰ πολιτικὴ γιὰ ἴδρυση Κεντρικῆς Ἀρχῆς Ὑδάτων. Πολιτικὴ δικαίας κατανομῆς τῶν νερῶν. Πολιτικὴ καλύτερης ἀξιοποίησης ὅλων τῶν ὕδατινων πόρων τοῦ τόπου μας.

(γ) Χρειάζεται ἀναπροσαρμογὴ ἢ πιστωτικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης. Οἱ ἀγρότες εἶναι βουλιαγμένοι στὰ χρέη, ποὺ ξεπερνοῦν τὰ 25 ἑκατομμύρια λίρες. Οἱ ἀγρότες γιὰ νὰ ἀναπτύξουν τὴν παραγωγή τους χρειάζονται περισσότερα κεφάλαια. Χρειάζονται οἱ γεωργοκτηνοτρόφοι μακροπρόθεσμα δάνεια μὲ χαμηλοὺς τόκους. Πῶς μπορεῖ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν πα-

ραγωγή του ό αγρότης δίχως κεφάλαια; Πώς μπορεί να αύξηθῆ τὸ αγροτικό εισόδημα όταν οι αγρότες δίνουν κάθε χρόνο ένα μεγάλο μέρος του εισοδήματός τους στους τόκους;

Ριζοσπαστικά μέτρα για τὴν ρύθμιση του προβλήματος τῶν χρεῶν, για αύξηση τῶν πιστώσεων ιδιαίτερα στους πτωχοὺς αγρότες και τούς πρόσφυγες, επιβάλλεται να ληφθοῦν. Να παγοποιηθοῦν επίσης τὰ χρέη και οι τόκοι τῶν προσφύγων.

(δ) "Ένα συντονισμένο πρόγραμμα για τὴν πτώση του κόστους παραγωγῆς, για τις τιμές, τὴ διάθεση και τις εξαγωγές επιβάλλεται να ετοιμάσουν και να προωθήσουν τὰ Ὑπουργεῖα Ἐμπορίου και Γεωργίας. "Έχουμε ψηλὸ κόστος παραγωγῆς για ώρισμένα μας προϊόντα. "Έχουμε πρόβλημα διάθεσης για τὰ κρασιά και για τὰ φρούτα μας. "Έχουμε προβλήματα στὴν ἔμπορία του γάλακτος και τὴν ἔμπορία του κρέατος. Παρουσιάζεται πρόβλημα πλεονασμάτων γάλακτος, ἐνῶ εισάγουμε ἀπὸ τὸ ἔξωτερικό γαλακτοκομικά προϊόντα ἀξίας πάνω ἀπὸ δύο ἑκατομμύρια λίρες.

Ἡ γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή μας μπορεί να αύξηθῆ όταν ἐξασφαλίζονται στους παραγωγούς ἀμειπτικές τιμές, τιμές κόστους. Ἐδῶ στις τιμές, στις ἀμειπτικές τιμές, βρίσκεται τὸ κλειδί για τὴν αύξηση τῆς γεωργοκτηνοτροφικῆς παραγωγῆς. Μποροῦν τὰ προϊόντα μας να ἐξασφαλίζουν ἀγορές στο ἔξωτερικό όταν συναγωνίζονται σὲ ποιότητα και τιμές τὰ προϊόντα τῶν ἄλλων χωρῶν.

Τὸ θέμα τῆς πολιτικῆς ἐξασφάλισης ἀμειπτικῶν τιμῶν για τὰ γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα, τὸ θέμα τῆς πτώσης του κόστους παραγωγῆς, τὸ θέμα τῆς ἔμπορικῆς μας πολιτικῆς είναι προβλήματα ἄμεσα και σοβαρά.

Για τὴν προώθηση αὐτῶν τῶν σοβαρῶν προβλημάτων προτείνουμε :

— "Έλεγχο τῶν τιμῶν τῶν βασικῶν εἰδῶν που χρησιμοποιοῦνται στὴν γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή. Μηχανήματα, ἔξαρτήματα, γεωργικά φάρμακα, ζωοτροφές. Είναι ἀπαράδεκτο σήμερα να ἐπιτρέπωνται για ἀνταλλακτικά γεωργικῶν μηχανημάτων ἀπὸ ώρισμένους εισαγωγεῖς κέρδη 100, 150 και 200%.

Ὁ κ. Ὑπουργός Οἰκονομικῶν εἶπε προχθές στὴν ὀμιλία του ὅτι ἡ ἀρμόδιο ὑπηρεσία του Ὑπουργεῖου Ἐμπορίου θὰ συνεχίσει να παρακολουθῆ τις ἐξελίξεις τῶν τιμῶν τῶν εισαγομένων ἔμπορευμάτων. Ὅφειλουμε να παρατηρήσουμε ὅτι δὲν είναι ἀποτελεσματικός αὐτός ὁ ἔλεγχος. Χρειάζεται να ἐπανδρωθῆ και να ὀργανωθῆ πολὺ καλύτερα ἡ Ἀγορανομική ὑπηρεσία του Ὑπουργεῖου Ἐμπορίου.

— Ἀναπροσαρμογῆ τῆς ἔμπορικῆς μας πολιτικῆς ὅσον ἀφορᾶ τις ἐξαγωγές και εισαγωγές μας με γνώμονα τὸ συμφέρο τῆς οἰκονομίας μας. Ἀποδέσμευση ἀπὸ τὴν πολιτικὴ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας.

— Ἰδρυση Συμβουλιῶν Ἐμπορίας για τὰ βασικά γεωργικά, κτηνοτροφικά μας προϊόντα, παρόμοια του Συμβουλίου Πατατῶν, με ἀποφασιστικὴ συμμετοχὴ τῶν ιδίων τῶν παραγωγῶν σ' αὐτὰ τὰ Συμβούλια.

— Συντονισμένο πρόγραμμα μεταξὺ τῶν Ὑπουργείων Ἐμπορίου και Γεωργίας, ὅσον ἀφορᾶ τὴν παραγωγή και τὴν διάθεση.

Ἡ λύση ὄλων αὐτῶν τῶν προβλημάτων τῆς ἔμπορίας, τῶν τιμῶν και διάθεσης είναι ἀλληλένδετη με τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας και κτηνοτροφίας και του εισοδήματος τῶν αγροτικῶν οικογενειῶν.

(ε) Δὲν ὑποτιμοῦμε καθόλου τὸ ἔργο του Ὑπουργεῖου Γεωργίας για μόρφωση και τεχνικὴ εἰδίκευση τῶν γεωργοκτηνοτρόφων μας ὅπως και για ἐκσυγχρονισμό τῆς γεωργίας μας. Ἐκτιμοῦμε επίσης τὴν ἐπίμοχθη προσπάθεια τῶν ιδίων τῶν αγροτῶν μας. Ὅμως επιβάλλεται ἡ Κυβέρνηση και

τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας νὰ προγραμματίσῃ ἀκόμα καλύτερα τὴν εἰδίκευση, τεχνικὴ κατάρτιση καὶ χρησιμοποίησις σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ τῆς ἐπιστημονικῆς τεχνικῆς στὴ γεωργία. Οἱ συνθήκες ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς διάθεσης ἐπιβάλλουν τὴν δημιουργία μιᾶς μοντέρνας καὶ πιὸ ἐκσυγχρονισμένης γεωργίας. Πιὸ πολλοὺς γεωπόνους, ζωτέχνους, κτηνιάτρους χρειαζόμαστε κοντὰ στοὺς παραγωγούς γιὰ νὰ βοηθοῦν μὲ τὴν ἐπιστήμη τους στὴν αὐξηση τῆς παραγωγῆς. Εἶναι λυπηρὸ ἐνῶ ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία μας ἔχουν τόσες ἀνάγκες, νὰ ἔχουμε πάνω ἀπὸ 200 ἀνέργους γεωπόνους καὶ 45 κτηνιάτρους καὶ ζωτέχνους. Εἶναι λυπηρὸ αὐτοὶ οἱ ἐπιστήμονες ποὺ τόση ἀνάγκη τοὺς ἔχουμε νὰ ὑποχρεώνωνται νὰ μεταναστεύουν στὸ ἐξωτερικόν. Ἐχουν μεταναστεύσει ἤδη πάνω ἀπὸ 80 γεωπόνοι καὶ κτηνιάτροι στὸ ἐξωτερικόν.

Γιὰ νὰ ἐκσυγχρονίσουμε τὴν γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία μας, γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν σύγχρονων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν μεθόδων θὰ πρέπει νὰ ἐτοιμασθῇ πρόγραμμα σταδιακῆς χρησιμοποίησις πιὸ πολλῶν ἐπιστημόνων καὶ τεχνικῶν στὴν παραγωγή.

(στ) Ἡ ἀσφάλεια τῆς γεωργοκτηνοτροφικῆς παραγωγῆς. Βρισκόμαστε στὸν 17ον χρόνον τῆς ἴδρυσις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ ἀκόμα καθυστερεῖ ἡ λειτουργία ὀλοκληρωμένου Ταμείου Ἀσφάλειας τῶν γεωργοκτηνοτροφικῶν προϊόντων. Ἐκατοντάδων χιλιάδων λιρῶν γεωργικὴ παραγωγή καταστρέφεται κάθε χρόνο ἀπὸ θεομηνίες σὲ βάρος τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀγροτῶν. Ἐνα νομοσχέδιον κατετέθη στὴ Βουλὴ γιὰ τὴν Ἀσφάλεια τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς πρὶν 4 περίπου χρόνια. Τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολὴ καθυστέρησαν τὴν προώθησις αὐτῆς τῆς νομοθεσίας. Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν στὴν ἔκθεσις της ἀναφέρει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δῆλωσε ὅτι ἐντὸς τοῦ 1977, θὰ λειτουργήσῃ τὸ Σχέδιον Ἀσφάλειας.

Ὅμως, στὸν προϋπολογισμὸ ποὺ συζητοῦμε, δὲν περιλαμβάνεται κανένα ποσὸν γιὰ τὴν λειτουργία τοῦ Σχεδίου. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀντίφασις ἀπὸ τὴν δῆλωσις αὐτῆς τῆς Κυβέρνησις.

Εἶμαστε τῆς ἀπαφῆς ὅτι ἡ προώθησις τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου γιὰ Ἀσφάλεια τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς δὲν σηκώνει ἄλλη ἀναβολή. Μέσα στὸ 1977, θὰ πρέπει νὰ ἀρχίσῃ λειτουργία τὸ Σχέδιον. Νὰ κατατεθῇ συμπληρωματικὸς προϋπολογισμὸς. Γιατί ἡ ἀσφάλεια τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς εἶναι ἀλληλένδετη μὲ τὴν ὅλη ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη καὶ τὸ ἀγροτικὸ εἰσόδημα.

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Ἐχουμε σὲ συντομία προδιαγράψει τὴν ὀλοκλήρωσις τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ κάμῃ ἡ Κυβέρνησις μὲ συγκεκριμένα μέτρα ἀναδιάρθρωσις τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας, γιὰ περαιτέρω ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας καὶ αὐξηση τοῦ κατὰ κεφαλὴν ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ἰδιαίτερα τῶν πτωχῶν ἀγροτῶν καὶ τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.

Ἐμεῖς οἱ ἀγροτικῆς Ὄργανώσεις εἶμαστε πρόθυμοι ὅπως καὶ ὀλόκληρος ὁ ἀγροτικὸς κόσμος μὲ ἐνωμένους καὶ συντονισμένους τίς δυνάμεις μας νὰ βοηθήσουμε τὴν Κυβέρνησις γιὰ τὸ μεγάλο ἔργον τῆς ἀναδιάρθρωσις καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας μας. Γιατί ὁ σκοπὸς εἶναι κοινός. Ἡ ἀνάπτυξη καὶ πρόοδος τοῦ τόπου μας ἢ ἐπιβίωσις τοῦ λαοῦ μας.

Θὰ ἀναφέρω ἀκόμη δυὸ σημεία ποὺ ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τοὺς πρόσφυγες γεωργοκτηνοτρόφους.

Τὸ πρῶτον σημεῖον ἀφορᾷ τὴν καλύτερη ἀξιοποίησις τῶν Τουρκοκυπριακῶν περιουσιῶν. Ἐχουν ἀξιοποιηθῆ αὐτὲς οἱ περιουσίαι ἀπὸ τοὺς πρόσφυγες ἀγρότες μας. Καὶ ἡ Κυβέρνησις ἔχει βοηθήσει σ' αὐτὸ τὸν τομέα.

Χιλιάδες σκάλες γής καλλιεργούνται και δίνουν εισόδημα. Όμως πολλά ακόμα μπορούν και επιβάλλεται να γίνουν για την καλύτερη αξιοποίηση της Τουρκοκυριακής γής, για μεγαλύτερη βοήθεια στους πρόσφυγες που κατοικούν στις εγκαταλειφθείσες Τουρκικές κοινότητες. Υπάρχουν διατρήσεις που δεν έχουν ακόμα αξιοποιηθῆ. Υπάρχουν δένδρα που επίσης δεν αξιοποιούνται. Υπάρχουν Τουρκοκυριακά σπίτια που δεν έχουν επιδιορθωθῆ. Υπάρχουν πρόσφυγες αγρότες που δεν έχουν γεωργικά μηχανήματα και εργαλεία, δεν τους δίνονται επαρκή δάνεια για να αξιοποιήσουν την τουρκοκυριακή γῆ.

Πώς είναι δυνατό να αξιοποιηθῆ αὐτή ἡ γῆ όταν δεν δώσαμε δάνεια για αγορά τρακτέρ, ἀρότρων και ἄλλων γεωργικῶν εργαλείων;

Ένα πρόγραμμα ἀνάπτυξης αὐτῶν τῶν κοινοτήτων, πρόγραμμα κοινωνικῆς ἀγροτικῆς και γενικώτερης ἀνάπτυξης, θὰ πρέπει να ἐτοιμαστῆ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν : Κατασκευῆς δρόμων, διόρθωσης κατοικιῶν, παροχῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, ἐγκατάστασης τηλεφῶνων σὲ συνδυασμὸ μὲ ἓνα γεωργικὸ πρόγραμμα βοήθειας ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας τῶν προσφύγων ἀγροτῶν μὲ παροχὴ δανείων γεωργικῶν μηχανημάτων και εργαλείων, γιὰ νὰ βοηθηθοῦν ὄχι μόνο οἱ πρόσφυγες αγρότες, ἀλλὰ και νὰ ἀναπτυχθῆ ἡ ἀγροτικὴ παραγωγή νὰ ἀξιοποιηθοῦν καλύτερα αὐτὲς οἱ περιουσίες, γιὰ νὰ γίνῃ ἡ ζωὴ τῶν προσφύγων μας ἀνθρωπινώτερη.

Τὸ δεύτερο σημεῖο πού θὰ θίξω, ἀφορᾷ τὸ μεγάλο θέμα τῆς στέγασης τῶν προσφύγων. Ἐχουν γίνῃ ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, ὅσον ἀφορᾷ τὸ στεγαστικὸ. Χιλιάδες ξεριζωμένοι πρόσφυγες ἔχουν στεγαστῆ σ' αὐτὰ τὰ δυὸ χρόνια. Όμως πολλές χιλιάδες ἄλλες παραμένουν ἄστεγοι σὲ ἀντίσκηνα, παραπήγματα και χαλόσπιτα. Ὑπάρχει καθυστέρηση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Ὑπάρχει γραφειοκρατία. Λείπει ὁ ἀπαιτούμενος συντονισμὸς και προγραμματισμὸς. Εἶναι ἀπόλυτα ὀρθὰ αὐτὰ πού ἀναφέρονται στὴν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι «Επιβάλλεται σήμερα ταχύρρυθμος και ἀποφασιστικὴ ἐφαρμογὴ νέας πολιτικῆς ὑπὸ ἰδιοτύπους συνθήκας. Αἱ οὕτω δημιουργούμεναι ὑποχρεώσεις και ἡ αὔξεις τῶν καθηκόντων τῶν μελῶν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καθιστοῦν ἀπαραίτητον τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς γραφειοκρατίας ἐκεῖ και ὅπου ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται».

Θὰ φέρω δυὸ μόνο παραδείγματα γι' αὐτὴ τὴν γραφειοκρατία και τὴν ἄλλειψη συντονισμοῦ στὸν κρατικὸ μηχανισμό.

Ἀπὸ τὸ καλοκαίρι ὡς Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Προσφύγων ἀρχίσαμε διαβήματα γιὰ τὴν διόρθωση τῶν παραγκῶν μὲ ταβανώματα και πογιάτσια πρὶν ἔλθῃ ὁ χειμῶνας.

Πιο ἔντονα διαβήματα κάναμε ὅταν ἀρχισαν οἱ πρῶτες βροχὲς τὸν Ὀκτώβρη. Μᾶς ὑπεσχέθη τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο τὸν Ὀκτώβρη ὅταν οἱ παράγκες γέμιζαν νερὰ ὅτι θὰ διορθωθοῦν και θὰ πογιατιστοῦν. Πέρασαν 6 μῆνες και ἀκόμα δὲν ἔχουν πογιατιστῆ οἱ παράγκες και τρέχουν τὰ νερὰ πάνω στοὺς πρόσφυγες. Καὶ ἡ δικαιολογία τοῦ ἀρμοδίου κυβερνητικοῦ λειτουργοῦ μπροστὰ στὸν Ὑπουργὸν ἦταν : Μᾶς ἔλειψαν οἱ πογιάδες και περιμένουμε νέες ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ.

Ἄλλο παράδειγμα : Ὅταν πρὶν ἓνα χρόνο ἀπεφασίστηκε νὰ δοθοῦν 800 γιὰ αὐτοστέγαση ὡς Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Προσφύγων εἶπαμε ὅτι εἶναι λίγο τὸ ποσὸ και πρέπει νὰ αὔξηθῇ. Ἀρχίσαμε διαβήματα στὴ Κυβέρνηση. Πρὶν 6 μῆνες περίπου μᾶς δηλώθηκε ὅτι θὰ αὔξηθῇ τὸ ποσὸ. Ἐν τῷ μετὰξὺ ἑκατοντάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες σταμάτησαν τὴν ἀνοικοδόμησι γιατί τὸ ποσὸ τῶν 800 δὲν τοὺς ἀρκοῦσε και λόγῳ αὔξεσης τῶν τιμῶν τῶν πρῶτων ὑλῶν.

Και ἐνῶ ὑπῆρχε ἡ Κυβερνητικὴ ὑπόσχεση γιὰ αὐξηση τοῦ ποσοῦ ἀπὸ 6 μῆνες, μόνο προχθές, τὴν περασμένην ἑβδομάδα, λήφθηκε ἡ σχετικὴ ἀπόφαση. Δὲν εἶναι αὐτὰ χαρακτηριστικὰ παραδείγματα γραφειοκρατίας ποὺ ἐμποδίζουν καὶ δημιουργοῦν προβλήματα γιὰ τὴν στέγαση τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου; Γιὰ νὰ μὴ συνεχιστῇ αὐτὴ ἡ καθυστέρηση, γιὰ νὰ ὑπάρξῃ καλύτερος συντονισμός, γιὰ νὰ μὴ μᾶς βοῆ καὶ τέταρτος χειμῶνας στὶς παράγκες καὶ τὰ χαλόσιπα θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ προχωρήσῃ ἀποφασιστικὰ στὴ δημιουργία κεντρικοῦ φορέα γιὰ τὸ στεγαστικὸ καὶ γιὰ τὰ ἄλλα προσφυγικὰ προβλήματα. Ἡ 30μηνὴ πικρὴ πείρα αὐτὸ ἐπιτάσσει καὶ αὐτὸ ἐπιβάλλει. Γιὰ νὰ πάψουν πολλὲς τλαιπωρίες τῶν προσφύγων, ποὺ πηγαινοῦν ἀπὸ ἓνα Κυβερνητικὸ Τμῆμα σὲ ἄλλο καὶ ἀπὸ ἓνα Ὑπουργεῖο σὲ ἄλλο Ὑπουργεῖο.

Πρὶν κλείσω τὶς ἀπόψεις μου θὰ ἀναφερθῶ σὲ ἀκόμα ἓνα θέμα : Τὴν Ἀνάπτυξη τῶν Κοκκινοχωριῶν.

Τὰ Κοκκινωχώρα βρισκονται στὴν ἀκριτικὴ περιοχὴ τῆς Ἀμμοχώστου. Ὁρισμένα ἀπὸ αὐτὰ ὅπως ἡ Δερύνεια, τὸ Παραλίμνι, τὸ Φρέναρος, τὸ Αὐγόρου, ἔχουν πληγῇ σοβαρὰ λόγῳ τῆς κατοχῆς ἐνὸς μεγάλου μέρους τῆς γῆς καὶ τῶν περβολιῶν τοὺς ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ὑποφέρουν αὐτὲς οἱ κοινότητες. Ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Κυβέρνηση μεριμνήσῃ ἀκόμα περισσότερο γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ κόσμου τῶν ἀκριτικῶν Κοκκινοχωριῶν. Καὶ γιὰ λόγους κοινωνικοὺς καὶ γιὰ λόγους οικονομικοὺς. Ἐνα πρόγραμμα βοήθειας καὶ ἀνάπτυξης τῆς περιοχῆς θὰ πρέπει νὰ ἐτοιμαστῇ. Γιατὶ τὰ Κοκκινωχώρα ἀποτελοῦν τὴν καρδιά τῆς οἰκονομίας γιὰ ὀλόκληρη τὴν περιοχὴ. Μᾶς δίνουν κάθε χρόνο εἰσοδήματα ἑκατομμυρίων λιρῶν.

Τί πρέπει βασικὰ νὰ περιλαμβάνῃ αὐτὸ τὸ πρόγραμμα γιὰ τὰ Κοκκινωχώρα :

- (α) Τὴν λύση τοῦ ἀρδευτικοῦ προβλήματος μὲ τὴν μεταφορὰ νεροῦ στὰ Κοκκινωχώρα προτοῦ καταστραφοῦν ὀλοκληρωτικὰ. Νὰ ἐπιπευσθοῦν τὰ μεγάλα ἀρδευτικὰ σχέδια γιὰ νὰ προλάβουμε στὴ ζωὴ τοὺς κήπους τῶν Κοκκινωχωριῶν.
- (β) Τὴν δημιουργία βιομηχανικῆς ζώνης στὴν περιοχὴ τόσο γιὰ τὴν ἀπασχόληση τῶν κατοίκων, ὅσο καὶ τὴν αὐξηση τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς.
- (γ) Τὴν τουριστικὴ ἀξιοποίηση τῆς περιοχῆς Παραλιμνιοῦ, Ἀγίας Νάπας, Σωτήρας, Λιοπετρίου, Ξυλοφάγου μὲ τὴν ἐξασφάλιση ποσίου νεροῦ, ρεύματος στὴν περιοχὴ καὶ καταλλήλων δρόμων.
- (δ) Τὴν παροχὴ τῆς χαλιτικῆς γῆς γιὰ γεωργικοὺς καὶ κτηνοτροφικοὺς σκοποὺς.
- (ε) Τὴν δημιουργία περιφερειακοῦ νοσοκομείου γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς περιοχῆς.
- (στ) Τὴν ἐξασφάλιση ἐπαρκοῦς ποσίου νεροῦ γιὰ ὅλες τὶς κοινότητες.
- (ζ) Τὴν ἐπέκταση τοῦ Γυμνασίου Παραλιμνιοῦ, καὶ κτίσιμο νέου Γυμνασίου στὴ Ξυλοφάγου.

Γενικὰ εἰσηγοῦμαστε μεγαλύτερη προσοχὴ καὶ ἐνδιαφέρο ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὰ Κοκκινωχώρα ποὺ ὁ πληθυσμὸς τοὺς ξεπερνᾷ τὶς 30 χιλιάδες.

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Κλείοντας προχθὲς τὴν ὀμιλία του στὴ Βουλὴ ὁ Ἐντιμὸς Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν κ. Πατσάλιδης ἀνέφερε ὅτι γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν στόχων τοῦ οἰκονομικοῦ πλάνου χρειάζεται νὰ δημιουργηθοῦν τέσσερις βασικὲς προϋποθέσεις ἀνάμεσα στὸν λαό : Αἰσθήματα ἀξιοπερείας, αἰσθήματα ἀλληλεγγύης, αἰσθήματα ἀνθεκτικότητας καὶ αἰσθήματα συμμετοχῆς.

Υπάρχει ακόμα μιὰ προϋπόθεση βασική πού θά ένωση ακόμα περισσότερο τόν λαό, θά ένωση λαό καί Κυβέρνηση. Είναι τò αίσθημα τῆς δικαιοσύνης. Νά δημιουργήση ἡ Κυβέρνηση αὐτò τò αίσθημα μέσα σ' ὄλο τόν λαό, μέ συγκεκριμένα οἰκονομικά, δημοσιονομικά καί φορολογικά μέτρα, μέ κοινωνικά μέτρα δικαιοσύνης γιά νά ἰσχυροποιηθῆ ἡ ένότητα στό Ἐσωτερικό Μέτωπο πού ἀποτελεῖ τò κύριο ὄπλο τοῦ λαοῦ μας στὸν ἀγώνα γιά τὴν σωτηρία τῆς Κύπρου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σταῦρος Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, Ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευταί. Τόσο ὁ Τακτικός Προϋπολογισμός ὅσο καί ὁ Προϋπολογισμός Ἀναπτύξεως πού βρίσκονται μπροστά μας γιά ἐξέταση καί ψήφιση ἀντικατοπτρίζουν τὴν φιλοσοφία, τίς σκέψεις, τοὺς προσανατολισμούς, τὸν προγραμματισμό, τὴν μεθόδευση, τὰ ἀποτελέσματα καί τίς προοπτικές τοῦ λαοῦ μας σάν σύνολο — Κυβέρνησης καί λαοῦ έννωῶ — στὸν τιτάνιο ἀγώνα γιά ἐπιβίωση.

Ἀνασκαπώντας τὰ ἐπιτεύγματα αὐτὰ τοῦ λαοῦ στα 2½ χρόνια μετὰ τὴν βιβλική καταστροφή πού κτύπησε τὸν τόπο μας καί μελετώντας τοὺς στόχους καί ἐπιδιώξεις ὅπως διαγράφονται στοὺς προϋπολογισμοὺς μπροστά μας δὲν μπορούμε παρὰ νά εἴμαστε γενικά πολὺ εὐχαριστήμενοι. Λέγω, γενικά, γιατί πιστεύουμε ὅτι πρέπει πάντα νά γυρεύουμε νέα περιθώρια καλλιτέρευσης στα ὁποῖα φτάνουμε μέ ἐπικρίσεις πολλές φορές, μέ ἀπόψεις, μέ συστάσεις.

Οἱ ὁποιοσδήποτε ὅμως ἐπικρίσεις δὲν μπορούν νά ἀμαυρώσουν τὸ τεράστιο οἰκονομικὸ θαῦμα πού ἔχει γίνει τὰ δυὸ τελευταῖα χρόνια στὴν Κύπρο. Είναι σ' ὄλους γνωστή ἡ χαώδης κατάσταση, ἡ ἀπραξία, ὁ φαταλισμός, ἡ ἄρνηση, ἡ ὑποταγή πού ἐπικρατοῦσε στὴν Κύπρο τοὺς κρίσιμους μῆνες μετὰ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καί πρὶν τὴν ἐπιστροφή τοῦ Προέδρου Μακαρίου. Θά ἦτο δὲ ἀσέβεια πρὸς τὴν ἀλήθεια ἂν δὲν λέγαμε ὅτι ὁ κυριώτερος παράγοντας στὴν μεγάλη οἰκονομικὴ δραστηριότητα ἀπὸ ὅλες τίς τάξεις τοῦ λαοῦ μας εἶναι ἡ αἰσιοδοξία, τὸ θάρρος, ἡ δύναμη, ἡ αὐτοπεποίθηση, ὁ αὐτοσεβασμός πού ἔδωσε στὸν λαό μέ τὴν ἐπιστροφή του στὴν Κύπρο ὁ Πρόεδρος Μακάριος. Είναι γνωστὸ ὅτι οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη δὲν μπορεῖ νά υπάρξῃ χωρὶς ἐμπιστοσύνη στὴν πολιτικὴ ἡγεσία ἐνὸς τόπου. Καί σ' αὐτὸ τὸν τόπο τὰ γεγονότα δείχνουν ὅτι ἡ ἀνοδικὴ πορεία στὸν οἰκονομικὸ τομέα πῆρε κατακόρυφες διαστάσεις μέ τὴν ἐπιστροφή τοῦ Μακαρίου στὴν Κύπρο. Ἐνας προδωμένος, ἀπογοητευμένος ἐθνικὰ λαός, μέ τὸ ποτήρι τῆς πίκρας ξεχειλισμένο, πού παραδερνόταν στοὺς ἀνέμους τῆς Ξενοκίνητης διάδοσης κινδυναφοβίας καί ψιθύρου γιά προέλαση τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, ξεσηκώθηκε καί ὑποδέχτηκε τὸν Ἐθνάρχη του καί καταπιάστηκε στὸ μεγάλο ἔργο τῆς ἀνασυγκρότησης καί ἀναδημιουργίας, στὴν ὁποία τόση ἐπιτυχία εἶχε πρὶν τὰ τραγικὰ γεγονότα τοῦ 1974.

Πολλὰ ἔχουν γίνει καί πολλὰ θά γίνουν· οἱ ἀπόψεις μας δὲ καί τυχόν ἐπικρίσεις μας πάνω σὲ θέματα πολιτικῆς ἢ ἐπὶ μέρους θέματα ἐλπίζουμε ὅτι θά ὑποβοηθήσουν τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία στὸ τεράστιο ἔργο τῆς.

Δὲν ἐπιθυμῶ νά ἀναλύσω γενικά καί σὲ ἔκταση τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1977. Τὸ θέμα ἐτέθη ἔκτενῶς ἀπὸ προηγούμενους ὁμιλητές. Πρόθεσίς μου εἶναι νά τονίσω ὠρισμένα θέματα πού ἀνάγονται σὲ δραστηριότητες τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καί ἐν γένει ἐμπίπτουν μέσα στα ἐνδιαφέροντα τῆς Κοινσβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός για τὸ 1977 διεπεται ἀπὸ πνεῦμα περισυλλογῆς καὶ οἰκονομίας γιὰ ἐξοικονόμηση πόρων γιὰ ἀνάπτυξη καὶ ἀντιμετώπιση ποικίλων προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀκόμη ὑπάρχουν. Τὸ πνεῦμα περισυλλογῆς καὶ ἐξοικονόμησης πόρων γιὰ ἀνάπτυξη καὶ ἐπιτυχή ἐφαρμογὴ τοῦ τεράστιου ἔργου ἀνασυγκρότησης διέπει ἐπίσης τὸν τομέα δημιουργίας νέων θέσεων, ἡ ὁποία γίνεται μόνον σὲ ἐξαιρετικές περιπτώσεις.

Πιστεύουμε ὅμως ὅτι στὸ κρίσιμο στάδιο ποῦ βρισκόμαστε καὶ γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ πετύχουμε τὰ μεγαλόπνοα σχέδια τῆς Κυβέρνησης πρέπει νὰ γίνῃ ἀναδιοργάνωση καὶ ἐκουγχρονισμός τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Σ' αὐτὴ τὴν ἀναδιοργάνωση ἡ λιτότης καὶ οἰκονομία μπορεῖ νὰ ἐπηρεάσῃ ἀρνητικὰ τὰ ἐπιθυμητὰ ἀποτελέσματα καὶ τότε αὐτὸ γίνεται λανθασμένη ἐξοικονόμηση.

Πιστεύουμε ἐπίσης ὅτι ὀρθὴ πολιτικὴ εἶναι ἡ μετατροπὴ τῶν προσωρινῶν θέσεων σὲ μόνιμες, ἐὰν βέβαια ὑπάρχῃ ἀνάγκη στὴν ὑπηρεσίαν. Ἡ τοποθέτηση ὑπαλλήλων γιὰ πολλὰ χρόνια σὲ προσωρινὴ θέση εἶναι ἄδικη καὶ ἐπιβραβεύει ἀρνητικὰ στὴν ἀπόδοση τοῦ ὑπαλλήλου λόγω τῆς ἀβεβαιότητος καὶ ἀνασφαλείας τῆς θέσεως. Ἐπιπρόσθετα, οἱ προϋποθέσεις καὶ δικαιολογίες ποῦ ἐπέβαλαν τὴν δημιουργία τέτοιων προσωρινῶν θέσεων ἔπαυσαν ἀπὸ καιρὸ νὰ ὑπάρχουν. Θέλουμε βέβαια νὰ πιστεύουμε ὅτι στὴν μονιμοποίηση τῆς ὑπηρεσίας δημοσίων ὑπαλλήλων θὰ ἰσχύουν κριτήρια ἀντικειμενικά, καὶ δίκαια καὶ ὁμοιόμορφα γιὰ ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους.

Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως βλέπουμε τίς γενικώτερες ἐπιδιώξεις τοῦ νέου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως 1977—1978 μὲ ἀμεση ἐπίδραση στὸν ἐργατικὸ καὶ κοινωνικὸ τομέα. Εἰς τὸ Πρῶτο Ἐκτακτὸ Σχέδιο δίδεται ἰδιαίτερη ἔμφαση σὲ ἔργα καὶ σχέδια ἐντάσεως ἐργασίας πρὸς μείωσιν τῆς ἀνεργίας. Μὲ τὴν δημιουργία εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως λόγω τῆς δημιουργίας νέων ἐπενδύσεων, μιᾶς πλέον ἐνταστικῆς χρησιμοποίησεως ὑφισταμένου κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ, μὲ τὴν προώθηση τῆς οἰκοτεχνίας — χειροτεχνίας καὶ μὲ τὴν προσωρινὴ ἀπασχόληση Κυπρίων στὸ ἐξωτερικὸ ἢ μαζικὴ ἀνεργία ἀντιμετωπίσθη ἐπιτυχῶς. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων κατῆλθε ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τῶν 51.000 περίπου ἀτόμων κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1974 εἰς 15.000 περίπου ἄτομα κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1976. Ὁ κύριος στόχος τοῦ Σχεδίου Ἐντάσεως Ἐργασίας πέτυχε σὲ μὲγало βαθμό.

Ἡ προσωρινὴ ἀπασχόληση Κυπρίων ἀνέργων στὸ ἐξωτερικὸ πρέπει νὰ προσεχθῇ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐμπειριῶν τῆς παρελθούσης διετίας. Θέλω νὰ ἀναφερθῶ στὴν περίπτωση ἀπασχολήσεως μεγάλου ἀριθμοῦ Κυπρίων ἀπὸ Κυπριακὴν ἔταιρειαν, τὴν ἔταιρειαν Γ. & Α. Μιχαηλίδη Λτδ., στὴν Βουλγαρίαν. Τὸ θέμα βρίσκεται ἀκόμη ὑπὸ ἐξέταση ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τῆς Βουλῆς. Ἀνεξάρτητα ὅμως τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ νομικῆς εὐθύνης πιστεύουμε ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μεγαλύτερος Κυβερνητικὸς ἐλεγχὸς καὶ παρεμβατισμὸς γιὰ προστασία τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων καὶ τοῦ ἀνέκκλητου ἐμβάσματος τοῦ μισθοῦ τους στὴν Κύπρον. Ἐπιβάλλεται ἐπίσης, πιστεύω, ἐπανεξέταση τῆς ἀκολουθουμένης πολιτικῆς γιὰ τὴν προσωρινὴ ἀπασχόληση Κυπρίων στὸ ἐξωτερικὸ. Χωρὶς νὰ εἰσηγούμεθα τὴν πλήρη παρεμπόδιση ἀπασχόλησης ἢ τὴν ἐπαναφορὰ ἐκείνων ποῦ ἤδη ἐργάζονται στὸ ἐξωτερικὸ, μὲ σκοπὸ τὴν δημιουργία ἐφεδρικοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ στὴν διάθεση τῶν ἐργοδοτῶν στὴν Κύπρον, ὁ συνεχὴς προγραμματισμὸς καὶ παρακολούθησις τῆς ἀπασχόλησης Κυπρίων στὸ ἐξωτερικὸ εἶναι ἐπιβεβλημένος ὑπὸ τὸ φῶς πάντοτε τῆς ἀναπτυξιακῆς Πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Σημειώνουμε ἐπίσης ὅτι παρὰ τὴν παρατηρηθεῖσαν ἠϋξημένην Ζήτησις ἐργατικοῦ δυναμικοῦ εἰς ὠρισμένους τομεῖς, ὁ βαθμὸς τῆς ἀνεργίας κατὰ τὸ 1976 παραμένει ὑψηλὸς ἐν συγκρίσει πρὸς προπαραξικοπηματικὰ ἐπίπεδα.

Παρουσιάσθη επίσης έλλειψη έργατικών χειρών εις ώρισμένους τομείς όπως ο τομέας τής βιομηχανίας ειδών ενδύσεως, και μερική ή εποχική έλλειψη εις ειδικότητας του τομέως κατασκευών.

Επικροτούμε την πολιτική του άρμοδιού Υπουργείου για εισαγωγή προγραμμάτων ταχυρύθμου εκπαιδεύσεως εις ειδικότητες οι οποίες παρουσιάζουν ζήτηση έπιτοπώς. Επιβάλλεται επίσης ή λήψις των αναγκαίων μέτρων σέ περιπτώσεις ύψηλης τοπικής άνεργίας σέ ώρισμένες περιοχές.

Τήν Κυβέρνηση πρέπει επίσης νά άπασχολή σοβαρά τὸ θέμα τών κινήτρων για έπαναδραστηριοποίηση τών εκτοπισθέντων για νά καταστή δυνατή ή πλήρης χρησιμοποίηση του έργατικού δυναμικού του τόπου ιδιαίτερα σέ τομείς όπου τουτο είναι άπαραίτητο.

Δέν μπορούμε παρά νά τονίσουμε την μεγάλη ύπευθυνότητα τών πρωταγωνιστών τής ανακάμψεως τής οικονομίας μας, δηλ. τών παραγωγικών τάξεων τών έργοδοτών και τών έργαζομένων, οι οποίοι με την άξίειπαινον στάσιν των στις έργατικές σχέσεις συνεισέφεραν όσον κανείς άλλος για την άναζωογόνηση τής οικονομίας και την δημιουργία ενός άρραγοῦς οικονομικού μετώπου.

Επιστέγασμα ύπευθύνων προσπαθειών μεταξύ τής Κυβερνήσεως, τών συνδικαλιστικών και έργοδοτικών όργανώσεων ήτο ή άποδοχή από τις έν λόγω όργανώσεις τών βασικών κατευθυντηρίων γραμμών του Μνημονίου τής 20ής Δεκεμβρίου, 1976, εις τὸ όποιον τονίζεται ή ανάγκη διατηρήσεως σταθερᾶς έργατικής ειρήνης. Στην τόσο ευαίσθητη περίοδο για την ανάκαμψη τής οικονομίας μας καλούμε όλες τις πλευρές νά ενεργούν πάντοτε έντός του υπάρχοντος συστήματος έλευθέρων συλλογικών διαπραγματεύσεων, νά τηροῦν πιστά τους θεσμούς και διαδικασίες που περιέχονται στην βασική Συμφωνία και στον υπό σύνταξη Κώδικα Βιομηχανικών Σχέσεων ο όποιος έλπίζουμε ότι θα ύπογραφή προσεχώς. Με την ύπογραφή του ο Κώδικας, μετά από πολλά χρόνια προσπάθειες, θα άποτελέση σταθμό στις έργατικές σχέσεις για τὸ καλόν όλων τών παραγωγικών μερών και τής Κύπρου γενικώτερα.

Δείγμα τής προόδου που έσημειώθηκε στον τομέα τής άπασχόλησης είναι και ή κατάργηση του περι Τερματισμού Άπασχολήσεως (Προσωρινά Περιοριστικά Διατάξεις) Νόμου του 1974 και 1976 ή θέσπιση τών όποιων απέβλεπε βασικά εις την άποφυγήν περαιτέρω πτώσεως του έπιπέδου άπασχολήσεως συνεπεία τής εκρύθμου καταστάσεως ή όποία πτώσις είχε λάβει άνησυχητικές διαστάσεις. Γι αυτόν τόν λόγον άπολύσεις και διαφοροποιήσεις μισθών και όρων έργασίας άπηγορεύαντο.

Λόγω τής ανακάμψεως τής οικονομίας ή προστασία του νόμου δέν ήτο αναγκαία. Συμπληρωματικά πολλές «πληγεισες» κατά τόν όρισμό έπιχειρήσεις όχι μόνον δέν απέλυαν βάσει προνοιών περι πλεονασμού αλλά ηΰξησαν και τὸ προσωπικόν τους σημαντικά.

Πρέπει όμως νά τονίσουμε ότι και ή έργοδοτική πλευρά ώφελήθη από τις πρόνοιες του νόμου σχετικά με δικαιολογημένες νομικά άπολύσεις και διαφοροποιήσεις μισθών και όρων έργασίας.

Εν προκειμένω θα ήθελα νά τονίσω την ανάγκην έξακριβώσεως οίων-δήποτε περιπτώσεων παραβάσεων και/ή καταστρατηγήσεων του νόμου από την έργοδοτική πλευρά προς τόν σκοπόν άποκτήσεως κατά δόλιον τρόπον δικαιώματος άπολύσεως ή διαφοροποιήσεως μισθοῦ και όρων έργασίας.

Εις τόν τομέα τής κοινωνικής πολιτικής ή συνεπεία τής Τουρκικής εισβολής χαραχθείσα γραμμή είχε σαν κύριο στόχο την έξασφάλιση ενός κατωτάτου άποδεκτου έπιπέδου διαβιώσεως για όλο τόν πληθυσμό και την δικαιότερη κατανομή τών οικονομικών βαρών που προέκυψαν από την Τουρ-

κική εισβολή. Σκοπός τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νά παραμένῃ πάντοτε ἡ σμίκρυνση τοῦ οικονομικοῦ χάσματος μεταξύ τῶν διαφόρων τάξεων τοῦ λαοῦ. Παγία πολιτική πρέπει νά παραμένῃ ἡ προσπάθεια γιά δικαιότερη κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου μεταξύ τῶν εὐπορωτέρων καί ἀδυνάτων τάξεων τοῦ λαοῦ.

Πολλά ἔχουν γίνει στό θέμα, στό πρόβλημα τῆς στεγάσεως, ἐνδύσεως, διατροφῆς, τῆς παροχῆς χρηματικῶν βοηθημάτων καί παροχῆς ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως στοὺς ἐκτοπισθέντας καί τῆς φροντίδας τῶν δυσπραγούντων, δυνάμει τῶν νόμων περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν, Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς, Δημοσίων Βοηθημάτων ἢ οἰουδήποτε ἄλλου θεσμοῦ.

Πιστεύουμε ὅμως ἀκράδαντα ὅτι πολλά ἔχουν ἀκόμη νά γίνουν γιά νά κάμουν τὴν ζωὴ τῶν ἀδυνάτων τάξεων τοῦ λαοῦ μας πιὸ ὑποφερτὴ, πιὸ ἀνθρώπινη γιά νά μπορέσουν δικαιωματικὰ νά στρατευθοῦν στὸν ἀγῶνα γιά ἐπιβίωση, γιά νά μπορέσουν ὑποχρεωτικὰ νά στρατευθοῦν γιά νά μποροῦν νά ὑπερασπιστοῦν μεταξύ ἄλλων τὴν ἀξιοπρεπὴ τους διαβίωση.

Εἰς τὸν τομέα τῆς στεγάσεως ἔχουμε τὸν φόβο ὅτι οἱ στόχοι μας δὲν θὰ ἱκανοποιηθοῦν χρονικά. Καλοῦμε τοὺς ὑπεύθυνους νά λάβουν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιά νά μὴ ἀποτύχουμε σ' ἓνα τόσο ζωτικὸ τομέα. Οἱ παρτηρούμενες τελευταῖα ἐργατικὲς ἀνησυχίες μεταξύ ἐργολάβων, ὑπεργολάβων καί Κυβερνήσεως μᾶς προκαλοῦν ἀνησυχίες.

Δεῖγμα κοινωνικῆς πολιτικῆς πρὸς τὴν ὀρθὴ κατεύθυνση εἶναι καί ὁ Τροποποιητικὸς περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος.

Οἱ κυριώτερες πρόνοιες τοῦ νόμου εἶναι :

- (α) Ἡ ἐπαναφορὰ τῶν διαφόρων παροχῶν, ἐπιδομάτων καί βοηθημάτων τὰ ὁποῖα ἀνεστάλησαν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1975 διὰ νά προστατεύσουν τὸ Ταμεῖον ἀπὸ χρεωκοπίαν.
- (β) Ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων καί λοιπῶν παροχῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἰς τὰ πρὸ τοῦ Μαρτίου 1975 ἐπίπεδα τὰ ὁποῖα τότε ἐμειώθησαν πρὸς ἀποφυγὴν δυσμενῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τοῦ Ταμεῖου.
- (γ) Ἡ πίστωση εἰσφορῶν διὰ σκοποῦς συντάξεων ἀπὸ Ἰουλίου 1974—Σεπτεμβρίου 1975 καί
- (δ) ἡ σύσταση Εἰδικοῦ Λογαριασμοῦ Παροχῶν Ἀνεργίας.

Ἄξιζει νά τονισθῇ ἡ σύσταση τοῦ Εἰδικοῦ Λογαριασμοῦ Παροχῶν Ἀνεργίας καί ἡ ἀνάληψις ὑποχρέωσης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νά πριμοδοτῇ τὸν Λογαριασμὸν ἐὰν καί ἐφ' ὅσον μελλοντικῶς προκύψῃ πρὸς τοῦτο ἀνάγκη.

Ἄξιζει νά τονισθῇ ἐπίσης ὅτι οἱ δικαιούχοι ἀνεργιακοῦ ἐπιδόματος ἐξακολουθοῦν νά εἶναι δικαιούχοι δημοσίου βοηθήματος δυνάμει τοῦ σχετικοῦ Σχεδίου.

Ἐπισημαίνουμε μὲ εὐχαρίστηση ὅτι ἡ Κυβέρνηση προτίθεται νά συνεχίσῃ τὴν βελτίωση καί ἐπέκταση τῶν κοινωνικῶν παροχῶν καί θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι ἐὰν καί ὅταν οἱ καταστάσεις τὸ δικαιολογοῦν θὰ εἴμαστε ἐτοιμοὶ καί διατεθειμένοι νά πάρουμε τίς ὀρθές ἀποφάσεις γιά ἀναδιοργάνωση τοῦ θεσμοῦ.

Ἰδιαιτέρη μνεῖα πρέπει νά γίνῃ διὰ τὴν κατάργηση τοῦ περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν Νόμου πρὸς τὸν σκοπὸν βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν ἐργοδοτουμένων καί συμβολῆς εἰς τὴν διατήρηση τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῆς παραγωγῆς, ἐξευρίσκουσα ἡ Κυβέρνηση, ὅπως ἀναφέρει καί τὸ μνημόνιο, ἄλλους τρόπους πρὸς ἀναπλήρωση τῶν ἀπολεσθησομένων ἐσόδων τοῦ Τα-

μείου Έκτοπισθέντων και Παθόντων. Υπό αυτήν την έννοια είμαι της γνώμης ότι τα νομοσχέδια που βρίσκονται ενώπιόν μας σήμερα περί επιβολής φορολογίας και δασμών χρήζουν ιδιαίτερης μελέτης.

Όσον αφορά τόν περι Έκτάκτου Είσοφοῦ (Προσωρινά Διατάξεις) Νόμον ό οποίος παραμένει σέ ισχύ, πιστεύω ότι πρέπει νά τύχη έπείγουσας μελέτης υπό τής αρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής και τής Βουλής πρὸς έξεύρεση τρόπου δικαιότερης ρυθμίσεως τοῦ θέματος.

Χαιρετίζουμε τήν πρόθεση τής Κυβερνήσεως νά λάβη μέτρα γιά τήν έξεγγωγή τοῦ νέου τιμαριθμικοῦ δείκτη και έλπίζουμε ότι οί απόψεις τῶν ὀργανώσεων ἐπὶ τοῦ θέματος θά ληφθοῦν σοβαρῶς ὑπ' ὄψη.

Προσβλέπουμε ἐπίσης εἰς τήν ἐπεξεργασίαν μεταξύ Κυβερνήσεως, συνδικαλιστικῶν και ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων πλαισίων γιά τήν διαμόρφωση πλέον λεπτομεροῦς πολιτικῆς μισθῶν και εἰσοδημάτων.

Χαιρετίζουμε ἐπίσης τήν επέκταση τῶν ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς εὐημερίας γιά πληρέστερη ἀντιμετώπιση τῶν ἀπέιρων κοινωνικῶν προβλημάτων κυρίως εἰς νεοϊδρυθεῖσας κοινότητες ἐκτοπισθέντων.

Τελειώνοντας θά ἤθελα νά τονίσω τὸ ἐξῆς : Μέσα στήν οἰκονομία μας ὅπου ἡ ἐλευθέρα ἰδιωτικῆ πρωτοβουλία βαδίζει ἄρμονικά μέ έντονο Κυβερνητικό παρεμβατισμό, ὅπου εἶναι ἀπαραίτητο, πρὸς δημιουργίαν καλύτερων συνθηκῶν διαβίσεως ἰδιαίτερα γιά τοὺς πρόσφυγες, τοὺς ἐργατοῦπαλλήλους, τοὺς γεωργούς και γενικά τίς χαμηλά ἀμειβόμενες τάξεις, και ὅπου βασιλεύει ἡ τριμερῆς συνεργασία, τριμερῆ σώματα ἀποτελούμενα ἀπὸ ἐκπαιδευτικούς τής Κυβερνήσεως, τῶν ἐργοδοτῶν και τῶν συντεχνιῶν, ὅπου ἔχει γίνει κοινή συνείδηση ὅτι οί σωστές ἀποφάσεις λαμβάνονται κατά τρόπο δημοκρατικό, μακριά ἀπὸ κάθε δεσποτισμό και αὐταρχικότητα, ὑπάρχουν ὅλες οί προϋποθέσεις γιά προκοπή πού θά μᾶς δώσει τήν ἐπιβίωση στόν μεγάλο ἔθνικό ἀγῶνα πού διεξάγουμε. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χρίστος Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, Έντιμοί κύριοι Συνάδελφοι. Ἡ καταθεθεῖσα Έκθεση τής αρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς γιά τόν Τακτικό Προϋπολογισμό και τόν Προϋπολογισμό Ἀνάπτυξης, καθώς και ἡ ὁμιλία τοῦ Έντιμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ενώπιον τής Βουλῆς κατά γενικό τρόπο, ἐκτιμοῦν ὀρθά τήν οἰκονομική και δημοσιονομική πολιτική τής Κυβέρνησης, μέσα στίς κρίσιμες συνθήκες πού περνᾶ ὁ τόπος μας.

Κύριοι στόχοι πού καθωρίσθηκαν γιά τὸ 1975—1976, ἦσαν ἡ ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ και τοῦ Κράτους σάν ἀνεξάρτητου Κράτους, ἡ οἰκονομική ἐπιβίωση, ἡ οἰκονομική ἀνάκαμψη και ἡ οἰκονομική εὐρωστία, πού κάτω ἀπὸ τίς σημερινές συνθήκες, θεμελιώνουν τόν ἀγῶνα γιά ἐπιβίωση και δίνουν τὸ ἀπαραίτητο στήριγμα τοῦ γενικώτερου ἀγῶνα, γιά τήν σωτηρία τής Κύπρου, γιά μιὰ δίκαιη, εἰρηνική, δημοκρατική λύση τοῦ Κυπριακοῦ στά πλαίσια τῶν ψηφισμάτων και τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε.

Παρά τίς ὁποιοσδήποτε ἐπιφυλάξεις γιά ὅσα ἀναγκαῖα και χρήσιμα πού δέν κατέστη δυνατό νά γίνουν, πιστεύουμε, ὅτι τὸ ἔργο πού ἔχει ἐπιτελεσθῆ ἀπὸ τήν Κυβέρνηση και κατ' ἐπέκταση τόν λαό μας εἶναι πολύ ἀξιόλογο, κρίνοντας το στο πλαίσιο τῶν ἀντίξων συνθηκῶν, κάτω ἀπὸ τίς ὁποῖες ἔχει ἐπιτελεσθῆ.

Πολύ σωστά τονίζεται το αξιοθαύμαστο σθένος του λαού μας, ο οποίος όχι μόνο υπέμεινε με καρτερία τα δεινά τα οποία έπεσώρευσε το εγκληματικό πραξικόπημα και η Τούρκικη εισβολή, αλλά έδωσε την όλοπλευρη συμβολή και βοήθεια του στο δύσκολο Κυβερνητικό έργο και πρωτοβουλιακά ανέλαβε μεγάλο βάρος για την ενίσχυση των άναξιοπαθούντων αδελφών μας, και επέδειξε άλληλεγγύη σε όσους υπέστησαν τα βαρύτερα πλήγματα της εισβολής.

Το πραξικόπημα και η εισβολή κατέστρεψαν και ανέκοψαν την άνοδική πορεία της οικονομίας για την επίτευξη της οποίας κατεβλήθησαν τόσες προσπάθειες και έδημιούργησαν τεράστια οικονομικά και άλλα προβλήματα επιβίωσης.

Γνωρίζουμε όλοι τις τεράστιες και δυσμενείς επιπτώσεις του πραξικοπήματος και της εισβολής.

Ο βίαιος Ξεριζωμός 200.000 περίπου Ελλήνων Κυπρίων και πάνω από 40.000 Τούρκων Κυπρίων από τα σπίτια και τις περιουσίες και τις εργασίες τους, οι χιλιάδες των άγνωστων και εγκλωβισμένων στις Τουρκοκρατούμενες περιοχές, το όρφάνημα χιλιάδων οικογενειών, που οι προστάτες ή τα παιδιά τους έπεσαν υπερασπίζοντας την πατρίδα έναντι στο πραξικόπημα και την εισβολή, συνθέτουν την πιο τραγική πτυχή του Κυπριακού δράματος.

Ασφαλώς ο λαός μας ξέρει, ότι κύριος υπεύθυνος αυτής της τραγωδίας είναι ο ιμπεριαλισμός, ο άσπονδος έχθρος του λαού μας, και οι φασιστικές δυνάμεις της Χούντας, της ΕΟΚΑ Β' και των σωβινιστικών κύκλων της "Άγκυρας, που ενήργησαν και έδρασαν σαν τυφλά όργανα του ιμπεριαλισμού.

Στο διάστημα των 30 και πλέον μηνών που έμεσολάβησαν από το πραξικόπημα και την εισβολή μέχρι σήμερα, οι πρόσφυγες που προηγούμενα άποτελοῦσαν πηγή αύξανόμενου εθνικού πλούτου, αντιμετώπιζουν μίαν άθλια προσφυγική ζωή, σε αντίσκηνα και άκατάλληλα, σε πάρα πολλές περιπτώσεις έτοιμόρροπα ή ήμιτελη σπίτια, αντιμετώπιζοντας βασανιστικά προβλήματα, από το στεγαστικό που είναι το όξύτερο πρόβλημα, ως τα έπιδόματα για την συντήρησή τους, τα θέματα της επαναδραστηριοποίησης, της εκπαίδευσης, των συντάξεων, της υγείας και σωρείας άλλων προβλημάτων.

Με την εύκαιρία της συζήτησης των δύο προϋπολογισμών, ενώ συμφωνώ με το γενικό περιεχόμενο, τις παρατηρήσεις και εισηγήσεις της άρμοδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, θεωρώ άναγκαίο να αναφερθώ σε μερικές πλευρές των προβλημάτων των προσφύγων, των άγνωστων και των εγκλωβισμένων.

Ασφαλώς κανείς δεν πρέπει να υποτιμά τον τεράστιο όγκο των πολύπλευρων και πολύμορφων προβλημάτων, που μας έφεραν το πραξικόπημα και η εισβολή. Ούτε και να παραβλέπη το επίσης τεράστιο και επίμοχθο θετικό έργο που έχει επιτελεσθή στην αντιμετώπιση γενικά της κατάστασης και ιδιαίτερα στην αντιμετώπιση των διαφόρων προσφυγικών προβλημάτων.

Ιδιαίτερα πρέπει να εκτιμηθούν τα θετικά από την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε μιά σειρά τομείς που άφορούν την ανάκαμψη της οικονομίας, την επαναδραστηριοποίηση, την αντίκρουση και τα μέτρα αντιμετώπισης του στεγαστικού.

Όμως, παρ' όλα αυτά, τα προσφυγικά προβλήματα και πάνω άπ' όλα το στεγαστικό εξακολουθούν να προβάλλουν με πολύ μεγάλη όξυτητα.

Παρά τις σχετικές διακηρύξεις για την κατανομή τῶν βαρῶν τοῦ πολέμου πρὸς ὅλες τις κατευθύνσεις, οἱ πρόσφυγες καὶ γενικά οἱ παθόντες ἐξακολουθοῦν νὰ σηκώνουν τὰ βάρη τῆς σημερινῆς τραγωδίας. Διαπιστώνουν ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχη σοβαρὴ καθυστέρηση καὶ γραφειοκρατία στὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τους.

Πιστεύουμε, ὅτι πρέπει νὰ προσεχθοῦν καὶ ἀντιμετωπισθοῦν οἱ ἐλλείψεις, οἱ ἀδυναμίες, τὰ λάθη καὶ οἱ καθυστερήσεις στὸν κρατικὸ μηχανισμό. Χρειάζονται περαιτέρω πραγματικὰ ριζοσπαστικὰ μέτρα πρὸς ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης. Χρειάζεται φορολογία τοῦ ἀδρανικοῦ πλούτου. Τὰ μεγάλα εἰσοδήματα καὶ πλοῦτη νὰ συμβάλουν στὴν λύση τῶν προβλημάτων ποὺ δημιούργησε ὁ πόλεμος στὰ πλαίσια μιᾶς ὀρθῆς καὶ δίκαιης φορολογικῆς πολιτικῆς.

Χρειάζεται νὰ ληφθοῦν ἀποτελεσματικὰ μέτρα γιὰ δικαιότερη διανομὴ καὶ ἀναδιανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Γιὰ καταπολέμηση τῆς φοροδιαφυγῆς. Γιὰ πλήρη ἐπάνοδο στοὺς ὅρους ἐργασίας τῶν ἐργατοῦπαλλήλων. Γιὰ ἐπαναφορὰ ὅλων τῶν κοινωνικῶν ὠφελημάτων καὶ γιὰ πιὸ ἀποτελεσματικὴ βοήθεια στὶς οἰκογένειες τῶν προσφύγων, τῶν θυμάτων καὶ τῶν παθόντων.

Ἐνα ἀπὸ τὰ πιὸ καυτὰ προσφυγικὰ προβλήματα, εἶναι τὸ στεγαστικόν. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ δὲν ἀντιμετωπίσθηκε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση μὲ τὸν ἀπαιτούμενο ἀποφασιστικὸ ριζοσπαστικὸ τρόπο. Δὲν ἐκπληρώθηκαν σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ οἱ σχετικὲς Κυβερνητικὲς ἐξαγγελίες μὲ ἀπέλεσμα, χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες, νὰ περάσουν τὸν τρίτο χειμῶνα σὲ ἀντίσκηνα ἢ ἀκατάλληλα καὶ ἐτοιμόρροπα ὑποστατικά καὶ ἡ μᾶζα τῶν προσφύγων ἀναγκαστικὰ δίδουν μεγάλο μέρος τῶν πενιχρῶν εἰσοδημάτων τους στὴν πληρωμὴ ἐνοικίων γιὰ ὑποφερτὴ στέγαση τῶν οἰκογενειῶν τους, χωρὶς καμιά κυβερνητικὴ βοήθεια.

Γιὰ τὴν ἀποτελεσματικώτερη ἀντιμετώπιση τοῦ στεγαστικοῦ, ἐπιβάλλεται ἡ ἐπίσπευση τῶν ἀνεγειρομένων συνοικισμῶν. Οἱ νέοι συνοικισμοὶ βάσει τῶν προσφάτων νέων ἐξαγγελιῶν νὰ ἀνεγερθοῦν ἐκεῖ καὶ ὅπου ὑπάρχει ὀξὺ στεγαστικὸ πρόβλημα. Νὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν προγραμματιζομένων νέων οἰκιστικῶν μονάδων καὶ νὰ ληφθοῦν ἄμεσα μέτρα γιὰ τὴν ἀνέγερση τους, πρὶν τὸν ἐρχόμενον χειμῶνα.

Ἡ αὐξηση τοῦ ποσοῦ ποὺ ἔχει ἀποφασισθῇ νὰ δίδεται γιὰ αὐτοστέγαση νὰ διευρύνῃ τὰ σχετικὰ κριτήρια καὶ νὰ καλύψῃ ὅλες τις κατηγορίες τῶν ἐπηρεαζομένων. Νὰ περιλαμβάνῃ καὶ ὅλους ὄσους μὲ χρέη φρόντισαν καὶ συμπλήρωσαν τὴν αὐτοστέγασή τους, ὅπως καὶ ὅλους ποὺ ἔχουν ἡμιτελεῖς τίς οἰκιστικὲς τους μονάδες γιὰ αὐτοστέγαση τῶν οἰκογενειῶν τους βάσει τῶν ὑφισταμένων Κυβερνητικῶν σχεδίων.

Νὰ βρεθῇ ἐπίσης τρόπος νὰ βοηθηθοῦν οἰκονομικὰ ἢ καὶ νὰ ἐξασφαλισθῇ κατάλληλη στέγη γιὰ μεταφορὰ ὅλων τῶν οἰκογενειῶν, ποὺ ἀνήγειραν κάποια ὑποστατικά, χωρὶς ἐγκριση γιὰ αὐτοστέγαση σὲ χαλίτικα ἢ ἄλλους ἰδιωτικοὺς χώρους.

Στὸ μεταξύ νὰ λυθοῦν τὰ προβλήματά τους, ποὺ ἀφοροῦν παροχὴ νεροῦ, ἠλεκτροφωτισμοῦ καὶ ἐπιδιόρθωσις δρόμων — ὅπου καθυστεροῦν.

Νὰ ἐπισπευσθοῦν οἱ ἐπιδιορθώσεις Τουρκοκυπριακῶν σπιτιῶν καὶ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ρύθμιση τῶν προβλημάτων γιὰ ἐξασφάλιση καὶ παροχὴ στέγης στὶς ὀλιγομελεῖς οἰκογένειες, συνταξιούχους, νεοδημιουργούμενες οἰκογένειες. Νὰ μελετηθῇ καὶ νὰ ληφθοῦν ἀνάλογα μέτρα βοηθείας γιὰ προικοδότηση τῶν νεαρῶν προσφυγοπούλων.

Νὰ ληφθῇ — χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση — ἀπόφαση γιὰ παραχώρηση ἐπιδόματος ἐνοικίου σὲ ἐνοικιαστὲς πρόσφυγες, βάσει τῶν σχετικῶν εἰση-

γήσεων τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Προσφύγων καί νά τροποποιηθῆ καί βελτιωθῆ ὁ νόμος περὶ Ἐνοικίων, γιά νά σταματήσουν οἱ αὐξήσεις τῶν ἐνοικίων καί οἱ ἀδικαιολόγητες ἐξώσεις τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν.

Νά τεθῆ τέρμα στήν χρησιμοποίηση ἐπιταγμένων σπιτιῶν ἀπό πρόσωπα μέ μόνιμες θέσεις στήν Δημόσια Ὑπηρεσία, ἢ σέ ἄλλες σταθερές ἐργασίες μέ ψηλά εἰσοδήματα καί νά δοθοῦν τὰ ἐπιταγμένα σπίτια σέ οἰκογένειες θυμάτων καί μέ χαμηλά εἰσοδήματα.

Νά ἐπισπευθῆ ἡ διαδικασία, ἡ μελέτη καί ὁ προγραμματισμός γιά στέγαση τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, Ἐκπαιδευτικῶν καί Ἡμικρατικῶν Ὁργάνισμῶν.

Ἀσφαλῶς ὑπάρχουν πολλά ἄμεσα προβλήματα καί αἰτήματα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, ὅπως εἶναι τὸ αἶτημα γιά ἐπεξεργασία καινούργιου συστήματος ἐπιδομάτων γιά πρόσφυγες πού ἐξασφαλίζουν δουλειά μέ κύριο στόχο τὴν ἐξουδετέρωση τῶν ἀντικινήτρων, τὴν ἐνθάρρυνση τῶν χαμηλά ἀμειβομένων καί τῶν πολυμελῶν οἰκογενειῶν γιά νά ἐπαναδραστηριοποιηθοῦν.

Εἶναι τὰ αἰτήματα πού ἀφοροῦν τὴν ὀρθότερη διευθέτηση τῶν θεμάτων πού σχετίζονται μέ τὴν καλύτερη ἀξιοποίηση καί προστασία τῶν Τουρκοκυπριακῶν περιουσιῶν.

Τὰ αἰτήματα πού ἀφοροῦν τὴν παροχὴ οἰκιακοῦ ἐξοπλισμοῦ, τὴν παροχὴ δωρεὰ Παιδείας πρὸς τοὺς πρόσφυγες μαθητὲς τῶν Σχολῶν Μέσης Παιδείας, τὴν αὐξηση καί ἐγκαιρὴ πληρωμὴ τῶν μαθητικῶν κομίστρων, τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πληρωμῶν γιά ἐγγραφές στοὺς δικαιοῦχους καί τὴν συνέχιση τῆς παροχῆς ἐπιδομάτων βάσει τῶν καθορισθέντων κριτηρίων γιά πρόσφυγες φοιτητὲς τῶν πανεπιστημίων.

Ὅλα αὐτά, ὅπως καί πολλά ἄλλα μικρότερης σημασίας οἰκονομικά, ἠθικά καί κοινωνικά προβλήματα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου θὰ πρέπει νά τύχουν περαιτέρω φροντίδας, προσσχῆς καί στοργῆς ἀπὸ μέρους τῶν ἀρμοδίων κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν, παραμερίζοντας γραφειοκρατικές μέθοδες γιά τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν.

Τὸ πρόβλημα τῶν χρεῶν εἶναι ἓνα ἄλλο πολὺ σοβαρὸ θέμα πού προβάλλεται ἐπίσης μέ πολὺ μεγάλη ὀξύτητα.

Ἡ μιὰ βασικὴ πλευρὰ αὐτοῦ τοῦ θέματος, ἀφορᾷ τὰ χρέη καί τοὺς τόκους πού ὀφείλονται στίς ἐμπορικές τράπεζες.

Τὰ χρέη τῶν μικροβιοτεχνῶν καταστηματαρχῶν καί γενικά τοῦ ἐμποροβιομηχανικοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα, μέ τίς συναφεῖς τους πτυχές.

Ἡ ἄλλη βασικὴ πλευρὰ, ἀφορᾷ τὰ χρέη, τοὺς τόκους καί ἰδιαίτερα τίς καταθέσεις τῶν λαϊκώτερων στρωμάτων στοῦ Συνεργατικὸ κίνημα. Αὐτὴ εἶναι ἡ σοβαρότερη καί ἡ πλέον ἐπείγουσα πτυχὴ αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἀπὸ σύνολο 832 Ἑλληνικῶν Συνεργατικῶν ἰδρυμάτων πού ἐλειτουργοῦσαν πρὶν τὰ Ἰουλιανὰ γεγονότα, ἔχουν καταληφθῆ ἀπὸ τοὺς εἰσβολεῖς τὰ 262 Συνεργατικὰ Ἰδρύματα μέ σύνολο ἐνεργητικοῦ πάνω ἀπὸ 35 ἑκατομμύρια λίρες ἐκ τῶν ὁποίων ποσὸ πάνω ἀπὸ 20 ἑκατομμύρια λίρες εἶναι οἱ καταθέσεις τῶν πτωχοτέρων στρωμάτων — ἰδιαίτερα τῶν χωριῶν. Εἶναι οἱ ἐξοικονομήσεις τῶν παιδιῶν μέ τὰ Σχολικά τους Ταμειετήρια, οἱ ἐξοικονομήσεις τῶν μαθητευομένων ἐργατῶν καί ἐργατριῶν, οἱ ἀποταμιεύσεις ἀπὸ τὰ ὑστερήματα τῶν ἀγροτικῶν καί τῶν ἄλλων πτωχῶν οἰκογενειῶν πού μέ τὴν προσφυγιά τὰ ἔχουν ὅσο ποτέ ἄλλοτε ἀνάγκη.

Είναι γενικά γνωστό ότι τὸ Συνεργατικὸ κίνημα ὑπῆρξε καὶ συνεχίζει νὰ ἀποτελῇ τὸν φορέα τῆς Κυβερνητικῆς πιστωτικῆς καὶ ἄλλης ἀγροτικῆς πολιτικῆς. Ὅτι τὰ ἀγροτικά καὶ γενικά τὰ λαϊκά στρώματα πολὺ ὀρθὰ ἔδωσαν κάθε δυνατὴ ὑποστήριξη στὸ Συνεργατικὸ κίνημα, ποὺ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς ὁποιοσδήποτε ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίες του, ἀπέτελεσε καὶ συνεχίζει νὰ ἀποτελῇ ἀσπίδα ὑπεράσπισης τῶν ἀγροτικῶν καὶ γενικά τῶν λαϊκῶν συμφερόντων.

Εἶναι ἀδιανόητο, ὅσοι ἀπὸ τοὺς πρόσφυγες εἶχαν τὶς καταθέσεις τους στὶς ἐμπορικὲς τράπεζες νὰ μποροῦν νὰ τὶς εἰσπράξουν, ἐνῶ ὅσοι εἶχαν τὶς καταθέσεις τους στὰ Συνεργατικὰ ἰδρύματα στὰ ὁποῖα ἔμπρακτα ἔδιναν τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ὑποστήριξή τους, νὰ συνεχίζῃ ἡ τιμωρία τους γιὰ τρία σχεδὸν χρόνια καὶ νὰ μὴ μποροῦν νὰ εἰσπράξουν τὶς καταθέσεις τους γιὰ νὰ καλύψουν ἔστω καὶ μέρος τῶν πολλῶν προσφυγικῶν τους ἀναγκῶν.

Οἱ πρόσφυγες Συνεργατιστές, ἔδωσαν κάθε ἀναγκαῖα πίστωση χρόνου πρὸς τὶς ἀρμόδιες ἀρχές. Οἱ πρόσφατες ἀποκοπὲς δανείων ἀπὸ τὴν πενιχρὴ βοήθεια γιὰ τὰ καταληφθέντα ἀπὸ τοὺς εἰσβολεῖς σιτηρὰ καὶ εἰδικώτερα τῶν Κυβερνητικῶν δανείων ποὺ δόθηκαν πρὸς ἀνακούφιση ἀπὸ τὴν ἀνομβρία — ποὺ οἱ ἀποκοπὲς αὐτὲς ἔγιναν μὲ ὁδηγίες τῶν ἀρμοδίων τοῦ Συνεργατισμοῦ — ἀπέτελεσαν μιὰ πρόσθετη πρόκληση γιὰ τοὺς ἀγρότες πρόσφυγες Συνεργατιστές. Ἐπιβάλλεται αὐτὴ ἡ κατάσταση νὰ ἀντιμετωπισθῇ χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση.

Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν διαφορῶν πτυχῶν τοῦ προβλήματος τῶν χρεῶν, τῶν τόκων καὶ τῆς πληρωμῆς τῶν καταθέσεων στὶς Συνεργατικὲς ἀπαιτεῖται :

Νὰ ληφθοῦν ἄμεσα μέτρα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ διασφαλισθοῦν οἱ καταθέσεις στὰ Συνεργατικὰ ἰδρύματα. Νὰ δοθοῦν τὰ ἀναγκαῖα οικονομικά σὲ μετρητὰ ἢ καὶ ἄλλες σχετικὲς διευκολύνσεις στὸ Συνεργατικὸ Κίνημα, γιὰ νὰ δυνηθῇ νὰ πληρῶσῃ στοὺς δικαιούχους μὲ ἀνάλογη σειρά καὶ κριτήρια τὶς καταθέσεις τους.

Νὰ ληφθοῦν τὰ ἀπαραίτητα νομοθετικά καὶ ἄλλα μέτρα, γιὰ τὴν παγοποίηση τῶν χρεῶν τῶν προσφύγων, ἔτσι ποὺ οἱ πρόσφυγες νὰ μὴ βαρύνονται μὲ τόκους γιὰ χρεῖα ποὺ εἶχαν πρὶν τὴν εἰσβολή. Καὶ νὰ ρυθμισθῇ τὸ πρόβλημα γιὰ ἀποσύνδεση τῶν παλαιῶν χρεῶν, ἀπὸ νέα δάνεια, ποὺ συνάπτονται πρὸς ἐπαναδραστηριοποίηση τοῦς διάφορους τομεῖς τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου, γιὰ νὰ μὴ ζοῦν διαρκῶς μὲ τοὺς ἐφιάλτες τῶν δικαστικῶν διώξεων καὶ νὰ παρεμποδίζεται ἡ πλήρῃ ἐπαναδραστηριοποίηση τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου.

Τὸ Συνεργατικὸ κίνημα, ποὺ ἔχει σημειώσει πολὺπλευρὴ ἐπέκταση καὶ ἡ συμβολὴ του εἶναι πολὺ μεγάλη στὴν πρόοδο καὶ ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας, ἐξακολουθεῖ νὰ θρῖσκεται κάτω ἀπὸ ἀναχρονιστικοὺς νόμους καὶ θεσμούς, μὲ ὅλες τὶς κακὲς τους συνέπειες.

Ἐπιβάλλεται χωρὶς περαιτέρω ἀναβολές, ὁ ἐκσυγχρονισμὸς καὶ ἡ ἐκδημοκρατικοποίηση τῶν νόμων καὶ τῶν θεσμῶν περὶ Συνεργατικῶν Ἐταιρειῶν, γιὰ διασφάλιση καὶ ἐπέκταση τῶν θετικῶν ἐπιτευγμάτων, πρὸς ὄφελος τοῦ Συνεργατικοῦ κινήματος σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ γενικώτερα τῆς ἀγροτικῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε.

Παράλληλα μὲ τὸν ὄγκο τοῦ προσφυγικοῦ, εἶναι τὸ θέμα τῶν ἀγνοουμένων, ποὺ συνιστᾷ ἀπερίγραπτο δρᾶμα γιὰ χιλιάδες οἰκογένειες, ποὺ γιὰ δυσόμηση καὶ πλέον χρόνια, ζοῦν σὲ ἀγωνία καὶ ἀβεβαιότητα γιὰ τὴν τύχη τῶν προσφιλῶν τους προσώπων.

Είναι επίσης τὸ θέμα τῆς τύχης καὶ τῶν προβλημάτων τῶν ἐγκλωβισμένων συμπατριωτῶν μας, καθὼς καὶ τὰ προβλήματα καὶ αἰτήματα τῶν παθόντων.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν διαφαινομένων ἐξελίξεων καὶ τῆς ἐναρξης τῶν νέων ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν, θὰ πρέπει νὰ ἐνταθοῦν οἱ προσπάθειες γιὰ ἄμεση καὶ ἀποτελεσματικὴ ἐφαρμογὴ τῶν συμφωνηθέντων πρὸς διερεύνηση τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων.

Νὰ γίνουν οἱ ἀναγκαῖες διευθετήσεις γιὰ νὰ σταματήσουν οἱ διώξεις τῶν ἐγκλωβισμένων καὶ νὰ ληφθοῦν σχετικὰ μέτρα πρὸς ἀντιμετώπιση τῶν πολλαπλῶν ἀνθρωπιστικῶν προβλημάτων.

Νὰ ἀντικρυσθοῦν μὲ προσοχὴ καὶ κατανόηση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τὰ προβλήματα καὶ αἰτήματα τῶν οἰκογενειῶν τῶν παθόντων, γιὰ νὰ τοὺς δοθῇ κάθε δυνατὴ βοήθεια πρὸς ἀνακεύφιση.

Πιστεύουμε ὅτι ἡ ὀρθή, γρήγορη καὶ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση ὅλων αὐτῶν, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων προβλημάτων, ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐξυγίανση καὶ ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας, τὴν κάθαρση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, καὶ τὴν βελτίωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ, θὰ συμβάλουν ἀποφασιστικὰ στὴν ἐπίτευξη τῶν γενικωτέρων στόχων τοῦ πολιτικοῦ μας ἀγῶνα γιὰ ὅσο καιρὸ ἀπαιτηθῇ, πρὸς τὴν ἐπίτευξη λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ, στὰ πλαίσια τῶν ψηφισμάτων καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε.

Γιὰ νὰ ἀνοίξη ὁ δρόμος τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων στὰ σπίτια καὶ στὶς περιουσίες τους, γιὰ τὴν δημιουργία ὅλων τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων γιὰ τὴν πρόοδο, τὸ εἰρηνικὸ καὶ εὐτυχισμένο μέλλον ὁλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, Ἕλληνες, Τούρκους, Ἀρμένιδες καὶ Μαρωνίτες.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Τάκης Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Συζητοῦμε τοὺς δυὸ προϋπολογισμοὺς σὲ συνθήκες ἡμικατοχῆς, προσφυγῆς καὶ μελλοντικῶν κινδύνων ποὺ ἀπειλοῦν τὴν πατρίδα καὶ τὸ λαὸ μας.

Συζητοῦμε τοὺς προϋπολογισμοὺς ἐνῶ ἐξακολουθεῖ γύρω μας ἡ συνωμοσία γιὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς ἀδέσμευτης πολιτικῆς μας. Ἡ Τουρκία παράλληλα προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπο καὶ μὲ ποικίλης μορφῆς ὑποστήριξη, ν' ἀφομοιώσῃ τὴν κατοχὴ τῆς Βόρειας Κύπρου καὶ νὰ προχωρήσῃ μὲ ἓνα νέο ἄλμα στὴν κατάκτηση καὶ τῆς ὑπόλοιπης. Ἡ ἐπεκτατικὴ Τουρκικὴ πολιτικὴ εἶναι ὁ μέγας καὶ συνεχῆς κίνδυνος ποὺ ἀπειλεῖ τὴν ὑπαρξὴ τῆς Κύπρου καὶ τοῦ λαοῦ της.

Δὲν εἶναι μικρότερης σημασίας οἱ ἀδυναμίες τοῦ ἐσωτερικοῦ μας μετώπου. Ὁ φασισμός, ἡ βία, ὁ Ἐσκαβιτισμὸς ἐπαιξαν τὸ παιγνίδι τῶν ἐχθρῶν τῆς Κύπρου. Πρόσφεραν πρόσχημα στὴν Τουρκία κ' ἔφθειραν τὸ κράτος καὶ τὴν ἐγκυρότητά του. Τὰ Ἐσκαβίτικα ἐγκλήματα πρὶν τὸ πραξικόπημα καὶ μετὰ τὸ πραξικόπημα καλλιέργησαν τὸ κλίμα τοῦ διαχωρισμοῦ καὶ στήριξαν τὴν διαιρετικὴ πολιτικὴ τῆς σωβινιστικῆς ἐξτρεμιστικῆς Τουρκικῆς ἡγεσίας.

Κανένας προϋπολογισμὸς θάχῃ τὴν παραμικρὴ ἀξία ἂν ὁ δημοκρατικὸς βίος ἐξακολουθήσῃ νὰ ὑπονομεύεται ἀπὸ φασιστικὲς δραστηριότητες.

Κι' ακόμη θα πρέπει να έχουμε υπ' όψι μας ότι συζητούμε προϋπολογισμούς για τὰ 60% τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους, ὅτι μιλοῦμε μόνο για τίς ἐλεύθερες περιοχές. Ἡ Κύπρος ὅμως εἶναι ἕνας ἐνιαῖος χώρος. Ἄν προσέξουμε καλύτερα τοὺς Προϋπολογισμούς, ἰδιαίτερα τὸν Προϋπολογισμό Ἀνάπτυξης θὰ δοῦμε ὅτι δὲν προγραμματίζονται ἔργα στὶς περιοχές πρὸς τὴν πλευρὰ τῆς γραμμῆς Ἀττίλα. Τοῦτο εἶναι σήμερα ἀδύνατο γιατί στέκουν ἐμπόδιο τὰ κατοχικὰ στρατεύματα πού παρεμποδίζουν τὴν μελέτη καὶ τὴν ἀξιοποίηση παραγωγικῶν ἔργων. Ἡ κατοχὴ κι' ἡ διαίρεση τῆς Κύπρου πλήττει κατὰ συνέπεια τὸν λαό, Ἕλληνες καὶ Τούρκους τῆς Κύπρου, καὶ τεράστιες ἐκτάσεις τῆς Κυπριακῆς γῆς κατεχόμενες καὶ εἰς μὴ ἐλεύθερη περιοχή. Ἡ Κύπρος μπορεῖ ν' ἀναπτυχθῆ μόνο σὰν σύνολο κι' ὅταν τὰ ἔργα καλύπτουν τὲς συνολικὲς μας ἀνάγκες. Σ' ἀντίθετη περίπτωση εἴμαστε καταδικασμένοι σὲ παρακμὴ καὶ ξένη ἐξάρτηση. Τοῦτο ἐξυπηρετεῖ τοὺς ξένους, ὄχι ὅμως τὸν λαό τῆς Κύπρου. Γι' αὐτὸ κάθε ἰδέα για μορφὴ λύσης πού συντηρεῖ τὸν ἐδαφικὸ διαχωρισμὸ καὶ τὸν προωθεῖ μάλιστα καὶ στὸν οἰκονομικὸ τομέα θάναι καταστροφικὴ για τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ.

Τὸ ἴδιο ἐπιβλαβὴς εἶναι ἡ θεωρία ὅτι εὐημεροῦμε καὶ πετυγχάνουμε θαύματα στὰ 60% τοῦ νησιοῦ καὶ γιατί τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβὲς καὶ γιατί προσφέρει ἐπιχειρήματα σὲ διάφορους κύκλους νὰ προωθοῦν διαμελιστικὰ σχέδια. Ἀκουστικὴ κι' ὅλας ἀπὸ ὠρισμένες πλευρὲς ὅτι οἱ Ἕλληνες λόγω τοῦ δυναμισμοῦ καὶ τῶν ἰκανοτήτων τους μποροῦν δῆθεν νὰ Ζήσουν καὶ στὰ 60% τῆς Κυπριακῆς γῆς.

Τι εἶδους κοινωνίαν ἐπιδιώξαμε νὰ δημιουργήσουμε ὕστερα ἀπὸ τὴν τραγωδία τοῦ 1974 ; Αὐτὸ εἶναι τὸ καθοριστικὸ σημεῖο ὄχι μόνο για τὴν οἰκονομικὴ μας πορεία ἀλλὰ καὶ για τὴν πορεία τοῦ πολιτικοῦ μας θέματος.

Ἄντι νὰ τοποθετηθῆ σὰν πρώτη ἀξία ἡ ἀγωνιστικὴ προετοιμασία για ἕνα συνεπὴ ἐθνικὸ - ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα ὑψώθηκε ἡ ἀναζήτηση τοῦ κέρδους. Ὅποιος δὲν ἔμπαινε μέσα στὸ παιγνίδι τῶν εὐκαιριῶν, τῶν δανείων, τῶν ἐγγυήσεων, τῶν φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν ἦταν ἔξω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Για ἔλλειψη ρεαλισμοῦ κατηγοροῦντο οἱ ὑποστηρικτὲς τῆς ἀγωνιστικῆς πορείας. Οἱ μελέτες κι' οἱ σχεδιασμοὶ ἐστρέφοντο πρὸς τὴν προσπάθεια τῆς ἀνασύνταξης τῆς οἰκονομίας μας στὰ προπραξικοπηματικά καὶ προκατοχικὰ πρότυπα.

Ἦταν ὅμως ἡ περίοδος ἐκείνη τῆς εὐημερίας, τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς κερδοσκοπίας περίοδος ἀξία για μίμηση ; Καὶ αὐτόματα προβάλλει τὸ ἐρώτημα :

Δὲν εἶναι ἐκείνη ἡ κοινωνία, ἐκείνη ἡ παραγωγικὴ σχέση πού μας ἀποδυνάμωσε καὶ μας παράδωσε τελικὰ στὸν φασισμό καὶ τὴν Τουρκοκρατία ; Καὶ συνεχίζεται τὸ ἐρώτημα.

Μιὰ ἀναπαραγωγὴ ἐκείνης τῆς κοινωνίας δὲν θὰ συμβάλῃ στὴν δημιουργία παρόμοιων καὶ πάλιν ἀδυναμιῶν ; Δὲν θάχουμε ἀναπαραγωγὴ τῶν κρίσεων πού τὴν συνοδεύουν ;

Ἄν δὲ πάλιν πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη παρόλο ὅτι ὀδηγοῦσε σ' ἀνίστη ἀνάπτυξη τίς διαφορὲς ομάδες τοῦ πληθυσμοῦ ἦταν σ' ἕνα βαθμὸ ὑποφερτὴ γιατί ὁ κάθε πολίτης εἶχε τίς ρίζες του καὶ τὸ σπίτι του, τώρα μέσα στὶς κοινωνικὲς συνθήκες πού δημιουργεῖ ἡ προσφυγιὰ τὰ χάσματα εἶναι τεράστια. Ἐχουμε τοὺς πληγέντες, τὰ θύματα, τὰ ὀρφανὰ, τοὺς ἀγνοούμενους, τοὺς ἀνεργούς, τοὺς πρόσφυγες. Οἱ συνθήκες αὐτὲς δημιουργοῦν γύρω μας ἕνα ρῆγμα πού ἂν δὲν τὸ γεφυρώσουμε θὰ τὸ πληρώσουμε κάποτε καὶ μάλιστα μ' ἐπώδυνο τρόπο.

Φυσικά δὲν μπορεί κανένας νὰ παραβλέψη καὶ τὸ ἔργο ποῦ συντελέστηκε μέσα σὲ τραγικά ἀντίξοες συνθήκες ἀπὸ κυβερνητικούς παράγοντες. Ὑπάρχει ὅμως ἕνας πρόσθετος παράγοντας ποῦ δὲν ἔχει μέτρο καθορισμοῦ κι' ὅμως στάθηκε τὸ βασικώτερο στοιχεῖο τῆς ἀπαντοχῆς μας. Αὐτὸ ἀφορᾷ τὴν ποιότητα τοῦ λαοῦ μας, τὸ πνεῦμα ἀλληλεγγύης, τὴν προσφορὰ θυσίας γιὰ τὴν πατρίδα. Μ' ἕνα λαὸ σὰν τὸ δικό μας πολλὰ μπορούν νὰ πραγματοποιηθοῦν, φτάνει ν' ἀξιοποιηθοῦν οἱ δυνατότητες του. Καὶ θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ αὐτὸ ἂν ἀντὶ τὸ κέρδος ὑψώναμε σὰν κύρια ἀξία τὴν προσφορὰ στὸν ἀγῶνα. Σὲ τέτοια περίπτωση θὰ δίναμε ἕνα νόημα στὴν δυστυχία τῶν θυμάτων, τῶν ἀγνοουμένων, τῶν προσφύγων. Τότε θὰ γινόμαστε ὅλοι μέτοχοι στὸν κοινὸ ἀγῶνα γιὰ ἀμυντική, πολιτική ἢ οικονομική ἐπιβίωση. Κι' ὁ καθένας εἴτε ἐργάτης, εἴτε ἀγρότης, εἴτε στρατιώτης, εἴτε ἐπιστήμονας, εἴτε υπάλληλος θὰ στηρίζε στὸν τομέα του τὸν ἀγῶνα. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ καθήκοντα τοῦ καθενὸς θὰ ἦταν κι' ἕνας μαχητής.

Αὐτὴ τὴν κοινωνία ἔχει ἀνάγκη ὁ ἀπελευθερωτικὸς μας ἀγῶνας.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ γίνεται πολὺς λόγος γιὰ τὶς προοπτικὲς λύσης τοῦ Κυπριακοῦ. Σημειώνουμε μάλιστα ὅτι ἡ ὅλη οικονομικὴ μας πολιτικὴ στηρίχθηκε στὴν λογικὴ ὅτι ἡ κατάσταση εἶναι σταθερὴ κι' ὅτι ἡ λύση εἶναι κοντά. Ὅλοι γνωρίζουμε πόσες φορές ὠρίστηκε ἀπὸ ὠρισμένους ἡμερομηνία ἐπιστροφῆς γιὰ νὰ διαψευστοῦν τελικὰ οἱ ἐλπίδες. Τοῦτο ἦταν συστατικὸ ἔνδεο πολιτικοῦ τυχοδιωκτισμοῦ ἀλλὰ κι' ἀπαραίτητο στοιχεῖο γιὰ νὰ λειτουργήσῃ τὸ σύστημα καὶ οἱ μηχανισμοὶ του.

Ἡ καλλιέργεια ψεύτικου κλίματος σταθερότητας καὶ διασκόρπιση ψευδαισθήσεων μπορεί νὰ βοηθήσῃ στὴν ἀποκόμιση κερδῶν ἀπὸ τὴν οικονομικὴ ὀλιγαρχία κι' ἄλλους μεσάζοντες, ἐβλαψε ὅμως βαρῦτα τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους, τοὺς πρόσφυγες καὶ τοὺς πληγέντες. Ἡ προσδοκία τῆς ἄμεσης ἐπιστροφῆς τοὺς καθιστοῦσε εὐάλωτους στὴν ἐκμετάλλευση ἐνῶ ἄλλους τοὺς ὠθοῦσε στὴν ἀδράνεια. Οἱ ψεύτικες ἐλπίδες τοὺς παρεμπόδιζαν νὰ διεκδικήσουν αὐτὸ ποῦ πραγματικὰ τοὺς ταιριάζει. Καὶ σήμερα ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἴδια κατάσταση. Ἡ προσδοκία μιᾶς σύντομης ἐπανόδου ἀναστῆλλει τὴν ἀνάληψη πρωτοβουλιῶν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση βασανιστικῶν προβλημάτων.

Λογάριασε ποτὲ κανένας τὴ Ζημιὰ ποῦ προκύπτει γιὰ τὴν πλατεῖα μᾶζα τοῦ λαοῦ μας ὅταν περνοῦμε ἀνάλογες καταστάσεις ;

Δὲν εἴμαστε ἐνάντια στὶς ἐλπίδες. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ θεωροῦμε βλαβερὸ εἶναι τὶς ψεύτικες ἐλπίδες γιατί Ζημιώνουν τὸν τόπο, γιατί ἀποπροσανατολίζουν, γιατί τελικὰ ὀδηγοῦν στὴν ἀπελπισία ποῦναι κακὸς σύντροφος σ' ἕνα ἀγῶνα. Ἡ ἐπίγνωση τῆς πραγματικότητας καὶ τῶν δυσχερειῶν, ἡ ἀνάληψη ἀγωνιστικῶν εὐθυνῶν, εἶναι ὁ ὀρθὸς δρόμος γιὰ τὴ δημιουργία τῆς σωστῆς ἐλπίδας ποῦ ἐμπνέει καὶ καθοδηγεῖ ἕνα ἀγῶνα.

Κι' ἕνα κράτος ποῦ καθοδηγεῖ ἕνα ἀγῶνα ὄχι μόνο δημιουργεῖ τὶς σωστὲς ἀγωνιστικὲς ἐλπίδες ἀλλὰ καὶ ἀναλαμβάνει τὶς εὐθύνες του στὸν οικονομικὸ τομέα. Εἶναι ἔτοιμο χάριν τῶν ἱστορικῶν του εὐθυνῶν ν' ἀντιμετωπίσῃ κρίσεις, δοκιμασίες, πολέμους καὶ καταστροφές, πράγματα πέραν τῆς ἀντοχῆς, τῆς θέλησης καὶ τῆς ἰκανότητας ἀκόμη καὶ τῆς πιὸ ἀποδοτικῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἐκεῖνο ποῦ θὰ πρέπει νὰ κρίνουμε μὲ εἰλικρίνεια εἶναι τὸ εἶδος τῆς οικονομικῆς δραστηριοποίησης ποῦ ἐπιδιώξαμε καὶ πετύχαμε.

Σχετικές πληροφορίες μᾶς δίνει ἓνα ἐπίσημο ἔγγραφο «Τὸ εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ πρώτου ἐκτάκτου σχεδίου οἰκονομικῆς δράσεως καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ δευτέρου», ὅπως καὶ ἡ ταυτόσημη σχεδὸν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν.

Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ εἶναι χρήσιμο γιατί φαίνεται νάχη στοιχεῖα εἰλικρίνειας.

Ἄπ' αὐτὸ λοιπὸν τὸ ἔγγραφο κί' ἀπὸ ἄλλες πηγές πληροφοροῦμαστε ὅτι ἡ πρόοδος ποῦ πετύχαμε ὀφείλεται :

- (α) σὸ ψηλὸ ἐπίπεδο ἐξωτερικῆς Ζήτησης.
- (β) στήν καλή γεωργικὴ παραγωγή,
- (γ) στήν πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης γιὰ ἐνίσχυση τῆς ἐνεργοῦ Ζήτησης, καὶ
- (δ) στήν ἐνίσχυση μὲ διάφορα κίνητρα τῆς ἐπιχειρηματικῆς τάξης.

Πρόσθετοι ὅμως λόγοι κατὰ τὸ ἔγγραφο συνέβαλαν στήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς :

- (α) Ἡ ἐλαστικὴ προσφορά ἐργασίας εἰς συναγωνισίμους πρὸς Ξένας χώρας ὄρους ἐργασίας, καὶ
- (β) παρ' ὅλο τὸν πληθωρισμὸ στήν διεθνή ἀγορὰ «ἡ παρατηρηθεῖσα συγκρατημένη ἀνοδος τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν», ἰσχυρισμὸς ὅμως ὄχι καὶ τόσον ἀκριβῆς γιατί δέν εἶναι σπάνια τὰ προϊόντα ποῦ ἔτυχαν αὔξεσης ἀκόμα καὶ 100%, χαρακτηριστικὸ δὲ παράδειγμα εἶναι τὰ εἶδη οἰκοδομῆς. Ἐπίσης ἀναφέρεται σάν πρόσθετος λόγος,
- (γ) ἡ ἔναρξη τῆς λειτουργίας νέων παραγωγικῶν μονάδων,
- (δ) ἡ γεωγραφικὴ μας θέση καὶ τὸ "know-how".

Πέραν ὅμως ἀπὸ τὴν πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης ἡ τίς ἰδιαίτερες τοπικὲς συνθηκὲς σημαντικὸ ρόλο διαδραμάτισαν τυχαῖα γεγονότα, ὅπως:

- (α) Ἡ αὔξηση τῶν διεθνῶν τιμῶν.
- (β) Ἡ βροχόπτωση τοῦ 1975 καὶ 1976 ποῦ ἦταν ἄφθονη.
- (γ) Ἡ κατάσταση στὸν Λίβανο.

"Ἐνα βασικὸ ὅμως στοιχεῖο ποῦ θᾶπρεπε νὰ ἦταν τὸ πρῶτο στίς ἀξιολογήσεις μας εἶναι ἡ ἀδέσμευτη πολιτικὴ μας. "Ὅσο καὶ ν' ἀποσιωπᾶται, ἡ ἀδέσμευτη ἐξωτερικὴ πολιτικὴ ὑπῆρξε ὁ βασικώτερος συντελεστής στήν οἰκονομικὴ μας ἐπαναδραστηριοποίηση.

"Ἄν δέν εἶχαμε ἀδέσμευτο προσανατολισμὸ δέν θὰ εἶχαμε τίς εὐεργετικὲς γιὰ τὴν Κύπρο σχέσεις μὲ τίς σοσιαλιστικὲς χώρες. Κί' ἂν ἰδιαίτερα τὰ προϊόντα τῆς ἀμπέλου ἔμεναν ἀπούλητα θὰ εἶχαμε οἰκονομικὴ κρίση τεραστίων διαστάσεων ποῦ θὰ ἐπηρέαζε 100 χιλιάδες ἀνθρώπους κοντὰ στίς ἄλλες 200 χιλιάδες τῶν προσφύγων.

"Ἄν ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης δέν ἦταν φιλαραβικὴ δέν θὰ μπορούσαμε νὰ ξανοικτοῦμε στὸν Ἀραβικὸ κόσμο. Ἄν δέν εἶχαμε στενὲς σχέσεις μὲ τοὺς Παλαιστίνιους κί' ἂν δέν ἀναγνωρίζαμε τὸ PLD θὰ βρισκαμε πολλὲς κλειστὲς πόρτες.

Στὸν βαθμὸ λοιπὸ ποῦ μπορέσαμε ν' ἀναπτύξουμε τίς ἐμπορικὲς μας σχέσεις, τὴν προώθηση τῶν ἐξαγωγῶν μας καὶ τὴν εἰσορὴ Ξένου συναλλαγματοῦ τοῦτο ὀφείλεται στήν ἐξωτερικὴ μας πολιτικὴ. Ἡ δὲ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ εἶναι ἔκφραση τῆς ὀριμότητος τοῦ λαοῦ μας ποῦ συνέλαβε σωστὰ ὄχι μόνον τὸ δικό του πρόβλημα ἀλλὰ καὶ τὸ Μεσανατολικό, ἰδιαίτερα τὸ Παλαιστινιακό.

Διερωτούμαστε αν δεν θα είχαμε ακόμα καλύτερα αποτελέσματα σε περίπτωση που θα ασκούσαμε συνεπέστερη εξωτερική πολιτική.

Διερωτούμαστε ακόμα αν δεν θα συναντούσαμε μεγαλύτερη υποστήριξη αν πείθαμε τον κόσμο ότι πραγματικά είμαστε έτοιμοι για κάθε μορφής αγώνα για υπεράσπιση των δικαιωμάτων του τόπου μας.

Η οικονομική δραστηριότητα για ένα κράτος που αγωνίζεται για τη σωτηρία του δεν είναι τεχνική υπόθεση αλλά κατά κύριο λόγο πολιτική.

Εμείς, παρ' όλα τα θετικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν την πολιτική μας διαπράττουμε σοβαρώτατα σφάλματα που μόνο αν τα δῆ κανέναν με μεγάλη επιείκεια είναι δυνατό να μᾶς συγχωρήσει. Πιο χαρακτηριστικό απ' όλα είναι η ἔμπορική μας πολιτική.

Ἐνῶ οἱ ἔξαγωγές μας κατευθύνονται κατά κύριο λόγο πρὸς τις Ἀραβικές καὶ τις σοσιαλιστικές χώρες με παρακμάζουσες τις ἔξαγωγές στην Βρετανία καὶ ὄχι πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. — ἡ Βρετανία εἶναι ὁ μοναδικὸς ἔξαγωγικός μας χώρος εἰς τὴν Εὐρώπην — τις εἰσαγωγές μας τις κάνουμε ἀπὸ χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ μάλιστα ἀπὸ ὠρισμένες ἐχθρικά τοποθετημένες ἐναντι τῆς ὑπόθεσής μας. Ἀποτελεῖ δὲ μέγα σκάνδαλο, ὅπως ἀναφέρθηκε καὶ ἀπὸ προηγούμενους ὀμιλητές, τὸ ἔλλειμματικὸ μας ἔμπόριο με τὴν Ἰαπωνία.

Τις ἔμπορικές μας σχέσεις θὰ πρέπει νὰ τις ρυθμίσουμε μ' ἓνα κρατικὸ ὄργανισμὸ εἰσαγωγῶν—ἐξαγωγῶν πού θὰ λειτουργῆ με βάση τὸν εὐρύτερο προγραμματισμὸ σύνθεσης, ἐπιπέδου παραγωγῆς καὶ κατανάλωσης.

Με τὴν πολιτική μας χρηματοδοτοῦμε τελικὰ τοὺς ἀντιπάλους μας καὶ παρεμποδίζουμε τοὺς φίλους μας νὰ μᾶς βοηθήσουν περισσότερο. Χρηματοδοτοῦμε τις ξένες οἰκονομίες καὶ πλήττουμε τις δικές μας.

Υπάρχουν ὠρισμένοι τομεῖς πάνω στοὺς ὁποίους στηρίχθηκε ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος πού οὔτε ὑγιεῖς εἶναι οὔτε σταθεροί.

Ἡ ψηλὴ ἔξωτερικὴ Ζήτηση γιὰ ὠρισμένα τουλάχιστον ἀγροτικὰ προϊόντα καθὼς καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα δὲν ἔχει σταθερὸ χαρακτήρα. Ἡ τιμὴ τῶν πατατῶν ἦταν ψηλὴ γιατί εἶχε ξηρασία στὴν Εὐρώπην. Βελτίωση τῶν καιρικῶν συνθηκῶν θὰ ἐπηρεάσει ἄμεσα καὶ τιμές καὶ Ζήτηση. Ὁ μονόπλευρος ἔξαγωγικός μας προσανατολισμὸς μᾶς ἀφήνει ἐκτεθειμένους σὲ οἰκονομικοὺς καὶ πολιτικοὺς ἐκβιασμοὺς ἰδιαίτερα φέτος πού θὰ λήγῃ ἡ πρώτη φάση τῆς σύνδεσης με τὴν Ε.Ο.Κ.

Εἶχαμε καλὴ παραγωγή λόγω εὐνοϊκῶν καιρικῶν συνθηκῶν. Μήπως γνωρίζουμε τὴν μελλοντικὴ ἐξέλιξη τῆς παραγωγῆς μας ; Οἱ καιρικὲς συνθήκες εἶναι ἓνας τόσο ἀστάθμητος παράγοντας.

Ἐνας ἄλλος λόγος εὐνοϊκὸς γιὰ τις ἔξαγωγές μας ἦταν τὸ χαμηλὸ κόστος παραγωγῆς. Τὸ πόσο ὅμως καιρὸ μπορούμε νὰ στηριζόμαστε στὰ χαμηλὰ μεροκάματα εἶναι ἓνα ἄλλο ζήτημα. Ἡ οἱ ἐργοδότες κ' ἐπιχειρηματίες θὰ πρέπει νὰ μειώσουν τὰ κέρδη τους αὐξάνοντας τὰ μεροκάματα τῶν ἐργατῶν ἢ θὰ ὀδηγηθοῦμε σὲ γενικώτερη ἐργατικὴ ἀναταραχὴ. Κι' ἂν δὲν ὀδηγηθοῦμε σ' ἐργατικὴ ἀναταραχὴ λόγω συμφωνιῶν, πρωτοκόλλων κ' ἄλλων δεσμεύσεων, θὰ πᾶμε κάπου ἄλλου χειρότερα, στὴν μετανάστευση. Μεταναστεύουν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἀγανάκτηση γιὰ τις σκληρὲς συνθήκες ἀπασχόλησης καὶ τὰ χαμηλὰ μεροκάματα.

Πανηγυρίζουμε σήμερα γιατί φράξαμε τὴν πόρτα στὸν πληθωρισμὸ. Μιλοῦμε γιὰ μικρὴ αὐξηση τῶν τιμῶν πού δὲν εἶναι μικρὴ, ὅπως εἶπαμε προηγουμένως, λόγω τοῦ εἰσαγόμενου πληθωρισμοῦ. Γιὰ πόσο ὅμως καιρὸ θὰ ἰσχύῃ αὐτὸ ὅταν ἐπικρατῇ ἀσυνέπεια στὴν ἔμπορικὴ μας πολιτικὴ ; Ἡ αὐξηση τῶν τιμῶν παραμένει σὲ χαμηλὰ ἐπίπεδα γιατί ὁ ἐργαζόμενος τὸ

πλήρωσε με μείωση του βιοτικού του επιπέδου. Ο πληθωρισμός είναι έξω από την πόρτα μας, τόσο ο εισαγόμενος όσο κι' ο έγχώριος, με τὰ μεγάλα ελλείμματα του Προϋπολογισμού.

Δέν μπορούμε ακόμα νὰ πανηγυρίσουμε γιὰ τὴν οικονομικὴ πρόοδο ἀπὸ τὴν οικονομικὴ δραστηριότητα ποὺ προέκυψε λόγω τοῦ ἐμφυλίου στὸν Λίβανο καὶ τὴν καταστροφὴ τῆς Βηρυτοῦ. Εἶχε φυσικὰ τοῦτο εὐνοϊκὲς ἐπιπτώσεις στὴν τελικὴ διαμόρφωση τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἀλλὰ θὰ εἶναι μιὰ πολὺ λαθεμένη ἐνέργεια ἢ προώθηση σχεδίων ὅπως φαίνεται νὰ εὐρίσκεται στὴ σκέψη μερικῶν ποὺ νὰ σημαίνουν μετατροπὴ τῆς Λευκωσίας σὲ Βηρυτό. Δέν μπορούμε οὔτε πρέπει ν' ἀναζητήσουμε ἓνα ρόλο τραπεζιτικοῦ κι' ἐμπορευματοκοῦ κέντρου γιὰτι θὰ συνοδεύσει μιὰ τέτοια πορεία ἢ μετεμφύτευση ἀδυναμιῶν ποὺ ὠδήγησαν στὸν ἐμφύλιο τὴν γειτονικὴ μας χώρα. Θὰ ὀξυνθοῦν οἱ κοινωνικὲς ἀντιθέσεις καὶ θὰ μεγαλώσουν τὰ περιθώρια δράσης τῶν ὑπονομευτῶν τῆς ἐσωτερικῆς σταθερότητας.

Παράλληλα ἡ κρίση στὴν Βηρυτό ὠδήγησε ὠρισμένους σὲ κερδοφόρες δουλειὲς τοῦ ποδαριοῦ ποὺ μπορεῖ προσωρινὰ ν' ἀποδίδουν, μακροχρόνια ὅμως μᾶς θλάπτουν. Ἀπομακρύνονται γενικὰ ἀπὸ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις καὶ τοποθετοῦν τὴν οἰκονομία μας στὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ. Ἐνισχυτικὸ γιὰ τὴν οἰκονομία μας ἦταν ἀκόμα τὸ ξένο συνάλλαγμα ποὺ μᾶς στέλλουν οἱ 20 περίπου χιλιάδες ἐργάτες μας ποὺ ἀπασχολοῦνται στὸ ἔξωτερικό, στὴν Ἑλλάδα καὶ τὶς Ἀραβικὲς χώρες.

Ἄλλες δραστηριότητες μας ποὺ ἀποδίδουν ἐλάχιστο οικονομικὸ ὄφελος ἐνῶ προκαλοῦν μεγίστη πολιτικὴ καὶ ἠθικὴ Ζημιὰ εἶναι ἡ πολιτικὴ μας γιὰ τὴν ἐμπορικὴ ναυτιλία. Εἶναι προτιμότερο νὰ χάσουμε τὰ ἐλάχιστα ἔσοδα ποὺ ἐξασφαλίζουμε παρὰ νὰ θεωροῦμαστε σημαία εὐκαιρίας καὶ νὰ μᾶς κηρύσσουν τὸν πόλεμο διεθνεῖς συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις ναυτεργατῶν τὴν στιγμὴ ποὺ ἔχουμε τὴν ἀνάγκη τους γιὰ συμπάρσταση καὶ ἀλληλεγγύη.

Πιστεύουμε ὅτι οἱ ἀδυναμίες αὐτὲς ποὺ ἀποτελοῦν μόνο τμῆμα τῶν ἀδυναμιῶν μας εἶναι ἀντιληπτές ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους κυβερνητικοὺς παράγοντες. Κι' ἐλπίζουμε ὅτι θὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενο μελέτης καὶ κριτικῆς ποὺ θὰ ὀδηγήσουν σὲ μιὰ σταθερῶτερη πορεία κι' αὐτὴ ἀφορὰ τὴν καθοδήγηση, τὸν ἔλεγχο καὶ τὴν ποιότητα τῶν ἐπενδύσεων. Ἡ τυχαιότητα θὰ πρέπει ν' ἀντικατασταθῇ μ' ἓνα αὐστηρὸ σχεδιασμό.

Εἶναι ὅμως τοῦτο δυνατό μὲ τὴν πολιτικὴ ποὺ ἀκολουθοῦμε σήμερα :

Τοὺς ἀρχικοὺς πανηγυρισμοὺς τῆς ἐπιχειρησιακῆς πλευρᾶς γιὰ τὸ «οἰκονομικὸ θαῦμα» ποὺ πετύχαμε ἔρχονται σήμερα ν' ἀντικαταστήσουν μὲ κλαυθμυρισμοὺς γιὰ οἰκονομικὴ ἀστάθεια καὶ κινδύνους. Μόνη μάλιστα θεραπείαν βλέπουν τὴν διεύρυνση τῶν κινήτρων.

Θὰ πρέπει ν' ἀναφερτῆ ὅτι ποτὲ καὶ σὲ καμμιά προηγούμενη περίοδο οἱ κεφαλαιοῦχοι μας δέν εἶχαν τόσα «κίνητρα» ἢ, ἀκριβέστερα, τόσες πολλὲς δυνατότητες πλουτισμοῦ.

Ἐχει κάπου γραφτῆ ὅτι χρήματα γίνονται σὲ μιὰ χώρα ποὺ κτίζεται ἢ σὲ μιὰ χώρα ποὺ καταστρέφεται. Καὶ σὲ μᾶς δυστυχῶς ἴσχυσε ἡ δεύτερη περίπτωση μετὰ τὸ 1974, γιὰ πολλοὺς.

Ταυτόχρονα ποτὲ ὁ λαὸς κι' οἱ ἐργαζόμενοι μας δέν ἀντιμετώπισαν τόσα τραγικὰ προβλήματα, τὴν ἀνεργία, τὴν ἔλλειψη στέγης, χωρὶς καὶ μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρικὴ γῆ.

Αὐτὴ λοιπὸν τὴν στιγμὴ τῆς λαϊκῆς δυστυχίας ἔρχονται οἱ κεφαλαιοῦχοι καὶ μᾶς λένε «δέν ἔχουμε ἐπιχειρηματικὴ διάθεση γιὰ ἐπενδύσεις γιὰτι θέλουμε περισσότερα κίνητρα».

Τὸ χαμηλὸ σχετικὰ ἐπίπεδο τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων θεωρεῖται σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ ἑπτὰ κύρια προβλήματα ποῦ ἀντιμετωπίζουμε πλάϊ στὴν προσφυγιά, τὴν ἀνεργία, τὴν μείωση τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τοῦ λαοῦ, τοὺς κινδύνους τῆς αὐξημένης πίεσης στὰ συναλλαγματικά ἀποθέματα, τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν καὶ στὰ μειωμένα δημόσια ἔσοδα.

«Δὲν ἐπενδύει», μᾶς λέγουν, «ἴκανοποιητικά ὁ ἰδιωτικὸς τομέας γιατί θέλει περισσότερα κίνητρα», δηλαδὴ προνόμια, κι' αὐτὰ περίπου εἶναι :

- (α) Ἡ διατήρηση σὲ χαμηλὰ ἐπίπεδα τῶν μεροκαμάτων,
- (β) ἡ ἀπαγόρευση ἀναφορᾶς σὲ κρατικοποιήσεις γιατί αὐτὸ θορυβοποιεῖ τοὺς ἐπενδυτές, μᾶς λέγουν,
- (γ) διάλυση τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν. Τὰ κέρδη πρέπει νὰ μείνουν ἀνεξέλεγκτα,
- (δ) ψυχολογικοὶ λόγοι ποῦ συνδέονται μὲ τὴν πολιτικὴ ἀβεβαιότητα καὶ ὀρθὰ ὁ Πρόεδρος τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. διερωτήθηκε χθὲς κατὰ πόσον τοῦτο δὲν σημαίνει καὶ μίαν προοπτικὴ λύσης τοῦ Κυπριακοῦ γιὰ νὰ σταθεροποιηθοῦν ὅπως-ὅπως τὰ πράγματα χάριν τῶν ἐπιχειρηματιῶν,
- (ε) διεύρυνση τῶν ἀφορολογητῶν περιθωρίων.

Ἄν ὅμως ἐπιτρέψουμε νὰ ἐπικρατήσῃ μὴ τέτοια λογικὴ θὰ ὀδηγηθοῦμε σὲ μιὰ τραγικὴ λαϊκὴ ἐξαθλίωση ποῦ θὰ ἀποδυναμώσῃ ὀλοκληρωτικά τὸ ἐσωτερικὸ μας μέτωπο.

Ἐμεῖς ἀντίθετα πιστεύουμε ὅτι ὄχι μόνο δὲν πρέπει ν' αὐξηθῇ τὸ περιθώριο τῆς ἀσοδυσίας τοῦ κεφαλαίου ἀλλὰ ἀντίθετα θὰ πρέπει νὰ μῆνὴ κάτω ἀπὸ μεγαλύτερο ἔλεγχο. Ὅχι λοιπὸν περισσότερα κίνητρα ἀλλὰ ἐπανεξέταση τῶν κινήτρων ὥστε νὰ γίνῃ κατορθωτὴ ἡ ἀνάπτυξη χάριν τῆς Κύπρου κι' ὄχι χάριν τῶν κεφαλαιούχων. Ἦδη ἀρχίζει νὰ βαραίνῃ τὴν οἰκονομία καὶ νὰ δρᾷ ἀνασταλτικά ἡ παροχὴ «κινήτρων». Ἄλλωστε τὰ κίνητρα τὰ συνοδεύει ἀπροθυμία ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων, ἐνῶ τὸ ἀντίθετο θάπρεπε νὰ συμβαίῃ.

Ἐξ ἄλλου εἴμαστε ἀντιμέτωποι καὶ μιᾶς ἄλλης πραγματικότητας ποῦ θὰ πρέπει σήμερα ἀπ' αὐτὸ τὸ βῆμα νὰ τονίσουμε: Ὑπάρχει ἡ φυγὰδευση τῶν κεφαλαίων ποῦ ἀνέρχονται σὲ ἑκατομμύρια, ὑπάρχει λαθραία ἐξαγωγή συναλλάγματος, ὑπάρχει φοροδιαφυγὴ. Αὐτὰ τὰ ἐμπόδια στὴν πρόοδο πῶς θὰ τ' ἀνακόψουμε; Ἀσφαλῶς ὄχι μὲ περισσότερες παροχές γιατί τότε θ' αὐξηθοῦν καὶ οἱ παρενέργειες σὲ βάρος τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Οἱ καταστάσεις αὐτὲς πλήττουν τὸ ἠθικὸ τοῦ λαοῦ, μειώνουν τὴν κινητοποίηση γιὰ δημιουργικὴ ἀπασχόληση κι' ἐξανεμίζουν τὴν καρτερία καὶ τὴν διάθεση γιὰ θυσία.

Περνοῦμε μιὰ περίοδο ποῦ ἀπαιτεῖ δραματικὲς ἀλλαγές ποῦ δὲν γίνονται κι' αὐτὸ θὰ τὸ πληρώσουμε σὰν τόπος. Καὶ φυσικὰ ὁ λαὸς θὰ τὸ πληρῶσῃ μὲ τὸ αἷμα του καὶ τὴ ζωὴ του.

Μὲ τὸ νὰ περιορίζονται ὅλες οἱ προσπάθειες γιὰ ἀναζωογόνηση, γιὰ προστασία τῆς πατρίδας στὴν κορυφὴ τῆς οἰκονομικῆς πυραμίδας ἀφήνεται ὁ λαὸς ἀπ' ἔξω θεατῆς κι' ὀδηγεῖται μὲ τὴν προπαγάνδα σὲ καταστάσεις ἀνασφάλειας, ἡττοπάθειας, καταλαμβάνεται ἀπὸ αἰσθημα ἀδικίας κι' ἀπαισιοδοξίας.

Ἄν ὁ λαὸς μας δὲν ἦταν ἀπλὸς θεατῆς ἀλλὰ μέτοχος καὶ πρωτεργάτης τῆς ἀνάπτυξης καὶ τῆς προστασίας τοῦ τόπου ἢ τύχῃ τῆς Κύπρου θὰ ἦταν διαφορετικὴ.

ΤΑ ΕΣΟΔΑ

Οί θέσεις μας πάνω στην πολιτική τῶν ἐσόδων τοῦ κράτους ἐξετέθηκαν μέ πληρότητα ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Κόμματος. Θ' ἀναφερθοῦμε ἐδῶ σ' ἓνα μόνο θέμα, τὴν βοήθεια ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Γὰ νὰ καλύψουμε τὰ ἐλλείμματά μας πήραμε βοήθεια ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ποῦ πέρασι ἔφτασε στὰ 11½ ἑκατ. λίρες καὶ φέτος προβλέπεται νὰ εἶναι 10 ἑκατ. Ἡ βοήθεια αὐτὴ ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ Προϋπολογισμὸ εἶναι οὐσιαστικὰ βοήθεια τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ εἴμαστε εὐγνώμονες γι' αὐτό.

Ἄν περιορίζαμε ἢ ἐὰν ἐκτιμούσαμε ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐκδήλωση τὶς Ἑλληνοκυπριακὲς σχέσεις νομίζουμε ὅτι θὰ μειώναμε πολὺ τὸ ὅλο ζήτημα.

Τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα δὲν εἶναι μόνο μιὰ ὑπόθεση προσφορᾶς κι' ἀποδοχῆς βοήθειας ἀλλὰ ἀσκεῖ μιὰν εὐρύτερη ἐπίδραση σ' ὁλόκληρο τὸν Ἑλληνικὸ κόσμο.

Ὁ ἀντιαποικιακὸς κι' ἀντιϊμπεριαλιστικὸς ἀγῶνας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ συνετέλεσε στὴν διαμόρφωση τῆς φυσιογνωμίας τῆς μεταπολεμικῆς Ἑλλάδας. Ἡ Κύπρος ἀνοιξε δρόμους γιὰ συνεργασίες μέ τὸν κόσμο ποῦ ἔκαμνε παρόμοιους μέ τοὺς δικούς μας ἀγῶνες, δηλαδὴ μέ τὸν Τρίτο κόσμο καὶ ὅλες τὶς νέες χῶρες ποῦ ἀποτίναξαν τὸν ἀποικιακὸ ζυγὸ. Ἡ Ἑλλάδα ὠφελήθηκε στὸ σημεῖο αὐτὸ στὸν βαθμὸ ποῦ μπορούσε ἀπὸ τὴν Κύπρο καὶ τὸν Κυπριακὸν ἀγῶνα.

Πιὸ συγκεκριμένα θὰ πρέπει νὰ ἐκτιμηθῇ σὰν ἰδιαίτερα σημαντικὴ ἡ σημασία τῆς Κύπρου γιὰ τὴν καλλιέργεια καὶ τὴν προώθηση τῶν Ἑλληνο—Ἀραβικῶν σχέσεων. Ἀποτελεῖ ἀκόμα ἡ Κύπρος γέφυρα σύνδεσης τῆς Ἑλλάδας μέ τὸν ἀδέσμευτο κόσμο. Ὁ Πρόεδρος Μακάριος ἀναφέρθηκε στὴν κρίση τοῦ Αἰγαίου ὅταν μιλοῦσε στὴ Διάσκεψη Κορυφῆς στὴ Σρι-Λάνκα.

Στὸν καιρὸ τῆς χούντας στάθηκε ἡ Κύπρος προπύργιο ἀντιδικτατορικῆς ἀντίστασης. Συνεργάστηκε στενὰ μέ τοὺς Ἕλληνες δημοκράτες κι' ἔχει τὸ δικό της τραγικὸ μερίδιο στὴν ἀποτίναξη τῆς δικτατορικῆς δουλείας.

Σήμερα ἡ Κύπρος ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ σημαντικὲς ἀγορὲς τῆς Ἑλλάδας στὴ Μέση Ἀνατολή, καὶ δὲν εἶναι τυχαῖα τὰ σχέδια ποῦ προωθοῦνται γιὰ ἑλληνοκυπριακὲς ἐταιρεῖες μ' ἐξαγωγικὸ προσανατολισμὸ πρὸς τὴν Μέση Ἀνατολή ἀνεξάρτητα τοῦ πῶς τοποθετεῖται κανεὶς ἔναντι τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Ἡ Τουρκικὴ κατοχὴ τῆς Κύπρου ἦταν ἓνα εὐρύτερο πλῆγμα ἐνάντια στὴν Ἑλλάδα κι' ἀποτελεῖ προειδοποίηση γιὰ τὶς βλέψεις καὶ τὴν τακτικὴ ποῦ σκοπεύει ν' ἀκολουθήσῃ ἡ Τουρκία ἐνάντια στὴν ἴδια τὴν Ἑλλάδα. Ἀπώλεια τῆς μάχης στὴν Κύπρο κάμνει τὴν Ἑλλάδα πιὸ εὐάλωτη.

Διατήρηση τῆς Κυπριακῆς ἀνεξαρτησίας ἀποτελεῖ ἀνακοπή τοῦ Τουρκικοῦ ἐπεκτατισμοῦ, ἀποτρέπει μιὰ τρομακτικὴ ἐθνικὴ καὶ φυλετικὴ ἀπώλεια ἀλλὰ καὶ οἰκονομικὴ.

Γιὰ τὴν προάσπιση κοινῶν συμφερόντων καὶ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ Τουρκικοῦ ἐπεκτατισμοῦ ἀπαιτεῖται μιὰ εὐρύτερη Ἑλληνο—Κυπριακὴ συνεργασία. Πολλοὶ θέλουν νὰ ἐξασθενίσουν τὸ κοινὸ μας λαϊκὸ μέτωπο καὶ προσπαθοῦν κι' ἐδῶ καὶ ἐκεῖ νὰ τὸ διασπάσουν. Δὲν θὰ ἐπιτρέψουμε ὅμως τὴν προώθηση τέτοιων σχεδίων γιατί θὰ μᾶς ὀδηγήσουν στὴν καταστροφή.

Ἐπίσης γιὰ ἐνίσχυση τοῦ Κυπριακοῦ κράτους δυναμώνουν τὸ μέτωπο. Τοῦτο φαίνεται πιά νὰ ἔγινε κατανοητὸ καὶ στὴ Λευκωσία καὶ τὴν Ἀθήνα.

Ἐπίσης ὑπάρχει μιὰ συγκεκριμένη ἀμοιβαιότητα στις Ἑλληνο—Κυπριακὲς σχέσεις πού θὰ πρέπει νὰ τὴν ἀναλύσουμε γιὰ νὰ κάνουμε τοὺς δεσμούς πιὸ στενοὺς καὶ πιὸ ἀποδοτικούς.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

Θὰ ἀναφερτοῦμε σὲ ὠρισμένα εἰδικὰ κεφάλαια γιὰ νὰ ἐκθέσουμε ἀπόψεις, ὄχι πάνω στις δαπάνες ἀλλὰ πάνω σὲ θέματα πολιτικῆς. Γιατί μὲ τὰ ἴδια χρήματα ἂν ἀκολουθοῦσαμε διαφορετικὴ πολιτικὴ θὰ εἴχαμεν ἀσφαλῶς διαφορετικὰ ἀποτελέσματα.

Θ' ἀναφερτοῦμε στὰ θέματα πού ἀφοροῦν τὴ Βουλὴ, τὰ Ἐπιτροπεία Παιδείας, Ἐργασίας, Δικαιοσύνης, Ἐργασίας, σὲ θέματα κοινοτικῆς ἀνάπτυξης, ἄμυνας, συνεργατισμοῦ, ΠΙΚ, Ἐπιτροπείου Ἐξωτερικῶν.

Ἄλλοι συνάδελφοι θ' ἀσχοληθοῦν μὲ τὰ ὑπόλοιπα θέματα ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας, γεωργίας, συγκοινωνιῶν κί ἔργων καὶ προσφύγων.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Βάση γιὰ συζήτηση τοῦ προϋπολογισμοῦ στὴ Βουλὴ ἔδωσε ἡ ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ. Πόσο ἐντατικά ἐργάστηκε ἡ Ἐπιτροπὴ φαίνεται ἀπὸ τὴ σχετικὴ ἐκθεση.

Δὲν κρίνουμε τὴν ἐργασία τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐργάστηκε ὅσο πιὸ καλὰ μποροῦσε. Τὸ ἐρώτημα εἶναι ἄλλο. Ἡ Βουλὴ μένει ἱκανοποιημένη ἀπ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν προετοιμασία γιὰ ψήφιση τοῦ προϋπολογισμοῦ ; Τὸ Σῶμα ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τὴν ἐρμηνεία, ὅσο εἶναι δυνατὴ, τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἢ αἰσθάνεται ὅτι θὰ πρέπει νὰ διαδραματίσει ἐνεργότερο ρόλο ;

Ὁ προϋπολογισμὸς ἔρχεται στὴ Βουλὴ μετὰ πού θὰ καταρτιστῆ καὶ θὰ ἐγκριθῆ ἀπὸ τὸ Ἐπιτροπικὸ Συμβούλιο. Ἡ Βουλὴ οὐσιαστικά δὲν ἔχει ἄλλη διέξοδο παρὰ νὰ τὸν ψηφίσῃ. Καὶ γνωρίζουμε ὅλοι ὅτι τελικά ὁ προϋπολογισμὸς θὰ ψηφιστῆ. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀφαιρεῖ κάθε οὐσιαστικὸ λόγο ἀπὸ τὴν ἐξέταση τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ μεταθέτει τὴν συζήτηση σὲ μιὰ τυπικὴ ὑπόθεση πού δὲν προσθέτει τίποτε οὔτε στις δημοκρατικὲς διαδικασίες οὔτε στὸ κύρος τοῦ Σώματος. Αὐτὸς θὰ πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὁ λόγος τῆς ἀπουσίας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τὴν αἴθουσα τῆς Βουλῆς ἐνῶ συζητεῖται ὁ προϋπολογισμὸς, διαπίστωση πού ἄλλοι ἐμπειροὶ συνάδελφοι ἔκαναν προηγουμένως.

Μᾶς λέγουν ὅτι ἔχουμε δικαίωμα καταψήφισης τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Εἶναι ὅμως τοῦτο τόσο βαρὺ δικαίωμα πού κατανατᾷ ἄχρηστο. Μὴ ψηφίση τοῦ προϋπολογισμοῦ σημαίνει διάλυση τοῦ κράτους. Ἰδιαίτερα κάτω ἀπὸ τίς σημερινὲς κατοχικὲς συνθήκες σημαίνει πλήρη ἀποδυνάμωση τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου.

Ἡ καταψήφιση λοιπὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι ἓνα δικαίωμα πού κατανατᾷ ἄχρηστο γιατί ἀντὶ νὰ βοηθᾷ στὴ διόρθωση τῶν καταστάσεων ἀνοίγει τὴν πόρτα σὲ μεγαλύτερα δεινά.

Ἄλλο δικαίωμα πού μᾶς λέγουν ὅτι ἔχουμε εἶναι νὰ ζητήσουμε τὴ μείωση ὠρισμένων συγκεκριμένων δαπανῶν. Καὶ πάλιν ὅμως μικρὴ σημασία ἔχει γιατί τὸ σύστημα ἀφήνει ἀδιάφορους τοὺς θιγόμενους. Σ' ἄλλους τόπους μὲ πολιτικὴ εὐαισθησία μείωσης δαπάνης σ' ἓνα Ἐπιτροπικὸ ἢ στὸ μισθὸ κάποιου λειτουργοῦ σημαίνει ἐκδήλωση ἀποδοκιμασίας μὲ ἄμεση συνέπεια τὴν παραίτηση.

Σε μᾶς ἐδῶ καὶ χειρότερη ἀποδοκιμασία μένει χωρὶς ἐξέλιξη. Πῶς θὰ θιγοῦν μὲ τὴν μείωση τῶν σχετικῶν ποσῶν; Θὰ τὸ δοκιμάσουμε φέτος τὸ σύστημα γιὰ νὰ δοῦμε τὴ συνέχεια.

Ἐνῶ ἐμεῖς συζητοῦμε τὸν προϋπολογισμό τοῦ 1977 ἔχει ἀρχίσει ἡ διαδικασία γιὰ τὸν καταρτισμὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1978.

Ἐνα ὁλόκληρο σύστημα ἐπεξεργασίας λογαριασμῶν καὶ προδιαγραφῶν ἔχει τεθῆ σὲ λειτουργία. Μέχρι τελικὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβρη θάχη ὀλοκληρωθῆ ἡ ὅλη ἐργασία. Ἡ δὲ Βουλὴ ἀθῶα ἀπ' ὅλες αὐτές τές ἐξελίξεις θὰ συνεχίσῃ τὴν δουλειά της πάνω στὰ ἄλλα της καθήκοντα. Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ θὰ μείνῃ μόνο Οἰκονομικῶν μέχρι τὸν προσεχῆ Γενάρη. Ὅποτε θὰ κληθοῦμε καὶ πάλιν νὰ ἐξετάσουμε μιὰ σχηματισμένη πολιτικὴ τὴν ὁποία θὲ νὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐπηρεάσουμε ἔστω καὶ στὸ ἐλάχιστο.

Ἡ ὅλη προετοιμασία τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶναι μιὰ ὑπόθεση ξένη πρὸς τὴ Βουλὴ, παρασκηνιακὴ καὶ ἀνεξέλεγκτη.

Πιστεύουμε ἀκράδαντα ὅτι θὰ πρέπει νὰ βρεθῆ τρόπος γιὰ τὴ συμμετοχὴ τῆς Βουλῆς στὴ διαμόρφωση τοῦ προϋπολογισμοῦ. Καὶ χαιρετίζουμε τὴν σχετικὴ ὁμόφωνη ἀναφορὰ στὴν σχετικὴ ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Δὲν εἶναι νοητὸ ὅσα εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη διάκριση ὑπαλλήλων, τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν ἐντιμότητα τῶν ὁποίων δὲν ἀμφισβητοῦμε, νὰ μὴ εἶναι προσιτὰ στοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ ποὺ θὰ κληθοῦν τελικὰ νὰ ψηφίσουν σὲ νόμο. Καὶ δὲν θὰ ψηφίσουμε μόνο τὰ τεράστια ποσὰ τῶν δαπανῶν ἀλλὰ θὰ ψηφίσουμε θέλοντας καὶ μὴ καὶ μιὰ συγκεκριμένη πολιτικὴ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ θὰ πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρεια τῆς παρακολούθησης καὶ τῆς συμμετοχῆς στὴ διαμόρφωση τοῦ προϋπολογισμοῦ στὰ διάφορα του στάδια μ' ἓνα τρόπο ποὺ θὰ ἔκρινε προσφορώτερο. Ἡ δημιουργία ὑπεπιτροπῶν θὰ ἦταν μιὰ διαδικασία ποὺ θὰ διευκόλυνε τὴν ὅλη ἐργασία. Ἄλλωστε δὲν νοεῖται ὑπαρξῆ Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ χωρὶς τὴν συμμετοχὴ εἰς τὴν διαμόρφωση τελικὰ τοῦ ἴδιου τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργο ἂν αὐτὴ ἡ Βουλὴ ποὺ ὑποσχέθηκε ἐνεργότερη συμμετοχὴ στὶς ὑποθέσεις ποὺ ἀφοροῦν τὸ λαό, ἐρευνήσῃ κι' ἀποφασίσῃ σὲ συνεννόηση μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μιὰν ἐποικοδομητικὴ συνεργασία στὸν τομέα αὐτό.

Μιὰ ἀπὸ τές δαπάνες τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀφορᾷ τὴν Βουλὴ. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἔξοδα τῆς Δημοκρατίας.

Γιὰ τὴν βουλευτικὴ ἀποζημίωση ἔγινε μιὰ αἰσχρὴ δημαγωγία στὴν προεκλογικὴ περίοδο. Ἐγινε προσπάθεια ν' ἀντιπαραβληθῆ ἡ βουλευτικὴ ἀποζημίωση μὲ τὴν τραγωδία τῶν προσφύγων ἢ ὠρισμένοι ἄλλοι συζητοῦσαν γιὰ τὸ ὕψος τῶν μισθῶν τῶν Βουλευτῶν σὲ σχέση μὲ ἄλλους ἐργαζομένους.

Δὲν θὰ μῶν στὴ λεπτομέρεια τί εἶναι καὶ τί σημαίνει ἡ βουλευτικὴ ἀποζημίωση. Γιατί ἡ ἀποζημίωση δὲν εἶναι μισθός ἀλλὰ μιὰ παροχὴ γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ βουλευτὴς νὰ ἐκπροσωπήσῃ τὸν λαό.

Ἐνας Βουλευτὴς ποὺ ἀνταποκρίνεται στὰ καθήκοντα καὶ τίς ὑποχρεώσεις του ἐναντι τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πατρίδας χρειάζεται πολὺ περισσότερα χρήματα κι' ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἡ ἀποζημίωση πρὸσσεῖ. Ἄν κάποιος δὲν ἐργάζεται ὅσο πρέπει ὅσα καὶ νὰ τοῦ δοθοῦν θὰ εἶναι πολλὰ καὶ ἄδικα τὰ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸ δημόσιο ταμεῖο.

Γι' αυτό και ο λαός θα πρέπει να παρακολουθή τις εργασίες της Βουλής για να μάθη αν τον εκπροσωπούν άξια οι βουλευτές του. Στο χέρι του είναι τελικά ή τιμωρία όσων δεν ανταποκρίθηκαν μ' επάρκεια και ή τιμιότητα στα καθήκοντά τους. "Αν ή έτμηγορία του λαού είναι καταδικαστική για τον α ή τον β δεν σημαίνει ότι όλόκληρη ή Βουλή θα πρέπει ν' άχρηστευτή.

Καταργήθηκε ή Βουλή των Έλλήνων για 7 χρόνια τό δε άποτέλεσμα δεν ήταν ή έξοικονόμηση των μισθών των βουλευτών αλλά ή καταστροφή της χώρας. Καταργήθηκε σέ μās έδω για μερικές βδομάδες ή Βουλή και τό άποτέλεσμα ήταν ή κατοχή της πατρίδας μας.

Σημασία έχει όχι αν προϋποθέτη δαπάνες ή λειτουργία της Δημοκρατίας αλλά αν οι δαπάνες αυτές γίνονται σωστά και δικαιώνονται έθνικά.

Άναφέραμε στην περίπτωση του προϋπολογισμού την ανάγκη συμμετοχής στη διαμόρφωση πολιτικής. Τουτο ισχύει και για πολλές άλλες επί μέρους έκδηλώσεις της δημόσιας ζωής γιατί παρατηρείται τό φαινόμενο άλλα σώματα με επί μέρους αντιπροσωπευτική ιδιότητα να έχουν σημαντικότερο ρόλο από τη Βουλή σέ διάφορα προβλήματα.

Παράλληλα όμως πρós τον πολιτικό ρόλο της Βουλής θα πρέπει να ενισχύσουμε και τον δημόσιο έλεγχο πού ενεργεί. Τό κυβερνητικό έργο θα πρέπει να είναι κάτω από έλεγχο. Τό ίδιο οι Ήμικρατικοί Όργανισμοί, οι δημόσιες εταιρείες στις όποιες έχει σημαντική συμμετοχή τό κράτος κι' άλλοι οικονομικοί όργανισμοί πού επηρεάζουν τελικά την οικονομία.

Άν ή Βουλή μπορέση να επεκτείνει την δραστηριότητά της στον έλεγχο και τη διαμόρφωση γενικότερης πολιτικής τότε πιθανόν, μάλλον με βεβαιότητα, θα προκύψη ανάγκη πρόσθετου προσωπικού. Δεν θα πρέπει σέ τέτοια περίπτωση να συναντήσει δυσκολίες τό Σώμα να έξασφαλίση τά αναγκαία ποσά.

Θα πρέπει επίσης να ενισχυθή ό ρόλος των Κομμάτων γιατί πολλά μπορούν να προσφέρουν στον έσωτερικό και διεθνή χώρο. Τά κόμματα μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση του Κυπριακού γι' αυτό θα πρέπει να έξετασθή με κάθε σοβαρότητα κάτι πού γίνεται και σέ ξένες χώρες, ή ενίσχυση τους από τον ίδιο τον κρατικό προϋπολογισμό. Θα ήταν χρήσιμο αν ό Πρόεδρος της Βουλής μετέφερε αυτό τό κλίμα δυσaráσκειας της Βουλής πρós τον τρόπο πού ή Έκτελεστική Έξουσία χειρίστηκε τη συζήτηση για να προληφθούν μελλοντικές πιό δυσάρεστες εξέλιξεις στον τομέα των σχέσεων της Βουλής με την Έκτελεστική Έξουσία.

Για την άμυνα έξετέθη ή πολιτική του κόμματός μας προηγουμένως. Τό θέμα πού θα μās άπασχολήση έδω είναι άλλο.

Στον προϋπολογισμό περιλαμβάνεται δαπάνη 7,5 έκ. λιρών χωρίς καμμία περαιτέρω έξήγηση. Στην Έπιτροπή Οικονομικών συζητήθηκε ή αναγκαιότητα της συνάντησης με τον Υπουργό ή εκπροσώπους του Υπουργείου για να συζητηθή θέματα γενικής πολιτικής του Υπουργείου. Δεν ήπηρε ούτε πρόθεση ούτε ύποστηρίχθηκε ή κοινοποίηση μυστικών. Θελήσαμε άπλως να ενημερωθούμε για τές σκέψεις πού επικρατούν σχετικά με την άξιοποίηση του λαού και των πόρων του για την διαφύλαξη της πατρίδας μας.

Δυστυχώς συναντήσαμε την άρνηση. Κανένας άρμόδιος δεν ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση της Βουλής. Γι' αυτό κι' έμεις σήμερα δεν μπορούμε ούτε να συζητήσουμε ούτε να ύποστηρίξουμε αν τό αναφερόμενο ποσό στον προϋπολογισμό είναι τό αναγκαίο.

Ἡ στάση ὅμως αὐτὴ ἀποκαλύπτει μιὰν ἐπικίνδυνη νοοτροπία πού θέτει σὲ κίνδυνο εὐρύτερα ἐθνικὰ συμφέροντα. Οἰκοδομεῖ ἓνα τεῖχος μεταξὺ λαοῦ καὶ στρατοῦ ἐνῶ ἀντίθετα θάπρεπε νάναί κάτω ἀπὸ κατοχικὲς συνθήκες ἢ κατάσταση. Ἡ ἄρνηση τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος ἢ νὰ στείλῃ ἀντιπρόσωπο στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ ἐνημερώσῃ πάνω σὲ θέματα γενικῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἄμυνας τὴν Βουλὴ προδίδει πρόθεση στεγανοποίησης τοῦ στρατοῦ κι' ἀποτελεῖ ἐκδήλωση περιφρόνησης πρὸς τὴ Βουλὴ. Γιατὶ στὴν πραγματικότητα τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο ἀρνήθηκε πληροφόρηση, πού τὴν ἔχουν ἀπλοὶ γραφεῖς τῆς ὑπηρεσίας.

Ἀντὶ ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς νὰ δῆ τὴν πρόσκληση τῆς Ἐπιτροπῆς σὰν μιὰ χειρονομία πού θὰ διευκόλυνε τὴν Κυβέρνηση στὴν προώθηση ἀποφάσεων ἀκόμη καὶ ἀντιδημοτικῶν, φτάνει νὰ ὑπηρετοῦν τὴν ἄμυνα, κράτησε στάση πού θίγει τὸ κύρος τῆς Βουλῆς κι' ἀνοίγει τὴν πόρτα σὲ κάθε ἀντιδημοκρατικὸ στοιχεῖο νὰ τὴν ὑπονομεύῃ.

Θὰ ἔχῃ πιά γίνεῖ ἀπ' ὅλους ἀντιληπτό ὅτι ὅταν περιφρονῆται ὁ λαός, ὅταν ὑπονόμευονται οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοί, οἱ κίνδυνοι γιὰ τὴν τύχη τῆς πατρίδας εἶναι μέγιστοι. Ὁδηγοῦν σὲ πραξικοπήματα καὶ κατοχές.

Ἡ Βουλὴ ἦταν ἔτοιμη νὰ προσφέρῃ στὴν Κυβέρνηση τὴν εὐκαιρία νὰ διαλύσῃ δυσμενεῖς ἐντυπώσεις, νὰ ξεπεράσῃ τὸ ἁμαρτωλὸ παρελθὸν τῆς χουντικῆς ἐθνοφρουρᾶς καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωση ἐνὸς νέου κλίματος καὶ μιᾶς νέας ἀντίληψης. Δυστυχῶς ἀποτύχαμε λόγω τῆς ἀρνητικῆς στάσης τῶν ἀρμοδίων.

Φαίνεται ὅτι σὲ ὠρισμένους κύκλους ἐπικρατεῖ ἡ ἐσφαλμένη ἐντύπωση ὅτι ἡ ἄμυνα εἶναι μιὰ χωριστὴ κι' ἄσχετη μ' ἄλλους τομεῖς δραστηριότητα. Ἐμεῖς ἀντίθετα πιστεύουμε ὅτι ἡ ἄμυνα δὲν εἶναι ὑπόθεση ὠρισμένων ἀνθρώπων ἀλλὰ παλλαϊκὴ. Δὲν εἶναι μόνον ὑπόθεση στρατοπέδων κι' ὠρισμένων ὑπευθύνων ἀλλὰ ζήτημα πού συνδέεται μὲ τὸ ἐπίπεδο τῆς κινητοποίησης ἐνὸς λαοῦ στὸ σύνολο του. Γι' αὐτὸ χρειάζεται ὀργανωτικὴ ἐπάρκεια ὥστε ὁ κάθε πολίτης νὰ διαδραματίσῃ κάποιον ρόλο στὴν ἄμυνα. Χρειάζεται ἡ ἀνάλογη πολιτικὴ προετοιμασία γιὰ νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀναγκαῖότητα τοῦ ἀγῶνα. Τοῦτο θὰ τὸν βοηθήσῃ στὸ ἠθικὸ του καὶ τὴν ψυχολογικὴ του προετοιμασία.

Ἡ Κύπρος χρειάζεται μιὰν ἄμυνα πού νὰ εἶναι κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης σὲ ἀρμονία μὲ τίς δημοκρατικὲς διαδικασίες στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὴν ἀδέσμευτη πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης στὸν διεθνῆ χώρο. Ἀντιφάσεις στοὺς εὐαίσθητους αὐτοὺς τομεῖς ὀδηγοῦν σὲ ὑπονόμευση τοῦ ἀγῶνα μας γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση.

Τὸ Ὑπουργεῖο Ἄμυνας μὲ τὴν ἄρνηση του νὰ μᾶς ἐρμηνεύσῃ τὴν πολιτικὴ του μᾶς ἐμποδίζει νὰ κρίνουμε ἀν τὸ ὕψος τῆς δαπάνης εἶναι ἱκανοποιητικὸ. Σύμφωνα μὲ τίς δικές μας ἀντιλήψεις πιστεύουμε ὅτι ἡ δαπάνη γιὰ τὴν ἄμυνα θάπρεπε νὰ ἦταν μεγαλύτερη. Πάντως γιὰ νὰ κάνουμε αἰσθητὴ τὴν ἀποδοκιμασία τοῦ τρόπου πού τὸ ὅλον θέμα τῆς ἄμυνας ἐτυχε χειρισμοῦ ἀπὸ πλευρᾶς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἢ ΕΔΕΚ ἀποφάσισε νὰ ζητήσῃ περικοπὴ ἐνὸς συμβολικοῦ ποσοῦ ἀπὸ τὴν σχετικὴ δαπάνη μιᾶς λίρας.

ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Συζητοῦμε τὰ θέματα τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐσωτερικῶν μὲ τὸ καταθλιπτικὸ βάρος τῆς ματαίωσης τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν καὶ τῶν προβλημάτων πού παρουσιάζουν. Γιὰ τὰ ζητήματα αὐτὰ θ' ἀναφερθῇ ἄλλος ὁμιλητῆς ἀπὸ τὴν ΕΔΕΚ. Ἐκεῖνο ὅμως πού θέλουμε νὰ τονίσουμε εἶναι ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν χωριῶν μας ἐπιβαρύνονται καθημερινὰ μὲ μεγάλη φορολογία μὲσω τοῦ θεσμοῦ συμμετοχῆς κατὰ 50% στὲς δαπάνες γιὰ ἔργα κοινοτικῆς ἢ ἀγρο-

τικής ανάπτυξης. Το σύστημα αυτό φορτώνει με τεράστια χρέη τις κοινότητες και γίνεται τελικά ανασταλτικός παράγοντας στην βελτίωση των συνθηκών της ζωής στα χωριά μας.

Υποστηρίζουμε ότι θαπρεπε είτε να έκταργείτο ή άμεση φορολογία για την κατασκευή συγκεκριμένων έργων είτε να αύξανόταν σημαντικά ή κυβερνητική εισφορά σε μιá πρώτη τουλάχιστο περίοδο μέχρι της óλικής της κατάργησης.

Τό ίδιο ισχύει και για έργα άγροτικής ανάπτυξης. Οί άγροτικοί δρόμοι κι' άλλα έργα βοηθοῦν την γεωργική παραγωγή και την οικονομία γενικώτερα, γι' αυτό δέν είναι άποκλειστική υπόθεση τῶν κατοίκων τῶν χωριῶν μας.

Τό Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν θά πρέπει νά προωθήση ειδική πολιτική ένίσχυσης τῶν χωριῶν πού βρίσκονται σ' άντιπαράταξη με την γραμμή Ἄττιλα. Ἡ ασφάλεια τῶν κατοίκων είναι υποχρέωση κι' εὐθύνη τοῦ κράτους ιδιαίτερα στα χωριά πού βρίσκονται στις λεγόμενες οὐδέτερες ζώνες. Πολλά χωριά πού βρίσκονται στα σημεία άντιπαράταξης στεροῦνται και τηλεφώνου. Τοῦτο είναι ένα είδος πρώτης ανάγκης και πρέπει ν' άντιμετωπισθῆ άμεσα. Ταυτόχρονα θά πρέπει νά ένισχυθῆ ή οικονομία τῶν χωριῶν για νά συγκρατήσουν τόν πληθυσμό τους. Τά περισσότερα άπ' αυτά έχασαν την γῆ τους και άντιμετωπίζουν τεράστιες δυσκολίες.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

Θέματα πού σχετίζονται με την έμπορικῆ πολιτική θά άπασχολήσουν άλλον συνάδελφον. Ὑπάρχει όμως σ' έκκρεμότητα ένα θέμα πολιτικής έναντι τοῦ συνεργατισμοῦ.

Θεωρητικά ό συνεργατισμός βρίσκεται κάτω άπό τόν έλεγχο τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου και Βιομηχανίας. Ἡ πραγματικότητα όμως είναι έντελῶς διαφορετική. Δέν πείθει τό Ὑπουργεῖο ότι διαδραματίζει τό ρόλο πού ὤφειλε έναντι τοῦ συνεργατισμοῦ κι' οὔτε οί έντολοδόχοι υπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου άρκοῦνται στον ρόλο πού ή νομοθεσία όρίζει. Ὑπάρχει ή έντύπωση ότι παρατηρεῖται υπέρβαση καθηκόντων και άρμοδιοτήτων.

Τό Συνεργατικό κίνημα ήταν μιá σταυροφορικῆ προσπάθεια τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ στον άγῶνα του νά γλυτώση άπό την έκμετάλλευση τοῦ εμπόρου και τοῦ τοκογλύφου. Μπόρεσε νά στήση τό συνεργατικό κίνημα με τὰ στερήματα κι' όχι τὰ περισσεύματά του. Σήμερα όμως μικρό μόνο έλεγχο μπορεί ν' άσκήση ή λαϊκή βάση πάνω στις άποφάσεις της Διοίκησης. Ὅπως είναι ό νόμος δέν άνταποκρίνεται στις άνάγκες τοῦ κινήματος και τις δημοκρατικές διαδικασίες, γι' αυτό επιβάλλεται άναθεώρηση της νομοθεσίας.

Ὑπάρχει άκόμη και μιá διαφοροποίηση στον άκριβῆ του προορισμό. Στόχοι του θά πρέπει νά είναι ή αντίθεση του στο άθέμιτο κέρδος τῶν εμπόρων κι' όχι άπλῶς άποκόμιση κερδῶν.

Υποστηρίζουμε την άνάγκη της άναθεώρησης της σχετικής νομοθεσίας με σκοπό την ένίσχυση τῶν πραγματικῶν σκοπῶν τοῦ Συνεργατισμοῦ, της λαϊκής του βάσης και τῶν δημοκρατικῶν του διαδικασιῶν. Ὅπως επίσης τις όρθές σχέσεις τοῦ κινήματος με τό Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου και Βιομηχανίας.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τό Ὑπουργεῖο Ἐργασίας και Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων θά μπορῆ νά διαδραματίση τόν σωστό του ρόλο άν άντιπροβάλῆ στο αίτημα τῶν κινήτρων για τούς εργοδότες την άνάγκη για έλκυστικώτερες συνθήκες άπασχόλησης τῶν εργατῶν.

Τὰ μεροκάματα ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν σὲ χαμηλὰ ἐπίπεδα, τὸ γεγονός δὲ αὐτὸ ὠθεῖ τοὺς ἐργάτες σὲ ἀναζήτηση ἀπασχόλησης στὸ ἐξωτερικὸ ἢ ἀκόμα, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ χειρότερο, σὲ μόνιμη μετανάστευση. Ἀκόμη θὰ πρέπει νὰ λογαριάσουμε τὸ ἀδρανοποιημένο ἐργατικὸ δυναμικὸ λόγω τῶν δυσμενῶν συνθηκῶν ἀπασχόλησης. Ἐνας ἐργάτης κάτοικος χωριοῦ βλέπει τὸ μεροκάματό του νὰ μειώνεται σημαντικὰ μὲ τὰ μεταφορικὰ καὶ τὶς ὥρες μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι του ν' αὐξάνονται ἀπὸ τὶς ἀναμονές στίς στάσεις τῶν λεωφορείων ποὺ μπορεῖ νὰ διαρκοῦν καὶ μιὰ καὶ δυὸ ὥρες. Πολλές φορές ὅπου ὑπάρχει μονοπωλιακὴ ἐκμετάλλευση συγκοινωνίας ὁ ἐργάτης ἐγκαταλείπεται γιὰ νὰ διανύσῃ καὶ μεγάλη ἀπόσταση περπατητός.

Ἡ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ἀπασχόλησης ἀπὸ τὴν ἀναχώρηση τοῦ ἐργάτη ἀπὸ τὸ σπίτι του ὡς τὴν ἐπιστροφή του εἶναι μιὰ ἀναγκαιότητα γιὰ νὰ μῆ πάνω σὲ ὑγιή βάση ἢ ἀνάγκη ποὺ παρουσιάζεται σήμερα γιὰ αὐξηση τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

Θὰ ἀποδειχθῇ τελικὰ μάταιο ν' ἀναζητῆται ἐργατικὸ προσωπικὸ στὴν Κύπρο ὅταν οἱ ἐργάτες μας ἀμειβῶνται καλύτερα στίς γειτονικὲς χῶρες μὲ τὴν διεθνή ἀντίληψη τῆς ἀπασχόλησης ποὺ ἔχει πιά ἀποκτήσει ὁ ἐργάτης μας. Ἀτελέσφορα θὰ εἶναι ἐπίσης ἀστυνομικὰ μέτρα ποὺ ν' ἀπαγορεύουν τὴν ἔξοδο, ὅμως τοῦτο εἶναι αἴτημα ὠρισμένων. Θὰ βρίσκουν τρόπους ἐξόδου ἢ τοῦτο πιθανὸ νὰ ὀδηγήσῃ καὶ σὲ μόνιμη μετανάστευση.

Οἱ μέχρι τώρα εἰσηγήσεις τῆς ἐργοδοτικῆς τάξης ἐστρέφοντο πρὸς τὴν πλευρὰ τῆς Κυβέρνησης γιὰ ἀνάληψη μεγαλύτερης εὐθύνης ἐναντι τῶν ἐργατῶν :

- (α) μὲ διατήρηση προσφυγικῶν ἐπιδομάτων, καὶ
- (β) γιὰ ἄρση τῶν ἀποκοπῶν.

Οἱ ἴδιοι ὅμως οἱ ἐργοδότες φαίνονται ἀπρόθυμοι νὰ δώσουν οὐσιώδεις αὐξήσεις. Θέλουν νὰ διατηρήσουν σὲ πολὺ ψηλὸ ἐπίπεδο τὰ κέρδη τους κ' ἀσκοῦν κάθε δυνατὴ πίεση γιὰ νὰ διατηρηθῇ συμπιεσμένο τὸ ἐργατικὸ δυναμικὸ, οἱ ἀπολαβές καὶ τὰ ὠφελήματα.

Οἱ κοινωνικὲς ἀσφαλίσεις εἶναι ἴσως ὁ βασικώτερος θεσμὸς μὲσω τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατὴ ἡ ἀναδιανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἡ διασφάλιση τῆς ζωῆς τῶν ἐργαζομένων μας. Ἐμεῖς μ' αὐτὸ τὸν φακὸ βλέπουμε τὸ ταμεῖο κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καὶ διαφωνοῦμε μ' ἐκείνους ποὺ τὸ βλέπουν σὰν ἓνα τεχνικὸ ζήτημα λογιστικῶν ἐκτιμήσεων. Διαφωνήσαμε μὲ τὴν ἀρχὴ τῶν τριῶν ἰσότητων συνεισφορῶν καὶ πιστεύουμε ὅτι θὰ πρέπει ν' αὐξηθῇ ἡ συνεισφορὰ τῆς ἐργοδοτικῆς καὶ τῆς Κυβερνητικῆς πλευρᾶς, χωρὶς περαιτέρω ἐπιβαρύνσεις πάνω στὸν ἐργαζόμενο. Σὲ πολλές, πάρα πολλές χῶρες τοῦ κόσμου τὸ σύστημα λειτουργεῖ μὲ μεγαλύτερη ἐπιβάρυνση τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῆς Κυβέρνησης. Αὐτὸ θὰ πρέπει πιά νὰ γίνῃ καὶ στὴν Κύπρο.

Ἐπάρχουν σοβαρὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν χιλιάδες ἐργατοῦπαλλήλων ποὺ ἀναμένουν τὴν λύση τους, ὅπως ἐκεῖνο τῶν ἐργατῶν τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἐταιρείας, τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐταιρείας C.M.C. καὶ τῶν ἐργατῶν τῆς Ἐταιρείας Ἀδελφῶν Μιχαηλίδη ποὺ ἀπασχολήθηκαν στὴν Βουλγαρία.

Ἀναμένουμε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας νὰ φροντίσῃ μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ τῶν πολιτικῶν του εὐθυνῶν γιὰ ν' ἀποζημιωθοῦν οἱ ἐργάτες τῆς C.M.C. καὶ νὰ πληρωθοῦν οἱ ἐργάτες ἀπὸ τὴν ἔταιρεία Ἀδελφῶν Μιχαηλίδη.

Παρατηροῦμε μὲ ἰκανοποίηση ὅτι πιά παρακολουθεῖται μὲ μεγαλύτερη αὐστηρότητα ἢ μετάβαση ἐργατῶν στὴν Μέση Ἀνατολή γι' ἀπασχόληση. Εἶναι γεγονός ὅτι στὸ ζήτημα αὐτὸ ἐπικράτησε μιὰ ἀσυνείδητη ποὺ ἔμοιαζε

μέ αληθινό δουλεμπόριο. 'Ασύδοτοι κι' άσυνείδητοι έκμεταλλευτές τής δυστυχίας του λαού μας έπωφελήθηκαν τής εύκαιρίας για ν' άποκομίσουν κέρδη από τον ιδρώτα των έργατων στην Μέση 'Ανατολή.

ΥΓΕΙΑ

'Ο τομέας τής υγείας θάπρεπε να ήταν ένας από τους πρώτους που θα έτύγχαναν ριζικής άλλαγής για να προσαρμοσθή στα νέα δεδομένα.

'Η προσφυγοποίηση 200 χιλ. του πληθυσμού και η παρουσία μεγάλου όγκου δυσπραγούντων άπαιτούσε τήν λήψη ιδιαίτερων μέτρων για τήν περιθαλψη του λαού.

'Αντι όμως τούτου ελήφθησαν άποφάσεις που οι υπάρχουσες δομές έκαλούντο ν' άνταποκριθούν σε πολύ αύξημένα καθήκοντα.

Οι ίδιοι σχεδόν άριθμοί γιατρών, όδοντογιατρών, και νοσοκόμων έκαλούντο ν' άνταποκριθούν σε πολύ βαρύτερα καθήκοντα. Σάν άποτέλεσμα έχουμε τήν κόπωση του ιατρικού προσωπικού και τήν καταταλαιπώρηση του λαού.

Μας πληροφόρησε ο 'Υπουργός ότι μέσα στο 1977 θα γίνη μελέτη για γενικό κρατικό σχέδιο παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. 'Ελπίζουμε να είναι φέτος ή τελευταία χρονιά που τó ζήτημα μελετάται γιατί κάτω από μελέτη είναι τά τελευταία 10 άν όχι και περισσότερα χρόνια.

Στό μεταξύ όμως θα πρέπει να βελτιωθούν οι συνθήκες παροχής ιατρικής περίθαλψης στα έπαρχιακά νοσοκομεία. 'Η κάλυψη κενών στα έπαρχιακά νοσοκομεία είναι πρωταρχικής σημασίας για να παύση τó σημερινό σύστημα του διογκωμένου κέντρου και του άνεπαρκούς και ύποτονικού έπαρχιακού νοσοκομείου.

'Η διοργάνωση άγροτικών ιατρείων και η κατάλληλη επάνδρωση τους θα συμβάλη άποφασιστικά στην έξυπνέρτηση του λαού και στην ισότιμη παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Σήμερα ο κάτοικος του κέντρου είναι σε πλεονεκτική θέση έναντι του άγροτικού κέντρου, ιδιαίτερα των μακρινών όρεινων χωριών. Αυτό τó καθεστώς θα πρέπει να τερματισθή.

'Η ίδρυση, κατάλληλη επάνδρωση και κατάλληλος τεχνικός έξοπλισμός είναι δικαίωμα των κατοίκων και θα πρέπει να προωθηθή τó ταχύτερο δυνατό.

Μιά έπαρκέστερη στελέχωση των άγροτικών ιατρείων και των έπαρχιακών νοσοκομείων θ' άπορροφά μεγαλύτερο άριθμό άσθενών και μόνο οι σοβαρότερα άρρωστοι θα χρειάζεται να μετακινηθούν σ' έπαρχιακά νοσοκομεία ή στο νοσοκομείο Λευκωσίας.

Αυτή η άποκέντρωση θα συμβάλη στην καλύτερη έξυπνέρτηση του λαού και θ' άνεβάση τήν στάθμη τής ιατρικής περίθαλψης.

'Η διοργάνωση των ιατρικών ύπηρεσιών προς τήν κατεύθυνση αυτή θα διευκολύνη τήν προώθηση τελικά του γενικού κρατικού σχεδίου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

ΠΑΙΔΕΙΑ

Τό πρόβλημα τής Παιδείας συνίσταται πρώτα στην ισότητα εύκαιριών κι' ύστερα στο επίπεδο και τους σκοπούς τής Παιδείας.

Δυστυχώς δέν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι στην Κύπρο έχουμε έξασφαλίσει ισότητα εύκαιριών. Οι γυμνασιακές σπουδές είναι φορτωμένες με πολλά έξοδα, έξωτερικά ταμεία και δίδακτρα που επιβαρύνουν άκόμα

περισσότερο τὸν βαρυφορτωμένο οἰκογενειακὸ προϋπολογισμὸ τῶν χαμηλοτέρων εἰσοδηματικῶν τάξεων καὶ ἐπιβαρύνουν ἀκόμα καὶ ὄσους φέρονται νὰ φοιτοῦν εἰς τίς πρῶτες τρεῖς τάξεις δωρεάν.

Ἡ ἰσότητα δὲ τῶν εὐκαιριῶν καταργεῖται ὀλοκληρωτικὰ ὅταν ἀποφοιτήσουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ γυμνάσιο. Οἱ πόντες τῆς ἀνωτάτης παιδείας ἀνοίγουν μόνον γιὰ τοὺς πλοῦσιους ἐνῶ οἱ φτωχοὶ κί' ἄξιοι ἀγωνίζονται τίς περισσότερες φορές μάταια γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν κάποια ὑποτροφία.

Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου φράσσεται ἡ πόρτα γιὰ τὴν πανεπιστημιακὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν τῆς Κύπρου. Ἡ εἴσοδος στὰ Ἑλληνικὰ πανεπιστήμια ἔχει μειωθῆ σημαντικά. Τὰ Ἀγγλικά πανεπιστήμια γίνονται ἀπρόσιτα λόγω τρομερὰ αὐξημένων διδάκτρων καὶ γιὰ τ' ἄλλα ὑπάρχουν σημαντικὲς δυσχέρειες.

Γι' αὐτὸ χαιρετίζουμε τὴν ἀπόφαση τῆς Κυβέρνησης νὰ προχωρήσῃ στὴν ἴδρυση Πανεπιστημίου στὴν Κύπρο. Λυπούμεθα πάντως πού δὲν ὑπάρχει ἀπὸ φέτος στὸν προϋπολογισμὸ σχετικὴ πρόνοια.

Ἐλπίζουμε ὅτι ἡ προπαρασκευὴ τοῦ Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου θὰ προωθηθῆ μὲ γοργὸ ρυθμὸ καὶ ὅτι θὰ κληθούμε νὰ ἐγκρίνουμε σύντομα τὴν σχετικὴ πίστωση.

Βασικὸ πρόβλημα τῆς Κυπριακῆς Παιδείας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ ἔλλειψη μιᾶς αὐτοπεποίθησης πού νὰ τῆς ἐπιτρέπη ν' ἀναλάβῃ πρωτοβουλίες γιὰ τὴν μετακίνηση ἀχρηστων ἢ δυσμενῶν καταστάσεων καὶ ἡ ἀναπλήρωσή τους μὲ νέες ἰδέες, νέα συστήματα, νέα βιβλία.

Ἡ πλήρης σύνδεση τοῦ Κυπριακοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μὲ τὸ Ἑλληνικὸ ὄχι μόνον δὲν βοήθησε ἐθνικὰ ἀλλὰ ἀντίθετα ἔβλαψε καὶ μᾶς ἔβλαψε ἀναμφισβήτητα στὴν περίοδο τῆς χουντικῆς ἐπταετίας.

Ἡ ἐπιβολὴ τῆς χούντας στὴν Ἑλλάδα ὠδήγησε στὴν κατάργηση τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης τοῦ 1964 τῶν Παπανδρέου—Λουκῆ Ἀκρίτα. Δηλαδή ἀντὶ τὸ Κυπριακὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ν' ἀκολουθῆ ὅ,τι χρήσιμο καὶ προοδευτικὸ ἐρχόταν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἔμεινε πιστὸ στους τύπους κί' ὄχι στὴν οὐσία. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἐκπαιδευτικὸ μας σύστημα δὲν πέτυχε, παρ' ὅλη τὴν φιλότιμη προσπάθεια πολλῶν δασκάλων. Κί' ἡ ἀποτυχία ὀφείλεται στὸ ἀντιδημοκρατικὸ περιεχόμενον πού ἔδωσε ἡ Ἑλλαδικὴ ἄκρα δεξιὰ καὶ στὴν πλήρη φασιστικοποίησιν τοῦ ἀπὸ τὴν χούντα.

Τὴν κατάργηση τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο ἀκολούθησε ἡ πραξικοπηματικὴ καὶ φασιστικὴ διείσδυση στὰ σχολεῖα πού τὴν πληρώσαμε ἀκριβὰ. Ὁρισμένα σχολεῖα κατάντησαν στὸν καιρὸ τῆς χούντας φυτώρια φασισμοῦ καὶ ἐοκαβίτικα καντόνια.

Ἡ ΕΔΕΚ, γιὰ ν' ἀποφευχτοῦν παρόμοιες παλινδρομήσεις στὸ μέλλον, ὑποστηρίζει τὴν χάραξη στὴν Κύπρο μιᾶς δημοκρατικῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς πού θ' ἀξιοποιῆ κάθε ἐποικοδομητικὸ στοιχεῖο τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας ὅπως καὶ κάθε ἐκπαιδευτικὴ κατάρκτηση πού γίνεται στίς ἄλλες χώρες.

Χρειαζόμαστε ἓνα ἐκπαιδευτικὸ σύστημα πού νὰ παίρνῃ τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν προσχολικὴ ἡλικία στους παιδικούς σταθμούς καὶ στὰ νηπιαγωγεῖα, στὰ δημοτικά καὶ στὰ γυμνάσια, στίς τεχνικὲς σχολές καὶ τὰ Λύκεια καὶ νὰ τὰ παραδίδῃ στὴν κοινωνία συνειδητοῦς καὶ υπεύθυνους δημοκρατικούς πολίτες ἰκανούς νὰ μποῦν στὴν παραγωγή καὶ νὰ στελεχωῦσιν τὴν πολιτικὴ, πνευματικὴ καὶ οἰκονομικὴ ζωὴ τοῦ τόπου.

Χρειαζόμαστε μιὰ παιδεῖα ὅπου τὰξια παιδιὰ τοῦ λαοῦ νὰ μποροῦν ν' ἀνεβαίνουν στὴν ἡγεσία ὅταν διαθέτουν τ' ἀναγκαῖα προσόντα. Νὰ παύσῃ νὰ εἶναι ἡ κορυφὴ ὑπόθεση μόνον τῶν μεγάλων οἰκογενειῶν καὶ τοῦ πλοῦτου.

Σκοπός της Παιδείας θα πρέπει να είναι η άπελευθέρωση των δυνατοτήτων του λαού μας. Σε μία τέτοια περίπτωση θα είχαμε και την ανάλογη πνευματική και οικονομική ανάπτυξη. Για κανένα λόγο δεν πρέπει να μετατρέψουμε τα σχολεία σ' έκκολαπτήρια τεχνικών ή μέσων στελεχών γιατί τότε το μόνο που θα πετύχουμε θ' είναι την κοινωνική και οικονομική άποτελμάτωση. Δεν είναι σκοπός της παιδείας να παραδίδη τα παιδιά του λαού στους επιχειρηματίες για την μεγιστοποίηση των κερδών τους. Ο σκοπός της παιδείας είναι δυναμικός και θα πρέπει ν' αποσκοπή στην δημιουργία ελεύθερων ανθρώπων, ικανών ν' αναμορφώσουν την κοινωνία σ' ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο.

Εάν δεν αξιοποιούνται οι έπιστήμονές μας είναι τὸ γενικώτερο σύστημα αξιών και οργανώσεως που φταίει. Τα παιδιά μας και οι οικογένειές τους καταβάλλουν θυσίες και κόπους πολλούς για να αποκτήσουν προσόντα ὡστε να είναι χρήσιμοι στην πατρίδα τους. Γι' αυτό τὸν λόγο δεν λυπούμαστε που έχουμε πάρα πολλά παιδιά που σπουδάζουν στο ἔξωτερικό. Είναι εὐτύχημα, φτάνει να τα χρησιμοποιήσουμε κατά τὸν σωστό τρόπο.

Χρειαζόμαστε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που να προσαρμόζεται στις εξελίξεις και να μπορῆ ν' αλλάζῃ εύκολα. Ἡ στασιμότητα ἢ ἡ παγοποίηση του είναι ἀρνητικοί παράγοντες με πολύ σοβαρές συνέπειες για τὴν πορεία ἑνός λαοῦ.

Θα πρέπει να προσέξουμε επίσης τὸς δασκάλους. Οἱ ἄνθρωποι που φορτώνονται αὐτὴν τὴν εὐθύνη ἀντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα, κοινωνικά και οικονομικά. Αἰσθάνονται ἀδικημένοι ὅταν ἄλλοι με τὰ ἴδια προσόντα ἔχουν καλύτερη μισθοδοσία σ' ἄλλες ὑπηρεσίες κι' αὐτὸ δημιουργεῖ δικαιολογημένη πικρία ἀνάμεσα στοὺς εκπαιδευτικούς.

Μία εὐχάριστη εξέλιξη τοῦ τελευταίου καιροῦ ἦταν ἡ ἀποστολὴ δασκάλων στην Ἀγγλία για τὴν Κυπριακὴ παροικία τοῦ Λονδίνου.

Ἐλπίζουμε ὅτι ἡ προσπάθεια αὐτὴ προώθησης ἑνός εκπαιδευτικοῦ προγράμματος για τὸς Κύπριους μετανάστες είναι μέσα στα σχέδια τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας και θὰ προσλάβῃ μεγαλύτερες διαστάσεις και θὰ ἀγκαλιάσῃ ὅλες τὲς Κυπριακές κοινότητες τοῦ ἔξωτερικοῦ.

Τὸ θέμα τῶν σχολικῶν βιβλίων μπορεῖ να ἀποτελῆ ἑνα ξεχωριστὸ κεφάλαιο που θα πρέπει να τὸ ἀντιμετωπίσῃ σύντομα κι' ἀποτελεσματικὰ τὸ Ὑπουργεῖο. Δεν τὸ συνδέουμε με τὴν ἀνάγκη μιᾶς εὐρύτερης μεταρρύθμισης γιατί τότε θα παρατραβήσουν οἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἀπὸ ἀπληρωμένα βιβλία, που ὠρισμένα μάλιστα είναι πάνω ἀπὸ 40 χρόνων. Κι' ὅταν τὰ διδακτικά αὐτὰ βιβλία ἀφοροῦν τὴν Φυσικὴ και τὴν Χημεία ἀντιλαμβανόμεστε εύκολα τὸ εἶδος και τὴν ποιότητα που ἐξασφαλίζουν στην ἐκπαίδευση.

Ὑπάρχουν ἀκόμα σχολικά βιβλία ἔξω ἑντελῶς ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ πραγματικότητα κι' ἄλλα που ἐκφράζουν μιὰ ψυχροπολεμικὴ νοοτροπία ἀντίθετη με τὴν ἀδέσμευτη πολιτικὴ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Χαρακτηριστικά ἀναφέρομε ὅτι ὑπάρχει βιβλίο πολιτικῆς ἀγωγῆς που κάνει ἐπίθεση ἐναντίον τῆς Κούβας.

Ὑποτυπώδης είναι επίσης ἡ γνωριμία τοῦ Κυπρίου μαθητῆ με τὸν τόπο του. Δεν διδάσκεται ὁ Κύπριος μαθητῆς οὔτε τὴν ἱστορία οὔτε τὴν γεωγραφία τῆς Κύπρου πρὸ παντὸς στα Γυμνάσια. Ἡ κατάσταση είναι πολὺ καλύτερη στὰ δημοτικά. Καὶ δὲν διδάσκεται τὴν γεωγραφία και τὴν ἱστορία ὅλων τῶν γειτονικῶν χωρῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Θᾶπρεπε ἀκόμα να γνωρίζουμε καλύτερα τὴν Τουρκία. Ἐάν τὴν γνωρίζαμε πιθανὸ να παίρναμε σωστότερους προσανατολισμούς, να συνειδητοποιούσαμε περισσότερο τὸς κινδύνους με πιθανότητα και δυνατότητα να ἀποτρέπαμε αὐτὲς τίς τραγικὲς συμφορές που μιὰ ἐλαττωματικὴ σωβινιστικὴ και μονοδιάστατη παιδεία μᾶς ἐπέβαλε.

Θεωρήθηκε από πολλούς ότι μία κατεύθυνση προς τὰ Κυπριακά θέματα αποτελεί άντεθνική ενέργεια, ότι ισοδυναμεί με άπομάκρυνση από τήν Ἀθήνα κι' οδηγεί σε μία άπεχθή Κυπροποίηση. Μία τέτοια προσέγγιση άποτελεί πατριδοκαπηλική εκδήλωση τής χειρότερης μορφής πού μόνο δεινά έπεώρευσε και μπορεί να έπισωρεύσει.

Ἡ έπιβίωση τής Κύπρου είναι πρωταρχική υπόθεση τών Κυπρίων και θα πρέπει ν' αναλάβουμε τις ευθύνες μας έναντι τής ιστορίας του τόπου μας. Καί θα τις αναλάβουμε όταν ύψώσουμε κυρίαρχη αξία τήν σωτηρία τής Κύπρου. Γιατί δέν έξυηρητεί κανένα σκοπό ή καταστροφή τής όσο κι' άν τήν στολίζουμε με έθνικά χρώματα. Έξ άλλου σάν "Έλληνες έχουμε κι' έμεις τήν δική μας άποψη για τήν Ελλάδα και τόν Έλληνισμό κι' όφείλουμε να τήν προβάλλουμε κι' όχι να τήν έξαφανίζουμε. Ὁ Έλληνισμός ήταν πάντα πολυδύναμος και πολυκεντρικός, ήταν και Ἀλεξάνδρεια, ήταν και Ὀδυσσός, ήταν και Βουδαπέστη, ήταν και Παραδουνάβιες χώρες, ήταν και Βιέννη. Αὐτή ή μορφή του έλληνισμού με ένα κέντρον μόνον τό όποιον εκπορεύει φώς και όλοι οι άλλοι πειθαρχούν, είναι ένα έφεύρημα πολύ κατοπινότερων εποχών και διερωτούμαστε εάν δέν είναι και παρακμιακό από πολιτιστικής πλευράς στοιχείο. Ὁ έλληνισμός λοιπόν ήταν πάντα πολυδύναμος και πολυκεντρικός. Ἀποτελεί φθορά κι' όχι πρόοδο ή όλική έξάρτηση από τήν Ἀθήνα.

Ἐμεις εδώ θα πρέπει ν' άνεύρουμε τους τρόπους συμβίωσης με τήν Τουρκοκυπριακή κοινότητα και θα πρέπει αυτό να μπη μέσα στους σκοπούς τής εκπαίδευσης μας. Τί έχουμε κάμει προς τήν κατεύθυνση αυτή; Τίποτε ή σχεδόν τίποτε. Ἡ άφαίρεση γλωσσικών έμποδίων θα ήταν και χρήσιμη και σημαντική. Π.χ. για κάποια σχολεία και κάποιες ώρες και έθελοντική διδασκαλία τής Τουρκικής γλώσσας θα ήταν χρήσιμη και θα βοηθούσε και τὰ παιδιά και τόν τόπον. Ἀλλωστε είναι και τὰ Ἑλληνικά και τὰ Τουρκικά οι έπίσημες γλώσσες αυτού του κράτους.

Ἐφ' όσον περνούμε περίοδο έθνικο-απελευθερωτικής πάλης θάπρεπε κι' ή Παιδεία μας να ήταν άγωνιστική. Θάπρεπε να σκληραγωούμε τὰ παιδιά μας — τό ότι τὰ κάμνουμε πολύ μαλθακά είναι σε όλους μας άντιληπτό — θάπρεπε να τὰ μάθουμε ν' άγωνίζονται γιατί κι' ό άγώνας διδάσκει, θάπρεπε να τὰ διδάσκαμε πώς άλλοι λαοί πάλαιψαν και κέρδισαν τήν λευτερία τους. Ὁ Βιετναμικός, ό Ἀγκολέζικος λαός άγωνίστηκαν και κέρδισαν τήν λευτερία τους. Μάχονται οι Παλαιστίνιοι. Γι' αυτό υπάρχει και άνοικτό τό θέμα τους και όσο και να τους σφάζουν και να τους έξοντώνουν, έξακολουθοούν να είναι μία πολύ μεγάλη δύναμη εις τήν περιοχήν και άς μήν είναι οι πολυαριθμότεροι και άς μήν έλέγχουν έδάφη. Ὅλες αυτές είναι άξίες πού πρέπει να μπουν στα σχολεία μας.

Τὰ πολιτιστικά είναι ένας έξ ίσου σημαντικός τομέας.

Οί δαπάνες για τις πολιτιστικές δραστηριότητες δέν άποτελοούν περιττές πολυτέλειες, άντίθετα συνιστοούν επενδύσεις ύποδομής για στερέρωση του έσωτερικού μας μετώπου και είναι δυστυχώς οι επενδύσεις αυτές πολύ περιωρισμένες.

Οί λαϊκοί χοροί, τὰ λαϊκά τραγούδια, ή Καρπασίτισσα, οι θρύλοι, οι παραδόσεις, ή ντοπολαλιά όχι μόνο τής Κύπρου αλλά και του κάθε χωριού, τὰ μνημεία και τὰ εικονίσματα, οι άνθρωποι άποτελοούν τό περιεχόμενο τής ύπαρξης μας. Σκέφτομαι με όδύνη πώς θα διασωθ ή ντοπολαλιά του Μόρφου άν παραταθ ή επί μακρόν ή προσφυγιά.

Και σκέφτομαι με όδύνη και τις ντοπολαλιές όλων τών άλλων χωριών. Γιατί και τό κάθε χωριό μας ήταν ένας πολιτιστικός παράγοντας, μία πολιτιστική μονάδα σ' αυτόν τόν τόπο.

Ὁ πολιτισμὸς δὲν εἶναι μιὰ γενικὴ ἔννοια ἀλλὰ θεμελιώνεται σὲ κάθε χωριό, σὲ κάθε σπίτι, σὲ κάθε ἄνθρωπο.

Ἄν ὑπάρχη λοιπὸν κάτι ποῦ μᾶς διαφοροποιεῖ εἶναι ὁ πολιτισμὸς μας, ἂν ὑπάρχη κάτι ποῦ εἶναι χρήσιμο γιὰ μᾶς ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα εἶναι ὁ πολιτισμὸς μας, ἂν θέλουμε συμβίωση Ἑλλήνων καὶ Τούρκων εἶναι γιατί ἐδῶ σ' αὐτὸ τὸ σταυροδρόμι τῆς γῆς συναντῶνται δυὸ πολιτισμοί. Κι' εἶναι κι' οἱ δυὸ σημαντικοὶ καὶ πρέπει νὰ ἐπιβιώσουν.

Ὅταν τὰ παιδιὰ μας μάθουν τοὺς Κυπριώτικους χορούς καὶ τραγούδια, ὅταν διαφυλάξουν τὰ τραγούδια τῶν κατεχόμενων χωριῶν, συνδέονται πιὸ πολὺ μὲ τὴ γῆ τους κι' εἶναι πιὸ κοντὰ στὸν ἀγῶνα γι' ἀπελευθέρωση.

Δὲν εἶναι τουριστικὸ ἀξιοθέατο ὁ χορὸς καὶ τὸ τραγούδι, εἶναι ἡ πιὸ ζεστὴ ἐκδήλωση τῆς ζωῆς ποῦ μπορεῖ νὰ μιλήσῃ ἀπ' εὐθείας στοὺς ἀνθρώπους κάθε γωνιάς τῆς γῆς.

Οἱ ἐνδουμασίες μας εἶναι τὸ ἀναπόσπαστο στοιχεῖο τῆς παράδοσης ποῦ πρέπει νὰ ἐπιζήσῃ καὶ νὰ ὀπλίσῃ τὸν ἀγῶνα μας γιὰ ἐπιβίωση. Τὰ ἀρχαῖα μας μνημεῖα, οἱ σκλαθωμένοι τόποι μας, τὰ εἰκονοστάσια μας, οἱ εἰκόνες τῶν ἐκκλησιῶν, ἡ βυζαντινὴ τέχνη εἶναι Κυπριακὰ μνημεῖα ἀλλὰ καὶ παγκόσμια κληρονομιά.

Τὸ θέατρο εἶναι ἓνα ἄλλο μέσο ποῦ καθρεφτίζει ἓνα λαό, ποῦ διαπαιδαγωγεῖ ἓνα λαό.

Εἶναι πολὺ σημαντικό τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχουμε ἓνα κρατικὸ θέατρο. Κι' ἡ δαπάνη εἶναι σημαντικὴ. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε εἶναι ὅτι χρησιμοποιεῖται τὸ θέατρο μας περισσότερο γι' ἀναψυχὴ ἢ ἐντυπωσιασμὸ ἢ μεταφορὰ ξένου κι' ἄσχετου προβληματισμοῦ. Θὰ πρέπει νὰ δοῦμε στὴ σκηνὴ τοῦ κρατικοῦ μας θεάτρου θεατρικὰ ἔργα ἐμπνευσμένα ἀπὸ παρόμοιους μὲ τοὺς δικούς μας ἀγῶνες.

Δὲν ζητοῦμε θέατρο στεγνὸ καὶ καθοδηγημένο ἀλλὰ θέατρο ἐμπνευσμένο ποῦ νὰ ἐκφράζῃ τὴν πάλη καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ λαοῦ μας.

Παρ' ὅλες τὲς ἄλλες προτεραιότητες δὲν πρέπει νὰ παραμεληθῇ ἡ πρόωθηση τοῦ πνευματικοῦ κέντρου μὲ κρατικὴ βιβλιοθήκη καὶ πινακοθήκη. Ἡ πινακοθήκη καὶ βιβλιοθήκη εἶναι τὰ πιὸ ἐνδεικτικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸ ἐπίπεδο τοῦ πολιτισμοῦ τῆς κάθε χώρας.

Θὰ θέλαμε ἐπίσης νὰ προσθέταμε τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ταχύτερης δυνατῆς προώθησης ἐνὸς κρατικοῦ ἀρχείου, γιὰ νὰ παύσῃ ἡ τυχαιότητα καὶ ν' ἀποκτήσουμε τὴν αἴτηση τῆς συνέχειας σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν ἐλέχθησαν πολλὰ, θὰ θέλαμε νὰ προσθέσουμε ὠρισμένα γιατί παρουσιάζει σημαντικὲς ἀδυναμίες καὶ εἶναι ἓνας νευραλγικὸς χῶρος γιὰ τὸν Κυπριακὸ ἀγῶνα.

Ἀθηναϊκὸ περιοδικὸ δημοσίεψε πρόσφατα κατάλογο διπλωματικῶν ὑπαλλήλων μὲ πλοῦσια φιλαχουντικὴ δράση. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἀφήσῃ ἀδιάφορους τοὺς ἀρμοδίους. Νὰ δώσουν μιὰν ἀπάντηση ὥστε νὰ μάθουμε τὴν ἀλήθεια. Τὸ περιοδικὸ «Ἀντί» δημοσίεψε ἓνα ἐκτεταμένο κατάλογο μὲ βιογραφίες ἐνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ δυστυχῶς διπλωματικῶν μας ὑπαλλήλων. Εἶναι τόσον τρομακτικὰ τὰ στοιχεῖα ποῦ ἀποκαλύπτει τὸ περιοδικὸ αὐτὸ ὥστε ἐπεριμέναμεν μιὰν ἀντίδραση ἀπὸ πλευρᾶς Κυπριακοῦ Ὑπουργείου, καὶ κυκλοφορεῖ εὐρύτατα αὐτὸ τὸ περιοδικὸ στὴν Κύπρο. Δυστυχῶς δὲν ὑπῆρξε καμία ἀντίδραση. Διερωτούμαστε! Δὲν ὑπῆρξεν ἀντίδραση διότι δὲν ὑπάρχει περιθώριο ἄμυνας, διότι εἶναι ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ περιοδικοῦ ἀληθῆ. Ἐάν εἶναι τέτοια ἡ κατάσταση, τότε δὲν πρέπει νὰ ἀπορούμε γιὰ τὰ προβλήματα ποῦ παρουσιάζει ἡ κατάσταση μας στὴν ἀντιμετώπιση τῶν δυσχερειῶν μας. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀπορούμε γιατί παρουσιάστηκε περι-

πτωση κατασκοπείας στο Κυπριακό Υπουργείο Έξωτερικῶν πού φαίνεται να πελαγοδρομῆ σέ διάφορες διαδικασίες ἐνώ θά ἔπρεπε νά εἶχε παρουσιαστῆ στά Δικαστήρια καί νά υπάρξη ἡ ἀνάλογη αὐστηρή ποινὴ γιά ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἔβλαψαν τόσο τραγικά τὰ ἐθνικά συμφέροντα.

Τὸ Υπουργεῖο λοιπὸν θάπρεπε νά ἦταν ἓνα ἀδιάβλητο ὄργανο πάλης, ἰδιαίτερα ὅταν οἱ βασικώτερες σχέσεις μας εἶναι μὲ τὸν ἀδέσμευτο κόσμο, τὸν Τρίτο κόσμο, τὰ ἐπαναστατικά κινήματα, τὰ Σοσιαλιστικά κράτη, τὰ προοδευτικά ρεύματα στὴν Εὐρώπη καί τὴν Ἀμερική.

Καλοῦνται τὰ πραξικοπηματικά στοιχεῖα τοῦ Υπουργείου Έξωτερικῶν νά προωθοῦν τὴν πολιτικὴν μας μέσα στοὺς χώρους ὅπου ὁ φασισμὸς καί ἡ ἀντίδραση εἶναι στόχος γιά καταπολέμηση καί ἐκμηδένιση. Πῶς εἶναι δυνατόν νά συμβιβαστοῦν αὐτὰ τὰ δύο ἀντιφατικά στοιχεῖα δὲν γνωρίζουμε, γι' αὐτὸ θά πρέπει τοῦτο νά μᾶς ἀπασχολήσῃ σοβαρώτερα. Μέσα στοὺς κύκλους τοῦ ΟΗΕ καί στὲς ἀδέσμευτες μόνο ἀποδεδειγμένες ἡγετικές προσηπικότητες μὲ προοδευτικὸ καί δημοκρατικὸ προσανατολισμὸ μποροῦν νά διαδραματίσουν χρήσιμο ρόλο γιά τὴν Κύπρο. Γι' αὐτὸ ὑποστηρίζουμε τὴν ἀνάγκη τῆς ἀξιοποίησης ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἀνθρωπίνων μας δυνατοτήτων στὴ διεθνή μας δραστηριότητα. Ἡ ἀγωνιστικὴ διάθεση κι' ἐπίδοση θά πρέπει νά ἔχουν ἰδιαίτερη σημασία στὴν προώθηση διπλωματῶν στοῦ ἐξωτερικοῦ μὲ ἀδιάβλητο ἱστορικὸ καί ψηλὸ ἠθικὸ ἐπίπεδο, ἔστω καί ἂν ἔχουν ὀλιγώτερα τεχνικά προσόντα.

Ὁ θεσμὸς τῶν περιοδεούντων πρεσβευτῶν θά πρέπει νά ἐγκαινιαστῆ, νά ἐλεγχθῆ ἡ ἀποδοτικότητα του καί νά βελτιωθῆ στοῦ βαθμοῦ πού εἶναι δυνατό.

Δὲν νοεῖται τὸ Κυπριακὸ νά μᾶς ἀπασχολῆ μόνο δυὸ μῆνες τὸ χρόνο κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τῆς Γενικῆς Συνέλευσης.

Ἡ ἐνημέρωση τῶν ξένων κυβερνήσεων μὲ ἀπεσταλμένους τοῦ Προέδρου μὲ τὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλη εὐκαιρία θά πρέπει νά εἶναι συνεχῆς. Ἡ πολιτικὴ τῶν διαφόρων χωρῶν στὴν συντριπτικὴ τους πλειοψηφία καθορίζεται ἀπὸ τίς κυβερνήσεις πρὶν ἀπὸ τὴν Γενικὴ Συνέλευση. Αὐτὸ τὸ κενὸ θά πρέπει νά τὸ καλύψουμε τὸ ταχύτερο δυνατό.

Δὲν εἶναι ἐπίσης ἐπιτρεπτὸ σὰν μόνη δίοδος ἐπαφῆς μὲ τίς ἀδέσμευτες κυβερνήσεις νά ἔχουμε μόνο τὴ διαδικασία τῆς Γραμματείας. Μᾶς λείπει ἐντελῶς ὁ μηχανισμὸς ἐπαφῆς μὲ τίς ἀδέσμευτες χώρες στὴ συντριπτικὴ τους πλειοψηφία. Κι' αὐτὸ ἐνῶ ἡ Τουρκικὴ δραστηριότητα ὀργιάζει στὶς πρωτεύουσες τῶν ἀδεσμεύτων.

Μὲ χαρὰ χαιρετίζουμε τὸ ἀνοιγμα τῆς Πρεσβείας στὶς Ἰνδίες, τὴν τοποθέτηση πρέσβυ στὴν Αὐστραλία καί ὑποστηρίζουμε τὴν ἐνίσχυση καί δραστηριοποίηση τῆς Πρεσβείας στοῦ Κάιρο, δεδομένου ὅτι ἡ Πρεσβεία τοῦ Κάιρου καλύπτει γιά τὴν ὥρα μὲγα μέρος τῆς Ἀφρικῆς καί μέρος τῆς Ἀσίας.

Θά πρέπει ἐπίσης νά κρατήσουμε ἀνοικτὸ τὸ θέμα τῶν καταγγελιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καί νά ἐπιμείνουμε στὴν τιμωρία τῆς Τουρκίας.

Δὲν δικαιούμαστε νά παραγράψουμε τὰ ἐγκλήματα ἐνὸς κατοχικοῦ στρατοῦ.

Δραστήρια θά πρέπει νά εἶναι ἐπίσης ἡ συμμετοχὴ μας στοὺς διάφορους διεθνεῖς ὀργανισμοὺς γιατί ἔτσι ἐπιβεβαιώνουμε τὸ κῦρος τοῦ κράτους μας καί προβάλλουμε καί τὴν ὑπόθεσιν μας. Σ' αὐτὸ τὸν τομέα ὑπάρχει μερῖδιο ἀποφάσεων πού ἡ ἴδια ἡ Βουλὴ θά πρέπει νά πάρῃ.

Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν διεξάγει καὶ τὶς συνομιλίες μὲ τὴν ΕΟΚ. Διαπιστώνουμε ὅτι ἡ ΕΟΚ δὲν ἀνταποκρίθηκε στὴ συμφωνία τοῦ 1972 γιὰ πολιτικούς λόγους, δηλαδή τιμώρησε τὴν Κυπριακὴ Κυβέρνηση γιατί ἔκανε ἐναντίον τῆς μιᾶν εἰσβολῆς ἡ Τουρκία. Τώρα συνεχίζονται οἱ διαπραγματεύσεις γιὰ ἀνανέωση τῆς συμφωνίας καὶ εἰσοδο σὲ δεύτερο στάδιο σύνδεσης. Ὁρισμένα μάλιστα προϊόντα μας βρίσκονται ἐντελῶς ἐκτεθειμένα, ὅπως τὸ σιέρι, τὸ σταφύλι κί' οἱ πατάτες. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ ΕΟΚ θὰ εἶναι δυνατό νὰ μᾶς ἀσκήσῃ πολιτικὸ ἐκβιασμὸ μέσα στὸν εὐαίσθητο χρόνο τοῦ 1977 καὶ γι' αὐτὸ νὰ μὴν ἔχετε καμμιά ἀπολύτως ἀμφιβολία. Μέχρι τῆς 30ῆς Ἰουνίου πού θὰ πρέπει νὰ ἀνανεώσουμε τὴ συμφωνία, πού θὰ γίνουν οἱ συνομιλίες γιὰ ἀνανέωση τῆς συμφωνίας, θ' ἀσκηθῆ καὶ πίεση καὶ ἐκβιασμὸς μὲ ἐνέχειρο στὰ χέρια τους τὰ ἀγροτικά μας προϊόντα πού μονόπλευρα ἐξάγονται στὴν Βρετανία.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Ἡ ἀποστολὴ τῆς δικαιοσύνης ἀποτελεῖ οὐσιώδη παράγοντα γιὰ τὴν ἐμπέδωση τοῦ κοινοῦ αἰσθήματος δικαιοσύνης. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. ἀνέφερεν ὅτι τὸ Δικαστικὸ Σῶμα θὰ ἐκδικάσῃ τοὺς δικαστικούς πού κατηγοροῦνται γιὰ πρᾶξικοπηματικὴ ἀνάμιξη. Ἡ Δικαστικὴ Ἐξουσία ἀποτελεῖ ἀκόμα τὸν φρουρὸ τοῦ πολιτεύματος καὶ εἶναι ἡ σπονδυλικὴ στήλη τῆς Δημοκρατίας σύμφωνα μὲ τὴν φράση τοῦ Γεωργίου Παπανδρέου.

Σήμερα πού καλούμαστε νὰ ψηφίσουμε τὸν προϋπολογισμὸ γιὰ τὰ Δικαστήρια δὲν μπορούμε νὰ μὴ παρατηρήσουμε ὅτι ἡ λειτουργία τῶν Δικαστηρίων μας χωλαίνει σὲ σημαντικούς τομείς, ὅπως ἀνάφερε προηγουμένως καὶ ὁ συνάδελφος κ. Χριστοφίδης ὅταν ἐτόνιζε ὅτι παρατηροῦνται μεγάλες καθυστερήσεις στὴν ἐκδίκαση ὑποθέσεων ἰδιαίτερα στὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον.

Ἐπίσης δὲν εἶναι ἀσύνηθες τὸ φαινόμενο νὰ ἐκδίδονται ἀποφάσεις μὲ καθυστέρηση 4 καὶ 5 ἀκόμη χρόνων ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐκδίκαση τῶν ὑποθέσεων. Γιὰ δυὸ χρόνια ἐκκρεμεῖ ἀπόφαση γιὰ τὸν φόρο εἰσοδήματος πού ἐπηρεάζει χιλιάδες πολιτῶν.

Σοβαρὲς καθυστερήσεις γίνονται καὶ στὰ ἐπαρχιακὰ δικαστήρια. Δὲν θέλουμε μὲ τὴν διαπίστωση αὐτὴ νὰ δώσουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι ὅλοι οἱ δικαστικοὶ λειτουργοὶ δὲν ἐκτελοῦν τὸ καθήκον τους. Ἀντίθετα ὑπάρχουν στίς τάξεις τοῦ δικαστικοῦ σώματος λειτουργοὶ πού τιμοῦν τὴν Κυπριακὴ δικαιοσύνη σὲ κρίσιμες ὥρες. Γιὰ τὸ ἔργο τῶν δικαστῶν αὐτῶν εἴμαστε περήφανοι κί' εὐγνώμονες. Πιστεύουμε ὅτι οἱ ἀρμόδιες ἀρχὲς θ' ἀντιμετωπίσουν χωρὶς καθυστέρηση τὰ προβλήματα πού παρουσιάζονται χάριν τοῦ κύρους τῆς τρίτης Ἐξουσίας.

Τὸ ΡΙΚ ἀπετέλεσε ἀντικείμενο ἀναφορᾶς ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς ΕΔΕΚ καὶ τὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ ΑΚΕΛ. Ἐπιθυμοῦμε νὰ προσθέσουμε ὀλίγα λόγια.

Μέσα στὰ κοντύλια τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν περιλαμβάνεται καὶ ἓνα ἀρχικὸ ποσὸ γιὰ παροχὴ πρὸς τὸ ΡΙΚ γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἐλλειμμάτων του.

Ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ σταθῆ μὲ πολλὴ προσοχὴ στὸ σημεῖο αὐτὸ γιατί θὰ ψηφίσῃ ἔτσι ἓνα ποσὸ πού θὰ χρησιμοποιηθῆ γιὰ τὴν ἀπόκρυψη τῆς δουλειᾶς πού γίνεται σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σῶμα. Πολὺ περιορισμένη κάλυψη δίνεται στίς συζητήσεις τῆς Βουλῆς. Καὶ μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι δὲν ἔχουμε πάντα τὴν ἀκριβῆ εἰκόνα τῶν συζητηθέντων.

Θὰ μπορούσε θαυμάσια νὰ καλύπτονται οἱ ἐργασίες τῆς Βουλῆς εἴτε μὲ πλήρεις ἀναμεταδόσεις ἢ σ' εὐρεῖες περιλήψεις γιὰ 2 ἢ τρεῖς μέρες καὶ ὄχι μόνο τὴ μέρα τῆς Βουλῆς καὶ μάλιστα στὸ βαθμὸ πού θὰ προφθάσῃ νὰ καταγράψῃ ὁ βεβαρημένος ἀρμόδιος συντάκτης.

Ζητᾶ τὸ Ὑπουργεῖο ἀπὸ τὰ κόμματα τῆς Βουλῆς νὰ ψηφίσουν κοντύλι χρημάτων τοῦ λαοῦ γιὰ τὸ ἴδρυμα ποῦ διακρίνεται ἀπὸ τὴν περιφρόνηση τοῦ πρὸς τὰ κόμματα. Γιατί πῶς μπορεῖ νὰ ἐξηγηθῆ τὸ γεγονός ὅτι τὸ πάγιο αἶτημα τῶν κομμάτων νὰ ἔχουν ὠρισμένο χρόνο κάθε ἐβδομάδα ἢ δεκαπενθήμερο γιὰ νὰ ἐνημερώνουν τὸ λαό, τοῦτο δὲν ἔχει ἀκόμα συναντήσει τὴν κατανόηση τοῦ ἰδρύματος; Μ' ἐξαίρεση τὴν προεκλογικὴ περίοδο τὰ κόμματα δὲν ἀναγνωρίζονται σχεδὸν ἀπὸ τὸ ΡΙΚ.

Παρατηρήσεις γιὰ τὸ ΡΙΚ ἔχουμε καὶ πάνω στὰ προγράμματα του. Ἄντι τὰ προγράμματα νὰ ἐκφράζουν στὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ λαοῦ εἶναι στὴ μεγάλη τους πλειοψηφία ἀπροσανατολιστικά γιὰ τὰ ἐνδιαφέροντα καὶ τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ μας.

Ἐπιζητήθηκε ἡ δημιουργία κλίματος σταθερότητας, εἰρήνης καὶ προόδου, ἀντὶ κατοχῆς, δυστυχίας καὶ πάλης ἐπιβίωσης, κι' αὐτὸ ἀπὸ τὸν Αὐγουστο τοῦ 1974. Προβάλλονται σὰν κυρίαρχες ἀξίες ἡ κατανάλωση, ὁ γκαγκωτερισμὸς καὶ ἡ νοσηρότητα κοινωνιῶν ποῦ κυριαρχοῦνται ἀπὸ μηδενιστικὲς καταστάσεις.

Χρειαζόμαστε ὅμως μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας καθοδηγητικά σ' ἓνα ἀγῶνα ἐπιβίωσης, ἀντικοχικῆς προσπάθειας, πάλης καὶ ἀγῶνα. Κι' αὐτὸ φυσικά τὸ πνεῦμα θὰ πρέπει νὰ διαβιβάσῃ ἀπὸ τὴν κυβέρνηση πρὸς τὸ ἴδρυμα. Καὶ νὰ διασφαλιστῆ ὁ σεβασμὸς μιᾶς τέτοιας πολιτικῆς μὲ τὴν ἀποδοχὴ τῆς εἰσήγησης τῆς δημιουργίας Συμβουλιῶν μὲ τὴν συμμετοχὴ τῶν πολιτικῶν κομμάτων.

Ὅφειλουμε φυσικά νὰ ἐπαινέσουμε τὰ προγράμματα τοῦ ΡΙΚ πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους, τὶς ἐξαγγελίες σὲ δύο γλώσσες ἀπὸ τὸ Β' πρόγραμμα, τὰ φίλμς ποῦ γυρίστηκαν μὲ θέμα τὴν τραγωδία τοῦ λαοῦ μας καὶ τὸν βαθμὸ ποῦ μπόρεσε γενικώτερα νὰ καλύψῃ τὴν τραγωδία καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Ἡ Κυβερνητικὴ ὑπηρεσία θὰ πρέπει νὰ φορέσῃ κι' αὐτὴ τὴ στολὴ τῆς δουλειᾶς καὶ τοῦ ἀνασκουμπώματος.

Ἐνῶ ὁ λαός μας πάσχει καὶ πονεῖ γιὰ τὰ πένθη καὶ τὶς ἀπώλειές του διατηρεῖται σὲ πολλοὺς τομεῖς ἓνα πνεῦμα πολυτελείας καὶ σπατάλης. Ἐνα μικρὸ παράδειγμα εἶναι ἡ κατάχρηση κρατικῶν αὐτοκινήτων ἀπὸ ἀστυνομικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς.

Θᾶπρεπε ἀκόμα νὰ ἐβελτιώνοντο οἱ ρυθμοὶ ἐργασίας γιὰ νὰ τελειώνουν πιὸ εὐκόλα καὶ γρήγορα οἱ διάφορες ὑποθέσεις τῶν πολιτῶν, τῶν κοινοτήτων, εἴτε ἀκόμα γιὰ τὴν προώθηση κυβερνητικῶν σχεδίων. Θλίβερό παράδειγμα σοβαρῆς ζημιᾶς τοῦ Δημοσίου εἶναι ἡ ὑπόθεση τῆς Βιομηχανικῆς περιοχῆς Λευκωσίας.

Ἡ Κυβέρνηση θᾶπρεπε νὰ προσαρμωστῆ σ' ἓνα ρυθμὸ πάλης κοντὰ στὸ λαό. Παρατηροῦμε ὅτι εἴμαστε πιὸ πολὺ ἓνας κρατικὸς μηχανισμὸς γιὰ τοὺς πλουσίους παρά γιὰ τὸ λαό.

Πολλὰ θέματα ποῦ ἀφοροῦν τῇ Δημοσίᾳ Ὑπηρεσίᾳ περιλαμβάνονται στὴν ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως τὸ θέμα τῶν προσωρινῶν καὶ ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν, γι' αὐτὸ κρίνουμε σκόπιμο νὰ μὴ τὰ ἐπαναλάβουμε μιᾶς καὶ τὰ ὑποστηρίξαμε ἐκεῖ.

Θεωροῦμε ἐπίσης καθήκον μας νὰ ἐπαινέσουμε χωρὶς ἐπιφύλαξη τὴν τεράστια πλειοψηφία τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων ποῦ τόσο εὐσυνειδήτητα ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά τους, ἰδιαίτερα τὴν ΠΑΣΥΔΥ ποῦ πρόσφερε πολὺτιμες

ύπηρεσίες στο έθνικό θέμα και ιδιαίτερα στην κάθαρση. Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε στην αξιολόγηση τών πραγματοποιηθέντων.

Η ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η πολιτική τής κυβέρνησης ήταν λεκτικά μὲν μεγαλύτερος κρατικός παρεμβατισμός, στην πραγματικότητα ὅμως ἀποκλειστική σχεδὸν βοήθεια πρὸς τὸν ἰδιωτικό τομέα μέσα στὰ πλαίσια τής πολιτικῆς τής ἐλεύθερης οἰκονομίας.

“Αν ἡ στροφή αὐτή πρὸς τὸν ἰδιωτικό τομέα δὲν παρουσίαζε ἄλλα γενικώτερα προβλήματα θὰ φυλάσσαμε τὴν διαφωνία μας γιὰ λόγους ἀρχῆς ἄλλα κοσμοθεωρητικῆ θὰ ἦταν ἡ στάση μας.

Ἡ ἐνίσχυση τής ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ξεκίνησε εὐθύς ἀμέσως μετὰ τὴ συμφορὰ μέσα στὰ γενικά πλαίσια τής δημιουργίας ἐντυπώσεων ὅτι ναι μὲν συνέβη μιά καταστροφή ἀλλὰ ὁ τόπος εἶναι ἥρεμος, συνεχίζει κανονικά τὴν ζωὴ του καὶ ἐλπίζει σὲ μιά γρήγορη διζωνικὴ λύση.

“Ὅπως ἦταν φυσικό ἕνας λαὸς ποὺ ἤθελε νὰ φάη, νὰ ντυθῆ, νὰ στείλῃ τὰ παιδιά του σχολεῖο, νὰ φορέσῃ ἕνα ρούχο γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸ κρύο τοῦ χειμῶνα, δὲν εἶχε ἄλλην ἐκλογὴ ἀπὸ τοῦ νὰ δουλέψῃ κάτω ἀπ’ ὅποιοςδήποτε συνθήκες. Αὐτὴ τὴν ἐκλογὴ τοῦ ἔδινε τελικὰ ἡ κυβέρνησις.

Προσπάθησε ἀκόμα νὰ τοῦ δώσῃ μιά ἄλλη διέξοδο, τὴν διευκόλυνση γιὰ μετανάστευση. Καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση εἶχαμε τὴν βοήθεια ξένων κυβερνήσεων ποὺ ἔδιναν στὴν Κύπρο μιά προτεραιότητα γιὰ ἕνα ἀρκετὰ σημαντικό χρονικὸ διάστημα μ’ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Ἀγγλία, τὸν Καναδὰ καὶ τὴν Αὐστραλία. Καὶ διερωτούμαστε ἂν δὲν ἦταν κι’ αὐτὸ μέρος τοῦ σχεδίου γιὰ τὴν ἀποδυνάμωση τοῦ ἐλληνικοῦ στοιχείου ὥστε νὰ διευκολυνθῆ μιά λύση μὲ τὸν Κυπριακὸ Ἑλληνισμό σὲ κατάσταση ἀδυναμίας.

Σήμερα κοντὰ 3 χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴν τραγωδία γίνεται ἀπολογισμός καὶ μᾶς λένε ὅτι πέτυχαν τὰ σχέδια τής κυβέρνησης. Ἦταν ἄρα σωστὴ ἡ πολιτικὴ τῆς, ἡ ἐνίσχυση δηλαδὴ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα καὶ ἡ συμπίεση τῶν ἐργαζομένων στὰ κατώτερα δυνατὰ εἰσοδηματικά πλαίσια.

Πέτυχε ὅμως ἀληθινὰ ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἢ μήπως ἡ πραγματικότητα εἶναι διαφορετικὴ; Σήμερα παρὰ τὴν φαινομενικὴ ἀνάκαμψη ὑπάρχουν σοβαροὶ κίνδυνοι γιὰ τὸ οἰκονομικὸ οἰκοδόμημα. Οἱ ἐργαζόμενοι ποὺ βλέπουν γύρω τους τοὺς ἐπιχειρηματίες νὰ πλουτίζουν ἀπὸ τὸν δικὸν τους μόχθο δυσανασχετοῦν καὶ ζητοῦν βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς. Ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ ἐπιχειρηματίες ποὺ καλόμαθαν μὲ τὸ εὐκόλο κέρδος καὶ μάλιστα μὲ ξένα χρήματα ὄχι μόνο ζητοῦν διατήρηση τῆς προνομιακῆς θέσης ἀλλὰ καὶ διεύρυνση τους. Ἀπειλοῦν μάλιστα κι’ ἐκβιάζουν πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ χρησιμοποιοῦντας κατὰ τὰ ἄλλα ἕνα σωστὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ κατάσταση δὲν εἶναι τόσο ρόδινη ὅπως περιγράφεται.

Τὸ ἐρώτημα τελικὰ συνοψίζεται : Πῶς θέλουμε τὸν τόπο μας; Ἕνα τόπο τῶν λίγων ἢ τῶν περισσοτέρων πλουσίων; Ἕνα τόπο τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐργαζομένων του;

Ἄλλωστε καὶ ἡ διακηρυσσόμενη πρόσδος χωρεῖ πολλὴ κριτικὴ γιατί ὀφείλεται σὲ μιά ἀσυντόνιστη καὶ ἀκαθοδήγητη δραστηριότητα στὸ σχηματισμὸ πολλῶν μικρῶν μονάδων σὲ συνθήκες ἐντατικοποίησης ἐργασίας.

Ἀποτέλεσμα τῆς δραστηριοποίησης ἦταν πολλὰ μικρὰ ἐργαστήρια μὲ τὸν ὑπάρχοντα σχεδὸν ἐξοπλισμὸ. Πολλές δουλειές τοῦ ποδαριοῦ. Οἱ δυνατότητες γιὰ ἐπέκταση ἢ συναγωνισμό εἶναι πραγματικὰ περιορισμένες.

Ἡ Κυβερνητική πολιτική ὅμως ἐναντί τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα ὑπῆρξε κάτι περισσότερο ἀπὸ γενναιοδωρή. Τὸ σύστημα τῶν κυβερνητικῶν ἐγγυήσεων ἐξασφάλιζε τὶς ἐπενδύσεις καὶ στὸν τομέα τῆς ἀπόκτησης χρημάτων καὶ στὴ διάθεση τῶν προϊόντων.

Οἱ φορολογικὲς ἀπαλλαγές ἦταν μιὰ ἄλλη χαριστική διάταξη.

Ἀκόμα καὶ οἱ κυβερνητικὲς ἐπενδύσεις ἐγίνοντο γιὰ νὰ βοηθηθῆ στίς δραστηριότητες τοῦ ὀ ἰδιωτικὸς τομέας.

Τὸ ἐρώτημα λοιπὸν ποῦ προβάλλεται εἶναι τί θὰ γίνῃ ἂν ὁ ἰδιωτικὸς τομέας ἐξακολουθῆ νὰ εἶναι διστακτικὸς καὶ ν' ἀποφεύγῃ τὶς ἀναμενόμενες ἐπενδύσεις;

Τί θὰ γίνῃ ἂν ζητᾶ περισσότερα προνόμια ἐκβιάζοντας τὴν κυβερνητικὴ πολιτικὴ στὸν μονόδρομο ποῦ ἀκολουθεῖ;

Κι' ἀκόμη πῶς σκέφτεται ἡ Κυβέρνηση ν' ἀντιμετωπίσῃ χῶρους στοὺς ὁποίους ἡ λεγόμενη ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία διαπράττει τραγικὰ σφάλματα καὶ ζημιώνει τὸν τόπο ὅπως στὴν περίπτωση τῶν Τραπεζῶν;

Νομίζουμε ὅτι στὸ νέο δίχρονο σχέδιο θὰ πρέπει νὰ δώσῃ ἰσχυρότερη παρουσία τοῦ ὀ Δημόσιος τομέας στὸν ἔλεγχο τοῦ τραπεζιτικοῦ καὶ εὐρυτέρου χρηματοδοτικοῦ συστήματος ὅπως τὸ ἀνάλυσε ὁ Πρόεδρος τῆς ΕΔΕΚ. Στὴ χρηματοδότηση καὶ τὸν ἔλεγχο τῶν μεγάλων μονάδων καὶ στὸν μεγαλύτερο ἔλεγχο τῶν κερδῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα.

Πάνω σ' ἓνα ἄλλο τομέα ἔχουμε σοβαρὲς ἀπορίες καὶ ἐπιφυλάξεις. Γίνεται κατ' ἐπανάληψη ἀναφορὰ στὴ συμπίεση τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν. Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖται; Γιατί ἐμεῖς φοβούμεσθε ὅτι τὸ ἀντίθετο συμβαίνει. Φοβούμεσθε ὅτι τὸ σύστημα μας σπρώχνει στὴν κατανάλωση, ὅτι κάνουμε πολλὰς ἄχρηστες εἰσαγωγές ποῦ ἐπιβαρύνουν τὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα καὶ τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν.

Ἄν προσθέσουμε σ' αὐτὰ τὶς ὑπὸ ἢ ὑπὲρ κοστολογήσεις λαθραίας ἐξαγωγῆς συναλλάγματος γίνεται ἀντιληπτὸ ὅτι παρουσιάζονται σοβαρὲς ἀδυναμίες στὴν οἰκονομικὴ μας ζωὴ.

Διατυπώνονται ἀνησυχίες γιὰ τὸν κίνδυνο τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τῆς ἀνατροπῆς τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν λόγω τῆς πίεσης τῶν τιμῶν. Δὲν ὑπάρχει ὅμως μιὰ βαθύτερη ἀνάλυση γιὰ νὰ ἐντοπισθοῦν οἱ παράγοντες ποῦ θέτουν σὲ κίνδυνο τὴν οἰκονομία μας.

Στὴν κοινωνία ποῦ ζοῦμε μὲ τὰ τραγικὰ προβλήματα ποῦ μᾶς περιβάλλουν σημειώνονται ὑπερκέρδη ἀπὸ τὰ μὴ ἄμεσα ἐλεγχόμενα ἐπαγγέλματα καὶ εἰσοδήματα. Ποιὸς γνωρίζει τὰ εἰσοδήματα τῶν μὴ μισθωτῶν; Καὶ τὰ ὑπερκέρδη ὀφείλονται στὴν ὑπεραξία τῶν ἐργατῶν καὶ τοῦ προϊόντος τῶν ἀγροτῶν. Αὐτὰ δὲ τὰ ὑπερκέρδη ὀδηγοῦν στὴν αὔξηση τῆς κατανάλωσης τῶν μὴ βασικῶν εἰδῶν.

Μέσα στὰ 1976 ἔχουμε σημαντικὴ αὔξηση τῶν ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων καὶ μάλιστα πολλῶν πολυδάπανων. Μὲ τὸν τρόπο ὅμως αὐτὸ διευκολύνουμε τὴν ἐξαγωγή τοῦ πολύτιμου συναλλάγματός μας.

Ἡ ἐμφάνιση πολλῶν καταστημάτων πώλησης εἰδῶν μόδας, καλλυντικῶν καὶ ἄλλων παρόμοιων εἰδῶν, συμβάλλει στὴν αὔξηση τῆς κατανάλωσης.

Ἡ παρουσία ἑνὸς αὔξημένου ἀριθμοῦ κέντρων διασκέδασης καὶ μάλιστα τῶν ἀνωτέρων εἰσοδηματικῶν τάξεων προδίδει τὴν ὑπαρξὴ πολλῶν καὶ μεγάλων εἰσοδημάτων ποῦ διακινεῖται γιατί ἔχουν ξεφύγει ἀπὸ τὸν φόρο εἰσοδήματος. Τὸ γεγονός δὲ αὐτὸ ἀποτελεῖ πρόκληση πρὸς τὰ θύματα γιατί προδίδει τεράστια κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ χάσματα, καὶ ὕστερα ψάχνουμε χῶρους πάνω στοὺς ὁποίους νὰ ἐπιβάλομε φορολογίες.

Ἡ ὕπαρξη πολλῶν μεσαζόντων καὶ παρασιτικῶν παραγόντων συμβάλλει στὴν αὐξηση τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων. Γιὰ παράδειγμα τὰ μήλα πωλοῦνται ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς σὲ τιμὲς κάτω τοῦ κόστους ἐνῶ στὴν ἀγορὰ φτάνουν σὲ ἀρκετὰ ψηλὲς τιμὲς ποὺ εἶναι δύσκολο νὰ τὰ ἀποκτήσῃ ὁ μεροκαματιάρης.

Ἡ ὑπερκατανάλωση αὐξάνει τὰ ἐλλείμματα. Ἄν ἀντίθετα τὰ ὑπερκέρδη ἐφορολογουῦντο καὶ ὠδηγοῦντο σὲ ἀποταμίευση τότε τὰ ἐλλείμματα θὰ ἦταν μικρότερα καὶ θὰ κινδυνεύαμε λιγώτερο ἀπὸ τὸν κίνδυνο ἀνατροπῆς τοῦ Ἰσοζυγίου Πληρωμῶν κί ἀπὸ τὸν πληθωρισμό.

Ἄν συνεχιστῇ αὐτὴ ἡ πορεία θάναι πολὺ δύσκολο, ἂν ὄχι ἀδύνατο, νὰ ἀποφύγουμε τὸν πληθωρισμό καὶ κατὰ συνέπεια τὴν ἐκμηδένιση τῶν χαμηλὰ ἀμειβομένων στρωμάτων καὶ τῶν ἐργατῶν.

Οἱ κίνδυνοι μεγέθυνσης τῶν χασμάτων καὶ θεσμοθέτησης τους γίνονται ἀκόμα μεγαλύτεροι γιατί προωθοῦνται σχέδια ἐνίσχυσης μέσων καὶ μικρῶν ἐπιχειρήσεων μὲ δανειοδότηση μὲ 5—10 χιλιάδες λίρες. Ἡ χρηματοδότηση θὰ γίνῃ κατορθωτὴ ἀπὸ δάνειο τῆς Διεθοῦς Τράπεζας μὲ ἀνάλογη Κυπριακὴ συνεισφορά καὶ ἀπὸ χαμηλότοκο μακροπρόθεσμο Γερμανικὸ δάνειο. Ἐνῶ τὰ ἴδια χρήματα πρὸς ἐξυπηρέτηση αὐτῶν τῶν στρωμάτων θὰ μπορούσαν νὰ ἀξιοποιηθοῦν σὲ μεγαλύτερες μονάδες κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τοῦ κράτους.

Κινούμεσθε μέσα σ' ἓνα σύστημα ποὺ λείπει τόσο ἡ σχεδιοποίηση τῆς παραγωγῆς ὅσο καὶ τῆς κατανάλωσης. Ἡ ἀπουσία σχεδιοποίησης στὴν παραγωγή ὀδηγεῖ στὴν δημιουργία μικρῶν ἐργαστηρίων μ' ἐντατικοποίηση τῆς ἐργασίας, μ' ἔλλειψη σοβαρῶν κεφαλαιουχικῶν ἐπενδύσεων ποὺ κινδυνεύουν νὰ διαλυθοῦν ἂν παύσουν ὠρισμένοι εὐνοϊκοὶ παράγοντες ποὺ ἰσχύουν σήμερα νὰ ὑπάρχουν. Ἡ ἔλλειψη σχεδιοποίησης στὴν κατανάλωση ἀφήνει τὸ ἔδαφος ἐλεύθερο στὴν κερδοσκοπία τῶν μονοπωλίων ἢ τὴν ἐπιρροή τῶν μεσαζόντων νὰ προωθοῦν τὴν κατανάλωση τῶν προϊόντων τους μέσῳ τῆς διαφήμισης καὶ τῆς ἀμεσης ἐπιρροῆς.

Μᾶς δημιουργοῦν ἄχρηστες ἀνάγκες κί ἐμποδίζουν τὴν οἰκονομία νὰ πῆγῃ στὶς σωστὲς παραγωγικὲς κατευθύνσεις.

Σ' ἓνα κόσμο ποὺ οἰκονομικὸς στόχος εἶναι ἡ ἀποκόμιση τῶν μεγαλύτερων δυνατῶν κερδῶν στὸ βραχύτερο χρονικὸ διάστημα μὲ τὴν λιγώτερη δυνατὴ δαπάνη, σ' ἓνα τόπο ὅπου τὸ ἰδεώδες τῆς κατανάλωσης κυριαρχεῖ σὰν κοινωνικὴ ἀξία, σ' ἓνα τόπο ὅπου οἱ ἐπενδύσεις ἀπαιτοῦν ἡσυχία, ἀσφάλεια καὶ τάξη, πῶς εἶναι δυνατό νὰ προωθηθῇ μιὰ ἀγωνιστικὴ πορεία ἰσότητας κατανομῆς τῶν βαρῶν κί ἀνάληψης ἐθνικο-ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα;

Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη εἶναι βασικὴ γιὰ τὴν θεμελίωση τοῦ ἀγῶνα. Ὑπάρχει ὅμως οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη ποὺ στηρίζει τὴν ἀγωνιστικὴ πορεία κί οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη ποὺ μᾶς ἐξασθενίζει. Καὶ μᾶς ἰσχυροποιεῖ ἢ ἐπένδυση σὲ κεφαλαιουχικά ἀγαθὰ, ἢ κοινωνικὴ χρησιμότητα τῶν ἐπενδύσεων, ὁ προγραμματισμὸς τῆς κατανάλωσης, ἢ κάλυψη τῶν ἐσωτερικῶν ἀναγκῶν, ἢ μείωση τῆς ἐξωτερικῆς οἰκονομικῆς ἐξάρτησης, ἢ ἐξοικονόμηση πόρων καὶ κεφαλαίων, ἢ ἐνίσχυση τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς, ἢ συντονισμένη ἐμπορικὴ πολιτικὴ. Καὶ μᾶς ἐξασθενίζει ἢ ἀσудоοσία, ἢ κερδοσκοπία, οἱ ἐπενδύσεις σὲ χώρους μὲ ἰδιαίτερη εὐαισθησία στὶς κρίσεις ὅπως π.χ. ὁ τουρισμὸς.

Μιὰ οἰκονομικὴ πορεία μὲ εὐαισθησία στὶς κρίσεις ὀδηγεῖ σὲ συμβιβασμοὺς καὶ σὲ ὑποχωρήσεις.

Μιὰ ἄλλη ὅμως οἰκονομικὴ κατεύθυνση μπορεῖ νὰ μᾶς ἰσχυροποιῇ καὶ ν' αὐξάνῃ τὴν ἀντοχὴ τοῦ λαοῦ μας χωρὶς οἱ πιέσεις νὰ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἐπηρεάζουν ἄμεσα τίς καταστάσεις.

Φοβούμαστε ὅτι τὸ πρότυπο πού ἀκολουθοῦμε σήμερα ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ λαμπερὴ ἐπιφάνεια χωρὶς ραχοκκαλιά. Ἡ παραμικρὴ ἀναταραχὴ εἶναι σὲ θέση νὰ γκρεμίσει τὸ οἰκονομικὸ μας οἰκοδόμημα ὅπως ἀκριβῶς συνέβη τὸ 1974. Ἀκολουθοῦμε μιὰ πορεία πού τελικὰ ἀποδυναμώνει τὸ λαὸ καὶ τὸν τόπο γιατί τοῦ μειώνει τίς ἀγωνιστικὲς του δυνατότητες καὶ αὐξάνει τὴν ἐξωτερικὴ ἐξάρτηση, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὰ κέντρα πού ἐκπορεύεται ἡ προσπάθεια κλεισίματος τοῦ Κυπριακοῦ.

Μπαίνουμε σὲ μιὰ δύσκολη περίοδο τῆς ἱστορίας μας. Οἱ πιέσεις γιὰ ἐπιβολὴ λύσης θὰ ἐνταθοῦν κι' ἐμεῖς θὰ πρέπει νὰ ἔχουμε κινητοποιήσει τὸ ἅπαντο τῶν δυνάμεών μας γιὰ ν' ἀντισταθοῦμε. Ὁ ἀγώνας τοῦ λαοῦ μας γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση, ἀνεξαρτησία κι' ἐδαφικὴ ἀκεραιότητα προβλέπεται μακρός. Κάθε πράξη μας θὰ πρέπει νὰ τείνῃ στὴ θεμελίωση του καὶ πρὸ παντός τὸ ρόλο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἐκφράζουν οἱ προϋπολογισμοί. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Α. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι.

Κατόπιν ἐπισταμένης μελέτης τῶν δύο ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίων 1) τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ 2) τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1977, τῆς λεπτομεροῦς καὶ πολὺ ἐπεξηγηματικῆς ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ κατόπιν ἀκροάσεως τῆς διαφωτιστικῆς καὶ κατατοπιστικῆς ὁμιλίας τοῦ Ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐν σχέσει μὲ τοὺς Προϋπολογισμοὺς — Τακτικὸν καὶ Ἀναπτύξεως — 1977 ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐκτάκτου σχεδίου οἰκονομικῆς δράσεως, τῶν στόχων καὶ ἐπιδιώξεων τοῦ δευτέρου ἐκτάκτου σχεδίου οἰκονομικῆς δράσεως, ἐπιθυμῶ νὰ δηλώσω ὅτι κατέληξα εἰς τὰ ἐξῆς συμπεράσματα :

- (1) Πρῶτον ὅτι συμφωνῶ ἀπολύτως μὲ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν.
- (2) Ἀναμένω καὶ πιστεύω ὅτι οἱ ὑπὸ τοῦ Ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν διακηρυχθέντες στόχοι καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ δευτέρου ἐκτάκτου σχεδίου οἰκονομικῆς δράσεως, θὰ ἐπιτευχθοῦν πλήρως. Θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ὅμως ν' ἀναφέρω ὠρισμένα παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως.

Ὁρθότατα ἡ Κυβέρνησις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας θέτει εἰς πρώτην μοῖραν τὸν γεωργικὸν τομέα. Ἡ γεωργία εἰς τὴν νῆσον μας ἀποτελεῖ τὴν σπονδυλικὴν στήλην τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας καὶ ὅτι ὅσαδήποτε ποσὰ καὶ ἐὰν ἐξοδευθοῦν εἰς τὸν τομέα τῆς γεωργίας, δὲν θὰ εἶναι ἀρκετά.

Ὡς εἶναι γνωστὸν ἐγιναν πάρα πολλὰ σχετικὰ μὲ τὸν γεωργικὸν τομέα. Παραμένουν ὅμως τόσα πολλὰ πού πρέπει νὰ γίνουσι καὶ μάλιστα ὑπάρχουν ὠρισμένα πού ἄπτονται ἀμέσως τῆς εὐαίσθητης πτυχῆς τῶν ἀτόμων πού ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γῆν.

- (1) Νὰ συνεχισθῇ ἡ προσπάθεια ἀπαμβλύνσεως τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος τὸ ὁποῖον διὰ τὴν Κύπρον εἶναι βασικὸν διὰ τὴν ὑπαρξίν της. Δὲν ἀναφέρω τὴν λέξιν «θεραπεία» διότι δυστυχῶς μὲ τὰ ὑπάρχοντα σήμερον δεδομένα εἶναι ἀδύνατος ἡ θεραπεία τοῦ ὑδατικοῦ.

- (2) Ἡ ἐφαρμογὴ ἑνὸς γενικοῦ σχεδίου ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων. Ἡ μελέτη ἑνὸς τέτοιου σχεδίου ἤρχισεν ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς δημιουργίας τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀλλὰ δυστυχῶς μέχρι σήμερον δὲν ἐφηρμόσθη ἓν τοιοῦτο ἐνιαίον σχέδιον ποῦ νὰ καλύπτῃ ὅλα τὰ γεωργικὰ προϊόντα καὶ ἔτσι αὐτὸς ὁ ταλαιπῶρος γεωργὸς—ἀγρότης ποῦ ἐργάζεται νυχθημερὸν εἰς τὰ χωράφια, βλέπει τοὺς κόπους του καὶ τὰ ἔξοδά του νὰ ἐξανεμίζωνται καὶ νὰ πικραίνεται καὶ νὰ ἀγανακτῇ τόσο αὐτὸς ὅσον καὶ ἡ οἰκογένειά του διὰ τὴν μὴ ἀντίκρυσιν τῶν προβλημάτων του.
- (3) Ἡ μὴ καθιέρωσις διὰ Νομοθεσίας τοῦ ἐλέγχου τῶν τιμῶν καὶ τῆς ποιότητος τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ τῶν γεωργικῶν φαρμάκων τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐργασίας των (γεωργῶν).
- (4) Ἡ μὴ καθιέρωσις τοῦ θεσμοῦ τῆς τιμῆς ἀσφαλείας τῶν γεωργικῶν προϊόντων οὕτως ὥστε ὁ κάθε γεωργὸς—ἀγρότης νὰ γνωρίζῃ ἐκ τῶν πρετέρων ὅτι καλλιεργῶν τόσα στρέμματα γῆς θὰ ἔχῃ περίπου τόσο εἰσόδημα.
- (5) Ἡ περαιτέρω προώθησις πρὸς ἐξασφάλισιν ἀγορῶν διὰ τὰ γεωργικὰ μας προϊόντα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἔτσι νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν εἰσορῆν ἑξένου συναλλάγματος ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ἀνόρθωσιν καὶ ἰσχυροποίησιν τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας ἰδίως σήμερον ὑπὸ τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας εὕρισκόμεθα. Τὸ Κράτος νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ νὰ βοηθῇ τὴν διάθεσιν τῶν παρασκευασμάτων τὰ ὁποῖα προέρχονται ἐκ τῆς μεταποιήσεως καὶ ἐπεξεργασίας τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων τόσο εἰς τὴν ἐγχώριον ἀγορὰν ὅσον καὶ εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὸ Κράτος δέον νὰ βοηθήσῃ τὸ Συνεργατικὸν κίνημα εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ ἱκανὰς τὰς τοπικὰς συνεργατικὰς ἐταιρεῖας αἱ ὁποῖαι εὕρισκονται ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν προσφυγίαν καὶ δὲν ἔχουν οὔτε τὰ λογιστικά των βιβλία νὰ φανοῦν συνεπεῖς τόσο ἐναντι τῶν πιστωτῶν των ὅσον καὶ ἐναντι τῶν χρεωστῶν των. Τὸ Συνεργατικὸν κίνημα, μολοντί ὑπάγεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, τὸ ἀναφέρω ἐδῶ διότι οἱ γεωργοὶ—ἀγρόται εἶναι στενώτερον συνδεδεμένοι μὲ αὐτό.

Ἀναφορικῶς μὲ τὴν κτηνοτροφίαν θεωρεῖται ἀπαραίτητον ὅπως προστατευθῇ διὰ νομοθεσίας ἡ ἐξασφάλισις τῶν καταλλήλων ζωοτροφῶν εἰς τιμὰς τέτοιαις ποῦ νὰ μὴ ἐξανεμίζεται τὸ εἰσόδημα τὸ ὅποιον προέρχεται ἀπὸ τὴν διάθεσιν τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ζώων μόνον. Δέον νὰ γίνῃ ἐπιλογή τῶν καταλλήλων χώρων διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὑποστατικῶν. Νοεῖται ὅτι αὐτὸ θὰ γίνῃ ὅταν τὸ ἐπιτρέψουν αἱ ἐπικρατοῦσαι συνθήκαι.

Αἱ κτηνιατρικαὶ ὑπηρεσίαι δέον νὰ ἐπανδρωθοῦν ἀκόμη καλύτερον μὲ τὸ κατάλληλον ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν διὰ νὰ δύνανται αὐταὶ νὰ ἐκπληροῦν ἀνέτως τὴν ἀποστολὴν των. Δὲν χρειάζεται νὰ ἀναφερθοῦν τὰ ἐπιτεύγματά των κατὰ τοὺς πρῶτους μῆνας μετὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν.

Τὰ μέτρα διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἐχινοκόκκου πρέπει νὰ συνεχισθοῦν μὲ τὴν ἰδίαν αὐστηρότητα ὡς καὶ προπολεμικῶς· παρετηρήθη πρᾶγματι μία ἐλαφρὰ χαλάρωσις αὐτῶν λόγῳ τῶν γνωστῶν καταστάσεων.

Ἀναφορικῶς μὲ τὴν πτηνοτροφίαν φαίνεται ὅτι αὕτη εὕρισκεται εἰς πολὺ καλὸν δρόμον.

Σχετικῶς μὲ τὴν ἀλιεῖαν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γίνῃται διαχωρισμὸς τῶν ἀλιέων εἰς ἐκείνους ποῦ ἔχουν τὴν ἀλιεῖαν ὡς βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα

καί εἰς ἐκείνους πού χρησιμοποιοῦν τήν ἀλειάν ὡς ψυχαγωγίαν καί νά κατασκευασθοῦν οἱ κατάλληλοι λιμενίσκοι διὰ τήν προστασίαν τῶν λέμβων τῶν ἐπαγγελματιῶν ψαράδων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ δάση θεωρεῖται ἀπαραίτητον ὅπως συνεχισθῆ ἡ ἀναδάσωσις τῆς καείσης περιοχῆς.

Σήμερον αἱ συνθήκαι ὠρίμασαν διὰ τήν καθιέρωσιν διὰ νομοθεσίας τοῦ θεσμοῦ τῶν κοινοτικῶν γεωπόνων οἱ ὁποῖοι νά ἐπανδρῶνουν τὰ δημιουργηθησόμενα συμπλέγματα χωρίων. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν οἱ ἐπιστήμονες γεωπόνοι θὰ εὐρίσκωνται διαρκῶς εἰς ἐπαφήν μὲ τοὺς γεωργοὺς—ἀγρότας εἰς τὰ χωράφια των ἢ εἰς τὰ μέρη συγκεντρώσεώς των καί ἔτσι νά τοὺς διαφωτίζουν καί νά τοὺς συμβουλεύουν πῶς θὰ καλλιεργοῦν μὲ τὰς συγχρόνους μεθόδους καί νά τοὺς πείθουν τί ποικιλίας νά καλλιεργοῦν. Σήμερον ὁ παραγωγὸς δέον νά καλλιεργῆ καί νά προσφέρῃ εἰς τὸν ἀγοραστήν τὸ εἶδος ἐκεῖνο καί εἰς τιμὰς πού ἀρέσουν εἰς τὸν ἀγοραστήν διότι τήν δύναμιν τήν ἔχει ἐκεῖνος πού ἀγοράζει καί ὄχι ἐκεῖνος πού προσφέρει. Χρησιμοποιοῦν ὁ παραγωγὸς τὰ σύγχρονα μέσα καλλιεργείας καί τὰ σύγχρονα μέσα καταπολεμήσεως τῶν φυτικῶν ἀσθενειῶν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νά παραγάγῃ μεγαλύτερας ποσότητος καί καλυτέρας ποιότητος καί οὕτω θὰ ρίχνῃ κάτω καί τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς.

Εἰς τὸν τομέα τῆς Ὑγείας ἡ Κυβέρνησις πολλὰ ἐπραξεν καί πράττει. Ὑπάρχουν ὅμως ὠρισμένα προβλήματα πού χρήζουν ταχείας λύσεως, ὡς π.χ. ἡ ἐπίσκεψις τῶν Κυβερνητικῶν ἰατρῶν κατὰ κανονικὰ χρονικὰ διαστήματα εἰς τὰ χωρία τὰ ὁποῖα ἐκατοικήθησαν ὑπὸ τῶν προσφύγων.

Ἐνα ἄλλο Ζήτημα, πού εἶναι καί τὸ βασικώτερον, εἶναι ἡ συμπλήρωσις τῆς μελέτης τῆς δωρεάν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῆ διὰ νομοθεσίας προσοῦσης ἐγκαθίδρυσιν ἐνὸς Γενικοῦ Σχεδίου Ἰατροφαρμακευτικῆς Περιθάλψεως. Νοεῖται ὅμως, δυστυχῶς, ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας δὲν εἶναι δυνατόν νά γίνῃ τοῦτο ἀμέσως οὔτε καθ' ὀλοκληρίαν ἀλλὰ κατὰ στάδια καί ἐντὸς τῶν δυνατοτήτων τῆς Ἐθνικῆς μας οἰκονομίας. Δύναται ὅμως νά γίνῃ πρόσληψις τοῦ καταλλήλου ἰατρικοῦ καί παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ μὲ μισθὸν ἀρκετὸν διὰ νά ζοῦν οἱ ἰατροὶ ἀξιοπρεπῶς καί νά μὴν ἀναγκάζωνται νά χρησιμοποιοῦν πλάγια μέσα διὰ νά ἀποκτοῦν ἰδιωτικὴν πελατεῖαν εἰς βάρος μάλιστα τῶν ἰδιωτῶν ἰατρῶν.

Νά κτισθοῦν σύγχρονα νοσοκομεῖα μὲ ἀνάλογον ἀριθμὸν κλινῶν ἐκεῖ πού χρειάζεται.

Νά ἐφαρμοσθῆ παγκυπρίως ὁ θεσμὸς τῆς Σχολιατρικῆς ὑπηρεσίας' νά γίνῃ πρόσληψις πρὸς τοῦτο τοῦ καταλλήλου ἀριθμοῦ ἰατρῶν.

Αἱ δραστηριότητες τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἶναι ποικίλαι καί ἰδιόμορφαι, ἰδίως μετὰ τὸν πόλεμον λόγῳ τῆς δημιουργίας τοῦ προσφυγικοῦ. Τὸ Τμῆμα Μερίμνης Προσφύγων ὑπάγεται εἰς τήν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καί ἀποτελεῖ διὰ τοὺς πρόσφυγας τήν μητρικὴν στέγην εἰς τήν ὁποῖαν καταλήγουν ὅλοι οἱ πρόσφυγες διὰ νά βροῦν τήν λύσιν τῶν ποικίλων προβλημάτων πού τοὺς βασανίζουν καί πάντοτε εὐρίσκουν ἀνταπόκρισιν.

Τὸ Τμῆμα Εὐημερίας τὸ ὁποῖον ὑπάγεται ἐπίσης εἰς τὸ ἴδιον Ὑπουργεῖον δέον νά φροντίσῃ διὰ τήν λειτουργίαν περισσοτέρων παιδοκομικῶν σταθμῶν εἰς τοὺς ὁποίους αἱ μητέρες νά ἐμπιστεύωνται τὰ παιδιά των κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας των. Νά φροντίσῃ διὰ τήν δημιουργίαν περισσοτέρων γηροκομείων εἰς τὰ ὁποῖα οἱ γέροντες νά εὐρίσκουν τὸν κατάλληλον χῶρον διαμονῆς. Ὡς εἶναι γνωστὸν τὸ 20% περίπου τῶν ἐκτοπισθέντων εἶναι γέροντες.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, πολλὰ πρέπει νὰ κάμῃ καὶ κάμνει διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ κλίμα γαλήνης καὶ ἀσφαλείας μεταξὺ τῶν πολιτῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ὑπολείπονται πολλὰ ὅμως τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ γίνουν εἰς ὅλας τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ ἐν λόγω Ὑπουργείου. Ἐκεῖνο ποῦ χρειάζεται εἶναι νὰ συνεχίσῃ ὁ ἐντιμος Ὑπουργὸς καὶ τὸ ὑπ' αὐτὸν προσωπικὸν νὰ ἐργάζεται ἐντατικὰ διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων ποῦ δι' αὐτοὺς εἶναι τὸ πλεον ἄκανθῶδες ζήτημα—πρόβλημα.

Ἐνδεικνυται ὅπως ὁ Ἐντιμος Ὑπουργὸς Ἀμύνης ἐνδιαφερθῆ διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ἐπιδόματος τῶν ἐθνοφρουρῶν ποῦ εἶναι πολὺ μικρὸν καὶ πολλὰκις δὲν ἐπαρκεῖ οὔτε διὰ τὴν ἐπίσκεψιν ὑπὸ τῶν ἐθνοφρουρῶν τῶν γονέων των — προσφύγων περιοδικῶς.

Σχετικὰ μὲ τὴν παιδείαν ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ νομοθεσία διὰ τῆς ὁποίας νὰ ἐξασφαλίζεται δωρεὰν παιδεία διὰ τὰ τέκνα ὄλων τῶν προσφύγων καὶ τῶν δυσπραγούντων καὶ νὰ καθιερωθῆ ὁ θεσμὸς τῶν κρατικῶν ὑποτροφιῶν δι' ἀνώτατα ἐκπαιδευτήρια διὰ τοὺς πρόσφυγας δυσπραγοῦντας καὶ ἀπόρους μόνον καὶ κατόπιν ἐξετάσεων διὰ τοὺς ἀρίστους σπουδαστὰς μόνον.

Ἀναφορικῶς μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ἐπιβάλλεται ὅπως καταρτίσῃ εἰδικὴν νομοθεσίαν ποῦ νὰ καλύπτῃ τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τῶν προσφύγων καὶ δυσπραγούντων ἐνοίκια. Ἐπίσης νοεῖται ὅτι θὰ προωθηθῆ ἡ μελέτη εἰδικῆς νομοθεσίας ποῦ νὰ ἀπαγορεύῃ τὴν μὴ λογικὴν ἔξωσιν τῶν προσφύγων καὶ δυσπραγούντων.

Θὰ ἀναφερθῶ ἐν συντομίᾳ εἰς τὰ προβλήματα ποῦ ἀπασχολοῦν καὶ βασανίζουν διαρκῶς τοὺς κατοίκους τῆς ἐλευθέρας περιοχῆς τῆς ἐπαρχίας μου, δηλαδὴ τῆς περιοχῆς τῶν Κοκκινοχωριῶν.

Τὸ πιὸ δύσκολον καὶ πιὸ βασανιστικὸν πρόβλημα ποῦ ἀφορᾷ τὴν περιοχὴν αὐτὴν καὶ τὴν ἀπειλεῖ μὲ πλήρη καταστροφὴν εἶναι τὸ ὕδατικόν. Ἡ εὐφορωτάτη αὕτη περιοχὴ τῆς Κύπρου ἀπειλεῖται νὰ μείνῃ δίχως νερὸν ἐντὸς δύο—πέντε ἐτῶν ἐὰν συνεχισθῆ ἡ ἀντλησις εἰς τὸν βαθμὸν ποῦ γίνεται σήμερον. Δυστυχῶς ἀπὸ πληροφίας ποῦ ὑπάρχουν προκύπτει ὅτι ὑπόγειον ὑδροφόρον στρώμα εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν δὲν ὑπάρχει, καὶ φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει οὔτε τρόπος ἐμπλουτισμοῦ τοῦ ἐναπομείναντος πτωχοῦ ὑδροφόρου στρώματος μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα. Εἶναι πολὺ ἐπείγον νὰ μελετηθῆ καὶ νὰ ἐξευρεθῆ λίαν συντόμως τρόπος ἀρδεύσεως τῆς περιοχῆς αὐτῆς.

Ἡ περιοχὴ αὕτη εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν περιοχὴ καλλιέργειας πατατῶν καὶ μάλιστα πρωῖμων ἐναντι τῶν ἄλλων χωρῶν, καὶ γνωρίζομεν ὅλοι τὸ ξένον συνάλλαγμα ποῦ ἔρχεται εἰς τὴν Κύπρον ἀπὸ αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεωργικόν μας προϊόν.

Τὸ ὁδικὸν δίκτυον τῆς περιοχῆς αὐτῆς δέον νὰ διευρυνθῆ καὶ νὰ ἐπεκταθῆ καὶ νὰ διορθωθῆ διότι παρουσιάζει μεγάλην κυκλοφοριακὴν κίνησιν.

Αἱ ὑφιστάμεναι ζῶναι πολεοδομίας νὰ μελετηθοῦν ἐκ νέου καὶ ἐκεῖ ποῦ θεωρεῖται ἀναγκαῖον νὰ ἀναπροσαρμοσθοῦν ἂν εἶναι δυνατόν.

Νὰ μελετηθοῦν καὶ νὰ ἐξευρεθοῦν χῶροι διὰ τὴν δημιουργίαν βιομηχανικῆς περιοχῆς, καὶ χῶροι ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι ὑπάρχουν ποῦ ἐνδιαφέρονται νὰ δημιουργήσουν βιομηχανίας.

Πρέπει νὰ μελετηθῆ καὶ νὰ ἐφαρμοσθῆ ταχέως σχέδιον ἠλεκτροφωτίσεως καὶ ὕδατοπρομηθείας ὁλοκλήρου τῆς περιοχῆς. Ἐπίσης νὰ γίνουν ἐγκαταστάσεις τηλεφωνικῶν συσκευῶν, τὸ ταχύτερον δυνατόν, εἰς ὅλα τὰ χωρία τῆς περιοχῆς.

Μελέτη διὰ τὴν δυνατότητα δημιουργίας νέων τουριστικῶν περιοχῶν καὶ ζωνῶν. Κατασκευή καὶ ἐπιδιόρθωσις ὁρμίσκων διὰ τὴν προστασίαν τῶν λέμβων τῶν ἐπαγγελματιῶν ἀλιέων.

Οικοδόμησις νοσοκομείου εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν καὶ ἐπένδρωσις αὐτοῦ μὲ τὸ ἀναγκαῖον ἰατρικὸν καὶ παραϊατρικὸν προσωπικὸν καὶ ἐξοπλισμὸς αὐτοῦ μὲ τὰ κατάλληλα καὶ ἀπαραίτητα ἰατρικὰ ἐργαλεῖα. Οὕτω οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς δὲν θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ διανύουν πολλὰ χιλιόμετρα διὰ νὰ τύχουν ἰατρικῆς ἐξετάσεως καὶ θεραπείας.

Τὴν ἐπένδρωσιν τῆς περιοχῆς μὲ τὸν ἀπαραίτητον ἀριθμὸν ἐπιστημόνων γεωπόνων οἱ ὁποῖοι νὰ ἐπισκέπτονται τοὺς κήπους ὡς καὶ τοὺς τόπους συγκεντρώσεων τῶν κατοίκων διὰ νὰ συμβουλεύουν καὶ νὰ καθοδηγοῦν αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς ἀναπτύσσουν τὰς συγχρόνους καὶ οἰκονομικὰς μεθόδους καλλιέργειας καὶ ἀρδεύσεως καὶ νὰ ὑποδεικνύουν εἰς αὐτοὺς τὰ εἶδη καὶ τὰς ποικιλίας πού πρέπει νὰ καλλιεργοῦν διὰ νὰ ἔχουν ἓν ἐπαρκὲς σταθερὸν εἰσόδημα.

Ἐκεῖνο πού θεωρῶ ἀπαραίτητον καὶ καθῆκον μου νὰ ἀναφέρω εἶναι τὸ θέμα τῶν χρεῶν τὰ ὁποῖα εἶχαν οἱ πρόσφυγες προπολεμικῶς πρὸ τῆς 15.7.1974 — 20.7.1974, πού δυστυχῶς μὲ τὴν μὴ ὑπαρξιν τῆς καταλλήλου νομοθεσίας ἀποτελοῦν ἄγχος πού διαρκῶς αὐξάνεται μὲ τὴν αὐξησιν τῶν τοιοῦτων χρεῶν. Δὲν ζητοῦνται σήμερον, κάποτε ὅμως θὰ ζητηθοῦν καὶ δὲν ξέρω τί θὰ συμβῆ ἐὰν δὲν γίνῃ τώρα ἀμέσως ἡ προστασία αὐτῶν τῶν ἀτόμων δι' εἰδικῶν νομοθετικῶν μέτρων. Οἱ πρόσφυγες ἰκανοποιήθησαν ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἀναφορικῶς μὲ τοὺς στόχους καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ ἐκτάκτου σχεδίου οἰκονομικῆς δράσεως ἰδίως ἐπὶ τῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζεται καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀλληλεγγύης μεταξὺ ὅλων τῶν κατοίκων τῆς Κύπρου, προσφύγων καὶ ἐλευθέρων, τὴν δικαιότεραν κατανομήν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἴσον καταμερισμὸν τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν καὶ τῶν βαρυτάτων συνεπειῶν τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς μεταξὺ ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ.

Οἱ πρόσφυγες ἀναμένουν νὰ ἴδουν τὰς ἀρχὰς αὐτὰς ἐφαρμοζομένας. Αὐτὲς οἱ 200.000 πρόσφυγες δὲν εἶναι ἄνθρωποι πού ἐζοῦσαν προηγουμένως εἰς θάρος τῶν ἄλλων συμπολιτῶν τῶν ἀλλὰ εἶναι αὐτοὶ πού εἰσέφεραν εἰς τὴν ὅλην Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν τὸ 70% καὶ ἀπαιτοῦν τὴν ἐπίδειξιν πρὸς αὐτοὺς τῆς δεούσης προσοχῆς.

Οἱ πρόσφυγες εἶναι ἄνθρωποι ὑπερήφανοι, καρτερικοὶ καὶ παρὰ τὰς κακουχίας πού ὑπέστησαν καὶ ὑφίστανται ἐξακολουθοῦν νὰ ἴστανται μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλά, τὸ ἠθικὸν ἀκμαῖον καὶ μὲ τὴν ψυχὴν πάλλουσαν ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν πίστιν τῆς ἐπιστροφῆς τῶν εἰς τὰς ἐστίαις τῶν ὑπὸ συνθήκας ἀσφαλείας. Ἐχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τὸν ἄξιον Ἡγέτην τῶν Ἀρχιεπισκόπων καὶ Ἐθνάρχην Μακάριον, Πρόεδρον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, δηλοῦν ὅτι θὰ παραμείνουν πιστοί, ἀκλόνητοι καὶ θὰ κλείουν τὰ ὦτα τῶν εἰς τοὺς ψιθύρους, καὶ θὰ συνεχίσουν νὰ ἀποτελοῦν τὴν Ἀσπίδα τοῦ Ἐθνάρχου καὶ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου τὸν ὁποῖον καὶ εὐχαριστοῦν διὰ τὸ μέγαλον Του ἐνδιαφέρον πού ἐπιδεικνύει δι' αὐτοὺς καὶ πού ἐργάζεται νυχθημερὸν διὰ τὴν δικαίαν ἐπίλυσιν τοῦ Κυπριακοῦ καὶ διὰ τὰ μέτρα πού λαμβάνει διὰ νὰ καταστήσῃ ἀνευτώτερον τὴν διαβίωσιν τῶν κατὰ τὸ προσωρινὸν τοῦτο διάστημα τῆς προσφυγιάς τῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χρήστος Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι Συνάδελφοι,

Ἡ συζήτηση τῶν δύο κρατικῶν προϋπολογισμῶν παρέχει στὴν σημερινὴ Βουλὴ τὴν πρώτη οὐσιαστικὴ εὐκαιρία νὰ ἐκφράσῃ ὑπεύθυνα ἀπόψεις καὶ κριτικὴ πᾶν ὅσιν διάφορες πτυχές τῆς οικονομικοκοινωνικῆς καὶ ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καθὼς καὶ πᾶν ὅσιν θέσεις ποὺ παίρνει ἡ Κυβέρνηση στὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ λαὸς καὶ οἱ ἀνάγκες τοῦ τόπου γενικώτερα.

Παρ' ὅλο ποὺ οἱ κρατικοὶ προϋπολογισμοὶ δὲν ἀποτελοῦν ἀφ' ἑαυτῶν τὸ κοινωνικοπολιτικὸ πρόγραμμα τῆς κυβερνήσεως, στὴν πράξιν πρέπει νὰ ἀντικατοπρίζου, νὰ συνάδουν καὶ νὰ ἐντάσσωνται μέσα στὰ πλαίσια ἐνὸς τέτοιου προγράμματος. Ὅπως εἶναι γνωστὸ στὴν Κύπρο ἡ Κυβέρνηση, ἐν ὄψει προφανῶς τῶν γνωστῶν ἰδιαζουσῶν συνθηκῶν, δὲν ἔκρινε ὀρθὸ ἢ ἀναγκαῖο νὰ διακηρύξῃ τυπικὰ ἓνα τέτοιο πρόγραμμα στὸ παρελθόν.

Ἐν τούτοις ἀπὸ τὴν ἀνεξαρτησία καὶ ἐδῶ οἱ ἐκάστοτε κυβερνήσεις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου ἀκολούθησαν μὲ συνέπεια καὶ ἔθεσαν σὲ ἐφαρμογὴ μὲ ἐπιτυχία, μέσω τῶν ἐκάστοτε προγραμμάτων ἀναπτύξεως καὶ ἄλλων νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων πολιτικῆς, τὶς βασικὲς ἀρχές μιᾶς ὀρθῆς καὶ γενικὰ ἀποδεκτῆς οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν προαγωγὴ κοινωνικῆς δικαιοσύνης στὸν τόπο μας. Αὐτὸ ἦταν στὰ πλαίσια μιᾶς ἐλεύθερης ἀλλὰ συντονισμένης οικονομίας καὶ ἐπίσης γιὰ τὴν θεμελίωση καὶ διασφάλιση τῆς οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου ὅλου τοῦ λαοῦ. Ἡ προαγωγὴ τῆς φιλολαϊκῆς αὐτῆς πολιτικῆς κατέστη ἐμφανέστερη καὶ ἐντονώτερη μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ καὶ ἀποτέλεσε τοὺς ἄξονες στὸ σχεδιασμὸ τῶν Ἐκτάκτων Σχεδίων Οἰκονομικῆς Δράσεως.

Ὅπως ἔχει δηλωθῆ ἀπὸ τὸν ἀξιότιμο Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν στὴν ὀμιλία του ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, οἱ δύο προϋπολογισμοὶ ἐντάσσονται στὰ πλαίσια τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐπεξεργασία εὐρίσκεται στὸ τελικὸ τῆς στάδιο. Οἱ κατευθυντήριες γραμμὲς τοῦ νέου Σχεδίου ἔχουν ἀναλυθῆ ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ κατὰ τὴν προαναφερθεῖσαν ὀμιλία τοῦ ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν.

Μὲ αὐτὰ τίθεται, ἔστω καὶ κατὰ ἔμμεσο τρόπο, τὸ ἐρώτημα κατὰ πόσο ἡ ψήφιση τῶν δύο προϋπολογισμῶν σημαίνει ἀναπόφευκτα καὶ ἐγκριση ἀπὸ τὴν Βουλὴ τῆς πολιτικῆς, ὅτι ἡ κυβερνήση ἐφαρμόζει ἢ προτίθεται νὰ ἐφαρμόσῃ μέσω τῶν προϋπολογισμῶν κατὰ τὸν τρέχοντα χρόνο καὶ κατ' ἐπέκταση τῆς πολιτικῆς ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὴν βάση μὲ τὴν ὁποίαν ἡ κυβερνήση προσήγγισε καὶ κατέστρωσε τόσο τὸ πρῶτο ὅσο καὶ τὸ δεύτερο Ἐκτακτὸ Σχέδιο.

Πιστεύω ὅτι τὸ πρῶτο Ἐκτακτὸ Σχέδιο ὑπῆρξε ἐπιτυχὲς τόσο στὴν σύλληψη ὅσο καὶ στὴν ἐκτέλεση του. Πολὺ δίκαια ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὴν γνώμη ὅτι γιὰ τὴν περίοδο τοῦ 1975—1976 ἡ κυβερνήση ἀκολούθησε ὀρθὴ πολιτικὴ, ὅτι ἐπετέλεσε πολλὰ πρὸς τὴν ὀρθὴ κατεύθυνση καὶ ἐθεμελίωσε ἀξιόλογο ἔργο κάτω ἀπὸ ἀντίξοες συνθήκες. Οἱ ἐπιτεύξεις αὐτὲς ἀντικατοπρίζου ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν σῶφρονα πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν δραστηριότητα καὶ ἰκανότητα τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ τὴν ἀμέριστη καὶ πατριωτικὴ συμβολὴ καὶ τὸ ἀξιοθαύμαστο σθένος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Εἶμαι βέβαιος, πρέπει νὰ εἴμαστε βέβαιοι, ὅτι ἡ ἴδια ὀρθὴ καὶ ὑπεύθυνα πολιτικὴ διέπει καὶ τὸ νέο Ἐκτακτὸ Σχέδιο καὶ ὅτι οἱ ἴδιες ἀρετὲς τοῦ λαοῦ μας θὰ βοηθήσουν στὴν ἐπιτυχή ὑλοποίησιν του.

Με αυτές τις προϋποθέσεις και έχοντας ύπ' όψη τις διατυπούμενες γενικές παρατηρήσεις της Έπιτροπής, ή έγκριση τών δύο προϋπολογισμών, σάν μέρος του Δευτέρου Έκτάκτου Σχεδίου πρέπει να σημαίνει την κατ' αρχή έγκριση από την Βουλή και τών κατευθυντηρίων γραμμών που τό διέπουν. Ταυτόχρονα πρέπει όμως να τονισθί με έντελώς ιδιαίτερο τρόπο ή έκφραζομένη αίαιτηση της Βουλής όπως ή Κυβέρνηση προχωρήσει με ταχύ ρυθμό στην δημοσίευση του Δευτέρου Έκτάκτου Σχεδίου και την λήψη τών απαραίτητων διαδικαστικών και διοικητικών μέτρων για την διασφάλιση της ύλοποιήσεώς του.

Έχω την έντύπωση ότι από την έκθεση της άρμοδιας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής βγαίνει καθαρό τό συμπέρασμα ότι τό Σώμα, παρά την διατύπωση ώρισμένων επιφυλάξεων ή παρατηρήσεων, θά ψηφίσει όμόφωνα και στο σύνολο τους την έγκριση και τών δύο προϋπολογισμών, όχι γιατί δέν έχει άλλη έκλογή αλλά γιατί συμμερίζεται τις Κυβερνητικές άπόψεις.

Και πιστεύω ότι ό λαός θά χαιρετίσει με ιδιαίτερη ίκανοποίηση μιá τέτοια όλόψυχη και ειλικρινή συμπαράσταση της Βουλής προς τό Κυβερνητικό έργο και ότι με άποφασιστικότητα ό λαός θά συμπαρασταθί στην Κυβέρνηση για την έφαρμογή του Σχεδίου που προορίζεται να προαγάγη την οικονομική και κοινωνική πρόοδο του τόπου σάν θεμέλιο του άγώνα για επιβίωση και δικαίωση.

Η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής αναλύει με σαφήνεια στο πρώτο μέρος τών γενικών παρατηρήσεων τις θέσεις της πάνω στην φιλοσοφία και τά μέτρα πολιτικής όπως διαγράφονται μέσα από τούς προϋπολογισμούς και τις θέσεις της Κυβερνήσεως πάνω στα διάφορα προβλήματα του τόπου. Δέν θά αναφερθώ στα ίδια θέματα γενικής φύσεως γιατί άλλοι όμιλητές από όλες τις πτέρυγες της Βουλής έχουν ή θά επέκταθουν σε αυτά με περισσότερες λεπτομέρειες. Άπαναλαμβάνω μόνο ότι τό βασικό συνεπτικό συμπέρασμα είναι πως τόσο οι προϋπολογισμοί όσο και οι κατευθυντήριες γραμμές του νέου Σχεδίου έχουν κάθε δυνατότητα να προωθήσουν και διασφαλίσουν την επίτευξη τών αντικειμενικών σκοπών και επιδιώξεων στον κοινωνικό τομέα, που αποτελεί και τό κύριο και άμεσο ενδιαφέρον του λαού και ιδιαίτερα του προσφυγικού κόσμου και τών άσθενεστέρων εισοδηματικών τάξεων.

Τά βασικώτερα από τά κύρια χαρακτηριστικά της κυβερνητικής πολιτικής είναι δύο :

- (α) Η επέκταση και βελτίωση τών κοινωνικών υπηρεσιών και παρικών μέσω της διαδικασίας μεταβιβάσεως εισοδήματος και κατ' άλλους τρόπους, και
- (β) Η συνέχιση της ένθαρρύνσεως και ενισχύσεως της ιδιωτικής πρωτοβουλίας με κύριους στόχους την επενδυτική, γεωργική και έξαγωγική δραστηριότητα.

Πιστεύω ότι τά μέτρα πολιτικής και οι τρόποι έφαρμογής και προωθήσεώς των, όπως διεγράφησαν στην όμιλία του Υπουργού Οικονομικών, έντάσσονται ίσορροπημένα στις δυό αυτές κύριες βασικές γραμμές που συνάδουν στους κοινωνικούς θεσμούς του τόπου μας. Και είναι μέσα σε αυτά τά πλαίσια που πρέπει να έκτιμηθουν οι θέσεις της Κυβερνήσεως τόσον όσον άφορα την παραχώρηση κινήτρων στην ιδιωτική πρωτοβουλία όσο σχετικά με θέματα που άφορούν τον λαό στο σύνολό του και που σχετίζονται με την βελτίωση του επιπέδου διαβιώσεως τών χαμηλών εισοδηματικών τάξεων, και την βελτίωση της κοινωνικής πολιτικής ώστε οι διακρηγυμένες γενικές κατευθύνσεις της οικονομίας να έξυπηρετούνται και να παράγουν θετικά και εύεργετικά αλλά για τό σύνολο του λαού άποτελέσματα.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Με την ευκαιρία της συζήτησεως τῶν Προϋπολογισμῶν, εἶναι φυσικὸ τόσο ἡ Βουλὴ ὅσο καὶ ἡ κοινὴ γνώμη νὰ ἔχουν στραμμένη τὴν προσοχὴ τους, ὡς ἓνα βαθμὸ, στὰ φορολογικὰ νομοσχέδια πού κατετέθησαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς περασμένης Τρίτης. Δὲν νομίζω ὅτι, ἐφ' ὅσον τὰ νομοσχέδια ἔχουν παραπεμφθῆ στὴν ἀρμοδίᾳ Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ μελέτη καὶ ἐφ' ὅσον τὰ νομοσχέδια βρίσκονται στὴν ἡμερησίᾳ διάταξιν σὲ ἀργότερο στάδιον τῆς συνεδρίας εἶναι ὀρθὸ νὰ ἐκφράζωνται σ' αὐτὸ τὸ στάδιον ἀπόψεις καὶ θ' ἀποφύγῃ νὰ πῶ ὅτιδήποτε γιὰ τὸ νομοσχέδιον. Μπορεῖ ὅμως νὰ ἀναφερθῆ ἀπὸ τώρα ὅτι τὸ δημόσιον ταμεῖον ἔχει ἀνάγκη ἐνισχύσεως γιὰ ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀποφασισθῶν οἱ τρόποι γιὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἀναγκαίων πόρων. Μπορεῖ ἀκόμα νὰ ἐπαναληφθῆ ἡ κοινὴ θέσιν πού ἀναφέρεται στὴν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ἡ καταβολὴ φόρων ὑπὸ τῶν πολιτῶν εἶναι τὸ τίμημα πού σὲ κάθε ὀργανωμένη κοινωνία κάθε πολίτης πρέπει νὰ καταβάλλῃ γιὰ τὴν διατήρησιν τῆς οικονομικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας, γιὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς καθολικῆς εὐημερίας καὶ τῆς δημοκρατίας καὶ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ κράτους. Παράλληλα ὅμως πρέπει νὰ λεχθῆ ὅτι παράλληλα πρὸς τὰ προταθέντα φορολογικὰ μέτρα ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι τρόποι ἀντιμετωπίσεως τοῦ θέματος, ὅπως εἶναι οἱ ἐξοικονομήσεις, ἡ πάταξιν τῆς φοροδιαφυγῆς καὶ ἡ μελέτη ἄλλων νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων καὶ διαδικασιῶν πού θὰ μπορούσαν νὰ ἐνισχύσουν τὸ δημόσιον Ταμεῖον πρὸς πρόωθωσιν αὐτῆς τῆς εὐημερίας.

Ἐνα ἄλλο γενικὸ θέμα εἶναι ἐκεῖνο τῆς ἰκανότητος τῆς κρατικῆς μηχανῆς νὰ ἐφαρμόζῃ ἀποτελεσματικὰ τὰ μέτρα πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεως. Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ, τὸ βασικὸ στοιχεῖον στὸ ὅποιο ἰδιαιτέρα ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ εἶναι ἡ ἀνάγκη ὅπως ἡ κυβέρνησιν προχωρήσῃ χωρὶς καθυστέρησιν στὴν συμπλήρωσιν τῆς μελέτης γιὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ γενικὰ τῆς κρατικῆς μηχανῆς ὥστε νὰ μπορῆ μὲ ἀποτελεσματικότητα καὶ μὲ τὴν δέουσα ταχύτητα νὰ θέτῃ σὲ ἐφαρμογὴ τὰ προγράμματα τῆς καὶ νὰ ἐξυπηρετῆ τοὺς πολίτες. Ὅπως ἔχει διαβεβαιωθῆ, ἡ μελέτη αὐτὴ ἀναμένεται νὰ συμπληρωθῆ μέχρι τοῦ προσεχοῦς Ἰουλίου. Θέλομε νὰ πιστεύωμε ὅτι ἡ μελέτη θὰ ὀδηγήσῃ τόσο στὴν ἀνανέωσιν ὠρισμένων θεσμῶν καὶ διαδικασιῶν στὴν λειτουργία τῆς κρατικῆς μηχανῆς ὅσο καὶ στὴν ὀρθὴ καὶ ἰκανοποιητικὴ ἐπ'ἀνδρωσιν σὲ ὠρισμένα ἐπίπεδα τῆς διοικητικῆς μηχανῆς καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ καὶ τὴν πλήρωσιν ἄλλων κενῶν πού διαπιστώνεται ὅτι κωλύουν τὴν εὐρυθμὴν λειτουργίαν τῆς. Ἐλπίζομεν ἐπίσης ὅτι ἡ μελέτη θὰ ὀδηγήσῃ στὴν ἄρσιν ὠρισμένων ἀδικιῶν μέσα στις δημοσιοὑπαλληλικὰς τάξεις ἔτσι ὥστε τὰ τυχόν αἰσθήματα ἀδικίας νὰ ἐκλείψουν χάριν τῆς δημιουργίας τοῦ καταλλήλου κλίματος στὴν δημόσια ὑπηρεσία. Ἐλπίζεται ἐπίσης ὅτι καὶ ὁ πρόσφατος θεσπισθεὶς νόμος γιὰ τὴν ἐξυγίανσιν τῆς κρατικῆς μηχανῆς θὰ ὑποβοηθήσῃ ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἀπομονωθῶν τυχόν ἀρνητικὰ στοιχεῖα, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἀναγκαίαν ἀτμόσφαιρα γαλήνης καὶ συνεργασίας μέσα στὴν τάξιν τῶν κρατικῶν λειτουργῶν. Οἱ παρατηρήσεις αὐτὲς δὲν μειώνουν μὲ κανένα τρόπο τὴν μεγάλην συμβολὴν τῆς δημοσιοὑπαλληλικῆς τάξεως στὴν διαδικασίαν τῆς συλλήψεως καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν σχεδίων καὶ μέτρων πολιτικῆς πού ἀκολούθησε καὶ ἀκολουθεῖ ἡ κυβέρνησιν. Ἡ προσφορὰ τῆς τάξεως αὐτῆς ὑπῆρξε οὐσιαστικὴ καὶ διαφωνῶ μὲ τὸν ἀφορισμὸν ὅτι ἡ προσφορὰ τῆς ἦταν μέσα ἀπὸ δαΐδαλον γραφειοκρατίας ἢ κατὰ νωχελικὸν ρυθμὸν. Εἶναι ἀλήθεια ὅμως, ὅτι πολλὰ μποροῦν νὰ γίνωσιν γιὰ τὴν βελτίωσιν τῆς διοικητικῆς λειτουργίας ἀλλὰ ἔχομε χρέος νὰ ἀναγνωρίζωμε τὴν προσφορὰν τῶν δημοσίων λειτουργῶν πού μαζί μὲ τίς ἄλλας πατριωτικὰς δυνάμεις συντετείναν στὸ μικρὸ θαῦμα τῆς οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου πού ἐπετεύχθη μετὰ ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολήν.

Ὅπως δήλωσα θὰ περιορισθῶ στις ἀδρὲς αὐτὲς γενικὰς παρατηρήσεις ἀλλὰ θὰ ἀναφερθῶ ἀκολούθως σὲ μερικοὺς μόνο εἰδικούς τομεῖς τῆς κυ-

βερνητικής πολιτικής. Πρωτεύοντα ρόλο στην περαιτέρω πορεία για την οικονομική ανόρθωση αναμένεται μεταξύ άλλων να διαδραματίσει ο τομέας της γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξεως.

Για τους σκοπούς γεωργικής ανάπτυξεως προγραμματίζεται η διάθεση του 40% περίπου των αναπτυξιακών δαπανών, 11 δηλαδή σχεδόν εκατομμύρια λίρες. Μεγάλα ποσά θα διατεθούν για την αξιοποίηση των υδατινών πόρων και την αύξηση της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής. Σημειώνω με ικανοποίηση την πρόοδο που σημειώνεται για την προώθηση του νόμου για την ασφάλιση των γεωργικών προϊόντων και τα ένθαρρυντικά αποτελέσματα από τις προσπάθειες για συντονισμένη εξαγωγή της γεωργικής παραγωγής.

"Ένα από τα πιο ακανθώδη προβλήματα του Κυβερνητικού κοινωνικοοικονομικού προγράμματος σχετικά με την γεωργία είναι το θέμα των επιχορηγήσεων στην γεωργική παραγωγή γενικώς και ιδιαίτερα της άμπελοκαλλιέργειας. Πιστεύω ότι η όλη πολιτική των επιχορηγήσεων χρειάζεται αναθεώρηση και είναι καιρός τόσο η κυβέρνηση όσο και ο λαός να αρχίσουν ένα βαθύτερο υπεύθυνο προβληματισμό επί του όλου θέματος. "Αν η γεωργική παραγωγή προγραμματίζεται να αποτελέσει βασικό παράγοντα οικονομικής δραστηριότητας και βασική πηγή οικονομίας, οφείλομε μέσα στις διαμορφούμενες συνθήκες να αναλύσωμε, να αξιολογήσωμε και να διαγράψωμε πάνω σε όρθολογιστικά κριτήρια μιὰ καινούργια, σταθερή και μακροπρόθεσμη πολιτική έχοντας υπ' όψη τόσο τα συμφέροντα της αγροτικής τάξεως και τις ανάγκες των χιλιάδων οικογενειών που ποτίζουν την γη με τον ιδρώτα και το αίμα τους όσο και γενικώτερα το δημόσιο συμφέρον.

"Ένα άλλο θέμα στο οποίο θα ήθελα ιδιαίτερα να αναφερθώ είναι το θέμα των παρεχομένων και προγραμματιζομένων για βελτίωση κοινωνικών υπηρεσιών, όπως η πολιτική εξασφάλισης ενός κατωτάτου επιπέδου διαβίωσης για όλους τους πολίτες, ή διεύρυνση και επέκταση της παροχής δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως και δωρεάν εκπαιδεύσεως, στόχοι που απέτελεσαν στόχους του πρώτου εκτάκτου Σχεδίου και που όπως έχει δηλωθή συνεχίζουν να αποτελούν πάλιν τους βασικώτερους στόχους του δευτέρου Έκτάκτου Σχεδίου.

Σημειώνω με ικανοποίηση τις διαβεβαιώσεις του Υπουργού Υγείας για την ταχεία προώθηση της μελέτης για εισαγωγή ενός γενικού σχεδίου Υγείας. Πιστεύω ότι η πρόοδος όσον αφορά την βελτίωση και επέκταση των υπηρεσιών υγείας υπήρξε κατά τα τελευταία χρόνια αλματώδης και πως με τα σημερινά οικονομικά δεδομένα οι θεσμοί και οι διαδικασίες που έχουν εισαχθή από την Κυβέρνηση αποτελούν ένα ντε φάκτο ισορροπημένο έθνικό σχέδιο υγείας. Πιστεύω, επίσης, ότι η Κυβέρνηση με ακόμη ένα βήμα και με συμβολικές θυσίες όλων των στρωμάτων του λαού μπορεί να μεταβάλη τα σημερινά θεσμικά πλαίσια σε ένα άρτιο και οικονομικά έφικτο γενικό σχέδιο ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως.

Με έντελως ιδιαίτερη ικανοποίηση πρέπει να σημειωθή επίσης η έγκριση της κυβερνήσεως για την έναρξη ώργανωμένης σχολιατρικής υπηρεσίας. Το μέτρο αυτό αποτελεί μιὰ πολύ σημαντική εξέλιξη στον τομέα της προληπτικής ιατρικής και πιστεύω πως θα αποδώση καρπούς και θα αποτελέσει μιὰ τεράστια προσφορά σε όλόκληρο το μαθητικό μας κόσμο που αποτελεί την καινούργια γενιά του τόπου μας.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Δεν θα σάς απασχολήσω περισσότερο με τις γενικώτερες και τις ειδικές πτυχές είτε των προϋπολογισμών είτε των επί μέρους τομέων της κυβερνητικής πολιτικής. Θεωρώ ότι η Έκθεση της αρμοδίας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής που εύρίσκεται ενώπιόν μας είναι άρκούντως όμιλητική.

Θά σᾶς ἀπασχολήσω ὅμως, καί σέ ἀδρές γραμμές μόνο, γύρω ἀπό τὰ γενικά προβλήματα, πού ἀναφέρονται στήν πιό μακρινή ἀπό τήν πρωτεύουσα περιοχή τῆς Δημοκρατίας, τήν ἐπαρχία τῆς Ἀφροδίτης, καί πού ἔχουν σχέση μέ τήν ὅλη ἀνάπτυξη τοῦ νησιοῦ μας. Θά ἀποφύγω νά ἀναφερθῶ σέ εἰδικά τοπικά προβλήματα, ἀρκετά τῶν ὁποίων βρίσκουν τήν ὑλοποίηση τους ὅπως ἀναφέρεται στοὺς προϋπολογισμούς καί στά Μνημόνια πού τοὺς συνοδεύουν, καί ἄλλα γὰ ὁποῖα ἔχουν ὑποδειχθῆ στοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργούς καί ὑπηρεσίες κατὰ τῆ συζήτηση τῶν προϋπολογισμῶν ἢ ἄλλως πως.

Ἀπὸ πολλοῦ ἡ Πάφος καί οἱ κάτοικοί της ἀναζητοῦν μιά ἐμφανῆ παρουσία τοῦ Κυβερνητικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὥστε ἡ ἐπαρχία νά πάρῃ τὴ θέση καί τὸ μερτικό της ἀπὸ τὴν ἀναπτυξιακὴ προσπάθεια. Ἔργα ὅπως τὸ ὕδατικό, οἱ συγκοινωνίες, οἱ λιμενικὲς διευκολύνσεις, τὸ ἀεροδρόμιο, οἱ ἐπενδύσεις στὸν τουριστικὸ καί τὸν βιομηχανικὸ τομέα καί ἄλλα, δέχτηκαν πολλές φορὲς καί τὴν μελέτη ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καί τὴν ἐγκριση τους σέ προηγούμενους προϋπολογισμούς. Γιὰ τὰ πλείστα ἡ προώθηση δὲν κατέστη δυνατὴ εἴτε γιατί ἡ ἐπιδόση τῶν προτεραιοτήτων δὲν τὸ ἐπέτρεπε εἴτε γιατί ἀτυχεῖς συγκυρίες ἢ, ὅπως πρόσφατα, οἱ πολιτικὲς καί οικονομικὲς ἐξελίξεις ναυαγοῦσαν τίς κυβερνητικὲς προσπάθειες.

Γιὰ τὸ ἀεροδρόμιο καί τὸ θέμα τοῦ λιμανιοῦ, νομίζω ὅτι ἐφ' ὅσον οἱ μελέτες τῶν ἐμπειρογνομόνων τώρα μόλις ἔχουν περατωθῆ καί ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν ἔχουν ἀκόμη ἀναλυθῆ γιὰ νά προωθηθοῦν πρὸς τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, κάθε κριτικὴ καί ἔκφραση γνώμης ἀπὸ μέρος μου θά ἦταν ἄσκοπη καί ἀνεύθνη πράξη. Ἔτσι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ βασικὴ μου θέση ὅτι ἡ ἀπόφαση γιὰ ἔργα πού προορίζονται νά ὑποβηθῆσιν τὴν γενικώτερη μακροπρόθεσμη ἀνάπτυξη δὲν πρέπει νά βασίζεται στοὺς ἀριθμούς καί μόνο τοῦ ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστῆ, περιορίζομαι νά ἐνώσω τὴ φωνή μου μέ ἐκείνους πού πιστεύουν ὅτι ἡ ἐπίσπευση τῆς λήψεως ἀποφάσεων ἀποτελεῖ χρέος καί ὑπεύθνη πράξη ἐναντι καί τοῦ λαοῦ καί τῶν κατοίκων τῆς Πάφου ἰδιαίτερα. Τονίζω ἐπίσης ὅτι στήν διαδικασία τῆς ἐκτιμήσεως καί λήψεως ἀποφάσεων πάνω στίς ἀπόψεις τῶν ἐμπειρογνομόνων καί τῶν στοιχείων πού συνθέτουν τὸ ἀντικείμενο τῶν μελετῶν πρέπει νά πάρουν μέρος καί οἱ ὑπεύθυνες ἀρχές καί οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ τῆς Πάφου.

Ἀντίθετα μέ τὰ πιό πάνω χαιρετίζω τὴν ἐναρξη τοῦ μεγάλου ἔργου γιὰ τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα τῆς Πάφου, καθὼς καί τὸ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὅλου σχεδίου. Δέχομαι ἐπίσης τὴν διαβεβαίωση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅτι γιὰ τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα τῆς Πόλεως Χρυσοχοῦς γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχουν γίνῃ σχέδια καί γιὰ τὰ ὁποῖα καμμιὰ πρόβλεψη δὲν περιλαμβάνεται στὸν προϋπολογισμὸ ἀναπτύξεως τὸ ἔργο θά προωθηθῆ πρὸς τὴν ἐκτέλεση του χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση. Ἡ ἐπίσπευση καί τῶν δυὸ ἔργων εἶναι σύμφωνη μέ τὴν διακηρυχθεῖσα πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως πὼς ὅλοι οἱ ὑδάτινοι πόροι καί ὅλη ἡ καλλιεργήσιμη γῆ πρέπει νά ἀξιοποιῶνται γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ ὅλου τοῦ τόπου.

Ἄλλα θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τὴν γενικὴ ἀνάπτυξη τῆς Πάφου καί κατ' ἐπέκταση ὁλοκληροῦ τοῦ νησιοῦ εἶναι οἱ ὑπόλοιπες προσπάθειες γιὰ ἀνεύρεση, διατήρηση καί ἐμπλουτισμὸ τῶν ὑδατίνων πόρων, ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴν διεξαγωγὴ μελέτης γιὰ τὴν βελτίωση τοῦ δρόμου Λεμεσοῦ—Πάφου, ἡ ἐναρξη τῶν ἔργων ὁδοποιίας γιὰ τουριστικὸ δρόμο στήν Πάφο καί ἡ κήρυξη πολεοδομικῶν ζωνῶν ἀπὸ τίς ἀρμόδιες ἀρχές. Ὅλα τὰ ἔργα εἶναι ἔργα πού ἀφοροῦν ὄχι μόνο τὴν ἐπαρχία ἀλλὰ πιστεύω πὼς θά ἔχουν εὐρύτερες καί εὐνοϊκὲς ἐπιπτώσεις γιὰ τὸν τόπο, οἱ δὲ σχετικὲς ἀποφάσεις ὑπῆρξαν εὐστοχες καί θά συμβάλουν ἀποφασιστικὰ στήν τουριστικὴ, γεωργικὴ καί βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη.

Ἰδιαίτερα ἀναφορικὰ μέ τίς πολεοδομικὲς ζῶνες, θέλω νά δηλώσω ὅτι θεωρῶ τὴν ἀπόφαση σὰν ἐντασσόμενη στὰ πλαίσια τοῦ σοβαροῦ καί μεγάλου ἐνδιαφέροντος τῆς κυβερνήσεως γιὰ τὴν ὀρθολογιστικὴ ἀνάπτυξη

της έπαρχίας. Παρακολουθήσαμε τις φυσικές άλλωστε αντιδράσεις από διάφορες κατευθύνσεις. Έλπίζω, ότι, άφ' ενός μόν, οι άρμόδιες άρχες θά χωρήσουν χωρίς καθυστέρηση στην όρθή μελέτη και αντίκριση τών δικαίων παραστάσεων και εισηγήσεων από τις ενδιαφερόμενες κοινότητες και ότι άφ' έτέρου ο λαός της Πάφου στο σύνολο του και με τό δημόσιο πνεύμα πού τόν διακρίνει θά άναγνωρίση τό βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα όφέλη πού θά προκύψουν από τις σχετικές αποφάσεις τών άρμοδίων άρχών όπως έχουν έκκριθι από τό Ύπουργικό Συμβούλιο.

Με αυτές τις παρατηρήσεις πάνω στους προϋπολογισμούς και την κυβερνητική πολιτική προτίθεμαι νά κλείσω την άγόρευση μου. Πρίν όμως έκταλείψω τό βήμα θά άναφερθώ σε μερικές γενικώτερης φύσεως πτυχές.

Η έπιτυχία του πρώτου σχεδίου ύπηρεξε αποτέλεσμα της όρθης κυβερνητικής πολιτικής και της συμπαραστάσεως όλοκλήρου του λαού και ιδιαιτέρως τών παραγωγικών τάξεων στο έργο της κυβερνήσεως. Η κυβέρνηση, όπως έχει δηλώσει ο Ύπουργός Οικονομικών στην προχθεσινή όμιλία του, θεωρεί ότι τό Δεύτερο Έκτακτο Σχέδιο παρέχει τό πλαίσιο μιας νέας έξορμήσεως και ότι ή οικονομική πολιτική, όπως έκφράζεται στο Σχέδιο, προορίζεται και πρέπει νά έξυηρητή την έπιτυχή έκβαση του άγώνα της Κύπρου και νά μη περιπέση σε άυτοσκοπό.

Τό Κυπριακό θρίσκεται σε μιá κρίσιμη φάση, υπό την έννοια ότι βρίσκεται σε περίοδο κατά την όποία άπαιτούνται ύπεύθυνοι, λεπτοί και αποφασιστικοί χειρισμοί. Μπροστά στην σημερινή κατάσταση ο λαός όφείλει νά σταθι άσάλευτος και ένωμένος γύρω από τόν Πρόεδρο Μακάριο. Πρέπει νά είναι πανέτοιμος για νά δώσει, αν χρειαστή, ακόμα μιá φορά την άπάντηση και την διαβεβαίωση ότι είναι έτοιμος νά άγωνιστή μακροχρόνια, αν οι περιστάσεις τό άπαιτήσουν. Και συμφωνούμε έπομένως με τόν Ύπουργό Οικονομικών ότι ή οικονομική πολιτική δέν πρέπει νά άποτελέση άυτοσκοπό ούτε για την Κυβέρνηση ούτε για τόν λαό ούτε για όποιαδήποτε τάξη άλλα πρέπει νά προωθι την καθολική εϋημερία με την δημιουργία και έμπέδωση τών άρχών της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ίσομερους κατανόμης τών βαρών.

Έτσι πέραν τών άλλων θετικών συναισθημάτων, όπως του άισθήματος άξιοπρεπείας, άλληλεγγύης, καρτερίας και συμμετοχής, ή έμπέδωση τών όποιων είναι άναγκαία για την έπίτευξη τών άπωτέρων σκοπών της κυβερνητικής πολιτικής, ή ένότητα και ή συνεργασία του λαού άποτελούν άπαραίτητη προϋπόθεση για την έπιτυχία αυτής της πολιτικής και κατ' έπέκταση του άγώνα για έπιβίωση και δικαίωση.

Για τρίτο χρόνο, όπως τόνησε και ο Ύπουργός Οικονομικών, ή κυβέρνηση χαράσσει οικονομική πολιτική υπό συνθήκες κατοχής και με 200 χιλιάδες πρόσφυγες στον υπόλοιπο χώρο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στις συνθήκες αυτές ή ένότητα και ή συνεργασία σημαίνουν κάτι πολύ περισσότερο από την ψηφο μας ή τά ψηφίσματα συμπαραστάσεως. Σημαίνουν ύπεύθυνη σκέψη, θυσίες, παραμέριση του άτομικού συμφέροντος, αποφασιστικότητα και πίστη στην ήγεσία. Με αυτά τά δεδομένα ή οικονομική πρόοδος του τόπου μπορεί νά μεταβληθι σε βασικό παράγοντα του άγώνα για έπιβίωση και δικαίωση και όχι σε άυτοσκοπό. Εύχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο άξιότιμος Βουλευτής κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, Έντιμοι κ.κ. Βουλευταί,

Θά άρχίσω την όμιλία μου πάνω στους Προϋπολογισμούς του 1977, με ένα άπόσπασμα της όμιλίας του Έντιμου Ύπουργού Οικονομικών. Στο

3ον κεφάλαιον τῆς ὁμιλίας του καὶ στὸ ὑποκεφάλαιον μὲ τὸν τίτλον «Κοινωνικὴ Πολιτικὴ» ὁ κ. Ὑπουργὸς μᾶς εἶπε ὅτι «ὡς ἀποτέλεσμα τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς ἢ κατανομῆ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀνετράπη». Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν ὑπάρχει μέλος τοῦ Σώματος πού νά διαφωνῇ μὲ τὴν διαπίστωσιν αὐτὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Καὶ ἐάν τὴν ἀναφέρω δὲν εἶναι γιατί διαφωνῶ ἀλλὰ γιὰ νὰ ὑπογραμμίσω τὴν σημασίαν τῆς καὶ νὰ ὑποδείξω μιὰν ἀδυναμίαν πού ὑπάρχει στὴ σχετικὴ παράγραφο τῆς ὁμιλίας.

Ἄνετράπη ἢ κατανομῆ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἐννοεῖ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὴν κατανομὴν πού ὑπῆρχε κατὰ τὸ 1973 καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνο τοῦ 1974. Θὰ σᾶς ὑπενθυμίσω, κύριοι ὅτι ἐκεῖνη ἢ κατανομῆ τοῦ 1973 καὶ τοῦ α' ἔξαμηνου τοῦ 1974 κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς μας ἦταν ἢ καλύτερη πού εἶχαμε στὰ τελευταῖα 15 χρόνια, δηλ. ἢ καλύτερη πού εἶχαμε ποτέ, ὅμως, δὲν ἱκανοποιῶσε τὴν ἐργατικὴ τάξιν καὶ τὸ συνδικαλιστικὸ τῆς κίνημα. Παρ' ὅλον ὅτι τὰ τελευταῖα πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ χρόνια χάρις στοὺς ἀγῶνες τῶν ἐργατοῦπαλλήλων καὶ βέβαια καὶ στὴν πολιτικὴ τῆς Δημοκρατίας εἶχε σημειωθῆ μιὰ βελτίωσις, ἢ κατανομῆ δὲν ἐθεωρεῖτο δίκαιη. Καὶ θὰ σᾶς θυμίσω ὅτι τὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα τῶν ἐργατοῦπαλλήλων εἶχε σὰν κεντρικὸ σύνθημα τῶν κοινωνικῶν καὶ ἄλλων ἀγῶνων του τὴν δικαιότερη κατανομῆ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ἄλλὰ ἄς δοῦμε τὴν ἀδυναμία πού ὑπάρχει στὴν σχετικὴ παράγραφο τῆς ὁμιλίας. Ἄνετράπη ἢ κατανομῆ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ναί, ἀλλὰ ὑπὲρ ποίων καὶ ἐναντίον ποίων ἀνετράπη; Ποιοὶ εἶναι πού σὰν ἀποτέλεσμα τῆς εἰσβολῆς καὶ εἰς ἀπόλυτους καὶ εἰς σχετικοὺς ἀριθμοὺς παίρνουν τώρα λιγώτερα; Ποιοὶ παίρνουν περισσότερα; Ἐμεῖς δὲν ζητοῦμε νὰ δοθῇ αὐτὴ ἢ ἀπάντησις μὲ σκοπὸν νὰ ὀξύνουμε ταξικὰ συγκρούσεις. Ἐκάμαμε πολλές φορές καθαρὸν ὅτι μέσα στίς συνθήκες πού περνᾷ ἢ Κύπρος σήμερα μὲ τὰς δυνάμεις τοῦ Ἀττίλα 500 μέτρα μακρὰ ἀπὸ τὸ κτίριον τῆς Βουλῆς, κάμνουμε ὅ,τι περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι μας γιὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἢ ὀξυνση τῆς ταξικῆς πάλης. Ζητοῦμε νὰ δοθῇ αὐτὴ ἢ ἀπάντησις, διότι μόνον ὅταν δοθῇ, θὰ εἶναι δυνατόν νὰ διαγραφῇ καὶ νὰ προγραμματισθῇ μιὰ κοινωνικὴ πολιτικὴ πού θὰ τείνῃ πράγματι στὴν δικαιότερη κατανομῆ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Σᾶς ἐμίλησα πρὶν λίγο γιὰ τὴν κατανομῆ τοῦ 1973 καὶ τοῦ 1974 καὶ τὴν περιέγραψα σὰν τὴν καλύτερη κατανομῆ πού εἶχαμε ποτέ. Ποιοὶ εἶναι οἱ ἀριθμοὶ τῆς κατανομῆς ἐκεῖνης; Ξέρουμε ὅτι οἱ κυβερνητικὲς ἐκτιμήσεις γιὰ τὸ 1973 ἀνέβαζαν τὸ μερίδιον τῆς ἐργατοῦπαλληλικῆς τάξεως ἀπὸ τὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα στὸ 41%. Τὴν ἴδια περίοδο τὸ μερίδιον τῶν κερδῶν τῆς ἐργοδοσίας ἦταν 38% καὶ τὸ μερίδιον τῶν εἰσοδημάτων τῶν αὐτοεργοδοτούμενων 21%. Εἶναι αὐτὴ ἢ κατανομῆ πού ἀνετράπη. Καὶ οἱ ἐκτιμήσεις τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος εἶναι ὅτι σήμερα τὸ μερίδιον τῆς ἐργατοῦπαλληλικῆς τάξεως ἔχει πέσει ἀπὸ τὸ 41% στὸ 33% τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἓνα ἐπίπεδον ἀπαράδεκτα χαμηλόν.

Τί πρέπει νὰ γίνῃ; Πρῶτα πρέπει νὰ κοιτάξουμε νὰ ἐξουδετερώσουμε τοὺς παράγοντες πού μὲ τὴν συνεχιζόμενὴν ἐπίδραση τους κάμνουν καὶ θὰ συνεχίσουν νὰ κάμνουν ἀκόμα πιὸ ἀδίκην τὴν κατανομῆ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ὁ ἰσχυρότερος ἀπὸ τοὺς παράγοντες αὐτοὺς εἶναι ἢ συνεχὴς ἄνοδος τῶν τιμῶν. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μὲ κάποιον τρόπον ἐπισημαίνει τὸν ἀρνητικὸν αὐτὸν παράγοντα. Στὴν ἐκθεσὴ τῆς τονίζει ὅτι «ὅπως ἰδιαίτερος, πρέπει νὰ προσεχθῇ ἢ διατήρησις σχετικῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν πρὸς ἀποτροπὴν πληθωριστικῶν τάσεων οὕτως ὥστε οὔτε ἢ ἐπιτευχθεῖσα ἀνάκαμψις νὰ τεθῇ ἐν κινδύνῳ οὔτε ἢ δικαίᾳ κατανομῆ τοῦ εἰσοδήματος νὰ ἐπηρεασθῇ δυσμενῶς».

Νὰ προσεχθῇ ἢ σχετικὴ σταθερότητα τῶν τιμῶν. Αὐτὴ εἶναι μιὰ πολὺ ὀρθὴ καὶ στὴν ὥρα τῆς εἰσήγησις. Ἄλλὰ ἢ διατήρησις τῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν δὲν εἶναι κάτι πού ἐξαρτᾶται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τὸ χέρι μας, ἀπὸ τὰ δικά μας οἰκονομικὰ καὶ ἄλλα μέτρα. Ὁ πληθωρισμὸς εἶναι στὸ

μεγαλύτερο μέρος του εισαγόμενος και όλα τα σημάδια των καιρών δείχνουν ότι το 1977 θα έχουμε πληθωρισμόν μεγαλύτερου ύψους από εκείνον που είχαμε το 1976. Είναι κατά συνέπειαν βέβαιον ότι η κατανομή του εθνικού εισοδήματος θα επηρεασθῆ δυσμενῶς κατά τὴν διάρκειαν τοῦ 1977. Θὰ γίνῃ μὲ ἄλλα λόγια περισσότερο ἀδικη, ἢ ἂν εἶναι ἡ ἀπαιτήση μερικῶν νὰ χρησιμοποιήσω μαλακώτερην ἔκφραση, θὰ γίνῃ λιγώτερον δίκαιη. Θὰ γίνῃ λιγώτερον δίκαιη, ἢ περισσότερο ἀδικη, ἂν δὲν φροντίσωμε νὰ ἐξουδετερώσωμε αὐτὸν τὸν ἀρνητικὸν παράγοντα πού ἐπιδοᾷ δυσμενῶς στὴν κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος.

Ἀγαπητοὶ κύριοι, δὲν ξέρω νὰ ὑπάρχῃ ἄλλος τρόπος ἐξουδετέρωσης αὐτοῦ τοῦ ἀρνητικοῦ παράγοντα, τοῦ παράγοντα «πληθωρισμός» ὅταν αὐτός εἶναι εισαγόμενος, ἀπὸ τὴν μέθοδο τῆς τιμαριθμικῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων. Ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ συστήματος αὐτοῦ καθυστερεῖ. Καὶ καθυστερεῖ κατὰ τὴν γνώμην μας ἀδικαιολόγητα. Καὶ θὰ ἤθελα καὶ ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς νὰ πρᾶξει καὶ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ τὸν ἐργοδοτικὸν κόσμον ὅτι αὐτὴ ἡ σκόπιμη καθυστέρηση δὲν ἐξυπηρετεῖ τὴν ὑπόθεσιν τῆς βιομηχανικῆς γαλήνης γιὰ τὴν ὁποίαν ἐμίλησε ὁ ἐντιμὸς Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν καὶ γιὰ τὴν ὁποίαν καὶ μερικοὶ συνάδελφοι ἐδῶ ἐμίλησαν, ὅτι ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τοὺς «ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς καὶ στόχους» τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Ἡ βιομηχανικὴ γαλήνη θὰ ὑπονομευθῆ — καὶ αὐτὸ εἶναι καλὰ νὰ τὸ ξέρουμε — ἂν ἀφήσωμε τὸν ἀρνητικὸν παράγοντα τοῦ πληθωρισμοῦ, τοῦ εισαγομένου κυρίως πληθωρισμοῦ, νὰ ἐπιδρᾷ δυσμενῶς καὶ νὰ κάμνῃ περισσότερο ἀδικη τὴν κατανομήν τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὸ πῶς θὰ ἐξουδετερώσωμε τοὺς ἀρνητικοὺς παράγοντες πού ἐπιδρῶν δυσμενῶς στὴν κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος. Εἶναι καὶ τὸ πῶς ἡ κατανομή θὰ γίνῃ δικαιότερη. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ — καὶ αὐτὸ εἶναι εἰς πίστιν τῆς — ἐπεκτείνεται καὶ σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἡ Ἐπιτροπὴ στὴν ἔκθεσιν τῆς στὴν σελ. 14, παράγραφος 9, γράφει : «Ἡ υἱοθέτησις μιᾶς ὀρθῆς πολιτικῆς ἐπὶ τῆς δικαιότερας κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος ἐπιβάλλεται ὅσον ποτὲ ἄλλοτε. Θέσις τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅπως ἡ Κυβέρνησις υἱοθετήσῃ τοιαῦτα μέτρα διὰ τὴν πλήρη καὶ παραγωγικὴν ἀπασχόλησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τὴν ἐπέκτασιν καὶ αὔξησιν τῶν κοινωνικῶν παροχῶν, τὴν ἐνίσχυσιν τῶν διαφορῶν προγραμμάτων κοινωνικῆς καὶ ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως. Ἐλπίζεται — λέγει ἡ Ἐπιτροπὴ — ὅτι ἡ προσπάθεια βελτιώσεως τῶν κοινωνικῶν παροχῶν θὰ παρακολουθῆ τὴν ἀνοδικὴν πορείαν τῆς οἰκονομίας καὶ ὅτι ἡ βελτίωσις τῶν κοινωνικῶν παροχῶν θὰ ἐντάσσεται ἐντὸς τῶν τοιούτων πλαισίων καὶ θὰ συνάδῃ πρὸς τὴν τοιαύτην ἀνοδικὴν πορείαν...».

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνοῦμεν ὅτι ἡ δικαιότερη κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος ἀπαιτεῖ κάθε φορὰν καὶ μιὰ συγκεκριμένην κοινωνικὴν πολιτικὴν, μιὰν πολιτικὴν πού τὰ ὠφελήματα πού θὰ παρέχῃ θὰ παρακολουθοῦν καὶ θὰ συνάδουν πρὸς τὴν ἀνοδικὴν πορείαν τῆς οἰκονομίας. Τί σημαίνει αὐτὸ τὸ «νὰ παρακολουθοῦν καὶ νὰ συνάδουν πρὸς τὴν ἀνοδικὴν πορείαν τῆς οἰκονομίας»; Εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἀντιλαμβάνονται σωστὰ αὐτὸ πού ἔγραψαν, καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ διαβάσῃ σωστὰ αὐτὸ πού γράφτηκε.

Θὰ πιάσω δυὸ μόνον παραδείγματα. Τὸ ἓνα εἶναι τὸ παράδειγμα τῶν Κοινωνικῶν μας Ἀσφαλίσεων. Οἱ Κοινωνικὲς μας Ἀσφαλίσεις ἐπλήγησαν ἀπὸ τὴν θύελλα τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς. Ἦδη καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1974 ἔγινε ἡ διαπίστωση ὅτι οἱ τομεῖς τῶν συντάξεων καὶ τῶν ἀνεργιακῶν ἐπιδομάτων δὲν βρισκόντουσαν σὲ ἀντιστοιχία μὲ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδο τοῦ τόπου. Ἡ μεταϊουλιανὴ κατάστασις ἐμεγάλωσε τὸ χάσμα. Εἶναι γι' αὐτὸ πού ἐπαναλαμβάνω παλαιότερη — πρὸ ὀλίγων μηνῶν — εἰσήγησις μας ὅπως πρὶν ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 1977 ἡ Βουλὴ ζητήσῃ νὰ ἐνημερωθῇ πᾶν ὁ αὐτὸ τὸ πολὺ σοβαρὸ θέμα καὶ νὰ συζητήσῃ τὴν βελτίωσιν τῶν παρεχομένων συντάξεων καὶ ὠφε-

λημάτων, κυρίως όμως των παρεχομένων συντάξεων, για να είναι βεβαία ότι οι συντάξεις παρακολουθούν και συνάδουν προς την σημειουμένην οικονομικήν ανάπτυξιν του τόπου.

Το δεύτερο παράδειγμά μου είναι σχετικό με το Έθνικό Σχέδιο Υγείας ή όπως άλλως πως συνηθίζουμε να το λέμε το Σχέδιον για την δωρεάν ιατροφαρμακευτικήν περίθαλψη.

Έχω την γνώμην, κ. Πρόεδρε και κύριοι Βουλευτές, ότι το σημερινόν σύστημα της «παροχής δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως προς τους έκτοπισθέντας και άπορους και τας χαμηλάς εισοδηματικάς τάξεις», το όποιον σύστημα κατά την δήλωσιν του κ. Υπουργού «θα εξακολουθήση να άποτελή την βάση της λειτουργίας των Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας...», αυτό το σύστημα, κάθε άλλο παρά παρακολουθεί και συνάδει προς την ανάπτυξιν της οικονομίας του τόπου.

Δέν ισχυρίζομαι ότι είναι δυνατόν με τις συνθήκες που έχουμε σήμερα να συζητήση κανείς και να ζητήση την επίσπευση της εισαγωγής ενός Έθνικού Σχεδίου Υγείας. Θέλω όμως να διατυπώσω εδώ τους φόβους μας ότι παρατηρείται μιá τάση να λησμονηθούν ύποσχέσεις που έδόθησαν για την εισαγωγήν ενός τέτοιου Σχεδίου. Και θέλω να ύπογραμμίσω την σχετικήν με το θέμα αυτό παράγραφον της Έπιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Η Έπιτροπή λέγει ότι «παρ' όλον ότι αι σημεριναι οικονομικαι δυνατότητες του κράτους... δέν έπιτρέπουν την εντός συντόμου χρονικού διαστήματος ίκανοποίησιν του από πολλού έκκρεμοῦντος καθολικού αίτήματος της δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως,... αι προκαταρκτικαι μελέται διά την εισαγωγήν ενός τοιούτου σχεδίου πρέπει να συνεχισθούν και να συμπληρωθούν...».

Θά έπρόσθετα, κ. Πρόεδρε, ότι ή δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη πρέπει να παρέχεται στους πολίτες όχι διότι είναι άποροι ούτε όταν είναι άποροι, αλλά να παρέχεται στους πολίτες σαν άναφαίρετο κοινωνικό και δημοκρατικό τους δικαίωμα.

Είπα, κ. Πρόεδρε, ότι συμφωνώ πως ή βελτίωση της κατανομής του έθνικού εισοδήματος έπιτυγχάνεται με την προώθηση μιáς όρθης και σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής. Σ' αυτό συμφωνούμε και με τον κ. Υπουργόν και με την Κοινοβουλευτικήν Έπιτροπήν. Άλλά, και ή πληρέστερη και ή πιό σύγχρονη κοινωνική πολιτική δέν είναι άρκετή να συμπληρώση τον κύκλο των άπαραιτήτων μέτρων για την δικαιότερη κατανομή του έθνικού εισοδήματος. Στα μέτρα που είναι άπαραίτητα ύπάρχει ένας κρίκος που όταν άπουσιάζη, ή κατανομή του έθνικού εισοδήματος δέν μπορεί να είναι δικαιοη. Ο κρίκος αυτός είναι ο κρίκος των μισθών και των ήμερομισθίων. Είναι οι μισθοί και τα ήμερομισθια που άποτελούν την βάση, ή πιό σωστά τον κύριο κορμό του μεριδίου της έργατοϋπαλληλικής τάξης από το έθνικό εισόδημα.

Θέλουμε να βελτιώσουμε την κατανομή του έθνικού εισοδήματος; Πρέπει να βελτιώνουμε το επίπεδο των μισθών και των ήμερομισθίων. Δέν εισηγοῦμαι, κ. Πρόεδρε, μάν άσυνάρτητην αύξηση μισθών και ήμερομισθίων. Συμφωνώ με τον κ. Υπουργόν στην σελ. 35 της όμιλίας του ότι πρέπει να λαμβάνωνται ύπ' όψιν τα οικονομικά δεδομένα και αι δυνατότητες της οικονομίας, τα σοβαρά προβλήματα που άντιμετωπίζει ακόμα ή **οικονομία**, και ή σημερινή πραγματικότητα. Συμφωνώ ότι τα αίτήματα πρέπει να περιορίζωνται μέσα σε λογικά πλαίσια.

Έκείνο που θέλω να ύπογραμμίσω για να προσεχτή από τους ύπευθύνους είναι το έξης : Ήταν όρθόν, επαναλαμβάνω, ήταν όρθόν, στους πρώτους 12, τους πρώτους 18 μήνες της συμφοράς, ή προσπάθεια για την συγκράτηση της οικονομίας στο χείλος του κρημνού, ο άγώνας για την έπιβίωση

και τα πρώτα βήματα της επαναδραστηριοποίησης, να στηριχθούν και στές θυσίες της εργατικής τάξης; Ήταν όρθόν; Και οι θυσίες έγιναν και έγιναν μάλιστα έθελοντικά πριν ακόμα ζητηθούν είτε από το κράτος είτε από την οργανωμένη εργοδοσίαν. Ξέρω πολύ καλά ότι το εργατικόν κίνημα του τόπου δεν έμετάνοιωσε για τις θυσίες που έδωσε. Θα είναι όμως λάθος, πολύ σοβαρό λάθος, την αναστηλωμένην οικονομίαν μας να την μετατρέψουμε σε οικονομία που θα στηρίζεται στο χαμηλό βιοτικό επίπεδο των μισθοσυντηρητών. Τέτοια οικονομία δεν θα είναι υγιής οικονομία. Θα έλεγα μάλιστα ότι αυτή τούτη ή αναστήλωση της οικονομίας θα καθυστερή έφ' όσον καθυστερεί ή βελτίωσις του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων. Είναι χαρακτηριστικόν αυτό που πολύ όρθά γράφει ή Έπιτροπή στην έκθεση της, στην σελ. 12, παρ. 5, ότι «ή επαναδραστηριοποιήσις δεν υπήρξεν ή αναμενομένη εις μερικούς τομείς και τούτο οφείλεται εις πολλούς και καλώς γνωστούς λόγους, αντικειμενικούς ή υποκειμενικούς, έξωγενείς και έσωγενείς, εν οίς τó αίσθημα πολιτικής άνασφαλείας... οί μειωθέντες πόροι και ή μειωθείσα άγοραστική δύναμις του λαού...».

“Αν, αγαπητοί κύριοι, ή μειωθείσα άγοραστική δύναμις του λαού είναι ένας από τους λόγους για τους όποιους ή επαναδραστηριοποιήσις σε μερικούς τομείς έκοψε πίσω, αυτοί που εισηγούνται να συνεχισθ ή συμπίεση των εισοδημάτων των εργατοϋπαλλήλων δεν συμβάλλουν στην επιτάχυνση των ρυθμών της επαναδραστηριοποίησης.

Κύριε Πρόεδρε, άσχολήθηκα, όπως θα έπροσέξατε, στην όμιλίαν μου με το θέμα της δικαιότερης κατανομής του έθνικου εισοδήματος.

Υπάρχει μιá πτυχή αυτού του θέματος που θα την θίξω σάν κατακλείδα.

Εμίλησα για την δικαιότερη κατανομή του έθνικου εισοδήματος ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές τάξεις του λαού μας. Υπάρχει όμως και ή κατανομή ανάμεσα στις δυό κοινότητες. Την Έλληνοκυπριακή και την Τουρκοκυπριακή. Δεν υπάρχει ούτε ή ελάχιστη άμφιβολία ότι αν επιτευχθ ή κάποια λύσις, μετά ένα χρόνο μετά δύο, λύση άποδεκτή, όπως την θέλει και όπως συμφέρει στον λαό μας, θα βρεθούμε μπροστά στην έξις κατάσταση: Θα έχουμε μιá Έλληνοκυπριακή κοινότητα με ένα μέσον όρον βιοτικού επιπέδου ψηλότερο, θάλεγα πολύ ψηλότερο από τον μέσον όρον του βιοτικού επιπέδου της Τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Υπάρχουν γι' αυτό οί λόγοι. Μερικοί άνάγονται χρονικά στην εποχή της άποικιοκρατίας και την ευθύνη γι' αυτούς την φέρει το άποικιακό καθεστώς που κράτησε γενικά το βιοτικό επίπεδο του λαού μας χαμηλό. Άλλοι λόγοι πρέπει να άναζητηθούν στην πολιτική άνωμαλία και ιδιαίτερα στην πολιτική του οικονομικού ΤΑΧΙΜ που επέβαλε ή Τουρκοκυπριακή ήγεσία. Τέλος είναι ο πόλεμος και ή εισβολή που έκτύπησε το βιοτικό επίπεδο των Τουρκοκυπρίων το ίδιο και χειρότερα από όσον έκτύπησε το βιοτικόν επίπεδον των Έλληνοκυπρίων.

Ποιό θα είναι το καθήκο μας μετά την λύση;

Το καθήκο μας, έννώ το καθήκο της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας θα είναι πώς θα έξαλείψη στο πιό σύντομο χρονικό διάστημα και με σύστημα και πρόγραμμα την διαφορά που θα ύπάρχη. Πώς θα κάμουμε δίκαιη, δικαιότερη κατανομή του έθνικου εισοδήματος ανάμεσα στους εργαζομένους των δύο κοινοτήτων. Άποδίδω πολύ μεγάλη σημασία σ' αυτό το καθήκο.

Μιá νύξη γι' αυτό γίνεται στην έκθεση της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής. Στην σελ. 11, στο τέλος της παραγράφου 2, τονίζεται και παραθέτω «ή ανάγκη ένοποιήσεως του χώρου ώστε οι δύο κοινότητες να συντονί-

Ζουν εντός τῶν πλαισίων μιᾶς ἐνιαίας οἰκονομίας τὰς προσπάθειας καὶ τοὺς πόρους των πρὸς παράλληλον βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἀμφοτέρων.» Καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ συνεχίζει : «Τοιαῦται διευθετήσεις οὐχὶ μόνον δὲν σημαίνουν οἰκονομικὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς μιᾶς κοινότητος ἀπὸ τῆν ἄλλην ἢ τῆν οἰκονομικὴν ὑποδούλωσιν τῆς μιᾶς εἰς τῆν ἄλλην, ἀλλὰ ἀντιθέτως θέτουν τὰ ἰσχυρὰ θεμέλια ὥστε αἱ ἀδυναμίαι τῆς μιᾶς νὰ ἐνισχύωνται ἀπὸ τῆν ἄλλην ἵνα καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐξομοίωσις καὶ ἡ παράλληλος ἀνοδος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἀμφοτέρων.»

Κύριε Πρόεδρε.

Νὰ μία προσέγγισις ἐνὸς σοβαροῦ προβλήματος ποῦ εἶναι ὄχι μόνον ὀρθή, ὄχι μόνον δημοκρατικὴ ἀλλὰ καὶ πατριωτικὴ.

Νὰ μία προσέγγισις ποῦ ἂν υἱοθετηθῆ καὶ γίνῃ πολιτικὴ τοῦ αὐριανοῦ ἀνεξάρτητου, κυρίαρχου, ἀδέσμευτου καὶ ἐδαφικὰ ἀκέραιου κράτους, θὰ ἀποτελέσῃ τὰ γερά θεμέλια αὐτοῦ τοῦ κράτους.

Αὐτὰ κύριε Πρόεδρε, καὶ σὰς εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς κ. Σταῦρος Ποσκώτης.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι Βουλευταὶ.

Συζητοῦμε σήμερα τοὺς δύο Κρατικούς Προϋπολογισμοὺς καὶ σχολιάζουμε τὰ ἐπιτεύγματα, τὰς παραλείψεις ἢ καὶ τὰ λάθη ἀκόμη τῆς Κυβερνήσεως μας, κάτω ἀπὸ συνθήκες πολιτικὲς καὶ οἰκονομικὲς ἰδιαίτερα δύσκολες.

Ἦτοτε ἀπὸ μιᾶς κατάπτυστης προδοσίας ἓνα μεγάλο τμήμα τῶν ἐδαφῶν μας κατακτήθηκε ἀπὸ ἓνα ἄγριο εἰσβολέα, ἡ οἰκονομία μας ἐδέχθη πληγὴν καταθλιπτικὴν καὶ ὁ πληθυσμὸς μας, σ' ἓνα μεγάλο μέρος του, ζῆ πρόσφυγας στὴν ἴδια του τῆν Πατρίδα.

Εἶναι φυσικὸ ἡ ὅλη οἰκονομικὴ πολιτικὴ καὶ οἱ στόχοι μας νὰ εἶναι ἐντεταγμένοι στὰ πλαίσια τοῦ ἀγῶνα ἐπιβίωσης τοῦ λαοῦ μας.

Κριτήριον τῶν πρωτοβουλιῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων μας εἶναι πάντα ἡ ἀποτελεσματικὴ διεξαγωγὴ τοῦ μακροχρόνιου ἀγῶνα μας γιὰ ἀπελευθέρωση.

Δὲν ἔχουμε μπροστὰ μας τοὺς Κρατικούς Προϋπολογισμοὺς μιᾶς εἰρηνικῆς περιόδου, ἀλλὰ τὰ προγράμματα ἀναστηλώσεως τῆς οἰκονομίας μας καὶ ἐπουλώσεως τῶν πληγῶν μας, γιὰ τὴν καλύτερην διεξαγωγὴν ἐνὸς ἀγῶνα ζωῆς καὶ θανάτου, μὲ προοπτικὴν τὴν ἐπιβίωσιν μας καὶ τὴν ἀντοχὴν μας ὡς τὴν δικαίωσιν.

Αὐτὰ εἶναι τὰ πραγματικὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα εἴμαστε ὑποχρεωμένοι ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ τοποθετήσουμε τὴν ἐξέτασιν καὶ μελέτην τῶν Προϋπολογισμῶν ποῦ ἔχουμε μπροστὰ μας σήμερα.

Προτοῦ ὅμως ἀναφερθῶ ἢ σχολιάσω ὅ,τιδήποτε σὲ σχέση μὲ τοὺς ὑπὸ συζήτησιν δύο Κρατικούς Προϋπολογισμοὺς, νοιώθω σὰν χρέος μου νὰ ὑπογραμμίσω τὰ ἀκόλουθα :

Ὁρθότατα ἡ Ἐπιτροπὴ Προϋπολογισμοῦ στὴν διεξοδικὴ Ἐκθεσὴ τῆς, σχολιάζει τὴν παρατυπίαν τῆς Κυβερνήσεως, ποῦ ἐξακολουθεῖ, παρὰ τὴν σχετικὴ πρόνοιαν τοῦ Συντάγματος, νὰ καταθέτῃ εἰς τὴν Βουλὴν τοὺς Προϋπολογισμοὺς, μὲ καθυστέρησιν δύο ἢ τριῶν μηνῶν, πρᾶγμα ποῦ συμ-

πιέζει σε μεγάλο βαθμό τα χρονικά περιθώρια για μια πλήρη και με άνεση χρόνο εξέταση και μελέτης τους από την αρμόδια Έπιτροπή και κατ' επέκταση από την Βουλή, τα κόμματα και τους Βουλευτές.

Η παρατυπία αυτή δυστυχώς είναι επί χρόνια τώρα επαναλαμβανομένη παράλειψις του Υπουργείου ή της αρμόδιας Υπηρεσίας, να συμμορφωθῆ πρὸς τὴν ὀρθὴ καὶ νόμιμη διαδικασία καταθέσεως τῶν Προϋπολογισμῶν εἰς τὴν Βουλή, καὶ δυστυχῶς ἔχει ἀπὸ χρόνια καθιερωθῆ ὡς παγία πλέον τακτικὴ τῶν ἀρμοδίων.

Λυπούμεθα νὰ παρατηρήσουμε πὼς ἡ κατάσταση αὐτὴ συνεχίζεται χωρὶς καμμιά ἀλλαγὴ, καὶ πραγματικὰ διερωτώμαστε τί ἄρα γε νὰ συμβαίνει ὡστε ἡ Κυβέρνηση ἢ ἡ ἀρμοδία Υπηρεσία ἢ τὸ Υπουργεῖο, νὰ κωφεύουν ἐπὶ τόσα χρόνια στὴν σχετικὴ εἰσήγησις γιὰ σεβασμὸ τῶν συνταγματικῶν προνοιῶν, καὶ νὰ μὴ δίδουν καμμιά σημασίαν σὲ μιὰ τόσο σοβαρὴ παρατήρησις τῆς Βουλῆς, πού ψέγει μιὰ παρατυπία πού οὐσιαστικὰ θέτει ἐμπόδια στὸ δικαίωμά της γιὰ Κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχον.

Φέτος ἡ τακτικὴ αὐτὴ ὠδήγησε τὰ πράγματα στὸ σημεῖο νὰ ἔχουμε στὰ χέρια μας λίγες μόνο μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν σημερινὴν συνεδρία συζήτησις καὶ ἔγκρισις τῶν δύο Προϋπολογισμῶν τὴν Ἐκθεσὴ τῆς ἀρμόδιας Ἐπιτροπῆς, καὶ νὰ ἀκούσουμε τὴν ἀνάλυσιν αὐτὴν ἀπὸ τὸν κ. Υπουργὸν μόνο δύο εἰκοσιτετράωρα προτοῦ κληθούμε νὰ τοὺς συζητήσουμε καὶ νὰ τοὺς ἐγκρίνουμε.

Εἰσηγούμεθα ἡ Βουλή νὰ μὴ ἀρκεσθῆ στὴν ἀπλὴ μνεῖα τοῦ γεγονότος στὴν Ἐκθεσὴ τῆς ἀρμόδιας Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ σὲ κατάλληλο χρόνο, νὰ προβῆ στὰ ἐνδεδειγμένα διαβήματα γιὰ νὰ τεθῆ τέρμα σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση πραγμάτων καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους νὰ τηρῆται καὶ ἡ νόμιμη διαδικασία καταθέσεως τῶν Προϋπολογισμῶν μέσα στὰ χρονικὰ πλαίσια πού καθορίζει τὸ Σύνταγμα, γιὰ νὰ μπορῆ ἡ Βουλή ἀπρόσκοπτα νὰ ἐπιτελῆ τὸ ἔργο της.

Τὰ Νομοσχέδια τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, εἶναι τὰ πιὸ σοβαρὰ καὶ σημαντικὰ Νομοσχέδια πού κάθε χρόνο καλεῖται νὰ ἐξετάσῃ καὶ μελετήσῃ ἡ Βουλή, καὶ εἶναι αὐτονόητο πὼς ἀνάλογα σοβαρὴν ῥέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ μελέτη αὐτῶν ἀπὸ τὴν Βουλή. Καὶ βέβαια κανένας δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα, εἴτε Υπουργεῖο εἴτε Υπηρεσία, μὲ ὅποιανδήποτε πράξιν αὐτοῦ ἢ παράλειψιν αὐτοῦ, νὰ ἐμποδίσῃ ἢ δυσκολεύῃ τὴν Βουλήν στὸ βασικὸ ἔργο αὐτῆς τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς νομοθέτησις.

Πάνω στὴν γενικώτερη οικονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως πού σ' ἓνα βαθμὸ ἀντικατοπτρίζεται στὸ περιεχόμενον τῶν δύο ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμῶν καὶ τῶν οικονομικῶν δεδομένων καὶ προοπτικῶν γενικὰ ἔχει ἤδη ἀναφερθῆ ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, καὶ βέβαια οἱ θέσεις αὐτοῦ εἶναι καὶ θέσεις μας.

Προσωπικὰ δὲν ἔχω τὴν πρόθεσιν νὰ σχολιάσω στὴν λεπτομέρεια καὶ στὸ σύνολο τοὺς τοὺς Προϋπολογισμοὺς. Ἀντίθετα θὰ ἐντοπίσω τὸ ἐνδιαφέρον μου μόνον σὲ μικρὸ ἀριθμὸ ἐπιλεγμένων θεμάτων πού προκύπτουν ἀπὸ τὴν μελέτη αὐτῶν καὶ θὰ ἐκφράσω ἀπόψεις καὶ θὰ διατυπώσω παρατηρήσεις πάνω σ' αὐτά, γιὰτὶ πιστεύω πὼς ἡ ἐπισημάνσιν αὐτῶν καὶ ὁ σχολιασμὸς αὐτῶν ἐξυπηρετοῦν τὸν σκοπὸν.

Χωρὶς βέβαια νὰ ἀποκλείω σ' αὐτὴ τὴν προσπάθειά μου καὶ τὸν σχολιασμὸ γενικωτέρων θεμάτων, εἶναι αὐτονόητο πὼς ἡ ὀπτικὴ γωνία ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ τὰ ἐξετάσω θὰ εἶναι κυρίως ἡ σχέση αὐτῶν μὲ τὴν ἰδιαίτην περιφέρειάν μου, τὴν Λάρινα.

Πιστεύοντας πώς ή Γεωργία και ή Κτηνοτροφία εύρισκονται, και πρέπει να εύρισκωνται, στο επίκεντρο του Κυβερνητικού ενδιαφέροντος, γιατί αποτελούν βασικό συντελεστή της οικονομίας μας, θα δώσω προτεραιότητα στον τομέα τουτο, κατά την επιλογή θεμάτων προς σχολιασμό. Το γεγονός ότι συγκριτικά με άλλα κονδύλια δαπανών, τα κονδύλια που αναφέρονται στην γεωργία, στην κτηνοτροφία και την ύδατική ανάπτυξη, είναι τα μεγαλύτερα στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς, αποτελεί ασφαλές μέτρο για να μετρήσουμε το Κυβερνητικόν ενδιαφέρον για τους τομείς αυτούς και την ανάπτυξη τους.

Μας ικανοποιεί ή πληροφορία που μας παρέχεται από την Έκθεση της αρμόδιας Έπιτροπής, ότι μέσα στον χρόνο που διανύουμε θα τεθί σε λειτουργία το Γενικό Σχέδιο Ασφαλίσεως των Γεωργικών Προϊόντων, γιατί πραγματικά ο γεωργός ταλαιπωρείται σε μεγάλο βαθμό από την απουσία ενός τέτοιου Σχεδίου, και γιατί ή ασφάλιση των προϊόντων του είναι παλαιόν, παλαιότατον, αίτημα του, ή δε αποδοχή του θα είναι μιá σημαντική αγροτική κατάρτιση που θα του δημιουργήση αίσθημα ασφαλείας και σταθερότητας.

Και προς μιá άλλη κατεύθυνση θα χαιρετίζαμε σάν επιβεβλημένη την πρωτοβουλία του Κράτους, στην προσπάθεια ύλοποίησης της φιλαγροτικής πολιτικής του.

Είναι κοινό μυστικό τό πόσο ταλαιπωρείται και ζημιούται ο γεωργός από την άσудоσία που ύπάρχει σήμερα στες τιμές των γεωργικών μηχανημάτων, έξαρτημάτων και φαρμάκων και προβάλλει επιτακτική ή ανάγκη Κυβερνητικού έλέγχου για να προστατευθί από την απaráδεκτη έκμετάλλευση και αυτό και οι τιμές των προϊόντων του. Τό ανεξέλεγκτο ύψος των τιμών των ειδών αυτών, βασικών συντελεστών και παραγόντων της παραγωγής του, έχει δυσμενέστατες επιπτώσεις στα εισοδήματά του, και γενικώτερα στην οικονομία του τόπου. Αναμένουμε και προσδοκούμε, ειδικά κάτω από τες σημερινές δύσκολες συνθήκες που περνούμε, να επέμβη προστατευτικά τό Κράτος, έκδηλούμενο άμεσα και ούσιαστικά με συγκεκριμένα μέτρα. Επίσης, χωρίς να ύποτιμούμε την πολύτιμη προσφορά και τό έργο των γεωργικών και κτηνοτροφικών ύπηρεσιών της Κυβερνήσεως, επισημαίνουμε την ανάγκη ενισχύσεως τους, για να ύπάρξη άκόμη περισσότερη βοήθεια, συμπάρσταση και καθοδήγηση προς τον γεωργό και κτηνοτρόφο, ή έργασία και ή παραγωγή των όποιων αποτελούν σημαντική συνεισφορά στην στήριξη της οικονομίας μας. Δεν άμφισβητούμε πως πολλά έγιναν σε παγκύπρια κλίμακα για την ανάπτυξη των ύδατικών πόρων του νησιού μας. Και είναι βασικά όρθή ή εκτίμηση, αν πούμε πως τό 'Υδατικό πρόβλημα, είναι τό δεύτερο μεγάλο Κυπριακό πρόβλημα, ύστερα από τό πολιτικό, που αναμένει την λύση του. Όμως ο ρυθμός έργασίας για να πάμε από τον σχεδιασμό και προγραμματισμό στην πραγματοποίηση ύδατικών έργων πρέπει να επιταχυνθί.

Στην Λάρνακα, οι ύδατοφράκτες του Διποτάμου, του Πεντασχοίνου και του Βασιλοποτάμου είναι καιρός να ξεφύγουν από τα χαρτιά και την γραφειοκρατία και να γίνουν έργο και πραγματικότητα.

Έχουν ήδη περάσει πολλά χρόνια που προγραμματίζονται και έξαγγέλλονται, σάν τό μεγάλο Σχέδιο που θα δώση νερό για άρδευση σε πλούσια παραγωγικές τεράστιες εκτάσεις εύφορης και γόνιμης γής της Νότιας παραλίας της Έπαρχίας Λάρνακος, και όμως ούτε στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς ύπάρχει ούσιαστική πρόβλεψη για την ύλοποίησή τους. Έν τούτοις θέλουμε να πιστεύουμε πως έφ' όσον έχουμε την διαβεβαίωση πως εύρισκόμαστε ήδη στο στάδιο αναζητήσεως διεθνούς χρηματοδοτήσεως τους, πρέπει να έχουμε φτάσει πιά έστω και με πολύχρονη καθυστέρηση στο τέρμα της άναμονής και της προετοιμασίας και πολύ σύν-

τομα, τὰ ὕδατικά αὐτὰ ἔργα, πού ἡ πραγματοποίησή τους θά ἀποτελέσει οὐσιαστική συμβολή στήν ἀγροτική οἰκονομία καί ἀνάπτυξη τῆς μεγάλης αὐτῆς περιοχῆς μέ εὐεργετικές ἄμεσες ἐπιπτώσεις πάνω σ' ὅλη τήν οἰκονομία καί ἀνάπτυξη τῆς Λάρνακος καί γενικώτερα ὁλόκληρης τῆς Κύπρου, θά ὑλοποιηθοῦν.

Ἄλλά δέν εἶναι ἐπιτρεπτό νά ὀμιλοῦμε γιά τήν ἐπιβεβλημένη γεωργική ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς Λάρνακος, χωρίς νά ἀναφερθοῦμε στήν οἰκονομικά καθυστερημένη Ὀρεινή Περιοχή τῆς Λάρνακος, πού τήν ἀπαρτίζει ἕνα σύμπλεγμα 10 χωριῶν πού βρίσκονται τοποθετημένα στόν ὀρεινὸ ὄγκο τῆς βορειοδυτικῆς Λάρνακος, τὰ ὁποῖα τήν τελευταία 20ετία ἔχουν ρημαχθῆ ἀπό μιὰ πληθυσμιακή αἰμορραγία, ἀπέλεσμα τοῦ ἀπαράδεκτα χαμηλοῦ εἰσοδήματος τῶν κατοίκων της. Ἀναφέρουμε μόνο πὼς ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς τους εἶναι τὸ 1/3 ἐκείνου πού ἦταν πρὶν δυὸ δεκαετίες.

Χρειάζεται ὁ σχεδιασμὸς καί ἡ πραγματοποίηση ἔργων στό σύνολο τῆς περιοχῆς γιά νά ἀλλάξη ἡ θλιβερὴ εἰκόνα. Μέτρα πού νά δώσουν νέαν καλλιεργήσιμη γῆ, νερό, προστασία τῆς παραγωγῆς, ἀγροτικούς δρόμους, καί οἰκονομική ἐνθάρρυνση, γιά νά βρῆ τὸν κανονικὸ ρυθμὸ της ἡ Ζωὴ στόν ρημαγμένο τοῦτο τόπο.

Ἡ συμπερίληψη μέρους τῆς περιοχῆς στό Σχέδιο Πιτσιλιάς δέν λύει τὸ πρόβλημα. Ἡ περιοχὴ ὁλόκληρη πρέπει νά πάψῃ νά ἀποτελῆ τὸν θλιβερὸ οὐραγὸ στό κατά κεφαλὴν εἰσόδημα μεταξὺ πολλῶν περιοχῶν τῆς Κύπρου, καί νά ἀποκτήσῃ τήν δυνατότητα συγκρατήσεως τοῦ πληθυσμοῦ της.

Ἐνας τομέας στόν ὁποῖο ἡ Ἐπαρχία Λάρνακος προσφέρεται γιά περαιτέρω ἀνάπτυξη, καί χρειάζεται προστασία καί ἐνθάρρυνση ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι ὁ κτηνοτροφικὸς τομέας. Ἡδῆ ἡ Ἀραδίππου, βασικὰ κτηνοτροφικὴ περιοχὴ, ἐπελέγη, καί ἰδρύεται ἐκεῖ Κτηνοτροφικὴ Περιοχὴ, ἕνα ἔργο πρωτοποριακὸ στό εἶδος του καί σὲ μεγάλο βαθμὸ ἐνισχυτικὸ τῆς κτηνοτροφίας ἀπὸ κάθε ἄποψη. Τέτοιες κτηνοτροφικὲς περιοχὲς ἰδρυσόμενες καί σὲ ἄλλες κατάλληλες περιοχὲς, θά ἀποτελέσουν μιὰ ὀρθὴ πολιτικὴ στόν τομέα τῆς καθοδήγησῆς καί ἀνάπτυξης τῆς Κτηνοτροφίας, πρὸς ὄφελος τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Εἶναι ὁ πρῶτος χρόνος πού τίποτε δέν ἀναφέρεται στόν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως ἐν σχέσει μέ τοὺς Κυπριακοὺς λιμένες. Τοῦτο ὀφείλεται στό γεγονός πὼς ἤδη τὴν εὐθύνη γιά ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ λιμενικὰ θέματα τῆς Κύπρου, ἐπωμίσθηκε ὁ Ὄργανισμὸς Λιμένων Κύπρου.

Τὸ γεγονός ὅμως, παραμένει πὼς ὁ Ὄργανισμὸς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, ἡ ὁποία καί διορίζει τὸ Διοικητικὸ του Συμβούλιο, καί οἱ λιμένες ἐξακολουθοῦν νά διαδραματίζουν βασικώτατο ρόλο στήν οἰκονομία τοῦ τόπου.

Γι' αὐτὸ εἶναι δικαιολογημένη ἡ ἀναφορὰ μας στόν λιμένα Λάρνακος γιά νά ὑπογραμμίσουμε πὼς ἐξακολουθεῖ νά χρειάζεται τεχνικὸ ἐξοπλισμὸ καί ἀποθηκευτικὸς χώρος καί πὼς τὰ κτίρια ἐπιβατῶν καί διοίκησῆς ἀναμένουν ἀκόμα τὴν ἀνέγερση τους. Καί πὼς ἡ παρατηρουμένη ἔλλειψη κρηπιδωμάτων διὰ προσέγγιση πλοίων, πρέπει νά ἀντιμετωπισθῆ μέ τὴν ἐπέκτασή τους.

Ἡ τακτικὴ τοῦ νά χρησιμοποιηθῆ ὁ λιμένας τῆς Λάρνακος, μόνο καί βασικά, σάν χώρος διευκολύνσεως πρὸς ἐξαγωγὴν πατατῶν, καρρότων καί τσιμέντων πρέπει νά σταματήσῃ. Εἶναι καιρὸς νά διαδραματίσῃ τὸν ρόλο του σάν ἕνας πραγματικὸς λιμένας ἐξαγωγικοῦ καί εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου, μέ τὸν κατάλληλο ἐξοπλισμὸ του καί τὴν ἀνάλογη ἐπέκτασή του.

Και τὸ πρόβλημα τῆς μαρίνας τῆς Λάρνακος καὶ τοῦ χώρου τῶν 120 στρεμμάτων πού ἐπανακτήθηκε ἀπὸ τὴν θάλασσα μὲ τὴν προσάμμωσή του, πρέπει, ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸ νὰ λυθῇ.

Εἶναι πραγματικά ἀπαράδεκτο ἓνα ἔργο ὑποδομῆς πού στοίχισε ἑκατοντάδες χιλιάδες λίρες στὸ Κυβερνητικὸ Ταμεῖο, νὰ παραμῆνῃ ἀναξιοποίητο. Τὸ θέμα πού προέκυψε μεταξὺ ΚΟΤ καὶ Ὁργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου, πρέπει νὰ βρῆ τὴν λύση του, πού νὰ εἶναι σύμφωνη καὶ μὲ τὰς ἀπόψεις πού ὑπεύθυνα ἐξέφρασαν σὲ εἰδικὴ σύσκεψη οἱ ἀρμόδιοι παράγοντες τῆς Λάρνακος. Ἡ μαρίνα καὶ ὁ χώρος πού συνδέεται ἄμεσα μαζί της, ἐπιβάλλεται νὰ ἀξιοποιηθοῦν, γιὰ νὰ γίνουν πηγὴ εἰσοδήματος. Εἶναι ἀπαράδεκτη ὁποιαδήποτε συνέχιση τῆς σημερινῆς στασιμότητος, καὶ καταδικαστέα κάθε ἀδράνεια.

Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν θεμάτων πού ἀφοροῦν τὸν ἀερολιμένα τῆς Λάρνακος ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση εἶναι ἱκανοποιητικὴ. Πράγματι ἐπραγματοποιήθησαν ἔργα σημαντικῆς βελτιώσεως τῆς λειτουργίας του. Ὅμως ἡ Κυβέρνηση εἶναι ἀνάγκη νὰ προχωρήσῃ ἀκόμα πιὸ ἀποφασιστικά γιὰ τὴν ἀκόμα περαιτέρω βελτίωσή του. Εἶναι ἀνάγκη βασικὴ τῆς οἰκονομίας μας, ὁ ἀερολιμένας τῆς Λάρνακος νὰ ἀποκτήσῃ τὴν μορφήν καὶ τὸ μέγεθος πού νὰ ἀνταποκρίνονται πλήρως στὲς αὐξανόμενες ἀνάγκες διακίνησης προσώπων καὶ ἐμπορευμάτων, καὶ γενικὰ τῆς οἰκονομίας μας.

Ταυτόχρονα θεωροῦμε εὐστοχὴ καὶ χρήσιμη τὴν ὑπόδειξη τῆς Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα ἐκμεταλλεύσεως τῶν καταστημάτων εἰς τὸν ἀερολιμένα Λάρνακος. Ὑπογραμμίζουμε κι' ἐμεῖς μαζί της πὼς ὁ τρόπος προκηρύξεως τῶν προσφορῶν ὅσον καὶ οἱ ἀκολουθούμενες μέθοδοι κατακύρωσης τούτων στοὺς προσφοροδότες δὲν εἶναι ἐκείνος πού ἔπρεπε νὰ εἶναι, καὶ ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεση ἀναθεώρηση του.

Ἐχει καθιερωθῆ ἀπὸ μερικῶν ἐτῶν, ἡ Κυβέρνηση νὰ ἔρχεται ἀρωγὸς πρὸς τὰ Ταμεῖα τῶν Δήμων, μὲ μιὰ κατὰ τὴν γνώμη μας καὶ συγκριτικὰ πρὸς τὲς ἀνάγκες τους ἀσήμαντὴ ἐπιχορήγηση. Τοῦτο μᾶς δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναφερθοῦμε στὸν Δήμο Λάρνακος, καὶ στὸ χροῖον καὶ πάγιον πρόβλημα του τῆς ἀδυναμίας του νὰ ἀντικρύσῃ τὲς ἀνάγκες καὶ ὑποχρεώσεις του καὶ νὰ προγραμματίσῃ δημοτικὰ ἔργα ἀναπτύξεως.

Θὰ εἶχε ἐδῶ τὴν θέση του νὰ τονίσω πὼς εἶναι χρήσιμο γιὰ σκοποὺς δικαιοσύνης, ὅταν ἀναφερώμεθα στὴν Λάρνακα, νὰ ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας, ὄχι τὴν πρὸ τῆς εἰσβολῆς Λάρνακα, ἀλλὰ τὴν νέα κοινωνικὴ καὶ πληθυσμιακὴ φυσιογνωμία της, τὴν Λάρνακα πού μέσα σὲ λίγα εἰκοσιτετράωρα ἀπέκτησε ἓνα πληθυσμὸ, τοπικὸ καὶ διακινούμενον, τριπλάσιον ἐκείνου πού εἶχε πρὸ τῆς συμφορᾶς.

Ἡ Κυβέρνηση ἔχει χρέος νὰ δώσῃ κάποια λύση στὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα τοῦ Δήμου Λάρνακος.

Πρέπει νὰ ἱκανοποιηθῇ τὸ παλαιὸ αἴτημά του γιὰ τὴν παροχὴ τοῦ δικαιώματος εἰσπράξεως, ὑπὸ μορφή τέλους διὰ παρεχόμενες ὑπηρεσίες, ἐνὸς μιλ κατὰ γαλόνι εἰσαγομένης στὴν Λάρνακα βενζίνης.

Καὶ νὰ τοῦ δοθῇ τὸ δικαίωμα εἰσπράξεως τέλους γιὰ προσφερόμενες ὑπηρεσίες πάνω σ' ὅλα τὰ ἐμπορεύματα ἢ πρόσωπα πού διακινοῦνται μὲσω τοῦ ἀερολιμένους Λάρνακος, πού βρίσκεται ἐντὸς τῶν Δημοτικῶν ὁρίων του.

Ἐπιπρόσθετα νὰ τοῦ παραχωρηθῇ γενναία οἰκονομικὴ ἐπιχορήγηση πού τὸ ὕψος της νὰ λαμβάνη ὑπ' ὄψη τὲς ἠύξημένες ἀνάγκες του λόγῳ τῆς παρουσίας χιλιάδων προσφύγων εἰς τὰ ὄρια του, οἱ ὁποῖοι ἀπολαμβάνουν

των κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών του Δήμου, χωρίς να είναι υπόχρεοι να συνεισφέρουν ανάλογα, γιατί απαλλάσσονται λόγω της προσφυγικής ιδιότητάς τους.

Στο τομέα της Βιομηχανίας, σημειώνουμε με ικανοποίηση την απόφαση της Κυβερνήσεως να ιδρύσει παράλληλα προς την ήδη λειτουργούσα Βιομηχανική Περιοχή Λάρνακος και Έλεύθερη Βιομηχανική Ζώνη Έμπορίου στον τέταρτο μιλιοδείκτη Λάρνακος—Λεμεσού. Ήδη για τον σκοπό τουτο απαλλοτριώθηκαν 372 σκάλες γης και το έργο έχει προγραμματισθῆ. Έκείνο που χρειάζεται είναι ἡ μετάβαση από το Σχέδιο στην υλοποίηση να γίνη με τρόπο ανάλογο προς τές επείγουσες και αυξανόμενες ανάγκες της οικονομίας του τόπου.

Το κοινωνικό πρόβλημα της Μεσογειακής Άναιμίας ὅπως εκδηλώνεται στην Κύπρο μᾶς ἀνησυχεί.

Ἡ ἀναγραφή στον Προϋπολογισμό Ἀναπτύξεως, κονδυλίου 25 χιλ. λιρών για τὴν ἴδρυση Ἀντιαναιμικοῦ Κέντρου, εἶναι ἓνα πρῶτο βῆμα πρὸς τὴν ὀρθὴ κατεύθυνση ἀντιμετωπίσεως του.

Ὅμως αὐτὸ τὸ πρῶτο βῆμα ἐπάνω σὰ χαρτιά, ἔχει γίνῃ και πρὸ διετίας με ἀνάλογη πρόνοια στον Προϋπολογισμό τοῦ 1975. Ἐν τούτοις τὸ κονδύλιον ἔμεινε ἀχρησιμοποίητο, και σήμερα ἀφοῦ πέρασαν δυὸ χρόνια, ἀντὶ νὰ χαιρετίζουμε τὴν λειτουργία τοῦ Κέντρου, ἐπαναψηφίζουμε τὸ ἴδιο κονδύλι για τὸν ἴδιο σκοπὸ.

Ἐκτιμοῦμε τὴν ἐπιστημονικὴ κατάρτιση ὅσων ἐργάζονται στον εἰδικὸ αὐτὸ τομέα τῆς ὑγείας τοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ δὲν ἀποκρύπτουμε τὸ γεγονός πὼς ἀνησυχοῦμε για τὴν τύχη και τοῦ νέου κονδυλίου πὸ ψηφίζουμε σήμερα. Θὰ εἴμεθα εὐτυχέστατοι τὰ γεγονότα νὰ μᾶς διαφεύσουν.

Τὸ πρόβλημα τῆς Μεσογειακής Ἀναιμίας εἶναι μεγάλο κοινωνικὸ πρόβλημα και πρέπει νὰ τύχη ἀνάλογης ἐπείγουσας προτεραιότητας και συστηματικῆς ἀντιμετώπισης. Καμμιά δικαιολογία δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γίνη δεκτὴ για ὅποιαδήποτε παρέλκυση.

Σημειώνουμε στον τομέα τῆς Παιδείας τοὺς σκοποὺς και τοὺς στόχους τῆς, ὅπως τοὺς διεκήρυξε ὁ νέος Ὑπουργὸς και ἐκφράζουμε πλήρη ἱκανοποίηση γιατί ἀποτελεῖ σαφῆ στόχο τῆς ἡ δημοκρατικοποίηση και ἡ οὐσιαστικὴ συμμετοχὴ τῆς στον ἀγῶνα ἐθνικῆς ἐπιβιώσεως τοῦ λαοῦ μᾶς.

Τὴν Παιδεία μᾶς τὴν θέλουμε προσαρμοσμένη σὲς ἐξελισσόμενες ἀνάγκες τοῦ τόπου, και μαζί ἀγωνιστικὴ, στρατευμένη στον ἀγῶνα ὀλόκληρου τοῦ λαοῦ.

Πιστεύουμε πὼς ἡ ἐκπαιδευτικὴ διαδικασία πρέπει νὰ εἶναι δημοκρατικὴ σὰν ὀργάνωση, σὰν μέθοδος και σὰν περιεχόμενον.

Χαιρετίζουμε τὴν καθιέρωση τῆς δωρεάν Παιδείας σ' ὅλους τοὺς μαθητῆς τοῦ πρῶτου κύκλου σπουδῶν τῆς Μέσης Γενικῆς Δημόσιας Ἐκπαίδευσης, και τὴν παράλληλη συνέχιση τῆς παροχῆς δωρεάν Παιδείας εἰς τὸ πρῶτον και δεύτερον κύκλον σπουδῶν τῆς Μέσης Τεχνικῆς Ἐκπαίδευσης.

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο κάμνει σαφῆ τὴν θέση τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὁποία και ἐπικροτοῦμε για ἰδιαίτερη φροντίδα και ἐνίσχυση τῆς Τεχνικῆς και Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσης. Ὁ τόπος μᾶς ἔχει ἀνάγκη νὰ δῆ τοὺς νέους μᾶς νὰ στρέφονται και πρὸς τὴν Τεχνικὴ Ἐκπαίδευση σὲ ρυθμὸ ἀνάλογο πρὸς τές ἀνάγκες τῆς ἀναπτυσσομένης οικονομίας μᾶς, χωρίς τοῦτο νὰ σημαίνει πὼς ὑποστηρίζουμε τὴν μονόπλευρη πρόοδος τῆς Ἐκπαίδευσης μᾶς ἀποκλειστικὰ πρὸς τές τεχνολογικῆς και ἐπαγγελματικῆς ἀπαιτήσεις τῆς κοινωνίας μᾶς.

Ἡ Ὑπηρεσία Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ καὶ καθοδήγησης εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ ἐνισχυθῆ ἀκόμα περισσότερο γιατί ὁ ρόλος της εἶναι βασικὸς στὴν ὀρθὴ καθοδήγηση τοῦ σπουδαστικοῦ ρεύματος πρὸς τὰς ὀρθὰς κατευθύνσεις, ἂν θέλουμε κάποτε νὰ ὑπάρξῃ μιὰ λύση στὸ πρόβλημα τῶν ἀνέργων ἐπιστημόνων, ἢ τοῦλάχιστον νὰ μειωθῇ ἡ ὀξύτητα του.

Ἐπαναλαμβάνουμε πὼς μιὰ παιδεῖα ἀγωνιστικὴ ἀποτελεῖ ἀναγκαιότητα γιὰ τὰς ἱστορικὰς στιγμὰς πού περνοῦμε. Μακριὰ ἀπὸ φανατισμούς, ἢ Ἐκπαίδευση τοῦ τόπου μας ὀφείλει νὰ ἔχῃ στόχο τὴν συγκρότηση τέτοιων ἀνθρώπων πού ὄχι μόνον δὲν θὰ εἶναι εὐκόλο νὰ πέφτουν θύματα μισαλλόδοξων κηρυγμάτων, ἀλλὰ πρὸ παντὸς θὰ πιστεύουν στὴν ἀναγκαιότητα τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴν σωτηρία τῆς Κύπρου, καὶ θὰ γίνωνται σταυροφόροι οἱ ἴδιοι τῆς πάλης γιὰ ἐπιβίωση.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς κ. Λοῖζος Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Δὲν ἐπικρίνω τὰ ποσὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ ὅπως ἔχουν κατανεμηθῆ στοὺς διάφορους τομεῖς. Γνωρίζουμε καὶ τὶς δυσκολίες καὶ τὴν προσοχὴ μὲ τὴν ὁποία ἔχουν κατανεμηθῆ. Ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴ μόνο σ' ἓνα τομέα πού τείνει ν' ἀγνοηθῆ καὶ νὰ καταστῆ πρόβλημα ἄλυτο καὶ καταστρεπτικὸ καὶ ἔχει ἀμεση σχέση μὲ τὴ Κυβερνητικὴ χρηματοδότηση.

Οἱ ψηλότερες περιοχὲς τῶν βουνῶν πού κάποτε ἔσφυζαν ἀπὸ ζωὴ καὶ σφρίγος τώρα ἐγκαταλείπονται ἀπὸ τοὺς κατοίκους τους ἀνεπιστρεπτί. Τὰ πλεῖστα χωριά πού ἀνήκουν στὴ Μαραθάσα, τὴ Πιτσιλιά καὶ τὰ Κρασοχώρια καὶ στὰ ὁποία συμπεριλαμβάνονται οἱ καλύτερες ἐξοχὲς μας, ἔχασαν τὸ δυναμικώτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τους.

ΓΙΑΤΙ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ :

1. Βρίσκονται σὲ μεγάλη ἀπόσταση ἀπὸ ὅλα τὰ μεγάλα κέντρα οἰκονομικῆς δραστηριότητας. Ὁ Πρόδρομος π.χ. ἀπέχει 54 μίλια ἀπὸ τὴ Λευκωσία, 40 ἀπὸ τὴ Λεμεσό καὶ 40 ἀπὸ τὴ Πάφο.

2. Τὸ κύριο εἰσόδημα τῶν χωριῶν αὐτῶν ἀπὸ δενδροκαλλιέργειες μειώνεται σταθερά. Τὰ μῆλα, ἀχλάδια καὶ σταφύλια δὲν ἀπορροφοῦνται εὐκόλα ἀπὸ τὶς ντόπιες καὶ διεθνεῖς ἀγορές. Ἡ Κυβέρνηση ἤδη ἔκαμε καὶ κάμνει τεράστιες προσπάθειες νὰ περισώσῃ τὰ εἰσοδήματα τῶν μῆλων καὶ σταφυλῶν τοῦ περασμένου χρόνου.

3. Οἱ ξένοι ἐπισκέπτες οἱ ὁποῖοι ἄλλοτε κατέκλυζαν τὰ βουνὰ καὶ ἐβοήθησαν νὰ δημιουργηθοῦν τὰ ἐξοχικά μας κέντρα καὶ τὰ ξενοδοχεῖα τῆς ὑπαίθρου τώρα πολὺ ἀπρόθυμα πηγαίνουν ἐκεῖ.

4. Οἱ νέοι καὶ ἄλλοι κάτοικοι φεύγουν στὶς πόλεις ἢ τὸ ἐξωτερικὸ γιατί δὲν βρίσκουν ἱκανοποιητικὰ συνθῆκες ν' ἀναπτυχθοῦν. Εἶναι θλιβερὸ νὰ βλέπουμε, σὲ μεγάλες κωμοπόλεις πού ἄλλοτε εἶχαν ἐνεργὸ πληθυσμὸ γύρω στὶς 2000 καὶ ὀκταδιάσκαλα σχολεῖα, λίγους ἡλικιωμένους, ἓνα—δυσὸ δασκάλους, καὶ τάξεις τῶν 5—6 μαθητῶν.

Τὸ πρόβλημα μεγαλώνει σταθερά καὶ ἐκτυλίσσεται διπλό.

(α) Ἡ ἀνάπτυξη σταμάτησε, ὁ ντόπιος πληθυσμὸς δὲν συντηρεῖται ἱκανοποιητικά καὶ ἐπομένως φεύγει.

(β) Ἐφ' ὅσον οἱ ὀρεινὲς κοινότητες ἐγκαταλείπονται θὰ καταστραφθοῦν καὶ οἱ ἐπενδύσεις σὲ κτίρια, καλλιέργειες καὶ διευκολύνσεις

οί όποιες αποτελοῦν τό μόχθο πολλῶν γενεῶν. Καί όλα αὐτά νά γίνουν σήμερα χρειάζονται πιστεύω ἑκατομμύρια λίρες. Τό πρόβλημα εἶναι πολύ ὀξύ καί πολύ ἐπικίνδυνο νά τό ἀφήσωμε νά γίνη χειρότερο καί δραματικώτερο.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΗ :

Ν' ἀνατεθῆ τό πρόβλημα σέ εἰδική ἐπιτροπή νά τό μελετήσῃ καί νά ὑποβάλλῃ συγκεκριμένες εἰσηγήσεις γιά τὰ ἔργα πού πρέπει ν' ἀναληφθοῦν. Ἀπαράλλακτα ὅπως μελετᾶται ἡ ἀνάπτυξη τῆς Πιτσιλιᾶς καί τῆς Πάφου, νά μελετηθοῦν οἱ ψηλότερες περιοχές ὁλοκλήρου τῆς ὀρεινῆς περιοχῆς.

Οἱ δρόμοι ἀρτηρίες πρέπει νά διευρυνθοῦν, εὐθυγραμμισθοῦν, καί ἀποπερατωθοῦν τό ταχύτερο δυνατό. Εἶναι καλά γνωστό πῶς οἱ κάτοικοι πού ἔχουν εὐχέρεια νά ἐργάζονται στίς πόλεις καί νά γυρίζουν στά χωριά τους τό βράδυ δέν ἐγκαταλείπουν τίς περιοχές τους. Οἱ ἀποστάσεις τῆς Κύπρου εἶναι τόσο μικρές πού δέν ὑπάρχει λόγος ὅλος ὁ κόσμος νά συνωστίζεται στίς πόλεις.

Τρεῖς ὀδικές ἀρτηρίες πρέπει νά τύχουν ἰδιαίτερης προσοχῆς.

- (i) Ἡ ἀρτηρία Μαραθάσας: Δηλ. Λεμεσοῦ—Πλατρῶν—Τροόδους καί Πλατρῶν—Προδρόμου—Κύκκου.
- (ii) Ἡ ὀδική ἀρτηρία Λεμεσοῦ—Πιτσιλιᾶς.
- (iii) Ἡ ὀδική ἀρτηρία Λεμεσοῦ—Κρασοχωριῶν.

Προσβλέπουμε σέ μιᾶ ἰσορροπημένη ἀνάπτυξη τῆς παραλιακῆς μας πεδινῆς λωρίδας μέ ἓνα μεγαλύτερο λιμάνι στή Λεμεσό, μέ περισσότερους ἀποθηκευτικούς χώρους, μέ ἐλεύθερο καί διαμετακομιστικό ἐμπόριο. Προσβλέπουμε σέ μιᾶ πόλη μέ ξενοδοχεῖα τουριστικά, ἐμπόριο καί βιομηχανία. Θέλομε ὅμως τήν ἀνάπτυξη αὐτή νά εἶναι ἰσορροπημένη καί συσχετισμένη μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς ὑπαίθρου, πού εἶναι οἱ ὀρεινές μας περιοχές. Ὁ πληθυσμός τῆς ὑπαίθρου νά παραμείνῃ στήν ὑπαίθρο. Νά τοῦ δημιουργήσωμε ὅμως συνθηκες εὐημερίας καί εὐκόλης ἐπικοινωνίας μέ τήν πόλη. Οἱ ἀποστάσεις μας μποροῦν νά γίνουν τόσο μικρές πού νά μή χρειάζεται νά συνωστίζεται ὅλος ὁ κόσμος στήν πόλη. Γι' αὐτό τό συνωστισμό κάποτε θά θρηνήσωμε. Ἄς τόν προλάβωμε μέ ἀνάλογα ἔργα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτής κ. Ἀνδρέας Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, Κύριοι Βουλευτές.

Γιά πρώτη φορά ὕστερα ἀπό τό διπλό, ἐπαίσχυντο ἐγκλημα τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ σέ βάρος τῆς Κύπρου — τό προδοτικό πραξικόπημα καί τήν βάρβαρη εἰσβολή τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἀττίλα — συζητοῦμε σάν Βουλή τοῦς κρατικούς Προϋπολογισμούς—Τακτικό καί Ἀναπτύξεως. Μέσα στά γενικά πλαίσια τῆς συμφορᾶς πού ἔφεραν στόν τόπο καί τό λαό οἱ προαγωγοί τῆς διπλῆς αὐτῆς ἱμπεριαλιστικῆς συνωμοσίας, μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νά ἐχτιμήσωμε καί τήν ἔκταση τοῦ πλήγματος πού ὑπέστη ἡ κυπριακή οἰκονομία.

Στά πλαίσια μιᾶς τέτοιας γενικῆς ἐχτίμησης, θά ἀσχοληθῶ εἰδικά μέ τό θέμα τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου καί τοῦ τουρισμοῦ, τήν σημασία πού προσλαμβάνουν μέσα στίς σημερινές συνθηκες, τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν καί τόν τρόπο ἀντιμετώπισης αὐτῶν τῶν προβλημάτων.

Μιλώντας γι' αυτό το θέμα, θάθελα να υπογραμμίσω κατά γενικό τρόπο, ότι η βιομηχανική ανάπτυξη υπήρξε ένας από τους κυριώτερους στόχους της Κυβέρνησης από τα πρώτα χρόνια της κυπριακής ανεξαρτησίας. Στους ετήσιους Προϋπολογισμούς, όπως και στις σχετικές ομιλίες του έντιμου Υπουργού Οικονομικών στη Βουλή, πάντα δινόταν έμφαση, στην ανάπτυξη όλων των κλάδων της Βιομηχανίας. Σάν αποτέλεσμα μιας όρθης και προγραμματισμένης κυβερνητικής πολιτικής και της πατριωτικής πολιτικής των εργαζομένων τα έπιτεύγματα σ' αυτό τον τομέα, όπως και σέ άλλους τομείς της Κυπριακής οικονομίας, στα χρόνια μετά την ανεξαρτησία υπήρξαν αξιοσημείωτα, έντυπωσιακά. Σ' όλα αυτά τα χρόνια από το 1960 και μετά είχαμε γρήγορους ρυθμούς ανάπτυξης στο βιομηχανικό και στο γεωργικό τομέα και σ' όλους τους άλλους τομείς της Κυπριακής οικονομίας. Χαρακτηριστικά για αυτή την ανάπτυξη είναι τα στοιχεία που αναφέρονται στον Πρόλογο του «Εκτάκτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσεως 1975—1976». Σύμφωνα μ' αυτά τα στοιχεία «κατά την περίοδο 1961—1971 το 'Ακαθάριστον Έγχώριον Προϊόν εις σταθεράς τιμάς ηύξανετο κατά 7,1%, το δέ κατά κεφαλήν 'Ακαθάριστον Έθνικόν Προϊόν κατά 5,9% έτησίως». Και πάρα κάτω. «Μεταξύ των έτων 1961—1971, η πραγματική προστιθεμένη αξία του γεωργικού τομέως σχεδόν έδιπλασιάσθη, ενώ εκείνη της βιομηχανίας ηύξήθη κατά 119%». Και στον τουριστικό τομέα είχαμε, επίσης, μιá θεαματική ανάπτυξη. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι τουρίστες αύξηθηκαν από 40.000 πού ήταν το 1961 σέ 179.000 το 1971, πράγμα πού έκαμε την Κύπρο ένα διεθνές τουριστικό κέντρο.

Τη Ζηλευτή αυτή άνοδική πορεία γενικά της Κυπριακής οικονομίας και ιδιαίτερα της βιομηχανικής και τουριστικής ανάπτυξης, την άνέκοψαν βίαια το προδοτικό πραξικόπημα και η βάρβαρη Τουρκική εισβολή του 'Ιούλη και Αύγουστου του 1974 — έγκλήματα πού άποτελοϋν την ύλοποίηση της ιμπεριαλιστικής συνωμοσίας πού για χρόνια έξυφαίνετο στα σκοτεινά παρασκήνια του ΝΑΤΟ σέ βάρος της Κύπρου.

Οι συνέπειες της ιμπεριαλιστικής αυτής συνωμοσίας σέ βάρος της Κύπρου είναι πολύ καλά γνωστές. Το πλήγμα πού υπέστη η Κυπριακή οικονομία καταδεικνύεται από το γεγονός, ότι, όπως αναφέρεται στο Έκτακτο Σχέδιο Οικονομικής Δράσεως 1975—1976, από το 40% του Κυπριακού έδάφους πού κατέλαβαν και κατέχουν οι εισβολείς προερχόταν το 70% των πλουτοπαραγωγικών πόρων της χώρας, ενώ έπιπρόσθετα τεράστιος πλούτος πάγιου ύλικού κεφαλαίου, παραγωγικών και φυσικών πόρων υπό μορφή Ξενοδοχείων και Ξενοδοχειακών καταλυμάτων, σπιτιών, εργοστασίων, κήπων, καλλιεργήσιμης και άρδευόμενης γής, μεταλλευτικού και λατομικού πλούτου, ύδατινων πόρων, τουριστικής γής — όλα αυτά βρέθηκαν υπό την κατοχήν των Τουρκικών δυνάμεων εισβολής.

Ένα τέτοιο τεράστιο πλήγμα ήταν φυσικό νά δημιουργήση πελώρια και οξύτατα προβλήματα, με κορυφαίο το πρόβλημα της επιβίωσης του λαού. Η μοιρολατρική άντίκρουση των προβλημάτων πού μās δημιούργησαν το προδοτικό πραξικόπημα και η βάρβαρη τουρκική εισβολή θά ώδηγοϋσε αναπόφευχτα στην ύποταγή του κυπριακού λαού στα τετελεσμένα γεγονότα, στην παράδοση της Κύπρου στα ιμπεριαλιστικά πλοκάμια. Μηραστά στην πρωτοφανή αυτή σέ έχταση και συνέπειες συμφορά πού έπληξε την Κύπρο, σύσσωμος ο κυπριακός λαός ρίχθηκε στη μάχη για την επιβίωση και την σωτηρία του νησιού μας.

Άπό την άρχή και όλας το ΑΚΕΛ διακήρυξε, ότι σταθερό υπόβαθρο και αναπόσπαστο μέρος του άγώνα για την άπαλλαγή του λαού από τις συνέπειες της ιμπεριαλιστικής συνωμοσίας και για μιá δίκαιη, ειρηνική και δημοκρατική λύση του Κυπριακού με βάση τις άποφάσεις του ΟΗΕ άποτελεί ο άγώνας για την άνόρθωση της βαριά τραυματισμένης κυπριακής οικονομίας. Σέ πλήρη συνέπεια με αυτή τη θέση του το ΑΚΕΛ υπέβαλε

από τους πρώτους κι' όλας μήνες του 1975 έμπεριστατωμένο υπόμνημα προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, που εκάλυπτε όλες τις πτυχές του προβλήματος και υπόβαλλε σειρά συγκεκριμένων εισηγήσεων για την αναζωογόνηση και επαναδραστηριοποίηση της κυπριακής οικονομίας.

Όταν λίγους μήνες αργότερα, η κυβέρνηση εξάγγειλε το «Έκτακτον Σχέδιον Οικονομικής Δράσεως 1975—1976», με πολλή εύχαριστηση διαπιστώσαμε, ότι η γενική γραμμή που διέπει αυτό το Σχέδιο και πολλές από τις επιδιώξεις και εισηγήσεις του συμπίπτουν με τις απόψεις και τις εισηγήσεις που υπέβαλε το Κόμμα μας.

Οι αντικειμενικοί σκοποί του «Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσεως» καθορίζονταν αντικειμενικά από την κατάσταση που δημιουργήθηκε από το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή και οι κύριες επιδιώξεις του απέβλεπαν κατ' αρχή στην αντιμετώπιση και την άμβλυση των συνεπειών και στην ανάκαμψη, αναζωογόνηση και επαναδραστηριοποίηση της οικονομίας.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων και επιδιώξεων το Σχέδιο έδωσε την δέουσα προσοχή στον τομέα της βιομηχανίας, του εμπορίου και του τουρισμού. Ένδεικτικό της σημασίας που η κυβέρνηση αποδίδει σ' αυτό τον τομέα είναι το ότι οι δαπάνες που πρόβλεπε το Σχέδιο σ' αυτούς τους τομείς είναι του ύψους των £8,3 εκ. περίπου από ένα σύνολο δαπανών £51 εκ. περίπου.

Με κύριους συντελεστές, ένα καλά επεξεργασμένο κυβερνητικό πρόγραμμα, τον πατριωτισμό του κυπριακού λαού και ειδικά την γνωστή πατριωτική πολιτική της ώργανωμένης εργατικής τάξης, ο κυπριακός λαός ρίχθηκε στη μάχη του οικονομικού μετώπου, με το ίδιο πείσμα και θάρρος, θέληση, έπιμονή και καρτερία όπως στον πολιτικό αγώνα.

Τώρα που πέρασαν τα δυο πρώτα χρόνια που κάλυπτε το «Έκτακτον Σχέδιον» μπορούμε να έχτιμήσουμε τα αποτελέσματα του και να έχτιμήσουμε, επίσης, και την τεράστια συμβολή της εργατικής τάξης, των αγροτών και των εργαζομένων, στη μάχη για ανόρθωση της βαριά τραυματισμένης από το πραξικόπημα και την βάρβαρη εισβολή κυπριακής οικονομίας.

Στην πρόσφατη όμιλία του στη Βουλή ο έντιμος Υπουργός Οικονομικών έδωσε ανάγλυφη την εικόνα των αποτελεσμάτων του «Έκτακτου Σχεδίου». Σ' αυτά τα δυο χρόνια, δουλεύοντας με βάση αυτό το Σχέδιο, όπως ανέφερε ο κ. Υπουργός, πετύχαμε ώστε «το ύψος του Άκαθαρίστου Έγχωρίου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) εις σταθεράς τιμές συντελεστών παραγωγής (1973)... να ανέλθη το 1976 εις £242,8 εκ. εν συγκρίσει προς £213,3 εκ. το 1975 και 309,5 εκ. το 1973». Η αύξηση αυτή του Άκαθαρίστου Έγχωρίου Προϊόντος που είναι περίπου 13,8% αναμφίβολα πρέπει να θεωρηται άξιόλογη.

Πολύ σημαντικός είναι επίσης ο όγκος των εξαγωγών που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια του «Έκτακτου Σχεδίου». Κατά την επεξεργασία και την εφαρμογή του Σχεδίου δόθηκε από την Κυβέρνηση, όρθά κατά την γνώμη μας, εξαγωγικός προσανατολισμός στην αναπτυξιακή προσπάθεια της οικονομίας μας. Αυτό τον προσανατολισμό τον επέβαλλαν οι αντικειμενικές ανάγκες και καταστάσεις που αντιμετώπιζαμε ύστερα από το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή.

Τα αποτελέσματα σ' αυτό τον τομέα είναι εξαιρετικά έντυπωσιακά. Χωρίς να προχωρήσω σε λεπτομερή ανάλυση των παραγόντων που συνέβαλαν σ' αυτό, περιορίζομαι άπλως να παραθέσω τους αριθμούς όπως δίνονται στην όμιλία του κ. Υπουργού μπροστά στη Βουλή. Σύμφωνα με

τά δεδομένα, πού ανέφερε ο κ. Υπουργός, «αί συνολικάί εξαγωγαί αγαθών (περιλαμβανομένων και επανεξαγωγών) εἰς τρεχούσας τιμάς F.O.B. ἀνήλθον τὸ 1975 σχεδόν εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1973, ἐνῶ αὐταὶ προβλέπεται ἐντὸς τοῦ 1976 νὰ ἔχουν σημειώσει αὐξήσιν πέραν τοῦ 90% ἐναντι τοῦ 1975. Οὕτω, παρὰ τὴν σημαντικὴν ἀπώλειαν εξαγωγίμων γεωργικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων, αἱ ὀλικάι εξαγωγαὶ υπολογίζονται ὅτι ἔχουν ἀνέλθει εἰς £100,9 ἐκ. τὸ 1976 ἐν συγκρίσει πρὸς £52,4 ἐκ. τὸ 1975 καὶ £57,2 ἐκ. τὸ 1973. Ἰδιαιτέρως ἐντυπωσιακὴ ἦτο ἡ επέκτασις τῶν βιομηχανικῶν εξαγωγῶν (περιλαμβανομένων μεταποιημένων γεωργικῶν προϊόντων) αἱ ὁποῖαι ἠυξήθησαν ἀπὸ £15,0 ἐκ. τὸ 1973 εἰς £24,0 ἐκ. τὸ 1975 καὶ £48,8 ἐκ. τὸ 1976». Τὰ πιὸ πάνω στοιχεῖα δείχνουν πὼς οἱ ὀλικές εξαγωγές τὸ 1976 ἐδιπλασιάσθησαν σχεδόν σὲ σύγκριση μὲ τὸ 1975 καὶ εἶναι πάνω ἀπὸ τὸ τριπλάσιον τοῦ 1973, τοῦ τελευταίου χρόνου πρὶν ἀπὸ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ τὴν βάρβαρη εἰσβολὴ τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἀττίλα.

Μιλώντας γιὰ τίς εξαγωγές βιομηχανικῶν προϊόντων, πού ἔχουν σημειώσει ραγδαία αὐξηση θέλω νὰ υπογραμμίσω πὼς αὐτὸ ἀποτελεῖ ἕνα νέο φαινόμενο στὴν κυπριακὴ οἰκονομία. Ἐνῶ στὰ χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ ὁ ὄγκος τῶν εξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ἦταν σημαντικὰ χαμηλότερος σὲ σύγκριση πρὸς τὸν ὀλικὸ ὄγκο τῶν εξαγωγῶν, τὸ 1976 ἀποτελεῖ σχεδόν τὸ 50% τοῦ ὀλικῶν τῶν εξαγωγῶν. Αὐτὸ τὸ φαινόμενο δείχνει τίς διαρθρωτικὲς ἀλλαγές πού σημειώνονται στὴν κυπριακὴ οἰκονομία. Καὶ τὸ ὅτι μεγαλώνει τὸ εἰδικὸ βάρος τῆς μεταποιητικῆς βιομηχανίας καὶ γενικὰ τῆς βιομηχανίας αὐτὸ ἀποτελεῖ στοιχεῖο προόδου.

Εἶναι φανερό, πὼς μόνο μὲ τὸν ὀρθὸ προγραμματισμὸ τῆς οἰκονομίας καὶ μὲ τὴν μεγάλη συμβολὴ τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων, τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐργαζομένων στρωμάτων τοῦ λαοῦ — συμβολὴ πού δὲν μπορεῖ κανένας καὶ μὲ κανένα τρόπο νὰ ὑποτιμήσῃ — πετύχαμε τὰ πιὸ πάνω ἐντυπωσιακὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ πολιτικὴ σημασία τῶν ἐπιτευγμάτων αὐτῶν στὸ οἰκονομικὸ μέτωπο εἶναι τεράστια καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ὑποτιμηθῇ καθόλου. Ἐκεῖ πού οἱ ἐχθροὶ τῆς Κύπρου καὶ τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ ἀνέμεναν ὅτι αὐτὸς ὁ λαὸς θὰ γονατοῦσε καὶ θὰ υπέκυπτε ὕστερα ἀπὸ τὰ πρωτοφανῆ καταστρεπτικὰ πλήγματα πού ὑπέστη ἡ κυπριακὴ οἰκονομία, πού τὴν μετέτρεψαν σὲ ἐρείπια ἢ ἱμπεριαλιστικὴ συνωμοσία καὶ ἐκεῖ πού ἠλπίζαν ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ἀνορθώσῃ τὴν οἰκονομία του καὶ νὰ σταθῇ στὰ πόδια του ὕστερα ἀπ' αὐτὸ τὸ πλήγμα, πρᾶγμα πού θὰ τοὺς ἐπέτρεπε νὰ τὸν ὑποδουλώσουν οἰκονομικὰ καὶ πολιτικὰ, αὐτὸς ὁ λαὸς μὲ τὴν σκληρὴ δουλειά του ἀνέτρεψε ὅλους τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἱμπεριαλιστῶν ἐχθρῶν του καὶ στὸ μικρὸ διάστημα τῶν δυὸ χρόνων πέτυχε ἀξιοζήλευτα ἀποτελέσματα στὴ μάχη γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς οἰκονομίας του, ἐξανεμίζοντας τίς ἐλπίδες καὶ τίς προσδοκίες ὄλων τῶν ἐχθρῶν του.

Πολὺ ὀρθὰ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς στὴν ἐκθεση τῆς τονίζει ὅτι «τὰ καταρτισθέντα διάφορα σχέδια ἐπαναδραστηριοποιήσεως τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου ἦσαν τῶ ὄντι μεγαλεπήβολα καὶ αἱ γινόμενα ἐπιτεύξεις ἐκτιμητέαι».

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Βουλευτές.

Ἐνῶ κατὰ γενικὸ τρόπο ἐχτιμοῦμε ὅπως ἀξίζει τὰ ἐπιτεύγματα πού εἶχαμε σ' αὐτὰ τὰ δυὸ χρόνια στὸν οἰκονομικὸ τομέα, ἀπὸ τὴν ἄλλη δὲν μποροῦμε νὰ κλείσουμε τὰ μάτια μπροστὰ στίς ἀδυναμίες καὶ τίς ἐλλείψεις πού παρουσιάσθησαν στὰ δυὸ χρόνια ἐφαρμογῆς τοῦ «Ἐκτάκτου Σχεδίου». Μιὰ βασικὴ ἀδυναμία πού ἐπισημαίνεται καὶ στὴν ὁμιλία τοῦ κ. Υπουργοῦ, καὶ στὴν ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶναι ἡ ἀπροθυμία τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου νὰ προβῇ σὲ ἐπενδύσεις, παρὰ τὰ πολὺ ἐνθαρρυντικὰ μέτρα πού

πῆρε ἡ κυβέρνηση. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἂν τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο, ἀντὶ νὰ συσσωρεύεται στὶς Τράπεζες καὶ νὰ ἀδρανῆ, προχωροῦμε τολμηρὰ σὲ ἐπενδύσεις τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἦταν ἀκόμα πιὸ καλὰ καὶ ἐντυπωσιακά. Ἐξ ἄλλου, οἱ ἐπενδύσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου θὰ ἀπάλλαταν, σὲ κάποιο βαθμὸ, τὴν κυβέρνηση ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση νὰ διαθέσῃ τόσα κεφάλαια, πρᾶγμα ποῦ θὰ ἐπέτρεπε νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃ σὲ νέους τομεῖς γιὰ ἀναζωογόνηση καὶ ἐπαναδραστικοποίηση τῆς οἰκονομίας, ὅποτε θὰ εἶχαμε ἀκόμα πιὸ σημαντικὰ ἀποτελέσματα.

Τὸ δεῦτερο «Ἑκτακτον Σχέδιον» οὐσιαστικὰ ἀποτελεῖ συνέχιση τοῦ προηγούμενου καὶ σὲ γενικὲς γραμμὲς ἔχει τοὺς ἴδιους ἀντικειμενικοὺς στόχους καὶ ἐπιδιώξεις. Κατὰ τὴν γνώμη μας, αὐτοὶ οἱ στόχοι καὶ ἐπιδιώξεις εἶναι οἱ ὀρθοὶ καὶ οἱ ἐνδεδειγμένοι μέσα στὶς σημερινὲς συνθηκὲς. Οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐξυπηρετοῦν τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐπιβίωση, τὴν ἐξάλειψη τῶν συνεπειῶν τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς βάρβαρης εἰσβολῆς καὶ αὐτὲς οἱ ἐπιδιώξεις βρίσκονται σὲ πλήρη συνάρτηση μὲ τὸν γενικώτερο, τὸν πολιτικὸ ἀγῶνα τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ γιὰ μιὰ δίκαιη, εἰρηνικὴ, δημοκρατικὴ καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ, μὲ βάση τίς ἀποφάσεις τοῦ Διεθνοῦς Ὄργανισμοῦ, λύση ποῦ θὰ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον ὅλων τῶν Κυπρίων Ἑλλήνων, Τούρκων, Ἀρμενίων καὶ Μαρωνιτῶν.

Στὰ πλαίσια τοῦ Δευτέρου Σχεδίου δίδεται ἡ ἀνάλογη προσοχὴ καὶ σημασία στὴν περαιτέρω ἀνάπτυξη τοῦ τομέα τῆς Βιομηχανίας, τοῦ Ἐμπορίου καὶ τοῦ Τουρισμοῦ. Γι' αὐτοὺς τοὺς τομεῖς γιὰ τὰ δυὸ χρόνια τοῦ Σχεδίου προβλέπεται ἡ διάθεση ἀπὸ κυβερνητικῆς πλευρᾶς ποσοῦ £30 ἐκ. περίπου. Τὸ ποσὸ ὅμως αὐτό, ὅπως ἀνέφερε ὁ κ. Ὑπουργὸς στὴν ὁμιλία του, δὲν ἀντιπροσωπεύει «τὸ μέγεθος τῆς ἐμφάσεως ἢ ὅποια δίδεται ὑπὸ τοῦ Σχεδίου εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν τῶν τομέων». Ὁ κ. Ὑπουργὸς διευκρίνισε ὅτι «τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν ἐπενδυτικῶν καὶ ἄλλων ἀναπτυξιακῶν δαπανῶν διατίθεται ἐξ ἄλλων φορέων καὶ ἰδιαίτερος ἐκ μέρους τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως», ἐνῶ παράλληλα, «ἀναμένεται νὰ διαδραματίσῃ τὴν πρῶτην μεγαλύτερον ρόλον ἡ Κυπριακὴ Τράπεζα Ἀναπτύξεως καὶ τὸ παρά τῇ Κεντρικῇ Τραπεζῇ Εἰδικὸν Ταμεῖον Χρηματοδοτήσεως».

Κατὰ τὴν γνώμη μας, μόνο ὑπὸ τὴν προϋπόθεση ὅτι τόσο τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο καὶ τὰ Τραπεζικὰ Ἰδρύματα θὰ διαδραματίσουν πραγματικὰ τὸ ρόλο τους θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ ἀναμένεται, ὅτι θὰ συνεχισθῇ ὁ ψηλὸς ρυθμὸς ἀνάπτυξης τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου γενικὰ καὶ τῆς Βιομηχανίας, τοῦ Ἐμπορίου καὶ τοῦ Τουρισμοῦ εἰδικά.

Ἐπειδὴ, ὅμως, κρίνοντας ἀπὸ τὴν πείρα τοῦ πρώτου Ἑκτακτου Σχεδίου, δὲν μπορεῖ κανένας νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο θὰ ἀνταποκριθῇ σ' αὐτὸ τὸ καθήκον, θὰ πρέπει ἡ κυβέρνηση νὰ πάρῃ τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα, ὥστε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου καὶ ὅπωςδήποτε ἡ κυβέρνηση πρέπει νὰ εἶναι ἔτοιμη νὰ παρέμβῃ πιὸ ἀποφασιστικὰ, ὥστε νὰ μὴ χαλαρωθῇ ἡ ἀνοδικὴ πορεία τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας οὔτε στὸ βιομηχανικὸ οὔτε καὶ σὲ ὅποιονδήποτε ἄλλο τομέα. Ἀποδίδοντας τὴν σημασίαν ποῦ ἀξίζει στὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τομέα τῆς Βιομηχανίας — Ἐμπορίου — Τουρισμοῦ καὶ μὲ στόχο μὴν ἀκόμα περαιτέρω ραγδαία ἄνοδο αὐτοῦ τοῦ τομέα εἰσηγοῦμαστε τὰ ἀκόλουθα συγκεκριμένα μέτρα :

1. Πιὸ ἀποφασιστικὴ παρέμβαση τοῦ κράτους μὲ σκοπὸ τὴν ἄσκηση πιὸ ἀποτελεσματικοῦ ἐλέγχου στὸν ἐπενδυτικὸ τομέα καὶ στὴν ἀνάπτυξιν, καλῶτερη λειτουργία καὶ ἀποδοτικότητά βασικῶν βιομηχανικῶν μονάδων.

Ἡ τέτοια παρέμβαση τοῦ κράτους πρέπει νὰ ἐπεκτείνεται καὶ μέχρι τὴν κρατικοποίηση τέτοιων βιομηχανιῶν, ὅπως ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ὄρυκτου πλούτου, διύλιστρίου καὶ ἄλλες.

2. Δημιουργία νέων μεγάλων βιομηχανικῶν μονάδων. Σχετικά μ' αυτό, σὲ μιὰ μελέτη ἐμπειρογνωμόνων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ΟΗΕ γίνεται λεπτομερειακὴ καὶ συγκεκριμένη ἀναφορὰ σὲ μιὰ σειρά νέες βιομηχανίες, πού εἶναι δυνατό νὰ ἰδρυθοῦν στὴν Κύπρο καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες ὑπάρχουν, σύμφωνα μὲ τὴν μελέτη αὐτή, ὅλες οἱ προοπτικὲς καὶ δυνατότητες νὰ εἶναι βιώσιμες. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρω σὰν τέτοιες, τὶς βιομηχανίες Τροφίμων, Ἐνδύσης, Ὑφαντουργίας, ἐπεξεργασίας Ψυλίας, Χάρτου, τὴν Χημικὴ βιομηχανία πλαστικῶν εἰδῶν καὶ ἄλλες. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτές, πού ὑποδειχνεῖ ἡ μελέτη ἐμπειρογνωμόνων τοῦ ΟΗΕ μπορούμε νὰ ἀναφέρουμε, ἐπίσης, τέτοιες βιομηχανίες ὅπως γιαλιῦ, ἐπεξεργασίας ἀλατος, ἀμμαντοσιμεντωσολήνων, ναυπηγείων γιὰ ἐπιδιόρθωση πλοίων, νέα ὄρυχεῖα καὶ ἄλλες. Μερικὲς ἀπ' αὐτὲς τὶς βιομηχανικὲς μονάδες προγραμματίσθηκαν ἀκόμα καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν τούρκικη εἰσβολὴ καὶ ἀναφέρονται ἐπίσης καὶ στὸ Πρῶτο Ἐκτακτὸ Σχέδιο χωρὶς νὰ ὑλοποιηθεῖν.

Ὑπὸ τὶς σημερινὲς περιστάσεις, ἡ ἴδρυση αὐτῶν τῶν βιομηχανιῶν προσλαμβάνει ὀλότελα ξεχωριστὴ σημασία. Μὲ τὴν ἴδρυση καὶ λειτουργία τους νὰ δοθῇ εὐκαιρία νὰ ἀπασχοληθοῦν μερικὲς χιλιάδες ἐργάτες, ὑπάλληλοι καὶ ἀρκετοὶ ἐπιστήμονες καὶ τεχνολόγοι, πρᾶγμα πού εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη μέσα στὶς σημερινὲς δύσκολες συνθήκες καὶ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τοὺς κύριους στόχους καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ Δεύτερου Σχεδίου.

Ἐχομε τὴν γνώμη, ὅτι ἡ Κυβέρνηση, εἴτε μόνη της, εἴτε σὲ συνεργασία μὲ τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο, ἢ ἀκόμα καὶ μὲ ἀντίστοιχες βιομηχανίες τοῦ ἔξωτερικοῦ, εἶναι καιρὸς νὰ προχωρήσῃ ἀποφασιστικὰ στὴ δημιουργία αὐτῶν καὶ ἄλλων βιομηχανιῶν.

3. Δημιουργία νέων βιομηχανικῶν περιοχῶν καὶ Ζώνης ἢ Ζωνῶν ἐλευθέρου Ἐμπορίου. Τὸ ἱμπεριαλιστικὸ ἐγκλημα σὲ βάρος τῆς Κύπρου ἀνάμεσα στὶς συνέπειες πού εἶχε γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία, ὠδήγησε καὶ στὴν ἀπώλεια τῶν βιομηχανικῶν περιοχῶν Λευκωσίας, παρὰ τὴν Μιά Μηλιά, καὶ Ἀμμοχώστου τόσο παρὰ τὴν Κάτω Δερύνεια, ὅσο καὶ στὴν περιοχὴ Ἐγκωμης—Στύλλων.

Ἡ ἀπώλεια αὐτὴ πρέπει νὰ ἀναπληρωθῇ ὅπωςδήποτε τὸ ταχύτερον δυνατό, μὲ τὴ δημιουργία νέων βιομηχανικῶν περιοχῶν τόσο στὴ Λευκωσία, ὅσο καὶ στὸ Βαρῶσι, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίη παραμέληση τῶν σχεδίων πού ὑπάρχουν γιὰ παρόμοιες βιομηχανικὲς περιοχὲς σὲ ἄλλες πόλεις, ὅπως στὴν Πάφο. Μιλώντας γιὰ τὴν δημιουργία νέας βιομηχανικῆς περιοχῆς στὸ Βαρῶσι, ἐννοῶ στὴν ἐλεύθερη ἀκριτικὴ περιοχὴ τῶν Κοκκινόχωριῶν. Αὐτὸ τὸ μέτρο εἶναι ἀπαραίτητο καὶ γιὰ τὸν πρόσθετο λόγο, ὅτι μὲ τὴν δημιουργία μιᾶς νέας βιομηχανικῆς περιοχῆς στὰ Κοκκινόχωρια θὰ βοηθηθῇ ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν τῶν χωριῶν πού σήμερα μὲ τοὺς πρόσφυγες πού διαμένουν ἐκεῖ ἀνέρχεται σὲ 30.000—40.000 περίπου, νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀπασχόληση καὶ νὰ διατηρηθῇ στὴν ἀκριτικὴ περιοχὴ, πρᾶγμα πού ἐξυπηρετεῖ καὶ τὸν γενικώτερο πολιτικὸ ἀγῶνα πού διεξάγουμε σὰν κυπριακὸς λαός.

4. Συνέχιση καὶ λήψη νέων ἐνθαρρυντικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἴδρυση ἢ τὴ συγχώνευση μικρῶν βιομηχανικῶν μονάδων σὲ μεγαλύτερες, ὅπως καὶ γιὰ τὴν περαιτέρω ἄνοδο τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου.

5. Μὲ σκοπὸ καὶ ἐπιδίωξη τὴν προβολὴ τῶν κυπριακῶν προϊόντων, γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν, σὲ νέες ἀγορές, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πιὸ πλήρη ἀξιοποίηση τῶν σημερινῶν ἀγορῶν, ἐπιβάλλεται ἡ ἴδρυση ἐμπορικῶν κέντρων σὲ διάφορες πρωτεύουσες κρατῶν ἢ καὶ ἡ ἐπένδρωση τῶν Πρεσβειῶν μας μὲ Ἐμπορικοὺς Ἀκολούθους, καθὼς καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς Κύπρου σὲ περισσότερες διεθνεῖς ἐκθέσεις.

Στόν τομέα τοῦ ἐμπορίου ἰδιαίτερη προσοχή πρέπει νά δοθῆ στήν ἀγορά τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, μέ ἐπί κεφαλῆς τῆ Σοβιετική Ἑνωση, πού ὅπως ἀποδείχνουν τὰ ἀδιάφραστα στοιχεῖα καί οἱ ἀριθμοί μετατρέπονται ὀλοένα καί περισσότερο σέ βασικούς ἀγοραστές κυπριακῶν γεωργικῶν καί βιομηχανικῶν προϊόντων.

Γιά τήν ἐκπλήρωση τῶν φιλόδοξων σχεδίων πού προγραμματίζει ἡ κυβέρνηση γιά τήν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας χρειάζονται ἀσφαλῶς σημαντικά κεφάλαια, οἱ ἀναγκαῖες πηγές χρηματοδότησης.

Ἐχομε τῆ γνώμη, πῶς μπορούν νά ἐξευρεθοῦν οἱ ἀναγκαῖοι οἰκονομικοί πόροι γιά τῆ χρηματοδότηση τῆς ἀνάπτυξης τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας. Κί' αὐτοί μπορεῖ νά ἐξευρεθοῦν, ἀπό τῆ μιά, μέ τήν κινητοποίηση τοῦ ἀδρανοῦντος ἐσωτερικοῦ κεφαλαίου, πού ἀνέρχεται σέ ἑκατομμύρια λίρες, καί ἀπό τήν ἄλλη, μέ τῆ σύναψη δανείων ἀπό τὸ ἐξωτερικό. Προϋπόθεση, βέβαια, γιά τῆ σύναψη τέτοιων δανείων πρέπει νά εἶναι ὅπωςδῆποτε ἡ μὴ ἐπιβολή ὁποιασδήποτε πολιτικῶν ὄρων καί δεσμεύσεων καί ἡ σύναψη τους νά γίνεται κατὰ τὸ δυνατόν ὑπὸ τους πιὸ εὐνοϊκοὺς οἰκονομικοὺς ὄρους. Καί ἀσφαλῶς, ἀπαραίτητο στοιχεῖο πρέπει νά εἶναι ἡ χρησιμοποίηση τους κατὰ τὸν πιὸ ὀρθολογιστικό, ἀποτελεσματικό καί ἀποδοτικό τρόπο.

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε, θά ἤθελα νά ὑπογραμμίσω ὅτι οἱ ἀντίξοες συνθήκες κάτω ἀπὸ τίς ὁποῖες ζῆ ἡ Κύπρος, ἡ ἐπιταχτική ἀνάγκη νά ἀναπληρωθοῦν τὰ κενὰ καί νά ἀντιμετωπισθοῦν οἱ συνέπειες τῆς διπλῆς ἱμπεριαλιστικῆς συνωμοσίας σέ βάρος τῆς Κύπρου καί νά ὑλοποιηθοῦν οἱ φιλόδοξοι στόχοι τοῦ Δευτέρου Σχεδίου, ὅλα αὐτὰ ἐπιβάλλουν τήν ἐπιτάχυνση τῶν ρυθμῶν, μέ τους ὁποῖους ἐργάζεται ὁ κρατικός μηχανισμός. Γιά τὸ σκοπὸ αὐτὸ θά πρέπει νά ἀξιοποιηθῆ στὸν ἀνώτατο βαθμὸ τὸ δυναμικὸ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, πού στήν πλειονότητα τους ἐργάζονται εὐσυνείδητα, κατέχουν ζηλευτὰ προσόντα καί μέ τὸν πατριωτισμὸ πού διακρίνει τήν πλειονότητα τους εἶναι σέ θέση νά ἀποδώσουν ἀκόμα περισσότερο καί νά συμβάλουν στήν ἐπικράτηση νέου πνεύματος καί νέων ρυθμῶν δουλειᾶς, τέτοιων πού νά ἀνταποκρίνονται στίς σημερινές ἀνάγκες καί ἀπαιτήσεις τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας.

Αὐτὸ τὸ ρόλο οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι θά τὸν διαδραματίσουν ἀκόμα πιὸ ἀποφασστικά, μέ μεγαλύτερο ζῆλο καί ἐνθουσιασμό, ἂν ἱκανοποιηθῆ ἡ δίκαιη ἀξίωση τους, πού εἶναι καί ἀξίωση ὀλόκληρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, γιά τήν ἀπαλλαγὴ τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα, πού ἀποδείχθησαν μέ τῆ στάση καί συμπεριφορὰ τους κατὰ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα ἀναξιόπιστα καί ἀνατροπείς τῆς νόμιμης κυβέρνησης καί τῆς ἔννομης τάξης.

Πρὶν ἀφήσω τὸ βῆμα, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, θάθελα νά ἐπισύρω τήν προσοχὴ τῆς κυβέρνησης στὰ ὀξύτερα προβλήματα — ὕδατικό, ἀξιοποίηση χαλιτικῆς γῆς γιά οἰκιστικούς, τουριστικούς καί σκοποὺς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης, τήν ἐνθάρρυνση γιά ἴδρυση βιομηχανικῶν μονάδων καί πολλὰ ἄλλα — πού ἀντιμετωπίζει ἡ ἀκριτική περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν.

Χωρὶς νά ἐπεκταθῶ σέ καθένα ἀπ' αὐτὰ τὰ προβλήματα πρᾶγμα πού ἐγίνε ἀπὸ ἄλλους συναδέλφους, θάθελα νά ἀπευθύνω ἐκκλήση στήν κυβέρνηση νά ἐπιδείξη ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καί στεργῆ γιά τήν περιοχὴ αὐτή, πού ἡ ἀναζωογόνηση τῆς οἰκονομίας τῆς ἔχει τεράστια σημασία γιά τὸν σκληρὸ καί δύσκολο ἀγῶνα ἐπιβίωσης καί σωτηρίας τῆς Κύπρου πού διεξάγει σύσσωμος ὁ ἀδοῦλωτος κυπριακὸς λαός. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτῆς κ. Κυριάκος Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Συζητεῖ κατὰ δευτέραν συνέχειαν ἡμέραν ἡ Νέα Βουλὴ τοὺς δύο Προϋπολογισμοὺς — Τακτικὸν καὶ Ἀναπτύξεως — μέσα σὲ πολὺ στενὰ χρονικὰ ὅρια. Τὸ χρονικὸ διάστημα τῶν 48 ὥρῶν ἀπὸ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ τὸ διάστημα ἄλλων 48 ὥρῶν ἀφ' ὅτου ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἔκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν εἶναι ἀρκετὰ διὰ τέτοιου εἴδους μελέτες καὶ συζητήσεις.

Δυστυχῶς τὸ ἴδιο τροπάριον τῆς καθυστερημένης καταθέσεως τῶν δύο Προϋπολογισμῶν συνεχίζεται. Τὸ γεγονός τοῦτο διαπιστώνεται καὶ θίγεται μὲ τὸν πλέον σαφῆ καὶ κατηγορηματικὸν τρόπον καὶ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἡ τοιαύτη, ἄς τὴν ὀνομάσωμεν, ἀταξία, θὰ εἶναι ἡ τελευταία. Δὲν θὰ ἐπιθυμούσαμεν τὴν σκυτάλην τοῦ ἀξιοτίμου Μέλους κ. Ποταμίτη νὰ τὴν παραδώσωμεν σὲ ἄλλα Μέλη νέας Βουλῆς, ἐκτός, βεβαίως ἂν ὑπάρχουν εἰδικοί λόγοι πού ἀναγκάζουν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ τηρῇ αὐτὴν τὴν τακτικὴν.

Ἦκούσαμεν μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ καὶ ἐμελετήσαμεν ὅσο ἦταν δυνατόν αὐτὴν καὶ σὰν δίκαιοι κριτὲς ἔχομεν καθῆκον ἀλλὰ καὶ ὑποχρέωσιν νὰ ἐπαινέσωμεν τὸ ἀξιοθαύμαστον ἔργον τῆς Κυβερνήσεως τὸ ὁποῖον ἐπετέλεσεν εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα καὶ νὰ ποῦμεν ὅτι ὄχι μόνον ἐπετεύχθη ὑπ' αὐτῆς ἓνας μέγας ἀθλος, ἀλλὰ, ἔκαμε ἐν τελευταίᾳ ἀνάλυσει, ἓνα «θαῦμα».

Ἄξιοι ἐπαίνων ἐπίσης εἶναι τόσον ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς ὅσον καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ προσωπικὸν τῶν ἀρμοδίων Τμημάτων πού εἰργάσθησαν μὲ πραγματικὸν ζῆλον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ τομέως αὐτοῦ.

Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ, κ. Πρόεδρε, μὲ τὴν γενικὴν ἀνάυσιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν καθ' ὅτι τόσον ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ κόμματός μας, ὅσον καὶ ἄλλοι συνάδελφοι τῆς ομάδος μας ἔπραξαν τοῦτο, ἀλλὰ θὰ περιορισθῶ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως καὶ ἐν τῇ γενικῇ ἐξετάσει τούτου νὰ θίξω τὰ ἐπὶ μέρους ἔργα πού ἀφοροῦν τὴν Ἐπαρχίαν μου καὶ τὴν πολιτικὴν πού ἀκολουθεῖται δι' ἄλλας Ἐπαρχίας.

Οἱ Προϋπολογισμοὶ ἐνὸς κράτους καταρτίζονται καὶ κατανέμονται τὰ διάφορα κοινὸν διὰ μέσου τῶν διαφόρων Ὑπουργείων διὰ ὀλόκληρον τὴν ἐπικράτειαν, ἡ δὲ ἀνάπτυξις τῶν διαφόρων περιοχῶν γίνεται ἐπὶ ἴσοις ὅροις. Τὸ ἄτοπον τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, τὸν μικρὸν τόπον πού λέγεται Κύπρος, εἶναι κάτι τὸ παράξενον, κάτι τὸ ἀκατανόητον. Σὲ προηγούμενα χρόνια πρὸ τῆς εἰσβολῆς ἐθίξαμεν τὴν τοιαύτην ἀπαράδεκτον τακτικὴν διὰ τὴν μονόπλευρον καὶ μεροληπτικὴν ἀνάπτυξιν ἐνὸς τόπου, καὶ ἐνομιζομεν ὅτι τὸ πάθημα τῆς εἰσβολῆς θὰ ἐγένετο μάθημα εἰς τοὺς εἰδικούς ἐμπειρογνώμονας καὶ τοὺς ἔχοντας μανίαν δημιουργίας ὑδροκεφάλων πόλεων καὶ θὰ ἐσκέπτοντο ὅτι τὸ λίγο μέρος πού μᾶς ἀπέμεινε θὰ τὸ ἀναπτύσσαμεν καταλλήλως, οὕτως ὥστε ὅλοι οἱ κάτοικοι νὰ ἐργάζωνται, νὰ ἀποδίδουν καὶ νὰ εὐημεροῦν ὅσον φυσικὰ ἦτο καὶ εἶναι δυνατόν. Ἀλλὰ μετὰ μεγάλης μας λύπης βλέπομεν ὅτι ἡ ἴδια τακτικὴ ἐξακολουθεῖ νὰ συνεχίζεται καὶ τώρα καὶ μάλιστα μὲ πλέον προκλητικὸν τρόπον καὶ τοῦτο ἐμεῖς τὸ ἐρμηνεύσαμεν «οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι στὰ ἴδια πόστα».

Βεβαίως οἱ κρίσιμες μέρες πού περνᾷ ὁ τόπος μας καὶ τὰ δύσκολα καὶ πολλαπλᾶ προβλήματα πού μᾶς ἐκληροδότησε τὸ πραξικόπημα καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή, δὲν μᾶς ἀφήνουν περιθώρια διὰ τέτοιου εἴδους πολυτέλειες καὶ τέτοιου εἴδους συζητήσεις.

Μιά ὄμως καί εἴμεθα εἰς θέσιν νά ἐτοιμάζωμεν προϋπολογισμούς καί νά ἐκπονοῦμεν σχέδια πρὸς κατασκευὴν διαφόρων παραγωγικῶν καί ἄλλων ἀναπτυξιακῶν ἔργων, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτῶν νά σχολιάζωμεν καί νά προβαίνομεν εἰς κριτικὴν τούτων.

Θέλωμεν δὲ νά δηλώσωμεν ὅτι ἡ τοιαύτη κριτικὴ εἶναι πάντοτε καλόπιστη καί ἐποικοδομητικὴ καὶ δὲν ἔχει διόλου ἀντιπολιτευτικὸν ἢ ἄλλον χαρακτήρα. Καὶ ἐάν στὴν φρασεολογίαν μας λέγομεν κουβέντες κάπως βαρεῖες, εἶναι ὅτι μᾶς πνίγει τὸ δίκαιον καὶ δὲν μπορούμεν διαφορετικὰ νά ἐξωτερικεύσωμεν τὴν ἀγανάκτησίν μας. Καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν κατανέμονται τὰ εἰδικὰ κονδύλια τῶν διαφόρων Ὑπουργείων δι' ὅλες τὰς Ἐπαρχίας καὶ δι' ὅλην τὴν νῆσον ἀναλόγως.

Τὸ παράξενον ὄμως πού συμβαίνει διὰ τὴν Ἐπαρχίαν μας εἶναι τοῦτο. Ἐνῶ πάντοτε στὸν Προϋπολογισμὸν ὑπάρχουν ἀρκετὰ καὶ ικανοποιητικὰ κονδύλια διὰ τὴν Ἐπαρχίαν, καὶ τὰ ὁποῖα ἐάν ἐξωδεύοντο καθ' ἕκαστον ἔτος, σήμερον ἡ Πάφος δὲν θὰ ἦτο ὡς εἶναι, ἐν τούτοις ἔρχεται τὸ τέλος τοῦ χρόνου καὶ τὰ ἔργα διὰ τὰ ὁποῖα προορίζονται τὰ εἰδικὰ αὐτὰ κονδύλια δὲν γίνονται, τὰ χρήματα δὲν ἐξοδεύονται καὶ πηγαίνουν πίσω στὸ Πάγιον Ταμεῖον διὰ νά ἐρθοῦν τὸν ἐπόμενον χρόνον μὲ ἐπαναψήφισιν. Ἐάν δὲ ἀρχίσουν νά γίνονται μερικὰ ἔργα, ἀρχίζουν πρὸς τὸ τέλος τοῦ χρόνου καὶ ἐκτελεῖται ἡ ἐργασία πολὺ βεβιασμένη, τῆς κακῆς ὥρας, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νά ἐξοδευθοῦν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα χρήματα. Καὶ ἐνῶ εἰς τὰ Ἐντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς μένει πάντοτε ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἡ Πάφος παίρνει τὴν μερίδα τοῦ λέοντος, ὡς πολλάκις μᾶς εἶπαν, εἰς τὸ τέλος μᾶς μένει ἐκείνη ἡ ἀπατηλὴ ἐντύπωσις.

Διὰ νά εἴμεθα δὲ πλέον συγκεκριμένοι, κύριοι συνάδελφοι, καὶ διὰ νά μὴ νομισθῆ ὅτι ἐμεῖς οἱ Πάφιοι βγαίνομεν στὸ Βῆμα ἀπλῶς διὰ δημαγωγίαν, ὡς πολλάκις μᾶς λέγουν καὶ γράφουν στὰ διάφορα ἔντυπα τῶν οἱ ἐπιτήδριοι, εἴτε πρὸς ἐξαργύρωσιν ὠρισμένων ψήφων, ὡς τελευταίως κάποιος φαρμακολόγος μᾶς ταίμησε, θὰ ἀπαριθμήσωμεν ὀλίγα συγκεκριμένα παραδείγματα διὰ νά μπορέσωμεν ἴσως νά πείσωμεν ἐκείνους πού εἶναι οἱ ἐντεταλμένοι διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι κάποτε θὰ κατανοήσουν τὸ μέγεθος τῆς ἀδικίας πού γίνεται εἰς βάρος τῆς Ἐπαρχίας μας.

Δηλοῦμεν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὅτι δὲν ζηλεύομεν καμμίαν Ἐπαρχίαν οὔτε ἐναντιούμεθα διὰ τὴν κατασκευὴν ὁποιοῦδήποτε ἔργου εἰς ἄλλην Ἐπαρχίαν, ἀλλὰ ἐκεῖνο πού ἀπαιτοῦμεν εἶναι τοῦτο, ὅτι ζητοῦμεν τὴν ἀναλογίαν μας, τὸ μερίδιόν μας.

Καὶ ἐρχόμεθα στὰ διάφορα ἔργα :

ΛΙΜΑΝΙ

Εἶναι ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας πού ἡ Πάφος ἠγωνίζετο διὰ τὴν κατασκευὴν ἑνὸς μικροῦ λιμένος διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς. Ἔγιναν μελέται, ὑπομνήματα, ἀγορεύσεις εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐλάβανε κάθε χρόνον καὶ μίαν ἀπόφασιν καὶ κάθε χρόνον εὐρίσκετο εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ἓνα κονδύλι. Τὸν ἓνα χρόνον £50.000, τὸν ἄλλον £100.000, τὸν ἐπόμενον £300.000, τὸν ἄλλον £100.000 καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς καὶ τὰ ποσὰ αὐτὰ οὐδέποτε ἐξωδεύοντο ἢ, ἐάν ἐξωδεύοντο μερικὰ, ἦταν ἀπλῶς διὰ νά ρίχνουν στάχτην στοὺς Παφίτες. Πότε ἔστειλαν τὰ διάφορα μηχανήματα νά προβοῦν εἰς ἐκβαθύνσεις, πότε εἰς διάνοξιν ὠρισμένων ὁπῶν διὰ ἐξέτασιν δῆθεν τῆς συστάσεως τοῦ ἐδάφους, πότε εἰς ἐπανεξέτασιν τῆς τοποθεσίας καὶ ἐφθάσαμεν ὕστερα ἀπὸ 17 ὀλόκληρα χρόνια νά μὴν ἔχωμεν οὔτε ἓνα ὀρμίσκον διὰ ψαρόβαρκες. Ἄς σημειωθῆ δὲ ὅτι πρὸ τοῦ 1950 ἐγίνετο ἀπὸ τὸ λιμάνι τῆς Πάφου μεγάλον ἐξαγωγικὸν καὶ εἰσαγωγικὸν ἐμπόριον ἔστω καὶ εἰς τὴν κατάστασιν πού τότε εὐρίσκετο.

Και σήμερον παρά τὰς ὑποσχέσεις τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Προέδρου αὐτῆς, καὶ ὄλων τῶν ἀρμοδίων ὅτι θὰ γίνῃ λιμάνι εἰς Πάφον δὲν ἔχομεν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν οὔτε μίαν λίραν διὰ νὰ ψηφίσωμεν διὰ τὸ ἔργον αὐτό.

Ἐλέχθη ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Ὑπουργοῦ ὅτι τὰ λιμάνια ἀνήκουν πλέον εἰς ἄλλον Ὄργανισμὸν, εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Λιμένων, καὶ εἶναι κονδύλια τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν. Ἐξ ὅσων δὲ ἔχομεν πληροφορηθῆ, ὑπάρχει κάποια ἔκθεσις τῶν ἐμπειρογνωμόνων διὰ τὴν κατασκευὴν λιμένος εἰς Πάφον.

Θὰ πρέπει ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ὄργανισμοῦ Λιμένων νὰ λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τῆς τοὺς ἐξῆς παράγοντες :

Μὲ τὸ μέγαλον ὕδατικὸν ἔργον ποὺ ἤρχισε νὰ γίνεταί εἰς Πάφον, τὴν δημιουργίαν μεγάλων καὶ πολλῶν βιομηχανικῶν μονάδων ποὺ ἤδη ἤρχισεν ὁ Συνεργατισμὸς ἀπὸ τοῦ περασμένου χρόνου καὶ τὴν συνεχῆ ἀνέγερσιν ἐργοστασίων μεγάλης δυναμικότητος, καθὼς καὶ μὲ τόσες ἄλλες ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις, ντόπιες καὶ ξένες, ποὺ ἀνεγείρουσιν μεγάλης δυναμικότητος ἐργοστάσια, τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν μας ἐμπόριον θὰ αὐξηθῆ εἰς μέγαλον βαθμὸν. Δι' αὐτὸ θὰ πρέπει τὸ ἔργον τοῦτο, ἐὰν πράγματι ἡ Κυβέρνησις θέλῃ καὶ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ τὸ κάμῃ, νὰ τὸ ἀρχίσῃ τὸ συντομώτερον δυνατόν οὕτως ὥστε στὴν ὥραν του νὰ εἶναι ἔτοιμον διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ ὅλες αὐτὰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου. Διότι ἐὰν μείνωμεν μόνο μὲ τὸ Λιμάνι Λεμεσοῦ ἢ συμφόρησις θὰ εἶναι: χειροτέρα τῆς περυσινῆς καὶ ἀντὶ νὰ ὑπάρχουν 20 καὶ 30 πλοῖα ἔξω ἀπὸ τὸ Λιμάνι Λεμεσοῦ διὰ νὰ περιμένουν τὴν σειράν των νὰ εἰσέλθουν ἐντὸς αὐτοῦ θὰ περιμένουν 40 καὶ 60 καὶ πλέον ἡ Ζημία θὰ εἶναι μεγάλη καὶ αἱ ἐπιπτώσεις θὰ εἶναι ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν ἐμπορευμάτων ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου ἐν γένει.

ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΝ

Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν εὐρίσκεται δι' ἀερολιμένες ποσὸν γύρω στὶς 800 χιλ. λίρες. Διὰ τὸν ἀερολιμένα Πάφου ὑπάρχει μία παῦλα. Εἶναι εἰς τοὺς πλείστους τῶν συναδέλφων γνωστοὶ οἱ ἀγῶνες καὶ συζητήσεις ποὺ ἔγιναν τόσον ἐντὸς ὅσον καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς διὰ τὴν κατασκευὴν Ἀεροδρομίου εἰς Πάφον. Πρόθεσις μας δὲν εἶναι νὰ ὑπεισέλθωμεν εἰς λεπτομερείας καὶ νὰ ἀναξέσωμεν παλαιὰς πληγὰς, ἀλλὰ θὰ εἶπω τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ τότε κρατοῦσα κατάστασις ἐσκεμμένως, δολίως καὶ ὑπόυλως ματαίωσε τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας.

Σήμερον, μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν, ἐπιθυμοῦμεν νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὸ ἔργον τοῦτο εἰς Πάφον καὶ νὰ παρακαλέσωμεν ὅπως προχωρήσῃ πρὸς τὴν ὑλοποίησιν τῶν ἀποφάσεών της τῶρα ποὺ ἔχει ἐνώπιόν της καὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐμπειρογνωμόνων.

ΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ

Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἡ Κυβέρνησις προϋπολογίζει νὰ δαπανήσῃ γύρω στὰ 3 ἑκατομμύρια λίρες. Διὰ τὴν Πάφον ἔχει ἓνα σεβαστὸν ποσὸν ὡς ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται καὶ μάλιστα γύρω στὶς 500 χιλιάδες λίρες, ἐκ τῶν ὁποίων ὅμως αἱ 300 χιλιάδες λίρες εἶναι μὲ σταυρόν, ποὺ σημαίνει ὅτι ἐὰν δὲν ἐτοιμασθοῦν σχέδια, δὲν πρόκειται νὰ ἐξοδευθοῦν αὐτὰ τὰ χρήματα.

Τὸ πῶς δὲν προωθοῦνται τὰ ἔργα αὐτὰ εἰς Πάφον μόνον αὐτοὶ ποὺ εὐρίσκονται στὰ διάφορα εἰδικὰ γραφεῖα γνωρίζουν. Ἐμεῖς ὄχι μόνον πληροφοροῦμεθα ἀλλὰ καὶ βλέπομεν ὅτι διὰ δρόμους ἐντελῶς νέους δι' ἄλλας Ἐπαρχίας ἐκτελοῦνται τὰ σχέδια, ἂν εἶναι δυνατόν ἐντὸς 24 ὥρου, καὶ οἱ δρόμοι διανοίγονται, ἀσφαλτοστρώνονται καὶ εἶναι ἔτοιμοι πρὸς χρῆσιν σὲ διάστημα ὀλίγων μόνον μηνῶν. Μόνον ὅταν πρόκειται διὰ τὴν δύσμοιρην Πάφον ἀπαιτοῦνται χρόνια ὀλόκληρα διὰ νὰ γίνουσι σχέδια καὶ ἐκτελεσθοῦν δρόμοι.

Παραδείγματα ἔχαμεν πολλά νά ἀριθμηθῶμεν ἀλλά κουρασθήκαμεν νά τὰ λέγωμεν. Ὅμως πρὸς πληροφoρίαν ἀπλῶς τῶν νέων συναδέλφων ἀναφέρω μόνον μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς περιπτώσεις, ἐκείνην τοῦ δρόμου Πάφου Πόλεως Χρυσοχοῦς, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νά διευρύνεται καὶ εὐθυγραμμίζεται ἀπὸ τὸ 1966 καὶ ἐνῶ ὅλο τὸ μῆκος τοῦ δρόμου εἶναι 24 μίλια, μέχρι σήμερον, δηλαδὴ σὲ χρονικὸν διάστημα 11 ὁλοκλήρων χρόνων ἐδιόρθωσαν μόνον 12 μίλια. Δέον δὲ νά ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι διὰ τὸν δρόμον αὐτὸν ἐδόθη καὶ προτεραιότης.

Φαντασθῆτε πόσα χρόνια θὰ ἐχρειάζοντο ἐὰν δὲν ἔπαιρνε αὐτὴν τὴν προτεραιότητα.

Οὐδεμία πρόνοια περιλαμβάνεται εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν διὰ εὐθυγράμμισην τοῦ δρόμου Λεμεσοῦ—Πάφου καὶ παράκαμψιν τούτου τόσον ἀπὸ τὴν Λεωφόρον Λεμεσοῦ ὅσον καὶ ἀπὸ τὴς Βάσεις, ἐκτός ἀπὸ ἓνα κονδύλι 50 χιλιάδων λιρῶν, καὶ τοῦτο μὲ σταυρὸν, τὸ ὁποῖον προορίζεται διὰ κατασκευὴν γεφυριοῦ εἰς Ἀχέλειαν. Τὸ κονδύλι τοῦτο ἦτο πρὶν ἓνα καὶ δύο χρόνια, ἀλλὰ καὶ ἐφέτος δὲν πρόκειται νά γίνῃ καὶ ποτὲ δὲν θὰ γίνῃ τοῦτο καὶ ὡς γίνονται καθημερινῶς δυστυχήματα ἐκεῖ, διότι ἀπλούστατα ἐπηρεάζεται Μοναστηριακὴ γῆ καὶ οὐδεὶς ἐπιτρέπεται νά βάλῃ χερί ἐπ' αὐτῆς ἀνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ἡγουμένου τῆς Μονῆς, δηλαδὴ ἐὰν ὁ Ἡγούμενος δὲν δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν του τὸ γεφύρι δὲν γίνεταί.

Ὑστερα μᾶς λέγουν καὶ πολλοὶ πρωτεγουσιάνοι, «ἐσεῖς δὲν πρέπει νά θέλετε οὔτε λιμάνι οὔτε ἀεροδρόμιο παρὰ μόνον δρόμους διὰ νά ἐρχώμεθα ἐμεῖς νά ξεκουραζώμεθα εἰς τὴν ὠραίαν σας Πάφον καὶ νά μὴν ταλαιπωρούμεθα διότι μόνον ὁ Τουρισμὸς θὰ σώσῃ τὴν Πάφον». Ἄλλὰ οὔτε τὸ ἓνα γίνεται οὔτε τὸ ἄλλο. Εἰσηγοῦμεθα ὅπως τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον διορίσῃ καὶ δευτέρον μόνιμον μηχανικὸν διὰ τὰ Δημόσια Ἔργα Πάφου διότι αὐτὸς πού ἦτο μετετέθη εἰς Λευκωσίαν καὶ ἔρχεται μόνον μίαν ἢ δύο φορές τὴν ἐβδομάδα. Ὡσαύτως πρὸς ταχύτεραν διεκπεραίωσιν τῶν ἔργων πού προγραμματίζονται, εἰσηγοῦμεθα ὅπως τὰ Ἐπαρχιακὰ γραφεῖα προμηθευθοῦν ἀνάλογα μηχανήματα καὶ ἐπανδρωθοῦν τὰ εἰδικὰ συνεργεῖα μὲ εἰδικευμένον προσωπικὸν διὰ νά μπορέσουν τὰ προγραμματισθέντα ἔργα νά γίνουν.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΙΡΙΑ

Ἐπάρχει εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ποσὸν 116 χιλιάδων λιρῶν διὰ Δημόσια κτίρια. Διὰ τὴν Πάφον ὄχι μόνον δὲν ὑπάρχει ἀλλὰ οὔτε σκέψις κἄν γίνεται ἢ μελέτη ἂν καὶ ὅλα τὰ δημόσια κτίρια μας εἶναι σχεδὸν ἐτοιμόροπα.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΙΣ

Διὰ τὸν τομέα αὐτὸν ἡ Κυβέρνησις προϋπολογίζει δαπάνην γύρω στὰ 5 ἑκατομμύρια λίρες. Διὰ τὴν Πάφον οὐδὲν ποσόν. Οὐδεμία μέριμνα ἐγένε διὰ οἰκιστικοὺς καταυλισμοὺς πρὸς προσωρινὴν ἔστω ἐγκατάστασιν τῶν ἐκτοπισθέντων. Πληροφορηθήκαμε ὅτι ὅταν ζήτησαν πρόσφυγες νά ἐρθοῦν νά ἐγκατασταθοῦν εἰς Πάφον κάποιοι κύριοι ὑπεύθυνοι τῆς διοικήσεως Λάρνακος τοὺς ἀπέτρεψαν λέγοντάς τους «μὴν πᾶτε εἰς Πάφον διότι ἐκεῖ εἶναι ἐρημιά». Τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας ἠθέλησε, διὰ νά ἀναπτύξῃ τὴν Πάφον τουριστικῶς, νά καθορίσῃ τουριστικὰς ζῶνας. Καὶ οἱ κύριοι τῆς Πολεοδομίας διὰ νά μὴν περιπέσουν στὰ ἴδια σφάλματα πού ἔκαναν στὶς ἄλλες πόλεις ὡς Κερύνειαν, Ἀμμόχωστον καὶ Λεμεσό, ἠθέλησαν εἰς Πάφον νά κάμουν κάτι τὸ ἐντυπωσιακόν. Καὶ πράγματι μᾶς ἐντυπωσίασαν μὲ τὴς ὠραῖες δαντελλωτὰς ζῶνας τῶν καὶ ὅπως περιέργως συμπεριέλαβαν μόνον τὴς περιουσίας πού οἱ ξένοι πλουτέμποροι τῆς γῆς ἤρθαν καὶ ὑφάρπασαν ἐκ τῶν προτέρων τὴν γῆν τῶν πτωχῶν Παφιτῶν διότι ἐγνώριζον πού ἐμελλε νά γίνουν αἱ ζῶναι αὐταί, καὶ ὡς λέγουν οἱ ἀρμόδιοι ὅτι ἦσαν ἀπόρρη-

τοι και ὅτι εἰς οὐδένα διέρρευσαν αὐταί. Τὸ σκάνδαλον ποῦ ἐδημιουργήθη εἰς βάρος τῆς Πάφου διὰ χάριν τῶν ζωνῶν αὐτῶν εἶναι πολὺ μέγαλον καὶ θὰ πάρῃ μεγάλας διαστάσεις ἐάν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἄρῃ αὐτὲς τίς κανονιστικὲς διατάξεις καὶ ἐρθῇ ἐκ νέου νὰ κάμῃ νέες ζῶνες μὲ νέους συντελεστὲς δομήσεως ποῦ νὰ εἶναι φτιαγμένες στὰ μέτρα τῶν αὐτοχθόνων κατοίκων τῆς περιοχῆς καὶ ὄχι στὰ μέτρα αὐτῶν ποῦ τίς ἔφτιαξαν καὶ αὐτῶν ποῦ προηγόρασαν τὴν γῆν. Εὐτυχῶς οἱ Πάφιοι ἐγκαίρως ἀντελήφθησαν τὸ κακὸ ποῦ τοὺς ἐπερίμενε καὶ ἐκινήθησαν καὶ ἐγκαίρως καὶ δραστήρια καὶ ἐλπίζομεν νὰ ἔχωμεν σύντομα ἐξελίξεις εὐνοϊκῆς. Δραπτόμενοι τῆς εὐκαιρίας κρούομεν τὸν κῶδωνα τοῦ κινδύνου ὁ ὁποῖος πάει νὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν ἀξίαν τῆς γῆς τῆς περιοχῆς καὶ στὴν κατάλληλον στιγμήν πολὺ πιθανόν, ἂν χρειασθῇ, θὰ ζητήσωμεν τὴν συμπαράστασιν τῆς Βουλῆς, τὴν ὁποῖαν ἐλπίζομεν νὰ ἔχωμεν.

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

Εἰς τοὺς τομεῖς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ὡς εἶναι ἡ ἀνάπτυξις ὑδάτων, γεωργίας, κτηνοτροφίας κλπ., ὑπάρχουν ἄρκετὰ κονδύλια τὰ ὁποῖα κυμαίνονται γύρω στὰ 8 μὲ 9 ἑκατομμύρια λίρες καὶ ἡ Πάφος ἴσως εἰς τὴν μοναδικὴν περιπτώσιν ἔχει τὴν μερίδα τοῦ λέοντος.

Χαιρετίζομεν τὴν ἔναρξιν τοῦ μεγάλου ὑδατικοῦ ἔργου τῆς Πάφου καὶ συγχαίρομεν ὅλους ἐκείνους ποῦ ἐργάσθησαν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Πιστεύομεν ὅτι ἡ κατασκευὴ τοῦ ἔργου τούτου θὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου γενικῶς, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρξῃ καλὸς καὶ μελετημένος προγραμματισμός.

Διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰσηγοῦμεθα ἀπὸ τώρα ἡ Κυβέρνησις νὰ διορίσῃ τὸ εἰδικὸν ἐκείνον προσωπικόν, ἥτοι γεωπόνους καὶ κτηνιάτρους, ποῦ δόξα τῷ Θεῷ ἔχομεν ἄρκετους ποῦ κάθονται ἀπὸ χρόνια τώρα, τοὺς ὁποῖους νὰ στείλῃ εἰς ξένας γειτονικὰς χώρας πρὸς εἰδίκευσιν εἰς τὰς ποικιλίας καὶ εἶδη ποῦ προτιθέμεθα νὰ καλλιεργήσωμεν καὶ ἀναπτύξωμεν οὕτως ὥστε στὴν κατάλληλον στιγμήν νὰ εἶναι ἔτοιμοι διὰ νὰ δώσουν τὰ φῶτα τῶν καὶ τὴν πείραν τῶν εἰς τοὺς ἄπειρους καὶ μὴ ἔχοντας γνῶσιν περὶ τοῦ τρόπου καλλιεργείας τῶν εἰδῶν ποῦ θὰ καλλιεργηθοῦν.

Τὴν τοιαύτην ἐμπειρίαν περὶ ἀγνοίας τὴν ἐζήσαμεν στὸν χρόνον ποῦ πέρασε μὲ τοὺς ἐκτοπισθέντας κατὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀμπελώνων ποῦ τοὺς παρεχώρησεν ἡ Κυβέρνησις, οἱ ὁποῖοι παρὰ τοὺς κόπους καὶ ἔξοδα ποῦ ἔκαμαν, ἐν τούτοις ὄχι μόνον δὲν εἶχον εἰσόδημα ἀλλὰ καὶ πάρα πολὺς ζημιές.

Ὅμως ἐάν ἡ Κυβέρνησις εἶχε τὴν πρόνοιαν νὰ διορίσῃ 4—5 γεωπόνους οἱ ὁποῖοι νὰ εὐρίσκοντο εἰς στενὴν καὶ ἄμεσον ἐπαφὴν μαζί τους, ἴσως νὰ εἶχαμεν καλύτερα ἀποτελέσματα καὶ νὰ μὴ ἐχάνετο τόσο εἰσόδημα.

Εἰς τὸ παρὸν στάδιον ὑπενθυμίζομεν καὶ εἰσηγοῦμεθα εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ διορίσῃ διὰ τὴν Ἐπαρχίαν μας, ἡ ὁποία εἶναι καθαρῶς γεωργικὴ καὶ κτηνοτροφικὴ Ἐπαρχία, 4—5 κτηνιάτρους περιπλέον οἱ ὁποῖοι νὰ εὐρίσκωνται ἔξω στὴν ὑπαιθρον, νὰ περιοδεύουν συνεχῶς τὰς κοινότητας καὶ νὰ διανυκτερεύουν στὰ ἀγροτικὰ κέντρα τῶν περιοχῶν διότι ἔχομεν πάρα πολλὰς ἀσθένειας καὶ ἔχομεν πάρα πολλὰς ἀπώλειαι εἰς αἰγοπρόβατα καὶ βοσσιδῆ, ἰδίως αὐτοὺς τοὺς μῆνες τῆς ζωτοκίας.

Εἰς τὸν τομέα τῶν ὑδατοφρακτῶν θέλομεν νὰ πληροφρήσωμεν τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰδικὰ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον ὅτι ὁ ὑδατοφράκτης Μαυροκολύμπου κινδυνεύει νὰ ξηρανθῇ λόγῳ μικρῆς βροχοπτώσεως εἰς τὴν περιοχὴν καὶ αἱ περιοχαὶ ποῦ ἀρδεύονται ὑπ' αὐτοῦ νὰ ὑποστοῦν σοβαρὰς ζημιές. Ἐάν παρ' ἐλπίδα τὸν Μάρτιον δὲν ἔχωμεν τοπικὰς βροχὰς τότε νὰ εἶναι ἔτοιμη ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἓνα οὐλύτατον πρόβλημα

πού ίσως σέ λίγες μέρες νά έκδηλωθῆ. Ὑπάρχει μιὰ εἰσήγησις πρὸς παροχέτευσιν ὀμβρίου ὕδατος ἀπὸ παρακείμενον μικροποταμὸν ὁ ὁποῖος σέ περίπτωση νέων βροχῶν νά ἐνισχύσῃ ἱκανοποιητικῶς τὴν ὄλην ὑπόθεσιν. Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ ἀρμόδιοι θὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ θέματος ἐγκαίρως.

Εἶναι καιρὸς ἡ Κυβέρνησις νά προωθήσῃ τὸ σχέδιον τῆς πλήρους ἀσφαλίσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων, διὰ νά μπορέσῃ ὁ ἀσφαλιζόμενος γεωργὸς νά ἀξιοποιῇ τὴν γῆν του μὲ μεγαλύτερον ζῆλον καὶ ὀλιγώτερον ἄγχος. Πιστεύομεν ὅτι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου τούτου τόσον ἡ ἐπέκτασις τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς ὅσον καὶ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα θὰ αὐξηθοῦν.

ΥΓΕΙΑ

Εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει καὶ ἔχει καθήκον νά δώσῃ ἰδιαίτεραν προσοχὴν. Ὡς τὰ πράγματα ἐξελίσσονται αἱ ἀνάγκαι τοῦ τόπου μεγαλώνουν καὶ τὸ κόστος ζωῆς συνεχῶς ἀνεβαίνει. Χρειάζεται ἡ ἐφαρμογὴ τῆς δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, τούλάχιστον σταδιακῆ, διὰ νά καλύψῃ τὰ πρῶτα χρόνια τίς πτωχῆς καὶ ἄπορες τάξεις τοῦ λαοῦ μας, τίς τάξεις ἐκείνες πού πάσχουν καὶ υποφέρουν, καὶ σέ δεύτερον στάδιον περισσότερες τάξεις. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον παρέχεται σήμερον ἡ ἱατρικὴ περίθαλψις εἰς τὰ Νοσοκομεῖα μας εἶναι καὶ πλημμελὴς ἀλλὰ καὶ ἐπιζημία τόσον εἰς βάρος τοῦ κράτους ὅσον καὶ εἰς βάρος τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ μας.

Ὁ συνωπισμὸς πού παρατηρεῖται σέ ὅλα τὰ Κυβερνητικὰ νοσηλευτικὰ ἰδρύματα εἶναι τόσον μεγάλος καὶ τὸ ἱατρικὸν καὶ παραϊατρικὸν προσωπικὸν τόσον λίγο πού οἱ ἀσθενεῖς πού προσέρχονται εἰς αὐτὰ εἰς τὴν οὐσίαν δὲν ἐξετάζονται ἀπὸ ἱατρικῆς πλευρᾶς ἀλλὰ οἱ ἱατροὶ περιορίζονται μόνον στίς ἐρωτήσεις καὶ στήν χορήγησιν συνταγῶν ἀπλῶς διὰ νά πάρουν φάρμακα. Διότι τί θὰ κάμῃ ἓνας ἱατρός, ὅσον καλὸς καὶ ἂν εἶναι, ὅσον κουράγιο καὶ ἂν ἔχη, ὅταν ἔχη νά ἐξετάσῃ γύρω στοὺς 80—100—120 πολλὰς φορὰς ἀσθενεῖς τὴν ἡμέραν καὶ μάλιστα σέ χρονικὸν διάστημα 4—5 ὥρων;

Τὰ Ἐπαρχιακὰ Νοσοκομεῖα πρέπει νά εἶναι πλήρως ἐξωπλισμένα μὲ ὅλα τὰ μηχανήματα καὶ φάρμακα καὶ μὲ ἱατρικὸν προσωπικὸν ὅλων τῶν εἰδικότητων. Διότι ὅσον ἀπομακρυσμένον εἶναι ἓνα τέτοιο ἴδρυμα τόσον καλύτερα καὶ ἄρτια ἐξωπλισμένον πρέπει νά εἶναι διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, καὶ ἔχομεν πολλὰ παραδείγματα καὶ ἐθρηνήσαμεν πολλὰ θύματα λόγῳ αὐτῶν τῶν ἐλλείψεων. Τὰ ἀγροτικὰ Νοσοκομεῖα καὶ Νοσοκομειακὲς μονάδες θὰ ἐπανδρωθοῦν καταλλήλως.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἡ Κυβέρνησις πρέπει νά δώσῃ ἰδιαίτεραν σημασίαν διότι φαίνεται ὅτι ἡ Κύπρος ἀποτελεῖ ἴσως ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα μέρη τοῦ κόσμου πού ἔχουν τὰ προσόντα ἐκεῖνα δι' ἓνα διεθνεῖς τουρισμὸν.

Ὅμως ἀπὸ τὸ κονδύλι πού ὑπάρχει εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ πού ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τοῦ 1½ ἑκατομμυρίου λιρῶν φαίνεται ὅτι πράγματι ἡ Κυβέρνησις ἔχει δώσει τὴν σημασίαν πού πρέπει εἰς τὸν τομέα αὐτόν.

Ἡ Τουριστικὴ ἀνάπτυξις τοῦ τόπου πρέπει νά εἶναι πολὺπλευρος καὶ καλυπτικὴ πρὸς ὅλες τίς περιοχάς. Πρέπει καὶ ἡ Πάφος, ἡ ὁποία εὐτυχῶς διαπιστώνουν καὶ διαλαλοῦν ὅλοι ὅσοι ἐπισκέπτονται τὴν Πάφον, ντόπιοι καὶ ξένοι, ἂν ἔχη τὸ ἀνάλογον μεριδίον τῆς, καὶ ἡ Κυβέρνησις νά ζητήσῃ δι' ἀναλόγων ἐργῶν νά βοηθήσῃ στήν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς.

Χρειαζονται διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν δρόμοι, ξενοδοχεῖα, τουριστικὰ κέντρα, πάρκα, κέντρα ἀναψυχῆς, ἐγκαταστάσεις τηλεφώνων σέ τουριστικὰς περιοχάς, πλάζ, καὶ ἓνα σωρὸ ἄλλα ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ συντελέσουν εἰς τὴν οὐσιαστικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Τουρισμοῦ εἰς τὴν παρθένον αὐτὴν Ἐπαρχίαν.

Ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἤρχισε νὰ προχωρῇ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Χρειάζεται καὶ ἡ Κυβερνητικὴ ἐνθάρρυνσις.

Ἡ κατασκευὴ μαρίνας πολὺ θὰ ἐβοηθοῦσε τὴν τουριστικὴν μας ἀνάπτυξιν. Τὸ γραφικὸ μας λιμανάκι, ὡς οἱ εἰδικοί διαπιστώνουν, εἶναι ἰδεῶδες διὰ μίαν τέτοιαν μαρίναν. Ἐλπίζομεν πὼς ἡ Κυβέρνησις τὴν παλαιάν της σκέψιν δὲν θὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ.

ΤΜΗΜΑ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΑΣ

Τὰ δύο αὐτὰ τμήματα στὴν Ἐπαρχίαν μας εἶναι πάρα πολὺ βαρυφορτωμένα σὲ ἐργασίαν καὶ πολὺ λίγο τὸ προσωπικό. Ὑπάρχουν ὑποθέσεις πού χρονολογοῦνται ἀπὸ 10ετίας καὶ πλέον καὶ δὲν ἔχουν τακτοποιηθῆ ἀκόμη. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ διορίσῃ καὶ ἄλλο εἰδικευμένον προσωπικὸν διὰ νὰ μπορέσῃ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινού. Αἱ ἀνάγκαι τοῦ τμήματος τούτου ἐγίναν ἀκόμη μεγαλύτεραι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς πού ἐλειπούργησε καὶ λειτουργεῖ τὸ Τμήμα Ἄναδασμοῦ.

Ὁ ἀναδασμὸς εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας ἤρχισε νὰ κατακτᾷ μεγάλες ἐκτάσεις καὶ νὰ εἶναι ἀποδεκτὸς εἰς πάρα πολλὰς κοινότητες. Εἰσηγοῦμεθα ὅπως τὸ Τμήμα καὶ ἡ Ἀρχὴ αὐτὴ βοηθηθῇ σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς διότι πιστεύομεν πὼς ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀναδασμοῦ θὰ βοηθήσῃ πολὺ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς γῆς, ἡ ὁποία συστηματικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ἀξιοποιουμένη θὰ ἀποφέρῃ μεγάλα εἰσοδήματα εἰς αὐτοὺς πού θὰ τὴν ἐργάζωνται καὶ ἐθνικὸ εἰσόδημα εἰς τὸν τόπον. Τὰ παραδείγματα πού ὑπάρχουν ἐκεῖ ὅπου ἡ ἀρχὴ αὐτὴ ἔχει λειτουργήσει συνηγοροῦν πρὸς τοῦτο.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο πρέπει νὰ καταβάλλῃ κάθε δυνατὴν προσπάθειαν πρὸς ἐξεύρεσιν νέων ἀγορῶν τῶν γεωργικῶν καὶ οἰνικῶν μας προϊόντων διὰ νὰ ἐκλείψῃ μὴ γιὰ πάντα τὸ ἄγχος καὶ ὁ ἐφιάλτης τῆς διαθέσεώς των. Νὰ ἐξευρεθῶν τὰ κατάλληλα ἐκεῖνα μέσα καὶ τρόποι οὕτως ὥστε νὰ πέσῃ τὸ κόστος παραγωγῆς διὰ νὰ εἴμεθα σὲ πλεονεκτικὴν θέσιν ἐναντι τῶν ξένων πρὸς ἡμᾶς ἀγορῶν.

Πρέπει ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως νὰ καταβληθῇ κάθε δυνατὴ προσπάθεια οὕτως ὥστε τὸ καταναλωτικὸν κοινὸν τοῦ τόπου μας νὰ προμηθεύεται καὶ ξοδεύῃ Κυπριακὰ προϊόντα.

Εἰσηγοῦμεθα τὴν θέσπισιν εἰδικῆς νομοθεσίας περὶ ὑποχρεωτικῆς καταναλώσεως ἐνὸς ποτηρίου κρασιοῦ ἡμερησίως διὰ κάθε ἄτομον. Τὰ διάφορα κέντρα καὶ ἐσπαστήρια νὰ προσφέρουν ὑποχρεωτικῶς μίαν φιάλην ἐγχωρίου οἴνου ἢ ὁποῖα νὰ καταναλίσκεται ἀντὶ τοῦ νεροῦ ὡς γίνεται καὶ εἰς μερικὰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς χώρας ὅπου ὑπάρχει πλεόνασμα οἴνου, ὡς εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ νὰ προσθέτουν τὸ ἀντίτιμόν της ἐπὶ τοῦ ὅλου λογαριασμοῦ.

Ἰσως κατ' ἀρχὴν ἢ εἰσήγησις αὕτη νὰ θεωρηθῇ ἐπιπόλαια ἢ ἀστεία, ἐὰν ὅμως ἡ ἰδέα αὕτη καλλιεργηθῇ καὶ συνειδητοποιηθῇ καὶ λάβῃ τὸ μέτρον τοῦτο σάρκα καὶ ὀστά πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ἔχωμεν πρόβλημα διαθέσεως τῶν οἰνικῶν μας προϊόντων.

Περαίνων, κ. Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ καὶ πάλιν ὅπως ἐπαινέσωμεν τὸ ἐποικοδομητικὸν ἔργον πού ἐπετέλεσε καὶ ἐπιτελεῖ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸν οικονομικὸν τομέα, ὅπως συγχαροῦμεν αὐτήν διὰ τὴν στοργὴν καὶ μέριμναν πού ἐπιδεικνύει πρὸς τοὺς παθόντας ἀδελφούς μας, τὴν προσπάθειαν πού καταβάλλει πρὸς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν ἀγνοουμένων μας, τὴν συνετὴν πολιτικὴν πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ἐθνικοῦ μας προβλήματος καὶ νὰ δηλώσωμεν ὅτι θὰ ὑπερψηφίσωμεν τοὺς δύο Προϋπολογισμοὺς μὲ τὴν εὐχὴν ὅπως τὸ νέον ἔκτακτον οικονομικὸν σχέδιον στεφθῇ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας πρὸς γενικὸν ὄφελος τοῦ τόπου μας πού τόσῃν ἀνάγκην σήμερον ἔχει. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτής κ. Δῶρος Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολὴ ἐπέφεραν ἀνάμεσα σὲ ἄλλα δεινὰ καὶ ἓνα τρομακτικὸ πλήγμα στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου, μὲ τὴν κατοχὴ τοῦ 40% τῆς Κυπριακῆς γῆς καὶ τοῦ 70% τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τοῦ νησιοῦ. Ὁ δραστικὸς περιορισμὸς τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων ποὺ ἀπέμειναν κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τοῦ κράτους σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν κατάστασι ἀστάθειας, ἀβεβαιότητος, ἀπειλῆς κ' ἑλλείψεως ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ μέλλον, δημιούργησαν συνθήκες οἰκονομικῆς ζωῆς κάθε ἄλλο παρὰ εὐνοϊκῆς. Ἦταν ἐλάχιστοι ἐκεῖνοι ποὺ μποροῦσαν τότε νὰ διανοηθοῦν πῶς κάτω ἀπὸ τὲς καινούργιες συνθήκες ἦταν δυνατὴ ἡ ἐπιβίωση τοῦ Κράτους καὶ τὸ Ξαναζωντάνεμα τῆς ἡμιθανοῦς οἰκονομίας.

Σ' αὐτὸ ἀκριβῶς πόνταραν οἱ ἐχθροὶ τῆς Κύπρου ὅταν ἀκολουθοῦσαν τὴν ἀφόρητα ἐκβιαστικὴ πολιτικὴ τῆς νομιμοποίησης τῶν τετελεσμένων γεγονότων καὶ τῆς παράδωσης τοῦ λαοῦ μας. Ὅμως ἀποδείχτηκε πῶς λογάριαζαν χωρὶς τὸν Ξενοδόχο. Γιατὶ ὁ λαὸς μας παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κυβέρνηση του ἀκολούθησε μιὰν οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ μὲ κανένα τρόπο δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ χαρακτηριστῇ ὡς ἡ ὀρθότερη, ἐν τούτοις ἔκανε τὸ θαῦμα του, στήριξε τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου, τὴν ἔφερε στὴν ὁδὸ τῆς ἀνάκαμψης καὶ τῆς προόδου δημιουργώντας ἔτσι τὶς προϋποθέσεις τῆς οἰκονομικῆς βιωσιμότητος ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν στήριξη τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνα. Εἶναι ἀπαραίτητη, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἰκανὴ ἡ προϋπόθεσι αὐτῆ. Γιατὶ πέρα ἀπὸ τὴν φαινομενικὴν οἰκονομικὴ εὐρωστίαν, πέρα ἀπὸ τὴν παραγωγὴ τοῦ προϊόντος ὑπάρχει ἀδυσώπητη ἡ ἀναγκαιότητα τῆς δίκαιης διανομῆς τοῦ προϊόντος αὐτοῦ καὶ τῆς δίκαιης κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν τοῦ ἀγῶνα. Ἡ ἀναγκαιότητα αὐτῆ εἶναι σήμερα ὅσον ποτὲ ἄλλοτε ἐπιτακτικὴ γιὰ τὴν Κυπριακὴν κοινωνίαν. Γιατὶ σήμερα ἡ σχετικὴ οἰκονομικὴ ἀνοδος ποὺ ἐπιτεύχθηκε μὲ τὴν λαϊκὴ προσπάθεια καὶ τὴν κρατικὴν οἰκονομικὴ βοήθεια ἔχει δημιουργήσει μιὰ καινούργια ἀστικὴ τάξι ποὺ τείνει νὰ γίνῃ ἰσχυρότερη ἀπὸ πρὶν ἐνῶ παράλληλα οἱ λαϊκῆς μᾶζες βρίσκονται μόνιμα σὲ πολὺ χειρότερη κατάστασι ἀπ' ὅ,τι ἦσαν πρὶν τὸν Ἰούλιο—Αὐγουστο τοῦ 1974. (Α.Ε.Π. 1976. £243 ἐκ. — 1973 £310 ἐκ.). Προϊὸν αὐτῆς τῆς ἀνάπτυξης εἶναι καὶ τὸ ὑπάρχον καὶ αὐξανόμενον κοινωνικὸ χάσμα ποὺ ἀλλοίμονο ἂν ἀφεθῇ νὰ διευρύνεται ἀπεριόριστα κ' ἀνεξέλεγκτα. Γιατὶ θὰ δημιουργήσῃ στὸ ἐσωτερικὸ συνθήκες ἐσωτερικῆς οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς ἀναταραχῆς κ' ἐντόνων ταξικῶν ἀντιθέσεων καὶ συγκρούσεων. Καὶ τότε θὰ εἶναι ζήτημα ταξικῆς τοποθέτησης ἢ ἐρμηνείας γιὰ τὸ ἂν ὠφελοῦν ἢ βλάπτουν τὸν ἐθνικοαπελευθερωτικὸν ἀγῶνα οἱ ταξικῆς συγκρούσεις.

Ἡ ἐργατικὴ εἰρήνη εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς βασικῆς ἐπιδιώξεις τοῦ νέου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Σωστά τὸ κράτος τὴν ἀντιλαμβάνεται ὡς σημαντικὴ προϋπόθεσι γιὰ τὴν ἀπερίσπαστη διεξαγωγὴ τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ μας ἀγῶνα. Θὰ πρέπει ὅμως νὰ γίνῃ ἐξ ἴσου κατανοητὸ πῶς αὐτὴ ἡ εἰρήνη μὲ κανένα τρόπο δὲν πρέπει νὰ ἔχη τὴν ἔννοια ὑποταγῆς τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τῶν ἄλλων χαμηλῶν εἰσοδηματικῶν τάξεων τοῦ λαοῦ στὰ συμφέροντα τῆς ἀστικῆς κεφαλαιοκρατικῆς τάξης. Ἡ ὕψηση τῶν ἐσωτερικῶν ταξικῶν ἀντιθέσεων καὶ συγκρούσεων θὰ πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ μέσα ἀπὸ τὸν δρόμο καὶ τὴ φιλοσοφία τῆς συμμαχίας τῶν λαϊκῶν μαζῶν κ' ἐκείνων τῶν κομματικῶν τῆς ἀστικῆς τάξης ποὺ δὲν πρακτορεύουν τὰ ἱμπεριαλιστικὰ συμφέροντα. Θὰ πρέπει νὰ ἰδωθῇ μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς δίκαιης κατανομῆς καὶ ἀνακατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Θὰ πρέπει νὰ ἀντικρουθῇ μέσα ἀπὸ τὸ φακὸ τοῦ ὑπέρτατου χρέους γιὰ σωτηρία αὐτῆς

της κοινής πατρίδας. Διαφορετικά ή ύφεση δεν θα είναι προϊόν συμμαχίας αλλά επίβολης. Και δεν θα είναι καν ύφεση.

Με αυτές τις σκέψεις το κράτος οφείλει να προχωρήσει στην εισαγωγή και εφαρμογή μιας τέτοιας κοινωνικής πολιτικής ή όποια να εξυπηρετή τον αγώνα. Και θα πρέπει στο σημείο αυτό να τονιστεί ότι οι πόροι χρηματοδότησης της μεταπραξικοπηματικής κοινωνικής πολιτικής της Κυβέρνησης είναι είτε έξωτεικοί είτε προέρχονται κατά βάσιν από τα υπαλληλικά και εργατικά στρώματα. Και οι έξωτεικοί πόροι δεν πρέπει να θεωρούνται σαν μόνιμοι. Μέχρι σήμερα οι έσωτεικοί πόροι εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται βασικά για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της αστικής τάξης. Οι κρατικοί Προϋπολογισμοί (Τακτικός και Αναπτυξιακός) δεν είδαμε ακόμα να παίζουν τον ρόλο της αναδιανομής του εθνικού εισοδήματος προς όφελος των χαμηλών οικονομικών στρωμάτων του λαού.

Κοινωνικές παροχές, ιδιαίτερα μέσον του ειδικού Ταμείου Ανακουφίσεως και συγκεκριμένα προς τους πρόσφυγες, υπήρξαν τόσο άμεσες όσο και έμμεσες. Έξ αιτίας των έξωτερικών δωρεών και της βοήθειας. Τι θα γίνη αν αύριο αυτές οι δωρεές διακοπούν για οποιοδήποτε λόγο; Πολύ φοβούμαστε ότι ολόκληρο το κυβερνητικό κοινωνικό πρόγραμμα θα κινδυνεύσει. Αν στο διάστημα που πέρασε από την εισβολή μπορεί να υπάρξει κάποιο δικαιολογητικό για την οικονομικοκοινωνική πολιτική της Κυβέρνησης, διότι δηλαδή επιδίωξε πρώτα την αύξηση του Κοινωνικού προϊόντος και την οικονομική ανάκαμψη του τόπου, από τώρα και στο εξής ή Κυβερνητική πολιτική πρέπει να δώσει μεγαλύτερο βάρος στη δίκαιη κατανομή τόσο του κοινωνικού προϊόντος όσο πρό πάντων των βαρών του εθνικοαπελευθερωτικού μας αγώνα. Οι πρόσφυγες, οι εργάτες, οι μικροί υπάλληλοι επωμίσθηκαν ΟΛΑ τα βάρη ως τώρα: τα βάρη του αγώνα και τα βάρη της οικονομικής επαναδραστηριοποίησης. Ένω παράλληλα οι επιχειρηματικές τάξεις όχι μόνο δεν προσφεραν τίποτα, ή έστω ελάχιστα προσφεραν αλλά κι έτυχαν γενναιοδωρης ενίσχυσης από το κράτος για να ξαναφτιάξουν τις βιομηχανίες, τα ξενοδοχεία και γενικά τις επιχειρήσεις τους. Όλα αυτά με την στέρηση του λαού και με τις λαϊκές οικονομίες. Τώρα είναι πια καιρός, ν' αντιστραφούν οι όροι. Να φορολογηθούν οι υψηλές εισοδηματικές τάξεις και να ανακουφιστούν οι χαμηλές. Μονάχα έτσι θα διασφαλιστεί η άντοχή του λαού, θα επιτευχθεί η καλλιέργεια του αισθήματος αλληλεγγύης και συμμετοχής.

Μετά από την γενικήν αυτήν εισαγωγή θα ασχοληθούμε ειδικά με το θέμα της Αστυνομίας και του κρατικού μηχανισμού.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ—ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

Πέραν από το ζήτημα της οικονομικής ανάκαμψης υπάρχει το κεφαλαιώδες θέμα της διασφάλισης και θωράκισης των οικονομικών και κοινωνικών επιτευγμάτων. Πρέπει να μὴν ξεχνάμε πως πριν το πραξικόπημα γνωρίσαμε έκπληκτικήν οικονομικήν άνοδο. Μέρους ευημερίας. Όμως αυτό το φανταχτερό οικοδόμημα κατέρρευσε σαν χάρτινος πύργος μέσα στο διάστημα από 14 Ιουλίου, 1974 μέχρι 15 Αύγουστου, 1974. Γιατί; Διότι τα θεμέλια ήσαν σαθρά. Γιατί το οικοδόμημα δεν ήταν θωρακισμένο. Εκτεθειμένο στην διαρκή έσωτερική διάβρωση και την έξωτερική επίβουλή δεν μπόρεσε να κρατηθεί και με το πρώτο κτύπημα γκρεμίστηκε. Η πρόσφατη ιστορία πρέπει να μας έχει διδάξει πως πρώτα απ' όλα πρέπει να διασφαλίζουμε αυτό που κατασκευάζουμε. "Ας είναι λιγώτερο έντυπωσιακό. Νάσαι όμως γερό, άνθεκτικό. Τι κάναμε ως τα σήμερα για να διασφαλίσουμε έσωτερικά κι έξωτερικά τα επιτεύγματά μας; Τι κάναμε για να σταματήσουμε την έσωτερική διάβρωση; Πόσο προχωρήσαμε στην άμυντική θωράκιση; Η πρώτη έρώτηση αφορά τον Κρατικό μηχανισμό και ιδιαίτερα την αστυνομία. Η δεύτερη την Εθνική Φρουρά.

Η Βουλή ασχολήθηκε έκτενως με το ζήτημα της Αστυνομίας, έκανε βαθειά τομή για να διαπισώσει με τον επίσημο τρόπο την άνησυχτική

κατάσταση που εξακολουθεί να υπάρχει στο Σώμα. Δεν θα ασχοληθούμε σήμερα με τις διαπιστώσεις της Επιτροπής Εσωτερικών της Βουλής. Θα εξετάσουμε μόνο τι έγινε έκτοτε για να διορθωθούν τα κακώς κείμενα. Πολύ φοβούμαι ότι το κεφάλαιο αυτό είναι έντελώς λευκό. Δεν γνωρίζουμε να έγινε τίποτε. Απολύτως τίποτε. Οι πραξικοπηματίες εξακολουθούν να παραμένουν στις θέσεις τους και να ελέγχουν τις θέσεις κλειδιά του κρατικού μηχανισμού. Και μάλιστα μερικοί προάγονται, παρά την αντίδραση της κοινής γνώμης και ενάντια σε κάθε έννοια λογικής και δικαιοσύνης. Ο νόμος για την κάθαρση πάει τώρα σχεδόν ένας μήνας που ψηφίστηκε. Τι έκανε το Κράτος; Μήπως εν όψει των προσφάτων πολιτικών εξελίξεων τόν έχει παραπέμψει στις Έλληνικές καλένδες; Ακόμα τίποτε δεν είδαμε, τίποτε δεν ακούσαμε. Που είναι λοιπόν η κάθαρση;

Είς το σημείο αυτό θα πρέπει, έντιμε κ. Πρόεδρε, να τονίσουμε ότι από πληροφορίες που έχουμε συλλέξει από διάφορους αστυνομικούς σταθμούς και διάφορα αστυνομικά όργανα τόσο ο Αρχηγός της Αστυνομίας όσο και ο Υπουργός Εσωτερικών μέχρι σήμερα ουδεμίαν εγκύκλιον έστειλαν προς τα Μέλη του Σώματος και καμμίαν οδηγίαν δεν έδωσαν προς τα Μέλη του Σώματος για να μεθοδεύσουν τις καταγγελίες για την κάθαρση, για να συστηματοποιήσουν και να προωθήσουν την κάθαρση. Απεναντίας φαίνονται να δέχονται, να ανέχονται και ίσως ενδόμυχα να επιθυμούν την άδιαφορίαν και την έλλειψη συντονισμού ή όποια υπάρχει στον τομέα αυτό. Επιθυμούμε να επιστήσωμε την προσοχήν τόσο του Υπουργού Εσωτερικών όσο και του Αρχηγού της Αστυνομίας ότι καθήκον τους είναι να μεθοδεύσουν την προσπάθειαν για εξυγίανση της κρατικής μηχανής. Ο νόμος έψηφίσθη και ανήκει σε αυτούς ή εϋθύνη να προωθήσουν την εφαρμογή του Νόμου μέσα στους κόλπους του κράτους και ιδιαίτερα στους τομείς που εύρισκονται κάτω από την δική τους εϋθύνη.

Επιθυμούμε επίσης στο σημείο αυτό να θίξουμε ένα σημείον που αναφέρεται μέσα στον τακτικό προϋπολογισμό. Το σημείο το όποιον όμιλεί για ύποτροφίες του Αστυνομικού Σώματος σε διάφορες ξένες οργανώσεις και Υπηρεσίες μεταξύ των οποίων και την F.B.I.

Θεωρούμεν απαράδεκτον μέλη της Αστυνομικής μας Δύναμης τουλάχιστον από τουδε και εις το εξής να επιμορφώνονται σε Αμερικάνικες αστυνομικές σχολές. Μετά από τα όσα ο τόπος αυτός εγνώρισε εξ αιτίας της Αμερικάνικης Νατοϊκής συνωμοσίας, είναι τελείως απαράδεκτον ή Αστυνομική μας Δύναμη να επιδιώκη επιμόρφωση στους κόλπους της Σ.Ι.Α. Γι' αυτό ή Ε.Δ.Ε.Κ. θα καταψηφίση το σχετικό άρθρον που μιλά για τις ύποτροφίες μελών της Αστυνομικής μας Δύναμης εις την F.B.I.

"Έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ο Τακτικός Προϋπολογισμός προβλέπει δαπάνες £7 εκ. για την αστυνομική δύναμη. Είναι το ποσόν αυτό περίπου το 1/10 του συνόλου του Προϋπολογισμού. Πληρώνει ο λαός το υπέρογκο αυτό ποσόν για να έχη αυτό που λέμε εσωτερικήν ασφάλεια κι' έννομη τάξη. Και μέγα μέρος του πασού αυτού πηγαίνει στα βαλάντια εκείνων που διάβρωσαν το κράτος κι' έστρεψαν τα όπλα ενάντια του κι' ενάντια στον λαό. Που πάμε λοιπόν; Ακολουθούμε ακόμα τον ίδιο δρόμο που μάς ώδηγησεν στην καταστροφή. Πολύ φοβούμαστε πως αυτό ακριβώς κάνουμε. Είναι καιρός ν' άφηνιστούμε. Να πάρη το Κράτος τις εϋθύνες του. Να προχωρήση χωρίς δισταγμό στην κάθαρση. Να φτιάξη ένα κρατικό μηχανισμό και μιάν αστυνομία που να έχη την πλήρη έμπιστοσύνη του κράτους και του λαού. Για να διασφαλιστούμε τόσο έμεις όσο και τα οικονομικά και κοινωνικά μας επιτεύγματα και να μπορούμε να άφιερωθούμε άπερίσπαστα, όσο είναι δυνατό, στην αντιμετώπιση των έξωτερικών κινδύνων και των έξωτερικών έχθρών.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ

Ἡ ἐξυγίανση καὶ ἰσχυροποίηση τοῦ ἐσωτερικοῦ μας μετώπου εἶναι προϋπόθεση βασικὴ γιὰ τὴν εὐόδωση τοῦ ἀγῶνα μας. Ἡ ἄμυνα καὶ ἡ Ἐθνικὴ Φρουρὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ προϊόν ἑνὸς ξεκαθαρισμένου ἐσωτερικοῦ μετώπου. Καὶ πρέπει νὰ καθρεφτίζῃ τὴν ἀπόφαση τοῦ ἐνωμένου πατριωτικοῦ λαοῦ νὰ προστατέψῃ ἀποτελεσματικὰ τὴν πατρίδα του. Συνεπῶς ἐν ὧσιν τὸ ἐσωτερικὸ μας μέτωπο ἀσθενεῖ ἢ ἀμυντικὴ μας ἰκανότητα θὰ εἶναι ἀναγκαστικὰ ἐλαττωμένη. Θὰ τῆς λείπῃ ἡ ὁμοψυχία, τὸ ψηλὸ ἠθικὸ φρόνημα. Κι' ὅσα ὄπλα κι' ἂν ἔχῃ, ὅσο τέλεια κι' ἂν εἶναι, ἡ Ἐθνικὴ μας Φρουρὰ ποτὲ δὲν θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ δώσῃ τὸ ἅπαντο τῶν δυνάμεων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Τρανὸ παράδειγμα καὶ πάλιν ὁ πόλεμος τοῦ 1974. Τότε τὰ ὅσα ὄπλα ὑπῆρχαν στὰ χέρια τῶν στρατευμένων παιδιῶν μας ἦσαν ἀνίκανα νὰ φέρουν κάποιο ἀποτέλεσμα. Γιατὶ τὰ ὄπλα αὐτὰ δὲν ἦταν ἢ συνέχεια τῆς καρδιάς μας. Σήμερα ὑπάρχουν ἀκόμα στὴν Ἐθνικὴ Φρουρὰ ἀπαράδεκτοι ἀξίωματικοὶ καὶ τακτικοὶ καὶ στίς ἐφεδρεῖες. Στίς ἐφεδρεῖες σὲ πολλὲς περιπτώσεις καλοῦνται οἱ ἐφεδροὶ μας νὰ ὑπηρετήσουν κάτω ἀπὸ τὸ πρόσταγμα γνωστῶν πραξικοπηματικῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν. Κι' ἔχομε κρούσματα, σοβαρὰ κρούσματα, ἀπειθαρχίας ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀγανάκτηση καὶ τὴν πρόκληση ποὺ γίνεται σὲ θάρρος τοῦ λαϊκοῦ αἰσθήματος. Δὲν γνωρίζει λοιπὸν ἡ ἡγεσία τῆς Ε. Φ. πῶς ὑπάρχουν ἀπαράδεκτοι πραξικοπηματίες ἀξιωματικοί; Καὶ γιατί ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιμένῃ στὴν τακτικὴ αὐτή; Ἡ ἐπιμονὴ στὴν λήθη οὔτε ἐξυπηρετεῖ τὸν ἀγῶνα οὔτε καθυστερᾷ κανένα. Ἀντίθετα προκαλεῖ κι' ἐξοργίζει γιατί λήθη δὲν ὑπάρχει. Αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ εἶναι ἡ ἠθικὴ ἀποκατάσταση. Αὐτὰ γιὰ τὸ ἠθικὸ. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ζήτημα ἐξοπλισμῶν. Καθῶς καὶ γενικώτερο ζήτημα ἀμυντικῆς θωράκισης.

Γνωρίζουμε πῶς εἴμαστε ἓνας μικρὸς λαός. Καὶ πῶς οἱ πολεμικὲς μας δυνατότητες εἶναι περιορισμένες. Κάθε χώρα ἔχει περιορισμένες πολεμικὲς δυνατότητες σὲ σύγκριση μὲ κάποιαν ἄλλη πιὸ δυνατὴ. Ἀλλὰ καὶ κάθε χώρα δὲν παραλείπει νὰ κάμνῃ ὅ,τι μπορεῖ νὰ κάμῃ ὅταν ἡ ἐδαφικὴ της ἀκεραιότητα καὶ ἡ ὑπόστασή της βρίσκονται κάτω ἀπὸ διαρκῆ ἀπειλή.

Συχνὰ μᾶς λέγεται ὅτι τὸ πρόβλημά μας εἶναι πολιτικὸ κι' ὅτι μόνο μὲ πολιτικὰ μέσα θὰ ἐπιλυθῇ. Καθόλου δὲν ὑποτιμοῦμε τὴν σημασία καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ πολιτικοῦ ἀγῶνα. Φοβούμεστε ὅμως πῶς ἡ πιὸ πάνω ἄποψη δὲν διαφέρει καὶ πολὺ ἀπὸ ἀφορισμὸ. Καὶ μάλιστα ἐπικίνδυνον ἀφορισμὸ. Γιατὶ παραγνωρίζει ἐντελῶς τὴν σημασία τῆς ἀμυντικῆς θωράκισης τοῦ τόπου μας, ποὺ δὲν εἶναι σὲ τελευταία ἀνάλυση καὶ τόσο μικρὴ. Διότι ἡ σωστὴ ἀμυντικὴ θωράκιση θὰ ἐνισχύσῃ τὴν θέση μας στὸν πολιτικὸ στίβο στέρωντας ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς μας τὴν δυνατότητα στρατιωτικοῦ περιπάτου καὶ δημιουργίας νέων κεραυνοβόλων τετελεσμένων γεγονότων. Καὶ παραπέρα. Ἄν ἡ ἀμυντικὴ θωράκιση εἶναι προϊόν ἑνὸς ἀρραγοῦς ὑγιοῦς ἐσωτερικοῦ μετώπου τότε στερεῖ ἀκόμα περισσότερο τοὺς ἐχθροὺς μας ἀπὸ τὴν δυνατότητα ἐσωτερικῆς ὑπονόμευσης καὶ ἄλωσης τῆς Κύπρου ἀπὸ τὰ μέσα. Μιὰ τέτοια θωράκιση ἐξουδετερώνει τὴν Πέμπτη Φάλαγγα τοῦ ἐχθροῦ. Νὰ λοιπὸν ἡ διπλὴ σημασία τῆς σωστῆς ἀμυντικῆς θωράκισης. Καὶ γιὰ τὴν ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῆς θωράκισης θεωροῦμε ἀπαραίτητα τὰ ἑξῆς στοιχεῖα :

Πρῶτο τὴ στρατεύση τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴ δημιουργία πολιτοφυλακῆς. Δεύτερο τὴν ὀργάνωση καὶ στελέχωση τόσο τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ὅσο καὶ τῆς πολιτοφυλακῆς ἔτσι ὥστε νὰ μεγιστοποιῆ τὸ ἠθικὸν τοῦ στρατευμένου λαοῦ καὶ τρίτο τὸν κατάλληλο ἀμυντικὸ ἐξοπλισμὸ, αὐτὸν ποὺ ἐπιτρέπουν οἱ οικονομικὲς μας δυνατότητες καὶ ἡ ὁποιαδήποτε εἰλικρινῆς ἐξωτερικὴ βοήθεια ἔτσι ὥστε ἡ ἀποτελεσματικότητά τῆς ἀμυντικῆς μας δύναμης νὰ φτάσῃ στὸ πιὸ ψηλὸ δυνατό σημεῖο.

Δυστυχῶς μέσα ἀπὸ τοὺς Κρατικούς προϋπολογισμούς δὲν ἀναδύεται ἓνα τέτοιο πνεῦμα. Δὲν δίδεται ἡ σημασία πού θάπρεπε νὰ δοθῆ στὸν τόμο αὐτό. Οἱ ἀμυντικές δαπάνες τοῦ Κράτους δὲν μπορούν νὰ θεωρηθοῦν ἱκανοποιητικές. Σ' ὅ,τι ἀφορᾷ δὲ τὴν πολιτοφυλακὴ πολὺ φοβούμαστε πὼς οἱ ἐφεδρείες πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ τὸ νὰ ἱκανοποιῦν τὴν ἀναγκαιότητα ὅπως ἐμεῖς τούλάχιστο τὴν καταλαβαίνουμε. Ἡ Κυβέρνηση δὲν ἔχει ἀκόμα κάμει τὸ μεγάλο βῆμα : τὴν στροφὴ πρὸς τὸ λαὸ καὶ τὴ στράτευση ὄλων τῶν δυνάμεων τοῦ τόπου, οἰκονομικῶν, πολιτικῶν, στρατιωτικῶν στὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα.

Ἐπιθυμῶ, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, νὰ ἀναφερθῶ ἐν ὀλίγοις καὶ εἰς τὰ περι ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀναπτυξιακῶν προγραμμάτων τῆς ἡ Κυβέρνηση προβαίνει συχνά σὲ σύναψη ἐξωτερικῶν δανείων. Ὑπάρχουν διάφορες πηγές ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ. Κι' ἔχουμε τὴν εὐκαιρία καὶ τὴν δυνατότητα ἐπιλογῆς μὲ βάση πάντα τὰ δικά μας συμφέροντα. Ὅμως ἡ Κυβέρνηση γιὰ λόγους ἀγνωστούς καὶ ἀκατάληπτους ἐπιλέγει μέχρι τώρα τοὺς πιὸ ἀσύμφορους γιὰ μᾶς δανειστές. Προσφεύγει συνήθως στὴ Διεθνή Τράπεζα ἢ σὲ κάποιους ἄλλους δυτικούς δανειοδοτικούς ὀργανισμούς καὶ χῶρες ὅπου καὶ τὰ ἐπιτόκια εἶναι πολὺ ψηλότερα καὶ οἱ ὄροι πού ἐπιβάλλονται γιὰ νὰ μᾶς δοθοῦν τὰ δάνεια, πολιτικοὶ καὶ ἄλλοι ὄροι, ἐπιζήμιοι τόσο γιὰ τὴν οἰκονομία ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία καὶ γιὰ τὴν οὐδετερότητα τοῦ κράτους μας. Συγκεκριμένα ἡ Διεθνὴς Τράπεζα Ζητᾶ ἐπιτόκιο ἀπὸ 5—7% ἐνῶ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση λ.χ. ἔδινε μέχρι πρὸ τίνος δάνεια μὲ ½%—3%. Δεδομένου δὲ ὅτι πρόκειται γιὰ τεράστια ποσὰ ἀντιλαμβάνεται κανεὶς πόσο ἐπιβαρυντικά εἶναι γιὰ τὴν οἰκονομία μας τὰ δάνεια ἀπὸ τὴν Διεθνή Τράπεζα. Ἐπὶ παραδείγματι ὁ νέος δρόμος Λευκωσίας — Λεμεσοῦ, κόστους £11 ἑκατομμυρίων, θὰ ἔχη σὰν ἐπιβάρυνση ἀπὸ τόκους πρὸς 7% £770.000 τὸν χρόνο, ἐνῶ ἂν τὸ δάνειο προερχόταν ἀπὸ τὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση οἱ τόκοι πρὸς 3% θὰ ἦταν μόνον £330.000 τὸν χρόνο. Ὑπάρχει λοιπὸν διαφορά £440.000 ἐτησίως γιὰ ἓνα κράτος τοῦ ὁποίου ὁ προϋπολογισμὸς ἀναπτύξεως μόλις ἀνέρχεται σὲ £28 ἑκατομμύρια. Καὶ δὲν εἶναι μονάχα αὐτὸ τὸ κονδύλι — ἐννοῶ τὸ κονδύλι γιὰ τὸν δρόμον Λευκωσίας — Λεμεσοῦ. Ἡ χρηματοδότηση τοῦ νοτίου ἀγωγοῦ προέρχεται κατὰ βάση ἀπὸ τὴ Διεθνή Τράπεζα ὅπως καὶ ἄλλα ἀναπτυξιακὰ ἔργα. Καὶ ἡ διαφορά τόκων γίνεται πάρα πολὺ μεγαλύτερη. Διατί λοιπὸν; Εἴμαστε ἄραγε τόσο δυνατοὶ οἰκονομικὰ ὥστε ν' ἀπορρίπτουμε αὐτὸ πού λογικὰ εἶναι τὸ συμφέρον μας; Ἡ μήπως ὑποτιμοῦμε τὴν ἱκανότητα τῆς Σοβιετικῆς τεχνολογίας; Ἄς μὴ ξεχνᾶμε ὅμως ὅτι μὲ Σοβιετικὴ βοήθεια ἔγιναν τεράστια ἔργα, ὅπως τὸ Φράγμα τοῦ Ἄσσουάν, μπροστὰ στὰ ὁποῖα τὰ δικά μας ἔργα φαίνονται παιχνιδάκια. Ἡ Κυβέρνηση ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις γιὰ τὴν ἐπιμένει νὰ εἶναι προσκολλημένη σὲ πηγές ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ πού κατὰ τὴ γνώμη μας δὲν εἶναι οἱ συμφερώτερες γιὰ τὸν τόπο.

Καὶ τώρα θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὸ θέμα τῆς στέγης. Τῆς στέγασης τόσον τῶν ἐκτοπισθέντων ὅσον καὶ γενικὰ τῶν ἀστεγῶν.

ΣΤΕΓΑΣΗ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΕΓΩΝ

Τὸ πρόβλημα τῆς στέγης ἔχει προσλάβει τρομακτικὴς διαστάσεις μετὰ τὴν εἰσβολή. Κάπου 50.000 οἰκογένειες βρέθηκαν στὸν δρόμο τὸν Αὐγούστο τοῦ 1974. Κοντὰ σ' αὐτὲς θὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ καινούργιες οἰκογένειες πού δημιουργοῦνται ἐτησίως, 4.000 περίπου. Ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἀναλάβει μιὰ μεγάλη προσπάθεια γιὰ ἀντιμετώπιση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος. Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς προσπάθειας :

- (α) Ἀνεγείρονται νέες οἰκιστικὲς μονάδες.

- (β) 'Επιδιορθώνονται και παραδίδονται στους έκτοπισθέντες τουρκικές κατοικίες και
- (γ) θεσπίζονται νομοθετικά μέτρα προστασίας τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν.

Φυσικά θὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρίσουμε ὅτι τὸ Κράτος ἔχει κάνει πολλὰ στὸ τομέα αὐτό. Καὶ εἶναι εἰς πίστιν μου. Ὅμως θὰ πρέπει νὰ διανυθῆ γιὰ νὰ τονισθῆ ὅτι ὑπάρχει ἀκόμα πολὺς δρόμος πού πρέπει νὰ διανυθῆ γιὰ νὰ ποῦμε πῶς τὸ πρόβλημα τῆς στέγης τέθηκε ὑπὸ ἐλεγχῶ. Οἱ ἀριθμοὶ μιλοῦν καλύτερα καὶ τοὺς παραθέτουμε. Ἐνῶ οἱ στεγαστικές ἀνάγκες τὸ τέλος τοῦ 1976 ἦσαν 58.000 οἰκιστικές μονάδες ἢ προσφορά στέγης μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1976 δὲν ξεπέρασε τίς 18.000 μονάδες. Δηλαδή ὑπάρχει καὶ σήμερα στεγαστικὸ πρόβλημα γιὰ 40.000 οἰκογένειες περίπου, κ' ἄς μὴ φαίνεται τὸ πρόβλημα αὐτό. Ἐνδεικτικὸ τῆς κατάστασης αὐτῆς εἶναι καὶ τὸ γεγονός ὅτι 7.000 ἄτομα ἐξακολουθοῦν νὰ διαμένουν σὲ ἀντίσκηνα, 40.000 σὲ ἀνθυγιεινὰ ὑποστατικά καὶ μερικές ἄλλες χιλιάδες βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὴν διαρκῆ ἀπειλὴ τῆς ἐξωσης.

Ἡ Κυβέρνηση εἶχε ἐξαγγεῖλει, ὅτι μέχρι τέλους τοῦ 1976 θὰ εἶχαν συμπληρωθῆ 5.500 οἰκιστικές μονάδες σὲ διάφορους κυβερνητικούς συνοικισμούς. Εἶναι ζήτημα ἂν οἱ μονάδες αὐτές θὰ εἶναι ἔτοιμες μέχρι τὸ φθινόπωρο τοῦ 1977. Παρατηρεῖται ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση πού ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ αἴτια πού τὴν προκαλοῦν σὲ τελευταία ἀνάλυση εἶναι σὲ βάρος τῆς Κυβέρνησης. Ἢδη γιὰ τὸ 1977 προβλέπεται δαπάνη ἄλλων £12 ἐκ. γιὰ τὴν ἀνέγερση προσφυγικῶν κατοικιῶν καὶ δὲν βλέπουμε πῶς αὐτὸς ὁ στόχος θὰ πραγματοποιηθῆ τῆ στιγμῆ πού μόλις καὶ μετὰ δυσκολίας θὰ ἐκπληρωθῆ πρὸς τὸ τέλος τοῦ 1977 ὁ στόχος τοῦ 1976. Τελικὰ ὅλη αὐτὴ ἡ καθυστέρηση θὰ ὑποχρεώση τίς χιλιάδες τῶν τσαντηρόβιων ἢ μερικές χιλιάδες ἀπὸ αὐτοὺς νὰ περάσουν ἀκόμα ἓνα χειμῶνα στὰ ἀντίσκηνα κάτω ἀπὸ πραγματικὰ ἄθλιες συνθήκες διαβίωσης πού ὑπονομεύουν τὴν ὑγεία τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη του πρὸς τὴν Κυβέρνηση. Τὸ κράτος ὀφείλει νὰ κινηθῆ δραστικά καὶ ἀποτελεσματικά γιὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸλάχιστον τίς ἴδιες του τίς ἐξαγγελίες.

Τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ἀντιμετωπίστηκε μερικὰ καὶ μὲ τὴν ἐπίταξη τῶν τουρκοκυπριακῶν κατοικιῶν πού ἐγκαταλείφθηκαν ἀπὸ τοὺς σύνοικους. Οἱ κατοικίες αὐτές ἀνέρχονται, ἐννοῶ οἱ κατοικίσιμες κατοικίες ἢ οἱ δυνάμενες νὰ γίνουν κατοικίσιμες, σὲ 9—10 χιλιάδες καὶ πολλές χρειάζονται ἀκόμα μέχρι σήμερα σημαντικές ἐπιδιορθώσεις γιὰ νὰ καταστοῦν πραγματικὰ κατοικίσιμες. Ἢδη ἐγίναν ἐπιδιορθώσεις σὲ μεγάλο ἀριθμὸ κατοικιῶν μὲ ἐξοδα πολλῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων λιρῶν. Καὶ στὸν τομέα αὐτὸ παρατηρήθηκαν πολὺ σοβαρὲς ἐλλείψεις. Σὲ πολλές περιπτώσεις οἱ ἐπιδιορθώσεις ἀπεδείχθηκαν ἀνεπαρκεῖς καὶ χωρὶς οὐσιαστικὸ ἀποτέλεσμα.

Σὲ πλείστες περιπτώσεις οἱ ἐκτιμήσεις γιὰ τίς Ζημιές τῶν σπιτιῶν ἦσαν τελείως ἐκτὸς πραγματικότητος μὲ ἀποτέλεσμα συχνές προστριβές καὶ ταιπωρίες ἐπιπρόσθετες γιὰ τοὺς ἐνοίκους τῶν κατοικιῶν αὐτῶν. Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ τονίσουμε ὅτι οἱ ἐνοικοὶ τουρκοκυπριακῶν κατοικιῶν στίς περισσότερες περιπτώσεις ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰ προβλήματα ὑγιεινῆς διαμονῆς, παροχῆς ὑπηρεσιῶν, ἐπάρκειας χώρου κ.λ.π. πού θὰ πρέπει τὸ Κράτος ν' ἀντιμετωπίσῃ καὶ νὰ ἐπιλύσῃ. Ὑπάρχουν ὀλόκληρα χωριά καὶ ὀλάκερες συνοικίες πού μαστίζονται ἀπὸ παρόμοια προβλήματα. Δικαιοῦνται ἐπὶ τέλους καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχουν ὑποφερτὲς συνθήκες διαμονῆς.

Ἡ ἄλλη πτυχὴ τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος εἶναι ἡ πίεση στὰ ἐνοίκια. Ἡ ἔλλειψη στέγης καὶ ἡ Λιβανικὴ κρίση πού ἀκολούθησε ἓνα χρόνο μετὰ τὴν εἰσβολὴ δημιούργησαν ἐξαιρετικὰ πιεστικές καταστάσεις πάνω στὸ ὕψος τῶν ἐνοικίων. Ἡ πίεση στὰ ἐνοίκια εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν δημι-

ουργία σειρᾶς κοινωνικῶν προβλημάτων και οικονομικῶν, φυσικά σὲ βάρος πάντα τῶν ἐνοικιαστῶν και μάλιστα ἰδιαίτερος τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν. Ἡ Κυβέρνηση ἀντέδρασε μὲ τὴν εἰσαγωγή νομοθεσίας προστατευτικῆς γιὰ τοὺς πρόσφυγες ἐνοικιαστῆς, ποὺ τελικά ἀποδείχτηκε ἀνεπαρκής. Τὸ κύμα ἐξώσεων δὲν ἀνακόπηκε, οἱ σοβαρὲς προστριβές, και αὐτὸ εἶναι ποὺ ἐνδιαφέρει ἴσως περισσότερο, ἀνάμεσα στοὺς ἐνοικιαστῆς και τοὺς ἰδιοκτῆτες δὲν σταμάτησαν και τὸ κακὸ συνεχίζεται. Πληροφορηθήκαμε πρόσφατα ἀπὸ τὸν ἐντιμὸ Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης ὅτι τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο μελετᾷ τὴν εἰσαγωγή πιὸ ἀποφασιστικῆς νομοθεσίας γιὰ τὴν προστασία τῶν ἐνοικιαστῶν. Ἡ προτεινόμενη νομοθεσία σὲ πολλὰ σημεῖα μᾶς βρίσκει σύμφωνους, ἀναμένουμε δὲ τὴ γρήγορη ὑλοποίηση τῶν κυβερνητικῶν προθέσεων.

Γενικά τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα θὰ πρέπει ν' ἀντιμετωπιστῆ πάνω στὰ ἐξῆς κριτήρια :

Πρῶτο : Ἡ εὐθύνη γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος (προσφύγων και ἀστέγων μὴ προσφύγων) πρέπει νὰ βρίσκεται βασικά στοὺς ὤμους τοῦ κράτους κί ὄχι τῆς ἐπιχειρηματικῆς πρωτοβουλίας.

Δεύτερο : Τὸ κράτος πρέπει νὰ προχωρήσει μὲ ταχύτερους ἀκόμα ρυθμούς κτιζοντας ἐτησίως 8—10 χιλιάδες οἰκιστικὲς μονάδες ἔτσι ὥστε σὲ διάστημα πέντε χρόνων νὰ ἔχη βασικά ἀντιμετωπίσει ἐπιτυχῶς τὸ πρόβλημα τῆς στέγης.

Τρίτο : Ἀπὸ τὰ κρατικά σχέδια και ἔργα θὰ πρέπει νὰ εὐεργετοῦνται κατὰ σειρὰν προτεραιότητος οἱ πρόσφυγες (πρῶτα οἱ τσαντηρόβιοι — παραγκόβιοι) και στὴ συνέχεια οἱ ἀστεγοὶ γενικά ἀνάλογα μὲ τὴν εἰσοδηματικὴ και τὴν οἰκογενειακὴ τους κατάσταση.

Τέταρτο : Νὰ ἐνθαρρυνθῆ και ἐνισχυθῆ ὁ θεσμὸς τῶν στεγαστικῶν δανειῶν μὲ χαμηλὰ ἐπιτόκια και μακρόχρονη ἀποπληρωμὴ ὥστε νὰ μπορέσουν οἱ ἀστεγοὶ τῶν μεσαίων τάξεων νὰ ἀποκτήσουν χωρὶς αἱματηρὲς στερήσεις τὸ δικὸ τους σπίτι.

Πέμπτο : Νὰ ὑπάρξη σωστὸς προγραμματισμὸς ὥστε νὰ μὴ παρατηρηθοῦν ἀδικαιολόγητες καθυστερήσεις εἴτε ἐξ αἰτίας τῆς ἔλλειψης ἐργατικοῦ δυναμικοῦ εἴτε οἰκοδομικῶν ὑλικῶν. Καὶ πρὸ πάντων ὁ ἀναγκαῖος ἐλεγχος τῆς ποιότητος τῆς δουλειᾶς και τῶν ὑλικῶν. Ὑπάρχουν, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, δυστυχῶς πολλές περιπτώσεις (Βρυσούλες, Τσιακκιλερῆ, Κόκκινες) ὅπου τὰ νεόκτιστα σπίτια ἔχουν κυριολεκτικὰ μοιραστῆ στὴ μέση μὲ ρωγμὲς πλάτους 1—3 ἑκατοστῶν (τίς ἐμέτρησα προσωπικῶς) χωρὶς νὰ βλέπης ἀπὸ μέσα ὀλοκάθαρα τί γίνεται ἔξω και σὲ μερικὲς περιπτώσεις και ἀπ' ἔξω τί γίνεται μέσα. Δημιουργεῖται μιὰ κατάσταση τόσο ἀνασφαλῆς ποὺ καθίσταται ἐπικίνδυνον πλέον γιὰ τοὺς ἴδιους τοὺς ἐνοίκους τῶν σπιτιῶν αὐτῶν. Εἶδα τέτοιες περιπτώσεις στὶς Βρυσούλες, στὴ Τσιακκιλερῆ και στὶς Κόκκινες τῆς ἐπαρχίας Λάρνακος.

Ἔκτο : Πρέπει νὰ θεσπιστῆ ἡ ἀναγκαῖα νομοθεσία προστασίας ὄλων τῶν ἀστέγων γενικά.

Πάνω σ' αὐτὲς τίς βάσεις, πάνω σ' αὐτὲς τίς ἀρχές ἡ ΕΔΕΚ στηρίζει τὴν πολιτικὴν τὴν δική της γιὰ τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα.

ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Θὰ ἀναφερθοῦμε τώρα στὴ μέριμνα γιὰ τοὺς πρόσφυγες.

Ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης ἐναντι τοῦ ἐκτοπισμένου πληθυσμοῦ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν στεγαστικὴ πολιτικὴ, ἐκδηλώθηκε και μὲ ἀμεσες και ἔμμεσες παροχές πρὸς τὴν μᾶζα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Οἱ πόροι τοῦ Ε.Τ.Α. μέσον τοῦ ὁποῖου χρηματοδοτήθηκε τὸ κοινωνικὸ πρόγραμμα τῆς

Κυβέρνησης προέρχονται όπως αναφέραμε κατά κύριο λόγο από εξωτερικές πηγές (δωρεές Έλληνικής Κυβέρνησης, Ξένων κρατών και οργανισμών και των όμογενών) και από το εισόδημα της εργατοϋπαλληλικής τάξης και των μεσαίων στρωμάτων. "Ήδη στο νέο σχέδιο εξαγγέλλεται η πρόθεση της Κυβέρνησης να περικόψη τις άμεσες παροχές (χρηματικά επιδόματα, τρόφιμα, οικιακός εξοπλισμός) και να ενισχύση τις έμμεσες (παιδεία, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κ.λπ.). Θα πρέπει ασφαλώς να γνωρίζη η Κυβέρνηση ότι έξ αιτίας των χαμηλών μεροκαμάτων και της ακρίβειας της ζωής, οι άμεσες χορηγίες που παρέχονται στους πρόσφυγες αποτελούν ένα είδος βασικού συμπληρώματος του οικογενειακού προϋπολογισμού και ότι τυχόν άποκοπή των χορηγιών αυτών θα προκαλέση τραμερήν αναστάτωση σε όλες τις προσφυγικές οικογένειες που ευεργετούνται. Θα σημειωθή απότομη πτώση του βιοτικού επιπέδου των επηρεαζομένων οικογενειών έξ αιτίας της οποίας θα στερηθούν πολλών βασικών προς το ζήν. Κατά συνέπεια έχομε τήν γνώμη ότι λανθασμένα η Κυβέρνηση θα προβή, αν τελικά τὸ κάμη, στην άποκοπή των άμεσων χορηγιμάτων. Τα προβλήματα που θα δημιουργήση θα είναι πολύ οξύτερα απ' αυτά που θέλει να επιλύση με τὸ μέτρο. "Αν τελικά θα προχωρήση στην εφαρμογή του μέτρου θα πρέπει προηγουμένως να μεριμνήση για τήν νομοθετική ρύθμιση του θέματος των ήμερομισθίων και των τιμών.

Τὰ ήμερομισθια ν' αύξηθούν και μάλιστα να καθοριστῆ ένα μίνιμουμ ήμερομισθιο που να έξασφαλίζη μιάν ύποφερτῆ και αξιοπρεπή ζωή και οι τιμές να μπούν κάτω από αύστηρό έλεγχο. Σήμερα οι τιμές είναι σχεδόν άνεξέλεγκτες. Υπάρχει ένα πραγματικό χάος, μιὰ άσυδοσία και άνομοισμορφία και σε πολλές περιπτώσεις μιὰ εγκληματική αισχροκέρδεια. Τί ν' αναφέρη κανείς, ιδιαίτερα από τὰ εισαγόμενα είδη; Τὰ τρόφιμα των οποίων οι τιμές αλλάζουν από εβδομάδα σε εβδομάδα, τὰ ανταλλακτικά των μηχανημάτων και των αυτοκινήτων, τὰ φάρμακα και τὰ φυτοφάρμακα, τὰ ύφάσματα και τί και τί; Μέσα σ' αυτό τόν κυκεώνα των αύξήσεων και των υπερκερδών στραγγαλίζεται κυριολεκτικά η αγοραστική δύναμη των πενιχρών μεροκαμάτων και μισθών του εργάτη και του ύπαλλῆλου, και των μικροεισοδημάτων των γεωργών και των βιοτεχνών.

Είναι καθήκον της Κυβέρνησης να προχωρήση χωρίς καμμιά καθυστέρηση σε άποτελεσματική νομοθεσία έλέγχου των τιμών και αύξησης ήμερομισθίων ιδιαίτερα αν πρόκειται να περικόψη τις άμεσες χορηγίες προς τους έκτοπισθέντες. Είναι πλέον καιρός ν' ανακουφιστούν οι άσθενικοί ώμοι των αδύναμων οικονομικών τάξεων και να σηκώσουν όσα βάρη πρέπει οι ίσχυρες εισοδηματικές τάξεις. Αυτό άπαιτεί τὸ συμφέρον του άγώνα της Κύπρου.

Ἡ Ἐπαρχία Ἀμμοχώστου. Προτοῦ κλείσω τήν όμιλίαν μου, έντιμε κ. Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθῶ εις τὰ προβλήματα της έπαρχίας μου.

Ἡ έπαρχία Ἀμμοχώστου, τὸ ελεύθερο μέρος της έπαρχίας, συνιστᾶ μιάν ιδιάζουσα περίπτωση. Πρόκειται για έπτὰ κοινότητες, όλες μεγάλες, που όλες συνορεύουν λίγο ή πολύ με τήν γραμμῆ Ἀττίλα, κι' όλες αντιμετωπίζουν προβλήματα προερχόμενα από τήν γεωγραφική τους θέση και τήν κατοχή. Τέτοια προβλήματα είναι η άνεργία σαν συνέπεια της κατάληψης της πόλης της Ἀμμοχώστου, η έλλειψη, η στενότης καλλιεργήσιμης γῆς έξ αιτίας της κατοχής (πρόβλημα που παρατηρεῖται στο Παραλίμνι, Δερύνεια, στο Φρέναρος, Βρυσοῦλες και στο Αύγόρου), η έξασφάλιση κοινω-νικών και άλλων κρατικών ύπηρεσιών και πάλιν λόγω της κατάληψης της πόλης Ἀμμοχώστου, τὸ πρόβλημα της στέγης, και τὰ προβλήματα τὰ ψυχολογικά της γειτνίασης με τὰ τούρκικα στρατεύματα κατοχής.

Κοντὰ στα νέα αυτά προβλήματα που δημιούργησε για τήν περιοχή η τουρκική εισβολή υπάρχουν και τὰ παλιά άλυτα χρόνια προβλήματα με προεάρχον τὸ ύδατικό.

Ἡ περιοχή αὐτὴ ὅπως καὶ κάθε ἀκριτικὴ περιοχή ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἔμπρακτὴ στοργὴ τοῦ Κράτους, τὴν ἔμπρακτὴ καὶ προνομιακὴ ἂν θέλετε. Γιατὶ εἶναι Ζήτημα ὑψίστης σημασίας ἢ συγκράτηση τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν καὶ παρεμπόδιση τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς μετανάστευσης ἀπὸ τίς περιοχὲς αὐτές.

Ἐπανελημμένα ἐξετέθηκαν τὰ προβλήματα τῶν Κοκκινοχωριῶν στὴν Κυβέρνηση. Ζητήθηκε ἡ λήψη μέτρων ἀναζωογόνησης τῆς περιοχῆς καὶ συγκράτησης τοῦ πληθυσμοῦ. Συγκεκριμένα Ζητήθηκαν :

1. Ἡ δημιουργία νέας βιομηχανικῆς περιοχῆς στὴν περιοχή τῶν Κοκκινοχωριῶν γιὰ τὴν ἀπασχόληση τοῦ ἀδρανικοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἐφ' ὅσον μάλιστα, ὅπως παραδέχεται καὶ ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ὑπάρχουν πραγματικὰ σοβαρὲς δυσκολίες στὴ διακίνηση τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Καὶ οἱ δυσκολίες αὐτές στὴ διακίνηση τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ εἶναι πολὺ πιὸ ἐμφανεῖς καὶ προφανεῖς στὴν περιοχή τῶν Κοκκινοχωριῶν.

2. Ἡ δημιουργία ὠρισμένων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν μὲ ἔδρα ἓνα ἀπὸ τὰ Κοκκινόχωρια ἢ μερικὰ ἀπὸ τὰ Κοκκινόχωρια τῆς περιοχῆς γιὰ τὴν διευκόλυνση τῶν κατοίκων οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ μεταβαίνουν στὴ Λάρνακα ἀκόμα καὶ γιὰ τὴν πιὸ ἀσήμαντὴ ἐργασία.

3. Ἡ δημιουργία νοσοκομειακῆς μονάδας ποὺ νὰ ἐξυπηρετῇ τὸν πληθυσμὸ τῆς περιοχῆς.

4. Ἡ κατασκευὴ τῶν ἀπαραιτήτων ἔργων ὑποδομῆς γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ τουρισμοῦ ἰδιαίτερα στὴν παραλιακὴ περιοχή ἀπὸ τὴν Ἁγία Νάπα μέχρι καὶ τὴν Ξυλοφάγου.

5. Ἡ ἱκανοποιητικὴ τηλεφωνικὴ σύνδεση τῶν χωριῶν μὲ τὴν ὑπόλοιπη Κύπρον. Σήμερα εὐκολώτερα μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τίς Ἰνδίες παρὰ μὲ τὸ Αὐγόρου.

6. Τὴν ἀξιοποίηση τῆς χαλίτικης γῆς τόσο γιὰ γεωργικούς ὅσο καὶ γιὰ κτηνοτροφικούς σκοποὺς πρὸς ὄφελος κυρίως τῶν προσφύγων καὶ τῶν πληγέντων γεωργῶν.

7. Τὴν προστασία καὶ ἐπιχορήγηση τῆς κτηνοτροφίας τῆς περιοχῆς.

8. Τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ φλέγοντος ὕδατικοῦ προβλήματος γιὰ ν' ἀποτραπῇ ἡ ἐπερχόμενη καταστροφὴ τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας τῆς περιοχῆς.

Ἀπὸ τοὺς ἀνὰ χεῖρας προϋπολογισμοὺς βλέπουμε ὅτι τίποτε σχεδὸν ἀπὸ τὰ προαναφερθέντα αἰτήματα δὲν ἱκανοποιεῖται. Ἐκτὸς μικροποσῶν ποὺ ἀναφέρονται στὴν ὀδικὴ ἀνάπτυξη (53 χιλ. λίρες) καὶ ἄλλα μικρότερα ποσὰ γιὰ κοινοτικὴν ἀνάπτυξη, τὰ ὑπόλοιπα αἰτήματα παραμένουν ἀνικανοποίητα. Οὕτε ἴδρυση νέας βιομηχανικῆς περιοχῆς προβλέπεται, οὔτε δημιουργία νοσοκομειακῆς μονάδας, οὔτε ἀποκέντρωση τῶν Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν.

Σ' ὅτι ἀφορᾷ τὴν χαλίτικὴ γῆ ὑπάρχει ἓνα πραγματικὸ χάος, μὲ καθημερινὲς παραβάσεις καὶ διώξεις. Δὲν ὑφίσταται κάποιο σχέδιο ἀξιοποίησης καὶ δίκαιης διανομῆς τῆς γῆς αὐτῆς. Καὶ συνήθως ἀπὸ τὸ χάος ἐπιφελοῦνται οἱ ἰσχυρότεροι.

Τὸ ἴδιο χάος ὑπάρχει καὶ σὲ πολὺ μεγαλύτερο βαθμὸ στὸ θέμα τῶν ὑπογείων νερῶν. Τὴν παρανομία ἐδῶ δὲν τὴν δημιουργεῖ ἡ πρόθεση τῶν κατοίκων ἀλλὰ ἡ ἀνάγκη. Ἐξαντλεῖται μιὰ διάτρησις. Ἡ φυτεία ὑπάρχει καὶ πρέπει νὰ ποτιστῇ. Καὶ ἀνοίγεται ἀμέσως μιὰ καινούργια παράνομη διάτρησις. Καὶ ἀκολουθοῦν συχνὰ οἱ διώξεις. Ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ δὲν κατορθώνεται τίποτε. Τὸ χάος καὶ ἡ παρανομία συνεχίζονται.

Τὸ πρόβλημα εἶναι πῶς θ' ἀντιμετωπισθῆ τὸ ὕδατικό. Πῶς θὰ σωθῆ ἡ περιοχή αὐτὴ πού τόσο συνάλλαγμα ἀποφέρει στὸν τόπο. Τὰ κυβερνητικὰ σχέδια γιὰ τὸν Νότιο ἀγωγὸ θὰ μπορούσαν νὰ δώσουν τὴν λύση τοῦ ὕδατικού τῶν Κοκκινοχωριῶν. Ὅμως ἀργεὶ ἡ προώθηση καὶ ἐφαρμογὴ τῶν σχεδίων τοῦ Νοτίου ἀγωγοῦ. Ἐχομε τὴ γνώμη πῶς, ὕστερα ἀπὸ μελέτη τοῦ προβλήματος, τὸ σχέδιο θὰ μπορούσε νὰ ἐπιταχυνθῆ σημαντικά. Καὶ θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ καταβάλῃ κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν ἐπίσπευση τοῦ σχεδίου. Εἶναι πραγματικὰ ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου γιὰ τὰ Κοκκινοχώρια.

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Τὸ πρῖσμα μέσα ἀπὸ τὸ ὁποῖο βλέπουμε τοὺς Προϋπολογισμοὺς εἶναι ἐκεῖνο τοῦ ἀγῶνα γιὰ ἐπιβίωση. Πιστεύουμε ὅτι ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου μας πρέπει νὰ στρατευθῆ στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀγῶνα. Δὲν μπορούμε βέβαια νὰ ποῦμε πῶς ἡ εἰδικὴ φιλοσοφία τῶν δύο κρατικῶν προϋπολογισμῶν συμπίπτει ἀπόλυτα μὲ τὴν δική μας. Ὑπάρχουν διαφορὲς, ὑπάρχουν πολὺ σοβαρὲς διαφορὲς οἱ ὁποῖες ἐκδηλώνονται τόσο μέσα στοὺς κρατικούς προϋπολογισμοὺς ὅσο καὶ μέσα στὰ φορολογικὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα τὸ κράτος προωθεῖ στὴ Βουλὴ γιὰ ψήφιση.

Ἀρχὴ μας ἐμᾶς καὶ γραμμὴ μας εἶναι ἡ φορολογία τῶν ἀνωτέρων εἰσοδηματικῶν τάξεων. Αὐτὲς πρέπει νὰ βαστάξουν τὸ βᾶρος τοῦ ἀγῶνα. Καὶ ἡ φορολογία τῶν ἀνώτερων εἰσοδηματικῶν τάξεων ἐπιτυγχάνεται καὶ πραγματοποιεῖται μέσα ἀπὸ τοὺς ἄμεσους φόρους. Ἡ Κυβέρνηση προωθεῖ ἔμμεσους φόρους. Οἱ ἔμμεσοι φόροι ξεσπάζουν μονάχα στὰ λαϊκὰ στρώματα. Ἐπιβαρύνονται μονάχα τὰ λαϊκὰ στρώματα.

Ἐὰν ὁ κρατικὸς προϋπολογισμὸς εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι καὶ νὰ θεωρηθῆτὶ ὡς ἓνα μέσο γιὰ τὴν ἀναδιανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, μέσα στὲς συνθήκες τοῦ ἀγῶνα πού διεξάγουμε, ἡ ἀναδιανομὴ αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι δίκαιη καὶ πρὸς ὄφελος τῶν ἀσθενεστέρων. Εἶναι αὐτὴ ἡ δίκαιη ἀναδιανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τὸ κλειδί τῆς διαταξικῆς συμμαχίας, τῆς συμμαχίας πού εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἀγῶνα μας. Καὶ τὸ κλειδί αὐτὸ τῆς διαταξικῆς συμμαχίας τὸ κρατεῖ ἡ Κυβέρνηση μέσα ἀπὸ τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ τὴν καθόλου οἰκονομικὴν καὶ φορολογικὴν πολιτικὴν τῆς. Ὅφειλε ἡ Κυβέρνηση σωστὰ αὐτὸ τὸ κλειδί πού κατ' ἀποκλειστικότητα κρατεῖ γιὰ τὴν ἐπιτυχία καὶ τὴν εὐδῶση τοῦ ἐθνικοῦ μας ἀγῶνα.

Διαφωνοῦμε σὲ πολλὰ σημεῖα πάνω στὸν κρατικὸ προϋπολογισμὸ. Ὅμως κατὰ ἀπὸ τίς συνθήκες πού περνοῦμε καὶ ἔχοντας ὡς ἀρχὴ μας τίς πατριωτικὲς προσθέσεις τῆς Κυβέρνησης Μακαρίου, θὰ ψηφίσουμε τοὺς προϋπολογισμοὺς αὐτοὺς παρὰ τίς τυχόν διαφωνίες μας. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

(Ὁ Πρόεδρος ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Ἱεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ :

Ἄξ. κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Θὰ πρέπει νὰ συμφωνοῦμεν ὅλοι ὅτι ἡ παρέμβαση τοῦ κράτους στὸν οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ τομέα συνέβαλε σημαντικὰ στὴν ἀντοχὴ καὶ ἀνάκαμψη τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας μας πού παρατηρήθηκε στὰ τελευταῖα δύο χρόνια καὶ ὑποβλήθηκε ἄμεσα στὴν ἀντιμετώπιση σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ τῶν τεραστίων κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν προβλημάτων πού προκλήθηκαν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν Τούρκικη εἰσβολή. Θὰ ἦταν παράλειψη νὰ μὴν ἐκφραστοῦμε ἐπαινετικά καὶ ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς γιὰ τὸ ἔργο τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν κρατικῶν ὑπη-

ρεισιών. Με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα να υπογραμμίσω την τεράστια σημασία της εϋστοχης και συνετής κρατικής παρεμβάσεως στον οικονομικό τομέα και να επισημάνω την ωφέλεια που μπορεί να έχη στο οικονομικό σύνολο ή παρεμβατική πολιτική αυτής της μορφής.

Παρ' όλα αυτά, θάταν πάλι παράλειψη να μην επισημανθῆ τὸ γεγονός ὅτι ὁ παρεμβατικός ρόλος αὐτός τοῦ κράτους στὸ οικονομικὸ σύστημα δὲν ἐξάντλησε ὅλες τὶς δυνατότητες. Θὰ μπορούσε πιὸ θαρραλέα νὰ ἐπεκταθῆ καὶ σὲ ἄλλους τομείς καὶ μὲ ἄλλη μορφή καὶ ἐπιδιώξεις πού θὰ ὀδηγοῦσαν σὲ πολὺ πιὸ εὐεργετικά ἀποτελέσματα γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου.

Πληροφορηθήκαμε ὅπο τὰ ἀρμόδια ὄργανα καὶ ἐπιτροπές ὅτι τὸ ἐπίπεδο τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων ἦταν σχετικὰ χαμηλὸ καὶ ὅτι αὐτὸ ὀφείλεται κυρίως στὸ κλίμα «πολιτικο-οικονομικῆς ἀβεβαιότητος...». Σὰν ἀποτέλεσμα τούτου ἦταν νὰ μὴ ἀπορροφηθοῦν ρευστὰ διαθέσιμα τῶν τραπεζῶν ὕψους 20 ἐκ. λιρῶν. Κι' ὅλοι ξέρουμε ὅτι ὁ ἰδιωτικὸς τομέας πού διστάζει νὰ ἀπορροφήσῃ τὰ πλεονάσματα σὲ ρευστότητα εἶναι κυρίως οἱ μεγάλες οικονομικὲς μονάδες γιὰτί οἱ Τράπεζες διστάζουν νὰ χρηματοδοτήσουν μικρές καὶ μεσαίες ἐπιχειρήσεις ἔνεκα πιὸ αὐξημένων κινδύνων.

Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς περιστάσεις ἔχω τὴν γνώμη ὅτι τὸ δημόσιο ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἀντλήσῃ σεβαστὰ ποσὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ πλεόνασμα δανειζόμενο μὲ ἐμπορικὰ κριτήρια καὶ νὰ ἐπενδύσῃ ὑπὸ μορφή Δημοσίων ἐπιχειρήσεων τὰ κεφάλαια αὐτὰ σὲ ἔργα ὑψηλῆς καὶ ἄμεσης ἀποδόσεως, ἰδιαιτέρα σὲ ἔργα ἐντάσεως κεφαλαίου, ὅπως εἶναι π.χ. βιομηχανικὲς καὶ τουριστικὲς μονάδες γιὰ τὶς ὁποῖες ὑπάρχουν καλὲς προοπτικές. Ἐπιβάλλεται ὅπως τὸ Δημόσιο ἰδρῦῃ τέτοιες ἐπιχειρήσεις βασισμένες πάνω σὲ κριτήρια ἰδιωτικοῦ τύπου καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ καὶ κέρδη. Αὐτὸ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄλλα εὐεργετικά ἀποτελέσματα θὰ συνέβαλλε θετικά :

- (α) Στὴν ἰδρυση βιωσίμων ἐπιχειρήσεων ἐντάσεως κεφαλαίου πού ἐκτὸς τῶν ἄλλων θετικῶν ἀποτελεσμάτων θὰ συνέβαλλαν στὴν ἀπορρόφηση ἀδρανοῦντος ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ ἰδιαίτερα ἀνωτέρας ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνολογικῆς καταρτίσεως, τὴν ἐνίσχυση τῶν συναλλαγματικῶν πόρων καὶ τὴν εἰσαγωγή τεχνολογίας καὶ συγχρόνων ὀργανωτικῶν μεθόδων.
- (β) Στὴν ἐνίσχυση τῶν ἐσόδων τοῦ κράτους ἀπὸ κέρδη ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς δραστηριότητος, τὰ ὁποῖα θὰ διατίθενται σὲ ἔργα κοινωνικῆς πολιτικῆς μὲ ἄμεσο ἀποτέλεσμα τὴν φορολογικὴ ἐλάφρυνση καὶ τὴν ἐπέκταση τῶν κοινωνικῶν ὠφελημάτων στὶς κατώτερα ἀμειβόμενες κοινωνικὲς τάξεις τοῦ λαοῦ.
- (γ) Τὴν δικαιότερη κατανομή τῆς χρηματοδοτήσεως. Καὶ τοῦτο διότι εἶναι ἀδιανόητο τὴν ἀποταμίευση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ νὰ τὴν καρποῦνται ἀποκλειστικὰ μεγάλες ἢ καὶ μονοπωλιακὲς οικονομικὲς μονάδες γιὰ καθαρὰ ἰδικόν τους ἀτομικὸν ὄφελος. Ἐνῶ ἡ χρησιμοποίηση ἀπὸ τὸ δημόσιο τῶν ἀποταμιεύσεων αὐτῶν ὅπως ἀνέφερα καὶ πιὸ πάνω θὰ κατέληγε σὲ ὄφελος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.
- (δ) Τὴν μείωση τῆς ἐξάρτησης τῆς οἰκονομίας μας ἀπὸ ξένες ἐπιχειρήσεις καὶ μονοπωλιακὲς καταστάσεις ἢ ἀκόμα καὶ ἀπὸ μιὰ αὐθαίρετη ντόπια μειοψηφία κεφαλαιοῦχων.

Εἶναι γεγονός ὅτι διαφαίνεται μιὰ προκατάληψη ὅσον ἀφορᾷ τὴν πολιτικὴ γιὰ τὴν συμμετοχὴ τοῦ δημοσίου σὲ ἐπικερδεῖς ἐπιχειρήσεις ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ δημόσιο ὑποχρεώνεται ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ χρηματοδοτῇ ἔργα ὑποδομῆς καὶ ἔργα χαμηλῆς ἀποδόσεως. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι οἱ τομείς πού ἔχουν κέρδος παραχωροῦνται στὴν ἐκμετάλλευση τῶν ἐλαχίστων μεγαλοἐπιχειρηματιῶν γιὰτί ὅπωςδήποτε μόνο αὐτοὶ μποροῦν νὰ διαθέτουν τόσο μεγάλα κεφάλαια γιὰ τέτοιου εἴδους ἐπενδύσεις, καὶ καλοῦνται οἱ φορολογού-

μενοι να καλύψουν τις δαπάνες έργων που δεν έχουν απόδοση ή έχουν ελάχιστη απόδοση. Έδω, αξιότιμοι κύριοι, βρίσκεται ένας από τους σπουδαιότερους λόγους της άνισης κατανομής του εθνικού εισοδήματος.

Η πρωτοβουλία αυτή του κράτους επιβάλλεται να αναπτυχθεί. Και τώρα είναι ίσως η καταλληλότερη περίσδος. Γιατί η άπροθυμία του ιδιωτικού τομέα ή όποια διαπιστώνεται τόσο από τὸ αρμόδιο Ὑπουργεῖο ὡς καὶ ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ καθιστᾷ τὴν δημόσιαν ἐπιχειρηματικὴ πρωτοβουλία ὄχι θέμα μόνο προσιμῆσεως ἀλλὰ καὶ θέμα ἀνάγκης.

Ένα ἄλλο σημεῖο στὸ ὁποῖο θάθελα νὰ ἀναφερθῶ εἶναι ὅτι ἡ ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν φαίνεται νὰ εὐνοῖ ἰσχυρὰ τὴν προώθηση ἐπιπλέον κινήτρων γιὰ τὴν δημιουργία μεγάλων ἰδιωτικῶν οἰκονομικῶν μονάδων.

Κανένας δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ μεγάλη ἐπιχείρηση παρουσιάζει πλεονεκτήματα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνταγωνιστικὴν ἰδιαιτέρα μὲ τὸν ἐξαγωγικὸ προσανατολισμὸ τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας.

Πιστεύω ὅμως ὅτι ἡ ἀνάγκη γιὰ δημιουργία μεγάλων ἐταιρειῶν μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπισθῆ σὲ μεγάλο βαθμὸ μὲ τὴν ἴδρυση δημοσίων ἐταιρειῶν καὶ μὲ τὴν ἐνθάρρυνση τῆς συνεργασίας τῶν μικρῶν καὶ μεσαίας τάξεως ἐταιρειῶν στὸν τομέα τῆς προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν τους.

Μὲ ἄλλα λόγια, εἶναι ἐπικίνδυνο νὰ ἐνθαρρυνθῆ ἡ συγκέντρωση τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν πλουτοπαραγωγικῶν μέσων σὲ λίγα χέρια.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ βλέπω μὲ κάποια δυσπιστία τὴν ἀνεπιφύλακτη γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν ἀποθάρρυνση τῶν μικρῶν καὶ μεσαίων ἐπιχειρήσεων. Οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτὲς ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι πανεπιστήμια καὶ ἐκκλαπτήρια ἐπιχειρηματιῶν, μὴ προσεκτικὴ παρατήρηση τῶν παραγόντων πού κράτησαν τὴν Κυπριακὴ οἰκονομία καὶ πού συνέβαλαν στὴν ἀνάκαμψη τῆς καταδεικνύει ὅτι τὸ οἰκονομικὸ θαῦμα πού ἐπιτελέστηκε μετὰ τὴν εἰσβολή, ὀφείλεται σὲ μεγάλο βαθμὸ στὶς μικρὲς καὶ μεσαίες ἐπιχειρήσεις.

Εἶναι αὐτὲς πού μέσα στὸ κλίμα τῆς πιὸ ψηλῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀνασφάλειας ἀμέσως μετὰ τὴν εἰσβολὴ ἄρχισαν τὴν ἀναδημιουργία.

Εἶναι αὐτὲς πού εἶδαν τὸ πρόβλημα τῶν ὑπαλλήλων τους πιὸ ἀνθρωπικὰ καὶ ἔτσι συγκράτησαν τὴν ὀξυνση τοῦ ἀνεργιακοῦ προβλήματος.

Τὴν ἴδια ὥρα οἱ μεγάλες ἰδιωτικὲς μονάδες ἀπώλυαν τὸ προσωπικὸ τους καὶ προσανατόλιζαν τὶς ἐπενδύσεις τους ἔξω ἀπὸ τὴν Κύπρο ἐνῶ γιὰ 14 χρόνια προηγουμένως ἐκμεταλλεύονταν τὰ κυβερνητικὰ κίνητρα καὶ τὶς ἀποταμιεύσεις τῶν φορολογουμένων. Περιπτὸν νὰ τονίσω πῶς ἡ ὥρα αὐτὴ ἦταν ἡ στιγμή πού ὁ τόπος αὐτὸς τοῦς εἶχε ἀμεσώτατη ἀνάγκη γιὰ νὰ ἐπιβίωση.

Θεωρῶ σκόπιμο νὰ ἀναφερθῶ καὶ σ' ἓνα ἄλλο σημεῖο τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, στὶς διαπιστώσεις τῆς πού ἀφοροῦν τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν. Διαπιστώνει «διὰ μίαν εἰσέτι φοράν», γιὰ νὰ χρησιμοποιήσω τὴν ἴδιαν ἐκφραση, ἡ ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς τὴν ἀνεπάρκεια καταλλήλου προσωπικοῦ γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπηρεσιῶν του. Ἐδῶ θάπρεπε νὰ προστεθῆ ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνεπάρκεια καταλλήλου προσωπικοῦ ὑπάρχει καὶ ἡ ὑπαρξὴ ἀκαταλλήλου προσωπικοῦ. Καὶ ἡ ὑπαρξὴ ἀκαταλλήλου προσωπικοῦ κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθήκες σὲ ἓνα τόσο νευραλγικὸ τομέα εἶναι τὸ λιγώτερο πού μπορεῖ νὰ πῆ κανένας ἀπαράδεκτο.

Ἄν τὸ ὅλο πρόβλημα περιοριζόταν μόνο στὴν ἀνεπάρκεια καταλλήλου προσωπικοῦ τὸ πρόβλημα θὰ μπορούσε ν' ἀντιμετωπισθῆ σχετικὰ εὐκόλα μὲ τὴν πρόσληψη καταλλήλου προσωπικοῦ. Ἡ κυριώτερη πτυχὴ τοῦ προβλήματος ὅμως ἐγκεῖται στὴν ὑπαρξὴ ἀκαταλλήλου προσωπικοῦ. Γιὰ τὴν βελτίωση αὐτῆς τῆς καταστάσεως δὲν ἀρκοῦν οἱ διαπιστώσεις καὶ ἡ ἐκφραση ἐπιθυμίας γιὰ τὴν θεραπεία τοῦ κακοῦ χωρὶς τὸν ἐντοπισμὸ τῶν αἰτίων πού εἶναι βασικὰ τὰ κριτήρια καὶ οἱ διαδικασίες ἐπανδρώσεως. Καὶ αὐτὸ

φυσικά δὲν ἀφορᾶ μόνο τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν ἀλλὰ τὴν ἐπάνδρωση καὶ ἀνανέωση τῆς κρατικῆς μηχανῆς γενικώτερα.

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ὁμολογουμένως δὲν εἶχα καμμιά πρόθεση ν' ἀναφερθῶ πάνω στοῦ ἐθνικὸ θέμα. Πίστευα καὶ πιστεύω πῶς θὰ μπορούσε νὰ κρατηθῆ ἔξω ἀπὸ τὴ συζήτηση γιὰ τοὺς προϋπολογισμούς. Ἔνεκα ὅμως τοῦ ὅτι ἐγινε εὐρεία ἀναφορά ἀπὸ προηγούμενους εἰσηγητὲς θὰ ἤθελα ἀπλῶς ν' ἀναφερθῶ σ' ἓνα δύο σημεῖα ποὺ ἐγέρθηκαν.

Θάθελα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι μὲ τίς συναντήσεις τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ τοῦ Τουρκοκυπρίου ἡγέτη κ. Ντενκτὰς ὅπως καὶ μὲ τὴ συμφωνία πάνω σὲ μερικὲς κατευθυντήριες γραμμὲς γιὰ περαιτέρω συνομιλίες δὲν πρέπει κατ' οὐδένα λόγο νὰ μειωθῆ ἡ διεθνοποίηση τοῦ προβλήματός μας. Ἀντίθετα θὰ προχωροῦσα καὶ θὰ ἔλεγα πῶς μόνο μὲ τὴ συνετὴ διατήρηση τοῦ Κυπριακοῦ σὲ διεθνῆ ἐπίπεδα θὰ μπορούσαμε νὰ ἀναμένουμε οὐσιαστικὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ ὅποιεσδήποτε διαπραγματεύσεις. Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ προσπάθεια διεθνοποίησης τοῦ προβλήματός μας ὄχι μόνο δὲν πρέπει νὰ ἀδρανήσῃ ἀλλ' ἐπιβάλλεται νὰ ἐντατικοποιηθῆ ἀκόμη περισσότερο.

Ἐκεῖ ὅμως ποὺ νομίζω πῶς πιθανὸν νὰ ἔχω διαφορετικὴ γνώμη ἀπὸ προηγούμενους ὁμιλητὲς εἶναι στὶς προεκτάσεις τοῦ προβλήματός μας καὶ τοὺς συσχετισμούς του μὲ ἄλλα διεθνῆ συμφέροντα καὶ προεκτάσεις.

Πιὸ συγκεκριμένα : Συνήθως ὅταν γίνεται ἀναφορά στοὺς διεθνεῖς συσχετισμούς τοῦ προβλήματός μας ὑπάρχει ἡ τάση πλήρους συνταύτισης τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Τουρκίας μὲ τὰ συμφέροντα δυνάμεων τῆς Δύσεως καὶ ἐπίσης συνταύτισης τοῦ προβλήματός μας μὲ τὸ μεσανατολικό.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι καὶ στὶς δύο περιπτώσεις ὑπάρχει συσχετισμός. Δὲν πρέπει ὅμως ὁ συσχετισμὸς αὐτὸς νὰ ὑπερτονίζεται σὲ τέτοιο βαθμὸ ποὺ στὴν οὐσία νὰ ὀδηγῆ σὲ συνταύτιση. Ἡ συνταύτιση αὐτὴ στὴν πρῶτη περίπτωση καὶ ἡ γενικὴ ἀναφορά ὥστε νὰ παρουσιάζεται τὸ κυπριακὸ ὡς ἓνα πρόβλημα ποὺ δημιούργησε ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο ὁ διεθνὴς «ἰμπεριαλισμὸς» μᾶς καθιστᾶ ἀδύνατους στὸ νὰ ξεχωρίσουμε καὶ νὰ παρουσιάσουμε τόσο στὸ ἐσωτερικὸ ὅσο καὶ κυρίως στὸ ἐξωτερικὸ τὸ καθαρὰ ἀτομικὸ συμφέρο τῆς Τουρκίας ποὺ εἶναι κατακτητικὸ, ἐπεκτατικὸ καὶ ἡ ὀριστικὴ τουρκοποίηση τῆς Κύπρου.

Γι' αὐτὸ πιστεύω πῶς κυρίως γιὰ ὀρθότερη ἀντίληψη εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκφραζώμαστε περιφραστικὰ καὶ νὰ ἀποδίδουμε πιὸ ἀκριβολογικὰ τὴ βαρύτητα ποὺ ταιριάζει στὸν κάθε παράγοντα.

Θὰ ἔλεγα ἀκόμα πῶς ἐκτὸς ἀπὸ τὴ γενικὴ διάκριση μεταξὺ Τουρκοκυπρίου καὶ Δυτικοῦ συμφέροντος θὰ ἦταν χρήσιμη ἀκόμα μιὰ διάκριση ἡ ὁποία νὰ διευκρινίζη τὸ ὅτι τὸ Δυτικὸ συμφέρο φαίνεται νὰ συμβαδίζει σ' ἓνα βαθμὸ ἔνεκα κοινῆ προσανατολισμοῦ μὲ τὸ Τουρκικὸ σ' ἓνα ἄλλο ὅμως βαθμὸ φαίνεται ν' ἀκολουθῆ ἢ τουλάχιστο νὰ μὴ συγκρούεται ἔμπρακτα μὲ τὸ Τουρκικὸ συμφέρον ἔνεκα βασικῆς ἐπιρροῆς — ἡ ἐκβιασμοῦ ἂν θέλετε — ποὺ καταφέρνει νὰ ἀσκῆ ἡ Τουρκικὴ διπλωματία πάνω στὴ Δύση. Γιὰ θέματα χειρισμοῦ πιστεύω πῶς θὰ πρέπει νὰ προσεχθῆ καὶ αὐτὴ ἡ διάκριση.

Ὅσο γιὰ τὸ δεῦτερο σημεῖο — τῆς συσχέτισης τοῦ Κυπριακοῦ μὲ τὸ μεσανατολικό — θὰ ἔλεγα ὅτι κι' ἐδῶ γίνεται ὑπερσυσχετισμός. Δανειζόμενος τοὺς ἀμέσως πιὸ πάνω συλλογισμούς θὰ ἔλεγα ὅτι ἡ συσχέτιση τοῦ προβλήματός μας μὲ τὸ μεσανατολικὸ θὰ πρέπει νὰ γίνεταὶ στὸ βαθμὸ ἀναμείξεως διεθνῶν στρατιωτικῶν συμφερόντων ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ μεσανατολικό. Ἄπ' ἐκεῖ καὶ πέρα ὑπεισέρχεται ὁ παράγοντας Τουρκία καὶ πιστεύω πῶς εἶναι ὁ πιὸ ἐπικίνδυνος καὶ πιὸ μόνιμος. Ἀπὸ τὸ σημεῖο ὅμως αὐτὸ τὸ κυπριακὸ εἶναι καὶ θὰ πρέπει νὰ παρουσιάζεται ὡς καθαρὰ εὐρωπαϊκὸ θέμα. Ἐνα θέμα ποὺ ἀφορᾶ καὶ ἐνδιαφέρει ἄμεσα τὴν Εὐρώ-

πη. Είναι ένα ζήτημα του οποίου η συνέχιση υποσκάπτει το πνεῦμα και τη σημασία της τελικής πράξεως του Έλσίνκι πάνω στην οποία η Εύρωπη έναπόθεσε τόσες ελπίδες και προσδοκίες, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί μία συνεχή απειλή για την ειρήνη και ασφάλεια στο Βαλκανικό χώρο και κατά συνέπεια και επέκταση σ' ολόκληρο τὸν εὐρωπαϊκὸν χῶρον. Εὐχαριστῶ.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανερχεται εἰς τὴν ἔδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Νίκος Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευταί. Οἱ Προϋπολογισμοὶ τοῦ Κράτους, Τακτικὸς καὶ Ἀναπτύξεως, τοὺς ὁποίους συζητοῦμεν καὶ εἶναι ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ ἐπιψήφισίν μας, ἀντικατοπτρίζουν τὴν οἰκονομικὴν, δημοσιονομικὴν καὶ ἀναπτυξιακὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως.

Τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου τοὺς ἀνέλυσε μὲ τὴν ὁμιλίαν του ποὺ ἔκαμε πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τὴν περασμένην Τρίτην ὁ ἐντιμὸς Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, καὶ προδιέγραψε τὰς προοπτικὰς διὰ τὴν περαιτέρω πρόοδον τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου μας ὡς καὶ τὰς ἐπιτεύξεις καὶ τὴν πρόοδον ποὺ ἐσημειώθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου.

Ἡ πρόοδος ποὺ συνετελέσθη ὀφείλεται βασικῶς εἰς τὴν λαϊκὴν ὑποστήριξιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, τὴν ἀντοχὴν, τὴν καρτερίαν καὶ τὰς θυσίας τοῦ λαοῦ μας καὶ εἰς τὰ συνετὰ μέτρα καὶ τὰς τολμηρὰς ἀποφάσεις ποὺ ἐπῆρεν ἡ Κυβέρνησις, διὰ τῆς ἐπεκτατικῆς, οἰκονομικῆς, δημοσιονομικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς τὴν ὁποίαν ἐφήρμοσε μὲ ἀποτελεσματὸν ἀντιμετωπιθοῦν εἰς τὸν βαθμὸν ποὺ ἦτο δυνατόν τὰ τεράστια προβλήματα τὰ ὁποῖα ἐπεσωρεύθησαν συνεπείᾳ τοῦ ἐγκληματικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς.

Ἐχων ὑπ' ὄψιν μου τὰς δυσκολίας καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ Κυβέρνησις, δὲν προτίθεμαι νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὰς ἐλλείψεις, ἀδυναμίας καὶ τὰ λάθη ποὺ παρουσίασεν ἢ ἔκαμεν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ποὺ ἀναμφίβολα πρέπει νὰ προσεχθοῦν, ἀλλ' οὔτε θὰ ἀκολουθήσω τὸν δρόμον τῆς στείρας καὶ ἀγόνου κριτικῆς, διὰ ἀντιπολιτευτικούς ἢ ἄλλους σκοποὺς, ὅπως κάμνουν δυστυχῶς μερικοὶ ἔνοχοι τῆς τραγωδίας καὶ τῆς δυστυχίας ποὺ ἐπληξε τὸν τόπον μας μὲ στόχον τὴν διάσπασιν τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ ἢ τὴν ἐξόντωσιν ἢ καὶ τὸν παραμερισμὸν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Μακαρίου καὶ τὴν ἐπιβολὴν λύσεως τοῦ πολιτικοῦ μας προβλήματος ἀντιθέτου πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου καὶ ὅλου τοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν ξένων συμφερόντων καὶ ἐπιδιώξεων τὰ ὁποῖα ἐτάχθησαν νὰ ἐξυπηρετήσουν.

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν Προϋπολογισμῶν δὲν θὰ ἀναφερθῶ εἰς τὰ διάφορα Κεφάλαια καὶ Ἄρθρα τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, διότι βασικὰ εἶναι καταναλωτικὸς καὶ συμφωνῶ μὲ τὴς παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ οὔτε θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν καὶ δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἄλλοι συνάδελφοι τῆς Κοινοβουλευτικῆς μου ὁμάδος ὡμίλησαν καὶ θὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ διαφόρων θεμάτων τῶν δύο Προϋπολογισμῶν καὶ θὰ κάμουν τὰς παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις των.

Θά περιορισθῶ νά κάμω γενικά παρατηρήσεις καί εισηγήσεις ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου τῶν Ἱατρικῶν καί Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ὡς καί ἐπὶ τῶν διαφόρων προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζει ἡ Ἐπαρχία μου Πάφος ἐν συντομία.

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ

Τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ, κατέστη σοβαρὸν καί πολὺ ὀξὺ ἰδιαίτερα μετὰ τὸν ἐκτοπισμὸν τοῦ 1/3 τοῦ πληθυσμοῦ, τὴν ἀπώλειαν τῶν Κρατικῶν Νοσοκομείων, τῶν Ὑγειονομικῶν Κέντρων ὡς καί τῶν Ἰδιωτικῶν Ἱατρείων καί Κλινικῶν εἰς τὰς κατεχομένης περιοχὰς ἀπὸ τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα εἰσβολῆς.

Τὰ Νοσοκομεῖα καί γενικά αἱ Ἱατρικαί καί Ὑγειονομικαί Ὑπηρεσίαι τοῦ Κράτους εἰς τὰς ἐλευθέρους περιοχὰς, ὑπὸ τὴν σημερινήν των μορφήν καί λειτουργίαν, συναντοῦν μεγάλας δυσκολίας, νά ἀνταποκριθοῦν ἀποτελεσματικά εἰς τὴν μαζικὴν προσέλευσιν ἀσθενῶν, καί εἰς πολλὰς περιπτώσεις οἱ ἀσθενεῖς ὄχι μόνον δὲν τυγχάνουσιν τῆς ἀναγκαίας θεραπείας ἀλλὰ τλαιπωροῦνται ἀναμένοντες τὴν σειρὰν των νά ἐξετασθοῦν ἐπὶ πολλὰς ὥρας, καί εἰς μερικὰς περιπτώσεις δὲν τοὺς παρέχεται καμμία ἱατρικὴ περίθαλψις, παρὰ τὴν εὐσυνείδητον ἐργατικότητα καί ἰκανότητα τοῦ ἱατρικοῦ καί παρα-ἱατρικοῦ προσωπικοῦ των.

Αἱ προβλεπόμεναι δαπάναι εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἱατρικῶν καί Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἐκτὸς τοῦ γεγονότος ὅτι εἶναι μικραὶ καί αἱ πλείσται προέρχονται ἀπὸ ἐπαναψηφίσεις, οὐδὲν ἄλλως κατὰ τὴν γνώμην μας συνάδουσι πρὸς τὴν διακηρυχθεῖσαν εἰς τὸ παρελθὸν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως καί τοῦ καθολικοῦ αἰτήματος τοῦ λαοῦ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἐνὸς Γενικοῦ Σχεδίου δωρεὰν ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, τοῦ ὁποῖου ἡ εἰσαγωγή κατέστη ἐπείγουσα καί ἀναγκαία, ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας διαμονῆς καί διατροφῆς χιλιάδων ἀνθρώπων, πού διατρέχει σοβαροὺς κινδύνους ἡ ὑγεία των.

Δὲν ἀμφισβητοῦμεν τὴν πραγματικότητα ὅτι τὰ Κυβερνητικὰ Ἰδρύματα χάρις εἰς τὰς ἠῤῥημένας δαπάναις τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ καί τὴν ἐπ'ἀνδρῶσιν των μὲ ἰκανὸν Ἱατρικὸν καί παραϊατρικὸν προσωπικὸν καί τοῦ σχετικοῦ ἐξοπλισμοῦ των, παρέχουσι βελτιωμένην ἱατρικὴν περίθαλψιν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, τὴν πρόληψιν ἀσθενειῶν καί τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ, ἀλλ' οὔτε παραγνωρίζομεν τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ δωρεὰν ἱατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντας καί τὴν τροποποίησιν τῶν Κανονισμῶν διὰ τῶν ὁποίων παρέχεται δωρεὰν καί μὲ μειωμένα τέλη ἱατρικὴ περίθαλψις εἰς τὰ εὐρύτερα στρώματα τοῦ λαοῦ.

Δὲν ἀμφισβητοῦμεν ἐπίσης ὅτι αἱ σημεριναὶ δυνατότητες τοῦ Κράτους ἐπιτρέπουσι τὴν εἰσαγωγὴν ἀμέσως ἐνὸς Γενικοῦ Σχεδίου δωρεὰν ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

Παρὰ ταῦτα φρονοῦμεν ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ σταδιακὴ ἐφαρμογὴ ἐνὸς Γενικοῦ Σχεδίου πρὸς ὑλοποίησιν τῆς διακηρυχθείσης πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἂν προωθηθοῦν ταχύτερα αἱ προκαταρκτικαὶ μελέται καί ἂν ἀξιοποιηθῇ ὅλον τὸ Ἱατρικὸν καί παραϊατρικὸν δυναμικὸν πού διαθέτομεν διὰ νά ἀντικρυσθῇ θετικώτερα τὸ πολὺ ὀξὺ πρόβλημα τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ.

Ἐκτιμῶ τὴν δῆλωσιν τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας τὴν γενομένην πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν σπουδαστῶν νοσοκόμων τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας, ὅτι ἡ μελέτη διὰ τὴν εἰσαγωγὴν Γενικοῦ Σχεδίου δὲν ἐσταμάτησε καί ὅτι θά περατωθῇ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ χρόνου καί θά ἀρχίσῃ ἡ σταδιακὴ ἐφαρμογὴ του.

Πρός τούτους εισηγούμεθα ὅπως μέχρις ὅτου συμπληρωθῆ ἡ μελέτη καὶ ἐτοιμασθῆ καὶ ἀρχίσῃ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Γενικοῦ Σχεδίου, τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν Κυβέρνησιν λάβῃ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν δημιουργίαν ὅλων τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων, μὲ βασικὴν ἐπιδίωξιν :

(α) Τὴν καλύτεραν λειτουργίαν καὶ τὸν ἐπαρκῆ ἐξοπλισμὸν ὅλων τῶν Νοσοκομείων, τὴν ἐπέκτασιν καὶ ἐξασφάλισιν μεγαλυτέρων Νοσηλευτικῶν χώρων πρὸς αὔξησιν τῶν κλινῶν τῶν, τὴν ἀνέγερσιν νέων Νοσοκομείων, καὶ τὴν ἐπ'ἀνδρωσίν τῶν μὲ καλὰ ἐκπαιδευμένον Ἱατρικὸν καὶ παραϊατρικὸν προσωπικὸν ὅλων τῶν εἰδικότητων.

(β) Τὴν ἐπ'ἀνδρωσιν ὅλων τῶν ἀγροτικῶν καὶ ὑγειονομικῶν κέντρων, μὲ ἱατρούς, τὸ ἀναγκαῖον παραϊατρικὸν προσωπικὸν καὶ μὲ ἀσθενοφόρον ὄχημα, καὶ τὴν λειτουργίαν περιφερειακῶν νοσοκομειακῶν μονάδων πού νὰ ἐπισκέπτονται συχνότερον τὰ χωριά καὶ τοὺς καταυλισμοὺς ὥστε νὰ περιορισθῆ ὁ συνωστισμὸς εἰς τὰ Ἐπαρχιακὰ Νοσοκομεία.

(γ) Ὅλα τὰ Νοσοκομεία καὶ τὰ ἀγροτικά κέντρα νὰ προμηθευθοῦν μὲ ὅλα τὰ σύγχρονα φάρμακα καλῆς ποιότητος καὶ νὰ μὴ ἔλεγχος εἰς τὴν τιμὴν των διότι αἱ τιμαὶ τῶν φαρμάκων ἔφθασαν εἰς δυσθεώρητα ὕψη ὡς καὶ εἰς τὴν ποιότητα τῶν φαρμάκων πού ἀγοράζουν οἱ ἀσθενεῖς, ἀνεξαρτήτως τῶν δυσκολιῶν πού τυχόν ὑπάρχουν, πού εἶναι καὶ εἰσήγησις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

(δ) Ἡ σχολιατρικὴ Ὑπηρεσία νὰ ἐπεκταθῆ εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς ἐκπαιδείσεως καὶ εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα διὰ τὴν προστασίαν τῆς ὑγείας τῶν μαθητῶν.

Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἱατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μου Πάφον ἐπιβάλλεται ὅπως :

1. Τὸ Ἐπαρχιακὸν Νοσοκομεῖον Πάφου ἐπανδρωθῆ διὰ μονίμου Ὀφθαλμιάτρου καὶ Νευρολόγου, καὶ ἐπεκταθοῦν οἱ νοσηλευτικοὶ του χώροι διότι εἶναι ἀνεπαρκεῖς καὶ νὰ ἐξοπλισθῆ μὲ ὅλα τὰ σύγχρονα ἐργαλεῖα, μηχανήματα καὶ φαρμακευτικὰ εἶδη, ὥστε οἱ ἀσθενεῖς νὰ μὴ ταλαιπωροῦνται καὶ νὰ ὑφίστανται σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιβαρύνσεις, ἐπισκεπτόμενοι τὰ Νοσοκομεία τῶν ἄλλων πόλεων καὶ ἄλλας ἰδιωτικὰς κλινικάς.

2. Ἀρχίσουν αἱ ἀναγκαῖαι οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποφασισθέντος νὰ ἀνεγερθῆ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου εἰς Πόλιν (Χρυσοχοῦς) καὶ νὰ διατεθοῦν μεγαλύτερα ποσὰ διότι ἡ προβλεπόμενη δαπάνη εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως εἶναι ὄχι μόνον ἀνεπαρκής, ἀλλὰ καὶ δεσμευμένη μὲ σταυρόν, διὰ τὴν ἀποκτήσῃ καὶ ἡ ἀπομακρυσμένη περιοχὴ τῆς Πόλεως σύγχρονον ὑγειονομικὸν κέντρον καλῶς ἐξοπλισμένον διὰ νὰ παρέχεται εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τῆς περιοχῆς βελτιωμένη ἱατρικὴ περίθαλψις καὶ πρὸς ἀποφυγὴν κινδύνων νὰ χάσουν τὴν ζωὴν των καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι, ὅπου συνέβη εἰς τὸ παρελθόν μὲ τὴν δυστυχεῖ ἐκείνην μητέρα πού ἔχασε τὴν ζωὴν της διότι δὲν ὑπῆρχεν, δὲν τῆς ἐδόθη ἱατρικὴ βοήθεια ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν.

3. Αἱ κεναὶ ἔδραι τῶν Ὑγειονομικῶν Κέντρων τὰ ὅποια ἐπὶ ἀποικιοκρατίας ἦσαν ἐπ'ἀνδρωμένα μὲ ἱατροὺς ὅπως εἶναι τῆς Λυσοῦ, Φαίτης καὶ τῆς περιοχῆς Κελοκεδάρων, πρέπε: νὰ ἐπανδρωθοῦν μὲ ἱατροὺς, νοσοκόμον καὶ μαῖαν καὶ νὰ ἐξοπλισθοῦν μὲ τὰ ἀναγκαῖα φάρμακα καὶ ἀσθενοφόρον ὄχημα.

Μὲ τὰ ἄνω μέτρα τὰ ὅποια εἰσηγούμεθα, θὰ ἐπιτευχθῆ ὄχι μόνον ἡ παροχὴ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου Ἱατρικῆς περίθαλψις πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἀλ-

λά και θα ενισχυθῆ ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τὸ ταχύτερον ἑνὸς Γενικοῦ Σχεδίου τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογὴ θὰ συνάδῃ πρὸς τὴν διακηρυγμένην πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν δικαιοτέραν κατανομὴν καὶ ἀναδιανομὴν τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος πρὸς ὄφελος ὅλου τοῦ λαοῦ.

Ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε. Ἀνεφέρθη καὶ ἕκαστα τὰς παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις μου ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τῆς ὑγείας.

Τώρα θὰ ἀναφερθῶ εἰς τὰ βασικά προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας μου.

Τὸ πρῶτον βασικὸν πρόβλημα τῆς Πάφου ἦτο ἡ ἀξιοποίησις τῶν πλουσίων ἐπιφανειακῶν καὶ ὑπογείων τῆς νερῶν τὰ ὁποῖα ἐχύνοντο καὶ χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μένουν ἀνεκμετάλλετα.

Ὁ Ἀγροτικὸς κόσμος τῆς Πάφου καὶ γενικὰ ὅλος ὁ Παφιακὸς λαός, ἐχαιρέτισε τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀξιοποίησιν μέρους τῶν ἐπιφανειακῶν καὶ ὑπογείων τῆς νερῶν διὰ ἀρδευτικούς σκοποῦς.

Ἐκτιμῶμεν πρὸς τοῦτο τὴν διάθεσιν μεγάλων ποσῶν χρημάτων διὰ τὴν ἔναρξιν ἐργασιῶν, διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ κεντρικοῦ ἀγωγοῦ διὰ τὰ μεγάλα ἀρδευτικὰ ἔργα εἰς τὴν Νοτιοδυτικὴν περιοχὴν τῆς Πάφου, πού μὲ τὸ νερόν των θὰ ἀρδεύωνται 35 χιλιάδες στρέμματα πολὺ εὐφόρου καὶ παραγωγικῆς γῆς, ὡς καὶ διὰ τὴν μεταφορὰν νεροῦ διὰ ὑδρευτικούς σκοποῦς διαφόρων κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας.

Ἐχω ὁμῶς νὰ κάμω μερικὰς παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις :

1. Ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ κεντρικοῦ ἀγωγοῦ ἤρχισαν πολὺ καθυστερημένα καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς τῶν γενομένων γεωτρήσεων μὲ τουρπίνας καὶ ρεῦμα προωθείται μὲ βραδύν ρυθμὸν, μὲ κίνδυνον νὰ καθυστερήσῃ ἡ παροχὴ νεροῦ διὰ ἀρδουσιῶν καὶ πρέπει νὰ ἀνησυχῆ τοὺς ὑπευθύνους καὶ τὴν Κυβέρνησιν.

2. Ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ὕδατοφράκτου εἰς τὸν Ἀσπρόκρημνον πρέπει νὰ γίνῃ σύντομα ὥστε ἡ ἀποπεράτωσις του νὰ γίνῃ πρὶν ἀρχίσῃ ἡ συστηματικὴ ἀντλήσις τῶν νερῶν τῶν γεωτρήσεων, διὰ νὰ ἀποφευχθῆ ὁ κίνδυνος αἰ ὑφιστάμενοι ἰδιωτικαὶ καὶ τῆς ὕδατοπρομηθεΐας τοῦ Δήμου Πάφου γεωτρήσεις, νὰ ἐπηρεασθοῦν καὶ διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ παροχὴ νεροῦ δι' ἐνίσχυσιν τοῦ ὕδατοφράκτου «Μαυροκόλυμπος» πού δὲν συγκεντρώνει τὸ ἀπαιτούμενον νερόν δι' ἀρδουσιῶν τῶν κτημάτων τοῦ Ἀναδασμοῦ Χλώρακας καὶ Κισσόνεργας καὶ ἐπὶ πλέον νὰ δοθῇ νερόν διὰ τὴν ἀρδουσιῶν πολλῶν φυτειῶν καὶ εἰδικῶς τῶν ἀμπελῶνων παραγωγῆς πρῶτων ἐπιτραπεζίων σταφυλῶν καὶ ἄλλων περιοχῶν τοῦ χωρίου Πέγεια πού συχνὰ τὰς μαστίζει ἡ ἀνομβρία, ἄλλως, βασικά μὲ τὸ νερόν τῶν γεωτρήσεων θὰ ἀρδεύωνται μόνον τὰ κτήματα τῶν Τσιφλικιῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ μερικῶν ἄλλων μεγαλοκτηματιῶν καὶ ἐμπόρων καὶ τῶν ἐμπόρων τῆς γῆς.

3. Ἐπὶ πλέον ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ἀκόμη μίαν φορὰν ὅτι διὰ τῆς κατασκευῆς τῶν μεγάλων ἀρδευτικῶν ἔργων τῆς Πάφου, δὲν ἀξιοποιοῦνται ὅλα τὰ πλούσια ἐπιφανειακὰ καὶ ὑπόγεια νερὰ τῆς, οὔτε ἡ πλειονότης τῶν πτωχῶν ἀγροτῶν τῆς πού ἔχουν τὰ χαμηλότερα εἰσοδήματα θὰ ὠφεληθοῦν καὶ ὀφείλει τὸ ἀρμόδιον Τμῆμα νὰ προωθῆσῃ τὰς τεχνοοικονομικὰς μελέτας καὶ σχέδιά του διὰ τὴν κατασκευὴν ὕδατοφράκτου εἰς τὸν Ποταμὸν Εὐρέτους διὰ τὴν ἀρδουσιῶν τῶν κτημάτων τῆς Κοιλιάδας τῆς Πόλεως Χρυσοῦς, ὡς καὶ τὴν κατασκευὴν μικρῶν φραγμάτων εἰς τὰς ὄρεινὰς περιοχὰς τῶν ποταμῶν τῆς Πάφου, τῶν ὁποίων τὰ νερὰ θὰ συνεχίσουν νὰ χύνωνται πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μεγάλων ἀρδευτικῶν ἔργων διὰ νὰ ἀρδεύωνται τὰ πέριξ τούτων κτήματα, διότι πιστεύω πῶς ἂν ἀξιοποιηθοῦν ὅλοι οἱ ὕδατινοι πόροι τῆς Πάφου, πού εἶναι βασικά γεωργικῆ,

μπορεί και είναι δυνατόν να μετατραπῆ εἰς τὸ μεγαλύτερον ἀγροτικὸν παραγωγικὸν κέντρον τῆς περιοχῆς, μὲ πολὺπλευρον ἀνάπτυξιν, καὶ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀνοδὸν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ποῦ εἶναι καὶ στόχος τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου.

Τὰ Δεύτερον καὶ Τρίτον βασικὰ προβλήματα τῆς Πάφου εἶναι τὸ Λιμενικὸν καὶ τὸ Ἀεροδρόμιον, διὰ τὰ ὁποῖα λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι οὐδεμία δαπάνη διατίθεται διὰ τὴν κατασκευὴν των, οὔτε εἰς τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ Κράτους, ἀλλ' οὔτε τῆς Ἀρχῆς Λιμένων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς ὁποίας ὑπήχθησαν οἱ Λιμένες, παρὰ τὰς δοθείσας ὑποσχέσεις πρὸς τὸν Παφιακὸν λαὸν καὶ τοὺς ἐκπροσώπους του, ὅτι θὰ ἤρχιζεν ἡ κατασκευὴ των.

Τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλεται ἡ κατασκευὴ Λιμένος καὶ Ἀεροδρομίου εἰς Πάφον, πλειστάκις τοὺς ἐξεθέσαμεν ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς καὶ εἰς διαφόρους συναντήσεις μας μὲ Ὑπουργοὺς καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ δὲν προτίθεμαι νὰ τοὺς ἐπαναλάβω. Πάντατε μᾶς ἐδίδοντο ὑποσχέσεις πῶς δι' ἀμφοτέρω τὰ ἔργα θὰ μετεκαλοῦντο εἰδικοί ἐμπειρογνώμονες διὰ νὰ ἐπιλέξουν τοὺς τόπους τῆς κατασκευῆς των καὶ πῶς θὰ ἐτοιμάζοντο αἱ σχετικαὶ τεχνοοικονομικαὶ μελέται.

Παράλληλα δὲ ἡ Βουλὴ ἐφήφιζε διάφορα πρὸς διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ Λιμένος, ποῦ ἂν ἐξωδεύοντο θὰ εἶχαμεν λιμάνι, καὶ μεγάλον ποσὸν διὰ τὴν κατασκευὴν ἀεροδρομίου, τὸ ὁποῖον ἐξωδεύθη δυστυχῶς διὰ νὰ μᾶς λεχθῆ ἀργότερον ὅτι ὁ χῶρος εἶναι ἀκατάλληλος καὶ αἱ ἐργασίαι διεκόπησαν.

Ἔχουμεν τὴν γνώμην καὶ ὁ Παφιακὸς λαὸς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους νὰ φανοῦν συνεπεῖς πρὸς τὰς ὑποσχέσεις των, διότι—

(1) μὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἀρξαμένου μεγάλου ἀρδευτικοῦ ἔργου, ἡ γεωργικὴ παραγωγή τῆς Πάφου θὰ αὐξηθῆ εἰς μεγάλον βαθμὸν, εἰς ὅλα τὰ γεωργικὰ προϊόντα, πρῶϊμα λαχανικά, ἐπιτραπέζια σταφύλια, ἐσπεριδοειδῆ, ἄβκατο καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα εἰς μεγάλας ποσότητας θὰ ἐξάγωνται διὰ θαλάσσης καὶ ἀεροπορικῶς.

(2) μὲ τὴν ἐπερχομένην Τουριστικὴν καὶ Βιομηχανικὴν δραστηριότητα ποῦ ἤρχισε νὰ ἀναπτύσσεται εἰς Πάφον διὰ τῆς ἀνεγέρσεως Ξενοδοχείων, Βιομηχανιῶν, συσκευαστηρίων καὶ ἄλλων οἰκοδομῶν, προβάλλονται ἐπιτακτικὰ ἐπιπρόσθετοι λόγοι ἀπὸ ὅσους εἰς τὸ παρελθὸν ἐξεθέσαμεν, διὰ τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην τῆς κατασκευῆς Ἀεροδρομίου εἰς Πάφον ποῦ εἶναι ἡ μόνη περιοχὴ ποῦ μᾶς ἀπέμεινε καὶ προσφέρεται διὰ τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς πρώτης τάξεως Τουριστικῆς βιομηχανίας, ἡ δὲ κατασκευὴ λιμένος θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀποσυμφόρησιν τῶν Λιμένων Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος καὶ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς θάσις διὰ τὸ διακομιστικὸν ἐμπόριον πρὸς τὰς Ἀραβικὰς καὶ ἄλλας χώρας ὡς ὁ πλησιέστερος λιμὴν.

Καὶ διαφωνοῦμεν μὲ τὸν Γραμματέα ἢ Πρόεδρον τῆς Ἀρχῆς Λιμένων ὅτι προτίθεται νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν λιμένα Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος καὶ νὰ ἐξωδευθῶν £6 ἑκατομμύρια. Μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ μπορεῖ νὰ κατασκευασθῆ ὁ λιμὴν τῆς Πάφου καὶ θὰ ἔχουν τὴν σχετικὴν ἀποσυμφόρησιν οἱ λιμένες Λάρνακος καὶ Λεμεσοῦ.

Πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἰσχυρισμῶν μου θὰ σᾶς ἀναγνώσω ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ τελευταῖον ἐκ τῶν δύο ἄρθρων τοῦ κ. Φρίξου Σ. Μαραθεύτη, ἱστορικοῦ - γεωγράφου, τὰ ὁποῖα δημοσιεύονται εἰς τὸν «Φιλελεύθερον», καὶ τὸ ὁποῖον καταλήγει ὡς ἐξῆς :

«Μὲ τὴν βελτίωσιν τῶν συγκοινωνιῶν, τὴν ἐπέκτασιν τοῦ λιμανιοῦ, τὴν ἴδρυσιν ἀεροδρομίου καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ γιὰ τὸν ὁποῖον στήν περιοχὴν ὑπάρχουν ὅλες οἱ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις, εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ Πάφος δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ γίνῃ ξανά ἡ μεγάλη καὶ ἐνδοξὴ πολιτεία ποῦ ἦταν κάποτε».

"Εντιμε κ. Πρόεδρε. Εκτός από τὰ ἄνω βασικά ἀναπτυξιακά ἔργα τῆς Πάφου ὑπάρχουν καὶ ἄλλα προβλήματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀπασχολήσουν τοὺς ὑπευθύνους καὶ νὰ τὰ προωθήσουν πρὸς τὴν λύσιν των.

1. Τὸ ὁδικὸν δίκτυον τῆς Πάφου συνεχίζει νὰ βρίσκεται εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν, καὶ ἐπιβάλλεται νὰ συνεχισθοῦν τὰ ὁδικὰ ἔργα μὲ ταχύτερον ρυθμὸν καὶ ἐκτιμῶ τὴν διάθεσιν ἠϋξημένων ποσῶν.

"Ἐχω ὁμως νὰ παρατηρήσω ὅτι αἱ ἐργασίαι κάθε χρόνον ἀρχίζουν πολὺ καθυστερημένα, εἴτε διότι δὲν ἀποδεσμεύεται ἔνωρις ἡ ἀναγκαῖα δαπάνη διότι δὲν ὑπάρχουν ἔτοιμα σχέδια, εἴτε διότι τὸ Τμῆμα Δημοσίων Ἔργων τῆς Πάφου ἔχει μειωμένον εἰδικευμένον προσωπικὸν καὶ ἀνεπαρκῆ ἐξοπλισμὸν μὲ ἐπακόλουθον τοὺς χειμερινούς μῆνας οἱ ὑπὸ κατασκευὴν δρόμοι νὰ καθίστανται ἀδιάβατοι καὶ ἡ συγκοινωνία νὰ διακόπτεται καὶ νὰ ταλαιπωροῦνται ὅσοι τοὺς χρησιμοποιοῦν καὶ τὰ ὀχήματα νὰ ὑφίστανται μεγάλας ζημίας. Πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ τὸ Τμῆμα Δημοσίων Ἔργων μὲ τὸ ἀναγκαῖον εἰδικευμένον προσωπικὸν καὶ μηχανήματα, διὰ νὰ ἀρχίζουν ἔνωρις τὰ ὁδικὰ ἔργα καὶ νὰ τελειώνουν πρὸ τοῦ χειμῶνος πρὸς ἀποφυγὴν δυσσρέστων συνεπειῶν.

Παράλληλα δὲ ἔχω νὰ σημειώσω ὅτι μικροῦ μήκους δρόμοι, τῶν ὁποίων ἡ εὐθυγράμμισις καὶ βελτίωσις ἤρχισε πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια, μέχρι σήμερον δὲν εὐθυγραμμίσθησαν, καὶ ἡ ἐπάλειψις μὲ πρέμιξ τῆς ὁδοῦ Πάφου—Λεμεσοῦ γίνεται μὲ τὸ σταγονόμετρον εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου καὶ πρέπει ἡ τακτικὴ αὐτὴ νὰ σταματήσῃ διὰ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ ἡ Πάφος ὁδικὸν δίκτυον.

2. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν Βιομηχανικὴν Περιοχὴν τῆς Πάφου τῆς ὁποίας ἡ κατασκευὴ, παρὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ τέως Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, θὰ συνεληροῦτο ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, τίποτε δὲν ἔγινε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν καὶ καλούμεθα νὰ ἐπαναψηφίσωμεν τὰ ἴδια ποσὰ διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς κατασκευῆς τῆς. Καλοῦμεν τοὺς ὑπευθύνους ὅπως δώσωσιν ἀμέσως ὁδηγίαις νὰ ἀρχίσουν αἱ προγραμματιζόμεναι ἐργασίαι, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ ἡ Πάφος τὴν Βιομηχανικὴν τῆς περιοχὴν ὥστε ἡ ἐκδηλωμένη ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία δι' ἀνάπτυξιν βιομηχανίας νὰ ὑλοποιηθῇ.

3. Τὸ τελευταῖον ποῦ θὰ ἀσχοληθῶ, ἐντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς οἰκιακῆς στέγης τὸ ὁποῖον παρκοιιάζεται πολὺ ὀξὺ καὶ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μου, ἰδιαιτέρα διὰ τὰ πτωχὰ καὶ μεσαῖα στρώματα τοῦ λαοῦ εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰ περὶχωρα συνεπείᾳ τῆς μεγάλης ἀυξήσεως τῆς τιμῆς τῶν οἰκοπέδων, τῶν ἐνοικίων καὶ τῶν οἰκοδομικῶν ὑλικῶν καὶ κατέστη ὀξὺτατον μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν Κανονιστικῶν Διοικητικῶν Πράξεων διὰ τῶν ὁποίων περιορίζονται εἰς ἀφάνταστον βαθμὸν οἱ οἰκοπεδικοὶ χῶροι, διὰ τῶν καθοριζομένων πολεοδομικῶν ζωνῶν καὶ σχεδίων, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μεγάλην ἀνοδὸν τῆς τιμῆς τῶν οἰκοπέδων.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος εἰσηγοῦμαι :

1. Ἡ χαλίτικη γῆ ποῦ βρίσκεται πλησίον τῆς Πόλεως Πάφου καὶ τῶν περὶχωρῶν νὰ ἀξιοποιηθῇ διὰ τοῦ χωρισμοῦ τῆς εἰς οἰκόπεδα, τὰ ὁποῖα νὰ παραχωροῦνται εἰς τὰς πτωχὰς καὶ μὲ χαμηλὰ εἰσοδήματα οἰκογενείας ποῦ δὲν ἔχουν στέγην καὶ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν θυγατέρων των, εἰς χαμηλὰς τιμὰς.

2. Νὰ κτίσῃ ἡ Κυβέρνησις οἰκίας χαμηλοῦ κόστους καὶ νὰ τὰς διαθέσῃ μὲ χαμηλὰ ἐνοίκια ἢ μὲ τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιαγορᾶς εἰς τὰ πτωχὰ καὶ μεσαῖα στρώματα ποῦ ἔχουν ἀνάγκην στέγης.

3. Νὰ ἀποσυρθοῦν τὰ σχέδια τῶν Πολεοδομικῶν Ζωνῶν, ἕνα παλαικὸν αἴτημα τῶν ἐπηρεαζομένων κοινοτήτων, καὶ νὰ ἀναθεωρηθοῦν μετὰ ἀπὸ συνεννοήσεις μετὰ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν καὶ προσεκτικὴν ἐπὶ τόπου μελέ-

την και έρευναν διά να άρθουν αι μεγάλοι άδικίαι πού γίνονται και να περιορισθουν εις τό ελάχιστον αι Ζημίαι των διαφόρων πτωχών διότι, ώς έχουν, έξυπηρετουν μόνον τούς εμπόρους τής γής και των οικοπέδων.

4. Να άρχίσουν τό συντομώτερον αι οικοδομικαι και άλλαι έργασίαι διά να μετακινηθής και τό χωρίον Θελέτρα τής Πάφου, διότι λόγω τής άθλίαι, άνθυγιεινής και έτοιμορρόπου καταστάσεως των οικιών εντός των οποίων διαμένουν, ύπάρχει μεγάλος κίνδυνος να θρηγήσωμεν και θύματα.

Και έκτιμώ την διάθεσιν έκ μέρους τής Έκτελεστικής Έξουσίας τής αναγκαίας δαπάνης εις τόν Προϋπολογισμόν Άναπτύξεως διά την μετακίνησην του χωρίου Θελέτρα διά να παύσεν οι άγρόται τής περιοχής να ζουν μέσα σέ ύγρους τάφους, ιδιαίτερα τόν χειμώνα.

Δέν θα άναφερθώ εις τό άμπελουργικόν πρόβλημα πού είναι σπονδυλική στήλη τής οικονομίας τής Πάφου, διότι δι' αυτό ώμιλήσαμεν και έξεθέσαμεν τας άπόψεις και τας εισηγήσεις μας και αναμένομεν από τούς άρμοδίους να εύρουν την λύσιν του.

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Από καθήκον πρός την Έπαρχίαν μου, άνεφέρθην άκόμη μίαν φοράν εις τα βασικά και μερικά προβλήματα τής Πάφου πού αναμένουν την λύσιν των από μακροϋ και έκαμα τας παρατηρήσεις και εισηγήσεις μου όχι διότι πιστεύω πως ή Βουλή δικαιούται να διαθέση μεγαλύτερα ποσά των προβλεπομένων δαπανών εις τούς υπό έπισηψισιν Προϋπολογισμούς, άλλ' οϋτε είναι δυνατόν υπό τας σημερινάς οικονομικάς δυσκολίας ή Έκτελεστική Έξουσία να τα προωθήση πρός την λύσιν των, άλλά διά να έπισύρω την προσοχήν των άρμοδίων όπως έπιδείξουν εις τό μέλλον συνέπειαν και μεγαλύτερον ένδιαφέρον διά την άνάπτυξιν τής πλέον καθυστερημένης περιοχής, γεγονός τό όποίον όλοι άναγνωρίζουν και διακηρύττουν πως τώρα πρέπει να άναπτυχθή διότι είναι ή μόνη πού προσφέρεται δι' άνάπτυξιν εις όλους τούς τομείς, Γεωργικούς, Τουριστικούς και Βιομηχανικούς, πού είναι και οι βασικοί στόχοι του Έκτάκτου Σχεδίου.

Τελειώνων την όμιλίαν μου μέ την παράκλησιν πρός όλα τα Ύπουργεία και Τμήματα όπως προβούν εις όλας τας διευθετήσεις ώστε αι προβλεπόμεναι δαπάναι να διατεθουν διά τα έργα διά τα όποία γίνεται πρόνοια εις τούς Προϋπολογισμούς, χωρίς καθυστέρησιν. Εύχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο άξ. Βουλευτής κ. Τάκης Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι συνάδελφοι. Ήκούσαμεν μέ προσοχήν την όμιλίαν του έντίμου Ύπουργού Οικονομικών κ. Πατσαλίδη ένώπιον του Σώματος τούτου επί των άποτελεσμάτων του πρώτου Έκτάκτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσεως, των στόχων και επιδιώξεων του δευτέρου Έκτάκτου Σχεδίου και των δύο Προϋπολογισμών, Τακτικού και Άναπτύξεως διά τό 1977.

Οί Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές Οικονομικών και Προϋπολογισμού εξέτασαν τούς Προϋπολογισμούς σέ 16 Συνεδριάσεις εις τές όποιες έκλήθησαν και παρέστησαν Ύπουργοί και Άνώτεροι λειτουργοί των Ύπουργείων.

Οί πολλές συνεδριάσεις οι όποιες άπασχόλησαν τίς Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές και ή μακρά και ένδελεχής Έκθεσις ή όποία άκολούθησε καταδεικνύει την σημασίαν και την σοβαρότητα μέ την όποία ή Βουλή αύτή επελήφθη του θέματος των Προϋπολογισμών.

Οί υπό εξέτασιν Προϋπολογισμοί είναι οι πρώτοι πού εξέτάζονται από την παρούσαν νέαν Βουλήν. Εις τό Σώμα κατετέθησαν μέ σχετικήν καθυστέρη-

ρησιν με αποτέλεσμα ή Βουλή να υποχρεωθή να ψηφίση δωδεκατημόρια δια να καταστή δυνατή ή λειτουργία του Κυβερνητικού Μηχανισμού. Σημειώνω την σύστασιν που περιέχεται εις την Έκθεσιν των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών όπως ή Έκτελεστική Έξουσία καταθέτη έγκαιρως εις την Βουλήν σοβαράς προτάσεις και έγγραφα όπως οί Προϋπολογισμοί, δια να δίδεται ή εύκαιρία εις τό σώμα να μελετᾶ ταῦτα μετά της δεούσης προσοχής και εις επαρκή χρόνον.

Οί υπό εξέτασιν Προϋπολογισμοί είναι κατά την άποψίν μου αντικειμενικοί και θα βοηθήσουν σημαντικά εις την περαιτέρω κοινωνικήν και οικονομικήν ανάπτυξιν. Η Κυβέρνησις με πλήρη συναίσθησιν της ευθύνης που έχει επωμισθῆ λόγω των δυσμενών επιπτώσεων εκ της Τουρκικής κατοχής μεγάλου μέρους της Νήσου έχει αναπτύξει έκτακτα σχέδια οικονομικής δράσεως με σχετικήν μικράν περίοδον διαρκείας δια να είναι ταῦτα εύκόλως εφαρμόσιμα και έχει καταβάλει μεγάλας και καρποφόρους προσπάθειας δια την οικονομικήν επαναδραστηριοποίησιν του τόπου.

Η επιτυχία του πρώτου Έκτάκτου Σχεδίου Οικονομικής δράσεως της Κυβερνήσεως είναι πραγματική. Με την πλήρη κατανόησιν και συμπαράστασιν όλου του λαού ή χώρα μας επεβίωσε μιᾶς σχεδόν ολοκληρωτικής καταστροφής και ή οικονομία μας ανωρθώθη και αναπτύσσεται μπροστά εις τά έκπληκτα μάτια πολλών σφών «προφητών» οί οποίοι μας έδωσαν μόνον θρηνην οικονομικήν ζωήν μετά τον πόλεμον και την καταστροφήν.

Επικροτοῦμεν και υποστηρίζομεν πλήρως τά υπό της Κυβερνήσεως ληφθέντα μέχρι σήμερον μέτρα δια την οικονομικήν ανάπτυξιν και δραστηριοποίησιν του τόπου.

Συμπαριστάμεθα εις τό δύσκολον έργον που ή Κυβέρνησις έχει αναλάβει και συγχαίρομεν δια τά επιτεύγματα εις πάρα πολλούς τομείς, όπως την δημιουργίαν οικισμών δια την στέγασιν των προσφύγων, την συνεχῆ παροχήν οικονομικής βοηθείας προς τους πρόσφυγες, την συνεισφοράν εις τό Ταμειον Κοινωνικών Ασφαλίσεων δια να καταστή δυνατή ή αύξησις των παροχών, την συμπάρασιν προς την βιομηχανίαν δια της δημιουργίας ένθαρρυντικών κινήτρων και πλειστων ὄσων αναπτυξιακῶν έργων και γενικῶς την ενεργόν συμπάρασιν και υποστήριξιν κάθε ιδιωτικής πρωτεβουλίας δια την οικονομικήν ανάπτυξιν του τόπου.

Με γνώμονα και γραμμήν τό γενικόν συμφέρον, εισηγούμεθα την επίσπευσιν ὠρισμένων έργων τά ὁποία κατά την άποψίν μας θα βοηθήσουν εις την περαιτέρω ανάπτυξιν της οικονομίας και θα ὠφελήσουν ὀλόκληρον τον τόπον.

Σάν τέτοια έργα πρωταρχικής σημασίας είναι κατά την γνώμην μου ή επέκτασις του λιμένος Λεμεσοῦ ή ὁποία πρέπει να επισπευσθῆ ανεξαρτήτως των οίονδήποτε πολιτικῶν εξελίξεων. Τό μέγεθος του λιμένος της Λεμεσοῦ, επιβάλλεται τουλάχιστον να διπλασιασθῆ διότι εκ των πραγμάτων έχει διαπιστωθῆ ὅτι ὁ λιμένος τουτος είναι και θα παραμείνη ὁ κατ'έξοχόν λιμένας της Κύπρου. Με την ανάπτυξιν του λιμένος έννοοῦμεν την επέκτασιν των κρηπιδωμάτων, την επέκτασιν των αποθηκευτικῶν χώρων, την δημιουργίαν ἐλευθέρων ζωνών ἐμπορίου, τον ἐξοπλισμόν του λιμένος με σύγχρονα μέσα φορτοεκφορτώσεως και την ανάπτυξιν ὄλων των αναγκαίων ὑπηρεσιών, ὥστε ὁ λιμήν Λεμεσοῦ να καταστή ἰσοβάθμιος των ἄλλων καλῶν Εὐρωπαϊκῶν λιμένων.

Παράλληλα, ὁ δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσοῦ πρέπει να προωθηθῆ χωρίς καθυστέρησιν. Χαίρετιζομεν την πρόσφατον ανακοίνωσιν του Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν και Έργων εις την ὁποίαν αναφέρεται ὅτι οί ἐργασίες δια

τήν κατασκευήν τοῦ νέου δρόμου θὰ ἀρχίσουν ἐντός τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ὑποστηρίζομεν τὴν Κυβερνητικὴν ἀποψιν διὰ τὴν δημιουργίαν δρόμου 4 κατευθύνσεων καὶ εἰσηγούμεθα ὅπως ὁ δρόμος αὐτός συμπληρωθῇ καθ' ὅλον τὸ μήκος του εἰς 4 κατευθύνσεις ἔστω καὶ ἐὰν θὰ χρειασθῇ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐπιπρόσθετος δαπάνη ἢ ὅποια ὅπωςδήποτε πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῇ εἴτε διὰ ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ ἢ ἀπὸ Κυβερνητικὰ ταμεῖα.

Ἄλλα ἔργα πρωταρχικῆς σημασίας μὲ εὐμενεῖς ἐπιπτώσεις διὰ ὁλόκληρον τὴν Κύπρον, εἶναι τὸ προγραμματιζόμενον μεγάλο φράγμα τῆς Ἄλασσας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κούρρη. Τὸ ἔργον τοῦτο ἔχομεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι καθυστερεῖ εἰς τὸ στάδιον τῶν μελετῶν καὶ οἱ ἀποφάσεις περὶ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου σχεδίου δημιουργοῦν μόνον κωλυσιεργίαν.

Εἶναι ἡ γνώμη μας ὅτι θὰ πρέπει νὰ δοθῇ πρωταρχικὴ σημασία εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου καὶ ἐπιβάλλεται ὅπως τὰ τελικὰ σχέδια συμπληρωθοῦν τὸ ἀργότερον ἐντός τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ὁ ἀναφερθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου χρόνος δύο ἐτῶν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν μελετῶν, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μας ὑπερβολικὰ μέγας καὶ ἡ καθυστέρησις αὐτὴ ἐπενεργεῖ ἐπιζημίως καὶ εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς τὸ ἔργον τὸ ἴδιον.

Δραπτόμεθα τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς νὰ τονίσωμεν ὅτι εἶναι οὐσιώδεις νὰ καθορίζωνται εὐθύς ἐξ ἀρχῆς χρονοδιαγράμματα διὰ κάθε μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν οἰοῦδήποτε ἔργου. Ὁ χρόνος εἶναι πάντοτε ὁ κυριώτερος συντελεστής ἐπιτυχοῦς ἐφαρμογῆς καὶ ἀξιοποιήσεως κάθε ἔργου καὶ πρέπει πάντοτε νὰ καθορίζεται καὶ νὰ λαμβάνεται σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν.

Ἄλλο σχέδιον τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γνώμην μου πρέπει νὰ προωθηθῇ εἶναι τὸ σχέδιον ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς Πιτσιλιάς. Ἡ περιοχή Πιτσιλιάς ἔχει στερηθῇ κάθε οὐσιώδους ἀναπτύξεως καὶ οἱ κάτοικοι ἀναγκάζονται νὰ ἐγκαταλείπουν τὰ χωριά των καὶ νὰ ζητοῦν ἀπασχόλησιν ἄλλου.

Ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι μελετᾶται σοβαρὸν δάνειον ἀπὸ τὴν Διεθνή Τράπεζαν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Πιτσιλιάς καὶ εἶναι ἡ ἀποψίς μας οἱ διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ δανείου νὰ ἐπισπευσθοῦν διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς περιοχῆς αὐτῆς, πού εἶναι ἴσως ἀπὸ τῆς καλύτερες πού ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ὁ τόπος μας.

Εἰς τὴν πόλιν τῆς Λεμεσοῦ ἐπιβάλλεται ἐπίσης ἡ ἀνάπτυξις τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ταχυδρομείου. Οἱ ταχυδρομικὲς μας ὑπηρεσίαις καὶ δυναμικότης τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ταχυδρομείου οὐδὲως ἀνταποκρίνονται εἰς τῆς σημερινῆς ἀνάγκες τοῦ τόπου.

Ἐπιβάλλεται ἡ δημιουργία ταχυδρομείων μὲ ταχυδρομικὲς θυρίδες, τὸσον εἰς τῆς βιομηχανικῆς περιοχῆς ὅσον καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ λιμένος.

Παράλληλα πρέπει νὰ ἐπισπευσθῇ καὶ νὰ βοηθηθῇ ἡ ἐκτέλεσις τῶν προγραμματιζομένων ὑπὸ τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ ἀναπτυξιακῶν ἔργων.

Ἡ Κυβέρνησις πρέπει ἰδιαίτερος νὰ βοηθήσῃ τὸν Δήμον Λεμεσοῦ εἰς τὴν κατασκευὴν ὁδοῦ ἢ ὅποια ἔχει σχεδιασθῇ νὰ εἶναι τετραπλῆς κατευθύνσεως. Ἡ ὁδὸς αὐτὴ θὰ συνδέῃ νοτίως τὴν Λευκωσίαν μὲ τὸν λιμένα τῆς Λεμεσοῦ.

Παράλληλα ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἐγκρισίς τῆς ἐπεκτάσεως τῶν Δημοτικῶν ὁρίων τῆς πόλεως Λεμεσοῦ. Εἶναι πράγματι ἀξιοθρήνητον τὰ Δημοτικὰ ὅρια τῆς Λεμεσοῦ νὰ εἶναι τὰ μικρότερα Δημοτικὰ ὅρια ὅποιοςδήποτε πόλεως εἰς τὴν Κύπρον. Τὰ σχέδια τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν Δημοτικῶν ὁρίων πρέπει νὰ τύχουν ἀμέσου ἀποφάσεως ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν νὰ δώσωμεν τὴν εὐκαιρίαν εἰς τῆς ἐπαρχίαις, τὰ Δημοτικὰ Συμβούλια καὶ τοὺς κατὰ τόπους Ὄργανισμοὺς νὰ ἀποκτήσουν οἰκονομικὴν εὐρωστίαν διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν των.

Ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἀξιοποίησις τοῦ «Δασουδιοῦ» παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς Λεμεσοῦ σὲ τουριστικὴν πλάζ πρέπει νὰ προχωρήσῃ ἀμέσως. Ἡ τουριστικὴ κίνησις αὐξάνεται σὲ πολὺ ἐνθαρρυντικὸν βαθμὸν καὶ ἡ ἄμεσος μετατροπὴ τοῦ «Δασουδιοῦ» σὲ τουριστικὴν Δημοσίαν πλάζ καὶ πάρκο εἶναι σήμερα ὅσο ποτὲ ἄλλοτε ἐπιβεβλημένη.

Ἐργατικὸν Δυναμικὸν : Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὰς στατιστικὰς τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας ἀναφέρονται 17.000 καὶ πλέον ἄνεργοι ἐν τούτοις κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτημα εἶναι φανερὴ ἡ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἐπαγγέλματα.

Ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων πρέπει νὰ διαμερφωθῇ εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποθαρρυνθῇ ἢ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐργοδότησις Κυπρίων διὰ τῆς δημιουργίας προϋποθέσεων παραγωγικῆς καὶ ἀποδοτικῆς ἐργοδοτήσεως.

Ἡ Κύπρος ἔχει ἀνάγκην ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς διὰ τὴν ἰδικὴν τῆς ἀνάπτυξιν καὶ τὸ ἐργατικὸν καὶ τεχνικὸν δυναμικὸν τῆς εἶναι οὐσιωδέστερον ἀπὸ τὸ οἰκονομικὸν κεφάλαιον καὶ ἐπιβάλλεται νὰ μείνῃ εἰς τὸν τόπον διὰ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν του.

Εἰσηγούμεθα τὴν ἐνθάρρυνσιν διὰ ἐργασίαν ὅλου τοῦ ἀδρανουῦντος προσφυγικοῦ πληθυσμοῦ διὰ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ τρόπου παραχωρήσεως τῶν προσφυγικῶν ἐπιδομάτων. Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μελετηθῇ σύστημα πληρωμῆς τοῦ προσφυγικοῦ ἐπιδόματος μέσῳ τοῦ ἐργοδότη, δηλαδὴ ὁ ἐργαζόμενος πρόσφυγας νὰ εἰσπράττῃ ἠὺξήμερον ἡμερομίσθιον ἀπὸ τὸ συμφωνημένον ἐργατικὸν τοιςῦτον διὰ νὰ καλύπτῃ τὰς ἐπιπροσθέτους ἀνάγκας του ὡς πρόσφυγας καὶ ἡ διαφορά αὐτῆ τοῦ ἡμερομισθίου νὰ πληρώνεται πρὸς τοὺς ἐργοδότες κατόπιν προσκομίσεως τῶν ἀναγκαίων ἀποδείξεων ἀπὸ τὸ Ταμεῖον Ἀνακουφίσεως.

Εἰσηγούμεθα ἐπίσης νὰ γίνῃ εἰδικὴ διαφώτισις ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας ὥστε ὅλοι οἱ ἐγγεγραμμένοι ἄνεργοι νὰ ἐνθαρρυνθοῦν νὰ ἀναλάβουν τὸν τόσον ἀναγκαῖον ρόλον των εἰς τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ τόπου των.

Γνωρίζοντας ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ ταχεῖαν ἐκτέλεσιν πλείστων ἔργων ὑποδομῆς, ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν ὅτι θὰ πρέπει τὸ Τμήμα Δημοσίων Ἔργων νὰ ἐξοπλισθῇ μὲ σύγχρονα ἀποδοτικὰ μηχανήματα, τὰ ὁποῖα καὶ μόνον μποροῦν νὰ ἐπισπεύσουν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προγραμματιζομένων ἔργων.

Ἐχομεν παρατηρήσει εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις προγραμματίζει τὴν σταδιακὴν ἐκτέλεσιν πάρα πολλῶν ἔργων καὶ καταχωρεῖ εἰς τοὺς ἐτήσιους προϋπολογισμοὺς μικρὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπαρκῆ μόνον διὰ τὴν μερικὴν ἐκτέλεσιν τούτων.

Ἡ τακτικὴ αὕτη ἀκολουθεῖται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ εἶναι ἴσως κληρονομία τῆς ἀποικιακῆς διοικήσεως.

Εἴμεθα τῆς γνώμης ὅτι ἡ κατατεμάχισις ἐκτελέσεως ἔργων αὐξάνει ὑπερβολικὰ τὸ κόστος των, χωρὶς νὰ δημιουργηθῇ κανένα ἀπολύτως ἄμεσον ὄφελος εἰς τὰς περιοχὰς ποὺ προγραμματίζονται.

Φρονοῦμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ πρέπει νὰ ἐπιλέγῃ μετὰ προσοχῆς τὰ ἔργα προτεραιότητος καὶ νὰ προγραμματίζῃ τὴν συντομωτέραν δυνατὴν κατασκευὴν των. Παράδειγμα τέτοιου ἔργου εἶναι ἡ ἀπὸ καιροῦ κατασκευαζομένη ὁδὸς Λεμεσοῦ Σαϊτῶν.

Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως ἀναφέρεται διὰ τὸ 1977 ποσὸν £100.000. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἔργου ἀπαιτεῖ ποσὸν £300.000 περίπου ἐκ τῶν ὁποίων οἱ £100.000 χρειάζονται διὰ τὴν κατασκευὴν γεφύρας, ἡ ὁποῖα

μπορεί να κατασκευασθῆ κατά τὸ τρέχον ἔτος, παράλληλα μὲ τὴν κατασκευὴν τοῦ ὑπολειπομένου μέρους τοῦ δρόμου. Ἡ ἀποπεράτωση τοῦ δρόμου Λεμεσοῦ—Σαϊτῶ θὰ βοηθήσῃ ἀφάνταστα στὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὀρεινῶν μας θερετρῶν καὶ στὴν ἀξιοποίησιν ὀλοκλήρου τῆς περιοχῆς τῶν θερετρῶν μας.

Πρὶν κλείσω τὴν σύντομον ὁμιλίαν μου αὐτὴ ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ καὶ στὸ σοβαρώτατον θέμα τοῦ καθορισμοῦ τοῦ χρόνου θητείας στὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν καὶ τοῦ ἐπιδόματος τῶν ἔθνοφρουρῶν. Ἦδη ἡ Βουλὴ ἐξετάζει νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον εἰσηγεῖται τὴν αὐξήσιν τοῦ χρόνου θητείας εἰς 30 μῆνες. Ἡ προσωπικὴ μου γνώμη εἶναι ὅτι ἡ θητεία δὲν πρέπει νὰ εἶναι μεγαλύτερα τῶν 24 μηνῶν.

Τοῦτο δύναται νὰ κατορθωθῆ χωρὶς μεγάλες δυσκολίες ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν καὶ προγραμματισθῆ ἡ ἄμεσος χρῆσις εἰς περίπτωσιν ἐκτάκτου ἀνάγκης ὅλων τῶν ἐφεδρικῶν δυνάμεων.

Ἡ σύντμησις τοῦ χρόνου θητείας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν θὰ βοηθήσῃ θετικὰ καὶ οὐσιαστικὰ στὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου. Περισσότερον ἐργατικὸν δυναμικὸν νὰ προσφέρεται δι' ἐργασίαν καὶ ἡ ἐπιμόρφωσις τῆς νέας γενεᾶς θὰ συντμεύεται καὶ πάλιν πρὸς ὄφελος τῆς γενικώτερης οἰκονομίας καὶ ἀναπτύξεως. Παράλληλα μὲ τὴν σύντμησιν τῆς θητείας πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ αὐξηθοῦν καὶ τὰ πενιχρὰ ἐπιδόματα τῶν ἔθνοφρουρῶν μας. Δὲν εἰσηγούμεθα βεβαίως μισθοφόρους, ἀλλὰ εἶναι ἀπαραίτητος μιὰ ἀναθεώρησις τοῦ ἐπιδόματος τῶν ἔθνοφρουρῶν γιὰ νὰ μποροῦν τούλάχιστον νὰ ἀνταποκρίνωνται μὲ τὸ ἐπίδομα των εἰς τὰ πλέον στοιχειώδη καὶ ἀπαραίτητα ἐξοδὰ των καὶ κατ' ἐπέκτασιν νὰ ἐπιβαρύνουν ὀλιγώτερον τὰς οἰκογενείας των.

Εἰσηγούμεθα ἐπίσης ὅπως ἀπὸ τὸ φορολογητέον εἰσόδημα γονέων μὲ παιδιά εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν ἀφαιρῆται τὸ ἴδιον ποσὸν τὸ ὁποῖον ἀφαιρεῖται δι' ἐξαρτώμενα παιδιά δι' ὅσον χρόνον τὰ παιδιά τοῦ φορολογουμένου ὑπηρετοῦν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν.

Πιστεύομεν ὅτι αἱ εἰσηγήσεις ποὺ ἀνεφέραμεν πιὸ πάνω θὰ τύχουν τῆς δεούσης προσοχῆς ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν Τμημάτων καὶ πῶς αἱ εἰσηγήσεις καὶ παρατηρήσεις μας αὐτές θὰ βοηθήσουν εἰς τὴν καλύτεραν ἀναπροσαρμογὴν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ νέου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως καὶ τῶν ἀμέσων στόχων καὶ ἐπιδιώξεων τῶν Προϋπολογισμῶν μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀ.ε. Βουλευτὴς κ. Νίκος Βασιλειάδης.

Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ἐμπεριστατωμένη ὁμιλία τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικοῦ μας δίδει τὴν εὐχάριστη εὐκαιρία νὰ διαδηλώσωμεν τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀδιαμφησθήτητη ἐμπιστοσύνη μας, γιὰ τὴν καλὴ διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν Ζητημάτων τοῦ λαοῦ μας ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τοῦ Προέδρου Μακαρίου γιὰτὶ μὲ τρόπον ἀξιοθαύμαστον ξεπέρασε τὰ φεβερὰ οἰκονομικὰ κτυπήματα καὶ συμφορὰς ποὺ ἐπροξένησε τὸ ἄφρον πραξικόπημα καὶ ἡ βάρβαρη Τουρκικὴ εἰσβολή, ἡ ὁποία ἔδωσε στοὺς Τούρκους τὸ 40% τοῦ νησιοῦ μας μὲ τὰ 70% τοῦ πλοῦτου μας, τὰ ὁποία μέχρι σήμερα κατακρατοῦν παρὰ τὴν παγκόσμιαν καταδίκην των.

Διακόσιες χιλιάδες ἀδελφοί μας πετυχημένοι νοικοκυραῖοι ἔχουν καταστῆ πρόσφυγες στὴν ἰδικὴν τους πατρίδα.

Ἡ ἀνεργία εἶχε φθάσει εἰς ἐπίπεδον ἄρκετὰ ἐπικίνδυνον. Ἡ προσφυγιά καὶ ἡ μεγάλη ἀνεργία ὕψους πέραν τῶν 85 χιλιάδων ἀνέργων ἐδημιούργησαν διὰ τὴν οἰκονομία μας κίνδυνον θανάσιμον.

Τετάρσιο πρόβλημα, στέγασης, ἐνδυσης, διατροφῆς καὶ ἰατρικῆς περίθαλψης τῶν ἐκτοπισθέντων ἀδελφῶν μας δημιουργήθηκε. Καὶ ἦταν ἡ κατάσταση μας ἀφάνταστα δύσκολη γιατί γνωρίζαμεν ὅτι τὰ μέσα ποῦ διαθέταμεν γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ τεράστιον κτύπημα στὴν οἰκονομία μας ἦταν πολὺ περιορισμένα. Συγκλονιζότανε ὁλόκληρον τὸ κρατικόν μας οἰκοδόμημα — τὰ πάντα ὠδηγοῦσαν στὸ χάος καὶ στὴν ἀπελπισία.

Εἰς τὴν κρίσιμη ὁμως αὐτὴ περίοδο, ἐπανερχεται καὶ ἀναλαμβάνει τὸ τιμὸνι μὲ τὸ στιβαρό του χέρι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος. Ἐμπνέει καὶ ἀναστηλώνει τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ καὶ τότε λαὸς καὶ Κυβέρνηση σὲ ἀγαστὴ συνεργασία προχωροῦν στὸν ἀγῶνα τῆς ἀναδημιουργίας, τῆς σωτηρίας, τῆς ἀνάκαμψης τῆς οἰκονομίας μας.

Ὁ λαὸς μας πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ δημιουργήσῃ ὅλες τίς προϋποθέσεις νὰ ἐπιβίωσῃ καὶ νὰ δικαιωθῇ.

Καὶ ἡ Κυβέρνηση πῆρε τὴν ὀρθὴν πορεία καὶ γραμμὴ. Παίρνει ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα ποῦ εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα καὶ γιὰ νὰ ἀνθέξῃ ὁ λαὸς μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ σταθῇ ἱκανὸς νὰ βαδίσῃ τὸν ἀνηφορικὸ δρόμον πρὸς τὴν δικαίωση του.

Ἐπῆρξε ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἀξιέπαινη ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως ἡ ὁποία λόγῳ τῆς ἰδιαίτερης φροντίδας καὶ στοργῆς της ἐπέτυχε νὰ φθάσῃ στὸν στόχον της ὁ ὁποῖος ἦταν ἡ στέγασῃ, ἡ ἐνδυσῃ, ἡ διατροφή καὶ ἡ παρσχὴ χρηματικῶν βοηθημάτων στοὺς ἐκτοπισθέντας ἀδελφούς μας γιὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ ἐπιβιώσωμεν καὶ νὰ ἀνθέξωμεν μέχρι τῆς ἀγίας ἀλλὰ καὶ βεβαίας ὥρας τῆς ἐπιστροφῆς τους εἰς τὰ πατρογονικά σπιτία καὶ περιουσίες τους.

Κατῶρθωσε ἡ Κυβέρνηση ἀπὸ τὸ χάος καὶ τὴν συμφορὰ νὰ δημιουργήσῃ ὅλες τίς προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τῆς οἰκονομίας μας καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος. Κατέπληξε καὶ ἐχθρούς καὶ φίλους διὰ τὰ ἀξιόλογα ἀποτελέσματα.

Δὲν εἶναι ὁ σκοπός μου ὁμως νὰ σᾶς ἐκθέσω γεγονότα ποῦ σᾶς εἶναι γνωστά καὶ εἰς βάθος καὶ εἰς πλάτος. Ὁ σκοπός μου εἶναι νὰ ἀποδείξω ὅτι δὲν δυσκολεύομαι νὰ ἐπαινέσω τὴν Κυβέρνηση ὅπου καὶ ὅταν τὰ γεγονότα τὸ δικαιολογεῖ, ἀλλὰ καὶ δὲν διστάζω νὰ ἐκφράσω τὴν πικρίαν καὶ δυσαρέσκειαν μιᾶς μεγάλης μερίδος τῶν πολιτῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ποῦ μὲ τὴν τιμίαν ψῆφον των μεῦ ἔδωσαν κάποιον προνόμιον νὰ μεταφέρω μὲ ὅλον τὸν σεβασμόν, ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς ὀλομέλειας τῆς Βουλῆς, τὰ δίκαια παράπονά των.

Δὲν μοῦ διαφεύγει βέβαια τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἔργον μας δὲν ὀλοκληρώθηκε καὶ ὅτι ὁ ἀγῶνας μας συνεχίζεται γιατί ἀκόμα ἓνα μεγάλο μέρος τῆς πατρίδας μας θρῖσκεται ὑπὸ τὸ πέλημα τοῦ κατακτητῆ καὶ ὅτι ἔχομεν πολλὸν δρόμον ἀκόμη ἀνηφορικόν καὶ δύσκολον γιὰ νὰ διανύσωμεν ἕως τὸν τελικόν στόχον μας.

Ἄλλὰ καὶ οὐδενὸς δὲν πρέπει νὰ διαφεύγῃ τὴν προσοχὴν ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς δύσκολα καὶ κρίσιμα στιγμὲς ποῦ περνοῦμεν, διὰ νὰ βαδίσωμεν μέσα στὸν δρόμον τῆς ἐπιτυχίας, ὀφείλομεν νὰ κρατήσωμεν τὴν σύμπνοιαν καὶ ὁμοψυχίαν μας γιὰ τὸ καλὸν τοῦ καθενός μας χωριστὰ ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν προκοπὴν τοῦ συνόλου.

Ἐνα μεγάλο μέρος τοῦ λαοῦ μας, ποῦ ἀπέδειξε περίτρανα τὴν ἀποφασιστικὴ καὶ προθυμία του γιὰ θυσίας χάριν τοῦ γενικωτέρου καλοῦ, εἶναι κοντὰ στὸν ἄλλον μας λαόν καὶ ὁ λαὸς τῆς Πάφου δὲν ἠκούσθη μέχρι

σήμερα από κανένα στόμα ότι δεν έπραξε τὸ μέρος τοῦτο τοῦ λαοῦ μας τὸ καθήκον του εἰς τὸ ἀκέραιον ἀπέναντι στὴν δοκιμαζομένη πατρίδα μας. Τούναντίον ἀκούσθηκε ἡ φωνὴ τοῦ Ἐθνάρχου μας σοβαρὴ καὶ δίκαιη, γεμάτη ἀγάπη καὶ στοργὴ πρὸς τὸν Παφιακὸν λαὸν τὸν ὁποῖον ἐπήνεσε διὰ τὴν τιμίαν στάσιν του καὶ συμπεριφορὰν του.

Ταυτόχρονα ἡ ἴδια σεβαστὴ φωνὴ μᾶς ἔλεγε ὅτι ἐλήφθη ἀπόφασις καὶ δὲν ὑπάρχει ὑποχώρησις πλέον. Ὅπωςδήποτε θὰ κατασκευασθῇ στὴν Πάφον Ἀεροδρόμιον καὶ λιμάνι. Δόθηκε ὑπόσχεση ὅτι θὰ βελτιωθοῦν οἱ συγκοινωνίες πρὸς τὴν μακρυνὴν Πάφον μὲ δρόμον τοῦλάχιστον διπλῆς κατεύθυνσης.

Δόθηκε ὑπόσχεση γιὰ δημιουργίαν μαρίνας, ξενοδοχείων καὶ ἄλλων ἔργων ποῦ θὰ ὠθοῦσαν τὸν τουρισμὸν στὴν Πάφον, γιὰτὶ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλους ὅτι ἔχει ἡ Πάφος ὅλες τίς δυνατότητες γιὰ νὰ ἀναπτυχθῇ ὁ τουρισμὸς.

Ἐδόθη ὑπόσχεσις ὅτι θὰ δημιουργηθῶσι εἰς Πάφον βιομηχανικὲς μονάδες καὶ ὅτι θὰ ἐνθαρρυνθῇ ὑπὸ τῆς Κυβέρνησης ἡ δημιουργία μιᾶς ὀργανωμένης βιομηχανίας, ἡ ὁποία νὰ ἐπεξεργάζεται τὰς εἰς τὴν Πάφον ὑπαρχούσας πρώτας ὕλας καὶ νὰ σταματήσῃ ὁ ἐκπατρισμὸς τῶν Παφίων πρὸς ἄλλας πόλεις καὶ ξένας χώρας.

Εἶναι ἡ Πάφος ἓνα κομμάτι γῆς τῆς Κύπρου μας, ἡλιόλουστο καὶ ὕδατόβρεκτο ὅπου ὁ Ζωοδότης ἥλιος καὶ τὸ Ζωογόνον νερὸν πολὺ πλούσια ἐδόθησαν καὶ ἐδωρήθησαν ἀπὸ τὴν μητέρα Φύσιν. Ἀπὸ αὐτὴν ὅμως τὴν πλούσιαν Φύσιν οὐδὲν οἰκονομικὸν ὄφελος προέρχεται διότι οὐδεμίαν βοήθειαν παίρνει ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν γιὰ νὰ ἐξελιχθῇ εἰς τουριστικὸν χῶρον.

Τούναντίον ἐθεωρήθη ἀπὸ τὴν πολεοδομίαν μας ὅτι ὀφείλει ἡ Πάφος νὰ παραμείνῃ ἀγροτικὴ περιχὴ καὶ μόνον, νὰ μοχθῇ καὶ νὰ κοπιάζῃ, νὰ παράγῃ τὰ πρώτα ὑλικά ἀγαθὰ τὰ ὁποία ὅμως νὰ μὴ ἐπεξεργάζεται ὁ λαὸς τῆς διότι οὕτως πρέπει νὰ παραμείνῃ ὑπανάπτυκτος ἔσσει, καὶ ὁ κόπος του νὰ πηγαίῃ εἰς ἀνεπτυγμένους χώρους διὰ νὰ τυγχάνῃ ἐπεξεργασίας καὶ ἀκόμη νὰ ἀνακοπῇ ἢ πρόδος πρὸς τὴν Πάφον ποῦ ἐσημειώθη εἰς τὴν ἐπενδυτικὴν τάσιν ποῦ ἐξεδηλώθη ἀπὸ ὅλην τὴν Κύπρον πρὸς τὴν Πάφον καὶ νὰ ἀνακοπῇ κατακόρυφα μάλιστα. Καὶ ἐπετεύχθη ἡ ἀνακοπὴ μὲ τὰς ἀποφάσεις διὰ πολεοδομικὰς ζώνας. Δὲν εἶναι ἡ ὥρα νὰ ἀναλύσω τὴν τεραστίαν ζημίαν ποῦ προκαλοῦν αἱ δημιουργηθεῖσαι ζῶναι εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Πάφου ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι συνάδελφοι. Εἶμαι καὶ ἐγὼ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Πάφου καὶ νοιώθω τὴν ἴδιαν πικρίαν ποῦ νοιώθει ὁ λαὸς τῆς Πάφου, ἀπὸ τὴν ἀστοργίαν ποῦ ἐπιδεικνύει πρὸς αὐτὸν ἡ Κυβέρνησις.

Πῆρα τὴν γραμμὴν τοῦ δικαίου παραπόνου ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τῶν κρατικῶν προϋπολογισμῶν τοὺς ὁποίους μελετᾷ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων. Εἶναι πράγματι ὁ προϋπολογισμὸς ἡ μορφή καὶ ὁ πίνακας τῶν κρατικῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

Καὶ ἐνῶ ἡ Πάφος συμμετέχει εἰς τὰ ἔσοδα τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ ἀπὸ πολλὰ ἔτη δὲν συμμετέχει ἰσότημα πρὸς τὰ ὀφέλη. Ἀνέμενα νὰ δῶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τὴν εἰκόνα ποῦ νὰ δείχνῃ τὴν ἐναρξιν τῶν ἔργων ὑποδομῆς τὰ ὁποία ἐξήγγειλε ἡ Κυβέρνησις ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἀνεῦρον τοιαύτην εἰκόνα.

Προσπάθησα μέσα σὲ ἄδρες γραμμὲς νὰ φέρω ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὰ δίκαια παράπονα τοῦ Παφιακοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἐπιφυλάξω τὸ δικαίωμα μου νὰ ἐπανέλθω εἰς πλέον εὐθετον χρόνον μὲ εἰδικὰ γεγονότα καὶ πλέον ἀναλυτικά, διὰ νὰ θέσω τοὺς ὑπευθύνους ἐπὶ τῶν εὐθυνῶν τῶν ἀπέναντι ἐνὸς τμήματος τοῦ λαοῦ μας ποῦ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πάσχη ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν

της πρέπουσας στοργής από την Κυβέρνησιν την οποίαν τόσο σέβεται αλλά και από την οποίαν τόσο πολύ ελπίζει δια την πρόοδον και ανάπτυξιν του.

Πιστεύομεν ότι ή Πάφος δύναται με λίγην στοργήν και πρεπούμενην προσοχήν από την Κυβέρνησιν να αποβή άσυναγώνιστη πηγή πλούτου με άπρόβλεπτα οικονομικά όφέλη για όλην την Κύπρον αντί να παραμένη άκόμη εις την φυσικήν της κατάστασιν άνεκμετάλλευτη και με άλυτα προβλήματα. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο άξ. Βουλευτής κ. Ντίνος Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Άξ. κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Βρίσκονται μπροστά στο Σώμα για συζήτηση και έγκριση ο Τακτικός Προϋπολογισμός και ο Προϋπολογισμός Ανάπτυξης για το 1977. Οι Προϋπολογισμοί αυτοί εγκαινιάζουν τον πρώτο χρόνο του Δευτέρου Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης, για τα χρόνια 1977 και 1978. Ταυτόχρονα σημαίνουν το τέλος του Πρώτου Έκτακτου Σχεδίου για τα χρόνια 1975 και 1976.

Η Βουλή μέχρι το 1974 συνήθιζε να μελετά και να ψηφίζει προϋπολογισμούς στα πλαίσια πενταετών προγραμμάτων, που άφορουσαν ολόκληρη την Κύπρο και ολόκληρο τον κυπριακό λαό, Έλληνες και Τούρκους, Άρμένους, Μαρωνίτες και Λατίνους. Τα τελευταία τρία χρόνια ή Βουλή άσχολείται με δίχρονα Έκτακτα Σχέδια και για ένα μόνο τμήμα της Κύπρου, γιατί βρισκόμαστε μέσα σε πραγματικά δύσκολες έκτακτες συνθήκες. Είναι οι συνθήκες που δημιουργήθηκαν από το προδοτικό πραξικόπημα και την τούρκικη εισβολή, τις δυο πλευρές της ίδιας ιμπεριαλιστικής συνωμοσίας κατά της Κύπρου και του λαού της.

Ο έδαφικός διαχωρισμός της νήσου, ή προσφυγοποίηση 240.000 προσώπων, Έλλήνων και Τούρκων, οι άπώλειες σε ζωές και οι τεράστιες υλικές ζημιές ήταν το σκληρό τίμημα αυτής της λαίλαπας που έπληξε την Κύπρο.

Η πικρή πείρα των δύομισυ χρόνων που πέρασαν, κατέδειξε ότι ή ένότητα του κυπριακού χώρου και ή επαναφορά της οικονομίας στην έννοια της μορφή είναι προς το συμφέρον όλων των κατοίκων του νησιού μας.

Άμέσως μετά την τραγωδία του Ιουλίου του 1974 πρόβαλλε έπιτακτικά το πρόβλημα της επιβίωσης του λαού μας. Έπιβαλλόταν ή έπεξεργασία ενός σχεδίου οικονομικής δράσης για την άμεση αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων του τόπου. Κι αυτό το ρόλο ήταν που έμελλε να διαδραματίσει το Πρώτο Έκτακτο Σχέδιο.

Βασικοί στόχοι του ήταν ή επαναδραστηριοποίηση της παραγωγής, ή αντιμετώπιση των σοβαρών προσφυγικών προβλημάτων, ή άπασχόληση σημαντικού μέρους του άδρανου έντος εργατικού δυναμικού, ή άναπλήρωση και έξοικονόμηση όσο το δυνατό περισσότερο συναλλαγματικών άποθεμάτων, ή διατήρηση της άγοραστικής δύναμης του κυπριακού νομίσματος και ή δικαιότερη κατανομή των οικονομικών βαρών.

Άνασκοπώντας σήμερα την πρόοδο που έχει έπιτευχθή στο σύντομο χρονικό διάστημα των δυο αυτών χρόνων, μπορούμε να πούμε, ότι ήταν σημαντική. Το ύψος του Άκαθάριστου Έγχωρισυ Προϊόντος το 1976 ύπολογίζεται ότι θα άνέλθη στο £242,8 εκατ. σε σταθερές τιμές του 1973 έναντι

£309,5 εκατ. τὸ 1973. Δηλαδή ἔχει ἀνακτηθῆ τὸ 78% τοῦ ἐπιπέδου τοῦ 1973. Αὐτὸ εἶναι ἓνα σημαντικό ἐπίτευγμα σ' ἓνα πολὺ σύντομο σχετικὰ χρονικὸ διάστημα.

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἔχει σημειωθῆ πρόοδος χωρὶς νὰ ὑποτιμᾶται καθόλου αὐτὸ πού ἔχει ἐπιτελεσθῆ, πρέπει νὰ πούμε ὅτι τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἦταν ἀκόμη μεγαλύτερα ἂν δὲν παρουσιαζόταν καθυστέρηση στὸν τομέα τῶν κρατικῶν ἐπενδύσεων, μὲ τὴν ἴδρυση μεγάλων βιομηχανικῶν μονάδων, ἂν ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς ἐπιτάχυνε τοὺς ρυθμοὺς δουλειᾶς, ἰδιαίτερα στὸν τομέα τῆς μελέτης καὶ ἐκτέλεσης ἔργων, καὶ ἂν δὲν παρουσιάζονταν καθυστερήσεις ἰδιαίτερα στὸν τομέα τῆς στέγασης τῶν προσφύγων.

Στὴν ὁμιλία του στὴν Βουλὴ ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἔχει προδιαγράψει τοὺς στόχους καὶ τίς ἐπιδιώξεις τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου. Δὲν διαφωνοῦμε μὲ τοὺς στόχους πού ἔθεσε. Θὰ θέλαμε ὅμως νὰ ὑπογραμμίσουμε, ὅτι βασικοὶ στόχοι τοῦ νέου σχεδίου πρέπει νὰ εἶναι: Ἡ ἐπίλυση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων, ἡ οἰκονομικὴ δραστηριοποίηση ὅλων τῶν προσφύγων καὶ τῶν ἀνέργων, ἡ ἀνοδος τῶν πραγματικῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐργαζομένων στὰ ἐπίπεδα τοῦ 1974 καὶ ἡ βελτίωση τῶν κοινωνικῶν παροχῶν. Ἡ ἐπίτευξη τῶν πιὸ πάνω στόχων θὰ ἐνισχύσει τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου, θὰ τονώσει τὸ ἠθικὸ τοῦ λαοῦ καὶ θὰ αὐξήσει τὴν ἐμπιστοσύνη του γιὰ τὸ μέλλον τῆς πατρίδας του. Καὶ ὅλ' αὐτὰ θὰ δυναμώσουν καὶ θὰ προωθήσουν τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ σωτηρία καὶ τὴ λευτεριά τῆς Κύπρου.

Κύριοι Βουλευτές. Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχει ἐπιτελέσει ἓνα σοβαρὸ καὶ ἀξιοπρόσεκτο ἔργο. Στὴν ἐκθεση τῆς κάμνει μιὰν ἀντικειμενικὴ ἐκτίμηση τοῦ Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσης γιὰ τὰ χρόνια 1975 καὶ 1976 καὶ τοῦ θετικοῦ πού ἔχει ἐπιτελεσθῆ, ἐπισημαίνει τίς ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίες, ἀναλύει τοὺς ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμοὺς καὶ κάμνει συγκεκριμένους παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις πού θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι θὰ ληφθοῦν ὑπόψη ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐκθεση αὐτὴ βοηθᾷ τὸ Σῶμα νὰ διαμορφώσει ὀλοκληρωμένη ἀπόψη γιὰ τοὺς κυβερνητικοὺς στόχους καὶ ἐπιδιώξεις καὶ γενικὰ γιὰ τὴν οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης καὶ μὲ τίς ἀγορεύσεις τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν ἡ Κυβέρνηση θὰ ἔχη μιὰ ὀλοκληρωμένη εἰκόνα γιὰ τίς ἀπόψεις, τίς ἐκτιμήσεις καὶ τίς παρατηρήσεις τῆς Βουλῆς.

Ὅμως εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπισημάνουμε τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχει γίνε πιὰ κανόνας νὰ κατατίθενται οἱ προϋπολογισμοὶ πολὺ ἀργὰ στὴ Βουλὴ, παρὰ τίς συνταγματικὲς διατάξεις, πρᾶγμα πού δημιουργεὶ σοβαρὲς δυσκολίες καὶ δὲν ἐπιτρέπει στὴν ἀρμόδια κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐκπληρώσει στὸ ἄρτιο τὸ καθήκον τῆς. Ἐπιπρόσθετη δυσκολία εἶναι καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν γίνεται πολὺ ἀργὰ, φέτος μόνο δυὸ μέρες πρὶν τὴ συζήτηση στὴ Βουλὴ, καὶ ὅταν ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἔχει ἤδη ἐτοιμάσει τὴν ἐκθεση τῆς. Δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ συνεχιστῆ αὐτὴ ἡ τακτικὴ.

Ἐχομε τὴ γνώμη ὅτι οἱ Προϋπολογισμοὶ πρέπει νὰ κατατίθενται στὴ Βουλὴ περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου καὶ ταυτόχρονα ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν νὰ ἐκφωνῆ τὴν ὁμιλία του γιὰ νὰ παρέχεται ἔτσι στὸ Σῶμα ἡ δυνατότητα νὰ μελετήσῃ προσεκτικὰ τοὺς Προϋπολογισμοὺς καὶ νὰ τοὺς ψηφίσει πρὶν τὸ τέλος τοῦ χρόνου.

Δὲν εἶναι δυνατό στὰ πλαίσια μιᾶς ἀγόρευσης νὰ ἀσχοληθῆ κανεὶς μὲ ὅλες τίς πτυχὲς τῆς οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρ-

νησης. "Άλλοι συνάδελφοι έχουν θίξει ώρισμένες άλλες πτυχές της Κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής. Έγώ θα ασχοληθώ με μία πτυχή της κυβερνητικής πολιτικής, την έμπορική μας πολιτική.

Η έμπορική πολιτική ενός κράτους άπτελει πάντοτε και σε όλες τις χώρες σημαντικό συστατικό της γενικώτερης οικονομικής του πολιτικής. Γιατί η έμπορική πολιτική συνδέεται άμεσα με την ίδια την οικονομία της χώρας, συνδέεται άμεσα με το ίσοζύγιο πληρωμών και αν θέλετε ακόμη συνδέεται άμεσα με τον χαρακτήρα της οικονομίας της δοσμένης χώρας.

Υπάρχουν μάλιστα στιγμές στην ιστορία των κρατών, πού η έμπορική πολιτική διαδραματίζει άποφασιστικό ρόλο, όχι μόνο για την οικονομία, αλλά και για την ίδια την πολιτική ύπόσταση ενός κράτους. Τα τραγικά γεγονότα πού συνέβησαν στην Κύπρο τον Ιούλιο του 1974 ήταν μία τέτοια στιγμή. Ήταν μία στιγμή για σοβαρές αποφάσεις, για τολμηρές αποφάσεις και μέτρα. Και ελήφθησαν τέτοιες τολμηρές αποφάσεις και μέτρα από την Κυβέρνηση σε πολλούς τομείς. Το πρώτο "Εκτακτο Σχέδιο και το Δεύτερο πού έχει προδιαγραφη είναι σχέδια με τολμηρές αποφάσεις και μέτρα πού άφορούν πλείστους όσους τομείς.

Δέν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για τον έμπορικό τομέα. Έκτός από την προβολή των κυπριακών προϊόντων στο έξωτερικό και τα κίνητρα για την ενθάρρυνση των εξαγωγών τίποτε άλλο δέν προβλέπεται. Καμμιά σκέψη για μελέτη έστω, αν όχι αναθεώρηση της έμπορικής μας πολιτικής. Θα μπορούσε φυσικά να αντίταχθι ότι η έμπορική μας πολιτική όπως έχει διαμορφωθι πριν από τα τραγικά γεγονότα και ειδικά τον Δεκέμβριο του 1972 δέν χρειάζεται άλλαγή και άπόδειξη γι' αυτό είναι τα άποτελέσματα στον τομέα του έμπορίου μας στα δύο τελευταία χρόνια. Αυτό πού έχει έπιτευχθι στα δύο τελευταία χρόνια είναι θετικό στοιχείο πού κανέναν δέν μπορεί να το άγνοήσι. Όμως όταν γίνι μια άνάλυση και πιό βαθειά μελέτη του έμπορικού μας ίσοζυγίου θα φανούν ώρισμένα πράγματα, τα όποια έπίσης δέ μπορούν να παραβλεφθούν.

Μια περισσότερο προσεκτική μελέτη των έμπορικών μας σχέσεων με ξένες χώρες, θα καταδείξει ότι το έμπόριο μας με ώρισμένες χώρες είναι μονόπλευρο. Δέν έννοώ ότι έχει μονόπλευρο προσανοτολισμό, όπως συνέβαινε στα χρόνια της άποικιοκρατίας με τη Βρετανία. Έννοώ ότι είναι μονόπλευρο από την άποψη ότι υπάρχουν μερικές χώρες από τις όποιες μόνον εισάγουμε και εισάγουμε πολλά, χωρίς εκείνες να εισάγουν ό,τιδήποτε από την Κύπρο. Το πιό κτυπητό και χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το έμπόριο μας με την Ίαπωνία. Το 1973 εισάξαμε από την Ίαπωνία έμπορεύματα άξίας £6 έκαστομ. ένώ η χώρα αυτή εισήγαγε από την Κύπρο έμπορεύματα άξίας £51,394. Το 1974 η άναλογία ήταν £5.4 έκαστ. έναντι £192,000, το 1975 £4,4 έκαστ. έναντι £11,000 και το 1976 £7 έκαστ. έναντι £50,000. Βλέπετε ότι στα χρόνια των δύσκολων στιγμών για την Κύπρο, το 1975, εισήγαγε η Ίαπωνία έμπορεύματα άξίας £11,000 και το 1976 £50,000 για να . . . . βοηθήσι τον σκληρά δοκιμαζόμενο κυπριακό λαό.

Πώς αντίκρυσσε και πώς αντίκρύζει αυτό το σκανδαλώδες θέμα έμπορικής πολιτικής και έμπορικών σχέσεων η Κυπριακή Κυβέρνηση; Θα ήταν άδικο να πούμε ότι το πρόβλημα δέν έχει έπισημανθι η ότι δέν έχει άπασχολήσι την Κυβέρνηση. Ένδεικτικό είναι και το γεγονός ότι ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά την έπίσκεψη του στην Ίαπωνία ηγειρε αυτό το θέμα. Όμως τί συγκεκριμένα μέτρα έχουν ληφθι; Πώς σκοπεύει το άρμόδιο Ύπουργείο να χειρισθι το όλον ζήτημα; Στα έρωτήματα αυτά προβάλλονται πολλά λογικοφανή έπιχειρήματα. Το ένα είναι ότι δέν είναι δυνατό να ληφθούν περιοριστικά μέτρα γιατί αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις πρόνοιες του ΓΚΑΤ στο όποιο άνήκουν και η Κύπρος και η Ίαπωνία. Λογικοφανές έπιχείρημα, αλλά δέν μπορεί να άντέξει και στή δοκιμασία της κριτικής άνάλυσης. Σε όσους άσχολούνται έστω και λίγο με τα έμπορικά θέματα, σε όσους διαβάζουν έστω ξένον τύπο και περιο-

δικά, είναι γνωστά τὰ μέτρα πού ἔχουν πάρει οἱ ΗΠΑ ἐναντί τῶν Ἰαπωνικῶν προϊόντων καί τὰ μέτρα πού ἐτοιμάζονται νά πάρουν οἱ χώρες τῆς ΕΟΚ. Ὅπως δέν εἶναι γνωστό καί οἱ χώρες αὐτές ἀνήκουν στό ΓΚΑΤ. Ἀλλά τίποτε δέν τις ἐμποδίζει νά πάρουν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα. Κατά συνέπεια γιατί ἡ Κύπρος νά μὴ μπορῆ νά πάρῃ τὰ ἐπιβαλλόμενα προστατευτικά μέτρα; Δέν στέκει λοιπὸν τὸ ἐπιχείρημα τοῦ ΓΚΑΤ.

Ἐνα ἄλλο ἐπιχείρημα εἶναι ὅτι τὰ Ἰαπωνικά προϊόντα εἶναι πιὸ φθηνὰ ἀπὸ παρόμοια προϊόντα ἄλλων χωρῶν καί ὅτι ὁ περιορισμὸς τῆς εἰσαγωγῆς τους θὰ ἐπηρεάζε ἀρνητικά τὸ βιοτικό ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ καί τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν βιομηχανιῶν μας. Πολύ φθηνὸ πράγματι τὸ ἐπιχείρημα. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιατί ὁ ὅρος φθηνεῖα εἶναι πολὺ σχετικὸς ἂν δέν συνδεθῆ ἄμεσα μὲ τὴν ποιότητα καί τὴν ἀνθεκτικότητα τοῦ δοσμένου εἶδους. Καί ἐδῶ ὑπάρχουν πολλές ἀμφιβολίες ἂν ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα. Ὅμως τὸ πιὸ σημαντικό καί πιὸ σύσιαστικό εἶναι ὅτι ἡ φθηνεῖα δέν εἶναι ὁ κύριος παράγοντας γιὰ τις ἐμπορικές σχέσεις ἀνάμεσα στὰ κράτη. Ἡ φθηνεῖα λαμβάνεται ὑπόψη, ἀλλὰ πάντοτε σὲ συσχετισμὸ μὲ τὰ περιθώρια καί τις δυνατότητες ἐξαγωγῶν, καί προπαντὸς ἐξαγωγῶν, πού ἔχουν ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὴν οἰκονομία μιᾶς χώρας. Καί διερωτᾶται κανεῖς. Δέν ὑπάρχουν Κυπριακὰ προϊόντα πού τὰ χρειάζεται ἡ Ἰαπωνία; Ἡ ἀπάντηση σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα εἶναι καταφατική. Προβάλλεται ὅμως ἡ δικαιολογία ὅτι δέν ἀγοράζουν Κυπριακὰ προϊόντα γιατί ἐξαιτίας τῶν μεγάλων ἀποστάσεων δέν ἀντέχουν τὰ φθαρτὰ μας εἶδη. Ἀλλὰ εἶναι γνωστὸ πὼς ἡ Κύπρος διαθέτει καί βιομηχανοποιημένα προϊόντα, κρασιά, κονσερβοποιημένα λαχανικά καί φρούτα, εἶδη ὑπόδησης καί ἐπένδυσης καί ἄλλα. Ἀπὸ τὰ εἶδη αὐτὰ εἰσάγει ἡ Ἰαπωνία ἀπὸ ἄλλες χώρες, γιατί νά μὴ εἰσάγῃ καί ἀπὸ τὴν Κύπρο; Ἡ μήπως ὁ λόγος πού ἀνεχόμεστε τὴν ἀπαράδεκτη αὐτὴ κατάσταση εἶναι ἡ . . . . συμπαράσταση τῆς Ἰαπωνίας στὸ πολιτικὸ μας θέμα καί ἡ βοήθεια πρὸς τοὺς πρόσφυγες; Τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δέν συμβαίνει. Ἐκεῖνο πού συμβαίνει εἶναι ἀπαράδεκτη ἀνοχή μιᾶς ἀπαράδεκτης καθόλα κατάστασης πού δέν εἶναι ὀρθὸ καί οὔτε ἐπιτρέπεται νά συνεχισθῆ.

Παρόμοιο πρόβλημα παρουσιάζεται στὸ ἐμπόριο μας μὲ τις ΗΠΑ. Ἀπὸ τις ΗΠΑ εἰσάγουμε προϊόντα £7 μὲ £10 ἑκατ. καί ἐξάγουμε προϊόντα ἀξίας μισοῦ περίπου ἑκατομμυρίων λιρῶν. Εἶναι κι' αὐτὸ ἓνα πρόβλημα τῆς ἐμπορικῆς μας πολιτικῆς πού χρειάζεται μελέτη καί ἀντίκρουση.

Κι' ἐνῶ ἀνεχόμεστε αὐτὴ τὴν καθ' ὅλα ἀπαράδεκτη κατάσταση στὸ ἐμπόριο μας μὲ ὠρισμένες χώρες, ἀπὸ τὴν ἄλλη χρησιμοποιοῦμε ἀπρηχαιωμένες ἐμπορικές μέθοδους καί διαφοροτικούς, γιὰ νά μὴν πῶ διακριτικούς καί ἄνιστους ὅρους ἐμπορίου, ἐναντί μιᾶς ἄλλης ὁμάδας χωρῶν, τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, πού ὄχι μόνον εἶναι οἱ καλύτεροι ἀγοραστὲς τῶν πιὸ εὐπαθῶν ἀγροτικῶν μας προϊόντων, ἀλλὰ καί οἱ πιὸ ἔνθερμοι καί ἐμπρακτοὶ ὑψιστηρικτὲς τῆς ὑπόθεσης καί συμπαραστάτες στὸ σκληρὸ πολιτικὸ ἀγῶνα πού διεξάγει ὁ λαός μας.

Αὐτὸ εἶναι μιὰ ἄλλη ἀπαράδεκτη κατάσταση πού ἐπίσης δέν εἶναι ὀρθὸ νά συνεχισθῆ. Ὡστε ὑπάρχουν Ζητήματα πού ἀφοροῦν τὴν ἐμπορικὴ μας πολιτικὴ καί τὰ ὅποια ἐπιβάλλεται νά διορθωθοῦν τὸ συντομώτερο δυνατό. Δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀνεχτὴ ἡ συνέχιση αὐτῆς τῆς κατάστασης.

Ὅμως ὑπάρχει ἀκόμη ἓνα σοβαρὸ θέμα πού συνδέεται μὲ τὴν ἐμπορικὴ μας πολιτικὴ. Εἶναι τὸ θέμα τῶν σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ. Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ Κυβέρνηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ὑπόγραψε στίς 19 Δεκεμβρίου, 1972 συμφωνία γιὰ τὴ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ. Ἡ συμφωνία αὐτὴ προβλέπει τὴν τελωνειακὴ ἔνωση τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ μέσα σὲ 10 χρόνια καί σὲ δυὸ πενταετῆ στάδια πού τὸ πρῶτο λήγει τὴν 30.6.1977.

Με βάση τη συμφωνία αυτή η Κύπρος ανέλαμβανε να μειώσει κατά 15% τους τελωνειακούς της δασμούς για μεγάλο αριθμό εμπορευμάτων που εισάγονται από τις χώρες—μέλη της ΕΟΚ, μόλις υπογραφη ή συμφωνία, άλλα 10% από την 1.6.1975 και άλλα 10% από την 1.7.1977. Στο δεύτερο στάδιο, δηλαδή από 1.7.1977 και μέχρι 30.6.1982, να εξαλειφθούν όλοτετα οι δασμολογικοί περιορισμοί και να υιοθετηθεί η Κύπρος πλήρως το κοινό δασμολόγιο της ΕΟΚ.

Σε αντάλλαγμα η ΕΟΚ θα παραχωρούσε στην Κύπρο μείωση των δασμών της ΕΟΚ κατά 70% για ένα μεγάλο αριθμό βιομηχανικών προϊόντων κυπριακής προέλευσης, κατά 40% μείωση των δασμών για τα εσπεριδοειδή και κατά 100% για τα χαρούπια.

Αυτές ήταν σε πολύ γενικές γραμμές οι πρόνοιες της συμφωνίας για τη σύνδεση της Κύπρου με την ΕΟΚ.

Εμείς τότε το Κόμμα μας, διαφωνήσαμε με την σύνδεση της Κύπρου με την ΕΟΚ και υποστηρίξαμε ότι αντί της σύνδεσης έπρεπε να επιδιωχθεί εμπορική συμφωνία με την ΕΟΚ όπως είχαν κάμει τότε η Ισπανία και το Ισραήλ και εξασφάλισαν πολύ ικανοποιητικούς όρους. Υποδεικνύαμε ταυτόχρονα ότι εξαιτίας του ότι όλες σχεδόν οι μεσογειακές χώρες δεν έπεδιωξαν τότε σύνδεση τους με την ΕΟΚ, αλλά προωθούσαν τη μορφή της εμπορικής συμφωνίας, η ΕΟΚ θα υποχρεωνόταν να κάμει παραχωρήσεις προς τις χώρες αυτές και χωρίς τη σύνδεση ή την ένταξη τους σ' αυτήν.

Πέρασαν από τότε τέσσερα χρόνια και έχουν ήδη αρχίσει οι διαπραγματεύσεις για να περάσει η Κύπρος στο δεύτερο στάδιο της σύνδεσης που αρχίζει την 1.7.1977.

Ποιά είναι η πείρα της Κύπρου σ' αυτά τα τέσσερα χρόνια και ποιά τα αποτελέσματα άλλων μεσογειακών χωρών που σύναψαν εμπορική συμφωνία με την ΕΟΚ;

"Ενα από τα βασικά επιχειρήματα τότε για τη σύνδεση μας με την ΕΟΚ ήταν ότι η Κύπρος γίνεται μέλος μιας κοινότητας των 200 εκατομμυρίων και ξανοίγονται μεγάλες προοπτικές για την ανάπτυξη του εμπορίου μας μ' αυτές. Έχει επαληθευθεί αυτή η πρόβλεψη;

Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι εξαγωγές μας το 1973 ήταν περίπου στο επίπεδο που είχαμε πριν από τη σύνδεση, δηλαδή γύρω στα £12 εκατ. το 1974 έπεσαν στα 7 εκατ. και το 1975 και 1976 έπεσαν στα 5 εκατ. Η ίδια η ζωή έδειξε ότι η σύνδεση αυτή δεν είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση των εξαγωγών μας, αλλά στις κρίσιμες, μάλιστα, στιγμές για την Κύπρο, οι εξαγωγές μας παρουσίασαν και σημαντική μείωση. Δεν μας ωφέλεσε ώστε η μεγάλη αγορά των 200 εκατομμυρίων.

"Ενα άλλο βασικό πλεονέκτημα που και εμείς αναγνωρίζουμε χωρίς όμως να το υπερβάλλουμε ήταν το θέμα της διατήρησης των πλεονεκτημάτων που είχαμε στη Βρετανική αγορά. "Όμως ως δούμε πως έχουν κι δώ τα πράγματα :

Με τη σύνδεση μας τότε με την ΕΟΚ εξασφαλίσαμε για ώριμες εξαγωγές μας στη Βρετανία (κυρίως κρασιά τύπου σιέρρου και πατάτες) για ώριμο χρονικό διάστημα (κάπου 4 χρόνια) μίαν προνομιακή μεταχείριση, πράγμα πολύ θετικό. Ήταν το μόνο θετικό που εξασφαλίστηκε για την πρώτη φάση της σύνδεσης. Όμως από της 30ης Ιουνίου 1977 τερματίζεται η μεταβατική περίοδος που καθωρίστηκε από την ΕΟΚ για την Βρετανία για την ολοκλήρωση της ένωσης της με την ΕΟΚ. Κατά συνέπεια από της 1ης Ιουλίου, 1977 τα εξαγόμενα κυπριακά προϊόντα στη βρετανική αγορά θα παύσουν να απολαμβάνουν τις προτιμήσεις που είχαν μέχρι

σήμερα και θα επηρεαστούν οι εξαγωγές όλων των γεωργικών μας προϊόντων στη βρετανική αγορά. Έτσι κατά τη δεύτερη περίοδο, δεν θα έχουμε ούτε και αυτό, το έστω θετικό, που είχαμε στην πρώτη περίοδο.

Συμπέρασμα : Πολύ λίγα αν όχι ελάχιστα τα όφελη που προέκυψαν για την Κύπρο από την πρώτη φάση της σύνδεσης της με την ΕΟΚ. Οι προοπτικές για τη δεύτερη φάση είναι πολύ ζοφερότερες με την πλήρη ένταξη της Βρετανίας στην ΕΟΚ, από 1.7.1977.

Ποιές οι εκτιμήσεις της ΕΟΚ από την πρώτη αυτή φάση; Μας θέλουν να προχωρήσουμε στο δεύτερο στάδιο ή παρεμβάλλουν δυσκολίες και μάλλον προτιμούν τον τερματισμό της σύνδεσης; Υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η ΕΟΚ δεν είναι πρόθυμη να προχωρήσει στη δεύτερη φάση της συμφωνίας με την Κύπρο. Η ΕΟΚ δεν ενδιαφέρεται πια για την επίτευξη τελωνειακής ένωσης με τις αναπτυσσόμενες χώρες και προτιμά να διαπραγματευτεί με τις χώρες αυτές για τη σύναψη διμερών συμφωνιών, όπως έχει κάνει με μια σειρά άλλες μεσογειακές χώρες. Ειδικά για την Κύπρο υπάρχουν και οι πολιτικοί λόγοι. Και ποιοι νομίζετε ότι είναι οι πολιτικοί λόγοι; Όχι γιατί δεν τους άρεσει το πολίτευμα της Κύπρου, αλλά γιατί δεν θα ήθελε να δυσαρεστήσει την Τουρκία με την ολοκλήρωση της σύνδεσης της Κύπρου με την ΕΟΚ. Αυτό άλλωστε φάνηκε πολύ χαρακτηριστικά και κατά την Πρώτη Κρατική Έκθεση Κύπρου, όπου οι χώρες της ΕΟΚ έλαμψαν διὰ της απουσίας τους. Με άλλα λόγια στις σημερινές κρίσιμες συνθήκες που περνά η Κύπρος, η ΕΟΚ όχι μόνο δεν στέκεται αποφασιστικά στο πλευρό της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά χρησιμοποιεί την έκκρεμότητα του Κυπριακού σαν μέσο πίεσης κατά της Κύπρου. Και ύστερα από όλα αυτά εμείς επιμένουμε να προχωρήσουμε στη δεύτερη φάση της σύνδεσης με την ΕΟΚ! Δεν μας θέλουν και εμείς επιμένουμε. Μας πιέζουν πολιτικά, δεν μας θέλουν για πολιτικούς λόγους, κι' εμείς επιμένουμε. Είναι μήπως για πολιτικούς ή άλλους ουσιαστικούς λόγους που εμείς επιμένουμε; Είναι πράγματι ανεξήγητη ή στάση και πολύ πιο ανεξήγητη ή εμπορική μας πολιτική.

Άς ρίξουμε όμως μια ματιά στο τί έχει συμβή με άλλες χώρες που δεν συνδέθηκαν με την ΕΟΚ, αλλά υπόγραψαν μ' αυτήν εμπορικές συμφωνίες.

Η Άλγερια, το Μαρόκκο, η Τυνησία έχουν εξασφαλίσει να εξαγάγουν απελευθέρως και ελεύθερα όλα σχεδόν τα βιομηχανικά τους προϊόντα στις χώρες της ΕΟΚ. Το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών τους σε αγροτικά προϊόντα απολαμβάνει μειωμένους δασμούς από 30—100%. Ποιάν υποχρέωση νομίζετε ότι έχουν αναλάβει οι χώρες αυτές έναντι της ΕΟΚ; Η υποχρέωση που ανέλαβαν είναι να παραχωρούν στην ΕΟΚ τους ίδιους δασμούς που παραχωρούν σε άλλες χώρες. Δηλαδή χωρίς καμιά υποχρέωση. Τον περασμένο Οκτώβριο υπέγραψαν διμερείς συμφωνίες με την ΕΟΚ, με τους ίδιους όρους, η Αίγυπτος, η Συρία και η Ιορδανία.

Εκτός αυτού παραχωρήθηκε στις πιο πάνω χώρες και σημαντική οικονομική βοήθεια, πράγμα που δεν έγινε για την Κύπρο που ήταν συνδεδεμένη με την ΕΟΚ.

Συμπέρασμα : Οι χώρες που δεν έχουν συνδεθί με την ΕΟΚ, αλλά υπέγραψαν διμερείς συμφωνίες, έχουν εξασφαλίσει πολύ καλύτερους όρους για τα εξαγώγιμα προϊόντα τους στις χώρες της ΕΟΚ και δεν έκαναν καμιά δασμολογική παραχώρηση προς αυτήν.

Η όλη πορεία των γεγονότων, ή ίδια ή ζωή έχει αποδείξει πόσο δίκαιο είχαμε. Όμως δεν είναι αυτό που ενδιαφέρει τώρα, το ποιός είχε δίκαιο. Εκείνο που έχει σημασία είναι να διδαχθούμε από την πείρα του παρελθόντος και να προχωρήσουμε αποφασιστικά στον τερματισμό της συμφωνίας της σύνδεσης μας με την ΕΟΚ. Αυτό δεν σημαίνει διακοπή των εμπορικών μας σχέσεων με την ΕΟΚ. Κανένας δεν είσηγείται κάτι τέτοιο.

Ἐκείνο πού εισηγούμαστε εἶναι ἀντὶ τῆς σύνδεσης νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ ὑπογραφή ἐμπορικῆς συμφωνίας μὲ τὶς χῶρες τῆς ΕΟΚ, παρόμοια μὲ ἐκείνες πού ὑπόγραψε ἡ ΕΟΚ μὲ ἄλλες Μεσογειακὲς χῶρες.

Θέλουμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ ἀναθεωρήσῃ τὶς σκέψεις τῆς μὲ βάση τὰ νέα δεδομένα καὶ θὰ ἐπιλέξῃ τὸν ὀρθὸ δρόμο τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας μὲ τὴν ΕΟΚ. Τονίσουμε ἐπανειλημμένα, τὸ ἐπανατονίζουμε καὶ τώρα.

Ἡ ἐνδεδειγμένη ἐμπορικὴ πολιτικὴ γιὰ τὴν Κύπρο ἦταν καὶ παραμένει, ἰδιαίτερα στὶς σημερινὲς κρίσιμες συνθήκες, ἡ πολιτικὴ τῆς σύναψης ἐμπορικῶν σχέσεων μὲ ὅλες τὶς χῶρες μὲ βάση τὴν ἰσοτιμία, τὸ ἀμοιβαῖο ὄφελος καὶ χωρὶς πολιτικοῦς ἢ ἄλλους ὅρους.

Αὐτὰ εἶναι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, μερικὰ βασικὰ ζητήματα τῆς ἐμπορικῆς μας πολιτικῆς, πού ἐπιβάλλεται νὰ μελετηθοῦν καὶ νὰ ληφθοῦν ὀρθές καὶ τολμηρές ἀποφάσεις. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ τὰ ζητήματα τῆς ἐμπορικῆς μας πολιτικῆς εἶναι πολὺ σοβαρὰ καὶ εἰδικὰ τὸ θέμα τῶν σχέσεών μας μὲ τὴν ΕΟΚ, εισηγοῦμαι, ὅπως κάμνει καὶ ἡ ἀρμόδια μας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἔκθεση τῆς, ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῆ στὶς ἀρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπές, οἱ ὁποῖες ἀφοῦ τὸ μελετήσουν ὑποβάλουν σχετικὴ ἔκθεση πρὸς τὸ Σῶμα. Ἐπιπρόσθετα εισηγοῦμαι ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς διαβιβάσῃ παράκληση τοῦ Σώματος πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὅπως κατατοπιστῆ τὸ Σῶμα γιὰ τὴν τελικὴ ἀπόφαση τῆς ἀναφορικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς ΕΟΚ πρὶν ὑπογραφῆ ἢ σχετικὴ συμφωνία. Νὰ μὴν ἐπαναληφθῆ δηλαδὴ αὐτὸ πού ἐγίνε μὲ τὴν πρώτη φάση τῆς σύνδεσης μὲ τὴν ΕΟΚ, πού τὸ Σῶμα κατατοπίστηκε μετὰ τὴν ὑπογραφή τῆς. Ἐλπίζω οἱ εισηγήσεις μου νὰ γίνουν ἀποδεκτές ἀπὸ τὸ Σῶμα, γιὰ νὰ παρασχεθῆ ἡ δυνατότητα πιὸ βαθειᾶς καὶ ἐνδελεχοῦς μελέτης τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ ζητήματος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξ. Βουλευτὴς κ. Ἡρακλῆς Δημοσθένους.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δὲν θὰ σὰς ἀπασχολήσω ἐπὶ μακρὸν ἀλλὰ θὰ περιορισθῶ εἰς τὸ νὰ ἐκφράσω ὠρισμένας ἀπόψεις καὶ εισηγήσεις αἱ ὁποῖαι πιστεύω ὅτι θὰ συμβάλουν εἰς τὴν καλύτεραν προώθησιν καὶ ἀντιμετώπισιν βασικῶν προβλημάτων τῶν ὁποίων ἡ ὀρθὴ ἀντίκρισις καὶ ἐγκαιρὸς ἐπίλυσις θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Προτοῦ ὅμως προχωρήσω εἰς τὴν ὑπόδειξιν τῶν βασικῶν τούτων προβλημάτων θεωρῶ ἐπιβεβλημένον νὰ συγχαρῶ ἀπὸ τοῦ θήματος τούτου τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία διὰ τοῦ πρώτου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως κατῶρθωσε νὰ ἀντιπαρέλθῃ ὅλας τὰς δημιουργηθείσας, λόγῳ τῶν γνωστῶν γεγονότων, δυσκολίας καὶ νὰ ἀναστηλώσῃ τὴν κινδυνεύουσαν νὰ καταστραφῆ Κυπριακὴν Οἰκονομίαν.

Κύριοι συνάδελφοι. Ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ Ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐνώπιον τοῦ Σώματος, φαίνεται ὅτι 40% περίπου τῶν ἀναπτυξιακῶν δαπανῶν, ἤτοι ποσὸν £10,9 ἐκ. θὰ διατεθῆ διὰ σκοποῦς Γεωργικῆς καὶ Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως. Θεωρῶ σκόπιμον ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ εισηγηθῶ ὅπως διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐπιλυθοῦν ὀριστικῶς ὠρισμένα βασικὰ προβλήματα τοῦ Γεωργικοῦ μας κόσμου.

Τὰ προβλήματα δὲ αὐτὰ δύνανται νὰ ταξινομηθοῦν ὡς κάτωθι :

Α Ἀμπελουργικὸν πρόβλημα

Είναι γνωσταί εις ὅλους μας οἱ ταλαιπωρίαί καί αἱ κακουχίαι τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἡ συμπαθής τάξις τῶν ἀμπελουργῶν μας τόσο ἀπό ἀπόψεως χαμηλῆς παραγωγῆς καί δυσκολιῶν καλλιέργειας ὅσον καί ἀπό ἀπόψεως διαθέσεως τῶν προϊόντων τῶν.

Ἦς ἐκ τούτου εἰσηγοῦμαι τήν λήψιν τῶν κάτωθι μέτρων :

1. Διάθεσις μεγαλυτέρου ποσοῦ διὰ τήν κατασκευήν ἀγροτικῶν δρόμων. Τοῦτο θά συμβάλη :

- (α) Εἰς τήν μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς,
- (β) εἰς τήν ἀξιοποίησιν ἀνεκμεταλλεύτων σήμερον γαιῶν λόγῳ τοῦ ἀπροσπελάστου τῶν,
- (γ) εἰς τήν ἐξοικονόμησιν πολυτίμου χρόνου ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν μας, καί
- (δ) εἰς τήν δυνατότητα μηχανοποιήσεως τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν καλλιεργείων.

2. Συντήρησις τῶν ἀμπελουργικῶν δρόμων

Αὕτη εἰσηγοῦμαι ὅπως ἀναλαμβάνεται ἐξ ὀλοκλήρου ὑπό τῆς Κυβερνήσεως. Καί τοῦτο διότι λόγῳ τοῦ χαμηλοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀμπελουργῶν μας δέν συγκεντρώνονται τὰ ἀπαιτούμενα ποσά ὑπ' αὐτῶν διὰ τήν συντήρησιν τῶν δρόμων μέ ἀποτέλεσμα οὗτοι νά καταστρέφονται μέ τήν πάροδον τοῦ χρόνου καί νά μήν ἐξυπηρετοῦν καθόλου τόν σκοπόν διὰ τόν ὁποῖον κατασκευάσθησαν.

3. Δημιουργία μικρῶς χωρητικότητος οἰνοποιείων εἰς συμπλέγματα χωρίων, εἴτε ὑπό τῆς Κυβερνήσεως εἴτε ὑπό τοῦ Συνεργατισμοῦ εἴτε ὑπό τῶν Ἐργοστασίων

Τοῦτο θά συμβάλη :

- (α) Εἰς τήν εὐκολίαν διαθέσεως τῶν σταφυλῶν ὑπό τῶν ἀμπελουργῶν καί οὕτω θά ἀποφεύγεται ὁ παρατηρούμενος κατὰ τόν τρυγητόν συνωστισμός εἰς τὰ ἐργοστάσια παραλαβῆς μέ ἀποτέλεσμα τήν ταλαιπωρίαν καί τῶν ἀμπελουργῶν μας καί τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἐργοστασίων καί τήν καταστροφὴν πολλὰς φορᾶς ὀλοκλήρων φορτίων.
- (β) Εἰς τήν μείωσιν τῶν μεταφορικῶν ἐξόδων διότι αἱ ἀποστάσεις θά μειωθοῦν εἰς σημαντικόν βαθμόν, τήν αὐξησιν τῶν ἐσόδων τοῦ ἀμπελουργοῦ καί τήν μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς.

4. Δημιουργία μονάδων παραγωγῆς σταφίδος

Εἶναι δυνατόν διὰ Κυβερνητικῆς ἐνθαρρύνσεως ὁ Συνεργατισμός νά ἀναλάβῃ τήν δημιουργίαν ἐντός τῶν ἀμπελουργικῶν ζωνῶν καταλλήλων μονάδων παραγωγῆς σταφίδος. Οὕτω μέρος τῆς παραγωγῆς θά διατίθεται ὡς σταφίς, ἀφοῦ εἶναι γνωστή ἡ ζήτησις ἡ ὁποία ὑπάρχει διὰ τὸ προϊόν τοῦτο, διευκολυνομένης οὕτω περαιτέρω τῆς διαθέσεως τῆς ὑπολοίπου παραγωγῆς.

5. Παραχώρησις ἐπιχορηγημένων τρακτέρ, διὰ βαθεῖαν καλλιέργειαν ἢ ἐνθάρρυνσις καί ἐπιχορήγησις ὑπό τῆς Κυβερνήσεως δι' ἀγοράν ὑπό τῶν ἀμπελουργικῶν κοινοτήτων ἢ συμπλεγμάτων κοινοτήτων γεωργικῶν μηχανμάτων, ἐξόφλησις τῶν ὁποίων θά γίνεται διὰ τῆς καταβολῆς ὑπό τῶν ἀμπελουργῶν μικροῦ ποσοῦ κατὰ τήν χρησιμοποίησίν τῶν.

6. Προώθησις τοῦ σχεδίου ἀναμπελώσεως

Τοῦτο θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν μὴ παραγωγικῶν σήμερον ἀμπελιῶν διὰ νέων ἀποδοτικωτέρων ποικιλιῶν ἀναλόγων τῶν καλλιεργουμένων εἰς ἄλλας ἀμπελοφυγικὰς χώρας. Τοῦτο ὡς εἶναι γνωστὸν ἐπεβλήθη ἐκ τῆς ἀνάγκης παρασκευῆς νέων εἰδῶν κρασιῶν ὥστε νὰ μπορέσωμεν νὰ τὰς συναγωνισθῶμεν ἐπιτυχῶς.

Ἦδη τὸ ἀρμόδιον τμήμα τῆς Κυβερνήσεως προωθεῖ μὲ ἐπιτυχίαν τὴν βελτίωσιν αὐτῆν.

7. Στρεμματικὴ Ἐπιχορήγησις

Κατόπιν πολλῶν ἀγώνων καὶ εἰσηγήσεων τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων καὶ τῶν ἀμπελοφυγῶν γενικώτερον ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν καὶ υἱοθέτησεν τὴν στρεμματικὴν ἐπιχορήγησιν εἰς τοὺς ἀμπελοφυγούς ὡς μέτρον συμπληρώσεως τοῦ χαμηλοῦ εἰσοδήματος.

Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἡ ἐπιχορήγησις αὕτη ἀνεστάλη λόγω τῶν γνωστῶν καταστάσεων καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀδυναμίας τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐπείγοντα προβλήματα ὡς τὸ προσφυγικὸν κλπ. Σήμερον ὅμως πού ἡ οἰκονομία μας ἤρχισεν νὰ ἀναλαμβάνῃ καὶ ἡ ἀνάκαμψις πού ἐπραγματοποιήθη ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὰ προπολεμικὰ ἐπίπεδα τοὺς μισθοὺς καὶ τὰς ἄλλας διαφόρους κοινωνικὰς παροχὰς εἰς τοὺς ἐργαζομένους, ἐπιβάλλεται, καὶ τοῦτο θὰ εἶναι μέτρον ἐπιβιώσεως τοῦ Ἀμπελοφυγοῦ, ἡ ἄμεσος ἐπαναφορὰ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως.

Ἐὰν δὲν πράξῃ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις, μὲ τὴν αὔξησιν τοῦ κόστους παραγωγῆς, λόγω αὔξεσεως τῶν καλλιεργητικῶν ἐξόδων, τῶν λιπασμάτων καὶ γενικὰ τοῦ κόστους ζωῆς, πολλοὶ ἀμπελοφυγοί, κυρίως ἐκείνων τῶν περιοχῶν πού ἡ ἀπόδοσις εἶναι χαμηλὴ, θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ ἀμπέλια τοὺς πρὸς ἀναζήτησιν ἄλλων πόρων ζωῆς καὶ πολλαὶ ἀμπελοφυγικαὶ περιοχαὶ θὰ ἐρημωθοῦν. Διὰ τοῦτο θεωροῦμεν ἐπιτακτικὴν τὴν ἐπαναφορὰν τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως ὡς μέτρον οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικόν.

8. Προώθησις τοῦ ἀγροτικοῦ Ἀναδαμοῦ εἰς τὰς ἀμπελοφυγικὰς περιοχὰς

Εἶναι γνωστὰ τὰ πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα προσφέρει τὸ σχέδιον ἀναδαμοῦ ὅπου ἐφαρμόζεται. Πολλὰ δὲ ἐκ τῶν προαναφερθέντων μέτρων θὰ ἐφηρμόζοντο καλύτερον καὶ θὰ ἦσαν οἰκονομικώτερα διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀναδαμοῦ, ὅπως π.χ. ἡ κατασκευὴ δρόμων, ἡ μηχανικὴ καλλιέργεια, ἡ ἰσοπέδωσις, κ.λ.π., μέτρα τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦνται μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἀναδαμοῦ.

Ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦμαι τὴν ταχεῖαν προώθησιν τοῦ σχεδίου τοῦ ἀναδαμοῦ εἰς τὰς ἀμπελοφυγικὰς περιοχὰς.

9. Ἐὰν διαπιστωθῇ ὑπὸ τῶν τεχνικῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ὅτι ἡ χρῆσις Ζιζανιοκτόνου εἰς τὰ ἀμπέλια εἶναι δυνατόν νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν καλλιέργειαν, τότε νὰ ἐπιχορηγηθῇ ἡ τιμὴ τοῦ Ζιζανιοκτόνου διὰ νὰ ἐπεκταθῇ ταχέως ἡ χρησιμοποίησις του. Ἐπίσης ἐπιβάλλεται ἡ ἐπιχορήγησις τῶν λιπασμάτων καὶ φυτοφαρμάκων τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς.

10. Νὰ θεσπισθῇ νομοθεσία ἡ ὁποῖα νὰ διέπῃ τὴν ποιότητα τῶν οἰνικῶν προϊόντων γενικῶς

Τοῦτο ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ τὸ ταχύτερον δυνατόν τόσον διὰ τὴν προστασίαν τῆς ποιότητος τῶν οἰνικῶν μας προϊόντων ὅσον καὶ διὰ τὴν προστασίαν τοῦ καταναλωτοῦ.

11. Ἐξεύρεσις ἀγορῶν διὰ τὰ ἀμπελοφυγικὰ μας προϊόντα

Ἡ ἐνθάρρυνσις ὄλων τῶν ἀνωτέρω μέτρων θὰ γίνῃ ἐφ' ὅσον ἐξευρεθοῦν αἱ κατάλληλοι ἀγοραὶ διὰ τὴν διάθεσιν τῶν ἀμπελοφυτικῶν μας προϊόντων. Ἀποτελεῖ πρῶτιστον καθήκον τῆς Κυβερνήσεως ἡ ταχεῖα ἐξεύρεσις νέων ἀγορῶν.

Β' Προϊόντα Φυλλοβόλων ὀπωροφόρων δένδρων.

Βασικόν αἶτημα τῶν παραγωγῶν φρούτων εἶναι νὰ ἐπιχορηγηθῇ ἡ τιμὴ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ἢ ὅποια χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ψυκτικῶν θαλάμων. Ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐξεύρη τρόπους ἐπιχορηγήσεως τοῦ ρεύματος. Οὕτω θὰ ἐνθαρρυνθῇ ἀφ' ἐνός ἢ κατασκευὴ ψυκτικῶν θαλάμων ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ παραγωγὸς θὰ ἔχη τὴν εὐχέρειαν νὰ προσφέρῃ τὰ προϊόντα του ἀνάλογα μὲ τὴν ζήτησιν τῆς ἀγορᾶς χωρὶς νὰ ζημιοῦται καὶ θὰ αὐξηθῇ τὸ πενιχρὸν εἰσόδημα τοῦ φρουτοπαραγωγῶ.

Σήμερον ὁ φρουτοπαραγωγὸς μας ἀντιμετωπίζει ὀξύτατον πρόβλημα διαθέσεως λόγῳ τῆς ἀπρογραμματίστου πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐνθαρρύνῃ ἀνεξέλεγκτα τὴν παραγωγὴν φρούτων.

Τὸ θέμα τῆς διαθέσεως θὰ γίνεταί ἀπὸ χρόνον σὲ χρόνον ὀξύτερον, ἐὰν δὲ δὲν ληφθοῦν ἐγκαιρα μέτρα διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τρόπου διαθέσεως, ἴσως θὰ δοῦμεν κήπους μὲ φρούτα νὰ ἐγκαταλείπωνται καὶ νὰ καταστρέφονται. Ἡ παρέμβασις τοῦ Συνεργατισμοῦ διὰ τῆς ἀγορᾶς μεγάλης ποσότητος τῆς παραγωγῆς διὰ κονσερβοποιήσιν ἢ χυμοποιήσιν ἀνεκούφισεν τὸν φρουτοπαραγωγὸν καὶ συνεκράτησεν τὰς τιμὰς τῆς ἀγορᾶς εἰς ἓνα ὑποφερτὸν ἐπίπεδον.

Εἶναι ἄξιός κάθε συγχαρητηρίων ὁ Συνεργατισμὸς ποῦ διὰ τῆς παρεμβάσεως καὶ τοῦ προγραμματισμοῦ ποῦ ἤρχισεν διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τρόπων διαθέσεως τῶν φρούτων μας θὰ λύσῃ ἓνα πρόβλημα γιὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ὁποίου τὴν εὐθύνην φέρει ἐξ ὀλοκλήρου ἡ Κυβέρνησις. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐνισχύσῃ μὲ κάθε τρόπον, καὶ οἰκονομικὸν ἀκόμη, τὰς προσπάθειάς αὐτάς τοῦ Συνεργατισμοῦ.

Γ' Ὑδάτινοι Πόροι.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ βροχόπτωσις εἰς τὴν Κύπρον περιορίζεται μόνον εἰς τοὺς χειμερινοὺς μῆνας τοῦ ἔτους ὡς ἐπίσης γνωσταὶ εἶναι καὶ αἱ ἀποδόσεις τῶν ἀρδευομένων καλλιεργείων.

Ὡς ἐκ τούτου θὰ πρέπει νὰ καταβληθῇ προσπάθεια διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς ἀρδευομένης ἐκτάσεως. Εἰσηγοῦμαι ὡς ἐκ τούτου ὅπως προγραμματισθοῦν καὶ κατασκευασθοῦν περισσότεροι ὕδατοφράκται μικρᾶς ἢ μεγάλης χωρητικότητος ἀναλόγως τῶν ἐπικρατουσῶν συνθηκῶν καὶ διενεργηθοῦν διατρήσεις εἰς ὅλας τὰς ἀγροτικάς μας περιοχάς, ὅπου βεβαίως ὑπάρχουν πιθανότητες ἀνευρέσεως ὑπογείων ὕδατων. Τοῦτο δὲ εἰσηγοῦμαι ὅπως γίνῃ τὸ ταχύτερον δυνατόν καὶ ἐπὶ ὀμαδικῆς βάσεως ὑπὸ μορφὴν συνδέσμων, προτοῦ ὁ ἰδιωτικὸς τομέας ἐπεκταθῇ. Θὰ ἀποτελέσῃ δὲ ἀπαρχὴν ὀρθολογικωτέρας χρήσεως τῶν ὑπογείων ὕδατων μας.

Δ' Προστασία τῆς καλλιεργείας τῆς χαρουπιᾶς.

Πολλὰς Ζημίας ὑφίστανται κατ' ἔτος αἱ χαρουπιᾶς μὲ κίνδυνον νὰ καταστραφοῦν καὶ νὰ παραμείνουν οὕτω γυμναὶ τεράστιαι ἐκτάσεις μὴ χρησιμοποιούμεναι δι' ἄλλας καλλιεργείας.

Εἰσηγοῦμαι ὡς ἐκ τούτου ὅπως ἡ Κυβέρνησις θεωρήσῃ τὴν χαρουπιᾶν ὡς προστατευόμενον δένδρον καὶ ἀναλάβῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὰ ἐξοδα διὰ τὴν προστασίαν τῆς, καθ' ὅτι αὕτη ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀποτελεῖ ἐθνικὸν πλοῦτον συμβάλλει καὶ εἰς τὴν ὠραιοποίησιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ε' Ἀσφάλισις τῶν Γεωργικῶν Προϊόντων.

Τὰ ύφιστάμενα σχέδια ασφάλισεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων εἶναι πιστεύω ἀνεπαρκῆ διὰ πολλοὺς λόγους. Γνωρίζω δὲ καλῶς ὅτι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἠτοιμάσθη νέον σχέδιον ασφάλισεως γεωργικῶν προϊόντων τὸ ὁποῖον καλύπτει πλήρως ὅλα τὰ ὑπάρχοντα σήμερον προβλήματα. Εἰσηγοῦμαι ὡς ἐκ τούτου ὅπως διὰ τῆς ἐξευρέσεως τῶν ἀναγκαίων ποσῶν χρημάτων τοῦτο τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ ταχύτερον δυνατόν διὰ τὴν προστασίαν τῶν παραγωγῶν μας.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω γεωργικῶν προβλημάτων θὰ ἤθελα, κύριοι συνάδελφοι, νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως προωθηθοῦν ταχέως τὰ κάτωθι προβλήματα :

- (α) Νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ κατασκευὴ τοῦ νέου δρόμου Λεμεσοῦ — Λευκωσίας.
- (β) Νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ ἀξιοποίησης τῆς ἐπιχώσεως τῆς παραλίας Λεμεσοῦ.
- (γ) Οἱ ἀνάγκες τῆς πόλεως Λεμεσοῦ πρέπει νὰ τύχουν ἰδιαιτέρας προσοχῆς δεδομένου ὅτι εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἔχουν συγκεντρωθῆ 40.000 πρόσφυγες καὶ δεδομένου ἐπίσης ὅτι οἱ πόροι τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ εἶναι ἀνεπαρκεῖς διὰ νὰ καλύψουν τὰς ἀνάγκας του. Ἐπιβάλλεται ὡς ἐκ τούτου μεγαλυτέρα χορηγία πρὸς τὸν Δήμον Λεμεσοῦ.
- (δ) Ἡ ἐπέκτασις τοῦ κρηπιδώματος τοῦ λιμένος Λεμεσοῦ, ὁ ἀπαιτούμενος μηχανικὸς ἐξοπλισμὸς καὶ ἡ ἀνέγερσις τῶν ἀναγκαίων κτιρίων ἐπιβάλλεται ὅπως ἐπισπευσθοῦν. Ἐπίσης ἐπιβάλλεται ἐπίσπευσις τῆς βελτιώσεως τῶν ὁδῶν προσπελάσεως πρὸς τὸν λιμένα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἐντιμος Βουλευτὴς κ. Γεώργιος Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Συζητώντας τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1977, τοῦ τρίτου χρόνου τῆς Κυπριακῆς τραγωδίας, μὲ ξερριζωμένο ἀκόμα τὸ 1/3 τῶν κατοίκων καὶ μὲ διχασμένη τὴν Κύπρο, εἶναι φυσικὸ ν' ἀνασκοπήσουμε τὴν πορεία μας καὶ νὰ ἐκτιμήσουμε κριτικὰ τίς κρατικὲς δραστηριότητες σ' ὅλους τοὺς τομεῖς, σὲ σχέση μὲ τὸν δύσκολο ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας γιὰ ἐπιβίωση, δίκαια λύση τοῦ Κυπριακοῦ, εἰρήνη καὶ πρόοδο.

Περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ χρειαζόμαστε σήμερα μιὰ ἀμερόληπτη ἐχτίμηση τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν προσπαθειῶν μας καὶ μιὰ ἀντικειμενικὴ, ἐποικοδομητικὴ κριτικὴ γιὰ ν' ἀντλήσουμε διδάγματα καὶ νὰ χαράξουμε τίς κατευθυντήριες γραμμὲς γιὰ τὸ μέλλον σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κρατικῆς δραστηριότητας.

Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Ἐπιτρέψετε μου ν' ἀσχοληθῶ μ' ἓνα μόνο κεφάλαιο τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ 1977, τὴν ἐκπαίδευση, ποὺ διαδραματίζει ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν προσπάθεια τοῦ λαοῦ μας γιὰ οἰκονομικὴ, κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ πρόοδο.

Ἡ σταθερὴ ἀνοδος τοῦ μορφωτικοῦ, τεχνικοῦ, ἐπιστημονικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας στὰ 17 χρόνια τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, μέσον τῆς ἐκπαίδευσης, συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὸν σκληρὸ ἀγῶνα ἐπιβίωσης ποὺ διεξάγουμε, στὴν ἐπανασύνταξη καὶ ἐπαναδραστηριοποίηση τῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ μας σ' ὅλα τὰ μέτωπα, κάτω ἀπὸ τίς πιὸ ἀντίξοες συνθήκες.

Ἦταν ἓνας μεγάλος ἄθλος τοῦ λαοῦ μας δυὸ μῆνες μετὰ τὴν εἰσβολὴ καὶ τὸ ξερριζωμὰ τοῦ 40% τοῦ πληθυσμοῦ ποὺ λειτούργησαν τὰ σχολεῖα καὶ ὁ σχολικὸς χρόνος 1974—75 δὲν πῆγε χαμένος.

Ἡ ἐκπαίδευση ἦταν ὁ πρῶτος τομέας πού ἐπαναδραστηριοποιήθηκε πλήρως, ἐνῶ πολλοί ἐκπαιδευτικοί μας δούλεψαν ἀφοσιωμένα στίς πρῶτες κοινωνικές ὑπηρεσίες γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν καυτῶν προβλημάτων τῶν ἐκποτισμένων καί παθόντων.

Οἱ ἐκπαιδευτικές μας ἀρχές καί οἱ ἐκπαιδευτικοί μας στήν τεράστια πλειοψηφία τους ἐπέδειξαν πνεῦμα πατριωτικό, κοινωνικό κι' ἀγωνιστικό, ἀντάξιο τῆς θέσης τους καί τῶν παραδόσεων τοῦ λαοῦ μας.

Στά τελευταῖα δύομισα χρόνια, κάτω ἀπό συνθήκες σκληροῦ ἀγῶνα γιά ἐπιβίωση, ἡ κυπριακή ἐκπαίδευση σημείωσε νέα ἐπιτεύγματα καί ξεπέρασε τά ἐπίπεδα τοῦ 1973—74 σέ πολλούς τομεῖς. Αὐτό ἦταν ἕνα ἱστορικό κατόρθωμα τοῦ λαοῦ μας, πού πραγματοποιήθηκε χάρις στήν φροντίδα καί ἀμέριστη βοήθεια τῆς Κυβέρνησης.

Ἄναφέρω μερικούς χαρακτηριστικούς ἀριθμούς, πού δείχνουν τήν σταθερή ἀνοδο τῆς ἐκπαίδευσης μας στά τελευταῖα δύο χρόνια.

Τόν σχολικό χρόνο 1975—76 τά 92,6% τῶν ἀποφοίτων τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσης ἐγγράφηκαν σέ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαίδευσης, σέ σύγκριση μέ 87,2% τὸ 1973—74. Ἔχουμε δηλ. μιὰ αὔξηση 5,5% σέ 2 δύσκολα χρόνια.

Τήν ἴδια αὔξηση 5,5% εἶχαμε μέσα σ' ἕνα χρόνο καί στόν ἀριθμὸ τῶν μαθητῶν Μέσης Παιδείας, πού ἔφτασε τὸ 1975—76 τίς 50 χιλιάδες. Συνολικά τὸ 1/5 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου, 111 χιλιάδες παιδιά καί νέοι, φοιτοῦν σέ σχολεῖα.

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς ἐκπαίδευσης γιά τὸ 1977 ἀντιμετωπίζει κυρίως τίς ἄμεσες, τίς ἐπιτακτικές ἀνάγκες λειτουργίας τῶν σχολείων, εἶναι προϋπολογισμὸς πού προσπαθεῖ ἀκόμα νὰ θεραπεύσῃ τίς βαθειές πληγές τῆς εἰσβολῆς. Γενικά οἱ Προϋπολογισμοὶ διέπονται ἀπὸ πνεῦμα περισυλλογῆς καί οἰκονομιῶν καί κανένας μας δὲν διαφωνεῖ μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα.

Τὸ γεγονός ὅμως ὅτι ἡ Κυβέρνηση τῆς Δημοκρατίας διαθέτει, μέσα σέ ἀσταθεῖς καί ἐξαιρετικά δύσκολες συνθήκες, τά 15% ἑνὸς ἐλλειμματικοῦ προϋπολογισμοῦ γιά τήν ἐκπαίδευση, ἐπιβεβαιώνει ἔμπρακτα τὸ ἀδιόπτωτο ἐνδιαφέρον της γιά τὸν ζωτικὸ αὐτὸ τομέα καί μᾶς δίνει τήν βεβαιότητα ὅτι στὸ μέλλον, κάτω ἀπὸ πιὸ εὐνοϊκές συνθήκες, τὰ προβλήματα τῆς ἐκπαίδευσης θ' ἀντιμετωπισθοῦν πιὸ ἀποφασιστικά, ὥστε ἡ Κύπρος νὰ φτάσῃ τίς πιὸ προχωρημένες χῶρες ἀπὸ τήν ἄποψη τῆς ἐκπαιδευτικῆς καί πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης.

Ἐνῶ, ὅμως, ἡ πρόοδος στήν ἐκπαίδευση ἦταν ἀξιόλογη καί δὲν ὑστέρησε ἀπὸ κανένα ἄλλο τομέα τῆς κρατικῆς δραστηριότητος στά τελευταῖα δύσκολα χρόνια, πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε, ὅτι ἡ ἐκπαίδευση μας ἀντιμετωπίζει ἀπὸ παλιὰ ἕνα σωρὸ προβλήματα πού τήν καθλώνουν καί παρεμποδίζουν τήν ἀνάπτυξη της καί προπαντὸς τήν ποιοτικὴ της βελτίωση.

Παρόλο πού ἀντιμετωπίζουμε ἀκόμα ζωτικὰ προβλήματα ἐπιβίωσης καί θρῃσκόμεστε σέ μιὰ κρίσιμη περίοδο τοῦ ἀγῶνα γιά τὰ πιὸ βασικά δικαιώματα τοῦ λαοῦ μας, ὁ ἐκσυγχρονισμὸς καί ἡ ποιοτικὴ βελτίωση τῆς ἐκπαίδευσης μας σ' ὅλες τίς βαθμίδες της εἶναι καθήκον ἐπιτακτικό, πού πρέπει ν' ἀπασχολήσῃ σοβαρὰ τοὺς ἀρμοδίους. Ἄς μὴ ξεχνᾶμε πὼς οἱ ἐκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις δὲν μποροῦν νὰ γίνουν πρόχειρα κι' ἀπὸ τὸν ἕνα χρόνο στὸν ἄλλο. Χρειάζεται πολλὴ μελέτη καί προγραμματισμὸς, προετοιμασία τῶν ἐκπαιδευτικῶν, εἰδικὸ ἐπιτελεῖο ἐρευνητῶν, καί ἀρκετὰ οἰκονομικά μέσα.

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Προτοῦ ἀσχοληθῶ μὲ μερικά εἰδικὰ προβλήματα στις διάφορες βαθμίδες τῆς ἐκπαίδευσης, ἐπιτρέψετε μου νὰ ἀναφερθῶ στις ἀδυναμίες ποὺ παρουσιάζει ἡ διοίκηση τῆς ἐκπαίδευσης στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας.

Στὸ κεφάλαιο Α72 τοῦ Προϋπολογισμοῦ Διοίκηση τῆς Παιδείας ὑπάρχουν μόνο τέσσερις θέσεις : Τοῦ Διευθυντοῦ Ἐκπαιδεύσεως ποὺ πληρώθηκε πρόσφατα καὶ οἱ 3 θέσεις Τμηματάρχων : τῆς Στοιχειώδους, Μέσης καὶ Τεχνικῆς Ἐκπαίδευσης.

Καὶ τὰ τρία αὐτὰ Τμήματα τῆς ἐκπαίδευσης μας ἔχουν μεγάλο φόρτο διοικητικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς ἐργασίας καὶ πλῆθος εἰδικῶν προβλημάτων νὰ λύσουν. Δὲν διαθέτουν, ὅμως, εἰδικευμένο προσωπικὸ πάνω στὰ διάφορα ἐκπαιδευτικὰ θέματα καὶ οὔτε τὸ ἀπαραίτητο διοικητικὸ προσωπικὸ γιὰ τὴν τρέχουσα δουλειά. Γι' αὐτὸ τὰ Τμήματα χρησιμοποιοῦν τὸ ἐποπτικὸ προσωπικὸ, τοὺς ἐπιθεωρητές, γιὰ τοὺς πιὸ πάνω σκοπούς.

Εἶναι φανερό ὅτι ἡ κάθε βαθμίδα τῆς ἐκπαίδευσης καὶ ἐπομένως τὸ κάθε Τμήμα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, χρειάζεται εἰδικούς γιὰ τὰ προγράμματα καὶ τοὺς τύπους σχολείων, γιὰ τὰ διδακτικὰ βιβλία καὶ τὶς μεθόδους διδασκαλίας καὶ γενικὰ γιὰ τὸ ὅλο περιεχόμενο τῆς ἐκπαιδευτικῆς δουλειᾶς στὴν κάθε βαθμίδα.

Ἄκόμα, δὲν θάταν καθόλου πολυτέλεια ἂν δημιουργοῦνταν σήμερα χωριστὸ Τμήμα Πρωτοβάθμιας ἀγωγῆς καὶ Τμήμα Ἀνώτερης καὶ Ἀνώτατης Ἐκπαίδευσης.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας πρέπει νὰ στελεχωθῆ μὲ εἰδικούς ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ προτείνουν μελετημένες λύσεις γιὰ πολλὰ ζητήματα τῆς ἐκπαίδευσης ποὺ μᾶς κατατρώχουν γιὰ χρόνια. Δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζουμε τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐκπαίδευση εἶναι ἓνας τομέας ζωντανός, ποὺ ἐξελισσεται γρήγορα καὶ ὑφίσταται βαθεῖες ἀλλαγές σὲ παγκόσμια κλίμακα.

Πρέπει νὰ παρατηρήσω ἀκόμα, ὅτι εἶναι πολὺ ἀντιοικονομικὸ νὰ διαθέτῃ ὁ Κυβερνητικὸς Προϋπολογισμὸς πέρα ἀπὸ 4 ἑκατ. λίρες γιὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευση καὶ ἄλλα τόσα γιὰ τὴν μέση ἐκπαίδευση κι' ὅμως στὴν κεντρικὴ διοίκηση τοῦ κάθε τμήματος νὰ ἔχουμε μόνο ἓνα Τμηματάρχη ὑπεύθυνο γιὰ τὴ διοικητικὴ δουλειά, τὴν ἐκπαιδευτικὴ καθοδήγηση, τὴν ἐξασφάλιση καλῆς λειτουργίας τῶν σχολείων καὶ νὰ περιμένουμε πὼς θὰ λυθοῦν ὀρθὰ τὰ τόσα προβλήματα ποὺ μένουν ἄλυτα, ὅπως τῶν διδακτικῶν βιβλίων, τῶν νέων προγραμμάτων, τῆς εἰσαγωγῆς συγχρόνων μεθόδων διδασκαλίας καὶ νέων τύπων σχολείων.

Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαστε στὴν Κυβέρνηση καὶ τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας, νὰ μελετήσουν τὸ ὅλο πρόβλημα τῆς Διοίκησης τῆς Παιδείας καὶ νὰ ἐπανδρώσουν τὰ τρία βασικὰ τμήματα τῆς ἐκπαίδευσης μὲ ἄξιους εἰδικούς, ποὺ θὰ βοηθήσουν στὴν ποιοτικὴ βελτίωση τῆς ἐκπαίδευσης καὶ κυρίως τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων, τῶν μεθόδων διδασκαλίας, τῶν τύπων σχολείων, τῶν διδακτικῶν βιβλίων κ.ἄ. ὥστε ἡ ἐκπαίδευση μας νὰ φτάσῃ καὶ ποιστικά στὰ ἐπίπεδα τῶν πιὸ ἀναπτυγμένων χωρῶν.

Θάθελα τώρα ν' ἀναφερθῶ μὲ συντομία σὲ μερικά βασικὰ προβλήματα τῶν διαφόρων βαθμίδων τῆς ἐκπαίδευσης. Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιὰ τὴν Προδημοτικὴ Ἐκπαίδευση, ποὺ εἶναι ὁ πιὸ παραμελημένος τομέας. Παρόλο ποὺ ἀπὸ χρόνια ἀναγνωρίστηκε ὁ σημαντικὸς ἐκπαιδευτικὸς, κοινωνικὸς καὶ οἰκονομικὸς ἀκόμα ρόλος τῶν νηπιαγωγείων, παρόλο ποὺ στὸ Γ' Πενταετὲς Πρόγραμμα Ἀνάπτυξης ἱεραρχήθηκε σὰν πρῶτος στόχος στὸν τομέα τῆς παιδείας ἡ προώθηση τῆς προδημοτικῆς ἐκπαίδευσης, δὲν ἔγινε οὐσιαστικά τίποτε γιὰ τὴ δημιουργία κρατικῶν νηπιαγωγείων.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἔχει ἀπὸ πολλὰ χρόνια τὴν φροντίδα γιὰ ἔξη δημόσια νηπιαγωγεία μὲ 500 παιδιὰ καί, τελευταῖα, γιὰ τὰ πρόχειρα νηπιαγωγεία τῶν προσφυγικῶν καταυλισμῶν μὲ ἄλλα τόσα παιδιὰ.

Στοὺς προϋπολογισμοὺς τοῦ 1977 δὲν φαίνεται νὰ προωθῆται κανένα σχέδιο γιὰ κρατικὰ νηπιαγωγεία, παρόλο ποὺ ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἐξήγγειλε καὶ πάλι μὲ τὴν πρόσφατη ὁμιλία του στὴ Βουλὴ ὅτι θὰ «ἐπιδιωχθῆ..... ἢ ἐπέκταση τῆς προδημοτικῆς ἐκπαίδευσέως.....».

Ἐπιμένουμε πῶς καὶ μέσα στὶς σημερινές συνθήκες ἡ ἐπέκταση τῆς προδημοτικῆς ἐκπαίδευσέως εἶναι ἐπείγον καὶ σημαντικὸ καθήκον καὶ πῶς τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας πρέπει νὰ ἐπεξεργασθῆ ἓνα μακρόχρονο σχέδιο γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν κρατικῶν νηπιαγωγείων στὴν πόλη καὶ τὴν ὑπαίθρο.

Δεδομένου ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν στὴ Στοιχειώδη Ἐκπαίδευση ἔχει μειωθῆ κατὰ 15 περίπου χιλιάδες στὰ τελευταῖα δέκα χρόνια τὸ κράτος θὰ μπορούσε ν' ἀναλάβῃ βαθμιαῖα, μέσα στὴν προσεχῆ πενταετία τὴν παροχὴ προδημοτικῆς ἐκπαίδευσέως σὲ 10 περίπου χιλιάδες παιδιῶν ἡλικίας 3—5 χρόνων, ποὺ ἔχουν τὴ μεγαλύτερη ἀνάγκη νηπιαγωγείων γιὰ ἐκπαιδευτικούς καὶ κοινωνικούς λόγους.

Ἀναφορικὰ μὲ τὴ στοιχειώδη ἐκπαίδευση ἀντιμετωπίστηκαν ἱκανοποιητικὰ τὰ προβλήματα ποὺ δημιούργησε ὁ ἐκτοπισμὸς 35% τῶν μαθητῶν καὶ ὁ φετεινὸς Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως ἔχει πρόνοια £130.000 γιὰ σχολικὰ κτίρια. Ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται ν' ἀντιμετωπισθῆ ἄμεσα καὶ ἀποτελεσματικὰ εἶναι ἡ ἔγκαιρη οἰκοδόμηση ἐπαρκῶν τάξεων διδασκαλίας στοὺς νέους συνοικισμοὺς προσφύγων.

Ἐπάρχουν βέβαια τὰ Ζητήματα ποιοτικῆς βελτίωσης τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσέως : ὁ ἐξοπλισμὸς τῶν δημοτικῶν σχολείων μὲ σύγχρονα μέσα, ὁ συνεχῆς ἐκσυγχρονισμὸς τῶν μεθόδων διδασκαλίας, ἡ ὀργάνωση κύκλων ἐνδιαφερόντων στὶς ἐλεύθερες ὥρες τῶν μαθητῶν, πράγματα ποὺ θ' ἀπαιτήσουν ἀρκετοὺς οἰκονομικοὺς πόρους καὶ ἀρκετὴ προετοιμασία ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων.

Ἡ βελτίωση τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσέως μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῆ μόνο σὲ καλὰ ἐξοπλισμένα πολυδιδάσκαλα σχολεῖα. Δυστυχῶς ὅμως στὴν Κύπρο ἀπὸ τὰ 400 Δημοτικὰ σχολεῖα, ποὺ ἔχουμε, τὰ 177 εἶναι μονοδιδάσκαλα καὶ διδιδάσκαλα, τὰ 86 ἔχουν 3—5 δασκάλους τὸ καθένα καὶ μόνο 130 δημοτικὰ ἔχουν πέραν ἀπὸ 6 δασκάλους.

Γι' αὐτὸ μαζὶ μὲ τὴ μελέτη ἐφαρμογῆς ἐκσυγχρονισμένων μεθόδων διδασκαλίας, θὰ πρέπει νὰ μελετηθῆ κι' ἡ σκοπιμότητα δημιουργίας πολυδιδάσκαλων περιφερειακῶν δημοτικῶν σχολείων στὴν ὑπαίθρο, μὲ τὴν προϋπόθεση βέβαια ὅτι τὸ κράτος θ' ἀναλάμβανε τὴ μεταφορὰ τῶν μαθητῶν στὰ σχολεῖα αὐτά.

Ἡ κύρια ἔγνοια μας εἶναι νὰ μὴ βρίσκονται μελλοντικὰ σὲ μειονεκτικὴ θέση τὰ παιδιὰ ποὺ ἀποφοιτοῦν ἀπὸ τὰ μονοδιδάσκαλα καὶ διδιδάσκαλα σχολεῖα τῆς ὑπαίθρου.

Στὴν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας μου ἀναφέρθηκα στὴν ἐκπληκτικὴ ἀνάπτυξη τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσέως στὰ τελευταῖα χρόνια.

Τὸ μεγαλύτερο ἐπίτευγμα ἦταν ἡ καθιέρωση τῆς δωρεάν ἐκπαίδευσέως στὶς τρεῖς πρῶτες τάξεις τῆς μέσης παιδείας. Ἐξίσου μεγάλο ἐπίτευγμα, ἀπὸ ἐκπαιδευτικὴ ἄποψη, εἶναι ἡ καθιέρωση ἐνιαίας γενικῆς ἐκπαίδευσέως γιὰ ὅλα τὰ σχολεῖα κι' ὅλα τὰ παιδιὰ στὶς τρεῖς πρῶτες γυμνασιακὲς τάξεις. Μένει τώρα νὰ γίνῃ τὸ πρόγραμμα τοῦ κατωτέρου τριετοῦς κύκλου πραγματικὰ πρόγραμμα γενικῆς μόρφωσης.

Τὸ τρίχρονο γυμνάσιο πρέπει νὰ γίνῃ παντοῦ ἀνεξάρτητο σχολεῖο, μὲ δική του διεύθυνση. Ἐπίσης πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ οἰκοδόμησις τριτάξιων γυμνασίων σ' ὅλες τὶς περιοχὲς ποὺ συγκεντρώνουν ἱκανοποιητικὸ ἀριθμὸ παιδιῶν, ὥστε νὰ μὴ μεταφέρονται καθημερινὰ χιλιάδες παιδιά ἀπὸ τὴν ὑπαίθρο στὰ σχολεῖα τῶν πόλεων, πρᾶγμα ποὺ κάνει πολυδάπανη τὴ μέση ἐκπαίδευση καὶ οὐσιαστικὰ ἐξουδετερώνει τὸν θεσμὸ τῆς δωρεάν παιδείας γιὰ τὶς οἰκογένειες τῆς ὑπαίθρου.

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1977 περιλαμβάνει κονδύλι 300.000 λιρῶν ἀπὸ τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους γιὰ ἀνέγερση καὶ ἐπέκταση Μέσων Σχολῶν. Τὸ ποσὸ αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ καλύψῃ ὅλες τὶς ἀνάγκες ποὺ δημιουργήθηκαν μὲ τὴν προσφυγοποίηση 35% τῶν μαθητῶν καὶ μὲ τὴ νέα ἀνάπτυξη τῆς μέσης ἐκπαίδευσης.

Ἄν ὅμως τὸ ποσὸ αὐτὸ χρησιμοποιηθῇ ἀμέσως γιὰ τὸ κτίσιμο σχολείων — ἰδιαίτερα τριτάξιων γυμνασίων — στὶς κατάλληλες περιοχὲς στὴν ὑπαίθρο καὶ σὲ μερικὰ προάστεια τῶν πόλεων, τότε θὰ βελτιωθῇ σημαντικὰ τὸ στεγαστικὸ τῶν γυμνασίων, Λυκείων καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν σ' ὅλες τὶς πόλεις.

Πρέπει νὰ εἴμαστε πραγματικὰ περήφανοι ποὺ τὸ 92% τῶν ἀποφοίτων τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐγγράφονται στὰ γυμνάσια. Αὐτὸ δείχνει μιὰ ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς μέσης ἐκπαίδευσης, ὅμως δὲν εἶναι ἀρκετὸ. Κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπεκτείνουμε τὴν ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευση ἀπὸ τὰ ἔξι στὰ ἑννέα χρόνια, ὅπως ἔχουν κάνει ἀπὸ καιρὸ ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη.

Σήμερα ἡ ἐξαστεῖς ἐκπαίδευση δὲν μπορεῖ ν' ἀποτελέσῃ τὴ βάση γιὰ καμμιά ἐπαγγελματικὴ σταδιοδρομία καὶ ὁ σύγχρονος δημοκρατικὸς πολίτης χρειάζεται ψηλότερο μορφωτικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἐπίπεδο.

Γι' αὐτὸ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς προτίθεται νὰ καταθέσῃ στὸ σύντομο μέλλον πρόταση νόμου γιὰ σταδιακὴ ἐφαρμογὴ ὡς τὸ 1980 τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαίδευσης ὡς τὴν τρίτη τάξη τοῦ Γυμνασίου ἢ τὴν ἡλικία τῶν 15 χρόνων. Πιστεύουμε πὼς ἡ ψήφισις ἐνὸς τέτοιου νόμου στὶς σημερινὲς συνθῆκες θὰ εἶχε πολὺ εὐνοϊκὴ ἐπίδραση στὴν ὑπόθεσις μας, γιὰτὶ θὰ ἔδειχνε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας γιὰ τὴν πολιτιστικὴ πρόοδο καὶ εὐημερία τοῦ λαοῦ μας.

Ὁ δεῦτερος κύκλος τῆς μέσης ἐκπαίδευσης παρουσιάζει πολὺ περισσότερα προβλήματα τόσο στὰ Λύκεια ὅσο καὶ στὶς Τεχνικὲς Σχολές. Τὸ θέμα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ τοῦ προγραμματισμοῦ τῶν τύπων τῶν σχολείων ποτὲ δὲν ἦταν τόσο ὀξύ, ὅσο σήμερα. Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας χρειάζεται ἓνα καλὰ ἐπανδρωμένο τμῆμα προγραμματισμοῦ καὶ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ, γιὰ νὰ μὴν ἀφήνεται ἡ αὐθόρμητη ἀνάπτυξη ὠρισμένων τύπων σχολείων σὲ ἀνεπιθύμητες ἀναλογίες, καὶ γιὰ νὰ ὑπάρξῃ ὀρθὴ καθοδήγησις τῶν νέων γιὰ περαιτέρω σπουδὲς καὶ ἐπαγγελματικὴ σταδιοδρομία.

Σήμερα οἱ ἀναλογίες φοίτησης στοὺς διάφορους τύπους Λυκείων καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ὀρθολογιστικὴ καὶ σκόπιμη. Γιὰ παράδειγμα : Τὸ 43% τῶν μαθητῶν τῶν Λυκείων δηλ. τῶν τριῶν ἀνωτέρων τάξεων τῶν Γυμνασίων, ἀκολουθοῦσαν τὴν οἰκονομικὴ κατεύθυνση τὸ 1975—1976 ἐνῶ στὸ κλασσικὸ καὶ στὸ Λύκειο θετικῶν ἐπιστημῶν φοιτοῦσαν 27,5% καὶ 28,5% ἀντιστοίχως.

Φαίνεται πὼς ὠρίμασε πιά ὁ καιρὸς, μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμίσεων ποὺ πραγματοποιοῦνται στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο, γιὰ τὴ δημιουργία νέων τύπων Λυκείου, ὅπως Ξένων Γλωσσῶν καὶ Λυκείου γενικῆς μόρφωσης, μὲ ἰσότιμα πάντοτε πτυχία.

Μία πολύ σημαντική κι' εξαιρετικά ευχάριστη εξέλιξη στη δημόσια εκπαίδευση είναι ο ταχύτερος ρυθμός ανάπτυξης της Τεχνικής μας Έκπαίδευσης στα τελευταία τρία χρόνια. Παρά το γεγονός ότι απωλέσθηκαν οι Τεχνικές Σχολές Άμμοχώστου και Ξερου, ο αριθμός των μαθητών στο δεύτερο κύκλο των Τεχνικών Σχολών ήταν το 1975—1976 διπλάσιος παρά το σχολικό χρόνο 1972—1973. Αυτό δείχνει ότι οι γονείς έπαισαν να υποτιμούν την τεχνική εκπαίδευση έναντι της παραδοσιακής γυμνασιακής μόρφωσης.

Η καθιέρωση της δωρεάν παιδείας σ' όλες τις τάξεις των Τεχνικών Σχολών, που εφαρμόστηκε από τον φετεινό χρόνο, ήταν μία σοφή ενέργεια που δείχνει την πλήρη αναγνώριση της σημασίας της και την πρόθεση της Κυβέρνησης για περαιτέρω ανάπτυξη της.

Πραγματικά στον Προϋπολογισμό Ανάπτυξης του 1977 περιέχεται κονδύλι 154.000 λιρών για επέκταση και οικοδόμηση τεχνικών σχολών. Τα χρήματα αυτά πρέπει να χρησιμοποιηθούν το ταχύτερο δυνατό, για να ικανοποιηθούν σύντομα οι εξαιρετικά έπιτακτικές ανάγκες στην τεχνική εκπαίδευση, όπου το 38% των μαθητών έχουν ακόμα άπογευματινή φοίτηση. Επίσης, αν έπιταχυνθί ή δημιουργία τρίχροτων περιφερειακών γυμνασίων, οι τεχνικές σχολές θα έλαφρώσουν από τους μαθητές του Α' γυμνασιακού κύκλου και θα μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν πληρέστερα τα εργαστήρια και τον πολύτιμο έξοπλισμό τους.

Οι τεχνικές σχολές έχουν ένα σαφή ρόλο στο όλο εκπαιδευτικό μας σύστημα. Εκπαιδεύουν τεχνικούς (ή τεχνικούς βοηθούς, όπως είναι γνωστοί στην Κύπρο) ενώ ταυτόχρονα παρέχουν πλήρη μέση εκπαίδευση, που έπιτρέπει στους άποφοίτους τους να συνεχίσουν σπουδές στο Α.Τ.Ι. και σε άνώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του έξωτερικού.

Επιμένουμε στο σημείο ότι οι Τεχνικές Σχολές πρέπει να δίνουν παράλληλα με την τεχνική εκπαίδευση και πλήρη μέση εκπαίδευση. Πρώτα άπ' όλα γιατί ο τεχνικός σήμερα χρειάζεται ένα γερό έπιστημονικό και μορφωτικό υπόβαθρο και δεύτερο γιατί οι άποφοίτοι των Τεχνικών Σχολών, ύστερα από 12 χρόνια συνεχούς μόρφωσης, θα ήταν όρθο και σκόπιμο να άποκτούν ένα πτυχίο ισότιμο με εκείνον των Λυκείων για σκοπούς περαιτέρω σπουδών, προπαντός στην Ελλάδα. Γι' αυτό θα πρέπει ή ισοτιμία των πτυχίων να κατοχυρωθί και νομικά. "Αν χρειασθί γι' αυτό να γίνή ή φοίτηση στις Τεχνικές Σχολές τετράχρονη, να μη διστάσουμε να το κάνουμε.

Έκτός όμως από τον τύπο αυτό των Τεχνικών Σχολών, που θα είναι τρίχρονες ή τετράχρονες, χρειαζόμαστε και πρακτικές επαγγελματικές σχολές, που θα εκπαιδεύουν τεχνίτες για τους διάφορους κλάδους της οικονομίας μας.

Οι επαγγελματικές σχολές θα δέχονται άποφοίτους της τρίτης τάξης του γυμνασίου και ή φοίτηση σ' αυτές κατά κανόνα θα διαρκή δυο χρόνια. Στις επαγγελματικές σχολές ή πρακτική επαγγελματική έξάσκηση στα εργαστήρια θα καταλαμβάνη 35—40% του προγράμματος, ενώ τα τεχνολογικά μαθήματα και τα μαθήματα γενικής μόρφωσης θα άποτελούν το υπόλοιπο 60—65% του προγράμματος. Ο τύπος αυτός των σχολών ύπήρχε ως το 1972 στην Κύπρο και ήταν γνωστός σαν επαγγελματικές - τεχνικές σχολές, ή πεντάχρονες τεχνικές σχολές.

Ο ρόλος των επαγγελματικών σχολών είναι ζωτικής σημασίας, όχι μόνο για την βιομηχανική και γεωργική παραγωγή, και τον τομέα των υπηρεσιών, αλλά γιατί άποτελούν και βασικό κρίκο στη διάρθρωση όλόκληρου του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Οί επαγγελματικές σχολές θα εκπαιδεύουν τεχνίτες και ειδικευμένους εργάτες για όλους τους βασικούς κλάδους της οικονομίας μας, κυρίως από τα παιδιά που σήμερα διακόπουν τη σχολική τους μόρφωση γύρω στα 15 τους χρόνια. Οί επαγγελματικές σχολές παράλληλα με την ειδίκευση σε μία τέχνη θα παρέχουν στους νέους ικανοποιητική γενική και τεχνολογική μόρφωση. Έτσι οί απόφοιτοι τους θα μπορούν να γίνουν δεκτοί και να συνεχίσουν την φοίτηση τους στη δεύτερη τάξη της τεχνικής σχολής.

Με τον τρόπο αυτό θα είναι άνοικτος ό δρόμος για ένα παιδί, που στα 14 του χρόνια εγγράφεται στην επαγγελματική σχολή να συνεχίσει, αν θέλει, την μόρφωση του στην Τεχνική Σχολή και να παίρνη πλήρη μέση εκπαίδευση.

Ό αριθμός των μαθητών που πρέπει να φοιτούν στις διάφορες επαγγελματικές και τεχνικές σχολές δεν μπορεί να καθοριστή αυθαίρετα. Χρειάζεται αρκετή μελέτη των αντικειμενικών συνθηκών και μακρόχρονος προγραμματισμός για να καθοριστούν οί αναλογίες μαθητών στις επαγγελματικές και τεχνικές σχολές του κάθε κλάδου.

Έχοντας, όμως, υπόψη μας μελέτες που έγιναν στην Κύπρο και τό ποσοστό της επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης σε άλλες χώρες, νομίζουμε πως τουλάχιστον τά 25% των παιδιών κάθε ηλικίας πρέπει να φοιτούν σε επαγγελματικές και τεχνικές σχολές. Μόνο έτσι ή κυπριακή οικονομία θα έχη κάθε χρόνο ικανοποιητικό αριθμό ειδικευμένων τεχνιτών και τεχνικών. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα μειωθή ό σημερινός αριθμός των αποφοίτων των Λυκείων, που είτε στελεχώνουν τους διάφορους κλάδους της οικονομίας, είτε συνεχίζουν περαιτέρω σπουδές σε ανώτερες και ανώτατες σχολές. Έξ άλλου ό αριθμός των αποφοίτων μέσω σχολών μόλις φτάνει τό 55% των παιδιών κάθε ηλικίας. Τό άλλο 45% των παιδιών μπαίνει στη Ζωή χωρίς καμιά ειδίκευση και χωρίς πλήρη μέση μόρφωση.

Τό καθήκον να εκπαιδεύουμε στις επαγγελματικές και τεχνικές σχολές τό 25% των αποφοίτων του τρίχρονου γυμνασίου σημαίνει διπλασιασμό του σημερινού αριθμού μαθητών στον Β' κύκλο των Τεχνικών και Έπαγγελματικών σχολών από 3.500 σε 7.000. Αν πρόκειται να πετύχουμε τον στόχο αυτό ως τό 1980, θα πρέπει να προχωρήσει πιο αποφασιστικά ή οικοδόμηση και επέκταση των τεχνικών σχολών και να απομακρυνθή βαθμιαία ό κατώτερος τριετής γυμνασιακός κύκλος από όλες τις τεχνικές σχολές.

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Ασχολήθηκα με μερικά φλέγοντα και άμεσα προβλήματα που αντιμετωπίζει ή εκπαίδευσή μας.

Υπάρχουν πολλά άλλα, ίσως πιο σημαντικά, ζητήματα, που άφορούν την ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης, που πρέπει ν' αντιμετωπίσουν και να λύσουν οί ειδικοί, εκπαιδευτικοί, κοινωνιολόγοι, οικονομικοί προγραμματιστές, κ.ά. Είναι γενικά παραδεκτό πως ή εκπαίδευση μας χρειάζεται μια βαθειά μεταρρύθμιση και έκσυγχρονισμό στο περιεχόμενο, τη μορφή και τις μεθόδους της. Έχει πολλά στοιχεία σχολαστικισμού, πεπαλαιωμένων μεθόδων και ιδεών, που πρέπει να τα αποβάλη σύντομα. Έχουμε έμπιστοσύνη στους άξιους προσδευτικούς εκπαιδευτικούς μας και στο Υπουργείο Παιδείας, ότι θα μπορέσουν να φέρουν σε αίσιο πέρας τό ιστορικό αυτό καθήκον: Τόν έκσυγχρονισμό και την έκδημοκρατικοποίηση της εκπαίδευσης μας.

Άλλά ή εκπαίδευση δεν είναι έργο που ενδιαφέρει μόνο τις εκπαιδευτικές άρχες και τους δασκάλους. Ούτε μονάχα τους γονείς, που συμβάλουν πολύπλευρα στην άγωγή των παιδιών τους και σηκώνουν σημαντικά βάρη για τη μόρφωση τους.

Τὸ ἔργο τῆς ἐκπαίδευσης εἶναι ἔργο ὀλόκληρης τῆς κοινωνίας. Ἡ νεολαία μας εἶναι ὅ,τι πολυτιμότερο ἔχουμε. Εἶναι τὸ μέλλον τοῦ λαοῦ μας καὶ τῆς Κύπρου, εἶναι ἡ ἐλπίδα αὐτοῦ τοῦ τόπου γιὰ ἓνα καλύτερο μέλλον.

Γι' αὐτὸ τὸ κοινωνικὸ σύνολο ἐνδιαφέρεται κι' ἀνησυχεῖ γιὰ τὰ ἀρνητικὰ στοιχεῖα ποὺ ὑπάρχουν στὴν ἐκπαίδευση μας, γιὰ τὴ μισαλλοδοξία καὶ τὸν σωβινισμό ποὺ ὑπάρχει ἀκόμα σὲ πολλὰ σχολικὰ βιβλία καὶ δηλητηριάζει τὴν ψυχὴ τῶν παιδιῶν μὲ ἀντιδημοκρατικές, ἀντικοινωνικές καὶ φασιστικές ἀκόμα ἰδέες.

Ὅσοι γνιολάζονται γιὰ τὸ μέλλον τῆς νέας γενιᾶς καὶ τοῦ λαοῦ μας ἀνησυχοῦν σοβαρὰ ἀπὸ τὴν παρουσία ἀκόμα στὴν ἐκπαιδευτικὴ ὑπηρεσία ἀνθρώπων ποὺ πρόδωσαν τὴν ἱερὴ ἀποστολὴ τους σὰν παιδαγωγοὶ καὶ μετατράπηκαν σὲ συνωμότες καὶ πραξικοπηματίες, σύμμαχοι τῆς χούντας, τῆς ΕΟΚΑ Β' καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ μας. Ὅλοι μας, ἰδιαίτερα ὅμως οἱ ἐκπαιδευτικοί, ξέρουν ὅτι μὲ τέτοια ἀναξιόπιστα καὶ ἐχθρικά στοιχεῖα στὴν ἐκπαιδευτικὴ ὑπηρεσία δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξη πατριωτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀγωγή, δὲν μποροῦν νὰ πετύχουν οἱ βασικοὶ σκοποὶ τῆς ἐκπαίδευσης μας.

Ἡ κάθαρση κι' ἐξυγίανση στὴν ἐκπαίδευση εἶναι τόσο ἐπείγουσα ὅσο σὲ κανένα ἄλλο τομέα τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Ὅποιος ἐκπαιδευτικὸς προδίδει τὴν ἀποστολὴ του, καὶ τώρα καὶ στὸ μέλλον, δὲν ἀνήκει πιά στὴν ἐκπαίδευση.

Εἶναι καθῆκον ὅλων μας, λαοῦ καὶ κυβέρνησης νὰ δώσουμε τὸ κάθε τί, ἀκόμα καὶ στοὺς δύσκολους καιροὺς ποὺ περνοῦμε, γιὰ τὴν ἀνάπτυξη, τὴν πρόοδο καὶ προκοπὴ τῆς νέας γενιᾶς, τοῦ πολυτιμότερου κεφαλαίου ποὺ ἔχει ὁ τόπος μας.

Νὰ προστατεύσουμε μὲ κάθε τρόπο ἀπὸ ὅλους τοὺς κινδύνους τὴ νέα γενιά.

Νὰ δώσουμε στοὺς νέους μας ἀκόμα μεγαλύτερες εὐκαιρίες γιὰ μόρφωση, ἐπαγγελματικὴ κατάρτιση, ἀπασχόληση καὶ σταδιοδρομία στὸν τόπο τους.

Νὰ δώσουμε στοὺς νέους μας μιὰ βαθειὰ πατριωτικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ ἀγωγή, νὰ τοὺς κάνουμε υπεύθυνους δημοκρατικούς πολίτες, πραγματικὰ κοινωνικοὺς καὶ προοδευτικούς ἀνθρώπους.

Μὲ μιὰ τέτοια νέα γενιά τὸ μέλλον τοῦ ἀγῶνα μας, τὸ μέλλον τῆς Κύπρου κι' ὀλόκληρου τοῦ λαοῦ τῆς θάναι λαμπρό.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Πατρίκιος Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἔχω πρόθεση νὰ ἀσχοληθῶ μόνον μὲ τὸ ἀγροτικὸν θέμα, τὰ θέματα ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας καὶ μερικὰ τοπικὰ προβλήματα τῆς Λεμεσοῦ.

Τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας ἀπορροφᾷ φέτος τὰ 3,15% τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τὰ 34% τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀνάπτυξης. Τὸ γεγονός πῶς ἓνα τόσο μεγάλο ποσοστὸ τῶν κρατικῶν δαπανῶν ξοδεύεται γιὰ τὴ γεωργία καὶ τοὺς φυσικοὺς πόρους ἐπαληθεύει τὴν διαπίστωση πῶς ἡ Κύπρος ἦταν καὶ συνεχίζει νὰ εἶναι βασικὰ χώρα γεωργικὴ. Πιστεύουμε πῶς

τούτη ή διαπίστωση δέν πρέπει ποτέ νά φεύγη από τό μυαλό έκείνων πού ασχολοῦνται ὑπεύθυνα μέ τό σχεδιασμό καί τήν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας μας.

Παρά ὅλα ὅμως τὰ τεράστια ποσά πού ἀπορροφᾷ τό Ὑπουργεῖο Γεωργίας, τὰ βασικά του προβλήματα παραμένουν ἀναντιμετώπιστα καί διαιωνίζονται ἀπό τότε πού δημιουργηθήκαμε σάν ἀνεξάρτητο κράτος. Οἱ συνθήκες κατοχῆς καί προσφυγιάς πού ζοῦμε σήμερα ἐπιδεινώνουν τὰ προβλήματα καί κάμνουν τήν ἀνάγκη ἀντιμετώπισης τους ἐπιτακτική.

Ἡ ἀγροτική ἀνάπτυξη τῆς Κύπρου ἔχει ἄμεση κι' ἀπόλυτη σύνδεση μέ τό πολιτικό μας πρόβλημα. Γιατί σωστή κι' ὀρθολογιστική ἀγροτική ἀνάπτυξη πού νά ἐξυπηρετῇ τὰ συμφέροντα ὁλόκληρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, Ἑλλήνων καί Τούρκων, μπορεῖ νά γίνη μόνο πάνω σέ παγκύπρια βάση. Πῶς εἶναι δυνατό ἕνας μικρός γεωγραφικός χῶρος σάν τό δικό μας νά ἀντέξῃ σ' ἕνα τεχνητό διαχωρισμό καί νά ἔχῃ μιᾶ ἀγροτική ἀνάπτυξη στή μιᾶ περιοχή καί διαφορετική στήν ἄλλη; Πῶς μπορεῖ νά γίνη σωστή χρήση κι' ἀξιοποίηση τῶν νερῶν πάνω σέ διαχωριστική βάση ὅταν τὰ ποτάμια μας δέν ξέρουν ἀπό πράσινες γραμμές καί διαπερνοῦν τὰ τεχνητά σύνορα;

Οἱ φυσικοὶ πόροι κι' ὅλος ὁ πλοῦτος αὐτοῦ τοῦ τόπου ἀνήκουν στήν ὁλότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ κι' ἡ ἀνάπτυξη καί ἐκμετάλλευση τους πρέπει νά γίνεταί πάνω σέ βάση ἐνιαία κι' ἀδιαχώριστη.

Ὁ τεχνητός διαχωρισμός τῆς Κύπρου πού μεθοδεύεταί ἀπό χρόνια ἀπό τή σωθινιστική Τουρκοκυπριακή ἡγεσία δέν ἐμποδίζει μόνο τή γενικώτερη ἀγροτική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου ἀλλά καί δημιουργεῖ ἕνα σωρό εἰδικά προβλήματα στοὺς ἀγρότες καί τῶν δυὸ κοινοτήτων. Ἐνα πρῶτο πρόβλημα δημιουργεῖται στή διάθεση τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων μέ τόν τεμαχισμό τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς. Χάνεταί γιά τοὺς Ἑλληνοκύπριους μιᾶ ἀγορά 120 χιλιάδων καί γιά τοὺς Τουρκοκύπριους μιᾶ ἀγορά 500 χιλιάδων. Ἐπίσης ἡ πικρία καί τό μῖσος πού ἀναπόφευκτα δημιουργοῦνται ἀπό τόν ξεριζωμό, τήν προσφυγιά, τήν στέρηση τοῦ σπιτιοῦ καί τῆς περιουσίας θά ἀποκλείουν τές συναλλαγές καί θά δημιουργοῦν τήν ἀνάγκη εἰσαγωγῆς ἀπό τό ἐξωτερικό προϊόντων πού δέν παράγονται στό ἕνα μέρος τῆς Κύπρου ἔστω κι' ἂν παράγονται στό ἄλλο. Ἐνα ἄλλο ἄμεσο πρόβλημα πού δημιουργεῖται στοὺς ξεριζωμένους ἀγρότες καί τῶν δυὸ κοινοτήτων εἶναι ὁ ἐξαναγκασμός τους νά ζήσουν σέ ἄγνωστο φυσικό περιβάλλον καί ν' ἀσχοληθοῦν μέ καλλιέργειες ὁλότελα ἄγνωστες σ' αὐτοὺς πολλές φορές, πράγμα πού ἔχει καταστροφικές συνέπειες στήν παραγωγή.

Ἡ πεισματική καί ἐγκληματική προσπάθεια τῆς διοίκησης Ντενκτάς νά προωθήσῃ καί νά παγιώσῃ τήν διχοτόμηση τῆς Κύπρου τήν ὀδηγεῖ στή σπατάλη τεράστιων ποσῶν σέ ἔργα ὑποδομῆς, πράγμα πού ἐπιτείνει τή μιζέρια τῶν Τουρκοκυπρίων κι' ἐπισωρεύει σ' αὐτοὺς ὅλο καί περισσότερα κακά. Ἐνας ἐνοποιημένος σχεδιασμός τῆς ἀγροτικῆς ἀνάπτυξης θά ἐξοικονομοῦσε ἀσφαλῶς πολλά χρήματα καί θά ἀπότρεπε τή δημιουργία σοβαρῶν ἐλλειμμάτων τόσο στό κατεχόμενο ὅσο καί στό ἐλεύθερο τμήμα τῆς Κύπρου.

Οὔτε ἡ οἰκονομία, οὔτε ἡ ἀνάπτυξη μά οὔτε κι' ἡ γῆ, οὔτε καί τὰ ποτάμια οὔτε κι' ὁ λαός τῆς Κύπρου εἶναι δυνατό νά διχοτομηθοῦν. Αὐτό εἶναι τό συμπέρασμα ἀπό τή μελέτη τῆς Κυπριακῆς γεωργίας καί τῶν προοπτικῶν τῆς.

Στήν Κύπρο δέν εἶναι δυνατό νά εὐδοκιμήσῃ ἀγροτική ἀνάπτυξη πάνω σέ διαχωριστική βάση γι' αὐτό κάθε πρόγραμμα πού βασίζεται στή διχοτόμηση εἶναι καταδικασμένο σ' ἀποτυχία. Ἡ Κύπρος εἶναι καί πρέπει νά παραμείνῃ μιᾶ οἰκονομική ἐνότητα, ὅπως εἶναι μιᾶ γεωγραφική ἐνότητα,

μιά γεωργική ένότητα, μία παραγωγική γενικά ένότητα. Κάθε δαπάνη που γίνεται με γνώμονα την προώθηση της διχοτόμησης δημιουργεί φορτίο δυσβάστακτο για το σύνολο του Κυπριακού λαού κι' είναι άδικη τόσο για τη σημερινή όσο και για τές μελλούμενες γενιές των Κυπρίων.

Οί σημερινές συνθήκες κατοχής και προσφυγιάς έχουν φέρει στο προσκήνιο κι' έχουν όξυνει χρόνια προβλήματα του αγροτικού μας κόσμου. Πάντα είχαμε στην Κύπρο προβλήματα γεωργικής ανάπτυξης τα όποια αντιμετώπιζονταν μπαλωματικά ή σπρώχνονταν στο περιθώριο. Σήμερα όμως ή κατάσταση κι' οί ανάγκες του αγώνα επιβίωσης δέν μās επιτρέπουν τήν πολυτέλεια νά αντιπαρερχόμαστε θέματα που σχετίζονται με τó βιοτικό επίπεδο και σε τελευταία ανάλυση με τήν ύπαρξη και τήν επιβίωση ολόκληρων αγροτικῶν τάξεων και περιοχῶν.

Οί όρεινές ειδικά περιοχές παραμελήθηκαν πάντα συστηματικά. "Αν συγκρίνη ένας τó μέσο εισόδημα τῶν κατοίκων ὠρισμένων όρεινῶν χωριῶν με ἐκεῖνο τῶν αστικῶν περιοχῶν διερωτᾶται πραγματικά πῶς είναι δυνατό νά συνεχίζουν νά υπάρχουν τέτοια χωριά. Δέν υπάρχει μαγική φόρμουλα λύσης τῶν δύσκολων τούτων προβλημάτων. Μιά και μόνη μπορεί νά είναι ή θεραπεία. Ἡ λήψη ριζικῶν μέτρων για νά γίνη κατορθωτή ή αὔξηση τῆς παραγωγῆς κι' ή απόδοση ὅλης τῆς γῆς που ὑπάρχει σ' αὐτές τές περιοχές κι' ή μείωση τῶν κόστων παραγωγῆς.

Δέν μπορούμε παρά νά χαιρετίσουμε με εὐχαρίστηση τήν ἐξαγγελία του σχεδίου ανάπτυξης τῆς Πιτσιλιάς. Πιστεύουμε κι' ἐλπίζουμε πῶς τó προωθούμενο ἔργο θά είναι ἕνα σημαντικό θετικό βῆμα που θά βοηθήσει οὐσιαστικά μιά περιοχή που εἶχε για χρόνια ξεχαστῆ στή στέρση και τῆ μιζέρια της.

Τήν ἴδια μεταχείριση θά πρέπει νά συμμαριστοῦν ὅλες οί όρεινές περιοχές. Τό σχέδιο θά πρέπει νά ἐπεκταθῆ για νά καλύψη ὅλα τά παραμελημένα όρεινά χωριά. Μέχρι νά γίνη δυνατή ή προώθηση πλήρους σχεδίου ανάπτυξης θά μπορούσε νά βελτιωθῆ ή Κυβερνητική πολιτική και θά μπορούσαν νά παρτοῦν πολλά ἐνδιάμεσα μέτρα για νά ἀνακουφιστοῦν οί κάτοικοι τῶν όρεινῶν και ἄλλων αγροτικῶν περιοχῶν.

Τό σύστημα ἐγγειοβελτίωσης συνεχίζει νά στηρίζεται στές ἴδιες ἀρχές και νά ἔχη τόν ἴδιο ρυθμό ὅπως και πρὶν τόν πόλεμο και τήν κατοχή. Ἡ βοήθεια που δίνεται για ἰσοπεδώσεις είναι ἐλάχιστη και ή Κυβέρνηση ἀποφεύγει νά πάρη πρωτοβουλία και εὐθύνη για ἐγγειοβελτιωτικά ἔργα. Για νά μπορέση νά ὑλοποιηθῆ τó σύνθημα για ἐκμετάλλευση κάθε σπιθαμῆς διαθέσιμης γῆς θά πρέπει ή Κυβέρνηση νά ἀναλάβη τήν εὐθύνη για ἐξασφάλιση μηχανημάτων και για διενέργεια ἐκτεταμένων ἰσοπεδώσεων για νά γίνουν ἐκμεταλλεύσιμοι οί τεράστιοι όρεινοί μας ὄγκοι και νά μπορέσουν νά συγκρατηθοῦν οί αγροτικοί πληθυσμοί στά χωριά τους. Οί ἰσοπεδώσεις θά πρέπει φυσικά νά συνοδευτοῦν και με σοβαρή προσπάθεια ἀνάπτυξης και ὀρθολογιστικῆς ἀξιοποίησης τῶν ὑδάτινων πόρων τῶν όρεινῶν περιοχῶν με τήν κατασκευή ὅσο τó δυνατό περισσότερων ἀρδευτικῶν ἔργων. Τοῦτο τó τελευταῖο με φέρνει στο θεμελιακό ζήτημα τῆς ὑδατικῆς ἀνάπτυξης.

Παρατηροῦμε στο Προϋπολογισμό Ἀνάπτυξης πῶς για τήν ἀνάπτυξη και τῆ χρήση τῶν νερῶν προνοοῦνται κοντύλια που ξεπερνοῦν συνολικά τά 4½ ἑκατομμύρια λίρες. Τοῦτο μπορεί νά χαρακτηρισθῆ σάν ἀπόδειξη μῆς σοβαρῆς προσπάθειας. "Ὅμως παρ' ὅλα αὐτά δέν παίρνονται ἀπό τήν Κυβέρνηση καθόλου μέτρα για τόν σωστό ἔλεγχο τῶν ὑδάτινων πόρων. Τό σύστημα που συνεχίζει νά ἐφαρμόζεται στή χρησιμοποίηση του ἐπιφανειακοῦ νεροῦ είναι ἐκεῖνο που μās κληροδότησε ή Τουρκοκρατία. Συνεχίζουν νά ἰσχύουν τά προνόμια και τά Σουλτανικά φερμάνια σε πολλές περιπτώσεις.

Είναι επίσης ή γενική ή διαπίστωση πώς ή νομοθεσία πού σχετίζεται με τὰ νερά είναι «δαιδαλώδης» και σε πολλά ζητήματα αντιφατική. "Αν επιτραπή ή συνέχιση αυτής της κατάστασης, ειδικά με τες σημερινές συνθήκες της κατοχής και της προσφυγιάς δέν θά έχουμε μόνο ένα απαράδεκτο αναχρονισμό αλλά και θά εύνουχίζουμε κάθε προσπάθεια για ανάπτυξη και πρόοδο.

Η ΕΔΕΚ σαν κόμμα Σοσιαλιστικό ύποστηριξε από την αρχή πώς επιβαλλόταν ή κρατικοποίηση όλων των νερών, επιφανειακών και ύπόγειων. Μόνο με κρατικό έλεγχο της κυριότητας και του τρόπου χρήσης και ανάπτυξης των νερών είναι δυνατό να έξυηρητηθούν σωστά τὰ πραγματικά συμφέροντα των αγροτών και του λαού μας γενικά. Πολύ περισσότερο σήμερα επιβάλλεται ή κρατικοποίηση των νερών γιατί τουτο ύπαγορεύουν και οι ανάγκες του αγώνα. Ο αγρότης μας πρέπει να βοηθηθῆ να ριζώσει και να κρατηθῆ στο χωμα του και για να γίνη τουτο πρέπει να ναι σε θέση τὸ κράτος να τον βοηθήσει πρακτικά και ούσιαστικά. Όποιαδήποτε πορεία χωρίς πραγματικό κρατικό έλεγχο θά οδηγήσει σε τραγικά αδιέξοδα. Δέν προσέξαμε έγκαιρα τὸ σῆμα κινδύνου της Άμμοχώστου και της Μόρφου, ἄς προσέξουμε τουλάχιστο τὸ απεγνωσμένο σῆμα κινδύνου των Κοκκινοχωριών. Κι' ἐδῶ φυσικά οφείλουμε να χαιρετίσουμε τὸ σχέδιο ύδατικής ανάπτυξης της Πάφου πού ἄρχισε να προωθῆται ὅπως και τὸ προγραμματισμένο έργο του Νότιου άγωγού. Δέν μπορούμε ὅμως να μη ψέξουμε τὸ γεγονός πώς ἐνῶ ακόμα τὸ έργο της Πάφου βρισκόταν στο στάδιο της μελέτης μεγάλο μέρος της γῆς πού θά ὠφεληθῆ πέρασε στα χέρια μεγάλων εταιρειών, επιχειρηματιών και άλλων μη γεωργών. Δέν πρέπει ή Κυβέρνηση να παραμείνη ασυγκίνητη μπροστά σ' αυτή την κατάσταση. Υπάρχουν πολλά μέτρα, φορολογικά και άλλα, ακόμα και απαλλοτρίωσης, πού μπορούν να παρτοῦν για να διορθωθῆ κάπως ή κατάσταση.

Κύριε Πρόεδρε, πάνω στο άμπελουργικό πρόβλημα είχαμε την εύκαιρία να πούμε τες σκέψεις και τες εισηγήσεις μας ὅταν ή Βουλή συζητούσε τὸ ειδικὸ τουτο θέμα.

Επιπρόσθετα πρὸς τὰ ὅσα αναφέραμε τότε θέλουμε σήμερα να άσχοληθούμε με τὸ άμπελουργικό πρόβλημα από μιὰ ιδιαίτερη πτυχή. Γνωρίζω ὅτι τὸ θέμα βρίσκεται μπροστά στην άρμόδια Κοινοβουλευτική Έπιτροπή και έτσι θάχουμε Ξανά την εύκαιρία να πούμε τες άπόψεις μας. Η ιδιαίτερη πτυχή πού θάθελα να άπασχολήσω τὸ Σῶμα σήμερα είναι σχετικά με τὸ πρόβλημα των κρασοχωριών της περιοχής Λεμεσοῦ. Η δωδεκάδα αυτή των χωριών της ὀρεινῆς Ξεκινᾶ από τον "Άγιο Άμβρόσιο και φθάνει μέχρι τὸ "Όμοδος και καλύπτει δώδεκα συνολικά χωριά της έπαρχίας Λεμεσοῦ. Θίγω τὸ ειδικὸ τουτο θέμα γιατί πιστεύω πώς πρέπει να ξεχωριστῆ από τὸ γενικό άμπελουργικό πρόβλημα, να ξεταστῆ ειδικά και να αντιμετωπιστῆ χωρίς καμιά καθυστέρηση.

Ενῶ για τες πεδινές και άλλες άμπελουργικές περιοχές τὸ βασικό πρόβλημα φαίνεται να είναι ή δυσκολία στη διάθεση των προϊόντων για την περιοχή της ὀρεινῆς τὸ πρόβλημα είναι τελείως διαφορετικό. Οι παραγωγοί αυτών των χωριών δέν έχουν ούσιαστικά προβλήματα διάθεσης γιατί απλούστατα τὰ σταφύλια τους είναι περιζήτητα. Έχω έξακριβώσει πώς τόσο τὸ Συμβούλιο Άμπελουργικών Προϊόντων ὅσο και οι οίνοβιομήχανοι αλλά και ὁ ειδικὸς Οἰνολόγος της Κυβέρνησης συμφωνοῦν πώς ή ποιότητα των σταφυλιών της ὀρεινῆς είναι ασύγκριτα καλύτερη από εκείνη των πεδινών περιοχών και πώς χωρίς αυτά τὰ σταφύλια δέν μπορούν να κατασκευαστοῦν τὰ φημισμένα σ' ὅλο τον κόσμο Κυπριακά κρασιά. Όπως χαρακτηριστικά λέγεται τὰ σταφύλια της ὀρεινῆς δίνουν τῆ «μαγιά» για την κατασκευή των κρασιών. Ενῶ ὅμως ὅλοι αναγνωρίζουν τῆ βασική χρησιμότητα των σταφυλιών τούτων κανένas τίποτα δέν κάνει για να γίνη

κατορθωτή ή συνέχιση της καλλιέργειας και της παραγωγής στην όρεινή και να άποτραπή ο σοβαρώτατος κίνδυνος που διαφαίνεται καθαρά να έξαφανιστούν όχι μόνο τα άμπελια από την περιοχή αυτή αλλά και αυτά τα ίδια τα κρασοχώρια. Πρέπει να τονιστή πώς τό κύριο, και στές πιό πολλές περιπτώσεις τό μόνο προϊόν τών άγροτών της όρεινης είναι τό σταφύλι. "Οχι γιατί έτσι τό θέλουν αλλά γιατί ή γή τους δέν προσφέρεται για καμμιά άλλη βιώσιμη καλλιέργεια. "Αν λάβουμε ύπ' όψη πώς ή στρεμματική άπόδοση στην όρεινή είναι μόλις τό 1/10 της άπόδοσης τών πεδινών άμπελιών κι' αν προσθέσουμε τό γεγονός πώς τά έξοδα καλλιέργειας, μαζέματος και μεταφοράς τών σταφυλιών είναι για την όρεινή πολλαπλάσια της πεδινής θα μπορέσουμε να πάρουμε μιá ιδέα της τραγικότητας της κατάστασης που επικρατεί στα κρασοχώρια της Λεμεσοϋ. Ούτε μπορούν αυτοί οί άμπελουργοί να διανοηθούν να επεκτείνουν τές φυτείες τους γιατί κι' αν τους έπιτραπή δέν μπορούν να περιμένουν, δέν θα άντέξουν να περιμένουν 6 ή και περισσότερα χρόνια για να άρχισή ή καρποφορία (ένω στές πεδινές περιοχές, όπως είναι γνωστό, ή καρποφορία άρχίζει από τό δεύτερο χρόνο).

Κι' αν ακόμα φτάναμε στο σημείο να δεχτοϋμε την έξωφρενική υπόθεση πώς ή Κυβέρνηση δέν ενδιαφέρεται αν έξαφανιστούν τά κρασοχώρια, κι' ίσως μερικοί να εϋνοϋν τή διάλυσή τους γιατί δέν είναι «βιώσιμα», και πάλι δέν θα μπορούσαμε να έξηγήσουμε την άπάθεια και την άδιαφορία με την όποιαν άντιμετωπίζεται ή τραγική κατάσταση τών κρασοχωριών γιατί ξέρουμε πώς δέν ύπάρχει πρόχειρο κανένα άντικατάστατο της «μαγιάς» που παράγεται σ' αυτά τά χωριά.

Καλοϋμε άπ' αυτό τό βήμα την Κυβέρνηση, τό Συμβούλιο Άμπελουργικών Προϊόντων και κάθε αρμόδιο να έξετάσουν άμεσα και ύπεύθυνα τό πρόβλημα τοϋτο και να προγραμματίσουν την ριζική άντιμετώπισή του. Σάν θέμα προτεραιότητας πρέπει να δοθή χωρίς καθυστέρηση οικονομική βοήθεια στους άμπελοκαλλιεργητές της όρεινης, να έκτελεστοϋν στην περιοχή τους ίσοπεδώσεις και έγγειοβελτιωτικά έργα, να κατασκευαστούν άγροτικοί δρόμοι και να καθοριστή διαφορετική ψηλότερη τιμή για τά σταφύλια τους από εκείνη τών άλλων περιοχών. Μ' αυτά δέν θέλω με κανένα τρόπο να ύπονοήσω πώς τά ύπόλοιπα άμπελουργικά χωριά δέν έχουν σοβαρά προβλήματα και αυτά τά προβλήματα τά θίξαμε στην προηγούμενη εύκαιρία που είχαμε.

"Ενα άλλο μεγάλο και δραματικό πρόβλημα του άγροτικού μας κόσμου είναι εκείνο τών φρουτοπαραγωγών. Άπό έλλειψη καθοδήγησης ή ακόμα πολλές φορές από λανθασμένη καθοδήγηση τών καλλιεργητών από τά αρμόδια τμήματα του Υπουργείου έγιναν φυτείες άκατάλληλων δένδρων ή έπιτράπηκε ή ύπερκαλλιέργεια ώρισμένων φρούτων με άποτέλεσμα να έχουμε σήμερα πολλά φρούτα άκατάλληλα για έμπορία ή διομηχανοποίηση κι' άλλα που άφίνονται να λυώνουν πάνω στα δέντρα ή να πετιοϋνται. Φυσικά τό πρόβλημα έδω είναι βασικά θέμα έμπορίας όπως και στην περίπτωση πολλών άλλων άγροτικών προϊόντων, όπως τά λαχανικά, τό λάδι, τά άμπελουργικά προϊόντα, οί πατάτες, τά καρρότα, κλπ. Θα μιλήσουμε για τές γενικές κατευθύνσεις του έμπορίου μας πιό κάτω.

Για την τραγική θέση τών φρουτοπαραγωγών φέρει τεράστια εύθύνη ή Κυβέρνηση, γι' αυτό χρειάζεται άποφασιστική πολιτική άντιμετώπισης του όλου προβλήματος. Άπαιτείται άντικατάσταση πολλών φυτειών και μόλισμα άλλων ποικιλιών όπου τοϋτο είναι δυνατό. Για να μπορέση να προωθηθή ένα τέτοιο σχέδιο χρειάζεται χρηματοδότηση που μόνο ή Κυβέρνηση μπορεί να κάμη. Είναι πραγματική ντροπή να εισάγουμε φρούτα για κονσερβοποίηση την ίδια ώρα που πετοϋμε δικά μας. Τι άλλο από μεγάλη άποτυχία μας μπορεί να χαρακτηριστη ή από μέρους μας εισαγωγή μαρ-

μελάδας από τὸ ἐξωτερικὸ γιατί παρόλο πὺ εἴμαστε φρουτοπαραγωγικὴ χώρα δὲ μπορούμε νὰ παράξουμε ἐπαρκῆ ποσότητα καὶ κατάλληλες ποιότητες μαρμελάδας :

Δὲν ξέρομε, γιατί δὲν μᾶς εἶπε τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, πὺ σκέφτεται ν' ἀντιμετωπίσει τὰ πιὸ πάνω προβλήματα τοῦ ἀγροτικοῦ μᾶς κόσμου. Ἀπὸ τοὺς Προϋπολογισμοὺς δὲν διαφαίνεται ἐπίσης καμμιά Κυβερνητικὴ πολιτικὴ σχετικὰ μὲ βασικὰ προβλήματα πὺ σχετίζονται μὲ τὸ κόστος παραγωγῆς, ὅπως π.χ. ἡ συνεχῆς αὔξηση τῆς τιμῆς τῶν λιπασμάτων, τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ ἰδιαιτέρα τῶν ἀνταλλακτικῶν καὶ τῶν γεωργικῶν φαρμάκων. Τὸ πρόβλημα τοῦ κόστους παραγωγῆς εἶναι βασανιστικὸ γιὰ τοὺς ἀγρότες μᾶς καὶ χρειάζεται νὰ χαρακτηρῆ συγκεκριμένη Κυβερνητικὴ πολιτικὴ γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του.

Τὸ κόστος παραγωγῆς ἐπιβαρύνεται καὶ ἀπὸ τὸν κατατεμαχισμό τῆς γῆς. Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος προωθείται τὸ σχέδιο ἀναδασμοῦ. Ξέρομε πὺ τὸ Τμῆμα Ἀναδασμοῦ ἐργάζεται μὲ ἐνθουσιασμό καὶ πίστη στὴν ἀποστολή του καὶ ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἀρκετὰ ἐπιτεύγματα.

Ὅμως πρέπει νὰ ποῦμε πὺ ἡ Κυβέρνηση ἔχει καθῆκον νὰ ἐπεμβαίνει πιὸ δραστικὰ ἐκεῖ ὅπου ἐφαρμόζεται ἀναδασμὸς γιὰ νὰ ἐπιλύει ἐπὶ μέρους προβλήματα πὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ἀναδασμοῦ γιὰ νὰ μὴν δημιουργῆται πικρία πὺ ὁδηγεῖ στὴν ἀποθάρρυνση τῶν ἀγροτῶν νὰ ἀποδέχονται τὸν ἀναδασμὸ. Πρέπει νὰ εἶναι τὸ κράτος πολὺ πιὸ γενναιοδωρο σὲ τέτοιες περιπτώσεις γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἐπεκταθῆ οὐσιαστικὰ ἕνας τόσο εὐεργετικὸς θεσμὸς.

Ἐμεῖς τῆς ΕΔΕΚ, ἐξετάζοντας τὸ θέμα μέσα στὲς σημερινὲς κοινωνικὲς συνθήκες, πὺ γιὰ μᾶς δὲν εἶναι φυσικὰ μακροπρόθεσμα δεκτὲς, εἰσηγηθήκαμε ἐπανειλημμένα μέτρα βελτίωσης τῆς κατάστασης πὺ ἐπικρατεῖ σχετικὰ μὲ τὴν κατοχὴ καὶ τὴν ἐκμετάλλευση τῆς γῆς. Εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτο νὰ ἀφίνεται νὰ φεύγει σιγά—σιγά ἡ γῆ ἀπὸ τὰ χέρια τῶν καλλιεργητῶν τῆς καὶ νὰ περνᾷ σὲ κεφαλαιούχους πὺ καμιά σχέση δὲν ἔχουν μὲ τὴν γεωργία. Σὲ πολλές περιπτώσεις ἐταιρεῖες ἀγοράζουν γῆ γιὰ νὰ κρύβουν κέρδη ἀπὸ τὸ Φόρο Εἰσοδήματος δείχνοντας φανταστικὰ ἔξοδα καὶ ἐπενδύσεις. Ἡ γῆ ὅπως καὶ τὸ νερὸ πρέπει νὰ ἀνήκουν στοὺς καλλιεργητὲς καὶ τοῦτο πρέπει νὰ διασφαλισθῆ μεταξὺ ἄλλων καὶ μὲ αὔξημένη φορολόγηση τῶν μὴ γεωργῶν.

Κάποτε ἐξαγγέλθηκε πρόθεση γιὰ προώθηση τῆς γεωργίας πάνω σὲ συνεταιριστικὴ βάση. Μῆχρι σήμερα ὅμως τίποτα δὲν ἔχει γίνει πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Θὰ ἦταν πολὺ εὐεργετικὸ ἀπὸ κάθε ἄποψη νὰ ἐφαρμοστῆ ἕνα μεγαλόπνοο πρόγραμμα ἀνάπτυξης τῆς γεωργίας πάνω σὲ συνεταιριστικὴ βάση τουλάχιστον γιὰ νὰ καλύψει τὴν Κυβερνητικὴ, τὴν Ἐκκλησιαστικὴ, τὴν ἀναξιοποίητη ἰδιωτικὴ ἴσως δὲ καὶ τὴν ἐγκαταλειφθεῖσα Τουρκοκυπριακὴ γῆ.

Ἐνα ἄλλο μεγάλο θέμα πὺ ἀπασχολεῖ τοὺς ἀγρότες εἶναι τὸ κτηνοτροφικὸ πρόβλημα. Σὲ ὠρισμένους τομεῖς τὸ πρόβλημα ἀντιμετωπίζεται ἱκανοποιητικὰ μὲνουν ὅμως πολλὰ νὰ γίνουν γιὰ νὰ γίνῃ ἡ Κύπρος αὐτάρκης σὲ κρέας καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα πὺ πρέπει νὰ εἶναι ὁ στόχος μᾶς.

Πρέπει νὰ δοθῆ ἄμεση προτεραιότητα στὴν ἐπέκταση τῶν κτηνοτροφικῶν περιοχῶν καὶ νὰ λυθῆ τὸ πρόβλημα τῶν μαντρῶν γιὰ τοὺς μικροκτηνοτρόφους οἱ ὅποιοι ἐκδιώκονται ἀπὸ τὲς μάντρες τους γιὰ λόγους δημόσιας ὑγείας χωρὶς νὰ βοηθοῦνται οἰκονομικὰ γιὰ νὰ τὲς χτίσουν ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ τοὺς παραχωροῦνται περιοχὲς γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ.

Θᾶταν παράλειψη νὰ μὴν ἀναφεροῦμε στοὺς ἀνεργους γεωπόνους. Ἐχομε σήμερα στὴν Κύπρὸ πάνω ἀπὸ 130 τέτοιους ἀνεργους ἐπιστήμο-

νες. Την ώρα που υπάρχουν τόσες ανάγκες και τόσα σχέδια που πρέπει να μπουν σ' εφαρμογή για ν' αναπτυχθή ή γεωργία μας λείπει ή συγκροτημένη γεωργική πολιτική που θα βοηθούσε, κοντά σ' όλα τ' άλλα, και στην αξιοποίηση ενός τόσο σημαντικού ειδικευμένου δυναμικού. Πιστεύουμε πως αν τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας ἀλλάξῃ ριζικὰ τὸν τρόπο θεώρησης τῶν ἀγροτικῶν μας πραγμάτων ὑπάρχει μεγάλο περιθώριο ἀπορρόφησης τῶν γεωπόνων που θὰ μπορούσαν νὰ διοριστοῦν μὲ τοπικὴ ἢ καὶ μὲ κατὰ προῖ-ὸν ἀρμοδιότητα γιὰ νὰ βοηθήσουν μὲ τρόπο υπεύθυνο καὶ σωστὸ στὴν ἐπίλυση τῶν τόσων σοβαρῶν προβλημάτων που ἀντιμετωπίζει ὁ ἀγροτικὸς μας κόσμος. Ἄς μὴ ξεχνοῦμε ἄλλωστε πὼς ἡ Κυβέρνηση ἔχει μεγάλη εὐθύνη γιὰ τὴν ἀνεργία τῶν γεωπόνων γιατί ἡ ἴδια ἐνθάρρυνε τοὺς πιὸ πολλοὺς ν' ἀκολουθήσουν τὸν κλάδο που ἀκολούθησαν.

Τὸ σοβαρὸ θέμα τῆς ἀσφάλισης τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἐλπίζουμε νὰ προωθηθῇ χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση γιατί σχετίζεται μὲ τὴν ἐξασφάλιση τοῦ μίνιμουμ ἐπιπέδου διαβίωσης τῶν ἀγροτῶν μας κί' εἶναι ἓνα ἀπαραίτητο κοινωνικὸ μέτρο.

Θάθελα, κ. Πρόεδρε, τελειώνοντας τὴν ἀναφορά μου στὰ ἀγροτικὰ ζητήματα νὰ ἀσχοληθῶ μὲ συντομία καὶ μὲ τὸ θέμα τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος. Θεωροῦμε τὸν θεσμό τοῦ Συνεργατισμοῦ σὰν πάρα πολὺ χρήσιμο καὶ ἀπαραίτητο μέσα στὲς δεσμένες δομές. Ὁ Συνεργατισμὸς ἔχει σὲ πίστη του τὴν καταπολέμηση τοῦ ἀπαίσιου συστήματος τῆς τοκογλυφίας κί' ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἀρκετὰ ἐπιτεύγματα στὰ ζητήματα ἐμπορίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων ὅπως καὶ στὴ συγκράτηση τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων πλατειᾶς λαϊκῆς κατανάλωσης. Θάμασταν οἱ τελευταῖοι που θὰ θέλαμε νὰ περιοριστοῦν μὲ ὅποιονδήποτε τρόπο οἱ δραστηριότητες τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος. Ἀντίθετα θέλομε τὴν ἐπέκταση αὐτῶν τῶν δραστηριοτήτων σὲ ὅσο τὸ δυνατό περισσότερους σχετικούς τομεῖς. Ὅμως εἶναι κοινὴ ἡ διαπίστωση πὼς ἡ νομοθεσία γιὰ τὸν Συνεργατισμὸ εἶναι ἀπρηχαιωμένη. Ἀκριβῶς γιατί ἀγαποῦμε καὶ πονοῦμε τὸ Συνεργατικὸ κίνημα ὑποστηρίζουμε τὸν ἐκμοντερνισμό καὶ τὴν ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς λειτουργικῆς του διάρθρωσης. Τοποθέτηση τοῦ Συνεργατισμοῦ πάνω σὲ δημοκρατικὲς βάσεις καὶ υἱοθέτηση τῶν μεντέρνων συνεργατικῶν ἀρχῶν θὰ καταστήσῃ τὸ κίνημα ἀπρωτο στὰ πυρὰ τῶν ἐχθρῶν του καὶ θὰ τὸ ἐπιβάλλῃ τελεσίδικα στὴ συνείδηση ὅλων τῶν στρωμάτων τοῦ λαοῦ.

ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ἡ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ μας πολιτικὴ συνιστοῦν ἴσως τὸ κρισιμώτερο σημεῖο τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Ἄν συμπερασματικὰ ποῦμε πὼς εἴμαστε ἓνα ἐμπορικὸ κράτος, ἓνα κράτος ὅπου δεσπόζει ἡ ἐμπορομεσιτικὴ δραστηριότητα, δὲν θάμασταν μακριὰ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Δὲν νομίζουμε νὰ ὑπάρχουν πολλὰ κράτη στὰ δικά μας μεγέθη καὶ μὲ τὰ δικά μας προβλήματα που νὰ τὰ διακρίνη τόση ἀσυδοσία στὶς ἐμπορικὲς τους σχέσεις.

Ἡ θεωρία πίσω ἀπ' αὐτὴ τὴν πολιτικὴ εἶναι πὼς μὲ τὸν τρόπο τοῦτο ἐπιτυγχάνουμε χαμηλὸ κόστος ζωῆς, χαμηλὸ τιμάρθρο, ἄρα καὶ χαμηλὰ μεροκάματα κί' εὐκολώτερη ζωὴ. Γι' αὐτὸ ἡ πολιτικὴ μας εὐνοεῖ τὴν καταστροφή ἢ τὴν ἀχρήστευση μιᾶς ἐγχώριας παραγωγῆς, φτάνει νὰ βροῦμε τὸ ἀντίστοιχο προῖον σὲ χαμηλότερη τιμὴ στὸ ἐξωτερικόν.

Ἐμεῖς θὰ λέγαμε πὼς ἂν τὸ κόστος παραγωγῆς στὸν τόπο μας εἶναι ψηλὸ πρέπει νὰ ἐργαστοῦμε μεθοδικὰ καὶ μὲ μακροπρόθεσμη προοπτικὴ γιὰ τὴ μείωση του κί' ὄχι νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν παραγωγή. Πρέπει νὰ δίνουμε τὴν εὐκαιρία στὸν δικὸ μας παραγωγὸ μὲ τὴν ἀπόκτηση πείρας καὶ μὲ τὴν τελειοποίηση τῶν τεχνολογικῶν μεθόδων που χρησιμοποιεῖ νὰ μαζικοποιήσῃ τὴν παραγωγή του γιὰ νὰ μείωσῃ τὰ κόστη του.

Με τήν εισαγωγή Ξένων γεωργικῶν καί κτηνοτροφικῶν προϊόντων χρηματοδοῦμε τήν Ξένη γεωργοκτηνοτροφία καί ἀφίνουμε ἀκάλυπτη καί χωρίς ὑποστήριξη τή δική μας.

Δέν μπορούμε νά μὴ ἐπισημάνουμε πὼς ἐνῶ προσφέρουμε κάθε μορφῆς ἄμεση καί ἔμμεση ὑποστήριξη στὴ βιομηχανική καί τήν ἐμπορική τάξη γινόμεστε πολὺ φειδωλοὶ ὅταν πρόκειται νά δοθοῦν χρήματα στοὺς ἐργάτες καί τοὺς ἀγρότες. Οἱ παροχές πρὸς τοὺς ἀγρότες καί ἐργάτες εἶναι στοιχειῶδες μέτρο κοινωνικῆς δικαιοσύνης καί γ' αὐτὸ τὸ ἐπιχειρήμα πὼς πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ἡ ἐμπορική ἀξία ὁποιοῦνδήποτε ἐπιχορηγήσεων ἀγροτικῶν προϊόντων δέν πρέπει νά ἰσχύη σ' ἓνα τόπο πού θέλει νά στηρίξη τὸ λαὸ καί νά συνεχίσῃ ἓνα ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα. Εἶναι ἐπίσης ἀπαράδεκτη ἡ τακτική τῆς συμπίεσης τῶν μισθῶν τῶν ἐργατῶν χάριν τῆς συναγωνιστικότητας τῶν βιομηχανικῶν μας προϊόντων. Ὑπάρχουν μεγάλα περιθώρια αὔξησης τῶν ἡμερομισθίων τῶν ἐργατῶν ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη πὼς τὰ δικά μας ἡμερομίσθια εἶναι σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις χαμηλότερα ὅπῃ 1/10 τῶν ἡμερομισθίων τῶν ἀναπτυγμένων Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Ὑπάρχουν πολλοὶ ἄλλοι τρόποι γιὰ νά κρατηθοῦν χαμηλὰ τὰ κόστη παραγωγῆς πού σὲ συνδυασμὸ μὲ τήν μείωση τοῦ περιθωρίου κέρδους τῶν βιομηχανῶν θὰ ἐπέτρεπε σημαντικὴ αὔξηση τῶν ἀπολαβῶν τῶν ἐργατῶν χωρίς νά ἐπηράζεται ἡ συναγωνιστικότητά τῶν προϊόντων μας.

Ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ πάγια πολιτικὴ τῆς ΕΔΕΚ πὼς ἔπρεπε νά ἀκολουθηθῇ ἡ τακτικὴ τῆς ἀμοιβαιότητος στίς ἐμπορικές μας σχέσεις. Σ' αὐτὸ τὸν τόπο εἰσάγουμε ἀπὸ κεῖ πού δέν ἐξάγουμε καί περιμένουμε πὼς θὰ ἀναπτύξουμε τὲς ἐξαγωγές μας σὲ χώρες ἀπὸ τὲς ὁποῖες δέν εἰσάγουμε.

Ὁ Πρόεδρος τῆς ΕΔΕΚ ἀνάπτυξε ἤδη πὼς μὲ τὸ νά εἰσάγουμε χωρίς κανένα ἔλεγχο ἀπὸ τὲς Δυτικοευρωπαϊκὲς χώρες προκαλοῦμε κορεσμὸ τῆς ἀγορᾶς μας κι' ἔτσι δέν ἀφίνουμε σχεδὸν κανένα περιθώριο στὲς Σοσιαλιστικὲς καί ἄλλες χώρες γιὰ νά μπάσουν δικά τους ἐμπορεύματα στὴν ἀγορά μας γιὰ νὰ χροῦν εὐχέρεια νά τραβήξουν δικά μας ἀγροτικὰ καί ἄλλα προϊόντα χωρίς δυσμενῆ ἀντίκτυπο στὸ συναλλαγματικὸ ἰσοζύγιο.

Διαβλέπουμε ἐπίσης μιὰ κάποια περιφρόνηση γιὰ ὠρισμένες χώρες πού εἰσάγουν Κυπριακὰ προϊόντα καί μιὰ προσπάθεια ἀντικατάστασης τους μὲ ἀγορὲς πιὸ ἀξιόπιστες, κατὰ τὴν κρίση τῆς Κυβέρνησης. Ἄν ἀπὸ ὀλιγοῦρα ἢ ἀπὸ ἀρχοντοχωριατισμὸ ἀφήσουμε χωρίς συνέχεια τὸ ἐμπορικὸ ἀνοιγμά πού κάναμε πρὸς τίς Ἀραβικὲς, τίς Βαλκανικὲς καί Σοσιαλιστικὲς χώρες θά χροῦμε διαπράξει ἓνα τεράστιο ἐγκλημα σὲ βάρος τῆς Κύπρου. Ὑπάρχουν συγκοινωνιακὲς καί ἄλλες δυσκολίες πού πρέπει ἄμεσα νά ὑπερπηδηθοῦν. Εἶναι ἀπαράδεκτο νά ἀφήσουμε νά μετατραπῇ ἡ Κύπρος σὲ μιὰ παρασιτικὴ ἀπόφυση τῆς Εὐρώπης γιὰ τὸ ἄντικειμενικὸν ὅτι περιλαμβάνει σοβαρώτατους κινδύνους. Ἄν ἐξαρτήσουμε τὴν Κύπρον καί τὴν οἰκονομία μας ἀπόλυτα ἀπὸ τὲς ἐμπορικές μας σχέσεις μὲ οἴκους τῆς Εὐρώπης θὰ διατρέχουμε τὸν κίνδυνον νά μπουῦμε κάτω ἀπὸ ὀλιγοῦρα ὀλιγοῦρα πολιτικοοικονομικὸ ἔλεγχο καί θὰ μείνουμε ἔκθετοι σὲ μεταποικιστικὴ ἐξάρτηση καί ἐκμετάλλευση. Ἀντίθετα ἡ προώθηση τῶν ἐμπορικῶν μας σχέσεων μὲ χώρες πού ἦταν πάντα φιλικὲς καί μὲ τὲς γειτονικὲς μας χώρες διασφαλίζει τὴν Κυπριακὴ ἀνεξαρτησία.

Πρέπει ἐπίσης νά τονίσουμε πὼς τὸ ἀνεξέλεγκτο εἰσαγωγικὸ ἐμπόριο πλημμυρίζει τὴν ἀγορά μας μὲ ἄχρηστα καί δευτερεύουσας σημασίας προϊόντα καί μὲ εἶδη πολυτελείας, πρᾶγμα πού ἐπιτείνει τὸν καταναλωτικὸ χαρακτήρα τῆς κοινωνίας μας κι' ἐξανεμίζει τὰ συναλλαγματικὰ μας ἀποθέματα. Ἐνας λαὸς πού διεξάγει ἀγῶνα ἐπιβίωσης προσπαθεῖ νά καλύψῃ τὲς ἀνάγκες του μὲ τὴν ἐγχώρια βιομηχανία ἔστω καί μὲ κατώτερης ποιό-

τητας προϊόντα. Φαίνεται πώς εδώ το κριτήριο της τακτικής μας είναι περισσότερο το έμπορικό κέρδος παρά η σταθεροποίηση των οικονομικών και πολιτικών συνθηκών. Ξεχνούμε πώς έχουμε καθήκο να προπαρασκευαζώμαστε και για το ενδεχόμενο νέων κρίσεων όποτε η αὐτάρκεια σὲ βασικά εἶδη θὰ παίξει σημαντικό ρόλο.

Οἱ γενικὲς ἀπόψεις τῆς ΕΔΕΚ γιὰ τὴν ΕΟΚ ἔχουν σκιαγραφηθῆ ἤδη ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς. Ἐγὼ θὰ ἀναφερθῶ σὲ μερικὲς μόνο πτυχὲς τοῦ ζητήματος.

Τὸ 1972 ἡ Κύπρος συνδέθηκε μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα καὶ φέτος τερματίζεται ἡ πρώτη φάση τῆς σύνδεσης. Μετὰ τὴν 30ὴν Ἰουνίου ὑπολογίζεται ὅτι ἡ Κύπρος θὰ προχωρήσῃ στὴ 2η φάση τῆς τελωνειακῆς ἔνωσης.

Ὁ ἀπολογισμὸς τῶν σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ δὲν εἶναι καθόλου ἐνθαρρυντικός. Ἡ ΕΟΚ ἔκαμε ἐμπορικὲς συμφωνίες μὲ ἄλλες Μεσογειακὲς χῶρες μὲ καλύτερους ὅρους γιὰ τ' ἀγροτικά τους προϊόντα. Τοῦτο συνέβη σὲ χῶρες ποὺ δὲν ἔχουν ἐπίσημη σύνδεση μὲ τὴν ΕΟΚ.

Ἡ συμφωνία μας γιὰ τὸ Σιέρυ λήγει στὶς 30.6.1977 παρὰ τις διαβεβαιώσεις ὅτι θὰ ἐρυθμιζέτο ἀπὸ 1976 τὸ ὅλο Ζήτημα. Τὰ βιομηχανικά μας προϊόντα συναντοῦν ἐπίσης θεσμικὲς δυσχέρειες.

Κινδυνεύουμε δηλαδὴ φέτος, ἂν δὲν ἀνανεωθοῦν οἱ συμφωνίες γιὰ τις πατάτες, τὸ σταφύλι καὶ τὸ Σιέρυ, νὰ βρεθοῦμε σὲ πολὺ δύσκολη θέση.

Θὰ πρέπει δὲ νὰ προσέξουμε ὅτι οἱ δυσχέρειες θὰ κλιμακώνωνται σ' ὅλο τὸ πρῶτο ἐξάμηνο τοῦ 1977, περίοδο δηλαδὴ κρίσιμη γιὰ τις πολιτικὲς ἐξελίξεις.

Φοβούμαστε ὅτι ἡ ΕΟΚ θὰ ἐκμεταλλεῖται τὴν ἐκκρεμότητα αὐτὴ γιὰ ν' ἀσκήσῃ οικονομικὴ πίεση πάνω στὴν Κύπρο.

Ἡ ΕΟΚ ἔχει συνδέσει τμήματα τῆς συμφωνίας μὲ τὸ πολιτικὸ πρόβλημα κί' ἀνέστειλε τὴν οικονομικὴ καὶ τεχνικὴ βοήθεια ποὺ συμφώνησε νὰ δώσῃ στὴν πρώτη φάση. Μὲ τὴν πολιτικὴ τῆς αὐτὴ ἡ ΕΟΚ μᾶς τιμώρησε γιὰτι εἴμαστε κάτω ἀπὸ ξένη κατοχὴ καὶ βοήθησε τὸν κατοχικὸ στρατό.

Ἡ εἰσήγηση γιὰ ἐμπορικὴ καὶ μόνο συμφωνία μὲ τὴν ΕΟΚ θὰ πρέπει νὰ ἐπανεξεταστῆ μὲ κάθε σοβαρότητα. Ἄν ἀντιληφθῆ ἡ ΕΟΚ ὅτι ἀποτελεῖ τὴν μόνη λύση γιὰ τ' ἀγροτικά μας προϊόντα τότε θὰ μπορεῖ εὐκολὰ νὰ μᾶς ἐκβιάζῃ.

Ἡ ἀναζήτησις νέων ἀγορῶν θὰ πρέπει νὰ προωθηθῆ τάχιστα μ' ἀποφασιστικότητα, φαντασία ἀκόμη καὶ θυσίες ἂν θέλωμε νὰ ἐπιβιώσουμε σὰν κράτος ἀνεξάρτητο. Δὲν θὰ πρέπει ν' ἀποκλείσουμε ἀκόμη οὔτε τις χρηματοδοτήσεις τῶν ἐξαγωγῶν μας.

Ἡ πολιτικὴ μας ἐναντι τῶν μεταλλείων εἶναι πάγια καὶ προνοεῖ τὴν κρατικοποίηση ἢ τουλάχιστο τὸν κρατικὸν τὸν ἐλεγχον. Οἱ νέες ἐρευνες ποὺ γίνονται θὰ πρέπει νὰ προωθηθοῦν πάνω σ' αὐτὴ τὴ βάση.

Ὁ τουρισμὸς εἶναι ἓνας ἄλλος τομέας τῆς οικονομικῆς μας δραστηριότητος, εὐπαθὴς στὶς πολιτικὲς ἐξελίξεις, ἄρα κί' ἀσταθὴς γι' αὐτὸ ἐφόσον συνεχίζεται ἡ κρίσις δὲν νομίζουμε ὅτι μπορούμε νὰ στηρίξουμε σ' αὐτὸν πολλὰς ἐλπίδες.

ΤΟΠΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Σχετικὰ μὲ τὰ τοπικὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν εἰδικὰ τὴ Λεμεσό δὲν πρόκειται νὰ ἀπασχολήσω γιὰ πολὺ τὴ Βουλὴ.

Τὰ Ζητήματα πού σχετίζονται μὲ τὴν ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη τῆς Ἐπαρχίας καλύπτονται ἀπὸ τὰ ὄσα ἀνάφερα πῶς πάνω. Ἐπισημαίνω κί ἐγώ τὴν ἀνάγκη γιά κατασκευή σ' ὄλα σχεδόν τὰ χωριά τῆς Ἐπαρχίας κατάλληλων δικτύων ἀγροτικῶν δρόμων καί γιά τὴν βελτίωση τῆς ὀδικῆς σύνδεσης μὲ τὴν πόλη.

Ἰδιαίτερη ἀναφορὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἐπίσης στό θέμα τοῦ ὕδατοφράκτη τῆς Ἰλασσας τοῦ ὁποίου ἡ κατασκευὴ μελετᾶται κί ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσῃ πρὶν πολλὰ χρόνια. Ἡ καθυστέρηση ἐκτός ἀπὸ τὴν ἀρνητικὴ ἐπίδραση στή γεωργικὴ ἀνάπτυξη μιᾶς τεράστιας σ' ἔκταση καί σημασία περιοχῆς, ἔχει πολλαπλασιάσει καί τὸ κόστος τοῦ ἔργου. Παρόλο τοῦτο ἡ κατασκευὴ τοῦ φράκτη πρέπει νὰ προωθηθῇ δραστήρια γιὰ τὸ ἔργο εἶναι ἀπαραίτητο τόσο γιά τὴν περιοχὴ του ὅσο καί γιά ἀνακούφιση ἄλλων περιοχῶν πού κινδυνεύουν νὰ καταστραφῶν ἀπὸ τὴν ἔλλειψη νεροῦ.

Καί στό θέμα τοῦ λιμανιοῦ τῆς Λεμεσοῦ ἡ ἔλλειψη προγραμματισμοῦ καί σωστῆς πρόβλεψης καί προοπτικῆς εἶχε δυσμενέστατα ἀποτελέσματα. Ἡ συμπλήρωση καί επέκταση τοῦ λιμανιοῦ εἶναι θέμα ἀπόλυτης προτεραιότητας γιὰ τὴν ἡμετέραν καί τὴν κατοχὴ τῆς Ἀμμοχώστου αὐξήθηκε σημαντικά.

Σοβαρὸ τοπικὸ θέμα τὸ ὁποῖο θέλω ἰδιαίτερα νὰ τονίσω ἀφορᾶ τὸ Νοσοκομεῖο τῆς Λεμεσοῦ. Δυστυχῶς ἡ τάση τῆς Κυβέρνησης, ὅπως ἀντικατοπτρίζεται καί στοὺς Προϋπολογισμούς, εὐνοεῖ προνομιακὰ τὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο Λευκωσίας σὲ βάρος τῶν ἐπαρχιακῶν Νοσοκομείων. Δὲν παραγνωρίζουμε τὴν ἀναγκαιότητα μερικῶν τομῶν τῆς ἰατρικῆς περίθαλψης νὰ συγκεντρώνωνται ἀναπόφευκτα στό κέντρο. Συμφωνοῦμε πῶς τὰ κέντρα περίθαλψης ὠρισμένων ἀσθενειῶν πρέπει νὰ θρίσκωνται στό κεντρικὸ ἴδρυμα καί νὰ ἐξυπηρετοῦν ἀσθενεῖς ἀπ' ὄλο τὸ νησί. Ἐκεῖνο ὅμως πού συμβαίνει ξεπερνᾶ σκανδαλώδεια κάθε ὄριο μέτρου.

Πῶς μπορούμε νὰ δεχτοῦμε πῶς εἶναι ἀνάγκη γιά παράδειγμα νὰ ὑπάρχῃ ἓνα μόνο νευροχειρουργικὸ κέντρο στή Λευκωσία μὲ ἀποτέλεσμα περιστατικὰ τῆς Λεμεσοῦ ἀκόμα καί τῆς Πάφου πού χρειάζονται ἄμεση νευροχειρουργικὴ ἐπέμβαση νὰ πρέπει νὰ μεταφερτοῦν στή Λευκωσία; Δὲν εἶναι λίγες οἱ περιπτώσεις ἀρρώστων πού δὲν πρόφτασαν νὰ μποῦν ζωντανοὶ στό Γενικὸ Νοσοκομεῖο ἴσως γιὰ τὴν συνήρησή καί ἡ ταλαιπωρία τῆς μεταφορᾶς.

Ἄλλο κέντρο πού θεωροῦμε πῶς ἀπαραίτητα θὰ πρέπει νὰ δημιουργηθῇ καί στή Λεμεσό εἶναι ἐκεῖνο τῆς αἰμοδιάλυσης. Σήμερα ὑπάρχουν στή Λευκωσία 5 συσκευές γιά αἰμοδιάλυση (τεχνητοὶ νεφροὶ) καί καμιά σὲ ἄλλη ἐπαρχία ἐνῶ 14 ἀσθενεῖς ἀπὸ τὴ Λεμεσό καί τὴν Πάφο σὲ σύνολο 36 ἀπ' ὄλη τὴν Κύπρο, εἶναι ὑποχρεωμένοι γιά νὰ κρατηθοῦν στή Ζωὴ νὰ ἔρχονται 3 φερὲς τὴν ἑβδομάδα ὁ καθένας στή Λευκωσία γιά νὰ τοὺς γίνεταί ἡ ἀναγκαία θεραπεία. Τὸ ἐπιχειρήμα πῶς δὲν ὑπάρχει στή Λεμεσό εἰδικευμένο προσωπικὸ δὲ μπορεῖ νὰ σταθῇ γιὰ τὴν οὔτε στή Λευκωσία ὑπῆρχε πρὶν λίγα χρόνια κί ὅμως ἐκπαιδεύτηκε.

Ἄν ἔχη ἓνας ὑπ' ὄψη του πῶς ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, χωρὶς νὰ προσθέτομε τὸν πληθυσμὸ τῆς Πάφου πού θὰ μπορούσε νὰ ἐξυπηρετηταί στή Λεμεσό, πολὺ μικρὴ διαφορὰ ἔχει ἀπὸ τὸν πληθυσμὸ τῆς Λευκωσίας διερωτᾶται γιὰ τὸ Νοσοκομεῖο τῆς Λεμεσοῦ νὰ ἔχη τόσο τρομακτικὲς ἐλλείψεις σὲ ἐξοπλισμὸ, μηχανήματα καί ἐργαλεῖα σὲ σύγκριση μὲ τὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο;

Μιὰ ἀπλὴ σύγκριση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κρεβατιῶν τῶν δυὸ Νοσοκομείων μᾶς ἀφίνει ἐκπληκτικούς. Ἡ Λεμεσὸς γιά ὄλες τὲς εἰδικότητες (χειρουργικὲς, παθολογικὲς, ὀρθοπαιδικὲς, παιδιατρικὲς) διαθέτει 114 κρεβάτια. Ἡ Λευκωσία μὲ πληθυσμὸ ἐλάχιστο μεγαλύτερο ἀπὸ τὴν Λεμεσό, γιά τὲς ἴδιες εἰδικότητες ἔχει 380 περίπου κρεβάτια. Στὴ Λεμεσό ὁ ἐξοπλισμὸς τοῦ

χειρουργείου και τοῦ ἀκτινολογικοῦ τμήματος εἶναι ἐλλιπέστατος και ἀπρη-
χαιωμένος. Ἡ πρόνοια τοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ προμήθεια ἐνός καινούργιου
ἀκτινολογικοῦ μηχανήματος γιὰ τὸ Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ κάθε ἄλλο παρά
ικανοποιητικὴ θεωρεῖται.

Ἐλλιπέστατο ἐπίσης ἀπὸ ἀριθμητικὴ ἀποψη εἶναι και τὸ ἱατρικὸ ὄσο και
τὸ νοσηλευτικὸ προσωπικὸ τῆς Λεμεσοῦ. Τὸ ἀποτέλεσμα, κ. Πρόεδρε,
ὄλων τῶν πιὸ πάνω ἐλλείψεων εἶναι πῶς ἀναγκαστικά οἱ ἀσθενεῖς ἀπο-
στέλλονται, μόλις βελτιωθῆ ἡ κατάσταση τους, στὰ σπῖτια τους με μόνη
ἐπιδίωξη και κριτήριο νὰ κενωθοῦν κρεβάτια γιὰ νέους βαρεῖα ἀσθενεῖς
ποῦ καταφθάνουν. Τοῦτο ἔχει σὲ πολλές περιπτώσεις δυσμενέστατα ἐπα-
κόλουθα στὴν ἀποθεραπεία και τὴν ὑγεία πολλῶν ἀρρώστων. Περιμένουμε
ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους τοῦ Ὑπουργεῖου Ὑγείας θεραπεία τῆς κατάφωρης
ἀδικίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κίμων Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε, Ἀξ. κύριοι Βουλευταί. Διανύομε τὸν τρίτο χρόνο ἀπὸ
τὴν ἀποφράδα ἐκείνη μέρα τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος και τῆς βάρ-
βαρης τουρκικῆς εἰσβολῆς.

Γελάστηκαν ὄσοι πίστευσαν ὅτι ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμὸς θὰ γονάτιζε
μπροστὰ στὸ λαίλαπα τῆς καταστροφῆς και τοῦ κοινωνικοῦ και οἰκονομικοῦ
χάους ποῦ δημιουργήθηκε.

Γελάστηκαν γιὰτί ὑποτίμησαν τὸ ψυχικὸν θένος, τὴν δυναμικότητα και
τὴν δημιουργικότητα τοῦ λαοῦ μας καθὼς και τὴν πανοπλία τῆς πίστεως και
ἀγωνιστικότητας και τὴν ἀκτινοβολία τῆς προσωπικότητας τοῦ Ἡγέτου του,
μαζὶ με τὴν γρανιτένια ἀπόφαση ποῦ πῆραν ὁμόφωνα λαός, Ἡγέτης και
Κυβέρνηση ὅτι ὁ τόπος τοῦτος πρέπει νὰ ζήσει και θὰ ζήσει.

Οἱ πιὸ πάνω ἀρετὲς διωχτεῦθηκαν μέσα ἀπὸ τὸ κανάλι τῆς οἰκονομι-
κῆς και δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης ποῦ ἀντικατοπτρίζεται
εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν καθὼς και στὸ πρῶτο και δεῦτερο ἔκτα-
κτο σχέδιο οἰκονομικῆς δράσης πάνω στὰ ὄποια εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ
ἐνημερωθοῦμε ἀναλυτικά ἀπὸ τὸν ἄξ. Ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν κ. Α. Πα-
τσαλίδη.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τοὺς δύο προϋπολογισμοὺς, τὴν ἐκθεση τῆς Κοινο-
βουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν και τὴν ἐνημέρωση ὑπὸ τοῦ ἄξ. Ὑπουρ-
γοῦ Οἰκονομικῶν γιὰ τοὺς στόχους και ἐπιδιώξεις τῆς οἰκονομικῆς και δη-
μοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης, μέσα στὲς συνθήκες ποῦ περνᾶ
ὁ τόπος μας και τὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων μας, θεωρῶ σκόπιμο νὰ ἐκ-
φράσω τὴν ἱκανοποίηση ποῦ αἰσθάνομαι γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πρῶτου
ἐκτάκτου σχεδίου οἰκονομικῆς δράσης και τὴν ἐλπίδα και πίστη μου γιὰ
τὴν ἐπιτυχία τῶν στόχων τοῦ δευτέρου σχεδίου οἰκονομικῆς δράσης και
τῶν προϋπολογισμῶν ποῦ ἔχομε μπροστὰ μας.

Πρὸς τοῦτο αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ συγχαρῶ ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου
τὸν Πρόεδρο τοῦ Κράτους Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο και τὴν Κυβέρνηση γιὰ
τὸ ἀμέριστο ἐνδιαφέρο ποῦ ἐπιδεικνύουν και τὴν σῶφρονα πολιτικὴ ποῦ
ἀκολουθοῦν γιὰ ἐπίλυση τῶν πολλαπλῶν και πολυμῶρφων προβλημάτων τοῦ
τόπου.

Καλοῦμε τὸν λαὸ νὰ συνεχίση ἀμέριστη τὴν συμπαράσταση και τὴν
συνεργασία με τὸν Ἡγέτη μας και τὴν Κυβέρνηση γιὰ νὰ φτιάξομε μιὰ
ἀδιαπέραστη ἀσπίδα οἰκονομικῆς ἀντοχῆς ποῦ θὰ θωρακίση τὸν ἀγῶνα μας

για φυσική επιβίωση και εθνική δικαίωση έστω κι' αν χρειασθῆ νὰ εἶναι τοῦτος μακροχρόνιος.

Δὲν προτίθεται νὰ προβῶ σὲ λεπτομερῆ ἀνάλυση τῶν διαφορῶν κονδυλίων καὶ τῆς γενικῆς πολιτικῆς ἐπὶ τῶν δύο προϋπολογισμῶν, γιατί τοῦτο τὸ ἔχει ἤδη κάνει ὁ κοινοβουλευτικὸς μας ἐκπρόσωπος πού καθώρισε καὶ τὲς θέσεις τοῦ κόμματός μας πάνω σ' αὐτούς.

Νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ ὁμως νὰ προβῶ σὲ ὠρισμένες εἰσηγήσεις ἢ καὶ νὰ προσδιορίσω τυχόν παραλείψεις πού ἐνδιαφέρουν ἄμεσα τὴν πόλη καὶ ἐπαρχία Λεμεσοῦ, μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πίστη πὼς ἡ Κυβέρνηση θὰ τὰ ἐξετάσῃ μὲ σεβαστικότητα καὶ κατανόηση καὶ θὰ τὰ προωθήσῃ γιὰ ἐπίλυση. Πιστεύω φυσικὰ ὅτι εἶναι πρακτικὰ ἀδύνατο νὰ λυθοῦν ὅλα τὰ προβλήματα μέσα σὲ μιὰ νύκτα, ἀλλὰ ὑπάρχουν προβλήματα πού ἡ ἐπίλυση τους καὶ ἀναγκαῖα εἶναι καὶ οὐσιώδης.

Εἶναι σ' ὅλους γνωστὸ πὼς πῶς πολὺς ἀπὸ τὸ μισὸ πληθυσμὸ τῆς Ἐπαρχίας μας εἶναι ἀγρότες τῶν ὁποίων τὸ εἰσόδημα εἶναι ἄρκετὰ χαμηλὸ γιὰ νὰ ἀνταποκριθῆ στὲς ἀνάγκες ἑνὸς ὑποφερτοῦ βιοτικῆ ἐπιπέδου πού ἀπαιτᾶ ἡ σημερινὴ κοινωνία. Τοῦτο ὀφείλεται ἀπὸ τὴν μιὰ στῆν ὑφῆ τοῦ ἐδάφους καὶ τὴν περιορισμένη δυνατότητα ἐντατικῆς καλλιέργειας καὶ παραγωγικότητος κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη στῆν ὑπαρξὴ προβλημάτων διάθεσης τῶν προϊόντων καὶ στὸ ψηλὸ κόστος παραγωγῆς. Οἱ πῶς πάνω ἀρνητικοὶ παράγοντες συντελοῦν στῆ διεύρυνση τοῦ χάσματος τῶν εἰσοδημάτων καὶ τοῦ βιοτικῆ ἐπιπέδου μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν τάξεων καὶ τοῦ ἀστικῆ πληθυσμοῦ, ὑποβοηθοῦν τὴν ἀστυφιλία καὶ παρεμποδίζουν τὴν ἰσορροπημένη ἀνάπτυξη καὶ πρόοδο ὅλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας μὲ τὰ γνωστὰ δυσμενῆ ἐπακόλουθα. Γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἀρνητικῶν τούτων παραγόντων καὶ γιὰ ἐξύψωση τοῦ βιοτικῆ ἐπιπέδου τοῦ ἀγροτικῆ μας πληθυσμοῦ εἰσηγοῦμαι ὅπως δοθῆ ἡ πρέπουσα προσοχὴ στὸ ρυθμὸ ἐπιτάχυνσης τῶν ἐργασιῶν γιὰ τὴν λύση τῶν πῶς κάτω προβλημάτων :

(α) Ὑδατικὸ Πρόβλημα :

Εἶναι περιττὸ νὰ τανισθῆ ἡ σημασία τοῦ ὑδατικῆ προβλήματος ὄχι μόνον γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ λαοῦ πού εἶναι θέμα γενικώτερο, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἄμεσο σχέση του μὲ τὴν τουριστικὴ ἀνάπτυξη ἢ ὅποια εἶναι βασικὸς παράγοντας τῆς οἰκονομίας τῶν θερινῶν θερέτρων τῆς περιοχῆς Τροόδου. Θεωρῶ ἀπαραδέκτες νὰ παρατηρῆται λειψυδρία σὲ χωριὰ πού εὐρίσκονται στοὺς πρόποδες τῶν βουνῶν μας. Ἡ ἄρδευση ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀποτελεῖ ἄλλο σοβαρὸ πρόβλημα τῶν ἀγροτικῶν μας περιοχῶν. Πιστεύω πὼς τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο κατανοεῖ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς δημιουργίας ὑδατοφρακτῶν, ἀρδευτικῶν συστημάτων καὶ τῆς ἀνόρυξης διατρήσεων γιὰ τὴν ὑποσθήθηση τῆς γεωργικῆς ἀνάπτυξης καὶ πρέπει νὰ ὑλοποιήσῃ σὲ λογικὰ χρονικὰ πλαίσια τὴν ἐφαρμογὴ σχεδίων πού ὑπηρετοῦν τὴν πῶς πάνω ἀναγκαιότητα. Στὸ πρόβλημα π.χ. τῶν διατρήσεων πού προγραμματίστηκαν νὰ γίνουσι καὶ τῶν ἄλλων πού πρέπει νὰ προγραμματιστοῦν ἔχω τὴν γνώμη ὅτι παρουσιάζεται καθυστέρηση πού ὀφείλεται κυρίως στῆν ἔλλειψη συγχρόνων μηχανημάτων τὰ ὅποια πιστεύω ἡ Κυβέρνηση ἔχει ὑποχρέωση νὰ προμηθεύσῃ στὸ ἀρμόδιο τμῆμα τὸ δυνατό συντομώτερο.

Μὲ ἱκανοποίηση μου ἔχω πληροφορηθῆ ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων εἰτοιμάζει σχέδια περιφερειακῆς ἀνάπτυξης τῆς περιοχῆς Πιτσιλιάς καὶ ἔχω τὴν πίστη ὅτι σύντομα θὰ τεθοῦν σὲ ἐφαρμογὴ καὶ θὰ ἀποτελέσουν βασικὰ ἔργα ὑποδομῆς γιὰ τὴν ἀνάπτυξη μιᾶς ἀδικημένης καὶ ἀπὸ τὴν φύση περιοχῆς.

Εἰσηγοῦμαι καὶ ἐλπίζω πὼς παρόμοια ἔργα περιφερειακῆς ἀνάπτυξης θὰ προωθηθοῦν παράλληλα καὶ γιὰ ἄλλες περιοχές, ὅπως π.χ. στὰ κρασοχώρια, στὰ θερινὰ θερέτρα, στὰ χωριὰ ἀνατολικά τῆς Λεμεσοῦ καὶ ἄλλες περιοχές.

(β) Ὅδικα Ἔργα :

Πιστεύω πως ή κατασκευή δρόμων προσπελάσεως και ή ασφαλτόστρωση τους είναι θέμα μεγάλης σημασίας για τές αγροτικές μας κοινότητες.

Η λύση του προβλήματος τούτου θα έξυπηρετοῦσε σέ μεγάλο βαθμό τήν καλλιέργεια, συγκομιδή και διακίνηση τῶν ἐμπορευμάτων, τήν μείωση του κόστους παραγωγής και γενικώτερα τές ανάγκες του ἀγροτικού πληθυσμοῦ τῆς Λεμεσοῦ.

Ἐχω ὑποχρέωση νά τονίσω πως και φέτος τὸ πρόβλημα τοῦτο δέ βρίσκει τή λύση του λόγω του μειωμένου ποσοῦ που παραχωρήθηκε για τὸ σκοπὸ τοῦτο. Είναι νομιζω ἀνάγκη ή Κυβέρνηση νά αὐξήση τὸ παραχωρούμενο ποσὸ και νά ἐπιταχύνη τήν ἐκτέλεση τους. Παράλληλα πρὸς τὰ πιὸ πάνω ή Κυβέρνηση πρέπει νά προγραμματίση τήν ἐκτέλεση και ἄλλων ἔργων και κυρίως στές πτωχότερες κοινότητες, πρὸς ἀνακούφιση τῶν ἀγροτῶν μας.

Ἐνα ἄλλο σοβαρὸ πρόβλημα που ἀπασχολεῖ σοβαρά τήν πόλη και Ἐπαρχία Λεμεσοῦ είναι ή ἀνεπάρκεια τῶν κεντρικῶν ἀρτηριῶν που συνδέουν τήν πόλη και τήν ὑπαιθρο.

Θέλω νά τονίσω ὅτι καθυστερεῖ ἀδικαιολόγητα ή ἀποπεράτωση διαφόρων ἔργων κεντρικῶν ἀρτηριῶν ὑψίστης σημασίας τόσο για τὸν πληθυσμὸ στές πόλεις και τὰ χωριά ὅσο και για τήν οἰκονομία γενικώτερα.

Πιστεύω πως τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο πρέπει νά ἀναπροσαρμόση τήν πολιτική του στο σύστημα τῆς ἐκτέλεσης τέτοιων ἔργων γιατί ὁ κατατεμαχισμὸς τους είναι ἀπὸ τήν μιὰ μέτρον ἀντιοικονομικὸ και ἀπὸ τήν ἄλλη ἀνάβαλλει ή καθυστερεῖ τήν ἀποπεράτωση τους, πρᾶγμα που δημιουργεῖ τεράστια προβλήματα και ταλαιπωρίες στο κοινὸ.

Ἀρτηρίες ζωτικῆς σημασίας σὰν λ.χ. Λεμεσοῦ—Σαϊττᾶ, Ἐρήμης—Μανδριῶν, Πλατρῶν—Τροόδους, Λεμεσοῦ—Ἀγροῦ και Σαϊττᾶ—Ἀμιάντου, μετὰ λύσης μου βλέπω πως ή ἀποπεράτωση τους θα γίνη μετὰ δυὸ ἢ και τρία χρόνια.

(γ) Στρεμματική ἐπιχορήγηση στοὺς κατ' ἐξοχὴν ἀμπελουργοὺς.

Βρίσκομαι στή δυσάρεστο θέση νά ἀνακινήσω και πάλι τὸ θέμα τῆς καταβολῆς τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης στοὺς ἀμπελουργοὺς και νά τονίσω πως μιὰ τέτοια ἐνέργεια ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης είναι θέμα προπαντὸς κοινωνικῆς δικαιοσύνης και ἠθικῆς τάξης ἀπέναντι σέ μιὰ τάξη ἀμπελουργῶν που ὅπως προηγούμενα τονίσαμε χρειάζεται μεγαλύτερη στοργή, φροντίδα και βοήθεια ἀπὸ τὸ κράτος.

(δ) Διάθεση παραγωγῆς γεωργικῶν προϊόντων και φρούτων.

Ὅπως σωστά ἀναφέρει ή ἐκθεση τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς οἰκονομικῶν εἰς τήν σελίδα 21 παράγραφος (η), ὑπάρχει ἔλλειψη συντονισμοῦ μετὰ τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς θέματα καλλιιεργείας γεωργικῶν προϊόντων και ἐμπορίας των, πρᾶγμα που ὀδηγεῖ εἰς τήν ἀλόγιστη παραγωγή γεωργικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα στήν ἀπουσία ἐξασφάλισης τῶν ἀπαιτουμένων ἀγορῶν και δὴ εἰς ἀμειπτικές τιμές, παραμένουν ἀδιάθετα και παθητικὸν για τοὺς γεωργούς.

Με ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση παρακαλοῦμεν τές συντονισμένες προσπάθειες του Συνεργατικοῦ Κινήματος για τή δημιουργία τῶν προϋποθέσεων ἀπάμβλυνσης τῶν σοβαρῶν προβλημάτων που ἀπασχολοῦν σήμερα τοὺς παραγωγοὺς τῶν φρούτων. Πιστεύω πως και ή Κυβέρνηση παράλληλα ἔχει ὑποχρέωση νά ἐξεύρη τρόπους διάθεσης τῶν γεωργικῶν προϊόντων τῶν ἀγροτῶν μας. Πέραν τούτου ἔχει ὑποχρέωση νά βοηθήση τὸ Συνεργ-

γατικόν κίνημα εις τήν επίτευξιν τῶν κοινωνικοοικονομικῶν του στόχων γιά χάρη τόσο τῶν πτωχῶν τάξεων τῶν ἀγροτῶν μας ὅσο καί τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου μας γενικώτερα.

(ε) Ἀγροτικά Ἱατρεῖα.

Εἶμαι βέβαιος πῶς ἡ Κυβέρνηση καί εἰδικώτερα τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο μελετᾷ σοβαρά τήν επέκταση καί καλυτέρευση τοῦ συστήματος τῶν ἀγροτικῶν Ἱατρειῶν. Καλοῦμε τήν Κυβέρνηση ὅπως ἐπισπεύσῃ καί ὑλοποίησῃ τὸ σύστημα τοῦτο γιατί ἡ ἀναγκαιότητα του εἶναι τόσο ἐκδηλῆ πού νομίζω πῶς δέν ὑπάρχει λόγος νά τήν τονίσω ιδιαίτερα.

(στ) Φράγμα Κούρρη.

Σημειῶνω μὲ μεγάλη ικανοποίηση τήν ἀπάντηση τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Γεωργίας καί Φυσικῶν Πόρων εἰς ἐρώτηση τῶν βουλευτῶν τοῦ Κόμματός μας τῆς Λεμεσοῦ σχετικά μὲ τὸ θέμα τοῦ φράγματος Κούρρη. Ἐχῶ τήν πίστη πῶς τὸ μεγαλεπήβολο τοῦτο σχέδιο πού ἡ ἀποπεράτωση του θὰ ἐξυπηρετήσῃ σὲ μέγιστο βαθμὸ ὄχι μόνο τὸν ἀγροτικὸ πληθυσμὸ τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ ἀλλὰ καί ὀλόκληρο τὸν πληθυσμὸ τῆς Κύπρου καί κατ' ἐπέκταση τήν οἰκονομία τοῦ τόπου γενικώτερα, θὰ προωθηθῇ κατάλληλα καί δέν θὰ μείνῃ στὸ στάδιο τῶν σχεδίων καί μελετῶν ἀλλὰ θὰ πραγματοποιηθῇ ἢ ὑλοποίηση του στὰ λογικὰ χρονικὰ πλαίσια πού ἐπιβάλλουν οἱ περιστάσεις.

Ἄναφορικά μὲ τήν πόλη τῆς Λεμεσοῦ τὰ ἀκόλουθα ἔργα θεωροῦνται ὡς ἄκρως ἀναγκαῖα καθότι ἐξυπηρετοῦν διπλὸ σκοπὸ, ἤτοι τήν οἰκονομική καί κοινωνική ἀνάπτυξη τῆς πόλης καθὼς ἐπίσης καί τήν γενικώτερη προώθηση τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας :

1. Δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας.

Τὸ ἔργο τοῦτο ἐπείγει, εἶναι δὲ τεράστιας σημασίας ὄχι μόνο γιά τήν πόλη καί ἐπαρχία Λεμεσοῦ, ἀλλὰ καί μεγίστης οἰκονομικῆς σημασίας γιά τὸν τόπο γενικώτερα. Ἀναγκαιότητα συμπλήρωσης τοῦ ἔργου τούτου εἶναι ἐπιτακτική καί ἐμφανῆς διὰ τοὺς πιὸ κάτω λόγους :

- (α) Ἡ ἀνάπτυξη ἰδίως μεταπολεμικὰ τοῦ λιμένος Λεμεσοῦ μὲ ἀποτέλεσμα τὸ 75%—80% τῶν εἰσαγομένων καί ἐξαγομένων προϊόντων νά διέρχωνται μέσῳ τούτου ἔχει ὀδηγήσει σὲ πρωτοφανῆ αὔξησιν τῆς κυκλοφορίας.
- (β) Ἡ ὑπαρξη τῶν δύο τιμμεντοποιεῖων πλησίον τῆς περιοχῆς Λεμεσοῦ καί οἱ ἐπεκτάσεις τῶν δύο αὐτῶν μονάδων μεταπολεμικὰ συντείνουν στήν περαιτέρω συμφόρηση τοῦ δρόμου τούτου καθ' ὅτι ὀλόκληρη ἡ διακίνησις πρὸς ὅλες σχεδὸν τὲς κατευθύνσεις θὰ πρέπει ἀναγκαστικὰ νά γίνεται μέσῳ αὐτοῦ.
- (γ) Ἡ πρωτοφανῆς δημιουργία καί ἀνάπτυξη πολλῶν βιομηχανικῶν μονάδων στῆ βιομηχανική περιοχὴ Λεμεσοῦ καί ἡ διακίνησις πρώτων ὑλῶν καί τελικῶν προϊόντων ἐπὶ τοῦ δρόμου τούτου δημιουργεῖ ἀκόμα μεγαλύτερη συμφόρηση.

Οἱ πιὸ πάνω τρεῖς λόγοι ὀδηγοῦν στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ἀπώλειες γιά τήν ἐθνική οἰκονομία ὑπὸ μορφὴ χαμένου χρόνου, καυσίμων κλπ. εἶναι τεράστιες καί ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἔργου τούτου σὲ λεωφόρο τετραπλῆς κατεύθυνσης θὰ ὀδηγήσῃ σὲ ἀνυπολόγιστα ὀφέλη.

2. Λιμένας Λεμεσοῦ :

Ἡ σπουδαιότητα τοῦ λιμένα τῆς Λεμεσοῦ καί ἡ ἐν γένει ἀνάπτυξη του ὑπῆρξε εἰδικὰ πρωτοφανῆς στῆ μεταπολεμικὴ περίοδο καθότι ἤτο ὁ μόνος

λιμένες στην Κύπρο με ικανοποιητικό τεχνικό εξοπλισμό για να αντιμετωπίσει το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο που παρουσιάζει σημαντική ετήσια αύξηση από το 1974.

Θά πρέπει να παρατηρήσω ότι παρ' όλων που ο λιμένας τούτος κατώρθωσε να ικανοποιήσει τές συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες, εν τούτοις θά πρέπει να τονίσω ότι παρουσιάζει αισθητές ελλείψεις που θά πρέπει σύντομα να συμπληρωθούν για να μπρέσει να διαδραματίσει τόν ρόλο του στο μέλλον. Σέ συντομία αναφέρω τές σπουδαιότερες ελλείψεις :

- (α) Αποθηκευτικοί χώροι.
- (β) Επέκταση κρηπιδωμάτων.
- (γ) Δημιουργία έλευθέρου ζώνης για τήν έξυπνερέρτηση του διαμετακομιστικού εμπορίου καθότι ή Κύπρος λόγω τής γεωγραφικής τής θέσης έξυπνερτεεί όλες σχεδόν τές χώρες τής ανατολικής λεκάνης τής Μεσογείου.

3. Βιομηχανικές περιοχές :

Η ύπάρχουσα βιομηχανική περιοχή παρ' όλων που αρχικά οι διαστάσεις και διευκολύνσεις έθεωρούντο ικανοποιητικές και για τόν ρυθμό βιομηχανικής ανάπτυξης τής περιοχής Λεμεσοῦ, εν τούτοις μεταπολεμικά ή δημιουργία μεγάλου αριθμού βιομηχανικών μονάδων ώδήγησε στην ανεπάρκεια χώρου και διευκολύνσεων στην περιοχή τούτου. Σχετική επέκταση σε μικρό χρονικό διάστημα απέδειχθη και πάλι ανεπαρκής. Η δημιουργία τής δεύτερης βιομηχανικής ζώνης κοντά στο χωριό "Αγ. Αθανάσιος" κατέστη απαραίτητη, εν τούτοις και ή δεύτερη τούτη ζώνη απέδειχθη και πάλι ανεπαρκής για τές ηύξημένες ανάγκες και ή επέκταση τής τó συντομώτερο δυνατό θεωρείται ύψιστης σημασίας.

4. Τουριστική Ανάπτυξη :

Αναφορικά με τήν τουριστική ανάπτυξη τής πόλης και έπαρχίας Λεμεσοῦ θά ήθελα να τονίσω ότι στον τομέα τούτο παρουσιάζεται ζωηρό ενδιαφέρον από τόν ιδιωτικό τομέα. Προγραμματίζονται στο σύντομο μέλλον αρκετές νέες τουριστικές μονάδες που θά συμβάλουν αποφασιστικά στην τουριστική ανάπτυξη τής πόλης μας. Σέ συσχετισμό με τήν δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα θά ήθελα να αναφέρω πως ή πρόώθηση και ή ύλοποίηση του τουριστικού σχεδίου εις τó Δασούδι Λεμεσοῦ επιβάλλεται τώρα περισσότερο έπιτακτικά όσον ποτέ άλλοτε γιατί τó έργο τούτο θά δώση τουριστική σημασία και πνοή σε μιá ώραιότατη περιοχή που θά παραμένη έντελώς αναξιοποίητη αν τó έργον τούτο δέν ύλοποιηθί. Σέ συνέχεια θά πρέπει να τονίσω ότι ή δημιουργία του έργου τούτου θά δώση εις τó εύρύ κοινό τής πόλης μας τά μεγάλα όφέλη μιās δημόσιας «Πλάζ», κάτι που τó κοινό μας στερείται μέχρι σήμερα. Επίσης καλοῦμεν τήν Κυβέρνηση να μεριμνήση διά τήν παραχώρηση κινήτρων για αξιοποίηση των όρεινων θερέτρων μας που κατά γενικήν όμολογίαν συνεχώς φθίνουν.

Πέρα από τά πιό πάνω θέματα θά ήθελα να αναφερθώ σε ώρισμένα ειδικά θέματα που ή σημασία τους είναι πολύ μεγάλη :

(α) Νοσοκομείο Λεμεσοῦ.

Πιστεύω πως τó Υπουργείο Υγείας θά έχη ύπ' όψιν του ότι τó Νοσοκομείον Λεμεσοῦ, όπως είναι σήμερα, δέν μπορεί να έξυπνερτεήσει τó κοινό και να ικανοποιήσει τές τόσες ανάγκες των πολιτών. Τούτο στερείται του αναγκαίου εξοπλισμού και προσωπικού με αποτέλεσμα να ταλαιπωρηται άφάνταστα τó κοινό. Έχω τήν πίστη πως τó αρμόδιο Υπουργείο θά μεριμνήση πάραυτα για τήν άρση μιās άδικίας εις βάρος των πολιτών τής

Λεμεσοῦ καὶ θὰ ἐφοδιάσῃ τὸ Νοσοκομεῖο μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἀναγκαῖα μέσα καὶ προσωπικό. Ἡ ὑποχρέωση τοῦ Κράτους στὸν τομέα τοῦτο εἶναι καὶ ἐπιβεβλημένη καὶ ἀπαραίτητη.

(β) Ταχυδρομεῖο Λεμεσοῦ.

Εἶναι γνωστὸς οἱ συνθήκες στὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο κάτω ἀπὸ τὲς ὁποῖες λειτουργεῖ τὸ Κεντρικὸ Ταχυδρομεῖο Λεμεσοῦ. Παρ' ὅλον ὅτι τὰ σχέδια γιὰ τὴν ἀνεγερσὴ νέου κτιριακοῦ συγκροτήματος ἔχουν ἐκπονηθῆ ἀπὸ τριετίας, ἐν τούτοις παρατηρῶ ὅτι κανένα ποσὸν δὲν περιλαμβάνεται στὸν Προϋπολογισμό. Θὰ πρέπει νὰ κατανοήσουμε πῶς ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία εἶναι ζωτικῆς σημασίας γιὰ ἕνα κράτος. Ἐλπίζω πῶς τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο πού ὡς γνωρίζω κατανοεῖ τὴν ἀναγκαιότητα ἀνεγέρσεως νέου συγκροτήματος Κεντρικοῦ Ταχυδρομεῖου θὰ τὸ προωθήσῃ μέσα σὲ τοῦτο τὸ χρόνο.

Σὰν τελευταῖο θέμα πού ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ἰδιαίτερα εἶναι ἐκεῖνο τῶν καταθέσεων £22 ἑκατομμυρίων λιρῶν πού ἀφορᾷ 60.000 καταθέτες τῶν ἐκτοπισμένων Συνεργατικῶν Ἰδρυμάτων. Εἶναι πιστεύω ὑποχρέωση τοῦ Κράτους νὰ φροντίσῃ τὸ ταχύτερον δυνατὸ νὰ τακτοποιήσῃ τὸ ὅλον θέμα μὲ τὸν πλέον δίκαιο τρόπο ὅπως ἐξετέθη ἤδη ἀπὸ τὸν Διοικητὴ Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως καὶ τὴν ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ πρὸς τὸν Πρόεδρο τοῦ Κράτους Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο.

Προτοῦ κατέβω ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦτο θάθελα νὰ συγχαρῶ καὶ πάλι τὸν Πρόεδρο τοῦ Κράτους Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο καὶ τὴν Κυβέρνηση μὲ τὸ θαυμαστὸ τρόπο πού χειρίζονται τὰ προβλήματα τοῦ τόπου καθὼς ἐπίσης τὸ Συνδικαλιστικὸ κίνημα, τὲς Ἀγροτικὲς Ὄργανώσεις, τὲς Ἐργοδοτικὲς Ὄργανώσεις καὶ κάθε Ἑλληνα Κύπριο πού μὲ τὴν ἀφάνταστη σύμπνοια καὶ συνεργασία τους συνέτειναν στὴν ἐπιτυχία τῶν οικονομικῶν στόχων τοῦ Κράτους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς κ. Τάκης Πελεκάνος.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰ ὅσα συνέβησαν μετὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1974, τὴν κατοχὴ, τὶς τεράστιες ὑλικὲς ζημιές, τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἕνα τρίτο τοῦ πληθυσμοῦ μας εἶναι πρόσφυγες καὶ ὅλες τὶς ἄλλες ἐπιπτώσεις τῶν τραγικῶν γεγονότων, μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν μεγάλη ἱκανοποίησιν του γιὰ τὸν ἐπιτελεσθέντα ἄθλον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν οικονομικὸν τομέα.

Μέσα ἀπὸ τὴ σάχη καὶ τὰ ἐρείπια πού ἄφησαν τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολή, τὸ Κράτος μὲ τὴν σῶφρανα οικονομικὴν πολιτικὴν του ἀξιοποίησε τὶς δυνατότητες του, ἐπετέλεσε ἔργον ἀξιόλογον καὶ ἔθεσε γερὰ θεμέλια γιὰ ἐπιτυχή διεξαγωγὴ τοῦ ἀγῶνος μας γιὰ δικαίωση καὶ ἐπιβίωση.

Παρὰ τὴν γενικὰ παραδεκτὴν σημειωθεῖσαν πρόοδον, τὰ κοινωνικοοικονομικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ἀκόμη ὁ τόπος εἶναι μεγάλα καὶ ποικίλα, καὶ πολλὰ πρέπει νὰ γίνευν γιὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν στόχων μας, γιὰ νὰ πετύχουμε τὴν δικαίαν κατανομήν τῶν προκυψάντων οικονομικῶν βαρῶν, γιὰ τὴν ἰσομερῆ συμμετοχὴν τοῦ λαοῦ στὸν ἀγῶνα καὶ γιὰ νὰ ἐκλείψῃ τὸ συναίσθημα περὶ ὑπάρξεως τυχερῶν καὶ ἀτυχῶν. Καὶ σημειώσαμε μὲ ἱκανοποίησιν πῶς σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ δευτέρου ἐκτάκτου σχεδίου οικονομικῆς δράσεως εἶναι ἡ συνέχισις τῆς πολιτικῆς ἐξασφαλίσεως ἑνὸς κατωτάτου ἐπιπέδου διαβιώσεως, δι' ὅλους τοὺς πολίτας, ἡ ἐπαναδραστηριοποιήσις τῶν προσφύγων καὶ ἡ ἔνταξις των εἰς παραγωγικὰς ἀσχολίας, ἡ περαιτέρω προώθησις τῆς πολιτικῆς ἰσομεροῦς κατανομῆς τῶν

προκυψάντων οικονομικῶν βαρῶν καὶ δικαιότερας κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἡ ἐπίλυσις τοῦ προβλήματος στεγάσεως τῶν προσφύγων ποῦ μένουσιν σὲ προσωγικούς καταυλισμούς ὡς καὶ ἡ εἰσαγωγή νέων διευθετήσεων, διὰ τὴν προώθησιν σχεδίων ἀνεγέρσεως κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους. Καὶ πολὺ σωστά. Διότι ἡ ἐπίλυσις τῶν προβλημάτων ποῦ ἀντιμετωπίζουν οἱ πρόσφυγες, ἡ ἡρωϊκώτερη μερὶς τοῦ λαοῦ ποῦ σήκωσε καὶ σηκώνει τὰ κύρια βάρη, ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον καὶ βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιτυχῆ συνέχισιν τοῦ ἀγῶνα μας. Καὶ πρέπει νὰ δεχθοῦμε πῶς παρὰ τὶς πολλὰς προσπάθειες τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Προέδρου Μακαρίου, παρὰ τὰ μέτρα ποῦ ἔχουν ληφθῆ, τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα τῶν προσφύγων παραμένει ὀξύτατον.

Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐπιταχυνθῆ ἡ ἀποπεράτωσις τῶν κρατικῶν συνοικισμῶν, καὶ νὰ ἀνεγερθοῦν νέοι, ἰδίως στὴν περιοχὴ Λάρνακος καὶ τῆς Ἐλευθέρας Ἀμμοχώστου ὅπου βρίσκονται οἱ περισσότεροι πρόσφυγες, καὶ νὰ παραχωρηθῆ τὸ ταχύτερον τὸ ἠϋξημένον ποσὸν βοήθειας δι' αὐτοστέγασιν.

Εἶναι καιρὸς, πιστεύω, τώρα ποῦ ἐπετεύχθη ἡ ἀναζωογόνησις τῆς οικονομίας μας, τὸ κράτος νὰ δῆ μὲ συμπάθειαν καὶ κατανόησιν τὸν μέσον πρόσφυγα, τὸν Δημόσιον Ὑπάλληλον καὶ τὸν χαμηλὰ ἀμειβόμενον καὶ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν μελέτην ἀνεγέρσεως κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους τὶς ὁποῖες νὰ διαθέσῃ ἐπὶ ἐνοικιαγορᾷ εἰς τούτους.

Ἐπιβάλλεται ἐπίσης ἡ παραχώρησις ἐπιδόματος ἐνοικίου στοὺς χαμηλὰ ἀμειβομένους ὡς καὶ ἡ ἐπιβολὴ ἐλέγχου εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐνοικίων, καὶ νὰ ἀπαγορευθοῦν διὰ χρονικὸν διάστημα τούλάχιστον δύο ἐτῶν οἱ ἐξώσεις τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν.

Γιὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίησιν πρέπει νὰ αὔξηθῆ τὸ ποσὸν βοήθειας πρὸς τοὺς καταστηματαρχες, βιοτέχνες καὶ μικροεπιχειρηματίες, καὶ νὰ δίδεται ἐπίδομα στοὺς πρόσφυγες ποῦ μισοαπασχολοῦνται καὶ ἔχουν χαμηλὰ εἰσοδήματα ἢ πολυμελεῖς οἰκογένειες.

Τὸ θέμα τῶν συναφθέντων πρὸ τῆς εἰσβολῆς χρεῶν παρατηροῦμεν μὲ ἱκανοποίησιν ὅτι ἀπασχολεῖ σοβαρὰ τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία καὶ ἤρχισε τὴν σχετικὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπεξεργασίαν καὶ πιστεύομεν ὅτι θὰ ἐπιλυθῆ τὸ ταχύτερον. Γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐπιβάλλεται ἡ ἀνέγερσις σχολικῶν κτιρίων στοὺς κρατικούς προσωγικούς συνοικισμούς, ἡ ἐπέκτασις τοῦ Γυμνασίου Παραλιμνίου, ἡ παροχὴ δωρεάν παιδείας στοὺς μαθητὲς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ συνέχισις παροχῆς ἐπιδομάτων στοὺς πρόσφυγες φοιτητὲς.

Γιὰ τὸ θέμα τοῦ Ἀθλητισμοῦ, πρέπει νὰ ἐπιδειχθῆ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἐνισχυθοῦν οικονομικὰ οἱ σύλλογοι καὶ τὰ Σωματεῖα, πολὺ δὲ περισσότερον οἱ Σύλλογοι καὶ τὰ Σωματεῖα τὰ ὁποῖα ἀπώλεσαν ὅλους τοὺς πόρους τους καὶ κινδυνεύουσιν νὰ διαλυθοῦν, μὲ εὐρύτερες ἐπιπτώσεις στὶς ἀθλητικὰς δραστηριότητες τοῦ τόπου μας καὶ στὶς διεθνεῖς ἀθλητικὰς σχέσεις μας γενικώτερον.

Ἡ παρουσιαζομένη κατάστασις εἰς τὴν ἐλευθέραν περιοχὴν τῆς Ἀμμοχώστου εἶναι πολὺ ἀνησυχητικὴ, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ ἰδίως τὴν στάθμην τοῦ ὕδατος τῆς περιοχῆς. Βεβαίως πολλὰ ἀναμένομεν ἀπὸ τὰ προγραμματισθέντα μείζονα ὕδατικά ἔργα Πάφου, ἀλλὰ ὁποιαδήποτε καθυστέρησις θὰ δυσχεράνη τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος καὶ θὰ δημιουργήσῃ συνθήκες ποῦ δὲν θὰ μπορεῖ νὰ ἐλεγχθοῦν. Ἐν τῷ μεταξὺ καὶ μέχρις ὅτου ἐπιτευχθῆ ἡ μεταφορὰ νεροῦ εἰς τὴν περιοχὴν ἐνδείκνυται ἡ ἐκτέλεσις τοπικῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων εἰς τὴν περιοχὴν, ὡς εἶναι ἡ ἀξιοποίησις τῆς λίμνης Παραλιμνίου καὶ ἡ ἴδρυσις ἀρδευτικοῦ συνδέσμου διὰ τὴν ὀρθολογιστικὴν χρησιμοποίησιν τῶν ὑφισταμένων διατρήσεων, οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρχῃ καὶ κρατικὸς ἐλεγχος.

Διὰ τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς θαυμασίας παραλίας τῆς περιοχῆς πρέπει νὰ κατασκευασθῶν δρόμοι, καὶ νὰ ἐφοδιασθῶν μὲ νερὸ καὶ ρεῦμα οἱ περιοχῆς ποῦ εἶναι κατάλληλοι διὰ τουριστικὴν ἀξιοποίησιν.

Διὰ τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς πρέπει νὰ δημιουργηθῆ βιομηχανικὴ περιοχὴ, καὶ βιώσιμοι βιομηχανικὲς μονάδες, πρὸς ὄφελος τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν εὐκαιριῶν ἐργασίας διὰ τοὺς πρόσφυγες καὶ τοὺς πολλοὺς παθόντες τῆς περιοχῆς.

Ἡ χαλίτικη καὶ ἡ κατ' ὄνομα δασικὴ γῆ, ἀφοῦ δὲν ἔχει δάση, νὰ παραχωρηθῆ εἰς τοὺς παθόντες καὶ τοὺς πρόσφυγες γεωργοὺς πρὸς ἀξιοποίησιν.

Γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθῶν πιὸ ἀποτελεσματικὰ τὰ προβλήματα ὑγείας τῶν προσφύγων καὶ τῶν κατοίκων τῆς ἐλεύθερης Ἀμμοχώστου πρέπει νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ ἀνέγερσις νοσοκομείου εἰς τὴν περιοχὴν καὶ νὰ αὐξηθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰατρικῶν μονάδων στὰ χωριὰ καὶ τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς καὶ νὰ παρέχεται δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψις στοὺς πρόσφυγες.

Βεβαίως, ἀντικειμενικὸς σκοπὸς καὶ στόχος μας πρέπει νὰ εἶναι ἡ δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψις ὅλων τῶν πολιτῶν. Τοῦτο ὅμως λόγῳ τῶν σημερινῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ κράτους, μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῆ μόνον σταδιακὰ, ἐν ὧσιν τῆς μεγάλης δαπάνης ποῦ ἀπαιτεῖται γιὰ ἓνα σχέδιον πλήρους δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως καὶ ποῦ προϋποθέτει παράλληλα καὶ τὴν ἀπόκτησιν ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν μέσων, ἐκτὸς ἀπὸ τίς ἀπαραίτητες κτιριακὰς ἐγκαταστάσεις. Βεβαίως αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχουν περιθώρια βελτιώσεως καὶ πρόοδου ἢ ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ παρέχεται δωρεὰν περίθαλψις στὶς πιὸ δυσπραγοῦσες ὁμάδες τοῦ συνόλου.

Τὸ κράτος μέσα στὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων του, μὲ μιὰν καλύτερη διοικητικὴ ὀργάνωσις καὶ προγραμματισμὸ γιὰ πιὸ εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς ὑπηρεσίας, μὲ τίς ἀναγκαίαις κτιριακὰς ἐγκαταστάσεις καὶ τεχνικὰ μέσα ὡς καὶ μὲ τοὺς ἰατροὺς ποῦ ἤδη βρίσκονται στὴν ὑπηρεσία ὅσο καὶ τοὺς ἰδιῶτες, τῶν ὁποίων τὰ ἰδιάζοντα προβλήματα πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῶν, καὶ μὲ χρηματοδοτικὰς πηγὰς τὸ Κρατικὸν Ταμεῖον, τοὺς ἀσφαλισμένους, ἐργαζομένους καὶ τοὺς ἐργοδότες μπορεῖ νὰ πετύχῃ σημαντικὴ πρόοδος εἰς τὴν δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν καὶ καλύπτῃ περισσότερες ὁμάδες ἢ κατηγορίας. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀπόρους μὲ βάση τὰ κυβερνητικὰ κριτήρια, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς πρόσφυγες καὶ τοὺς λόγῳ τῆς εἰσβολῆς ἄμεσα ἐπηρεασθέντες καὶ τίς ἄλλες κατηγορίας ποῦ ἀνάφερα, θὰ ἦταν δυνατὴ ἡ ἐπέκτασις τῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως στὸν μαθητικὸ κόσμον καὶ μὲ μιὰ μεγαλύτερη διεύρυνσις τοῦ σχεδίου νὰ καλύψῃ τὸ ἀγροτικὸ καὶ ἐργατικὸ τμήμα τοῦ λαοῦ, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ προγράμματα κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Γιὰ νὰ ἐξασφαλισθῆ ὁμοιόμορφη γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες περίθαλψις, οἱ ἐργαζόμενοι καὶ οἱ ἐργοδότες, παράλληλα μὲ τὸ κράτος θὰ πρέπει νὰ συμβάλουν οικονομικὰ στοὺς τομεῖς ὑγείας καὶ προνοίας ἀνάλογα μὲ τὰ εἰσοδήματά των.

Μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα — χωρὶς νὰ ὑποστηρίζουμε τὴν ἄμεση ἐφαρμογὴ τῶν προπολεμικῶν σχεδίων γιὰ νέα νοσοκομειακὰ συγκροτήματα, πρᾶγμα ποῦ θὰ ἦταν πολὺ ὠφέλιμον ἂν μπορούσε νὰ πραγματοποιηθῆ — πιστεύουμε στὴν ἄμεση ἀνάγκη βελτιώσεως τῆς καταστάσεως πρὸς ἀπόκτησιν περισσότερων κέντρων περιθάλψεως, κλινῶν, παραϊατρικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ συγχρόνου ἐξοπλισμοῦ.

Ἐπὶ τῶν περιθωρίων γιὰ ἐπέκτασιν ἢ ἀνέγερσιν, ὅπου εἶναι ἀναγκαῖον, νοσοκομειακῶν μονάδων, ποῦ μαζί μὲ τὴν βελτίωσιν τῶν παραϊατρικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τὸν ἐκουγχρονισμό τοῦ ἐξοπλισμοῦ, θὰ συντελέσουν στὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ φλέγοντος αὐτοῦ προβλήματος τόσο μεταξὺ τοῦ προσφυγικοῦ

κόσμου όσο και στην ύπαιθρο. Έκτός από τους άπορους με βάση τα Κυβερνητικά κριτήρια, θα ήταν δυνατή ή επέκτασις, όπως ανέφερα, στον μαθητικό κόσμο και με μία μεγαλύτερη διεύρυνση του σχεδίου στον αγροτικό και εργατικό κόσμο.

Χρειάζεται επίσης να ληφθούν μέτρα με σκοπόν την αποκέντρωσιν και την αποφυγήν του παρατηρουμένου συνωστισμού στα έξωτερα ιατρεία των ύφισταμένων νοσοκομειακών μονάδων. Σε μίαν τέτοιαν περίπτωσιν, θα ήταν δυνατόν να απασχολούνται και ιδιώτες ιατροί, άκόμα δε αν είναι έφικτό και άποδεκτό από μέρους του κράτους και των ιδιωτών ιατρών, να χρησιμοποιηθούν και ιδιωτικές κλινικές, με βάση ειδικές διευθετήσεις, πράγμα που κάτω από τες σημερινές συνθήκες, θα έλυε σε κάποιο βαθμό τόσο το πρόβλημα της άποκεντρώσεως όσο και τα προβλήματα που αντιμετώπιζουσι οι έκτός Κυβερνητικής ύπηρεσίας ιατροί.

Τελειώνοντας θα ήθελα να εκφράσω την πλήρη όμοφώνίαν μου προς την Έπιτροπήν Οικονομικών σχετικά με την παρατήρησιν της περί ιδιωτικής απασχολήσεως Κυβερνητικών ιατρών, και να συμφωνήσω άπόλυτα ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα από την Κυβέρνησιν και εν ανάγκη να επιβληθούν άυστηρές κυρώσεις εις τους παραβαίνοντας τες όδηγίες του άρμοδιου Υπουργείου διότι τοϋτο άποτελεί άπαράδεκτον ενέργειαν εις βάρος του υπολοίπου ιατρικού κόσμου και του λαού γενικώτερον.

Έλέχθη από άλλον συνάδελφον, και πολύ σωστά, ότι παρατηρείται το άπαράδεκτον φαινόμενον να έξετάζονται σε έπιστημονικά θέματα οι ιατροί από την Δημοσίαν Ύπηρεσίαν.

Τί πρέπει να ειπω διά το γεγονός ότι οι πρόσφυγες όδοντίατροι και φαρμακοποιοί που δεν είχαν τις οικονομικές δυνατότητες ή τες εύκαιρίες να επαναδραστηριοποιηθούν, εργάζονται με μερικήν απασχόλησιν εις την Κυβερνητικήν Ύπηρεσίαν με έξευτελιστικόν μισθόν, με μισθόν πείνης δύομισυ όλόκληρα χρόνια μετά την προσφυγοποίησιν των;

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τα προβλήματα που αντιμετώπιζει σήμερα ό τόπος μας πιστεύω πως με σκληράν εργασία και συνεχή προσπάθειαν και με την συνεργασία όλων μας — Κυβερνήσεως, Βουλής και Λαού — μπορούσι να άπαμβλυνθούν και να επιλυθούν και ό λαός μας άπερίσπαστος και ήνωμένος περί την εθνικήν του ήγείαν, να συνεχίση, αν χρειασθή, τον άγώνα διά δικαίαν και ειρηνικήν λύσιν του Κυπριακού προβλήματος. Εύχαριστώ.

(Ό Πρόεδρος κατέρχεται εις το βήμα αντικαθιστάμενος υπό του κ. Ε. Παπαϊωάννου).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συμπληρώνεται ή συζήτησις, αγαπητοί συνάδελφοι, των δύο Προϋπολογισμών για το 1977.

Θα ήθελα πρώτα άπ' όλα να ύπογραμμίσω το γεγονός ότι ή έκθεσις της άρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής άποδίδει σε πολύ μεγάλο βαθμό την πραγματικότητα, τα δε συμπεράσματα της έκθέσεως, τα γενικά και τα ειδικά, με εύρίσκουσι άπόλυτα σύμφωνον.

Με την εύκαιρίαν αυτήν και παρά το γεγονός ότι είναι ή πρώτη φορά που μου δίδεται ή εύκαιρία να όμιλήσω στην Βουλήν επί του θέματος του Προϋπολογισμού, θα ήθελα να ύποστηρίξω την άποψιν ή όποία έλέχθη από πολλούς όμιλητάς προηγουμένως, πράγμα το όποιον αναφέρεται και εις την έκθεσιν της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής, ότι θα πρέπει οι Προϋπολογισμοί να κατατίθενται έγκαιρώς για να καθίσταται εύκολώτερον και το έργον της άρμοδίας κοινοβουλευτικής Έπιτροπής αλλά και της Βουλής

ώς Σώματος γενικά, ούτως ώστε ή Βουλή να μπορεί με μεγαλύτερη άνεση να αναπτύξει τις απόψεις της, να συζητήσει σε μεγαλύτερες λεπτομέρειες και περισσότερο εις βάθος τους Προϋπολογισμούς έντασσομένους πάντα μέσα εις τὸ πλαίσιον τῆς εὐρύτερας δημοσιονομικῆς, οικονομικῆς καὶ γενικώτερης πολιτικῆς τοῦ κράτους.

Ὅπως ἐλέχθη καὶ προηγουμένως, ή Κύπρος ή ὁποία προχωροῦσε σταθερά πρὸς τὴν πρόσδεσιν καὶ πρὸς τὴν ἐπίτευξιν ὑψηλῶν ἀντικειμενικῶν στόχων ἀπότομα βρέθηκε μέσα στήν ἄβυσσον τῆς καταστροφῆς σάν ἀποτέλεσμα τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς βάρβαρης εἰσβολῆς. Δέν ἔχασε ή Κύπρος μόνον, πού ἀσφαλέστατα εἶναι τὸ πολυτιμότερον ἀπ' ὅλα, χιλιάδες παιδιὰ της, δέν ἔμειναν μόνον χιλιάδες ὄρφανά, χιλιάδες μαυροφορεμένες μανάδες, δέν εἶχε μόνον σάν ἀποτέλεσμα χιλιάδες ἀκόμα νά ἀναζητοῦν τοὺς συγγενεῖς τους πού εἶναι ἀγνοοῦμενοι, δέν εἶχε μόνον σάν ἀποτέλεσμα ἐγκλωβισμένους, ταλαιπωρίες, βάσανα καὶ τὴν καταπάτηση κάθε ἀνθρωπίνου δικαιώματος, δέν εἶχε μόνον τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ξερριζωμοῦ τοῦ ἐνὸς τρίτου τοῦ πληθυσμοῦ της, εἶχε καὶ σάν ἀποτέλεσμα τὴν ὑλικὴν καταστροφὴν ή ὁποία ἐπληξε τὸν τόπον, καὶ θά μπορούσε νά πῆ κανεὶς ὅλες τὰ τέξεις τοῦ λαοῦ, ἄλλες περισσότερον καὶ ἄλλες ὀλιγώτερον. Μπροστά σ' αὐτὴν τὴν κατάστασιν τὸν Ἰούλιον καὶ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1974 θά ἦσαν ἐλάχιστοι οἱ ἄνθρωποι στήν γῆν οἱ ὁποῖοι θά πίστευαν ὅτι ἦταν δυνατό μὲ τὰ πλήγματα τὰ ὁποῖα ὑπέστη ή Κύπρος νά ξανασηκώσῃ τὸ κεφάλι παρά τὸ γεγονός καὶ τῆς ξένης ἀκόμα κατοχῆς τοῦ 40% τοῦ ἐδάφους μὲ τοὺς τόσον πολλοὺς πλουτοπαραγωγικοὺς τόπους καὶ πηγές. Κι' ὅμως ή Κύπρος σήκωσε τὸ κεφάλι, σήκωσε τὸ κεφάλι βασικά γιατί ὁ λαὸς της ἦταν ἀποφασισμένος νά ἀγωνισθῇ γιὰ τὴν ἐλευθερίαν του καὶ γιατί εἶχε συνειδητοποιήσει τὸ γεγονός ὁ λαὸς αὐτὸς ὅτι γιὰ νά ἀγωνισθῇ γιὰ τὴν ἐλευθερίαν του χρειάζονταν πολλὰς προϋποθέσεις, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦταν ή πίστις εἰς τὸ μέλλον, ή πίστις εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ή πίστις εἰς τὴν δικαιοσύνην, ή πίστις εἰς τὴν δικὴν του τὴν δύναμιν καὶ, ἐπομένως, τὶς δικές του τὶς δυνατότητες νά ξανασηκώσῃ τὸ κεφάλι, ή πίστις ὅτι μπορούσε νά ξαναδημιουργήσῃ ἐκεῖ ὅπου ὅλοι νόμιζαν ὅτι δέν μπορούσε νά δημιουργήσῃ. Καὶ δημιούργησε καὶ ἄρχισε ή ἀνάκαμψις τῆς οικονομίας σὲ ὅλους τοὺς τομείς παρά τὰ τεράστια προβλήματα. Δέν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία — καὶ αὐτὸ νομίζω ἐτονίσθη ἀπὸ ἄλλους περισσότερος καὶ ἀπὸ ἄλλους λιγώτερο — ὅτι εἰς αὐτὸ συνέβαλε σὲ πολὺ μεγάλο βαθμὸ ή συνετὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως. Δέν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία ὅτι ή Κυβέρνησις, ὁ Πρόεδρος τοῦ κράτους Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, εἶδαν παλὺ σωστά ὄχι μόνον τὴν ἀνάγκη τῆς οικονομικῆς ἀνακάμψεως μὲ τὸν ταχύτερον δυνατόν ρυθμόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς στόχους πρὸς τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νά στραφῇ ή προσπάθεια αὐτὴ γιὰ νά ἐπιτευχθῇ ὁ τελικὸς σκοπός. Καὶ ἀκολούθησε μιὰ πολὺ σωστὴ πολιτικὴ σ' ὅλους τοὺς τομείς. Βέβαια μπορεί σὲ πολλὰς περιπτώσεις σπῆν ἐφαρμογὴ τῆς ή πολιτικῆς αὐτῆς νά ὑστέρησε, λόγω τοῦ ἀργοῦ ρυθμοῦ, ἐνῶ θά ἔπρεπε ὁ ρυθμὸς νά ἦταν πολὺ πιὸ γρήγορος.

Βρισκόμεθα στὸ 1977 μὲ μιὰ οικονομία παρά τὸ γεγονός ὅτι ἐξακολουθεῖ ή ἴδια κατάστασις, τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα τῆς εἰσβολῆς, ἀπαράδεκτο βέβαια, παρά ταῦτα βρισκόμεθα ἀκόμα στήν ἴδιαν κατάστασιν παρά τὸ γεγονός ὅτι ἀκόμη, παρά τὶς προσπάθειες, δέν μπορεί κανεὶς νά ὀμιλήσῃ μὲ βεβαιότητα γιὰ τὸ μέλλον ή τουλάχιστον γιὰ τὸ ἄμεσον μέλλον, βρισκόμεθα σὲ μιὰ πολὺ προκεχωρημένην κατάστασιν ἀπὸ ἀπόψεως ἀνακάμψεως τῆς οικονομίας.

Στὴν ἀρχή ή Κυβέρνησις κατώρθωσε νά συγκρατήσῃ καὶ νά σταθεροποιήσῃ αὐτὸ πού συνεκράτησε καὶ στήν συνέχεια νά τὸ κινητοποιήσῃ καὶ νά τὸ ὀδηγήσῃ πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν. Θά ἦταν βέβαια ἀστείος ὁ ἰσχυρισμός, ἐάν ὑπῆρχεν, ὅτι αὐτὸ ἐπετεύχθη μόνον λόγω τῆς ὀρθῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐπετεύχθη, ἐπετεύχθη μεταξύ ἄλλων καὶ γιατί ὁ Κυπριακὸς λαὸς στάθηκε στὸ πλευρὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπεστήριξε ὅλες τὶς προσπάθειες τῆς Κυβερνήσεως γιὰ νά ἐπιτύχῃ

αυτό που έπετεύχθη. Παρά τὰ δεινά του, παρά τὴν δικαιολογημένην πικρίαν του πού σέ ἄλλες περιπτώσεις μπορούσε νὰ ὀδηγήσῃ σέ ἄλλου εἶδους ἀντιδράσεις, στὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὅλες οἱ τάξεις τοῦ λαοῦ καὶ ἰδιαίτερα, θὰ ἔλεγα, οἱ πιὸ χαμηλότερα ἀμειβόμενες τάξεις τοῦ λαοῦ, οἱ ἐργάται, οἱ ἀγρόται, οἱ ξερριζωμένοι, ὅσοι ὑπέφεραν περισσότερο, ἔδειξαν μίαν θαυμαστὴν κατανόησιν μέσα στὶς τραγικὲς συνθήκες πού περνᾷ ὁ τόπος μας καὶ στάθηκαν πραγματικὰ στὸ πλευρὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ ἰδιωτικὸς τομέας διεδραμάτισε καὶ αὐτὸς τὸν ρόλον του ὅσο μπορούσε — ἀναφέρομαι στὴν μεσαίαν καὶ τὴν μικρὴν ἐπιχείρησιν. Τώρα μπαίνομε στὸ δεῦτερο σκεῆδιο ἐκτάκτου δράσεως τῆς Κυβερνήσεως πού εἶναι συνέχεια τοῦ προηγουμένου μὲ στόχους τοὺς ἴδιους, κατευθύνσεις τὶς ἴδιες. Ἐκεῖνο πού θέλομε νὰ βοηθήσωμε καὶ στὸ ὁποῖο θέλομε νὰ συμβάλωμε εἶναι νὰ δοῦμε ἓνα ταχύτερο ρυθμὸ ἐφαρμογῆς τῶν σχεδίων αὐτῶν τὰ ὁποῖα ἤδη ἀποφασίστηκαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ γιὰ τὰ ὁποῖα ὅλοι ἔχομεν ὀμιλήσει καὶ ὑποστηρίξει. Πρὶν ὅμως ἀναφερθῶ σέ πολὺ γενικὲς γραμμὲς σ' αὐτά, θὰ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω ἓνα σημεῖο τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται καὶ αὐτὸ στὴν ἔκθεσιν τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὴν πολιτικὴν πλευρὰν τῆς καταστάσεως, καὶ εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι γιὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν τελικὰ ὅλοι οἱ στόχοι μας — Κυβερνήσεως, Βουλῆς καὶ λαοῦ — γιὰ νὰ ἐπιτευχθῇ πραγματικὴ εἰρήνη καὶ γαλήνη εἰς τὸν τόπον, καὶ δὲν χρειάζεται νὰ ὑπογραμμίσω ἰδιαίτερα τὴν σημασίαν τοῦ τομέα τῆς οἰκονομίας πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, πρέπει νὰ ὀραματιζώμεθα, πρέπει νὰ βλέπωμεν μίαν Κύπρον σὰν μίαν οἰκονομικὴν ὄντοτητα καὶ ἐνότητα καὶ ὄχι δυὸ χωριστὰς οἰκονομικὲς ὄντοτητες καὶ ἐνότητες.

Ἐπομένως προγραμματίζοντες τώρα προγραμματίζομεν καὶ γιὰ τὰς δυὸ περιπτώσεις στὴν πραγματικότητα, καὶ γιὰ τὴν περίπτωσιν πού δὲν θὰ ἐξευρεθῇ σύντομα μιά λύσις τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος ἀποδεκτὴ ἀπὸ μᾶς, ὁπότε ὅσον πιὸ ἰσχυρὴ εἶναι ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου τόσο ὅσον πιὸ στερεὸ εἶναι τὸ ὑπόβαθρον γιὰ τὸν ἀγῶνα πού θὰ ἔχωμεν νὰ διανύσωμεν καὶ νὰ διεξάγωμεν, προγραμματίζομε ὅμως ταυτόχρονα ὥστε καὶ στὴν περίπτωσιν παραδεκτῆς λύσεως νὰ εὐρεθῇ ἡ Κύπρος εἰς τὸ σημεῖον ἐκείνον ἀπὸ τὸ ὁποῖον νὰ μπορέσῃ νὰ πραχωρήσῃ μὲ ταχύτερο ρυθμὸ γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὴν τὴν μόνην ὄντοτητα, τὴν ἐνιαίαν οἰκονομικὴν ὄντοτητα, γιὰτὶ χωρὶς αὐτὴν ἀσφαλῆστα δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκομεν. Καὶ στὸ σημεῖον αὐτό, χωρὶς νὰ θέλω νὰ ἀναφερθῶ σέ λεπτομέρειες γιὰ τὸ ἐθνικὸ θέμα, οἱ ἀπόψεις μας εἶναι πάρα πολὺ γνωστὰς. Πιστεύομεν ἀκράδαντα ὅτι γιὰ νὰ ὑπάρῃ λύσις τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος πού νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ τόπου πρέπει νὰ εἶναι δίκαια, νὰ εἶναι βιώσιμη, νὰ εἶναι γιὰ τὸ καλὸν ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου, πρέπει ἡ λύσις αὐτὴ νὰ εἶναι βασισμένη στὶς ἀρχές καὶ στὰ ἀπαράγραπτα δίκαια τοῦ λαοῦ καὶ τῶν πολιτῶν, νὰ εἶναι βασισμένη στὶς ἀποφάσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, νὰ εἶναι βασισμένη εἰς τὰ ἀπαράγραπτα δίκαια καὶ ἀνθρώπινα δικαιώματα ὅλων τῶν πολιτῶν. Καὶ εἴμεθα ἀπόλυτα βέβαιοι ὅτι μὲ μιά λύσιν βασισμένην σ' αὐτὰς τὶς ἀρχές θὰ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου, καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων καὶ τῶν Ἀρμενίων καὶ τῶν Μαρωνιτῶν καὶ τῶν Λατίνων.

Δὲν γνωρίζομεν ποιὰ θὰ εἶναι ἡ ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων καὶ θὰ εἶναι πιστεύω εἰλικρινὰ πρόωρον νὰ προβῇ κανεὶς σέ προβλέψεις πῶς καὶ πότε θὰ ἐξελιχθοῦν τὰ πράγματα. Ἀλλὰ εἴμεθα πρέπει νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ γιὰ τὸ καλύτερο καὶ γιὰ τὸ χειρότερο. Νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ διαπραγματευθοῦμε μὲ καλὴν θέλησιν, ὅπως καὶ εἴμεθα, μίαν ἐντιμὴν λύσιν βασισμένην στὶς ἀρχές πού ἀνέφερα. Ἐὰν τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν, νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὶς συνέπειες τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς ἐκβάσεως τῶν διαπραγματεύσεων. Ἐπαναλαμβάνω, νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι καὶ γιὰ τὸ καλύτερο καὶ γιὰ τὸ χειρότερο. Καὶ ἓνας σοβαρώτατος τομέας στὸν ὁποῖον πρέπει ἡ προσοχὴ μας νὰ εἶναι πάντα ἰδιαίτερα ἐστραμ-

μένη είναι ή οικονομία του τόπου. Η οικονομία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την κοινωνικήν δικαιοσύνην.

Όταν όμιλοῦμεν γιά οικονομικήν πολιτικήν, όμιλοῦμεν ταυτόχρονα όχι μόνον γιά την βιομηχανίαν, γιά τó εμπόριο, όχι μόνον γιά τις εργατικές σχέσεις, όχι μόνον γιά την αγροτικήν πολιτικήν και τó τι χρειάζεται εις τόν τομέα αυτόν, όμιλοῦμεν επίσης ταυτόχρονα και γιά τά ιδιάζοντα προβλήματα τά όποια αντιμετώπιζει σήμερα ó τόπος ως άποτέλεσμα τών όσων έχουν συμβή. Και μέσα στό μέτρο τών δυνατοτήτων μας, τών δυνατοτήτων μας ως κράτους, προσπαθοῦμεν και πρέπει νά προσπαθοῦμεν νά αντιμετώπιζωμεν τά προβλήματα αυτά κατά τρόπον ισορροπημένον, κατά τρόπον υπεύθυνον, οὔτως ώστε νά υπάρξη έστω σταδιακά πρόσδος πρós την κατεύθυνσιν τής εξασφαλίσεως τών αντικειμενικῶν στόχων, πού εάν μπορεί κανείς νά τó περιγράψη με δυò λέξεις, αυτό είναι κοινωνική δικαιοσύνη.

Αύστηρά όμιλοῦντες περί οικονομικής πολιτικῆς, βλέπομεν έμεις σοβαρώτατον τόν ρόλον του ιδιωτικού τομέα. Πιστεύομεν ότι ó ιδιωτικός τομέας διεδραμάτισε έπίσης σοβαρόν ρόλον εις την ανάκαμψιν τής οικονομίας. Ὑπάρχουν βέβαια οί έξαιρέσεις, υπήρξαν οί έξαιρέσεις, έξαιρέσεις πού δέν συνταυτίστηκαν με τó καλῶς νοούμενον συμφέρον του τόπου την στιγμήν πού έπρεπε νά ταυτιστοῦν, αλλά ή πλειοψηφία πιστεύω ότι διεδραμάτισε τόν ρόλον πού έπρεπε, και αναφέρομαι εις τόν εργοδοτικόν κόσμον. Ὁ ιδιωτικός τομέας πρέπει νά τύχη ένθαρρύνσεως από πλευρᾶς τής Κυβερνήσεως και έτυχε' νά τύχη περισσοτέρας ένθαρρύνσεως, και όταν όμιλώ γιά ιδιωτικόν τομέα δίδω ιδιαίτερην έμφασιν στήν μεσαιάν και μικρήν επιχείρησιν. Αυτό βέβαια δέν σημαίνει ότι τó κράτος ως κράτος δέν έχει κανένα ρόλο νά διαδραματίση. Πάντα τó Κράτος έχει ρόλο νά διαδραματίση και ιδιαίτερα μέσα στες σημερινές συνθήκες' έχει σοβαρότατο ρόλο νά διαδραματίση τó κράτος πάντα, και θετικό και άρνητικό, έννοῶ από θετικήν μορφήν και υπό άρνητικήν μορφήν. Ὑπό άρνητικήν μορφήν τó κράτος έχει πάντα τó χρέος νά παρεμβαίνη όπου υπάρχει έκμετάλλευσις εις βάρος του συνόλου ή κατά θετικόν τρόπον νά παρεμβαίνη πρós ένίσχυσιν τής ιδιωτικῆς πρωτοβουλίας όταν είναι πρós όφελος του συνόλου. Ὑπό τās σημερινᾶς ιδίως συνθήκας τó κράτος έχει πρόσθετην ευθύνην, υποχρέωσιν, και είναι γενικά επιθυμητόν νά παρεμβαίνη, και νομίζω ότι και αυτό άντανακλάται μέσα από την έκθεσιν τής άρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς. Θετικώτερος ρόλος του κράτους είναι ή πρωτοβουλία του εκεί πού ó ιδιωτικός τομέας δέν μπορεί ή δέν θέλει νά αναλάβη πρωτοβουλίαν, ιδιαίτερα εις ό,τι άφορᾶ μεγάλες βιομηχανικές μονάδες γιατί είναι παραδεκτόν ότι ή βιομηχανία μας πρέπει νά αναπτυχθῆ στόν μεγαλύτερον δυνατόν βαθμόν.

Έλέχθη κατά την πρώτην ήμέραν τής συζητήσεως του Προϋπολογισμοῦ ως παράδειγμα ή περίπτωση τού Διύλιστηρίου. Μπορεί νά υπάρξουν κι' άλλες τέτοιες περιπτώσεις και τó κράτος μπορεί νά είναι κάπως πιό τολμηρόν στις περιπτώσεις όπου ó ιδιωτικός τομέας δέν μπορεί νά διαδραματίση τόν ρόλον ó όποιος αναμένεται από αυτόν, είτε λόγω άδυναμίας είτε λόγω άλλων σκοπιμοτήτων, έστω και εάν τó κράτος προσφερθῆ νά βοηθήσῃ τόν ιδιωτικό τομέα.

Πιστεύω ότι δέν είναι παραβάσις οποιασδήποτε άρχῆς, δέν είναι κάτι τó όποιον στήν σημερινήν εποχήν πού ζοῦμε θεωρεῖται ως απαράδεκτον, ή συμμετοχή δηλαδή του κράτους εις τέτοιου είδους μεγάλες επενδύσεις ή βιομηχανικές μονάδες. Χρειάζεται, αν θέλετε, και εκεί πού υπάρχει ή έξ αντικειμένου δειλία ή ευαισθησία του κεφαλαίου, του ιδιωτικού κεφαλαίου, τó κράτος μπορεί νά αναλάβη την πρωτοβουλίαν του και τά άποτελέσματα θά είναι ευεργετικά χωρίς καμμιᾶ άμφιβολία.

Ὑπῆρξεν ή δυνατότης τής ανακάμψεως τής οικονομίας του τόπου και γιατί ó εργατικός κόσμος, οί συνδικαλιστικές όργανώσεις έδειξαν όχι μόνον

αυτοσυγκράτησιν ἀλλὰ πολὺ μεγάλην κατανόησιν στίς ὥρες τῆς κρίσεως. Ὅλες οἱ ἄλλες ἐπαγγελματικὲς ὀργανώσεις, ἀγροτικὲς καὶ ἄλλες, ἔδειξαν κατανόησιν. Καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχη αὐτὴ ἡ κατανόησις, ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχη αὐτὴ ἡ ἀτμόσφαιρα καὶ ἡ συναντίληψις ὅλων τῶν παραγόντων ποὺ μποροῦν νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου, ἡ συναντίληψις ποὺ εἶναι μιὰ προϋπόθεσις καὶ ἓνα δεδομένο σοβαρώτατο γιὰ τὴν περαιτέρω πρόοδο καὶ γιὰ τὴν ἐπίτευξιν ὑψηλοτέρων στόχων ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἔχουν μέχρι σήμερα ἐπιτευχθῆ.

Στὸ τομέα τοῦ ἐμπορίου μποροῦν κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ ἐπιτευχθοῦν περισσότερα. Δὲν ὑπάρχουν κατὰ τὴν γνώμην μου σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν θέματα ἀφορισμῶν ἢ θέματα ποὺ πρέπει νὰ παρεμποδίζουσι τὴν προσπάθειαν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ἐξαγωγῶν μας καὶ τοῦ ἐμπορίου μας γενικώτερα πρὸς ὁποιαδήποτε κατεύθυνσιν. Καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος νὰ ἀναπτυχθῆ κάθε προσπάθεια νὰ αὐξηθοῦν οἱ δυνατότητες καὶ οἱ προϋποθέσεις μας καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν νέων ἀγορῶν. Καὶ ὁ τομέας τῶν ἐξαγωγῶν εἶναι σοβαρώτατος καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν πρέπει νὰ καταβληθῆ μεγαλύτερη προσπάθεια.

Ὅμιλοῦμεν γιὰ κοινωνικὴν δικαιοσύνην ἀλλὰ πρὶν ἀναφερθῶ στὸ εἰδικὸ αὐτὸ θέμα, θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ ὑπογραμμίσω τὸν σοβαρὸ ρόλο ποὺ πάντα διεδραμάτιζε στὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία. Πάντα ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία ἦταν ἓνας σοβαρώτατος παράγων τῆς ὅλης οἰκονομίας τοῦ τόπου. Χρειάζεται καὶ σ' αὐτὸν τὸν τομέα μιὰ συνεχῆ προσπάθεια, συνεχῆ προσπάθεια ἐξασφαλίσεως ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων ἀμειπτικῶν τιμῶν καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, μιὰ συνεχῆ προσπάθεια ἐξασφαλίσεως περισσοτέρων ἀγορῶν πέραν τῆς ἀνάγκης ὅτι πρέπει τὸ ταχύτερον δυνατόν νὰ γίνῃ πραγματικότης τὸ σχέδιον ἀσφαλίσεως γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων. Χρειάζεται ἀκόμη περισσότερο νὰ γίνῃ διανομὴ νέου κλήρου εἰς τοὺς γεωργοὺς καὶ ἰδιαίτερα — ἐν παρενθέσει τὸ ἀναφέρω, γιὰτὶ θὰ ἀναφερθῶ εἰδικὰ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν — εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντες γεωργοὺς.

Στὸν γεωργικὸν τομέα πιστεύω ὅτι ὁ ρόλος τοῦ Συνεργατισμοῦ εἶναι σημαντικὸς. Εἶναι βασικὰ ὁ φορεὺς καὶ ὁ ἐφαρμοστὴς τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς. Χρειάζεται ἐνίσχυσιν καὶ πρέπει νὰ τύχη κάθε ὑποστηρίξεως ὁ Συνεργατισμὸς. Βέβαια ὁ Συνεργατισμὸς μπορεῖ νὰ διαδραματίσῃ καὶ μεγαλύτερον ρόλο καὶ εἰς τὴν γενικώτερην προσπάθειαν ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου, ὅπως καὶ διαδραματίζει, ἀλλὰ ἀκόμη περισσότερο. Καὶ πιστεύω ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις μπορεῖ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν προσπάθειαν αὐτὴν ἀκόμη περισσότερο.

Ὅμιλοῦμεν γιὰ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον. Ὅτι χρειάζεται γιὰ τὸν ἐργατικὸν κόσμον, ὅτι χρειάζεται γιὰ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον καὶ ὅτι χρειάζεται γενικὰ γιὰ τὰς ὀλιγώτερον ἀμειβόμενες τάξεις τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ συνεχῆ προσπάθεια ἐξασφαλίσεως ὅσον τὸ δυνατόν καλυτέρων ὄρων διαβίσεως, ὄρων ἀποδοτικῆς ἀπασχολήσεως, ὄρων καλυτέρας διαβίσεως — καὶ εἰς αὐτὸ τὸ θέμα ὑπάρχει μιὰ παράγραφος εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία πιστεύω ὅτι καλύπτει πολὺ ὀρθὰ τὸ θέμα στὴν γενικὴν του μορφήν, ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς δικαιότερης κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Γιὰτὶ ὅταν γίνεται προσπάθεια καὶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ κατανέμονται τὰ βάρη τοῦ ἀγῶνος καὶ τὰ βάρη τῆς συμφορᾶς πάνω σὲ δικαιότερην βάση, ποὺ εἶναι ὀρθὸ καὶ αὐτὸς πρέπει νὰ εἶναι ὁ μόνιμος καὶ σταθερὸς στόχος, ταυτόχρονα σταθερὸς στόχος πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ δικαιότερη κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἀνεγνώσθη προηγουμένως ἡ παράγραφος αὐτή, ὅς μου ἐπιτραπῆ νὰ τὴν ἐπαναλάβω, γιὰτὶ πιστεύω ὅτι ἡ παράγραφος αὐτή

είναι από τις πιο σημαντικές που περιέχονται στην έφετεινήν έκθεση της Έπιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Η παράγραφος έχει ως εξής :

«Υιοθετήσις μιᾶς ὀρθῆς πολιτικῆς ἐπὶ τῆς δικαιότερας κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἐπιβάλλεται ὅσον ποτὲ ἄλλοτε. Θέσις τῆς Έπιτροπῆς εἶναι ὅπως ἡ Κυβέρνησις υἱοθετήσῃ τοιαῦτα μέτρα διὰ τὴν πλήρη καὶ παραγωγικὴν ἀπασχόλησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τὴν ἐπέκτασιν καὶ αὔξησιν τῶν κοινωνικῶν παροχῶν, τὴν ἐνίσχυσιν τῶν διαφόρων προγραμμάτων κοινωνικῆς καὶ ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως. Ἐλπίζεται ὅτι ἡ προσπάθεια βελτιώσεως τῶν κοινωνικῶν παροχῶν θὰ παρακολουθῆ τὴν ἀνοδικὴν πορείαν τῆς οἰκονομίας καὶ ὅτι ἡ βελτίωσις τῶν κοινωνικῶν παροχῶν θὰ ἐντάσσεται ἐντὸς τῶν τοιούτων πλαισίων καὶ θὰ συνάδῃ πρὸς τὴν τοιαύτην ἀνοδικὴν πορείαν. Βεβαίως πρωταρχικὸν μέλημα τῶν ὅλων προσπαθειῶν θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ περαιτέρω βελτίωσις τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν ἐκτοπισθέντων καὶ δυσπραγούντων».

Μὲ τὴν παράγραφον αὐτὴν, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, δὲν ὑπογραμμίζεται μόνον τὸ γεγονός ὅτι εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖα ἡ σταθερὴ προσήλωσις πρὸς τὸν στόχον τῆς δικαιότερης κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἀλλὰ μέσα στὲς γραμμὲς αὐτὲς τῆς παραγράφου στὴν πραγματικότητα ὑποδεικνύονται καὶ οἱ τρόποι τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ στόχου αὐτοῦ ὁ ὁποῖος βέβαια εἶναι ἕνας μόνιμος στόχος.

Στὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν προσπάθειαν γιὰ τὴν ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομίας, ὅπως καὶ προηγουμένα γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας πρὸ τῶν γεγονότων τοῦ 1974, μὲγάλον ρόλον διεδραμάτισαν οἱ ἐργατικὲς σχέσεις, οἱ ὀμαλὲς ἐργατικὲς σχέσεις, ἡ ἐργατικὴ εἰρήνη, ἡ βιομηχανικὴ εἰρήνη, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ πρέπει νὰ περιφρουρήσουμε μὲ κάθε τρόπο καὶ γιὰ τὸ μέλλον. Οἱ σχέσεις Κυβερνήσεως—ἐργοδότη—ἐργάτου εἶναι ἕνα σημαντικώτατον στοιχεῖον πού πρέπει νὰ περιφρουρηθῆ. Ἐπίσης ἡ συνεργασία θὰ πρέπει νὰ περιφρουρηθῆ ὡς ἕνας σημαντικώτατος παράγων καὶ προϋπόθεσις γιὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ στὰ διάφορα ἐπὶ μέρους θέματα γιὰ τὰ ἀνεφέρθησαν ἤδη κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Θὰ ἤθελα ἀπλῶς νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι τὰ θέματα δὲν ἐξαντλοῦνται οὔτε ὑπὸ τὴν γενικὴν τους μορφήν οὔτε κατ' ἐπαρχίαν. Μπορεῖ νὰ εἶναι ἀνεξάντλητα. Σημασίαν ἔχει ἡ ἔστω σταδιακὴ πρόοδος πρὸς ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων μὲ τὲς ὀρθὲς προτεραιότητες καὶ μὲ τὸν ὀρθὸν ρυθμὸν. Βέβαια ὅταν κάμνωμεν τὶς εἰσηγήσεις μας καὶ ὅταν ἐξετάζωμεν τοὺς Προϋπολογισμοὺς καὶ ὅταν κάμνωμεν τὴν κριτικὴν μας καὶ ὅταν μελετῶμεν τὰ Κυβερνητικὰ προγράμματα, ἀσφαλῆστα δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς διαφεύγῃ τὸ γεγονός ὅτι γιὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ χρειάζονται καὶ χρήματα. Δὲν μᾶς διαφεύγει τὸ γεγονός ὅτι αὐτὰ δὲν γίνονται μόνον τους. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ γίνουν ὅλα ὅσα εἶναι ἐπιθυμητὰ νὰ γίνουν μέσα σ' ἕνα χρόνον ἢ ἔστω δύο ἢ ἔστω τρία ἢ ἔστω τέσσαρα, τοῦτο δὲν θὰ ἦταν δυνατόν ἀσφαλῶς λόγῳ τῶν περιορισμένων δυνατοτήτων.

Ἐπομένως σημασίαν ἔχουν οἱ προτεραιότητες, ἐπαναλαμβάνω, ὁ προγραμματισμὸς ὁ σωστός ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ ἡ προσπάθεια ἐξευρέσεως τῶν ἀναγκαίων πόρων.

Ἄναφέρομαι τώρα στὸ θέμα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Τὸ θέμα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου ἀπασχολεῖ ὀλόκληρον τὸν λαόν καὶ ὀφείλει νὰ ἀπασχολῆ ὀλόκληρον τὸν λαόν. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἐπιτύχει πολλὰ στὸν τομέα

αὐτὸν καὶ πιστεύω ὅτι θὰ ἦταν ἀδικον νὰ μὴν ἀναγνωρισθῆ. Μπορεῖ νὰ μὴν ἐπιτεύχθησαν ὅλα ὅσα ἐπρεπε νὰ ἐπιτευχθοῦν ἢ μπορεῖ μερικὰ νὰ καθυστεροῦν· μπορεῖ νὰ καθυστερῆ ὁ ρυθμὸς τῆς στεγάσεως· αὐτὸ μπορεῖ νὰ καθυστερῆ ἐν μέρει λόγω κακῶν χειρισμῶν ἀλλὰ καὶ ἐν μέρει λόγω ἐξ ἀντικειμένου δυσχερειῶν.

Δὲν ὑπάρχει ὁμως ἀμφιβολία ὅτι θὰ πρέπει νὰ καταβληθῆ κάθε προσπάθεια νὰ ὀλοκληρωθῆ αὐτὸ τὸ σχέδιον στεγάσεως, γιατί δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξη καὶ ἄλλος χειμῶνας χωρὶς τὴν ἀπόλυτον ἐπίτευξιν τοῦ στόχου αὐτοῦ. Καὶ ὅταν ὀμιλοῦμεν γιὰ στέγασιν δὲν θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὸ θέμα τῆς στεγάσεως ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν κτιρίων ἢ τῶν συνοικισμῶν ποὺ ἀνεγείρει ἡ Κυβέρνησις. Ἀναφέρομαι καὶ γενικώτερα στὸ πρόβλημα τῆς στεγάσεως καὶ θέλω καὶ ἐγὼ μὲ τὴν σειρὰν μου νὰ ὑπογραμμίσω τὴν σημασίαν ποὺ ἄλλοι ἀπέδωσαν προηγουμένως εἰς τὸ θέμα τῆς στεγάσεως ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἐλέγχου εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα ἐξώσεως ἢ τὸ θέμα ἐνοικίων, πράγμα ποὺ ἐπηρεάζει ὀλόκληρον τὸν λαὸν ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν τὸν προσφυγικὸν κόσμον καὶ εἶναι ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον τὸ ταχύτερον θὰ πρέπει νὰ ἐπιλυθῆ. Μαζὶ μὲ αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ὀλοκληρωθῆ ἓνα σχέδιον πλήρους ἀπασχολήσεως τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, μπορεῖ νὰ ὑπάρξη μία λύσις, γιατί ἔχομεν τὸ φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη ἐνωρίτερα, ὅτι ἀπὸ τὴν μίαν ὑπάρχει εἰς ἓνα βαθμὸν ἀνεργία καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην εἰς ἓνα βαθμὸν ὑπάρχει ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τοὺς λόγους ποὺ ἐδημιούργησαν τοῦτο μπορεῖ νὰ ὑπάρξουν διάφορες ἀπαντήσεις στὸ πρόβλημα αὐτό. Μπορεῖ, ὅπως ἀνεφέρθη ἐνωρίτερα, ἡ δημιουργία βιομηχανιῶν σὲ ἄλλες περιοχὰς ποὺ εἶναι μέχρι τώρα συνηθισμένος ὁ τόπος νὰ ἔχη, ὅπως π.χ. στὴν περιοχὴν τῶν Κοκκινόχωριῶν, νὰ ἀποτελῆ μίαν ἀπάντησιν. Μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλες ἀπαντήσεις, ἀλλὰ τὸ θέμα τῆς ἀπασχολήσεως, τὸ θέμα τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ δυναμικοῦ εἰς τὸν ἀπόλυτον βαθμὸν ἔχει τεραστίαν σημασίαν ὄχι μόνον γιὰ νὰ παύσῃ νὰ φεύγῃ κόσμος ἀπὸ τὴν Κύπρον, ἀλλὰ ἀντίθετα γιὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ κόσμος ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ἀλλὰ πέραν τούτου τὸ θέμα ἔχει καὶ τὴν κοινωνικὴν ἔννοιαν, τὴν κοινωνικὴν σημασίαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πλέον αἰσθάνεται τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ὁ ὁποῖος ἐργάζεται καὶ ζῆ καὶ δὲν περιορίζεται εἰς χορηγήματα τὰ ὁποῖα ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἰσηγοῦμαι νὰ καταργηθοῦν ἀλλὰ, ἀντιθέτως, εἰσηγοῦμαι νὰ εἶναι πιὸ ἀξιοπρεπῆ. Καὶ ὅταν ὀμιλῶ γιὰ χορηγήματα, ἐπιδόματα, συντάξεις, ποὺ ἐντάσσονται μέσα στὸ πλαίσιον μιᾶς βελτιωμένης κοινωνικῆς πολιτικῆς, αὐτὸ βέβαια ἀναφέρεται καὶ εἰς τὸν προσφυγικὸν κόσμον καὶ γενικώτερα εἰς ὀλόκληρον τὸν λαὸν καὶ ἰδιαίτερα βεβαίως στοὺς δυσπραγοῦντας.

Ἐλέχθη ὅτι ἡ Δημοσοία Ὑπηρεσία πρέπει νὰ ἀναδιοργανωθῆ καὶ ὑπάρχη πρόθεσις ἀναδιοργανώσεως· γίνεται μνεία στὴν ἐκθεσὴ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναδιοργανωθῆ γιὰ νὰ ἀποδίδῃ καλύτερα. Στὸ πλαίσιον τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Δημοσοίας Ὑπηρεσίας θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν οἱ πραγματικὲς ἀνάγκες, κατὰ τρόπον ἀντικειμενικόν, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προώθησιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν σχεδιῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ γενικώτερα τῆς πολιτικῆς τῆς σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς. Περί αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία. Ἀλλὰ χωρὶς νὰ εἰσηγοῦμαι ὅτι θὰ πρέπει νὰ γίνωνται ἐξαιρέσεις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τίς προσλήψεις στὴν Δημοσοίαν Ὑπηρεσίαν, πιστεύω ὅτι τὸ κράτος ὀφείλει ἰδιαίτεραν προσοχὴν γιὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγματικῶν θυμάτων τοῦ ἀγῶνα, τῶν θυμάτων τῆς ἀντιστάσεως, τῶν θυμάτων τῆς εἰσβολῆς. Πρέπει νὰ ὑπάρξη μία προτεραιότης· αὐτὸ δὲν εἶναι θέμα ποὺ πρέπει νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς χατήρι, εἶναι ἓνα θέμα ἀπλῶς ἀπονομῆς δικαιοσύνης. Ὑπὸ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ὑπάρχουν σὲ κάθε κοινωνίαν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἔχουν προτεραιότητα, καὶ εἰς τὴν δικὴν μας κοινωνίαν μετὰ ἀπὸ τὰ ὅσα συνέβησαν, ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν τίς προτεραιότητες, εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ὑπέστησαν τὰ περισσότερα, ἐκεῖνοι ποὺ ἀντέστησαν στὸ πραξικόπημα, ἐκεῖνοι ποὺ ἔπασαν θῦμα τοῦ ἐγκλήματος. Καὶ αὐτὸ ὀδηγεῖ καὶ σ' ἓνα ἄλλο παρεμφερέστερο,

ἀπὸ μιᾶς πλευρᾶς σχετικό, ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς ἄσχετο. Πρέπει νὰ προχωρήσῃ ἡ διαδικασία τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας. Πρέπει νὰ προχωρήσῃ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου. Γιατί μιὰ Δημόσια Ὑπηρεσία ἀφοῦ ἔχει ἐξυγιανθῆ καὶ ἀφοῦ ἔχει σωστὰ ἀναδιοργανωθῆ μὲ ἀντικειμενικὰ κριτήρια, ὅπως θὰ πρέπει νὰ εἶναι γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθοῦν οἱ στόχοι τῆς Κυβερνήσεως, θὰ μπορέσῃ καὶ τὸ κράτος νὰ εἶναι ἥσυχος ἀλλὰ καὶ ὁ λαὸς νὰ εἶναι ἥσυχος ὅτι ὑπάρχει Δημοσία Ὑπηρεσία ἢ ὁποῖα θὰ ἐξυπηρετῆ καὶ ὑπηρετῆ τὸν λαόν. Λέγοντας αὐτὰ καὶ πάλιν θέλω νὰ ἐπαναλάβω κάτι τὸ ὁποῖον εἶπα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως εἰς τὴν Βουλὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς καθάρσεως. Δὲν σημαίνει ὅτι δὲν κάμνομεν τὸν διαχωρισμὸν μεταξὺ ἐκεῖνων πού στάθηκαν, ὅπως ἔπρεπε νὰ σταθοῦν, ὅπου καὶ ἐὰν ἀνήκουν, εἴτε εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν γενικὰ εἴτε στὴν Ἀστυνομίαν εἴτε ὁπουδῆποτε ἄλλοῦ, καὶ τῶν ἄλλων. Ἀσφαλῆστατα ἢ πλειοψηφία ἦσαν ἄνθρωποι πού ἐμφοροῦνται ἀπὸ τὲς ὀρθῆς ἀντιλήψεις καὶ ἀπὸ Δημοκρατικὰ ἰδανικά, ἀσφαλῆστατα ἢ πλειοψηφία εἶναι ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι ἐμφοροῦνται ἀπὸ πατριωτικὰ ἰδανικά. Ἀλλὰ ὅ,τι εἶναι σάπιο θὰ πρέπει νὰ παραμερισθῆ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ φουντώσῃ περισσότερο ἐκεῖνο πού δὲν εἶναι σάπιο καὶ νὰ μπορέσῃ πιὸ σωστὰ νὰ διαδραματίσῃ τὸν ρόλο του ἐκεῖνο πού δὲν εἶναι σάπιο, τὸ ὁποῖον καὶ νὰ πλαισιωθῆ ἀκόμη περισσότερο μὲ ἄλλα πού δὲν εἶναι σάπια. Μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ στερεωθῆ ὁ Κυβερνητικὸς μηχανισμὸς σωστὰ καὶ θὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον του ἀποτελεσματικὰ, μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ μπορέσῃ ἢ Κυβερνήσῃ καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Κράτους νὰ αἰσθάνωνται ὅτι ἔχουν ἓνα μηχανισμὸν ὁ ὁποῖος ὑπηρετεῖ τὸ κράτος καὶ ὄχι ὁποιοσδήποτε ἄλλες καταστάσεις.

Θὰ μπορούσαν νὰ λεχθοῦν πολλὰ γιὰ τοὺς διάφορους τομεῖς, γιὰ τὴν ὑγείαν, γιὰ τὴν παιδείαν, γιὰ τοὺς ἡμικρατικούς ὀργανισμούς. Ἐλέχθησαν ἤδη ἄρκετὰ γιὰ τοὺς Ἠμικρατικούς Ὄργανισμούς καὶ ὑπὸ μορφήν κριτικῆς, πέραν δὲ τούτου ἐλέχθη καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ὤφειλε νὰ εἶχε περισσότερο ρόλον εἰς τὰ τῶν Ἠμικρατικῶν Ὄργανισμῶν κατὰ τὸν αὐτὸν τούλάχιστον τρόπον πού ἔχει εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ Τμήματα τῆς Κυβερνήσεως. Ἀσφαλῆστατα θὰ πρέπει νὰ εὑρεθῆ τρόπος, νὰ εὑρεθῆ μέθοδος, ἢ Βουλὴ νὰ μπορῆ νὰ ἐλέγχῃ. Γιατί καὶ οἱ Ἠμικρατικοὶ Ὄργανισμοὶ εἶναι ἡμικρατικοὶ ἀλλὰ στὴν οὐσίαν ὑπηρετοῦν τὸ κράτος.

Ἐγιναν ὠρισμένες παρατηρήσεις ἐπὶ μέρος ὅτι σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις Ἠμικρατικῶν Ὄργανισμῶν, εἰς τὸ P.I.K. ἢ ἄλλοῦ, καταστάσεις παλαιᾶς δὲν ἐπιτρέπουν τὴν βελτίωση τῶν καταστάσεων, δὲν ἐπιτρέπουν, ὅπως εἶπα ἐνωρίτερα, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σωστοῦ, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὑγιοῦς. Ἐχει λόγον ἢ Βουλὴ ἐπ' αὐτῶν τῶν θεμάτων κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην.

Ἐγινε λόγος γιὰ τὴν θητείαν. Βέβαια αὐτὸ τὸ θέμα θὰ ἀποτελέσῃ εἰδικὸν θέμα πρὸς συζήτησιν εἰς τὸ Σῶμα καὶ δὲν νομίζω ὅτι εἶναι θέμα γιὰ νὰ τὸ συζητήσωμεν ἀπόψε, ὅπως καὶ ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτελέσουν εἰδικὰ θέματα πρὸς συζήτησιν, ἄλλα πού ἔστω συνεζητήθησαν στὸ παρελθόν καὶ ἄλλα πού δὲν συνεζητήθησαν καθόλου.

Στὸν τομέα τῆς ὑγείας ὑπάρχει περιθώριον κατὰ τὴν γνώμην μου ἀναπτύξεως, ἔστω καὶ ἄν, ὡς ἀνεφέρθη προηγουμένως, δὲν εἶναι δυνατὴ ἢ ἐπίτευξις ἄμεσα τοῦ ὀριστικοῦ στόχου τῆς πλήρους δωρεᾶν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Ὑπάρχουν περιθώρια βελτιώσεως, ὑπάρχουν περιθώρια ἀναπτύξεως περαιτέρω στὸν τομέα αὐτόν.

Μερικὲς ἀπὸ τὲς διαπιστώσεις εἶναι ὅτι θὰ πρέπει νὰ μὴν ὑπάρχῃ μακρινὴ περιοχὴ χωρὶς τούλάχιστον ἓνα ἰατρόν' νὰ μὴν ὑπάρχῃ προσφυγικὸς συνοικισμὸς ἢ περιοχὴ μὲ κόσμον χωρὶς μίαν τούλάχιστον ἰατρικὴν μονάδα. Μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι πολυτελὴ νοσοκομεία, ὅπως προεβλέποντο

πρὸ τῶν γεγονότων καὶ πού ἀπετέλεσαν ἓνα σωστό στόχο με τὸν ρυθμὸν πού ἐξελίσσετο τότε ἡ οἰκονομία καὶ μπορεῖ σήμερα αὐτὸ νὰ μὴν εἶναι τῆς ἀμέσου προτεραιότητος, ἀλλὰ ἀσφαλέστατα τὰ μέσα διὰ τὴν ἰατρικὴν περιθαλψιν εἶναι πάντα ἀμέσου προτεραιότητος.

Σχετικὰ μὲ τὴν παιδείαν καὶ πάλιν ὁ στόχος ὅπως καὶ εἰς τὴν προηγουμένην περίπτωσιν εἶναι τελικὰ ἡ δωρεάν παιδεία. Ἐγίνε μία πρόδος στὸν τομέα αὐτόν.

Πιστεύω ὅτι εἰς τὸν τομέα τῆς παιδείας ἐγίνε ἀρκετὴ πρόδος καὶ γίνεταί πρόδος. Τὸ θέμα τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ὑπὸ συζήτησιν ἐδῶ καὶ τόσοσ καιρόν. Πιστεύω ὅτι ἡ θεωρία ὅτι ἓνα Πανεπιστήμιον στὴν Κύπρον θὰ ἦταν εἰς βάρος τοῦ τόπου δὲν εὐσταθεῖ, ἀρκεῖ νὰ ἔχη τοὺς ὀρθοὺς προσανατολισμοὺς καὶ ἀρκεῖ νὰ ὀργανωθῆ κατὰ τὸν σωστὸν τρόπον. Καὶ βέβαια μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἓνα πλήρες Πανεπιστήμιον ἀπὸ τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον μπορεῖ σιγὰ σιγὰ νὰ δημιουργηθοῦν πρῶτα ἐκείνες οἱ πανεπιστημιακὲς σχολὲς πού ὁ τόπος ἔχει ἀμείωσιν ἀνάγκην τοὺς ἀποφοίτους τους. Αὐτὸ βέβαια ἔχει σχέσηιν καὶ μὲ τὸ θέμα τῆς ἀποστολῆς τόσοσ φοιτητῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ ἐπομένως καὶ ὑπὸ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν εἶναι θέμα πρὸς σοβαρὰν μελέτην.

Κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀνεφέρθησαν πάρα πολλὰ θέματα. Ἄνεφέρθησαν θέματα ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, θέματα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ἀνεφέρθη τὸ Κυπριακόν, ἀνεφέρθησαν θέματα σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὸ ἐξωτερικόν, ἀνεφέρθησαν διάφορα θέματα. Εἶναι ἀπὸ μίαν ἄποψιν φυσικόν δεδομένον ὅτι μὲ τὸν προϋπολογισμὸν συζητοῦνται οἱ δραστηριότητες κατὰ κάποιον τρόπον τῶν διαφόρων Τμημάτων καὶ πλευρῶν τῆς Κυβερνητικῆς δραστηριότητος.

Θὰ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω μόνον τρία σημεία καὶ θὰ κλείσω τὴν ὁμιλίαν μου.

Σὲ κάποιον στάδιον συζητῶντας τὸ θέμα τῆς ἀναβολῆς τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν, ἐλέγχθη ὅτι ἦταν δυνατὸν νὰ ὑπῆρχαν ὑποψίες ὅτι ἡ πρότασις γιὰ τὴν ἀναβολὴν μπορεῖ νὰ ὤφειλετο εἰς ἄλλοις λόγους παρὰ σὲ ἐκείνους πού ἐξετέθησαν στὴν Βουλὴν.

Θέλω καὶ πάλιν νὰ διαβεβαιώσω ὅτι οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἐγίνε ἡ πρότασις ἦταν οἱ λόγοι πού ἐξετέθησαν στὴν Βουλὴν. Ἐγίνε πολὺ λόγος γιὰ τὸ θέμα τῆς πορείας τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος καὶ βέβαια αὐτὸ τὸ θέμα δὲν εἶναι τὸ κύριον θέμα τῆς σημερινῆς συζητήσεως, ἀλλὰ εἶναι τὸ κύριον θέμα πού ἀπασχολεῖ τὸν λαὸν παντοῦ καὶ πάντοτε καὶ θέλω νὰ ὑπογραμμίσω καὶ πάλιν σ' αὐτὸ τὸ σημείον τὴν μεγάλην σημασίαν πού ἔχει ὁ οἰκονομικὸς τομέας καὶ γενικὰ ἡ ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομίας καὶ ἡ δημιουργία ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρων συνθηκῶν κοινωνικῆς δικαιοσύνης γιὰ τὸν ἀγῶνα πού ἔχομεν μπροστὰ μας γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τόπου μας. Ἐάν ἐπέλθῃ σύντομα λύσις τόσοσ τὸ καλύτερον ἔάν δὲν ἐπέλθῃ σύντομα λύσις ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν ὅτι αὐτὸ τὸ ὑπόβαθρον εἶναι ἀναγκαῖον γιὰ τὸν μακροχρόνιον ἀγῶνα πού θὰ μᾶς ἐπιβληθῇ ἐκ τῶν πραγμάτων σὲ μίαν τέτοιαν περίπτωσιν. Καὶ ὅταν ὁμιλοῦμεν γιὰ λύσιν, πρὸς ἄρσιν κάθε παρεξηγήσεως, ὁμιλοῦμεν γιὰ λύσιν πού νὰ ἐντάσσεται μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, καὶ ὅταν ὁμιλοῦσαμεν ἐνωρίτερα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν φλεγόντων προβλημάτων τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, τοῦ στεγαστικοῦ, τῆς ἀπασχολήσεως, τῶν χορηγημάτων, δὲν ἐννοοῦσαμεν ὅτι μὲ αὐτὰ λύεται τὸ προσφυγικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου. Πρόκειται, ὅπως εἶπαμεν καὶ σ' ἄλλην περίπτωσιν, γιὰ τὴν ἐπίλυσιν διαφόρων προβλημάτων γιὰ νὰ δημιουργήσουσιν μίαν ἀνετην προσωρινότητα γιὰτὶ ἡ μόνιμη λύσις τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος εἶναι ἡ ἐπιστροφή τῶν προσφύγων ἐκεῖ ἀπ' ὅπου τοὺς ξερρίζωσε ἡ προδοσία καὶ ἡ βία.

Ὅμιλοῦμεν γιὰ λύσιν πού νά ἐξασφαλίζη δικαιοσύνην καί εἰρήνην γιὰτι μιά λύσις πού νά ἐξασφαλίζη δικαιοσύνην καί εἰρήνην, ὅπως περιέχεται στίς ἀποφάσεις τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, μιά λύσις πού νά ἐξασφαλίζη δικαιοσύνην καί εἰρήνην καί γαλήνην μέσα στόν τόπον αὐτόν θά ἔχη καί τίς εὐεργετικές ἐπιπτώσεις τῆς ὄχι μόνον ἐντός τῆς Κύπρου εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τίς σχέσεις μεταξύ Ἑλλήνων καί Τούρκων τῆς Κύπρου, ἀλλά καί κατ' ἐπέκτασιν εἰς τήν περιοχήν.

Δέν ἀποβλέπομεν εἰς τήν δημιουργίαν ἑνός νέου Κυπριακοῦ προβλήματος μέ μιάν διευθέτησιν ἢ ὅποια δέν θά εἶναι βιώσιμη καί θά εἶναι τέτοιας μορφῆς πού θά εἶναι εἰς τήν πραγματικότητα ἢ ἀπαρχή νέων περιπετειῶν καί δεινῶν καί γιὰ μᾶς καί γιὰ ἄλλους. Ἀποβλέπομεν εἰς λύσιν βιώσιμην, ἢ ὅποια νά εἶναι τέτοια πού νά μᾶς δώσῃ τήν εὐκαιρίαν μέσα στήν Κύπρον, στόν πληθυσμόν τῆς Κύπρου, Ἕλληνας καί Τούρκους, νά συνεργασθοῦμεν καί νά ἀποκαταστήσωμεν ἁρμονικές σχέσεις καί ὅταν λέμεν ἁρμονικές σχέσεις μεταξύ Ἑλλήνων καί Τούρκων δέν ἐννοοῦμεν ἁρμονικές σχέσεις μόνον ἐπί ἐπιπέδου ἡγεσίας, ἀλλά ἁρμονικές σχέσεις ἐπί ἐπιπέδου λαοῦ. Χρειάζεται νά ὑπάρξῃ τέτοια λύσις πού νά ξαναδεθῇ ὁ λαός, νά δημιουργηθοῦν κοινά συμφέροντα, νά δημιουργηθοῦν κοινὸι στόχοι, κοινές ἐπιδιώξεις. Ἐάν εἶναι λύσις ἢ ὅποια θά χωρίζῃ τόν λαόν, τότε δέν θά εἶναι λύσις ἀλλά θά εἶναι ἢ ἀπαρχή νέων περιπετειῶν καί δεινῶν. Καί εἴμεθα στό πλευρόν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας στήν προσπάθειάν του νά ἐπιτύχῃ μιάν τέτοιαν δίκαιην λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Πιστεύω ὅτι ἡ ἐλλειμματικότητα τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὅπως τονίζεται καί στήν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποβλέπει στήν περαιτέρω δημιουργίαν εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως μέ στόχον τήν εἰς ἱκανοποιητικόν ρυθμόν ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομίας. Ἡ ἐλλειμματικότητα τοῦ δημοσίου Προϋπολογισμοῦ ὀφείλεται εἰς τήν αἰσθητὴν μείωσιν τῶν ἐσόδων τοῦ δημοσίου τομέως, τὴν πτώσιν τοῦ ἰδιωτικοῦ εἰσοδήματος καί γενικῶς εἰς τὴν ἀναγκαιότητα σημαντικῆς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν διὰ τὴν παροχὴν βοήθειας πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας καί δυσπραγοῦντας. Ὑπὸ τὸ φῶς αὐτῆς τῆς πραγματικότητος, αὐτοῦ τοῦ συμπεράσματος, πιστεύω ὅτι ἀνάλογη πρέπει νά εἶναι καί ἡ στάσις μας καί θά ψηφίσωμεν τοὺς Προϋπολογισμοὺς μαζί μέ τὴν εὐχὴν ὅτι οἱ στόχοι θά ἐπιτευχθοῦν ὅσον τὸ δυνατόν γρηγορώτερον καί μέ ταχύτερον ρυθμόν ἀπὸ ὅ,τι προηγουμένως.

Δέν ἀναφέρθηκα εἰδικὰ σὲ θέματα δαπανῶν πού μπορεῖ νά εἶναι κάπως λεπτά. Πρέπει ὅμως νά τὰ ἔχωμεν καί αὐτὰ ὑπ' ὄψιν.

Τὸ κράτος μπορεῖ νά προχωρήσῃ ἢ Κυβέρνησις ἔχει ὀρθοὺς προσανατολισμοὺς. Τὸ συμπέρασμα τὸ βασικόν, παρὰ τὰς διαφωνίας ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, εἶναι ὅτι ἡ Βουλὴ συμπαρίσταται στήν Κυβέρνησιν στό ἔργον τῆς γιὰ τὴν πρόωθισιν τῆς πολιτικῆς τῆς συνεχοῦς ἀνακάμψεως καί προόδου τῆς οἰκονομίας καί τῆς προόδου εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ στόχου τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, πού εἶναι ἀπαραίτητες προϋποθέσεις καί ὑπόβαθρον γιὰ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τόπου μας.

Εὐχαριστῶ.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἔδραν του)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συζήτησις τῶν δύο Προϋπολογισμῶν συνεπληρώθη καί εἰσηγοῦμαι νά προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τῶν Προϋπολογισμῶν ἀρχίζοντας μέ τὸν Τακτικόν Προϋπολογισμόν τοῦ 1977. Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νά προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1977.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 1ου άρθρου ;
Ούδεμία.

Τò 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Έγκρισις πληρωμής έκ του Παγίου Ταμείου ποσού £64,227,154 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1977. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Έάν οι εισηγήσεις μας γίνουν αποδεκτές έχω την έντύπωσιν ότι ο αριθμός αυτός θα άλλοιωθῆ.

Γί αυτό εάν θα τò ψηφίσωμεν, θα τò ψηφίσωμεν με την επιφύλαξιν ότι θα άλλοιωθῆ, εάν και έφ' όσον οι εισηγήσεις διά μείωσιν ώρισμένων ποσών θα γίνουν αποδεκτές από την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αναφέρεσθε εις τò 2ον άρθρον. Νομίζω ότι ψηφίζεται τò άρθρον και εις ἤν περίπτωσιν επέλθη οποιαδήποτε μεταβολή εις μεταγενέστερον άρθρον, τότε γίνεται ἡ ανάλογος αναθεώρησις του άρθρου αυτού.

Τò 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδίκευσις τών δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 3ου άρθρου ;

Καμμία.

Τò 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ώρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό τò αυτό Κεφάλαιον. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 4ου άρθρου ;

Καμμία.

Τò 4ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Ίδρυσις και κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ.

Πρώτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Άρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 5ου άρθρου ;

Καμία.

Τò 5ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προεδρία.

Προεδρικόν Μέγαρον.

Όπουργικόν Συμβούλιον.

Βουλή των Άντιπροσώπων.

Δικαστικόν Όμῆμα.

Νομική Όπηρεσία.

Όλεγκτική Όπηρεσία.

Όπιτροπή Δημοσίας Όπηρεσίας.

Όπιτροπή Όκπαιδευτικής Όπηρεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν των Κεφαλαίων Α1—Α10 ;

Όυδεμία αντίρρησης.

Όγκρίνονται τὰ Κεφάλαια Α1—Α10.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Α11—Όπουργείον Όμύνης—Όιοίκησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εισηγοῦμαι ὅπως εις τὸ Κεφάλαιον Α11, άρθρον 221, τὸ ποσὸν μειωθῆ κατά μίαν λίραν. Αυτό σημαίνει ὅτι ἀπὸ £80 θὰ γίνῃ £79, τὸ σύνολον ἀπὸ £2,260 θὰ γίνῃ £2,259 καὶ τὸ ὅλικόν θὰ γίνῃ £9,811.

Ό λόγος εἶναι αὐτὸς ποῦ ἐξέθεσα εις τὴν ἀγόρευσίν μου ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ ἀποτελεῖ μίαν ἐνδειξιν διαμαρτυρίας διὰ τὴν μεταχείρισιν τὴν ὁποίαν κάμνει τὸ Όπουργείον Όσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ό κ. Θεοδώρου ἀνέπτυξε τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ΕΔΕΚ εἶχεν ἤδη ἀποφασίσει νὰ προτείνῃ αὐτὴν τὴν μείωσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είς τὸ ἴδιον ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Είς τὸ ἴδιον. Πρόκειται ἀπλῶς περὶ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Ἀμύνης ἀρνήθηκε νὰ δώσῃ ὅποιεσδήποτε πληροφορίες στὴν Βουλὴν ὄχι σχετιζόμενες μὲ θέματα ἀσφαλείας ἢ μὲ ὅποιαδήποτε ἄλλα θέματα τὰ ὅποια θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθοῦν ὅτι εἶναι στρατιωτικά μυστικά, ἀλλὰ οὔτε κἀν νὰ ἐκφράσῃ τὰς γενικὰς του προοπτικὰς καὶ νὰ δικαιολογήσῃ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον αὐτὰς οἱ προοπτικὰς ἐδικαιολογοῦσαν τὰ κονδύλια τὰ ὅποια ζητᾶ ὄχι μὲ στόχον τῆς Βουλῆς ἢ τοῦλάχιστον τῆς ΕΔΕΚ νὰ μειωθοῦν ὅποιαδήποτε κονδύλια γιὰ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἄμυνας, ἀλλὰ ἀπεναντίας πιθανώτατα ἐμεῖς νὰ πιστεύομεν ὅτι ἴσως καὶ τὰ κονδύλια τὰ ὅποια αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐγκρίνομεν νὰ μὴν εἶναι ἱκανοποιητικά γιὰ τὴν ἀμυντικὴν θωράκισιν τοῦ τόπου. Ἀλλὰ εἶναι ἀδιανόητον νὰ ἀρνοῦνται στὴν Βουλὴν νὰ ἔχῃ ὅποιονδήποτε ἐλεγχον ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ὁποιοῦδήποτε Ὑπουργείου. Ἔτσι αὐτὴ ἡ πρᾶξις εἶναι ἐνδειξις διαμαρτυρίας διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει χρησιμοποιήσει τὴν Βουλὴν στὴν ἀρνήσιν του νὰ δώσῃ ὅποιεσδήποτε πληροφορίες πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔγινε μιὰ πρότασις ἀντιλαμβάνομαι εἶναι ἡ ἴδια πρότασις γιὰ τὸ ἴδιον ἐδάφιον.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἔχει σημασίαν. Ἐμεῖς συζητοῦμεν τὰ ἐλατήρια διὰ τὰ ὅποια ζητοῦμεν τὴν μείωσιν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου εἶπε τὰ δικά του ἐλατήρια. Ἐμεῖς ζητοῦμεν τὴν μείωσιν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γεγονότος ὅτι ἀρνήθηκε τὸ Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴ πάνω σὲ βασικά θέματα ἀμύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Λυσσαρίδη. Ἐκεῖνο ποῦ ἤθελα νὰ ἐξακριβώσω ἀπλῶς διὰ λόγους διαδικασίας — μετὰ θὰ μποῦμεν στὸ θέμα — ἡ εἰσήγησίς σας εἶναι νὰ γίνῃ μείωσις εἰς τὸ ἐδάφιον 221 ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ ἤθελα νὰ ἐξακριβώσω.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε. Ἐχομεν λάβει ὑπὸ σημείωσιν τὶς διατυπωθεῖσες ἀπόψεις. Ἐνδέχεται οἱ λόγοι νὰ εἶναι πολὺ καλοὶ, ἐν τούτοις ἡμεῖς πιστεύομεν ὅτι δὲν εἶναι ἱκανοποιητικοὶ γιὰ νὰ δεχθοῦμεν τὴν μείωσιν δι' ἀλλαγὴν τῶν ἀριθμῶν. Γι' αὐτὸ προτείνομεν νὰ ψηφισθοῦν ὡς ἔχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι εἶναι ὑπὲρ τῆς προτάσεως ;

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δεδομένου ότι υπάρχει ένσταση θα ήθελα να υποστηρίξω την πρότασίν μας. Θέλω να τονίσω ότι αυτή η Βουλή διαμαρτυρήθηκε επανειλημμένα ότι δεν λαμβάνεται υπ' όψιν όχι μόνον δια τα κονδύλια τα όποια τίθενται ενώπιόν της αλλά και για τόν καταρτισμόν τών Προϋπολογισμών και μιά από τίς άπαιτήσεις της Βουλής που είχα την έντύπωσιν ότι άπολαμβάνει της γενικής άποδοχής, ήταν ότι θα πρέπει η Έκτελεστική Έξουσία να λαμβάνη υπ' όψιν τήν Βουλήν κατά τόν καταρτισμόν του Προϋπολογισμού. Εάν αυτή η Βουλή δεκτῆ άδιαμαρτύρητα ότι όχι μόνον είναι δυνατόν να καταρτίζωνται οι προϋπολογισμοί χωρίς συνεργασίαν με τήν Βουλήν, αλλά ότι η Βουλή δεν πρέπει καν να πληροφορηται για τα έλατήρια τα όποια ώδήγησαν τήν Έκτελεστικήν Έξουσίαν εις τό να ζητᾶ από τήν Βουλήν 7 έκατομμύρια λίρες ἢ οίονδῆποτε άλλο ποσόν για ένα συγκεκριμένον Υπουργείον, θα είναι ποτέ δυνατόν άργότερα αυτή η Βουλή να προσπαθήσῃ και να επιτύχη πραγματικά συνεργασίαν με τήν Έκτελεστικήν Έξουσίαν δια τόν καταρτισμόν τών Προϋπολογισμών; Γι' αυτό παρακαλώ η Βουλή να λάβῃ υπ' όψιν αυτήν τήν παρατήρησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Καί εις τήν άλλην Βουλήν και σ' αυτήν τήν Βουλήν ἤμουν πάντοτε έξ αρχῆς υπέρ του κοινοβουλευτικού έλέγχου. Κατά τήν έναρξιν τών εργασιών αυτής της Βουλής έντόνως και επιμόνως έζήτησα να έλθῃ ο Υπουργός Έσωτερικών έδω να καταποίση τό Σώμα. Τό Σώμα που σήμερα θέλει τήν μείωσιν αυτήν δεν άπεφάσισε προς τοῦτο. Όταν έγινε τόσος άγώνας για Κοινοβουλευτικόν έλεγχον, όταν πολλές φορές εμείναμεν έστω και μόνοι, δεν είχαμεν πολλούς συμμάχους, χαίρομαι δε τώρα διότι υπάρχει τέτοια έφεσις και διάθεσις οὔτως ώστε να γίνεται κοινοβουλευτικός έλεγχος. Η Βουλή πρέπει να λαμβάνη γνώσιν όλων τών κονδυλίων και να ενημεροῦται και μόνον η συζήτησις είναι άρκετῆ, νομίζω, οὔτως ώστε τα δικαιώματα της Βουλής πλέον να γίνουιν άντιληπτά από όλα τα Μέλη πρωτίστως, διότι πολλές φορές δεν γίνονται άντιληπτά από τα Μέλη και δεν έγιναν εις τό παρελθόν τουλάχιστον και έτσι να μπορέσωμεν να χωρήσωμεν εις μίαν συνεργασίαν Βουλής και Έκτελεστικής Έξουσίας, αλλά επειδή είχα άπογοητευθῆ τόσον καιρόν ζητώντας αυτήν τήν παρουσίαν Υπουργών και άλλου κοινοβουλευτικού έλέγχου, δια τόν λόγον αυτόν νομίζω και έγώ ως μίαν αντίθεσιν προς τές διαμαρτυρίες μου δεν θα ψηφίσω αυτήν τήν μείωσιν, διότι ήθελα να τό καταστήσω τοῦτο σαφές μόνον δια της συζητήσεως που έγινεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Άμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Είμαι της γνώμης ότι μαζί με τήν έγκρισιν τών προϋπολογισμών μπορούμεν να κάμνουμεν παραστάσεις εις τήν Κυβέρνησιν σχετικά με τό θέμα τό όποιον φαίνεται ότι τυγχάνει υποστηρίξεως. Ό κοινοβουλευτικός έλεγχος πρέπει να γίνεται και πρέπει να γίνεται με καλόν τρόπον. Είμαι της γνώμης όμως ότι η άποκοπή ποσού μιάς λίρας δεν θα φέρῃ τό αποτέλεσμα τό όποίον επιδιώκομεν. Μαζί με τήν έγκρισιν τών Προϋπολογισμών, θα άποστείλωμεν εις τήν Κυβέρνησιν τίς παραστάσεις

μας, τὴν διαμαρτυρίαν μας, καὶ πιστεύω ὅτι αὐτὸ θὰ ἔχη ὑπονοούμενα καὶ αἰχμές ὅτι τὸν ἐπόμενον χρόνον δὲν θὰ προβοῦμεν σὲ ἐγκρισιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ἐπὶ τῆς πρότασιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Α11, ἐδάφιον 221, νὰ γίνῃ μείωσις κατὰ μίαν λίραν διὰ τοὺς λόγους οἱ ὅποιοι ἐξετέθησαν.

Πόσοι εἶναι ὑπὲρ τῆς προτάσεως γιὰ τὴν μείωσιν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι εἶναι ἐναντίον τῆς προτάσεως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρότασις ἀπερρίφθη.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐγὼ δηλῶ ἀποχὴν πρὸς διαμαρτυρίαν καὶ τῆς Βουλῆς καὶ γιὰ τοὺς λόγους πού ἐξετέθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὲ ὄλον τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν δὲν ἐκατάλαθα τὸν λόγον τῆς ἀποχῆς. Ὄταν ἐσήκωσα τὸ χέρι ἦταν ἀποχή ;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Δὲν ἐσήκωσε τὸ χέρι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄ ! Δὲν ἐσήκωσε τὸ χέρι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Α12 — Κυπριακὸς Στρατός.

Α13 — Ἐπιχειρηματικὸν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων — Διοικήσις.

Α14 — Τμῆμα Γεωργίας.

Α15 — Κτηνιατρικαὶ Ἐπιχειρήσεις.

Α16 — Τμῆμα Δασῶν.

Α17 — Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων.

- A18 — Τμήμα Γεωλογικής Έπισκοπήσεως.
- A19 — Μετεωρολογική Υπηρεσία.
- A20 — Υπουργείον Δικαιοσύνης — Διοίκησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τῶν Κεφαλαίων A12 — A20;

Τὰ Κεφάλαια A12 — A20, έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

- A21 — Φυλακαί.
- A22 — Σχολή Λαμπούσης.
- A23 — Υπουργείον Έμπορίου και Βιομηχανίας — Διοίκησις.
- A24 — Τμήμα Έμπορίου και Βιομηχανίας.
- A25 — Συνεργατική Ανάπτυξις.
- A26 — Μεταλλεία.
- A27 — Τμήμα Έπισήμου Παραλήπτου και Έφόρου.
- A28 — Υπουργείον Έργασίας και Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων — Διοίκησις.
- A29 — Τμήμα Έργασίας.
- A30 — Υπηρεσίαι Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τῶν Κεφαλαίων A21—A30 ;

Ούδεμία αντίρρησης ;

Τὰ Κεφάλαια αυτά έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

- A31 — Υπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εύημερίας.
- A32 — Υπουργείον Έσωτερικῶν — Διοίκησις.
- A33 — Έπαρχιακή Διοίκησις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

- A34 — Αστυνομία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

“Ηδη ό συνάδελφος κ. Δῶρος Θεοδώρου κατά την όμιλίαν του ανέφερεθι εις τές ύποτροφίες για την Αστυνομίαν οι όποιες φαίνεται θα δοθούν για να πάν μερικοί άξιωματικοί εις την F.B.I. Υπάρχει ένα κοντύλι £1,200 τὸ όποιον ύποτίθεται ότι μπορεί να ξεδευθῆ κατόπιν έγκρίσεως του Υπουργου Οικονομικῶν. Η πρότασίς μας είναι να άπαλειφθῆ τὸ ποσόν και εάν και έφ' όσον χρειάζονται όποιοσδήποτε ύποτροφίες, να κατατεθῆ χωριστός συμπληρωματικός προϋπολογισμός και να μάς πούν πού και πώς θα διευθετηθούν, εάν δε πρόκειται ήδη για τές ύποτροφίες τῆς F.B.I., εισηγούμαστε την άπάλειψιν όλοκλήρου αυτού του ποσού τῶν £1.200.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐδῶ πρόκειται περὶ ὑποτροφιῶν τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως. Δὲν πρόκειται περὶ ὑποτροφιῶν ἄλλων.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὅχι, ἀλλὰ θὰ πᾶν οἱ ἀξιωματικοὶ εἰς τὴν F.B.I.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Νὰ τοὺς μάθουν τὸ μάθημά τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν θὰ πᾶν κάπου δὲν τοὺς πληρώνουν τὰ ἐξοδα, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἀπλῶς πληροφοριακῶς, κ. Πρόεδρε, ἀναφέρω ὅτι ἐζητήσαμεν ἐξηγήσεις καὶ μᾶς ἐλέγχθη ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται δαπάνη ἀφορᾷ ὑποτρόφους οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται ἤδη εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ προώρισται νὰ καλύψῃ τὶς σχετικὰς ἀνάγκες πού συνεπάγεται ἡ πρόσθετη περίοδος πού θὰ μείνουν.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ καλύτερη λύσις εἶναι νὰ ἐπανεέλθουν πρὶν ὑποστοῦν πλήρη καὶ ἀθεράπευτον δηλητηρίασιν. Τούλάχιστον ἴσως τῶρα μποροῦν νὰ περιωθηθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Διὰ νὰ εἴμεθα συνεπεῖς μὲ τὴν γραμμὴν τῆς κάθαρσης καὶ ἐξυγίανσης, νομίζω ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐγκαταλείψωμεν αὐτὰς τὰς ἀποστολὰς εἰς τὴν F.B.I.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Καὶ πάλιν πληροφοριακῶς ἀναφέρω ὅτι οἱ ὑποτρόφεις δὲν εἶναι ὅλες μόνον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ εἰς Ἀγγλίαν καὶ εἰς ἄλλες χῶρες, κατὰ τὶς ἐξηγήσεις δὲ πού ἐδόθησαν ἀφοροῦν καθαρῶς τεχνικῆς φύσεως μαθήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δι' αὐτὸ εἶπα, ἐπειδὴ δὲν ξέρω πόσα ἀπ' αὐτὰ τὰ ποσὰ θὰ εἶναι γιὰ τὴν F.B.I. καὶ πόσα θὰ εἶναι γιὰ τὴν Ἀθήναν, εἰσηγοῦμαι τὴν ἀπάλειψιν τοῦ ποσοῦ καὶ δι' οἰονδήποτε ἄλλο ποσὸν τὸ ὁποῖον χρειάζονται νὰ στείλουν εἰς ἄλλους ὑποτρόφους πού εὐρίσκονται σὲ ἄλλες χῶρες νὰ μᾶς δώσουν συμπληρωματικὸν προϋπολογισμόν. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι τὴν ἀπάλειψιν τοῦ ποσοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Έκείνο που δέν αντιλαμβάνομαι είναι πώς συγχύζομεν τήν έπιστημονικήν κατάρτισιν μαζί με τήν πολιτικήν. Άλλο τό ένα, άλλο τό άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Παρ' όλον που αντιλαμβάνομαι τούς φόβους του κ. Λυσσαρίδη, νομίζω ότι δέν πρέπει να ύποτιμώμεν και τούς Κυπρίους οί όποίοι αποστέλλονται εις τό έξωτερικόν.

Δέν νομίζω ότι πρέπει να θεωροῦμεν οιονδήποτε Κύπριον ότι θα πρέπει να είναι έπιρρεπής εις τήν F.B.I. ή τήν α' ή τήν β' Υπηρεσίαν. Είναι μάλλον υπερβολικοί οί φόβοι και ύποτιμώμεν τό ποιόν του Κυπρίου ό όποίος στέλλεται με ύποτροφίαν.

Έπομένως νομίζω ότι εις αύτήν τήν περίπτωσιν πρέπει να συμφωνήσωμεν με τήν άποψιν περι έγκρίσεως του ποσοῦ έφ' όσον μάλιστα πρόκειται περι τεχνικής εκπαιδεύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Έχει δίκαιον ό κ. Γαλανός να λέγη ότι φοβοῦμαι, και φοβοῦμαι διότι ό άξιωματικός ό όποίος ανέλαβε τήν εκτέλεσίν μου ειχεν τύχει ανάλογης ύποτροφίας και θα ήθελα να περιορίσω εις τό ελάχιστον τον αριθμόν των ύποψηφίων δολοφόνων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Άνεφέρθη ό κ. Καραμιχάλης εις τεχνικήν εκπαιδευσιν, επιστημονικήν εκπαιδευσιν. Δέν πρέπει να ξεχνοῦμεν ότι οί έπι έπταετίας βασανιστές χουντικοί έτυχαν επιστημονικωτάτης εκπαιδεύσεως από ειδικές υπηρεσίες στες ΗΠΑ και θα πρέπει να αντιληφθοῦμεν ότι αυτές οί εκπαιδεύσεις επιστημονικής φύσεως δέν είναι πάντα διαχωρισμένες από πολιτικές σκοπιμότητες. Έμεεις επιμένουμεν ότι με βάση τήν πικρήν εμπειρίαν που ειχαμεν, θα ήταν απαράδεκτον για τό κράτος μας να σέλλη άστυνομικούς του με ύποτροφίαν και έξοδα της δικής μας Κυβερνήσεως ή χωρίς έξοδα της δικής μας Κυβερνήσεως για εκπαίδευση εις τήν F.B.I. Για μας είναι θέμα αρχής και καλοῦμεν τό Σώμα να πάρη τήν θέσιν του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Επανερχομαι σέ ένα σημείον πού έθιξα παλαιότερα. Νά εκπαιδευσωμεν τούς ανθρώπους τής Αστυνομίας νά έχουν ήθος, νά μήν παρασύρωνται καί νά στέλλωνται οί κατάλληλοι άνθρωποι γιά νά μήν φοβούμεθα από τήν κατάρτισιν τής όποιας θά τύχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω οί φόβοι πού εκφράζονται εδώ είναι πλήρως δικαιολογημένοι γιά τήν επιμόρφωσιν, είτε αύτη ονομάζεται έπιστημονική είτε τεχνολογική είτε όποιαδήποτε άλλη πού είναι δυνατόν νά πάρουν οί αστυνομικοί οί όποιοι στέλλονται ύποτροφίαν. Νομίζω ότι δέν μπορούμεν έτσι στα τυφλά νά εκκρίνωμεν ένα κοντύλι γιά νά χρησιμοποιήται γι' αυτούς τούς σκοπούς. Τό καλύτερον πού θά είχε νά κάμη ή Βουλή κατά τήν γνώμην μου ήταν νά απαλείψη αύτό τό κοντύλι καί όποτεδήποτε ύπάρχει περίπτωση νά σταλοῦν εἰς τό έξωτερικόν αστυνομικοί γιά όποιαδήποτε μετεκπαίδευση, νά έρχεται ειδικός προϋπολογισμός εἰς τήν Βουλήν, νά επεξηγηται εἰς τήν Βουλήν ό σκοπός αύτῆς τῆς ύποτροφίας, ή χώρα εἰς τήν όποιαν θά πηγαίνη καί ή σχολή εἰς τήν όποιαν θά πηγαίνη ό αστυνομικός, γιά νά μπορεῖ ή Βουλή νά κρίνη εἰς τήν δικαιολογημένη ή άδικαιολόγητη ή διάθεση ενός τέτοιου κοντυλιού. Έτσι όπως είναι γενικά τό κοντύλι, έμεῖς δίνουμεν έντελῶς εἰς τὰ τυφλά εκκρίσιν νά χρησιμοποιούνται χρήματα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας γιά εκπαίδευση αστυνομικών χωρίς νά ξέρουμε έμεῖς σάν Βουλή τί εἶδους είναι αύτή ή εκπαίδευση πού πρόκειται νά πάρουν οί αστυνομικοί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Έγώ κ. Πρόεδρε, θά πρόσθετα ότι είναι κατά τήν διάρκειαν τέτοιων εκπαιδεύσεων πού ψαρεύονται κατάσκοποι εἰς θάρος τοῦ κράτους πού στέλλει ανθρώπους γιά μετεκπαίδευση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ότι τό θέμα παίρνει έκτασιν εἰς συζήτησιν. Είναι γεγονός ότι μετά από ένα πραξικόπημα καί τίς συνέπειες τές όποιες είχαμεν όλοι θά είμαστε πολύ επιφυλακτικοί καί θά έχωμεν πολλούς φόβους. Αυτό όμως θά πρέπει νά μᾶς κάμη πολύ προσεκτικούς καί θά πρέπει καί ό ρόλος τῆς Βουλῆς νά είναι πιό σοβαρός καί ασφαλῶς καί ό Κοινοβουλευτικός έλεγχος από άρμοδίαν Έπιτροπήν θά πρέπει νά γίνεται πιό λεπτομερῆς.

Έχομεν πληροφορηθῆ από τόν Πρόεδρον τῆς Έπιτροπῆς Οικονομικών ότι τό κοντύλι γιά τό όποῖον συζητοῦμεν αναφέρεται σέ πληρωμές πρός ύποτρόφους οί όποιοι ἤδη εὑρίσκονται εἰς τό έξωτερικόν καί μάλιστα εἰς περισσότερες τῆς μῆς χώρας. Με τήν συζήτησιν, όπως διεξάγεται, νομίζω ότι επηρεάζεται καί τό κύρος τῶν ἰδίων τῶν ύποτρόφων. Έάν καλά εστάλησαν ή κακά, εἰς τό τόπος εἰς τόν όποῖον εστάλησαν είναι καλός ή κακός,

νομίζω θά είναι πολύ άσχημο νά άρχίσωμεν τώρα νά έκφέρωμεν τέτοιες κρίσεις καί άπόψεις πού νά καθάπτωνται τοῦ κύρους καί τῆς άκεραιότητος τοῦ χαρακτήρος τῶν προσώπων τά όποία έπελέγησαν γιά νά εκπαιδευθοῦν.

Νομίζω ότι υπό τās περιστάσεις δέν υπάρχει άλλη έκλογή παρά νά ψηφισθῆ τó κονδύλι αυτό, εάν δέ υπάρχουν ειδικώτερες παρατηρήσεις γιά τήν έκπαίδευση τῶν άστυνομικῶν, ἢ άρμοδία Έπιτροπή ἄς μελετήσῃ τó θέμα έν συνεργασία μέ τó άρμόδιον Έπουργεῖον καί ἄς κάμῃ τέσ παρατηρήσεις της.

Εύχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έγώ έπ' αὐτοῦ θά ἤθελα νά παρατηρήσω τó έξῆς. Πρόκειται, εάν δέν άπατῶμαι, γιά τó κονδύλι 807.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, τó 807 τó όποῖον είναι £1,200. £1,200 δέν μπορεί έντελῶς αντικειμενικά νά κριθῆ ότι είναι τó ποσόν μέ τó όποῖον άποφασίζει μιá Κυβέρνησις νά στείλῃ ανθρώπους γιά ύποτροφίαν. Δηλαδή όμιλῶ τώρα άνεξάρτητα άπό τó πού είναι, πού θά πᾶν ἢ ό,τιδήποτε άλλο. Τó ποσόν είναι τέτοιο τó όποῖον δέν μπορεί νά θεωρηθῆ ότι είναι άρκετόν έστω καί γιά ένα άνθρωπο. Έπομένως πρόκειται γιά κάτι άλλο.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Έπαναλαμβάνω, ἴσως δέν ἤμουν πλήρης προηγούμενως. Πρόκειται περί ενός πυροσβέστου καί ενός ό όποῖος εκπαιδεύεται εις δακτυλικά άποτυπώματα. Διά τήν ύποτροφίαν κατεβλήθησαν τά έξοδα καί αυτό τó αντίστοιχον κονδύλι — γι' αυτό άλλωστε έχει καί τόν σταυρόν, τó όποῖον σημαίνει ότι δέν μπορεί νά δαπανηθῆ — είναι γιά κάλυψιν έξόδων όπως τά τῆς έπιστροφῆς, άγωγή δηλαδή ἢ έπιδόματα τά όποία πιθανόν νά κριθοῦν άναγκαῖα νά πληρωθοῦν δια διάφορα σχέδια ιατρικῆς ἢ άλλης περιθάλψεως τοῦ ύποτρόφου κατὰ τήν διάρκειαν τῆς ύποτροφίας του στό έξωτερικόν.

Καί οἱ δύο ύπότροφοι εύρίσκονται ἤδη εις τó έξωτερικόν, καί αν δέν κάμνω λάθος, δέν εἶμαι όμως βέβαιος, ό ένας έχει ἤδη έπιστρέψει λίγες ἡμέρες πρό τῆς έγκρίσεως τῆς έκθέσεως υπό τῆς Έπιτροπῆς, αλλά δέν εἶμαι βέβαιος, μπορεί νά μέ άπατᾶ ἢ μνήμη μου καί νά πρόκειται περί άλλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπόν, υπάρχει εισήγησις γιά τήν άπάλειψιν τοῦ άρθρου 807 τοῦ Κεφ. Α34.

Έάν δέν υπάρχουν άλλοι όμιληταί νά τó θέσωμεν εις ψηφοφορίαν, έκτός εάν μετά άπό τίς έξηγήσεις, ἢ εισήγησις δέν ισχύει.

Πόσοι είναι υπέρ τῆς άπαλείψεως τοῦ κονδυλίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12, υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι είναι έναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21 έναντίον κ. Πρόεδρε.

A35 — Έθνική Φρουρά.

A36 — Πυροσβεστική Ύπηρεσία.

A37 — Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως.

A38 — Ύπηρεσία Μεταναστεύσεως.

A39 — Ύπηρεσία Καταγραφής.

A40 — Γραφείον Δημοσίων Πληροφοριών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τών Κεφαλαίων A31 — A40 ;

Έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

A41 — Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.

A42 — Ύπουργείον Έξωτερικών — Διοίκησις.

A43 — Έξωτερικαί Ύπηρεσίαι.

A44 — Ύπουργείον Οικονομικών — Διοίκησις.

A45 — Γενικόν Λογιστήριον.

A46 — Τελωνεία.

A47 — Τμήμα Έσωτερικών Προσόδων.

A48 — Τμήμα Στατιστικής και Έρευνών.

A49 — Κρατικάί Αποθήκαι.

A50 — Τμήμα Προσωπικού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης δια την έγκρισιν τών Κεφ. A41 — A50 ;

Καμμία.

Τά Κεφάλαια έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

A51 — Τυπογραφείον.

A52 — Όφειλαι εκ Δημοσίου Χρέους.

A53 — Συντάξεις και Φιλοδωρήματα.

A54 — Έπιχορηγήσεις.

A55 — Μακροπρόθεσμα Δάνεια και Προκαταβολαί.

A56 — Χορηγίαι και Συνεισφοραί.

A57 — Διάφορα.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, με συγχωρείτε.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Είς τὸ Α56, ἄρθρον 446, διὰ τὸ ΡΙΚ, εισηγούμεθα γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἐξεθέσαμεν ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ὅπως τὸ ποσὸν τῆς ἐπιχορηγήσεως πρὸς τὸ ΡΙΚ περικοπῆ κατὰ £1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Φαίνεται ὅτι ὑπάρχει μιὰ παρεξήγησις εἰς τὴν Βουλὴν. Φαίνεται ὅτι ὑπάρχουν μερικοὶ ποὺ δὲν ἀντιλαμβάνονται τὴν σημασίαν τῆς περικοπῆς ἔστω καὶ κατὰ £1. Αὕτῃ ἡ Βουλὴ ἔχει μόνον δύο ὄπλα.

Τὸ ἓνα εἶναι ἡ γενικὴ καταψήφισις τοῦ Προϋπολογισμοῦ, τὸ ὁποῖον ὄπλον τότε μόνον μπορεῖ νὰ χρησιμοποιήσῃ ἡ Βουλὴ ὅταν θέλῃ πραγματικὰ νὰ δημιουργήσῃ Κυβερνητικὴν κρίσιν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀσφαλέστατα δὲν εἶναι πρόθεσις τῆς Βουλῆς. Καὶ τὸ δεύτερον εἶναι ὅταν θέλῃ νὰ δείξῃ τὴν δυσαρέσκειαν τῆς διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον κάποιον ἀρμόδιον Τμῆμα χειρίζεται τὰς δημόσιαις ὑποθέσεις.

Ἔτσι δὲν πρέπει νὰ παρεξηγηθῇ ἡ ἄποψη ὅτι τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ ζητᾷ νὰ περικοποῦν εἶναι χαμηλά. Στὴν διάρκεια τῆς συζήτησης τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐξέφρασα τὴν πρόθεσιν νὰ ζητήσω ὅπως ὀλόκληρη ἢ χορηγία γιὰ τὸ ΡΙΚ, £100,000, μὴ δοθῇ. Ὅμως ἀντιλαμβάνομαι τὰς δυσχέρειαις ποὺ θὰ ἦταν δυνατόν νὰ προκύψουν γιὰ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ ΡΙΚ καὶ εἶναι δυνατόν νὰ τιμωρήσουμε ὄχι τοὺς ὑπευθύνους ἀλλὰ τοὺς ἀνεύθυνους. Ἦθελα νὰ βρῶ, ἐάν ὑπῆρχε τρόπος, ποῖα εἶναι τὰ φιλοδωρήματα τὰ ὁποῖα δίνονται εἰς τὸ Συμβούλιον καὶ νὰ περικόψω ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τῶν φιλοδωρημάτων. Οὔτε αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι πιθανόν δὲν ξέρω κἂν ἐάν παίρνουν κατὰ συνεδρίαν φιλοδωρήματα καὶ πόσα.

Ἐπομένως δὲν ὑπάρχει ἡ ἄλλη μέθοδος γιὰ νὰ ἐκφράσῃ ἡ Βουλὴ ἢ οἰονδήποτε Μέλος τῆς Βουλῆς τὴν δυσαρέσκειάν του μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον λειτουργεῖ κάποιο Τμῆμα, παρὰ νὰ ζητήσῃ αὐτὴν τὴν περικοπὴν. Ἔχει δὲ μιὰ δευτέρην σημασίαν, ὅτι ἐάν ἡ Βουλὴ, στὴν πλειοψηφίαν τῆς φυσικῆς, ψηφίσῃ τὴν περικοπὴν κάποιου ποσοῦ, δημιουργεῖται πλέον ἠθικὴ ὑποχρέωσις γιὰ τοὺς ἀρμοδίους νὰ ἀλλοιώσουν τὴν κατάστασιν ἢ ἡ ἠθικὴ ὑποχρέωσις γιὰ τὴν Βουλὴν στὸν ἐπόμενον Προϋπολογισμὸ νὰ μὴ ψηφίσῃ καθόλου ὅ,τι ἀφορᾷ ἓνα τέτοιο Τμῆμα ποὺ παρὰ τὴν προειδοποίησιν τὴν ὁποῖαν θὰ ἔχῃ δώσει ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει διορθώσει τὰ κακῶς ἔχοντα. Εἶναι μὲ αὐτὸν τὸν σκοπὸν καὶ μὲ αὐτὸν τὸν προορισμὸν ποὺ γίνονται οἱ προτάσεις γιὰ τὴν περικοπὴν μιᾶς λίρας. Κι' αὐτὲς οἱ προτάσεις εἶναι πάρα πολὺ σοβαρές.

Πάντως ὑποστηρίζω τὴν πρότασιν γιὰ περικοπὴ μιᾶς λίρας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι η συζήτηση που έγινε επ' αυτού του θέματος είναι ήδη αρκετή ως πρώτον στάδιον διαμαρτυρίας, διά τους λόγους δέ που ανέφέρθησαν προηγουμένως διά την απόρριψιν εισηγήσεως περί περικοπής μίας λίρας ὅσον ἀφορᾶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἀμύνης, νομίζω ὅτι δὲν μποροῦμεν νὰ δεχθοῦμεν τὴν παραῦσαν εἰσήγησιν, τὸ γεγονός δὲ καὶ μόνον ὅτι ἐγένε συζήτηση εἶναι, ἄς ποῦμε, εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον ἀρκετὸν γιὰ νὰ ἐπιστηθῆ ἡ προσοχὴ τῶν ἀρμοδίων διὰ τὸ μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Βεβαίως ἡ ἀνάλυσις εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει προβῆ ὁ κ. Λυσσαρίδης γιὰ τὸν σκοπὸν καὶ τὸ νόημα τῆς περικοπῆς εἶναι πολὺ σωστὴ καὶ συμφωνῶ ἀπολύτως. Ἐζήτησα τὸν λόγον ἀπλῶς καὶ μόνον γιὰ νὰ πῶ ὅτι προσωπικῶς διαφωνῶ ἀπολύτως ὅτι ὑπάρχει ὅτιδήποτε τὸ ἐπιλήψιμον τὸ ὁποῖον νὰ δικαιολογῆ τὴν λήψιν τῶν μέτρων ποὺ εἰσηγήθηκεν ὁ κ. Λυσσαρίδης, καὶ νομίζω καὶ τὸ ΑΚΕΛ, ὅσον ἀφορᾶ ἰδιαίτερα τὸ ΡΙΚ. Γι' αὐτὸ δὲν θέλω ἢ ἄποψις ἢ ὁποῖα ἐξεφράσθη ὅτι ἤδη ἡ συζήτηση ἔφερε τὸ ἐπιθυμητὸν ἀποτέλεσμα ἢ ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων εἰς τὴν διαμαρτυρίαν τῆς Βουλῆς, νὰ περιλαμβάνη τοῦλάχιστον ἐμένα ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἐπίκρισίν μου διὰ τὸ ΡΙΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ἤδη ἔχει προγραμματίσει διὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα νὰ ἀρχίσῃ ἓνα Κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον μὲ θάσιν τὴν ἐτησίαν ἔκθεσιν τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου.

Δεδομένου ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἔχη ἐνώπιόν της πολὺ προσεχῶς, τὸ ἀργότερον μέχρι τέλους Μαρτίου, μίαν ὀλοκληρωμένην ἔκθεσιν γιὰ τὰς δραστηριότητες τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου, νομίζω ὅτι κακὸν θὰ ἦτο εἰς τὸ στάδιον ἐκεῖνο νὰ γίνῃ μία γενικὴ συζήτηση. Θὰ ἔχωμεν ἐκεῖ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσωμεν τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ ΡΙΚ, θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσωμεν τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν, θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσωμεν τὸ Συμβούλιον γενικῶς καὶ ἔτσι ἀπὸ μίαν ὀλοκληρωμένην συζήτησιν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιρριφθοῦν ἢ ὄχι εὐθύνες καὶ νὰ λεχθῆ κατὰ πόσον εἶναι σοβαρὲς ἢ ὄχι αὐτὲς οἱ εὐθύνες καὶ νομίζω ὅτι, ἀντὶ εἰς τὸ στάδιον αὐτὸ νὰ προβῶμεν ἐκ προοιμίου εἰς τὴν ἔκφρασιν ἀπόψεων, δεδομένου ὅτι πολὺ σύντομα θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ποῦμε πολλά, εἰσηγοῦμαι εἰς τοὺς συναδέλφους οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν τὴν πρότασιν, νὰ ποῦμε εἰς τὸ στάδιον ἐκεῖνο ὅλες τὰς ἀπόψεις μας γιὰ νὰ ἔχωμεν ὀλοκληρωμένην εἰκόνα τῆς καταστάσεως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συμφωνεῖτε μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Χριστοφίδη;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Συμφωνῶ μὲ τὴν τοποθέτησιν ποὺ ἔκαμεν ὁ κ. Παπαδόπουλος, ὅτι εἶναι δικαίωμα τοῦ καθενὸς νὰ πάρῃ θέσιν μὲ τὸ κατὰ πόσον συμφωνεῖ ὅτι ὑπάρ-

χει ή όχι λόγος μομφής και αυτό είναι θέμα κρίσεως. Και επομένως επ' αυτού του σημείου συμφωνώ απόλυτα. Δεν συμφωνώ όμως με εκείνους που ισχυρίζονται ότι μπορεί να υπάρχει θέμα αλλά δεν πρέπει να παρθούν μέτρα ή ότι πρέπει να αναβληθούν τα μέτρα. Και ο λόγος είναι σαφής. Μπορεί αυτή ή Βουλή για πρώτη φορά, αυτή ή Βουλή υπό αυτήν την σύνθεσιν, για πρώτη φορά να συζητά θέμα ΡΙΚ. Αλλά αυτή ή Βουλή συζητά κάθε χρόνο θέμα ΡΙΚ. Και αυτός ο λαός κάθε μέρα βλέπει τα προγράμματα για την Χιλή. Πρώτα τα είχαμε για την Αλγερία και για τους τρομοκράτες της Αλγερίας. Αρχίσαμεν από τότε. Τώρα τα έχουμε για τους φίλους μας της Χιλής του Πινοσέτ.

Επομένως εγώ τουλάχιστο είμαι πεπεισμένος ότι κάτι δεν πάει καλά σ' αυτό το Ίδρυμα. Είναι ένα Ίδρυμα το όποιο παρακολουθώ κάθε μέρα και δεν χρειάζομαι καμμίαν έρευνα για να πεισθώ αν σωστά ή μη σωστά αυτήν την στιγμήν γίνεται ή δουλειά για μένα είναι σαφές, έχω καταλήξει εις τα συμπεράσματά μου. Επομένως, τουλάχιστον όσον αφορά ήμας, δεν νομίζομεν ότι χρειάζεται οποιαδήποτε αναβολή για να εκφράσωμεν από τώρα την δυσαρέσκειάν μας για τον τρόπον με τον όποιον το ΡΙΚ παρουσιάζει την Κυπριακήν πραγματικότητα, που δεν την παρουσιάζει, παρουσιάζει την κομματικήν ζωήν, που δεν την παρουσιάζει. Παρουσιάζει τα διεθνή φαινόμενα κατά τρόπον έντελώς αντιδραστικόν. Είναι τρομοκράτες τις περισσότερες φορές όλοι οι άνθρωποι που αγωνίζονται για λεφτεριά!

Για όλους αυτούς τους λόγους συμφωνώ ότι μπορεί να υπάρχει ή αντίθετη άποψη μπορεί εγώ να τα είδα με κακό φακό και με τα δικά μου γυαλιά, αλλά έτσι τα είδα, έτσι τα είδαμεν έμεις και αυτή είναι ή απόφασις. Είναι δικαίωμα άλλων να πιστεύουν αντίθετα και να μη δεχθούν την άποψίν μας. Αλλά ή αναβολή δεν νομίζω ότι θα ώφελήση σε τίποτα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μά δεν νομίζω να είναι θέμα αναβολής.

Εάν άντελήφθηκα όρθως την πρότασιν του κ. Χριστοφίδη, είναι ότι έπειδή πρόκειται να γίνη ειδική εξέτασις του θέματος ΡΙΚ εις την Έπιτροπήν Έσωτερικών επ' εύκαιρία της έκθέσεως, κάπως έτσι,....

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θά έχη περάσει ό Προϋπολογισμός και αυτό τό μέτρον της ένδειξης διαμαρτυρίας δεν θά μπορούμεν να τό χρησιμοποιούμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θά πρέπει να ξεκαθαρίσωμεν τές απόψεις μας και τές θέσεις μας. Έκτιμούμεν απόλυτα τές απόψεις και τές εκτιμήσεις των συναδέλφων μας. Θά θέλαμεν όμως να διευκρινίσωμεν ότι από πλευράς δικής μας δεν βλέπομεν ότι υπάρχει πρόβλημα ΡΙΚ. Η άναφορά του κ. Χριστοφίδη είναι ότι με την εύκαιρίαν της έκθέσεως, εάν υπάρχουν θέματα προς έρευναν και προς μελέτην, θά είναι μιά εύκαιρία τέτοια προβλήματα να βγοϋν στην έπιφάνειαν.

Η παρατήρησις του κ. Γαλανού και πάλιν είναι ότι, εάν υπάρχει τέτοιο θέμα, ή συζήτησις αυτή θά έχη κάποιο εποικοδομητικό χαρακτήρα. Συμπερασματικώς δε θά έλεγα τό έξης : Ημείς, κατά την δικήν μας κρίσιν ή όποία μπορεί να είναι έσφαλμένη, δεν βλέπομεν και δεν θέτομεν πρόβλημα ΡΙΚ. Όμως τόσον τό ΡΙΚ όσον και οίανδήποτε Υψηρεσίαν της

Κυβερνήσεως, είμαστε πρόθυμοι να δοῦμεν και να εξετάσωμεν εἰς τὲς ἀρμόδιες Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ πρόβλημα νὰ ἀντιμετωπισθῇ. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀνταπόκρισις τότε νὰ σκεφθοῦμεν ὅλοι μαζί γιὰ ἐντονώτερα μέτρα. Ἀλλὰ γιὰ τὴν ὥραν δὲν συμεριζόμεθα τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, γιὰ νὰ μὴν ὑπάρξῃ καμμία παρεξήγησις, θέλω νὰ τὸ καταστήσω σαφές ὅτι δὲν πιστεύω ὅτι ὑπάρχει τίποτε τὸ ἐπιλήψιμον. Ἡ δική μου ἀποψις περὶ ΡΙΚ εἶναι ὅτι, ἐὰν ὑπῆρχεν οἰονδήποτε παράπονον ἢ οἰαδήποτε παρατυπία, κατὰ τὴν γνώμην μερικῶν συναδέλφων, τότε θὰ ἦτο ἀρκετὸν ὡς πρῶτον στάδιον νὰ συζητηθῇ τοῦτο ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν ἢ νὰ προταθῇ ὡς θέμα συζητήσεως ἢ νὰ παραπεμφθῇ εἰς μίαν Ἐπιτροπὴν. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποψις τὴν ὁποίαν ἐξέφρασα καὶ δὲν συνεφώνησα ὅτι πράγματι ὑπάρχει κάτι ἐπιλήψιμον μὲ τὸ ΡΙΚ καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον ὡς πρῶτον στάδιον δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ γεγονός ὅτι συνεζητήθη ἐδῶ. Εἶπα ὅτι δὲν θὰ ἦτο σωστὸν εἰς πρῶτον στάδιον νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ ἀποκοπὴ ἀλλὰ θὰ ἦτο σωστὸν εἰς πρῶτον στάδιον νὰ συζητηθῇ.

Ἐπομένως δὲν θέλω νὰ ὑπάρξῃ καμμία παρανόησις ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰδικήν μου θέσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Αὐτὴ ἡ κατάσταση μὲ τὸ ΡΙΚ, ἐντιμε κ. Πρόεδρε, δὲν εἶναι νέα, εἶναι πολὺ παλιά. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού ὅταν ἐσυζητούσαμε τοὺς Τακτικούς Προϋπολογισμοὺς τοῦ παρελθόντος ἐπεσούραμεν τὴν προσοχὴν τῆς διευθύνσεως τοῦ ΡΙΚ καὶ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον χειρίζεται τὰ διάφορα Ζητήματα τὸ ΡΙΚ, ὅμως μπορούμε νὰ ποῦμεν ὅτι παρ' ὅλον πού ὑπῆρξε μιά μικρὰ βελτίωσις — καὶ εἰς τὴν ἀγόρευσίν μου ἐγὼ ἐπίστωσα τὸ ΡΙΚ μὲ αὐτὴν τὴν μικρὴν βελτίωσις — συνεχίζει αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶπαμεν καὶ τὰ ὁποῖα πιστεύω ὅτι προκαλοῦν μεγάλην Ζημίαν στὴν ὑπόθεσις τῆς Κύπρου.

Θὰ πρέπει νὰ προσεχθῇ αὐτὸ τὸ Ζήτημα διότι ἔφθασε πλέον τὰ ὅρια ἐκεῖνα πού μᾶς παρεξηγοῦν οἱ πραγματικοὶ φίλοι μας καὶ ἂν δὲν προσεχθῇ τὸ Ζήτημα, πιστεύω ὅτι ἡ Ζημία θὰ εἶναι ἀνεπανόρθωτη. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἄλλη ἀποψις ἐπὶ τοῦ θέματος;

Θὰ προχωρήσωμεν εἰς ψηφοφορίαν. Ὑπάρχει εἰσήγησις ἀποκοπῆς μιᾶς λίρας ἀπὸ τὸ ἄρθρον 446 τοῦ Κεφαλαίου Α56, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ χορηγίαν εἰς τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου.

Πόσοι εἶναι ὑπὲρ τῆς προτάσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12 ὑπὲρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι είναι έναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21 έναντίον, κ. Πρόεδρε.

A57 — Διάφορα.

A58 — Μή Προβλεπόμεναι Δαπάναι και Ἀποθεματικόν.

A59 — Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν και Ἔργων — Διοίκησις.

A60 — Δημόσια Ἔργα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαια A51 — A60.

Ἐπὶ ὅποιονδήποτε ἀντίρρησις διὰ τὴν ἐγκρισίν των;

Καμία. Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

A61 — Τακτικαὶ Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων.

A62 — Μή Ἐπαναλαμβανόμεναι Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων.

A63 — Τμῆμα Ἀρχαιοτήτων.

A64 — Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας.

A65 — Λιμενικαὶ Ὑπηρεσίαι.

A66 — Τμῆμα Ταχυδρομικῶν Ὑπηρεσιῶν.

A67 — Τμῆμα Χερσαίων Μεταφορῶν.

A68 — Ἡλεκτρομηχανολογικὴ Ὑπηρεσία.

A69 — Ὑπουργεῖον Ὑγείας — Διοίκησις.

A70 — Ἱατρικὸν Τμῆμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαια A61 — A70. Ἐπὶ ὅποιονδήποτε ἀντίρρησις διὰ τὴν ἐγκρισίν των;

Καμία. Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

A71 — Ὑπουργεῖον Παιδείας — Διοίκησις.

A72 — Παιδεία.

A73 — Πολιτιστικαὶ και Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι.

A74 — Γενικὸν Διοικητικὸν Προσωπικόν.

A75 — Γενικὸν Γραμματειακὸν Προσωπικόν.

A76 — Κλητῆρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαια A71 — A76.

Υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης διά την έγκρισίν των;

Καμία.

Έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράρτημα. Μισθοδοτικοί Κλίμακες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του Παραρτήματος;

Έγκρίνεται το Παράρτημα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεύτερος Πίναξ, Πρώτον Μέρος. Ίδρυσις Νέων Θέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για τον Δεύτερον Πίνακα, Πρώτον Μέρος — Ίδρυσις Νέων Θέσεων;

Δέν υπάρχει αντίρρησης. Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεύτερος Πίναξ, Δεύτερον Μέρος — Κατάργησις Ύφισταμένων Θέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για τον Δεύτερον Πίνακα, Δεύτερον Μέρος — Κατάργησις Ύφισταμένων Θέσεων;

Δέν Υπάρχει αντίρρησης. Έγκρίνεται.

Η δευτέρα ανάγνωσις έτελείωσε.

Προχωρούμε στην τρίτην ανάγνωσιν ή οποία θα γίνη ως συνήθως με την ανάγνωσιν του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον για τον Προϋπολογισμόν του 1977 θεσπισθή εις Νόμον;

Δέν υπάρχει αντίρρησης.

Το Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Προχωρούμε εις την ψήφισιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως διά τό έτος 1977.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Καμία.

Το 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £25,238,096 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1977.
"Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὸ 2ον ἄρθρον ;

Καμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Πρῶτος Πίναξ. "Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὸ 3ον ἄρθρον ;

Καμία.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Χρησιμοποίησις τοῦ περισσεύματος ὠρισμένων ἄρθρων πρὸς κάλυψιν ἐλλείμματος ἄλλων ἄρθρων ὑπὸ τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον.

"Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὸ 4ον ἄρθρον ;

Καμία.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Ἰδρυσις καὶ κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ.

Πρῶτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. "Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὸ 5ον ἄρθρον ;

Καμία.

Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δ1 — Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ.

Δ2 — Ἀνάπτυξις Ὑδάτων.

Δ3 — Βελτίωσις Χρήσεως ὕδατος.

Δ4 — Γεωργία.

Δ5 — Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν.

Δ6 — Κτηνοτροφία.

Δ7 — Κτηνιατρικαί Ὑπηρεσίαι.

Δ8 — Ἀνάπτυξις Δασῶν.

Δ9 — Γεωλογικὴ Ἐπισκόπησις.

Δ10— Ἀνάπτυξις Ἀλιείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαια Δ1—Δ10.

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισίν τους :

Καμμία.

Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δ11 — Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία.

Δ12 — Πιστοδότησις Ἀναπτύξεως.

Δ13 — Ἐμπόριον καὶ Βιομηχανία.

Δ14 — Τουρισμός.

Δ15 — Ἀρχαιοτήτες.

Δ16 — Δημόσια Ἔργα.

Δ17 — Ἀνάπτυξις Ὀδικοῦ δικτύου.

Δ18 — Λιμένες.

Δ19 — Ἀερολιμένες.

Δ20 — Δημόσια Κτίρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαια Δ11—Δ20. Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισίν τους :

Καμμία.

Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δ21 — Πολεοδομία καὶ Οἰκησις.

Δ22 — Ἱατρικαὶ καὶ Ὑγειονομικαὶ Ὑπηρεσίαι.

Δ23 — Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις.

Δ24 — Ἔργασια καὶ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις.

Δ25 — Κέντρον Παραγωγικότητος.

Δ26 — Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐημερίας.

Δ27 — Παιδεία.

Δ28 — Τμῆμα Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας.

Δ29 — Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι.

Δ30 — Στατιστικαὶ Ὑπηρεσίαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαια Δ21—Δ30.

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισίν τους ;

Καμμία.

Έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δ31 — "Άλλαι Ύπηρεσίαι.

Δ32 — Προκαταρκτικός Προγραμματισμός.

Δ33 — Ξένη Τεχνική Βοήθεια.

Δ34 — Μή Προβλεπόμεναι Δαπάναι και Άποθεματικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαια Δ31—Δ34.

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισίν τους ;

Καμμία.

Έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράρτημα—Μισθοδοτικάί Κλίμακες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισίν του Παράρτηματος ;

Καμμία.

Τò Παράρτημα έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεύτερος Πίναξ, Πρώτον Μέρος — "Ίδρυσις Νέων Θέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισίν του Δευτέρου Πίνακος, Πρώτου Μέρους—Ίδρυσις Νέων Θέσεων ;

Καμμία.

Ό Δεύτερος Πίναξ, Πρώτον Μέρος—Ίδρυσις Νέων Θέσεων έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεύτερος Πίναξ, Δεύτερον Μέρος—Κατάργησις Ύφισταμένων Θέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισίν του Δευτέρου Πίνακος, Δευτέρου Μέρους—Κατάργησις Ύφισταμένων Θέσεων ;

Καμμία αντίρρησης.

Ό Δεύτερος Πίναξ, Δεύτερον Μέρος—Κατάργησις Ύφισταμένων θέσεων έγκρίνεται.

Συνεπληρώθη ή δευτέρα ανάγνωση.

Προχωρούμεν στην τρίτην ανάγνωση ή όποια θα γίνη με την ανάγνωση του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει όποιαδήποτε αντίρρησης όπως τό Νομοσχέδιον θεσπισθή εις Νόμον;

Καμία αντίρρησης.

Τό Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Κύριοι συνάδελφοι. Έάν δέν ύπάρχη αντίρρησης, εισηγούμαι όλιγόλεπτον διάλειμμα για να προχωρήσωμεν μετά εις την εξέταση του τρίτου και τετάρτου θέματος κάτω από τό Κεφάλαιον Β.

Θά κάμωμεν 20λεπτον διάλειμμα και παρακαλούνται οι κύριοι συνάδελφοι να μην φύγουν.

(Ώρα διακοπής 10.57 μ.μ.)

(Ώρα έναρξεως 11.22 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συνεχίζεται ή συνεδρία.

Κεφάλαιον Β — 3ον και 4ον θέμα «Ό περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977» και «Ό περί Έκτάκτου Προσφυγικής Έπιβαρύνσεως (Εισαγόμενα Έμπορεύματα) Νόμος του 1977».

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της άρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής να αναγνώση την έκθεση προς τό Σώμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, είναι δύο οι Έκθέσεις, ή συνήθης έκθεση και μία Συμπληρωματική Έκθεση της Έπιτροπής.

Η πρώτη έκθεση της Έπιτροπής έχει ως άκολουθως :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Πάρις Λένας

Σταύρος Άμπίζας

Χρίστος Βάκης

Άλέξης Γαλανός

Ντίνος Κωνσταντίνου

Άνδρέας Ζιαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίαν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 24ην Φεβρουαρίου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξήγησαν τοὺς λόγους οἵτινες κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν ἐπιβολὴν τῆς διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου προτεινομένης φορολογίας ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν συνοδευόμενος ὑπὸ Ἀνωτέρων Λειτουργῶν τοῦ Ὑπουργείου του.

Διὰ τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων εἰς τοὺς περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμους σκοπεῖται ἡ αὔξησης ἢ ἡ ἐπιβολὴ νέων φόρων καταναλώσεως ἐπὶ ὠρισμένων εἰδῶν οὐχὶ πρώτης ἀνάγκης. Συγκεκριμένως γίνεται εἰσήγησις ὅπως αὔξηθῶν οἱ φόροι καταναλώσεως ἐπὶ ἐγχωρίων σιγαρέττων καὶ ζύθου καὶ οἱ δασμοὶ ἐπὶ εἰσαγομένων εἰδῶν ἐνδύσεως καὶ ὑποδήσεως, παιγνιοχάρτων, οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ζύθου καὶ καπνικῶν προϊόντων.

Ἡ ἐπιβολὴ τῆς προαναφερθείσης φορολογίας ἐκρίθη ἀναγκαία διὰ λόγους δημοσιονομικῆς καὶ γενικωτέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς ὑπὸ τὰς νῦν ἐπικρατούσας ἐν τῇ οἰκονομίᾳ συνθήκας καὶ διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύξη εἰς τὴν προσφάτως εἰς τὴν Βουλὴν γενομένην ὁμιλίαν του ἐπὶ τῶν δύο κρατικῶν Προϋπολογισμῶν.

Τὸ ὡς προεῖρηται νομοσχέδιον κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ὁμοῦ μετ' ἄλλων φορολογικῶν νομοσχεδίων, ὡς ὑπολογίζεται δὲ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν τῆς Κυβερνήσεως, τὸ σύνολον τῶν ἐπιπροσθέτων δημοσίων προσόδων τὰ ὁποῖα ἀναμένεται νὰ εἰσπραχθῶσιν συνολικῶς ἐκ τῶν προταθέντων φορολογικῶν μέτρων θὰ εἶναι τῆς τάξεως τῶν ἑξ περιπου ἑκατομμυρίων ληρῶν ἑτησίως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ κατανοῦσα πλήρως τὴν ὑπὸ τοῦ ρηθέντος Ὑπουργοῦ ἐξηγηθεῖσαν ἀνάγκην ἐνάρξεως προσπάθειας διὰ τὴν σὺν τῷ χρόνῳ ἰσοσκελίσειν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθεῖ νὰ παρουσιάζη σοβαρὸν ἔλλειμμα ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν ἀπολεσθέντων ἐσόδων συνεπέει τῆς καταργήσεως τοῦ περὶ Μειώσεως Ἀμειβῶν Νόμου, τὰ ὁποῖα κατετίθεντο εἰς τὸ Εἰδικὸν Ταμεῖον Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων καὶ Δυσπραγούντων, καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὀλίγα ἄλλα ἀντικείμενα φορολογίας ὑπάρχουν ἅτινα νὰ δύνανται νὰ ἀποδώσουν τοιούτου ὕψους ἐσοδα ἐκ φορολογίας, εὐρίσκει δικαιολογημένας τὰς προτεινομένας αὔξεις τῶν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἀναφερομένων φόρων, παρὰ τὸ ὅτι οὗτοι ἐπιβάλλονται ἐπὶ εἰδῶν γενικῆς καταναλώσεως, δι' ὃ καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ πλειοψηφίαν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ κατατεθέντος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπιβολὴν ἠϋξημένων φόρων καταναλώσεως εἰς ἀριθμὸν ἐμπορευμάτων κατασκευαζομένων ἐν Κύπρῳ, ἀφοῦ προηγήθη ἡ κήρυξις αὐτοῦ ὡς ἐπείγουσης φύσεως νομοσχεδίου. Ὁ ἐπιφερόμενος διαχωρισμὸς ἐκ τῶν ὑπολοίπων ἐμπορευμάτων ἐφ' ὧν ἐπιβάλλονται ἠϋξημένοι εἰσαγωγικοὶ δασμοὶ ἐκρίθη ἀναγκαῖος λόγῳ τῆς φύσεως τῶν εἰσπραττομένων καὶ νῦν αὐξανομένων φόρων καταναλώσεως καὶ τῆς ἐπείγουσης ἀνάγκης ρυθμίσεως τούτων ἵνα ἀποφευχθῶν κίνδυνοι ἐπιβαρύνσεως τοῦ κοινῆς διὰ τῶν αὔξεσεων προτοῦ ἐπιψηφισθῶν τὰ Νομοσχέδια.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω τὸ κατατεθὲν ἀρχικῶς ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νομοσχέδιον περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως διεχωρίσθη εἰς δύο μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἀναφέρεται εἰς τὰς προτεινομένας αὔξεις ἐπὶ τῶν φόρων καταναλώσεως καὶ τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ ἔτυχε τῆς δεούσης νομοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας, διεμορφώθη εἰς αὐτοτελὲς νομοσχέδιον, τὸ δὲ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἀναφερόμενον εἰς τοὺς εἰσαγωγικοὺς δασμούς, συνιστῶν τὸ

υπόλοιπον τοῦ κατατεθέντος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομοσχεδίου, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἰδιαίτερας ἐκ μέρους αὐτῶν ἐξετάσεως.

Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ.κ. Ντίνος Κωνσταντίνου, Ἀνδρέας Ζιαρτίδης καὶ Τάκης Χατζηδημητρίου, διεφώνησαν μὲ τὴν προτεινομένην κήρυξιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ὡς ἐπείγουσας φύσεως καὶ τὴν συζήτησιν τούτου κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς διὰ τοῦς κάτωθι λόγους :

- (α) Τόσον τὸ παρὸν νομοσχέδιον ὅσον καὶ τὰ λοιπὰ φορολογικὰ τοιαῦτα ἐδόθησαν εἰς τὰ Μέλη τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν αὐτῆς, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν παρέχει εἰς ταῦτα τὴν δυνατότητα δι' ἐμπεριστατωμένην μελέτην αὐτῶν.
- (β) Ἡ ἀπόφασις τῆς πλειοψηφίας τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ζητήσῃ τὴν κήρυξιν τῶν Νομοσχεδίων τούτων ὡς ἐπείγουσας φύσεως καὶ ἢ ἄμεσος ψήφισις τοιαύτης σοβαρᾶς μορφῆς νομοσχεδίων, τὰ ὅποια ἐπιβαρύνουν εὐρέα στρώματα καταναλωτῶν καὶ ἐργαζομένων, δὲν συνιστᾷ, διὰ λόγους ἀρχῆς τὸν ἐνδεδειγμένον τρόπον συζητήσεως τούτων τόσον ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀκόμη περισσότερο ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τοῦ Σώματος, καὶ δὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι αὕτη ἀσχολεῖται κατὰ τὸ παρὸν στάδιον μὲ τὴν συζήτησιν τῶν ἐκκρεμούντων ἐνώπιον αὐτῆς δύο Προϋπολογισμῶν.
- (γ) Διὰ τοῦς ὡς προεῖρηται λόγους τὰ προαναφερθέντα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπέβαλον τὴν εἰσήγησιν ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ὅσον καὶ τῶν ὑπολοίπων ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην ὥστε νὰ παρασχεθῇ ἡ δυνατότης εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καθὼς ἐπίσης εἰς τὰ ὑπόλοιπα Μέλη τῆς Βουλῆς νὰ μελετήσῃσι διεξοδικῶς τὰς προνοίας τῶν κατατεθέντων νομοσχεδίων καὶ νὰ δυνηθῶσι νὰ διατυπώσωσι τὰς ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις των τόνισαντα ὅτι ἄνευ τοιαύτης ἀναβολῆς ἀδυνατοῦν νὰ ἐκφράσωσι οἰασδήποτε ἀπόψεις.

Τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελοῦντα τὴν πλειοψηφίαν ταύτης, εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς Νόμον ψήφισιν τοῦ πρώτου μέρους τοῦ κατατεθέντος Νομοσχεδίου, ὑπὸ τὴν αὐτοτελῆ αὐτοῦ μορφήν, ὡς αὕτη διεμορφώθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ συμπληρωματικὴ ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ ἰδίου Νομοσχεδίου ἔχει ὡς ἀκολουθῶς :

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
 Πάρις Λένας
 Σταῦρος Ἀμπίζας
 Χρῖστος Βάκης
 Ἀλέξης Γαλανός
 Ντίνος Κωνσταντίνου
 Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ὡς γνωστὸν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 24ης Φεβρουαρίου, 1977, ἡ Βουλὴ, διαφωνοῦντων τῶν Βουλευτῶν τοῦ ΑΚΕΛ καὶ τῆς ΕΔΕΚ, ἀπεφάσισεν ὅπως

κηρύξη τὰ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδια, ἅτινα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀναγνωσθεῖσαν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐπειγούσης φύσεως.

Κατόπιν διαβουλεύσεων τὰς ὁποίας, ὡς εἶχε προαναγγεῖλει, διεξήγαγεν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ Κομμάτων, ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ συζήτησις τῶν Νομοσχεδίων, πλὴν δύο δασμολογικῶν κλάσεων, ἧτοι τῶν ὑπ' ἀριθμούς 1 καὶ 4, καλυπτουσῶν Φόρον Καταναλώσεως ἐπὶ σιγαρέττων καὶ ζύθου, ἀναβληθῆ, ὥστε νὰ παρασχεθῆ χρόνος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν συζήτησιν ὑπαλακτικῶν λύσεων ἢ ἐτέρων ἀπόψεων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς δύο προμνησθείσας κλάσεις, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν ὅπως συστήσῃ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰς Νόμον ψήφισιν τούτων ἀφοῦ ἐπηρέχησαν αἱ κάτωθι ἀναφερόμεναι τροποποιήσεις :

- (α) Διαγράφεται ἡ παράγραφος (β) τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νομοσχεδίου, τῆς ὑφισταμένης παραγράφου (α) αὐτοῦ ἀποτελούσης τὴν μόνην διάταξιν τοῦ ἄρθρου τούτου.
- (β) Κατ' ἀκολουθίαν διαγράφεται ἀπὸ τὸν Πίνακα τοῦ νομοσχεδίου ἡ δασμολογικὴ κλάσις ὑπ' ἀρ. 7 μὲ ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς. Ἡ τελευταία κλάσις θὰ ἐξακολουθήσῃ ν' ἀποτελῆ ἀντικείμενον μελέτης εἰς τὸ ἐναπομείναν μέρος τοῦ Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον καὶ θὰ συζητηθῆ εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.
- (γ) Ἡ προτεινομένη αὔξις ἐξ 25 μίλς εἰς τὸν συντελεστὴν φόρου ἐπὶ τῶν σιγαρέττων κατὰ κυτίον μειοῦται εἰς 15 μίλς μόνον. Κατ' ἀκολουθίαν τροποποιοῦνται ἀναλόγως οἱ συντελεσταὶ εἰς τὰς ἀντιστοιχῶς ἀναφερομένας τιμὰς κατὰ κυτίον σιγαρέττων εἰς τὸν Πίνακα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ ΕΔΕΚ παρὰ τὸ γεγονός ὅτι διατηροῦν τὰς ἐπιφυλάξεις τῶν ἐπὶ τῆς σκοπιμότητος τῆς ρηθείσης φορολογίας θὰ ὑποστηρίξουν τὴν εἰς Νόμον ψήφισιν τῶν κλάσεων τούτων ἐν ὧσιν τῶν προβληθειῶν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἐξηγήσεων ὅτι ἡ περαιτέρω ἀναβολὴ ψηφίσεως τούτων δυνατὸν νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἀνεπιθύμητον ἐκμετάλλευσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἐπισημαίνεται ὅτι ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ Α.Κ.Ε.Λ. πάντα θεωροῦσε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ θεωρῇ τὴν ἄμεση φορολογία σὰν τὴν πιὸ δίκαιη φορολογία. Πάντα θεωροῦσε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ θεωρῇ τὴν ἔμμεση φορολογία σὰν φορολογία ποῦ ἐπιβαρύνει κυρίως τὰ φτωχὰ ἐργαζόμενα στρώματα τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἔμμεση φορολογία ἐπιβαρύνει αὐτὰ τὰ φτωχὰ, ἐργαζόμενα στρώματα τοῦ λαοῦ, διότι εἶναι αὐτὰ κυρίως τὰ στρώματα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν καὶ τὸ πολυπληθέστερον καταναλωτικὸν κοινόν.

Κατὰ συνέπειαν οἰαδήποτε φορολογία, εἴτε αὐτὴ εἶναι τελωνειακὸς δασμὸς εἴτε ὁποιασδήποτε ἄλλης φύσεως ἔμμεση φορολογία, ἐπιβαρύνει κυρίως αὐτὰ τὰ στρώματα.

Ἡ πιὸ δίκαιη φορολογία εἶναι ἡ ἄμεση διότι ὁ κάθε πολίτης πληρώνει μὲ βάση τὸ εἰσόδημά του, μὲ βάση τὴν περιουσιακὴν του κατάστασιν. Ἄν

ὁ πολίτης ἔχη μέγαλον εἰσόδημα, εἶναι ὀρθόν καί δίκαιον νά πληρώνη περισσότερα ἀπ' ὅ,τι θά πληρώσῃ ἕνας ὁ ὁποῖος ἔχει ἕνα πολύ χαμηλόν εἰσόδημα.

Ἄν ὁ πολίτης ἔχη περιουσιακά στοιχεῖα τέτοια ὥστε νά τόν καθιστοῦν ἱκανόν νά πληρώσῃ περισσότερα ἀπό ὅποιονδήποτε ἄλλον φτωχόν πολίτην, ἐργαζόμενον πολίτην, εἶναι ὀρθό καί δίκαιον καί πάλιν ὁ πολίτης αὐτός νά ἐπιβαρυνθῇ περισσότερα μέ τήν φορολογίαν.

Στήν περίπτωση τῶν νομοσχεδίων πού κατατέθηκαν χθές καί κηρύχθηκαν ἐπείγουσας φύσεως, τὸ Α.Κ.Ε.Λ. ἔκαμε σαφῆ τήν θέσιν του, ὅτι δέν παρεσχέθη ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος γιά νά μελετηθοῦν αὐτά τὰ νομοσχέδια. Ἐκ πρώτης ὄψεως, ὅμως, αὐτά τὰ νομοσχέδια προνοοῦν κυρίως φορολογίαν, ἔμμεση φορολογίαν. Τὸ μεγαλύτερο ποσόν αὐτῆς τῆς φορολογίας θά προερχόταν ἀπὸ ἔμμεση φορολογία πού θά ἐπεβάρυνε τὰ φτωχὰ καί ἐργαζόμενα στρώματα τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐζητήσαμε ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἐξέταση καί συζήτηση αὐτῶν τῶν νομοσχεδίων γιά νά μᾶς παρασχεθῇ ὁ καιρὸς νά ὑποβάλωμεν ὑπαλλακτικὰς λύσεις.

Ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καί τὰ ἐν τῇ Βουλῇ κόμματα ἐδέχθησαν νά ἀναβληθῇ ἡ συζήτηση τῶν περισσοτέρων ἀπὸ αὐτὰ τὰ νομοσχέδια καί οὐσιαστικὰ νά συζητηθοῦν μόνον δύο θέματα στήν ἀποψινὴ συνεδρίαν καί παρὰ τίς ἐπιφυλάξεις πού ἀκόμα διατηροῦμε, ἐδεχθήκαμε, ὅπως λέγει καί ἡ συμπληρωματικὴ Ἐκθεση τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, νά συζητηθοῦν αὐτὰ τὰ δύο θέματα ἀπόψε καί συγκατατεθήκαμε μέ τήν περικοπὴ πού ἐγίνε στήν φορολογία τῶν σιγαρέττων, δηλαδὴ ἀπὸ 25 μίλες εἰς 15 μίλες, νά ψηφίσωμεν αὐτὰ τὰ νομοσχέδια γιά τὲς δύο αὐτὲς κλάσεις τῶν προϊόντων πού φορολογοῦνται.

Αὐτὸ ὅμως δέν θά πρέπει νά παρεξηγηθῇ, ὅτι θά ψηφίσουμε καί τὰ ὑπόλοιπα τὰ ὁποῖα προνοοῦν τὰ ἐν λόγω νομοσχέδια. Θά μᾶς παρασχεθῇ χρόνος, ὅπως ἔχει λεχθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, νά τὰ συζητήσομε καί νά ὑποβάλωμε ὑπαλλακτικὰς λύσεις.

Ἐλπίζω ὅτι τόσον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὅσον καί τὰ ἐν τῇ Βουλῇ κόμματα συνεργαζόμενα θά κατορθώσουν μαζί νά ἐπεξεργαστοῦν τέτοιαις ὑπαλλακτικὰς λύσεις ὥστε νά καταστῇ δυνατόν αὐτὴ ἡ ἔμμεση φορολογία νά φορτωθῇ πραγματικὰ σταῦς ὤμους ἐκείνων τῶν στρωμάτων τοῦ λαοῦ πού εἶναι πραγματικὰ σὲ θέσιν νά σηκώσουν αὐτὴ τὴν πρόσθετη φορολογία.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. θά ψηφίσῃ ἀπόψε τὲς δύο αὐτὲς κλάσεις προϊόντων πού προτείνονται ἀπὸ τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν καί ἐπιφυλαττόμεθα νά ὑποβάλωμεν ὑπαλλακτικὰς λύσεις γιά ὅλα τὰ ἄλλα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Λυσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Μόλις χθές ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. τόνιζεν ὅτι ἡ σωστὴ πολιτικὴ ἀκόμα καί γιά ἕνα καπιταλιστικὸ σύστημα ὄχι σκληρὰ ἐκμεταλλευτικὸ θά εἶναι ἡ ἀναλογία τῶν ἀμέσων φόρων νά εἶναι πολύ ὑψηλότερη ἀπὸ τὴν ἀναλογίαν τῶν ἔμμεσων φόρων. Δυστυχῶς μαζί μέ τὴν κατάθεση τῶν Προϋπολογισμῶν ἡ Κυβέρνησις κατέθεσε καί φορολογικὰ Νομοσχέδια, ἡ πλειοψηφία τῶν ὁποίων εἶναι οὐσιαστικὰ ἔμμεσοι φόροι καί τέτοιας μορφῆς πού δυστυχῶς στρέφονται πρὸς τὰ φτωχότερα στρώματα τοῦ λαοῦ σὲ πολλὰς περιπτώσεις.

“Όπως ξέρετε, τόσο η Ε.Δ.Ε.Κ. όσο και το Α.Κ.Ε.Λ. διεφώνησαν για το βεβιασμένον της εξέτασης αὐτοῦ τοῦ μέτρου γιατί πιστεύαμε καὶ πιστεύουμε ὅτι ἂν δινόντουσαν τὰ κατάλληλα χρονικά περιθώρια, θὰ μπορούσαμε νὰ ὑποδείξουμε τρόπον ὥστε ἡ Κυβέρνηση νὰ μὴ στερηθῆ ὠρισμένων ἐσόδων πού εἶναι ἀπαραίτητα πράγματι γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ προγραμμάτων πού εἶναι ἀπαραίτητα καὶ τὰ ὁποῖα ἡ ἴδια πράγματι ἡ Κυβέρνηση ἐξήγγειλε, ἀλλὰ νὰ ἐξευρεθοῦν αὐτοὶ οἱ πόροι ἀπὸ ἄλλες κατευθύνσεις οἱ ὁποῖες θὰ εἶναι πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν λαϊκῶν στρωμάτων. Δυστυχῶς, λόγω τοῦ ὅτι δὲν ὑπῆρξε προσυεννόηση, καὶ μόνον ἡ ἐξαγγελία αὐτῶν τῶν μέτρων ἐδημιούργησεν ἤδη συνθήκες ἐκμετάλλευσης τῶν λαϊκῶν μαζῶν πού ἄρχισαν κί ὅλας νὰ πληρώνουν τὰ τοιγάρα 25 μίλες τὸ πακέττο περισσότερο γιατί καὶ προηγούμενες εἰσηγήσεις τές ὁποῖες εἶχαμεν κάμει ὅτι σὲ τέτοιας μορφῆς φορολογικά μέτρα θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἔχῃ χωριστὲς ἐτικέττες μὲ ἄλλο χρῶμα καὶ νὰ ἀπαγορεύεται ἡ πώληση τῶν προϊόντων πού εἶχαν ἤδη δασμολογηθῆ μὲ τές προηγούμενες δασμολογικὲς κλίμακες γιὰ νὰ μπορῆ νὰ γίνεαι ἐλεγχος ἀπὸ τὸ κοινὸ ὡς πρὸς τὸ τί εἶδους τοιγάρα ἀγοράζει δὲν ἐλήφθησαν ὑπ’ ὄψη. Δυστυχῶς ἡ ἔλλειψη αὐτῶν τῶν μέτρων ἔκαμε ὥστε ὁποιαδήποτε τοποθέτηση πλέον πάνω στὸ εἰδικὸ αὐτὸ φορολογικὸ μέτρο νὰ εἶναι σχεδὸν θεωρητικὴ γιατί αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ κοινὸ πληρώνει κί ὅλας 25 μίλες τὸ πακέττο περισσότερο γιὰ τὰ τοιγάρα.

“Ἐγινε μιὰ διαφοροποίηση τῆς στάσης· τοῦλάχιστον ἀναβλήθηκε ἡ συζήτηση γιὰ τὸ τέλος 2% πάνω σ’ ὅλα τὰ εἰσαγόμενα εἶδη — καὶ πάλιν χωρὶς διαφοροποίηση — πρᾶγμα πού καὶ πάλιν θὰ στρεφόταν ἐνάντια στὰ φτωχὰ λαϊκὰ στρώματα δεδομένου ὅτι πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πολλὰ εἶδη εἶναι εἶδη πρώτης ἀνάγκης — εἶδη ρουχισμοῦ, εἶδη τροφίμων — τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται στὴν ἴδια κλίμακα καὶ στὴν ἴδια ποσοστιαία ἀναλογία μὲ ὅλα τὰ ἄλλα εἶδη πολυτελείας καὶ θὰ ἀποτελοῦσαν μιὰ περιπλέον ἐπιβάρυνση τῶν φτωχῶν λαϊκῶν στρωμάτων τῶν ὁποίων ἡ ἀποδοθεῖσα περικοπὴ τῶν ἀπολαβῶν οὐσιαστικὰ θὰ ἐξανεμιζόταν ἀπὸ τὰ νέα φορολογικὰ μέτρα.

“Ἦταν μιὰ πρόοδος τὸ γεγονός ὅτι ὄχι μονάχα ἡ Βουλὴ ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀποφάσισαν νὰ δώσουν περισσότερο χρόνο γιὰ μιὰ ψυχραιμότερη μελέτη αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ θέλουμε καὶ ἐλπίζουμε ὅτι θὰ ὑπάρξῃ διαφοροποίηση τῆς θέσης καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῆς Βουλῆς οὕτως ὥστε τὰ φορολογικὰ αὐτὰ νέα μέτρα νὰ στραφοῦν μόνον πρὸς τὰ εἶδη πολυτελείας καὶ πρὸς τὰ εἶδη τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πλατειᾶς λαϊκῆς κατανάλωσης οὕτως ὥστε παρ’ ὅλον πού θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἔμμεσοι φόροι, ἐν τούτοις θὰ εἶναι φόροι πού θὰ στρέφονται πρὸς εἶδη τὰ ὁποῖα δὲν πλήττουν κυρίως τὰ λαϊκὰ στρώματα.

Τὸ δίλημμα τὸ ὁποῖον ἐτίθετο εἶναι ἡ ἐπιμονὴ μας σὲ ὠρισμένες τοποθετήσεις καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν 25 μίλες ἢ κάποιος συμβιβασμὸς γιὰ νὰ σωθοῦν τοῦλάχιστον 10 μίλες ἀπὸ τὴν περιπλέον ἐπιβάρυνση πού θὰ πληρώνουν τὰ λαϊκὰ στρώματα. Θὰ πρέπει νὰ πῶ ὅτι εἶναι μιὰ μορφή ἐκβιασμοῦ ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ σταματήσῃ.

Δὲν μπορούμεν παρὰ νὰ ψηφίσουμε αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὸ μέτρο γιατί, ὅπως εἶπα, ἄρχισε ἤδη ἡ ἐφαρμογὴ του καὶ γιατί εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς ἐπιχείρημα γιὰ νὰ σταματήσουν ὠρισμένες κανονικὲς παροχές ἢ ἄλλα μέτρα γιὰ τὰ λαϊκὰ στρώματα.

Δὲν ἔχουμε διέξοδο ὄχι γιατί ἐγκρίνουμε τὸ μέτρο ἀλλὰ γιατί πιστεύουμε ὅτι δὲν ὑπάρχει διέξοδος, θὰ πρέπει ὅμως ἡ Κυβέρνηση νὰ προειδοποιηθῆ ὅτι τοῦλάχιστον ἐμεῖς δὲν θὰ δεχθοῦμε αὐτὴ τὴ συνέχιση τῆς πορείας πρὸς τοὺς ἔμμεσους φόρους. Δὲν θὰ δεχθοῦμε τὴ συνέχιση αὐτῆς τῆς πορείας, τῆς στροφῆς πρὸς τές εὐκόλες εἰσοδηματικὲς φορολογικὲς καταστάσεις, πού μὲ ἀπλὲς ἀριθμητικὲς πράξεις ἀποδίδουν πράγματι τὰ ἀναμενόμενα

ποσά αλλά οι όποιες δέν άσκοϋν πραγματική δημοσιονομική πολιτική ιδιαίτερα μέσα στα πλαίσια τὰ όποία ή Κυβέρνηση περιέγραψε για ισότιμη κατανομή βαρών και για άνακούφιση τών φτωχοτέρων τάξεων και ελάττωση του χάσματος τών εισοδημάτων τών διαφόρων τάξεων. Δέν είμαστε καθόλου ικανοποιημένοι οϋτε από τὸ μέτρο οϋτε από τὸν τρόπο με τὸν όποίο τὸ ὄλο θέμα τυγχάνει χειρισμοϋ αλλά, ὅπως είπα και πριν, τὸ δίλημμα είναι ἢ ψηφίζομεν τὸ μέτρο και κατεβάζομεν κατά δέκα μίλες τὸ φόρο πάνω στα τσιγάρα και τὸ κοινό θὰ ξέρη αϋριο ὅτι πληρώνει δέκα μίλες τὸ πακέτο λιγώτερα, ἢ πολϋ φοβεϋμαι ὅτι τὰ άποτελέσματα θὰ είναι εις βάρος και του κοινου και τῆς Κυβερνήσεως και τών εισοδημάτων χωρις ἢ Βουλή πιά νά μπερεί νά διαδραματίση όποιοδηποτε σοβαρό ρόλο άνασχετικό. Άλλά ἄς γίνη αϋτὸ μιὰ προειδοποίηση πρὸς τὴν Κυβέρνηση ὅτι τέτοιας μορφῆς μέτρα ἢ τούλάχιστον οι γενικώτερες φορολογικῆς προοπτικῆς θὰ πρέπει νά συζητοϋνται ἐκ τών προτέρων και νά μὴν άναμένεται από τὴν Βουλήν ὅτι ἐπειδὴ πράγματι ἢ Κυβέρνησις ἔχει άνάγκην £6 ἑκατομμύρια και ἐπειδὴ ἢ μὴ ἐπιψήφισις φορολογικῶν μέτρων είναι δυνατόν νά σταματήση τὰ Κυβερνητικά προγράμματα είναι δυνατόν νά ζοϋμεν κάτω από αϋτὴν τὴν Δαμόκλειον σπάθην και ἐπομένως κάθε φοράν θὰ είμαστε ὑποχρεωμένοι νά ψηφίσωμεν τὰ όποιαδηποτε φορολογικὰ μέτρα πού θὰ εισηγηται ἢ Κυβέρνησις. Αϋτὸ είναι ἢ τελευταία φορά πού ἐμεῖς τούλάχιστον δίνουμε αϋτὴν τὴν προειδοποίηση πρὸς τὴν Κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νά λάβω τὸν λόγον, ἂν μοϋ ἐπιτρέπη τὸ Σῶμα, νά ὀμιλήσω από τὴν θέσιν μου για νά μὴν ταλαιπωρήσω τὸν κ. Παπαϊωάννου και πάλιν.

Κατὰ τὴν χθεσινήν μας συνεδριαν εισηγήθηκα τὴν κήρυξιν τών δύο Νομοσχεδίων ὡς ἐπείγοντων ἐπὶ τῇ βάσει του πορίσματος και τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Κατόπιν ψηφοφορίας τὰ δύο Νομοσχεδία ἐκηρύχθησαν ὡς ἐπείγοντα αλλά ταυτόχρονα είχα άναφέρει πρὸς τὸ Σῶμα ὅτι σήμερα ἐπρόκειτο νά ἔχω ὠρισμένες διαβουλεύσεις ἐν σχέσει με τὰ ἐγερθέντα θέματα ἐπὶ τών δύο αϋτῶν Νομοσχεδίων. Ὡς άποτέλεσμα τών διαβουλεύσεων αϋτῶν, ὅπως άνεφέρθη και εις τὴν συμπληρωματικὴν ἐκθεσιν τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀπεδέχθη, συνεφώνησε, εις τὴν ελάττωσιν του δασμοϋ ἐπὶ τών δύο κλάσεων προϊόντων πού γίνεται εισηγησις για τὴν ψήφισιν των ἀπόψε, μἄλλον εις τὴν ελάττωσιν δασμοϋ ἐπὶ του ἑνός, ἐπὶ τών σιγαρέττων, και εις τὴν ψήφισιν του ἑτέρου ὡς ἔχει και ἐπίσης συνεφώνησε ὅπως τὸ ὑπόλοιπον του αϋτου Νομοσχεδίου ὅπως και τὰ ἄλλα Νομοσχεδία άναβληθοϋν πρὸς ἐξέτασιν και περαιτέρω συζήτησιν, προτίθεμαι δὲ νά ἐγγράψω αϋτὰ εις τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς προεχοϋς συνεδρίας.

Πιστεύω ὅτι ἢ ληφθησομένη ἀπόφασις ἀπόψε είναι σωστὴ διότι κυρίως είναι γι' αϋτὰ, τίς δύο κλάσεις προϊόντων, πού ὑπῆρχεν ὁ μεγάλος κίνδυνος νά δημιουργηθοϋν ἀνωμαλίες ἐν ὄψει του γεγονότος ὅτι ἐτέθη εις ἐφαρμογὴν τὸ Νομοσχεδίου ὡς είχε προηγουμένως. Πέραν τούτου ἢ ελάττωσις του δασμοϋ κατά δέκα μίλες τών διαφόρων κατηγοριῶν εις τὴν περίπτωσιν τών σιγαρέττων είναι ἐπίσης μιὰ βελτίωσις τὴν όποίαν κατόπιν τών διαβουλεύσεων αϋτῶν ἐδέχθη ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Σχετικὰ με τὸ γενικώτερον θέμα τῆς άμέσου ἢ ἐμμέσου φορολογίας βεβαίως θὰ ἔχωμεν τὴν εϋκαιρίαν νά τὸ συζητήσωμεν, ἐξ ἄλλου μερικῶς συζητήθη ἤδη και ἐπ' εϋκαιρία τών Προϋπολογισμῶν ὅπως ἐπίσης και εις τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν και Προϋπολογισμοϋ. Θὰ ἤθελα μόνον νά παρατηρήσω τὸ ἐξῆς. Ἐνῶ ὑποστηρίζομεν τὴν ἄμεσον φορολογίαν, δέν ἀποκλείομεν τὴν ἐμμεσον φορολογίαν ἐφ' ὅσον ἢ ἐμμεσοσ φορολογία ἐπιβάλλεται κατά τρόπον πού δέν ἔχει ἐπιπτώσεις ἐπὶ τών πτω-

χωτέρων τάξεων του λαού. Παραδείγματος χάριν δεν μπορεί να τεθη εις την ιδίαν μείραν φορολογία ή οποία είναι έμμεσος για άρώματα ή για χαδιάρι, όπως θα έτιθετο εις την περίπτωση συνήθους φύσεως τροφίμων.

Επομένως είναι θέμα μάλλον κατατάξεως και κατηγοριών και μελέτης.

Θέλω να εκφράσω την έλπίδα ότι θα μπορέσωμε πράγματι να υποδείξωμε υπαλλακτικές λύσεις και ή Κυβέρνησις αντίλαμβάνομαι ότι είναι πρόθυμη να συζητήσει μαζί μας τὸ ένδεχόμενον υπαλλακτικῶν λύσεων.

Δέν έχω να προσθέσω τίποτε άλλο επ' αύτοῦ παρά να εκφράσω τις εύχαριστίες μου και προς τὰ άλλα κόμματα για τὸ πνεῦμα συνεργασίας που επέδειξαν παρά τας έπιφυλάξεις που έχουν εις την άποψινήν κατάληξιν ή οποία, όπως είπαμεν ένωρίτερα, είναι αποτέλεσμα και τῶν διαβουλεύσεων με την Κυβέρνησιν.

“Αν δέν υπάρχει άλλον σχόλιον επί του θέματος να χωρήσωμεν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. “Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την έγκρισιν του 11ου άρθρου;

Καμία. Τὸ 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

“Εναρξίς ισχύος. “Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την έγκρισιν του 2ου άρθρου;

Καμία.

Τὸ 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του Τετάρτου Πίνακος του βασικοῦ νόμου. Πίναξ, “Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την έγκρισιν του 3ου άρθρου ως τελικά διετυπώθη, δηλαδή διά της απαλείψεως της παραγράφου (β);

Ούδεμία αντίρρησις.

Τὸ 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ό περί Τελωνειακῶν Δασμῶν και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όλοκληρωθείσης της δευτέρας ανάγνωσεως του Νομοσχεδίου έτέθη προς έγκρισιν ό τίτλος, ήτοι έγινετο ή τρίτη ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. “Αν δέν υπάρχει αντίρρησις τὸ Νομοσχέδιον θεσιζεται εις Νόμον.

Ούδεμία αντίρρησης.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην καὶ ὥραν 4ην μ.μ. μετὰ τὴν ἐξῆς Ἡμερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977. (Δεύτερος Μῆρος).
- (2) Ὁ περὶ Ἑκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Οἱ περὶ Προτύπων Συμβόλων τῶν Βασικῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977.
- (4) Οἱ περὶ Δεκαδικῶν Πολλαπλασίων καὶ Ὑποπολλαπλασίων τῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977.
- (5) Οἱ περὶ Παραγῶγων Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977.
- (6) Οἱ περὶ Εἰδικῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977.
- (7) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (8) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.
- (9) Οἱ περὶ Κατασκευῆς Ἀεριοῦχων Ἀναψυκτικῶν Ποτῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μετὰ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

(Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη).

(Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας.

(Ὑψὸς λήξεως 11.52 μ.μ.)

Οί ακόλουθοι Βουλευταί υπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἄρμπιζας Σταῦρος

Βάκης Χρῖστος

Βασιλειάδης Νίκος

Γαλανός Ἀλέξης

Γιάγκου Ἀνδρέας

Δημοσθένεος Ἡρακλῆς

Ζιαρτίδης Ἀνδρέας

Θεοδώρου Δῶρος

Ἱεροδιακόνου Λεόντιος

Καραμιχάλης Λοῖζος

Κουρτελλάρης Χρῖστος

Κωνσταντίνου Ντίνος

Λένας Πάρις

Λυσσαρίδης Βάσος

Μαυρονικόλας Νίκος

Μιχαηλίδης Ἀλέκος

Μιχαηλίδης Θαλῆς

Μιχαηλίδης Χαμπῆς

Νέμιτσας Τάκης

Παναγίδης Κίμων

Παπαδημητρίου Κυριάκος

Παπαδόπουλος Τάσος

Παπαϊωάννου Ἐζεκίας

Παρασκευαίδης Φειδίας

Παύλου Πατρίκιος

Πελεκάνος Χρῖστος

Ποσκώτης Σταῦρος

Ποταμίτης Γιάγκος

Σαββίδης Γεώργιος

Τουλούρας Ζαχαρίας

Τουμαζῆς Ἀνδρέας

Φάντης Ἀνδρέας

Χατζηδημητρίου Τάκης

Χριστοφίδης Χριστόφορος.

Ἀντιπρόσωποι Ἱερσηκευτικῶν

Ὁμάδων :

Ἄντρανικ Ἀστζιάν

Ἰωάννης Μαυρίδης

Φέλιξ Κυρίλλης.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Χρ. Χριστοφίδης, Α. Γαλανός, Χ. Μιχαηλίδης, Στ. Ἄρμπιζας, Χρ. Κουρτελλάρης, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Τουμαζῆς, Χρ. Βάκης, Α. Ζιαρτίδης, Στ. Ποσκώτης, Α. Καραμιχάλης, Α. Φάντης, Κ. Παπαδημητρίου, Δ. Θεοδώρου, Ε. Παπαϊωάννου, Ν. Μαυρονικόλας, Τ. Νέμιτσας, Ν. Βασιλειάδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Η. Δημοσθένεος, Γ. Σαββίδης, Π. Παύλου, Κ. Παναγίδης, Τ. Πελεκάνος, Πρόεδρος) καὶ διεξαγωγή συζητήσεως (Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Ἀλ. Μιχαηλίδης, Χρ. Χριστοφίδης, Στ. Ἄρμπιζας, Τ. Παπαδόπουλος, Α. Καραμιχάλης, Α. Γαλανός, Δ. Θεοδώρου, Α. Φάντης, Α. Ζιαρτίδης, Πρόεδρος) ἐπὶ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν — Τακτικῆς καὶ Ἀναπτύξεως — διὰ τὸ 1977 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (2) Ἐκθεσις ὡς καὶ συμπληρωματικὴ τοιαύτη ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, ἢ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδρος) καὶ ἔγκρισις αὐτοῦ.

Τιμὴ 50 Μίλις

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΜΑΡΤΙΟΥ, 1977

(“Ωρα ἐνάρξεως 4.25 μ.μ.)

(Ἄρ. 24)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 24ης συνεδρίας τῆς Πρώτης Συνόδου, τῆς Τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου, καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιωματικούς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Α — Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τὶς Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Ὀκτωβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα τὴν 2αν Νοεμβρίου, 1976.

«Τὰ δημοτικά ὄρια τῆς δεύτερης πόλης τῆς Κύπρου, τῆς Λεμεσοῦ, εἶναι τόσο στενὰ κί' ἀσφυκτικά πού τὰ ξεπερνοῦν σὲ ἕκτασιν σχεδὸν ὅλες οἱ ἄλλες πόλεις τοῦ νησιοῦ.

“Ὅλα τὰ παραλιακά τῆς ξενοδοχεῖα θρίσκονται πολὺ ἔξω ἀπὸ τὰ δημοτικά τῆς ὄρια, ἐνῶ τὰ προάστειά τῆς πού ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἐνωθήκανε με τὴν πόλη καὶ γίνανε ἀναπόσπαστες συνοικίες τῆς ἐξακολουθοῦν, πρὸς πείσμα τῆς πραγματικότητος, νὰ ἀποτελοῦν νομικῶς μέρος χωριῶν ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ χωρίζουν ἀρκετὰ μεγάλοι κενοὶ χώροι.

Πρὶν ἀπὸ τὸ 1960 εἶχαν γίνει σχέδια γιὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν δημοτικῶν ὄριων τῆς Λεμεσοῦ κί' ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ὁ λαὸς τῆς πόλης μας καὶ τῶν περιχώρων ἐκφράζουν συνεχῶς τὴν ἀνάγκη νὰ γίνουν μεγάλες καὶ οὐσιαστικῆς ἐπεκτάσεις τῶν ὄριων τῆς πρὸς ὅλες τὰς κατευθύνσεις γιὰ νὰ περιλάβουσι ὅλη τὴν πραγματικὴ Λεμεσό μέσα εἰς τὰ ὄρια τοῦ Δήμου τῆς.

Ρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ἐπιτελεῖον νὰ πληροφωρήσῃ τὴ Βουλὴ ποιῆς δυνάμεις ἔκαναν κί' ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν αὐτὴ τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τῆς πραγματικότητος, νὰ κλείνουσι τὰ μάτια γιὰ νὰ μὴ βλέπουσι τὸ ἕνα καὶ ἕναιαὸ σύνολο τῆς πραγματικῆς πόλης καὶ νὰ ἀγνοοῦν καὶ περιφρονοῦν γιὰ τόσα χρόνια τὴ θέλησιν τοῦ λαοῦ τῆς.

Καί τότε μπορούμε νά ἐλπίζωμεν ὅτι θά παύσῃ νά ὑπάρχῃ αὐτός ὁ νομικός διαμελισμός γιά νά τόν διαδεχθῆ ἡ νομική ἀναγνώριση τῆς πραγματικότητος, ἡ οὐσιαστική ἐπέκταση τῶν δημοτικῶν ὁρίων τῆς Λεμεσοῦ;».

Ἀπάντησις ὑπό ἡμερομηνίαν 22αν Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τήν 2αν Νοεμβρίου, 1976, ὑπό τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Τό θέμα τῆς ἐπεκτάσεως τῶν Δημοτικῶν ὁρίων Λεμεσοῦ ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον σοβαρᾶς μελέτης ὑπό τῆς Κυβερνήσεως εἰς τό παρελθόν. Ἦδη τό 1972 ταῦτα ἐπεξετάθησαν καί συμπεριέλαβον ἐντός αὐτῶν τμήμα τῆς περιοχῆς Κ. Πολεμιδίων καί τήν περιοχὴν τοῦ χωρίου Ζακακίου εἰς τήν ὁποίαν περιλαμβάνεται καί ὁ χώρος τοῦ νέου λιμένος Λεμεσοῦ.

Ἡ περαιτέρω ἐπέκτασις μελετᾶται ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Δημοτικῆς Ἐπιτροπῆς».

Ἐρώτησις ὑπό ἡμερομηνίαν 9ην Δεκεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπό τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμητῆ Μιχαηλίδη καί ληφθεῖσα τήν 10ην Δεκεμβρίου, 1976.

«Τό πρόβλημα τῆς διάθεσης καί τῶν τιμῶν τῶν φρούτων παρουσιάστηκε καί φέτος μέ μεγάλη δξύτητα. Χιλιάδες τόννοι μήλα (κάπου 12 χιλιάδες) μένουں ἀδιάθετοι στά ψυγεία καί οἱ τιμές ποῦ προσφέρονται δέν εἶναι καθόλου ἱκανοποιητικές.

Πρόβλημα παρουσιάστηκε ἐπίσης γιά τήν διάθεση καί τίς τιμές τῶν φορμῶζων καί τῶν ροδακίνων. Τό πρόβλημα αὐτό κάτω ἀπό κανονικές συνθήκες θά παρουσιασθῆ τὰ προσεχῆ χρόνια μέ πολὺ μεγαλύτερη δξύτητα μέ συνέπειες καί ἐπιπτώσεις τόσο γιά τήν οἰκονομία μας ὅσο καί γιά τοὺς παραγωγούς.

Ἐρωτῶμεν τό Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου :

- (α) Ἐχει μελετήσῃ ἀπό ὄλες του τίς πλευρές τό θέμα τῆς διάθεσης τῶν φρούτων;
- (β) Ἐχει μελετηθῆ ὁ συντονισμός ἐνεργειῶν μέ τό Ὑπουργεῖον Γεωργίας ὅσον ἀφορᾷ θέμα παραγωγῆς καί διάθεσης;
- (γ) Ἐχει μελετηθῆ ἡ εἰσήγησις τῶν Ἀγροτικῶν Ὄργανώσεων γιά ἴδρυσις Συμβουλίου Ἐμπορίας Φρούτων καί Λαχανικῶν;

Ἀπάντησις ὑπό ἡμερομηνίαν 17ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τήν 10ην Δεκεμβρίου, 1976, ὑπό τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμητῆ Μιχαηλίδη.

«Τό Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας ἀσχολεῖται ἀπό πολλοῦ μέ τό θέμα τῆς διαθέσεως τῶν φρούτων εἰς τιμᾶς ἱκανοποιητικᾶς διὰ τοὺς παραγωγούς. Παρά ταῦτα παρουσιάζονται εἰσέτι προβλήματα εἰς τήν διάθεσιν ὀρισμένων ποικιλιῶν φρούτων λόγω τῆς ἀκαταλληλότητός των δι' ἐξαγωγήν. Τὰ προβλήματα αὐτά εἶναι ἐπίσης ἐν γνώσει τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καί Φυσικῶν Πόρων.

2. Τό θέμα τῆς ἰδρύσεως Συμβουλίου Ἐμπορίας Φρούτων καί λαχανικῶν ἐμελετήθη ἐπισταμένως εἰς τό παρελθόν ὑπό τοῦ Ὑπουργείου, πλὴν ὅμως δέν δύναται νά λεχθῆ ὅτι διὰ τῆς ἰδρύσεως Συμβουλίου Ἐμπορίας θά ἐπιλυθοῦν τὰ διάφορα προβλήματα διαθέσεως τῶν φρούτων (καθ' ὅτι ἡ φύσις αὐτῶν εἶναι τοιαύτη ὥστε νά παρουσιάζονται δυσχέρειαι κατὰ τήν ἐξαγωγήν των).

3. Ὡς γνωστὸν τό Συνεργατικὸν Κίνημα ἔχει προσφάτως εἰσέλθει εἰς τό τομέα τῆς ἐμπορίας τῶν φρούτων καί λαχανικῶν καί καταβάλλει προσπά-

θείας, έκ παραλλήλου μετά του ιδιωτικού τομέως, διά την διάθεσιν όσον τό δυνατόν μεγαλυτέρων ποσοτήτων φρούτων και λαχανικών εις αγοράς του έξωτερικού.».

Έρώτησις υπό ήμερομηνίαν 20ήν Ιανουαρίου, 1977, ύποβληθείσα ύπό του άξιολτίμου Βουλευτου περιφερείας Άμμοχώστου κ. Χαμητή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 20ήν Ιανουαρίου, 1977.

«Άκούονται παράπονα από πρόσφυγες που κατοικούν σε καταυλισμούς και πρώην Τούρκικα χωριά ότι παρουσιάζονται καθυστερήσεις στις έπισκέψεις Κυβερνητικών γιατρών. Ίδιαίτερα έντονα είναι αυτά τα παράπονα σε περιοχές μακριά από τις πόλεις. Υπάρχουν επίσης παράπονα από πρόσφυγες άρρωστους που τους δίνονται συνταγές για φάρμακα, σε μερικές περιπτώσεις δέν τα βρίσκουν στα νοσοκομεία, και υποχρεώνονται να καταφύγουν σε ιδιωτικά φαρμακεία και να πληρώνουν από τα χαμηλά τους επιδόματα.

Δέν παραγνωρίζουμε τό σοβαρό έργο του Υπουργείου Υγείας και τό ένδιαφέρο του για τόν προσφυγικό κόσμο. Όμως αυτά τα παράπονα δημιουργούν προβλήματα και δυσκολίες στον προσφυγικό κόσμο. Έρωτώμεν τό Υπουργείο Υγείας :

1. Προγραμματίζονται συστηματικές έπισκέψεις στους προσφυγικούς καταυλισμούς και στα πρώην Τουρκοκυπριακά χωριά από κυβερνητικούς γιατρούς για περισσότερες φροντίδες για την υγεία των προσφύγων;

2. Λαμβάνονται μέτρα για τακτική έξασφάλιση όλων των αναγκαίων φαρμάκων στα Κυβερνητικά νοσοκομεία, έτσι που να μη καταφεύγουν σε ιδιωτικά φαρμακεία οι πρόσφυγες;».

Απάντησις υπό ήμερομηνίαν 22αν Φεβρουαρίου, 1977, του Υπουργού Υγείας, εις έρώτησιν ύποβληθείσαν την 20ήν Ιανουαρίου, 1977, ύπό του άξιολτίμου Βουλευτου περιφερείας Άμμοχώστου κ. Χαμητή Μιχαηλίδη.

«(α) Παρά τας ηύξημένας και άπροβλέπτους ανάγκας εις τόν τομέα της Ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως αί όποιαι προέκυψαν λόγω της εισβολής, του έκτοπισμού και της οικονομικής δυσπραγίας, αί Ιατρικαι Υπηρεσίαι κατέβαλον πᾶσαν δυνατήν προσπάθειαν ίνα ανταποκριθουν εις τας δημιουργηθείσας καταστάσεις. Έντός των πλαισίων των οικονομικών δυνατοτήτων της Κυβερνήσεως προσελήφθη πρόσθετον προσωπικόν, έπρογραμματίσθησαν δέ και έκτελούνται συστηματικά έπισκέψεις εις όλους σχεδόν τους προσφυγικούς καταυλισμούς και τας κοινότητας όπου έγκατεστάθησαν έκτοπισθέντες.

Εις περιωρισμένας περιπτώσεις όπου είτε ο άρθμός των έκτοπισθέντων είναι μικρός είτε ή κοινότης εύρίσκεται πολύ πλησίον της πόλεως και τό Ιατρικόν προσωπικόν ασκόπως θά έπεσκέπτετο την κοινότητα ή τόν χώρο δέν έκτελούνται έπισκέψεις. Τοϋτο δέν εφαρμόζεται εις την περίπτωση των καταυλισμών όπου γίνονται τακτικά έπισκέψεις.

Κατάλογος του προγράμματος έπισκέψεων έπισυνάπτεται. Το πρόγραμμα τοϋτο εύρίσκεται υπό συνεχή ανασθεώρησιν έν ύψει των άλλων αί όποια παρατηρούνται και των νέων αναγκών αί όποια παρουσιάζονται.

- (β) Λαμβάνονται όλα τὰ δυνατὰ μέτρα, ἐντὸς βεβαίως καὶ πάλιν τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τὴν προμήθειαν ὄλων τῶν ἀναγκαίων φαρμάκων εἰς τὰ Κυβερνητικὰ Φαρμακεία καὶ δύναται νὰ υποστηριχθῇ ὅτι τὰ διαθέσιμα σήμερον εἶδη φαρμάκων καλύπτουν ἱκανοποιητικῶς ὅλας τὰς ἀνάγκας. Εἰς περίπτωσιν μὴ ὑπάρξεως ἐνὸς συγκεκριμένου φαρμάκου εἴτε λόγω καθυστερήσεως παραλαβῆς του, εἴτε λόγω ἀκαταλληλότητος τοῦ παραληφθέντος, ὑπάρχουν διαθέσιμα ὑπαλλακτικὰ φάρμακα, τῆς αὐτῆς χημικῆς συστάσεως καὶ τῆς ἰδίας ἀποτελεσματικότητος, τὰ ὅποια προσφέρονται ἐνίοτε, καὶ ὅπου παρίσταται τοιαύτη ἀνάγκη, ἀγοράζονται ἐπίσης φάρμακα ἐκ τῆς ἐπιτοπίου ἀγορᾶς».

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Καταυλισμοὶ

Κόκκινες Στροβόλου

Σταυρὸς

Ἄδούλωτοι

Ἵορφανοτροφεῖον

Πρόγραμμα Ἐπισκέψεων

Καθ' ἑκάστην

»

»

Ἐπαξ τῆς ἐβδομάδος.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Καταυλισμοὶ

Ἄμμο—Δέπτο

Βρυσοῦλλες

Α.Η.Κ.

Δασάκι ἸΑχνας

ἸΑντζιο Κάμπ

Ἵορμήδεια

Ξυλοφάγου

Ἡμέραι Ἐπισκέψεων

Τετάρτη—Σάββατο

Δευτέρα—Τετάρτη—Παρασκευὴ

Τετάρτη

Τετάρτη—Σάββατο

Πέμπτη

Καθημερινῶς

»

Ἐπίσης εἰς τὰ ἀκόλουθα χωρία τῆς ἐλεύθερης Ἄμμοχώστου διαβιοῦν ἐκτοπισθέντες τοὺς ὁποίους ἐπισκέπτεται Ἰατρικὸς Λειτουργὸς, συμφώνως προγράμματος δι' Ἰατρικὴν ἐξέτασιν καὶ παροχὴν φαρμάκων :

Παραλίμνι, Δερύνεια—Ἄγια Νάπα, Σωτήρα, Φρέναρος, Λιοπέτρι, Αὐγόρου.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΟΣ

Καταυλισμοὶ

Κόκκινες

Τσακιλερὸ

Ἵορόκλινη

Ἡμέραι Ἐπισκέψεων

Σάββατο

Δευτέρα

Παρασκευὴ.

Πρῶνι Τουρκοκυπριακὰ χωρία εἰς τὰ ὅποια διαβιοῦν ἐκτοπισθέντες.

Μενόγια

Κοφίνο

Μαρι—Ζύγι

Κλαυδιὰ

Κελλιά

Μαρώνι

Τόχη

Ἡμέραι Ἐπισκέψεων

Δευτέρα

Τρίτη—Σάββατο

Δευτέρα ἀνὰ 15ήμερον

Παρασκευὴ

Πέμπτη

Τετάρτη ἀνὰ 15ήμερον

Παρασκευὴ ἀνὰ 15ήμερον

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ

Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ ὑφίσταται μόνον ὁ ἰκαταυλισμὸς «ΚΟΛΟΣ ΣΙΟΥ» τὸν ὁποῖον ἐπισκέπτεται Ἰατρικὸς Λειτουργὸς ἑκάστην Πέμπτην.

Πρώην Τουρκοκυπριακὰ χωρία εἰς Ἡμέραι Ἐπισκέψεων
τὰ ὁποῖα διαβιοῦν ἐκτοπισθέντες

Ἐπισκοπή	Πέμπτη
Αὐδήμου	
Ἅγιος Θωμᾶς	Δευτέρα
Πλατανίσκια	

Μουταγιάκα	
Ἄρμενοχωρι	Παρασκευή
Πεντάκωμο	

Μαλιά	Παρασκευή
Καντοῦ	
Παραμάλι	
Πάνω Πολεμῖδια	Δὲν διηυθετήθη εἰσέτι
Ἄσώματος	ἐπίσκεψις Ι.Λ.
Γερόβασα	
Κάτω Κυβίδες	

ΣΗΜ. : Συντόμως θὰ τοποθετηθῆ ἰατρός εἰς τὴν περιοχὴν Εὐδήμου.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ

Πρώην Τουρκοκυπριακὰ χωρία εἰς Ἡμέραι Ἐπισκέψεων
τὰ ὁποῖα διαβιοῦν ἐκτοπισθέντες

Ἅγιος Γεώργιος	
Ἅγιος Νικόλαος	
Ἅγιος Ἰωάννης	Ἄπαξ τῆς ἑβδομάδος
Ἄξιλου	
Σταυροκόνου	

Τὰ κάτωθι Τουρκοκυπριακὰ χωρία εἰς τὰ ὁποῖα διαβιοῦν ἐκτοπισθέντες ἐξυπηρετοῦνται λόγῳ τῆς μικρᾶς ἀποστάσεώς των ἀπὸ τοὺς ὑφισταμένους Ι.Λ. ὡς ἑξῆς :

Χωρίον	Κέντρον
Γιαλιά	Ἅγ. Μαρίνα Χρυσοχοῦς
Πελαθοῦσα	Πόλις Χρυσοχοῦς
Χρυσοχοῦ	Πόλις Χρυσοχοῦς
Κρ. Τέρρα	Δρούσια
Κιδάσι	Κεδάρες
Μανδριά	Νοσ. Πάφου

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα τὴν 21ην Ἰανουαρίου, 1977.

«Στὰ σχέδια τῆς Κυβέρνησης γιὰ ἀντιμετώπιση τοῦ στεγαστικοῦ περιλαμβάνεται καὶ ἡ παροχὴ ποσοῦ £800 στὶς περιπτώσεις πού πρόσφυγες ἀναλαμβάνουν νὰ κτίσουν κατοικία μεθὰ τὸ σχέδιο αὐτοστέγασης.

Τὸ ποσὸ τῶν £800 πού καθορίστηκε πρὶν ἀπὸ ἀρκετοὺς μῆνες ὅταν ἡ Κυβέρνηση ἐξήγγειλε τὸ Σχέδιο Αὐτοστέγασης, εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι σήμερα μετὰ τὶς ἀυξήσεις ὄλων τῶν ὕλικῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων, δὲν ἀνταποκρίνεται στὸ κόστος γιὰ τὴν ἀνέγερση μιᾶς τέτοιας κατοικίας. Αὐτὸ ἔχει σὺν ἀποτέλεσμα νὰ ἀποθαρρύνῃ πρόσφυγες πού θὰ ἦταν διατεθειμένοι νὰ ἐπιφωλεθθοῦν ἀπὸ τὸ σχέδιο αὐτοστέγασης.

Ἀποτελεῖ δίκαιο καὶ ἐπίμονο αἶτημα τῶν προσφύγων ὅπως αὐξηθῆ τὸ ποσὸ τῶν £800 σὲ βαθμὸ πού νὰ ἀνταποκρίνεται στὸ σημερινὸ κόστος ἀνέγερσης κατοικίας μὲ βάση τὸ σχέδιο αὐτοατέγασης.

Ὑπὸ τὶς συνθήκες αὐτὲς ἐρωτᾶται ἡ Κυβέρνηση κατὰ πόσο ἔχει ἀποφασίσει νὰ ἀναθεωρήσῃ καὶ σὲ ποῖο ὕψος τὸ ποσὸ τῶν £800 καὶ πότε πρόκειται νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴ σχετικὴ ἀπόφασή της».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 21ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«Τὸ θέμα τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ὕψους τῆς παρεχομένης διὰ τὴν αὐτοστέγασιν ἐκτοπισθέντων βοθηθείας ἀπετέλεσε τὸ ἀντικείμενον μακρᾶς καὶ σοβαρᾶς μελέτης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Ὡς εἶναι γνωστόν, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 17ης Φεβρουαρίου, 1977, ἐνέκρινε, μεταξὺ ἄλλων, τόσον τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ ὕψους τῆς οἰκονομικῆς βοθηθείας διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ συνήθους μικροῦ τύπου κατοικίας, ἀπὸ £800 εἰς £1,500, ὅσον καὶ τὴν παραχώρησιν προσθέτου βοθηθείας, μέχρι £700, διὰ τὴν θελτώσιν ἀνεγειρομένων κατοικιῶν ὡς καὶ ἐτέρων ποσῶν ἐκ £300 καὶ £500 διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐνὸς καὶ δύο προσθέτων ὑπνοδωματίων, ἀντιστοίχως, ὅπου τοῦτο ἤθελε ἐγκριθῆ ὑπὸ ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς.

Ἀντίγραφον τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπισυνάπτεται πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα τὴν 29ην Ἰανουαρίου, 1977.

«Ἡ ἐλεύθερη περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν Ἀμμοχώστου, μὲ πληθυσμὸ περὶ τῆς 30.000, ἀντιμετωπίζει, ὅπως εἶναι γνωστό, ὀλόκληρη σειρὰ προβλημάτων — ἀγροτικῶν, κοινοτικῶν, ἀπασχόλησης, ἀναζωογόνησης, ἀνάπτυξης, κλπ.

Ὑπὸ τὶς σημερινὲς συνθήκες προβάλλει ἐπείγουσα ἡ ἀνάγκη νὰ δοθῆ προτεραιότητα στὴν ἀντιμετώπισιν τῶν πολλαπλῶν καὶ σοβαρῶν προβλημάτων τῆς περιοχῆς αὐτῆς σάν συνόλου. Ὅποιαδήποτε ὀλιγωρία στὴν ἀντίκρουσιν αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση θὰ δημιουργοῦσε σοβαρώτατο κίνδυνον μαρασμοῦ καὶ καταστροφῆς τῆς περιοχῆς, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐγκατάλειψή της καὶ τὴν ἀπομάκρυνση ἀπ' αὐτὴ τοῦ πληθυσμοῦ, πρᾶγμα πού θὰ ἀποτελοῦσε σοβαρὸ πλῆγμα τόσο στὴν οἰκονομία τοῦ τόπου, ὅσο καὶ στὸν πολιτικὸ ἀγῶνα πού διεξάγουμε.

Ἐνα ἀπὸ τὰ πολλὰ προβλήματα πού παρουσιάζεται μὲ ἀρκετὴ δξύτητα γιὰ τὰ Κοκκινοχώρια εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἀπασχόλησης τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς περιοχῆς.

Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη αὐτὸ τὸ συγκεκριμένον πρόβλημα, ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων, κατὰ πόσο, μέσα στὸ γενικὸ σχέδιον γιὰ τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ἴδρυσιν νέων βιομηχανικῶν μονάδων, μελετᾶται ἡ λήψιν ἐνθαρρυντικῶν μέτρων γιὰ ἀνάπτυξιν βιομηχανίας στὴν περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν, ποιά εἶναι αὐτὰ τὰ ἐνθαρρυντικὰ μέτρα καὶ πότε πρόκειται νὰ ἀνακοινωθοῦν.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Φεβρουαρίου, 1977 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 29ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἀκρικῶν περιοχῶν καὶ τὴν ἐπέκτασιν ἔργων ὑποδομῆς τὰ ὁποῖα ὑποβοηθοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας προ-

θαίνει από τινος χρόνου εις την συγκέντρωσιν τῶν ἀπαραιτήτων στοιχείων προκειμένου νὰ διαπιστωθῆ κατὰ πόσον ὑπάρχουν αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν Ἰδρυσιν Βιομηχανικῆς Περιουχῆς εις τὰ Κοκκινωχώρια.

Ἡ μελέτη τοῦ ὅλου θέματος εὐρίσκεται εις προκεχωρημένον στάδιον, ἐλπίζεται δὲ ὅτι συντόμως τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας θὰ εἶναι εις θέσιν νὰ προβῆ εις ὀριστικὰς ἐπ' αὐτοῦ εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Φεβρουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 7ην Φεβρουαρίου, 1977.

«Τὸ Προεδρικὸ Μέγαρο, ποῦ καταστράφηκε ἐντελῶς κατὰ τὸ ἐγκληματικὸ Πραξικόπημα τῆς Προδοτικῆς Χούντας καὶ τῆς φασιστικῆς ΕΟΚΑ Β', καὶ μάλιστα ἀπὸ κανονιοβολισμό ποῦ ἀποσκοποῦσε στὴν δολοφονία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας πρόκειται, σύμφωνα μὲ δημοσιογραφικὰς πληροφορίες, νὰ ἐπισκευασθῆ ἢ νὰ ἀνεγερθῆ ἐκ νέου.

Δεδομένου ὅτι τὸ ἐρειπωμένον Προεδρικὸ ἀποτελεῖ πιά στὴ συνείδηση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἓνα μνημεῖο τῆς Ἀντίστασῆς του κατὰ τῶν ξενοκίνητων προδοτικῶν φασιστικῶν δυνάμεων καὶ τὸ μοναδικὸ μνημεῖο ἐκείνων ποῦ ἥρωικὰ θυσίασαν τὴν ζωὴ τους γιὰ ν' ἀποτρέψουν τὸ τερατῶδες ἔγκλημα ποῦ ἀνοίξε τις πόρτες στὴν ἐπιδρομὴ τοῦ Ἀττίλα:

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς γιὰτὶ δὲν ἀφήνει ἄθικτο τὸ ἐρειπωμένον παλιὸ Προεδρικὸ Μέγαρο, γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μνημεῖο καὶ μουσεῖο τῆς ἀντίστασης τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ ἐναντίον τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, τοῦ φασισμοῦ καὶ σωβινισμοῦ, ποῦ προκάλεσαν τόσους θανάτους, τόσα ἐρείπια καὶ τόσες καταστροφές στὴν Κύπρον, ἓνα μνημεῖο ποῦ θὰ διδάσκῃ καὶ θὰ φρονιματίζῃ τὴ νέα γενιά.

Γιατὶ νὰ καταστραφῆ κάτι ποῦ μαρτυρεῖ καὶ συμβολίζει τὸ μέγεθος ἐνὸς ἀποτρόπαιου ἐγκλήματος σὲ θάρος τῆς Κύπρου, ποῦ συνεχίζεται, ἐνῶ ἀκόμα δὲν ἔχουν δικασθῆ καὶ τιμωρηθῆ ἐκεῖνοι ποῦ τὸ διέπραξαν καὶ τὸ ὑποκίνησαν, ἐνῶ ἀκόμα δὲν ἔχει κατασκευασθῆ κανένα ἄλλο ἄξιο μνημεῖο γιὰ ἐκείνους ποῦ ἔδωσαν τὴ ζωὴ τους ἀντιστεκόμενοι στὸ τερατῶδες ἔγκλημα κατὰ τῆς Κύπρου;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εις ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 7ην Φεβρουαρίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Εἶναι γεγονός ὅτι ἀπεφασίσθη νὰ ἀνοικοδομηθῆ μία ἰσόγειος πτέρυξ τοῦ ἐρειπωθέντος κατὰ τὸ πραξικόπημα τῆς φασιστικῆς χούντας Προεδρικοῦ Μεγάρου.

Τοῦτο εἶναι ἀπότοκον τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ τμήμα τοῦ κτιρίου εις τὸ ὁποῖον σήμερον στεγάζεται ἡ Προεδρία εἶναι λίαν ἀνεπαρκές διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Δὲν ὑπάρχουν τὰ κατάλληλα γραφεῖα διὰ τὴν στέγασιν τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τῆς Προεδρίας, δὲν ὑπάρχουν οἱ κατάλληλοι χώροι διὰ τὸ ἀρχεῖον, καὶ πρὸ παντός δὲν ὑπάρχει κατάλληλον καὶ ἀσφαλές γραφεῖον διὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ οἱ ἀπαραίτητοι χώροι δι' ὠρισμένας τελετάς αἰτινες συνδέονται μὲ τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Σημειωτέον ὅτι τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ ἐρειπωμένου Προεδρικοῦ Μεγάρου θὰ παραμείνῃ εις οἷαν κατάστασιν εὐρίσκεται σήμερον διὰ νὰ ὑπομνησκῇ τὸ ἀποτρόπαιον ἔγκλημα καὶ νὰ συμβολίζῃ τὴν βαρβαρότητα καὶ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ φασισμοῦ εις θάρος τῆς Κύπρου.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Φεβρουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Φεβρουαρίου, 1977.

«Σε πρόσφατη συνέντευξή του προς την 'Αθηναϊκή έφημερίδα «Τά Νέα», δ' εκ τών στελεχών τής ΕΟΚΑ Β' 'Αντωνιάδης Κωνσταντίνος αποκαλύπτει ότι ιδρύθηκε, ή είναι υπό ίδρυση, νέα τρομοκρατική οργάνωση υπό την έπωνυμία ΜΟΚΑ (Μυστική 'Οργάνωση Κυπρίων 'Αγωνιστών).

Σκοπός αυτής τής νέας έγκληματικής φασιστικής οργάνωσης, όπως αποκαλύπτει και πάλιν ο 'Αντωνιάδης Κωνσταντίνος, είναι, μεταξύ άλλων, να προβαίνει σε πολιτικές δολοφονίες αντί άμοιβής τριών χιλιάδων λιρών για τ'ό κάθε θύμα τής.

'Επειδή τ'ά δσα αποκαλύπτει τ'ό έν λόγω πρόσωπο συμπίπτουν με δσα έχουμε καταγγείλει για ίδρυση νέας τρομοκρατικής οργάνωσης, πού θ'ά χρηματοδοτηται από την 'Αμερικάνικη ΣΙΑ, και επειδή ή ανάπτυξη τέτοιας έγκληματικής δραστηριότητας θ'ά οδηγήση αυτόν τόν τόπον στην ολοκληρωτική καταστροφή:

'Ερωτάται ο 'Υπουργός 'Εσωτερικών και 'Αμύνης να πληροφορήση τ'ό Σώμα τής Βουλής τών 'Αντιπροσώπων εάν προτίθεται να καλέση τόν 'Αντωνιάδην Κωνσταντίνον να καταθέση δσα στοιχεία έχει για τή νέα αυτή έγκληματική οργάνωση, και ποία άλλα μέτρα παίρνει ή προτίθεται να πάρη τ'ό 'Υπουργείο 'Εσωτερικών και 'Αμυνας για να ματαιωθούν τ'ά έγκληματικά τους σχέδια και να συντριβή στην γένεσή τής αυτή ή νέα ιμπεριαλιστική συνωμοσία κατά τής Κύπρου».

'Απάντησις υπό ήμερομηνίαν 22αν Φεβρουαρίου, 1977, του 'Υπουργού 'Εσωτερικών, εις έρώτησιν υποβληθείσαν την 11ην Φεβρουαρίου, 1977, υπό του άξιότιμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«Αί 'Υπηρεσία 'Ασφαλείας είχον έπαφήν μετά του κ. 'Αντωνιάδη πρό τής άνωτέρω συνεντεύξεως του αι δέ πληροφορίαί και στοιχεία άτινα παρεσχέθησαν υπ' αυτόν διερευνήθησαν.

Αί 'Υπηρεσία 'Ασφαλείας παρακολουθούν κάθε κίνησιν ή όποία τείνει να διασαλεύση την δημοσίαν τάξιν και τ'ό 'Υπουργείον λαμβάνει τ'ά εκάστοτε ένδεικνύόμενα μέτρα. Δύναμαι να διαβεβαιώσω την Βουλήν ότι ή κατάστασις εύρίσκειται υπό άπόλυτον έλεγχον και ούδεις λόγος άνησυχίας ύπάρχει.»

'Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ή άνάγκησις 'Ερωτήσεων—'Απαντήσεων έπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τ'ό έπόμενον θέμα εις την 'Ημερησίαν Διάταξιν είναι τ'ό Κεφάλαιον Β — Νομοθετική 'Εργασία.

'Εν όψει του γεγονότος ότι ή σειρά τών νομοσχεδίων, όπως και ένας Κανονισμός, είναι τής αυτής φύσεως και έπομένως, ως άναμένεται, θ'ά διεξαχθή κάποια σχετική συζήτησις, είσηγοΰμαι να προηγηθή ή άνάγκησις τών 'Εκθέσεων τής άρμοδίας Κοινοβουλευτικής 'Επιτροπής επί όλων τών υπό συζήτησιν θεμάτων, δηλαδή του πρώτου, του δευτέρου, του έβδομου και του ένάτου, δεδομένου ότι τ'ό όγδοον δέν είναι έτοιμον προς συζήτησιν. Εις μέν την πρώτην περίπτωσιν θ'ά άναγνωσθή ή Συμπληρωματική 'Εκθεσις και εις την δευτέραν περίπτωσιν ή πρώτη 'Εκθεσις και ή Συμπληρωματική 'Εκθεσις και εις την έβδομην και ένάτην περίπτωσιν αι 'Εκθέσεις.

Θ'ά ήθελα να διευκρινίσω—βεβαίως τ'ότο θ'ά μπορούσε να γίνη εκ τών ύστέρων, αλλά θ'ά ήθελα και εκ τών προτέρων να τ'ό διευκρινίσω—ότι σε περίπτωσιν πού ή Βουλή άποφασίση να θεσπίση εις Νόμους τ'ά 1, 2 και 7 Νομοσχεδια και να έγκρίνη τούς Κανονισμούς πους άναφερομένους ως 9ον θέμα του Κεφαλαίου Β, για λόγους καθαρά τυπικούς, ή 'Εκτελεστική 'Εξουσία διεθίσασε την παράκλησιν να άναβληθή ή θέσπισις εις Νόμον του 2ου Νομοσχεδίου, δηλαδή του περι 'Εκτάκτου Προσφυγικής 'Επιβαρύνσεως (Εισαγόμενα 'Εμπορεύματα) Νόμου του 1977 δια την έπομένην συνεδρίασιν. Τ'ότο δέν σημαίνει καθόλου ότι ύπάρχει όποιαδήποτε διαφορά άπόψεων εις ό,τι άφορ'ά τ'ας μεταβολάς αι όποιαί

έχουν γίνει από την αρμοδίαν Κοινοβουλευτικήν Ἐπιτροπήν με τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἶναι σύμφωνος, ἀλλὰ ἀπλῶς ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ζητεῖται ἡ ἀναβολὴ εἶναι διὰ τὰ γίνῃ ἢ ἀναγκαῖα τεχνικὴ ἰκατάταξις τῶν εἰδῶν δασμολογήσεως.

Με αὐτὴν τὴν διευκρίνισιν παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὶς σχετικὰς Ἐκθέσεις πρὸς τὸ Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἄλέκος Μιχαλίδης
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χρῖστος Βάκης
Ἀλέξης Γαλανός
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ὡς γνωστόν, ἡ Βουλὴ κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 25ης Φεβρουαρίου, 1977, ἐψήφισε εἰς νόμον τὸ μέρος ἐκεῖνον τοῦ κατατεθέντος ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἀνεφέρετο εἰς τὰς προτεινομένας αὐξήσεις ἐπὶ τῶν φόρων καταναλώσεως, πλὴν τοῦ φόρου καταναλώσεως ἐπὶ τῶν ἀεριούχων ἀναφυκτικῶν ποτῶν ὁ ὁποῖος ὁμοῦ μετὰ τῶν αὐξήσεων εἰς τοὺς εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν ἐνδύσεως καὶ ὑποδήσεως, παιγνιοχάρτων, οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν, ζύθου καὶ καπνικῶν προϊόντων, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ δεῦτερον μέρος τοῦ νομοσχεδίου, ἀπεφασίσθη ὅπως ἀποτελέσωσιν ἀντικείμενον περαιτέρω ἐξετάσεως ἐκ μέρους τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Με θάσιν τὰ ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐπελήφθη τοῦ ὅλου θέματος εἰς ἕκτακτον αὐτῆς συνεδρίαν συγκροτηθεῖσαν τὴν 28ην Φεβρουαρίου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ. Συναφῶς διεξεληθούσα ἡ Ἐπιτροπὴ μίαν ἐκάστην τῶν προτεινομένων αὐξήσεων τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ εἰς τὰ ἀντίστοιχα εἶδη ἐμπορευμάτων καὶ λαθούσα ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους οἵτινες κατέστησαν ἀναγκαῖαν τὴν ἐπιβολὴν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος φορολογίας, συμφωνεῖ μετὰ τὰς προνοίας τοῦ προαναφερθέντος μέρους τοῦ κατατεθέντος ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νομοσχεδίου δι' ὃ καὶ εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ, ἀφοῦ τροποποιηθῇ τὸ ἐν αὐτῷ περιλαμβανόμενον ἄρθρον τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου ὥστε αἱ προτεινόμεναι αὐξήσεις εἰς τὸν φόρον καταναλώσεως καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἀεριούχα ἀναφυκτικὰ ποτὰ νὰ ἰσχύουν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας δημοσιεύσεως εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας τοῦ ἐγκριθσομένου νομοσχεδίου καὶ ἀφοῦ τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1977».

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΣ (ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
 Πάρις Λένας
 Σταύρος Αμπίζας
 Χρίστος Βάκης
 Άλέξης Γαλανός
 Ντίνος Κωνσταντίνου
 Άνδρέας Ζιαρτίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού έμελέτησε τὸ περί οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 24ην Φεβρουαρίου, 1977, εἰς τὴν ὁποῖαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξήγησαν τοὺς λόγους οἵτινες κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν ἐπιβολὴν τῆς διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου προτεινομένης φορολογίας ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν καὶ Ἀνώτεροι Λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου του.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐπιβολὴ προσωρινῆς ἐκτάκτου ἐπιβαρύνσεως ἐκ 2% ἐπὶ τῆς δασμολογητέας ἀξίας παντὸς εἰσαγομένου ἐμπορεύματος.

Ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ὡς προεῖρηται ἐκτάκτου φορολογίας κατέστη ἀναγκαία διὰ τοὺς ἤδη ἀναφερομένους λόγους εἰς ἑτέραν Ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περί Τελωνιακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Κατανάλωσεως.

Ἡ εἰσαγομένη ἔκτακτος φορολογικὴ ἐπιβαρύνσις θὰ ἰσχύῃ ἐν ὄσῳ διαρκεῖ ἡ ἔκρυθμος κατάστασις, ἐκτὸς ἐὰν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, διὰ διατάγματος αὐτοῦ, ἤθελεν ἀνακαλέσει ταύτην ἐνωρίτερον.

Συμφώνως πρὸς τὰς περιληφθεῖσας εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον προνοίας ἡ ἔκτακτος αὕτη ἐπιβαρύνσις ἀπαγορεύεται νὰ μετασβιάζεται ἐπὶ τῶν καταναλωτῶν καὶ ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει θὰ ὑπολογίζεται κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς πωλήσεως τοῦ ἐμπορεύματος εἰμὴ μόνον κατόπιν εἰδικῆς ἐπὶ τούτῳ ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, παρὰ τοῦ ὁποίου καὶ θὰ ζητηταὶ ἡ ἔγκρισις δι' ἀναπροσαρμογὴν τῆς ἐν λόγῳ τιμῆς. Ἐν σχέσει μὲ τὴν πρόνοιαν ταύτην ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδέχεται ταύτην καθ' ὃ μέτρον εἶναι ἐφαρμόσιμος ἐν τῇ πράξει καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν συμμερίζεται τὴν ἀποψιν ὅτι πρόκειται περί γενικῶς ἐφαρμοσίμου διατάξεως χωρὶς ἐν τούτοις τοῦτο νὰ σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ μελετήσῃ καὶ εἰσάξῃ μέτρα διὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ αὐστηροτέρου ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐλέγχου.

Αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῆς προτεινομένης ἐπιβαρύνσεως θὰ καταβάλλωνται πρὸς τὸ Ταμεῖον Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων καὶ Παθόντων, τὸ ὁποῖον τελεῖ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Γενικοῦ Λογιστοῦ, καὶ ἀποσκοποῦν, μεταξύ ἄλλων, εἰς τὴν ἀντικατάστασιν μέρους τῶν ἀπολωσθέντων ἐσόδων τοῦ ρηθέντος ταμείου κατόπιν τῆς καταργήσεως τῆς περί Μειώσεως Ἀμοιβῶν Νομοθεσίας.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ νομοσχεδίου τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον κατέθεσε τὰς κάτωθι συμπληρωματικὰς τροπολογίας αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν περαιτέρω διασαφήνισιν, ἀφ' ἑνός, ἀριθμοῦ τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον διατάξεων καὶ εἰς τὴν ἐξαίρεσιν, ἀφ' ἑτέρου, ἐκ τῆς προτεινομένης ἐπιβαρύνσεως ἀριθμοῦ εἰδῶν ἐμπορευμάτων εἰσαγομένων καὶ τελωνιζομένων πρὸς ἐπιτόπιον κατανάλωσιν :

- (α) Ἡ ἐκ 2% ἐπιβαρύνσις ἐπὶ τῆς δασμολογητέας ἀξίας παντὸς εἰσαγομένου ἐμπορεύματος θὰ καλύπτῃ μόνον τὰ ἐμπορεύματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα τελωνίζονται πρὸς ἐπιτόπιον κατανάλωσιν καὶ οὐχὶ διὰ σκοποῦς διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου ἢ ἀποθηκεύσεως, κλπ.

(β) Ἡ ὡς προεῖρηται ἐπιθάρυνσις δὲν θὰ ἐπιβάλληται ἐπὶ ἐμπορευμάτων εἰσαγομένων καὶ τελωνιζομένων πρὸς ἐπιτόπιον κατανάλωσιν δσάκις ταῦτα—

- (ι) ἀποτελοῦν ἐπανεισαγόμενα ἐμπορεύματα·
- (ιι) ἀποτελοῦν εἶδη εἰσαγόμενα προσωρινῶς ἐν Κύπρῳ ὑπὸ μορφὴν ἐκθεμάτων καὶ δι' ἄλλους παρομοίους προσωρινούς σκοπούς·
- (ιιι) εἰσάγονται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἢ ὑπὸ παντός ἑτέρου ἡμικρατικοῦ ἢ ἄλλου ὀργανισμοῦ δημοσίου δικαίου ὁ ὁποῖος, δι' οἴουδήποτε ὑφισταμένου ἑτέρου Νόμου, ἀπαλλάττεται τῆς καταβολῆς εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ·
- (ιiv) εἰσάγονται διὰ σκοποῦς συναρμολογήσεως καὶ ἄλλας παρομοίας δραστηριότητας·
- (v) εἰσάγονται ὑπὸ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ συμφώνως πρὸς τὸ ἐδάφιον 05 τῆς κλάσεως 01 τῶν περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμων·
- (vi) ἐπιθαρύνονται διὰ ποσοῦ μικροτέρου τῶν 500 μίλς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐξετάσασα μίαν ἐκάστην τῶν προταθεισῶν τροποποιήσεων ἀπεδέχθη ταύτας πλήρως δι' ὃ καὶ ἐνεσωμάτωσεν αὐτάς εἰς τὰ ἀντίστοιχα μέρη τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω καὶ διὰ σκοποῦς περαιτέρω διασαφηνίσεως ἀριθμοῦ προνοιῶν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἢ Ἐπιτροπὴ ἐπέφερεν ἀριθμὸν ἑτέρων ἐπὶ μέρους τροποποιήσεων αἱ ὁποῖαι καὶ περιέχονται εἰς τὸ τελικῶς ὑπ' αὐτῆς διαμορφωθὲν κείμενον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἐπέβαλον τὴν εἰσαγωγὴν τῆς προτεινομένης ἐπιπροσθέτου φορολογικῆς ἐπιθαρύνσεως εισηγεῖται, κατὰ πλειοψηφίαν, εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ὑπ' αὐτῆς κήρυξιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ὡς ἐπειγούσης φύσεως καὶ τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου ὡς ἐπισυνάπτεται τῇ παρούσῃ Ἐκθέσει ὑπὸ τὴν διαμορφωθείσαν αὐτοῦ μορφήν.

Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ.κ. Ντίνος Κωνσταντίνου, Ἄνδρέας Ζιαρτίδης καὶ Τάκης Χατζηδημητρίου διὰ τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται ἐν ἐκτάσει εἰς ἑτέραν Ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως, ἐξέφρασαν τὴν διαφωνίαν των πρὸς τὴν διαγραφομένην ἀνωτέρω θέσιν τῆς πλειοψηφίας τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΣ (ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
 Ἄλέκος Μιχαηλίδης
 Πάρις Λένας
 Σταῦρος Ἀμπίζας
 Χρῖστος Βάκης
 Ἀλέξης Γαλανός
 Ντίνος Κωνσταντίνου
 Ἄνδρέας Ζιαρτίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Κατόπιν τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς κηρύξεως ὡς ἐπειγούσης φύσεως τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου καὶ τῆς ἐκφρασθείσης ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τοῦ

Σώματος έπιθυμίας όπως τὸ ἐν λόγω νομοσχέδιον ἀποτελέσει ἀντικείμενον περαιτέρω διαβουλεύσεων μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τῶν ἐκφρασθεισῶν ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ Κοιμμάτων ἀπόψεων, ἢ συζήτησις τοῦτου ἀνεβλήθη καὶ ἀνετέθη εἰς τὴν παρούσαν Ἐπιτροπὴν νὰ συζητήσῃ τοῦτο περαιτέρω ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἀρμοδίων ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως.

Ὡς εἶναι ἐπίσης γνωστὸν, διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐπιβολὴ προσωρινῆς ἐκτάκτου ἐπιβαρύνσεως ἐκ 2% ἐπὶ τῆς δασμολογητέας ἀξίας παντὸς εἰσαγομένου ἐμπορεύματος, νοουμένου ὅτι ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἐπιβαρύνσις ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θὰ ὑπολογίζεται κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς πωλήσεως τοῦ ἐπηρεαζομένου ἐμπορεύματος, εἰμὴ μόνον κατόπιν εἰδικῆς ἐπὶ τούτῳ ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ ὕφισταμένου μηχανισμοῦ καθορισμοῦ τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων προϊόντων. Τῆς τοιαύτης ἐπιβαρύνσεως ἐξαιρεῖται ἀριθμὸς εἰδῶν ἐμπορευμάτων εἰσαγομένων καὶ τελωνιζομένων πρὸς ἐπιτόπιον καταναλωσιν, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται ἰδιαίτερα μνεῖα εἰς τὴν ἤδη κυκλοφορήσασαν πρώτην Ἐκθεσιν τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐπανεξετάσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἐπιπρόσθετος ἐπιβαρύνσις τῶν ἐμπορευμάτων δυνατὸν ἐν τῇ πράξει νὰ ὀδηγήσῃ εἰς περαιτέρω αὐξήσεις τῆς τιμῆς τῶν ἐμπορευμάτων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει ἐπιβαρύνσιν τῶν εὐρέων στρωμάτων τοῦ λαοῦ ὡς ἐκ τοῦ ὅτι καλύπτει καὶ ἐμπορεύματα εὐρείας καταναλώσεως, κατόπιν διαβουλεύσεων μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου ἔκρινε σκόπιμον ὅπως εἰς τὰς ἤδη περιληφθείσας εἰς τὸ κυκλοφορήσαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς νομοσχέδιον ἐξαιρέσεις γίνωσι τοιαῦται θελιώσεως ὥστε τὸ θᾶρος τῆς ἐπιβαλλομένης φορολογίας νὰ μὴν πίπτῃ ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Συναφῶς ἀπεφάσισεν ὅπως εἰς τὰς ἤδη γενομένας ἐξαιρέσεις ἀπὸ τὴν προτεινομένην φορολογίαν περιληφθῶσιν καὶ τὰ τρόφιμα, φάρμακα, περιλαμβανομένων καὶ τῶν γεωργικῶν φαρμάκων, ὡς ἐπίσης αἱ ζωοτροφαί.

Συνεπεῖα τῶν προτεινομένων νέων ἐξαιρέσεων τὰ ὑπολογιζόμενα νὰ εἰσπραχθῶσιν ἔσοδα ἐκ τῆς προτεινομένης φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως μειοῦνται κατὰ £1.090.000, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν λόγων ὅτινες ἐπέβαλον τὴν εἰσαγωγὴν μιᾶς τοιαύτης φορολογίας, ἐδημιουργεῖ διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ἀνάγκην ὑποδείξεως ὑπαλλακτικῶν λύσεων πρὸς κάλυψιν τοῦ οὗτου πῶς δημιουργουμένου ἐλλείμματος εἰς τὰς προσόδους τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν προκειμένῳ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔθεσαν ὑπ' ὄψιν τῶν ἀρμοδίων ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως ἀριθμὸν τοιούτων μέτρων πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἀπολεσθησομένων προσόδων, ὡς ἀποτελεσμα τῶν ἐπενεχθεισῶν διαφοροποιήσεων εἰς τὸ νομοσχέδιον, τὰ ὁποῖα καὶ ἐσημειώθησαν ὑπ' αὐτῶν διὰ περαιτέρω ἐξέτασιν.

Προβαίνοντα μὲ γνώμονα τὰ ἀνωτέρω εἰς τὰς εἰσηγήσεις τῶν τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναμένουν ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ὅλην ἐπεξεργασίαν τῶν προταθέντων μέτρων θὰ ἐνεργῇ μὲ τὸ ἴδιον πνεῦμα τὸ ὁποῖον διακατεῖχε τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διαρκούσης τῆς ὅλης ἐξετάσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν φορολογικοῦ μέτρου.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο διεμορφώθη ἀρχικῶς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν διὰ τῆς παρούσης Συμπληρωματικῆς Ἐκθέσεως προτεινομένων ἐξαιρέσεων ἀριθμοῦ ἐμπορευμάτων ἐκ τῆς προτεινομένης ἐκτάκτου φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ
(ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀλέκος Μιχαηλίδης
Πάρις Λένας
Σταύρος Ἀμπίζας
Χρῖστος Βάκης
Ἀλέξης Γαλανός
Ντίνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέ-
τησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίαν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν
τὴν 28ην Φεβρουαρίου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέ-
θεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποιήσις τῶν περὶ Τελωνείων
καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμων κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ καταστή
δυνατὴ ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν προνοιῶν τῶν Νόμων τούτων τῶν διεπουσῶν
τὴν εἰσπραξίν φόρων καταναλώσεως ἐπὶ ζύθου οὕτως ὥστε νὰ καλύπτουν καὶ
τὰ ἀεριούχα ἀναψυκτικὰ ποτὰ κατόπιν τῆς προτεινομένης ἐπιβολῆς φόρου
καταναλώσεως καὶ ἐπὶ τῶν ποτῶν τούτων.

Εἰδικώτερον αἱ ἐπιφερόμεναι εἰς τοὺς προμνησθέντας Νόμους τροποποιή-
σεις ἀναφέρονται εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς παρασκευῆς ἀεριούχων ἀναψυκτικῶν
ποτῶν ἐπὶ τῆ θάσει χορηγουμένης πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου ἀδείας, εἰς τὴν
παροχὴν ἐξουσίας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διὰ τὴν ἔκδοσιν Κανονισμῶν
διεπόντων τὴν ὄλην διαδικασίαν κατασκευῆς τῶν ἐν λόγω εἰδῶν καὶ εἰς τὸν
καθορισμὸν τοῦ ἀπαραιτήτου μηχανισμοῦ διὰ τὸν ἔλεγχον τῶν ἀπαιτουμένων
βιθλίων τῶν κατασκευαστῶν ἀεριούχων ἀναψυκτικῶν ποτῶν, ἢ τήρησις τῶν
ὁποίων θεωρεῖται ἀπαραίτητος διὰ σκοποὺς ἐλέγχου τῶν εἰσπράξεων τοῦ
ἐπὶ τῶν ἀεριούχων ἀναψυκτικῶν ποτῶν πληρωτέου φόρου.

Αἱ ἐπιφερόμεναι εἰς τοὺς προμνησθέντας Νόμους τροποποιήσεις, ὡς ἤδη
ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς δι' ἐτέρου νομοσχεδίου προτεινο-
μένης ἐπιβολῆς φόρου καταναλώσεως καὶ ἐπὶ τῶν ἀεριούχων ἀναψυκτικῶν
ποτῶν. Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν νῦν προτεινομένην τροποποίησιν εἰς τοὺς
ρηθέντας Νόμους προβλέπεται καὶ ἡ ἔκδοσις Κανονισμῶν ρυθμιζόντων πᾶν
θῆμα ἀφορῶν εἰς τὴν κατασκευὴν ἀεριούχων ἀναψυκτικῶν ποτῶν οἵτινες,
κατατεθέντες εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 24ην Φεβρουαρίου, 1977, ἐτέθησαν ἐν ἰσχύϊ
συμφῶνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 197 τοῦ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων
Καταναλώσεως Νόμου τοῦ 1967, ἀπὸ τῆς ἰδίας ἡμερομηνίας, ἦτοι τῆς κατα-
θέσεώς των. Δεδομένου ὅτι ἡ σύνταξις τῶν ἐν λόγω Κανονισμῶν ἔχει ὡς
νομικὸν ὑπόβαθρον τὰς προνοίας τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, τοῦ ὁποίου
ἡ ἔναρξις ἰσχύος, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ οἰασδῆποτε ἀντιθέτου πρὸς τοῦτο προνοίας,
θὰ εἶναι ἡ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας,
παρίσταται ἀνάγκη πληρώσεως τοῦ δημιουργουμένου νομοθετικοῦ κενοῦ. Ὡς
ἐκ τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε σκόπιμον ὅπως τεθῆ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομο-
σχέδιον ὡς ἡμερομηνία ἐνάρξεως ἰσχύος τούτου ἡ τῆς 24ης Φεβρουαρίου, 1977,
ἡμερομηνία ἣτις συμπίπτει μὲ τὴν ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως ἰσχύος τῶν κατατε-
θέντων Κανονισμῶν περὶ Κατασκευῆς Ἀεριούχων Ἀναψυκτικῶν Ποτῶν περὶ
ὧν γίνεται μνεῖα εἰς ἐτέραν Ἐκθεσιν τῆς παρουσίας Ἐπιτροπῆς.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι
ὁ προτεινόμενος τροποποιητικὸς νόμος ὑπῆρξεν ἀπόρροια τῆς προτεινομένης

έπιβολής φόρου καταναλώσεως εις τὰ αεριοῦχα ἀναψυκτικά ποτά, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διαμορφοῦται μὲ θάσιν τὴν ἤδη γενομένην παρατήρησιν.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΑΕΡΙΟΥΧΩΝ ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΩΝ ΠΟΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσοσ Παπαδόπουλοσ, Πρόεδροσ
Ἄλέκοσ Μιχαηλίδησ
Πάρισ Λένασ
Σταῦροσ Ἀμπίζασ
Χρίστοσ Βάκησ
Ἀλέξησ Γαλανόσ
Ντίνοσ Κωνσταντίνου
Ἀνδρέασ Ζιαρτίδησ
Τάκησ Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τοὺσ περὶ ὧν ὁ λόγοσ Κανονισμοὺσ εἰσ συνεδρίαν αὐτῆσ συγκροτηθεῖσαν τὴν 28ην Φεβρουαρίου, 1977, εἰσ τὴν ὁποίαν κληθέντεσ παρέσθησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰσ ἀπόψει τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ὡσ ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινεσ ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν ἀρθροῦ 109 τῶν περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεωσ Νόμων, ὡσ τοῦτο ἐκτίθεται εἰσ τὸ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματοσ τροποποιητικῶν νομοσχεδίων περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεωσ, καὶ κατατίθενται εἰσ τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 197 τοῦ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεωσ Νόμου τοῦ 1967 (Ἄρ. 82 τοῦ 1967), σκοπεῖται ἡ ρύθμισισ παντὸσ θέματοσ ἀναφερομένου εἰσ τὴν διαδικασίαν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆσ κατασκευῆσ αεριοῦχων ἀναψυκτικῶν ποτῶν ἐπὶ τῷ τέλει διασφαλίσεωσ τῶν δημοσίων προσόδων ὡσ ἐκ τῆσ προτεινομένησ δι' ἑτέρου νομοσχεδίου ἐπιβολῆσ φόρου καταναλώσεωσ εἰσ τὰ αεριοῦχα ἀναψυκτικά ποτά.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα ἕνα ἕκαστον τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν συμφωνεῖ τόσοσ μὲ τὸ περιεχόμενον ὅσοσ καὶ μὲ τοὺσ σκοποὺσ καὶ τὰσ ἐπιδιώξεισ των καὶ ὡσ ἐκ τούτου ὁμοφώνωσ εἰσηγείται εἰσ τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν αὐτῶν ὡσ κατετέθησαν ὑπὸ τῆσ Ἐκτελεστικῆσ Ἐξουσίασ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι ὅπωσ, ἐὰν δὲν ὑπάρχη καμμία ἔνστασισ καὶ ἐὰν ὑπάρχουν διμιλῆται ἐπὶ θέματοσ ἀρχῆσ, ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ εἰσῆγησισ ἡ ὁποία ἔγινε εἰσ τὴν ἀρχὴν, δηλαδὴ νὰ γίνουιν οἱ διμιλίεσ ἐπὶ θέματοσ ἀρχῆσ ἢ ἡ σχετικὴ συζήτησισ ἐπὶ ὄλων τῶν νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνεγνωσθησαν αἱ Ἐκθέσεισ τῆσ Κοινοβουλευτικῆσ Ἐπιτροπῆσ.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ὁ Ὑπουργὸσ Οἰκονομικῶν κατὰ τὴν διμιλίαν του σπὴ Βουλὴ τὴν Τρίτη, 22 Φεβρουαρίου, ἐξήγγειλε τὴν ἐπιβολὴ φορολογίας μὲ σκοπὸ τὴν ἐνίσχυση τῶν κρατικῶν ἐσόδων καὶ τὴν μείωση τοῦ ἐλλείμματοσ τῶν Προϋπολογισμῶν.

Είναι δικαιολογημένη ή ενέργεια αυτή της Έκτελεστικής Έξουσίας; Μια εξέταση του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Ανάπτυξης για το 1977, θα δείξει ότι οι Προϋπολογισμοί αυτοί παρουσιάζουν ένα άρκετο μεγάλο έλλειμμα, που ή κάλυψή του θα απαιτήσει, εκτός των άλλων, και την συνεισφοράν των πολιτών. Δικαιολογημένη κατά συνέπεια η ενέργεια αυτή της Κυβέρνησης. Έμεις πάντοτε τονίζαμε, το υπογραμμίζουμε και τώρα, ότι οι πολίτες δεν έχουν μόνο δικαιώματα, αλλά και υποχρεώσεις. Και είναι υποχρέωση του κάθε πολίτη να συνεισφέρει στα κοινά.

Όμως ή συνεισφορά αυτή για να είναι δίκαιη πρέπει να είναι ανάλογη και με τα εισοδήματα και να μη θέτει όλους τους πολίτες σε ίση μοίρα, ανεξάρτητα από το αν ένας είναι πλούσιος ή φτωχός, όπως συμβαίνει με την έμμεση φορολογία. Γι' αυτό και ή πιο δίκαιη φορολογία είναι ή άμεση, που σπηρίζεται στα εισοδήματα.

Αυτό σημαίνει ότι τασσόμαστε ενάντια σε κάθε έμμεση φορολογία; Ασφαλώς όχι. Υπάρχουν μορφές έμμεσης φορολογίας που δεν ρίχνουν όλο το βάρος τους στα πλατειά λαϊκά στρώματα, όπως είναι, για παράδειγμα, ή φορολογία στα είδη πολυτελείας και τα είδη που κατά κύριο λόγο καταναλώνονται από τα πιο εύπορα στρώματα. Και αυτήν την μορφή της έμμεσης φορολογίας την υποστηρίζουμε.

Τότε γιατί την περασμένη Πέμπτη διαφωνήσαμε στη Βουλή με την πρόταση να κηρυχθούν τα φορολογικά νομοσχέδια ως επείγοντα και να ψηφιστούν όπως τα είχε καταθέσει ή Έκτελεστική Έξουσία;

Πρώτα απ' όλα γιατί ή Βουλή ήταν πολύ άπασχολημένη με τη συζήτηση των Προϋπολογισμών.

Δεύτερο γιατί τα νομοσχέδια είχαν κατατεθή την τελευταία στιγμή — την Τετάρτη — και δεν ήταν δυνατόν να δοθή ο αναγκαίος χρόνος στους Βουλευτές να τα μελετήσουν και να εισηγηθούν τροποποιήσεις ή άλλες λύσεις, ούτε ήταν δυνατόν να μελετηθούν με την απαιτούμενη προσοχή από την αρμόδια Κοινοβουλευτική Έπιτροπή και από την ίδια τη Βουλή.

Τρίτος και βασικότερος λόγος ήταν ότι τα νομοσχέδια αυτά προνοούσαν έπιβολή φορολογίας σημαντικού ποσού ύψους £6 εκατομμυρίων και μάλιστα κατά τρόπο που το κύριο βάρος της θα έπεφτε στους ώμους των πλατειών στρωμάτων του λαού.

Είναι γι' αυτούς τους ουσιαστικούς λόγους που ζητήσαμε την άναβολή της συζήτησης των νομοσχεδίων για να μάς δοθή έτσι ή δυνατότητα να τα μελετήσουμε προσεχτικά, με στόχο την τροποποίησή τους για να ανακουφιστούν τα φτωχότερα στρώματα του πληθυσμού.

Η άναβολή τελικά της συζήτησης και οι τροποποιήσεις που έγιναν στα νομοσχέδια έχουν έπιβεβαιώσει την όρθότητα της άποψης αυτής.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών, όπως φαίνεται και από την έκθεσή της, έχει έπιφέρει τέτοιες άλλαγές στα υπό συζήτηση νομοσχέδια, ώστε να μειωθή σημαντικά το βάρος πάνω στα πλατειά στρώματα του λαού. Έχουν εξααιρεθή από τη φορολογία των 2% πάνω στις εισαγωγές, τα τρόφιμα, τα φάρμακα και οι ζωτροφές. Οι εξαίρεσεις αυτές μαζί με την ελάττωση της φορολογίας κατά 10 μίλς πάνω στα τσιγάρα, συνιστούν συνολική μείωση του φορολογικού βάρους των λαϊκών στρωμάτων κατά £1.100.000.

Όσον άφορα την έπιβάρυνση των 5 μίλς κατά φιόλην πάνω στα άναμφικτικά έχουμε την γνώμη ότι το ύψος αυτό της φορολογίας πρέπει να άπορροφηθή από τες βιομηχανίες. Έξ αίτίας της μείωσης της τιμής της ζάχαρης το κόστος των άναμφικτικών έχει μειωθή. Γι' αυτό ή Έπιτροπή Τιμών πρέπει να μην έπιτρέψη την αύξηση της τιμής των άναμφικτικών και να ζητήσει ή φορολογία των 5 μίλς να άπορροφηθή από τις ίδιες τις βιομηχανίες. Αυτό θα έχη σαν άπο-

τέλεσμα να μην επιβαρυνθή ο λαός με μια πρόσθετη φορολογία του ύψους των £600.000. Με τις τροποποιήσεις αυτές πάνω σε μιάν έμμεση φορολογία έγινε δυνατὸ νὰ ἀμβλυνηθῆ τὸ συντριπτικὸ θάρος ποὺ πέφτει στὰ ἐργαζόμενα στρώματα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ ἐξασφαλιστῆ ἡ ἐνίσχυση τῶν κρατικῶν ἐσόδων.

Ἐνάμεσα στὰ νομοσχέδια ποὺ συζητοῦμε σήμερα ὑπάρχει καὶ ἓνα ποὺ ἀφορᾷ τὴν ἐπιβολὴ ἀυξημένων δασμῶν πάνω στὰ εἰσαγόμενα οἰνοπνευματώδη (οὐῖσκυ κ.λ.π.), τὰ εἰσαγόμενα σιγαρέττα καὶ τὰ εἰσαγόμενα εἶδη ὑπόδησης καὶ ἐπένδυσης. Εἶναι καὶ αὐτὴ ἔμμεση φορολογία. Ὅμως εἶναι δίκαιη φορολογία. Γιατὶ ἀπὸ τὴ μιὰ ἀφορᾷ εἶδη ποὺ καταναλίσκονται ἀπὸ τὰ εὐπορα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη προστατεύει καὶ ἐνισχύει τὴν ἐπιτόπια παραγωγὴ αὐτῶν τῶν εἰδῶν.

Ἄλλὰ κι' ἐδῶ πρέπει νὰ ἐπισημανθῆ ἓνας κίνδυνος. Ἡ μεγάλη διαφορὰ τιμῆς ἀνάμεσα στὰ εἰσαγόμενα καὶ τὰ ντόπια θὰ μποροῦσε νὰ ὀδηγήσῃ σὲ αὐξηση τῶν τιμῶν παρομοίων προϊόντων ποὺ παράγονται στὸν τόπο. Γι' αὐτὸ ἢ προσπάσια αὐτὴ τῆς βιομηχανίας πρέπει νὰ συνοδευτῆ ἀπαραίτητα μὲ τὴν ἐπιβολὴ ἐλέγχου στὴν ποιότητα καὶ τὶς τιμές. Νὰ προστατεύεται ἡ ντόπια βιομηχανία ἀλλὰ νὰ προστατεύεται καὶ τὸ κοινὸ ἀπὸ πιθανὴ ἀσχροκέρδεια.

Ἐλεγχος στὶς τιμές ἐπιβάλλεται καὶ γιὰ τὰ εἰσαγόμενα ἐκεῖνα εἶδη ποὺ ἂν ἐπιβαρυνθοῦν μὲ τὸν πρόσθετο δασμὸ τῶν 2%. Γιὰ νὰ μὴ μετατραπῆ αὐτὸ τὸ 2% σὲ 4% ἢ σὲ 5% στὸν καταναλωτὴ ἐπιβάλλεται τὸ κράτος νὰ πάρῃ τὰ ἀναγκαῖα ἀγορανομικὰ μέτρα.

Κύριε Πρόεδρε,

Θὰ ψηφίσουμε τὰ ὑπὸ συζήτηση φορολογικὰ νομοσχέδια ὅπως ἔχουν τελικὰ τροποποιηθῆ. Ἄλλὰ θὰ θέλαμε ταυτόχρονα νὰ ὑπογραμμίσουμε ὅτι, ἰδιαίτερα στὶς σημερινὲς δύσκολες συνθήκες ποὺ περνᾷ ὁ τόπος, ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης πρέπει νὰ τείνῃ — ὅπως τονίζεται καὶ στὴν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν — στὴν δικαιοτέρα κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν θαρῶν. Κατὰ τὴ συζήτηση αὐτῶν τῶν νομοσχεδίων ἔχουμε ὑποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε, ὅτι στὸ μέλλον ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης θὰ ἔχῃ σὰν στόχο τὴν ἐπιβάρυνση τῶν πολιτῶν ἀνάλογα μὲ τὰ εἰσοδήματά τους. Θὰ ἔχῃ σὰν στόχο τὴ μεγαλύτερη ἐπιβάρυνση τῶν πιδ εὐπορων στρωμάτων καὶ τὴν μικρότερη ἐπιβάρυνση τῶν φτωχότερων. Αὐτὸ εἶναι ποὺ ἐννοοῦμε ὅταν μιλοῦμε γιὰ δίκαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν θαρῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ὅλοι συμφωνοῦμε ὅτι παρατηρεῖται μεγάλη μείωση τῶν δημοσίων ἐσόδων κι' ὅτι τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουμε. Ἀντιλαμβανόμεσθε τοὺς σοβαρωτάτους κινδύνους πληθωρισμοῦ λόγω τῶν ἐλλειμματικῶν μας προϋπολογισμῶν κι' εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ δεχθοῦμε καὶ νὰ ὑποστηρίξουμε μέτρα γιὰ τὴν νομισματικὴ μας σταθερότητα.

Φαίνεται ὅμως ὅτι ὑπάρχουν σοβαρὲς διαφορὲς σχετικὰ μὲ τοὺς τρόπους αὐξησης τῶν δημοσίων ἐσόδων. Βέβαια στὴ μορφή τῆς Κυπριακῆς κοινωνίας οἱ φόροι εἶναι ὁ βασικώτερος τρόπος γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν δημοσίων ταμείων.

Ποιοὶ ὅμως φόροι πρέπει νὰ ἐπιβληθοῦν εἶναι σημεῖο ἀντιλεγόμενο.

Ἐνῶ σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα ἀκούστηκαν ἀπὸ πολλὲς πλευρὲς ἀπόψεις γιὰ αὐξηση τῆς εἰσπραξίας τῶν ἀμέσων φόρων ποὺ ἐπιβαρύνουν τοὺς οἰκονομικά

Ισχυρούς, τὰ περισσότερα νομοσχέδια τῆς Κυβέρνησης στρέφονται πρὸς τοὺς ἔμμεσους φόρους.

Διαφωνήσαμε καὶ διαφωνοῦμε μὲ τοὺς ἔμμεσους φόρους πού πλήττουν τὰ λαϊκὰ στρώματα γιατί ἐπιβαρύνουν περισσότερο τίς φτωχότερες εἰσοδηματικές τάξεις. Διαφωνήσαμε γιὰ τὴν αὐξηση τῆς τιμῆς τῶν τσιγάρων κατὰ 25% καὶ δεχτήκαμε τελικὰ τὸν περιορισμὸ τῆς στά 15 μίλς γιατί ἔτσι μειωνόταν τοῦλάχιστον ἡ ἐπιβάρυνση τοῦ λαοῦ. Μᾶς λέγουν ὅτι τὰ τσιγάρα δὲν εἶναι εἶδος πρώτης ἀνάγκης. Καὶ συμφωνοῦμε. Τὸ κακὸ ὅμως θρίσκεται κάπου ἄλλου. Στὴν Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἔναντι τοῦ καπνίσματος. Ἐπιτρέπει τὴν ἀνεξέλεγκτη καὶ ἀσύδοτη διαφήμιση. Τὸ καθιστᾷ εἶδος λαϊκῆς κατανάλωσης. Μετατρέπει τὴ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ σ' αἰχμάλωτο τοῦ καπνίσματος καὶ μετὰ ἔρχεται καὶ ἐπιβάλλει φόρους.

Ἡ φοροεισπρακτικὴ πολιτικὴ ἐπισκιάζει κάθε ἄλλη πτυχὴ τοῦ θέματος πού συνδέεται μάλιστα μὲ τὴν ὑγεία τοῦ λαοῦ. Ἀδιαφορεῖ ἡ Κυβέρνηση ἂν ἡ ἐπιδείνωση τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ προκαλεῖ οἰκονομικὴ ζημία, ὑποθέτω πολὺ εὐρύτερης καὶ σοβαρώτερης σημασίας ἀπὸ ὅσα εἰσπράττει μὲ τὴν φορολογία τοῦ τσιγάρου.

Ἄν ἡ Κυβέρνηση εἶχε γνώμονα τὴν προστασία τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ θὰ μποροῦσε νὰ ἐπιβάλλῃ ὅσο ψηλὴ φορολογία ἤθελε. Ἡ παράλειψη, ὅμως, ὁποιασδήποτε προειδοποίησης μετατρέπει τὸ κάπνισμα σὲ τέχνασμα εὐκολῆς εἰσοδηματικῆς πολιτικῆς πού ὑποβιβάζει ταυτόχρονα τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ.

Σήμερα συζητοῦμε τὰ ἄλλα νομοσχέδια — τὴν ἔκτακτη ἐπιβάρυνση 2% πάνω στὰ εἰσαγόμενα, τὸν φόρο κατανάλωσης καὶ ἀναψυκτικῶν. Στὴν ἀρχικὴ του μορφῇ τὸ νομοσχέδιο ἀναφερόταν στὴν ἐπιβάρυνση 2% σ' ὅλα τὰ εἰσαγόμενα φορολογούμενα προϊόντα. Ὅπως ἔχετε πληροφορηθῆ ἀπὸ τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐξαιρέσαμε ἀπὸ τὴν φορολογία τὰ εἶδη διατροφῆς, τὰ φάρμακα, τὰ φυτοφάρμακα, τίς ζωοτροφές. Ἐξαιρέθηκαν ἐπίσης τῆς φορολογικῆς ἐπιβάρυνσης τὰ καύσιμα γιὰ ἡμικρατικούς ὀργανισμοὺς πού θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ ἐπιβαρύνουν τελικὰ τὸν καταναλωτή.

Ἡ ὁμόφωνη αὐτὴ ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς μᾶς ἐπιτρέπει τελικὰ νὰ ψηφίσουμε τὸ νομοσχέδιο γιατί ἐξοικονομεῖται γύρω στὸ £1 ἑκατομμύριο γιὰ τίς χαμηλότερα ἀμειβόμενες μάζες τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἐκεῖνο πού θέλομε νὰ τονίσουμε εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ πρέπει νὰ τηρήσῃ τὴν ὑπόσχεσή της ὅτι ἡ αὐξηση κατὰ 2% θ' ἀπαρροφηθῆ ἀπὸ τοὺς εἰσαγωγεῖς, ἐμπόρους ἢ βιομηχάνους, ἐκτὸς φυσικὰ ἐκεῖ πού θὰ κριθῆ ἀναγκαῖο ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Τιμῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν θὰ μπορέσῃ ἐπίσης νὰ παρεμποδίσῃ τὴν αὐξηση τῆς τιμῆς τῶν ἀναψυκτικῶν λόγω τῆς μείωσης τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς ὅπως εἰπώθηκε καὶ προηγουμένως ἀπὸ τὸν κ. Κωνσταντίνου.

Θέλομε, ὅμως, νὰ διατυπώσουμε ἐπιφυλάξεις κατὰ πόσο τοῦτο θὰ τηρηθῆ. Ἡδὴ ἔχει δημιουργηθῆ ἓνα κλίμα αὐξησης τιμῶν. Φοβούμαστε μάλιστα ὅτι κάποιοι λιγότεροι ἢ περισσότεροι δὲν θ' ἀρκεστοῦν σὲ αὐξήσεις 2%. Θὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὴν κατάσταση γιὰ τὸν ὕψωμὸ τῶν τιμῶν σὲ ψηλότερα ἐπίπεδα.

Τονίζεται ἀπὸ διάφορους παράγοντες ὅτι εἶναι ἀδύνατη ἡ παραγωγή τῶν τιμῶν, ὅτι οἱ μελλοντικὲς συνέπειες θὰ ἦταν ἐπώδυνες καὶ ὅτι γιὰ ἐξωτερικούς λόγους θὰ ἦταν ἀδύνατον τοῦτο γιατί οἱ τιμὲς ἀνέρχονται. Εἶναι ἐπίσης, λέγεται, ἀδύνατον νὰ ὑψωθοῦν οἱ τιμὲς γιατί δὲν ὑπάρχει σταθερὸ σύστημα τιμῶν.

Ἐνῶ, λοιπὸν ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἐλαστικότητα στὶς τιμὲς οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἡμερομίσθια εἶναι αὐστηρὰ καθωρισμένα. Ἐξ ἄλλου ἀνεξέλεγκτα παραμένουν τὰ στοιχεῖα πού συνθέτουν τίς τιμὲς τῶν διαφόρων προϊόντων. Δὲν ὑπάρχουν, γιὰ παράδειγμα, περιπτώσεις ὑπερκοστολογήσεων πού συμβάλλουν στὴν μεγέ-

θυνηση τῶν τιμῶν; Καί εἵμαστε περίεργοι νά γνωρίζουμε τίς μεθόδους καί τίς διαδικασίες γιά τόν ἔλεγχο τοῦ κάθε προϊόντος, γιά τόν ἔλεγχο τῆς τιμῆς τοῦ κάθε προϊόντος.

Ἡ ἀποφυγή ἐπιβολῆς ψηλότερης φορολογίας πάνω σέ εἶδη πολυτέλειας μέ τήν δικαιολογία ὅτι ἀποδίδουν μικροὺς φόρους, δέν εἶναι ἱκανοποιητική. Ἡ φορολογία τῆς πολυτέλειας εἶναι ζήτημα ἠθικῆς τάξης κι' ὄχι ζήτημα ἀπλῆς καί μόνον ἐμφάνισης. "Όταν ὁ λαός θεβαιωθῆ ὅτι ἔχει πρῶτα ἐπιβαρυνθῆ φορολογικά ἢ πολυτέλεια τότε θά δεχτῆ εὐκολώτερα καί τήν δική του μεγαλύτερη συμμετοχή. Ἐκεῖνο πού ὁ λαός μας δέν δέχεται εἶναι νά μπαίνη στήν ἴδια μοῖρα ὁ μεροκαματιάρης μέ τόν πάμπλουτο ἐπιχειρηματία, ὅπως γίνεται περίπου σήμερα.

Σέ ὀρισμένα εἶδη ἐπεβλήθηκε ψηλότερη φορολογία, ὅπως στά οἰνοπνευματώδη, ἔτοιμα παπούτσια, ρούχα, ὑπάρχουν ὅμως καί πολλά ἄλλα πού διαφεύγουν. "Όταν στήν Κύπρο εἰσάγουμε φρυγανιές ἢ χορτόσουπες πῶς θά μπορέσουμε νά καλύψουμε τά ἔλλειμματά μας;

"Όταν τὸ χαβιάρι ἢ τά ἐκλεκτά γαλλικά τυριά ἐξαιροῦνται τῆς ἔκτακτης εἰσφορᾶς τῶν 2% γιατί συμπεριλαμβάνονται στά τρόφιμα, πῶς θά μπορέσουμε νά προσπατεῦσουμε καλύτερα τόν καταναλωτή;

"Όταν τά αὐτοκίνητα πολυτελείας ἐπιβαρύνονται μέ ἔκτακτην εἰσφορά μόνο 2%, πῶς θά κατανεῖμουμε τά θάρη δικαιοσύνης;

Οἱ διάφοροι παράγοντες ἐπιμένουν στήν χαμηλή ἀπόδοση τῆς φορολογίας τῶν εἰδῶν πολυτελείας ἢ καλύτερα τῶν δευτερευόντων σέ σημασία προϊόντων. "Αν, φυσικά, ἐξετάσουμε τὸ κάθε εἶδος χωριστὰ τοῦτο πιθανόν νά εἶναι ἀκριβές. "Αν, ὅμως, φορολογηθοῦν ὅλα αὐτά τά εἶδη, τότε τὸ συνολικὸ ὕψος θά εἶναι πολὺ σεβαστό. Ψῆλῆ ἐξ ἄλλου φορολόγησι τῶν πολυτελῶν εἰδῶν θάζει τήν οἰκονομία μας πάνω σέ ὑγιέστατη θάση. Διαφυλάσσει τά συναλλαγματικά μας ἀποθέματα καί περιορίζει τόν κίνδυνο ἀνατροπῆς τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Θέλουμε φυσικά εἰσοδήματα ἄλλα πρὸ παντός θέλουμε ὑγιέστερη οἰκονομία.

Μᾶς ἐλέχη ὅτι δέν μπορούμε νά κάμουμε στά εἶδη διατροφῆς διαχωρισμὸ σέ πρωτεύοντα καί δευτερεύοντα εἶδη, δηλαδή ὅτι δέν μπορούμε νά διαχωρίσουμε τὸ κόκκινο τυρὶ ἀπὸ τὸ χαβιάρι ἢ τίς εἰσαγόμενες φρυγανιές γιατί δεσμευόμαστε ἀπὸ τὴν συμφωνία τῶν Βρυξελλῶν.

Φαίνεται ἐπίσης ὅτι δυσκολίες γιά τήν ἐπιβολή ἐδικῶν φόρων δημιουργεῖ καί ἡ σύνδεσῆ μας μέ τήν Ε.Ο.Κ. Τέτοιας ὅμως φύσης δυσκολίες, λόγω διεθνῶν δεσμεύσεων, ὑπονομεύουν οὐσιαστικά τήν οἰκονομία μας. Ἐμποδίζεται ἢ Κύπρος ἀπὸ ἐξωτερικοὺς λόγους νά πάρη τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν ἀντιμπαύπιση τῶν κατοχικῶν καταστάσεων. Ἡ Δυτικὴ οἰκονομία μᾶς θέλει μιὰ καταναλωτικὴ κοινωνία καί τέτοια παραμένουμε. Τοῦτο φυσικά βοηθᾶ τήν Εὐρώπη, τήν Ἰαπωνία, τίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς, ὄχι ὅμως τήν Κύπρο καί τὸ λαὸ τῆς πού ξοδεύει ἕνα σωρὸ χρήματα σέ ἄχρηστα δευτερεύοντα ἢ πολυτελεῖ εἶδη. Μᾶς θέλουν μιὰν ἀγορὰ γιά τά προϊόντα τους καί παραμένουμε τέτοια. Ἐνῶ ἄλλου εἶδους κοινωνία ἔπρεπε νά ὀρθώναμε γιά ν' ἀντιμετωπίσουμε τήν κατοχή.

Ἀντιμετωπίζουμε σήμερα ἕνα νομοσχέδιο διαφοροποιημένο ἀπὸ ἐκεῖνο πού μᾶς ἔστειλε ἀρχικά ἡ Κυβέρνησι. Οἱ ἀλλαγές ἀποσκοποῦν στὸ νά ἐλαφρῶσουν κάπως τά θάρη πού ὁ λαός καλεῖται νά σηκῶσι. Οἱ ἐξαιρέσεις ὅμως βοηθοῦν καί σέ μεγάλο μάλιστα βαθμὸ τούς βιομηχάνους κι' ἐπιχειρηματίες μέ τίς ἀτέλειες κυρίως τῶν πρώτων ὑλῶν. Οἱ διαφοροποιήσεις πού ἔγιναν στὸ νομοσχέδιο ἀποσκοποῦν στήν διάσωση τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐργαζομένων ὕστερα ἀπὸ τήν ἄρση τῶν ἀποκοπῶν. Ἡ καταγγελία συνδικαλιστικῆς ὀργάνωσης ὅτι ἡ «ἐργατοῦπαλληλικὴ τάξι θά κληθῆ νά πληρῶσι ἕμμεσα περισσότερα ἀπὸ ἐκεῖνα πού πληρῶσε μέ τόν καταργηθέντα νόμο γιά μείωσι τῶν ἀμοιβῶν» εἶναι πολὺ σοβαρή.

Συμφωνούμε δὲ μὲ τὴν εἰσήγηση γιὰ ἐπανέκδοση τοῦ τιμαρίθμου καὶ τὴ σύνδεσή του μὲ τοὺς μισθοὺς. Ὑποστηρίξαμεν ἀκόμη τὴν ἀνάγκη τῆς ἄμεσης φορολογίας τῶν ψηλῶν εἰσοδημάτων.

Οἱ δικαιολογίες ὅτι ἡ ἐπιβάρυνση τῶν ψηλῶν εἰσοδημάτων ἀποτελεῖ ἀντικίνητρο δὲν μπορεῖ νὰ γίνουμ παραδεκτές. Μιὰ τέτοια λογικὴ θὰ μετατρέψῃ τὴν ὑπόθεση τῶν κινήτρων σὲ κερκίνωμα. Ὅταν δὲν πληρώνουν περισσότερους φόρους ἐκεῖνοι ποὺ ὄχι μόνον κερδίζουν περισσότερα ἀλλὰ καὶ βοηθοῦνται μὲ χρήματα τοῦ λαοῦ νὰ κερδίσουν περισσότερα τότε ποιὸς θὰ πληρώσῃ;

Μᾶς λέγουν ἀκόμη ὅτι στὴν Κύπρο δὲν ὑπάρχει φοροδιαφυγὴ. Κι' ὁμῶς μόνον 116 Κύπριοι πληρώνουν φόρο γιὰ εἰσόδημα πάνω ἀπὸ 5 χιλ. λίρες. Ὅλα τὰ ἄλλα τὰ πληρώνουν οἱ χαμηλότερα ἀμειβόμενοι ἐργατοὺπάλληλοι καὶ εἰσοδηματίες μὲ ἄμεσους ἀλλὰ κυρίως μὲ ἔμμεσους φόρους.

Εὐχαριστῶ.

(Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς κ. Σπ. ἸΚυπριανοῦ, ὁ ὁποῖος κατέρχεται εἰς τὸ βῆμα).

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

Συζητώντας τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ τὰ διάφορα ἔργα καὶ προγράμματα τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἐπίσης καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς ἐθεωροῦσεν ὅτι ἦταν παράλειψις διότι δὲν συμπεριελαμβάνοντο, εἶχαμε ἀσφαλέστατα κατὰ νοῦν καὶ τὸ γεγονός ὅτι τὸ κράτος γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ στὴν ὑλοποίησιν τῶν προγραμμάτων καὶ τῶν ἔργων του χρειάζεται καὶ χρήματα.

Ὑπάρχει ἀνάγκη ἐσόδων. Νομίζω αὐτὴ εἶναι μιὰ γενικὴ διαπίστωσις καὶ δὲν χρειάζεται κανὸν συζήτησιν.

Ἡ φορολογία, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν τύπον τῆς, δὲν εἶναι ἓνα μέτρον ποὺ μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς εὐχάριστον ἢ ἓνα μέτρον δημοφιλές· εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ὀλιγώτερον δημοφιλῆ μέτρα, καὶ αὐτὸ ἀσφαλέστατα δὲν ἰσχύει μόνον γιὰ τὴν Βουλὴν, ἢ ὁποῖα ἔρχεται νὰ τὰ ἐπικυρώσῃ ἢ νὰ τὰ ἐγκρίνῃ, ἀλλὰ ἀσφαλέστατα αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν Κυβέρνησιν ἢ ὁποῖα στὴν ἀρχὴν τὰ ἐπιβάλλει.

Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἐλαφρᾶ τῇ καρδίᾳ ποὺ ἡ Κυβέρνησις ἀποφασίζει νὰ θέσῃ φορολογίαν. Βέβαια γίνονται λάθη, δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία.

Θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι συμφωνῶ μὲ τὸ γεγονός ὅτι ἡ τελευταία κατάθεσις ἦτο κάπως ἐσπευσμένη, ὄχι γιὰτὶ δὲν ὑπῆρχεν ἄμεση ἀνάγκη ἐσόδων, ἀλλὰ θὰ μποροῦσαν ἐνδεχομένως νὰ γίνουμ εἰσηγήσεις κατ' ἄλλον τρόπον καὶ νὰ μπορέσῃ Κυβέρνησις καὶ Βουλὴ νὰ συνεργασθοῦν μὲ ἓνα πῶς συστηματικὸν τρόπον γιὰ τὴν λήψιν τῶν σωστῶν ἀποφάσεων, τῶν ἀποφάσεων δηλαδὴ ποὺ πρόκειται κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ ληφθοῦν ἀπὸψε.

Ἀπὸ τὰ διάφορα φορολογικὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα κατετέθησαν στὴν Βουλὴν, τὸ μὲν πρῶτον, δηλαδὴ «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Κατακαλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977», ὁ ὁποῖος ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του ἐθεωρεῖτο περισσότερον ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλον ὡς ἐπείγουσας φύσεως, ἐψηφίσθη μερικῶς κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς μὲ τὴν σχετικὴν ἐλάττωσιν εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν σιγαρέπτων, σήμερα δὲ πρόκειται νὰ ψηφισθῇ καὶ τὸ δεῦτερον μέρος τοῦ νόμου αὐτοῦ κατόπιν ἐπισταμένης μελέτης καὶ μεταβολῶν ποὺ ἐπῆλθαν.

Εἶναι γεγονός ὅτι μερικὰ Νομοσχέδια τοῦ εἴδους αὐτοῦ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ θεωροῦνται ἐπείγοντα, ὅπως ἦταν τὸ τμῆμα ἐκεῖνο τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ ἐψηφίσθη κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν.

Γιὰ τὰ ἄλλα Νομοσχέδια θέλω νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπόλυτον συμφωνίαν μου μὲ τὸ πόρισμα καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ μὲ τίς μεταβολές οἱ ὁποῖες ἐπῆλθαν ἐπὶ τῶν διαφόρων Νομοσχεδίων καὶ προτάσεων.

Πιστεύω ότι με τις αλλαγές που έγιναν και που θέλω να υπογραμμίσω ότι έγιναν και με την συγκατάθεση της Έκτελεστικής Έξουσίας, εξυπηρετείται ο βασικός σκοπός και αντιμετωπίζεται η βασική ανησυχία η οποία προεκλήθη αρχικώς από την κατάθεση των Νομοσχεδίων, δηλαδή το θάρος στην πραγματικότητα φεύγει από τους ώμους του ολιγώτερου άμειβομένου τμήματος του λαού με τις εξαιρέσεις οι οποίες έγιναν εις τα φορολογητέα είδη σχετικά με το 2% εις τόν Νόμον περί Έκτάκτου Προσφυγικής Έπιβαρύνσεως (Εισαγόμενα Έμπορεύματα) του 1977, και συγκεκριμένα με την εξαίρεση των τροφίμων, των φαρμάκων, των γεωργικών φαρμάκων και των ζωοτροφών, φεύγει από τους ώμους των πτωχοτέρων τάξεων του λαού το θάρος της φορολογίας. Δεν σημαίνει ότι με τα έναπομείναντα ή όλη κατάσταση μπορεί να χαρακτηριστεί ως τέλεια, όπως ένδεχομένως και εις την περίπτωση οποιασδήποτε φορολογίας ή οποιοδήποτε παρομοίου μέτρου δεν είναι δυνατόν ένδεχομένως να φθάνη κανείς στο σημείον που μπορεί να το χαρακτηρίση ως το τέλειον σημείον. Στο σημείον αυτό θα ήθελα να υπογραμμίσω και την δικήν μας άποψιν ότι θεωρούμεν το μικτόν σύστημα της άμέσου σωστής φορολογίας και της έμμέσου σωστής φορολογίας ως έκείνο το όποιον μπορεί να δώση το ποθούμενον άποτέλεσμα. Χρειάζεται ένδεχομένως μια αναθεώρησις της όλης φορολογικής πολιτικής.

Συμμερίζομαι την άποψιν της Έπιτροπής Οικονομικών σχετικά με την άμεσον φορολογίαν και τα όσα έλέχθησαν εις την Βουλήν επί του θέματος εις ότι άφορᾶ την έμμεσον φορολογίαν ότι δεν μπορεί κανείς να χαρακτηρίση την έμμεσον φορολογίαν ως παντελῶς άδικον. Άνεφέρθησαν ήδη παραδείγματα ότι η έμμεσος φορολογία επί πολλῶν πραγμάτων όχι μόνον ένισχύει και εις την ούσίαν προσπατεύει είδη τα όποια παράγονται επί τόπου — αυτό θέβαια είναι άλλο θέμα αλλά έξ ίσου σημαντικόν — αλλά είναι και μία σειρά ειδῶν τα όποια με την έμμεσον φορολογίαν τῶν όποιων δεν έπιβαρύνονται στην πραγματικότητα οι πτωχότερες τάξεις του λαού, ως είναι τα είδη πολυτελείας.

Μαζί με το θέμα της έμμέσου φορολογίας πολύ όρθᾶ άνεφέρθη και το θέμα τῶν τιμῶν όπως και το θέμα της άγορανομίας, γιατί η αύξησις οποιαδήποτε και να είναι, δεν θα πρέπει να καταλήγη εις θάρος κατ' άνάγκην του καταναλωτοῦ, έκεί που υπάρχουν περιθώρια να συγκρατοῦνται οι τιμές και κατά κανόνα υπάρχουν. Έπομένως το θέμα του έλέγχου τῶν τιμῶν είναι έξ ίσου σημαντικόν και πιστεύω ότι μπορεί να υπάρξη μέθοδος καλύτερας και πιό άποτελεσματικής διαδικασίας άγορανομίας.

Άσφαλέστατα η φορολογία γενικά είναι ένα μέτρον, είναι μια μέθοδος, είναι ένα μέσον μαζί με πολλά άλλα που όρθᾶ εφαρμοζόμενα καταλήγουσιν εις την όρθην κατανομήν τῶν θαρῶν. Ὑπό αὐτήν την έννοιαν θα πρέπει πάντα να βλέπωμεν το θέμα αυτό. Όλοι οι πολίτες, έλέχθη προηγουμένως, και είμαι άπολύτως σύμφωνος, θα πρέπει να συνεισφέρουν, θα πρέπει να εισφέρουν, θα πρέπει να συμβάλουν εις την γενικήν προσπάθειαν, άνάλογα όμως με τις δυνατότητές τους και με τα έσοδά τους. Πρέπει όλοι να εισφέρουν και υπάρχει η δυνατότης έστω σταδιακά να έξευρεθῆ η «Χρυσή Τομή» μεταξύ της όρθης φορολογικής πολιτικής λαμβανομένων ὑπ' όψιν και της άμέσου και της έμμέσου φορολογίας, οὔτως ώστε στην προσπάθειαν κατανομής τῶν θαρῶν και στην προσπάθειαν άπολαθῶν του ένδικου εισοδήματος να υπάρξη η όρθη και δικαία αντιμετώπισις.

Έλέχθη ότι και μόνον το γεγονός ότι ηλατῶθη κατά δέκα μιλς η φορολογία προηγουμένως επί τῶν σιγαρέττων ήταν ήδη μια ανακούφισις.

Σχετικά με την φορολογίαν του 2% επί τῶν εισαγομένων ειδῶν, πέραν τῶν εξαιρέσεων που ήδη η Έπιτροπή άπεφάσισε να εισηγηθῆ με την συγκατάθεση της Έκτελεστικής Έξουσίας, δυνατόν να υπάρξη στο μέλλον, δεν το εισηγοῦμαι για τώρα, μια αναθεώρησις του όλου θέματος, όχι για να συμπεριληφθοῦν έξαιρεθέντα είδη, αλλά μια αναθεώρησις για εισαγόμενα είδη για καλύτερη κατάταξιν και ταξινόμησιν.

Ειδικά τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ φορολογικὰ Νομοσχέδια τὸ ὑπογραμμίζω ἰδιαίτερα καὶ αὐτὸ ἀφορᾷ τὸ περὶ Ἑκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως, γιατί βασικά ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τὸ κενὸν τὸ ὁποῖον ἐδημιουργήθη μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Νόμου περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν. Θὰ πρέπει νὰ καταβληθῇ κάθε προσπάθεια ἀπὸ τὴν μιάν νὰ μὴν ὑπάρξῃ κενὸν εἰς αὐτὸν τὸν τομέα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἢ ἐπιβαρύνσεις, ἢ ὁποῖα κατηργήθη, νὰ ὑπάρξῃ ὑπὸ ἄλλην μορφήν βαρύτεραν τῆς πρώτης.

Πιστεύω ὅτι μετὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα λαμβάνονται καὶ μετὰ τὰς εἰσηγήσεις ὁποῖες γίνονται σήμερα, ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπὸς αὐτός.

Γενικά καὶ ἐν κατακλείδι, φρονῶ ὅτι, ἔχοντας κατὰ νοῦν τὴν ἀνάγκην ὅτι τὸ κράτος χρειάζεται χρήματα γιὰ νὰ προωθήσῃ τὰ προγράμματά του, πρέπει νὰ τὸ βοηθήσωμεν ὅσον εἶναι δυνατὸν μετὰ πνεῦμα κατανόησεως, μετὰ πνεῦμα συναπιλήψεως, ἔστω κι' ἂν κάποτε εἴμεθα δυσάρεστοι, ὑπογραμμίζω ὁμως ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ μετὰ βασικὸν κριτήριον νὰ μὴν πέφτῃ στοὺς ὤμους τῶν φτωχοτέρων τάξεων τοῦ λαοῦ ἢ φορολογία ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλες τάξεις πού ἴσως νὰ μὴν καταβάλλουν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὤφειλαν. Εὐχαριστῶ.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἔδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, δὲν θὰ προσθέσω πολλὰ εἰς ὅσα πολὺ εὐστόχως ἀνεφέρατε, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ὁμιληταί, οἱ ὁποῖοι πράγματι ἔχουν προσκομίσει εἰς τὸ θέμα πολλὰς ἐποικοδομητικὰς εἰσηγήσεις καὶ χρήσιμες ἀπὸ πάσης πλευρᾶς.

Ἄλλὰ θὰ σταθῶ εἰς τὸ σημεῖον πού ἀρχίσατε τὴν προσφώνησίν σας καὶ πού καταλήξατε εἰς τὴν προσφώνησίν σας, ὅτι πράγματι ἐφ' ὅσον ἀπαιτοῦμεν ἀπὸ τὸ Κράτος ἔργα καὶ δαπάνες καὶ ἀνακούφισιν καὶ προγράμματα, ὀφειλομένον πράγματι νὰ στηρίξωμεν καὶ νὰ ὑποστηρίξωμεν καὶ τὸ αἴτημα τοῦ Κράτους γιὰ φορολογίαν κατὰ κάποιον τρόπον πού θὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν λαόν.

Σ' αὐτὸ δὲν θὰ ἐπεκταθῶ πολὺ διότι ἐλέχθησαν τόσα πολλὰ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ καὶ μάλιστα δὲν θὰ ἰδῶσιν καὶ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δημαγωγούμεν εἰς τὸν τομέα αὐτόν. Εἴμεθα ὑπὲρ τῆς ἀπωλλαγῆς ἀπὸ πᾶσαν φορολογίαν τῶν πολιτῶν. Ὅμως, θὰ εἰσέλθω εἰς ἓνα σημεῖον, τὸ ἐξῆς — καὶ ἐδῶ θὰ προσκομίσω μόνον ἀπλῆς ἐντυπώσεις, οἱ ὁποῖες ἐν πολλοῖς εἶναι ἄρθρες, τὰς ἐντυπώσεις τοῦ λαοῦ, τῶν λαϊκῶν στρωμάτων, καὶ εἶναι οἱ ἐξῆς : Μετὰ τὰς φορολογίας αὐτὰς πράγματι ἐπιβαρύνεται κατὰ κάποιον τρόπον ὁ λαὸς ἢ τοῦλάχιστον ὁ λαὸς ἐξ ἴσου. Καὶ ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὁ κόσμος ὅτι πράγματι πληρώνει ἀρκετὰ μετὰ τὰς αὐξήσεις αὐτὰς τῶν φορολογιῶν, μετὰ τὰς ἐπιβαρύνσεις αὐτὰς. Ταυτοχρόνως, ὁμως, διακατέχεται ἀπὸ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι διαφεύγει τῆς φορολογίας πράγματι μεγάλον ποσοστὸν, μὴ ἀρκετὰ μεγάλη μερὶς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἢ ὁποῖα κερδοσκοπεῖ χωρὶς νὰ συνεισφέρει οὐδεμίαν πεντάραν διὰ τὰ προγράμματα αὐτὰ πού ἀνεφέρθησαν προηγουμένως διὰ τὴν ἀνακούφισιν καὶ διὰ τὴν ἐν γένει ἔκτακτον κατάστασιν. Αὕτη ἢ ἐντύπωσις ὅσον καὶ ἂν ἔχῃ τὸν τύπον τῆς ὑπερβολῆς ἐγγίζει τὴν πραγματικότητα. Βεβαίως ἀντιλαμβάνομαι τὴν εὐαισθησίαν τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας τῆς Κύπρου νὰ μὴν προχωρήσῃ εἰς ἐπιβαρύνσεις εἰς βιομηχανίας, εἰς ἀναπτυσσόμενες βιομηχανίας, εἰς ἄλλες καταστάσεις καὶ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἰς τὰ θέματα τῆς δραστηριοποιήσεως τοῦ κεφαλαίου, ἀλλὰ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶναι ὑπερβολικὴ ἢ εὐαισθησία αὕτη καὶ ἔχει κατανοήσει εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ «πᾶς τις ὁ ὁποῖος διαφέρει καὶ χρήματα καὶ ἐγκαταστάσεις καὶ ἐπιχειρήσεις καὶ βιομηχανίας ἐκφεύγει καὶ διαφεύγει τῆς φορολογίας, ἢ τοῦλάχιστον ἡ φορολογία πού δίδει εἰς τὸ Κράτος εἶναι ἀπλῶς εἰκονικὴ». Αὐτὸ τὸ αἰσθημα ἔχω ὑποχρέωσιν νὰ τὸ μεταφέρω ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν καὶ νομίζω ὅτι εἶναι δίκαιον. Ἰηλασθῇ οἱ ἐντυπώσεις πού ἔκτακτὰ ὁ λαὸς εἶναι δίκαιος. Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν

ὅτι εὐχαρίστως ὁ κόσμος θὰ συνεισέφερε διὰ τὴν αὐξήσιν αὐτὴν ποῦ ἐπέβαλε τὸ κράτος, ποῦ ἐπεβάλαμεν καὶ ἡμεῖς ὡς Βουλὴ, τῇ ἐγκρίσει μας. Ἐχῶ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχε τόσο μεγάλη δυσφορία τοῦλάχιστον ὅσον ὑπάρχει αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἐάν ἦτο πεπεισμένος ὁ λαὸς μας ὅτι πράγματι καὶ ἄλλοι τινὲς συνεισφέρουν γιὰ τὰ προγράμματα αὐτά, γιὰ τὴν ἀνακούφισιν αὐτὴν, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει, γιὰ τὴν ἐν γένει δημοσιοοικονομικὴν πολιτικὴν τοῦ κράτους. Ἀλλὰ τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποῖαν διατελεῖ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐντύπωσως ὅτι ὑπάρχει εἰδικὴ προσπάθεια κυρίως τῶν κεφαλαιοκρατικῶν τάξεων καὶ κυρίως τῶν τάξεων ἐκείνων αἱ ὁποῖαι κατὰ κάποιον τρόπον ἀσκοῦν μόνον ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ προσπορισμοῦ κερδῶν τὰς ἐπιχειρήσεις των, καὶ ὅλοι σας γνωρίζετε καὶ νὰ μὴν τὸ ἀποκρύπτω — συνήθως λέγω κάποτε κατ' εὐθείαν τὰ πράγματα — πολλὲς ἑταιρεῖες οἱ ὁποῖες ἀνθοῦν κι' εὐδοκίμοι συνεισφέρουν ἐλάχιστα ἢ καὶ καθόλου ἢ μάλιστα πολλὰς ἀπ' αὐτὰς κατὰ κάποιον τρόπον λέγονται «παθοῦσες» ἑταιρεῖες, οἱ ὁποῖες, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀπαλλάσσονται κατὰ μέγα ποσοστὸν ἀπὸ τὴν συνεισφορὰν αὐτὴν. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ ὀνομάζω ἀνικανότητα εἶναι ὁ ἐλαφρότερος χαρακτηρισμὸς τοῦ κράτους νὰ ἀσκήσῃ μίαν ὀλόπλευρην δημοσιοοικονομικὴν πολιτικὴν, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εἰσφορὰν καὶ ἐκείνων πρᾶγματι οἱ ὁποῖοι ἔχουν κέρδη καὶ προσπορίζονται ὠφελήματα καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατάστασιν ἀκόμα ἐν πολλοῖς ἔχουν αὐξήσει τὸν κύκλον τῶν δραστηριοτήτων των. Τὸ ἐπισημασθέν, τὸ θεωρῶ μίαν ἀδυναμίαν τοῦ κράτους. Καὶ θὰ ἐπιτύχῃ ἢ δημοσιοοικονομικὴ πολιτικὴ τοῦ Κράτους αὐτοῦ ἐάν στρέψῃ κυρίως καὶ πρωτίστως τὴν πλεurangίαν τῆς φορολογίας πρὸς τὰ τμήματα ἐκεῖνα τοῦ πληθυσμοῦ τὰ ὁποῖα προσπορίζονται ὑψηλὰ εἰσοδήματα καὶ πρὸ παντὸς δημιουργοῦν αὐτὸ τὸ ἄγχος καὶ τὴν ἀγανάκτησιν ὅτι δὲν συνεισφέρουν ἐπίσης εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν δραματικὴν μας κατάστασιν ποῦ διερχόμεθα ὡς κράτος, ὡς πολιτεία καὶ ὡς πληθυσμὸς. Ἀλλὰ κυρίως ἐκτὸς αὐτῆς τῆς παρατηρήσεώς μου, κ. Πρόεδρε, ἀνῆλθα εἰς τὸ Βῆμα διὰ νὰ κάμω μίαν εὐρυτέραν παρατήρησιν, ὅχι εὐρυτέραν ἀπλῶς ἀλλὰ μίαν παρατήρησιν ἢ ὁποῖα δὲν ἔξερω μέχρι τοῦ βαθμοῦ εἶναι ἀκριβής, καὶ εἶναι ἡ ἐξῆς: Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐξαγγέλλονται ἐκάστοτε οἱ φορολογίαι αὐτὲς δημιουργεῖ πλειστάκις τὴν ὑπόνοιαν ὅτι πολλοὶ καταδοκοῦν τὴν εὐκαιρίαν καὶ προσδοκοῦν τὴν περίστασιν διὰ νὰ προσπορισθοῦν ἀπὸ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐπιβαλλομένην φορολογίαν τοῦ Κράτους ἄμεσα κέρδη ἀπὸ τὴν αὐξήσιν, τὴν ἄμεσον αὐξήσιν τῶν τιμῶν. Εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νομίζω ὅτι δὲν ἔχουν ἐγκύψει δεόντως καὶ ὅπως πρέπει οἱ ἀρμόδιες Ὑπηρεσίαι καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει μεταφέρω καὶ ἐδῶ, εἰς τὴν αἰθουσαν αὐτὴν, τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ μηχανισμὸς μὲ τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλονται οἱ φορολογίαι αὐτὲς χωρὶς νὰ λαμβάνωνται εἰδικὰ μέτρα ἐξασφαλίσεως τῶν εἰδῶν ἐκείνων τὰ ὁποῖα ὑφίστανται ἤδη εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ὁποῖα δὲν σφραγίζονται διὰ τοῦ εἰδικοῦ τέλους, αὐτοῦ τοῦ ἠϋξημένου τέλους, καὶ ἀπλῶς διατίθενται εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐπὶ τῷ μόνῳ σκοπῷ νὰ αὐξήσουν ἄνομα κέρδη ἀνησυχεῖ πολὺ τὸν λαὸν μας καὶ τοῦ δίδει ὀρθὰ ἢ ἐσφαλμένα, σὲ κάποιον βαθμὸν, τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὑφίσταται καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τομέα τὴν ἀπότομον αὐξήσιν τῶν τιμῶν, μίαν ἀπότομον ἐκμετάλλευσιν καὶ μάλιστα μίαν ἀπότομον ἰδιόθεσιν αὐξήσεως τῶν κερδῶν τῶν τάξεων αὐτῶν οἱ ὁποῖες εἶναι οἱ ὑψηλὰ εἰσοδηματικῆς.

Αὐτά, κ. Πρόεδρε, καὶ ἐπισημαίνω καὶ μίαν παρατήρησιν, τὴν ἐξῆς:

Τὸ λεγόμενον «προσφυγικὴ εἰσφορὰ» εἶναι προπέτασμα διὰ οἰανδήποτε εἰσπραξιῶν ἐσόδων ἀπὸ τὸ Κράτος αὐτό. Τὸ «Ταμεῖον Ἀνακουφίσεως Πισθόντων ἢ Ἐκτοπισθέντων» ἢ ὅπως ἄλλως πως, λέγεται, πράγματι ἔχει ἴσως πεινχρῆς εἰσφορὰς τώρα ἀλλὰ πρέπει νὰ ξέρετε κι' ἐσεῖς, καὶ ἡ Βουλὴ γνωρίζει, φαντάζομαι πρέπει νὰ ξέρη, ὅτι τὸ Ταμεῖον αὐτὸ ἐπιχορηγεῖ ἔργα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπὸ τὸ ταμεῖον αὐτὸ γίνονται πολλὰς φορὰς καὶ προσλήψεις προσωπικοῦ, γίνονται πολλὰς φορὰς καὶ προσλήψεις ἀκόμα καὶ τῶν Ἱατρικῶν Λειτουργῶν τοῦ ὁποῖου πληρῶναι τὸ Ταμεῖον αὐτό, τὸ λεγόμενον «Ταμεῖον Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων», καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι εἶναι μία κατὰ χρησιν τοῦ ὅρου ὅτι πρόκειται περὶ κατ' εὐθείαν προσφυγικῆς εἰσφορᾶς.

Βεβαίως αντιλαμβάνομαι, έχω συναίσθησιν, ὅτι τὸ κράτος ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει εἶναι ὑπεύθυνον διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν προσφύγων καὶ εἶναι ὑπεύθυνον νὰ εὕρῃ πόρους καὶ εἰσφοράς, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ προμετωπίς δὲν ἀντιστοιχεῖ ἀπολύτως πρὸς τὰ πράγματα καὶ νομίζω ὅτι ἐὰν πράγματι ἦτο Προσφυγικὸ Ταμεῖον ἔπρεπε ὁποῖδήποτε εἰσέρχεται εἰς τὸ Ταμεῖον αὐτὸ νὰ διατίθεται διὰ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἡ προμετωπίς καὶ ἡ ἐπικεφαλὴ ἀναφέρει: «Προσφυγικὸν Ταμεῖον».

Αὐτά, κ. Πρόεδρε, καὶ εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος. Θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τῶν Νομοσχεδίων.

Πρῶτον εἶναι «ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977», ὡς ἔχει μεταβληθῆ ὁ τίτλος, δηλαδὴ «ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) (*Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1977».

Θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 1ου ἀρθροῦ;

Καμμία.

Τὸ 1ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Τρίτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Πρῶτος Πίναξ. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 2ου ἀρθροῦ;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Τετάρτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Δεύτερος Πίναξ. "Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 3ου ἀρθροῦ;

Καμμία.

Τὸ 3ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Ἐναρξίς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. "Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 4ου άρθρου;

Καμμία.

Τò 4ον άρθρον έγκρίνεται.

Περατωθείσης τής δευτέρας ανάγνώσεως προχωρούμεν στην τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποία θά γίνη με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θά αναφέρηται ως ό περι Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την θέσπισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον;

Καμμία αντίρρησης. Τò Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Σχετικά με τò δεύτερον Νομοσχέδιον, δηλαδή «Ό περι Έκτάκτου Προσφυγικής Έπιβαρύνσεως (Εισαγόμενα Έμπορεύματα) Νόμος του 1977», έχω ήδη αναφέρει εις την εισαγωγήν, τò όποιον και έπαναλαμβάνω, ότι κατόπιν παρακλήσεως τής Έκτελεστικής Έξουσίας ή θέσπισις του Νομοσχεδίου αύτου θά γίνη κατά την προσεχή συνεδρίαν του Σώματος με τις εξηγήσεις που έχω ήδη δώσει και οι όποιες ισχύουν άπόλυτα. Και έπαναλαμβάνω, ή Έκτελεστική Έξουσία είναι σύμφωνη με τις μεταβολές που έγιναν και έπομένως δέν τίθεται θέμα όποιασδήποτε άμφιβολίας. Η άναβολή τής θεσπίσεως του Νόμου είναι καθαρώς για τεχνικούς λόγους.

Έπομένως ή θέσπισις του Νόμου τούτου αναβάλλεται για την προσεχή συνεδρίαν.

Τò έπόμενον θέμα είναι τò υπ' αριθμόν 7 «Ό περι Τελωνείων και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977», και προχωρούμεν στην δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Καμμία.

Τò 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις των άρθρων 108, 109 και 110 του βασικού νόμου και αντικατάστασις αυτών δια νέων άρθρων.

"Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 2ου άρθρου;

Καμμία.

Τò δεύτερον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εναρξίς Ισχύος. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 3ου άρθρου;

Καμμία.

Τò τρίτον άρθρον έγκρίνεται.

Περατωθείσης τής δευτέρας αναγνώσεως προχωρούμεν στην τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, ή όποία θά γίνη με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Ο παρών Νόμος θά αναφέρεται ως ό περι Τελωνείων και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Όποιαδήποτε αντίρρησης για την θέσπισιν του Νομοσχεδίου;

Ούδεμία.

Τò Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Τò ύπ' αριθμόν 8 θέμα εις τò Β' Κεφάλαιον αναβάλλεται.

Και προχωρούμεν εις τò ύπ' αριθμόν 9 θέμα του Β' Κεφαλαίου, δηλαδή εις τους περι Κατασκευής Άεριούχων Άναμφυκτικών Ποτών Κανονισμούς του 1977. Έπειδή πρόκειται περι Ικανοισμών, τίθενται προς έγκρισιν προς τò Σώμα μη απαιτουμένης δευτέρας και τρίτης αναγνώσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οί παρόντες Κανονισμοί δύνανται νά αναφέρονται ως οί περι Κατασκευής Άεριούχων Άναμφυκτικών Ποτών Κανονισμοί του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν των Κανονισμών;

Καμμία.

Οί Κανονισμοί περι Κατασκευής Άεριούχων Άναμφυκτικών Ποτών του 1977 έγκρίνονται.

"Επανερχόμεθα εις τὰ θέματα κάτω από τò Κεφάλαιον Β', 3, 4, 5 και 6, δηλαδή εις τους σχετικούς Ικανοισμούς.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον ή τον Προεδρεύοντα τής άρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής νά αναγνώση την σχετικήν έκθεσιν.

Π. ΛΕΝΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ 1. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΣΥΜΒΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977» 2. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΔΕΚΑΔΙΚΩΝ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΩΝ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977» 3. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977» 4. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ήλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
 Πάρις Λένας
 Κίμων Παναγιώδης
 Ανδρέας Γιαγκου.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έμπορίου και Βιομηχανίας έμειλέτησε τούς περι ών ό λόγος Κανονισμούς εις συνεδρίασιν αϋτης συγκροτηθεισαν την 22αν Φεβρουαρίου, 1977, εις την όποίαν κληθέντες παρέστησαν έκπρόσωποι του Έπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας οίτινες και ανέλυσαν εις την Έπιτροπήν τούς κυριωτέρους σκοπούς και επιδιώξεις τών Κανονισμών.

Ιδιά τών έν λόγω Κανονισμών, οίτινες εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 68 του περι Μέτρων και Σταθμών Νόμου του 1974 (Άρ. 19 του 1974), καθορίζονται αί παράγωγοι και ειδικάί μονάδες μέτρων και σταθμών, τά πρότυπα σύμβολα και τά δεκαδικά πολλαπλάσια και υποπολλαπλάσια τών μονάδων μέτρων και σταθμών.

Ειδικώτερον, διά τών προαναφερθέντων Κανονισμών καθορίζονται :

- (α) αί παράγωγοι μονάδες μέτρων και σταθμών, έν σχέσει προς τάς βασικάς μονάδας μέτρων και σταθμών, τά πρότυπα σύμβολα και οί όρισμοί αϋτών
- (β) αί ειδικάί μονάδες αίτινες, καίτοι μη άνήκουσαι εις τό υπό του προαναφερθέντος περι Μέτρων και Σταθμών Νόμου καθιερωθέν Διεθνές Σύστημα Μονάδων, επιτρέπονται όπως χρησιμοποιώνται έπιπροσθέτως προς τάς μονάδας του Διεθνούς Συστήματος Μονάδων
- (γ) τά πρότυπα σύμβολα τών υπό του περι Μέτρων και Σταθμών Νόμου καθορισθεισών βασικών μονάδων και
- (δ) ή διαμόρφωσις δεκαδικών πολλαπλασίων και υποπολλαπλασίων τών υπό ή δυνάμει του περι Μέτρων και Σταθμών Νόμου καθορισθεισών ή καθορισθησομένων μονάδων μέτρων και σταθμών.

Η έναρξις ισχύος τών περι ών ό λόγος Κανονισμών άρχεται από τιοαύτης ήμερομηνίας ώς ό Έπουργός Έμπορίου και Βιομηχανίας ήθελεν όρίσει διά γνωστοποιήσεως δημοσιευομένης έν τη έπισήμω έφημερίδι της Δημοκρατίας.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έμπορίου και Βιομηχανίας, μελετήσασα τούς άνωθεν άναφερομένους Κανονισμούς και λαβούσα ύπ' όψιν την έκ μέρους τών εκπρωσώπων του Έπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας δοθεισαν ένώπιον αϋτης διαβεβαίωσιν ότι αί άρμόδιαί ύπηρεσίαί θα προβώσιν εις συνεχή και ώργανωμένην διαφώτισιν έν σχέσει με τά υπό τών περι ών ό λόγος Κανονισμών προβλεπόμενα μέτρα και σταθμά ώστε και ό άπλοϋς πολίτης να γνωρίζη άποτελεσματικώσ και άνευ οϋδεμιιάς άμφιβολίας τί διαλαμβάνει τό νέον σύστημα Μέτρων και Σταθμών ώς και την διαβεβαίωσιν ότι θα τεθη έν πλήρει έφαρμογή ή υπό του Νόμου προβλεπόμενος διοικητικός μηχανισμός ώστε τό καταναλωτικόν κοινόν να προστατευθη πλήρως, συμφωνεί προς τούς σκοπούς και τάς επιδιώξεις αϋτών και ώς έκ τούτου όμοφώνως εισηγεΐται την έγκρισιν τών περι ών ό λόγος Κανονισμών, ώς οϋτοι κατετέθησαν υπό της Έκτελεστικής Έξουσίας.

Έκ παραλλήλου ή Έπιτροπή άποδίδουσα όλως ιδιαίτεραν σημασίαν εις την εισαγωγήν έννοσ μετρικου συστήματος με βάση τό διεθνές σύστημα μονάδων θεωρεί σκόπιμον να παρατηρήση ότι παρ' όλον ότι, καθ' ά προεβλέφθη, ό Νόμος περι Μέτρων και Σταθμών θα έπρεπε να έτίθετο έν ισχύϊ οϋχι άργότερον τών τριών έτών από της δημοσιεύσεώς του έν τη έπισήμω έφημερίδι της Δημοκρατίας, προθεσμία ήτις εκπνέει μετά την 16ην Μαΐου, 1977, δέν έχει έπιτευχθη τούτο οϋτε και οί εκπρόσωποι του άρμοδίου Έπουργείου παρέσχον

οίανδήποτε θετικήν ένδειξιν περί τῆς σκοπούμενης ἡμερομηνίας ἐνάρξεως ἰσχύος τῶν νῦν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν. Τὸ γεγονός αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶναι ἀνησυχητικὸν δι' ὃ καὶ θὰ ἔδει νὰ ἀπασχολήσῃ σοβαρῶς τοὺς ἀρμοδίους οἱ ὁποῖοι νὰ χωρήσωσιν εἰς τὴν συμπλήρωσιν ἄνευ χρονοτριβῆς τῶν ἀπαιτουμένων διεργασιῶν ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ ἡ ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴ τῆς ἰσχυοῦσης νομοθεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ παρόντες Κανονισμοὶ θὰ ἀναφέρονται ὡς οἱ περὶ Προτύπων Συμβόλων τῶν Βασικῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν «οἱ περὶ Προτύπων Συμβόλων τῶν Βασικῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν τοῦ 1977»;

Καμμία ἀντίρρησις.

Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ παρόντες Κανονισμοὶ θὰ ἀναφέρονται ὡς οἱ περὶ Δεκαδικῶν Πολλαπλασιῶν καὶ Ὑποπολλαπλασιῶν τῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν «οἱ περὶ Δεκαδικῶν Πολλαπλασιῶν καὶ Ὑποπολλαπλασιῶν τῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν τοῦ 1977»;

Καμμία.

Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ παρόντες Κανονισμοὶ θὰ ἀναφέρονται ὡς οἱ περὶ Παραγῶγων Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν «οἱ περὶ Παραγῶγων Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977»;

Καμμία.

Οἱ ἐν λόγῳ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ παρόντες Κανονισμοὶ θὰ ἀναφέρονται ὡς οἱ περὶ Εἰδικῶν Μονάδων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν «οἱ περὶ Εἰδικῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977»;

Καμμία.

Οί κανονισμοί έγκρίνονται.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προϋπολογισμοί του Όργανισμού Λιμένων Κύπρου διά τό έτος 1977. Έστάλησαν υπό του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις την Έπιτροπήν Συγκοινωνιών και Έργων όπως και εις την Έπιτροπήν Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Έλέγχου Δημοσίων Δαπανών.

Τίποτε άλλο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εις τό Κεφάλαιον Δ υπάρχει έγγεγραμμένον θέμα «Μία άδικία από τόν Κυπριακόν Όργανισμόν Άθλητισμού σε θάρος της Λεμεσου σχετικά με τό Τσίρειον Άθλητικόν Κέντρον και τό Γ.Σ.Ο.».

Τό θέμα ένεγράφη υπό του έντίμου Βουλευτοϋ κ. Γιαγκου Ποταμίτη.

Έάν δέν υπάρχει αντίρρησις, εισηγοϋμαι όπως τό θέμα αναβληθῆ διά μίαν τών έπομένων συνεδριών της Βουλής. Άνεξάρτητα δε από αυτό θα ήθελα να αναφέρω ότι ο κ. Ποταμίτης άσθενεί και εύχόμεθα εις αυτόν ταχείαν ανάρρωσιν.

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την αναβολήν του θέματος;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Καμμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Η έπομένη συνεδρία όρίζεται διά την προσεχή Πέμπτην, 10ην Μαρτίου, 1977, την 4ην μ.μ. ώραν, με την έξῆς Ημερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Έρωτήσεις — Άπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Έργασία :

- (1) Ό περί Έκτάκτου Προσφυγικής Έπιβαιούσεως (Εισαγόμενα Έμπορεύματα) Νόμος του 1977.
- (2) Ό περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος του 1976.
- (3) Ό περί της Εϋρωπαϊκής Συμβάσεως περί Προστασίας Ζώων Προοριζομένων διά Κτηνοτροφικούς σκοπούς (Κυρωτικός) Νόμος του 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Μία άδικία από τόν Κυπριακόν Όργανισμόν Άθλητισμού σε θάρος της Λεμεσου σχετικά με τό Τσίρειον Άθλητικόν Κέντρον και τό Γ.Σ.Ο.» (Θέμα έγγραφέν υπό του άξιότιμου Βουλευτοϋ κ. Γιαγκου Ποταμίτη). (Συνέχισις της συζητήσεως).

Κεφάλαιον Δ — Έγγραφεται τὸ ἀναβληθὲν σήμερα θέμα.

Εἰς ἣν περίπτωσιν ὑπάρξει ὅποιαδήποτε ἄλλη Νομοθετικὴ ἐργασία, ἢ ὅποια θὰ εἶναι ἔτοιμη πρὸς συζήτησιν κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν, θὰ κυκλοφορήσῃ ἐγκαιρῶς Συμπληρωματικὴ Ἡμερησία Διάταξις.

Κηρύπτω τὴν λήξιν τῆς παρουσίας συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(“Ὡρα λήξεως 6.02 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ’ ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταύρος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βάκης Χρίστος	Παπαδόπουλος Τάσος
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Παύλου Πατρίκιος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Ποσκώτης Σταύρος
Θεοδώρου Δῶρος	Σαββίδης Πέωργιος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Καραμυχάλης Λοῖζος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φάντης Ἀνδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λένας Πάρις	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Λυσσαρίδης Βάσος	
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Χαμητῆς	Ἀστυζιανῶν Ἀντρανικ
Νέμισσας Τάκης	Κυρίλλης Φέλιξ
Παναγιώδης Κίμων	Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα ἐπεκτάσεως τῶν Δημοτικῶν ὁρίων τῆς πόλεως Λεμεσοῦ — Τὸ πρόβλημα τῆς διαθέσεως τῶν φρούτων εἰς τιμὰς ἱκανοποιητικὰς διὰ τοὺς παραγωγοὺς — Τὸ θέμα τῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως τῶν προσφύγων — Τὸ θέμα στεγάσεως τῶν προσφύγων — Τὰ ὑπὸ τῶν κατοίκων Κοκκινοχωριῶν Ἀμμοχώστου ἀντιμετωπιζόμενα ἀγροτικά, κοινωνικά καὶ ἄλλα προβλήματα καὶ ἡ ἀνάγκη λήψεως ἐνθαρρυντικῶν μέτρων δι’ ἀνάπτυξιν βιομηχανίας εἰς τὴν ἐν λόγω περιοχὴν — Ἡ φημιολογούμενη πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως περὶ ἐπισκευῆς ἢ ἀνοικοδομήσεως τοῦ ἐρειπωθέντος κατὰ τὸ πραξικόπημα τῆς φασιστικῆς χούντας Προεδρικοῦ Μεγάρου — Ἡ εἰς τὴν ἑφημερίδα «Νέα» τῶν Ἀθηνῶν ἀποκάλυψις περὶ ἰδρύσεως νέας τρομοκρατικῆς ὀργανώσεως ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ΜΟΚΑ καὶ ποῖα τὰ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν λαμβανόμενα μέτρα πρὸς ματαίωσιν τῶν ἐγκληματικῶν σχεδίων αὐτῆς).
- (2) (α) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977.
- (β) (ι) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμου τοῦ 1977.
- (ιι) Συμπληρωματικὴ Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμου τοῦ 1977.
- (γ) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977.

- (δ) Έκθεσις ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν τῶν ἀναφερομένων ὡς «οἱ περὶ Κατασκευῆς Ἀεριοῦχων Ἀναψυκτικῶν Ποτῶν Κανονισμῶν τοῦ 1977, ἢ ἐπ' αὐτῶν διεξαχθεῖσα συζήτησις (Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Χατζηδημητρίου, Πρόεδρος, Φ. Παρασκευίδης, καὶ ψήφισις τῶν (α), (γ) καὶ (δ), τοῦ (β) ἀναβληθέντος διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.
- (3) Έκθεσις ἐπὶ τῶν (1) «Οἱ περὶ Προτύπων Συμβόλων τῶν Βασικῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977», (2) «Οἱ περὶ Δεκαδικῶν Πολλαπλασίων καὶ Ὑποπολλαπλασίων τῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977», (3) «Οἱ περὶ Παραγῶγων Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977», (4) «Οἱ περὶ Εἰδικῶν Μονάδων Μέτρων καὶ Σταθμῶν Κανονισμοὶ τοῦ 1977» καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (4) Κατάθεσις Ἐγγράφων.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1977

(Ὁρα ἐνάρξεως 4.28 μ.μ.)

(Ἄρ. 25)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 25ης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου, τῆς τρίτης Βουλευτικῆς περιόδου καὶ παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπίσης ὑπάρχει ἀπαρτία, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν μποῦμεν στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν θὰ ἤθελα νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸ Σῶμα ἐγκρίσιν διὰ τὴν ἀποστολὴν Τηλεγραφήματος πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τῆς Ρουμανίας ἐν ὄψει τῶν σεισμῶν ποὺ ἐπληξαν τὴν χώραν αὐτὴν διὰ νὰ διαδηλώσῃ ἡ Κυπριακὴ Βουλὴ τὴν συμπαράστασιν τῆς διὰ τὴν τραγωδίαν ἢ ὁποῖα ἐπληξε τὴν Ρουμανίαν.

Ἐπίσης ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης;

Οὐδεμία.

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν — Κεφάλαιον Α — εἶναι Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις καὶ παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν στὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἑρωτήσεων καὶ τῶν Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην Νοεμβρίου, 1976.

«Τὰ ἀμπελοχώρια τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ εἶναι σήμερα ἀπὸ τὰ πιὸ φτωχὰ χωριά τῆς Κύπρου, λόγω τοῦ πολὺ χαμηλοῦ εἰσοδήματος τῶν κατοίκων τους, ποὺ ἀναγκάζονται νὰ στηρίζονται στὴν μονοκαλλιέργεια τῆς ἀμπέλου καὶ λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ ἀμπέλια τους εἶναι πάρα πολὺ παλαιά.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

(α) Γιατί δὲν ἐπαναφέρει τὸ σύστημα τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορήγησης, ποὺ θὰ βοηθοῦσε τοὺς ἀμπελουργοὺς νὰ ἀντιμετωπίσουν τίς πιὸ

άμεσες οικονομικές τους ανάγκες. Οί άνθρωποι αυτοί, λόγω της πολύ χαμηλής φειτεινής παραγωγής, δεν θά μπορούσαν νά καλλιεργήσουν τὰ ἀμπέλια τους.

- (β) Κατὰ πόσο προετοιμάζεται σχέδιο ἀνάπτυξης τῶν ἀμπελοχωριῶν τὸ ὁποῖο νά ἐφαρμοσθῆ μὲ προοπτικὴ τὴν ἀνοδο τοῦ βιοτικῆ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων καί, ἂν ὄχι, γιατί;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 8ην Νοεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις τῶν ἀμπελώνων διεκόπη δι' οικονομικοὺς λόγους μετὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν ἢ ὁποῖα ἐδημιούργησε τὰς γνωστὰς τεραστίας οικονομικὰς ὑποχρεώσεις εἰς τὸν Κρατικὸν Προϋπολογισμόν.

Ἡ ἐπαναφορὰ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως θά ἐξετασθῆ ἐν καιρῷ καὶ ὅταν οἱ οικονομικοὶ πόροι τῆς Κυβερνήσεως παρέχουν τοιαύτην δυνατότητα.

Ἐπειδὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν σχετικὴν Ἐρώτησιν ὅτι ἡ παραγωγή σταφυλῶν κατὰ τὸ 1976 ἦτο πολὺ χαμηλὴ, θεωρῶ σκόπιμον νά πληροφορήσω ὑμᾶς ὅτι ἐκ τῶν διαθέσιμων στοιχείων ἐμφαίνεται ὅτι ἡ συνολικὴ παραγωγή κατὰ τὸ 1976 ἦτο ἀρκετὰ καλὴ χωρὶς νά ἀποκλείωνται βεβαίως καὶ κατὰ τὸ ἐν λόγω ἔτος διακυμάνσεις εἰς τὴν παραγωγὴν ἀπὸ περιοχῆν εἰς περιοχῆν.

Σχετικῶς πρὸς τὸ δεύτερον σκέλος τῆς Ἐρωτήσεως, ἀναφέρω κατωτέρω τὰ κυριώτερα σχέδια τὰ ὁποῖα ἀποσκοποῦν εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικῆ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων τῶν ἀμπελοφυτικῶν περιοχῶν—

- (α) Τὸ ὑφιστάμενον σχέδιον ἀναμπελώσεως.
- (β) Τὸ σχέδιον ἀναδασμοῦ εἰς τὰ ἀμπελοφυτικὰ χωρία.
- (γ) Τὸ ὑπὸ μελέτην σχέδιον ἀναπτύξεως Πιτσιλιᾶς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει καὶ ἀμπελοφυτικὰ χωρία τῆς Λεμεσοῦ, καὶ
- (δ) τὰ παραχωρούμενα ποσὰ διὰ διάνοξιν ἀγροτικῶν ὁδῶν εἰς τὰς ἀμπελοφυτικὰς περιοχάς.

Ἐπιπροσθέτως δέον ὅπως σημειωθῆ ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελετᾷ τὴν προώθησιν διαφόρων ἄλλων γεωργικῶν δραστηριοτήτων πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως αὐξηθῆ τὸ εἰσόδημα τῶν ἐν λόγω χωρίων».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Δεκεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 10ην Δεκεμβρίου, 1976.

«Εἶναι πολὺ γνωστὸς ὁ ρόλος καὶ ἡ σοβαρὴ σημασία τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος στὰ Κοκκινόχωρια.

Εἰσοδήματα ἑκατομμυρίων λιρῶν μᾶς δίνουν τὰ Κοκκινόχωρια ἀπὸ τὴν ἄρδευση πατατῶν, καρρότων καὶ ἄλλων λαχανικῶν καὶ φθαρτῶν. Ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα αὐτὰ ἐξασφαλίζεται ἡ ἐπιβίωσις χιλιάδων ἀγροτικῶν καὶ ἐργατικῶν οἰκογενειῶν καὶ ἐνισχύεται ἀπὸ τὸ συνάλλαγμα σημαντικὰ ἡ οἰκονομία μας.

Εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι τὰ νερὰ ὑπεχώρησαν καὶ ὑποχωροῦν σὲ βαθμὸ ἀνησυχητικὸ. Πολλὰς διατρήσεις ξέραναν, τὰ νερὰ ἀλμυρίζουν καὶ κινδυνεύει ὁλόκληρη ἡ περιοχὴ νά καταστραφῆ καὶ νά ἐρημώσῃ.

Ἐπὶ τοῦτο εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι τὰ νερὰ ὑπεχώρησαν καὶ ὑποχωροῦν σὲ βαθμὸ ἀνησυχητικὸ. Πολλὰς διατρήσεις ξέραναν, τὰ νερὰ ἀλμυρίζουν καὶ κινδυνεύει ὁλόκληρη ἡ περιοχὴ νά καταστραφῆ καὶ νά ἐρημώσῃ.

Ἐπὶ τοῦτο εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι τὰ νερὰ ὑπεχώρησαν καὶ ὑποχωροῦν σὲ βαθμὸ ἀνησυχητικὸ. Πολλὰς διατρήσεις ξέραναν, τὰ νερὰ ἀλμυρίζουν καὶ κινδυνεύει ὁλόκληρη ἡ περιοχὴ νά καταστραφῆ καὶ νά ἐρημώσῃ.

Ἐπὶ τοῦτο εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι τὰ νερὰ ὑπεχώρησαν καὶ ὑποχωροῦν σὲ βαθμὸ ἀνησυχητικὸ. Πολλὰς διατρήσεις ξέραναν, τὰ νερὰ ἀλμυρίζουν καὶ κινδυνεύει ὁλόκληρη ἡ περιοχὴ νά καταστραφῆ καὶ νά ἐρημώσῃ.

Ἐπὶ τοῦτο εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι τὰ νερὰ ὑπεχώρησαν καὶ ὑποχωροῦν σὲ βαθμὸ ἀνησυχητικὸ. Πολλὰς διατρήσεις ξέραναν, τὰ νερὰ ἀλμυρίζουν καὶ κινδυνεύει ὁλόκληρη ἡ περιοχὴ νά καταστραφῆ καὶ νά ἐρημώσῃ.

Ἐρωτῶμεν τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας :

- (α) Πότε προγραμματίζεται ἡ συνδυασμένη προώθηση αὐτοῦ τοῦ σχεδίου;
- (β) Ἐν ὅψει τῶν κινδύνων ποὺ παρουσιάζονται στὰ Κοκκινοχώρια νὰ χάσουμε ἑκατομμύρια λίρες συνάλλαγμα λόγω ἐλλείψεως νεροῦ καὶ χιλιάδες οἰκογένειες νὰ χάσουν τὸ εἰσόδημα τους, δὲν μελετᾶται ἡ ἐπίσπευση προώθησης αὐτοῦ τοῦ σχεδίου;
- (γ) Ἐχει μελετήσει ἡ Κυβέρνηση τίς οικονομικὲς ἐπιπτώσεις γιὰ τὴν οἰκονομία μας ὅταν χαθῆ ἡ περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 10ην Δεκεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιотίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμηλῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ θέμα τῆς μειώσεως τῶν ὑπογείων ὑδάτων εἰς τὴν περιοχὴν εἶναι ὀξύτατον, παλαιὸν καὶ πολὺ γνωστὸν, ἐάν δὲ ἡ ἀντλησις συνεχισθῆ μὲ τὸν παρόντα ἀλόγιστον ρυθμὸν εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐντὸς ἐλαχίστων ἐτῶν τὸ ὑπόγειον ὑδρόστρωμα τῆς περιοχῆς θὰ ἐξαντληθῆ πλήρως, οἰαδιδήποτε δὲ καλλιέργειαι εἰς τὴν περιοχὴν θὰ θασίζωνται τότε κατ' ἀνάγκην ἐπὶ τῆς ἐτησίας βροχοπτώσεως, ἥτοι ἐπὶ ἐνός περιορισμένου καὶ μᾶλλον ἀσταθμήτου παράγοντος. Δυστυχῶς ὅλαι αἱ προσπάθειαι τοῦ Ὑπουργείου τούτου πρὸς περιορισμὸν τῆς ἀντλήσεως ἀπέβησαν ἄκαρποι καθ' ὅτι οἱ καλλιεργηταὶ τῆς περιοχῆς ἀκολουθοῦν μίαν μυωπικὴν πολιτικὴν δελεαζόμενοι ἀπὸ τὸ πρόσκαιρον ὑψηλὸν κέρδος τὸ ὁποῖον προσφέρει ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας.

Παρά ταῦτα τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων συναισθανόμενον τὴν οικονομικὴν σπουδαιότητα τῆς περιοχῆς καὶ τὰς σοβαρὰς κοινωνικὰς ἐπιπτώσεις τοῦ προβλήματος, ἐμελέτησε κατὰ καιροῦς διαφόρους τρόπους ἀπαμβλύνσεώς του, πλὴν ὅμως ὅλοι τελικῶς ἀπεδείχθησαν εἴτε ἀνεπαρκεῖς εἴτε ἀνεφάρμοστοι εἴτε δυσαναλόγως δαπανηροί.

Αἱ δυσκολίαι αἰτινες ἐμποδίζουν τὴν ἐπίλυσιν τοῦ θέματος εἶναι πάρα πολλαὶ καὶ πολύπλοκοι, μὴ δυνάμεναι νὰ ἐξηγηθοῦν ἐντὸς τῶν στενῶν πλαισίων τῆς ἀπαντήσεως αὐτῆς. Διὰ τοῦτο εἶμαι πρόθυμος νὰ τὰς ἐξηγήσω διὰ ζώσης, ἐάν ἐπιθυμητῆ, εἴτε ἐνώπιον τῆς Ὀλομελείας τοῦ Σώματος εἴτε τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας.

Τὸ θέμα ἐξακολουθεῖ νὰ ἀπασχολῆ τὸ ἡμέτερον Ὑπουργεῖον καὶ νὰ τυγχάνῃ ἐπισταμένης μελέτης. Προσφάτως συνεκλήθη εἰς τὸ γραφεῖόν μου εἰδικὴ εὐρεία σύσκεψις εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέσχον ἐκτὸς τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιακῶν παραγόντων καὶ οἱ Γενικοὶ Γραμματεῖς τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων πρὸς ἐπανεξέτασιν τοῦ θέματος. Ἀντηλλάγησαν λεπτομερεῖς ἀπόψεις καὶ αἱ ἐν λόγῳ ὀργανώσεις ἀνέλαβον νὰ ὑποβάλουν ἐγγράφως τὰς εἰσηγήσεις των τόσον ἐπὶ τῆς βραχυπροθέσμου ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς μακροπροθέσμου ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος.

Πρέπει νὰ τονίσω ὅτι αἱ ἐλπίδες ἐπιλύσεως τοῦ πολυπλόκου αὐτοῦ θέματος εἶναι ἐλάχιστοι.

Ἡ πλέον ἀποτελεσματικὴ ἴσως ἰδέα ἥτις ἀπέμεινε πρὸς διερεύνησιν, εἶναι ἐκείνη τῆς μεταφορᾶς πιθανῶν πλεοναζόντων ὑδάτων ἐξ ἄλλων περιοχῶν δι' ἐνός μεγάλου ἀγωγοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Νότιος Ἀγωγός». Ἐπὶ τῆς ἰδέας ταύτης ὡς καὶ τοῦ τί ἔχει γίνεαι μέχρι σήμερον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν διερευνησεῶς τῆς ἐχῶ ἤδη κατατοπίσει τὴν Βουλὴν διὰ τῆς ἐπιστολῆς μου ὑπ' ἀρ. 33/64/3 καὶ ἡμερομηνίαν 14ην Φεβρουαρίου, 1977, ἥτις ἀποτελεῖ ἀπάντησιν εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. ΓΑ' 27 Ἐρώτησιν τῶν ἀξιотίμων Βουλευτῶν τῆς περιφέρειας Λεμεσοῦ κ.κ. Λοῖζου Καραμιχάλη, Κίμωνος Παναγίδη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Ἡρακλῆ Δημοσθένους.».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Ἰανουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμηῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου, 1977.

«Τὸ πρόβλημα τῶν γερόντων προσφύγων ὅπως εἶναι γνωστὸ εἶναι ἕνα ὀξὺ καὶ πολύπλευρο πρόβλημα. Εἶναι πρόβλημα στέγασης σὲ κατάλληλα σπίτια, πρόβλημα καλύτερης ἰατρικῆς περίθαλψης, πρόβλημα ἐπιβίωσης. Ὅρθά ἡ Κυβέρνηση ὅσον ἀφορᾷ τὴν στέγαση ἔδωσε προτεραιότητα στὶς πολυμελεῖς οἰκογένειες καὶ στὰ παιδιά. Ὅμως καὶ τὰ προβλήματα τῶν γερόντων ἰδιαίτερα ὕστερα ἀπὸ 30 μῆνες προσφυγίᾳς ἔγιναν ὀξύτερα.

Ἐρωτῶμεν τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων :

1. Μελετῶνται μέτρα γιὰ μεγαλύτερη βοήθεια τῶν χιλιάδων οἰκογενειῶν γερόντων προσφύγων;
2. Ὑπάρχει πρόγραμμα γιὰ στέγαση τῶν προσφύγων γερόντων πού μένουσιν σὲ ἀκατάλληλα ὑποστατικά ἢ στὰ ἴδια δωμάτια μὲ τὰ παιδιά τους γιὰ τὸ 1977;
3. Μελετᾶται ἡ παραχώρηση εἰδικοῦ ἐπιδόματος γιὰ τοὺς ἄρρωστους γέροντες πρόσφυγες;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Μαρτίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμηῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ πρόβλημα τῆς παροχῆς καταλλήλου φροντίδος πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας ὑπερήλικας ἀπασχολεῖ ἰδιαίτερος τὴν Ὑπηρεσίαν Μερίμνης καὶ Ἀποκαταστάσεως Ἐκτοπισθέντων καὶ τὸ Τμῆμα Ὑπηρεσιῶν Κοινωνικῆς Εὐημερίας, ἐντὸς τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ ὁποῖου ἐμπήπει ἡ λειτουργία εἰδικῆς ὑπηρεσίας δι' ὑπερήλικας.

Μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῶν γενικωτέρων σχεδίων τοῦ Τμήματος Εὐημερίας δι' ὑπερήλικας, παρέχεται μεταξὺ ἄλλων, πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας ὑπερήλικας κατ' οἶκον φροντίς ὑπὸ φροντιστῶν, ἢ διευθετεῖται ἡ τοποθέτησις των εἰς θετάς οἰκογενείας αἱ ὁποῖαι φροντίζουν τούτους δαπάναις τοῦ Τμήματος, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως οὗτοι παραμένουν δι' ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον διάστημα ἐντὸς οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος διὰ ψυχολογικοῦς κυρίως λόγους.

Πέραν τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων, παρέχεται ἰδρυματικὴ φροντίς καὶ περίθαλψις πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας ὑπερήλικας εἰς 9 στέγας ὑπερηλικῶν, αἱ ὁποῖαι ἰδρύθησαν κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας Μερίμνης πρὸς ἀντιμετώπισιν περιπτώσεων χρηζουσῶν ἰδρυματικῆς βοήθειας, ἀργότερον δὲ ἀνελήφθησαν ὑπὸ τοῦ Τμήματος Εὐημερίας.

Κατὰ τὸν παρόντα χρόνον ἀνεγείρονται, δαπάναις τῆς Ὑπᾶτης Ἀρμοστείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τοὺς Πρόσφυγας, 6 νέα οἰκήματα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ μεταστεγασθῇ ἀντίστοιχος ἀριθμὸς ὑφισταμένων στεγῶν, αἱ ὁποῖαι νῦν λειτουργοῦν εἰς μὴ ἀπολύτως κατάλληλα οἰκήματα. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν στεγῶν θὰ παραμείνῃ ὁ ἴδιος, ἡ δυναμικότης τῶν στεγῶν θὰ αὐξηθῇ σημαντικῶς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν στέγασιν τῶν ὑπερηλικῶν ἐκτοπισθέντων, τὸ ἔργον τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας δύναται νὰ συνομισηθῇ ὡς ἀκολουθῶς :

- Ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν ἐνθαρρύνονται οἱ ὑπερήλικες νὰ στεγασθοῦν μετὰ συγγενῶν των, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, διὰ τῆς παραχωρήσεως οικονομικῆς καὶ ἄλλης βοήθειας πρὸς βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεώς των.

- Παρέχεται προτεραιότης διὰ τὴν στέγασιν οἰκογενειῶν μὲ ὑπερήλικας κατὰ τὴν κατανομήν τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπιταχθειῶν ἢ ἀνεγερθειῶν οἰκιστικῶν μονάδων.
- Κατόπιν σχετικῆς προτάσεως τοῦ Ὑπουργείου, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐνέκρινε τὴν ἀνέγερσιν οἰκιστικῶν μονάδων τοῦ ἐνὸς ὑπνοδωματίου δι' ὑπερήλικας εἰς τοὺς συνοικισμοὺς Ἀραδίππου, ἡδὴ δὲ διετέθησαν τὰ ἀπαιτούμενα κονδύλια διὰ τὴν ὑλοποίησιν τοῦ Σχεδίου ὑπὸ τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων.
- Ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς καὶ Κριτηρίων ἐγκρίνει, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν παραχώρησιν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν, μικρῶν μονάδων εἰς οἰκογενεῖας ὑπερηλικῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν παραχώρησιν μεγαλυτέρων κυβερνητικῶν οἰκιῶν διὰ συγκατοίκησιν ἡλικιωμένων μετὰ οἰκογενειῶν οὐχὶ συγγενικῶν πρὸς αὐτοὺς μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι τοῦτο εἶναι ἐπιθυμητὸν ὑπὸ ἀμφοτέρων.
- Αἱ ἀρμόδια Ὑπηρεσίαι τοῦ Ὑπουργείου ἀνέλαβον ἤδη τὴν διεξαγωγὴν ἐρεῦνης πρὸς διαπίστωσιν τῶν ἀναγκῶν ἐκάστης περιπτώσεως ἐκτοπισθέντων γερόντων, σὺν τῷ χρόνῳ δὲ θὰ χωρήσουν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν (Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκίσεως), εἰδικοῦ φορέως διὰ τὸ στεγαστικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς ἐπιβαλλομένης δι' ἐκάστην περίπτωσιν μορφῆς στεγάσεως (ὡς ἡ συγκατοίκησις μετὰ συγγενῶν, στέγασις εἰς οἰκίαν τοῦ ἐνὸς δωματίου ἢ ἴδρυμα).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παροχὴν οἰκονομικῆς βοηθείας, οἱ ὑπερήλικες οὗτοι δικαιοῦνται τῶν αὐτῶν ὠφελημάτων τὰ ὁποῖα δικαιοῦνται ἄλλα ἄτομα ἔχοντα τὰς αὐτὰς ἀνάγκας. Οὕτω, οἱ ἐκτοπισθέντες ὑπερήλικες δικαιοῦνται οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς κάλυψιν τῶν βασικῶν ἀναγκῶν, ὡς καὶ οἰκονομικῆς βοηθείας καὶ βοηθείας ὑπὸ μορφὴν ὑπηρεσιῶν πρὸς κάλυψιν τῶν εἰδικῶν τῶν ἀναγκῶν, ὡς καὶ πρόσθετον ἐπίδομα δι' εἰδικὴν διαίταν κατόπιν βεβαιώσεως Κυβερνητικοῦ ἱατροῦ ἢ καὶ διὰ φροντίδα ἐὰν οἱ ὑπερήλικες δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ φροντίσουν τοὺς ἑαυτοὺς των.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω, κατὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ ὕψους τῆς οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς δικαιούχους, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ οἰαδήποτε δαπάνη τὴν ὁποῖαν συνεπάγεται ἡ ἀσθένεια τοῦ ἀτόμου καὶ ἡ ὁποῖα ὑπερβαίνει τὰς οἰκονομικὰς δυνατότητας τοῦ ἀσθενοῦς. Ἐν ὅψει τούτου, τὸ Ὑπουργεῖον φρονεῖ ὅτι διὰ τοῦ παρόντος μέτρου καλύπτονται ἅπασαι αἱ εἰδικαὶ ἀνάγκαι τῶν ἀσθενῶν ἐκτοπισθέντων ὑπερηλικῶν, εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ συντρέχη λόγος καταβολῆς εἰδικοῦ πρὸς τοῦτο ἐπιδόματος.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφέρειας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Βασιλειάδη, Νίκου Μαυρονικόλα καὶ Χρίστου Βάκη καὶ ληφθεῖσα τὴν 28ην Ἰανουαρίου, 1977.

«Οἱ δημοσιευθέντες εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἡμερομηνίας 7.1.1977, Κανονισμοὶ καὶ Σχέδια, διὰ τῶν ὁποίων καθορίζονται Πολεοδομικαὶ Ζῶναι εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Πάφου, δικαιολογημένα προεκάλεσαν κῆμα διαμαρτυριῶν καὶ μαζικῶν συγκεντρώσεων τῶν κατοίκων τῶν ἐπηρεαζομένων περιοχῶν, διότι ἐφαρμοζόμενοι :

- (α) Ἐκμηδενίζουν τὴν ἀξίαν προσφερομένων περιουσιῶν δι' οἰκοπεδοποίησιν.
- (β) Αὐξοῦσιν τῆς τιμῆς τῶν οἰκοπέδων εἰς μέγαν βαθμὸν.
- (γ) Περιορίζουν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων κοινοτήτων καὶ στεροῦν πολλὰς πτωχὰς οἰκογενεῖας τοῦ δικαιώματος ἀνεγέρσεως οἰκιῶν διὰ τὰ τέκνα των.

(δ) Εύνοοῦν μερικοὺς νεόπλουτους ἀγοραστὰς γῆς δι' ἐκμετάλλευσιν.

(ε) Γενικὰ πλήττουν τὴν καλῶς νοουμένην οἰκονομίαν τῆς Ἐπαρχίας.

Διὰ ταῦτα ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν :

1. Ἐπὶ ποίων δεδομένων καὶ βάσει ποίων κριτηρίων καὶ εἰσηγήσεων ἐβασίσθη τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκίσεως εἰς τὴν ἐτοιμασίαν τῶν πολεοδομικῶν Ζωνῶν καὶ Σχεδίων καὶ τὴν δημοσίευσιν τῶν εἰρημένων Κανονισμῶν;

2. Ἐν ὄψει τῶν γενομένων διακρίσεων καὶ ἀδικιῶν, προτίθεται νὰ ἀποσύρῃ τοὺς ἄνω Κανονισμοὺς καὶ προβῆ κατόπιν ἐπισταμένης μελέτης εἰς τὴν ἀναθεώρησίν των, ὥστε νὰ μὴ παραβλάπωνται κεκτημένα δικαιώματα πολλῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν καὶ νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπαρχίας ἀντὶ νὰ τὴν περιορίζουν;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Μαρτίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 28ην Ἰανουαρίου, 1977 ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφέρειας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Βασιλειάδη, Νίκου Μαυρονικόλα καὶ Χριστοῦ Βάκη.

«Ἡ μελέτη διὰ τὴν ἀνακήρυξιν Πολεοδομικῶν Ζωνῶν εἰς Πάφον ἤρχισε πρὸ πολλοῦ καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1973.

Ἡ ἐν λόγω μελέτη διεξήγετο ἀρχικῶς μὲ κάπως ἀργὸν ρυθμὸν, λόγω τοῦ χαμηλοῦ βαθμοῦ τῶν πιέσεων διὰ ἀνάπτυξιν τὰς ὁποίας τότε ἀντεμετώπιζεν ἡ περιοχὴ Πάφου.

Τελευταίως ὅμως ἐκρίθη ἐπιτακτικὸν ὅπως ἡ συμπλήρωσις τῆς σχετικῆς μελέτης καὶ ἡ δημοσίευσις Πολεοδομικῶν Ζωνῶν διὰ τὴν πόλιν καὶ Ἐπαρχίαν Πάφου ἐπισπευσθῆ ἰσχυρῶς λόγω τῶν προγραμματιζομένων πρὸς ἐκτέλεσιν εἰς τὴν περιοχὴν σημαντικῶν ἐργῶν ἀναπτύξεως, τῶν παρατηρουμένων πιέσεων διὰ πάσης φύσεως ἀνάπτυξιν καὶ ἐν γένει λόγω τῆς νέας θέσεως τὴν ὁποίαν καταλαμβάνει ἡ περιοχὴ τῆς Πάφου εἰς τὴν ἐν γένει Κυπριακὴν Οἰκονομίαν ὡς ἀποτέλεσμα τῶν γεγονότων τοῦ Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου τοῦ 1974.

Ἡ μελέτη προτοῦ δημοσιευθῆ ἔτυχεν τῆς ἐγκρίσεως, ὡς προνοεῖται ὑπὸ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμου, τὸσον τῶν ἐνδιαφερομένων Ἀρμοδίων Ἀρχῶν δυνάμει τοῦ νόμου τούτου ὅσον καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Οἱ γενικοὶ ἐπιδιωκόμενοι σκοποὶ διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Πολεοδομικῶν Ζωνῶν εἶναι :

(α) ἐνθάρρυνσις συγκεντρώσεως τῆς οἰκιστικῆς ἀναπτύξεως εἰς παραδεκτὰς πυκνότητας, ἀριθμὸν ὀρόφων καὶ ὕψος, ἐντὸς καὶ πέριξ τῶν ὑφισταμένων οἰκισμῶν καὶ ἡ ἀποθάρρυνσις διεσπαρμένης καὶ ἀντιοικονομικῆς ἀναπτύξεως,

(β) ἐνθάρρυνσις συγκεντρώσεως τῆς τουριστικῆς ἀναπτύξεως εἰς ὠριμμένας καταλλήλους παρακτίους περιοχάς, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον ἀπὸ πλευρᾶς φυσικοῦ περιβάλλοντος, ποιότητος παραλίας καὶ διαυγείας θαλασσίου ὕδατος, εἰς παραδεκτὰς πυκνότητας, ἀριθμὸν ὀρόφων, ὕψος, κλίμακα καὶ ἐν γένει χαρακτῆρα,

(γ) συγκέντρωσις τῆς βιομηχανίας εἰς καταλλήλους βιομηχανικὰς ζώνας, ἐν συναρτήσει πρὸς τὸ Τοπικὸν Πολεοδομικὸν Σχέδιον Πάφου καὶ ἀπαγόρευσις κατὰ τὸ δυνατόν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὴν ὑπόλοιπον περιοχὴν διὰ λόγους οἰκονομίας, προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος κλπ.,

- (δ) προστασία περιοχῶν ἀξιολόγου φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ χαρακτηριστικῶν, ἀρχαιολογικῶν χώρων, δασῶν, καλῆς ποιότητος ἀρδευσίμου γεωργικῆς γῆς κ.λπ., ἀπὸ ἀνεπιθύμητον οἰκοπεδοποίησιν καὶ οἰκοδομικὴν ἀνάπτυξιν τόσον ἀπὸ πλευρᾶς χρήσεως ὅσον καὶ πυκνότητος, ἀριθμοῦ ὁρόφων, ὕψους κλπ., καὶ
- (ε) ἀπαγόρευσις ὑποστατικῶν μαζικῆς ἐκτροφῆς ζῶων καὶ πτηνῶν εἰς εὐαισθητοὺς περιοχὰς ὡς π.χ. πλησίον τουριστικῶν ζωνῶν καὶ τῆς παραλίας, πλησίον ὑφισταμένων οἰκισμῶν, ἐκατέρωθεν ὑπεραστικῶν καὶ τουριστικῶν ὁδῶν κλπ. καὶ συγκέντρωσις τούτων εἰς καταλλήλους τοποθεσίας μακρὰν τῶν ἐν λόγῳ περιοχῶν.

Ἡ μελέτη τῶν Πολεοδομικῶν Ζωνῶν Πάφου ἐγένετο ἀπὸ ὁμάδα ἐπιστημόνων διαφόρων εἰδικότητων, μὲ πολυετῆ πείραν ἐπὶ τοιαύτης φύσεως θεμάτων, καὶ εἶμαι ἱκανοποιημένος ὅτι ἡ ὁμάς αὕτη εἰργάσθη κατὰ τρόπον ἀντικειμενικόν, ἀμερόληπτον καὶ μὲ πᾶσαν μυστικότητα, εἰς οὐδεμίαν δὲ περίπτωσιν ἦσαν γνωστοὶ εἰς τοὺς μελετητὰς οἱ ἰδιοκτῆται τῆς ἐπηρεαζομένης γῆς.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν εἶναι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, πρόθυμον νὰ μελετήσῃ μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς οἰασθῆποτε εἰσηγήσεις, τὰς ὁποίας ἤθελον ὑποβάλλει οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν Ζωνῶν ὅπου ἀποδειχθῆ ὅτι τοῦτο ἐξυπηρετεῖ κατὰ καλύτερον τρόπον τόσον τὸ δημόσιον συμφέρον ὅσον καὶ τὸ συμφέρον τῆς περιοχῆς.»

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἑρωτήσεων — Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Χωροῦμεν στὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Πρῶτον, «Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμος τοῦ 1977».

Σχετικὰ μὲ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο συζήτησις στὴν Βουλὴν κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν, πρὸ ὀλίγου διεβιβάσθη πρὸς τὸ Σῶμα νέα παράκλησις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν δι' ἀναβολὴν ἀκόμη μιᾶς ἐβδομάδος διὰ τὴν θέσπισιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου εἰς Νόμον.

Ἡ ἐξήγησις εἶναι ὅτι ἡ τεχνικὴ ἐργασία δὲν ὠλοκληρώθη, πρᾶγμα ποῦ εἶχεν ἀναφερθῆ στὴν προηγουμένην περίπτωσιν ὅτι ἦταν ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον ἐζητεῖτο ἡ ἀναβολή.

Δὲν ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἀντίρρηση;

Ἄναβάλλεται γιὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Δεύτερον, «Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977».

Ἀντιλαμβάνομαι, μοῦ ἐλέχθη ἐνωρίτερα ὅτι ἡ Ἐκθεσις δὲν ἐκυκλοφόρησεν ἐγκαίρως.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἡ ἐκθεσις, κ. Πρόεδρε, δὲν ἔχει φθάσει ἐγκαίρως. Ἄλλοι συναδελφοὶ τὴν ἔχουν πάρει σήμερα, μερικοὶ χθὲς τὸ ἀπόγευμα καὶ κατὰ συνέπειαν οὕτως ἢ ἄλλως δὲν θὰ μπορούσε νὰ συζητηθῆ καὶ ἡ παράκλησίς μας εἶναι ὅπως ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως ἀναβάλλεται καὶ τὸ δεύτερον θέμα γιὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Τὸ τρίτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως περὶ Προστασίας Ζῶν Προοριζομένων διὰ Κτηνοτροφικοῦς σκοποῦς (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν προεδρεύοντα τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΖΩΩΝ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
Ἐξωτερικῶν

Ἄλέκος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Φειδίας Παρασκευαϊδης
Ἀλέξης Γαλανός
Σταῦρος Ἀμπίζας
Ἐzekίας Παπαϊωάννου
Γεώργιος Σαββίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου
Τάσος Παπαδόπουλος.

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
Γεωργίας & Φυσικῶν Πόρων

Ἀνδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Ἡρακλῆς Δημοσθένους
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Πατρίκιος Παύλου.

Αἰ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς κοινὴν αὐτῶν συνεδρίασιν συγκροτηθεῖσαν τὴν 28ην Φεβρουαρίου, 1977.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως περὶ Προστασίας Ζῶν προοριζομένων διὰ Κτηνοτροφικοῦς σκοποῦς, τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπέγραψε τὴν 8ην Νοεμβρίου, 1976, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 15.169 καὶ ἡμερομηνίαν 26ην Αὐγούστου, 1976 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιπήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῆς ἐν λόγω Συμβάσεως προβλέπεται ἡ υἱοθέτησις κοινῶν μέτρων περὶ προστασίας ζῶν προοριζομένων διὰ κτηνοτροφικοῦς σκοποῦς, ἰδίως δὲ ζῶν ἐκτρεφομένων ὑπὸ τὰ σύγχρονα συστήματα ἐντατικῆς κτηνοτροφίας.

Εἰδικώτερον, διὰ τῶν προνοιῶν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως προβλέπεται ὅπως εἰς ζῶα ἐκτρεφόμενα ἢ συντηρούμενα διὰ κτηνοτροφικοῦς σκοποῦς παρέχεται στέγη, τροφή, ὕδωρ καὶ περιποιήσις κατὰ τρόπον ὅστις, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ εἶδους αὐτῶν ὡς καὶ τοῦ βαθμοῦ ἀναπτύξεως, προσαρμογῆς καὶ ἐγκλιματισμοῦ των, ἀρμόζει εἰς τὰς φυσιολογικὰς καὶ ἔθνολογικὰς αὐτῶν ἀνάγκας συμφώνως πρὸς τὴν παραδεδεγμένην ἐμπειρίαν καὶ ἐπιστημονικὴν γνῶσιν.

Περαιτέρω προβλέπεται ἡ σύστασις Μονίμου Ἐπιτροπῆς εἰς ἣν ἕκαστον Συμβαλλόμενον Μέρος θὰ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ ἀντιπρόσωπον καὶ

ή όποία θά φέρη τήν εϋθύνην έπεξεργασίας και υιοθετήσεως Συστάσεων πρὸς τὰ Συμβαλλόμενα Μέρη περιεχουσών λεπτομερείς διατάξεις διά τήν έφαρμογήν τῶν έν τῇ έν λόγω Συμβάσει περιεχομένων άρχῶν διά τήν προστασίαν τῶν ζῶων και βασιζομένων επί τῆς έπιστημονικῆς γνώσεως έν σχέσει πρὸς τὰ διάφορα είδη ζῶων. Ἡ έν λόγω Ἐπιτροπή, ἥτις θά συγκαληται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, θά καταρτίσῃ τοὺς έσωτερικοὺς αὐτῆς Κανονισμοὺς και θά ὑποβάλλῃ έκθεσιν περὶ τοῦ έργου τῆς ὡς και προτάσεις περὶ τροποποιήσεων τῆς Συμβάσεως πρὸς τήν έξ Ἐπιτροπῆν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ μελετήσασαι τὸ ὅλον θέμα συμφωνοῦν μετὰ τήν επικύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως και ὡς έκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τήν Βουλὴν τήν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν δέν ὑπάρχουν ὀμιληταὶ επί θέματος άρχῆς νά προχωρήσωμεν στήν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποία θά γίνῃ μετὰ τήν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησης γιά τήν ἔγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμιά ἀντίρρησης.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἔγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. Πίναξ. Πρῶτον Μέρος. Δεύτερον Μέρος. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησης γιά τήν ἔγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμιά ἀντίρρησης. Τὸ 2ον ἄρθρον ἔγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωςιν Συμβάσεως. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησης γιά τήν ἔγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Καμμιά ἀντίρρησης.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἔγκρίνεται.

Προχωροῦμεν στήν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἢ ὅποία θά γίνῃ μετὰ τήν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐ παρῶν Νόμος θά ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως περὶ Προστασίας Ζῶων προοριζομένων διά Κτηνοτροφικοὺς Σκοποὺς (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την θέσπισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον;

Καμμιά αντίρρησης.

Τò Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό περί Τερματισμού Άπασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977. Έστάλη υπό του Έπουργείου Έργασίας και Κοινωνικών Άσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στην Έπιτροπήν Έργασίας και Κοινωνικών Άσφαλίσεων.

Κεφάλαιον Δ. Εις τò Κεφάλαιον αυτό υπάρχει έγγεγραμμένον τò θέμα «Μία άδικία από τόν Κυπριακόν Όργανισμόν Άθλητισμού σέ βάρος τής Λεμεσού σχετικά με τò Τσίρειον Άθλητικόν Κέντρον και τò Γ.Σ.Ο.».

Τò θέμα ένεγράφη υπό του Βουλευτου κ. Γιάγκου Ποταμίτη : Εισηγοῦμαι τήν άναβολήν τής συζητήσεως του θέματος αυτού για τήν έπομένην συνεδρίαν. Παρεμπιπτόντως, άπλως θά ήθελα νά αναφέρω ότι του θέματος έπιλαμβάνεται ήδη και από πλευράς Έκτελεστικής Έξουσίας έξ Έπουργών Έπιτροπή.

Θά συνεχισθ ή συζήτησις του θέματος κατά τήν έπομένην συνεδρίαν του Σώματος.

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ουδέμία ένστασις κ. Πρόεδρε. Άς αναβληθ ή τò θέμα δια τήν προσεχή συνεδρίαν, μόνον ήθελα νά παρατηρήσω ότι εάν είναι δυνατόν νά μήν υπάρξη άλλη άναβολή, δεδομένου ότι είναι έγγεγραμμένον για τρεις κατά συνέχειαν εβδομάδες επί τής Ημερησίας Διατάξεως. Όσον άφορά εις τò ότι υπάρχει Έπιτροπή έξ Έπουργών που εξετάζει τò θέμα, νομίζω ότι δέν πρέπει νά μάς έπηρεάση τούτο, αλλά οι άπόψεις των Μελών νά εκτεθούν και ή Έπιτροπή εις τήν όποίαν θά παραπεμφθ ή είναι δυνατόν νά λάβη ύπ' όψιν τήν έκθεσιν τής έξ Έπουργών Έπιτροπής όσον και του Κ.Ο.Α., ό όποιος άσφαλώς θά προσκληθ ή υπό τής Έπιτροπής, δια νά ολοκληρώση τές άπόψεις της τές όποιες θά περιλάβη εις σχετικήν έκθεσιν τήν όποίαν θά υποβάλη εις τò Σώμα. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Η άναφορά μου εις τò γεγονός ότι ή έξ Έπουργών Έπιτροπή εξετάζει τò θέμα δέν είχε σκοπόν νά παρεμποδίση ή νά συμβάλη εις τήν περαιτέρω άναβολήν τής συζητήσεως υπό τής Βουλής, αλλά έθεώρησα καθήκον μου νά ένημερώσω τò Σώμα ότι έν τώ μεταξύ του θέματος έπιλαμβάνεται και έξ Έπουργών Έπιτροπή ή όποία είναι και σέ έπαφήν και με τας άλλας όργανώσεις αι όποίαι άνεφέρθησαν.

Σχετικά με τήν παράκλησιν νά μήν αναβληθ ή περαιτέρω ή συζήτησις του θέματος, υπενθυμίζω ότι δέν είναι πολλές εβδομάδες που ένεγράφη τò θέμα. Ένεγράφη τò θέμα, ώμίλησεν ό εισηγητής ό όποιος έν συνεχεία ήσθένησε, και λόγω αυτού κατά τήν προηγούμενην συνεδρίαν δέν έδόθη συνέχεια εις τήν συζήτησιν.

Συμφωνῶ ἢ συζητήσις νὰ συνεχισθῆ τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶναι ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ σοβαρὰ ὅλους ἀναμφισβητήτως, ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Σώματος, καὶ ἀσφαλῆστατα τὸ ἔργον τῆς ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς δὲν ἐπηρεάζει καθ' οἷονδῆποτε τρόπον τὸ δίκαιωμα τῆς Βουλῆς νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, ἐξ ὧν ἀντιλαμβάνομαι ἢ ἔχω ἀντιληφθῆ ἢ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως γίνεται διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ ἐγγράφας τὸ θέμα οἰκουρεῖ. Εἰς περιπτώσιν κατὰ τὴν ὁποίαν τὴν προσεχῆ συνεδρίαν ὁ ἐγγράφας τὸ θέμα δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ Σῶμα, θὰ συνεχισθῆ ἢ συζητήσις ἢ θὰ ἀναβληθῆ καὶ πάλιν; Διότι δὲν νομίζω ὅτι εἶναι σωστόν, ἐφ' ὅσον ὁ ἐγγράφας τὸ θέμα οἰκουρεῖ καὶ πολὺ πιθανόν νὰ ἀπουσιάζῃ καὶ τὴν προσεχῆ συνεδρίᾳ καὶ νὰ ὑπάρξουν Μέλη τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι φυσικὸν νὰ ἔχουν ἀντιθέτους γνώμας καὶ εἰσηγήσεις ἀπὸ ὅσα ὁ ἐγγράφας τὸ θέμα ἔχει ἐκφέρει, νὰ μὴ εἶναι παρῶν διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰς ἀγορεύσεις τῶν ἐντίμων Μελῶν.

Θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὸ Σῶμα, ἐὰν εἶναι δυνατόν, νὰ διαγραφῆ τὸ θέμα ἀπὸ τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ νὰ ἐπανέλθῃ τότε καὶ μόνον ὅταν θὰ ἔχῃ ὁ ἐγγράφας τὸ θέμα πλήρως ἰαθῆ. Ἐὰν φυσικὰ μπορεῖ νὰ γίνῃ αὕτῃ ἢ εἰσηγήσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι αὕτῃ εἶναι ἡ ὀρθὴ διαδικασία, ἐντιμ κ. Πρόεδρε. Ἡ ὀρθὴ διαδικασία εἶναι νὰ συνεχισθῆ ἢ συζητήσις — πράγματι δὲν πρέπει νὰ τεθῆ τέρμα εἰς τὴν συζητήσιν προτοῦ ὁ ἐγγράφας ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ τίς ὁμιλίαι καὶ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τυχόν σημεῖα εἰς τὰ ὁποῖα θέλει νὰ ἀπαντήσῃ. Ἀλλὰ ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως δὲν παρεμποδίζεται καθόλου τὸ δὲ Μέλος τὸ ὁποῖον ἔχει ἐγγράψῃ τὸ θέμα θὰ μπορῆ ἀπὸ τὰ πρακτικὰ νὰ πληροφορηθῆ γιὰ τὴν πορείαν τῶν συζητήσεων καὶ ὅταν ἐπανέλθῃ τότε μπορεῖ νὰ γίνῃ τὸ κλεισιμον τῆς συζητήσεως. Ἀλλὰ ἢ συζητήσις πρέπει νὰ συνεχισθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἢ συζητήσις μπορεῖ νὰ συνεχισθῆ. Ἐκεῖ πού πιθανῶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐγερθῆ θέμα θὰ ἦτο σὲ περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὀλοκληρωμένης τῆς συζητήσεως εἰς τὴν Βουλὴν, παρεπέμπετο τὸ θέμα εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ὅποτε βεβαίως εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν θὰ ἔπρεπε νὰ ἦτο παρῶν ἐν πάσῃ περιπτώσει κατὰ τὴν γνώμην μου ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος. Ἀλλὰ μπορεῖ τὸ θέμα νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν διὰ νὰ δοθῆ ἢ εὐκαιρία καὶ εἰς τὸν εἰσηγητὴν νὰ δευτερολογήσῃ ὅταν μπορέσῃ.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα στὴν σημερινὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Ἡ ἐπομένη συνεδρία ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 17ην Μαρτίου, 1977, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μετὰ τὴν ἐξῆς Ἡμερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Ἐισαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμος τοῦ 1977.

(2) Ὁ περί Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

(3) Ὁ περί Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

(4) Ὁ περί Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : (1) «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.». (Θέμα ἐγγραφὸν ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, θέλω νὰ ἐγγράψω θέμα ἀλλὰ προτοῦ εἰσηγηθῶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω κάτι τὴν Βουλῆ.

Κατετέθη ἓνα νομοσχέδιο γιὰ τροποποίηση τοῦ Ἐκλογικοῦ Νόμου πρὸ μακροῦ.

Πιστεύω ὅτι εἶναι καιρὸς ἢ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καὶ Νομικῶν νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐπεξεργασία διότι ἐδηλώσαμε καὶ κατὰ τὴν συζήτηση τῶν Προϋπολογισμῶν ὅτι δὲν ὑπάρχει φόρτος ἐργασίας τῶν Ἐπιτροπῶν τῶρα καὶ νοουμένου ὅτι πρόκειται δι' ἓνα νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο θὰ χρειασθῆ ἀρκετὰ σοβαρὴ μελέτη πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ κληθῆ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο ἀμέσως ἢ ἀρμοδία Ἐπιτροπὴ νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν, κ. Πρόεδρε, πράγματι ἔχει κατὰ νοῦν νὰ καλέσῃ μίαν σειρὰν συνεδριῶν διὰ νὰ μελετήσῃ τὸν νόμον δεδομένου ὅτι τὸ κατατεθὲν νομοσχέδιον πρέπει νὰ τύχῃ πολλῶν τροποποιήσεων.

Ὅμως, θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι αὐτὸ τούλάχιστον θὰ γίνῃ μετὰ δὶμήνην, διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους :

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ἐπραγματοποίησε πάρα πολλές συνεδριάσεις καὶ ἐπελήφθη πολλῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἦσαν πολὺ ἐπείγοντα καὶ ἀκόμα ὑπάρχουν ἐπείγοντα θέματα, ὅπως π.χ. αὐτὸ πού ἀναφέρεται ὅτι ἐτέθη εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, τὸ περί Ἐθνικῆς Φρουρᾶς, τὸ θέμα τοῦ Ρ.Ι.Κ., ὡς καὶ ὠρισμένα ἄλλα θέματα, περί Ἐγγραφῆς Ἰδιοκτησίας, περί Κτηματολογίου κ.λ.π., τὰ ὁποῖα νομίζομεν ὅτι ἔχουν μεγάλην προτεραιότητα, ἀλλὰ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δηλοῦμεν ὅτι μετὰ δὶμήνην ἢ Ἐπιτροπὴ θὰ ἀρχίσῃ μίαν σειρὰν συνεδριῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τοῦτο. Πέραν δὲ τούτου ἐκκρεμεῖ καὶ ἓνα τεράστιον θέμα ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, ὁ περί Τύπου Νόμος, ὁ ὁποῖος καὶ πάλιν θὰ χρειασθῆ σειρὰν πολλῶν συνεδριάσεων διὰ νὰ περατωθῆ ἢ μελετῆται, δεδομένου ὅτι εἶναι μία νομοθεσία πολὺπλοκὸς ἀλλὰ εἶναι πολλοὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ εἶναι ἓνα δύσκολον θέμα καὶ παρακαλοῦμεν τὸν συνάδελφον κ. Λυσαριδῆν, νὰ δώσῃ αὐτὴν τὴν δὶμήνην ἢ τρίμηνον προθεσίαν. Ἐν ὄψει τῶν ὄσων ἀνέφερα, δὲν εἶναι μακρὸς ὁ χρόνος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Έξ ὧν ἐνθυμοῦμαι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ σχετικὴ πρότασις Νόμου ἐγίνετο πρὸ τετραμήνου καὶ δὲν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ καθυστερήσῃ περισσότερο. Τὰ θέματα εἰς τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθη ὁ ἐντιμος συνάδελφος, Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, εἶναι θέματα πού ἠκολούθησαν τὴν πρότασιν αὐτὴν καὶ νομίζω ὅτι πρέπει τὰ θέματα νὰ ἔχουν προτεραιότητα κατὰ τὴν σειρὰν μὲ τὴν ὁποῖαν κατατίθενται. Διαφορετικὰ νομίζω ὅτι ἡ ἀναβολὴ δὲν θὰ εἶναι ἐπὶ δίμηνον ἀλλὰ ἴσως πολὺ περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἐγγραφή τῶν θεμάτων καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν γίνεται κατὰ σειρὰν προτεραιότητος μὲν ἀλλὰ καὶ ἱεραρχικῶς. Π.χ. ἐτέθη ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη τὸ θέμα τῆς δολοφονίας τοῦ Δώρου Λοῖζου κ.λ.π. Εἶπαμεν ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι ὑψίστης προτεραιότητος καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη τοῦ θέματος ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος καὶ ἤδη τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα τελειώνει τὸ ἔργον τῆς.

Κατὰ συνέπειαν δὲν μποροῦμεν νὰ συγκρίνωμεν θέματα πού εἶναι ὑψίστης προτεραιότητος μὲ θέματα Ἐκλογικοῦ π.χ. Νόμου, ἐν ᾧ τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν εὐρισκόμεθα πρὸ ἐκλογῶν, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ ἓνα νομοσχέδιον διὰ νὰ ποῦμεν πῶς ἐψηφίσαμεν ἓνα Νόμον, ὁ ὁποῖος θὰ χρειασθῆ εἰς κάποιον στάδιον, οὐχὶ ὅμως ἐντὸς τοῦ ἔτους, τοῦλάχιστον ἐντὸς τοῦ ἔτους, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς.

Κατὰ συνέπειαν, νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ ἱεραρχοῦμεν τὰ θέματα κατὰ σειρὰν προτεραιότητος καὶ ὄχι κατὰ τὴν σειρὰν πού κατατίθενται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ τερματισθῆ ἡ συζήτησις καὶ εἰσηγοῦμαι νὰ ἀφεθῆ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα τῶν ἐργασιῶν πού ἐκκρεμοῦν μπροστὰ τῆς, τῶν διαφόρων νομοσχεδίων, ἐκθέσεων, κ.λ.π., καὶ νὰ θάλῃ μίαν σειρὰν εἰς τὰ θέματα, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν παράκληση νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ μελέτη τοῦ νομοσχεδίου πού ἔχει κατατεθῆ ἀπὸ τὸν περασμένον Νοέμβριον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶμαι σύμφωνος καὶ νομίζω αὐτὸ ἰσχύει ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ γιὰ ὅλες τὰς Ἐπιτροπὰς καὶ πάντοτε.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὅπως εἶπα θέλω νὰ ἐγγράψω θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

«Τὸ θέμα τῆς ὑπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον».

Τὸ θέμα προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν τὴν ὁποῖαν ὑπέβαλε εἰς τὸν Ἐπιτροπὸν Ἐσωτερικῶν, μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἐπῆρα ἀπάντησιν καὶ ἐπομένως εἶμαι, δυστυχῶς, ὑποχρεωμένος νὰ θέσω τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν τοῦ Σώματος ἐπελήφθη αὐτοῦ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης καὶ μὲ ὁμόφωνον ἀπόφασίν της ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὅπως διακοποῦν αἱ σχέσεις μας μὲ αὐτὸ τὸ φασιστικὸν καθεστῶς.

Θὰ ἦταν σκόπιμον νὰ γνωρίζωμεν ποῦ εὐρίσκεται αὐτὸ τὸ Ζήτημα προτοῦ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησίν του. Δὲν ἐνίσταμαι εἰς τὸ νὰ συζητηθῇ αὐτὸ τὸ θέμα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ἀντιθέτως συνηγορῶ ὑπὲρ τῆς συζήτησεως. Διότι εἶναι, ὡς γεγονός, ἓνα σοβαρώτατον θέμα, ὅμως ἐν τῷ μεταξύ θὰ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ποῖα εἶναι ἡ ἀπάντησις τὴν ὁποῖαν ἔχομεν, ἐὰν ἔχωμεν τοιαύτην ἀπάντησιν, εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Συμφωνῶ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ θέμα πρέπει νὰ ἐγγραφῇ καὶ μακάρι νὰ ὑπάρξῃ μία ἀπάντησις εἰς τὴν ἄποψιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν, μὲ τὴν ὁποῖαν πλήρως συμφωνῶ, καὶ ἀσφαλέστατα θὰ ἀποσύρω μὲ μεγάλην χαρὰν τὸ θέμα ἐὰν ἀποκαλυφθῇ ὅτι, ἐν τῷ μεταξύ, ἔχουν διακοπῇ ἢ ὅτι ἐλήφθη ἀπόφασις διακοπῆς τῶν σχέσεων μὲ τὸ φασιστικὸν καθεστῶς τοῦ Πινοσιέ, ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ θέμα νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καί, ἴσως αὐτὸ μάλιστα νὰ ἀποτελέσῃ καὶ μίαν μορφήν πιέσεως γιὰ νὰ ἀπαντήσουν καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὕτη εἶναι μία ἄποψις. Ὑπάρχει καὶ ἡ ἄλλη ἄποψις τοῦ κατὰ πόσον, ἐν ὅψει τοῦ γεγονότος ὅτι ἐγένεν ἓνα διάβημα ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν, θὰ ἠθέλατε νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Κυβέρνησις ποῖα ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ διάβημα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἄσκοπον νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα καὶ ἐν τῷ μεταξύ νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὸν ἐντιμον Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν ποῖα εἶναι ἡ ἀπάντησις ἐπὶ τοῦ θέματος πρὸς τὸ διάβημα τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν. Ἀλλὰ δὲν ἐνίσταμαι, ἀπεναντίας συνηγορῶ ὑπὲρ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι τὸ θέμα θὰ πρέπει νὰ μὴν ἐγγραφῇ εἰς τὴν παρούσαν συνεδρίασιν προτοῦ πάρωμεν τὴν ὀριστικὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, διὰ νὰ ἔχωμεν κάτι συγκεκριμένον ὥστε νὰ μπορέσωμεν νὰ συζητήσωμεν τὸ ὅλον θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Λυποῦμαι διότι συνεχίζεται ἡ συζήτηση. Εἶναι δικαίωμά μου νὰ τὸ ἐγγράψω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, καλά.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι μέσα στὰ θέσµια τὰ ὁποῖα ἔχουν καθιερωθῆ ὅτι ἐφ' ὅσον ὑπέβαλα ἐρώτησιν πρὸ πολλῶν ἐβδομάδων καὶ µὲ ἠγνόησε τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, εἶναι δικαίωμά μου νὰ ἐγγράψω τὸ θέμα. Καὶ εἶναι δικαίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ ἐάν θέλῃ νὰ προλάβῃ τὴν συζήτησιν μέχρι τῆς ἐρχοµένης Πέµπτης νὰ ἔλθῃ µὲ µίαν ἀπάντησιν, ἢ ὁποῖα νὰ καλύψῃ τὸ θέμα. Δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τίθεται κἂν πρὸς συζήτησιν τὸ θέμα κατὰ πόσον πρέπει νὰ ἐγγραφῆ ἢ ὄχι, ἐφ' ὅσον μέλος τὸ ὁποῖον ἔχει ὑποβάλει τὴν Ἐρώτησιν καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἱκανοποιηθῆ ἐπιμένει εἰς τὴν ἐγγραφὴν του.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Οὐδεὶς δύναται νὰ ἐμποδίσῃ, κ. Πρόεδρε, μέλος ἀπὸ τοῦ νὰ ἐγγράψῃ θέμα, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ µὴ ἱκανοποιητικὴν ἢ µὴ ληφθεῖσαν Ἀπάντησιν εἰς Ἐρώτησιν.

Κατὰ συνέπειαν ἔχει κάθε δικαίωμα ὁ συναδέλφος νὰ τὸ ἐγγράψῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἔχω καµμίαν ἔνστασιν, ἀλλὰ διὰ σκοποὺς καθαρὰ τυπικοὺς, θὰ ἤθελα νὰ διαπιστωθῆ κατὰ πόσον ἡ Ἐρώτησις ὑπεβλήθη, ὡς εἰθισθαι, διὰ τῆς Βουλῆς. Πῶς ὑπεβλήθη ἡ Ἐρώτησις;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ Ἐρώτησις ὑπεβλήθη δὶς, διότι μοῦ εἶπαν ὅτι πρῶτα κατὰ λάθος εἶχε πάει κατ' εὐθείαν εἰς τὸν Ὑπουργὸν καὶ ὑπεβλήθη δύο φορές. Πάντως ὁ Ὑπουργὸς εἶναι ἐνήμερος καὶ εἶχεν ὑποσχεθῆ µάλιστα νὰ ἀπαντήσῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ ὑπεβλήθη Ἐρώτησις.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πρῶτα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ μετὰ ἐδῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διότι ἡ Γραμματεία λέει ὅτι δὲν ὑπεβλήθη Ἐρώτησις, δι' αὐτὸ καὶ ὑποβάλλω τὴν Ἐρώτησιν ἐγώ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κάτι συμβαίνει µὲ τὴν Γραμματείαν, διότι ὅπως εἶπα ὑπεβλήθη δὶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι ἀναφαίρετον δικαίωμα τοῦ ἐντίμου συναδέλφου νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα καὶ ἔχει πληρέστατον δίκαιον. Αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐλέγχθησαν ἦταν ἀπλῶς διὰ νὰ βοηθήσωµεν εἰς τὴν περαιτέρω διαφώτισιν τοῦ Σώματος. Διότι ἡ Και-

νοβουλευτική Έπιτροπή Έξωτερικῶν διὰ διαβήματός της πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἐζήτησεν ὅπως διακοποῦν αἱ σχέσεις μας μὲ αὐτὸ τὸ φασιστικὸν καθεστῶς. Εἶναι δικαίωμά του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὰ δὲν νομίζω νὰ ὑπῆρξε θέμα ἀντιδικίας ἢ ἀντιρρήσεως. Ἄπλῶς εἶναι διευκρινιστικῆς φύσεως ἡ συζήτησις ἢ ὅποια ἐγίνε.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, πέραν τοῦ ἐγγεγραμμένου θέματος, τὸ ὅποιον ἤδη ἀνεκοίνωσα, ἐγγράφεται καὶ τὸ θέμα τὸ ὅποιον ἀνεκίνησεν ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Μὲ αὐτὰ κηρύττω τὴν λήξιν τῆς παρούσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

(Ὑρα λήξεως : 5.15 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Βασιλειάδης Νίκος
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας

Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποσκώτης Σταῦρος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιὸν Ἀντρανικ
Μαυρίδης Ἰωάννης
Κυρίλλης Φέλιε

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀνάγκη ἐπαναφορᾶς τοῦ συστήματος τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν ἀμπελώνων — Τὸ θέμα τῆς μειώσεως τῶν ὑπογείων ὑδάτων εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Κοκκινωχωρίων — Τὸ πρόβλημα τῆς παραχῆς καταλλήλου φροντίδος πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας ὑπερήλικας — Αἱ προκληθεῖσαι διαμαρτυρίαι διὰ τοὺς δημοσιευθέντας Κανονισμοὺς καὶ σχέδια ἀναφορικῶς πρὸς τὰς πολεοδομικὰς ζῶνας τῆς Ἐπαρχίας Πάφου).
- (2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως περὶ Προστασίας Ζῶων Προσοριζομένων διὰ Κτηνοτροφικοὺς Σκοποὺς (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (4) Ἐγγραφή εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τοῦ θέματος «Τὸ θέμα τῆς ὑπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον».
(Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδου).

Τιμὴ 50 Μίλς

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.17 μ.μ.)

Ἄρ. (26)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 26ης Συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου, τῆς τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου καὶ παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀπαρτίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Α — Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ προβοῦν στὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἑρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Σεπτεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 24ην Σεπτεμβρίου, 1976.

«Τὸ θέμα τῆς χαλίτικης, τῆς γῆς τῶν χαμηλῶν δασῶν καὶ γενικώτερα τῆς Κυβερνητικῆς γῆς ἀπασχολεῖ ἀπὸ χρόνια τὸν ἀγροτικὸ κόσμον καὶ τίς ἀγροτικὰς Ὄργανώσεις μὲ τὸ αἶτημα νὰ δοθῇ αὐτῇ ἡ γῆ στοὺς γεωργικοκτηνοτρόφους καὶ τίς κοινότητες γιὰ νὰ ἀξιοποιηθῇ καλύτερα γιὰ τὴν οἰκονομία μας.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖο Ἑσωτερικῶν;

- (α) Πόσες χιλιάδες σκάλες χαλίτικης καὶ γῆς τῶν χαμηλῶν δασῶν ὑπάρχουν στὶς ἐλεύθερες περιοχές;
- (β) Πόση ἀπὸ αὐτὴ τὴν γῆν δόθηκε στοὺς ἀγρότες γιὰ ἀξιοποίηση;
- (γ) Πόση γῆ δόθηκε σὲ ἐπιχειρηματίες;
- (δ) Δὲν νομίζει ἡ κυβέρνησις ὅτι μετὰ τὴν προσφυγοποίηση 200 χιλιάδων κόσμου ἐπιβάλλεται ἡ ἀναθεώρησις τῆς ὅλης πολιτικῆς τῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν κυβερνητικὴν γῆν μὲ ἐπιδίωξιν νὰ δοθῇ ἡ χαλίτικη γῆ στὸν προσφυγικὸν κόσμον γιὰ ἀξιοποίηση;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Φεβρουαρίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 24ην Σεπτεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπὴ Μιχαηλίδη.

«Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς διαθέσεως τῆς γῆς τῶν χαμηλῶν δασῶν ἔχων ἀ παρατηρήσω τὰ ἀκόλουθα :

(α) Εἰς τὰς ἐλευθέρως περιοχὰς τοῦ Κράτους ὑπάρχουν σήμερον 64.745 σκάλοι χαμηλῶν δασῶν διανεμημένοι ὡς ἐξῆς :

Σύμπλεγμα	Ἔκτασις
(i) Ἀγία Νάπα	3,974
(ii) Ξυλοφάγου	26,230
(iii) Ἀκρωτήρι	21,420
(iv) Ὀρειῖτες καὶ Ραντί	12,697
(v) Τηλλυρία	424
Ὀλικὸν	64,745

(β) Ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων ἐκτάσεων ὁλόκληρος ἡ ἔκτασις τοῦ Ἀκρωτηρίου εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν Βρεττανικῶν Βάσεων.

(γ) Ὁσαύτως ἐκ τοῦ Συμπλέγματος Ξυλοφάγου εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν Βρεττανικῶν Βάσεων ἔκτασις 22,880 σκαλῶν.

(δ) Ἐκτασις 105 σκαλῶν ἔχει παραχωρηθῆ διὰ τὴν στέγασιν ἐκτοπισθέντων, διὰ τὴν ἀνέγερσιν σχολείου, συνεργατικῶν ὑποστατικῶν κλπ.

Ἡ γῆ ἥτις χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῶν ἀγροτῶν διὰ γεωργικὴν ἀξιοποίησιν συγκεντροῦται κυρίως εἰς τὰ συμπλέγματα Ἀγίας Νάπας καὶ Ξυλοφάγου τῶν ἐπαρχιῶν Ἀμμοχώστου καὶ Λάρνακος. Συγκεκριμένως παρεχωρήθη ἐπὶ ἐνοικίῳ δι' ἀγροτικὴν ἀξιοποίησιν ἔκτασις 9,879 σκαλῶν. Προσθέτως, ἔχουν γίνεαι ἐπεμβάσεις διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν ἐπὶ ἐκτάσεως 1400 περίπου σκαλῶν. Ἡ μὴ καλλιεργουμένη ἔκτασις εἶναι εἴτε ἄγονος εἴτε βραχὺδης καὶ ἀκατάλληλος διὰ γεωργικὴν ἀνάπτυξιν. Μέρος ταύτης ἤρχισεν ἤδη νὰ ἀναδασοῦται τὸ δὲ ὑπόλοιπον τμήμα ἀποτελεῖ ἔκτασιν πάρκων καὶ χώρων ἀναψυχῆς. Ἐτέρα ἔκτασις ἐκ 366 σκαλῶν, εἰς τὴν ἴδιαν περιοχὴν, παρεχωρήθη ἐπὶ ἐνοικίῳ διὰ διαφόρους ἄλλους σκοποῦς, ὡς ἀκολούθως :

(α) 5 σκάλοι εἰς ἰδιώτας διὰ τὴν ἐγκατάστασιν πλυντηρίων ἀμμοχαλικῶν.

(β) 21 σκάλοι διὰ τὴν ἀνέγερσιν Ξενοδοχείου εἰς "Nissi Beach".

(γ) 340 σκάλοι πρὸς τὴν Γαλλικὴν Ἐταιρείαν «Σομερά» διὰ σκοποῦς Ραδιοφωνίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πολιτικὴν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως ὠρισμένων ἐκτάσεων ἐκ τῶν χαμηλῶν δασῶν δι' ἀγροτικὴν (γεωργοκτηνοτροφικὴν) ἀξιοποίησιν ἀναφέρεται ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπεφασίσθη ὅπως συνεχισθῆ ἡ ἐνοικίασις τῶν ἤδη ἐνοικιαζομένων ἐκτάσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νεαὶ αἰτήσεις νὰ ἐξετάζωνται καὶ νὰ κρίνωνται ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν περιστατικῶν ἐκάστης περιπτώσεως καὶ μὲ βάσιν τὰ νέα δεδομένα».

ἌΞ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Έργασία.

«Ο περί Έκτάκτου Προσφυγικής Επιβαρύνσεως (Εισαγόμενα Έμπορεύματα) Νόμος του 1977».

Δεδομένου ότι τόσο η έκθεσις ὅσον καὶ ἡ Συμπληρωματικὴ έκθεσις ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ ἔχουν ἀναγνωσθῆ πρὸς τὸ Σῶμα καὶ δεδομένου ἐπίσης ὅτι διεξήχθη καὶ ἡ συζήτησις, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ὁποιαδήποτε ἀντίρρησις, εἰσηγοῦμαι νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον.

Οὐδεμία ἀντίρρησις.

Παρακαλῶ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία. Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμία. Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐφαρμογὴ τοῦ παρόντος Νόμου. "Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπιβολὴ ἐπιβαρύνσεως. "Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐφαρμογὴ τελωνειακῆς νομοθεσίας. "Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 5ου ἄρθρου;

Καμία. Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Κατόπιν τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως προχωροῦμεν στὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ἢ ὁποία θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμον;

Καμία.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ Νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία εἶναι «Ἐπερὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν στὸ Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Πάρις Λένας
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χρῖστος Βάκης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 4ην Μαρτίου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ἐπιφυλακτικοῦ Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος Νόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε—

- (α) νὰ διευκρινισθῇ ὅτι αἱ πρόνοιαι τῆς παραγράφου (κα) τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν Νόμου, περὶ ἀπαλλαγῆς ἐκ τῆς φορολογίας κερδῶν ἢ μερισμάτων τὰ ὁποῖα εἰσάγονται εἰς τὴν Δημοκρατίαν καὶ τὰ ὁποῖα ἐκτήθησαν ὡς ἀποτέλεσμα διεξαγωγῆς ἐπιχειρήσεων ἐκτὸς τῆς Δημοκρατίας, ἐφαρμόζονται μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν Κυπρίων οἱ ὁποῖοι διεξάγουσιν ἐργασίας εἰς τὸ ἔξωτερικόν, καθόσον δὲ ἀφορᾷ τοὺς ἀλλοδαποὺς εἴτε θὰ ἰσχύῃ ἡ παράγραφος (κγ) τοῦ ἰδίου ἄρθρου, ὅταν ἡ Κύπρος χρησιμοποιῆται ὑπ' αὐτῶν ὡς βάσις διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐπιχειρήσεων αὐτῶν, ὁπότε ὅλα τὰ κέρδη θὰ ἀπαλλάττωνται τῆς φορολογίας, εἴτε θὰ ἰσχύῃ τὸ προτεινόμενον νέον ἄρθρον 28Α, ὅταν πρόκειται περὶ ἐταιρείας συσταθείσης καὶ ἐγγραφείσης εἰς

τὴν Κύπρον, ὁπότε τὰ κέρδη ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιχειρήσεων ἐκτὸς τῆς Δημοκρατίας θὰ φορολογοῦνται συμφώνως πρὸς φορολογικούς συντελεστὰς ἴσους πρὸς τὸ 1/10 τῶν συντελεστῶν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ Νόμου· καὶ

- (β) εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἀποδοχῶν ἀλλοδαπῶν φυσικῶν προσώπων αὐταὶ νὰ φορολογοῦνται κατὰ 50% τῶν συνήθων συντελεστῶν ἐὰν τὰ πρόσωπα αὐτὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἐν Κύπρῳ καὶ κατὰ τὸ 1/10 τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν ἐὰν προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἐκτὸς Κύπρου. Ἡ πρόνοια αὕτη θὰ ἰσχύη μόνον ἀναφορικῶς πρὸς ἐν φυσικὸν πρόσωπον τὸ ὁποῖον προσφέρει τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ πρὸς ξένην ἐπιχείρησιν τῆς ὁποίας τὰ κέρδη ἀπαλλάττονται τῆς φορολογίας δυνάμει τῆς παραγράφου (κγ) τοῦ ἄρθρου 8 ἢ πρὸς ἐταιρείαν τῆς ὁποίας τὰ κέρδη ὑπόκεινται εἰς φορολογίαν κατὰ ἡλαττωμένον συντελεστὴν δυνάμει τοῦ νέου ἄρθρου 28Α, ὡς ἡ παράγραφος (α) ἀνωτέρω.

Αἱ ὡς προεῖρηται τροποποιήσεις εἰς τὸν βασικὸν περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος Νόμον ἐκρίθησαν ἐπιθυμηταὶ πρὸς τὸν σκοπὸν παροχῆς φορολογικῶν κινήτρων πρὸς ἐνθάρρυνσιν ξένων ἐταιρειῶν εἴτε νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν Κύπρον ὡς βάση διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐπιχειρήσεων αὐτῶν εἴτε διὰ τὴν σύστασιν καὶ ἐγγραφήν ἐν Κύπρῳ τοιούτων ἐπιχειρήσεων.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας, τὰ κέρδη σήμερον οἷσασθῆποτε ξένης ἐπιχειρήσεως, εἴτε αὕτη ἔχει τὴν βάση αὐτῆς ἐν Κύπρῳ εἴτε εἶναι ἀπλῶς ἐγγεγραμμένη ἐν Κύπρῳ, ἀπαλλάττονται τῆς φορολογίας. Διὰ τῶν νῦν προτεινομένων τροποποιήσεων εἰς τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν γίνεται διαχωρισμὸς τῶν ξένων ἐπιχειρήσεων εἰς δύο κατηγορίας, ἥτοι εἰς τὰς ξένας ἐταιρείας αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν βάση αὐτῶν ἐν Κύπρῳ καὶ εἰς ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἰδρύνονται καὶ ἐγγράφονται ἐν Κύπρῳ, ὅτε καὶ θὰ ἐφαρμόζωνται, διὰ σκοποῦς φορολογίας τῶν κερδῶν τῶν, αἱ προαναφερθεῖσαι ἀντίστοιχοι πρόνοιαι.

Διαρκούσης τῆς ἐξετάσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ κατόπιν ὑποβολῆς πρὸς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον ἀριθμοῦ παραστάσεων ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀνάγκην διευκρινίσεως ἀριθμοῦ τῶν εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον προτεινομένων τροποποιήσεων, οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν προέβησαν εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ ἀρχικῶς κατατεθέντος ὑπ' αὐτῶν νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον καὶ ἔθεσαν ἐνώπιον τῆς παρούσης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Πέραν τῶν ἐπενεχθεισῶν ἐν προκειμένῳ διευκρινίσεων εἰς ἀριθμὸν ἀρθρῶν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, προετάθη ἐπίσης ἡ ἐπιβολὴ μειωμένου φόρου ἐπὶ ἐταιρειῶν διεξαγουσῶν ναυτιλιακὰς ἐργασίας σχετιζομένας πρὸς πλοῖα χρησιμοποιούμενα εἰς διεθνεῖς μεταφοράς, ὡς τοιοῦτος δὲ φόρος προετάθη τὸ πσοδὸν τῶν £300 δι' ἕκαστον φορολογικὸν ἔτος.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὸ ἀναθεωρηθὲν ὡς ἀνωτέρω νομοσχέδιον κρίνει τὰ προτεινόμενα φορολογικὰ κίνητρα ὡς ἐπιθυμητὰ καὶ δυνάμενα πράγματι νὰ προσελκύσουν ξένας ἐταιρείας ἐν Κύπρῳ, ἐπ' ὠφελεία τῶν κρατικῶν προσόδων καὶ μὲ εὐνοϊκὰ γενικώτερον ἀποτελέσματα εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου, ὡς ἡ ἀνάπτυξις τουριστικοῦ ρεύματος πρὸς τὴν νῆσον, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐνεσώματῶσεν τὰς ἐπενεχθείσας τροπολογίας εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον. Μὲ βάση δὲ ταῦτα τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς εἰσηγοῦνται κατὰ πλειοψηφίαν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου, ὡς ταῦτο διεμορφώθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, πλην τῆς προταθείσης ἐιδικῆς φορολογίας διὰ ναυτιλιακὰς ἐπιχειρήσεις διὰ τὴν ὁποῖαν οἱ προταχθέντες λόγοι δὲν ἐκρίθησαν ἀρκούντως ἰσχυροὶ καὶ δικαιολογημένοι.

Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ.κ. Ντίνος Κωνσταντίνου καὶ Τάκης Χατζηδημητρίου διαφωνοῦντες πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῶν ὑπολοίπων Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξέφρασαν ἐπιφυλάξεις ὅσον ἀφορᾷ τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς τροποποιήσεως τῆς ἐν ἰσχύϊ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος νομοθεσίας καὶ τὴν ἀντίθεσιν των ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὅλην φιλοσοφίαν τῆς προτεινομένης νομοθεσίας. Εἰδικώτερον, τὰ προαναφερθέντα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς συμφωνοῦν μὲν ὅτι ἡ τροποποίησις τῆς προρρηθείσης νομοθεσίας θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὔξησιν τῶν κρατικῶν ἐσόδων ἀπὸ τὰς ξένας ἐπιχειρήσεις, ἀφοῦ ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία ἐξαιρεῖ ταύτας πλήρως ἐξ οἰασδήποτε φορολογίας, δὲν συμμερίζονται, ὅμως, τὴν αἰσιοδοξίαν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ὅτι τὰ νῦν εἰσαγόμενα φορολογικὰ κίνητρα θὰ ἀποδώσωσι τὰ ἀναμενόμενα ποσά. Ἀσχέτως, ὅμως, τῶν οἰκονομικῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ἐν λόγῳ Μέλη διετύπωσαν τὴν θέσιν ὅτι ἡ ὅλη φιλοσοφία τῆς προτεινομένης νομοθεσίας εἶναι ἀπὸ πολιτικῆς ἀπόψεως ἀπαράδεκτος καὶ ἀντίθετος πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς Κύπρου, ἰδιαίτερος ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας. Περαιτέρω ταῦτα ὑπεστήριξαν τὴν ἀποψιν ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς προσελκύσεως ξένων ἐπιχειρήσεων εἰς τὴν Κύπρον, διὰ τῆς μετατροπῆς τῆς εἰς ἔδαφος φορολογικοῦ παραδείσου, ἀντενδείκνυται διὰ τὰς κυπριακὰς συνθήκας· μία τοιαύτη πολιτικὴ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ὑπεβίβαζε διεθνῶς τὸ ὄνομα τῆς Κύπρου, ὡς ἔχει ἤδη συμβῆ μετὰ τὴν σημαίαν εὐκαιρίας διὰ τὴν ἐγγραφὴν πλοίων, θὰ ἔχῃ ἐκ παραλλήλου σοβαρὰς πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς προεκτάσεις.

Διὰ τοὺς ὡς προεῖρηται πολιτικούς, κυρίως, λόγους τὰ προαναφερθέντα Μέλη ἐδήλωσαν ὅτι δὲν συμμερίζονται τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Μὲ βάση τὴν τροποποίησιν τοῦ σχετικοῦ Νόμου τὸ 1975 ἐξαιροῦνταν τῆς φορολογίας τὰ κέρδη ξένων ἐπιχειρήσεων ποὺ εἴτε εἶχαν τὴν βάση τους ἐπὶ τὴν Κύπρον εἴτε ἦσαν ἐγγεγραμμένες ἐπὶ τὴν Κύπρον καὶ διεξήγαγον ἐργασίες ἐξωτερικῶς.

Ἡμεῖς καὶ τότε καὶ παλαιότερα εἶχαμε ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴν πολιτικὴ τῆς προσέλκυσης ξένων ἐταιρειῶν ἐπὶ τὴν Κύπρον. Ὅρθη πολιτικὴ ὑποστηρίξαμε καὶ ὑποστηρίζουμε εἶναι νὰ μὴν περιμένουμε πρόοδο ἀπὸ τὶς ξένες ἐταιρεῖες ποὺ δουλεύουν γιὰ τὰ ξένα συμφέροντα ἀλλὰ ἀπὸ τὶς Κυπριακὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὴν κρατικὴ δραστηριότητα καὶ βοήθεια ἐπὶ τὸν οἰκονομικὸν τομέα.

Μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον τροποποιεῖται ὁ Νόμος τοῦ 1975, ὥστε οἱ ξένες αὐτὲς ἐπιχειρήσεις νὰ φορολογοῦνται μὲ ἓνα δέκα τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν συντελεστικῶν φορολογίας ποὺ ἰσχύουν γιὰ τὶς Κυπριακὰς ἐταιρεῖες.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἰσχυρίζεται ὅτι αὐτὴ ἡ φορολογία εὐκαιρίας θὰ ἀποδώσῃ γιατί ἡ μικρὴ φορολογία ἐπὶ τὴν Κύπρον τοὺς δίνει τὴν δυνατότητα ἀπαλλαγῆς τους ἀπὸ τὴν φορολογία ἐπὶ τὶς ἴδιες τὶς χώρες τους.

Ἐπίσης, ἰσχυρίζεται, ὅτι ἐὰν τὸ ποσοστὸ ἦταν μεγαλύτερον, ἄς ποῦμε 20%, δὲν θὰ ἦταν γιὰ τὶς ἐταιρεῖες αὐτὲς ἐλκυστικόν. Προβλέπουν ὅτι μὲ τὴν τροποποίησιν αὐτὴ θὰ προσελκυστοῦν δεκάδες ξένες ἐπιχειρήσεις. Ποιὰ ὅμως ἡ πείρα ἀπὸ τὸ 1975; Μέχρι τώρα ἐνεγράφησαν ἐπὶ τὴν Κύπρον 76 τέτοιαις ἐπιχειρήσεις ἀπὸ τὶς ὁποῖες 37 ἀπὸ τὸν Λίβανον λόγω τῶν γεγονότων καὶ 10 ναυτιλιακὰς ἐταιρεῖες, κί αὐτὸ ὅταν δὲν πλήρωναν τίποτα. Τώρα γιατί θὰ ἄρχισουν νὰ ἔρχονται κατὰ δεκάδες αὐτὲς οἱ ξένες ἐταιρεῖες;

Κατά την συζήτηση του Νομοσχεδίου στην Έπιτροπήν Οικονομικῶν και Προϋπολογισμοῦ οἱ Βουλευτὲς κ.κ. Ντίνος Κωνσταντίνου και Τάκης Χατζηδημητρίου ἐξέφρασαν ἐπιφυλάξεις ὅσον ἀφορᾷ τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα τῆς τροποποίησης τοῦ Νόμου και τὴν ἀντίθεση τους ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὄλη φιλοσοφία τῆς νομοθεσίας. Συμφωνοῦμε ὅτι ἡ τροποποίηση τοῦ Νόμου θὰ ἔχη σὰν ἀποτέλεσμα τὴν αὔξηση τῶν ἐσόδων ἀπὸ τις ξένες ἐπιχειρήσεις μιά και ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία τις ἀπάλλασσε ἀπὸ κάθε φορολογία. Ὅμως δὲν συμμεριζόμαστε τὴν αἰσιοδοξία τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ὅτι θὰ ἀποδώσῃ τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα, τὰ ἀναμενόμενα ποσά. Ἄσχετα ὅμως ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα ἡ ὄλη φιλοσοφία τῆς νομοθεσίας εἶναι ἀπὸ πολιτικῆς ἀποψης ἀπαράδεκτη και ἀντίθετη πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς Κύπρου και ἰδιαίτερα στὲς σημερινὲς συνθήκες.

Ἡ πολιτικὴ τῆς προσέλκυσης ξένων ἐπιχειρήσεων στὴν Κύπρο μέσον τῆς μετατροπῆς της σὲ ἔδαφος φορολογικοῦ παραδείσου ἀντενδείκνυται γιὰ τὲς Κυπριακὲς συνθήκες.

Μιά τέτοια πολιτικὴ ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ὑποβίβαζε διεθνῶς τὸ ὄνομα τῆς Κύπρου, ὅπως ἔχει ἤδη συμβῆ μὲ τὴν σημαία εὐκαιρίας γιὰ τὴν ἐγγραφή πλοίων, θὰ εἶχε παράλληλα σοβαρὲς πολιτικὲς και κοινωνικὲς πρᾶκτάσεις.

Ἀναφορικὰ μὲ τὴν σημαίαν εὐκαιρίας γιὰ τὴν ἐγγραφή πλοίων, πρέπει νὰ τονισθῆ ὅτι τὸ ὄνομα τῆς Κύπρου ἔχει διασυρθῆ διεθνῶς και δὲν εἶναι λίγες οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις οἱ ὁποῖες ἔχουν μαυροπινακίσει τὴν Κυπριακὴν σημαίαν λόγῳ τοῦ ὅτι οἱ ἰδιοκτῆτες αὐτῶν τῶν πλοίων ἐκμεταλλεύονται τὴν Κυπριακὴν σημαίαν γιὰ δικούς τους σκοπούς. Ὅρθῃ ἐθνικὴ και οἰκονομικὴ πολιτικὴ δὲν εἶναι νὰ μετατρεπώμαστε σὲ ἔδαφος εὐκαιρίας γιὰ τὸ ξένον κεφάλαιον, ἀλλὰ νὰ ἀναπτύσσουμε τὴν δική μας οἰκονομία μὲ κρατικὸ παρεμβατισμὸ και μὲ Κυπριακὲς ἐπιχειρήσεις.

Γιὰ ὄλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐμεῖς θὰ ἀπόσχουμε τῆς ψηφοφορίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἡ διαφωνία μας δὲν εἶναι τόσο μὲ τὴ σημερινὴ τροπολογία ὅσο μὲ τὸ βασικὸ νομοσχέδιο, τὸ ὁποῖον ἔτεινε και τείνει νὰ μετατρέψῃ τὴν Κύπρο σὲ μιά χώρα εὐκαιρίας. Ἄν μιλοῦμε γιὰ σημαίες εὐκαιρίας και ἂν οἱ σημαίες εὐκαιρίας οὐσιαστικὰ ὑποβιάζουν τὴν ἀξιοπρέπεια τῶν διαφόρων χωρῶν — και σωστὰ ἐτονίσθη ἀπὸ τὸν προηγούμενον ὁμιλητὴ ὅτι ἀναφορικὰ μὲ τὴν Κύπρο συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις πραγματικὰ στρέφονται ἐναντίον τῆς Κύπρου λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι μὲ τὸ νὰ παραχωρῆ αὐτὲς τὲς διευκολύνσεις στοὺς πλοιοκτῆτες θέτει σὲ πολὺ δυσχερῆ μοῖρα τοὺς ἐργαζόμενους στὰ διάφορα πλοῖα — ἀντιλαμβάνεσθε ποιὲς θὰ εἶναι οἱ συνέπειες ἂν ὀλόκληρος ὁ Κυπριακὸς χῶρος μετατραπῆ σὲ χῶρο εὐκαιρίας. Ποιά εἶναι ἡ τοποθέτησή μας; Εἴμαστε μιά χώρα ὑπὸ κατοχή, εἴμαστε μιά χώρα ποὺ θέλουμε νὰ δημιουργήσουμε ἓνα κλίμα ἐθνικῆς ἀντίστασης, εἴμαστε μιά χώρα ποὺ θέλουμε νὰ συνδέσουμε τὰ οἰκονομικὰ μας προβλήματα μὲ τὰ προβλήματα ἀναλόγων χωρῶν τοῦ τρίτου κόσμου, ποὺ ἀγωνίζονται ἐναντία στὲς πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες και τοὺς κλειστοὺς οἰκονομικοὺς κύκλους. Ἄν χάσουμε αὐτὴ τὴν ἐπαφὴ μὲ αὐτοὺς τοὺς χώρους οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ συμμαχικοὶ πολιτικοὶ και οἰκονομικοὶ

χώροι για την Κύπρο, ποιό θα είναι το μέλλον και το πολιτικό και το οικονομικό αυτού του τόπου; Ζητούμε να μετατρέψουμε την Κύπρο σε άρχηγείο των πολυεθνικών εταιρειών, σε άρχηγείο ώρισμένων εταιρειών κλειστών οικονομικών κύκλων για την εκμετάλλευση του Άραβικού χώρου, της Άφρικής και της Άσίας και με αυτό τον τρόπο θα θεωρούμεθα απ' αυτούς τους χώρους ως έχθρικός χώρος γιατί είμαστε ο χώρος από τον οποίο αυτές οι επιχειρήσεις ούσιαστικά κατευθύνονται. Δεν νομίζω ότι αυτή θα πρέπει να είναι η οικονομική πολιτική της Κυπριακής Κυβερνήσεως. Δεν νομίζω ότι η Κύπρος πρέπει να μετατραπεί σε άρχηγείο εκμετάλλευσης των διαφόρων φιλικών χωρών. "Άλλωστε είδαμε ποιά ήταν τα αποτελέσματα στην Βηρυτό από την ύπαρξη αναλόγων καταστάσεων, όχι μόνο τα οικονομικά αλλά και τα πολιτικά, γιατί θα ήταν άφελος να πιστέψη κανείς ότι εάν αρχίσωμεν να δημιουργούμε την έντύπωση ότι ο τρόπος να λύσωμε τα οικονομικά μας προβλήματα είναι ο παρασιτικός τρόπος αυτής της μορφής, αυτό δεν θα έχει επίδραση και στην πολιτική μας τοποθέτηση, δεν θα έχει επίδραση και στην όλη οικονομική διάρθρωση και την εσωτερική κοινωνικο-πολιτική διάρθρωση αυτού του τόπου. "Άλλωστε, εάν πράγματι ο μόνος λόγος είναι η ύπαρξη εισοδημάτων και μάλιστα τόσον εύκολων εισοδημάτων, γιατί τόσο λίγες χώρες δέχονται να κάνουν αυτό που σήμερα πάει να κάμη η Κύπρος; Γιατί δεν ανοίγουν όλες οι χώρες του κόσμου τές πόρτες τους προς ανάλογες κατευθύνσεις, αλλά υπάρχουν σκληροί νόμοι οι οποίοι αντίθετα δεν επιτρέπουν αυτής της μορφής την πολιτική; Στην Κύπρο υπάρχουν αυτή τη στιγμή μερικές Λιθανικές και μερικές Όλλανδικές εταιρείες. Γιατί οι έθνικές νομοθεσίες των διαφόρων χωρών όχι μονάχα δεν επιτρέπουν αυτή την πολιτική αλλά απαγορεύουν και στις εταιρείες τους να εκμεταλλεύονται την πολιτική των χωρών που θέλουν να μετατραπούν σε χώρες εύκαιρίας και με έθνική νομοθεσία δεν επιτρέπουν την εκμετάλλευση αυτών των εύκαιριών και υπάρχει μόνο αυτό το περιθώριο σε ώρισμένες χώρες, στον Λίβανο, στην Όλλανδία και ίσως και σε μερικές ακόμα άλλες χώρες;

"Όσον αφορά δε τα εισοδήματα τα όποια θα πρέπει να αναμένονται, πιστεύω και εγώ ότι θα ήταν πολύ άφελος να πιστέψη κανείς ότι θα υπάρξει ένας μεγάλος αριθμός εισοδημάτων.

Μας λέν ότι ίσως να υπάρχει κάποια μορφή άπασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου. Ελάχιστη, και οι επιπτώσεις ίσως να είναι και πάλιν επιβλαβείς για την οικονομία με τον τρόπο με τον οποίο θα γίνεται αυτή η χρησιμοποίηση του υλικού και δεν ξέρω και προς ποιές άλλες κατευθύνσεις θα διοχετεύεται αυτό το υλικό, για να μη μιλήσω ακόμα και για την διαφθορά την όποιαν άρχισαν να φέρνουν αυτές οι εταιρείες, οι όποιες αξιοποιούν ακόμα και το Κυβερνητικό ανθρώπινο δυναμικό με κάποιο τρόπο για να μπορέσουν να διεισδύσουν στον κρατικό μηχανισμό και να έχουν τές επιδράσεις τους και ένδοκυβερνητικά πάνω σε αυτά τα θέματα.

Άκόμα ένα άλλο στοιχείο το όποιο θα πρέπει να προσέξουμε είναι ότι οι άλλοδαποί, τα φυσικά πρόσωπα τα όποια βρίσκονται στην Κύπρο και τα όποια, επομένως, κερδίζουν όλο το εισόδημα τους στην Κύπρο, τίθενται σε διαφορετική μοίρα από τους Κυπρίους οι όποιοι εργάζονται σ' αυτόν τον τόπο και πληρώνουν επί τη βάσει άλλων συντελεστών πολύ χαμηλότερων από ό,τι πληρώνουν οι Κύπριοι.

Βεβαίως, όπως είπα, η αντίθεση μας δεν είναι στις σημερινές τροπολογίες. Γιατί οι σημερινές τροπολογίες, όσον μικρές και αν είναι, κάνουν τον βασικό Νόμο κάπως καλύτερο. Δηλαδή υπάρχουν ήδη όλες αυτές οι

εύχηρες, υπάρχει ήδη ή Κύπρος ως χώρα εύκαιρίας — και έμεις αντιταχθήκαμε στον βασικό νόμο και εξακολουθοῦμε νά είμαστε αντίθετοι μέ τόν βασικό νόμο — τώρα δέ άπλώς κατά κάποιο τρόπο προσπαθεί νά εκμεταλλευθῆ τó κέρδος έστω και κατά ένα μικρό ποσοστό και νά έχη κάποια εισοδήματα. Ἡ αντίθεση μας, είπα, είναι μέ τόν βασικό νόμο.

Γι' αυτό, άντι νά καταψηφίσουμε τó νομοσχέδιο θά απόσχουμε διότι ουσιαστικά, όπως είπα, ή αντίθεση μας δέν είναι για τές τροπολογίες αλλά για τόν βασικό νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Πραγματικά εκφράζω και έγω τές έπιφυλάξεις μου, διότι υπῆρξαν έπιφυλάξεις εκ μέρους δύο συναδέλφων εις τήν "Εκθεση τῆς Κοινοβουλευτικής Έπιτροπῆς. Διότι έχω υπ' όψιν μου "Εκθεση τῆς Κοινοβουλευτικής Έπιτροπῆς, βάσει τῆς οποίας έψηφίσθη ó Νόμος 37 τοῦ 1975, ως όρθως παρετήρησεν προηγουμένως ó συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης, και μάλιστα παρείχαμεν εις τās Ξένας εταιρείας μίαν πλήρη άπαλλαγήν και ἦσαν ελεύθεροι νά διεξάγουν τās έργασίας των.

Ἡ "Εκθεσις αὐτή έγένετο δεκτή όμοφώνως άπό τήν Βουλήν και μάλιστα εις εκ τών διαφωνούντων εις τήν "Εκθεση αὐτήν ἦτο και μέλος τῆς Έπιτροπῆς Οίκονομικών, ή οποία ήτοίμασε τήν "Εκθεσην εκείνην και μάλιστα προετάρησαν εκεί πολλά άλλα κίνητρα τά οποία απέβλεπον εις τήν έπίτευξιν πολλών στόχων όσον άφορᾶ εις τήν ανάκαμψιν τῆς οίκονομίας τοῦ τόπου και εις τήν προσέλκυσιν άκόμη Ξένων κεφαλαίων, πράγμα πού έδω δέν τίγεται, διότι άν πράγματι έπροστατεύετο τó Ξένον κεφάλαιον έδω εις τήν Κύπρον, έγω δέν θά άπειχα άπό τήν ψηφοφορίαν αλλά θά έψήφιζα έναντίον.

Κατά συνέπειαν, τώρα τάσσομαι υπέρ τῆς ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου εις Νόμον, διότι πιστεύω ότι εξυπηρετοῦνται τά συμφέροντα τῆς Κύπρου σήμερα, διότι τó υπό συζήτησιν νομοσχέδιον δέν παρέχει έπιπρόσθετα πρόνομια. Ἐντίθετα επιβάλλει φορολογίαν εις τās Ξένας Έταιρείας πού μέχρι σήμερα βάσει τοῦ ισχύοντος Νόμου δέν επλήρωναν τίποτε και άπηλλάσσοντο τελείως.

Ἐπίσης είναι όρθόν και πρέπει νά διευκρινισθῆ ότι δέν πρόκειται περι Ξένου κεφαλαίου τó όποιον θά διεξαγάγη οίανδήποτε έπιχείρησιν εις τήν Κύπρον. Ἐάν έγίνετο τέτοιο πράγμα, συμφωνῶ μέ τούς προλαλήσαντας, ότι έπρεπε κανείς νά έχη ένδοιασμούς άπό πολιτικῆς άπόψεως. Ἐντίθετως, πρόκειται περι Ξένου κεφαλαίου τó όποιον οὔδεμίαν έργασίαν θά διεξαγάγη εις τήν Κύπρον, αλλά θά χρησιμοποιῆ τήν Κύπρον ως βάση διά νά διευθύνῃ τās έργασίας του εις άλλας χώρας, λόγω τών διευκολύνσεων, τών πολλών διευκολύνσεων, πού παρέχονται έδω εις τήν Κύπρον.

Κατά συνέπειαν, διερωτῶμαι πού όφείλονται οί έπιφυλάξεις διά τήν ψηφισιν τοῦ νομοσχεδίου. Μήπως πρόκειται περι παρεξηγήσεως ότι Ξένον κεφάλαιον θά διεξαγάγη έργασίας εις Κύπρον; Ἐάν συνέβαινε τοῦτο, πράγματι θά συνεφώνουν και έγω πλήρως μέ τούς προηγουμένους όμιλητάς.

Διερωτῶμαι, επίσης, άν έξεφράσθη οίανδήποτε έπιφύλαξις όταν ή Βουλή έψήφισε τόν Νόμον 37 τοῦ 1975 πού έδόθη πλήρης άπαλλαγή εις τās έν λόγω έπιχειρήσεις!

Προσωπικά θά ψηφίσω τó νομοσχέδιον διότι αὐτήν τήν φοράν τούλάχιστον επιβάλλομεν φορολογίαν πού ώφείλαμεν νά επιβάλωμεν προηγουμένως.

νωσ. Ἄλλὰ ἐὰν αἱ συνθῆκαι τότε ἦταν τοιαύτης φύσεως ἢ παρελείψαμεν νὰ πράξωμεν τοῦτο προηγουμένως, συμπληρώναμεν αὐτὴν τὴν παράλειψιν σήμερον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμεν ὅτι εἴμαστε μιὰ ἐλεύθερη οἰκονομία στὴν ὁποίαν μεταξὺ τῶν κινήτρων τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται οἱ ἐκάστοτε Κυβερνήσεις εἶναι τὰ κίνητρα προσελκύσεως ξένου κεφαλαίου καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση ὅλες οἱ χώρες τοῦ κόσμου, ἀκόμα καὶ οἱ σοσιαλιστικές, προσπαθοῦν νὰ προσελκύσουν τουρισμόν. Τὸ ξένον κεφάλαιον εἶναι εὐπρόσδεκτον πάντα ὅταν μπορεῖ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα τοῦ κάθε τόπου. Συμφωνοῦμεν ὅτι ἀπὸ ξένες ἐπιδράσεις πολιτικές, ἔχομεν ὑποστῆ μεγάλα κακὰ στὴν Κύπρον. Ἄλλὰ οἱ πικρές αὐτές ἐμπειρίες δὲν πρέπει νὰ μᾶς κρατήσουν μακρὰν ἀπὸ τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπιση τῶν καταστάσεων. Ἐχομεν μπροστά μας ἓνα φορολογικὸν μέτρον τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ προσελκύσῃ ξένα κεφάλαια στὴν Κύπρον. Ἡ προσέλκυση τῶν ξένων αὐτῶν κεφαλαίων θὰ γίνῃ μὲ δυὸ τρόπους. Μὲ τὴν ἄδειαν νὰ λειτουργήσουν ξένες ἐταιρεῖες στὴν Κύπρον καὶ μὲ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα οἱ διευθυντές καὶ οἱ λειτουργοὶ τῶν ξένων αὐτῶν ἐταιρειῶν θὰ ἔσδεύουν στὴν Κύπρον ὑπὸ μορφήν τουρισμοῦ. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀφήσωμεν τίς πικρές ἐμπειρίες τοῦ παρελθόντος νὰ μᾶς ἀλλάξουν τὴν κατεύθυνση μας ἀπὸ τὰ σωστά εἰωθότα, ἀπὸ τὴν προσέλκυση ξένου κεφαλαίου τὸ ὁποῖον θὰ βοηθήσῃ τὴν πρόοδον τῆς οἰκονομίας μας στὴν Κύπρον καὶ θὰ χρηματοδοτήσῃ παραγωγικὰ ἔργα εἰς τὰ ὁποῖα δυσκολεύεται νὰ βοηθήσῃ τὸ ἐγγώριον κεφάλαιον.

Οὐδεὶς ὑποτιμᾷ τὴν ἀνάγκην νὰ δημιουργηθοῦν βιομηχανίες, ἔργα στὴν Κύπρον τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι καθαρῶς ἐγγώρια. Μέχρις οὗτος ὁμως εἴμαστε ἱκανοὶ νὰ τὰ κάμωμεν μόνοι μας, ἔχομεν καθήκον νὰ προσπαθοῦμεν νὰ προσελκύσωμεν ξένον κεφάλαιον. Εὐχαριστῶ πάρα πολὺ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ὁποιοσδήποτε ἄλλος ὀμιλητής;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Φαίνεται ὅτι πράγματι πρόκειται περὶ παρεξηγήσεως, διότι ὠρισμένοι ὀμιλητές ὠμίλησαν γιὰ τὴν προσέλκυση ξένου κεφαλαίου εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ ἐδῶ ἀκόμη ὑπάρχει διαφορά. Διότι ἐὰν ἡ Κύπρος πραγματικὰ χρειάζεται ξένον κεφάλαιον γιὰ τὴν δικὴν τῆς ἀνάπτυξη, ἡ ὀρθὴ πολιτικὴ δὲν εἶναι νὰ φέρωμεν τὲς ξένες ἐταιρεῖες στὴν Κύπρον γιὰ νὰ ἐκμεταλλευθοῦν αὐτὲς τὸν πλοῦτον τῆς Κύπρου.

Ὄρθη πολιτικὴ εἶναι νὰ δανεισθῇ ἡ Κύπρος αὐτὰ τὰ κεφάλαια τὰ ὁποῖα χρειάζεται, νὰ τὰ μετατρέψῃ σὲ Κυπριακὰ κεφάλαια καὶ νὰ τὰ ἀξιοποιήσῃ πρὸς δικόν τῆς ὄφελος, πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ.

Ὅμως θὰ ἤθελα νὰ ἀπαντήσω καὶ σὲ ἓνα ἄλλο σημεῖο.

Ἐδῶ μετατρέπεται τὸ Κυπριακὸν ἔδαφος σὲ ἔδαφος εὐκαιρίας καὶ οἱ πολιτικές ἐπιπτώσεις εἶναι πάρα πολλές. Ὄρισμένοι ἔχουν ἀναφερθῆ ἤδη, ὁμως θὰ ἀναφερθῶ καὶ ἐγώ, σὲ μιὰν πολὺ σοβαρὴν ἐπίπτωση, πολιτικὴν ἐπίπτωση. Δὲν ξέρω ἂν οἱ ἐντιμοὶ συνάδελφοι γνωρίζουν, ἀλλὰ ἐγώ γνωρίζω τοῦλάχιστον μιὰν τέτοιαν ἐταιρείαν — δὲν πρόκειται νὰ τὴν κατονομάσω

τώρα αλλά θα την κατονομάσω στές υπεύθυνες αρχές — ή όποια κάθε άλλο από κανονικήν επιχείρηση διεξάγει εἰς αὐτὸν τὸν τόπον. Θέλω νὰ πῶ μὲ αὐτὸ ὅτι ἡ ἐπιχείρηση πού διεξάγει εἶναι πολιτικῆς φύσεως καὶ εἶναι ἐγγεγραμμένη εἰς τὴν Κύπρον. Δὲν θέλω νὰ πῶ περισσότερα, διότι, ὅπως εἶπα, ἐπειδὴ ἐδεσμεύθηκα νὰ ἀναφέρω τὸ ὄνομα αὐτῆς τῆς ἐταιρείας στές υπεύθυνες αρχές, θὰ τὸ πράξω διὰ τὴν ἐξετασθῆ ἢ ὑπόθεση ἀπὸ τὰ υπεύθυνα σώματα τοῦ κράτους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δυὸ λόγια θὰ πῶ ἀπὸ τῆ θέση μου. Δὲν ἤμουν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δὲν ὑπῆρξα ποτὲ μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν. Γι' αὐτὸ ἀπαντῶ σ' ἐκεῖνο τὸ σημεῖο. Νὰ ἐπαναλάβω τώρα τὰ ἐπιχειρήματα ἐφ' ὅσον δὲν ἔγιναν ἀντιληπτά; Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται νὰ τὰ ἐπαναλάβω. Ἀσφαλῶς δὲν πρόκειται γιὰ προσέλευση ξένων κεφαλαίων. Γιὰ κάτι χειρότερο πρόκειται. Πρόκειται γιὰ προσέλευση τῶν ἀρχηγείων τῶν πολυεθνικῶν ἐκμεταλλευτικῶν ἐταιρειῶν οἱ ὁποῖες τοῦλάχιστον δὲν θὰ ἀφίνουν κέρδη στὴν Κύπρον, ἀλλὰ θὰ χρησιμοποιοῦν τὴν Κύπρον ὡς ἐδαφος εὐκαιρίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τές τουριστικὲς εὐκαιρίες, μὲ ὄλον τὸν σεβασμὸν νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἀναφέρω ὅτι ὑπάρχουν πολλὲς μορφές τουρισμοῦ πού εἶναι προτιμότερον νὰ τές ἀποφεύγῃ κανένας. Ἐχοῦμε κάποια πικρὴν ἐμπειρίαν ἀπὸ κάποιες μορφές τουρισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχει οἰσοδῆποτε ἄλλος ὁμιλητής;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν θέσιν μου νὰ ὁμιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σὰς δίδω τὸ δικαίωμα, διότι προτίθεμαι καὶ ἐγὼ ἐν συνεχείᾳ νὰ ὁμιλήσω ἀπὸ τὴν θέσιν μου.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Εὐχαριστῶ πολὺ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παρατήρησιν ἢ ὅποια ἔγινε προηγουμένως γιὰ τὸ θέμα ὠρισμένων ἐταιρειῶν οἱ ὁποῖες διεξάγουσιν ἄλλες ἐργασίες, ἀσφαλῶς ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι νὰ διεξαχθοῦν ἐργασίες ἄλλων ἐταιρειῶν, ἐκτὸς τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἕνα πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι ὑπῆρχε νομοθεσία ἢ ὅποια ἐψηφίσθη τὸ 1975 ἀπὸ τὴν Βουλὴν καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποσον ἔχομεν σήμερα — νὰ μὴν τὸ ἐπαναλαμβάνω — ἐπιπρόσθετον, εἶναι ὅτι ἐπιβάλλεται φορολογία. Δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ συνεχίσῃ ἡ συζήτησις πάνω σ' ἕνα θέμα διὰ τὸ ὅποσον ὑπάρχουν ἐπιφυλάξεις — καὶ προσέθεσα καὶ δικές μου ἐπιφυλάξεις — κατὰ πόσον πρόκειται περὶ ξένου κεφαλαίου.

Ἐπιλαμβάνομαι ὁ κ. Παπαϊωάννου προηγουμένως, ὅταν ἀνεφέρθη εἰς ἔξενον κεφάλαιον, δὲν θὰ ἀνεφέρετο εἰς ὅ,τι ἀνέφερα ἐγώ, διότι ἐάν ἐπρόκειτο περὶ ἔξενου κεφαλαίου, διαφορετικὴ θὰ ἦτο ἡ δική μου θέσις. Καὶ ἔτσι μὲ τὴν διευκρίνισιν αὐτὴν δὲν ἔχω νὰ προσθέσω τίποτε ἄλλο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, καὶ ἐγὼ δυὸ λόγια νὰ πῶ ἀπὸ τὴν θέσιν μου. Οὐδεὶς ὑποτιμᾷ τοὺς κινδύνους οἱ ὁποῖοι μποροῦν νὰ ὑπάρξουν ἀπὸ ἔξενους ἐργαζομένους εἰς τὴν Κύπρον. Οὐδεὶς ὑποτιμᾷ τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποῖους μπορεῖ νὰ φέρῃ μιὰ ἔξην ἑταιρεία στὴν Κύπρον. Ἀπλούστατα πρέπει νὰ παρακολουθοῦμεν ἑμεῖς σὰν κράτος ὥστε ὅλες οἱ ἐργασίαι νὰ γίνωνται μέσα στὰ σωστά πλαίσια. Ἄλλὰ πού πάμεν, πάμεν νὰ κλείσουμεν τὰ σύνορα μας σὲ μιὰν ἐλευθέραν οἰκονομίαν ; Τὸ χειρότερον πού μπορεῖ νὰ συμβῆ εἶναι νὰ κλείσουμε τὰ σύνορα μας λόγω πικρῶν ἐμπειριῶν πού εἶχαμεν στὸ παρελθόν.

Πιστεύω ὅτι μαζί μὲ τὰ δεινὰ πού θὰ ἔλθουν ἀπὸ ἔξενους παράγοντες στὴν Κύπρον, θὰ ἔλθουν καὶ πολλὰ κατὰ τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου κλιμακωτὰ καὶ εἶναι ἐπιθυμητὰ ἀπὸ τὴν Κύπρον, ὅπως εἶναι ἐπιθυμητὰ σ' ὅλον τὸν κόσμον. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄν μοῦ ἐπιτρέπετε, νομίζω ὅτι ἴσως νὰ μὴν πρόκειται περὶ παρεξηγήσεως. Ἡ παρεξήγησις ἴσως νὰ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν τροπολογιῶν τοῦ τροποποιητικοῦ νόμου ἐδόθη ἀφορμὴ γιὰ ἐπέκτασιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ γενικωτέρου θέματος τῆς παρουσίας ἔξενων ἐπενδύσεων εἰς τὴν Κύπρον.

Ἐάν ἡ Κύπρος ἐθεωρεῖτο τόπος εὐκαιρίας ἀσφαλέστατα θὰ πρέπει νὰ κρίνωμεν ὅτι ἦταν τόπος εὐκαιρίας πολὺ περισσότερον μὲ τὴν προηγουμένην νομοθεσίαν τὴν ὁποίαν υἱοθέτησεν ἡ προηγουμένη Βουλὴ. Ὁ τροποποιητικὸς Νόμος σήμερον ἔρχεται σὲ κάποιον βαθμὸν τοῦλάχιστον νὰ βελτιώσῃ τὰ πράγματα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς ἔξενες ἑταιρείαις πού ἐδρεύουσιν στὴν Κύπρον καὶ οἱ ὁποῖαι θὰ διεξαγάγουν τὰς ἐπιχειρήσεις τους ἐκτὸς Κύπρου. Πιστεύω ὅτι ἡ σημερινὴ τροπολογία, τὸ σημερινὸν Νομοσχέδιον, εἶναι ὄχι μόνον μιὰ προσπάθεια νὰ περιορισθῇ τὸ κακὸν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ἀλλὰ ἀντίθετα ὑπογραμμίζει καὶ τὴν τάσιν μιᾶς πολιτικῆς πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν, μιὰ καὶ ἔγινε λόγος γιὰ τὸ γενικώτερον θέμα τῶν ἔξενων ἐπενδύσεων στὴν Κύπρον, καὶ ἐκεῖ πιστεύω ὅτι ὑπάρχει χρυσὴ τομὴ, «πᾶν μέτρον ἄριστον». Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι μιὰ ἔξην ἑταιρεία ἡ ὁποία θὰ ἐπενδύσῃ εἰς τὴν Κύπρον νὰ μὴν ἐπενδύῃ κατὰ τρόπον πού νὰ εἶναι εἰς βάρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἢ εἰς βάρος τῶν συμφερόντων τῶν Κυπρίων. Ἐάν ὅμως μιὰ ἔξην ἐπένδυσις εἶναι τέτοιας μορφῆς καὶ τελεῖ ὑπὸ τέτοιον ἔλεγχον τῆς Κυβερνήσεως ὥστε νὰ συμβάλλῃ στὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας, δὲν νομίζω ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχουν τὰ ἀναγκαῖα κίνητρα.

Βέβαια αὐτὰ εἶναι θέματα ἀπόψεων ὁ καθένας ἔχει τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τοῦ γενικωτέρου θέματος. Σήμερον ὅμως τὸ ἐνώπιόν μας Νομοσχέδιον δὲν ἀφορᾷ, καὶ αὐτὸ ἐτονώσθη ἀπὸ ὅλους, εἰς τὸ θέμα τῶν ἔξενων ἐπενδύσεων εἰς τὴν Κύπρον, ἀλλ' ἀφορᾷ εἰς τὴν φορολογίαν ἑταιρειῶν πού ἐδρεύ-

ουν στην Κύπρον για εργασία στὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐρχόμεθα μὲ τὸν νέον νόμον, πού ἐλπίζω νὰ θεσπισθῇ, νὰ ἐπιβληθῇ φορολογία οὕτως ὥστε νὰ παύσῃ νὰ εἶναι ἡ Κύπρος τόπος εὐκαιρίας, ὅπως πιστεύω ἔπρεπε νὰ θεωρηταί βάσει τῆς προηγουμένης νομοθεσίας.

Αὐτὰ ἀπλῶς ἤθελα νὰ προσθέσω.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μίαν πληροφορίαν πρὸς τὴν Βουλὴν γιὰ νὰ δώσω τὸ μέτρον.

Ἡ Ὁλλανδία ἀπαλλάσσει ἀπὸ φορολογίαν ὁποιοσδήποτε ἐταιρεῖες τῆς φορολογουῦνται ἔξω. Ἐμεῖς θὰ φορολογοῦμεν πάνω στὸ 1/10 τῶν συντελεστῶν καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἀπαλλάσσωνται ἐθνικῶς.

Οἱ ἄλλες χῶρες, ὅπως εἶπα, μὲ ἐθνικὴν νομοθεσίαν τὸ ἔχουν κλείσει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Τί θὰ γίνῃ ἂν ὅλες οἱ χῶρες ἀκολουθοῦσαν τὸ παράδειγμα τῆς Κύπρου καὶ ἔδιναν τὴν εὐκαιρίαν σὲ Κυπριακὰς ἐταιρεῖες νὰ εἶναι γραμμένες ἐκεῖ καὶ νὰ πληρώνουν τὰ 1/10 τῶν συντελεστῶν καὶ σὲ τέτοιαν περίπτωσιν νὰ μὴν πληρώνουν εἰς τὸν Κυπριακὸν προϋπολογισμὸν οἰανδήποτε φορολογίαν;

Υπάρχουν, κ. Πρόεδρε, κίνδυνοι τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ δοῦμεν. Συμφωνῶ βεβαίως ὅτι κίνδυνος ἦταν ἡ βασικὴ νομοθεσία ἢ ὁποία ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ σήμερα ἀκόμα καὶ αὐτὴ ἡ μικρὴ βελτίωσις ἢ ὁποία γίνεται καὶ ἢ ὁποία ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ὅτι γίνεται γιὰ νὰ εἰσπραχθοῦν ὠρισμένα λεφτὰ ἀπὸ τὸ δημόσιον, πρέπει νὰ ἀποκαλύψω ὅτι γίνεται καὶ λόγω τοῦ ὅτι οἱ ἴδιες οἱ ἐταιρεῖες τὸ ζητοῦν διότι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τοῦ νὰ πληρώνουν εἰς τὰς δικὰς τους χῶρες πολὺ περισσότερα ποσὰ ἀπὸ αὐτὰ πού θὰ πληρώσουν ἐδῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βέβαια τὸ τί θὰ κάμουν στὰς δικὰς τους χῶρες δὲν εἶναι θέμα δικό μας. Ἐκεῖνο ὅμως πού ἔχει σημασίαν εἶναι ὅτι ἔχει γίνει παραδεκτὸν εἰς ὅλες τὰς παρεμβάσεις ὅτι ἀπὸ πλευρᾶς δικῆς μας πολιτικῆς ἐντὸς τῆς Κύπρου ἀποτελεῖ μίαν βελτίωσιν.

Ὁμιλοῦντες γιὰ τὰς ξένες ἐταιρεῖες στὴν Κύπρον θὰ πρέπει σὲ κάποιον βαθμὸν νὰ μὴ λησμονοῦμεν καὶ τὸ γεγονὸς, ἔστω καὶ ἐὰν θεωρηταί ἐκ πρώτης ὄψεως ἄσχετον, τῆς δραστηριότητος τῶν Κυπριακῶν ἐταιρειῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὰς ἐπιπτώσεις πού μπορεῖ νὰ ὑπάρξουν σὲ περίπτωσιν μέτρων πού μπορεῖ νὰ ληφθοῦν εἰς τὴν Κύπρον πού δὲν θὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποία θὰ ἔπρεπε. Δὲν εἰσηγοῦμαι τίποτε τὸ συγκεκριμένον, ἀπλῶς ἀναφέρω τὸ γενικώτερον θέμα πρὸς συζήτησιν. Σήμερα ὅμως δὲν εἶναι αὐτὸ ἐνώπιόν μας.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ σχολιάσω ἐκ νέου τὴν τελευταίαν πρότασιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ φίλου κ. Λυσσαρίδη.

Οἱ ξένες ἐταιρεῖες καὶ εἰδικὰ οἱ Ὁλλανδέζικες, ἔρχονται ἐδῶ διότι ἀπαλλάττονται τῆς φορολογίας στὴν χώραν τους, ἐπειδὴ εἶναι ἐλκυστικὴ ἢ φορολογία τὴν ὁποίαν τοὺς ἐπιβάλλομεν ἡμεῖς ἢ προπιθέμεθα νὰ τοὺς ἐπιβάλλομεν καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον ἔρχονται. Ἐὰν ἦταν ἀπαγορευτικὴ δὲν θὰ ἐρχόντουσαν οἱ ἐταιρεῖες αὐτὰς στὴν Κύπρον. Τί θὰ γινότανε ἐὰν ἐρχόντουσαν πολλὰς ἐταιρεῖες τέτοιες στὴν Κύπρον; Πιστεύω ὅτι θὰ αὐξάνετο ἡ ρευστότης τῶν τραπεζῶν μας κατὰ £100.000.000 περίπου τὸν χρόνον. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, επειδή όλοι ώμίλησαν έκ τής θέσεώς των, θά όμιλήσω και έγώ έκ τής θέσεώς μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άπλοποιούνται τά πράγματα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Έδω έγινε προσπάθεια νά παρουσιασθή τό θέμα ότι ή τροποποίησης πού γίνεται τώρα εις τόν βασικόν νομον από τήν Κυβέρνησιν είναι προσπάθεια τής Κυβερνήσεως νά βελτιώση κάτι κακόν πού υπήρχεν στήν βασικήν νομοθεσίαν. Πρέπει νά πώ ότι τίποτε πιό λανθασμένο από αυτό υπάρχει. Αντιθέτως ή Έκτελεστική Έξουσία όταν κατέθεσε αυτό τό Νομοσχέδιον και όταν οι εκπρόσωποι της ήλθαν εις τήν Έπιτροπήν Οικονομικών ισχυρίσθησαν ότι δεν απέδωσε ή προηγούμενη νομοθεσία πού άπάλλασσε τες ξένες Έταιρείες πλήρως διότι δεν ειχαν διευκολύνσεις στες χώρες τους έξ αιτίας αυτής τής νομοθεσίας και ότι μία μικρή φορολογία από μέρους μας θά τις διηκόλυνε στις δικές τους χώρες.

Κατά συνέπειαν εκείνοι οι όποιοι θέλουν νά στηρίξουν έδω τό επιχείρημα ότι ή παλιά νομοθεσία ήταν κακή και με αυτόν τόν τρόπον βελτιώνεται, όδεν τούτου αναληθέστερον. Αυτό είναι τό ένα.

Τό δεύτερον είναι ότι όλον τό κακόν βρίσκεται στήν προηγούμενην νομοθεσίαν, στόν βασικόν νόμον. Τώρα άπλως μιάν τροποποίησιν κάμνουμε. Ναι, τυπικά έτσι είναι. Ούσιαστικά όμως είναι ή ούσία του προβλήματος με τήν όποιαν εκείνοι πού θά τό ύποστηρίξουν τώρα σημαίνει ότι άσχέτως του τί ύποστήριξαν προηγουμένως ύποστηρίζουν τήν ούσίαν του προβλήματος. Διότι περί τής ούσιας του προβλήματος πρόκειται. Με ό,τι έχω έξηγήσει προηγουμένως ή τροποποίησης αυτή δεν γίνεται διά νά δυσανεστήση τις ξένες εταιρείες άλλα διά νά τις ύποβοηθήση.

Τό τρίτον σημείον είναι νά προσεχθή ό κίνδυνος μήπως κλείσουμε τό σύνορά μας. Δεν έχει τέτοιαν ιρόθεσιν ή Κύπρος. Μακάρι πολλές χώρες νά είχαν κλειστά τά σύνορά τους όσον και ή Κύπρος. Αντίθετα εκείνο πού πρέπει νά φοβούμαστε είναι ότι τά έχουμε πολύ άνοικτά τά σύνορά μας και πρέπει νά προσέξουμε ώστε άνεπιθύμητοι νά μήν έρχωνται στήν Κύπρον και τέτοιες πόρτες οδηγούν σε τέτοιες κατευθύνσεις και πρέπει νά προσέξουμε.

Έπίσης έδω είμαστε. Τήν προηγούμενη φοράν, όταν έφεραν τήν προηγούμενη νομοθεσίαν, έλεγαν. Αυτό θά σημαίνη ότι τό κράτος θά εισπράξη μερικά εκατομμύρια λίρες. Και τώρα λέγουν, με τήν τροποποίηση αυτήν, ότι θά εισπραχθούν μερικά εκατομμύρια λίρες.

Σας διαβεβαιώ ότι ούτε μερικές χιλιάδες δεν θά εισπραχθούν και μετά από μερικά χρόνια, όταν θά έλέγξουμε αυτό τό θέμα, θά δοϋμεν ότι αυτό δεν ήταν τίποτε άλλο παρά άπλως διά νά δημιουργήσωμεν έντυπώσεις και μάλιστα πολύ κακές έντυπώσεις εις τό έξωτερικόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν πιστεύω ότι ιρόθεσις τής Κυβερνήσεως είναι ή δημιουργία άπλως έντυπώσεων και εάν μία ξένη εταιρεία διευκολύνεται εις τήν πατρίδα της κατ' αυτόν τόν τρόπον τό κριτήριο για μας είναι τί συμφέρει εις τόν δικόν μας τόπον. Άνεξάρτητα όμως από αυτό δεν ύπάρχει κανένας ισχυ-

ρισμός ούτε ισχυρίσθη κανένας ότι όταν γίνεται λόγος περί επενδύσεως ξένου κεφαλαίου, πρέπει να γίνεται αυτό το πράγμα ανεξέλεγκτα. Ασφαλέστατα πρέπει να υπάρχει έλεγχος και είναι έργο της Κυβερνήσεως να ελέγξη τις ξένες επενδύσεις οι οποίες δεν πρέπει να είναι σε βάρος του τόπου.

Έν πάση όμως περιπτώσει επανέρχομαι εις το θέμα μας. Έδώ τίθεται το ερώτημα, να ψηφίσωμεν το Νομοσχέδιον επιβάλλοντας την φορολογία ή να μην το ψηφίσωμεν, έποίτε οι εταιρείες θα εξακολουθήσουν να λειτουργούν άνευ φορολογίας;

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Να άπαντήσω, κ. Πρόεδρε. Να τροποποιήσωμεν τον βασικόν νόμον προς την κατεύθυνσιν να απαγορεύεται αυτό το πράγμα. Κατά συνέπειαν διέξοδος υπάρχει' έδώ είναι θέμα της όλης φιλοσοφίας και αντίκρουσης του θέματος.

Η Έκτελεστική Έξουσία έστειλε ένα τροποποιητικόν Νομοσχέδιον προς αυτήν την κατεύθυνσιν. Εάν πράγματι ή Βουλή αντιλαμβάνεται τους κινδύνους υπάρχει ό τρόπος : Της καταψηφίσεως αυτού και της τροποποίησης του βασικού νόμου προς άλλην κατεύθυνσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μίαν τελευταίαν εισήγησιν, κ. Πρόεδρε.

Δεδομένου ότι θα ψηφισθή το Νομοσχέδιον, ως ελπίζομεν, εις Νόμον και δεδομένου ότι ή νομοθεσία, όπως ανέφερα και προηγουμένως, 37/75, είχε παρόντες εις την Έπιτροπήν τους κ.κ. Μιχαλάκην Σαββίδην, Λεάνδρον Ζαχαριάδην, Ντίον Κωνσταντίνου και Άνδρέαν Ζιαρτίδην, εισηγούμαι όπως εάν δεν λειτουργήση ή νομοθεσία, όπως ή Κυβέρνησις υπολογίζει, ώστε να εισπράξη πέραν του εκατομμυρίου λιρών, τότε ή Έπιτροπή Οικονομικών να εισηγηθή την κατάργησιν του Νόμου, διότι δεν θα είναι έπ' ώφελεία της οικονομίας και ίσως να υπάρχουν και οι κίνδυνοι οι όποιοι ανεφέρθησαν προηγουμένως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως ή Έπιτροπή Οικονομικών έχει πάντα το δικαίωμα, όπως και ή Βουλή, να διαβουλεύεται και να ανταλλάσση άπόψεις και να υποβάλλη εισηγήσεις προς την Κυβέρνησιν.

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δέν ξέρω εάν καταβάλλεται προσπάθεια από μέρος του κ. Χριστοφίδη για να αποδείξη ότι ήμεεις υπεστηρίξαμεν καθ' οιαδήποτε στιγμήν κατά την τελευταίαν δεκαεξαετίαν ή δεκαεπταετίαν πολιτικήν ή όποία να ένθαρρύνη το ξένον κεφάλαιον!

Άπό την πρώτην ήμέραν που εμπήκαμεν σ' αυτήν την Βουλήν υπεστηρίξαμεν μίαν πολιτικήν ή όποία λέει πως και αν ακόμα χρειαζώμεθα χρήματα δεν θα πρέπει να ανοίξωμεν τες πόρτες μας εις το ξένον κεφάλαιον. Διότι όταν ανοίξωμεν τες πόρτες μας εις το ξένον κεφάλαιον, αναπτύσσομεν την Κύπρον για το ξένον κεφάλαιον και όχι για την Κύπρον, όχι για τον Κυπριακόν λαόν. Εις την προκειμένην περίπτωση όμως είναι κάτι

πολύ χειρότερον πού γίνεται' εις τήν προκειμένην περίπτωσιν μετατρέπομεν τὸ ἔδαφος τῆς Κύπρου σὲ ἔδαφος εὐκαιρίας, ὅπως ἔχομεν μετατρέψει τήν σημαίαν τῆς Κύπρου σὲ σημαίαν εὐκαιρίας.

Θυμᾶμαι ὅταν ἐπρωτοσυσζητήσαμεν σ' αὐτὸ τὸ Σῶμα τὴν νομοθεσίαν γιὰ τὴν ναυτιλίαν μας, καὶ τότες ὑπῆρχαν πολὺ ἔντονα, πολὺ ἔμμονα ἐπιχειρήματα, ὅτι θὰ μᾶς φέρῃ αὐτὸ τὸ μέτρον, αὐτὸς ὁ Νόμος, ἑκατομμύρια λίρες εἰς τὸ εἰσόδημα τῆς Κύπρου. "Ὁμως ἡ Ζωὴ τί ἔδειξεν; Ἡ Ζωὴ ἔδειξεν ὅτι μὲ ὅλες τὲς ἐγγραφές τῶν πλοίων πού ἐγίναν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαεξαετίαν μόνον μερικὲς δεκάδες χιλιάδες λίρες εἶναι πού εἰσπράττει ἡ Κύπρος τὸν χρόνον. Καὶ τὸ ἀντίκρουσμα ποιὸν εἶναι; Τὸ ἀντίκρουσμα εἶναι ὅτι ἡ Κύπρος, τὸ καλὸν ὄνομα τῆς Κύπρου, ἔχει δυσφημισθῆ διεθνῶς, ἔχει μαυροπινακισθῆ ἡ Κυπριακὴ σημαία ἀπὸ ὅλες σχεδὸν τίς ναυτιλιακές, ναυτικὲς συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις τοῦ ἔξωτερικοῦ.

Θέλομεν νὰ γίνῃ τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὸ ἔδαφος τῆς Κύπρου, δηλαδὴ νὰ δυσφημισθῆ τὸ ἔδαφος τῆς Κύπρου ὅτι ἐδῶ κάμνομεν πλάτες εἰς αὐτὰ τὰ ξένα μονοπώλια, τὰ πολυεθνικὰ μονοπώλια, ὅπως ἐλέχθη, γιὰ νὰ γλυτώνουν φόρους ἀπὸ τὴν ἴδιαν τὴν χώραν τους;

Ἐὰν δὲν θέλωμεν πραγματικὰ νὰ δυσφημισθῆ τὸ ὄνομα τῆς Κύπρου κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τότε δὲν θὰ πρέπει νὰ ψηφίσωμεν αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον εἰς Νόμον. Αὕτῃ εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ οὐσία τοῦ Νομοσχεδίου πού ψηφίζομεν καὶ ὅτιδήποτε ἄλλο νομίζω εἶναι φληναφήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, καὶ ἐγὼ ἀπὸ τῆς θέσεώς μου θέλω νὰ πῶ δυὸ λόγια. Ἐχει καταβληθῆ μιὰ προσπάθεια νὰ παρουσιασθῆ ἡ προτεινομένη τροποποίηση σάν μιὰ κάποια πρόδος δεδομένου ὅτι θὰ φορολογηθοῦν, ἔστω καὶ ἐν μέρει, ξένες ἐταιρεῖες οἱ ὁποῖες θὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν Κύπρον.

Ἐγὼ προσωπικῶς πολὺ ἀμφιβάλλω ἐὰν τὰ κίνητρα τῆς τροποποίησης τοῦ ὑφισταμένου Νόμου εἶναι αὐτὰ τὰ ὁποῖα προσπάθησε ἡ μιὰ πλευρὰ νὰ ἀποδώσῃ. "Ὅλοι γνωρίζομεν, καὶ ἐὰν δὲν τὸ γνωρίζωμεν θὰ πρέπει νὰ τὸ μάθωμεν, ὅτι σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ θέματα λειτουργίας τοῦ κεφαλαίου μέσα σὲ μιὰν χώραν ἐλεύθερης οἰκονομίας ἡ νομοθεσία καταρτίζεται μὲ πρωτοβουλίαν πάντοτε τοῦ κεφαλαίου. Εἶναι τὸ κεφάλαιον, εἶναι ἡ ἰδιωτικὴ ἐπιχειρηματικὴ πλευρὰ ἡ ὁποία προτείνει τὴν α' ἢ β' νομοθεσίαν ἢ τὴν τροποποίηση τῆς νομοθεσίας. Καὶ θέλω ἐδῶ πέρα νὰ φέρω τὸ ἔξῃς παράδειγμα : "Ὅσοι εἶναι μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων γνωρίζουν ὅτι τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται σήμερα στὴν Βουλὴν περὶ Τροχαίας Κινήσεως τροποποιεῖται διότι δύο, καὶ τὸ τονίζω, ἐνδιαφερόμενοι Κύπριοι ἐπιχειρηματίες οἱ ὁποῖοι ἀγόρασαν αὐτοκίνητα ἀξίας δὲν ἔξρω πόσων χιλιάδων λιρῶν — 20.000, 30.000 χιλιάδων λιρῶν — δὲν ἐκαλύπτοντο ἀπὸ τὴν ὑφισταμένην νομοθεσίαν περὶ Τροχαίας Κινήσεως καὶ αὐτοὶ οἱ δύο ἄνθρωποι ἔκαμαν ἐνέργειες, καλῶς ἢ κακῶς, δὲν τὸ κρίνω ἐὰν εἶναι καλῶς ἢ κακῶς, γιὰ νὰ τροποποιηθῆ ἡ νομοθεσία καὶ νὰ διευκολύνῃ τὴν λειτουργίαν τοῦ δικοῦ τους κεφαλαίου σ' αὐτὸν τὸν τόπον.

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον προσωπικῶς πιστεύω ὅτι καὶ ἡ προτεινομένη τροποποίηση τοῦ Νομοσχεδίου προέρχεται ἀπὸ πρωτοβουλίαν τῶν ἐνδιαφερομένων ἐταιρειῶν καὶ ἐπομένως θεωρῶ ὅτι τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἀπὸ τὸν κ. Λυσσαρίδην καὶ ἀπὸ τὸν κ. Κωνσταντίνου σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ κίνητρα αὐτῆς τῆς τροποποίησης ἀνταποκρίνονται πλήρως στὴν πραγματικότητα.

Οι Ξένες εταιρείες οι οποίες εύρισκονται στην Κύπρον έζητησαν την τροποποίηση του ύφισταμένου νόμου για λόγους δικούς τους, για να πρσστατεύσουν δικά τους συμφέροντα, για να απαλλαγούν ίσως μίας μεγαλύτερης φορολογίας στις «πατρίδες τους» με την όποιαν θα έπεβαρύνοντο ούτως ή άλλως.

Τό θέμα, κ. Πρόεδρε, δέν είναι ότι τροποποιούμεν Νομοσχέδιον' δέν τροποποιούμεν Νομοσχέδιον, καμουφλάρουμεν ένα Νομοσχέδιον σήμερα στά μέτρα τά όποια οι ένδιαφερόμενοι ζητούν. Αυτό πράττομεν, ούτε λιγώτερο ούτε περισσότερο. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έν πάση περιπτώσει έχω την έντύπωση ότι εις τές αρχικές άγορεύσεις όλων έγινε λόγος ότι άποτελεί μίαν πρόσδον αυτή ή πρότασις παρά τό γεγονός ότι μερικοί εκ των όμιλητών είπαν ότι διατηρούν τές έπιφυλάξεις τους. Πώς τώρα καταλήγομεν εις τό να μην τό έμφανίσωμεν καθόλου ως πρόσδον; Δέν νομίζω ότι είναι όρθον τό συμπέρασμα.

Ό κ. Νέμιτσας.

T. NEMITSAΣ :

Κύριε Πρόεδρε, έπειδή έγινε μεγάλη συζήτησις διά τόν προηγούμενον Νόμον, έγώ ήθελα άπλώς να πω τίς άπόψεις μου εις ό,τι άφορά τόν προηγούμενον Νόμον, τόν λόγον πού έγινε, τουλάχιστον όπως τόν αντιλαμβάνομαι έγώ, και τά όφέλη πού μπορούσε να δώση στην Κύπρον.

Δέν νομίζω ότι ή προηγούμενη νομοθεσία και ή παρούσα τροποποίησης μπορούν να δώσουν έκατομμύρια στην Κύπρον.

Όμως νομίζω ότι ή προηγούμενη νομοθεσία δέν έβλαψε, ούτε βλάπτει την Κύπρον. Έδώ δέν πρόκειται διά έπιχειρήσεις και ό Νόμος δέν αναφέρεται εις έπιχειρήσεις οι όποιες θα φέρουν κεφάλαια εις την Κύπρον και θα κάμουν οίανδήποτε εργασία εις την Κύπρον. Πρόκειται διά γραφεία τά όποια Ξένες εταιρείες θα χρησιμοποιούν εις Κύπρον διά να διευκολύνουν τές έπιχειρήσεις πού διεξάγουν εις άλλες χώρες. Οι γειτονικές χώρες της Κύπρου, οι φίλοι της Κύπρου, δέν έχουν να ζημιωθούν, περισσότερον ίσως θα έχουν να ωφεληθούν, διότι οι έπικοινωνίες εις τό σημείον πού εύρίσκειται ή χώρα μας είναι ίσως διευκολυντικές τόσοσ διά τές χώρες πού θα αγοράσουν έμπορεύματα όσον και για τές χώρες πού θα πουλήσουν έμπορεύματα, ή διά τές χώρες πού θα φορτώσουν και τές χώρες πού θα αποστείλουν έμπορεύματα εάν πρόκειται για ναυτιλιακά γραφεία.

Η αναφορά ότι ό προηγούμενος Νόμος έχει γίνει για να διευκολύνει κεφάλαια, είναι κατά την γνώμη μου παρεξηγημένη. Ό προηγούμενος Νόμος είναι καθαρώς ένας Νόμος ό όποιος δίδει την εύκαιρίαν σε εταιρείες να διεξαγάγουν ή να διευκολύνουν την διεξαγωγή των έπιχειρήσεων τους από την Κύπρον χωρίς να επηρεάζουν δυσμενώς όποιεσδήποτε δραστηριότητες, έμπορικές ή βιομηχανικές, Κυπρίων.

Ό Νόμος διευκολύνει τές Ξένες έπιχειρήσεις, οι Ξένες έπιχειρήσεις έδραιώνουν εδώ γραφεία και ή Κύπρος έμμεσα έχει μεγάλο όφελος. Έχει όφελος από την έπίσκεψιν και παραμονήν Διευθυντών των έπιχειρήσεων αυτών, από την εργασδοτήσιν Κυπρίων σε ύψηλές και καλά άμειβόμενες θέσεις και έχει και εισοδήματα από την τεραστίαν χρήςιν των τηλεπικοινωνιών της Κύπρου οι όποιες κατά τά προηγούμενα δύο, τρία χρόνια, είχαν κρίσιν. Και είναι γεγονός ότι έστω και οι λίγες αυτές εταιρείες πού ήλθαν εδώ έχρησιμοποίησαν σε μεγάλο βαθμόν τές τηλεπικοινωνίες της Κύπρου και έφεραν ένα σοβαρόν έμμεσον εισόδημα.

Ἡ νομοθεσία διέπεται ἀπὸ Κανονισμοὺς καὶ ὁ ἔλεγχος εἶναι καθήκον καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς. Πρέπει νὰ ἐλέγχωμεν ὥστε ἡ νομοθεσία ποὺ ἐγίνεν γιὰ νὰ διευκολύνῃ τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν περιοχὴν τῆς χώρας μας νὰ μὴ γίνεται οὔτε εἰς βάρος τῆς χώρας μας οὔτε εἰς βάρος φίλων χωρῶν.

Συνεπῶς πιστεύω ὅτι ἡ βασικὴ νομοθεσία δὲν ἔκαμε κακόν. Ἡ σημερινὴ τροποποίησις ἔρχεται ὡς συμπλήρωμα διὰ νὰ φέρῃ ἓνα μεγαλύτερον οικονομικὸν ὄφελος εἰς τὴν Κύπρον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταὶ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συναπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου; Οὐδεμία.

Λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου οἱ ἀποχές ποὺ ἤδη ἐδηλώθησαν.

Ἐπομένως θὰ καταμετρηθοῦν οἱ ψῆφοι καὶ οἱ ἀποχές εἰς τὴν τελικὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐνεκρίθη.

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Δὲν ὑπάρχει πλὴν τῶν ἀποχῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Δὲν ὑπάρχει. Ἐγκρίνεται πλὴν τῶν ἀποχῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη νέων ἄρθρων. "Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου;

Δὲν ὑπάρχει. Ἐγκρίνεται πλὴν τῶν ἀποχῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Δευτέρου Παραρτήματος. "Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 5ου άρθρου;

Έγκρίνεται πλήν τῶν ἀποχῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έναρξίς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 6ου άρθρου;

Καμμία.

Έγκρίνεται πλήν τῶν ἀποχῶν.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρῃται ὡς ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

Πόσοι ὑπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ψῆφοι ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι κατά;

Οὐδείς.

Ἀποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἀποχές, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ Νόμον.

Τὸ 3ον καὶ 4ον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν — Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία — δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερα γιατί δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει ἔγκαιρα οἱ ἐκθέσεις τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἔχω μίαν πρότασιν νὰ ὑποβάλω πρὸς τὸ Σῶμα.

Ἡ πρότασις μου εἶναι ἡ ἑξῆς :

Νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπείγον τὸ θέμα τῆς ἐγκρίσεως τῶν περὶ Μηχανοκινήτων Ὁχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικῶν) Κανονισμῶν τοῦ 1977 δεδομένου ὅτι οἱ Κανονισμοὶ αὗτοὶ λήγουν τὴν 24ην τοῦ μηνὸς καὶ ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι διὰ τῆς προτάσεως τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς γίνονται μερικὲς τροποποιήσεις εἰς τοὺς Κανονισμοὺς.

Ἐάν δέν ὑπάρχη ἀντίρρησης νά θεωρηθῆ τὸ θέμα ὡς ἐπείγον καὶ νά προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν.

Καμία ἀντίρρησης. Τὸ θέμα κηρύττεται ὡς ἐπείγον.

Παρακαλῶ.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Δέν θὰ ἀναγνώσῃ ἢ ἔκθεσις;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως καὶ παρακαλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νά ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος.

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Τάκης Νέμιτσας

Πάρις Λένας

Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 7ην καὶ 14ην Μαρτίου, 1977. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐκπρόσωποι αὐτοῦ, εἰς δὲ τὴν δευτέραν κληθεῖς παρέστη ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἔλαβε γνῶσιν ἀριθμοῦ ἐπιφυλάξεων τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ νομοτεχνικὰ κυρίως θέματα σχετικὰ μὲ τοὺς ὑπὸ ἐξέτασιν Κανονισμοὺς, προέβη εἰς τὴν δέουσαν νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν τούτων.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἀρθροῦ 5 τῶν περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμων καὶ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἔγκρισιν δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἰδίου ἀρθροῦ, σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ Κανονισμοῦ 53 ἐπὶ τῷ τέλει ρυθμίσεως, ἀφ' ἑνός, τοῦ θέματος τῆς ἐγγραφῆς ἐν τῇ Κυπριακῇ Δημοκρατίᾳ φορτηγῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων μετ' ἀριστεροῦ συστήματος ὁδηγήσεως καὶ προσοριζομένων διὰ μεταφορὰν ἐμπορευμάτων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἄνευ ἐνδιαμέσου μεταφορτώσεως καὶ ἡ ἐγχώρησις, ἀφ' ἑτέρου, ἐξουσίας εἰς τὸν διορισθέντα δυνάμει τῶν προαναφερθέντων Νόμων Ἐφορον νά ἀσκή τὰς διὰ τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν Κανονισμοῦ ἐκχωρουμένας ἐξουσίας.

Ἀπώτερος σκοπὸς τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμῶν εἶναι νά καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἐγγραφὴν ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ ὑπὸ τῶν μονίμων αὐτῆς κατοίκων τῶν φορτηγῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων τὰ ὁποῖα διαθέτουν ἀριστερὸν σύστημα ὁδηγήσεως καὶ προσορίζονται νά κυκλοφοροῦν κυρίως ἐκτὸς τῆς Δημοκρατίας διὰ σκοποὺς μεταφορᾶς φορτίων καὶ ἄλλων προϊόντων εἰς τὰς διαφόρους χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἄνευ ἐνδιαμέσου μεταφορτώσεως. Ἡ νῦν ἐκχωρουμένη εὐχέρεια εἰς τὸν Ἐφορον νά ἀποδέχεται τὴν ἐγγραφὴν τοιοῦτων ὀχημάτων γίνεται ὑπὸ τῷ φῶς τῆς ὑφισταμένης Συμβάσεως περὶ Διεθνῶν Μεταφορῶν Ἐμπορευμάτων διὰ τῶν Δελτίων TIR καὶ ἀποβλέπει,

έν τελευταία ἀναλύσει, εἰς τὸ νὰ δημιουργηθοῦν καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας αἱ ἀπαιτούμεναι προϋποθέσεις προκειμένου ἡ Κύπρος νὰ καταστή συμβαλλόμενον μέρος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Ἐπειδὴ ἡ μεταβίβασις εἰς τὸν Ἐφορον τῶν ἀπορρευοσῶν ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ 53 ἐξουσιῶν ἐδημιούργει ἀριθμὸν ἀσαφειῶν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐρμηνείαν ἀριθμοῦ ἐπὶ μέρους προνοιῶν τοῦ Κανονισμοῦ τούτου, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε σκόπιμον, ἀφοῦ ἐξασφάλισε τὴν σχετικὴν πρὸς τοῦτο γνωμάτευσιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, νὰ προβῆ εἰς ἐπανασύνταξιν τῶν περιεχομένων εἰς τὸν ἐν λόγω Κανονισμὸν ἐπιφυλάξεων. Περαιτέρω ἐθεώρησεν ὀρθὸν ὅπως ἡ ἐνάσκησις ὑπὸ τοῦ Ἐφόρου τῶν ἐν λόγω ἐξουσιῶν γίνεται μόνον ὑπὸ τὸ φῶς καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων γενικῶν καὶ εἰδικῶν ἐπὶ τούτῳ ὁδηγιῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ προέβη εἰς σχετικὴν ἀναθεώρησιν τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας κατατεθέντων Κανονισμῶν καὶ μετὰ τὰς ἐπενεχθείσας ἐπὶ τούτων ἀλλαγὰς εἰσηγεῖται τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐγκρισίν των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ Κανονισμῶν δὲν ἀπαιτεῖται δευτέρα καὶ τρίτη ἀνάγνωσις.

Ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν των Κανονισμῶν;

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Δὲν πρόκειται περὶ ἀντιρρήσεως, κ. Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ πῶ δυὸ λόγια πάνω στὸ θέμα αὐτὸ τῶν Κανονισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ὁ ἐντιμὸς Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἤδη ἐξήγησεν ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐζήτησεν ἐπαναθεώρησιν καὶ ἐπανεξέτασιν ὀρισμένων σημείων τῶν Κανονισμῶν ὅπως αὐτοὶ ὑπεβλήθησαν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον θέλω νὰ θίξω εἶναι τὸ ἐξῆς : Ἀκόμα καὶ μέσα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς Κανονισμοὺς διεφαίνετο σαφῶς ἡ νοστοροπία τῆς Κυβερνήσεως, ἡ εὐκαιριακὴ νοστοροπία τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἀκόμα καὶ μέσα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς Κανονισμοὺς ἐφαινόταν ἡ πρόθεσις τοῦλάχιστον αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ἤθελαν νὰ μᾶς ἐπεξηγήσουν τοὺς Κανονισμοὺς νὰ δημιουργήσουν εὐκαιρίαν ἀκόμα καὶ γιὰ τοὺς αὐτοκινήτιστές αὐτοὺς ποὺ κάμνουν τέσ διεθνεῖς χερσαῖες μεταφορές. Πῶς ἐφαινόταν αὐτὴ ἡ πρόθεσις; Ἦδη γίνεται ἀναφορὰ σὲ κάποιο σημεῖο τῆς ἐκθέσεως περὶ δελτίων τῆς TIR καὶ μᾶς ἐλέγχθη ὅτι αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις εἶναι μιὰ κεκορεσμένη ὑπόθεσις παγκοσμίως καὶ ὅτι ἐμεῖς τώρα θὰ εἴμαστε νέοι εἰς τὴν Σύμβασιν αὐτὴν καὶ ὅτι θὰ μᾶς δοθῆ ἓνας ἀριθμὸς τέτοιων δελτίων κλπ. κλπ. Τί ἐσκοπεῖτο μέσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν;

Ἐσκοπεῖτο πάλιν νὰ δημιουργήσουμεν εὐκαιρίες, εὐκαιρίες διαφόρων εἰδῶν — δὲν μιλῶ γιὰ εὐκαιρίες τύπου σημαίας τῆς ναυσιπλοΐας, ἀλλὰ ἄλλων εἰδῶν εὐκαιρίες — οἱ ὁποῖες ἐν τελευταία ἀναλύσει θὰ ἀπέβαιναν εἰς βᾶρος τῶν ἰδίων τῶν Κυπρίων ἐπιχειρηματιῶν, τῶν ἐνδιαφερομένων Κυπρίων ἐπιχειρηματιῶν, καὶ εἶναι εἰς πίστιν τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐνετόπισεν αὐτὰ τὰ σημεῖα καὶ ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Γενικὸν

Εισαγγελέα τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν Κανονισμῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ συνάδουν μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἰδίας τῆς Ἐπιτροπῆς. Ὅπως ἔχουν δὲ σήμερον τροποποιηθῆ οἱ Κανονισμοὶ ἀπὸ μέρους μας, ἀσφαλῶς θὰ τοὺς ψηφίσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιοσδήποτε ἄλλος θέλει νὰ μιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος;

Νομίζω ὑπάρχει ὁμοφωνία. Οὐδεμία ἀντίρρησης ὑπάρχει γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τῶν Κανονισμῶν.

Ἐγκρίνονται.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Κυνῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἐνοικιασίου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Λειτουργία) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ παρακαλέσω εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ περὶ Ἐνοικιασίου Νομοσχέδιον, ἐπειδὴ ὅπωςδήποτε ἀφορᾷ κατὰ κύριον λόγον τοὺς πρόσφυγες, νὰ παραπεμφθῆ καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Προσφύγων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἔνστασις. Καὶ ἐνδεχομένως καὶ στὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι πολυσύνθετος ἡ νομοθεσία μας περὶ Ἐνοικιασίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως νὰ παραπεμφθῆ καὶ στὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ἄλλὰ διερωτῶμαι πῶς τρεῖς Ἐπιτροπές θά μπορούσαν νά συνεδριάξουν ταυτόχρονα. Δέν ἔχω καμμίαν ἔνσταση μέ τήν εἰσήγησιν τοῦ κ. Θεοδώρου, ἀλλά εἰς τήν Ἐπιτροπήν Νομικῶν νομίζω ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον νά ἀποσταλῇ τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βέβαια μπορεῖ νά παραπεμφθῇ καί στές τρεῖς Ἐπιτροπές καί νά ἀφεθῇ εἰς τές τρεῖς Ἐπιτροπές νά συντονίσουν τήν ἐργασίαν τους.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Μήπως πρόκειται περί παρεξηγήσεως, ἐντιμε κ. Πρόεδρε; Εἶναι τὸ παλαιὸν Νομοσχέδιον καί ἀπλῶς γίνεται εἰσήγησις διὰ παράτασιν τοῦ Νόμου; Α! δέν εἶναι τῶν προσφύγων.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐάν δέν εἶναι αὐτὸ ποῦ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ βασικά κυρίως τοὺς πρόσφυγες, τότε ἀποσύρω τήν πρότασίν μου γιὰ παραπομπήν εἰς τήν Ἐπιτροπήν Προσφύγων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τήν Ἐπιτροπήν Νομικῶν καί Οἰκονομικῶν καί ἀνάλογα μέ θέματα ποῦ θά προκύψουν ἀπὸ τήν συζήτησιν οἱ Ἐπιτροπές αὐτές θά ἔχουν τήν εὐχέρειαν νά συνεργασθοῦν μέ ὁποιαδήποτε ἄλλην Ἐπιτροπήν τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Ρυθμίσεως Μαρίνων (Λειτουργία) Κανονισμοὶ τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τήν Ἐπιτροπήν Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τήν Ἐπιτροπήν Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Ἀνακουφίσεως Ὁφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τήν Ἐπιτροπήν Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δέν νομίζω νά εἶναι ἴσως αὐτὸ τὸ στάδιον γιὰ νά ὑποβάλω τήν ἐξῆς εἰσήγησιν :

Ἡ Βουλὴ αὐτὴ στὸς 20 τοῦ Γεννάρη τοῦ 1977 ἐψήφισε τὸν περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγὴ Ἐρεῦνης) Νόμον τοῦ 1977, ἥτοι τὸν νόμον περὶ καθάρσεως.

Ὁ νόμος αὐτὸς ἐπρονοοῦσε διορισμὸν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Ἐπιτροπῆς Ἐρεῦνης καὶ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου ἐπίσης. Παρῆλθον δύο καὶ πλέον μῆνες καὶ δὲν διωρίσθησαν οἱ Ἐπιτροπὲς αὐτές. Ἡ προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν καταγγελιῶν εἶναι ἐξάμηνος καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὁ Νόμος δὲν θὰ λειτουργήσῃ καὶ εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει πολὺ σοβαρὰ ὅλους καὶ γενικῶς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω ὅπως γνωρίζωμεν τί σκέφτεται ἡ Κυβέρνησις νὰ κάμῃ μὲ τὸ θέμα αὐτό, ἄλλως θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ ὑποβάλωμεν πρότασιν Νόμου περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας ἀντὶ ἐξαμήνου εἰς δύο ἔτη. ἘΞ ἄλλου, ὅταν δὲν διορισθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐρεῦνης καὶ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον, θὰ συμφωνῆτε ὅλοι ὅτι θὰ εἶναι πολὺ ἀπρόθυμος ὁ λαὸς νὰ καταγγέλλῃ ὅ,τιδήποτε τὸ ὁποῖον σχετίζεται μὲ τὰς προνοίας τοῦ Νόμου αὐτοῦ.

Γι' αὐτὸ εἶναι μὲ πολλὴν πικρίαν πού βλέπομεν ὅτι ὁ Νόμος, ἓνα σοβαρὸν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἐψηφίσθη, μέχρι σήμερον δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ καὶ δὲν ἐλειτουργήσεν ὡς ἔπρεπε παρ' ὅλον πού διέρρευσε ἓνα μεγάλον χρονικὸν διάστημα.

Θὰ παρεκάλουν τὸν ἔντιμον κ. Πρόεδρον νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἢ δὲ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν αὐτεπαγγέλτως θὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος καὶ θὰ καλέσῃ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσεις δι' ὅλον τὸ θέμα καὶ νὰ ἐνημερώσῃ ἀνάλογα τὴν Βουλὴν ἐπίσης. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι γεγονός, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι ἐκφράζονται ἀνησυχίες γιὰ τὴν καθυστέρησιν πού σημειώνεται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ τοῦ σοβαρωτάτου Νόμου. Γι' αὐτὸ θὰ ἔλεγα νὰ κερδίσωμεν χρόνον καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ καλέσῃ τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης διὰ νὰ ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα εἰς ποῖον στάδιον εὐρίσκεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου.

Νομίζω ὅτι καλῶς ἠννόησα ὅτι εἶναι τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης πού πρέπει νὰ καλέσῃ καὶ ὄχι τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ναί, Δικαιοσύνης, διότι ὁ Νόμος ὅταν λήξῃ «Ὑπουργὸν» ἔννοεῖ τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης. Ἐάν εἶπα Ἐσωτερικῶν εἶναι λάθος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Συμμερίζομαι τὰς ἐπιφυλάξεις καὶ τοὺς φόβους τοὺς ὁποῖους ἐξέθεσεν ὁ κ. Χριστοφίδης.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ προσθέσω εἶναι τὸ ἐξῆς : Δὲν πρέπει ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τὸ νὰ καλέσῃ τὸν ἀρμόδιον βάσει τοῦ Νόμου Ὑπουργὸν, δηλαδὴ τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης. Φρονῶ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ προχωρήσῃ πολὺ βαθύτερα. Θὰ πρέπει νὰ καλέσῃ σίεν-δήποτε προϊσταται μιὰς κάποιας συγκεκριμένης Κυβερνητικῆς Ὑπηρεσίας.

όλους τούς Ὑπουργούς, ἐφ' ὅσον ὁ Νόμος περὶ Καθάρσεως ἀφορᾷ γενικὰ τὴν κρατικὴν μηχανὴν καὶ τούς προϊσταμένους τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν, νὰ μᾶς ἐξηγήσουν τί ἔχουν κάμει, πῶς ἔχουν φροντίσει νὰ προωθήσουν ἕνα νόμον ὁ ὁποῖος ἀφορᾷ τὰς δικῆς τους ὑπηρεσίες. Διότι ὁ Νόμος δὲν εἶναι ὑπόθεσις μόνον τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης. Εἶναι ὑπόθεσις τοῦ κάθε Ὑπουργοῦ. Εἶναι ὑπόθεσις τοῦ κάθε προϊσταμένου Κυβερνητικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ κατὰ συνέπειαν πιστεύω ὅτι πρέπει ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν νὰ ζητήσῃ ἐνημέρωσιν ἀπὸ ὅλους τούς Ὑπουργούς καὶ ἀπὸ ὅλους τούς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἴσως νὰ εἶναι μία παρεξήγησις, κ. Πρόεδρε. Δὲν θὰ ἤθελα νὰ διαφωνήσω μὲ τὸν κ. Δῶρον ἀλλὰ ἀναγκάζομαι νὰ τὸ κάμω αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ἰσα-ἴσα ὑπάρχει μία κοινὴ Ἐπιτροπὴ βάσει τοῦ Νόμου, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑρευνητικῶν καὶ τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον, καὶ οὐδὲν ἔχουν νὰ κάμουν οἱ ἡμικρατικοὶ Ὄργανισμοὶ ἢ οἰσδὴποτε ἄλλος Ὑπουργός. Μᾶς εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἔλθῃ ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης καὶ νομίζομεν ὅτι θὰ εἶναι ἀρκετὴ ἐνημέρωσις καὶ μπορούμεν βάσει ἐκείνων ποὺ θὰ μᾶς πῇ ὁ κύριος Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης νὰ εἴμεθα σὲ θέσιν νὰ ἐνημερώσωμεν ἀνάλογα τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν μπορεῖ νὰ καλέσῃ τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης διὰ νὰ ἐνημερωθῇ εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκεται τὸ θέμα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου. Πρὸς ὅσον ὅμως κάποιας παρεξηγήσεως, ἐάν δὲν ἀπατώμαι, ἡ ἐξάμηνος προθεσμία ἀφορᾷ μόνον εἰς τὴν ὑποβολὴν τῶν καταγγελιῶν, ὄχι εἰς τὴν ὅλην διαδικασίαν τῆς ὑποθέσεως.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ναί, κύριε Πρόεδρε, εἶναι γεγονός ὅτι ἡ ἐξάμηνος προθεσμία ἀφορᾷ τὴν ὑποβολὴν τῶν καταγγελιῶν ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης φυσικὸν καὶ ὠστὰ νομίζω ὁ κ. Χριστοφίδης τὸ διεπίστωσε, ὅτι ὁ λαὸς αἰσθάνεται μίαν ἀπροθυμίαν νὰ κάμῃ τὰς καταγγελίας ὅταν δὲν ξέρῃ ποιά πρόσωπα ὠρίσθησαν σὰν Ἑρευνητικὴ Ἐπιτροπὴ, καὶ ποιά πρόσωπα ὠρίσθησαν σὰν Πειθαρχικὸν Συμβούλιον. Δυστυχῶς πρέπει νὰ τὸ πῶ, ἔστω μὲ κάποιαν πικρίαν, ὅτι ὑπάρχει κάποια πικρὴ ἐμπειρία ὅτι πολλὰς φορὰς διορίζονται πρόσωπα τὰ ὁποῖα δὲν ἀπολαμβάνουν τῆς λαϊκῆς ἐμπιστοσύνης καὶ δὲν θὰ προκαλέσουν αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ προκαλέσουν, τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ νὰ καταγγείλῃ ὅλες τὰς ὑποθέσεις.

Εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ συμφωνῶ μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, ὅτι θὰ πρέπει νὰ κληθῇ ἡ Κυβέρνησις, ἔστω καὶ ἂν τὸ ἔργον τῆς Ἑρευνητικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἀρχίζει ἀμέσως, νὰ ὀρίσῃ αὐτὰ τὰ πρόσωπα γιὰτὶ αὐτὸ θὰ δημιουργήσῃ τὸ αἶσθημα ὅτι πράγματι ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ προχωρήσῃ μὲ σοβαρότητα πρὸς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, νὰ ὀρίσῃ πρόσωπα τὰ ὁποῖα πραγματικὰ νὰ εἶναι κύριους καὶ νὰ ἀπολαμβάνουν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ, καὶ τρίτον νὰ κινητοποιήσουν πράγματι καὶ οἱ Ὑπουργοὶ καὶ τὰ Κόμματα καὶ ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι τὸν λαὸν γιὰ νὰ προβῇ σὲ καταγγελίας.

Ἐπομένως, ἔστω καὶ ἂν ἡ προθεσμία ἀφορᾷ τὴν ὑποβολὴν παραπόνων, νομίζω ὅτι εἶναι καθήκον μας νὰ ἐπιμένωμεν στὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ διορισμοῦ τῶν Σωμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ουδείς διαφωνεί για την επιτάχυνση της εφαρμογής του Νόμου. Απλώς ανέφερα αυτό μήπως δοθεί ή εντύπωση ότι το εξάμηνο καλύπτει και άλλα πράγματα πέραν του θέματος της υποβολής καταγγελιών.

Ο κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ναί, κύριε Πρόεδρε, αυτό το όποιο λέγετε είναι σωστόν. Έν πάση περιπτώσει, όμως, υπάρχει ο έξης κίνδυνος :

“Ηδη εις την αγόρευσίν μου για τους Προϋπολογισμούς είχα καταγγείλει ότι, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά το Υπουργείον των Έσωτερικών και την Αστυνομίαν, ούτε ο Υπουργός ούτε ο Αρχηγός της Αστυνομίας προέβησαν εις όποιαδήποτε μεθόδευση για εφαρμογήν του Νόμου της Καθάρσεως. Και έξηγοῦμαι τί έννοώ :

Ανέμενα τόσον από τον Αρχηγόν της Αστυνομίας όσον και από τον Υπουργόν Έσωτερικών ότι θα εξαπέστελλον μίαν εγκύκλιον εις την όποιαν να ζητούν συγκεκριμένα πράγματα, ώρισμένα πράγματα, από τους ύφισταμένους των. Αυτό το πράγμα από έρευνα προσωπικήν πού έκαμα δέν τό είδα, πουθενά δέν τό διεπίστωσα. Έάν αυτή ή κατάσταση υπάρχει σε όλα τα Υπουργεία, την στιγμήν πού έμεις αναμένομεν ότι τό Κράτος είναι εκείνο πού βασικά θα κινήση τον Νόμον της Καθάρσεως, τό Κράτος είναι εκείνο πού βασικά θα προβή στες καταγγελίες, διότι τό Κράτος ετρώθη από τό πραξικόπημα, πολύ φοβοῦμαι ότι θα εξαγνληθῆ και τελικώς, πλην μερικῶν καταγγελιών, οι όποιες θα γίνουν από ιδιώτες και θα πιάνουν μόνον τους μικρούς πραξικοπηματίες, θα πιάνουν μόνον τους άνεύθυνους και όχι τους μεγάλους υπεύθυνους, πέραν τούτου οὐδέν θα συμβῆ και τότε θα κλείση ή όλη υπόθεση της Καθάρσεως και οι υπόλοιποι θα βρεθούν άθως περισσότερές θα βρεθούν με χαρτιά, συγχωροχάρτια και πιστοποιητικά στο χέρι. Και έδω βρίσκεται ο μεγάλος κίνδυνος πού ένέχει ο Νόμος αυτός τον όποιον έψηφίσαμεν. Τό γεγονός ότι έβάλαμεν χρονικά όρια σημαίνει ότι πρέπει να επαγρυπνοῦμεν οὕτως ώστε μέσα σε αυτά τα δασμένα χρονικά όρια ο Νόμος πράγματι να εφαρμοσθῆ και να εφαρμοσθῆ δρακοντείως. Έάν δέν προχωρήσωμεν εις τον έλεγχον της εφαρμογής του Νόμου, πολύ φοβοῦμαι ότι θα εξαγνληθούν τα χρονικά όρια και τίποτε τό ούσιαστικόν δέν θα συμβῆ.

Γι' αυτό επιμένω εις την πρότασιν την όποιαν έκαμα ότι πέραν του Υπουργού Δικαιοσύνης πρέπει όλοι οι Υπουργοί και όλες οι ήμικρατικές υπηρεσίες να κληθούν να δώσουν λόγον πώς εφαρμόζουν αυτόν τον Νόμον μέχρι της στιγμῆς. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ότι ή Έπιτροπή Έσωτερικών μπορεί να καλέση τον Υπουργόν Δικαιοσύνης διά να ενημερωθῆ επί του θέματος ως τον αρμόδιον Υπουργόν, δυνάμει του Νόμου, ο όποιος μπορεί να δώση και όποιεσδήποτε άλλες πληροφορίες χρειάζεται ή Έπιτροπή.

“Όσον αφορά τα διάφορα λεχθέντα απλώς θα ήθελα να παρατηρήσω ότι πολλές φορές λέγονται πράγματα πού δίδεται ή εντύπωση ότι υπάρχουν διαφωνίες. Ένώ δέν υπάρχει καμία διαφωνία εις τό θέμα αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Έδω με την άδειαν του Σώματος, εάν δέν υπάρχει αντίρρησης, επειδή κατόπιν διαβουλεύσεων με τους αρχηγούς των κομμάτων αντίλαμβάνομαι ότι τό δεύτερον θέμα θα πάρη πολύ όλίγον χρόνον, να προχωρήσωμεν με τό δεύτερον θέμα και να αφήσωμεν τελευταίον τό πρώτον, εάν δέν υπάρχει όποιαδήποτε αντίρρησης εις την άλλαγήν της σειράς.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Διά τὸ πρῶτον θέμα :

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἔρθωμεν ἐπ' αὐτοῦ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Οὐδεμία ἔνστασις, κ. Πρόεδρε, δεδομένου ὅτι θὰ συζητηθῆ.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ ἤθελα νὰ πληροφορηθῶ τὸ Σῶμα — ἀναφέρομαι εἰς τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Βάσος Λυσαριδῆς, δηλαδὴ τὸ θέμα τῆς υπάρξεως ἐπιτίμου προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον — ὅτι ἐν τῷ μεταξύ ἐλήφθη ἐπιστολὴ ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν πρὸς τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπιστολῆς τὴν ὁποῖαν ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς ἀπέστειλε κατόπιν ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν Γραμματέα νὰ ἀναγνώσῃ τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν πρὸς τὸ Σῶμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ἄρ. Φακ. Α.133

16η Μαρτίου, 1977.

Γενικὸν Διευθυντὴν
Βουλῆς Ἀντιπροσώπων,

Εἰς ἀπάντησιν ὑμετέρας ἐπιστολῆς, ὑπ' ἄρ. Φακ. 16/72 καὶ ἡμερ-
11.3.1977, ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ Κύπρου
καὶ Χιλῆς, ἀναφέρω τὰ ἑξῆς :

- Α' 1. Ἡ ἐγκαθίδρυσις διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ Κύπρου καὶ Χιλῆς ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὴν 26ην Ἰουνίου, 1962.
2. Ἀπὸ τῆς 8ης Φεβρουαρίου, 1963, ἡ Χιλὴ διατηρεῖ ἐν Λευκωσίᾳ Ἐπίτιμον Πρόξενον, προαχθέντα, ἀπὸ τῆς 12ης Ἰανουαρίου, 1970, εἰς Ἐπίτιμον Γενικὸν Πρόξενον.
3. Ἀπὸ τῆς 8ης Ἰουνίου, 1966, ἡ Κύπρος διεπίστευσεν ὡς Πρέσβυν εἰς Χιλὴν τὸν ἐν Νέα Ὑόρκῃ ἐδρεύοντα Μόνιμον Ἀντιπρόσωπον τῆς Δημοκρατίας παρὰ τῷ Ο.Η.Ε.
4. Ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος Πινοσέτ, τὸν Σεπτέμβριον, 1973, αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις τῆς Δημοκρατίας μετὰ τῆς Χιλῆς ἀφέθησαν ὑφ' ἡμῶν νὰ ἀτονίσουν πλήρως, ὁ δὲ διαπεπιστευμένος Κύπριος Πρέσβυς οὐδέποτε ἐπεσκέφθη ἔκτοτε τὴν Χιλὴν.
5. Πέραν, ὅμως, αὐτοῦ, ἡ Κύπρος ἐντόνως καὶ ἐπανειλημμένως κατεδίκασεν τὰς ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω στρατιωτικοῦ καθεστώτος τῆς Χιλῆς παραβιάσεις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Ἡδη, τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου, 1973, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας προέβη εἰς δηλώσεις, διὰ τῶν ὁποίων κατεδίκαζε «τὸ ἐγκλημα τοῦ ὁποῖου ἡ ἐφιαλτικὴ σκιά ἐπὶ τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ προκαλεῖ διεθνῶς ἀποτροπιασμόν».

Περαιτέρω, εις όλους τους διεθνείς Όργανισμούς, οι Κύπριοι Αντιπρόσωποι κατεδίκασαν εις τας σχετικές όμιλίαι των τας έν Χιλή παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Χαρακτηριστικόν έν προκειμένω είναι τό γεγονός ότι, κατά τήν παρελθοῦσαν Σύνοδον τής Γενικής Συνελεύσεως των Ένωμένων Έθνών, ή Κύπρος συνεκηδεμόνευσε Ψήφισμα, άφορών εις τας ώς άνω παραβιάσεις, προς τοῦτο δέ ή Κυπριακή Αντιπροσωπεία διεδραμάτισεν ρόλον λίαν ένεργόν. Έπί πλέον, κατά τήν τελευταίαν Σύνοδον τής Έπιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, συνελθοῦσαν έν Γενεύη από 7.2 — 11.3.77, ή Κύπρος συνεκηδεμόνευσε καί πάλιν Ψήφισμα καταδικάζον τας έν Χιλή παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ή δέ Κυπριακή Αντιπροσωπεία, εις τήν σχετικήν παρέμβασίν της, κατέφερεν διά μακρών κατά τής συνεχιζόμενης ταύτης παραβιάσεως.

Οὔτως έχουν τά άφορῶντα εις τό όλον θέμα γεγονότα.

- B' Υπενθυμίζομεν περαιτέρω, ότι έξ όλων των διά διπλωματικών σχέσεων συνδεομένων μετά τής Χιλής χωρών μόνον 14 χώραι διέκοψαν σχέσεις μετά τοῦ καθεστώτος Πινοσέτ, χωρίς, βεβαίως, τοῦτο νά σημαίνει ότι αί υπόλοιποι χώραι έπιδοκιμάζουν τήν στρατιωτικήν Κυβέρνησιν τής Χιλής ή έγκρίνουν τας ύπ' αὐτής παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Καθ' όμοιον τρόπον σκεπτόμενοι, θά έλέγομεν, ότι Τουρκική εις Κύπρον εισβολή καί αί υπό τής Τουρκίας παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων έν Κύπρω, δέν έπιδοκιμάζονται άσφαλώς υπό των άνά τόν κόσμον χωρών, έπειδή αὔται δέν διέκοψαν διπλωματικές σχέσεις μετά τής Άγκύρας.

Παραθέτομεν κατωτέρω πίνακα, έμφαίνοντα τας χώρας μετά των όποιων ή Χιλή διατηρεί ή διέκοψεν διπλωματικές σχέσεις :

ΧΩΡΑΙ ΔΙΑΚΟΨΑΣΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΧΙΛΗΣ

1. Άλβανία	8. Καμποτία
2. Άλγερία	9. Μεξικό
3. Ανατολική Γερμανία	10. Μογγολία
4. Βιετνάμ	11. Ούγγαρία
5. Βουλγαρία	12. Πολωνία
6. Γιουγκοσλαβία +	13. Σοβιετική Ένωση
7. Γκαϊάνα	14. Τσεχοσλοβακία

+ Η Γιουγκοσλαβία διατηρεί προξενικές σχέσεις.

ΧΩΡΑΙ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΧΙΛΗ ΔΙΕΚΟΨΕ ΣΧΕΣΕΙΣ

1. Βόρειος Κορέα	2. Κούβα

ΧΩΡΑΙ ΔΙΑΤΗΡΟΥΣΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΧΙΛΗΣ

1. Αίγυπτος	13. Δανία
2. Αϊτή	14. Δομινικανή Δημοκρατία
3. Άργεντινή	15. Δυτική Γερμανία
4. Αύστραλία	16. Έλβετία
5. Αύστρια	17. Έλλάς
6. Βατικανόν	18. Έλ Σαλβαντόρ
7. Βέλγιον	19. Ένωμένοι Πολιτείας
8. Βενεζουέλα	Άμερικής
9. Βολιβία	20. Ένωμένον Βασίλειον
10. Βραζιλία	21. Θαϊλάνδη
11. Γαλλία	22. Ίαπωνία
12. Γουατεμάλα	23. Ίνδια

24. Ίνδονησία	43. Νικαράγουα
25. Ίορδανία	44. Νορβηγία
26. Ίράν	45. Νάτιος ΊΑφρική
27. Ίσημερινός	46. Ώλλανδία
28. Ίσπανία	47. Ώνδοϋραι
29. Ίσραήλ	48. Οϋρουγουάη
30. Ίταλία	49. Πακιστάν
31. Καναδάς	50. Παναμάς
32. Κίνα	51. Παραγουάη
33. Κμέρ	52. Περού
34. Κολομβία	53. Πορτογαλία
35. Κόστα Ρίκα	54. Ρουμανία
36. Κύπρος	55. Σουηδία
37. Λίβανος	56. Συρία
38. Λιβύη	57. Τουρκία
39. Μάλτα	58. Τρινιδάντ
40. Νέα Ζηλανδία	59. Φιλιππίναι
41. Νεπάλ	60. Φινλανδία
42. Νιγηρία	

Γ' Ή έναντι τοϋ στρατιωτικοϋ καθεστῶτος τῆς Χιλῆς διπλωματικῆ θέσις τῆς Κύπρου οϋδόλωσ δύναται νά ἐρμηνευθῆ ὡς διατήρησις οϋσιαστικῶν σχέσεων μεταξϋ τῶν δύο χωρῶν. Ή ἐν Λευκωσίᾳ ὑπὸ τῆς Χιλῆς διατήρησις Ἐπιτίμου Γενικοϋ Προξένου ἀφορᾶ ἀποκλειστικῶσ καὶ μόνον εἰς τὴν παροχὴν προξενικῆς φύσεωσ διευκολύνσεων εἰς τοϋσ Χιλιανοϋσ ὑπηκόουσ. Περαιτέρω, ἡ ἀποφυγὴ μεταβάσεωσ εἰς Χιλὴν τοϋ διαπεπιστευμένου εἰς αὐτὴν Πρέσβεωσ μασ ὡσ καὶ αἱ εἰς τοϋσ Διεθνείσ Ὅργανισμοϋσ ὄλαι δραστηριότητες τῆς Κύπρου κατὰ τοϋ καθεστῶτος Πινοσέτ, ἀποτελοϋν οϋσιαστικά τεκμήρια τῆς ἐναντι αὐτοϋ πραγματικῆς θέσεωσ μασ.

Τὴν ἐναντι τῆς Χιλῆς θέσιν μασ σαφῶσ καθώρισεν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, εἰς συνέντευξιν τοϋ τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον. Συγκεκριμένωσ, εἰς τὴν ἐρώτησιν : «Προβάλλεται τὸ αἴτημα νά διακόψετε τίσ σχέσεισ σασ μὲ τὸ φασιστικό καθεστῶσ Πινοσέτ. Ποία ἡ θέσισ σασ;», ὁ Μακαριώτατοσ ἀπήντησεν ὡσ ἐξῆσ :

«Καταδικάζομεν κάθε καθεστῶσ ποϋ παραβιάζει τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ ἐλευθερίας. Ὁ διαπιστευμένος Κύπριος Πρέσβυσ στὴ Χιλὴ δὲν διαμένει ἐκεῖ. Εἶχεν ἐπιδώσει τὰ διαπιστευτήριά του εἰς τὸν δολοφονηθέντα Πρόεδρον Ἀλλιέντε. Μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς δικτατορίας δὲν ἔχει ἐπισκεφθῆ τὴν Χιλὴ».

(Υπ.)

Γενικός Διευθυντής

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν ὄψει τοϋ γεγονότοσ ὅτι τὸ θέμα ἐνεγράφη προηγουμένωσ, διότι δὲν ὑπῆρξε καμμία ἀνταπόκρισις ἐκ μέρουσ τοϋ Ὑπουργοϋ Ἐξωτερικῶν, δὲν γνωρίζω ποία εἶναι ἡ ἀποψις τοϋ ἐγγράφαντοσ τὸ θέμα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ παρεκάλουν νά δοθῆ μία ἐβδομάδα καιρόσ νά μελετηθῆ μὲ προσοχὴν ἡ ἀπάντησις τοϋ Ὑπουργοϋ Ἐξωτερικῶν καὶ νά ἀποφασίσωμεν μετὰ τὴν προσεκτικὴν μελέτην τοϋ ἐγγράφου κατὰ πόσον θὰ προχωρήσωμεν καὶ πῶσ θὰ προχωρήσωμεν, μᾶλλον πῶσ θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοϋ θέματοσ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδή κατά πόσον θα προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τὸ κατά πόσον, εἶναι βέβαιον, ἀλλὰ πῶς θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

«Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Συγγνώμην ποῦ σὰς διακόπτω ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ σὰς παρακαλέσω νὰ κυκλοφορήσῃ ἢ ἐπιστολὴ εἰς ὅλα τὰ Μέλη γιὰ νὰ εἶμαστε ὅλοι ἔτοιμοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιὰ;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἡ προηγούμενη.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλέςτατα, ἀσφαλέςτατα θὰ κυκλοφορήσῃ εἰς ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Σώματος.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὸ τελευταῖον μας θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἶναι τὸ «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ, σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.». Τὸ θέμα ἐνεγράφη ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

Πρὶν προχωρήσωμεν, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι σήμερον ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν μὲ ἐπληροφόρησε γιὰ νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ τὴν προεδρίαν του σύσκεψις ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπῆλθε συμφωνία ἐπὶ τοῦ θέματος. Δὲν γνωρίζω ἐν ὧσιν αὐτοῦ τοῦ γεγονότος ποιᾶς ἀπόψεις ὑπάρχουν, δηλαδή κατὰ πόσον θὰ πρέπει νὰ συνεχισθῇ σήμερον ἢ συζητήσῃς ἢ νὰ ἀναμένεται νὰ λάβῃ γνώσιν τὸ Σῶμα τῆς σχετικῆς συμφωνίας ἢ ὁποῖα ἐπῆλθε.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ὁ ἐγγράφας τὸ θέμα εἶναι ἀκόμη ἄρρωστος, δυστυχῶς, καὶ νομίζω ὅτι θὰ ἤθελεν ὁ ἴδιος νὰ εἶναι παρὼν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος, καὶ ἐπειδὴ θὰ πρέπει νὰ λάβῃ γνώσιν ἐπίσης καὶ τῆς ἀποφάσεως ἢ ὁποῖα ἐλήφθη — βέβαια τὸ Σῶμα δὲν ἔλαβε ἀκόμα γνώσιν αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως — θὰ εἰσηγούμεν νὰ ἀναβάλωμεν τὴν συζήτησίν του διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν καὶ ἐν τῷ μεταξύ νὰ κυκλοφορήσῃ εἰς τὰ Μέλη τοῦ Σώματος ἢ ἀπόφασις ἢ ὁποῖα ἐλήφθη, οὕτως ὥστε οἱ ἐντιμοὶ συνάδελφοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἤθελαν νὰ λάβουν τὸν λόγον νὰ ὁμιλήσουν ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόφασιν ποῦ ἐλήφθη πάνω εἰς τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ακριβώς στην περασμένη συνεδρία έλέχθη από σās ότι μιὰ Έπιτροπή έξ Έπουργών διερευνά τὸ θέμα, ἐγὼ δὲ εἶχα τονίσει ότι εἶναι δύο ἐντελῶς ἀσχετα θέματα καὶ ἐφ' ὅσον ἡ έξ Έπουργῶν αὐτῆ Έπιτροπή καταλήξει σὲ ὅποιονδήποτε πόρισμα, τὸ πόρισμα αὐτὸ τῆς Έπιτροπῆς, τῆς διϋπουργικῆς, τριϋπουργικῆς, τί εἶναι, νά μεταφερθῆ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Έπιτροπὴν Παιδείας ἢ ὁποῖα θά ἐξετάσῃ τὸ θέμα ἀφοῦ καλέσῃ καὶ ἄλλους διὰ νά ἐτοιμάσῃ τὴν ἐκθεσίῃ της πρὸς τὸ Σῶμα. Ἀνεξάρτητα αὐτοῦ, ἔπρεπε νά συνεχισθῆ ἡ συζήτησις τοῦ ἐγγραφέντος θέματος καὶ μάλιστα ὁ συνάδελφος κ. Λυσαριδῆς εἰς παρέμβασίῃ του ἐτόνισεν ότι δὲν δικαιολογεῖται ἐφ' ὅσον ἀπουσιάζει ὁ ἐγγράφας ἓνα θέμα νά τερματίζεται ἢ συζήτησις τοῦ θέματος, ἀλλὰ δύναται ὁ ἀπουσιάζων νά λάβῃ γνώσιν ἀπὸ τὰ πρακτικά. Έξ ἄλλου ἐάν συνεχισθῆ ἡ συζήτησις καὶ παραπεμφθῆ τὸ θέμα εἰς τὴν Έπιτροπὴν Παιδείας, εἶναι δυνατόν ὅλοι νά ἔλθουν καὶ πάλιν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νά ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νά ὀμιλήσωμεν καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως πού θά ὑποβληθῆ καὶ βάσει τῶν νέων στοιχείων τὰ ὁποῖα θά ὑπάρχουν ἐνώπιον τῆς Έπιτροπῆς Παιδείας.

Έν πάσῃ περιπτώσει δεδομένου ότι ἐξεφράσθησαν ὠρισμένοι ἀπόψεις ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ δεδομένου ότι ὁ Κ.Ο.Α. εἶναι ὁ κεντρικὸς φορέας τοῦ ἀθλητισμοῦ, τῆς ἰσορροποῦ ἀναπτύξεως τοῦ ἀθλητισμοῦ ἐν Κύπρῳ, δὲν ἐπηρεάζεται μόνον τὸ Τσίρειον στάδιον ἀλλὰ ἐπηρεάζεται γενικώτερα ὁ ἀθλητισμὸς καὶ γενικώτερα θά δοῦμεν τὸ θέμα αὐτὸ μὲ ἐιδικὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν ἀδικίαν, ὡς ἐλέχθη, διὰ τὸ Τσίρειον στάδιον.

Γι' αὐτὸ ἡ γνώμη μου εἶναι ότι ἡ συζήτησις πρέπει νά συνεχισθῆ ὡς ἀπεφασίσθη κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀκριβολογεῖτε καὶ δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ότι ακριβῶς ὅπως τὰ εἶπατε ἔχουν τὰ πράγματα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν, δηλαδὴ κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν ἐνθυμοῦμαι ότι πραγματικὰ ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ συζήτησις συνεχισθῆ κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν καὶ ἐπίσης ἐλέχθη ότι παράλληλα μὲ τὸ ἔργον τῆς έξ Έπουργῶν Έπιτροπῆς μπορούσε νά γίνῃ συζήτησις.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία καμμία ἐπ' αὐτοῦ καὶ πολὺ ὀρθὰ τὰ ἐθέσατε τὰ πράγματα, ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι. Τὸ ἐρώτημα ὅμως τὸ ὁποῖον ἐγείρω εἶναι τὸ ἐξῆς : Μήπως κατὰ τὴν συζήτησιν λεχθοῦν πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ὑφίστανται πλέον διότι δὲν γνωρίζω οὔτε καὶ ἐγὼ τὴν συμφωνίαν ἢ ὁποῖα ἐπῆλθε μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ ἐπομένως δὲν μπορῶ νά κρίνω. Έάν ὅμως ἐν ὄψει τῆς προηγουμένης ἀποφάσεως ὑπάρχῃ ἔστω καὶ ἓνας ὀμιλητής, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά τοῦ δώσω τὸν λόγον.

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶναι μόνον λόγοι ἀβρότητας πρὸς τὸν ἐντιμον κ. Βουλευτὴν ὁ ὁποῖος ἤγειρε τὸ θέμα πού ἐπιβάλλουν τὴν ἀναβολὴν, ἀλλὰ καὶ λόγοι ἀβρότητας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἔχουν συνομολογήσει τὴν συμφωνίαν καὶ πιθανόν ἢ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος νά καταστῆ περιττὴ, ἢ ὠρισμένα πράγματα νά καταστοῦν περιττά, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην τῆς συμφωνίας ἢ ὁποῖα καὶ μᾶς ὑπεβλήθη διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους πιστεύω καὶ συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Παπαϊωάννου ότι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος πρέπει νά ἀναβληθῆ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Είμαι ένας εξ' εκείνων ο οποίος επρόκειτο να ομιλήσουν για το θέμα του Τσιρείου σταδίου, επειδή όμως τέσσερις Υπουργοί ήδη έχουν επισκεφθή την Λεμεσό και μελετήσει επί τόπου το θέμα και επειδή εξακολουθούν να το μελετούν και επειδή έχομεν εμπιστοσύνην ότι το θέμα εύρίσκεται σε καλά χέρια, νομίζω μπορούμε να αναμένωμεν να δοϋμεν τα αποτελέσματα τῆς μελέτης αὐτῆς και επομένως συμφωνῶ ὅπως ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ὅπως ἐτέθη τὸ θέμα δὲν ἐντοπίζεται ἀποκλειστικά σὲ θέμα Τσιρείου, ἀλλὰ εἶναι θέμα πού ἀφορᾷ γενικώτερον τὸν ἀθλητισμὸν καὶ επομένως ἄσχετα μὲ ποῖαν ἀπόφασιν ἔχουν πάρει οἱ Ὑπουργοὶ καὶ ὁ Κ.Ο.Α., νομίζω ὅτι τὸ θέμα τοῦτο πρέπει νὰ συζητηθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι καθαρῶς θέμα Τσιρείου σταδίου : «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

Ἐπομένως.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Πρόκειται διὰ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον ἀλλὰ επειδὴ τὸ θέμα ἐνδιαφέρει ὅλους τοὺς ἄλλους γυμναστικοὺς συλλόγους οἱ ὁποῖοι ἔχουν κάποιαν συμφωνίαν μὲ τὸν Κ.Ο.Α. διὰ νὰ ἀνεγερθοῦν καὶ νέα στάδια, ἂν αὐτὴ ἡ ἀδικία πού λέγεται ὅτι ἐγένετο στὸ Τσίρειον δὲν ἀντιμετωπισθῆ καὶ δὲν ληφθοῦν τὰ σωστά μέτρα, τότε ἐπηρεάζονται αὐτόματα καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀθλητικοὶ σύλλογοι εἰς τὴν Κύπρον καὶ τὰ Σωματεῖα, καὶ προπαντὸς τὰ προσφυγικὰ Σωματεῖα.

Αὐτὴν τὴν ἐντύπωσιν ἔχω συναποκομίσει ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Ποταμίτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, εἶμαι ἓνας ἐξ' ἐκείνων πού εἰς τὴν προηγούμενην συνεδρίαν εἰσηγήθηκα τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως μέχρις ὅτου ἀποκατασταθῆ ἡ ὑγεία τοῦ ἐγγράφαντος τὸ θέμα.

Ἐμμένω εἰς τὴν εἰσηγήσίν μου ἄνκαι εἶμαι ἓνας ἐξ' ἐκείνων πού θὰ ἐλάβον τὸν λόγον διὰ νὰ ὁμιλήσω γενικά διὰ τὸν ἀθλητισμὸν ἐν Κύπρῳ καὶ νοσομένου ὅτι ὑπάρχει ἡ μελέτη τῆς ἐξ' Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ θέμα αὐτό, νομίζω πῶς πρέπει νὰ ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις διότι δὲν χάθηκε ὁ κό-

σμος ἂν περιμένουμε λίγο ἀκόμα καὶ δὲν συζητήσουμε διὰ τὰ στάδια. Τόσα χρόνια ἐπεριμέναμεν καὶ δὲν ἐγίναν στάδια, γιὰ μιὰ ἐβδομάδα θὰ χαθῆ ὁ κόσμος;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, φαίνεται ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ συνάδελφος κ. Πελεκάνος θὰ ἐπιμένωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ οἱ δύο διακατεχόμεθα ἀπὸ πολὺ μεγάλον σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας, δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ συμμορφωθοῦμεν πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας καὶ ἀποδεχόμεθα τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ἢ ἀκόμη, ἐὰν θέλετε νὰ διευκολύνωμεν ἐτι περισσότερο τὰ πράγματα, τὴν ἄμεσον παραπομπὴν τοῦ θέματος, διὰ νὰ κόβουμεν δρόμον, εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας οὕτως ὥστε νὰ ὀλοκληρωθῆ μιὰ γιὰ πάντα ἢ συζήτησις ἐδῶ στὴν Βουλὴν χωρὶς ἄλλες ἀναβολές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ γιὰ νὰ ἀντιληφθῶ καλῶς ποιὰ εἶναι ἡ εἰσήγησίς σας;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Νὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ἀπ' εὐθείας χωρὶς κἂν νὰ ὀμιλήσωμεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ ὀμιλήσωμεν ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τὴν ὁποίαν θὰ ἐτοιμάσῃ καὶ ὑποβάλῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας πρὸς τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν εἰς ἓν σημεῖον.

Ὅλοι ἢ τοῦλάχιστον οἱ πλείστοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ὀμιλήσουν, θέλουν νὰ ὀμιλήσουν ἐπὶ τοῦ γενικωτέρου θέματος τῶν σταδίων καὶ τοῦ Κ.Ο.Α. γενικά. Τὸ ἐγγραφέν θέμα δὲν εἶναι τέτοιο καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ τὸ κάμουν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἐκτός ἐὰν τὸ Σῶμα ἀποφασίσῃ νὰ τροποποιηθῆ τὸ θέμα αὐτὸ ἢ νὰ ἐγγραφῆ ὑπὸ γενικώτερην μορφήν ὁπότε καὶ θὰ εἶναι δυνατὴ μιὰ τέτοια συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶμαι ἐξ ἐκείνων ποὺ θὰ ὀμιλήσουν ὄχι ἐπὶ τῶν γενικωτέρων θεμάτων τοῦ Κ.Ο.Α. ἀλλὰ συγκεκριμένα διὰ τὴν ὑποχρέωσιν ποὺ ἀνελήφθη ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους ἀθλητικούς παράγοντας τῆς Λεμεσοῦ καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Γ.Σ.Ο. νὰ ἀνταλλάξουν τὸ Γ.Σ.Ο. μὲ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Τσιρείου.

Μόνον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ συγκεκριμένου θέματος, ποὺ εἶναι θέμα ἀρχῆς, πρέπει νὰ ὀμιλήσωμεν, νομίζω, ὅπως ἄλλωστε εἶναι καὶ ἐγγεγραμμένον τὸ θέμα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει νομίζω ὅτι ἄσκοπα ἐπεκτείνεται ἡ συζήτησις. Ἐγίνε μιὰ εἰσήγησις ἢ Βουλὴ καὶ ἄλλην φορὰν ἔδειξε τὴν συμπάθειάν της πρὸς

ένα από τὰ Μέλη της τὸ ὁποῖον ἀδυνατεῖ νὰ μετᾶσχη τῶν συζητήσεων, προσετέθη δὲ καὶ τὸ νέον στοιχεῖον πού ὑπάρχει ὡς ἐκ τῆς συμφωνίας μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων πού πιθανῶς νὰ ἄρη πολλά ἀπὸ τὰ ἐρωτήματα πού ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ τὰ λεχθέντα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Νομίζω ἢ ἀναβολὴ τοῦ θέματος πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς δεδομένη.

Δὲν συμφωνῶ ὁμως μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Χριστοφίδη δι' ἄμεσον παραπομπὴν τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας. Εἶμαι ἐξ ἐκείνων πού πιστεύουν ὅτι δὲν ἐγίνεν ἀδικία εἰς τὸν Γ.Σ.Ο.

Ἄδικίαν θὰ ἐπιτελέσῃ ὁ Γ.Σ.Ο. ἐὰν ἀρνηθῆ νὰ σεβασθῆ τὴν συμφωνίαν τὴν ὁποῖαν ὑπέγραψε.

Ἐπαμένως τὰ λεχθέντα ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς πρὸς διάλυσιν οἰωνδῆσθε ἐσφαλμένων ἐντυπώσεων καὶ δημιουργίας ἐπικινδύνων προηγουμένων πρέπει ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς νὰ ἀνατραποῦν καὶ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ συζήτησις πρέπει νὰ συνεχισθῆ εἰς τὴν Βουλὴν ἐν ὄψει τῶν γενομένων συζητήσεων καὶ ἐὰν χρειασθῆ νὰ παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ἢ ἄλλην Ἐπιτροπὴν δὲν θὰ εἶχα ἔνστασιν. Ἐχω ὁμως ἔνστασιν νὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας καὶ νὰ μὴ δοθῆ ἢ εὐκαιρία εἰς ἐκείνους πού διαφωνοῦν μὲ τὰ λεχθέντα νὰ ἀναφέρουν τὴν διαφωνίαν των ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ἀπλῶς θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω σὲ ὅτι εἶπαν οἱ συνάδελφοι κ.κ. Ντίνος Κωνσταντίνου καὶ Τάσος Παπαδόπουλος, τὸ ἐξῆς :

Ἀπὸ τὴν προηγούμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς, πού ὅπως ἐλέχθη εἶχεν ἀποφασισθῆ ἡ συνέχιση τῆς συζήτησεως γιὰ τὴν σημερινὴ συνεδρίαση, ὡς σήμερα, ἔχει μεσολαβήσῃ ἓνα νέον γεγονός, αὐτὸ πού ἀνακοινώσατε, κ. Πρόεδρε, δηλαδὴ ἡ ἀπόφασις μιᾶς Ὑπουργικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ μιᾶς σύσκεψης στὴν ὁποῖαν ἐπῆραν μέρος διάφοροι ἐνδιαφερόμενοι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν. Νομίζω, συνεπῶς, ὅτι τὸ πρῶτον πού ἔχουμε νὰ κάνουμε εἶναι νὰ ἀναμείνουμε τὰ ἀποτελέσματα, νὰ γνωστοποιήσουμε στὴ Βουλὴ αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς σύσκεψης, καὶ νομίζω ὅτι ὁ πρῶτος πού ἔχει τὸν λόγον ἐὰν θὰ ἐπιμένῃ νὰ συνεχισθῆ ἡ συζήτηση ἢ ὄχι εἶναι ὁ ἐγγράφας τὸ θέμα. Διότι ἐὰν ἀπὸ τὴν ἀπόφασις πού ἔχει ληφθῆ ἰκανοποιηθῆ ὁ ἄμεσα ἐνδιαφερόμενος πού ἤγειρε τὸ θέμα, τότε νομίζω ὅτι ὑπὸ τὴν μορφήν πού εἶναι ἐγγεγραμμένον τὸ θέμα εἰδικῶς γιὰ τὴν ἀδικία πού ἐγένετο εἰς τὸ Τσίρειον δὲν χωρεῖ περαιτέρω συζήτηση. Εἶναι ἄλλο θέμα ἐὰν ἄλλοι συνάδελφοι, ὁποιοῖδήποτε συνάδελφοι, θέλουν νὰ ἐγγράψουν νέον θέμα ἐξ ἀφορμῆς τῆς συζήτησης πού ἐγίνεν ὡς τώρα γενικὰ γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἀθλητισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων σταδίων κ.λ.π.

Ὅμως, γιὰ τὸ θέμα ὅπως ἔχει ἐγγραφῆ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἀπὸ τὸν ἐνδιαφερόμενον Βουλευτὴν, ὁ πρῶτος πού ἔχει τὸν λόγον ὕστερα ἀπὸ τὰς ἐξελίξεις πού ἔχουν μεσολαβήσῃ, τὴν Ὑπουργικὴν ἀπόφασις, τὴν σύσκεψιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑπουργοῦ κ.λ.π., εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἄμεσα ἐνδιαφερόμενος. Χωρὶς νὰ τεθῆ ὑπ' ὄψην τοῦ ἄμεσως ἐνδιαφερομένου Βουλευτοῦ αὐτὸ τὸ πόρισμα, καὶ νὰ ἀποφασισθῆ ἐὰν εἶναι ἰκανοποιητικὸν ἢ ὄχι, καὶ ἐὰν θὰ ἤθελεν ἢ ὄχι τὴν συνέχιση τῆς συζήτησης, νομίζω ὅτι ἐμεῖς σὰν Βουλὴ δὲν μπορούμε νὰ προχωρήσουμε τὴν συζήτηση. Ἔτσι τὸ πρῶτον πού ἔχουμε νὰ κάνουμε εἶναι νὰ ἀναβάλουμε τὴν συζήτηση γιὰ τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, μέχρις ὅτου ἔχουμεν αὐτὰ τὰ νέα στοιχεῖα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Βουλή έχει δεχθῆ ἤδη τὴν ἀναβολὴν τοῦ θέματος. Ὅμως, γιὰ λόγους καθαρῶς διαδικαστικούς, θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ἐφ' ὅσον ἓνα θέμα ἐγγραφῆ εἰς τὴν Βουλὴν εἶναι κτῆμα τῆς Βουλῆς. Βεβαίως ἔχει πρωτεύοντα ρόλον τὸ Μέλος τὸ ὁποῖον τὸ ἔχει ἐγγράψει, ἀλλὰ εἶναι πλέον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ εἶναι ἡ Βουλή πού ἀποφασίζει μὲ ποῖον τρόπον χειρίζεται αὐτὸ τὸ θέμα. Συμφωνῶ, ὅμως, ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀναβληθῆ τὸ θέμα, δεδομένου ὅτι μᾶς ἀναγγείλατε ὅτι ὑπάρχει μία ἀπόφασις τὴν ὁποίαν ἀγνοοῦμεν καὶ ἡ ὁποία εἶναι δυνατὸν πολλὰς ἀγορεύσεις νὰ ἀλλοιώσῃ. Ἀλλὰ πολὺ σωστὰ ἐλέχθη ὅτι ὑπάρχουν μερικοὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀντικρούσουν ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν δημόσια καὶ δὲν μπορούμεν νὰ στερήσωμεν ἀπὸ κανένα αὐτὸ τὸ δικαίωμα, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον αἰσθάνεται ὅτι πρέπει νὰ τὸ κάμῃ διὰ νὰ ἰκανοποιήσῃ τὸ λαϊκὸν αἰσθημα κατὰ τὴν δικὴν του γνώμην.

Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι νὰ σταματήσῃ ἡ συζήτησις, νὰ ἀναβληθῆ τὸ θέμα γιὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν καὶ νὰ προχωρήσωμεν ἀφοῦ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας καὶ τὴν νέαν ἀπόφασιν τῶν ἐνδιαφερομένων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ οὐσία τοῦ προβλήματος εἶναι διπλῆ. Ἐκεῖνο πού θέλει ἡ Λεμεσός εἶναι τὸ Τσίρειον Στάδιον νὰ διορθωθῆ καὶ τὸ παλαιὸν Γ.Σ.Ο. νὰ μὴν γίνῃ οἰκόπεδον, νὰ μὴν μετατραπῆ σὲ πολυκατοικίας.

Τὸ θέμα τοῦτο, ἀφοῦ συζητεῖται τώρα ἀπὸ Ἐπιτροπὴν ἐξ Ὑπουργῶν μαζὶ μὲ τὸν Μακαριώτατον, εἶναι δυνατὸν νὰ τακτοποιηθῆ καὶ ἐπομένως εἰς δεῦτερον στάδιον πού θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἐὰν τὸ θέμα τοῦτο ἔλθῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, τὸ ἔργον μας θὰ εἶναι πολὺ εὐκολώτερον. Ἐπομένως συμφωνοῦμεν νὰ ἀναβληθῆ καὶ σὲ κάποιον δεῦτερον στάδιον νὰ δοῦμεν τί μπορεῖ νὰ γίνῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἤδη ἔχωμεν συμφωνήσει μὲ τὴν ἀναβολὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον διερωτῶμαι εἶναι ἐὰν ἡ ἀναβολὴ θὰ εἶναι ἐπ' ἄπειρον, ἐὰν, δηλαδή, δὲν προκύψουν οἰαδήποτε ἄλλα στοιχεῖα εἰς τὴν ἄλλην συνεδρίασιν. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἓνα.

Τὸ δεῦτερον εἶναι ὁ περιορισμὸς τοῦ θέματος, ὅτι πρέπει νὰ περιορισθῆ τὸ θέμα καὶ νὰ ὀμιλοῦμεν μόνον διὰ θέμα Τσίρειου. Δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ αὐτὸ δεδομένου ὅτι ἀνεφέρθη ὁ ὀμιλητὴς εἰς τὸν Κ.Ο.Α. Ὁ Κ.Ο.Α., ὅπως

έτόνισα, είναι ό φορέας τής ανατύξεως του άθλητισμού στην Κύπρον όλόκληρον και δέν μπορεί νά μήν αναφερθώμεν εις άλλα στάδια εις τήν πολιτικήν του Κ.Ο.Α. και εις τό Τσίρειον, άσφαλώς.

Δι' αυτό ή προσπάθεια νά περιορίσωμεν τήν συζήτησιν νομίζω ότι δέν είναι όρθή και δέν μπορεί νά γίνη συζήτησις με αυτόν τόν περιορισμόν αλλά πρέπει νά επεκταθῆ και νά γίνουν συγκρίσεις και ως πρός τήν τακτικήν, τήν πολιτικήν του Κ.Ο.Α., διότι εκείνοι οι όποιοι παρουσιάζονται ότι είναι άδικηθέντες ίσως νά αποδειχθούν άδικούμενοι. Διότι υπάρχουν και εις τήν Λάρνακα συμφωνίες από έτών' προτου καν γίνη δωρεά, είχαν γίνει σχέδια δι' άνέγερσιν σταδίου εις τήν Λάρνακα.

Κατά συνέπειαν, δέν μπορούμεν νά μήν αναφερθούμεν εις τά σημεία αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τώρα, διá νά κλείσωμεν τό θέμα, τό θέμα αναβάλλεται....

Με συγχωρείτε, ό κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ό κ. Χριστοφίδης έχει αναφέρει ώρισμένα πράγματα, τά όποια πρέπει νά άπαντηθούν, κύριε Πρόεδρε.

Λέγει ότι έδω κατεβλήθη προσπάθεια διá νά περιορισθῆ ή συζήτησις μόνον εις αυτό τό θέμα. Δέν κατεβλήθη καμμία προσπάθεια. Έτσι γίνεται από τής ιδρύσεως αυτής τής Βουλής.

Ό κ. Χριστοφίδης ένέγραψε τό θέμα διá τήν άπογευματινήν φοίτησιν εις τήν Λάρνακα. Δέν ώμίλησε κανένας διá τήν άπογευματινήν φοίτησιν όπουδήποτε άλλου. Όσοι Βουλευται ένέγραψαν θέματα, συνεζητήτο τό θέμα που ένέγραψαν. Κατά συνέπειαν, δέν γίνεται καμμία προσπάθεια διá νά περιορισθῆ τό θέμα εις αυτά τά πλαίσια.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Τόν παραπέμπω εις τά πρακτικά τόν κ. Κωνσταντίνου νά δῆ τί συνέβη με τό θέμα εκείνο. Μόνον αυτό έχω νά πω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, έφ' όσον ό κ. Χριστοφίδης με ύποχρέωσε νά συμφωνήσω με τήν άναβολήν δι' αυτό έχω συμφωνήσει ήδη.

Όσον άφορά τήν συζήτησιν του θέματος, νομίζω ότι έχομεν άποδεχθῆ όλοι ότι θα συζητηθῆ αλλά έν πάση περιπτώσει δέν θα μάς επιβάλουν τί θα πούμεν. Έχομεν δικαίωμα νά πούμεν τίς άπόψεις μας όπως νομίζομεν έμεις. Θέλετε δηλαδή νά μάς προκαταλάβετε τί θα πούμεν; Άφήστε μας νά πούμεν ό,τι νομίζομεν και εάν δέν σάς άρέσουν νά διαφωνήσετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

(Γελώντας).

Ό κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Λυποῦμαι διότι μπαίνω σέ αὐτήν τήν χορείαν τῶν ἀσκόπων συζητήσεων. Αὐτήν τήν στιγμήν κατὰ τήν γνώμην μου εἶναι ἀσκοπος ἡ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ἐκείνο πού θέλω νά πῶ καί ἐλπίζω νά εἶναι καί τὸ τελευταῖον διὰ νά τερματισθῇ αὐτὴ ἡ συζήτησις εἶναι τὸ ἔξῃς :

Ἀναμένομεν τὸ πόρισμα μιᾶς Ὑπουργικῆς Ἐπιτροπῆς καί συζητοῦμεν ἐκ τῶν προτέρων πῶς θὰ συζητήσωμεν ὅταν θὰ βγῇ τὸ πόρισμα. Ἄς περιμένωμεν νά βγῇ τὸ πόρισμα — πολλὰ μπορεῖ νά ἀλλάξῃ ἐκεῖνο τὸ πόρισμα. Ἄς περιμένωμεν τὸ πόρισμα καί ὅταν δοῦμεν τὸ πόρισμα τότε ἀποφασίζομεν πῶς θὰ συζητήσωμεν ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Τὸ θέμα ὡς εἶναι ἐγγεγραμμένον ἀναβάλλεται διὰ τήν προσεχῆ συνεδρίασιν τοῦ Σώματος ἡ ὁποία ὀρίζεται διὰ τήν Τρίτην, 29ην Μαρτίου, 1977, καί ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μὲ τήν ἐξῆς ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Ἐνοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (5) Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὁφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.», (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Γιάνκου Ποταμίτη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (2) «Τὸ θέμα τῆς υπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον». (Θέμα ἐγγραφέν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρουσίης συνεδριάσεως.

(Ὡρα λήξεως : 6.10 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Παναγίδης Κίμων
Βάκης Χρῖστος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαδόπουλος Τάσσος
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Παύλου Πατρίκιος
Θεοδώρου Δῶρος	Πελεκάνος Χρῖστος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Ποσκώτης Σταῦρος
Καραμιχάλης Λαΐζος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Φάντης Ἀνδρέας
Λυσσαρίδης Βάσος	Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἄντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Ἄστζιάν Ἄντρανικ
Νέμιτσας Τάκης	Κυρίλλης Φέλιξ.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῆς διαθέσεως τῆς Χαλίτικης γῆς, τῆς γῆς τῶν χαμηλῶν δασῶν καὶ γενικώτερον τῆς Κυβερνητικῆς γῆς).
- (2) Ψήφισις τοῦ περὶ Ἑκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμου τοῦ 1977.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, ἢ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Χρ. Χριστοφίδης, Στ. Ἀμπίζας, Πρόεδρος, Ντ. Κωνσταντίνου, Δ. Θεοδώρου, Τ. Νέμιτσας) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικῶν) Κανονισμῶν τοῦ 1977 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (5) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
- (6) Διεξαγωγή συζητήσεως (Χρ. Χριστοφίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Δ. Θεοδώρου, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδρος) ἐπὶ παρατηρήσεων τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χριστοφίδη διὰ τὴν σημειουμένην καθυστέρησιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐγκριθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς Νόμου «Ὁ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἑρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977» καὶ εἰσήγησις τοῦ Προέδρου ὅπως ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καλέσῃ τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης διὰ νὰ τὴν ἐνημερώσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος.
- (7) Ἀνάγνωσις ἐπιστολῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν πρὸς τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Βουλῆς σχετικῶς μὲ τὸ ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Β. Λυσσαρίδη θέματος «Τὸ θέμα τῆς ὑπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον» καὶ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως αὐτοῦ.

- (8) Διεξαγωγή συζητήσεως (Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου, Χρ. Χριστοφίδης, Στ. Άμπιζας, Λ. Καραμιχάλης, Χρ. Πελεκάνος, Κ. Παπαδημητρίου, Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Παπαδόπουλος, Α. Φάντης, Β. Λυσσαρίδης, Δ. Θεοδώρου) επί θέματος διαδικασίας εν σχέσει πρὸς τὸ θέμα «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

Τιμὴ 50 Μίλες

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1977

(Ὁρα ἐνάρξεως 5.21 μ.μ.)

(Ἄρ. 27)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 27ης συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου, τῆς τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου, καὶ παρακαλῶ τοὺς κυρίουσ Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίᾳ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Α — Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις — καὶ παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ προβῶν στὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερησίαν 23ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 23ην Νοεμβρίου, 1976.

«Οἱ παραγωγεὶ κάτοικοι τῶν χωρίων Ἀσγάτας, Μοναγρουλλιοῦ καὶ Μονῆς θέλουσ νὰ ἀναπτύξουσ τὴν δενδροκαλλιέργεια καὶ ἰδιαίτερα τὴν λεμονοδενδροκαλλιέργεια, πού εὐδοκιμεῖ στὰ ἐδάφη τους, ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πράξουσ τοῦτο λόγω ἐλλείψεως νεροῦ γιὰ ἀρδευτικoὺς σκοποὺς.

Ἐπειδὴ ἡ λεμονοδενδροκαλλιέργεια θὰ συμβάλῃ πολὺ στὴν αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν μας σὲ ἐπιπεδοειδῆ καὶ ταυτόχρονα στὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν παραγωγῶν μας, ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖο νὰ πληροφρήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

- (α) Πότε θὰ πραγματοποιηθῆ ἡ ἀνέγερσις τοῦ ὑδατοφράκτη παρὰ τὴν Ἀσγάτα.
- (β) Πότε θὰ διενεργηθοῦν δοκιμαστικὲς διατρήσεις στὶς τρεῖς αὐτὲς κοινότητες.
- (γ) Κατὰ πόσον θὰ μπορούσαν νὰ γίνουσ μικρὲς χωματοδεξαμενὲς σὲ κατάλληλους χώρους στὶς κοινότητες Μοναγρουλλιοῦ καὶ Μονῆς γιὰ τὴν ἀποθήκευσις νεροῦ τοῦ χειμερινοῦ μηνος.
- (δ) Κατὰ πόσον θὰ μπορούσε νὰ διςχετευθῆ μέρος τοῦ νεροῦ ἀπὸ τὸν φράκτη τῆς Γερμασόγειας πρὸς τίς ἐν λόγω κοινότητες γιὰ ἀρδευτικoὺς σκοποὺς.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Μαρτίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 23ην Νοεμβρίου, 1976, ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς ὕδατοφράκτου εἰς Ἀσγάταν ἤρχισεν ἤδη νὰ μελετᾶται ὑπὸ τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων καὶ λαμβάνονται αἱ ἀναγκαῖαι ὑδρομετρήσεις αἵτινες ἀποτελοῦν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν κατασκευὴν τοιούτων ἢ παρεμοίων ἔργων ἀποθηκεύσεως ὕδατος. Ὡσαύτως ἔχει ἐντοπισθῆ κατάλληλος θέσις διὰ τὴν κατασκευὴν μιᾶς ὕδατοδεξαμενῆς εἰς Ἀσγάταν καὶ ἤρχισαν ἤδη αἱ προκαταρκτικαὶ ἐρευναι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην.

Λόγω ἄλλων προτεραιοτήτων δὲν κατέστη εἰσέτι δυνατὴ ἡ διερεύνησις τῆς δυνατότητος κατασκευῆς ὕδατοδεξαμενῶν εἰς τὰ χωρία Μοναγρούλλι καὶ Μονή ἀλλὰ τὸ θέμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων προτίθεται νὰ πράξη τοῦτο εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν γεωτρήσεων ἀναφέρεται ὅτι ἔχει προγραμματισθῆ ἡ ἀνόρυξις ἐρευνητικῶν γεωτρήσεων εἰς Μοναγρούλλι ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους. Διὰ τὰ χωρία Ἀσγάτα καὶ Μονή, ἄνκαι δὲν ὑπεβλήθη σχετικὸν αἴτημα ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων, τὸ θέμα θὰ τύχη μελέτης ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς διοχετεύσεως μέρους τοῦ ὕδατος τοῦ ὕδατοφράκτου Γερμασόγειας πρὸς τὰς ἐν λόγῳ κοινότητας τοῦτο ἔτυχε μελέτης εἰς τὸ παρελθόν, πλὴν ὅμως ἡ τριαύτη λύσις ἀπεδείχθη ἀντικονομικὴ καὶ ἀπερρίφθη. Πέραν τούτου, ὁλόκληρος ἡ ποσότης τοῦ ὕδατος τοῦ ὕδατοφράκτου Γερμασόγειας ἔχει ἤδη δεσμευθῆ δι' ἄρδευσιν εἰς τὰς περιοχὰς Γερμασόγειας καὶ Ἀκρωτηρίου.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ καὶ ληφθεῖσα τὴν 10ην Ἰανουαρίου, 1977.

«Ἐν σχέσει μὲ τὴν φημολογουμένην ἐπιβολὴν ἐπιναύλου ἐκ 10—20% καὶ πιθανῶς περισσοτέρου, πρᾶγμα τὸ ὅποιον θὰ σημαίη ἐπιβάρυνσιν τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας δι' ἑκατομμυρίων λιρῶν (£2—4 ἑκ.) ἔνεκεν τοῦ παρατηρουμένου συνωστισμοῦ εἰς τοὺς λιμένας Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος, καλεῖται τὸ ἄρμοδιον Ὑπουργεῖον ὅπως μᾶς πληροφορήσῃ ποῖα μέτρα ἐλήφθησαν ἢ ὑπάρχει πρόθεσις νὰ ληφθῶν πρὸς ἀποφυγὴν ἐνός τοιοῦτου ἐνδεχομένου.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Μαρτίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 10ην Ἰανουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἀλέξη Γαλανοῦ.

«Ὡς ἀνεφέρθη ἐν ἐκτάσει, ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν, εἰς τὴν συνεδρίαν τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, τὴν 18.1.1977, ὁ Ὄργανισμὸς Λιμένων Κύπρου ἔλαβεν ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα βραχυπρόθεσμα καὶ μεσοπρόθεσμα μέτρα διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν ἀναγκαίουσιν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἀποσυμφόρησιν τῶν λιμένων καὶ ἐπρογραμμάτισε μακροπρόθεσμα μέτρα πρὸς ἀντιμέτωπισιν τοῦ προβλήματος εἰς ὃ μέτρον καὶ εἰς οἷαν ἐκτασιν τοῦτο δύναται νὰ προβλεφθῆ. Ἡδὴ ἡ καθυστέρησις εἰς τὴν πλειούσιν τῶν πλοίων εἰς τὸν λιμένα Λεμεσοῦ ἐμειώθη σημαντικῶς (24—48 ὥρες) εἰς δὲ τὸν λιμένα Λάρνακος δὲν ὑπάρχει καθυστέρησις καὶ αἱ πλεῖστα τῶν ναυτιλιακῶν ἐταιρειῶν ἔχουν ἄρει τὸν ἐπιναυλον.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 17ην Ἰανουαρίου, 1977.

«Ο δρόμος Λεμεσοῦ πρὸς Λιμνάτι, Καπηλιό, Ἅγιο Μάμα, σὲ σημεῖο παρὰ τὴν Παλώδια, θρῖσκεται σὲ κακὴ κατάσταση καὶ χρειάζεται ἀσφαλτόστρωση. Ἀπὸ σημεῖο παρὰ τὸ Λιμνάτι μέχρι τὸ Καπηλιό καὶ Ἅγιο Μάμα χρειάζεται εὐθυγράμμιση καὶ ἀσφαλτόστρωση.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφρήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πότε θὰ ἀσφαλτοστρωθῇ ὁ ἐν λόγω δρόμος.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Μαρτίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑπεβληθεῖσαν τὴν 17ην Ἰανουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειᾶς Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

Βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Παλώδιας — Ἀπαισιᾶς — Κορφῆς — Λιμνατίου — Καπηλειοῦ — Ἁγίου Μάμαντος — Τριμίκλινης

«Ἡ βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Λεμεσοῦ πρὸς Λιμνάτι, Καπηλιό, Ἅγιο Μάμαντα παρὰ τὸ χωρίο Παλώδια προγραμματίζεται διὰ τὸ 1978 καὶ τοῦτο διότι συμφώνως πρὸς τὰ κατασκευαστικὰ σχέδια τὸ ὡς ἄνω τμήμα τῆς ὁδοῦ θὰ ἐνωθῇ μετὰ τῆς κυρίας ὁδικῆς ἀρτηρίας Λεμεσοῦ — Σαϊττᾶ καὶ διὰ τεχνικὸς καὶ κυκλοφοριακοὺς λόγους δεόντως συμπληρωθῇ πρῶτον ἢ ἐν λόγω ὁδικῆς ἀρτηρίας Λεμεσοῦ — Σαϊττᾶ καὶ μετὰ τὸ Τμήμα Δημοσίων Ἔργων θὰ χωρήσῃ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ὡς ἄνω τμήματος.

Καθ' ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὸ ὑπολείπον τμήμα τῆς ὁδοῦ Ἀπαισιᾶς — Κορφῆς — Λιμνατίου — Καπηλειοῦ — Ἁγίου Μάμαντος — Τριμίκλινης, ἤτοι μετὰ τῶν χωρίων Καπηλειοῦ καὶ Τριμίκλινης, ἤρχισεν ἡ βελτίωσις αὐτοῦ καὶ θὰ συνεχισθῇ ἀναλόγως τοῦ ὕψους τῶν διατεθησαμένων πιστώσεων.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁλόκληρον τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ εἶναι 14,50 μίλια, ἔχουν βελτιωθῇ μέχρι τῶρα 8 μίλια, ὑπολείπονται δὲ 6,5 μίλια.»

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων — Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριοι συνάδελφοι, πρὶν μποῦμε εἰς τὸ Κεφάλαιον Β θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι, ὅπως θὰ ἐνθυμῆσθε, κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς εἶχεν ἐγερθῇ τὸ θέμα τῆς καθάρσεως καὶ ἐλήφθη ἀπόφασις ὅπως κληθῇ ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης ὡς ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς διὰ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα μετὰ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης. Τεῦτο ἐπραγματοποιήθη σήμερα, καλῶς δὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν ἀνακοίνωσιν ἐπὶ τῆς σημερινῆς συναντήσεως μετὰ τοῦ Ἐπιτροπῆς καὶ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης συνήλθε σήμερον εἰς συνεδρίαν αὐτῆς, παρουσία τοῦ ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης, καὶ ἐπελήφθη τοῦ θέματος τῆς σημειουμένης προόδου εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσπισθέντος περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἐρεῦνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977.

Κατὰ τὴν λαβεῦσαν χώραν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης παρέσχεν ἐπεξηγήσεις καὶ περισσώτερας πληροφῶρας εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὰς γενόμενας διεργασίας τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου κατὰ τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα τῆς θεσπίσεως τούτου καὶ ἐντεῦθεν. Ἐκ τῆς γενομένης ἐνημερώσεως κοινὴ ὑπῆρξεν ἡ διαπίστωσις ὅτι τὸ εὐρὺ κοινὸν ἀνταπεκρίθη θεόντως εἰς τὰς προνοίας τοῦ Νόμου ὑπο-

βαλών μέχρι σήμερα καταγγελίας άφορώσας άνω των 1.000 περιπτώσεων διαπράξεως πειθαρχικών παραπτωμάτων.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έσωτερικών και Άμύνης δραπτομένη της παρούσης εύκαιρίας και διερμηνεύουσα τó γενικόν αίσθημα της Βουλής και κατ' επέκτασιν του λαού εξέφρασε τήν όμόθυμον θέσιν της ότι προτίθεται νά παρακολουθη έκ του συνέγγυς τó όλον θέμα ως επίσης νά παράσχη τήν όλόψυχον συμπάραστασίν της εις τó αναλαμβανόμενον έργον της καθάρσεως ώστε τó γράμμα και τó πνεύμα του Νόμου νά εύρη τήν πλήρη ύλοποίησίν του και έν τή πράξει ό όλος δέ μηχανισμός της καθάρσεως νά λειτουργήσῃ κατά τόν πλέον άπρόσκοπτον τρόπον.

Η Έπιτροπή Έσωτερικών έτοιμάζει έκθεσιν τήν όποιάν θά καταθέση μετά τας έφορτάς εις τήν Βουλήν πρός συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δεδομένου ότι θά ύάρξη έκθεσις έπιφυλάττεται νά εκφράσω τές άπόψεις μου όταν ή έκθεσις της Έπιτροπής Έσωτερικών θά κατατεθῇ εις τήν Βουλήν. Θα ήθελα άπλώς αύτήν τήν στιγμήν νά διαπιστώσω τó γεγονός ότι θά πρέπει και αύτεπαγγέλτως ή Κυβέρνησις νά χωρήσῃ εις τήν λήψιν μέτρων έναντίον εκείνων cí όποιοι έντελώς έκ του έμφανούς καταπατοῦν τούς Νόμους.

Έλέχθη από τó βήμα της Βουλής ότι άτομα τά όποία είχαν επαναπροσληφθῇ από τούς πραξικοπηματίες εξακολουθοῦν νά εύρίσκωνται εις τήν Δημοσίαν Υπηρεσίαν και άτομα τά όποία επαύθησαν από τήν πραξικοπηματικήν Κυβέρνησιν εύρίσκωνται έκτός Υπηρεσίας.

Δέν είναι ένθάρρυνσις του κοινού εάν αύτή ή άνωμαλία εξακολουθῇ νά ισχύη διότι τó κοινόν δέν μπορεί νά είναι πράγματι πεπεισμένον ότι ή Κυβέρνησις θά προχωρήσῃ εις τήν λήψιν μέτρων όταν αύτό τó στοιχειώδες τó όποίων είναι έκ των ών ούκ άνευ δέν έχει ήδη έπιβληθῇ.

Δεύτερον πιστεύω ότι και τó Γραφείον του Γενικοῦ Εισαγγελέα θά είναι λίγο πιό προσεκτικό. Από τήν Βουλήν είχε λεχθῇ ότι όποιοιδήποτε προπαγανδίζουν γιά τó πραξικόπημα διαπράττευν έγκλημα και ότι μάλιστα δέν θά προσαχθοῦν εις τó Δικαστήριον μόνον επί τῇ βάσει του γεγονότος ότι προπαγανδίζουν ύπέρ του πραξικλήματος αλλά όλόκληρος ό φάκελος του παρελθόντος των και όλα τά έγκλήματα τά όποία διέπραξαν θά επανέλθουν εις τó προσκήνιον. Μόλις χθές μία έφημερίδα μιλοῦσε γιά τούς νοσταλγούς της άνωμαλίας και ποιοι νομίζετε είναι cí νοσταλγοί της άνωμαλίας; Όσοι κτυποῦν τούς πραξικοπηματίες Υπουργούς είναι νοσταλγοί άνωμαλίας. Διότι ή μόνη έποχή κατά τήν όποιάν κατά τήν έφημερίδα αύτήν δέν υπήρξεν άνωμαλία ήταν τήν έποχήν του πραξικλήματος. Ονομάζει πραξικοπηματίαν Βουλευτήν ως τó ίνδαλμα του Κυπριακοῦ λαοῦ και τόν άνθρωπον που έσωσε τόν Κυπριακόν λαόν και χαρακτηρίζει οίονδηποτε καταφέρεται έναντίον αύτεῦ του Βουλευτοῦ σαν όπαδόν της άνωμαλίας. Αύτή ή έφημερίδα εξακολουθεῖ νά εκδίδεται.

Δέν πρόκειται αύτήν τήν στιγμήν περί έλευθερίας αλλά περί άσυδοσίας. Έάν επιτρέπωμεν στους πραξικοπηματίες νά προπαγανδίζουν ύπέρ του πραξικλήματος ανοικτά και άνενόχλητοι, πολύ φοβούμαι ότι δέν θά έπέλθῃ κάθαρσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέλει οίσοδηποτε άλλος νά όμιλήσῃ επί του θέματος;

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, όπως είπα θα έτοιμάσι η Έπιτροπή την έκθεσίν της. Ακριβώς εξεδόθη τὸ ἀνακοινωθὲν αὐτὸ λόγω τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος καὶ ἡ Έπιτροπή εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀνταλλάξη πολλές ἀπόψεις, νὰ πρῶβῃ σὲ πολλές εἰσηγήσεις καὶ γι' αὐτὸ διὰ πρώτην φεράν εἰς τὴν Βουλὴν ἀναγινώσκειται ἀνακοινωθὲν Έπιτροπῆς, ἀκριβῶς λόγω τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος, συμμερίζομαι δὲ ἀπελύτως τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἀξιότιμου κ. συναδέλφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, πολλὰ χρειάζονται νὰ λεχθοῦν ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος, ἀλλὰ ἐφ' ὅσον ἐκκρεμεί ἡ ἔκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἐκφράσω τὰς ἀπόψεις μας ὅταν θὰ κατατεθῇ ἡ ἔκθεσις, διότι δὲν εἴμαστε καθόλου ἰκανοποιημένοι μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον προχωρεῖ ἡ κάθαρσις. Ὑπάρχει μεγάλη καθυστέρησις ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ συζητήσωμεν αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Έργασία.

«Ὁ περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν στὸ Σῶμα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕ-
ΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ)
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Λοῖζος Καραμιχάλης

Σταῦρος Ποσκώτης

Ἄνδρέας Φάντης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Έπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς πέντε αὐτῆς συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 15ην Μαρτίου, 1977. Εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθεῖσαι παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των ἐκπρόσωποι τῆς Παγκυπρίστῃ Έπιτροπῆς Μητέρων καὶ Συζύγων Ἐθνοφρουρῶν. Εἰς ἐτέρας συνεδριάσεις κληθέντες παρέστησαν ἐπίσης ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς οἱ ὁποῖοι ἀνέλυσαν εἰς τὴν Έπιτροπὴν τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλουσιν τὴν αὔξησιν τῆς θητείας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν καὶ προδιέγραψαν ἐν γένει τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατεύματος κατόπιν τῶν δημιουργηθεισῶν συνθηκῶν. Τῆς προτελευταίας συνεδριάσεως παρευρεθείς προήδρευσεν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὁ ὁποῖος καὶ κατετόπισε τὰ Μέλη τῆς Έπιτροπῆς ἀναφορικῶς μὲ τὰς ὑπ' αὐτοῦ γε-

νομένες επαφάς και διαβουλεύσεις μετ' εκπροσώπων της Κυβερνήσεως εις ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα καὶ εἰδικώτερον εις ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ὕψος τῆς προτεινομένης θητείας διὰ τοὺς στρατευσίμους ἐθνοφρουρούς.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἡ διάρκεια τῆς δυνάμει τοῦ ἀρθρου 5 τοῦ Νόμου τούτου θητείας νὰ αὐξηθῇ ἀπὸ 24 εἰς 30 μῆνας, ἐκτὸς ἐάν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διὰ σχετικῆς αὐτοῦ Ἀποφάσεως ἤθελεν ὀρίσει ἐν σχέσει πρὸς εἰανδήποτε κλάσιν βραχυτέραν τοιαύτην. Συνεπεία τῆς τροποποιήσεως ταύτης ἐπικέρονται ἀντίστοιχοι τροπολογίαι εἰς τὰ ὑπόλοιπα σχετικὰ ἀρθρα τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν Νόμου τὰ ὁποῖα καὶ πραγματεύονται τὸ θέμα τοῦ ὕψους τῆς θητείας καὶ τῆς ἐν γένει ὑπηρεσίας εἰς τὴν Δύναμιν.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ ἀνωτέρω, καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν δεῦτερον οὐσιαστικὸν σκοπὸν καὶ ἐπιδίωξιν τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου, τροποποιεῖται ὁ βασικὸς περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμος κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ διαλαμβάνη πρόνοιαν διὰ τὸν διορισμὸν Ὑποδιοικητοῦ τῆς Δυνάμεως, ὅστις νὰ κέκτηται ἀπάσας τὰς ἐξουσίας τοῦ Διοικητοῦ καὶ νὰ ἀναπληροῖ τοῦτον κατὰ τὴν ἀπουσίαν του.

Ὡς γνωστὸν, δυνάμει τῶν ἐν ἰσχύϊ σήμερον διατάξεων τοῦ περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμου ἡ ὑποχρέωσις διὰ θητείαν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν εἶναι εἰκοσιτετράμηνος, ἐκτὸς ἐάν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διὰ σχετικῆς αὐτοῦ Ἀποφάσεως ἤθελεν ὀρίσει ὅτι αὕτη θὰ εἶναι δεκαοκτάμηνος ἐν σχέσει πρὸς εἰανδήποτε κλάσιν. Ὡς εἶναι ἐπίσης γνωστὸν, ἀπὸ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς εἰς τὴν νῆσον καὶ ἐντεῦθεν ἔχει καταστῆ σαφές ὅτι ἡ εἰκοσιτετράμηνος θητεία εἶναι παντελῶς ἀνεκαρπῆς διὰ τὰς ἀμυντικὰς ἀνάγκας τοῦ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐλευθέρου χώρου μὲ ἀποτέλεσμα τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀνάγκην παρατάσεως τῆς θητείας ταύτης ὑπὸ μωρῆν ἑφεδρείας εἰς τριάκοντα ἑξ μῆνας.

Ἐπειδὴ ἔχει προσφάτως προσβληθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου ἡ νομιμότης τῆς διαδικασίας τῆς παρατάσεως τῆς θητείας ὑπὸ τὴν μωρῆν ἑφεδρείας, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, καθ' ἃ ἀνέφερεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, ἔκρινε σκόπιμον ὅτι ἐνδεικνυται ἡ τροποποίησις τοῦ ἰσχύοντος Νόμου ὥστε νὰ κατοχυροῦται, ἄνευ εἰασδῆποτε ἀμφιβολίας, ἡ ὑπηρεσία τῶν στρατευσίμων πέραν τῶν εἰκοσιτεσσάρων μηνῶν, ὅπως ἄλλωστε ἀπαιτοῦν αἱ σημεριναὶ συνθήκαι.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ τῶν σημερινῶν ἀμυντικῶν ἀναγκῶν τῆς νήσου τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ θητεία αὐξηθῇ ἀπὸ εἰκοσιτέσσαρας εἰς τριάκοντα μῆνας νοουμένου ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θὰ δικαιούται ὅπως ἀποφασίζη καὶ ὀλιγωτέραν τῶν τριάκοντα μηνῶν θητείαν, ὡς ἡ ἐκάστοτε περίπτωσις ἀπαιτῇ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐζήτησε καὶ ἔλαβε στοιχεῖα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν σημερινὴν ὀροφήν τῆς Δυνάμεως, τὴν ὑφισταμένην ὀργάνωσιν καὶ διάρθρωσιν ταύτης ὡς ἐπίσης τὰς πιθανὰς ἐπιπτώσεις ἐν περιπτώσει υἱοθετήσεως ἄλλων ὑπαλλακτικῶν λύσεων πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος τῆς θητείας τῶν ἀνδρῶν τῆς Δυνάμεως. Περαιτέρω καὶ μὲ κριτήρια τὴν καθιέρωσιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἴσης μεταχειρίσεως δι' ἅπαντας τοὺς ἐθνοφρουροὺς ἀνεξαιρέτως καὶ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν κάλυψιν τῶν ἐπιχειρησιακῶν ἀναγκῶν τῆς Δυνάμεως, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης περαιτέρω στοιχεῖα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὑφισταμένην σήμερον κατανομήν τῶν ἀμυντικῶν βαρῶν, ὡς ταῦτα ἐδημιουργήθησαν κατόπιν τῆς συνεπείας τῆς Τευρκικῆς εἰσβολῆς δημιουργηθείσης ἐκρύθμου καταστάσεως.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ἐζήτησε καὶ ἐπληροφορήθη ἐπὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα λαμβάνονται εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς παρατηρουμένας

ἀπὸ τοῦ παρελθόντος τάσεις ἀποφυγῆς ἐκ μέρους ἀριθμοῦ πολιτῶν τῆς ἐκτελέσεως τῶν στρατιωτικῶν τῶν ὑποχρεώσεων εἰς τὴν Δύναμιν μὲ τὸ πρόσχημα τῆς μεταβάσεως τούτων διὰ σπουδᾶς ἢ ἔνεκεν μεταναστεύσεως τῆς οικογενείας των εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἢ δι' ἄλλους προτασσομένους λόγους. Καὶ τοῦτο πάλιν ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐφαρμογῆς καὶ εἰς τὴν πράξιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἴσης μεταχειρίσεως δι' ἅπαντας τοὺς στρατευσίμους πολίτας. Πάντα δὲ ταῦτα μὲ στόχον τὴν δημιουργίαν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν τοιοῦτων συνθηκῶν ὥστε οὐδεὶς τῶν ὑπηρετούντων στρατευσίμων νὰ αισθάνεται καθ' ἑαυτὸν τρόπον ὅτι τυγχάνει εἰς τὸ στράτευμα ἀνίσου μεταχειρίσεως ἐναντι τῶν λοιπῶν συναδέλφων του.

Μὲ ὑπόβαθρον τὰ ἀνωτέρω ἢ Ἐπιτροπὴ ἐχώρησεν εἰς τὴν μελέτην ἀριθμοῦ ὑπαλλακτικῶν λύσεων εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὸ ὕψος τῆς θητείας. Ἐχουσα δὲ ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπ' ὄψιν τὰς προταθείσας ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας διαζευκτικὰς λύσεις, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον ἰδιαιτέρων διαβουλεύσεων μεταξὺ τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, καὶ μὲ γνώμονα τὴν διατήρησιν τῆς ἀπαιτουμένης στρατιωτικῆς ἐπαρκείας εἰς τὸ στράτευμα, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεδέχθη ὡς θέμα ἀρχῆς τὴν αὐξήσιν τῆς θητείας οὐχί, ὅμως, εἰς τὸ προτεινόμενον ὕψος.

Καθ' ἃ ἀνεφέρθη ὑπὸ ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἰς τὰς λαβούσας χώραν διαβουλεύσεις μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, πρόθεσις τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν εἶναι νὰ διατηρήσωσι τοὺς νῦν ὑπηρετούντας εἰς τὴν Δύναμιν διὰ περιόδον οὐχὶ μεγαλυτέραν τῶν εἰκοσιεπτά μηνῶν καὶ τοῦτο ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τοὺς προταθέντας ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰκοσιῆξ μῆνας. Ἡ διαφορὰ τοῦ ἐνὸς μηνός ἐν προκειμένῳ πλήν τοῦ ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἐπιφέρῃ οἰαδήποτε θεαματικὰ ἀποτελέσματα εἰς τὴν αὐξήσιν ἢ μείωσιν τῆς ὀροφῆς τῆς Δυνάμεως θὰ δημιουργήσῃ, ἴσως, προβλήματα εἰς ἐκείνους τοὺς στρατευσίμους οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ μεταβοῦν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ σπουδᾶς. Κατὰ συνέπειαν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ καθ' ἕτος παρουσιαζομένου σάλου διὰ τὴν παντοιοτρόπως ἐξασφάλισιν ἀπολύσεως τῶν ἐθοφρουρῶν οἱ ὁποῖοι προτίθενται νὰ μεταβοῦν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ σπουδᾶς, ἡ Ἐπιτροπὴ ἤχθη τελικῶς εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ προταθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας θητεία δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ τοὺς εἰκοσιῆξ μῆνας. Παρὰ ταῦτα, ὅμως, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν διασφαλίσεως τῆς πιθανότητος καθ' ἣν λόγῳ τυχόν σεβασᾶς ἐπιδεινώσεως τῶν ἐπικρατουσῶν σήμερον συνθηκῶν ἢ στρατιωτικῆς ἐπαρκείας καὶ αἱ στρατιωτικαὶ ἀνάγκαι τῆς χώρας θὰ ἐπέβαλλον αὐξήσιν τοῦ τοιαύτου χρόνου τῆς θητείας, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἔκρινε σκόπιμον ὅπως, εἰς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως δι' Ἀποφάσεως αὐτοῦ, δημοσιευομένης εἰς τὴν ἐπίσημον ἡμερηΐδα τῆς Δημοκρατίας, δύναται νὰ παρατείνῃ τὴν περίοδον τῶν εἰκοσιῆξ μηνῶν διὰ τοσοῦτον χρόνον ὅσος θὰ ἦτο ἀπαραίτητος πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς αὐτῶ δημιουργουμένης καταστάσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναφέρῃ ἐν προκειμένῳ ὅτι συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 30 τοῦ βασικοῦ νόμου ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔχει ἐξουσίαν, ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις, νὰ καλέσῃ στρατευσίμους ἢ ἐφέδρους οἰσσήποτε κλάσεως πρὸς ὑπηρεσίαν αὐξάνουσα οὕτως οὐσιαστικῶς τὸν χρόνον τῆς θητείας ἢ ὑπηρεσίας τούτων. Διὰ τῆς προσθήκης, ὅμως, εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐξουσίας τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, τὸ ὁποῖον θὰ ἐνασκήται μὲ κριτήριον τὴν κρατεῦσαν σήμερον κατάστασιν καὶ μόνον ἐν ἡ περιπτώσει ἢ ἐν λόγῳ κατάστασις ἢθελεν ἐπιδεινωθῆ, περιορίζεται κατὰ τινὰ τρόπον μὲ ἀποτέλεσμα ἢ ἐνάσκησις αὐτοῦ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν νὰ γίνεται μόνον εἰς περιπτώσιν καθ' ἣν παρατηρεῖται σοβαρὰ ἐπιδεινώσις τῶν κρατουσῶν σήμερον συνθηκῶν καὶ δὴ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε ἡ στρατιωτικὴ ἐπαρκεία καὶ αἱ στρατιωτικαὶ ἀνάγκαι νὰ καθι-

στοῦν ἀπολύτως ἐπιβεβλημένην μίαν τοιαύτην παράτασιν τοῦ χρόνου τῆς θητείας.

Διαρκούσης τῆς ἐξετάσεως τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἠσχολήθησαν ἐπίσης καί μετ' τὸ θέμα τῶν χρηρηγουμένων κατ' ἔτος ἀναστολῶν κατατάξεως, ἀπαλλαγῶν, κλπ. καὶ ἐμελέτησαν τὴν λήψιν ἀριθμοῦ μέτρων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς τοιαύτης ἀπαραδέκτου καταστάσεως. Συναφῶς ἀπεφασίσθη ὅπως ζητηθῆ κατάστασις τῶν ἐκχωρηθεισῶν μέχρι σήμερον ἀπαλλαγῶν, ἀναστολῶν, κλπ. μετὰ τὰ ἀντίστοιχα δικαιολογητικά εἰς ἐκάστην περίπτωσιν μετὰ σκοπὸν τὸ ὅλον θέμα νὰ ἀσχολήσῃ εἰδικῶς τὴν Ἐπιτροπὴν. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν προκειμένῳ ἐπιθυμεῖ εἰς τὸ παρὸν στάδιον νὰ ἐκφράσῃ τὴν πλήρη δυσαρέσκειάν της εἰς ὅ,τι ἄφορᾷ τὴν κρατοῦσαν κατάστασιν ἐκεῖ ὅπου ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία εἶναι ἀρκούντως σαφῆς, προβλέπουσα ὅπως εὐθύς ὡς οἱ λόγοι ἢ αἱ συνθήκαι ὑφ' ἃς χωρεῖ ἢ ἐξαιρέσις οἰουδήποτε στρατευσίμου παύσῃ νὰ ὑφίστανται, ὁ στρατεύσιμος ὑπέχει ὑποχρέωσιν ὅπως προσέλθῃ πρὸς ἐκπλήρωσιν ἢ συμπλήρωσιν τῆς θητείας του. Παγία θέσις τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς διευτυπώθη καὶ παλαιότερον, εἶναι ὅτι ἡ ἀρμοδία συμφῶνως τῷ Νόμῳ Ἄρχῃ ὀφείλει καὶ ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ διερευνᾷ πᾶσαν περίπτωσιν διὰ τὴν ὁπίαν ἐξέλιπον οἱ λόγοι τῆς παραχωρηθείσης ἐξαιρέσεως καὶ νὰ θέτῃ ἐν κινήσει τὸν προβλεπόμενον μηχανισμόν ἄλλως δὲν ἐκκληροῖ τὴν ἀποστολὴν της καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὴν δημιουργίαν δυσαρέστων ἐντυπώσεων μεταξὺ τοῦ εὐρέος κοινοῦ.

Δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ λεχθῆ εἰς τὸ παρὸν στάδιον ὅτι αἱ τοιαῦται περιπτώσεις παραβάσεως τοῦ νόμου πρέπει νὰ καταγγέλλωνται, πᾶς δὲ πολίτης ὁ ὁποῖος ἔχει οἰαδῆποτε εἰς χεῖρας του στοιχεῖα νὰ καταθέτῃ ταῦτα ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν πρὸς περαιτέρω διερεύνησιν καὶ λήψιν τῶν προβλεπομένων κυρωτικῶν μέτρων.

Ἐπιπροσθέτως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἡ Παγκύπριος Ἐπιτροπὴ Μητέρων καὶ Συζύγων Ἐθνοφρουρῶν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἀριθμὸν αἰτημάτων τῶν Ἐθνοφρουρῶν τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὸ θέμα τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ παρεχόμενου ἐπιδόματος εἰς τοὺς ἐθνοφρουροὺς, τῆς ποιοτικῆς καὶ ποσοτικῆς βελτιώσεως τοῦ παρεχομένου πρὸς αὐτοὺς σιτηρεσίου ὡς ἐπίσης τῆς καλλιτερέσεως γενικῶς τῶν ὄρων ὑπηρεσίας τῶν πηροτούντων ἐθνοφρουρῶν. Δεδομένων τῶν ἐξυπακουσμένων οἰκονομικῶν ἐπιπτώσεων, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκάλεσε τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ὅπως ἐξετάσῃ τὰ προαναφερθέντα ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπιλύσῃ ταῦτα τὸ ταχύτερον δυνατόν ἐντὸς βεβαίως τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ τόπου. Θέσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν προκειμένῳ εἶναι ὅτι ἡ καλλιτέρευσις τῶν προαναφερθέντων ὄρων ὑπηρεσίας τῶν ἐθνοφρουρῶν ἀναμφιβόλως δημιουργεῖ ἀσφαλὲς ὑπόβαθρον καὶ εὐνοϊκὰς συνθήκας διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσιν παντός πολίτου ὑπὸ τὰς πλέον ἀποδεκτὰς συνθήκας.

Τὸ θέμα τῆς ἀμυντικῆς θωρακίσεως τοῦ τόπου συνεζητήθη ἐκτεταμένως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἅπαντα δὲ τὰ μέλη αὐτῆς εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκθέσωσι διεξοδικῶς τὰς ἀπόψεις των πρὸς τοὺς ἀρμοδίους.

Ὑπὸ τὸ φῶς ἀπάντων τῶν ἀνωτέρω καὶ τῶν συναφῶς υἱοθετηθεισῶν θέσεων ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς, αὕτη πρᾶξις εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ κατατεθέντος ἀρχικῶς ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νομοσχεδίου. Τὸ νομοσχεδίον ὡς διευτυπώθη ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν παρούσαν Ἐκθεσιν μετὰ τὴν εἰσήγησιν τῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῆς κ. Δῶρου Θεοδώρου διατηροῦντος τὰς ἐπιφυλάξεις του, ὅπως ἡ Βουλὴ ψηφίσῃ τοῦτο εἰς νόμον.

Συγκεκριμένως ὁ κ. Δ. Θεοδώρου ἐξέφρασεν ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου δεδομένου ὅτι ἡ ἀμυντικὴ θωρακίσις τοῦ τόπου, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ὁποίας ἐντάσσεται καὶ τὸ ὑπὸ

συζήτησιν νομοσχέδιον, δὲν ἔχει εἰσέτι ἀντιμετωπισθῆ κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν ἰδίᾳ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν τομέα τῆς δικαίας κατανομῆς τῶν ἀμυντικῶν βαρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχον ὀμιλεῖται ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν τροποποιητικὸ νομοσχέδιο ἀφορᾷ τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰ. Συγκεκριμένα προτείνεται τροποποίηση τοῦ βασικοῦ νόμου, πρῶτον στὸ ζήτημα τῆς διάρκειας τῆς στρατιωτικῆς θητείας ὅπου προβλέπεται αὔξησις ἀπὸ 24 σὲ 26 μῆνες καὶ δευτέρον στὸ ζήτημα τῆς δημιουργίας νέας θέσης ὑποδιοικητῆ τοῦ σώματος.

Ὅπως ἦταν φυσικὸ ἡ ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ ἐξέτασε τὸ ὅλο θέμα ἀπ' ὅλες τοῦ τις πλευρᾶς προτοῦ καταλήξει στὴν ἀπόφασιν νὰ προτείνη στὴν ὀλομέλεια τῆς Βουλῆς τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, ὅπως αὐτὸ τροποποιήθηκε ὕστερα ἀπὸ μακρὰ σειρά διαβουλεύσεων μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, κ' ἀφοῦ εἶχε τὴν εὐκαιρία ν' ἀκούσῃ τις ἀπόψεις ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ἰδιαίτερη σημασία κ' ἐμφασιν δόθηκε στις ἀμυντικὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ἔμψυχο ὑλικὸ καὶ τὴ δίκαιη κατανομὴ τῶν βαρῶν τῆς ἀμυνας.

Δὲν χωρεῖ ἡ παραμικρὴ ἀμφιβολία ὅτι οἱ ἀνάγκας αὐτὲς εἶναι ἐξαιρετικὰ μεγάλας, δυσανάλογες μὲ τὸ μέγεθος καὶ τὸν πληθυσμὸ τῆς χώρας. Παράλληλα ὅμως δὲν πρέπει ν' ἀποκρύψουμε πὼς τὰ ὅσα ἐγίναν ὡς τώρα δὲν μᾶς ἱκανοποιοῦν.

Ἡ ΕΔΕΚ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν διατύπωσε κρυστάλλινα τὴ θέσιν τῆς. Αὐτὴ τὴ θέσιν ἐξασφαλισθεῖ καὶ σήμερον νὰ ὑποστηρίξη ἀνοιχτά. Ἡ θωράκισιν τῆς χώρας θὰ ἐξασφαλισθῆ τόσο μὲ μέτρα ἐξωτερικὰ ὅσο καὶ μέτρα ἐσωτερικὰ. Ἡ διεθνὴς ἀλληλεγγύη πρὸς τὴν Κύπρον καὶ ἡ ἀπομόνωσις τῆς Ἀγκυρας εἶναι ὁ στόχος τῶν ἐξωτερικῶν μέτρων.

Ἡ κινητοποίηση ὅλου τοῦ δυναμικοῦ τῆς χώρας, ἀνθρώπινου καὶ ὑλικοῦ, γιὰ τὴν δημιουργίαν ὑψηλοῦ ἀγωνιστικοῦ φρονήματος καὶ τὴ σωστὴν στρατεύσιν τοῦ λαοῦ στὸν ἀγῶνα εἶναι ὁ στόχος τῶν ἐσωτερικῶν μέτρων. Ἰδιαίτερα ἐπιμείναμε καὶ ἐπιμένουμε στὴν ἀνάγκην δημιουργίας ὀρθολογικῶν ὀργανωμένης καὶ σωστὰ στελεχωμένης μὲ ὅλους τοὺς δημοκρατικοὺς πολίτες λαϊκῆς Πολιτοφυλακῆς.

Ἡ ΕΔΕΚ πιστεύει εἰλικρινὰ πὼς τὸ στρατιωτικὸ μέρος τῆς ἀμυντικῆς μας θωράκισιν, ὅσο κ' ἂν δὲν εἶναι ἀπὸ μόνου τοῦ ἀρκετὸ γιὰ νὰ προστατέψῃ τὸν τόπον, εἶναι ἐν τούτοις ἀπόλυτα ἀπαραίτητο. Διαφορετικὰ ἡ ὑπαρξὴ αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ ἡ ἀσφάλεια αὐτοῦ τοῦ λαοῦ θὰ ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν καλὴ θέλησιν τῶν ἐκάστοτε καθεστώτων τῆς Ἀγκυρας ἢ ἀπὸ τὴν ἀποτελεσματικότητά τῆς διεθνούς ἀλληλεγγύης νὰ ἐμποδίσῃ τὴν Ἀγκυρα νὰ προβῆ σὲ νέους τυχεδιωκτισμοὺς σὲ βάρος τῆς Κύπρου.

Καὶ σ' ὅ,τι ἀφορᾷ μὲν τὴν καλὴν θέλησιν τῆς Ἀγκυρας δὲν χρειάζονται νεμίζω ὁποιαδήποτε ἐπιχειρήματα γιὰ ν' ἀποδειχθῆ πόσο κακὴ εἶναι αὐτὴ ἢ «καλὴ τῆς θέλησιν». Σ' ὅ,τι ἀφορᾷ ὅμως τὴ διεθνὴ ἀλληλεγγύη θὰ πρέπει νὰ λεχθῆ ἐδῶ πὼς δὲν ἔχει πάντα τις δυνατότητες νὰ ἐκδηλώνεται μὲ τὴν ἰδίαν ταχύτητα κ' ἀποτελεσματικότητά. Βασικὴ προϋπόθεσις γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴ ἐκδήλωσιν αὐτῆς τῆς ἀλληλεγγύης εἶναι ὁ ἀγῶνας τοῦ ἐνδιαφερομένου λαοῦ, ἡ ἐνίσχυσις τοῦ κ' ἡ ἱκανότητά του, ἡ δυνατότητα τοῦ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν δημιουργίαν κεραυνοβόλων τετελεσμένων γεγονότων.

Αυτό θα δώσει την ευκαιρία στον διεθνή παράγοντα να ενεργοποιηθεί, να παρέμβη και να ματαιώσει τα εγκληματικά σχέδια των ιμπεριαλιστών και των στρατοκρατών της "Αγκυρας.

Θά ήταν άσυγχωρητη κατά την γνώμη μας άφέλεια αν εμπιστευώμαστε την ύπαρξη μας είτε στην καλή θέληση της "Αγκυρας είτε μόνο στην διεθνή άλληλεγγύη.

Πιο πέρα ως μη ξεχνούμε πως είμαστε μιá χώρα που περνά συνθήκες ήμισυ κατοχής. Και είναι ανάγκη να έπαυξηθί το αγωνιστικό φρόνημα του λαού και να συντηρηθί για να μη δημιουργηθούν ούτε συνθήκες ήττοπάθειας ούτε άδιαφορίας ή άναηροσανατολισμού. Πολύ φοβούμεστε ότι σήμερα συμβαίνει αυτό που δεν πρέπει. Έπανερχόμεθα στις προπολεμικές συνθήκες. Το κυνηγητό του ύλικού κέρδους, ή ανάπτυξη του ατομικισμού και της καλοπέρασης. Το καταναλωτικό ιδεώδες. Και κτίζουμε πάνω στην άμμο, όπως κτίζαμε και πριν από το πραξικόπημα και την εισβολή. Η φιλοσοφική βάση της μετοπολεμικής μας κοινωνίας είναι ίσως χειρότερη από την προπολεμική. Πιστεύουμε ειλικρινά ότι προς την κατεύθυνση αυτή, την καλλιέργεια δηλαδή του πνεύματος αντίστασης κι' αγώνα μόνο συνθήκες άμεσης συμμετοχής του λαού θα μπορούσαν να βοηθήσουν.

Ζητήσαμε την πολιτοφυλακή και την καθολική στράτευση. "Αν αυτό γινόταν πραγματικότητα τότε διαφορετική θα ήταν πιστεύουμε ή κατάσταση.

Το 1964 όταν ο τόπος βρισκόταν κάτω από την άπειλή της Τούρκικης εισβολής, ο λαός κινητοποιήθηκε κι' ανταποκρίθηκε. Παρά τις έλλείψεις και την άπειρία και παρά τα λάθη που έγιναν. "Όμως το ήθικό ήταν ψηλό γιατί ή άτμόσφαιρα ήταν αγωνιστική, γιατί δημιουργήθηκαν συνθήκες άμεσης συμμετοχής του λαού στον αγώνα.

Τότε όμως ο τόπος και ο λαός είμασταν άποφασισμένοι για αγώνα. "Ο αγώνας ήταν ή επίσημή μας πολιτική. Και ήταν ειλικρινής και καθολική ή πολιτική αυτή. "Όχι όπως σήμερα που ενώ ή Κυβέρνηση κι' ο Πρόεδρος του κράτους μιλούν για αγωνιστική γραμμή την ίδια στιγμή κάποιιο άλλοι που στα λόγια συμφωνούν με τη γραμμή του Προέδρου, στην πράξη παρασκευάζουν και τον έαυτό τους και τις συνθήκες για επικίνδυνες συνθηκολογήσεις κι' εν πάση περιπτώσει έγκατάλειψη της αγωνιστικής γραμμής.

Μ' αυτά τα δεδομένα υπ' όψη ή ΕΔΕΚ έξακολουθεί να διατηρή έπιφυλάξεις για την ψήφιση του παρόντος νομοσχεδίου. Πιστεύει ότι με την αύξηση της θητείας των στρατευσίμων δεν λύεται το πρόβλημα της άμυνας του τόπου. Ούτε επίσης έπιτυγχάνεται ή δίκαιη κατανομή των άμυντικών βαρών στους ώμους όλων των πολιτών που είναι σε θέση να σηκώσουν αυτά τα βάρη. "Αντίθετα, αν το μέτρο αυτό δεν συνοδευθί και από άλλα άναγκαία μέτρα γενικής φύσης τότε εκτός από άσκοπο θα ήταν και άδικο. Γιατί ενώ άπεφασίζουμε οι στρατεύσιμοι να υπηρετούν το σύνολο για περισσότερο χρόνο την ίδια στιγμή ο υπόλοιπος πληθυσμός παραμένει άναξιοποίητος.

"Αν όμως το μέτρο συνοδευθί και από τα άλλα άναγκαία μέτρα που προδιαγράψαμε τότε πια δεν θα έχουμε οποιαδήποτε έπιφύλαξη για την έγκριση του.

Για μας το θέμα της άμυντικής θωράκισης του τόπου είναι εκ των ών ούκ άνευ. Του άποδίδουμε τεράστια σημασία και είναι άκριβώς γι' αυτό το λόγο που θελήσαμε να αξιολογήσουμε το συζητούμενο νομοσχέδιο μέσα στα πλαίσια της γενικότερης ανάγκης της άμυνας μας.

Οι Έφεδρείες : Έρχόμαστε τώρα στο θέμα της δημιουργίας έφεδρικών δυνάμεων. Η ΕΔΕΚ επανειλημμένα ζήτησε τη σύσταση Πολιτοφυλακής. Έστάλη μάλιστα από την Έκτελεστική Έξουσία ένα νομοσχέδιο για καθολική στράτευση των πολιτών από 18 μέχρι 50 χρόνων με σκοπό την εκπαίδευση τους και την όργάνωση τους στα πλαίσια ενός γενικότερου σχε-

δίου κινητοποίησης όλου του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας έτσι ώστε σε περίπτωση ανάγκης να μπορέσει ο κάθε πολίτης να προσφέρει προγραμματισμένα τις υπηρεσίες του στην πατρίδα. Αντί να εγκριθεί αυτό το νομοσχέδιο, που ως σημειώθηκε ποτέ δεν συζητήθηκε στην Βουλή, όπως αρχικά υπεβλήθη, έξουσιοδοτήθηκε ο αρμόδιος Υπουργός των Έσωτερικών να προχωρήσει στην λήψη σταδιακών μέτρων για την δημιουργία έφεδρικών δυνάμεων. Αποτέλεσμα : Η λαϊκή απαίτηση για την δημιουργία πολιτοφυλακής στην πραγματικότητα εκφυλίστηκε και τα δημιουργούμενα έφεδρικά σώματα στελεχώνονται και με χουντικούς έφεδρους αξιωματικούς που έστρεψαν τα όπλα ενάντια στο κράτος, που συνέλαβαν, ανάκριναν και βασάνισαν πολίτες, και πολλοί απ' αυτούς εγκατέλειψαν τους στρατιώτες τους στο μέτωπο, που αποδείχθηκαν, με λίγα λόγια, ανάξιοι της εμπιστοσύνης της πατρίδας μας. Αύτοί οι χουντικοί έχουν σήμερα κάτω από το πρόσταγμα τους τους πολίτες που συνέλαβαν ή βασάνισαν ή εγκατέλειψαν στο μέτωπο. Και περιμένουμε ότι αυτοί οι πολίτες θα εμπιστευθούν τους τέτοιους αξιωματικούς τους. Περιμένουμε να υπάρξει προθυμία και ψηλό ήθικό, περιμένουμε να δημιουργηθεί αγωνιστικό φρόνημα. Προβάλλεται το δικαιολογητικό ότι στον τομέα της στελέχωσης των έφεδρικών υπάρχουν σοβαρά προβλήματα εξ αιτίας του γεγονότος ότι το μεγαλύτερο μέρος των έφεδρων αξιωματικών της περιόδου 67-74 είναι ή ήταν χουντικοί. Απαντούμε πως δεν στέκει ή δικαιολογία. Πρώτο διότι δεν ήταν όλοι χουντικοί και δεύτερο διότι ξοδεύσαμε εκατομμύρια λίρες για σκοπούς και προγράμματα όχι πρώτιστης ανάγκης, ενώ την ίδια στιγμή καμνύμασθε πως δεν υπάρχουν τρόποι ή χρήματα για να εκπαιδύσουμε ταχύρρυθμα καινούργιους αξιωματικούς, προσεκτικά διαλεγμένους, πιστούς στο κράτος και την Δημοκρατία, άφωσιωμένους στον αγώνα του λαού μας για έθνική επίβιωση.

Η μεταχείριση των έθνοφρουρών μας : Είναι το άλλο θέμα που μας άπασχολεί.

Στην διάρκεια της έφταετίας, κύριοι συνάδελφοι, σκοπός της στρατιωτικής ήγεςίας ήταν ή συντριβή της προσωπικότητας του φαντάρου μέσα από μιá άπάνθρωπη μεταχείριση, το τσάκκισμα της θέλησης του και ή μετατροπή του σ' ένα ζωντανό ρεμπότ, πειθήνιο όργανο στα χέρια των αξιωματικών του. Άλλά αυτό του είδους ή μεταχείριση δεν ταιριάζει σε άνθρωπο. Πολύ περισσότερο δεν ταιριάζει σε άνθρωπο που θ' αγωνισθί για τή λευτεριά της πατρίδας του. Ο μαχητής της έλευθερίας πρέπει νάναι, πρώτα απ' όλα ο ίδιος έλευθερος. Νά ζή και νά κινίται μέσα σ' ένα περιβάλλον αδελφικής μεταχείρισης και νά μη αισθάνεται ότι έκτελεί καταναγκαστικά έργα. Σήμερα θέβαια ή άπάνθρωπη μεταχείριση των στρατιωτών έχει έπίσημα καταργηθή. Άνεπίσημα όμως υπάρχουν δυστυχώς ακόμα κρούσματα τέτοιας μεταχείρισης που προέρχονται από άμετανόητους νεσταλγούς του φασισμού. Δεν έφησυχάζουμε επειδή τα κρούσματα αυτά είναι λίγα. Ίσα-ίσα που άνησυχούμε και πολύ μάλιστα. Τα κρούσματα αυτά πρέπει νά παταχθούν προτού γίνουν κανόνες και προτού φτάσουμε σε σημείο που τίποτε πιά δεν θα μπορέ νά γίνη. Είναι υποχρέωση της πολιτείας νά πατάξη χωρίς δισταγμό τέτοιες άπαράδεκτες κι έπικίνδυνες συνάμα καταστάσεις.

Άναφορικά τώρα με το έπίδομα του έθνοφρουρού, το γλισχρο έπίδομα τους των 4 λιρών τον μήνα δεν χρειάζεται πιστεύω οποιαδήποτε προσπάθεια για ν' άσδειξη κανείς πόσο άνεπαρκές είναι. Η Κυβέρνηση έκδηλώνοντας έμπρακτα τή στοργή της άπέναντι στα στρατευμένα παιδιά του λαού μας, όφείλει νά διπλασιάση τουλάχιστο το έπίδομα.

Πάνω απ' όλα οι στρατιώτες μας πρέπει νά τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης. Αυτό άπαιτεί το στοιχειώδες καθήκο του κράτους άπέναντι τους. Ίση μεταχείριση στην εκπαίδευση, στην ύπηρεσία (άκραία φυλάκια, ή πόλεις) μετόπισθεν, στην έπιείκεια ή στην άσσηρότητα και στην διάρκεια της θητείας (χρόνος άπόλυσης). Σ' αυτό το τελευταίο, δηλαδή στη διάρ-

κεια τῆς θητείας, ἐλπίζουμε ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο θὰ δώσῃ μὴν ἱκανοποιητικὴ λύση. "Ὅλοι οἱ στρατιῶτες θὰ ὑπηρετοῦν τὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα χωρὶς διακρίσεις καὶ εὐνοίες, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν καταγωγή ἢ τὸν προορισμὸ τους στὴν κοινωνία. Στ' ἄλλα ὅμως, δηλαδὴ στὴ μεταχείριση, στοὺς ὅρους ὑπηρεσίας, ἂν ὑπηρετοῦν σὲ ἀκράτεια φυλάκεια ἢ στὰ μετόπισθεν, δυστυχῶς ἐξακλελυθοῦν νὰ γίνωνται ἀπαράδεκτες διακρίσεις, κατὰ κανόνα πρὸς ὄφελος παιδιῶν πλαύσιων οικογενειῶν ἢ γνωστῶν φιλοχουντικῶν ἢ χουντικῶν στοιχείων. Εἶναι καιρὸς νὰ τεθῆ τέρμα σ' ὅλες αὐτές τις διακρίσεις. "Ὅλοι νὰ ὑπηρετοῦν καὶ στὰ φυλάκεια καὶ στὰ μετόπισθεν. "Ὅλοι νὰ κρινῶνται μὲ τὰ ἴδια ἀντικειμενικὰ κριτήρια. "Ὅλοι νὰ τυγχάνουν τῆς ἴδιας μεταχείρισης. Γιατὶ ὅλοι εἶναι στρατιῶτες τῆς ἴδιας πατρίδας.

Τὸ κεφαλαῖῳδες θέμα εἶναι. "Ἐλεγχος τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς : Ἡ πικρὴ πείρα τοῦ παρελθόντος μᾶς ἔχει διδάξει ὅτι ἡ δύναμη τοῦ στρατοῦ δὲν βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ φαντάρου ἀλλὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ. Καὶ ὅταν οἱ ἀξιωματικοὶ δὲν ἐλέγχονται ἀπὸ τὸ κράτος, ὁ στρατὸς δὲν ἐλέγχεται ἀπὸ τὸ κράτος. "Ἄλλοι τὸν ἐλέγχουν. Στὸ πραξικόπημα τοῦ 1974 τὰ παιδιά τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἀναγκάστηκαν ἀπὸ τοὺς χουντικούς ἀξιωματικούς νὰ στρέψουν τὰ ὄπλα τους ἐνάντια στὸν Κυπριακὸ λαό. Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψουμε νὰ ξαναγίνῃ. Οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ πρέπει νὰ εἶναι πιστοὶ στὸ κράτος καὶ τῇ Δημοκρατία. Πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα ὁ ἔλεγχος τοῦ ἀμυντικῶν δυναμικῶν νὰ βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ Κράτους. Παράλληλα πρέπει νὰ φροντίσουμε ὥστε οἱ Κύπριοι ἀξιωματικοὶ νὰναί ἀπόλυτα ἀφωσιωμένοι στὸ Κράτος καὶ τῇ Δημοκρατία. Μόνον ἐτσι διασφαλίζεται τόσο τὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο ὅσο κι' ἡ ὁποιαδήποτε δυνατότητα μᾶς ν' ἀμυνθοῦμε ἐνάντια στὸν εἰσβολέα. Διότι ἂν τὸ κέντρο λήψεως ἀποφάσεων δὲν εἶναι ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση, βρισκόμαστε ἐκτεθειμένοι σὲ κινδύνους ἀνάλογα μ' ἐκείνους ποὺ ἀντιμετωπίσαμε νωρίτερα ἐφ' ὅσον ὁποιαδήποτε ἀλλαγὴ ἐξωτερικῶν καταστάσεων θὰ ἔχη τοὺς ἀντικτύπους της σὲ μᾶς. Μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ δεδωμένα ὑπόψη μᾶς καὶ μπροστὰ στὴν διαπίστωση ὅτι δὲν προωθεῖται σωστὰ τὸ θέμα τῆς σωστῆς καθολικῆς στρατεύσεως, τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ ἡ καθόλου ἀμυντικὴ θωράκιση τοῦ τόπου, ἡ ΕΔΕΚ θὰ δώσῃ μὲν τὴν ἐγκριση της, δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ διαφορετικά, γιὰ τὴ ψήφιση τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ἐξακλελυθεῖ ὅμως νὰ διατηρῇ σοβαρὰς ἐπιφυλάξεις. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, Μελετώντας τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο ἡ Ἐπιτροπὴ καταπιάστηκε μ' αὐτὸ μὲ πλήρη συναίσθηση τῆς σημασίας καὶ τῆς σοβαρότητας του, ἔχοντας πάντα ὑπ' ὄψη της τις ἀμυντικὲς ἀνάγκες τῆς ἀγωνιζόμενης Κύπρου καὶ ὅλα τὰ συναφῆ μὲ αὐτὴ ζητήματα.

Τὸ θέμα τοῦ χρόνου τῆς θητείας συζητήθηκε ἐκτεταμένα στὴν Ἐπιτροπὴ. Σήμερα, ὅπως εἶναι γνωστὸ, ἡ θητεία εἶναι 24μηνος καὶ ἡ ὑπηρεσία τῶν Ἐθνοφρουρῶν παρατείνεται αὐτόματα γιὰ ἄλλους 12 μῆνες, δηλ. οἱ Ἐθνοφρουροὶ ὑπηρετοῦν συνολικὰ 36 μῆνες. Ἡ αὐτόματη αὐτὴ παράταση προκάλεσε ἀντιδράσεις καὶ ἀμφισβητήσεις ὡς πρὸς τὴ νομιμότητα καὶ συνταγματικότητα της.

Τὸ θέμα αὐτὸ περιπλέκεται ἀκόμη περισσότερο ἀπὸ τὸ γεγονὸς, ὅτι ἓνας ἀριθμὸς Ἐθνοφρουρῶν ἀπελύονται ὕστερα ἀπὸ 24μηνὴ θητεία, ἐφ' ὅσον ἐξασφαλίσουν ἐγγραφή σὲ Πανεπιστήμιο ἢ ἄλλο ἰσοβάθμιο ἀνώτερο ἐκπαιδευτικὸ Ἴδρυμα. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ προκαλεῖ ἀντιδράσεις ἀνάμεσα στοὺς Ἐθνοφρουροὺς ἐκείνους ποὺ θὰ συνέχιζαν γιὰ ἄλλους δώδεκα μῆνες ὑπὲρ

ρεσία. Τὸ πρόβλημα ὁμως αὐτὸ ἐπιδεινώθηκε καὶ ἔγινε πιὸ ὀξύ κυρίως ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο χειρίστηκε μὲ μεροληψία καὶ μὲ φανερὰ διακρίσεις τὴν ἐξουσία πού τοῦ ἐμπιστεύθηκε τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ ἀπόλυση Ἐθνοφρουρῶν ὕστερα ἀπὸ 24μηνὴ ὑπηρεσία, ὅταν αὐτοὶ ἐξασφαλίζουν ἐγγραφή σὲ Πανεπιστήμια. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, κ' αὐτὸ εἶναι ὀρθὸ καὶ δίκαιο νὰ λεχθῆ, ὑπάρχουν ἀρκετὲς ἀποδεδειγμένους περιπτώσεις Ἐθνοφρουρῶν πού ἀπολύθηκαν μὲ τὴ δικαιοσύνη ὅτι εἶχαν ἐγγραφήν σὲ Πανεπιστήμια καὶ οἱ ὅποιοι τελικὰ δὲν πῆγαν γιὰ σπουδές.

Ἡ κατάσταση αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ προκαλοῦσε ἀναπόφευκτα διαμάχες ἀνάμεσα στοὺς στρατιῶτες καὶ αἰσθήματα πικρίας σὲ ὅσους δὲν ἦταν δυνατό νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ εὐεργέτημα τῆς ἐγγραφῆς σὲ Πανεπιστήμιο καὶ νὰ ἀπολυθοῦν σὲ 24 μῆνες, πράγμα πού ἀπόβαινε σὲ βάρος γενικά τοῦ ἠθικοῦ τοῦ στρατεύματος. Ὑπ' αὐτὲς τίς συνθήκες, ὀρθὰ ἐκρίθη ὅτι ἡ διευθέτηση τοῦ θέματος ἴσης διάρκειας τῆς ὑπηρεσίας γιὰ ὅλους τοὺς Ἐθνοφρουροὺς καὶ ἴσης μεταχείρισης τους ὡς πρὸς τὸ χρόνο τῆς θητείας τους θὰ ἀπόβαινε ἐξυπηρετικὴ γιὰ τὴν ἀμυντικὴ προάσπιση τῆς Κύπρου.

Πολὺ ἀπασχόλησε τὴν Ἐπιτροπὴ ὁ χρόνος τῆς θητείας τῶν Ἐθνοφρουρῶν. Τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τάχθηκε ὑπὲρ τῆς 3χρονης θητείας γιὰ ὅλους. Τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τελικὰ ἀποφάσισε καὶ εἰσηγήθηκε, μὲ τὸ Νομοσχέδιο πού κατατέθηκε στὴ Βουλὴ, 30μηνὴ θητεία. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς ἡ Παγκύπρια Ἐπιτροπὴ Μητέρων καὶ Συζύγων Ἐθνοφρουρῶν, μὲ ὑπόμνημα τῆς πρὸς τὸν Ὑπουργὸ καὶ μὲ προσωπικὲς παραστάσεις στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς ὑποστήριξε 24μηνὴ θητεία.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς τάχθηκε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὑπὲρ τῆς ὀψης τῆς Παγκύπριας Ἐπιτροπῆς Μητέρων καὶ Συζύγων Ἐθνοφρουρῶν γιὰ 24μηνὴ θητεία ὅλων τῶν Ἐθνοφρουρῶν. Ὡστόσο, σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ ὑπάρξῃ ὁμόφωνη εἰσήγηση πρὸς τὸ Σῶμα καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δέχθηκε νὰ μὴ ἐπιμένῃ στοὺς 30 μῆνες, συμφωνήσαμε σὰν συμβιβαστικὴ πρόταση ἡ θητεία νὰ εἶναι 26μηνὴ γιὰ ὅλους, ὅπως εἰσηγείται καὶ τὸ Νομοσχέδιο πού ἔχει ἐγκριθῆ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ, δεδομένου ὅτι ἡ 26μηνὴ θητεία δὲν ἀποβαίνει πρὸς ζημιὰ τῶν Ἐθνοφρουρῶν πού θὰ ἤθελαν νὰ πᾶνε γιὰ σπουδές.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτῆς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζήτησης αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ Ἐπιτροπὴ ἦταν ὑποχρεωμένη νὰ ἀσχοληθῆ κάπως γενικώτερα μὲ τὸ θέμα τῆς ἐπάρκειας τῆς ἀμυντικῆς θωράκισης τῆς μὴ κατεχόμενης Κύπρου. Γιὰ τὸ σκοπὸ τῆς ἐξασφάλισης μιᾶς ὅσο τὸ δυνατό ἀρτιώτερης ἀμυντικῆς θωράκισης ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς κάμνει ἤδη χρῆσιν τῶν ἐξουσιῶν πού τοῦ παρέχει ὁ Νόμος, καλώντας κατὰ διαστήματα ἐφέδρους γιὰ ἐκπαίδευση.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συμφώνησε γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ τοῦ μέτρου, ἀλλὰ ἐξέφρασε ἀρκετὲς ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότητά του. Ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ τέθηκε στὸν ἀρμόδιο Ὑπουργὸ τὸ ἐρώτημα κατὰ πόσο θὰ μπορούσε αὐτὸ τὸ μέτρο νὰ καλύπτῃ μεγαλύτερο ἀριθμὸ ἐφέδρων. Ἡ ἀπάντηση ὑπῆρξε ἀρνητικὴ, διότι, ὅπως ἐλέχθη, ὑπάρχουν ἀρκετὲς πρακτικὲς δυσκολίες.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς πιστεύει, πὼς οἱ δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζουμε σήμερον εἶναι τὸ ἀπέλεσμα μιᾶς ἐγκληματικῆς πολιτικῆς πού γιὰ χρόνια ἀκλουθήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους — καὶ ἀκολουθεῖται, σὲ λιγώτερο βαθμὸ, ἀκόμα καὶ σήμερον. Εἶναι ἡ πολιτικὴ τῶν διακρίσεων σὲ βάρος ἀριστερῶν καὶ δημοκρατικῶν ἐθνοφρουρῶν κατὰ τὴν ἐπιλογὴ γιὰ προαγωγή. Γιὰ χρόνια ὁλόκληρα τὸ κλίμα πού ἐπικρατοῦσε στὴν Ἐθνοφρουρά, ἦταν τέτοιο ὥστε στρατιῶτες, ὅσο καλοὶ καὶ ἱκανοὶ καὶ ἂν ἦταν, ἐφ' ὅσον εἶχαν δημοκρατικὰ φρονήματα, ἐφ' ὅσον ἦταν ἢ θεωροῦνταν ἀριστεροὶ ἢ προέρχονταν ἀπὸ σίκαγένεια ἀριστερῶν, ἐμπαιναν σὲ

μαύρη λίστα κι' άπεκλείονταν από όποιαδήποτε προαγωγή. Άκόμα και δε-
ξιοί στρατιώτες, αλλά μακαριακί, είχαν την ίδια τύχη και μεταχείριση.
Κύριο προσόν για να πάρη ένας στρατιώτης προαγωγή ήταν να είναι γρι-
βικός, υπερεθνικόφρων, άντιμακαριακός, άντικομμουνιστής.

Και δέν είναι μόνο όσον άφορά τις προαγωγές, που άκολουθειτο αυτή
ή έπαίσχυντη πολιτική από τους ήγήτορες του στρατού και τó άρμόδιο
Ύπουργείο. Αυτό συνέβαινε και όσον άφορά την έπιλογή των στρατιωτών
στά διάφορα όπλα, όπως και για τόν τόπο της ύπηρεσίας τους. Η πρόσ-
ληψη δημοκρατικών, μακαριακών και άριστερών στρατιωτών σέ ώρισμένα
όπλα ήταν άπαγορευμένη και άποτελούσε προνόμιο των υπερεθνικοφρών
γριβικών, άντιμακαριακών και άντικομμουνιστών. Όσο για τόν τόπο της
ύπηρεσίας, ώρισμένοι άπομακρυσμένοι τόποι έθεωρούνταν και έχρησιμο-
ποιούνταν σαν κολαστήρια για άριστερούς στρατιώτες.

Αυτή ή έγκληματική πολιτική, όπως ήταν φυσικό, έσπειρε τή δυσαρέ-
σκεια, τήν άπογοήτευση, άκόμα και τή διχόνοια ανάμεσα στα στρατευμένα
παιδιά του λαού μας και άντικειμενικά άπόβαινε σέ βάρος της άμυντικής
θωράκισης της άγωνιζόμενης πατρίδας μας και της μαχητικής ικανότητας
του στρατού.

Ποιά ήταν τά άποτελέσματα της πολιτικής των διακρίσεων για πολιτικούς
λόγους; Τό άποτέλεσμα ήταν ότι ή Έθνοφρουρά, που είχε σαν κύρια
άποστολή της τήν άμυνα της Κύπρου και τήν υπεράσπιση της νόμιμης Κυ-
βέρνησης του Προέδρου Μακαρίου, χρησιμοποιήθηκε από τήν στρατιωτική
ήγεσία σαν φυτώριο και εκκλαπήριο παρανόμων άνατρεπτικών, άντικυ-
βερνητικών ομάδων και όργανο στα χέρια της Χούντας και των ήμπερια-
λιστών έχθρών της Κύπρου.

Η έγκληματική δραστηριότητα ένάντια στο νόμιμο κράτος και τή νόμιμη
κυβέρνηση, με τις άνατινάξεις άστυνομικών σταθμών και άλλων κυβερνη-
τικών ύποστατικών, ή κλοπή και υπεξαίρεση όπλων και άλλου έξοπλισμού
άπό άποθήκες της Έθνικής Φρουράς και άλλα παρόμοια έγκλήματα με άπο-
κορύφωμα τó προδοτικό, άντεθνικό πραξικόπημα, είναι σέ μεγάλο βαθμό
τό άποτέλεσμα αυτής της έγκληματικής πολιτικής των διακρίσεων, που
άκολουθήθηκε συστηματικά και προγραμματισμένα για χρόνια από τή στρα-
τιωτική ήγεσία και τó άρμόδιο Ύπουργείο.

Η πικρή και αίματηρή αυτή έμπειρία πρέπει να έχη πείσει τó άρμόδιο
Ύπουργείο ότι άποτελεί έγκλημα ή συνέχιση της πολιτικής των διακρίσεων
σέ βάρος των δημοκρατικών και άριστερών στρατιωτών. Τό ήθικό του
στρατιώτη διαδραματίζει τόν πιό άποφασιστικό ρόλο για τή μαχητική ικα-
νότητα του στρατού. Και αν ο στρατιώτης νοιώθη ότι άδικείται, ότι πα-
ραγνωρίζεται για πολιτικούς λόγους είτε κατά τήν έπιλογή για προαγωγή,
είτε για τήν πρόσληψη του σέ ώρισμένο όπλο, είτε για τόν τόπο της ύπη-
ρεσίας του, τó μόνο που έπιτυγχάνεται είναι ή ύπόσκαψη του ήθικου του,
με σοβαρές συνέπειες ως προς τή μαχητική του ικανότητα και τήν άμυν-
τική θωράκιση της άγωνιζόμενης πατρίδας μας.

Έπιτακτικό προβάλλει τó καθήκον να τεθῆ όριστικά, άποφαστικά και
χωρίς όποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση τέρμα στην πολιτική των δια-
κρίσεων σέ βάρος δημοκρατικών και άριστερών στρατιωτών, τόσο όσον
άφορά τó θέμα των προαγωγών, όσο και της έπιλογής για εκπαίδευση στα
διάφορα όπλα καθώς και για τόν τόπο της ύπηρεσίας τους. Μοναδικό κρι-
τήριο γι' αυτά πρέπει να είναι ή άξια, ή άπόδοση στην εκπαίδευση, τó
ήθος, ή νομιμοφροσύνη προς τή νόμιμη κυβέρνηση και ή άποφασιστικότητα
του στρατιώτη να ύπηρετήσει τήν πατρίδα από όποιαδήποτε έπιβουλή. Τά
δημοκρατικά και άριστερά φρονήματα του στρατιώτη δέν πρέπει να άπο-
τελούν εμπόδιο για τήν προαγωγή ή τήν εκπαίδευση του στρατιώτη στο
ένα ή τó άλλο όπλο. Πρώτιστος και άπαραίτητος όρος για να έχουμε στοι-

χειώδη επάρκεια άμυντικής θωράκισης είναι ο τερματισμός της πολιτικής των διακρίσεων, ή εμπέδωση στο στρατό της εμπιστοσύνης ότι οι άρμόδιες στρατιωτικές και πολιτικές αρχές θα μεταχειρίζονται όλους τους στρατιώτες με το ίδιο πνεύμα και τα ίδια κριτήρια, χωρίς εϋνοια προς τους στρατιώτες μιας ώρισμένης πολιτικής παράταξης και χωρίς προκατάληψη και δυσμενείς διακρίσεις προς στρατιώτες της άλλης πολιτικής παράταξης και αντίληψης.

Απόλυτα συνυφασμένο με το θέμα, είναι η άπαράδεκτη κατάσταση να υπηρετούν σήμερα στην Έθνοφρουρά και μάλιστα σε ανώτερες καιρίες θέσεις του στρατού στοιχεία που έχουν πάρει ενεργό μέρος ή διεδραμάτισαν ρόλο ύποστήριξης προς το προδοτικό πραξικόπημα. Είναι αυτόχρονα έξοργιστικό άτομα τα όποια, προδώνοντας τον όρκο τους, έστρεψαν τα όπλα που τους εμπιστεύθηκε το κράτος για την άμυνα της πατρίδας και τη φρούρηση της νόμιμης κυβέρνησης και της συνταγματικής τάξης και νομιμότητας κατά του κράτους και της νόμιμης κυβέρνησης να βρίσκονται στις γραμμές του στρατού και να διοικούν ή να καθοδηγούν από ανώτερες θέσεις τα στρατευμένα παιδιά του λαού μας. Αυτή η άπαράδεκτη κατάσταση, αυτό το έγκλημα πρέπει να τερματισθί. Η κάθαρση στο στρατό είναι μία υπερεπιγούσα ανάγκη.

Πέραν απ' αυτό, ή άμυντική θωράκιση άπαιτεί την καλλιέργεια μαχητικού πνεύματος, ψηλού ήθικου ανάμεσα και στο στρατό, αλλά και σ' όλοκληρο το λαό, έτσι που ο κάθε πολίτης να νοιώθι ότι στον τομέα που είναι ένταγμένος είτε είναι στρατιωτικός αυτός ο τομέας, είτε είναι το οικονομικό ή το πολιτικό μέτωπο, άποτελεί και ένα στρατιώτη που με τη δουλειά του ενισχύει την άμυντική ικανότητα της άγωνιζόμενης πατρίδας μας.

Προς αυτήν την κατεύθυνση το Α.Κ.Ε.Λ. έκαμε πάντοτε το καθήκον του τόσο με συγκεκριμένες εισηγήσεις προς τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας όσο και δημοσίως με επανειλημμένες αποφάσεις και διακηρύξεις του προς τον λαό. Εϋχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΑΕ. κ. Πρόεδρε, άΕ. κύριοι συνάδελφοι. Η Έπιτροπή Έσωτερικών και Άμυνας άφου έμελέτησε όλα τα δεδομένα κατέληξε εις το συμπέρασμα ότι 26 μήνες θητεία δι' όλους ανεξαιρέτως, με έξουσίαν εις το Έπουργικόν Συμβούλιον όπως εις περιπτώσιν σοβαράς επιδεινώσεως της καταστάσεως παρατείνη την θητείαν είναι ή όρθή αντιμετώπισις του προβλήματος της στρατεύσεως των νέων της Κύπρου. Αυτή ή θέσις είναι ή θέσις της Κοινοβουλευτικής Όμάδος του Δημοκρατικού Κόμματος.

Το θέμα της Στρατιωτικής θητείας που είναι στενά συνυφασμένο με την άμυνα της Κύπρου άπασχολεί κάθε Κυπριακήν οικογένεια. Δι' αυτό κάθε πτυχή του προβλήματος πρέπει να εξετασθί ένδελεχώς. Και είναι όρθή ή θέσις ότι ή ύπαρξις και καλή όργάνωσις του στρατεύματος δέν άποτελεί μόνον παράγοντα θωρακίσεως της Κύπρου από πιθανήν έχθρική επίθεσιν αλλά ταυτοχρόνως παρέχει πολιτικώς δυνατότητα διαπραγματευτικήν που δέν πρέπει να άγνοήται.

Πέραν δε τούτων το θέμα της Άμυνας της Κύπρου πρέπει να εξετάζεται και υπό το φώς των δεσδεμένων της Νήσου και της άναγκωρίσεως της αρχής ότι μακροχρόνιος άγώνας προϋποθέτει τόσον άμυντικήν ικανότητα όσο και οικονομικήν εύρωσίαν διά να δυνηθώμεν να διατηρήσωμεν τα μέσα διά την άμυντικήν μας ισχύν ως και την άποτροπήν της μεταναστεύ-

σεως και γενικά της αποψιλώσεως του Έλληνικου πληθυσμού της Κύπρου. Εκτός δε τούτου πρέπει να εκτιμηθῆ ὅτι ἀμυντική θωράκιση δὲν προϋποθέτει μόνον ἀριθμητικὴν στελέχωσιν τῶν τάξεων τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ἀλλὰ καὶ ὀπλισμὸν, ὀργάνωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν πού νὰ ἐγγυῶνται τὴν ἀποτελεσματικότητα ἐν ᾧρα κρίσεως τοῦ Κυπριακοῦ στρατεύματος.

Καὶ εἶναι παραδεκτὴ ἡ ἀρχὴ ὅτι ἐν καιρῷ εἰρήνης ὁ ρόλος τοῦ στρατεύματος εἶναι περιορισμένος. Εἰς κρίσιμους ὅμως ᾧρας ἢ ὑπαρξίς στρατεύματος ἀποτελεῖ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀποφασιστικότητος ἐνὸς λαοῦ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειάν του, ἐνῶ πολλὰς φορές ἢ ὑπαρξίς στρατοῦ δημιουργεῖ τὰς προϋποθέσεις τῆς εἰρήνης. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου ὁ στρατὸς εἶναι ἀναγκαῖος διὰ τὴν προάσπισιν τῆς Τιμῆς τοῦ Τόπου καὶ ταυτοχρόνως ἕνα ἀπὸ τὰ τμήματα τὰ ὁποῖα καταβάλλονται διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς εἰρήνης. Τοιοιουτρόπως οἱ μητέρες πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζουν τὴν στράτευσιν τῶν τέκνων των ὡς μίαν βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ νὰ δυνηθοῦν αὐτὰ μακροχρόνια νὰ κάμουν τὸ σπίτι των καὶ τὴν σταδιοδρομίαν των στὴν Κύπρον καὶ νὰ εὐτυχίσουν.

Προπαντὸς ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἡ στρατιωτικὴ θητεία δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ βάρος. Ἀπὸ τὸ σχολεῖον πρέπει νὰ καλλιεργῆται τὸ αἶσθημα ὅτι πρόκειται περὶ ὑποχρεώσεως πρὸς τὴν πατρίδα καὶ μάλιστα τῆς μεγαλυτέρας.

Αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ πρέπει νὰ γίνουιν συνήθεια καὶ στὰ σχολεῖα καὶ στὰ σπῖτια ἐὰν θέλωμεν οἱ νέοι μας νὰ ὁραματίζονται ἕνα μέλλον στὴν Κύπρον.

Βεβαίως ἡ ὀργάνωσις καὶ ἡ ἐκπαίδευσίς τοῦ στρατεύματος ἀπτελεῖ εὐθύνην τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ θὰ θέλωμεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ προσπάθεια ἢ ὁποῖα καταβάλλεται εἶναι ἴση μὲ τὴν κρισιμότητα τῶν ἡμερῶν. Ἐναπόκειται πρωτίστως εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἀναγκαιότητος στρατεύσεως ἢ μὴ ἄλλων πολιτῶν καὶ ἐν γένει τῆς ἀμύνης τοῦ κράτους, καὶ μὲρῶ νὰ διαβεβαιώσω ὅτι ἡ ἀντίδρασις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης θὰ εἶναι ἀνάλογος μὲ τὰς διαπιστώσεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἐὰν αἱ περιπτώσεις αὐταὶ υἱοθετῶνται καὶ κρίνονται ὡς ὀρθαί.

Δυστυχῶς ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ θέματος τῆς στρατιωτικῆς θητείας ἰδιαιτέρως δὲ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑψίστου αὐτοῦ καθήκοντος ἀπὸ ὅλους τοὺς πολίτας, ὑπῆρξεν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν πλημμελής.

Θεωρῶ ἀναγκαῖον καὶ ὄχι λεπτομερειακὸν νὰ ἀναφερθῶ εἰς μίαν προϋπόθεσιν διὰ τὴν μελλοντικὴν ἐπιβίωσιν τοῦ Τόπου μας μετὰ τὸ ἐγκλημα καὶ τὴν προδοσίαν τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν Τσερκικὴν εἰσβολήν. Τὴν ἄμυναν τοῦ Τόπου.

Τὸ θέμα τῆς ἀμυντικῆς θωρακίσεως τοῦ τόπου ἀποτελεῖ θέμα ὑψίστης ἐθνικῆς ἀσφαλείας. Δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον εὐρείας συζητήσεως καὶ τοῦτο πρέπει ὅλοι νὰ τὸ γνωρίζωμεν. Χωρὶς ἀνοικτὰς συζητήσεις καὶ τυμpanοκρουσίας καὶ μὲ μόνον κριτήριον τὴν προαναφερθεῖσαν θέσιν ἢ Ἐπιτροπῆ Ἐσωτερικῶν ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκθεσίιν τῆς περιορισθῆ εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὸ ἔργον τῆς στοιχεῖα ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους τὰ ὁποῖα τῆς ἐπέτρεψαν νὰ διαμορφώσῃ τὴν θέσιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Ὅμως δὲν δύναται νὰ παρέλθῃ ἀπαρατήρητος ἡ δῆλωσις περὶ δικαίας κατανομῆς ἀμυντικῶν βαρῶν ἐκεῖ ὅπου ἀριθμὸς μέτρων ἤδη προωθημένων ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης δὲν ὑλοποιήθη ἀκόμη.

Τὸ νὰ ὀμιλῶμεν θεωρητικῶς περὶ λήψεως μέτρων γενικῆς καὶ εἰδικῆς στρατιωτικῆς φύσεως δὲν ἀρκεῖ. Ἀλλὰ ἐκεῖνο πού χρειάζεται εἶναι ἡ ὑπό-

δειξίς πρακτικῶν καὶ συγκεκριμένων εἰσηγήσεων. Ἄλλως θεωρητικολογοῦμεν καὶ ἀπλῶς δημιουργοῦμεν ἐντυπώσεις εἰς τὸν λαόν.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ἀπελθοῦσα Βουλὴ, ἔστω καὶ κάπως καθυστερημένα, ἔχει πλαισιώσει τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν με τὰς ἀπαιτούμενας ἐξουσίας διὰ τὰ ἀντιμετώπιση κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικόν τὰ ἀνακύψαντα ἀμυντικὰ βάρη κατόπιν τῆς δημιουργηθείσης συνεισείας τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς καταστάσεως. Ὁ θεσπισθεὶς περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμος τοῦ 1976 (Ἄρ. 33 τοῦ 1976) παρέχει ἀπολύτως μίαν τοιαύτην δυνατότητα καὶ εἶναι πολὺ σαφῆς. Ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Νόμου τούτου ἐλήφθησαν καὶ λαμβάνονται συνεχῶς καὶ νέα μέτρα περὶ τῶν ὁποίων ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἔλαβε γνώσιν.

Εἶναι παραδεκτὸν σήμερον ὅτι ἔχει ρυθμισθῆ νομοθετικῶς τὸ θέμα κατὰ τρόπον σαφέστατον. Ἐκεῖνο δὲ ποῦ ἀπομένει εἶναι πῶς ἡμεῖς, ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ, θὰ συμπαρασταθῶμεν εἰς τὸ ἔργον τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν τοῦ τόπου. Τὸ νὰ ὀμιλῶμεν θεωρητικῶς διὰ κάτι τὸ ὁποῖον ἤδη, ὡς μέτρον, ἔχει δεόντως θεσπισθῆ καὶ ἀναμένει ἢ εὐρίσκεται εἰς τὸ στάδιον τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς του δὲν ἐξυπηρετεῖ τὸν κοινὸν σκοπὸν ἀλλὰ τούναντίον δημιουργεῖ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγίνεν καὶ εὐρίσκεται ἐν πλήρη ἐξελίξει κακῶς ἐγένετο ἢ τὸ ὀλιγότερον τίθεται ὑπὸ ἀμφισβήτησιν.

Οἱ ὅροι περὶ ἀμυντικῆς θωρακίσεως καὶ δικαίας κατανομῆς τῶν ἀμυντικῶν βαρῶν ἔχουν ὁμολογουμένως εἰς τὸν λαόν ἰδιαιτέραν ἀπήχησιν. Ἐκεῖνο, ὅμως τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ποῦμεν ξεκάθαρα καὶ «παστρικά» στὸν λαόν εἶναι ὅτι τὰ σωστὰ μέτρα ἐλήφθησαν, ἐκεῖνο δὲ ποῦ χρειάζεται εἶναι ἡ ὑλοποίησίς των με τὴν συμπαράστασιν τοῦ λαοῦ. Χωρὶς ἀμφισβησίαν ἐλλείψεις καὶ κενὰ ὑπάρχουν καὶ ἀκριβῶς εἶναι ἐδῶ ποῦ πρέπει νὰ ἐπιστηθῆ ἢ προσοχὴ τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ζητηθῆ ἡ ὀλόψυχος συμπαράστασίς του. Τὸ νὰ ὀμιλῶμεν συνεχῶς καὶ περὶ νέων μέτρων χωρὶς συγκεκριμένα καὶ πρακτικῶς ἐφαρμοσίμους εἰσηγήσεις ἀπλῶς θεωρητικολογοῦμεν καὶ δὲν προσφέρομεν οὐσιαστικὴν βοήθειαν εἰς τὸ ἔργον τῶν ἀρμοδίων. Θέλομεν στρατὸν καὶ ὄχι κοπάδι.

Ἐπομένως ἐκεῖνο ποῦ χρειάζεται εἶναι νὰ βοηθήσωμεν τὸ ἔργον τῶν ἀρμοδίων με ὅλας μας τὰς δυνάμεις καὶ ὅ,τι εἶναι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν μας. Δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀπορρίπτωμεν ἀμελέτητα ἤδη ληφθέντα μέτρα τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν ἀπστέλεσμα πολλῆς καὶ σοβαρᾶς ἐργασίας. Οἷσοδῆστε ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχη ἀντίθετον ἄψιν, ἄς δικαιολογήσῃ τὸ ἄποσιν τῶν ἤδη θεσπισθέντων μέτρων καὶ ἄς εἰσηγηθῆ πλέον συγκεκριμένα μέτρα τὰ ὁποῖα, ὅμως, νὰ ἔχουν καὶ πρακτικὴν ἐφαρμογὴν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δοσμένων συνθηκῶν εἰς τὸν τόπον.

Κύριε Πρόεδρε. Λέγεται ὅτι οἱ φυγὸστρατοὶ ὑπὸ διάφορα προσχήματα εἶναι πολλοί. Καμμία δὲ συστηματικὴ προσπάθεια δὲν καταβάλλεται πρὸς ἐμπέδωσιν ἰσονομίας εἰς τὸν τομέα αὐτόν. Καὶ λυποῦμαι νὰ πῶ ὅτι ἡ προηγουμένη Βουλὴ ὑπῆρξεν συνεργὸς εἰς τὴν ἐπικράτησιν κλίματος εὐνοιοκρατίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων δεδομένου ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα τὸ ὑπέβαλα πρὸς τὸ Σῶμα δι' ἐρωτήσεώς μου τὴν 22αν Ἀπριλίου, 1971, ἢ δὲ συζήτησις διεξήχθη εἰς τὴν τότε Βουλὴν τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου, 1972. Δυστυχῶς ἀπερρίφθησαν αἱ εἰσηγήσεις μου μετὰ χλευαστικῶν σχολίων καὶ μάλιστα παμπηφεῖ. Καὶ ὅ,τι εἶπα τότε ἰσχύει ἀκόμη καὶ σήμερον. Εἶμαι δὲ εὐτυχῆς διότι διὰ τῶν εἰσηγήσεών μου ἀπέσσεια ἀπὸ ἐμὲ τὴν εὐθύνην ποῦ βαρύνει ἄλλους διὰ τὴν εὐνοιαν ἢ ὁποῖα ἐπεκράτησεν καὶ ὅ,τι ἐλέχθη τότε ἰσχύει καὶ σήμερον. Καὶ ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἀναγνώσω τὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Συνεδρία 20ῆς Ἰανουαρίου, 1972 :

«Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους ὅτι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς καὶ ἐντεῦθεν, σημαντικὸς ἀριθμὸς προσώπων ἔτυχον διὰ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τρόπου ἐξαιρέσεως τῶν στρατιωτικῶν τῶν ὑποχρεώσεων. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν παρὰ τὴν κλήσιν πρὸς κατάταξιν τῆς κλάσεως τῶν ἐταξίδευσαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ σπουδᾶς ἢ ἄλλους λόγους ἐνῶ σημαντικὸς ἀριθμὸς προσώπων τυγχάνει συνεχῶς ἀναστολῆς τῶν στρατιωτικῶν τῶν ὑποχρεώσεων, ἄλλοι δὲ ἔχουν ἐξαιρεθῆ ὁλοσχερῶς τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν δι' εἰδικεῦς λόγους περὶ τῶν ὁποίων δὲν γίνεται γνωστοποίησης.

Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου τὰ ὀνόματα πολλῶν ἐκ τῶν ἀνωτέρω προσώπων, πιστεύω δὲ ὅτι ἡ πεποίθησις τοῦ λαοῦ εἶναι ὀρθή ὅτι τὰ τέκνα μιᾶς προνομιοῦχου τάξεως τοῦ πλοῦτου ἢ τῶν μεγάλων μέσων, συνήθως τυγχάνουν τὸ δεύτερον, προνομιακῆς μεταχειρίσεως. Τὸ αἶσθημα αὐτὸ κλονίζει τὴν πίστιν τῆς κοινῆς γνώμης ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπαρξίν ἰσοπολιτείας ἐν σχέσει μὲ τὴν ἱεράν ὑπὸ τὰς συνθήκας ποῦ διερχόμεθα ἐκπλήρωσιν ὑπὸ τῆς νεολαίας τῶν στρατιωτικῶν τῆς καθηκόντων.

Ἡ στρατιωτικὴ θητεία προκαλεῖ μὲν μίαν ἀνωμαλίαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν νέων διότι τοὺς ἀπασχολεῖ εἰς τὴν κρίσιμον ἐπαγγελματικὴν καὶ φοιτητικὴν τῶν σταδιοδρομίαν. Εἶναι ὅμως ὕψιστον ἐθνικὸν καθήκον καὶ ὑποχρέωσις πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πρὸς τὸν λαὸν ὁλόκληρον.

Ἡ πολεμικὴ ἐτοιμότης εἶναι ἀμυνα, ταῦτοχρόνως δὲ παρέχει δυνατότητα πολιτικῶν διαπραγματεύσεων. Εἶναι πολὺ πιθανὸν τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ καὶ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦν νὰ ἐπηρεάσων δυσμενῶς τὴν πειθαρχίαν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ νὰ μειώσουν εἰς τὴν συνείδησιν ὅλων τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν φυγαστράτων τοὺς ὁποίους δημιουργοῦν ἄλλοι εἶναι μέγας. Τὸ θέμα αὐτὸ πλειστάκις ἀπησχόλησεν τὸν τύπον καὶ τοὺς γονεῖς. Παρὰ ταῦτα ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν, ὁ τότε Ὑπουργὸς κ. Κομωδρόμος, συνεχίζει διὰ λόγους καλύτερον εἰς αὐτὸν γνωστὸς τὴν σιγὴν τοῦ ἢ ὁποῖα, ὅμως, ὑπὸ τὰς συνθήκας, ὀμιλεῖ πολὺ εὐγλύττως.

Ἀναμφιβόλως ἡ καλὴ ἐφαρμογὴ τῶν προνοιῶν τοῦ περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμου καὶ ἡ στερέωσις μεταξὺ τοῦ κοινοῦ τῆς πίστεως περὶ ὑπάρξεως ἴσης μεταχειρίσεως ὅλων τῶν πολιτῶν ἐν σχέσει μὲ τὰς στρατιωτικὰς τῶν ὑποχρεώσεις εἶναι ὑψίστου ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων, τὸ δὲ ὅλον θέμα χρήζει ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως. Ἐὰν ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν δὲν θεωρήσῃ σκόπιμον ἐντὸς εὐλόγου χρονικοῦ διαστήματος νὰ προβῆ εἰς ἀπολογισμὸν διὰ τὰς μέχρι τοῦδε χορηγηθείσας ἀπαλλαγὰς καὶ ἀναστολάς, ἐξαιρέσεις κ.λ.π. καὶ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸ Σῶμα ὅτι αἱ ὑπὸ τοῦ Νόμου χρησιμοποιούμεναι διακριτικαὶ ἐξουσίαι θὰ ἐξασκοῦνται βάσει λογικῶν ἀντικειμενικῶν κριτηρίων, τότε θὰ ὑποβάλω συντόμως πρότασιν Νόμου διὰ τῆς ὁποίας θὰ γίνεταί εἰσήγησις περιορισμοῦ τῶν ἐξουσιῶν τοῦ Ὑπουργοῦ.

Περαιτέρω εἰσηγοῦμαι ὅπως καθιερωθῆ θεσμὸς ἐτησίως ἐκθέσεως εἰς ποίους δίδεται ἀπαλλαγὴ ἢ ἀναστολὴ ὀνομαστικῶς καὶ διὰ ποίους λόγους.»

Αὐτὰ ποῦ ἀνέφερα ἦσαν ἐπὶ λέξει ἢ ἀγόρευσίς μου πρὸ ἔξη ἀκριβῶς ἐτῶν. Καὶ τὰ ἐπαναλαμβάνω δυστυχῶς τὰ ἴδια καὶ σήμερον ὅταν ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Κύπρος ἐβυθίσθη εἰς τὴν συμφορὰν καὶ ἡ τραγωδία συνεχίζεται.

Εἰσηγοῦμαι ἐκ νέου καὶ σήμερον, 29ην Μαρτίου, 1977, ὅπως καί, δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς κληθῆ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν Βουλὴν κατάλογον ὅλων τῶν ἀτόμων μέχρι σήμερον ποῦ ἔτυχον ἀναστολῆς ἢ ἀπαλλαγῆς διὰ νὰ δυνηθῆ ἡ Βουλὴ νὰ διεξαγάγῃ ἔρευναν. Ταῦτοχρόνως ὁ θεσμὸς δημοσιεύσεως τῶν ὀνομάτων ποῦ ἔτυχον ἀναστολῆς ἢ ἀπαλλαγῆς θὰ ἀποτελέσῃ παράγοντα ἀνασταλτικόν, δι' ἀπαλλαγὰς ἐκ τοῦ στρα-

τεύματος. Ἐνῶ παράλληλα ἡ δημοσίευσις αὐτῆ θὰ ἀποτελῆ ἐπίσης ἀποτρεπτικὸν μέσον ἐπιδείξεως εὐνοίας ἐν τῇ ἐνασκήσει διακριτικῶν ἐξουσιῶν αἱ ὁποῖαι παρέχονται ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ἡ ἐθνικὴ μας παράδοσις, ὁ πόνος καὶ τὸ δάκρυ ἀπὸ τὴν σημερινὴν τραγωδίαν ποῦ ζοῦμεν, ἐπιβάλλει σὲ μᾶς τὴν ὑποχρέωσιν καὶ τὸ μοναδικὸν καθήκον τὴν συστράτευσιν ὄλων. Ἐμπροσθεν καὶ μετόπισθεν νὰ σμιξοῦν καὶ νὰ γίνουν ἀντίστασις. Δύναμις καὶ καρτερία γιὰ ἀγῶνα ἐπιβιώσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ γύρω ἀπὸ τὴν Ἡγέτην μας Πρόεδρον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Τές θέσεις τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. τές κατέθεσεν ἤδη ὁ κ. Θεοδώρου.

Δὲν εἶχα ὑπ' ὄψῃ μου νὰ μιλήσω ἀλλὰ μετὰ τὴν ὁμιλία τοῦ προηγούμενου συναδέλφου εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ μιλήσω.

Ὁ προηγούμενος συνάδελφος λέει ὅτι μίλησεν ἐκ μέρους τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος (ΔΗ.ΚΟ.). Θέλω νὰ ἀμφιβάλλω. Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι τὸ μόνο τμῆμα τῆς ὁμιλίας του τὸ ὁποῖο ἀντιπροσωπεύει πράγματι τές ἀπόψεις τοῦ ΔΗ.ΚΟ. εἶναι τὸ γεγονός ὅτι τὸ ΔΗ.ΚΟ. συμφωνεῖ μὲ τὸ νομοσχέδιο καὶ ὅτι θὰ ψηφίση τὸ νομοσχέδιο. Ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ θέση του. Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι τὰ ἄλλα ὅλα, καὶ εἶμαι βέβαιος, εἶναι ἀπλῶς προσωπικὲς σκέψεις τοῦ προηγούμενου ὁμιλητῆ, ὁ ὁποῖος μίλησε γιὰ καινὴ συνθηματολογία, μίλησε γιὰ ἐκείνους ποῦ προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν ἐντυπώσεις μέσα στὸν λαό, μὲ τὴν ἀμυντικὴ θωράκιση καὶ μὲ τὴν πολιτοφυλακὴ, καὶ οἱ ὁποῖοι ἀπλῶς δὲν ἔχουν τίποτα νὰ προσφέρουν καὶ τίποτα νὰ εἰσηγήσῃν καὶ ἐπομένως ἀπλῶς δημοσκοποῦν ἢ δημαγωγοῦν.

Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Ἡ ΕΔΕΚ ἐπλήρωσε μὲ πολὺ αἷμα καὶ τὴν συνθηματολόγησιν τῆς, καὶ τές ἀπόψεις τῆς, καὶ τές εἰσηγήσεις τῆς καὶ τές ἀπεφάσεις τῆς. Καὶ μπορεῖ κάθε φορὰ νὰ ἀντικρύζη περήφανα αὐτὸ τὸ λαό καὶ τὸν καθένα καὶ νὰ λέη «ὅταν ἐμεῖς εἰσηγούμεσθε κάτι εἴμασθε πρόθυμοι νὰ τὸ ὑπερασπίσουμε καὶ μὲ τίς ζωές μας καὶ μὲ τὸ αἷμα μας. Ὅταν ἐμεῖς εἰσηγούμεσθε πολιτοφυλακὴ εἴμασθε ἔτοιμοι πρῶτοι νὰ εἴμασθε στὴν πρώτη γραμμὴ αὐτῆς τῆς πολιτοφυλακῆς. Ὅταν ἐμεῖς εἰσηγούμεσθε στράτευση τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ μιλοῦμε πράγματι γιὰτὶ πιστεύουμε πῶς μόνον ἡ στράτευση τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ θὰ εἶναι δυνατόν νὰ δώσῃ διέξοδο ἀπὸ τὴν κατεχὴ».

Δὲν μπορεῖ νὰ λευτερώωνται οἱ λαοὶ μὲ ἀπλῶς 2 καὶ 3 ἡλικίες. Δὲν μποροῦν νὰ λευτερώωνται οἱ λαοὶ ὅταν τὸ ὑπόλοιπον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ στέκεται μέσα στὰ καμπαρὲ καὶ ζῆ τὴν ζωὴ τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας, ὅταν δὲν φορᾷ τὸ χακί, ὅταν δὲν ἀντιλαμβάνεται ὅτι εἶναι σκλαβωμένος καὶ ὁ Πενταδάκτυλος καὶ οἱ Κερύνειες καὶ οἱ Ἀμμόχωστοι καὶ ἡ Μόρφου. Θὰ πρέπει νὰ δώσουμε τὴν σωστὴ εἰκόνα καὶ γιὰ νὰ δώσουμε τὴν σωστὴ εἰκόνα πρέπει νὰ δώσουμε καὶ τὰ σωστὰ καθήκοντα. Δὲν ὑπάρχει ἄραγε πρακτικὴ τσερθέτηση; Τότε θὰ ποῦμεν ὅτι καὶ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον κάποτε ἠλιθίως ἐνόμιζε ὅτι ὑπῆρχε πρακτικὴ τοποθέτηση ὅταν κατέθεσε τὴν προηγούμενη Βουλὴ εἰδικὸ νομοσχέδιο γιὰ τὴν μερικὴ στράτευση τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰ 18 ὡς τὰ 50. Καὶ ἔερχουμε τότε ποιοὶ λόγοι ἐμπόδιζαν

τὴν τότε Βουλὴ νὰ μὴν τολμήσῃ νὰ παρουσιάσῃ κἀν τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἑσωτερικῶν εἰς τὸ Σῶμα γιὰ νὰ πῆ ὅτι παγοποιεῖ ἢ ἀπορρίπτει τὴν ἄποψιν τῆς Κυβέρνησης ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ στρατευθῇ τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ. Παρέμεινε στὸ ψυγεῖο καὶ δὲν ἀναγνώστηκε παρὰ τὰς ἐπανειλημμένες προκλήσεις μου μέχρι σήμερα ἀκόμη ἢ Ἐκθεσὶ τῆς προηγούμενης Βουλῆς, πού πρέπει νὰ ἰσχύῃ γιατί οὐδέποτε αὐτὴ ἢ ἔκθεσιν κατετέθη μπροστά στὸ Σῶμα γιὰ νὰ μᾶς ἐξηγήσουν γιατί δὲν μπορούσαν ἡ Κυβέρνηση πραγματικὰ νὰ στρατεύσῃ τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰ 18 ὡς τὰ 50 ὅπως ἤθελεν ἡ Κυβέρνηση νὰ τὸ κἀνῃ. Καὶ δὲν εἶναι ἡ Κυβέρνηση ἡ ὁποία εὐθύνεται γιατί δὲν ἐγένινεν ἡ στράτευση ἀλλὰ κάποια Βουλὴ, ἡ προηγούμενη Βουλὴ, ἡ ὁποία ἀντὶ νὰ δεχθῇ τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβέρνησης εἶπε : «Μὰ ὑπάρχουν τρόποι νὰ γίνωνται αὐτὰ πού θέλει ἡ Κυβέρνηση. Ὁ Ὑπουργὸς μὲ τὰ «μπιλιετούδκια» ἔχει τὴν μέθοδον ὁποῖους θέλει καὶ ὅσους θέλει νὰ καλῇ γιὰ νὰ κάνουν πολιτοφυλακῆ». Καὶ αὐτὰ τὰ ψίχουλα, αὐτὸν τὸν μικροεμπορισμὸν τὸν ἐθεώρησαν σὰν στράτευση τοῦ λαοῦ καὶ πολιτοφυλακῆν — τὸ νὰ μπορῇ ὁ Ὑπουργὸς νὰ καλῇ τὸν α΄ ἢ τὸν β΄ γιατί ἑκτακτες ἀνάγκες τοῦ τόπου ἐπιβάλλουν νὰ κληθῇ ὁ α΄ ἢ ὁ β΄ γιὰ νὰ δώσῃ τὰς ὑπηρεσίας του στὸν τόπον. Ἐμεῖς λέμεν ὄχι. Θὰ ἔπρεπε τὸ σύνολον νὰ κληθῇ, τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ καὶ μάλιστα κάτω ἀπὸ ἀξιωματικούς ἐφέδρους — καὶ ἦταν εὐκολὴ ἢ ταχύρρυθμὴ ἐκπαίδευση, ὅπως πολὺ σωστὰ εἶπεν ὁ κ. Θεοδώρου — οἱ ὁποῖοι νὰ εἶναι πραγματικὰ ἄνθρωποι πού πιστεύουν στὸν ἀγῶνα, πού πιστεύουν στὸν λαόν, πού πιστεύουν στὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, στὸν ὁποῖον ὅλοι ἀναφερόμαστε, καὶ στὴν γραμμὴν του γιὰ νὰ μισήσουμε πραγματικὰ νὰ βροῦμε διέξοδο ἀπὸ τὴν σημερινὴν κατάστασιν. Δὲν μπορούν νὰ λυθοῦν ποτὲ τὰ προβλήματα ἐὰν αὐτὸς ὁ τόπος ὁλόκληρος δὲν στρατευθῇ, ἂν ὅλοι οἱ πόροι δὲν στρατευθοῦν, ἂν ὅλος ὁ λαὸς δὲν στρατευθῇ. Καὶ ὑπάρχουν πρακτικὲς εἰσηγήσεις, ὄχι δικές μας, τῆς Κυβέρνησης, τὰς ὁποῖας ἐμεῖς ἐνστερνιζόμεσθα στὸ ἀπόλυτον καὶ στὸ ἀκέραιον καὶ οἱ ὁποῖες θὰ μπορούσαν νὰ δώσουν λύσιν εἰς αὐτὸ τὸ θέμα.

Τί ἐγένετο τώρα μὲ τὰ νέα μέτρα; Ὑπάρχει κανένας ἐδῶ, κύριοι συνάδελφοι, πού πιστεύει ὅτι πράγματι αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὑπάρχει στράτευση καὶ ὑπάρχουν ἐφεδρεῖες μὲ αὐτὰ τὰ ἡμίμετρα; Οὐσιαστικὰ ὑπάρχει τὸ ἀντίθετον. Ὅσοι καλεῖνται χάνουν τὸν χρόνον τους, δημιουργοῦν μιάν ἀτμόσφαιραν ἀπείρας : «Γιατί μᾶς φωνάζουν; Τί μᾶς θέλουν; Τί κάνομε;» Δὲν ὑπάρχουν πραγματικὰ καθήκοντα, δὲν ντύνονται τὸ χακί, δὲν γίνεται ὅ,τι πρέπει νὰ γίνεταί καὶ ἔτσι οὐσιαστικὰ ὑπονομεύεται καὶ ἡ μελλοντικὴ πιθανὴ πραγματικὴ λαϊκὴ στράτευση, ἡ μελλοντικὴ πιθανὴ δημιουργία μιᾶς πολιτοφυλακῆς. Εἶναι αὐτὲς οἱ χρονιότητες πού δημιουργοῦν τὰς ἀνίστατες ἀρρώστειας. Αὐτὲς οἱ μικρὲς δόσεις πού δημιουργοῦν κάποια ἀντίστασιν στὰ μικρόθια τὰ ὁποῖα δὲν μπορούμε πιά νὰ κατανικήσουμε. Τὰ ἡμίμετρα δὲν δίνουν ποτὲ λύσιν σὲ λαοὺς πού βρίσκονται στὴν σκλαβιά. Εἶναι τὰ μέτρα, εἶναι ἡ οὐσία, εἶναι ἡ στράτευση τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ καὶ ἡ στράτευση θὰ γίνῃ ἂν τὸ παλὸν νομοσχέδιον τῆς Κυβέρνησης θρῆ στὴν ἐπιφάνεια καὶ ἔλθῃ νὰ συζητηθῇ στὴ Βουλὴ. Καὶ ἂν ἔλθῃ νὰ συζητηθῇ τότε θὰ ἔχομε νὰ δώσουμε καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐπιχειρήματα πού χρειάζεται νὰ δώσουμε γιὰ νὰ δείξομε ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ οὐσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, δὲν πρόκειται μὲ τὴν ἀγόρευσίν μου νὰ ἔλθω σὲ ἀντίθεσιν μὲ κανένα κόμμα ἀλλ' ἀπλῶς νὰ ἐκφέρω τίς προσωπικὰς μου ἀπόψεις οἱ ὁποῖες βγαίνουν ἀπὸ τὴν πολυετῆ πείραν τὴν ὁποῖαν ἔχομεν λάβει μὲ τὴν στρατιωτικὴν θητεῖαν.

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἐπὶ τέλος ἐφθασεν ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ ὑπὸ συζήτησιν τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον, διὰ θέμα διὰ τὸ ὁποῖον ἐγίνεν καὶ γίνεται τόση συζήτησις, τόση κινητοποιήσις καὶ τόσος ἀγώνας ἀπὸ πλευρᾶς ἐνδιαφερομένων καὶ μὴ καὶ θέμα διὰ τὸ ὁποῖον πλειστάκις καὶ εἰς τὴν προηγουμένην Βουλὴν μὲ ἐντονὸν τρόπον ἐθίξαμεν.

Μὲ εὐχαρίστησιν βλέπομεν τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ μελετᾷ τὸ περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς θέμα καὶ νὰ ζητᾷ τὴν ριζικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Συμφωνοῦμεν μὲ τίς θέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τίς τροποποιήσεις, πλὴν μιᾶς περιπτώσεως διὰ τὴν ὁποῖαν θὰ ἀναφερθῶμεν κατωτέρω.

Ἐκτιμῶμεν πλήρως τίς θέσεις καὶ ἀνησυχίας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἰδίως ἐκεῖνες τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου καὶ ἰδιαίτερα ἐκεῖνες τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς, πλὴν, ὅμως, μὲ τὴν πείραν τῶν παλαιῶν ἐτῶν, τὴν ἐν γένει μέχρι σήμερον τακτικὴν των, καὶ γενικὰ τὸν χειρισμὸν τοῦ ὅλου θέματος ὅπως ἐγένετο, ἐπιθυμοῦμεν νὰ διαφωνήσωμεν μὲ τίς θέσεις των καὶ νὰ ὑποστηρίξωμεν τίς θέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Εἶναι λυπηρὸν νὰ συζητοῦμεν διὰ ἓνα τόσο λεπτὸ θέμα ὡς εἶναι αὐτὸ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς καὶ νὰ ζητοῦμεν νὰ δικαιώσωμεν μιὰν τάξιν ἀνθρώπων πάνω στὴν ὁποῖαν στηρίζομεν αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόστασιν τοῦ κράτους μας.

Ἡ μέχρι σήμερον πολιτικὴ τῶν ἰθυνόντων ἐπὶ τῆς τάξεως αὐτῆς πού συζητοῦμεν σήμερον, ὑπῆρξεν ἄδικος, ἀψυχολόγητος καὶ εἰς πλείστας τῶν περιπτώσεων ὄχι μόνον μεροληπτικὴ καὶ διακριτικὴ ἀλλὰ καὶ ἐκδικητικὴ. Διὰ τῆς τοιαύτης πολιτικῆς τῶν ὑπευθύνων κατάφεραν νὰ φέρουν τὸ ἀρμόδιον Τμῆμα σὲ μιὰν ἀνυποληψίαν καὶ νὰ τὸ παρουσιάσουν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην ὡς ἀνακόλουθον καὶ μὴ τηροῦν μιὰν σταθερὰν πολιτικὴν καὶ θέσιν ἐναντι τῶν ἐθνοφρουρῶν μας. Προσπάθησαν νὰ καταφέρουν νὰ πείσουν τοὺς πάντας ὅτι ἐνεργοῦν μεροληπτικῶς καὶ ὅτι κατατάσσουν τοὺς ἐθνοφρουροὺς εἰς δύο καὶ τρεῖς κατηγορίας ἀνθρώπων. Ἐὰν δὲ κρίνωμεν τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐχειρίσθησαν οἱ ὑπεύθυνοι τοὺς ἐθνοφρουροὺς ἐκεῖνους πού ἐπρόκειτο νὰ μεταβοῦν διὰ σπουδᾶς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τότεμποροῦμεν μετὰ θεβαιότητος νὰ ποῦμεν, ἂν μὴ τι ἄλλο, ὅτι τὸ ἀρμόδιον Τμῆμα ἐνήργησε σκανδαλωδῶς. Διότι πῶςμποροῦμεν νὰ ἐρμηνεύσωμεν διαφορετικὰ τὴν διάφορον πολιτικὴν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου πού μετεχειρίσθη καὶ ἐφήρμοσε, ἐφέτος ἰδίως, διὰ τοὺς ἐθνοφρουροὺς ἐκεῖνους πού ἐπρόκειτο νὰ μεταβοῦν εἰς τὸ ἐξωτερικόν διὰ σπουδᾶς καὶ οἱ ὁποῖοι εἶχον πρὸς τοῦτο ἐξασφαλίσει προηγουμένως ἐγγραφὴν εἰς Πανεπιστήμια καὶ ἄλλας ἀνωτέρας Σχολὰς εἰς διαφόρους χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ; Τὸν Αὐγούστου τοῦ 1976 νὰ ἀπολύη ἐκείνους πού ἐπρόκειτο νὰ σπουδάσουν εἰς Ἀγγλίαν μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι θὰ ἔχαναν τὴν θέσιν (καὶ δικαιολογημένα) νὰ τοὺς δίδῃ διαβατήριον καὶ νὰ τοὺς ἐπιτρέπη νὰ πηγαίνουν στὸ καλὸ, τὸν ἐπόμενον μῆνα νὰ βγαίνῃ ἐιδικὸν φερμάνι ὅτι ὅσοι ἔχουν ἐγγραφὴν εἰς Ἱατρικὴν Σχολὴν καὶ Πολυτεχνεῖον εἰς Ἑλλάδα νὰ ἀπολύωνται καὶ ὅσοι ἔχουν εἰς τὴν Ὀδοντοιατρικὴν καὶ λοιπὰ δὲν ἀπολύονται;

Ἀργότερον ἄλλο φερμάνι ἔλεγεν ὅτι ὅσοι εἶχαν ἐγγραφὴν εἰς Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν ἔπρεπε νὰ καθήσουν ἐξετάσεις διὰ τὴν γλῶσσαν καὶ ἐὰν δὲν ἐπερνοῦσαν εἰς αὐτὴν δὲν θὰ ἀπελύοντο. Ἐγίνεν ἡ διαμαρτυρία, πολλοὶ ἐκλείσθησαν στὶς φυλακὰς καὶ ἠκολούθησαν τὰ γνωστὰ γεγονότα. Σὲ ἄλλες περιπτώσεις πάλιν δι' ἄλλας χώρας ἐδίδεν ἀπόλυσιν χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ καθήσουν εἰς ἐξετάσεις. Σὲ ἄλλας τέλος περιπτώσεις — καὶ τοῦτο κατὰ μῆνα Δεκέμβριον — ἀπέλυαν μὲν ἀλλὰ ἔδιδαν ἀντὶ διαβατηρίου ἐιδικὸν πάσον. Δηλαδὴ δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά. Ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἐγίνεν αἰτία ἡ τακτικὴ αὐτὴ τῶν ὑπευθύνων νὰ δημιουργήσῃ

προβλήματα σὲ πάρα πολλά παιδιά καὶ πολλές οἰκογένειες. Ὑποχρεώθησαν οἱ γονεῖς νὰ συμπήξουν Ἐπιτροπές, νὰ ἀποδυθοῦν σὲ ἔντονους ἀγῶνες, νὰ καταφύγουν εἰς τὰ κανονικὰ Δικαστήρια καὶ ἀργότερον εἰς τὸ Συνταγματικόν, νὰ ὑποστοῦν ταλαιπωρίες καὶ ἔξοδα καὶ εἰς τὸ τέλος ἄλλοι μὲν νὰ ἀπολύωνται ἀκανόνιστα, νὰ πηγαίνουν ἄρον—ἄρον εἰς τὸν προορισμὸν τῶν καὶ νὰ ταλαιπωροῦνται εἰς ἀφάνταστον βαθμὸν, ἄλλοι δὲ κανονικά, δηλαδὴ στὰ ἐπιτρεπτὰ ὅρια, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χάσουν ἓνα πολύτιμον δι' αὐτοὺς χρόνον ἀπὸ τὴν φοίτησίν των, ὁ ὁποῖος ποῖος ξεύρει τί ἐπιπτώσεις θὰ ἔχη εἰς τὴν μελλοντικὴν φοίτησίν των! Ποῖος λόγος ὑπῆρχεν νὰ γίνῃ ὅλη αὕτη ἡ μεροληπτικὴ διαδικασία καὶ νὰ τηρηθῇ κατὰ πείσμονα καὶ ἐκδικητικὸν τρόπον αὕτη ἡ θέσις;

Ἐμεῖς πάντοτε καὶ σὲ ὅλες τίς περιπτώσεις πού ἐσυζητοῦντο τροποποιητικὰ νομοσχέδια περὶ Ἐθνοφρουρᾶς εἶχαμεν αὐτὴν τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἐξακολουθοῦμεν νὰ ἔχωμεν καὶ σήμερον, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν στρατὸν νὰ ὑπάρχουν διακρίσεις, οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχουν δύο καὶ τρεῖς κατηγορίες στρατιωτῶν. Εἴμεθα καὶ τότε καὶ σήμερον ἐναντίον τῆς θέσεως ὅτι ἐκεῖνοι πού θὰ σπουδάσουν πρέπει νὰ ἀπολύωνται ἐνωρίτερον καὶ οἱ ἄλλοι νὰ μένουν στὸ φυλάκιον καὶ στὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἔθνους. Δὲν μπορεῖ οὔτε εἶναι ἐπιτρεπτόν ἡ πολιτεία διὰ τὸν στρατὸν νὰ ξεχωρίζῃ πτωχοὺς καὶ πλουσίους, οὔτε εὐνοουμένους καὶ μὴ. Ὅπως ὁ πλούσιος θέλει νὰ πάῃ νὰ σπουδάσῃ, πῶς πολὺ ὁ φτωχὸς θέλει νὰ ἀπολυθῇ ἐνωρίτερον διὰ νὰ ἐργασθῇ καὶ βοηθήσῃ τὴν πτωχὴν οἰκογένειάν του. Διατὶ ἄλλοι νὰ ὑπηρετοῦν 15—18 καὶ 24 μῆνες, ἄλλοι 26 καὶ 27 καὶ ἄλλοι 30 καὶ 36 μῆνες; Πάνω σὲ ποίαν λογικὴν καὶ δικαιοσύνην βρίσκονται καὶ στήριζονται ὅλοι αὐτοὶ οἱ νόμοι καὶ κανονισμοί; Εἶναι καιρὸς πλέον αὐτὸ τὸ τροπάριον νὰ λήξῃ ὀριστικά. Εἶναι στὸ σημεῖον αὐτὸ πού δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν πρόνοιαν τοῦ νόμου περὶ τῆς ἐξουσίας ἐκείνης πού νὰ ἀποφασίζῃ σὲ ἑκτακτες καταστάσεις νὰ παρατείνῃ τὴν θητείαν. Διότι ποῖος μᾶς ἀποκλείει ὅτι αὔριον προτοῦ κλείσουν οἱ 26 μῆνες δὲν θὰ βγάλῃ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον μίαν ἀνακοίνωσιν ὅτι λόγῳ ἐκτάκτου καταστάσεως παρατείνεται ἡ θητεία μέχρι 30 μῆνες; Ἡ πείρα πολλῶν τέτοιων ἐξουσιῶν μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι τὰ παραθυράκια εἶναι ἐπικίνδυνα καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν στοὺς νόμους, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ πάντοτε ἡ σκοπιμότης αὕτη. Εἶναι δι' αὐτὸν τὸν λόγον πού ἔχω τίς ἐπιφυλάξεις μου διὰ τὴν παράγραφον αὐτὴν καὶ ἐλπίζω καὶ εὐχομαί νὰ διαψευσθῶ. Διότι εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι ὅποτεδήποτε ὑπάρξῃ ἔκρυθμος κατάστασις εἶναι στὸ χέρι τῆς Κυβερνήσεως νὰ θέσῃ ἀμέσως εἰς ἐφαρμογὴν τὸν εἰδικὸν ἐκεῖνον νόμον πού νὰ καλῇ ὑπὸ τὰ ὄπλα ὅλες τίς κλάσεις τῶν ἐφέδρων πού ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ ἐπανδρώσουν καὶ καλύψουν τίς ἀνάγκες τοῦ στρατεύματος.

Ἄλλη ἀταξία πού ὑπάρχει εἰς στίς τάξεις τῆς Ἐθνοφρουρᾶς εἶναι στίς περιπτώσεις τῶν ἐξαρτωμένων, τῶν ἀπαλλαγῶν, τῶν ἀναστολῶν, τῆς ἀνικανότητος, τῆς ἀναπηρίας καὶ ἄλλων, ὅπου ὅλες αὐτές οἱ περιπτώσεις τυγχάνουν εἰδικῆς μεταχειρίσεως καὶ ἀναλόγου ἀσφάσεως. Πρέπει καὶ στίς περιπτώσεις αὐτές ὁ νόμος νὰ εἶναι αὐστηρὸς καὶ δίκαιος καὶ οἱ ἐφαρμοστὲς αὐτοῦ ἀμερόληπτοι καὶ λογικοί.

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν μας πάρα πολλές περιπτώσεις ἀδικιῶν καὶ μεροληψιῶν πού ἐγέναν εἰς βάρος πολλῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν καὶ εἰς βάρος πολλῶν στρατιωτῶν, τίς ὁποῖες δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἀναφέρωμεν, ἀλλὰ θίγομεν τὸ σημεῖον τοῦτο οὕτως ὥστε αἱ υπεύθυνοι νὰ προβοῦν στίς ἀνάλογες μελέτες πρὸς διόρθωσιν τοῦ κακοῦ.

Μὲ εὐχαρίστησιν βλέπομεν ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ θίγῃ καὶ τὸ θέμα τῆς ἀντιμισθίας καὶ σιτηρεσίου τῶν ἐθνοφρουρῶν μας, ὡς εἰσηγεῖται σὲ σχετικὸν ὑπόμνημά της καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Μητέρων καὶ Συζύγων τῶν Ἐθνοφρουρῶν, μὲ τὴν ὁποίαν συμφωνοῦμεν πλήρως.

Στό σημείον αὐτό θέλομεν νά μεταφέρωμεν τήν ἔντονον διαμαρτυρίαν καί ἀγανάκτησιν ὄλων ἀνεξαιρέτως τῶν γονέων διά τήν ἀπαράδεκτον, ὡς χαρακτηρίζεται, ἀντιμισθίαν τῶν ἔθνοφρουρῶν. Εἶπαμεν καί ἄλλες φορές ἀπό τοῦ βήματος τούτου, ἐπαναλαμβάνομεν καί σήμερον καί λέγομεν ὅτι τὸ μηδαμινόν πᾶσον τῶν 4½ λιρῶν πού λαμβάνουν οἱ ἔθνοφρουροί μας θεωρεῖται ὄχι μόνον ἀνεπαρκές ἀλλά καί γελοῖον καί εἶναι προτιμότερον νά μὴν τοῦς δίδεται τίποτε, διὰ νά γνωρίζουν τούλάχιστον ὅτι ὑπηρετοῦν διὰ 2—3 χρόνια τήν πατρίδα τους δωρεάν. Ὅμως ἐάν ἡ Κυβέρνησις αἰσθάνεται τήν ἀνάγκην ἢ ἔστω τήν ὑπεχρέωσιν κάτι νά τοῦς δίδῃ, τότε θά πρέπει τούλάχιστον ἡ ἀντιμισθία νά διπλασιασθῇ διὰ νά μπορούν τούλάχιστον νά πληρώνουσιν μέρος τῶν κομίστρων των πού χρειάζονται ὅταν πηγαινούν μὲ ἄδειαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν γονέων των.

Ὡσαύτως τὸ σιτηρέσιον θά πρέπει νά διορθωθῇ διότι οἱ πλείστοι τῶν ἔθνοφρουρῶν μας ἢ δὲν λαμβάνουν τοῦτο καί ἀναγκάζονται νά καταφεύγουν σὲ ἐστιατόρια ἢ ἐξ ἀνάγκης συμπληρῶνουν τοῦτο.

Γνωρίζομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις καταβάλλει ἀρκετὰ χρήματα διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν καί γνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι οἱ ὑπεύθυνοι ἀξιωματικοὶ φροντίζουν νά εἶναι τοῦτο ὅσον τὸ δυνατόν πλέον ὑπερφερόν. Τὸ πρόβλημα ὅμως, ὅπως μᾶς ἐξηγοῦν πολλοὶ ὑπεύθυνοι, ἔγκειται στοὺς προμηθευτές, δηλαδὴ αὐτοὺς πού ἀναλαμβάνουν τήν τροφοδοσίαν τοῦ στρατοῦ, οἱ ὁποῖοι φροντίζουν νά πάρουν ὅπου τὰ σκάρτα καί κατωτέρας ποιότητος φαγώσιμα διὰ νά ἔχουν ἴσως περισσότερα κέρδη, καί τοῦτο πάντοτε εἰς βάρος τῆς ὑγείας τῶν ἔθνοφρουρῶν μας. Θά πρέπει οἱ ὑπεύθυνοι νά προσέξουν τὸ σημείον αὐτό.

Εἶναι πολλὰ τὰ θέματα πού μπορούμεν νά θίξωμεν ἀλλὰ σήμερον δὲν πρόκειται νά λύσωμεν τὸ πρόβλημα ἢ τὰ προβλήματα τῶν ἔθνοφρουρῶν μας. Ὅμως, θέλομεν μὲ τήν εὐκαιρίαν πού συζητεῖται τὸ περὶ Ἐθνοφρουρᾶς τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον νά ὑπομνήσωμεν ἔστω καί συνοπτικῶς τὰ διάφορα προβλήματα πού ἐκάστοτε δημιουργοῦνται καί παρουσιάζονται μὲ τήν βεβαιότητα ὅτι προβαίνοντες εἰς μίαν τέτοιαν ἐποικοδομητικὴν κριτικὴν καί παράλληλα εἰς διαφόρους εἰσηγήσεις θά μένωμεν μὲ τήν ἐλπίδα ὅτι ὅλα αὐτὰ θά τύχουν κάποιας μελέτης ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων, μὲ μοναδικὸν στόχον καί σκοπὸν τήν ἐπίλυσίν των.

Περαίνων, κ. Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὁμως :

1ον. Ἡ θητεία καθορισθῇ εἰς τὸ χρονικὸν ὄριον τῶν 26 μηνῶν, ὡς πολὺ ὀρθὰ εἰσηγεῖται ἡ ἀρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ.

2ον. Ἡ ἀντιμισθία τῶν ἔθνοφρουρῶν τύχη ἀναθεωρήσεως πρὸς τὸ καλύτερον.

3ον. Οἱ ἔθνοφρουροὶ ἐφοδιασθῶν μὲ εἰδικὰ δελτία ἐλευθέρως διακινήσεως τὰ ὁποῖα οἱ ὁδηγοὶ νά παρουσιάζουν εἰς τὰ διάφορα Κυβερνητικὰ ταμεῖα πρὸς ἐξαργύρωσίν των.

4ον. Τὸ σιτηρέσιον αὐτῶν τύχη εἰδικῆς μελέτης πρὸς βελτίωσίν του, αὐτως ὡστε νά εἶναι κατάλληλον καί ὑποφερόν πρὸς βρῶσιν, καί

5ον. Αἱ τοποθετήσεις καί μετακινήσεις τῶν ἔθνοφρουρῶν μας γίνονται πάντοτε μὲ γνώμονα τήν ἴσην μεταξείρισιν καί τὸ καλῶς νοούμενον συμφέρον τῆς ἀσφαλείας τοῦ τόπου μας.

Ἐν κατακλείδι δηλῶ ὅτι θά ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου ὡς τοῦτο ἔχει τροποποιηθῇ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τό υπό συζήτηση νομοσχέδιο «Ό περί Έθνικης Φρουράς (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977», έμελετήθη σέ πολλές συνεδρίες τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Έσωτερικών και Άμύνης και έχουν συζητηθή ιδιαίτερα μέ τους αρμοδίους όλες οί πτυχές τών συναφών προβλημάτων. Όπως είναι καθαρό και από τήν Έκθεση τής Έπιτροπής, θά ψηφίσουμε τό έν λόγω νομοσχέδιο, όπως έτροποποιήθη και διεμορφώθη από τήν Κοινοβουλευτικήν Έπιτροπή.

Μέ τήν εύκαιρία όμως αύτης τής συζήτησης, θά θέλαμε νά θίξουμε ή και νά τονίσουμε μερικά από τά προβλήματα και τά δικαιολογημένα αίτήματα τών έθνοφρουρών και τών οικογενειών τους.

Είναι σέ όλους γνωστό, ότι στο παρελθόν άκούαμε από παντού δικαιολογημένα παράπονα για διακριτική μεταχείριση, άναφορικά μέ τόν χρόνο τής υπηρεσίας στην Έθνική Φρουρά, για τίς άδικαιολόγητες συνεχείς άναστολές, για μη άποτελεσματική αντιμετώπιση τών φυγαστράτων και για μη δίκαιο καταμερισμό του θάρους τών άμυντικών μας άναγκών.

Για όλα αυτά, δόθηκαν σχετικές έξηγήσεις από μέρους τών αρμοδίων και δόθηκε ή διαβεβαίωση, ότι στο μέλλον θά εφαρμόζεται πλήρης και χωρίς διακρίσεις ό περί Έθνικης Φρουράς Νόμος.

Η όρθή και χωρίς διακρίσεις εφαρμογή του νόμου γι όλους και ή έφαρμογή στην πράξη τής ίσης μεταχείρισης για όλους τους στρατευσίμους πολίτες, θά συμβάλουν πολύ θετικά στην έξουδετέρωση τών παραπόνων και τών αισθημάτων πικρίας του παρελθόντος και θά ένισχυθη πολύπλευρα τό έργον και οί συνθήκες υπηρεσίας στην Έθνική Φρουρά.

Πέραν τών Ζητημάτων που σχετίζονται άμεσα μέ τό υπό συζήτηση νομοσχέδιο, υπάρχουν και πολλά άλλα προβλήματα και αίτήματα τών έθνοφρουρών και τών οικογενειών τους.

Ένα από αυτά, είναι τό θέμα τών έπιδομάτων, που παρόλον ότι πολλές φορές στο παρελθόν τονίσθηκε αυτό τό θέμα και από τό βήμα τής Βουλής, έντύτοις τά έπιδόματα τών έθνοφρουρών, εξακολουθούν νά είναι άπαραδέκτως χαμηλά.

Πολλές οικογένειες μέ χαμηλά εισοδήματα, έχουν δυό και σέ μερικές περιπτώσεις τρία παιδιά που υπηρετούν ταυτόχρονα στην Έθνική Φρουρά και αναγκάζονται νά υποβάλλονται σέ δαπάνες, στερώντας περαιτέρω τίς οικογένειες τους, για νά καλύψουν άπαραίτητες οικονομικές άνάγκες τών παιδιών τους που υπηρετούν στην Έθνοφρουρά. Χιλιάδες προσφυγικές οικογένειες, που ό ξερριζωμός τίς άνάγκασε νά μεταφερθούν και νά ζούν σέ μακρινά και πολλές φορές άπόμερα μέρη και έχουν τά παιδιά τους στην υπηρεσία τής Έθνικης Φρουράς, νοιώθουν τήν άνάγκη — όπως και οί μη πρόσφυγες — τής συνάντησης κατά διαστήματα μέ τά παιδιά τους, πράγμα που σημαίνει σημαντικά έξοδα γι' αύτή τήν διακίνηση. Και υποχρεώνονται νά άποκόπουν από τά έπιδόματα ή τά περιωρισμένα έξοδα τους, για νά καλύψουν τά άπαραίτητα έξοδα τών παιδιών τους, που έκτελούν τήν στρατιωτική τους θητεία.

Αύτή ή κατάσταση δέν πρέπει νά συνεχισθί. Δέν ύποτιμοΰμε τίς οικονομικές έπιπτώσεις από τήν ίκανοποίηση αύτου του αίτήματος. Άσφαλώς ή όλη αντίκρουση και ή λύση του προβλήματος πρέπει νά γίνη στα πλαίσια τών οικονομικών δυνατοτήτων του Κράτους.

Όμως, επιβάλλεται να αντιμετωπισθῆ τὸ ὅλο θέμα στὰ πλαίσια τῆς εξαγωγελθείσης πολιτικῆς γιὰ δικαιότερη κατανομή τῶν βαρῶν. Προβλήματα καὶ σχετικὰ παράπονα ὑπῆρχαν καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν Τεύρ-κικὴ εἰσβολή.

Αὐτὸ τὸ πρόβλημα, πῆρε ὕστερα ἀπὸ τὶς γνωστὲς ἐπιπτώσεις τῶν Ἰου-λιανῶν γεγονότων, πολὺ μεγαλύτερες διαστάσεις. Γι' αὐτὸ δὲν ἐπιδέχεται ἄλλη καθυστέρηση. Ἡ Κυβέρνηση νὰ μελετήσῃ τὸ συντομώτερο αὐτὸ τὸ θέμα καὶ νὰ λάβῃ ἀποφάσεις γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τῶν ἐπιδομάτων τῶν ἐθνοφρουρῶν.

Νὰ αὐξηθοῦν γενικὰ τὰ ἐπιδόματα τῶν ἐθνοφρουρῶν.

Νὰ δοθῆ εἰδικὴ ἐπιπλέον αὐξησὴ στὰ ἐπιδόματα τῶν προσφύγων ἐθνο-φρουρῶν, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ αντιμετωπίσουν τὶς σχετικὲς οἰκονομικὲς ἐπι-πτώσεις ἀπὸ τὸ ξερριζωμὸ τῶν ἰδίων καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους.

Ἀσφαλῶς ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα προβλήματα καὶ αἰτήματα τῶν ἐθνο-φρουρῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους, καὶ πρέπει νὰ προσεχθοῦν καὶ νὰ ικανοποιηθοῦν.

Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ εἶναι τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ποσοτικὴ καὶ ποιοτικὴ βελτίωση τοῦ σιτηρεσίου, καθὼς ἐπίσης τῆς παροχῆς ἐπαρκοῦς καὶ καταλλήλου ἱμα-τισμοῦ καὶ ὑποδήσεως. Εἶναι τὰ σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς καλύτερης ὀργά-νωσης τῶν μεταφορικῶν τους ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν μέτρων πρὸς ἐξασφάλιση δωρεάν ἢ καὶ ὅπου εἶναι δύσκολο, μειωμένων κομιστρῶν. Εἶναι ἐπίσης τὰ σχετικὰ μὲ τὶς Κοινωνικὲς Ἀσφαλίσεις. Ἡ παροχὴ τοῦ εὐεργετήματος τούτου δὲν εἶναι σωστὸ νὰ περιορίζεται μόνο γιὰ σκεπυὲς συντάξεων, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ γίνεσιν ὅλες αἱ ἀπαραίτητες διαδικασίες — νομοθετικὲς καὶ ἄλλες — ἔτσι πού ἡ παροχὴ αὐτοῦ τοῦ εὐεργετήματος, νὰ καλύπτῃ καὶ τοὺς ἐθνοφρουροὺς γιὰ ὅλα τὰ ὠφελήματα, πού προσφέρονται στοὺς ἐρ-γαζομένους βάσει τοῦ νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Πιστεύομεν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι ἡ μελέτη, ἡ ὀρθὴ προσέγγιση καὶ ἀντιμετώπιση αὐτῶν, ὅπως καὶ ἄλλων μικρότερης σημασίας προβλημάτων καὶ αἰτημάτων τῶν ἐθνοφρουρῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους, ἀπὸ μέρους τῶν ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, θρῖσκονται στὶς δυνατότητες τοῦ Κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Καὶ ὅτι ἡ ικανοποίηση τῶν δίκαιων αἰτημάτων τῶν ἐθνοφρουρῶν, δὲν εἶναι μόνο θέμα δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητη συμβολὴ στὸ νὰ διατη-ρηθῆ καὶ ἀνέλθῃ ἀκόμη πιὸ ψηλὰ τὸ ἠθικὸ καὶ ἡ συνειδητὴ πειθαρχία τῶν στρατευμένων παιδιῶν μας, καὶ μὲ σειρά πρόσθετων ἀμυντικῶν καὶ ἄλλων μέτρων, θὰ δυναμώσῃ τὴν ἀντοχὴ καὶ τὸ μέτωπο τοῦ ἀγῶνα μας, γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ τόπου μας, γιὰ τὴν ἐπίτευξη δίκαιης λύσης τοῦ Κυ-πριακοῦ στὰ πλαίσια τῶν ψηφισμάτων τοῦ Ο.Η.Ε. πρὸς ὄφελος ὁλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντῖνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Χριστο-φίδης στὴν ἀγόρευση του, ὅπως ἔχει κάμει καὶ μὲ ἓνα προηγούμενο Νομο-σχέδιο πρὶν μερικὲς βδομάδες ἀνεφέρθη σὲ ἀποφάσεις τῆς προηγούμε-νης Βουλῆς.

Στήν προηγούμενη περίπτωση είχα υποδείξει εις τόν κ. Χριστοφίδη, ὄχι ἀπό τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, ἀλλά ἰδιαίτερος, ὅτι μέ τόν τρόπο πού ἔθεσε τὸ θέμα δέν ἀνταποκρινόταν στήν πραγματικότητα.

Σήμερα ὁ κ. Χριστοφίδης ἔχει ἀναφερθῆ καί πάλιν ὅτι στήν προηγούμενη Βουλή εἶχε θέσει τὸ θέμα τῶν ἀπολύσεων καί ἡ Βουλή παμψηφεί ἀπέρριψε τήν πρόταση του.

Δέν εἶναι ὀρθόν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναφέρει ὁ κ. Χριστοφίδης. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι σ' αὐτὴ τὴν συνεδρία ἐγίνε ψηφοφορία καί κατεψηφίσθη μιὰ ἀποψη τοῦ κ. Χριστοφίδη γιὰ λόγους διαδικασίας. Ἡ οὐσία ὅμως τοῦ ζητήματος δέν κατεψηφίσθη καί θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ διαβάσω τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς τῆς ἡμερομηνίας ἐκείνης εις τὴν ὁποῖαν ἀνεφέρθη ὁ κ. Χριστοφίδης :

«Ἡ κατάθεσις τῶν στοιχείων τῶν συγκεκριμένων περιπτώσεων τὰς ὁποῖας ἔχει ὑπ' ὄψιν του ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς εις τὸν Ὑπουργὸν καί ἡ ἐπανεξετάσις τοῦ θέματος μέσον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ ἀπὸ τὰς ἀπαντήσεις τὰς ὁποῖας θὰ δώσῃ ὁ Ὑπουργὸς καί εις τρίτον στάδιον ἐάν ἐκ τῆς ἐξετάσεως αὐτῆς προκύψῃ ὅτι ἀριθμὸς ἀναστολῶν ἢ ἀπαλλαγῶν ἐδόθη κατά κατάχρησιν, τότε νὰ γίνῃ εὐρυτέρα διερεύνησις τοῦ ὅλου θέματος».

Καί τὸ θέμα παρεπέμφθη στήν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ὅπου ὁ κ. Χριστοφίδης κατέθεσεν ὅλες τὰς περιπτώσεις πού εἶχεν ὑπ' ὄψιν του καί ἡ Βουλή ἐπελήφθη τοῦ ὅλου ζητήματος. Αὐτὸ γιὰ τὴν ἀπεκατάστασις τῆς ἀλήθειας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τουλούρας.

Ζ. ΤΟΥΛΟΥΡΑΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ἐπιβολὴ ὑποχρεώσεων δέν εἶναι βέβαια ἔργο εὐχάριστο, οὔτε διὰ τὴν Κυβέρνηση πού τίς προτείνει, οὔτε δι' ἐμᾶς πού τίς ψηφίζουμε, οὔτε φυσικά καί δι' ἐκεῖνους πού τίς ἐπωρίζονται. Ὅμως ἡ στρατιωτικὴ θητεία δέν εἶναι μιὰ συνθηθισμένη καί κοινὴ ὑποχρέωσις. Ἡ στρατιωτικὴ θητεία εἶναι καθῆκον. Τὸ ὕψιστο καί τὸ πλέον γνήσιον καθῆκον τοῦ πολίτου πρὸς τὴν πατρίδα. Καί βέβαια οἱ νέοι τῆς Κύπρου δέν στρατεύονται διὰ νὰ ἐπιβάλλουν συμφέροντα ἢ πολιτικὴν στρατιωτικῶν συνασπισμῶν καί μεγάλων δυνάμεων. Οἱ νέοι τῆς Κύπρου στρατεύονται διὰ νὰ ἐκπαιδευτοῦν καί ὑπερασπιστοῦν τὰ χῶματα τῆς Πατρίδος. Στρατεύονται διὰ νὰ ὑπερασπιστοῦν ἐλευθερία, ζωὴ, τιμὴ καί οἰκογένεια.

Ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ἡ Κύπρου, οὔτε ἠθέλησε οὔτε ἐπέδιωσε στρατεύς καί ἐξοπλισμούς. Ἀντίθετα τὸ ὄνειρο τοῦ λαοῦ καί τῆς ἡγεσίας του ἦτο ἡ Κύπρος νὰ ἀποτελέσῃ μιὰ πράσινη καί εἰρηνικὴ νησίδα στὸ χῶρο τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου. Δυστυχῶς ὅμως τὴν ἐπιθυμία μας αὐτὴ δέν σεβάστηκε ἡ Τουρκία καί ἐκείνισι πού τὴν ὑποστηρίζουν. Μὲ διάφορα προσχήματα καί πολλὰ τεχνάσματα κατάφεραν νὰ δημιουργήσουν κρίσεις ἐπανεπιλημμένες καί γεγονότα πού στοίχισαν μέχρι σήμερα πολὺ αἷμα καί πολλές καταστροφές στὸν τόπο.

Καί ἤδη ἡ Τουρκία καταπατεῖ τὸ ἡμισυ σχεδὸν τῆς Κύπρου μὲ πολλὰς χιλιάδες στρατοῦ καί ἑκατοντάδες ἄρματα. Καί ἤδη ὑψεῦλα ἐλίσσειται μὲ σκοπὸ τὴν νεμιμοποίησι τῆς παράνομης κατεχῆς γιὰ νὰ ἀποτελέσῃ τοῦτο καλὴ ἀρχὴ γιὰ ὑπεδούλωσι ὁλόκληρης τῆς Κύπρου. Καί πρόκειται γιὰ χώρα πού ὄχι μόνον ἔμπρακτα ἀπέδειξε, ἀλλὰ καί πολλὰς φορές καί μὲ

διάφορες ευκαιρίες και επίσημα ακόμη διεκήρυξε την πλήρη περιφρόνηση της προς τους διεθνείς κανόνες και τις αρχές που διέπουν τη σημερινή διεθνή κοινωνία.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες το καθήκο για υπερασπίση της πατρίδος καθίσταται ιερό. Γνωρίζουμε βέβαια τις στρατιωτικές μας δυνατότητες έναντι του κατακτητού. Όμως η ύπαρξη και η ελευθερία ενός λαού δεν είναι πράγματα που συζητούνται. Είναι πράγματα που υπερασπίζονται άντι πάσης θυσίας και με όσα μέσα διαθέτουμε.

Η Πατρίδα τιμᾶ και εύγνωμονεί τους υπερασπιστές της. Όμως και τὸ Κράτος ὀφείλει ἔμπρακτη στοργή και ἀγάπη πρὸς τὰ στρατευμένα παιδιά του. Ὄφειλε νὰ συμβάλῃ μὲ ὅλα τὰ δυνατὰ μέτρα στὴν ἀνύψωση τοῦ ἠθικοῦ τοῦ στρατιώτου. Τὰ τρία σελίγια ἡμερησίως πού παραχωρεῖ τὸ Κράτος στὸν στρατιώτη δὲν ἐξασφαλίζουν ζωὴ ἀνθρώπινη. Τρία σελίγια εἶναι ἀρκετὰ μόνο γιὰ δέκα τσιγάρα ἢ γιὰ ἓνα ἀναψυκτικό. Καὶ ἂν ὁ στρατιώτης ἀγοράσῃ δέκα τσιγάρα, ἀσφαλῶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀγοράσῃ ἓνα ἀναψυκτικό. Καὶ ἐὰν ἀγοράσῃ ἓνα ἀναψυκτικό δὲν μπορεῖ νὰ ἀγοράσῃ 10 τσιγάρα. Καὶ ἐὰν ἀγοράσῃ εἴτε ἀναψυκτικό εἴτε τσιγάρα δὲν θὰ ἔχῃ σίγουρα τὸ ἀγώγιμο του γιὰ νὰ ἐπισκεφθῇ μὲ ἄδεια τὴν οἰκογένειά του. Καὶ φυσικὰ δὲν εἶναι μόνο αὐτὰ τὰ ἀπαραίτητα πού ἐξασφαλίζουν μιὰ ἀνθρώπινη ζωὴ. Όμως τὸ θέμα εἶναι πολὺ γνωστὸ καὶ δὲν χρειάζεται ἀνάλυση. Ἐκεῖνο πού χρειάζεται εἶναι σύντομη ἀπόφαση τῆς Κυβερνήσεως γιὰ διπλασιασμὸ τρυλάχιστον, τοῦ μηνιαίου ἐπιδόματος τοῦ στρατιώτου. Διότι δὲν εἶναι νοητὸ νὰ ἀναμένουμε συνεισφορά τῆς οἰκογενείας σήμερα πού τὸ 1/3 τοῦ πληθυσμοῦ μας ἀποτελεῖται ἀπὸ πρόσφυγες ἀνέργους ἢ ὑποαπασχολούμενους ἢ καὶ μισθωσυντῆρητους πού ἀγωνίζονται μὲ πολλὰς θυσίας νὰ ξανακτίσουν ἓνα στοιχειώδες νοικοκυριό.

Συζητοῦμε εἰδικώτερα σήμερα διάρκεια τῆς στρατιωτικῆς θητείας. Ἡ διάρκεια τῆς στρατιωτικῆς θητείας εἶναι θέμα ἄρρηκτα συνδεδεμένο μὲ τὴν ἀσφάλεια τοῦ τόπου. Καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ τόπου εἶναι πρωταρχικὸ καθήκον καὶ εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπομένως οἱ εἰσηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος εἶναι σεβαστές. Καὶ εἶναι πεποίθησίς μας ὅτι ἡ ἀσφάλεια τοῦ τόπου δὲν εἶναι θέμα κατάλληλο οὔτε γιὰ ἐπικίνδυνους πειραματισμούς, οὔτε πολὺ περισσότερο πρόσφορο γιὰ κομματικὴ ἐκμετάλλευση.

Όμως παράλληλα θέλουμε νὰ τονίσουμε τὴν ἔντονη ἐπιθυμία μας ὁ χρόνος στρατεύσεως νὰ χρησιμοποιοῦται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἀξιοποιοῦνται κατὰ τὸν πλῆεν κατάλληλο καὶ χρήσιμο τρόπο.

Ἀναφέρεται συχνὰ ὅτι ἡ θητεία εἶναι δεῦτερο σχολεῖο. Καὶ ἔτσι πρέπει νὰ εἶναι. Δίδεται ἐκεῖ μοναδικὴ εὐκαιρία νὰ διδαχθοῦν οἱ νέοι πέραν ἀπὸ τὰ καθαρὰ στρατιωτικὰ τους καθήκοντα καὶ ὠρισμένους ἐθνικὰς καὶ πανανθρώπινες ἀξίες. Ὅπως ὅποτε δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ ξεχάσῃ κανεὶς τὴν ἐποχὴ πού τὰ στρατευμένα παιδιά μας μὲ τὴν λόγχη στὰ πλευρὰ ἐξηναγκάζοντο νὰ ζητωκραυγάζουν ὑπὲρ τοῦ Παττακοῦ καὶ τῆς χουντικῆς συντραφίας. Σὰν νὰ ἐπρόκειτο τὸ κούτελλο τοῦ Παττακοῦ νὰ ἀποτελῇ λαμπερὸ σύμβολο τοῦ "Ἐθνους.

Ἴσως ἡ ἀναφορά μου αὐτὴ νὰ μὴ ἔχῃ καὶ πολλὴ θέση ἀπὸ τὴν ἀποψη ὅτι τὰ τότε δεδομένα μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα δὲν μοιάζουν καὶ πολὺ. Όμως καλὰ εἶναι νὰ θυμώμαστε ἢ καλύτερα νὰ μὴν ξεχνῶμε ὠρισμένα πράγματα πού κράτησαν πρῶτους ρόλους στὴν καταστροφὴ αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Ἐπίσης θέλουμε νὰ τονίσουμε τὴν ἀντίθεση μας στις ὁποιοσδήποτε διακρίσεις στὴν στράτευση τῶν νέων. Εἶναι ἀδιανόητη ὁποιοσδήποτε διάκριση σὲ ὑποχρεώσεις πού ἀπὸ τὴ φύση τους μπορεῖ ἀκόμη νὰ καταλήξουν καὶ σὲ φόρο αἵματος.

Με τις σκέψεις και τις εισηγήσεις αυτές θα ψηφίσουμε την πρόταση της άρμοδιας Έπιτροπής για είκοσιεξαμηνια θητεία γιατί και πολύ κοντά είναι στην αρχική εισήγηση της υπευθύνου Κυβερνήσεως, αλλά και γιατί πρακτικά διευκολύνει τους απολυμένους στην συνέχιση των σπουδών τους ή της επαγγελματικής τους καριέρας, αναλόγως, με την εύχη ότι σύντομα θα αποδοθεί δικαιοσύνη και ειρήνη στον τόπο αυτό. Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πρωτίστως πρέπει να κάμω καθαρών ότι όρθως έπεσήμανεν, διηρωτήθη μάλλον, ό αξιότιμος κ. Λυσσαρίδης εάν όμιλώ έκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος ή του έαυτου μου.

Πράγματι ή πρώτη παράγραφος ή όποία άφορουσε την 26μηνον θητεία άφορουσε τό Δημοκρατικόν Κόμμα. Τα υπόλοιπα άσφαλώς δέν άφορούσαν τους υπόλοιπους Βουλευτές δεδομένου ότι υπήρχεν όλόκληρη άναφορά εις διάφορα θέματα, πέραν δέ τούτου άνεφέρθηκα και εις την προηγούμενη Βουλήν.

Όσον άφορά τό θέμα της προηγούμενης Βουλής, έχω να τονίσω τό εξής :

Πρώτον άνεφερα με πολύ έμφαντικόν τρόπον ότι είναι τά παιδιά της εύνιοκρατίας που εύνουόντο παρά του πλούτου και δέν πιστεύω εις την Άριστεράν να υπάρχουν ούτε εύνουόμενοι ούτε πλουτοκράτες. Κατά συνέπειαν ό τόπος που ήθελα να δώσω και ή έμφασις ήτο για την προηγούμενη Βουλήν και έτόνισα αυτό ιδιαίτέρως.

Έάν έχρησιμοποίησα την λέξιν «παμφηφεί», δέν τό έκαμα διά τόν λόγον ότι πράγματι ήτο ένα θέμα διαδικασίας διά τό όποίον γίνεται άναφορά εις την σελίδα 530 των πρακτικών, θα ήθελα δέ να παρακαλέσω τόν κ. Κωνσταντίνου να τό αναγνώση καλώς και θα ένθυμάται ότι κάποιος προδότης κατάδικος ό όποιος εύρίσκετο σ' αυτήν την Βουλήν είχαν υπεραμυνθή τότε πολύ του τότε Υπουργού διά τό θέμα διότι έθίξαμεν τόν κ. Υπουργόν όταν έμιλήσαμεν περί εύνιοκρατίας. Ένας άλλος δέ φίλος του ώνόμασε τάς άπόψεις μου «μεμφιμορίας» και ένας τρίτος εξ Άμμοχώστου, ό όποιος δέν εύρίσκεται ειδώς, ειπεν ότι ήθελα τότε —και τούτο άναφέρεται στα πρακτικά— να ικανοποιήσω την περιέργειάν μου, να μάθω ποιό επί τέλους είναι που δέν πών εις τόν στρατόν, διότι τίποτε τό κακόν δέν συνέβαινε με τό να δίδωνται άναστολές, άπαλλαγές, μεταναστεύσεις κ.λ.π. εις αυτούς τους εύνουόμενους ! Και υπήρξαν τότε—ένθυμούμαι καλώς, διότι άνέγνωσα τά πρακτικά— δύο εισηγήσεις.

Η μία εισήγηση ήτο του τότε Προέδρου της Βουλής να άναφερθούν ειδώς εις την Βουλήν—μάάλιστα κατόπιν έπιμονής και άλλου συναδέλφου—όλα τά όνόματα και να μήν παραπεμφθί τό θέμα εις την Έπιτροπήν, εγώ δέ επέμενα ότι έπρεπε τό θέμα να παραπεμφθί εις την Έπιτροπήν και έκεί να καταθέσω τά όνόματα τά όποία είχα, και άνέφερα τόν αριθμόν 20. Αυτό έγινε την 20ήν Ιανουαρίου, 1972. Πράγματι άπερρίφθη ή εισήγηση εκείνη. Η πρότασις που υπεβλήθη εις τό Σώμα ήτο εάν θα κατέθετα τά στοιχεία εις την Βουλήν ή εις την Έπιτροπήν. Έγώ ήρνήθην λέγων ότι δέν ήθελα να άναφέρω κανένα όνομα εις την Βουλήν δημοσία αλλά εις την Έπιτροπήν. Και τότε έψηφίσθη πρότασις του Προέδρου της Βουλής να καταθέσω τά στοιχεία αυτά εις τόν τότε Υπουργόν Έσωτερικών, αλλά ήρνήθην να πράξω τούτο διότι ήξερα την τύχην των.

Στό τέλος ὁ κ. Κωνσταντίνου ἀνεφέρθη ὅτι τὸ θέμα παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν. "Ὅχι, δὲν εἶναι τὸ 1972. Εἶναι κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1975, ὅταν ἀνέλαβεν ὁ κ. Βενιαμίν, καὶ τότε ἐδημιουργήθη θέμα ἀναστολῶν, ἀπαλλαγῶν, ὅταν ἐτέθη τὸ θέμα ἀδειῶν ἐξόδου κ.λ.π.

Εἶναι δύο διαφορετικὰ θέματα ἀλλὰ μὲ χρονικὴν διαφορὰν τριῶν ἐτῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει σκοπὸς μου δὲν ἦτο νὰ θίξω καθόλου τοὺς συναδέλφους ἀλλὰ νὰ θίξω ἐκείνους ποὺ τότε ἐκυριαρχοῦσαν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὴν δύναμιν, εἶχαν τὰ μέσα, εἶχαν τὴν εὐνοίαν νὰ ἀποστρατεύωνται στὸ μέσον τῆς θητείας των, στοὺς ἔξῃ μῆνες, ἢ νὰ μὴν πηγαίνουν καθόλου στὸν στρατόν, νὰ παίρνουν ἀναστολές κ.λ.π. Αὐτοὶ ἦταν ὁμοιοπαθεῖς, ὁμοιομάρτυρες, ὅπως ἐμεῖς, καὶ δὲν ἦτο πρόθεσίς μου νὰ θίξω αὐτὸ τὸ θέμα, ἀλλὰ ἀνεφέρθη εἰς τὸ «παμφηφεῖ» καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ θιγοῦν τόσοι οἱ συνάδελφοι, δεδομένου ὅτι δίδω αὐτές τὲς ἐξηγήσεις καὶ μάλιστα ὑπάρχει θέμα πρακτικῶν καὶ προκύπτει πλήρως ἀπὸ τὰ πρακτικὰ ἢ ἐξηγήσεις αὐτή.

Καὶ τώρα ἔρχομαι εἰς τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἀνέφερεν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Λυσαριδῆς.

"Ἐγινε πολὺς λόγος πράγματι γιὰ κάποιο Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη ἐπανειλημμένως καὶ προεκλογικῶς καὶ μετεκλογικῶς καὶ μέσα στὴν Ἐπιτροπὴν καὶ διὰ τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ πρέπει νὰ δοθῇ ἐπὶ τέλους μία ἐξήγησις ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς διὰ νὰ λήξη τὸ θέμα μιά γιὰ πάντα.

Βεβαίως δὲν ἤμουν εἰς τὴν τότε Βουλὴν Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, οὔτε καὶ ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἦτο διὰ νὰ ἐπιληφθῇ ταχέως τοῦ θέματος ἀλλὰ ὑπῆρξαν κάποιοι ἄλλοι οἱ ὁποῖοι ἔθεταν κάποιαν τροχοπέδην καὶ ὑπῆρξαν ἐμπόδιον γιὰ πολλὰ πράγματα, καὶ τοῦτο ἔχει ἀποδειχθῆ.

Τὸ Νομοσχέδιον ἐκεῖνο κατετέθη στὶς 10 Ἰουνίου τοῦ 1975. Ἡ Βουλὴ ἄμα τῇ καταθέσει τοῦ Νομοσχεδίου ἐκάλεσε τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν καὶ ἐζήτησε συμπληρωματικὰς ἐπεξηγήσεις, ἔκαμε δὲ μίαν προκαταρκτικὴν ἐκθεσὶν τὴν ὁποῖαν ἔστειλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν μέσῳ τοῦ Γραφείου τῆς Βουλῆς στὶς 7 Αὐγούστου τοῦ 1975.

Εἰς ἀπάντησίν του πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ἡμερομηνίας 29ης Δεκεμβρίου, 1975, σχετικῶς πρὸς τὰς παρατηρήσεις καὶ ἐπιφυλάξεις τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, κ. Βενιαμίν, παρεκάλει νὰ διευθετηθῇ συνάντησις αὐτοῦ μετὰ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς συζήτησιν τοῦ θέματος, ἀλλὰ δὲν ἐγινε καμμία ἐνέργεια. Ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν μὲ ἄλλην ἐπιστολὴν του, ἡμερομηνίας 1ης Μαρτίου τοῦ 1976, πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ἐπανεφέρε τὸ θέμα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει γι' αὐτὸ ἀνέφερα καὶ εἰς τὴν εἰσηγητικὴν μου ὁμιλίαν τὴν προηγουμένην Βουλὴν, διότι εἶχα ὑπ' ὄψιν μου αὐτὴν τὴν καθυστέρησιν ἢ ὁποῖα ὑπῆρχεν, ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει τελικῶς τὸ Νομοσχέδιον ἐνεκρίθη ὡς Νόμος 33 τοῦ 1976 κατὰ Ἰούνιον μῆνα καὶ πράγματι ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω τὸ ἀρχικῶς κατατεθέν Νομοσχέδιον ἔπαυσε νὰ ἐξυηρητῆ οἰονδήποτε συγκεκριμένον σκοπὸν. Δι' ἐπιστολῆς ἡμερομηνίας 17ης Σεπτεμβρίου τοῦ 1976, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐρωτήθην κατὰ πόσον ἐπεθύμει νὰ προωθηθῇ ἢ ψήφισις τοῦ πρώτου Νομοσχεδίου λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν προβλεπομένων θεμάτων ἐρρυθμίσθησαν νομοθετικῶς διὰ τοῦ περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1976, ἦτοι τοῦ Νόμου 33 τοῦ 1976, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, δι' ἐπιστολῆς του ὑπ' ἀριθμὸν 649, ἡμερομηνίας 7ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1976 ἀπήντησεν ὅτι ἐν ὄψει θεσπίσεως τοῦ Νόμου 33 τοῦ 1976, δὲν ἔβλεπε οἰονδήποτε λόγον προωθήσεως τοῦ πρώτου Νομοσχεδίου καὶ εἰσηγήθη τὴν ἀπόσυρσίν του, διότι τὸ θέμα ἐκαλύφθη δι' ἄλλου Νομοσχεδίου. Αὐτὸ ἀφορᾷ ἓνα ἱστορικὸν τοῦ Νόμου. Πέραν δὲ τούτου ὑπάρχει

ένα άλλο θέμα, τὸ θέμα τῆς στρατεύσεως, τῆς ἀμυντικῆς θωρακίσεως, τὸ ὁποῖον πραγματικά εἶναι τεράστιον, καὶ ὅταν ὀμιλῶμεν περὶ προϋποθέσεων διεξαγωγῆς μακροχρονίου ἀγῶνος δὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὴν ἀμυντικὴν θωράκισιν ἀλλὰ καὶ τὴν δημοκρατικὴν καθεστωτικὴν θωράκισιν τῆς Κύπρου, τὴν οικονομικὴν εὐρωστίαν, καὶ ὅταν ὀμιλῶμεν περὶ οικονομικῆς εὐρωστίας, δὲν ἐννοοῦμεν τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα καὶ τίς καταθέσεις ποῦ ὑπάρχουν στὶς τράπεζες, ἀλλὰ ἐννοοῦμεν πόσον μετέχει ὁ κάθε πολίτης εἰς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα καὶ πολλὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα θὰ στερεώσουν τὰ μετόπισθεν, οὕτως ὥστε, ὅπως εἶπα προηγουμένως, μετόπισθεν καὶ ἐμπροσθεν νὰ γίνουν ἀντίστασις, καὶ ἔτσι ἐννοοῦμεν τὴν ἀντίστασιν, ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ὑπάρχη στρατὸς τακτικὸς καὶ ποτὲ νὰ μὴν καταργηθῆ, γιατί σέ κανένα κράτος ποῦ ὑπάρχει καθολικὴ στράτευσις δὲν ὑπάρχει ὠργανωμένος ὁ μόνιμος στρατὸς ἀλλὰ ὑπάρχουν ἐκεῖνες οἱ ἐφεδρεῖες ποῦ χρησιμοποιοῦνται στὴν κατάλληλον στιγμήν. Ἀκόμη σπουδαιότερον εἶναι τὸ θέμα τῆς σταδιακῆς στελεχώσεως, διότι ἀλλοίμονον ἂν παραβλέψωμεν τὴν ἰσχυρὰν στελεχῶσιν τοῦ στρατοῦ—ἤδη ἀνελήφθη μία προσπάθεια καὶ πρέπει νὰ δώσωμεν τὴν ἀναγκαίαν πρὸς τοῦτο πίστωσιν χρόνου. Δὲν εἴμεθα ἐναντίον τῆς ἀμυντικῆς θωρακίσεως. Μάλιστα συνδέομεν τὴν ἀμυντικὴν θωράκισιν τῆς Κύπρου μὲ πολλὰς ἄλλες προϋποθέσεις ποῦ ἐάν δὲν ἐργασθῶν μὲ πολλὰς ἄλλες μαζί, ἐάν δὲν ἐργασθῶν κανονικὰ καὶ σωστά, τότε δὲν θὰ μπορέσωμεν νὰ ἀντισταθῶμεν ὅπως ὅλοι θέλομεν νὰ ἀντισταθῶμεν. Πιθανόν κανεὶς νὰ μᾶς ἀκούῃ συζητοῦντας καὶ νὰ εἶθεμα διαφωνοῦντες συζητοῦντες, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι θέμα τακτικῆς. Ἐμεῖς ἐννοοῦμεν ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξη ὀρθόδοξος ἐκπαίδευσις, πρέπει νὰ ὑπάρχη ὀπωσδήποτε καλὴ στελεχῶσις τοῦ στρατοῦ, οὕτως ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχη συρφετὸς ἀλλὰ καλὰ ὠργανωμένος στρατὸς, καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι στὴν ἐφεδρείαν καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι στρατὸς τακτικὸς, καὶ οἱ δυνάμεις πάντοτε νὰ εἶναι ἀρκετὲς εἰς τὸ μέτωπον καὶ ποτὲ τὸ μέτωπον δὲν πρέπει νὰ εἶναι γυμνόν. Διότι δὲν ἔχει τίποτε κανεὶς νὰ ἀποκρύψῃ καὶ ἰδιαίτερος ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, πιστεύω, δὲν ἔχει τίποτε νὰ ἀποκρύψῃ τώρα ποῦ ἔχει στὰ χεῖρια τῆς τὴν νομοθεσίαν καὶ μπορεῖ νὰ ἐνεργήσῃ καταλλήλως, ἀλλὰ ὀφείλομεν νὰ συμπαρασταθῶμεν, ὅπως ἐτόνισα προηγουμένως, εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς Κυβερνήσεως οὕτως ὥστε αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀνελήφθη μὲ τὸ νέον Νομοσχέδιον, καὶ ὑπάρχουν πολλὰ καλὰ εἰς τὸ Νομοσχέδιον αὐτό, νὰ βοηθήσῃ οὕτως ὥστε ὅλοι νὰ πηγαίνουν νὰ ἐκπαιδεύωνται, γιατί ὑπάρχουν πολλὰς προϋποθέσεις ποῦ πρέπει νὰ ἐκπληρωθοῦν. Μήπως δὲν θὰ χρειασθῆ ἐνδυσίς ; Βεβαίως. Μήπως δὲν θὰ χρειασθῆ ἐξοπλισμὸς ; Βεβαίως. Δὲν προχωρῶ ὅμως στὰ θέματα αὐτά. Φτάνει νὰ πῶ ὅτι πρὶν ἓνα μῆνα ἐδόθη ἓνα δράμι λάδι διὰ κάθε ἐθνοφρουρὸν περισσότερον καὶ αὐτὸ ἐστοίχισε £17.000 τὸν μῆνα. Κατὰ συνέπειαν πρέπει ὀπωσδήποτε νὰ δοῦμεν στὸ σύνολον τοὺς ὅλα αὐτά. Πιστεύομεν καὶ ἐμεῖς εἰς τὴν ἀμυντικὴν θωράκισιν, πιστεύομεν καὶ ἐμεῖς εἰς τὴν ἀντίστασιν, ἀλλὰ πρέπει ὀπωσδήποτε σωστά νὰ βάλωμεν τίς βάσεις γιὰ νὰ γίνῃ σωστὸς ἀγῶνας, σωστὴ ἀντίστασις, δεδομένου ὅτι καὶ ἡ πίστις μας εἰς τὸν Ἠγέτην εἶναι κοινὴ σὲ ὅλους καὶ κοινὸς εἶναι ὁ ἀγῶνας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἄπλως ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὸ Νομοσχέδιον θὰ μοῦ δοθῆ ἢ εὐκαιρία νὰ πῶ τὲς διαφορὰς μεταξὺ τῶν δύο σὲ προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον πρέπει νὰ διαλυθῆ μία παρεξήγησις. Κανένας δὲν εἶπεν ὅτι μὲ τὴν δημιουργίαν τῆς πολιτοφυλακῆς πρέπει νὰ καταργηθῆ ὁ στρατὸς. Ἄλλο τὸ ἓνα ἄλλο τὸ ἄλλο.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Ἐπίσης ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ ἔστω καὶ χωρὶς πρόνοιαν τοῦ νόμου ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ἐπίσης ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ ἔστω καὶ χωρὶς πρόνοιαν τοῦ νόμου ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντῖνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε.

Ἐυχαριστῶ τὸν κ. Χριστοφίδην, γιὰ τὴν διάκρισιν πού ἔκαμε ὅτι ἡ ἀναφορά του ἦταν γιὰ τὰ παιδιά τοῦ πλοῦτου, ὄχι τὴν Ἀριστεράν. Ἄλλὰ ὅταν πρόκειται γιὰ διακρίσεις, κύριε Χριστοφίδη, οἱ διακρίσεις κυρίως εἶναι ἐναντι τῆς Ἀριστερᾶς πού γίνονται. Ὡστε κατὰ συνέπειαν ἡ Ἀριστερά δὲν ἦταν δυνατόν νὰ μὴν ἔχη τὲς ἴδιες ἀπόψεις πάνω στὸ θέμα αὐτό. Ἄλλὰ καὶ πάλιν ἡ οὐσία παραμένει ὅτι ἡ ἀπόφασις πού ἐπῆρεν ἡ Βουλὴ εἰς τὸ σύνολόν της ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἀσχέτως τί ἔχουν ἀναφέρει ἐκεῖνοι διὰ τοὺς ὁποίους ὠμίλησεν ὁ κ. Χριστοφίδης καὶ οἱ ὁποῖοι καμμίαν σχέσιν δὲν ἔχουν μὲ τὴν Ἀριστεράν καὶ οὔτε εἶχαν, οὔτε μποροῦν νὰ ἔχουν ποτέ, ἦταν πάνω σὲ θέμα διαδικασίας. Εἰς τὸ θέμα οὐσίας ἐνεκρίθηκε αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἠθέλε καὶ ὁ κ. Χριστοφίδης καὶ ἡ Ἀριστερά.

(Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἀνέρχεται καὶ καταλαμβάνει τὴν ἔδραν τοῦ Προέδρου ἐνῶ ὁ Πρόεδρος κατέρχεται εἰς τὸ Βῆμα διὰ νὰ ἀγορεύσῃ).

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

Κύριοι συνάδελφοι. Δὲν θὰ σᾶς ἀπασχολήσω γιὰ πολὺ γιατί τὰ περισσότερα, τὰ ὁποῖα εἶχα κατὰ νοῦν νὰ πῶ, ἐλέγχθησαν.

Θέλω νὰ ὑπογραμμίσω ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὅτι ὑποστηρίζω ἀπόλυτα τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὅτι ἐπίσης ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου. Ὅριζεται μὲ τὸ νέον Νομοσχέδιον, πού ὅπως φαίνεται θὰ θεσπισθῇ εἰς Νόμον, ὡς θητεία περίοδος 26 μηνῶν. Ἐξεφράσθη κάποιος ἐνδοιασμός καὶ εἰς τὸ στάδιον τῶν συζητήσεων εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἐάν δὲν ἀπατώμαι, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς τῆς αἰθούσης κατὰ πόσον 26 μῆνες σημαίνουν 26 μῆνες, καὶ μήπως ἡ ἐκτακτὴ ἔξουσία ἢ ὁποῖα δίδεται στὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἀποτελέσῃ τὴν ἀφορμὴν ἢ τὴν αἰτίαν ἢ τὸ παράθυρον γιὰ παράτασιν περαιτέρω τῆς θητείας.

Ἐπειδὴ ἔλαβα μέρος σὲ ὠρισμένες ἀπὸ τίς διαβουλεύσεις σχετικὰ μὲ τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμερομηνίας, ἢ διαπίστωσίς μου εἶναι ὅτι ἡ θητεία

ορίζεται οριστικά σέ 26 μήνες, ή δέ έξουσία ή όποία παρέχεται, όπως τονίζεται ρητά, και όπως έγινε και από τόν άρμόδιον Υπουργόν σαφές, άφορά μόνον πραγματικά εϊς κατάστασιν ή όποία δέν θά επιτρέπη τόν τερματισμόν τής θητείας εϊς τόν 26ον μήνα, δηλαδή πραγματικά εϊς κατάστασιν πού επιβάλλει τήν συνέχισιν τής θητείας σүн όλα τά άλλα μέτρα τά όποία ένδεχομένως θά ληφθούσιν εϊς μίαν τέτοιαν κατάστασιν.

Επομένως δέν θά πρέπει νά δοθῆ ή έντύπωση, κατά τήν γνώμην μου, ότι ή περίοδος εϊναι 26 μήνες, αλλά παρέχεται ταυτόχρονα ή δυνατότης παρατάσεως τής θητείας. Η θητεία δυνάμει του ένώπιόν μας Νομοσχεδίου καθορίζεται εϊς 26 μήνες.

Πιστεύω ότι μέ τόν καθορισμόν τών 26 μηνών άντιμετωπίζεται ικανοποιητικά τó πρόβλημα τών σπουδαστών, ίσως δέ άν ή Έκτελεστική Έξουσία λάβη ύπ' όψιν και τήν εϊσήγησιν ή όποία έγινε πρό όλίγου από τόν άξίότιμον συνάδελφον, κ. Καραμιχάλην, τó πρόβλημα μπορεί άπόλυτα νά άντιμετωπισθῆ εϊς ό,τι άφορά τούς σπουδαστάς.

Έκείνο όμως τó όποϊον θέλω νά ύπογραμμίσω ιδιαιτέρως εϊναι εκείνο τó όποϊον άνέφερε και ό κ. Παπαδημητρίου νωρίτερα. Ότι όπως εκείνοι πού θέλουν νά σπουδάσουν θέλουν νά ρυθμίζεται ή θητεία κατά τρόπον πού νά μήν τούς δημιουργῆ προβλήματα, έξ ου και καθορίζεται εϊς τούς 26 μήνες, κατά τόν αυτόν τρόπον και εκείνους πού δέν πρόκειται νά σπουδάσουν τούς ένδιαφέρει νά μήν τίθενται σέ δευτέραν μοίραν. Αντίθετα μάλιστα, εκείνοι πού δέν πρόκειται νά σπουδάσουν εϊναι εκείνοι οί όποϊοί έχουν περισσότερην άνάγκην γιατί έχουν άνάγκην νά έργασθούν.

Επομένως, άνεξάρτητα του τι έγινεν στην προηγούμενη Βουλήν, τί έλέχθη, τί συνεζητήθη, τί άπεφασίσθη, τί έκαμεν ή Κυβέρνησις, τί δέν έκαμεν ή Κυβέρνησις, εκείνο τó όποϊον εϊναι ύψίστης σημασίας, και τó ύπογραμμίζω, εϊναι ότι όμόφωνα ή σημερινή Βουλή πιστεύει ότι δέν πρέπει νά ύπάρχουν διακρίσεις οϊασδήποτε μορφής και οϊασδήποτε φύσεως εϊς ό,τι άφορά τήν θητεϊαν. Η θητεία εϊναι για όλον τόν λαόν, για όλες τές τάξεις του λαού, για όλα τά επίπεδα και καμμιά άπολύτως διάκρισις δέν επιτρέπεται.

Τό άν εϊναι αρκετή για τόν τόπον, για τήν άμυναν του τόπου, για τήν Έθνικην Φρουράν, ή θητεία 26 μηνών, ή άν χρειάζονται πρόσθετα μέτρα, αυτό εϊναι ένα άλλο θέμα τó όποϊον πιστεύω ότι οί άρμόδιοι θά πρέπει νά έχουν συνεχώς κατά νούν και ασφαλέστατα και ή Βουλή και ή άρμοδια Κοινοβουλευτική Έπιτροπή θά μπορούν άνά πᾶσαν στιγμην νά προβαίνουν εϊς τές εϊσηγήσεις τές όποϊες επιθυμούν ή νά ζητούν από τήν Κυβέρνησιν τίς άπόψεις της. Ασυζητητι μόνον ή Έθνικη Φρουρά δέν λύει τó πρόβλημα και χρειάζονται πρόσθετα μέτρα. Ποια εϊναι αυτά τά πρόσθετα μέτρα εϊναι, όπως εϊπα νωρίτερα, ένα άλλο θέμα.

Ηθελα επίσης νά ύπογραμμίσω τó ειδικόν σημείον τής άνάγκης αύξησεως του επιδόματος και βελτιώσεως τών όρων διαβίωσης τών έννοφρουρών, τó όποϊον ασφαλέστατα εϊναι κάτι τó ιδιαίτερα σημαντικόν πού άφορά περισσότερο τές πτωχότερες τάξεις τών παιδιών, τά πτωχότερα παιδιά τά όποϊα ύπηρετούν στην Έθνικην Φρουράν.

Τό καθήκον τής Έθνικης Φρουράς εϊναι ή προάσπισις του πατριού έδάφους.

Στό παρελθόν ή Έθνικη Φρουρά ή όποία εϊχε διαβρωθῆ και μετατραπῆ από τó χουντικόν καθεστώς τών Αθηνών σέ ένα Σώμα τó όποϊον άφουσστηματικά ύπέσκαπτε τó κράτος, τήν ύπόστασιν του κράτους και τόν Αρχηγόν του κράτους, τελικά έλαβε μέρος εϊς τó πραξικόπημα δια τήν άνατροπήν και τήν δολοφονίαν του Αρχηγού του κράτους.

Σήμερα τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν τὴν θέλομεν, τὴν βλέπομεν σὰν τὸ προασπιστὴν τοῦ πατρίου ἐδάφους, σὰν τὸ Σῶμα τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι στὸ πλευρὸν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους καὶ θὰ ὑπεραμύνεται τῆς ὑποστάσεως τοῦ κράτους. Ἔτσι τὴν θέλομεν τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν καὶ θέλω νὰ ὑπογραμμίσω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον ὅτι πιστεύω εἰλικρινᾶ ὅτι ἡ σημερινὴ ἡγεσία τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ἐκτελεῖ τὸ καθήκον τῆς κατὰ τὸν πρέποντα τρόπον καὶ δὲν θὰ πρέπει νὰ τὸ ὑποτιμῶμεν. Πέραν δὲ αὐτοῦ καὶ πέραν τῆς σημαντικῆς βελτιώσεως ἢ ὁποῖα ἐπῆλθε καὶ ποῦ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ συνεχίζεται μαζὶ μὲ τὴν βοήθειαν καὶ συμπαράστασιν ὄλων μας, θέλω νὰ ὑπογραμμίσω καὶ πάλιν ὅτι τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν τὴν βλέπομεν ὡς τὸν στρατὸν τοῦ κράτους, τὸν προασπιστὴν τοῦ πατρίου ἐδάφους, τὸ Σῶμα εἰς τὸ ὁποῖον τὰ παιδιά μας πηγαίνουν γιὰ νὰ ἀγωνισθοῦν γιὰ τὸν τόπον τους, γιὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ τόπου τους, γιὰ τὴν ὑπόστασιν τοῦ κράτους, τὴν βλέπομεν ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ Σώματα ἐκεῖνα ποῦ ἔχουν χρέος καὶ εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἀφωσιωμένα στὸν Ἀρχηγὸν τοῦ κράτους καὶ τὴν πολιτείαν.

Ἡ Ἐθνικὴ Φρουρὰ στὸ παρελθόν—καὶ δὲν ἀναφέρομαι μόνον εἰς τὸν Ἰούλιον τοῦ 1974 ἀλλὰ καὶ προηγουμένως—διεδραμάτισε τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον γνωρίζομεν. Παρὰ τὰ μειονεκτήματα ποῦ ἐνδεχομένως μπορεῖ νὰ διακρίνωμεν, δὲν θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἐπηρεάζῃ τὸ τί συνέβη τότε εἰς τὴν κρίσιν μας μὲ τὸ τί συμβαίνει σήμερα. Ἀσφαλῆστατα πρέπει νὰ γίνεται μιὰ συνεχῆς προσπάθεια γιὰ μιὰ συνεχῆ βελτίωσιν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὸ γεγονός ὅτι ὑπάρχει βελτίωσις καὶ πιστεύω ὅτι, παρὰ τὰ μειονεκτήματα τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθησαν προηγουμένως—καὶ σὲ ὄρισμένες περιπτώσεις εἶναι καὶ συγκεκριμένα—μπορεῖ ὁ Πρόεδρος τοῦ κράτους Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος νὰ στηρίζεται σήμερα στὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν.

Σὰν κατάληξις μπορεῖ νὰ λεχθῆ ὅτι μὲ τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ποῦ βασικὰ ὁ στόχος του ἦταν ὄχι ὅλα τὰ ἄλλα ἀλλὰ ὁ καθορισμὸς τοῦ χρόνου τῆς θητείας, ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκφρασθοῦν ἀνησυχίες, νὰ ἐκφρασθοῦν φόβοι, νὰ γίνῃ μιὰ γενικώτερη συζήτησις.

Αὐτὰ μπορεῖ νὰ ἀποτελέσουν τὸ ἀντικείμενον μελέτης καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς σὲ μιὰ συνεχῆ προσπάθειαν γιὰ νὰ συμπαραστάμεθα εἰς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως γιὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἄμυνας τοῦ τόπου.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἐδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν προχωρήσωμεν στὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου πιστεύω ὅτι ἐκφράζω τὴν ἄποψιν τοῦ Σώματος, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἀντίθετη ἄποψις, ἐὰν εἰσηγηθῶ ὅπως ἐπαναληφθῆ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἢ εἰσηγησις ἐπανεξετάσεως ὄλων τῶν περιπτώσεων ποῦ ἔτυχαν εἰς τὸ παρελθὸν ἀπαλλαγῆς ἢ ἀναστολῆς γιὰ νὰ διαπιστωθῆ σὲ ποιῆς περιπτώσεις πράγματι αὐτὸ ἦτο δικαιολογημένον καὶ σὲ ποιῆς δὲν ἦτο δικαιολογημένον.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Αὐτὸ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔκθεσιν, ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔκθεσιν, κύριε Παπαϊωάννου, ἀλλὰ ἡ εἰσηγησις μου ἦταν κατὰ πόσον πέραν τῆς ἐκθέσεως ἢ ὁποῖα ἐγίνε πρὸς τὸ Σῶμα, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησης, θὰ διαβιβασθῆ εἰδικῆ εἰσηγησις λαμβανόμενων ὑπ' ὄψιν τῶν συζητηθέντων εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν ὁποίαν παρέστην.

Προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου ;
Καμία αντίρρησης.
Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου ;
Καμία.
Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου.
"Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου ;
Καμία.
Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου.
"Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου ;
Καμία.
Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἐδαφίου (4) τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ βασικοῦ νόμου.
"Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τοῦ 5ου ἄρθρου ;
Καμία.
Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ βασικοῦ νόμου.
"Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τοῦ 6ου ἄρθρου ;
Καμία.
Τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ βασικοῦ νόμου.
"Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τοῦ 7ου ἄρθρου ;
Καμία.
Τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰκοσιεξάμηνος θητεία ἢ ἐτέρα ὑπηρεσία ὑπὸ κληθέντων δι' εἰκοσιτετρά-
μηνον θητείαν ἢ ὑπηρεσίαν στρατευσίμων, ἐθελοντῶν καὶ ἐτέρων προσώ-
πων νῦν ὑπηρετούντων ἢ μὴ καταταγέντων εἰσέτι. "Ἄρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τοῦ 8ου ἄρθρου ;
Καμία.
Τὸ 8ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Περατωθείσης τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου προχωροῦ-
μεν στὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνά-
γνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Τρο-
ποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμον;
Καμμία.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ Νόμον.

Τὰ ὑπόλοιπα θέματα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία — δὲν
μποροῦν νὰ συζητηθοῦν γιατί δὲν ἐκυκλοφόρησαν οἱ ἐκθέσεις τῶν Κοινο-
βουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Προχωροῦμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγ-
γράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐτησίᾳ Ἐκθέσις καὶ Λογαριασμοὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐμπορίας Κυπριακῶν
Καρύττων διὰ τὸ ἔτος 1975.

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Ἐπι-
τροπὴν Γεωργίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρότασις Νόμου τιτλοφορουμένη «Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας
(Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1977».

Κατετέθη ὑπὸ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Οἰκονομικῶν καὶ
Προσφύγων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Οἰκονομικῶν καὶ Προσφύγων.

Ἡ μόλις κατατεθεῖσα πρότασις Νόμου εἰσηγοῦμαι ὅπως κηρυχθῆ ὡς ἐπι-
γούσα, εἰάν δὲ δὲν ὑπάρχῃ ἐνστάσις ἀπὸ μέρους τοῦ Σώματος, πρόθεσις
εἶναι ἡ διακοπὴ τῆς παρουσίας συνεδρίας γιὰ σύντομον χρονικὸν διάστημα
διὰ νὰ ἐπανεέλθῃ ἡ Βουλὴ ἀργότερα.

Κατ' ἀρχὴν ἐγκρίνεται νὰ θεωρηθῇ ἡ πρότασις Νόμου ὡς ἐπείγουσα.

Ἐγκρίνεται.

Ἐπεμμένως κηρύττω τὴν λήξιν τῆς παρουσίας συνεδρίας καὶ ἡ ἐπομένη
συνεδρία ὀρίζεται μετὰ ἡμισίαν ὥραν μετὰ Ἡμερησίαν Διάταξιν οὐδὲν εἰς
τὸ Κεφάλαιον Α, εἰς δὲ τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία — Ὁ περὶ
τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1977.

Κεφάλαιον Γ καὶ Κεφάλαιον Δ — Τὰ δύο θέματα τὰ ὁποῖα ἦταν εἰς τὴν
Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς παρουσίας συνεδρίας.

Ἡ προσεχὴς συνεδρία ἐντὸς ἡμισίας ὥρας.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐάν δὲν κάμνω λάθος δὲν παρεπέμφθη εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Παρεπέμφθη.

(Ὡρα λήξεως 7.39 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἄμπιζας Σταῦρος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βάκης Χρίστος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Βασιλειάδης Νίκος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Γιάγκου Ἄνδρέας	Παύλου Πατρίκιος
Δημοσθένευσ Ἡρακλῆς	Πελεκάνος Χρίστος
Θεοδώρου Δῶρος	Ποσκώτης Σταῦρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Σαββίδης Γεώργιος
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φάντης Ἄνδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λένας Πάρις	Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Λυσσαρίδης Βάσος	
Μαυρενικόλας Νίκος	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Ἄστζιάν Ἀντράνικ
Νέμιτσας Τάκης	Μαυρίδης Ἰωάννης
Παναγίδης Κίμων	Κυρίλλης Φέλιε.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς κατασκευῆς ὑδατικῶν ἔργων εἰς Ἀσγάταν, Μοναγρούλλι καὶ Μονὴν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς δένδρακαλλιέργειας — Ποῖα τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως λαμβανόμενα μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπιβολῆς ἐπιναύλου ἐνεκεν τοῦ συνωστισμοῦ εἰς τοὺς λιμένας Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος — Ἡ κακὴ κατάστασις τοῦ δρόμου Λεμεσοῦ πρὸς Λιμνάτι, Καπηλειό, Ἅγιο Μάμαντα παρὰ τὸ χωρίον Παλώδια καὶ ἡ ἀνάγκη ἀσφαλτοστρώσεώς του).
- (2) Ἀνάγνωσις τοῦ κειμένου ἀνακοινωθέντος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐν σχέσει μὲ συνάντησιν αὐτῆς μετὰ τοῦ ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς σημειουμένης προόδου εἰς ὅ,τι ἄφορᾷ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσπισθέντος περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἑρέυνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ γενόμεναι ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Δ. Θεοδώρου, Α. Φάντης, Χρ. Χριστοφίδης, Β. Λυσσαρίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Χρ. Κουρτελλάρης, Ντ. Κωνσταντίνου, Ζ. Τουλούρας, Πρόεδρος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Τιμὴ 50 Μιλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1977

(Ὑψα ἐνάρεωσ : 8.11 μ.μ.)

Ἄρ. (28)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρεῖν τῶν ἐργασῶν τῆσ 28ης σανεδρίας τῆσ Α' Συνοδου τῆσ Γ' Βουλευτικῆσ Περίοδου.

Εἰσ τὸ Κεφάλαιον Α' δὲν ὑπάρχει θέμα.

Εἰσ τὸ Κεφάλαιον Β, Νομοθετικὴ Ἐργασία, εἶναι «Ὁ περὶ τῆσ Προσωρινῆσ Νομοθεσίας (Παράτασισ τῆσ Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1977». Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῆ ἡ Ἐκθεσισ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Π. ΛΕΝΑΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ — ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΩΝ — ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΝΟΜΟΥ ΤΗΣ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΗΣ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ (ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντεσ :

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
Οἰκονομικῶν καὶ
Προϋπολογισμοῦ

Πάρισ Λένασ, Προεδρεύων
Σταῦρεσ Ἀμπίζασ
Χρίστωσ Βάκησ
Ντίνωσ Κωνσταντίνου
Τάκησ Χατζηδημητρίου.

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
Προσφύγων — Ἐγκλωβισμένων —
Ἄγνωσμένων

Φειδίασ Παρασκευαΐδης, Πρόεδροσ
Χρίστωσ Πελεκάνωσ
Ἄνδρέωσ Τουμαζῆσ
Ζαχαρίασ Τσουλούρασ
Χαμηῆσ Μιχαηλίδησ
Χρίστωσ Κουρτελλάρησ
Δῶροσ Θεοδώρου.

Αἰ ὡσ ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὴν περὶ ἧσ ὁ λόγωσ πρότασιν νόμου εἰσ σανεδρίασιν αὐτῶν συγκροτηθεῖσαν τὴν 29ην Μαρτίου, 1977.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ παράτασις τῆς ἰσχύος μέχρι τῆς 31ης Μαΐου, 1977, τῶν προσωρινῶν νομοθεσιῶν τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν ἀνακούφισιν ὀφειλετῶν καὶ εἰς τὴν ἐπιβολὴν, εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις, προσωρινῆς μειώσεως εἰς τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τῶν ἐνοικιαστῶν ἐνοίκια δι' ἐπαγγελματικὴν καὶ οἰκιακὴν στέγην.

Ἡ προτεινομένη παράτασις τῶν δύο μηνῶν τῶν ὡς προεῖρηται προσωρινῶν νομοθεσιῶν, αἵτινες ἐκπνέουσι τὴν 31ην τρέχοντος μηνός, ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ παρασχεθῇ ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος εἰς τὰς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς νὰ συμπληρώσωσι τὴν ἐξέτασιν ἀντιστοίχων νομοσχεδίων τὰ ὁποῖα κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος παράτασις ἀποσκοπεῖ, ἐκ παραλλήλου, εἰς τὴν πλήρωσιν ἐνδεχομένου κενοῦ τὸ ὁποῖον θὰ ἐδημιουργεῖτο ὡς ἐκ τῆς ἐκπνοῆς τῶν ἐν ἰσχύϊ καὶ νῦν ληγουσῶν προσωρινῶν νομοθεσιῶν μέχρι τῆς ψηφίσεως εἰς νόμους τῶν κατατεθέντων ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νομοσχεδίων.

Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπὰὶ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ καὶ Προσφύγων — Ἐγκλωβισμένων — Ἄγνωστομένων ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους αἵτινες κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν νῦν προτεινομένην παράτασιν τῶν ἐν λόγῳ νομοθεσιῶν θεωροῦν ταύτην δικαιολογημένην δι' ὃ καὶ εἰσηγῶνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν εἰς νόμον τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης προτάσεως νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δὲν ὑπάρχουν.

Προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. " Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 1ου " Ἀρθρου;

Καμμία. Τὸ 1ον " Ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεῖα. " Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 2ου " Ἀρθρου;

Καμμία. Τὸ 2ον " Ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράτασις ἰσχύος προσωρινῆς Νομοθεσίας. " Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 3ου " Ἀρθρου;

Καμμία. Τὸ 3ον " Ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν θέσπισιν τῆς προτάσεως Νόμου εἰς Νόμον;

Καμμία. Ἡ πρότασις Νόμου θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ δὲν ὑπάρχει τίποτε.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ ὑπάρχουν δύο θέματα ἐγγεγραμμένα. Τὸ ἓνα εἶναι «Μία ἀδίκια ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.», θέμα τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Γιάγκος Ποταμίτης. Ἐπ' αὐτοῦ θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ ἀναβολὴν τοῦ θέματος δεδομένου ὅτι ὁ κ. Ποταμίτης ἐπεκοινώνησε μαζί μου καὶ μετ' εἶπεν ὅτι θὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ μπορούσε...

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Οὐδεμίαν ἐνστάσις, κ. Πρόεδρε, πρὸς τὴν πρότασίν σας περὶ ἀναβολῆς. Συμφωνῶ. Ὅμως, δεδομένου ὅτι ἐγίναν ὠρισμένες ἐξελίξεις, δηλαδὴ κλιμάκιον Ὑπουργῶν ἔχει μεταβῆ ἐπὶ τόπου καί, ὡς ἐπληροφορήθημεν, προῆλθαν εἰς κάποιαν συμφωνίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἄγνωστος, καὶ δεδομένου ὅτι τὸ θέμα θὰ ἐκκρεμῇ ὡς ἀντιλαμβάνομαι τοῦλάχιστον μετὰ τὸ Πάσχα, παρακαλοῦμεν ὅπως ἐνημερωθῶμεν ἐγκαίρως ἐπὶ τῆς συμφωνίας οὕτως ὥστε κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος νὰ εἴμεθα ἐνήμεροι διὰ νὰ μὴν γίνεταί συζήτησις ἐπὶ θέματος τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατόν νὰ ἔχη λυθῇ καὶ ἀναλόγως νὰ ἐκφράσωμεν τὰς ἀπόψεις μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ δεύτερον θέμα, «τὸ θέμα τῆς ὑπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον», τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Βάσος Λυσσαρίδης, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι μετὰ τὴν ἐπιστολὴν ἡ ὁποία ἐλήφθη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, εἶχεν ἀφεθῆ εἰς τὸν κ. Λυσσαρίδην νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ πόσον θὰ ἤθελε νὰ παραμείνῃ τὸ θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἢ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἀπασχολήσῃ τὸ Σῶμα τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ εἴχετε ἐνστάσιν ἐὰν ἀναβληθῇ καὶ αὐτὸ τὸ θέμα γιὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος ὀρίζεται διὰ τὴν Πέμπτην, 14ην Ἀπριλίου, 1977, καὶ ὥραν 4ην μ.μ., μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Ἔργασία :

- (1) Ὁ περί Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περί Ἑνοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περί Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περί Ἀνακουφίσεως Ὁφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (5) Οἱ περί Ρυθμίσεως Μαρίνων (Λειτουργία) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.
- (6) Οἱ περί Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.». (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (2) «Τὸ θέμα τῆς υπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ παρακαλῶ ὅπως ἐγγραφῇ πρὸς συζήτησιν «ἡ ὑπόθεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη» ἀπὸ τὸ Τσέρι, ὁ ὁποῖος ἐδολοφονήθη τὴν 17ην Ἰουλίου τοῦ 1974. Κατετέθησαν εἰς τὴν Ἀστυνομίαν μαρτυρίαι διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἀλλὰ ἔκτοτε ἡ Ἀστυνομία ἀδυνατεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ Δικαστήριον. Ἀποτελεῖ σκάνδαλον νὰ ἐκκρεμῇ μία ὑπόθεσις ὅπως αὐτὴ διὰ δύομισίον ἔτη, τὴν στιγμὴν μάλιστα πού ἡ Ἀστυνομία ἔχει καταθέσει εἰς τὰ χέρια τῆς καὶ νὰ μὴν παρουσιάζῃ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ Δικαστήριον.

Τὸ θέμα εἶναι :

«Ἡ ὑπόθεσις Κώστα Μισιαούλη».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Πολιτικὲς δολοφονίες, ὁποιοσδήποτε δολοφονίες, εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐκλείψῃ ὀριστικῶς ἀπὸ τὸν τόπον αὐτόν. Δὲν διαφωνῶ καθόλου μὲ τὴν εἰσηγήσιν τοῦ ἀξιολόγου κ. Παπαϊωάννου. Ὅμως, ἂν συμφωνῆτε, καὶ συμφωνῇ καὶ ὁ ἴδιος, νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν οὕτως ὥστε νὰ γνωρίσωμεν ὅλες τὰς πτυχὰς τοῦ καὶ ἡ Βουλὴ νὰ τὸ συζητήσῃ ὑπὸ τὸ φῶς ἐκθέσεως διὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ ἐκφράσωμεν ὅλες τὰς ἀπόψεις μας καὶ νὰ δώσωμεν μίαν εὐρύτητα εἰς τὸ θέμα, διότι, ἀσφαλῶς, θὰ ἔχωμεν νὰ ἀκούσωμεν ἀρκετά, ὁ δὲ εἰσηγητὴς νὰ παρευρίσκειται ὅπωςδήποτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Η διαδικασία την όποιαν ακολουθοῦμεν είναι νά συζητηται τό θέμα τό όποιον έγγράφεται εις τό Σώμα καί μετά νά παραπέμπεται εις τήν άρμοδιαν Κοινοβουλευτικην Έπιτροπήν. Κατά συνέπειαν εισηγοῦμαι όπως τό θέμα έγγραφη πρός συζητησιν κατά τήν προσεχή συνεδρίασιν τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Συμφωνῶ μέ τόν κ. Παπαϊωάννου. Ό κ. Παπαϊωάννου έχει θέσει ένα σοβαρώτατον θέμα ένώπιον τοῦ Σώματος, μίαν πολιτικην δολοφονίαν, μίαν εκτέλεσιν εις τήν πραγματικότητα — ούτε καν δολοφονία δέν μπορεί νά όνομασθῆ διότι άρπαξαν τόν άνθρωπον από τό κρεβάτι του, άνοικτά, τόν σκότωσαν, γνωστοί — επομένως έχει κάθε δικαίωμα νομιζω ό κ. Παπαϊωάννου νά έγγράψη τό θέμα, νά εκθέσῃ τές άπόψεις του εις τό Σώμα, νά εκθέσῃ καί όλοι οί άλλοι όποιοσδήποτε άπόψεις θέλουν, καί άργότερα μπορεί νά παραπεμφθῆ τοῦτο εις τήν Έπιτροπήν Έσωτερικῶν. Αντιλαμβάνομαι ότι θά μπορεῦσε νά πῆ κανείς «μá αυτά είναι θέματα πού άφοροῦν τήν αστυνομικην έρευναν». Όμως, πάλυ σωστά ελέχθη από τόν κ. Παπαϊωάννου, ότι εκκρεμεῖ από χρόνια τώρα, υπάρχουν μαρτυρίες, είναι γνωστοί οί δολοφόναι, ξερούμεν όλες τές συνθήκες αὐτης τῆς εγκληματικῆς δολοφονίας καί δέν έγινε τίποτα. Έπομένως, βρίσκω δικαιολογημένη τήν εισηγησιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου νά έγγραφη τό θέμα εις τήν ήμερησίαν διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μέ τήν εισηγησίαν μου, κ. Πρόεδρε, δέν ήθελα καθ' οιανδήποτε τρόπον νά έρμηνευθῆ ότι έφερα ένστασιν αλλά επρότεινα μίαν άλλην διαδικασίαν καί μάλιστα ετόνισα «άν καί ό ίδιος ό κ. Παπαϊωάννου συμφωνοῦσε». Δεδομένου, όμως, ότι θά συζητηθῆ έδῶ, ασφαλῶς καί εγώ υπερθεματίζω διά τήν έγγραφην τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε άλλην άποψιν επί τοῦ θέματος;

Καμία ένσταση;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Καμία ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖος θά είναι ό τίτλος τοῦ θέματος;

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

«Η υπόθεσις Κώστα Μισιαούλη» ή μάλλον «Η έν ψυχρῶ εκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν ὑπάρχει ἄλλο θέμα γιά ἀπόψε.

Κηρύσσω τήν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνεδριάσεως καί Καλόν Πάσχα σέ ὅλους.

(ῶρα λήξεως : 8.25 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
 Βάκης Χρῖστος
 Βασιλειάδης Νίκος
 Γιάγκου Ἀνδρέας
 Δημοσθένους Ἡρακλῆς
 Θεοδώρου Δῶρος
 Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
 Καραμιχάλης Λοῖζος
 Κουρτελλάρης Χρῖστος
 Κωνσταντίνου Ντίνος
 Λένας Πάρις
 Λυσσαρίδης Βάσος
 Μαυρονικόλας Νίκος
 Μιχαηλίδης Θαλῆς
 Μιχαηλίδης Χαμπῆς
 Νέμιτσας Τάκης
 Παναγίδης Κίμων

Παπαδημητρίου Κυριάκος
 Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
 Παρασκευαΐδης Φειδίας
 Παύλου Πατρίκιος
 Πελεκάνος Χρῖστος
 Ποσκώτης Σταῦρος
 Σαββίδης Γεώργιος
 Τουλούρας Ζαχαρίας
 Φάντης Ἀνδρέας
 Χατζηδημητρίου Τάκης
 Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι
 Ὀρησκευτικῶν Ὁμάδων
 Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
 Μαυρίδης Ἰωάννης
 Κυρίλλης Φέλιε.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμος τοῦ 1977 καί ψήφισις αὐτοῦ.
- (2) Ἐγγραφή εἰς τὸ Κεφ. Δ' τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τοῦ θέματος «Ἡ ἐν ψυχρῶ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη». (Θέμα ἐγγραφέν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.19 μ.μ.)

(Ἄρ. 29)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 29ης Συνεδρίας τῆς πρώτης Συνόδου, τῆς Γ' Βουλευτικῆς περιόδου καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν προχωρήσωμεν στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἰσηγοῦμαι — παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐξεδήλωσαν ποικιλοτρόπως τὸ ἐνδιαφέρον τους καὶ τὴν συμπαράστασίν τους πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἀσθενείας του — ὅπως ἡ Βουλή καὶ ὡς Σῶμα ἐκφράση πρὸς τὸν Μακαριώτατον τὰς εὐχὰς τῆς διὰ πλήρη καὶ ταχυτάτην ἀνάρρωσίν του, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν συμπαράστασίν τῆς εἰς τὸ ἔργον του. Εἶναι ἡ πρώτη συνεδρία σήμερα τοῦ Σώματος μετὰ τίς ἐορτὲς καὶ μετὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ Μακαριώτατου καὶ νομίζω ὅτι εἶναι χρέος τῆς Βουλῆς νὰ ἐκφράση πρὸς τὸν Μακαριώτατον τὰς εὐχὰς τῆς διὰ ταχυτάτην ἀνάρρωσιν πρὸς πλήρη ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων του ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λαοῦ του τοῦ ὁποίου καὶ νὰ ἠγῆται γιὰ χρόνια πολλὰ καὶ μετὰ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν τὴν πλήρη καὶ ἀμέριστον συμπαράστασιν τοῦ Σώματος πρὸς τὸ ἔργον του.

Αὕτη εἶναι ἡ εἰσήγησίς μου καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἐξουσιοδοτηθῶ νὰ διαβιβάσω πρὸς τὸν Μακαριώτατον σχετικὸν μήνυμα.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Συμφωνοῦμεν ἀπόλυτα, κ. Πρόεδρε, μετὰ τὴν εἰσήγησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις — Κεφάλαιον Α. Καὶ παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τίς Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είσερχόμεθα στο Β' Κεφάλαιον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως — Νομοθετική Ἔργασία.

Πρῶτον «Ὁ περί Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἐκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος

Κίμων Παναγίδης

Λεόντιος Ἱεροδιακόνου

Ἀνδρέας Ζιαρτίδης

Ἀνδρέας Φάντης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τὸ περί οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 22αν Μαρτίου καὶ τὴν 5ην Ἀπριλίου, 1977. Εἰς τὴν πρῶτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων Σ.Ε.Κ. καὶ Π.Ε.Ο. καὶ τοῦ Συνδέσμου Ἐργοδοτῶν Κύπρου ἐκπρόσωποι αὐτῶν. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς συνεδριάσεις αὐτὰς κληθέντες παρέστησαν ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων οἱ ὅποιοι ἀνέλυσαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοὺς κυριωτέρους σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, κατὰ τὴν δευτέραν δὲ συνεδρίαν τῶν Κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων ἡγεῖτο ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὁ ὅποιος παρέσχε περισσότερας ἐπεξηγήσεις ἐπὶ θεμάτων γενικωτέρας Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ὡς ταῦτα προέκυπτον ἐκ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐπαναφορὰ, ἀπὸ τῆς 4ης Ἀπριλίου, 1977, τῶν διὰ τοῦ περί Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1975 ἀνασταλειῶν πληρωμῶν λόγῳ πλεονασμοῦ, ἀναστολὴ ἥτις κατέστη ἀναπόφευκτος λόγῳ τῆς ἀδυναμίας τοῦ Ταμείου διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς δεκάδας χιλιάδας αἰτήσεις διὰ πληρωμὰς λόγῳ πλεονασμοῦ ἐκ μέρους ἐργαζομένων οἱ ὅποιοι ἀπώλεσαν τὴν ἐργασίαν τῶν συνεπειῶν τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς. Ἡ νῦν προτεινομένη ἐπαναφορὰ τῶν πληρωμῶν λόγῳ πλεονασμοῦ γίνεται ὑπὸ διαφοροποιουμένην μορφήν καὶ νέας προϋποθέσεις ἐν ὄψει τῶν νέων οικονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν καὶ δεδομένων. Καὶ τοῦτο ἵνα συνάδῃ πρὸς τὴν σημερινὴν θέσιν τοῦ Ταμείου καὶ τὴν δυνατότητα τούτου νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς μελλοντικὰς ἀπαιτήσεις διὰ πληρωμὰς λόγῳ πλεονασμοῦ.

Ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ προαναφερθέντος ὠφελήματος ὑπὲρ τῶν ἐργαζομένων ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς παρατηρουμένης βελτιώσεως εἰς τὸ ἐπίπεδον ἀπασχολήσεως καὶ τῆς ἀνακάμψεως τῆς οἰκονομίας ὑπὸ διαφοροποιουμένων, ὅμως, ὄρους καὶ προϋποθέσεις χορηγήσεως τῶν πληρωμῶν ὡστε νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν τὰ ἐπικρατοῦντα σήμερον νέα δεδομένα.

Τὸ προτεινόμενον νέον σχέδιον θεωρεῖται ὡς προσωρινὸν μέτρον μετὰ προτεινομένην διάρκειαν ἰσχύος ἐκ δύο ἐτῶν, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας τὸ ὅλον θέμα θὰ ἐπανεξετασθῇ ὡς ἐπίσης τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἐπαναφορᾶς ἢ καὶ περαιτέρω βελτιώσεως ἀκόμη τοῦ ἀρχικῶς εἰσαχθέντος σχεδίου περί χορηγήσεως πληρωμῶν λόγῳ πλεονασμοῦ.

Τὸ ὅλον θέμα ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα συζητήσεως εἰς τὸ Ἐργατικὸν Συμβουλευτικὸν Σῶμα ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ ὁποίου ἅπαντα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη διετύπωσαν τὴν ὁμοφωνίαν των πρὸς τὸ προτεινόμενον μέτρον.

Αἱ κυριώτεραι πρόνοιαι τοῦ προτεινομένου Νόμου δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν εἰς τὰς ἀκολούθους :

- (α) Αἱ πληρωμαὶ λόγῳ πλεονασμοῦ ἐπαναφέρονται ἀπὸ τῆς 4ης Ἀπριλίου, 1977 μὲ τὴν διαφοροποίησιν τῶν ὄρων καὶ προϋποθέσεων χρηρηγήσεως τούτων.
- (β) Αἱ προτεινόμεναι περίοδοι ἀνεργίας, ἧτοι μεταξὺ 1.10.1973 καὶ 3.10.1976 ἀναγνωρίζονται, ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις, ὡς περίοδοι πραγματικῆς ἀπασχολήσεως διὰ σκοποὺς ὑπολογισμοῦ τοῦ ποσοῦ τῆς πληρωμῆς λόγῳ πλεονασμοῦ.
- (γ) Ἐπιτυγχάνεται συντονισμὸς τῶν πληρωμῶν λόγῳ πλεονασμοῦ μετὰ τῶν ἐπιδομάτων ἀνεργείας καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδεύσεως πρὸς ἀποφυγὴν τῆς καταβολῆς πλέον τοῦ ἐνὸς ὠφελημάτων κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον· καὶ
- (δ) ἐναρμονίζονται ὠρισμένοι διατάξεις τῆς ἰσχυοῦσης περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως νομοθεσίας πρὸς τὰς ἀντιστοίχους διατάξεις τῆς περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων νομοθεσίας.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μελετήσασα διεξοδικῶς τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους οἵτινες ὠδήγησαν ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν ἀναστολὴν τῆς καταβολῆς πληρωμῶν λόγῳ πλεονασμοῦ ὡς ἐπίσης τὴν διὰ σειρᾶς Κυβερνητικῶν μέτρων ἐπιτευχθεῖσαν ἀνάκαμψιν εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου εὕρισκε τὸ προτεινόμενον μέτρον ὡς ἐν θετικὸν βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς σταδιακῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ἀνασταλέντων δικαιωμάτων τῶν ἐργαζομένων δι' ὃ καὶ ἐπικροτεῖ τοῦτο πλήρως. Ἐκ παραλλήλου ἡ Ἐπιτροπὴ πιστεύει ὅτι μὲ τὴν ἐπαναφορὰν τῶν πληρωμῶν λόγῳ πλεονασμοῦ ἔστω καὶ ὑπὸ ἐλαφρῶς διαφοροποιημένην μορφήν, καὶ τοῦτο θὰ ἰσχύη ὡς μέτρον προσωρινὸν διὰ περίοδον δύο ἐτῶν, θὰ παρασχεθῇ ἡ δυνατότης ἐπανεκτιμήσεως τῆς θέσεως τοῦ Ταμείου διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τῆς κτηθησομένης πείρας ἐνῶ ἐκ παραλλήλου θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ συμπλήρωσις τῶν ἀραιτήτων διεργασιῶν καὶ ἐπισκοπήσεων, ἐνέργειαι αἵτινες θὰ ὀδηγήσουν τελικῶς εἰς τὴν πλήρη καὶ εἰς ὅλην του τὴν ἔκτασιν ἐπαναφορὰν τοῦ δικαιώματος τῶν ἐργαζομένων διὰ τὴν χορήγησιν εἰς τούτους πληρωμῶν λόγῳ πλεονασμοῦ.

Ἐπὶ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθῇ ἡ ἡμερομηνία ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τούτου ὥστε τὸ προτεινόμενον μέτρον νὰ τεθῇ ἐν ἐφαρμογῇ ἀπὸ τῆς 18ης Ἀπριλίου ἀντὶ τῆς 4ης Ἀπριλίου, 1977 καὶ τοῦτα ἔνεκεν τοῦ μεσολαβήσαντος κενοῦ ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἰσχύος τοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1975 μέχρι τῆς θεσπίσεως τοῦ προτεινομένου νέου νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθῇ ἡ ἡμερομηνία ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τούτου ὥστε τὸ προτεινόμενον μέτρον νὰ τεθῇ ἐν ἐφαρμογῇ ἀπὸ τῆς 18ης Ἀπριλίου ἀντὶ τῆς 4ης Ἀπριλίου, 1977 καὶ τοῦτα ἔνεκεν τοῦ μεσολαβήσαντος κενοῦ ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἰσχύος τοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1975 μέχρι τῆς θεσπίσεως τοῦ προτεινομένου νέου νόμου.

Ἐπὶ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθῇ ἡ ἡμερομηνία ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τούτου ὥστε τὸ προτεινόμενον μέτρον νὰ τεθῇ ἐν ἐφαρμογῇ ἀπὸ τῆς 18ης Ἀπριλίου ἀντὶ τῆς 4ης Ἀπριλίου, 1977 καὶ τοῦτα ἔνεκεν τοῦ μεσολαβήσαντος κενοῦ ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἰσχύος τοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1975 μέχρι τῆς θεσπίσεως τοῦ προτεινομένου νέου νόμου.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Ὅπως ἀναφέρεται στὴν ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τὸ

θέμα της επαναφοράς σέ ισχύ του Νόμου περί Τερματισμού Άπασχολήσεως Πλεονάζοντος Προσωπικού άπασχόλησε διεξοδικά την Έπιτροπή. Κατά τή συζήτηση του θέματος, ή Έπιτροπή είχε τήν εύκαιρία νά άκούση τίς άπόψεις των Συνδικαλιστικών Όργανώσεων, του Συνδέσμου Έργοδοτών και του Υπουργείου Έργασίας και Κοινωνικών Άσφαλίσεων. Είναι ύστερα από μιά τέτοια διεξοδική συζήτηση του θέματος, πού ή Έπιτροπή κατάληξε όμόφωνα στήν άπόφαση της, όπως σημειώνεται και στήν έκθεση, ότι τά σημερινά δεδομένα και ή κατάσταση της οικονομίας, πού έχει σημειώσει ικανοποιητική και άξιοπρόσεκκτη ανάκαμψη και άναζωογόνηση, έπιτρέπουν τήν επανεισαγωγή αύτου του Νόμου, πού είχε άνασταλή σάν άποτέλεσμα του όδυνηρού πλήγματος πού υπέστη ή Κυπριακή οικονομία από τό προδοτικό πραξικόπημα και τή βάρβαρη τουρκική εισβολή. Στή σύντομη αυτή όμιλία μου δέν πρόκειται νά αναλύσω τίς πρόνοιες του Νομοσχεδίου διότι αυτές αναφέρονται έν έκτάσει εις τήν έκθεση της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής.

Η Κοινοβουλευτική Όμάδα της Άριστερας πιστεύει, πώς ή θέσπιση αύτου του Νομοσχεδίου θα άποβή έξυπηρετική τόσο για τήν οικονομία γενικά, όσο και για τήν έργοτοϋπαλληλική τάξη ειδικά. Γι' αυτό και θα ψηφίση υπέρ της θέσπισης αύτου του Νομοσχεδίου σέ Νόμο. Η ψηφίση από μέρους μας αύτου του Νόμου έκφράζει πλήρη συνέπεια προς τή γραμμή και τίς άποφάσεις του εργατικού κινήματος, πού έχει θέσει σάν στόχο του τήν επαναφορά των μισθών και ήμερομισθίων, όπως και των άλλων εργατικών ώφελημάτων και κατακτήσεων, πού ίσχυαν πριν από τά τραγικά γεγονότα του 1974, στο προηγούμενο επίπεδο.

Με τήν εύκαιρία της συζήτησης αύτου του Νομοσχεδίου, θα ήθελα κ. Πρόεδρε, νά έκφράσω κατά τόν πιό έντονο τρόπο τήν άξίωση των εργατών και ύπαλλήλων, όλων των μισθοσυντήρητων, για τή χωρίς όποιαδήποτε καθυστέρηση επανεισαγωγή του συστήματος τιμαριθμικής άναπροσαρμογής των μισθών και ήμερομισθίων. Τό αίτημα αύτό των εργατοϋπαλλήλων είναι άπόλυτα δικαιολογημένο, μιά και ό τιμάριθμος σημειώνει άνησυχητική άνοδο, ένω οι μισθοί και τά ήμερομισθία δέν άναπροσαρμόζονται, όπως έγίνετο πριν από τό προδοτικό πραξικόπημα και τή βάρβαρη τουρκική εισβολή.

Η τιμαριθμική άναπροσαρμογή των μισθών και των ήμερομισθίων άποτελεί μιάν από τίς πιό βασικές κατακτήσεις του εργατικού μας κινήματος και ένω άμέσως ύστερα από τήν πρωτοφανή συμφορά πού μετάτρεψε σέ έρείπια, μαζί με τόσα άλλα, και τήν οικονομία του τόπου, θάταν ούτοπικό νά άναμένη κανένας νά συνεχισθή ή έκδοση τιμαριθμικού δείκτη, σήμερα τά πράγματα και συγκεκριμένα ή κατάσταση της οικονομίας έχει σημειώσει ούσιαστική θελτίωση, τέτοια πού νά μήν έπιτρέπεται νά παραγνωρίζεται ή δίκαιη άξίωση, τό δίκαιο αίτημα για τιμαριθμική άναπροσαρμογή μισθών και ήμερομισθίων. Συνέχιση της σημερινής κατάστασης σημαίνει ούσιαστική μείωση των άπολαβών και συνεπώς πλήγμα ένάντια στο βιοτικό επίπεδο των εργατοϋπαλλήλων.

Καλούμε τήν Κυβέρνηση τό ταχύτερο δυνατό νά επανεκδώσει τόν τιμαριθμικό δείκτη, βάσει του όποιου νά γίνεται ή άναπροσαρμογή των μισθών και των ήμερομισθίων. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Τάκης Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Μέσα στα πλαίσια της επαναλειτουργίας του Ταμείου Κοινωνικών Άσφαλίσεων συζητούμε σήμερα τό Νομοσχέδιο για τήν επαναφορά των πληρωμών λόγω πλεονασμού.

Όταν για πρώτη φορά ψηφίστηκε ο σχετικός νόμος πρὶν δέκα περίπου χρόνια, θεωρήθηκε σὰν μιὰ σημαντικὴ πρόσδος γιὰ τὴν διασφάλιση τῶν ἐργαζομένων πού ἀντιμετώπιζαν καταστάσεις ἀπώλειας σταδιοδρομίας μετὰ ἀπὸ μακροχρόνια ἀπασχόληση στὸν ἴδιον ἐργοδότη.

Ἡ συγκρότηση τοῦ Ταμείου Πλεονασμοῦ προέρχεται ἀπὸ τὲς καταβολὲς τῶν ἐργοδοτῶν καὶ μόνο σὲ ἀναλογία 5 μίλες κατὰ λίρα ἐργαζομένου μ' ἓνα μάλιστα 130 λίρες. Μὲ τὴν παροχὴ τοῦ ὠφελήματος αὐτοῦ διασφαλιζόταν ἡ μονιμότερη ἀπασχόληση τοῦ προσωπικοῦ κάτω ἀπὸ τὸν ἴδιο ἐργοδότη ἀλλὰ καὶ καλυπτόταν ἡ ἀπόλυση ἐργατοῦπαλλήλων λόγῳ τῆς παροχῆς ἀποζημιώσεων ἀπὸ τὸ ταμεῖο αὐτό.

Ἡ λειτουργία τοῦ ταμείου γιὰ τὴν κάλυψη τῶν προνοιῶν τοῦ νόμου γιὰ τερματισμὸ ἀπασχόλησης παρουσίασε ὅμως δυὸ σοβαρὲς ἀδυναμίες. Ἡ μιὰ συνδεόταν μὲ τὴν πλαστὴ διάλυση ἐταιρειῶν καὶ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἀπόλυση τῶν ἐργατῶν πού παρεπέμποντο γιὰ πληρωμὴ στὸ ταμεῖο πλεονασμοῦ καὶ ἡ δεύτερη γιὰ τὸν λόγῳ τῆς ὑπαρξῆς τοῦ ταμείου ἡ ἐταιρεία πού ἀπέλυε προσωπικὸ λόγῳ πλεονασμοῦ ἀπαλλασσόταν ἀπὸ κάθε εὐθύνη καταβολῆς ἀποζημιώσεων.

Φυσικὰ οἱ ἐργάτες καὶ ὑπάλληλοι ἦταν πιά σὲ πολὺ καλύτερη θέση γιὰτὶ ἔπαιρναν τελικὰ κάποιο ποσό, ἔστω καὶ μικρό. Οἱ ἐταιρεῖες ὅμως ἐπιβαρύνοντο μὲ τὴν μικρότερη δυνατὴ δαπάνη.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ κλίμα εἶδαμε τίς μαζικὲς ἀπολύσεις τῶν ἐργατῶν τῆς CMC πού ὕστερα ἀπὸ δεκάδες χρόνια ἀπασχόλησης ἔπαιρναν τελικὰ μιὰ ἀποζημίωση ἀπὸ τὸ ταμεῖον πλεονάζοντος προσωπικοῦ πού στὴν καλύτερη περίπτωση ἔφτανε τίς 500 τὸ πολὺ λίρες. Γιὰ δὲ τίς ἀποζημιώσεις αὐτὲς πρὸς τοὺς ἀπολύμενους ἐργάτες τῆς CMC πλήρωναν τελικὰ ὄχι ἡ CMC ἀλλὰ ἐργοδότες μικροὶ καὶ μεγάλοι, πλούσιοι καὶ φτωχοί.

Μιὰ ἐταιρεία δηλαδὴ πού πλούτιζε σὲ βάρος τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου τῆς Κύπρου ἀπέλυε τοὺς ἐργατοῦπαλλήλους τῆς καὶ μετεἶχεν ἐλάχιστα στὴν καταβολὴν κάποιων ἀποζημιώσεων.

Τὸ ταμεῖον πλεονάζοντος προσωπικοῦ θὰ πρέπει νὰ καλύπτῃ τοὺς ἐργάτες καὶ ὑπάλληλους ἀπὸ τὸν κίνδυνο ἀπώλειας τῆς σταδιοδρομίας τους ἀπὸ ἐταιρεῖες πού χρεωκοποῦν ἢ ἀδυνατοῦν νὰ καταβάλουν ἀποζημιώσεις. Ἐταιρεῖες ὅμως πού ἔχουν συγκεντρώσει ἀμύθητα πλοῦτη κ' ἀπλῶς ἀναζητοῦν ἄλλες καρποφόρες δραστηριότητες θὰ πρέπει νὰ ἔχουν πολὺ μεγαλύτερο μερίδιο στὴν παροχὴ ἀποζημιώσεων πρὸς τοὺς ἐργάτες τους.

Ἡ ἐταιρεία τοῦ Ἀμιάντου παράλληλα μὲ τίς ὑποχρεώσεις τῆς ἐναντι τοῦ ταμείου γιὰ τὸν τερματισμὸ ἀπασχόλησης διατηρεῖ καὶ δικὸ τῆς ταμεῖο πλεονασμοῦ πού συμψηφίζεται τελικὰ μὲ τὸ κυβερνητικὸ καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο καταβάλλεται ἓνα αὐξημένον ποσοστὸ ἀποζημιώσεων πρὸς τοὺς ἀπολυομένους ἐργατοῦπαλλήλους.

Σημειώσαμε στίς συζητήσεις στὴν Ἐπιτροπὴ τὴν ἀναφορὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων κ. Σπανοῦ γιὰ πρόωθηση νομοθεσίας πού νὰ παρεμποδίζεται ἀπατηλὴ ἀπόλυση καὶ μετάθεση ἐργατῶν μὲ πλαστὲς διαλύσεις ἐταιρειῶν καὶ συγκρότηση νέων μὲ τοὺς ἴδιους ἐργοδότες. Μὲ τὴν μέθοδο αὐτὴ ἀπαλλάσσονται οἱ ἐταιρεῖες τῆς εὐθύνης τῆς ἀποζημίωσης τῶν ἐργατῶν ὅταν ἀπλᾶ καὶ μόνον θέλουν νὰ κάμουν κάποιες ἀλλαγές στὸ ἐργατικὸ τους δυναμικὸ.

Νομίζουμε ἀκόμα ὅτι στὰ δυὸ χρόνια τῆς διάρκειας τοῦ νόμου αὐτοῦ θὰ πρέπει νὰ μελετηθοῦν τρόποι αὐξήσεως τῶν ὠφελημάτων τῶν ἐργατῶν καὶ φυσικὰ οἱ αὐξήσεις τῆς συνεισφορᾶς τῶν ἐργοδοτῶν. Θὰ πρέπει νὰ αὐξηθοῦν οἱ ἐβδομάδες τῶν πληρωμῶν καὶ γενικώτερα οἱ ὅροι ἀποζημίωσης τῶν ἐργατοῦπαλλήλων γιὰ ἀπώλεια σταδιοδρομίας (ἀν αὐτὸ φυσικὰ εἶναι ἡ σωστὴ μετάφραση τοῦ ὅρου γιὰ τὰ ταμεῖα αὐτά).

Οι παροχές του ταμείου πλεονασμού συμψηφίζονται στο τωρινό νομοσχέδιο με τις παροχές του ταμείου άνεργίας και επαγγελματικής εκπαίδευσης με τελική φυσικά παροχή της διαφοράς στον δικαιούμενο όταν απασχοληθή εκ νέου.

Θέση των συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων ἀλλὰ καὶ δική μας θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπαναφορὰ τῆς διαφοροποίησης τῶν πληρωμῶν πλεονασμοῦ ἀπὸ τὸ ταμεῖο ἀνεργίας καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσης.

Γιὰ νὰ ξανατεθῆ σὲ λειτουργία τὸ ταμεῖο ἀποκλείονται τελικὰ ὅσοι ἀπολύθηκαν μεταξὺ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ τῆς 18ης τοῦ Ἀπρίλη τοῦ 1977. Τοῦτο φυσικὰ μπορεῖ νὰ διευκολύνῃ τὴν λειτουργία τοῦ ταμείου πού τελικὰ ὅλοι τὸ ὑποστηρίζουμε. Νομίζουμε, ὅμως, ὅτι θὰ ἦταν πολὺ ἄδικο νὰ παραγράφονται τὰ δικαιώματα ὄλων τῶν ἐργαζομένων πού ἔχασαν τὴν δουλειά τους ὕστερα ἀπὸ τὰ τραγικὰ γεγῆνα τῆς 15ης καὶ 20ῆς τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1974. Πολὺ περισσότερο γιατί πολλές ἀπὸ τίς ἐπιχειρήσεις πού ἀπέλυσαν τὸ προσωπικό τους τὴν περίοδο ἐκείνη ἔτυχαν ἰδιαίτερης κρατικῆς προστασίας καὶ σήμερα πραγματοποιοῦν μεγάλα κέρδη ἂν δὲν βρίσκονται καὶ σὲ καλύτερη θέση ἀπὸ πρὶν.

Θεωροῦμε χρήσιμο νὰ ἐπιμείνουμε στὴν σημερινὴ συζήτηση ὅτι ἡ μελέτη τοῦ ὅλου θέματος τῶν ἀπολύσεων τῆς περιόδου 1974 — 1977 καὶ ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ὑποχρεώσεων πού προκύπτουν στὸν βαθμὸ πού τοῦτο εἶναι δυνατὸ θὰ πρέπει νὰ τύχουν ἀμεσῆς προτεραιότητας τῶν ἀρμοδίων τμημάτων. Ἕνας ἀρχικὸς ὑπολογισμὸς ἀνεβάζει τίς σχετικὲς δαπάνες σὲ 3 ἑκατομμύρια λίρες. Εἶναι τὸ ποσὸν ἀξεπέραστο, ἢ τοῦλάχιστον μέχρι ποιοῦ σημείου μποροῦμε ν' ἀνταποκριθοῦμε; Καὶ ἀσφαλῶς ὄχι μόνον ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς ἀλλὰ καὶ με τὴν συμβολὴν τῶν ἐπιχειρήσεων. Χρειαζόμαστε ὅλοι μίαν ἀπάντηση πάνω στὸ ζήτημα αὐτό.

Παραγνώριση τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐργαζομένων πού ἔχασαν τὴν δουλειά τους τὰ χρόνια αὐτὰ θὰ εἶναι ἄδικη καὶ θὰ προκαλέσῃ αἰσθήματα ἀπογοήτευσης.

Τὸ νομοσχέδιο πού συζητοῦμε σήμερα θὰ πρέπει ν' ἀνοίξη τὸν δρόμο γιὰ τὴ συζήτηση καὶ τὴν ἀνεύρεση τρόπων ἀντιμετώπισης καὶ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς τοῦ ἐργατικοῦ προβλήματος καὶ ὄχι νὰ γίνῃ ταφόπετρα τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν.

Ὅλες αἱ ἄλλες λεπτομέρειες τοῦ νομοσχεδίου γιὰ τὸν χαρακτηρισμὸ κάποιου ὡς δικαιούχου καὶ τὸν καθορισμὸ τῶν δικαιωμάτων του συνδέονται πρὸ πολὺ μὲ τὴν τεχνικὴ τῆς λειτουργίας τοῦ ταμείου. Φυσικὰ αἱ ἐργαζόμενοι ἐπηρεάζονται ἄμεσα ἀπ' ὅλες τίς λεπτομέρειες. Θὰ μπορέσουμε ὅμως νὰ ἐξυπηρετήσουμε καλύτερα τοὺς ἐργαζομένους τοῦ τόπου μας ὅταν μπορέσουμε νὰ ἐξασφαλίσουμε εὐνοϊκότερους ὅρους πληρωμῶν γιὰ ἀπώλεια ἐπαγγέλματος καὶ σταδιοδρομίας. Ὑπάρχει περιθώριο προόδου πρὸς τὴν πλευρὰν αὐτὴν καὶ θὰ πρέπει νὰ κατακτηθῆ χάριν τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Μὲ τὴν ψήφισιν εἰς Νόμον τοῦ ἐν λόγω νομοσχεδίου ἐπιβεβαιουῦμεν μὲ ἱκανοποίησιν τὴν βελτίωσιν εἰς τὸ ἐπίπεδον ἀπασχολήσεως καὶ τῆς ἀνακάμψεως τῆς οἰκονομίας πού παρατηρεῖται εἰς τὸν τόπον μας, ἡ ὁποία βελτίωσις εἶναι ἀποτέλεσμα σαφῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ προσπαθειῶν καὶ συνεισφορᾶς ὑπεύθυνης τῶν παραγωγικῶν τάξεων τοῦ λαοῦ μας.

Είναι γνωστοί οι λόγοι οι οποίοι επέβαλαν την αναστολή της καταβολής αποζημιώσεως εις εργοδοτούμενους οι οποίοι έγιναν πλεονάζον προσωπικόν κατά ή μετά το πραξικόπημα και την Τουρκικήν εισβολήν. "Αν οι πληρωμές δεν αναστέλλοντο το Ταμείον θα κατέρρεεν ολοσχερώς λόγω των τόσων χιλιάδων εργοδοτούμενων, οι οποίοι άφου άπώλεσαν την εργασίαν των σαν συνέπειαν των τραγικών αύτων γεγονότων έδικαιούντο εις την καταβολήν προς αυτούς αποζημιώσεων.

Το Υπουργείον Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων λαμβάνοντας υπ' όψιν του το επίπεδον άπασχολήσεως και οικονομικής εύρωστίας του τόπου και κατόπιν συνεννοήσεως με το Εργατικόν Συμβουλευτικόν Σώμα, πιστεύει ότι ή έπαναφορά πληρωμών εις εργοδοτούμενους λόγω πλεονασμού ένδεικνυται και είναι δυνατή, όσον άφορά την βιωσιμότητα και εύρωστίαν του Ταμείου.

Η έπαναφορά πληρωμών βεβαίως γίνεται υπό ώρισμένους όρους και προϋποθέσεις που είναι επιβεβλημένοι λόγω των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στον τόπον μας σήμερα.

Χραιρετίζομεν τα μέτρα τα όποια προτείνει ή Κυβέρνησις και με τα όποια συμφωνούν τόσον οι εργοδότες όσον και οι εργοδοτούμενοι σαν ένα επικροσθητόν βήμα προς δικαιότεραν κατανομήν βαρών και οικονομικών δικαιωμάτων εις την Κύπρον.

Η ισχύς του Νόμου θα είναι διετής και έλπίζομεν και πιστεύομεν ότι τόσον ή Κυβέρνησις όσον και το Εργατικόν Συμβουλευτικόν Σώμα θα παρακαλουθούν στενά την λειτουργίαν του θεσμού εις τα δύο αυτά χρόνια για να είναι έτοιμοι με τις έμπειρίες της διετίας να επιφέρουν όλες τις αναγκαίες βελτιώσεις και τροποποιήσεις, εάν είναι ανάγκη, για να μπορούμε να έχωμεν ένα πραγματικά βελτιωμένον και πρωτοποριακόν θεσμόν καταβολής αποζημιώσεων σε πλεονάζον προσωπικόν που να ανταποκρίνεται εις την γενικήν προσδευτικήν εργατικήν πολιτικήν του τόπου για καλύτερες εις την θέσεως των εργοδοτούμενων μας. Εύχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ακόμα ένα έπίτευγμα των εργαζομένων που αναστάληκε μετά το πραξικόπημα και την Τούρκικη εισβολή — «Ο περί Τερματισμού Άπασχολήσεως Νόμος» — παρουσιάζεται σήμερα ξανά μπροστά μας για να μη σ' εφαρμογή από τις 18 Απριλίου, 1977.

Διαβάζοντας την εισηγητική έκθεση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την έκθεση της αντίστοιχης Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής, βλέπουμε ξεκάθαρα, από τη μιá μεριά, την επιθυμία της Κυβέρνησης και ιδιαίτερα του αρμόδιου Υπουργού, να έπαναφέρει κατά το δυνατό την κατάσταση των ώφελημάτων για τους εργαζομένους, στα επίπεδα που βρίσκονταν πριν από το πραξικόπημα και την εισβολή, πράγμα που δείχνει την αξιέπαινη φιλεργατική πολιτική της Κυβέρνησης, και από την άλλη μεριά την υπεύθυνη και πατριωτική στάση των συνδικαλιστικών και εργοδοτικών όργανώσεων για την όρθή από μέρος τους έκτίμηση της σημερινής κατάστασης του τόπου μας.

Επίσης βλέπουμε ότι οι πρόνοιες του Νομοσχεδίου για την έπαναφορά των πληρωμών λόγω πλεονασμού από τις 18 Απριλίου, 1977 με διαφοροποιημένη μορφή δεν είναι άρκετά ικανοποιητικές και προς τοϋτο χρειάζονται πολλά να γίνουν ακόμα.

“Αν όμως εκτιμήσουμε σωστά τις συνθήκες του τόπου μας και αν έχουμε υπ’ όψη μας την διαβεβαίωση του Υπουργού Έργασίας κ. Σπανού ότι—

- (α) στο διάστημα των δυο χρόνων που προσωρινά θα ισχύσει ο υπό ψηφίσιον Νόμος και από την πείρα που θα αποκτηθῆ, θα γίνῃ δυνατή ἡ ἐπανεξέταση τῆς θέσης του Ταμείου γιά πλεονάζον προσωπικό· και
- (β) τὸ πιό σημαντικό ὅτι παράλληλα θα καταστῆ δυνατή ἡ συμπλήρωση τῶν ἀπαραίτητων διεργασιῶν και μελετῶν που θα ὀδηγήσουν τελικά στήν πλήρη και σ’ ὅλη του τήν ἔκταση ἐπιαναφορά του δικαιώματος τῶν ἐργαζομένων γιά χορήγηση σ’ αὐτούς πληρωμῶν λόγω πλεονασμοῦ,

συμφωνοῦμε νά ψηφισθῆ τὸ Νομοσχέδιο σέ νόμο.

Ἐλπίζω και εὐχομαι νά ἀνατείλουν καλύτερες μέρες στὸν τόπο μας ὥστε νά μᾶς δοθῆ μεγάλη εὐχαρίστηση νά ψηφίσουμε εὐεργετικώτερους Νόμους πρὸς καλλιτέρευση ἀλλά και ἐπέκταση τῶν κοινωνικῶν ὠφελημάτων διὰ τοὺς ἐργαζομένους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

“Ἄλλοι ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς και προχωροῦμεν στήν δευτέραν ἀνάγνωση του Νομοσχεδίου.

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωση του Νομοσχεδίου θα γίνῃ με τήν ἀνάγνωση του ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός Τίτλος. “Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιά τήν ἐγκρισιν του 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράτασις ἰσχύος του Νόμου 1 του 1975. “Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἅποιαδήποτε ἀντίρρηση γιά τήν ἐγκρισιν του 2ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μὴ καταβολή πληρωμῆς λόγω πλεονασμοῦ δι’ ὠρισμένην περίοδον.
“Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιά τήν ἐγκρισιν του 3ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ βασικοῦ νόμου.
"Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

- Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 4ου ἀρθροῦ;

Καμία.

Τὸ 4ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέων ἀρθρων 16Α καὶ 16Β. "Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 5ου ἀρθροῦ;

Καμία.

Τὸ 5ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἀρθροῦ 20Α.
"Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 6ου ἀρθροῦ;

Καμία.

Τὸ 6ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἀρθροῦ 25 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 7ου ἀρθροῦ;

Καμία.

Τὸ 7ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἀρθροῦ 26 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 8ου ἀρθροῦ;

Καμία.

Τὸ 8ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἀρθροῦ 26Α τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 9ου ἀρθροῦ;

Καμία.

Τò 9ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τής παραγράφου 2 του Πρώτου Πίνακος του βασικού νόμου.
"Άρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την έγκρισιν του 10ου άρθρου;

Καμία.

Τò 10ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του Δευτέρου Πίνακος του βασικού νόμου. "Άρθρον 11ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την έγκρισιν του 11ου άρθρου;

Καμία.

Τò 11ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τής παραγράφου 2 του Τετάρτου Πίνακος του βασικού νόμου. "Άρθρον 12ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την έγκρισιν του 12ου άρθρου;

Καμία.

Τò 12ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Έναρξις και λήξις ισχύος. "Άρθρον 13ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις για την έγκρισιν του 13ου άρθρου;

Καμία.

Τò 13ον άρθρον έγκρίνεται.

Περατωθείσις τής δευτέρας αναγνώσεως του Νομοσχεδίου προχωρου-
μεν στην τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή οποία θα γίνη με την ανά-
γνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Τερματισμού Όπασχολήσεως
(Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις όπως τò Νομοσχέδιον θεσπισθη εις Νόμον;

Καμμία αντίρρησης.

Τό Νομοσχέδιον θεσπίζεται εις Νόμον.

Τά θέματα 2, 3 και 4 εις τό Κεφάλαιον Β τής Ἡμερησίας Διατάξεως δέν είναι δυνατόν νά συζητηθοῦν σήμερα ἐφ' ὅσον δέν ἔχουν κυκλοφορήσει ἐγκαίρως αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν. Καί προχωροῦμεν εις τά θέματα 5 και 6, δηλαδή εις τοὺς «περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Λειτουργία) Κανονισμοὶ τοῦ 1977» και εις τοὺς «περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1977», και παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νά διαβάσῃ τὴν ἐκθεσιν πρὸς τό Σῶμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ : (1) «ΟΙ ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΜΑΡΙΝΩΝ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977» ΚΑΙ (2) «ΟΙ ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΜΑΡΙΝΩΝ (ΚΑΤΑΒΛΗΤΕΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἄλεξης Γαλανός, Πρόεδρος
Πάρις Λένας
Κίμων Παναγίδης
Τάκης Νέμπσας
Ἄνδρέας Γιάγκου
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Πατρίκιος Παύλου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου και Βιομηχανίας ἐμελέτησε τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς εις συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 12ην Ἀπριλίου, 1977.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων πρώτων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμου (Ἄρ. 4 τοῦ 1977), σκοπεῖται ἡ ρύθμισις ἀπάντων τῶν θεμάτων τῶν ἀναφερομένων εις τὴν ὅλην λειτουργίαν και ἐκμετάλλευσιν τῶν μαρίνων ὡς ἐπίσης τὴν χρησιμοποίησιν τούτων ὑπὸ σκαφῶν ἀναψυχῆς τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ἢ προορίζονται ὅπως χρησιμοποιηθῶσι διὰ σκοποὺς θαλασσίας ψυχαγωγίας ἢ θαλασσιῶν ἀθλημάτων ἢ διὰ παρεμφερεῖς σκοποὺς. Διὰ τῶν δευτέρων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ ἰδίου Νόμου, καθορίζονται τὰ ἐκάστοτε πληρωτέα τέλη και δικαιώματα διὰ τὴν χρῆσιν μαρίνων.

Ἄμφότεροι οἱ προαναφερθέντες Κανονισμοὶ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς προσφάτως θεσπισθείσης νομοθεσίας περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων δυνάμει τῆς ὁποίας κατέστη δυνατὴ ἡ νομοθετικὴ ρύθμισις τῆς λειτουργίας μαρίνων ἐν Κύπρῳ, ἀπώτερος σκοπὸς δὲ τούτων εἶναι ἡ λεπτομερὴς ρύθμισις τῶν δυνάμει τοῦ Νόμου τούτου προκυπτόντων θεμάτων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου και Βιομηχανίας συμφωνοῦσα πλήρως πρὸς τοὺς σκοποὺς και τὰς ἐπιδιώξεις τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν θεωρεῖ τούτους ἀναγκαίους διὰ τὴν ρύθμισιν και τὴν πρακτικὴν λειτουργίαν τῶν κατασκευαζομένων μαρίνων ἐν Κύπρῳ, αἱ ὁποῖαι συνιστοῦν ἀφ' ἑαυτῶν ἀξιολόγους τουριστικὰς ἐπενδύσεις ἀποσκοπούσας εις τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ τουρισμοῦ, ὡς ἐκ τούτου δὲ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εις τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τούτων, ἀφοῦ οἱ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1977 και εἰδικώτερον τὸ Μέρος IV τοῦ Πίνακος τούτων τροποποιηθῆ ὥστε τὰ πληρωτέα δικαιώματα διὰ τὰ προσωρινῶς ἐλλιμενιζόμενα ἀλιευτικὰ σκάφη ἀρχίζουν καταβαλλόμενα μετὰ πάροδον ἐνὸς ἔτους ἀντὶ ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τῆς

ισχύος τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν ὥστε νὰ παρασχεθῆ τὸ ἀπαιτούμενον χρονικὸν διάστημα συμπληρώσεως τῶν προγραμματισθέντων σχεδίων κατασκευῆς ἀλιευτικῶν καταφυγίων διὰ τὰ ἐν λόγῳ ἀλιευτικὰ σκάφη.

Ἐπὶ τούτου θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω συμπληρωματικῶς τὰ ἑξῆς :

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἀρχικῶς ἐδόθη ἐξάμηνος παράταση ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου προτοῦ ἀρχίσῃ ἡ καταβολὴ τῶν τελῶν, ἦτο διότι τὰ ὑφιστάμενα σχέδια ἐπρονοοῦσαν ἀποπεράτωσιν τῶν ἀλιευτικῶν καταφυγίων διὰ τὰ ἀλιευτικὰ σκάφη ἐντὸς ἑξ μηνῶν.

Πλὴν, ὅμως, ὡς ἐπληροφόρηθη ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, τὰ ἔργα θὰ καθυστερήσουν πέραν τῶν ἑξ μηνῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως παραταθῆ ἡ ἡμερομηνία εἰς 12 μῆνας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ κάμω δύο παρατηρήσεις. Ἡ πρώτη παρατήρησις εἶναι ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε κληθῆ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τῆς Βουλῆς διὰ τὴν μελέτην τῶν Κανονισμῶν διότι εἶναι ἡ ἀρμοδιὰ Ἐπιτροπῆς ἢ ὁποῖα εὐθύνεται διὰ τὸ Νομοσχέδιον.

Ἡ δευτέρα παρατήρησις πού ἤθελα νὰ κάμω εἶναι ὅτι ἐὰν μέχρι ἐνὸς ἔτους δὲν ἀποπερατωθῶν τὰ ἔργα διὰ τὰ ἀλιευτικὰ καταφύγια, δὲν θὰ ἐπιβαρύνωμεν τοὺς ἀλίεις μὲ τὴν καταβολὴν δικαιωμάτων. Ὑπὸ αὐτοὺς τοὺς ὅρους εἶναι πού θὰ ψηφίσωμεν τοὺς Κανονισμοὺς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου καὶ ἐγώ, κ. Πρόεδρε, ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω κατὰ τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται, καὶ ὀρθῶς ἀναφέρεται, εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι ἀποτελοῦν οἱ μαρίνες ἀξιόλογες τουριστικὲς ἐπενδύσεις.

Πράγματι διὰ τὴν μαρίναν Λάρνακος ἔχουν ἐξοδευθῆ πέραν τῶν £400.000 καὶ εἶναι μέχρι σήμερον μία νεκρὴ ἐπένδυσις καὶ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ἀσυνεννοησίαν ἢ ὁποῖα ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν διαφόρων Τμημάτων καὶ εἰδικώτερον μεταξὺ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Ὄργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου, ὁ ὁποῖος φέρει τὴν εὐθύνην διότι δὲν παραχωρεῖται χωρὸς τέτοιος οὕτως ὥστε νὰ ἀξιοποιηθῆ ἡ μαρίνα.

Κατὰ συνέπειαν αὐτὸ πού ὑπογραμμίζεται εἰς τὴν ἔκθεσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἀξιολόγου τουριστικοῦ ἔργου, πρέπει νὰ προβληματίσῃ πλέον τοὺς δύο Ὄργανισμοὺς καὶ ἰδιαίτερος, τονίζω, τὸν Ὄργανισμὸν Λιμένων Κύπρου διὰ νὰ προχωρήσῃ οὕτως ὥστε νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Τουρισμοῦ ὅλην τὴν ἔκτασιν πού χρειάζεται διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς μαρίνας.

Τὸ δεύτερον σημεῖον τὸ ὁποῖον ἔθιξε καὶ ὁ ἀξιότιμος κ. Παπαϊωάννου ἀφορᾷ τὰ ἀλιευτικὰ σκάφη διὰ τὰ ὁποῖα εἶχαμεν τὴν εὐκαιρίαν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμου νὰ τονίσωμεν ὅτι πρέπει νὰ ἐξευρεθῆ κάποια λύσις καὶ ὀρθῶς ἐτέθη τὸ περιθώριον ἐνὸς ἔτους. Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ παρέλθῃ τὸ περιθώριον αὐτὸ καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ κάμῃ ἀπολύτως τίποτε δεδομένου ὅτι ἐνῶ ἀπὸ διετίας ἐπιμένομεν ὅπως ἐξευρεθῆ

καταφύγιον διὰ τὰ σκάφη καὶ εἶχαμεν εἰσηγηθῆ νὰ κατασκευασθῆ εἰς τὴν νοτιάν πλευράν ἕνα καταφύγιον δὲν ἔγινε μέχρι σήμερον καὶ μάλιστα μᾶς παρέπεμψαν καὶ εἰς μεγαλεπήβολα σχέδια, ὅτι θὰ γίνῃ λιμενίσκος εἰς τὸ Ζύγι, λιμενίσκος ἐν πάσῃ περιπτώσει στὴν νοτιάν πλευράν τῆς Κύπρου, καὶ τίποτε δὲν ὑλοποιήθη.

Κατὰ συνέπειαν εἰς τὸ δεύτερον σημεῖον θὰ παρεκάλουν ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ πάροδον τριῶν μηνῶν ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα διὰ τὴν πρόοδον ἢ ὅποια θὰ ἔχῃ ἐν τῷ μεταξύ ἐπιτελεσθῆ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατασκευὴν τῶν καταφυγίων αὐτῶν τῶν ἀλιευτικῶν σκαφῶν, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀχρηστεύεται ἡ μαρίνα μὲ τὴν παράτασιν αὐτὴν καθότι δὲν δίδεται ἡ εὐκαιρία διὰ τὴν ἀξιοποίησίν της. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀναφορικῶς μὲ τὸ θέμα τῆς παρατάσεως τοῦ ἐνὸς ἔτους, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐζήτησε καὶ ἐπῆρε πληροφορίες ὅσον ἀφορᾷ τὰ σχέδια διὰ τὴν ἀνέγερσιν καταφυγίων. Πράγματι ἐξηκριβώθη ὅτι τὰ σχέδια αὐτὰ δὲν δύνανται νὰ ἀποπερατωθοῦν ἐὰν δὲν περάσουν τοῦλάχιστον ἐννέα μῆνες.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐφροντίσαμεν καὶ ἠϋξήσαμεν τὸ περιθώριον ἀπὸ ἕξι μῆνες εἰς ἕνα ἔτος.

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαϊωάννου καὶ πράγματι ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν της, γι' αὐτὸ καὶ ἠϋξῆσε τὸ χρονικὸν περιθώριον ἀπὸ ἕξι μῆνες εἰς ἕνα ἔτος καὶ ἄς ἐλπίζωμεν ὅτι πράγματι θὰ ἀποπερατωθοῦν. Ταυτόχρονα συμφωνῶ μὲ τὸν ἐντιμον ἀναδέλφον κ. Χριστοφίδην καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου θὰ παρακολουθήσῃ τὸ ὅλον θέμα ἀνεγέρσεως ἀλιευτικῶν καταφυγίων καὶ θὰ ἀναφέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἐντὸς ἐνὸς τακτοῦ χρονικοῦ διαστήματος τὴν πρόοδον τοῦ ὅλου ἔργου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπάρχοντος ἄλλου ὁμιλητοῦ τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἐγκρίσιν.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης θὰ θεωρηθῆ ὅτι οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται, ἤτοι «οἱ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Λειτουργία) Κανονισμοὶ τοῦ 1977» καὶ «Οἱ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1977».

Προχωροῦμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ' — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ταμείων Συντάξεων Χερῶν καὶ Ὀρφανῶν (Διάλυσις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἰατρῶν (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Ὀδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμείων Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Συμβάσεως περί τῶν Ὀργανώσεων τῶν Γεωργικῶν Ἐργατῶν (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί τῆς Συμβάσεως περί τῆς Ἀξιοποιήσεως τοῦ Ἀνθρώπινου Δυναμικοῦ (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί τῆς Συμβάσεως περί τῶν Μεταναστῶν Ἐργατῶν (Συμπληρωματικαὶ Διατάξεις) (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί τῆς Συμβάσεως περί Τριμερῶν Συνεννοήσεων (Διεθνή Ἐργατικά Ἐπίπεδα) (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977.

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Φαρμάκων (Ἄδειαι Ἐμπορίας καὶ Γενικαὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Μέτρων καὶ Σταθμῶν (Συσκευασμένα Ἀγαθὰ) Κανονισμοὶ τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις τήν Ἐπιτροπήν Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Κυπριακῶν Προτύπων καί Ἐλέγχου Ποιότητος ("Ἀδειαί διὰ Πρότυπα Σήματα) Κανονισμοί τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις τήν Ἐπιτροπήν Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ Πειθαρχικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τοῦ 1977.

Ἐστάλησαν ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καί Ἀμύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται στήν Ἐπιτροπήν Ἐσωτερικῶν καί Ἀμύνης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκθεσίς ἐπί τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας διὰ τὸ ἔτος 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εις τήν Ἐπιτροπήν Παιδείας.

Κεφάλαιον Δ. Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ ἔχομεν ἐγγεγραμμένα τρία θέματα.

Τὸ πρῶτον θέμα εἶναι τὸ ἐγγραφέν ὑπό τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη. « Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο. ».

Ὅπως εἶναι γνωστὸν τὸ θέμα αὐτὸ ἀνεβλήθη ἐπανειλημμένα καὶ λόγω τῆς ἀπουσίας τοῦ κ. Ποταμίτη, τὸν ὁποῖον καλωσορίζομεν σήμερα, καὶ ἐπίσης λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι ὅπως εἶχαμεν πληροφορηθῆ ἐπρόκειτο νὰ ὑπάρξῃ μία συνεννόησις μεταξὺ Κ.Ο.Α., Γ.Σ.Ο. καὶ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ρυθμίσιν τοῦ ὅλου θέματος.

Ἐπῆρξε μία συνεννόησις, τὸ κείμενον τῆς ὁποίας ἐκυκλοφόρησε μεταξὺ τῶν ἀξιοτίμων Μελῶν τῆς Βουλῆς, καὶ εὕρισκόμεθα εἰς τὸ στάδιον τοῦ κατὰ πόσον θὰ πρέπει νὰ συνεχίσωμεν σήμερα τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος ἢ ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλη ἄποψις περὶ περαιτέρω ἀναβολῆς τοῦ θέματος δεδομένου ὅτι ὡς προκύπτει ἀπὸ διάφορες πληροφορίες δὲν ἔχει ὀλοκληρωθῆ ἐντελῶς ἡ συνεννόησις μεταξὺ τῆς ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἀρμοδίων Ὄργανισμῶν.

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ πληροφορίας ποὺ ἔχομεν πολλὰ τῶν ἐκκρεμούντων θεμάτων ἔχουν διευθετηθῆ καὶ ἔχουν ἀναληφθῆ ὑποχρεώσεις.

Εἰσηγοῦμαι τὸ θέμα νὰ μὴν συζητηθῆ σήμερα ἀλλὰ νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ ἡ Βουλὴ νὰ παρακαλουθῆ τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δέν άντελήφθηκα καλά, κ. Πρόεδρε, ούτε τήν πρόθεσίν σας ούτε τήν διαδικασίαν πού θά άκολουθηθί.

Ένεγράφη ένα θέμα, έζητήθη άναβολή διά τούς λόγους πού άνεφέρατε και πρός τήν όποίαν τά Μέλη τής Βουλής συνεφώνησαν.

Ή έξ Ύπουργών Έπιτροπή ούδεμίαν σχέσιν έχει με τήν συζήτησιν ένώνιον τής Βουλής πλην τού νά ένημερωθούν τά Μέλη τής Βουλής περί τών προθέσεων τής Κυβερνήσεως, τού Κ.Ο.Α. και τών άπόψεων τού Γ.Σ.Ο.

Δέν νομίζω ότι είναι όρθή διαδικασία νά παραμείνη τό θέμα επί τής Ήμερησίας Διατάξεως. Ήδη παρέμεινεν ύπέρ τό δέον, νομίζω. Προτείνεται τώρα νά περιορισθί ή Βουλή νά παρακολουθί τές έξελίξεις! Ποιές έξελίξεις; Έδω έτέθησαν μερικά θέματα τά όποία πρέπει νά συζητησθί ή Βουλή ως θέμα άρχής. Έάν ειτε αι προαναληφθείσαι ύποχρεώσεις ειτε νείαι διευθετήσεις πρόκειται νά ικανοποιήσουν εκείνους οι όποιοι νομίζουν ότι διεπράχθη άδικία λόγω τής μη έκπληρώσεως τοιούτων ύπαχρεώσεων είναι άλλο θέμα.

Δέν έχω ένστασιν νά άναβληθί, έάν ούτως έπιθυμούν τά Μέλη τής Βουλής, για μιάν έβδομάδα, αλλά σίγουρα δέν θά συνδεθί ή άναβολή μαζί με τήν άνάγκην παρακολουθήσεως τής πορείας τών συνεννόσεων πού γίνονται με τήν Κυβέρνησιν ή με άλλους Όργανισμούς.

Έγώ τούλάχιστον τό θέμα τό βλέπω ως θέμα μερικών άρχών, μερικών γεγονότων έντελώς άσχέτων με τό τί θά γίνη τώρα ή τί θά γίνη εις τό μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν ισχυρίζομαι ότι είναι συνδεδεμένον αλλά όπως θά ένθυμηται ό κ. Παπαδόπουλος ύπήρξε παράκλησις άρχικώς άπό τόν Ύπουργόν Οικονομικών νά άναβληθί ή συζήτησις τού θέματος μέχρις ότου μπορέσθί ή έξ Ύπουργών Έπιτροπή ή όποία έχει άναλάβει νά έπιληφθί τού θέματος νά ολοκληρώσθί ένα έργον τό όποίον ειχεν άναλάβει για νά συνεννοηθί με τόν Κυπριακόν Όργανισμόν Άθλητισμού και με τό Γ.Σ.Ο.

Ή παράκλησις αύτή διεβιβάσθη ύπό τού Ύπουργού Οικονομικών — μάλιστα ή παράκλησις επίσης διεβιβάσθη και ύπό τού Κ.Ο.Α.

Αύτή θέβαια δέν ήταν ή μόνη αιτία για τήν όποίαν έδόθη ή άναβολή αλλά και έθεωρήθη ότι δυνατόν νά έλέγοντο πράγματα κατά τήν συζήτησιν εις τήν Βουλήν πού νά έδυσχέραναν αύτήν τήν συνεννόησιν.

Δέν σημαίνει θεβαιώς ότι και συμφωνία νά ύπάρξη δέν μπορεί νά συζητηθί τό θέμα επί τή βάσει τών ήδη λεχθέντων. Έλέχθησαν πράγματα εις τά όποία ένδεχομένως μπορεί νά ύπάρχη άπάντησις και άνταπάντησις. Έγώ άπλώς θέτω σήμερα τό θέμα εις τήν κρίσιν τού Σώματος διά νά άποφασίση, άφού έξήγησα πώς έχουν τά πράγματα, κατά πόσον έπιθυμεί σήμερα συνέχισιν τής συζητήσεως ή έάν άποδέχεται τήν σχετικήν εισήγησιν τού κ. Καραμιχάλη δι' άναβολήν διά τήν έπομένην έβδομάδα.

Ό κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ή εισήγησις τού κ. Καραμιχάλη δέν ήταν νά άναβληθί τό θέμα διά τήν έπομένην έβδομάδα, νά μου επιτρέψετε νά παρατηρήσω. Ή εισήγησις ήταν νά παραμείνη εις τήν Ήμερησίαν Διάταξιν και νά παρακολουθί ή Βουλή τάς έξελίξεις. Αυτό τούλάχιστον άντελήφθηκα άπό τά λεχθέντα, πρϊωτον.

Δεύτερον, κ. Πρόεδρε, είπα ήδη έξ άρχης ότι είμαι ένήμερος τών λόγων διά τούς όποιους άνεβλήθη προηγουμένως ή συζήτησις και ήμουν έξ εκείνων πού συνεφωνήσαν μέ τήν άναβολήν. Ό σκοπός όμως δέν ήταν ούτε διά νά μήν λεχθοῦν πράγματα πού θά επηρεάσουν τήν συνεννόησιν — έπρόκειτο περί συνεννόησεως — ούτε διά νά μπορέση ή Βουλή νά βοηθήση εις τήν επίλυσιν προβλημάτων. Η άναβολή ήταν διότι έν όψει τής συνεννόησεως τών άρμοδίων άθλητικών άρχών τής Λεμεσοῦ μετά τοῦ Κ.Ο.Α. και μετά τοῦ Υπουργείου Οικονομικῶν θά προέκυπταν στοιχεία και πληροφορία πού θά διηκόλυναν τήν πληρεστέραν συζήτησιν τοῦ θέματος ένώπιον τής Βουλῆς. Αὐτή ή συνεννόησις έχει γίνει, πρακτικόν έχει κυκλοφορήσει, αι πληροφορία πού δίνονται είναι ικανοποιητικά και τά θέματα πού τό πρακτικόν λέγει ότι δέν έχουν λυθῆ είναι από εκείνα τά όποία δέν πρόκειται νά λυθοῦν σήμερα ή αύριον ή στές προσεχείς έβδομάδες. "Όταν λέγει περί τής κατασκευῆς τοῦ ένός ή τοῦ άλλου έργου, υπάρχει διάστασις γνώμης εάν θά έκτελεσθῆ ή όχι ή κατασκευή του' μπορεί νά πάρη και ένα χρόνον. Δέν νομίζω ότι αυτός είναι λόγος διά τήν άναβολήν' οὔδεμίαν ένστασιν έχω διά τήν άναβολήν διά μίαν εβδομάδα όπως έχετε τώρα αναφέρει. Έκει πού νομίζω ότι θά ήταν άτστον είναι νά παραμείνη τό θέμα επί τής Ημερησίας Διατάξεως, νά παρακολουθη δήθεν ή Βουλή τάς έξελίξεις και νά αναμένωμεν τήν συμπλήρωσιν τών μή συμπληρωθέντων έργων προτοῦ τό συζητήσωμεν.

Δέν νομίζω ότι αυτός είναι ό σκοπός έγγραφῆς θεμάτων εις τό Κεφάλαιον Δ. Έάν όμως διά οίουσδήποτε λόγους, και δέν έχω καμμίαν επιφύλαξιν ούτε ένστασιν, τά Μέλη τής Βουλῆς επιθυμοῦν άναβολήν διά τήν άλλη εβδομάδα, εύχαρίστως συμφωνῶ, γιατί όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει μία παρεξήγησις. Έγώ δέν άντελήφθην, έκτός εάν κάμνω λάθος. Η εισηγήσις σας κ. Καραμιχάλη ήτς άπλώς ή Βουλή νά παρακολουθῆ τί γίνεται ή νά παραμείνη τό θέμα εις τών Ημερησιῶν Διατάξιν διά νά συζητηθῆ μέ μίαν άναβολήν; Αυτό θέλω νά ξεκαθαρίσω. Ποία ήταν ή εισηγήσις σας;

Α. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εκείνο πού μᾶς ενδιαφέρει είναι ή οῦσία τοῦ θέματος. Έκει άνελήφθη νά γίνη ένα στάδιον τό όποϊόν επρόκειτο νά στοιχίση £350.000 και έστοίχισε £700.000. Παρ' όλον τοῦτο τό στάδιον είναι έλαττωματικόν. Οί κερκίδες στάζουν, καταβρέχονται οί θεατές, ό χορτοτάπητας είναι έλαττωματικός και ανέλαβε μία Έπιτροπή σήμερα νά διερευνήση τό όλον θέμα. Και τό διερευνά. Έκείνο πού μᾶς ενδιαφέρει είναι ή οῦσία τοῦ θέματος, δηλ. τό Τσίρειον νά επιδιορθωθῆ και νά γίνη κατάλληλον διά τόν σκοπόν διά τόν όποϊόν ιδρύθη και άντάξιον τών χρημάτων τά όποία έξωδευθήσαν γι' αυτόν τόν σκοπόν. Η Έπιτροπή κατέληξε σέ ώρισμένα συμπεράσματα αλλά προχωρεῖ όπως άντιλαμβάνομαι, εις τήν έρευνάν της και θά προχωρήση πιό πέρα.

Επομένως προτοῦ βεβαιωθῶμεν ότι πράγματι θά γίνουν αυτά τά έργα, δέν μπορούμεν νά κλείσωμεν τό θέμα εις τήν Βουλήν. Αὐτή είναι ή εισηγήσις μου. Δηλαδή νά παραμείνη τό θέμα έδῶ γιά έλεγχον τών γεγονότων αὐτή ήταν ή εισηγήσις μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τό θέμα είναι έγγεγραμμένον εις τήν Ημερησίαν Διατάξιν από δύο μηνών. Άνεβλήθη διά διάφορους λόγους και μάλιστα εις τήν τελευταίαν συνεδρία τής Βουλῆς τῆ εισηγήσει μου έκυκλοφόρησε τό

έγγραφο, τὸ πρακτικὸν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη, ὅτι Ἐπιτροπὴ ἐξ Ὑπουργῶν καὶ ἄλλοι παράγοντες θὰ συνεννοοῦντο.

Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ὑπάρχει, τὸ θέμα εἶναι ἐγγεγραμμένον καὶ νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις πρέπει νὰ συνεχισθῆ ὅπωςδὴποτε καὶ ὄχι νὰ εἶναι ἐκκρεμὲς τὸ θέμα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐὰν πρόκειται περὶ ἀναβολῆς μιᾶς ἐβδομάδος καὶ πάλιν δεχόμεθα, ἀλλὰ τὴν ἄλλην ἐβδομάδα νὰ συζητηθῆ ὅπωςδὴποτε τὸ θέμα χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ ἄλλη δικαιολογία δι' ἐμὲ προσωπικῶς ἀδικαιολόγητος.

Νομίζω ὅτι ἤμουν σαφῆς τὴν περασμένην ἐβδομάδα ὅτι δεχόμεθα — μάλιστα διαφωνοῦντες ἦταν ὁ κ. Πελεκάνος καὶ ἐγώ — καὶ εἶπαμεν ὅτι ἔχομεν συμμορφωθῆ πρὸς τὴν πλειοψηφίαν καὶ συμφωνοῦμεν εἰς τὴν ἀναβολὴν. Καὶ σήμερα ἀκόμη ἐὰν ἡ πλειοψηφία θέλῃ νὰ τὸ ἀναβάλῃ καὶ πάλιν εἴμεθα ἐτοιμοὶ νὰ συμμορφωθοῦμεν, πλὴν ὅμως νὰ συζητηθῆ τὸ θέμα διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος παρὰ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς νὰ ἐκφράσωμεν καὶ ἡμεῖς τὲς ἀπόψεις μας ὅπως καὶ ὁ εἰσηγητὴς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὅπως βλέπετε, κ. Πρόεδρε, ὀρθῶς ἀντελήφθην τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Καραμιχάλη καὶ ἐξακολουθῶ νὰ ἔχω τὴν ἰδίαν ἄποψιν ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ σκοπὸς τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ. Θέλω νὰ διευκρινίσω τὸ ἐξῆς. Δὲν ἐγένετο ἔρευνα ὑπὸ τῆς ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς διότι δὲν εἶναι ἡ ἀρμοδιότης της. Ἐδῶ τὸ θέμα εἶναι ἀπλοῦν. Ἀνέλαβεν ὁ Γ.Σ.Ο. μίαν ὑποχρέωσιν νὰ μεταβιβάσῃ πρὸς τὸν Κ.Ο.Α. μίαν ἔκτασιν γῆς καὶ δὲν τηρεῖ αὐτὴν τὴν συμβατικὴν ὑποχρέωσιν της. Αὐτὸ εἶναι τὸ θέμα ποῦ συζητοῦμεν ἐὰν θὰ εἶναι κατάλληλον τὸ στάδιον τοῦ Γ.Σ.Ο. ἢ ἐὰν χρειάζεται συμπληρωματικὰ ἔργα ἢ ἐὰν χρειάζεται ἐπεκτάσεις ἢ ἐὰν ἡ δαπάνη ἦταν μικρὴ ἢ μεγάλη. Ἐὰν λογικῶς ἢ παραλόγως ἐπληρώθησαν οἱ £176.000 ἑως τόκοι καὶ αὕτη εἶναι σημαντικὴ αὔξησις τῆς δαπάνης ἀνεγέρσεως, εἶναι θέμα ποῦ ἀποτελεῖ μέρος τῆς συζητήσεως. Γιὰ νὰ καταλήξωμεν, κ. Πρόεδρε, καὶ νὰ μὴν ἐπεκτείνεται ἡ συζήτησις στὴν οὐσίαν ὅπως ἔγινε προηγουμένως, ἐνῶ συζητοῦμεν διαδικαστικὸν θέμα, εἰσηγοῦμαι νὰ ἀναβληθῆ διὰ τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα καὶ νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἴσως ἡ καλύτερα λύσις, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε, εἶναι τὸ ὅλον θέμα νὰ παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικῆν Ἐπιτροπὴν ἢ ὁποῖα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐξελίξεων νὰ φέρῃ εἰς τὸ Σῶμα μίαν ἔκθεσιν γιὰ νὰ εἴμεθα εἰς καλύτεραν θέσιν νὰ κρίνωμεν τὸ ὅλον θέμα.

Νομίζω ὅτι οἱ συνάδελφοι θὰ συμφωνήσουν μὲ αὐτὴν τὴν εἰσήγησιν διότι διαφορετικὰ θὰ συζητοῦμεν κάπως ἀσκόπως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμὲ κ. Πρόεδρε, θὰ ἐσυμφωνούσαμεν μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἀξιότιμου κ. Παπαϊωάννου ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐγενίκευε τὸ θέμα καὶ ἐξήταζε τὰ προβλήματα τῶν σταδίων ὅλων τῶν πόλεων καὶ ἐπαρχιῶν διὰ νὰ ἔλθῃ μὲ συγκεκριμένους εἰσηγήσεις οὕτως ὥστε νὰ γενικευθῆ τὸ θέμα καὶ νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις πλήρης μετὰ ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς. Ἄλ-

λοιώς, ἂν δὲν συμφωνοῦμεν, πρέπει νὰ συνεχισθῆ ἡ συζήτησις διότι ἔγινε μία ἀγόρευσις καὶ πρέπει νὰ τύχη ἀπαντήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγὼ βλέπω τὸ θέμα ὡς ἐξῆς : Ἐνεγράφη ἓνα συγκεκριμένον θέμα ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ὑπὸ τοῦ κ. Ποταμίτη. Εἰς τὸ θέμα αὐτὸ δὲν ἐδόθη συνέχεια στὴν συζήτησιν γιὰ διαφόρους λόγους. Οἱ λόγοι ἀνεφέρθησαν κατὰ τίς διάφορες συνεδρίες τοῦ Σώματος. Ἐὰν μὲν δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου αὐτοῦ θέματος τότε ἀσφαλῆστατα μπορεῖ νὰ παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχη ἔστω καὶ ἓνας ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου αὐτοῦ θέματος ὡς εἶναι ἐγγεγραμμένον, ἀνεξαρτήτως τοῦ πότε τοῦτο θὰ συζητηθῆ, τότε εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ διατηρήσωμεν εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ἐκτός ἐὰν τὸ Σῶμα συμφωνῆ νὰ παραπέμψῃ τὸ ὅλον θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐγὼ προτίθεμαι νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος ὡς τοῦτο εἶναι ἀναγεγραμμένον καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ποταμίτη.

Ἐπομένως ἐὰν ἡ προϋπόθεσίς σας εἶναι ἡ ὑπαρξίς ἐνὸς ὁμιλητοῦ, ἐγὼ εἶμαι ἓνας ὁμιλητῆς ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσήγησιν περὶ παραπομπῆς τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, νομίζω ἡ Βουλὴ τρεῖς φορές ἔχει ἐξετάσει αὐτὴν τὴν ἀποψιν καὶ ἡ ἀπόφασίς εἶναι νὰ συζητηθῆ τὸ θέμα στὴν ὀλομελείαν, ἐὰν ὀρθῶς ἐνθυμοῦμαι. Δὲν ἔχω ἐνστάσιν τελικῶς τὸ θέμα νὰ ἐξετασθῆ εἰς Ἐπιτροπὴν, ὅμως ἴσως αὐτὴ ἡ διαδικασία ἔπρεπε νὰ προηγηθῆ τῆς συζητήσεως πού ἔγινε. Μιὰ καὶ ἐλέγχθησαν μερικὰ πράγματα ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς πού κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι ἐσφαλμένα καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν πραγματικότητα ἢ δὲν ἔχουν ἀναφερθῆ ὅλα τὰ γεγονότα, νομίζω εἶναι δίκαιον ἐκεῖνοι πού ἔχουν ἄλλην ἐρμηνείαν τῶν γεγονότων ἢ ἀντίληψιν τῆς καταστάσεως, νὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν ἐπίσης ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς δι' ἐνημέρωσιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ δι' ἄρσιν ἐντυπώσεως ὅτι θυματοποιεῖται ἡ Λεμεσὸς ἢ οἰαδήποτε ἐπαρχία νὰ ποῦν τὰς ἀπόψεις των, κ. Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι ἐὰν μετατεθῆ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν δὲν θὰ ὑπάρξῃ αὐτὴ ἡ ἴδια εὐχέρεια ἢ μᾶλλον θὰ γίνῃ διπλὴ συζήτησις, καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ ἐκ δευτέρου ἔχετε ἤδη ἀναφέρει ὅτι ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Παπαδημητρίου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ δεκτὴ, διότι ἔχομεν ἐγγεγραμμένον ἓνα συγκεκριμένον θέμα καὶ ἐὰν θέλῃ ἄλλο Μέλος νὰ ἐγγράψῃ γενικώτερον θέμα, ὑπάρχει ἡ διαδικασία τῆς ἐγγραφῆς του.

Νομίζω ὅτι ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἡ καλυτέρα διαδικασία εἶναι νὰ ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τοῦ Σώματος διὰ τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχη ὁποιαδήποτε ἀντίρρησις ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις τοῦ θέματος διὰ μίαν ἐβδομάδα, δεδομένων ὅμως τῶν ἐξηγήσεων αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν σήμερα, πρόθεσις εἶναι νὰ διεξαχθῆ ἡ συζήτησις καὶ εἰ δυνατὸν νὰ ὀλοκληρωθῆ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἡ συζήτησις νὰ γίνῃ ἐπὶ τοῦ θέματος, κ. Πρόεδρε, ὄχι νὰ τὸ γενικεύσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ, κ. Μαυρονικόλα. Ἐν τῷ μεταξύ μπορεῖ νά ολοκληρωθῆ καί ὅ,τι ἀπέμεινε νά ολοκληρωθῆ εἰς τὰς ἐκτὸς Βουλῆς διαβουλεύσεις αἱ ὁποῖαι γίνονται.

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι «τὸ θέμα τῆς ὑπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον», τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτῆς κ. Βάσος Λυσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἀσφαλῶς δὲν εἶναι πρέθεση μου νά περιγράψω τὴν κατάστασιν στὴν Χιλὴ γιὰτὶ αὐτὸ θὰ ἀποτελοῦσε, ἴσως, προσβολὴ γιὰ τὸ Σῶμα, θὰ ἀποτελοῦσε προσβολὴ γιὰ ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πιστεύουν στὴν Δημοκρατία καὶ στὰ ἰδανικά τῆς ἐλευθερίας.

Ὅμως, θὰ πρέπει νά ὑπενθυμίσω τὸ Σῶμα, ἔστω καὶ σὲ ἀδρὲς γραμμές, τί ἔχει γίνει στὴν Χιλὴ.

Ὁ λαὸς μὲ δημοκρατικὰς μεθόδους καὶ μὲ τὴν ψῆφον τοῦ ἀνέδειξε στὴν ἐξουσία κάποια Κυβέρνηση ποῦ σεβάστηκε τὰς δημοκρατικὰς διαδικασίας μέσα στὰ πλαίσια ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐκλεγῆ. Ξένες δυνάμεις, ποῦ τώρα πιά εἶναι ἐξώφθαλμες καὶ ἔχουν ἤδη ὑποδειχθῆ ἀπὸ τὰς ἴδιες τὰς χώρες ἀπὸ τὰς ὁποῖες προέκυψαν αὐτὲς οἱ δυνάμεις, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν διατήρησιν στὴν ἐξουσία αὐτῆς τῆς λαϊκῆς Κυβέρνησης. Ἡ Σ.Ι.Α. μὲ τὰς πολυεθνικὰς ἐταιρεῖες καὶ μὲ τὸν πολιτικὸν ἐκβιασμὸν καὶ τὸν ψυχολογικὸν πόλεμον μέσα στὴν Χιλὴ κατάφερε νά ἀνατρέψῃ ἓνα λαϊκὸν δημοκρατικὸν καθεστῶς, τὸ καθεστῶς τοῦ Ἀγιέντε, χωρὶς ὅμως ποτὲ νά καταστρέψῃ οὔτε τὴν ἐπιθυμία τοῦ λαοῦ τῆς Χιλῆς οὔτε τὴν ἐπιθυμία τῶν ἑκατομμυρίων σὲ ὁλόκληρην τὴν ἀνθρωπότητα νά μὴν ξεχάσουν ποτὲ τί ἐγένετο στὴν Χιλὴ καὶ σήμερον ἡ Χιλὴ καὶ ὁ Ἀγιέντε ἀποτελοῦν σύμβολον ἀγῶνα γιὰ ὁλόκληρην τὴν ἀνθρωπότητα.

Αὕτη εἶναι, μὲ δυὸ λόγια, ἡ ἱστορία τῆς Χιλῆς.

Σήμερον, ὅμως, αὕτη ἡ ἱστορία συνεχίζεται. Καθημερινὰ μέσα στὰς φυλακὰς τῆς Χιλῆς ἐξαφανίζονται ἄνθρωποι. Τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα ἔχουν ὅλως διόλου καταπατηθῆ. Ἡ Χιλὴ ζῆ κάτω ἀπὸ τὸ πιὸ ἀπαίσιο δικτατορικὸν καθεστῶς καὶ οἱ εὐθύνες τοῦ μεταποικισμοῦ καὶ ἐκείνων τῶν δυνάμεων οἱ ὁποῖες ἐδραΐωσαν αὐτὴν τὴν ἐξουσία σ' αὐτὴν τὴν χώρα εἶναι καὶ πάλιν ἐξώφθαλμες. Σὲ ὁλόκληρον τὸν κόσμον αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὑπάρχει ἔντασις τοῦ ἀγῶνα γιὰ ἀποκατάστασιν τῆς Δημοκρατίας στὴν Χιλὴ. Πάρα πολλές χώρες ὄχι μονάχα δὲν διατηροῦν τὴν παρουσία αὐτοῦ τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος στὰς χώρες τους ἀλλὰ διατηροῦν Γραφεῖα ἀπὸ τοὺς ἐξόριστους ἀγωνιστὰς τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ ὅλων τῶν ἰδεολογικῶν παρατάξεων σὲ ἓνα κοινὸ μέτωπον γιὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Δημοκρατίας στὴν Χιλὴ. Καὶ πιστεύω ὅτι καὶ αὕτη ἡ Βουλὴ πιστεύει ὅτι ἡ σωστὴ τοποθέτησις πάνω στὸ θέμα τῆς Χιλῆς δὲν εἶναι ἡ παρουσία τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Πινοσιέ ἀλλὰ ἡ παρουσία τῶν ἐκπροσώπων τοῦ ἀγωνιζομένου λαοῦ τῆς Χιλῆς.

Ὅπως ξέρομεν, εἶχα ὑποβάλει Ἑρώτησιν γιὰτὶ νά διατηρῆται κάποιο Προξενεῖον αὐτοῦ τοῦ καθεστώτος σ' αὐτὴν τὴν χώρα, ὑπῆρξε δὲ καὶ ἀπόφασις ὁμόφωνη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε κατ' οὐδένα τρόπο νά συνεχίζονται οἱ διπλωματικὲς σχέσεις ὁποιασδήποτε μορφῆς μὲ τὴν Χιλὴ. Ὑστερον ἀπὸ αὐτὸ μᾶς ἐστάλη μίᾶ Ἀπάντησις ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν. Καὶ πρέπει πρῶτα νά σταθῶ πάνω στὰ θετικὰ σημεῖα αὐτῆς τῆς Ἀπάντησης.

Σ' αὕτη τὴν Ἀπάντησιν τοποθετεῖται ἡ θέση τοῦ Προέδρου Μακαρίου ὅσον ἀφορᾷ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ καθεστώτος τῆς Χιλῆς καὶ ὁ Μακάριος μιλά γιὰ τὸ ἐγκλημα τοῦ ὁποῖου ἡ ἐφιαλτικὴ σκιά ἐπὶ τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ προκαλεῖ διεθνῶς ἀποτροπιασμὸν.

Ἐπίσης, ἄλλα θετικά στοιχεία τῆς Ἀπάντησης, εἶναι ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Κυπριακοῦ κράτους καί μέσα σπὸν Ὄργανισμὸ Ἠνωμένων Ἐθνῶν καί μέσα σὲ ἄλλα διεθνή Σώματα τοποθετήθηκαν σαφῶς ἐνάντια στὸ καθεστῶς τῆς Χιλῆς καί σαφῶς κατεδίκασαν τὴν καταπάτηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων στὴ Χιλή. Καί χαιρετίζω αὐτὰ τὰ θετικά στοιχεία τῆς Ἐκθεσης.

Ὅμως, δυστυχῶς, ἡ ἐπιστολὴ δὲν μὲ ἱκανοποιεῖ, διότι πέραν ἀπὸ τὴν σωστὴ αὐτὴ πολιτικὴ καί ἠθικὴ τοποθέτηση δὲν ἀγγίζει τὴν οὐσία τοῦ θέματος, δὲν δίνει ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖον ἔθεσα πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν.

Ἡ ἀπαίτηση μου καί ἡ ἀπαίτηση τῆς Βουλῆς δὲν ἦταν ἀπλῶς ἡ ἠθικὴ καί πολιτικὴ καταδίκη τοῦ καθεστώτος ἀλλὰ ἡ διακοπὴ τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μὲ τὴ Χιλή.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς μᾶς λέει πῶς μιὰ σειρά χωρῶν ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν διπλωματικὲς σχέσεις μὲ τὴ Χιλή. Θὰ πρέπει πρῶτα νὰ πῶ ὅτι ὁ Πίνακας εἶναι ἐντελῶς ἀνακριβῆς καί ἴσως ὠρισμένες χώρες ποῦ ποτὲ δὲν εἶχαν παρουσίαν τῆς Χιλῆς μέσα στὴ χώρα τους, ἀλλὰ εἶχαν κάποια μορφή διπλωματικῶν σχέσεων μὲ τὸν Ἀγιέντε, δὲν δήλωσαν τὴ διακοπὴ ἀλλὰ ἀσφαλῶς δὲν ἔχουν καί παρουσίαν ὁποιασδήποτε Χιλιανῆς Πινοσιετικῆς κατάστασης μέσα στὴ χώρα τους.

Ἐπομένως, θὰ πρέπει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ πῶ ὅτι ὁ Πίνακας εἶναι ἐντελῶς ἀνακριβῆς — δὲν ξέρω ἀπὸ ποῦ ἀντλεῖ τὰ στοιχεία του ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀλλὰ πάντως δὲν εἶναι σωστός αὐτός ὁ Πίνακας.

Ὁ Πίνακας ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ δοθῆ εἶναι σὲ πόσες χώρες ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει εἴτε Πρεσβεῖα εἴτε Προξενεῖο τῆς Χιλῆς. Καί τότε ἡ Βουλὴ θὰ πληροφορηθῆ ὅτι ὁ Πίνακας αὐτός θὰ γίνῃ πολὺ πιὸ ἰσχνός ἀπὸ τὸν Πίνακα ὁ ὁποῖος παρουσιάστηκε μπροστὰ στὴ Βουλὴ.

Μᾶς εἶπεν ὁ κύριος Ὑπουργὸς ὅτι ἴσως ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὑπάρχει τὸ ἐπίτιμο γενικὸ προξενεῖο τῆς Χιλῆς στὴν Κύπρο εἶναι γιὰ νὰ διευκολύνῃ τοὺς Χιλιανούς ἐκπροσώπους. Θὰ πρέπει πρῶτα νὰ πῶ ὅτι μὲ ξενίζει ὁ ὅρος «ἐπίτιμον Γενικὸν Προξενεῖον» γιατί δὲν ὑπάρχουν ἐπίτιμα γενικά προξενεῖα ὅπως δὲν ὑπάρχουν ἐπίτιμοι γενικοὶ πρόξενοι, καί γιατί αὐτὴ ἡ ἐξαίρεση σ' αὐτὴν εἰδικὰ τὴν περίπτωσιν; Ὑπάρχουν μόνον ἐπίτιμα προξενεῖα καί ἐπίτιμοι πρόξενοι, διότι οἱ πρόξενοι δὲν εἶναι διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι καί δὲν ὑπάρχει καθορισμὸς ἱεραρχίας ὅσον ἀφορᾷ τοὺς προξένους ὥστε νὰ διαιροῦνται σὲ ἐπίτιμους γενικοὺς ἢ σὲ ἐπίτιμους μὴ γενικοὺς. Ἀλλὰ ρωτῶ : Λέει ὅτι ὑπάρχει τὸ Προξενεῖο τῆς Χιλῆς ἐδῶ γιὰ νὰ διευκολύνῃ τοὺς Χιλιανούς. Ποιοὺς Χιλιανούς; Ἐκείνους ποῦ ἔχουν τὰ διαβατήρια τοῦ καθεστώτος τοῦ Πινοσιέ καί οἱ ὁποῖοι θέλουν κάποια διευκόλυνση ἀπὸ τὸν ἐπίτιμο πρόξενο τῆς Χιλῆς στὴν Κύπρο; Μὰ ἐμεῖς δὲν εἶναι αὐτοὺς τοὺς Χιλιανούς ποῦ θέλουμε νὰ ἐξυπηρετήσουμε. Ἐμεῖς θέλουμε νὰ ἐξυπηρετήσουμε τοὺς Χιλιανούς ποῦ ἀγωνίζονται ἐνάντια στὸ καθεστῶς τοῦ Πινοσιέ. Γι' αὐτὸ ἐκείνη ἡ Χιλιανὴ παρουσία ποῦ χρειαζόμαστε στὴν Κύπρο εἶναι ἡ παρουσία ἑνὸς Γραφείου τοῦ ἀγωνιζομένου λαοῦ τῆς Χιλῆς καί νὰ δώσουμε πράγματι καί διευκολύνσεις καί προστασία στοὺς γνήσιους ἐκπροσώπους τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ. Αὕτη εἶναι ἡ ἀπαίτησή μας. Καί αὐτῆς τῆς μορφῆς τῆς διευκολύνσεις εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ Πρόεδρος Μακάριος, ποῦ σωστὰ χαρακτήρισε τὸ καθεστῶς τῆς Χιλῆς ὡς ἑνα ἐγκλημα ἐναντίον τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ καί αὐτὴ ἡ Βουλὴ, αὐτῆς τῆς μορφῆς τίς σχέσεις θέλει νὰ ἔχη μὲ τὴν Χιλή. Σχέσεις μὲ τὸν ἀγωνιζόμενο λαό.

Γι' αὐτὸ, ἡ δική μου εἰσήγηση εἶναι ὅτι, παρ' ὅλον ὅτι χαιρετίζω, ὅπως εἶπα, τὰ θετικά στοιχεία, χαιρετίζω τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Κύπρου δὲν πῆγε καί δὲν πρόκειται νὰ πάῃ στὴ Χιλή, χαιρετίζω τὴν πρόθεση τῆς

Κυβέρνησης ότι δέν θέλει νά έχη σχέσεις μέ τò καθεστώς τής Χιλής, και έπειδή γνωρίζω ότι αύτή είναι ή πρόθεση, πιστεύω ότι τότε μόνον αύτή ή πρόθεση θά γίνη και σωστή και άντληπητή από όλους τούς λαούς άν απαγορεύσουμε πλέον τήν ύπαρξη Προξενείου του Πιντσιέ στην Κύπρο και έγκαθιδρύσουμε Γραφείο τών άγωνιστών τής Χιλής στη χώρα μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πριν τέσσερις περίπου μήνες ή Έπιτροπή Έξωτερικών τής Βουλής όμόφωνα έζήτησεν όπως τερματισθοϋν οι διπλωματικές σχέσεις μεταξύ τής Κύπρου και τής Χιλής λόγω του ότι τò καθεστώς που κυβερνά σήμερα τήν Χιλή δέν είναι τίποτε άλλο από ένα φασιστικό αίμοσταγές καθεστώς που έχει οδηγήσει δεκάδες χιλιάδες πατριώτες Χιλιανούς στο θάνατο, που έχει φυλακίσει άλλες εκατοντάδες χιλιάδες πατριώτες Χιλιανούς και που έχει έξορίσει άλλους τόσους.

Δυστυχώς ή απάντηση που έδωσεν ο Υπουργός Έξωτερικών εις τόν έντιμον συνάδελφον κ. Λυσαριδην, δέν ικανοποιεί αύτην τήν πλευράν του Ζητήματος. Έπεριμέναμεν ότι ή απάντησις του Υπουργού θά ήταν καθαρή, ότι διακόπτονται οι διπλωματικές σχέσεις μεταξύ Κύπρου και Χιλής και διατηρείται στην Λευκωσίαν ένα Προξενειον τής Χιλής στο όποιον καταφεύγουν Χιλιανοί πατριώτες, και είμαι εις θέσιν νά άποκαλύψω ότι καταφεύγουν Χιλιανοί πατριώτες για διευκολύνσεις, και αύτό τò φασιστικό Προξενείο τής Χιλής εις τήν Λευκωσίαν τούς ζητά νά προβοϋν σε δηλώσεις μετανοίας προς τò αίμοσταγές καθεστώς του Πιντσιέ προτου τυχουν όποιωνδήποτε διευκολύνσεων από μέρευσ του.

Νομίζω ότι είναι ντροπή για τόν λαόν μας, είναι ντροπή για τήν Κύπρον, είναι ντροπή για τόν άπελευθερωτικό άγώνα που διεξάγει αύτός ο λαός όταν διατηρούμε σχέσεις μέ αύτό τò φασιστικόν αίμοσταγές καθεστώς που λέγεται καθεστώς του Πιντσιέ τής Χιλής.

Μιά και μοναδική λύσις ύπάρχει, νά διακόψωμεν άμέσως διπλωματικές σχέσεις μέ αύτό τò καθεστώς. Αυτό είναι που συμφέρει εις τόν λαόν μας, αύτό είναι που θά έξυψώση τò όνομα τής Κύπρου, θά έξυψώση τò όνομα του λαου μας, θά έξυψώση τò όνομα του άπελευθερωτικού άγώνα που διεξάγει ο λαός μας σ' όλον τόν κόσμον. Διαφορετικά νομίζω ότι θά μένωμεν εκτεθειμένοι διότι έμεις, ένας λαός που έχομεν πικρήν έμπειρίαν, έχομεν αίματηρήν έμπειρίαν από τò φασιστικό πραξικόπημα τής 15ης Ιουλίου του 1974 που ώδήγησεν αύτόν τόν τόπον εις τήν συμφεράν, έξακολουθεί νά διατηρή σχέσεις μέ ένα φασιστικό καθεστώς όπως αύτό που έχομεν περιγράψει. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Άξιότιμε κ. Πρόεδρε, άξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τò πραξικόπημα του Σεπτεμβρίου του 1973 στην Χιλή ήτο ή έγκαθιδρύσις μιās από τις στυγνότερες δικτατορίες στον κόσμο.

Ο Κυπριακός λαός είχε συγκλονισθή τότε μέ τò πραξικόπημα τής Χιλής γιατί είχε και τὰ δικά του προμηνύματα, γιατί ύπήρχεν ένα άλλο φασιστικό δικτατορικό καθεστώς στην Ελλάδα που τò πέρασμά του είχε και τις επιπτώσεις του στην Κύπρο.

Η κατάργησις τών πολιτικών έλευθεριών, ή καταπάτησις τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και γενικά ο βασανισμός του λαου και ή καθυπόταξις

Ἐκείνο τὸ ὁποῖον ἀπομένει διὰ τὴν Κυπριακὴν Κυβέρνησιν εἶναι ἡ ἐπίσημος δῆλωσις τῆς διακοπῆς κάθε διπλωματικῆς σχέσεως μετὰ τὴν Κυβέρνησιν Πινοσιῆ καὶ ἡ παροχὴ κάθε βοήθειας πρὸς τὸν ἀγωνιζόμενον δημοκρατικὸν λαὸν τῆς Χιλῆς. Εὐχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Οἱ διπλωματικές σχέσεις τις ὁποῖες διατηρεῖ ἡ χώρα μας δὲν μποροῦν παρὰ νὰ ἀποτελοῦν ἀντικείμενον ἐνδιαφέροντος ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς γενικὰ καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν ἰδιαίτερα. Οἱ σχέσεις μας μετὰ ἄλλα κράτη εἶναι πάντοτε ὑπόθεσις ὑψίστης σημασίας, σήμερα ὅμως ὅταν τὸ Ἐθνικὸ μας πρόβλημα βρίσκεται ἐνώπιον τῆς διεθνοῦς κοινωνίας οἱ διπλωματικές μας σχέσεις ἀποτελοῦν ἀκόμη πιὸ σοβαρὴ ὑπόθεσις.

Πάντοτε ἀπαιτεῖται συνέπεια, σήμερα δὲ εἶναι ἀναγκαῖα ἀμεπτος συνέπεια.

Στὴ Χιλὴ διεπράχθη ἓνας ἀπεχθὲς ἔγκλημα ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς Χιλῆς μετὰ θῦμα τὸν ἴδιον τὸν λαὸν καὶ καταπάτησις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πολὺ εὐστοχα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου, 1973 κατεδίκασε ἐντονα τὸ πολιτικὸ αὐτὸ ἔγκλημα καὶ τόνισε πὼς «ἡ ἐφιαλτικὴ σκιά του ἐπὶ τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ προκαλεῖ διεθνῶς ἀποτροπιασμόν».

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς καὶ ὁ ἴδιος ὑπῆρξε θῦμα καὶ πού τὰ στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματά του κατεπατήθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ καταπατοῦνται, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ καταδικάσῃ ἐντονα τὸ καθεστῶς Πινοσιῆ ὅπως καὶ κάθε καθεστῶς τὸ ὁποῖον παραβιάζει τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα.

Σὰν ἄνθρωποι πού αἰσθανόμεθα σεβασμὸν πρὸς τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τις δημοκρατικές ἀρχές δὲν μπορούμε παρὰ νὰ καταδικάζωμεν τὰ κράτη ἢ τὰ καθεστῶτα τὰ ὁποῖα τις παραβιάζουσιν.

Ἡ προσήλωσις μας πρὸς τις ἀρχές τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας εἶναι καὶ θὰ παραμείνῃ ἀμετάθετος καὶ εἴμεθα ἔτοιμοι στὸ μέτρο τῶν δυνάμεών μας νὰ συνεργασθῶμεν μετὰ ὅλα τὰ κράτη πού σέβονται τις ἴδιες ἀρχές γιὰ τὴν ἐπικράτησιν τους.

Κανένας σκοπὸς καὶ καμμία ἐπιδίωξις δὲν ἀποτελοῦν ἐπαρκῆ δικαιολογία γιὰ τὴν παραβίασιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Εἰδικὰ στὴν περίπτωσιν τῆς Χιλῆς μᾶς ἱκανοποιεῖ ἡ ἀξιοπρεπὴς καὶ συνεπὴς στάσις τοῦ Προέδρου μας καὶ τῆς Κυβερνήσεώς μας.

Σχετικὰ μετὰ τὸ θέμα αὐτὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν μᾶς πληροφόρησε γιὰ τὸ ἱστορικὸ τῶν σχέσεών μας μετὰ τὴν Χιλὴ, πού θεωρῶ σκόπιμον νὰ ἀναφέρω.

1. Ἡ ἐγκαθίδρυσις διπλωματικῶν σχέσεων μετὰ τὴν Χιλὴ ἀπεφασίσθη ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιον τὴν 26ην Ἰουνίου, 1962.

2. Ἀπὸ τὴν 8ην Φεβρουαρίου, 1963 ἡ Χιλὴ διατηρεῖ στὴν Λευκωσίᾳ ἐπίτιμον Πρόξενον, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῆς 12ης Ἰανουαρίου, 1970 προσήχθη εἰς ἐπίτιμον Γενικὸν Πρόξενον.

Ἀπὸ τῆς 8ης Ἰουνίου, 1966, ἡ Κύπρος διεπίστευσε εἰς Χιλὴν σὰν Πρέσβυ, τὸν μόνιμον Ἀντιπρόσωπον τῆς Δημοκρατίας στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

3. Ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ καθεστῶς Πινοσιῆ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1973, οἱ διπλωματικές σχέσεις μας μετὰ τὴν Χιλὴ

του κάτω από τὸ φασιστικὸ καθεστῶς στὴν Χιλὴ εἶχε συγκλονίσει τὴν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρη γιατί ἐσφαγίσθησαν 30.000 ἄνθρωποι. Ὁ ἀπολογισμὸς εἶναι 30.000 νεκροὶ καὶ ἄλλοι 300.000 ἐδοκίμασαν τὰ στρατόπεδα καὶ μάλιστα, ὅπως καταγγέλλει καὶ ἡ Διεθνὴς Ἑνωσις Δικηγόρων, οἱ δολοφονίες ἦταν ἀκόμα κάτι τὸ ὁποῖον δὲν ἀπέφυγαν οὔτε τὰ παιδιὰ τῶν 11 ἕως 14 ἐτῶν καὶ πολλὰ τέτοια παιδιὰ μικρὰ εἶχαν ἐγκλεισθῆ καὶ βρίσκονται σὲ στρατόπεδα συγκεντρώσεως τοῦ φασιστικῷ καθεστώτος τῆς Χιλῆς τοῦ Πινοσέ. Ἀλλὰ ἀνεφέρθη καὶ προηγουμένως τὸ γιατί ὑπάρχει αὐτὴ ἡ δικτατορία. Γιατὶ τὸ αἷμα καὶ τὰ βασανιστήρια τῶν Χιλιανῶν πατριωτῶν εἶναι ἡ ἀμοιβὴ γιὰ τὴν πολιτικὴ τῆς ἀναθέσεως τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας στὰ χέρια τῶν πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν καὶ ἡ τεποθέτησις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος στὴν ὑπηρεσία τῶν ἐθνικῶν μονοπωλίων καὶ ἡ πολιτικὴ διεῖσδυσις τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς στὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴ.

Πολλὲς νύκτες φασισμοῦ πέρασε καὶ ἡ Κύπρος, γι' αὐτὸ τὸ δράμα τῆς Κύπρου καὶ τὸ δράμα τῆς Χιλῆς παρ' ὅλη τὴν μακρινὴ ἀπόστασις εἶναι πολὺ στενὸ καὶ πολὺ μακρὸ καὶ τὸ νοιώθουμε τόσο πολὺ ἐμεῖς. Μιὰ μορφὴ ἀλληλεγγύης εἶναι ἡ διαμαρτυρία. Καὶ διαμαρτυρία μεγάλη εἶναι ἡ διακοπὴ διπλωματικῶν σχέσεων γιατί τούτο ἀπομονώνει καὶ συντείνει στὴν διεθνῇ ἀνυποληψία. Ὅπως ἐγένεν εἰσήγησις ἀντὶ ἐπιτίμου Προξενείου, τὸ ὁποῖο δὲν ἀποτελεῖ τιμὴν διὰ τὸν τόπο μας, τιμὴ θὰ ἦταν ἓνα Γραφεῖο πράγματι στὸ ὁποῖο νὰ ἐξυπηρετοῦνται οἱ ἐξόριστοι, οἱ ὁποῖοι ἀνέρχονται σὲ 200.000 εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ κάνουν τὸν ἀγῶνα ἀνατροπῆς τοῦ φασιστικοῦ καθεστώτος τῆς Χιλῆς διὰ νὰ ἐπανεύρῃ ἡ Χιλὴ τὴν Δημοκρατία. Καὶ πρέπει νὰ ἀναληφθοῦν ἐνέργειες γιὰ νὰ ἀπομονωθῆ ἡ Χιλιανὴ Χούντα καὶ στὸν διπλωματικὸ, καὶ στὸν οἰκονομικὸ καὶ στὸν τεχνικὸ καὶ σὲ κάθε τομεᾶ. Βεβαίως σὲ ἄλλους τομεῖς ἄλλες χώρες θὰ ἔχουν πιὸ ἀποτελεσματικὴ συνεισφορά. Καὶ χρέος ἔχομεν καὶ συμφέρον, νομίζω, νὰ ἀντιδράσωμεν μὲ πρακτικὰ μέτρα. Γιατὶ ὅποιοι πολεμᾶ τὴν δικτατορία καὶ τὸν φασισμό τότε ἀγωνίζεται πραγματικὰ γιὰ τὴν εἰρήνην.

Ὅταν ἓνας λαὸς παύσῃ νὰ ζῆ ἐλεύθερος, ὅταν σκοτεινὲς ξένες δυνάμεις καὶ τὰ ξένα συμφέροντα ἀνοίξουν τὸν τάφον τῆς Δημοκρατίας, ὅταν ὁ πόνος τοῦ λαοῦ εἶναι ἀπὸ αἷμα καὶ δάκρυα, τότε ὁ ἀγῶνας του εἶναι ἀσταμάτητος. Γίνεται πάθος. Καὶ κορυφώνεται σὲ ἀντίστασις. Μένει λαὸς ἀπροσκήντος. Στέκεται ἀλύγιτος. Δίνει τὴν μάχη τῆς ἀνθρωπιάς παντοῦ. Καὶ τότε ὁ ἀγῶνας του γίνεται πανανθρώπινος. Γιατὶ σημαδεύει πανανθρώπινες ἀξίες καὶ ἰδανικά.

Ὁ λαὸς τῆς Χιλῆς ἐσφαγίσθη. Καὶ συνεχίζει νὰ εἶναι δέσμιος ἀδιστάκτων ἐχθρῶν. Ὁ πόνος τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ συγκινεῖ τοὺς ἀνθρώπους κάθε γωνιάς τῆς γῆς. Ἡ ἀλληλεγγύη μας πρέπει νὰ εἶναι συνεχῆς γιατί μαρτυρεῖ καὶ τὴν κοινὴ μοῖρα. Εἰδικὰ ἐμᾶς τοὺς Κυπρίους μᾶς συγκλονίζει τὸ δράμα καὶ ἡ τραγωδία τοῦ λαοῦ τῆς Χιλῆς. Γιατὶ ἡ Κύπρος εἶναι θῦμα τῶν ἰδίων ἱμπεριαλιστικῶν δυνάμεων.

Καὶ πιὸ πολὺ ἀκόμα γιατί σήμερα συνεχίζεται ἡ Τουρκικὴ ἀδιαλλαξία γιατί αὐτὴν τὴν Τουρκικὴν ἀδιαλλαξίαν τὴν ἔφεραν ἐδῶ αὐτὲς οἱ ξένες δυνάμεις καὶ οἱ ξένες ἐπεμβάσεις. Καὶ ὅσην καλὴν θέλησιν καὶ ὅσην εὐλικρινῆ προσπάθειαν ἀπὸ τὴν πλευρὰν τὴν δικὴν μας ἔχομεν ἐπιδείξει στὲς διακοινοτικὲς συνομιλίες, ἡ Ἀγκυρα ἀντιδρᾶ καὶ συνεχίζει τὴν ἀρνητικὴν τὴν στάσιν. Διευρύνει τὸ χάσμα γιὰ λύσιν.

Ὁ Ἐθνάρχης Μακάριος, ποῦ δὲν μπόρεσαν νὰ σθῆσουν τὴν φωνὴν του οἱ Ἑλληνόφωνοι πραξικοπηματίες τῆς Χούντας, καθοδηγούμενοι ἀπὸ τὲς ἴδιες σκοτεινὲς δυνάμεις, κατεδίκασε τὸ ἐγκλημα κατὰ τῆς Χιλῆς σὰν «ἐγκλημα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος».

Ὁ Ἀγιέντε εἶναι μάρτυρας τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ καὶ ἡ θυσία του καθοδηγεῖ τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὴν Δημοκρατίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ εἶναι ἡ καταξίωσις τῆς ἐλεύθερης ζωῆς.

αφέθησαν να άτονήσουν πλήρως και ούδεμία επίσκεψη έγινε από διαπεπιστευμένο Κύπριο Πρόσβυ.

Πέραν αυτού ή Κύπρος σέ κάθε εύκαιρία κατεδικάζε τις παραβιάσεις τών άνθρωπίνων δικαιωμάτων στη Χιλή και ύπεστήριξε ψηφίσματα σέ διάφορους οργανισμούς πού κατεδικάζαν επίσης τις παραβιάσεις τών άνθρωπίνων δικαιωμάτων στη Χιλή.

Τό ότι τυπικώς δέν διέκοψε σχέσεις, ένώ πρακτικά αυτό έχει γίνει, μέ κανένα τρόπο δέν σημαίνει ότι τόσον έμεις όσον και πλείστα κράτη πού δέν διέκοψαν σχέσεις καταδικάζουν όλιγώτερον τις παραβιάσεις τών άνθρωπίνων δικαιωμάτων στη Χιλή.

Βεβαίως παραμένει τό σοβαρό θέμα τής ύπάρξεως στη Λευκωσία Έπιτίμου Γενικοϋ Προξένου πού άποκλειστικόν σκοπόν έχει κατά τόν ίσχυρισμόν τοϋ Έξωτερικών τήν παροχή προξενικής φύσεως διευκολύνσεων στους Χιλανούς ύπηκόους. Έκείνο λοιπόν πού πρέπει να μάς άπασχολήση είναι κατά πόσον ή δυνατότης παροχής αύτών τών διευκολύνσεων πρός τούς Χιλανούς κατοίκους ένδεικνυται να τερματισθ ή όχι και κατά πόσον είναι άπαραίτητος. Εισηγοϋμαι λοιπόν όπως έν όψει τής άπαντήσεως τοϋ Έξωτερικών τό θέμα ειδικά τής συνεχίσεως ύπάρξεως Έπιτίμου Γενικοϋ Προξένου τής Χιλής εις τήν Λευκωσίαν έξετασθ ή από τήν Έπιτροπήν Έξωτερικών και όπως αύτη κάμη τις άνάλογες συστάσεις πρός τήν Κυβέρνηση.

"Όμως ή θέση μας παραμένει σταθερά και άμετάθετος και όπως δήλωσε και ό Πρόεδρος Μακάριος «καταδικάζομεν κάθε καθεστώς πού παραβιάζει τά άνθρώπινα δικαιώματα και έλευθερίας» και προσθέτομεν έμεις «άσφαλώς και τό καθεστώς τής Χιλής». Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ή εισήγηση μου ήταν σαφής. Η διακοπή τών σχέσεων μέ τήν Χιλήν είτε γίνεται κατά τρόπον άνοικτό ή κατά συγκεκαλυμμένο. Δέν μπορεί κατ' ούδένα τρόπον να συμβιβάζεται μέ τήν ύπαρξη στην Κύπρον Προξενείου τής Χιλής. "Όπως είπα και εις τήν όμιλίαν μου πρίν, οι περισσότερες από τις χώρες οι όποιες άναφέρονται στον κατάλογο πράγματι μποροϋν να έμπέσουν εις τήν κατηγορίαν τήν όποιαν περιγράφει τό έγγραφον τοϋ κ. Υπουργοϋ, ότι δηλαδή είχαν σχέσεις μέ τό προηγούμενον καθεστώς τοϋ Άγιέντε αλλά μετά τό πραξικόπημα δέν ανανέωσαν ποτέ αυτές τις σχέσεις αλλά και δέν έχουν παρουσίαν τοϋ καθεστώς τοϋ Πινοσέ μέσα στην χώρα τους.

Έπομένως τό πρόβλημα τό όποιον πρέπει να έξετάση αύτή ή Βουλή, δέν είναι κατά πόσον ό κ. Ρωσσίδης θα πάη ή δέν θα πάη — πού δέν θα πάη άσφαλώς Ξανά στην Χιλήν έφ' όσον ύπάρχει αυτό τό καθεστώς — αλλά κατά πόσον είναι ποτέ δυνατόν να έξακολουθήση να ύπάρχη έδώ έπίσημος εκπρόσωπος ένός φασιστικοϋ καθεστώς.

"Εγινεν ή εισήγησης να παραπεμφθ τό θέμα στην Έπιτροπήν Έξωτερικών. Δέν συμφωνώ. Αυτό τό θέμα είναι θέμα πού πρέπει να άποφασίση αύτή ή Ίδια ή Βουλή. Είναι σαφές τό θέμα δέν είναι θέμα τεχνικής έπεξεργασίας ή νομικής έπεξεργασίας. Είναι θέμα πολιτικής άπόφασης. Αύτή ή Βουλή θέλει να ύπάρχη έπίτιμον Προξενείον τής Χιλής εις τόν τόπον ή δέν θέλει; Έγώ τουλάχιστον δέν θα ήθελα να άπαλλοτριωθώ από τό δικαίωμα να εκφράσω άνοικτά τήν άποψη μου πάνω σ' αυτό τό θέμα και να άναθέσω εις τήν Έπιτροπήν Έξωτερικών να λύση τό όλο θέμα. "Άλλο

θέμα εάν ή Βουλή κατ' αρχήν άποφασίση ότι αντίπiθεται στην ύπαρξη αυτού του φασιστικού Προξενείου και θέλει να ανάθεση εις την Έπιτροπήν Έξωτερικών να διαβιβάση στο Ύπουργεϊον Έξωτερικών και να συζητησή μαζί τους τρόπους και τέσ μεθόδους με τους όποιους θα πρέπει να έκλειψη αυτή ή παρυσία. Αυτό θα μπορούσε να τό κάνει αλλά ή πολιτική άπόφαση είναι άπόφαση τής όλομελείας και εισηγοῦμαι αυτή ή Βουλή, πιστή άλλωστε στην άπόφαση πού ύπάρχει τής Έπιτροπής Έξωτερικών για διακοπήν τών σχέσεων, να ζητήση την διάλυσιν του καλουμένου Επιτίμου Γενικού Προξενείου τής Χιλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΓΙΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δέν δύναμαι να συμφωνήσω με την εισηγήσιν πού έκαμεν ό έντιμος συνάδελφος κ. Μιχαηλίδης διά την παραπομπήν του όλου θέματος εις την Έπιτροπήν Έξωτερικών τής Βουλής, διότι άπσχόλησε την Έπιτροπήν Έξωτερικών τής Βουλής αυτό τό ζήτημα και ή Έπιτροπή Έξωτερικών ήταν όμόφωνη εις την άπόφασίν της. Και ή όμόφωνη άπόφασις τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Έξωτερικών τής Βουλής ήταν όπως εισηγηθή προς την Κυβέρνησιν την άμεσον διακοπήν διπλωματικών σχέσεων με την Χιλήν. Αυτή ήταν ή άπόφασις τής Έπιτροπής Έξωτερικών τής Βουλής. Έπόμενος τί θα παραπέμψωμεν εις την Έπιτροπήν Έξωτερικών να έξετάση; Να έξετάση τί, έφ' όσον ή ίδια ή Έπιτροπή εισηγήθηκε ήδη προς την Κυβέρνησιν την διακοπήν τών διπλωματικών μας σχέσεων με την Χιλήν; Κατά συνέπειαν είναι ή σειρά του Σώματος τώρα να άποφασίση και συμφωνώ με τον συνάδελφον κ. Λυσσαρίδην ότι είναι τό Σώμα πού πρέπει να άποφασίση τώρα πάνω στο σοβαρόν αυτό θέμα τής διακοπής τών σχέσεών μας με την Χιλήν, και αυτήν την άπόφασιν να την διαβιβάση προς την Έκτελεστικήν Έξουσίαν για έκτέλεσιν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κατ' αρχήν δέν θέλω να πάρω θέσιν κατά πόσον είμαι υπέρ ή κατά τής καταργήσεως του Γενικού Προξενείου και οι έπιφυλάξεις μου και ή εισηγήσις όπως παραπεμφθή τό θέμα στην Έπιτροπήν δέν είναι διότι κατ' ανάγκην αντίπiθεται προς την λύσιν αυτήν. Έχω ενώπιόν μου την έπιστολήν ή όποία έστάλη προς τό αρμόδιον Ύπουργεϊον και ή έρώτησις ή όποία υπεβλήθη προς τό αρμόδιον Ύπουργεϊον ήτο να γνωσθούν οι λόγοι για τους όποιους ή Κυπριακή Δημοκρατία έπιπρέπει την ύπαρξιν Επιτίμου Προξενείου στην Κύπρον.

Αυτήν την στιγμήν τό Ύπουργεϊον άπήντησε και έξέθεσε τους λόγους. Πιστεύω ότι είναι όρθή διαδικασία αυτοί οι λόγοι να πάν εις την Έπιτροπήν ή όποία και τους έζήτησε, να έκτιμηθούν και να βγοῦν σχετικά πορίσματα και τίποτε δέν άποκλείει να επανέλθη τό θέμα εις την Βουλήν και ή Βουλή να πάρη μίαν άπόφασιν. Έν πάση περιπτώσει δέν τίθεται θέμα άποφάσεως τής Βουλής, πιστεύω, εις ό,τι άφορά την διακοπήν τών σχέσεων. Δέν είναι θέμα τής Βουλής ή Βουλή μπορεί να άποφασίση να κάμη συστάσεις, ένδεχομένως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Συμφωνῶ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ τὴν διακοπὴν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων ἀλλὰ μπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσηγήσίς μου — ἂν θέλετε μπορῶ νὰ τὴν καταθέσω καὶ ἐγγράφως, δὲν εἶχα ὑπ' ὄψιν μου ὅτι θὰ ἐτελείωνε τὸ θέμα εἰς μίαν συνεδρίαν — ὅτι ἡ Βουλὴ ψηφίζει ἢ ἀποφασίζει ὅτι ἐπιθυμῆ τὴν κατάργησιν τοῦ Ἐπιτίμου Γενικοῦ Προξενείου ἐν Κύπρῳ καὶ καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως πάρῃ τὰ δέοντα μέτρα. Βεβαίως ἐναπόκειται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ συμμορφωθῇ ἢ ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ξέρω ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, νομίζω ὅμως ὅτι ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου αὐτοῦ θεματος ἠκολουθήθῃ μιὰ ἄλλη διαδικασία. Ὑπάρχει μιὰ διαδικασία ἢ ὁποία δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἔτσι ὅπως ἐλέχθη προηγουμένως. Δηλαδὴ ἡ ἐπιστολὴ ἢ ὁποία προῆλθεν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν ἦταν εἰς ἀπάντησιν διαδήματος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς. Παράλληλα ἐνέγραψε τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Λυσσαρίδης. Ἀντὶ ἀπαντήσεως πρὸς τὸν κ. Λυσσαρίδην ἦλθεν ἡ ἀπάντησις πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν. Ἐγένετο αὐτὴ ἡ συζήτησις. Ἐγὼ θὰ ἐβλεπα καθαρὰ ἀπὸ ἀπόψεως τάξεως — ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλη ἀποψις εἶμαι ἔτοιμος νὰ τὴν σεβασθῶ — ὅτι ἐγένετο μία συζήτησις, ἠκούσθησαν οἱ ἀπόψεις τῶν Μελῶν, ἐλήφθη ἡ ἀπάντησις τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐξωτερικῶν εἰς τὸ διάβημα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν καὶ τὸ θέμα δύναται νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν διὰ νὰ υποβάλλῃ ἔκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν τὸ Σῶμα δύναται νὰ λάβῃ, ἰδιαιτέρως ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι θέμα διπλωματικῶν σχέσεων εἶναι θέμα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ὄχι τῆς Νομοθετικῆς. Φυσικὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία δὲν μπορεῖ νὰ προβῇ εἰς εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Δηλαδὴ θὰ ἐβλεπα περίπου τὴν ἐξῆς διαδικασίαν : Ἐν ὄψει τῆς ἀπαντήσεως ἢ ὁποία ἐλήφθη καὶ ἐν ὄψει τῆς συζητήσεως ἢ ὁποία ἐγένετο, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν νὰ ἐπιληφθῇ ἐκ νέου τοῦ θεματος καὶ νὰ προβῇ εἰς εἰσηγήσεις εἰς ἔκθεσιν τῆς πρὸς τὸ Σῶμα διὰ τὴν ληπτέαν ἀπόφασιν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀπάντησις ποὺ ἔστειλεν ὁ ἐντιμος Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν δὲν εἶναι πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς δὲν εἶναι ἀπάντησις πρὸς τὴν ἀπόφασιν ἢ ὁποία διεβιβάσθη ἀπὸ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Διότι ἡ ἀπόφασις ποὺ διεβιβάσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὑπὸ μορφήν εἰσηγήσεως βεβαίως — διότι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν δὲν διακόπτει σχέσεις μὲ ξένες χώρες, δὲν ἔχει τέτοιες ἀρμοδιότητες, οὔτε τὸ Σῶμα ἔχει τέτοιες ἀρμοδιότητες — ἦταν ὅπως διακοποῦν οἱ διπλωματικὲς μας σχέσεις μὲ τὴν Χιλήν. Στὸ μεταξὺ ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης ὑπέβαλε πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν δύο σχετικὰ ἐρωτήσεις — μάλιστα ἐλέχθη ὅτι μία ἀπὸ τὰς ἐρωτήσεις δὲν ἐλήφθη ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν — ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἀπάντησις ποὺ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν ἦτο ἀπάντησις πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη καὶ ὄχι πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν τοῦ Σώματος. Διότι ἐὰν ἦτο ἀπάντησις πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν τοῦ Σώματος, τότε θὰ ἔπρεπε ὁ ἐντιμος Ὑπουργὸς νὰ ἀπαντᾷ γιατί δὲν πρέπει νὰ διακοποῦν οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Χιλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, καί πάλιν θά ἤθελα νά ἐπανεέλθω. Ὅταν τὸ θέμα αὐτὸ συζητήθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν δὲν ὑπῆρχαν ἀντίθετες ἀπόψεις ὡς πρὸς τὸ γεγονός ὅτι δὲν εἴμεθα εὐτυχεῖς μὲ τὴν ὑπαρξίν ἐπιτίμου Προξενείου ἐνὸς καθεστῶτος τὸ ὁποῖον καταδικάζομεν εἰς τὸν τόπον μας. Ὑπεβλήθη ἡ ἐρώτησις πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νά γνωρίσῃ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποῖους διατηρεῖται ἀκόμη τὸ Προξενεῖον αὐτὸ εἰς τὴν Κύπρον.

Ἡ ἀπάντησις ἡ ὁποία ἤλθεν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον ἀναφέρεται ἀκριβῶς εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν. Ἡ ἐπιστολὴ ἡ ὁποία ἐστάλη πρὸς τὸν Ὑπουργὸν ἦταν τῆς 11ης Μαρτίου. Ἡ ἀπάντησις ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν εἶναι ἀπάντησις ἡμετέρας ἐπιστολῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Μαρτίου καὶ πιστεύω ὡς θέμα διαδικασίας, ἐφ' ὅσον ἤλθεν ἡ ἀπάντησις εἰς μίαν ἐπιστολήν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν, θά πρέπει νά διέλθῃ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ νά ἔλθῃ ἐκθεσις πρὸς τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐνέγραψα ἓνα θέμα καὶ ὑπάρχουν, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι, ὀμιλητὲς οἱ ὁποῖοι θέλουν τὸ θέμα νά παραμείνῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ γιὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς. Ἄρα ἀπὸ αὐτῆς τῆς πλευρᾶς τὸ θέμα εἶναι ἀπλό. Τὸ θέμα παραμένει στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Ἐάν τώρα ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν αἰσθάνεται ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπιστολὴ εἶναι ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ἐπιστολήν τῆς εἶναι δικαίωμα τῆς ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος ἢ καὶ ὅποτε θέλει νά συνεδριάσῃ καὶ νά ἀναλύσῃ καὶ νά ἐξετάσῃ αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν.

Ἡ ὀμιλία μου στηρίζεται πάνω σ' ἓνα ἀπλό γεγονός πού δὲν μὲ ἐνδιαφέρει ἂν ὑπάρχῃ ἢ ἐάν δὲν ὑπάρχῃ στὴν ἐπιστολήν. Τὸ θέμα μου ὑφίσταται καὶ πρέπει νά παραμείνῃ στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν γιὰ νά δοθῇ ἡ εὐκαιρία νά ὀμιλήσουν καὶ ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς. Ἄν ἐν τῷ μεταξύ ἡ Ἐπιτροπὴ θέλῃ νά ἀσχοληθῇ ξανά μὲ τὸ θέμα ἐπὶ τῆ βάσει αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς, ἀσφαλῆστα δὲν μπορεῖ νά ὑπάρξῃ ὅποιαδήποτε ἐνστασις.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον νομίζω πὼς μπορεῖ νά κλείσῃ τὸ θέμα. Νά παραμείνῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ ἐναπόκειται καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν ἀσφαλῆστα νά ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἦθελα νά ὑποβάλω μίαν ἐρώτησιν. Εἰς τὴν ἐπιστολήν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν τί ἀκριβῶς ζητεῖται;

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἡ ἐπιστολὴ ἀναφέρει ὅτι περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τῶν μελῶν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν ὅτι ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἐξακο-

λουθει να διατηρη διπλωματικές σχέσεις με τὸ διακυβερνῶν τὴν Χιλὴν καθεστῶς καὶ παρακαλεῖ ὅπως γνωρίσῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου ἐπιβάλλουν τὴν διατήρησιν τῶν τοιοῦτων σχέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἦταν εἰς αὐτό, κ. Παπαϊωάννου, ποὺ ἤθελα νὰ δῶ ὅτι δὲν ἐζητήθη διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἡ διακοπὴ τῶν σχέσεων.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ναί, ἀλλὰ λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι ἀποτελεῖ παραποίησιν τῆς ἀποφάσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τῶν ἄλλων Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν, διότι ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν ἦτο ὅπως εἰσηγηθῆ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὴν διακοπὴν διπλωματικῶν σχέσεων μετὰ τὴν Χιλὴν. Αὕτῃ ἦτο ἡ ἀπόφασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων, ἐπειδὴ τυγχάνει νὰ εἶμαι Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν, ὅταν συνεζητεῖτο τὸ θέμα παρευρισκόμενον εἰς τὸ ἓνα μέρος τῆς συζητήσεως καὶ δι' ἄλλους λόγους ἔφυγα ὅταν ἐστάλη ἡ ἐπιστολὴ ἀπουσίαζα εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἀπλῶς, τὸ λέγω διὰ λόγους τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅσα ἔχω νὰ πῶ, τὰ ἔχει ὑπερακοντίσει ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Λυσαριδῆ καὶ ἡ πληροφορία ὅτι ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταί. Τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι, εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Καλὸν ἦταν νὰ ξέρωμεν ποῖα θὰ εἶναι ἡ κατάληξις τῆς συζητήσεως. Ἐὰν καλῶς ἀντελήφθην, ὅλα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς συμφωνοῦν ὅτι πρέπει νὰ διακοποῦν οἱ σχέσεις πρὸς τὸ καθεστῶς τῆς Χιλῆς. Δὲν ἤκουσα ἀντίθετον ἄποψιν. Δὲν βλέπω τί περισσότερον θὰ ἐξετάσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς, οὔτε ἔχει κατὰ τὴν γνώμην μου πολλὴν σημασίαν πρὸς ποιὸν ἀπημύνηθῃ καὶ γιὰ ποιὸν σκοπὸν τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν. Ἐὰν αὕτη εἶναι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, ὑπάρχουν δύο διαδικασίαι. Ἡ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, διαβιβάζει αὐτὴν τὴν ὁμόθυμον ἄποψιν τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς ἢ ἐπιθυμίαν, σύστασιν, εἰσήγησιν — δὲν με ἐνδιαφέρει πῶς θὰ χαρακτηρισθῆ — ἢ ὁ ἐγγράφας τὸ θέμα καταθέτει ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἔγγραφον ἀπόφασιν, γιὰ νὰ τηρήσομεν τὰς διαδικασίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ κληθοῦν τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς νὰ ψηφίσουν τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα. Ἐὰν ὅμως εἶναι ὁμόθυμος ἡ ἀπόφασις περὶ διακοπῆς τῶν σχέσεων, νομίζω μπορείτε νὰ διαβιβάσετε αὐτὴν τὴν ὁμοφώνως διαπιστωθεῖσαν ἄποψιν τοῦ Σώματος πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ότι όταν υπάρχουν όμιλητές οι οποίοι θέλουν να όμιλήσουν επί θέματος άρχης, δέν μπορεί τό θέμα να παραπεμφθῆ πρώτα και να παρευρίσκειται ταύτοχρόνως υπό εξέτασιν από Κοινοβουλευτικήν Έπιτροπήν.

Έάν υπάρχουν όμιλητές επί θέματος άρχης, τότε τό θέμα πρέπει να τό κλείσουμε εδώ. Να συνεχίση ή συζήτησις μέχρις ότου έξαντληθῆ τό θέμα από πλευράς όμιλιών επί θέματος άρχης και τότε τό Σώμα αποφασίζει εάν υπάρχουν στοιχεία τά όποια δικαιολογοῦν περαιτέρω και πιό ένδελεχῆ μελέτην ή γιά μέτρα πού πρέπει να επιδιωχθοῦν από τήν Έπιτροπήν Έξωτερικῶν. Έάν όχι, ή Βουλή μπορεί να έγκρίνη ψήφισμα. Πιστεύω όμως ότι αυτό θα μπορέσουμε να τό αποφασίσουμε μετά τήν διεξοδικήν συζήτησιν επί θέματος άρχης.

Τώρα ή συζήτησις πάνω στό τί πρέπει να ψηφίσωμεν και τί πρέπει να κάμωμεν, νομίζω είναι πρόωρος. Εύχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, παρ' όλον πού πιθανώς όλα τά Μέλη να συμφωνοῦν να διακοποῦν οι σχέσεις μας με τήν Χιλήν, πιστεύω ότι μία τέτοια απόφασις τῆς Βουλῆς θα έχη ακόμη περισσότερη ισχύν εάν έλθῃ κατόπιν πορίσματος τῆς Έπιτροπῆς Έξωτερικῶν. Δέν θα ήταν σωστόν να μήν αποπερατώση τήν μελέτην τῆς ή Έπιτροπῆς Έξωτερικῶν ή όποια είναι ή άρμοδία Έπιτροπή και να ληφθῆ απόφασις πριν να δοθῆ εύκαιρία σ' αὐτήν τήν Έπιτροπήν να παρουσιάση ένα πλήρες πόρισμα και να αιτιολογήσῃ αὐτήν τήν απόφασιν με τόν τρόπον με τόν όποϊόν πιστεύει ότι πρέπει να τήν αιτιολογήσῃ κατόπιν προσεκτικῆς μελέτης.

Έπομένως, πιθανώς μεν να συμφωνοῦμεν όλοι μας ότι πρέπει να διακοποῦν οι σχέσεις με τήν Χιλήν, δια τούς λόγους πού ανεφέρθησαν, αλλά ή σωστή διαδικασία θα ήτο να προέλθῃ αὐτή ή εισήγησις, εφ' όσον ήδη μελετᾶται τό θέμα, από τήν Έπιτροπήν Έξωτερικῶν, να δοθῆ τό πόρισμα τῆς Έπιτροπῆς Έξωτερικῶν εἰς τήν Βουλήν και να ληφθῆ απόφασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι γίνεται μιὰ σύγχυσις εἰς τό όλο θέμα. Έδώ, όπως εἶπεν ό έντιμος συνάδελφος κ. Λυσαριδης, τό θέμα είναι καθαρό. Ένεγράφη θέμα πρός συζήτηση υπό τοῦ Βουλευτοῦ κ. Λυσαριδῆ. Άνεξαρτήτως τοῦ τί έκαμεν ή Έπιτροπή Έξωτερικῶν ή τί προτίθεται να κάμῃ ή Έπιτροπή Έξωτερικῶν, ή κανονική διαδικασία πού ακολουθεῖ ή Βουλή είναι αυτό τό θέμα να παραμείνη στήν Ημερησία Διάταξη, εφ' όσον υπάρχει άπαίτησις από άλλους όμιλητές πού θα ήθελαν να αγορεύσουν επί τοῦ θέματος, και εάν ή Έπιτροπή Έξωτερικῶν θέλῃ να επιληφθῆ τοῦ θέματος ή θέλῃ παραλλήλως να υποβάλῃ όποιαδήποτε εισήγησις, είναι έντελώς διαφορετικό θέμα από τό θέμα πού ένέγραψεν ό Βουλευτής κ. Λυσαριδης και επειδή εἶμαι ένας από τούς ένδιαφερομένους πού θέλω να μιλήσω, εἰσηγοῦμαι να παραμείνη τό θέμα στήν Ημερησία Διάταξη γιά τήν προσεχῆ συνεδρία. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα, νομίζω ότι έν ὄψει αὐτῆς τῆς ἐξηγήσεως, ὅτι πράγματι ὑπάρχουν ὀμιληταί πού θέλουν νά ὀμιλήσουν ἐπί τοῦ θέματος, δέν μπορεῖ νά θεωρηθῆ ὡς ἐξαντληθεῖσα ἡ συζήτησις ἀπόψε. Ἐπομένως παραμένει εἰς τήν Ἡμερησίαν Διάταξιν τὸ θέμα διὰ τήν προσεχῆ συνεδρίαν, ἀνεξάρτητα, ὅπως ἐλέχθη, ἀπό ὁποιοσδήποτε ἐνέργειες στίς ὁποῖες θά ἤθελε νά προβῆ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν, ἐπί τοῦ θέματος δὲ αὐτοῦ ἀσφαλέςτατα θά ἦτο κατὰ τήν γνώμην μου ὀρθόν νά καταβληθῆ προσπάθεια νά ὀλοκληρωθῆ ἡ συζήτησις κατὰ τήν προσεχῆ συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στό Κεφάλαιον Δ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι «ἡ έν ψυχρῶ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη», τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτῆς κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Στίς 17 Ἰουλίου, 1974, δηλ. δυὸ μέρες μετὰ τὸ προδοτικὸ χουντικὸ πραξικόπημα, μιὰ ὀμάδα Ἐσκαθητατζήδων ἐπέδραμε στό χωριὸ Τσέρι, ἀλὰ Ναζί, καὶ συνέλαβε τοὺς Γεώργιο Δ. Μακρῆ, Κώστα Μισιαούλη, Τάκη Παντελῆ, Λούκα Παντελῆ, Στέλιο Δημητρίου, Κώστα Γ. Τεψηῆ, Γεώργιο Κυριάκου, Ἀβραάμ Πέτρου, Ἀνδρέα Κ. Λειβαδιώτη, Γεώργιο Α. Λειβαδιώτη, Γεώργιο Σπανοῦ καὶ ἄλλους, μέλη καὶ σπλέχη τοῦ ΑΚΕΛ καὶ τοῦ λαϊκοῦ κινήματος στό Τσέρι.

Ἄφου τοὺς ἔδειραν καὶ τοὺς βασάνισαν γιὰ νά παραδώσουν ὀπλισμὸ πού δέν εἶχαν, ὠδήγησαν μιὰ ὀμάδα ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ δολοφόνησαν έν ψυχρῶ τὸν Κώστα Μισιαούλη, δραστήριο μέλος τοῦ ΑΚΕΛ στό Τσέρι.

Νά πῶς ἀφηγοῦνται μερικοὶ ἀπὸ τοὺς συλληφθέντες τὰ τῆς ἐπιδρομῆς καὶ δολοφονίας τοῦ Κώστα Μισιαούλη. Ὁ Γεώργιος Δ. Μακρῆς, ἡγετικὸ στέλεχος τοῦ ΑΚΕΛ καὶ μέλος τῆς Ε.Ε. ΑΚΕΛ Λευκωσίας, λέγει :

«Μὲ συνέλαβαν τήν Τετάρτη 17.7.1974 στίς 4 μ.μ. Ἦρθαν στό σπίτι μου Ἐσκαθητατζήδες ἐνοπλοὶ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν περιβόητο Κ. Ρ. (κατέχω τὸ ὄνομα του), γυιὸν ἐμπόρου ἀπὸ τῆ Λευκωσία. Ἄρχισαν πυροβολισμοὺς πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν δυὸ θυγατέρων καὶ τοῦ γυιοῦ μου οἱ φασιότες (ὑπάρχει ἀκόμη στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ μου χαρακτηριστικὴ τρύπα ἀπὸ τοὺς πυροβολισμοὺς αὐτοῦς) γιὰ νά μᾶς τρομοκρατήσουν. Τοὺς ρώτησα τί ζητοῦν ἀπὸ μένα καὶ μοῦ εἶπαν ὅτι θέλουν τὸ «στέργλιγκ» κυπριακῆς κατασκευῆς πού δήθεν εἶχαν πληροφορίες ὅτι ἔχω στήν κατοχὴ μου. «Εἶσαι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ΑΚΕΛ τῆς περιοχῆς, μοῦ εἶπαν, τὸ γνωρίζουμε καὶ συλλαμβάνεσαι!» Ἀκολούθως μὲ μετέφεραν στὸν Ἀστυνομικὸ Σταθμὸ Δευτερῆς. Ἐκεῖ ἦταν ὁ περιβόητος γιαντὸς Π. Κ. (ἔχω τὸ ὄνομα του) πού ἦταν ἀνακριτῆς. Γιὰ νά μὲ τρομοκρατήσουν, ἀνακρίνοντάς με, μὲ προκαλοῦσαν διαρκῶς μὲ τῆ ξιφολόγη ἔχοντάς τιν κοντὰ στό λαιμό μου. Σὲ κάποια στιγμή μὲ εἶχαν γδάρει καὶ ἔτρεξε αἷμα. Ἡ «ἀνάκριση» συνίστατο ἀπὸ χυδαῖες ὕβρεις καὶ ἐκφοβισμοὺς γιὰ νά τοὺς παραδώσω ὀπλα πού κατεῖχα, δήθεν, καὶ γιὰ νά τοὺς ἀποκαλύψω πόσες ἐνοπλες ὀμάδες διαθέτει τὸ Κόμμα. Ἦθελα νά ἀναφέρω ἐπίσης τήν περίπτωση εἰκονικῆς ἐκτέλεσης πού μᾶς ἔκαμαν ἐκεῖ, γιὰ ἐκφοβισμό. Ἐβαλαν δηλ. μερικοὺς νά πυροβολοῦν στὸν ἀέρα, ἐνῶ οἱ κρατούμενοὶ ἦσαν στραμμένοι μὲ τὸ πρόσωπο πρὸς τὸν τοῖχο καὶ μὲ τὰ χέρια ψηλά. Τὰ βασανιστήρια ἦταν βέβαια πολλὰ καὶ διάφορα καὶ οἱ ἐκβιασμοὶ ποικιλότροποι. Δολοφόνησαν τελικὰ τὸν Κώστα Μισιαούλη έν ψυχρῶ ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ μας».

Ὁ Λούκας Παντελῆ ἀπὸ τὸ Τσέρι ἀφηγεῖται : «Μὲ συνέλαβαν τήν Τετάρτη, 17.7.1974. Μὲ ὠδήγησαν στήν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ Θ.Ο.Ι. Μάζεψαν πολλοὺς δημοκρατικοὺς πολῖτες καὶ μᾶς πῆγαιναν στὸν Ἀστυνομικὸ Σταθμὸ Δευτερῆς μὲ ἓνα «λάντ ρόβερ» μπροστὰ πού τὸ ὠδη-

γοῦσε ὁ Χρ. Κ. (κατέχω τὸ ὄνομα του) ἀπὸ τὴν Δευτερὰ καὶ ἓνα «φὸλε βάγκεν» βάν. Σταμάτησαν περίπου ½ μίλι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ κατέβασαν τρία ἄτμα γιὰ νὰ τοὺς ἐκτελέσουν ἀπὸ 2—3 μέτρα ἀπόσταση. Σκότωσαν ὅμως μόνο τὸν Κώστα Μισιαούλη πού ἦταν κι' αὐτὸς ὑπὸ κράτηση.

Ὅταν μὲ συνέλαβαν ἀπὸ τὸ σπίτι μου ἦταν γύρω στὶς 11 μ.μ. Ἐπικεφαλῆς τῶν συλλήψεων καὶ στὸ Τσέρι ἦταν ὁ Κ. Ρ. (κατέχω τὸ ὄνομα του) ὁ ὁποῖος — ὅταν μᾶς συνέλαβαν — μὲ κτύπησε μὲ μιὰ γροθιά πάνω στὴ μύτη καὶ μοῦ εἶπε : «Εἶσαι ἐσύ πού ἐζασθῶρες πρὸ ὀλίγου»; Καὶ μετὰ ἀκόμα μιὰ γροθιά στὸ πρόσωπο καὶ μὲ γέμισε αἷματα.

Ἄλλος ἀπὸ τοὺς συλληφθέντες, ὁ Κώστας Τεπιῆς ἀφηγεῖται σχετικὰ :

«... Μπροστὰ πήγαινε τὸ αὐτοκίνητο μὲ τοὺς συλληφθέντες. Ἄπὸ πάνω κάθονταν δυὸ -τρεις ὀπλοφόροι καὶ χτυποῦσαν πάνω στὸ αὐτοκίνητο. Πίσω πήγαινε ἓνα λάντ ρόβερ γεμάτο κι' αὐτὸ ὀπλοφόρους. Δὲν πέρασαν παρά λίγα λεπτά καὶ ἄκουσα πυροβολισμούς καὶ ὁ πρῶτος σύντροφος χωριανός μου, ὁ Κώστας Μισιαούλης, ἔπεφτε λαβωμένος ἀπὸ τίς σφαῖρες τοῦ φασισμού. Ἀπεβίωσε σὲ λίγες μέρες στὸ Νοσοκομεῖο».

Αὐτὲς εἶναι μερικὲς μόνο ἀπὸ τίς ἀφηγήσεις καὶ ταυτόχρονα μαρτυρίες γιὰ τὴν ἐν ψυχρῷ δολοφονία τοῦ Κώστα Μισιαούλη. Δὲν θάθελα ν' ἀπασχολήσω τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς μὲ περισσότερες ἀφηγήσεις μαρτύρων γιὰ τὸ ἀποτρόπαιο ἐγκλήμα πού διαπράχθηκε.

Στὴν ἀστυνομία κατάθεσαν πολλοί. Μεταξὺ ἐκίενων πού κατάθεσαν ὑπεύθυνα στὴν ἀστυνομία εἶναι ὁ Γεώργιος Δ. Μακρῆς, Λουκάς Παντελῆ, Τάκης Παντελῆ, Γεώργιος Σπανοῦ, Γεώργιος Πίσσης, Γεώργιος Δάμαλος καὶ ἡ σύζυγος τοῦ δολοφονηθέντος, κυρία Χρυστάλλα Μισιαούλη.

Ὅλοι αὐτοὶ κατάθεσαν μὲ συγκεκριμένα στοιχεῖα καὶ ὀνόματα τῶν δολοφόνων καὶ τῶν συνενόχων τους. Ἡ ἀστυνομία κατέχει τὰ ὀνόματα τῶν δολοφόνων ἀπὸ τίς καταθέσεις πού ἔχει στὰ χέρια της.

Πέρασαν ἀπὸ τότε δυὸ χρόνια καὶ 9 μῆνες χωρὶς αὐτὴ ἡ ὑπόθεση, ἡ τόσο τεκμηριωμένη ἀπὸ πλευρᾶς μαρτυριῶν, νὰ παρουσιαστῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου. Καὶ οἱ δολοφόνοι εἶναι ἐλεύθεροι καί, ποιὸς ξέρει, ἴσως νὰ σχεδιάζουν νέα ἐγκλήματα.

Εἶναι μιὰ ἐξωφρενικὴ κατάσταση πραγμάτων. Ποιὸς ἢ ποιοὶ εὐθύνονται γιὰ νὰ μὴ παρουσιαστοῦν οἱ δολοφόνοι ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης; Καὶ ἂν γιὰ μιὰ ὑπόθεση ὅπως αὐτὴ, γιὰ τὴν ὁποία ὑπάρχουν τόσες μαρτυρίες, οἱ δράστες τοῦ ἐγκλήματος δὲν συλλαμβάνονται καὶ δὲν τιμωροῦνται τότε ποῖα ἢ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ πρὸς τὰ ὄργανα τῆς τάξης;

Αὐτοὶ πού ἐνέχονται στὴν ἐν ψυχρῷ δολοφονία τοῦ Κώστα Μισιαούλη, εἶναι γνωστοὶ στὴν ἀστυνομία. Γιατί δὲν συνελήφθησαν, γιατί δὲν ἀνακρίθηκαν καὶ γιατί δὲν παρουσιάστηκαν ἀκόμη στὸ δικαστήριο; Αὐτὸ τὸ Σῶμα ἔχει καθῆκον νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν χωρὶς περαιτέρω καθυστέρηση ἢ χρονοτριβὴ σύλληψη τῶν δολοφόνων καὶ προσαγωγή τους ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης. Ἡ ἀστυνομία καὶ οἱ ἀρμόδιες ἀρχές τῆς Δημοκρατίας πρέπει νὰ δώσουν λόγο γιὰ τὴν ἀπαράδεκτη ἀδιαφορία καὶ καθυστέρηση τους νὰ ἐνεργήσουν ὅπως προνοοῦν οἱ νόμοι τοῦ κράτους. Γιατί ἐδῶ πρόκειται γιὰ μιὰ ὑπόθεση ποινικοῦ δικαίου γιὰ τὴν ὁποία ὑπάρχουν ἀπειράριθμες μαρτυρίες.

Ὁ Κώστας Μισιαούλης ἦταν ἓνας παλιῆς πού συνελήφθη ἀπὸ τὰ φασιστικὰ κτήνη καὶ δολοφονήθηκε ἐν ψυχρῷ. Ἄν οἱ δολοφόνοι μένουν ἀτιμώρητοι, τὴ στιγμὴ πού τὰ ὀνόματά τους εἶναι γνωστά, τότε τὸ ἴδιο τὸ κράτος ἔρχεται νὰ καλύψῃ καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ μάλιστα τοὺς ἐγκληματίες δολοφόνους. Καὶ πέραν τούτου. Πῶς θὰ γίνῃ κάθαρση κι' ἐξευγίανση ὅταν γιὰ μιὰ τόσο καλά τεκμηριωμένη ἀπὸ πλευρᾶς μαρτυριῶν ὑπόθεση οἱ ἔνοχοι ἐγκληματίες παραμένουν ἐλεύθεροι καὶ ἀτιμώρητοι;

Ἡ υπόθεση τοῦ Κώστα Μισιαούλη συνιστᾶ μιὰ πελώρια, ἀμείλικτη πρόκληση γιὰ τὴν Ἐκτελεστική, Νομοθετική καὶ Δικαστική Ἐξουσία. Μιὰ ἀμείλικτη πρόκληση γιὰ ὁλόκληρο τὸν κυπριακὸ λαό. Δὲν μπορούμε, δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ κλείσουμε τὰ μάτια μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν πρόκληση. Εἴτε προχωροῦμε ἀποφασιστικά στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ δικαίου γιὰ ὅλες τὶς περιπτώσεις δολοφονιῶν καὶ ἐγκλημάτων γενικά πού διαπράχθηκαν ἀπὸ τοὺς ἐπαίσχυντους πραξικοπηματίες, καὶ ἐφαρμόζουμε στὴ δημόσια ὑπηρεσία καὶ στὰ σώματα ἀσφαλείας τὸ νόμο περὶ πειθαρχικῶν παραπτωμάτων πού θεσπίσαμε, ὁπότεν πραγματοποιοῦμε τὴν κάθαρση κι' ἐξυγίανση πού ἀπαιτεῖ σύσσωμος ὁ κυπριακὸς λαὸς καὶ τὸ ὑπέρτατο συμφέρον τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγώνα, εἴτε ἀφήνουμε τὰ πράγματα νὰ τραβοῦν τὸ δρόμο τους, ἀντιμετωπίζοντας τὸν κίνδυνο ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς τῆς Κύπρου.

Ἔχουμε ὅλοι καθήκον, ἱερὸ καὶ ἀπαράβατο καθήκον, ἀπέναντι σ' αὐτὸ τὸν λαὸ καὶ τὸν τόπο νὰ μὴν ἐπιτρέψουμε τὴν ὀλοκλήρωση τῆς καταστροφῆς του. Ἄρκετὰ ἐρείπια ἐπισωρεύθηκαν, ἄρκετὸ αἶμα χύθηκε, ἄρκετὰ δεινὰ ὑφίσταται αὐτὸς ὁ δύσμοιρος λαός.

Φτάνει πιά. Πρέπει νὰ τιμωρηθοῦν καὶ νὰ τιμωρηθοῦν παραδειγματικά οἱ ἔνοχοι τῆς αἱματοχυσίας καὶ συμφορᾶς τοῦ λαοῦ μας. Αὕτὴ εἶναι ἡ ἀπαίτηση καὶ προσαγὴ ταυτόχρονα τοῦ λαοῦ μας. Καὶ ἡ Βουλὴ σὰν Σῶμα πού ἐκπροσωπεῖ τὸν λαὸ δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψη τὴν συνέχιση μιᾶς ἀπαράδεκτης καὶ τρομερᾶ ἐπικίνδυνης κατάστασης. Οἱ δολοφόνοι, ὅποιοι καὶ ἂν εἶναι, στὸ σκαμνί.

Προτείνω ὅπως ἀφοῦ συζητηθῆ τὸ ὅλον θέμα ἀπὸ τὸ Σῶμα, παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ κληθῆ τόσοσ ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς ὅσον καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας, διὰ νὰ δώσουν λόγον διατὶ μέχρι σήμερα δὲν ἔχουν πρσαχθῆ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης οἱ ἐπαίσχυντοι ἐγκληματίες. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὁ συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου μᾶς ἔδωσε μιὰν συγκλονιστικὴν εἰκόνα γιὰ ἓνα ἐγκλημα τὸ ὁποῖον πραγματικά βαρύνει σήμερα τὲς ψυχῆς ὀλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Μᾶς ἔδωσε μιὰ συγκλονιστικὴ περιγραφή γιὰ ἓνα ἐγκλημα τὸ ὁποῖον ἀκόμα παραμένει ἀνεξιχνίαστον καὶ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ μιὰ σειρά ἐγκλήματα πού ἀκόμα δυστυχῶς δὲν ἔχουν ἀχθῆ μπροστὰ στὴν δικαιοσύνη. Τὸ θέμα εἶναι εὐρύτερον γιατί εἶναι πολλοὶ τάφοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνοικτῆ ἀπὸ τοὺς πραξικοπηματίες καὶ ἀπὸ τοὺς δολοφόνους, εἶναι πολλὲς οἰκογένειες πού περιμένουν ἀκόμα μιὰ ἠθικὴ δικαίωση, πού περιμένουν τοὺς δολοφόνους τῶν παιδιῶν τους, τῶν ἀδελφῶν τους, τῶν ἀνδρῶν τους νὰ ἀχθοῦν στὴν δικαιοσύνη καὶ νὰ μπουῦν στὸ σκαμνί.

Ἄν αὕτὴ ἡ Βουλὴ, ἂν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δὲν ἐπιφέρουν μιὰ δικαίωση, ἂν δὲν ἐπέλθῃ μιὰ ἀναστήλωση τῶν ἠθικῶν ἀξιών, ἂν ἐπιτρέψουμε ἀκόμα οἱ δολοφόνοι νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι, δὲν εἶναι μόνον ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ θρηνησοῦμε καινούργες συμφορᾶς, ἀλλὰ ὁ λαὸς μας εἶναι φυσικὸ νὰ αἰσθάνεται ὅτι δὲν ὑπῆρξε κἄν μιὰ ἀλλαγὴ ἢ ὁποῖα νὰ ἐπιτρέπη νὰ μπουῦμε στὸν μαχητικὸ δρόμο τῆς δικαίωσης. Τὸ θέμα δικαίωσης δὲν εἶναι μόνον θέμα τιμωρίας τῶν δολοφόνων, εἶναι θέμα πορείας αὐτοῦ τοῦ λαοῦ πρὸς μιὰ οὐσιαστικὴ μαχητικὴ πορεία πρὸς τὴν δικαίωση.

Μας ἐδόθησαν πολλά ἀπὸ τὰ γεγονότα, θὰ προσθέσω ἴσως μόνον μερικές λεπτομέρειες.

Πράγματι ἐκεῖνο τὸ βράδυ κάποιοι πραξικοπηματίες ντυμένοι στὸ χακκὶ καὶ παρουσιαζόμενοι ὡς ἀστυνομικοὶ κατέκλυσαν τὸ Τσερί καὶ συνέλαβαν ὅλους σχεδὸν τοὺς ὁπαδοὺς τῆς Ε.Δ.Ε.Κ., τοῦ Α.Κ.Ε.Λ., ἀκόμα καὶ δεξιούς Μακαριακοὺς, τάχατες γιὰ νὰ τοὺς ἀνακρίνουν. Στὴν γυναῖκα τοῦ Μισιαούλη ἐλέχθη νὰ μὴν ἔχη ἔγνοιαν γιατί θὰ ἔπαιρναν τὸν ἄνδρα τῆς ἀπλῶς «στό πόδι» γιὰ μιὰ ἀνάκριση. Καὶ ἐκεῖ ἐπῆραν ὅλους αὐτοὺς τοὺς ὁποίους ἀνέφεραν ὁ κ. Παπαϊωάννου καὶ ἄρκετοὺς ἄλλους καὶ ποιοὶ νομίζετε ὅτι ἦσαν φρουροὶ ὥστε νὰ δίδουν πράγματι τὴν ἔνοιαν νομιμοφάνειας αὐτῶν τῶν συλληφθέντων; Ἀνάμεσα στοὺς φρουροὺς ὁ τότε καὶ σήμερα κοινοτάρχης αὐτοῦ τοῦ χωριοῦ. Ἦταν ἀνάμεσα σ' ἐκείνους πού ἐπιθεωροῦσαν τίς συλλήψεις, ἀνάμεσα σ' ἐκείνους πού φρουροῦσαν ἔξω ἀπὸ τὸ Θ.Ο.Ι. καὶ ἀκούστηκε ἀπὸ κάποιον ἀπὸ τοὺς συλληφθέντες νὰ τοῦ λέει «στό καλὸ Ἄρηγέ καὶ κάνε ὅπως συμφωνήσαμε».

Πόση προσβολὴ πόση πᾶραγματικὰ πρόκληση πρὸς τὸ αἶσθημα τοῦ λαοῦ τοῦ Τσεριοῦ ὅταν αὐτὸς ὁ κοινοτάρχης πού ἔμμεσα εὐθύνεται καὶ γι' αὐτὸν τὸν φόνον, ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νὰ εἶναι ὁ κοινοτάρχης τῆς κοινότητος τοῦ Τσεριοῦ πού πλήρωσε μὲ τὸ αἷμα τοῦ Μισιαούλη στὴν ἀντιπραξικοπηματικὴ τῆς δράση. Τοὺς κράτησαν ἐκεῖ καὶ ὅπως ἐλέχθη ἀπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου, ὑπῆρξαν εἰκονικὲς ἐκτελέσεις, ὑπῆρξαν ἀπειλές καὶ μετὰ τοὺς ἐβάλαν σὲ κάποιο βᾶν — θὰ μπορούσα νὰ δώσω καὶ ἄλλα ὀνόματα τῶν φρουρῶν — καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἀστυνομία ὡς τώρα δὲν ἐνδιαφέρθηκε, δὲν νομίζω πὼς παρακλώω τὸ ἔργον τῆς Ἀστυνομίας, ἀλλ' ὅτι τὸ διευκολύνω, ἐάν πῶ ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὸν κ. Γεώργιον Κουρουκλάρην ὑπῆρχαν ὁ κ. Κυριάκος Κουρουκλάρης, ὁ κ. Κυριάκος Δράκος, ὁ κ. Γεώργιος Σταύρου, κύριους τοὺς λέω, καὶ ὁ κ. Ἄγγελος Κουρουτζῆς ἀνάμεσα στοὺς φρουροὺς ἔξω ἀπὸ τὸ Θ.Ο.Ι. καὶ ἐπομένως ἔμμεσα εὐθύνονται γιὰ τὸ ἐγκλημα. Πέραν τούτου φαίνεται ὅτι ἀνάμεσα στοὺς Ἀρχηγούς ὑπῆρχεν κάποιος Ἀντώνης Ἀντωνίου, ὁ Γεώργιος Ρωσσιίδης καὶ ὁ Σωτῆρης Δημητριάδης, πού κατὰ κάποιες μαρτυρίες φέρονται καὶ οἱ ἄμεσα ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Μισιαούλη. Τοὺς πῆραν ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸ δρόμο μέσα στὸ «Φῶξ Βάκεν» καὶ τὸ «Λάντ Ρόβερ» σὲ κάποια τοπθεσίαν πού λέγεται «Κόκκινες», κατέβασαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητον τὸν Μισιαούλην, τὸν Πίσσην καὶ τὸν Τάκην Παντελῆ καὶ ρώτησαν ἐάν εἶναι ἐτοιμοὶ οἱ λάκκοι καὶ ἄρχισαν οἱ πυροβολισμοί, τάχατες στὸν ἀέρα, ἀλλὰ δὲν ἦταν στὸν ἀέρα γιατί οἱ πυροβολισμοὶ στράφηκαν ἐναντίον τῶν Κώστα Μισιαούλην καὶ τότε ἀκόμα κάποιος προσπάθησε νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν Τάκη Παντελῆ νὰ πιῇ τὸ αἷμα τοῦ Μισιαούλη γιατί αὐτοὶ οἱ δολοφόνοι ἀργότερα εἶπαν ὅτι τάχατες ἀπὸ λάθος καὶ ἀπὸ ἐξωστρακισμὸν ἐγένεν ἡ δολοφονία. Ἐπομένως ὑπάρχει ἡ μαρτυρία πὼς εἶπαν σὲ κάποιον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού ἦσαν μαζί, κάποιον ἄλλον δημοκράτην, νὰ πιῇ τὸ αἷμα τοῦ Μισιαούλη.

Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι. Δὲν μπορούν νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι γιατί ἀποτελοῦν προσβολὴν γιὰ ὅλους μας καὶ συμφωνῶ ἀπόλυτα πὼς εἶναι καιρὸς πιά νὰ πάσῃ αὐτὴ ἡ προσβολή. Εἶναι καιρὸς ὅλοι οἱ δολοφόνοι νὰ μποῦν στὸ σκαμνὶ καὶ ἀρχίζομεν τώρα ἀπὸ τοὺς δολοφόνους τοῦ Κώστα Μισιαούλη καὶ θὰ ἔχωμεν πολλές, πάρα πολλές δεκάδες ὑπαθέσεις νὰ ἐξετάσωμεν ἐάν δὲν ἀντίξῃ αὐτὸς ὁ δρόμος, γιατί ἔχομεν τὰ ὀνόματα καὶ ἄλλων πολλῶν δολοφονιῶν ἐν ψυχρῶ καὶ θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ χρησιμοποιῶμεν αὐτὸ τὸ βῆμα ἂν αὐτὴ ἡ πρώτη προειδοποίησις τῆς συζητήσεως γιὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κώστα Μισιαούλη δὲν κἀνῃ ὥστε νὰ κινηθῇ πραγματικὰ ὁ μηχανισμὸς καὶ νὰ μπῶν ἐπὶ τέλους οἱ δολοφόνοι στὸ σκαμνὶ.

Ἐλέχθη ὅτι πρέπει νά ἐξετασθῆ τὸ θέμα ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ἑσωτερικῶν. Μὲ ὅλες τὲς διαδικασίες αὐτὲς συμφωνῶ καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ θῆμα θὰ πρέπει νά διαθεβαιώσωμεν ὅλους τοὺς συναγωνιστὲς στὸ Τσέρι καὶ τὴν οἰκογένεια αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ σταθῆ φρουρὸς καὶ δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ θέμα ἕως ὅτου οἱ δολοφόνου πληρώσουν γι' αὐτὴν τὴν ἐπαίσχυντην δολοφονίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λένας.

Π. ΛΕΝΑΣ :

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι Βουλευταί. Σήμερα συζητοῦμε τὸ θέμα Κώστα Μισισούλη πού εἰσηγήθηκεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Παπαϊωάννου καὶ ἠκούσαμεν γεγονότα καὶ μαρτυρίες τόσον ἀπὸ τὸν ἴδιον ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴν κ. Λυσσαρίδην. Καὶ ἔρχεται τὸ ἑρώτημα : Γιατί αὐτὴν τὴν στιγμὴν συζητοῦμε αὐτὸ τὸ θέμα; Καὶ τὸ «γιατί» δὲν ἀπευθύνεται στὰ Μέλη αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Τὸ «γιατί» ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἀρμοδίους. Καὶ ἐπαναλαμβάνω : Γιατί μετὰ πάροδον τριῶν ἐτῶν σχεδὸν ἐρχόμαστε τώρα σὰν Βουλὴ νά συζητήσωμεν τὸ θέμα μιᾶς ψυχρᾶς δολοφονίας ἐνός ἡσυχου καὶ καλοῦ οἰκογενειάρχου; Ἦταν ἀνάγκη, ἄραγε, ἡ Βουλὴ μετὰ ἀπὸ δύομισι, σχεδὸν 3 χρόνια, νά ἀναγκασθῆ μὲ ἐπερώτησιν Βουλευτοῦ νά προκαλέσῃ συζήτησιν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀνοιγῆν ὁ φάκελλος γιὰ τὴν διαλεύκανσιν, προσαγωγὴν σὲ δίκην καὶ δικαστικὴν ἀπόφασιν γιὰ ἓνα τέτοιο ἐγκλημα; Λέγω ὄχι. Ἴσως, ὅμως, νά εἶναι ἡ ἀρχή. Ἡ ἀρχὴ πού πρέπει νά γίνῃ γιὰ νά ξεκαθαριστοῦν ὅλα τὰ τέτοιου εἶδους ἐγκλήματα πού εἶχαν γίνῃ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Καὶ λέγω ὅτι πρέπει νά γίνῃ γιατί τὸ ὀφείλομεν εἰς τοὺς ἄμοιρους συγγενεῖς αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, τὸ ὀφείλομεν εἰς τὰ θύματα τοῦ πραξικοπήματος, τὸ ὀφείλομεν, τέλος, στοὺς ἴδιους τοὺς ἑαυτοὺς μας ἐὰν πράγματι θέλωμεν ἡ τάξις καὶ ὁ νόμος νά ἐφαρμόζονται.

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι Βουλευταί. Ἕνας πιὸ προσωπικὸς λόγος πού μὲ ἀνάγκασε νὰ πῶ αὐτὰ τὰ λίγα λόγια στὴν περίπτωσιν τοῦ Κώστα Μισισούλη εἶναι γιατί ὁ Κώστας Μισισούλης ἦταν κατὰ κάποιον τρόπον συνδεδεμένος μὲ τὴν ἐπιχείρησιν πού εἶχα καὶ πού τώρα εἶναι κατεχόμενη. Ἦταν πάντα ὑπάκουος καὶ ἡσυχος. Καλὸς πάντοτε στὴν δουλειά του, οὐδέποτε παρουσίασε κανένα πρόβλημα μὲ τοὺς συνεργάτες του καὶ πάντοτε ἔκαμνεν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τοῦ ἀνετίθετο νά κάμῃ. Ὅταν ἐγίνε δὲ τὸ πραξικόπημα καὶ ἀναγκαστήκαμεν ἐκ τῶν πραγμάτων νά μείνωμεν κάτω στὴν Βιομηχανικὴν περιοχὴν, ἦταν ὁ τελευταῖος ὁ ὁποῖος ἔφυγε μαζί μου καὶ τὸν ἐπῆρα στὸν σταθμὸν τῆς πλατείας, κοντὰ στὸ «Ὅχι», γιὰ νά πάρῃ τὸ λεωφορεῖο νά πάῃ στὸ χωριὸ του τὸ μεσημέρι τῆς Τετάρτης πού ἀνοιξεν ἡ Λευκωσία. Καὶ θυμοῦμαι χαρακτηριστικὰ πῶς τοῦ εἶπα : «Κώστα, ἐλπίζω αὔριο, μεθαῦριο νά ξαναβρεθοῦμε». Σὲ λίγες μέρες, δυστυχῶς, ἄκουσα ὅτι ὁ Κώστας δὲν ὑπῆρχε πιά, μὲ τὲς γνωστὲς συνθήκες πού ἔχουν περιγραφῆ.

Αἰσθάνομαι πραγματικὰ τὴν ἀνάγκην νά ἐκφράσω ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς αὐτῆς τὴν ἀνάγκην ξεκαθαρίσματος αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως καὶ ὅλων τῶν ὑποθέσεων παρομοίου τύπου γιὰ νά μῆ μιά τάξις εἰς αὐτὸν τὸν τόπον καὶ νά ποῦμεν ὅτι, τελικὰ, ἐφαρμόζεται ὁ Νόμος γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες καὶ πληρώνουν ἐκεῖνοι πού ἔχουν ἐγκληματίσει. Εὐχαριστῶ πολὺ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δὲν θὰ ὀμιλήσω σήμερα πάνω στοῦ θέμα τοῦ Κώστα Μισιαούλη, τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου, ἀλλὰ ἐπιφυλάττωμαι νὰ πράξω τοῦτο μετὰ ἀπὸ τὴν ὑποβολὴν τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ ὁ λόγος εἶναι γιατίι θέλω νὰ συνδέσω τὸ θέμα αὐτὸ μὲ ἄλλους φάκελλους τοὺς ὁποῖους κατέχει ἤδη ἡ Ἀστυνομία, τὸ ἀναφέρω δὲ ἐπίσημα εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ ὑπάρχουν πολλοὶ φάκελλοι σὰν αὐτὸν τοῦ Κώστα Μισιαούλη, οἱ ὁποῖοι ἔμειναν ἐκεῖ καὶ δὲν ἔχει χωρήσει ἡ ποινικὴ ὑπόθεσις. Κατὰ συνέπειαν ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος εἶναι μία ἀφειρηρία καὶ πρέπει ἡ Βουλὴ ὅπωςδὴποτε νὰ ἀπαιτήσῃ ὅπως ἐξιχνιασθῇ πλήρως καὶ ἐκδικασθῇ τὸ ἐγκλημα ἐναντίον τοῦ Κώστα Μισιαούλη καὶ πολλῶν ἄλλων, διότι ὁ πόνος, τὸ δάκρυ καὶ ἡ συμφορὰ ἡ ὁποία μᾶς ἔφερε τὸ πρᾶξι κόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου δὲν ἐσταμάτησε ἀλλὰ συνεχίζεται. Καὶ ὀρθῶς ἐλέχθη προηγουμένως ὅτι ταῦτο εἶναι καὶ χρέος πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἠθικῶν ἀξιών ἀλλὰ καὶ χρέος πρὸς τὴν δικαιοσύνην διότι ὅταν ἐφαρμοζῇ κανεὶς τὴν δικαιοσύνην δὲν κάνει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀμύνεται διὰ τὸ κράτος, καὶ ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἡ πραγματικὴ θωράκισις καὶ ἄμυνα τοῦ κράτους. Γι' αὐτὸ συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, νὰ κληθοῦν οἱ ἀρμόδιοι οὕτως ὥστε πολλοὶ φάκελλοι σὰν τὸν φάκελλον τοῦ Κώστα Μισιαούλη νὰ ἀνοίξουν καὶ νὰ παραπεμφθοῦν εἰς τὴν δικαιοσύνην, πέραν δὲ τούτου ἔχω νὰ διαβεβαιώσω τὸ Σῶμα ὅτι θὰ καταθέσω τὴν κατάθεσιν ἐκ 13 σελίδων ἡ ὁποία μοῦ ἀπεστάλη ἀπὸ τὸ Λονδίνον ἀπὸ κάποιον ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζεται — δὲν γνωρίζω καὶ δὲν μπορῶ νὰ πῶ ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς — ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους δολοφόνους τοῦ Κώστα Μισιαούλη. Μὲ ἐπεσκέφθη ἡ μητέρα του, ἡ ὁποία διαμένει εἰς τὴν Λάρνακα, καὶ τῆς ἀνέφερα ὅτι θὰ ἐξετασθῇ ὅπωςδὴποτε τὸ θέμα. Ἐπεκοινώνησε μὲ τὸν υἱὸν τῆς, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔστειλεν αὐτὴν τὴν κατάθεσιν, ἀφοῦ ἐπεκοινώνησε καὶ ὁ ἴδιος τηλεφωνικῶς μαζὺ μου, καὶ τοῦ εἶπα ὅτι δὲν ἔχω τίποτε νὰ προσθέσω παρὰ μόνον «ἐὰν καταθέσῃ καὶ αὐτὰ θὰ τὰ καταθέσω ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς διὰ περαιτέρω ἐξέτασιν». Καὶ αὐτὰ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Γραμματείας τοῦ Σώματος διὰ νὰ κατατεθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν. Περιγράφει πολλὰ ὀνόματα, πολλὰ ἀπ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀνέφερον ὁ κ. Παπαϊωάννου, πολλὰ ἀπ' ἐκεῖνα ποὺ ἀνέφερον ὁ κ. Λυσσαρίδης, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ κατάθεσις αὐτὴ θὰ βοηθήσῃ ἀκόμη πιὸ πολὺ τὸ ἔργον τῆς Ἀστυνομίας.

Κατὰ συνέπειαν, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἐγκριθῇ ἡ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν, ἀλλὰ νὰ ἐξετασθοῦν μαζὺ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι φάκελλοι οὕτως ὥστε νὰ ἀποδοθῇ δικαιοσύνη γιὰ ὅλους, γιατίι ὑπάρχουν φάκελλοι καὶ μποροῦν νὰ δημιουργηθοῦν αὐτοὶ οἱ φάκελλοι διότι κανένα ἐγκλημα δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἀτιμώρητον σ' αὐτὸν τὸν τόπον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις, νοουμένου ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ὀμιληταὶ ποὺ θὰ ἀγορεύσουν κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν, καὶ μετὰ νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δέν ἔχω ἔνστασιν νά παραμείνῃ τὸ θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ νά ἀγορεύσουν καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νά πράξουν τοῦτο.

Εἰς τὸ μεταξύ, ὅμως, θὰ ἤθελα νά παρακαλέσω ὅπως τὸ ἔγγραφο, τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς χεῖρας του ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Χριστοφίδης, κατατεθῆ γιὰ νά κυκλοφορήσῃ εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ Σώματος.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μὲ ὄλον τὸν σεβασμὸν νομίζω ὅτι θὰ κατατεθῆ εἰς τὴν Γραμματεῖαν, θὰ παραμείνῃ ὅμως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν διότι εἶναι μία κατάθεσις καὶ οἱ καταθέσεις πρὸς ὄφελος τῆς δικαιοσύνης δὲν πρέπει νά εἶναι κτήμα τῶν πολλῶν ἀλλὰ νά λάβουν γνῶσιν τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, διότι ἄλλωστε ὅταν μία κατάθεσις κυκλοφορήσῃ εἰς τὸν Τύπον νομίζω ὅτι θὰ δυσχεράνωμεν τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης παρὰ νὸ τὸ ὠφελήσωμεν.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δέν ζητῶ ὅπως κυκλοφορήσῃ εἰς τὸν τύπον ἀλλὰ νομίζω ὅτι τὰ μέλη τοῦ Σώματος εἶναι ὑπεύθυνοι ἄνθρωποι καὶ νομίζω ὅτι πρέπει νά ἔχουν αὐτὸ τὸ ἔγγραφο εἰς τὰ χεῖρα τους, διότι θὰ πάρουν μέρος καὶ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἀσφαλῶς αὐτὸ θὰ τοὺς βοηθήσῃ. Ἄς κυκλοφορήσῃ ὡς ἀπόρρητον ἔγγραφο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μετὰ ἀπὸ τὰ ὅσα εἶπεν ὁ κ. Παπαϊωάννου νομίζω ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει ἐξαντληθῆ καὶ κανένας ἀπὸ ἐμᾶς δὲν θὰ ἔχη περισσότερα νά προσθέσῃ καὶ νομίζω ὅτι πρέπει νά παραπεμφθῆ κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ νά ἐπανέλθωμεν. Διότι ὁ κ. Παπαϊωάννου τὰ ξέρει, τὰ κατέχει τόσον καλά τὰ πράγματα — τὰ ἔχει ἐκθέσει — πού νομίζω ὅτι εἶναι σπατάλη χρόνου τὸ νά συζητηθῆ τὸ θέμα εἰς ἐπομένην συνεδρίασιν. Δέν θὰ προσθέσωμεν τίποτε περισσότερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι δὲν μπορούμεν νά στερήσωμεν τὸ δικαίωμα κανενὸς Μέλους τῆς Βουλῆς ἐφ' ὅσον θέλει νά ὀμιλήσῃ. Νὰ τοῦ δώσωμεν αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Καὶ ἐφ' ὅσον ἤδη ἐξεφράσθη ἐπιθυμία ἀπὸ ἓνα συνάδελφον — ὁ κ. Παπαδημητρίου ἤδη ἐζήτησε νά ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νά ὀμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος — δὲν μπορούμεν ἐμεῖς νά ἀποφασίσωμεν νά ἀφαιρέσωμεν αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἀπὸ ἓνα συνάδελφον. Αὕτη εἶναι ἡ διαδικασία πού ἀκολουθεῖται πάντοτε ἀπὸ τὴν Βουλὴν.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ναί, ἀσφαλῶς, κ. Φάντη, δὲν ἔχω αὐτὴν τὴν ἄποψιν, ὅτι πρέπει νά στερήσωμεν ἀπὸ τὸν κ. Παπαδημητρίου ἢ ὁποιονδήποτε ἄλλον τὸ δικαίωμα νά ὀμιλήσῃ. Ἄλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν, ἢ μοῦ ἐδημιουργήθη ἡ ἐντύπωσις, ὅτι δὲν θὰ ἔχῃ ὁ κ. Παπαδημητρίου... Ἐὰν βέβαια ὁ ἴδιος θέλει νά ὀμιλήσῃ ἀσφαλῶς δὲν ἔχω ἀντίρρησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαδημητρίου.

Άξιότιμε κ. Πρόεδρε. Έμεινα με την έντύπωσιν ότι υπήρχαν και άλλοι όμιληταί μετά τα όσα είχαν εκθέσει ό αγαπητός κ. Λυσσαρίδης και ό κ. Παπαϊωάννου και γι' αυτό έκαμα την εισήγησιν περι άναβολής της συζητήσεως. Άν, όμως, δέν υπάρχει άλλος όμιλητής, έπειδή έγινε η άφετηρία πλέον της άνοιξεως των φακέλλων διδεται ή εύκαιρία να άνοιχθή πλέον μιá και καλά ό φακέλλος όλων των ύποθέσεων και να έλθουν εις τό σκαμνί όλοι οι κατηγορούμενοι και αυτά που είπαμεν όταν έσυζητείτο ό Νόμος περι Καθάρσεως είναι καιρός πλέον να παρουσιαστούν. Δι' αυτό είχα την επιθυμίαν, μετά από όσα έλέχθησαν, να όμιλήσωμεν πλέον άνοικτά. Άν, όμως, δέν υπάρχει άλλος όμιλητής τότε εισηγούμαι, και συμφωνώ, να παραπεμφθή τό θέμα εις την άρμοδιαν Έπιτροπήν και όταν ύποβληθή Έκθεσις της Έπιτροπής Έσωτερικών να λάβωμεν τον λόγον διά τα περαιτέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δέν είναι ζήτημα να προσθέση κανεις εις τα γεγονότα. Άλλα πιστεύω πως τό θέμα πρέπει να παραμείνη διότι μπορεί να υπάρχουν συνάδελφοι οι όποιοι θέλουν να τοποθετηθούν επί του θέματος. Δέν είναι θέμα, άσφαλώς, προσθήκης γεγονότων εις τα όσα έλέχθησαν. Δι' αυτό νομίζω ότι είναι όρθόν να παραμείνη τό θέμα εις την ήμερησίαν διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Έπί του πρώτου θέματος, κ. Πρόεδρε, θα εισηγούμην ή κατάθεσις να παραδοθή εις τό Γραφείον σας και οίσοδήποτε Βουλευτής θέλει να την μελετήση να την μελετήση, αντίγραφον δε αυτής θα κατατεθή εις την Έπιτροπήν Έσωτερικών ως και εις τον Άρχηγόν της Άστυνομίας. Με αυτόν τον τρόπον είναι δυνατόν να διασφαλίσωμεν τό άπόρρητον και από την άλλην μεριάν πράγματι να μην στερήσωμεν τό δικαίωμα σε κανένα από τους άξιότιμους Βουλευτάς να λάβουν γνώσιν.

Όσον άφορά τό δεύτερον θέμα, νομίζω ότι οίσοδήποτε θέλει να όμιλήση, έχει τό δικαίωμα να πράξη τοϋτο και μπορεί τό θέμα να παραμείνη επί της ήμερησίας διατάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Λυπούμαι αλλά δέν μπορώ να δεχθώ την άποψιν ότι οι Βουλευταί δέν πρέπει να έχουν εις χείρας των αυτό τό έγγραφον, έστω και εάν είναι άπόρρητον. Επιμένω ότι οι Βουλευταί είναι υπεύθυνοι άνθρωποι και έφ' όσον έτόνισεν ό έντιμος συνάδελφος κ. Χριστοφίδης ότι τό έγγραφον είναι άπόρρητον, θα παραμείνη άπόρρητον. Και έφ' όσον όπωσδήποτε θα κατατεθή τελικά εις την Βουλήν δέν θα μείνη άπόρρητον, αλλά άντιλαμβάνομαι ότι επί του παρόντος είναι σκόπιμον να παραμείνη άπόρρητον και θα παραμείνη άπόρρητον έφ' όσον ό έντιμος συνάδελφος θέλει να παραμείνη άπόρρητον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εν πάση περιπτώσει ἐγὼ δηλῶ ὅτι θὰ παραδώσω εἰς σὰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἀπλῶς διὰ νὰ τοποθετηθοῦν οἱ Βουλευταὶ ἢ νὰ πάρουν θέσιν οἱ Βουλευταὶ, ἐὰν ἀντελήφθην καλῶς. Νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει θέμα· δὲν ἐπερίμενα νὰ ὑπάρχη ἐδῶ Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος νὰ εἶναι ἐνάντια στὴν ἐξιχνίασιν ἐνὸς ἐγκλήματος καὶ ποῦ νὰ διαφωνῆ εἰς τὸ νὰ ληφθοῦν μέτρα πρὸς τὴν πλευρὰν αὐτὴν. Ἐπομένως...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. Λυσσαρίδης εἶπεν ὅτι θὰ παραμείνῃ τὸ θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἀπλῶς διὰ νὰ τοποθετηθοῦν οἱ Βουλευταὶ ἢ νὰ πάρουν θέσιν οἱ Βουλευταὶ, ἐὰν ἀντελήφθην καλῶς. Νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει θέμα· δὲν ἐπερίμενα νὰ ὑπάρχη ἐδῶ Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος νὰ εἶναι ἐνάντια στὴν ἐξιχνίασιν ἐνὸς ἐγκλήματος καὶ ποῦ νὰ διαφωνῆ εἰς τὸ νὰ ληφθοῦν μέτρα πρὸς τὴν πλευρὰν αὐτὴν. Ἐπομένως...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τοποθέτηση δὲν σημαίνει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Τοποθέτηση εἶναι κατὰ πόσον θέλει ἓνας νὰ ἐκφράσῃ πῶς αἰσθάνεται ἐπὶ τοῦ θέματος.

Συμφωνῶ ὅτι θὰ ἦταν ἀδιανόητο νὰ ὑπάρξῃ Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος δὲν θὰ ἦταν ὑπὲρ τῆς ἀποψῆς ὅτι πρέπει νὰ διαλευκανθῆ τὸ ἐγκλημα. Ἀλλὰ μπορούμεν νὰ ἐμποδίσωμεν Βουλευτὰς ποῦ αἰσθάνονται ὅτι πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν ἀνοικτὰ καὶ παρησιία ἀπὸ τοῦ Βήματος ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, νὰ ἐκφράσουν αὐτὰ ποῦ θέλουν νὰ ἐκφράσουν; Δὲν βλέπω τί πειράζει τὸ νὰ παραμείνῃ τὸ θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν μέχρι τῆς ἐρχομένης συνεδρίας.

Ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Παπαϊωάννου ἔχει γίνει καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐγκριθῆ ἀπὸ τὸ Σῶμα μόλις συμπληρωθῆ ὁ κατάλογος τῶν Βουλευτῶν ποῦ θέλουν νὰ ὀμιλήσουν. Δὲν πρέπει νὰ στερήσωμεν σὲ κανένα αὐτὸ τὸ δικαίωμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάση περιπτώσει καὶ διαδικαστικὰ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει παράκλησις ἔστω καὶ ἀπὸ ἓνα Μέλος διὰ νὰ παραμείνῃ τὸ θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀλλιῶς.

Νομίζω ὅτι θὰ συνεχισθῆ καὶ θὰ ὀλοκληρωθῆ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τοῦ Σώματος.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 21ην Ἀπριλίου, 1977, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, μὲ τὴν ἐξῆς ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασια :

- (1) Ὁ περὶ Ἐνοικιοστασίου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Μία άδικία από τόν Κυπριακόν Όργανισμόν Άθλητισμοῦ σέ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικά μέ τό Τσίρειον Άθλητικόν Κέντρον καί τό Γ.Σ.Ο.». (Θέμα έγγραφέν υπό τοῦ άξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (2) «Τό θέμα τῆς ύπάρξεως έπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τήν Κύπρον». (Θέμα έγγραφέν τῆ εισηγήσει τοῦ άξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσαρίδη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (3) «Ἡ έν ψυχρῶ έκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη». (Θέμα έγγραφέν τῆ εισηγήσει τοῦ άξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (4) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν και Ἄμύνης επί τοῦ θέματος τοῦ άναφερομένου ὡς «ή άνάγκη έπισπεύσεως τῆς έφαρμογῆς τοῦ περι Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἐρεῦνης και Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977».

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Τήν 19ην Νοεμβρίου τοῦ 1976 εἶχα ύποβάλει Ἐρώτησιν εἰς τόν Ἰπουργόν Ἰγείας ὅσον άφορᾶ τήν παροῦσαν ὀργάνωσιν, έξοπλισμόν και διευκολύνσεις τῶν Ἰατρικῶν Ἰγηρεσιῶν και συναφῶν προβλημάτων τῆς συμφορήσεως, τῆς άνεπαρκειάς τοῦ ἱατρικοῦ και παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ, τοῦ τεχνικοῦ έξοπλισμοῦ και τῆς νοσοκομειακῆς δυναμικότητος. Ἡ άπάντησις έλήφθη τήν 16ην Δεκεμβρίου. Ὅμως ή άπάντησις οὔδολως άνταποκρίνεται εἰς τήν Ἐρώτησιν και έπειδή τό θέμα τῆς ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάψεως τοῦ λαοῦ εἶναι τεράστιον θά ήτο πρὸς ὄφελος τῆς συζητήσεως έάν ὁ Ἰπουργός Ἰγείας, σύμφωνα μέ τό Ἐκτακτον Σχέδιον Οἰκονομικῆς Δράσεως εἰς τόν τομέα τῆς ὑγείας, κατετόπιζε τό Σῶμα ὡς πρὸς τί μέτρα προτίθεται νά λάβη ή Κυβέρνησις εἰς τό πλαίσια αὐτοῦ τοῦ σχεδίου, οὔτως ὡστε νά γίνη μία ὠλοκληρωμένη συζήτησις εἰς τήν Βουλήν αντί νά έγγράψω θέμα τό ὁποῖον άπορρέει από τήν Ἐρώτησιν αὐτήν. Καί έχων ὑπ' ὄψιν τόν σοβαρόν τομέα τῆς ὑγείας και δεδομένου ὅτι ή συμφορήσις και ή δυσχέρεια τοῦ κοινοῦ θά έξυπηρητηθοῦν, πολύ δέ περισσότερον έπειδή και άλλες λεπτομέρειες, πού δέν θά άναφερθοῦν τώρα, εἶναι σοβαρώτατες, νομίζω ὅτι ή παρουσία του θά εἶναι πολύ έπιοκοδομητική διά τήν συζήτησιν.

Δί αυτό, κύριε Πρόεδρε, έάν συμφωνῆ ή Βουλή, νά αναλάβετε τήν πρόσκλησιν τοῦ Ἰπουργοῦ Ἰγείας διά νά διαφωτίση τό Σῶμα διά τās προθέσεις τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδή δέν έγγράφεται σήμερα θέμα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Όχι δέν έγγράφεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν ζητεῖτε τήν έγγραφήν θέματος.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐφ' ὅσον ήθελε συμφωνήσει ή Βουλή, νά κληθῆ ὁ Ἰπουργός και μετά νά συνεχισθῆ ή συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ εἰσήγησίς σας εἶναι νά προσκληθῆ ὁ Ὑπουργός.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Νά συνεχισθῆ ἡ συζήτησις βάσει τῆς ὁμιλίας τοῦ Ὑπουργοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ Ὑπουργός νά ἀναφέρῃ εἰς τὸ Σῶμα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Συνέβη καί εἰς ἄλλες περιπτώσεις, κύριε Πρόεδρε. Ὁ Ὑπουργός Ὑγείας ἦλθε ξανά, ὡς καί ὁ Ὑπουργός Ἑσωτερικῶν καί ἄλλοι πολλοί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Ὑπάρχει ἓνα ὀξύτατον πρόβλημα τῆς ὑδρεύσεως 50 κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας μου.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἔληξεν αὐτό, μὲ συγχωρεῖτε, ἓνα λεπτόν.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐνόμισα πὼς ἔχει λήξει. Μὲ συγχωρεῖτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅσον καὶ ἐὰν συμφωνῶ ὅτι πρέπει νά ἰκανοποιηθῆ τὸ ἐντιμον Μέλος τῆς Βουλῆς πάνω εἰς τὴν Ἑρώτησιν τὴν ὁποίαν ἔχει ὑποβάλει, ἐν ταῦτοις δὲν πιστεύω ὅτι ἡ ὀρθὴ διαδικασία εἶναι νά κληθῆ ὁ Ὑπουργός εἰς τὴν Βουλὴν νά καταθέσῃ ἐπὶ Ἑρωτήσεως διὰ τὴν ὁποίαν ἐμεῖς δὲν εἴμαστε οἱ ἴδιοι κατατοπισμένοι.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἐντιμος κ. Ὑπουργός νά καταθέσῃ ὅποιεσδήποτε πληροφορίες ἤθελον ζητηθῆ παρ' αὐτοῦ καὶ μετὰ νά ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ Σῶμα. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον πιστεύω θά γίνῃ πιὸ ὑπεύθυνη δουλειά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χριστοφίδη ὅπως παρακληθῆ ὁ Ὑπουργός Ὑγείας νά ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα πάνω στὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, διότι πρόκειται γιὰ ἓνα σοβαρώτατον θέμα πού ἀπασχολεῖ ὅλους μας καὶ ἐὰν ἐνθυμοῦνται οἱ συνάδελφοι, ὅταν ἐσυζητούσαμεν τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ 1977, Τακτικὸν καὶ Ἀναπτύξεως, αὐτὸ τὸ θέμα εἶχε θιγῆ ἀπὸ ἀρκετοὺς συναδέλφους ὅμως ἀπλῶς εἶχε θιγῆ χωρὶς νά ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος.

Δι' αὐτὸ θά ἦτο πολὺ ἐποικοδομητικὸν ἐὰν πράγματι ὁ Ὑπουργός Ὑγείας ἐνημέρωνε δι' ὁμιλίας του τὸ Σῶμα πάνω εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως διὰ νά παρασχεθῆ εἰς τὸ Σῶμα ἡ εὐκαιρία νά συζητηθῆ αὐτὴν τὴν πολιτικὴν. Διότι ἀπὸ ὅ,τι τουλάχιστον ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας, ἡ κατάστασις πού ἐπικρατεῖ ὄχι μόνον εἰς τὰ Ἐπαρχιακὰ Νοσοκομεία τοῦ τόπου ἀλλὰ καὶ

εις τὴν ὑπαίθρου καὶ εἰς τὰς Ὑγειονομικὰς Μονάδας τῆς ὑπαίθρου, μπορεῖ νὰ περιγραφῆ ὡς πραγματικὰ τραγικὴ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν συνδέω τὸ θέμα μὲ τὴν Ἑρώτησιν τοῦ κ. Χριστοφίδη. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς θὰ πρέπει νὰ θέλῃ νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσῃ τὴν κυβερνητικὴν πολιτικὴν ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐὰν μία τέτοια παράκλησις τοῦ Σώματος διαβιασθῆ εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν, ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν θὰ ἔχῃ ἔνστασιν νὰ ἔλθῃ στὴν Βουλὴν καὶ νὰ καταθέσῃ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Γι' αὐτὸ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν Ἑρώτησιν, γιὰ νὰ μὴν συνδέσωμεν τὸ θέμα μὲ τὴν Ἑρώτησιν, ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν ἔχῃ ἔνστασιν, θὰ μπορούσαμε νὰ ἀναθέσωμεν στὸν Πρόεδρον νὰ κάμῃ τὴν παράκλησιν εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ὑγείας νὰ ἔλθῃ. ἐφ' ὅσον τὸ ἀποφασίσῃ — δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ τὸν διατάξωμεν — ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ θέλῃ νὰ ἔλθῃ στὴν Βουλὴν καὶ νὰ ἐκθέσῃ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβέρνησεως πάνω στὰ θέματα ὑγείας ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ναί, κύριε Πρόεδρε, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι θὰ ἦταν ὀπωσδήποτε πρὸς ὄφελος καὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Βουλῆς τὸ νὰ κατατοπισθῆ τὰ Σώμα πάνω στὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ὑγείαν τοῦ λαοῦ. Διότι τὰ προβλήματα εἶναι τόσα πολλὰ καὶ μπορούμεν νὰ ἔχωμεν ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργοῦ διὰ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ, ἐὰν δημιουργηθοῦν θέματα, μπορούμεν νὰ τὰ ἐπαναφέρωμεν ὡς Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς συζήτησιν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀντίρρησις νὰ διαβιασθῆ ἡ σχετικὴ παράκλησις πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ὑγείας.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, εἶπα ὅτι ὑπάρχει ἓνα οὐχότατον πρόβλημα διὰ τὴν ὕδρευσιν 50 κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας μου τόσον τῶν χαμηλῶν ὅσον καὶ τῶν ὑψηλῶν χωρίων, καὶ γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἔχω ὑποβάλῃ Ἑρώτησιν εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον μέσω τῆς Βουλῆς τὴν 18ην Ἰανουαρίου, 1977 καὶ δὲν ἔτυχον ἀπαντήσεως.

Συνεπῶς θέλω νὰ ἐγγράψω θέμα πρὸς συζήτησιν καὶ τοῦτο θὰ ἔχῃ τὸν τίτλον «ἡ τύχη τῶν σχεδίων πρὸς ὕδρευσιν 50 κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας Πάφου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ἐγγράφεται.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ὡρα λήξεως : 6.47 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἄμπιζας Σταῦρος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βάκης Χρῖστος	Παπαδόπουλος Τάσσοσ
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Γαλανός Ἀλέξης	Παρασκευαϊδης Φειδίας
Γιάγκου Ἄνδρέας	Πελεκάνος Χρῖστος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Ποσκώτης Σταῦρος
Θεοδώρου Δῶρος	Ποταμίτης Γιάγκος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουμαζῆς Ἄνδρέας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Φάντης Ἄνδρέας
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λένας Πάρις	Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Λυσσαρίδης Βάσοσ	
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἄντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Ἄστζιὰν Ἄντρανικ
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Μαυρίδης Ἰωάννης
Παναγίδης Κίμων	Κυρίλλης ΦέλιΞ.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐξουσιοδότησις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅπως διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Α.Μ. τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον τὰς εὐχὰς τοῦ Σώματος διὰ πλήρη καὶ ταχεῖαν ἀνάρρωσιν ὡς καὶ τὴν συμπαράστασιν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ἔργον Του.
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Α. Φάντης, Τ. Χατζηδημητρίου, Στ. Ἄμπιζας, Κ. Παναγίδης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν (1) περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Λειτουργία) Κανονισμῶν τοῦ 1977 καὶ (2) περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμῶν τοῦ 1977, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Ε. Παπαϊωάννου, Χρ. Χριστοφίδης, Ἀλ. Γαλανός) καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (4) Κατθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
- (5) Διεξαγωγή συζητήσεως (Α. Καραμιχάλης, Τ. Παπαδόπουλος, Πρόεδρος, Χρ. Χριστοφίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Παπαδημητρίου) ἐπὶ τοῦ θέματος «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κ.Ο.Α. σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».

- (6) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ διεξαγωγή συζητήσεως (Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Χρ. Χριστοφίδης, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Πρόεδρος, Τ. Παπαδόπουλος, Στ. Ἀμπίζας, Ἄλ. Γαλανός, Α. Φάντης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Β. Λυσσαρίδη θέματος «Τὸ θέμα τῆς υπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον.».
- (7) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Π. Λέννας, Χρ. Χριστοφίδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου θέματος «Ἡ ἐν ψυχρῶ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη.».
- (8) Ἀπόφασις περὶ προσκλήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας νὰ ὁμιλήσῃ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ θέματος ὑγείας.
- (9) Ἐγγραφή τοῦ θέματος «Ἡ τύχη τῶν σχεδίων πρὸς ὕδρευσιν 50 κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας Πάφου.».

Τιμὴ 50 Μίλις

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.27 μ.μ.)

(Ἄρ. 30)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῆς παραύσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, κ. Πρόεδρε.

Προτῶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰ θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ἣθελα νὰ ἀναγγείλω εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας θὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς προσεχοῦς Πέμπτης διὰ νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου του ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὑγείας.

Τὸ πρῶτον Κεφάλαιον εἶναι Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Ἐὰν ὑπάρχουν Ἀπαντήσεις εἰς Ἐρωτήσεις παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ τὲς ἀναγνώσουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Φεβρουαρίου 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 25ην Φεβρουαρίου, 1977.

«Δεδομένου ὅτι μεταξὺ τῶν τουριστικῶν ἔργων τοῦ Δημοσίου Ταμείου ὑπάρχει πρόθεσις νὰ ἀναληφθῇ ἐκτέλεσις τῆς κατασκευῆς λαϊκῶν πλάζ, παρακαλεῖται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφρήσῃ τὴν Βουλὴν κατὰ πόσον προβλέπεται ἡ ἐκτέλεσις ἔργου τοιαύτης φύσεως εἰς τὴν παραλίαν Λάρνακος εἰς τὸν 4ον μιλιοδείκτην τῆς ὁδοῦ Λάρνακος—Ἀμμοχώστου, ἡ ὁποία συγκεντρώνει καθ' ἐκάστην περίοδον τεράστιον ἀριθμὸν προσώπων».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην Ἀπριλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 25ην Φεβρουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1977 γίνεται πρόνοια διὰ τὴν δημιουργίαν Δημοσίας Πλάζ εἰς Λάρνακα.

Πρός εκτέλεσιν τοῦ ἔργου ὁ Κυπριακὸς Ὁργανισμὸς Τουρισμοῦ προβαίνει εἰς τὰ δέοντα διαβήματα διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἰδιωτικῆς γῆς εἰς κατάλληλον περιοχὴν πλησίον τῆς Λάρνακος καθὼς καὶ τὴν ἐκμίσθωσιν πρὸς αὐτὸν γειτνιαζούσης κρατικῆς γῆς.

Τὸ ἀνεγερθησόμενον Συγκρότημα θὰ δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ περὶ τὰ 1.000 ἄτομα ταυτεχρόνως, προβλέπει δὲ μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Χῶρον σταθμεύσεως διὰ 290 ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα καὶ 7 λεωφορεῖα,
- (β) Χῶρον διὰ τὴν ἀποθήκευσιν σάκκων μὲ τὰ ἐνδύματα/ἀντικείμενα τῶν λουομένων.
- (γ) 25 καμπίνες.
- (δ) Καλυμμένον χῶρον ἐστιατορίου ἐκτάσεως 150 τ.μ.
- (ε) Μικρὴν κουζίναν καὶ ἀποθηκευτικὸν χῶρον.
- (στ) Ἀποχωρητήρια καὶ ντούς.
- (ζ) Μικρὸν κατάστημα/περίπερον.
- (η) Ἀναψυκτήριον πλησίον τῆς θαλάσσης.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἀρχίσῃ λίαν συντόμως, εὐθύς ὡς συμπληρωθῶν αἱ ἀναγκαῖαι διαδικασίαι διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῆς ἀναγκαίας ἰδιωτικῆς γῆς καὶ τὴν ἐκμίσθωσιν τῆς Κυβερνητικῆς τοιαύτης πρὸς τὸν Ὁργανισμὸν».

Ἐρωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Μαρτίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 4ην Μαρτίου, 1977.

«Κατὰ τὸ προδοτικὸ χουντικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 ἀστυνομικοὶ τῆς Προεδρικῆς Φρουρᾶς καὶ ἄλλοι προέβαλαν ἐρρωμένη ἀντίστασις στοὺς ἐπαίσχυντους πραξικοπηματίες καὶ ἀρκετοὶ ἀπ' αὐτοὺς πληγώθηκαν.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖο νὰ πληροφρήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ πόσον θὰ ληφθοῦν ὑπόψη κατὰ τίς ἐπικείμενες προαγωγές στοὺς Ἀστυνομικὸ Σῶμα οἱ ἐξαιρετικὲς ὑπηρεσίες τῶν ἀστυνομικῶν αὐτῶν πρὸς τὴν Δημοκρατίαν καὶ τὸν λαὸν τῆς Κύπρου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ἀπριλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 4ην Μαρτίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἐν ἐκ τῶν βασικωτέρων κριτηρίων τὸ ὁποῖον λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν διὰ προαγωγὴν, ἐν συσχετισμῷ μὲ τὰ λοιπὰ προσόντα, ἅτινα προνοοῦνται εἰς τοὺς σχετικοὺς κανονισμοὺς, εἶναι ἡ νομιμοφροσύνη πρὸς τὸ κράτος καὶ ἡ ἀφοσίωσις πρὸς τὸ καθῆκον».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Μαρτίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμηλὴ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 21ην Μαρτίου, 1977.

«Μερικὲς χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες πέρασαν γιὰ τρίτο χειμῶνα στὶς παράγκες, χαλόσπιτα καὶ ἐτοιμόρροπα σπίτια, στὴ Ξυλοτύμβου, Ξυλοφάγου, Ὀρμηδεῖα, Ἀμμόνισιον—Ντόπο, Λάρνακα, Λευκωσία καὶ ἄλλες περιοχές.

Ἐπηρῆε ἐπίσημη ὑπόσχεσις τῆς Κυβέρνησης ὅτι πρὶν ἀπὸ τὸν χειμῶνα, ἀπὸ τὸν Ὀκτώβρη—Νιόβρη, θὰ διορθώνοντο καὶ θὰ ἐπογιατίζοντο οἱ παράγκες ποὺ διέμεναν οἱ πρόσφυγες. Πέρασαν ἕξη μῆνες καὶ πολλὰ πα-

ράγκες ούτε διορθώθηκαν, ούτε παγιατίστηκαν με αποτέλεσμα να υποφέρουν οι προσφυγικές οικογένειες ολόκληρο τον χειμώνα μέσα σε άθλιες συνθήκες.

Ερωτώμεν τὰ Ὑπουργεῖα Ἐργασίας καὶ Ἐσωτερικῶν ποῦ εἶναι ὑπεύθυνα γιὰ τὴν στέγαση τῶν προσφύγων :

- (α) Ἐγίνε ἐρευνα γιὰ τοὺς λόγους τῆς σοβαρῆς καθυστέρησης γιὰ νὰ διορθωθοῦν καὶ νὰ παγιατιστοῦν οἱ παράγκες ἀπὸ τὸν Ὀκτώβρη — Νιόβρη ποῦ ὑπεσχέθη τὸ ἀρμόδιο Κυβερνητικὸ Τμῆμα;
- (β) Ποιὰ μέτρα λαμβάνονται καὶ ποιὰ σχέδια προωθοῦνται ἔτσι ποῦ νὰ στεγαστοῦν ὅλες οἱ προσφυγικές οικογένειες ποῦ βρίσκονται σὲ παράγκες, χαλόσπιτα καὶ ἐτοιμόρροπα σπίτια πρὶν ἀπὸ τὸν τέταρτο χειμῶνα;
- (γ) Λαμβάνονται μέτρα γιὰ νὰ ἀπλουστευθοῦν ὅσο τὸ δυνατό τὰ σχέδια αὐτοστέγασης, γιὰ νὰ παραμεριστεῖ ἀρκετὴ γραφειοκρατία, ἔτσι ποῦ νὰ ὑλοποιηθοῦν αὐτὰ τὰ σχέδια καὶ νὰ μὴ ταλαιπωρεῖται ὁ προσφυγικὸς κόσμος;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην Ἀπριλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 21ην Μαρτίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«(α) Τὸ ἐρώτημα (α) ἀνάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων πρὸς τὸ ὁποῖον ἐκαιοποιήθη ὑφ' ἡμῶν ἀντίγραφον τῆς ὑπὸ ἀναφορὰν ἐρωτήσεως καὶ τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως θὰ ἀπαντήσῃ σχετικῶς.

(β) Ἐν σχέσει μὲ τὸ ἐρώτημα (β), συμφώνως τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 15.632 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ληφθείσης κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 12ης Φεβρουαρίου, 1977, καὶ ἣτις ἔχει ἤδη δημοσιευθῆ, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε :

- (i) τὴν ἀνέγερσιν ἐτέρων 2.500 οἰκιστικῶν μονάδων εἰς τὰς πόλεις Λευκωσίας, Λεμεσοῦ, Λάρνακος καὶ Πάφου,
- (ii) τὸν διαχωρισμὸν ἐτέρων 1.000 οἰκοπέδων εἰς διάφορα χωρῖα τῶν Ἐπαρχιῶν Λευκωσία, Λεμεσοῦ, Λάρνακος καὶ Ἀμμοχώστου,
- (iii) τὴν αὔξησιν τῆς παρεχομένης δι' αὐτοστέγασιν Κυβερνητικῆς οικονομικῆς βοηθείας κατὰ 100% περίπου,
- (iv) τὴν παραχὴν οικονομικῆς βοηθείας ἐκ £300 ἢ £500 διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐνὸς ἢ δύο προσθέτων, ἀντιστοιχῶς, ὑπνοδωματίων ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἐκάστης οἰκογενείας αὐτοστεγαζομένου ἐκτοπισθέντος,
- (v) τὴν παραχὴν προσθέτου οικονομικῆς βοηθείας ἐκ £500 — £700 διὰ τὴν βελτίωσιν ἀνεγερθείσης ἢ ἀνεγειρομένης κατοικίας.

Ἐξ ἄλλου, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ Κυβέρνησις ἔχει συμπεριλάβει εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνακουφίσεως (Ε.Τ.Α.) πρόνοιαν ἐξ ἐνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν ἐτέρων 2.000 καὶ πλέον T/K κατοικιῶν διὰ τὴν στέγασιν ἰσαριθμῶν ἐκτοπισθειῶν οἰκογενειῶν ἀφ' ἐτέρου δέ, ἐὰν αἱ στεγαστικαὶ ἀνάγκαι τῶν ἐκτοπισθέντων τὸ ἀπαιτήσωσι, νέα στεγαστικὰ σχέδια θὰ προγραμματισθῶσι εἰς τὸ μέλλον.

(γ) Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐρώτημα (γ), αἱ ὑπαγόμεναι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ὑπηρεσίαι ἔχουν ἀπλουστεύσει τὴν ἀκολουθουμένην παρ' αὐταῖς διαδικασίαν εἰς βαθμὸν λίαν ἱκανοποιητικὸν οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἀναμένεται οἰαδήποτε ἀδικαιόλογητος καθυστέρησις εἰς τὴν ὑλοποίησιν τῶν διαφόρων στεγαστικῶν σχεδίων. Ὁρισμένα, ἐν

τούτοις, προβλήματα, ως ή έλλειψις ειδικευμένου προσωπικού, καταλλήλων οικοδομικών υλικών και μηχανημάτων έξακολουθοῦν νά ύφίστανται με άποτέλεσμα νά παρουσιάζεται καθυστέρησις ιδίως εις τήν ανέγερσιν τών συνοικισμών.

Τονίζεται έν προκειμένω ότι υπάρχουν, από άρκετοῦ καιροῦ, πολλαί διαθέσιμοι κατάλληλοι κατοικίαι διά στέγασιν προσφύγων εις τήν έπαρχίαν Πάφου και προτρέπονται όλοι οί ενδιαφερόμενοι διά τήν στέγασιν των όπως άπευθυνθοῦν εις τόν "Επαρχον Πάφου διά τήν διάθεσιν εις αυτούς καταλλήλου στέγης».

Έρώτησις υπό ήμερομηνίαν 6ην Άπριλίου, 1977, υποβληθεΐσα υπό τοῦ άξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη και ληφθεΐσα τήν 12ην Άπριλίου, 1977.

«Παρακαλείται τὸ άρμόδιον Ύπουργεΐον όπως ένημερώση τήν Βουλήν πόσα έξοδεύθησαν από τὸ 1961 μέχρι σήμεραν διά τὸ Έπαρχιακόν Νοσοκομείον Λάρνακος δι' ανέγερσιν νέων συμπληρωματικῶν κτιρίων, δι' επιδιορθώσεις και γενικῶς διά τήν συντήρησιν τοῦ βασικοῦ παλαιοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος».

Άπάντησις υπό ήμερομηνίαν 20ήν Άπριλίου, 1977, τοῦ Ύπουργοῦ Ύγείας εις έρώτησιν υποβληθεΐσαν τήν 12ην Άπριλίου, 1977 υπό τοῦ άξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Δεδομένου ότι μέχρι τοῦ έτους 1974 τὰ σχετικά κονδύλια εύρίσκοντο υπό τόν έλεγχον τοῦ Τμήματος Δημοσίων Έργων τὸ θέμα έχει παραπεμφθῆ πρὸς τὸ έν λόγω Τμήμα, τελική δέ άπάντησις θά έξαρτηθῆ εκ τῆς δυνατότητος τοῦ έν λόγω Τμήματος νά μάς έφοδιάση με τὰ αιτούμενα στοιχεία.

Άναφερομεν συναφῶς ότι λόγω τῆς μεγάλης περιόδου εις ήν αναφέρεται ή έρώτησις, είναι βέβαιον ότι διά τήν συγκέντρωσιν τών στοιχείων θά απαιτηθῆ άρκετή και επίμοχος έργασία, και ως εκ τούτου προβλέπεται ότι οιαδήποτε άπάντησις μας επί τοῦ θέματος θά άργησπορήση».

ΆΕ. κ. Πρόεδρε, οί Έρωτήσεις—Άπαντήσεις έπερατώθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εισερχόμεθα εις τὸ Κεφάλαιον Β.

Τὸ πρῶτον Νομοσχέδιον τὸ όποϊον θά συζητηθῆ είναι «Ό περί Γεωργικῆς Άσφαλίσεως Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τόν Πρόεδρον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων νά αναγνώση τήν εκθεσιν τῆς Έπιτροπῆς από τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Άνδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Άρακλής Δημοσθένους
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρίστος Κουρτελλάρης
Άπατρίκιος Παύλου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς ἀριθμὸν συνεδριάσεων, τῆς τελευταίας συγκροτηθεῖσης τὴν 23ην Ἀπριλίου, 1977. Εἰς ὠρισμένας τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐκπρόσωποι αὐτοῦ καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῶν Ἀγροτικῶν Ὄργανώσεων Π.Ε.Κ. καὶ Ε.Κ.Α. Εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν ἠγεῖτο τῆς Κυβερνητικῆς ἀντιπροσωπείας ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ὁ ὁποῖος παρέσχεν εἰς τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς περισσοτέρας ἐπεξηγήσεις ἐπὶ τῶν θεμάτων γενικωτέρας Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ὡς ταῦτα προέκυπτον ἐκ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Εἰς τὸ στάδιον τῆς νομοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου καὶ εἰς τὰς κατ' ἀρχὴν λαβούσας χώραν συσκέψεις παρέστη ἐπίσης καὶ ἐξέθεσεν ὠρισμένας νομικῆς καὶ νομοτεχνικῆς φύσεως ἀπόψεις ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος κ. Χρ. Βάκης.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰσαγωγή ἐν Κύπρῳ νέου καὶ ὠλοκληρωμένου σχεδίου ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων, τὸ ὁποῖον θὰ ὑποκαταστήσῃ ἕτερα λειτουργοῦντα μέχρι σήμερον ἐπὶ μέρους Ταμεία καὶ σχέδια ἀσφαλίσεως, πρὸς τὸν σκοπὸν βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν οικονομικῆς σταθερότητος εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν καὶ τῆς διασφαλίσεως εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν ἐνὸς πλέον σταθεροῦ εἰσοδήματος διὰ τὸν γεωργόν.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον, ἐκκρεμοῦν ἀπὸ τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον ἐπανειλημμένων συνεδριάσεων τῆς τότε ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Διαρκούσης τῆς ἐν λόγῳ ἐξετάσεως ἠγέρθησαν θέματα πρωταρχικῆς σημασίας διὰ τὴν ἐπιτυχήν λειτουργίαν τοῦ προνοουμένου σχεδίου, ταῦτα δὲ ὑπεβλήθησαν δι' ἐπιστολῆς τοῦ τότε Προέδρου τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς εἰς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν διὰ τὴν περαιτέρω ἐξέτασίν των.

Ἐιδικώτερον, τὰ ἐγερθέντα θέματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἄποψιν τῆς τότε Ἐπιτροπῆς, ἀπετέλουν οὐσιώδη θέματα διὰ τὴν ἐπιτυχήν λειτουργίαν τοῦ προνοουμένου θεσμοῦ, ἀναφέρονται—

- (α) εἰς τὸ ὕψος τῆς εἰς χρῆμα συνεισφορᾶς πρὸς τὸν ἐγκαθιδρυθησόμενον Ὄργανισμὸν τῶν ἀσφαλιζομένων προσώπων διὰ τὴν γεωργικὴν ἀσφάλισιν τῶν προϊόντων των' καὶ
- (β) εἰς τὸ ὕψος τῆς Κυβερνητικῆς συνεισφορᾶς πρὸς τὸν ἐν λόγῳ Ὄργανισμὸν.

Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος θέματα συνεζητήθησαν ὑπὸ τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς εἰς σχετικὴν συνάντησιν αὐτῆς μετὰ τοῦ ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ὁ ὁποῖος καὶ ἀνέφερε πρὸς τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι τὸ ὅλον θέμα, ἀφοῦ ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1974, παρεπέμφθη ἐν συνεχείᾳ ὑπ' αὐτοῦ εἰς ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴν πρὸς περαιτέρω μελέτην, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων, καὶ πρὸς ὑποβολὴν ἐκθέσεως εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ἡ δημιουργηθεῖσα ἐν τῷ μεταξὺ συνεπείᾳ τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς κατάστασις δὲν ἐπέτρεψε τὴν περαιτέρω προώθησιν τοῦ θέματος τούτου, παρέμεινε δὲ ἔκτοτε ἐν ἐκκρεμότητι.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1976 τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, κατόπιν ἐπαφῶν μετὰ τῆς παρούσης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπανάφερε τὸ ὅλον θέμα εἰς τὸ προσκήνιον καὶ ἀφοῦ ἐπραγματοποιήθησαν πρὸς τοῦτο σχετικαὶ διαβουλεύσεις μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων ἤρθησαν αἰ οἰαιδῆποτε διαφωνίαι, τὸ ὅλον δὲ θέμα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παρούσαν Ἐπιτροπὴν διὰ περαιτέρω ἐξέτασιν.

Αί ἐν προκειμένῳ ἐπιτευχθεῖσαι διευθετήσεις ἀναφέρονται εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐγκαθιδρυθησομένου Ὄργανισμοῦ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως, εἰς τὸ ἀνώτατον ὕψος τῆς καταβληθησομένης εἰς χρῆμα συνεισφορᾶς τῶν ἀσφαλιζομένων προσώπων διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ εἰς τὸ ὕψος τῆς Κυβερνητικῆς συνεισφορᾶς ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας πρὸς τὸ ἐγκαθιδρυθησόμενον Ταμεῖον τοῦ Ὄργανισμοῦ.

Μὲ βάσιν τὰ ἤδη προαναφερθέντα ἡ Ἐπιτροπὴ ἤρχισε καὶ ἐπεράτωσε τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ ἐκκρεμοῦντος ἐνώπιον αὐτῆς νομοσχεδίου.

Αἱ κυριώτεραι διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου ἀφοροῦν εἰς τὰ ἑξῆς :

- (α) Ἐγκαθιδρύεται Ὄργανισμὸς Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως μὲ ἀπάσας τὰς ιδιότητες νομικοῦ προσώπου καὶ μὲ τὰς ὑπὸ τοῦ προτεινομένου νόμου ἀνατιθεμένας εἰς τοῦτον ἀρμοδιότητας.
- (β) Τοῦ ὡς προεῖρηται Ὄργανισμοῦ θὰ προΐσταται Διοικητικὸν Συμβούλιον τὸ ὁποῖον θὰ ἐκπροσωπῇ τὸν Ὄργανισμὸν ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς τῆς Δημοκρατίας. Ἡ σύνθεσις τοῦ ρηθέντος Συμβουλίου θ' ἀποτελεῖται ἐξ 9 μελῶν, ἤτοι ἐξ ἐνὸς ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ὡς Προέδρου, τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Γεωργίας ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου του καὶ ἐξ ἑτέρων 7 προσώπων ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μὲν 4 πρῶτα θὰ ἀντιπροσωπεύουν ἀρμοδίας Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας ἐχούσας λόγον ἐπὶ τῶν σκοπῶν καὶ ἐπιδιώξεων τοῦ ἐγκαθιδρυομένου Ὄργανισμοῦ, τὰ δὲ ἕτερα 3 θὰ διορίζονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὁ ὁποῖος θὶ συμβούλεται πρὸς τοῦτο τὰς ἀγροτικὰς ὀργανώσεις, καὶ ἐφ' ὅσον τὰ ἐν λόγω πρόσωπα θὰ φαίνωνται εἰς τὸν Ὑπουργὸν ὅτι ἐκπροσωποῦν εἰς οὐσιαστικὸν βαθμὸν τὰ συμφέροντα τῶν γεωργῶν.
- (γ) Τὸ Συμβούλιον τοῦ ρηθέντος Ὄργανισμοῦ, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους τοὺς ὁποῖους τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἤθελεν καθορίσει, θὰ κέκτηται ἐξουσίαν διορισμοῦ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὄργανισμοῦ καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὴν ἀπόσκοπον λειτουργίαν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ Ὄργανισμοῦ.
- (δ) Τὸ προμνησθὲν Συμβούλιον, πρὸς τὸν σκοπὸν καλυτέρας διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀρμοδιοτήτων του, θὰ ἔχη ἐξουσίαν συστάσεως Ἐπιτροπῶν ἐκ παραγωγῶν ἢ ἄλλων καταλλήλων προσώπων καὶ θὰ προβαίνει εἰς τοιαύτας διευθετήσεις διὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἐνάσκησιν τῶν ἀρμοδιοτήτων του.
- (ε) Εἰς τὸ εἰσαγόμενον σχέδιον γεωργικῆς ἀσφαλίσεως θὰ ἀσφαλιζῆται πᾶν φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται ἐν Κύπρῳ, μερικῶς ἢ ὀλικῶς, μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν ἡ γεωργία συνιστᾷ τὸ κύριον αὐτοῦ ἐπάγγελμα.
- (στ) Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θὰ καθορίζη, διὰ διατάγματος αὐτοῦ δημοσιευομένου ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας, τὰ γεωργικὰ προϊόντα διὰ τὰ ὁποῖα ἡ ἀσφάλις θὰ εἶναι ὑποχρεωτική.
- (ζ) Οἰονδήποτε φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον θὰ ὑπέχη ὑποχρέωσιν ἀσφαλίσεως τῶν γεωργικῶν αὐτοῦ προϊόντων θὰ καταβάλλῃ εἰς τὸν Ὄργανισμὸν συνεισφορὰν εἰς χρῆμα εἰς ἀντιστάθμισμα τῆς ἀσφαλίσεως τῆς γεωργικῆς του παραγωγῆς.

- (η) Ἡ προβλεπομένη γεωργικὴ ἀσφάλισις θὰ συνίσταται εἰς τὴν πληρωμὴν πρὸς πᾶν ἠσφαλισμένον πρόσωπον ἀποζημιώσεως διὰ ζημίας προκαλουμένας εἰς τὰ καλυπτόμενα ὑπὸ τοῦ προτεινομένου νόμου γεωργικὰ προϊόντα συνεπείᾳ ἀναποφεύκτων φυσικῶν αἰτιῶν αἱ ὁποῖαι ἤθελον προκαλέσει ζημίαν εἰς τὸ προσδοκώμενον εἰσόδημα τοῦ ἀσφαλιζομένου ἐκ τοῦ καλλιεργουμένου ὑπ' αὐτοῦ καὶ καλυπτομένου ὑπὸ τοῦ προτεινομένου νόμου γεωργικοῦ προϊόντος. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Ζημία θὰ καλύπτη τόσον ποσοτικὴν ὅσον καὶ οὐσιαστικὴν ποιοτικὴν ζημίαν προξενηθεῖσαν ἀπὸ ἀναποφεύκτους καιρικὰς ἀντιξοότητας εἰς γεωργικὰ προϊόντα, αὕτη δὲ θὰ καταβάλληται ἐπὶ τῇ βάσει ἀριθμοῦ προϋποθέσεων εἰδικῶς καθωρισμένων ἐν τῷ προτεινομένῳ νόμῳ.
- (θ) Ὡς ἀναπόφευκτοὶ φυσικαὶ αἰτίαι ἀναφέρεται ἀριθμὸς καιρικῶν ἀντιξοοτήτων εἰς γεωργικὰ προϊόντα ὡς ἡ σκωρίασις τῶν σιτηρῶν, ἡ πτώσις χαλάζης, παγετοῦ, αἱ πλήμμυραι καὶ ἡ ἀνομβρία καὶ οἰαδήποτε ἕτερα αἰτία τὴν ὁποῖαν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἤθελε καθορίσει διὰ διατάγματος αὐτοῦ δημοσιευομένου ἐν τῇ ἐπισημῷ ἑφημερίδι τῆς Δημοκρατίας.
- (ι) Δι' ἑτέρων διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου καθορίζονται αἱ προϋποθέσεις καταβολῆς καὶ τὸ ὕψος τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως μὲ βάσιν τὰ προνοσούμενα πρὸς τοῦτο ποσοστὰ ἀποζημιώσεως κατὰ κλιμάκιον ζημίας καὶ ἀναλόγως τῆς προκαλουμένης ἀπὸ ἀναποφεύκτους φυσικὰς αἰτίας ζημίας εἰς τὸ ἀντίστοιχον γεωργικὸν προϊόν.
- (ια) Ὡς πόροι τοῦ Ὄργανισμοῦ οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποτελῶσι τὰ κεφάλαια αὐτοῦ, ἀναφέρονται τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τῶν γεωργῶν ἀσφαλιστῶν, τὰ χρηματικὰ ποσὰ τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας καθὼς καὶ ἕτερα ποσὰ προερχόμενα ἐξ ἄλλης ἐνεργείας τοῦ Ὄργανισμοῦ ἀσκουμένης δυνάμει τῶν παρεχομένων αὐτῷ ἀρμοδιοτήτων καὶ ἐξουσιῶν.
- (ιβ) Εἰς ἑτέρας διατάξεις τοῦ προτεινομένου νόμου προβλέπονται τὰ τῆς οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ Ὄργανισμοῦ καὶ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τήρησιν λογιστικὰ βιβλία καὶ λογαριασμοί.
- (ιγ) Προνοοῦνται ἐπίσης ἡ ἐπιβολὴ ποινῶν δι' ἀδικήματα διαπραττόμενα κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου ὡς καὶ ἕτερα ἐπὶ μέρος θέματα διὰ τὴν ὁμαλὴν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ Ὄργανισμοῦ.
- (ιδ) Προβλέπεται, ἐν τέλει, ἡ ἔκδοσις Κανονισμῶν διὰ τὴν λεπτομερῆ ρύθμισιν ἐπὶ μέρος θεμάτων πρὸς τὸν σκοπὸν καλυτέρας ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου ὡς ἐπίσης ἕτερος ἀριθμὸς μεταβατικῶν διατάξεων ἀφορωσῶν εἰς τὴν ρύθμισιν ἀριθμοῦ δημιουργηθησομένων θεμάτων ὡς ἐκ τῆς ὑποκαταστάσεως τοῦ ἐν λειτουργίᾳ σήμερον Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν διὰ τοῦ προτεινομένου πλέον ὠλοκληρωμένου καὶ περιληπτικοῦ σχεδίου γεωργικῆς ἀσφαλίσεως.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς κατ' ἄρθρον ἐξετάσεως τοῦ νομοσχεδίου ἐπηνέχθησαν αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις :

- (α) Ἐπηνέχθη ἐπαναδιάταξις τῶν προνοιῶν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν θητείαν τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ καὶ ἐπαναδιατύπωσις ἐπὶ τὸ σαφέστερον τῶν περιπτώσεων κατὰ τὰς ὁποίας οἰονδήποτε τῶν μελῶν τοῦ ρηθέντος Συμβουλίου ἐκπίπτει τοῦ ἀξιώματός του ὡς μέλους ἔρρυθμίσθη ἐπίσης τὸ θέμα τῆς ἐγκυ-

ρότητας οιασδήποτε λαμβανομένης απόφασεως ή γινομένης ενέργειας εκ μέρους του Συμβουλίου εν ὄσῳ οιασδήποτε τῶν θέσεων τῶν μελῶν του παραμένει κενή.

- (β) Ἐρρυθμίσθησαν ἐπὶ τὸ σαφέστερον τὰ τῶν ὄρων ὑπηρεσίας τῶν προσληφθησομένων ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ ὑπαλλήλων μὲ βάσιν τὰ εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἰσχύοντα.
- (γ) Ἐπαναδιετυπώθησαν αἱ πρόνοιαι περὶ καταβολῆς ἀποζημιώσεων ἀφοῦ προηγήθη σαφέστερος καθορισμὸς τῶν καλυπτομένων καὶ μὴ ζημιῶν εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν ἐξ αἰτίας ἀναποφεύκτων φυσικῶν αἰτιῶν. Εἰδικώτερον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κάλυψιν ζημίας εἰς πατατοφυτείας διηυκρινίσθη, ὡς ἦτο ἄλλωστε καὶ ἡ πρόθεσις τοῦ συντάξαντος τὸ νομοσχέδιον, ὅτι ἡ ἀποζημίωσις εἰς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν θὰ καταβάλληται εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ προξενουμένη ζημία ἐπισυμβαίνει μετὰ τὴν παρέλευσιν 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν διενεργεῖται ἡ φύτευσις καὶ οὐχὶ μετὰ τὴν πλήρη ἐμφάνισιν τῶν φυτῶν. Περαιτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ, διαφωνοῦντος τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, περιέλαβεν εἰς τὰς ἀναποφεύκτους φυσικὰς αἰτίας καὶ τὴν περίπτωσιν τῶν πλημμυρῶν, περιλαβοῦσα πρὸς τοῦτο σχετικὸν κλιμάκιον ποσοστοῦ ζημίας καὶ ποσοστοῦ ἀποζημιώσεως.
- (δ) Ἡ προνοουμένη κύρωσις τῆς ἀπωλείας, εἰς θάρος τοῦ γεωργοῦ, τοῦ ἡμίσεος τῆς πληρωτέας ἀποζημιώσεως ἐν περιπτώσει παραλείψεως πληρωμῆς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀσφαλιστροῦ ἐντὸς τῆς δυνάμει τοῦ προτεινομένου νόμου ὠρισμένης προθεσμίας, ἐκρίθη ὡς μέτρον λίαν αὐστηρὸν ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς παραλείψεως καὶ περιωρίσθη εἰς τὸ ποσοῦν μέχρι τοῦ 30% τῆς τοιαύτης ἀποζημιώσεως, τοῦ ἀκριβοῦς ὕψους τῆς κυρώσεως ἀποφασισζομένου ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ ἀναλόγως τῶν περιστατικῶν ἐκάστης περιπτώσεως.
- (ε) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπέφερεν, ἐν τέλει, ἀριθμὸν νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεων εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον χάριν τῆς σαφεστεράς ἀποδόσεως τοῦ κειμένου τούτου.

Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ προτεινομένου Σχεδίου Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως ἀπετέλει πάγιον αἴτημα τῶν γεωργῶν ὥστε ὁ τομεὺς ἀπασχολήσεως τούτων, ὅστις ὑπόκειται εἰς τοὺς σοβαρωτέρους καὶ τοὺς πλέον πολυαριθμούς φυσικοὺς κινδύνους, νὰ παύσῃ ν' ἀποτελῇ ἔρμαιον τῶν καιρικῶν ἀντιξοοτήτων εἰς θάρος τοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἀσχολουμένου μὲ τὴν γεωργίαν πληθυσμοῦ τῆς νήσου. Τὰ μέχρι τοῦδε ἰσχύσαντα μέτρα ἀπεδείχθησαν ἀνεπαρκῆ διὰ ριζικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὅλου θέματος καὶ τοῦτο παρ' ὅλον ὅτι ἡ περιορισμένη βοήθεια πρὸς τοὺς γεωργοὺς ἀπετέλει σημαντικὴν ἀνακούφισιν διὰ τούτους. Τὸ γεγονός, ὅμως, ὅτι τὰ ἰσχύσαντα μέχρι σήμερον σχέδια δὲν ἦσαν ἀρκούντως περιληπτικὰ οὔτε ἀναφορικῶς πρὸς τὰ προΐοντα οὔτε ἐν σχέσει πρὸς τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποῖους ἐκάλυπτον, δὲν ἐξησφάλιζε σταθερὸν ὕψος ἀποζημιώσεως διὰ τὰς ἀπωλείας ἐκ τῶν προμνησθειῶν ἀντιξοοτήτων. Λόγῳ ἐπίσης τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ σχέδια ταῦτα ἐλειτούργουν ἐπὶ προαιρετικῆς βάσεως δὲν ἐπέτρεπον τὴν δημιουργίαν ἰσχυροῦ Ταμείου τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς εἰς θάρος τῶν γεωργῶν προκαλουμένας σοβαρὰς ζημίας.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω τὸ προτεινόμενον νομοθέτημα ἀποτελεῖ οὐσιαστικὸν ἐπίτευγμα τοῦ γεωργοῦ τὸ ὁποῖον, ὁμολογουμένως, καινοτομεῖ ἐν σχέσει πρὸς τὰ γεωργικὰ θέματα τῆς νήσου. Ὡς ἐν τοιοῦτον ἐπίτευγμα δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ γίνῃ ἀσμένως ἀποδεκτὸν ὑπὸ τῆς παρούσης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Τὸ γεγονός, ἐν τούτοις, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σχέδιον συνιστᾷ ἀφ' ἑαυτοῦ καινοτομίαν εἰς τὸν γεωργικόν

τομέα θά πρέπει νά θεωρηῖται ὅτι δέν εἶναι ἄμοιρον ἐλλείψεων ἢ καί κενῶν. Τοῦτο, ὅμως, εἶναι δυνατόν ν' ἀντιμετωπισθῇ ἐκ τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προτεινομένου μέτρου· παρεσχέθη δὲ ἡ διαβεβαίωσις, ἀπό πλευρᾶς Κυβερνήσεως, ὅτι πᾶν ἐγειρόμενον θέμα θά τυγχάνη τῆς δεούσης μελέτης καί θεραπείας ὥστε τὸ ὅλον σχέδιον νά καταστῇ εἰς τὴν πλήρη αὐτοῦ ἔκτασιν πλὴον ἀποτελεσματικὸν καί ὠλοκληρωμένον μέτρον.

Μὲ γνώμονα τὰ ἀνωτέρω, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καί Φυσικῶν Πόρων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη καί ἀφοῦ τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ ὥστε νά ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Νόμος τοῦ 1977». Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Νόμος τοῦ 1977»;

Ὁ κ. Γιάγκου.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε,

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δέν ἐπιθυμῶ νά ὀμιλήσω μίαν ἐρώτησιν ἐπιθυμῶ νά ὑποβάλω πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς;

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς καί ἀφοῦ τοῦ ἐδώσατε τὸν λόγον εἶναι δυνατόν νά ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησίν μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κατὰ πόσον ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποφασίζει διαφωνοῦντος τοῦ Ἵπουργείου νά περιλάβῃ πρόνοιαν διὰ τὰς ἀναποφεύκτους φυσικὰς αἰτίας καί τὴν περίπτωσιν τῶν πλημμυρῶν, κατὰ πόσον ἐξήτασε τὸ θέμα ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς καί κατὰ πόσον τὸ Σύνταγμα ἐπιτρέπει εἰς τὴν Βουλὴν νά περιλάβῃ τοιαύτην πρόνοιαν ἢ ὁποῖα συνεπάγεται αὔξησιν τῶν οικονομικῶν δαπανῶν. Ἐὰν ἐξητάσθῃ καί ἐδόθῃ ἐρμηνεῖα ὅτι εἶναι ἐν τάξει, δέν ἔχω παρτήρησιν, ἄλλως παρακαλῶ νά μᾶς ἐξηγήσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θέλετε νά δώσατε ἀπάντησιν τώρα, κ. Γιάγκου, ἢ θέλετε νά πράξετε τοῦτο εἰς τὴν ὀμιλίαν σας;

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Τò θέμα συνεζητήθη μαζί με τόν έντιμον Ύπουργόν Γεωργίας εις τò Ύπουργείον Γεωργίας με άλλα στελέχη του Ύπουργείου. Εκεί διεπιστώθη ότι πράγματι πρόθεσις δέν ητο νά άγιοκλείσωμεν τέσ πλήμμυρες πού πλήττουν κυρίως τέσ πατατοφυτείες. Ήπειδή όμως ό κ. Παπαδόπουλος άνεφέρθη σέ ειδικόν θέμα, κατά πόσον μπορούν νά μάς κάμουν αύτήν τήν τροποποίησιν, ήμείς πιστεύομεν και δέν μάς έλέχθη από κανένα τò αντίθετον, ότι οί πόροι του Ταμείου κατά τò ήμισυ ή και περισσοτερον θα προέρχωνται από τούς γεωργούς και θα είναι ένα ξεχωριστόν Ταμείον, δέν θα είναι δηλαδή προϋπολογισμός της Κυβερνήσεως πού δέν μπορούμεν νά επιφέρωμεν τροποποιήσεις και νά όρίσωμεν ζημίες οί όποιες βεβαίως θα έχουν ως επακόλουθον τήν πληρωμήν άποζημιώσεων.

Ήπό αύτης της πλευράς μόνον τò έχομεν έξετάσει, εάν υπάρχουν δε ένστάσεις και πιστεύετε ότι δέν μπορούμεν νά επιφέρωμεν τροποποιήσεις, θα έπρωτιμούσαμεν νά λεχθούν τώρα έντός της Βουλής παρά νά έλθωμεν εκ των ύστερων νά κάμωμεν όποιεσδήποτε άλλες αλλαγές εις τόν Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ήάν ή πρόνοια συνεπάγεται αύξησιν της Κυβερνητικής επίβαρύνσεως, άνεξαρτήτως προϋπολογισμού, διότι ή Κυβέρνησις πληρώνει μέρος των ασφαλίστρων εις ίσον ποσόν, τότε νομίζω ότι ή πρόνοια είναι άντισυνταγματική και ή άνησυχία μου είναι μήπως λόγω της περιλήψεως άντισυνταγματικής προνοίας τò όλον σχέδιον άργότερον κληθη άντισυνταγματικόν. Είναι μία άπορία, μία άνησυχία τήν όποιαν έχω, κ. Πρόεδρε. Δέν έχω άποψιν επί του θέματος. Ήσως, εάν χρειάζεται, ενώ θα συνεχίζεται ή συζήτησις, κάποιος από τήν Ήπιτροπήν Νομικών της Βουλής ως έξετάσουν τήν πτυχήν αύτήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Γιαγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, τò θέμα της περιλήψεως των πλημμυρών εις τò σχέδιον ασφαλίσσεως για τέσ άγροτικές όργανώσεις και γενικά για τὰ μέλη της Ήπιτροπής είναι κάτι τò όποιον πρέπει νά ύπάρχη όπωςδήποτε.

Ήάν ή θέσις πού παίρνει ό κ. Παπαδόπουλος άποδειχθη ότι εύσταθει, τότε ασφαλώς τò σχέδιον πιστεύω ότι δέν μπορεί νά ψηφισθη σήμερα και πρέπει νά επανεξετασθη πάλιν από τήν Ήπιτροπήν Γεωργίας. Διότι για μάς είναι ένας σοβαρός λόγος νά επανεξετάσωμεν τήν θέσιν μας έναντι του σχεδίου, διότι εάν εξαιρεθούν αι πλήμμυραι, τότε ένας σοβαρός τομέας της άγροτικής μας παραγωγής, ή πατατοκαλλιέργεια, δέν θα καλύπτεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ήπάρχει οιαδήποτε άλλη άποψις;

Ό κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δέν θα σχολιάσω τò Νομοσχέδιον άλλ' άπλώς τò σημείον πού ήγειρεν ό κ. Παπαδόπουλος. Δέν είμαι νομικός και δέν ίσχυρίζομαι ότι είναι ή άποψη μου άδιαμφισβήτητη, όμως τò σημείον πού ήγειρεν ό

κ. Παπαδόπουλος θα είχε βάση εάν επηρεάζετο το ποσοστόν το οποίον ή Κυβέρνηση θα συνεισφέρει, διότι ή συνεισφορά τήν οποίαν θα δίνη ή Κυβέρνηση θα είναι το ποσοστόν πού θα καθορισθῆ για να πληρώνη ό κάθε κλάδος εις τό Ταμείον και συνεπώς βάσει αυτού είναι τό ποσοστόν πού θα δίνη ή Κυβέρνηση.

Δεδομένου ότι τό σημείον πού συζητοῦμεν ἀφορᾶ θέμα δαπανῶν και τό θέμα τῶν δαπανῶν και πάλιν προνοεῖται ότι θα ἔχη σχέση μέ τό τι λεφτά ἔχει τό Ταμείον, ἄρα περαιτέρω συνεισφορά θα ἐξαρτηθῆ ἀπό τό κατά πόσον ή Κυβέρνηση θα θέλη ή δέν θα θέλη να συνεισφέρει περισσότερα ποσά. Γι' αυτό θα εισηγούμην να προχωρήσωμεν κανονικά στην συζήτηση και εάν μελλοντικά φανοῦν προβλήματα να τά δοῦμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τώρα, προτοῦ προχωρήσωμεν εις τήν συζήτησιν, ἀντιλαμβάνομαι και τό ἐξῆς. "Ότι ή ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς δέν ἐκυκλοφόρησε 48 ὥρες πρὸ τῆς συζητήσεως της εις τήν Βουλήν.

Δι' αυτό θα είναι ἀνάγκη να ἀποφασίση ή Βουλή εάν θεωρῆ τό θέμα ἐπείγον διὰ να συζητηθῆ σήμερον.

Ἐπείγον εἰσάγηται ὅτι είναι ἐπείγον τό θέμα;

Ὁ κ. Γιάγκου τί λέει, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς;

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ὕστερα ἀπό πέντε, ἕξι, ἐπτὰ χρόνια πού είναι ἐνώπιον τῆς Βουλῆς να τό θεωρήσωμεν σήμερα ἐπείγον; Δέν ξέρω εάν μπορούμεν. Ἄν θα γίνη δεκτόν, να συζητηθῆ. Ἄν νομίζη ή Βουλή ὅτι πρέπει να ἀναβληθῆ, ἄς ἀναβληθῆ. Για ναῖμαι εἰλικρινής, ἕνας λόγος για να ἐπισηρευθῆ ή μελέτη είναι γιατί μερικά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς θα ἀπουσιάζουν τις προσεχείς 15 μέρες και για τοῦτο ἐζητήθη να συζητηθῆ σήμερα. Ἐάν ὅμως πιστεύετε ὅτι πιθανόν να ὑπάρξουν ἄρθρα ἀντισυνταγματικά εις τόν Νόμον ή ὁ,τιδήποτε ἄλλο πού να μάς δυσκολεύση εις τό μέλλον, τότε ἀσφαλῶς ἐγώ προσωπικῶς δέν θα εἶχα ἔνστασιν να ἀναβληθῆ και ἐπί δεκαπενθήμερον ἀκόμη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χαμηῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅπως οωσά ἐλέχθη ἀπό τόν κ. Γιάγκου τό Νομοσχέδιον αὐτό κατετέθη πρὶν περίπου 4 χρόνια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Φαίνεται και ἀπό τόν προηγούμενον τίτλον ὅτι είναι τοῦ 1973.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

"Όμως ὁ σκοπός για τόν ὅποιον ἐμεῖς θα θέλαμε ή Βουλή σήμερα να ψηφίση αὐτό τό Νομοσχέδιον είναι ὅτι προγραμματίζεται ή ἐφαρμογή τοῦ Νόμου ἐντός τοῦ 1977 για να γίνη δυνατή ή σύνταξις τῶν Κανονισμῶν και να γίνουν ὅλες οἱ προεργασίες ὡστε να ἀρχίση ή εἴσπραξη ἀπό τοῦς βασικοῦς ἀγροτικοῦς κλάδους τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ὅπως είναι οἱ κλάδοι τῶν πατατῶν, τῶν σιτηρῶν και ἄλλοι. Θα πρέπει να ψηφισθῆ τό Νομοσχέδιον ἐντός τῆς σήμερον διότι ἀργότερα θα ὑπάρξη καθυστέρηση και θα γίνη ἀδύνατη ή εἴσπραξη ἀπό μέρους τῶν ἀγροτῶν τῶν ἀντιστοίχων ποσῶν για τήν γεωργικὴν ἀσφάλιση.

Συνεπῶς ἐμεῖς θὰ ἐπροτεῖναμεν νὰ γίνῃ σήμερα ἡ ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἕνα ὄραμα εἰς ἄλλη ἄποψις;

Τίθεται τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν.

Ποῖοι θεωροῦν τὸ Νομοσχέδιον ἐπείγον καὶ θέλουν νὰ συζητηθῇ σήμερα;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συγγνώμην, ὑπάρχει ἀντίρρησις τὸ Νομοσχέδιον νὰ θεωρηθῇ ἐπείγον καὶ νὰ συζητηθῇ σήμερον;

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔχουν γίνῃ διάφορες σκέψεις περὶ τοῦ νὰ κηρυχθῇ ἐπείγον ἢ μὴ καὶ ἔχουν ἐκφρασθῇ ἀπόψεις. Ἐχουν ἐκφρασθῇ ἐπίσης μερικοὶ ἐνδοιασμοὶ ποὺ μᾶς προτρέπουν νὰ κάμωμεν καὶ περαιτέρω ἐξέτασιν τοῦ θέματος.

Εἰσηγοῦμαι τὸ θέμα νὰ συζητηθῇ σήμερα καὶ νὰ μείνῃ στὴν Ἡμερήσιαν Διάταξιν γιὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν, ὅτε καὶ νὰ ψηφισθῇ, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία διὰ διερεύνησιν τυχόν ἀμφιβολιῶν αἱ ὁποῖες ὑπάρχουν. Δηλαδή νὰ συζητηθῇ χωρὶς νὰ ψηφισθῇ σήμερα καὶ ἐπομένως δὲν χρειάζεται νὰ κηρυχθῇ ἐπείγον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐὰν δὲν πρόκειται νὰ ψηφισθῇ σήμερα ὁ Νόμος, δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ γίνῃ συζήτηση διότι ὁ λόγος ποὺ θέλομεν νὰ συζητηθῇ σήμερα εἶναι γιὰ νὰ ψηφισθῇ, ὄχι γιὰ νὰ συζητηθῇ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ μόνος λόγος γιὰ νὰ μὴν ψηφισθῇ σήμερα εἶναι ἐὰν ὑπάρχῃ νομικὸν σημεῖον, ὅπως ἀνέφερον ὁ κ. Παπαδόπουλος. Νομίζω ὅτι μπορούμεν νὰ ἐξακριβώσωμεν ἐὰν ὑπάρχῃ νομικὸν σημεῖον καί, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ, δὲν βλέπω νὰ ὑπάρχῃ κανένας ἄλλος λόγος γιὰ νὰ μὴν ψηφισθῇ σήμερα.

Ἐπομένως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνεδριάσεως θὰ μπορούμεν νὰ ἐξακριβώσωμεν πέραν πάσης ἀμφιβολίας ἐὰν ὑπάρχῃ νομικὸν σημεῖον καί, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ, δὲν βλέπω τὸν λόγον γιὰ νὰ μὴν ψηφισθῇ σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως;

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως καὶ ἄλλων θεμάτων στὴν Βουλὴν. Ἀπλῶς νὰ γίνῃ μία διαβούλευσις ἢ μὲ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελεὰ ἢ σὲ μίαν συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου. Ἐὰν ὑπάρχῃ ὁποιοδήποτε νομικὸν κώλυμα ἐναπόκειται εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος μὲ βάσιν τὸ Σύνταγμα ἔχει δικαίωμα νὰ ἀναπέμψῃ τὸ Νομοσχέδιον ὁπότε, ἐφ' ὅσον ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας θὰ πιστεῦῃ ὅτι ὑπάρχει ὁποιοδήποτε νομικὸν κώλυμα, θὰ ἐπαναπέμψῃ τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ἔχῃ ἔτσι τὴν εὐκαιρίαν ἐπανασυζητήσεως καὶ διορθώσεώς του ἐὰν τυχὸν ὑπάρχῃ ὁποιοδήποτε σημεῖον πού πρέπει νὰ διορθωθῇ ὥστε νὰ εἶναι ἀποδεκτὸν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι ἐμεῖς μπορούμεν τώρα νὰ προχωρήσωμεν, ὡσὰν νὰ μὴ ἔχῃ ἐγερθῆ ὁποιοδήποτε ζήτημα, νὰ ψηφίσωμεν τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἐναπόκειται εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ σημείου πού ἤγειρεν ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀναφορικὰ μὲ τὸ σημεῖον πού ἤγειρεν ὁ κ. Παπαδόπουλος, χωρὶς νὰ εἶμαι οὔτε ἐμπειρογνώμονας οὔτε νὰ θέλω νὰ παρουσιάσω τὸν εἰδικὸν ἐπὶ νομικῶν σημείων, νομίζω ὅτι δὲν ὑφίσταται κώλυμα διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ὑπῆρξε διαφωνία μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον θὰ θεωρηθῇ ὡς κεφάλαιον τοῦ Ὄργανισμοῦ, δηλαδὴ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ οἰκονομικὸν ὕψος τὸ ὁποῖον θὰ καλύψῃ τὰ ἀποζημιώσεις.

Κατὰ συνέπειαν νομίζω ὅτι μπορούμεν νὰ προχωρήσωμεν καὶ δὲν ὑπάρχει πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Οἰαδήποτε ἄλλη ἄποψις ;

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Γιὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸν, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, πρέπει νὰ προσέξωμεν τὰς πρόνοιες τοῦ Νομοσχεδίου. Εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἀναφέρεται ρητῶς τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον θὰ συνεισφέρῃ ἡ Κυβέρνησις. Εἶναι ὑποχρεωμένη ἡ Κυβέρνησις νὰ συνεισφέρῃ ὠρισμένον ποσόν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν πλημμυρῶν τὸ ὁποῖον συμπεριελήφθη εἰς τὸ Νομοσχέδιον, τοῦτο δὲν θὰ συνεπάγεται ὁποιοδήποτε οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν τῆς Κυβερνήσεως διότι εἶναι ἤδη καθωρισμένον τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον θὰ πληρώσῃ ἡ Κυβέρνησις.

Δέν ἔχει καμμίαν ὑποχρέωσιν νά πληρώσῃ πέραν τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον καθώρισεν ὁ Νόμος. Γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι δέν εἶναι ἀντισυνταγματική ἡ πρόνοια οὔτε ἐπιβάλλει εἰς τὴν Κυβέρνησιν οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν ἢ ὁποία ἀντίκειται πρὸς τὸ Σύνταγμα. Γι' αὐτὸ πρέπει νά χωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς νομικῆς θέσεως, ὅτι δηλαδὴ ἡ Βουλὴ δέν ἔχει δικαίωμα νά ψηφίσῃ ἓνα Νόμον ὁ ὁποῖος αὐξάνει τὰ ἔξοδα τῆς Κυβερνήσεως ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Κυβερνήσεως, νομίζω ὅτι δέν ὑπάρχει ἀμφισβήτησις. Τώρα ἡ ἀμφισβήτησις εἶναι ἐπὶ τῶν γεγονότων, δηλαδὴ ἐάν πράγματι ὁ Νόμος αὐτός αὐξάνῃ τὰ ἔξοδα τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ψηφίζει διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς.

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐάν περιληφθοῦν οἱ πλήμμυρες, ὡς ἦταν ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας, περιλαμβάνεται ἀκόμα ἓνας κίνδυνος ζημιῶν καί, ὅπως ἔχω τονήσει, ὁ κίνδυνος οὗτος ζημιῶν ἀφορᾷ τὲς παταποφυτεῖες. Ἄρα θὰ αὐξήσῃ καὶ τὴν πληρωμὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ Ταμεῖον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι γιατί ἔγινα ἡ αἰτία συζητήσεως πού κατὰ τὴν γνώμην μου μπορούσε νά ἀποφευχθῇ. Αὐτὸς ἄλλωστε ἦταν ὁ σκοπὸς πού ἐζήτησα γιὰ νά ὁμιλήσω πρῶτος. Ἐνῶ θὰ διεξάγεται ἡ συζήτησις εἶναι πολὺ ἀπλοῦν τὸ πρᾶγμα νά ἐξετασθῇ τὸ θέμα εἴτε ἀπὸ δικηγόρους—Μέλη τῆς Βουλῆς ἢ ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, οὕτως ὥστε προποῦ κἂν συμπληρωθῇ ἡ συζήτησις, νά διευκρινισθῇ αὐτὸ τὸ θέμα. Ἐγὼ δέν ὑποστηρίζω ὅτι εἶναι ἀντισυνταγματικὸν ἢ ὅτι εἶναι συνταγματικόν. Εἶναι μία ἀνησυχία καὶ ἠρώτησα ἐάν ἐξητάσθῃ. Τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχουν ἀμφισβητούμεναι γνώμαι, ἀποδεικνύει ὅτι εἶχα δίκαιον νά πῶ ὅτι εἶναι ἓνα θέμα πού δέν ἐξητάσθῃ.

Εἰσηγοῦμαι ἐπομένως νά ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἐκεῖνοι πού ἔχουν ἴσως γνώσιν τῶν νομικῶν πτυχῶν τοῦ θέματος ἄς τὸ ἐξετάσουν καὶ νά ἀνακοινώσουν τὸ πόρισμά τους εἰς τὴν Βουλὴν ἐνῶ θὰ συνεχίζεται ἡ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Παπαδόπουλε, εἰσθε νομικὸς καὶ καλὸς νομικὸς καὶ ξέρετε ὅτι μὲ τὸ νά ἀποφασίσῃ ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ κάτι ὅτι εἶναι συνταγματικὸν ἢ ὅτι εἶναι ἀντισυνταγματικόν, δέν ἔχει καμμίαν ἀξίαν τὴν τελευταίαν λέξιν τὴν ἔχει τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον, ἀκόμα καὶ ἐάν ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἐκφράσῃ γνώμην. Αἱ ἀμφιβολίαι αὐταὶ περὶ τῆς συνταγματικότητος ἢ μὴ μιᾶς προνοίας ἐνὸς Νόμου ἐγείρονται πλειστάκις ἀλλὰ ἐδῶ εἰς τὴν Κύπρον τοῦλάχιστον δέν ἔχομεν τὴν ἀναγκαίαν νομικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Βουλὴν ὥστε ἐκ τῶν προτέρων νά ἀποφασίζωμεν ὅτι ἓνας Νόμος εἶναι συνταγματικὸς ἢ ὄχι.

Δέν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού παρουσιάζονται τέτοια ζητήματα.

Ὁ κ. Λυσσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἀσφαλῶς συμφωνῶ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι τὸ ἀρμόδιον Σῶμα διὰ νὰ ἐκφράσῃ ἄποψιν κατὰ πόσον κάτι εἶναι συνταγματικὸν ἢ ὄχι. Ὑπάρχει ὅμως ἓνας κίνδυνος τὸν ὁποῖον θὰ πρέπει νὰ διαπιστώσωμεν. Ἐὰν τὸ θέμα δὲν εἶναι καθαρὸν καὶ ἐὰν πράγματι ὑπάρχουν κίνδυνοι ἢ Βουλὴ νὰ ψηφίσῃ ἓνα ἀντισυνταγματικὸν Νόμον ἐπὶ μιᾶς μόνον πτυχῆς καὶ ἢ Κυβέρνησις ἐπὶ τῇ θέσει αὐτῆς καὶ μόνον τῆς πτυχῆς νὰ προσβάλλῃ τὸν Νόμον καὶ νὰ ἔχωμεν ἀναβολὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συνόλου, εἶναι ἓνας κίνδυνος τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἢ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσῃ.

Ἦκουσα τὴν ἄποψιν τοῦ κ. Μιχαηλίδου καὶ τὴν σέβομαι, ὅτι ὅσον πρὸ γρήγορα αὐτὴ ἢ Βουλὴ πραχθῆσιν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τόσον πρὸ πολλὰ ἔσοδα θὰ ἔχῃ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀνταποκριθῇ. Ἐὰν ὅμως μία ἐβδομάδα δὲν εἶναι μεγάλη διαφορά, ἢ εἰσηγήσις μου εἶναι νὰ ἀναβληθῇ μόνον διὰ μίαν ἐβδομάδα διὰ νὰ ἐξετασθῇ μὲ ὅλην τὴν σοβαρότητα αὐτὸ τὸ θέμα διότι πολὺ φοβοῦμαι ὅτι, ἐὰν ἐξετασθῇ ἀπλῶς μὲ πρόχειρον τρόπον τῶρα εἰς τὸν διάδρομον τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον τὸ θέμα εἶναι ἢ ὄχι ἀντισυνταγματικὸν, καὶ πάλιν ἢ Βουλὴ δὲν θὰ εἶναι καλὰ κατατοπισμένη πάνω στὸ θέμα.

Ὑπάρχει ὅμως μία διαφορετικὴ ἐκτίμησις τῶν γεγονότων. Μία πλευρὰ λέει: ὅτι κρὶ ἐὰν ἀκόμη ψηφίσωμεν τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὕψος τῆς Κυβερνητικῆς δαπάνης δὲν ἀλλοιοῦται ἀπλῶς ἀλλοιοῦται ὁ καταμερισμὸς τῶν κονδυλίων κατὰ τὴν πληρωμὴν. Ὑπάρχουν ὅμως ἄλλοι οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται ὅτι ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον περιληφθῇ αὐτὸς ὁ νέος κίνδυνος γιὰ τὰ γεωργικὰ προϊόντα, αὐξάνεται τὸ ὕψος τῆς Κυβερνητικῆς συνεισφοράς. Αὐτὸ εἶναι πού πρέπει νὰ ἐξετασθῇ καὶ τί εἶναι συνταγματικὸν ἢ ὄχι ὅλοι μας τὸ γνωρίζομεν. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι θέμα κἂν νομικόν, εἶναι θέμα ἐρεύνης τῶν στοιχείων βάσει τῶν ὁποίων λειτουργεῖ αὐτὸ τὸ Ταμεῖον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅπως βλέπω δηλαδὴ τὸ μόνον θέμα πού ἐγείρεται εἶναι κατὰ πόσον μία πρόνοια τοῦ Νομοσχεδίου, ἢ συγκεκριμένη αὐτὴ πρόνοια, εἶναι συνταγματικὴ ἢ ὄχι. Ἡ εἰσηγήσις μου τὴν ὁποίαν θέτω εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ ἀποφασίσῃ, εἶναι νὰ συζητηθῇ σήμερον τὸ Νομοσχέδιον καὶ νὰ μὴ ψηφισθῇ μέχρι τῆς προσεχοῦς ἐβδομάδος.

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ πρόνοια πού διαλαμβάνει τὸ σχέδιον γιὰ τὰς πλημμυρες, ὅπως τὴν ἔχει εἰσηγηθῇ ἢ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας, εἶναι ἀντισυνταγματικὴ, τότε ἀσφαλῶς καὶ οἱ ὀμιλίαις μας θὰ ἔχουν ἀλλάξει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ οἱ θέσεις μας ἐναντι τοῦ Νομοσχεδίου θὰ ἔχουν ἀλλάξει. Δηλαδὴ δὲν εἶναι θέμα μόνον νὰ ὀμιλήσωμεν σήμερον. Νὰ ἐξετασθῇ, καὶ ἐὰν ἢ πρόνοια αὐτὴ εἶναι ἀντισυνταγματικὴ ἀπλῶς νὰ τὴν ἀφαιρέσωμεν.

Ἐὰν πρόκειται ὅμως νὰ τὴν ἀφαιρέσωμεν, τότε γιὰ μᾶς ὡς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις ἀλλάσσει ἐντελῶς τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἢ θέσις μας θὰ εἶναι διαφορετικὴ ἐναντι τῆς ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου τούτου. Καὶ δὲν μπορῶ νὰ πῶ σήμερον ὅτι ψηφίζω τὸ Νομοσχέδιον καὶ μετὰ ὀκτῶ μερῶν νὰ πῶ ὅτι, ἐπειδὴ μοῦ ἀφαίρεσαν κάτι, δὲν τὸ ψηφίζω. Διότι θὰ ἐπερίττειε ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς μαζί μὲ ὅλα τὰ ἄλλα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ κάμωμεν τόσον ἀγῶνα γιὰ νὰ συμπεριληφθοῦν οἱ πλημμυρες καὶ νὰ ἔρθωμεν τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ἐφ' ὅσον μᾶς ὑπέδειξαν ὅτι δὲν μποροῦν νὰ περιληφθοῦν, νὰ ἀφαιρέσωμεν ἀπλῶς αὐτὴν τὴν πρόνοιαν. Θὰ κατα-

ψηφίσωμεν και θά είναι διαφορετική έντελως ή θέσις μας και ή αντιμετώπισις του όλου Νομοσχεδίου. Για τούτο δέν ξέρω αν είναι όρθον να αφήσωμεν μίαν πρόνοιαν του Νομοσχεδίου να έρευνηθῆ και έάν έρευνηθῆ και αποδειχθῆ ότι είναι αντισυνταγματική, ή Βουλή να έχη τήν ίδιαν θέσιν. Ασφαλώς ή δική μας θέσις τουλάχιστον ως αντιπροσώπων των άγροτικών οργανώσεων, χωρίς να προκαταλαμβάνω και τές θέσεις των άλλων συναδέλφων, θά είναι έντελως διαφορετική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω αρχίζομεν πλέον να μπαίνομεν σέ πλαίσια ελεύθερης ευθύνης εις τήν συζήτησίν μας. Συμφωνώ μαζί σας όσον άφορά τήν έρμηνείαν του ποίος αποφασίζει έάν κάτι είναι συνταγματικόν ή όχι. Έν πάση περιπτώσει, πρέπει να κάμωμεν τήν δουλειάν μας σαν Βουλή. Έχομεν έδω ένα νομοσχέδιον, και πρέπει να τó συζητήσωμεν. Συμφωνώ ότι τó Άνώτατον Δικαστήριον είναι τó Σώμα τó όποιον θά κηρύξη ένα Νόμον συνταγματικόν ή μή. Άλλά μέχρις ότου φθάσωμεν εκεί υπάρχει ό Γενικός Εισαγγελεύς ό όποιος είναι εκ τῆς θέσεως του Νομικός Σύμβουλος τῆς Βουλῆς. Να αρχίση ή συζήτησις και συνεχιζομένης τῆς συζήτησεως να προσπαθήσωμεν έμεις οι νομικοί, σέ διαβουλεύσεις μεταξύ μας, να πάρωμεν τήν γνώμην του Γενικοῦ Εισαγγελέως. Νομίζω δέν έχομεν άλλην διέξοδον. Έξ άλλου για ποίον λόγον έχομεν τόν Γενικόν Εισαγγελέα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Όμολογώ ότι έκπλήττομαι. Υπάρχει λόγος αυτό τó θέμα τó όποιον επί τέσσερα χρόνια άπασχολεί τήν Βουλήν να συζητηθῆ εις τους διαδρόμους και διά πέντε λεπτά μόνον; Μία εβδομάδα αναβολῆς δέν νομίζω ότι είναι ποτέ δυνατόν να άλλοιωση τó περιεχόμενον του Νόμου. Διατί να προσπαθήσωμεν μέσα σέ δέκα λεπτά να λύσωμεν αυτό τó θέμα; Τί είναι αυτό τó όποιον παρεμποδίζει να γίνη σοβαρή συζήτησις γύρω άπ' αυτό τó θέμα; "Η θά τó ψηφίσωμεν και άς πάν στα Δικαστήρια διά να βροῦν έάν είναι αντισυνταγματικόν, και παίρνομεν τές ευθύνες τῆς ψηφίσεως του, ή να έρευνησωμεν εκ των προτέρων κατά πόσον υπάρχει αύξηση των Κυβερνητικῶν δαπανῶν ή όχι. Πρέπει να διερευνηθῆ ό τρόπος λειτουργίας του Ταμείου. Διότι επιμένω ότι ξέρομεν τί είναι αντισυνταγματικόν. Έάν αποδειχθῆ ότι με αυτήν τήν πρόνοιαν αύξάνονται οι Κυβερνητικές επιβαρύνσεις είναι αντισυνταγματικόν. Δέν χρειαζόμαστε τόν Γενικόν Εισαγγελέα να μᾶς τó πῆ. Έκείνο που χρειάζεται είναι να έρευνηθῆ — και έγώ τó άγνοώ — πώς λειτουργεί τó Ταμείον. Έάν περιλάβωμεν αυτήν τήν πρόνοιαν, αύξάνονται ή όχι οι Κυβερνητικές δαπάνες; "Αν όχι, τότε μπορούμεν να προχωρήσωμεν τώρα στήν ψήφισιν του νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι τó επίδικον σημείον είναι αυτό που έθεσε από τήν αρχήν ό κ. Παπαδόπουλος και επανέλαβε τώρα ό κ. Λυσσαρίδης, κατά πόσον ή δαπάνη που θά κληθῆ να επιβαρυνθῆ ή Κυβέρνηση αύξάνε-

ται εάν περιληφθῆ ἢ α΄ θεομηνία στές πρόνοιες τοῦ νόμου περὶ ἀποζημιώσεως ἢ ὄχι. "Ὅπως ἔχει τὸ νομοσχέδιον καὶ χωρὶς νὰ ἰσχυρίζωμαι ὅτι εἶμαι νομικός — δὲν εἶμαι νομικός. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρ' ὅλον ὅτι ἔχετε πιστοποιήσιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὅτι εἴσθε. . . .

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

. . . . νομίζω ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἶναι καθαρὸν ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως καὶ ἴσως ἢ συζήτησις πού ἠγέρθη νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ ὅτι πιθανὸν νὰ μὴν ἔχη μελετηθῆ τὸ θέμα προσεκτικά. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ νομισθῆ ὅτι θέλω νὰ ὑποδείξω σὲ κάποιον συνάδελφον, ὁποιοῦνδήποτε συνάδελφον, ὅτι δὲν τὸ ἐμελέτησε προσεκτικά, πρέπει νὰ πῶ ὅτι πρῶτος ἐγὼ δὲν τὸ ἔχω μελετήσει καὶ μόλις τώρα τὸ ἔχω δεῖ.

Θὰ παρακαλοῦσα τὸν συνάδελφον κ. Παπαδόπουλον, ὅπως καὶ ἄλλους πού ἐνδιαφέρονται γι' αὐτὸ τὸ σημεῖον, νὰ δοῦν τὸ Μέρος IV τοῦ νομοσχεδίου, σελίδα 9, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει εἰς τὸ ἄρθρον 17(2) πῶς θὰ καθορίζεται τὸ ἀσφάλιστρον. Ὑπάρχει ἐπίσης μία ἐπιφύλαξις πού λέει «Νοεῖται ὅτι τὸ ἀσφάλιστρον δὲν θὰ ὑπερβαίῃ τὸ 4% τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος τοῦ προερχομένου ἐκ τῶν ἀσφαλιζομένων γεωργικῶν προϊόντων». Αὐτὸ ἀφορᾷ τὴν εἰσφορὰν τῶν ἀσφαλιζομένων ἀγροτῶν.

Εἰς τὴν σελίδα 14 τοῦ Νομοσχεδίου — καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐπίδικον σημεῖον πού ἠγέρθη — Μέρος V, ἄρθρον 23, ἀναφέρονται οἱ πόροι τοῦ Ὄργανισμοῦ. Αὐτοὶ οἱ πόροι τοῦ Ὄργανισμοῦ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν Κυβέρνησιν, καθορίζονται σταθερῶς, κατὰ συγκεκριμένον τρόπον χωρὶς νὰ ἔχουν σχέσιν μὲ τὸ ποῖες θεσμηθῆσι θὰ καλύπτονται μὲ τὸ νομοσχέδιον, ἢ ποῖον ποσοστὸν θὰ δίνεται γι' ἀποζημίωσιν εἰς τοὺς δικαιούχους σὲ περιπτώσιν πού ὑπάρχει ὁποιαδήποτε θεομηνία. Τὸ ἄρθρον τοῦτο λέει ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ καταθέτῃ χρηματικὰ ποσὰ ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας, τὰ ὁποῖα ἐν ἐκάστῳ οἰκονομικῷ ἔτει ἐν τῷ συνόλῳ τῶν θὰ εἶναι ἴσα κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος πρὸς 100% τῶν ὑπὸ τῶν γεωργῶν καταβλητέων ἀσφαλίστρων, κατὰ τὸ δεῦτερον ἔτος πρὸς 90%, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος πρὸς 80%, κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος πρὸς 70%, κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος πρὸς 60% καὶ ἀπὸ τὸ πέμπτον ἔτος καὶ ἄνω πρὸς 50%.

"Ἄρα ἡ εἰσφορὰ τῆς Κυβερνήσεως δὲν καθορίζεται ἐν σχέσει μὲ τὸ τι καλύπτει τὸ νομοσχέδιον, ἂν θὰ καλύψῃ τὰς ζημίας ἀπὸ θεομηνίαν χαλαζιοῦ, πλήμμυρας, παγετοῦ κλπ., ἀλλὰ ἐν σχέσει μὲ τὸ ποσὸν πού καθορίζεται ὅτι θὰ συνεισφέρουν εἰς τὸ Ταμεῖον οἱ ἀσφαλιζόμενοι. Συνεπῶς δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν ἐὰν ἀπὸ τὸ Ταμεῖον αὐτὸ θὰ καλυφθῆ ἢ πλήμμουρα ἢ ἐὰν δὲν θὰ καλυφθῆ. Τὸ ποσὸν πού ἐπιβαρύνεται ἡ Κυβέρνησις εἶναι συγκεκριμένον μὲ βάσιν αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπανέρχομαι εἰς προηγουμένην εἰσήγησιν νὰ ἀρχίσῃ ἢ συζήτησις γιὰ νὰ μᾶς δοθῆ καὶ ἡ εὐκαιρία νὰ δοῦμεν ἐὰν τὸ θέμα εἶναι πολὺ ἀπλόν. Ἐὰν εἶναι δύσκολον τὸ θέμα ἀσφαλῶς θὰ ἀναβληθῆ. Ἄλλὰ ἐνδέχεται τὸ θέμα νὰ εἶναι πολὺ ἀπλόν καὶ μὲ ἐπαφὴν μὲ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα πιθανὸν νὰ λυθῆ.

Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι διὰ τὸ πρακτικώτερον νὰ ἀρχίσῃ ἢ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γιάγκου. Θέλετε νὰ ὁμιλήσετε;

A. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἡ σταθερότης καὶ τὸ ὕψος τοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὴν γνώμην μας εἶναι ἀπὸ τοὺς βασικώτερους παράγοντες πού δημιουργοῦν ἐπάγγελμα βιώσιμον, σταθερὸν καὶ μόνιμον. Ἡ ἀστάθεια καὶ ἡ ἀβεβαιότητα φθίνουν τὸ ἐπάγγελμα καὶ ὁδηγοῦν εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν καὶ τὴν ἀναζήτησιν νέων πόρων ζωῆς διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀνταποκριθῇ ὁ ἴδιος καὶ ἡ οἰκογενεὶά του εἰς τὰς πολλαπλὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς.

Τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα στὴν Κύπρον ἀπασχολεῖ μέγαν ποσοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ, περίπου τὸ 36%, καὶ εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους συντελεστὲς τῆς οἰκονομίας μας, συμβάλλον μέγαν εἰς τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν εἰς ποσοστὸν 16,8% σύμφωνα μὲ ἐπίσημα στατιστικὰ στοιχεῖα.

Διὰ τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς καὶ διὰ τῆς καλύψεως τῶν ἀναγκῶν μας εἰς πλεῖστα καταναλωτικὰ ἀγαθὰ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀποφεύγεται ἡ ἐξαγωγή συναλλάγματος διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν εἰσαγωγῶν ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξασφαλίζονται μεγάλα ποσὰ ξένου συναλλάγματος διὰ τῶν ἐξαγωγῶν προϊόντων.

Τὸ γεωργικὸν εἰσόδημα ὅμως κατὰ κανόνα, ὡς γίνεται γενικῶς παραδεκτόν, εἶναι ἀπὸ τὰ χαμηλότερα ἐν Κύπρῳ εἰσοδήματα, διὰ τοῦτο ὑπάρχει καὶ ἡ τάσις ἐγκαταλείψεώς του σὲ μέγαν βαθμόν.

Ἐχομεν ὅμως ὑποχρέωσιν ὡς κράτος, ὡς Βουλὴ, ὡς λαὸς νὰ δημιουργήσωμεν διὰ διαφόρων ἐνθαρρυντικῶν μέτρων τέτοιες συνθήκες πού νὰ καθιστοῦν τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα βιώσιμον καὶ σταθερὸν διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ κρατήσωμεν σ' αὐτὸ τὸ ἀναλογοῦν ποσοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς παράγοντας πού ἐπιδροῦν δυσμενῶς ἐπὶ τῆς σταθερότητος τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς εἶναι αἱ καιρικαὶ συνθήκαι. Ἡ ἀνομβρία, τὸ χαλάζι, ὁ παγετός, οἱ πλήμμυρες καὶ ἀνίαιτοι ἢ ἀπρόβλεπτες φυτικές ἀσθένειες κατὰ περιόδους καταστρέφουν τὴν ἀγροτικὴν παραγωγὴν μερικῶς ἢ ὀλικῶς καὶ ἐλαττώνουν ἢ ἐκμηδενίζουν τὸ γεωργικὸν εἰσόδημα. Παραδείγματα μποροῦν νὰ ἀναφερθοῦν πολλὰ καταδεικνύοντα ὅτι μία ἀνομβρία ἢ μία καταστροφὴ τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος, ἦτο καὶ εἶναι ἰκανὴ νὰ χρεωκοπήσῃ καὶ νὰ ξεκληρίσῃ χιλιάδες ἀγρότες ἀπὸ τὴν γῆν τους.

Ἦσαν καὶ εἶναι μέχρι σήμερον δυστυχῶς οἱ παράγοντες αὐτοὶ ἐφιάλτες γιὰ τὸν γεωργὸν καὶ ὁδηγοῦν τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα εἰς μαρασμόν καὶ χρεωκοπίαν, εἶναι δὲ ἓνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς παράγοντες πού ἀπωθοῦν τὸν νέον τοῦ χωριοῦ, τὸ παιδί τοῦ γεωργοῦ καὶ τὸ ἀναγκάζουν νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ πατρικὸν ἐπάγγελμα, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ χωριὸν του καὶ νὰ ἀναζητήσῃ στὶς πόλεις ἢ ἀκόμη καὶ στὸ ἐξωτερικὸν νέον ἐπάγγελμα πλέον προσοδοφόρον καὶ σταθερόν.

Αἱ Ἀγροτικαὶ Ὁργανώσεις ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως των μέχρι σήμερον δὲν ἔπαυσαν νὰ προωθοῦν τὴν ἰδέαν δημιουργίας καὶ ἐφαρμογῆς σχεδίου ἀσφαλίσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς διὰ νὰ δώσουν σιγουριὰ εἰς τὸν γεωργὸν καὶ νὰ τοῦ ἐγγυηθοῦν ὅτι οἱ κόποι του πρέπει νὰ μετατρέπωνται εἰς εἰσόδημα σταθερὸν καὶ ἰκανὸν διὰ τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του.

Ἐπιδίωξις μας ἦτο νὰ παύσῃ ὁ ἀμπελοργός, ὁ φρουτοπαραγωγός, ἀπελπιόμενος νὰ κατέρχεται στοὺς δρόμους μὲ μαῦρες σημαῖες ζητώντας κάποια βοήθεια γιὰ τὴν καταστροφὴν τῆς παραγωγῆς του ἀπὸ τὸ χαλάζι ἢ ὁ σιταρᾶς καὶ ὁ πατατοπαραγωγός καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι παραγωγικοὶ κλάδοι νὰ ἐπαιτοῦν βοήθειαν διότι ἡ ἀνομβρία ἢ ἄλλες δυσμενεῖς καιρικὲς συνθήκες κατέστρεψαν τὴν παραγωγὴν τους.

Μερικὰ ὑποτυπώδη σχέδια προαιρετικὰ ἐλειτούργουν καὶ ἐκάλυπτον εἰς πολὺ χαμηλὸν βαθμὸν ζημίαν ἀπὸ μερικοὺς μόνον κινδύνους.

Ἐπιδιώξεις μας ἦτο νὰ γίνῃ ἓνα ὠλοκληρωμένον σχέδιον ποῦ νὰ καλύπτῃ ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ νὰ εἶναι ὑποχρεωτικόν καὶ ὄχι ἐθελοντικόν διὰ νὰ καταστῇ ἓνα τοιοῦτο σχέδιον ἰσχυρόν καὶ ἱκανόν νὰ ἀνταποκρίνεται οὐσιαστικὰ καὶ νὰ βοηθᾷ εἰς ἱκανοποιητικόν βαθμὸν στὶς δύσκολες στιγμὲς τὸν γεωργόν.

Εἰς τὴν ὄλην προσπάθειαν βρήκαμεν ἀρκετὴν ἀνταπόκρισιν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ ἤρχισε ἀπὸ δεκαετίας περίπου ἡ μελέτη καὶ ἡ σύνταξις τοῦ σημερινοῦ σχεδίου ἀσφαλίσεως τὸ ὁποῖον σήμερον ἔχομεν ἐνώπιόν μας εἰς τὴν τελικὴν του μορφήν ὡς νομοσχέδιον περὶ καθιδρύσεως Ὁργανισμοῦ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως.

Ἐπῆρξαν διαφοραὶ ἀπόψεων εἰς πολλὰ σημεῖα τοῦ σχεδίου. Βασικὴ διαφορὰ ὑπῆρχεν εἰς τὸ ἄρθρον 23 τοῦ Μέρους V «Πόροι τοῦ Ὁργανισμοῦ» ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῆς συνεισφορᾶς τῆς Κυβερνήσεως ἡ ὁποία κατ' ἀρχὴν ἀνήρχετο εἰς τὸ ἡμισυ μόνον τῆς συνεισφορᾶς τῶν γεωργῶν. Στὴν προσπάθειάν μας ὅμως νὰ λειτουργήσῃ κατ' ἀρχὴν τὸ σχέδιον ἔχομεν ἀποδεχθῆ πρότασιν ὅπως τὸ ὕψος τῆς συνεισφορᾶς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἴσον μὲ τὴν συνεισφορὰν τοῦ παραγωγοῦ, σταδιακῶς δέ, εἰς μίαν 5ετίαν, νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ 50% ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 23.

Καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα σημεῖα τοῦ σχεδίου ἔχομεν ἐπιφέρει σημαντικὰς βελτιώσεις, ὅπως εἰς τὸ ἄρθρον 18(3) (β) διὰ τῆς προσθήκης τῆς ζημίας τῆς προερχομένης ἐκ τῶν πλημμυρῶν ποῦ θὰ βοηθήσῃ τὰ μέγιστα τοὺς πατατοπαραγωγούς.

Εἰς τὴν μελέτην καὶ ὀλοκλήρωσιν τοῦ σχεδίου συνέβαλε μεγάλως ἡ ἀνταπόκρισις καὶ ὁ ζήλος μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας κ. Φρίξος Κωλάτας καὶ ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς καὶ ἄλλα στελέχη τοῦ Ὑπουργείου υἱοθέτησαν τὸ σχέδιον.

Ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι τὸ σχέδιον τοῦτο εἶναι τέλειον καὶ ὠλοκληρωμένον. Ἀντιθέτως πιστεύομεν ὅτι ὑπάρχουν πολλὰς ἀτέλειαι καὶ ἐλλείψεις, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι τὸ ὕψος τῆς ἀποζημιώσεως τὸ ὁποῖον εἶναι χαμηλόν, διότι πρέπει ὅλοι οἱ συνάδελφοι νὰ γνωρίζουν ὅτι τὸ ὕψος τῆς ἀποζημιώσεως πράγματι εἶναι χαμηλόν καὶ πραγματικὰ θὰ ἔχωμεν ἀντιδράσεις ἀπὸ τὸν παραγωγόν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχαμεν ὑπ' ὄψιν μας ὡς Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ ἡμεῖς ὡς ἐκπρόσωποι τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων, ἦτο νὰ δημιουργήσωμεν ἓνα σχέδιον καὶ νὰ τὸ κάμωμεν δυνατόν καὶ ἰσχυρόν γιὰ νὰ μπορέσῃ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ περιλάβῃ ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ νὰ δίδῃ ἀκριβῶς τὸ ὕψος τῆς ἀποζημιώσεως τὸ ὁποῖον θὰ ἐξισώνῃ τὸ εἰσόδημα τοῦ γεωργοῦ σμφώνως τῶν κανονικῶν του ἀποδόσεων.

Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὰς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις αἱ ὁποῖαι ἐξεκίνησαν μὲ πολὺ χαμηλὰς παροχάς, σὺν τῷ χρόνῳ δὲ κατέστησαν ἓνα σχέδιον τὸ ὁποῖον πράγματι ὑποβοηθεῖ σὲ σημαντικόν βαθμὸν τὸν ἐργαζόμενον, καὶ ὅπως ἀνεφέρθη τελευταίως εἰς τὴν Βουλὴν, ὅταν ἐπανῆλθε τὸ θέμα ἐπαναφορᾶς ὠρισμένων παροχῶν ἀπεδείχθη ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ οἱ παροχὰς θὰ αὐξάνωνται διότι τὸ σχέδιον οἰκονομικῶς θὰ ἰσχυροποιῆται. Μὲ αὐτὸν τὸν φακόν εἶδαμεν τὸ Νομοσχέδιον καὶ μὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα προχωροῦμεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς ψηφίσεώς του. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ πολλὰ ἄλλα Ζημίαι αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι σήμερον γνωσταί, ὅπως ὠρισμένοι νέαι φυτικαὶ ἀσθένειαι αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι ἀνίσταται. Εἶναι δυνατόν ὅμως εἰς τὸ μέλλον, ἐφ' ὅσον καὶ τὸ σχέδιον οἰκονομικῶς θὰ ἰσχυροποιηθῇ, νὰ περιλάβωμεν καὶ ὅλες τὰς ἄλλας ἀσθένειαι καὶ τότε θὰ εἴμεθα σὲ θέσιν νὰ πληρώνωμεν καὶ τὰς ἀπαιτούμενας ἀποζημιώσεις. Ἐν τούτοις πιστεύομεν, ὅπως ἔχω ἀναφέρει, ὅτι εἶναι ἓνα σχέδιον ἀρκούντως ἱκανοποιητικόν τὸ ὁποῖον ἐφαρμοζόμενον δύναται νὰ μᾶς δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισημάνωμεν ὅλες τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀτέλειαι καὶ στα-

διακὰ νὰ ἀνταποκριθῆ τοῦτο πλήρως εἰς τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις του. Θὰ λειτουργήσῃ τὸ σχέδιον, θὰ δημιουργηθῆ τὸ Συμβούλιον, θὰ διορισθοῦν εἰδικοί γεωπόνοι οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι σὲ θέσιν νὰ μελετοῦν συνεχῶς τὰς ἐλλείψεις καὶ νὰ εἰσηγῶνται συμπλήρωσιν τῶν κενῶν.

Ἐφ' ὅσον ἐφαρμοσθῆ τὸ σχέδιον τοῦτο μὲ σύνεσιν καὶ μὲ τὴν συνεργασίαν ὅλων — Ὑπουργείου Γεωργίας, Συνεργατισμοῦ, καὶ ἀναφέρω τὸν Συνεργατισμὸν διότι εἶναι ὁ μόνος Ὄργανισμὸς ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι σὲ θέσιν νὰ μᾶς βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν του καὶ εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν ἀσφαλιστρῶν ποῦ θὰ πληρώνη ὁ γεωργός, τῶν Ὄργανώσεων οἱ ὁποῖες ἔχουν καὶ τὴν μεγαλυτέραν εὐθύνην — θὰ ἐπισημάνωμεν, ὅπως ἀνέφερα, τὰ κενὰ καὶ θὰ μπορέσωμεν νὰ τὸ βελτιώσωμεν εἰς βαθμὸν ποῦ θὰ εἶναι πραγματικὸν σχέδιον ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων. Ὀφείλω ὅμως, παρ' ὅλον ὅτι δὲν προβλέπω ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας θὰ ἀμελήσῃ εἰς οἰονδήποτε στάδιον νὰ κάμῃ τὸ καθήκον του, καὶ λέγω τοῦτο ἐπειδὴ πολλοὶ Νόμοι ψηφίζονται καὶ ἐγκαταλείπονται ὡς ἔχουν ψηφισθῆ εἰς τὸ ἔλεός των καὶ περνοῦν χρόνια ὀλόκληρα χωρὶς νὰ τροποποιηθοῦν, ἂν καὶ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ τροποποιηθοῦν, νὰ προειδοποιήσω τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἐάν τὸ σχέδιον τοῦτο δὲν θεωρηθῆ ὡς ἓνα προσχέδιον, καὶ τὸ τονίζω, διότι ἔχει ἀρκετὰς ἐλλείψεις κατ' ἐμᾶς, καὶ μία θάσις γιὰ μελέτην ἐνὸς ὀλοκληρωμένου καὶ ἰσχυροῦ θεσμοῦ διὰ νὰ υἱοθετηθῆ καὶ ἀγαπηθῆ ἀπὸ τὸν γεωργόν, ἀλλὰ μὲ ἀδιαφορίαν καὶ ἀδράνειαν ἐγκαταλειφθῆ, θὰ μᾶς βροῦν ὡς ὀργανώσεις ἀντιμέτωποι, θὰ ἀγωνισθῶμεν δὲ διὰ τὴν ὀλοκλήρωσίν του καὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν χρεωκοπίαν του.

Μὲ τὰς ἀνωτέρω σκέψεις ὡς ἀντιπρόσωπος Ὄργανώσεως ἀλλὰ καὶ ὡς Βουλευτής, θὰ ψηφίσω τὸν Νόμον τοῦτον ἀναλαμβάνων πλήρως τὰς εὐθύναι μου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ θέμα τῆς λειτουργίας βελτιωμένου Ταμείου Ἀγροτικῶν Ἀσφαλίσεων ὑπῆρξε ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια αἰτήματα τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου.

Τὸ αἶτημα αὐτὸ ἀπέτελεσε μίαν ἀπὸ τίς βασικώτερες διεκδικήσεις τῶν ἀγροτικῶν κινητοποιήσεων μέσα στὰ τελευταία 35—40 χρόνια.

Ἀπὸ τὸ 1940, ὅταν ἄρχισε νὰ ὀργανώνεται ὁ ἀγροτικὸς κόσμος, στὴ διάρκειαν τῆς ἀποικιοκρατίας καὶ μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐτίθετο τὸ αἶτημα τῆς ἴδρυσης καὶ λειτουργίας ἐνὸς ὀλοκληρωμένου Ταμείου Ἀσφάλειας τῶν Γεωργικῶν Προϊόντων.

Ἐγιναν πάρα πολλὰς συσκέψεις παγκύπριες, συνέδρια, συλλαλητήρια καὶ διαδηλώσεις τῶν ἀγροτῶν μὲ αὐτὸ τὸ κύριον αἶτημα, ἰδιαίτερα μετὰ ἀπὸ χαλάζια, ἀνομβρίες, παγετοὺς καὶ ἄλλες θεομηνίας ποῦ προξενούσαν κάθε χρόνο δεκάδες καὶ ἑκατοντάδες χιλιάδες λίρες καταστροφὰς στὴν ἀγροτικὴ παραγωγή.

Ἐγιναν πολλὰς φορὰς δηλώσεις ἐπισήμων, δόθηκαν ὑποσχέσεις, καθωρίστηκαν ἡμερομηνίες ποῦ ἀνεβλήθησαν πολλὰς φορὰς γιὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ταμείου.

Τὰ γεγονότα τοῦ 1963—1964, τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολὴ τοῦ 1974, μὲ ὅλες τίς συνέπειαι τους γιὰ τὴν Κύπρον, ἀνάντεψαν τίς ἡμερομηνίας καὶ τὰ Κυβερνητικὰ προγράμματα γιὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ταμείου Ἀγροτικῶν

Ἀσφαλίσεων. Ἡ καθυστέρηση καὶ ἡ ἀπαίτηση συνεχίζοντο, ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο.

Ἀσφαλῶς μέσα σ' αὐτὰ τὰ 20 χρόνια ἔχουν λειτουργήσει δυὸ Ταμεῖα Ἀσφάλειας πού κάλυψαν μερικά προϊόντα, ἀπὸ ὠρισμένες θεομηνίες : Τὸ Ταμεῖο Ἀσφάλειας πού ἐγίνε τὸ 1956 καὶ πού κάλυπτε ἐθελοντικά τὰ σταφύλια, τὰ φυλλοβόλα δένδρα ἀπὸ τὸ χαλάζι καὶ τὰ σιτηρὰ ἀπὸ τὸ χαλάζι καὶ τὴ σκωρίαση καὶ τὸ Ταμεῖο Προνοίας γιὰ τὴν ἀνομβρία πού καλύπτει τὰ σιτηρὰ καὶ πού ἰδρύθηκε τὸ 1965. Παρὰ τίς σοβαρὲς ἐλλείψεις τους καὶ τὰ δυὸ αὐτὰ ταμεῖα προσέφεραν στὸν ἀγροτικό κόσμον ὠφελήματα.

Ὅμως τὸ παναγροτικό αἶτημα γιὰ ἴδρυση ὠλοκληρωμένου Ταμεῖου Ἀσφάλειας τῶν Γεωργικῶν Προϊόντων ἐτίθετο ἐπίμονα στὴ Κυβέρνηση.

Ἔτσι φτάσαμε στὴ σημερινή ἱστορική ἡμερομηνία γιὰ τὸν ἀγροτικό μας κόσμον καὶ τὸ ἀγροτικό μας κίνημα μὲ τὸ νομοσχέδιο τῶν Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων πού συζητᾶ σήμερα ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων.

Ἀποτελεῖ αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο τῶν Ἀγροτικῶν Ἀσφαλίσεων ἓνα σοβαρὸ ἐπίτευγμα, μιὰ σοβαρὴ κατάκτηση τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου. Ἀποτελεῖ καρπὸ κοινῶν προσπαθειῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, τῆς Κυβερνήσεως, τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων καὶ τοῦ Ἀγροτικοῦ κόσμου.

Ἀποτελεῖ τὸ νομοσχέδιο θετικό βῆμα γιὰ περαιτέρω βελτίωση τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης.

Θὰ θέλαμε μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ νὰ ἐκφράσουμε καὶ ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τὲς θερμὲς εὐχαριστίες μας πρὸς τὸν ἐντίμον Ὑπουργὸν Γεωργίας καὶ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν ὅπως καὶ τοὺς ἄλλους Τμηματάρχες πού συνέβαλαν στὴν πρόωξη τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψήφισε ἀπὸ τῆς ἀνακήρυξης τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἓνα ἀριθμὸ φιλοαγροτικῶν νόμων καὶ ἄλλων νόμων πού ἀφοροῦν τοὺς ἐργαζομένους.

Ὑπάρχουν μερικοὶ νόμοι πού ξεχωρίζουν γιὰ τὴν σημασία τους. Ὁ νόμος γιὰ παράδειγμα τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μὲ τὰ ὠφελήματα του γιὰ ὅλους τοὺς ἐργαζομένους, οἱ νόμοι γιὰ τὰ Συμβούλια Ἐμπορίας Παταῶν καὶ Καρόττων. Τὸ Νομοσχέδιον περὶ Ἀγροτικῶν Ἀσφαλίσεων εἶναι ἓνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς νόμους πού ξεχωρίζουν γιὰ τὴν σημασία τους, πού ἀποτελεῖ ἀδελφὸ νόμον τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, γιὰτὶ σκοπὸν ἔχει νὰ ἀσφαλίσῃ ἀπὸ τίς θεομηνίες τὴν ἀγροτικὴ παραγωγή.

Οἱ στατιστικὲς λέγουν ὅτι οἱ Ζημιὲς πού παθαίνουμε κάθε χρόνο στὴν ἀγροτικὴ παραγωγή ἀπὸ τίς θεομηνίες ξεπερνοῦν τὰ 3 ἑκατομμύρια λίρες. Ὑπῆρξαν χρονιὲς, ὅπως ἦταν ἡ ἀνομβρία τοῦ 1973, πού οἱ καταστροφὲς ξεπέρασαν τὰ 20 ἑκατομμύρια λίρες.

Καὶ οἱ καταστροφὲς αὐτές, ὅταν δὲν ὑπῆρχε Ταμεῖο Ἀσφάλειας, δημιουργοῦσαν κάθε χρόνο σοβαρὰ προβλήματα στὴν ἀγροτικὴ μας οἰκονομία.

Μειώνεται τὸ χαμηλὸ εἰσόδημα τῶν ἀγροτῶν μας ἰδιαίτερα τῶν πτωχῶν ἀγροτῶν.

Μειώνεται ἡ ἀγροτικὴ παραγωγή. Μειώνεται ἡ ἀγροτικὴ πίστη. Αὐξάνονται τὰ ἀγροτικά χρέη. Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ζοῦσε καὶ ζῆ μὲ τοὺς φόβους καὶ τίς ἀγωνίες τῶν συνεχῶν θεομηنيῶν.

Ἡ ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου πού συζητοῦμε θὰ βελτιώσῃ καὶ θὰ ἀλλάξῃ αὐτὴ τὴν κατάσταση.

Θά αύξηση τὸ ἀγροτικὸ εἰσόδημα καὶ τὴν ἀγροτικὴ παραγωγή. Θά συμβάλῃ στὴν αύξηση τῶν ἐπενδύσεων καὶ στὴν δανεισδότηση τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου. Θά δημιουργήσῃ μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη καὶ σιγουριά γιὰ τὸν ἀγροτικὸ κόσμον, θά ἀποτελέσῃ ἕνα ἀκόμα βασικὸ στήριγμα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας μας.

Ἐντιμε Κύριε Πρόεδρε,

Ἐντιμοὶ Κύριοι συνάδελφοι,

Ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ βασικά μας αἰτήματα ἡ δικαιότερη κατανομή καὶ ἀναδιανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Οἱ πρόνοιες αὐτοῦ τοῦ νόμου ἀποτελοῦν μέρος αὐτῆς τῆς ὀρθῆς πολιτικῆς. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κυβέρνηση θά καταβάλλῃ στὸ Ταμεῖο ποσὸ σχεδὸν ἐξ ἴσου μὲ τοὺς ἀγρότες, τὸ γεγονὸς ὅτι θά προικοδοτηθῇ τὸ Ταμεῖο στὰ πρῶτα δυὸ χρόνια μὲ 180 χιλιάδες λίρες, ἐπιβεβαιώνει τὴν προώθηση αὐτῆς τῆς πολιτικῆς γιὰ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μὲ ἕνα ὀρθὸ κοινωνικὸ μέτρο, ὅπως εἶναι ἡ λειτουργία τοῦ Ταμεῖου Ἀγροτικῶν Ἀσφαλίσεων.

Θά ἀναφερθῶ τώρα σὲ μερικές βασικὲς πρόνοιες τοῦ νομοσχεδίου καὶ θά ἐξηγήσω γιὰτί ἀποτελεῖ ὁ νόμος γιὰ τὶς ἀγροτικὲς Ἀσφαλίσεις ἕνα φιλαγροτικὸ μέτρο τῆς Κυβέρνησης καὶ μιὰ σοβαρὴ κατάχτηση τῶν πολυχρονῶν ἀγῶνων τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου.

Πρῶτο.

Τὸ Νομοσχέδιο θά καλύπτῃ στὸ ξεκίνημα του τέσσερις ἀπὸ τοὺς βασικοὺς ἀγροτικοὺς μας κλάδους. Τὰ σιτηρά, τὰ ἀμπέλια, τὶς πατάτες καὶ τὰ φυλλοβόλα δένδρα. Θά καλύψῃ προϊόντα ὕψους παραγωγῆς ἀξίας περίπου τριάντα ἑκατομμυρίων λιρῶν ποὺ ἀποζοῦν ἀρκετὲς χιλιάδες ἀγροτικὲς οἰκογένειες.

Δεύτερο.

Θά καλυφθοῦν ἀπὸ τὸ Ταμεῖο οἱ πιὸ γνωστὲς καὶ οἱ σοβαρότερες θεομηνίες ποὺ πλήττουν τὴν ἀγροτικὴ μας παραγωγή κάθε χρόνο μὲ ἑκατοντάδες χιλιάδες λίρες καταστροφῆς στὸν κάθε κλάδο. Θά καλύπτεται ἀπὸ τὸ Ταμεῖο, τὸ χαλάζι, ἡ ἀνομβρία, οἱ παγετοί, ἡ σκωρίαση καὶ οἱ πλημμυρες.

Τρίτο.

Ἡ ἀσφάλιση γιὰ τοὺς παραγωγοὺς αὐτῶν τῶν κλάδων θά εἶναι ὑποχρεωτική. Ἡ πείρα ἀπὸ τὴν Κύπρο, ἡ πείρα ἀπὸ τὸ ὑφιστάμενο Ταμεῖο Προνοίας ποὺ ἦταν ἐθελοντική, ἡ πείρα ἀπὸ τὰ Ταμεῖα τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἡ πείρα ἄλλων χωρῶν μᾶς διδάσκει πὼς ἐπιβάλλεται ἡ ὑποχρεωτικὴ ἀσφάλιση. Νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ ὅλων τῶν παραγωγῶν ἡ ἀλληλεγγύη στὴν ἀσφάλιση τῶν κινδύνων. Μονάχα μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο, τὸν ὑποχρεωτικὸ, εἶναι δυνατὸ νὰ διατηρηθῇ καὶ νὰ ἰσχυροποιηθῇ τὸ Ταμεῖο, νὰ ἀνταποκριθῇ στὶς ἀνάγκες τῶν ἀγροτῶν καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τοὺς σκοποὺς του.

Τέταρτο.

Ἡ συνεισφορὰ τῆς Κυβέρνησης ἀποτελεῖ ἀποφασιστικὸ παράγοντα μαζί μὲ τὴν συνεισφορὰ τῶν ἀγροτῶν γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ Ταμεῖου. Ὄταν προτάθηκε τὸ Σχέδιο Ἀσφαλίσεων ἡ Κυβέρνηση πρότεινε νὰ καταβάλλῃ μόνο τὸ 1/2 τοῦ ποσοῦ ποὺ θά κατέβαλλαν οἱ ἀγρότες. Μὲ τὴν ἐπιμονὴ καὶ τὰ διαβήματα τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων ἡ Κυβέρνηση συμφώνησε νὰ αύξῆσῃ τὴν συνεισφορὰ τῆς στὰ πρῶτα στάδια καὶ νὰ τὸ προικοδοτήσῃ στὰ πρῶτα δυὸ χρόνια μὲ 180 χιλιάδες λίρες. Ἐχτιμοῦμε αὐτὴ

τήν θετική ανταπόκριση τῆς Κυβέρνησης πού θά συμβάλῃ στήν καλύτερη ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τοῦ Ταμείου. Πιστεύουμε πῶς ἂν ἡ κατάσταση καί οἱ ἀνάγκες τοῦ Ταμείου τὸ ἀπαιτήσουν, ἂν στὰ πρῶτα χρόνια τῆς λειτουργίας ἔχουμε μεγάλες θεομηνίες μὲ σοβαρὲς καταστροφές στήν ἀγροτική παραγωγή, ἡ Κυβέρνηση θάρθῃ γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ οἰκονομικά τὸ Ταμεῖο μὲ ἐπιπρόσθετα κονδύλια.

Πέμπτο.

Ἡ συνεισφορά τῶν ἀγροτῶν θά κυμαίνεται ἀπὸ τὸ 1% μέχρι τὰ 4% τοῦ ἀκαθαρίστου ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος τῶν κλάδων πού θά ἀσφαλίζονται. Στὸ ἀρχικὸ νομοσχέδιό πρότεινε ἡ Κυβέρνηση μέχρι 5%, ὅμως τελικὰ συμφώνησε μὲ τίς ἀγροτικές ὀργανώσεις καί τὸ μείωσε μέχρι 4%. Τὸ ποσοστὸ τῶν ἀσφαλιστρῶν θά καθορίζεται ἀνάλογα τοῦ προϊόντος, τῶν κινδύνων πού διατρέχουν καί τῶν περιοχῶν. Ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε ὅτι οἱ ἀγρότες θά πρέπει νὰ καταβάλλουν τὰ ἀσφάλιστρά τους, γιατί πρόκειται νὰ ἀσφαλιστῇ ἡ παραγωγή τους, τὸ εἰσόδημά τους. Μπορεῖ νὰ ξεκινήσουμε, ἰδιαίτερα στὰ πρῶτα χρόνια, μὲ ὄχι πολὺ ψηλὰ ἀσφάλιστρα. Αὐτὸ θά συμβάλῃ στὸ νὰ δημιουργηθῇ ἐμπιστοσύνη ἀνάμεσα στοὺς ἀγρότες γιὰ νὰ περιβάλουν μὲ ἐμπιστοσύνη τὸ Ταμεῖο. Ἡ πείρα τῆς λειτουργίας τοῦ Ταμείου θά μᾶς βοηθήσῃ νὰ καθορίσουμε καί καλύτερα ποσοστὰ ἀσφαλιστρῶν.

Ἔκτον.

Τὸ Ταμεῖο ξεκινᾷ μὲ τέσσερις βασικοὺς ἀγροτικοὺς κλάδους, σιτηρά, ἀμπέλια, πατάτες, φυλλοβόλα δένδρα. Σταδιακὰ καί μὲ βάση τὴν ἀποκτούμενη πείρα θά πρέπει νὰ καλύψῃ τὴν φθαρτοκαλλιέργεια, τὰ καρρότα, τὰ ἐσπεριδοειδῆ, τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα καί γενικὰ ὀλόκληρη τὴν γεωργοκτηνοτροφικὴ παραγωγή.

Ἑβδομο.

Ἡ Διοίκηση τοῦ Ταμείου θά παίξῃ ἀποφασιστικὸ ρόλο γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία του, γιὰ τὸν προγραμματισμὸ καί γιὰ τὴν βελτίωση του γιὰ τὴν δημιουργία ἐμπιστοσύνης μεταξὺ τῶν παραγωγῶν. Γιὰ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα τῆς Διοίκησης ἔγιναν πολλὲς συζητήσεις μεταξὺ τῶν Ἀγροτικῶν Ὄργανώσεων καί τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. Στὶς ἀπόψεις μας βρήκαμε κατανόηση ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Γεωργίας καί τοὺς Τμηματάρχες τοῦ Ὑπουργείου. Τελικὰ καταλήξαμε στὸ 9μελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο νὰ ἐκπροσωποῦνται οἱ Ἀγροτικὲς Ὄργανώσεις μὲ 3 ἐκπροσώπους καί 1 ἐκπρόσωπον τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος.

Ἀσφαλῶς θά λείπῃ ἡ σχετικὴ πείρα ἀπὸ τὸ Συμβούλιο πού θά συσταθῇ. Ὅμως μὲ μιὰ συστηματικὴ, προγραμματισμένη δουλειά, μὲ μιὰ στενὴ συνεργασία ὅλων τῶν πλευρῶν, εἶναι δυνατὸ τὸ Συμβούλιο νὰ ἐκπληρῶνῃ τὰ καθήκοντα του.

Ὀγδοο.

Ὁ μηχανισμὸς λειτουργίας τοῦ Ταμείου εἶναι μιὰ ἄλλη πλευρὰ πού θά παίξῃ ἀποφασιστικὸ ρόλο γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία τοῦ Ταμείου. Ἰδιαίτερα ἐπιβάλλεται νὰ προσεχτῇ ἡ διεύθυνση τοῦ Ταμείου, ἡ ἐπὶ ἀνδρωσὴ του μὲ ἐπιστημονικὸ καί τεχνικὸ προσωπικὸ, ἡ σύσταση Ἐπιτροπῶν στὶς Ἐπαρχίες καί στὰ χωριά, ἰδιαίτερα γιὰ τίς ἐχτιμήσεις τῶν καταστροφῶν στήν παραγωγή.

Ὅσον ὀρθὰ καί συγκεκριμένα καί ὅσο ἐγκαίρα γίνονται οἱ ἐχτιμήσεις, τόσο θά ἀποκτηθῇ μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη ἀνάμεσα στοὺς παραγωγούς. Ἰδιαίτερα ὑπογραμμίζουμε τὸν ρόλο τοῦ Διευθυντικοῦ προσωπικοῦ πού πρέπει νὰ ἐξασφαλιστῇ γιὰ τὸ Ταμεῖο στὸ Κέντρο καί στὶς Ἐπαρχίες καί τῶν ἐπιστημόνων πού πρέπει νὰ τὸ ἐπὶ ἀνδρώνουν, τὸν ἐχτημητικὸ μηχανισμὸ τοῦ Ταμείου.

"Εντιμε κ. Πρόεδρε. Αὐτὲς εἶναι οἱ βασικὲς πρόνοιες τοῦ Νομοσχεδίου καὶ οἱ παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις μας. Τώρα ἐρχόμαστε σὲ μερικὲς ἐλλείψεις τοῦ Σχεδίου διότι τὸ Ταμεῖον ἔχει ἐλλείψεις.

Μερικὲς ἀπὸ αὐτὲς εἶναι :

Εἶναι μειονέκτημα γιατί ἡ παροχὴ ἀποζημιώσεων στοὺς ἀγρότες ξεκινᾷ γιὰ τὸ χαλάζι καὶ τὸν παγετὸ ἀπὸ τὸ 20%, γιὰ τὴν σκωρίαση καὶ τίς πλήμ-
μυρες ἀπὸ τὸ 25%, καὶ γιὰ τὴν ἀνομβρία ἀπὸ τὸ 50%.

"Ἐπρεπε νὰ ξεκινᾷ ἡ βοήθεια ἀπὸ λιγώτερα ποσοστὰ καταστροφῶν. Εἶναι ἐπίσης μειονέκτημα γιατί δὲν περιλαμβάνονται ἀπὸ τὸ ξεκίνημα ὅλες οἱ θεομηνίες, ὅπως οἱ καύσωνες, οἱ ἀνεμοθύελλες καὶ οἱ ἀσθένειες πού δὲν μποροῦν νὰ καταπολεμηθοῦν.

Στὴ Διοίκηση τοῦ Ταμείου θάπρεπε ἐπίσης νᾶταν πιὸ ἀντιπροσωπευτικὴ ἡ ἐκπροσώπηση τῶν Ἀγροτῶν. Ἐνῶ οἱ ἀγρότες θὰ συνεισφέρουν περίπου τὸ 50% στὸ Ταμεῖο θὰ ἀντιπροσωπεύονται μόνο μὲ τρεῖς ἐκπροσώπους ἀπὸ τὰ 9 μέλη τοῦ Συμβουλίου. Εἶναι ἐπίσης μειονέκτημα γιατί δὲν προβλέπεται στὸ νόμο ἡ σύσταση ἐπαρχιακῶν καὶ περιφερειακῶν Ἐπιτροπῶν γιὰ τὰ προβλήματα πού θὰ παρουσιάζονται. Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπὸ τίς ἐλλείψεις τοῦ Ταμείου ἀποτελεῖ ἕνα σοβαρὸ, θετικὸ μέτρο πρὸς ὄφελος τῶν ἀγροτῶν καὶ τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας. Ἐμεῖς ἀναγνωρίζουμε καὶ μαζὺ μας ὁλόκληρος ὁ ἀγροτικὸς κόσμος, ὅτι τὸ Ταμεῖο δὲν ἦταν δυνατό νὰ εἶναι τέλειο ἀπὸ τὸ ξεκίνημά του.

Γιατὶ ἐχτὸς τῶν ἄλλων μᾶς λείπει καὶ ἡ σχετικὴ πείρα. Γιὰ παράδειγμα τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων πού ἄρχισε τὸ 1956, καὶ μπῆκε σὲ ἐφαρμογὴ τὸ 1957, ἦταν πολὺ διαφορετικὸ: Μέσα στὰ 20 χρόνια ἀπὸ τῆς λειτουργίας του βελτιώθηκε καὶ ἐπεκτάθηκε καὶ στὰ ὠφελήματα καὶ στοὺς ἀσφαλισμένους πού καλύπτει.

Πιστεύουμε ὅτι τὸ ἴδιο θὰ γίνῃ καὶ μὲ τὸ Ταμεῖο τῶν Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων. Θὰ τὸ ἐπεχτείνουμε καὶ θὰ τὸ βελτιώσουμε σταδιακὰ μὲ βάση τὴν πείρα τῆς ἐφαρμογῆς του.

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε,

"Εντιμοὶ κύριοι Βουλευτές.

"Ἐχουμε ἀναφερθῆ στοὺς κύριους σκοποὺς καὶ στὲς βασικὲς πρόνοιες τοῦ Νομοσχεδίου. Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος πιστεύει ὅτι μὲ τὴν ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ νόμου θὰ ἀσφαλιστῆ ἡ παραγωγὴ του, καὶ θὰ σταθεροποιηθῆ τὸ χρονιάτικο εἰσόδημά του.

Ἐπὶ τούτων ὑπάρχουν τρεῖς βασικὲς προϋποθέσεις πού ἐπιβάλλεται νὰ προσεχτοῦν ἀπὸ τὸ ξεκίνημα τοῦ Ταμείου γιὰ νὰ γίνῃ δυνατὴ ἡ ἐπιτυχία τῶν σκοπῶν του.

Πρῶτη προϋπόθεση.

Ἡ στενὴ συνεργασία τῶν δυὸ πλευρῶν — Κυβέρνησης, Ἐπιτελείου, Ἐπιτελείου Γεωργίας, Ἀγροτικῶν Ὄργανώσεων καὶ ἀγροτικοῦ κόσμου. Δίχως αὐτὴ τὴν ταχτική, καθημερινὴν συνεργασία σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα καὶ σ' ὅλο τὸν μηχανισμό, εἶναι ἀδύνατη ἡ ἐπιτυχία τῶν σκοπῶν καὶ τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τοῦ Ταμείου.

Δεύτερη προϋπόθεση.

Ἡ δημιουργία ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ Ταμεῖο Ἀσφαλίσεως ἀπὸ τοὺς παραγωγούς, ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον. Γιὰ τὴν δημιουργία αὐτῆς τῆς ἐμπιστοσύνης θὰ πρέπει νὰ ὀργανωθῆ πλατεῖα διαφωτιστικὴ ἐκστρατεία ἀπὸ τὸ Ἐπιτελεῖο Γεωργίας καὶ τίς Ἀγροτικὲς Ὄργανώσεις. Νὰ γνωρίσῃ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ποιά ὠφελήματα θὰ ἔχη ἀπὸ τὸ Ταμεῖο, γιὰ νὰ μπορέσῃ

νά τὸ ἐνισχύση μὲ τὴν συνεισφορά καὶ τὶς συνδρομές του. Περισσότερο θὰ ἀποχτήση τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου ὅταν τὸ Ταμεῖο θὰ προσφέρῃ τὰ ὠφελήματα, τὶς ἀποζημιώσεις τοῦ στοῦς ἀσφαλισμένους καὶ προπαντὸς ὅταν πληρώνωνται ἐγκαιρα αὐτὲς οἱ ἀποζημιώσεις.

Τρίτη προϋπόθεση.

Ἀναφερθήκαμε καὶ προηγούμενα. Εἶναι ἡ Διεύθυνση καὶ ἡ ἐπάνδρωση τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ Ταμεῖου ἀπὸ ἐπιστημονικὸ καὶ τεχνικὸ προσωπικόν. Μὲ τὴν ἐξασφάλιση αὐτῶν τῶν βασικῶν προϋποθέσεων εἶναι δυνατὴ ἡ ἐπιτυχία τῶν σκοπῶν τοῦ Ταμεῖου. Ἀπὸ τῆς δικῆς μας πλευρᾶς, τῆς πλευρᾶς τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων, θὰ κάνουμε ὅτι εἶναι δυνατό γιὰ τὴν ἐξασφάλιση αὐτῶν τῶν προϋποθέσεων. Θὰ δώσουμε κάθε βοήθεια καὶ θὰ συνεργαστοῦμε μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ Σχεδίου Ἀγροτικῶν Ἀσφαλίσεων. Θὰ καλέσουμε τὸν ἀγροτικὸ κόσμον νὰ ἐνισχύσῃ καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ Ταμεῖο. Γιατὶ τὸ Ταμεῖο Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων εἶναι ἓνα νομοσχέδιον ποῦ θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν ἀγροτικὸ κόσμον καὶ τὴν γενικώτερη οἰκονομία τοῦ τόπου μας.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὁ τόπος μας εἶναι ἓνας μικρὸς τόπος καὶ οἱ θεομηνίες πλήττουν ἀνεξαίρετα ὅλες τὶς περιοχές.

Οἱ θεομηνίες, οἱ ἀνομβρίες, τὰ χαλάζια καὶ οἱ παγετοὶ δὲν ξεχωρίζουν διαχωριστικὰ γραμμὰς, δὲν ξεχωρίζουν Βορρᾶ καὶ Νότον. Πλήττονται κάθε φορὰ περιοχές σ' ὅλη τὴν Κύπρον.

Ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή, μὲ τὰ στρατεύματα κατοχῆς ἔχει διαχωρίσει τὸν τόπον μας. Ὅμως ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι πλήττονται ἀπὸ τὶς θεομηνίες καὶ οἱ Τοῦρκοι ἀγρότες. Ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι ἦταν καὶ εἶναι καὶ δικό τους αἶτημα, τῶν Τούρκων ἀγροτῶν, ἡ ἴδρυση καὶ λειτουργία Ταμεῖου Ἀγροτικῶν Ἀσφαλίσεων.

Γι' αὐτὸ πιστεύουμε ὅτι εἶναι προσωρινὸς ὁ διαχωρισμὸς. Ὅτι θὰ ὑπάρξῃ ἡ καλὴ θέληση ἀπὸ τὴν Τουρκοκυπριακὴ ἡγεσία, ὅπως ὑπάρχει ἀπὸ τῆς δικῆς μας πλευρᾶς γιὰ νὰ ἐξευρεθῇ εἰρηνικὴ λύση στὸ κυπριακὸ πρόβλημα, γιὰ νὰ ἐνοποιηθῇ ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία, γιὰ νὰ διαλυθοῦν οἱ διαχωριστικὰ γραμμὰς, γιὰ νὰ μὴ ὑπάρχῃ Βορρᾶς καὶ Νότος, γιὰ νὰ ὑπάρχῃ μιὰ ἐνιαία Κυπριακὴ γῆ μὲ μιὰ ἐνιαία κυπριακὴ οἰκονομία.

Γιὰ νὰ λειτουργήσῃ ἓνα κοινὸ Ταμεῖο Ἀγροτικῶν Ἀσφαλίσεων Ἑλλήνων καὶ Τούρκων ἀγροτῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Ἀξιότιμοι κ. Συνάδελφοι.

Μετὰ ἀπὸ ἓναν ἔντονον καὶ συνεχῆ ἀγῶνα τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου, τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων καὶ τῆς Βουλῆς, εἴμεθα σήμερον εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ συζητῶμεν ἓνα τῶν σπουδαιότερων Νομοσχεδίων τὸ ὁποῖον ἔχει ἄμεσον ἀλλὰ καὶ μοναδικὴν ἴσως εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἀγρότου μας.

Ἀποτελεῖ διὰ τὸν γεωργικὸν μας κόσμον τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ἓνα ἄθλον πραγματικόν καὶ μίαν καινοτομίαν εἰς τὰ γεωργικὰ πράγματα ὄχι μόνον μοναδικὴν ἀλλὰ καὶ ἱστορικὴν. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἓνα ξεχωριστὸν ὁρόσημον διὰ τὸν ἀγροτικὸν μας κόσμον, ὁρόση-

μον διά τήν μεγαλυτέραν ἴσως ἐπιτυχίαν του πρὸς ἐπιβράβεισιν τῶν πολλῶν ἀγώνων του, δι' ἐπικράτησιν ἐνὸς δικαίου καὶ κοινωνικοῦ δι' αὐτὸν αἰτήματος. Ξεχωριστὰ δὲ ἡ Βουλὴ αὐτή, ἡ σημερινὴ Βουλὴ, καὶ τὸ τονίζω ἡ σημερινή, πρέπει νὰ θεωρήσῃ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ὡς ἓνα τῶν ἐπιτευγμάτων της καὶ νὰ τὸ ἔχη πάντοτε εἰς πίστιν της.

Προσωπικὰ αἰσθάνομαι σήμερον ἰδιαίτερα εὐτυχής, διότι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν ἡ οὐσιαστικὴ ἀσφάλεια τοῦ γεωργικοῦ καὶ γενικὰ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου, ἓνας δὲ μέγας ἐφιάλτης καὶ ἓνα καθημερινὸν δι' αὐτὸν ἄγχος θὰ παύσῃ ἀπὸ σήμερον νὰ ὑφίσταται. Αἰσθάνομαι, λέγω, ἰδιαίτερα εὐτυχής σήμερον, διότι εἴμεθα ἀπὸ τὰ μικρὰ μας χρόνια μάρτυρες τοῦ δράματος καὶ τῆς τραγωδίας ποῦ ὑφίστατο ἀπὸ τὰς κατὰ καιροὺς καὶ συχνὰς καταστροφὰς ἐκ τῶν διαφόρων ἀνωμάτων καιρικῶν συνθηκῶν, ὁ γεωργὸς μας, ποῦ ἔμενε ἀβοήθητος καὶ ἀπροστάτευτος καὶ πάντοτε στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Πλέον δὲ ἐντονον ἐζήσαμεν τὸ δράμα τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας ποῦ ἤρθαμεν εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μαζί του, καθ' ὅτι ἐβλέπαμεν τοῦτο μεγεθυνόμενον εἰς ὅλον του τὸ βάθος καὶ τὴν ἔκτασιν. Προχθὲς ἀκόμη ἐζήσαμεν τὸ δράμα τῶν ἀμπελουργῶν καὶ φρουτοπαραγωγῶν μας οἱ ὅποιοι ἐπλήγησαν ἀνελέητα ἀπὸ τὸ χαλάζι καὶ οἱ πλείστοι τῶν ὁποίων δὲν καλύπτονται ἀπὸ μετοχὰς ἢ ἄλλην ἀσφάλειαν.

Διὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους συχαίρομεν τὴν Κυβέρνησιν ἢ ὁποία παρὰ τίς ἀντίξοες οικονομικὰς συνθήκας ἐξ αἰτίας τῆς συμφορᾶς ποῦ μᾶς ἐπληξεν, ἐν τούτοις δὲν ἔπαυσεν νὰ μεριμνᾷ διὰ ὅλους τοὺς πολῖτες της καὶ νὰ ἔρχεται σήμερον δι' ἐνὸς ἀρκετὰ ὑψηλοῦ ποσοῦ χρημάτων νὰ προικοδοτῇ τὸ σχέδιον τοῦτο.

Ἐμελετήσαμεν τὸ Νομοσχέδιον καὶ μποροῦμεν νὰ ποῦμεν ὅτι ὅπως σήμερον ἔχει τοῦτο τροποποιηθῆ συγκεντρώνει πολλὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν δικαίαν ἐφαρμογὴν καὶ εἰς τὴν πράξιν τοῦ Νομοσχεδίου τῆς πλήρους ἀσφαλίσεως τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων.

Ἐπὶ τῶν ἀρκετῶν ἀτέλειαι καὶ ἐλλείψεις, ἀλλὰ πιστεύομεν, ὡς καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρεται, ὅτι αὐταὶ θὰ τυγχάνουν τοιαύτης βελτιώσεως καὶ τροποποιήσεως οὕτως ὥστε εἰς τὴν πράξιν ἐφαρμοζόμεναι νὰ ἀνταποκρίνονται πλήρως πρὸς τὸν τίτλον τοῦ Νομοσχεδίου, περὶ πλήρους ἀσφαλίσεως τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων ἀπὸ ὁποιοσδήποτε θεομηνίας. Σὰν τέτοιαι δὲ ἀτέλειαι ἢ ἐλλείψεις εἶναι αὐτὲς ποῦ δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ Νομοσχέδιον, π.χ. ἡ ἀσφάλεια τῶν φυχανθῶν οὔτε καὶ τῆς μπανάνας. Ἀναφέρομαι εἰδικὰ σὲ αὐτὰ τὰ δύο εἶδη διότι ἔχομεν ἀρκετὰς κοινότητες, τοῦλάχιστον εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας, αἱ ὁποῖαι ἀσχολοῦνται ἀποκλειστικὰ μὲ τὰ εἶδη αὐτά. Ὡς ἐπὶ παραδείγματι τὰ φυχανθῆ καλλιεργοῦνται εἰς μέγαν βαθμὸν εἰς τὰς κοινότητες Σίμου, Δρύμου, Δρυιᾶς, Ἁγίου Δημητρίου, Κρίτου Μαρόττου, Χολετριῶν, Νατᾶς, Πέγεις, Νέου Χωρίου καὶ ἄλλων, ἢ δὲ μπανάνα εἰς τὰς κοινότητες Κουκλιῶν, Νικόκλειας, Κισσόνεργας, Χλώρακας, Πωμοῦ, Ἁγίας Μαρίας Χρυσόχοῦς καὶ Ἀργάκας. Τὰ εἶδη δὲ αὐτὰ σχεδὸν κάθε χρόνον προσβάλλονται ἀπὸ διάφορας ἀσθένειαι καὶ οἱ μπανάνες πλήττονται ἀπὸ παγετῶνες.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸ Νομοσχέδιον θὰ πρέπει νὰ καλύπτῃ πλήρως καὶ τὰ εἶδη αὐτά, ἀλλοιῶς δὲν θὰ ἀνταποκρίνεται πλήρως εἰς τοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς ὁποίους ἐθεσπίσθη. Ἐκτὸς ἐὰν ἐξυπακούεται καὶ ἡ ἀσφάλεια τῶν προϊόντων αὐτῶν εἰς τὸν γενικὸν ὅρον «καὶ ὅτι αὕτη σταδιακῶς θὰ καλυφθῇ».

Πιστεύομεν ὅτι ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ τὸ ὁποῖον θὰ διορισθῆ ἀμέσως μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου θὰ διενεργῆται μὲ τέτοιον τρόπον δίκαιον ἢ λειτουργία πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ, οὕτως

ώστε να μην παρατηρούνται αι εκάστοτε εϋνοιαι η διακρίσεις ως συνέβαινε και μέχρι σήμερα ακόμη συμβαίνει. Θέλουμε να τονίσουμε ιδιαίτερα ότι οι αρμόδιοι υπάλληλοι οι οποίοι θα προβαίνουν εις επιθεώρησιν και εκτίμησιν των ζημιών πρέπει να είναι αμερόληπτοι και δίκαιοι. Προς δίκαιαν εφαρμογήν του νόμου αυτού δεν πρέπει να υπάρχουν ούτε συγγενείς, ούτε φίλοι και κουμπάροι, αλλά ούτε όμοφρονούντες η αντιφρονούντες. Προς αποφυγήν δέ αυτών των τυχόν μεροληψιών θα πρέπει εις τον νόμον να προστεθῆ ειδικός όρος, όστις να έξυπακούη τιμωρίαν και των υπαλλήλων εκείνων που ενεργούν αντίθετα και αντιστρατεύονται τους όρους έντολης των.

Περαίνων, κ. Πρόεδρε, επιθυμώ όπως μεταφέρω τας εύχαριστίας του αγροτικού κόσμου της Έπαρχίας μου και την εύγνωμοσύνην του προς όλους εκείνους οι οποίοι καθ' οίονδήποτε τρόπον ειργάσθησαν και έβοήθησαν ούτως ώστε το Νομοσχέδιον τουτο διά το όποιον, ως είπομεν εις την αρχήν, έγιναν τόσοι αγώνες, να τεθῆ εις εφαρμογήν.

Όσαύτως ό αγροτικός μας κόσμος αισθάνεται την απόλυτον ανάγκην όπως μέσω ήμων έκφράση την άπερίοριστον εύγνωμοσύνην του προς τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπον Μακάριον και το Έπουργικόν του Συμβούλιον διά το σταργικόν ένδιαφέρον που έπεδεικνυσον εις τας κατά καιρούς δοκιμασίας του και δραττόμενος της εύκαιρίας να επαναβεβαιώση διά μίαν ακόμη φοράν την άμέριστον υποστήριξιν του εις το δύσκολον έργον των το όποιον επιτελοῦν κατά τας κρίσιμους αυτές στιγμάς που διέρχεται ό τόπος μας.

Με την εύκαιρίαν αυτήν δηλώ ότι θα υποστηρίξωμεν και θα ψηφίσωμεν το Νομοσχέδιον. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Έξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Έξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Τό υπό συζήτηση νομοσχέδιο περί Γεωργικής Έασφαλίσεως — όπως είναι γνωστό — έχει κατατεθῆ στη Βουλή από το 1973.

Τό αίτημα για Κρατικό σύστημα Γεωργικών Έασφαλίσεων, έτίθετο και τίθεται στην Κυβέρνηση, πριν από δεκάδες χρόνια και έντονότερα από της εμφάνισης και λειτουργίας των Έαγροτικών Έοργανώσεων μέχρι σήμερα και ιδιαίτερα μετά την άνακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η άναγκαιότητα του θεσμού, άνεγνωρίσθη από την περίοδο της άποικιοκρατίας και έξεφράσθη με το Ταμείο γεωργικής προνοίας, που έτέθη σε εφαρμογή τον Σεπτέμβρη του 1956, και άργότερα, στην περίοδο της Κυπριακής Δημοκρατίας, με τον περί Ταμείου Πληγέντων Παραγωγών Νόμον του 1975.

Ένεξάρτητα από την ώφελιμότητα αυτών των μέτρων είναι γενική η διαπίστωση, ότι με αυτά δεν ήτο και δεν είναι δυνατό να αντιμετωπισθῆ αυτό το σοβαρό πρόβλημα. Γι' αυτό και το αίτημα για άλοκληρωμένο σύστημα γεωργικών άσφαλίσεων, που σαν θεσμός ανταποκρίνεται και στο αίτημα της δικαιότερης άνακατανομής του έθνικου εισοδήματος — έξακολουθεί να προβάλλη πολύ έντονα.

Έκτιμοῦμε το γεγονός, ότι η Κυβέρνηση, παρά τα έρείπια που δημιούργησαν στην οικονομία μας το έγκληματικό πραξικόπημα και η Τούρκικη εισβολή, προχώρησε και έδέχθη το μεγαλύτερο μέρος των σχετικών προτάσεων των άγροτικών Έοργανώσεων.

“Όπως φαίνεται και από την έκθεση της αρμοδίας κοινοβουλευτικής Έπιτροπής, και ελέχθη και από τους άλλους όμιλητές, θα ψηφίσουμε το υπό συζήτηση νομοσχέδιο. Ασφαλώς προβάλλουν πολλά και ποικίλα ερωτηματικά, πού το κυριώτερο από αυτά είναι :

Με την ψήφιση αυτού του νομοσχεδίου όπως έτροποποιήθη και έβελιτώθη από την αρμοδία Κοινοβουλευτική Έπιτροπή, αντιμετωπίζεται έπαρκώς το πρόβλημα των γεωργικών ασφαλίσεων;

Χωρίς άμφιβολία, κανείς δέν μπορεί νά ισχυριστῆ ότι με αυτό το νομοσχέδιο λύεται γενικά και ίκανοποιητικά το πρόβλημα των γεωργικών ασφαλίσεων. “Ότι ό νόμος είναι τέλειος. “Ότι δέν υπάρχουν σοβαρές έλλείψεις και άδυναμίες.

Με την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γίνεται ή άρχή, το πρώτο άποφασιστικό βῆμα. Τίθενται οι θεμελιακές βάσεις, πάνω στις όποιες θά στηριχθῆ το όλο οικοδόμημα πού θά χρειασθῆ χρόνος, πείρα, και όλόπλευρες προσπάθειες για την όλοκλήρωση του.

Με κανένα τρόπο, δέν πρέπει νά παραβλεφθούν από καμμία πλευρά τα προβλήματα, οι δυσκολίες, οι έλλείψεις και οι άδυναμίες πού θά παρουσιασθούν — ιδιαίτερα στα πρώτα στάδια.

Πιστεύουμε, ότι από της πλευράς των αρμοδίων ύπηρεσιών και της ίδιας της Κυβέρνησης, θά έπιδειχθῆ κατανόηση και κατάλληλοι χειρισμοί, στα θέματα των κανονισμών για όρθή ρύθμιση σειράς σοβαρών προβλημάτων, στα διοικητικά και άλλα βασικά ζητήματα, για την έφαρμογή αυτού του νόμου, καθώς και στην οικονομική ενίσχυση πού άν χρειασθῆ πρέπει νά δοθῆ και πέραν αυτών πού καθορίζονται στον νόμο — ανάλογα βέβαια με τις καταστάσεις, τις καλυπτόμενες ζημίες πού θά παρουσιασθούν — ιδίως στα πρώτα στάδια της λειτουργίας και έφαρμογής του νόμου.

Πιστεύουμε επίσης ότι θά έπιδειχθῆ έπαρκής κατανόηση, άνταπόκριση, ύπομονή και συνεργασία και από της πλευράς των έπηρεαζομένων άγροτών, πράγμα πού άνταποκρίνεται προς το καλώς νοούμενο δικό τους συμφέρο και στο γενικώτερο συμφέρο της άγροτικής και της έθνικής μας οικονομίας.

Οι γεωργικές — όπως και οι κοινωνικές ασφαλίσεις — είναι στην βάση και στην αύσια τους, κοινωνικό μέτρο.

Άποσκοπούν, όπως αναφέρεται και στην αίτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου, στο νά «προσφέρουν λογικήν ασφάλειαν εισοδήματος εις τους παραγωγούς Γεωργικών και Κτηνοτροφικών Προϊόντων». Γι αυτό προβάλλει ή ανάγκη και προβλέπεται από το υπό συζήτηση νομοσχέδιο ή δημιουργία Ταμείου, το όποιο πρέπει νά είναι όσο το δυνατό ισχυρό για νά μπορεί νά άνταποκρίνεται στις σχετικές ανάγκες των παραγωγών.

Η συμμετοχή του κράτους στα έσοδα του έν λόγω Ταμείου — όπως προβλέπεται στο Νομοσχέδιο — είναι ψηλότερη από ό,τι είναι στον νόμο περι Κοινωνικών Άσφαλίσεων και έπιπλέον ή Κυβέρνηση αναλαμβάνει και όλα τα έξοδα διαχείρισης αυτού του Ταμείου.

Αυτό — άνεξάρτητα από τις σοβαρώτατες ανάγκες πού έχουμε — θά πρέπει νά έκτιμηθῆ σαν πολύ θετική άνταπόκριση της Κυβέρνησης. Και το έκτιμούμε ιδιαίτερα, παίρνοντας ύπόψιν τις τραγικές συνθήκες πού πέρασε και περνά ό τόπος και ό λαός μας, τις οικονομικές δυνατότητες και δυσκολίες του κράτους, καθώς επίσης τα προβλήματα, τις δυσκολίες και τις ανάγκες των άλλων εργαζομένων στρωμάτων και ιδιαίτερα των προσφύγων.

Συμπεώς πρέπει νά γίνη συνείδηση στον καθένα, ότι ή έφαρμογή αυτού του θεσμού, δέν μπορεί και δέν πρέπει, νά άντικρύζεται σαν συμμετοχή του

ασφαλισμένου σέ κερδοφόρο ἐπιχείρηση, ἀλλὰ σάν πρακτική ἐκφραση ἀλληλεγγύης, πρὸς ὅσους ἐξ αἰτίας φυσικῶν κινδύνων ἐπηρεάσθη σοβαρῶς ἢ καὶ κατεστράφη ὀλόκληρη ἢ γεωργική τους παραγωγή καὶ πού χωρὶς αὐτὴ τὴν ἀγροτική ἀλληλεγγύη, θὰ μένουν σέ ἀνάλογο βαθμὸ ἐκτεθειμένοι.

Ἔχει διαπιστωθῆ ἡ ἀνάγκη καὶ συμφωνήθη ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρές, ὅτι σέ πρῶτο στάδιο, θὰ περιληφθοῦν ὠρισμένα βασικά φυτικά προϊόντα, καθὼς καὶ ὠρισμένοι βασικοὶ φυσικοὶ κίνδυνοι.

Αὐτό, θεωρεῖται σάν ἀναγκαῖο καὶ ἀπαραίτητο προληπτικό, προστατευτικό γιὰ τὸ Ταμεῖο μέτρο, γιὰ νὰ μπορέση νὰ ἀποκτηθῆ ἡ σχετική πείρα, καὶ νὰ ἐπεκταθῆ σταθερά, μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, γιὰ νὰ καλυφθοῦν ὅλα τὰ φυτικά καὶ κτηνοτροφικά μας προϊόντα, ἀπὸ ὅλους τοὺς φυσικοὺς κινδύνους.

Πιστεύουμε ὅτι εἶναι ὀρθὴ αὐτὴ ἡ προσέγγιση, γιατί δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ «Ὅλα ἢ τίποτε» ἀλλὰ ἡ ἀρχὴ «ἀπὸ τὸ τίποτε, ὅσο τὸ δυνατό περισσότερα».

Πιστεύουμε, κ. Πρόεδρε, ὅτι μὲ τὴν ψήφιση αὐτοῦ τοῦ νόμου, γίνεται τὸ πρῶτο οὐσιαστικὸ βῆμα καὶ ἡ ἀρχὴ πρὸς ἱκανοποίηση ἑνὸς ἀπὸ τὰ πιὸ σοβαρὰ καὶ δίκαια ἀγροτικά αἰτήματα. Χρειάζεται νὰ προσεχθοῦν ὅλα τὰ σοβαρὰ προβλήματα πού θὰ ρυθμιστοῦν μὲ κανονισμούς, πού πρέπει τὸ συντομώτερο νὰ ἐτοιμασθοῦν καὶ νὰ κατατεθοῦν στὴν Βουλὴ.

Εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας καὶ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἡ ὀρθὴ καὶ ὑπεύθυνη προσέγγιση, ἡ ἀλληλοκατανόηση καὶ ἡ συνεργασία ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων πλευρῶν.

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων τῆς ΕΚΑ καὶ τῆς ΠΕΚ, θὰ ἐπιδειχθῆ κάθε δυνατὴ ἀνταπόκριση καὶ θὰ δοθῆ κάθε δυνατὴ βοήθεια καὶ συνεργασία γιὰ πετυχημένη ἐφαρμογὴ τοῦ ὑπὸ ψήφιση νόμου περὶ Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων, πρὸς ὄφελος τοῦ γεωργικοῦ μας κόσμου καὶ γενικά τῆς ἀγροτικῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἀπὸ πολλὰ χρόνια ὁ γεωργικός κόσμος τοῦ τόπου μας ζητοῦσε τὴν καθιέρωση θεσμοῦ μὲ τὸν ὁποῖο νὰ τοῦ κατοχυρώνεται ἓνα μίνιμουμ εἰσόδημα τὸ ὁποῖον νὰ μὴ βρίσκεται στὴν διάθεση τῶν ἀντίξων καιρικῶν συνθηκῶν, τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν θεομηنيῶν. Προηγούμενα σχέδια καὶ ταμεῖα γεωργικῆς πρόνοιας καὶ ἀσφάλειας θεράπευαν μέρος τοῦ κακοῦ ἀλλὰ δὲν ἱκανοποιοῦσαν τούλάχιστο τοὺς πιὸ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς παραγωγούς μας.

Σήμερα καλοῦμαστε νὰ θεμελιώσουμε ἓνα σχέδιο πού καταρτίστηκε ὕστερα ἀπὸ ἐπίμονες προσπάθειες καὶ πολλὲς συζητήσεις καὶ μελέτες. Τὸ σχέδιο γεωργικῆς ἀσφάλισης πού προνοεῖται στὸ νομοσχέδιο πού συζητοῦμε χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν Ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς σάν καινοτομία. Καὶ εἶναι καινοτομία. Χωρὶς νὰ ἰσχυρίζεται κανένας πὼς τὸ τὸ σχέδιο τοῦτο λύνει ὅλα τὰ προβλήματα γεωργικῆς ἀσφάλισης μὲ τρόπο πλήρη καὶ ἀπόλυτα ἱκανοποιητικό, ὅμως εἶναι σίγουρο πὼς πρόκειται γιὰ γιὰ μέτρο κοινωνικῆς πρόνοιας καλὸ καὶ θετικό, ἰδιαίτερα ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη πὼς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ κινούμεστε μέσα στὰ πλαίσια τῶν δοσμένων δομῶν καὶ τῶν δοσμένων συνθηκῶν.

Μιὰ καλόπιστη ἀντίκρουση τοῦ Σχεδίου ὀδηγεῖ στὴν ἐκτίμηση τῶν πολλῶν θετικῶν του στοιχείων, παρὰ τὰ κενὰ καὶ τὲς ἐλλείψεις πού εἶναι δυνατό νὰ διαγνώση ἓνας. Γιὰ παράδειγμα δὲν μπορεῖ ἓνας νὰ μὴ ἐπαινέση τὴ συμμετοχὴ καὶ τὴ συνεισφορὰ τῆς Κυβέρνησης στὴ δημιουργία καὶ τὴ συν-

τήρηση του Ταμείου του 'Οργανισμού, ἔστω κι' ἂν ἐπρόκειτο νὰ ὑποστηρίξη πῶς ἢ συνεισφορά τῆς Κυβέρνησης θάπρεπε νάταν ψηλότερη. Μὲ τὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ δεδομένα ἢ ἀρχικὴ Κυβερνητικὴ συνεισφορά τῶν 180 χιλιάδων λιρῶν καὶ ἡ χρονιάτικη ἐπιχορήγηση τοῦ 'Οργανισμοῦ ἀπὸ τὸ Πάγιο Ταμεῖο τῆς Δημοκρατίας πρέπει νὰ θεωροῦνται ἱκανοποιητικὲς. Μὲ τὴν συνεισφορά τοῦ Κράτους τεκμηριώνεται καὶ οὐσιαστικοποιεῖται ἔμπρακτα ἢ ἀλληλεγγύη τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου στὴ μεγάλη τάξη τῶν γεωργῶν μας. Ἐκφράζουμε μόνο τὴν εὐχὴ πῶς ἂν χρειαστῆ θὰ αὐξηθῆ μελλοντικά, ἀνάλογα μὲ τὰς ἀνάγκες, ἢ τέτοια συνεισφορά ὥστε νὰ μὴ ὑπάρξη κίνδυνος οἰκονομικῆς κατάρρευσης τοῦ σχεδίου, σὲ περίπτωσι πού ἀπρόβλεπτες ἐξελίξεις θὰ δημιουργήσουν τέτοιο κίνδυνο.

Μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου πού θὰ ψηφίσουμε σήμερα καὶ τὴν καθιέρωση τοῦ θεσμοῦ τῆς ὑποχρεωτικῆς γεωργικῆς ἀσφάλισης ὁ γεωργικὸς κόσμος σὰν σύνολο ἔρχεται, μαζί μὲ τὴ βοήθεια τῆς Πολιτείας, νὰ συμμεριστῆ τὰς καταστροφὰς πού συχνὰ γίνονται σὲ ὁμάδες γεωργῶν οἱ ὁποῖες καὶ στεροῦν πολλὰς φορές πτωχὰς οἰκογένειες ἀπὸ τὰ πιὸ στοιχειώδη μέσα ἐπιβίωσης. Εἴμαστε σίγουροι πῶς οἱ ἀγρότες μας θὰ δοῦν τὸ Σχέδιο μὲ τὴν σωστὴ του διάσταση καὶ θὰ τοῦ δώσουν τὴν ὀλόψυχη ὑποστήριξη τους ὥστε νὰ πετύχουν οἱ βασικοὶ του σκοποὶ μὲ τοὺς ὁποῖους ὅλοι συμφωνοῦν.

Ἡ τριβὴ καὶ ἡ πείρα θὰ βοηθήσουν νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ καὶ νὰ βελτιωθοῦν οἱ πρόνοιες τοῦ Νόμου. Ἐπειδὴ δὲν μπορούμε νὰ φανταστοῦμε πῶς εἶναι μέσα στὰς προθέσεις τῆς Κυβέρνησης νὰ ὑπάρξουν περιπτώσεις πού γεωργοὶ νὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ καταβάλλουν ἀσφάλιστρον χωρὶς νὰ δικαιούνται, καὶ αὐτὸ νὰ εἶναι σίγουρο ἀπὸ πρὶν, σὲ ἀποζημίωση, γι' αὐτὸ πιστεύουμε πῶς σύντομα, ἐπειδὴ μὲ μιὰν ἀπλὴ ἀνάγνωση τοῦ νομοσχεδίου διαπιστώνουμε μιὰ τέτοια πιθανότητα, θὰ ἔρθη στὴν Βουλὴ τροποποιητικὸ νομοσχέδιο πού νὰ διορθώσῃ ὠρισμένα κενὰ καὶ παραλείψεις.

Πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ ὑπογραμμίσουμε πῶς ὁ Νόμος ἀφήνει παλλὰ Ζητήματα καὶ πολλὰς οὐσιώδεις λεπτομέρειες νὰ καθορισθοῦν μὲ Κανονισμοὺς. Στὴν σύνταξη τῶν Κανονισμῶν ἀπὸ τὸν 'Οργανισμὸ Γεωργικῆς Ἀσφάλισης θὰ πρέπει, πιστεύουμε, νὰ ἔχη λόγον καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας γιὰτὶ πολλὰ θέματα οὐσίας θὰ καλυφθοῦν ἀπὸ τοὺς Κανονισμοὺς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς Νομοσχέδιον περὶ Γεωργικῆς Ἀσφάλισεως ἀναμφίβαλα ἀποτελεῖ θετικὸν βῆμα εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ σοβαρωτάτου προβλήματος πού κάθε χρόνον ὁ ἀγροτικὸς μας κόσμος συνεπεία τῶν φυσικῶν κινδύνων καὶ τῶν καιρικῶν ἀντιξοοτήτων ἀντιμετωπίζει μὲ ἀποτέλεσμα τὸ εἰσόδημά του εἰς πολλὰς περιπτώσεις νὰ ἐκμηδενίζεται.

Τὰ μέχρι σήμερον ὑφιστάμενα νομοθετήματα καὶ σχέδια δὲν παρείχον ἐπαρκὴ ἀσφάλειαν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, οὔτε ἐξησφάλιζαν διὰ τοὺς καλλιεργητὰς ἱκανοποιητικὴν ἀποζημίωσιν, ἢ δὲ ἀσφάλειαν ὡς προαιρετικὸν μέτρον δὲν υἱοθετεῖτο ἱκανοποιητικὰ ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς οἱ ὁποῖοι εἴτε λόγῳ οἰκονομικῶν δυσκολιῶν εἴτε ἀπὸ ἀδιαφορίαν δὲν ἠγόραζον μετοχὰς μὲ ἐπακόλουθον νὰ μὴ δημιουργηθῆται ἰσχυρὸν Ταμεῖον πρὸς κάλυψιν τῶν προκαλουμένων Ζημιῶν εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ὑπεστηρίζοντο ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον. Παρὰ τὰ βασικὰ μειονεκτήματα, τὰς ἐλλείψεις, τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰ κενὰ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τὰς σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιβαρύνσεις πού θὰ ἔχη διὰ τοὺς ἀσφαλιζομένους, θὰ ψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον διότι ἡ ψήφισις του ἀποτελεῖ ἓνα ἐπιτεῦγμα καὶ ἱκανοποιεῖ ἓνα δίκαιον αἶτημα τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου παρὰ τὸ

γεγονός ότι δεν παρέχεται επαρκής και ριζική αντιμετώπιση του σοβαρωτάτου αυτού προβλήματος ως έχουν οι πρόνοιες του Νομοσχεδίου. Παρά ταύτα η προβλεπόμενη υποχρεωτική ασφάλιση θα συμβάλει όμοια με την συνεισφοράν της Κυβερνήσεως εις την δημιουργίαν εις το προσεχές μέλλον ισχυρού Ταμείου διά την κάλυψιν των ζημιών και μένω με την ελπίδα πως η εισήγησις της αρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής ότι οι έλλειψεις, οι αδυναμίες και τα κενά που παρουσιάζει το Νομοσχέδιον κατά την εφαρμογήν των προνοιών του, θα τύχουν της δεούσης μελέτης και προσοχής των αρμοδίων και θα υιοθετηθούν οι αναγκαίαι τροποποιήσεις ώστε να καταστούν οι πρόνοιαι του αποτελεσματικώτεροι και μικρότεροι οι οικονομικοί επιβαρύνσεις διά τους ασφαλιζομένους ώστε ο αγροτικός μας κόσμος να παύσει να είναι έρμαιον των καιρικών αντιξοοτήτων, ως συνέβη εις το παρελθόν και πρόσφατα εις τους άμπελουργούς των όρεινων περιοχών της Πάφου που το χαλάζι κατέστρεψε σχεδόν όλόκληρον την έφεταιινήν των έσοδειαν με αποτέλεσμα να καθίσταται προβληματική ή εξασφάλις των μέσων διά την συντήρησιν των οικογενειών των και να ύπάρχη ο μεγάλος κίνδυνος να μη δυνηθούν να τα καλλιεργήσουν τα άμπέλια των κατά το προσεχές έτος άν δεν τύχουν οικονομικής βοήθειας παρά της Κυβερνήσεως βάσει των γενομένων έκτιμήσεων των ζημιών.

Δέν θα έπεκταθώ ούτε θα αναφερθώ λεπτομερώς εις τας έλλειψεις, τας αδυναμίας και τα μειονεκτήματα που παρουσιάζει το Νομοσχέδιον ούτε θα κάμω παρατηρήσεις και εισηγήσεις επί των προνοιών του υπό ψηφισιν Νομοσχεδίου γιατί οι συνάδελφοί μου της Κοινοβουλευτικής μου Όμάδος, Γενικός Γραμματέυς της Ε.Κ.Α. και Βοηθός Γενικός Γραμματέυς της Ε.Κ.Α., έκαμαν τας παρατηρήσεις και εισηγήσεις των και δεν θα τας έπαναλάβω. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει οίσοδηποτε άλλος όμιλητής επί θέματος άρχης;

Ο κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δεν είναι επί θέματος άρχης που θα αναφερθώ αλλά επί του έγερθέντος θέματος της συνταγματικότητας.

Με μερικούς συναδέλφους έχομεν εξετάσει το θέμα και έχομεν την εντύπωσιν ότι ο νόμος αυτός καθ' έαυτός δεν είναι αντισυνταγματικός. Αντισυνταγματικότης μπορεί να προέλθη από τους Κανονισμούς, δεδομένου ότι οι εισφορές της Κυβερνήσεως προς το Ταμείον είναι διπλές : 'Αφ' ενός μεν η παγία εισφορά έκ του Παγίου Ταμείου πέραν της προκοδοτήσεως, και αφ' έτέρου ένα ποσοστόν των καθοριζομένων ασφαλιστρων. 'Εφ' όσον τα ασφάλιστρα θα καθορίζωνται με αναλογιστικήν μελέτην, υποθέτω, όσοι περισσότεροι κίνδυνοι προστεθούν τόσοσν πιό ψηλά θα είναι τα ασφάλιστρα. 'Επομένως η προσθήκη ενός κινδύνου επηρεάζει αναγκαστικά την επιβαρυνσιν της Κυβερνήσεως.

'Επειδή, όμως, το ασφάλιστρον δεν θα υπερβαίνει το 4% του εισοδήματος του προερχομένου έξ εκάστου προϊόντος, ύπάρχει, πιστεύομεν, μία ασφαλιστική δικλις πού, έκτός εάν οι Κανονισμοί έχουν άλλην μορφήν συντάξεως, δεν θα ήταν αντισυνταγματικός.

'Επομένως, εφ' όσον οι Κανονισμοί δεν είναι τώρα μέρος του Νομοσχεδίου που εξέτάζει η Βουλή, και εφ' όσον οι Κανονισμοί αφ' ενός μεν θα έγκριθούν υπό της Κυβερνήσεως, αφ' έτέρου δε θα κατατεθούν ένώπιον της Βουλής, δεν νομίζω ότι ύπάρχει οίονδηποτε κώλυμα από νομικής πλευράς διά την μη επιψηφισιν του Νομοσχεδίου. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ θὰ προβῶμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιότητων. Θὰ εἰσηγούμεν, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔνστασις, δι' ἐξοικονόμησιν χρόνου — σήμερον ὁ ὄγκος τῆς ἐργασίας τῆς Βουλῆς εἶναι μεγάλος — νὰ τίθενται εἰς ψηφοφορίαν ὅλα τὰ ἄρθρα ἐκάστου Μέρους τοῦ Νομοσχεδίου ὁμοῦ.

Ἐπὶ ὑπάρχει καμμία ἀντίρρηση;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ὅχι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον. Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον. Σκοπὸς γεωργικῆς ἀσφαλίσεως. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ Μέρος I καὶ τὰ ἄρθρα 1, 2 καὶ 3 ἐγκριθῶσι;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως ἐγκρίνονται.

Τὸ Μέρος II τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καθιδρυσις τοῦ Ὄργανισμοῦ. Ἄρθρον 4ον. Ἀρμοδιότητες Ὄργανισμοῦ. Ἄρθρον 5ον. Ὁ Ὄργανισμὸς δύναται ν' ἀπροβαίῃ εἰς ἀπαλλοτριώσεις καὶ ἐπιτάξεις. Ἄρθρον 6ον. Ἔδρα τοῦ Ὄργανισμοῦ. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ὑπάρχει οἰαδήποτε ἔνστασις ὅπως ψηφισθῶσι τὰ ἄρθρα τοῦ Μέρους II;

Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διοικητικὸν Συμβούλιον. Ἄρθρον 8ον. Θητεία. Ἄρθρον 9ον. Προσωρινὴ ἀπουσία τοῦ Προέδρου. Ἄρθρον 10ον. Συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου. Ἄρθρον 11ον. Πληρωμὴ ἀποζημιώσεως εἰς τὰ μέλη. Ἄρθρον 12ον. Διευθυντὴς καὶ Προσωπικὸν Ὄργανισμοῦ. Ἄρθρον 13ον. Ἐπιτροπαί. Ἄρθρον 14ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ὑπάρχει οἰαδήποτε ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῶσι τὰ ἄρθρα τοῦ Μέρους III;

Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀσφαλιζόμενα πρόσωπα. Ἄρθρον 15ον. Ἀσφαλιζόμενα γεωργικὰ προϊόντα. Ἄρθρον 16ον. Ἀσφάλιστρον καὶ χρόνος καὶ διαδικασία καταβολῆς τούτου. Ἄρθρον 17ον. Καταβολὴ ἀποζημιώσεως εἰς ἀσφαλιζόμενα πρόσωπα. Ἄρθρον 18ον. Μὴ καλυπτόμενα ζημίαι. Ἄρθρον 19ον. Προϋποθέσεις καταβολῆς καὶ ὕψος καταβλητέας ἀποζημιώσεως. Ἄρθρον 20ον. Καθυστέρησις πληρωμῆς ἀσφαλιστρῶν. Ἄρθρον 21ον. Ἀποζημιώσεις δὲν ὑπέκεινται εἰς κατάσχασιν κ.λ.π. Ἄρθρον 22ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τελείωσε τὸ Μέρος IV.

Ἐπὶ ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως ἐγκριθῶσι τὰ ἄρθρα τοῦ Μέρους IV; Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαια τοῦ Ὄργανισμοῦ. Ἄρθρον 23ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως έγκριθη τὸ ἄρθρον 23 τοῦ Μέρους V; Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έπενδύσεις. "Άρθρον 24ον. Βιβλία λογαριασμών και ἀπολογισμός. "Άρθρον 25ον. "Έλεγχος διαχειρίσεως. "Άρθρον 26ον. Έπισημαίεις ὀφειλάι. "Άρθρον 27ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως έγκριθοῦν τὰ ἄρθρα τοῦ Μέρους VI; Έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άδικήματα. "Άρθρον 28ον. Ποινάι. "Άρθρον 29ον. Εἰσπραττόμενα χρηματικά ποινάι καταβάλλονται εἰς τὸν Ὀργανισμόν. "Άρθρον 30όν. Δίωξις δι' ἀδικήματα. "Άρθρον 31ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως έγκριθοῦν τὰ ἄρθρα τοῦ Μέρους VII; Έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άπαλλαγὴ φορολογίας κλπ. "Άρθρον 32ον. Κανονισμοί. "Άρθρον 33ον. Διάλυσις και ἐκκαθάρισις τοῦ Ὀργανισμοῦ. "Άρθρον 34ον. Κατάργησις Νόμων. "Άρθρον 35ον. Ἡμερομηνία ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. "Άρθρον 36ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως έγκριθοῦν τὰ ἄρθρα τοῦ Μέρους VIII; Έγκρίνονται.

Τώρα εἰσερχόμεθα εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνη δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως έγκριθη τὸ νομοσχέδιον ἐν τῷ συνόλῳ του;

Έφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ νομοσχέδιον έγκρίνεται εἰς Νόμον.

Θὰ ἤθελα νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἐντιμον κ. Ὑπουργόν Γεωργίας διότι εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ παραστῆ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ τόσοσ σοβαροῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου διὰ τὴν προώθησιν και τὴν σύνταξιν τοῦ ὁποίου ἔχει τόσοσ πολὺ ἐργασθῆ. Ὁ ἐντιμος κύριος Ὑπουργός εἶναι ἐλεύθερος ἐάν θέλη...

ΥΠΟΥΡΓΟΣ :

Εὐχαριστῶ πολὺ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον «Ὁ περὶ Ἐνοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977» ὅπως και τὸ νομοσχέδιον «Ὁ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωρινάι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977» δὲν δύνανται νὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ Ἐκθέσεις τῶν ἀρμοδίων Ἐπιτροπῶν.

Και τώρα ἐρχόμεθα εἰς τὸ νομοσχέδιον «Ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωρινάι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ ἀναγνώσῃ ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς τὴν Ἐκθέσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχουν δύο Ἐκθέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Ἀλέκος Μιχαηλίδης

Σταῦρος Ἀμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ἀλέξης Γαλανός

Ντίνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 4ην καὶ 18ην Ἀπριλίου, 1977. Εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτὰς κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀρμοχώστου. Εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίασιν παρέστη ἐπίσης ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος καὶ ἀνέλαβε τὴν νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ληφθεισῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποφάσεων ἐπὶ τοῦ θέματος.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ παράτασις τῆς ἰσχύος τοῦ βασικοῦ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὀφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμου μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου, 1977.

Ὡς γνωστόν, ἡ διάρκειά τῆς ἰσχύος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος νομοθεσίας παρετάθη ἐπανειλημμένως μὲ τελευταίαν παράτασιν ἐκπνέουσαν τὴν 31ην Μαΐου, 1977, παρασχεθεῖσαν δυνάμει τοῦ περὶ Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμου τοῦ 1977 (Ἀρ. 17 τοῦ 1977). Ἡ τελευταία παρασχεθεῖσα δὴμιονος παράτασις ἀπεσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ παρασχεθῇ ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν προκειμένου νὰ συμπληρώσῃ τὴν μελέτην τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου, ἐν ὅψει τῶν ὑποβληθεισῶν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν εἰσηγήσεων καὶ παραστάσεων ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ὡς ἐπεξηγήθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, αἱ συνθηκαὶ αἰτίαιτες ὡδήγησαν εἰς τὴν θέσπισιν καὶ εἰς τὴν ἐν συνεχείᾳ παράτασιν διαδοχικῶς τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος νομοθεσίας δὲν ἐπαυσαν ὑφιστάμεναι, ὡς ἐκ τούτου δὲ καθίσταται ἀναγκαία ἡ περαιτέρω παράτασις τῆς νομοθεσίας ταύτης.

Διαρκούσης τῆς ἐξετάσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἡ ἀνανέωσις τῆς ὡς προεῖρηται νομοθεσίας μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου, 1977, νοουμένου ὅτι μέχρις ἐκπνοῆς τῆς προτεινομένης παρατάσεως θὰ ἐπισπευσθῇ ἡ μελέτη καὶ ριζικὴ ἐπίλυσις τοῦ γενικωτέρου θέματος τῶν χρεῶν καὶ ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοιαῦται ἀποφάσεις δι' ἀναπροσαρμογὰς εἰς τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν ὡστε νὰ πληρωθῇ ἀριθμὸς κενῶν τὰ ὁποῖα ἀπεκαλύφθησαν ἀπὸ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῆς νομοθεσίας ταύτης. Ὡς τοιοῦτον κενὸν ὑπεδείχθη ἡ πε-

ρίπτωσης καθ' ἣν ὁ δανειστής ἐπὶ τῷ τέλει καταστρατηγήσεως τῆς προσφερομένης εἰς τὸν χρεώστην ἀνακουφίσεως προβαίνει εἰς ἕτερα ἔνδικα μέσα ὡς ἡ κατάσχεσις οἰασδῆποτε κινητῆς περιουσίας τοῦ ἐκτοπισθέντος χρεώστου μὲ ἀποτέλεσμα τὴν πρόκλησιν τεραστίων δυσκολιῶν εἰς τὸν ἐκτοπισθέντα χρεώστην. Τὸ τοιςυτοτρόπως χρησιμοποιούμενον μέσον παρακάμψεως τῶν προνοιῶν τοῦ Νόμου καθιστᾷ τὴν θεσπισθεῖσαν νομοθεσίαν ἀνενεργῆ εἰς τὸ νὰ προστατεύσῃ πλήρως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὸν ἐκτοπισθέντα χρεώστην. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἐζητήθη ἐπίσης ἡ πλήρωσις τοῦ κενοῦ δυνάμει τοῦ ὁποίου εἶναι σήμερον δυνατὴ ἡ διακίνησις τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ ἰσχύοντος Νόμου κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ πληγείσης ὀφειλῆς ὅστις, συμφώνως τῶν διατάξεων τοῦ ἰδίου Νόμου, εἶναι καὶ πρωτοφειλέτης. Ἡ διακίνησις τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ Νόμου, εἰς βάρος τοῦ τελευταίου κρίνεται ἄδικος, δεδομένου ὅτι αἱ συνθηκαὶ ὑφ' ἃς οὗτος ἠγγυήθη τὴν ὀφειλὴν τοῦ πληγέντος ὀφειλέτου ἦσαν καθ' ὀλοκληρίαν διάφοροι τῶν σημερινῶν κατόπιν τῆς δημιουργηθείσης ἐκ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς καταστάσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐξετάσασα διεξοδικῶς τὰς ὡς προεῖρηται ὑποβληθείσας παραστάσεις ἀπεδέχθη ταύτας καὶ ἐχώρησεν εἰς τὴν ἀνάλογον νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ἐκκρεμοῦντος ἐνώπιον αὐτῆς νομοσχεδίου, ὥστε νὰ παύσῃ ἡ καταστρατηγήσις τῆς παρασχεθείσης ἀνακουφίσεως εἰς τοὺς πληγέντας ὀφειλέτας διὰ τῆς θέσεως ἐν λειτουργίᾳ ἐκ μέρους τοῦ πιστωτοῦ ἐτέρων ἐνδίκων μέσων, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἀντίκειται πρὸς τὰς ἀρχικὰς προθέσεις τοῦ νομοθέτου εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν παραχώρησιν πραγματικῆς ἀνακουφίσεως εἰς τοὺς ἐν λόγῳ ὀφειλέτας. Ἀντίγραφον τοῦ διαμορφωθέντος ὡς ἀνωτέρω νομοσχεδίου ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν μὲ τὴν ὁμόφωνον εἰσήγησιν πρὸς τὴν Βουλὴν ὅπως ψηφίσῃ τοῦτο εἰς νόμον.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσοσ Παπαδόπουλοσ, Πρόεδροσ

Ἄλέκοσ Μιχαηλίδησ

Σταῦροσ Ἀμπίζασ

Χρῖστοσ Βάκησ

Ἄλέξησ Γαλανόσ

Ντῖνοσ Κωνσταντῖνου

Τάκησ Χατζηδημητρίου.

Ὡσ γνωστὸν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ δι' ἣδη κυκλοφορησῆσος πρὸς τὰ ἀξιότιμα Μέλη Ἐκθέσεωσ τῆσ εἰσηγεῖται τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡσ ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου μὲ βάσιν τὰς εἰς αὐτὸ ἐπενεχθείσας τροποποιήσεις πρὸς πλήρωσιν ἀριθμοῦ ἐντοπισθέντων εἰς τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν κενῶν, τὰ ὁποῖα ἀπέληγον εἰς καταστρατηγήσιν τῆσ προσφερομένησ εἰς τὸν ἐκτοπισθέντα χρεώστην ἀνακουφίσεωσ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐτέθη ἐνώπιον τῆσ Ἐπιτροπῆσ καὶ ἐτέρα παρομοῖα, ὡσ τῶν ἤδη ρυθμισθειῶν περιπτώσεων, περιπτώσισ ἡ ὁποῖα, ὑπὸ τὴν μορφήν τῆσ ἐπὶ Δικαστηρίῳ ἐξασφαλίσεωσ εἰς βάροσ τοῦ χρεώστου διατάγματοσ διὰ τὴν κατάσχεσιν ἰδιοκτησίας του εὔρισκαμένησ εἰς χεῖρασ τρίτου, ὡδήγει εἰς καταστρατηγήσιν ἐπίσης τῆσ ὡσ προεῖρηται ἀνακουφίσεωσ. Ἡ χρῆσισ τοῦ προαναφερομένου ἐνδίκου μέσου καθιστοῦσεν ἀνενεργεῖσ τὰσ προνοῖασ

τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας νά προστατεύσωσιν ἀποτελεσματικῶς τὸν χρεώστην, πράγμα τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν γνώμην τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκρίθη ἀπαράδεκτον καὶ ὡς ἀντικείμενον πρὸς τὰς προθέσεις τοῦ συντάξαντος τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν.

Ὡς ἐκ τούτου καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν πληρώσεως τοῦ ἀνακύψαντος κενοῦ ἢ Ἐπιτροπῆ ἐθεώρησε σκόπιμον ὅπως, ἐπιπροσθέτως τῶν ἤδη ἐπενεχθεισῶν εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον τροποποιήσεων, ἐπενεχθῆ, συμπληρωματικῶς, καὶ ἐτέρα τροποποιήσεις διὰ τῆς προσθήκης τῶν λέξεων, εἰς τὸ τέλος τῆς παραγράφου (α) τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ἤδη κυκλοφορήσαντος Νομοσχεδίου «ὡς καὶ πᾶσαν ἐκδοσὶν ἐντάλματος κατασχέσεως ἰδιοκτησίας εὐρισκομένης εἰς χεῖρας τρίτου δυνάμει τοῦ Μέρους VII τοῦ περὶ Πολιτικῆς Δικονομίας Νόμου» καὶ ἀπαλείψεως τῆς ἄνω τελείας καὶ τῶν εἰσαγωγικῶν, ὡστε ἡ ἀποδιδομένη ἐρμηνεία καὶ ἐφαρμογὴ τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας νά ἐπεκτείνεται καὶ νά καλύπτῃ διὰ σκοποῦς πλέον ἀποτελεσματικῆς προστασίας τοῦ πληγέντος ὀφειλέτου καὶ τὴν περιπτώσιν ἐκδόσεως, ἐπὶ Δικαστηρίῳ, ἐντάλματος κατασχέσεως περιουσίας δυνάμει τοῦ Μέρους VII τοῦ περὶ Πολιτικῆς Δικονομίας Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ὁμιλητῆς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὁ νόμος γιὰ ἀνακούφιση ὀφειλετῶν πού σήμερα παρατείνουμε τὴν ἰσχύ του μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου, σὲ μιὰ συμπληρωμένη νομοτενικὰ μορφή του, ἀποτελεῖ μιὰ προσωρινή ρύθμιση τοῦ προβλήματος τῶν χρεῶν τῶν προσφύγων.

Ἡ πρόσθετη πρόνοια ἐγίνε ἀναγκαία γιατί οἱ δανειστὲς, ἰδιαίτερα οἱ Τραπεζίτες, εἶδξαν ἰδιαίτερο ζῆλο καὶ ἐπωφεληθῆκαν ἀπὸ τὰ κενὰ τοῦ νόμου γιὰ νά κάμνουν κατασχέσεις καὶ νά εἰσπράξουν ὅσα μπορούσαν καὶ ἀπὸ ὅπου μπορούσαν.

Φυσικὰ μὲ τὸν νόμο αὐτὸ δὲν ρυθμίζεται τὸ πρόβλημα τῶν χρεῶν καὶ τῶν τόκων. Τὸ σοβαρὸ αὐτὸ πρόβλημα μελετᾶται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἢ ὅποια κι' ἐλπίζουμε ὅτι θὰ τὸ συζητήσῃ πρὶν πάρῃ τελικὲς ἀποφάσεις μὲ τίς ἀρμόδιες Ἐπιτροπὲς τῆς Βουλῆς. Ἡ Βουλὴ δικαιούται καὶ πρέπει νά συμβάλῃ στὴ διαμόρφωση τῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ πολὺ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος. Πιστεύουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ ἐπωφεληθῆ τοῦ κύρους καὶ τῆς πείρας τῆς Βουλῆς γιὰ μιὰ πληρέστερη στάση ἐναντι τοῦ θέματος τῶν χρεῶν.

Ἐχουν γραφτῆ πληροφορίες γιὰ ἀνάληψη ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τῆς εὐθύνης γιὰ τὰ χρεῖα πού ἀνέρχονται σὲ 36 περίπου ἑκατ. λίρες ἐναντι τῶν Τραπεζῶν χωρὶς νά λογαριαστοῦν οἱ τόκοι καὶ μὲ μακροπρόθεσμες ὑποχρεώσεις πληρωμῆς.

Διερωτούμαστε ἂν δὲν θὰ ἦταν προτιμότερη ἡ ἀνάληψη ὄχι τῶν χρεῶν ἀλλὰ τῶν ἴδιων τῶν Τραπεζῶν γιὰ νά μπορέσουμε ν' ἀντιμετωπίσουμε σωστότερα τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα πού προκύπτουν ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ καὶ τὴν κατοχὴ.

Παρ' ὅλο πού ὁ νόμος πού βρίσκεται σήμερα μπροστὰ μας εἶναι πληρέστερος τοῦ προηγούμενου ἀφήνει ὅμως ἀκάλυπτες πολλὰς κατηγορίας χρεωστῶν πέραν ἀπὸ τὸν ἐπιχειρηματικὸ κύκλο.

Πολλοὶ πρόσφυγες μέσα ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸ, μικροῦπαλληλικὸ καὶ ἐργατικὸ κόσμον βαρύνονται μὲ χρεῖα ἐνοικιαγωγῆς πού ζητοῦνται καὶ καταβάλλονται γιὰ χαμένα τράκτερς, γεωργικὰ μηχανήματα καὶ αὐτοκίνητα.

Πολλοί άλλοι πληρώνουν ακόμα και σήμερα δόσεις για χρέη που έχουν σε ταμειυτήρια ενώ ή περιουσία τους, ιδιαίτερα σε νεόκτιστα σπίτια, βρίσκεται στα κατεχόμενα.

Γι' αυτούς όλους που αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα των προσφύγων και των πληγέντων δεν έχει ληφθῆ κανένα προστατευτικό μέτρο.

Παραμένει ακόμη σε πλήρη έκκρεμότητα τὸ θέμα των καταθετών σε τράπεζες και τις συνεργατικές. Γι' αυτά τὰ ζητήματα οἱ περισσότερες τράπεζες και οἱ συνεργατικές ἀναφέρουν ἄγνοια των στοιχείων και γι' αὐτὸ ἀδυναμία πληρωμῆς.

Ἐναντι ὄλων αὐτῶν των ἀνθρώπων ποῖος τελικὰ θ' ἀναλάβῃ εὐθύνη και θὰ φροντίσῃ νὰ ἐξασφαλιστῆ ἡ εἰσπραξη των καταθέσεών τους;

Δὲν θὰ ἐπεκταθοῦμε σήμερα στὰ ζητήματα αὐτά. Ἀπλῶς τ' ἀναφέρουμε κί ἐλπίζουμε ὅτι θὰ ἐνταχθοῦν μέσα στὰ εὐρύτερα πλαίσια των ἀποφάσεων γιὰ τὴν ρύθμιση των οικονομικῶν προβλημάτων των προσφύγων και των πληγέντων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης ἔχει τὸν λόγον.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου που ἔχομε ἐνώπιόν μας εἶναι ἡ παράταση τῆς ἰσχύος τοῦ βασικοῦ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὁφειλετῶν Νόμου μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου, 1977.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς παρατάσεως γίνονται οὐσιαστικὲς βελτιώσεις οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προηγουμένου νόμου ὅπως ἐπίσης και τὴν ἐπιθυμία ὄλων μας νὰ διευκολύνουμε ὅσο μπορούμε περισσότερο τοὺς ὀφειλέτες μέχρι ρυθμίσεως τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος.

Οἱ τροποποιήσεις ἦταν ἀπαραίτητες γιὰ νὰ δοθῆ πληρεστέρα και σαφέστερα κάλυψη ἔτσι που νὰ δημιουργηθοῦν ἀνεκτὲς συνθήκες γιὰ νὰ μπορέσουν οἱ ἐπηρεαζόμενοι νὰ ἀρχίσουν κάποια ἐπαγγελματικὴ δραστηριότητα.

Ἐπομένως τὴν ψήφιση τοῦ νόμου αὐτοῦ δὲν θέλομε νὰ δώσωμε τὴν ἐντύπωση πὼς λύομε οἰονδήποτε πρόβλημα. Ἀπλῶς προσφέρουμε τὸν χρόνο γιὰ νὰ κατορθωθῆ νὰ βρεθῆ μιὰ οὐσιαστικώτερη ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

Τὸ πρόβλημα των χρεῶν ἔχει δυὸ πτυχές. Πρῶτον τὰ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα, ἤτοι χρεώστες και δανειστές, και δεύτερον τὴν οικονομία γενικά.

Μιὰ τάξη ἀνθρώπων, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς εἰσβολῆς, ἔχει χάσει τὰ πάντα ἐκτὸς ἀπὸ τίς ὑποχρεώσεις. Ἄλλοι μὲ μικρά, ἄλλοι μὲ μεγάλα δάνεια, μένουν οικονομικῶν καθηλωμένοι χωρὶς δυνατότητα καν νὰ ξαναρχίσουν.

Παράλληλα Τράπεζες, Συνεργατικὰ Ταμειυτήρια και ἄλλοι ὀργανισμοὶ μεταφέρουν στὰ βιβλία των τεράστια ποσὰ ὡς χρέη, ἐνῶ οἱ ὀφειλέτες δὲν ἔχουν δυνατότητα σήμερα νὰ πληρώσουν, οἱ τόκοι αὐξάνουν τὰ χρέη και οἱ ἐξασφαλίσεις γιὰ τὰ χρέη αὐτὰ εὐρίσκονται εἰς τὰ κατεχόμενα ἐδάφη.

Ἐπομένως κάποια ἀνακούφιση εἶναι ἀναγκαία και ἀπὸ πλευρᾶς ὀφειλετῶν και δανειστῶν. Ἀσφαλῶς λύση τοῦ προβλήματος πραγματικὴ εἶναι μόνον ἡ ἐπανάκτηση των περιουσιῶν οἱ ὁποῖες κατακρατοῦνται σήμερα ἀπὸ τὸν Τούρκο εἰσβολέα.

Πέραν όμως από το πρόβλημα που επηρεάζει τα άτομα, υπάρχουν και οι επιπτώσεις στην οικονομία γενικά.

Τό ότι σήμερα Τράπεζες και άλλοι πιστωτικοί οργανισμοί, μεταφέρουν άνευ κύδεμίας εξασφαλίσεως χρέη όχι λιγώτερα από 70 εκατομμύρια λίρες, αυτό και μόνο δημιουργεί τεράστια αδυναμία στο όλο νομισματικό μας οικοδόμημα. Βραχυπροθέσμως αυτό το πρόβλημα πιθανόν να μην το είδαμε ή πιθανόν να μην θελήσαμε να το αντιμετωπίσουμε λόγω του ότι μάς εφόβιζε το μέγεθος και η έκταση του. Όμως κανένας δεν μπορεί να ισχυρισθῆ ότι μπορεί το πρόβλημα αυτό να παραμείνη άλυτο για πολύ, χωρίς να θέτη σέ κίνδυνο ολόκληρη τήν οικονομία μας.

Μιλοῦμε συχνά για οικονομική ανάκαμψη και ασφαλῶς ανάκαμψη ὑπάρχει, ὑπό τήν έννοια ὅτι ἄρχισε ἡ ἀνοδική πορεία, χωρίς να σημαίνει ὅτι ἡ οικονομία μας ἔχει φθάσει σέ επίπεδα ἱκανοποιητικά. Όμως χωρίς τήν ἀντιμετώπιση σοβαρῶν οικονομικῶν θεμάτων ὅπως αὐτό τῶν χρεῶν, ἡ πρόοδος εἶναι ἀμφίβολος καί οἱ κίνδυνοι καταρρεύσεως μεγάλοι.

Πιστεύομεν ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἐκτιμᾷ πλήρως τήν ἀνάγκη σοβαρᾶς ἀντιμετώπισης τοῦ προβλήματος αὐτοῦ ὅσο δύσκολο καί ἄν εἶναι. Γι' αὐτό ἀκριβῶς τόν λόγον ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆ μελετᾷ τὸ θέμα καί σύντομα θά διευρυνθῆ μέ τήν παρουσία ἐκπροσώπων τῆς Βουλῆς στήν Ἐπιτροπῆ αὐτή, προκειμένου νά ὀριστικοποιηθῆ κάποιο σχέδιο ἀντιμετώπισεως τοῦ προβλήματος.

Ἀπό πλευρᾶς τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, θά κάμωμεν ὅτι μπορούμε για τήν γρήγορη καί οὐσιαστική ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος παρόλον ὅτι ἐπαναλαμβάνομεν πῶς τήν τελική λύση τοῦ προβλήματος τήν βλέπομε μόνο στήν ἀνάκτηση τῶν περιουσιῶν πού βρίσκονται στά χέρια τοῦ Τούρκου εἰσβολέα καί στήν ἐξεύρση δικαίας καί βιωσίμου λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου ἔχει τόν λόγον.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τό νομοσχέδιον πού πρόκειται νά ψηφισθῆ σήμερα ἡ Βουλῆ σέ νόμον εἶναι ἓνα νομοσχέδιον πού ἴσχυεν ἐδῶ καί ἀρκετόν καιρόν καί εἶχε δώσει κάποιαν ἀνακούφιση στοὺς ὀφειλέτες. Μὲ τές τροποποιήσεις πού γίνονται τώρα ἐνισχύεται κάπως αὐτή ἡ ἀνακούφιση πού δίνεται πρὸς τοὺς ὀφειλέτες καί πολὺ χαρακτηριστικῶς τὸ νομοσχέδιον φέρει τόν τίτλον τῆς Ἀνακούφισης τῶν Ὀφειλετῶν.

Όμως, τὸ πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ ἐκτοπισθέντες ὀφειλέτες δέν εἶναι ἀπλῶς θέμα ἀνακούφισης. Εἶναι θέμα ἐπίλυσης τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος. Ἡ κατάσταση για τήν πλειοψηφία τῶν ἐκτοπισθέντων εἶναι δραματική. Διότι, μέ τήν συσσώρευση τῶν τόκων ἔχουν φθάσει σέ τεράστια ὕψη τὰ χρέη αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τελική λύση τοῦ προβλήματος εἶναι ἡ ἐπιστροφή τῶν πρσφύγων εἰς τὰ σπίτια καί τίς περιουσίες τους. Όμως, δέν λύει αὐτὴν τήν στιγμὴν τὸ πρόβλημα αὐτό. Εἶναι ὄλων ἡ ἐπιθυμία, ὄλων ἡ προσπάθεια. Όμως τί γίνεται ἐν τῷ μεταξύ; Καί πρέπει νά ποῦμεν ὅτι ὅσον περίπλοκον καί ἄν εἶναι τὸ ζήτημα τῶν χρεῶν καί τῶν τόκων ὀφείλει ἡ Κυβέρνηση τελικά — ἡ Βουλῆ εἶναι διαθέσιμη νά συμβάλῃ καί αὐτὴ ἀπὸ τήν δική της πλευρά — νά δώσῃ μιὰ τελική λύση στὸ πρόβλημα αὐτό τῶν χρεῶν καί τῶν τόκων.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὑπάρχουν συγκρουόμενα συμφέροντα στὸ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα. Όμως θά πρέπει τὰ συμφέροντα αὐτὰ νά ἐξετασθοῦν ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν τόσοσ τῆς οικονομίας τοῦ τόπου ὅσον καί τοῦ ἀγῶνα πού διεξάγει ὁ λαός μας.

Γι' αυτό η 'Αριστερά θέλει να πιστεύη ότι, παρ' όλον που πέρασαν τρία χρόνια χωρίς τίποτε να γίνη προς αυτήν την κατεύθυνση, μέχρι τήν λήξη του νόμου αυτού ο οποίος είναι για ένα χρόνο, θα υπάρξη έτοιμο νομοσχέδιο για πλήρη λύση του σοβαρού αυτού προβλήματος των χρεών και των τόκων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἄξι. κ. Πρόεδρε, ἄξι. κύριοι συναδελφοί. Χαιρετίζομεν τήν ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἢ ὁποία ἦτο ὑπό τὰς περιστάσεις καί ἀπολύτως ἐπιβεβλημένη, νά διευρύνη τίς πρόνοιες τοῦ ὑπό συζήτησιν Νομοσχεδίου διὰ νά καλύψῃ ὠρισμένα κενά τοῦ Νόμου τὰ ὁποία ἐδημιούργησαν σοβαρά προβλήματα καί ἄγχος εἰς τήν τάξιν τῶν προσφύγων ἔνεκα τῆς ἐρμηνείας τήν ὁποίαν ἔδωσαν εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις τὰ Δικαστήρια εἰς τόν προηγούμενον Νόμον.

Τὰ κενά αὐτά τὰ ὁποία ἀναφέρονται εἰς τήν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἀφοροῦν τήν κατάσχεσιν κινητῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῶν ἐκτοπισθέντων χρεωστῶν ὡς ἐπίσης τὸ θέμα ἐγγυήσεως εἰς πληγείσας ὀφειλάς.

Πιστεύω ὅτι ὁ Νόμος, ὡς τροποποιεῖται σήμερον, καλύπτει ἐπαρκῶς τὰ παρουσιασθέντα κενά καί παρέχει ἱκανοποιητικὴν προστασίαν καί ἀνακούφισιν εἰς τὸν ἐκτοπισθέντα ὀφειλέτην.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νά διαφύγῃ τῆς προσοχῆς μας ἀλλὰ πρέπει νά τονισθῇ ὅπως ἰδιαίτερος εἶναι ὅτι τὸ παρὸν Νομοσχέδιον δὲν δίδει παρὰ μόνον προσωρινὴν προστασίαν εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντας ὀφειλέτας καί ἐφάπτεται ἀπλῶς, χωρὶς νά ἐπιλύῃ ριζικῶς, τὸ γενικώτερον πρόβλημα τῶν χρεῶν καί τόκων τῶν ἐκτοπισθέντων.

Πιστεύω ὅτι ἔφθασε πλέον ὁ καιρὸς νά ἀντιμετωπισθῇ μὲ ριζικὸν τρόπον ἀπὸ τήν Κυβέρνησιν τὸ πρόβλημα αὐτὸ τῶν χρεῶν καί τῶν τόκων. Ἡδη διϋπουργικὴ Ἐπιτροπὴ εὐρίσκειται εἰς προκεχωρημένον στάδιον ἐξετάσεως τοῦ προβλήματος καί ἐξευρέσεως ἱκανοποιητικῆς καί ριζικῆς ἀντιμετωπίσεως του καὶ ἡ Βουλὴ ἀναμένεται συντόμως νά κληθῇ νά ἐξετάσῃ τὰς Κυβερνητικὰς εἰσηγήσεις καί πορίσματα καί νά προχωρήσῃ εἰς τήν θέσπισιν εἰδικοῦ νόμου.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ γεγονότος καί τῆς ἀνάγκης ἢ Κυβέρνησις νά ἀνακούφισῃ τὸν προσφυγικὸν κόσμον ἀπὸ τὸ ψυχολογικὸν ἄγχος καί τὰς ὑφισταμένας πιέσεις πρὸς ἀποπληρωμὴν τῶν χρεῶν καί τόκων, τίθενται ἐπὶ τάπητος καί εὐρύτερα οἰκονομικὰ καί κοινωνικὰ ἐρωτήματα.

Ἐνα μέγαλον μέρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ἐπιχειρηματῖαι, καταστηματοῦχοι, γεωργοὶ καί ἄλλαι τάξεις ἀδυνατοῦν νά ἐπαναδραστηριοποιηθοῦν καὶ ἔτσι παραμένει ἐν ἀδρανείᾳ ἓνα μέγαλον μέρος τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ δυναμικοῦ, ἔνεκα τῆς σκιάς καί τοῦ ἄγχους τῶν ὑφισταμένων χρεῶν.

Δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν ὅτι ὅταν κληθῇ ἡ παρούσα Βουλὴ, θὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ θέμα αὐτὸ ὑπεύθυνα καί ἀποτελεσματικὰ καὶ ὅτι τὰ μέτρα τὰ ὁποία θὰ ληφθοῦν δὲν θὰ εἶναι ἡμίμετρα, ἀλλὰ θὰ δίδουν ἐπαρκῆ ἀνακούφισιν εἰς τήν μεγάλην αὐτὴν τάξιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, οὕτως ὥστε νά συνεισφέρουν ὅλοι προσφυγεῖς καὶ μὴ μὲ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν εἰς τήν ἀναστήλωσιν τῆς οἰκονομίας μας καὶ τὸ ἀδρανοῦν ἐπιχειρηματικὸν δυναμικὸν νά ἐπαναδραστηριοποιηθῇ εἰς τὸ μέγιστον δυνατὸν ἐπίπεδον.

Συναφῶς πρὸς τοῦτο, ἡ Κυβέρνησις διὰ καταλλήλων μέτρων πρέπει νά δημιουργήσῃ συνθήκας ὅχι μόνον ἀπασχολήσεως τοῦ ἀδρανοῦντος ἔργο-

δοτούπαλληλικού δυναμικού αλλά και συνθήκας ἴσων εὐκαιριῶν δι' ὅλους συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν προσφύγων. Δὲν νοεῖται νὰ ὑπάρχουν σήμερον δύο τάξεις, οἱ τυχεροὶ καὶ οἱ ἀτυχοὶ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, καὶ οἱ πρόσφυγες πρέπει νὰ ἐκφύγουν σὺν τῷ χρόνῳ ἀπὸ τὰ στενὰ πλαίσια τῆς ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματος ἐπιβιώσεως ἀπὸ τὸ «σήμερα εἰς αὔριον» καὶ νὰ δύνανται νὰ προσβλέψουν τοῦλάχιστον εἰς τὴν οικονομικὴν σφαῖραν, εἰς ἓνα ἀπώτερον μέλλον, σταθερῆς ἀπασχολήσεως, δημιουργίας, προόδου καὶ προπαντὸς ἴσων εὐκαιριῶν.

Ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις παράλληλα μὲ τοὺς δικαιολογημένους στόχους καὶ συνθήματα διὰ τὴν δικαίαν διανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν δικαιότεραν κατανομὴν τῶν οικονομικῶν βαρῶν τῆς εἰσβολῆς, πρέπει νὰ συνεχίσῃ μὲ ἐντατικὸν τρόπον τὴν προώθησιν καὶ τῶν στόχων τῆς δημιουργίας συνθηκῶν ἴσων οικονομικῶν εὐκαιριῶν δι' ὅλους τοὺς πολίτας συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν προσφύγων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ εἰσοδήποτε ἄλλος ὁμιλητής; Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητής εἰσερχόμεθα εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀρθρῶν καὶ τῶν πλαγιαστίλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ εἰσοδήποτε ἔνστασις;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ εἰσοδήποτε ἔνστασις;

Ἐγκρίνεται.

Καὶ τώρα εἰσερχόμεθα εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὁφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Ἀνακουφίσεως Ὁφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμων τοῦ 1975 (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένων ὡς «ὁ βασικὸς νόμος») καὶ ὁ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρονται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὁφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμοι τοῦ 1975 ἕως 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ εἰσοδήποτε ὅπως τὸ νομοσχέδιον ἐγκριθῇ ἐν τῷ συνόλῳ του;

Τὸ νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Καὶ τώρα ἔχομεν τὸ 4ον θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως, «Οἱ περὶ Φαρμάκων Ἄδειαι Ἐμπορίας καὶ Γενικαὶ Διατάξεις (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1977».

Παρακαλώ τὸν προεδρεύσαντα τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑγείας ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΦΑΡΜΑΚΩΝ (ΑΔΕΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Θαλῆς Μιχαηλίδης, Προεδρεύων

Ἄνδρέας Τουμαζῆς

Γεώργιος Σαββίδης

Γιάγκος Ποταμίτης

Δῶρος Θεοδώρου (ἐκπρσσωπῶν τὸν κ. Βάσων Λυσσαρίδην).

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 25ην Ἀπριλίου, 1977. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας ἐκπρόσωποι αὐτοῦ ὡσαύτως ἐκλήθησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τῶν ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ἐκπρόσωποι τοῦ Συνδέσμου Εἰσαγωγέων Φαρμάκων.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ περὶ Φαρμάκων (Ἐλεγχος Ποιότητος, Προμηθείας καὶ Τιμῶν) Νόμου τοῦ 1967, σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τῶν βασικῶν περὶ Φαρμάκων (Ἄδειαι Ἐμπορίας καὶ Γενικαὶ Διατάξεις) Κανονισμῶν εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἰσχὺς τῶν δυνάμει τοῦ Νόμου τούτου καὶ τῶν Κανονισμῶν χορηγουμένων ἀδειῶν ἔμπορίας φαρμάκων νὰ αὐξηθῇ ἀπὸ 2 εἰς 5 ἔτη δι' ἀντιστοιχίαν αὐξήσεως τῶν καταβαλλομένων τελῶν ἐκδόσεως τῶν τοιαύτων ἀδειῶν.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, οἱ λόγοι οἵτινες ἐπέβαλον τὴν αὐξήσιν τῆς χρονικῆς διάρκειας τῶν ὡς προεῖρηται ἀδειῶν εἶναι ἡ ἐναρμόνισις πρὸς τὰ ἰσχύοντα εἰς τὰς χώρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καὶ ἄλλας χώρας καὶ ὁ περιορισμὸς τῆς ἀπαιτουμένης γραφειακῆς καὶ ἄλλης ἐργασίας διὰ τὴν ἐκάστοτε ἀνανέωσιν τῶν τοιαύτων ἀδειῶν ὥστε νὰ δυνηθῶσιν αἱ ἀρμόδια κρατικαὶ ὑπηρεσίαι νὰ ἀσχοληθῶσι μὲ τὴν ἐφαρμογὴν ἐτέρων ἐξ ἴσου σημαντικῶν πτυχῶν τῆς θεσπισθείσης νομοθεσίας περὶ Ἐλέγχου Ποιότητος, Προμηθείας καὶ Τιμῶν τῶν Φαρμάκων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας ἐνημερωθεῖσα ἀναλυτικώτερον ἐπὶ τῆς σκοπιμότητος ἢ ὅποια δικαιολογεῖ τὴν τροποποίησιν, ὡς ἀνωτέρω, τῶν ἐν ἰσχύϊ Κανονισμῶν περὶ Ρυθμίσεως τῆς Ἐμπορίας Φαρμάκων ἠσυχλήθη καὶ μὲ τὸ γενικώτερον θέμα τῆς σημειουμένης προόδου εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὴν πλήρη καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τῆς θεσπισθείσης νομοθεσίας περὶ Ἐλέγχου Ποιότητος, Προμηθείας καὶ Τιμῶν τῶν Φαρμάκων. Ἐκ τῆς λαβούσης χώραν ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων κοινῇ ὑπῆρξεν ἡ διαπίστωσις τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐλέγχου τῆς ποιότητος τῶν πρσφερομένων εἰς τὸ κοινὸν φαρμάκων ὡς ἐπίσης εἰς τὸ θέμα τῆς διαθέσεως τούτων εἰς προσιτὰς διὰ τὸ κοινὸν τιμὰς, ζητήματα τὰ ὅποια ἀνάγονται εἰς ἐξ ἴσου σοβαρὰς ἀπὸ πλευρᾶς σημασίας καὶ σπουδαιότητος πτυχὰς τῆς ἐν θέματι νομοθεσίας, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχει διαρρεύσει μεγάλον χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς θεσπίσεως τῆς ἐν λόγω νομοθεσίας δὲν ἀπεδόθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ δέουσα σημασία οὔτε καὶ ἐτέθησαν εἰσέτι αἱ ἀναγκαῖαι βάσεις διὰ τὴν μεθόδευσιν καὶ τὴν συστηματικὴν ἐφαρμογὴν τῶν. Διὰ τοῦτο τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκάλεσαν τοὺς ἐκπρσσωπούς τοῦ

άρμοδιου Υπουργείου όπως επισπεύσασιν τήν μεθόδευσιν τῆς διαδικασίας καί τὸ σύστημα καθορισμοῦ καί ἐλέγχου τῆς ποιότητος καί τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων ὥστε νά παύσῃ ἡ θεσπισθεῖσα νομοθεσία ν' ἀποτελῇ, κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῆς μέρος, γράμμα κενόν. Ἐπὶ τῆς γενομένης παρατηρήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ ἁρμοδίου Υπουργείου ἐδήλωσαν ὅτι τὸ Ἰπουργεῖον τῶν ἤρχισεν ἀπὸ καιροῦ καί συνεχίζει τήν συγκέντρωσιν τῶν ἀπαραιτήτων στοιχείων διὰ τήν εἰσαγωγὴν καί ἐφαρμογὴν ἐνὸς τοιούτου συστήματος καί ὡς ἐλπίζουν θά εἶναι εἰς θέσιν ἐντὸς διμήνου ἀπὸ τῆς σήμερον νά διαμορφώσασιν τὰς τελικὰς θέσεις τῶν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ἰπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἰγείας ὁμοφῶως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐγκρίσιν τῶν ὡς ἀνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, ὡς αὗτοι κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νά δώσῃ ἰδιαιτέραν βαρύτητα καί εἰς τὰ ἄλλα μέρη τῆς θεσπισθείσης νομοθεσίας εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν εἰσαγωγὴν ἐνὸς πλήρους καί ὠλοκληρωμένου συστήματος ἐλέγχου τῆς ποιότητος καί τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρ' ὅλον ὅτι πρόκειται περὶ Κανονισμῶν ὑπάρχει οἰσοδῆποτε ὁμιλητῆς ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν τούτων;

Ἰπάρχει οἰαδῆποτε ἐνστάσις ὅπως ἐγκριθῶσιν οἱ Κανονισμοί;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις οἱ Κανονισμοί ἐγκρίνονται. Καί τώρα εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Γ' Κεφάλαιον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καί Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς νά ἀναγνώσασιν τὰ κατατεθέντα ἐγγραφα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμείον διὰ Πλεονάζον Προσωπικόν) Κανονισμοί τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Κεφάλαιον Δ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει ἐπιθυμία ὅπως τὰ θέματα τὰ ὀρισθέντα πρὸς συζήτησιν ἀναβληθῶσιν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἐκτὸς τοῦ τετάρτου θέματος τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνάγκη τῆς ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καί Ἀμύνης ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἡ ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς Ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ Ὀρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγὴ Ἐρεῦνης καί Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νά τὴν ἀναγνώσῃ.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἀνεφέρατε ὅτι ὑπάρχει πρόθεσις νά ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις γιὰ τὰ ἄλλα θέματα.

Ἐγὼ προσωπικά, κ. Πρόεδρε, θά ἤθελα νά φέρω ἐνστάσιν νά ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις γιὰ οἰονδῆποτε θέμα τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι σωστὸν ὠρισμένα θέματα τὰ ὁποῖα ἔχουν κάποιαν ἐπικαιρότητα νά ἀναβάλλωνται ἀπὸ συνεδρίαν εἰς συνεδρίαν, καί ἔστω καί ἐὰν ἀργοπορήσωμεν καί χρειασθοῦν ἀκόμη μία ἢ δύο ὠραι, πιστεύω ὅτι πρέπει νά ἐξαντλήσωμεν τὰ θέματά μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ δὲν θὰ ἔλεγα ὅτι φέρομεν ἔνστασιν νὰ ἀναβληθῆ ὁποιοδήποτε θέμα. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθοῦν ὠρισμένα θέματα, ἐπειδὴ ὅμως τοῦλάχιστον ἐγὼ καὶ ὁ κ. Γαλανός θὰ ἀπουσιάσωμεν νομίζω γιὰ μίαν ἐβδομάδα περίπου, ὑπάρχει ἓνα θέμα γιὰ τὸ ὁποῖον ἔχω προετοιμασθῆ καὶ θὰ ἤθελα, ὅπως εἶπε καὶ ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης, νὰ τοποθετηθῶ: Τὸ θέμα τῆς Χιλῆς. Θὰ παρακαλοῦσα νὰ ἀναβληθῆ ἢ ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως περὶ καθάρσεως διὰ τὴν ἐρχομένην ἐβδομάδα γιὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ δώσωμεν προτεραιότητα στὸ θέμα τὸ ὁποῖον προέχει καὶ στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ἀπὸ πλευρᾶς θέσεως.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ ἔνστασις εἶναι, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, ὅπως τὸ θέμα τῆς Χιλῆς συζητηθῆ εἰδικῶς σήμερον καὶ ὁμιλήσουν ὅσοι θέλουν, παραμείνῃ δὲ ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως καὶ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

Αὕτῃ εἶναι ἡ πρότασις; Ἐρωτῶ τὸν κ. Ἀμπίζαν.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἡ πρότασις, κ. Πρόεδρε, εἶναι ὅτι ὑπάρχει θέμα τοῦ ὁποῖου συνεχίζεται ἡ συζήτησις, τὸ θέμα τῆς ὑπάρξεως Προξενείου τῆς Χιλῆς στὴν Κύπρον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ δοθῆ προτεραιότης ὥστε νὰ συνεχίσωμεν τὴν συζήτησιν πάνω στὸ θέμα περὶ Χιλῆς, ἔστω καὶ μὲ μίαν ἢ δύο ὁμιλίαις ἀπὸ τὰ Μέλη ποῦ δὲν θὰ μπορέσουν νὰ εἶναι παρόντα ὅταν θὰ συζητηθῆ ἐξ ἀναβολῆς τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συμφωνεῖ καὶ ὁ κ. Γαλανός. Τώρα τὸ Ζήτημα εἶναι γιατί ἐφ' ὅσον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν εἶναι εἰς τὸ βῆμα νὰ μὴν ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ;

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Οὐδεμίαν ἔνστασιν ἔχω, κ. Πρόεδρε, νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν, ἀλλὰ νὰ μὴν γίνῃ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τούτου, ὑπάρχουν οἱ ἐπιμένοντες ὅτι πρέπει νὰ μὴν ἐπιτραπῆ εἰς ὠρισμένους Βουλευτὰς ποῦ θέλουν νὰ ὁμιλήσουν διὰ τὸ θέμα τῆς Χιλῆς σήμερα.

Ἐπὶ τούτου, ὑπάρχει οἰαδήποτε ἔνστασις ἐπὶ τούτου ;

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Τὸ σημεῖον, κ. Πρόεδρε, ποῦ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι ὅτι, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει μία σειρὰ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ ἐφ' ὅσον συνεχίζεται τὸ θέμα τῆς Χιλῆς, νὰ δοθῆ προτεραιότης εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τῆς Χιλῆς καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὰ ἄλλα θέματα. Τώρα ἐὰν ὑπάρξῃ ἀπο-

ως μερικά άλλα θέματα να μη συζητηθούν σήμερα και συμφωνούν όλοι οι Βουλευταί, ευχαρίστως την δεχόμεθα. Εάν όμως διὰ λόγους φιλοφρονήσεως ο κ. Χριστοφίδης θέλει να διαβάση τώρα την έκθεσιν, δεν έχω ένσταση, πλην όμως ή συζήτησις επί τής έκθέσεως να ακολουθήση μετά από την συζήτησιν του θέματος περι Χιλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Βεβαίως, εάν αποφασισθῆ. Η συζήτησις δεν θα γίνη σήμερα, ως αντιλαμβάνομαι. Η συζήτησις επί του θέματος του όποιου θα άναγνώση την έκθεσιν ο κ. Χριστοφίδης δεν πρόκειται να γίνη σήμεραν. Άπλως θα γίνη ή άνάγνωσις τής έκθέσεως.

Ο κ. Χριστοφίδης έχει τον λόγον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΠΙΣΠΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΩΝ ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΩΝ (ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΙΚΑΣΙΣ) ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Σταῦρος Άμπίζας

Λοΐζος Καραμιχάλης

Σταῦρος Ποσκώτης

Άνδρέας Φάντης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Δῶρος Θεοδώρου.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έσωτερικών και Άμύνης συνελθοῦσα εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς τήν 29ην Μαρτίου, 1977, παρουσία του άξιότιμου Έπουργου Δικαιοσύνης, έπελήφθη του θέματος τής σημειουμένης προόδου εἰς ό,τι άφορᾷ τήν πρακτικὴν έφαρμογήν του θεσπισθέντος περι Όρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Έρεῦνης και Έκδίκασις) Νόμου του 1977 (Άριθμός 3 του 1977).

Τό προαναφερθέν θέμα προέκυψε κατά τήν συνεδρίαν του Σώματος τής Βουλῆς τής 17ης Μαρτίου, 1977, ότε και συνεζητήθη προκαταρκτικῶς ή παρατηρουμένη καθυστέρησις εἰς τήν έγκαθίδρυσιν των προβλεπομένων υπό του Νόμου διαφόρων Σωμάτων τά όποια θα αναλάβουν τήν διερεύνησιν εκάστης καταγγελλομένης υποθέσεως διαπράξεως πειθαρχικοῦ παραπτώματος και τήν εν συνεχεία εκδικασιν τούτων. Καθ' ό άπεφασίσθη εἰς τήν εν λόγω συνεδρίασιν, ή όλη εξέτασις του έγερθέντος θέματος ανετέθη εἰς τήν Κοινοβουλευτικὴν Έπιτροπήν Έσωτερικών και Άμύνης με όρους έντολης τήν πραγματοποιήσιν συναντήσεως μετά του άξιότιμου Έπουργου Δικαιοσύνης διὰ τήν μετ' αὐτοῦ άνταλλαγὴν άπόψεων προς τον σκοπόν έξευρέσεως πρακτικῶν τρόπων και μεθοδεύσεως τής προωθήσεως τó ταχύτερον δυνατόν τής έφαρμογῆς των προνοιῶν του θεσπισθέντος Νόμου.

Έντός των προαναφερθέντων πλαισίων ή Έπιτροπή Έσωτερικών και Άμύνης συνεζήτησε τó όλον θέμα εἰς συνεδρίαν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τήν 17ην Μαρτίου, 1977, παρόντος του άξιότιμου Έπουργου Δικαιοσύνης, ό όποιος ανέλυσε τά μέχρι τουδε ληφθέντα από Κυβερνητικῆς πλευρᾶς μέτρα διὰ τήν διακίνησιν του μηχανισμοῦ έξυγιάνσεως τής κρατικῆς μηχανῆς και κατετόπισεν εν γενεῖ τά Μέλη τής Έπιτροπῆς έφ' όλων των πιτυχῶν του ως άνω αναφερομένου θέματος.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς λαβούσης χώραν ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων δύναται ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ λεχθῆ ὅτι κοινὴ εἶναι ἡ διαπίστωσις ὅτι ὑπῆρξεν ἀνταπόκρισις ἀπὸ τὸ εὐρὺ κοινὸν εἰς τὰς προνοίας τοῦ Νόμου, τοῦτου ὑποβαλόντος μέχρι σήμερον καταγγελίας ἀφορώσας ἄνω τῶν 1000 περιπτώσεων διαπράξεως πειθαρχικῶν παραπτωμάτων. Πέραν, ὅμως, τῆς διατυπώσεως τῶν καταγγελιῶν, καθ' ἃ ἐπίσης προνοοῦν αἱ διατάξεις τῆς θεοπισθείσης συναφοῦς νομοθεσίας, θὰ ἔδει νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ δεύτερον στάδιον τοῦ προβλεφθέντος μηχανισμοῦ, ἧτοι τὸ στάδιον τῆς διερευνήσεως καὶ ἐκδικάσεως τῶν ἐν λόγῳ καταγγελιῶν ὥστε τόσον τὸ πνεῦμα ὅσον καὶ τὸ γράμμα τοῦ Νόμου νὰ εὐρωσι τὴν πλήρη ὑλοποίησίν των καὶ ἐν τῇ πράξει. Ἐν τῇ ἀπουσίᾳ δὲ τῶν ἀρμοδίων Σωμάτων τὰ ὅποια θὰ ἀνελάμβανον ἐν τοιοῦτον ἔργον ἀνησχόλησεν τὴν Ἐπιτροπὴν, ὡς ἦτο φυσικόν, ὅπως ἰδιαίτερος τὸ δεύτερον τοῦτο στάδιον.

Τὰ ἐγερθέντα συναφῶς ἐρωτήματα καὶ ἀνησυχίαι καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν δοθεῖσαι ἐξηγήσεις τοῦ προαναφερθέντος ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν εἰς τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἡ παρατηρηθεῖσα καθυστέρησις εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν προαναφερθέντων Σωμάτων ὡς διεβεβαίωσε σχετικῶς ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ πρέπει νὰ ἐρμηνευθῆ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπεμπόλησε τὰς ἀρχικὰς τῆς προθέσεις διὰ τὴν διακίνησιν εἰς τὴν πλήρη αὐτοῦ ἔκτασιν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς καθάρσεως. Ἀπλῶς, ὡς ἐπεξηγήθη, ἡ συρροὴ ὠρισμένων σοβαρῶν γεγονότων ἐδημιούργησε καθυστερήσιν τρόπον τινὰ εἰς τὴν προώθησιν τοῦ θέματος τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῶν ἀρμοδίων Σωμάτων, τῆς Κυβερνήσεως ὑποχρεωθείσης ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐτέρων προβλημάτων ἐξ ἴσου σοβαρᾶς καὶ ἐπείγουσας μερφῆς.
- (β) Παρὰ ταῦτα τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα ὑπῆρξε, κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης, καθ' ὅλα χρήσιμον ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι δὲν ἐπαυσαν νὰ ὑποβάλλωνται συνεχῶς καὶ νέαι καταγγελίαι διὰ τὴν διάπραξιν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, ὁ διαρρεύσας δὲ χρόνος παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν συμπληρώσεως τοῦ ἀπαιτουμένου κύκλου ταξινομήσεως καὶ λοιπῆς ἐπεξεργασίας τῶν καταγγελλομένων ὑποθέσεων ὥστε τὰ διορισθησόμενα ἀρμόδια Σώματα ἐπὶ τῇ ἐγκαθιδρύσει των νὰ ἔχωσιν εἰς χεῖράς των πλέον ὠλοκληρωμένα στοιχεῖα.
- (γ) Τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα ἐχρησιμοποιήθη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐπίσης ἐποικοδομητικῶς εἰς τὸν τομέα τῆς καταλλήλου διοργανώσεως τοῦ συσταθέντος πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰδικοῦ Γραφείου, τὸ ὅποιον θὰ ἐπιλαμβάνηται τῶν τοιοῦτων ὑποθέσεων, θὰ ταξινομῆ καὶ θὰ διεκπεραιώη τὰς καταγγελλομένας ὑποθέσεις, καὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν ἀπαιτουμένων κτιριακῶν διευθετήσεων ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν ὁποίων θὰ διακινουῦνται καὶ ἐργάζωνται τὰ διορισθησόμενα Μέλη τῶν ἐν λόγῳ Σωμάτων.
- (δ) Ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργός Δικαιοσύνης, ἐκφράζων τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ ἄποψιν, ἀνέφερεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι καίτοι ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος Σώματα θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγκαθιδρυθῶσιν ἐνωρίτερον, παρὰ ταῦτα καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν γενομένων μέχρι τοῦδε πρακτικῶν διευθετήσεων, μόλις τώρα θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ ἐναρξίς οὐσιαστικῆς ἐκ μέρους των ἐργασίας. Οὐχ ἦττον, ὅμως, παρετήρησεν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργός Δικαιοσύνης, τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα δὲν παρῆλθεν ἐντελῶς ἀνεκμετάλλετον καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἐν λόγῳ Σώματα καθ' ὅτι ἐκ παραλλήλου παρεσχέθη ἡ εὐκαιρία εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ πρα-

γματοποίηση σκέψεις τινάς εις ὅτι ἀφορᾷ ἀριθμὸν ὑποψηφίων πρὸς διορισμὸν εις τὰ ἐν λόγῳ Σώματα, ἐργασία ἣτις ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ ἐν οἰαδήποτε περιπτώσει κρίνεται ἀπολύτως ἀναγκαία καὶ ἐπιβεβλημένη.

- (ε) Καθόσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον τὰς ὑποβληθείσας καταγγελίας, ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης ἀνέφερεν εις τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ὠρισμένα κρατικά Σώματα, ὡς ἡ Ἀστυνομία, Ρ.Ι.Κ., κ.λ.π., ἀνταπεκρίθησαν εις τὰς προνοίας τοῦ Νόμου ὑποβαλόντα καὶ ὑπερσιακῶς στοιχεῖα τὰ ὅποια εἶχον εις χεῖρας των καὶ τὰ ὅποια ἐκ πρώτης ὄψεως συνθέτουν καταγγελίας διὰ τὴν διάπραξιν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων ἐκ μέρους τῶν μελῶν των.

Εἰς τὴν ἐπακολουθήσασαν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων μεταξὺ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς μὲ βάσιν τὰ ἤδη προαναφερθέντα ἢ Ἐπιτροπῇ, χωρὶς νὰ παραγνωρίζη τὴν σημασίαν καὶ τὴν σκοπιμότητα τῆς ἤδη πραγματοποιηθείσης διεργασίας εις ὅτι ἀφορᾷ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου, ἐπιθυμεῖ, ἐν τούτοις, νὰ διατυπώσῃ τὴν ὁμόθυμον θέσιν τῆς ὅτι ἀνεξαρτήτως τῶν οἰωνδήποτε ἐξηγήσεων ἢ αὐτασις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Σωμάτων ἀπετέλει ἐξ ὑπαρχῆς ἐπιέγουσαν ἀνάγκην συνιστῶσαν ἀφ' ἑαυτῆς ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ὅλης προσπάθειας διὰ τὴν διακίνησιν καὶ ἐν τῇ πράξει, εις ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐκφάνσεις, τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Κατὰ συνέπειαν ἢ ἐγκαθίδρυσις τῶν ἐν λόγῳ Σωμάτων ἐνδείκνυται νὰ γίνῃ τὸ ταχύτερον καθὼτι ἢ διακίνησις τοῦ μηχανισμοῦ τῆς καθάρσεως θὰ δημιουργήσῃ τὰς ἀπαιτούμενας προϋποθέσεις καὶ τὸ ἀπαραίτητον κλίμα ἐπιτυχίας εις τὴν ὅλην προσπάθειαν. Καὶ τοῦτο χωρὶς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ παραγνωρίζηται ἢ μέχρι τοῦδε παρατηρηθεῖσα ἀναπόκρισις τοῦ κοινοῦ διὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν καταγγελιῶν του, ἐνέργεια ἣτις ἀντικατοπτρίζει ὑψηλὸν αἶσθημα εὐθύνης ἐναντι τοῦ τόπου καὶ ἐκ παραλλήλου ἐκφράζει τὴν ἀπαρέσκεϊαν καὶ τὴν καταδίκην συνάμα τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν πρωταιτίων καὶ συνεργησάντων εις τὴν καταστροφὴν τοῦ τόπου.

Ἀναφορικῶς μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐκκρεμοῦντος διορισμοῦ τῶν Μελῶν τῶν προαναφερθέντων Σωμάτων, ἢ Ἐπιτροπῇ δραττομένη τῆς εὐκαιρίας ἐξετάσεως τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου θέματος διετύπωσε τὴν ὁμόθυμον ἀποψιν τῶν Μελῶν τῆς ὅτι ἢ σύνθεσις τῶν ἐν λόγῳ Σωμάτων θὰ πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε, χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὸ ἀμερόληπτον τῶν λαμβανομένων ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ Σωμάτων ἀποφάσεων, ν' ἀποτελεῖται ἐκ τοιοῦτων προσώπων τὰ ὅποια νὰ διακατέχωνται ἀπὸ δημοκρατικὰς ἰδέας καὶ ἀντιλήψεις προκειμένου νὰ εἶναι εις θέσιν νὰ ἐκτιμήσουν τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν εὐθυνῶν των καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι, ἀναλαμβάνοντα μίαν τοιαύτην ἀποστολὴν, ἀναμένεται νὰ ἀποδώσουν εις τὰς μελλούσας γενεὰς μίαν τῶν τραγικωτέρων σελίδων τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς Κύπρου.

Πράττουσα ἢ Ἐπιτροπῇ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ὡς ἀνωτέρω, πιστεύει ὅτι ἐκκληροῖ τοῦς ἀνατεθέντας αὐτῇ ὄρους ἐντολῆς ἐνῶ ἐκ παραλλήλου διερμηνεύει τὸ γενικὸν αἶσθημα ὅτι ὁ τεθεὶς στόχος διὰ τὴν ἐξυγιάνσιν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ ἀφεθῇ ν' ἀτονίσῃ ἀλλὰ, δεδομένης τῆς γενικωτέρας σημασίας του διὰ τὸν τόπον, θὰ πρέπει νὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια προκειμένου νὰ ἀχθῇ εις αἴσιον πέρασ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προτοῦ εἰσέλθωμεν εις τὴν συζήτησιν περὶ Προξενίου τῆς Χιλῆς, θὰ ἤθελα νὰ ἀναγνώσω μίαν ἐπιστολὴν τὴν ὅποιαν ὁ ἐντιμὸς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, κ. Χριστοφίδης, ἔχει ἀποστείλει πρὸς τὸν ἐντιμὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

«Λευκωσία τῆς 25ῆς Ἀπριλίου, 1977.

Ἄξιότιμον Πρόεδρον
Βουλῆς Ἀντιπροσώπων,
Ἐνταῦθα.

Ἄξιότιμε Πρόεδρε,

Ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν λαβοῦσαν χώραν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς ἢ ἐν ψυχρῶ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Σώματος τῆς 14ῆς Ἀπριλίου, 1977, καὶ νὰ ἐπισυνάψω ἐπὶ τούτοις σχετικὸν ἐπὶ τοῦ θέματος ἔγγραφον. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ὡς ἄκρως ἐμπιστευτικὸν καταθέτω πρὸς ὑμᾶς, προκειμένου νὰ προβῆτε εἰς οἷαν ἐνέργειαν ἠθέλατε κρίνει σκόπιμον.

Μετὰ τιμῆς,
Χριστόφορος Χριστοφίδης,
Βουλευτὴς περιφερείας
Λάρνακος».

Ἐντάλην ὑπὸ τοῦ Προέδρου νὰ δηλώσω ὅτι τὸ ἔγγραφον αὐτὸ δύναται οἱ Βουλευταῖ, οἱ Βουλευταὶ μόνον, νὰ τὸ ζητήσωσι ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τοῦ Προέδρου καὶ νὰ τὸ ἀναγνώσωσι.

Καὶ τώρα εἰς τὸ θέμα τῆς υπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον. (Θέμα ἔγγραφέν τῆ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἄξιότιμε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ πρόθεσίς μου δὲν εἶναι νὰ ἐπαναλάβω τὰ ὅσα ἀνεφέρθησαν ἀπὸ τοὺς προηγουμένους ὁμιλητὰς καὶ ἐξ ἄλλου δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὅλα τὰ μέλη τοῦ Σώματος τούτου καταδικάζουν τὸ ἄνευ προηγουμένου καταπιεστικὸν δικτατορικὸν καθεστῶς τῆς Χιλιανῆς Χούντας καὶ ἐπιθυμοῦν ἢ Κυπριακὴ Δημοκρατία νὰ ἐκδηλώσῃ περισσότερον ἔντονα καὶ φανερά τὴν ἀντίθεσίν της πρὸς τὸ καθεστῶς αὐτὸ διὰ τῆς διακοπῆς οἰασδῆποτε ἔστω καὶ ὑποτυπώδους διπλωματικῆς σχέσεως.

Προσωπικά, δὲν με ἐνδιαφέρει καὶ δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολῆ, ὡς παράδειγμα, ἐὰν ὑπάρχουν ἀκόμη πολλοὶ χώροι ποὺ διατηροῦν διπλωματικὰς σχέσεις μετὰ τὸ καθεστῶς αὐτὸ ἐπὶ πρεσβευτικοῦ ἢ ἀκόμη μόνον ἐπὶ προξενικοῦ ἐπιπέδου.

Διότι ἡ Κύπρος ὑπῆρξε θῦμα παρομοίας ἐπιβουλῆς καὶ σκοτεινῶν σχεδίων Μυστικῶν Ὑπηρεσιῶν δι' ἐπιβολῆς καταστάσεων ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ της καὶ τολμῶ νὰ πῶ ὅτι τὸ Blue Print, δηλ. τὸ Πρότυπον Πραξικοπήματος καὶ ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας εἰς τὴν Χιλῆν, ἐχρησιμοποιήθη σχεδὸν ἄνευ παραλλαγῆς εἰς Κύπρον, ἀπὸ τὶς ξένες ὑπηρεσίες καὶ τὰ ὄργανά των, τὴν Ἑλληνικὴν Χούνταν καὶ τὴν Κυπριακὴν ΕΟΚΑ Β'. Τὸ σχέδιον εἰς ἄδρες γραμμὰς ἐπρονοοῦσε καὶ εἰς τὶς δύο περιπτώσεις ἀρχικῶς δημιουργίαν ἐσωτερικῆς ἀσταθείας καὶ τεχνητὴν ἐσωτερικὴν κρίσιν οικονομικῆς καὶ πολιτικῆς φύσεως καὶ ὡς ἀποκορύφωμα τὸ πραξικόπημα μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου ἀπὸ θεωρακίσιμα, τὴν δολοφονίαν τοῦ δημοκρατικὰ ἐκλεγμένου ἡγέτου τῆς χώρας μετὰ παράλληλον κατάργησιν τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν καὶ τὴν ἐπιβολὴν ἀτσάλινης δικτατορίας.

Ἐκεῖ ποὺ ὑπῆρξεν παραλλαγή εἶναι ὅτι εἰς τὴν Κύπρον ὁ Πρόεδρος Μακάριος ἐπέζησεν καὶ τὸ πραξικόπημα ἀπέτυχεν, ἔτσι ἐφείσθη ὁ Κυπρια-

κός λαός τῶν μαζικῶν συλλήψεων, τῶν διωγμῶν, δολοφονιῶν καὶ βασανιστηρίων ἐναντίον τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, πράγμα τὸ ὁποῖον βέβαια ἐγένετο, εἰς μόνον ὅμως μικρὰν κλίμακα εἰς Κύπρον, διὰ τὸν μόνον λόγον ὅτι τὸ ἐπρόλαβεν ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή.

Συγχρόνως ἡ Κύπρος παραμένει ἀκόμη θῦμα ξένης κατοχῆς καὶ ἐπιβουλεύσεως καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τούτου ὅλα τὰ «Ἀνθρώπινα Δικαιώματα» ὑπὸ τὸν ἥλιον καταπατοῦνται ἀπὸ τὸν Τοῦρκον εἰσβολέα εἰς τὸν τόπον μας.

Τὸ μόνον ὄπλον ἐπαμένως τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπομένει καὶ ἐπ' αὐτοῦ βασιζέται καὶ κινεῖται ἡ ἐξωτερικὴ μας πολιτικὴ εἶναι ἡ «ἠθικὴ μας θωράκις» καὶ ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου ἐφάπτονται τοιοῦτων βασικῶν ἀρχῶν ὅπως τὸ :

- δικαίωμα Ἐλευθέρως Διακινήσεως καὶ ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων εἰς τὰ σπιτία τους, ὡς ἐπίσης
- τὸ δικαίωμα ἐλευθέρως ἐγκαταστάσεως καὶ ἰδιοκτησίας

καὶ τὰ ὁποῖα δικαιώματα εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα μὲ οἰανδήποτε βίωσιμον καὶ ἀποδεκτὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ.

Ὡς ἔχουν τὰ πράγματα λοιπόν, πῶς δυνάμεθα νὰ συνεχίσωμεν οἰανδήποτε διπλωματικὴν σχέσιν μὲ τὸ καθεστῶς τῆς Χιλῆς ἐνῶ ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν ἐπικράτησιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου;

Θὰ εἶμεθα τούλάχιστον ἀσυνεπεῖς εἰς τὰς θέσεις μας καὶ θὰ παίζωμεν τὸ παιγνίδι τῶν «δύο μέτρων καὶ δύο σταθμῶν» διὰ τὸ ὁποῖον κατηγοροῦμεν ἄλλες χῶρες, ἐὰν δὲν διακόψωμεν πλήρως οἰανδήποτε διπλωματικὴν σχέσιν μὲ τὸ σημερινὸν καθεστῶς τῆς Χιλῆς. Πράττοντες δὲ τοῦτο, πρέπει νὰ διαδηλώσωμεν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ὅσον πιὸ ἐντονα μποροῦμεν τὴν προσήλωσίν μας εἰς τὰ βασικά Ἀνθρώπινα Δικαιώματα, ὡς ἐνσωματώνονται εἰς τὸν Χάρτην τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἀκόμη εἰς τὰ Συντάγματα πολλῶν χωρῶν, συμπεριλαμβανομένων τῶν Η.Π.Α., καὶ νὰ ἐγείρωμεν φωνὴν διαμαρτυρίας πρὸς τὴν Παγκόσμιον Κοινότητα διὰ τὴν συνεχιζομένην ἀνοχὴν τῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν καταπίεσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν εἰς τὴν Κύπρον, τὴν Χιλὴν καὶ ἄλλες χῶρες.

Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ γίνῃ μία σοβαρὴ διάκρισις καὶ διαφοροποίησις ἡ ὁποία καθιστᾷ ἀκόμη δραματικώτεραν τὴν καταπάτησιν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ἐπὶ τὴν Κύπρον.

Εἰς τὴν Χιλὴν καὶ ἄλλες χῶρες ὅπου καταπατοῦνται κατάφωρα τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα τεῦτο γίνεται ἀπὸ ἐσωτερικῆς καὶ ἐπιτοπίου φύσεως δικτατορικῆς ἢ ὀλοκληρωτικῆς καθεστώτα, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ἐξωτερικοῦ τύπου κατασκευάσματα.

Εἰς τὴν Κύπρον ὅμως τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα καταδυναστεύονται ἀπὸ μίαν ξένην χώραν, τὴν Τουρκίαν, καὶ ἡ καταπάτησις τους εἶναι προῖον ἐξωθεν ἐπιδρομῆς, εἰσβολῆς καὶ παρανόμου κατοχῆς μέρους τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους.

Τοῦτο καθιστᾷ τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου τραγικώτερον ἀπὸ οἰανδήποτε ἄλλην περίπτωσιν καὶ πολλαπλασιάζει τίς εὐθύνες τῆς Παγκοσμίου Κοινότητος ἐναντι τοῦ δράματος τῆς Κύπρου.

Τοῦτο ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ διαφεύγῃ τῆς ἰδιαίτερας προσοχῆς τοῦ Προέδρου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν κ. Κάρτερ καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του, ὁ ὁποῖος ἐξεδήλωσεν ἐπανειλημμένως τὴν ἐντονον πρόθεσιν ὅπως τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς χώρας του διέπῃ ἡ ἀρχὴ τῆς «Ἠθικῆς καὶ ὄχι

της Σκοπιμότητας» και ἔθεσεν τὸν Σεβασμὸν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ὡς ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς πολιτικῆς αὐτῆς.

Ἐχαιρετίσαμεν ἐπανελημμένως τὴν θέσιν αὐτὴν τοῦ κ. Κάρτερ και ἡ ἐκδηλωθεῖσα προσήλωσις του εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου μᾶς συγκινεῖ.

Πλὴν ὁμως μᾶς ἐκπλήττει και προβληματίζει τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὰ παραδείγματα τῶν χωρῶν τὰ ὁποῖα ἐπανελημμένως ἀνέφερον ὅτι καταπατοῦνται τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα, και σὰν τέτοια ἀνέφερον και τὴν Χιλήν και ἄλλες δικτατορίες τῆς Ν. Ἀμερικῆς και τῆς Ἀφρικῆς ὡς ἐπίσης τὸ θέμα τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων εἰς χώρας τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ, δὲν ἀνεφέρθη μέχρι τώρα ἐν συσχετισμῶ μετὰ τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα εἰς τὴν κατάστασιν στὴν Κύπρον και στὴν εἰσβολὴν τῆς Τουρκίας ἡ ὁποία σήμερον ἀποτελεῖ και τοῦτο πολὺ ἀντικειμενικὰ τὸ τραγικώτερον παράδειγμα καταπατήσεως και ἐξευτελισμοῦ τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἡ Διεθνῆς Κοινωνία. Καὶ ἂν «παίρῃ καιρὸν» νὰ ἀφυπνισθῇ ἡ συνείδησις τῆς Διεθνοῦς Κοινωνίας τουλάχιστον ὑπάρχει ἡ ἀπὴ μαρτυρία και τὸ πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, τοῦ ὁποῖου πορίσματος ὁ κ. Κάρτερ κανονικὰ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐνήμερος.

Ἐπίσης μᾶς θλίβει τὸ γεγονός ὅτι ὠρισμένοι κύκλοι τοῦ Στέγτ Ντηπάρτμεντ οἱ ὁποῖοι ἐχειρίζοντο τὸ Κυπριακὸν ἐπὶ Κίσιγκερ και συνεχίζουν ἀκόμη και σήμερα, προσπαθοῦν νὰ διαχωρίσουν τὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ, τὴν ὁποῖαν βλέπουν ὡς μόνον θέμα ἐδαφικῶν ἀναπροσαρμογῶν, ἀπὸ τὴν βάση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἔξωθεν ἐπίδρομη και ἡ καταπάτησις τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων εἰς Κύπρον ἀπὸ τὴν Τουρκίαν.

Αὐτὸς ὁ διαχωρισμὸς εἶναι ἀνεπίτρεπτος, ἀνεδαφικός και ἀνεφάρμοστος και δὲν θὰ ὀδηγήσῃ εἰς λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος διότι ἀπλοῦστατα ὁ παραμερισμὸς τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων δὲν ὀδηγεῖ εἰς βιώσιμον λύσιν και ὁ Κυπριακὸς λαὸς δὲν θυσιάζει τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματά του.

Προσωπικὰ ἐλπίζω και εἶμαι ἐξ ἐκείνων ποὺ πιστεύουν εἰς τὴν καλὴν θέλησιν τοῦ Προέδρου τῶν Η.Π.Α., ὅτι ὁ Πρόεδρος Κάρτερ ὡς ἡγέτης σοβαρός, συνεπής και δίκαιος, θὰ πρέπει νὰ ὑλοποιήσῃ τίς Γενικὲς Ἀρχές του ὅσον ἀφορᾷ τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα και εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου, διότι δὲν εἶναι δυνατὴ οἰαδήποτε διαφοροποίησις τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, μεταξύ συμμάχων και μὴ, ἢ μεταξύ φυλῶν, χωρῶν, ἰδεολογιῶν ἢ ἀνθρώπων. Τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα ἀνήκουν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, λευκοὺς, μαύρους, κίτρινους, εἴτε εἶναι Ἀμερικανοί, εἴτε εἶναι Ρῶσσοι, εἴτε εἶναι Τούρκοι, εἴτε εἶναι κάτοικοι τῆς Χιλῆς και τῆς Κύπρου.

Και ἡ πίεσις τὴν ὁποῖαν ἀναμένει ἡ Κύπρος νὰ ἐξασκηθῇ ἐπὶ τῆς Τουρκίας και ἔφθασεν πλέον ὁ καιρὸς ποὺ πρέπει νὰ γίνῃ τοῦτο — ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ἀλλὰ ἀπὸ ὅλην τὴν Διεθνή Κοινωνίαν, πρέπει νὰ στραφῇ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων εἰς τὴν Κύπρον και τὴν ἀπεχώρησιν τοῦ Τούρκου εἰσβολέα.

Ὅταν γίνῃ τοῦτο και κοινὸν ἔδαφος θὰ ὑπάρξῃ εἰς τὲς συνομιλίαις μεταξύ τῶν δύο Κοινοτήτων και δικαία λύσις τοῦ Κυπριακοῦ θὰ προέλθῃ ἀπὸ αὐτές, και τοῦτο εἰς τὴν τελευταίαν ἀνάλυσιν θὰ εἶναι πρὸς τὸ καλῶς νοούμενον συμφέρον ὅλων τῶν ἄλλων ἐνδιαφερομένων χωρῶν.

Ἐπομένως και ἐν κατακλειδί διὰ νὰ ἐπανεληθῶμεν εἰς τὸ συγκεκριμένον θέμα, ἐφ' ὅσον ἐπιμένομεν και ἀναμένομεν ὑλοποιήσῃ τῆς πολιτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων εἰς Κύπρον θὰ εἶμεθα ἀσυνεπεῖς ἐὰν συνεχίσωμεν νὰ διατηροῦμεν ἔστω και ὑποτυπώδεις διπλωματικές σχέσεις μετὰ τὸ σημερινὸν καθεστῶς Τρόμου τῆς Χιλῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Το Νιόβρη του 1970 έγιναν στη Χιλή εκλογές με βάση το Σύνταγμα της χώρας και με κυβέρνηση του δεξιού Χριστιανο-δημοκρατικού Κόμματος στην εξουσία. Οι εκλογές αυτές που διεξήχθησαν με όλους τους κανόνες της άστικής δημοκρατίας, έδωσαν τη νίκη στο συνασπισμό των προοδευτικών δημοκρατικών δυνάμεων οι οποίες και σχημάτισαν την κυβέρνηση της Λαϊκής Ενότητας με επί κεφαλής τον συνταγματικά εκλεγμένο Πρόεδρο Αγιέντε.

Η κυβέρνηση Λαϊκής Ενότητας παρά τις ξετσιπίωτες προκλήσεις και το σκληρό οικονομικό πόλεμο, που της κήρυξαν οι αντιδραστικές δυνάμεις και ο ιμπεριαλισμός, σεβάστηκε τις ελευθερίες, τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του λαού και τήρησε πιστά το Σύνταγμα της χώρας.

Βλέποντας την πολιτική των προκλήσεων και του οικονομικού πολέμου να αποτυγχάνη, η έσωτερική αντίδραση και οι ιμπεριαλιστικοί κύκλοι κατέφυγαν στην προσφιλή τους μέθοδο, στο στρατιωτικό πραξικόπημα, που το πραγματοποίησαν στις 11 του Σεπτεμβρίου, 1973. Μ' αυτό το έγκλημα ο ιμπεριαλισμός και η ντόπια αντίδραση, που έδρασαν σαν τυφλό όργανό του, ανάτρεψαν την εκλεγμένη νόμιμη και συνταγματικά από το λαό κυβέρνηση Λαϊκής Ενότητας. Ο Πρόεδρος Αγιέντε υπερασπίστηκε τη συνταγματική νομιμότητα, τη δημοκρατία, το λαό και τις κατακτήσεις του ως την τελευταία του πνοή, μαχόμενος ήρωικά ενάντια στους πραξικοπηματίες και δίνοντας και την ίδια τη ζωή του θυσία στα ιδανικά της ελευθερίας και της Δημοκρατίας. Ο ήρωικός και μαρτυρικός θάνατος του Προέδρου Αγιέντε θα άπτελη πάντα πηγή θάρρους και δύναμης και θα εμπνέη τους αγωνιστές Χιλιανούς πατριώτες στην πάλη τους για την άνατροπή της φασιστικής δικτατορίας των πραξικοπηματιών.

Στόχος του ιμπεριαλισμού και της αντίδρασης ήταν και είναι η καταστροφή της δημοκρατίας, η συντριβή του λαϊκού κινήματος και πρώτ' απ' όλα της πρωτοπορίας του, του ήρωικού Κομμουνιστικού Κόμματος της Χιλής, με μία στυγνή, θάβραρη, φασιστική δικτατορία, που επέβαλαν οι πραξικοπηματίες συνωμότες μετά την επικράτηση τους.

Οι διεθνείς ιμπεριαλιστικοί συνωμωτικοί κύκλοι είχαν αρκετούς λόγους να επιχειρήσουν το αποτρόπαιο έγκλημα τους σε βάρος του λαού της Χιλής. Η κυβέρνηση Λαϊκής Ενότητας, με επί κεφαλής το σοσιαλιστή Πρόεδρο Αγιέντε πρόβαλε ένα πολύ προοδευτικό κοινωνικό πρόγραμμα. Ένεργώντας με βάση αυτό το πρόγραμμα, μέσα στα πλαίσια του Συντάγματος, έθνικοποίησε τις ξένες επιχειρήσεις, και πρώτ' απ' όλα τη βιομηχανία χαλκού που βρισκόταν στα χέρια τριών αμερικανικών εταιρειών, και μάλιστα χωρίς καμιάν αποζημίωση. Έθνικοποίησε τις ιδιωτικές γαίες που είχαν έκταση πάνω από 80 εκτάρια και τις μοίρασε στους αγρότες. Έδωσε αυξήσεις ύψους 35% σ' όλους τους μισθούς και τα ημερομίσθια, παρεχώρησε δωρεάν μισό λίτρο γάλα την ημέρα σε κάθε παιδί κάτω των 15 χρόνων, παγοποίησε τα ενοίκια και τις τιμές βασικών ειδών διατροφής, έκτισε σε δυό χρόνια, το 1971 και 1972, σχολεία για 1.300.000 παιδιά και το 1973 — πριν από το πραξικόπημα — για άλλες 140.000 παιδιά.

Όλα αυτά τα φιλολαϊκά μέτρα του Προέδρου Αγιέντε θεωρήθηκαν άσυγχώρητα έγκλήματα για τους ιμπεριαλιστές συνωμότες και πρώτ' απ' όλα τους εκπροσώπους των αμερικανικών μονοπωλίων. Γι' αυτό και έδρασαν στις 11 του Σεπτεμβρίου, 1973 με τον τρόπο που έδρασαν.

Επιβάλλοντας μία τέτοια φασιστική δικτατορία, που ματοκύλισε τη χώρα και τη βύθισε στο σκοτάδι, οι διεθνείς συνωμότες ιμπεριαλιστές και τα όρ-

γανα τους επιδιώκουν να θέσουν και πάλι υπό τὸν ἔλεγχο τους και να ἐκμεταλλεύωνται τὸν ἔθνικὸ πλοῦτο τῆς Χιλῆς και να χρησιμοποιήσουν τὸ ἔδαφος τῆς σάν βάση και ὀρητήριο για τὰ ἐπεκτακτικὰ τους σχέδια για κυριαρχία σ' ὅλη τῆ Λατινική Ἀμερική και εὐρύτερα.

Τὸ τί ἐπακολούθησε τὴν ἐπιβολή τοῦ αἰμοσταγοῦς φασιστικοῦ καθεστῶτος, εἶναι γνωστό. Μαζικές δολοφονίες και ἐκτελέσεις «ἐν ψυχρῶ» χιλιάδων πατριωτῶν, κομμουνιστῶν, σοσιαλιστῶν και δημοκρατῶν αγωνιστῶν για τὴν ἐλευθερία, τὴ δημοκρατία, τὴν κοινωνική πρόοδο, γενικά για ἕνα καλύτερο μέλλον τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ. Αὐθαίρετες συλλήψεις δεκάδων χιλιάδων δημοκρατικῶν πολιτῶν. Περιορισμὸς σὲ στρατόπεδα συγκέντρωσης ἀκόμα πὸ πολλῶν χιλιάδων ὑπὸ συνθήκες πού ἀπεργάζονται τὸν ἀργὸ θάνατο τῶν κρατουμένων. Ἐξαφάνιση ἐξεχόντων ἡγετῶν τοῦ λαικοῦ, ἐργατικοῦ και δημοκρατικοῦ κινήματος, πού συνελήφθησαν παράνομα ἀπὸ τὸ καθεστῶς, ὅπως οἱ Συνδικαλιστὲς ἡγέτες Βερνάρδος Ἀράγια, Χάιμε Ντονάντο, Καίραρ, Τσέρνα, Χουάν Ἀχουμάντα Τρίγκα, οἱ ἡγέτες τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος Ἐζεκία Πόνσε, Κάρολο Λόρκα, Ρικάρντο Λάγος, οἱ ἀξιωματοῦχοι τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Βίκτωρ Ντιάζ, Μάριο Ζαμοράνο, Τζιῶρτζ Μιουνόζ, ὁ ἡγέτης τῆς Νεολαίας Χοσὲ Βέιπελ και πολλοὶ ἄλλοι.

Ἡ βία, ἡ τρομοκρατία, τὰ κτηνώδη βασανιστήρια τοῦ φασιστικοῦ καθεστῶτος τῆς Χιλῆς, δὲν ἀπέχουν και πολὺ ἀπὸ τὸ ἀπαίσιο καθεστῶς τῶν στρατοπέδων συγκέντρωσης τοῦ Χιτλερισμοῦ.

Εἶναι μ' αὐτὸ τὸ ἄγριο και βάρβαρο, τὸ κτηνώδες αἰμοσταγὸς καθεστῶς, πού ἡ ἀδέσμευτη Κύπρος διατηρεῖ διπλωματικές σχέσεις και ἐπιτρέπει τὴν ὑπαρξὴ ἐπιτίμου Προξένου και Γενικοῦ Προξενείου.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Ἡ Κύπρος γνώρισε κι' αὐτὴ μιὰ γεύση ἔστω και λιγοήμερη ἑνὸς φασιστικοῦ καθεστῶτος πού βάδιζε στ' ἀχνάρια τῆς Χούντας τῆς Ἀθήνας και τοῦ καθεστῶτος τοῦ Πιντσιέ στὴ Χιλή. Δέκα μῆνες μετὰ τὸ πραξικόπημα στὴ Χιλή ἕνα παρόμοιο ἐπαισχυντὸ ἐγκλημα διαπράττετο σὲ βάρος τῆς δικῆς μας πατρίδας, τοῦ δικοῦ μας λαοῦ. Οἱ δυνάμεις πού ὠργάνωσαν και διέπραξαν τὸ ἐγκλημα κατὰ τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ, αὐτὲς οἱ ἴδιες δυνάμεις ὠργάνωσαν και διέπραξαν τὸ ἐγκλημα κατὰ τῆς Κύπρου. Οἱ ἰμπεριαλιστὲς συνωμότες, χρησιμοποιώντας σάν ἐκτελεστικὰ ὄργανα τοὺς προδότες και φασίστες τῆς Χούντας τῆς Ἀθήνας και τῆς ΕΟΚΑ Β' διενήργησαν στὶς 15 τοῦ Ἰουλίου τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα, πού τὸ ἀκολούθησε, ὅπως ἦταν καλὰ προσχεδιασμένο, ἡ βάρβαρη τουρκικὴ ἐισβολὴ στὶς 20 τοῦ Ἰουλίου 1974. Κι' ἐδῶ οἱ στόχοι τῶν ἰμπεριαλιστῶν συνωμοτῶν και τῶν ὀργάνων τους οἱ ἴδιοι, ὅπως και στὴ Χιλή. Μὲ τὴν ἀνατροπὴ τῆς νόμιμης συνταγματικῆς κυβέρνησης και τὴν ἐξόντωση τοῦ ἐκλεγμένου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἐπιδιώκετο ἡ καταστροφὴ τῆς δημοκρατίας και τῶν κατακτήσεων τοῦ λαοῦ, ἡ ἐπιβολὴ μιᾶς στυγνῆς φασιστικῆς διχτατορίας, ἡ τρομοκράτηση τοῦ λαοῦ μετὰ δολοφονίες, μαζικές συλλήψεις, ἡ συντριβὴ τοῦ προοδευτικοῦ κινήματος και τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Κι' ὅλα αὐτὰ για νὰ ἐπιβληθεῖν στὸ λαὸ μας τὰ ὑποδουλωτικὰ σχέδια τῶν διεθνῶν ἰμπεριαλιστικῶν κύκλων, για ὑποταγὴ τῆς Κύπρου στὸ ἐπιδρομικὸ ἰμπεριαλιστικὸ ἄρμα τοῦ ΝΑΤΟ και ἡ μετατροπὴ τῆς σ' ἕνα ἀβύθιστο ἀερσπλανοφόρο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ για τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν γενικωτέρων ληστρικῶν οικονομικῶν και στρατηγικῶν του συμφέροντων και ἐπιδιώξεων στὴν περιοχὴ τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου και τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Τὰ γεγονότα δείχνουν πειστικά, ὅτι κοινοὶ εἶναι οἱ συνωμότες και κοινοὶ εἶναι οἱ στόχοι πού ἐπεδίωξαν μετὰ τὰ ἐγκλήματά τους σὲ βάρος τῆς Χιλῆς και τῆς Κύπρου, ὅπως και σὲ βάρος ὁποιοῦδήποτε ἄλλου λαοῦ ἐναντίον στὸν ὁποῖον στρέφονται αὐτοὶ οἱ διεθνεῖς συνωμότες. Κι' αὐτοὶ δὲν εἶναι ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἰμπεριαλιστικοὺς κύκλους, τὰ μεγάλα πολυεθνικὰ μονοπώ-

λια, και τις μυστικές τους ύπηρεσίες, με επί κεφαλής τόν αμερικανικό ιμπεριαλισμό και τή διαβόητη Σ.Ι.Α.

Ταυτόχρονα, τὰ ἴδια τὰ πράγματα δείχνουν, επίσης, πειστικά ὅτι κοινός ἐχθρός τοῦ Χιλιανοῦ και τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὅπως και ὄλων τῶν λαῶν ποῦ ἀγωνίζονται γιά λευτεριά, εἰρήνη, κοινωνική πρόοδο, γιά ἓνα εὐτυχι-σμένο μέλλον εἶναι οἱ διεθνεῖς ιμπεριαλιστικοὶ κύκλοι.

Οἱ περιπτώσεις τῆς Χιλῆς και τῆς Κύπρου, ὅπως και κάθε ἄλλης χώρας ποῦ γίνεται θῦμα τῶν διεθνῶν ιμπεριαλιστῶν συνωμοτῶν, ἀποτελοῦν χτυπητὰ και πειστικά παραδείγματα, ποῦ ξεσκεπάζουν τήν ὑποκρισία τῶν διακηρύξεων τῶν ἐκπροσώπων τοῦ ιμπεριαλισμοῦ και τῶν προπαγανδιστῶν τους γιά ἐλευθερίες, δημοκρατία και ἀνθρώπινα δικαιώματα. Ἡ Χιλῆ, ἡ Κύπρος, ὅπως και τόσες ἄλλες χώρες — θύματα τῆς ιμπεριαλιστικῆς συνωμοσίας — συντρίβουν ἀμείλικτα τήν ιμπεριαλιστική προπαγάνδα γιά ἐλευθερία, δημοκρατία και ἀνθρώπινα δικαιώματα. "Ὀλος ὁ κόσμος βλέπει καθαρά, ὅτι ὅταν πρόκειται νά ἐξυπηρετηθοῦν τὰ εὐτελῆ ἰδιοτελῆ ληστρικά συμφέροντα τῶν ἀδηφάγων μονοπωλίων, οἱ διακηρύξεις μετατρέπονται σέ κορελόχαρτα, εἶναι κούφια λόγια, χωρίς τήν παραμικρή ἀξία. Στήν τέτοια περίπτωση ὁ ιμπεριαλισμός προβάλλει μέ τὸ πραγματικό του πρόσωπο και τήν πραγματική του φύση: Ὁμός, βάρβαρος, ἀδίστακτος. Τέτοιο τὸν γνώρισαν και ὁ Χιλιανός και ὁ Κυπριακός λαός και τέτοιο τὸν ξέρουν οἱ λαοὶ ὄλου τοῦ κόσμου.

Ἡ κοινότητα τῶν συμφερόντων τοῦ Χιλιανοῦ και τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ἡ κοινότητα τοῦ ἀγῶνα τῶν δυὸ λαῶν ἐνάντια στὸν κοινὸ ἐχθρὸ ἐπιβάλλει σάν στοιχειῶδες καθήκον ἀλληλεγγύης πρὸς τὸ Χιλιανὸ λαὸ τήν χωρίς καθυστέρηση διακοπή τῶν διπλωματικῶν σχέσεων Κύπρου—Χιλῆς και τὸ κλείσιμο τοῦ Γενικοῦ Προξενείου τῆς φασιστικῆς Κυβέρνησης Πιντσιέ ποῦ εἶναι ἔνοχη γιά ἀνήκουστα ἐγκλήματα σέ βάρος τοῦ ἀγωνιστῆ λαοῦ τῆς Χιλῆς.

Γιά τήν Κύπρο αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἀκόμα και γιά τὸ λόγο, ὅτι ἐμεῖς ἀνήκουσε και εἴμαστε ἐνταγμένοι στὸ στρατόπεδο τῶν ἀδεσμεύτων, ποῦ καταδικάζει ἀνεπιφύλακτα τὸ φασιστικὸ καθεστῶς τῆς Χιλιανῆς Χούντας.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Τὸ φασιστικὸ, διχτατορικὸ καθεστῶς Πιντσιέ ἔθεσε σάν σκοπὸ του νά καταστρέψῃ τὴ δημοκρατία, νά θέσῃ φραγμὸ στήν πρόοδο, νά συντρίψῃ τὸν ἀγῶνα τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τῆς Χιλῆς γιά ἓνα καλύτερο και εὐτυχισμένο μέλλον τοῦ λαοῦ. Ἐπιδιώκοντας αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς ὁ διχτάτορας Πιντσιέ και οἱ ιμπεριαλιστὲς πατέρωνες του κήρυξαν «ἱερὸ πόλεμο» ἐνάντια στίς πιὸ προοδευτικὲς ἰδέες τῆς ἐποχῆς μας, ὅπως τήν εἰρήνη, τήν ἐλευθερία, τὴ δημοκρατία, τήν κοινωνική πρόοδο, γενικά τὰ ἰδανικά γιά μιὰ εὐτυχισμένη ζωὴ. Παλλοὶ πρὶν ἀπὸ τὸ Πιντσιέ κήρυξαν ἓνα παρόμοιο πόλεμο ἐνάντια στὲς πρωτοπόρες ἰδέες τῆς ἐποχῆς μας. "Ὀλοι τους ὅμως εἶχαν ἓνα ἄδοξο τέλος. Μπροστὰ στὰ μάτια μας συντελεῖται ἡ κατάρρευση τέτοιων «σταθερῶν», ὅπως θεωροῦνταν, φασιστικῶν καθεστῶτων, ὅπως τοῦ Σαλαζάρ στήν Πορτογαλία, τοῦ Φράνκο στήν Ἰσπανία, γιά νά μὴ θυμίσουμε τὸ ἄδοξο τέλος τοῦ χιτλεροφασισμοῦ και τῶν συμμάχων του και τῆς Ἀθηναϊκῆς Χούντας. Τὸ ἴδιο τέλος ἀναμένει και τὸ φασιστικὸ καθεστῶς τοῦ Πιντσιέ, ὅπως και κάθε ἄλλο παρόμοιο καθεστῶς ὁπουδῆποτε τοῦ κόσμου.

Τὰ ἰδανικά γιά τὰ ὁποῖα ἀγωνίζονται σήμερα και ὁ Χιλιανός και ὁ Κυπριακός λαός και οἱ λαοὶ ὄλου τοῦ κόσμου εἶναι ἀκαταμάχητα και ἀκατανίκητα. Γιατὶ αὐτὰ τὰ ἰδανικά ἐκφράζουν τοὺς πιὸ γνήσιους πόθους τῆς ἀνθρωπότητος, ἐμπνέουν ἑκατομμύρια και ἑκατομμύρια ἀνθρώπους ἀγωνιστὲς στὸ στίβο τοῦ πολιτισμοῦ και ἀποτελοῦν κινητήρια δύναμη στοὺς ἀγῶνες γιά τήν κατάχτηση, τήν πραγμάτωση αὐτῶν τῶν ἰδανικῶν.

Ἀναγνωρίζοντας τοὺς εὐγενικοὺς σκοποὺς γιά τοὺς ὁποῖους ἀγωνίζεται ὁ Χιλιανός λαός με ἐνωμένες ὄλες τις πατριωτικὲς του δυνάμεις, θεωροῦ-

με υποχρέωση μας, ἡμεῖς ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τοῦ ΑΚΕΛ καὶ τῆς Ἀριστερᾶς, νὰ ἐπαναβεβαιώσουμε καὶ ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς τὴν ἀλληλεγγύη μας πρὸς τοὺς πατριώτες τῆς Χιλῆς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐκφράζουμε τὴν εὐχὴ γιὰ σύντομη λύτρωση ἀπὸ τὴ φασιστικὴ Χούντα καὶ ἀποκατάσταση μιᾶς νέας δημοκρατίας στὴν ὁμορφὴ χώρα τῶν Ἄνδρων.

Προσυπογράφοντας τὴν πρόταση γιὰ διακοπὴ τῶν διπλωματικῶν σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὸ φασιστικὸ καθεστῶς Πινοσιέ, εἰσηγοῦμαστε πέραν τούτου, κ. Πρόεδρε, ὅπως ἡ Βουλὴ ἐγκρίνῃ ψήφισμα ἀλληλεγγύης πρὸς τὸν ἡρωϊκὸ λαὸ τῆς Χιλῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Φαίνεται ὅτι μὲ τὴν διεξοδικὴν συζήτησιν τοῦ θέματος κάποια παρεξήγησις πού ἀρχικὰ ὑπῆρχε ἔχει ἐντελῶς διαλυθῆ. Διαφορὰ ἐρμηνείας σὲ θέμα διαδικασίας καὶ τρόπου περαιτέρω χειρισμοῦ μᾶς ἔδωσε τὴν εὐχάριστη εὐκαιρία νὰ διαπιστώσουμε ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ εἶναι σταθερὰ καὶ ὁμόφωνα τοποθετημένη μαζὺ μ' αὐτοὺς πού πιστεύουν στίς δημοκρατικὰς διαδικασίας, στοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων σ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ στὴν διεθνή ἀλληλεγγύη γιὰ περιφρούρησιν τῶν ἀξιών αὐτῶν καὶ ἀποκατάστασιν τους, ὅπου ἔχουν καταπατηθῆ, ὅπου ἔχουν ἐξαφανισθῆ. Τὸ θέμα, κ. Πρόεδρε, ἔχει διεξοδικὰ συζητηθῆ. Θὰ ἤθελα μόνον νὰ σχολιάσω κάποιαν εἰρωνεῖα, κάποιαν μομφή, ἐκτὸς τῶν κύκλων τῆς Βουλῆς βεβαίως, ὅτι ἀφήσαμε τὴν Κύπρον καὶ τὰ καυτὰ τῆς προβλήματος καὶ καταπιανόμεσθε μὲ θέματα ξένα, σὰν τὸ πρόβλημα τῆς Χιλῆς.

Πέραν τοῦ ὅτι, κύριοι Βουλευταί, τὸ θέμα ὑπάρξεως ἢ ὄχι Προξενείου ὁποιασδήποτε χώρας μπορεῖ νὰ ἐπηρεάζῃ τίς διεθνεῖς μας σχέσεις καὶ σὰν τέτοιο πρέπει νὰ ἀπασχολῆ σοβαρὰ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς, εἶμαι πεπεισμένος ὅτι στὴν περίπτωσιν τῆς Χιλῆς θὰ εἴμαστε ἀνάξιοι τοῦ ἀγῶνα πού διεξάγουμε, τῆς θυσίας τῶν παιδιῶν τῆς Κύπρου πού θυσιάστηκαν καὶ θυσιάζονται γιὰ τὴν Κυπριακὴ Ἐλευθερία καὶ Δημοκρατία, ἂν θεωρούσαμε τὸ πρόβλημα Πινοσιέ στὴν Χιλὴ γενικὰ σὰν ξένο πρὸς ἡμᾶς.

Ἐνας Ἀγιέντε δὲν εἶναι μόνον ἱερομάρτυρας στοῦ βωμοῦ τῆς Χιλιανῆς Δημοκρατίας. Ἐχει γίνῃ σὺμβολο γιὰ ὅλους τοὺς λαοὺς πού ἀγωνίζονται γιὰ τὴν Δημοκρατίαν ὅπως καὶ ὁ Πινοσιέ ἔχει γίνῃ σὺμβολο τῆς χειρότερης μορφῆς Χούντας, τοῦ πιὸ στυγνοῦ καθεστώτος πού καθημερινὰ καταπιέζει θάναυσα κάθε ἀνθρώπινο δικαίωμα καὶ ἔχει μετατρέψει τὴν Χιλὴ σὲ κόλασιν γιὰ κάθε δημοκράτη.

Τὸ Χιλιανὸ δρᾶμα ἔχει πανανθρώπινη ἀπήχησις, ἀξία καὶ ἐνδιαφέρο γιὰτί μᾶς διδάσκει, μᾶς καθοδηγεῖ, μᾶς φρονιματίζει στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν διαφύλαξιν τῆς Δημοκρατίας, γιὰτί δὲν μπορεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ μὲνη ἀμέτοχον στοῦ δρᾶμα τοῦ λαοῦ τῆς Χιλῆς ὅταν ξέρῃ ὅτι δημοκρατικοὶ γίγαντες σὰν τὸν Ἀγιέντε, ἀσχετῶς ἰδεολογίας καὶ πολιτικῆς τοποθετήσεως, εἶναι πάντα στόχος τοῦ φασισμοῦ, τοῦ ξενοκίνητου φασισμοῦ, εἴτε αὐτὸς βρίσκεται στὴν Χιλὴ, νὰ ρίξῃ τὸν Ἀγιέντε, εἴτε στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἕναν Παπαδόπουλον καὶ Ἰωαννίδην, εἴτε στὴν Κύπρον γιὰ νὰ ὑποσκάψῃ τὸ Κυπριακὸν προϋργίον τῆς Δημοκρατίας, τὸν Πρόεδρον καὶ Ἐθνάρχην Μακάριον πού ὁ λαὸς ἐλεύθερα καὶ δημοκρατικὰ ἐξέλεξε.

Τὰ λόγια τοῦ Ἀγιέντε, ἡ ἡρωϊκὴ μορφὴ τοῦ Ἀγιέντε πού ἀγωνίζετο μὲ τὸ ὄπλο στοῦ χέρι μέσα στὰ ἐρείπια τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου θὰ εἶναι πάντα διάχυτα στοὺς αἰθέρες ὅλης τῆς γῆς σὰν φάρος Δημοκρατίας, σὰν ἐρινύες γιὰ τὸν φασισμό ὁποιασδήποτε μορφῆς πού θάναυσα καταπιέζει καὶ καταπατεῖ κάθε ἀνθρώπινο δικαίωμα. Καὶ ἰδιαίτερα ἡμεῖς στὴν Κύπρον πού γευτήκαμε τὸ πικρὸ ποτήρι τῆς προδοσίας καὶ τοῦ φασισμοῦ δὲν ἔχουμε ἐκλο-

γή, δὲν μπορούμε νὰ μείνουμε ἀμέτοχοι, δὲν μπορούμε νὰ συμβιβάζομαστε μὲ καταστάσεις Πιντσιέ γιατί ἕνα χρόνο μετὰ τὴν ἠρωϊκὴ πτώση τῆς Δημοκρατίας στὴν Χιλὴ γευτήκαμε καὶ μεις παρόμοιες καταστάσεις. Ἀκούσαμε τὰ ανατριχιαστικὰ θούρια τοῦ φασισμού καὶ τῆς ξενοκίνητης Χούντας, καὶ κινδύνευσε καὶ ὁ δικός μας Πρόεδρος, τὸ δικό μας δημοκρατικὸ Σύμβολο, στὸ δικό μας Προεδρικὸ Μέγαρο, ἀπὸ παρόμοιες πρὸς τὸν Πιντσιέ καταστάσεις. Δὲν μπορούμε νὰ εἴμαστε ἀμέτοχοι στὸ μαρτύριο τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ, δὲν μπορούμε νὰ εἴμαστε ἀμέτοχοι, οὐδέτεροι, Πόντιοι Πιλάτοι στὴν ἐβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ λαοῦ τῆς Χιλῆς, στὴν ἐβδομάδα τῶν παθῶν κάθε λαοῦ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς. Γιατί καὶ μεις εἴμαστε σὲ παρόμοιες καταστάσεις. Καὶ μεις ἀναμένουμε ἀπὸ ἄλλους, ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους, νὰ μὴν μᾶς ξεχάσουν, νὰ μὴν συμβιβάσθουν μὲ τίς κατοχικὲς καταστάσεις στὸν τόπο μας, νὰ πάρουν θέση πιεστικὴ, νὰ μὴν γίνουν Πόντιοι Πιλάτοι στὰ δικά μας πάθη. Καὶ ὅταν ζητοῦμε τόσα πολλὰ ἀπ' ὄλο τὸν κόσμο, τότε ἡ συμπαράστασή μας, ἡ ἀλληλεγγύη μας πρὸς τὸν βασανισμένο λαὸ τῆς Χιλῆς γίνεται χρέος ἀπαράγραπτο, ἀνυποχώρητο καθήκο. Τὸ χρωστοῦμε αὐτό, χρωστοῦμε συμπαράσταση καὶ ἀλληλεγγύη σὲ κάθε λαὸ ποῦ ἀγωνίζεται γιὰ τὰ δίκαια καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια του, γιατί ἂν ὅλοι οἱ δημοκρατικοὶ ἄνθρωποι ἔβλεπαν τοὺς ἑαυτοὺς τους στρατευμένους σ' ἕνα παγκόσμιον ἀγῶνα γιὰ ἐπικράτηση τῶν πανανθρώπινων ἀξιών τῆς ἐλευθερίας, τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν βασικῶν ἀναφαιρέτων δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, δὲν θὰ εἴχαμεν καταστάσεις ὅπως αὐτὴν στὸν τόπο μας ὅπου ὁ Τουρκικὸς Ἀττίλας κάθετα ἀνενόχλητα στὸ σβέρκο μας ἐνῶ τόσες καὶ τόσες χώρες ποῦ κόπτονται γιὰ αὐτὲς τίς πανανθρώπινες ἀξίες ἀδιαφοροῦν, μένουν ἀμέτοχοι στὸ δράμα μας ἢ συμβιβάζονται μὲ τὸν κατακτητὴ τῆς γῆς μας γιὰ νὰ μὴν κινηθοῦν θολὰ νερά, γιὰ νὰ μὴν γίνουν ρήγματα σὲ συμμαχίες, νὰ μὴν γίνονται πολιτικὲς ἀνακατατάξεις, καὶ περιορίζονται μόνον καὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἐκτελοῦν τὸ καθήκον τους ἐναντι τοῦ δυστυχισμένου Κυπριακοῦ λαοῦ μὲ πλατωνικὲς διακηρύξεις ποῦ ἐξισώνουν τὸν εἰσβολέα καὶ κατακτητὴ μὲ τὸ θῦμα, ποῦ γίνονται γενικὰ ἀποδεκτὲς καὶ ἀπὸ τὸν θύτῃ καὶ ἀπὸ τὸ θῦμα.

Γι' αὐτὸ ἀσχολούμεθα μὲ τὴν Χιλὴ, κύριοι, γιατί τὸ χρωστοῦμε καὶ στὸν λαὸ τῆς Χιλῆς καὶ στὸν δικό μας. Κοινὰ τὰ πάθη, κοινὴ ἢ ἀναμονὴ γιὰ καλύτερες μέρες.

Χαιρετίζουμε τὴ διεθνή συμμετοχὴ τῆς Κυβέρνησής μας σὲ κάθε ψήφισμα ἢ δήλωση ποῦ καταδικάζει τὸ μισητὸ στρατιωτικὸ καθεστῶς Πιντσιέ, τίς παραβιάσεις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ τῆς Χιλῆς, καὶ ἐπιδοκιμάζουμε ὅποιαδήποτε ἄλλη ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ συμπαράσταση στὸν λαὸ τῆς Χιλῆς γιὰ νὰ τεθῆ τέρμα σ' αὐτὸ τὸ ἐγκλημα τοῦ ὁποῖου ἡ ἐφιαλτικὴ σκιά ἐπὶ τοῦ Χιλιανοῦ λαοῦ προκαλεῖ διεθνῶς ἀποτροπιασμό, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ πλαίσιο τῆς συμπαράστασης, ἀλληλεγγύης, καὶ ἄλλων ἐνεργειῶν ἀπὸ μέρους μας πρέπει νὰ δοῦμε καὶ τὸ θέμα Προξενείου τῆς Χιλῆς στὴν Κύπρο. Ἄν πιστεύουμε ὅτι τὸ κλείσιμο τοῦ Προξενείου θὰ κἀνὴ πιὸ ἐντονὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ τὴν διαμαρτυρία μας γιὰ τὸ τί γίνεται στὴν Χιλὴ τώρα καὶ θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν σκοπὸ τοῦ βασανισμένου λαοῦ τῆς Χιλῆς τότε πρέπει νὰ καλέσουμε τὴν Κυβέρνηση νὰ ζητήσῃ τὸ κλείσιμο τοῦ Προξενείου τὸ συντομώτερον δυνατόν.

Τὸ χρωστοῦμε στὸν λαὸ τῆς Χιλῆς ποῦ σπνίζει στὶς φυλακὲς τοῦ Πιντσιέ καὶ τὸν ὅποιον λαὸν θὰ ἀναμένουμε κάποτε μὲ ἀνοικτὲς ἀγκάλες νὰ ξανανοῖξῃ τὸ Προξενεῖο του, τὴν Πρεσβεία του ἂν θέλετε, ὅταν μπορῇ νὰ τὸ κάμῃ ἐλεύθερα, μὲ δημοκρατικὲς διαδικασίες καὶ σὲ δημοκρατικὲς καταστάσεις.

Τὸ χρωστοῦμε καὶ στοὺς ἑαυτοὺς μας ἂν θέλουμε νὰ εἴμαστε πιὸ πειστικοὶ ὅταν ζητοῦμε ἀπὸ ἄλλους ἀλληλεγγύη καὶ συμπαράσταση. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ συνέχις τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος τούτου καθὼς καὶ τῶν ἄλλων θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ὠρισμένα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν, θὰ λάβῃ χώραν κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

Ἐπιτρέψτε μοι εἰσαγγεῖν ἕκ μέρους ὠρισμένων Βουλευτῶν ὅπως ἡ προσεχὴς συνεδρία ὀρισθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Τρίτην, 3ην Μαΐου, διότι κατὰ τὴν 5ην Μαΐου θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ θὰ ὁμιλήσῃ ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Ὑγείας καὶ δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἴσως ἀρκετὸς χρόνος διὰ νὰ ἀποπερατωθῶν ἢ διὰ νὰ συνεχισθῶν αἱ συζητήσεις τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ὠρισμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Ἦθελα νὰ ἔχω τὰς ἀπόψεις τῶν Βουλευτῶν.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔχω μίαν εἰσήγησιν, κ. Πρόεδρε. Ἐπειδὴ ἔχομεν σχεδὸν κλείσει τὸ θέμα τῆς Χιλῆς, ἐὰν μπορούσαμεν νὰ τὸ κλείσωμεν πραγματικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται ὁμιληταί;

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Μίαν πολὺ σύντομον εἰσήγησιν θὰ κάμω καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι καὶ ὁ κ. Λυσαριδῆς ἔχει μίαν τελευταίαν σύντομον εἰσήγησιν διὰ νὰ κλείσῃ τὸ θέμα, ἐὰν δὲν ὑπάρχει ἔνστασις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται ἔνστασις;

Ποῖος εἶναι ὁ ἄλλος ὁμιλητής;

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ ἤθελα νὰ ὁμιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐσεῖς κ. Μιχαηλίδη; Ἐχετε τὸν λόγον.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Κατὰ τὴν τελευταία συνεδρία τῆς Βουλῆς εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκφράσωμε τὴν ἀπόψιν μας πᾶνω στὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνέγραψε ὁ συνάδελφος κ. Λυσαριδῆς.

Θέλωμε νὰ ἐπαναλάβωμε ἄλλῃ μιᾷ φορᾷ ὅτι καταδικάζομε τὸ καταπιεστικὸ καθεστῶς Πινοσιέ καὶ συμφωνοῦμε μὲ τὴν πολὺ ἔντονη καταδίκη τοῦ ἐγκλήματος ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριο πού τόνισε πῶς ἡ ἐφιαλτικὴ σκιά τοῦ καθεστώτος τῆς Χιλῆς πᾶνω στὸ Χιλιανὸ λαὸ προκαλεῖ διεθνῶς ἀποτροπιασμόν.

Ἡ θέση μας λοιπὸν εἶναι πολὺ σαφὴς καὶ ἔχει ἐκτεθῆ καὶ ἐντὸς τῆς Βουλῆς καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

Ἐτέθη θέμα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὑπαρξὴ ἐπιτίμου Γενικοῦ Προξένου τῆς Χιλῆς στὴν Λευκωσία καὶ κατὰ πόσον αὐτὸ συνιστᾷ ἀναγνώριση καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει γιὰτὶ συνεχίζεται ἔστω καὶ αὐτὴ ἡ σχέση. Ἐπειδὴ τὸ ἴδιον θέμα συζητήθη καὶ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν εἶχαμε κάμει τὴν

εισήγηση ότι μιὰ πού ἐστάλη ἀπάντηση ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν γιὰ λόγους καθαρὰ διαδικαστικούς θὰ ἦταν σκόπιμον νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τῆς ἡ Ἐπιτροπῆ Ἐξωτερικῶν.

Ἐγινε ὁμως ἡ εἰσήγηση στὴν προηγουμένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὅτι ἡ Βουλὴ σὰν Σῶμα θὰ μπορούσε νὰ ἐκφράσῃ τὴν θέσιν τῆς πάνω στὸ θέμα αὐτό. Νοσημένου ὅτι ἔχομε ἤδη καταδικάσει τὸ καθεστῶς ἔντονα δὲν ὑπῆρχε περίπτωση νὰ ἔχωμεν ἄλλη θέσιν παρὰ καταδικαστική. Ἐπομένως δεχόμεθα καὶ ὑποστηρίζομε τὴν εἰσήγηση ὅπως ἐξουσιοδοτηθῆ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Κυβέρνηση τὴν ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ὅπως Ζητήσῃ τὴν διακοπὴν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μας μὲ τὸ καθεστῶς τοῦ Πινσιέ καὶ τὸν τερματισμὸ τῆς λειτουργίας τοῦ Προξενείου στὴ Λευκωσία. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Συνήθως ὁ εἰσηγητὴς μένει τελευταῖος διὰ νὰ ἐνσωματώσῃ τὰς ἀπόψεις τοῦ Σώματος ἢ γιὰ νὰ ἀπαντήσῃ σὲ τυχὸν ἀντίθετες ἀπόψεις.

Βρίσκομαι εἰς τὴν πολὺ εὐχάριστη θέσιν νὰ διαπιστώσω ὅτι εἶναι ἡ ἔντονη ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς Βουλῆς νὰ Ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τὴν διακοπὴ τῶν διπλωματικῶν σχέσεων καὶ τὸ κλείσιμον τοῦ Προξενείου. Γι' αὐτό, ἀσφαλῆστα, δὲν πρόκειται νὰ ἐπαναλάβω κανένα ἐπιχείρημα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἤδη ἀνεφέρθησαν στὴν Βουλὴ γιὰ νὰ πείσω τοὺς ἤδη πεπεισμένους πρὸς αὐτὴν τὴν τοποθέτηση.

Ἐγινεν ἐπίσης εἰσήγηση νὰ ἐξουσιοδοτηθῆ ὁ Πρόεδρος νὰ ἐκφράσῃ πρὸς τὸν Χιλιανὸ λαὸ τὰ αἰσθήματα τῆς Βουλῆς γιὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ, μὲ τὴν ὁποῖα συμφωνῶ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἐγγεγραμμένον εἰσηγοῦμαι ὅπως, εἴτε ὁ Πρόεδρος εἴτε ἡ Βουλὴ — ἄλλωστε εἶναι μέσον τοῦ Προέδρου — υἱοθετήσῃ αὐτὴ τὴν ἀπόφαση ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων καλεῖ τὴν Κυβέρνηση νὰ διακόψῃ πλήρως διπλωματικές σχέσεις μὲ τὸ φασιστικὸ καθεστῶς τῆς Χιλῆς, καὶ ἡ λέξις «πλήρως» τίθεται διότι φαίνεται ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνηση αἰσθάνεται ὅτι κατὰ κάποιον τρόπον δὲν ἔχει διπλωματικές σχέσεις μὲ τὴν Χιλὴ καὶ νὰ κλείσῃ τὸ ἐν Κύπρῳ ἐπίτιμον Προξενεῖο τῆς.

Ἐὰν αὐτὴ ἡ ἀπόφαση ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Σῶμα νὰ διαβιβαστῆ μέσον τοῦ Προέδρου πρὸς τὴν Κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει οἰαδήποτε ἐνστάσις ὅπως ἐγκριθῆ ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Λυσαριδῆ;

Ἐγκρίνεται.

Ὁ Πρόεδρος θὰ κάμῃ τὰ ἀναγκαῖα διαβήματα.

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Διερωτῶμαι, κ. Πρόεδρε, ἐὰν τυπικῶς πρέπει νὰ Ζητήσῃτε τὴν ἐγκρίσιν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν ἄλλην εἰσήγησιν πού ἔγινε δεκτὴ καὶ ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴν γιὰ νὰ ἐκφραστῆ ἀπὸ μέρους τοῦ Προέδρου, μὲ ψήφισμα τῆς Βουλῆς, ἡ ἀλληλεγγύη τοῦ Σώματος πρὸς τὸν Χιλιανὸν λαόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, αυτό έθεσα πρὸς ψήφισιν, τὴν πρότασιν τοῦ κ. Λυσσαρίδη.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Α! καὶ τὰ δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, καὶ τὰ δύο.

Έγκρίνονται καὶ τὰ δύο.

Υπάρχει ένστασης ὅπως ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρισθῆ διὰ τὴν προσεχῆ Τρίτην, νουμένου ὅτι θὰ ὑπάρξῃ κατόπιν καὶ συνεδρίασις διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην;

Ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Τρίτην, τὴν 3ην Μαΐου, καὶ ὥραν 4ην μ.μ., μετὰ τὰ ἀκόλουθα θέματα :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Έρωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Έργασία :

- (1) Ὁ περὶ Ένοικιοστασίου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Έκτάκτου Εἰσφοράς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Ταμείου Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν (Διάλυσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Οἱ Πειθαρχικοὶ (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τῆς Έθνικῆς Φρουρᾶς τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Έγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Καταδίκη τοῦ πραξικοπήματος τῆς 21ης Ἀπριλίου» (Θέμα ἐγγραφέν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη).
- (2) «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μετὰ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.» (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Γιάνκου Ποταμίτη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (3) «Ἡ ἐν ψυχρῶ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη». (Θέμα ἐγγραφέν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (4) Συζητήσις ἐπὶ τῆς Έκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς Έσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἡ ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγὴ Έρεύνης καὶ Έκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977».
- (5) «Ἡ τύχη τῶν σχεδίων πρὸς ὑδρευσιν 50 κοινοτήτων τῆς Έπαρχίας Πάφου». (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Κ. Παπαδημητρίου).

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέλω να εγγράφω θέμα τὸ ὁποῖον δὲν προκύπτει ἀπὸ Ἑρώτησιν. Ἐπομένως χρειάζεται ἡ ἔγκρισις τῆς Βουλῆς διὰ τὴν ἐγγραφή τοῦ θέματος εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ. Τὸ θέμα εἶναι :

«Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέτω εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς.

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως τεθῆ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ὡς θέμα πρὸς συζήτησιν τὸ θέμα τὸ ὁποῖον εἰσηγήθη ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς κ. Λυσσαρίδης;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ περασμένη ἀναβληθεῖσα συνεδρίασις τῆς Βουλῆς συνέπιπτε μὲ μιὰ μαύρην καὶ ἀποφράδα ἡμέραν διὰ τὸν Ἑλληνισμόν ὀλόκληρον, τὴν 21ην Ἀπριλίου. Δὲν κατελύθη μόνον ἡ Δημοκρατία ἀπὸ τοὺς Δικτάτορες ἀλλὰ ἐγίνε καὶ μιὰ μεγάλη προδοσία διὰ τὸν Κυπριακὸν λαὸν ὁ ὁποῖος σήμερα ὑποφέρει.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς εἰς κάποιον στάδιον, ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, διαδηλωθῆ διὰ δηλώσεων ὄλων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ Κομμάτων ἢ καταδικῆ μας τῆς δικτατορίας καὶ τῶν ἐπιπτώσεών της καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην μεριὰν διακηρυχθῆ ἡ προσήλωσίς μας πρὸς τοὺς δημοκρατικοὺς θεσμοὺς οὕτως ὥστε ποτὲ νὰ μὴ ἐπαναληφθῆ τὸ σημερινὸν δράμα διὰ τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι γεγονός ὅτι αὐτὴ ἦτο καὶ ἡ δική μας πρόθεσις διὰ τὴν 21ην Ἀπριλίου καὶ ἐτοιμάσαμε μάλιστα ψήφισμα, διότι ἐμεῖς πιστεύομεν ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει μὲ ψήφισμα νὰ τοποθετηθῆ ἐναντι αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ἐπιφυλασσόμεθα μετὰ τίς ὁμιλίαις στὲς ὁποῖαις ἀνεφέρθη ὁ κ. Χριστοφίδης νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὸ τὸ ψήφισμα γιὰ ἔγκρισιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν προστεθῆ ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Χριστοφίδη;

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ὅπως εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν προστεθῆ ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Χριστοφίδη;

Θὰ προστεθῆ.

Ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν 3ην Μαΐου, ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 4ην μ.μ., μὲ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τὴν ὁποῖαν ἀνέγνωσα.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

(Ὡρα λήξεως : 7.40 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βάκης Χρῖστος	Παπαδόπουλος Τάσος
Βασιλειάδης Νίκος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Γαλανός Ἀλέξης	Παύλου Πατρίκιος
Γιάγκου Ἀνδρέας	Ποσκώτης Σταῦρος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Ποταμίτης Γιάγκος
Θεοδώρου Δῶρος	Σαββίδης Γεώργιος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Φάντης Ἀνδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λυσσαρίδης Βάσος	Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Ἀστυζιῶν Ἀντράνικ
Μιχαηλίδης Χαμηλῆς	Κυρίλλης Φέλιξ
Παναγίδης Κίμων	Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ἡ δημιουργία Δημοσίας Πλάζ εἰς Λάρνακα — Ἡ ἠθικὴ υποχρέωσις τοῦ Κράτους ὅπως λάβη ὑπ' ὄψιν τοὺς ἀστυνομικοὺς τῆς Προεδρικῆς Φρουρᾶς καὶ ἄλλους αἵτινες ἀντέστησαν κατὰ τοῦ πραξικοπήματος κατὰ τὰς ἐπικειμένους προαγωγὰς εἰς τὴν Ἀστυνομίαν — Ἡ ἀνάγκη συμπληρώσεως τῆς στεγάσεως τῶν προσφύγων πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ ἐπομένου χειμῶνος — Ποία ἢ δαπάνη ἀπὸ τοῦ 1961 μέχρι σήμερον διὰ τὸ Ἐπαρχιακὸν Νοσοκομεῖον Λάρνακας).
- (2) Ἐκθέσις ἐπὶ τοῦ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Νόμου τοῦ 1973, διεξαγωγῆ συζητήσεως ἐπὶ ἐγερθέντος νομικοῦ σημείου καὶ αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις τῶν Βουλευτῶν (Α. Γιάγκου, Χ. Μιχαηλίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Χρ. Κουρτελλάρης, Π. Παύλου, Ν. Μαυρονικόλας) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἐκθέσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀνακουφίσεως Ὁφειλετῶν (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Χατζηδημητρίου, Ἀλ. Μιχαηλίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Ἀλ. Γαλανός) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθέσις ἐπὶ τῶν περὶ Φαρμάκων (Ἄδειαι Ἐμπορίας καὶ Γενικαὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικῶν) Κανονισμῶν τοῦ 1977 καὶ ἐγκρίσις αὐτῶν.
- (5) Κατάθεσις Κανονισμῶν.
- (6) Ἐκθέσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἡ ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς ἐφαρμογῆς τῶν περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγῆ Ἐρεῦνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977».
- (7) Ἀνάγνωσις ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐπιστολῆς ἀποσταλείσης πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη ἐν σχέσει μὲ τὸ ἀναγεγραμμένον εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν θέμα «Ἡ ἐν ψυχρῷ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη».

- (8) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ἄλ. Γαλανός, Α. Φάντης, Στ. Ἀμπίζας, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Β. Λυσσαρίδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῆ εἰσηγήσει τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Β. Λυσσαρίδη θέματος «Τὸ θέμα τῆς ὑπάρξεως ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς εἰς τὴν Κύπρον» καὶ υἱοθέτησις εἰσηγήσεως περὶ ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς—
- (α) νὰ ἐκφράσῃ πρὸς τὸν Χιλιανὸν λαὸν τὰ αἰσθήματα τῆς Βουλῆς διὰ τὸν ὑπ' αὐτοῦ διεξαγόμενον ἀγῶνα, καὶ
  - (β) νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς καλοῦσαν τὴν Κυβέρνησιν νὰ διακόψῃ πλήρως διπλωματικὰς σχέσεις μὲ τὸ φασιστικὸν καθεστῶς τῆς Χιλῆς.
- (9) Ἐγγραφή εἰς τὸ Κεφ. Δ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τοῦ θέματος «Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα». (Θέμα ἐγγραφέν τῆ εἰσηγήσει τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Β. Λυσσαρίδη).

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΜΑΪΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.12 μ.μ.)

(Ἄρ. 31)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 31ης Συνεδρίας τῆς 1ης Συνόδου τῆς Τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου, καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίουσ Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίουσ Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τίς Ἑρωτήσεις καὶ τίς Ἀπαντήσεις, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Λοῖζου Καραμιχάλη, Κίμωνος Παναγίδη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Ἡρακλῆ Δημοσθένους καὶ ληφθεῖσα τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976.

«Ἡ ἐκκαφή καὶ μετακινήσεις τεραστίων ποσοτήτων ἀμμοχαλίκων ἐκ τῶν ἀκτῶν μας δι' οἰκοδομικοὺς καὶ ἄλλους σκοποὺς ἔχει δημιουργήσει εἰς μερικὰς περιοχὰς σοβαρὰ προβλήματα. Εἰς τὸ Ἀκρωτήρι—Λεμεσοῦ, λόγω τῆς ἐντατικῆς ἐκσκαφῆς εἰς βάθος καὶ ἔκτασιν ἡ περιοχή ἐχαμήλωσεν ἐπικινδύνως τὸ δὲ θαλάσσιον ὕδωρ εἰσρέει ἀνεξέλεγκτον καὶ καλύπτει τὴν πέριξ περιοχὴν πρὸ πάντων ὅταν ὑπάρχη τρικυμία. Ἄρκετοὶ λάκκοι ἀρδεύσεως πολλῶν γεωργῶν ἀλμύρισαν.

Δεδομένου ὅτι αἱ οἰκοδομικαὶ ἀνάγκαι τοῦ τόπου εἶναι τεράστιαι τὸ δὲ πρόβλημα προμηθείας ἀμμοχαλίκων θὰ γίνεταὶ ὀξύτερον, ποῖα μέτρα λαμβάνει τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον διὰ τὴν ριζικὴν λύσιν του;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ἀπριλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976 ὑπὸ τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Λοῖζου Καραμιχάλη, Κίμωνος Παναγίδη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Ἡρακλῆ Δημοσθένους.

«Ἡ ἑκακοφὴ καὶ ἡ μετακίνησις ἀμμοχαλίκων ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ «Μερρᾶ Ἀκρωτηρίου» διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκοδομικῆς Βιομηχανίας καὶ ὁδοποιίας χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1953. Ἡ ἐν λόγω περιοχὴ ἦτο ἡ κυριωτέρα πηγὴ προμηθείας ἀμμοχαλίκων τῶν ἐργοληπτικῶν Ἐταιρειῶν αἱ ὁποῖαι κατεσκεύασαν τὴν ἐπισταθμίαν Ἀκρωτηρίου—Ἐπισκοπῆς.

2. Ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ Ἀκρωτηρίου συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ «Μερρᾶ Ἀκρωτηρίου» κεῖται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῶν Βρεττανικῶν Βάσεων. Ἡ διαχειρίσις τοῦ Μερρᾶ Ἀκρωτηρίου ρυθμίζεται ὑπὸ τοῦ Νόμου Ἀρ. 3/66 (Ordinance) τῶν Βρεττανικῶν Βάσεων. Βάσει τοῦ ἐν λόγω Νόμου ἔχει ἐγκαθιδρυθῆ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀπαρτιζομένη ἐκ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ὡς Προέδρου καὶ ἐνὸς Βοηθοῦ Ἐπαρχιακοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἐπαρχιακῆς Διοικήσεως Λεμεσοῦ, καὶ τοῦ Κοινοτάρχου τοῦ χωρίου ὡς ex-Officio Μελῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τεσσάρων αἰρετῶν μελῶν ἐκλεγομένων ἀνὰ τριετίαν ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου. Ἡ Εἰδικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν διαχειρίσιν, λειτουργίαν καὶ ἐλεγχον τοῦ «Μερρᾶ Ἀκρωτηρίου».

3. Εἶναι γεγονός ἐστὶν εἰς τὴν περιοχὴν Ἀκρωτηρίου ἔχει δημιουργηθῆ σοβαρὸν πρόβλημα ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ἐξορύξεως καὶ μετακινήσεως ἀμμοχαλίκων. Τοῦτο ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸ γεγονός ὅτι μετὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν ἡ νῆσος ἐστερήθη τῶν κυριωτέρων πηγῶν προμηθείας λατομικῶν ὑλικῶν, ἦτοι: τῆς ὀροσειρᾶς Πενταδακτύλου ἐκ τῆς ὁποίας ἐλαμβάνετο πέραν τῶν 90% τῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκοδομικῆς Βιομηχανίας καὶ ὁδοποιίας, μετὰ δὲ τὴν ἐπαναδραστηριοποίησιν τῆς οἰκονομίας μας ἡ περιοχὴ Ἀκρωτηρίου προσεφέρετο ὡς μία καλὴ περιοχὴ προμηθείας ἀμμοχαλίκων.

4. Πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως καὶ τῆς ὀργανώσεως ἐπὶ ὀρθολογιστικῆς βάσεως τῆς ἐξορύξεως ἀμμοχαλίκων ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ «Μερρᾶ Ἀκρωτηρίου» συνεκλήθη εὐρεία σύσκεψις ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν Λειτουργῶν εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐπάρχου Λεμεσοῦ τὴν 19ην Νοεμβρίου, 1976, καθ' ἣν διεπιστώθησαν τὰ κάτωθι—

- (α) ὑπάρχει μεγάλη ἔλλειψις λατομικῶν ὑλικῶν,
- (β) ἔχει δημιουργηθῆ σοβαρὸν πρόβλημα εἰς τὴν περιοχὴν Ἀκρωτηρίου ἐξ αἰτίας τῆς ἐντατικῆς ἐξορύξεως ἀμμοχαλίκων.
- (γ) ἡ περιοχὴ «Μερρᾶ Ἀκρωτηρίου» δύναται νὰ χωρισθῆ εἰς δύο τμήματα. Τὸ μὲν βόρειον τμήμα κεῖται πλησίον τῶν ἀγροκτημάτων καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀπαγορεύεται ἐντελῶς ἡ ἐξόρυξις ἀμμοχαλίκων. Εἰς τὸ Νότιον τμήμα δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ μικρῆς κλίμακος ἐξόρυξις ἀμμοχαλίκων.

Κατὰ τὴν ἐν λόγω σύσκεψιν ἀπεφασίσθη ἡ χορήγησις Προνομίων Λατομείου ἐπὶ τοῦ Νοτίου Τμήματος τοῦ «Μερρᾶ Ἀκρωτηρίου» εἰς τὰς Ἐταιρείας Γεωργομηχανικαὶ Ἐργοληπτικαὶ Ἐπιχειρήσεις Μερρᾶς Λτδ καὶ ΝΕΕΦΑ Λτδ.

5. Τὸ Τμήμα Μεταλλείων μετὰ τοῦ ὁποῖου τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο ἐπεκωνώνησεν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἑκακοφῆς καὶ μετακινήσεως ἀμμοχαλίκων ἐκ τῶν παραλιῶν μᾶς πληροφορεῖ ὅτι δι' ἄρκετὰ ἔτη τὸ Τμήμα Μεταλλείων δὲν εἶχε παραχωρήσει προνόμια λατομείων διὰ τὴν ἀνόρυξιν ἀμμοχαλίκων ἐκ τῶν παραλιῶν, πλην μιᾶς περιπτώσεως πλησίον τοῦ χωρίου Ἐπισκοπῆς.

Προσφάτως ὅμως καὶ εἰδικώτερον ἀπὸ τὸ ἔτος 1975 καὶ ἐντεῦθεν διεξάγεται δυστυχῶς παράνομος λατόμευσις ἐκ τῶν παραλιῶν μας λόγω τῆς παρατηρουμένης ἐλλείψεως λατομικῶν ὑλικῶν δι' οἰκοδομικοὺς σκοποὺς ἐνεκεν τῆς ἀπωλείας τῶν πηγῶν προμηθείας τούτων, ἦτοι τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Πενταδακτύλου.

Οἱ Ἐπαρχοὶ Λάρνακος καὶ Πάφου λόγῳ τῆς παρατηρουμένης μεγάλης ἐλλείψεως λατομικῶν ὑλικῶν, ἐπιτρέπουν ἀμμοληψίαν ἐκ τῶν παραλιῶν τῶν οἰκείων ἐπαρχιῶν ἐπὶ περιορισμένης κλίμακος καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ἀκτοφυλάκων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν περιοχὴν «Μερρᾶ Ἀκρωτηρίου» πράγματι διεξάγεται λατόμεισις ἐπὶ εὐρείας κλίμακος. Ἡ τοιαύτη λατόμεισις γίνεται εἰς ἀπόστασιν τουλάχιστον 200 ποδῶν ἀπὸ τὴν ἀκτὴν, ἐλήφθησαν δὲ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τῆς ἐνθέσεως ὄρων εἰς τὰ προνόμια λατομείου διὰ νὰ διατηρηθῇ τὸ αὐτὸ ὑψόμετρον πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἐνδεχομένου εἰσροῆς θαλασσοῦ ὕδατος εἰς περιπτώσεις μεγάλης θαλασσοταραχῆς.

Ἡ ἀπόφασις διὰ τὴν παραχώρησιν τῶν προνομίων λατομείου εἰς τὴν περιοχὴν Ἀκρωτηρίου ἐλήφθη κατόπιν τῶν εὐνοϊκῶν ἀπόψεων τῶν ἐνδιαφερομένων τμημάτων, τοῦ Περιφερειακοῦ Λειτουργοῦ τῆς Βάσεως Ἀκρωτηρίου, τῆς Ἐπιτροπῆς Διαχειρίσεως τοῦ ὁμωνύμου Μερρᾶ ἀλλὰ εἰδικώτερον κατόπιν συμφωνίας καὶ τῶν ὑδρογεωλόγων τῶν Τμημάτων Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως καὶ Ἀναπτύξεως Ὑδάτων. Εἰς τὸ συνημμένον Παράρτημα «Α» ἐμφαίνονται οἱ ὄροι ὑπὸ τῶν ὁποίους παρεχωρήθησαν τὰ ἐν λόγῳ προνόμια λατομείου.

6. Τὸ θέμα τῆς μακροχρονίου λύσεως τῶν οἰκοδομικῶν ἀναγκῶν ἐμπίπτει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας πρὸς τὸ ὁποῖον κοινοποιεῖται ἡ παροῦσα καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἀπαντήσῃ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ τούτου σημείου».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Φεβρουαρίου, 1977.

«Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ Κυβέρνησις δίνει σοβαρὴ σημασίαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ. Μετὰ τὴν εἰσβολὴν ἔχουμε ἀποστερηθῆ ἀπὸ βασικὰς τουριστικὰς περιοχὰς ὅπως ἡ Κερύνεια καὶ ἡ Ἀμμόχωστος. Ὑπάρχουν περιοχὰς ποῦ θὰ πρέπει νὰ συγκεντρωθῇ περισσότερο ἢ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως γιὰ τουριστικὴ ἀνάπτυξιν καὶ ἀξιοποίησιν. Μία ἀπὸ αὐτὰς τὰς τουριστικὰς περιοχὰς εἶναι ἡ περιοχὴ Παραλιμνίου, Ἀγίας Νάπας, Σωτήρας, Ξυλοφάγου.

Ἐχουμε ὑπὸ ὄψιν μας ὅτι γίνονται προσπάθειαι γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς. Ὁρισμένοι ιδιωτὲς ἄρχισαν ἤδη τὴν ἀνάγεσιν ξενοδοχείων.

Ἐρωτῶμεν τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας—

- (α) Ἐχουν ληφθῆ μέτρα γιὰ τὴν μεταφορὰ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ ἐπαρκοῦς ποσότητος νεροῦ σ' αὐτὰς τὰς περιοχὰς;
- (β) Ὑπάρχει συγκεκριμένον πρόγραμμα γιὰ τὴν καλύτερην τουριστικὴν ἀξιοποίησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς Παραλιμνίου, Ἀγίας Νάπας, Σωτήρας, Ξυλοφάγου;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Ἀπριλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Φεβρουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Βάσει τῆς κειμένης νομοθεσίας τὴν εὐθύνην διὰ τὴν μεταφορὰν καὶ παροχὴν ἠλεκτρικοῦ ρεύματος εἰς μίαν ἀξιοποιηθησομένην περιοχὴν ἀναλαμβάνει ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐπιχειρηματίας. Μεταβολὴ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς θὰ μελετηθῇ ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἐξετάσεως τρόπων ἀναπτύξεως τῶν παραλιακῶν περιοχῶν ὡς ἀναφέρεται ὑπὸ (β) κατωτέρω.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ θέμα τῆς ὑδατοπρομηθείας τῶν περιοχῶν Παραλιμνίου, Ἁγίας Νάπας, Σωτήρας καὶ Ξυλοφάγου ἔχουν γίνει ὑπὸ τοῦ Κ.Ο.Τ. σχετικαὶ διαβουλεύσεις μετὰ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ὡς δὲ γίνεται ἀντιληπτὸν τὸ ὅλον σχέδιον θὰ προωθηθῆ διὰ τῆς συνήθους διαδικασίας.

Πρὸς τὸν σκοπὸν ἀξιοποιήσεως τῶν παραλιακῶν περιοχῶν τῆς νήσου ἐπὶ ὀρθολογιστικῆς βάσεως, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ὡς ἄνω περιοχῶν, ἔχουν ληφθῆ τὰ ἀκόλουθα μέτρα :

- (α) Ἐτέθησαν ἐν ἰσχύϊ Κανονισμοὶ καὶ καθωρίσθησαν Πολεοδομικαὶ Ζῶναι διὰ τῶν ὁποίων καθοδηγεῖται ἡ ἀνάπτυξις τῶν παραλιακῶν περιοχῶν ἀφ' ἑνός, προστατεύεται δὲ τὸ φυσικὸν περιβάλλον ἀφ' ἑτέρου.
- (β) Συνεστήθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Ἐπιτροπὴ ἐξ Ὑπουργῶν πρὸς μελέτην τῶν Κυβερνητικῶν παραλιακῶν περιοχῶν αἰτινες προσφέρονται διὰ τουριστικὴν ἀξιοποίησιν. Ἡ μελέτη εὐρίσκειται εἰς προκεχωρημένον στάδιον, σχετικαὶ δὲ ἀποφάσεις θὰ ληφθοῦν ἀναλόγως καὶ τῶν πορισμάτων ἐτέρας μελέτης ἡ ὁποία εἰσιμαζέται ὑπὸ μετακληθέντος ὑπὸ τοῦ Κ.Ο.Τ. εἰς Κύπρον Οἴκου Συμβούλων Ἐμπειρογνημόνων πρὸς τὸν σκοπὸν ἐκπονήσεως ἐνός δεκαετοῦς προγράμματος τουριστικῆς ἀναπτύξεως τῶν παραλιῶν τῆς νήσου, περιλαμβανομένων καὶ τῶν περιοχῶν Παραλιμνίου, Ἁγίας Νάπας, Σωτήρας καὶ Ξυλοφάγου. Ἡ ἐν λόγω μελέτη ἀναμένεται νὰ ὀλοκληρωθῆ ἐντὸς τοῦ πρώτου ἐξαμήνου τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ θὰ ἀποτελέσῃ τὴν βάση τῆς μελλοντικῆς τουριστικῆς ἀναπτύξεως ὡς καὶ καθοδηγήσεως τῆς δραστηριότητος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως δι' ἐπενδύσεις εἰς τὸν τουριστικὸν τομέα.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Μαρτίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 19ην Μαρτίου, 1977.

«Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὰ σχέδια τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ γιὰ τὸ Δασοῦδι Λεμεσοῦ, τὰ ὁποῖα γνωστοποιήθηκαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1976, ἔχουν προκαλέσει ἔντονες ἀντιδράσεις, χαρακτηρισθέντα ὡς καταστροφικὰ γιὰ τὸ Φυσικὸ Περιβάλλον τῆς περιοχῆς καὶ ὡς ἀκατάλληλα γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ Δασοῦδιου πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τουρισμοῦ. Εἶναι γνωστὸ, ἐπίσης, ὅτι οἱ ἐν λόγω ἀντιδράσεις προβλήθησαν καὶ προβάλλονται ἀπὸ πληθῆραν ἀντιπροσωπευτικῶν παραγόντων καὶ σωμάτων τῆς Λεμεσοῦ, καὶ ὑποστηρίζονται ἀπὸ μεγάλη μερίδα τοῦ κοινοῦ τῆς πόλης καὶ ἀπὸ ὅλες τὰς φυσιολατρικὰς ὀργανώσεις καὶ τὰς ὀργανώσεις Προστασίας τοῦ Φυσικοῦ Περιβάλλοντος τοῦ Νησιοῦ μας.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο :

- (α) Διατί ὁ ΚΟΤ ἀφέθη νὰ προβῆ στὴν κατάστρωσι καὶ τὴν προβολὴ τέτοιων σχεδίων, προφανῶς χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν διατήρησι τοῦ Φυσικοῦ Περιβάλλοντος, γιὰ τὴν ὁποῖαν συνεχεῖς καὶ θερμὰς ἐκκλήσεις καὶ διακηρύξεις γίνονται ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς;
- (β) Ἐζητήθη καὶ ἐδόθη ἡ γνώμη τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας γιὰ τὰ ἐν λόγω σχέδια; Καὶ ἂν ναί, ποῖα ἦταν αὐτή; Ποιὸ τὸ δικαιολογητικὸ τῶν σχεδίων τοῦ ΚΟΤ καὶ τῆς ἐγκρίσεως τους ἀπὸ τὴν ἀρμόδια ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ;

2. Εἶναι γνωστὸ ὅτι οἱ ἀντιτιθέμενοι στὰ σχέδια ΚΟΤ ὑπέβαλαν ὠρισμένες εἰσηγήσεις καὶ ἀπόψεις ὡς πρὸς τὸ τί θεωροῦν ὀρθὴν ἀξιοποίησιν τοῦ

Δασουδιού προς όφελος του λαού και του τουρισμού.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο :

- (α) Ἐχουν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν οἱ εἰσηγήσεις αὐτές καὶ ἔχει ἐπέλθει ὁποιαδήποτε τροποποίηση στὰ ἀρχικὰ σχέδια τοῦ ΚΟΤ;
- (β) Ἄν τὰ ἀρχικὰ σχέδια τοῦ ΚΟΤ ἔχουν τροποποιηθῆ, γιατί τοῦτο δὲν ἀναγγέλλεται ἐπίσημα καὶ γιατί ὁ ΚΟΤ δὲν τὰ παρουσιάζει στὴ Λεμεσό, γιὰ δημόσια σχόλια καὶ ἀπόψεις ὅπως ἄλλωστε ὑποσχέθηκε πρὸ πολλῶν μηνῶν στοὺς βουλευτὲς Λεμεσοῦ. Καὶ γιατί ἀφήνει νὰ διαρρέουν πληροφορίες καὶ διαδόσεις περὶ νέων σχεδίων μέσον τρίτων, ἐνῶ ταυτόχρονα προβαίνει σὲ ἐκκοπή δένδρων μὲ βάση τὰ παλαιὰ σχέδια;

3. Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὰ σχέδια ΚΟΤ συνεπάγονται δαπάνην 500 χιλιάδων λιρῶν γιὰ τὸ ὅλον ἔργον «ἀξιοποίησης τοῦ Δασουδίου».

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο :

- (α) Γιατί δὲν θεωρήθηκε σκόπιμο νὰ προκηρυχθῆ διαγωνισμὸς γιὰ ἓνα τέτοιο ἔργο μὲ στόχο τὴν ὀρθὴν ἀξιοποίηση τοῦ Δασουδίου πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τουρισμοῦ μας μὲ τὴ μετατροπὴ του σὲ πάρκο καὶ λαϊκὴ πλάζ, ἀντὶ μὲ ἐπιδίωξη τὴ διχοτόμησιν του, τὴ μετατροπὴ τοῦ ἑνὸς τμήματος σὲ χῶρο ἀθλοπαιδιῶν, αὐτοκινητοδρόμου καὶ ἐγκαταστάσεων πολυτελείας, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀσφαλῶς θ' ἀποκλειεῖται ἡ πλειονότης τοῦ λαοῦ.

4. Ποιὰ ἢ θέση τῆς Κυβέρνησης στὸ θέμα ἀπαλλοτρίωσης τῶν ἰδιωτικῶν τεμαχίων ποὺ ἐφάπτονται τοῦ Δασουδίου;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Ἀπριλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 19ην Μαρτίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«1. Ἡ ἐκπόνησις ὑπὸ τοῦ ΚΟΤ, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκῆσεως, Γενικοῦ Χωροταξικοῦ Σχεδίου διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ Δασουδίου Λεμεσοῦ, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α.Μ. τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἡ ἐν λόγω ἀπόφασις διελάμβανε ὅπως τὸ Χωροταξικὸν Σχέδιον προνοῇ τὴν δημιουργίαν ἐγκαταστάσεων καὶ διαμόρφωσιν τῆς παραλίας εἰς δημοσίαν πλάζ, τὴν δημιουργίαν γηπέδων καὶ λοιπῶν ἐγκαταστάσεων ἀθλοπαιδιῶν, χῶρων πρασίνου, κ.λ.π. Ἡ ὡς ἄνω ἀξιοποίησις ἀπεφασίσθη βάσει προγενεστέρων μελετῶν οἵτινες ἐξεπονήθησαν κατὰ καιροὺς ὑπὸ διαφόρων ἐμπειρογνομόνων, ἧτοι τοῦ γνωστοῦ Πολεοδομικοῦ καὶ Ἀρχιτεκτονικοῦ Οἴκου Δοξιάδη, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Νότιγγχαμ καὶ αἵτινες σαφῶς προώριζον τὸ Δασοῦδι κυρίως ὡς χῶρον ἀναψυχῆς.

2. Βάσει τῆς ὡς ἄνω Ἀποφάσεως ὁ Κυπριακὸς Ὄργανισμὸς Τουρισμοῦ προέβη εἰς τὴν ἐτοιμασίαν προγράμματος ἔργων τὸ ὁποῖον καὶ συνεφωνήθη κατόπιν συζητήσεως μετὰ τῶν ἀρμοδίων Ὑπηρεσιακῶν παραγόντων, ἧτοι τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκῆσεως, τοῦ Ἐπάρχου Λεμεσοῦ καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Δασῶν. Εὐθύς ὡς ἐνεκρίθη κατ' ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὑπὸ ἀναφορὰν ἔργου καὶ περιελήφθη εἰς τὸ Ἑκτακτὸν Σχέδιον Οἰκονομικῆς Δράσεως 1975—76, ὁ ΚΟΤ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκῆσεως ὅπως προβῆ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν τῆς Γενικῆς Χωροταξικῆς Μελέτης. Ἡ ἐν λόγω μελέτη εἰς τὴν προκαταρκτικὴν αὐτῆς μορφήν συνεζητήθη μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων ἀρμοδίων Τμημάτων εἰς σύσκεψιν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ἐντίμου Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων εἰς τὴν ὁποίαν συμμετεῖχον πλὴν τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκῆσεως καὶ τοῦ ΚΟΤ, ὁ Ἐπαρχος καὶ

Δήμαρχος Λεμεσοῦ καὶ τὸ Τμήμα Δασῶν. Κατὰ τὴν ἐν λόγω σύσκεψιν ἐγένοντο ὠρισμένα ἐισηγήσεις αἰτίνες τελικῶς υἱοθετήθησαν διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς Προκαταρκτικῆς Γενικῆς Χωροταξικῆς Μελέτης ἥτις ὑπεβλήθη εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον πρὸς ἔγκρισιν. Τελικῶς ἡ Γενικὴ Χωροταξικὴ Μελέτη ἐνεκρίθη ὑπὸ εἰδικῶς ὀρισθείσης ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς.

3. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι τὴν Γενικὴν Χωροταξικὴν Μελέτην ἐξεπόνησε τὸ Τμήμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκίσεως ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ΚΟΤ κατὰ δὲ τὴν ἐκπόνησιν τῆς ἐν λόγω Μελέτης κατεβλήθη ἰδιαίτερα προσπάθεια τόσον διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ ὑφισταμένου πρασίνου ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, ὅσον καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν νέου. Συμφώνως πρὸς τὴν ἐν λόγω Μελέτην, ἡ τουριστικὴ ἀξιοποίησις θὰ πραγματοποιηθῆ εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ Δασουδιοῦ, τοῦ ὑπολοίπου χώρου παραμένοντος ἐλευθέρου καὶ διαμορφωθησομένου εἰς πάρκον.

4. Βάσει τῆς ὡς ἄνω Μελέτης ὁ Ὄργανισμός προεκήρυξεν ἀρχιτεκτονικὸν διαγωνισμὸν διὰ τὴν ἐκπόνησιν τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων τῶν προγραμματισθέντων ἔργων. Ἐπειδὴ αἱ ὑποβληθεῖσαι μελέται δὲν ἐκρίθησαν ἱκανοποιητικαὶ ὑπὸ τῆς Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ἐκπόνησις τῶν σχεδίων ἀνετέθη, δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ, εἰς ὁμάδα Ἀρχιτεκτόνων ἐκ Λεμεσοῦ.

5. Κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν προκαταρκτικῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων ἐκρίθη ἀναγκαῖον ὅπως ἐπενεχθοῦν ὠρισμένοι τροποποιήσεις εἰς τὴν ἀρχικῶς ἐγκριθείσαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Γενικὴν Χωροταξικὴν Μελέτην αἰτίνες θὰ τεθοῦν ἐκ νέου ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πρὸς τελικὴν ἔγκρισιν.

6. Αἱ τροποποιήσεις αὗται ἀφοροῦν τὴν δημιουργίαν δευτέρας εἰσόδου ἐκ τοῦ κυρίου δρόμου Λευκωσίας—Λεμεσοῦ πρὸς ἀποφυγὴν συμφορήσεως τῆς τροχαίας, τὴν μείωσιν τῶν χώρων ἀθλοπαιδιῶν, τὴν ἐλάττωσιν καὶ διάσταςιν τῶν ὄγκων τῶν κτιρίων εἰς μικρὰς ὁμάδας αἰτίνες ἐξαφανίζονται ἐντὸς τοῦ πρασίνου καὶ τὴν μετακίνησιν τῶν κτιριακῶν συγκροτημάτων. Αἱ ὡς ἄνω τροποποιήσεις ἐγέναν με κύριον γνώμονα τὴν διαφύλαξιν τοῦ χρησίμου πρασίνου. Ὑπογραμμίζεται ἐν προκειμένῳ τὸ γεγονός ὅτι ἐκ τῆς συνολικῆς ἐκτάσεως 109 σκαλῶν τοῦ Δασουδιοῦ, τὰ κτίρια θὰ καταλάβουν περίπου ἑκτῶν 1 σκάλας καὶ 200 τ. ποδῶν. Ἀναλυτικώτερον τὰ ἀνεγερθόσμενα κτίρια εἶναι τὰ κάτωθι : Κτίριον διοικήσεως, ἀποδυτήρια, ἀποχωρητήρια, ἐστιατόριον, καφετέρια—μπάρ. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς χώρους ἀθλοπαιδιῶν οὔτοι περιορίζονται εἰς τὴν κατασκευὴν δύο γηπέδων πετοσφαίρας καὶ ἐνὸς γηπέδου καλαθοσφαίρας τὰ ὅποια θὰ ἐξυπηρετοῦν τόσον τοὺς λουομένους ὅσον καὶ τὸ κολυμβητήριον ὡς γήπεδα προθερμάνσεως.

7. Μετὰ τὴν ἔγκρισιν τῆς εἰς τὴν παρ. 5 ἀναφερομένης Μελέτης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου θὰ συμπληρωθοῦν (ἐντὸς τοῦ πρώτου ἐξαμήνου τοῦ 1977) τὰ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια, τὰ ὅποια καὶ θὰ τεθοῦν ὁμοῦ μετὰ τῆς Γενικῆς Χωροταξικῆς Μελέτης ὑπ' ὄψιν ὅλων τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν παραγόντων τῆς Λεμεσοῦ. Οἰαδήποτε ἄλλα πληροφορία καὶ διὰδοσεις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου δὲν προέρχονται ἐκ μέρους τοῦ ΚΟΤ. Ἐκ τῆς ὡς ἄνω ἀπαριθμήσεως τῶν πραγματικῶν γεγονότων συνάγεται τὸ ἀσφαλὲς συμπέρασμα ὅτι ἐζητήθησαν καὶ ἐλήφθησαν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν αἱ ἀπόψεις ὅλων τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν παραγόντων.

8. Ὡς ἀνεφέρθη καὶ ἀνωτέρω, βάσει γενομένων μελετῶν, ὁ χώρος τοῦ Δασουδιοῦ, προωριζέτο ὡς χώρος ἀναψυχῆς διὰ τῆς δημιουργίας ἐγκαταστάσεων δημοσίας πλάζ καὶ ἀθλοπαιδιῶν. Ἡ δημιουργία δρόμου προσπελάσεως καὶ χώρου σταθμεύσεως εἶναι ἀπαραίτητα ἔργα ὑποδομῆς διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ Δασουδιοῦ ὡς χώρου ἀναψυχῆς καὶ διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ἐγκαταστάσεων.

9. Γενικῶς δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ ἀξιοποίηση τοῦ Δασουδιοῦ θὰ καθιστᾶ δυνατὴν τὴν ἀναψυχὴν τοῦ κοινοῦ τῆς Λεμεσοῦ καὶ τῆς ὑπολοίπου Κύπρου ἐντὸς πολιτισμένου περιβάλλοντος. Αἱ ἐγκαταστάσεις δὲν θὰ εἶναι πολυτελοῦς κατασκευῆς. Ἡ διαφύλαξις τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἀποτελεῖ πάντοτε κύριον μέλημα τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ ἐφ' ὅσον τοῦτο συνιστᾶ ἓνα τῶν κυριωτέρων συντελεστῶν τουριστικῆς προσελκυστικότητος.

10. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ εἰς τὸ θέμα τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν ἰδιωτικῶν τεμαχίων τῶν ἐφαπτομένων τοῦ Δασουδιοῦ, ἐγένετο ἐκτίμησις ὑπὸ τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας ἡ δὲ συνεπαγομένη δαπάνη ἐκρίθη ἀπαγορευτικὴ».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Μαρτίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 21ην Μαρτίου, 1977.

«Μερικὲς χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες πέρασαν γιὰ τρίτο χειμῶνα στὶς παράγκες, χαλόσπιτα καὶ ἐτοιμόρροπα σπίτια, στὴ Ξυλοτύμβου, Ξυλοφάγου, Ὀρμηδεῖα, Ἀμμόνισιον—Ντέποτ, Λάρνακα, Λευκωσία καὶ ἄλλες περιοχές.

Ἐπῆρξε ἐπίσημη ὑπόσχεση τῆς Κυβέρνησης ὅτι πρὶν ἀπὸ τὸν χειμῶνα, ἀπὸ τὸν Ὀκτώβρη—Νιόβρη, θὰ διορθώνοντο καὶ θὰ ἐπογιατίζοντο οἱ παράγκες ποὺ διέμεναν οἱ πρόσφυγες. Πέρασαν ἔξη μῆνες καὶ πολλὲς παράγκες οὔτε διορθώθησαν, οὔτε πογιατίστηκαν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὑποφέρουν οἱ προσφυγικὲς οἰκογένειες ὀλόκληρο τὸν χειμῶνα μέσα σὲ ἄθλιες συνθήκες.

Ἐρωτῶμεν τὰ Ὑπουργεῖα Ἐργασίας καὶ Ἐσωτερικῶν ποὺ εἶναι ὑπεύθυνα γιὰ τὴν στέγαση τῶν προσφύγων :

- (α) Ἐγίνε ἐρευνα γιὰ τοὺς λόγους τῆς σοβαρῆς καθυστέρησης γιὰ νὰ διορθωθοῦν καὶ νὰ πογιατιστοῦν οἱ παράγκες ἀπὸ τὸν Ὀκτώβρη—Νιόβρη ποὺ ὑπεσχέθη τὸ ἀρμόδιο Κυβερνητικὸ Τμήμα;
- (β) Ποιὰ μέτρα λαμβάνονται καὶ ποιὰ σχέδια προωθοῦνται ἔτσι ποὺ νὰ στεγαστοῦν ὅλες οἱ προσφυγικὲς οἰκογένειες ποὺ βρίσκονται σὲ παράγκες, χαλόσπιτα καὶ ἐτοιμόρροπα σπίτια πρὶν ἀπὸ τὸν τέταρτο χειμῶνα;
- (γ) Λαμβάνονται μέτρα γιὰ νὰ ἀπλουστευθοῦν ὅσο τὸ δυνατό τὰ σχέδια αὐτεστέγασης, γιὰ νὰ παραμεριστῆ ἀρκετὴ γραφειοκρατία, ἔτσι ποὺ νὰ ὑλοποιηθοῦν αὐτὰ τὰ σχέδια καὶ νὰ μὴ ταλαιπωρεῖται ὁ προσφυγικὸς κόσμος;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Ἀπριλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 21ην Μαρτίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ἡ ἀνέγερσις παραπηγμάτων διὰ τὴν στέγασιν ἐκτοπισθέντων ἤρχισε τὸ τέλος Νοεμβρίου, 1975 εἰς μικρὰν κλίμακα καὶ δὴ εἰς τὸ Δάσος Ἄχνας. Περὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1976 ἡ ἀνέγερσις παραπηγμάτων ἐπεξετάθη εἰς τοὺς προσφυγικοὺς καταυλισμοὺς Σωτήρας, Λιοπετρίου καὶ Ἀμμο—Ντέποτ, ἐν συνεχείᾳ δὲ καὶ εἰς ὅλους τοὺς καταυλισμοὺς τῆς ἐπαρχίας Λάρνακος, καθὼς καὶ εἰς τὸν καταυλισμὸν Κολοσσίου τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, πρὸς ἀντικατάστασιν φθαρέντων ἀντισκῆνων.

Ἡ Ὑπηρεσία Μερίμνης καὶ Ἀποκαταστάσεως Ἐκτοπισθέντων προέβη εἰς τὸν προγραμματισμὸν τῆς ὅλης ἐργασίας, ἐμερίμνησε δὲ διὰ τὴν ἐξα-

σφάλισιν τῶν ἀπαιτουμένων ποσοτήτων ὑλικῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν παραπηγμάτων εἰς βαθμὸν ἐπιτρέποντα ὑπερκάλυψιν τῶν ἀναγκῶν ἐντὸς τῶν τεθέντων στόχων.

Τὰ δεδομένα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ἡ ἀρμοδία Ὑπηρεσία δυστυχῶς ἀνετράπησαν λόγῳ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ ἐγκλωβισμένων οἱ ὁποῖοι ἐξεδιώκοντο καθημερινῶς κατὰ τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον μέχρι Δεκέμβριον, 1976 ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ διὰ τοὺς ὁποίους ἔκρινεν ὅτι εἶχεν ὑποχρέωσιν νὰ στεγάσῃ, ὑπὸ προσωρινὴν μορφήν, ἐντὸς παραπηγμάτων.

Οὕτω, ἐν ὄψει τῆς ἠϋξημένης ζήτησεως, αἱ Δασικαὶ Βιομηχαναὶ Λτδ., εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ξυλείας καὶ αἱ Κρατικαὶ Ἀποθήκαι, εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐλαιοθαφῶν, δὲν εἶχον τὴν δυνατότητα νὰ προμηθεύσουν τὰς ἀπαιτουμένας ποσότητας ὑλικῶν. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Ὑπηρεσία Μερίμνης ἐπανειλημμένως ἠγόρασε διαθέσιμους ποσότητας ὠρισμένων ἐκ τούτων εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ προέβη εἰς τὴν ζήτησιν προσφορῶν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν προσθέτων ποσοτήτων ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως· δεδομένου δὲ ὅτι εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις οἱ ἐπιτυχόντες προσφοροῦνται ἀνέμενον τὴν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀφίξιν τῶν ὑλικῶν ἢ παράδοσιν τούτων καθυστέρησεν.

Διὰ τοὺς προεκτεθέντας λόγους, ἐκρίθη ἀναγκαῖον ὅπως αἱ περιορισμένοι ποσότητες διαθεσίμων ὑλικῶν χρησιμοποιῶνται κυρίως διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ βαφὴν τῶν συνεχῶς νεοανεγειρομένων παραπηγμάτων, δεδομένου ὅτι τὰ ἤδη ἀνεγερθέντα παραπήγματα εἶχον ἤδη βαφὴν κατὰ τὴν ἀνέγερσίν των.

Παραλλήλως πρὸς τὴν βαφὴν τῶν νεοανεγειρομένων παραπηγμάτων διενεμήθησαν σὺν τῷ χρόνῳ ἐλαιοθαφαὶ κατὰ προτεραιότητα εἰς τοὺς καταυλισμοὺς Σωτήρας, Λιοπετρίου καὶ Ξυλοφάγου, ἀκολούθως δὲ εἰς τοὺς λοιποὺς καταυλισμοὺς πρὸς ἐπαναβαφὴν τῶν ἤδη ὑφισταμένων παραπηγμάτων.

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν παράθεσιν τῶν πραγματικῶν γεγονότων καὶ οὐχὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἐρεῦνης πρὸς διαπίστωσιν καθυστερήσεων, αἱ ὁποῖαι, καὶ ἐὰν ἐσημειώθησαν, ἦσαν δυστυχῶς ἀναπόφευκτοι.

Ἄξιζει ἐν προκειμένῳ νὰ σημειωθῇ ὅτι μέχρι τοῦ τέλους 1976 ἀνηγέρθησαν 3,000 παραπήγματα».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην Ἀπριλίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πάρι Λένα καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Ἀπριλίου, 1977.

«Ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι κατὰ τὴν περυσινήν καλοκαιρινὴν περίοδον ἐφηρμόσθη ἡ θερινὴ ὥρα, παρακαλῶ ὅπως τὰ ἀρμόδια ὄργανα τοῦ κράτους πληροφορήσουν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, διατὶ ἐφέτος δὲν ἐφηρμόσθη ἡ θερινὴ ὥρα, ἐπὶ ποίων συγκεκριμένων δεδομένων ἐστηρίχθη ἡ περυσινὴ ἀλλαγὴ καὶ ἐπὶ ποίων συγκεκριμένων δεδομένων ἐλήφθη ἡ ἐφετεινὴ ἀπόφασις».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν Ἀπριλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Ἀπριλίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πάρι Λένα.

«Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου εἰσήχθη, ἐπὶ πειραματικῆς βάσεως, ἡ εἰδικὴ θερινὴ ὥρα εἰς Κύπρον ἀπὸ τῆς 15ης Μαΐου μέχρι τῆς 10ης Ὀκτωβρίου, 1976.

Ἄμα τῇ λήξει τῆς περιόδου τῆς πρώτης ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου συνεκλήθη σύσκεψις ἐκπροσώπων τῶν Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν, ἐμποροβιομηχανικῶν καὶ συνδικαλιστικῶν ὁργανώσεων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καθ' ἣν ἐξητάσθη τὸ θέμα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς κτηθείσης πείρας ἐκ τῆς πρώτης ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου. Οἱ ἐκπρόσωποι ὠρισμένων Ὀρ-

γανώσεων έπεσήμαναν ώρισμένα προβλήματα τὰ όποία παρουσιάσθησαν, γενικώς δέ έπεκράτησεν ή άποψις ότι ουδεμία ουσιαστική ώφέλεια προέκυψεν εκ τής έφαρμογής του μέτρου.

Τό θέμα ήχθη εκ νέου ένώπιον του Ύπουργικου Συμβουλίου, τό όποιον κατά τήν συνεδριάν αυτού τής 2ας Δεκεμβρίου, 1976, άπεφάσισε όπως ό θεσμός τής θερινής ώρας μη έξακολουθήση έφαρμοζόμενος έν Κύπρω.

ΎΑΞ. κ. Πρόεδρε, ή άνάγνωσις Ήρωτήσεων—ΎΑπαντήσεων έπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Έργασία.

Σχετικά με τό πρώτον, δεύτερον και τρίτον θέμα εις τό Κεφάλαιον Β, έπειδή οι εκθέσεις των Κοινοβουλευτικων Έπιτροπων δεν έχουν κυκλοφορήσει, δεν είναι δυνατόν νά γίνη συζήτησις επί των θεμάτων αυτών. Σχετικά με τό τέταρτον θέμα, οι αναφερόμενοι Κανονισμοί έχουν άποσυρθή από τό άρμόδιον Ύπουργείον.

Κατόπιν τούτου προχωρούμεν εις τό Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οί περί Κυπριακων Προτύπων και Έλέγχου Ποιότητας (Καθωρισμένα Πρότυπα Πρώτη Σειρά) Κανονισμοί του 1977. Έστάλησαν υπό του Ύπουργείου Έμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εις τήν Έπιτροπήν Έμπορίου και Βιομηχανίας.

Κεφάλαιον Δ — Τό πρώτον θέμα στην Ήμερησίαν Διάταξιν εις τό Κεφάλαιον Δ είναι : «Καταδίκη του πραξικοπήματος τής 21ης Ύπριλίου», θέμα τό όποιον ένεγράφη υπό του άξιότιμου Βουλευτου κ. Χριστοφίδη.

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΎΑΞ. κ. Πρόεδρε, άξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ή δικτατορία τής 21ης Ύπριλίου, 1967 δεν έστέρησε μόνον τήν έλευθεριάν, τὰ ανθρώπινα δικαιώματα και κατέλυσε τους δημοκρατικούς θεσμούς στην Έλλάδα. Έβασάνιζε επί επτά χρόνια τον Έλληνικόν λαόν. Έπέτυχαν και έπρόδωσαν οι Έλληνόφωνοι τήν Κύπρον. Οί μαυροφορεμένες μάνες, οι χιλιάδες πρόσφυγες άποτελούν τό άτελείωτον δράμα. Βαρεία ή όδύνη, άβάστακτος ό πόνος και ό θρήνος του προδομένου Κυπριακού λαου.

Αυτές οι μαρτυρίες στοιχειοθετούν τήν τραγωδιάν, τήν συμφοράν, τό μέγα δράμα τής Κύπρου. Διά τουτο ή Βουλή πιστεύω πως όρθά συζητά και καταδικάζει τό ένθικó έγκλημα τής Χούντας. Πρέπει νά καθιερωθή όπως κάθε χρόνο γίνεται αναφορά δια τήν μαύρην επέτειον. Πρέπει ό λαός νά μη ξεχάση ποτέ. Ποτέ νά μη έπιτρέψη νά προδοθή Ξανά.

Χρέος όλων μας είναι, εάν θέλωμεν τήν επιβίωσιν του Έθνους και του τόπου μας, τής πατρίδος μας τής Κύπρου, νά έρμηνεύσωμεν όρθά τὰ γεγονότα που προηγήθησαν τής 21ης Ύπριλίου. Τές σκέψεις που έδημιούργησαν τήν Χούνταν, τήν συντήρησαν στην έξουσίαν και τές συνθήκες κάτω από τές όποιες κατέρρευσε.

Διότι η Χούντα υπήρξε η πιο τραγική εμπειρία του συγχρόνου Έλληνισμού.

Άκρωτηρίασαν οι προδότες τον Έλληνικόν χώρο και έπληξαν το σύνολο του λαού. Δεν υπάρχουν περιθώρια να ανθέξη άλλο κτύπημα. Η Χούντα υπήρξε προϊόν μακροχρονίου Ξενοδοουλίας του παρακράτους το οποίο παραλλήλως προς το κράτος είχε εξουσίαν που άντλαυσε απ' όλες τες σκοτεινές δυνάμεις που καηλεύονται τον Έλληνικόν χώρο διά τά δικά τους συμφέροντα. Καί κατέρρευσε όταν έξυπηρέτησε πλήρως αυτά τά συμφέροντα.

Άλλά οι Ξένοι βρήκαν πολλούς συμμάχους στον Έλληνικόν χώρο χωρίς τους οποίους δεν μπορούσε να επικρατήσει η Χούντα και οι ίδιοι. Ήσαν όλοι εκείνοι που ταυτίζουν τά εύτελη δικά τους συμφέροντα με εκείνα των Ξένων και η δήθεν ιδεολογία τους είναι η άντανάκλασις των Ξένων συμφερόντων.

Άλλά πέραν τούτου η άκρα δεξιά και οι καλούμενοι «έθνικόφρονες» με άπατηλήν συνθηματολογία, με την διαστρέβλωσις της Ιστορίας του Έλληνισμού κατάφεραν να δημιουργήσουν κατάστασις υπό φασιστικόν μανδύαν η οποία να περιορίζει τους σκοπούς του Έθνους στα πλαίσια των φασιστικών τους επιδιώξεων.

Τό πάθημα της 21ης Άπριλίου, 1967 και της περιόδου που προηγήθη, είναι ότι τό κράτος σαν ώργανωμένον σύνολο και κάθε πολίτης πρέπει ενεργητικά να έξουδετερώσει από τους κόλπους της κοινωνίας ιδεολογίες που άντιστρατεύονται αυτήν την ύπαρξις του Έθνους, και πιστεύουν εις Ξένους.

Πρέπει τό κράτος δυναμικά και όχι παθητικά να περιφρουρήσει τους Δημοκρατικούς θεσμούς και καλύτερα άσπισ είναι η ύπαρξις δημοκρατικά σκεπτομένων ανθρώπων διά να ύποστηρίζουν δυναμικά, και όχι άπολογητικά, τες δημοκρατικές διαδικασίες.

Κράτος που φρουρεί και διαφυλάττει την δημοκρατίαν πρέπει να ναι περήφανο για τους θεσμούς του.

Και καθένας μας πρέπει να ύποστηρίξει στην καθημερινή του Ζωή με τες πράξεις του τό Δημοκρατικό πολίτευμα τό όποιον θέτει τον λαόν εις τό επίκεντρον της πολιτικής εξουσίας.

Έμεις στην Κύπρον έχουμε χάσει τά παιδιά μας και τά σπίτια μας λόγω της έκτροπής από την Δημοκρατίαν.

Ποτέ πιά στον φασισμόν για να μπορούμε να είμαστε ήσυχoi με την βεβαιότητα ότι άλλοι εφιάλτες μισθοφόροι Ξένων δυνάμεων δεν θά πλήξουν την Κύπρον και δεν θά περάσουν. Ποτέ πιά ύπονόμευσις του κράτους σε κανένα τομέα. Να άναστηλώσουμε τες ήθικες άξιες.

Πρέπει με άποφασιστικότητα να προχωρήσουμε με την έκκαθάρισις του δημοσίου βίου, με τά καρκινώματα και τες έστις που μολύνουν τον πολιτικόν βίον. Καί τό χρωστούμεν τοϋτο σαν Ιστορικήν ύποχρέωσις στους νεκρούς, στους πρόσφυγες αλλά προπαντός στα παιδιά μας αν δεν θέλουμε να έχου την ίδιαν σκληράν δοκιμασίαν που έπληξε εμάς.

Είναι χρέος σ' όλους αυτούς να προχωρήσουμε στην πλήρη και άποτελεσματικήν εφαρμογήν του περι Καθάρσεως Νόμου.

Ήδη έχουν έκμεταλλευθή την άναβλητικότητα της Κυβερνήσεως διά να έδραιώσουν και πάλιν τες θέσεις τους χάριν της άτιμωρησίας.

Πολλές φορές έχουμε πει ότι η έκδίκησις είναι Ξένη προς τά αισθήματα και τά συναισθήματά μας.

Τὸ νὰ ἀγνοοῦμεν τὴν 21ην Ἀπριλίου καὶ τὲς συνέπειες τῆς εἶναι ἐγκλημα εἰς βάρος τῆς πατρίδος πού κανένας Κύπριος πατριώτης δὲν πρέπει νὰ συνδέσῃ τὸ ὄνομα του. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Πρὶν δέκα χρόνια, μιὰ ομάδα ἐπίορκων ἀξιωματικῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, μὲ φασιστικὴ ἰδεολογία καὶ ὑπόθετους δεσμούς μὲ τὶς ὑπηρεσίες ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων, ἔστρεψαν τὰ ὄπλα, πού τοὺς ἐμπιστεύτηκε ἡ πολιτεία γιὰ τὴν ἀμυνα τῆς χώρας, ἐνάντια στὸ λαὸ καὶ τὰ δημοκρατικά του δικαιώματα.

Εἶναι γνωστὲς οἱ ὀλέθριες συνέπειες πού εἶχε γιὰ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ ἡ κατάλυση τῆς δημοκρατίας ἀπὸ τοὺς συνταγματάρχες τῆς Χούντας. Ὁλόκληρη ἡ Ἑλλάδα ἐγίνε ἐνα στρατόπεδο συγκέντρωσης, ἐπεκράτησε παντοῦ ὁ σκοταδισμὸς, ἡ μισαλλοδοξία καὶ ὁ χαφιεδισμὸς. Καὶ τὸ χειρότερο, ἀπομόνωσαν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ὅλες τὶς δημοκρατικές καὶ προοδευτικές δυνάμεις στὸν κόσμον καὶ τὴν πρόσδεσαν στὸ ἄρμα τοῦ ψυχροῦ πολέμου καὶ τῶν στρατηγικῶν συμφερόντων τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἀκόμα πιὸ καταστρεπτικές ἦταν οἱ συνέπειες τῆς προδοτικῆς πολιτικῆς τῆς Χούντας γιὰ τὸ λαὸ τῆς Κύπρου. Πολέμησαν μὲ πάθος τὴν ἀνεξαρτησία καὶ κυριαρχία τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ ὑπονόμευσαν μὲ κάθε τρόπο τὴν ὑπόθεση καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Τὸ προσωπεῖο τοὺς ἔπαισε καὶ ἀποκαλύφθηκε σὲ κάθε καλόπιστο ἄνθρωπο τὸ ἀπαίσιο προδοτικὸ καὶ φασιστικὸ τους μούτρο, ὅταν τὸ 1970 ὀργάνωσαν τὴ δολοφονικὴ ἀπόπειρα κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κύπρου Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου κ' ὅταν τὸ 1972 ὁ δικτάτορας Παπαδόπουλος ἔστειλε τὸ τελεσίγραφό του στὸν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις ὁ κυπριακὸς λαὸς ἀντέδρασε βίαια καὶ συσπειρώθηκε ἀκόμα πιὸ πολὺ γύρω ἀπὸ τὸν ἐκλεγμένο ἡγέτη του γιὰ τὴν δίκαιη ὑπόθεση του.

Τὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου, πού ὀργανώθηκε ἀπὸ τὴ Χούντα καὶ τὸ κυπριακὸ τῆς παράρτημα, τὴν ΕΟΚΑ Β', ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἐπαίσχυντες προδοτικὲς πράξεις πού ἔχει ν' ἀναφέρῃ ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία. Ἐξυπηρετοῦντες ξένα καὶ μόνο ξένα συμφέροντα, ἀνοίξαν τὶς πόρτες τῆς Κύπρου στὴν τουρκικὴ εἰσβολὴ καὶ τὴν κατοχὴ τοῦ 40% τοῦ κυπριακοῦ ἐδάφους.

Τὰ σχέδια τῆς ντέ φάκτο διχοτόμησης τῆς Κύπρου καὶ τῆς παρεμβολῆς τοῦ ΝΑΤΟ σὰν συμβιβαστὴ καὶ διαιτητῆ, ὅπως καὶ τὰ σχέδια τῆς διπλῆς ἐνωσης ἦταν ἀπὸ χρόνια γνωστά, κάτω ἀπὸ διάφορα ξενικὰ ὀνόματα.

Ἡ Χούντα ἐγίνε ὁ προαγωγὸς αὐτῶν τῶν ἰμπεριαλιστικῶν σχεδίων καὶ ἔφερε τὴν καταστροφὴ στὴν πατρίδα μας.

Δὲν εἶναι ἐκπληκτικὸ ὅτι γιὰ τὴν προδοτικὴ αὐτὴ πράξη τῆς ἡ Χούντα πλήρωσε μὲ τὴν κατάρρευση τῆς.

Ἡ ἀντίσταση τῆς Κύπρου καὶ οἱ βαρεῖες θυσίες τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ συνέβαλαν τουλάχιστο στὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπὸ τὸ νεοφασιστικὸ ζυγὸ.

Οἱ τραγικὲς αὐτὲς σελίδες τῆς δεκάχρονης ἱστορίας μας ἄς χρησιμεύσουν σὰν ἱστορικὸ μάθημα γιὰ ὅλους μας. Οἱ καιροὶ εἶναι ἀκόμα κρίσιμοι καὶ πολλοὶ οἱ κίνδυνοι. Κι' ὅμως πολλοὶ ἔνοχοι γιὰ τὴν τραγωδία, πολλοὶ πού ἐγίναν ὄργανα ξένων συμφερόντων, πολλοὶ προδότες, παραμένουν ὄχι

μόνο άτιμώρητοι αλλά και σε δημόσιες θέσεις. Η κάθαρση είναι έπιτακτικό καθήκον για τή σωτηρία τής Κύπρου, διαφορετικά οι άφορισμοί μας για τή Χούντα καταντούν άπλό μνημόνιο, χωρίς πραγματικό περιεχόμενο.

Συμπληρωματικά είναι καιρός να άνοιξη στην Ελλάδα ο φάκελλος τής Κύπρου για να λογοδοτήσουν οι προδότες για τὸ πελώριο έγκλημα τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Συνηθίζουμε οι άνθρωποι να θυμώμαστε τις εύτυχισμένες στιγμές. Συνηθίζουν οι λαοί να θυμούνται τις νίκες και τις δόξες. Όλα τ' άλλα, τις ήττες, τις άθλιότητες, τή χυδαιότητα, τήν άπανθρωπιά, τις ντροπές τ' άποσιωπούμε, τ' αφήνουμε να λησμονηθούν, να διαγραφούν, ή έστω να ξεθωριάσουν από τόν χρόνο.

Παρ' όλιγο ν' αφήναμε άπαρατήρητη και τήν 10ην επέτειο τής 21ης τῆς Άπρίλη, τῆς πραξικοπήματος στην Ελλάδα που έπέβαλε στη χώρα τὸ πιὸ τυραννικό καθεστώς στην ιστορία τῆς σύγχρονης Έλληνισμοῦ και που προκάλεσε τήν έθνική συμφορὰ στην Κύπρο με τὸ προδοτικό πραξικόπημα τής 15ης τῆς Ιούλη και τήν άρβαρα Τούρκικη εισβολή που άκολούθησε σε λίγες μέρες.

Αυτὰ όμως τὰ λέμε καθημερινά. Τὸ μέγα πρόβλημα είναι :

Τί διδαχτήκαμε από τή συμφορὰ που μᾶς έπληξε; Γιατί αφήσαμε τή χούντα να καταστρέψει τήν πατρίδα μας; Γιατί δέν μπορέσαμε σαν λαός, σαν Κυβέρνηση, σαν πνευματική και σαν πολιτική ήγεσία, να διαγνώσουμε τούς κινδύνους και ν' άπαιτρέψουμε τήν καταστροφή που έπερχόταν;

Τότε, όταν έπιβαλλόταν τὸ πραξικόπημα και ή Χούντα, άκούστηκαν πολλοί στην Κύπρο που έλεγαν ότι με τούς στρατιωτικούς θά είμασαν άσφαλέςτεροι γιατί είναι τούλάχιστον πατριώτες. Και άλλοι από τούς όποιους δέν έξαιρούνται και έπίσημοι που μᾶς έλεγαν ότι μᾶς άναμένουν λαμπρές μέρες γιατί ή Κυπριακή Δημοκρατία θά έμενεν άπερίσπαστη. Οι στρατιωτικοί θά είχαν έσωτερικές περιπλοκές και δέν θά άσχολούνταν με τὰ έσωτερικά ζητήματα τής Κυπριακής Δημοκρατίας. Δέν ήταν όλοι αυτοί σε θέση να δουν τὸ μεγαλύτερο παιγνίδι τῶν Ξένων έξαρτήσεων τής χούντας, τήν έκμηδένιση τῆς Έλληνικῆς παράγοντα διεθνώς, τὸν άμεσον κίνδυνον επέκτασης τῆς πραξικοπήματος στην Κύπρο, τήν ισχυροποίηση εναντι μας τῆς Τουρκικῆς παράγοντα. Δέν έγινε γενικά άντιληπτή ή σημασία τῆς βαθιᾶς πολιτικῆς κρίσης που συντάρασσε τήν Ελλάδα μετά τὸ βασικό πραξικόπημα ενάντια στην Κυβέρνηση τῆς Γεωργίου Παπανδρέου στὲς 14 τῆς Ιούλη τῆς 1965.

Τὸ πραξικόπημα τής 21ης τ' Άπρίλη στην Ελλάδα ήταν άποτέλεσμα έξωτερικῶν έξαρτήσεων τής Έλληνικῆς δεξιᾶς και τῶν έξωτερικῶν αδυναμιῶν τῆς Έλληνικῆς παράγοντα που έπιδεινώθηκαν τραγικά μετά τήν πτώση τῆς δημοκρατικῆς έκλελεγμένης Κυβέρνησης.

Κι' όσο ή πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα έπιδειωνόταν τούτο είχε δυσμενῆ άντίκτυπο στὸ Κυπριακό. Στὸν καιρὸ τῶν Κυβερνήσεων τῶν άποστατῶν προωθήθηκαν οι Έλληνο-Τουρκικῆς συνομιλίες κι' ή τοποθέτηση τῆς Κυπριακῆς σαν ζητήματος Έλληνο-Τουρκικῆς διαφοράς. Στὸν καιρὸ τῶν κυβερνήσεων τῶν άποστατῶν έγιναν οι τραμερές κρίσεις σχετικά με τὸ ποιὸς θά πρέπει να έλέγχει τήν Έθνοφρουράν και είναι τότε που ὁ Στρατηγός Γρίβας μιλοῦσε για τὸν ενιαίο άμυντικό χώρο, όχι για τήν άμυνα τῆς Κύπρου, αλλά για τήν έκμηδένιση στρατιωτικῆς και πολιτικῆς τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης.

“Όσοι λοιπόν παρακολούθησαν προσεκτικά τις Έλληνικές εξελίξεις και τις σχέσεις τους με τὸ Κυπριακὸ δὲν εἶχαν καμμιά ἀμφιβολία ὅτι τὸ πραξικόπημα τῆς 21ης τοῦ Ἀπρίλη θὰ σήμαινεν ἐθνικὴ συμφορὰ γιὰ τὴν Κύπρο. Εἶναι γι’ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ποὺ ἀπὸ τὴν πρώτη κι’ ὅλας μέρα συστήθηκε ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκατάστασης τῆς Δημοκρατίας στὴν Ἑλλάδα. Ἦταν μιὰ διαμαρτυρία ἐνάντια στοὺς πραξικοπηματίες καὶ ἦταν μιὰ συμπαράσταση πρὸς τὸν ἀδελφὸν Ἑλληνικὸ λαὸ καὶ ἦταν μιὰ κραυγὴ ἀπόγνωσης γιὰ νὰ σωθῆ ἡ Κύπρος ἀπὸ τὴν καταστροφὴ ποὺ ἐπερχόταν. Στὸν ὀμιλοῦντα ἀνήκει ἡ διατύπωση ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας μέρα τῆς Χούντας ὅτι ἡ δικτατορία στὴν Ἑλλάδα θὰ σημάνῃ τὸν τερματισμὸ τοῦ μακραίωνος ἱστορικοῦ βίου τῆς Κύπρου. Καὶ με τὴν συναίσθηση αὐτῆς τῆς ἀπειλῆς ὑπῆρξαν δυνάμεις στὴν Κύπρο ποὺ πάλαψαν μ’ αὐτοθυσίαι ὀλόκληρη τὴν ἐφταετία γιὰ ν’ ἀνακόψουν τὴν καταστροφὴ χωρὶς ὅμως ἀποτέλεσμα. Αὐτὲς οἱ δυνάμεις ἀναλογίστηκαν πολλές φορές τὸ τί παρέλειψαν νὰ πράξουν. Βρίσκουν ὅτι πολλὰ μπορούσαν νὰ γίνουν ἀκόμη.

Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ὅλοι μας στὶς ὥρες τῆς τραγικῆς δοκιμασίας στὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ ἀναλογιστήκαμε τὶς δικές μας εὐθύνες καὶ θὰ πρέπει νὰ βρίσκουμε ὅτι ἦταν πολλές. Γιατὶ ἐπιτράπηκεν ἡ πορεία γιὰ τὸ πραξικόπημα, γιατί ἀνεκτήκαμε πολλές καταστάσεις.

Τὸ πραξικόπημα ἀπλῶς ὀλοκληρώθηκε στὶς 15 τοῦ Ἰούλη τοῦ 1974. Γι- νόταν γύρω μας καθημερινὰ μετὰ τὴν 21η τοῦ Ἀπρίλη τοῦ 1967 καὶ τὸ ἀφήναμε νὰ προχωρῆ ἀνενόχλητο. Κατάλαβε πρῶτα τὴν Ἔθνοφρουρά. Μετάτρεψε τὰ στρατευμένα παιδιὰ μας ἀπὸ φρουροὺς τῆς πατρίδας σὲ πραιτωριανούς καταπίεσης τῶν συμπατριωτῶν τους. Μπήκε στὰ σχολεῖα.

Διέφθειρε δασκάλους καὶ καθηγητές—μαθητές με ὑποσχέσεις καὶ παροχές. Κατακρήμνισε τὴν παιδεία σὲ σημεῖο ποὺ δὲν ὑπάρχει προηγούμενο. Χρησιμοποίησε τὸν ἀθλητισμὸ γιὰ νὰ προσεταιρισθῆ τοὺς νέους καὶ νὰ τοὺς στρέψῃ ἐνάντια στοὺς χωριανούς καὶ τοὺς φίλους τους. Ποτὲ προηγου- μένος ἡ Κύπρος δὲν γνώρισε τόση ἐξαχρείωση κι’ ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι ἔμει- ναν ἀμέτοχοι θεατὲς ἐνὸς γενικώτερου ἐκβαρβαρισμοῦ καὶ μιᾶς διαφθορᾶς τῶν παιδιῶν μας ἀπὸ τὴ Χούντα.

Διδέσδυσε ἡ Χούντα παντοῦ, διάβρωσε τὴν κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ μας ὑπόσταση. Τοῦτο ἦταν πρωταφανέρωτο. Οἱ κρίσεις με τὶς Κυβερνήσεις στὴν Ἀθήνα ἦταν συχνές καὶ πρὶν ἀπὸ τὴ δικτατορία. Ἔμεναν ὅμως πάντα σ’ ἓνα ἐπίπεδο ἡγεσίας. Καμμιά προηγούμενη Κυβέρνηση δὲν προώθησε σχέδιο διάβρωσης τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τούτη ἦταν ἡ πρωτοτυπία καὶ τὸ μέγα ἐγκλημα τῆς χούντας.

Ἐκμεταλλεύτηκεν ἡ χούντα ψυχώσεις καὶ τὴν πατριδοκαπηλεία γιὰ νὰ παρασύρῃ τὸ λαὸ μας. Διαποτισμένος ὁ λαὸς μας ἀπὸ τὴν Ἑλληνολατρεία δὲν μπόρεσε νὰ ξεχωρίσῃ τὴν Ξενόδουλη προδοτικὴ χούντα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ. Ἄγουρος, ἀπειρος, καλόπιστος, κακὰ πληροφορημένος, ὁ λαὸς μας ἢ ἔμεινε οὐδέτερος ἢ ἀκόμα καὶ μέρος του παρὰσύρθηκε ἀπὸ τὴν χούντα. Συντέλεσε σ’ αὐτὸ ἡ διάβρωση τοῦ κρατι- κοῦ μηχανισμοῦ, ἰδιαίτερα στοὺς εὐαίσθητους τομείς τῆς ἀσφάλειας, τῶν ἐξωτερικῶν ὑπηρεσιῶν, τῆς παιδείας καὶ σ’ ἄλλους κρίσιμους τομείς. Τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα γιὰ μιὰν ἐφταετία μᾶς παρουσίαζε τοὺς «σωτῆρες» τῆς Ἑλλάδας, τοὺς ἀνεκδιήγητους παρανοϊκοὺς συνταγματάρχες, ἐνῶ ἀπο- σιωποῦσε τὴν ἀντιχουντικὴ δρᾶση. Καὶ τολμοῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἐξακολου- θεῖ νὰ ἀποσιωπᾶ καὶ σήμερα, 3 χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴ συμφορὰ, ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν δρᾶση. Ἡ ὠφελιμιστικὴ καὶ χρησιμοθηρικὴ ψυχολογία κρά- τησεν σ’ ἀδράνεια μεγάλα τμήματα τοῦ πληθυσμοῦ.

Συνταυτίστηκαν ἀκόμα με τοὺς δικτάτορες, ἐκεῖνοι ποὺ σταδιοδρομοῦ- σαν στὴν Κύπρο σὰν ἐκλεκτοὶ τῶν Ξένων. Αὐτοὶ ποὺ ἔταξαν σκοπὸ τους νὰ μετατρέψουν τὴν Κύπρο σὲ προτεκτοράτο τῶν Ξένων. Κί’ ἦταν σημαν- τικὰ πρόσωπα στὴν πολιτικὴ μας ζωὴ. Ἦταν τὰ γνωστὰ προγεφυρώματα.

Υπάρχουν πολλοί που εϋθύνονται μέσα από την πολιτική και πνευματική ήγεςία για τή διάβρωση του έσωτερικού μας μετώπου από τή χούντα. Κι' αυτό ήταν τὸ πρῶτο στάδιο τῆς συνωμοσίας. Τὸ δεύτερο ήταν ὁ χαφιεδισμὸς κι' ἡ τρομοκρατία. Τὰ ἀπόρρητα δελτία πληροφοριῶν τῆς Ἐθνοφρουρᾶς δὲν ἀφοροῦσαν τις κινήσεις τῶν τούρκικων δυνάμεων, δὲν ἀφοροῦσαν συνωμοσίες ἐναντίον τῆς Κύπρου, ἦταν ἓνα δείγμα χαφιεδισμού τῆς ὀλότητας τοῦ λαοῦ, ιδιαίτερα τῆς δημοκρατικῆς ήγεςίας.

Ἡ τρομοκρατία τοῦ πληθυσμοῦ ἄρχισε μὲ τὰ βίαια ἐπεισόδια τῆς ὁδοῦ Σοφοκλέους τὴν 21η τοῦ Ἀπρίλη τὸ 1971, πού ἡ Βουλὴ αὐτὴ, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀρνήθηκε νὰ συζητήσῃ. Καὶ θυμούμαστε τὴν στιγμὴν τῆς ἀπόφασης νὰ μὴ συζητηθεῖν τὰ ἐπεισόδια. "Ἐνα ἄθλιο συνονθύλευμα πού ἦταν μαζεμένο στὰ ἔδρανα τῆς Βουλῆς χειροκροτοῦσε τὴν ἀπόφαση νὰ μὴ συζητηθεῖν οἱ προδοτικὲς ἐνέργειες τῆς χούντας γιὰ τὴν διάβρωση καὶ τὴν καταστροφὴ τῆς Κύπρου. Ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ πολλὰ μέλη τῆς κυβέρνησης παρακολουθοῦσαν τοὺς ἐορτασμοὺς τὴν παραμονὴν, τοὺς ἐορτασμοὺς τῆς ἐπετείου τῆς Χούντας στὸν «Μαυρομμάτη», γιὰ τὴν ἐπέτειο τοῦ πραξικοπήματος. Τὸ ἀκροατήριο ἐκείνης τῆς συγκέντρωσης ἀπὸ τὴν ἴδιαν ἐκείνη νύκτα κυνήγησε καὶ κτύπησε βάνουσα τὸν Τάκη Γεωργίου, στέλεχος τῆς ΕΔΕΝ, ἐνῶ ἄλλοι συνελαμβάνοντο ἀπὸ τὴν Ἀστυνομία καὶ τὸν στρατὸ γιὰ τὴν ἦταν δημοκράτες κι' ἀντιχουντικοί, ὅπως ὁ Γιαννάκης Γρούτας.

Εἶναι γνωστὴ ἡ συνέχιση τῆς συνωμοτικῆς δράσης μὲ τὸν σχηματισμὸ τῆς ΕΟΚΑ Β' καὶ τὴν προώθηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνωμοσίας. Οἱ δολοφονικὲς ἀπόπειρες ἐναντία στὸν Πρόεδρο Μακάριο ἦταν μιὰ συνεχῆς ἱστορία. Εἶναι ἀμφίβολο ἂν ἡ Κύπρος ἔφτασε ποτὲ σὲ χειρότερο σημεῖο διασурμοῦ καὶ ἀποδιοργάνωσης καὶ ὑπονόμευσης. Κανένας ἐχθρὸς κατάφερε νὰ μᾶς πλῆξῃ τόσο βαθιὰ καὶ τόσο καίρια ὅσο ἡ χούντα.

Κάποτε ξυπνήσαμε, τοῦτο ὅμως μᾶς πῆρε 7 ὀλόκληρα χρόνια καὶ 2 μῆνες. Ἐστᾶλη ἡ ἱστορικὴ ἐπιστολὴ πρὸς Γκιζίκη. Πιστέψαμε γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅτι θ' ἀντιπαρατάσσαμε τὸν λαὸ ἐναντία στὴν χούντα. Τοῦτο δὲν συνέβη καὶ τελικὰ φτάσαμε στὴν ὀλοκλήρωση τῆς συμφορᾶς μὲ τὸ τραγικὸ καὶ προδοτικὸ πραξικόπημα πού δολοφονικά, διστραμμένα μυαλά Ἑλληνοφῶνων ἀξιωματικῶν συνέλαβαν καὶ πραγματοποιοῖσαν.

Ὁδήγησαν τὴν Κύπρο στὴν Τουρκοκρατία, τὸ πένθος, τοὺς ἀγνοουμένους, τοὺς πρόσφυγες.

Προκάλεσαν καὶ μιὰ ἄλλη μεγαλύτερη προδοσία. Δηλητηρίασαν τις σχέσεις μας μὲ τὴν Ἑλλάδα. Προκάλεσαν σύγχυση καὶ φθορὰ στις σχέσεις μας. Ἐκμεταλλεύτηκαν τὴν κρίση οἱ ἐχθροὶ μας. Ὁ λαὸς μας ὅμως ἀντιδρᾶ παρ' ὅλη τὴν πικρία του μὲ ὑγεία. Διαχωρίζει τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ ἀπὸ τὰ προδοτικὰ καὶ ξενόδοῦλα στοιχεία.

Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτο δίδαγμα. Δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ σύγχυση μεταξύ κυβερνήσεων καὶ λαοῦ. Οἱ κυβερνήσεις κάνουν λάθη, οἱ κυβερνήσεις εἶναι κάτω ἀπὸ κρίση καὶ πρέπει νὰ κρίνονται. Τοῦτο δὲν εἶναι οὔτε μειοδοσία οὔτε προδοσία. Ὁδηγεῖ στις σωστὲς σχέσεις μὲ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ. Ἀλλοίμονο ἂν ταυτίσουμε καὶ πάλιν ὀποιοδήποτε καθεστῶς μὲ τὸ λαὸ. Προετοιμάζουμε τὸ ἔδαφος γιὰ νέα συμφορὰ.

Δεύτερο θὰ πρέπει νὰ στήσουμε τὸ κράτος πού νὰ μὴ ἐπηρεάζεται ἀπὸ ξένες ἐπιρροὲς ὀποιοσδήποτε καὶ νὰ εἶναι αὐτές.

Τρίτο θὰ πρέπει νὰ ὀριμάσῃ ὁ ἐσωτερικὸς μας πολιτικὸς βίος. Θὰ πρέπει τὰ κόμματα νὰ διαδραματίζουν τὸν ρόλο τους στὴν διακυβέρνηση τοῦ τόπου γιὰ νὰ γίνεται κατορθωτὴ ἢ ἐνεργώτερη ἀξιοποίηση καὶ κινητοποίηση τοῦ λαοῦ. Ἡ λαϊκὴ συμμετοχὴ εἶναι πρωταρχικὸ στοιχεῖο γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὀποιαδήποτε ἀπόπειρα ἐπιβολῆς δικτατορίας. Ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει

μέ το έργο της να στέκη ψηλά στη συνείδηση του λαού. Οι δημοκρατικές διαδικασίες πρέπει να είναι άδιαμφισβήτητες όπως οι εκλογές για τοπικές αρχές.

Τέταρτο : Έχουμε ανάγκη από καλή και πλήρη ενημέρωση του λαού. Δυστυχώς τα μέσα μαζικής επικοινωνίας εξακολουθούν να κρύβουν τις πραγματικότητες και να αποσιωπούν πολλές απόψεις και πληροφορίες. Κι' αυτό προπαρασκευάζει νέα παραπλάνηση του λαού.

Πέμπτο : Χρειαζόμαστε νέες αξίες στη ζωή μας για λεφτεριά και Δημοκρατία. Η ωφελιμιστική αντίληψη που καλλιεργείται συστηματικά αμβλύνει την ευαισθησία μπροστά στους κινδύνους.

Έκτο : Για ν' αποτρέψουμε επανάληψη παρόμοιων κινδύνων χρειάζεται η τιμωρία των ενόχων για παραδειγματισμό και αχρήστευση των επικίνδυνων στοιχείων. Οι προδότες θα πρέπει να λέγονται προδότες. Γι' αυτό θα πρέπει να γνωστή όλη η αλήθεια για την Κυπριακή τραγωδία και ν' ανοίξει ο περίφημος φάκελλος της Κύπρου.

Έβδομο : Η απομάκρυνση της χούντας δεν σημαίνει και διάλυση των μηχανισμών. Η επίγνωση αυτής της αλήθειας θα πρέπει να οδηγή στην επιστράτευση της ολότητας του λαού για να προστατέψει την δυνατότητα του ν' αγωνίζεται για τη σωτηρία της πατρίδας του από έσωτερικὴν ύπνωση κι' έξωτερικὴν επέμβαση.

Η επέτειος της 21ης του Ἀπρίλη μᾶς διδάσκει ότι το Κυπριακό είναι συνάρτηση με τις Ἑλληνικές έσωτερικές πολιτικές εξελίξεις όπως είναι συνάρτηση με τις έσωτερικές εξελίξεις στην Τουρκία και άλλοι.

Η γνώση αυτής της αλήθειας θα πρέπει να μᾶς διαφυλάσσει από επικίνδυνες παρανοήσεις όπως και να μᾶς διατηρή ἄγρυπνους για τὴν ἀποτροπή οποιασδήποτε νέας περιπέτειας γιατί τότε ο κίνδυνος ολοκληρωτικού ἀφανισμού θα είναι ἄμεσος.

Με τους φασισμούς και τις δικτατορίες φτάνουμε στην καταστροφή, με τὴ δημοκρατία και τὸν λαὸ ἔχουμε τὴν βεβαιότητα τῆς σωτηρίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἷσοσδήποτε ἄλλος ὀμιλητὴς ἐπὶ τοῦ θέματος;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μετὰ τὲς δηλώσεις τῶν διαφόρων κομματικῶν πλευρῶν ποὺ ἐκπροσωποῦν τὸ σύνολον τῆς Βουλῆς, θεωρῶ περιττὸν νὰ προβῶ εἰς τὴν ὑποβολὴν ὁποιοσδήποτε ἐγγράφου.

Ἐὰς ἀποτελέσει αὐτὴ ἡ ὁμόφωνη φωνὴ τῆς Βουλῆς καὶ τὴν ἐπίσημη τοποθέτηση τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν δικτατορία ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, γιὰ τὴν Χούντα, ἀλλὰ ἂς ἀποτελέσει ἐπίσης αὐτὴ ἡ ἐπίσημη τοποθέτηση τῆς Βουλῆς τὴν προειδοποίηση γιὰ τὴν ἐπαγρύπνηση ποὺ πρέπει νὰ συνεχίζεται ἀπὸ τὸν λαὸ μας καὶ τὴν ἀπόφαση αὐτῆς τῆς Βουλῆς νὰ μὴ ἐπιτρέψει ποτὲ κάτω ἀπὸ ὅποιοςδήποτε προϋποθέσεις οὔτε φασιστικὲς διεισδύσεις οὔτε ξαναζωντάνεμα τοῦ φασισμοῦ. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ μέσον σας ἡ ὁμόφωνος ἀπόφαση τῆς Βουλῆς ὅτι εἶναι ἀπαίτηση μας νὰ ἀνοίξει ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου καὶ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπὶ τὴν Κύπρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ προσθέσω μερικά λόγια ἀπὸ τὴν θέσιν μου.

Ἡ 21η Ἀπριλίου ἦταν ἡ ἡμέρα πού κατελύθη ἡ Δημοκρατία στήν Ἑλλάδα μέ τὰ τάνκς καί τήν βίαν. Ἦταν ἡ ἡμέρα πού ἐστερήθη ὁ Ἑλληνικός λαός τῶν δημοκρατικῶν του δικαιωμάτων καί ἐλευθεριῶν. Ἦταν ἡ ἡμέρα πού ὁ Ἑλληνικός λαός ἔπαυσε νά ἐκφράζεται ἐλεύθερα γιατί τοῦ ἐστερήθη τὸ δικαίωμα, ἔπαυσε νά ἀποφασίζει ἐλεύθερα γιατί τοῦ ἐστερήθη τὸ δικαίωμα, ἀλλά ὑπῆρξε ἡ 21η Ἀπριλίου ταυτόχρονα καί ἡ ἀφειρηρία, καί αὐτὸ ἦταν ἐκδηλοῦ ἀπὸ τές πρώτες μέρες, ἡ ἀφειρηρία τῶν δεινῶν τῆς ἰδιαίτερας μας πατρίδας. Τὰ γεγονότα ἦταν μιά ἀλυσίδα ἀπὸ τοὺς πρώτους κί ὄλας μῆνες τῆς δικτατορίας στήν Ἑλλάδα. Εἶχαμε τὰ γνωστὰ ἐπεισόδια στήν Κοφίνου πού δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία, ὅπως ἀποδεικνύεται καί ἐκ τῶν ὑστέρων πέραν πάσης ἀμφιβολίας, ἀλλὰ ἦτο, πιστεύω, καί τήν στιγμήν ἐκείνην πρόδηλον ὅτι σκοπὸς τῶν ἐπεισοδίων ἐκείνων ἦτο νά εὑρεθῇ ὁ τρόπος διὰ νὰ φύγῃ ὁ Ἑλληνικός στρατὸς ἀπὸ τὴν Κύπρον καί νὰ ἀποδυναμωθῇ ἡ ἄμυνα τοῦ Κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἄμυνα στήν ὁποῖαν συνέβαλε σὲ πολὺ μεγάλον βαθμὸ ἡ Δημοκρατικὴ Ἑλλάδα προηγουμένως.

Κι' ὅταν ἀναλογισθῇ κανεὶς τὸ τι συνέβη ἔκτοτε καί ἀπαριθμῆσῃ τὰ γεγονότα καί παρακολουθῆσῃ τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων — ἡ ἀπόπειρα τοῦ ἐλικοπτέρου κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, οἱ διαφορὲς ἀπόπειρες κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἡ διάθρωσις μέσα στὸ στράτευμα, ἡ διάθρωσις μέσα στὰ σώματα Ἀσφαλείας, ἡ διάθρωσις μέσα στήν κρατικὴν μηχανήν, ἡ προσπάθεια ἡ συντονισμένη καί συστηματικὴ καί κατὰ κάποιον τρόπον ἐπιστημονικὴ γιὰ τὴν παραπλάνησιν τῆς νεολαίας, ἐν ὀνόματι ἱερῶν ἰδανικῶν πρὸς δρόμους πού ὡδηγοῦσαν σὲ ὀτιδήποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἱερὰ ἰδανικά! Καί τὸ ἀποτέλεσμα καί τὸ ἀποκορύφωμα αὐτῆς ὄλης τῆς προδοτικῆς πολιτικῆς εἰς θάρος τῆς Κύπρου ὑπῆρξε βέβαια τὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου τοῦ 1974 μέ τές συνέπειες μέ τές ὁποῖες ζοῦμε ἀκόμα καθημερινά. Ὑπῆρξε τὸ δράμα, τὸ ἄνευ προηγουμένου δράμα τοῦ Κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δικτατορίας στήν Ἑλλάδα.

Τὸ δράμα τῆς Κύπρου ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προδοσίας εἰς θάρος τῆς Κύπρου πού στὸ ἓνα σκέλος τῆς συνέβαλε ἡ δικτατορία στήν Ἑλλάδα καί ἔχομεν ὑποχρέωσιν καί ὑψιστον καθῆκον καί χρέος ἐπιτακτικόν, μετὰ τὰ ὅσα συνέβησαν, νά διαφυλάξωμεν σάν κόρην ὀφθαλμοῦ τές δημοκρατικὲς διαδικασίες, νά γίνωμεν προασπιστὲς εἰς τὸν μεγαλύτερον δυνατόν βαθμὸν τῆς Δημοκρατίας, παντοῦ καί πάντοτε, νά γίνῃ κάθε βῆμα μας, κάθε σῶμα μας, κάθε ὄργάνωσις μας, μιά ἐπαλις γιὰ τὴν Δημοκρατίαν, γιατί μόνον μέ τὴν δημοκρατίαν ὑπάρχουν οἱ δυνατότητες γιὰ ἐθνικοὺς ἀγῶνες, μόνον μέ τὴν Δημοκρατίαν ὑπάρχουν ἐθνικὰ ἰδανικά πού μπορεῖ νά ἐξυπηρετηθοῦν καί νά ὑπηρετηθοῦν κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικόν καί αὐτὸ ἀπέδειξεν ἡ πρόσφατη τραγικὴ μας ἱστορία. Εὐτυχῶς γιὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἑλλάδος ἐπανῆλθεν ἐκεῖ ἡ δημοκρατία ἀλλὰ τὸ τμήμα πού πλήρωσε ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμὸς ἦταν τεράστιο.

Χαιρόμεθα γιατί στήν Ἑλλάδα ἀποκατεστάθη ἡ δημοκρατία καί θέλομεν νά βλέπωμεν πάντα μίαν δημοκρατικὴν Ἑλλάδα καί ἓνα ἐλεύθερον δημοκρατικὸν λαὸν ἀγωνιζόμενον γιὰ τὰ ἰδανικά του καί ἀγωνιζόμενον στὸ πλευρό μας. Ἀλλὰ καί ἐμεῖς ἐδῶ θὰ πρέπει νά συμβάλωμεν στὸν μεγαλύτερον δυνατόν βαθμὸν γιὰ νά ἐξαλειφθῇ κάθε ἴχνος τάσεως τῆς προηγουμένης καταστάσεως πού συνέβαλαν στήν καταστροφὴν τοῦ τόπου μας καί ἡ ἐξυγίανσις νά γίνῃ καί νά ἐπιταχυνθῇ καί νά ληφθοῦν ὄλα τὰ μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν γιὰ νά κατοχυρώσωμεν τές δημοκρατικὲς μας διαδικασίες. Πολλοὶ θὰ ἔλεγαν «τί χρειάζεται αὐτὸ τὸ ὅποιον γίνεται σήμερον μέσα στήν Κυπριακὴν Βουλὴν;» Χρειάζεται. Χρειάζεται γιατί ἡ Κυπριακὴ Βουλὴ σήμερον στηλιτεύει καί καταδικάζει τὴν δικτατορίαν τῆς 21ης Ἀπριλίου ὅπως καί θὰ καταδικάσῃ τὸ πραξικόπημα καί τὴν προδοσίαν τῆς 15ης

Ίουλιου. Γιατί ή σημερινή Κυπριακή Βουλή, και αυτό είναι τὸ ὁμόφωνον συμπέρασμα, ἀποδίδει στην 21ην Ἀπριλίου τὴν αἰτίαν, τὴν χαρακτηρίζει τὴν ἀφετηρίαν τῆς προδοσίας εἰς βάρος τοῦ Κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ.

Ἡ 21η Ἀπριλίου ὠδήγησε τὴν Κύπρον στην καταστροφὴν, ὠδήγησε τὴν Κύπρον σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο δράμα — χιλιάδες νεκροί, χιλιάδες ἀγνοοῦμενοι, χιλιάδες ξεσιπτωμένοι — γιατί οἱ Τοῦρκοι σωβινιστές βρῆκαν τὴν εὐκαιρίαν ποῦ πάντα περίμεναν με τὴν προδοσίαν τῆς δικτατορίας. Ἡ 21η Ἀπριλίου ἔφερε ὀλόκληρον τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος στὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ. Γι' αὐτὸ εἶναι χρέος μας νὰ καταδικάσωμεν τὴν 21ην Ἀπριλίου καὶ ἀσφαλῆστατα θὰ πρέπει νὰ προσθέσῃ τὴν φωνὴν τῆς ἡ Κυπριακή Βουλή στην φωνὴν ὄλων ὄσων ζητοῦν νὰ γίνουν γνωστὰ τὰ πάντα περὶ τὸ Κυπριακὸν δράμα καὶ τὴν Κυπριακὴν προδοσίαν.

Αὐτὰ ἤθελα νὰ προσθέσω.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ εἰσήγησις ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς διαβιβάσῃ τὴν ἀπαίτησιν τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς γιὰ τὸ ἄνοιγμα τοῦ φακέλλου τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἰαδήποτε ἀντίρρησις;

Γίνεται δεκτὴ. Ἡ εἰσήγησις γίνεται ὁμοφώνως ἀποδεκτὴ.

Τὸ δεῦτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ με τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.». Τὸ θέμα αὐτὸ τὸ ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Γιάγκος Ποταμίτης ὁ ὁποῖος ἀπουσιάζει κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν καὶ ὁ ὁποῖος με παρεκάλεσε νὰ διαβιβάσω εἰς τὸ Σῶμα ὅτι ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, θὰ ἡδύνατο νὰ θεωρήσῃ τὸ θέμα λήξαν, ἐὰν ὅμως ὑπάρχουν ὀμιληταὶ τότε ἡ παράκλησις του εἶναι ὅπως παραμείνῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν οὕτως ὥστε, ὅταν ἐπιστρέψῃ, νὰ κρίνῃ ὁ ἴδιος ὡς ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα κατὰ πόσον θὰ θεωρήσῃ τὸ θέμα ὡς λήξαν ἢ ὄχι.

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι ἡ διαμάχη μεταξὺ Γ.Σ.Ο. καὶ Κ.Ο.Α. ἔληξε, πιστεύω, ὀριστικά. Ἦδη ὁ Γ.Σ.Ο. χθὲς μετεβίβασε τὸ παλὸν στάδιον στὸν Κ.Ο.Α., ὁ δὲ Κ.Ο.Α. με τὴν σειράν του ἔχει ἀναλάβει ὅλα τὰ χρέη τοῦ Γ.Σ.Ο. ἀνερχόμενα σὲ £10.500 καὶ ἔχει ἀναλάβει νὰ ἐπιδιορθώσῃ ὅλες τὰς ἐλαττωματικὰς κατασκευὰς. Πιστεύω ὅτι ἡ διαμάχη ἔληξεν αἰσιῶς. Βεβαίως ὡς Λεμεσὸς ἐπιθυμοῦμεν οἱ ἐπιδιορθώσεις νὰ γίνουν ὅπως πρέπει καὶ τὸ Γ.Σ.Ο., ἓνα ἔργον τὸ ὁποῖον ἐστοίχισε £700.000, νὰ λειτουργῇ ὅπως πρέπει νὰ λειτουργῇ. Ἐπίσης ἐπιθυμοῦμεν τὸ Γ.Σ.Ο. νὰ παραμείνῃ σὰν ἓνας ἱστορικὸς χώρος ὁ ὁποῖος εὐρίσκειται ἐκεῖ ἀπὸ τὸ 1892, πιστεύομεν δὲ ὅτι θὰ μείνῃ ἀφοῦ ἔχει κάμει ἀνάλογον δῆλωσιν καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κ.Ο.Α. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δέν έχω ένσταση νά διαγραφῆ τό θέμα ἀπό τήν 'Ημερησίαν Διάταξιν, ὄχι διότι δέν υπάρχουν ὀμιληταί — δέν δέχομαι αὐτήν τήν διατύπωση. Ἡ ἀδικία, ἐάν υπῆρχεν, ἦταν ἀδικία καί ἀδικούντες ἦσαν οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ Γ.Σ.Ο. ἀρνούμενοι νά σεβαστοῦν τές συμβατικές τρως ὑποχρεώσεις καί νά μεταβιβάσουν τό Γ.Σ.Ο. ὡς εἶχαν ἐγγράφως καί προφορικῶς ἐπανελημμένα διαβεβαιώσει. Ἐφ' ὅσον ἐγινεν ἡ μεταβίβασις δέν βλέπω νά συνεχίζεται ἡ ἀδικία κατὰ τοῦ λαοῦ τήν ὁποίαν οἱ ἀρμόδιοι τοῦ Γ.Σ.Ο. ἐξεπλήρωσαν.

Προσωπικά δέν έχω καμίαν ένσταση νά διαγραφῆ μέ τήν διευκρίνησιν τήν ὁποίαν έχω κάμει καί ὄχι διότι δέν υπάρχουν ὀμιληταί. Ἐάν αἱ λεγόμεναι ἀτέλειαι εἰς τό Γ.Σ.Ο. υπάρχουν ἡ υπῆρχον, ἂν θά διορθωθοῦν ἡ ὄχι αὐτό εἶναι θέμα ἐντελῶς συμβατικῶν ὑποχρεώσεων ἐργολάβου πρὸς τόν ἐκτελεστήν πού οὔτε τήν Βουλὴν ἔπρεπε νά ἀφορεῦν οὔτε χρόνος νά ἀφιερώνεται γι' αὐτές εἰς τήν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω τὰ ὅσα ἐλέχθησαν δέν προσθέτουν κάτι τό ὁποῖον νά δικαιολογήσῃ τήν συνέχισιν τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος. Ἐπομένως διαγράφεται τό θέμα ἀπό τήν 'Ημερησίαν Διάταξιν.

Τό τρίτον θέμα εἰς τό Κεφάλαιον Δ τῆς 'Ημερησίας Διατάξεως εἶναι «ἡ ἐν ψυχρῶ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη», θέμα τό ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτής κ. Ἐζεκίας Παπαϊωάννου.

Πρὶν προχωρήσωμεν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, θά ἤθελα νά ἀναφερθῶ εἰς τήν ἀνακοίνωσιν στήν ὁποίαν πρέβη ὁ Πρεσβεύσας τῆς προηγουμένης συνεδρίας τοῦ Σώματος, ἀξιότιμος Βουλευτής κ. Γιάγκος Παταμίτης, ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἔλαβεν ἐπιστολήν ἀπό τόν ἀξιότιμον Βουλευτήν κ. Χριστόφορον Χριστοφίδην ἡ ὁποία συνοδεύει ἐγγραφον σχετικὰ μέ τό θέμα αὐτό καί θά ἤθελα νά ἐπαναλάβω αὐτό τό ὁποῖον ἐλέχθη ἀπό τόν κ. Παταμίτην, ὅτι ἡ ἐπιστολή εἶναι εἰς τήν διάθεσιν παντός Μέλους τοῦ Σώματος εἰς τό Γραφεῖον μου διὰ νά τήν ἀναγνώσῃ. Ἐπειδῆ εἰς τήν ἐπιστολήν τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χριστοφίδη ἀναφέρεται ὅτι ἀφήνει εἰς τήν κρίσιν μου ἐνέργειαι οἱ ὁποῖαι ἐνδεχομένως θά ἔπρεπε νά γίνουσιν βάσει τοῦ κειμένου αὐτοῦ, θά ἤθελα νά ἀναφέρω πρὸς τό Σῶμα ὅτι ἐθεώρησα χρέος μου νά διαβιβάσω ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς εἰς τόν Ὑπουργόν Ἐσωτερικῶν καί Ἀμύνης ὡς τόν ἀρμόδιον Ὑπουργόν.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Εἶναι ὀφειλόμενο χρέος ἡ ἀνάμνηση τῶν θυμάτων τῆς ἐθνικῆς προδοσίας, γι' αὐτό ἐπικροτήσαμε ἀπό τήν πρώτη στιγμή τήν εἰσήγησιν γιά ἐγγραφή στήν ἡμερησία διάταξιν τοῦ θέματος τῆς ἐν ψυχρῶ δολοφονίας τοῦ Κώστα Μισιαούλη.

Χαρακτηριστικό τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Βουλὴ βρίσκεται στό σωστό δρόμο ὅταν συζητᾷ τὰ ζητήματα αὐτά εἶναι τό μεγάλο λαϊκό ἐνδιαφέρον πού προκάλεσε ἡ συζήτησις κί ἡ ἐπαναφορά τοῦ τεράστιου ζητήματος τῆς Κυβερνητικῆς εὐθύνης γιά τήν τιμωρία τῶν ἐνόχων τοῦ ἀντεθνικοῦ πραξικοπήματος.

Ἡ ἱστορία τῆς δολοφονίας τοῦ Κώστα Μισιαούλη εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς ἐγκληματικῆς καί δολοφονικῆς μανίας πού χαρακτηρίζει τοὺς πραξικοπηματίες τῆς 15ης τοῦ Ἰούλη.

Τὸ ἱστορικό τῆς εἰσβολῆς τῶν πραξικοπηματιῶν στὸ χωριό, τῆς σύλληψης καὶ τῆς δολοφονίας τοῦ Κώστα Μισιαούλη, ἐκτέθησαν μὲ σαφήνεια ἀπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου, τὸν κ. Λυσσαρίδη καὶ τὸν κ. Λένα.

Ἀναφέρουμε ὅτι τὸ χωριὸ ἐκείνες τὶς μέρες, ξαναθυμίζουμε ὅτι τὸ χωριὸ ἐκείνες τὶς μέρες περικυκλώθηκε, ἀκούοντο πυροβολισμοὶ ἀπὸ παντοῦ γιὰ νὰ τρομοκρατηθῇ ὁ πληθυσμός, ἔγιναν πολλές συλλήψεις καὶ ἀπὸ τοὺς πρώτους συλλήφθηκε ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ, ὁ Παπᾶ Χαράλαμπος, γνωστός καὶ παλιὸς λαϊκὸς ἀγωνιστής, ὁ ἀδελφός τοῦ Κωστή, Μιχάλης Μισιαούλης καὶ πολλοὶ ἄλλοι νέοι, δημοκρατικά στελέχη τοῦ χωριοῦ. Οἱ ἀπειλές γιὰ ἐκτελέσεις ἦταν συνεχεῖς καὶ συνώδευαν τοὺς κρταλισμούς τῶν ὄπλων. Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὶς ἀναφορές καὶ τὰ μέτρα ποὺ ὁ κ. Παπαϊωάννου πρότεινε.

Θὰ προσεγγίσουμε τὸ θέμα ἀπὸ ὠριμένες πρόσθετες πτυχές :

(α) τὴν ἀνθρώπινη, (β) τὴν προέκταση στὸν ἐσωτερικὸ χῶρο καὶ (γ) τὴν διεθνή σημασία του.

Ἡ ἀνθρώπινη πλευρὰ τοῦ δράματος παύει νὰ εἶναι προσωπικὴ ὑπόθεση τοῦ ἄμεσου περιβάλλοντος τοῦ τραγικοῦ θύματος καὶ γίνεται μιὰ ἐφιαλτικὴ πτυχή τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ μας. Γιατί ὅπως κτύπησαν τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Κώστα Μισιαούλη κτύπησαν χιλιάδες πόρτες. Πολλοὶ πέρασαν μπροστὰ ἀπὸ τὶς κἀννες τῶν ὄπλων τῆς ἐθνικῆς προδοσίας, ἄντρες, γυναῖκες, καὶ παιδιά. Ὅλοι κτυποκάρδισαν. Ὅλες οἱ γυναῖκες φοβήθηκαν γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ συζύγου τους. Ὅ,τι συνέβη στὸν Κωστή μπορούσε νὰ συμβῆ καὶ συνέβη σὲ πολλοὺς δημοκράτες. Ὅσοι ἐπέζησαν εἶναι σὲ θέση νὰ νοιώσουν τὴν τραγωδία τῆς οἰκογένειας ὅπως καὶ κάθε οἰκογένειας ποὺ ἔχασε τὸ δικό της, ἐκείνες τὶς μέρες ποὺ κυβερνοῦσε τὸ ἔγκλημα, ἡ προδοσία, κι' ἀνέβηκαν στὴν ἐπιφάνεια τ' ἀποβράσματα τῆς κοινωνίας.

Κτύπησαν αὐτὰ τὰ ἐγκληματικὰ στοιχεῖα τὴν πόρτα τοῦ Κωστή Μισιαούλη, ἐνὸς νέου ἀνθρώπου ποὺ τὸ οἰκογενειακό του ὄνομα εἶναι δεμένο μὲ μιὰν ἄλλη δολοφονία τῶν Τούρκων φασιστῶν—σωβινιστῶν, στὸ διπλὸ ἔγκλημα ποὺ συντάραξε τὴν Κύπρο, τῶν Μισιαούλη—Καβάζογλου. Τὸ ἔγκλημα ἐκεῖνο ἔγινε αἰώνιο σύμβολο ἀδελφοσύνης τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων τῆς Κύπρου, σ' ἓνα ἀξέχαστο ἐναγκαλισμὸ θανάτου καὶ αἵματος. Λίγα χρόνια ἀργότερα οἱ δικοὶ μας φασίστες κτυποῦσαν τὸν Κώστα Μισιαούλη γιὰ νὰ φανῆ ὅτι ὁ φασισμὸς ὅποια στολή καὶ νὰ φορῆ εἶναι τὸ ἴδιο ἐγκληματικός. Φάνηκε ἀκόμα ὅτι ὁ φασισμὸς ποὺ ἐπληξε Ἕλληνες καὶ Τούρκους ἦταν ὑπόθεση συμμοριῶν ἄσχετη ἀπὸ τὸν λαὸ σὰν σύνολο ἐνάντια στὸν ὁποῖο κινήθηκε.

Κτύπησαν οἱ φασίστες τὴν πόρτα μιᾶς οἰκοκυρᾶς, τῆς Χρυστάλλας, ποὺ ἡ οἰκογένειά της ἦταν ἀπὸ χρόνια στρατευμένη στὸ δημοκρατικὸ κίνημα — ὁ πατέρας της Γιώργης Δάμαλος κι' ὁ ἀδελφός της Σταῦρος Δάμαλος ποὺ στρατιώτης τὸ 1974 συλλήφθηκε αἰχμάλωτος ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ἐχομε δηλαδὴ μπροστὰ μας μιὰ οἰκογένεια ποὺ γεύτηκε ὅλες τὲς πίκρες καὶ τὲς ἀγωνίες τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς.

Αὐτὸ τὸ σπίτι τοῦ νιόπαντρου Ζευγαριοῦ ποὺ μόλις πρὶν 8 μῆνες εἶχαν στρωμένα στὴν αὐλὴ τὰ τραπέζια τοῦ γάμου, μετέτρεψε τὸ πραξικόπημα σὲ σπίτι τοῦ πόνου καὶ τοῦ πένθους. Ἡ νιόπαντρη νύφη ντύθηκε στὰ μαῦρα κι' ἡ οἰκογένεια ἀπὸ τότε θρηνεῖ τὸ χαμένο παλληκάρι.

Νόμισαν οἱ ἐγκληματίες ὅτι θὰ σκεπαζόταν τὸ ἔγκλημα, ὅτι ἡ ἀλήθεια δὲν θὰ ἐγίνετο γνωστὴ. Ἡ χούντα εἶχε τότε πιά ἐπιβληθῇ. Πίστευαν ὅτι τὸ δολοφονημένο παλληκάρι θὰ ξεχνιόταν. Πίστευαν ἀκόμα ὅτι ἡ εἰσβολὴ θὰ παρέγραφε τὰ ἐγκλήματά τους.

Ἐντὶ ὅμως νὰ ξεχνιοῦνται θεωροῦν οἱ τάφοι τῶν παιδιῶν τῆς Κύπρου, οἱ ὁμαδικοὶ τάφοι τοῦ νεκροταφείου τῆς Παρεκκλησιᾶς, τῆς Πάφου, καὶ ζητοῦν δικαιοσύνη. Ζητοῦν τιμωρία τῶν ἐνόχων, ζητοῦν κάθαρση, ζητοῦν ἐκμηδένιση τοῦ φασισμού γιὰ νὰ ξαναστηθοῦν οἱ ἠθικὲς ἀξίες, γιὰ νὰ σωθῆ ἡ Κύπρος, γιὰ νάβρῃ δικαίωση ὁ χαμὸς τους.

Οἱ δημοκράτες ἔδειξαν ἀνωτερότητα. Οἱ συγγενεῖς τῶν θυμάτων ἔδειξαν μεγάλη αὐτοσυγκράτηση. Ἐπέφυγαν μέχρι τῶρα ὅποιαδήποτε πράξη ἀντεκδίκησης. Καλοῦν τὸ κράτος νὰ κάμῃ τὸ καθήκον του, ὄχι ἀπὸ δειλία ἀλλὰ ἀπὸ τὴν συναίσθηση ὅτι αὐτὸς ὁ τόπος χρειάζεται δικαιοσύνη.

Τὸ ἀτιμώρητο ἐγκλημα τῆς χούντας δὲν εἶναι ζήτημα μιᾶς ἀστυνομικῆς ἀδυναμίας ἢ ἀναξιότητος ἀλλὰ ἀποτέλεσμα μιᾶς καλὰ προπαρασκευασμένης πολιτικῆς. Ἦταν φροντίδα κι' ἐπίτευγμα τοῦ μεταπραξικοπήματος ἢ ἀπόκρυψη τῶν στοιχείων πού συνθέτουν τὸ μέγα ἐγκλημα καὶ τίς δολοφονικὲς ἐνέργειες.

Ἐντὶ νὰ συλληφθοῦν οἱ ἔνοχοι ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση χρησιμοποιήθηκαν σὰν δυναμικὸ πού τὴν στήριξε στὴν ἀρχή. Τὸ πεντάμηνο τοῦ μεταπραξικοπήματος συντέλεσε στὴν φυγὴ τῶν δολοφόνων, στὴν ἀπόκρυψη τῶν στοιχείων, στὴν οὐδετεροποίηση τῶν μαρτύρων. Παρεμποδίζονταν σκόπιμα ἢ ἐπιστροφὴ τῶν Προέδρου γιὰ νὰ σβυστοῦν τὰ δακτυλικά ἀποτυπώματα τῶν ἐγκληματιῶν. Χρησιμοποιήθηκαν οἱ δολοφόνους κι' οἱ ἐγκληματίες τοῦ πραξικοπήματος γιὰ νὰ παρεμποδιστῆ ἡ ἐπάνοδος τοῦ Προέδρου. Οἱ ἐπίσημοι κύκλοι διέδιδαν ὅτι ἐπιστροφή τοῦ Προέδρου σημαίνει αἱματοχυσία.

Ἐποχρώθηκε ὁ Πρόεδρος Μακάριος ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἐκβιασμὸ καὶ τὴ συμμορία τῶν ἐγκληματιῶν ἀπὸ τὸ Λονδίνο ἀναγγέλλοντας τὴν πολιτικὴ τοῦ «κλάδου ἐλαίας».

Ἐντὶ νὰ ἐκτιμηθῆ ἡ πολιτικὴ τοῦ κλάδου ἐλαίας τοῦ Προέδρου Μακαρίου ἐρμηνεύθηκε σὰν ἐκδήλωση ἀδυναμίας τῆς Κυβέρνησης καὶ σὰν ἔνδειξη ἀδυναμίας καὶ ἀσυδοσίας καὶ παντοδυναμίας τῶν χουντικῶν καὶ τῶν φασιστῶν πού ἔδρασαν ἐνάντια στὴν πατρίδα.

Ἐὰν ἡ ὑπόθεση τῶν δολοφόνων τοῦ Μισισούλη καὶ τῶν ἄλλων θυμάτων ἦταν ζήτημα ἐνός περιορισμένου ἀριθμοῦ ἀνθρώπων θὰ εἶχε σημασία σὰν ἓνα μέγα ἠθικὸ θέμα ἀλλὰ μικρὸ νόημα θὰ εἶχε ἀπὸ πολιτικὴ ἄποψη.

Μᾶς λέγουν ἀκόμη ὅτι ἡ ὑπόθεση τοῦ φόνου τοῦ Μισισούλη ἦταν ἓνα λάθος, μιὰ τυχαία ἐκπυρσοκρότηση ἐνός ὄπλου. Δὲν μᾶς λέγουν ὅμως ὅτι κατέβασαν τὸν Κωστή ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο μαζί μ' ἓνα χωριανό του, τοὺς ἔβαλαν ἀνάμεσα σὲ δυὸ αὐτοκίνητα μ' ἀναμένα τὰ φῶτα κι' ὅτι τὸ ὄπλο πού ἐκπυρσοκρότησε ἦταν στραμμένο ἐναντίον του. Δὲν μᾶς λέγουν ἀκόμη ὅτι ὑποχρέωσαν τὸν Τάκη Παντελῆ νὰ σκύψῃ καὶ νὰ γλύψῃ τὸ αἷμα τοῦ θύματος. Δὲν μᾶς λέγουν γιὰ τὴν φωνὴ πού διέτασσε «κατεβάζετέ τους λίγους, λίγους νὰ ξεμπερτέφκουν».

Καὶ φαίνεται ὅτι οἱ ὁπαδοὶ τῆς τυχαίας ἐκπυρσοκρότησης ξεχνοῦν ὅτι ὁ φόνος ἐγίνε ἀπὸ πραξικοπηματίες στὴν ἐβδομάδα τοῦ θριάμβου τους. Καὶ τὸ πραξικόπημα ὅπως καὶ οἱ πράξεις πού τὸ συνώδευσαν ἦταν ἓνα ἐκ προμελέτης ἐγκλημα. Κι' οἱ φονιάδες τοῦ Κωστή εἶναι ἔνοχοι γιὰ τὸν φόνου καὶ τὸ εὐρύτερο ἐγκλημα, γιὰ τὴν προδοσία ἐνάντια στὴν Κύπρου, τὸ πραξικόπημα.

Πολλὲς μαρτυρίες μποροῦν νὰ προστεθοῦν γιὰ νὰ φωτίσουν τὸ ἐγκλημα. Μαρτυρίες μποροῦν νὰ δώσουν καὶ οἱ ἐξῆς πού εἶχαν ἀμεση ἐπαφὴ μὲ τὸ ὅλο συμβάν. Οἱ Χριστόδουλος Παπαγεωργίου, Ἄνδρέας Περαιτίτης καὶ Δημήτρης Γρηγόρη.

Ἐκείνο πού μᾶς ἀνησυχεῖ εἶναι ὅτι ἡ ἀτιμωρησία τῶν δολοφόνων διατηρήσῃ ἐφεδρεία ἕνα μηχανισμό παρανόμων, καί ἀντικοινωνικῶν στοιχείων καί φασιστικῶν στοιχείων πού σέ κάποια στιγμή μποροῦν νά ξανασηκώσουν τὰ χέρια ἐνάντια στήν πατρίδα καί τὸ λαό.

Τὸ γεγονός αὐτὸ διαφαίνεται ἀπὸ ἐνέργειες πού φαίνονται τὸ τελευταῖο χρονικὸ διάστημα. Μέχρι πού μᾶς ἀνακοίνωσαν ὅτι ἡ ΕΟΚΑ Β' θρῖσκόταν, λέει, σέ συναγερμὸ μὲ τὴν ἀνακοίνωση τῆς ἀσθένειας τοῦ Προέδρου Μακαρίου.

Ἀποτελέσαν γιὰ χρόνια τὸ παρακράτος κάτω ἀπὸ τὴν προστασία καί τὴν κάλυψη τῆς χουντικῆς ἐθνοφρουρᾶς κί ὄνειρεύονται ἐπανάληψη τῆς ἴδιας ἱστορίας. Φώναζαν γιὰ ἔνωση καί παράδωσαν τὴν Κύπρο στήν Τουρκία.

Εἶναι οἱ δολοφόνοι ἐπικίνδυνοι γιατί διατηροῦν ἀκόμα ὄχι μόνον τίς μεταξὺ τους ἐπαφές ἀλλὰ ἔχουν ἐξασφαλίσει διασυνδέσεις ἐξωτερικές καί διεθνείς. Δημοσιεύονται συχνά πληροφορίες γιὰ σχέσεις τῶν Ἐοκαβητῶν μὲ τίς φασιστοχουντικὲς ὀργανώσεις στήν Ἑλλάδα. Κί εἶναι γνωστὲς οἱ σχέσεις τῶν φασιστοχουντικῶν τῆς Ἑλλάδας μὲ τοὺς Ἰταλοὺς, Γερμανοὺς κί ἄλλους διεθνείς φασίστες.

Εἶναι ζήτημα αὐτοάμυνας ἢ σύλληψη καί ἡ τιμωρία τῶν ἐνόχων. Ἡ Κυβέρνηση δήλωσε πολλές φορές ὅτι οἱ συγγενεῖς τῶν θυμάτων θὰ μποροῦσαν νά καταφύγουν στὰ δικαστήρια. Δυστυχῶς τοῦτο δὲν ἔγινε κατορθωτὸ. Κανένας ἰδιώτης ὅσο καί νά προσπαθήσῃ δὲν εἶναι σέ θέση νά συγκεντρώσῃ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα στοιχεῖα γιὰ νά φέρῃ στὰ δικαστήρια τοὺς ἐγκληματίες. Αὐτὸ μόνον στίς δυνατότητες τοῦ κράτους μπορεῖ νά ἐνταχθῇ.

Καί τὸ ρῶτημα πού μπαίνει εἶναι; Θὰ μείνουν ἀτιμώρητοι οἱ ἐγκληματίες; Ποιὰ στάση παίρνει ἐναντι τῶν ἐγκληματιῶν ἢ κοινωνία μας; Πῶς ἀντιμετωπίζει τὸ κράτος τὸν κίνδυνο ἀναβίωσης τῆς φασιστικῆς ἀπειλῆς;

Ὅσο παραμένουν ἀτιμώρητοι οἱ δολοφόνοι τοῦ Κωστῆ Μισιαούλη καί τῶν ἄλλων ἀγωνιστῶν ἢ θυμάτων τοῦ φασισμού μένει ἐκκρεμῆς ἕνας μέγας λογαριασμός. Καί χωρὶς δικαιοσύνη μιὰ κοινωνία γίνεται ζούγκλα. Ὑπάρχουν τὰ θύματα πού δολοφονοῦνται κί οἱ δολοφόνοι πού σκοτώνουν. Τὰ θύματα πρέπει νά κρατοῦν μέσα τους τὴν ὀργή τους καί τὸν πόνο τους κί οἱ δολοφόνοι νά περιφέρονται ἀσύδοτοι καί προκλητικοί. Τὸ κράτος σέ τέτοια περίπτωση εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν συνεχῆ αἴρεση τῶν φασιστικῶν καί ἐγκληματικῶν στοιχείων.

Ἀντιπροβάλλεται ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἔχει ἤδη προσφέρει ἀμνηστία ὁ Πρόεδρος Μακάριος κί ὅτι ὑποστήριξη τῆς τιμωρίας τῶν ἐνόχων ἀποτελεῖ διάσπαση.

Τί εἶναι ὁμως ἀμνηστία; Ἀμνηστία δὲν σημαίνει ἐπιβράβευση τῶν ἐγκληματιῶν καί καταπίεση τῶν θυμάτων. Γιατί αὐτὸ περίπου γίνεται σήμερα. Ἀμνηστία προσφέρεται μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς νομιμότητας, μετὰ τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων. Ὅσοι ἀπλῶς παρασύρθηκαν καί δὲν εἶναι ἐξαρτήματα ἐνὸς μηχανισμοῦ, ἀμνηστεύονται.

Ἡ Κυβέρνηση ἀκόμα καί μετὰ τὴν πλήρη διαλεύκανση ἐνὸς προδοτικοῦ πραξικοπήματος, μετὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, δικαιούται ν' ἀμνηστεύσῃ κατάδικους, λίγους ἢ πολλοὺς, ἀνάλογα μὲ τὴν ἐσωτερικὴν κατάσταση καί τὴν λαϊκὴ θέληση. Δὲν ἔχουμε ὅμως κανένας τὸ δικαίωμα ν' ἀμνηστεύουμε τὸ ἀτιμώρητο ἐγκλημα γιατί ἔτσι ἀπλῶς τὸ ἐπιβραβεύουμε. Ἡ δίκη καί ἡ καταδίκη στὸ φόνο τοῦ Γιώργου Φωτίου ὄχι μόνον δὲν διέσπασε τὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο ἀλλὰ ἀντίθετα τὸ ἐνίσχυσε. Ἐδειξε ὅτι ὑπάρχει κράτος, ὅτι ὑπάρχει δικαιοσύνη. Ἄν ἡ Κυβέρνηση φοβάται ὅτι μὲ τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων μπορεῖ νά διαταραχθῇ ἡ τάξη δὲν φοβάται τὸ ἴδιο καί ἀπὸ τὴν πίκρα καί

τὴν ἀπογοήτευση τῶν θυμάτων; Καὶ τότε τὸ κράτος θὰ βρεθῆ στὴν δύσκολη θέση νὰ τιμωρῇ τὰ θύματα. Καὶ τότε θὰ φουντώνουν οἱ φασισμοὶ καὶ τότε θὰ προχωρῇ ἡ ἀνωμαλία.

Τὸ πραξικόπημα τῆς 15ης τοῦ Ἰουλίου ἐκκρεμεῖ ἀκόμα μπροστὰ μας. Δὲν τελειώνει τὸ Ζήτημα μὲ τὸν «κλάδο ἐλαίας». Ἀπαιτεῖται συστηματικὴ ἀντιμετώπιση. Θὰ πρέπει ἔστω καὶ τώρα νὰ γίνουν συστηματικὲς ἀνακρίσεις. Νὰ προσαχθοῦν οἱ ἐνοχοὶ στὰ δικαστήρια, νὰ ἐρευνηθοῦν ὅλα τὰ ἐγκλήματα καὶ νὰ τιμωρηθοῦν οἱ ἐγκληματίες, νὰ ἐξετασθοῦν σύντομα ὅλες οἱ καταγγελίες γιὰ πειθαρχικὴ τιμωρία τῶν μελῶν τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, τῆς Ἀστυνομίας καὶ τοῦ Στρατοῦ.

Τὸ κράτος θὰ πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν νόμο, ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν ἠθικὴ τάξη, νὰ ἐξαρθρώσῃ φασιστικὲς δραστηριότητες καὶ διασυνδέσεις. Καὶ φυσικὰ θὰ πρέπει, καὶ ἤδη τὸ ζητήσαμε καὶ ἤδη τὸ ἐνέκρινεν ἡ Βουλὴ, ν' ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου καὶ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Ἀθήνα.

Ἡ προδοσία πρέπει νὰ λέγεται προδοσία μὲ τὸ ὄνομά της ὅπως ἤδη τὸ διακήρυξεν ἡ Βουλὴ μὲ τὴν προηγούμενην συζήτησή της.

Κάνουμε ἀκόμα ἓνα μεγάλο λάθος. Νομίζουμε ὅτι τὸ πραξικόπημα καὶ τὰ συμβάντα ποὺ ἀκολούθησαν εἶναι καθαρὰ μιὰ ἐσωτερικὴ μας ὑπόθεση καὶ μπορούμε νὰ κάμουμε ὅ,τι θέλουμε. Φαίνεται νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ πιστεύουν ὅτι ἡ ἀπόκρυψη τῶν δολοφόνων τοῦ Μισιαούλη εἶναι φυσικὸ τους δικαίωμα μιᾶς καὶ εἶναι μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἀρμοδιοτήτων τους.

Δὲν ἔχουν ἀντιληφθῆ ὅτι ζοῦμε σὲ μιὰν ἐποχὴ ποὺ δὲν ὑπάρχουν ἐσωτερικὰ ζητήματα κι' ὅτι ὅλα εἶναι διεθνῆ. Ἐνδιαφέρει, ἀλλὰ καὶ τὸν κάθε πατέρα, σύζυγο, ἀδελφό, σ' ὅποιαδήποτε χώρα κι' ἂν ζῆ.

Ξέρει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ὅτι: ὅταν γίνεται ἓνα φονικὸ στὴν Χιλή ἢ στὴν Κύπρο ἢ στὴν Ταϊλάνδη καὶ μένει ἀτιμώρητο τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ συμβῆ καὶ σ' αὐτόν.

Σήμερα ποὺ ἀναλάβαμε ἓνα ἀγῶνα ἐθνικῆς σωτηρίας θὰ πρέπει νὰ πείσουμε τὸν κόσμο ὅτι εἴμαστε ἓνας δημοκρατικὸς τόπος, ὅτι ὁ φασισμὸς τιμωρήθηκε γιὰ τὸ ἐγκλημα ποὺ ἔκαμε, ὅτι ἀγωνιζόμαστε πραγματικὰ γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ συμβίωση Ἑλλήνων καὶ Τούρκων τῆς Κύπρου.

Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ νόημα τῆς σημερινῆς συζήτησης στὴ Βουλὴ. Αὐτὴ εἶναι κι' ἡ συνεισφορά τοῦ Κωστῆ Μισιαούλη. Ὁ χαμὸς του νὰ γίνῃ ἀφετηρία γιὰ τὸ δυνάμωμα τῆς πατρίδας μας στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐθνικὴ σωτηρία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, ἄξι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ἐν ψυχρῷ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη ἦτο καὶ εἰς ἡμᾶς γνωστὴ. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν ὅμως τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος καὶ τὴν γενεμένην ἤδη συζήτησιν, ἐγένεν αὐτὴ πλέον γνωστὴ, διότι ἔφερεν εἰς φῶς λεπτομερείας καὶ στοιχεῖα διὰ τὰς μεθόδους ποὺ οἱ αἰμοχαρεῖς καὶ αἰμοδιψεῖς δολοφόνοι μετεχειρίζοντο.

Σκοπὸς τῆς ἀγορεύσεώς μου δὲν εἶναι, οὔτε διὰ νὰ προσθέσω εἰς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἐλέχθησαν, οὔτε νὰ διαφωνήσω, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ δοθῆ εἰς ἐμὲ ἡ εὐκαιρία νὰ τοποθετηθῶ ἐναντι τῆς ὅλης πολιτικῆς πλευρᾶς τοῦ θέματος, διότι ἡ θέσις μου ἔχει ἀπὸ μακροῦ χρόνου

διάφανη ποία είναι και μάλιστα την εποχήν που αἱ ἀπειλαὶ ἔπαιρναν καὶ ἔφερναν καὶ πού τὰ δελεαστικά ἀνταλλάγματα ἦσαν καὶ πολλὰ καὶ ἐλκυστικά.

Ἄλλα σκοπὸς τῆς ἀγορεύσεώς μου εἶναι νὰ ὑποβάλω μερικὰ ἐρωτήματα πρὸς τὰ ἀρμόδια Τμήματα γύρω ἀπὸ τὰ θέματα αὐτὰ καὶ νὰ συνδέσω τὸ ἀποτρόπαιον ἐγκλημα πού ἐγίνε εἰς θάρος τοῦ Κώστα Μισιαούλη μὲ τὴν σωρείαν τῶν πλέον φρικιαστικῶν ἐγκλημάτων πού ἐγιναν κατὰ τὶς ἀπαίσεις ἐκεῖνες ἡμέρες τοῦ ἐγκληματικοῦ πραξικοπήματος καὶ νὰ διερωτηθῶμεν πού πᾶμεν.

Μήπως τὰ γνωστὰ ἐγκλήματα καὶ βαρβαρότητες πού ἐγιναν κατὰ τὶς πρώτες ἡμέρες τοῦ πραξικοπήματος εἰς τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον εἰς θάρος τῶν Δημοκρατικῶν παλληκαριῶν ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν καὶ ἐπίβλεψιν τοῦ περιβόητου στρατιωτικοῦ Α. Τάνου εἶναι ὀλιγωτέρας σημασίας;

Μήπως ἡ σωρεία τῶν πληγωμένων Δημοκρατικῶν παλληκαριῶν πού ἐτάφησαν ζωντανοὶ εἰς ὁμαδικούς τάφους, ὡς καταμαρτυρεῖ ὁ ἴδιος ὁ ἱερεὺς ὁ ὁποῖος ἐτέλεσε τὴν κηδεῖαν των, εἶναι ὀλιγωτέρας σημασίας; Ἡ μήπως ἡ βαρβαρότης ἐπὶ τῶν τεσσάρων παλληκαριῶν τῆς Πάφου, Κυρίλλου, Κρητιώτη, Σολωμοῦ καὶ Κέστα, τοὺς ὁποῖους μετὰ ἀπὸ φρικτὰ καὶ ἀπάνθρωπα βασανιστήρια καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔβγαλαν δόντια, μάτια, μαλλιά τοὺς ἐκοπάνισαν τὰ χέρια, τοὺς ἔθαψαν ζωντανούς σὲ κάποιους τάφους εἰς τὴν Λεμεσόσιν καὶ οἱ γονεῖς τοῦ λεβεντονιοῦ Κρητιώτη νὰ μὴν γνωρίζουν μέχρι σήμερον ἀκόμη πού εὐρίσκεται ὁ τάφος τοῦ παιδιοῦ των εἶναι ὀλιγωτέρας σημασίας;

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε.

Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἐγίνε μιὰ προδοσία καὶ ἓνα ἐγκλημα μεγάλου μεγέθους. Ἔλαβε χώραν εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἓνα πραξικόπημα κατὰ τὸ ὁποῖον διεπράχθη σωρεία γνωστῶν καὶ ἀγνώστων ἐγκλημάτων. Ὁ λαὸς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Δημοκρατίας, ἡ ὁποία ἐγίνε μὲ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Προέδρου Μακαρίου, ἐζήτησε κάθαρσιν ἀπὸ τὶς θέσεις κλειδιά τῶν πραξικοπηματιῶν καὶ ἐνόχων τοῦ ἐγκλήματος. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν πρὸς τριμῆνον, ἐθεσπίσθη εἰδικὸς Νόμος. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως πρὸς ἐπιψηφισιν τοῦ Νομοσχεδίου ἐλάβομεν τὸν λόγον καὶ ἐξεφράσαμεν καθαρὰ τὰς ἀπόψεις μας. Μερικὰ κίτρινόφυλλα τοῦ ἐγχωρίου τύπου μᾶς εἰρωνεύθησαν καὶ ἔγραψαν ἐκεῖνα πού ἔγραψαν διὰ τὰς εἰσαγήσεις μας. Πέρασαν περίπου τρεῖς μῆνες καὶ ἀντὶ τῆς καθάρσεως βλέπομεν δυστυχῶς τὸ ἐγκλημα καὶ τὴν παρανομίαν νὰ ἀμείβωνται. Διότι τί ἄλλο ἀπὸ ἀμοιβὴν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἡ πράξις αὐτή, ὅταν πραξικοπηματίας Ἀστυνομικὸς συλλαμβάνεται ὀπλοφορῶν, ἐνῶ ἦτο ἐκτὸς καθήκοντος, καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς Ἀστυνομικῆς περιπόλου μὲ ἀξίωματικὸν ἐπικεφαλῆς νὰ τὸν ἀφοπλίση, πυροβολεῖ ἐναντίον τῆς, ἀκολούθως συλλαμβάνεται, τίθεται σὲ διαθεσιμότητα, τοῦ προσάπτεται κατηγορία, ἐτοιμάζονται ὅλα διὰ τὴν δίκην καὶ ἀντ' αὐτῆς ἐρχεται ὁ ἀπὸ μηχανῆς ἐκεῖνος Θεὸς νὰ ἐξαφανίσῃ τὰ πάντα, ἡ δίκη νὰ μὴ γίνεταί, καὶ ὁ κατηγορούμενος νὰ ἐπιστρέψῃ μὲ χειροκροτήματα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του;

Τί μποροῦμεν νὰ ὑποθέσωμεν, κύριοι συνάδελφοι, καὶ τί ἄλλο ἀναμένομεν ἀπὸ τὰ ὑπεύθυνα καὶ ἀρμόδια Τμήματα;

Ποῖαν ἐμπιστοσύνην, κ. Πρόεδρε, θὰ ἔχουν οἱ ἀστυνομικοὶ πού θὰ ἐργάζονται μὲ τὸν ὡς ἄνω ἀστυνομικόν, πῶς ὁ ὑπεύθυνος ἀξίωματικὸς θὰ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτὸν καὶ ποῖαν ὑπόθεσιν καὶ ποῖον ἐγκλημα θὰ ζητήσῃ νὰ ἀνακαλύψῃ ὁ ἐγκληματίας αὐτὸς ἀστυνομικὸς;

Ὅταν, κ. Πρόεδρε, ἐδέχθημεν τὴν ἀναβολὴν τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν μᾶς εἶχε δηλωθῇ ἐπισημῶς ὅτι ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ πρόεδροι κοινοτήτων, ἀζάδες καὶ γραμματεῖς Συμβουλίων πού ἐνεῖχοντο εἰς τὸ πραξικόπημα θὰ ἐπαύοντο. Ποῖος ἀπὸ ὄλους αὐτοὺς ἔχει ἀντικατασταθῆ μέχρι σήμερον; Ὡς ἐλέχθη στὴν προηγουμένην συνεδρίαν ὁ πραξικοπηματίας πρόεδρος τῆς κοινότητος Τσερίου εἶναι ἀκόμη εἰς τὴν θέσιν του.

Πώς ο πρόεδρος αυτός εκτελεί τα καθήκοντά του όταν διακατέχεται από τέτοια έγκληματικά αισθήματα; Με ποίαν έμπιστοσύνη ή οικογένεια Μισιασύλη και όλοι οι Δημοκρατικοί κάτοικοι της κοινότητας Τσερίου θα ζητήσουν από αυτόν να τους εξυπηρετήσει και να εξυπηρετηθούν; Το έγκλημα που έγινε εις βάρος του Μισιαούλη παραμένει μέχρι σήμερα άνεξιχνίαστον, είναι όπως όλα τα άλλα παρομοίας φύσεως εγκλήματα που έλαβαν χώραν πρό και κατά το πραξικόπημα, ως του Γεωργίου Μαύρου, της υποθέσεως Εύρυβιάδη, της αποπείρας κατά της ζωής του συναδέλφου Λυσαριδη και άλλων πολλών, τα οποία εξακολουθούν να μένουν άνεξιχνίαστα.

“Ας λεχθή στον λαόν ότι δεν πρόκειται να γίνη αυτή η λεγομένη κάθαρσις διά πολλούς και διαφόρους λόγους διά να μη εκτίθενται τουλάχιστον άθωσι δημοκρατικοί και νομοταγείς άνθρωποι και σε μίαν ανεπιθύμητον νέαν κατάστασιν όλοι αυτοί να πληρώσουν διά την έμπιστοσύνη των προς την νόμιμον Κυβέρνησιν του κράτους με αυτήν ταύτην την ζωήν των. Άνεξαρτήτως όμως των όποιωνδήποτε επιπτώσεων, εκείνο που έχομεν καθήκον τουλάχιστον ήμεις σαν Σώμα να πράξωμεν αυτήν την στιγμήν είναι τουτο : Να ανοίξη η Βουλή τους φακέλλους όλων αυτών των υποθέσεων, όπως έχει άνοιξη αυτή του Κώστα Μισιαούλη, και να τους παρουσιάση ενώπιον του λαού με όνόματα και στοιχεία συγκεκριμένα ούτως ώστε να γνωρίση ο προδομένος αυτός λαός τα λαμπερά άστέρια του πατριωτισμού που συνέτειναν εις την μαύρην συμφοράν του.

Να γνωρίση τας μεθόδους εκείνας που μετεχειρίζοντο οι άκραιφνείς γαλαζόαιμοι πατριώτες της ΕΟΚΑ Β' εις βάρος των λεβεντονιών εκείνων που έστησαν το ανάστημά των και επρόταξαν τα στήθη των διά να μη προδοθη αυτός ο λαός. Να γνωρίση ακόμη αυτός ο προδομένος λαός πως με άπάνθρωπα βασανιστήρια έζητούσαν οι πατριώται να μάς φέρουν την Ένωσιν. “Ίσως δι' αυτού του τρόπου, άφου δεν μπορεί να γίνη διαφορετικά, ικανοποιηθη έστω και μερικώς το λαϊκόν αισθημα το όποιον τόσοσν πολύ έχει τρωθή κατά τον τελευταίον καιρόν. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Η συζήτηση του θέματος «ή εν ψυχρώ εκτέλεσις του Κώστα Μισιαούλη» με τις αγορεύσεις του Κοινοβουλευτικού εκπροσώπου της Άριστερας και άλλων εντίμων μελών του Σώματος έφερε σε φώς πολλά στοιχεία και μερικές ανατριχιαστικές λεπτομέρειες για το άπαισιο αυτό έγκλημα των πωρωμένων πραξικοπηματιών δολοφόνων.

Πέραν από όσα έχουν λεχθή από άλλους συναδέλφους, θάθελα να αναφέρω συμπληρωματικά ακόμα μερικά στοιχεία σχετικά με το άπαισιο αυτό έγκλημα. Θέλω, πρώτα, να επιβεβαιώσω ότι σύμφωνα και με δικές μας πληροφορίες, ο Γεώργιος Κουρουκλάρης, κοινοτάρχης και τότε και σήμερα, ο αδελφός του Κυριάκος, μέλος της Χωριτικής Άρχης και τότε και σήμερα, ο Ίωάννης Παπαγεωργίου, οδηγός αυτοκινήτου και ο Άνδρέας Γιαγκου Περατίτης έρριχναν πυροβολισμούς στον άέρα την ήμέρα του πραξικοπήματος στην πλατεία του χωριού, έκδηλώνοντας έτσι άπερίγραπτη χαρά και αγαλλίαση για το έπαισχυντο ήμπεριαλιστικό έγκλημα σε βάρος της Κύπρου, το προδοτικό πραξικόπημα, που άνοιξε τις πόρτες στις όρδες του Άττίλα με τις γνωστές τραγικές συνέπειες για την Κύπρο.

Ύπάρχει, επίσης, πληροφορία ότι ο Π. Γ. (το όνομα του μπορώ να το δώσω στις άρχές), όταν είχαν μαζεμένους τους άκελιστές και άλλους δημοκρατικούς πατριώτες του Τσερίου στο οικημα του Θ.Ο.Ι. και έτοιμάζονταν να τους φορτώσουν στα αυτοκίνητα, ειπε μεγαλόφωνα άποτεινόμενος στους

συγκεντρωμένους συγγενείς τῶν κρατουμένων καὶ ἄλλους χωριανούς : «Δέτε τους γιὰ τελευταία φορά, γιατί δὲν θὰ τοὺς ξαναδῆτε». Ἐπίσης ἡ γυναίκα αὐτοῦ τοῦ ἴδιου, ὑπάρχει πληροφορία, ὅτι εἶπε : Τὸν Μακρῆ — αὐτὸς εἶναι μέλος τῆς Ἐπαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΑΚΕΛ καὶ ὑπεύθυνος στέλεχος τοῦ Κόμματος καὶ Γραμματέας τῆς Συνεργατικῆς τοῦ χωριοῦ του — δὲν θὰ τὸν δῆ ξανά ἡ Συνεργατικῆ. Μπορῶ νὰ ἀναφέρω ἐπίσης ὅτι ὁ ὁδηγὸς ἐνὸς λάντ ρόβερ πού μετέφερε κρατουμένους ἢ ἐνόπλους πραξικοπηματίες ἦταν ὁ Σ. Ζ. (κι' αὐτοῦ μπορῶ νὰ δώσω τὸ ὄνομά του στὶς ἀρχές, καθὼς καὶ τὰ ὀνόματα μερικῶν ἀπὸ τοὺς ὀπλοφόρους).

Ὅπως ἐλέχθη τοὺς πατριῶτες πού συνέλαβαν στὸ Τσέρι τοὺς πῆραν στὸν ἀστυνομικὸ σταθμὸ Δευτερᾶς, ὅπου τοὺς κακοποίησαν, ἄλλους λιγώτερο καὶ ἄλλους περισσότερο. Κατὰ τὴ μεταφορὰ τους σ' ἓνα σημεῖο κοντὰ στὴν τοποθεσία «Κόκκινες» σταμάτησαν τὰ αὐτοκίνητα καὶ κάποιος ἔδωσε διαταγὴ νὰ κατεβάσουν τρεῖς ἀπὸ τοὺς κρατουμένους. Μόλις κατέβηκαν εἰ τρεῖς ἀκούσθησαν ριπές. Εἶναι ἀπ' αὐτὲς τὲς ριπές πού ἔπεσε αἰμόφυρτος ὁ Κώστας Μισιαούλης. Κι' ὕστερα ἀπ' αὐτὸ ἀκούστηκε ἡ ἀνήκουστη σὲ φρικαλεότητα πρостаγή, πού ἐκφράζει κτηνώδικο ἐνστικτο, πρὸς τὸν Χριστάκη Παντελῆ : «Ἐσὺ νὰ γλύψης τὸ γαῖμα του».

Δὲν θὰ προχωρήσω σὲ νέες λεπτομέρειες. Ἄρκετὰ ἔχουν λεχθῆ γι' αὐτὸ τὸ ἀπαίσιο ἐγκλημα, πού φυσικὰ δὲν εἶναι τὸ μόνο.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ἐν ψυχρῷ δολοφονία τοῦ Κώστα Μισιαούλη δὲν εἶναι καθόλου τυχαῖο οὔτε κι' ἓνα μεμονωμένο ἐγκλημα. Δὲν μπορεῖ νὰ ἀποδοθῆ σὲ τυχαίαν ἐκπυρσοκρότηση ὄπλου. Ὅλα τὰ στοιχεῖα πού συνθέτουν αὐτὸ τὸ ἐγκλημα ὁδηγοῦν στὸ λογικὸ συμπέρασμα ὅτι αὐτὴ ἡ δολοφονία ἦταν προμελετημένη. Κάτω ἀπὸ τὰ ἴδια δολοφονικά βόλια ἔπεσαν καὶ ἄλλα στελέχη τοῦ ΑΚΕΛ καὶ τοῦ λαϊκοῦ κινήματος καὶ ἄλλοι πατριῶτες, ὅπως οἱ Ἄνδρέας Κέστας, Χριστάκης Κόμπος, Παντελῆς Χαραλάμπους, Πάμπος Χριστοφῆ, Τάσος Χριστοφῆ, Νίκος Φλουρέντζου καὶ ἄλλοι. Αὐτοὶ εἶναι μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἥρωες, πού ἀφοῦ πρόβαλαν σθεναρὴ ἀντίσταση στοὺς προδότες πραξικοπηματίες τῆς Χούντας καὶ τῆς ΕΟΚΑ Β', δολοφονήθηκαν ἐν ψυχρῷ τὲς πρῶτες μέρες τοῦ ἀντεθνικοῦ πραξικοπήματος. Τὸ «χρονικὸ τῆς σύγχρονης κυπριακῆς τραγωδίας» πού ἐξέδωσε τὸ ΑΚΕΛ στὴν πρώτη ἐπέτειο τοῦ πραξικοπήματος ἀποτελεῖ μιὰ ζωντανὴ μαρτυρία καὶ ἓνα στίγμα γιὰ τοὺς πωρωμένους πραξικοπηματίες δολοφόνους.

Τὰ στυγερά αὐτὰ ἐγκλήματα δὲν ὑπῆρξαν πράξεις ἀνευθύνων προσώπων. Εἶναι μέρος μιᾶς καλὰ ὀργανωμένης καὶ προγραμματισμένης δράσης τῶν συνωμοτικῶν κύκλων τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καὶ τῶν ὀργάνων τους, πού ἐνήργησαν σὰν κοινοὶ πωρωμένοι ἐγκληματίες. Ὅπως ἐπανειλημμένα δημοσιεύθηκε στὸν Τύπο, οἱ συνωμότες εἶχαν ἐτοιμάσει καταλόγους ἀριστερῶν καὶ δεξιῶν μακαριακῶν πατριωτῶν, πού θὰ τοὺς ἐκτελοῦσαν μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία. Καὶ ἀσφαλῶς εἰ ἀρμόδιες ἀρχές πρέπει νὰ εἶναι ἐνήμερες γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τέτοιων καταλόγων.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι οἱ ἐν ψυχρῷ δολοφονίες πού διέπραξαν οἱ ἐγκληματίες τὲς ἡμέρες τοῦ πραξικοπήματος ὑπῆρξαν ἓνα καλὰ προμελετημένο καὶ ὀργανωμένο ἐγκλημα.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐπιδίωξη τῆς συζήτησης αὐτῆς εἶναι, καταγγέλλοντας αὐτὸ τὸ ἐγκλημα, νὰ σπρώξῃ τὲς ἀρμόδιες ἀρχές στὸ νὰ κινήσουν τὸ μηχανισμό γιὰ τὴ σύλληψη καὶ τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ κοινὴ ἀξίωση ὅσον ἀγόρευσαν ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς. Οἱ ἀρμόδιες ἀρχές ἔχουν τώρα σειρά, νὰ πράξουν τὸ καθήκον τους, νὰ παρουσιάσουν ὅσους βαρύνονται μὲ τέτοια ἐγκλήματα μπροστὰ στὴ δικαιοσύνη. Εἶναι καθήκον τῆς δικαιοσύνης νὰ

ἐπιβάλῃ σ' ὅσους θὰ βρεθοῦν ἔνοχοι παραδειγματική τιμωρία μὲ τὴν αὐστηρὴ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τῆς ἀν αὐτοὶ εἶναι κοινοτάρχες ἢ ἀστυνομικοὶ ἢ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἢ ὅποιοιδήποτε ἄλλοι.

Ἡ ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος θὰ ἀποτελοῦσε ἀπότιση φόρου τιμῆς πρὸς τὰ θέματα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς συνωμοσίας σὲ βάρος τῆς Κύπρου καὶ θὰ ἀνταπεκρίνετο στὴν παλλαϊκὴ ἀξίωση γιὰ κάθαρση. Ἐμεῖς σὰ Βουλὴ, ἐπιμένοντας νὰ τιμωρηθοῦν ὅσοι διέπραξαν ἐγκλήματα, ὅπως οἱ ἐν ψυχρῷ δολοφονίες, εἴμαστε συνεπεῖς πρὸς τὶς διακηρύξεις καὶ ὑποσχέσεις μας πρὸς τὸν λαό.

Συμμεριζόμενοι τὰ αἰσθήματα τῶν οἰκογενειῶν τῶν θυμάτων καὶ ἐπαναβεβαιώνοντας ἀπὸ αὐτὸ τὸ βῆμα τὴν ἀλληλεγγύη μας πρὸς αὐτές, θὰ τιμήσουμε τὶς διακηρύξεις μας ὅτι ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ κύρια μελήματά μας θὰ ἦταν ἡ κάθαρση καὶ ἡ τιμωρία αὐτῶν ποὺ βαρύνονται μὲ τὴν ἐν ψυχρῷ δολοφονία πατριωτῶν, ποὺ ὑπεράσπισαν τὴ δημοκρατία, τὴ συνταγματικὴ τάξη καὶ ὁμαλότητα, τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, τὴν ἴδια τὴν Κύπρο.

Αὐτὴ τὴν ὑπόσχεση πρὸς τὸ λαό, ποὺ τὰ συνεργαζόμενα Κόμματα τὴν ὑψώσαμε σὰν λάβαρο τοῦ προεκλογικοῦ μας ἀγῶνα, ἤρθε ἡ στιγμή νὰ τὴν τιμήσουμε. Καὶ θὰ τὴν τιμήσουμε, ἀν ὁμόφωνα προσυπογράψουμε τὴν ἀξίωση : Οἱ δολοφόνοι τοῦ Κώστα Μισιαούλη καὶ τῶν ἄλλων πατριωτῶν στὸ σκαμνί. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Θὰ ὀμιλήσω ἐν συντομίᾳ ἀπὸ τῆς θέσεώς μου, κ. Πρόεδρε.

Εἶναι φανερόν ἀπὸ τὲς ἀγορεύσεις τῶν ἐντίμων συναδέλφων ὅτι ὁ Μισιαούλης ὑπῆρξεν ἓνας τίμιος, ἐργατικὸς καὶ ἐξαιρετὸς ἄνθρωπος. Ἰδιαιτέρως ἔδωσε τὴν εἰκόνα τῆς προσωπικότητάς του ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Λένας, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε προϊστάμενος τοῦ Μισιαούλη. Εἶναι ἐξ ἴσου φανερόν ἀπὸ τὶς ἀγορεύσεις οἱ ὁποῖες ἐγίναν ὅτι οἱ δολοφόνοι τοῦ Μισιαούλη ἦσαν θιασῶτες τοῦ πραξικοπήματος. Ἀπὸ ὅσα ἐλέχθησαν ἐπίσης ὑπάρχει σωρεῖα στοιχείων καὶ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ κρυβοῦν ἀλλὰ πρέπει νὰ τεθοῦν ἐνώπιον τῆς Ἀστυνομίας καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ δικαίωση καὶ νὰ ὑπάρξῃ δικαιοσύνη καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν τὸ ἀπαίσιον αὐτὸ ἐγκλημα νὰ καθίσουν στὸ σκαμνί καὶ νὰ δικασθοῦν γιὰ νὰ μὴν ὑπάρξουν παρόμοια ἐγκλήματα εἰς τὸ μέλλον.

Εἰσηγοῦμαι τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς νὰ τεθοῦν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ καὶ νὰ προωθῆσθαι τὸ θέμα τὸ ταχύτερον δυνατὸν ὄχι μόνον τοῦ Μισιαούλη ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἀγωνιστῶν τῆς ἐλευθερίας οἱ ὁποῖοι ἐσκοτώθησαν ἐν ψυχρῷ, καὶ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὸν Κώσταν Μαῦρον, τὸν ὁποῖον ἀνέφερε πρὸ ὀλίγου ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος.

Ἐπομένως νὰ μὴν ὑπάρξῃ καμμιά καθυστέρηση στὸ θέμα αὐτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει συμφωνία γιὰ τὴν εἰσηγήσιν τοῦ κ. Καραμιχάλη. Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐάν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιλητές, θὰ ἤθελα ἀπλῶς μὲ σύντομην ὀμιλίαν νὰ κλείσω τὴν συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως, κ. Παπαϊωάννου.

Υπάρχουν άλλοι όμιληταί;

Όχι. Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Πρώτα θα ήθελα να έκφράσω την ικανοποίησίν μου διά τó ότι ή Βουλή σάν Σώμα στάθηκε πραγματικά εις τó ύψος της και όχι μόνον κατεδίκασεν αυτό τó άποτρόπαιον έγκλημα αλλά άπαιτεί όπως ληφθοῦν μέτρα διά να προσαχθοῦν όλοι οί έγκληματίες ένώπιον τής δικαιοσύνης. Αυτό δέν μπορεί παρά να περιποιη τμην εις αυτό τó Σώμα, τó όποϊον έχει εκλέξει ó λαός μόλις πριν λίγο καιρό, και πιστεύω ότι ή φωνή αυτού του Σώματος θα εισακουσθῆ.

Η υπόθεσις του Κώστα Μισιαούλη είναι μιá καθαρή, κρυστάλλινη υπόθεσις. Έδω υπάρχουν καταθέσεις ένώπιον τής Άστυνομίας. Καταθέσεις μαρτύρων που άναφέρονται σε όνόματα που βαρύνονται γι' αυτό τó άπαίσιον έγκλημα. Και όμως οί άρχές απέφυγαν μέχρι σήμερα να συλλάβουν και να άνακρίνουν έστω εκείνους οί όποιοι κατηγοροῦνται γιά τó έγκλημα τó όποιο διαπράχθηκε. Έδω βρίσκεται νομίζω ή ούσία τής όλης υπόθεσεως. Πώς μπορεί να έχη έμπιστοσύνην ó λαός; Πώς μπορεί να έχουν έμπιστοσύνην οί οικογένειες των θυμάτων; Πώς μπορεί να έχη έμπιστοσύνην ó όποισδήποτε στο Σώμα τής Άστυνομίας, άφ' ής στιγμής υπάρχει αυτό τó παράδειγμα, τó λαμπρό παράδειγμα, ότι υπάρχουν διά την υπόθεσιν του Κώστα Μισιαούλη τόσες και τόσες καταθέσεις ένώπιον τής Άστυνομίας και όμως ή Άστυνομία μέχρι σήμερα άδυνάτησε, απέφυγεν έπιμελώς να άνακρίνη έστω και ένα από εκείνους οί όποιοι κατηγοροῦνται γιά τó έγκλημα.

Νομίζω ότι έδω υπάρχει ένα τεράστιο θέμα τάξεως γιά την Άστυνομίαν και γιά τόν Υπουργόν Έσωτερικών, και αυτό τó θέμα νομίζω πρέπει να τεθῆ από μέρος τής Έπιτροπής Έσωτερικών όταν θα καλέση τούς άρμόδιους γιά να ζητήσουν τόν λόγον.

Έλέχθη ότι ó Κώστας Μισιαούλης απέθανε από τυχαίαν έκπυρσοκρότησιν όπλου. Έχομεν συνηθίσει μέσα στα τελευταία χρόνια να ακούωμεν αυτήν την φράσιν περι τυχαίας έκπυρσοκροτήσεως όπλου. Αυτό ή επινόησις δέν είναι τίποτε άλλο από επινόησιν των έγκληματιών που διέπραξαν τó άποτρόπαιον έγκλημα γιά να συγκαλύψουν τó έγκλημά τους. Διότι υπάρχουν μαρτυρίες. Και δέν πρόκειται περι τυχαίας έκπυρσοκροτήσεως όπλου αλλά περι δολοφονίας έν ψυχρῶ. Υπάρχουν αυτές οί μαρτυρίες και έφ' όσον υπάρχουν οί μαρτυρίες νομίζω ότι ή Άστυνομία και ή δικαιοσύνη θα πρέπει να πράξουν τó καθήκον τους.

Νομίζω, όμως, δέν είναι ή κατάλληλη στιγμή να άνακρίνωμεν ή μάλλον να ζητήσωμεν από τόν Υπουργόν Έσωτερικών ή από τόν Αρχηγόν τής Άστυνομίας να λογοδοτήσουν γιά όλα αυτά τó όποια έχομεν πει γιά την υπόθεσιν του Κώστα Μισιαούλη. Νομίζω ότι εάν τó Σώμα δέχεται την εισήγησιν που έγινε, ή Έπιτροπή Έσωτερικών και Άμύνης να έπιληφθῆ του όλου θέματος και να καλέση τόν Υπουργόν Έσωτερικών, να καλέση τόν Αρχηγόν τής Άστυνομίας και να καλέση όλους τούς ένδιαφερομένους εις αυτήν την υπόθεσιν διά να λογοδοτήσουν ένώπιον τής Έπιτροπής Έσωτερικών, θα έχωμεν και πάλιν την ευκαιρίαν σάν Σώμα να έκφράσωμεν τές άπόψεις μας διότι θα έχωμεν τότες την υπεύθυνον Έκθεσιν τής Έπιτροπής Έσωτερικών και Άμύνης.

Έπομένως, ή εισήγησίς μου είναι όπως, έφ' όσον τó Σώμα είναι όμόφωνον γιά την καταδίκην αυτού του έγκληματος, όχι μόνον γιά την καταδίκην αυτού του έγκληματος που δέν συζητείται καν ότι καταδικάζεται, αλλά

καί γιά τό ότι θά πρέπει νά προχωρήση ή δικαιοσύνη τάχιστα τόσον εις τήν υπόθεσιν του Κώστα Μισιαούλη όσον καί εις τές υποθέσεις των άλλων δολοφονιών, νομίζω ότι μπορούμε νά παραπέμψωμεν τό όλον ζήτημα στην Έπιτροπήν Έσωτερικών γιά νά επιληφθῆ των λεπτομερειών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Άντιλαμβάνομαι, κ. Πρόεδρε, ότι είναι όμόφωνος ή απόφασις όπως παραπεμφθῆ τό θέμα εις τήν Έπιτροπήν Έσωτερικών. Θά ήθελα νά παρακαλέσω τήν Έντιμότητά σας όπως οι όροι έντολής πρός τήν Έπιτροπήν διευρυνθούν, όπως έγιναν καί εισηγήσεις. Δι' ένα έγκλημα όπως αυτό τό όποιον ήκούσαμεν με τόσην συντριβήν καί άλλα, όπως του Δώρου Λοΐζου, διά τόν όποιον ή έκθεσις κατατίθεται προσεχώς στην Βουλήν καί πάλιν διά δευτέραν φοράν, υπάρχουν φάκελλοι. Οι όροι έντολής τῆς Έπιτροπῆς νά είναι τέτοιοι πού νά καλύπτουν πολιτικά έγκλήματα διαπραχθέντα κατά τήν διάρκειαν του πραξικοπήματος καί μεταπραξικοπηματικώς, ούτως ώστε ή Έπιτροπή νά καταθέση ένώπιον τῆς Βουλῆς μίαν ώλοκληρωμένην έκθεσιν διότι τό θέμα είναι συνδεδεμένον, δέν είναι θέμα του Κώστα Μισιαούλη, είναι θέμα των δολοφονηθέντων από τους συνωμότες καί προδότες καί υπῆρξε ένα από τά θύματά τους ό Κώστας ό Μισιαούλης καί υπῆρξαν πολλά τέτοια θύματα.

Γι' αυτό ή έκθεσις τῆς Έπιτροπῆς πρέπει νά είναι ώλοκληρωμένη καί, ως εκ τούτου, παρακαλώ, εάν συμφωνούν τά Μέλη, νά καθορισθούν έπακριβώς οι όροι έντολής πρός διερεύνησιν καί παρουσίασιν ένώπιον του Σώματος μίς ώλοκληρωμένης έκθέσεως ούτως ώστε νά γνωρίζη τό Σώμα ποία μέτρα έλαβε μέχρι σήμερα ή Κυβέρνησις καί ποία μέτρα πρόκειται νά λάβη διά νά άντικρύση όλες αυτές τές υποθέσεις καί νά τές φέρη ένώπιον τῆς δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Συμφωνούμεν ότι με αυτήν τήν ευκαιρίαν θά ήτο σκόπιμον νά ανοίξη καί ό φάκελλος τῆς Κύπρου. Τό Σώμα άλλωστε μόλις πρὸ ολίγου άπαίτησε νά ανοίξη ό φάκελλος τῆς Χούντας στην Ελλάδα καί έφ' όσον έζητήσαμεν νά ανοίξη ό φάκελλος γιά τό πελώριο έγκλημα πού διέπραξε ή Χούντα σέ βάρος τῆς Κύπρου, νομίζω ότι είναι όρθόν νά ζητήσωμεν νά ανοίξη καί ό φάκελλος γιά τά έγκλήματα πού διέπραξαν προπραξικοπηματικά, κατά τήν διάρκειαν του πραξικοπήματος καί μετά τό πραξικόπημα οι έπαίσχυντοι πραξικοπηματίες εις τόν τόπον μας.

Όμως, γιά τήν υπόθεση του Κώστα Μισιαούλη, υπάρχουν συγκεκριμένες καταθέσεις ένώπιον τῆς Άστυνομίας. Είναι μιά υπόθεση καθαρή, κρυσταλλίνη καί νομίζω ότι δέν πρέπει αυτή ή τόσον καθαρή υπόθεση νά σκεπασθῆ με οποιονδήποτε τρόπον από υποθέσεις άλλες πού πιθανόν νά μην υπάρχουν συγκεκριμένες μαρτυρίες. Σ' αυτήν τήν υπόθεση υπάρχουν συγκεκριμένες μαρτυρίες καί ή Άστυνομία, ή δικαιοσύνη, θά πρέπει νά πράξη τό καθήκον τῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άλλες άπόψεις επί του θέματος;

Ό κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι προτού δοθούν όροι έντολης από σās επί άορίστων θεμάτων θα ήτο όρθόν όπως τó έντιμον Μέλος κ. Χριστοφίδης καθορίση, εισηγηθῆ ό ίδιος τές λεπτομέρειες τών όρων έντολης πού νομίζει ότι θα πρέπει να δοθούν προς τήν Έπιτροπήν και να ύποβληθούν προς τó Σώμα.

Νομίζω ότι ή εισηγησις του κ. Χριστοφίδη είναι πολύ άοριστος. Καίτοι άντιλαμβάνομαι, και συμφωνώ με όλα τά Μέλη τής Βουλῆς ότι πρέπει να διαλευκανθούν τά έγκλήματα, νομίζω ότι διαδικαστικώς ή εισηγησις όπως αύτων τών θεμάτων έπιληφθη ή Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έσωτερικών είναι άνέφικτος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Υπάρχει ένώπιόν μας τó θέμα Κώστα Μισιαούλη. Άσφαλώς πρέπει να έξετασθῆ διότι υπάρχει κατάθεσις, υπάρχουν πληροφορίες, υπάρχουν μαρτυρίες. Πέραν δέ τούτου, επειδή παρόμοια έγκλήματα έχουν γίνει και ήδη υπάρχουν φακέλλοι εις τήν Άστυνομίαν και τó άνέφερα προηγουμένως, εις προηγουμένην συνεδρίασιν τής Έπιτροπῆς, όφείλομεν να γνωρίζωμεν πέραν τούτου, τó όποιον είναι έξειδικευμένον θέμα, τί προθέσεις έχει ή Κυβέρνησις και πώς προτίθεται να άντικρύση τά άλλα έγκλήματα διά τά όποια υπάρχουν τέτοιοι φακέλλοι και τέτοιες μαρτυρίες. Είμαι εις θέσιν να γνωρίζω, και έπισιήμως τó έδήλωσα, ότι υπάρχουν μαρτυρίες διά πολλά τέτοια έγκλήματα. Κατά συνέπειαν δέν είναι άοριστος ή εισηγησις μου αλλά είναι πολύ σαφής, σαφεστάτη, ότι διά τó έγκλημα έναντίον του Κώστα Μισιαούλη υπάρχουν μαρτυρίες διά να έξετασθῆ. Να κληθούν, όπως έγινε εισηγησις, οι άρμόδιοι. Πέραν δέ τούτου να μάς πούν οι άρμόδιοι τί γίνεται με τούς άλλους φακέλλους και με τά άλλα έγκλήματα διά τά όποια έχουν μαρτυρίες.

Όφείλει αυτό τó Σώμα να γνωρίζη, και όφείλει άκόμα να γνωρίζη τί προτίθεται ή Κυβέρνησις να κάμη. Επειδή έγινε συζήτησις στήν Βουλῆν διά τó θέμα Κώστα Μισιαούλη, τó έξετάζει διά τά άλλα πρέπει να έγγραφῆ θέμα και να γίνη καταγγελία από του θήματος τής Βουλῆς;

Νομίζω ότι ή Έπιτροπή πρέπει να έχη όρους έντολης να Ζητήση όπως διαφωτισθῆ τó Σώμα διά τές προθέσεις τής Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Έχει έγγραφῆ ένα συγκεκριμένον θέμα τó όποιον συνεζητήθη. Πιστεύω ότι διά τής άρμοδίας Έπιτροπῆς μπορεί να κληθῆ ή άρμοδία αρχή και να τής ζητηθῆ να δώση έξηγήσεις γιατί τó θέμα αυτό δέν διελευκάνθη μέχρι σήμερα και δέν έξητάσθη. Πιστεύω ότι αυτό τó έργον τής ύποβολῆς έρωτήσεων και έλέγχου τής άρμοδίας αρχῆς έμπίπτει μέσα στα πλαίσια τών όρων έντολης τών Κοινοβουλευτικών Έπιτροπών. Έάν τó γενικώτερον θέμα τής διαλευκάνσεως παρομοίων έγκλημάτων άπασχολῆ τó Σώμα ή τήν Έπιτροπήν ή Έπιτροπή και πάλιν δύναται να έρωτησῆ και να προωθήση τó θέμα με τήν άρμοδίαν αρχήν. Δέν βλέπω ότι άπαιτεῖται να δοθούν ειδικοί όροι έντολης, διότι δέν άναμένομεν ότι ή άρμοδία Κοινοβουλευτική Έπιτροπή θα άναλάβη έργον έρευνητικόν ή θα άντικαταστήση τόν ρόλον είτε τής Άστυνομίας, είτε του Δικαστηρίου, είτε του Γενικοῦ Εισαγγελέως, αλλά έργον κοινοβουλευτικόν, κοινοβουλευτικόν έλεγχον επί τής Έκτελεστικῆς Έξουσίας.

Ἐπομένως, εἰσηγοῦμαι ὅτι τὸ θέμα θὰ πρέπει νὰ ἀποσταλῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν, ἢ ὁποῖα νὰ καλέσῃ τοὺς ἀρμοδίους διὰ νὰ τὸ μελετήσῃ, καὶ ἐὰν ὑπάρχουν παρόμοια θέματα ἢ γενικώτερον θέμα εἶναι δυνατόν νὰ προωθηθοῦν ἢ διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν κατ' εὐθείαν ἢ διὰ τοῦ Σώματος, ἀλλὰ ἐντὸς τῶν συνηθισμένων ὁρων ἐντολῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Μὲ ἔχει προλάβει ὁ κ. Μιχαηλίδης, κ. Πρόεδρε. Ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως ἔχει συγκεκριμένον θέμα καὶ ἡ εἰσήγησις ἀπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου εἶναι ἡ λήψις συγκεκριμένης ἀποφάσεως ἐπὶ ἐξειδικευμένου ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως θέματος.

Ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Χριστοφίδη εἶναι διὰ γενίκευσιν τοῦ θέματος, δηλαδὴ ἡ παρακολούθησις τοῦ ἀνακριτικοῦ ἔργου τῆς Ἀστυνομίας, κατὰ κάποιον τρόπον, ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τὰ ὁποῖα ἔλαβαν χώραν πρό, κατὰ καὶ μετὰ τὸ πραξικόπημα.

Νομίζω ὅτι εἰς τὸ παρὸν στάδιον διαδικαστικῶς, διὰ νὰ κλείσῃ τὸ θέμα, ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ περιορισθῆ εἰς τὸ θέμα τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Καὶ αὐτὸ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰς ἐξουσίας τὰς ὁποῖας ἔχει ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα περιπίπτουν εἰς τὴν ἀντίληψίν τῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Συμφωνῶ μὲ τὴν τοποθέτησιν. Ἐν πρώτοις, διὰ νὰ μὴν μειωθῆ τὸ θέμα «Μισισούλη», προτιμῶ τὸ θέμα «Μισισαούλη» νὰ ἀποτελῆ χωριστὸν θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν, διότι ὑπῆρξαν συγκεκριμένες καταγγελίες γιὰ συγκεκριμένα πρόσωπα καὶ πολὺ ὀρθὰ ἐλέχθη ὅτι δὲν εἶδαμε νὰ λαμβάνωνται ὁποιαδήποτε μέτρα γιὰ τὰ συγκεκριμένα πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς κατηγγέλθησαν. Γι' αὐτὸ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν θὰ πρέπει νὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὸ θέμα «Μισισαούλη» σὰν θέμα «Μισισαούλη». Αὐτὸ πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ εὐρίσκη ὁμόφωνη ὁλόκληρη τὴν Βουλὴν.

Διὰ τὸ δεῦτερον θέμα δὲν χρειάζεται οἰαδήποτε ἐξουσιοδότηση τῆς Βουλῆς. Εἶναι μέσα στὸ ἔργον κάθε Ἐπιτροπῆς νὰ ἀσκῆ Κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον. Ἐὰν κατὰ τὴν προσπάθειαν ἀσκήσεως αὐτοῦ τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἡ Ἐπιτροπὴ παρατηρήσῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἡ δέουσα συνεργασία, τότε εἶναι εὐκόλον νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ καταγγείλῃ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἡ Βουλὴ νὰ πάρῃ ὁποιαδήποτε μέτρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί. Πιστεύω ὅτι ἡ ὀρθὴ διαδικασία εἶναι αὕτη. Παραπέμπεται τὸ θέμα τῆς δολοφονίας Κώστα Μισισαούλη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης πρὸς περαιτέρω διερεύνησιν. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης θὰ καλέσῃ τοὺς ἀρμοδίους μὲ τοὺς ὁποίους νὰ συζητήσῃ τὸ ὅλον θέμα θέτουσα ὑπ' ὄψιν τῶν τὰ συζητηθέντα καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Παράλληλα θὰ ἠθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι τὸ δεῦτερον σκέλος τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Χριστοφίδη καλύπτεται ἤδη, ὅπως ἐλέχθη ἐξ ἄλλου προηγουμένως, ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τοῦτο ἐμπίπτει ἐν πάσῃ περιπτώσει στὰς ἀρμοδιότητες τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν δι' ἀσκήσιν τῆς μορφῆς αὐτοῦ τοῦ ἐλέγχου ποῦ ἀνεφέρθη προηγουμένως.

Μὲ αὐτὰ νομίζω ὅτι τελειώνει τὸ τρίτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Ἐναφορικά μὲ τὰ θέματα 4 καὶ 6 τοῦ Κεφαλαίου Δ εἰσηγοῦμαι τὴν ἀναβολὴν τοὺς γιὰ τὴν μεθεπομένην συνεδρίασιν τοῦ Σώματος, δηλαδὴ τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα, δεδομένου ὅτι ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος εἶναι μεθαύριον, ἐὰν δὲν ὑπάρχη ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης.

Καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὸ 5ον θέμα : «Ἡ τύχη τῶν σχεδίων πρὸς ὕδρευσιν 50 κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας Πάφου», θέμα τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ κ. Κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἀπὸ τῆς 18.1.1977 ἔχω ὑποβάλει δύο Ἐρωτήσεις πρὸς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον διὰ νὰ πληροφωρήσῃ τὸ Σῶμα περὶ τῆς τύχης τῶν ἔργων διὰ τὴν ὕδρευσιν 64 κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας μου, καὶ ὄχι 50, ὡς ἐνέγραψα τὸ θέμα ἀλλὰ δυστυχῶς μέχρι σήμερον δὲν ἔτυχον ἀπαντήσεως.

Ἡ πρώτη Ἐρώτησις ἀνεφέρετο διὰ τὴν ὕδρευσιν 20 χαμηλῶν χωριῶν καὶ ἡ δευτέρα διὰ τὴν ὕδρευσιν 44 ὑψηλῶν χωριῶν, τίτλοι οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται καὶ εἰς τὰ Κυβερνητικὰ σχέδια.

Διὰ τὴν ὕδρευσιν τῶν ὡς ἄνω κοινοτήτων ἐγίνε σχετικὴ μελέτη ἀπὸ τοῦ 1973, ὅτε καὶ ἐπαρουσιάσθη ὀξὺ τὸ πρόβλημα, καὶ ἀπὸ τότε ἐξεπονήθησαν σχέδια μὲ προγραμματισμὸν ἐνάρξεως τῶν ἔργων τὸ 1974 καὶ συμπληρώσεως τῶν τὸ 1976.

1ον) Χαμηλὰ Χωρία.

Διὰ τὴν ὕδρευσιν τῶν 20 χαμηλῶν χωριῶν ἐγίναν δοκιμαστικαὶ διατρήσεις καὶ ἐξευρέθη καὶ ἐνεκρίθη ὡς κατάλληλη ἡ διάτρησις Χολετριῶν, Νατᾶς. Ἐγίναν μελέται καὶ σχέδια καὶ ἀπεφασίσθη ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὅλου ἔργου σὲ 3 φάσεις, νὰ ἀρχίσῃ δὲ τοῦτο τὸ 1974 καὶ νὰ περατωθῇ τὸ 1976.

Διὰ τὴν πρώτην φάσιν πού θὰ ἤρχιζε τὸ 1974 ἐνεκρίθη τὸ ποσὸν τῶν £143.500, διὰ τὴν δευτέραν φάσιν τὸ ποσὸν τῶν £50.000, καὶ διὰ τὴν τρίτην φάσιν τὸ ποσὸν τῶν £45.400, ἥτοι σύνολον £217.900.

Ἡ ἐναρξίς τοῦ ἔργου τούτου ἐκαθυστέρησε σχεδὸν δύο ἔτη καὶ ἤρχισεν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1975 μὲ πρόσθετον ποσὸν ἐπιβαρύνσεως τοῦ ὅλου ἔργου £40.880.

Διὰ τὸ ἔργον τοῦτο ἐχρειάζετο ἡ κατασκευὴ ἐνὸς ντεποζίτου εἰς τὸ ὕψωμα τῆς περιοχῆς Νατᾶς. Διὰ νὰ μὴ παρακλυθῇ ἡ πορεία τοῦ ὅλου ἔργου παρηγγέλη ἡ κατασκευὴ εἰδικοῦ καλουπιοῦ εἰς τὴν Λευκωσίαν ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1975.

Παράλληλα ἤρχισεν ἡ διάνοξις αὐλάκων ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τοῦ ντεποζίτου καὶ ἀπὸ τοῦ ντεποζίτου μέχρι τῶν κοινοτήτων.

Τὸ ἔργον τῆς διανοίξεως τῶν αὐλάκων καὶ τῆς τοποθετήσεως τῶν σωλῆνων εἶχεν ἀποπερατωθῇ καὶ τὸ εἰδικὸν καλούπι δὲν εἶχε κατασκευασθῇ ἀκόμη. Ἐθεώρησα ὀρθὸν νὰ ὑποβάλω ἐρώτησιν διὰ νὰ πληροφωρηθῶ ἐπισημῶς καὶ γραπτῶς πλέον περὶ τῆς τύχης τοῦ ἔργου.

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν μπορῶ νὰ συνεχίσω ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει τάξις μέσα εἰς τὸ Σῶμα. Ἡ θὰ προσέξουν οἱ συνάδελφοι ἢ ἐὰν νομίζουν ὅτι εἶναι περιττὸν τὸ θέμα τοῦτο, τότε νὰ διακόψω τὴν ἀγόρευσίν μου καὶ νὰ μείνῃ νὰ ἡσυχάσῃ τὸ Σῶμα διὰ νὰ ξεκουρασθῇ.

Γιὰ τὰ ἄλλα θέματα ὑπάρχει τόση προσοχὴ καὶ τόση τάξις. Ἐπειδὴ εἶναι πρόβλημα εἰδικὸν πού ἀφορᾷ μίαν ὠρισμένην ἐπαρχίαν ἴσως νομίζετε ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ τὸ συζητοῦμεν. Ἐὰν νομίζετε ὅτι εἶναι περιττὸν, νὰ διακόψω τὴν ὀμιλίαν μου. Λυποῦμαι διότι κάμνω αὐτὴν τὴν παρατήρησιν, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὀρθόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ἡσυχίαν.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

(Συνεχίζει την αγόρευσίν του).

Παράλληλα ἤρχισαν ἡ διάνοιξις αὐλάκων ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τοῦ ντεποζίτου καὶ ἀπὸ τοῦ ντεποζίτου μέχρι τῶν κοινοτήτων.

Τὸ ἔργον τῆς διανοίξεως τῶν αὐλάκων καὶ τῆς τοποθετήσεως τῶν σωλῆων εἶχεν ἀποπερατωθῆ, καὶ τὸ εἰδικὸν καλοῦπι δὲν εἶχε κατασκευασθῆ ἀκόμη. Ἐθεώρησα ὀρθὸν νὰ ὑποβάλω ἐρώτησιν διὰ νὰ πληροφορηθῶ ἐπισήμως καὶ γραπτῶς πλέον περὶ τῆς τύχης τοῦ ἔργου. Ἄντὶ ἀπαντήσεως φαίνεται ἐκ τῶν πραγμάτων ὅτι τὸ ἀρμόδιον Τμῆμα περιμένει νὰ συμπληρωθῆ τὸ ὅλον ἔργον τῆς πρώτης φάσεως καὶ μετὰ νὰ ἔρθῃ νὰ ἀπαντήσῃ διὰ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ, ὡς ἔγινε ἄλλωστε καὶ σὲ ἄλλες περιπτώσεις, ὅτι ἡ πρώτη φάσις συνεπληρώθη ἢ θὰ συμπληρωθῆ ἐντὸς δύο μηνῶν. Διότι ὡς ἔχω πληροφορηθῆ, ἐτοποθετήθη τὸ περιβόητον καλοῦπι, κατασκευάσθη τὸ ντεπόζιτο καὶ ἐντὸς δύο μηνῶν ἡ πρώτη φάσις θὰ εἶναι ἐτοιμῆ. Δὲν θὰ ἐπεθύμουν νὰ συνδέσω τὴν καθυστερημένην ἐπιτάχυνσιν τοῦ ἔργου τῆς Α' φάσεως μὲ τὴν ἐπερώτησίν μου, ἀλλὰ δυστυχῶς τὰ γεγονότα ἐρχονται νὰ διαπιστώσουν τοῦτο.

Τίθεται ὁμως τὸ ἐρώτημα, πότε θὰ ἀρχίσουν καὶ ἀποπερατωθῶν αἱ ἄλλαι δύο φάσεις, καὶ πότε θὰ εἶναι συμπληρωμένον τὸ ὅλον ἔργον τῆς ὑδρεύσεως τῶν χαμηλῶν χωρίων; Τὸ ἐπεῖγον τῆς ὅλης ὑποθέσεως εἶναι ἡ ἄμεσος ὑδρευσις μερικῶν τοῦλάχιστον ἐκ τῶν 20 αὐτῶν κοινοτήτων αἱ ὁποῖαι ἔχουν μεγάλην ἔλλειψιν ὕδατος, ὡς εἶναι ἡ Ἐπισκοπή, Γεροσκήπου, Χλώρακα, Μεσόγη καὶ Κονιά, καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπὸ 5ετίας ὑδρεύονται μὲ βυτιοφόρα. Σὲ ἔντονον διάθεμα τῆς κοινότητος Ἐπισκοπῆς μέσῳ ἡμῶν πρὸς τὸν Ἐπαρχὸν Πάφου καὶ Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, μᾶς ἐλέγχθη ὅτι μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1977 θὰ πάρῃ νερὸ καὶ ἡ Ἐπισκοπή. Τώρα μᾶς λέγουν στὸ τέλος τοῦ 1978 θὰ πάρουν νερὸν εἰς τὴν Ἐπισκοπήν. Ὡς αἰτίαν δὲ τῆς καθυστερήσεως βρῆκαν τὴν δικαιολογίαν τῆς μὴ ἐξερέσεως ἐργατικῶν χειρῶν.

Ὅμως ἀπὸ ἔρευνες ποῦ ἔγιναν, αἱ πληροφορίαι εἶναι ὅτι καὶ ἐργατικὰ χέρια ὑπάρχουν καὶ εἰδικὰ ὑπάρχουν μέχρι σημείου ποῦ προμηθεύομεν καὶ τὲς γειτονικὰς χῶρες. Τὸ κακὸν τῆς ὅλης καθυστερήσεως ἔχει σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις εἰς θάρος τοῦ ὅλου ἔργου καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπιπτώσεις ἔχουν διπλοῦν χαρακτῆρα.

Πρῶτον εἶναι τὰ περιπλέον χρήματα ποῦ θὰ ἀπαιτηθῶν λόγῳ τῆς καθυστερήσεως τοῦ ἔργου καὶ τὰ ὅποια εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλὰ διότι ὅταν σὲ διάστημα δύο ἐτῶν 1974—1975 ἔχομεν περιπλέον διαφοράν 41 χιλ. λιρῶν, πόσῃν θὰ ἔχωμεν τὸ 1976 καὶ 1977;

Δεύτερον, εἶναι τὰ περιπλέον χρήματα ποῦ πληρώνονται διὰ μεταφορὰν νεροῦ μὲ βυτιοφόρα εἰς τὰς κοινότητας ποῦ δὲν ἔχουν νερὸ σχεδὸν καθόλου καὶ τὰ ὁποῖα ἀπὸ τοῦ 1974 μέχρι τοῦ 1976 ἔχουν φθάσει γύρω στὶς 36 χιλ. λίρες.

2ον) Ὑψηλὰ χωρία.

Ἀπὸ τοῦ 1973 ὅτε ἐπαρουσιάσθη ὁξὺ τὸ πρόβλημα τῆς λειψυδρίας εἰς πλείστας ὅσας κοινότητας τῶν ὑψηλῶν χωρίων, ὡς ἡ Παναγιά, Στατός, Ἅγιος Φώτης, Κρήτου Μαρόττου, Λετύμπου, Καλλέπεια, Κάθηκας, Πολέμι, Στρουμπὶ κλπ., ἀπεφασίσθη ἡ ὑδρευσις 44 κοινοτήτων ἀπὸ μίαν πηγὴν τοῦ δάσους Πάφου, καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὴν πηγὴν «Λαζαρήδων».

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἔγιναν μελέται, ἐξεπονήθησαν σχέδια καὶ εἶχεν ἐκτιμηθῆ τὸ ποσὸν χρημάτων ποῦ θὰ ἐστοίχιζε καὶ τὸ ὅποιον ἀνήρχετο στὶς £400 χιλ. λίρες. Παρὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὡς ἄνω ἔργου, γιὰ κάποιον ἄγνωστον δι' ἡμᾶς λόγον, κάποιος ἢ κάποιος ἀνώτερος ὑπάλληλος ὁ ὁποῖος τώρα δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εἶχεν ἀντίθετον γνώμην διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ὡς ἄνω ἔργου. Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν δὲ τῶν λεγομένων μας ὑπάρχει ἀντίγραφον ἐπι-

στολής του ως άνω υπαλλήλου με κοινοποίησιν πρὸς τὸν Ἐπαρχὸν Πάφου, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ τὸν Λειτουργὸν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἡμερομηνίας 15.3.1976, πού εισηγεῖται τὴν ἀκύρωσιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Βάσει τῆς εισηγήσεως τοῦ υπαλλήλου αὐτοῦ καθυστέρησε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ καθυστερῇ τὸ ἔργον. Ὅμως ἡ Κυβέρνησις βλέπουσα τὴν ἀναγκαιότητα τῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου λόγω τῶν παρουσιαζομένων προβλημάτων ἐκ τῆς ἤδη ὑπαρχούσης λειψυδρίας ἀπεφάσισε τὴν 28ην Φεβρουαρίου τρέχοντος ἔτους τὴν ἀμεσον ἔναρξιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου καὶ με ἐντολὴν ὅπως ἡ πρώτη φάσις τελειώσῃ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἡ τοιαύτη δὲ ἀπόφασις ἐκοινοποιήθη ὑπὸ τοῦ Ἐπάρχου Πάφου δι' ἐπιστολῆς ἡμερ. 7.3.1977, τῆς ὁποίας ἀντίγραφον ἔχομεν εἰς χεῖρας μας, πρὸς τοὺς Γενικοὺς Διευθυντὰς τῶν Ὑπουργείων Ἐσωτερικῶν καὶ Γεωργίας, τὸν Διευθυντὴν Γραφείου Προγραμματισμοῦ καὶ τὸν Ἐπαρχιακὸν Μηχανικὸν τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων.

Δέον δὲ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀρκεταὶ ποσότητες τῶν ὑψηλῶν χωρίων ὑδρεύονται διὰ βυτιοφόρων, ὡς εἶναι ἡ Παναγιά καὶ Στατὸς — Ἅγιος Φώτης, κοινότητες μεγάλαι εἰς πληθυσμὸν καὶ τουριστικά.

Διὰ τὰς κοινότητας Τσάδας, Καλλέπειας καὶ Λετύμπους, παρουσιάζεται ἐπίσης ὁξὺ τὸ πρόβλημα λόγω ἀκαταλληλότητος τοῦ ὕδατος ὡς αἰ χημικαὶ ἀναλύσεις ἀπέδειξαν. Ὡσαύτως διὰ τὰς κοινότητας Πάνω καὶ Κάτω Στρουμπίου καὶ Πολεμίου θὰ παρουσιασθῇ λίαν συντόμως πρόβλημα ἂν καὶ πρὸ διετίας ἔχει τακτοποιηθῇ ἡ ὑδρευσις τῶν ἀπὸ γενομένην πλησίων τῶν δύο κοινότητων διὰ τῆσιν, ἡ ὁποία ὅμως ἀπὸ καιροῦ ἤρχισεν ἤδη νὰ παρουσιάζη σημεῖα μειώσεως, με φόβον πλήρους ἐξαντλήσεως τοῦ ὑπάρχοντος ὕδατοστρώματος.

Αὐτὰ ἐν συντομίᾳ διὰ τὸ ὅλον πρόβλημα τῆς ὑδρέυσεως τῶν χαμηλῶν καὶ ὑψηλῶν χωρίων πού ἀνέφερα.

Σκοπὸς τῆς ἐγγραφῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, κύριοι συνάδελφοι, δὲν εἶναι οὔτε διὰ νὰ κατηγορήσωμεν τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ θίξωμεν τὸ ἀρμόδιον Τμήμα ἢ Ὑπουργεῖον, με τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν πλειστών προβλημάτων τῆς Ἐπαρχίας μας ἔχομεν στενωπάτην συνεργασίαν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀνακινήσωμεν τὸ ὅλον θέμα, οὔτως ὥστε τὰ ἀφ' ἐνός μὲν λιμνάζοντα νερά νὰ πάρουν τὸν ροῦν πού πρέπει, ἀφ' ἐτέρου δὲ νὰ προβληματίσωμεν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐξεύρῃ τὸν κατάλληλον ἐκείνον μηχανισμόν τῆς παρακλουθήσεως ὅλων τῶν ὑπ' αὐτῆς ἀποφασισθέντων διὰ νὰ γίνωνται μεγάλων ἢ μικρῶν ἔργων, καὶ ἐκτελέσεως τῶν χωρὶς καθυστέρησιν. Διότι πολλὰς φορὰς εἶπαμεν ἀπὸ τοῦ Βήματος τούτου καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνομεν καὶ σήμερον ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀποφασίζει μὲν τὴν ἐκτέλεσιν ὠρισμένων ἔργων, ἢ ἐκτελέσει τῶν ὅμως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν διάθεσιν τῶν εἰδικῶν καὶ εἶναι πολλὰς φορὰς πού ἀποφασίζονται νὰ γίνωνται ὠρισμένα ἔργα ἀλλὰ μένουσιν ἐπὶ τὸ χαρτί, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ με τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα.

Ὅθεν, κ. Πρόεδρε, εισηγοῦμαι, ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν με ἐντολὴν τὴν διερεύνησιν τοῦ ὅλου θέματος διὰ μέσου τῶν ὑπευθύνων καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐπισήμου αὐτῶν διαβεβαιώσεως περὶ τῆς τύχης τοῦ ἔργου καὶ περὶ τοῦ καθορισμοῦ χρονοδιαγράμματος μέχρι πλήρους ἐκτελέσεως καὶ τῶν δύο σχεδίων τῶν διὰ τὴν ὑδρευσιν τῶν ὑψηλῶν ὅσον καὶ ἐκείνων τῶν χαμηλῶν χωρίων, ἀκολουθῶν δὲ νὰ ἐνημερωθῇ τὸ Σῶμα περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐρεύνης τῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

N. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ἐγγραφὸν πρὸς συζήτησιν θέμα εἶναι ἓνα θέμα πολὺ σοβαρὸν, τὸ ὁποῖον ἐπηρεάζει πολλὰς κοινότητες τῆς ἐπαρχίας Πάφου.

Διὰ τὴν ὑδατοπρομήθειαν αὐτῶν τῶν κοινοτήτων ἔχουν ἐτοιμασθῆ τρία σχέδια, ἓνα διὰ τὴν χαμηλὴν περιοχὴν, ἓνα διὰ τὰ ὑψηλά χωρία καὶ ἓνα διὰ τὴν Ἀρμίνου.

Τὰ δύο σχέδια προωθοῦνται ἀλλὰ οἱ ἐργασίες δὲν συνεχίζονται οὔτως ὥστε νὰ συμπληρωθοῦν τὸ ταχύτερον μὲ ἐπακόλουθον πολλές κοινότητες νὰ στεροῦνται νεροῦ καὶ οἱ κάτοικοί των νὰ ταλαιπωροῦνται προμηθευόμενοι νερὸν μὲ βυτιοφόρα μὲ σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιβαρύνσεις καὶ κίνδυνον στὴν ὑγίαν των.

Τὸ τρίτον σχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὰ 44 χωρία τῆς ὄρεινῆς περιοχῆς τῶν ὑψηλῶν, ὅπως λέγεται χωρίων, ἤδη εἶναι ἕτοιμον, προβλέπεται δὲ καὶ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ἡ σχετικὴ δαπάνη διὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν.

Δὲν παραγνωρίζομεν ἀλλὰ ἐκτιμῶμεν τὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διάθεσιν καταβολῆς μεγάλης δαπάνης διὰ τὴν ὑδατοπρομήθειαν τῶν διαφόρων κοινοτήτων τῆς Πάφου, ὡς καὶ διὰ τὴν δισωλήνωσιν τοῦ νεροῦ εἰς τὰ σπίτια τῶν διαφόρων κοινοτήτων, ἀλλὰ ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι οἱ συνεχιζόμενες ἐργασίες δὲν προωθοῦνται μὲ ταχύ ρυθμὸν καὶ καθυστέρησεν ἡ ἐτοιμασία τῶν ἀναγκαίων σχεδίων διὰ τὰ ὑψηλά χωρία τῆς ἐπαρχίας Πάφου.

Συνεπῶς, ἐπιβάλλεται ὅπως οἱ ὑπεύθυνοι ἐπισπεύσουν τὴν μεταφορὰν πόσιμου ὕδατος εἰς ὅλες τὰς κοινότητες τῆς Πάφου ποῦ ἔχουν ἀνάγκην, ναυμένου ὅτι νερὸν ὑπάρχει ἄφθονον, ὑπόγειον καὶ ἐπιφανειακὸν εἰς τὴν Πάφον, καὶ εἶναι ἀπαράδεκτον εἰς τὴν ἐποχὴν μας νὰ ζοῦν ἄνθρωποι χωρὶς πόσιμον νερὸν εἰς τὰ χωριά τους, καὶ ἐὰν δὲν θέλωμεν τὰ χωριά αὐτὰ νὰ μὴν ἐκκενωθοῦν καὶ νὰ ἐρημωθοῦν, πρέπει νὰ τοὺς δώσωμεν τὰ μέσα καὶ κάθε βοήθειαν ὥστε οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων των νὰ βελτιωθοῦν καὶ ἡ ζωὴ των νὰ μὴν εἶναι ἄχαρις καὶ δύσκολη εἰς τὰ βασικά μέσα τῆς ζωῆς των ὡς εἶναι τὸ πόσιμον νερὸν, ἰδιαιτέρα τῆς Πάφου, ποῦ ἡ Πάφος, ὅπως εἶπα, διαθέτει ἄφθονον νερὸν ἀλλὰ ἀναξιοποίητον.

Δι' αὐτὸ ἀπευθύνω θερμὴν ἔκκλησιν πρὸς ὅλους τοὺς ὑπευθύνους ὅπως ἐπισπεύσουν τίς ἐργασίες διὰ τὴν ὑδατοπρομήθειαν τῶν διαφόρων κοινοτήτων τῆς Πάφου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς συζήτησιν ἀφορᾷ εἰσήγησις ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς — ὑποθέτω εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ἴσως καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ναὶ μάλιστα. Ἦθελα νὰ εἰσηγηθῶ καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἄν ὄχι καὶ Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν τάξει.

Ἐχει περατωθῆ ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ σήμερον.

Ἡ ἐπεμένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, δηλαδὴ μεθαύριον, 5 Μαΐου, 1977, ὅπως εἶχε προκαθορισθῆ, καὶ ὥραν 4ην μ.μ., μὲ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

«Ὁμιλία τοῦ Ἐπουργοῦ Ὑγείας ἐπὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἐπουργείου του ἐπὶ τοῦ θέματος ὑγείας.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Έργασία :

- (1) Ό περί Ένοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.
- (2) Ό περί Έκτάκτου Εισφοράς (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.
- (3) Ό περί Ταμείου Συντάξεων Χηρών και Όρφανών (Διάλυσις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Ό κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δέν πρόκειται νά έγγράψω θέμα αλλά ήθελα νά αναφέρω ότι ένεγράφη ένα θέμα «Ή καθιέρωσις πρωίνης φοιτήσεως εις τά σχολεία της Λάρνακος», τό όποϊόν συνεζητήθη τόν Δεκέμβριον και παρεπέμφθη εις την Έπιτροπήν Παιδείας. Ακόμη ή Έκθεσις δέν έχει έτοιμασθή διά νά συμπληρωθή ή συζήτησις και μάλιστα έγινε μόνον ή ιδική μου εισηγητική όμιλία. Πολύ φοβοῦμαι ότι τά περιθώρια χρόνου στενεύουν και ότι κατά τό πρσσεχές σχολικόν έτος θά ύπάρχη μεγάλη κρίσις στέγης και άνωμαλία και καλύτερον είναι οι ύπεύθυνοι νά προβληματισθουν διά την λύσιν του θέματος αυτού. Παρακαλώ, εάν είναι δυνατόν, νά κατατεθή τό συντομώτερον δυνατόν ή Έκθεσις της Έπιτροπής διά νά έκφέρωμεν τές άπόψεις μας επί του θέματος, διότι θά είναι πολύ άργά εάν θά γίνη αυτό μετά από λίγον χρόνον. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Πασκώτης.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ναί. Έχομεν ύπ' όψιν μας τό θέμα και σύντομα ή Έπιτροπή θά ξαναδ ή τόν Υπουργόν διότι μεσολάβησαν διάφορες εξέλιξεις και πρέπει νά έχωμεν τές νέες άπόψεις του Υπουργείου προτου γίνη ή Έκθεσις της Έπιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ό κ. Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, επειδή έχω ύποβάλει Έρώτησιν πριν από πέντε μήνες εις τόν άρμόδιον Υπουργόν και δέν έχω πάρει μέχρι σήμερα άπάντησιν, προτείνω νά έγγραφ ή ως θέμα για συζήτησιν εις την Βουλήν :

«Ή έφαρμογή αγορανομικού έλέγχου στές αυξανόμενες τιμές των μηχανημάτων, έξαρτημάτων και φαρμάκων».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έγγράφεται.

Ό κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δέν πρόκειται νά έγγράψω θέμα μόνον ήθελα νά πληροφορηθώ εάν μεθαύριον την Πέμπτην θά συζητηθουν τά δύο νομοσχέδια που έχετε αναφέρει τώρα, δηλαδή τό περί Ένοικιοστασίου και τό περί της Έκτάκτου Εισφοράς, διότι ό Προεδρεύων της προηγούμενης συνεδριάσεως άφησε νά νοηθ ή ότι θά όμιλήσιν μόνον ό Υπουργός Υγείας και άκολούθως θά λήξη ή συνεδρίασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έφ' όσον έχουν κυκλοφορήσει οι Έκθέσεις δέν ύπάρχει κανένας λόγος μεθαύριον Πέμπτην νά μήν άσχοληθ ή και με νομοθετικήν έργασίαν τό Σώμα. Δέν νομίζω ότι ή όμιλία του Υπουργού θά πάρη τόσον χρόνον που νά μήν μπορέσωμεν νά έχωμεν χρόνον στην διάθεσιν μας για νομοθετικήν έργασίαν.

Κηρύττω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.
(Ὡρα λήξεως 6.28 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Βάκης Χρῖστος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαδόπουλος Τάσος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Παρασκευαϊδης Φειδίας
Καραμιχάλης Λοῖζος	Παύλου Πατρίκιος
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Ποσκώτης Σταῦρος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Σαββίδης Γεώργιος
Λένας Πάρις	Τουλούρας Ζαχαρίας
Λυσσαρίδης Βάσος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νίκος	Φάντης Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Ἀντιπρόσωποι Ὁρησκευτικῶν Ὁμάδων
Νέμιτσας Τάκης	Κυρίλλης Φέλιξ
Παναγίδης Κίμων	Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ποῖα μέτρα λαμβάνονται διὰ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς προμηθείας ἀμμοχαλικῶν — Ποῖα τὰ ληφθέντα μέτρα γιὰ τὴν μεταφορὰν ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ ὕδατος καὶ τὴν τουριστικὴν ἀξιοποίησιν τῆς περιοχῆς Παραλιμνίου — Ἁγίας Νάπας Σωτήρας—Ξυλοφάγου — Ὁ Κ.Ο.Τ. καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ καταρτισθέντα σχέδια διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς περιοχῆς Δασουδιοῦ — Ἡ ἀνάγκη προωθήσεως τῶν σχεδίων διὰ τὴν στέγασιν ὄλων τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ τετάρτου κατὰ σειρὰν χειμῶνος — Ποῖος ὁ λόγος τῆς μὴ ἐφαρμογῆς ἐφέτος τῆς θερινῆς ὥρας).
- (2) Κατάθεσις Κανονισμῶν.
- (3) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Χρ. Χριστοφίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Χατζηδημητρίου, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδρος) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη θέματος «Καταδίκη τοῦ πραξικοπήματος τῆς 21ης Ἀπριλίου».
- (4) Διαγραφή ἐκ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Γ. Ποταμίτη θέματος «Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ σὲ βάρος τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.».
- (5) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Χατζηδημητρίου, Κ. Παπαδημητρίου, Α. Φάντης, Λ. Καραμιχάλης, Ε. Παπαϊωάννου) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῆ εἰσηγήσει τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου θέματος «Ἡ ἐν ψυχρῷ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη» καὶ παραπομπή τοῦ θέματος εἰς τὴν Κοιν. Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης.
- (6) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Κ. Παπαδημητρίου, Ν. Μαυρονικόλας) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Κ. Παπαδημητρίου θέματος «Ἡ τύχη τῶν σχεδίων πρὸς ὕδρευσιν 50 κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας Πάφου» καὶ παραπομπή τοῦ θέματος εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐσωτερικῶν.
- (7) Ἐγγραφή νέου θέματος εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὲς ἀυξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων». (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Μιχαηλίδη).

Τιμὴ 50 Μιλς

*Ετυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5ης ΜΑΪΟΥ 1977

(Ὁρα ἐνάρξεως 4.13 μ.μ.)

Ἄρ. (32)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 32ας συνεδρίας τῆς Πρώτης Συνόδου, τῆς Τρίτης Βουλευτικῆς Περιόδου καὶ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι ἡ ὁμιλία τοῦ ἀξιότιμου Ὑπουργοῦ Ὑγείας ἐπὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος ὑγείας.

Ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ὑγείας ἀνταποκρινόμενος εἰς πρόσκλησιν τοῦ Σώματος ἀπεδέχθη νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ ἐκθέσῃ πρὸς τὸ Σῶμα τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν τομέα τῆς ἀρμοδιότητός του.

Παρακαλεῖται ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ὑγείας νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ βῆμα.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ :

Α. ΜΙΚΕΛΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι Βουλευτές,

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Αἰσθάνομαι ἰδιαίτερα εὐτυχῆς γιατί μοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐνημερώσω τοὺς ἐκλεγμένους ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ πάνω στὶς δραστηριότητες καὶ τὰ σχέδια τοῦ Ὑπουργείου μου στὸν τομέα τῆς ὑγείας. Πιστεύω πὼς μιὰ τέτοια ἐνημέρωση θὰ εἶναι πολὺ χρήσιμη κι' ἐποικοδομητικὴ γιατί θὰ βοηθήσῃ τὴν Βουλὴ νὰ σχηματίσῃ σαφέστερη εἰκόνα γιὰ τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα προβλήματα ποὺ ἔχουμε ν' ἀντιμετωπίσουμε στὴ προσπάθειά μας νὰ ἐξυπηρετήσουμε τὸν λαὸ σ' ἓνα τόσο ζωτικὸ τομέα ὅπως εἶναι ἡ ὑγεία, καὶ νὰ ἐνημερωθῇ γιὰ τὰ κυριώτερα προγράμματα πολιτικῆς τὰ ὁποῖα ἐπεξεργαζόμαστε μὲ σκοπὸ τὴν περαιτέρω ποσοτικὴ καὶ ποιοτικὴ θελιώση τῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ παρέχομε στὸ λαό.

Σε πρόσφατη δημοσιογραφική διάσκεψη έκαμα μιὰ σύντομη επίσκεψη του έργου του Υπουργείου μου και αναφέρθηκα στα κυριώτερα σχέδια και έργα στον τομέα υγείας τὰ ὁποῖα εἶτε ἔχουν εφαρμοσθῆ στο πρόσφατο παρελθόν εἶτε βρίσκονται στο στάδιο τῆς ὑλοποιήσεώς τους. Αναφέρθηκα ἐπίσης στα μελλοντικά σχέδια πού βρίσκονται στο στάδιο τῆς σχεδιάσεως. Ἐπεξήγησα συναφῶς τίς ἐπιπτώσεις πού εἶχε ἡ Τουρκική εἰσβολή τόσο πάνω στην υγεία του λαοῦ μας ὅσο και πάνω στα ἀναπτυξιακά προγράμματα τῆς Κυβέρνησης και ἀνάφερα τὰ εἰδικὰ μέτρα πού λήφθηκαν και τίς ἔκτακτες διευθετήσεις πού ἔγιναν γιά ν' ἀντιμετωπισθοῦν τὰ προβλήματα πού δημιουργήθηκαν και νὰ διασφαλισθῆ ἡ υγεία του λαοῦ.

Στή σημερινή ἡμερωτική ὁμιλία μου δέν θά περιορισθῶ στή σύντομη ἀνάλυση του έργου του Υπουργείου μου ἀλλά θά προθῶ σέ μιὰ πιό ἀναλυτική ἐπεξήγηση τῶν βασικῶν κατευθύνσεων τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς στον τομέα υγείας, ἐπεξηγώντας τήν στρατηγική πού ἔχει υιοθετηθῆ και ἀπαιτημάτων τὰ διάφορα σχέδια και μέτρα πού συνιστοῦν τήν στρατηγική αὐτή.

II. ΠΑΓΙΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ :

Ὁ ἀπώτερος σκοπός τῆς πολιτείας και ἡ ἠθική δικαίωση τῆς ὑπαρξῆς της εἶναι ἀναμφίβολα ἡ προαγωγή τῆς εὐημερίας και τῆς εὐτυχίας τῶν ἀτόμων και πρὸς τήν κατεύθυνση αὐτή θά πρέπει νὰ συγκλίνουν οἱ κρατικές δραστηριότητες. Ἡ ἐπίτευξη ἑνός ὑψηλοῦ ἐπιπέδου υγείας γιά ὅλους τοὺς πολῖτες ἀποτελεῖ βασική προϋπόθεση γιά νὰ ἐπιτευχθῆ ὁ ἀπώτερος αὐτός σκοπός. Καί ἔταν ὁμιλοῦμε γιά ὑψηλό ἐπίπεδο υγείας δέν ἐννοοῦμε ἀπλῶς μιὰ κατάσταση ἐλλείψεως σοβαρῶν ἀσθενειῶν και τήν ἀποκατάσταση τῆς υγείας τῶν ἀτόμων ἀλλά μιὰ κατάσταση γενικῆς εὐεξίας πού νὰ ἐπιτρέπη στην ὀλότητα τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας νὰ συμβάλλουν θετικά στην λειτουργία και τήν ἐξέλιξη της και νὰ προάγουν τίς νόμιμες ἐπιδιώξεις τους γιά τήν ἐκπλήρωση του προορισμοῦ τους σάν ἀνθρώπινα ὄντα.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψη τήν σημασία τῆς υγείας γιά τήν εὐημερία και τήν εὐτυχία του λαοῦ, ἡ Κυβέρνηση δίδει ἐξαιρετική προτεραιότητα τόσο στην ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τῶν διαφόρων ἰατρικῶν και ἄλλων ἰδρυμάτων και Ὑπηρεσιῶν πού προσφέρουν ἐξυπηρέτηση στον λαό ὅσο και στην περαιτέρω ἀνάπτυξη ὄλων τῶν Ὑπηρεσιῶν υγείας ὥστε νὰ φθάσουμε σταδιακά στον ἀπώτερο ἀντικειμενικό μας σκοπό.

Οἱ δραστηριότητες τῶν διαφόρων Ὑπηρεσιῶν του Υπουργείου συγκλίνουν στην ἐπίτευξη δυο βασικῶν στόχων πού ἀποτελοῦν τήν ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νὰ φθάσουμε στον ἀπώτερο μας αὐτό σκοπό. Ὁ πρῶτος στόχος ἢ ὁ πρῶτος σκοπός εἶναι ἡ προσφορά τῆς καλύτερης δυνατῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης σ' ὀλόκληρο τὸ λαό μέσα στα πλαίσια τῶν ἀρχῶν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Ὁ δεύτερος και ἐξ ἴσου σημαντικός στόχος εἶναι ἡ πάνω σέ ὀργανωμένη και συνεχῆ θάση λήψη τῶν μέτρων ἐκείνων πού ἀπαιτοῦνται γιά τήν περιφρούρηση τῆς δημόσιας υγείας στο Νησί μας. Στον τομέα αὐτό ἀνάγονται τὰ μέτρα κί' οἱ δραστηριότητες γιά τήν διατήρηση ἱκανοποιητικῶν συνθηκῶν καθαριότητας, τήν πρόληψη συνθηκῶν πού εὐνοοῦν τίς ἀσθένειες και τήν καταπολέμηση ἀσθενειῶν σέ περίπτωση πού θά ἐμφανισθοῦν κρούσματα, τὸν ἔλεγχο τῶν φαρμάκων και τῶν τροφίμων και τὸν ὑγειονομικό ἔλεγχο στα λιμάνια και στον ἀερολιμένα.

Οἱ δραστηριότητες πού ἔχω ἀναφέρει τόσο στον τομέα τῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης ὅσο και σ' ἐκεῖνο τῆς δημόσιας υγείας ἀποτελοῦν εὐθύνη τῶν διαφόρων Ὑπηρεσιῶν του Υπουργείου Ὑγείας. Θά πρέπει ν' ἀναφέρω ἐδῶ ὅτι στην περίπτωση τῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης ὁ ἰδιωτικός τομέας ἔχει συμβάλει σημαντικά ἐνώ στην περίπτωση τῆς δημόσιας υγείας, οἱ Ὑγειονομικῆς Ὑπηρεσίες του Υπουργείου συνεργάζονται στενά με τίς ἀρμόδιες ὕπηρεσίες τῶν Ἀρχῶν Τοπικῆς Διοικήσεως ὁ ρόλος τῶν ὁποίων εἶναι πολὺ σημαντικός ἰδιαίτερα στα ζητήματα δημόσιας υγείας πού ἔχουν βασικά γεωγραφική—τοπική θάση.

Οί υπηρεσίες του Υπουργείου έχουν επιτελέσει με ζήλο, ευσυνειδησία και αφοσίωση τὸ ἔργο πὸν τοὺς ἀνετέθη πολλές μάλιστα φορές ὑπὸ ἄκρωρ δυσμενεῖς καὶ ἀντίξοες συνθήκες ὡς ἐκεῖνες πὸν ἐπικρατοῦσαν κατὰ καὶ μετὰ τὴ Τουρκικὴ εἰσβολή. Μὲ τὴν κινητοποίηση καὶ τὴν ἀνασύνταξη τοῦ προσωπικοῦ, τὴ σχεδίαση καὶ ἐφαρμογὴ ἔκτακτων μέτρων καὶ μὲ τὴν πρόθυμη ἀναπόκριση ὄλων τῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Υπουργείου στὴν κλήση γιὰ ἐκτέλεση καθήκοντος ἐθνικοῦ καὶ ἀνθρωπιστικοῦ, κατορθώσαμε νὰ προσφέρουμε περίθαλψη στὰ τόσα θύματα τῆς Κυπριακῆς τραγωδίας, νὰ ἐξυπηρετήσουμε τὶς χιλιάδες ἀσθενεῖς πὸν εἶχαν ἀνάγκη περιθάλψεως καὶ νὰ προστατεύσουμε τὸν λαὸ μας ἀπὸ τὶς σοβαρὲς καὶ ἐπιδημικὲς ἀσθένειες πὸν τὸν ἀπειλοῦσαν μέσα στὴν λαίλαπα πὸν σκόρπισε ὁ Τουρκικὸς Ἀττίλας.

Πολλὰ ἔχουν γίνει κατὰ τὴ τελευταία δεκαπενταετία γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν Ὑπηρεσιῶν Ὑγείας καὶ τὴν θελτίωση τῆς ἐξυπηρετήσεως στὸν τομέα τῆς ὑγείας. Ὁ ἀγῶνας ὅμως εἶναι μακρὸς καὶ πολὺπλευρὸς καὶ πολλὰ πρέπει νὰ γίνουν ἀκόμα γιὰ νὰ φθάσουμε στοὺς στόχους μας καὶ τὸν τελικὸ μας σκοπὸ.

Στὴν συνέχεια τῆς ὁμιλίας μου αὐτῆς, θ' ἀναφερθῶ ὅπως εἶπα στὴν στρατηγικὴ πὸν ἔχομε υἱοθετήσει γιὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξη τῶν Ὑπηρεσιῶν Ὑγείας καὶ θὰ δώσω λεπτομέρειες γιὰ τὰ κυριώτερα σχέδια καὶ ἔργα πὸν συνιστοῦν τὴν στρατηγικὴ αὐτή.

III. ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ :

1. Γενικὲς κατευθύνσεις :

Τὰ σχέδια καὶ μέτρα πολιτικῆς στὸν τομέα ὑγείας ἀποβλέπουν βασικὰ στὴν αὐξηση καὶ ποιοτικὴ θελτίωση τοῦ ἄψυχου καὶ ξιψυχου δυναμικοῦ τῶν Κρατικῶν Ἱατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν, στὴν ἀναθεώρηση ὑφιστάμενων θεσμῶν καὶ διαδικασιῶν καὶ στὴν εἰσαγωγή νέων θεσμῶν ὅπου αὐτὸ κρίνεται ἀναγκαῖο, στὴ θελτίωση τῆς ὀργανωτικῆς διαρθρώσεως ἱδρυμάτων καὶ ὕπηρεσιῶν, στὴν ἐνίσχυση τῶν ὕπηρεσιῶν πὸν εἶναι ἐπιφορτισμένες μὲ τὸ σημαντικό ἔργο τῆς προλήψεως ἀσθενειῶν, στὴν ἀντιμετώπιση σοβαρῶν προβλημάτων ὑγείας ὅπως εἶναι ἡ Μεσογειακὴ Ἀνααιμία, στὴ διαφώτιση τοῦ εὐρύτερου κοινοῦ καὶ στὴν εἰσαγωγή μέτρων πὸν νὰ ἐπιτρέπουν τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ ἀξιοποίηση τοῦ ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ πὸν διαθέτουμε. Στὴν ἐπίδιωξη τῶν ἐνδιάμεσων αὐτῶν στόχων πὸν συνιστοῦν τὸ κύριο μέρος τῆς στρατηγικῆς μας, λαμβάνομεν ὑπ' ὄψη μερικὲς γενικὲς ἀρχὲς καθὼς καὶ τοὺς περιοριστικούς παράγοντες πὸν ἐπιβάλλουν ἀπόλυτη ἱεράρχηση στὴν χρησιμοποίηση τῶν οἰκονομικῶν μέσων πὸν παρέχονται, καὶ τὸν καταρτισμὸ χρονοδιαγραμμάτων γιὰ τὴν υλοποίηση συγκεκριμένων ἔργων καὶ σχεδίων.

Μιὰ ἀπὸ τὲς γενικὲς ἀρχὲς πὸν ἔχομε υἱοθετήσει εἶναι ἐκεῖνη τῆς ἴσης μεταχείρισης τόσο τῶν ἀτόμων ὅσο καὶ τῶν διάφορων περιοχῶν. Στὸν τομέα τῆς δημόσιας ὑγείας δίδουμε ἰδιαίτερη ἔμφαση στὴν προληπτικὴ ἐργασία στὶς περιοχὲς ἐκεῖνες ὅπου παρουσιάζονται περισσότεροι κίνδυνοι λόγω τῶν κλιματολογικῶν, ἔδαφολογικῶν, δημογραφικῶν καὶ ἄλλων συνθηκῶν πὸν ὑπάρχουν ἢ ὅπου λόγοι τουριστικοὶ ἐπιβάλλουν τὴν ἐπίτευξη αὐξημένου βαθμοῦ καθαριότητος. Στὸν τομέα τῆς παροχῆς ἱατροφαρμακευτικῶν ὕπηρεσιῶν καθιερώθηκε ἡ ἀρχὴ ὅτι ἡ ἐξυπηρετήση θὰ πρέπει νὰ καταστῇ ὅσο τὸ δυνατό πιὸ προσιτὴ στὸ λαὸ καὶ ἰδιαίτερα στὰ οἰκονομικὰ ἀσθενέστερα άτομα. Ἡ ἀρχὴ αὐτὴ μᾶς ὀδηγεῖ ἀπ' τὴ μιὰ μεριά στὸν καθορισμὸ ἐνὸς δικαιίου συστήματος πληρωμῆς δικαιωμάτων καὶ τελῶν γιὰ τὶς παρεχόμενες ὕπηρεσιες μὲ πλήρη ἀπαλλαγὴ γιὰ τὶς οἰκονομικὰ ἀσθενέστερες τάξεις, καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη στὴν ἀνάπτυξη καὶ διάταξη τῶν ἱδρυμάτων καὶ ὕπηρεσιῶν μας κατὰ τέτοιο τρόπο πὸν νὰ ἐξασφαλίζεται εὐκολὴ χρησιμοποίηση τους ἀπὸ τὸ κοινὸ, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν τόπο διαμονῆς.

Ἄλλη βασικὴ ἀρχὴ πὸν διέπει τὴ στρατηγικὴ μας ἀφορᾷ στὴν προτεραιότητα πὸν δίδομε σὲ σχέδια πὸν ἀναφέρονται στὴ πρόληψη ἀσθενειῶν, σὲ σύγ-

κριση με άλλα σχέδια που έχουν σχέση με την θεραπευτική Ιατρική. Και τούτο γιατί η πρόληψη είναι πάντα προτιμότερη της θεραπείας.

"Άλλη βασική αρχή που έχουμε υιοθετήσει είναι η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του υφιστάμενου δυναμικού. Καταβάλλομε κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε η δαπάνη για τη λειτουργία νέων έργων και σχεδίων να περιορίζεται στο ελάχιστο, κάμνοντας όπου είναι δυνατό χρήση του υφιστάμενου δυναμικού.

Από τους περιοριστικούς παράγοντες που λαμβάνομεν υπ' όψη είναι τὸ ὕψος τῶν οἰκονομικῶν πόρων που μπορούν να διατεθοῦν στὸν τομέα τῆς ὑγείας, μέσα στὰ πλαίσια τῆς οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς κατάστασης τοῦ τόπου. Εἶναι γεγονός πὼς ἡ ἀνάπτυξη τῶν ὑπηρεσιῶν ὑγείας ἀπαιτεῖ σημαντικοῦ ὕψους ἐπενδύσεις καὶ λειτουργικὲς δαπάνες καὶ τούτο γιατί ἡ φύση τῶν παρεχόμενων ὑπηρεσιῶν ἀπαιτεῖ εἰδικὲς κτιριακὲς ἐγκαταστάσεις, ἐξειδικευμένον Ιατρικὸν καὶ νοσοκομειακὸν ἐξοπλισμὸν καὶ προσωπικὸ με εἰδικὲς γνώσεις καὶ πολυετὴ κατάρτιση σὲ διάφορους τομεῖς.

2. ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ :

A. Τομέας δημοσίας ὑγείας (πρόληψη ἀσθενειῶν) :

Στὸ τομέα αὐτὸ λαμβάνεται σειρά μέτρων καὶ ἐφαρμόζονται σχέδια τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουν εἴτε στὴν πρόληψη ἀσθενειῶν εἴτε στὴν καταπολέμηση τους ἔτσι πὼς νὰ ἀποτραπῆ ὁ κίνδυνος νὰ ξεσπάσουν ἐπιδημίες ἢ νὰ πεθῆ σὲ κίνδυνο ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ. Θὰ ἀναφέρω ἐδῶ τὶς σημαντικώτερες ἀπὸ τὶς δραστηριότητες καὶ τὰ σχέδια μας στὸ τομέα αὐτό.

(α) Ὑγιεινὴ περιβάλλοντος : Ἡ διατήρηση συνθηκῶν καθαριότητος στὸ σπίτι, στοὺς τόπους ἐργασίας, καὶ γενικὰ στὸ φυσικὸ μας περιβάλλον ἀποτελεῖ στόχο πὼς ἡ ἐπίτευξη του συμβάλλει ἀποφασιστικὰ στὴν πρόληψη κινδύνων γιὰ τὴν δημόσια ὑγεία. Οἱ ἀρμόδιες Ὑπηρεσίες τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας σὲ συνεργασία με ἄλλες ἀρμόδιες κρατικὲς ὑπηρεσίες καὶ με τὶς ὑπηρεσίες τῶν Ἀρχῶν Τοπικῆς Διοικήσεως ἐφαρμόζουν συστηματικὸ πρόγραμμα ἐλέγχου, προβαίνουν σὲ διαφώτιση καὶ καθοδήγηση τοῦ λαοῦ καὶ λαμβάνουν μέτρα γιὰ τὴν θεραπεία ἀνθυγιεινῶν καταστάσεων ὅταν ἐπισημαίνονται. Προσπάθειά μας εἶναι νὰ ἐνισχύσουμε ἀκόμα περισσότερο τὶς ὑπηρεσίες μας αὐτὲς με ἔμφυχο δυναμικὸ καὶ νὰ τοὺς δώσουμε τὰ μεταφορικὰ καὶ ἄλλα μέσα πὼς χρειάζονται γιὰ νὰ ἐντατικοποιήσουν σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ τὶς δραστηριότητες τους.

(β) Ἀνθελονοσιακὴ ἐργασία : Οἱ συνθήκες πὼς δημιουργήθηκαν ἀπὸ τὴν Τουρικὴ εἰσβολὴ αὐξήσαν τὸν κίνδυνο νὰ ἐπανεισαχθῆ στὴν Κύπρο ἡ ἔλνωση πὼς εἶχε ἐξαλειφθῆ ἀπὸ τὸν τόπο μας πρὶν ἀπὸ 25 χρόνια. Ἔτσι, οἱ Ὑγειονομικὲς μας ὑπηρεσίες ὑποχρεώθηκαν καὶ πάλιν νὰ ἐφαρμόσουν ἕνα πρὸ γενικὸ καὶ ἐντατικὸ πρόγραμμα ἀνθελονοσιακῆς ἐργασίας καὶ παράλληλα νὰ ἐνισχύσουν τὰ μέτρα ὑγειονομικοῦ ἐλέγχου στὰ λιμάνια καὶ τὸ ἀεροδρόμιο ἔτσι πὼς νὰ προληφθῆ ὁ κίνδυνος ἐπανεισαγωγῆς τῆς ἔλνωσης. Τὰ μέτρα αὐτὰ θὰ συνεχισθοῦν καὶ ἀν κριθῆ ἀναγκαῖο, θὰ ἐντατικοποιηθοῦν ἀκόμη περισσότερο.

(γ) Προληπτικοὶ ἐμβολιασμοὶ : Οἱ ἐμβολιασμοὶ ἔχουν ἀποδειχθῆ ἕνα ἀπὸ τὰ πρὸ ἀποτελεσματικὰ μέτρα γιὰ τὴν πρόληψη ἀσθενειῶν ἰδιαίτερα στὴν περίπτωσι τῶν βρεφῶν καὶ τῶν παιδιῶν. Παρακολουθοῦμε τὶς ἐξελίξεις στὸν τομέα αὐτὸ με σκοπὸ νὰ ἐνθαρρύνουμε τὴν εἰσαγωγὴ καὶ χρησιμοποίησι νέων ἐμβολίων ἐνῶ παράλληλα προτρέπουμε κι' ἐνθαρρύνουμε τὸ κοινὸ νὰ ἐμβολιάζεται. Ὁ χρόνος αὐτὸς ἔχει κηρυχθῆ ἀπὸ τὴν Παγκόσμια Ὀργάνωσι Ὑγείας ὡς χρόνος ἐμβολιασμῶν με σκοπὸ νὰ τονισθῆ σὲ παγκόσμια κλίμακα ἡ σημασία τοῦ μέσου αὐτοῦ στὴν πρόληψη ἀσθενειῶν. Κατάλληλες ἐκδηλώσεις γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἔγιναν καὶ στὴν Κύπρο.

(δ) Προστασία της μητρότητας και βρεφική ευημερία : Οί υπηρεσίες προστασίας μητρότητας και βρεφικής ευημερίας ενισχύονται συνεχώς και καταβάλλονται προσπάθειες να ενισχυθούν ακόμη περισσότερο ιδιαίτερα οί υπηρεσίες της υπαίθρου. Το πολύ χαμηλό ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας (2.9 ανά χιλιάδα) οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις υπηρεσίες που προσφέρονται στο ταμέα αυτό από τις κρατικές υπηρεσίες.

(ε) Έλεγχος τροφίμων : Το πρόγραμμα έλεγχου τών τροφίμων αποτελείται από δυο σκέλη. Το πρώτο αφορά τόν έλεγχο τών υποστατικών στα όποια παρασκευάζονται είδη τροφίμων με σκοπό να διασφαλισθούν οί κατάλληλες υγιεινονομικές συνθήκες και ή πρόληψη έπομένως κινδύνων για τήν υγεία τών καταναλωτών. Το δεύτερο σκέλος αφορά στόν έλεγχο τών τροφίμων που έκθέτονται για πώληση. Σκοπός του έλεγχου αυτού είναι να διασφαλίζεται ή καλή ποιότητα τών τροφίμων και να προλαμβάνεται ή νοθεία των. Έφαρμόζεται εύρυ Πρόγραμμα έλεγχου πάνω σε δειγματολογική βάση και λαμβάνονται μέτρα όπου διαπιστώνεται παράβαση τών νόμων και τών σχετικών κανονισμών. Ο έλεγχος αυτός έχει έπικταθή μετά τήν Τουρκική εισβολή και στα τρόφιμα που φθάνουν στην Κύπρο σαν δωρεά από πηγές του έξωτερικού.

(στ) Έλεγχος τών φαρμάκων : Ο έλεγχος τών φαρμάκων που γίνεται με βάση τήν ισχύουσα νομοθεσία έχει βασικό σκοπό να προφυλάξη τήν υγεία τών ατόμων. Πιο συγκεκριμένα, ο έλεγχος αποβλέπει στο να διασφαλισθή πώς τά φάρμακα που διατίθενται είναι καλής ποιότητας, ότι προάγουν τόν σκοπό για τόν όποιο φέρονται να προορίζονται, ότι είναι άθλασθη για τήν υγεία και ότι χορηγούνται σε άτομα που έχουν ανάγκη να τά πάρουν για θεραπευτικούς ή προληπτικούς σκοπούς. Δύναται να λεχθή πώς ο έλεγχος που άσκείται επίτυγχάνει σ' ένα βαθμό τόν επιδιωκόμενο σκοπό. Το Ύπουργείο έχει πρόσφατα αναλάβει να μελετήσει τήν ισχύουσα για τά φάρμακα νομοθεσία με σκοπό να έπιφέρει τροποποιήσεις που ή πείρα έχει δείξει, πώς χρειάζονται για να γίνει ο έλεγχος πιο άποτελεσματικός. Παράλληλα καταρτίζονται σχέδια για τήν ενίσχυση τών Ύπηρεσιών που είναι έπιφορτισμένες με τήν άσκηση του έλεγχου τών φαρμάκων που περιλαμβάνει τήν έγγραφη τών φαρμάκων, τήν έξασκρίθωση τής ποιότητας και τής καταλληλότητας τους, τήν τήρηση από φαρμακευτικούς και φαρμακαποιοούς τών άπαιτουμένων βιθλίων και άρχείων και γενικά τήν συμμόρφωση στις πρόνοιες του νόμου για τήν έκδοση φαρμάκων στους άσθενείς.

Θά πρέπει ν' αναφέρω σ' αυτό το σημείο πώς το Ύπουργείο σε συνεργασία με άλλες Ύπηρεσίες, μελετά το θέμα τής εισαγωγής μέτρων για τόν έλεγχο τής τιμής τών φαρμάκων. Το θέμα παρουσιάζει διάφορες πτυχές και έγείρει πρακτικά προβλήματα που άπαιτούν προσεχτική μελέτη και χρόνο προτού θραθούν οί σωστές λύσεις. Μερικά από τά προβλήματα αυτά είναι έξωγενή και ή έξεύρεση λύσεων προϋποθέτει τήν έξασφάλιση στοιχείων και πληροφοριών πάνω σε συνεχή βάση από πηγές του έξωτερικού, πράγμα που δέν είναι συνήθως εύκολο. Παρά τις δυσκολίες όμως, το Ύπουργείο θά προχωρήσει στη μελέτη του όλου θέματος και τή λήψη τών αναγκαίων μέτρων.

(ζ) Ο ρόλος του Κυβερνητικού Αναλυτικού Χημείου : Στόν έλεγχο τών τροφίμων και τών φαρμάκων σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το Αναλυτικό Χημείο. Με τήν σύσταση του Κυπριακού Οργανισμού Προτύπων και Έλεγχου Ποιότητας και τήν λειτουργία τής νέας αυτής Ύπηρεσίας ο ρόλος του Χημείου γίνεται πιο σημαντικός. Το Αναλυτικό Χημείο έχει ενισχυθή με προσωπικό και έξοπλισμό τά τελευταία χρόνια και θά ενισχυθή ακόμα πιο πολύ στο μέλλο ανάλογα με τήν αύξημένη εργασία που θά του άναπτεθή.

(η) Οί κίνδυνοι από το κάπνισμα : Το Ύπουργείο παρακολουθεί κι ενημερώνεται πάνω στα έπιστημονικά πορίσματα για τις συνέπειες του καπνίσματος και για τις προσπάθειες που καταβάλλονται από διάφορες χώρες για να εφαρμοσθούν μέτρα για τόν περιορισμό τής κακής αυτής συνήθειας. Στο παρελθόν το Ύπουργείο έλαβε ώρισμένα μέτρα για τήν διαφώτιση του κοινού

πάνω στο θέμα με την προβολή ταινιών σε ομάδες και με κατάλληλες διμυλίες. Τώρα έχει αναλάβει να καταρτίσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο που ν' αποβλέπει βασικά στην διαφώτιση του ευρύτερου κοινού έτσι που νά συνειδητοποιήσει τους κινδύνους από το κάπνισμα, και στην ανάγκη νά εισαγάγη νομοθετικά μέτρα που νά αποβλέπουν στον περιορισμό της επίζημιας αυτής συνήθειας.

(θ) Σχολιατρικές Ύπηρεσίες : 'Η ανάληψη από το Ύπουργείον Ύγείας της γενικής ευθύνης για την λειτουργία σχολιατρικών υπηρεσιών σε παγκύπρια κλίμακα αποτελεί χαρακτηριστική ένδειξη της σημασίας που αποδίδουμε στη πρόληψη ασθενειών και στην έγκαιρη θεραπευτική άγωγή. Το σχέδιο έχει καταρτισθή και θά εφαρμόζεται σταδιακά. Μπαίνουμε σ' ένα νέο και ευρύ πεδίο δραστηριότητας που απαιτεί όχι μόνο την εξεύρεση και πρόσληψη νέου και εξειδικευμένου προσωπικού αλλά και αναπροσαρμογή στα προγράμματα λειτουργίας ύφιστάμενων υπηρεσιών που θά συμμετάσχουν στην ύλοποίηση του νέου αυτού σχεδίου. Με την πείρα που θ' αποκτήσωμε στα πρώτα στάδια της εφαρμογής του σχεδίου, θά μπορέσωμε νά κάμωμε τις αναγκαίες αναπροσαρμογές και θελιτώσεις έτσι που σε σύντομο χρονικό διάστημα νά εξυπηρετούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την υγεία όλων των παιδιών μας.

(ι) Ψυχική υγιεινή : 'Η εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου ψυχικής υγείας αποτελεί μιὰ βασική αναγκαιότητα προπάντων μέσα στις συνθήκες που δημιουργήσε ο μαζικός έκτοπισμός και ο τεχνολογικός πολιτισμός. 'Η πρόληψη στον τομέα αυτό, όπως και στους άλλους τομείς της Ιατρικής, είναι ζωτικής σημασίας. Αναγνωρίζοντας αυτό το γεγονός, το Ύπουργείο προγραμματίζει διάφορα μέτρα που αποβλέπουν στην ενίσχυση της προληπτικής δραστηριότητος στον τομέα αυτό. 'Η Ίδρυση Ψυχιατρικών μονάδων στη Λεμεσό και σ' άλλες πόλεις, ή δημιουργία Ιατροπαιδαγωγικού Κέντρου και ή οργάνωση μιὰς ολοκληρωμένης κοινοτικής Ψυχιατρικής υπηρεσίας είναι τὰ κυριώτερα μέτρα που το Ύπουργείο προγραμματίζει για τὸ άμεσο μέλλον στον τομέα της ψυχικής υγείας.

(ικ) Πρόληψη επαγγελματικών ασθενειών : Στον τομέα αυτό οί άρμόδιες υπηρεσίες του Ύπουργείου, σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες, προβαίνουν σε περιοδικές εξετάσεις όλων των προσώπων που άπασχολούνται υπό συνθήκες που πιθανόν νά έχουν δυσμενείς επιπτώσεις πάνω στην υγεία τους. Ειδικότερα, γίνονται συστηματικές εξετάσεις στις περιπτώσεις όσων άσχολούνται σε μεταλλεία και λατομεία για την πρόληψη της πνευμοκονίασης. Παράλληλα, γίνονται έρευνες για νά διαπιστωθούν τυχόν κίνδυνοι για την υγεία από άπασχόληση σε δυσμενές περιβάλλο ώστε νά καταστίη δυνατό νά ληφθούν τὰ αναγκαία προληπτικά και προφυλακτικά μέτρα.

(λ) 'Η Μεσογειακή Άναιμία : Το πρόβλημα της Μεσογειακής Άναιμίας έχει αναλυθεί πολλές φορές στο παρελθό. Τη σοβαρότητά του συνθέτουν τόσο ή έκταση που προσλαμβάνει στο τόπο μας ή κληρονομική αυτή άσθένεια όσο και τὸ ανθρώπινο δράμα που δημιουργείται όταν εμφανισθεί. Για την αντιμετώπιση της άσθένειας εφαρμόζεται συντηρητική θεραπεία (συχνές μεταγγίσεις, αποσιδήρωση και Ιατροφαρμακευτική φροντίδα) που συνεπάγεται όμως ταλαιπωρία και οικονομικές επιβαρύνσεις τόσο για τις οικογένειες όσο και για τὸ δημόσιο. Όσο για την έκταση του προβλήματος, άρκει ν' αναφέρω πώς από τὰ στοιχεία που υπάρχουν, φαίνεται πώς ένα στα 150 παιδιά που γεννιούνται πάσχει από την άσθένεια ενώ τὰ 25 περίπου φέρουν τὸ στίγμα της άναιμίας. Αυτό σημαίνει πώς 60 ως 80 παιδιά που γεννιούνται κάθε χρόνο πάσχουν από την άσθένεια. Ο αριθμός των παιδιών που υποβάλλονται σε συντηρητική θεραπεία άνέρχεται σήμερα στα 600 περίπου, κάπου 400 στα Κυθηρητικά Ίδρύματα και περίπου 200 στον ιδιωτικό τομέα. Πιστεύεται πώς υπάρχουν άλλα 200 παιδιά που πάσχουν αλλά που δέν προσκομίζονται για θεραπεία για άγνωστους λόγους. Από ύπολογισμούς που έχουν γίνει, πρακύπτει ότι 15% ή 16% περίπου του πληθυσμού φέρει τὸ στίγμα του τύπου β της άναιμίας που είναι και ή σοβαρότερη

μορφή και ένα 10% φέρει το στίγμα του τύπου α της μεσογειακής αναιμίας που είναι και η ελαφρότερη. Για τον περιορισμό της έκτάσεως της ασθένειας αυτής και για την τελική ως ελπίζουμε εξαφάνισή της, μόνο ένα δρόμο έχουμε προς το παρόν. Και αυτός είναι η πρόληψη. Κι' αφού η ασθένεια έχει κληρονομική προέλευση, ή προσπάθεια πρέπει να στραφεί κυρίως σ' όσους πρόκειται να κιάμουν παιδιά έτσι που να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη να βεβαιωθούν προτού τεκνοποιήσουν πώς δεν θα φέρουν στο κόσμο παιδιά που θα έχουν την μεσογειακή αναιμία ή που θα φέρουν το στίγμα της και θα είναι πιθανοί κληροδότες της ασθένειας στην επερχόμενη γενιά.

Το Ύπουργείο έχει ήδη θέσει σε λειτουργία ειδικές κλινικές για την παροχή συντηρητικής θεραπείας στους πάσχοντες και για την διαφώτιση του κοινού πάνω στο θέμα της πρόληψης. Θα πρέπει να αναφέρω εδώ ότι με ειδική Κυβερνητική απόφαση, θα παρέχεται δωρεάν στους δικαιούχους δωρεάν Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη το πολύ ακριβό σκεύασμα **Desferral** που χρειάζεται για την άπαισιδάρωση ύστερα από επανειλημμένες μεταγγίσεις και σε τιμή κόστους στους άλλους ασθενείς. Άλλες υπηρεσίες και φάρμακα δίδονται δωρεάν.

Στον τομέα της πρόληψης, έχουν εγκατασταθή τα μηχανήματα και έχει εκπαιδευθή προσωπικό για να κιάμνει τις αιματολογικές εξετάσεις που απαιτούνται για την επίσημηση του στίγματος της ασθένειας. Καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια ώστε να εξυπηρετηθούν κατά προτεραιότητα όσοι πρόκειται να νυμφευθούν ή ν' αποκτήσουν παιδιά. Ο αριθμός των εξετάσεων που χρειάζονται είναι τεράστιος και γι' αυτό το Ύπουργείο έχει προγραμματίσει την επέκταση στο έγγυς μέλλο των εργαστηριακών εγκαταστάσεων και την ενίσχυση του τεχνικού προσωπικού έτσι που να καταστή δυνατή ή σημαντική αύξηση των εξετάσεων που θα γίνονται, ή παχύτερη διεκπεραίωσή τους και ή ποιοτική βελτίωση των αποτελεσμάτων. Σπην προσπάθειά μας να προλάβουμε τη γέννηση παιδιών που θα πάσχουν από Μεσογειακή Άναιμία, έχουμε μετεκπαιδεύσει στις Ήνωμένες Πολιτείες γιατρό για να προβαίνει σε λήψη αίματος από τον πλακούντα έτσι που με ειδική αιματολογική εξέταση να μπορούμε να διαπιστώσουμε εγκαίρως αν το παιδί που κυοφορείται θα πάσχει από την ασθένεια. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση τόσο των πασχόντων όσο κι' εκείνων που προσέρχονται για αιματολογική εξέταση, έχει προγραμματισθή ή ανέγερση Κέντρου Μεσογειακής Άναιμίας στο οποίο θα στεγασθούν όλες οι υπηρεσίες που λειτουργούν στη Λευκωσία για τον σκοπό αυτό. Ύπολογίζεται πώς ή ανέγερση και ή εξοπλισμός του Κέντρου θα κοστίση συνολικά πάνω από £120 χιλιάδες λίρες.

B. Τομέας Θεραπευτικής Ιατρικής:

Στόχος μας στον τομέα αυτό είναι να προσφέρουμε την καλύτερη δυνατή Ιατροφαρμακευτική εξυπηρέτηση σ' όσους έχουν ανάγκη. Για να πετύχουμε τον στόχο αυτό, έχουμε προγραμματίσει σειρά μέτρων και σχεδίων που αφορούν στην αύξηση της δυναμικότητας των Ιατρικών και νοσηλευτικών μας ιδρυμάτων, την αύξηση και ποιοτική βελτίωση του προσωπικού, την εξασφάλιση νέου και έκσυγχρονισμένου Ιατρικού και νοσοκομειακού εξοπλισμού. Στον προγραμματισμό των σχεδίων αυτών έχουμε λάβει σοβαρά υπ' όψη την γενική αρχή της γραφικής αποκέντρωσης που ανάφερα προηγουμένως στην προσπάθειά μας να επιτύχουμε ίση μεταχείριση του πληθυσμού των διαφόρων περιοχών στον τομέα της Ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Θ' αναφερθώ σε μερικά από τα πιο σημαντικά σχέδια και έργα που εκτελέστηκαν πρόσφατα ή που εκτελούνται ή που προγραμματίζονται για το άμεσο μέλλο για την προαγωγή του στόχου που έχω αναφέρει.

(α) Ήπέκταση της δωρεάν Ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης: Με την γενική δυσπραγία που επέκράτησε μετά την Τουρκική εισβολή ή Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη για ένα σημαντικό ποσοστό του λαού έγινε απρόσιτη ενώ για ένα άλλο ποσοστό ή εξασφάλισή της θα έσήμαινε στέρηση σε άλλες ανάγκες της

ζωής. Γι' αυτό η Κυβέρνηση με ειδική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ενέκρινε την παροχή δωρεάν περιθαλψής σε προσφυγοποιηθέντα άτομα με έτησιο εισόδημα κάτω από £1,500. Παράλληλα, αυξήθηκαν τα εισοδηματικά όρια για σκοπούς δωρεάν περιθαλψής για τους μη έκτοπισθέντες έτσι που να καταστή πρακτική ή έξυπνότερη σε μεγαλύτερο αριθμό προσώπων που δεν έχουν έπαρκείς οικονομικούς πόρους. Ύστερα από τα μέτρα αυτά, υπολογίζεται πως τὸ 80% τοῦ πληθυσμοῦ δικαιούται περίθαλψης είτε τελείως δωρεάν είτε ἔναντι ἐλαχίστης ἐπιβάρυνσης.

(β) Ἀνασχεδιοποίηση τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας: Ἡ ἀνάγκη γιὰ ἀνέγερση ἑνὸς νέου καὶ ἐκσυγχρονισμένου Γενικοῦ Νοσοκομείου γιὰ τὴν Λευκωσία εἶχε ἐπισημανθῆ πρὶν πολλὰ χρόνια καὶ εἶχαν ληφθῆ μέτρα γιὰ τὴν πρόσληψη ξένων Συμβούλων γιὰ νὰ μελετήσουν τὸ ὅλο θέμα καὶ καταρτίσουν προδιαγραφές πάνω στὶς ὁποῖες θὰ προχωροῦσε ἡ ὑλοποίηση τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ ἔργου. Δυστυχῶς τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ Τουρκικὴ εἰσβολὴ ἀνέτρεψαν τὸ χρονοδιάγραμμα καὶ ἀναγκαστικὰ ἢ προώθηση τοῦ ἔργου θὰ πρέπει νὰ καθυστερήσῃ ἀκόμα. Στὸ μεταξύ, κρίθηκε ἀναγκαῖο νὰ ἐξετασθοῦν οἱ δυνατότητες νὰ γίνουν διαρρυθμίσεις στὸ ὑφιστάμενο Νοσοκομεῖο ἔτσι πού νὰ βελτιωθῆ ἡ λειτουργικότητά του καὶ νὰ ἀυξηθῆ κάπως ἡ δυναμικότητά του σὲ κλίνες. Μετακλήθησαν Σύμβουλοι ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ καὶ ἀφοῦ μελέτησαν τὶς δυνατότητες ὑπέβαλαν ἔκθεση μὲ τὰ πορίσματα καὶ τὶς εἰσηγήσεις τους. Μὲ βάση τὴν ἔκθεση αὐτή, ἐτοιμάζονται σχέδια καὶ χρονοδιάγραμμα γιὰ τὴν ὑλοποίηση μέρους τῶν εἰσηγήσεων πού ὑπολογίζεται πως θ' ἀπαιτήσουν ἐπένδυση γύρω στὸς 400 χιλ. λίρες. Θὰ πρέπει νὰ διευκρινίσω ἐδῶ ὅτι τὰ περισσότερα ἔργα πού θὰ γίνουν μὲ τὸ ποσὸ αὐτὸ θὰ συνεχίζουν νὰ ἀξιοποιοῦνται καὶ μετὰ τὴν ἀνέγερση στὸ μέλλον ἑνὸς νέου Νοσοκομείου στὴ Λευκωσία.

(γ) Ἄλλα ἔργα στὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο Λευκωσίας: Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔργων πού προγραμματίστηκαν γιὰ τὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο Λευκωσίας περιλαμβάνονται τὸ Κέντρο Μεσογειακῆς Ἀναιμίας τὸ ὁποῖο ἀνάφερα καὶ προηγουμένως, ἡ Μονάδα Καρδιακῶν Παθήσεων πού βρίσκεται στὸ τελικὸ στάδιο τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς καὶ ἡ προμήθεια νέου ἐξοπλισμοῦ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν διαφόρων τμημάτων καὶ ὑπηρεσιῶν τοῦ Νοσοκομείου. Ταυτόχρονα ἐξετάζονται διάφοροι τρόποι γιὰ τὴν αὔξηση τῶν κλινῶν τοῦ Νοσοκομείου κατὰ τὸ διάστημα πού θὰ μεσολαβήσῃ μέχρι ν' ἀνεγερθῆ τὸ νέο Νοσοκομεῖο.

(δ) Ἐξωτερικὰ Ἱατρεῖα στὴν περιοχὴ τῆς πρωτεύουσας: Γιὰ τὴν καλύτερη καὶ πιὸ ἀνετη ἐξυπηρέτηση τῶν ἐξωτερικῶν ἀσθενῶν καὶ τὴν ἀπασυμφόρηση τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου ἔχουν ἀνεγερθῆ Ἐξωτερικὰ Ἱατρεῖα στὸ Καίμακλι καὶ τὴν περιοχὴ τοῦ Σ'τροβόλου. Τὰ Ἱατρεῖα Σ'τροβόλου θ' ἀρχίσουν τὴν λειτουργία τους τὴν ἐρχόμενη Δευτέρα. Μὲ τὰ μέτρα αὐτὰ ἐπιδιώκουμε νὰ διευκολύνουμε τοὺς ἀσθενεῖς καὶ νὰ τοὺς προσφέρουμε ἐξυπηρέτηση μέσα σὲ πιὸ ἀνετες συνθήκες. Ἐλπίζουμε πως οἱ κάτοικοι τῶν περιοχῶν γύρω στὰ νέα Ἱατρεῖα θὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὶς διευκολύνσεις πού τοὺς προσφέρουμε. Ἄν ὁ σκοπὸς πού ἐπιδιώκουμε ἐπιτύχῃ, τότε θὰ μελετήσουμε τὴν ἐπέκταση τοῦ σχεδίου καὶ σ' ἄλλες ἀστικές περιοχές. Ἐπιτυχία τοῦ σχεδίου αὐτοῦ, θὰ ἔχει καὶ εὐμενεῖς ἐπιπτώσεις στὰ Ἐξωτερικὰ Ἱατρεῖα τοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας μειώνοντας τὴν συμφόρηση πού παρατηρεῖται ἐκεῖ. Θέμα ἐπέκτασης τῶν Ἱατρείων τοῦ Νοσοκομείου θὰ μελετηθῆ ἀφοῦ ἐξακριβωθῆ ἂν συνεχίζει νὰ ὑπάρχει συμφόρηση.

(ε) Ψυχιατρικὰ Ἱδρύματα Ἀθαλάσσης: Δυὸ θάλαμοι συνολικῆς χωρητικότητος 100 περίπου κλινῶν πού καταστράφηκαν ἀπὸ τοὺς Τουρκικοὺς βομβαρδισμούς, ἀνοικοδομήθηκαν κ' ἔτσι ἡ δυναμικότητά τῶν Ἱδρυμάτων ἐπανήθη στὰ προπολεμικὰ ἐπίπεδα. Οἱ ἀνάγκες ὅμως πού ἔχουν δημιουργηθῆ στὸ μεταξύ κατέστησαν ἀναγκαῖα τὴν κτιριακὴ ἐπέκταση. Ἐτσι προωθείται ἡ σύντομη ἀνέγερση Παιδοψυχιατρικοῦ Θαλάμου, καὶ θαλάμου γιὰ τὴν περίθαλψη παθολογικῶν περιστατικῶν.

(στ) Έπαρχιακά Νοσοκομεία: Αναφέρω έδω τις γενικές θελιτώσεις στὰ κτίρια καί στὸν έξοπλισμὸ πὸ προγραμματίζονται πᾶνω σὲ ἐτήσια θᾶση καί εἰδικώτερα τὴν ἀνέγερση νέου χειρουργεῖου καί φυσιοθεραπευτηρίου στὸ Νοσοκομεῖο τῆς Λάρνακας καί τὴν σημαντικὴ ἐπέκταση τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ Ἰατρείων πὸ ἔχει ἀρχίσει πρόσφατα, τὸ νέο Πλυντήριο καί τις ἐπεκτάσεις στὸ φυσιοθεραπευτήριό τοῦ Νοσοκομείου Λεμεσοῦ καθὼς καί τὰ σχέδια γιὰ τὴν αὐξηση τῶν κλινῶν τοῦ καί στὴ περίπτωση τοῦ Νοσοκομείου Πάφου τὴν ἀνέγερση Φυσιοθεραπευτηρίου καί νέων Ἐξωτερικῶν Ἰατρείων καί τὴν θελιτώση τοῦ ἀποχευτικοῦ τοῦ συστήματος. Νέος έξοπλισμὸς θὰ ἐξασφαλισθῇ γιὰ ὅλα τὰ Νοσοκομεία μὲ τις πιστώσεις πὸ διατίθενται κάθε χρόνο.

Τὸ Νοσοκομεῖο Λάρνακος θεωρεῖται πεπαλαιωμένο, ἄβολο λειτουργικὰ καί τόσο συμφορημένο πὸ χρειάζεται ἀνανέωση ἐκ θάθρων. Ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ προτίθεται νὰ μετακαλέσῃ ἐμπειρογνώμονες στὸ πολὺ προσεχῆς μέλλον γιὰ νὰ μελετήσουν τις νοσοκομειακὰς μας ἀνάγκες σὲ παγκύπρια κλίμακα καί τὰ σχέδια γιὰ τὰ νέα μας Ἰδρύματα.

(ζ) Ἰατρικὲς καί Ὑγειονομικὲς Ὑπηρεσίες τῶν Ἀγροτικῶν Περιοχῶν: Γιὰ τὸν πληθυσμὸ τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, ἰδιαιτέρα ἐκείνων πὸ βρίσκονται μακριὰ ἀπὸ τὰ ἀστικά κέντρα, ἡ πρώτη ἐπαφή μὲ τις ἰατρικὲς ὑπηρεσίες γίνεται συνήθως στὸ ἐπίπεδο τῶν Ἀγροτικῶν Ὑγειονομικῶν Κέντρων καθὲ ἕνα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετεῖ τὴν γύρω περιοχὴ πὸ τὴν ἐπισκέπτεται ὁ γιὰ τὸς τοῦ Κέντρου μὲ θᾶση ἰκαταριζόμενο σχέδιο. Τοὺς ἰατροὺς καί ὀδοντιατροὺς τῶν Κέντρων πλαισιώνουν νοσοκόμοι, μαῖες, ὕγειονομικὲς ἐπισκέπτριες, ὕγειονομικοὶ ἐπιθεωρητὲς καί ἐργάτες. Ἀποτελεῖ πάγια ἐπιδίωξη τοῦ Ὑπουργεῖου Ὑγείας νὰ θελιτώσῃ καί ἐνισχύσῃ τις ὑπηρεσίες τῆς ὑπαίθρου μὲ τὴν τοποθέτηση προσθέτου προσωπικοῦ, τὴν προμήθεια έξοπλισμοῦ καί ἄλλων μέσων καί τὴν δημιουργία νέων μονάδων — μικρῶν νοσοκομείων, ὕγειονομικῶν κέντρων καί κοινοτικῶν ἰατρείων — σὲ κατάλληλες περιοχές.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια προωθοῦμε τὴν μετατροπὴ τοῦ Σανατορίου Κυπερούνας σὲ περιφερειακὸ Νοσοκομεῖο, τὴν ἐπέκταση τοῦ Νοσοκομείου τῆς Πόλης Χρυσοχούς, τὴν ἀνέγερση μικροῦ Νοσοκομείου στὸ Παραλίμνι, καί τὴν ἀνέγερση Ὑγειονομικῶν κέντρων καί κοινοτικῶν ἰατρείων σὲ διάφορες περιοχές πὸ εἶτε ἡ ἀπόσταση, εἶτε ὁ πληθυσμὸς εἶτε ἄλλοι λόγοι δικαιολογοῦν τὴν ἐπιτόπια προσφορὰ ἰατρικῆς ἐξυπηρέτησης.

(η) Διάφορα σχέδια καί προγράμματα στὸν τομέα τῶν θεραπευτικῶν ὑπηρεσιῶν: Θὰ ἤθελα ν' ἀναφέρω κάτω ἀπὸ τὴν ἐπικεφαλίδα αὐτὴ τὸ πρόγραμμα ἐπεκτάσεως τῆς ὑπηρεσίας αἰμοδιάλυσεως στὸ Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ ἔτσι πὸ νὰ ἐξυπηρετοῦνται καλύτερα οἱ νεφροπαθεῖς τῶν Ἐπαρχιῶν Λεμεσοῦ καί Πάφου, πὸ ἀποτελοῦν σήμερα τὸ 50% τῶν νεφροπαθῶν πὸ δέχονται τὴν θεραπεία μὲ αἰμοδιάλυσις καί τὸ σχέδιο οἰκονομικῆς ἀρωγῆς σὲ νεφροπαθεῖς πὸ μεταβαίνουν σὲ χώρες τοῦ έξωτερικοῦ γιὰ μεταμόσχευση νεφρῶν. Ἄλλα εἰδικὰ σχέδια πὸ προωθοῦνται εἶναι ἡ ἴδρυση γηριατρείων, ἡ ἀνέγερση καί λειτουργία τοῦ Κέντρου Τεχνητῶν Μελῶν καί Προσθετικῶν καί ἡ δημιουργία κέντρου γιὰ τὴν παροχὴ ἰατρικῆς βοήθειας σὲ παραπληγικούς μὲ σκοπὸ νὰ θελιτώσουν τις ἰκανότητές του, κι' ἔτσι νὰ καταστοῦν αὐτοσυντήρητοι κατὰ τὸ δυνατό. Ἀναφέρω τέλος τὸ σχέδιο γιὰ τὴν ἀποστολὴ ἀσθενῶν γιὰ θεραπεία στὸ έξωτερικὸ μὲ ἔξοδα τοῦ κράτους, σὲ περιπτώσεις πὸ ἡ ἀπαιτουμένη θεραπεία δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ στὴν Κύπρο καί πὸ ἡ θεραπεία στὸ έξωτερικὸ κρίνεται ἀναγκαῖα εἶτε γιὰ νὰ σωθῇ ἡ ζωὴ τοῦ ἀσθενοῦς εἶτε γιὰ ν' ἀποτραπῇ σοβαρὰ ἀναπηρία πὸ θὰ καταστήσῃ τὸν ἀσθενὴ ἀνίκανο νὰ ζῆσῃ μιά φυσιολογικὴ ζωὴ.

(θ) Ἡ εἰσαγωγή ἑνὸς γενικοῦ σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης: Ὅπως ἔχω ἀναφέρει προηγουμένως, οἱ κρατικὲς ὑπηρεσίες παρέχουν σήμερα ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη σὲ ποσοστὸ τοῦ πληθυσμοῦ πὸ ἀνέρχεται στὸ 80% περίπου, εἶτε ἐντελῶς δωρεὰν εἶτε μὲ μικρὴ ἐπιβάρυνση, ἀνάλογα μὲ τὴν εἰσοδηματικὴ κατάσταση τῆς οἰκογένειας. Ἡ ἐξυπηρέτηση παρέχεται βᾶσει

ένος γενικού σχεδίου και βάσει διαφόρων επί μέρους σχεδίων που καλύπτουν συγκεκριμένες ομάδες ή κατηγορίες ατόμων. Από την πείρα του παρελθόντος, τόσο του άπώτερου όσο και του πρόσφατου, έχουμε καταλήξει στο συμπέρασμα πως το σύστημα και οι διευθετήσεις που υπάρχουν παρ' όλο που εξυπηρετούν σε ικανοποιητικό βαθμό το σκοπό που επιδιώκεται, είναι στη λειτουργία τους πολύπλοκες και εγείρουν πολλά διοικητικά και λειτουργικά προβλήματα. Το σύστημα είναι τέτοιο, που δεν μας επιτρέπει εύκολο υπολογισμό ως προς τους ασθενείς που αναμένονται να χρησιμοποιήσουν τις κρατικές υπηρεσίες και τούτο καθιστά τον ορθολογιστικό προγραμματισμό της αναστύξεως των υπηρεσιών αυτών πολύ δύσκολο. Για όλους αυτούς τους λόγους, έχει κριθεί αναγκαίο ν' αναληφθή μια γενική μελέτη του όλου ζητήματος με σκοπό να καταρτισθή ένα ολοκληρωμένο, γενικότερο σχέδιο κρατικής και δημόσιας Ιατρικής το οποίο να αντικαταστήσει όλα τα υπάρχοντα σχέδια και που να είναι απλό και οικονομικό στην εφαρμογή του. Οι μελέτες προς την κατεύθυνση αυτή είχαν αρχίσει την άνοιξη του 1974 αλλά τα τραγικά γεγονότα του καλοκαιριού του ίδιου χρόνου όχι μόνο ανάκοψαν το έργο αλλά και διαφοροποίησαν τα βασικά στοιχεία και δεδομένα πάνω στα οποία θα εστηρίζοντο οι μελέτες. "Ετσι, υποχρεωνόμαστε τώρα ν' αρχίσουμε τις μελέτες από την αρχή και σαν πρώτο βήμα έχουμε οργανώσει κλιμάκιο που συλλέγει όλα τα αναγκαία για τις μελέτες στοιχεία. Υπολογίζουμε πως ή όλη διαδικασία θα συμπληρωθή μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.

Ελπίζουμε πως ή εισαγωγή ενός κατάλληλου γενικού σχεδίου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης θα οδηγήσει στη θελίωση των υπηρεσιών που παρέχουμε στο λαό. Θα ικόμη τις υπηρεσίες πιο προσιτές, θα καταστήσει δυνατή την καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού του Νησιού μας και θα συμβάλει σε κάποιο βαθμό στη δικαιότερη κατανομή του έθνικού εισοδήματος.

Γ. ΔΙΑΦΟΡΑ ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

Κάτω από την επικεφαλίδα αυτή θα αναφέρω διάφορα σχέδια που ή εφαρμογή τους συμβάλλει στην επίτευξη των σκοπών και στόχων μας στον τομέα της υγείας.

(α) Άσκηση έλέγχου στο ιατρικό επάγγελμα και σε παραϊατρικά και συναφή επαγγέλματα.

"Όπως είναι γνωστό, ή άσκηση πολλών επαγγελματιών υποβάλλεται σε έλεγχο για το γενικό συμφέρο. Για το λόγο αυτό ή άσκηση του Ιατρικού, του Οδοντιατρικού και του νοσηλευτικού επαγγέλματος καθώς επίσης και εκείνου του φαρμακοποιού ρυθμίζεται από νομοθεσία που καθορίζει βασικά τα απαιτούμενα για την άσκηση προσόντα και την επαγγελματική δεοντολογία. Η νομοθεσία ρυθμίζει και παρεμφερή ζητήματα όπως είναι ή ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών κλινικών και φαρμακείων.

Το Υπουργείο Υγείας μελετά την υπάρχουσα νομοθεσία υπό το φως της πείρας που αποκτήθηκε από την εφαρμογή της με σκοπό να επιφέρει τροπολογίες οι οποίες θα συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό της.

Το Υπουργείο έχει επίσης αναθέσει σε τεχνική επιτροπή στην οποία συμμετέχουν και ιδιώτες χημικοί να μελετήσει την ανάγκη εισαγωγής νομοθεσίας για τον έλεγχο στην άσκηση του επαγγέλματος του χημικού, βιοχημικού, μικροβιολόγου και συναφών επαγγελματιών.

(β) Παρασκευή παρεντερικών διαλυμάτων και έγκυτωση φαρμάκων.

Για την εξυπηρέτηση των αναγκών των Ιατρικών υπηρεσιών σε παγκύπρια κλίμακα έχει προγραμματισθή ή ανέγερση στη βιομηχανική περιοχή Στροβόλου κεντρικής μονάδας παρασκευής παρεντερικών διαλυμάτων και έγκυτωσης και συσκευασίας εισαγομένων φαρμάκων.

Προβαίνουμεν επίσης στην αγορά τῶν ἀναγκαίων συσκευῶν πού ἀπαιτοῦνται γιά τόν διαχωρισμό τοῦ πλάσματος ἀπό τὰ ἐρυθρά αἰμοσφαίρια καί ἔτσι ἐκτός τοῦ ὅτι δέν θά ἐξαρθώμεθα ἀπό ἄλλες χώρες γιά τήν προμήθεια τοῦ πλάσματος πού χρειάζονται τὰ Νοσηλευτικά μας ἰδρύματα, θά ἐπιφέρουμε καί ἀρκετή οἰκονομία στό κράτος — τό πλάσμα κατάντησε καί δυσεῦρετο καί πανάκριβο εἶδος.

(γ) Συντήρηση καί ἐπισκευή ἱατρικοῦ καί νοσοκομειακοῦ ἐξοπλισμοῦ.

Τά διάφορα εἶδη ἐξοπλισμοῦ τῶν νοσοκομείων, ἀπό τὰ πιά ἀπλά μέχρι τὰ πιά πολύπλοκα καί ἐξειδικευμένα, ἀποτελοῦν σημαντικό μέρος τοῦ ὄπλοστάσιου τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης τόσο γιά τήν διάγνωση ὅσο καί γιά τήν θεραπεία τῶν ἀσθενειῶν. Εἶναι πρόδηλο πῶς ἐπιβάλλεται ἡ συστηματική συντήρηση τοῦ ἐξοπλισμοῦ καί ἡ ταχεία ἐπιδιόρθωση του σέ περίπτωση βλάβης ἔτσι πού ἀπό τή μιᾶ μεριά νά μή προκαλοῦνται δυσχέρειες στό ἔργο τῶν νοσοκομείων σέ βάρος τῆς ὑγείας τῶν ἀσθενῶν καί ἀπό τήν ἄλλη νά προλαμβάνεται οἰκονομική σπατάλη. Σέ συνεννόηση καί συνεργασία μέ τήν Ἡλεκτρομηχανολογική Ὑπηρεσία, τό Ὑπουργεῖο Ὑγείας καταρτίζει σχέδια γιά τήν συγκρότηση πάνω σέ σωστή βάση μιᾶς τεχνικῆς ὑπηρεσίας πού νά διαθέτει κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό γιά ν' ἀναλάβει τήν εὐθύνη γιά τήν συστηματική συντήρηση τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν νοσοκομείων καί τήν χωρίς καθυστέρηση ἐπιδιόρθωση πού παρατηρεῖται σήμερα βλαβῶν πού παρουσιάζονται.

(δ) Ἐξασφάλιση, ἀνάπτυξη καί ἀξιοποίηση ἀνθρώπινου δυναμικοῦ.

Ἐχω ἀναφέρει προηγουμένως ὅτι μιᾶ ἀπό τές κύριες κατευθύνσεις τῆς ἀναπτυξιακῆς μας πολιτικῆς στόν τομέα τῆς ὑγείας εἶναι ἡ ἐνδυνάμωση τῶν ὑπηρεσιῶν μας μέ ἔμφυχο δυναμικό. Καί τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖο ὄχι μόνο γιά νά μπορέσουμε νά ἐπεκτείνουμε ἡ ἐνισχύσουμε τίς ὑπηρεσίες πού ὑπάρχουν καί νά ἐπανδρώσωμε κατάλληλα νέες ὑπηρεσίες, ἀλλά καί γιά νά βελτιώσουμε τήν ποιότητα τῶν ὑπηρεσιῶν πού προσφέρουμε. Ἐχοντας ὑπ' ὄψη τόν ζωτικό ρόλο τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ, τό Ὑπουργεῖον καταρτίζει σχέδια καί προγράμματα πού ἀποβλέπουν στήν ἐξασφάλιση ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ πού χρειάζεται καί πού πιθανόν νά προσφέρεται, στήν ἐπιμόρφωση ὑπηρετούντος προσωπικοῦ μέ βάση τές προβλεπόμενες ἀνάγκες, καί στήν χρησιμοποίηση τοῦ ἐκάστοτε διαθέσιμου δυναμικοῦ κατὰ τέτοιο τρόπο πού νά γίνεται ἡ καλύτερη δυνατή ἀξιοποίησή του πρὸς τό συμφέρο τῆς ὑγείας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Στήν χρησιμοποίηση καί τοποθέτηση ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ λαμβάνουμε ἰδιαίτερα ὑπ' ὄψη τήν ἀρχή τῆς ἰσόρροπης ἐξυπηρέτησης τῶν ἀναγκῶν τῶν διαφόρων περιοχῶν.

(ε) Ὅργανική Διάρθρωση καί Λειτουργία.

Γιά νά καταστῆ δυνατή ἡ ἐπίτευξη σκοπῶν καί στόχων μέ τόν πιά οἰκονομικό καί ἀποτελεσματικό τρόπο, ἀπαιτεῖται ἡ ὑπαρξη σωστῆς ὀργανικῆς διάρθρωσης καί ὀρθολογιστικῶν λειτουργικῶν διαδικασιῶν καί μεθόδων. Μέσα στά πλαίσια τῆς γενικώτερης πολιτικῆς καί μελέτης πού ἔχει ἀναληφθεῖ στά θέματα αὐτά, ἐξετάζονται καί οἱ Κεντρικῆς Ὑπηρεσίες τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας. Ἐλπίζεται ὅτι ἡ ἀναληφθεῖσα μελέτη θά ἐπεκταθεῖ γιά νά καλύψει καί τίς ἄλλες Ὑπηρεσίες τοῦ Ὑπουργείου. Στό μεταξύ τό Ὑπουργεῖο ἐπιλαμβάνεται διαρθρωτικῶν καί διαδικαστικῶν προβλημάτων πού προκύπτουν ἀπό καιροῦ σέ καιρό καί προσπαθεῖ νά ἐξεύρει κατάλληλες λύσεις.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Στήν σύντομη αὐτή ὁμιλία μου, προσπάθησα νά δώσω μιᾶ γενική εἰκόνα τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καί νά ἐπεξηγήσω τοὺς σκοποὺς καί τοὺς στόχους πού ἐπιδιώκουμε. Ἐχω δώσει ἔμφαση στά σχέδια καί στά ἔργα πού ἐκτελοῦμε καί πού προγραμματίζουμε γιά ἐκτέλεση στό προσεχές μέλλον στά πλαίσια τῶν προσπαθειῶν μας γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ κράτους. Οἱ συνθήκες πού δημιουργήθηκαν στό τόπο ἀπό τήν Τουρκικήν εἰσβολή καί τήν κατοχή τοῦ 40%

του Κυπριακού εδάφους από τους εισβολείς είναι γνωστές σ' όλους όπως είναι γνωστές και οι επιπτώσεις πάνω στην οικονομική και την κοινωνική ζωή του τόπου μας. Αξιολογώντας αντικειμενικά το έργο που έτετελέσθη και που επιτελείται από τις διάφορες Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας στο τόσο δύσκολο και γεμάτο τραγωδία διάστημα των τριών σχεδόν χρόνων που πέρασαν, δεν μπορώ παρά να εκφράσω τον θαυμασμό μου για το τι έχει επιτευχθεί. Και τούτο, χάρις στην αφοσίωση, τον πατριωτισμό, και την συνειδητοποίηση του χρέους προς το ανθρωπιστικό και έθνικό καθήκο που επέδειξε το προσωπικό των Υπηρεσιών μας. Στο δικό μου θαυμασμό θάθελα να προσθέσω κι' εκείνο που εξέφρασαν όλοι όσοι έπεσκέφθησαν την Κύπρο και είχαν την ευκαιρία να δούν τα άποτελέσματα που πετύχαμε. Με την ευκαιρία αυτή θάθελα να εκφράσω και από το βήμα της Βουλής τις θερμές μου ευχαριστίες σ' ολόκληρο το προσωπικό του Υπουργείου από τις ψηλότερες μέχρι τις χαμηλότερες βαθμίδες για την αξιοθαύμαστη προσφορά του.

Θα ήταν επίσης σοβαρή παράλειψη από μέρους μου να μην εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες του Υπουργείου μου για τις γεναιόδωρες εισφορές και την οικονομική ενίσχυση που μας έδωσαν οι Κυβερνήσεις φιλικών χωρών, διεθνείς οργανώσεις και Κυπριακοί οργανισμοί και σύνδεσμοι και που αναμφίβολα συντείνουν ώστε να καλύψωμεν επείγοντα κενά και ελλείψεις, να ικανοποιήσουμε επί μέρους ανάγκες και να προωθήσουμε ακόμα σ' ένα βαθμό τους στόχους μας.

Έχοντας σαν κριτήριο την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στο τομέα της υγείας όπως και στους άλλους τομείς δραστηριότητας του λαού μας μέσα στα έρείπια και την τραγωδία που μας έφερε η ξένη κατακτητική μανία, μπορούμε να προσβλέπουμε με έμπιστοσύνη στο μέλλο. Με υπόβαθρο ένα ψηλό επίπεδο υγείας και μια σχετικά ικανοποιητική οικονομική κατάσταση, με πίστη στο δίκαιο της υπόθεσής μας, συσπειρωμένοι όλοι γύρω από τον άξιο και λαοφιλή ηγέτη μας Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, θα μπορέσουμε να κρατήσουμε αναπεπταμένο το λάβαρο του αγώνα μας, ν' αυξήσουμε στο έπακρο το αγωνιστικό μας φρόνημα και να συνεχίσουμε τον αγώνα μέχρι που να πετύχουμε τη δικαίωση των εθνικών μας πόθων για έλευθερία, ανεξαρτησία, κυριαρχία και έδαφική άκεραιότητα του μαρτυρικού νησιού μας που άποτελούν άπαραίτητες προϋποθέσεις για την επιστροφή της ειρήνης, και την πρόοδο και την ευημερία όλων των κατοίκων της Κύπρου ανεξάρτητα από εθνικότητα, θρησκεία ή γλώσσα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είμαι θέβαιος ότι μιλω έκ μέρους ολόκληρου του Σώματος εκφράζων θερμές ευχαριστίες προς τον αξιότιμον Υπουργόν Υγείας για την ενημέρωση της Βουλής εις την όποιαν προέβη αναφορικά με την πολιτική και τον προγραμματισμό της Κυβερνήσεως και ιδιαίτερα του Υπουργείου του στον τόσο σημαντικό για τον λαό τομέα της υγείας.

Η ενημέρωση ύπηρεξεν ιδιαίτερα χρήσιμη για την Βουλήν στην δική της την ειλικρινή επιθυμία να συμπαρασταθθί στο Κυβερνητικό έργο προς έπιτευξη συνεχώς ύψηλότερων στόχων.

Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μετά την όμιλίαν και την κατατάπισιν του έντιμου Υπουργού Υγείας, τον όποιον και ευχαριστούμεν, πρέπει να ύπογραμμίσωμεν την σύνταμον εις χρονικόν διάστημα ανταπάκρισιν την όποιαν επέδειξε, πράγμα το όποιον ύπογραμμίζει το δημόσιον πνεύμα με το όποιον έμφορείται ο κ. Υπουργός. Θα ήθελα να παρακαλέσω όπως το θέμα παραμείνη εις την Ημερησίαν Διάταξιν διά να μας δοθί ή ευκαιρία να εκφέρωμεν και ήμεεις τας άπόψεις μας εις τον τομέα της υγείας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Νομίζω ὅτι εἶναι φυσικὸν μετὰ ἀπὸ τὴν δμιλίαν τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ὑγείας νὰ δοθῇ εἰς τὸ Σῶμα ἡ εὐκαιρία νὰ συζητήσῃ τὰ ὅσα ἔχουν λεχθῆ καὶ νὰ ἐκφράσῃ ὑπευθύνως ἀπόψεις προτοῦ παραπεμφθῆ τὸ ζήτημα εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συγκεκριμένη εἰσήγησις εἶναι νὰ παραμείνῃ τὸ θέμα ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως. Ἐάν δὲν ὑπάρχῃ ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης, τὸ θέμα παραμένει ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως πρὸς συνέχισιν τῆς συζητήσεως.

Ἐισερχόμεθα στὸ Κεφάλαιον Β' τῆς σημερινῆς Ἡμερησίας Διατάξεως — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Κατόπιν διαφόρων παρακλήσεων ἀπὸ μέρους Μελῶν τοῦ Σώματος, εἰσηγοῦμαι τὴν ἀναβολὴν τῶν θεμάτων κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον Β' τῆς σημερινῆς Ἡμερησίας Διατάξεως γιὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Ἀπομένει ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τὸ Κεφάλαιον Γ', δηλαδὴ Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 1) τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 1) τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ Πειθαρχικοὶ (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀιμῆνης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 4ην Μαΐου, 1977 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ Ἄρθρου 4 τοῦ περί Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 9 τοῦ 1976) καὶ τῷ ἐδαφίῳ 2 τοῦ Ἄρθρου 4 τοῦ περί Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 10 τοῦ 1976). Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 4ην Μαΐου, 1977 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ Ἄρθρου 4 τοῦ περί Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1977 (Ἄρ. 8 τοῦ 1977) καὶ τῷ ἐδαφίῳ 2 τοῦ Ἄρθρου 4 τοῦ περί Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1977 (Ἄρ. 9 τοῦ 1977). Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τοῦ Σώματος ὀρίζεται γιὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 12ην Μαΐου, 1977, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μετὰ τὴν ἀκόλουθον Ἡμερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περί Ἐνοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περί Ἐικτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περί Ταμείου Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν (Διάλυσις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περί Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.
- (5) Οἱ περί Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος ("Ἀδειαι διὰ Πρότυπα Σήματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.
- (6) Οἱ περί Μέτρων καὶ Σταθμῶν (Συσκευασμένα Ἀγαθὰ) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) Συζήτησις ἐπὶ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἡ ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἐρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977».
- (2) «Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα». (Θέμα ἐγγραφέν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη).
- (3) «Ἡ ἐφαρμογή ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων». (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
- (4) Συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ προγραμματισμοῦ εἰς τὸ θέμα ὑγείας.

Κηρύττω τὴν λήξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ὠρα λήξεως 5.07 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Βάκης Χρῖστος
 Βασιλειάδης Νίκος
 Δημοσθένους Ἡρακλῆς
 Καραμιχάλης Λοῖζος
 Κουρπελλάρης Χρῖστος
 Κωσταντίνου Ντίνος
 Λένας Πάρις
 Λυσσαρίδης Βάσος
 Μαστρονικόλας Νίκος
 Μιχαηλίδης Ἀλέκος
 Μιχαηλίδης Θοαλῆς
 Μιχαηλίδης Χαμπῆς
 Νέμτσας Τάκης
 Παναγιώδης Κίμων
 Παπαδημητρίου Κυριάκος
 Παπαδόπουλος Τάσος

Παπαϊωάννου Ἐξείκις
 Παρασκευαΐδης Φειδίας
 Παύλου Πατρίκιος
 Πελεκάνος Χρῖστος
 Ποσκώτης Σταῦρος
 Τουλούρας Ζαχαρίας
 Τουμαζῆς Ἀνδρέας
 Φάντης Ἀνδρέας
 Χατζηδημητρίου Τάκης
 Χριστοφίδης Χριστόφορος.
 Ἀντιπρόσωποι
 Ἐρησικευτικῶν Ὁμάδων
 Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
 Κυρίλλης Φέλιξ
 Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας ἐπὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου τοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος ὑγείας.
- (2) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 12ΗΣ ΜΑΪΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.09 μ.μ.)

(Ἄρ. 33)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 33ης Συνεδρίας τῆς Α' Συνόδου τῆς Γ' Βουλευτικῆς Περιόδου.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι στὸ Κεφάλαιον Α – Ἑρωτήσεις – Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ ἀναγνώσῃ τίς Ἑρωτήσεις καὶ τίς Ἀπαντήσεις, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Νοεμβρίου, 1976, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην Νοεμβρίου, 1976.

«Οἱ κοινότητες Κυπερούντας, Χανδριῶν καὶ Ἀγριδιῶν ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη χωματοδεξαμενῶν γιὰ ἀρδευτικούς σκοπούς. Ἡ κατασκευὴ τέτοιων ὕδατοδεξαμενῶν προνοεῖται καὶ στὸ πρόγραμμα ἀνάπτυξης τῆς Πιτσιλιᾶς.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφρήσῃ τὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων σὲ ποῖο στάδιο βρίσκεται τὸ πρόγραμμα κατασκευῆς χωματοδεξαμενῶν σ' αὐτὰς τίς κοινότητες καὶ πότε ἀκριβῶς θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐκτέλεση του».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Μαΐου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 6ην Νοεμβρίου, 1976 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Η κατασκευή γαιωδών ύδατοδεξαμενών εις τὰ χωρία Κυπερούντας, Χανδριῶν καὶ Ἀγριδιῶν ἐντάσσεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Σχεδίου Ἐνοποιημένης Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως Πιτσιλιᾶς καὶ εις ἐτοιμασθεῖσαν ἤδη μολέτην δυνατότητος ἔχει ληφθῆ πρόνοια διὰ :

(α) Τὴν κατασκευὴν δύο ύδατοδεξαμενῶν εις Κυπερούντα ὀλικῆς χωρητικότητος 150.000 — 200.000 περίπου κυβικῶν μέτρων.

(β) Τὴν κατασκευὴν μιᾶς ύδατοδεξαμενῆς εις Χανδριά χωρητικότητος 70.000 κυβικῶν μέτρων.

(γ) Τὴν κατασκευὴν μιᾶς τούλάχιστον ύδατοδεξαμενῆς εις Ἀγρίδια χωρητικότητος 50.000 κυβικῶν μέτρων.

Τὸ Σχέδιον Ἐνοποιημένης Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως Πιτσιλιᾶς ὑπεβλήθη ἤδη εις τὴν Διεθνή Τράπεζαν πρὸς δανεισδοτήσιν καὶ ἡ ἐναρξίς τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὡς ἄνω ἔργων θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν λόγῳ Τραπεζῆς ἣτις ἀναμένεται νὰ ληφθῆ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Νοεμβρίου, 1976, ὑπεβλήθεισα ὑπὸ τῶν ἀξιολόγων Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Λοῖζου Καραμιχάλη, Κίμωνος Παναγίδη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Ἡρακλῆ Δημοσθένους καὶ ληφθεῖσα τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976.

«Ἡ ἐκσκαφὴ καὶ μετακίνησις τεραστίων ποσοτήτων ἀμμοχαλίκων ἐκ τῶν ἀκτῶν μας δι' εἰκοδομικοῦς καὶ ἄλλους σκοποὺς ἔχει δημιουργήσῃ εις μερικὰς περιοχὰς σοβαρὰ πρόβληματα. Εἰς τὸ Ἀκρωτήρι—Λεμεσοῦ, λόγῳ τῆς ἐντατικῆς ἐκσκαφῆς εις βάθος καὶ ἔκτασιν ἡ περιοχὴ ἐχαμήλωσεν ἐπικινδύνως τὸ δὲ θαλάσσιον ὕδωρ εἰσρέει ἀνεξέλεγκτον καὶ καλύπτει τὴν περίεξ περιοχὴν πρὸ πάντων ὅταν ὑπάρχη τρικυμία. Ἄρκετοὶ λάκκοι ἀρδεύσεως πολλῶν γεωργῶν ἀλμύρισαν.

Δεδομένου ὅτι αἱ εἰκοδομικαὶ ἀνάγκαι τοῦ τόπου εἶναι τεράστιαι τὸ δὲ πρόβλημα προμηθείας ἀμμοχαλίκων θὰ γίνεταί οἰζυτέρον, ποῖα μέτρα λαμβάνει τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον διὰ τὴν ριζικὴν λύσιν του;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Μαΐου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εις ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 18ην Νοεμβρίου, 1976, ὑπὸ τῶν ἀξιολόγων Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Λοῖζου Καραμιχάλη, Κίμωνος Παναγίδη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Ἡρακλῆ Δημοσθένους.

«Ἐν συνεχείᾳ ἀπαντήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ὑπ' ἀρ. 223/60/23 καὶ ἡμερῶν 25ην Ἀπριλίου, 1977, ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπιθυμεῖ νὰ πληροφωρήσῃ τοὺς ἐντίμους Βουλευτὰς τὰ ἐξῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς μακροχρονίου λύσεως τοῦ προβλήματος τῆς ἐλλείψεως ἀμμοχαλίκων :

Κατόπιν σχετικῆς προκαταρκτικῆς μελέτης διεπιστώθη ὅτι δύο μόνον λύσεις ὑφίστανται, ἦτοι (α) διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως μεγάλης δυναμικότητος σκυροθραυστικῶν μηχανῶν διὰ τὴν παραγωγὴν σκύρων καὶ ἄμμου ἐκ καταλλήλου σκληρῆς πέτρας καὶ (β) διὰ τῆς βυθοκορίας (dredging) ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης.

Ὡς πρὸς τὴν πρώτην λύσιν ἤδη ἡ Κυβέρνησις ἔχει βοηθήσῃ ἰδιῶτες εις τὴν σύναψιν δανείων διὰ τὴν παραγγελίαν καταλλήλων μηχανημάτων διὰ τὴν παραγωγὴν σκύρων, μελετᾶται δὲ τὸ πρόβλημα τῆς παραγωγῆς ἄμμου.

Τὸ θέμα τῆς βυθοκορίας εἶναι λίαν περίπλοκον καὶ σοβαρὸν δι' ὃ καὶ ἔχει ζητηθῆ ἡ τεχνικὴ συμβουλὴ τοῦ Ταμείου Τεχνικῆς Συνεργασίας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (UNIDO) ἀναμένεται δὲ ἡ σχετικὴ ἐκθεσίς των ὁπότε θὰ ἀποφασισθῆ ποῖα ἐκ τῶν δύο λύσεων εἶναι ἡ συμφερωτέρα διὰ νὰ προωθηθῆ».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Φεβρουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Φεβρουαρίου, 1977.

«Τὸ θέμα τῆς διάθεσης τῶν φρούτων παρουσιάζεται ἀπὸ ἀρκετὸ καιρὸ μὲ ὀξύτητα. Χιλιάδες τόννοι μῆλων μένουν ἀδιάθετοι στὰ ψυγεῖα καὶ οἱ παραγωγοὶ βρίσκονται σὲ ἀπόγνωση. Οἱ τιμὲς ποὺ διατίθενται εἶναι ἐξευτελιστικὲς καὶ δὲν καλύπτουν τὸ κόστος παραγωγῆς. Γιὰ τὰ ἐπιτραπέζια σταφύλια ὑπάρχουν πληροφορίες ὅτι φέτος θὰ ἐπιβληθῆ δασμὸς λόγῳ ἔνταξης τῆς Μ. Βρετανίας στὴν Ε.Ο.Κ.

Ἄν αὐτὴ ἡ πληροφορία ἐπιβεβαιωθῆ οἱ οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις θὰ εἶναι σοβαρὲς γιὰ χιλιάδες οἰκογένειες ἀμπελουργῶν παραγωγῶν ἐπιτραπέζιων σταφυλιῶν.

Ἐρωτῶμεν τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου :

- (α) Τί μέτρα λαμβάνονται γιὰ τὴν διάθεση τῶν μῆλων τῆς περσινῆς παραγωγῆς ποὺ βρίσκονται ἀδιάθετα στὰ ψυγεῖα;
- (β) Τί διαβήματα κάμνει ἡ Κυβέρνηση σχετικὰ μὲ τίς πληροφορίες γιὰ ἐπιβολὴ δασμοῦ στὶς ἐξαγωγὰς ἐπιτραπέζιων σταφυλιῶν στὴ Μ. Βρετανία;
- (γ) Ποιὰ μέτρα προγραμματίζει ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὸ γενικὸ καὶ σοβαρὸ πρόβλημα διάθεσης τῶν φρούτων ἐν ὄψει τῆς προσεχοῦς ἐσοδείας;
- (δ) Προωθεί ἡ Κυβέρνηση τὴν εἰσήγηση τῶν Ἀγροτικῶν Ὁργανώσεων καὶ τῶν παραγωγῶν γιὰ ἴδρυση Συμβουλίου Διάθεσης Φρούτων καὶ Λαχανικῶν;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Μαΐου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑπεβληθεῖσαν τὴν 11ην Φεβρουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀειετίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«1. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καταβάλλει συνεχεῖς προσπάθειαι διὰ ἐπίλυσιν τοῦ θέματος τῆς διαθέσεως τῶν φρούτων εἰς τιμὰς ἱκανοποιητικὰς διὰ τοὺς παραγωγούς. Παρουσιάζονται ἐν τούτοις προβλήματα εἰς τὴν διάθεσιν ὠρισμένων ποικιλιῶν μῆλων καὶ ἄλλων φρούτων λόγῳ κυρίως τῆς ἀκαταλληλότητος τῶν δι' ἐξαγωγὴν. Τὸ Ὑπουργεῖον πρὸς ἀπάμβλυσιν τοῦ προβλήματος συνιστᾷ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν καὶ τὰ ἄλλα Κυβερνητικὰ Ἰδρύματα τὴν χρησιμοποίησιν μεγαλυτέρων ποσοτήτων μῆλων. Σημειοῦται ἐν προκειμένῳ ὅτι τὸ Συνεργατικὸν Κίνημα ἀπεφάσισε προσπάτως τὴν ἴδρυσιν ἐργοστασίου διὰ τὴν κονσερβοποίησιν σημαντικῶν ποσοτήτων φρούτων.

2. Τὸ θέμα τῆς ἐπιβολῆς δασμοῦ ἐπὶ τῶν ἐπιτραπέζιων σταφυλιῶν τῶν εἰσαγομένων εἰς Μ. Βρετανίαν θὰ ἐξετασθῆ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν διαβουλεύσεων αἱ ὁποῖαι θὰ διεξαχθοῦν προσεχῶς μεταξὺ Κύπρου—ΕΟΚ διὰ τὴν συνομολόγησιν συμφωνίας ἥτις θὰ διέπει τὸ δεῦτερον στάδιον τῆς συνδέσεως Κύπρου—ΕΟΚ. Τὸ πρῶτον στάδιον, ὡς γνωστόν, ἐκπνέει τὴν 30ὴν Ἰουνίου, 1977.

3. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐμελέτησεν ἐπισταμένως εἰς τὸ παρελθόν τὸ θέμα τῆς ἰδρύσεως Συμβουλίου Ἐμπορίας Φρούτων καὶ Λαχανικῶν, πλην ὅμως δὲν δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι διὰ τῆς ἰδρύσεως Συμβουλίου Ἐμπορίας θὰ ἐπιλυθεῖν τὰ διάφορα προβλήματα διαθέσεως τῶν φρούτων καὶ λαχανικῶν καθ' ὅτι ἡ φύσις αὐτῶν εἶναι τσαύτη ὥστε νὰ παρουσιάζονται δυσχέρειαι εἰς τὴν ἐμπορίαν τῶν.

4. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ ἡμέτερον Ὑπουργεῖον ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος καὶ ἐκ παραλλήλου μετὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καταβάλλει προσπάθειαι διὰ τὴν ἐξαγωγὴν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέρων

πασοτήτων φρούτων και λαχανικών εις αγοράς του έξωτερικού προς καλύτεραν έξυπηρέτησιν των συμφερόντων των παραγωγών και της οικονομίας της Νήσου εν γένει».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 18ην Φεβρουαρίου, 1977, υποβληθείσα υπό του άξιότιμου Βουλευτου περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη και ληφθείσα την 18ην Φεβρουαρίου, 1977.

Εις Πάνω Λεύκαρα επί τριακονταετίαν έλειτούργει τηλεφωνικόν κέντρον.

Η Αρχή Τηλεπικοινωνιών διατί σήμερα απαιτεί την καταβολήν ποσού εκ £250 από κάθε αίτητήν προς εγκατάστασιν τηλεφώνου.

Δεδομένου ότι υπάρχει καλώδιον διά Λεύκαρα μέ 100 γραμμές και χρησιμοποιούνται μόνον 40 διατί ή επίμονος άρνησις της Αρχής να μη ικανοποιήση τους αίτητάς οι όποιοι μάλιστα υπερβαίνουν τους έξήκοντα και κατά συνέπειαν παραμένουν επί τετραετίαν άχρησιμοποίητες προς Ζημίαν της Αρχής, ένός Όργανισμου δημοσίας ώφελείας, και να ταλαιπωρή τους κατοίκους των Λευκάρων οι όποιοι λόγω της φύσεως της εργασίας των και του μεγάλου αριθμού μεταναστεύσεως θά ήτο προς τό συμφέρον όλων;

Πώς προτίθεται τό άρμόδιον Υπουργείον να άντικρύση τό θέμα δεδομένου ότι έγιναν επανειλημμένως γραπτές και προσωπικές παραστάσεις μέχρι σήμερα;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 7ην Μαΐου, 1977, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, εις Ερώτησιν υποβληθείσαν την 18ην Φεβρουαρίου, 1977 υπό του άξιότιμου Βουλευτου περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Αναφορικώς μέ την εγκατάστασιν τηλεφώνου εις Λεύκαρα ή κατάστασις έχει ως ακολούθως :

- (i) Τό τηλεφωνικόν Κέντρον Λευκάρων μετεκινήθη πρό πενταετίας εις Σκαρίνου διά την καλύτεραν έξυπηρέτησιν των τηλεφωνικών αναγκών των χωρίων της περιοχής.
- (ii) Τό ποσόν των £250 τό όποιον Ζητεί ή Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου διά την εγκατάστασιν τηλεφώνου εις Λεύκαρα αντιπροσωπεύει μέρος του κόστους διά τά αναγκαίοντα τηλεφωνικά καλώδια και πασσάλους από τό Κέντρον Σκαρίνου εις την οικίαν του συνδρομητου εις Λεύκαρα ως και λοιπά διοικητικά και άλλα έξοδα διά της Αρχής διά την εν λόγω εγκατάστασιν. Ο ύπολογισμός του κόστους γίνεται βάσει των έσωτερικών κανονισμών της Αρχής.
- (iii) Η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου δέν δύναται να ικανοποιήση τό αίτημα των κατοίκων Λευκάρων ως προς τον τρόπον χρεώσεως διά την εγκατάστασιν τηλεφώνου εις Λεύκαρα διότι τούτο θά έδημιούργει προηγούμενον και δι' άλλας κοινότητας αίτινες δέν διαθέτουν ίδιον τηλεφωνικόν κέντρον, ως ή Εύρύχου (τηλεφωνικόν κέντρον εις Κακσπετριάν), Πέρα-Πεδί, Μονιάτης (Κέντρον εις Πλάτρας), Άστρομερίτης, Παλαιχώρι, κλπ. Τυχόν δέ ικανοποιήσις των τηλεφωνικών αναγκών των ως άνω κοινοτήτων θά απαιτήση δαπάνην εκ μέρους της Αρχής άνερχομένης εις £500,000 περίπου, ήτις υπό τας σημερινάς συνθήκας δέν δύναται να αναληφθῆ υπό της Αρχής».

Επερωτήθησαν αι Ερωτήσεις και Απαντήσεις, άξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωρούμεν στο Κεφάλαιον Β' — Νομοθετική Έργασία.

Τὸ πρῶτον καὶ τὸ τέταρτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β' ἀναβάλλονται. Τὸ μὲν πρῶτον κατόπιν εἰδικῆς παρακλήσεως γιὰ μιᾶς ἐβδομάδος ἀναβολῆν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ εἶναι μιᾶς ἐβδομάδος ἢ ἀναβολή, καὶ τὸ τέταρτον διότι δὲν ἐκυκλοφόρησε ἀκόμη ἡ ἔκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ δευτέρον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β' εἶναι «ὁ περὶ Ἑκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν στὸ Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Εἶναι δύο αἱ Ἐκθέσεις, κ. Πρόεδρε. Ἡ πρώτη ἔχει ὡς ἑξῆς :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟ- ΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΕΙΣΦΟΡΑΣ (ΠΡΟΣΩΡΙ- ΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσοσ Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἄλεκκοσ Μιχαηλίδησ
Σταῦροσ Ἀμπίζασ
Χρῖστοσ Βάκησ
Ἄλέξησ Γαλανόσ
Ντῖνοσ Κωνσταντῖνοσ
Τάκησ Χατζηδημητρίου.

Ἡ ὡσ ἄνω Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγοσ νομοσχεδῖον εἰς τέσσαρασ αὐτῆσ συνεδριάσεισ, τῆσ τελευταίασ συγκροτηθεῖσασ τὴν 29ην Ἀπριλίου, 1977. Εἰσ ὠρισμένασ τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθέντεσ παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰσ ἀπόψεισ τοῦ Ἑπιτροπείου Οἰκονομικῶν, ἐκπρόσωποι αὐτοῦ, ὡσ ἐπίσημσ ἐκπρόσωποι τῆσ Ὁμοσπονδίασ Ἐργοδοτῶν Κύπρου, τῆσ ΠΟΒΕΚ, τοῦ Συνδέσμου Ἐγκεκριμένων Λογιστῶν Κύπρου καὶ τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων Π.Ε.Κ. καὶ Ἐ.Κ.Α. Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχεν ἐπίσημ τὴν εὐκαιρίαν νὰ λάβῃ γνῶσιν ἀριθμοῦ ἐγγράφων παραστάσεων ὑπεβληθειῶν πρὸσ αὐτὴν ἐκ μέρουσ ἀριθμοῦ Συνδέσμου καὶ Ὀργανώσεων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησισ τοῦ περὶ Ἑκτάκτου Εἰσφορᾶσ (Προσωριναὶ Διατάξεισ) Νόμου πρὸσ τὸν σκοπὸν ἀπαλλαγῆσ ἐκ τῆσ ἐκτάκτου εἰσφορᾶσ τῶν ἀμοιβῶν οἰωνδήποτε ἐργοδοτουμένων προσώπων καθὼσ ἐπίσημ καὶ ποσοτῶν εἰσοδήματοσ τὰ ὁποῖα διὰ λόγουσ φορολογικῶν κινήτρων τυγχάνουσιν ἤδη ἀπαλλαγῆσ ἐκ τοῦ φόρου εἰσοδήματοσ. Περαιτέρω σκοπεῖται ἡ παράτασισ τῆσ ἰσχύουσ τοῦτου ἐν ὅσω διαρκεῖ ἡ ἐκφυγμὸσ κατάστασισ καὶ ἐν πάση περιπτώσει οὐχὶ πέραν τῆσ 31ησ Μαρτίου, 1979.

Ὡσ γνωστόν, ἡ περὶ ἧσ ὁ λόγοσ προσωρινὴ νομοθεσία παρετάθη ὁμοῦ μετ' ἄλλων προσωρινῶν νομοθεσιῶν μέχρι τῆσ 31ησ Μαρτίου, 1977 προκειμένου, σὺν ἄλλοισ λόγοισ, νὰ ἐξετασθῇ τὸ ἐνδεχόμενον ἀναθεωρήσεωσ αὐτῶν ὑπὸ τὸ φῶσ τῶν διαμορφωθησομένων νέων οἰκονομικῶν δεδομένων καὶ τῶν ὑπεβληθειῶν ἐκ μέρουσ τῶν διαφόρων ὀργανώσεων παραστάσεων.

Ἀπασαὶ αἱ προαναφερθεῖσαι παραστάσεισ, συμφῶνωσ πρὸσ τὴν σταλεῖσαν εἰς τὴν Βουλὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ἑπιτροπείου, ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον διεξαδικῆσ συζητήσεωσ εἰς συσκέψεισ συγκροτηθεῖσασ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆσ Δημοκρατίασ καθὼσ καὶ ἀντικείμενον ἰδιαίτερασ μελέτησ ὑπὸ τῆσ Συμβουλευτικῆσ Οἰκονομικῆσ Ἐπιτροπῆσ.

πής εις τήν όποίαν έκπρόσωποι Συνδικαλιστικῶν Όργανώσεων, τής Όμοσπονδίας Έργοδοτῶν Κύπρου, τοῦ Κυπριακοῦ Έμπορικῶ καί Βιομηχανικοῦ Έπιμελητηρίου ὡς καί ἄλλοι, εἶχον τήν εὐκαιρίαν νά έκθέσωσι τās απόψεις των.

Ός αποτέλεσμα τῶν έκτεθεισῶν απόψεων ὑπό τῶν έκπροσώπων τῶν προαναφερθεισῶν Όργανώσεων καί τῶν ἐπακλουθησῶν συζητήσεων, ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως πρὸς διαφύλαξιν τής παρατηρουμένης συνεργασίας μεταξύ ἐργοδοτῶν καί ἐργοδοτουμένων, ἀπαραιτήτου προϋποθέσεως διὰ τήν συνέχισιν τής ἀνακάμψεως τής οἰκονομίας, γίνῃ εἰσήγησις περὶ τερματισμοῦ, ἀπὸ τής 1ης Ἰανουαρίου, 1977, τής ἰσχύος τοῦ περὶ Ἀμοιβῶν (Προσωρινή Μείωσις) Νόμου, ὅπερ καί ἐγένετο ἤδη δυνάμει τοῦ περὶ Καταργήσεως Ἀμοιβῶν (Προσωρινή Μείωσις) Νόμου τοῦ 1977 (Ἄρ. 5 τοῦ 1977). Κατὰ τās ἰδίας διαβουλεύσεις ἀπεφασίσθη ἐκ παραλλήλου ὅπως ἡ ἰσχύς τής περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς Νομοθεσίας παραταθῆ ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ ἔκρυθμος κατάστασις καί ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐχὶ πέραν τής 31ης Μαρτίου, 1979, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τοῦ νῦν ὑπὸ ἐξέτασιν νομοσχεδίου.

Ός ἀνεφέρθη εἰς τήν Ἐπιτροπὴν, ἡ κατάργησις τής περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν Νομοθεσίας ἐκρίθη σκόπιμος ἀφοῦ ἐλήφθη, μεταξύ ἄλλων, ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπελθοῦσα αὐξήσις εἰς τās τιμὰς διαφόρων ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν χωρὶς τὸ ἀντιστάθμισμα τής τιμαριθμικῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐργαζομένων μὲ βῆσιν, ὡς ἐγένετο πρότερον, τήν ἐξέλιξιν τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου, θέμα τὸ ὁποῖον εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τήν ὑπό τῶν Συνδικαλιστικῶν Όργανώσεων ὑποβολὴν αἰτημάτων διὰ μισθολογικὰς ἀναπροσαρμογὰς. Ἐξ ἄλλου, ἡ παράτασις τής νῦν ὑπὸ συζήτησιν νομοθεσίας ἐκρίθη σκόπιμος ἀφοῦ, μεταξύ ἄλλων, ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν τὸ μέχρι τοῦδε συνολικὸν ὕψος τής συμμετοχῆς τῶν αὐτοεργοδοτουμένων εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀνακουφίσεως Ἐκτοπισθέντων καί Παθόντων, τὸ γεγονός ὅτι παρεσχέθη εἰς τοὺς τελευταίους ἀριθμὸς ἐτέρων φορολογικῶν παραχωρήσεων, καί τὸ γεγονός ὅτι ἡ γενεμένη κατάργησις τής νομοθεσίας περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν διὰ τοὺς μισθωτοὺς ἐλπίζεται νά ἀποτελέσῃ ἀντικίνητρον εἰς τήν ὑποβολὴν αἰτημάτων διὰ μεγάλας μισθολογικὰς ἀναπροσαρμογὰς.

Κατὰ τὸ στάδιον τής μελέτης ὑπὸ τής Ἐπιτροπῆς τοῦ νῦν ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ὑπεστηρίχθη ἡ ἄποψις ὅτι ἡ κατάργησις τής νομοθεσίας περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν διὰ τοὺς ἐργοδοτουμένους ἀπολήγει εἰς εὐεργετικὴν διὰ τούτους μεταχειρίσιν εἰς βάρος τῶν ὑπολοίπων αὐτοεργοδοτουμένων καί εἰδικώτερον τῶν γεωργῶν καί μικροεισδηματιῶν καί ὅτι τὸ προτεινόμενον μέτρον θέτει σημαντικὸν ἀριθμὸν πολιτῶν, προσερχομένων κυρίως ἀπὸ τὰ τοιαῦτα κατώτερα καί μεσαία στρώματα, εἰς κατάστασιν ἀνίσου μεταχειρίσεως παρ' ὅσον ὅτι ἡ δημιουργηθεῖσα ἐκ τής Τουρκικῆς εἰσβολῆς κατάστασις ἐπληξε τούτους ἂν μὴ τι περισσότερον τοῦλάχιστον εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν, τὰ δὲ εἰσοδήματα τούτων, ὡς ἡ περίπτωσις τῶν ἀγροτῶν, δὲν ἀποτελοῦν ἀφ' ἑαυτῶν σταθερὸν εἰσόδημα ὡς εἰς τās περιπτώσεις τῶν μισθωτῶν. Συναφῶς οἱ ὑποστηρίζαντες τήν προαναφερθεῖσαν θέσιν ἐζήτησαν ὅπως καταργηθῆ ἡ προτεινομένη ἐπιβολὴ ἐπὶ τῶν τάξεων αὐτῶν ἐκτάκτου εἰσφορᾶς ἢ, κατ' ἐλάχιστον, ὅπως ἡ ἐκτακτος εἰσφορὰ ἀναπροσαρμοσθῆ καταλλήλως ὡστε νά λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὰ προαναφερθέντα δεδομένα.

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἐζήτησε καί ἐλαβε στοιχεῖα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν μέσον ὄρον τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος ἐνὸς μέσου ἀγρότου ἤχθη εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι διαφοροποιήσις τις εἰς τὸ ἐξαιρετέον, διὰ σκοποῦς ἐπιβολῆς τής ἐκτάκτου εἰσφορᾶς, εἰσόδημα, τοῦλάχιστον ἴσον εἰς ὕψος πρὸς τὸν ὑπολογιζόμενον θεωρητικὸν μισθὸν αὐτοεργοδοτουμένου γεωργοῦ ἢ μικροβιοτέχνου ἐπεβάλλετο καί ὡς μέτρον θεωρεῖται ὀρθὸν καί δίκαιον.

Με βάσιν τὴν προμνησθεῖσαν θέσιν καὶ ἀφοῦ ἐγένετο κατόπιν τῶν ὑποβληθεισῶν ἐπ' αὐτοῦ παραστάσεων ἀποδεκτὸς ἀριθμὸς ἐπὶ μέρους τροποποιήσεων εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ἡ Ἐπιτροπὴ, συναινούντος καὶ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἐπέφερε τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Ἡ εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νομοσχεδίου προτεινομένη προσθήκη τῆς νέας παραγράφου (στ) εἰς τὸ ἄρθρον 6 τοῦ βασικοῦ νόμου, ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς ἐκτάκτου εἰσφορᾶς τῶν ποσοστῶν εἰσοδήματος τὰ ὁποῖα ὑπὸ μορφῆν φορολογικῶν κινήτρων τυγχάνουσιν ἤδη ἀπαλλαγῆς ἐκ τοῦ φόρου εἰσοδήματος θὰ ἔδει, κατ' εἰσήγησιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, νὰ περιορισθῇ ὥστε νὰ μὴ καλύπτῃ καὶ τὰ ποσοστὰ τοῦ εἰσαγομένου συναλλαγματος ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν.

(β) Ἡ παρεινομένη, διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, χρονικὴ διάρκεια τοῦ ὑπὸ τροποποιήσιν Νόμου νὰ ἰσχύσῃ μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου, 1978 καὶ τοῦτο ὥστε νὰ συμπίπτῃ μὲ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος πλείστων τῶν ἐπιχειρήσεων, τὸ ὁποῖον λήγει τὴν 31ην Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους, ἀποφευγομένης οὕτως οἰσοδήποτε ταλαιπωρίας καὶ ἀπωλείας χρόνου διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἰσοδήματος ἐπιχειρήσεως τινος διὰ τὴν πρώτην τριμηνίαν τοῦ 1979.

Ἐπὶ τῆς προτεινομένης ὡς ἄνω παρατάσεως, ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ἄλ. Γαλανὸς διετύπωσε τὴν διαφωνίαν του ὑποστηρίξας ὅτι ἡ ἀνανέωσις τῆς προρρηθείσης νομοθεσίας θὰ ἔδει νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τοὺς δώδεκα μῆνας, ὡς ἦτο, καθ' ἃ ὑπεστήριξεν, ἡ γενομένη συνεννόησις μετὰ τῶν διαφόρων Ὄργανώσεων κατὰ τὸ στάδιον τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξετάσεως τοῦ θέματος, καὶ προκειμένου νὰ εἶναι εὐχερεστέρα ἢ εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα ἐπανεξετάσις τοῦ ὅλου προβλήματος ὑπὸ τὸ φῶς τῶν διαμορφωθησομένων νέων οἰκονομικῶν δεδομένων.

(γ) Προστίθεται νέον ἄρθρον 7, τοῦ ἐπομένου ἄρθρου ἀναριθμουμένου καταλλήλως, δυνάμει τοῦ ὁποίου οὐδεμία εἰσφορά θὰ καταβάλλεται ὑπὸ φυσικῷ τινος προσώπου τοῦ ὁποίου τὸ τριμηνιαῖον εἰσόδημα δὲν θὰ ὑπερβαίνῃ τὸ ποσὸν τῶν £250.

Ἡ προτεινομένη ὡς ἀνωτέρω ἐξαιρέσις σκοπὸν ἔχει νὰ προσφέρῃ εἰδικὴν μεταχείρισιν εἰς τοὺς γεωργούς, μικροεπιπέχνας καὶ λοιποὺς μικροεισοδηματίας αὐτοεργοδοτούμενους μεσαίων εἰσοδημάτων. Διὰ τὴν πλήρη ἐκτίμησιν τῆς γενομένης ἐξαιρέσεως, εἰδικῶς διὰ τὴν περίπτωσιν φυσικῶν προσώπων ἀσχολουμένων μὲ τὴν γεωργίαν, πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ εἰσοδήματος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπιβάλλεται ἡ συνεισφορά των λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰ ἡμερομίσθια οἰοῦδήποτε τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του ὡς ἐπίσης ἡ ἀφαίρεσις τῶν καλλιεργητικῶν καὶ ἄλλων ἐξόδων ἐκάστου. Λαμβανομένου τούτου ὑπ' ὄψιν ὡς καὶ τοῦ σχετικῶς μικροῦ ἀριθμοῦ προσώπων ἐκ τοῦ γεωργικοῦ τομέως ὅτινα νῦν καταβάλλουν εἰσφορὰν δυνάμει τοῦ Νόμου, ἡ ἐπιβάρυνσις, δι' ὅσους ἐκ τούτων θὰ ὑπάρξῃ εἰς τὸ μέλλον, κρίνεται ἀμελητέα ἂν μὴ καὶ ἀνύπαρκτος. Τενίζεται ὡσαύτως ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐξαιρέσις καλύπτει μόνον φυσικά πρόσωπα καὶ οὐχὶ Ἐταιρείας ἢ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα.

(δ) Τὸ ἄρθρον 8, ὡς τοῦτο ἀνηριθμήθη, τὸ ὁποῖον ὀμιλεῖ περὶ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου, τροποποιεῖται ὥστε αἰ εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἀναφερόμεναι ἐξαιρέσεις ἐκ τῆς ἐπιβολῆς ἐκτάκτου εἰσφορᾶς νὰ ἰσχύσωσιν ἀπὸ τῆς ὀρχομένης τὴν 1ην Ἀπριλίου, 1976 τριμηνίας

και να συμπιπτουν ούτω με την ημερομηνίαν ενάρξεως της ισχύος των δοθέντων διά του περι Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου φορολογικών κινήτρων υπό μορφήν εξαίρέσεων.

Υπό τὸ φῶς τῶν προαναφερθέντων, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ προέβη εἰς τὴν δέουσαν ἐπεξεργασίαν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον, ἐπισυνέπουσα εἰς τὴν παρούσαν Ἐκθέσιν της, εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν του.

Ἡ συμπληρωματικὴ ἔκθεσις ἔχει ὡς ἀκολουθῶς :

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΕΙΣΦΟΡΑΣ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἄλεκος Μιχαηλίδης
Πάρις Λένας
Χρῖστος Βάκης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ὡς γνωστόν, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ δι' ἤδη κυκλοφορησάσης πρὸς τὰ ἀξιότιμα Μέλη τῆς Βουλῆς Ἐκθέσεως της εἰσηγεῖται τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου μετὰ βάσιν τὰς εἰς αὐτὸ ἐπινεχθείσας τροποποιήσεις.

Ἐν τῷ μεταξύ, μετὰ τὸ στάδιον τῆς ἐτοιμασίας καὶ κυκλοφορίας τῆς ἐν λόγω Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπεβλήθη ἐκ μέρους τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου ἐπιπρόσθετος τροπολογία εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον δυνάμει τῆς ὁποίας προτείνεται ἡ ρύθμισις καὶ νομοθετικῶς τῆς γενομένης ἐξαιρέσεως ἐκ τῆς καταβολῆς ἐκτάκτου εἰσφορᾶς παντὸς εἰσοδήματος προερχομένου ἐξ ἐγκεκριμένου Ταμείου Προνοίας. Τὴν τοιαύτην Τροπολογίαν εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναλύσῃ καὶ διὰ ζωῆς ἐκπρόσωπος τοῦ ρηθέντος Ὑπουργείου κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 6ης Μαΐου, 1977.

Μετὰ βάσιν τὰς δοθείσας ἐν προκειμένῳ ἐξηγήσεις ὑπὸ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου ἢ Ἐπιτροπῆς, ἀφοῦ ἔλαβεν ἐπίσης ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ρύθμισις μέχρι τοῦδε τοῦ θέματος τῆς ἐξαιρέσεως τῶν εἰσοδημάτων οἰουδήποτε ἐγκεκριμένου Ταμείου Προνοίας ἐκ τῆς καταβολῆς ἐκτάκτου εἰσφορᾶς ἐρρυθμιζέτο διὰ διοικητικῆς πράξεως, ἀπεδέχθη τὴν σταλεῖσαν τροπολογίαν καὶ ἐνεσωμάτωσε ταύτην εἰς τὸ ἀντίστοιχον μέρος τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου μετὰ τὴν περιοριστικὴν, ὅμως, πρόνοιαν ὅτι ἡ τοιαύτη ἐξαιρέσις δὲν θὰ ἰσχύῃ εἰς τὰς περιπτώσεις διαλύσεως οἰουδήποτε τῶν ὡς προεῖρηται Ταμείων διαρκούσης τῆς ἰσχύος τῆς ὑφισταμένης καὶ νῦν παρατεινομένης νομοθεσίας περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς. Εἰς τὰς τελευταίας περιπτώσεις θὰ ἐπιβάλληται καὶ εἰσπράττηται ὑπὸ τοῦ Νόμου καθοριζομένη ἐκτακτος εἰσφορὰ ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος παντὸς διαλυομένου ὡς ἀνωτέρω Ταμείου, πᾶς δὲ δικαιούχος τούτου θὰ ὑπόκειται εἰς τὴν καταβολὴν ἐκτάκτου εἰσφορᾶς καθ' ὃ μέτρον ἀναφέρεται εἰς τὸ ληφθῆσομενον ὑπ' αὐτοῦ μέρος ἐκ τοῦ τοιοῦτου εἰσοδήματος.

Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διαμορφοῦται μετὰ βάσιν τὴν νέαν τροπολογίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιληταί επί θέματος άρχής;

Ο κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Η αντιμετώπιση και αξιολόγηση νομοσχεδίων όπως είναι τὸ περι ἐκτάκτου εἰσφορᾶς θὰ πρέπει νὰ γίνεται εἰς τὰ πλαίσια τοῦ οικονομικοῦ χάους καὶ τῆς τεράστιας οικονομικῆς ἀθλιότητος ἢ ὅποια ἦρθε στὸν τόπο μας σὰν συνέπεια τῆς Τσερκικῆς εἰσβολῆς.

Τὸ 40% τοῦ πληθυσμοῦ μας ἔχασε τὸ σπίτι του, τὴν περιουσία του καὶ τὴ δουλειά του. Ἐγνωρίσαμε δυστυχία καὶ φτώχεια ποῦ ὁ τόπος μας δὲν εἶχε ἔναυδα ποτέ.

Σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο οικονομικὸ χάος ποῦ θὰ εἶχε σὰν φυσιολογικὴ καὶ λογικὴ συνέπεια τὴν πλήρη οικονομικὴ κατάρρευση καὶ πολιτικὴ, κατωρθώσαμε νὰ ὀρθώσωμε τὸ ἀνάστημά μας καὶ ὄχι μόνον νὰ μὴ καταρρεύσωμε οἰκονομικὰ ἀλλὰ νὰ μιλοῦμε σήμερα γιὰ οικονομικὴ ἀνάκαμψη.

Αὐτὸ τὸ ἐπίτευγμα ἐγίνε κατορθωτὸ λόγω τῆς ἐργατικότητας καὶ τοῦ σθένους τοῦ ἐργαζομένου Κυπρίου.

— Τὸ ἐπίτευγμα αὐτὸ ἐγίνε λόγω τῆς ἐφευρετικότητας καὶ ἰκανότητας τοῦ Κυπρίου ἐπιχειρηματίου.

— Τέλος τὸ ἐπίτευγμα ἐγίνε καὶ λόγω τῶν τολμηρῶν καὶ εὐστόχων μέτρων τὰ ὅποια ἔλαβε ἡ Κυβέρνηση.

Μπορεῖ ὅλοι νὰ ἔχουμε ἀπόψεις πάνω στὸ κάθε ἓνα μέτρο χωριστὰ καὶ μπορεῖ νὰ ἔχουμε ἐπιφυλάξεις καὶ ἐπικρίσεις γιὰ τὸ ρυθμὸ ἐφαρμογῆς μερικῶν μέτρων. Ὅμως δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς στὸ σύνολο ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἐπιτελέσει στὸν οικονομικὸ τομέα ἀξιόλογη δουλειά καὶ ἐπομένως θεωροῦμε σκόπιμο νὰ ἐπαινέσωμε τὴν ἀξιόλογη αὐτὴ προσφορά τῶν ἀρμοδίων.

Βεβαίως μὲ ὅλα αὐτὰ δὲν θέλομε νὰ ποῦμε ὅτι λύσαμε τὰ προβλήματά μας ὅλα στὸν οικονομικὸ τομέα.

Πέραν τοῦ ὅτι τὰ προβλήματα στὸν οικονομικὸ τομέα μποροῦν νὰ λυθοῦν πλήρως μόνον μὲ τὴν λύση τοῦ ἐθνικοῦ μας προβλήματος καὶ τὴν ὑπαρξὴ ἐνιαίου οικονομικοῦ χώρου, ὁλοκλήρου τῆς Κύπρου, πέραν αὐτῆς τῆς σοβαρᾶς κατὰ τὴν γνώμη μας ἐπιφύλαξης, σήμερα ἐν ἀντιθέσει μὲ τὴν περίοδο τοῦ 1975 μποροῦμε νὰ ἀρχίσωμε νὰ ἀντιμετωπίζωμε σταδιακὰ τὰ οικονομικὰ καὶ κοινωνικὰ μας προβλήματα.

Πρὶν λίγες μέρες, εἴμαστε σὲ θέση νὰ ἐπιφέρωμε τροποποιήσεις στὸν νόμο περὶ ἀνακουφίσεως ὀφειλετῶν καὶ ἐντὸς τῶν ἡμερῶν ἐλπίζομε ὅτι θὰ εἴμεθα σὲ θέση νὰ μιλήσωμε γιὰ πιὸ οὐσιαστικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος ἀνακουφίσεως τῶν ὀφειλετῶν.

Ἐξακολουθοῦμε νὰ ἀντιμετωπίζωμε τεράστια προβλήματα τὰ ὅποια ἀπαιτοῦν ἄμεσον ἀντιμετώπιση. Τὸ στεγαστικὸ, γιὰ παράδειγμα, εἶναι τεράστιο πρόβλημα καὶ ἀπαιτεῖ τεράστια ποσά, προκειμένου νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ παροχὴ προσωρινῆς στέγασης.

Τὸ θέμα τῆς ἐπαναδραστηριοποιήσεως εἶναι ἐπίσης σημαντικὸ καὶ ἐπαναδραστηριοποίηση σημαίνει ἀξιοποίηση τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ποῦ ἀτονεῖ καὶ ἰκανότης τῆς οικονομίας μας νὰ ἀπορροφήσῃ τὸ δυναμικὸ τὸ ὅποιο τώρα βρίσκεται στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἡῶξημένη οικονομικὴ δραστηριότης ἰδίως στὸ ἐξαγωγικὸ ἐμπόριο.

“Όπως ανέφερα και πιο πάνω η Κυβέρνηση έλαβε στην κρίσιμη στιγμή μέτρα ριζικά τὰ ὁποῖα θὰ βοηθοῦσαν στην αντιμετώπιση μιᾶς κατάστασης πού συνιστοῦσε οικονομικό χάος.

Ἡ συνεισφορά αὐτῶν τῶν μέτρων μπορεί νὰ ἐκτιμηθῆ χωριστὰ ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῆ καί στο σύνολο της.

Στό νέο στάδιο στό ὁποῖο βρισκόμαστε πρέπει νὰ κινηθοῦμε μέ πολλή περίσκεψη γιά νὰ μὴ ανατρέψουμε αὐτό πού μέ τόσους κόπους ἐδημιουργήσαμε, μέσα ἀπό τή στάχτη τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς. Χρειάζεται στόν οικονομικό τομέα αἰσιοδοξία καί αὐτοπεποίθηση, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχουμε καί ὀρθή ἐκτίμηση τῶν πολύ δυσμενῶν συνθηκῶν πού κάνουν τήν οικονομία μας πολύ εὐάλωτη. Μπορεῖ νὰ ἔχη γίνει κάποια ἀνάκαμψη ἀλλὰ ἡ οικονομία μας δέν διαθέτει εὐρωστία.

Τελευταίως εἶχαμε ψηφίσει τόν τερματισμό τῆς ἰσχύος τοῦ περι Ἄμοιβῶν Νόμου. Ἡ κατάργηση τοῦ περι Μειώσεως Ἄμοιβῶν Νόμου ἐκρίθη σκόπιμος γιά νὰ μπορέσουν οἱ ἐργαζόμενοι νὰ αντιμετωπίσουν τό ψηλὸ κόστος ζωῆς, μιὰ πού ὁ τιμαριθμικός δείκτης δέν ἐλειτουργοῦσε. Ἡ κατάργηση τῆς Νομοθεσίας αὐτῆς ἐθεωρήθη καί σάν ἀντικίνητρον γιά τήν ὑποβολή μισθολογικῶν ἀπαιτήσεων πού θὰ εἶχαν πληθωριστικές τάσεις.

Βεβαίως ἡ κατάργηση τῆς Νομοθεσίας αὐτῆς εἶχε σάν συνέπεια τήν ἐπιβολή φορολογίας γιά νὰ εἰσπραχθῆ τό ἀντίστοιχον ποσόν.

Σήμερα ἔχομε ἐνώπιον μας τήν παράταση τοῦ περι Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς Νόμου.

Νοούμενου ὅτι δέν θέλομε νὰ ἀκυρωθοῦν τὰ ἀναπτυξιακὰ προγράμματα τῆς Κυβερνήσεως κυρίως εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τοὺς ἐκτοπισθέντες, τό δίλημμα εἶναι κατὰ πόσον ἀποφασίζομε νὰ ψηφίσουμε τή συνέχιση τῆς Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς ἢ τήν ἐπιβολή νέων φόρων. Παράλληλα ἔχει τονισθῆ ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξη δικαία κατανομή τῶν οικονομικῶν βαρῶν καί ἐπομένως ἡ νέα ἐπιβάρυνση θὰ πρέπει νὰ ἔχη κάποια σχέση μέ τὰ κέρδη.

Ἀντί αὐξήσεως τοῦ φόρου εἰσοδήματος ὁ ὁποῖος εἶναι ἤδη ὑπέρμετρα ψηλός καί πού μιὰ τέτοια ἐνέργεια θὰ ἦταν σοβαρὸ ἀντικίνητρον ἀναπτύξεως, ἡ συνέχιση ἑνὸς ἐκτάκτου μέτρου σάν αὐτοῦ τῆς Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς, εἶναι ἴσως ἡ σκοπιμώτερη ἐκλογή.

Ἀσφαλῶς ἕνας μπορεί νὰ πῆ πὺς δεδομένου ὅτι τὰ ἔργα ἀνακουφίσεως τῶν προσφύγων πρέπει νὰ συνεχίσουν καί δεδομένου ὅτι δέν ἐνδείκνυται ἡ αὐξηση τῶν συντελεστῶν φόρου εἰσοδήματος τότε γιατί δέν ἐμειώθησαν οἱ συντελεστὲς τοῦ νόμου περι Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς καί τοῦ περι Μειώσεων Ἄμοιβῶν, ἐνῶ ἀντιθέτως κατηργήθη πλήρως τό δεύτερον καί παρατείνεται τό πρῶτον; Ὁ συλλογισμὸς εἶναι ὀρθὸς πλὴν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ κατάργηση τοῦ περι Μειώσεως Ἄμοιβῶν Νόμου ἐγίνε ὡς ἀντάλλαγμα καί εἰς τὰ πλαίσια ὑπογραφῆς σχετικοῦ Μνημονίου περι περιορισμῶν τῶν Ζητουμένων ὑπὸ τῶν ἐργοδοτουμένων μισθολογικῶν αὐξήσεων, μέσα εἰς χαμηλὰ πλαίσια, σάν μέτρο ἐλέγχου τῶν πληθωριστικῶν τάσεων. Πέραν αὐτοῦ ἡ Κυβέρνηση εἰσέπραξε ἕνα σημαντικὸ ποσόν ἤδη ἀπὸ τῆ μείωση τῶν μισθῶν.

Ἀπὸ τὴν ἐκτακτὴ εἰσφορὰ εἰσέπραξε πολὺ λιγώτερα κυρίως διότι τό 1976 δέν ἐξεκαθάρισε ἀκόμη λόγω τοῦ ὅτι ἐκκρεμεῖ τό θέμα τῆς βεβαιώσεως τοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ τό ὁποῖο ἡ εἰσφορὰ ἐξαρτᾶται. Ἐπομένως ἡ συνέχιση τῆς ἐκτάκτου εἰσφορᾶς ἐπιβάλλεται νὰ ψηφισθῆ σήμερα γιά λόγους ἀνάγκης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ μας Ὁμάδα ἔλαβε σοβαρὰ ὑπ' ὄψη τίς ἐκφρασθεῖσες σκέψεις καί ἀπόψεις μερικῶν συναδέλφων μας οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐντῶνες ἐπιφυλάξεις γιά τὴν καθόλου ψήφιση τοῦ Νόμου. Οἱ ἐπιφυλάξεις των ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν ἀποψη ὅτι ἰδίως γιά τοὺς γεωργοὺς καί τοὺς μικροεπιχειρη-

ματίες γίνεται άδικος μεταχείριση. Ίδιαίτερα ετώνισθη ό τρόπος εφαρμογής του Νόμου με τόν καθορισμό υπό τών άρμοδίων του φορολογητέου εισοδήματος. Έν τούτοις άπεφασίσθη ή ψήφιση του Νόμου με τήν άπόφαση νά γίνουν συστάσεις πρός τούς άρμοδίους οι όποιοι νά κατατοπίζουν ίδίως τούς γεωργούς και μικροεπιχειρηματίες οι όποιοι δέν έχουν τήν εύχέρειαν ειδικών συμβουλών και επίσης νά γίνη προσπάθεια όπως εφαρμοσθή με τόν καλύτερο δυνατό τρόπο ό καθορισμός του φορολογητέου εισοδήματος γι' αυτές τές τάξεις.

Άλλά ένώ συμφωνοῦμε με τή συνέχιση τής εφαρμογής τής έκτάκτου εισφοράς, διαφωνοῦμε με τήν πρόταση τής Κυβέρνησης γιά νά συνεχισθῆ γιά 2 χρόνια, όπως επίσης και με τήν άλλαγή σέ 21 μήνες.

Νοουμένου ότι ό χρόνος αυτός μπορεί νά είναι καλύτερος γιά τις επιχειρήσεις και νοουμένου ότι ή νέα νομοθεσία περι θεβαιώσεως φόρου εισοδήματος θά τεθῆ έν ισχύϊ, τότε φέτος αί εισπράξεις από τήν έκτακτη εισφορά πιθανόν νά είναι πολύ ικανοποιητικές αλλά δυνατόν και τό αντίθετον.

Οί άνάγκες γιά τις όποιες τά χρήματα αυτά εισπράττονται πιθανόν νά ικανοποιηθοῦν πλήρως ή μερικῶς ή και εις ελάχιστον βαθμόν. Πιθανόν τό μέτρον αυτό, άν ή Κυβέρνηση πράγματι τό εφαρμοσῆ πλήρως, νά αποδώσῃ πολλά, αλλά ή επιβάρυνση σέ μερικές τάξεις νά είναι τόσο μεγάλη πού νά καταντήσῃ αυτό σοβαρόν αντικίνητρον. Δέν ξέρω και δέν πιστεύω ότι κανείς μπορεί νά προβλέψῃ πῶς ακριβῶς θά είναι ή κατάσταση μετά από ένα χρόνο. Καί επομένως τό φυσιολογικό ερώτημα είναι «γιατί» ή Κυβέρνηση ένῶ στά έκτακτα μέτρα κινεῖται από ἔτους εις ἔτος, στήν περίπτωση τής έκτακτης εισφοράς θέλησε νά πάῃ στά δυό χρόνια. Τί είναι εκείνο πού εμποδίζει νά λήγῃ ό νόμος αυτός εις ένα ἔτος και κατά τό τέλος του ἔτους νά γίνη από πλευρᾶς τής Κυβερνήσεως μιᾶ επανεκτίμηση τής καταστάσεως και νά προχωρήσῃ με βάση τά δεδομένα πού θά ισχύουν τότε; Δυνατόν τότε ή άπόφαση νά είναι ή άνανέωση γιά άλλο ένα χρόνο ὡς ἔχει. Δυνατόν ὅμως ή άπόφαση νά είναι τό άφαιρούμενο πρὸς νά άνεβῆ από τις £1.000 στις £1.500 ή τις £2.000 γιά νά ἔξαιρέσῃ τούς μικρούς αυτοεργοδοτούμενους. Δυνατόν τότε νά άποφασίσῃ νά άνανέωσῃ τόν νόμο περι Έκτάκτου Εισφοράς αλλά νά αλλάξῃ τούς συντελεστές χρεώσεως.

Πιθανόν νά άποφασίσῃ τή μή άνανέωση καθόλου. Τί είναι αυτό πού κερδίζει σήμερα ή Κυβέρνηση με τό νά ζητᾶ τήν παράταση του Νόμου γιά δυό χρόνια και νά μήν ζητᾶ αντιθέτως τήν παράταση του γιά ένα χρόνο και νά επιφυλάξῃ τήν άπόφαση της γιά τό τί θά πράξῃ τότε, γιά τόν ἑπόμενο χρόνο, με τά δεδομένα τά όποια θά επικρατοῦν στήν περίοδο εκείνη;

Ἐπειδή ἐμεῖς δέν εἶμαστε σέ θέση νά ἐκτιμήσουμε τά δεδομένα κατά τό τέλος του ἔτους από σήμερα και ἐπειδή πιστεύουμε πῶς ή οικονομία μας εὑρίσκεται εις πολύ λεπτή και εὐάλωτη θέση, θά ὑποστηρίξωμε τήν παράταση του προτεινόμενου νόμου αλλά με ισχύ μόνο γιά ένα χρόνο και με τή σαφή δήλωση ότι ό περιορισμός του χρόνου τίθεται μόνο γιά νά μᾶς δώσῃ τήν εὐκαιρία επανεξετάσεως και επανεκτιμήσεως. Με τόν περιορισμό του χρόνου οὐδόλως ἐπηρεάζεται τό Κυβερνητικό ἔργο φέτος αλλά αντίθῆτως λαμβάνεται μιᾶ πρόνοια γιά επανεκτίμηση τής καταστάσεως πρὶν λάβωμε ένα μέτρο πού ἐπηρεάζει τούς αυτοεργοδοτούμενους με διάρκεια δύο χρόνια.

Μᾶς ἀπασχόλησε πολύ ή άδικία ή όποία γίνεται εις βάρος τών μικροεπιχειρηματιῶν επαγγελματιῶν και γεωργῶν τών όποιων τά εισοδήματα είναι ἤδη χαμηλά.

Πρὸς τόν σκοπόν αυτόν άπεφασίσθη όπως άφαιρῆται γιά σκοπούς επιβολῆς έκτάκτου εισφοράς ποσόν αντίστοιχόν με τό μέσον εισόδημα ἑνός εργοδοτουμένου. Ἐκεῖνο τό όποῖον χρειάζεται σήμερα είναι διαφώτιση στοῦ θέμα αυτό.

Γιά σκοπούς έκτακτου εισφοράς ο γεωργός όπως και οιοσδήποτε βιοτέχνης και οιοσδήποτε αυτοεργοδοτούμενος γενικά, δύναται να αφαιρή μισθόν διά τὰ μέλη τῆς οικογενείας του όταν αὐτὰ ἀσχολοῦνται στήν δουλειά — δηλαδή τή γυναίκα του και τὰ παιδιά του — όπως επίσης και τυχόν ἔξοδα, ὅπως γιά παράδειγμα λιπάσματα και ἄλλα.

Δηλαδή ένας βιοτέχνης ἢ γεωργός ἀφοῦ ἀφαιρήσῃ τές £1.000 πού δέν λογίζονται γιά σκοπούς έκτακτης εισφοράς ἢ, ἐάν ἐργάζεται ἢ γυναίκα του στή δουλειά, ἄλλες π.χ. £600 μαζί μέ ἄλλα ἔξοδα, θά σημαίη οὐσιαστικά πώς έκτακτη εισφορά πληρώνει γιά εἰσόδημα γύρω στίς £2.000 και ἴπάνω.

Δέν εἰσηγοῦμεθα ὅτι δέν ὑπάρχουν ἀδικίες μέ τὸ μέτρο αὐτό ἢ μέ τήν κατάργηση τοῦ περι Μειώσεως Ἀμοιβῶν Νόμου ἀλλά δυστυχῶς κάθε νομοθεσία, ἰδίως έκτακτη ὅπως εἶναι αὐτή, δέν μπορεῖ νά εἶναι τέλεια.

Νοσημένου ὅτι ἡ οἰκονομική ἐπαναδραστηριοποίηση θά συνεχίση, ἐλπίζουμε ὅτι μέτρα σάν αὐτό τῆς Ἐκτάκτου Εἰσφοράς, νά μὴν χρειασθοῦν ἀνανώωση. Νοεῖται βεβαίως ὅτι δέν θά μειωθῇ τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τήν κατεύθυνση τῆς εἰσαγωγῆς νέων μέτρων τὰ ὅποια νά βοηθοῦν τήν γεωργική τάξη, τοὺς μικροὺς και μεσαίους ἐπιχειρηματίες και ἀσφαλῶς κάθε κίνητρον πού θά τείνη νά αὐξάνη τὸν βαθμὸ οἰκονομικῆς ἐπαναδραστηριοποιήσεως ἐνῶ παράλληλα θά μᾶς ὀδηγῇ και πρὸς τὰ κοινωνικά δεδωμένα τὰ ὅποια ἴσχυαν πρὶν ἀπὸ τὸ πρᾶξικόπημα και τήν εἰσβολή. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

" Ἄλλος ὁμιλητής ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Μέ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο προνοεῖται ἡ παράταση τῆς ἰσχύος τοῦ περι Ἐκτάκτου Εἰσφοράς Νόμου μέχρι τὴν 31.12.1978.

Ἡ ἀπόφαση αὐτῆς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἡ ὁποία και ἐνεκρίθη ὁμοφώνως ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν και Προϋπολογισμοῦ ἀποτελεῖ ἔμπρακτον ἐφαρμογὴν τῆς διακηρυχθείσης πολιτικῆς γιά δικαιότερη κατανομή τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν πού προέκυψαν ἀπὸ τὴν ἐκρυθμον κατάσταση.

Ἐξαιτίας τῆς κατάργησης τοῦ νόμου γιά τὴν προσωρινὴ μείωση τῶν μισθῶν και ἡμερομισθίων και τῆς παράτασης τῆς ἰσχύος τοῦ περι Ἐκτάκτου Εἰσφοράς Νόμου ἔχει γίνεи τὸ τελευταῖο διάστημα ἀρκετὸς θόρυβος γιά δῆθεν διάκριση σὲ βάρος ὠρισμένης τάξης.

Προβάλλεται τὸ ἐρώτημα : Γιάτὶ ἐνῶ παρατείνεται γιά ἀκόμη δυὸ χρόνια ὁ Νόμος περι Ἐκτάκτου Εἰσφοράς δέν ἔχει παραταθῇ και ὁ Νόμος περι Προσωρινῆς Μείωσης τῶν Ἀμοιβῶν τῶν ἐργατοῦπαλλήλων : Μήπως αὐτό δέν ἀποτελεῖ διάκριση σὲ βάρος τῶν ἐταιρειῶν και τῶν αυτοεργοδοτούμενων;

Ἡ ἀπάντηση σὸ ἐρώτημα αὐτό εἶναι ὥστε ἡ κατάργηση τοῦ νόμου περι προσωρινῆς μείωσης τῶν μισθῶν ὄχι μόνο δέν ἀποτελεῖ διάκριση σὲ βάρος ἄλλων τάξεων, ἀλλὰ ἦτο μέτρο ὀρθὸ και ἐπιβεβλημένο πού συνάδει πλήρως μέ τὴν πολιτικὴ γιά δικαιότερη κατανομή τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ πείρα τοῦ 1975 και 1976 ἀπέδειξαν ὅτι οἱ ἐργατοῦπαλλήλοι συνεισέφεραν στὸ ταμεῖο προσφύγων κάπου 10 ἑκατ. λίρες ἢ τὸ 70% τοῦ συνόλου τῶν συνεισφορῶν και οἱ ἐταιρεῖες και οἱ αυτοεργοδοτούμενοι κάπου 4 ἑκατεμμύρια λίρες ἢ τὸ 30%. Κι' αὐτό ὅταν τὸ ποσοστὸ συμμετοχῆς τῶν δύο αὐτῶν τάξεων σὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα εἶναι 33% γιά τοὺς ἐργατοῦπαλλήλους και 67% γιά τίς ἐταιρεῖες και τοὺς αυτοεργοδοτούμενους. Οἱ

αριθμοί αυτοί δείχνουν ότι οι εργατοϋπάλληλοι συνεισέφεραν στο ταμείο αναλογικά πολύ περισσότερα από ό,τι η ιδιωτική πρωτοβουλία. Δείχνουν ότι η κατανομή των οικονομικών βαρών, ή κατανομή του εθνικού εισοδήματος έγινε ακόμη πιο άδικη. Επιπρόσθετα οι μισθοί και τα ημερομίσθια εκτός του ότι δεν έχουν ακόμη φθάσει στα επίπεδα του 1974, ή συνεχής άνοδος του τιμαρίθμου πλήττει σοβαρά τα μειωμένα εισοδήματα των εργατοϋπαλλήλων. Ήταν κατά συνέπεια όρθη και δίκαιη η απόφαση της Κυβέρνησης να καταργήσει το νόμο αυτό. Ένας ακόμη παράγοντας που δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας είναι και το γεγονός ότι στις επιχειρηματικές τάξεις έχουν παρασχεθεί αρκετά κίνητρα για την αναζωογόνησή τους και κανένας δεν έχει προβάλει το επιχείρημα της διάκρισης υπέρ τους. Αντίθετα έτυχαν της υποστήριξης και ψήφισης τους από τη Βουλή. Κατά συνέπεια η παράταση του Νόμου περί Έκτακτου Εισφοράς δεν αποτελεί δυσμενή διάκριση σε βάρος των επιχειρηματιών, λαμβανομένου μάλιστα υπ' όψη ότι το εισόδημα των εργατοϋπαλλήλων είναι καλά γνωστό, ενώ το ίδιο δεν μπορεί να ληχθή και διά τα εισοδήματα των εταιρειών και των αυτοεργοδοτούμενων.

Το δεύτερο ερώτημα που προβάλλεται είναι : Είναι όρθο και δίκαιο να απαλλάσσονται οι εργατοϋπάλληλοι και οι φτωχοί αγρότες, βιοτέχνες και μικροκαταστηματάρχες να επιβαρύνονται με την έκτακτη εισφορά; Το ερώτημα αυτό είναι και όρθο και δικαιολογημένο. Γιατί ένας εργατοϋπάλληλος που έχει εισόδημα £1.000 τον χρόνο να μη συνεισφέρει και ένας αγρότης ή ένας μικροβιοτέχνης με το ίδιο εισόδημα να καλῆται να συνεισφέρει; Αν η Βουλή ψήφισε το νόμο όπως έχει αποσταλή από την Εκτελεστική Έξουσία θα ήταν μία καθαρή διάκριση και άδικία σε βάρος αυτών των στρωμάτων. Όμως η Επιτροπή Οικονομικών της Βουλής δεν παραγνώρισε το δικαιολογημένο αυτό αίτημα των χιλιάδων φτωχών αγροτών και μικροεπαγγελματιών. Έχει επιφέρει την αναγκαία τροποποίηση στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο ώστε να απαλλάσσονται της καταβολής εισφοράς εισοδήματα γεωργών, μικροβιοτεχνών και άλλων μικροεισοδηματιών μέχρι του ποσού των £1.000.

Επιπρόσθετα τα στρώματα αυτά δικαιούνται να αφαιρούν από το εισόδημά τους τα ημερομίσθια μελών της οικογενείας τους όπως και τα καλλιεργητικά και άλλα έξοδα. Με την τροποποίηση αυτή η μάζα των φτωχών αυτοεργοδοτούμενων θα απαλλαγεί ούσιαστικά της καταβολής εισφοράς και δεν γίνεται καμιά άδικία σε βάρος τους εξαιτίας της κατάργησης του νόμου για τους εργατοϋπαλλήλους.

Η άριστερά θα ψηφίσει το νομοσχέδιο όπως έχει τροποποιηθῆ από την Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού γιατί πιστεύει ότι με την κατάργηση του νόμου περί προσωρινής μείωσης των μισθών των εργατοϋπαλλήλων, την εξαίρεση του εισοδήματος των μικρογεωργών και μικροεπαγγελματιών και τη διατήρηση της έκτακτης εισφοράς για τις Έταιρείες και τα εϋπορα στρώματα των αυτοεργοδοτούμενων πραγματοποιείται στην πράξη η διακηρυχθείσα πολιτική της Άριστερας για δικαιότερη κατανομή των οικονομικών βαρών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Το Νομοσχέδιο για την παράταση της έκτακτης εισφοράς για 21 ακόμα μήνες έχει μιά ιστορία που είναι χρήσιμο να επαναληφθῆ. Η έκτακτη εισφορά μαζί με την προσωρινή μείωση των μισθών σκοπόν είχαν την ενίσχυση του ταμείου για τους πρόσφυγες.

Σχεδιάστηκαν οι δυο εισφορές ν' αποδώσουν τὸ ἴδιο ποσὸ χρημάτων, γύρω στὰ 10 ἑκατομμύρια ἢ κάθε πλευρά. Στὰ διόμισι ὅμως χρόνια τῆς ἰσχύος τῆς νομοθεσίας παρατηρήθηκε ὅτι ἡ πλευρὰ τῶν ἐργατοῦπαλλήλων τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας καὶ τῶν ἰδιωτικῶν κατέβαλαν γύρω στὰ 9,5 ἑκατομμύρια ἐνῶ οἱ ἐπιχειρηματίες κι' αὐτοεργοδοτούμενοι γύρω στὰ 4 ἑκατομμύρια.

Ἄν θέταμε τὸ ζήτημα τῆς συνεισφορᾶς τῶν δυο πλευρῶν, ἐργοδοτικῆς καὶ ὑπαλληλικῆς, πάνω σὲ ἀναλογικὴ βάση, θάπρεπε νὰ ἦταν ἀντίστροφη ἢ σχέση τῶν καταβολῶν. Τὸ 70% θάπρεπε νὰ προερχόταν ἀπὸ τὴν ἐργοδοτικὴ πλευρὰ καὶ τὸ 30% ἀπὸ τοὺς ἐργαζόμενους, γιατί τέτοια εἶναι ἡ κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ἔστω, ὅμως, ἄς δεχτοῦμε τὴν ἰσάριθμη συμμετοχὴ. Ἐμεινε ἓνας ἀνοικτὸς λογαριασμός σὲ βάρος τῆς εὐπορώτερης τάξης καὶ αὐτὸς θὰ πρέπει νὰ πληρωθῇ.

Γι' αὐτὸ ἐνῶ τερματίστηκε ἡ ἀποκοπὴ τῶν μισθῶν συνεχίζεται ἡ ἑκτακτὴ εἴσφορα.

Κατέστησεν ἀναγκαίαν τὴν διακοπὴ τῆς μείωσης τῶν μισθῶν σημαντικὴ οικονομικὴ ἐξέλιξη, γιατί στὸ μεταξὺ οἱ μισθοὶ εἶχαν μειωθῆ κατὰ 15%, ὑφίσταντο τὴν καθημερινὴ διάβρωση ἀπὸ τίς συνεχιζόμενες αὐξήσεις τῶν τιμῶν, καὶ στὰ δύομισι χρόνια μετὰ τὸ πραξικόπημα ἡ μείωση τῆς ἀμοιβῆς τῶν μισθωτῶν ἦταν γύρω στὰ 30 περίπου τοῖς ἑκατόν. Ἡ μεγάλη αὐτὴ μείωση τῶν μισθῶν ὠδηγοῦσε σὲ μετανάστευση τοὺς ἐργαζόμενους ἢ σὲ ἐργατικὴν ἀναταραχὴ.

Γιὰ ν' ἀποτραπῆ ἡ ἐργατικὴ ἀναταραχὴ, γιὰ ν' ἀποφευχθοῦν ἄμεσες αὐξήσεις, τερματίστηκε ἡ ἀποκοπὴ τῶν μισθῶν.

Οὐσιαστικὰ ὁ τερματισμὸς τῆς μείωσης τῶν μισθῶν ὠφέλησε τὴν ἐργοδοτικὴ πλευρὰ γιατί τὴν διευκόλυνε στὴν ἀποφυγὴ τῆς αὐξήσης τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων.

Γι' αὐτὸ ἡ ἀναφορὰ γιὰ δυσμενῆ διάκριση σὲ βάρος τῆς ἐπιχειρηματικῆς τάξης λόγω τοῦ τερματισμοῦ τῆς ἀποκοπῆς τῶν μισθῶν δὲν στέκεται πούθενά.

Ἄλλὰ ὠφελήθηκε καὶ ἄμεσα ἡ ἐργοδοτικὴ πλευρὰ μὲ τὸν τερματισμὸ τῆς ἀποκοπῆς τῶν μισθῶν γιατί πολλοὶ ἐργοδότες παρουσιάζοντο σὰν ἐμμισθοὶ τῶν ἐταιρειῶν τους ποὺ ἀπαλλάχτηκαν ἔτσι ἀπὸ τὴν μείωση τῶν μισθῶν. Καὶ αὐτὸ ὁμολογεῖται μὲ τὸν πιὸ ἐπίσημο τρόπο ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν ἐργοδοτῶν στὴν μελέτη τοῦ κ. Σολομίδη γιὰ τὴν «Ἀνάλυση καταμερισμοῦ τοῦ βάρους τῆς ἑκτακτῆς φορολογίας εἰσοδημάτων» ποὺ ἔγινε μὲ ἐντολὴ τοῦ Κυπριακοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου καὶ ποὺ ἀργότερα ἐκδόθηκε μὲ δικά του ἔξοδα.

Ἀναφέρεται λοιπὸν στὴν μελέτη τοῦ κ. Σολομίδη : «Δέον ἐπίσης νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὰ ποσὰ τῶν εἰσφορῶν τῶν μισθωτῶν ἰδιωτῶν περιλαμβάνονται αἱ συνήθως ὑψηλαὶ εἰσφοραὶ τῶν μισθωτῶν Διευθυντῶν ἐταιρειῶν οἱ ὁποῖοι συχνάκις ἔχουν καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐργοδότη». Δηλαδή ἤδη ἔχομεν ἓνα ἄμεσον ὄφελος τῆς ἐργοδοτικῆς πλευρᾶς ἀπὸ τὸν τερματισμὸ τῆς ἀποκοπῆς τῶν μισθῶν.

Ἐκτὸς τῶν λόγων αὐτῶν ἡ ἄρση τῶν ἀποκοπῶν ὠφέλησε τὴν ἐπιχειρηματικὴ πλευρὰ γιατί μὲ τὴν αὐξηση τῆς ἀγοραστικῆς δύναμης τῶν ἐργαζόμενων πλάτυνεν ὁ δίκος τους κύκλος ἐργασιῶν.

Δὲν θὰ πρέπει ἀκόμα νὰ ξεχνοῦμε ὅτι τὴν ἐπάνοδο τῶν μισθῶν στὰ ἐπίπεδα τοῦ 1974 συνώδευσε ἡ ἐπιβολὴ ἐμμέσων φόρων ποὺ πλήττουν κατὰ κύριο λόγο τὰ χαμηλὰ εἰσοδήματα. Σύμφωνα μὲ τὰ στατιστικὰ δεδο-

μένα του 1973 για τα δημόσια έσοδα βλέπουμε ότι οι έμμεσοι φόροι φτάνουν γύρω στα 70%. Είμαστε βέβαιοι ότι τα φετεινά δεδομένα, τα μετακατοχικά δεδομένα, φέρνουν σε μεγαλύτερα ύψη την έμμεση φορολογία. Έξ άλλου θα πρέπει όλοι να παραδεχτούμε ότι το μόνο φανερό εισόδημα που φορολογείται πλήρως είναι αυτό των μισθωτών.

Πάνω σ' αυτό το σημείο θα πρέπει να τονιστή ότι δίνονται με πολύ βραδύ ρυθμό τα στοιχεία για τα δημόσια έσοδα, και τούτο παρεμποδίζει την μελέτη του όλου θέματος που θα μās βοηθούσε για ένα καλύτερο προγραμματισμό και εισήγηση πληρέστερων μέτρων γύρω από το ζήτημα αυτό.

Η διατήρηση λοιπόν της έκτακτης εισφοράς συναντά από ώρισμένες πλευρές έντονη πολεμική. Θεωρείται σαν δυσμενής διάκριση έναντι της τάξης των εργοδοτών που ζητούν κατάργηση για λόγους ίσης μεταχείρισης με τους μισθωτούς.

Το έπιχείρημα αυτό μās υποχρεώνει να θυμηθούμε γεγονότα για να κρίνουμε ποιοι πραγματικά έτυχαν ιδιαίτερης μεταχείρισης. Όταν η εργοδοτική πλευρά τύγγχανε προνομιακής μεταχείρισης τούτο έθεωρείτο από τους έπιχειρηματίες φυσικό. Τώρα όμως που καλείται να προσφέρη κάτι λίγο από τα μεγάλα κέρδη της άγανακτεί και διαμαρτύρεται διά δυσμενή διάκριση. Όρισμένοι μάλιστα άπειλούν με προσφυγή στο Άνώτατο Δικαστήριο.

Η εργοδοτική τάξη ώφελήθηκε για δυόμισυ χρόνια από το θεσμό για τις πληγείσες έταιρείες χάρις στο όποιον κατακρατούσε τις άποκοπές του μισθού του προσωπικού της. Καλείται μέν να καταβάλη την έκτακτη εισφορά αλλά τυγγάνει πολλών άλλων φορολογικών άπαλλαγών μέσα στα πλαίσια των «φορολογικών κινήτρων» του νόμου 37 του 1975. Μιά πρόχειρη μελέτη του νόμου αυτού άποκαλύπτει ότι όχι μόνο δέν τυγγάνουν μειονεκτικής μεταχείρισης αλλά αντίθετα άπολαμβάνουν πρωτοφανών φορολογικών άπαλλαγών.

Οι πρόσθετες άπαλλαγές λόγω έπενδύσεων φθάνουν στα 100% τόσο για το φόρο εισοδήματος όσο και για την έκτακτη εισφορά που μαζύ με την άρχική μείωση 30% το συνολικόν ύψος της άπαλλαγής φθάνει στα 130%. Έτσι έχομε το φαινόμενον έταιρείας που πραγματοποίησε κέρδη ένός έκατομμυρίου λιρών στον περσινό χρόνο να τυγγάνη πλήρους φορολογικής άπαλλαγής λόγω των φορολογικών κινήτρων των όποιων τυγγάνει.

Έπίσης ύπάρχει μείωση 15% σε περίπτωση συγγώνευσης έταιρειών, μείωση 25% σε μεταλλευτικές έταιρείες, άπαλλαγές για έπιστημονική έρευνα κι άλλες για δικαιώματα, πατέντες, για έξαγωγές κ.λ.π., φορολογικές άπαλλαγές σε ξένες έταιρείες που έχουν έδρα την Κύπρο, τέτοιες μάλιστα μορφής που μεταβάλλουν τόν τόπο μας σε φορολογικό παράδεισο, φορολογικές άπαλλαγές του εισοδήματος που γίνεται στο έξωτερικό, φορολογικά προνόμια σε δημόσιες έταιρείες, φορολογική άμνηστία που απέδωσε σχεδόν τίποτα, Κυβερνητικές έγγυήσεις για δάνεια κι έξαγωγές, και θα μπορούσαμε να μακρύνουμε ακόμα περισσότερο τόν κατάλογο.

Όταν η εργοδοτική τάξη άπολάμβανε τόσων προνομίων ήταν όλα πολύ όμορφα. Τώρα που πραγματοποιούνται κέρδη μās λένε ότι δέν πρέπει να ύπάρχη έκτακτη εισφορά. Όμολογούμε ότι αυτή την λογική δυσκολευόμαστε να την έννοήσουμε.

Τι όμως εισηγούνται οι ύποστηρικτές της διακοπής της έκτακτης εισφοράς; Μήπως νέους έμμεσους φόρους; Γιατί όλοι παραδέχονται ότι χρειάζονται τα χρήματα αυτά. Τούτο όμως θα μεγαλώση τα κοινωνικά χάσματα γιατί θα πλήξη και πάλιν τα φτωχότερα στρώματα του λαού μας.

Πολιτική μας όμως είναι ή αύξηση του ποσοστού στα δημόσια έσοδα να προέρχεται από τους άμεσους φόρους και ή έκτακτη εισφορά είναι μιὰ άμεση φορολογία πάνω μάλιστα στα υπερκέρδη που ξεφεύγουν του φόρου εισοδήματος και δημιουργούν μάλιστα κινδύνους πληθωρισμού. Η πολυτελής καταπόλωση έχει αύξηθῆ σε τρομακτικό βαθμό, και οι εισαγωγές μας τὸ 1977 θὰ ξεπεράσουν τὲς εισαγωγές του 1973, με πολύ ύψηλό ποσοστό συμμετοχῆς τῶν πολυτελῶν καταναλωτικῶν αγαθῶν.

Αὐτὴ ἡ προσπάθεια κατάργησης κάθε έκτακτου μέτρου και ἡ δημιουργία ἐντύπωσης ὁμαλότητας οὔτε τὴν πολιτικὴ οὔτε τὴν οικονομικὴ πλευρὰ ἐξυπηρετεῖ.

Ὁρισμένοι ἀπ' ἐκείνους πού τάσσονται ἐνάντια στὴν έκτακτη φορολογία προβάλλουν τὸ ἐπιχείρημα ὅτι θὰ μπορούσε νὰ συμψηφιστῆ με τὸν βασικὸν φόρον εισοδήματος. Τοῦτο ὅμως φαίνεται ἀδύνατο γιατί οἱ συντελεστές, και μόνον οἱ συντελεστές, εἶναι ψηλοί. Ἐκεῖνο πού χρειάζεται στὴν περίπτωση τοῦ φόρου εισοδήματος εἶναι ὁ περιορισμὸς τῆς φοροδιαφυγῆς.

Ἐπιβαρύνονται τελικὰ ἀπὸ τὴν έκτακτη εισφορά τὰ μεγάλα κέρδη τῶν μεγάλων ἐταιρειῶν. Γίνεται ὅμως πολὺς λόγος γιὰ ἐπιβάρυνση τῶν μικρῶν και μεσαίων εισοδημάτων. Καί εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ έκτακτη εισφορά περιλαμβάνει και ὠρισμένα μικρὰ εισοδήματα ἢ μικρότερα, μπορούμε νὰ ποῦμε, εισοδήματα.

Προσπαθήσαμε νὰ μειώσουμε τὴν ἐπιβάρυνση τῶν μικρῶν εισοδημάτων, ὅπως ἄλλωστε ἔχει λεχθῆ και στὴν Ἐκθεση και ἀπὸ ἄλλους ὀμιλητές, με τὴν αύξηση τοῦ ἀπαλλασσόμενου εισοδήματος.

Μιὰ μεγαλύτερη αύξηση τοῦ ἀπαλλασσόμενου ποσοῦ θὰ ὠφελοῦσε τελικὰ μόνο τὰ μεγάλα εισοδήματα.

Στὴν περίπτωση τῶν βιοτεχνῶν, μικροεισοδηματιῶν ἢ ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν, ὑπάρχει μιὰ δικαιολογημένη δυσανασχέτηση. Δὲν εἶναι ὅμως αὐτοὶ πού δημιουργοῦν δυσκολίες με τίς διαμαρτυρίες τους ἀλλὰ τὰ μεγάλα εισοδήματα, και τοῦτο εἶναι φυσικό. Γιατί ἂν ἓνα μικρὸ εισόδημα ἐπιβαρύνεται με £5—£10 ἢ £20 ἐπιπλέον ἀπὸ τὴν έκτακτη εισφορά δὲν θὰ προσφύγη στὰ Δικαστήρια. Ἐνῶ μιὰ μεγάλη ἐταιρεία πού θὰ πρέπει νὰ πληρῶση δεκάδες χιλιάδες λίρες τολμᾷ και ἀποφασίζει τὴν προσφυγὴ στὰ Δικαστήρια. Ἔτσι τὲς δυσκολίες ἢ έκτακτη εισφορά τὲς ἀντιμετωπίζει ἀπὸ τὰ μεγάλα, τὰ πολὺ μεγάλα εισοδήματα, και ὄχι ἀπὸ τὰ μικρὰ εισοδήματα, ὅπως λέγεται κατὰ κόρον, ὅταν γίνεται προσπάθεια νὰ ὑπονομευθῆ ἡ έκτακτη εισφορά.

Ἐναφέρεται ἀκόμα ἡ περίπτωση τῶν γεωργῶν. Στὴν έκτακτη εισφορά μετέχει τελικὰ ἓνας πολὺ μικρὸς ἀριθμὸς ἀνθρώπων πού ἀπασχολοῦνται με τὴν γεωργία. Σύμφωνα με τοὺς ἀριθμοὺς έκτακτη εισφορά πλήρωναν μόνον 2 χιλιάδες φορολογούμενοι τοῦ ἀγροτικοῦ τομέα πού τώρα με τὴν αύξηση τοῦ ἀπαλλασσόμενου ποσοῦ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων με τὴν γεωργία μειώνεται πολὺ περισσότερο. Εἶναι και μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι τὸ ποσὸ τῶν £1.000 γιὰ τὸν ἀγροτικὸ κόσμο καθορίζεται ὅπως ἐλέχθη ἤδη ἀναλυτικὰ ἀφοῦ ἀφαιρεθοῦν τὰ ἔξοδα γιὰ μεροκάματα και τὰ λοιπὰ ἔξοδα παραγωγῆς. Ἔτσι τὸ ποσὸν πού ἀπομένει γιὰ νὰ φορολογηθῆ εἶναι πραγματικά, θὰ πρέπει νὰ ἀντιπροσωπεύῃ πραγματικά, ἓνα σεβαστὸ εἰσόδημα γιὰ ἀνθρώπους πού ἀσχολοῦνται με τὴν γεωργία.

Ἐξαίρεση καθ' ὀλοκληρίαν τῶν ἀσχολουμένων με τὴν γεωργία δὲν θὰ ὠφελοῦσε τὸν μικρογεωργὸ ἀλλὰ τὸν μεγαλογαιοκτῆμονα και μεγαλοεισοδηματία. Ὁ ἀγροτοεργάτης πού εἶναι τὸ κυριώτερο χαρακτηριστικὸ τῆς ὑπαιθρου μας, μένει ἔξω ἀπὸ τὴν φορολογία γιατί τὸ καθαρὸ του εἰσό-

δημα από εργατική απασχόληση θεωρείται χωριστό και δεν συμψηφίζεται με το αγροτικό. Το ποσόν άλλωστε των 1.000 λιρών αντιπροσωπεύει ένα καθαρό εισόδημα ικανοποιητικό για όποιανδήποτε απασχόληση.

Ἡ συνέχιση λοιπὸν τῆς ἑκτακτῆς εἰσφορᾶς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μᾶς βρῆσκη σύμφωνος γιατί ἐπιβαρύνει τὰ μεγαλύτερα εἰσοδήματα. Ἄλλωστε τώρα εἶναι καιρὸς νὰ πληρώσουν οἱ ἐπιχειρηματίες πού ὕστερα ἀπὸ τὴν Κυβερνητικὴ ὑποστήριξη καὶ προστασία πραγματοποιοῦν σημαντικὰ κέρδη. Οἱ ἀριθμοὶ μιλοῦν γιὰ διπλασιασμὸ τῶν ἐξαγωγῶν σὲ σχέση μὲ τὴν ἀντίστοιχη περίοδο τοῦ περσινοῦ χρόνου. Αὐτὴ ἡ σημαντικὴ αὔξηση τοῦ κύκλου ἐργασιῶν τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου ὑπερφαλαγγίζει κι' ἄλλο τους ἐπιχείρημα, ὅτι γίνεται ὑπέρμετρη φορολογικὴ ἐπιβάρυνση σὲ τομεῖς χωρὶς οἰκονομικὴ ἀπόδοση πού διατηροῦν ἀνοικτὲς τίς δουλειές ἀπλῶς καὶ μόνο χάριν τῶν ἐργαζομένων γιὰ νὰ μὴν αὐξηθῆ ἡ ἀνεργία. Τώρα πιά γνωρίζουμε ὅμως ὅτι πραγματοποιοῦνται κέρδη κι' ὅτι οὔτε τὰ ἐμπορικὰ γραφεῖα οὔτε τὰ ἐργοστάσια μένουν ἀνοικτὰ χάριν τῶν ἐργαζομένων ἀλλὰ χάρις στὰ πραγματοποιούμενα μεγάλα κέρδη.

Γιὰ ὅσους ἀμφιβάλλουν ὅτι τὸ ἐπιχείρημα χρησιμοποιεῖται, ἀντιγράψουμε ἀπὸ τὴν ἑκδοση τοῦ Κυπριακοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου πού λέγει ὅτι: «Ὁ (ἐπιχειρηματικὸς) τομεὺς κατὰ τὸν βαθμὸν πού συνεχίζει σήμερον νὰ λειτουργῆ ἔπαυσε νὰ ἔχη, ὡς τὸ ὄντι ὤφειλε νὰ ἔχη, πρωταρχικὸν μέλημα τὴν μεγιστοποίησιν τοῦ κέρδους καὶ ὅτι τώρα ἀσχετῶς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων οὐσιαστικῶς περιορίζεται — καὶ τῇ προτροπῇ τοῦ νόμου 50/74 — εἰς μόνον τὴν διατήρησιν καὶ ἐπιβίωσιν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἐργαζομένων».

Τώρα λοιπὸν πού εἶναι βέβαιο ὅτι ἐπιτυγχάνεται «μεγιστοποίηση τοῦ κέρδους» εἶναι πολὺ εὐκόλο νὰ μετάσχη ὁ ἐπιχειρηματικὸς τομέας στὴν ἑκτακτὴ εἰσφορά καὶ πρόοθτα γιατί ἔπαυσε νὰ ἰσχύη καὶ ὁ Νόμος 50/74 γιὰ ἀπαγόρευση ἀπόλυσης πλεονάζοντος προσωπικοῦ.

Τοῦτο εἶναι ἰδιαίτερα ἀναγκαῖο σήμερα πού τὰ κέρδη ἔχουν δημιουργήσει μεγάλα κοινωνικά καὶ οἰκονομικά χάσματα. Ἡ πολυτελὴς διαβίωση, ἡ πολυτελὴς κατανάλωση, ἀποδεικνύουν ὅτι ὑπάρχουν σημαντικὰ περιθώρια αὔξεσης τῶν δημοσίων ἐσόδων, φτάνει νὰ στραφοῦν πρὸς τὴν σωστὴ πλευρὰ τῆς φορολόγησης τῶν εἰσοδημάτων καὶ ὄχι νὰ ἐπιβληθοῦν νέοι ἔμμεσοι φόροι γιὰ νὰ ἐπιβαρύνουν τὴν πλατεῖα μᾶζα τοῦ λαοῦ.

Τρία σχεδὸν χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴν συμφορὰ διαπιστώνουμε ὅτι δὲν ἔχουν ἀκόμα ληφθῆ μέτρα γιὰ στράτευση τῆς οἰκονομίας μας κι' ὅτι ἐνθαρρύνθηκαν ἀπὸ τὴν κυβερνητικὴ πολιτικὴ τόσο τὰ κοινωνικά χάσματα ὅσο καὶ ἡ προκλητικὴ πολυτελὴς διαβίωση.

Ἐλπίζουμε ὅτι στὸ μεταξὺ ἡ Κυβέρνηση θὰ προχωρήσῃ στὴν μελέτη καὶ πρόταση σχεδίων γιὰ φορολόγηση τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς πολυτελοῦς διαβίωσης πρὶν τοῦτο θέσῃ σὲ κίνδυνο τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου, γιατί θὰ πρέπει νὰ ἐπισημανθῆ ὅτι ὁ πληθωρισμὸς θρῖσκεται ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα μας.

Λέγουν ὠρισμένοι ὅτι λίγα θ' ἀποδώσῃ ἡ φορολόγηση τῆς πολυτέλειας. Κι' ἔτσι ξεφεύγουν βαρύτερης φορολογίας πολυτελῆ καταναλωτικὰ ἀγαθὰ. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀναγκαῖο γιατί σ' αὐτὸ τὸν τόπο πού θρῖσκεται κάτω ἀπὸ κατοχὴ θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχη καὶ ἀνάλογος τρόπος ζωῆς.

Ὅλοι θὰ πρέπει νὰ συμφωνοῦμε ὅτι στὶς προτεραιότητές μας κυριαρχεῖ ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Κύπρου. Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ γίνεται αἰσθητὸ σὲ κάθε ἀπόφασή μας. Κι' ὁ τρόπος ἢ οἱ μέθοδοι εἰσπραξῆς τῶν δημοσίων ἐσόδων

είναι πρωταρχικός. Γι' αυτό θα ψηφίσουμε υπέρ της συνέχισης της έκτακτης φορολογίας για 21 τουλάχιστον ακόμα μήνες, γιατί αυτό άφορα το πλεόνασμα στις παραγωγικές μας δραστηριότητες.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Άξι κ. Πρόεδρε, άξι κύριοι συνάδελφοι.

Άνεγνώσαμεν την έκθεση της άρμοδιας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής σχετικά με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον και έλάβομεν υπό σημείωσιν όλα τα σημεία τα όποια θίγει καθώς και τας τροποποιήσεις τας όποιās εισηγείται.

Έκ πρώτης όψεως φαίνεται να ύπάρχη κάποια δικαιολογία διá τήν παράτασιν της ισχύος του περι Έκτάκτου Είσφορας Νόμου. Όσαύτως λογική φαίνεται ή εισηγήσις περι αύξήσεως του συντελεστού φορολογίας κατά 80 λίρες τήν τριμηνίαν, ήτοι από 680 λίρες κατ' έτος να άνέρχεται εις 1.000 λίρες, και μετά να τίθεται ή φορολογία.

Άναγνωρίζομεν τās ανάγκας της Κυβερνήσεως και βλέπομεν τούς λόγους διá τούς όποιους ήναγκάσθη αύτη να προβή εις τās φορολογίας αύτάς.

Είμεθα έξ εκείνων που ζητούν από τήν Κυβέρνησιν να προβή εις τήν εκτέλεσιν διαφόρων έργων προς άνάπτυξιν του τόπου και ιδιαίτερα της Έπαρχίας μας. Γνωρίζομεν ότι διá να γίνουν τα διάφορα έργα που κατά καιρούς εισηγούμεθα άπαιτούνται χρήματα, ούκ όλίγα.

Είμεθα ή συμπολίτευσις και θα πρέπει να ύποστηρίζομεν τās εκάστοτε αποφάσεις της Κυβερνήσεως και τα διάφορα έκτακτα μέτρα που λαμβάνει, είτε αύτά λέγονται μέτρα άσφαλείας είτε λέγονται φορολογικά και είμεθα ακόμη ή μερίς εκείνη που δέν πρέπει κατ' ούδένα λόγον να προβαίνει εις πράξεις ή άνεργείας τοιαύτας που να παρεμποδίζουν τήν Κυβέρνησιν εις το δύσκολον έργον της. Όμως, παρ' όλα αύτά, έχομεν ώρισμένες έπιφυλάξεις.

Άξιότιμε κύριε Πρόεδρε, το Νομοσχέδιον τουτο έστάλη εις τήν Βουλήν μαζί με εκείνο της μειώσεως άμοιβών και όπως τότε, εις τήν προηγούμενην Βουλήν, ήρθαν μαζί, έψηφίσθησαν μαζί και έτύγχανον της ίδιας τύχης και τα δύο. Έν τούτοις το μόνον ένα κατηγογήθη πρό πενταμήνου το δε άλλο, του όποιου κρίνεται σήμερα ή τύχη, έτυχεν ή τυγχάνει διαφορετικής μεταχειρίσεως.

Η Κυβέρνησις άνεπισήμως εις τās έρωτήσεις μας περι της τύχης του Νομοσχεδίου περι έκτάκτου εισφορας άφησε να νοηθή ότι και τουτο θα κατηγογήτο, και τήν τοιαύτην πρόθεσιν της Κυβερνήσεως εις τās έπαφάς μας με τόν κόσμον που εκπροσωπούμεν τήν εκάμαμεν γνωστήν. Όμως με τήν πάροδον του χρόνου, όταν πλέον εκαταλάβαμεν ότι το Νομοσχέδιον τουτο οδηγείται προς τροποποίησιν και άνανέωσιν, έξεδηλώσαμεν άμέσως και χωρίς ένδοιασμούς τήν αντίθεσιν μας διá τήν τοιαύτην άνέργειαν. Διατί ή έμμονή και ή αντίθεσις μας αύτη; Διότι όχι μόνον έβλέπαμεν και ήκούσαμεν αλλά έξούσαμεν σε έντονον βαθμόν τήν άγανάκτησιν του πτωχού άγρότου, του μικροεπιχειρηματίου και γενικά του αύτοασφαλιζομένου διá τόν δικτατορικόν τρόπον πεύ του επεβάλλετο ή φορολογία. Ούδεμία διαμαρτυρία του φορολογουμένου έγένετο δεκτή και ούδέν δικαίωμα να υπεραμυνθή του δικαίου του.

Ἀφίετο καὶ ἀφίεται πάντοτε εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἐκάστοτε ἀρμοδίου ὑπαλλήλου νὰ φορολογῇ. Εἴμεθα καθημερινῶς μάρτυρες ἐκατοντάδων πολιτῶν καὶ ἀγροτῶν ποὺ προσήγοντο καὶ προσάγονται εἰς τὰ Δικαστήρια διὰ νὰ ὑποχρεωθοῦν πρὸς καταβολὴν τῶν τελῶν φορολογίας, ὡς ἡ ἄλλοτε ἐπὶ Τουρκοκρατίας «δεκαετία». Ἦδη αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐτοιμάζονται λίσται ἐκατοντάδων αὐτοασφαλιζομένων γιὰ νὰ προσαχθοῦν ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης πρὸς καταβολὴν τῶν φόρων των.

Οἱ ἀρμοδιοὶ ὑπάλληλοι δυστυχῶς εἶχαν καὶ ἔχουν δυναμικὴν ἐξουσίαν νὰ φορολογοῦν, κατὰ τὴν κρίσιν των, ἢ ἀπὸ πληροφορίας ποὺ ἐντέχνως λαμβάνουν ἀπὸ ἀθώους πολίτας ἢ χωρικοὺς τοὺς ὁποίους συστηματικὰ καὶ ἐντεχνα ψαρεύουν.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν οἱ πλείστοι τῶν συναδελφῶν ἐζησαν ἢ ζοῦν τὸ πρόβλημα τοῦτο, ἢ ἐὰν ἔχουν ἐνοχληθῇ εἰς τὸν βαθμὸν ποὺ ἡμεῖς εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας ἠνοχλήθημεν.

Εἰς τὰς σημερινὰς ἐξορμήσεις καὶ ἐπαφάς μας μὲ τὴν ὑπαιθρον καὶ εἰδικὰ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον μᾶς παρουσιάζουν ὡς πλέον ἐντονον καὶ ὀξύ τὸ πρόβλημα τῆς ἐκτάκτου εἰσφορᾶς. Τὰ ἐπιχειρήματα δὲ τῶν ἐπηρεαζομένων εἶναι τόσο πειστικὰ ποὺ μᾶς ἀφοπλίζουν.

Πῶς μπορούμεν, κ. Συνάδελφοι, νὰ δικαιολογήσωμεν ἓνα τέτοιο μέτρον, μίαν τέτοιαν ἀνίσον ἐφαρμογὴν μιᾶς τέτοιας ἀνίσου καὶ ἀπαραδέκτου φορολογίας κατὰ τὴν ὁποίαν γίνεται διάκρισις εἰς βάρος μιᾶς μερίδος λαοῦ καὶ μάλιστα τῆς μερίδος ἐκείνης ἢ ὁποία ἀνίσχυρος καὶ ἀπροστάτευτος ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν ὄπλον τῆς ἀπεργίας, τὸ ὁποῖον ὄπλον πολλὰ ἄλλα ἐπαγγέλματα ἔχουν εἰς χεῖρας των καὶ ἀνά πάσαν στιγμὴν τὸ μεταχειρίζονται, νὰ μὴν μπορεῖ αὐτὴ ἡ μερίς τοῦ λαοῦ νὰ ὑπεραμυνθῇ τῶν δικαίων της καὶ νὰ δέχεται μὲ πικρίαν καὶ ἀγανάκτησιν τὸν πέλεκτον τοῦ φοροθέτου νὰ πίπτῃ ἐπὶ τῶν ὤμων της χωρὶς διάκρισιν;

Πόσες πίκρες καὶ ἀγωνίες καὶ πόσα δεινὰ νὰ ὑφίσταται ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ὁ ὁποῖος, λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του, νὰ μὴν βρῖσκη ποτέ τὸ δίκαιόν του.

Τί νὰ πρωτοαναφέρωμεν διὰ τὰς ἀδικίας ποὺ γίνονται εἰς βάρος τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν;

Μήπως διὰ τὸ ἄγχος ποὺ διακατέχεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ποὺ θὰ μῆθ' ἐπὶ τὸ χωράφι του διὰ νὰ τὸ καλλιεργήσῃ, μὴ γνωρίζων τί καιρικὰς συνθηκὰς τὸν ἀναμένουν, ἢ διὰ τὴν ἀκαθόριστον τιμὴν τοῦ προϊόντος του, ἢ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐργατικῶν χειρῶν, ἢ μήπως διὰ τὴν ἀνεξέλεγκτον αὐξήσιν τῆς τιμῆς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φυτοφαρμάκων, στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀνεβάζουν εἰς μεγάλον βαθμὸν τὸ κόστος παραγωγῆς του;

Μὲ ποῖον τρόπον μπερεῖ ἢ θὰ μπορέσῃ αὐτὸς ὁ κόσμος ποὺ λέγεται ἀγρότης ἢ αὐτοασφαλιζόμενος νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ δίκαιά του;

Δυστυχῶς εὐρίσκειται πάντοτε ἔρμαιος τῶν διαφόρων καταστάσεων καὶ ἀντιξοστήτων διότι, ὡς εἶπα, εἶναι τέτοια ἡ φύσις τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Μέχρι σήμερον, κ. Πρόεδρε, ἐγνωρίζαμεν ὡς τευλάχιστον ἄφησε νὰ νοηθῇ σὲ μᾶς, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐκαταργεῖ καὶ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ὡς ἐκείνο τῆς μειώσεως ἀμοιβῶν καὶ πρὸς ἐξεύρεσιν ἄλλων πόρων ἔστειλε εἰς τὴν Βουλὴν φορολογικὸν νομοσχέδιον ἐπὶ ὠρισμένων εἰδῶν καὶ ἡμεῖς ἀνευ ἐνδοιασμοῦ ἐψηφίσαμεν τὴν φορολογίαν ἐκείνην. Ἐστάλη καὶ εἶναι ὑπὸ ἐξέτασιν φορολογικὸν Νομοσχέδιον περὶ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας διὰ νὰ καλύψῃ τὰ κενά.

Διά να έκλειψη ό βραχνάς πού βασανίζει τόν αϋτσασφαλιζόμενον ύπάρχουν πολλοί τρόποι τούς όποίους μπορεί ή Κυβέρνησις νά μεταχειρισθῆ διά νά έξεύρη τά χρήματα εκείνα πού δέν θά πάρη από τήν φορολογία τῆς έκτάκτου εισφοράς. "Ενας δέ άπ' αϋτούς είναι και ή προσπάθεια διά τήν αναχαίτισιν τών άτασθαλιών πού γίνονται εις ώρισμένα Κυβερνητικά Τμήματα κατά τήν έκτέλεσιν τών διαφόρων έργων. "Εάν κατορθώση και αναχαίτιση τήν πρόσδον αϋτοϋ τού καρκινώματος, θά έξοικονομήση πολλά χρήματα και δέν θά είναι ανάγκη νά άφαιμάσσειται ό ταλαίπωρος πτωχός κόσμος. "Ας προσπαθήση ή Κυβέρνησις νά θέση τόν δάκτυλον εις τόν τύπον τών ήλων και θά ανακαλύψη πολλά.

"Οπως, παρά τούς ένδοιασμούς και τας επιφυλάξεις μας και παρά τήν κατ' άρχήν αντίθεσιν πού είχαμεν πρós ψήφισιν τού Νομοσχεδίου τούτου, έν τούτοις με τας τροποποιήσεις πού έγιναν και τήν τελευταίαν εισήγησιν από τόν Κοινοβουλευτικόν μας εκπρόσωπον πρós μείωσιν τού χρονικού όριου από δύο χρόνια εις ένα, θά ψηφίσωμεν τούτο μένοντες με τήν βεβαιότητα ότι ό Νόμος θά εφαρμοσθῆ ως τροποποιείται οϋτως ώστε νά μη γίνεται ό άδικος και δικτατορικός τρόπος φορολογίας.

Θά παρακολουθήσωμεν τήν εξέλιξιν τῆς εφαρμογῆς τού Νόμου βάσει τών νέων τροποποιήσεων πού έγιναν και εάν παρατηρήσωμεν όποιανδήποτε άδικον και μεροληπτικὴν εφαρμογήν τούτου εις βάρος τών πτωχών βιοπαλαιστών και άγροτών, θά καταγγείλωμεν τας τοιαύτας άπαραδέκτους δικτατορικάς και έτσιθελικάς φορολογίας. Εϋχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Άλλος όμιλητής επί θέματος άρχῆς;

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τό υπό συζήτηση νομοσχέδιον θέτει κατ' άρχήν άποψη μας σε δυσμενή διάκριση τήν τάξη τών επαγγελματιών και τών αϋτσεργοδοτούμενων οι όποιοι έπεφορτίσθησαν τó μεγαλύτερο μέρος τῆς καταστροφῆς από τó πραξικόπημα και τήν εισβολή και οι όποιοι έχουν διαδραματίσει τόν σοβαρότερο ρόλο εις τήν επαναδραστηριοποίηση και τήν οικονομική ανάπτυξη τού τόπου.

Είναι γεγονός ότι από τήν Κυβέρνηση έδόθησαν μεγάλες ένθαρρύνσεις εις τήν εργοδοτική τάξη για νά δραστηριοποιηθῆ αλλά είναι επίσης γεγονός ότι οι ένθαρρύνσεις αϋτές έπετέλεσαν πλήρως τόν σκοπόν τους και εάν επιθυμοϋμεν ή άνσδική πορεία τού τόπου νά συνεχισθῆ, οι ένθαρρύνσεις αϋτές δέν πρέπει νά διαβρώνωνται.

Κατά τες διαβουλεύσεις οι όποιες έγιναν πριν από τήν κατάθεση τού υπό συζήτηση νομοσχεδίου στην Οικονομική Συμβουλευτική Έπιτροπή, ή όποία διά τόν σκοπόν αϋτόν συνήλθεν αρκετές φορές, τήν τελευταία υπό τήν Προεδρίαν τού Προέδρου τῆς Δημοκρατίας και με συμμετοχήν όλων τών εκπροσώπων τών εργοδοτικών και επαγγελματικών οργανώσεων, άπεφασίσθη ή εισήγησις διά τήν κατάργηση τού περι Μειώσεως Άμοιβών Νόμου.

"Η εργοδοτική πλευρά, οι έπιχειρηματίες και οι αϋτσεργοδοτούμενοι, έχοντας ως γνώμονα τó γενικώτερον συμφέρον τού συνόλου, άπεδέχθησαν κατ' άρχήν νά ύποστηρίξουν παράταση τῆς περι έκτάκτου εισφοράς νομοθεσίας διά περιορισμένη χρονική περίοδο υπό τήν προϋπόθεση ότι ή εργατική πλευρά δέν θά ύποβάλη μεγάλες άπαιτήσεις δι' αύξήσεις τών εργαζομένων και ότι τó όφελος από τήν κατάργηση τού νόμου περι μειώσεως άμοιβών εις τούς εργοδοτούμενους θά θεωρηθῆ ως αύξηση τών άπαιτήσεων τους.

Παρά τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ ἐργατικῆς πλευρᾶς δὲν ἐτηρήθη ἀπόλυτα ἡ ἄνω συμφωνία καὶ ἔχουν ἤδη ὑποβληθῆ, σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις, ὑψηλὲς ἀπαιτήσεις διὰ αὐξήσεις, ἐν τούτοις ἡ ἐργοδοτικὴ πλευρὰ θὰ ἦτο διατεθειμένη εἰς τὴν προσπάθειαν συμπαραστάσεως τῆς πρὸς τὴν Κυβέρνηση νὰ ἀποδεχθῆ παράτασιν τῆς ἰσχύος τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νόμου μέχρι τῆς 31.12.1977 καὶ ἐν ἀνάγκῃ ὡς ἀνεφέρθη, μέχρι τῆς 31.3.1978 καὶ νὰ συστήσῃ εἰς τὰ μέλη τῶν ὀργανώσεων τῆς τὴν πληρωμὴ τῆς εἰσφορᾶς αὐτῆς καὶ τὴν ἀποφυγὴ προσβολῆς τοῦ νόμου διὰ ἀντισυνταγματικότητα.

Δυστυχῶς τὸ παρὸν νομοσχέδιον εἰσηγείται τὴν παράτασιν τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου μέχρι τῆς 31.12.1978, πού θεωρεῖται πολὺ μακρὰ περίοδος διὰ νὰ συνεχίσῃ νὰ ἰσχύῃ μία ἑκτακτος νομοθεσία, ἡ ὁποία ὑπὸ τὴν νέα διαμορφὴ θὰ εἶναι δυσμενῶς διακριτικὴ εἰς βάρος μιᾶς μεγάλης μερίδας τοῦ λαοῦ. Διὰ νὰ γίνῃ ἀνεκτὴ μία τέτοια διάκριση, ἐπιβάλλεται ἡ χρονικὴ περίοδος ἰσχύος τῆς νὰ εἶναι σύντομη, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ προβλεφθοῦν οἱ συνθήκες πού θὰ ἐπικρατοῦν εἰς τὸν τόπον μετὰ τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος χρόνου.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου εἰς νόμον μὲ ἰσχύϊν μέχρι 31.12.1978 δυνατόν νὰ καταπολεμηθῇ καὶ ἡ προσπάθεια τῆς καταπολέμησιν νὰ εἶναι πολὺπλευρῃ.

Ἐπειδὴ σκοπὸς μας ὡς Δημοκρατικὸ Κόμμα καὶ ὡς Βουλὴ εἶναι νὰ συμπαραστεκώμεθα εἰς τὸ ἔργον τῆς Κυβέρνησιν, πιστεύομεν ὅτι ἡ ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου εἰς νόμον μὲ ἰσχύϊν μέχρι τῆς 31.12.1978 θὰ φέρῃ ἀκριβῶς τὰ ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐπιδιώκονται διότι εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι ὁ νόμος θὰ προσβληθῇ ἐπὶ δικαστηρίου καὶ εἶναι φυσικὸν ὅτι ἡ ἀπόφασιν θὰ μακρηγορήσῃ. Καὶ ἂν ἀκόμη ἡ ἀπόφασιν εἶναι εὐνοϊκὴ πρὸς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ἡ Κυβέρνησιν θὰ στερηθῇ τῆς εἰσπραξῆς τῶν ἀναγκαίων ποσῶν εἰς τὸν χρόνον ἀκριβῶς πού τῆς εἶναι ἀπαραίτητα.

Ἐνῶ ἐὰν ἡ παράτασιν τοῦ νόμου αὐτοῦ γίνῃ μὲ ἰσχύϊν μέχρι τῆς 31.12.1977 καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ἀκόμη τῆς περαιτέρω ἐξετάσεως παράτασιν τῆς ἰσχύος διὰ ἄλλη μικρὴ χρονικὴ περίοδος, ἐὰν οἱ συνθήκες τὸ ἐπιβάλλουν, ἢ ἐὰν ἡ ἰσχύς παραταθῇ διὰ μόνιμον καὶ χωρὶς ἄλλην παράτασιν μέχρι τῆς 31.3.1978, ἡ πιθανότης προσβολῆς τοῦ νόμου ἐπὶ δικαστηρίου μειώνεται εἰς μεγάλον βαθμὸν καὶ ἴσως ἀκόμη ἀποφεύγεται πλήρως.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Πρῶτον εἶμαι ἕτοιμος νὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου τούτου μὲ ὅλες τὰς τροποποιήσεις οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐὰν ἡ ἰσχύς τοῦ νόμου περιορισθῇ μέχρι τὰς ἄνω ἀναφερθεῖσας ἡμερομηνίας καὶ ζητῶ ὅπως τὸ θέμα τῆς ἰσχύος τοῦ χρόνου τεθῇ εἰς χωριστὴ ψηφοφορία διὰ νὰ ἐξακριβωθῇ ἡ ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν θὰ ἐπαναλάβω τὴν ἐπιχειρηματολογία τὴν ὁποῖαν ἐκ μέρους τοῦ Κόμματος κατέθεσεν ὁ κ. Τάκης Χατζηδημητρίου. Ἄλλος εἶναι ὁ σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖον ἔχω ἀνέβει εἰς τὸ βῆμα. Ὁμολογῶ ὅτι εἶναι μιὰ χρυσὴ εὐκαιρία ἢ ὁποῖα ἐδόθη σήμερον καὶ στὴν Βουλὴν καὶ στὸν λαό.

Ἐλέχθη ὅτι ἐὰν εἰς τοὺς πλουσίους, ἂν σὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι νέμονται τοὺς πόρους σχεδὸν κατ' ἀπακλειστικότητα ἂν σὲ ἐκείνους πού τὰ εἰσοδήματα τους εἶναι τεράστια, ἂν σὲ ἐκείνους πού ἐκμεταλλεύονται τὴν ἐργατικὴ τάξιν, ἂν σὲ ἐκείνους πού ἐκμεταλλεύονται τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς πόρους καὶ τὴν νομοθεσία καὶ τὸ σύστημα, ἐπιβληθῇ ὁποιαδήποτε φορολογία

ειδική, λόγω του ότι έχουν όλα αυτά τα μεγάλα κέρδη, τότε θα υπάρχει λόγος να προσφύγουν, και μάλιστα με κάποιες πιθανότητες επιτυχίας, στο δικαστήριο γιατί αυτό θα αποτελέσει δυσμενή διάκριση εις βάρος της τάξης τους! Πόσο θα έχαιρόμουν εάν πραγματικά το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας επέτρεπε σ' όποιους αισθάνονται ότι πράγματι υπάρχει δυσμενής διάκριση να καταφύγουν εις τα δικαστήρια για να καταφύγουν ή εργατική τάξη και να πη: «Γιατί απομυζάτε τον κόπο μου; Γιατί δεν έχω ίσες ευκαιρίες; Γιατί δεν απολαμβάνω το άπαντον της προσφοράς μου;». Ωστε λοιπόν δεν υπάρχουν υπερκέρδη για να καταφύγουν οι αγρότες, για να καταφύγουν όλες οι εργαζόμενες τάξεις, για να αποδείξωμεν πού, επί τέλους, γίνεται δυσμενής διάκριση σ' αυτόν τον τόπον, εις βάρος των εργαζομένων ή εις βάρος εκείνων οι οποίοι κάνουν δεκάδες χιλιάδες και εκατομμύρια λίρες από την καταστροφή της Κύπρου!

Κάποτε μιλούμε για καθαρή. Κάποτε λέγομεν ότι επειδή αυτό το κράτος απέφυγε να πάρη μέτρα ενάντια στους πραξικοπηματίες και τους φασίστες και αυτούς πού επιβουλεύονται τες δημοκρατικές διαδικασίες, τους επέτρεψε σήμερα να παρουσιάζονται ως πατριώτες και να ζητούν «ρέστα» ακόμα και από εκείνους πού αντίστησαν ενάντια στον φασισμό. Πολύ φοβούμαι ότι και από οικονομικής πλευράς σήμερα αντιμετωπίζομεν ανάλογον πρόβλημα. Επειδή οι εργαζόμενοι δεν είπαν «φτάνει πια ή έκμετάλλευση», επειδή το κράτος επέτρεψεν αυτήν την άσυδοσίαν, επειδή τα κέρδη τα όποια προσεκκρίστησαν μετά από την κατοχή δεν μπορούν καν να συγκριθούν με τα κέρδη τα όποια γίνονταν πριν από την κατοχήν και επειδή όλα αυτά δεν έσηκωσαν, όπως έπρεπε να σηκώσουν, ένα τεράστιο κύμα λαϊκής καταδίκης και λαϊκής κινητοποίησης, θρικόμαστε μπροστά στο παράδοξο φαινόμενο να απειλήται αυτή ή Βουλή ότι εάν ψηφίση νόμον πού να ληή ότι ώρισμένα εισοδήματα και πάνω θα πρέπει να δίνουν έκτακτη εισφορά για να σωθή αυτός ο τόπος, αυτό θα είναι αντισυνταγματικό. Άργότερα, λοιπόν, θα μάς πούν ότι και ο φόρος εισοδήματος είναι αντισυνταγματικός. Γιατί θέτει εκείνους πού κερδίζουν πολλά σε άλλη μοίρα από εκείνους πού κερδίζουν λίγα, όπως γίνεται και σήμερα.

Εάν επρόκειτο να μιλήσωμεν, αγαπητοί μου φίλοι, για αντισυνταγματικότητα, εάν πράγματι έτσι ήταν το Σύνταγμα, πολύ φοβούμαι ότι αυτήν την στιγμήν αυτή ή τάξη θα θρικόταν στες φυλακές. Επομένως, ως παύσωμεν να απειλούμεν αυτήν την Βουλήν, ότι, τάχατες, κάποιοι θα καταφύγουν εις τα δικαστήρια. Να καταφύγουν. Και τότε εκεί να καταφύγουν και εκείνοι οι οποίοι ύφίστανται την έκμετάλλευση. Αυτό το θέμα πρέπει να κλείση και να κλείση τελεσιδικώς.

Το δεύτερον είναι το θέμα του χρόνου. Ελέχθη, ως δεχθώμε μια μικρότερη χρονική περίοδο και ως γίνη, επί τέλους, μετά το τέρμα αυτής της χρονικής περιόδου, μια ανάθεώρηση των σκέψεων μας. Ας δεύμε αν χρειάζεται να συνεχίση αυτή ή έκτακτη εισφορά. Μά υπάρχουν προγραμματισμοί και εάν ή Κυβέρνηση θα πρόκειται να στηρίζεται στην απόφαση αυτής της Βουλής πού δεν θα ξέρη ποιά θα είναι, στο εάν θα πρέπει να κινή τον προγραμματισμό και να έχη τα εισοδήματα τα όποια υπολογίζει να έχη, πολύ φοβούμαι ότι δεν θα μπερέση να κινή αυτόν τον προϋπολογισμό, δεν θα μπερέση να κινή αυτόν τον προγραμματισμό και ύπ' αυτές τας προϋποθέσεις θα ύποφέρη και ο τόπος και τα προγράμματα και ή ανάπτυξη και ή άμυνα αυτού του τόπου. Ανάποδα θα πρέπει να μη ή το πράγμα. Να δώσωμεν στην Κυβέρνηση αυτό το περιθώριον και εάν υποθέσωμεν ότι είναι τέτοιες οι οικονομικές συνθήκες πού ή Κυβέρνηση να νομίζει ότι είναι δυνατόν να ύπεβάλη οποιανδήποτε τροπολογία, πού δεν βλέπω ότι είναι δυνατόν να ύποβληθη, δικαίωμα της είναι, δικαίωμα οποιουδήποτε άλλου είναι να κινή άγωνα προς αυτήν την κατεύθυνση. Άλλά το να λέμεν ότι τώρα θα δώσωμεν στην Κυβέρνηση μικρότερα χρονικά περιθώρια, πού σημαίνει μικρότερα έσοδα, ενώ συνεχώς ζητούμεν από την

Κυβέρνηση και άμυντική θωράκιση να κάνει και όλα τα έργα να τα κάνει και κάθε φορά που υπάρχει φορολογία όλοι διαμαρτυρόμεθα, πολύ φοβούμαι ότι και αυτό το πράγμα δεν αποτελεί σώφρονα πολιτικήν.

Γι' αυτό η Βουλή οφείλει, χωρίς καμμιά επιφύλαξη, να ψηφίση το νομοσχέδιον όπως έτροποποιήθη, διότι σωστές ήταν οι τροποποιήσεις που έγιναν από την Οικονομικήν Έπιτροπήν, οι οποίες ελαττώνουν κατά τι τα Κυβερνητικά εισοδήματα αλλά τα ελαττώνουν προς όφελος εκείνων των τάξεων για τις οποίες έπρεπε να ληφθή κάποια πρόνοια αλλά από πλευράς χρονικής πιστεύω θα ήταν άδιανόητον αυτή η Βουλή να στερήση από την Κυβέρνηση αυτήν την πιθανότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άλλος όμιλητής επί θέματος αρχής;

Έάν δεν υπάρχει άλλος όμιλητής επί θέματος αρχής, τότε ως μου επιτραπή να εκφράσω μερικές απόψεις από την θέση μου υπό μορφήν ολοκληρώσεως της συζητήσεως επί του υπό συζήτησιν νομοσχεδίου.

Δεν υπάρχει καμμιά άμφιβολία ότι υπήρξε κάποια πρόοδος εις την οικονομίαν ή οποία επέτρεψε κάποιαν χαλάρωσιν σε ώρισμένους τομείς εις ό,τι άφορά την άπαλλαγην ιδιαιτέρως των μισθωτών από την εισφοράν εις το Ταμείον Άνακουφίσεως των Προσφύγων αλλά δεν υπήρξε σε τέτοιον βαθμόν ή πρόοδος ούτε επελύθησαν τα προβλήματα σε τέτοιον βαθμόν ούτως ώστε να δικαιολογηται ή κατάργησις πάσης φύσεως εισφοράς ή πάσης φύσεως φορολογίας ή οποία βασικά έχει στόχον — και περι αυτού πρόκειται νομίζω στην συγκεκριμένην περίπτωσην που συζητούμεν σήμερα — την συμβολήν στην επίλυσιν των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο προσφυγικός κόσμος. Έλέχθησαν διάφορα υπέρ και διάφορα κατά σχετικά με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Προσωπικά συμφωνώ απόλυτα με όλες τις μεταβολές οι οποίες έγιναν από την Έπιτροπήν Οικονομικών και Προϋπολογισμού ιδιαίτερα δε θα ήθελα να υπογραμμίσω το ποσόν των £1.000 που έτέθη ως το κριτήριον για την εισφοράν, δηλαδή ότι πρόσωπα τα οποία θα έχουν εισόδημα ολιγώτερον των £1.000 κατ' έτος δεν θα συνεισφέρουν βάσει του Νόμου αυτού, πράγμα που σημαίνει ότι άπαλλάσσονται από την φορολογίαν, και αυτό σημαίνει στην συνέχειαν ότι άπαλλάσσονται από την φορολογίαν αυτήν βασικά ο φτωχός αγροτικός κόσμος και εκείνοι οι οποίοι άμείβονται χαμηλά, εάν μάλιστα δε λάβη κανείς υπ' όψιν το γεγονός ότι το κριτήριον δεν είναι μόνον το ποσόν των £1.000 αλλά επιπρόσθετα είναι και τα συναφή επαγγελματικά έξοδα όπως και σχετικά άλλα ήμερομίσθια μελών της οικογενείας, τότε σημαίνει ότι ή άνακούφισις του αγροτικού κόσμου για τον οποίον έξεφράσθη και δικαίως τόσον ενδιαφέρον και των άλλων χαμηλά άμειβομένων τάξεων του λαού δεν πρέπει να παρυσιάση σοβαρόν πρόβλημα.

Έκείνο το όποιον θα ήθελα επίσης να υπογραμμίσω είναι κάτι το όποιον ανεφέρθη από τον άξιότιμον Βουλευτήν Πάφου κ. Παπαδημητρίου σχετικά με τον τρόπον εφαρμογής του Νόμου. Αυτό έχει σημασίαν και πρέπει να υπάρξη ιδιαίτερη προσοχή να μήν παρατηρούνται αυθαιρεσίεις εις την εφαρμογήν του Νόμου. Η εφαρμογή του Νόμου πρέπει να είναι δικαία και να γίνη συνείδησις εις όλους οι οποίοι μετέχουν εις την εφαρμογήν του Νόμου ότι πρέπει να παύσουν να υπάρχουν ποιεσθήποτε αυθαιρεσίεις, εάν μάλιστα λάβη κανείς υπ' όψιν το γεγονός ότι ήδη υπάρχουν πολλές καταγγελίεις για αυθαιρεσίεις οι οποίες γίνονται με βάση τον προηγούμενον Νόμον.

Σχετικά με την χρονική διάρκεια του υπό συζήτηση Νομοσχεδίου, προσωπικά πιστεύω ότι δεν θα έπηρεασθῆ ὁ προγραμματισμός τῆς Κυβερνήσεως ἐάν ἡ χρονική περίοδος γιὰ τὸν νέον αὐτὸν Νόμον, ὁ ὁποῖος ἐλπίζω ὅτι θὰ θεσπισθῆ, περιορισθῆ εἰς ἓνα χρόνον δεδομένου ὅτι μέχρι τώρα ὅλα τὰ σχετικά καὶ παρόμοια Νομοσχέδια κατὰ κανόνα εἶναι σχεδὸν γιὰ ἓνα χρόνον πού ψηφίζονται. Βεβαίως ἐδῶ ὑπάρχει μιὰ συγκεκριμένη πρότασις πρὸς τὴν ὁποῖαν ἄλλοι τάσσονται ὑπὲρ καὶ ἄλλοι κατά. Θὰ τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν στὸ σημεῖον πού πρέπει κατὰ τὴν διάρκεια τῆς θεσπίσεως τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμον.

Ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς συζητήσεως ὑπῆρξε νομίζω κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην κάποια ἀναφορὰ περὶ προσφυγῆς. Δὲν νομίζω ὅτι ὑπῆρξεν ἀπειλὴ ὅτι ἐάν φορολογηθοῦν εἰσοδήματα πέραν ἑνὸς ὠρισμένου ποσοῦ θὰ πᾶν κάποιοι στὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον, καὶ αὐτὸ ἀνεφέρθη σχετικά με τὶς πλούσιες τάξεις.

Δὲν νομίζω ὅτι ἀνεφέρθη τίποτε ὑπὸ μορφήν ἀπειλῆς εἰς αὐτὸ τὸ θέμα. Ἀπλῶς νομίζω ἐκεῖ ἐγίνε μιὰ ἀναφορὰ σχετικά με τὴν χρονικὴν διάρκεια τοῦ Νόμου καὶ ὄχι σχετικά με τὸ φορολογητέον ποσόν. Ἐν πάσῃ ὁμως περιπτώσει δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ κύριον θέμα. Νομίζω ὅτι ὑπάρχει μιὰ ὁμοφωνία ὡς πρὸς τὴν παράτασιν τοῦ Νόμου, ὑπάρχει μιὰ ὁμοφωνία ὡς πρὸς τὰ κριτήρια καὶ ἰδιαίτερα ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν £1.000 ὡς τὸ ὄριον πέραν τοῦ ὁποῖου θὰ ἐπιβάλλεται ἡ φορολογία, ὑπάρχει γενικὰ ὁμοφωνία ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Νόμου. Τὸ μόνον σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται κάποια διαφωνία εἶναι ἐκεῖνο τῆς χρονικῆς διαρκείας τοῦ Νόμου, δηλαδὴ μέχρι πότε πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ τοῦ Νόμου.

Αὐτὰ θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ὀμιλήσω ἐκ τῆς θέσεώς μου. Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀγορεύσω, πολὺ δὲ περισσότερο λόγῳ μιᾶς δραματικῆς καταστάσεως, μιᾶς δραματικῆς περιόδου, πρέπει νὰ ὑπάρχη καὶ ἀνάλογος δραματικὴ σιγὴ καὶ σιωπὴ ἀπὸ ὠρισμένους πλευρῆς, ἀλλὰ νομίζω πῶς ὑπάρχει κάποια παρανόησις ἀπὸ μέρους τοῦ ἀξιοτίμου Προεδρείου. Ὑπάρχει ἔνδειξις ἀπειλῆς καὶ ἀπειλῶν καὶ δὲν μπορεῖ νὰ περάσῃ ἔτσι ἀδιαμαρτύρητα αὐτὸ τὸ αἶσθημα, ὅτι εἶναι πρόκλησις ἔστω καὶ ὁ ὑπαιτιγμός περὶ δικαστικῶν ἀπειλῶν διὰ τὸ ὅτι θὰ συνεισφέρουν οἱ εὐποροῦσες τάξεις καὶ τὰ μεγάλα κέρδη καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὑψηλοὶ εἰσοδηματίες διὰ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ πάσχοντος λαοῦ.

Γι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι αὐτὸ ἐκ μέρους μου τοῦλάχιστον ὑποσημαίνεται, ὑπογραμμίζεται καὶ σημειοῦται, ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτοι τοῦλάχιστον οἱ ἀπειλαὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰν αὐτὴν. Γι' αὐτὸν τὸν λόγον, κ. Πρόεδρε, ἐγὼ θὰ ψηφίσω μὲν δι' ὅλα αὐτὰ ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἐνῶν τὴν φωνὴν μου με ὅσους εἶπαν ὅτι δὲν δεχόμεθα ἀπειλὴν ἀπὸ τὴν τάξιν αὐτὴν καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰν αὐτὴν διὰ συνεισφορὰν εἰς ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νέμιτσας.

T. NEMITΣΑΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἔχει πλήρως παρεξηγηθῆ ἡ ὀμιλία μου. Ἐγὼ δὲν ὑπέβαλα οὔτε ἐσκέφθηκα ποτὲ νὰ ὑποβάλω ἀπειλὲς εἰς τὸ Σῶμα ὅτι θὰ κινήθοῦν ἀγωγὲς διὰ νὰ μὴν ψηφισθῆ ὁ Νόμος. Εἶναι ἡ ἐντύπωση πού ἀπεκόμισα ἀπὸ ὠρισμένες τάξεις ἀνθρώπων ὅτι ἐὰν ἡ φορολογία αὐτὴ ἐπιβληθῆ διὰ μακρὰν χρονικὴν περίοδον σκέπτονται βάσει τῶν νόμων τοῦ κράτους νὰ καταφύγουν εἰς τὴν δικαιοσύνην γιατί πιστεύουν ὅτι ἀδικοῦνται. Δὲν εἶναι οὔτε ἀπειλή, οὔτε ἐκφοβισμός, εἶναι ἀπλῶς μία διαπίστωση καὶ εἶναι δικαίωμα κάθε πολίτου σὲ κάθε ἐλεύθερον πολίτευμα νὰ καταφεύγῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην μὲ τὸν ἴδιον τρόπον πού ὁποιοσδήποτε ἄλλος, ὅπως ἀνέφερε καὶ ὁ κ. Λυσσαρίδης, μπορεῖ ὅποτε νομίζει ὅτι ἀδικεῖται νὰ καταφεύγῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην. Δὲν νομίζω ὅτι οἱ χαρακτηρισμοὶ πού ἐδόθησαν, ταιριάζουν εἰς τὴν ἐργοδοτικὴν τάξιν καὶ οὔτε ἡ ἐργοδοτικὴ τάξις στὴν Κύπρον ἦταν ποτὲ λησται ἢ ἐκμεταλλεῦται τῶν πάντων καὶ τῶν ἐργατῶν, διότι ἀπεδείχθη ὅτι οἱ ἐργατικὲς σχέσεις στὴν Κύπρον τὰ τελευταῖα χρόνια εἶναι ἄριστες μὲ τὴν ἐργοδοσίαν. Συνεργασία ὑπάρχει σχεδὸν σ' ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ συνεπῶς εἶναι δεκτὲς καὶ ἀνεκτὲς οἱ συνθήκες καὶ τὸ πολίτευμα τοῦ τόπου μας. Βασιζόμενοι πάνω στὸ πολίτευμα τοῦ τόπου μας καὶ εἰς τὸ Σύνταγμά μας πιστεύομεν ὅτι ὁ κάθε ἕνας ἀπὸ μᾶς ἔχει δικαίωμα νὰ προασπίσῃ τὴν θέσιν του ἐναντι τοῦ Νόμου καὶ στὰ Δικαστήρια.

Δὲν νομιζομεν ὅτι ἐὰν ἀναφερῶμεθα εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀδικοῦμεν ὅποιονδήποτε.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπιθεβαιώνεται ἡ ἄποψη μου καὶ ὅσα εἶπα ἀναφέρονται σ' ἐκείνους πού θέλουν νὰ πᾶν στὰ Δικαστήρια καὶ θὰ ἤμουν καὶ εὐτυχὴς ἂν τὰ Δικαστήρια, ὅταν μιὰ τάξη τίθεται εἰς διαφορετικὴν μοῖραν ἀπὸ ἄλλην, πράγματι διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως μπορούσαν τὴν ἀδικίαν νὰ τὴν δικαιώσουν. Ἄς γίνῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ θὰ εἶμαι εὐτυχὴς. Νὰ ἀποδειχθῆ ὅτι ὁποιοσδήποτε τάξη αἰσθάνεται ἀδικημένη καὶ καταφεύγει στὸ Δικαστήριον δικαιούται νὰ θρῆ δικαιοσύνην αὐτῆς τῆς μορφῆς τῆς ἀδικίας. Δέχομαι πλήρως μιὰν τέτοιαν ἄποψη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

E. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐχω τὴν γνώμην, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ὅτι ὑπῆρξεν ἀπειλή εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα ὅτι κάποιοι θὰ προσφύγουν στὰ Δικαστήρια.

Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ ἀπειλή ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἀποσυρθῆ τοῦλάχιστον ἀπὸ μέρος τοῦ ἐντίμου συναδέλφου πού τὴν ἔκαμε. Διότι ἐὰν ὑπάρχουν ἐκεῖνοι οἱ εὐποροὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ καταφύγουν εἰς τὰ Δικαστήρια ἢ καταφύγουν εἰς τὰ Δικαστήρια. Ὑπάρχουν καὶ οἱ ἄλλοι ὅμως οἱ πτωχοὶ οἱ ὁποῖοι θὰ μπορούσαν μὲ τὴν σειρὰν τους νὰ καταφύγουν εἰς τὰ Δικαστήρια διὰ νὰ διεκδικήσουν τὰ δικαιώματά τους. Τότες δὲν ξέρω πῶς τὰ Δικαστήρια θὰ κρίνουν. Δὲν ξέρω γιὰ παράδειγμα πῶς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον τῆς Δημοκρατίας θὰ κρίνῃ μιὰν ὑπόθεσιν ἐνὸς ἐργαζομένου ὁ ὁποῖος θὰ παρουσιασθῆ ἐνώπιόν του ὅτι τοῦ γίνεται ἐκμετάλλευσις ἀπὸ μέρος τοῦ

έργοδότη του. Νομίζω ότι Ζούμεν εις μίαν ταξικὴν κοινωνίαν καὶ δὲν μπορούμεν αὐτὰ τὰ ζητήματα νὰ τὰ συζητοῦμεν κατὰ τρόπον πρόχειρον καὶ ἐν πολλοῖς ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ ἢ ἐκφρασις «τυχάρπαστον».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ θὰ ὑποστηρίξω τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου ὡς ἔχει. Γιά τὴν ἀκρίθειαν εἶμαι ὑπὲρ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου διὰ διάρκειαν δύο ἐτῶν. Κατὰ παραχώρησιν ἐγένετο ἡ διευθέτησις τῆς συντομωτέρας περιόδου. Θὰ ψηφίσω αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον διότι πιστεύω ὅτι ἐπιτυγχάνεται σὲ κάποιον βαθμὸν δικαιότερη κατανομή τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν. Θὰ ἔλεγα μάλιστα ὅτι καὶ ἐὰν ἀργότερα ἀποδειχθῇ ὅτι τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους δὲν χρειάζονται αὐτὴν τὴν ἐπιβάρυνσιν, ὀφείλει τὸ κράτος νὰ τὴν συνεχίσῃ μέχρις ὅτου ἡ ἐργοδοτικὴ τάξις ἢ ὅποια ἀπέφυγε ὡς τάξις, δὲν ὀμιλῶ περὶ ἀτόμων, νὰ τὸ πράξῃ, καταβάλλῃ αὐτὸ πού δυνάμει τοῦ ἀνεγνωρισμένου εἰσοδήματος τὸ ὅποιον εἶχεν εἰς τὸν τόπον ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ. Καὶ ἂν ἐπομένως μετὰ ἓνα χρόνον βελτιωθῶν οἱ οἰκονομικὲς συνθῆκες ὀφείλει νὰ συνεχισθῇ αὐτὴ ἡ νομοθεσία διότι μόνον ἔτσι μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ κάποια δικαίωσις τῶν ἐργοδοτουμένων οἱ ὅποιοι ὁμολογουμένως κατέβαλαν παραπάνω ἀπὸ ὅσα τὸ μερίδιόν τους εἰς ἔθνικόν εἰσόδημα δικαιολογεῖ.

Τούτων λεχθέντων πρὸς ἄρισιν εἰσασδήποτε παρεξηγήσεως δὲν δέχομαι ὅτι μπορεῖ κανένας νὰ ἀπαιτήσῃ εἴτε ἀπὸ τὸν κ. συνάδελφον πού ἀνέφερε τὰ Δικαστήρια εἴτε ἀπὸ οἰονδήποτε ὀμιλητὴν νὰ ἀποσύρῃ αὐτὰ τὰ ὅποια εἶπεν. Πρῶτα, πρῶτα, ἐγὼ δὲν τὰ ἐκλαμβάνω ὡς ἀπειλήν ἄπλως ἦταν πληροφορία καὶ μάλιστα προσέθεσεν, ἂν ὀρθῶς ἀντελήφθηκα τὴν ὀμιλίαν του, ὅτι μάλιστα θὰ ὑπάρξῃ κωλυσιεργία καὶ τὸ κράτος δὲν θὰ ἔχῃ τὰ κονδύλια τὴν ὥραν πού τὰ χρειάζεται. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ φόρος θὰ πληρώνεται ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ ἐὰν κερδίσουν τὴν ὑπόθεσιν αὐτοὶ πού νομίζουσιν ὅτι μπορούν νὰ πᾶν στὰ Δικαστήρια, θὰ τοὺς ἐπιτραπῇ τὸ καταβληθὲν ποσὸν ἀπὸ τὸ κράτος. Ἄρα δὲν ἰσχύει τοῦτο. Ὅμως δικαίωμα εἶναι κάθε πολίτου νὰ προσφεύγῃ εἰς τὰ Δικαστήρια. Ἐπιθυμῶ νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ὑπῆρξε προσφυγὴ εἰς τὸ Δικαστήριον ἀπὸ Κύριον πολίτην ὁ ὅποιος λέγει ὅτι βάσει τοῦ Συντάγματος δικαιούται ἴσης μεταχειρίσεως μὲ τοὺς εὐπορωτέρους καὶ ὅτι τὸ Σύνταγμα διασφαλίζει γιὰ τὸν καθένα ἓνα ἐπίπεδον ἐπιβιώσεως. Καλῶς ἢ κακῶς ἀπέτυχεν ἐκείνη ἡ προσφυγὴ καὶ τὸ Δικαστήριον δὲν ἐδέχθη αὐτὴν τὴν ἄποψιν ὅτι εἶναι ἀρμοδιότης τοῦ Δικαστηρίου νὰ διασφαλίζῃ τὴν προστασίαν μιᾶς τάξεως, ὄχι ἀτόμων, ἀπὸ ἐκμετάλλευσιν.

Δὲν μὲ ἐνοχλεῖ καθόλου ἡ ἀναφορὰ μερίδος ἐργοδοτῶν περὶ προσφυγῆς εἰς τὸ Δικαστήριον. Θὰ ἔλεγα ὅτι αὐτὸ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ βάρη τῆς Δημοκρατίας. Ἐὰν πιστεύουσιν ὅτι ἀδικεῦνται ἀπὸ τοὺς Νόμους πού ψηφίζει αὐτὴ ἡ Βουλὴ — ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι ὑπεράνω οὔτε τοῦ Νόμου οὔτε τοῦ Δικαστηρίου — δικαιοῦνται νὰ προσφύγουν στὸ Δικαστήριον καὶ ἐὰν ἡ Βουλὴ πράγματι ἔσφαλεν ἢ ἀδίκησε ὁποιονδήποτε ἄτομον, ἄς πάρῃ τὴν προστασίαν του ἀπὸ τὸ Δικαστήριον.

Γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι περιπτέυει ἢ συζητήσις ἐπὶ τοῦ ἐὰν ἐγένετο ἢ δὲν ἐγένετο ἀπειλή ἢ ἐὰν πρέπει νὰ ἀποσυρθῇ ἢ ὄχι. Δικαίωμα καὶ τοῦ Βουλευτοῦ νὰ τὸ ἀναφέρῃ, δικαίωμα καὶ τοῦ πολίτου νὰ προσφύγῃ, δικαίωμα καὶ ἡμῶν νὰ κρίνωμεν τὸ ἠθικὸν ἔρεισμα ἐκείνου πού ἐπειδὴ νομίζει ὅτι ἐκλήθη νὰ προσφέρῃ κάτι εἰς τὸν τόπον δικαιοῦται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Δικαστήριον διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταβολὴν ὧσων ἢ Βουλὴ κρίνει ὅτι ὀφείλε νὰ πληρώσῃ.

Εισηγοῦμαι, ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές πάνω στά θέματα οὐσίας τοῦ Νομοσχεδίου, νά μὴν παραταθῆ ἡ συζήτησις εἰς τὸ ἐὰν πρόκειται περὶ ἀπειλῆς ἢ ὄχι καὶ μάλιστα νά ζητῆται ἀπόσυρσις τῶν λεχθέντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, ἔχει γίνει μία συζήτησις γύρω ἀπὸ ἓνα σημεῖον τὸ ὁποῖον ὁ συνάδελφος κ. Νέμιτσας ἔχει ἀναφέρει. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι ἡ ἀναφορά τοῦ κ. Τάκη Νέμιτσα εἶχε τὴν ἀποψιν πληροφρήσεως καὶ δὲν ἦταν ἀπειλή ἀπὸ τὸν ἴδιον ἢ δὲν ἐξεφράσθη, δὲν διεβιβάσθη πρὸς τὸ Σῶμα ἀπειλή καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν βλέπω ὅτι εἶναι ἀπειλή τὸ νά προσφεύγῃ ἓνας εἰς τὸ Δικαστήριον.

Ἐπομένως δὲν νομιζῶ μὲ τὴν διευκρίνησιν αὐτὴν ὅτι ὑπάρχει θέμα ἀποσύρσεως ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρξε πρόθεσις ἀπειλῆς. Ἐὰν ὑπῆρχε πρόθεσις ἀπειλῆς θᾶπρεπε νά τίθεται θέμα ἀποσύρσεως.

Ἀνεφέρθησαν ἐπιχειρήματα διατί θά πρέπει ἡ διάρκεια τοῦ χρόνου νά εἶναι πέραν τοῦ ἐνὸς ἔτους καὶ σὰν τέτοιο ἐπιχείρημα ἀνεφέρθη ἡ δυνατότης προγραμματισμοῦ. Ἀπὸ ὅ,τι γνωρίζομεν ὑπάρχει ὁ μακροχρόνιος προγραμματισμὸς ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά εἶναι γιὰ πέντε χρόνια καὶ περισσότερα ἀλλὰ ὁ προϋπολογισμὸς ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται εἰς τὰ καθ' αὐτὸ ἔξοδα τὰ ὁποῖα θά κάμῃ τὸ κράτος εἶναι ἐπὶ ἐτησίως βάσεως καὶ πιστεύομεν ὅτι ἐφ' ὅσον γιὰ πολλὰ ἄλλα πράγματα ἰσχύει ἡ διάρκεια τοῦ ἐνὸς ἔτους, δὲν εἶναι κῶλυμα διὰ τὸν προγραμματισμὸν ἢ διάρκεια αὐτοῦ εἰδικὰ τοῦ Νόμου νά παραμείνῃ ἓνας χρόνος.

"Ἐχει ἀναφερθῆ τὸ ἐπιχείρημα περὶ δικαίας κατανομῆς βαρῶν. Ἀσφαλῶς συμφωνοῦμεν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶπαμεν εἶναι ὅτι ἐνῶ μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου αὐτοῦ ἐπιτυχάνεται ἀπὸ τὴν μιά μεριά ἡ εἰσπραξις χρημάτων γιὰ ἀναπτυξιακὰ ἔργα, ἰδιαίτερα ἐκεῖνα ποῦ ἀφοροῦν τοὺς ἐκτοπισθέντες, τὰ χρήματα αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ μίαν τάξιν ἀνθρώπων ποῦ ἴσως νά εἶναι περισσότερον σὲ θέσιν νά συνεισφέρουν ἢ δυνατόν νά συνεισέφεραν λιγώτερα εἰς τὸ παρελθόν. Καὶ ὑπὸ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν γίνεται δικαία κατανομή βαρῶν. Ἐνδέχεται μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐνὸς ἔτους, ἐὰν αὐτὸ ψηφισθῆ κατὰ τὴν εἰσήγησίν μας, τὸ κράτος νά θέλῃ νά συνεχίση, ὅπως εἶπα, τὸν νόμον αὐτὸν εἴτε μὲ τοὺς ἰδίους συντελεστὲς εἴτε μὲ ἄλλους συντελεστὲς. Ἐπομένως ὁ περιορισμὸς τῆς διαρκείας τίποτε δὲν ἐμποδίζει τὴν Κυβέρνησιν νά κάμῃ τοὺς ἀναλόγους χειρισμοὺς.

Θὰ ἤθελα ὅμως νά κάμω καὶ μίαν ἀναφορὰν σὲ μερικὰ σχόλια τοῦ κ. Λυσσαρίδη, ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε τόσοσ ἐντονος ἀντίδρασις διὰ τὴν πληροφῶρησιν τὴν ὁποῖαν ὁ κ. Νέμιτσας ἔκαμε καὶ νά πῶ ὅτι εἰς τὴν Κύπρον λειτουργεῖ ἓνα μικτὸν οἰκονομικὸν σύστημα. Σ' αὐτὸ τὸ οἰκονομικὸν σύστημα ὑπάρχει κάποιος ρόλος νά ἐπιτελῆται ἀπὸ τὴν ἐργοδοτικὴν τάξιν καὶ κάποιος ρόλος νά ἐπιτελῆται ἀπὸ τοὺς ἐργοδοτούμενους. Πιστεύομεν ὅτι ἐὰν σήμερα ἐπῆλθεν ἡ οἰκονομικὴ ἀνάκαμψις ἢ ὁποῖα ἐπῆλθεν εἶναι διότι τόσοσ οἱ ἐργοδοτούμενοι ὅσον καὶ οἱ ἐργοδότες συνεισέφεραν διὰ νά γίνῃ αὐτὸ τὸ ἐπιτεύγμα.

Ἐπομένως δὲν νομιζῶ ὅτι θά εἶναι χρήσιμον νά ἀναφερθῆ κανεῖς γενικῶς σήμερα σὲ μίαν τάξιν καὶ νά ποῦμεν ὅτι ἡ τάξις τῶν ἐργοδοτῶν νέμεται τὰ κέρδη ἢ ὅτι ἐκμεταλλεύεται τοὺς ἄλλους. Δὲν εἶμαι ἀπολογητῆς τῆς ἐργοδοτικῆς τάξεως ἀπλῶς λέω ὅτι τὸ σύστημα τὸ ὁποῖον ἔχομεν σήμερα στὴν Κύπρον, ὄχι κάποιον ἄλλο, ἀλλὰ αὐτὸ ποῦ ἔχομεν, ἔχει κάποιον συγκεκριμένο ρόλο καὶ διὰ τῆς δύο αὐτῆς τάξεως καὶ πιστεύω ὅτι ἐὰν ὁμιλῶμεν περὶ ἀναφορῶν, ἔγινε κάποια ἀναφορὰ καὶ περὶ καθάρσεως, ἐὰν βεβαίως

μέ την λέξιν «κάθαρσιν» εἰς τήν οἰκονομίαν ἐννοσῶμεν αὐτούς πού κάμνουν φοροδιαφυγήν καί ὅτι αὐτοί θά καταλήξουν εἰς τά Δικαστήρια ἀσφαλῶς διότι παρανομοῦν. Ἐάν ὁμως ὑπάρχη κάποια ἐμμεση εἰσήγησις ὅτι εἶναι καί ἐνοχῆ τὸ νά ἀνήκη ἕνας εἰς τήν μίαν ἢ τήν ἄλλην τάξιν, πιστεύω ὅτι αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνῃ ἀποδεκτόν.

Ἐπίσης ῥόλος δι' ὅλους γιά νά μπορέσωμεν νά ἐπιτύχωμεν αὐτό πού ἐπετύχαμεν καί αὐτό πού θέλωμεν νά ἐπιτύχωμεν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μοῦ φαίνεται ὅτι θά μετατρέψωμεν τήν Βουλὴν σέ σεμινάριον κοινωνικῶν συστημάτων. Ἄλλὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νά τὸ κάμω ἐφ' ὅσον προκαλοῦμαι.

Ἐπίσης λόγος πράγματι καί εἰς τήν ἐργατικὴν τάξιν καί ὑπάρχει καί λόγος σ' ἐκείνους πού ἐλέγχουν τὰ μέσα παραγωγῆς χωρὶς νά παράγουν. Ἡ ἐργατικὴ τάξις παράγει καί οἱ ἄλλοι ἐκμεταλλεύονται τήν παραγωγήν καί τήν ὑπεραξίαν τήν ὁποίαν παράγει ἡ ἐργατικὴ τάξις. Καί εἶναι γεγονός ὅτι ὠρισμένα συστήματα κατοχυρώνουν αὐτὸ τὸ θέμα καί ἀσφαλῆστα δέν εἶμαι ἐγὼ ὁ ὁποῖος ἐζήτησα ἀπὸ τὸ βῆμα αὐτῆς τῆς Βουλῆς τήν ἀλλαγὴν τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος. Ἐάν μπορῶσα θά τὸ ἔκανα φυσικά αὐτως ὥστε ἡ ἐργατικὴ τάξις νά ἐλέγξη καί τὰ μέσα παραγωγῆς καί νά μὴν δημιουργεῦνται ὑπερκέρδη καί τὰ οἰαδήποτε ὑπερκέρδη τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται νά εἶναι πρὸς ὄφελος τοῦ συνόλου μέσω τῶν κρατικῶν προϋπολογισμῶν, ἀλλά, ὅπως εἶπα, δέν ἦταν αὐτὴ ἡ πρόθεσίς μου. Αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶπα ἀπὸ τὸ βῆμα καί αὐτοῦ πού ὑπεραμύνθηκα εἶναι κάτι ἄλλο πού εἶναι μέσα στὸ ἴδιο αὐτὸ σύστημα.

Αὐτὸ πού εἶπα, τὸ ὁποῖον δέν ἐγίνεν ἀντιληπτόν, εἶναι ὅτι ἐάν μέσα σ' ἕνα σύστημα, ὅπως εἶναι τὸ Κυπριακόν, ἡ ἐργατικὴ τάξις δέν δικαιούται νά καταφύγῃ στὰ Δικαστήρια διότι τυγχάνει δυσμενοῦς διακρίσεως ἐναντι ἄλλων τάξεων τῶν ὁποίων τὸ βιοτικόν ἐπίπεδον μέσα στίς ἴδιες συνθήκες εἶναι πολὺ πῖο ψηλὸ — ἐξέφρασα τρομακτικὴν ἀπορίαν τήν ὁποίαν ἐξακολουθῶ νά ἔχω — πῶς εἶναι δυνατόν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὸ ὑψιστον δυνατόν ὑπόβαθρον ζωῆς καί οἱ ὁποῖοι οὐσιαστικά ἐκμεταλλεύονται τήν ἐργατικὴν τάξιν νά καταφεύγουν εἰς τὰ Δικαστήρια γιὰ τὰ χύματα γίνεται δυσμενῆς διάκρισις ὅταν τὸ κράτος ἀποφασίζῃ — τὸ κράτος τὸ σημερινόν, ὄχι ἄλλο — ὅτι ὠρισμένα εἰσδήματα πέραν ὠρισμένου ὕψους θά πρέπει νά φορολογεῦνται καί γιά λόγους δικαίας κατανομῆς τῶν βαρῶν, ὅπως πολλές φορὲς ἀπεδείχθη ὅτι ἦταν τοῦλάχιστον ἡ ἐξαγγελλομένη Κυβερνητικὴ πολιτικὴ, ἀλλὰ καί γιά λόγους διεξαγωγῆς τῶν διαφόρων προγραμμάτων τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις θέλει νά κάνῃ καί γιά τὰ ὁποῖα δέν εἶναι δυνατόν φυσικά νά ἐξεύρη τὰ κεφάλαια ἀπὸ ἐκεῖνες τὲς τάξεις οἱ ὁποῖες δέν ἔχουν!

Ἡ ἀπορία μου ἡ ὁποία ὑπῆρξε καί ὑπάρχει εἶναι πῶς εἶναι δυνατόν αὐτοὶ νά ἀπειλοῦν νά πᾶν στὰ Δικαστήρια — συμφωνῶ ὅτι εἶναι δικαίωμα τοῦ καθενὸς νά πᾶν στὰ Δικαστήρια καί πολὺ θά ἐχαιρόμεν αὐτὴ ἡ τάξις νά πᾶν στὰ Δικαστήρια — καί ἐξέφρασα τήν ἴδιαν ἀποψιν ἡ ὁποία ἐξεφράσθη δυστυχῶς ἀπὸ τὸ Δικαστήριον ὅτι τὰ Δικαστήρια εἶναι ἀναρμόδια διότι τὰ Δικαστήρια δέν πρόκειται νά μᾶς ποῦν τί εἶδους κοινωνικόν σύστημα θά ἔχωμεν σ' αὐτὸν τὸν τόπον, διότι ἐάν τὰ Δικαστήρια ἔλεγαν ὅτι πράγματι ἀπαγορεύεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα διότι ἀποτελεῖ δυσμενῆ διάκρισιν, τότε θά ἐβάζαμεν ὀρισμὸν τοῦ τί εἶναι δυσμενῆς διάκρισις καί ἀντιλαμβάνεσθε τί θά ἐσήμαινε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Γιά νά λείψουν οἱ δυσμενεῖς διακρίσεις θά

πρέπει να εφαρμόσωμεν σοσιαλισμόν. Ἄλλὰ δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ εἰσήγησίς μου ἀπὸ τοῦ βήματος. Ἡ εἰσήγησίς μου εἶναι ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ διατυπωθῇ ἀπειλὴ καὶ δὲν λέω ἐάν τὴν ἀπειλὴν τὴν ἔκαμεν ὁ ἐντιμος συνάδελφος ἢ ἐάν μεταφέρῃ τὴν ἀποψιν τῆς ἀπειλῆς κάποιων ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ἀπειλοῦν. Ἄπειλὴ σημαίνει πρόθεσις νὰ κάμουν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ αὐτὴ ἡ πρόθεσις ἐξεφράσθη ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς, ἀνεξάρτητα ἐάν τὴν υἰοθετῇ ἢ ὄχι ὁ κ. συνάδελφος — ἐκεῖνος θὰ μᾶς πῆ ἐάν τὴν υἰοθετῇ ἢ ὄχι. Ἄλλὰ ἡ πρόθεσις μᾶς μετεβιβάσθη καὶ ἦταν ἀνάγκη νὰ ἀπαντηθῇ ἀπὸ αὐτὸ τὸ Σῶμα σ' αὐτούς τοὺς κυρίουσ που ἔχουν αὐτὴν τὴν πρόθεσιν. Γι' αὐτὸ ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει κατ' οὐδένα τρόπον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν πρόθεσιν κάποιων νὰ πᾶν στὰ Δικαστήρια καὶ νὰ προχωρήσῃ νὰ κάμῃ τὴν δουλειάν της ὅπως ἡ ἴδια αἰσθάνεται. Αὐτὴ ἦταν ἡ εἰσήγησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔγινε μιὰ ἀναφορὰ σὲ σεμινάρια. Ἐμεῖς δεχόμεθα νὰ λάβωμεν σεμινάρια καὶ νὰ ὑῴσωμεν σεμινάρια. Ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης ἔκαμε μιὰν ἀνάλυσιν, ἀναφορὰν μᾶλλον σὲ μερικοὺς ὅρους οικονομικοὺς καὶ ἔδωσε μιὰν δεδομένην ἐρμηνείαν ἢ ὅποια ἔχει μιὰν συγκεκριμένην συσχέτισιν μὲ κάποιο σύστημα τὸ ὁποῖον εἰσηγοῦμαι ὅτι ἴσως νὰ μὴ εἶναι τὸ σύστημα τὸ ὁποῖον ἔχομεν εἰς τὴν Κύπρον. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ δικαίωμα εἰσυδήψεο πολίτου νὰ προσφεύγῃ εἰς τὸ Δικαστήριον, ἀσφαλῶς συμφωνοῦμεν καὶ αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μόνον δικαίωμα τῆς μίᾳς ἢ τῆς ἄλλης τάξεως ἢ τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου ἀτόμου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λυπεῦμαι πρᾶγματι ποὺ μιὰ διαπίστωσις μου χαρακτηρίζεται ὡς ἀπειλή. Ἡ διαπίστωσις δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην οὔτε προέρχεται κατ' ἀνάγκην ἀπὸ τὴν ἐργοδοτικὴν πλευρὰν. Ἀδικημένοι αἰσθάνονται πολλοὶ αὐτεργοδοτούμενοι ἐπιστήμονες — ἰατροί, δικηγόροι, μηχανικοί, ἀρχιτέκτονες. Δυνατὸν αὐτοὶ ποὺ πιστεύουν ὅτι ἀδικεῦνται, καὶ ἄκουσα τέτοιες ἀπόψεις, νὰ καταφύγουν εἰς τὴν δικαιοσύνην γιὰ νὰ βροῦν τὸ δικαίόν τους. Δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἀναφορὰ σ' αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι ἐπιπολαία ἢ ὅτι εἶναι ἀπειλή. Τώρα ὅσον ἀφορᾷ τὰ συστήματα ποὺ ἀναφέρει ὁ κ. Λυσσαρίδης, πιστεύω ὅτι εἰς τὸ ἐλεύθερον δημοκρατικὸν σύστημα ποὺ εἴμεθα, ἔχομεν δικαίωμα νὰ ἔχωμεν ὅλοι τις θέσεις μας, τὸν ρόλον μας καὶ τὰς ἀπόψεις μας. Κανένας δὲν ἀπαγορεύει εἰς τὴν ἐργατικὴν πλευρὰν ἢ ὁποῖονδήποτε ἄλλον ἀνθρώπον νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ Δικαστήριον ἐάν νομίζῃ ὅτι ἀδικεῖται. Ἐξαρτᾶται πρὸς Δικαστήριον θὰ εἶναι ἀρμόδιον νὰ ἀποφασίσῃ διὰ τὸ θέμα του. Νομίζω ὅτι γίνεται ἀσκοπος συζήτησις καὶ εἰσηγοῦμαι νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου ὅπως ἔχει εἰσηγηθῇ τὸ Δημοκρατικὸν Κόμμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ πάλιν θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ νὰ κλείσωμεν τὴν συζήτησιν ἀλλὰ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ προσθέσω κάτι ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς παρατηρήσεώς μου ἐπὶ τοῦ συμπεράσματος τῆς συζητήσεως ποὺ ὑπέθεσα ὅτι εἶχε κλείσει τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν ὠμίλουσα. Ἐκείνην τὴν ὥραν ἀνεφέρθη εἰς κάποιαν παρεξήγησιν. Αὐτὸ ἔδωσεν ἀφορμὴν στὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως καὶ ἀπὸ τὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως διαπιστώνω ὅτι πρᾶγματι

υπήρξε παρεξήγησις. Δὲν νομίζω ὅτι ὑπῆρχεν πρόθεσις νὰ ὑπάρξῃ ἀπειλὴ — ἦταν μιὰ πληροφορία — οὔτε μπορεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι ἀπὸ τὴν μιὰν πλευρὰν ὁ κ. Νέμιτσας ἀπειλοῦσε τὴν Βουλὴν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν ὁ κ. Λυσσαρίδης ἐννοοῦσε ὅτι οἱ πάντες ἢ ὅλοι οἱ πλούσιοι οἱ ἐργοδότες νέμονται καὶ εἶναι ληστές. Ὑπῆρξε μιὰ παρεξήγησις εἰς μιὰν ἀτυχή συζήτησιν. Εἰσηγοῦμαι νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, θὰ προχωρήσωμεν δηλαδὴ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν ἢ ὁποία θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ ἄρθρου εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰσήγησις γιὰ τροπολογίαν, ὑποβάλλεται τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἢ ὁποιαδήποτε εἰσήγησις γιὰ τροπολογίαν.

Ἄς προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ τρίτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν τοῦ 5ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι τὴν ἀκόλουθον τροποποίησιν εἰς τὸ 6ον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου.

Αἱ λέξεις «31ης Δεκεμβρίου τοῦ 1978», τρίτη καὶ τετάρτη γραμμαί, αἱ ὁποῖαι ὀμιλοῦν περὶ διαρκείας παρατάσεως τῆς νομοθεσίας περὶ ἐκτάκτου εἰσφορᾶς, νὰ ἀντικατασταθῶν διὰ τῶν λέξεων «31ης Μαρτίου 1978».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ εἰσήγησις εἶναι ὅπως ἀντικατασταθῆ ἡ 31η Δεκεμβρίου 1978 μὲ τὴν 31ην Μαρτίου 1978. Αὕτῃ εἶναι ἡ εἰσήγησις;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ἐγένεν ἀρκετὴ συζήτησις γύρω ἀπὸ τὸ θέμα καὶ δὲν χρειάζεται ἄλλη συζήτησις. Τίθεται εἰς ψηφοφορίαν.

Ποῖοι καὶ πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

16 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

10 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές;

Δὲν ὑπάρχουν ἀπὸ μᾶς. Ἡ τροπολογία ἐγκρίνεται καὶ ἐγκρίνεται καὶ τὸ ἄρθρον 6 ὡς ἔχει τροποποιηθῆ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 7ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐναρξίς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισίν τοῦ 8ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 8ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Περαιτωθείσης τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωρινῆς Διατάξεως) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ὑπὸ ἀναγνώσεως ἀντίρρησης ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι «Ὁ περὶ Ταμείου Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν (Διάλυσις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἐκθεσίν στοὺς Σώμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΧΗΡΩΝ ΚΑΙ ΟΡΦΑΝΩΝ (ΔΙΑΛΥΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Ἀλέκος Μιχαηλίδης

Σταῦρος Ἀμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ἀλέξης Γαλανός

Ντίνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 25ην Ἀπριλίου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ταμείου Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν (Διάλυσις) Νόμου τοῦ 1967 (Ἄρ. 35 τοῦ 1967) ὥστε νὰ καταστή δυνατὴ ἡ χρήγησις αὐξήσεων εἰς τὰς συντάξεις αἱ ὁποῖαι κατεβάλλοντο κατὰ τὴν 31ην Αὐγούστου, 1967 εἰς χήρας ἢ ὄρφανὰ μὴ Κυπρίων εἰσφορέων καὶ ἡ χορήγησις τῶν συντάξεων αἱ ὁποῖαι ἐνδεχομένως θὰ καταστοῦν πληρωτέαι εἰς τὸ μέλλον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῶν ζώντων μὴ Κυπρίων εἰσφορέων τοῦ προαναφερθέντος Ταμείου.

Ὡς γνωστόν, δυνάμει τοῦ προαναφερθέντος καὶ νῦν ὑπὸ τροποποίησιν Νόμου τὸ Ταμεῖον Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν διελύθη ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, 1967 καὶ πᾶν ποσὸν εἰς πίστιν τοῦ Ταμείου μετεφέρθη εἰς τὸ Πάγιον Ταμεῖον τῆς Δημοκρατίας, ἀφοῦ ἀφηρέθησαν ἐξ αὐτοῦ αἱ ὑπὸ τοῦ ἐν λόγω Νόμου ἐγκριθεῖσαι πληρωμαὶ πρὸς εἰσφορεῖς - μέλη τοῦ Ταμείου ἢ πρὸς τοὺς δικαιούχους αὐτῶν ἢ πρὸς τοὺς νομίμους ἀντιπροσώπους των. Συμφῶνως ἐπίσης πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἰδίου Νόμου ἄπαντες οἱ Κύπριοι εἰσφορεῖς εἰς τὸ ρηθὲν Ταμεῖον ἐζήτησαν νὰ παύσουν νὰ θεωρῶνται ὡς εἰσφορεῖς καὶ αἱ εἰσφοραὶ των ἐπεστράφησαν εἰς αὐτοὺς ὁμοῦ μετὰ τοῦ καθορισθέντος τόκου. Δυνάμει τοῦ ἰδίου Νόμου αἱ συντάξεις εἰς χήρας ἢ ὄρφανὰ Κυπρίων εἰσφορέων αἱ ὁποῖαι κατεβάλλοντο κατὰ τὴν 31ην Αὐγούστου, 1967 ἠϋξήθησαν ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, 1967 κατὰ ποσοστὰ καθορισθέντα εἰς τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρον τοῦ Νόμου τούτου.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἐπενεχθεῖσαν διάλυσιν τοῦ ὡς προεῖρηται Ταμείου, διὰ τοῦ περὶ Συντάξεων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1967 προσετέθη εἰς τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν περὶ Συντάξεων εἰδικὸν μέρος δυνάμει τοῦ ὁποίου προνοεῖται ἡ μεταβίβασις τῆς συντάξεως εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτῶν, κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν δὲ τῶν συντάξεων αὐτῶν δίδεται ἐπιπρόσθετον ὠφέλημα διὰ τὴν περίσδον καθ' ἣν οἱ ὑπάλληλοι ἦσαν εἰσφορεῖς εἰς τὸ ὡς ἄνω ἀναφερόμενον Ταμεῖον.

Ἐπειδὴ ὁ προμνησθεὶς Νόμος προέβλεπε δι' αὐξήσιν τῶν συντάξεων αἱ ὁποῖαι κατεβάλλοντο εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὄρφανὰ τῶν Κυπρίων εἰσφορέων μόνον, τέσσαρες χῆραι Βρεττανῶν πρῶην ὑπαλλήλων τῆς ἀποικιακῆς διοικήσεως τῆς Κύπρου δὲν ἐπωφελήθησαν τῆς ρηθείσης αὐξήσεως. Ἐξ ἄλλου τεσσάρων ἄλλων μὴ Κυπρίων εἰσφορέων εὐρισκομένων ἐν Ζωῇ αἱ χῆραι καὶ τὰ ὄρφανὰ των δὲν θὰ δικαιῶνται εἰς οὐνταξίν ἐπὶ τῷ θανάτῳ των, παρ' ὅλον ὅτι οὗτοι δὲν ἐπαυσαν νὰ θεωρῶνται εἰσφορεῖς καὶ αἱ εἰσφοραὶ των δὲν ἐπεστράφησαν κατὰ τὴν διάλυσιν τοῦ Ταμείου.

Τὸ ὅλον θέμα τεθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἀφοῦ συνεζητήθη διεξοδικῶς ἐρρυθμίσθη ὡς προνοεῖται εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον μετὰ τὴν ἐκ παραλλήλου ἀνάληψιν ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως προκαταρκτικῶς τῆς εὐθύνης πληρωμῆς τῶν συντάξεων τῶν Βρεττανῶν ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι ὑπῆρθησαν εἰς Κύπρον πρὸ τῆς Ἀνεξαρτησίας, ἀπὸ δὲ τῆς 1.4.1971 καὶ ἀφοῦ ὑπογραφῆ ἡ τελικὴ συμφωνία, ἡ ὁποία τελεῖ εἰσέτι ὑπὸ διαπραγματέυσιν, ἡ ὅλη εὐθύνη τῆς καταβλήσεως τῶν εἰρημένων συντάξεων θὰ ἀναληφθῆ ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι τὰ ὠφελήματα τῶν προαναφερθέντων μὴ Κυπρίων εἰσφορέων ἔχουσι πλήρως διασφαλισθῆ διὰ τῶν ἁρθρῶν 193 καὶ 194 τοῦ Συντάγματος, εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται εἰδικὴ

ἀναφορά εἰς τὸν Πίνακα τοῦ Παραρτήματος Ε΄ τῆς Συνθήκης Ἐγκαθιδρύσεως τοῦ 1960, συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς καὶ προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ πρώτου ἄρθρου;

Καμμία. Τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμία. Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἡμερομηνία ἐνάρξεως ἰσχύος. "Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου;

Καμμία. Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Περαιτωθείσης τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν, ἢ ὅποια θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ταμείου Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν (Διάλυσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Ταμείου Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν (Διάλυσις) Νόμου τοῦ 1967 (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «Ὁ βασικὸς νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει όποιαδήποτε αντίρρησης όπως τὸ νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον;

Καμία αντίρρησης. Τὸ νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ Νόμον.

(Κτυπᾶ τὴν σφύρα)

Τὸ ἐπόμενον θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Οἱ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος ("Ἀδειαι διὰ Πρότυπα Σήματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν προεδρεύοντα τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν Ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ (ΑΔΕΙΑΙ ΔΙΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΗΜΑΤΑ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Ἀλέκος Μιχαηλίδης

Χαρμῆς Μιχαηλίδης

Πατρίκιος Παύλου.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 2αν Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξεθέσαν τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 23 τοῦ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος Νόμου τοῦ 1975 (Ἄρ. 68 τοῦ 1975), ρυθμίζονται τὰ τῆς χρήσεως οἰουδήποτε Προτύπου Σήματος ἐν σχέσει πρὸς οἰονδήποτε ἐμπόρευμα, τὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τούτο ἀδείας καὶ τὰ τῶν ὄρων καὶ τῶν περιορισμῶν ὑφ' οὓς οἰαδήποτε τοιαύτη ἄδεια δύναται νὰ ἐκδίδεται ὡς ἐπίσης τὰ τῆς χρονικῆς ἰσχύος αὐτῆς καὶ καθορίζεται τὸ ἀνώτατον ὄριον τῶν τελῶν καὶ ἐπιβαρύνσεων τὰ ὁποῖα θὰ δύνανται νὰ ἐπιβάλλωνται καὶ εἰσπράττωνται διὰ τοὺς σκοποὺς ἐξετάσεως καὶ ἐκδόσεως μιᾶς τοιαύτης ἀδείας.

Ἄπαντες οἱ προτεινόμενοι Κανονισμοὶ εὐρίσκονται ἐντὸς τῶν πλαισίων τὰ ὁποῖα καθορίζονται διὰ τῶν θεσπισθέντων ὑπὸ τῆς Βουλῆς περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος Νόμου καὶ τῶν γενομένων ὑπὸ τῆς παρούσης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰσηγήσεων κατὰ τὸ στάδιον ἐξετάσεως τοῦ Τροποποιητικοῦ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος Νόμου τοῦ 1977 (Ἄρ. 6 τοῦ 1977).

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐξετάσασα τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς εὐρίσκει τούτους συμφώνους πρὸς τὰς γενομένας ὑποδείξεις τῆς δι' ἧς καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐγκρισιν τούτων ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δὲν υπάρχουν.

Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ Κανονισμῶν δὲν χρειάζεται δευτέρα καὶ τρίτη ἀνάγνωσις.

ὑποβάλλω τὴν ἐρώτησιν ἐὰν ὑπάρχῃ ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρίσιν τῶν Κανονισμῶν.

Καμία ἀντίρρησης. Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

(Κτυπᾶ τὴν σφῦρα)

Τὸ ἐπόμενον θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Οἱ περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν (Συσκευασμένα Ἄγαθα) Κανονισμοὶ τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν προεδρεύοντα τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Σῶμα.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ (ΣΥΣΚΕΥΑΣΜΕΝΑ ΑΓΑΘΑ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Ἀλέκος Μιχαηλίδης
Χαμηὴς Μιχαηλίδης
Πατρίκιος Παύλου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 2αν Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἐπὶ τῶν ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν ρυθμίζονται, ἐπὶ τῷ τέλει ἀποτελεσματικῆς προστασίας τοῦ καταναλωτοῦ, τὰ τῶν υποχρεώσεων τὰς ὁποίας ὑπέχουν οἱ κατασκευασταί, συσκευασταί, πωληταί, κ.λ.π., συσκευασμένων ἀγαθῶν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν δήλωσιν ὑπὸ τούτων τῆς ταυτότητος συσκευασμένου ἀγαθοῦ καὶ τῆς καθαρᾶς ποσότητος, βάρους ἢ ἀριθμοῦ τοῦ ἐν συσκευάσματι περιεχομένου ἀγαθοῦ, ταύτης ἐκπεφρασμένης εἰς τὴν κατάλληλον πρότυπον μονάδα μέτρου, σταθμοῦ ἢ ἀριθμῆσεως.

Διὰ τῶν ἐπὶ μέρους προνοιῶν τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκδίδονται μὲ θάσιν τὰ ἀλλαγῶν ἰσχύοντα πρότυπα, καθορίζονται κατὰ τρόπον λεπτομερῆ τὰ τῆς δηλώσεως ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ταυτότητα καὶ τὴν καθαρὰν ποσότητα οἰουδήποτε συσκευασμένου ἀγαθοῦ τὸ ὁποῖον προορίζεται διὰ λιανικὴν πώλησιν, καὶ τὸ ἀνεκτὸν ἀρνητικὸν σφάλμα εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ τοιοῦτου ἀγαθοῦ ὡς ἐπίσης ἡ μέθοδος καὶ αἱ διαδικασίαι διὰ τὸν στατιστικὸν ἐλεγχὸν ὁμάδων συσκευασμάτων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ ἀφῶ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι διὰ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμῶν τίθενται αἱ ἀναγκαῖαι θάσεις διὰ τὴν προστασίαν τοῦ καταναλωτοῦ ἀπὸ ἀνορθοδόξου μεθόδου μετρήσεως καὶ ζυγίσεως καὶ παρουσιάσεως τῆς ταυτότητος τοῦ πρὸς πώλησιν ἀγαθοῦ καὶ εὐρίσκουσα ὅτι οἱ ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμοὶ εἶναι ἐντὸς τῶν πλαισίων καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ θεσπισθέντος περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν Νόμου τοῦ 1974 (Ἄρ. 19 τοῦ 1974), ἀπεδέχθη τούτους μὲ τὰς ἀκολουθοῦσας ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀριθμοῦ ἐγερθέντων θεμάτων διαρκούσης τῆς κατὰ Κανονισμὸν ἐξετάσεως :

- (α) Ἡ πρώτη ἐπιφύλαξις τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ Κανονισμοῦ 3 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῇ προσθήκης εὐθύς μετὰ τὰς λέξεις «διὰ μέσου διαφανοῦς κυτίου ἢ δι'» (2α γραμμῆ) τῆς φράσεως «ἐπακριβοῦς ὡς πρὸς τὴν ταυτότητα τοῦ τοιοῦτου ἀγαθοῦ», ὥστε ἡ ἀναφερομένη εὐμεγέθης ἀπεικόνισις ἐπὶ τοῦ κυτίου συσκευασμένου τινός ἀγαθοῦ νὰ γίνεται μὲν διὰ τοὺς σκοποὺς τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν ἀποδεκτῆ, ἀλλὰ νοουμένου ὅτι αὕτη ἀπεικονίζει ἐπακριβῶς τὴν ταυτότητα τοῦ ἀγαθοῦ τὸ ὁποῖον ἀπεικονίζεται ἐπὶ τοῦ κυτίου.
- (β) Ἡ προαναφερθεῖσα πρώτη παράγραφος τοῦ ὡς προεῖρηται Κανονισμοῦ τροποποιεῖται ἐπίσης διὰ τῆς εὐθύς μετὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης ἐπιφυλάξεως αὐτῆς προσθήκης τῆς ἀκολούθου ὡς δευτέρας ἐπιφυλάξεως, τῆς ὑφισταμένης δευτέρας ἐπιφυλάξεως ἀναφερομένης ὡς τρίτης ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται περαιτέρω ὅτι ἡ ἐφ' οἰουδήποτε συσκευάσματος ἢ ἐπὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐτικέτας ἀναφερομένη δήλωσις δὲν ἐπηρεάζει τὴν ὑπὸ τοῦ κατασκευαστοῦ ἢ τοῦ συσκευαστοῦ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, καθ' οἷονδῆποτε τρόπον χρήσιν σήματος κατατεθέντος τὸ ὁποῖον ἐνεκρίθη δυνάμει οἰουδήποτε ἐτέρου ἐν ἰσχύϊ Νόμου.»

Ἡ προσθήκη τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης νέας προνοίας σκοπὸν ἔχει νὰ καταστήσῃ ἀπολύτως σαφές ὅτι ἡ χρῆσις ὑπὸ τοῦ κατασκευαστοῦ ἢ συσκευαστοῦ οἰουδήποτε συσκευάσματος, ἐφ' ὅσον τηροῦνται αἱ λοιπαὶ καθοριζόμεναι ὑπὸ τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν προϋποθέσεις, δὲν ἐπηρεάζει τὸ δικαίωμα οἰουδήποτε ἐξ αὐτῶν νὰ χρησιμοποιῆ πᾶν σῆμα κατατεθὲν ἐν σχέσει μὲ τὰ κατασκευαζόμενα ἢ συσκευαζόμενα ὑπ' αὐτοῦ ἀγαθὰ ἅπαξ καὶ τοῦτο ἔχει ἐγκριθῆ δυνάμει τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας περὶ Ἐμπορικῶν Σημάτων.

- (γ) Ἡ ἕκτη παράγραφος τοῦ ἰδίου ὡς ἄνωτῶ Κανονισμοῦ τροποποιεῖται διὰ τῆς διαγραφῆς τῆς ἐν αὐτῇ φράσεως «νὰ φέρῃ ἐπ' αὐτοῦ ἀπάσας τὰς λεπτομερείας αἵτινες ἀπαιτοῦνται ὅπως ἀναφέρονται ἐν τῇ δηλώσει ἐπὶ τοῦ συσκευάσματος», (3η, 4η καὶ 5η γραμμαὶ) καὶ τῆς ἀντ' αὐτῆς προσθήκης τῆς φράσεως «ἐπιπροσθετως πρὸς τὰς λεπτομερείας αἵτινες ἀπαιτοῦνται ὅπως ἀναφέρονται ἐν τῇ δηλώσει ἐπὶ τοῦ συσκευάσματος, νὰ φέρῃ ἐπ' αὐτοῦ τὰς αὐτὰς ἀπαιτούμενας ἐν τῇ εἰρημένῃ δηλώσει λεπτομερείας.»

Ἡ ὡς ἄνω τροποποίησις ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ πέραν πάσης ἀμφιβολίας σαφές ὅτι ὡσάκις οἰουδήποτε συσκευάσμα εἶναι ἐφωδιασμένον δι' ἐπιπροσθέτου ἑξωτερικοῦ κυτίου τοῦτο, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι διαφανὲς ὥστε αἱ λεπτομερείαι ἐπὶ τοῦ συσκευάσματος νὰ εἶναι εὐανάγνωστοι διὰ μέσου αὐτοῦ, δέον νὰ φέρῃ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιπροσθετως πρὸς τὰς λεπτομερείας αἵτινες ἀπαιτοῦνται ὅπως ἀναφέρονται ἐν τῇ δηλώσει ἐπὶ τοῦ συσκευάσματος τὰς αὐτὰς ἀπαιτούμενας ἐν τῇ δηλώσει λεπτομερείας περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ συσκευάσματος.

- (δ) Ἡ παράγραφος (δ) τοῦ Κανονισμοῦ 7 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτῆς προσθήκης τῆς ἀκολούθου ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ παραγράφῳ δὲν περιλαμβάνεται ὑγραρίων οἰουδήποτε βάρους πωλούμενων, προσφερόμενων, ἐκτιθέμενων ἢ κατεχόμενων πρὸς πώλησιν ἢ διανεμόμενων ἐντὸς μεταλλικῶν κυλίνδρων».

Ἡ ὡς ἄνω προσθήκη, ἥτις ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου διαρκούσης τῆς ἐξετάσεως τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν, σκοπὸν ἔχει τὴν μὴ ἐξαίρεσιν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν προνοιῶν τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν τοῦ ὑγρασίου τὸ ὁποῖον προσφέρεται πρὸς πώλησιν εἰς μεταλλικούς κυλίνδρους.

- (ε) Ὁ Κανονισμὸς 8, ὁ ὁποῖος ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ ἐξαιρῇ οἰονδήποτε κατασκευαστὴν, συσκευαστὴν ἢ εἰσαγωγέα ἢ τάξιν αὐτῶν ἐξ ἀπασῶν ἢ οἰασδήποτε τῶν διατάξεων τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν, τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἐν αὐτῷ φράσεως «ὁσάκις θεωρῆ τοῦτο ἀναγκαῖον ἢ σκόπιμον.» διὰ τῆς φράσεως «ἐφ' ὅσον τὸ δημόσιον συμφέρον τοῦτο ἐπιβάλλει».

Ἡ ἐπενεχθεῖσα ὡς ἀνωτέρω τροποποίησις σκοπὸν ἔχει νὰ περιορίσῃ τὰς παρεχομένας, εὐρείας κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐξουσίας τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε ἡ ἐνάσκησις αὐτῶν νὰ γίνεται μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις ὅπου ἐπιβάλλει τοῦτο τὸ δημόσιον συμφέρον. Προσεγγίζουσα ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ θέμα τοῦτο ἐμελέτησε τὸ ἐνδεχόμενον πλήρους ἀπαλείψεως μιᾶς τοιαύτης ἐξουσίας κατόπιν, ὅμως, τῶν δοθεισῶν ἐπεξηγήσεων ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀφοῦ ἀνεφέρθησαν ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ μέρους παραδείγματα δυνάμει τῶν ὁποίων δυνατόν ἐν τῇ πράξει καὶ διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη ἀσκήσεως μιᾶς τοιαύτης ἐξουσίας, τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς υἱοθέτησαν τελικῶς τὴν ἤδη προαναφερθεῖσαν καὶ καταλλήλως ἐπεξεργασθεῖσαν, διὰ σκοποῦς συμπεριλήψεως αὐτῆς εἰς τοὺς προτεινομένους Κανονισμούς, θέσιν.

- (στ) Κατ' εἰσηγήσιν τῶν ἐκπροσώπων τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου ὁ Κανονισμὸς 9, ὁ ὁποῖος ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἡμερομηνίας θέσεως ἐν ἰσχύϊ τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν, διεγράφη καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἀκολουθίου πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως παρέχεται ἡ εὐχέρεια καθορισμοῦ διαφόρων ἡμερομηνιῶν ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος ἀριθμοῦ διατάξεων τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν :

« Ἐναρξίς
ἰσχύος.

9. Ἡ ἰσχύς τῶν παρόντων Κανονισμῶν ἀρχεται ἀπὸ τοιαύτης ἡμερομηνίας ὡς ὁ Ὑπουργὸς ἤθελεν ὀρίσει διὰ γνωστοποίησεως δημοσιευομένης ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας, δύνανται δὲ νὰ ὀρισθῶσι διάφοροι ἡμερομηνιαὶ διὰ διαφόρους—

- (α) διατάξεις τῶν παρόντων Κανονισμῶν
(β) κατηγορίας ἀγαθῶν
(γ) κατηγορίας ὑποχρεώσεων.»

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐγκρίσιν τῶν παρόντων Κανονισμῶν, ὡς οὗτοι τελικῶς διεμορφώθησαν ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἐγκρίσιν. Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις διὰ τὴν ἐγκρίσιν τῶν Κανονισμῶν;

Καμμία ἀντίρρησις. Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

(Κτυπᾶ τὴν σφύρα)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρότασις Νόμου : Ὁ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγῆ Ἐρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

Κατετέθη ὑπὸ τῶν ἀξιολίμων Βουλευτῶν κ.κ. Χριστοφύρου Χριστοφίδη, Α. Φάντη καὶ Δ. Θεοδώρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Πρῶτον, συζήτησις ἐπὶ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἡ ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγῆ Ἐρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977».

Ἡ Ἐκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀνεγνώσθη ὡς θὰ ἐνθυμοῦνται οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι εἰς τὸ Σῶμα.

Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Διὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἔχουν εἰπωθῆ πάρα πολλά, δὲν θὰ ἐπαναλάβω τὰ ἴδια, θεωρῶ ὅμως σκόπιμον ὅπως ἀναφερθῶ εἰς σχόλια ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δεδομένου ὅτι ἐντὸς τῶν ἡμερῶν πρόκειται νὰ διορισθῶν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐρεύνης καὶ τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον. Κατὰ συνέπειαν αἱ ὑποθέσεις διὰ τὸ θέμα τῆς καθάρσεως, τὸ ὁποῖον βασανίζει τὸν Κυπριακὸν λαὸν γιὰ τρία ὀλόκληρα χρόνια, μποροῦμεν νὰ πιστεύωμεν μετὰ ἀπὸ τὲς διαβεβαιώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης καὶ δεδωμένου ὅτι ἔγινε καὶ ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς καταγγελιῶν, θὰ ἀρχίσουν νὰ ἐκδικάζωνται μὲ τὸν διορισμὸν τῆς Διερευνητικῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς καὶ πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅτι δὲν εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ δεχθῶμεν συνθηκολόγησιν μὲ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα συνεμάχησαν μὲ τὴν Χούνταν καὶ διεκδικῶν τὴν παραμονὴν των εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν. Τοῦτο θὰ ἰσοδυναμοῦσε μὲ προδιαγραφὴν τῆς ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς τοῦ τόπου μας.

Γι' αὐτὸ ἀπαιτοῦμεν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου διὰ κάθαρσιν εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν, τὴν Παιδείαν καὶ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας.

Ὡς ἐκ καθήκοντος ἐρμηνευτὲς τῆς παλαικῆς ἐπιθυμίας διὰ κάθαρσιν δὲν ζητοῦμεν ἐκδίκησιν, καὶ τοῦτο τὸ ἐτόνισα ἐπανειλημμένως, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐπιδιώκωμεν νὰ δημιοργήσωμεν μερικὲς ἔστω ἀπαραίτητες προϋποθέσεις δι' ἐπιβίωσιν τῆς Κύπρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ὑπέδειξεν εἰς τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης τρῶσες καὶ μεθόδους διὰ σταδιακὴν ὑλκποίησιν τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς Βουλῆς ὅπως ἐκτίθενται εἰς τὸν νόμον.

Καὶ πρώτη ἀξίωσις μας εἶναι ὅπως τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐρεύνης στελεχώσωμεν ἀνθρώποι πού θὰ ἐμπνεύσωμεν τὸν λαὸν εἰς τὸ σύνολόν του ὅτι ἡ κάθαρσις θὰ γίνῃ ἐπὶ τέλους.

Καὶ μὲ αὐτὸ ἐννοεῦμεν ἀνθρώπους ἀξίους — Δικαστικοὺς, δικηγόρους καὶ ἄλλους πολίτες — πού μὲ τὸ ἔργον των ἀπέδειξαν τὴν προσήλωσίν των εἰς τὸ κράτος δικαίου καὶ τὴν Δημοκρατίαν τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ ἔχουν

σάν βίωμα. Διότι τὸ ἔργον τῆς καθάρσεως εἶναι πολὺ μεγάλης σημασίας καὶ πρέπει νὰ ἐπιτελεσθῇ μὲ θάσιν τὴν ἱστορικὴν ἀνάγκην καὶ τὸ ὑπέρτατον συμφέρον τῆς πατρίδος μας. Ἐάν δὲ ἡ ἐπιλογή γίνῃ μὲ σοφίαν καὶ περισκεψιν τότε ἀναμφιβόλως καὶ τὸ κοινὸν θὰ περιβάλλῃ τὸ ἔργον τῆς καθάρσεως μὲ ἐμπιστοσύνην ἀλλὰ καὶ τὸ σημαντικὸν αὐτὸ δικαστικὸν ἔργον θὰ πραγματοποιηθῇ κατὰ τρόπον πειστικόν. Θὰ ἐδραιώσῃ τὴν πίστιν τοῦ κοινοῦ εἰς τὸ ἔργο τῆς Δημοκρατικῆς νομιμότητος. Καὶ ἐννοοῦμεν τὸν ἀποκλεισμόν οὐδετεροποιημένων στοιχείων ποῦ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Δικαστικοῦ ἔργου δὲν ἔχει δι' αὐτοὺς ἀποστειλικὴν καὶ σοβαρὰν σημασίαν ἀλλὰ ξηρὸν ἐπαγγελματικὸν ρόλον.

Ὁ Νόμος περὶ καθάρσεως εἶναι σύντομος εἰς τὰς προνοίας του. Ἡ ὀρθὴ ἐφαρμογὴ του προϋποθέτει ἐμπνευσιν καὶ ὀρθὴν ἐρμηνείαν καὶ προέκτασιν τὴν ἱστορικὴν ἀνάγκην ὀρθοποδήσεως τῆς κρατικῆς ὑποστάσεως. Καὶ ἡ ἀνάγκη εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἶναι ἀνάγκη ἐπιβιώσεως εἰς τὸν τόπον ποῦ ἐγεννήθημεν καὶ θὰ ἀποθάνωμεν ἀλλὰ ἡ ζωὴ τῶν δικῶν μας γενεῶν θὰ συνεχίζεται.

Νὰ μὴν ἐπιτρέψωμεν τὴν ἐπαναδραστηριοποίησιν στοιχείων ποῦ γνωρίζουν ὅτι ἡ ἀτιμωρησία εἶναι πλέον δεδομένον γνῶρισμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ὅμως νὰ μὴ μᾶς διαφεύγῃ ὅτι κάμπτεται τὸ ἀγωνιστικὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ, ὄλων δηλαδὴ ἐκείνων ποῦ θέλουν ἀναπαλλοτρίωτα νὰ οικοδομήσουν τὸ σπίτι τους στὸν τόπον αὐτόν.

Ἰσως τὸ μόνον εὐεργέτημα τῆς καθυστερήσεως ἢ ὁποία παρετηρήθη εἶναι ἡ εὐκαιρία ἢ ὁποία μᾶς παρέχεται νὰ τρῆσοποιήσωμεν τὸν νόμον προτοῦ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν καὶ ὑπάρχουν πράγματι ὠρισμένα κενὰ ποῦ πρέπει νὰ πληρωθῶν. Καὶ σήμερα ἐγίνε κατάθεσις προτάσεως νόμου ἐκ μέρους δύο συναδέλφων καὶ ἐμοῦ ὡς μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ εἰς τὴν τρῆσοποίησιν αὐτὴν μεταξὺ ἄλλων δίδεται ἐξουσιοδότησις εἰς τὸν Ὑπουργόν ἐάν κρίνῃ σκόπιμον νὰ παρατείνῃ κατὰ ἔξ μῆνας τὴν προθεσμίαν τῶν καταγγελιῶν, δεύτερον καθιδρύεται ὄργανον μεταβιβάσεως στοῦ Ὑπουργικῶν Συμβούλιον τῆς γνωστοποιήσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ γίνεται καὶ μία πρόσκλησις διὰ καταγγελίας διὰ δικαστικοῦ. Βεβαίως τὸ τρῆσοποιητικὸν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον κατετέθη θὰ τὸ μελετήσῃ Ἐπιτροπὴ, καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸ συζητήσῃ καὶ νὰ ψηφίσῃ τίς τρῆσοποιήσεις οἱ ὁποῖες γίνονται, μερικὲς ἀπὸ τὰς ὁποῖες εἶναι καὶ εἰσηγήσεις ἀποδεκτὲς ἀπὸ τὸν ἐντιμὸν Ὑπουργόν.

Ἐνα ἄλλο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ προσέξωμεν εἶναι καὶ ἡ παροχὴ ἐξουσίας — τὴν ἔχει ἤδη αὐτὴν τὴν διακριτικὴν ἐξουσίαν ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης — νὰ κάμνῃ διαλογὴν τῶν καταγγελιῶν τὰς ὁποῖες θὰ παραπέμψῃ πρὸς ἐξέτασιν, ἀνάλογα μὲ τὴν σοβαρότητά τους. Διότι ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ ἐκτροπὴ ἀνωτάτων ἀξιωματοῦχων τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας καὶ ἐκείνη τοῦ κλητῆρος, ἔστω καὶ ἂν εἶναι φαινόμενικὰ ὁμοιόμορφες, εἶναι διαφόρου σημασίας καὶ πρέπει νὰ τύχουν ἀναλόγου ἀντιμετωπίσεως τόσον ἀπὸ τὰς παραπέμψουσας ἀρχὰς ὅσον καὶ ἀπὸ τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον. Ἀποτελεῖ ἄλλωστε τοῦτο ἐπιπρόσθετον λόγον διατὶ ἡ ἐπιλογή τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου πρέπει νὰ γίνῃ μὲ ἰδιαίτεραν περισκεψιν διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐρμηνεύσῃ σωστὰ καὶ στὲς σωστὲς ἀνάγκες τοῦ τὸν Νόμον διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ τόπου.

Πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ δικαστικὴ ἐγνωσμένου κύρους καὶ δοκιμασμένου πατριωτισμοῦ διὰ νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ ἀγῶνας αὐτός γιὰ ἐπιβίωσιν θὰ εἶναι ὠφέλιμος, ἀσφαλής, ἄτρωτος καὶ ἀναμφίβολος.

Πρὸειδοποιοῦμεν ὅτι ἂν αὐτός ὁ νόμος τύχῃ ἐφαρμογῆς, καὶ τὸ τονίζω, καὶ δὲν φέρῃ τὴν κάθαρσιν, οἱ ἐπιπτώσεις θὰ εἶναι πολὺ δυσμενεῖς. Θὰ ἦτο πρῆτιμότερον νὰ μὴ θεσπισθῇ καθόλου ὁ νόμος αὐτός. Διότι ἀνθρωποῖ

μέ σκοτεινές συνειδήσεις θά δυναθοῦν νά συνεχίσουν τὸ ἐκφυλιστικὸν ἔργον τους χωρὶς ἐμπόδια καὶ θά συνεχίσουν νά ἀποτελοῦν ἐφεδρεῖες εἰς τὸν εἰσχωρήσαντα Δούρειον Ἴππον.

Ἡ ἀξίωσίς μας διὰ καλὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου εἶναι ἀπόλυτος καὶ ἄκαμπτος. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑποχρέωσιν νά σεβασθῇ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ. Ἐχει χρέος πρὸς τὸν λαόν.

Ἡ σειρὰ παραπομπῆς τῶν ὑποθέσεων ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς πρέπει νά εἶναι ἀμέσως ἀνάλογος μὲ τὸν κίνδυνον πού δυνατόν νά προκαλέσουν οἱ καταγγελλόμενοι. Ὡς ἐκ τούτου ἐκπαιδευτικοὶ οἱ ὁποῖοι διέβρωσαν τὸ σχολικὸν ἔργον, ἀστυνομικοὶ πού ὑπενόμευσαν τὸ ἔργον ἀσφαλείας καὶ ἀνώτεροι κρατικοὶ λειτουργοὶ πού ὑπενόμευσαν τὴν κρατικὴν ὑπόστασιν πρέπει νά παραπεμφθοῦν πρῶτοι πρὸς ἐκδίκασιν διότι περαιτέρω παραμονὴ στίς θέσεις των δυνατόν νά προκαλέσῃ μεγαλύτεραν ζημίαν. Καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν ὑπάρχουν οὔτε ἐλάχιστα περιθώρια διὰ νά διαθέσωμεν.

Ἡ καλὴ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου περὶ καθάρσεως ἀποτελεῖ βασικὴν προϋπόθεσιν πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνα ὁ ὁποῖος σήμερον ἐπιβάλλεται εἰς τὸν βασανισμένον λαόν τῆς Κύπρου. Καὶ μόνον τὸ κράτος τὸ ὁποῖον διαθέτει ἰσχυρὰν Δημοσίαν Ἐπιτροσίαν δύναται νά ἀνθέξῃ εἰς τοὺς κλυδωνισμοὺς καὶ τὰς πιέσεις. Καὶ διὰ νά διεξαγάγῃ ἕνας τὸν πολύχρονον ἀγῶνα χρειάζεταιται προσπάθειαν ἴσην καὶ μεγαλυτέραν ἀπὸ ὅ,τι χρειάζεταιται σήμερα διὰ νά υπερηδῆσῃ τὰ ἐμπόδια. Ἐπανειλημμένως ἐτονίσθη ὅτι ἐθνικὴ ἐνότης χωρὶς ἀντικειμενικὸν σκοπὸν ἀποτελεῖ ἔννοιαν χωρὶς περιεχόμενον καὶ συνθηματολογίαν πρόσφορον εἰς ὅλους ἐκείνους πού ἀπειργάσθησαν τὴν καταστροφὴν τῆς Κύπρου.

Ἐθνικὴ ἐνότης χωρὶς κοινὸν παρονομαστήν ἀνθρωπιᾶς μὲ ἀγωνιστικὰς διαθέσεις προδιαγράφει θανάσιμους κινδύνους διὰ τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Γι' αὐτὸ ἡ Κυβέρνησις ἄς προχωρήσῃ τὸ συντομώτερον εἰς τὴν σύστασιν τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρεῦνης καὶ τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου, οὕτως ὥστε νά μπορέσῃ νά ὑλοποιηθῇ ὁ νόμος ὁ ὁποῖος ἀπετέλεσε καὶ μίαν ἀπαιτήσιν τοῦ λαοῦ. Καὶ οἱ Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι εὕρισκονται ἐδῶ, εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐτόνισαν στὸν λαόν καὶ ὑπεσχέθησαν δημοκρατίαν, καθαρίσιν καὶ μακροχρόνιον ἀγῶνα γιὰ ἐπιβίωσιν τοῦ τόπου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἐὰν ὑπάρχη κάτι πού θάπρεπε νά τονισθῇ ἀναφορικὰ μὲ τὴν Ἐκθεσὴ τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι παρῆλθαν τέσσερις μῆνες ἤδη καὶ ἔχομεν μόνον καταγεγελίς στὰ χέρια τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης. Τὰ δύο Σώματα πού ἔπρεπε νά εἶχαν συσταθῇ δὲν ἔχουν μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς συσταθῇ, δηλαδὴ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐρεῦνης καὶ τὸ Πειθαρχικὸν Σῶμα. Καὶ δικαιολογημένα ὁ λαὸς ἀνησυχεῖ γιατί ἀφήσαμε νά περάσουν τέσσερις ὁλόκληροι μῆνες χωρὶς νά συσταθοῦν καὶ χωρὶς νά ἀρχίσουν νά λειτουργοῦν αὐτὰ τὰ Σώματα, διότι ὁ λαὸς ἐπιμένει νά θέλῃ ἔργα καὶ δικαιολογημένα ἐπιμένει νά θέλῃ ἔργα καὶ ὄχι ἀπλῶς νόμους οἱ ὁποῖοι μένουν ἀνεφάρμοστοι μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς.

Ἀπεδείχθη, νομίζω, ὅτι χρειάζεται παράταση ἢ προθεσμία κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ γίνουν οἱ καταγγελίες. Ἀπὸ ὅ,τι ἔχω ὑπ' ὄψη μου μέχρι τῆς στιγμῆς ἔχουν γίνει περὶ τὲς 1.800 καταγγελίες. Ὅμως υπάρχουν πολλές ἄλλες καταγγελίες πού θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν σὲ διάφορα τμήματα τοῦ Κράτους, τῆς Κυβερνήσεως, καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς υπάρχουν Ὑπουργεῖα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν γίνει τέτοιες καταγγελίες. Γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ παραταθῆ ὁπωσδήποτε ἢ προθεσμία, τοῦλάχιστον ἐπὶ ἑξάμηνον, διὰ νὰ παρασχεθῆ ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος νὰ γίνουν οἱ καταγγελίες πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης.

Ὅμως ἐκεῖνο πού ἐπιβάλλεται αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶναι νὰ συσταθοῦν τὰ Σώματα καὶ νὰ ἀρχίσῃ ἡ λειτουργία αὐτῶν τῶν Σωμάτων οὕτως ὥστε νὰ προσαχθοῦν αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὑπεύθυνα διὰ τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ τοῦ τόπου, ἐνώπιον τῶν Σωμάτων αὐτῶν καὶ νὰ ἐφαρμοσθοῦν ἐναντίον τῶν τὰ ἀναγκαῖα πειθαρχικά μέτρα. Ὁ λαὸς ἀπαιτεῖ ὅπως τὸ ταχύτερον δυνατόν ἐφαρμοσθῆ ὁ νόμος καὶ δὲν πρέπει νὰ εἰσακουσθοῦν ἐκεῖνες οἱ φωνές οἱ ὁποῖες μιλοῦν γιὰ ἐνότητα καὶ ὅτι χάριν τῆς ἐνότητος δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῆ αὐτὸς ὁ Νόμος. Ποίαν ἐνότητα ἐννοοῦν αὐτοὶ οἱ κύριοι; Ἐννοοῦν τὴν ἐνότητα μὲ τοὺς ὑπονομευτές; Ἐννοοῦν τὴν ἐνότητα μὲ τοὺς ἐγκληματίες; Ἐννοοῦν τὴν ἐνότητα μὲ ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ὠδήγησαν αὐτὸν τὸν τόπον εἰς τὴν καταστροφὴν; Τέτοια ἐνότητα ἐμεῖς δὲν τὴν θέλομεν καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα θὰ πρέπει νὰ πληρώσουν διὰ τὸ ἐγκλημα τὸ ὁποῖον διέπραξαν ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Ἐπομένως τὸ ταχύτερον δυνατόν θὰ πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου πού ἔχομεν ψηφίσει ἀπὸ τὲς 20 Ἰανουαρίου τοῦ 1977. Βέβαια, κανονικῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἔπρεπε αὐτὴ ἡ συζήτηση νὰ εἶχεν ἀναβληθῆ γιὰ νὰ γίνῃ μαζί μὲ τὸ νομοσχέδιον πού ἔχει κατατεθῆ σήμερα. Διότι ὑποχρεωτικὰ ὠρισμένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα πού ἔχομεν τονίσει σήμερα θὰ τονισθοῦν καὶ κατὰ τὴν συζήτηση τοῦ νομοσχεδίου πού ἔχει κατατεθῆ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν προτίθεται αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ συζητήσω ὁποιοδήποτε σημεῖον τοῦ κατατεθέντος νομοσχεδίου διότι θὰ μᾶς παρασχεθῆ ὁ χρόνος νὰ τὸ μελετήσωμεν καὶ νὰ υποβάλωμεν σχετικὲς τροπολογίες — ἐὰν ἔχωμεν — ὅπως καὶ νὰ τὸ συζητήσωμεν ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, σωστὰ ἐλέχθη ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ συζητήσῃ ἴσως πιὸ λεπτομερειακὰ καὶ πιὸ μεθοδικὰ τὸ θέμα τῆς κάθαρσης ὅταν θὰ συζητητὴ τὴν πρόταση Νόμου ἢ ὁποῖα ἐτέθη μπροστὰ στὴν Βουλὴν. Ἄλλωστε, ὅσον ἀφορᾷ τὴν θεωρητικὴν τοποθέτηση πάνω στὸ θέμα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ μέτρου, ἡ Βουλὴ ἔχει ἐκφρασθῆ ἐπανειλημμένα. Ἀπλῶς θέλω νὰ τονίσω δύο, τρία θέματα τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ ἀπασχολήσουν ἴσως καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν ἢ ὁποῖα θὰ ἐπεξεργασθῆ τὴν πρόταση Νόμου. Ἐζητήσαμε ἀπὸ τὸ κοινὸ νὰ συνεργασθῆ δίνοντας καταγγελίες στὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἄτομα τὰ ὁποῖα πρό, κατὰ ἢ μετὰ τὸ πραξικόπημα ἔχουν παραβῆ τοὺς νόμους. Ἄν αὐτὸ τὸ καθήκον εἶναι καθήκον τοῦ κοινοῦ, τῶν πολιτῶν, εἶναι πολὺ πιὸ ἐντονον καθήκον γιὰ τὴν Κυβέρνηση, γιὰ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὑποτίθεται ὅτι ἔχουν ἀντιληφθῆ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ μέτρου καὶ τὸ ἔχουν υποβάλει στὴν Βουλὴν. Καὶ υπάρχουν ὠρισμένα πράγματα τὰ ὁποῖα ξαναεῖπα στὴν

Βουλὴν καὶ τὰ ὅποια μὲ ἀπασχολοῦν καὶ γιὰ τὰ ὅποια δὲν μπορῶ νὰ βρῶ καμμιάν ἀπάντησιν. Ἡ Κυβέρνησις πρὸ τοῦ πραξικόπηματος ἔδωξε ἀπὸ τὸν Κυβερνητικὸν κρατικὸν μηχανισμόν ὠρισμένα ἄτομα λόγῳ τῆς παράνομης συμπεριφορᾶς τους. Αὐτὴ τὴν στιγμὴ συζητοῦμε νόμον περὶ καθάρσεως καὶ αὐτὰ τὰ ἄτομα τὰ ὅποια ἡ Κυβέρνησις ἔδωξε καὶ τὰ ὅποια τὸ πραξικόπημα ἐπανεφέρεε πίσω στὸν κρατικὸν μηχανισμόν, ἀκόμη ἐξακολουθοῦν νὰ βρίσκωνται στὸν κρατικὸν μηχανισμόν. Αὐτὸ καὶ μόνο δημιουργεῖ καλὰ ἢ κακὰ, λανθασμένα ἢ σωστὰ, τὴν ἐντύπωσιν στὸ κοινὸν ὅτι δὲν ὑπάρχει πραγματικὴ πρόθεσις ἐφαρμογῆς, σκληρῆς τοῦλάχιστον ἐφαρμογῆς, αὐτῆς τῆς νομοθεσίας, γιὰτὶ αὐτεπαγγέλτως ἡ Κυβέρνησις ἔπρεπε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μὲ τὴν ἐπάνοδον τῆς συνταγματικῆς νομιμότητος ἢ ὅποια ἐγένεε μόνον ὅταν ἐπανῆλθεν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, νὰ εἶχεν ἀρχίσει αὐτὴν τὴν διαδικασίαν. Περαιτέρω τὸ πραξικόπημα ἔδωξε κρατικοὺς ὑπάλληλους καὶ αὐτοὶ οἱ κρατικοὶ ὑπάλληλοι, μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοῦλάχιστον, ἐξακολουθοῦν νὰ εὐρίσκωνται ἐκτὸς ὑπηρεσίας, διωγμένοι ἀπὸ τοὺς σφετεριστὰς τῆς ἐξουσίας. Εἶναι καὶ αὐτὸ ἀδιανόητο. Πάρα κάτω καλοῦμεν τὸ κοινὸν νὰ μᾶς δώσῃ πληροφορίας ἀλλὰ ὑπάρχουν μερικὲς πληροφορίες πού εἶναι ἀπὸ μόνες τους πληροφορίες.

Ἔχουμεν ἓνα ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἦταν κατώτατος ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν καὶ ἀπὸ τὴν μίαν μέραν εἰς τὴν ἄλλη μὲ τὸ πραξικόπημα εὐρέθῃ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν. Χρειάζεται περισσώτερη μαρτυρία τὸ ὅτι αὐτὸ τὸ ἄτομον ἦταν ἄμεσα συνδεδεμένον μὲ τὸ πραξικόπημα; Αὐτὸ τὸ ἄτομον ἐξακολουθεῖ νὰ βρίσκεται εἰς τὴν κρατικὴν ὑπηρεσίαν. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ κάθαρσις ὅταν αὐτὰ τὰ ἄτομα βρίσκωνται εἰς τὴν ἐξουσίαν;

Μοῦ ἐδόθη πληροφορία τὴν ὅποιαν θὰ πρέπει νὰ ἐλέγξω καὶ τὴν ὅποιαν θέλω νὰ θέσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος πού θὰ συσταθῇ, ὅτι ἀκόμα καὶ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν ἐκυκλοφόρησε κάποιος τέλεξ πού ἐκαλοῦσε τὴν Ἀστυνομίαν νὰ συνεργασθῇ μὲ τὸν στρατόν. Ἐάν ὁ ὑπεύθυνος τοῦ τέλεξ εἶναι αὐτὸς πού καταγγέλλεται ὅτι εἶναι, τότε τὰ πράγματα καταντοῦν τραγελαφικά, διότι πράγματι τότε θὰ σημαίη ὅτι ἐβάλαμεν τοὺς «ἀλοπούς νὰ γλέπουν τὰς ὄρνιθας».

Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ συμπέρασμα. Γι' αὐτὸ ἡ Κυβέρνησις πρέπει ἢ ἴδια νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι αὐτεπαγγέλτως γιὰ ὠρισμένα θέματα τὰ ὅποια δὲν χρειάζονται κἂν ἀπόδειξιν, θὰ πρέπει νὰ πάρῃ ἄμεσα μέτρα γιὰ νὰ μπορέσῃ καὶ τὸ κοινὸν νὰ αἰσθανθῇ ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι θὰ ἀσχολοῦνται μὲ αὐτὰ τὰ θέματα, καὶ δὲν ἐννοῶ τὰς δύο Ἐπιτροπὰς, ἐκεῖνοι πού θὰ συλλέγουν πληροφορίες, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι θὰ βοηθοῦν εἰς τὸ ἔργον — καὶ χρειάζονται ἑκατοντάδες νὰ κάνουν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα — εἶναι τοῦλάχιστον ἀποκαθαρόμενοι.

Γι' αὐτοὺς ὅλους τοὺς λόγους, νομίζω πῶς ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μὲ σοβαρότητα θὰ πρέπει νὰ τονίσῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν αὐτὰ τὰ θέματα καὶ συμφωνῶ μὲ τὴν ἄποψιν πού ἐλέχθη ἀπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου ὅτι ἐπιτελεῖται πραγματικὰ ἡ δημιουργία αὐτῶν τῶν Σωμάτων, ὅσον καὶ ἂν λέμεν ὅτι τὸ ἀνακριτικὸν ἔργον μπορεῖ νὰ ἀρχίσῃ ἔστω καὶ ὅταν ἀκόμα τελειώσουν ὅλες οἱ καταγγελίαι. Δὲν δημιουργεῖται τὸ σωστὸν κλίμα ἐάν τόσοις μῆνες μετὰ ἀπὸ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου ἐξακολουθῇ ἀκόμα ἡ ἀνυπαρξία τῶν Ἐπιτροπῶν πού θὰ ἀσχοληθοῦν μὲ αὐτὸ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Λυπούμεθα διότι μιλούμε σήμερα από του Βήματος της Βουλής για την κάθαρση, σχεδόν τρία χρόνια μετά από το έγκλημα, και τέσσερις μήνες μετά από την ψήφιση του σχετικού νόμου.

Η Έκθεση της Έπιτροπής Έσωτερικών και Αμύνης μας πληροφορεί για τις ενέργειες και έπαφές της σχετικά με την καθυστέρηση στην δημιουργία των Σωμάτων τα οποία προβλέπονται από τον Νόμον περί Καθάρσεως, δηλαδή της Έρευνητικής Έπιτροπής και του Πειθαρχικού Συμβουλίου.

Ανησυχούμε γιατί δεν κατέστη δυνατόν να διορισθούν μέχρι τώρα τα Μέλη της Έρευνητικής Έπιτροπής και του Πειθαρχικού Συμβουλίου. Έλπίζομεν δε ότι σύντομα τούτο θα γίνη για να έξυγιανθη διά της έφαρμογής του Νόμου ή Κρατική Μηχανή από εκείνα τα στοιχεία που υπήρξαν ήρωες της προδοτικής στρατιάς και έπραξαν πολλά για να επιφέρουν, να διευκολύνουν και να δικαιολογήσουν την κατάλυση του νομίμου Κράτους και της αρχής και να δώσουν το πρόσχημα στον εισβολέα.

Έπειδή τα μέλη των Σωμάτων αυτών δεν έχουν ακόμα διορισθῆ, θέλομε να επαναλάβωμε πως ή έπιλογή των καταλλήλων προσώπων τα οποία θα υπηρετήσουν είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την έπιτυχία των σκοπών της καθάρσεως. Θα πρέπει τα πρόσωπα που θα διορισθούν να είναι πρόσωπα κύρους, άμέμπτου χαρακτήρος, έντιμοι και άδέκαστοι. Πρέπει όμως ταυτόχρονα να είναι πρόσωπα που απέδειξαν ότι έχουν ψυχικόν σθένος και πιστεύουν εις την Δημοκρατίαν. Δεν θέλομεν πρόσωπα ουδέτερα. Τα πρόσωπα που στην τραγωδία της Κύπρου παρέμειναν ακόμα ουδέτερα είναι έντελως ακατάλληλα και επικίνδυνα για να υπηρετήσουν τα Σώματα αυτά. Αυτοί που σ' όλη την τραγωδία παρέμειναν ουδέτεροι και ψυχροί παρατηρητές είναι έντελως ακατάλληλοι για τα Συμβούλια γιατί δεν μπορούν να κάμουν τίποτε άλλο παρά να συμβιβαστούν. Και ή κάθαρση δεν είναι συμβιβασμός. Η κάθαρση είναι δικαιοσύνη.

"Έγινε πρόσφατα ισχυρισμός ότι ή έσωτερική ενότης διασπᾶται λόγω μη έφαρμογής της έξαγγελθείσης πολιτικής της λήθης του παρελθόντος. Πώς θα υπάρξη έσωτερική ενότης εάν τó κράτος και ó λαός ήταν έτοιμοι να ξεχάσουν τó έγκλημα της έθνικής προδοσίας; Μήπως αυτά δημιουργεί συνθήκες έμπιστοσύνης στο Κράτος και στο μέλλον του τόπου; Όταν ένας μπορεί και την πατρίδα του να προδώση και να έξακολουθῆ να πληρώνεται από τó Κράτος, τί κοινωνία θέλομε να δημιουργήσουμε, όταν ζητούμε από τόν λαό να ξεχνᾶ δολοφονίες, ανατινάξεις και προδοσίες; Δεν είμεθα διαθεσιμόνοι να ξαλαφρώσουμε τούς λίγους από τó βάρος της προδοσίας και να κηρύξουμε την λήθη. Αντιθέτως πιστεύουμε πως απαραίτητος προϋπόθεσις για την δημιουργίαν ενότητος και μαχητικότητος του λαού μας είναι ή άπονομή δικαιοσύνης. Όταν τó Κράτος δεν άπονέμη δικαιοσύνην τότε τó έγκλημα αύξάνεται και ή έκδίκηση παίρνει τόν ρόλο της δικαιοσύνης. Δεν ζητούμε να θυματοποιήσουμε κανένα, δεν θέλομε να τιμωρηθῆ κανέναν έξω από την έφαρμογήν του νόμου. Δεν ζητούμεν έκδίκηση άλλα δικαιοσύνη. Γιατί δικαιοσύνη για τó παρελθόν θα φέρη έμπιστοσύνην για τó μέλλον.

"Όμως καταδικάζομεν τές προσπάθειες να έκδώσουμε συγχωροχάρτια με τó πρόσχημα της λήθης. Αν ακολουθήσουμε τα κηρύγματα των όπαδών της λήθης ή άλλων που δικαιολογοῦν τó έθνικόν έγκλημα με τó «όλοι φταίμε», σύντομα τα θύματα των έθνικών προδοτών θα θεωρούνται ότι φταίνε και αυτά γιατί έφεραν αντίσταση.

Είμαστε ίκανοποιημένοι από τές διαβεβαιώσεις τές όποιες έλάβαμεν από τόν Υπουργόν Δικαιοσύνης, ότι παρ' όλον που ó διορισμός εις τα

ειδικά Σώματα έχει καθυστερήσει, εν τούτοις ή όλη πορεία προχωρεί και ότι σύντομα θα υπάρξει επιτάχυνση εις την εφαρμογήν του νόμου περι καθάρσεως.

Πιστεύομεν ότι δέν θα πρέπει να παραταθῆ αυτή ή καθυστέρηση και να απαιτη περισσότερους λόγους και όμιλιες και συζητήσεις επί ενός θέματος τόσης σημασίας διά την Κύπρον.

Τό θέμα τῆς καθάρσεως είναι θέμα δικαιοσύνης και θα πρέπει χωρίς καθυστέρηση πλέον να προχωρήσωμεν εις την εφαρμογήν του Νόμου ό οποίος έχει ήδη ψηφισθῆ και αναμένει την εφαρμογήν του.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Άλλος όμιλητής επί του θέματος;

Μή υπάρχοντος άλλου όμιλητοῦ, θα ήθελα με δυό λόγια να κλείσω την συζήτησιν επί του θέματος αὐτοῦ γιατί πιστεύω, εκτός εάν υπάρχει άλλη άποψις περι του αντιθέτου, ότι άπόψε πρέπει να θεωρήσωμεν την συζήτησιν επί τῆς ειδικῆς αὐτῆς έκθέσεως ως ολοκληρωθεϊσαν, δεδομένου ότι θα ἔλθῃ ενώπιον του Σώματος ή πρότασις Νόμου ή όποία κατετέθη σήμερα και κατά την διάρκειαν τῆς συζητήσεως επί τῆς προτάσεως εκείνης θα ἔχουν την εύκαιρίαν τὰ άξιότιμα Μέλη να εκφράσουν όποιοσδήποτε άπόψις θα ήθελαν να εκφράσουν επιπροσθέτως προς τὰ όσα μέχρι τώρα ἔλέχθησαν επί του σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος. Άπό την έκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς και από τὰ όσα ἔχουν διαπιστωθῆ μετά από τές συζητήσεις της με τόν Ἐπιτρογόν Δικαιοσύνης διαφαίνεται ότι υπῆρξε πραγματικά ανταπόκρισις του κοινου και ότι υπῆρξεν ένας μεγάλος μέχρι τώρα αριθμός καταγγελιῶν. Άπό ό,τι αντιλαμβάνομαι, σήμερα ό αριθμός πρέπει να ἔχη φθάσει κοντά στις 1.800 περίπου καταγγελίες.

Ἐλέχθη προηγουμένως ότι υπάρχει άνησυχία από μέρος του κοινου για την καθυστέρησιν σε ό,τι άφορᾷ την εφαρμογήν του Νόμου και αὐτή ή άνησυχία είναι δικαιολογημένη. Καθυστέρησις δηλαδή συστάσεως των άρμοδίων Σωμάτων που προβλέπονται από τόν Νόμον, τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρεῦνης και του Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου. Ἐνώ από την μιάν υπάρχει δικαιολογημένη άνησυχία του κοινου για την καθυστέρησιν, από ό,τι γνωρίζω οι λόγοι τους όποιους ἔξέθεσε ό Ἐπιτρογός Δικαιοσύνης και τους όποιους επανέλαβε εις ἐμέ σήμερα είναι τέτοιοι που πρέπει τό κοινόν να είναι ήσυχον και να μην άνησυχῆ. Ὁ Ἐπιτρογός Δικαιοσύνης επανέλαβε σήμερα εις ἐμέ την διαβεβαίωσιν του ότι δέν υπάρχει καμμιά απόλύτως πρόθεσις κωλυσιερνίας αλλά αντίθετα θα προχωρήσῃ εις την σύστασιν των άρμοδίων Σωμάτων, των Σωματίων τὰ όποία προβλέπονται υπό του Νόμου, και επομένως εις την διαδικασίαν και εις την εφαρμογήν του Νόμου περι ἔξυγιάνσεως.

Ὁ Ἐπιτρογός Δικαιοσύνης με ἔξουσιοδότησε να αναφέρω στο Σώμα ότι εντός των προσεχών ἡμερῶν θα προχωρήσῃ εις την σύστασιν των δύο Σωμάτων.

Ἐάν δέν υπάρχει διαφωνία επί τῆς προτάσεως εις την όποιαν προέβην προηγουμένως, εισηγοῦμαι να θεωρήσωμεν την συζήτησιν του θέματος αὐτοῦ ως ολοκληρωθεϊσαν. Ἐάν επίσης δέν υπάρχει διαφωνία, εισηγοῦμαι όπως τὰ τρία υπόλοιπα θέματα του Κεφαλαίου Δ αναβληθοῦν διά την επομένην συνεδρίαν του Σώματος δεδομένου ότι άπουσιάζει ό εισηγητής του τρίτου θέματος, κ. Χαμηλῆς Μιχαηλίδης, και επομένως δέν είναι δυνατόν να άρχίσῃ ή συζήτησις του και τό τελευταϊον θέμα είναι ή πολύ πρόσφατη όμιλία του Ἐπιτρογου Ἐγείας και δέν ἔγινεν ή άναγκαία προετοιμασία για την συζήτησιν.

Ἐπομένως καὶ τὰ τρία θέματα, ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἀντίρρησης, ἀναβάλλονται γιὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τοῦ Σώματος ὀρίζεται γιὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 19ην Μαΐου, 1977, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μετὰ τὴν ἀκόλουθον Ἡμερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Ἐνοικιστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 1) τοῦ 1977.
- (5) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1977.
- (6) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1977.
- (7) Ὁ περὶ Εἰδικέσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 1) τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Ἡ πρσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα».
(Θέμα ἐγγραφέν τῆ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσαριδίδη).
- (2) «Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων».
(Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Χαμηλῆ Μιχαηλίδη).
- (3) Συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ προγραμματισμοῦ εἰς τὸ θέμα ὑγείας.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ὦρα λήξεως 6.43 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντῆνος
Λένας Πάρις
Λυσαριδῆς Βάσος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Νέμισας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας

Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστυνῶν Ἀντρανικ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἡ ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς κατασκευῆς ὑδατοδεξαμενῶν εἰς τὰ χωρία Κυπερούντα, Χανδριά καὶ Ἀγρίδια — Ποῖα τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως λαμβανόμενα μέτρα πρὸς ριζικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς προμηθείας ἀμμοχαλικῶν δι' οἰκοδομικοὺς καὶ ἄλλους σκοποὺς — Ποῖα τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προγραμματιζόμενα μέτρα πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ σοβαροῦ θέματος τῆς διαθέσεως τῶν φρούτων καὶ λαχανικῶν — Πῶς ἀντικρύζει τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τὴν ἄρνησιν τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν νὰ ἰκανοποιήσῃ ἄνω τῶν 60 αἰτητῶν διὰ ἐγκατάστασιν τηλεφῶνων εἰς Πάνω Λεύκαρα.
- (2) Ἐκθέσεις καὶ Συμπληρωματικὴ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπὶ τοῦ θέματος ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ἄλ. Μιχαηλίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Χατζηδημητρίου, Κ. Παπαδημητρίου, Τ. Νέμιτσας, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδρος) καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἐπακολουθήσασα συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Τ. Νέμιτσας, Β. Λυσσαρίδης, Παπαϊωάννου, Τ. Παπαδόπουλος, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Πρόεδρος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἐκθέσεις ἐπὶ τοῦ περὶ Ταμείου Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν (Διάλυσις) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Ἄδειαι διὰ Πρότυπα Σήματα) Κανονισμῶν τοῦ 1977 καὶ ἐγκρίσις αὐτῶν.
- (5) Ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν (Συσκευασμένα Ἄγαθά) Κανονισμῶν τοῦ 1977 καὶ ἐγκρίσις αὐτῶν.
- (6) Κατάθεσις προτάσεως Νόμου.
- (7) Συζήτησις ἐπὶ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἡ ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτώματων (Διεξαγωγή Ἐρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977» καὶ αἱ ἐπ' αὐτῆς ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Χρ. Χριστοφίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Πρόεδρος).

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 19ΗΣ ΜΑΪΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.13 μ.μ.)

Ἄρ. (34)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 34ης Συνεδρίας τῆς Γ' Βουλευτικῆς Περιόδου τῆς Α' Συνόδου καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Α — Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαβάσουν στὸ Σῶμα τὶς Ἐρωτήσεις καὶ τὶς Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Φεβρουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμηλῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 7ην Φεβρουαρίου, 1977.

« Ὑπάρχουν σοβαρὲς ἀνησυχίες μεταξὺ τῶν ἐργαζομένων γιὰ τὴν συνεχῆ ἀνοδο τῶν τιμῶν βασικῶν εἰσαγομένων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ οἱ τιμὲς ὠρισμένων εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων αὐξήθησαν πέραν τοῦ 50%. Ἀσφαλῶς μία αἰτία εἶναι ἡ διεθνὴς ἀνοδος τῶν τιμῶν. Ὅμως μὴ ἄλλη αἰτία εἶναι τὸ ἀνεξέλεγκτο τῶν τιμῶν ποὺ καθορίζουν οἱ εἰσαγωγεῖς καὶ οἱ μεταπωλητές.

Αὕτη ἡ κατάσταση ξεσπᾷ σὲ βάρος τῶν ἐργαζομένων ἐργατοῦπαλλήλων καὶ ἀγροτῶν καὶ ἰδιαιτέρα τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου ποὺ ἐξανεμίζονται τὰ χαμηλὰ εἰσοδήματα καὶ ἐπιδόματά τους.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου :

- (α) Πῶς ἀντιμετωπίζεται αὕτη ἡ κατάσταση ὅσον ἀφορᾷ τὶς τιμὲς βασικῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων;
- (β) Λαμβάνονται συστηματικὰ μέτρα γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν τιμῶν βασικῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν;
- (γ) Ἐχει ἐπανδρωθῆ ἡ ἀγορανομικὴ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου γιὰ ἐπαρκῆ καὶ συστηματικὸ ἔλεγχο τῶν τιμῶν;

(δ) Ἐφαρμόζεται ἡ διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς ἴσης κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν μὲ ἐλεγχὸ τῶν τιμῶν βασικῶν ἐμπορευμάτων;».

Ἐρωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Ἀπριλίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 2αν Ἀπριλίου, 1977.

«Τὸ θέμα τῶν τιμῶν βασικῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ ἄλλων ἐμπορευμάτων ἐνδιαφέρει ὁλόκληρο τὸν λαό.

Πολλῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων ἀνεβαίνουν οἱ τιμές σὲ σημεῖο ποῦ ἐξουδετερώνουν σὲ μεγάλο βαθμὸ τὰ εἰσοδήματα καὶ τὶς ἀπολαβές τῶν ἐργαζομένων ἐργατοῦπαλλήλων καὶ ἀγροτῶν. Ἰδιαίτερα ἀνεβαίνουν οἱ τιμές τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων.

Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν κ. Πατσαλίδης στὴν ὁμιλία του στὴ Βουλὴ στίς 22 τοῦ Φεβρουαρίου ἐδήλωσε ὅτι «Ἡ ἀρμοδιὰ Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου θὰ συνεχίσῃ νὰ παρακολουθεῖ στενῶς τὰς ἐξελίξεις τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων προϊόντων ἐν συναρτήσει πρὸς τὰς διεθνεῖς τιμὰς.».

Ἐρωτῶμεν τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας—

- (α) Γίνεται συστηματικὸς ἐλεγχος ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου ὅσον ἀφορᾷ τὶς τιμές καὶ τὰ κέρδη τῶν εἰσαγωγέων;
- (β) Ἐχει ἐπανδρωθεῖ ἡ ἀγορανομικὴ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου γιὰ νὰ μπορῇ νὰ ἐφαρμόσῃ ἀποτελεσματικὸ ἐλεγχὸ στίς τιμές τῶν ἐμπορευμάτων;
- (γ) Δὲν νομίζει τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου ὅτι σὲ ὠρισμένα εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα ἐξασφαλίζονται ἀπὸ μέρους τῶν εἰσαγωγέων ὑπερβολικὰ κέρδη πρᾶγμα ποῦ ἔχει δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὰ εἰσοδήματα τῶν ἐργαζομένων καὶ στὸ κόστος παραγωγῆς τῶν γεωργοκτηνοτροφικῶν προϊόντων;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Μαΐου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρωτήσεις ὑποβληθείσας τὴν 7ην Φεβρουαρίου καὶ 2αν Ἀπριλίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1974 συνεστήθη παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν εἰς ἣν μετέχουν ἐκπρόσωποι τῶν Συντεχνιῶν, τοῦ ΚΕΒΕ, τῆς ΟΕΚ, τοῦ Συνεργατισμοῦ, τῆς ΠΟΒΕΚ καὶ τοῦ Παγκυπρίου Συνδέσμου Προστασίας Καταναλωτῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν συνέρχεται εἰς τακτικὰς συνεδριάσεις καὶ ἐξετάζει αἰτήσεις δι' αὐξήσεις ἢ μειώσεις τιμῶν ἐλεγχόμενων καὶ μὴ ἐμπορευμάτων καὶ συμβουλεύει ἀναλόγως τὸν Ὑπουργόν. Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1976 ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν συνήλθεν συνολικῶς εἰς 104 συνεδριάσεις, ἤτοι 70 συνεδριάσεις διὰ 276 βιομηχανικὰ προϊόντα, 27 συνεδριάσεις διὰ εἰσαγόμενα προϊόντα καὶ 7 συνεδριάσεις διὰ γεωργοκτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Εἰδικῶς ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἰσαγόμενα ἐλεγχόμενα ἐμπορεύματα τὰ ὁποῖα καλύπτουν πέραν τῶν 25 κατηγοριῶν βασικῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, ὡς π.χ. ζάχαρις, ὄρυζα, ὄσπρια, κατεψυγμένα κρέατα, ἰχθεῖς, παρασκευάσματα κρεάτων, ἰχθύων, λαχανικῶν καὶ ὀπωρῶν, καφές, φυσικὰ ἔλαια, τυρὸς, βιώσιμα λίπη, παιδικαὶ τροφαί, ἱατρικά, κτηνιατρικά καὶ γεωργικὰ φάρμακα κλπ. οἱ ἐνδιαφερόμενοι εἰσαγωγεῖς ὑποχρεοῦνται δι' ἐκάστην εἰσαγωγὴν νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Ἀρμοδίαν Ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου διὰ τὸν καθορισμὸν χονδρικῆς καὶ λιανικῆς τιμῆς πωλήσεως πρᾶσκαμίζοντες ἐξοδολόγιον συνοδευόμενον ὑπὸ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων. Αὐξήσις ἢ μείωσις τῶν τιμῶν πωλήσεως ἐγκρίνεται κατόπιν προσεκτικῆς ἐξετάσεως ἀπάντων τῶν ἐγγράφων καὶ ἐξοδολογίων ὑπὸ προσοντούχου προσωπικοῦ

λαμβάνεται δὲ πρόνοια ὥστε τὸ περιθώριον μεικτοῦ κέρδους τόσον τοῦ εἰσαγωγέως ὅσον καὶ τοῦ μεταπωλητοῦ νὰ εὑρίσκειται εἰς λογικὰ ἐπίπεδα. Συμφώνως πρὸς τὴν καθιερωθεῖσαν διαδικασίαν εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς ἐτοιμάζεται πίναξ τῶν ἐγκριθεισῶν χονδρικῶν καὶ λιανικῶν τιμῶν πωλήσεως πρὸς ἐνημέρωσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν 1974—1976 ἐμελετήθησαν καὶ ἐνεκρίθησαν 2472 αἰτήσεις ἀφορώσαι εἰς 8104 εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα. Οὕτω δὲν δύναται νὰ γίνηται λόγος περὶ «ἀνεξελέγκτου τῆς τιμῆς ποὺ καθορίζουν οἱ εἰσαγωγεῖς καὶ οἱ μεταπωλητές».

Διὰ τοῦ προδιαγραφέντος μηχανισμοῦ καὶ παρὰ τὴν συνεχῆ ἀνοδὸν τῶν τιμῶν διεθνῶς λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ ἐπετεύχθη ὥστε ἡ αὔξησις τῶν τιμῶν βασικῶν εἰσαγομένων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν νὰ περιορισθῆ εἰς δικαιολογημένα καὶ ἀναπόφευκτα ἐπίπεδα, οὐδόλως δὲ εἶναι πέραν τοῦ 50% ὡς ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ.

Αἱ προσπάθειαι αὐταὶ τῆς Ἀρμοδίας Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας συνέβαλον μεγάλως ὥστε ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν τιμῶν ἐν Κύπρῳ νὰ εἶναι κατὰ τὰ ἔτη 1975—76 πολὺ χαμηλότερος τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Πρὸς ἐπαρκεστέραν καὶ συστηματικτέραν παρακολούθησιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐγκρινομένων τιμῶν προωθείται ἡ ἐνίσχυσις τῆς ὑφισταμένης Ἀγορανομικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου διὰ τῆς προσλήψεως ἐπιπροσθέτου προσωπικοῦ.

Διὰ τοῦ ἐφαρμοζομένου ὡς ἀνελύθη ἀνωτέρω ἐλέγχου τῶν τιμῶν βασικῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν τὸ Ὑπουργεῖον πιστεύει ὅτι ἀποτρέπεται ἡ ἐξασφάλισις ὑπερβολικῶν κερδῶν ἐκ μέρους τῶν εἰσαγωγέων καὶ προωθεῖται ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως περὶ ἴσης κατανομῆς τῶν οικονομικῶν βαρῶν.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ θέμα τῆς τιμῆς τῶν φαρμάκων τὸ ὁποῖον εἶναι ἐξαιρετικὰ περίπλοκον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὥρισε προσφάτως ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴν, ὡς ἔχει ἤδη ἀνακοινωθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, διὰ νὰ ἐπιληφθῆ τούτου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς τιμῆς τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ ἐξαρτημάτων τοῦτο ἀπησχόλησε καὶ παλαιότερον τόσον τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὅσον καὶ τὴν συσταθεῖσαν τὸ ἔτος 1969 Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν. Ἐλεγχος τῆς τιμῆς τῶν εἰδῶν τούτων παρουσιάζει μεγάλας πρακτικὰς δυσκολίας λόγω τοῦ τεραστίου ἀριθμοῦ τούτων, τῆς υπάρξεως ταχέως καὶ βραδέως κινουμένων ἀνταλλακτικῶν, τῶν ἀπομιμήσεων κλπ. Αἱ δυσκολίαι αὐταὶ δυνατόν νὰ ὀδηγήσουν ὥστε εἰς τὴν πρᾶξιν ὁ ἐλεγχος ν' ἀποθῆ εἰς βάρος τῶν ἀγορῶν».

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων — Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμεν στὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασια.

Τὸ πρῶτον θέμα στὸ Κεφάλαιον Β' τῆς Ἡμερησίας Διατάξεων εἶναι «Ὁ περὶ Ἐνοικισιασίου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ διαβάσῃ στὸ Σῶμα τὴν Ἐκθεσὶν τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Οἰκονομικῶν καὶ Προσφύγων καὶ τὴν Συμπληρωματικὴν Ἐκθεσὶν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΝΟΙΚΙΟΣΤΑΣΙΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή
Οικονομικών και Προϋπολογισμού:

Τάσσος Παπαδόπουλος,
Πρόεδρος
Άλέκος Μιχαηλίδης
Άλέξης Γαλανός
Ντίνος Κωνσταντίνου
Άνδρέας Ζιαρτίδης.

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή
Προσφύγων:

Φειδίας Παρασκευαΐδης,
Πρόεδρος
Άνδρέας Τουμαζής
Χαμπής Μιχαηλίδης
Χρίστος Κουρτελλάρης.

Αί ως άνω δύο Κοινοβουλευτικά Έπιτροπαι έμελέτησαν τὸ περι οὐ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς ἀριθμὸν συνεδριάσεων, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 29ην Ἀπριλίου, 1977. Εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτὰς κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τῶν Ἰπουργείων Οἰκονομικῶν καὶ Δικαιοσύνης ἐκπρόσωποι αὐτῶν, καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Κυπριακοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Ἀκινήτων καὶ τῆς Παγκυπρίου Ὀργανώσεως Βιοτεχνῶν Ἐπαγγελματιῶν Καταστηματαρχῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ παράτασις τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ βασικοῦ περὶ Ἐνοικιοστασίου Νόμου καὶ ὁ περιορισμὸς τῆς προσωρινῆς μειώσεως εἰς τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τῶν ἐνοικιαστῶν ἐνοίκια δι' ἐπαγγελματικὴν καὶ οἰκιακὴν στέγην ἀπὸ 20% εἰς 10%.

Ὡς γνωστὸν, τὸ ἄρθρον 15 τοῦ βασικοῦ νόμου παρετάθη ἐπανειλημμένως, τῆς τελευταίας παρατάσεως ἐκπνεύσεως τὴν 31ην Μαΐου, 1977, δυνάμει τοῦ προσφάτως ὑπὸ τῆς Βουλῆς θεσπισθέντος περὶ τῆς Προσωρινῆς Νομοθεσίας (Παράτασις τῆς Ἰσχύος) Νόμου τοῦ 1977 (Ἄρ. 17 τοῦ 1977). Ἡ δοθεῖσα παράτασις ἀπεσκόπει εἰς τὸ νὰ παρασχεθῇ ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος εἰς τὰς ὡς ἀνω ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς νὰ μελετήσωσι διεξοδικώτερον τὸ ὅλον θέμα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐπιφερομένων διὰ τοῦ κατατεθέντος ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νομοσχεδίου διαφοροποιήσεων εἰς τὸ ὕψος τοῦ ποσοστοῦ εἰς τὸ ὅποιον θὰ δύναται ὁ ἐνοικιαστής, ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν τίθεται ἐν ἐφαρμογῇ τὸ προτεινόμενον μέτρον, νὰ μειοῖ τὸ καταβαλλόμενον ὑπ' αὐτοῦ ἐνοίκιον πρὸς πλήρη ἐξόφλησιν τῶν πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην ὑποχρεώσεών του.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ἰπουργείου, τὸ θέμα τῆς νῦν προτεινομένης παρατάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν Νόμου ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον σειρᾶς συσκέψεων λαβουσῶν χώρων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς λειτουργούσης παρὰ τῷ Ἰπουργείῳ Οἰκονομικῶν Συμβουλευτικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς. Αἱ ἐκτεθείσαι ἐν προκειμένῳ ἀπόψεις εἰς τὸ στάδιον τοῦτο ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων πλευρῶν ἦσαν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι, συνίσταντο δέ, ἀφ' ἐνός, εἰς τὴν πλήρη κατάργησιν τῶν προνοιῶν τοῦ ἄρθρου 15 καί, ἀφ' ἑτέρου, εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ προσφερθέντος εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς ἀνακουφιστικοῦ μέτρου ἀλλὰ περαιτέρω καὶ εἰς τὴν ἐπέκτασιν αὐτοῦ ὥστε νὰ καλύπτῃ καὶ ἄλλας τάξεις ἐνοικιαστῶν.

Ἡ προμνησθεῖσα Συμβουλευτικὴ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ βάσιν τὰς ἐκτεθείσας ὑφ' ἐκάστης πλευρᾶς ἀπόψεις κατέληξεν ὅπως προτείνῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν βασικοῦ νόμου οὕτως ὥστε νὰ προβλέπηται μείωσις τοῦ ἐνοικίου κατὰ 10% ἀντὶ 20%, ὡς προνοεῖται μέχρι σήμερον, ὡς διαζευκτικὴν δὲ λύσιν, προέ-

τινει την άποδοχήν έτέρου κατατεθέντος και έκκρεμοῦντος ένώπιον τής Βουλής νομοσχεδίου δυνάμει του όποιου προβλέπεται ό καθορισμός τής έννοίας του ούσιωδώς έπηρεασθέντος έννοικιαστοῦ και ιδιοκτήτου, παρέχεται δέ ή δυνατότης εις τό Δικαστήριο νά καθορίζη ποσοστά μειώσεως του έννοικίου μικρότερα του 20%, αναλόγως του βαθμού έπηρεασμού του ιδιοκτήτου και του έννοικιαστοῦ, αντίστοίχως, έκ τής συνεπείας τής τουρκικής εισβολής δημιουργηθείσης έκρύθμου καταστάσεως.

Τάς προαναφερθείσας έκ διαμέτρου αντίθετους θέσεις των ήδη προαναφερθεισών οργανώσεων αι δύο Έπιτροπαι είχαν την εύκαιρίαν νά άκούσωνιν άναλυομένας διά ζώσης εις ειδικώς συγκληθείσαν, τή παρουσία έκπροσώπων των, συνεδρίασιν.

Έκπρόσωποι του Κυπριακού Συνδέσμου Ίδιοκτητών Άκινήτων έκφέροντες έν προκειμένω τάς επί του θέματος άπόψεις των, υπεστήριξαν άρχικώς την πλήρη κατάργησιν τής μειώσεως κατά 20%, ως έκ του γεγονότος ότι ή έπελθοῦσα ανάκαμψις τής οικονομίας και ή έπαναδραστηριοποίησης ειδικώτερον τής έμπορικής κινήσεως δέν δικαιολογούν την παράτασιν του ύφισταμένου μέτρου διατηρήσεως του ποσοστού μειώσεως των έννοικίων εις ύψος 20%. Υπέδειξαν επίσης ότι, έν πάση περιπτώσει, ή θεσπισθεΐσα νομοθεσία ή όποία αναφέρεται εις θέματα καθορισμού των έννοικίων των έκτοπισθέντων έννοικιαστών θά συνεχίση έφαρμοζομένη, και οὔτω παρά την τυχόν κατάργησιν του μέτρου θά συνεχίση παρεχομένη ή άνακούφισις εις έκτοπισθέντας έννοικιαστάς. Οί Ίδιοι έκπρόσωποι υπέβαλον υπαλλακτικώς, κατόπιν σχετικής συζητήσεως εις τάς δύο Έπιτροπάς, την εισήγησιν όπως πρὸς τόν σκοπόν παροχής τής ίδιας άνακουφίσεως ως εις τούς έννοικιαστάς οικιακής στέγης προβλεφθῆ ὡστε και οι έννοικιασταί επαγγελματικῆς στέγης νά τυγχάνουν τής αὔτης μεταχειρίσεως με παράλληλον παράτασιν τής ισχύος των επί μέρους διατάξεων του υπό συζήτησιν άρθρου 15 του Νόμου ὡστε νά καλύπτωσι και συμβάσεις μισθώσεως γενομένας υπό των τοιούτων προσώπων μετά την 14ην Ὀκτωβρίου, 1974. Ὡς δικαιούχους τής τοιαύτης παραχωρήσεως οι έν λόγω έκπρόσωποι προέτεινον τούς έκτοπισθέντας έννοικιαστάς και τούς έννοικιάζοντας ύποστατικά έργασίας εις γειτνιαζούσας πρὸς τάς γραμμάς αντιπαράταξεως περιοχάς.

Άπό τής πλευρᾶς τής Παγκυπρίου Ὀργανώσεως Βιοτεχνῶν Ἐπαγγελματιῶν Καταστηματαρχῶν υπεστηρίχθη ή άποψις ότι οι λόγοι οι όποιοι επέβαλον την έφαρμογήν του ισχύοντος μέτρου δέν έπαυσαν νά ύφίστανται, διά τουτο και θά πρέπει νά συνεχισθῆ παραχωρουμένη αναλλοίωτος ή προβλεφθεΐσα άνακούφισις εις τούς έννοικιαστάς. Περαιτέρω υπεστήριξαν επέκτασιν τής προνοίας ταύτης ὡστε αὔτη νά καλύψη τούς έννοικιαστάς εκείνους οι όποιοι έννοικίασαν ύποστατικά έργασίας ή άκίνητα διά κατοικίαν μετά την 14ην Ὀκτωβρίου, 1974, λαμβανομένων οὔτως ὑπ' ὄψιν των έκτάκτων συνθηκῶν ὑφ' ἃς οι τελευταίοι υπεχρεώθησαν νά προβῶσιν εις την συνομολόγησιν σχετικῶν συμβάσεων μισθώσεως.

Έκ παραλλήλου πρὸς τά άνωτέρω αι συνδικαλιστικαι έν Κύπρω οργανώσεις δι' ύπομνήματος αὔτων πρὸς τάς δύο Έπιτροπάς υπεστήριξαν ὡσαύτως την συνέχισιν τής παρασχεθείσης άνακουφίσεως εις τούς έννοικιαστάς με παράλληλον αίτημα την υπό τής Κυβερνήσεως περαιτέρω έξέτασιν γενικώτερον του θέματος των έννοικίων ὡστε νά έξευρεθῶσι τρόποι και μέσα πληρεστέρας διασφαλίσεως τής οικιακής και επαγγελματικῆς στέγης και δικαιοτέρου καθορισμού των καταβαλλομένων υπό των έννοικιαστών έννοικίων.

Αι δύο Έπιτροπαι ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τά άνωτέρω έπελήφθησαν τής εις βάθος αναλύσεως του κατατεθέντος υπό τής Κυβερνήσεως νομοσχεδίου. Ὡς άποτέλεσμα τής τοιαύτης αναλύσεως και άφοῦ αι δύο Έπιτροπαι ἔλαβον σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τό γεγονός ότι με τάς δεδομένας κατόπιν τής

τουρκικῆς εισβολῆς συνθήκας ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχη ἔλλειψις στῆγης καὶ ὅτι τυχόν μείωσις τῆς νῦν προσφερομένης ἀνακουφίσεως θὰ ἐπιφέρῃ ἀναστάτῳσιν καὶ γενικωτέρας οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις ἤχθησαν εἰς τὸ συμπέρασμα θὰ ἢ συνέχισις τῆς παραχωρουμένης ἀνακουφίσεως εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς ὅτι ἐδεῖ νὰ συνεχισθῇ καὶ νὰ καλύψῃ ἐπίσης τὰς περιπτώσεις ἐκείνας κατὰ τὰς ὁποίας συνωμολογήθησαν, μετὰ τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1974, νεαὶ συμβάσεις μέχρι καὶ τῆς 31ης Μαΐου, 1977.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ ἀφοῦ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον διεμορφώθη καταλλήλως τὰ Μέλη τῶν δύο Ἐπιτροπῶν εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη. Εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὸ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἕτερον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον προνοεῖ περὶ τῆς ὑπαλλακτικῆς λύσεως ὡς αὕτη ἀνελύθη ἤδη ἀνωτέρω, ἐφ' ὅσον παύει νὰ ἐκπληροῖ πλέον οἰονδήποτε σκοπόν, θὰ ἐδεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς μὴ υἱοθετηθὲν ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΝΟΙΚΙΟΣΤΑΣΙΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσορ Παπαδόπουλορ, Πρόεδρορ
 Ἄλέκορ Μιχαηλίδηρ
 Πάριρ Λέναρ
 Σταῦρορ Ἀμπίζαρ
 Χρῖστορ Βάκηρ
 Ντῖνορ Κωνσταντῖνορ
 Τάκηρ Χατζηδημητρίορ.

Ὡρ γνωστόν, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ δι' ἡδῆ κυκλοφορησάσης πρὸρ τὰ ἀξιότιμα Μέλη τῆρ Βουλῆρ Ἐκθέσεωρ τῆρ εἰσηγεῖται τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡρ ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου μὲ βάσιν τὰρ εἰρ αὐτὸ ἐπενεχθεῖσαρ τροποποιήσαρ.

Ἐν τῷ μεταξῷ, μετὰ τὴν ἐτοιμασίαν καὶ κυκλοφορίαν τῆρ ἐν λόγω Ἐκθέσεωρ τῆρ Ἐπιτροπῆρ, ὑπεβλήθησαν παραστάσαρ πρὸρ τὴν Βουλὴν ἐν σχέσαρ μὲ ἀριθμὸν ἐπενεχθεισῶν τροπολογιῶν εἰρ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον. Τὰρ τοιαύταρ παραστάσαρ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξετάσῃ εἰρ δύο αὐτῆρ συνεδριάσαρ συγκροτηθεῖσαρ τὴν 13ην καὶ 16ην Μαΐου, 1977, εἰρ τὰρ ὁποῖαρ παρέστησαν, κατόπιν ἐκφρασθείσαρ πρὸρ τοῦτο παρακλήσεωρ τῶν, ἐκπρόσωποι τοῦ Κυπριακοῦ Συνδέσμορ Ἰδιοκτητῶν Ἀκινήτων καὶ τοῦ Συνδέσμορ Ἐγγεγραμμένων Ἐκτιμητῶν Κύπρου. Προκειμένου ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ συμπληρώσῃ τὸν ἀπαραίτητον κύκλον ἐπαφῶν πρὸρ ἐξέτασιν τῶν ὑποβληθεισῶν πρὸρ αὐτὴν παραστάσεων, ἐκάλεσεν ἐπίσης ἐκπρόσωπορ τῶν Συντεχνιῶν ΣΕΚ καὶ ΠΕΟ πλὴν, ὁμορ, οἱ τελευταῖοι, παρ' ὅλον ὅτι ἐκλήθησαν καὶ προηγουμένωρ, κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον ἐξετάσεωρ τοῦ ἐν θέματι ζητήματορ, δὲν παρέστησαν αὐτε καὶ τὴν δευτέραν φοράν, διεβίβασαν δὲ τηλεφωνικῶρ πρὸρ τὴν Γραμματεῖαν τῆρ Ἐπιτροπῆρ ὅτι ἡ θέσιρ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματορ ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ἡ ἰδία ὡρ αὕτη ἐξετέθη ὑπὸ ἐκπρόσωπων τῶν εἰρ τὴν Συμβουλευτικὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν ἢ ὁποῖα εἶχεν ἐπιληφθῇ ἀρχικῶρ τοῦ ὅλου θέματορ.

Ὡρ ἀπετέλεσμα τῆρ ὡρ ἄνω ἐξετάσεωρ τῶν γενομένων πρὸρ τὴν Ἐπιτροπὴν παραστάσεων ἀπεφασίσθη ὁμορ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν προτεινομένην ἐπέκτασιν τῶν διατάξεων τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν βασικοῦ νόμορ ὡστε νὰ

καλυφθῶσι καὶ αἱ περιπτώσεις συναφθειῶν μετὰ τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1974 συμβάσεων μισθώσεως, ὡς θέμα ἀρχῆς, αὐτὴ γίνῃ μὲν ἀποδεκτὴ ἀλλὰ μὲ βάσιν τοὺς ἀκολουθοῦς περιορισμοὺς :

- (α) Ἡ ἀρχικῶς προταθεῖσα ἐπέκτασις τῆς περιόδου συνάψεως συμβάσεων μισθώσεως ἀπὸ τῆς 14ης Ὀκτωβρίου, 1974 μέχρι καὶ τῆς 31ης Μαΐου, 1977 νὰ περιορισθῇ ὥστε νὰ καλύπτῃ περίοδον ἀρχομένην μὲν ἀπὸ τῆς 14ης Ὀκτωβρίου, 1974 ἀλλὰ λήγουσαν τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976, συμπεριλαμβανομένης.
- (β) Αἱ οὕτω πως καλυπτόμεναι συμβάσεις μισθώσεως νὰ εἶναι μόνον ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι συνωμολογήθησαν ὑπὸ προσώπων οὐσιωδῶς ἐπηρεασθέντων ἐκ τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως μὲ δικαίωμα, ὅμως, τοῦ ἐνδιαφερομένου ἰδιοκτῆτου ἀκινήτου τινός νὰ προσφεύγῃ εἰς τὸ Δικαστήριον ἐὰν οἰονδήποτε τῶν προαναφερθέντων προσώπων ἤθελε παύσει καθ' οἰονδήποτε χρόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου, νὰ ἐμπίπτῃ εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν οὐσιωδῶν ἐπηρεασθέντων ἐκ τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως προσώπων.
- (γ) Εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν κατηγορίαν θὰ ἔδει, τόσον διὰ σκοποῦς οἰκιακῆς ὅσον καὶ ἐπαγγελματικῆς στέγης, νὰ περιληφθῶσιν αὐτοδικαίως πάντες οἱ ἐκτοπισθέντες οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν ἀμέσως πρὸ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς χρόνον εἶχον τὴν μόνιμον αὐτῶν κατοικίαν ἢ κυρίαν ἐπαγγελματικὴν στέγην, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, εἰς περιοχὴν ἧτις ὡς ἐκ τῆς εἰσβολῆς κατέστη ἀπροσπέλαστος.
- (δ) Ἡ ὡς ὑπερθεν αὐτοδικαία ἐνταξις εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δικαιούχων προσώπων παντὸς ἐκτοπισθέντος προσώπου, καθ' ὃ μέτρον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον συνῆψε σύμβασιν μισθώσεως ἀκινήτου διὰ κατοικίαν, νὰ ἐφαρμόζηται τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ἐκτοπισθέντων Ἐνοικιαστῶν Ἀκινήτων διὰ Κατοικίαν (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμου τοῦ 1976 (Ἄρ. 4 τοῦ 1976) μὲ τὴν διευκρίνησιν ὅτι τὸ ἐκάστοτε καθοριζόμενον δυνάμει τοῦ προαναφερθέντος Νόμου ἐνοίκιον, τὸ ὁποῖον θὰ πληρῶνῃται ὑπὸ ἐκτοπισθέντος ἐνοικιαστοῦ μὲ βάσιν, μεταξὺ ἄλλων κριτηρίων, καὶ τὴν ἐξ 20% μείωσιν τῶν ἐνοικίων δυνάμει τοῦ νῦν ὑπὸ τροποποίησιν Νόμου θὰ λογίζηται, διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ τοιοῦτου καθορισμοῦ, διὰ μίαν φορὰν μόνον.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς περιληφθείσας διατάξεις εἰς τὸ ἤδη κυκλοφορῆσαν νομοσχέδιον αὐταὶ παραμένουσιν ὡς ἀρχικῶς προετάθησαν ὑπὸ τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς.

Ἐπὶ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἀφοῦ ἐνεσωμάτωσε τὰς προαναφερθείσας συμπληρωματικὰς ἀποφάσεις τῆς εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν παρούσαν Ἐκθεσίν τῆς, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῶν ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε κύριοι συνάδελφοι. Τὸ Νομοσχέδιο γιὰ ἐνοικιοστάσιο καὶ ἐνοίκια ποῦ βρίσκεται σήμερα μπροστὰ μας περιλαμβάνει ὀρισμένες στοιχειώδεις πρόνοιες γιὰ τὴν διασφάλισιν τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ μιὰ μικρὴ

μείωση τῶν ἐνοικίων γιὰ τοὺς πληγέντες καὶ τοὺς πρόσφυγες. Παρατείνεται ἡ μείωση κατὰ 20% στὰ ὑποστατικά πού νοικιάστηκαν μέχρι τῆς 14 Ὀκτωβρίου, 1974 καὶ καθιερώνεται νέα μείωση κατὰ 20% σὲ ὅσα νοικιάστηκαν μετὰ τὴν 14ην Ὀκτωβρίου μέχρι τὴν 31ην τοῦ Δεκέβρη τοῦ 1976.

Τοῦτο ἐγίνε ἀναγκαῖο γιὰτὶ ἡ μείωση κατὰ 20% τοῦ Νόμου 36/75 μόνο θεωρητικὴ ἀξία εἶχε σχετικὰ μὲ τὸν καθορισμὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἐνοικίου γιὰ ὅσα ὑποστατικά νοικιάστηκαν μετὰ τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1974. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ δὲν ὑπῆρχε ἀποτελεσματικὸς μηχανισμὸς πού νὰ παρεμβάλλεται καὶ νὰ καθορίζη ἓνα κανονικὸ ἐνοίκιο μὲ βάση φυσικά ὀρισμένα κριτήρια. Τὸ δικαίωμα προσφυγῆς στὸν Ἐπαρχο ἀπέδωσε μόνο μικρὸ ὄφελος χάριν τῶν προσφύγων, ἡ δὲ ἐπαγγελματικὴ στέγη ἔμεινε ἀκάλυπτη. Τελικὰ οἱ πρόσφυγες ἦταν ἐκτεθειμένοι σ' ἓνα σωρὸν ἐκβιασμοῦ καὶ πιέσεις καὶ ἐζούσαν κάτω ἀπὸ ἓνα συνεχὲς ἀγχος τόσο γιὰ τὴν κατοικίαν τους ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἐπαγγελματικὴ τους στέγη.

Τὸ πρόβλημα τῶν ἐνοικίων ἐγίνε ἀκόμα μεγαλύτερο γιὰτὶ ὁ ὄγκος τῶν 200 χιλιάδων προσφύγων ἀσκοῦσε μιὰ μεγάλη πίεση πάνω στὴ ζήτηση τῆς στέγης. Αὐτὴ δὲ ἡ πίεση ἀνέβαζε διαρκῶς τὸ ὕψος τῶν ἐνοικίων. Ἐπιδεινώθηκε ὅμως ἡ κατάσταση ἀκόμα περισσότερο μετὰ ἀπὸ τὴν ἀφιξη χιλιάδων Λιβανέζων πού ἀναζητοῦσαν στέγη καὶ πρόσφεραν τεράστια ποσά.

Τὸ ἐρώτημα πού μπαίνει μπροστὰ στὴ Βουλὴ εἶναι : Θὰ πρέπει ἢ ὄχι νὰ μείνη ἀνεξέλεγκτο τὸ ὕψος τῶν ἐνοικίων;

Σὲ τόπους σὰν τοὺς δικούς μας πού ἀντιμετωπίζουν κατοχὴ καὶ θεωρητικὰ θρῖσκονται σὲ κατάσταση ἀντιπαράταξης μ' ἓνα κατοχικὸ στρατὸ δὲν θᾶπρεπε οὔτε νὰ συζητιόταν κανονικὰ τὸ θέμα. Θᾶπρεπε νὰ ἦταν αὐτονόητο ὅτι θὰ λαμβάνονταν ἐξαιρετικὰ μέτρα γιὰ τὴν διασφάλιση τῆς στέγης γιὰ ὁλόκληρο τὸν πληθυσμὸ.

Ὅλες οἱ χῶρες πού πέρασαν πολεμικὲς συνθήκες προχώρησαν σὲ εἰδικὲς νομοθεσίες γιὰ τὴν κατοχύρωση καὶ τὴν στέγαση τῶν πολιτῶν τους. Ὑπάρχει τὸ παράδειγμα πολλῶν χωρῶν πού πέρασαν πολεμικὲς συνθήκες καὶ σ' αὐτὲς δόθηκε ἐντελῶς ἰδιαίτερη προτεραιότητα στὴ διασφάλιση τῆς στέγης τῶν θυμάτων καὶ τῶν πληγέντων. Σὲ μᾶς ἐδῶ στὴν Κύπρο εἶναι γνωστὰ πολλὰ τέτοια παραδείγματα καὶ εἶναι πολὺ ἐντονα γνωστὰ καὶ τὰ μέτρα πού λήφθηκαν στὴν Ἀγγλία σχετικὰ μὲ τὴν κάλυψη τῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν.

Σὲ ὥρες ἐθνικῆς δοκιμασίας καὶ σὲ ὥρες πολέμου, προέχει ἡ διασφάλιση τῆς στέγης. Τὰ σπίτια καὶ οἱ οἰκοδομὲς χρησιμοποιοῦνται πρῶτα γιὰ νὰ στεγάσουν τοὺς ἀστεγους κί' ὕστερα σὰν πηγὴ εἰσοδήματος.

Φυσικὰ κοινωνίες πού παίρνουν τέτοια μέτρα γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰ προβλήματα τῆς στέγης παίρνουν καὶ πολλὰ ἄλλα παράλληλα μ' αὐτὸ πού νὰ θέτουν τὴν οἰκονομία σὲ στράτευση γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν γενικώτερων ἀναγκῶν τοῦ ἀγῶνα.

Ἄν λοιπὸν ὑφίσταται πρόβλημα ἐνοικίων τοῦτο εἶναι συνάρτηση τῆς γενικώτερης οἰκονομικῆς μας πολιτικῆς πού ἀποσκοπεῖ στὴν ἐμφάνιση κάποιων ψηλῶν ρυθμῶν ἀνάπτυξης ἀσχετων μὲ τὸ γενικώτερο πρόβλημα τοῦ τόπου.

Ἡ ὑπαρξη τοῦ προβλήματος τῶν ἐνοικίων συνδέεται ἀπόλυτα μὲ τὴν γενικώτερη οἰκονομικὴ μας πολιτικὴ. Ἡ ἐλλειψη ἐλέγχου, οἱ χαρακτηριστικὲς παροχές μὲ τὴν μορφή κινήτρων, ἡ διατήρηση σὰν κυρίαρχης ἀξίας τῆς μεγιστοποίησης τοῦ κέρδους δὲν μπορούσε παρὰ νὰ ὀδηγήσῃ καὶ τὴν ὕψωση τῶν ἐνοικίων σὲ βαθμὸ πού σύμφωνα μὲ τὴν γνώμη συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων «ἀπομουζᾷ μέγα μέρος τοῦ οἰκογενειακοῦ προϋπολογισμοῦ».

Με τὸ νομοσχέδιο πού βρίσκεται σήμερα μπροστά μας δὲν ἀντιμετωπίζεται τὸ μέγα πρόβλημα τῆς στέγης καὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν ἐνοικίων. Ἄπλως παρατείνεται με κάποιες βελτιώσεις, ὅσες ἦταν δυνατόν νὰ γίνουν, ὁ μετακατοχικός γιὰ τὸ ἐνοικιοστάσιο νόμος.

Ἐλπίζουμε ὅτι θὰ δοθῆ σύντομα στὴ Βουλὴ ἡ εὐκαιρία καὶ ἡ δυνατότητα νὰ ἐξετάσῃ τὴν ὅλη κατάσταση καὶ νὰ εἰσηγηθῆ καὶ νὰ ψηφίσῃ νόμους πού νὰ ἀντιμετωπίζουν πιὸ ὀλοκληρωμένα τὸ ὅλο πρόβλημα.

Θὰ μπορέσουμε νὰ κατανοήσουμε καλύτερα τὸ πρόβλημα τῆς στέγης καὶ τῶν ἐνοικίων ἂν ἀναλύσουμε τὰ στοιχεῖα πού τὸ συνθέτουν. Τὸ πρόβλημα τῆς στέγης καὶ τὸ ὕψος τῶν ἐνοικίων συνδέεται ἀπόλυτα με τὴν κατάληψη τῶν 40% τοῦ ἐδάφους καὶ με τὴν ὑπαρξὴ 200 χιλιάδων προσφύγων.

Ἡ κατάληψη τῆς Βόρειας Κύπρου διαίρεσε τὸ λαὸ μας σ' αὐτοὺς πού ἔμειναν στὰ σπίτια τους καὶ στοὺς ἄλλους πού γυρόφερναν κυνηγημένοι χωρὶς στέγη. Κι' ὅμως αὐτοὶ οἱ κυνηγημένοι, οἱ πρόσφυγες, εἶχαν τὸ δικό τους σπίτι, τὸ σπίτι τῶν πατέρων τους ἢ τὸ κτισμένο με πόνο καὶ ἴδρωτα.

Κι' ἂν Ἐσφνικά βρέθηκαν μακριὰ ἀπὸ τὰ σπίτια τους τοῦτο δὲν ὀφείλεται σὲ δικό τους λάθος. Στερήθηκαν τὰ σπίτια τους ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἐθνικὴ συμφορὰ. Κι' ἂν ἀναζητοῦν τώρα κάποια ξένη στέγη γιὰ νὰ προστατέψῃ τίς οἰκογένειες τους τοῦτο δὲν εἶναι ἡ λύση τοῦ προβλήματος τους, γιατί ἡ ἀληθινὴ λύση βρίσκεται στὸν γιρισμό.

Ἄρα καὶ ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ στεγαστικοῦ θὰ πρέπει νὰ συνδεθῆ με τὴν ἀνάλογη πολιτικὴ πού θὰ πρέπει νὰ εἶναι συνάρτηση τοῦ εὐρύτερου προγραμματισμοῦ τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴν σωτηρία τῆς Κύπρου.

Κι' ἄλλωστε ἂν κατακτήθηκε ἡ Βόρεια Κύπρος δὲν κατακτήθηκε μόνο γιὰ τοὺς κατοίκους της ἀλλὰ γιὰ ὅλους μας ὅπουδήποτε κι' ἂν ἦταν τὸ σπίτι μας.

Ἐπάρχει μιὰ γενικώτερη εὐθύνη γιὰ τὴν προστασία τῶν πληγέντων καὶ τῶν προσφύγων. Με τὸ σημερινὸ νόμο δίνεται μιὰ ἀνακούφιση. Δὲν εἶναι ἀρκετὴ. Χρειάζεται πολὺ μεγαλύτερη. Θὰ πρέπει σύντομα νὰ ἐπανεξετάσουμε τὸ ὅλο πρόβλημα καὶ νὰ πάρουμε ριζικώτερες ἀποφάσεις. Κάτω ἀπὸ τέσ συνθήκες πού περνοῦμε θὰ πρέπει νὰ παύσῃ ἡ στέγη νὰ ἀποτελῆ πηγὴν πλουτισμοῦ γιὰ ὀρισμένους καὶ λόγο δυστυχίας γιὰ τοὺς πολλοὺς ἄλλους. Τὰ μεγάλα κέρδη στὶς οἰκοδομὲς πραγματοποιοῦνται ἀπὸ τὰ ἐνοίκια, τίς ἀγοραπωλησίες, τὴν ὑπεραξία. Καὶ αὐτὰ καθιστοῦν τελικὰ προβληματικὴ τὴν στέγη γιὰ τὰ πλατεῖα στρώματα τοῦ λαοῦ μας.

Διατυπώνεται ἀπὸ ὀρισμένους τὸ ἐπιχείρημα ὅτι με τοὺς περιορισμοὺς στὰ ἐνοίκια πλήττονται οἱ μικροῖδιοκτῆτες. Μᾶς λείπουν δυστυχῶς στοιχεῖα γιὰ τὸν ἀριθμὸ καὶ τὴ σημασία αὐτοῦ τοῦ εἰσοδήματος γιὰ τοὺς μικροῖδιοκτῆτες. Δὲν νομίζουμε ὅμως ὅτι τοῦτο συνθέτει ἓνα σοβαρὸ πρόβλημα.

Εἶναι δυνατόν ἀκόμα νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι ὑπάρχουν περιθωριακὲς ἀδικίες στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Δίνεται ὅμως μιὰ κατεύθυνση στὸ πῶς πρέπει νὰ λυθῆ τὸ πρόβλημα τῆς στέγης.

Ἐμεῖς γιὰ τὰ προβλήματα τῶν μικροῖδιοκτητῶν ἔχουμε νὰ εἰσηγηθοῦμε βελτιώσεις κι' ἀλλαγές στὴν εὐρύτερη κοινωνικὴ μας πολιτικὴ.

Ἄν ἄλλοι θεωροῦν τὰ μέτρα γιὰ τὴν στέγη σὰν ἀντικίνητρα δὲν μένει παρὰ ν' ἀναλάβῃ ἡ Κυβέρνηση ἐνεργότερο ρόλο στὴν σύνταξη σχεδίων καὶ προώθηση ἔργων πού σκοπὸ ἔχουν τὴν διασφάλιση τῆς στέγης γιὰ τοὺς πρόσφυγες καὶ τὰ φτωχότερα στρώματα τοῦ λαοῦ μας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Άξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Με την έκτακτη κατάσταση που δημιουργήθηκε στην Κύπρο εξαιτίας του προδοτικού πραξικοπήματος και της τούρκικης εισβολής δημιουργήθηκε σοβαρότατο πρόβλημα στέγης τόσο κατοικιών όσο και επαγγελματικής στέγης. Για την αντιμετώπιση της κατάστασης επεβάλλετο ή διά νόμου ανακούφιση των ενοικιαστών κατοικιών και καταστημάτων και προπαντός ο περιορισμός της αύξησης των ενοικίων εξαιτίας της μεγάλης ζήτησης και της μικρής προσφοράς. Αυτό ήταν ο στόχος που επεδίωκε ο Νόμος 51 του 1974 ο οποίος παρετάθη με το νόμο 67 του 1975 και αργότερα με τον νόμο 17 του 1976 μέχρι της 31ης Μαρτίου, 1977. Στις 14 Μαρτίου, 1977 ή Έκτελεστική Έξουσία απέστειλε προς το Σώμα ένα νέο νομοσχέδιο με το οποίο προνοείται η παράταση του νόμου για ακόμα ένα χρόνο μέχρι την 31.3.1978, όμως με τροποποιημένο το άρθρο 15 του βασικού νόμου ώστε η προβλεπόμενη μείωση κατά 20% να περιοριστή στο 10%.

Για να εκφρασθεί ολοκληρωμένη και αντικειμενική άποψη πάνω στο νέο νομοσχέδιο επιβάλλεται να γίνη πρώτα μιá εκτίμηση των αποτελεσμάτων της ισχύουσας νομοθεσίας με βάση την πείρα των 2½ χρόνων λειτουργίας της.

Η ισχύουσα νομοθεσία, παρόλον ότι η εφαρμογή της δεν έγινε σε πλήρη έκταση και παρόλον ότι δεν εκάλυπτε πλήρως όλα τα στρώματα των ενοικιαστών, έχει προσφέρει ανακούφιση τόσο στους ενοικιαστές κατοικιών όσο και στους ενοικιαστές καταστημάτων. Όμως παρουσίασε και όρισμένα κενά. Το πρώτο βασικό κενό που έχει παρουσιάσει είναι όσον αφορά τους πρόσφυγες και τους πληγέντες ενοικιαστές καταστημάτων. Αυτό όφείλεται στο γεγονός ότι η κάλυψη αυτών των στρωμάτων όφορουσε τους ενοικιαστές εκείνους που είχαν ενοικιάσει καταστήματα και κατοικίες μέχρι την 14ην Οκτωβρίου, 1974. Όπως ήταν φυσικό ή μάζα των προσφύγων και των πληγέντων καταστηματαρχών και διοτεχνών δεν ήταν δυνατό να δραστηριοποιηθούν μέχρι την 14ην Οκτωβρίου, αλλά πολύ αργότερα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα τα στρώματα αυτά όχι μόνο να μην ευεργετηθούν από το νόμο, αλλά και να ύποχρεωθούν να ενοικιάσουν καταστήματα σε πολύ ύψηλες τιμές εξαιτίας της στενότητας επαγγελματικής στέγης. Η άδικία αυτή επιβάλλεται όσω και τώρα να επανορθωθή. Και ή επανόρθωση της γίνεται με την τροποποίηση που έχει επιφέρει στο ύπό συζήτηση νομοσχέδιο ή Έπιτροπή Οικονομικών και Προόπολογισμού με την όποία και συμφωνούμε. Με την τροποποίηση που έχει γίνει δικαιούνται σε μείωση 20% των ενοικίων των καταστημάτων και ύποστατικών τους όλοι οί πρόσφυγες και πληγέντες ενοικιαστές που έχουν ενοικιάσει καταστήματα μέχρι την 31η Δεκεμβρίου, 1976. Αυτό είναι ένα όρθό και δίκαιο μέτρο, παρ' όλον ότι δεν ικανοποιεί πλήρως το αίτημα των εκτοπισθέντων καταστηματαρχών.

Τό δεύτερο βασικό κενό που έχει παρουσιάσει ή ισχύουσα νομοθεσία είναι ότι δεν έχει περιορίσει πλήρως την άνοδο των ενοικίων. Πρόσφερε μιάν ανακούφιση στα στρώματα που καλύπτει, μείωση του ενοικίου κατά 20% και παγοποίηση του στα ίδια επίπεδα, όμως δεν πρόσφερε προστασία προς τους άλλους ενοικιαστές που όχι μόνο τα ενοίκια τους δεν παρέμειναν στα παλιά επίπεδα, αλλά και σημείωσαν τρομακτικήν άνοδο. Αυτή είναι μιá πτυχή του προβλήματος που δεν κάλυψε και δεν μπορεί να κάλυψη τό ύπό συζήτηση νομοσχέδιο. Όμως είναι ένα σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν χιλιάδες εργαζόμενοι που επιβάλλεται να ρυθμισθή με ειδική νομοθεσία. Τό θέμα της νομοθετικής ρύθμισης και έλέγχου των ενοικίων

άπασχολεί ήδη σοβαρά τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και πρέπει να άπασχολήση και τή Βουλή και τήν Έκτελεστική Έξουσία.

Τό τρίτο σημείο είναι ή πρόνοια του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για μείωση του 20% σε 10%. Η αίτιολόγηση που δίνεται για τή μείωση αυτή είναι ότι ή ανάκαμψη τής οικονομίας δικαιολογεί τή μείωση του ποσοστού. "Ας εξετάσουμε όμως πιό βαθειά τήν αίτιολογία αυτή όπως και τις συνέπειες που θά είχε μιá τέτοια άπόφαση τής Βουλής.

Κανένας δέν μπορεί να άρνηθ ή έχει βελτιωθεί ή κατάσταση τής οικονομίας μας. "Όμως επίσης κανένας δέν μπορεί να άρνηθ ή ή οικονομία μας δέν έχει φθάσει στα προηγούμενα επίπεδα. Οι μισθοί και τά ήμερομίσθια δέν έχουν ακόμη φθάσει τά επίπεδα του 1974. "Όμως και εκεί που ακόμη έχουν φθάσει οι ονομαστικοί μισθοί τά επίπεδα του 1974, οι πραγματικοί μισθοί είναι πολύ χαμηλότεροι από εκείνους του 1974 εξαιτίας του πληθωρισμού και του γεγονότος ότι δέν έχει ακόμη έπαναφερθ ή ο τιμαριθμικός δείκτης και ή αυτόματη άναπροσαρμογή των μισθών και ήμερομισθίων. Αυτός είναι ένας σοβαρός παράγοντας που δέν επιτρέπεται να παραγνωρίζεται κατά τήν εξέταση και μελέτη του Ζητήματος. "Επειτα στήν ειδική αυτή περίπτωση δέν επιτρέπεται να παραβλέπεται τό γεγονός ότι τό ένοίκιο άποτελεί στήν Κύπρο τό 30% περίπου των άπολαβών των εργαζομένων. Κατά συνέπεια κάθε αύξηση στο ύψος των ένοικίων πλήττει πολύ σοβαρά τό βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων, ιδιαίτερα σε συνθήκες που δέν ύπάρχει τιμαριθμικός δείκτης. "Ένας τρίτος πολύ σημαντικός παράγοντας που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι ότι παρά τήν οικοδόμηση κατοικιών από τό Κράτος και από τους πρόσφυγες και κατοικιών και καταστημάτων από τον ιδιωτικό τομέα, ύπάρχει ακόμη σοβαρή έλλειψη στέγης. Έξαιτίας τής κατάστασης ή ζήτηση κατοικιών και καταστημάτων είναι πολύ μεγαλύτερη από ό,τι ή προσφορά τους. Κατά συνέπεια αν αφήσουμε να λειτουργήση έλεύθερα ο νόμος τής προσφοράς και τής ζήτησης τά ένοίκια θά φθάσουν σε πολύ μεγάλα ύψη, πράγμα άνεπίτρεπτο στις σημερινές συνθήκες.

Τέλος, και επιπρόσθετα προς τους πιό πάνω πολύ σοβαρούς λόγους, πρέπει να ληφθ ή υπόψη ότι όποιαδήποτε μείωση του 20%, εκτός των ψυχολογικών λόγων και συνεπειών, θά άποτελοῦσε έναυσμα και συγκεκριμένο έπιχείρημα για γενικήν άναθεώρηση των ένοικίων με πολύ σοβαρές συνέπειες στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων και που θά έχη άναπότρεπτα τις προεκτάσεις του σ' όλη τήν οικονομία του τόπου.

Για όλους τους πιό πάνω λόγους ή Άριστερά ύποστηρίζει, όπως είσηγείται και ή Έπιτροπή Οικονομικών, τή διατήρηση του 20% για ακόμη ένα χρόνο. Έπιπρόσθετα έχει τή γνώμη ότι επιβάλλεται μέχρι τής έκπνοης τής παρούσης νομοθεσίας να μελετηθ ή τό θέμα τής νομοθετικής ρύθμισης και έλέγχου των ένοικίων και να δοθ ή μιá ολοκληρωμένη λύση στο σοβαρό αυτό πρόβλημα που επηρεάζει χιλιάδες εργαζομένους και ιδιαίτερα τά φτωχότερα στρώματα του πληθυσμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Τουλούρας.

Ζ. ΤΟΥΛΟΥΡΑΣ :

Άξιότιμε κ. Πρόεδρε, άξιότιμοι κύριοι Βουλευτές. Με τήν τούρκικη εισβολή και τήν κατάληψη του 40% τής Κύπρου τό πρόβλημα τής στέγης κατέστη τό ύπ' αριθμό ένα κοινωνικό πρόβλημα του τόπου. Και ήτο τοῦτο έπόμενο και άναπόφευκτο άφου μέσα σε μόνο λίγες μέρες τό 1/3 του πλη-

θυσμού της χώρας — περισσότεροι από 200 χιλιάδες άνθρωποι — έχασαν μαζί με όλα τα υπάρχοντα τους και την στέγη τους, οικιακή και επαγγελματική.

Δυστυχώς ύστερα από τρία χρόνια το πρόβλημα παραμένει τεράστιο και στις διαστάσεις και την σημασία του. Ο μεγαλύτερος αριθμός από τους πρόσφυγες έξακολουθούν να ζουν σε συνθήκες άθλιες κάτω από ακατάλληλα υποστατικά, μέσα σε παραπήγματα και αντίσκηνα. Στον καταυλισμό της Όροκλινης, σ' ένα χώρο διαστάσεων ενός άλωνιού περίπου, εύρισκονται στοιβαγμένοι περισσότεροι από 800 άνθρωποι. Όσοι από τους υπαλλήλους έξεσφάλισαν κάποια στέγη βλέπουν τὸ εισόδημά τους να έξανεμιζεται κυριολεκτικά μεταξύ υπερρόγκων ένοικίων και παλαιών χρεών τὰ περισσότερα από τὰ όποια όφείλονται διά οικιακή στέγη που κατελήφθη.

Πολλών από τούς έμπόρους της Άμμοχώστου που εύρέθησαν ύπαιθριοι πωλητές στα πεζοδρόμια της Λάρνακας δέν κατέστη δυνατό ύστερα από τρία χρόνια να λυθῆ με κάποιο άλλο τρόπο τὸ πρόβλημα τους παρά με την σημερινή πρωινή σύλληψη τους και τὸν έγκλεισμό τους στις Κεντρικές Φυλακές Λευκωσίας.

Τὸ Κράτος δέν είχε θέβαια εύθύνη για την δημιουργία τού προβλήματος, είχε όμως εύθύνη άμεση για την αντιμετώπιση τού προβλήματος, για πολλούς και σπουδαίους λόγους, και κοινωνικούς και έθνικούς, που όλοι πρέπει να γνωρίζουμε και να μη χρειάζεται να απαριθμήσουμε.

Και πράγματι τὸ Κράτος μόλις ανέπνευσε έπεδόθη στην άξιέπαινη προσπάθεια της στέγασης αριθμού προσφύγων με την ανέγερση κρατικών συνοικισμών και τὸ παράλληλο σύστημα της αυτόστέγασης, με όρισμένα κριτήρια. Όμως παρά την καλή θέληση και την άξιέπαινη προσπάθεια, οι δυνατότητες ούτε επέτρεπαν ούτε είναι δυνατό να επιτρέψουν την λύση τού προβλήματος, στη βάση αυτή, από την μιὰ μέρα στην άλλη. Ούτε και σε χρόνο τέτοιο που θα ήταν δυνατό να προλάβη πολλά και δυσάρεστα κοινωνικά προβλήματα και άλλα γεγονότα επικίνδυνα που μπορούν να προκύψουν κάτω από την πίεση και την όξυτητα τού προβλήματος. Διά τούτο είναι πεποίθησή μας ότι τὸ Κράτος θα έπρεπε να πάρη και άλλα μέτρα παράλληλα. Μέτρα γενικά, άποφασιστικά και ανάλογα με τὸ μέγεθος και την σημασία τού προβλήματος. Και προπαντός θα έπρεπε να έλέγξη την στέγη και τὰ ύψη τῶν ένοικίων.

Όμως προς την κατεύθυνση αυτή δέν έγιναν όσα θα έπρεπε να γίνουν. Η θεσπισθείσα μέχρι σήμερα νομοθεσία άπεδείχθη μάλλον θεωρητική και όπωςδήποτε ανεπαρκής. Ουσιαστικά άφέθη ή άποπνηχτική στενότητα της στέγης να άνεβάση τὰ ένοίκια σε ύψη έξουθενωτικά και να δημιουργήση πολλά προβλήματα και επικίνδυνη ένταση στις σχέσεις ιδιοκτητῶν και ένοικιστῶν.

Σε όρισμένες τουλάχιστον περιοχές — που προσωπικά είμαι σε θέση να διαβεβαιώσω — από της εισβολής και έντεϋθεν τὰ ένοίκια έχουν πολλαπλασιασθῆ. Και τούτο άσφαλώς δέν όφείλεται σε πολλούς λόγους παρά σε ένα μόνο λόγο έντελῶς άδικαιολόγητον και άπαράδεκτον. Όφείλεται στην άθέμιτη έκμετάλλευση.

Διότι όρισμένοι ιδιοκτήτες θεώρησαν δικαίωμα τους να έκμεταλλευθουν την καταστροφή τού 40% της Κύπρου και έκριναν σαν καλή εύκαιρία πλουτισμού την τραγική θέση που βρέθηκε τὸ 1/3 τῶν συμπατριωτῶν τους. Και αντί να τούς αντιμετώπισουν με πνεύμα συμπάθειας και συμπάρστασης τούς είδαν και τούς έκριναν σαν θύματα προς έκμετάλλευση. Και δυστυχώς ή τάση αυτή έπικραίνεται και γενικεύεται και τούτο συμβαίνει άκριβώς γιατί τὸ Κράτος άπέφυγε να πάρη τὰ ένδεδειγμένα μέτρα και έδωσε έτσι την εύκαιρία πολλοί να νομίσουν ότι επικροτείται ή νοσοτροπία αυτή. Φυσικά δέν είναι δυνατό να ζητουνται εύθύνες από ιδιώτες. Η εύθύνη βαρύνει τὸ Κράτος.

Με την πάροδο του χρόνου τὸ πρόβλημα θὰ ὀξύνεται τόσο περισσότερο ὅσο περισσότεροι πρόσφυγες θὰ ἐπιζητήσουν νὰ ἐξέλθουν ἀπὸ τοὺς καταυλισμούς γιὰ νὰ δημιουργήσουν τὴν οἰκιακὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ τους στέγη. Εἶναι φυσικό, εἶναι καὶ δικαίωμα τους νὰ ἐπιδιώξουν νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ ἔργα καὶ ἐπαγγέλματα ἀνάλογα μὲ ἐκεῖνα ποὺ εἶχαν πρὶν ἀπὸ τὴν καταστροφή. Καὶ εἶναι ἀδιανόητο ἐὰν ἀναμένουμε ὅτι οἱ πρόσφυγες θὰ ἀποτελέσουν τὰ μόνιμα καὶ φθηνὰ ἐργατικά χέρια σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Διὰ τοῦτο ἡ ρύθμιση τοῦ θέματος ἐπείγει. Θὰ πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθῆ ἡ σημερινὴ ρηχὴ θεώρηση τοῦ θέματος καὶ νὰ ἀντικατασταθῆ μὲ ἀποτελεσματικὸν μηχανισμόν ἐλέγχου τῶν ἐνοικίων καὶ προστασίας τῶν ἐνοικιαστῶν. Καὶ ἄς μὴ νομισθῆ ὅτι οἱ πρόσφυγες — ποὺ κατὰ κύριον λόγον ἀφορᾶ τὸ πρόβλημα — ζητοῦν θυσίες ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες. Ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦν δὲν εἶναι θυσίες, ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦν εἶναι νὰ σταματήσῃ ἡ ἀθέμιτη ἐκμετάλλευση. Διότι ναι μὲν οἱ πρόσφυγες ἐπέδειξαν ἀξιοθαύμαστη καρτερία καὶ ὑπομονὴ στὶς στερήσεις καὶ τὴν δυστυχία, δὲν εἶναι ὅμως δυνατὸ νὰ ἀνεχθοῦν καὶ τὴν ἐκμετάλλευση.

Καὶ εἶναι καὶ πάλιν ἀδιανόητο ἐὰν ἀναμένουμε ὅτι τὴν κοινωνικὴ εἰρήνη, ποὺ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ χρειάζεται σήμερα ὁ τόπος, θὰ τὴν κτίσουμε ἀποκλειστικά στὴν ὑπομονή, στὴν γύμνια καὶ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν προσφύγων.

Ἀντιλαμβάνομαι, κ. Πρόεδρε — καὶ διὰ τοῦτο εἶμαι σύντομος — ὅτι δὲν εἶναι σήμερα ἡ κατάλληλη εὐκαιρία γιὰ λεπτομερέστερες ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐλπίζω σύντομα νὰ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία ἢ καὶ νὰ δημιουργήσουμε τὴν εὐκαιρία γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος.

Θὰ ψηφίσουμε τὴν παράταση τοῦ νόμου μὲ τίς τροποποιήσεις του ὅχι γιατί πιστεύουμε ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς λύει ἢ ἀντιμετωπίζει στὴ βάση του τὸ πρόβλημα ἀλλὰ μόνο γιατί πιστεύουμε ὅτι κάπως καὶ ἐν μέρει κάποιους ἀνακουφίζει προσωρινά. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Εἶναι, πιστεύω, πολὺ σωστὸ τὸ συμπέρασμα καὶ ὀρθὴ ἡ εἰσήγηση τῶν Ἐπιτροπῶν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ καὶ Προσφύγων γιὰ τὴν ψήφιση τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου καὶ τὴν συνέχιση τῆς προσφερομένης ἀνακούφισης εἰς τοὺς ἐνοικιαστῆς, καὶ ἀκόμη πιὸ σωστὴ ἡ ἀποψη πὼς πρέπει τοῦτο νὰ καλύψῃ καὶ τοὺς ἐκτοπισθέντες ποὺ ἐνοικίασαν καταστήματα ἢ ἄλλα ὑποστατικά ἐργασίας μετὰ τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1974 καὶ μέχρι τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1976.

Διότι εἶναι γνωστὸ πὼς ὁ νόμος ἄφηκε ἀκάλυπτους τοὺς πρόσφυγες ἐνοικιαστῆς, ποὺ ἐνοικίασαν καταστήματα καὶ ὑποστατικά ἐργασίας μετὰ τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, 1974, καὶ ποὺ εἶναι σχεδὸν ὅλοι οἱ πρόσφυγες, ἀφοῦ ἡ ἐπαναδραστηριοποίηση των ἐγίνε οὐσιαστικά μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν αὐτήν.

Καὶ ἔτσι οἱ πρόσφυγες ὄχι μόνο δὲν ἔτυχαν τῆς σχετικῆς ἀνακούφισης, ἀλλὰ λόγω τῆς στενότητος στέγης ἐκ τῶν ἐκτάκτων συνθηκῶν καὶ λόγω τοῦ ὅτι πολλοὶ ἰδιοκτῆτες ἐξεμεταλλεύθησαν τὴν κατάστασιν, ἠναγκάζοντο καὶ ἀναγκάζονται νὰ πληρώνουν τεράστια ἐνοίκια, πολὺ πιὸ ὑψηλὰ τοῦ 20% τοῦ κανονικοῦ.

Εἶναι γι' αὐτὸν τὸν λόγον ποὺ πιστεύω πὼς ὑπάρχει μόνον ἡ θεωρία τῆς ἰσομεροῦς κατανομῆς τῶν βαρῶν. Εἶναι γι' αὐτὸ τὸν λόγον ποὺ πιστεύω πὼς καὶ μετὰ τὴν ψήφιση τοῦ σημερινοῦ Νομοσχεδίου δὲν προσφέρουμε τὴν δίκαιη, τὴν σωστὴ ἀνακούφιση στοὺς πρόσφυγες, καὶ εἶναι γι' αὐτὸ ποὺ

το κράτος πρέπει να αναλάβη πρωτοβουλίες και αποτελεσματικά μέτρα, να επέμβη και να αντιμετωπίση τες αυθαιρεσίες και την εκμετάλλευση και να προστατεύση ουσιαστικά τούς πρόσφυγες ένοικιαστές.

Μέσα στές σημερινές ειδικές συνθήκες ο ρόλος του κράτους πρέπει να είναι μεγαλύτερος και αποφασιστικώτερος, και ειδικώτερα ή ευθύνη του στο θέμα του έλεγχου τών ένοικίων, του σοβαρωτάτου αυτού κοινωνικού προβλήματος, μεγάλη και σοβαρή.

Γι' αυτούς τούς λόγους πρέπει να συμπληρωθή το ταχύτερον ή υπάρχουσα νομοθεσία περί ένοικιοστασίου και να εγκαθιδρυθή μηχανισμός γιά καθορισμό και αποτελεσματικό έλεγχο τών ένοικίων, γιά να εκλείψη το πρόβλημα αυτό που τροφοδοτεί με άγχος, ανησυχίες και αγωνίες τες χιλιάδες τούς πρόσφυγες. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Άξιότιμε κ. Πρόεδρε, άξιότιμοι κύριοι Βουλευταί. Καίτοι συμφωνούμε με την θέσπισιν του παρόντος νομοσχεδίου ως έχει τροποποιηθή από τες αρμόδιες Έπιτροπές, επίθυμώ και εγώ προσωπικά να έπισημάνω την άναγκη έπισημύσεως τής θεσπίσεως γενικωτέρας νομοθεσίας ή όποία να κατοχυρώνη περισσότερο αποτελεσματικά τόν πρόσφυγα ένοικιαστήν και να αντιμετωπίζη τό θέμα του ένοικίου τό όποιον πληρώνουν οί πρόσφυγες και τά χαμηλότερα στρώματα του λαού έντός του γενικωτέρου πλαισίου του στεγαστικού προβλήματος διότι εκεί εύρίσκεται ή βάση του όλου θέματος.

Ταυτόχρονα πιστεύω ότι ή Κυβέρνησις όφείλει να αντιμετωπίση με νομοθετικήν θέσπισιν τες περιπτώσεις εκείνες κατά τες όποιες οί ιδιοκτήτες οίκων και καταστημάτων δημιουργούν παρενοχλήσεις και άλλες όχληρες πιέσεις διά να έξαναγκάζουν πρόσφυγες ένοικιαστές να εγκαταλείπουν τά ύποστατικά και οίκους τες όποιες ένοικιάζουν.

Τέλος, θέλω να παρατηρήσω ότι παρατηρείται άδικαιολόγητος καθυστέρησις από πλευράς δικαστηρίων να εκδικάζουν ύποθέσεις ένοικιαστών οί όποιοι προσφεύγουν εις τά Δικαστήρια με αποτέλεσμα να αποθαρρύνωνται οί πρόσφυγες και να πολλαπλασιάζωνται οί άδικίες εις βάρος προσφύγων ένοικιαστών ή άπλως ούσιωδώς πληγέντων.

Με τά ως άνω ύπ' όσιν και έχοντας κατά νοϋν ότι ή Βουλή άνέθεσεν εις πην ειδικήν Κοινοβουλευτικήν Έπιτροπήν Προσφύγων την μελέτην του όλου στεγαστικού προβλήματος και ειδικά του θέματος τής πλέον αποτελεσματικής προστασίας τών προσφύγων ένοικιαστών, άναμένομεν με ιδιαίτερον ένδιαφέρον τά πορίσματα τών διαβουλεύσεων και τες επί μέρους εισηγήσεις τής έν λόγω Έπιτροπής, όπως επίσης και τά αποτελέσματα τών έπαφών της με τόν Υπουργόν Έσωτερικών. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, άγαπητοί συνάδελφοι. Σε προηγούμενη όμιλία μου έχω αναφερθή στην άνάγκη να βλέπουμε και να εκτιμούμε στο σύνολο τά διάφορα μέτρα τά όποία έλήφθησαν γιά την αντιμετώπιση του οικονομικού χάους τό όποιον τό πραξικόπημα και ή Τουρκική εισβολή μς έφεραν.

Βρισκόμαστε σήμερα στο στάδιο της οικονομικής ανάκαμψης. Θά πρέπει να διασαφηνίσουμε ότι με την οικονομική ανάκαμψη εννοούμε κατά κυριολεξία ότι η οικονομία μας άρχισε να ανέρχεται αφού πέρασε το κατώτατο όριο. Δεν σημαίνει όμως πως η άνορθωτική τάση έφθασε σε επίπεδα ικανοποιητικά και ασφαλώς όχι στα επίπεδα πριν από την εισβολή. Ένα μεγάλο μέρος της επιτυχίας μας οφείλεται σε έξωγενείς παράγοντες, ανεπανάληπτους ίσως, αλλά εν πάση περιπτώσει σε παράγοντες που δεν μπορούμε να τους πάρουμε σαν δεδομένους. Πέραν όμως αυτού η εισβολή έχει οικονομικώς εξασθενήσει το 40% του λαού μας, πράγμα το οποίο ανατρέπει την οικονομική δομή της κοινωνίας μας όπως την ξέραμε πριν από το πραξικόπημα και την εισβολή.

Επομένως πέραν της αντιμετώπισης των γενικωτέρων οικονομικών προβλημάτων θά πρέπει να είναι του άμεσου ενδιαφέροντός μας να επαναφέρουμε το παλαιό ισοζύγιο με μέτρα τα οποία θά βοηθήσουν αυτούς που έχασαν τα πάντα για να ξαναρχίσουν την δημιουργική πορεία. Το ψηλό κατά κεφαλή εισόδημα δεν έχει καμιά σχέση με το πρόβλημα του πρόσφυγα ούτε και κανένα πρόβλημα του λύει, ιδιαίτερα του αν θά περάσει άλλο ένα χειμώνα σε αντίσκηνο ή αν θά του δοθη κάποια προσωρινή στέγη. Αν δε μπορέσουμε να εξασφαλίσουμε και στους πιο φτωχούς ένα ανθρώπινο επίπεδο ζωής τότε φοβούμαι ότι θά έχωμε να αντιμετωπίσωμε πολλά κοινωνικά προβλήματα. Στο στάδιο αυτό της ανάκαμψης θά πρέπει μέτρα τα οποία ελήφθησαν για την αντιμετώπιση του οικονομικού χάους να τα εγκαταλείψωμε με πολλήν περίσκεψη για να μην δημιουργήσωμε καταστάσεις που να αναχαιτίσουν και να ανατρέψουν την άνοδική πορεία της οικονομίας μας. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια και σ' αυτές τις σκέψεις είδαμε τον περί Ένοικιοστασίου Νόμο και την ανανέωση του. Στο στάδιο αυτό θά ήταν ίσως σκόπιμο να γίνη μία εκτίμηση των αποτελεσμάτων της εφαρμογής του Νόμου αυτού. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο Νόμος αυτός έχει δώσει κάποια άμεση ανακούφιση. Αυτό όμως έχει αντιμετωπίσει το γενικό και σοβαρότατο πρόβλημα του ένοικιοστασίου. Εκεί όμως που ο Νόμος αυτός απέτυχε πλήρως είναι εις το να βοηθήση τα πρόσωπα εκείνα τα οποία όχι απλώς επηρεάσθησαν ούσιωδώς αλλά είχαν οικονομικώς καταστραφή πλήρως και κατάφεραν ίσως με Κυβερνητική ενθάρρυνση, ίσως και με την πίεση της καθημερινής ζωής, να επαναδραστηριοποιηθούν μετά από τον Οκτώβριον του 1974 που ήταν η ήμερομηνία εφαρμογής του Νόμου.

Δυστυχώς, πρόσωπα τα οποία είχαν επηρεασθή, επιχειρηματία των οποίων οι εργασίες τους είχαν μειωθή, εύεργετήθησαν από τον Νόμον, εν τούτοις πρόσωπα τα οποία άπώλεσαν έντελώς τις εργασίες τους δεν είχαν εύεργετηθή. Πρόσωπα των οποίων τα καταστήματα βρισκόντουσαν στην όδον Έρμου, στην Αμμόχωστο, στην Κερύνειαν ή όπουδήποτε άλλοσ στα Τουρκοκρατούμενα δεν κατάφεραν να επωφεληθούν αυτού του εύεργετήματος λόγω του ότι επαναδραστηριοποιήθησαν μετά τον Οκτώβριον του 1974 και επομένως εκτιμώντας τα αποτελέσματα εφαρμογής του Νόμου αυτού θά πρέπει να δούμε αυτό το πολύ μεγάλο κενό το οποίο είχε. Αντιμετωπίζοντας την παράταση του Νόμου αυτού είχαμε να δούμε τρεις πιθανές λύσεις. Η μία λύση ήταν η πλήρης κατάργηση της μειώσεώς τους. Το επίχειρημα για την πλήρη κατάργηση ήταν ότι εις το διάστημα που έμμεσολάβησε, η οικονομία μας ανέκαμψε, τα ένοικια ανέβησαν σε τέτοιο βαθμό που και κατάργηση της μειώσεως θά σήμαινε ούσιαστικώς ότι τα ένοικια των επηρεαζομένων δεν θά έφθαναν καν τα νέα επίπεδα ένοικιοστασίου.

Άλλη πιθανότης ήταν να μειωθή το ποσοστό εις το 10% που ήτο και η εισήγησις της Οικονομικής Συμβουλευτικής Έπιτροπής. Η φιλοσοφία πίσω απ' αυτή την εισήγησις ήταν πως κάποια ανάκαμψη της οικονομίας έχει γίνει και πως ένα έκτακτο μέτρο σαν αυτό θά έπρεπε σταδιακώς να σβύση

και ένας τρόπος σταδιακής ακυρώσεως του θα ήταν και η μείωσις του ποσοστού μειώσεως του ενοικίου.

Ἡ τρίτη λύση, ἡ τρίτη σκέψη, θα ήταν νὰ παραμεινῆ στὰ ἐπίπεδα τοῦ 20%. Οἱ λόγοι ποῦ ὑποστήριζαν τὴν ἀποψη αὐτὴ ἦταν ὅτι παρ' ὅλο ποῦ ἡ οἰκονομία ἀνέκαμψε μερικῶς, ἐν τούτοις ἡ ἀνάκαμψη δὲν δικαιολογεῖ μείωσιν τοῦ ποσοστού.

Δεύτερον, διότι ἡ ἀλλαγὴ αὐτοῦ τοῦ ποσοστού, ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον, ἴσως νὰ ἔδινε μιὰ ἀφορμὴ γιὰ γενικὴ αὔξησιν τῶν ἐνοικίων τὰ ἐποῖα εἶναι ἤδη πολὺ ὑψηλά.

Ἀντιμετωπίζοντας τὸ θέμα αὐτὸ τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ἔχει ἀποφασίσει νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν πρότασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν διὰ τὴν παράτασιν τῆς μειώσεως τοῦ 20% καὶ μὲ τὲς σχετικὰς τροπολογίαις οἱ ὁποῖαι ἔχουν γίνῃ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ πρῶτον τὴν ἡμερομηνίαν ἐφαρμογῆς καὶ δεύτερον τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἐπωφελοῦμενοι θα πρέπει νὰ συνεχίζουσι νὰ εἶναι οὐσιωδῶς ἐπηρεασθέντες. Ὑποστηρίζομε αὐτὴ τὴν πρότασιν γιὰτὶ πιστεύομε ὅτι σήμερον τὸ πρόβλημα τῶν ἐνοικίων εἶναι κατὰ πολὺ χειρότερον ἀπὸ ὅ,τι ἦταν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ψηφίσεως τοῦ πρῶτου νόμου. Τὰ ἐνοίκια σήμερον εἶναι γενικῶς πανύψηλα καὶ εἶναι ψηλά λόγω τοῦ ὅτι ὑπάρχει ἀνεπάρκεια στέγης. Ἀλλὰ ἡ ἀνεπάρκεια στέγης ὀφείλεται σὲ εἰδικούς καὶ ἐκτάκτους λόγους καὶ ὁ σοβαρώτερος ἀπ' αὐτούς τοὺς λόγους εἶναι ὅτι τὸ 40% τοῦ πληθυσμοῦ μας ἐστερήθη τῆς στέγης.

Ἐπομένως ἀπὸ τὴν τραγωδίαν ἡ ὁποία ἐπληξε τὸ 40% τοῦ πληθυσμοῦ μας οἱ ἰδιοκτῆται ἀκινήτων διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐλεεινῆρας κινήσεως τῶν τιμῶν ἀναλόγως τῆς ζήτησεως καὶ τῆς προσφορᾶς ἐπωφελοῦνται σήμερον ἀπὸ πολὺ ὑψηλά ἐνοίκια. Ἀσφαλῶς καὶ ἡ ψήφισιν τοῦ Νόμου αὐτοῦ, ὅπως ἀνέφερα καὶ προηγουμένως, δὲν λύει τὸ γενικὸ πρόβλημα ποῦ πιστεύομε ὅτι εἶναι ἤδη πολὺ ἀργά, ἐν τούτοις θα πρέπει μὲ κάθε σπουδὴ νὰ ἀντιμετωπισθῇ καὶ νὰ μελετηθῇ ἀπὸ τοὺς ἐπευθύνους. Καὶ ἡ λύσις τοῦ προβλήματος αὐτοῦ δὲν μπορεῖ νὰ προέλθῃ ἔξω ἀπὸ τὴν αὔξησιν παροχῆς στέγης ὅπως καὶ ἀπὸ κάποιο ἔλεγχον τῶν ἐνοικίων γενικὰ.

Δεύτερον ἐπιχείρημα ποῦ ὑποστηρίζει ὅτι θα πρέπει νὰ παραμεινῆ ἡ μείωσις τῶν ἐνοικίων στὸ ἐπίπεδο τῶν 20% εἶναι τὸ γεγονός ὅτι παρὰ τὴν σχετικὴν ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομίας μας, ἐν τούτοις ἡ οἰκονομία μας παραμένει πολὺ εὐπαθὴς καὶ σήμερον ὑπάρχει ἡ ἐντύπωσις πὼς εἰς τὴν οἰκονομίαν μας ὑπάρχει ἤδη ὑπερθέρμανσις.

Ἐπομένως μέτρα τὰ ὁποῖα θα ἔχουν πληθωριστικὸ χαρακτῆρα δυνατόν νὰ καταστοῦν μοιραῖα γιὰ τὴν οἰκονομίαν μας. Ὅπως ἀνέφερα ἐνωρίτερον, ἡ προηγουμένη νομοθεσία εἶχε δύο κενά, δύο ἀδικίαι, οἱ ὁποῖαι θα ἦσαν ἀδικίαι ἐὰν συνεχίζονταν ἀνεὺ τῶν τροπολογιῶν οἱ ὁποῖαι ἔχουν γίνῃ. Ἡ μία ἀνεφέρετο εἰς τὴν ἡμερομηνίαν καὶ ἤδη μὲ τὴν ἀλλαγὴν ἡ ὁποία γίνεταί στὴν ἡμερομηνίαν, δίδεται ἡ εὐκαιρία σὲ πρόσωπα τὰ ὁποῖα δὲν εὐεργετήθησαν στὸ παρελθόν, πρόσωπα τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκποτισθέντες, νὰ εὐεργετηθοῦν ἀπὸ τὲς πρόνοιαι τοῦ Νόμου. Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει τρόπος ἀναδρομικῆς καλύψεως τῶν ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει τοῦλάχιστον ἀπὸ τώρα καὶ μπρὸς θα μποροῦν νὰ καλυφθοῦν καὶ νὰ εὐεργετηθοῦν.

Ἡ δεύτερη τροπολογία ποῦ ἂν δὲν ἐγινόταν ἴσως νὰ ἦταν ἀδικία εἰς βάρος μερικῶν ἰδιοκτητῶν, εἶναι ὅτι παραμένει γενικὴ παρατήρησις πὼς μερικοὶ ἐνοικιασταὶ οἱ ὁποῖοι εἶχαν χαρακτηρισθῇ ὡς οὐσιωδῶς ἐπηρεασθέντες κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1975 σήμερον ἔχουν ἐπαναδραστηριοποιηθῇ πλήρως καὶ ἴσως νὰ ἔπαυσαν νὰ εἶναι ἐπηρεασθέντες καὶ ἐπομένως συνέχισιν νὰ ἀπολαμβάνουσι τῆς μειώσεως τοῦ 20% ἴσως νὰ ἦταν μιὰ μεγάλη ἀδικία ἐναντι αὐτῶν τῶν ἰδιοκτητῶν οἱ ὁποῖοι ἐπηρεάζονται. Ἡ τροπολογία ἡ ὁποία

μπαίνει λοιπόν τείνει εις τὸ νὰ λύσῃ αὐτὸ τὸ πρόβλημα καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ αὐτὴ τὴν ἀδικία ἢ ὅποια δυνατόν εις μεμονωμένας περιπτώσεις νὰ συνέβαινε.

Πέραν αὐτοῦ γίνεται καὶ μία σταδιακὴ κατάργηση αὐτοῦ τοῦ ἐκτάκτου Νόμου ἀλλὰ κατάργηση κατὰ τρόπο δίκαιο.

Συμπερασματικὰ λοιπόν θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα θὰ ὑποστηρίξῃ τὸν προτεινόμενον νόμον μὲ τὲς τροπολογίες ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ἄλλη μιὰ φορά πὼς μὲ κανένα τρόπο δὲν θεωροῦμε πὼς ὁ Νόμος αὐτός καλύπτει τὸ γενικὸ καὶ πολὺ καυτὸ πρόβλημα τῆς στέγης καὶ τῶν ἐνοικίων τὸ ὁποῖον πιστεύομε πρέπει νὰ τύχῃ ἀμέσου μελέτης ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους καὶ ὅπωςδήποτε ἀπὸ τὴν δική μας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ θέμα ποὺ ἔχομε σήμερα πρὸς συζήτηση ἀφορᾷ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ καυτὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ὁ λαὸς μας. Θὰ ἔλεγα ὅτι στὴν καθημερινή τους ζωὴ, στὴν ρουτίνα, τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ καυτὸ. Καὶ εἶναι πολὺ καυτὸ τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἀπὸ δυὸ ἀπόψεις. Ἡ μιὰ ἄποψη εἶναι ἡ καθαρὰ τεχνικὴ πλευρὰ, τεχνοοικονομικὴ πλευρὰ τῆς στέγης, καὶ ἡ ἄλλη ἄποψη εἶναι ἡ ἄποψη τῶν κοινωνικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἰδικτητῶν καὶ τῶν ἐνοικιαστῶν. Καὶ ἀπὸ τὲς δυὸ πλευρῆς τὸ θέμα εἶναι ὀξύτατο.

Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ἓνας πολὺ μικρὸς ἀριθμὸς προσφύγων ἔχει ἀποκατασταθῆ ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς στέγης. Οἱ ἐπίσημοι ἀριθμοὶ μιλοῦν ὅτι περίπου 15.000 ὡς 20.000 πρόσφυγες ἐγκατεστάθησαν στὲς νέες κατοικίες τὲς ὁποῖες ἀνεγείρει ἡ Κυβέρνηση καὶ ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς, περίπου 70 ὡς 80 χιλιάδες, διαβιοῦν σὲ σπίτια τὰ ὁποῖα ἐνοικιάζουν ἢ συγκατοικοῦν μὲ συγγενικὲς οἰκογένειες, ἓνας ἄλλος δὲ ἀριθμὸς διαβιοῖ ἀκόμα καὶ σὲ παράγκες.

Θὰ ἀσχοληθῶ ἰδιαίτερα μὲ τὸ ζήτημα τῶν ἐνοικιαστῶν ποὺ ἀφορᾷ καὶ τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ τῶν προσφύγων.

Σήμερα τὰ ἐνοίκια ἔχουν φθάσει σὲ θεόρατα ὕψη. Ὑποχρεοῦνται οἱ υπάλληλοι καὶ ὅσοι ἐνοικιάζουν στέγη νὰ πληρώνουν ποσοστὸ πολὺ πέραν τοῦ 1/3 τοῦ μισθοῦ τους. Ὑπάρχουν περιπτώσεις, κύριε Πρόεδρε, ποὺ ὑποχρεώνεται υπάλληλος νὰ πληρώσῃ 40 λίρες τὸν μῆνα ἐνοίκιο ἐπὶ συνολικῶν ἀπολαβῶν £80, £90 ἢ £100. Τὸ πρόβλημα πραγματικὰ καθίσταται ὀξύτατο.

Πέραν αὐτοῦ τὸ χειρότερο πρόβλημα, κατὰ τὴν γνώμη μου, εἶναι τὸ πρόβλημα τῶν κοινωνικῶν σχέσεων. Μιλοῦμε γιὰ ἐνότητα ὅλοι τονίζομε τὴν ἀνάγκη τῆς ἐνότητος τὴν ὁποῖα θεωροῦμε ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ εὐόδωση τοῦ ἀγῶνα μας. Ἀλλὰ ἡ ἐνότητα δὲν εἶναι κενὸς λόγος. Ἡ ἐνότητα πρέπει νὰ περιφρουρῆται εἰς τὴν πράξη. Καὶ λυποῦμαι νὰ πῶ ὅτι ἡ πολιτικὴ ἢ ὅποια ἀκολουθήθηκε στὸ θέμα τῆς στέγης καθόλου δὲν περιφρουρεῖ πρακτικὰ τὴν ἐνότητα. Πρέπει νὰ παρατηρήσομε καὶ νὰ τὸ τονίσουμε χωρὶς φόβο καὶ χωρὶς πάθος ὅτι σήμερα ὁ κόσμος μας ἔχει πραγματικὰ διαιρεθῆ σὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπηρεάσθησαν ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ εἰσβολή καὶ σὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπηρεάσθησαν ἀπὸ τὴν Τουρκικὴ εἰσβολή, σὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχασαν τὰ σπίτια τους καὶ ὑποχρεώνονται νὰ πληρώσουν ἓνα ἐνοίκιον καὶ σὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι διαθέτουν τὰ σπίτια πρὸς ἐνοικίασιν. Καὶ λυποῦμαι πάρα πέρα νὰ πῶ ὅτι οἱ σχέσεις μεταξὺ

των δύο αὐτῶν κατηγοριῶν κάθε ἄλλο παρά καλές εἶναι. Καθημερινῶς παριστάμεθα μάρτυρες ἐπεισοδίων. Καθημερινῶς προσέρχονται στὰ γραφεῖα μας, τούλάχιστον ἐμᾶς τῶν προσφύγων Βουλευτῶν, πολλοί, πάρα πολλοί, ἐκτοπισμένοι, οἱ ὁποῖοι παραπονοῦνται γιὰ τὴ μεταχείριση πού τυγχάνουν. Οἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν μὲ τοὺς ἰδιοκτῆτες ἔχουν φθάσει σὲ ἀπροχώρητο σημεῖο μέχρι σημείου πού ἔχει κλονισθῆ ἀκόμα καὶ ἡ ψυχικὴ ὑγεία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν. Τὸ πρόβλημα μόνον ὅταν τὸ Ζήση κανεὶς μπορεῖ νὰ τὸ ἀντιληφθῆ σὲ ὅλο του τὸ μέγεθος. Διερωτῶμαι τί μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ πιστεύω ὅτι μπορούν νὰ γίνουν πολλὰ πράγματα. Ἡ Κυβέρνηση ἤδη σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Τουρκοκυπριακὴν περιουσίαν ἔχει προχωρήσει στὴν ἐγκαθίδρυση μιᾶς Ἀρχῆς προστασίας καὶ διαχείρισης τουρκοκυπριακῶν περιουσιῶν. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ δὲν ἐλύθησαν φυσικὰ ὅλα τὰ προβλήματα, ὅμως πλῆθος προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἐπαρουσιάσθησαν κατ' ἀρχὴν μεταξὺ τῶν ἰδίων τῶν προσφύγων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν χρῆση τῆς τουρκοκυπριακῆς περιουσίας ἔχουν σὲ σημαντικὸ βαθμὸ λυθῆ. Αὐτὸ τὸ πρότυπον τῆς Ἀρχῆς τουρκοκυπριακῶν περιουσιῶν πιστεύω ὅτι κάτω ἀπὸ τὰς δοσμένους συνθήκας ἡ Κυβέρνηση ὤφειλε νὰ τὸ εἶχε μεταφέρει καὶ στὴν περίπτωση τῆς διαθέσιμης στέγης ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ δὲν εἶναι τουρκοκυπριακὴ. Πιστεύω ὅτι ἡ ἐγκαθίδρυση μιᾶς Ἀρχῆς ἐνοικίων τούλάχιστον θὰ ἔλυε τὸ πρόβλημα τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν. Πρέπει αὐτὴ ἡ Ἀρχὴ νὰ εἶναι ἀπόρροη· πρέπει ὁ ἰδιοκτῆτης νὰ μὴν ἔχη νὰ κἀν ὀνομαστικῶς μὲ κάποιον ἐνοικιαστῆν· πρέπει νὰ ἔχη νὰ κἀν μὲ κάποιαν Ἀρχὴν, πρέπει νὰ ἔχη νὰ κἀν μὲ τὴν ἴδιαν τὴν πολιτείαν. Σὲ τέτοια περίπτωση οἱ προστιβές εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐκλείψουν καὶ τούλάχιστον θὰ περιφρουρηθῆ ἡ κοινωνικὴ γαλήνη καὶ ἡ ψυχικὴ ὑγεία χιλιάδων ἀνθρώπων πού αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔχει κλονισθῆ. Καὶ μεταφέρω ὡς παράδειγμα καὶ ὡς πρότυπον τὴν περίπτωση τῆς ἀντίστοιχης ἀνάλογης Ἀγγλικῆς Ἀρχῆς Ἐνοικίων ἡ ὁποία κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ πρὸ τῆς εἰσβολῆς ἐχρησιμοποιήθηκε σὲ τεράστιον βαθμὸ. Τὸ λεγόμενον Hiring (χάιρινγκ) εἶχε χρησιμοποιηθῆ θαυμάσια μὲ αὐτὸν τρόπον καὶ εἶχεν ἐξαιρετικὰ ἀποτελέσματα. Πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνηση ὀφείλει νὰ προχωρήσῃ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖο· εἶναι ἀπαραίτητο, διότι μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ πραγματικὰ θὰ περιφρουρηθῆ ἡ κοινωνικὴ γαλήνη καὶ οἱ σχέσεις μεταξὺ προσφύγων καὶ μὴ προσφύγων.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἦθελα νὰ πῶ τὸ ἐξῆς γιὰ λόγους διευκρινήσεως ἐνὸς σημείου. Ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐκκρεμεῖ ἓνα Νομοσχέδιον ὑπ' ἀριθμὸν 10/1976, τὸ ὁποῖον κατετέθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τὰς 3 Μαρτίου τοῦ 1976 καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας ὑπ' ἀρ. 1262 τῆς 12.3.1976 καὶ τὸ ὁποῖον προνοεῖ γιὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ ἀρθροῦ 15, τοῦ ἰδίου ἀρθροῦ δηλαδὴ τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἀντικείμενον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν τώρα Νομοσχεδίου, κατὰ τρόπον διάφορον τῶν ἀποφάσεων πού ἔχει λάβει ἡ Ἐπιτροπὴ. Ἐκεῖνο τὸ Νομοσχέδιον εἶχε τεθῆ ἐνώπιον τῆς Οἰκονομικῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἀποτέλεσμα δὲ τῶν συζητήσεων εἰς ἐκείνην τὴν Ἐπιτροπὴν ἡ Κυβέρνησις κατέθεσε καὶ δεύτερον Νομοσχέδιον, αὐτὸ τὸ ὁποῖον σήμερα συζητοῦμεν, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχη ἀποσύρει τὸ προηγούμενον.

Κατὰ τὴν ἀποψίν μου, ἐὰν ἡ Βουλὴ ἐγκρίνη τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς θὰ σημαίνῃ ἀπόρριψιν τοῦ ὑπ'

ἀριθμὸν 10/1976 Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ περὶ Ἐνοικιοστασίου (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1976».

Ἐὰν δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ ἔννοια τῆς ψηφίσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου, τότε εἰσηγοῦμαι ὅπως ἐσεῖς ὡς Πρόεδρος ἀπευθυνθῆτε εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἀπόσυρσιν τοῦ ἄλλου ἐκκρεμοῦντος Νομοσχεδίου ὡστε ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ μὴν εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀσχοληθῇ ἐκ νέου μὲ ἓνα Νομοσχέδιον τοῦ ὁποῖου οἱ πρόνοιαι εἶναι ἀντίθετες μὲ ὅ,τι ψηφίζομεν σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι ἡ αὐτόματος ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον ἔχομεν μπροστά μας, δὲν σημαίνει τὴν αὐτόματον ἀπόσυρσιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη ὁ κ. Παπαδόπουλος. Ὡς ἐκ τούτου πιστεύω ὅτι ἐσεῖς πρέπει νὰ ἀπευθυνθῆτε πρὸς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν γιὰ νὰ ἀποσυρθῇ τὸ Νομοσχέδιον τῆς 3ης Μαρτίου τοῦ 1976.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἀντίρρησις;

Καμμία.

Ἀποφασίζεται ἀνάλογα. Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἢ ὅποια θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ βασικοῦ νόμου.

"Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Ἐναρξίς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. "Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Περαιτωθείσης τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου προχωροῦμεν στὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνη μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐνοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἕσπεσον ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμον;

Καμμία ἀντίρρησης.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται ὁμόφωνα σὲ Νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν στὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977». Δὲν μπορεῖ νὰ συζητηθῆ κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν τοῦ Σώματος γιατί δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἢ ἔκθεσις τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Προχωροῦμεν στὸ τρίτον θέμα τὸ ὁποῖον εἶναι «Ὁ περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων Νόμος τοῦ 1977» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν στὸ Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀλέκος Μιχαηλίδης
Πάρις Λένας
Χρῖστος Βάκης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίαν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν ἐν λόγω συνεδρίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ προαναφερθέντος νομοσχεδίου ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου Νόμου σκοπεῖται ἡ αὐξήσις ἐκ 10% ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου, 1977 καὶ ἐξ 9% ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου, 1977, τῆς συντάξεως δημοσίων ὑπαλλήλων, καθηγητῶν ἢ διδασκάλων οἱ ὅποιοι ἀφυπηρέτησαν πρὸ τῆς 1ης Μαΐου, 1974.

Ὡς γνωστόν, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δυνάμει τῶν ἐξουσιῶν δι' ὧν περιέβληται δυνάμει τῶν περὶ Συντάξεων, περὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως καὶ περὶ Συντάξεων Καθηγητῶν Νόμων ἀπεφάσισεν ὅπως, ἀπὸ τῆς 1ης Μαΐου τοῦ 1974, ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τοῦ ἐκάστοτε καταβαλλομένου τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος περιλαμβάνηται εἰς τὰς συνταξίμους ἀπολαβὰς

των άφυπηρετούντων δημοσίων υπαλλήλων, καθηγητών και διδασκάλων, πράγμα τὸ ὁποῖον, ὡς ἦτο φυσικόν, δέν ἠδύνατο νά ἐπιτευχθῆ ἄνευ τροποποιήσεως τῶν οἰκείων περὶ συντάξεων νομοθεσιῶν ὥστε νά καλύψῃ ἀφυπηρετήσαντα πρόσωπα πρό τῆς 1ης Μαΐου, 1974. Ὡς ἐπίσης καθιερώθη, εἰς ἤν περίπτωση ἠξάνετο τὸ συντάξιμον ποσοστὸν τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος, ἀνάλογος αὔξεισις ἐδίδετο καί εἰς τὰς συντάξεις τῶν συνταξιούχων πρὸς ἀντιστάθμισιν, σὺν τοῖς ἄλλοις, τῆς ἐκάστοτε σημειουμένης αὔξεσεως τοῦ τιμαριθμοῦ.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἔχον ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω ἀπεφάσισε προσφάτως ὅπως δοθῆ σταδιακὴ αὔξεισις εἰς τὰς συντάξεις τῶν ἐν λόγω προσώπων, ἤτοι ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἀφυπηρετήσαν πρό τῆς 1ης Μαΐου, 1974. Οὕτω συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου αἱ συντάξεις τῶν ἐν λόγω προσώπων αὔξάνονται κατὰ 10% ἀναδρομικῶς ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου, 1977 καί αἱ οὕτω αὔξανόμεναι συντάξεις αὔξάνονται περαιτέρω κατὰ 9% ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου, 1977 (σύνολον αὔξεσεως 19,9%).

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησασα τὸ ὅλον θέμα εὐρίσκει δικαιολογημένην τὴν αὔξεισιν τῆς συντάξεως καὶ διὰ τὴν κατηγορίαν τῶν ὡς προεῖρηται προσώπων, ὡς ἐκ τούτου δὲ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὀμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Ζαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, θέλω εὐθύς ἐξ ἀρχῆς νά δηλώσω ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς θά ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ εἰς Νόμον. Δέν ἔχομεν οὔτε τὴν ἐλάχιστην ἀμφιβολίαν, δέν ἔχομεν οὔτε τὴν παραμικρὰν ἐπιφύλαξιν ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νά ἐπιφέρῃ τὰς ἀλλαγὰς πού προβλέπει αὐτὸς ὁ Νόμος εἰς τὰς συντάξεις εἶναι ὀρθή. Τὸ αἷτημα τῶν συνταξιούχων δημοσίων υπαλλήλων, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τόσον καιρὸν ἐκκρεμοῦσε, ἦτο δίκαιον αἷτημα καὶ ὤφειλε νά ἱκανοποιηθῆ. Τώρα, γιατί ἐν τοιαύτῃ περιρριπτώσει ἔχω ζητήσῃ τὸν λόγον; Διότι νομίζω ὅτι μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ὑπάρχουν μερικά σχόλια πού πρέπει νά γίνουιν ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν συντάξεων.

Ποιοὶ εἶναι πού ὠφελοῦνται ἀπὸ τὸν νόμον αὐτὸν καὶ πόσοι; Τὸ σύνολον τῶν συνταξιούχων δημοσίων υπαλλήλων ὑπολογίζεται σὲ 3.000 περίπου, συμπεριλαμβανομένων καὶ 500 περίπου χερῶν δημοσίων υπαλλήλων εἰς τὰς ὁποῖες ἔχει μεταβιβασθῆ τὸ δικαίωμα συντάξεως ἀποθανόντων συνταξιούχων. Ὁ ἀριθμὸς ὅμως τῶν συνταξιούχων καὶ χερῶν συνταξιούχων πού θά ὠφελῆθουιν ὑπολογίζεται σὲ 2.500 περίπου, διότι οἱ ὑπόλοιποι ἔχουν συνταξιοδοτηθῆ μετὰ τὴν 1ην Μαΐου τοῦ 1974. Ποῖον εἶναι τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα σήμερα τῶν συνταξιούχων αὐτῶν; Ὑπολογίζω, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα τῶν συνταξιούχων αὐτῶν ὑπερβαίνει τὰς £950. Ὑπάρχουν βέβαια συνταξιούχοι οἱ ὁποῖοι ἀμείβονται πολὺ χαμηλότερα καὶ συνταξιούχοι οἱ ὁποῖοι ἀμείβονται πολὺ περισσότερον τῶν £950 ἐτησίως. Ἐπαναλαμβάνω, γιὰ νά μὴν παρεξηγουῖμαι, ὅτι δέν θεωρῶ τὸ ποσὸν αὐτὸ ὑψηλόν, ἐπαναλαμβάνω, γιὰ νά μὴν παρεξηγουῖμαι, ὅτι θεωρῶ ὀρθὴν τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀναθεωρήσεως αὐτῶν τῶν συντάξεων. Ὅμως ἀναθεωροῦνται συντάξεις συνταξιούχων πού τὸ εἰσόδημά τους κυμαίνεται γύρω στὰς £950 ἐτησίως (2.500 περίπου).

Υπάρχουν όμως σ' αυτόν τον τόπον 38.000 άλλοι συνταξιούχοι — 30.000 περίπου συνταξιούχοι λόγω γήρατος, 7.000 περίπου χήρες συνταξιούχες και 1.000 άλλοι συνταξιούχοι διαφόρων άλλων συντάξεων — των οποίων ο μέσος όρος συντάξεως ετησίως μόλις ξεπερνά τές £200. Βεβαίως γι' αυτούς η Βουλή έχει τροποποιήσει την σχετική νομοθεσίαν περί τὸ τέλος τοῦ περασμένου χρόνου καὶ ἀπὸ τές ἀρχές τοῦ τρέχοντος χρόνου οἱ συντάξεις τους ἐπανήλθαν στὰ ἐπίπεδα τὰ πρὸ τοῦ πραξικοπήματος, ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ αὐτὸ τὸ χάσμα μεταξὺ τῶν £200 καὶ τῶν £1.000 στές ὁποῖες θὰ φθάσῃ ἡ σύνταξη τῶν δημοσίων συνταξιούχων ὑπαλλήλων. Γιατὶ κάμνω αὐτὴν τὴν σύγκρισιν; Διότι νομίζω ὅτι μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ἡ Βουλή πρέπει νὰ προειδοποιήσῃ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅτι θὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν πρωτοβουλίαν ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν συντάξεων τοῦ κρατικοῦ σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Πρωτοβουλίαν μιᾶς σημαντικῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων πρὸ τοῦ τέλους τοῦ 1977 οὕτως ὥστε οἱ νέες συντάξεις νὰμποῦν σὲ ἐφαρμογὴν ἐντὸς τοῦ 1978.

Νομίζω, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι δὲν θὰ εἶναι ἄσκοπον νὰ σταλῇ ἀπὸ τὴν Βουλὴν αὐτὸ τὸ μήνυμα εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Εἶναι καθήκον μας, διότι τὸ χάσμα μεταξὺ τῶν δύο συντάξεων εἶναι μέγαν καὶ ὅπως οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἔχουν προσφέρει τὸν ἑαυτὸν τους καὶ δικαιολογημένα ἀπαιτοῦν καὶ δικαιολογημένα συνταξιοδοτοῦνται κατὰ ἱκανοποιητικὸν τρόπον καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἐργαζόμενοι ἔχουν προσφέρει τὸν ἑαυτὸν τους εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν οἰκονομίαν αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ πρέπει καὶ αὐτὸ τὸ αἶτημα νὰ ἱκανοποιηθῇ.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δὲν υπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁμιλίας του ὁ κ. Ζιαρτίδης ἔκαμεν, ἀντιλαμβάνομαι, μίαν εἰσήγησιν, νὰ διαβιβασθῇ ἡ ἀποψὶς τὴν ὁποίαν ἐξέφρασε πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δὲν ἔχω ἔνστασιν, κ. Πρόεδρε, νὰ διαβιβασθῇ ἡ πρότασις τοῦ κ. Ζιαρτίδη ὡς πρότασις τοῦ κ. Ζιαρτίδη εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Ἐὰν ὅμως προτίθεσθε νὰ τὴν διαβιβάσετε ὡς ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ὅπως τὴν ἔχει χαρακτηρίσει ὁ κ. Ζιαρτίδης, ὡς μήνυμα τῆς Βουλῆς, δὲν συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ. Ὅχι διότι διαφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ μελετηθῇ τὸ θέμα τῆς αὐξήσεως τῶν συντάξεων τῶν ὑπολοίπων, ἀλλὰ δὲν μπορούμεν ἔτσι χωρὶς νὰ τεθοῦν ἐνώπιόν μας στοιχεῖα, ἀναλύσεις ἢ οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις καὶ νὰ ἐκτιμηθοῦν οἱ δυνατότητες τῆς αὐξήσεως, καὶ σὲ ποῖον βαθμόν, ἡ Βουλή νὰ ἀποφασίσῃ ὅτι εἶναι ἐπιθυμία της νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

Ἐὰν ὁ κ. Ζιαρτίδης ἀναφέρεται εἰς συνταξιούχους τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι ἐγείρονται πλεῖστα ὅσα ἄλλα προβλήματα παρεμφερῆ, θέματα ἀντιλήψεως τοῦ ὅλου προβλήματος, θέματα ἂν θέλετε φιλοσοφικῆς ἐξετάσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν συντάξεων εἰς τές ὁποῖες συνεισφέρει ὁ συνταξιούχος καὶ συντάξεως εἰς τὴν ὁποίαν δὲν συνεισφέρει ὁ συνταξιούχος, τούλάχιστον ὄχι θεωρητικά. Ἐγὼ προσωπικά δὲν αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι γνώστης ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ προβλήματος ὥστε νὰ μπορῶ νὰ προσγοράψω μίαν ἀπλὴν ἐπιθυμίαν ποῦ εἶμαι βέβαιος εἶναι

γενική επιθυμία του Σώματος για βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης των συνταξιούχων, όχι όμως υπό την σοβαρότητα που νομίζω τέτοιες εκκλήσεις της Βουλής πρέπει να μελετώνται προτού διαβιβασθούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, Πιστεύω πως θα ήταν μια απλούστερη διαδικασία εν όψει των όσων ανέφεραν ο κ. Ζιαρτίδης και ο κ. Παπαδόπουλος εάν το θέμα παραπεμφθῆ προς μελέτην εις τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν ἢ ὁποῖα θὰ μπορῆ νὰ καλέσῃ τοὺς ἀρμοδίους Κυβερνητικοὺς ἐκπροσώπους νὰ πάρῃ τὰ διάφορα στοιχεῖα καὶ τότε ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ νὰ κάμῃ τὲς εἰσηγήσεις τῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Αὐτὸ ἴσως θὰ ἦτο ἡ πιὸ σωστὴ διαδικασία σ' αὐτὸ τὸ στάδιον καὶ εἰσηγοῦμαι παραπομπὴν τοῦ θέματος αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν ἢ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας ἢ καὶ τὰς δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, Δὲν εἰσηγήθηκα νὰ ἀλλάξῃ ὁ Νόμος αὔριον. Τὸ μήνυμα τὸ ὁποῖον ἐζήτησα νὰ μεταφερθῆ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν εἶναι ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ πρέπει νὰ μελετηθῆ.

Εἶμαι ἓνας ἀπὸ ἐκείνους πού πιστεύουν ὅτι ὁ Νόμος αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἀλλάξῃ κατὰ τρόπον δημαγωγικόν. Κάθε ἀλλαγὴ πού πρέπει νὰ στηρίζεται πάνω σὲ μελέτην ἀλλὰ ἡ μελέτη πρέπει νὰ γίνῃ, ἡ μελέτη δὲν πρέπει νὰ ἀναβληθῆ, διότι ἡ μελέτη χρειάζεται χρόνον. Αὐτὸ εἶναι τὸ μήνυμα πού θέλω νὰ διαβιβασθῆ. Νὰ μελετηθῆ τὸ πρόβλημα τῶν συντάξεων τῶν δικαιούχων τοῦ κρατικοῦ σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Νὰ μελετηθῆ μὲ στόχον βέβαια τὴν βελτίωσιν τῶν συντάξεων, διότι τὸ ἐπίπεδον τῶν Κυπριακῶν συντάξεων δὲν συνάδει πρὸς τὲς ὑποχρεώσεις πού ἔχει τὸ κράτος μας ἐναντι τῶν διεθνῶν Συμβάσεων, ἰδιαίτερα τῶν Συμβάσεων τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Λυποῦμαι γιατί καὶ πάλιν δὲν μπορῶ νὰ συμφωνήσω, κ. Πρόεδρε. Ὄταν συνεζητήθη ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ τροποποίησις τοῦ περὶ Συντάξεων Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου, ὁ κ. Ζιαρτίδης ἐνθυμοῦμαι, καὶ πολὺ σωστά ἐτόνισε αὐτὴν τὴν ἄποψιν, ὅτι τὸ θέμα ἔπρεπε νὰ συζητηθῆ. Τὸ μήνυμά του διεβιβάσθη τότε.

Δεύτερον οἱ συνταξιούχοι τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διέπονται ἀπὸ νόμον ἐντελῶς διάφορον, τολμῶ νὰ πῶ ἐντελῶς ἄσχετον μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων προσθέτως ἔχει διὰ νόμου Συμβουλευτικόν Σῶμα εἰς τὸ ὁποῖον μετέχουν — δὲν γνωρίζω ἂν προσωπικὰ μετέχη καὶ ὁ κ. Ζιαρτίδης — ἀλλὰ σίγουρα μετέχουν ἐκπρόσωποι τῶν Ἐργατικῶν Ὄργανώσεων, τῶν Ἐργοδοτικῶν Ὄργανώσεων καὶ τῆς Κυβερ-

νήσεως, και ἐκεῖ εἶναι τὸ κατάλληλον θῆμα γιὰ νὰ ἀναφερθῆ. Ἐὰν ὅλα αὐτὰ τὰ θήματα δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὰ τότε νομίζω ὑπάρχει καὶ ἄλλη διαδικασία. Ἄς ἐγγραφῆ τὸ θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ διὰ νὰ μπορέσουν τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς νὰ ἐνημερωθοῦν ἐπὶ ὅλων τῶν ἐπιπτώσεων, νὰ ἀκούσουν ἐπιχειρήματα καὶ τότε καὶ σοβαρώτερον θὰ εἶναι τὸ μήνυμα πού θὰ διαβιβάσωμεν καὶ πιστεύω ἡ Κυβέρνησις θὰ τοῦ δώσῃ μεγαλυτέραν σημασίαν. Δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν ἐπίσης ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν. Ἀμφιβάλλω ἂν εἶναι ἡ ἀρμοδία ἀλλὰ καὶ νὰ εἶναι δὲν νομίζω ὅτι ἐπειδὴ κατὰ τὴν συζήτησιν ἄλλου Νομοσχεδίου ἀναφέρεται κατὰ τρόπον συγκριτικὸν ἓνα ἄλλο ἐξ ἴσου σοβαρὸν θέμα, εἶναι δυνατὸν νὰ παραπεμφθοῦν εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς, πού ἀσχολοῦνται κατὰ κύριον λόγον μὲ τὴν ἐπεξεργασίαν νομοθετικῶν μέτρων ἐκκρεμούντων ἐνώπιον τοῦ Σώματος, θέματα ὅπως αὐτό, τὸ ὅποιον καὶ ἐγὼ πρὸς ἄρσιν παρεξηγήσεων ἀναφέρω καὶ σοβαρώτατον εἶναι καὶ μὲ πολὺ βαθεῖς ἐπιπτώσεις μπορεῖ νὰ ἀπολήξῃ διὰ τὸ ὅλον σύστημα τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς ἀναφορᾶς τοῦ κ. Ζαρτίδη ἴσως νὰ προχωρήσωμεν νὰ συζητοῦμεν πάνω σ' ἓνα θέμα πολὺ εὐρύτερον καὶ πολὺ σοβαρὸν ἀσφαλῶς, τὸ ὅποιον δὲν εὐρίσκεται στὴν Ἡμερήσιαν Διάταξιν οὔτε καὶ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ τὸ ζυγίσωμεν, νὰ τὸ συζητήσωμεν καὶ νὰ τὸ μετρήσωμεν.

Πιστεύω ὅτι ὁ κ. Ζαρτίδης ἔχει ἐκφράσει μίαν σκέψιν καὶ μίαν ἄποψιν. Ἐχει ἐντοπίσει καὶ παρουσιάζει κάτι πού ὁ ἴδιος τὸ βλέπει σὰν πρόβλημα καὶ εἶναι πρόβλημα ἀσφαλέςτατα. Ἐχει ὀμιλήσει περὶ μηνύματος.

Ἐὰν ἀντελήφθην καλῶς, ἤθελε αὐτὸ τὸ θέμα νὰ ἀπασχολήσῃ, ὅπως ἐτόνισε καὶ ὁ ἴδιος, τὴν Κυβέρνησιν. Ὅτιδῆποτε λέγεται στὴν αἴθουσαν αὐτὴν ἀπὸ Βουλευτῆς, πιστεύω ὅτι εἶναι μηνύματα πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ πιστεύω ὅτι αὐτὰ τὰ μηνύματα πρέπει καὶ ἐλπίζω νὰ παρακολουθοῦνται ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Δὲν νομίζω ὅτι ἐτέθη θέμα ἐιδικῆς ἀποφάσεως οὔτε καὶ συγκεκριμένου μηνύματος καὶ πῶς θὰ διαβιβάσθῃ. Ἀπλῶς ἐτέθη τὸ πρόβλημα καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἢ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ τὸ ἀκούσῃ ὅτι ἐτέθη διότι πρέπει νὰ τὸ παρακολουθῆ. Ἐὰν ὅμως ὁ κ. Ζαρτίδης θέλῃ νὰ θέσῃ τὸ πρόβλημα σὰν πρόβλημα ἐιδικόν πρὸς μελέτην, ἀσφαλέςτατα ὑπάρχει ἡ διαδικασία καὶ ἐγγραφῆς θέματος καὶ παραπομπῆς του πρὸς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Μοῦ εἶναι δύσκολον νὰ κατανοήσω γιὰ νὰ ὑπάρχῃ ὁποιαδήποτε ἔνστασις ἀπὸ μέρους ὁποιασδήποτε πλευρᾶς αὐτοῦ τοῦ Σώματος εἰς τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Ζαρτίδη, ὅπως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία χωρῆς εἰς τὴν μελέτην αὐτοῦ τοῦ σοβαρωτάτου ζητήματος.

Ἡ εἰσήγησις εἶναι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ μελετήσῃ αὐτὸ τὸ σοβαρὸν πρόβλημα ἐντὸς τοῦ 1977, ἐπειδὴ χρειάζεται πρᾶγματι πολλὴν μελέτην. Μεῦ εἶναι δύσκολον νὰ κατανοήσω γιατί νὰ ἐνιστάμεθα εἰς μίαν τόσο ἀπλὴν ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ σοβαρὴν εἰσήγησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Νομίζω ἐξήγησα τοὺς λόγους γιατί ἐνίσταμαι. Ἐνίσταμαι ὡς θέμα διαδικασίας. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι σωστὸν διὰ τὴν Βουλὴν νὰ παραπέμψῃ οἷον-δήποτε θέμα πρὸς μελέτην προτοῦ ἢ ἴδια ἢ Βουλὴ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸ μελετήσῃ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκκλησίαν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὸ ἐξετάσῃ, ἤδη αὐτὴ ἡ ἐκκλησίς ἐγένεν ὅταν ἐσυζητεῖτο ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ ἀντίστοιχον Νομοσχέδιον.

Εἰσηγοῦμαι καὶ πάλιν ὅτι ἐάν εἶναι εἰσήγησις τοῦ κ. Ζιαρτίδη, οὐδεὶς ἔχει ἐνστάσιν νὰ διαβιθασθῇ.

Ἐγὼ προσωπικὰ δὲν δέχομαι νὰ ληφθῇ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς προτοῦ ἔχω τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσω ἐπιχειρήματα τί εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς μελέτης εἰς τὴν ὁποίαν καλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπιδοθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον ἀπεφύγαμεν νὰ πάρωμεν τὸν λόγον ὡς τώρα εἶναι γιατί ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. διαπίστωσε αὐτὸ τὸ θέμα καὶ τὸ ἔθεσε ἐνώπιον τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν Προϋπολογισμῶν ὅπου κατατίθεται ἡ ἐπίσημη πολιτικὴ κάθε Κόμματος.

Ἐπομένως θέλω νὰ γίνῃ γνωστὸν καὶ ἐδῶ τώρα ὅτι οἱ συντάξεις εἶναι ἀνεπαρκεῖς. Μάλιστα εἶχαμεν εἰσηγηθῆ καὶ τρόπους ἀλλαγῆς τοῦ ὅλου συστήματος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Κατεθέσαμεν τὲς ἀπόψεις μας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ θὰ εἶμαστε εὐτυχεῖς ἐάν ὑπάρξουν ὅποιεσδήποτε διαδικασίαι καὶ ὁποιοῖδήποτε τρόποι γιὰ νὰ βελτιωθῇ αὐτὸ τὸ σύστημα καὶ νὰ δοθοῦν οἱ σωστὲς συντάξεις πρὸς τοὺς δικαιοῦχους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μελετήσῃ τὸ πρόβλημα τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καὶ ἀπὸ ὅ,τι πολὺ καλὰ ἐνθυμοῦμαι ἐπανειλημμένα εἰς τὸ παρελθόν ὁ ἐντιμος συναδελφός κ. Παπαδόπουλος ἐπέκρινε τὸ Σῶμα διότι ἐπροχώρουσε νὰ μελετᾷ προβλήματα γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἦταν ἀρμόδιον. Ἀρμόδιον νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων εἶναι τὸ Ὑπουργεῖον καὶ τὸ Τμῆμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ἐκεῖνοι κατέχουν ὅλα τὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ μελετήσουν αὐτὸ τὸ θέμα, ἐκεῖνοι ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν τους τὸν ἐπίσημον ἀναλογιστὴν εἰς τὸν ὁποῖον μποροῦν νὰ ὑποβάλουν ἐρωτήματα καὶ νὰ ἔχουν ἀπαντήσεις καὶ ἐκεῖνοι ὀφείλουν νὰ στείλουν στὴν Βουλὴν τὸ πόρισμα τῶν μελετῶν τους καὶ

τὸ μήνυμα πού θέλω νὰ στείλωμεν στὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν εἶναι ὅτι ἀπαιτοῦμεν νὰ μελετηθῇ αὐτὸ τὸ πρόβλημα, νὰ μελετηθῇ ὑπευθύνως ἀπ' ἐκείνους πού εἶναι ἀρμόδιοι. Δὲν θὰ βάλω ποτὲ θέμα εἰς τὴν Βουλὴν γιὰ νὰ μελετήσῃ τὸ πρόβλημα τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων γιὰτὶ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι ἀρμόδιον Σῶμα νὰ μελετᾷ τόσον λεπτὰ θέματα γιὰ τόσον λεπτοῦς ὀργανισμοὺς ὅπως εἶναι τὸ κρατικὸν σχέδιον κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Ἄλλὰ θὰ βάλω καὶ ἔβαλα τώρα εἰς τὴν Βουλὴν θέμα νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ μελετήσῃ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἐπαναλαμβάνω εἰς τὸ παρελθὸν πολλὰς φορές ὁ κ. Παπαδόπουλος ἐπέκρινε τὸ Σῶμα γιὰτὶ ἐπροχωροῦσε νὰ μελετᾷ θέματα καὶ προβλήματα γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἦταν ἀρμόδιον οὔτε εἶχε τὰς ἰκανότητες νὰ τὰ μελετήσῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δὲν διαφωνῶ ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι ἀναρμοδία καὶ χαίρομαι διότι τονίζεται καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν κ. Ζαρτίδην ὅτι δὲν πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ συζητᾷ τέτοια θέματα γιὰτὶ οὔτε τὰ στοιχεῖα ἔχει οὔτε τὴν ἐμπειρίαν. Ἐὰν ὅμως χρειάζεται πρὸςθετὴ ἀπόδειξις περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς προτάσεώς μου γιὰ λόγους διαδικασίας, ἐὰν θέλετε, εἶναι ἡ συζήτησις πού γίνεται. Συζητᾷ τὸ Σῶμα τώρα Νόμον περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, ὑποτίθεται, καὶ ἐνῶ ἡσυχολήθη τὸ Σῶμα περίπου δύο λεπτὰ γιὰ τὴν ἀκρόασιν τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ μερικὰ πρόσθετα λεπτὰ γιὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Ζαρτίδη ἀπὸ τοῦ βήματος ἤδη διεξάγεται εἰς τὸ Σῶμα αὐτὸ συζήτησις ἐπὶ ἄλλου θέματος. Καὶ πιστεύω αὐτὸ καὶ μόνον τὸ προηγούμενον εἶναι ἀρκετὰ ἐπικίνδυνον ὥστε νὰ ἀκολουθῇ ἡ Βουλὴ τὰς ὀρθὰς διαδικασίας.

Ἐὰν ὁ κ. Ζαρτίδης θέλῃ τὸ μήνυμα τὸ ὁποῖον ἤδη ἀπὸ τοῦ βήματος ἔχει διαβιβάσει, νὰ διαβιθασθῇ μὲ ὄλην τὴν βαρῦτητα καὶ σοβαρότητα τοῦ ὑπευθύνου Σώματος τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὀρθὴ διαδικασία εἶναι νὰ γράψῃ τὸ θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ', τὸ ὁποῖον νὰ καθορίζῃ ὁ ἴδιος, νὰ καθορίσῃ τί θέλει νὰ περιλάβῃ — ὑποθέτω κατάλληλος τίτλος θὰ ἦταν «ἡ ἀνάγκη ἡ Κυβέρνησις ἐγκαίρως νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων» — ὥστε καὶ ἄλλα Μέλη πού ἔχουν ἴσως τὴν ἴδιαν ἀποψιν νὰ μπορέσουν νὰ προσθέσουν καὶ ἐκεῖνα τὸ βάρος τους.

Δὲν νομίζω ὅμως ὅτι ἐπ' εὐκαιρία συζητήσεως ἐνὸς Νομοσχεδίου μποροῦμεν νὰ συζητοῦμεν ἄλλου εἴδους Νομοσχέδιον ἢ ἄλλου εἴδους εἰσηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Εἶναι γεγονός ὅτι τὸ θέμα τοῦ σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καὶ τῶν συντάξεων χρειάζεται μελέτην. Εἶναι ἐπίσης ἀλήθεια ὅτι δὲν ἐχρημάσθη πολλὴ μελέτη οὔτε ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν οὔτε ἀπὸ τὸ Σῶμα διὰ τὸ 19% πού ἀφορᾷ τίς συντάξεις τῶν Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων. Γιὰτὶ ἐδῶ εἶναι ἀπλούστερα τὰ πράγματα. Τὰ πληρῶνει τὸ κρατικὸν Ταμεῖον. Ἀσχέτως τοῦ ὅτι αὐτὸ τὸ 19% θὰ σημαίη ἀρκετὰς χιλιάδες λίρες, παρὰ τὸν μικρὸν ἀριθμὸν αὐτῶν πού καλύπτει. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ θέμα τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων χρειάζεται πολὺ μεγαλύτερην προσοχὴν καὶ μελέτην γιὰτὶ οἱ συνεισφορεῖς

είναι τρεις, δέν είναι ένας — ή Κυβέρνησις — ὅπως στήν δοσμένην περιπτώσιν. Ἐδῶ ψηφίζεται ἐντός ὀλίγων λεπτῶν καί ὄχι μέ πολλήν προσπάθειαν ἕνα ποσόν γύρω στίς £800.000.

Γι' αὐτό ἔχω τήν γνώμην ὅτι παρά τές δυσκολίες αὐτές πού υπάρχουν ἡ ἀντίφαση αὐτή μεταξὺ τῆς μίας κατηγορίας συνταξιούχων καί τῆς ἄλλης εἶναι τόσον μεγάλη πού δέν ἐπιτρέπεται διαδικαστικά θέματα εἰς τήν Βουλὴν νά ἀποτρέπουν ἀπό τοῦ νά ζητηθῇ ἀπό τήν Κυβέρνησιν νά μελετηθῇ τὸ σοβαρὸν τοῦτο πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὁ κ. Λυσσαρίδης κάτι ἤθελε νά πῇ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ λιγώτερο τὸ ὁποῖον μπορεῖ νά γίνη εἶναι νά διαβιβασθῇ ἡ φωνὴ ἐκείνων τῶν πλευρῶν οἱ ὁποῖες εἴτε τώρα εἴτε εἰς τὸ παρελθὸν ἐξέφρασαν τήν σφοδρὴν ἀντίθεσίν τους γιὰ τήν συνέχιση τοῦ σημερινοῦ ἐπιπέδου τῶν συντάξεων. Ἄς ἐνώσουν τήν φωνὴν πρὸς αὐτὴν τήν κατεύθυνση ὅσοι θέλουν νά τὴν ἐνώσουν. Ἡδὴ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὀμάδα τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. ἀπαιτεῖ αὐτὸ τὸ θέμα νά μελετηθῇ. Ἐμεῖς τὸ εἶχαμεν ἤδη ἀπαιτήσει, ὅπως εἶπα, πρὶν καί ἐμμένομεν στήν ἀπαίτηση. Τούλάχιστον αὐτὰ τὰ δύο πράγματα πρέπει νά διαβιβασθοῦν στήν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Ἄν καί ἄλλοι θέλουν νά ἐνώσουν τήν φωνὴν τους μποροῦν. Ἐάν ὄχι, ἄς μείνῃ τὸ θέμα εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον, ὅτι πρέπει νά διαβιβασθῇ τούλάχιστον ὅτι ἐξεφράσθησαν ἔντονος ἀπόψεις ἀπὸ ἐκείνες τές πλευρὲς πού μέ ἔντονον τρόπον βλέπουν τήν ἀνάγκην νά ἐπανεξετασθῇ τὸ ὅλον θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά ἤθελα νά πῶ δυὸ λόγια.

Ἡ πρώτη παρέμβασις τοῦ κ. Ζιαρτίδης εἰς τήν ὁποίαν παρεμπιπτόντως ἀνεφέρθη εἰς τὸ θέμα τὸ ὁποῖον συζητεῖται τώρα, ἐξ ὅσων ἀντελήφθηκα, δέν εἶχε τήν ἔννοιαν εἰσηγήσεως γιὰ τήν λήσιν ὁποιασδήποτε ἀσφαφέως ἀπὸ μέρους τοῦ Σώματος. Οὔτε εἶχε τήν ἔννοιαν εἰσηγήσεως γιὰ ἐγγραφήν τοῦ θέματος κάτω ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον Δ'. Ἐφ' ὅσον δὲ δέν ὑπάρχει θέμα οὐσίας εἰς τήν ὅλην ὑπόθεσιν ἀλλὰ ἡ συζήτησις ἡ ὁποία ἐγινε βασικά ἦταν διαδικαστικῆς φύσεως, νομίζω ὅτι τὸ πρᾶγμα, ἂν δέν ὑπάρχῃ καμμιά ἀντίρρησις, ἀντιμετωπίζεται ἀπλούστατα μέ τὸ νά διαβιβάσῃ ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος τὰ πρακτικά τῆς συζητήσεως αὐτῆς εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Περατωθείσης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος, προχωροῦμεν στήν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία ἀνάγνωσις θά γίνη μέ τήν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τήν ἐγκρίσιν τοῦ 1ου ἀρθροῦ;

Καμμία αντίρρησης.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. " Ἀρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε αντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αὐξησης συντάξεως ὑπαλλήλου καὶ Πίναξ. " Ἀρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε αντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αὐξησης συντάξεως ἐξαρτωμένων καὶ Πίναξ. " Ἀρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε αντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἰσχύς τῶν αὐξήσεων συντάξεων. " Ἀρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε αντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 5ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

" Ἐναρξίς ἰσχύος. " Ἀρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε αντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 6ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Περατωθείσης τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου, προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνη μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Αύξησης Συντάξεων Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης γιά τήν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου σέ Νόμον;

Καμία αντίρρησης.

Τό Νομοσχέδιον θεσπίζεται σέ Νόμον.

Τό ἐπόμενον θέμα στήν Ἡμερησίαν Διάταξιν κάτω ἀπό τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Ἔργασία — εἶναι «Ὁ περί Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 1) τοῦ 1977» καί παρακαλῶ τόν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νά διαβάσῃ τήν ἔκθεσιν στό Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 1) ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἄλέκος Μιχαηλίδης
Πάρις Λένας
Χρίστος Βάκης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν καί Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περί αὐτοῦ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τήν 6ην Μαΐου, 1977, εἰς ἣν κληθέντες παρέστησαν καί ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £105.725 καί ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τήν καταβολήν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐπιπροσθέτου συνεισφοράς εἰς τὸ Γεωργικόν Ταμεῖον Προνοίας, ὅπερ ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐκ £50.000 ἐτησίας συνεισφοράς, ἥτις ἐνεκρίθη εἰς τὸν Τακτικόν Προϋπολογισμόν τοῦ τρέχοντος ἔτους, θά χρησιμοποιηθῇ πρὸς κάλυψιν μέρους τοῦ 50% τῆς ἐκτιμηθείσης Ζημίας τῶν ἠσφαλισμένων γεωργῶν διὰ τὸ ἔτος 1976.

Ὡς εἰδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τήν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ εἰς τὸν Τακτικόν Προϋπολογισμόν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐγκριθεῖσα πρόνοια διὰ ποσὸν ἐκ £50.000 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 13Α «Ὑπουργεῖον Γεωργίας καί Φυσικῶν Πόρων — Διοικήσεις», Ἄρθρον 259 «Συνεισφορά εἰς Σχέδιον Ἀσφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων», δέν εἶναι ἐπαρκῆς διὰ τήν κάλυψιν τοῦ 50% τῆς ἐκτιμηθείσης Ζημίας τῶν ἠσφαλισμένων γεωργῶν διὰ τὸ ἔτος 1976, ἥτις, συμφώνως πρὸς τὰς ὑποβληθείσας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καί Φυσικῶν Πόρων καταστάσεις τῶν Ἐπαρχιακῶν Ταμείων Ἀσφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων ἀνήλθε συνολικῶς εἰς τὸ ποσὸν τῶν £467.451.

Ἐπειδὴ δέν ὑφίστανται διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τήν κάλυψιν τοῦ προκύψαντος ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ὑφ' οἷσινδῆποτε Ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ Κεφαλαίου παρίσταται ἀνάγκη συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν διαθέσεως τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς:

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν θέσιν μου θὰ ἤθελα νὰ πῶ δυὸ λόγια γιατί θέλω νὰ σημειώσω μεθ' ἰκανοποιήσεως ὅτι θὰ εἶναι ἡ τελευταία χρονιά πού ψηφίζομεν τέτοιον συμπληρωματικὸν Προϋπολογισμόν, γιατί τὰ ἡμίμετρα καὶ ἡ ἔλλιπὴς νομοθεσία γιὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἔχουν κλείσει μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ νέου Νόμου περὶ Ἀσφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ νέος Νόμος τὸν ὁποῖον ἔχομεν ψηφίσει γιὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν γεωργικῶν προϊόντων θὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ συντομώτερον δυνατόν καὶ θὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ μέτρα γιὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν του οὕτως ὥστε ὅλα τὰ προβλήματα πού θὰ προκύπτουν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀσφάλειαν τῶν γεωργικῶν προϊόντων νὰ λύωνται διὰ τοῦ Νόμου τῆς Ἀσφαλίσεως τῶν Γεωργικῶν Προϊόντων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἷσδῆποτε ἄλλος ὁμιλητής:

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς καὶ προχωροῦμεν στὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον, Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £105.725 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1977. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 3ου άρθρου;

Καμμία.

Τò 3ον άρθρον έγκρίνεται.

Περατωθείσης τής δευτέρας αναγνώσεως προχωρούμεν εις τήν τρίτην ανάγνωσιν ή όποία θά γίνη με τήν ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ό περι Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 1) του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει όποιαδήποτε αντίρρησης για τήν θέσπισιν του Νομοσχεδίου σε Νόμον;

Καμμία αντίρρησης.

Τò Νομοσχέδιον θεσπίζεται σε Νόμον.

Τò έπόμενον θέμα στην Ήμερησίαν Διάταξιν στο Κεφάλαιον Β είναι «Ό περι Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 2) του 1977». Παρακαλώ τόν Πρόεδρον τής άρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής να διαβάση τήν έκθεσιν προς τò Σώμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Άρ. 2) ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Άλέκος Μιχαηλίδης
Πάρις Λένας
Χρίστος Βάκης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ή Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού έμελέτησε τò περι οϋ ό λόγος νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αύτης συγκροτηθείσαν τήν 6ην Μαΐου, 1977, εις ήν κληθέντες παρέστησαν και έξεθέσαν τας άπόψεις του Ύπουργείου Οικονομικών έκπρόσωποι αύτου.

Διά του προτεινομένου νόμου σκοπεΐται ή έγκρισιν πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου τής Δημοκρατίας ποσού χρημάτων εκ £150.000 και ή διάθεσιν αύτου διά τήν κάλυψιν τής εκ £250.000 κρατικής έκτάκτου χορηγίας προς κατανομήν μεταξύ τών τεσσάρων μη έκτοπισθέντων Αστικών Δήμων Λευκωσίας, Λεμεσοϋ, Λάρνακος και Πάφου.

Ός ειδικώτερον αναφέρεται εις τήν υποβληθείσαν εις τήν Βουλήν Εισηγητικήν Έκθεσιν του άρμοδίου Ύπουργείου, ή εις τόν Τακτικόν Προϋπολογισμόν του τρέχοντος έτους έγκριθείσα πρόνοια διά ποσόν εκ £100.000 υπό τò Κεφάλαιον 56Α «Χορηγίαι και Συνεισφοραί», Άρθρον 263» «Δήμοι — Έκτακτοι Χορηγίαι», δέν έπαρκει διά τήν κάλυψιν τής προαναφερθείσης κρατικής έκτάκτου χορηγίας και έπειδή δέν ύφίστανται ισάξια έξοικονο-

μήσεις διά τήν κάλυψιν τοῦ προκύπτοντος ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ὑφ' οἷονδή-ποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κεφαλαίου παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν καί Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν διαθέσεως τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καί ὡς ἐκ τούτου εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θεμάτων ἀρχῆς;

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐχομεν ἐνώπιόν μας ἓνα νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει συμπληρωματικὸν προϋπολογισμὸν ἐκ ποσοῦ £150.000 καί τὸ ὁποῖον συγκεκριμένως ἀναφέρεται εἰς ἐπιχορήγησιν τῶν Δήμων τῶν τεσσάρων μὴ κατεχομένων πόλεων.

Χαιρετίζομεν καί ἐπικροτοῦμεν τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ ποσὸν αὐτὸ τὸ ὁποῖον θέλει νὰ ἐπιχορηγήσῃ εἰς τοὺς Δήμους, χρήματα τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται καί χρειάζονται οἱ Δήμοι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόλεων.

Θὰ ἐσυμφωνούσαμεν πλήρως μὲ τὴν εἰσήγησιν τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καί θὰ ἐψηφίζαμεν τὸ νομοσχέδιον ἐάν δὲν παρετηρούσαμεν εἰς τὴν γενομένην κατανομήν τοῦ ποσοῦ τῶν χρημάτων τὴν ἄδικον κατανομήν καί τὴν δυσμενῆ διάκρισιν ἢ ὁποῖα ἔγινε διὰ τὸν Δήμον Πάφου.

Ἄν συγκρίνωμεν τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον κατενεμήθη κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος ἀνερχόμενον εἰς £131.000, πού σὲ ἀναλογίαν ποσοστοῦ ἔλαβεν ἡ Λευκωσία £40.000, ἡ Λάρνακα £30.000, ἡ Λεμεσὸς £30.000 καί ἡ Πάφος £33.000, μὲ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον κατανέμεται σήμερον ἀνερχόμενον εἰς £250.000, πού παίρνει εἰς ἀναλογίαν £100.000 ἡ Λευκωσία, δηλαδὴ ποσοστὸν γύρω στὸ 150%, £64.000 ἡ Λεμεσὸς, ποσοστὸν γύρω στὸ 120%, £53.000 ἡ Λάρνακα, ποσοστὸν γύρω στὸ 67% καί £33.000 μόνον ἡ Πάφος, ποσοστὸν γύρω στὸ 7%, διαφορὰ δηλαδὴ μόνον £2.000 ἀπὸ τὸ ποσοστὸν πού ἔλαβε πέρυσι, φαίνεται σαφῶς ἡ διάκρισις ἢ ὁποῖα ἔγινεν εἰς θάρος τοῦ Δήμου Πάφου.

Διὰ τὴν γενομένην αὐτὴν κατανομήν ἔχουν λάβει διὰ τὸ ποσὸν αὐτὸ γνώσιν οἱ Δήμοι καί οἱ Ἐπαρχοὶ καί ἔκαμαν τὰς εἰσηγήσεις των πῶς νὰ γίνῃ δίκαια κατανομή. Δυστυχῶς δὲν ἔγινε, δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιστολὴ καί τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἔφερον ἡ Δημοτικὴ Ἐπιτροπὴ Πάφου, καί οὔτε κἀν ἀπάντησις ἐδόθη εἰς τὴν γενομένην πρὸς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον ἐπιστολή.

Βλέποντες αὐτὴν τὴν διάκρισιν, τὴν δυσμενῆ διάκρισιν, εἶχαμεν κατὰ νοῦν νὰ κάνωμεν εἰσήγησιν ὅπως μειωθοῦν κατ' ἐλάχιστον τὰ ποσοστὰ ἀπὸ τοὺς τρεῖς Δήμους τῆς Λευκωσίας, Λάρνακος καί Λεμεσοῦ, καί νὰ προστεθοῦν εἰς τὸν Δήμον Πάφου, ἀλλὰ, ἀπὸ πληροφορίαν τὴν ὁποῖαν ἔχομεν λάβει, εἶναι ἀντισυνταγματικὴ ἡ πρότασις αὐτή, δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμεθα ὅπως τὸ νομοσχέδιον μὴ ψηφισθῇ σήμερα καί ἀποσταλῇ εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν νὰ μελετηθῇ τοῦτο καί νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐξηγηθῇ τοὺς λόγους γιὰ τὴν ἐγίνεσιν ἢ δυσμενῆς διάκρισις. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει λυπούμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι θὰ καταψηφίσωμεν τὸ παρὸν νομοσχέδιον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

“Εντιμε κ. Πρόεδρε. Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών συστήνει όμόφωνα στη Βουλή την ψήφιση του Νομοσχεδίου για τη διάθεση επί πλέον πεσού £150.000 για έκτακτη χορηγία στους Δήμους Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου.

Με τον προτεινόμενο νόμο ή συνολική Κυβερνητική χορηγία προς τους Δήμους αυτούς θα ανέλθη στις £250.000.

Δέν μπορούμε παρά να έκφράσουμε την ικανοποίηση μας και να χαιρετίσουμε το γεγονός ότι ή Κυβέρνηση της Δημοκρατίας, ενώ αντιμετωπίζει ακόμα σοβαρά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, που προκάλεσε ή τραγική καταστροφή του 1974 και το Ξερρίζωμα 200.000 ανθρώπων, αυξάνει την έκτακτη χορηγία από 100 σε 250 χιλιάδες λίρες, ενισχύοντας έτσι το σοβαρό έργο που έπιτελούν οι Δήμοι μέσα στις έξαιρετικά δύσκολες και άνώμαλες συνθήκες που δημιούργησε ή είσβολή.

“Εντιμε κ. Πρόεδρε. Με την εύκαιρία της έγκρισης της έκτακτης αυτής χορηγίας προς τους Δήμους, έπιτρέψετε μου ν’ αναφερθώ σύντομα σε τρία βασικά θέματα, που σχετίζονται με τα οικονομικά των Δήμων, με την καλύτερη λειτουργία τους και γενικά την εκπλήρωση του σημαντικού ρόλου τους για την ευημερία των δημοτών.

Άναφορικά με τα οικονομικά των Δήμων είναι γενικά παραδεκτό, ότι ή νομοθεσία που καθορίζει τους πόρους των δήμων δέν ανταποκρίνεται στη σημερινή οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα. Στο μεγαλύτερο μέρος της είναι άναχρονιστική. Διατηρούνται ακόμα φόροι διαφυλίων και ζυγιστικών, που όχι μόνο θυμίζουν μεσαιωνικούς θεσμούς, αλλά, το χειρότερο έπιβαρύνουν κυρίως τα λαχανικά, τα φρούτα και άλλα είδη διατροφής του λαού.

Θά πρέπει, λοιπόν, να εισαχθή το ταχύτερο μιá ενιαία έκσυγχρονισμένη φορολογική νομοθεσία που θα κατανέμη δίκαια τα φορολογικά βάρη στους δημότες και θα ενισχύση τα οικονομικά των Δήμων, ώστε να μπορούν ν’ ανταποκριθούν στις αυξανόμενες ανάγκες και απαιτήσεις του πληθυσμού των πόλεων.

Οί πόλεις μας έκσυγχρονίζονται και ανανεώνονται, γίνονται σ’ αυτές επενδύσεις εκατομμυρίων λιρών κάθε χρόνο. Για να άνεβαίνη όμως σταθερά και το επίπεδο διαβίωσης στις πόλεις χρειάζεται οι Δήμοι να διαθέτουν ανάλογα πεσά για δημοτικές ύπηρεσίες και δημοτικά έργα, όπως πάρκα, παιδικούς κήπους, κατάλληλους δρόμους και πεζοδρόμια, ύγειονομικές, πολιτιστικές κ.ά. ύπηρεσίες.

Οί Δήμοι είναι ανάγκη να ενισχύσουν τους πόρους τους και να έκσυγχρονίσουν τους προϋπολογισμούς τους. Γιατί οί ανάγκες των δημοτών τους έχουν αλλάξει μαζί με την άνοδο του βιοτικού και πολιτιστικού επιπέδου του λαού μας.

Για τον έκσυγχρονισμό των Δήμων και των οικονομικών τους είχαν ύποβληθεί στο παρελθόν αρκετές εισηγήσεις και μελέτες από τα αίρετά Δημοτικά Συμβούλια, από τις Δημοτικές Έπιτροπές και από δυο έμπειρογνώμονες των Ήνωμένων Έθνών, τους Χάρις και Μουρέρ, που είχαν μελετήσει τα οικονομικά και διοικητικά προβλήματα των Δήμων της Κύπρου μετά από πρόσκληση της Κυβερνήσεως τό 1968 και τό 1970.

Έπίσης, πριν δυό, περίπου, χρόνια είχε συνταχθεί από τους Έπάρχους και τους Πρόέδρους των Δημοτικών Έπιτροπών εισήγηση προς την Κυβέρ-

νηση για ένα πιο έκουγχρονησμένο οικονομικό σύστημα τών Δήμων. Με βάση αυτές τις εισηγήσεις θα πρέπει χωρίς καθυστέρηση να γίνη μιὰ ώλοκληρωμένη μελέτη και να εισαχθῆ ένιαία νομοθεσία για τὰ οικονομικά και τῆ διοίκηση τών Δήμων.

Ἡ Κυβέρνηση θα πρέπει να συνεχίση τὴν ἐπιχορήγηση τών Δήμων και μάλιστα ὄχι μόνο με ἔκτακτες χορηγίες, ὅπως αυτές πού ψηφίζουμε σήμερα. Θα πρέπει να θεσμοποιηθῆ ἡ ἐπιχορήγηση τών Δήμων και να μπουν ὠρισμένα κριτήρια γι' αυτές τις χορηγίες, ὡστε ν' ἀποτελοῦν ταυτόχρονα κίνητρο για τὴν βελτίωση τών ὑπηρεσιών πού παρέχουν οἱ Δήμοι και, γενικώτερα, για τὴν οὐσιαστική καλύτερηση τών συνθηκῶν διαβίωσης τών δημοτῶν.

Τὸ δεύτερο βασικό θέμα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ πόλεις και οἱ Δήμοι είναι ἡ ἐπέκταση τών δημοτικῶν ὁρίων, ἔτσι πού να περιλαμβάνουν ὅλα τὰ προάστια πού δημιουργήθηκαν με τὴν αὐξηση τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ μακρόχρονη παραμονὴ τών προαστίων ἔξω ἀπὸ τὰ δημοτικά ὅρια ζήμωσε ἀνεπανόρθωτα τὴν ὁμοιογενὴ και προγραμματισμένη ἀνάπτυξη τών ἀστικῶν περιοχῶν, στέρησε τοὺς ἐργαζομένους στις πόλεις ἀπὸ τις ἀπαραίτητες δημοτικές ὑπηρεσίες και ἀδυνάτισε τοὺς ἴδιους τοὺς Δήμους, ὄχι μόνο ἀπὸ οικονομική ἄποψη ἀλλὰ και στὴν ἀνάπτυξη τών ὑπηρεσιών τους σὲ ζωτικούς τομεῖς.

Γι' αὐτὸ καλοῦμε τὴν Κυβέρνηση να προχωρήση πιο ἀποφασιστικά και ὅσο τὸ δυνατό πιο σύντομα στὴν ἐνσωμάτωση τών προαστίων πού είναι ἀπὸ χρόνια τμήματα ἀναπόσπαστα τών πόλεων στους Δήμους ὅπως, για παράδειγμα, ὁ Στρόβολος και ἡ Ἀγλαντιὰ στὴ Λευκωσία και ἡ Μέσα Γειτονιά και ὁ Ποταμός τῆς Γερμασόγειας στὴ Λεμεσό.

Αὐτὸ θα αὐξήση τοὺς πόρους τών Δήμων, θα βελτίωση τις ὑπηρεσίες πού παρέχουν σ' ὅλους τοὺς δημότες και θα βοηθήση στὴν ὁμοιογενὴ σχεδιασμένη ἀνάπτυξη τών πόλεων μας, σύμφωνα με τις σύγχρονες ἀπαιτήσεις και ἀνάγκες τών δημοτῶν.

Τὸ τρίτο βασικό θέμα πού θέλω να τίξω είναι ἡ ὑπαρξη αἰρετῶν δημοτικῶν συμβουλίων, ἡ ἀποκατάσταση δηλ. τοῦ δημοκρατικοῦ και συνταγματικοῦ δικαιώματος τών πολιτῶν να ἀναδεικνύουν Δημοτικά Συμβούλια και Δημάρχους πού θᾶναι ὑπόλογοι στους ἴδιους τοὺς πολίτες και στὴν πόλη τους.

Ἡ περαιτέρω ἀναβολὴ τῆς δημοκρατικῆς ἐκλογῆς τών Δημοτικῶν Συμβουλίων δὲν ὠφελεῖ σὲ τίποτε. Στερώντας τοὺς πολίτες ἀπὸ τὸν σημαντικό θεσμὸ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης πλήττουμε τὴν πρωτοβουλία και τὴν αὐτενέργεια τοῦ λαοῦ για τὴν ἀντιμετώπιση τών προβλημάτων πού τὸν ἀφοροῦν.

Δὲν παραβλέπουμε και δὲν ἀρνούμαστε τις δυσκολίες πού παρουσιάστηκαν για τὴν ἐκλογὴ τών Δημοτικῶν Συμβουλίων μετὰ τὸ 1960. Ἀλλὰ ταυτόχρονα ἐπιμένουμε πὼς ἂν αυτές οἱ δυσκολίες ξεπερνοῦνταν και εἴχαμε αἰρετὰ Δημοτικά Συμβούλια, ὅπως ὑποστήριζε πάντα ἡ Ἀριστερά, μόνο καλὸ θα προέκυπτε και για τοὺς Δήμους και για τὴν Κύπρο σὰν σύνολο.

Αὐτὸ μαρτυρεῖ ἐξάλλου ἡ ἴδια ἡ ἱστορία τών αἰρετῶν Δημοτικῶν Συμβουλίων στὴν Κύπρο τὰ ὁποῖα κάτω ἀπὸ τις πιο δυσχερεῖς συνθήκες ἀποικιακῆς καταπίεσης εἴχαν ἀναπτύξει ἀξιόλογη κοινωνική και πολιτικὴ δράση και ἐξυπηρέτησαν με ἀφοσίωση ὄχι μόνο τοὺς Δήμους ἀλλὰ και τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας για λεφτεριά και πρόοδο.

Πιστεύουμε ἀπόλυτα πὼς και στις σημερινὲς δύσκολες συνθήκες τὰ αἰρετὰ Δημοτικά Συμβούλια, ὄχι μόνο θα συνέβαλλαν στὴν λύση τών σοβαρῶν προβλημάτων πού προκάλεσε για τοὺς Δήμους ἡ καταστροφή τοῦ 1974, ἀλλὰ και θα συνέβαλλαν ἐξίσου και στὸν ἀγῶνα για ἐπιβίωση και ἕνα καλύτερο μέλλον ὀλόκληρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Σκοπός τοῦ ὑπό συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν Νομοσχεδίου περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ, εἶναι ἡ αὐξησης τῆς Κρατικῆς ἐκτάκτου χορηγίας ἀπὸ ἑκατὸν χιλιάδας λίρας εἰς διακοσίας πενήκοντα χιλιάδας, πρὸς τοὺς μὴ ἐκτοπισθέντας ἀστικούς Δήμους Λευκωσίας, Λεμεσοῦ, Λάρνακος καὶ Πάφου.

Θεωροῦμεν ὀρθὴν, δικαίαν καὶ ἐπιβεβλημένην τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ αὐξήσῃ τὸ ποσοῦν τῆς ἐκτάκτου Κρατικῆς χορηγίας πρὸς τοὺς Ἀστικούς Δήμους καὶ τὴν ἐκτιμῶμεν.

Εἶναι ὅμως ἄνισος, ἄδικος καὶ δυσμενὴς διὰ τὸν πτωχὸν Δήμον Πάφου ἡ γενομένη κατανομή ἀπὸ τὰ δύο Ὑπουργεῖα, Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν.

Εἶναι ἄδικος καὶ ἄνισος διότι :

Διὰ τὸν Δήμον Λευκωσίας παραχωροῦνται ἑκατὸν χιλιάδες λίρες, ἢτοι 60 χιλιάδες λίρες περιπλέον τῆς ἐκτάκτου χορηγίας τοῦ 1976 πού ἦτο 40 χιλιάδες, ἢτοι αὐξησης κατὰ 150%.

Διὰ τὸν Δήμον Λεμεσοῦ παραχωροῦνται ἐξήκοντα τέσσαρες χιλιάδες λίρες, ἢτοι 34.000 περὶ πλέον τῆς ἐκτάκτου χορηγίας τοῦ 1976 πού ἦτο 30 χιλιάδες, ἢτοι αὐξησης κατὰ 113,33%.

Διὰ τὸν Δήμον Λάρνακος παραχωροῦνται 53 χιλιάδες, ἢτοι 23 χιλιάδες περιπλέον τῆς ἐκτάκτου χορηγίας τοῦ 1976 πού ἦτο 31 χιλιάδες, ἢτοι αὐξησης 76,66%.

Διὰ τὸν Δήμον Πάφου παραχωροῦνται τριάκοντα τρεῖς χιλιάδες λίρες, ἢτοι 2 χιλιάδες περιπλέον τῆς ἐκτάκτου χορηγίας τοῦ 1976 πού ἦτο 31.000, ἢτοι αὐξησης 6,45%.

Ἡ γενομένη ὡς ἄνω κατανομή τῆς ἐκτάκτου Κρατικῆς χορηγίας ὄχι μόνον εἶναι ἄδικη καὶ θέτει τὸν Δήμον Πάφου εἰς δυσμενῆ διάκρισιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ στερεῖ τὰ μέσα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πόλεως Πάφου πού εἰς τὸ παρελθὸν συνεπεία τῆς Τουρκικῆς ἀνταρσίας ὑπέστη σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιβαρύνσεις καὶ ἀπώλεσε :

1. Τὸ 1/3 τῶν εἰσοδημάτων του.
2. Πέραν τῶν 60 χιλιάδων λιρῶν δικαιώματα διὰ τὴν προμήθειαν νεροῦ εἰς τὴν Τουρκικὴν συνοικίαν Μουττάλλου ἀπὸ τὸ 1964—1975.
3. Τὰ ὑποστατικά τῶν σφαγείων καὶ ἀποθηκῶν του.
4. Τὴν ἀγορὰν πωλήσεως φθαρτῶν, ἐπὶ ἐπταετίαν καὶ πλέον, τὴν ὁποίαν παρέλαβε κατεστραμμένην καὶ ἐξώδευσε μεγάλα ποσὰ διὰ ἐπιδιορθώσεις καὶ παρὰ ταῦτα εἶναι ἀνεπαρκῆς καὶ σχεδὸν ἀκατάλληλος καὶ χρειάζεται νέαν ἀγορὰν.
5. Τὴν δημιουργίαν μεγάλων χρεῶν πρὸς τὴν Ἀρχὴν Ἠλεκτρισμοῦ διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ὁποίων συνήψε δύο δάνεια :

(α) 33.000 με τὸκον 9% ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν Ἠλεκτρισμοῦ

(β) 10.000 ἀπὸ τὴν Συνεργατικὴν Πιστωτικὴν Ἐταιρείαν Κάτω Πάφου.

Παράλληλα με τὰ ἄνω δάνεια πού συνήψε ὁ Δήμος Πάφου, βαρύνεται καὶ με ἄλλα χρεῖα ὡς καὶ με τὸ ἐνοποιηθὲν δάνειον διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν Τουρκικὴν συνοικίαν Μουττάλλου, διὰ νὰ κατοικήσουν οἱ ἐκτοπισθέντες.

Ἡ γενομένη κατανομή τῆς ἐκτάκτου χορηγίας διὰ τὸν Δήμον Πάφου καθίσταται περισσότερο ἄδικος καὶ ἄνισος διότι τὸ χορήγημα ἐκ £15.000 λιρῶν ποῦ τοῦ ἐδίδοτο ἀπὸ τοῦ 1967 συνεπεία τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως ἐκ τῆς ἀνταρσίας τῶν Τούρκων διεκόπη, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους παρεχρεῖτο δὲν ἐξέλιπον, ἀλλὰ ἀντίθετα, ἐδημιουργήθησαν μεγαλύτερες ὑποχρεώσεις τοῦ Δήμου Πάφου πρὸς τὴν συνοικίαν Μουττάλλου ὅπου κατώκησαν περὶ τὰς 4 χιλιάδας ἐκτοπισθέντες, διὰ τὸν καθαρισμὸν, αὔξησιν τῆς ὑδατοπρομηθείας, ἠλεκτροφωτισμὸν τῶν δρόμων, καὶ γενικὰ διὰ τὴν παροχὴν εἰς τοὺς ἐκτοπισθέντας ἄλλων ἐπιπροσθέτων ὑπηρεσιῶν.

Ἄν τὰ κριτήρια ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίσθησαν τὰ δύο Ὑπουργεῖα, Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, καὶ ἔκαναν τὴν κατανομήν, εἶναι διότι ὁ Δήμος Πάφου ἐπλήρωνε τακτικὰ τὰ χρεωλύσιά του, συνεπεία καλῆς διαχειρίσεως τῶν οἰκονομικῶν του καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἀναπτυξιακῶν ἔργων, τὰ Ὑπουργεῖα ἐπέπεσαν εἰς σοβαρὸν λάθος καὶ ἠδίκησαν τὸν Δήμον Πάφου, διότι :

1. Οὐδὲν ἀναπτυξιακὸν ἔργον ἔκαμε εἰς τὴν Πόλιν του.
2. Οἱ δρόμοι τῆς Πόλεως χρειάζονται σοβαρὰς καὶ πολυδαπάνους ἐπιδιορθώσεις τὰς ὁποίας δὲν ἔκαμε.
3. Ἡ ὑδατοπρομήθεια τῆς Πόλεως χρειάζεται βελτίωσιν, τὴν ὁποίαν δὲν ἔκαμε, καὶ ὅταν ἐζήτησε δάνειον, τὸ μικρὸν ποσὸν τῶν £2.400 δὲν τοῦ ἐδόθη.
4. Χρειάζεται σφαγεῖον καὶ ἐπέκτασιν τῆς ἀγορᾶς του, πλὴν ὅμως τὰ ἔσοδά του δὲν τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ τὰ ἀποκτήσῃ.

Ὁ Δήμος Πάφου σήμερον ἀντιμετωπίζει σοβαρὰς οἰκονομικὰς δυσκολίας παρὰ τὴν νοικοκυρευμένην καὶ συνετὴν διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν του πόρων ἀπὸ τὴν Δημοτικὴν Ἐπιτροπὴν, τὰ δὲ εἰσοδήματά του, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις εἶναι πολὺ μικρὰ διότι δὲν ἔχει βιομηχανίας, μεγάλας ἐπιχειρήσεις, λιμάνι, οὔτε καὶ Κυβερνητικὰ Γραφεῖα μὲ μεγάλην ὑπηρεσίαν, μὲ ἐπακόλουθον νὰ μὴν ἔχη τὰς οἰκονομικὰς δυνατότητας :

1. Νὰ ἐκτελέσῃ οἰονδήποτε ἀναπτυξιακὸν ἔργον, μεγάλον ἢ μικρὸν, καὶ νὰ περιορίζεται σὲ ἔργα συντηρήσεως μόνον.
2. Νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὸ σοβαρὸν πρόβλημα ἐξοικονομήσεως τῆς ἀναγκαίας δαπάνης δι' ἀσφαλτικὰς ἐπαλείψεις τῶν κεντρικῶν ὁδῶν καὶ τῶν πλατειῶν του.
3. Νὰ πληρώσῃ πρὸς τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους ὀφειλομένας τοκοχρεωλυτικὰς δόσεις τῶν δανείων του.
4. Νὰ ἐργάζεται μὲ μειωμένον προσωπικόν, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἐπηρεάζει δυσμενῶς τὴν λειτουργίαν τῆς Δημοτικῆς Μηχανῆς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν δημοτῶν.

Ἐχων ὑπ' ὄψιν μου ὅλα τὰ ἄνω ποῦ ἀνέφερα, ἡ ἀρχικὴ μου πρόθεσις ἦτο νὰ καταθέσω εἰσήγησιν πρὸς τροποποίησιν τῆς γενομένης κατανομῆς τῆς κρατικῆς ἐκτάκτου χορηγίας, ὥστε αὕτη νὰ καταστῇ δικαιότερα καὶ νὰ συνάδῃ πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς δικαιότερας κατανομῆς καὶ ἴσης μεταχειρίσεως καὶ πρὸς ἄρσιν τῆς γενομένης ἀδικίας πρὸς τὸν Δήμον Πάφου, μειωμένων τῶν κατανεμηθέντων ποσῶν εἰς τοὺς ἄλλους Δήμους Λευκωσίας, Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος. Δὲν θὰ τὸ πράξω ὅμως διότι, ὡς εἶναι γνωστόν, ὅλοι οἱ Δήμοι ἀντιμετωπίζουν τεραστίας οἰκονομικὰς δυσκολίας καὶ θὰ περιορισθῶ νὰ προτείνω ὅπως ὁ ἔντιμος κ. Πρόεδρος τοῦ Σώματος διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν εἰσήγησιν τῆς Βουλῆς, ὅπως καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 1977, παραχωρηθῇ εἰς τὸν Δήμον Πάφου τὸ διακοπὴν χορη-

γημα έκ £15 χιλιάδων λιρών τὸ ὁποῖον τοῦ παρεχωρεῖται ἐπὶ πλεόν τοῦ ποσοῦ τῶν £33 χιλιάδων λιρών ποῦ προβλέπει τὸ Νομοσχέδιον, διὰ νὰ δυνηθῇ ἔστω καὶ μερικῶς νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς οικονομικὰς του δυσκολίας καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα καὶ ἐπείγοντα ἔργα εἰς τὴν πόλιν του.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, πρὶν ἀφήσω τὸ βῆμα, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου τῆς ἐκτάκτου χορηγίας πρὸς τοὺς ἀστικούς Δήμους, θεωρῶ καθῆκον μου, νὰ πληροφωρήσω τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅτι ὁ ἐπὶ δεκαετίαν ἐγκλωβισμένος Δῆμος τῆς Πόλεως Χρυσσοχοῦς, συνεπεία τῆς Τουρκικῆς ἀνταρσίας, ἀντιμετωπίζει καὶ αὐτὸς μεγάλας οικονομικὰς δυσκολίας, τὸ δὲ παραχωρούμενον εἰς αὐτὸν ἀσήμαντον ποσὸν τῶν χιλίων λιρών εἰς τὸν Προϋπολογισμόν Ἀναπτύξεως, δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀμέσους ἀνάγκας του, ἰδιαίτερα τώρα ποῦ ἡ τουριστικὴ ἀνάπτυξις τῆς περιοχῆς του ἐπιβάλλει ὅπως ἡ Πόλις (Χρυσσοχοῦς) παύσῃ νὰ ἔχῃ ἐμφάνισιν μικροῦ χωρίου καὶ πρέπει νὰ δοθοῦν εἰς τὸν Δῆμον Πόλεως τὰ μέσα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς του.

Πρὸς τοῦτοις εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ ἐξουσιοδοτήσῃ τὸν Πρόεδρον νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν εἰσηγήσιν ὅπως παραχωρήσῃ ἐπιπρόσθετον χορηγίαν καὶ εἰς τὸν Δῆμον Πόλεως τουλάχιστον ἐκ τριῶν χιλιάδων λιρών, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀναγκαίων ἀναπτυξιακῶν ἔργων εἰς τὴν περιοχὴν του. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας ἄλλοι ὁμιληταί;

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας εἰσηγήσεις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως. Ἡ ἐντύπωσίς μου εἶναι, καὶ τὸ εἰσηγοῦμαι, ὅτι μὲ τὴν διαβίβασιν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τῶν παρατηρήσεων καὶ εἰσηγήσεων ποῦ ἔγιναν μποροῦμεν νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐξοτιμὸς κ. Πρόεδρε. Κατὰ τὴν ἀγόρευσί μου εἶχα ἀναφερθῆ ὅτι θὰ κατεψήφίζα τὸ νομοσχέδιον διότι οὕτω ἔπρεπε νὰ πράξω.

Μετὰ ἀπὸ τὴν ἀγόρευσιν καὶ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ἐκ Πάφου καὶ κατόπιν τῆς ἰδικῆς σας εἰσηγήσεως θὰ ψηφίσωμεν ὑπὸ διαμαρτυρίαν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο καὶ μένομεν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ κατανοήσῃ τὰς ἀνάγκας τῶν τοῦ Δήμου Πάφου ὅσον καὶ τῆς Πόλεως Χρυσσοχοῦς ὥστε νὰ τύχουν μιᾶς καλύτερας μεταχειρίσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐπιτρέψω ὅτι οἱ εἰσηγήσεις εἶναι εἰσηγήσεις τῶν ἀξιοτιμῶν Βουλευτῶν οἱ ὁποῖοι τὰς ὑπέβαλαν, ὄχι τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι.....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἡ διαβίβασιν τῶν εἰσηγήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, εἶναι.....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Διότι άλλως έχω την ιδίαν ένστασιν όπως και προηγουμένως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά επρόκειτο περί διαβιβάσεως τῶν εισηγήσεων πού εγένοντο.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μάλιστα. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωρούμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιν. Συνοπτικός τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμία. Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £150.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1977. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκρίνεται μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικευσίς τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ τρίτου ἄρθρου;

Καμία. Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Περατωθείσης τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ νομοσχεδίου προχωρούμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ἢ ὅποια θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης διὰ τὴν θέσπισιν τοῦ νομοσχεδίου σὲ Νόμον;

Καμία ἀντίρρησης. Τὸ νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ Νόμον.

(Κτυπᾶ τὴν σφύρα)

Τὸ ἐπόμενον θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1977 καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν Ἐκθεσιν εἰς τὸ Σῶμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 3) ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἄλεκος Μιχαηλίδης
Πάρις Λένας
Χρῖστος Βάκης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 8ην Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν ἐν λόγω συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ἵπουργείου Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £16.500 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν κάλυψιν τῆς συνεισφορᾶς τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ Ταμεῖον Δανειοδοτήσεως τῆς Διακυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς Μεταναστεύσεως ἐξ Εὐρώπης (ΔΕΜΕ) διὰ τὸ ἔτος 1977.

Ὡς εἰδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὴν Βουλὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ Ἵπουργείου Οἰκονομικῶν, ἡ ἀποφασισθεῖσα ὅπως καταβληθῇ εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς προαναφερθείσης Ἐπιτροπῆς συνεισφορὰ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως, θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ σκοποῦς ὑποβοηθήσεως τῶν μεταναστῶν οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ μεταναστεύσουν εἰς τὰς χώρας ὅπου δέχονται αὐτοὺς διὰ μόνιμον ἐγκατάστασιν ἢ διὰ σκοποῦς συνενώσεως μελῶν ἐκτοπισθειῶν οἰκογενειῶν, ὅπερ καὶ συμπίπτει μὲ τὸς σκοποὺς τῆς ὡς προεῖρηται Ἐπιτροπῆς τῆς ὁποίας ἡ Κύπρος τυγχάνει Μέλος.

Διὰ καθαρῶς ἀπὸ ἀπόψεως Προϋπολογισμοῦ λόγους θὰ πρέπει ὅπως ἡ ὡς ἄνω ἀναφερομένη δαπάνη βαρύνῃ ἐν νέον Ἄρθρον 802 ὑπὸ τὸν τίτλον «Δάνειον εἰς Διακυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν Μεταναστεύσεως» ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 55Α «Μακροπρόθεσμα Δάνεια καὶ Προκαταβολαί». Διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ προαναφερθέντος νέου Ἀρθροῦ ἀπαιτεῖται, συμφώνως πρὸς τὰς προνοίας τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1977 (Ἄρ. 8) τοῦ 1977), ἡ ψήφισις ὑπὸ τῆς Βουλῆς νομοθεσίας συμπληρωματικῆς πιστώσεως, ἥτις καὶ ἀποτελεῖ τὸν δεῦτερον σκοπὸν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Ἵπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ σκοποῦ δι' ὃν πρόκειται νὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω σκοπὸν χρημάτων ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἵπάρχουν ὁποιοιδήποτε ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής και προχωροῦμεν εις τήν δευτέραν ανάγνωσιν του νομοσχεδίου ή όποία θα γίνη με τήν ανάγνωσιν των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις διά τήν έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Καμία αντίρρησις. Το 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμου Παγίου Ταμείου ποσού £16,500 διά τήν χρήσιν του έτους του λήγοντος τήν 31ην Δεκεμβρίου, 1977. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις διά τήν έγκρισιν του δευτέρου άρθρου ;

Καμία. Το 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών και Πίναξ. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησις διά τήν έγκρισιν του 3ου άρθρου ;

Καμία. Το 3ον άρθρον έγκρίνεται.

Περατωθείσης της δευτέρας ανάγνώσεως προχωροῦμεν εις τήν τρίτην ανάγνωσιν του νομοσχεδίου, ή όποία θα γίνη με τήν ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ό περι Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Άρ. 3) του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οιαδήποτε αντίρρησις διά τήν θέσπισιν του νομοσχεδίου σε Νόμον ;

Δέν υπάρχει αντίρρησις. Το νομοσχέδιον θεσπίζεται σε Νόμον.

(Κτυπά τήν σφύρα)

Το τελευταίον θέμα εις το Κεφάλαιον Β' της Ημερησίας Διατάξεως είναι ό περι Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 1) του 1977 και παρακαλώ τον Πρόεδρον της άρμοδίας Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής να διαβάση τήν "Έκθεσιν εις το Σώμα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ. 1) ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
 Άλέκος Μιχαηλίδης
 Πάρις Λένας
 Χρίστος Βάκης
 Ντίνος Κωνσταντίνου
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Μαΐου, 1977, εἰς ἣν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐπαναψήφισις καὶ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £1,321,206 πρὸς συνέχισιν καὶ συμπλήρωσιν, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἀριθμοῦ ἔργων ἀναπτύξεως προγραμματισθέντων καὶ ἐγκριθέντων διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ ἔτους 1976.

Περὶσσότεραι λεπτομέρειαι δι' ἕκαστον ἔργον ἀναφέρονται ἀναλυτικῶς εἰς τὸ ἐπισυναπτόμενον εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν Παράρτημα Α.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὴν ἐπαναψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Δὲν ὑπάρχουν ὀμιληταί.

Προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις διὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἀρθρου;

Καμία. Τὸ 1ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £1,321,206 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 3ην Δεκεμβρίου, 1977. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ δευτέρου ἄρθρου ;
Καμμία. Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου ;
Καμμία. Τὸ τρίτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Περατωθείσης τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἢ ὅποια θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 1) τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ὁποιαδήποτε αντίρρησης διὰ τὴν θέσπισιν τοῦ νομοσχεδίου σὲ Νόμον;

Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης. Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ Νόμον.

(Κτυπᾶ τὴν σφύρα)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τοῦ Προσθέτου Πρωτοκόλλου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας περὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς Ἀντιδραστηρίων Προσδιορισμοῦ τοῦ Τύπου τῶν Ἴστων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐξωτερικῶν, Ἐμπορίου καὶ Ὑγείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν, εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, εἶναι τὸ ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη θέμα μετὰ τὸν τίτλον «Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς ἘΞουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου τοῦ 1974 καὶ μετέπειτα».

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θὰ πρέπει νὰ πῶ ὅτι ὑπέκυψα στὴν δημοσιογραφικὴ πίεσιν νὰ παρουσιάσω κάποιας μορφῆς γραπτὸ κείμενο γιὰτὶ ἤθελα τὰ στοιχεῖα, τοῦλάχιστον, τὰ ὅποια θὰ δοθοῦν ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα, νὰ βρίσκωνται ἀπὸ σήμερον στὰ χέρια τοῦ Τύπου γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ Τύπος νὰ κἀνῃ σωστὴ ἀξιοποίηση τῶν σοβαρῶν, ὅπως νομίζω, στοιχείων, τὰ ὅποια θὰ κατατεθοῦν σήμερον ἀπὸ αὐτὸ τὸ Βῆμα.

Πιστεύω πως ίσως είναι το σοβαρότερο θέμα το οποίο συζητήθηκε ποτέ σ' αυτή τή Βουλή, ή όποια παρ' όλον ότι κάποιες προηγούμενες φορές άνέτρεξε στο παρελθόν και έκανε κάποιας μορφής άνατομία για τό τι είχε μεσολαθήσει μέχρι τό πραξικόπημα, πιστεύω πως είναι ή πρώτη φορά που ούσιαστικά θα άγγίξη τό θέμα τών πραγματικών ύπευθύνων και θα φωτίση προς τόν λαό όλες τές πτυχές του Κυπριακού δράματος.

Στήν προηγούμενη Βουλή, στήν παρουσία του ίδιου του άρχηγού τών πολιτικών προγεφυρωμάτων που τότε ήταν άκόμα μέσα στήν Βουλή, είχα τήν εύκαιρία νά αναλύσω και τά αίτια και τούς αίτιους τής Κυπριακής τραγωδίας. Νά αναλύσω τίς παραλείψεις και τήν κακήν ύπηρεσία που πρόσφερε μιá παθητική θεώρηση του Κυπριακού προβλήματος. Νά έρμηνεύσω τούς κινδύνους που έξακολουθούν νά ύφίστανται όταν τά πολιτικά προγεφυρώματα δέν έχουν άκόμα άποκαλυφθή σ' όλη τους τούλάχιστον τήν έκταση. "Όταν οί ένοχοι, οί συνένοχοι, οί πραξικοπηματίες, οί κρυπτοπραξικοπηματίες, τά πολιτικά προγεφυρώματα, οί Δούρειοι ίπποι, όχι μονάχα άπιτρέπεται νά κυκλοφορούν έλεύθεροι, αλλά τολμοούν άκόμα νά έχουν άπαίτηση νά διαδραματίσουν ρόλο στήν πολιτική ήγεσία, και σε μερικές περιπτώσεις άκόμα τολμοούν νά προκαλοούν εκείνους που έδωσαν αίμα για νά στηριχθούν οί δημοκρατικές διαδικασίες και ή Δημοκρατία σ' αυτό τόν τόπο, όσον ισχύουν αυτής τής μορφής οί καταστάσεις, ό τόπος θα κινδυνεύη. Γι' αυτό είναι έθνικό μας καθήκον νά άποκαλύψουμε σ' όλη τους τήν έκταση όχι μονάχα τούς φανερούς ένοχους, όχι μονάχα τά μικρά πiónια, τά όποια ώδήγησαν τόν τόπο στήν τραγωδία, αλλά εκείνους που είναι ούσιαστικά ύπεύθυνοι, και που αυτή τήν στιγμή άκόμα παρουσιάζονται σάν, τάχατες, άξιόλογοι και άξιότιμοι πολίτες αυτού του κράτους.

Θά έπαναλάβω πολύ έπιγραμματικά τήν ύφή του Κυπριακού προβλήματος γιατί άν δέν έχωμεν ύπ' όψη μας αυτή τήν ύφή θα είναι άδύνατον νά έννοήσουμε σωστά και τόν ρόλο τών πολιτικών προγεφυρωμάτων και τές εισηγήσεις τές όποιες προτίθεται νά θέσω μπροστά στο Σώμα.

Ό Βρετανικός ιμπεριαλισμός έπέβαλε ένα άνεφάρμοστο, διαιρετικό, μεταποικιστικό Σύνταγμα με στόχο τήν έξασφάλιση τής στρατιωτικοπολιτικής παρουσίας του στήν Κύπρο. "Όταν άργότερα ό Άμερικάνικος ιμπεριαλισμός άπέβη ό κύριος παράγων στήν περιοχή, ανακάλυψε τήν στρατηγική σημασία τής Κύπρου και άσφαλέστατα έβαλε στόχο νά θέση τήν Κύπρο κάτω από τόν στρατηγικό του έλεγχο.

Προσάβησαν νά άλώσουν τήν πολιτική ήγεσία, δημιούργησαν και συντήρησαν ποικιλόμερφα πολιτικά προγεφυρώματα για νά άντικαταστήσουν τόν Πρόεδρο Μακάριο, που στεκόταν έμπόδιο στα ιμπεριαλιστικά σχέδια. "Έκαναν αυτή τήν πορεία γιατί αναγνώριζαν πως μιá άμηση έπέμβαση στις έσωτερικές ύποθέσεις τής Κύπρου θα ήταν άδιανόητη κάτω από τόν συσχετισμό δυνάμεων στήν Μέση Άνατολή, κάτω από τές πολύ εύαίσθητες και πολύ έκρηκτικές συνθήκες οί όποιες επικρατοΰσαν στήν περιοχή μας.

Άργότερα, στα πολιτικά προγεφυρώματα προστέθηκαν τά στρατιωτικά προγεφυρώματα ύπό τήν μορφήν τής Ε.Ο.Κ.Α. Β'. "Όπως θα θυμάστε μέσα και έξω από τήν Βουλήν έμεις διαπιστώναμε από τότε ότι ύπήρχεν έπαφή άνάμεσα στους άρχηγούς και στήν ήγεσία τών πολιτικών προγεφυρωμάτων και τών στρατιωτικών προγεφυρωμάτων, είτε άμηση είτε έμμεση, μέσω του άρχηγείου τών συνωμοτικών δυνάμεων που βρισκονταν έξω από τήν Κύπρο, τής Σ.Ι.Α. και τής Άμερικανικής πολιτικής.

Δυστυχώς αυτή ή διαπίστωση δέν έγινε κατανοητή και έτσι έπετράπη στα πολιτικά προγεφυρώματα όχι μονάχα νά διαδραματίσουν ρόλο στήν πολιτική ζωή, αλλά, ούσιαστικά, νά είναι τά άνενόχλητα διάδοχα σχήματα τά όποια θα άνελάμβαναν, άν κάτω από όποιοσδήποτε προϋποθέσεις και

υπό όποιαδήποτε μορφή άπομακρυνόταν ό Πρόεδρος Μακάριος, και έτσι διευκόλυναν τή μεταποικιστικά σχέδια πού με μιά σφαίρα άκόμα θά μπορούσαν νά φέρουν τή διάδοχα σχήματα στην έξουσία.

Με τήν άνοδο τής Χούντας στην έξουσία διευκολύνθηκε σέ τεράστιο βαθμό ή δραστηριότητα τών πολιτικοστρατιωτικών προγεφυρωμάτων με τό πρόσχημα ότι δέν έπιτρεπόταν όποιαδήποτε επίθεση ενάντια στην έθνική Κυβέρνηση, όπως άπεκαλείτο τότε ή Χούντα. Προσπάθησαν νά έξασφαλίσουν τό άνενόχλητο τής χουντικής διείδυσης και τό άνενόχλητο τής δραστηριότητας τών πολιτικών προγεφυρωμάτων.

Και προηγούμενα σ' αύτή τή Βουλή υπενθύμισα ότι όταν σέ κάποια επέτειο τής 21ης τ' Άπρίλη οί ειρηνικοί διαδηλωτές και οί προασπιστές τής άποκατάστασης τής Δημοκρατίας στην Έλλάδα θρυσκόντουσαν στους δρόμους τής Λευκωσίας, κάποιοι Έλληνόφωνοι άξιωματικοί έστρεψαν τή στρατευμένα παιδιά του δικου μας λαου ενάντια στους διαδηλωτές και απείλησαν νά πυρπολήσουν τό ιατρείο του Τάκη Χατζηδημητρίου μέσα στο όποιο θρυσκόνταν τότε όλόκληρη ή ήγεσία τής Ε.Δ.Ε.Κ. Έφερα τό θέμα μπροστά στην Βουλή και με παράπονο θά πρέπει νά υπενθυμίσω ότι ενώ έπετράπη σέ κάποιοι ενέωκοινοδουλευτικο νά ύβριση τές δημοκρατικές δυνάμεις από αυτό τό Βήμα, μου άπαγορεύθη νά μιλήσω για νά μήν «θίξω τήν έθνική Κυβέρνηση», αλλά δέν έμειναν άνυπεράσπιστες οί δημοκρατικές δυνάμεις τής Κύπρου.

Θά ύπομνήσω άκόμα ότι όταν άντιτάχθηκα στην ύποψηφιότητα του κ. Κληρίδη σαν Πρόεδρου αύτης τής Βουλής, τί προσέφερε σαν επιχείρημα ό κ. Κληρίδης άνάμεσα στα άλλα ; "Ότι θά έπρεπε πάση θυσία νά ψηφισθί σαν Πρόεδρος αύτης τής Βουλής γιατί άνάμεσα σ' άλλους αυτό ήταν επιθυμία του Παπαδόπουλου και του Πιπινέλλη ! Για μένα αυτό θά ήταν άρκετή δικαιολογία για νά μήν επιτραπή ποτέ στον άρχηγό τών πολιτικών προγεφυρωμάτων νά πάρη τήν έδρα του Προέδρου τής Βουλής.

Τά πολιτικά προγεφυρώματα διείδυσαν παντου. Και αυτό γεννούσε τήν αναγκαιότητα για τον λαό νά άντισταθί ενάντια στην βία τών πολιτικοστρατιωτικών προγεφυρωμάτων. "Όμως, και πάλιν, συνειδητά κάποιοι τότε προσπάθησαν νά δημιουργήσουν σύγχυση άνάμεσα στην παράνομη βία πού άποσκοπούσε στην κατάλυση του Κυπριακου κράτους, τήν κατάλυση τής Δημοκρατίας και τών δημοκρατικών διαδικασιών και στην νόμιμη, τήν επιβαλλόμενη άντίσταση του λαου ενάντια σ' αυτές τές παράνομες ενέργειες. Πρόσφατα τό Κυπριακό Δικαστήριο σαφώς άπεφάνθη ότι είναι δικαίωμα και καθήκον και ύποχρέωση του πολίτου, όταν κινδυνεύη τό Σύνταγμα, όταν κινδυνεύουν οί δημοκρατικές διαδικασίες, όταν ό φασισμός κτυπά τήν πόρτα μας, είναι αναφαίρετον δικαίωμα και ύποχρέωση του πολίτου νά προσπίξεται και τό κράτος και τό Σύνταγμα και τές δημοκρατικές διαδικασίες. Σε μερικές μάλιστα χώρες άποτελεϊ κολάσιμον παράπτωμα για όποιαδήποτε πολίτη δέν προσπισθί τό Σύνταγμα και τές δημοκρατικές διαδικασίες.

Οί Ξένοι συνωμοτικοί κύκλοι, όπως είπα, προσπάθησαν νά ενουχίσουν τήν άντίσταση του λαου προβάλλοντες τές θεωρίες για βία και για άντιβία και έφτασαν μέχρι τό κατάντημα νά θέσουν στην ίδια μοίρα τό Κράτος τό όποιον άγωνιζόταν ενάντια στον φασισμό με τον ίδιο τό φασισμό. Και μάλιστα ή προηγούμενη Βουλή άποφάσισε, εν όνόματι τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, νά έξασπείλη τον Μακάριο και τον Γρίβα σαν ισότιμα ενόχους ή ύποπα ενόχους για νά δικασθύν από τον προσάτη τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τον άρχηγό τής Χούντας, τον Γκιζίκη ! "Έτσι τά προγεφυρώματα προετοιμάζαν τήν διάλυση του Κυπριακου Κράτους και τήν άνάληψη έξουσίας από τους ίδιους. "Ηλπιζαν ήδη νά καταλάβουν τήν έξουσία από τό 1972, όταν τότε ό τότε Πρέσβυς τής Χούντας έδωσε τελεσίγραφο στον Μακάριο, τον καλούσε νά παραιτηθί και του είπε ότι αν άρνιό-

ταν να παραιτηθῆ θὰ ἔστελλε τὰ τάνκς τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ. γιὰ νὰ καταλάβουν τὸ Προεδρικό Μέγαρο. Κινητοποιήθηκε καὶ τότε ὁ λαὸς μὲ ὄπλα νόμιμα, νόμιμα δοσμένα ἀπὸ τὸ Κράτος, γιὰ νὰ παρεμποδίσει αὐτὴν τὴν ἐπέλαση τῶν χουντικῶν ἀρμάτων. Ἀλλὰ, ταυτόχρονα, οἱ τεράστιες καὶ μεγαλειώδεις κινητοποιήσεις τοῦ λαοῦ στὴν Πλατεία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἐφαρμογὴ αὐτῶν τῶν σχεδίων. Καὶ ὅλοι μας θυμόμαστε τοὺς ἀπόντες ἀπὸ τὴν πλατεία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅπως καὶ ξέρομε πὼς τὴν ἴδια ὥρα ποῦ ὁ λαὸς βρισκόταν στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ γιὰ νὰ ματαιώσῃ τὰ χουντικά σχέδια ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Βουλῆς βρισκόταν στὰ ἐσωτερικὰ δωμάτια τῆς χουντικῆς Πρεσβείας καὶ ἐδήλωνε ὅτι ἦταν ἔτοιμος νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσία καὶ παρουσίασε καὶ τὸν πρῶτο κατάλογο τῶν Ὑπουργῶν ποῦ θὰ διαδεχόταν τὸν Μακάριο ὁ ὁποῖος ἢ θὰ δεχόταν νὰ παραιτηθῆ ἢ μὲ τὴν βία θὰ ἀπομακρυνόταν ἀπὸ τὴν ἐξουσία.

Γνωρίζαμε ἤδη ἀπὸ τότε ὅτι ὑπῆρχαν συναντήσεις ἀνάμεσα στὸν ἀρχηγὸ τῶν πολιτικῶν προγεφυρωμάτων κ. Κληρίδη καὶ στὴν Ε.Ο.Κ.Α. Β'. "Ἔτσι γιὰ μᾶς δὲν ἦταν ἐκπληξη τὸ σημερινὸ σχῆμα τοῦ Δημοκρατικοῦ Συναγερμοῦ μέσα στὸ ὁποῖο συναγελάζονται ὅλες αὐτὲς οἱ καταστάσεις γιατί ἐγνωρίζαμε ἀπὸ τότε ὅτι ὑπῆρχαν ὀργανωτικὲς ἐπαφές. Καὶ ὑπῆρχεν ἡ παραδοξότητα ὅ κ. Κληρίδης νὰ βρίσκεται σὲ ὀργανωτικὴ ἐπαφὴ μὲ τοὺς «ἀδιάλλακτους» τάχατες, «Ἐνωτικούς» ἀπὸ τὴν μιά καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ παρουσιάσῃ τὸν Μακάριο σὰν ἀδιάλλακτο καὶ στὴν Δύση καὶ παντοῦ, ὅπου μποροῦσε, γιὰ νὰ τὸν ὑπονομεύσῃ καὶ νὰ προτείνῃ ὅτι ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ ἐξευρεθῆ λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ἦταν ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ἀδιάλλακτου Μακαρίου καὶ ἡ ἀνάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸν «διαλλακτικό» Κληρίδη, τὸν συνεργάτη τῆς Ε.Ο.Κ.Α. Β'.

Ἐμεῖς τονίζαμε ἀπὸ τότε ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξουδετερωθοῦν τὰ προγεφυρώματα. "Ὅτι ἐνόητα μὲ τοὺς Δούρειους Ἴππους δὲν ὑξυπηρετεῖ τὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο ἀλλὰ ἀδυνατίζει τὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο.

"Ὅταν οἱ ξένοι συνωμοτικοὶ κύκλοι καὶ τὰ πολιτικοστρατιωτικὰ προγεφυρώματα ἀναγκάστηκαν νὰ διαπιστώσουν πὼς δὲν ἦταν δυνατόν οὔτε μὲ πολιτικὲς οὔτε μὲ ἡμιστρατιωτικὲς μεθόδους νὰ ἐξαφανίσουν ἀπὸ τὸ πολιτικὸ προσκήνιο τὸν Μακάριο καὶ τὴν δημοκρατικὴ ἡγεσία, κατάληξαν στὴν τελευταία φάση τῆς συνωμοσίας, στὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολή.

Ποιὸς ἦταν ὁ στόχος; Δολοφονία τοῦ Μακαρίου, δολοφονία τῆς δημοκρατικῆς ἡγεσίας, μικρὴ χούντα, προσωρινή, εἰσβολή, ἡμικατοχή καὶ «ἀποκατάσταση», τάχατες, «τῆς συνταγματικῆς νομιμότητος» μὲ Πρόεδρο τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους τὸν τότε Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ πρόσχημα τῶν κρισίμων καταστάσεων θὰ διατηροῦσε τὴν ἐξουσία καὶ θὰ ἐπέβαλλε τὶς μεταποικιστικὲς λύσεις μὲ τὸν φασισμό τῆς ΕΟΚΑ Β' καὶ μὲ τὴν τραμοκρατία.

Θέλω νὰ τονίσω ἐπιγοσμματικά, τὸ πραξικόπημα δὲν ἔγινε γιὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ στὴν ἐξουσία τὸν Σαμπῶν ἀλλὰ τὸν κ. Κληρίδη. Ἡ ἐπιβίωση τοῦ Μακαρίου καὶ ἡ ἀντίσταση τοῦ λαοῦ μας ματαίωσαν αὐτὰ τὰ σχέδια. "Ὅμως δὲν ἐγκατελείφθηκαν ἀπὸ τοὺς μεταποικιστικοὺς κύκλους. Ὁ Ἀμερικανὸς Πρέσβυς βρίσκεται σὲ πολυκαθημερινὴ ἐπικοινωνία μὲ τὸν κ. Κληρίδη. Λίγο ἀργότερα ὁ Κληρίδης ὁμολογεῖ σὲ μένα προσωπικὰ πὼς ἀνέλαβε τὴν ἐξουσία ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ Ἀμερικανοῦ Πρέσβυ. Καὶ ὅταν τὸν ρώτησα «ἀπὸ πότε ὁ Ἀμερικανὸς Πρέσβυς διορίζει Προέδρους στὴν Κύπρο», μοῦ ἀπάντησε ὅτι ἀπλῶς ἐχρησιμοποιήθη ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ Κυβέρνηση, τὴν Χούντα, γιὰ νὰ διαβιβᾷ τὴν πρόταση. "Ἔτσι ἀπεκαλύφθη οὐσιαστικὰ ἡ ὅλη περεια ἢ ὁποῖα ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Κίσσιντζερ, Σ.Ι.Α., Χούντα, Ἀμερικανὸ Πρέσβυ καὶ ἔφτασε στὸν Κληρίδη.

Ὁ Κληρίδης δίνει ὄρκο στὸν Γεννάδιο, παρὰ τὰ συνταγματικὰ θέσμιμα, μὲ σκοπὸ νὰ παρουσιάσῃ τὸν ψευδοστασιμητῆ σὰν τὸν μόνιμο καὶ νόμιμο Ἀρχιεπίσκοπο, καὶ νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ἐπάνοδο τοῦ νομίμου Προέδρου στὴν

Κύπρο ακόμα και υπό την ιδιοκτητά του σαν 'Αρχιεπισκόπου. 'Απαγορεύει και αναφοράν ακόμα στο όνομα του Μακαρίου στα πρώτα στάδια και άργότερα άπλως επιτρέπεται από το Ραδιόφωνο και την Τηλεόραση του Κράτους, του οποίου ο Μακάριος ήταν Πρόεδρος, επί τέλους, να αναφέρεται ο Μακάριος σαν 'Αρχιεπίσκοπος. 'Αλλά μήπως χρειάζεται καλύτερη απόδειξη για να αποδείξω πόσον άντισυνταγματικά ο Κληρίδης ανέλαβε την έξουσία από του να αναφερθώ ότι δήλωνε ότι θα γίνουν εκλογές μετά έξη μήνες «και αν ο Μακάριος θέλη ως έλθη»! Τι σημαίνει αυτό; "Οτι θεωρούσε ήδη τον Μακάριο σαν έκπτωτο. "Αρα θεωρούσε το πραξικόπημα σαν νόμιμο. "Αρα ήταν ο συνεχιστής του πραξικοπήματος.

Σαν τοποτηρητής ώφειλε να αναγνωρίση το νόμιμο 'Υπουργικό Συμβούλιο. 'Αντί τούτου διώρισε δικό του, μάλλον διετήρησε το ίδιο το πραξικοπηματικό 'Υπουργικό Συμβούλιο. Διώρισε δε μέσα σ' όλες τές κρατικές 'Υπηρεσίες και στην 'Αστυνομία γνωστούς της Ε.Ο.Κ.Α. Β', όχι μονάχα από αυτούς που είχαν απολυθῆ αλλά από αυτούς που έθεωρούνταν σαν καταζητούμενοι και απέλυσε σωρείαν νομιμόφρονες υπαλλήλους και από την 'Αστυνομία και από τον Κρατικό μηχανισμό. "Έβαλε λογοκρισία. Και κάθε αναφορά στο όνομα του Μακαρίου δεν επιτρεπόταν από τον τότε λογοκριτή κ. Βράχα. Και όλοι θα θυμάστε πώς τα νέα ήσαν μισά μαύρα και μισά άσπρα. Και αυτά τα άσπρα άποτελοῦν, ίσως, τον μεγαλύτερο τίτλο τιμῆς για εκείνους που άγνόησαν όλως διόλου την λογοκρισία.

"Όταν έφυγε από την Κύπρο και πήγε στην Γενεύη θα έπρεπε να ξέρη πώς μια και ο Πρόεδρος ήταν ζωντανός, όταν αυτός ήταν εκτός Κύπρου δεν ήταν καν Προεδρεύων πιά. Διότι και των δύο εύρισκομένων εκτός Κύπρου την έξουσία την άσκει ο Πρόεδρος και αυτός που έμεινε εδώ, όποιοσδήποτε και να ήταν, θα ήταν ο Προεδρεύων. "Αρα δεν είχε κανένα, μα άπολύτως κανένα, δικαίωμα να διαπραγματευθῆ στην Γενεύη.

Στις 15 Αύγουστου μās γύρισε πίσω με κάποιες προτάσεις και μās είπε : «'Εγώ θα ύπογράψω και θα αναλάβω τές εϋθύνες μου». "Αρα και πάλι έθεωρούσε τον εαυτό του άπόλυτα σαν Πρόεδρο αυτού του Κράτους και όσοι ήταν παρόντες θα ένθυμοῦνται ότι ο ίδιος ώμολόγησε ότι πήρε τηλεφώνημα από τον Καραμανλή που του είπε να μην έπιμένη διότι υπάρχουν ακόμα κάποια πολιτικά περιθώρια, αλλά άσφαλως και έμεις, όπως θυμάστε, μέσα στα αυτόματα της Ε.Ο.Κ.Α. Β' τα όποια περιστοίχιζαν τον «νόμιμο και συνταγματικό» Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας του διακηρύξαμε ότι αν τολμούσε να ξεπουλήση την Κύπρο θα μετατρέπαμε την Κύπρο σε ήφαιστειο αλλά ποτέ δεν θα επιτρέπαμε το ξεπούλημα αυτού του τόπου.

"Όταν κατάγγειλα στον ίδιο τους ύποπτους για την δολοφονία του Δώρου και την δολοφονική άπόπειρα εναντίον μου όλοι, όλοι, προσιβάστηκαν ή πήραν καλύτερες θέσεις ή ήλθαν στο Προεδρικό Μέγαρο.

Οι πράξεις της έξουσίας του Σαμψών κρίθηκαν σαν άκυρες, όπως ξέρετε, και έδημοσιεύθη μάλιστα και ο σχετικός νόμος. "Όμως, πώς είναι δυνατόν ο Σαμψών να βρίσκεται στην φυλακή και οι 'Υπουργοί που σφετερίστηκαν μαζί του την έξουσία, που είναι συνένοχοι και για τές δολοφονίες εν ψυχρώ και για τα έγκλήματα και για την τουρκική κατοχή, να κυκλοφορουν άνενόχλητοι και μερικοί μάλιστα από αυτούς να συμμετέχουν στην άπνομη δικαιοσύνης σαν δικηγόροι; Αυτό άποτελεί λογική παραδοξότητα. Οί σφετεριστές της έξουσίας πρέπει άμέσως να προσαχθούν μπροστά στην δικαιοσύνη για να λογοδοτήσουν για τές πράξεις τους, αλλοιώτικα άποτελεί κομική παρωδία ή φυλάκιση του Σαμψών.

Που, όμως, σπαματά ο σφετερισμός; Οί πράξεις αυτών των ίδιων ανθρώπων σε 8 μέρες έπαυσαν να είναι παράνομες και έγιναν νόμιμες; Και θα άνεχθῆ αυτός ο λαός ποτέ διατάγματα τα όποια ύπεγράφησαν από τον Παντέλαν και τους συν αυτώ να θεωρουνται σαν νόμιμα; Πώς είναι δυνα-

τόν αὐτοὶ οἱ κύριοι οἱ ὁποῖοι σφετερίστηκαν ἐξουσίαν, οἱ ὁποῖοι ἐδολοφόνησαν, 8 μέρες πιὸ ὕστερα νὰ τοὺς ἐπιτρέπεται νὰ ὑπογράψουν ὅποιαδήποτε διατάγματα τὰ ὁποῖα νὰ θεωροῦμε σὰν νόμιμα; Παράνομα εἶναι αὐτὰ τὰ διατάγματα, ἐντελῶς, καὶ ἀνήθικα καὶ παράνομα καὶ ἐγκληματικά καὶ πρᾶξικοπηματικά.

Ἄλλὰ ἂν αὐτὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι παράνομο, τότε τί εἶναι ὁ ἡγούμενος αὐτοῦ τοῦ πρᾶξικοπηματικοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὁ ὁποῖος στήν οὐσία προσυπέγραφε ἢ προήδρευε σ' ὅλες τὲς ὑπογραφὲς ὄλων τῶν πρᾶξικοπηματικῶν πράξεων ἐνὸς πρᾶξικοπηματικοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου; Ἄλλωστε, τελευταῖα, κάποια δικαστικὴ ἀπόφαση ρίχνει φῶς στὸ ὅλον θέμα. Ἄν ἐμεῖς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ καταλογίσουμε πολιτικὲς εὐθύνες γιὰ τοὺς σφετεριστὲς τῆς ἐξουσίας, τὸν Σαμψών, τὸ πρᾶξικοπηματικὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο καὶ τὸν διάδοχο τοῦ Σαμψών, Κληρίδη, τὸ Δικαστήριό μας ἔδωσε ἐνδειξη τῆς παρανομίας ποὺ συνετελέσθη καὶ τῶν νομικῶν εὐθυνῶν ποὺ προκύπτουν.

Δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ παραμείνουμε ἀπαθείς. Δὲν θὰ ἔχουμε πιστευτότητα ἂν ἐξαντλούμαστε σὲ ἀπαιτήσεις γιὰ κάθαρση ὅσων βοήθησαν στὸν σφετερισμὸ τῆς ἐξουσίας κάτω ἀπὸ ἐντολές, κάτω ἀπὸ διαταγές, ἔστω, ἀκόμα καὶ κάτω ἀπὸ ἐκφοβισμό καὶ ἀφήναμε ἀνενόχλητους αὐτοὺς τοὺς ἴδιους τοὺς σφετεριστὲς. Δὲν εἶναι μόνο θέμα τιμωρίας. Τὸ ἔχομε πεῖ πολλές φορές. Ἄν παθητικὰ σταθοῦμε μπροστὰ στὸν σφετερισμὸ διανοίγουμε δρόμο γιὰ ἐπανάληψη. Γι' αὐτὸ ἔκανα τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ ἀναδρομὴ. Γιὰ νὰ δείξω πὼς ἡ παθητικὴ θεώρηση τῶν πραγμάτων ἐκκολάπτει κινδύνους. Καὶ δὲν ἔχομεν περιθώρια γιὰ νέες περιπέτειες. Ἐπιβάλλεται κάθαρση. Ἄλλὰ ἡ κάθαρση νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὴν κορυφὴ καὶ νὰ ἀγγίξῃ τὴν οὐσία καὶ ὅλες τὲς λεπτομέρειες τοῦ θέματος. Θὰ πρέπει νὰ προβληματιστοῦμε ἀπὸ τὸ παρελθόν. Λαοὶ χωρὶς μνήμη πεθαίνουν. Θὰ πρέπει νὰ ἀναστηλώσουμε τὲς ἠθικὲς ἀξίες γιατί μακροχρόνιος θὰ εἶναι ὁ ἀγώνας μας καὶ αὐτὸ πιά γίνεται γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ἀντιληπτὸ καὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ πρὸς στιγμὴν πίστεψαν πὼς ἔχουν διανοιχτὴ οἱ δρόμοι γιὰ μιὰ σύντομη λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Χρειαζόμαστε καθολικὴ στράτευση καὶ αὐτὸ προϋποθέτει πίστη. Καὶ ἡ πίστη δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν δικαίωση, ἀπὸ τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων καὶ ἀπὸ τὴν δικαίωση τῶν ἀγωνιστῶν. Ἡ ἱστορία μας δακτυλοδεικτεῖ. Πρέπει νὰ κάνουμε τὸ καθήκον μας.

Θὰ πρέπει ἀκόμα νὰ ὑπενθυμίσω πὼς ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου δὲν ἄνοιξε. Πῶς πρέπει, ἐπίσημα, αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ ἀπαιτήσῃ ἐγγράφως ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση νὰ ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου. Καὶ ἀντίγραφο αὐτῆς τῆς ἀπαιτήσεως νὰ στείλῃ στὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ. Γιατί εἶναι ἀδιανόητο αὐτὴ ἡ ἀπόφαση νὰ παραμείνῃ μέσα στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς αἴθουσας.

Ἀκόμα εἰσηγοῦμαι νὰ στείλουμε στὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων τὸ πόρισμα ποὺ θὰ προκύψῃ ἀπὸ τὸ θέμα ποὺ ἐνέγραφα γιὰ τὴν τιμωρία ὄλων τῶν σφετεριστῶν τῆς ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Συζητοῦμε καὶ πολὺ σωστά, γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ θέματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ ἐγκληματικὸ χουντικὸ πρᾶξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 ποὺ ὠδήγησε τὸν λαὸ μας στὴ σημερινὴ τραγωδία καὶ συμφορὰ.

Πρὶν 4 περίπου μῆνες συζητήσαμε καὶ θεοπίσαμε νομοθεσίαν γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ πειθαρχικῶν μέτρων ἐναντίον ἐκείνων τῶν κρατικῶν ὀργάνων ποὺ διεδραμάτισαν κάποιο ρόλο στὸ προδοτικὸ πρᾶξικόπημα. Σήμερα συζητοῦμε τὴν προσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα.

Μερικοί, ίσως να διερωτηθῶν. Γιατί τόσο καθυστέρηση στην εξέταση αὐτῶν τῶν τόσο σοβαρῶν θεμάτων; Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι αὐτὰ τὰ θέματα ἔπρεπε νὰ εἶχαν ἀπασχολήσει καὶ τὴν Ἐκτελεστικὴ καὶ τὴ Νομοθετικὴ Ἐξουσία νωρίτερα. Αὐτό, ὅμως, δὲν σημαίνει ὅτι ἔστω καὶ καθυστερημένα δὲν πρέπει ν' ἀσχοληθῶμε μ' αὐτά. Μερικοί θὰ ποῦν ἴσως. Μήπως ἀναξέουσε πληγές καὶ δὲν συμβάλλουμε ἔτσι στὴν τόσο ἀπαραίτητη ἐνότητα τοῦ λαοῦ; Οἱ πληγές ὑπάρχουν κι' αὐτὲς προξενήθηκαν ἀπὸ τοὺς παρωμένους πραξικοπηματίες. Δὲν εἴμαστε ἐμεῖς ποὺ ἀναξέουσε πληγές, ἀλλὰ οἱ ἴδιοι καὶ οἱ συνένοχοί τους, ποὺ ποτέ δὲν ἔπαυσαν νὰ σκάβουν τὸ μνήμα τῆς ὑπόλοιπης, ἐλεύθερης Κύπρου.

Ἐμεῖς θέλουμε νὰ κλείσουν οἱ πληγές μιὰ γιὰ πάντα καὶ νὰ μὴν ἐπανα-νοίξουν. Θέλουμε πραγματικὴ ἐνότητα. Θέλουμε ἐνότητα, ποὺ νὰ στηρίζεται σὲ δημοκρατικὲς ἀρχές κι' ὄχι στὴ συγκάλυψη τῶν ἐγκλημάτων ποὺ διέπραξαν οἱ ἀπάισιοι πραξικοπηματίες, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἐπανέλθουν δριμύτεροι καὶ νὰ ὀλοκληρώσουν τὴν καταστροφὴ τῆς Κύπρου. Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ δὲν ὀδηγεῖ στὴν ἐπούλωση τῶν πληγῶν καὶ στὴν ἐπούλωση τῶν πληγῶν καὶ στὴν πολυπόθητη, πατριωτικὴ, δημοκρατικὴ ἐνότητα τοῦ λαοῦ.

Δὲν εἶναι ἀντεκδίκητη ποὺ ζητοῦμε, ἀλλὰ τιμωρία τῶν ἐνόχων, γιὰ φρονηματισμὸ, παραδειγματισμὸ καὶ ἱκανοποίηση τοῦ λαϊκοῦ αἰσθήματος. Ἔστω καὶ μὲ καθυστέρηση δικάστηκε καὶ φυλακίστηκε ὁ ὀκταήμερος Πρόεδρος τῶν πραξικοπηματιῶν. Οἱ Ὑπουργοὶ του, ὅμως, δὲν ἔχουν κληθεῖ μέχρι σήμερα νὰ δώσουν λόγο γιὰ τὸ γεγονός ὅτι σφετερίστηκαν τὴν ἐξουσία καὶ διέπραξαν σοβαρώτατο ἐγκλημα σὲ θάρος τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου. Οἱ Ὑπουργοὶ τοῦ ὀκταήμερου Προέδρου, ποὺ ἐκτίει ποινὴ φυλάκισης, εἶναι συνένοχοι μὲ τὸν Πρόεδρο τους, γιατί ἀποδέχτηκαν διορισμὸ σὲ θέσεις στὶς ὁποῖες μόνος ὁ αἰρετὸς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, ἔχει συνταγματικὰ τὸ δικαίωμα νὰ διορίζη. Κατὰ συνέπεια οἱ πραξικοπηματίες, Ὑπουργοὶ θὰ πρέπει νὰ κληθοῦν νὰ δώσουν λόγο ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης γι' αὐτὸ ποὺ ἔκαναν. Φέρουν τὴν ἴδια περίπου εὐθύνη ποὺ φέρει καὶ ὁ ὀκταήμερος Πρόεδρος τους. Ἀποδέχτηκαν νὰ γίνουν σφετεριστὲς τῆς ἐξουσίας καὶ νὰ μετατραποῦν σὲ ἐκτελεστικὰ ὄργανα τῶν πραξικοπηματιῶν καὶ πρέπει νὰ κληθοῦν νὰ δώσουν λόγον. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς θητείας τους σὰν πραξικοπηματίες Ὑπουργοὶ διέπραξαν αὐθαιρεσίες καὶ χρησιμοποίησαν τὴν ἐξουσία ποὺ δὲν τοὺς ἀνήκε γιὰ προαγωγή τῶν ἄνομων σκεπῶν τῶν πραξικοπηματιῶν.

Ὅλες οἱ πράξεις στὶς ὁποῖες ἔχουν προβεῖ οἱ πραξικοπηματίες Ὑπουργοὶ πρέπει νὰ ἐρευνηθοῦν καὶ νὰ φωτισθοῦν γιὰ νὰ τίς γνωρίσει ὁ λαός. Πέραν τούτου, ὅμως, δὲν πρέπει νὰ παραμείνη ἴχνος ἀπὸ τίς πράξεις τους, ποὺ νὰ μὴ ἐπανορθωθῇ γιὰ νὰ ἀποκατασταθῇ πλήρως ἡ συνταγματικὴ τάξη.

Ἀλλὰ εἶναι καὶ ἡ περίοδος ποὺ ἀκολούθησε τὴν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὸν τότε Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, κ. Γλαῦκο Κληρίδη. Τὸ ὅτι ὁ κ. Γλαῦκος Κληρίδης ἀνάλαβε τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας μέσα σὲ κείνη τὴν περίοδο, ποὺ ὁ αἰρετὸς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, ἀναγκάστηκε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Κύπρο, εἶναι κάτι ποὺ προνοεῖται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα. Ὁ κ. Κληρίδης θὰ πρόσφερε ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες στὴ Δημοκρατία καὶ τὴν Κύπρο, ἂν μὲ τὴν ἀνάληψη καθηκόντων Προέδρου τῆς Δημοκρατίας προέβαινε στὴν ἀποκατάσταση τῆς συνταγματικῆς τάξης, ποὺ ἐπικαλέστηκαν οἱ Τοῦρκοι εἰσβολεῖς γιὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὴν ἐπιδρομὴ τους κατὰ τῆς Κύπρου. Καὶ θὰ εἶχαμε ἀποκατάσταση τῆς συνταγματικῆς τάξης ἂν ὁ κ. Κληρίδης καλοῦσε τὸν αἰρετὸ Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο, νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν Κύπρο καὶ τὸ συνταγματικὸ Ὑπουργικὸ του Συμβούλιο νὰ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του.

Εἶναι γεγονός ὅτι καὶ μεῖς ζητήσαμε ἀπὸ τὸν κ. Κληρίδη νὰ ἀναλάβῃ καθήκοντα Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ μάλιστα γραπτῶς. Ἀλλὰ μόνον,

ὅπως τονίζαμε στὴν ἐπιστολὴ μας πρὸς αὐτόν, «ὡς προνοεῖται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος μέχρι τῆς ἐπανάδου τοῦ ἐκλελεγμένου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου».

Ἄντι τούτου ὁ κ. Κληρίδης παραβίασε τὸ Σύνταγμα. Καὶ ἀφοῦ ὠρκίστηκε μπροστὰ στὸ Γεννάδιο, ποῦ δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπὸ πραξικοπηματίας καὶ σφετεριστὴς τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου, σὰν Πρόεδρος, μίλησε καὶ γιὰ ἐκλογὲς γιὰ τὴν ἀνάδειξη νέου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τὴν στιγμή πού γνώριζε πολὺ καλά, ὅτι οὔτε στὸν Γεννάδιο ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ ὀρκιστῆ, οὔτε καὶ Προεδρικές ἐκλογὲς εἶχε δικαίωμα νὰ προκηρῦξη ἐφ' ὅσον ἡ θητεία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας λήγει μόλις τὸ 1978.

Γιὰ τὴν ὀρκωμοσίᾳ του ἐνώπιον τοῦ Γενναδίου ἐλέχθη ὅτι ὑποχρεώθηκε ἀπὸ τοὺς πραξικοπηματίες, ποῦ ἔθεσαν τούτο σὰν ὄρο γιὰ τὴν μεταβίβαση τῆς ἐξουσίας. Δὲν ὑποτιμοῦμε καθόλου τίς δυσκολίες μέσα στὶς γνωστὲς συνθήκες πού δημιουργήθηκαν ἀπὸ τὸ ἐγκληματικὸ πραξικόπημα καὶ τὴν βάρβαρη τούρκικη εἰσβολή. Ἄλλὰ δὲν δικαιολογεῖται ἡ παραβίαση τοῦ Συντάγματος τὴν στιγμή μάλιστα πού διεθνῶς γινόταν τόσος λόγος γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς συνταγματικῆς τάξης καὶ νομιμότητος.

Ἡ ὀρκωμοσίᾳ μπροστὰ στὸ Γεννάδιο καὶ ἡ δήλωση γιὰ προκήρυξη Προεδρικῶν ἐκλογῶν εἶναι δυὸ πράγματα πού προδίδουν προσπάθεια ἰκανοποίησης τῶν πραξικοπηματιῶν καὶ ὄχι ἀποκατάστασης τῆς Συνταγματικῆς τάξης καὶ ὁμαλότητος. Τί ἐπέδωκε ὁ κ. Κληρίδης μὲ τὴ δήλωση του γιὰ διενέργεια Προεδρικῶν ἐκλογῶν; Ἐπέδωκε τὴν δική του ἀνοδο στὸ Προεδρικὸ ἀξίωμα καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον ἀντισυνταγματικὸ. Ἀπόδειξη ὅτι ὁ κ. Κληρίδης αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέδωκε, εἶναι ὅτι τοῦ ἄρρεσε καὶ ἀνεχόταν νὰ ἀποκαλεῖται «Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας» ἐνῶ τὸ κυπριακὸ ραδιόφωνο, πού βρισκόταν ὑπὸ τὸν ἐλεγχό του, ἀποκαλοῦσε γιὰ σημαντικὸ χρονικὸ διάστημα τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο ἀπλῶς Ἀρχιεπίσκοπο καὶ γιὰ ἄλλο χρονικὸ διάστημα ὡς ἐκλελεγμένο Πρόεδρο.

Ὁ κ. Κληρίδης εἶναι νομικὸς καὶ πῆρε ἐνεργὸ μέρος στὴν ἐπεξεργασία τοῦ Συντάγματος. Ἦξερε κατὰ συνέπεια πολὺ καλά, ὅτι μὲ βάση τὸ Σύνταγμα μπορούσε καὶ ἐπιβαλλόταν ὑπὸ τίς συνθήκες νὰ ἀναλάβῃ καθήκοντα Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἐφ' ὅσον ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας βρισκόταν ἔξω ἀπὸ τὴν Κύπρο, ἐξαιτίας τοῦ προδοτικοῦ ἐγκληματικοῦ πραξικοπήματος. Ἦξερε ὁ κ. Κληρίδης ὅτι τὸ σύνταγμα δὲν διαλαμβάνει ὀρκωμοσίᾳ γιὰ τὴν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου, οὔτε καὶ προκήρυξη προεδρικῶν ἐκλογῶν γιὰ ν' ἀποφασιστῆ ἂν θὰ ἐπέστρεφε ἢ ὄχι ὁ αἰρετὸς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ ὁποῖος μόλις πρὶν ἓνα χρόνο εἶχε ἐκλεγεί ἀπὸ τὸν λαὸ καὶ ἡ θητεία του λήγει τὸ 1978.

Παραβίασε λοιπὸν τὸ Σύνταγμα ὁ κ. Κληρίδης τὴν στιγμή πού ἔπρεπε ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν συνταγματικὴν τάξη καὶ ὁμαλότητα. Ἄγνόησε γραπτὲς καὶ προφορικὲς ἀπαιτήσεις καὶ τοῦ Κόμματος μας, καὶ ἄλλων κομμάτων καὶ ὀργανώσεων, καὶ τοῦ λαοῦ γενικά, πού διαλάμβαναν τὴν ἄμεση ἐπιστροφή τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου καὶ μάλιστα ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς Κυβέρνησης Ἐθνικῆς Ἐνότητος.

Ὁ κ. Κληρίδης ὄχι μόνον δὲν ἀποκατέστησε τὴν νόμιμη Κυβέρνηση τῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄρκετὸ χρονικὸ διάστημα καὶ συγκεκριμένα μέχρι τίς 8 Αὐγούστου, 1974 ἀνεχόταν «ὑπουργοὺς» τοῦ πραξικοπήματος καὶ ὅταν τελικὰ συγκρότησε τὸ δικό του Ὑπουργικὸ Συμβούλιο προσέλαβε σ' αὐτὸ μόνον 1—2 Ὑπουργοὺς τῆς νόμιμης Κυβέρνησης.

Ὁ κ. Κληρίδης διώρισε στὸ ἀστυνομικὸ σῶμα καὶ σ' ἄλλες κρατικὲς θέσεις γνωστὰ μέλη τῆς ΕΟΚΑ Β', καταζητούμενους καὶ φιλοπραξικοπηματίες ἐνῶ ἀστυνομικαὶ καὶ ἄλλοι πού ἐπαύθησαν ἀπὸ τὸ ἐπαίσχυντο παράνομο καθεστῶς τοῦ πραξικοπήματος ἔμεναν μακριὰ ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τὴν δημόσια ὑπηρεσία.

“Όσοι πήραν μέρος στη Σύσκεψη που κάλεσε ο κ. Κληρίδης στις 15 Αύγουστου μετά την επιστροφή του από την Γενεύη, στην αίθουσα του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών, θα θυμούνται ότι εκεί κυριαρχούσαν έννοπλα πραξικοπηματικά στοιχεία τα οποία καμιά θέση δεν είχαν και αποτελούσαν καθαρή πρόκληση. Έπρεπε να ντρέπωνται εκείνοι που τους κάλεσαν.

Αυτές είναι οι πολιτικές ευθύνες του κ. Κληρίδη στην περίοδο που ακολούθησε το πραξικόπημα και κανείς δεν μπορεί να τις άμφισβητήσει.

Μόλις πρόσφατα το Έπαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας υπό την προεδρία του κ. Δ. Γ. Στυλιανίδη αναφέρθηκε, σε σχετική απόφαση του, στις αντιισυνταγματικές πράξεις του κ. Κληρίδη στην περίοδο που ακολούθησε μετά την ανάληψη καθηκόντων Προέδρου της Δημοκρατίας στις 23 Ιουλίου, 1974. Η απόφαση του Έπαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας στηρίζεται σε αδιάσειστα γεγονότα και είναι πεντακάθαρη.

Κύριε Πρόεδρε. Το θέμα που συζητούμε είναι συνέχεια και συνέπεια του όλου θέματος για κάθαρση κι' έξυγανση. Το βδελυρό προδοτικό πραξικόπημα πραγματοποιήθηκε πριν τρία περίπου χρόνια. Όμως οι συνέπειες του για τον λαό μας είναι τόσο σοβαρές, τόσο καταστροφικές που θα χρειαστούν δεκάδες χρόνια ή και περισσότερα για να εξαλειφθούν. Δεν είναι άσκοπα που η Βουλή άσχολεϊται και πρέπει ν' άσχολεϊται συνέχεια μ' αυτό το τόσο σοβαρό για τη ζωή και το μέλλον του λαού μας ζήτημα.

Δυστυχώς και μέχρι σήμερα ακόμη, ή μεταχείριση των πραξικοπηματιών στην Αστυνομία, την Έθνοφρουρά και τον κρατικό μηχανισμό δεν είναι κείνη που έπρεπε, για να διδάσκη και να φρονιματίζη. Γνωστοί πραξικοπηματίες έχουν προαχθῆ στο σώμα της Αστυνομίας, ενώ στην Έθνοφρουρά άρκετοί πραξικοπηματίες άξιωματικοί συνεχίζουν το φθοροποϊό, ύποναυευτικό έργο τους.

Από την άλλη μεριά συνεχίζεται ακόμη το άπαράδεκτο καθεστώς κοινωικών φρονημάτων, για το οποίο μιλήσαμε επανειλημμένα από το βήμα της Βουλής. Ο Υπουργός Έσωτερικών και Άμύνης κ. Βενιαμίν, φροντίζει με την μεγαλύτερη σχολαστικότητα μήπως παρεισφύσει στο σώμα της Αστυνομίας και στο σώμα των άξιωματικών της Έθνοφρουράς κανέναν του οποίου έστω και μακρινός συγγενής είναι άριστερός, ενώ συγκαλύπτει και προάγει πραξικοπηματικά στοιχεία με το έπιχείρημα ότι μετενόησαν. Είναι εύκολο, πολύ εύκολο να λήη κανείς ότι μετενόησε για ό,τι κακό έκαμε έναντιον αυτού του λαού και του τόπου. Ποϊόν άξια όμως μπορούν να έχουν οι μετάνοιες, οι οποίες μάλιστα δεν συνοδεύονται με έργα; Καμμίαν. Μέχρι σήμερα υπάρχουν στην Έθνοφρουρά άξιωματικοί που βαρύνονται με το πελώριο έγκλημα του πραξικοπήματος και διεξάγουν έντονο άντικομμουνισμó σαν να είχαμε στην Κύπρο Ξένη κομμουνιστική κατοχή του 40% του έδαφους μας και όχι τουρκική κατοχή.

Μέχρι σήμερα κυκλοφορούν στην Έθνοφρουρά βρωμερά άντικομμουνιστικά βιβλιάρια και άλλο έντυπο υλικό, ενώ οι έθνοφρουροί μας τιμωρούνται άυστηρά αν συλληφθούν να διαβάζουν μιá δημοκρατική κυπριακή έφημερίδα έστω και αν αυτή είναι ο «Φιλελεύθερος».

Πώς να μη γίνεται συνεχώς λόγος και συζήτηση σ' αυτό το Σώμα, στον τύπο και στις όμιλίες μας για τα ζητήματα που σχετίζονται με το προδοτικό πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου, την στιγμή που ή σήψη συνεχίζεται και μεγαλώνει ο κίνδυνος της ολοκληρωτικής μας καταστροφής; Πώς να μη άσχολούμαστε μ' αυτά τα τόσο σοβαρά, ζωτικά θέματα, όταν υπάρχουν ακόμη, και μάλιστα στις πιό υπεύθυνες θέσεις, οι άνθρωποι που ώδήγησαν αυτό τον τόπο στην τραγωδία και την συμφορά;

Είναι μιὰ ἀπαράδεκτη κατάσταση πού δέν μπορεῖ νά συνεχιστῆ χωρίς ἀνεπανόρθωτες, καταστροφικές συνέπειες γιά ὅ,τι ἀπόμεινε ὄρθιο σ' αὐτό τόν τόπο.

Ἐπάρχουν πολιτικές εὐθύνες. Ἐπάρχουν τὰ μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν ὄχι μόνο μέ βάση τόν νόμο πού ψηφίστηκε ἀπό τό Σῶμα περὶ πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, ἀλλά καί τήν ὑφιστάμενη ποινική νομοθεσία. Ἐπάρχουν ἐγκλήματα, πού πρέπει νά διερευνηθοῦν καί οἱ δράστες νά προσαχθοῦν ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης καί νά τιμωρηθοῦν παραδειγματικά. Ἐπάρχουν καταθέσεις ἐνώπιον τῆς ἀστυνομίας γιά φόνους, ὅπως τοῦ Κώστα Μισιαούλη, γιά τοὺς ὁποίους οἱ δράστες πρέπει νά συλληφθοῦν καί νά προσαχθοῦν ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης. Ἐπάρχουν τέλος οἱ εὐθύνες γιά συγκάλυψη καί προαγωγή τῶν πραξικοπηματιῶν, οἱ εὐθύνες γιά τὴν ἐφαρμογή τῆς ἀντιδημοκρατικῆς πολιτικῆς κοινωνικῶν φρονημάτων. Ὅσοι βασανίζονται μ' αὐτὲς τίς εὐθύνες νά ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τίς θέσεις τους. Συνιστοῦν κίνδυνο—θάνατο γιά τὸν λαό μας. Φτάνει πιά. Ἄρκετὰ ἀνέχθηκε αὐτὸς ὁ δύσμοιρος λαὸς νά τὸν βασανίζουν καί νά τὸν ταλαιπωροῦν. Οἱ τάφοι τῶν χιλιάδων νεκρῶν μας ἀπὸ τό πραξικόπημα καί τὴν εἰσβολὴ βροντοφωνάζουν. Νά τιμωρηθοῦν οἱ ἔνοχοι. Καί νά τιμωρηθοῦν παραδειγματικά γιά νά μὴ ὑπάρξῃ ποτὲ πιά παρόμοιο ἐγκλημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Θέλω νά πῶ μερικές ἀρχικές ἀπόψεις πού πρέπει νά λεχθοῦν ἀπὸ τώρα ὥστε τὰ ἀξιότιμα Μέλη τῆς Βουλῆς, πού ὑποθέτω θὰ συνεχίσουν νά συζητοῦν τό θέμα αὐτό, νά λάβουν ὑπ' ὄψιν καί αὐτὴν τὴν ἐκδοχὴν ὅταν θὰ προετοιμάζονται γιά νά τοποθετηθοῦν πάνω σ' αὐτό τό σοβαρὸν θέμα πού συζητοῦμεν.

Γιατὶ διαφωνῶ καί μέ τὸν τόπον καί μέ τὸν χρόνον τοῦ θέματος πού συζητεῖται τοῦλάχιστον ἀπὸ τὲς μέχρι τώρα ὀμιλίες των. Σπεύδω νά δηλώσω ἐξ ἀρχῆς ὅτι οὔτε ἀπολογητῆς τῆς Χούντας εἶμαι, οὔτε τῶν πραξικοπηματιῶν, οὔτε τοῦ κ. Κληρίδη μέ τὸν ὅποιον καί δημόσια καί ἰδιαίτερα ἐπανειλημμένα διεφώνησα καί μέ τὸν ὅποιον μέ χωρίζουν σοβαρὲς διαφωνίες καί ὡς πρὸς τὴν τακτικὴν καί ὡς πρὸς τὴν νοσοτροπία καί προπαντὸς ὅσον ἀφορᾷ τὲς θέσεις.

Ἐχει ἐγγραφῆ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἓνα θέμα πού ὀμιλεῖ γιά τὴν προαγωγήν ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς ἐξουσίας. Καί ἀπὸ τὴν ὅλην ὀμιλίαν, τόσον τοῦ κ. Λυσοαρίδη ὅσον καί τοῦ κ. Παπαϊωάννου, σχηματίζω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὀμιλοῦμεν γιά πολιτικές εὐθύνες. Μάλιστα ὁ κ. Παπαϊωάννου ἐπανειλημμένα ἔχει τονίσει ὅτι ὀμιλοῦμεν γιά πολιτικές εὐθύνες καί ἐτόνισεν ὅτι ὑπάρχουν πολιτικές εὐθύνες. Καί ἔχω τὴν γνώμην ὅτι οἱ πολιτικές εὐθύνες λύνονται σ' αὐτὸν τὸν τόπον ὅπως καί σ' ὅλες τὲς δημοκρατίες μέ πολιτικὰ μέτρα καί λύνονται ἀπὸ τὸν λαόν μέ τό ὑπερτάτον δημοκρατικὸν δικαίωμα τοῦ λαοῦ πού εἶναι ἡ πλειοψηφία, καί ἐκλήθη ὁ λαὸς καί ἀπεφάσισε καί ἐδίκασε καί κατεδίκασε καί ἄς μὴ κόπτονται ἐκεῖνοι πού τώρα κόπτονται περὶ δήθεν ἐκλογικῆς συνωμοσίας γιά νά ἀποκλεισθῆ ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἓνα Κόμμα ἢ συγκεκριμένα ὁ κ. Κληρίδης. Ἄς μὴ παροράται τό γεγονός ὅτι ἐκεῖνο τό ἐκλογικὸν σύστημα πού ἐγὼ ἐν πάσῃ περιπτώσει τυγχάνει νά ὑποστηρίζω ὡς τώρα, ἦταν τό ἐκλογικὸν σύστημα πού τό Κόμμα τοῦ κ. Κληρίδη πρῶτον ὑπεστήριζε μέχρι σήμερα, ἢ τοῦλάχιστον μέχρι τῆς τελευταίας συνεδρίας τῆς Βουλῆς ὑπεστήριζε, καί τίποτε τὸ ἀνέντιμον, τίποτε τὸ ἄτοπον δέν ὑπάρχει σὲ μιὰ ἐκλογικὴν συνεργασία πού γίνεται ἀνοικτὰ καί φανερά καί ἐν γνώσει τοῦ λαοῦ ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἢ συνεργασία πάνω σὲ ἓνα μίνιμουμ ἐπιδιώξεων καί προτά-

σεων που είναι αντίθετοι με την συνωμοσίαν των παρασκηνίων. Και έπομένως ή γνώμη του λαού, ή έτυμηγορία του λαού που τόσο καθαρά και άποφασιστικά εκφράστηκε στες προηγούμενες Βουλευτικές εκλογές, είναι ναμίζω ή κόλασις και ή κάθαρσις των πολιτικών εύθυνών.

Γιατί αν θα Ξεφύγωμεν από τες πολιτικές εύθύνες, δέν νομίζω ότι εύσταθουν πολύ εις την βάσανον της δικανικής εξέτάσεως τά όσα ό κ. Λυσσαρίδης ανέφερεν.

Έεκινώ, κ. Πρόεδρε και κύριοι Βουλευταί, από την προϋπόθεσιν ότι κανέναν από τους προηγούμενους όμιλητές δέν άγεται από έκδικητικές διαθέσεις. Δηλώνω ότι άνευ σίασδήποτε έπιφυλάξεως δέχομαι ότι άγονται μόνον από τον Ζήλον να δούν αυτόν τον τόπον να όρθοποδή προς την σωστήν κατεύθυνσιν και να άποφύγωμεν μελλοντικούς κινδύνους που θα άγωνται ίσως από τά ίδια κίνητρα και έπομένως ένισχύομαι στην άποψίν μου ότι ναι μόν να όμιλώμεν, ναι μόν να άποκατασταθής ή άλήθεια ένώπιον αυτού του λαού και ό λαός να συλλάβη σε όλην της την έκτασιν και σ' όλον τον τονον την τραγωδίαν και τες έπιπτώσεις, τά αίτια και τά αίτιατά αυτών που μας ώδήγησαν εις τες εξέλιξεις και την τραγωδίαν της Κύπρου, αλλά όχι να παρεκκλήνη από την όδον της έξασφαλίσεως της άλήθειας εις την όδον της έκδικήσεως. Και τουτο με φέρνει στο άλλο θέμα της ένότητος.

Και συμφωνώ με τον κ. Παπαϊωάννου. Δέν μπορεί να ύπάρξη ένότης μόνον με την συγκάλυψιν της πραγματικότητας, ούτε δικαιούνται αυτοί που είναι ένοχοι της προδοσίας και του πραξικοπήματος να άνάγουν την έννοχην τους σε άσυλίαν και να μας λέν «επειδή έγώ ήμουν πραξικοπηματίας δέν δικαιούσθε να μου ύπενθυμίζετε τό έγκλημα που διέπραξα χάριν της ένότητος», γιατί τότε θα βρυκολακιάσουν και θα τους βρούμεν μπροστά μας. Λήθη και ένότης και όμόνοια άλλο είναι που σημαίνουν. Δέν είναι ή διατροφή της ιστορίας, είναι ό λαός σωστά να γνωρίζη την πραγματικότητα, πολύ σωστά να εκτιμήση τες εύθύνες και με μεγαλοψυχίαν να πής σ' αυτούς «δέν θα τιμωρηθήτε εάν έμπρακτα δείξετε μεταμέλειαν». Αυτό είναι τό πραγματικόν θεμέλιον της ένότητος και αυτή ήταν ή έννοια της λήθης, όπως τουλάχιστον την άνεκοίνωσε ό Πρόεδρος της Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, όχι ή χρηγήσεις πιστοποιητικών καλής διαγωγής ούτε τό Ξέγραμμα του έγκλήματος και της προδοσίας ούτε άσυλία έναντι άναφορας εις τά έγκλήματά τους. Και εκείνοι οί όποιοι έμπρακτα άποδεικνύουν είτε με λόγια είτε με έργα ότι έξακολουθούν να γίνονται ύμνητες του πραξικοπήματος, ότι έξακολουθούν να βρίσκουν δήθεν άσφάλειαν εις την έξομώσιν του ύψου και του θύματος με την άπλην άφάσιν «καταδικάζομεν την βίαν, τό λέει και τό καταστατικόν μας, και καταδικάζομεν την βίαν και την αντίβίαν» νομίζουν ότι Ξεγράφουν τες εύθύνες τους. Αυτά πρέπει να λέγονται. Από τό σημείον όμως που να λέγονται και τιμωρήται πολιτικά εκείνος που διαπράττει τό πολιτικόν έγκλημα κατ' αυτού του λαού να προωθή αυτήν την έξομώσιν του έγκλήματος του ύψου και του θύματος μέχρι της ώρας που να Ζητούμεν την προσαγωγήν εις την δικαιοσύνην εκείνων που κατά την γνώμην μας έχουν διαπράξει πολιτικά άδικήματα, πολιτικά άμαρτήματα κρίσεως, νομίζω ότι ύπάρχει μία μεγάλη και σαφής διαφορά και έλπίζω από την συζήτησιν που θα ακολουθήση να γίνη σαφής διευκρίνισις.

Γιατί ήταν πράγμασι και άδικαιόλογητη και άχρείαστη ή εκ μέρος του κ. Κληρίδη παραβίασις των προνοιών του Συντάγματος όσον άφορα την όρκωμοσίαν ή όσον άφορα την ανακήρυξιν του έαυτου του σαν Προέδρου ένώ ήταν μόνον Προεδρεύων της Δημοκρατίας.

Δέν πρέπει έμεις να λησμονούμεν τά γεγονότα εκείνης της περιόδου και είναι άλήθεια ότι οί λαοί που δέν έχουν ιστορικήν μνήμην πεθαίνουν. Βουλευτες οί όποιοι δέν έχουν μνήμην των γεγονότων μπορεί να όδηγήσουν

σ' έσφαλμένες άτραπούς. Δέν πρέπει νά ξεχάνωμεν τούς βόμβους τῶν Τουρκικῶν αεροπλάνων, τούς ενόπλους πραξικοπηματίες, τήν διάλυσιν τῶν Δυνάμεων τοῦ Νόμου καί τῆς τάξεως ἐκείνων τῶν ἡμερῶν καί δέν εἶμαι ἐγώ ὁ ἀπολογητής. Ἐάν τότε ὁ κ. Κληρίδης ἔκρινεν ὅτι τὸ τίμημα τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νά πληρώσῃ γιά νά ἐλέγξῃ αὐτούς τούς πραξικοπηματίες, νά τούς ἐκδιώξῃ ἀπό τήν ἐξουσίαν πού πραξικοπηματικά ἀνέλαβαν σέ μιάν ἀπέλπιδα προσπάθειαν νά ἀποτραπῇ ἡ εἰσβολή ἦταν τοῦτο, τότε, λέγω, μικρόν τὸ τίμημα πού πλήρωσε. Καί θά κριθῇ ἐάν αὐτή ἦταν ἡ πρόθεσις του ἢ ἐάν ἄλλα ἦσαν τὰ κίνητρά του ἀπό τές μετέπειτα ἐνέργειές του. Αὐτή ὅμως εἶναι ἱστορική κρίσις, εἶναι πολιτική κρίσις. Καί δέν νομίζω ὅτι ὅλα ὅσα ἐπηκολούθησαν ἐκείνην τήν ἐποχὴν μποροῦν νά ἀποδοθοῦν ὅπως ἀπεδόθησαν σέ ἠθελημένην προσπάθειαν ὑφαρπαγῆς τῆς ἐξουσίας. Ἐτυχέ νά παρευρίσκωμαι σέ σύσκεψιν στήν Ἑλλάδα διὰ τήν προετοιμασίαν τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Μακαριωτάτου καί ἔτυχε νά ἀκούσω γεγονότα ὅσον ἀφορᾷ τήν ἀμυντικήν ἰκανότητα τοῦ τόπου, ὅσον ἀφορᾷ τήν δυνατότητα τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων νά προστατεύσουν τήν ἀσφάλειαν τοῦ Μακαριωτάτου.

Γι' αὐτὸ δέν εἶμαι βέβαιος ἐάν ἡ κατάστασις ἦταν τόσον ἀνασφαλῆς τέσσαρις μῆνες μετὰ τὸ πραξικόπημα, γιατί ἡ σύσκεψις ἦταν μεσοῦντος Νοεμβρίου καί δέν ὑπῆρχαν ἴσως βάσιμοι λόγοι ὅτι ἔπρεπε μερικοὶ ἐλιγμοὶ νά γίνουν ὥστε νά διασφαλισθῇ τοῦλάχιστον ἓνα προπέτασμα εἰρήνης καί ἀσφαλείας.

Ἐζησα τήν περίοδον ἐκείνην καί ἔζησα κάτω ἀπὸ τήν πραγματικὴν ἢ ἔμμεσῶν ἀπειλῶν τῶν πραξικοπηματιῶν καί τῶν ὀπλων τοὺς μαζί μὲ ὅλον τὸν λαόν. Δέν εἶμαι βέβαιος, ἀν ὅλοι ἔδειχναν τήν εὐψυχίαν πού ὤφειλαν νά δείξουν — καί ξέρω ὅτι ἄρκετοὶ ἀπὸ τούς συναδέλφους ἐδῶ ὅπως καί ἄλλοι πάμπολλοι στρατιῶτες τῆς Δημοκρατίας καί τῆς εἰρήνης πράγματι ἐφάνησαν ὑπέροχοι εἰς τήν ἀντίστασίν των καί δίκαιος ἐπαινος πρέπει νά τοὺς ἀπονέμεται — δέν ξέρω ὅμως ἐάν ὅλος ὁ λαὸς ἐκράτησε τήν ἴδιαν στάσιν ἢ, ἐάν ἐκρατοῦσε τήν ἴδιαν στάσιν, θά μπορούσε νά ἐπικρατήσῃ τὸ πραξικόπημα. Ὅμως εἶναι καί πολλοὶ ἄλλοι πού ἔχουν δυστυχῶς μεγάλην εὐλυγισίαν συνειδήσεως, εἶναι πολλοὶ καί ὅλοι μας τούς ξέραμεν, πού καί σήμερα ἀκόμα παρουσιάζονται ὡς μεγάλοι ὑμνητές καί ὑποστηρικτές τοῦ Μακαρίου ἐνῶ ἐκείνες τές ὥρες τῆς κρίσεως ἢ τὸν ἐγκατέλειψαν ἢ τὸν ἀπηνήθησαν καί ἐπρωτίμησαν τήν ἀνοχήν πού ἐγώ τήν ἐξομοιάζω μὲ ἐνοχήν. Ὅμως ποιοὶ εἶμαστε ἐμεῖς γιά νά ἀπαιτήσωμεν ἀπὸ τὸν κάθε ἓνα νά δείξῃ τήν ἴδιαν εὐψυχίαν, τήν ἴδιαν ἀγωνιστικότητα πού ἄλλοι ἔχουν δείξει καί νά ἀντισταθοῦν σ' αὐτές τές πιέσεις πού ἀσκοῦνται τόσον κραυγαλέα πάνω σ' ὅλους; Ἐδειξε τέτοιες ἀρετές ὁ κ. Κληρίδης; Πιθανῶς ὄχι. Ἐάν δέν τές ἔδειξεν ἡ ἀδυναμία του εἶναι πολιτική ἀδυναμία καί μὲ πολιτικὴν θεραπείαν καθαιρεται, ὄχι μὲ προσαγωγήν εἰς δίκην.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δυνάμει τοῦ Συντάγματος εἶναι ὁ Προεδρεύων τοῦ κράτους εἰς τήν ἀπουσίαν τοῦ Προέδρου καί ὑπάρχουν ἀποφάσεις ὅτι ὁ Προεδρεύων τοῦ κράτους εἶναι περιβεβλημένος μὲ ὅλες τές ἐξουσίες τοῦ Προέδρου, καί Ὑπουργοὺς μπορεῖ νά διορίσῃ καί ἀποφάσεις ἄλλες νά πάρῃ. Ἄν ὅμως ἦταν παράνομον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὸ ὁποῖον ἓνας ὑφαρπαγέας τῆς ἐξουσίας ἴδρυσεν, τότε αὐτὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τῶν παρανόμων δέν ἦταν μόνον οἱ κράκτες τοῦ Σαμψῶν πού παρίσταναν τούς Ὑπουργοὺς ἀλλὰ ἦταν καί τὸ μεταγενέστερον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Καί ἐκεῖνοι πού ἦσαν μέλη τοῦ μεταγενεστεροῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἦσαν τότε ἐξ ἴσου ὑφαρπαγεῖς τῆς ἐξουσίας καί ἐξ ἴσου παράνομοι. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι ἀκόμα Ὑπουργοί.

Ἐλέχθη ὅτι προήχθησαν καί ἐτοποθετήθησαν ἀπὸ τὸν κ. Κληρίδην πραξικοπηματίες. Εἶναι ἀλήθεια. Καί μερικοὶ ἀπὸ μᾶς καθημερινῶς ἀπαιτούσαμεν αὐτήν τήν κάθαρσιν καί ἡ ἀπάντησις ἦταν ὅτι ὅταν μπορούσε νά ἐξευρεθῇ αὐτὸ τὸ ἰσοζύγιον δυνάμεως μεταξὺ δυνάμεων τοῦ Νόμου καί

των δυνάμεων της παρανομίας θα ακολουθοῦσε αὐτὴ ἡ κάθαρσις. Καὶ δὲν ἐγένεον, καὶ ἴσως ἄλλος αὐτὸ τὸ χάος, ποῦ ὅπως μᾶς ἔλεγε, παρέλαβε χάος καὶ τὸ μετέτρεψε σὲ κράτος, νὰ τὸ μετέτρεψε σὲ κράτος νωρίτερα ἀπὸ ὅ,τι μετετράπη, γιατί μετετράπη σὲ κράτος κυρίως ἀπὸ τὴν ἀρετὴν τοῦ λαοῦ μας. Ἀπὸ τὴν διάθεσίν του νὰ μὴν ὑποχωρήσῃ, ἀπὸ τὴν διάθεσιν ἀντιστάσεως καὶ λέγω ἴσως ἡ κρίσις ἢ πολιτικὴ ὡς πρὸς τὴν ὥραν τῆς ἐπιβολῆς αὐτῆς τῆς καθάρσεως ἦταν ἐσφαλμένη. Ἐρωτῶ, ἡ σημερινὴ ἡγεσία τοῦ τόπου μας ποῦ ἀνέχεται πραξικοπηματίες στὴν Κυβέρνηση, ποῦ ἀνέχεται πραξικοπηματίες νὰ περιφέρωνται εἰς τὸ πολιτικὸν προσκῆνιον, ἐκεῖνοι τῶν πολιτῶν ποῦ λόγοις ἢ ἔργοις ἐκθειάζουν τὸ πραξικόπημα καὶ μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλες γίνονται ἀποδεκτοὶ ἀπὸ τὸ κοινωνικὸν σύνολον δὲν διαπράττουν καὶ ἐκεῖνοι τὸ ἴδιον πολιτικὸν λάθος; Εἶναι καὶ γι' αὐτοὺς ποινικὲς καὶ νομικὲς οἱ πρόνοιαι καὶ οἱ θεραπείαι ποῦ πρέπει νὰ ἐπιβληθοῦν. Εἶναι πολιτικὸ σφάλμα κρίσεως. Καὶ ἂν δεχθῶμεν τὴν ἀποψιν ὅτι ὅλοι ὅσοι δὲν ἔδειξαν τὴν εὐψυχίαν ποῦ ὤφειλαν νὰ δείξουν, ποῦ δὲν ἀντεστάθησαν εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ πραξικοπήματος, ποῦ μὲ ἔργα καὶ μὲ λόγια διέπραξαν αὐτὸ τὸ σφάλμα, αὐτὸ τὸ πολιτικὸν ἔγκλημα, πρέπει νὰ προσαχθοῦν εἰς τὴν δικαιοσύνην, ἐρωτῶ, γιατί νὰ σταματήσῃ ἢ γραμμῇ ὡς τὸν κ. Κληρίδην; Γιατί δὲν θὰ ἐπεκταθῇ σὲ ἄλλους; Εἶναι αὐτὴ ἡ πρόθεσις τῆς Βουλῆς; Εἶναι πράγματι αὐτὸ ἓνα μέτρο ποῦ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ τόπου μας ἀπὸ τὴν γάγγραιναν τοῦ μέλλοντος, ἢ εἶναι πιὸ ἀποτελεσματικὴ ἢ λαϊκὴ κατακραυγὴ, τὸ αἰώνιον αἶσχος καὶ ἡ περιφρόνησις σ' ὅλους αὐτοὺς ποῦ διέπραξαν εἴτε ἔγκλημα ποινικὸν μέσα στὸ πραξικόπημα εἴτε ἀκόμα καὶ πολιτικὰ σφάλματα ποῦ ἀνάγονται στὸ ὕψος τοῦ ἐγκλήματος;

Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ λαὸς μας δὲν δείχνει αὐτὴν τὴν διάθεσιν, ὁ λαὸς ὁ ἴδιος δὲν τιμωρεῖ μὲ τὴν περιφρόνησίν του ὅλους αὐτοὺς ποῦ ξέρει ὅτι μὲ λόγια ἢ μὲ ἔργα ὑπεστήριξαν τὸ πραξικόπημα καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἡ προσαγωγή στὸ Δικαστήριον 5 ἢ 10 ἢ 50 ἀτόμων μπορεῖ πράγματι εἴτε νὰ ἀποβῇ ὡς προηγούμενον γιὰ ἄλλους εἴτε ἀποτροπὴ γιὰ ἄλλους Ζηλωτὲς τῆς ἴδιας «δόξας». Γιατί ἂν θὰ ὑπάρξουν Ζηλωτὲς εἰς τὸ μέλλον νᾶστε βέβαιοι ὅτι ἂν μὴ τι ἄλλο δὲν ἄγονται ἀπὸ κρίσιν ἂν θὰ ἀναλάβουν τὴν ἐξουσίαν οὔτε θὰ ἀποτραποῦν ἀπὸ τὴν ἔλξιν τοῦ σφετερισμοῦ τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸν φόβον μήπως κάποτε ἀντιμετωπίσουν τὰς συνέπειαι, γιατί ἔχουν αὐτὸ τὸ κοινὸν ὅλοι οἱ πραξικοπηματίαι, νὰ μὴν πιστεύουν ὅτι εἶναι δυνατὴ ἢ ἀποχώρησις τους ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐπομένως δὲν σκέφτονται τὰς συνέπειαι ὅταν καταλαμβάνουν τὴν ἐξουσίαν. Καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμα ποῦ δὲν εἶναι φερέφωνα ἄλλων καὶ ἐνεργοῦν ἴδια βουλήσει.

Διηρωτήθη ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο ὀμιλητὰς προηγουμένως γιατί ὁ Σαμφῶν νὰ εἶναι στὴν φυλακὴν καὶ οἱ ἄλλοι νὰ εἶναι ἐξω.

Πιστεύω εἰλικρινὰ ὅτι ὁ πιὸ ἀποτελεσματικὸς τρόπος καθάρσεως εἶναι ἂν ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι ποῦ θαρύνονται μὲ ἐγκλήματα πολιτικά, ὅλοι αὐτοὶ, ξέρουν ὅτι ἡ λήθη καὶ ἡ συγχώρησις τοῦ λαοῦ ἐπεκτείνεται ὡς τὴν ὥραν ποῦ δὲν θὰ διαπράξουν εἴτε μὲ λόγια εἴτε μὲ ἔργα μίαν ὑπαναχώρησιν εἰς τὸ ἔγκλημά των. Καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἴτε μὲ λόγια εἴτε μὲ ἔργα θὰ ἀποδείξουν ὅτι γίνονται ὑμνητὰς τοῦ πραξικοπήματος, ἐκεῖνοι νὰ γνωρίζουν ὅτι κοντὰ στὴν νέαν παραβίασιν τοῦ Νόμου ποῦ θὰ διαπράξουν θὰ τιμωρηθοῦν γιὰ ὅσα ἔπραξαν εἰς τὸ παρελθόν.

Ὁ κ. Σαμφῶν δὲν ἔπαυσε νὰ ὑποσκάπη τὴν νομιμότητα τοῦ κράτους, νὰ ὑποσκάπη τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους καὶ γι' αὐτὸ τιμωρεῖται ἐκεῖ ποῦ τιμωρεῖται. Καὶ τὸ ἴδιον πρέπει νὰ γίνεταί γιὰ ὅσους συνεχίζουν νὰ διατηροῦν τὴν ἴδιαν νοοτροπίαν καὶ τὰς ἴδιαι τάσεις. Ὁχι ὅταν ἐξαντληθῇ ὁ κατάλογος τῶν 1.800 ποῦ κατηγγέλησαν, πλεῖστοι ἀπὸ τοὺς ὁποῖους εἶναι ἐβδόμης κατηγορίας καὶ κάτω καὶ ὅλα τὰ μεγάλα ψάρια ἔχουν διαφύγει, ὅλοι οἱ ἄλλοι νὰ πάρουν αὐτόματα πιστοποιητικὸν καλῆς διαγωγῆς καὶ ἀθωότητος.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Βουλὴ ἀσκοῦσα τὰ νόμιμα δικαιώματα καὶ τὰ πολιτικά δικαιώματά της καὶ παρὰ τὴν ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐξαγγελίαν λήθης ἐπροχώρησε νὰ ψηφίσῃ νόμον μόνον διὰ πειθαρχικά παραπτώματα μόνον γιὰ δημοσίους ὑπαλλήλους. Ἡ Βουλὴ δὲν ἐπροχώρησε νὰ ψηφίσῃ νόμον γιὰ τὴν τιμωρίαν ὄλων τῶν πραξικοπηματιῶν εἴτε αὐτοὶ εὐρίσκονται στὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν εἴτε ὄχι. Δὲν εἰσηγοῦμαι ὅτι πρέπει νὰ τὸ πράξῃ, οὔτε σχολιάζω τὸ ἂν ὀρθῶς δὲν τὸ ἐπραξε. Ἐκεῖνο ποῦ λέω εἶναι ὅτι θὰ εἶναι ἡ πρώτη φορά, ἐὰν γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Λυσσαρίδη, καὶ ἡ Βουλὴ θὰ προχωρήσῃ ἕνα βῆμα πάρα πέρα εἰς τὴν ἐκδίκασιν διὰ τῆς προσαγωγῆς στὴν Δικαιοσύνην ἐνὸς πολιτικοῦ ἀδικήματος. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλοι ὁμιλητὲς γιὰ ἀπόψε;

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητὲς εἰσηγοῦμεθα νὰ παραμείνῃ τὸ θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν διότι προτιθέμεθα νὰ μιλήσουμε στὴν ἐρχόμενη συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῆστα τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν γιὰ νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις στὴν ἐπόμενη συνεδρία.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δυστυχῶς δὲν θὰ ἔχω τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀπαντήσω πρὸς τὸν ἀγαπητὸν συνάδελφον Τάσσαν Παπαδόπουλον γιὰ ὅσα εἶπε, μὲ τὰ ὁποῖα ριζικώτατα διαφωνῶ, διότι ὅπως εἶναι καθιερωμένο θὰ πρέπει νὰ ἀναμένω νὰ ὁμιλήσουν ὅλοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ πρωτολογήσουν καὶ νὰ κλείσω τὴν συζήτησιν. Γι' αὐτὸ δυστυχῶς εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀναμένω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα θὰ διεξαχθῇ κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν σὸ Κεφάλαιον Δ, τὸ ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συζητηθῇ ἀπόψε, διότι ὁ εἰσηγητὴς εἶναι ἀπὼν καὶ πρέπει νὰ εἰσηγηθῇ τὸ θέμα ὁ ἴδιος.

Τὸ τελευταῖον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ προγραμματισμοῦ εἰς τὸ θέμα ὑγείας.

Ἡ συζήτησις μπορεῖ νὰ συνεχισθῇ.

Ὁ κ. Χριστοφίδης, παρακαλῶ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἀρχίσωμεν τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ ὑγείας θέματος ἀφοῦ ὀλοκληρωθῇ ἡ συζήτησις τούτου τοῦ θέματος, ἐκτὸς βεβαίως ἐὰν ὑπάρχῃ ἔνστασις. Νομίζω ὅτι εἶναι ἡ καλύτερη διαδικασία διὰ νὰ μὴν συγχύσωμεν δύο σοβαρὰ θέματα εἰς τὴν ἰδίαν συνεδρίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δέν θά εἶχα ἔνστασιν ἀλλά ἐπειδὴ θέλω νά πῶ ἀπόψεις πάνω σ' αὐτό τὸ θέμα, ἐπειδὴ πρόσταται συνδικαλιστικῆς ὁργανώσεως — τουλάχιστον θά ἤθελα ἐγὼ νά ἐκφράσω σέ πολύ ἀδρές γραμμές τές ἀπόψεις μου πάνω στό θέμα καί βεβαίως θά συνεχισθῆ ἡ συζήτηση εἰς οἰανδήποτε μορφήν θά τὴν θέλαμεν — καί ἐπειδὴ θά ἀπουσιάζω τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θά ἤμουν πολύ εὐτυχῆς ἐάν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νά πῶ τίς ἀπόψεις μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καί γιὰ τὸν λόγον πού ἀνέφερον ὁ κ. Λυσσαρίδης δέν βλέπω πῶς ἐμποδίζει τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, ἐκτός ἐάν βεβαίως ἡ πλειοψηφία τοῦ Σώματος διαφωνῆ. Εἰσηγούμαι νά προχωρήσωμεν εἰς τὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος.

Παρακαλῶ τὸν κ. Πελεκάνον νά λάθῃ τὸν λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τὸν κ. Πελεκάνον.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Ἐν πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμον μᾶς ἀπασχολοῦσε τόσο πολὺ τὸ θέμα τῆς υγείας τοῦ λαοῦ, ἀκόμη περισσότερο τοῦτο ἐπιβάλλεται σήμερον ἐξ αἰτίας τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ μας πού δέν εἶναι καθόλου ἱκανοποιητικῆς σάν ἀποτέλεσμα τοῦ ξερριζωμοῦ καί τῶν ἐπιπτώσεών του, γι' αὐτὸ καί ἡ ἐνημέρωση τοῦ Σώματος ἀπὸ τὸν Ἐντιμόν Ὑπουργόν Ὑγείας πολὺ χρησιμὴ καί ἐποικοδομητικὴ ἦτο.

Κρίνοντας ἀντικειμενικὰ τὸ ἔργο πού ἐπετελέσθη, στό ζωτικὸν τομέα τῆς υγείας, κάτω ἀπὸ ἀντίξοες καί τραγικὰ δύσκολες συνθήκες, θά πρέπει νά δεχθῶμεν πῶς ὑπῆρξε ἀξιόλογο, καί οἱ ἐκτακτὲς διευθετήσεις πού ἐγίναν γιὰ νά ἐξασφαλισθῆ ἡ υγεία τοῦ λαοῦ πολὺ ἐπιτυχεῖς, πλὴν ὅμως χρειάζεται ἐντονὴ καί συντονισμένη προσπάθεια γιὰ νά φτάσουμε στὸν ἰδανικὸν στόχον πού εἶναι ἡ δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη ὅλων τῶν πολιτῶν. Ἐν καὶ αὐτὸ πρέπει νά ἀποτελῆ σταθερὰ τὸν ἀντικειμενικὸν μᾶς σκοπὸν, ἐν τούτοις, ἐκ τῶν πραγμάτων, κρίνουμε πῶς μπορεῖ νά ἐπιτευχθῆ μόνον σταδιακὰ, λόγω τῆς μεγάλης δαπάνης πού ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἀπόκτησιν ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἐπιστημονικῶν καί τεχνικῶν μέσων, καθὼς καί τῶν ἀπαραίτητων κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων. Γι' αὐτὸ ἀναγνωρίζουμε ὅτι θά χρειασθῆ χρόνος γιὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ τελικοῦ στόχου, ἰδιαίτερα ἐφ' ὅσον οἱ ἀνάγκες τοῦ τόπου εἶναι τόσο μεγάλες σ' ὅλους τοὺς τομεῖς, οἱ δὲ δαπάνες τεράστιες, τὸ δὲ κράτος καλεῖται νά ἀντιμετωπίσῃ τόσο μεγάλα καί ποικίλα προβλήματα. Βεβαίως ὑπάρχουν πολλὰ περιθώρια βελτιώσεως καί προσόδου ἔτσι πού νά μπορῆ νά παρέχεται δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη στίς πρὸς δυσπραγεῖας ὁμάδες τοῦ συνόλου. Τὸ κράτος, μέσα στὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων του, μπορεῖ νά βελτιώσῃ ἀκόμη περισσότερο τὴν ἰατρικὴν του ὑπηρεσίαν, καί μὲ κατάλληλον προγραμματισμὸν καί μὲ χρηματοδοτικὰς πηγὰς τὸ κρατικὸν ταμεῖον, τοὺς ἀσφαλισμένους ἐργαζομένους καί τοὺς ἐργοδότες, μπορεῖ νά πετύχῃ σημαντικὴν πρόσδον, καί ἡ δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη νά καλύψῃ ἀκόμη περισσότερες ὁμάδες καί κατηγορίας.

Έκτός από τις κατηγορίες, με βάση τα Κυβερνητικά κριτήρια άπορων — και την ανάγκη αναθεωρήσεως των κριτηρίων αυτών για την κάλυψη μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού — και εκτός από τους έκτοπισθέντες και τους λόγω της εισβολής άμεσα έπηρεασθέντες, θα ήταν δυνατή ή επέκταση της δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως στο μαθητικό κόσμο και με μία μεγαλύτερη διεύρυνση του σχεδίου να καλύψη το αγροτικό και εργατικό τμήμα του λαού. Σημειώνουμε με ικανοποίηση την ανάληψη ευθύνης από το Υπουργείον Υγείας για την λειτουργία σχολιατρικών υπηρεσιών σε παγκύπρια κλίμακα — και θέλουμε να πιστεύουμε πως σε σύντομο χρονικό διάστημα θα έξυπηρετῆται κατά τόν καλύτερο τρόπο ή ύγεια του μαθητόκοσμου — καθώς επίσης και την υπόσχεση του έντιμου Υπουργού Υγείας, ότι μέχρι τὸ τέλος του χρόνου θα συμπληρωθῆ ἡ διαδικασία για ἓνα ολοκληρωμένο, ἀπλό και οικονομικό σχέδιο κρατικοποιημένης Ιατρικῆς.

Βέβαια ὁ στόχος τῆς δωρεάν ιατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως δέν μπορεῖ νά έξετασθῆ μεμονωμένα. ἀλλά σέ συνάρτηση με μία καλύτερη διοικητική ὀργάνωση καί προγραμματισμό για πιό εὐρυθμη λειτουργία τῆς υπηρεσίας, με τίς ἀναγκαῖες κτιριακές ἐγκαταστάσεις καί τεχνικά μέσα, ὅπως επίσης καί με τὸ θέμα τῶν ἰατρῶν τόσον ἐκείνων πού βρίσκονται στήν ὑπηρεσία τοῦ Κράτους ὅσο καί τῶν ἰδιωτῶν, τῶν ὁποίων τὰ ἰδιάζοντα προβλήματα θά πρέπει νά ἀντιμετωπισθοῦν.

Με τὰ σημερινά δεδομένα καί χωρίς νά ὑποστηρίζουμε τήν ἄμεση ἐφαρμογή τῶν προπολεμικῶν σχεδίων για ἐντελῶς νέα νοσοκομειακά συγκροτήματα, πρᾶγμα πού θά ἦταν πολύ ὠφέλιμο ἂν μπορούσε νά πραγματοποιηθῆ, πιστεύουμε στήν ἄμεση ἀνάγκη βελτιώσεως τῆς καταστάσεως πρὸς ἀπόκτηση περισσοτέρων κέντρων περιθάλψεως, κλινῶν, παραιοιατρικῶν υπηρεσιῶν καί συγχρόνου έξοπλισμοῦ. Ὑπάρχουν περιθώρια για επέκταση ἢ ἀνέγερση, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἀναγκαῖο, νοσοκομειακῶν μονάδων, πού θά συντελέσουν στήν ἀντιμετώπιση, σέ κάποιο βαθμό, τοῦ φλέγοντος αὐτοῦ προβλήματος, τόσο στες πόλεις, ὅσο καί στήν ὕπαιθρο.

Σωστή ἀρχή ἔγινε με τήν μελέτη για διαρρυθμίσεις καί επέκταση στά νοσοκομεία Λευκωσίας — Λεμεσοῦ — Λάρνακος, με σκοπό τήν βελτίωση τῆς λειτουργικότητας των καί αὐξησης τῆς δυναμικότητας των, τήν μετατροπή τοῦ σανατορίου Κυπερούντας, τήν επέκταση τοῦ νοσοκομείου Πόλεως Χρυσοχαῦς ὡς καί με τήν ἀνέγερση μικροῦ νοσοκομείου στό Παράλιμνι.

Για τήν ἀποκέντρωση καί τήν ἀποφυγή τοῦ παρατηρουμένου συνωστισμοῦ στά έξωτερικά ἰατρεία τῶν ὑφισταμένων νοσοκομειακῶν μονάδων χρειάζεται επίσης νά ληφθοῦν μέτρα.

Στήν περίπτωση αὐτή ἔχουμε τήν γνώμη πως θά ἦταν δυνατόν νά ἀπασχολοῦνται καί ἰδιῶτες ἰατροί, ἀκόμη δέ ἂν τοῦτο εἶναι ἐφικτό καί ἀποδεκτό ἀπό μέρους τοῦ κράτους καί τῶν ἰδιωτῶν, νά χρησιμοποιοῦνται καί ἰδιωτικές κλινικές με βάση εἰδικές διευθετήσεις, πρᾶγμα πού κάτω ἀπό τίς σημερινές συνθήκες, θά ἔλυε σέ κάποιο βαθμό τὸ πρόβλημα τῆς ἀποκέντρωσης ὅσο καί τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ ἐκτός κυβερνητικῆς υπηρεσίας ἰατροί.

Στους τόπους ὅπου διαμένουν μαζικά έκτοπισθέντες, δηλαδή στους προσφυγικούς συνοικισμούς, ὅπως επίσης καί σέ ὠρισμένα αγροτικά κέντρα, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἴδρυση περισσοτέρων ἰατρικῶν μονάδων, πλαισιουμένων με ἰατρούς, νοσοκόμες, μαῖες καθώς καί τὰ ἀναγκαῖα τεχνικά μέσα πρὸς ἐπιτόπιον προσφοράν ἰκανοποιητικῆς ἰατρικῆς έξυπηρετήσεως.

Ἀπαραίτητοι καί βασικοὶ παράγοντες στήν προσφορά τῆς καλύτερης δυνατῆς ιατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, καί ἀνετης έξυπηρετήσεως τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ ποιοτική καί ποσοτική κατάσταση τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ, ὁ ἰατρικός καί νοσοκομειακός έξοπλισμός, καί ἡ σωστή ὀργανωτική διάρθωση ἰδρυμάτων καί ὑπηρεσιῶν.

Καί ἐνῶ μπορούμε μετά βεβαιότητος νά ποῦμε πῶς τὸ ἐπιστημονικὸ ἐπίπεδο τῶν ὑπηρεσιῶν μας εἶναι πολὺ ἱκανοποιητικὸ — χωρὶς τοῦτο νά σημαίη πῶς δὲν ὑπάρχουν περιθώρια περαιτέρω βελτιώσεως — δὲν μπορούμε νά ποῦμε τὸ ἴδιο γιὰ τὴν ἀριθμητικὴ δύναμη ποὺ πρέπει νά ἐνισχυθῆ, γιὰ τὸν ἱατρικὸ καὶ νοσοκομειακὸ ἐξοπλισμὸ ποὺ πρέπει νά ἐξασφαλισθῆ νέας καὶ ἐκσυγχρονισμένους καθὼς καὶ γιὰ τὴν ὀργανωτικὴ διάρθρωση, ποὺ εἶναι πολὺπλοκος καὶ δημιουργεῖ πολλὰ προβλήματα καὶ πρέπει νά ἀναθεωρηθῆ ριζικά.

Ὁ ἔλεγχος τῶν φαρμάκων, ποὺ κυκλοφοροῦν στὸ ἐλεύθερο ἐμπόριο, εἶναι ἀποτελεσματικὸς, καὶ τὰ κυκλοφοροῦντα σκευάσματα ἀρίστης ποιότητος, καὶ θὰ ἦταν σκόπιμο ὅπως ὑπόκεινται στὸν ἴδιο αὐστηρὸ ἔλεγχο καὶ τὰ χορηγούμενα φάρμακα ἀπὸ τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίαις.

Ἀντίθετα δὲν ὑπάρχει αὐστηρὸς ἔλεγχος στὰς τιμὰς τῶν φαρμάκων καὶ καμμία δυσκολία δὲν δικαιολογεῖ τὴν καθυστέρηση εἰσαγωγῆς μέτρων γιὰ τὴν προστασία τοῦ κοινοῦ ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση καὶ τὸ ὑπερβολικὸ κέρδος.

Ἡ ἀποψη τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας πῶς πρέπει νά ἀσκήται ἔλεγχος στὸ ἱατρικὸ ἐπάγγελμα καὶ στὰ παραϊατρικὰ καὶ συναφῆ ἐπαγγέλματα εἶναι πολὺ σωστή, πλὴν ὁμως μέχρι σήμερα δὲν εἶδαμε νά λαμβάνωνται μέτρα καὶ νά ἐπιβληθοῦν κυρώσεις σὲ κυβερνητικούς γιатρούς ποὺ ἰδιωτεύουσιν καὶ ποὺ παραβαίνουν τὸν νόμον καὶ τὰς ὁδηγίες τοῦ Ὑπουργείου, μιὰ ἐνέργεια ἀπαράδεκτη ποὺ ἀποβαίνει σὲ βάρος τοῦ ὑπολοίπου ἱατρικοῦ κόσμου καὶ τοῦ λαοῦ γενικώτερον.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῶν βελτιώσεων ποὺ ἀνέφερα, πιστεύουμε ὅτι σὲ μερικοὺς τομεῖς πρέπει νά ληφθοῦν μέτρα χωρὶς καθυστέρηση γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἐιδικῶν προβλημάτων καὶ ὅπου εἶναι ἀνάγκη νά ληφθοῦν καὶ νομοθετικὰ μέτρα, ὅπως γιὰ παράδειγμα ἡ ἀνάγκη καθιερώσεως προγαμιαίου πιστοποιητικοῦ ὑγείας, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ὠρισμένων ἀσθενειῶν, κληρονομικῆς φύσεως, ὅπως ἡ ἀναιμία τοῦ Cooley ποὺ στὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου ἀποτελεῖ πραγματικὴ μάστιγα καὶ κοντεύει νά μετονομάσῃ τὸ νησί τῆς Ἀφροδίτης σὲ νησί τῆς ἀναιμίας.

Ἐχομε τὴν γνώμη πῶς ἡ πολιτεία ἔχει ἐπιτακτικὴν ὑποχρέωση νά ἐξαιλεῖται τὸν κίνδυνον μεταβιβάσεως ἀσθενειῶν ποὺ μπορούν νά ἀποφευχθοῦν, νά ἀποφύγῃ τὰ οἰκογενειακὰ δράματα, μὲ θύματα κυρίως τὰ παιδιὰ, καὶ νά προάγῃ τὴν ὑγίαν τοῦ λαοῦ καὶ ἓνα τέτοιο βασικὸ καὶ ἀπαραίτητο μέτρο εἶναι τὸ προγαμιαῖο πιστοποιητικὸ ὑγείας, τὸ ὁποῖον ἔχει καθιερωθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ σὲ πολλὰς ἄλλας χώρας.

Μὲ τὴν καθιέρωση τοῦ προγαμιαίου πιστοποιητικοῦ ὑγείας ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Μεσογειακὴν ἀναιμίαν εἶναι δυνατόν νά προληφθοῦν καὶ ἄλλες ἀσθένειαι, ὅπως γιὰ παράδειγμα ὁ βαρὺς ἴκτερος τῶν νεογνῶν ἀπὸ ἀσυμβατότητα τοῦ παράγοντος RH, ἡ αἰμοφιλία, ἡ συγγενὴς σύφιλις, οἱ ψυχώσεις, οἱ διανοητικὲς καθυστερήσεις καὶ ἄλλαι. Μὲ τὸν θεσμὸ αὐτὸ δὲν πρόκειται νά περιορίσουμε τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν κανενός, ἀλλὰ θὰ ἀπευθυνθοῦμε στὰ ἀνθρωπιστικὰ αἰσθήματα τοῦ ἀτόμου, καὶ θὰ τὸν διαφωτίσουμε γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ διατρέχει τὸ σύνολο, ἂν δὲν ἐξαλειφθοῦν ὠρισμένες ἀσθένειαι στὴν νέα γενεά.

Εἶναι γνωστὸ πῶς γιὰ τὴν συντηρητικὴν θεραπεία τῆς μεσογειακῆς ἀναιμίας χρειάζονται μεγάλας ποσότητες αἵματος, γι' αὐτὸ καὶ ἡ αἰμοδοσία εἶναι ἓνα τεράστιον πρόβλημα ποὺ πρέπει νά ἀντιμετωπισθῆ καὶ νά τεθῆ πάνω σὲ ὀργανωμένη βάση. Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ποὺ πρέπει νά διαφωτισθῆ καὶ νά γίνῃ συνειδητὴ σὲ ὅλους πῶς ἡ προσφορά αἵματος κάθε 6 μῆνες εἶναι ἐντελῶς ἀκίνδυνη καὶ ἀβλαβής, καὶ προσφέρει ζωὴν στὸ συνάνθρωπόν μας ποὺ τὸ ἔχει ἀνάγκη.

Για την όρθη και συστηματική παρακολούθηση των αρρώστων αυτών και για τον περιορισμό των πασχόντων είναι απαραίτητη η ίδρυση ειδικής μονάδος, με εξειδικευμένον προσωπικό, με αποκλειστική και όχι μερική απασχόληση, και εργαστήριο με ειδικά μηχανήματα, γι' αυτό και χαιρετίζουμε την απόφαση της Κυβερνήσεως για ανέγερση Κέντρου Μεσογειακής Αναμίας.

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Έντιμον Υπουργόν Υγείας για την άμεση ανταπόκριση του στην πρόσκληση του Σώματος, και την τόσο εμπειριστατωμένη ενημέρωση πάνω στις δραστηριότητες και τα σχέδια του Υπουργείου του και να βεβαιώσω ότι και έμεις από την δική μας πλευρά θα κάνουμε ότι μπορούμε για να πετύχουν οι προσπάθειες, για προσφορά της καλύτερης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο λαό μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Λυσσαρίδης έχει τον λόγον.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Άκούσαμε την Έκθεση του Υπουργού Υγείας και θα πρέπει να πω ότι υπάρχουν αρκετά εποικοδομητικά στοιχεία στην Έκθεση. Θα πρέπει όμως να πω ότι κατά την γνώμην μου δεν υπάρχει σε μερικές περιπτώσεις αυτή η έννοια του επείγοντος του θέματος ή όποια θα πρέπει να ρυθμίζη ουσιαστικά τες κυβερνητικές αποφάσεις και τες κυβερνητικές προοπτικές.

Η υγεία είναι δικαίωμα κάθε πολίτου. Άν ένα κράτος έχη υποχρεώσεις απέναντι στον πολίτη ίσως η υγεία είναι μια από τες πιο βασικές — αν μή η πιο βασική υποχρέωση.

Άπό χρόνια έχει ήδη ληφθή κυβερνητική απόφαση ότι θα πρέπει να εισαχθή ένα γενικό κρατικό σχέδιο υγείας το όποιον να προσφέρη ομοιόμορφη ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη σε όλους τους πολίτες που δεν θα πληρώνουν την ώρα κατά την όποια θα τους παρέχεται αυτή ή περίθαλψη αλλά τα εισοδήματα για την κάλυψη αυτού του γενικού κρατικού σχεδίου θα είναι από εισφορές όλου του πληθυσμού με βάση τα εισοδήματά τους, από εισφορές της εργοδοτικής τάξης, που είναι μια ανειλημμένη υποχρέωση έναντι των εργατών, και από τες εισφορές του ίδιου του κράτους. Είναι με αυτό τον τρόπο που υποτίθεται ότι θα έπρεπε να είχαν αντιμετωπισθή το όλον θέμα από καιρό.

Σήμερα υπάρχει ένα μικρόν σύστημα κατά το όποιον στες άπορες τάξεις προσφέρεται κάποια μορφή ιατρικής κυβερνητικής περίθαλψης και σ' ένα άλλο ποσοστόν του πληθυσμού υποτίθεται ότι προσφέρεται περίθαλψη από τον ιδιωτικόν τομέα.

Ποιά είναι όμως η ουσία; Η ουσία είναι ότι ο ίδιος ο Υπουργός παραδέχεται ότι προσφέρεται αυτήν την στιγμήν ιατρική περίθαλψη στα 80% του πληθυσμού από τες κυβερνητικές υπηρεσίες οι όποιες χρησιμοποιούν ένα πολύ μικρό ποσοστόν του Ιατρικού δυναμικού για να προσφέρουν αυτές τες υπηρεσίες στον λαό. Ποιά είναι τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής;

Πρώτον, ότι οι προσφερόμενες υπηρεσίες όπωσδήποτε είναι ανεπαρκείς. Έπομένως στην ουσία δεν προσφέρονται ιατρικές υπηρεσίες ιδίως στα λαϊκά στρώματα, τα όποια δεν μπορούν, τουλάχιστον αν δεν ικανοποιηθούν, να προσφύγουν εις την ιδιωτικήν ιατρικήν, και με αυτόν τον τρόπο ταλαιπωρείται ουσιαστικά η υγεία του λαού, χάνονται πολύτιμα μερακάματα στους μεγάλους κύκλους άναμονής οι όποιοι υπάρχουν σε όλα τα Κυβερνητικά ιδρύματα, οι κυβερνητικοί ιατροί υπερεργάζονται και άναγκάζονται πολλές

φορές να εργάζονται κάτω από συνθήκες που κάθε άλλο παρά επιστημονικές είναι, και ο ιδιωτικός τομέας υποαπασχολείται με αποτέλεσμα πολλά παιδιά του λαού, για τα οποία ο λαός επένδυσε δεκάδες χιλιάδες λίρες για να γίνουν επιστήμονες, παραμένουν στο έξωτερικό με αποτέλεσμα ενώ είχαμε μία καλή αναλογία μεταξύ ιατρών και πληθυσμού ή οποία επέτρεπε την εφαρμογή ενός κρατικού σχεδίου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αν δεν πάρωμε κάποια μέτρα είναι δυνατόν πράγματι να φθάσωμε στο σημείον που ο Ιατρικός Πληθυσμός να είναι ανεπαρκής για την επάνδρωση των κρατικών υπηρεσιών.

Είναι γι' αυτόν τόν λόγον που είμαι κάπως δυστυχής για τὸ γεγονός ὅτι Ξαναρχίσαμε με τες στατιστικές και ἄκόμα ἡ Κυβέρνηση μᾶς ἀναγγέλλει ὅτι αὐτές οἱ στατιστικές ἔρευνες θὰ κρατήσουν μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου. Δὲν Ξέρουμε πόσο καιρὸ θὰ κρατήση ἡ μελέτη αὐτῶν τῶν στατιστικῶν και πότε, ἐπὶ τέλους, θὰ ἀρχίση ἡ εφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ σχεδίου. Τὸ πρᾶγμα εἶναι πολὺ πιὸ ἐπείγον και εἶναι αὐτὴ τῆ διαπίστωση τὴν ὁποία, κατὰ τὴν γνώμη μου, θὰ πρέπει νὰ κάμῃ ἡ Βουλὴ. Δὲν χρειάζεται νὰ πᾶμε μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου γιὰ νὰ συμπληρώσωμε μιὰ στατιστικὴ ἔρευνα ἢ ὁποία μπορεῖ νὰ γίνῃ σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα, δεδομένου ὅτι ὑπάρχουν ἄλλες προηγούμενες ἔρευνες, αἱ ὁποῖες ἔχουν δώσει τὰ συγκεκριμένα στοιχεῖα πρὸς τὸν κυβερνητικὸ μηχανισμό.

Ἡ γνώμη μου δὲ εἶναι ὅτι ὁ κρατικὸς προϋπολογισμὸς ἐλάχιστα θὰ ἐπιβαρυνθῇ ἀπὸ τὸ γενικὸ κρατικὸ σχέδιο ὑγείας γιατί τὰ μεγαλύτερα εἰσοδήματα θὰ προκύψουν ἀπὸ τὴν εἰσφορὰ τῶν πολιτῶν και ἰδιαίτερα τῶν εὐρωστων οικονομικὰ στρωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ και με αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ ὑπάρξῃ και κάποια πολιτικὴ κοινωνικὴ δικαιοσύνη πρὸς τὸ λαό. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο τὸ ὁποῖο, κατὰ τὴ γνώμη μου, θὰ πρέπει νὰ διαπιστώσῃ αὐτὴ ἡ Βουλὴ. Ἄν συνεχιστῇ αὐτὴ ἡ κατάσταση πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ φθάσωμε σὲ ὠρισμένες ἀνάλογες καταστάσεις που ὑπάρχουν σὲ ἄλλες χώρες που ἄρχισε νὰ ἐφαρμόζεται ἓνα ἡμισύστημα ἡμικρατικοῦ ἡμισχεδιασμοῦ. Δημιουργοῦνται στεγανά και εἶναι ἀδύνατον πλέον νὰ προχωρήσωμε σὲ ἓνα οὐσιαστικὸ κρατικὸ σχέδιο ὑγείας ὅπως ἐγινε με τὸ Ι.Κ.Α. στὴν Ἑλλάδα. Χρειάζεται τώρα. Και αὐτὴ εἶναι ἡ συμβουλὴ που μᾶς δίνουν και οἱ συνάδελφοι ἀπὸ ἐκεῖ. Χρειάζεται τώρα ἡ Κυβέρνηση προτοῦ ἄκόμα δημιουργηθοῦν αὐτὰ τὰ στεγνά, προτοῦ ὑπάρξῃ αὐτὸς ὁ διαχωρισμὸς, νὰ ἀειποιηθῇ ὁλόκληρο τὸ ἱατρικὸ δυναμικὸ γιὰ ὁλόκληρο τὸν πληθυσμὸ ἢ τουλάχιστο ὁλόκληρο τὸ διαθέσιμο ἱατρικὸ δυναμικὸ, με δικαίωμα ἐλεύθερης ἐπιλογῆς τοῦ ἀσθενοῦς, με μιὰ γενικὴ ἐπέκταση τοῦ σχεδίου κρατικῶν ἀσφαλίσεων, κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, που νὰ καλύπτῃ τὰ θέματα ὑγείας, μητρότητος κλπ.

Δὲν θὰ μιλήσω γιὰ τὴν βελτίωση τῶν νοσοκομείων, δὲν θὰ μιλήσω γιὰ τὰ ἀγροτικὰ νοσοκομεία, γιατί αὐτὰ εἶναι θέματα με τὰ ὁποῖα θὰ ἀσχοληθοῦν ἴσως ἄλλοι συνάδελφοι ἀπὸ πλευρᾶς Ε.Δ.Ε.Κ. Θὰ πρέπει μόνο νὰ πῶ ὅτι εἶναι πρᾶγματι γεγονός ὅτι ἐνῶ ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν κυβερνητικῶν ἱατρῶν ἐργάζεται κάτω ἀπὸ συνθήκες τρομακτικὰ δύσκολες, ἓνας μικρὸς ἀριθμὸς ἀσκεῖ ἀντιδεντολογικὴν ἱατρικὴν τὴν ὁποῖαν και ὁ ιδιωτικὸς τομέας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνεχθῇ ἀλλὰ και οἱ ἴδιοι, ἡ πλειοψηφία τῶν κυβερνητικῶν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνεχθοῦν, γιατί αὐτὸ τὸ πρᾶγμα στὴν οὐσία πλήττει και τοὺς κυβερνητικοὺς συναδέλφους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀνέχονται και οἱ ἴδιοι αὐτὴν τὴν ἀντιδεντολογικὴν ἀσκηση ἱατρικῆς. Χρειάζεται βελτίωση τῶν ὄρων τῶν Κυβερνητικῶν συναδέλφων, γιὰ νὰ παύσωμε ὁποιοσδήποτε ἄλλες προϋποθέσεις, οἱ ὁποῖες, ἴσως, ὠθοῦν μερικὸς πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση. Ἄλλὰ ὑπὸ οἰασδήποτε προϋποθέσεις δὲν εἶναι δυνατό νὰ συνεχισθῇ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα και ἐνῶ προηγουμένως μᾶς ἐλέγετο ὅτι ἡ παρούσα νομοθεσία δὲν επέτρεπε στὸ Ὑπουργεῖο νὰ λάβῃ μέτρα, ἀφῶ ἐξετάσωμε τὴν παρούσα νομοθεσία βρήκαμε ὅτι πρᾶγματι

υπάρχουν όλα τα νομοθετικά έρεϊσματα πάνω στα όποια ή Κυβέρνηση μπορει να πάρη μέτρα και να διορθώση τα καλώς έχοντα προς όφελος και του ιδιωτικού τομέα και του κυβερνητικού τομέα.

Επίσης, υπάρχουν προβλήματα παραϊατρικού προσωπικού και νοσηλευτικού προσωπικού τα όποια πρέπει να λυθουν και τα προβλήματα των άσκουμένων ιατρών που μās είπαν ότι θα λυθουν διότι είναι αδιανόητο ένας έπιστήμονας ό όποιος έχει τελειώσει, ό όποιος είναι διπλωματούχος, να προσλαμβάνεται από τό νοσοκομείο με όρους όί όποιοι είναι κατώτερο από άτομα τα όποια μπαίνουν σε μιá σχολή άπλως για να μάθουν ένα παραϊατρικό επάγγελμα. Αυτό είναι έξευτελισμός του ιατρικού επάγγέλματος τό όποίο δέν είναι δυνατό πλέον ό Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος να άνεχθή, και άπαιτήση μας είναι όί όροι προσλήψεως των άσκουμένων, όπως τους λέν, ιατρών — δέν πρόκειται περι άσκουμένων, πρόκειται άπλως περι μιás νομοθετικής κατοχύρωσης, να μην μπορη ένας ιατρός να αρχίση άμέσως την πρακτική του άσκηση έξω από τό νοσοκομείο αλλά μέσα στα νοσοκομεία (σ' όλα τα μέρη του κόσμου ό ιατρός μόλις τελειώση δικαιούται άσκηση επάγγέλματος και με πλήρεις όρους μάλιστα σε μερικές περιπτώσεις) — αυτοί όί όροι με τους όποιους θα πρέπει αυτοί όί ιατροί να προσλαμβάνωνται θα πρέπει να προσεγγίζουν τουλάχιστον τους όρους του πρώτου διορισμού του κυβερνητικού ιατρού. Χρειαζόμαστε μιá κωδικοποίηση και ένα έκμοντερνισμό της νομοθεσίας για να μην έχουμε και πάλιν τους διάφορους τοαρλατάνους να κατεβαίνουν στην Κύπρο με «μαγικές» ικανότητες και να άποσπούν δεκάδες χιλιάδες λίρες καμμιά φορά από τό θύματα τα όποια προσέρχονται και δέν είναι μόνον άπλως ότι τα έκμεταλλεύονται αλλά τους προσφέρεται μιá πολύ κακή ύπηρεσία για τόν ψυχισμό τους και για την μετέπειτα γενική τους υγεία.

Για τόν έλεγχο των φαρμάκων θα πρέπει να πω ότι υπάρχει νομοθεσία. Δέν είναι θέμα εισαγωγής νομοθεσίας. Και λυπούμαι να πω ότι δέν εφαρμόζεται ικανοποιητικά όσον άφορα τόν έλεγχον των φαρμάκων. Έχουμε γίνει έλευθερά Κέρκυρα από πλευράς φαρμακευτικής στην Κύπρο και υπάρχουν πολλές φορές σκευάσματα τα όποια κάθε άλλο παρά θα έπρεπε να κυκλοφορουν. Δεύτερον, για τό θέμα των τιμών, υπάρχει και εκεί νομοθεσία την όποια θα μπερούσε να εφαρμόση τό Ιατρικό Τμήμα.

Όσον άφορα τό κάπνισμα έλέχθη ότι θα ληφθουν μέτρα. Και όμολογώ ότι καλωσορίζει ό Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος, του όποιου καταθέτω αυτές τις εισηγήσεις, αυτήν την άποψη της Κυβερνήσεως. Όμως, πώς έρμηνεύεται αυτή ή στρατηγική της Κυβέρνησης με ταυτόχρονη καθημερινή ρεκλάμα στα ήμικρατικά ραδιόφωνα και τις τηλεοράσεις για τό κάπνισμα τό όποϊον δέν άπευθύνεται πια καν σε ώριμους ανθρώπους όί όποιοι μπορουν να άποφασίσουν, άφου ξέρουν τους κινδύνους, κατά πόσον θέλουν να καπνίσουν ή όχι, αλλά άπευθύνεται σε πολύ νεαρά άτομα τα όποια από μιμητισμό, όταν βλέπουν αυτής της μορφής τις διαφημίσεις στην τηλεόραση, είναι φυσικό να στρέφονται προς τό κάπνισμα! Έπομένως τό πρώτον πράγμα τό όποϊον θα πρέπει να απαιτήση αυτή ή Βουλή είναι ή νομοθετική κατοχύρωση της απαγόρευσης, τουλάχιστον από τους κρατικούς και ήμικρατικούς όργανισμούς — αν μπορει να γίνη και από τους ιδιωτικούς, ακόμα καλύτερα — του καπνίσματος. Ένωω τις έφημερίδες. Αν και εκεί μπορει να γίνη διά νομοθετήματος ακόμα καλύτερα. Αλλά τουλάχιστον θα πρέπει να γίνη στους κρατικούς και ήμικρατικούς όργανισμούς.

Όπως είπα δέν ήταν στόχος μου να αναλύσω όλόκληρο τό θέμα «υγεία». Η κυριώτερη έγνοια μου είναι να μεταφέρω στην Βουλή την ανάγκη να πιέση την Κυβέρνηση για μιá ταχεία εισαγωγή ενός κρατικού Σχεδίου Ιατροφαρμακευτικής Περιθαλψης γιατί στην Κύπρο όί συνθήκες είναι ιδανικές, για την ώρα ακόμα. Υπάρχει ό αναγκαίος αριθμός ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού, υπάρχει ό αναγκαίος αριθμός κλινών και αν άξιοποιηθουν και

οι επενδύσεις που έγιναν από τον ιδιωτικόν τομέα σε κλίνες ώσπου να μπορέση κάποτε στο άπώτερο μέλλον ο κυβερνητικός τομέας να επαρκέση με άλλον τρόπον, αν υποθέσωμεν ότι είναι δυνατόν να ενσωματώση όλον τὸ ἱατρικόν δυναμικόν, υπάρχουν ὅλες οἱ προϋποθέσεις καὶ ὑπάρχει κυρίως ἡ ἐκδηλωμένη ἀπόφαση τοῦ Παγκυπρίου Ἱατρικοῦ Συλλόγου, σπάνια εἰς τὰ ἱστορικά χρονικά, ὄχι μόνον νὰ ἀποδέχεται τὴν εἰσαγωγὴν γενικοῦ Κρατικοῦ Σχεδίου Ὑγείας ἀλλὰ νὰ ἐπιμένῃ στὴν ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ Σχεδίου καὶ αὐτὸ εἶναι πρὸς τιμὴν, θὰ πρέπει νὰ πῶ, τῆς ἱατρικῆς οἰκογενείας τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Ἡ ὁμιλία τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Ὑγείας μπροστά στὴ Βουλὴ στὶς 5 Μαΐου ὑπῆρξε ἄρκετὰ διαφωτιστικὴ ὅσον ἀφορᾷ τὸ σημερινὸ ἐπίπεδο τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ, τοὺς σκοποὺς καὶ στόχους τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς, τὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖται, τὰ προβλήματα ποὺ ὑπάρχουν καὶ τὰ σχέδια γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τους καὶ γιὰ τὴν βελτίωση τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ.

Ὅρθά τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ θεωρεῖται ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀκρογωνιαίους λίθους γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ βασικοῦ στόχου κάθε πολιτείας, ποὺ εἶναι ἡ προαγωγή τῆς εὐημερίας τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας. Χωρὶς τὴν ὑπαρξὴ ἑνὸς ψηλοῦ ἐπιπέδου ὑγείας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ εὐημεροῦσα, εὐτυχισμένη κοινωνία.

Στὴν ὁμιλία μου αὐτὴ κ. Πρόεδρε, θὰ ἀναφερθῶ σὲ ὀρισμένα ἀπὸ τὰ σημεῖα ποὺ ἔθιξε ὁ κ. Ὑπουργός :

Γιὰ ἓνα ὀλοκληρωμένο σχέδιο δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Θὰ ἀναφερθῶ, πρῶτα, κ. Πρόεδρε, σὲ μιὰ βασικὴ πτυχὴ τοῦ προβλήματος τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ, ποὺ ἀφορᾷ τὴν ἀνάγκη εἰσαγωγῆς ἑνὸς ὀλοκληρωμένου σχεδίου δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ ἦταν καὶ στὸ παρελθόν, πρὶν ἀπὸ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ τὴν βάρβαρη τουρκικὴ εἰσβολή, ἓνα σοβαρὸ καὶ ὀξύ πρόβλημα. Τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ Ἀριστερὰ καὶ γενικὰ τὸ λαϊκὸ κίνημα εἶχαν πάντα ὡς μιὰ βασικὴ ἐπιδίωξη τὴν ἀνάπτυξη καὶ βελτίωση τῶν ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν στὶς πόλεις καὶ στὴν ὑπαίθρο, μὲ τὴν αὔξηση τῶν ἱατρειῶν καὶ τῶν νοσοκομειακῶν μονάδων, τὴν ἐπαρκῆ ἐπένδρωση καὶ τὸν κατάλληλο ἐξοπλισμὸν τους καὶ τέλος, μὲ τὴν εἰσαγωγὴ ἑνὸς ὀλοκληρωμένου σχεδίου παροχῆς δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Αὐτὲς τίς θέσεις πρόβαλαν καὶ ἀνάπτυξαν ἐπανειλημμένα μὲ διάφορες εὐκαιρίες καὶ μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλὴ οἱ Βουλευτὲς τῆς Ἀριστερᾶς. Καὶ τὸ ἔκαναν αὐτὸ ὄχι μὲ γενικολογίες καὶ συνθήματα, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑποβολὴ συγκεκριμένων ἀπόψεων.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν ἱμπεριαλιστικὴ συνωμοσίαν σὲ βάρος τοῦ λαοῦ μας καὶ τὰ τραγικὰ γεγονότα τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1974, τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ ἐγίνετο πολὺ ὀξύτερο μὲ τὸν ξεριζωμὸ ἀπὸ τίς ἐστίες τους καὶ τὴν προσφυγοποίηση δεκάδων χιλιάδων συνανθρώπων μας, μὲ τὴν ἀπώλεια κρατικῶν νοσοκομείων, Ὑγειονομικῶν Κέντρων καὶ ἱδιωτικῶν κλινικῶν καὶ ἱατρειῶν, ποὺ βρίσκονται στὶς κατεχόμενες ἀπὸ τὰ τουρκικὰ στρατεύματα περιοχές.

Αυτή η κατάσταση δημιούργησε πολλά, νέα οξέυτατα προβλήματα όσον αφορά την υγεία του λαού. Οί χιλιάδες ξεσπιτωμένοι και καταδιωγμένοι συνάνθρωποί μας, έχασαν και κάθε δυνατότητα να εξασφαλίσουν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη με δικά τους μέσα από ιδιώτες γιατρούς. Το κράτος, βέβαια, δεν έμεινε αδιάφορο. Όπως είπε στην όμιλία του ο αξιότιμος Υπουργός Υγείας, «ή κυβέρνηση με ειδική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ενέκρινε την παροχή δωρεάν περίθαλψης σε προσφυγοποιηθέντα άτομα με ετήσιο εισόδημα κάτω από £1.500» (βλ. όμιλία Υπουργού σελ. 18).

Όστόσο, πολλά ακόμα ύπολείπονται να γίνουν για να φθάσουμε στο επιθυμητό επίπεδο για την πιό αποτελεσματική λύση του προβλήματος, με την παροχή πλήρους ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε όλο το λαό δωρεάν.

Αν η προσφορά δωρεάν καθολικής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης αποτελεί — και υπό όμαλές συνθήκες — μίαν από τις κύριες υποχρεώσεις μίας εύνομούμενης πολιτείας προς τα μέλη της, αυτή ή υποχρέωση από τα ίδια τα πράγματα έγινε ακόμα πιό επιτακτική στην Κύπρο μέσα στις συνθήκες που δημιούργησε τό προδοτικό πραξικόπημα και ή βάρβαρη εισβολή των όρδων του Άττίλα.

Ο κ. Υπουργός είπε στην ίδια όμιλία του, ότι «με τα μέτρα που πήρε ή κυβέρνηση ύπολογίζεται πως τό 80% του πληθυσμού δικαιούται περίθαλψη είτε δωρεάν είτε έναντι ελάχιστης επίβάρυνσης» (βλ. στο ίδιο—σελ. 18).

Αν ή διαπίστωση αυτή είναι όρθή — και εμείς δεν έχουμε λόγο να τό άμφισβητούμε — αυτό σημαίνει πως δεν υπάρχουν σοβαρές δυσκολίες και μεγάλα προβλήματα για την εισαγωγή ενός κρατικού σχεδίου δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, που να καλύπτει όλο τό λαό μιά και τό 80% του πληθυσμού δικαιούται και άπολαμβάνει ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης «είτε τελείως δωρεάν είτε έναντι ελάχιστης επίβάρυνσης».

Υπέρ της εισαγωγής ενός τέτοιου σχεδίου συνηγορεί ακόμα ένας πολύ ούσιαστικός παράγοντας. Είναι γνωστό, πως στις δυτικές χώρες, όπου κατά καιρούς έγιναν προσπάθειες για εισαγωγή σχεδίου δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης υπήρξε αντίδραση, άλλου ισχυρή και άλλου αδύνατη, από διάφορες ομάδες προσώπων — γιατρούς και άλλους — που έβλεπαν ότι θίγονταν τα συμφέροντά τους.

Η στάση αυτή άντικρύζει τό θέμα της υγείας του λαού, όχι σαν ένα κοινωνικό πρόβλημα, όχι σαν μίαν υποχρέωση της πολιτείας προς τα μέλη της, αλλά σαν άντικείμενο έμπορίας. Είναι εύτύχημα, και είναι προς τιμήν των Κυπρίων γιατρών, ότι οί ίδιοι με άποφάσεις του Ιατρικού τους Συλλόγου επανειλημμένα και από καιρό έχουν ταχθεί υπέρ της εισαγωγής ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στην Κύπρο.

Αυτή ή αξιέπαινη θέση του ιατρικού κόσμου διευκολύνει ακόμα περισσότερο την κυβέρνηση να προχωρήσει ταλμηρά προς αυτή την κατεύθυνση, αφού εξασφαλίζεται μιά βασική προϋπόθεση, δηλ. ή συνεργασία του ιατρικού κόσμου, που είναι βασικό ενδιαφερόμενο μέρος, για την έφαρμογή του σχεδίου.

Έκτιμώντας όλα τα σημερινά δεδομένα, πιστεύουμε πως ή κυβέρνηση πρέπει να προχωρήσει με πιό γρήγορους ρυθμούς και πιό άποφασιστικά για να ανταπεκριθί σε μιά τόσο δίκαιη, παλλαϊκή άξίωση.

Όπωςδήποτε, όμως, και ώστόσο ένα τέτοιο σχέδιο ύλοποιηθεί, ή κυβέρνηση πρέπει να άντιμετωπίσει κατά πολύ επείγοντα τρόπο τό πρόβλημα του ελέγχου στις τιμές των φαρμάκων.

Στήν όμιλία του ό κ. Ύπουργός άνάφερε πώς αυτό τό θέμα άποτελεί άντικείμενο μελέτης του Ύπουργείου Ύγείας σέ συνεργασία με άλλες άρμόδιες ύπηρεσίες. Η μελέτη αυτή πρέπει νά έπισπευσθή, τό θέμα νά άντικρουσθή σάν έπείγον, γιά νά έπιβληθή έλεγχος στις τιμές των φαρμάκων. Ύπάρχει ή αντίληψη άνάμεσα στό λαό, κ. Πρόεδρε, ότι γύρω από τό θέμα της έμπορίας και των τιμών των φαρμάκων όλων των ειδών, περιλαμβανομένων και των γεωργικών, γίνεται πραγματική καταλήστευση του λαού, και αυτή ή αντίληψη δέν άπέχει από την πραγματικότητα. Είναι καιρός νά τεθή όριστικά τέρμα σέ μιά άπαράδεκτη κατάσταση, πού έπηρεάζει οικονομικά κάθε άτομο, αλλά και την ύγεια του λαού.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Στήν όμιλία του ό κ. Ύπουργός Ύπουργός έκαμε εϋφημη άναφορά στις ύπηρεσίες του Ύπουργείου, του ίατρικού και παραϊατρικού προσωπικού. Έπαίνεσε τό ζήλο, την εύσυνειδησία και την άφοσίωση τους στην έκτέλεση του καθήκοντός τους και μάλιστα πολλές φορές υπό άκρωσ δυσμενείς και αντίξοες συνθήκες, όπως εκείνες πού έπικρατούσαν κατά και μετά τό πραξικόπημα και την τούρκικη εισβολή.

Άναφερόμενος, έξ άλλου, στα άναπτυξιακά σχέδια στον τομέα της ύγείας έπeseήμανε σάν μιά από τις κύριες κατευθύνσεις την ένίσχυση των ύπηρεσιών του Ύπουργείου με έμψυχο δυναμικό.

Άσφαλώς μιά τέτοια προσέγγιση του θέματος είναι όρθή. Γιατί και τό καλύτερο σχέδιο χωρίς τό κατάλληλο προσωπικό, πού θα έργασθη γιά την ύλοποίηση του, δέν έχει καμιά αξία. Σε σχέση με αυτό έχει σημασία νά τονισθή, ότι κάθε σχέδιο ύλοποιείται τόσο πιό γρήγορα, τόσο πιό καλά ποιοτικά και τόσο πιό άποτελεσματικά όσο είναι ό ζήλος, ή εύσυνειδησία και ή άφοσίωση με την όποία επιδιδεται στην έκτέλεση του σχεδίου τό ένδιαφερόμενο προσωπικό. Αύτά, όμως, τά προσόντα ύποδαυλίζονται και ύποβαθμούνται έφόσον ύπάρχουν τά κατάλληλα κίνητρα γιά τό προσωπικό. Όταν μιά ομάδα ανθρώπων, πού είναι έπιφορτισμένοι με την έκτέλεση ένός σχεδίου αισθάνονται ότι είναι άδικημένοι, ότι παραγνwrίζονται στις δικαίες άπαιτήσεις τους, ότι δέν προσεγγίζονται τά προβλήματα τους με πνεύμα δικαιοσύνης, είναι φυσικό νά αισθάνωνται άπογοητευμένοι και άηυδαμένοι, με άπετέλεσμα ή προσφορά τους νά μειώνεται, νά αισθάνονται τη δουλειά τους όχι σάν μιά εύχάριστη άπασχόληση, πού εκτελούν με κέφι και ζήλο, αλλά κάτι σάν άγγαρεία.

Μ' αυτές τις σκέψεις θα έλεγα ότι άπαραίτητη προϋπόθεση γιά νά έξασφαλισθή τό μάξιμουμ της προσφοράς του ανθρώπινου δυναμικού είναι νά άντικρουσθούν τά διάφορα προβλήματα του και ειδικά τά πιό βασικά με τον πιό όρθο και άποφασιστικό τρόπο.

Η πρόσληψη ίατρικού και παραϊατρικού προσωπικού πρέπει νά γίνεται με άντικειμενικότητα και άμεροληψία. Όπωςδήποτε δέν πρέπει νά αποτελούν έμπόδιο γιά την πρόσληψη ένός γιατρού ή βοηθητικού προσωπικού οι άριστερές πολιτικές του πεποιθήσεις. Τό ίδιο πρέπει νά λεχθή και γιά τις προαγωγές ίατρικού και παραϊατρικού προσωπικού. Ύπάρχει διάχυτη ή πεποίθηση σε πολλούς ένδιαφερομένους γιατρούς και νοσοκόμες ότι κατά τους διορισμούς και τις προαγωγές παραγνwrίζονται και παραγκωνίζονται μόνο και μόνο έξαιτίας της άριστερης πολιτικής τοποθέτησης. Ύπάρχουν άκόμα και περιπτώσεις, πού προτιμάται ένα άντικυβερνητικό ή φιλοπραξικοπηματικό στοιχείο παρά ό διορισμός ή ή προαγωγή ένός άριστερού. Και έπιπλέον έχουν άκόμα πέραση τά γνωστά μέσα — άρκει νά κατέχη ένας τό γνωστό «μπιλιετούδι» κάποιου ύψηλά ίσταμένου παράγοντα.

Σε σχέση μ' αυτό θέλω νά τονίσω ότι γιατροί και νοσοκόμες πού άποφαίτησαν από πανεπιστήμια και σχολές σσιαλιστικών χωρών και ειδικά οι νοσοκόμες πού έχουν εκπαιδευθεί στη Λαοκρατική Δημοκρατία της Γερ-

μανίας και ειδικά εκείνες που εκπαιδεύθηκαν με ύποτροφία που προσφέρουν κυπριακές οργανώσεις παραγκωνίζονται συστηματικά, παρ' όλο που έχουν περισσότερα προσόντα από άλλες συναδέλφους των. Χαρακτηριστικό της νοστορίας με την οποία αντικρίζονται τα προβλήματα αυτής της ομάδας του προσωπικού είναι το γεγονός, ότι σε μία συνέντευξη που μιά απ' αυτές είχε για αίτηση της να προαχθή της υπεβλήθη η ερώτηση, «γιατί πήγες με ύποτροφία του ΑΚΕΛ στην Ανατολική Γερμανία»;

Αυτή η απαράδεκτη κατάσταση, αυτή η νοστορία της συστηματικής παραγνώρισης επιστημονικού, ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού για πολιτικούς λόγους όσον αφορά την πρόσληψη και πιο πολύ την προαγωγή πρέπει να σταματήσει. Αυτό απαιτεί το συμφέρον της δημόσιας ευημερίας. Αυτό απαιτεί το συμφέρον της υγείας του λαού.

Τα προσόντα, ο χρόνος υπηρεσίας, ή πραγματική προσφορά, ο ζήλος, ή εύσυνειδησία και ή άφοσίσωση στο καθήκον, ή συμπεριφορά καθώς και ή νομιμοφροσύνη — αυτά πρέπει να είναι τα αντικειμενικά κριτήρια, που πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη για την τοποθέτηση και την προαγωγή στη δημόσια υπηρεσία γενικά και στο ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό ειδικά.

Ένα άλλο πρόβλημα που απασχολεί το ιατρικό προσωπικό είναι ή μισθοδοσία των άσκουμένων, όπως λέγονται γιατρών, που όπως υποστηρίζεται έντονα είναι απαράδεκτα χαμηλή. Το πρόβλημα αυτό πρέπει να αντιμετωπισθή το ταχύτερο δυνατό κατά τον πιο δίκαιο τρόπο.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Επιτρέψτε μου να ασχοληθώ τώρα με ένα ειδικό θέμα. Πρόκειται για τή Μεσογειακή Άναιμία. Δεν θα ασχοληθώ με την ιατρική του πλευρά. Η Μεσογειακή Άναιμία δεν είναι μόνο ιατρικό πρόβλημα. Είναι και κυρίως κοινωνικό πρόβλημα. Και είναι γι' αυτό το λόγο που θεωρήσα υποχρέωση μου να ασχοληθώ μ' αυτό. Ο κοινωνικός χαρακτήρας του θέματος καθορίζεται τόσο από την έκταση που έχει πάρει στον τόπο μας αυτή ή κληρονομική άρρώστεια, όσο και από το δράμα των άρρωστων παιδιών και των οικογενειών τους.

Χάρη στην εύγενή καλωσύνη που είχε ο Παγκύπριος Αντιαναιμικός Σύλλογος να μās ενημερώση γι' αυτό το τόσο σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα και να μās εφοδιάση με πλούσια στοιχεία, πληροφορούμαστε ότι το ποσοστό εκείνων που φέρουν το στίγμα β—Μεσογειακής άναιμίας που είναι και ή σοβαρότερη μορφή αυτής της άρρώστειας — ανέρχεται γύρω στο 16% με 17% περίπου, ενώ ένα άλλα 10% είναι φορείς της α—Μεσογειακής άναιμίας. Ο ειδικός παιδίατρος του Υπουργείου Υγείας δρ. Μ. Γ. Χατζημηνάς, από έκθεση του όποιου είναι παρμένα τα πιο πάνω στοιχεία, αναφέρει τα έξης : «Βασιζόμενοι επί των άνω στατιστικών δεδομένων υπολογίζεται ότι δια κάθε 150 γεννήσεις ένα παιδί θα πάσχη εκ β—μεσογειακής άναιμίας. Δεδομένου ότι υπάρχουν 10.000 περίπου γεννήσεις κατ' έτος υπολογίζεται ότι 60—80 παιδιά γεννιούνται κατ' έτος πάσχοντα εκ β—μεσογειακής άναιμίας». Παρακάτω στην έκθεση του ό δρ. Χατζημηνάς αναφέρει : «Σήμερα (ή έκθεση φέρει ήμερ. 5 Νοεμβρίου, 1976) υπάρχουν εν Κύπρω περίπου 900 παιδιά πάσχοντα εκ β—Μεσογειακής άναιμίας. Έκ τούτων 500 τυγχάνουν θεραπείας εις τα κυβερνητικά Νοσοκομεία, 200 τυγχάνουν θεραπείας επί ιδιωτικής βάσεως και 200 παιδιά περίπου δεν τυγχάνουν οιασδήποτε θεραπείας καθ' ότι οι γονείς είτε δεν έπιθυμούν τά τέκνα των να τυγχάνουν οιασδήποτε θεραπείας είτε δεν δύνανται να πράξουν τούτο δια καθαρώς οικονομικούς λόγους».

Η σοβαρότητα του προβλήματος, κ. Πρόεδρε, έγκειται στο ότι ή άρρώστεια αυτή από τή μιά είναι κληρονομική και από την άλλη δεν υπάρχει, τουλάχιστον ως σήμερα, ριζική θεραπεία, ή δέ παρεχόμενη σήμερα θεραπεία είναι πολυδάπανη.

Υπό τὰ δεδομένα αὐτὰ δὲν εἶναι παράξενο τὸ ὅτι πολλοὶ εἰδικοί γιατροὶ προειδοποίησαν μὲ ὅλη τὴ σοβαρότητα, πὼς ἡ Κύπρος πού ὡς τώρα εἶναι γνωστὴ ὡς «τὸ νησί τῆς Ἀφροδίτης» κινδυνεύει νὰ γίνῃ γνωστὴ στὸ παγκόσμιο ὡς «τὸ νησί τῆς Μεσογειακῆς ἀναιμίας». Οἱ σοβαρὲς αὐτὲς προειδοποιήσεις εἰδικῶν ἐπιστημονικοῦ κύρους πρέπει νὰ μᾶς κάμουν ὄλους — καὶ κυβέρνησις καὶ Βουλὴ καὶ λαὸς — νὰ συνειδητοποιήσουμε τὸν μεγάλο κίνδυνο ἐκφυλισμοῦ πού διατρέχει ὁ κυπριακὸς λαὸς καὶ ἀπ' αὐτὸ νὰ συνειδητοποιήσουμε τὴν ὑποχρέωσιν μας νὰ ἀντιμετωπίσουμε — καὶ ὡς Βουλὴ νὰ συμβάλουμε σ' αὐτὸ μὲ ὅλη τὴ συναίσθησιν τῆς εὐθύνης μας — αὐτὸ τὸν ἐπερχόμενον κίνδυνο ὡς ἓνα σοβαρὸ καὶ ἐπείγον κοινωνικὸ πρόβλημα.

Ὁ ἀξιοτίμος Ὑπουργὸς Ὑγείας στὴν ὁμιλία του μπροστὰ στὴ Βουλὴ ἀναφερόμενος στὶς γενικὲς κατευθύνσεις τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς εἶπε πὼς μιὰ βασικὴ ἀρχὴ εἶναι νὰ δίνεται προτεραιότητα στὰ σχέδια πού ἔχουν σχέση μὲ τὴν πρόληψιν τῶν ἀσθενειῶν, «γιατὶ ὅπως εἶπε — ἡ πρόληψιν εἶναι πάντα προτιμότερη τῆς θεραπείας».

Ἡ ἀρχὴ αὕτη, πού εἶναι γενικὰ πολὺ ὀρθὴ ἰσχύει περισσότερο γιὰ τὴν σοβαρὴ αὕτη κληρονομικὴ ἀρρώστεια, τὴ β-Μεσογειακὴ ἀναιμία ἐφ' ὅσο αὕτη δὲν εἶναι θεραπεύσιμη.

Στὴν ἐποχὴ μας πολλὲς ἀρρώστειες, ὅπως ἡ πολιομυελίτιδα, ἡ πανώλης, ἡ ἐλονοσία κλπ., πού πρὶν μερικὰ χρόνια ἢ μερικὲς δεκάδες χρόνια θεωροῦνταν ἀληθινὴ μάστιγα γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, χάριν τῆς προληπτικῆς ἰατρικῆς ἔχουν ἀντιμετωπισθεῖ ἀποτελεσματικὰ. Ὁ κυπριακὸς λαὸς πρὶν μερικὲς δεκαετίες ὑπόφερε ἀπὸ μιὰ τέτοια μάστιγα, τὴν ἐλονοσίαν καὶ κάπως πιὸ πρόσφατα ἀπὸ τὸν ἐχινόκοκκο. Σὰν ἀποτέλεσμα μιᾶς ὀργανωμένης ἐκστρατείας τῶν κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ πρώτη ἔχει ἐξαλειφθεῖ πλήρως ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια καὶ ἡ δευτέρη ἀντιμετωπίζεται ἀποτελεσματικὰ καὶ ἐλπίζεται πὼς θὰ ἐκλειψῇ πλήρως στὰ προσεχῆ χρόνια.

Ἡ Μεσογειακὴ ἀναιμία πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ μὲ τὸν ἴδιον ὀργανωμένον καὶ συντονισμένον τρόπο καὶ πάνω σὲ μιὰ μόνιμη καὶ σταθερὴ βάση. Ἡ πρόληψιν καὶ ἡ μὲ τὸν καιρὸ ἐξάλειψιν τῆς εἶναι ἔργο δύσκολον καὶ περίπλοκον γιατί στὴν περίπτωσιν τῆς Μεσογειακῆς ἀναιμίας ὑπαιστέρεται ὁ ἀνθρώπινος παράγοντας, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ὅτι ἐδῶ ἔχουμε νὰ κάμουμε μὲ τὸν ἴδιον τὸ φορῆα τῆς Μεσογειακῆς ἀναιμίας καὶ τὸ οἰκογενειακὸν του περιβάλλον, ὄχι μόνον μὲ τὸ φυσικὸν περιβάλλον ὅπως στὴν περίπτωσιν τῆς ἐλονοσίας ἢ τοῦ ἐχινόκοκκου. Πρέπει ἐπίσης δι' αὕτη τὴν περίπτωσιν νὰ καταπονηθοῦν προλήψεις καὶ φόβοι. Εἶναι κι' αὐτὸς ἓνας λόγος πού κάνει τὸ πρόβλημα κοινωνικὸ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ μὲ τὴν κατάλληλη ἐκστρατεία.

Μιὰ τέτοια ἐκστρατεία μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ εἶναι πραγματικὰ δαπανηρὴ. Τὸ ἀντίτιμον, ὅμως, εἶναι τὸ ὅτι θὰ δημιουργηθοῦν οἱ προϋποθέσεις ὥστε νὰ ἐξασφαλίσουμε μιὰ νέα γενιὰ ὑγιῆ, ἓνα κοινωνικὸ σύνολον ὑγιὲς καὶ θ' ἀπαλλάξουμε τὴν Κύπρον ἀπὸ τὸν κίνδυνον νὰ πάρῃ ὀριστικὰ τὸν ἀτυχῆ τίτλον «νησὶ τῆς Μεσογειακῆς ἀναιμίας».

Γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθῇ καὶ τελικὰ νὰ ἐξουδετερωθῇ αὐτὸς ὁ κίνδυνος πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἓνα πρόγραμμα πού νὰ περιλαμβάνῃ ἀπαραίτητα, μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς :

- (α) Ὁργανωμένη καὶ συστηματικὴ διαφώτιση τοῦ λαοῦ μὲ ὅλα τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας. Στὰ σχολεῖα Μέσης Παιδείας νὰ γίνωνται τακτικὰ διαλέξεις. Τὸ ραδιόφωνον νὰ μεταδίδει τακτικὰ διαφωτιστικὰς ὁμιλίαις καὶ συνθήματα καὶ ἡ Τηλεόρασις νὰ προβάλλῃ εἰδικὰς ταινίας.

Μὲ τὴ σωστὴ καὶ συστηματικὴ διαφώτιση, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἐπιτύχουμε νὰ συνειδητοποιηθοῦν ἀπὸ τὸν λαὸν οἱ σοβαροὶ κίνδυνοι ἀπ'

αυτή την αρρώστεια, θα υπάρξει μεγαλύτερη ανταπόκριση από το κοινό για προσφορά αίματος που είναι τόσο απαραίτητο για την αντιμετώπιση αυτής της αρρώστειας.

- (β) Αιματολογική εξέταση του πληθυσμού για να επισημανθούν οι φορείς του στίγματος. Μια τέτοια εξέταση πρέπει να αρχίσει κατά προτεραιότητα από τα άτομα που βρίσκονται σε ηλικία κατάλληλη για σύναψη γάμου.

Κάθε άτομο τέτοιας ηλικίας πρέπει να είναι εφοδιασμένο με προγαμιαίο πιστοποιητικό υγείας για να ξέρη κατά πόσο υπάρχει κίνδυνος να γεννήση παιδιά που θα έχουν το στίγμα της μεσογειακής αναιμίας.

Κατά πόσον αυτό θα γίνει υποχρεωτικό με ειδικό νόμο ή όχι μπορεί να αποφασισθῆ ἀφού ἐξετασθοῦν ἐπίσταμένα ὅλες οἱ πλευρὲς τοῦ ζητήματος.

- (γ) Ἰδρυση ἐιδικοῦ κέντρου ἐφοδιασμένου με ὅλα τὰ σύγχρονα μηχανήματα για τὴν αἰμοδιάλυση, καὶ με ἐιδικὰ ἐκπαιδευμένο ἰατρικὸ καὶ παραϊατρικὸ προσωπικὸ για τὶς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν που πάσχουν ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια.
- (δ) Παροχὴ δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθαλψης, ὡσοδήποτε δαπανηρὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ χορήγηση ἐιδικῶν φαρμάκων. Πρέπει σὰν κοινωνία νὰ ἀισθανόμαστε ντροπὴ γιατί 200 περίπου παιδιά, ὅπως ὑπολογίζει ὁ ἐιδικὸς παιδίατρος κ. Χατζημηνᾶς, που πάσχουν ἀπ' αὐτὴ τὴν καταραμένη ἀρρώστεια, δὲν προσέρχονται για θεραπεία για καθαρὰ οικονομικοὺς λόγους.

Ἡ ἰδρυση ἐνός τέτοιου ἐιδικοῦ κέντρου, για τὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ ὁποῖου εἶναι ἔτοιμος νὰ συνεισφέρη καὶ ὁ Παγκύπριος Ἀντιαναιμικὸς Σύνδεσμος, ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη. Ξαίρουμε ὅτι ὑπάρχουν ἔτοιμα σχέδια καὶ μᾶς ἔχει δηλωθεῖ ὑπεύθυνα ὅτι ὡς τὶς 15 τρέχοντος ἐπρόκειτο νὰ ζητηθοῦν προσφορές. Τὸ ὅτι δὲν ἐγινε αὐτὸ ἐπιτείνει τὶς ἀνησυχίες μᾶ για τὶς φῆμες που ἔχουν κυκλοφορήσει, ὅτι ἡ Κυβέρνηση προσανατολίζεται νὰ ἀναστειλῆ τὴν ἀνέγερση ἐιδικοῦ κέντρου, συνδυάζοντας τὸ με τὴν ἀνέγερση νέου Γενικοῦ Νοσοκομείου.

Ἐμφαντικὰ ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω, ὅτι θὰ ἀποτελοῦσε πραγματικὸ ἐγκλημα ἡ ἐγκατάλειψη τῆς ἰδέας για ἀνέγερση ἐιδικοῦ κέντρου.

Δὲν θὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο, κ. Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Θᾶθελα μόνο νὰ ὑπογραμμίσω ἀκόμα μιὰ φορὰ πόσο σοβαρὸ εἶναι αὐτὸ τὸ πρόβλημα καὶ πόσο μεγάλη εἶναι ἡ ὑποχρέωση τῆς κοινωνίας νὰ τὸ ἀντιμετωπίσει σὰν καθαρὰ κοινωνικὸ πρόβλημα. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ Παγκύπριος Ἀντιαναιμικὸς Σύνδεσμος, που ζῆ ἐντονα καὶ κάθε στιγμή αὐτὸ τὸ δράμα, πελλὰ ἔχει νὰ ὑποδείξει για τὴν ἀντιμετώπιση του, ὅταν θὰ ἔχη τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναπτύξει τὶς ἀπόψεις του στὴν ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, πρὸς τὴν ὁποία καὶ εἰσηγοῦμαι νὰ παραπεμφθῆ τόσο αὐτὸ τὸ ἐιδικὸ θέμα, ὡσο καὶ ἡ ὀμιλία τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Ὑγείας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ τὸ ἀφήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μετά την όμιλιαν του κ. Καραμιχάλη νά διακόψωμεν γιά τήν επομένην συνεδρίαν.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

"Έντιμε κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι. Οί απόψεις μου στό θέμα τής υγείας, τοποθετοῦνται μέσα στά πλαίσια τής Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ὅπως τήν ἔχει ἐκθέσει ὁ ἄξ. Ὑπουργός Ὑγείας στή τελευταία του ὁμιλία, ἐνώπιον τής Βουλῆς.

Τά πλαίσια αὐτά εἶναι ὀρθά, ἐφ' ὅσον δέ τεθοῦν σ' ἐφαρμογή καί σταδιακά καρποφορήσουν θά ἔχωμε ἓνα ἀξιόλογο σύστημα διατηρήσεως καί περιθάλψεως τής υγείας τοῦ λαοῦ.

Δέν μᾶς διαφεύγει ἡ παρατήρηση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ πὼς ἡ ἀνάπτυξη τῶν ὑπηρεσιῶν υγείας ἀπαιτεῖ σημαντικοῦ ὕψους ἐπενδύσεις καί λειτουργικῆς δαπάνες. Ἐξάγγειλε ὁμως ταυτόχρονα ὅτι τά σχέδια καί μέτρα πολιτικῆς στόν τομέα τής υγείας ἀποβλέπουν βασικά στήν αὔξησιν καί ποιητικῆ βελτίωσιν τοῦ ἔμψυχου καί ἀψυχου δυναμικοῦ τῶν κρατικῶν ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν «καί ὅτι υἱοθετοῦν τήν ἀρχή τής ἴσης μεταχείρισης τόσο τῶν ἀτόμων ὅσο καί τῶν διαφόρων περιοχῶν».

Ἄκριβῶς μέσα στά πλαίσια αὐτῆς τής πολιτικῆς ἐντάσσω τίς εἰσηγήσεις μου γιά τήν ἐπαρχία Λεμεσοῦ.

Τὸ νοσοκομεῖο τής πόλης μας ὑφίσταται τεραστία πίεση. Δεκάδες ἀσθενῶν κάθε μέρα ταξιδεύουν ἀπό μακρινές περιοχές γιά νά τύχουν περιθάλψεως στή Λεμεσό.

Πολλοί ἐξυηηρετοῦνται, ἄλλοι ταλαιπωροῦνται ὤρες πολλές καί ἄλλοι δέν προλαμβάνουν νά ἐξεταστοῦν καί ἐπιστρέφουν στά χωριά τους γιά νά ἐπανέλθουν τήν ἐπαύριον. Οἱ γιατροί μὲ τή σειρά τους βρίσκονται σέ συνεχῆ ἔνταση. Τά 180 στρώματα τοῦ νοσοκομείου εἶναι ὑπερπλήρη καί δέν θά ἀρκοῦσαν καί ἂν ἦταν ἀκόμη διπλάσια.

Ποία ἡ λύση;

Ν' ἀξιοποιηθοῦν τὰ ἐπαρχιακά νοσοκομεῖα Πλατρῶν, Πεδουλά, Κυπερούντας, Ἄγροῦ καί νά ξαναλειτουργήσουν οἱ δύο ἱατρικῆς ἔδρες, τής Πάχνας στά δυτικά τής ἐπαρχίας καί τοῦ Κελλακίου στ' ἀνατολικά. Τά ἔξη αὐτά κέντρα πρέπει νά εἶναι ἡ βάση ἱατρικῶν μονάδων οἱ ὁποῖες θά ἐπισκέπτονται τὰ 15 ἢ 20 χωριά, ἕρῃ ἐκάστου κέντρου, καί νά προσφέρουν τίς ἀναγκαῖες ὑπηρεσίες τοπικά.

Τὸ Σανατόριο Κυπερούντας, ἓνα θαυμάσιο κτιριακὸ συγκρότημα, πού τώρα δέν φιλοξενεῖ πιά ἀσθενεῖς τής ἐιδικότητός του, ὀρθά ἀποφασίστηκε νά μετατραπῇ σ' ἓνα καλὰ ἐξοπλισμένο νοσοκομεῖο. Τοποθετημένο σέ ἐξαιρετικὴ τοποθεσία, σ' ἓνα ὀροπέδιο τοῦ Τροόδου, κοντὰ στή Κυπερούντα, μπορεῖ νά ἐξυηηρετήσῃ εὐρεία περιοχὴ χωριῶν τής Λεμεσοῦ καί Λευκωσίας. Ἡ ἀπόφαση εἶναι ὀρθή καί πρέπει νά προωθηθῇ τὸ ταχύτερο δυνατό. Τὸ κεντρικὸ νοσοκομειακὸ κτίριο μαζί μὲ τὰ βοηθητικὰ κτίρια γιά τὸ προσωπικὸ, ἀποτελοῦν ἐπενδύσεις πολλῶν χιλιάδων λιρῶν καί πρέπει ν' ἀξιοποιηθοῦν γιά τὸ καλὸ τής περιοχῆς.

Τὸ μικρὸ νοσοκομεῖο τοῦ Ἄγροῦ, τὸ ὁποῖο ἔχει στή διάθεση του £20.000, δωρεά, τοῦ Κυριάκου Ἀπέητου, ἂν ἐνισχυθῇ μὲ ἀνάλογο ποσὸ ἀπὸ τήν Κυβέρνηση, μπορεῖ νά μετατραπῇ σέ ἀξιόλογο νοσοκομεῖο στό κέντρο τής Πιτσιλιάς. Τὸ νοσοκομεῖο αὐτὸ ἐξυηηρετεῖ τοὺς κατοικοὺς Ἄγροῦ, 1000 μαθητῆς τοῦ Ἀπερηγίου Γυμνασίου καί μεγάλο σύμπλεγμα 16 χωριῶν, μὲ ἀρκετῆς χιλιάδες πληθυσμό. Παρακολούθησα τὴ λειτουργία του ἀπὸ κοντὰ, γιά ἓνα χρόνον καί διεπίστωσα τήν καθημερινὴ προσέλευσιν δεκάδων ἀσθε-

νών, οί οποίοι όμως δύσκολα μπορούν νά έξυηρηθηθοῦν ἀπό ένα γιατρό καί ένα ὀδοντίατρο. Λόγω ειδικῶν συνθηκῶν στήν ὀρεινή περιοχή χρειάζεται ἐνισχυμένη ὀδοντιατρική ἐδρα. Είναι ἀπαράδεκτο νά βλέπη κανεῖς μαθήτριες 14, 15 ἢ 16 χρόνων χωρίς δόντια.

Ὁ Πεδουλάς, τὸ μεγαλύτερο ἐξοχικὸ χωριὸ τῆς Τροόδου, θρικόμενο στὰ σύνορα Λεμεσοῦ Λευκωσίας, διαθέτει πολὺ καλὸ νοσοκομειακὸ κτίριο, τὸ ὁποῖο ὅμως δὲν λειτουργεῖ ἱκανοποιητικὰ. Ἐνας γιατρός, ἐκεῖ πού ἄλλοτε ὑπῆρχαν 2 ἢ 3 δὲν μπορεῖ ν' ἀντεπεξέλθῃ στὶς τοπικὲς ἀνάγκες. Χρειαζεται ἐξοπλισμὸ καί περισσότερο προσωπικὸ.

Τὰ ἴδια ἀκριβῶς ἰσχύουν γιὰ τὸ νοσοκομεῖο Πλατρῶν τὸ ὁποῖο ἐξυηρετεῖ 19 χωριά.

Τὰ 4 αὐτὰ νοσοκομεία μπορούν, ὅταν λειτουργήσουν ἱκανοποιητικὰ, νά καλύψουν τίς ἀνάγκες 50 ἢ 60 χωριῶν τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, ὀλόκληρη δηλ. τὴν ἀξιοποιημένη καί μὴ τουριστικὴ περιοχή καί νά ἀνακουφίσουν τὸ κεντρικὸ Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ. Είναι ἀνάγκη νά ἐφοδιαστοῦν μὲ τὰ κατάλληλα μηχανήματα γιὰ ἀναλύσεις. Πόσο ἀτσο εἶναι γιὰ ἀπλούστατες ἀναλύσεις ὅπως τὸ σάκχαρο καί τὸ λεύκωμα νά ταξιδεύουν ἄνθρωποι 80 ἢ ἑκατὸ μίλια καί αὐτὸ νά γίνεται τακτικὰ.

Διερωτηθήκαμε καμμιά φορά, ἐκτός ἀπὸ τὴν ταλαιπωρία καί τὰ ἐξοδα, πόσα ἡμερομίσθια χάνονται κάθε χρόνο; Ἴσως ἀρκετὰ γιὰ νά καλύψουν τὰ ἐξοδα ἀνεγέρσεως νέων νοσοκομείων.

Δυὸ πρόσθετες ἐδρες ἰατρῶν, μιά στήν Πάχνα, καί μιά στὸ Κελλάκι, μὲ εὐθύνη γιὰ τίς περίε εὐρεῖς περιοχές, μπορούν νά ἐξυηρηθήσουν τοπικὰ, τὸν ὑπόλοιπο πληθυσμὸ τῆς ἐπαρχίας. Τὰ προάστεια καί οἱ κοντινὲς περιοχές, ἐξυηρετοῦνται ἀπὸ τίς ἱατρικὲς ὑπηρεσίες τῆς πόλης.

Αὐτὰ τὰ 4 νοσοκομεία καί 2 ἱατρικὲς ἐδρες θὰ εἶναι οἱ φορεῖς στή πράξη τῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς. Ἡ πρόληψη ἀσθενειῶν, οἱ ἐμβολιασμοί, οἱ σχολιατρικὲς ὑπηρεσίες, ἡ διαφώτιση, ἡ θεραπευτικὴ ἱατρικὴ θὰ ἐπιτύχουν πιὸ εὐκλεα καί καλύτερα ὅταν ἀναληφθοῦν ἀπὸ καλὰ ὀργανωμένα κατὰ τόπους κέντρα. Θὰ ὑπάρξῃ περισσότερος ζήλος καί μεγαλύτερη εὐθύνη ὅταν οἱ διάφορες ὑπηρεσίες τοποθετηθοῦν ἐκεῖ πού τίς χρειάζεται ἄμεσα ὁ λαός. Είναι πολὺ δαπανηρὸ καί ἀπώλεια ἡμερομισθίων ὁ λαός νά κυνηγᾷ τίς διάφορες ὑπηρεσίες στὶς πόλεις. Τὰ ἐξαγγελθέντα σχέδια ἀναπτύξεως τῆς Ὑπαιθρου, μὲ πρόωθηση τοῦ τουρισμοῦ καί τῆς γεωργίας, δὲν μπορούν νά καρποφορήσουν ἂν στὶς περιοχές αὐτὲς δὲν μεταφερθοῦν καί οἱ ἀνάλογες ἱατρικὲς ὑπηρεσίες. Τὰ κτίρια καί οἱ βασικὲς ἐγκαταστάσεις ὑπάρχουν. Νά βελτιωθοῦν καί ἐκσυγχρονιστοῦν τὸ ταχύτερο δυνατό γιὰ πλήρη ἀξιοποίηση τους.

Οἱ εἰσηγήσεις αὐτὲς δὲν ἀποτελοῦν δυσμενῆ κριτικὴ γιὰ τίς ἱατρικὲς μας ὑπηρεσίες. Τουναντίον ἐπαινοῦμε τὸ ζῆλο μὲ τὸν ὁποῖο ἐργάζονται πολλοὶ κρατικοὶ λειτουργοί. Χάρης στὸ ζῆλο αὐτὸ καί τὰ καλὰ σχεδιασμένα προγράμματα, πολλὲς ἀρρώστειες δὲν ὑπάρχουν στήν Κύπρο. Ἡ μαλάρια ἐξαλείφτηκε, ὁ ἐχινόκοκκος θαίνει πρὸς τὸ τέλος, ἡ χολέρα πού μάλιστα τίς γειτονικὲς χώρες δὲν μπόρεσε νά μᾶς πλησιάσῃ. Ἐχομε καλὸ ἐπίπεδο ὑγείας καί ψηλὸ μέσο ὄρο ζωῆς. Θέλομε ὅμως περαιτέρω σταθερὴ βελτίωση. Ἡ ἐξαγγελθεῖσα πολιτικὴ ἐλπίζομε νά τὸ ἐπιτύχῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συζήτηση ἐπὶ τοῦ θέματος θὰ συνεχισθῇ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 26ην Μαΐου, καί ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μὲ τὴν ἀκόλουθον Ἡμερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἑρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Ἔργασία :

- (1) Ὁ περί Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Οἱ Πειθαρχικοὶ (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τοῦ 1977.
- (3) Οἱ περί Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμείον διὰ Πλεονάζον Προσωπικόν) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα».
(Θέμα ἐγγραφέν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (2) Συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ προγραμματισμοῦ εἰς τὸ θέμα ὑγείας.
- (3) «Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων».
(Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χαμηῆ Μιχαηλίδη).

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ὦρα λήξεως 8.19 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἰεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Ἀλέκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος

Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος
Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστυζιάν Ἀντράνικ
Κυρίλλης Φέλιξ
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Έρωτήσεις — Απαντήσεις (Τὸ θέμα τῶν τιμῶν βασικῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ ἄλλων ἐμπορευμάτων).
- (2) Ἐκθεσις καὶ Συμπληρωματικὴ τοιαύτη τῶν Ἐπιτροπῶν Οἰκονομικῶν καὶ Προσφύγων ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐνοικιοστασίου (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Χατζηδημητρίου, Ντ. Κωνσταντίνου, Ζ. Τουλούρας, Τ. Πελεκάνος, Α. Γαλανός, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Δ. Θεοδώρου) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων Νόμου τοῦ 1977, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Α. Ζιαρτίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Ἄλ. Γαλανός, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Πρόεδρος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 1) τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 2) τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Κ. Παπαδημητρίου, Γ. Σαββίδης, Ν. Μαυρονικόλας) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (6) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἄρ. 3) τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (7) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἄρ. 1) τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (8) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (9) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Παπαδόπουλος) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Β. Λυσσαρίδη θέματος «Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα».
- (10) Συνέχισις τῆς συζητήσεως καὶ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Πελεκάνος, Β. Λυσσαρίδης, Α. Φάντης, Λ. Καραμιχάλης) ἐπὶ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ προγραμματισμοῦ εἰς τὸ θέμα ὑγείας.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 26ΗΣ ΜΑΪΟΥ 1977

(Ὅρα ἐνάρξεως 4.35 μ.μ.)

(Ἄρ. 35)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 35ης Συνεδρίας τῆς Α' Συνόδου τῆς Γ' Βουλευτικῆς Περιόδου.

Παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν θὰ ἤθελα νὰ διαβάσω στὸ Σῶμα τηλεγράφημα τὸ ὁποῖον ἀπέστειλε πρὸς τὴν Βουλὴν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος.

«Παρακαλοῦμεν — ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς — ὅπως δεχθῆτε καὶ διαβιβάσετε πρὸς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τὰς θερμὰς ἡμῶν εὐχαριστίας διὰ τὸ τηλεγράφημά σας ἐπὶ τῇ προσφάτῳ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. Βαθύτατα συνεχίστησαν ἡμᾶς καὶ οἱ καλοὶ σας λόγοι καὶ ἡ βεβαιουμένη συμπαράστασίς σας.

Ὁ Κύπρου Μακάριος».

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Α' εἶναι Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαβάσουν στὸ Σῶμα τίς Ἑρωτήσεις καὶ τίς Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ἰανουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 13ην Ἰανουαρίου, 1977.

«Τὸ ὅλον ἔργον τῆς ὑδρεύσεως τῶν χαμηλῶν χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Πάφου, 20 τὸν ἀριθμὸν, καθυστερεῖ εἰς ἀφάνταστον βαθμὸν.

Αἱ κοινότητες Ἐπισκοπῆς, Μέσα Χωρίου, Μεσόγης, Κονιῶν, Ἀναβαργοῦς, Ἐμψας, Χλώρακας καὶ Γεροσκήπους, δὲν ἔχουν ἀπὸ 5ετίας νερὸ καὶ προμηθεύονται τεῦτο ἄλλαι μὲν διὰ βυτιοφόρων, ἄλλαι ἀπὸ ἰδιωτικὰς διατρήσεις καὶ ἄλλαι ἀπὸ τὸν κεντρικὸν ἀγωγὸν τοῦ δικτύου τοῦ Δήμου Πάφου.

Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν καταβάλλονται ἄρκετὰ ποσὰ χρημάτων τὰ ὁποῖα πληρώνουν αἱ ὡς ἄνω κοινότητες.

Διὰ τὴν κατασκευὴν ντεποζίτου ὡς προνοεῖ τὸ σχέδιον εἰς ὑψωμα τῆς περιοχῆς Νατᾶς, ἔχει παραγγελθῆ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου τμήματος ἡ κατασκευὴ εἰδικοῦ καλοπιῦ ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1975.

Οἱ ὑπεύθυνοι εἶπαν τότε ὅτι τὸ ὅλον ἔργον καλοπιῦ καὶ ντεποζίτου θὰ ἦτο ἔτοιμον μέχρι τὸν Ἰούλιον τοῦ 1976. Εἶναι τώρα Ἰανουάριος τοῦ 1977 καὶ οὔτε τὸ καλοῦπι δὲν ἔχει κατασκευασθῆ ἀκόμη.

Αἱ διασωληνώσεις ἀπὸ τὴν πηγὴν πρὸς τὸ ντεπόζιτο καὶ ἀπὸ τὰ χωριά πρὸς τὸ ντεπόζιτο ἔχουν συμπληρωθῆ.

Τὸ ὅλον ἔργον ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθῆ σὲ 3 φάσεις καὶ θὰ ἐτελείωνε περὶ τὸ 1977.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφρήσῃ τὸ Σῶμα :

- (α) Ποῦ ὀφείλεται ἡ τὸση καθυστέρησις τῆς κατασκευῆς τοῦ εἰδικοῦ καλοπιῦ;
- (β) Πότε προβλέπεται ἡ συμπλήρωσις τῆς κατασκευῆς τοῦ ὄλου ἔργου;
- (γ) Πότε ἐπὶ τέλος θὰ δοθῆ νερὸ διὰ τὰς 20 κοινότητας διὰ τὰς ὁποίας προορίζεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὡς ἄνω ἔργου»;

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Μαΐου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν υποβληθεῖσαν τὴν 13ην Ἰανουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀποπεράτωσις τῆς κατασκευῆς τοῦ εἰδικοῦ καλοπιῦ ἀπήτησεν ἄρκετὸν χρονικὸν διάστημα, ἐν τούτοις πιστεύεται ὅτι ἡ χρονικὴ διάρκεια κατασκευῆς τούτου εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν ἀποδεκτῶν χρονικῶν ὁρίων, λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν τοῦ μεγέθους τούτου καὶ τῆς περιπλόκου κατασκευῆς του.

Ἡ κατασκευὴ τοῦ καλοπιῦ ἀνετέθη εἰς τὴν Ἠλεκτρομηχανολογικὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τὸν Μάιον τοῦ 1976, ὅτε ἐγένινεν ἡ ἀπεδέμευσις τῶν σχετικῶν πιστώσεων, καὶ συνεπληρώθη κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1976 μετ' καθυστέρησιν 2—3 μηνῶν. Τὴν 5.1.1977 τὸ καλοῦπι ἐστάλη εἰς τοὺς Προσφυγικοὺς Καταυλισμοὺς Ξυλοφάγου διὰ τὴν κατασκευὴν ὑδατοδεξαμενῆς ἣτις ἔπρεπε νὰ τύχῃ προτεραιότητος, δι' εὐνοήτους λόγους, ἀκλόουθως δὲ μετεφέρθη εἰς Νατᾶν Πάφου, τὴν πρώτην ἑβδομάδα τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ 1977, ὅπου ἤδη συνεπληρώθη καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς ὑδατοδεξαμενῆς διὰ τὴν ὑδατοπρομήθειαν τῶν Χαμηλῶν Χωρίων Πάφου.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐσημειώθη καθυστέρησις εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὄλου ἔργου, τοῦτο δὲ ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν σοβαρὰν ἑλλειψιν ἐργατικῶν χειρῶν, καταστάσις ἣτις ἐξακλουθεῖ εἰσέτι νὰ ὑφίσταται παρὰ τὰς καταβληθείσας καὶ καταβαλλομένας ἐντατικὰς προσπαθείας ἐκ μέρους τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Γραφείων Ἐργασίας Λεμεσοῦ καὶ Πάφου, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰς δυσμενεῖς καιρικὰς συνθήκας τῶν χειμερινῶν περιόδων τῶν ἐτῶν 1976 καὶ 1977. Διευκρινίζεται ὅτι τὰ πρῶτα στάδια τῆς ἐργασίας ἤρχισαν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ Ξεροῦ ὅπου καὶ ἡ παραμικρὴ λάσπη παρημποδίζε καὶ ἐπεβράδυνε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας, πέραν δὲ τούτου ἐπιβράδυνσις παρετηρήθη ὡσαύτως λόγω τῆς μορφολογίας τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς ἀπροβλέπτου ἀνάγκης διανοίξεως δρόμου πρὸς τὸν λόφον ὅπου ἀνηγέρθη ἡ ὑδατοδεξαμενὴ Νατᾶς.

Τὸ ὅλον ἔργον προβλέπεται, ὑπὸ ὁμαλὰς συνθήκας, νὰ συμπληρωθῆ ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἑξαμήνου τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο μελετᾷ τρόπους ἐπιταχύνσεως τῆς συμπληρώσεως τοῦ ὅλου ἔργου καὶ τῆς καλύψεως, ἔστω καὶ μερικῶς, τοῦ χρόνου τῆς καθυστερήσεως. Ἡ παραχώρησις ὕδατος εἰς ὠρισμένας κοινότητες δύναται νὰ ἀρχίσῃ περὶ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ τρέχοντος ἔτους δεδομένου ὅτι αἱ ἀντλῖαι θὰ τροφοδοτηθοῦν ἐγκαίρως δι' ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Ἡλεκτρισμοῦ Κύπρου».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Φεβρουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 25ην Φεβρουαρίου, 1977.

«Ἐπειδὴ ἐρρυθμίσθη προσφάτως νομοθετικῶς τὸ θέμα τῶν Μαρίνων καὶ ὁ Κυπριακὸς Ὄργανισμὸς Τουρισμοῦ ἀνέλαβεν τὴν ἀξιοποίησιν τῆς, παρακαλεῖται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφωρήσῃ τὴν Βουλὴν καὶ ὑποβάλλῃ χρονοδιάγραμμα πλήρους λειτουργίας τῆς Μαρίνας Λάρνακος, πού ὡς γνωστὸν ἐδαπανήθη ποσὸν πέραν τῶν 400 χιλιάδων λιρῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς καὶ ἡ χρῆσις τῆς σήμερον ἄνευ καταβολῆς τελῶν ἐζημίωσε τὸ Δημόσιον μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ἔργον νὰ εἶναι μία νεκρὰ ἐπένδυσις».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ην Μαΐου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 25ην Φεβρουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Μαρίνων Νόμος, Ἄρ. 4 τοῦ 1977, ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τὸν Φεβρουάριον τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἐδημοσιεύθη δὲ εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας τὴν 11ην Φεβρουαρίου, 1977. Οἱ σχετικοὶ Κανονισμοὶ ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ ἐτέθησαν ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς 22ας Ἀπριλίου, 1977. Παρὰ τὴν μὴ ὑπαρξιν συγκεκριμένης Νομοθεσίας ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν τελῶν, κατόπιν νομικῆς συμβουλῆς ὁ Κυπριακὸς Ὄργανισμὸς Τουρισμοῦ εἰσέπραξε κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον τοῦ 1976, ἐκ μέρους ἰδιοκτητῶν ἀλλοδαπῶν σκαφῶν ἀναψυχῆς τὸ ποσὸν τῶν £3,600.

2. Διὰ τὴν πλήρη ἀξιοποίησιν τῆς Μαρίνας Λάρνακος εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως γίνευν τὰ ἀκόλουθα ἔργα :

- (α) Ἀνέγερσις ἀποχωρητηρίων καὶ λουτρῶν διὰ χρῆσιν ὑπὸ τῶν πληρωμάτων τῶν θαλαμηγῶν.
- (β) Ἀνέγερσις κτιρίου διοικήσεως.
- (γ) Ἀνέγερσις καφετηρίας.
- (δ) Ἀνέγερσις καταστημάτων.
- (ε) Ἐγκατάστασις σταθμοῦ πωλήσεως καυσίμων.
- (στ) Ἐγκατάστασις συνεργείου ρυμουλκίσεως σκαφῶν εἰς τὴν Ξηράν.
- (ζ) Ἐγκατάστασις συνεργείου ἐπισκευῆς σκαφῶν.
- (η) Δημιουργία χώρου σταθμεύσεως ὀχημάτων.

3. Προτοῦ ἀρχίσῃ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὡς ἄνω ἔργων ἐπιβάλλεται ὅπως ἀποφασισθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἡ ἀκριβὴς ἔκτασις γῆς ἣτις θὰ παραχωρηθῇ εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Τουρισμοῦ. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τὸ Τμήμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκίσεως ἠτοίμασε χωροταξικὴν μελέτην ἣτις διαλαμβάνει τὴν διαμόρφωσιν ὁλοκλήρου τοῦ ὑπὸ ἀξιοποίησιν χώρου καὶ τὴν ἀνέγερσιν ξενοδοχειακῶν μονάδων.

Ἡ ἐν λόγῳ χωροταξικὴ μελέτη προνοεῖ τὴν παραχώρησιν εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὄργανισμὸν Τουρισμοῦ ἐκτάσεως 60 περίπου σκαλῶν συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν ληφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (ἀπόφασις

ὕπ' ἀρ. 15.228). Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Ἀρχὴ Λιμένων προέβη εἰς τὴν ἔκδοσιν διατάγματος διὰ τοῦ ὁποίου συμπεριέλαβε μέγα μέρος τῆς ἐκτάσεως τῶν 60 σκαλῶν εἰς τὸν χώρον τοῦ λιμένος τοῦ θέματος ἐπελήφθη ἡ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν διάθεσιν κρατικῆς γῆς. Συνεστήθη δὲ τεχνικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξ ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν Τμημάτων πρὸς μελέτην καὶ ὑποβολὴν εἰσηγήσεων κατὰ πόσον ὁ χώρος θὰ παραχωρηθῆ πρὸς τὴν Ἀρχὴν Λιμένων δι' ἐπέκτασιν τοῦ λιμένος Λάρνακος ἢ διὰ τουριστικὴν ἀξιοποίησιν. Τελικὴ ἀπόφασις θὰ ληφθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου προσεχῶς.

4. Ἐν κατακλείδι δηλοῦται ὅτι εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Κυπριακοῦ Ὁργανισμοῦ Τουρισμοῦ διὰ τὸ τρέχον ἔτος ὑφίσταται πρόνοια ἐκ £10,000 διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὠρισμένων ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων ἔργων».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Μαΐου, 1977, ὑπεβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Μαΐου, 1977.

«Μὲ ἀπόφασιν τῆς ἡμερομηνίας 28 τοῦ Γενάρη 1977, μὲ τὴν ὁποία, ὅπως εἶναι γνωστὸ, διαφώνησε ἡ Κοινοβουλευτικὴ μας Ὁμάδα, ἡ Βουλὴ ἀνάβαλε τὴ διεξαγωγὴν ἐκλογῶν γιὰ ἀνάδειξιν Χωριτικῶν Ἀρχῶν, οἱ ὁποῖες ἐπρόκειτο νὰ γίνουσι στίς 20 τοῦ Φεβρουάριου, γιὰ τίς 11 τοῦ Δεκεμβρίου 1977.

Κατὰ τὴ συζήτησιν αὐτῆ τοῦ θέματος ἐγένετο πολὺς λόγος καὶ ὑπογραμμίσθηκε ἔντονα ἡ ἀπαράδεκτη κατάστασις, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἄτομα τὰ ὁποῖα εἶχαν ἐνεργθὸν ρόλο στὸ προδικαστικὸν πραξικόπημα τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1974 συνεχίζουσι νὰ κατέχουσι τὸ ἀξίωμα τοῦ Κοινοτάρχου ἢ τοῦ μέλους Χωριτικῆς Ἀρχῆς, πράγμα ποῦ ἀποτελεῖ πρόκλησιν γιὰ ὅλους τοὺς δημοκρατικοὺς καὶ νομιμόφρονες πολίτας τῆς Δημοκρατίας.

Ἐχοντας ὑπόψιν αὐτὴ τὴν ἀπαράδεκτην κατάστασιν καὶ χωρὶς παρέκκλισιν ἀπὸ τὴν θέσιν μας γιὰ τὴν ἀνάγκη διεξαγωγῆς χωριτικῶν ἐκλογῶν, παρακαλεῖται ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν νὰ πληροφορηθῆ τὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων γιὰ τὰ ἑξῆς :

- (α) Γιατί δὲν προέβη μέχρι σήμερα, παρ' ὅλο ποῦ πέρασαν σχεδὸν τέσσαρες μῆνες ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς γιὰ ἀναβολὴν τῶν ἐκλογῶν, στὴν ἀντικατάστασιν τῶν Κοινοτάρχων ἢ μελῶν τῶν Χωριτικῶν Ἀρχῶν, ποῦ ἀναμείχθησαν στὸ προδικαστικὸν πραξικόπημα.
- (β) Κατὰ πόσον προγραμματίζεται καὶ σὲ πόσον χρονικὸν διάστημα ἢ ἀντικατάστασιν τέτοιων Κοινοτάρχων ἢ μελῶν Χωριτικῶν Ἀρχῶν.
- (γ) Σὲ περίπτωσιν ποῦ θὰ πραγματοποιηθῆ μιὰ τέτοια ἀντικατάστασις ποῖα κριτήρια θὰ ληφθοῦν ὑπόψιν γιὰ τὴν ἐπιλογὴν νέων προσώπων γιὰ τὴν πλήρωσιν αὐτῶν τῶν θέσεων καὶ συγκεκριμένα, ἂν θὰ ληφθοῦν ὑπόψιν ἢ θὰ ἀγνοηθοῦν τὰ αἰσθήματα καὶ οἱ ἐπιθυμίαι τῶν κατοίκων κάθε κοινότητος».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Μαΐου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑπεβληθεῖσαν τὴν 11ην Μαΐου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«Ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ὅπως μὴ διεξαχθοῦν κοινοτικαὶ ἐκλογαί, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἔχει προβῆ εἰς ἐνδελεχῆ ἐξέτασιν τοῦ θέματος τῶν Χωριτικῶν Ἀρχῶν. Μὲ βάσιν τὸ πόρισμα τῆς ἐξετάσεως αὐτῆς ἐλπίζεται ὅτι ἐντὸς περιόδου ἐνὸς μηνὸς τὸ Ὑπουργεῖον θὰ προβῆ εἰς τὴν ἀντικατάστασιν ἀριθμοῦ Κοινοτάρχων, ὅπου τοῦτο θεωρεῖται ἀναγκαῖον διὰ τὴν καλυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν οἰκείων κοινότητων. Τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει ἐπίσης δώσει ἐντολὴν εἰς τοὺς Ἐπάρχους, πρὸς τοὺς ὁποῖους ἐξεχωρήθη ἡ ἐξουσία διὰ τὸν διορισμὸν μελῶν τῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν, ὅπως προβοῦν εἰς ἀντικατάστασιν τῶν μελῶν ἐκείνων ἅτινα κρίνονται ὡς μὴ προσφέροντα τὰς ἀναμενομένας ὑπηρεσίας πρὸς τὰς οἰκείας κοινότητας.

Κριτήριον διά τὸν διορισμόν, κυρίως εἰς τὴν θέσιν τοῦ κοινοτάρχου, εἶναι ἡ δημοτικότητα τοῦ προσώπου καὶ ἡ ἰκανότης τούτου νὰ ἐξυπηρετῇ τὴν κοινότητα κατὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον».

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἑρωτήσεων — Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἐπόμενον θέμα στήν Ἡμερησίαν Διάταξιν, Κεφάλαιον Β΄ — Νομοθετική Ἔργασία — εἶναι, πρῶτον, «Ὁ περί Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977».

Ἐπὶ τῆς ὑπάρχει παράκλησις τῆς Κοινοβουλευτικῆς ὁμάδος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ὅπως ἀναβληθῇ τὸ θέμα αὐτὸ διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Ἐπὶ τῆς ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Καμία ἀντίρρησις.

Δεύτερον, «Οἱ Πειθαρχικοὶ (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τοῦ 1977».

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ ἐπραγματοποιήθη χθὲς συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, παρόντες καὶ τοῦ Ἑπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, ἡ Ἐκθεσις ὅμως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκυκλοφόρησε μόλις σήμερα. Ἐν ὄψει τῶν ἰδιαζουσῶν συνθηκῶν γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα ὁ ἐντιμὸς Ἑπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἀπεδέχθη ὅπως ἀποσύρῃ τοὺς Κανονισμοὺς τοὺς ὁποίους καὶ θὰ ὑποβάλῃ ἐκ νέου πρὸς τὸ Σῶμα.

Τρίτον, «Οἱ περί Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικόν) Κανονισμοὶ τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν Ἐκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΔΙΑ ΠΛΕΟΝΑΖΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
Ἀνδρέας Φάντης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τοὺς περί ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 20ῆν Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν ἐν λόγω συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν ἐκπρόσωποι τοῦ Ἑπιτροπῆς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Διὰ τῶν περί ὧν ὁ λόγος Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τῶν ἀρθρῶν 24 καὶ 25 τῶν περί Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως Νόμων τοῦ 1967 ἕως 1977, σκοπεῖται ἡ τροποποίησις καὶ κωδικοποίησις τῶν βασικῶν περί Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικόν) Κανονισμῶν εὕτως ὥστε οὗτοι νὰ ἐναρμονισθῶσι πλήρως τόσο πρὸς τὰς δια-

τάξεις τοῦ προσφάτως ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 (Ἄρ. 18 τοῦ 1977) ὅσον καὶ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου.

Ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὶ ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον συζητήσεως εἰς τὸ Ἐργατικὸν Συμβουλευτικὸν Σῶμα ὅπου καὶ αἱ συμμετέχουσαι εἰς τοῦτο πλευραὶ συνηγόρησαν ὑπὲρ τῶν ἐπιφερομένων ἀλλαγῶν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, συμφωνοῦσα πλήρως πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν αὐτῶν, ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὀμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὀμιλητὲς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς τίθενται οἱ Κανονισμοὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκρισιν.

Ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν;

Καμμία ἀντίρρησης.

Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Κεφάλαιον Γ' — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

«Ὁ περὶ Ἀναστολῆς τῆς Ἐκδόσεως Διατάγματος Ἐξώσεως (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977». Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Φειδία Παρασκευαΐδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Προσφύγων καὶ Νομικῶν.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ἢ ἐκ τῆς θέσεώς μου ἢ ἀπὸ τοῦ θέματος νὰ κάμω μίαν ἐκκλήσιν πρὸς τὴν Βουλὴν καταθέτων τὴν πρότασιν νόμου αὐτὴν διὰ τὸ ἐξαιρετικῶς ὑπερεπιγίγον τοῦ θέματος οὕτως ὥστε, εἰ δυνατόν, ἢ Βουλὴ νὰ κηρύξη ὑπερεπιγίγουσαν τὴν πρότασιν καὶ νὰ προβῇ εἰς ψήφισιν τῆς, εἰ δυνατόν, καὶ σήμερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης εἰσηγεῖται ὅπως ἡ πρότασις νόμου «Ὁ περὶ Ἀναστολῆς τῆς Ἐκδόσεως Διατάγματος Ἐξώσεως (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977» κηρυχθῆ ὡς ἐπείγουσα.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρεκάλεσα νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ αἰτιολογήσω τὴν ἐκκλήσιν μου αὐτὴν πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ παρακαλῶ, ἐὰν τὸ Προεδρεῖον εὐάρεστῆται, νὰ μοῦ δώσῃ τὸν λόγον νὰ αἰτιολογήσω διατὶ Ζητῶ ἀπὸ τὴν Βουλὴν αὐτὴν τὴν ὑπερεπιγίγουσαν ψήφισιν τῆς προτάσεως νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

“ Έχετε τὸν λόγον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι Βουλευταί. Θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν πρέπει νὰ ἀνησυχῆσῃ ἡ Βουλὴ ὅτι θὰ σπαταλήσω πολὺτιμον χρόνον, ἀλλὰ μὲ ἐξαιρετικὴν θλίψιν ἀνέρχομαι εἰς τὸ βῆμα αὐτὸ διὰ νὰ ἀπευθύνω ἑκκλησίαν πρὸς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ ψηφίσῃ μίαν ὑπερεπείγουσαν πρότασιν νόμου.

Ἄξι κύριοι Βουλευταί. Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι εἰς τὸ δράμα αὐτὸ τὸ ὁποῖον συντελεῖται ἔχουν προστεθῆ πολλὰς πτυχὰς δραμάτων καὶ μεταξὺ αὐτῶν εἶναι ἡ παραβίασις τῆς λεγομένης προσφυγικῆς στέγης. Εἶναι ἀπολύτως βέβαιον, κατὰ τὴν ἰδικήν μου κρίσιν καὶ ἐκτίμησιν, ὅτι ἅπαντες ἡμεῖς, μηδεμοῦ ἐξαιρουμένου, ἔχομεν λησμονῆσει ὅτι διερχόμεθα μίαν πολεμικὴν κρίσιν καὶ ἡ ἐπίπλαστος εὐημερία τῆς πλειονότητος τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου ἔχει συγκαλύψει αὐτὸ τὸ ὁποῖον συντελεῖται πέραν τῆς σκηνῆς καὶ ἐκεῖνο ποῦ συμβαίνει εἰς τὰ παρασκήνια.

Κύριοι συνάδελφοι, καθημερινῶς εὐρισκόμεθα ἐνώπιον τοῦ δράματος τῆς ἐξώσεως προσφυγικῶν οικογενειῶν καὶ ἀποστερήσεως τῆς προσφυγικῆς στέγης κατ' ἀπόφασιν τῶν δικαστηρίων. Καθημερινῶς ἀναγκαζόμεθα νὰ παρεμβαίνωμεν μέχρι τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν ἀναστολὴν ἢ τοῦλάχιστον μίαν μικρὰν παράτασιν τῆς ἐξώσεως τῶν προσφύγων. Ἐκατοντάδες ὑποθέσεων ἐκκρεμοῦν πρὸ τῶν δικαστηρίων. Ἐκατοντάδες ὑποθέσεων ἔχουν καταλήξει εἰς τὸν ἐξώδικον συμβιβασμὸν ὁ ὁποῖος πάντοτε εἶναι εἰς βάρος τοῦ αἰτουῦντος πρόσφυγος. Αὐτὴ ἡ κατάστασις κατήντησε πράγματι ἀφόρητος. Δὲν θέλω νὰ ἐπιρρίψω οἰασδήποτε εὐθύνας εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Ἀπεναντίας, μὰς συγκινεῖ ὅλους ἡμᾶς τοὺς πρόσφυγες τὸ προσωπικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Προέδρου, εἰδικώτερον δὲ λαμβάνω ὑπ' ὄψιν μου πολὺ πρόσφατα περιστατικὰ καὶ κυρίως τῆς φυλακίσεως τῶν 25 ἐκ Λάρνακος προσφύγων ἐπαγγελματιῶν οἱ ὁποῖοι ἐφυλακίσθησαν λόγω ἐπιβολῆς προστίμου κατὰ τὴν ἄσκησιν, ὑποτίθεται, διὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίησιν των ἐνὸς προσωρινοῦ ἐπαγγέλματος καὶ ἐφυλακίσθησαν διότι δὲν κατέβαλον τὸ πρόστιμον αὐτό. Ἡ προσωπικὴ παρέμβασις τοῦ Μακαριωτάτου νὰ ἀπαλλάξῃ, μᾶλλον νὰ χαρίσῃ τὴν φυλακὴν αὐτὴν καὶ νὰ πληρώσῃ ἐξ ἰδίων τὸ πρόστιμον συνεκίνησε καὶ ἐμὲ καὶ ὅλους τοὺς πρόσφυγας βαθύτατα. Εἰδικῶς δὲ καὶ εἰδικώτερον εἰς τὸ Ζήτημα τῆς στέγης καὶ τῶν ἐξώσεων ἡ προσωπικὴ παρέμβασις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας πράγματι ἔχει ἀπαμβλύνει τὸν πόνον, τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ δράμα αὐτὸ τῆς ἐξώσεως τῶν προσφύγων.

Ἡ Βουλὴ αὐτὴ πολὺ ὀλίγην ἐπίγνωσιν ἔχει τοῦ γεγονότος αὐτοῦ ἀλλὰ εἶμαι ὑπόχρεως νὰ κομίσω εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν ὅτι πραγματικῶς εἶναι δράμα καὶ δράματα. Οὐδένα ἐξ ὑμῶν ἔχουν ξυπνήσει κατὰ τὰ μεσάνυκτα διὰ νὰ τοῦ ποῦν ὅτι τὰ τέκνα του καὶ ἡ οἰκογένειά του εὐρίσκονται στὸν δρόμον διότι ὁ ἰδιοκτήτης, ζητῶν ὑψηλότερον ἐνοίκιον, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἐνοικιαστοῦ πρόσφυγος ἐπῆγε, διέρρηξε τὴν οἰκίαν, ἐπέταξε τὰ μικρά, τὰ ὀλίγα ἢ πολλὰ πράγματα τοῦ πρόσφυγος καὶ ἔτσι παρέμεινε ἐν μιᾷ νυκτὶ ἄστεγος, ἀφοῦ ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνῃ ἐγκατέλειψε τὰ πάντα διὰ νὰ καταστήσῃ στὸν πικρὸ δρόμον τῆς προσφυγίας.

Αὐτό, κ. Πρόεδρε, συμβαίνει εἰς πολὺ μεγάλην ἔκτασιν καὶ ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι εἶμαι ὑπόχρεως τὴν εἰκόνα αὐτὴν νὰ τὴν μεταφέρω εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ κάμω ἑκκλησίαν διὰ τὰ ἐξῆς :

Ὁ πρόσφυγικὸς κόσμος εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀγωνισθῇ διὰ τὴν προσφυγικὴν στέγην τὴν ὁποῖαν θεωρεῖ ἱεράν καὶ ἀπαραβίαστον. Εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀγωνισθῇ καὶ ἀπαιτεῖ σεβασμὸν διὰ τὴν προσφυγικὴν στέγην καὶ εἰς τὸ

σημείον αυτό ἔχει προγραμματίσει καὶ μαχητικὲς ἐκδηλώσεις διὰ τὴν προστασίαν τῆς προσφυγικῆς στέγης καὶ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν προσταφυγικῆς στέγης καὶ καλεῖ σύσσωμον τὴν Βουλὴν νὰ παραστή καὶ τοῦλάχιστον νὰ διαδηλώσῃ ὅτι συμπαρίσταται εἰς αὐτὸ τὸ δράμα ἢ τοῦλάχιστον ἔχει ὑποπέσει εἰς τὴν ἀντίληψίν της αὐτὸ τὸ δράμα τὸ ὁποῖον συντελεῖται ἐντὸς ἄλλου δράματος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρότασιν νόμου τὴν ὁποῖαν ἤμην ὑπόχρεως νὰ καταθέσω, κ. Πρόεδρε, παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὅπως θεωρήσῃ ὡς ἐξαιρετικῶς ἐπείγον τὸ θέμα διότι καὶ ἡμεῖς πλέον ἀδυνατοῦμεν διὰ προσωπικῆς ἐπεμβάσεώς μας, ὅπως καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, νὰ καλύψωμεν τὰ περιστατικὰ αὐτά. Σκοπὸς τῆς καταθέσεως τῆς ἐπείγουσας αὐτῆς προτάσεως εἶναι ὅπως εὐρεθῇ τρόπος, μᾶλλον ὅπως ἡ Κυβέρνησις τεθῇ πρὸ τῶν εὐθυνῶν της ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ τῶν ἐξώσεων καί, δεύτερον, ὅπως εἰς τὸ μεσοδιάστημα αὐτὸ ποῦ θὰ μεσολαβῆσῃ μέχρις ὅτου ἡ Κυβέρνησις ἀντιληφθῇ πλήρως τὸ ποῦ ὀδηγοῦμεθα καὶ μέχρις ὅτου ἐξεύρη μηχανισμόν, μεθόδους, νομοθεσίαν ἢ ὑποδείξεις ἄλλας ποῦ νὰ καλύψουν τὴν προσταφυγικὴν στέγην, ἡ Βουλὴ ἐπιτελέσῃ ἓνα ἐπείγον καθήκον καὶ ἀναστείλῃ, τοῦλάχιστον ὡς προσωρινόν μέτρον, πᾶσαν ἐξωσιν διὰ μίαν μικρὰν περίοδον ἔξ μηνῶν.

Δι' αὐτὸ, κ. Πρόεδρε, κάμνω ἐκκλησίαν πρὸς τὴν Βουλὴν αὐτὴν νὰ κηρύξῃ ὑπερεπείγουσαν τὴν πρότασιν νόμου, νὰ διακόψῃ τὰς ἐργασίας της ἐπὶ τῷ διαστήματι καὶ νὰ ἐπανέλθωμεν νὰ ἐγκρίνωμεν τὴν πρότασιν αὐτὴν ἐὰν εὐδοκῆσωμεν νὰ συμφωνήσωμεν ὅλοι ἀπὸ κοινοῦ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ συμφωνήσω μὲ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Παρασκευαῖδη. Μόλις ἐκυκλοφόρησεν ἡ πρότασις νόμου — ἐγὼ τοῦλάχιστον μόλις τὴν ἔχω δεῖ. Εἶναι μία ἄκρως ἀνορθόδοξος μέθοδος οὐσιαστικὰ θέτουσα τοὺς πρόσφυγες ὑπεράνω τῶν Δικαστηρίων, ὄχι παρέχουσα νομικὴν προστασίαν, ἀλλὰ ὑπεράνω τῶν Δικαστηρίων, διότι ἡ πρότασις νόμου λέγει «οὐδὲν διάταγμα Δικαστηρίου ἐκδίδεται», δηλαδὴ ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸ Δικαστήριον οἰαδήποτε δικαιοδοσία.

Ἄκουσα τὸν κ. Παρασκευαῖδην νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ οἰκογενειάρχου ὁ ὁποῖος ἐν μέσῃ νυκτὶ ἐκδιώκεται ἐκ τῆς οἰκίας διότι ὁ ἰδιοκτήτης ζητεῖ ὑψηλότερον ἐνοίκιον. Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ τέτοια περίπτωσις εἴτε εἶναι δυνατόν νομικῶς νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ὁ Νόμος δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην εἴτε ἐν μέσῃ νυκτὶ εἴτε εἰς ἄλλην ὥραν νὰ ἐκδιώξῃ τὸν ἐνοικιαστὴν τευ διότι ζητεῖ ὑψηλότερον ἐνοίκιον. Ἀναφέρω τοῦτο διὰ νὰ πῶ ὅτι προτοῦ ἡ Βουλὴ μπορέσῃ νὰ ἀποφασίσῃ εἴτε διὰ τὰς παρούσας πρόνοιαις τῆς προτάσεως νόμου εἴτε δι' ἄλλας παρεμφερεῖς προτάσεις πρέπει νὰ μαζέψῃ στοιχεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐξώσεων, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους ἐγίναν αἱ ἐξώσεις, γιὰ τοὺς ὁποίους διετάχθη ἐξωσις ἀπὸ τὸ Δικαστήριον καὶ μετὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀποφασίσῃ ποία εἶναι ἡ καλύτερη νομοθετικὴ μέθοδος ρυθμίσεως τοῦ θέματος, πάντοτε ὑπὸ τὴν αἴρεσιν ὅτι οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτὴ ἡ Βουλὴ σὲ οἰονδήποτε ἄτομον, ἀνεξαρτήτως τῶν προσωπικῶν του συνθηκῶν, νὰ εὐρίσκεται ὑπεράνω τῶν Δικαστηρίων ἢ ὑπεράνω τοῦ Νόμου.

Δὲν εἰσηγοῦμαι βεβαίως τὴν ἀναβολὴν τοῦ θέματος ὥστε νὰ μὴν γίνῃ δυνατὴ σύντομη ἐξέτασις του. Εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ θέμα ἐξετασθῇ τὴν ἐπαμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος καὶ νὰ κληθῶν αἱ ἀρμόδιαι Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς εἰς τὰς ὁποῖας τὸ ἔχετε παραπέμψει νὰ συνέλθουν εἰς

συνεδριαν, να συγκεντρώσουν εντός μιᾶς εβδομάδος τὰ στοιχεῖα καὶ νὰ ἀποφασίσουν. Ἐγὼ προσωπικὰ δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἐπράτταμεν ὀρθὰ τὸ καθήκον μας ὡς υπεύθυνα μέλη τῆς Βουλῆς ἐὰν ψηφίσωμεν τέτοιον νόμον μὲ συζήτησιν μερικῶν ὥρων, ὅπως ὁ κ. Παρασκευαΐδης ἔχει εἰσηγηθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑποστηρίζομεν τὴν πρότασιν τοῦ κ. Παρασκευαΐδη ὅπως τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἔχει προτείνει κηρυχθῆ ὡς ἐπείγον, διότι ἀπὸ ὅ,τι γνωρίζομεν ὡς Παγκύριος Ἐπιτροπὴ Προσφύγων, ὑπάρχουν ἑκατοντάδες περιπτώσεων προσφύγων γιὰ ἐξώσεις μπροστὰ στὰ Δικαστήρια καὶ ὑπάρχουν ἀρκετὲς ἄλλες περιπτώσεις ποὺ ἔχουν ληφθῆ ἀποφάσεις καὶ τὰ Δικαστήρια ἐπιμένουν νὰ ἐφαρμοσθοῦν αὐτὲς οἱ ἀποφάσεις. Δὲν ὑπάρχει νόμος προστασίας αὐτῶν τῶν οἰκογενειῶν. Συνεπῶς πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ νομοθετήσῃ γιὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ προστατεύσωμεν αὐτὲς τὲς οἰκογένειες. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἀπαντήσω εἰς ἓνα σημεῖον τοῦ κ. Παρασκευαΐδη ὅσον ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν ὠρισμένων οἱ ὁποῖοι ὠδηγήθησαν εἰς τὰς φυλακὰς καὶ προέρχονται ἀπὸ τὴν Λάρνακα. Ἔχω νὰ πῶ ὅτι ὁ Δῆμος Λάρνακος προσέφερε, προσφέρει καὶ πολιτικὴ του εἶναι νὰ προσφέρῃ κάθε διευκόλυνσιν εἰς τοὺς πρόσφυγας. Ὁ Δῆμος Λάρνακος νομίζω ὅτι ἔπραξε πολὺ ἀλλὰ ἄλλαι ὑπηρεσίαι μᾶλλον δὲν διευκολύνουν τόσον ὅσον ὁ Δῆμος Λάρνακος. Κατὰ συνέπειαν δὲν πταίει καθόλου τὸ Δημαρχεῖον ἀλλὰ μᾶλλον μία ἄλλη κατάστασις διότι προσεφέρθη χώρος εἰς τὰ ἄτομα περὶ τῶν ὁποίων ἐγίνε λόγος εἰς ἄλλην τεπεθεσίαν καὶ δὲν ἔπρεπε, κἂν νὰ ἀναφερθῆ τὸ θέμα, διότι μὲ κάμνει τώρα νὰ σκεφθῶ δύο φορές ἐὰν θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς κηρύξεως τοῦ θέματος ὡς ἐπείγοντος ἢ ὄχι. Πράγματι ὑπάρχουν περιπτώσεις τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν. Ἐὰν ψηφισθῆ σήμερα τὸ Νομοσχέδιον ἴσως νὰ θεωρηθῆ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐπιχειρημάτων τὰ ὁποῖα ἔχει προβάλλει ὁ κ. Παπαδόπουλος, καὶ μὴ πλήρης ἐνημέρωσις τῆς Βουλῆς καὶ παρακαλῶ ὅπως ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἀναβληθῆ διὰ μίαν ἐβδομάδα. Ἐὰν τὸ ψηφίσωμεν σήμερον, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἡ ἀπόφασίς μας πολὺ βεβιασμένη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, προσυπογράφομεν τὸ ἐπείγον, τὴν ἐπείγουσαν μορφήν τὴν ὁποῖαν δίδει ὁ συνάδελφος κ. Παρασκευαΐδης εἰς τὸ κατατεθὲν σχέδιον Νόμου. Εἶναι πραγματικὰ τὸ θέμα ὀξύτατον, ἐπείγον καὶ ἔχει καταπτήσει μαρτύριον διὰ τὸν προσφυγικὸν κόσμον.

Δὲν πρόκειται νὰ ἀγορεύσω αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἁπλῶς πρόκειται νὰ πληροφορήσω τὴν Βουλὴν ὅτι τὰ πράγματα ἐξελίσσονται πρὸς πολὺ ἄσχημες κατευθύνσεις. Στὴν Λεμεσὸν ἐπληροφορήθηκα θετικῶς ὅτι ἔχουν συσταθῆ ὁμάδες προστασίας τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν. Καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει καθήκον νὰ προλάβῃ κακὰ διότι δυστυχῶς πρὸς κακὰ ὀδηγούμεθα. Τὸ θέμα εἶναι ἐπείγον καὶ τὸ προσυπογράφομεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι δέν διαφωνεί κανείς ότι πρόκειται περι έπειγούσης φύσεως θέματος, από την άλλη όμως πλευράν νομίζω ότι πρέπει να δοθῆ άρκετός καιρός και λέγων «άρκετός καιρός» δέν έννωώ πέραν τῆς μιᾶς εβδομάδος εις τās άρμοδίας Έπιτροπās να έξετάσουν τὸ θέμα και να έλθουν πίσω εις τὴν Βουλήν με συγκεκριμένas εισηγήσεις όσον άφορā τὸ Νομοσχέδιον.

Νομίζω πώς θα ήταν βεβιασμένον εάν δέν έδίδαμεν μιάν προθεσίαν, τὴν προθεσίαν τῆς μιᾶς εβδομάδος, διὰ τὴν καλύτεραν μελέτην και έπεεργασίαν τοῦ Νομοσχεδίου.

Έπίσης θα ήθελα να εισηγηθῶ τὸ Νομοσχέδιον αυτό να παραπεμφθῆ όχι μόνον εις τὴν Έπιτροπὴν Προσφύγων και τὴν Έπιτροπὴν Νομικῶν, αλλά και στὴν Έπιτροπὴν Έσωτερικῶν που είναι ἡ καθ' αυτό άρμοδία Έπιτροπὴ να έξετάσῃ τὸ θέμα αυτό μαζί με τὴν Έπιτροπὴν Προσφύγων. Εύχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Άμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμμεριζόμεθα τὴν άγωνίαν τοῦ κ. Παρασκευαϊδῆ διὰ τὴν μεταχείρισιν τῶν προσφύγων. Συμφωνοῦμεν ότι ἡ προσφυγική στέγη, ὅπως τὴν απέκάλεσε, πρέπει να κατοχυρωθῆ και να μὴν «πετάσσωνται» πρόσφυγες στὸν δρόμον. Άλλά τὸ διάταγμα έξώσεως κάποιου από κάποιο σπίτι συνδέεται με πολλά άλλα πράγματα και είναι πολὺ περίπλοκον. Για να αναφέρω ώρισμένα, π.χ. εκδίδεται διάταγμα εάν τὸ σπίτι χρησιμοποιῆται για άνήθικους σκοπούς, εκδίδεται διάταγμα εάν τὸ σπίτι χρησιμοποιῆται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ώστε να προκαλῆ όχληρίαν εις τούς γείτονες μέσα στὴν πόλιν, εκδίδεται διάταγμα για πολλούς άλλους λόγους, συμπεριλαμβανομένης τῆς άπαλλοτριώσεως για σκοπούς κοινῆς ώφελείας. Θα ήταν νομίζω πολὺ βεβιασμένον να προχωρήσωμεν στὴν ψηφίσιον ένός Νόμου ὁ όποιος καταργεῖ κατ' οῤσίαν κάθε δύναμιν Δικαστηρίου.

Πιστεύω ότι τὸ θέμα χρῆζει μεγάλης μελέτης διότι ἡ έξωσις δέν είναι μόνον άποτέλεσμα παραλείψεως καταβολῆς ένοικίου. Συνδέεται, ὅπως είπα, με πολλούς άλλους λόγους τούς όποιους πρέπει να έξετάσωμεν. Αυτό δέν πρέπει να έρμηνευθῆ ότι δέν θέλωμεν να κατοχυρώσωμεν τὴν προσφυγικήν στέγην αλλά ότι θέλωμεν να κάμωμεν ένα νόμον ὁ όποιος να στέκῃ νομικῶς και να μὴ εκθέτῃ τὴν Βουλήν άνεπανόρθωτα. Εύχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παρασκευαϊδῆς.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δέν θα άπαντήσω εις τās επικρίσεις όσον άφορā τὴν τοποθέτησίν μου έναντι τοῦ επείγοντος αὐτοῦ θέματος ούτε πρόθεσίς μου είναι να θέσωμεν τούς πρόσφυγας υπεράνω τοῦ Νόμου και τῆς τάξεως. Άπεναντίας παγία πολιτική μας είναι να ένθαρρύνωμεν αὐτούς να είναι πειθαρχικοί πολῖται και να έχουν ύπομονήν και αὐτοσυγκράτησιν εις όλα αυτά τὰ θέματα.

Τὸ ἀδιανόητον δι' ἐμὲ εἶναι τὸ ἐξῆς : Ἐάν ἡ Βουλὴ αὐτὴ, κ. Πρόεδρε, δὲν ἔχη γνῶσιν τοῦ τί συμβαίνει αὐτὴν τὴν στιγμὴν, καὶ θέλη νὰ συγκεντρώσῃ στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ πεισθῇ ὅτι γίνονται καθημερινῶς ἐξώσεις καὶ ἀναγκασόμεθα νὰ ἐνοχλοῦμεν καὶ τὸν ἀσθενοῦντα ἀκόμη Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, τότε λυποῦμαι νὰ πῶ ὅτι Ζῆ ἢ μᾶλλον παροικεῖ ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἐάν θὰ ἀναμείνῃ νὰ μάθῃ πόσες ἐξώσεις ὑπάρχουν καὶ πόσοι καθημερινῶς ἐκδιώκονται, τότε λυποῦμαι νὰ πῶ ὅτι εἴμεθα ἐκτὸς τόπου, χρόνου καὶ τάξεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τοῦ ὑπερεπιόντος, συμμερίζομαι τὴν νομικὴν εὐθιξίαν εὐπαιδευτῶν νομικῶν συναδέλφων, συμμερίζομαι τὸ ὅτι κήδονται πάρα πολὺ τοῦ θέματος νὰ μὴν ἐκτεθῇ ἡ Βουλὴ ὡς Σῶμα μὲ ἐπιπολαίαν νομοθεσίαν ἢ ὁποῖα θὰ ἐκθέσῃ πιθανόν τὴν νομοτεχνικὴν σύνταξιν ἐνὸς σχεδίου νόμου, μίᾳ προτάσεως νόμου, ἀλλὰ δὲν συμμερίζομαι τὸ ὅτι δὲν συμμερίζονται τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ ἐπεῖγον τοῦ θέματος αὐτοῦ. Καὶ λυποῦμαι νὰ πῶ ὅτι ἐάν παραπεμφθῇ τὸ θέμα διὰ νὰ συγκεντρωθοῦν στοιχεῖα περὶ αὐτῶν ὅλων τῶν πραγμάτων, τότε ἡ εὐθιξία τῆς Βουλῆς πάει περίπατον, διότι σημαίνει ὅτι δὲν ἀντελήφθη τὸ τί γίνεται ἐπὶ 2½ χρόνια εἰς τὸν τόπον αὐτόν.

Δι' αὐτό, κ. Πρόεδρε, μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν καὶ χωρὶς νὰ διακινδυνεύσω ἐν πάσῃ περιπτώσει τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος, θὰ ἐμμεῖνω εἰς τὴν ἐκκλησίαν μου ὅπως κηρυχθῇ ἐπεῖγον τὸ θέμα καὶ ληφθοῦν ἐπιείγοντα μέτρα διὰ νὰ προστατευθῇ ἡ προσφυγικὴ στέγη καὶ νὰ μὴν «πετάσεται» στοὺς δρόμους κατ' ἀπόφασιν Δικαστηρίων ὁ ἐνοικιαστὴς πρόσφυξ. Αὐτό, ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν πρὸς ἄρσιν πάσης παρεξηγήσεως, δὲν ἐξυπακούει καὶ δὲν ὑπονοεῖ ὅτι ἐνθαρρύνω οἰανδήποτε ἀνυπακοὴν εἰς τοὺς Νόμους. Ἀπεναντίας οἱ εὐπαιδευτοὶ συναδέλφοί μου μποροῦν νὰ εὔρουν νομοτεχνικὴν διατύπωσιν διὰ νὰ καλύψουν τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἐξαιρεθοῦν, νοουμένου ὅτι δὲν κατεβλήθη τὸ ἐνοίκιον ἢ νοουμένου ὅτι..... κλπ.

Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι λόγος αἱ προφάσεις αὐταὶ νὰ ἐμποδίζουσι τὴν ὑπερεπιέγουσαν ἠψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Λυποῦμαι γιατί συνεχίζομεν νὰ συζητῶμεν τὸ θέμα ἔξω ἀπὸ τὴν οὐσίαν του. Οὐδεὶς ἔλαβε θέσιν ἐάν πρέπει νὰ παρασχεθῇ νομικὴ προστασία ἢ ὄχι διὰ τὸ θέμα τῆς προσφυγικῆς στέγης. Ἀπλῶς ἀπὸ ὅ,τι ἀντελήφθηκα, ὅλοι ποῦ ἔχουν ὀμιλήσει ἐναντίον τῆς προτάσεως νὰ ψηφισθῇ σήμερα ὁ Νόμος, ἐξέφρασαν τὴν ἄποψιν ὅτι αὐτὴ ἡ προστασία πρέπει νὰ εἶναι καὶ νὰ συμφωνῇ μὲ τὰ νομικὰ θέσμινα τοῦ τόπου ἀλλὰ καὶ νὰ εἶναι καλῶς μελετημένη ὥστε ἡ ὑπεράσπισις ποῦ θὰ δοθῇ ὅταν ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ.

Γιὰ παράδειγμα ἡ συλλογὴ τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα ἀνέφερα οὔτε πρόκειται νὰ ἀποτελέσουν προσπάθειαν ἢ ὁποῖα χρειάζεται χρόνον πολύν, οὔτε ἄχρηστα εἶναι, οὔτε τοῦτο ὀφείλεται εἰς ἀγνοίαν τῆς πραγματικότητος. Θὰ ἤθελα μὲ τὴν σειράν μου νὰ ἐρωτήσω τὸν κ. Παρασκευαΐδην νὰ ἀναφέρῃ πᾶσα διατάγματα ἐξώσεως ἐδόθησαν καὶ διὰ ποίους λόγους, ὥστε ὅταν ἡ Βουλὴ ψηφίσῃ νομικὴν προστασίαν, νὰ ἐπιλέξῃ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους θέλει νὰ δώσῃ αὐτὴν τὴν προστασίαν.

Ὅπως ἀνέφερε προηγουμένως ὁ ἀειότιμος κ. Ἀρμίζας, ὑπάρχουν λόγοι οἱ ὁποῖοι μπορεῖ νὰ κριθοῦν ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὅτι εἶναι βάσιμοι καὶ πρέπει νὰ ἰσχύσουν διὰ τὰς ἐξώσεις. Ἄς μάθουμε πρῶτα πόσες εἶναι. Ἐχομεν

πολλές ἀμφιβολίες ἂν ὁ κ. Παρασκευαΐδης γνωρίζη τώρα νὰ μᾶς ἀναφέρη πόσα διατάγματα ἐξώσεων ἔχουν ἐκδοθῆ, ἐπὶ παραδείγματι ἀπὸ τοῦ Ἴανουαρίου μέχρι σήμερα, καὶ πῶς κατανέμονται οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἐξεδόθησαν αὐτὰ τὰ διατάγματα.

Δεύτερον, κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νόμου διὰ μίαν ἐβδομάδα δὲν πρόκειται οὔτε περιπτώσεις ὅπως αὐτές πού ἔχουν ἀναφερθῆ νὰ ἐμποδίσῃ οὔτε ἀσφαλῶς εἶναι δυνατόν σὲ μίαν ἐβδομάδα νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ ἀναστολὴ αὐτῶν τῶν διαταγμάτων δι' ἄλλων μέσων. Ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἡ Βουλὴ καλεῖται, οὐχὶ καλὰ πληροφορημένη, νὰ πάρῃ θέσιν ἐπὶ τοῦ θέματος, εἶναι παρατήρησις ἡ ὁποία ἐγένεν ὑπὸ προλαλήσαντος ὁμιλητοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει προστασία διὰ τὴν προσφυγικὴν στέγην. Πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἡ Βουλὴ ἐψήφισε τὸν Νόμον περὶ Ἑνοικιοστασίου. Εἰς τὸ ἄρθρον 15 ἔχουν τεθῆ εἰδικές πρόνοιες εἰδικῶς διὰ τὴν περίπτωσιν τῶν προσφύγων. Πρέπει ἡ Βουλὴ ψηφίζουσα αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον τούλαχιστον νὰ συνδιάσῃ τὰς πρόνοιες τοῦ σημερινοῦ Νομοσχεδίου ὥστε νὰ μὴν εἶναι οὔτε ἐλλειπεῖς οὔτε ἀντιφατικῆς πρὸς τὰς πρόνοιες ἄλλου Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον ἔχει ἐγκρίνει πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν πού ἐγένεν αὐτὴ ἡ νέα Βουλὴ, εἶχαμεν ζητήσῃ νὰ συζητηθῆ τὸ θέμα διὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ Νόμου διὰ προστασίαν τῶν ἐκτοπισθέντων ἐνοικιαστῶν. Δυστυχῶς ἔχουν περάσει πολλοὶ μῆνες καὶ τίποτε τὸ θετικὸν δὲν εἶδαμεν οὔτε ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν οὔτε ἀπὸ τὴν Νομοθετικὴν Ἐξουσίαν πού νὰ βοηθᾷ καὶ νὰ προστατεύῃ τοὺς πρόσφυγες ἀπὸ τὴν τρομερὴν ἐκμετάλλευσιν πού ὑπόκεινται ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες κατοικιῶν. Καὶ προχωροῦμεν ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον. Καὶ βλέπομεν σήμερα ὅλους τοὺς πρόσφυγες, σχεδὸν ὅλους, νὰ ὑποφέρουν καὶ ἡ προστασία πού τοὺς δίδεται εἶναι μηδαμινὴ ἢ ἀνύπαρκτη. Γι' αὐτὸ δὲν εἶναι μόνον τὸ θέμα τῶν ἐξώσεων, εἶναι γενικὰ ὁ Νόμος πού πρέπει νὰ τροποποιηθῆ καὶ νὰ περιλάβῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα πού θὰ προστατεύσουν ἀσφαλῶς τὸν πρόσφυγα ἐνοικιαστὴν κατοικίας. Μίαν μικρὴν ἀπάντησιν μπορῶ νὰ δώσω στὸν κ. Παπαδόπουλον ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξώσεις. Ἀπὸ ὅ,τι ἔχω ἐδῶ μπροστά μου γιὰ τὸ Ἐπαρχιακὸν Δικαστήριον Λευκωσίας κατεχωρήθησαν 341 ἀγωγές καὶ 78 αἰτήσεις, 250 διὰ κατοικίας καὶ 169 διὰ καταστήματα. Ἐξεδικάσθησαν 269 καὶ ἐξεδόθη διάταγμα ἐξώσεως διὰ 115. Γιὰ τὸ Ἐπαρχιακὸν Δικαστήριον Λεμεσοῦ κατεχωρήθησαν 170 ἀγωγές καὶ ἐξεδικάσθησαν 106, γιὰ τὸ Ἐπαρχιακὸν Δικαστήριον Λάρνακος 74 ἀγωγές καὶ ἐξεδικάσθησαν 54 καὶ γιὰ τὸ Ἐπαρχιακὸν Δικαστήριον Πάφου 14. Αὐτὴν μόνον τὴν πληροφορίαν ἔχω νὰ δώσω καὶ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν τὸ ταχύτερον δυνατόν μέτρα διὰ προστασίαν τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τουλούρας.

Ζ. ΤΟΥΛΟΥΡΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, εἶμαι κι' ἐγὼ μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ θέμα εἶναι ἐπεῖγεν διὰ τὸν λόγον ὅτι διὰ κάθε διάταγμα ἐξώσεως πού ἐκδίδεται μιὰ οἰκογένεια προσφυγικὴ βρίσκεται εἰς πεζοδρόμιον διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλη στέγη νὰ καλυφθῆ. Δὲν ἔχομεν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ ψηφίσις Νόμου πού νὰ ἀπαγορεύσῃ τὶς ἐξώσεις θὰ δημιουργήσῃ ὠρισμένα προβλήματα ἀλλὰ σὲ σύγκρισιν μὲ τὰ προβλήματα πού θὰ δημιουργη-

θοῦν, ἐὰν γίνεται ἔξωσις προσφύγων, εἶναι πολύ μικρότερα αὐτὰ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάσουν τὴν ἀπόφασίν μας διὰ κήρυξιν τῆς προτάσεως νόμου ὡς ἐπείγουσης. Ἐξ ἄλλου εἶναι ἓνα προσωρινὸν μέτρον καὶ ὅσοι ἐνδιαφέρονται νὰ καλυφθοῦν ὠρισμένες ἀδικίες ποῦ τυχὸν μπορεῖ νὰ δημιουργηθοῦν, νὰ ἐπισπεύσουν τὴν νομοθετικὴν ρύθμισιν τοῦ ὅλου θέματος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ζητοῦμεν τεράστια περιθώρια χρόνου· ἀπλῶς λίγες μέρες διὰ νὰ μελετήσουμε τὴν πρόταση νόμου καὶ νὰ βάλουμε μιὰ νομοθετικὴ τάξιν στὰ πράγματα. Συμφωνοῦμεν ὅτι οὐδεὶς πρόσφυγας πρέπει νὰ βγαίνη ἀπὸ τὸ σπίτι ἔστω καὶ ἂν δὲν καταβάλλῃ τὸ ἐνοίκιον. Εἴμαστε ἔτοιμοι σὰν Βουλὴ νὰ ψηφίσουμε Νόμο ὅτι ὁ πρόσφυγας θὰ εὐεργετῆται ἀπὸ ἓνα ἀπόλυτο διάταγμα νὰ μὴν μπορῆ νὰ τοῦ γίνῃ ἔξωσις, ἔστω κι' ἂν χρησιμοποιῆ τὸ σπίτι γιὰ παράνομους ἢ ἀνήθικους σκοπούς; Ὑπάρχει ὁ Νόμος περὶ Ἐνοικιοστασίου τῶρα ὁ ὁποῖος καλύπτει τὸν πρόσφυγα. Αὐτὲς τίς πρόνοιες θέλουμε νὰ βάλουμε μέσα στὸ νόμο γιὰ νὰ μὴν εἶναι γελοία ἢ ὑποστήριξη ποῦ θὰ δώσουμε στοὺς πρόσφυγες. Ὑπάρχει πληθώρα ἐξαιρέσεων οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψη καὶ νὰ μποῦν στὸ Νόμο. Ὑπάρχει τὸ θέμα πολεοδομίας, ὑπάρχει τὸ θέμα ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, ὑπάρχει τὸ θέμα παρανόμου ἀνηθίκου χρήσεως, ὑπάρχει τὸ θέμα καταστροφῆς τοῦ ἰδίου τοῦ οἰκήματος. Κάποιος πρόσφυγας, ἄς ποῦμε πρόσφυγας, καὶ δὲν ὑπάρχουν κακόβουλοι πρόσφυγες, τὸ δέχομαι, ἀλλὰ κάποιος ἐνοικιαστῆς ἀποφασίζει νὰ χαλάσῃ τὸ σπίτι τοῦ ἰδιοκτήτη. Δὲν μπορεῖ νὰ βγῆ διάταγμα νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Αὐτὸ θέλουμε νὰ διορθώσουμε, κ. Πρόεδρε, καὶ ζητοῦμε λίγες μέρες γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ προστατεύσουμε τὸν πρόσφυγα καὶ ταυτοχρόνως νὰ κάνουμε ἓνα νόμο ὁ ὁποῖος νὰ λέγεται νόμος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔχω τὴν γνώμην, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι ἡ συζήτησις ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον θὰ ἔπρεπε ἡ πρότασις νόμου νὰ κηρυχθῆ ὡς πρότασις νόμου ἐπείγουσης φύσεως ἐξηγτηλῆθῃ καὶ τῶρα θὰ πρέπει νὰ τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν διὰ νὰ μὴ χάνωμεν χρόνον. Ἐὰν μερικοὶ ἀπὸ μᾶς ὑποστηρίζουν, καὶ ὑποστηρίζομεν ἡμεῖς τοῦλάχιστον ὅτι πρέπει νὰ κηρυχθῆ ἐπείγουσης φύσεως, τότε δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν χρόνον ἐὰν θέλωμεν αὐτὴ ἡ πρότασις νόμου νὰ ὑπερψηφισθῆ σήμερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Βεβαίως ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ διὰ ψηφοφορίας, ἀλλὰ ἐξακολουθῶ νὰ ἔχω τὴν ἰδίαν ἀποψιν. Ἀπόδειξις τοῦ πῶς ἡ Βουλὴ συγχύζουσα τὴν ἐπιθυμίαν τῆς νὰ βοηθήσῃ, μαζὶ μὲ τὴν ἀνάγκην σωστῆς πληροφροδοτήσεως μπορεῖ νὰ ὀδηγηθῆ σὲ ἐσφαλμένα συμπεράσματα εἶναι οἱ ἀριθμοὶ τοὺς ὁποῖους ἀνέφερον ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Πελεκάνος. Ἀνέφερε 115 διατάγματα διὰ περίοδον ἐνὸς ἔτους εἰς ἀγωγὰς ὅμως οἱ ὁποῖες ἐκινήθησαν δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 16. Τὸ ἀρθρον 16 οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ

τούς πρόσφυγες. Τὸ ἄρθρον 16 εἶναι τὸ γενικὸν ἄρθρον τοῦ Νόμου τὸ ὁποῖον καλύπτει ἐξώσεις δι' ὅλους τοὺς πολίτες τῆς Κύπρου ἀνεξαρτήτως τῆς προσφυγικῆς ιδιότητος καὶ μὲ ὅλα τὰ κριτήρια τὰ ὁποῖα προηγουμένως ὁ κ. Ἀμπίζας ἔχει ἀναφέρει — ὁ Νόμος δηλαδὴ ἀναφέρει 12 κατηγορίες λόγων γιὰ τοὺς ὁποίους ἐπιτρέπεται ἡ ἐξώσις, περιλαμβανομένων καὶ λόγων ἀνηθικότητος, λόγων καταστροφῆς οἰκίας, λόγων ἐγκαταλείψεως τῆς οἰκίας ὑπὸ τοῦ ἐνοικιαστοῦ, λόγων μὴ πληρωμῆς τοῦ ἐνοικίου ὅταν τὸ Δικαστήριον πεισθῇ ὅτι ὁ ἐνοικιαστὴς μπορεῖ νὰ πληρώσῃ — λέγω τὸ ἄρθρον 16, τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ ἐξετάσῃ ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος, ἀναφέρει 12 περιπτώσεις.

Σκεφθῆτε ἐπομένως ἐὰν αὐτὴ ἡ Βουλὴ προχωρήσῃ νὰ ψηφίσῃ τὸν νόμον σήμερα μὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν Λευκωσίας ἐξεδόθησαν 115 διατάγματα ἐξώσεως κατὰ προσφύγων.

Διὰ νὰ λύσω τὴν διαφορὰν εἰσηγοῦμαι ὅπως τοῦλάχιστον ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου ἀναβληθῆ μέχρι τῆς Δευτέρας. Διατί δηλαδὴ αὐτὴ ἡ σπουδὴ νὰ ψηφίσωμεν ἓνα Νομοσχέδιον ἐνῶ ἡ Βουλὴ ἀρνεῖται νὰ πληροφορηθῆ τὰ πραγματικὰ γεγονότα; Καὶ δὲν εἶναι Ζήτημα ἀγνοίας τῆς καταστάσεως πού ὑπάρχει, ὅπως ὑπενόηθη προηγουμένως ὑπὸ ἄλλου ὀμιλητοῦ, οὔτε γυρεύομεν προσχήματα διὰ τὴν μὴ παραχρῆν ἀσφαλοῦς προτάσεως εἰς τοὺς πρόσφυγες. Ἐρωτῶμεν ὅμως τοὺς εἰσηγητὰς αὐτῆς τῆς σπουδῆς ποῖα θὰ εἶναι ἡ θέσις τους ἐὰν λόγῳ τῆς γενικότητος τοῦ διατάγματος, ὅπως τοῦλάχιστον προτείνεται μὲ τὴν πρότασιν νόμου πού κατετέθη, θεωρηθῆ ἀπὸ τὸ Δικαστήριον ἀντισυνταγματικὸν διότι ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀπαλοτρίωσιν τῆς κατοικίας;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶμαι ὑπόχρεως νὰ κλείσω τὴν συζήτησιν καὶ θὰ συμφωνήσω διαφωνῶν μὲ τοὺς διαφωνοῦντας. Ἀλλὰ δὲν ἀντέχω εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ ὑποβάλω τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις : Πρῶτον περὶ τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν καὶ ἄλλων. Ἐγὼ θὰ ἀναφέρω μίαν μοναδικὴν περίπτωσιν, καὶ σὰς λέγω εἶναι ἑκατοντάδες, ἔστω καὶ ἂν ὁ εὐπαιδευτος συνάδελφος μου κ. Παπαδόπουλος ἀγνοῇ ὅτι ὑπάρχουν ἑκατοντάδες, μίαν περίπτωσιν, προχθεσινήν, τῆς Λακατάμιας πού ἀπὸ τὴν 8ην πρωϊνὴν μέχρι τῆς 2ας ἀπογευματινῆς εὐρισκόμην εἰς συνεχῆ ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν ἀξιότιμον Ὑπουργὸν Ἑσωτερικῶν, μὲ τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης, μὲ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας, μὲ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν καὶ μὲ τὸν ἐπιδότην καὶ τὸν ἀστυνομικὸν πού ἐπῆγε νὰ πετάξῃ τὰ πράγματα ἔξω καὶ ἀναφέρω μόνον αὐτὴν τὴν περίπτωσιν, κ. Πρόεδρε, καὶ οὐχὶ τὰς ἄλλας ἑκατοντάδες περιπτώσεων, ἔστω καὶ ἐὰν ἦταν ἡ μόνη περίπτωσις ὡς κριτήριον καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ὡς “ test case ” ὡς μία περίπτωσις κρίσεως. Ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ γελοίου τῆς νομοθεσίας, ὅτι δὲν θὰ ἐμπίπῃ εἰς τὰ νομοτεχνικὰ πλαίσια καὶ θὰ ὑφίσταται ἄλλων διατάξεων κ.λ.π., ἐμένα ἡ πρότασίς μου, κ. Πρόεδρε, εἶναι ἀπλὴ καὶ τιμία καὶ εἶναι ἡ ἐξῆς :

Ἀξιότιμος Βουλὴ τῶν Κυπρίων ἐδῶ, τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων, μπορεῖς νὰ κατοχυρώσῃς ἐπείγοντως τὴν μὴ ἐξωσῆσιν τῶν προσφύγων; Διὰ τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα μοῦ λέτε, εὑρετε τρόπον ἑσείς οἱ ὁποῖοι εἴσθε Βουλὴ νὰ τὰ θεραπεύσετε. Μοῦ λέτε ὅτι πρέπει νὰ ἀναβάλωμεν τὸ θέμα διὰ νὰ δοῦμεν τὰ “ cases ” καὶ τὰς διάφορας περιπτώσεις. Ἐγὼ σὰς λέγω νὰ πάτε νὰ δῆτε ἐκείνους πού θγαίνουν ἔξω στὸν δρόμον καὶ ἀφῆστε αὐτὰ τὰ ὑπόλοιπα τὰ ὁποῖα γιὰ μένα εἶναι ἀκριβῶς προφάσεις οἱ ὁποῖες ἀποστεροῦν μίαν πραγματικὴν εὐεργεσίαν πού θὰ προσφέρετε εἰς τοὺς πρόσφυγες οἱ ὁποῖοι ὑφί-

στανται αυτήν την ταλαιπωρίαν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ διὰ τὴν καταλή-
 Ξω, κ. Πρόεδρε, ἐπειδὴ βλέπω καὶ δὲν θέλω ἐγὼ νὰ γίνω πρόξενος καὶ
 αἰτία διαφωνίας τῆς Βουλῆς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τόσο σοβαροῦ καὶ ἐπείγοντος
 θέματος, τοῦ ἐ π ε ἰ γ ο ν τ ο ς, τὸ ὑπογραμμίζω, ἐγὼ ὡς εἰσηγητὴς δὲν ἔχω
 ἀντίρρησην ὅπως ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐπιληφθῆ ἐπείγοντως τοῦ θέματος αὐτοῦ
 μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως εἰ δυνατόν περαιωθῆ πᾶσα νομοτεχνικὴ καὶ ἄλλη
 πρσεργασία οὕτως ὥστε τὴν προσεχῆ Πέμπτην νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ παρά-
 σχη τὴν προστασίαν αὐτὴν διὰ τὴν προσφυγικὴν στέγην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατόπιν τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Παρασκευαΐδη, ἡ πρότασις νόμου τὴν
 ὁποίαν ὑπέβαλε παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Νομικῶν καὶ Πρσεφύγων
 μὲ τὴν θερμὴν παράκλησιν ὅπως ὀλοκληρωθῆ ἡ προετοιμασία διὰ τὴν κατα-
 στη δυνατὴ ἡ ψήφισις τῆς προτάσεως αὐτῆς εἰς Νόμον κατὰ τὴν προσεχῆ
 συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Μίαν ἐλαφρὰν τροποποίησιν αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι
 νὰ συμπληρώσουν τὴν ἐργασίαν των μέχρι τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ ἐννοοῦσα καὶ ἐγώ.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ὅχι ἀπλῶς παράκλησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ὁ κ. Ἀρμίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ εἰσηγούμην νὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα καὶ στὴν Ἐπι-
 τροπὴν Ἐσωτερικῶν ἢ ὁποία εἶναι ἀρμοδίᾳ Ἐπιτροπὴ γιὰ ἐνοικιστάσια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἐνστάσις.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Καὶ διὰ τὴν ἐπιληφθῆ τὸ Σῶμα τὴν προσεχῆ Πέμπτην τοῦ Νομοσχεδίου
 πρέπει νὰ κηρυχθῆ ἐπείγον τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ἡ ἀπόφασις εἶναι ἡ πρότασις νόμου νὰ τύχη τῆς ἐπεξεργασίας ποῦ χρεϊ-
 ἀζεται καὶ νὰ εἶναι ὅλη ἡ πρσεργασία ὀλοκληρωμένη διὰ τὴν θεσπισθῆ ἡ
 πρότασις εἰς Νόμον κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς προσεχοῦς Πέμπτης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Πιστεύω ὅτι τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, κ. Πρόεδρε, πρέπει νὰ παραπεμφθῆ ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἔνστασις.

Κεφάλαιον Δ.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, δηλαδὴ ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος ποῦ ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Βάσος Λυσσαρίδης «Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα», ἀναβάλλεται γιὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Τὸ δεύτερον θέμα στὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ προγραμματισμοῦ εἰς τὸ θέμα ὑγείας.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Πολύ σωστά τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς συζητᾷ τὸ θέμα τῆς πολιτικῆς ὑγείας ποῦ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σοβαρῶτερα θέματα γιὰ τὸν λαὸ μας.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας μᾶς ἔδωσε ἄρκετὰ στοιχεῖα ἀναφορικὰ μὲ τὸ ἐπιτελούμενο ἔργο καὶ τὰ μελλοντικὰ σχέδια. Ἐκτιμοῦμε αὐτὸ ποῦ γίνεται. Δὲν μπορούμε ὅμως νᾶμαστε ἱκανοποιημένοι, ὅταν ξέρουμε ὅτι ἑκατοντάδες άτομα σ' ὀλόκληρη τὴν Κύπρον ἀναμένουν γιὰ πολλοὺς μῆνες καὶ κάποτε γιὰ ἓνα χρόνο τὴ σειρά τους γιὰ νὰ ὑποβληθοῦν σὲ κάποια ἐγχείρησις σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ Ἐπαρχιακὰ νοσοκομεῖα. Δὲν μπορούμε νᾶμαστε ἱκανοποιημένοι ὅταν βλέπουμε οὐρὲς ἀσθενῶν ἔξω ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ ἰατρεία τῶν νοσοκομείων νὰ ἀναμένουν τὴ σειρά τους γιὰ πολλὰ ὄρες νὰ ἐξετασθοῦν. Καὶ γιὰ νᾶμαστε δίκαιοι ἀπέναντι στοὺς γιατροὺς τῶν ἐξωτερικῶν ἰατρείων πρέπει νὰ ποῦμε πὼς δὲν μποροῦν νὰ κάμουν, μέσα στὰ χρονικὰ περιθώρια ποῦ τοὺς προσφέρονται, τὴν ἐξέτασις ποῦ πρέπει γιὰ κάθε ἄρρωστο. Δὲν μπορούμε νᾶμαστε ἱκανοποιημένοι μὲ τὰ μέτρα ποῦ ἐφαρμόζονται γιὰ τὴν καταπολέμησις τῆς μᾶστιγας τῆς Μεσογειακῆς ἀναιμίας. Δὲν μπορούμε νᾶμαστε ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ἀποχέτευσις στοὺς προσφυγικοὺς καταυλισμοὺς σὲ πόλεις καὶ ἰδιαίτερα στὴ Λευκωσίᾳ δὲν ἔχει λυθεῖ ἀκόμη, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔχουμε τὰ πρῶτα κρούσματα ὑπατίτιδας στὸν προσφυγικὸ καταυλισμὸ Ὁρόκλινης, τὴν ἀφόρητη δυσσομία σὲ πολλὰς περιοχὰς ἀπὸ τοὺς βόθρους τῶν σπιτιῶν ποῦ ξεχειλίζουν στοὺς δρόμους καὶ δημιουργοῦν ταυτόχρονα ἐστίες κοινωπιῶν καὶ κίνδυνος μολυσματικῶν ἀσθενειῶν. Δὲν μπορούμε νᾶμαστε ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι μέχρι σήμερον δὲν λύσαμε κατὰ τρόπο ἀποτελεσματικὸ τὸ σοβαρῶτατο πρόβλημα τῆς ἀποτέφρωσις τῶν σκουπιδιῶν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργοῦνται ἐστίες μυγῶν καὶ μόλυνσις τῆς ἀτμόσφαιρας.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας κάλυψε τίς δραστηριότητες τῶν υγιονομικῶν ὑπηρεσιῶν. Δέν παύει, ὅμως, νά εἶναι βασικά μιὰ ἐκθεση δράσης, ἀρκετά ἐνδιαφέρουσα. Ἀλλά ἐκεῖνος πού θέλουμε ἀπό τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας καί τὴν Κυβέρνηση εἶναι νά μᾶς πληροφορήσουν γιὰ τὴν πολιτικὴ ὑγείας πού ἔχουν ἐπεξεργαστεῖ. Θέλουμε πιὸ ὀλοκληρωμένα νά διαγράφεται ἡ πολιτικὴ ὑγείας γιὰ τὸ λαό.

Ἐπειτα, συζητοῦμε σάν Βουλὴ τὴν ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας πού ἔκαμε ἐνώπιον τοῦ σώματος τὴν 5ην Μαΐου, καί ὅμως οὔτε ἓνας ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας δέν παρευρίσκεται σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα ἐνῶ συζητεῖται ἓνα τόσο σοβαρὸ θέμα. Δέν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα περιφρονοῦν τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς, ὅταν αὐτὸ συζητᾷ εἰδικὰ θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νά παρευρίσκωνται ἐκπρόσωποί τους. Ἀκούσαμε σάν βουλευτὲς τὸν κ. Ὑπουργὸ Ὑγείας νά μιλᾷ ἐνώπιον τοῦ σώματος καί εἶναι ἡ σειρά τοῦ Ὑπουργείου νά ἀκούσῃ τί ἔχουν νά ποῦν οἱ βουλευτὲς πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Δέν πρέπει νά εἶναι μονόλογος. Μᾶς τὰ εἶπεν ὁ Ὑπουργὸς καί κλείει. Οὔτε εἶναι ἀρκετὸ νά λεχθῇ ὅτι ὁ Ὑπουργὸς καί τὸ Ὑπουργεῖο θὰ διαβάσουν τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς. Καί ἐπειδὴ ἔγινε καθεστῶς νά μὴ παρακολουθοῦν τὰ Ὑπουργεῖα τίς συζητήσεις θεμάτων πού τὰ ἀφοροῦν, καλὸ θάταν οἱ ἐντιμοὶ συνάδελφοι νὰ τὸ σημειώσουν γιὰ νὰ τὸ θυμοῦνται ὅταν θὰ συζητοῦμε τὰ κονδύλια τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Εἶναι ἴσως ὁ μόνος τρόπος νά κάμουμε τὰ Ὑπουργεῖα νά συνέλθουν καί νὰ παύσουν νά περιφρονοῦν τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς.

Ὅρθη καί ὀλοκληρωμένη πολιτικὴ ὑγείας σημαίνει κατὰ πρώτιστο λόγο ἐπεξεργασία καί ἐφαρμογὴ ἑνός κρατικοῦ σχεδίου παροχῆς δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης. Καί πρέπει νά πούμε, ὅτι ἡ ἐπεξεργασία καί ἐφαρμογὴ ἑνός τέτοιου σχεδίου καθυστέρησε. Δέν ὑποτιμοῦμε τίς δυσκολίες. Οὔτε ὑποτιμοῦμε τὸ γεγονός, ὅτι τὸ χυρντικὸ πραξικόπημα καί ἡ τευρκικὴ εἰσβολὴ παράτειναν αὐτὴ τὴν καθυστέρηση. Μᾶς ἐλέχθη ἀπὸ τὸ 1974, ὅτι εἶχε ἐτοιμαστεῖ ἓνα σχέδιο. Τώρα ὁ κ. Ὑπουργὸς μᾶς λέει, ὅτι χρειάζονται στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐλπίζει νά εἶναι ἔτοιμα περὶ τὸ τέλος τοῦ χρόνου.

Θὰ ἔπρεπε ὅμως ἀπὸ καιρὸ νά εἶχε ἐτοιμαστεῖ ἓνα προσχέδιο τὸ ὁποῖο καί νά δημοσιευθῇ μάλιστα γιὰ νά παρασχεθῇ ἡ δυνατότητα στὰ κόμματα καί τίς ὀργανώσεις, ὅπως καί στὸ ἐπιστημονικὸ μᾶς δυναμικὸ νά ἐκφράσουν ἀπόψεις. Αὐτὸ θὰ βοηθοῦσε στὴν ὀλοκλήρωση τοῦ σχεδίου πρὶν αὐτὸ κατατεθεῖ ἐπίσημα στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο καί στὴν Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων.

Αὐτὸ πού δέν ἔγινε μέχρι σήμερα πρέπει νά γίνῃ ἔστω καί τώρα. Νά δοθῇ στὴ δημοσιότητα ἓνα προσχέδιο γιὰ ν' ἀρχίσῃ ἡ συζήτηση του μέσα στὸν λαό, τὰ κόμματα καί τίς ὀργανώσεις του.

Μόνον μὲ ἓνα πλήρες κρατικὸ σχέδιο παροχῆς δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης εἶναι δυνατόν νά λέμε ὅτι ἔχουμε ὀρθὴ πολιτικὴ ὑγείας.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς μᾶς εἶπε στὴν ὁμιλία του ὅτι οἱ κρατικὲς ὑπηρεσίες παρέχουν σήμερα ἱατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη σὲ ποσοστὸ τοῦ πληθυσμοῦ πού ἀνέρχεται στὸ 80% περίπου, εἴτε ἐντελῶς δωρεάν εἴτε μὲ μικρὴ ἐπιβάρυνση. Μακάρι νά ἦταν ἔτσι. Τότε θὰ μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι βρισκόμαστε πολὺ κοντὰ στὴν ἐφαρμογὴ κρατικοῦ σχεδίου παροχῆς δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Τὰ πράγματα ὅμως δέν εἶναι, δυστυχῶς, ἔτσι ὅπως μᾶς τὰ εἶπε ὁ κ. Ὑπουργὸς. Γιατί; Διότι δέν σημαίνει πῶς ὅσοι πέρασαν ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ ἱατρεῖα τῶν Ἐπαρχιακῶν νοσοκομείων ἔτυχαν καί ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης. Μπορεῖ νά πέρασαν καί νά περνοῦν πολλοὶ ἀσθενεῖς ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ ἱατρεῖα τῶν νοσοκομείων. Ὅμως ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς ἂν ὄχι καί οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀσθενεῖς καταφεύγουν τελικὰ σὲ ἰδιώ-

τες γιατρούς και Ξοδεύουν παλλά χρήματα για να θεραπευθοῦν, γιατί στά έξωτερικά ίατρεία τῶν νοσοκομείων δέν εἶναι δυνατό να ἔξεταστοῦν ἰκα-νοποιητικά ἕξαιτίας τοῦ φόρτου ἐργασίας τῶν γιατρῶν.

"Αν συγκρίνουμε τὸ ποσοστὸ ἐγχειρήσεων πού γίνονται ἀπὸ ἰδιῶτες γιατρούς με τὸ ποσοστὸ ἐγχειρήσεων πού γίνονται στά νοσοκομεία τῆς Νήσου θά διαπιστώσουμε ὅτι οἱ περισσότερες ἐγχειρήσεις γίνονται ἀπὸ ἰδιῶτες γιατρούς. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καί για ὅλες τίς ἄλλες περιπτώσεις ἀσθενῶν. Δέν εἶναι τὰ νοσοκομεία καί οἱ κρατικές γενικά ὑπηρεσίες πού νοσηλεύουν τοὺς περισσότερους ἀσθενεῖς, ἀλλά οἱ ἰδιῶτες γιατροί, πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι ὁ λαὸς ὑφίσταται μεγάλη οικονομική ἀφαίμαξη ἀπὸ τίς ἀρρώστειες.

Νά ἐπισπευθῆ λοιπὸν ἡ δημοσίευση τοῦ κρατικοῦ σχεδίου παροχῆς δωρεάν ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης για να συζητηθῆ, να ὁλοκληρωθῆ καί να ἐφαρμοσθῆ τὸ ταχύτερα. Ἄρκετή καθυστέρηση ἔχει σημειωθεῖ. "Οχι ἄλλη γραφειοκρατία. "Οχι ἄλλη χρονοτριβή.

Κύριε Πρόεδρε. Για να σχηματίσουμε μιὰ εἰκόνα τῆς κακῆς καί ἀπαράδεκτης κατάστασης πού ἐπικρατεῖ σὲ μερικά ἀπὸ τὰ Ἐπαρχιακά μας νοσοκομεία, θά ἀναφέρω μερικά στοιχεῖα για τὸ νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ.

Τὸ νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ διαθέτει μόνον 170 κρεβάτια, παιδικὰ καί ἄλλα καί τὸ Γενικὸ νοσοκομεῖο Λευκωσίας μόνον 500 κρεβάτια. Εἶναι σύνηθες να βλέπη κανεῖς ἀρρώστους στοὺς διαδρόμους καί σὲ ἀρκετὲς μάλιστα περιπτώσεις με σοβαρὲς ἀσθένειες, διότι δέν ὑπάρχουν ἀρκετοὶ θάλαμοι, οὔτε βέβαια καί ἀρκετὰ στρώματα.

Στὸ νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ παρατηρεῖται ἔλλειψη χειρουργικῶν ἐργαλείων. Ἐπάρχει μόνον ἓνα χειρουργικὸ τραπέζι καί ἓνας χειρουργικὸς θάλαμος. Οὐρολογικὰ ἐργαλεῖα δέν ὑπάρχουν. Σημειώνεται συχνὴ ἔλλειψη φαρμάκων καί μάλιστα ἀντιβιοτικῶν καί ἄλλων. Ἐπάρχει μόνον ἓνα ἀκτινολογικὸ μηχάνημα. Κινητὸ δέν ὑπάρχει. Ἐπάρχει μόνον ἓνας καρδιογράφος κί ὅταν πάθῃ βλάβη οἱ γιατροὶ τοῦ νοσοκομείου τρέχουν σὲ ἰδιῶτες γιατρούς να δανεισθοῦν καρδιογράφο. Καί ὅμως ὑπάρχουν πάνω ἀπὸ 8 μόνιμα καρδιοπαθεῖς στὸ νοσοκομεῖο. Ἐνας καρδιογράφος στοιχίζει μόνον £200. Εἶναι τόσοσ φτωχὴ ἡ Δημοκρατία μας ὥστε να μὴν μπορεῖ ν' ἀγοράση μερικοὺς καρδιογράφους για τὰ νοσοκομεία μας τὴν στιγμή πού ὑπάρχουν ἰδιῶτες γιατροὶ πού διαθέτουν δυὸ ἢ καί τρεῖς κάποτε καρδιογράφους;

Τὸ νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ, ὅπως καί τὰ ἄλλα Ἐπαρχιακά νοσοκομεία, χρειάζεται καρδιολογικὴ μονάδα πλήρως ἐξοπλισμένη.

Οἱ αἰθουσες ἐξέτασης τῶν ἀρρώστων στά ἔξωτερικά ἰατρεία τοῦ νοσοκομείου δέν ἐπαρκοῦν, με ἀποτέλεσμα να ἀναγκάζονται δυὸ γιατροὶ να ἔξετάζουν χωριστὰ δυὸ ἀρρώστους στὴν ἴδια αἴθουσα, πρᾶγμα ἀπαράδεκτο.

Τὸ ὀφθαλμολογικὸ τμῆμα τοῦ νοσοκομείου Λεμεσοῦ στεγάζεται σὲ ἀκατάλληλο μέρος με 5 στρώματα για δυὸ Ἐπαρχίες, Λεμεσοῦ καί Πάφο καί εἶναι ἐφοδιασμένο με παμπάλαια ἐργαλεῖα.

Στίς πρῶτες βοήθειες ἔγιναν κάποιες ἀλλαγές. Ὅμως για 4 μῆνες δέν ἔχουν γίνει οἱ ἀναγκαῖες ἐγκαταστάσεις.

Ἐπάρχει ἀνεπάρκεια προσωπικοῦ, νοσοκόμων καί ἄλλων μεταφορῶν με ἀποτέλεσμα να ἀναγκάζονται κάποτε οἱ γιατροὶ να ἐκτελοῦν καί καθήκοντα μεταφορέα.

Τὸ χημεῖο χρειάζεται ἐπέκταση καί πλήρη ἐξοπλισμό. Τὸ ἴδιο καί τὸ φυσιοθεραπευτήριο. Κατασκευάστηκε στὸ νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ μιὰ δεξαμενὴ για φυσιοθεραπεία πού στοίχισε περί τίς 14 χιλ. λίρες καί ὅμως δέν ἀξιοποιεῖται.

Αυτές είναι μόνον μερικές από τις πολύ σοβαρές ελλείψεις που παρουσιάζει το νοσοκομείο Λεμεσού και είμαι βέβαιος, ότι παρόμοιες ελλείψεις παρουσιάζουν και τα άλλα Έπαρχιακά νοσοκομεία.

Αυτές οι ελλείψεις, όμως, δεν είναι απ' εκείνες που μπορεί να περιμενούν. Είναι ελλείψεις που επιβάλλεται να καλυφθούν το ταχύτερο.

Υπάρχει όμως και κάτι άλλο αναφορικά με το νοσοκομείο Λεμεσού, για το οποίο θεωρώ καθήκον μου να προειδοποιήσω το Υπουργείο. Γίνεται λόγος για αγορά μιᾶς κλινικῆς στήν πόλη για τὴν μεταφορά του γυναικολογικού τμήματος του νοσοκομείου σ' αὐτήν και ὅτι αὐτή ἡ αγορά θὰ γίνῃ ἀντὶ τοῦ ποσοῦ τῶν £200.000. Μιὰ τέτοια σκέψη πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθῇ, κατὰ τὴν γνώμη μου. Γιατί με 200 χιλ. θὰ μπορούσε νὰ οἰκοδομηθοῦν, δυὸ ὀλόκληροι ὄροφοι στὸ ὑφιστάμενο νοσοκομεῖο και νὰ ἐκσυγχρονιστοῦν οἱ ὑφιστάμενες ἐγκαταστάσεις. Νὰ ἐγκαταλειφθῇ λοιπὸν ἡ ἰδέα ἀγορᾶς κλινικῆς στήν πόλη τῆς Λεμεσού και νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ποσὸ που προσρίζεται γιὰ τὴν ἀγορὰ τῆς γιὰ ἐπέκταση τοῦ ὑφιστάμενου νοσοκομείου.

Στὴν ὑπαιθρο ἐπιβάλλεται νὰ λειτουργήσουν νοσοκομεία, τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι βοηθητικά τῶν Έπαρχιακῶν και σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις θὰ μπορούσαν νὰ μετατραποῦν σὲ περιφερειακὰ νοσοκομεία.

Στὴν Κυπερούντα, γιὰ παράδειγμα, τὸ γνωστὸ κτίριο σὰν σανατόριο Κυπερούντας, που εἶναι σήμερα ἀχρησιμοποίητο θὰ μπορούσε νὰ λειτουργήσῃ σὰν νοσοκομεῖο. Τὸ Υπουργεῖο Ὑγείας συμφωνεῖ μ' αὐτὸ, ἀλλὰ καθυστερεῖ ἡ λειτουργία του σὰν περιφερειακοῦ νοσοκομείου.

Τὸ νοσοκομεῖο τῶν Πλατρῶν θὰ μπορούσε ἐπίσης με κατάλληλο ἐξοπλισμὸ νὰ λειτουργήσῃ σὰν περιφερειακὸ νοσοκομεῖο.

Στὸ Κελλάκι ἀπὸ τις ἀρχές τοῦ αἰῶνα μας λειτουργοῦσε ἔδρα ἀγροτικοῦ ἱατροῦ ἢ ἀγροτικῆς ὑγειονομικῆς μονάδα. Γιὰ πολλὰ χρόνια τώρα ὅμως δὲν λειτουργεῖ αὐτή ἡ ἀγροτικῆ ὑγειονομικῆ μονάδα και τοῦτο παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ κοινότητα παραχώρησε ἐντελῶς δωρεάν οἰκόπεδα στήν πιὸ κεντρικὴ τοποθεσία γιὰ τὴν οἰκοδόμηση ἱατρείου και κατοικίας ἱατροῦ. Ἡ ὑγειονομικῆ μονάδα Κελλακίου καλύπτει μιὰ μεγάλη ὄρεινὴ περιοχὴ γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς ὁποίας δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ κατέρχωνται στήν πόλη και ὑπάρχουν περιπτώσεις ἀσθενῶν που πρέπει νὰ ἔχουν ἱατρικὴ περίθαλψη ἐπὶ τόπου.

Τὸ Υπουργεῖο Ὑγείας ὑπσχέθηκε νὰ οἰκοδομήσῃ στὰ οἰκόπεδα που πρόσφερε δωρεάν ἡ κοινότητα Κελλακίου ἱατεῖο και κατοικία τοῦ Κυβερνητικοῦ ἱατροῦ. Ἀλλὰ μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτὸ δὲν ἐγίνε.

Οἱ ἀγροτικὲς ὑγειονομικὲς μονάδες εἶναι ἀπαραίτητες και μπορούν νὰ βοηθήσουν στήν ἀποσυμφόρηση τῶν Έπαρχιακῶν νοσοκομείων και νὰ συμβάλουν στήν ὀλεκλήρωση τῆς πολιτικῆς ὑγείας που πρέπει νὰ ἀκολουθῇ ἡ Κυβέρνηση τῆς Δημοκρατίας.

Κύριε Πρόεδρε. Ὑπάρχουν πολλά, πάρα πολλά που πρέπει νὰ γίνουν ἀμέσως γιὰ ν' ἀποτρέψουμε ἐπιδείνωση τῆς κατάστασης τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ. Ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ ἔχει, πρέπει νὰ ἔχῃ προτεραιότητα. Γι' αὐτὸ και καλοῦμε τὸν Υπουργὸ Ὑγείας και τὴν Κυβέρνηση νὰ δοῦν με μεγάλη, προσοχὴ τὰ θέματα ὑγείας τοῦ λαοῦ και νὰ διαθέσῃ τὰ ἀπαιτούμενα ὀικονομικά μέσα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τόσο τῶν ἄμεσων προβλημάτων ὅσο και τῶν βασικῶν, που εἶναι ἡ δίχως ἄλλη καθυστέρηση ἐπεξεργασία και ἐφαρμογὴ ἐνὸς κρατικοῦ σχεδίου παροχῆς δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περιθαλψῆς.

Πρὶν κλείσω τὴν ὀμιλία μου θάθελα ν' ἀναφερθῶ στήν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ἐφαρμογῆς ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων. Ἡ ληστεία

πού γίνεται σήμερα στα φάρμακα και είναι πραγματική ληστεία πού γίνεται σε αρκετές περιπτώσεις, πρέπει να σταματήσει. Και για να σταματήσει επιβάλλεται η εφαρμογή αυστηρού ελέγχου στις τιμές των φαρμάκων. Είναι έγκλημα, έγκλημα μεγάλο και άσυγχώρητο να γίνεται ο άρρωστος αντικείμενο της πιο άισχρης, της πιο έλεεινης εκμετάλλευσης.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Θα ήθελα πρώτα να αναφερθώ στην παρατήρηση του κ. Παπαϊωάννου για την απουσία της Έκτελεστικής Έξουσίας από τες συνεδριάσεις της Βουλής.

Η απουσία της Έκτελεστικής Έξουσίας αφήνει περίπου να δημιουργηθεί ή έντύπωση ότι θεωρητικές είναι οι συζητήσεις χωρίς να είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε πρακτική συνέπεια των όσων συζητούμε.

Παρακαλώ να έγκριθεί και να διαβιβασθεί προς την Έκτελεστική Έξουσία από τον Πρόεδρον της Βουλής ή παράκληση ή μάλλον ή παρατήρηση της Βουλής για την αναγκαιότητα της παρουσίας των εκπροσώπων της Έκτελεστικής Έξουσίας και των Υπουργείων. Τούτο είναι απαραίτητο για να έδραιωθεί και ή συνείδηση ότι ή Βουλή σαν ένας δημοκρατικός θεσμός στέκεται πολύ ψηλά και ότι για να περιφρουρηθεί χρειάζεται όλοι οι παράγοντες της πολιτείας να συμβάλουν προς αυτό, και ή Κυβέρνηση και ο δημοσιογραφικός κόσμος, πού κι αυτός βλέπω ότι απουσιάζει σήμερα κατά την συζήτηση αυτού του σοβαρού θέματος, και στην επέκταση ο λαός ο οποίος μόνιμα σχεδόν απουσιάζει από την Βουλή και τα έδρανα των θεωρειών είναι σχεδόν πάντοτε άδειανά. Δηλαδή θα πρέπει να αναληφθεί και μια γενικώτερη προσπάθεια για την θεμελίωση του κύρους της Βουλής σαν παράγοντος δημοκρατίας απαραίτητου για να έδραιωθεί ή εύνομία εις αυτόν τον τόπον. Πολύ περισσότερο μάλιστα σήμερα πού ή Βουλή αντιμετωπίζει μίαν βρωμεράν επίθεσιν σαν Βουλή από διάφορους παράγοντες πού ύπονόμεισαν αυτήν την Βουλήν, πού την κατήργησαν για μίαν εβδομάδα, όση ακριβώς ήτο δυνατή για να καταστραφεί ό τόπος, για να όδηγηθεί ό τόπος εις την εισβολήν, την κατοχήν, την προσφυγιάν και όλες τις τραγικές συνέπειες. Και για να έχουμε λοιπόν την δυνατότητα της διασφάλισης των λαϊκών δικαίων, για να έχουμε την δυνατότητα μιās εύνομίας, θα πρέπει να θεμελιώνουμε τους δημοκρατικούς θεσμούς και σαν πρώτιστος είναι ή θεμελίωση του κύρους της Βουλής και προς αυτήν την κατεύθυνση όλοι είναι έξε ίσου υπεύθυνοι για να πραγματοποιηθεί αυτό.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Πάνω στο θέμα της υγείας έχουν ήδη λεχθεί αρκετά, θα μπορούσαμε όμως να προχωρήσουμε στη συζήτηση αναλύοντας ώρισμένα από τα θέματα και αναφέροντας ώρισμένες άλλες πτυχές.

Αναφέρθηκε προηγουμένως ότι εξετάθηκε ή πολιτική του Υπουργείου Υγείας πού δείχνει σ' ένα μεγάλο βαθμό κάποιες καλές προθέσεις αλλά είμαστε σύμφωνοι ότι θα πρέπει να κρίνουμε πάντα την Κυβερνητική πολιτική με κριτήριο την εφαρμογή ενός γενικού κρατικού σχεδίου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Γιατί αυτό και αναγκαίο είναι και πραγματοποιήσιμο. Πιστεύουμε μάλιστα ότι πολύ καθυστερήσαμε στην προώθηση του και τούτο έβλαψε όχι μόνο την υγεία του λαού αλλά επέδρασε δυσμενώς και στις πολιτικές εξελίξεις. Αν είχαμε μιά άλλη αντίληψη για τον ρόλο του κράτους, ιδιαίτερα στο ρόλο της υγείας πού σήμερα συζητούμε, θα ήταν εύκολότερη ή ζωή των ανθρώπων και θα είχαμε δημιουργήσει μεγαλύτερους δεσμούς μεταξύ Έλληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

"Αν οι Έλληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι έβλεπαν ότι ή Κυπριακή Κυβέρνηση περιβάλλει τούς πολίτες με πνεύμα στοργής και ισοτήτας ανεξάρτητα από τὰ περιουσιακά τους στοιχεία θά έτρεχαν πρὸς τὰ κράτος γιὰ έξυπνότητα και προστασία.

Έφαρμογή σὲ μιὰ παλαιότερη εποχή ενός γενικοῦ κρατικοῦ σχεδίου ιατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης θά βοηθοῦσε τὰ φτωχότερα στρώματα τοῦ λαοῦ μας εἴτε Έλληνες εἴτε Τούρκους νὰ αἰσθάνωνται περισσότερο δεμένοι με τὸ Κυπριακὸ κράτος. Σὲ τέτοια περίπτωση οὔτε θά μετανάστευαν οὔτε συνθήματα γιὰ διάλυση τοῦ κράτους θάβρισκαν ἀπήχηση.

Σκεφθῆτε πόση συναδέλφωση θά ἐδημιουργεῖτο ἀν μετὰ τὴν ἀνεξαρτησία Έλληνες και Τούρκοι τῆς Κύπρου έτρεχαν στὰ νοσκομεῖα και τὲς κλινικὲς κάτω ἀπὸ τὴν προστασία τοῦ κράτους γιὰ νὰ βροῦν τὴν υγεία χωρὶς ἄλλες φροντίδες και βάσανα. Τὸ ἴδιο φυσικὰ ἰσχύει και γιὰ τὶς ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς στὸν τομέα συντάξεων, ἐπιδομάτων, τῶν κοινωνικῶν παροχῶν γιὰ διασφάλιση ενός ἀνεκτοῦ ἐπιπέδου ζωῆς και γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἄλλων κοινωνικῶν προβλημάτων.

Μὲ τὸ νὰ διατηρῆ ὅμως τὸ κράτος μας σὰν μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἰσχυρὲς ἀξίες, αὐτὲς τῆς ἀναζήτησης κέρδους ἀπὸ κάθε ἐκδήλωση τῆς ζωῆς, συνετέλεσε στὴν ἀποξένωση τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὸ κράτος και τὴν ἀποξένωση πολλὲς φορὲς τῶν πολιτῶν μεταξύ τους. Τώρα, ὕστερα ἀπὸ τὴν καταστροφή θά πρέπει νὰ ἔχουμε ἀντιληφθῆ ὅτι ἀν θέλουμε νὰ ἐπιβιώσουμε, ἀν θέλουμε νὰ ρίξουμε τὸν σπόρο γιὰ μιὰ μελλοντικὴ συμβίωση θά πρέπει νὰ χαράξουμε ἕνα ἄλλο ρόλο γιὰ τὸ κράτος. Ἡ Κύπρος σήμερα χρειάζεται ἕνα κρατικὸ μηχανισμό πού θά διευκολύνει τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων και θ' ἀπαλλάσσει τὸν πολίτη ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση, ἰδιαίτερα στὸ κρίσιμο θέμα τῆς υγείας.

Γι' αὐτὸ Ζητοῦμε τὴν ἐπιτάχυνση τῆς διαδικασίας γιὰ τὴν προώθηση τοῦ κρατικοῦ σχεδίου Ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

Ἀνέφερε ὁ Πρόεδρος τῆς ΕΔΕΚ και Πρόεδρος τοῦ Παγκυπριοῦ Ἰατρικοῦ Συμβουλίου κ. Βάσος Λυσαρῖδης ὅτι οἱ ἱατροὶ τῆς Κύπρου ὑποστηρίζουν τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου ιατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης.

"Ας ἐπιτραπῆ και σὲ μένα ἀπὸ μέρος τοῦ Παγκυπριοῦ Ὀδοντιατρικοῦ Συμβουλίου νὰ διαβεβαιώσω τὸ Σῶμα ὅτι και οἱ ὀδοντίατροι τῆς Κύπρου ὄχι μόνο ὑποστηρίζουν τὴν προώθηση τοῦ σχεδίου, ἀλλὰ γιὰ παραπάνω ἀπὸ 15 χρόνια πραγματοποιοῦν ἐπαφές, βοηθοῦν στὴν κατάρτιση σχεδίων και ἀσκοῦν πίεση γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἀπόφασης. Ὁμολογοῦμε ὅτι αἰσθανόμαστε νὰ ἐξαντλοῦνται τὰ ὅρια τῆς ὑπομονῆς μας, ὅταν βλέπουμε νὰ μπαῖν τὸ ὅλο σχέδιο μέσα σὲ πλαίσια ενός ὅλο μετατιθέμενου μακροχρόνιου προγραμματισμοῦ.

Ὑποδειξαμε παλαιότερα τὲς γενικὲς ἀρχὲς πάνω στὲς ὁποῖες βλέπουμε τὸ ὅλο σύστημα νὰ λειτουργῆ και τὶς ἐπαναλαμβάνουμε :

- (α) Ἀξιοποίηση τοῦ συνόλου τοῦ ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ.
- (β) Δικαίωμα ἐλεύθερης ἐκλογῆς ἱατροῦ.
- (γ) Ἐξεύρεση πόρων με συμβολὴν τῶν έξυπηρετομένων, τῶν εργοδοτῶν και τῆς Κυβέρνησης, και με τὸν τρόπον αὐτὸν πολὺ μικρὴ θά εἶναι ἡ περαιτέρω ἐπιβάρυνση τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Φυσικὰ τὰ νοσκομεῖα και οἱ ἄλλες ἐγκαταστάσεις τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας εἶναι ἀνεπαρκεῖς γιὰ ν' ἀναποκριθοῦν στὲς ἀνάγκες ενός γενικοῦ κρατικοῦ σχεδίου. "Αν ὅμως λογαριάσουμε τὶς ἰδιωτικὲς κλινικὲς και τὰ ἰδιωτικὰ ἱατρεῖα και ἐργαστήρια θά δοῦμε ὅτι ἔχουμε τὶς δυνατότητες τῆς ἀμεσης προώθησης τοῦ σχεδίου ιατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης. Ἀναγνωρίζει ὁ κ. Ὑπουργός, και αὐτὸ δείχνει ὅτι ἡ σκέψη του βρίσκεται σὲ σωστὸ δρόμο, ὅτι μετὰ τὴν εἰσβολὴ ἡ ἱατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη γιὰ ἕνα ση-

μαντικό ποσοστό του λαού έγινε άπρόσιτη ενώ για ένα άλλο ποσοστό ή εξασφάλιση θα σήμαινε στέρηση σε άλλες ανάγκες της ζωής. Απαριθμεί τους δικαιούχους περίθαλψης από τα κυβερνητικά ιδρύματα και λέγει ότι υπολογίζεται στα 80% του πληθυσμού.

Το βασικό όμως ερώτημα είναι : Ποιό είναι το ποσοστό της Κυβερνητικής επάρκειας στες ανάγκες αυτές; Δηλαδή ποιό είναι το ποσοστό της κυβερνητικής ανταπόκρισης στες απαιτήσεις αυτού του 80% των δικαιουμένων; Γιατί πολλοί που δικαιούνται περίθαλψη αδυνατούν να τύχουν ιατρικής περίθαλψης. Γι' αυτό αν μελετούσαμε εκτός από το ποσοστό των δικαιουμένων και αυτών που τυγχάνουν ιατρικής περίθαλψης θα εύρισκαμε ότι υπάρχει ένα σημαντικό χάσμα. Αλλά και ο δικαιούμενος δεν εξασφαλίζεται με κατοχύρωση των δικαιωμάτων του και τούτο γίνεται πολλές φορές άφελος, πολλών ταλαιπωριών και άνωμαλιών. Δηλαδή αυτά τα 80% που δικαιούνται περίθαλψης, όταν χρειαστούν την ιατρικήν περίθαλψη, πολλές φορές δεν είναι σε θέση οι Κυβερνητικές Υπηρεσίες να ανταποκριθούν εις τες ανάγκες της ιατρικής περίθαλψης του λαού.

Μέχρις ότου όμως προχωρήσουμε στην εφαρμογή του κρατικού σχεδίου θεωρούμε σωστή την πολιτική της βελτίωσης των νοσοκομείων εκεί που είναι δυνατή ή την κατασκευή άλλων νέων εκεί που τα κτίρια δεν επιδέχονται βελτίωση όπως στην Λάρνακα.

Η βελτίωση, ή συμπλήρωση, ή ενίσχυση σε ανθρώπινο δυναμικό και τεχνικά μέσα των επαρχιακών νοσοκομείων είναι μία αναγκαιότητα.

Χρειαζόμαστε πιά 4 ισότιμα νοσοκομεία παρά ένα κεντρικό και άλλα συμπληρωματικά. Οι μετακατοχικές συνθήκες με τη συγκέντρωση μεγάλου πληθυσμού στες άλλες πόλεις καθιστούν αναγκαία την βελτίωση των νοσοκομειακών αυτών μονάδων.

Τονίστηκε και από άλλους ομιλητές και το επαναλαμβάνουμε γιατί το θεωρούμε πρωταρχικό. Σήμερα οι ιατροί των νοσοκομείων μας είναι λίγοι και οι ασθενείς πολλοί. Αυτός ο μέγας όγκος εργασίας εμποδίζει την κανονική εξέταση και θεραπεία των ασθενών. Θα πρέπει στον τόπο μας να εφαρμοσθούν τα διεθνή θέσμια για ώρισμένες κλίνες για κάθε γιατρό, για ώρισμένο αριθμό εξετάσεων ή για ώρισμένη ώρα για τον κάθε ασθενή. Τέτοιες πολυτέλειες δεν υπάρχουν στον τόπο τον δικό μας και άκουει κανένας αριθμούς ρεκόρ, ότι για παράδειγμα ένας ιατρός είδεν 80 ασθενείς μέσα σ' ένα πρωινό ή ακόμα περισσότερους και αυτό περίπου θεωρείται κατόρθωμα. Το περίεργο είναι το εξής, ότι εάν έρευνήσουμε τες στατιστικές τες επίσημες της Κυβέρνησης, αυτά τα πραγματικά στοιχεία δεν θα τα ανεύρουμε, ότι δηλαδή υπάρχει μέρα που ένας ιατρός είναι υποχρεωμένος να δῆ 80 ασθενείς και μᾶς παρουσιάζουν πάντα κατώτερους αριθμούς. Τα στοιχεία αυτά είναι πάντα παραπλανητικά γιατί χρησιμοποιείται ο μέσος όρος, μίαν ημέραν δηλαδή που ἤλθαν λίγοι για τον ένα ή τον άλλον λόγον λόγω καιρικών συνθηκών ή λόγω έορτών ή άλλων εποχιακών περιπτώσεων, συμπηφίζονται οι μειωμένοι αριθμοί της περιόδου ή των ημερών με μειωμένη προσέλευση με τους αριθμούς της ηύξημένης προσέλευσης και βγαίνει μέσος όρος και με αυτόν τον τρόπο μᾶς αποδεικνύουν την επάρκειαν των κρατικών νοσοκομείων και των κρατικών υπηρεσιών, πράγμα το οποίον δεν υφίσταται. Έχουμε λοιπόν να παρατηρήσουμε ότι αυτή η υπερβολική απασχόληση των Κυβερνητικών ιατρών δημιουργεί ταλαιπωρία, θάσανα αλλά και το δυσκολότερο τον κίνδυνο, την πιθανότητα για μη σωστή ανταπόκριση ή θεραπεία ασθενών που επισκέπτονται τα νοσοκομεία μας λόγω του υπερβολικού φόρτου εργασίας, πράγμα που είναι δυνατόν να ἔχη μοιραίες συνέπειες ιδιαίτερα για δύσκολα περιστατικά που χρειάζονται πολλή προσπάθειαν για να τύχουν σωστής διάγνωσης και σωστής θεραπείας.

Ἡ βελτίωση τῶν ὄρων ἀπασχόλησης τῶν κυβερνητικῶν ἱατρῶν καὶ ὀδοντίατρων θὰ βελτιώσει τὴν παρεχομένην περίθαλψη καὶ θὰ τερματίσῃ τὴν ἀντιδεντολογικὴ συμπεριφορὰ ὠρισμένων πού ἔχει παρατηρηθῆ καὶ ἔχει διαπιστωθῆ κατ' ἐπανάληψη.

Ἡ Κύπρος εἶναι σὲ θέση νὰ ἐπιτύχῃ ἓνα πολὺ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου σχέδιο γιὰ παροχὴ ἱατρικῆς περίθαλψης. Ὑπάρχουν πολλοὶ καλοὶ γιάτροι στὴν Κύπρῳ καὶ ὑπάρχουν πολλοὶ ἄλλοι πού ὕστερα ἀπὸ πολὺ καλὲς σπουδὲς ἔμειναν στὸ ἐξωτερικόν. Θὰ μπορούσαμε νὰ μεταφέρουμε αὐτὸ τὸ ἐπιστημονικὸ δυναμικὸ στὴν Κύπρῳ γιὰτὶ οἱ πιο πολλοὶ φλέγονται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ προσφέρουν ὑπηρεσίαν στὴν πατρίδα τους.

Τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας θὰ πρέπει νὰ μελετήσῃ αὐτὸ τὸ πρόβλημα καὶ νὰ καταστήσῃ δυνατὴ τὴν ἐπιστροφή τῶν Κυπρίων γιάτρων εἰς τὸν τόπο τους ἀντιμετωπίζοντας καὶ λύοντας πρακτικὰ ἢ ἄλλα προβλήματα. Τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖο γιὰ ἐπιστημονικοὺς ἀλλὰ καὶ γιὰ οἰκονομικοὺς λόγους. Γιάτὶ εἶναι παράλογο ἢ Κύπρος νὰ ἐξοδεύῃ τεράστια ποσὰ γιὰ τὴν ἐκπαίδευση γιάτρων καὶ μάλιστα σὲ τομεῖς δυσκόλους καὶ πολυδάπανους καὶ τελικὰ νὰ ἐπωφελοῦνται ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἐπιστημονικὸ δυναμικὸ ξένες χῶρες. Εἶναι ἀπαράδεκτο λοιπὸν νὰ γίνεταὶ ἢ Κύπρος ἓνας χῶρος ὅπου γίνεταὶ μετανάστευση μυαλοῦ καὶ μετανάστευση ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι θὰ ἦταν πολὺ χρήσιμοι στὴν πατρίδα τους.

Θὰ ἀποτελοῦσε ἐπίσης ἓνα πολὺ σημαντικὸ βῆμα πρὸς τὴν ἐφαρμογὴ ἑνὸς κρατικῶν σχεδίου ὑγείας ἂν μὲ τὴν κατάλληλη πολιτικὴ καὶ τ' ἀνάλογα μέτρα προωθοῦσε ἢ Κυβέρνηση ἓνα πνεῦμα συνεργασίας μεταξὺ ἰδιωτικῶν γιάτρων καὶ κυβερνητικῶν γιάτρων. Σήμερα οἱ δύο τομεῖς τῆς παροχῆς ἱατρικῆς περίθαλψης κινοῦνται σὲ δύο διαφορετικὰ ἐπίπεδα μὲ στεγανούς διαχωρισμούς, γεγονός πού δυσκολεύει τοὺς ἀσθενεῖς.

Θὰ μπορούσε γιὰ παράδειγμα νὰ συνδυαζόταν ἢ παροχὴ ἱατρικῆς περίθαλψης τοῦ ἰδιωτικῶν τομέα μὲ ἀνάλογες ὑπηρεσίες Κυβερνητικῆς καὶ θὰ μπορούσε ἓνας ἰδιωτικὸς γιάτρος νὰ παραπέμψῃ ἓνα ἄπορο καὶ δικαιούχο ἀσθενῆ σὲ Κυβερνητικὰ ἐργαστήρια γιὰ παρακλινικὰ ἐξετάσεις. Τέτοιες ἐξυηρητήσεις καὶ τέτοιου εἶδους ἐργαστήρια ὑπάρχουν σὲ Δυτικὰς καπιταλιστικὰς χῶρες. Γιάτὶ τοῦτο σὲ μᾶς εἶναι κάτι τὸ ἄγνωστο; Ἡ ὑπόδομη ὑπάρχει. Πολλοὶ ἐπιστήμονες μᾶς παραμένουν ἀνεργοὶ ἰδιαίτερα στοὺς τομεῖς αὐτοὺς τῆς χημείας, τῆς βιολογίας καὶ θὰ μπορούσαν νὰ ἐξυηρητήσουν τὸν τόπο καὶ τὸν λαόν.

Ἄν ἐρευνησῇ κανένας τὸ θέμα βαθύτερα μπορεῖ ἀκόμα νὰ βρῇ πολλοὺς ἄλλους τομεῖς ἀνάπτυξης καὶ προώθησης τῆς συνεργασίας τοῦ ἰδιωτικῶν μὲ τὸν κυβερνητικὸν τομέα μέχρις ὅτου ὀλοκληρωθοῦν οἱ μελέτες γιὰ τὴν πραγματοποιήσῃ τοῦ γενικῶν σχεδίου κρατικῆς περίθαλψης.

Ἡ ἀπεκέντρωση στὴν παρεχόμενη ἱατρικὴ περίθαλψη ὑπῆρξε ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια θέματα τῆς ὀμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Ἐγένετο ἢ ἀναφορὰ τῆς δημιουργίας δύο ἱατρείων σὲ συνοικισμούς τῆς Λευκωσίας γιὰ νὰ δέχωνται ἐξωτερικοὺς ἀσθενεῖς καὶ εἶναι τοῦτο μιά πρόσδος γιάτὶ εἶναι δυνατό νὰ περιορίσῃ τὴν ταλαιπωρία τῶν ἀσθενῶν καὶ τὸν φόρτον τῶν γιάτρων.

Εἶναι ἐπίσης πραγματικὰ ἔργο ὑψίστης ἀναγκαιότητος ἢ δημιουργία συγκεντρωμένων ἀγροτικῶν κέντρων. Δὲν εἶναι σπάνιες οἱ ἀνθρώπινες τραγωδίαι σ' ἀπομακρυσμένα χωριά γιάτὶ δὲν ὑπῆρχε κοντὰ ἓνας γιάτρος. Παλλὰς εἶναι οἱ περιοχὲς πού πρέπει νὰ τύχουν καλύτερης ἱατρικῆς ὀργάνωσης καὶ ὡς τέτοιαις βλέπουμε ἐκτὸς ὄλων τῶν ἄλλων πού ἀναφέρθησαν ἀπομονωμέναις περιοχῆς ὅπως τοῦ Πύργου, τῆς Τηλλυρίας, τοῦ Κάμπου, τῆς Μαραθάσας, Σολέας, Παλαιχωριοῦ, Κλήρου, Πέρα Ὀρεινῆς, Ἀθαίνου καὶ ἄλλαις πού ἀνάφεραν στὸ μεταξὺ.

Ἡ διοργάνωση ἀγροτικῶν ἰατρειῶν καὶ ἡ κατάλληλη ἐπένδρωση τους θὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικά στὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ λαοῦ καὶ στὴν ἰσότιμη παροχὴ ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης μὲ παράλληλη ἀνακούφιση τοῦ διςγκωμένου κέντρου.

Θεωροῦμε καθήκον μας νὰ ἀναφερθοῦμε καὶ γιὰ τὴν εὐθύνη πού ἔχει τὸ Ὑπουργεῖο πάνω στὸ θέμα τοῦ ἐλέγχου τῶν τροφίμων καὶ τῶν φαρμάκων. Τὸ θέμα τῆς τιμῆς καὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν φαρμάκων εἶναι πρωτίστης σημασίας καὶ χρειάζονται ἀκόμη πολλὰ νὰ γίνουν γιὰ τὸ κόστος τῶν φαρμάκων πολλές φορές εἰς τὴν Κύπρον εἶναι πολὺ ὑψηλότερο ἀπὸ ὅ,τι εἶναι εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ κατασκευὴ στὴν βιομηχανικὴ περιοχὴ ἐργαστηρίου γιὰ κατασκευὴ παρεντερικῶν διαλυμάτων καὶ συσκευασίας φαρμάκων ἀποτελεῖ πρόοδο καὶ σημαίνει σημαντικὲς ἐξοικονομήσεις πού νὰ μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν σ' ἄλλους τομεῖς.

Ἡ καθυστέρηση προώθησης ἐνὸς γενικοῦ κρατικοῦ σχεδίου ἔχει καὶ μιὰ ἄλλη δυσμενῆ ἐπίδραση. Ὡθεῖ στὴν δημιουργία διαφόρων ταμείων ὑγείας πού προσφέρουν ἄλλοτε ἄλλου ἐπιπέδου ἰατρικὴ περίθαλψη.

Διάφορες ὀργανώσεις σχηματίζουν ταμείον ὑγείας καὶ στὴν προσπάθεια τους νὰ παρουσιαστοῦν ὅτι προσφέρουν ἰατρικὴ περίθαλψη ἐπιδίδονται σὲ ἀναζήτηση γιατρῶν σύμφωνα μὲ τοὺς κανονισμοὺς τοῦ κατώτερου μειοδότη.

Ὁρισμένα ταμεία ἐκμεταλλεύονται τὴν ὑπαρξὴ πληγέντων γιατρῶν γιὰ νὰ μειώσουν ὅσο εἶναι δυνατό τὴν ἀμοιβὴ τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν.

Ἰκρῶμεν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου τόσο πρὸς τὰ ταμεία ὅσον καὶ πρὸς τὴν κυβέρνησιν γιὰ νὰ παρέμβουν γιὰ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐπηρεάζεται δυσμενῶς, δυσμενέστατα, ἡ παρεχομένη περίθαλψη καὶ γίνονται ἀντικείμενο ἐκμετάλλευσης δυσπραγοῦντες γiatροὶ καὶ ὀδοντίατροι.

Γιὰ τίς περιπτώσεις αὐτὲς χρειάζεται ἡ ὑπογραφή συλλογικῶν συμβάσεων μὲ βάση ἀντικειμενικὰ καὶ ὁμοίμορφα κριτήρια γιὰ ὅλους τοὺς γiatροὺς καὶ γιὰ ὅλα τὰ ταμεία.

Δυστυχῶς ὄχι μόνον ὑπὸ τὰ ταμεία ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ κράτος οἱ δυσπραγοῦντες καὶ πρόσφυγες γiatροὶ τυγχάνουν ἄνισης μεταχείρισης. Θὰ πρέπει αὐτὴ ἡ ἀδικία νὰ ἐκλείψῃ γιὰ νὰ παύσῃ νὰ ὑπάρχῃ πικρία κί' ἀπογοήτευση. Δὲν εἶναι φτηνὰ ἐργατικά χέρια οἱ πρόσφυγες γiatροὶ καὶ ὀδοντίατροι ὅπως περίπου θεωροῦνται σήμερα ἀπὸ τίς ἀρμόδιες Ὑπηρεσίες.

Ὑπάρχει ἐπίσης τὸ μέγα πρόβλημα γιὰ τοὺς νέους γiatροὺς κί' ὀδοντίατρος. Τί ἀλήθεια θὰ γίνῃ μ' αὐτούς; Γιὰ τοὺς ἀσκουμένους ἐλπίζουμε ὅτι τελικὰ τὸ ὅλο θέμα θὰ ἔχῃ διευθετηθῆ καὶ ὅτι θὰ τηρηθοῦν αὐτὴ τὴν φορά οἱ ὑποσχέσεις. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλοι γiatροὶ καὶ ὀδοντίατροι πού παραμένουν ἀνεργοί. Ἰδιαίτερα ἡ ἀνεργία πλήττει τοὺς πρόσφυγες πού βρίσκονται ξεριζωμένοι σὲ ξένες πόλεις χωρὶς τὴν δυνατότητα ἰδιωτικῆς ἄσκησης τοῦ ἐπαγγέλματος. Τί πρόκειται νὰ γίνῃ μὲ αὐτὸ τὸ ἐπισημονικὸ δυναμικὸ πρὶν τοὺς ὑποχρεώσουμε λόγω δυσχερειῶν εἰς τὴν ἐπιβίωσιν τους νὰ μεταβοῦν στὸ ἐξωτερικόν καὶ αὐτοί;

Θὰ ἀναφερτοῦμε ἀκόμα σὲ ὠρισμένα εἰδικὰ σημεῖα καὶ πρῶτα σ' ἓνα σημεῖο πού δὲν ὑπάρχει στὴν ὀμιλία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἀλλὰ πού τὸ ἀνακίνησε ὁ συνάδελφος κ. Καραμιχάλης. Ὁ κ. Καραμιχάλης ἔκαμε μιὰ πολὺ σημαντικὴ ἀναφορὰ ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις του σὰν ἐκπαιδευτικὸς σὲ ὄρεινὰ χωριά. Μᾶς εἶπε ὅτι πολλοὶ μαθητὲς ἔχουν σχεδὸν ὅλα τους τὰ δόντια χαλασμένα. Κί' εἶναι γεγονός ὅτι ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας τοῦ στόματος τῶν ἀνθρώπων γενικὰ στὰ ὄρεινὰ χωριά εἶναι δραματικὴ. Ἡ καταστροφὴ τῶν δοντιῶν εἶναι ἀληθινὴ ἐπιδημία πού ἐπηρεάζει τελικὰ τὴν ὑγεία καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀνθρώπων. Καλοῦμε τὴν κυβέρνησιν νὰ πάρῃ ἰδιαίτερα μέτρα γιὰ τὴν ὀδοντιατρικὴ περίθαλψιν τῶν κατοίκων τῶν ὄρεινῶν χωριῶν

διότι είναι ένδημική ή εμφάνιση της εικόνας αυτής σε ολόκληρη την Κύπρο. Χρειάζεται μια άληθινή έκστρατεία προς την κατεύθυνση αυτή χάριν του λαού και της υγείας του.

Είναι επίσης θλιβερό το γεγονός ότι στην σχολιατρική υπηρεσία δεν περιλαμβάνεται η οδοντιατρική περίθαλψη. Αν υπάρχει μια ηλικία που χρειάζεται περισσότερο από κάθε άλλο την οδοντιατρική φροντίδα είναι η παιδική κι' η εφηβική. Καλούμε κι' εδώ την κυβέρνηση ν' αναθεωρήσει την απόφαση της και νά περιλάβει και την οδοντιατρική στη σχολιατρική υπηρεσία.

Είναι γεγονός ότι η προσφυγιά κι' οι κακουχίες του λαού μας δεν έπληξαν άμεσα την υγεία του. Δεν υπήρξαν υποσιτισμός και δεν παρουσιάστηκαν σοβαρές και έκτεταμένες επιδημίες. Όρισμένες όμως επιδημίες παρουσιάστηκαν σαν και αυτή της ηπατίτιδας που αναφέρθηκε προηγουμένως που θα πρέπει πραγματικά νά ανησυχήσει την Κυβέρνηση και νά ληφθούν μέτρα ώστε νά προληφθή ή διάδοση περαιτέρω του κακού.

Υπάρχουν όμως δύο τομείς που επηρεάζουν άμεσα την υγεία του λαού μας. Η άνθυγιεινή κατοικία, κάτι που ήταν άγνωστο παλαιότερα, είναι σήμερα κανόνας για ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού, και επηρεάζουν δυσμενώς, δυσμενέστατα, την υγείαν των ανθρώπων οι δυσμενείς όροι διαβίωσης και ή άνθυγιεινή κατοικία, και όταν λέμεν κατοικία συμπεριλαμβανόμεν σ' αυτήν και τό τραγικό τσαντήρι, σύμβολο της προσφυγιάς και της δυστυχίας του λαού μας, με όλες τές δυσχέρειες για την ζωή των ανθρώπων που τόν συνοδεύουν όταν οι άνθρωποι είναι υποχρεωμένοι νά ζήσουν κάτω απ' αυτές τές συνθήκες. Θέλουμε νά πιστέψουμε ότι έχουν έπισημανθή αυτά τὰ προβλήματα όπως και θέματα ψυχικής υγείας του λαού γιατί ο ξερριζωμός ήταν ένα μέγα ψυχικό τραύμα που θα πρέπει νά τύχει και αυτό της ιδιαίτερης φροντίδας των άρμοδίων υπηρεσιών.

Θά πρέπει επίσης νά προστατευτή ή υγεία του λαού από τούς κινδύνους του καπνίσματος. Είναι αλήθεια προκλητική ή πιεστική διαφήμιση που χρησιμοποιεί κάθε παγίδα για νά αίχμαλωτίσει τούς νέους στο κάπνισμα. Για νά κατακτήσει έδαφος τό ένα ή τό άλλο είδος τσιγάρου, χρησιμοποιεί παραπλανητικά από τις σέξυ εικόνες μέχρι την έπιτυχία στη ζωή ή την άθλητική έπίδοση. Είναι γνωστό ακριβώς σε όλους ότι ακριβώς τὰ αντίθετα είναι που έπιτυγχάνει. Δεν μας δείχνει όμως καμιά εταιρεία τσιγάρων εικόνες από τὰ νοσσοκμεία μ' αρτηριοσκληρώσεις, έγκεφαλικά ή καρδιακά επεισόδια, με καρκίνους κι' άλλες άρρώστειες στην πρόκληση των οποίων συμβάλλει κατά πολύ ή έπιταχύνει τό κάπνισμα.

Ίδιαίτερα θα πρέπει ακόμη νά προστατευτούν οι εργαζόμενοι από άνθυγιεινές συνθήκες άπασχόλησης κι' από τὰ επικίνδυνα επαγγέλματα.

Η πρόληψη των τροχαίων και άλλων άτυχημάτων θα μας άπαλλάξει επίσης από ανθρώπινες τραγωδίες με δυσμενείς κοινωνικές επιδράσεις.

Οί Σύλλογοι, Ίατρικός και Ώδοντιατρικός, συζήτησαν πολλές φορές με τό Ύπευργείο Υγείας την αναγκαιότητα της δημιουργίας ενός έπιστημονικού κέντρου για ήατρική και οδοντιατρική έρευνα.

Διοργάνωση ενός τέτοιου έπιστημονικού κέντρου θα κρατούσε πάντα σε ψηλά επίπεδα την παρεχόμενη ήατρική περίθαλψη. Θα κρατούσε τούς γιατρούς μας σε συνεχή σχέση με την έπιστήμη και θα συνέβαλλε στην καλύτερη ενημέρωση τους.

Δυστυχώς φαίνεται ότι ή εισήγηση αυτή δεν είναι στα σχέδια της Κυβέρνησης. Θάπρεπε όμως νά ήταν και θέλουμε νά ελπίζουμε ότι ή επανάληψη της από τό βήμα της Βουλής θα ή κάποια σημασία για την Κυβέρνηση, αν διαβάσει φυσικά τὰ πρακτικά.

"Άλλοι όμιλητές, όπως κι' έμείς, αφήσαμε στο τέλος τó θέμα τής Μεσογειακής αναιμίας. Έχουν αναφερτῆ συγκλονιστικοί αριθμοί σ' αὐτῆ τήν αἴθουσα γιά τήν έκταση πού ἔχει στήν Κύπρο. Ἀναφέρεται ó αριθμός τῶν 150.000 Κυπρίων σάν φορέων τοῦ στίγματος. Κατάντησε νά εἶναι ó ὑπ' αριθμόν ἕνας ἐχθρός τής βιολογικῆς ζωτικότητας τοῦ λαοῦ μας. Σάν τέτοιος θά πρέπει ν' ἀντιμετωπιστῆ μέ ὅλα τὰ μέσα. Ὁ κ. Ὑπουργός ἀνάφερε τὰ μέτρα πού ἡ Κυβέρνηση θά πάρη. Τοῦτο εἶναι μιὰ πρόοδος. Ἀπό τῆς δικῆς μας πλευρᾶς ὅμως θά πρέπει νά συζητήσουμε καί τῆ νομοθετικῆ ὄψη τοῦ θέματος, δηλαδή τήν ἐπιβολή ἐκδοσης προγαμιαίου πιστοποιητικοῦ.

Εἶδαμε ἐπίσης μέ ἱκανοποίηση ὅτι ὑπάρχει τó ἐνεργό ἐνδιαφέρον τοῦ Προέδρου τής Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου γιά τοὺς ἀσθενεῖς μέ Μεσογειακή ἀναιμία. Ἡ εἶδηση πού δημοσιεύτηκε γιά κατασκευή ἐνός κέντρου γυναικολογικοῦ, παιδιατρικοῦ, ἀντιαναιμικοῦ θάναί ἕνα πολὺ σημαντικό ἔργο καί μιὰ μεγάλη προσφορά στόν λαό. Τό ὅλο ἔργο θά πρέπει ν' ἀρχίσῃ ἀμέσως γιά νά προλάβουμε τήν δημιουργία νέων θυμάτων. Τὰ εὐρύτερα ὅμως σχέδια δέν πρέπει ν' ἀναστρίψουν τήν ἐφαρμογή ὄλων ὧσων ἔχουν ἀποφασιστῆ.

Ἰδιαίτερα θά πρέπει ν' ἀντιμετωπιστῆ τó πρόβλημα τοῦ χώρου πού ὑπάρχει στήν Παιδιατρική Πτέρυγα τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου. Θά πρέπει ἐπίσης νά βοηθηθοῦν οἱ πάσχοντες ἀπό μεσογειακή ἀναιμία πού μέ τήν κατάλληλη θεραπεία καί τίς κατάλληλες εὐκαιρίες σπουδῶν καί ἀπασχόλησης μποροῦν νά γίνουν χρήσιμοι καί ἀποδοτικοί χωρὶς νά ὑστεροῦν ἐναντι τῶν ἄλλων συνανθρώπων τους.

Ἡ προστασία τής ὑγείας εἶναι εὐθύνη καί ὑποχρέωση τής πολιτείας. Πρὸς αὐτῆ τήν κατεύθυνση θά προσφέρουμε κάθε δυνατῆ ὑποστήριξη σέ κυβερνητικά μέτρα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λένας.

Π. ΛΕΝΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἐπειδὴ αὐτό τó Σῶμα τής Βουλῆς εἶχε ζητήσει ἐνημέρωσιν ἀπό τόν κ. Ὑπουργόν Ὑγείας πάνω στο πολὺ σοβαρόν θέμα τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καί προγραμματισμοῦ στόν τομέα τής ὑγείας καί σῆ συνέχισιν τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συνεχίζωμεν σήμερα τήν συζήτησιν, ἐπιτρέψατέ μου νά ἐκφέρω καί ἐγὼ μερικὰς ἀπόψεις.

Εἶναι εἰς ὅλους γνωστόν ὅτι ὁ τομέας τής ὑγείας δύναται νά χωρισθῆ εἰς δύο πτυχάς : Τήν πτυχήν τῆς προληπτικῆς ὑγιεινῆς καί αὐτῆν τῆς ἱατρικῆς περιθάλψεως. Ἄρα ὅταν ἕνας ὁμιλῆ διὰ πολιτικὴν καί προγραμματισμόν στο θέμα ὑγείας τοῦτο ἐξυπακούει τήν πολιτικὴν καί προγραμματισμόν τῶν δύο ἀνωτέρω πτυχῶν.

Ἐχομεν ἀκούσει ἀπό τόν κ. Ὑπουργόν τó πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας ὡσάν ἀφορᾶ τήν ὑγιεινὴν τοῦ περιβάλλοντος, τοὺς προληπτικοὺς ἐμβολιασμούς, τήν καταπολέμησιν τῶν διαφόρων ἐπιδημιῶν ἢ ἄλλων ἀσθενειῶν, γιά τόν ἔλεγχον τῶν φαρμάκων καί τῶν τροφίμων, γιά τίς σχολιατρικῆς ὑπηρεσίαις, καί τέλος γιά τήν μεσογειακὴν ἀναιμίαν. Καί πράγματι τὰ προγράμματα αὐτὰ ἀντικατοπτρίζουν τήν σοβαρὰν προσπάθειαν τοῦ κράτους διὰ τήν ὑγείαν καί εὐημερίαν τοῦ λαοῦ. Ἄν δὲ ἕνας κρίνῃ ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσπάθειας αὐτῆς εἶναι εὐκόλον νά διαπιστώσῃ ὅτι πράγματι γίνεται πολὺ καλὴ ἐργασία. Ἄλλωστε διεθνεῖς ὀργανισμοὶ ὡς ἡ Διεθνῆς Ὀργάνωσις Ὑγείας, ἔχουν ἀναγνωρίσει καί ἐπαινέσει πολλακίς τó Ὑπουργεῖον Ὑγείας καί γενικὰ τήν Κυβέρνησιν τῆς Κύπρου.

Δέν θά εἶπω περισσότερο δια τὸ ὡς ἄνω θέμα. Ἄλλα θά προχωρήσω κατ' εὐθείαν στήν δευτέραν πτυχὴν ποῦ εἶναι ἡ ἱατροφαρμακευτικὴ περιθάλψις. Ἐπιτρέπατέ μου νά ἐπαναλάβω τί εἶπεν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στήν ὁμιλίαν τοῦ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὅταν ἀνέπτυσσε τοὺς σκοποὺς καὶ τίς ἐπιδιώξεις τοῦ 2ου σχεδίου :

«Ἡ παροχὴ δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως πρὸς τοὺς ἐκτοπισθέντας καὶ ἀπόρους καὶ τὰς χαμηλὰς εἰσοδηματικὰς τάξεις θά ἐξακολουθήσῃ νά ἀποτελῇ τὴν βάση τῆς λειτουργίας τῶν Κρατικῶν Ὑπηρεσιῶν Ὑγείας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Σχεδίου. Μεταξὺ τῶν κυριωτέρων στόχων εἶναι ἡ ποσοτικὴ καὶ ποιοτικὴ βελτίωσις τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν, μὲ ἰδιαίτεραν ἔμφασιν εἰς τὴν επέκτασιν τῶν ἀγροτικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν περιοχῶν ὅπου συγκεντροῦται μεγάλος ἀριθμὸς ἐκτοπισθέντων, διὰ τῆς ἀνεγέρσεως νέων ἰατρειῶν καὶ τοποθετήσεως ἐπιπροσθέτου ἱατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ».

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ δὲ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ὑγείας ἀφοῦ ἀνεφέρθηκε στὰ διοικητικὰ καὶ λειτουργικὰ προβλήματα ποῦ ὑπάρχουν τώρα, λέγει :

«Ἐχει κριθῆ ἀναγκαῖο ν' ἀναληφθῇ μιὰ γενικὴ μελέτη τοῦ ὅλου ζητήματος μὲ σκοπὸ νά καταρτισθῇ ἓνα ὁλοκληρωμένο, γενικώτερο σχέδιο κρατικοποιημένης ἱατρικῆς τὸ ὁποῖο νά ἀντικαταστήσῃ ὅλα τὰ ὑπάρχοντα σχέδια καὶ ποῦ νά εἶναι ἀπλὸ καὶ οἰκονομικὸ στήν ἐφαρμογὴ του. Οἱ μελέτες πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ εἶχαν ἀρχίσει τὴν Ἀνοιξὴ τοῦ 1974 ἀλλὰ τὰ τραγικὰ γεγονότα τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ ἰδίου χρόνου ὄχι μόνον ἀνάκοψαν τὸ ἔργο ἀλλὰ καὶ διαφοροποίησαν τὰ βασικὰ στοιχεῖα καὶ δεδομένα πάνω στὰ ὁποῖα θά ἐστηρίζοντο οἱ μελέτες. Ἔτσι, ὑποχρεωνόμεστε τώρα ν' ἀρχίσουμε τίς μελέτες ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ σὰν πρῶτο βῆμα ἔχουμε ὀργανώσῃ κλιμάκιο ποῦ συλλέγει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τίς μελέτες στοιχεῖα. Ὑπολογίζουμε πὼς ἡ ὅλη διαδικασία θά συμπληρωθῇ μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου».

Αὐτὰ εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς Ὑγείας. Ὑπάρχει λοιπὸν καὶ διακηρυγμένη πολιτικὴ καὶ ἐργασία σοβαρὰ γίνεται ἔτσι ποῦ τὸ θέμα τῆς ἱατρικῆς περιθάλψεως νά ἀντιμετωπισθῇ ριζικά. Καὶ ἀφοῦ μιλοῦμε γιὰ προγραμματισμὸ καὶ συγκεκριμένα γιὰ προγραμματισμὸ στήν παροχὴ ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως εἶναι σκόπιμον νά κοιτάξουμε γιὰ λίγο τὰ προβλήματα καὶ ἴσως καὶ τίς κατευθύνσεις.

Σὰν τὸ πιὸ βασικὸ πρόβλημα ποῦ ὅπωςδήποτε πρέπει νά λυθῇ καὶ νά λυθῇ σύντομα εἶναι ἡ μεγάλη δυσκολία διοχετεύσεως τῶν ἱατροφαρμακευτικῶν ὑπηρεσιῶν μας πρὸς τὸ κοινόν. Εἶναι δὲ ἀρκετὸν κανεὶς νά ἐπισκεφθῇ τὰ ἐξωτερικὰ ἱατρεία τῶν νοσοκομείων διὰ νά διαπιστώσῃ τὸ πρόβλημα : Συνωστισμὸς μεγάλος ἀπὸ πρόσωπα ποῦ ἦλθαν ἀπὸ τὰ χωρία τους καὶ μεγάλη καθυστέρησις.

Ἦδη ὅμως ἔχει γίνει τὸ πρῶτον βῆμα μὲ τὴν δημιουργίαν ἐξωτερικῶν ἱατρειῶν εἰς τὸν Στρόβολον. Ἐγείρεται ὅμως τὸ ἄλλο ἐρώτημα. Ἐχουμε ἀρκετὰ νοσοκομειακὰ κρεβάτια ποῦ ἀφοῦ γίνῃ ἡ ἐξέτασις ἀπὸ τὸν ἱατρὸν οἱ ἔχοντες ἀνάγκην ἀσθενεῖς νά μporέσουν νά πάρουν καὶ τὴν κατάλληλον περιθάλψιν στὰ νοσοκομεία; Σύμφωνα μὲ στατιστικὰ στοιχεῖα, τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὴν ἐλευθέραν περιοχὴν νοσηλευτικὰ κρεβάτια, εἰς τὰ νοσοκομεία Λευκωσίας, Λεμεσοῦ, Λάρνακος καὶ Πάφου, ἀνήρχοντο τὸ 1975 εἰς 928, ἔχουν δὲ ἤδη προστεθῆ καὶ ἀνά πενήτηκοντα εἰς τὰ νοσοκομεία Λάρνακος καὶ Λεμεσοῦ, ἤτοι τώρα εἶναι περίπου 1050. Στὸν πιὸ πάνω ἀριθμὸν δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ ψυχιατρικὰ ἰδρύματα καὶ τὸ Σανατόριον Κυπερούντας. Βεβαίως οὔτε καὶ ἰδιωτικὲς κλινικὲς.

Βάσει διεθνών δεδομένων θα έπρεπε να υπάρχουν 5 κλίνες ανά χιλίους κατοίκους που σημαίνει ότι πρέπει στα επόμενα χρόνια να γίνη προγραμματισμός δια άκμή 2000 ή και περισσότερα κρεβάτια. Εάν δε υπολογισθῆ ότι με τούς μετριωτέρους υπολογισμούς τὸ κόστος κατά κλίνη θα εἶναι περί τὰς £3.000, αὐτὸ θα σημαίνει μίαν παγίαν ἐπένδυσιν ἀπὸ ἑξῆς ἑκατομμύρια λίρες τοῦλάχιστον. Εἶναι ὅμως κατὰ τὴν γνώμην μου καὶ δικαιολογημένοι καὶ ἀναγκαῖαι ὄσαι καὶ ἂν εἶναι αἱ πάγια δαπάναι, ἀνεξαρτήτως τῆς μορφῆς πού θα πάρῃ τὸ σύστημα καὶ ἡ ὑπηρεσία διοχετεύσεως τῆς ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Βεβαίως γιὰ νὰ γίνη τοῦτο δὲν ἀρκοῦν μόνον αἱ νοσηλευτικὲς κλίνες, χρειάζεται ἱατρικὸν καὶ νοσηλευτικὸν προσωπικόν. Σύμφωνα δὲ μετὰ τὰ υπάρχοντα στατιστικὰ στοιχεῖα, εἰς τὴν Κύπρον ἀναλογοῦν ἕνας ἱατρός κατὰ χιλίους κατοίκους περίπου καὶ περίπου 1,5 πρόσωπα νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ ἀνά χιλίους κατοίκους. Αἱ ὡς ἄνω ἀναλογίαι θεωροῦνται ἀπὸ τούς εἰδικούς ἱκανοποιητικαὶ καὶ δεδομένου δὲ ὅτι συνεχῶς ἀφικνοῦνται καὶ νέοι ἱατροὶ καὶ αἱ σχολαὶ νασοκόμων ἐξακολουθοῦν νὰ λειτουργοῦν δὲν προβλέπεται ὅτι θα ὑπάρξῃ πρόβλημα εἰς τὸν τομέα αὐτόν. Δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀνεπάρκεια μόνον εἰς μερικούς κλάδους βιοχημικοῦ προσωπικοῦ, ἀλλὰ τοῦτο δύναται καὶ ἀπὸ τώρα νὰ προβλεφθῆ καὶ νὰ παρασχεθοῦν εὐκαιρίαι διὰ ἐκπαίδευσιν.

Ἐνα ἄλλο σοβαρὸν πρόβλημα πού πρέπει νὰ βρῆ τὴν ἀρμόζουσαν λύσιν του εἶναι ὁ βαθμὸς συνεισφορᾶς τοῦ ἰδιώτου ἱατροῦ εἰς τὸ πρόγραμμα. Καὶ ἄς μὴν ξεχνῶμεν ὅτι πολλοὶ ἰδιῶτες ἱατροὶ διατηροῦν καὶ κλινικάς πού ἴσως θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ εὐρεθῆ τρόπος ἀξιοποιήσεώς των πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τῶν δύο πλευρῶν.

Ἐλπίζω πὼς ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι νὰ ἀντιγράψῃ συστήματα ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως πού ἰσχύουν σὲ ἄλλες χώρες. Ἡ ἀντίληψις εἶναι ὅτι θα προχωρήσῃ στὴν δημιουργίαν ἐνὸς ἐνιαίου συστήματος πού κατὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Ὑπουργοῦ Ὑγείας θὰ εἶναι «ἀπλὸ καὶ οἰκονομικὸ στὴν ἐφαρμογὴ του» καὶ πού νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὰ Κυπριακὰ δεδομένα καὶ δυνατότητες.

Καὶ θὰ ἤθελα νὰ τονίσω τὰ πιὸ πάνω γιατί ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὸ σύστημα ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου πού τώρα ἀπορροφᾷ πέραν τοῦ 10% τοῦ ἀκαθάριστου ἐθνικοῦ προϊόντος. Εάν δε υπολογισθῆ ὅτι βάσει τῶν δεδομένων τῆς Διεθνοῦς Ὄργανώσεως Ὑγείας ἕνα 5% τοῦ ἀκαθάριστου ἐθνικοῦ προϊόντος θεωρεῖται ὡς κριτήριον δι' ἀντιμετώπισιν τοῦ κόστους ἐνὸς συστήματος ἐθνικῆς ὑπηρεσίας ὑγείας καὶ ὑπολογίζοντες ὅτι μετὰ τὰ ὑφιστάμενα δεδομένα τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν θὰ φθάσῃ τὰ 500 ἑκατομμύρια στὰ επόμενα πέντε-ὀκτῶ χρόνια, τὸ κόστος τοῦτο θὰ εἶναι 25 ἑκατομμύρια, ἤτοι περίπου τὸ ἕνα τρίτον τοῦ σημερινοῦ μας προϋπολογισμοῦ.

Ἦδη μετὰ τὸ ὑπάρχον σύστημα μίᾳ τεραστίᾳ μερίδι, ἤτοι τὸ 80% τοῦ πληθυσμοῦ, τυγχάνει περιθάλψεως εἴτε ἐντελῶς δωρεάν εἴτε μετὰ τὴν καταβολὴν ἐνὸς μηδαμικοῦ ποσοῦ, μετὰ ἕνα ἐτήσιον προϋπολογισμόν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας περίξ τῶν 5 ἑκατομμυρίων.

Τὰ πιὸ πάνω στοιχεῖα τὰ παραθέτω ὄχι διότι εἶμαι ἀντίθετος μετὰ τὴν δημιουργίαν συστήματος ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ἀλλὰ διὰ νὰ ἐνισχύσω τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἄποψιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅτι τὸ σύστημα πρέπει νὰ εἶναι «ἀπλὸν καὶ οἰκονομικόν», προσθέτοντας ὅτι πρέπει ἐπίσης νὰ εἶναι μέσα στίς Κυπριακὰς πραγματικότητες καὶ δυνατότητες.

Εάν δηλαδὴ κατορθωθῆ μετὰ μίᾳ ὀρθολογιστικῆ μελέτῃ μέσα στὰ πλαίσια τῆς Κυπριακῆς πραγματικότητος νὰ παρασχεθῆ κρατικὴ ἱατροφαρμακευτικὴ περίθαλψις στὴν ἐπόμενη πενταετία μετὰ ἕνα προϋπολογισμόν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας ἐξ 8—10 ἑκατομμυρίων λιρῶν, αὐτὸ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς μίᾳ ἐξαιρετικὰ ἱκανοποιητικῆ ἐξέλιξις.

Και τώρα ἄς ἐπανεέλθωμεν στὸν προγραμματισμὸν καὶ τὰς κατευθύνσεις. Πάλιν ἀπὸ στοιχεῖα τοῦ τμήματος στατιστικῆς, τὸ 17—18% τοῦ πληθυσμοῦ ἔχει ἡλικίαν μέχρι 9 ἐτῶν, τὸ 13% δὲ εἶναι πρόσωπα ἄνω τῶν ἐξήκοντα ἐτῶν. Τὰ ποσοστὰ αὐτὰ αὐτομάτως μᾶς δίδουν τὰς πιθανὰς κατευθύνσεις. Εἰδικὴ ὡς ἐκ τούτου πρόνοια πρέπει νὰ γίνῃ ὥστε στὸν προγραμματισμὸν νὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα γιὰ τὴν περίθαλψιν τῶν δύο αὐτῶν ὁμάδων πληθυσμοῦ. Καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις θὰ χρειασθοῦν εἰδικὰ ἐργαλεῖα καὶ μέσα ὡς καὶ εἰδικοί ἰατροὶ γιὰτὶ καὶ οἱ δύο ὁμάδες παρουσιάζουν ἰδιάζοντα προβλήματα ὑγείας καὶ χρῆζουν ὅλως ἐξειδικευμένης περιθάλψεως.

Πέραν τῶν πιὸ πάνω εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως ὑπάρχουν τὰ βασικὰ νοσοκομεία ποῦ θὰ ἐξυπηρετοῦν τὰς βασικὰς καθημερινὰς ἀνάγκας, νοσοκομειακοὶ χώροι διὰ νοσήματα σοβαρὰ δικαιολογοῦντα ἀνάγκην παραμονῆς τῶν ἀσθενῶν καὶ ἐξειδικευμένης περιποιήσεως, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ εἰδικὰ νοσοκομεία γιὰ τὴν περίθαλψιν τῶν εἰδικῶν νοσημάτων.

Μὲ τίς πιὸ πάνω σκέψεις θὰ ἤθελα νὰ τελειώσω ἀφοῦ συγχαρῶ τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας γιὰ τὸ ἀξιόπαινον ἔργον ποῦ ἐπιτελεῖ, ἐλπίζοντας ὅτι τοῦλάχιστον μερικὲς ἀπὸ τίς πιὸ πάνω σκέψεις δυνατὸν νὰ συνεισφέρουν εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν γιὰ τὸν προγραμματισμὸν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν ἐνὸς συστήματος κρατικῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Ὅπως ἔχω ἀναφέρει καὶ στὴν ὁμιλίᾳ μου ἀπάνω στοὺς Κρατικοὺς προϋπολογισμοὺς, οἱ τιμὲς τῶν φαρμάκων ἔχουν ἀνέβει στὴ στρατόσφαιρα καὶ ἀνεβαίνουν διαρκῶς μὲ τάση νὰ φθάσουν στὸ διάστημα.

Τὰ φάρμακα, στὴ σημερινὴ ἐποχὴ, ἔχουν καταστήσει νὰ εἶναι ἀμέσως μετὰ τὰ τρῶφιμα, τὰ ὑπ' ἀρ. 2 ἀπαραίτητα γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Σήμερα ὅλος ὁ κόσμος χρησιμοποιεῖ, ἢ πρέπει νὰ χρησιμοποιῆ, ὄχι μόνο τὰ φάρμακα ποῦ θεραπεύουν μιὰ ἀρρώστεια ἀλλὰ καὶ τὰ φάρμακα ἐκεῖνα ποῦ βοηθοῦν γιὰ νὰ προλάβουμε καὶ νὰ ἐμποδίσουμε τὴν ἀσθένεια, καὶ τὰ τελευταῖα τὰ προληπτικὰ φάρμακα ἐξυπηρετοῦν καλύτερο σκοπὸ. Ὅπως λέγει καὶ τὸ λατινικὸ ρητὸ : “Melior est in tempore occurrere quam post causam vulneram remedium querere”.

Εἶναι καλύτερο νὰ προστρέχουμε ἐγκαιρῶς παρὰ ἀφοῦ προκληθῇ ἡ πληγὴ νὰ ζητοῦμε φάρμακο νὰ τὴν θεραπεύσουμε.

Τὰ ἀναφέρω αὐτὰ γιὰ νὰ δείξω ὅτι ἡ ποσότητα, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ποικιλία τῶν φαρμάκων ποῦ χρησιμοποιοῦν ἢ ποῦ πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας μέχρι τὰ βαθειὰ γηρατιὰ εἶναι πολὺ μεγάλος.

Καὶ αὐτὸ τὸ γεγονὸς ἐπιβάλλει στὸ κράτος τὴν ὑποχρέωση νὰ προστατεύῃ τοὺς πολῖτες του ἀπὸ κάθε ἐκμετάλλευση τόσον ὅσον ἀφορᾷ τὴ ποιότητα ὅσον καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν τιμὴν.

Τὰ φάρμακα πρέπει νὰ διατίθενται σὲ τέτοιες τιμὲς ποῦ νὰ εἶναι προσιτὰ ὄχι μόνον στοὺς πλουσίους καὶ στοὺς εὐπόρους μὰ καὶ στοὺς μεσαίους καὶ στοὺς φτωχοὺς.

Στὸν τόπο μας δὲν ἔχομε τὸ εὐεργέτημα ποῦ ἀπολαμβάνουν οἱ ἄνθρωποι τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν νὰ παίρνομε τὰ φάρμακα δωρεὰν ἢ σὲ χαμηλὲς ἐπιχορηγημένες τιμὲς.

Μπορούμε όμως να εμποδίσουμε την εκμετάλλευση του κοινού από μερικούς επιτήδειους αναφορικά μ' αυτό το είδος που είναι ένα από τα «ών ούκ άνευ» για την υγεία του λαού.*

Η Βουλή αυτή έχει ψηφίσει από το Φεβράρη του 1967 τον Νόμο περι Φαρμάκων (Έλεγχος Ποιότητας, Προμηθείας και Τιμών).

Σύμφωνα με τές διατάξεις αυτού του Νόμου, όταν το Υπουργικόν Συμβούλιον κρίνη ότι είναι ωφέλιμο να βάλη υπό έλεγχον ώρισμένα φάρμακα για να εξασφαλιστή ή διάθεση τους σε λογικές τιμές για το δημόσιο συμφέρον ή για το συμφέρον της δημοσίας υγείας, τότε μπορεί με Διάταγμα του να κηρύξη ελεγχόμενα αυτά τα φάρμακα.

Σε τέτοια περίπτωση ο Υπουργός Υγείας έχει το δικαίωμα να καθορίση τη μεγίστη τιμή που μπορούν να πουληθούνε τα ελεγχόμενα φάρμακα.

Από το 1968 που μπήκε σ' εφαρμογή ο Νόμος, μόνο ένα τέτοιο διάταγμα δημοσίεψε το Υπουργικό Συμβούλιο, στις 5.7.1968, που άφορα επτά τάξεις φαρμάκων.

Έκείνο που παρατηρούμε όμως είναι ότι παρ' όλον που υπάρχουν νομικές διατάξεις που με βάση τους μπορούν να περιοριστούν οι τιμές των φαρμάκων μέσα σε λογικά όρια, οι τιμές αυτές έχουν ανέβει σε δυσθεώρατα ύψη κι' εξακολουθούν ν' ανεβαίνουν με μία άχαλίνωτη τρεχάλα προς τα άνω.

Αυτό τί σημαίνει;

Αυτό σημαίνει πως κάτι δέν πάει καλά.

Για να χρησιμοποιήσω ένα νομικό όρο, " Res ipseloquitur ".

Τί είναι αυτό που δέν πάει καλά;

Τί είναι αυτό που γίνεται, ενώ δέν έπρεπε να γίνεται, ή τί είναι αυτό που άν γινότανε θα έκπληρώνετο ο σκοπός του Νόμου που είναι να προστατευθή ο λαός από την εκμετάλλευση των κερδοσκόπων;

"Η χρειάζεται να μπουνε περισσότερα φάρμακα κάτω από έλεγχο και δέν μπήκανε.

"Η δέν εφαρμόζονται κανονικά οι διατάξεις για τον καθορισμό των τιμών.

"Η οι διατάξεις αυτές δέν είναι ικανοποιητικές για να εμποδίσουν την κερδοσκοπία και πρέπει να μελετηθούν, κι' άν χρειαστή, να τροποποιηθούν ή ν' αλλάξουν.

"Η κάτι άλλο συμβαίνει που πρέπει να βρεθῆ.

"Ένα γεγονός που ῆλθε στη γνώση μου δίνει μια εξήγηση της υπέρμετρης αύξησης των τιμών των φαρμάκων στην Κύπρο.

Στην Άγγλία, από όπου εισάγομεν ένα μεγάλο ποσοστό φαρμάκων, ο Νόμος περιορίζει το ύψος των τιμών των φαρμάκων μέσα σε λογικά όρια.

Αυτό δέν άρρεσε σε ώρισμένους εργοστασιάρχες φαρμάκων στην Άγγλία και κάνανε εργοστάσια κατασκευής φαρμάκων έξω από την Άγγλία.

Και αντί να εξάγουν στις άλλες χώρες φάρμακα από την Άγγλία που οι τιμές τους είναι λογικές τα εξαγουν από τα εργοστάσια τους του έξωτερικού που καθορίζουν οι ίδιοι τές τιμές τους όπως οι ίδιοι θέλουν και σε όποιο ύψος οι ίδιοι επιθυμούν.

"Έχω στην κατοχή μου ένα κατάλογο που δείχνει την τεράστια διαφορά μεταξύ της τιμής χονδρικής πώλησης στην Άγγλία και της χονδρικής τιμής που πουλεί ο εισαγωγέας στην Κύπρο, κι' ένα άλλο που δείχνει τη διαφορά

μεταξύ της τιμής χονδρικής τιμής του Κύπριου εισαγωγέα και της λιανικής τιμής που πουλούνται στην Ελλάδα.

Το Becozym. Για 20 ταπλέτες Becozyme ή τιμή του εισαγωγέως είναι 575 μίλες, για 100 ταπλέτες ή τιμή της Αγγλίας είναι 30 πέννες.

Becozyme Forte, για 20 ταπλέτες, τιμή εισαγωγέως 800 μίλες, τιμή Αγγλίας για 25, 30 πέννες.

Librax, 500 ταπλέτες £13 και 375 μίλες ή τιμή του εισαγωγέως, £2 και 61 πέννες ή τιμή της Αγγλίας.

Librium, 500 ταπλέτες, τιμή εισαγωγέως £8 και 850 μίλες, τιμή Αγγλίας £2 και 44 πέννες.

Ίσως να παρατηρήσει κάποιος ότι εις αυτήν την τιμήν θα πρέπει να προσθέσωμεν και τα μεταφορικά έξοδα. Λόγω του όγκου, του μικρού όγκου, που παίρνουν τα φάρμακα — δεν πρόκειται περί μεγάλων μηχανημάτων — τα έξοδα της μεταφοράς των από την Αγγλίαν είναι μηδαμινά.

Και ακολουθούν μεταξύ άλλων : Mogaton, για 10 ταπλέτες ή τιμή εισαγωγέως είναι 525 μίλες, οι 500 ταπλέτες, τιμή Αγγλίας, είναι £5 και 94 πέννες.

Nobrium capsule, 30 καψούλες τιμή εισαγωγέως £1, 500 καψούλες τιμή Αγγλίας £5 και έχομεν άλλα φάρμακα με £17.750 τιμή εισαγωγέως, £3 και 57 πέννες τιμή Αγγλίας. Άλλα φάρμακα, Valium, £26½ τιμή εισαγωγέως, £5.28 πέννες τιμή Αγγλίας. Και συνεχίζονται.

Παίρνομεν τα φάρμακα της Ελλάδος τώρα.

Calcium Vitamin C Efferv, τιμή εισαγωγέως 675 μίλες, λιανική τιμή Ελλάδος, από τα φαρμακεία δηλαδή, 41 δραχμαί.

Με τα Calcium, τιμή εισαγωγέως £2 και 700 μίλες, λιανική τιμή Ελλάδος 184 δραχμές, και συνεχίζεται να μην σάς ταλαιπωρώ περισσότερο. Θά μου πήτε τότε γιατί να μην αγοράζουμε φάρμακα στην Αγγλία, σε τόσο χαμηλές τιμές και να τα εισάγουμε στην Κύπρο όπου θα μπορούσαν να διατεθούν σε πολύ χαμηλή τιμή;

Σύμφωνα με τον σχετικό Νόμο, «οὐδείς δύναται κατὰ νόμον νὰ ἐμπορεύεται οἰονδήποτε ἐλεγχόμενον φαρμακευτικὸν σκεύασμα ἐκτὸς ἐὰν εἶναι κάτοχος ἀδείας ἐμπορίας ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Φαρμάκων δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου».

Και οἱ διατάξεις τοῦ Νόμου λέγουν ὅτι ἄδειες ἐμπορίας γιὰ ξένα φάρμακα δίδονται μόνον στοὺς ἐξουσιοδοτημένους γιὰ τὴν εἰσαγωγή τους ἀντιπροσώπους τῶν ξένων οἰκῶν.

Και ἀκόμη ὅτι ὅποιος εἰσάγει ξένα φάρμακα χωρὶς ἄδεια ἐμπορίας, δηλαδή κάθε ἓνας πού δὲν εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ξένου ἐργαστασίου, τιμωρεῖται μὲ φυλάκιση μέχρις ἓνα χρόνον.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας στὴν Ἐκθεση της πού συνώδευε τὸ Νομοσχέδιο στὴ Βουλὴ τότε ἔλεγε καὶ τὰ ἑξῆς :

«Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴ γνώμην ὅτι πρέπει νὰ δοθῆ μεγίστη προσοχὴ εἰς τὸν τρόπον ἐλέγχου ὥστε νὰ μὴ δημιουργοῦνται καθ' οἰονδήποτε τρόπον οἰαδήποτε μονοπώλια εἰσαγωγῆς φαρμάκων».

Ἐκεῖνο πού διαπιστώνεται χωρὶς καμμιά ἀμφιβολία εἶναι ὅτι τὰ μονοπώλια πού ἀναφέρει ἡ Ἐκθεση ἔχουν, δυστυχῶς, δημιουργηθῆ, ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ της περιοριστικῆς πρόνοιαν τοῦ Νόμου, πού ἐμποδίζει τὸν θεμιτὸ συναγωγ-

νισμό και ότι η εισαγωγή των Ξένων φαρμάκων πρέπει ν' απαλλαγῆ ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς αὐτοὺς ποὺ ἔχουν συντελέσει στὴν ὑπέρμετρη αὐξηση τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων πρὸς βλάβη τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ.

Ὁ θεμιτὸς συναγωνισμὸς θὰ προκαλέσῃ βέβαια μείωση τῶν ὑπέρμετρων κερδῶν τῶν εισαγωγέων ἀλλὰ θὰ ἐπιφέρῃ τὰ μέσα σὲ λογικὰ ὅρια μείωση τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων ποὺ εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ Νόμου.

Αὐτὰ γιὰ τὸ θέμα τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων.

Γιὰ τὲς ἄλλες πλευρὲς τῆς ἰατροφαρμακευτικῆς πολιτικῆς, γιὰ τὲς ἀνάγκες τῆς, γιὰ τὰ σχέδια βελτίωσης τῆς, ἔχουν μιλήσει πολὺ πλατειά κι' ἐμπεριστατωμένα ἄλλοι ὁμιλητές. Ὅμως δὲν θὰ ἔκαμνα τὸ καθήκον μου ἂν δὲν ἐπανελάμβανα καὶ σήμερα ἐκεῖνο ποὺ γίνεται στὸ Νοσοκομεῖο, τουλάχιστο τῆς Λεμεσοῦ ποὺ ξεύρω, δηλαδὴ πολὺ συχνὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν φάρμακα διαθέσιμα γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς ποὺ προσέρχονται σ' αὐτὸ τὸ νοσοκομεῖο καὶ τὰ ὄργανα κι' οἱ συσκευές του, ἂν ὄχι, «πεπαλαιωμένα» ν' ἀπέχουμε πολὺ ἀπὸ τὰ σύγχρονα ὄργανα ποὺ διαθέτουν κι' οἱ ἰδιωτικὲς κλινικὲς ἀκόμη.

Πιστεύω πὼς ὅλοι θὰ συμφωνοῦν ὅτι καὶ τὰ δύο «κακῶς ἔχοντα» πρέπει νὰ θεραπευθοῦν σύντομα.

Θὰ ἦταν ἐπίσης παράλειψη ἂν δὲν ἔνωνα κι' ἐγὼ τὴ φωνή μου μαζί μ' ἐκείνη ἄλλων συναδέλφων μου ποὺ μιλήσανε προηγουμένα γιὰ νὰ υποστηρίξω τὸ δίκαιον αἴτημα τῶν «ἀσκουμένων ἰατρῶν» ὅπως συνηθίζουν νὰ τοὺς ἀποκαλοῦν.

Πολὺ σοβαρὴ παράλειψη θὰ ἦταν ἀκόμη ἂν δὲν ἐξέφραζα ἀπ' αὐτὸ τὸ βῆμα τὸν θαυμασμό μου κι' ἂν δὲν ἐπαινοῦσα καὶ δημοσίως τὴν καλὴ ἐργασία ποὺ γίνεται μέσα στὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο τῆς Λευκωσίας.

Μοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία, μὲ τὴν τελευταία καρδιακὴ προσβολή ποὺ εἶχα, νὰ δῶ ἀπὸ πολὺ κοντὰ τὴ δουλειά ποὺ γίνεται ἐκεῖ μέσα — οὐδὲν κακὸν ἀμιγὲς καλῶ — νὰ δῶ ἀπὸ πολὺ κοντὰ τὰ σύγχρονα ἐπιστημονικὰ ὄργανα καὶ μέσα ποὺ χρησιμοποιοῦνται, τὸν ὑψηλὸ βαθμὸ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀξίας καὶ τῆς ἰκανότητος τῶν γιαιτρῶν καὶ τοῦ Νοσοκομειακοῦ προσωπικοῦ ἀκόμη μὰ προπαντὸς τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴ διάθεση νὰ ἐξυπηρετήσουν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τὰ καλὰ ἀποτελέσματα ποὺ ἐπιτυγχάνει καθημερινὰ ἡ εὐσυνείδητη, προσεκτικὴ κι' ἀνώτερη ἐπιστημονικὴ ἐργασία τῶν γιαιτρῶν μας.

Ἐκεῖνο ποὺ σὲ ἐντυπωσιάζει ἐπίσης εἶναι ἡ εὐγένεια, ἡ προθυμία καὶ ἡ καλλίστη συμπεριφορὰ τῶν νοσηκόμενων ποὺ ἀφοσιώνονται κυριολεκτικὰ στὴν ἐξυπηρέτηση καὶ τὴν περιποίηση τῶν ἀσθενῶν τους.

Δὲν εἶναι καμμιά ὑπερβολή, κύριοι συνάδελφοι, νὰ πῆ κανεὶς ὅτι χάρις σ' αὐτοὺς τοὺς καλὺς τους τρόπους ὁ ἀσθενὴς αὐτοῦ τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας αἰσθάνεται ὅτι βρίσκεται σὲ Νοσοκομεῖο τῆς πιὸ προηγμένης χώρας τῆς Εὐρώπης. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Θαλῆς Μιχαηλίδης.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κ. συνάδελφοι. Εἶμαστε εὐγνώμονες πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ὑγείας γιὰ τὴν ὁμιλία του ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, γιὰ τὴν ἐνημέρωση πάνω στὲς δραστηριότητες, τὰ προγράμματα καὶ τὰ μελλοντικὰ σχέδια τοῦ Ὑπουργείου του. Συμφωνοῦμε, ὅμως, μὲ τὴν παρατήρηση πὼς ἔπρεπε νὰ ἦσαν ἐδῶ καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου.

Είναι αυτονόητο πώς η υγεία είναι από τους βασικότερους παράγοντες για την ευτυχία του ατόμου που την σημασία της νοιώθουμε καλύτερα όταν αρρωστήσουμε. Είναι αρχή κοινωνικής δικαιοσύνης πώς η διαφύλαξη της υγείας και η θεραπεία των πάσης λογής ασθενειών πρέπει να παρέχεται σε ικανοποιητικό επίπεδο σε όλα τα στρώματα του λαού, ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση. Πρέπει όλοι να έχουν το δικαίωμα σωστής και αρμόζουσας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Και είναι ακόμα σπουδαίο να θυμώμαστε πώς η πρόληψη είναι πάντα προτιμότερη της θεραπείας.

Ο κ. Υπουργός έδωσε μία άδρα περιγραφή όλων των τομέων της δραστηριότητας του Υπουργείου του, των επιτευγμάτων και των μελλοντικών σχεδίων. Αντιλαμβανόμαστε πώς το Υπουργείο βρίσκεται στο στάδιο σοβαρής μελέτης τόσο για την οργανική και διοικητική του διάρθρωση όσο και την ανάπτυξη, μέσα στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες του τόπου, όλων των τομέων και υπηρεσιών του σε ανθρώπινο υλικό, κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό. Χαιρετίζουμε την προσπάθεια που γίνεται. Πολλά προβλήματα έχουν θιγή από προηγούμενους όμιλητές. Θα κάμουμε ώριμα σχόλια με την πρόθεση να βοηθήσουμε.

Ο Προϋπολογισμός του Υπουργείου Υγείας ανέρχεται σε £5 εκατ. περίπου, δηλαδή μόνο σε 7% περίπου του όλικου Προϋπολογισμού του κράτους. Συγκριτικά, σε πολιτισμένες χώρες της Εύρωπης, όπως η Αγγλία, Γαλλία, Δ. Γερμανία, ανέρχεται σε 15—17% του όλικου προϋπολογισμού. Θά ήταν λοιπόν εύχης έργον αν περισσότερα χρήματα μπορούσαν να διατεθούν, έστω και κάτω από τις σημερινές συνθήκες ημικατοχής της Κύπρου, για την υγεία του λαού και μάλιστα των προσφύγων και των φτωχών. Από την άλλη, όμως, μεριά αι σημερινά συνθήκες επιβάλλουν κάθε περισυλλογή, σωστή, προγραμματισμένη και αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων μας.

Η Κυβέρνηση μελετά ένα γενικό κρατικό σχέδιο ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που θά καλύψη όλο τον πληθυσμό. Ήδη 80% του λαού εξυπηρετούνται κατά κάποιο τρόπο, ανεπαρκώς, από τα Κυβερνητικά Νοσοκομεία από το 1/3 του αριθμού των γιατρών της νήσου. Τα υπόλοιπα 20% του λαού εξυπηρετούνται ιδιωτικά από τα 2/3 των γιατρών. Πιστεύουμε πώς χρειάζεται σοβαρή μελέτη για να τεθῆ το σχέδιο πάνω σε γερά θεμέλια και να ληφθούν υπ' όψη οι ιδιαίτερες συνθήκες της Κύπρου κι' η ψυχολογία των κατοίκων της.

Οι απαιτήσεις του κοινού από ένα τέτοιο σχέδιο θά είναι μεγαλύτερες και θά περιμένουν όλοι ψηλότερο επίπεδο εξυπηρέτησης κι' ιατρικής μέριμνας σε όλες τις επαρχίες. Πολλές χώρες έχουν εφαρμόσει διάφορα συστήματα υγείας. Πρέπει να δοῦμε πιο ταιριάζει καλύτερα, να διδαχθούμε από την πείρα τους και ν' αποφύγουμε τα σφάλματά τους. Γιατί πολλά τέτοια συστήματα χωλαίνουν, διαρκώς και περισσότερο επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό και τα έξοδα νοσηλείας έχουν φθάσει σε τεράστια ύψη. Σ' ένα τέτοιο σύστημα νομίζουμε πώς πρέπει να υπάρχει ή δυνατότητα ελεύθερης εκλογῆς του ιατροῦ. Πρέπει να χρησιμοποιηθῆ ὄλο το ιατρικό και παραϊατρικό δυναμικό του τόπου, ὅσων θέλουν να ὑπηρετήσουν. Πρέπει να ἔχουμε υπ' ὄψη πώς αὐτή τὴν στιγμή σπουδάζουν σε διάφορες χώρες 1156 γιατροί, 162 ὀδοντίατροι, 134 φαρμακοποιοί και 136 τεχνικοί παραϊατρικών επαγγελμάτων. Πλείστοι από αὐτούς θά θέλουν να ἐπιστρέψουν και ἐργαστοῦν στήν πατρίδα τους. Ὑπάρχουν πολλές δυσκολίες για μόνιμη ἐργασία τους στό ἐξωτερικό. Πρέπει να κατευθυνθῆ ἡ ἐξειδίκευση τους στους κλάδους που χρειάζονται. Ἡ μισθοδοσία κι' οἱ ὅροι ὑπηρεσίας των γιατρών, νοσοκόμων κλπ., που θά λειτουργήσουν τό σχέδιο πρέπει να εἶναι τέτοιοι που να τους ικανοποιούν λαμβάνοντας υπ' ὄψη τὰ πολλὰ και δύσκολα χρόνια σπουδών, τὲς εὐθύνες και τὸ ἀγχος τοῦ ἐπαγγέλματος.

Τὰ χρήματα ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὸ σχέδιο θὰ προέλθουν ἀπὸ ἠύξημένες εἰσφορές τῶν ἐργοδοτῶν, τῶν ἐργαζομένων καὶ τῆς Κυβέρνησης. Γιὰ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς ἀνέργους θὰ εἰσφέρει μόνο ἡ Κυβέρνηση.

Καὶ τώρα γιὰ τὰ φάρμακα : Τὸ θέμα τῶν φαρμάκων εἶναι σωστός λαβύρινθος. Κυκλοφοροῦν στὴν Κύπρο μὲ ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου 7.000 περίπου φάρμακα, περισσότερα ἴσως ἀπὸ κάθε ἄλλη χώρα καὶ μὲ προέλευση ἀπὸ ὅλες σχεδὸν τὲς χώρες τοῦ κόσμου.

Τὸ Ὑπουργεῖο ἐλέγχει τὴν ποιότητα τῶν φαρμάκων, ἀπαιτώντας γιὰ τὴν ἐγγραφή τους τὰ κατάλληλα πιστοποιητικά ἀπὸ τὲς χώρες προελεύσεώς τους. Ὑπάρχει τὸ Ἀναλυτικὸ Χημεῖο γιὰ ἐξέταση δειγμάτων τῶν διαφόρων φαρμάκων ὅσον ἀφορᾷ τὴ χημικὴ τους σύσταση, τὴν ποσοστιαία ἀναλογία τους, τὴν στείרותητα τῶν ἐνέσεων, τὴν χρονικὴ λήξη δράσεως τους κ.λ.π. Κλινικαὶ ἐρευναι πρὸς τὸ παρὸν δὲν γίνονται. Τὸ Ἀναλυτικὸ Χημεῖο τῆς Δημοκρατίας εἶναι ἐντυπωσιακὸ μοντέρνο κτίριο, καλὰ ἐφωτισμένο μὲ ὄργανα γιὰ τὲς διαφορὲς ἀναλύσεις καὶ μὲ ἱκανὸ καὶ εὐσυνεῖδητο ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ. Ἀλλὰ ὑπάρχουν μόνο 4 ἄτομα ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὸν ἐλεγχο τῶν φαρμάκων ποὺ μποροῦν νὰ κάμουν συνολικὰ ποικίλες ἐξετάσεις γιὰ χίλια μόνο δείγματα τὸ χρόνο. Ὁ ἐλεγχος εἶναι ἀνεπαρκὲς σὲ ἔκταση καὶ δὲν γίνεται σὲ φάρμακα ποὺ βρίσκονται σὲ ἀποθήκες καὶ φαρμακεία, ποὺ μὲ τὸν πολὺ χρόνο, στὸ θερμὸ κλίμα μας, μπορεῖ νὰ ἔχουν χάσει τὴ δραστικὴ τους ἐνέργεια. Θεωρεῖται πῶς 5 χρόνια διατηροῦνται δραστικά τὰ πλεῖστα φάρμακα, τὰ ἀντιβιοτικά 2—5.

Τὸ Ἀναλυτικὸ Χημεῖο χρειάζεται κι' ἄλλο εἰδικευμένο ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ ἱκανοποιητικὰ τὸν προορισμὸ του στὸν ἐλεγχο τόσο τῶν φαρμάκων ὅσο καὶ τῶν τροφίμων. Ὑπάρχουν τόσοι ἀνεργοὶ Χημικοὶ!

Ἡ ὑπηρεσία ἐπιθεωρήσεως φαρμακείων πρέπει ἐπίσης νὰ ἐπεκταθῇ. Ὑπάρχουν μόνο δύο ἐπιθεωρητὲς ποὺ ὁ περισσότερος χρόνος τους καταναλίσκεται στὴν καταγραφή τοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τῶν ἐπιπλῶν τῶν διαφόρων νοσοκομείων καὶ πολὺ λίγο χρόνο διαθέτουν στὴν ἐπιθεώρηση φαρμακείων.

Καὶ τώρα τὸ Ζήτημα τῆς τιμῆς τῶν φαρμάκων. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ μιλήσω παρ' ὅλο ποὺ ὑπάρχει εἰδικὸ θέμα μετέπειτα. Ἡ Κυβέρνηση σὰν προστάτης τοῦ λαοῦ ἔχει καθῆκον νὰ ἐλέγχει τὸ ἐμπόριο τῶν φαρμάκων. Ὁ ἐλεγχος ἀφορᾷ τὴν ποιότητα, τὴν τιμὴ, τὴν διαρκῆ διαθεσιμότητα στὴν ἀγορὰ καὶ τὴν διαφήμιση.

Οἱ τιμὲς πλείστων φαρμάκων ἔχουν διπλασιασθῆ ἢ τριπλασιασθῆ ἀπὸ τοῦ 1973. Αὐτὸ βέβαια δὲν εἶναι μεμονωμένο φαινόμενο. Συμβαίνει μὲ πολλὰ εἰσαγόμενα εἶδη καὶ ἡ αὔξησις εἶναι σὲ πολλὰς περιπτώσεις καθαρὰ ἐξωγενής.

Παρατηρεῖται ὅμως πῶς γιὰ πολλὰ φάρμακα οἱ τιμὲς στὴν Κύπρῳ εἶναι ὑψηλότερες καὶ γιὰ μερικὰ 3—5 φορές ψηλότερες ἀπὸ τὲς τιμὲς τῶν ἰδίων φαρμάκων σὲ ἄλλες χώρες, ὅπως ἡ Ἀγγλία, Γαλλία, Ἑλλάδα, Λίβανος κλπ. Αὐτὸ προκαλεῖ εὐλόγη ἀνησυχία καὶ ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ βρῆ τρόπους νὰ ἐλέγξῃ ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχουν ὑπερκέρδη.

Εἶναι συχνὴ ἡ φράση τοῦ Κυπρίου ἀρρώστου πῶς δὲν φοβᾶται τὸν γιαιτρό ἀλλὰ τὰ φάρμακα. "Ἄν καὶ σὲ μερικὲς περιπτώσεις πρέπει νὰ φοβᾶται τὸν γιαιτρό!

Οἱ φαρμακέμποροι διατείνονται πῶς ἡ μεγάλη αὔξησις τῶν τιμῶν ὀφείλεται σὲ αὔξησις ἀπὸ τὰ ἐργαστάσια, σὲ συναλλαγματικὲς διαφορὲς καὶ στὸν μικρὸ ἐμπορικὸ χώρο τῆς Κύπρου, ὥστε νὰ μὴ συμφέρῃ στὰ ἐργαστάσια νὰ κάνουν χαμηλότερες τιμὲς, ὅπως πιθανὸν κάνουν σὲ μεγαλύτερες χώρες καὶ ὅπου ὑπάρχει μεγαλύτερος συναγωνισμός.

Πολλές εταιρείες έχουν εργοστάσια σε διάφορες χώρες. "Ενα εργοστάσιο σε μία χώρα μπορεί να διαθέτη το ίδιο φάρμακο σε χαμηλότερη τιμή από το εργοστάσιο της ίδιας εταιρείας σε άλλη χώρα. Καί όμως συχνά εισάγομε από το εργοστάσιο με τέσ ψηλές τιμές.

Φαίνεται, επίσης, πώς ο νόμος για την έγγραφη των φαρμάκων, με σκοπό τον καλύτερο έλεγχο της ποιότητας, ευνόησε τέσ μεγάλες μονοπωλιακές εταιρείες με τέσ ψηλές τιμές τους.

Οί φαρμακέμποροι με βάση τα παρουσιαζόμενα τιμολόγια εισαγωγής δικαιούνται από το Υπουργείο Έμπορίου και Βιομηχανίας κέρδη 45—50%. Οί φαρμακοποιοί 15—30%.

Έπιτρέπεται μεγαλύτερο κέρδος στους φαρμακεμπόρους για να καλύψουν έξοδα Ιατρικών επίσκεπτών, διαφημίσεων κλπ. "Όπου υπάρχει σοβαρός συναγωνισμός τα ποσοστά κέρδους μειώνονται.

Η Κυβέρνηση, αντιλαμβανόμεθα ότι μελετά το ζήτημα και ελπίζομε σύντομα να εϋρη τρόπους καλύτερου έλέγχου της τιμής. "Όπως ανέφερε ο κ. Υπουργός Υγείας το θέμα έχει πολλές πτυχές.

"Ηδη ή Κυβέρνηση επέτυχε για τα Κυβερνητικά νοσοκομεία μείωση των τιμών, ζητώντας προσφορές με τη χημική όνομασία (Generic name). Αυτόσ είναι σίγουρος και κατάλληλος τρόπος μείωσης τιμής. Χρειάζεται όμως προσοχή και επισταμένος έλεγχος για να μη αποβή σε βάρος της ποιότητας. "Άλλος τρόπος μείωσης των τιμών είναι ή ίδρυση εργοστασίων φαρμάκων στην Κύπρο, που θα βοηθήση και το εξαγωγικό μας εμπόριο.

Στην Ελλάδα ή Κυβέρνηση έχει καθορίσει τιμές λιανικής πωλήσεως των φαρμάκων σύμφωνα με τις μέσες τιμές διαφόρων άλλων χωρών. Η τιμή των φαρμάκων αναγράφεται στο κουτί ή το φιαλίδιο και είναι σταθερή σε όλη τη χώρα. Αυτό θα μπορούσε να μνηθη ή Κύπρος.

Τέλος, σάν πιό ριζοσπαστικό μέτρο, θα μπορούσε ή Κυβέρνηση να δημιουργήση Όργανισμό Εισαγωγής και Διαθέσεως Φαρμάκων. Να εισάγη με προσφορές, με τη χημική όνομασία, να δίδη νόμιμο κέρδος στους φαρμακεμπόρους και να τα διαθέτη στα φαρμακεία, επιτρέποντας τους νόμιμο κέρδος και αναγράφοντας την λιανική τιμή στο κουτί.

Οί κίνδυνοι για την υγεία από το κάπνισμα είναι γνωστοί και τεκμηριωμένοι στατιστικά. Δεν φείδονται ούτε Προέδρων ούτε του κοινού πολίτη. Η Κυβέρνηση πρέπει να απαγορεύση ή τουλάχιστον περιορίση την δι' όλων των μέσων μαζικής επικοινωνίας σκανδαλώδη διαφήμιση και να διαφωτίση κατάλληλα το κοινό για τους κινδύνους και ιδίως την νεολαία. "Αν χρειάζονται ώρισμένα νομοθετικά μέτρα να ληφθούν.

Για το πρόβλημα της Μεσογειακής αναιμίας έχουν μιλήσει έκτενέστερα άλλοι συνάδελφοι. Θα προσθέσω μόνο τη φωνή μου στη γενική άπαιτηση όπως σύντομα ανεγερθη και λειτουργήση το ειδικό κέντρον και συστρατευθούν οι προσπάθειες όλων για την πρόληψη και την τελική εξαφάνιση της νόσου στο μέλλον.

Οί Τράπεζες αίματος των νοσοκομείων πρέπει περισσότερο να αναπτυχθούν και εξελιχθούν ώστε να ξεχωρίζουν διάφορα παράγωγα αίματος για την πιό διαφοροποιημένα και οικονομική χρήση τους, ανάλογα με τέσ Ιατρικές ένδειξεις.

Τελειώνοντας σημειώνω με ίκανοποίηση τα όσα προγραμματίζονται για την επέκταση και βελτίωση του Νοσοκομείου Λευκωσίας, του Ψυχιατρείου, των Έπαρχιακών Νοσοκομείων, την ίδρυση Έξωτερικών Ιατρείων για αποσυμφόρηση του Νοσοκομείου Λευκωσίας, μικρών αγροτικών Νοσοκομείων

καὶ κοινοτικῶν ἰατρείων. Θὰ ἴθιελα νὰ ὑπενθυμίσω τὴν μακρινὴ περιοχὴ Τηλλυρίας ποῦ ἀκόμα στερεῖται ἰατροῦ καὶ φαρμακοποιοῦ, παρ' ὅλες τὲς προσπάθειες ποῦ ἔχουν γίνεи. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μιὰ παρατήρηση, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ ὅτι θὰ πρέπει νὰ φοβᾶται τὸν γιαιτρόν ὁ πελάτης ἐλπίζω νὰ ἀπσιδίεται εἰς τὸν φόβον τοῦ πελάτου ὅταν ἀντιμετωπίζη τὸν γιαιτρό καὶ ὄχι σὲ θέμα οἰκονομικῶν συναλλαγῶν. Πάντως ἂν γράφουν πολλὰ φάρμακα, τὰ γράφουν εἰς τὴν ἀσκηση τοῦ ἐπαγγέλματός τους καὶ ὑπάρχουν οἱ κανονισμοὶ τῆς δεσντολογίας ποῦ εἶναι πολὺ αὐστηροὶ στὴν προστασία τῆς παρεχομένης περιθάλψεως πρὸς τὸν λαό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Κατὰ τὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ προγραμματισμοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὑγείας, θὰ περιορισθῶ νὰ κάμω μερικές παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις ἐπὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ὑγείας, με τὴν ὁποίαν ἐξέθεσε πρὸς τὸ Σῶμα τοὺς στόχους καὶ τίς δραστηριότητες τοῦ Ὑπουργείου του γιὰ τὸ σοβαρὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ μας.

Κατ' ἀρχὴν συμφωνῶ με τὸν κ. Ὑπουργόν ὅτι οἱ παρεχόμενες Ἱατρικὲς καὶ Ὑγειονομικὲς Κρατικὲς ὑπηρεσίες πρὸς τὸν λαόν καὶ ἰδιαίτερα στὰ φτωχὰ καὶ μεσαία στρώματα, χάρις εἰς τὴν ὀρθὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὴν διάθεσιν ἠὺξημένων δαπανῶν, τὴν ἐργατικότητα καὶ ἰκανότητα τοῦ Ἱατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ, παρουσίασαν σημαντικὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτιῶσιν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετησίαν με ἀποτέλεσμα μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ νὰ τυγχάνη δωρεάν καὶ με μειωμένα δικαιώματα βελτιωμένης ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, ὡς καὶ τὴν ἐπιτυχή πρόληψιν ἀσθενειῶν καὶ τὴν ἐξύψωσιν γενικὰ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ.

Παρὰ ταῦτα ἔχω τὴν γνώμην πὼς μπορούσαν νὰ γίνουи πολὺ περισσότερα, παρὰ τίς δυσκολίες καὶ τὴν τραγωδίαν ποῦ ἐπληξε τὴν πατρίδα μας, γιὰ τὸ σοβαρώτατο καὶ μεγάλης ζωτικῆς σημασίας πρόβλημα τῆς λαϊκῆς ὑγείας, ἂν προωθοῦντο οἱ μελέτες καὶ ὑλοποιεῖτο ἡ διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως γιὰ τὴν σταδιακὴν εἰσαγωγὴν ἑνός Γενικοῦ Σχεδίου δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, πρὸς ὅλον τὸν λαόν, με ταχύτερον ρυθμὸν καὶ ἂν παράλληλα ἐφηρμόζετο ἡ ἀρχὴ τῆς ἴσης μεταχειρίσεως πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως καὶ ἰδιαίτερα πρὸς ὅσους διαμένουν εἰς τὴν ὑπαιθρον καὶ ζοῦн κάτω ἀπὸ πολὺ δύσκολες συνθήκες, μακρὰν τῶν Ἐπαρχιακῶν Νοσοκομείων καὶ Ἀγροτικῶν Ὑγειονομικῶν Κέντρων καὶ ἂν ὅλα τὰ Νοσοκομεία καὶ Ὑγειονομικὰ Κέντρα ἐπιδρῶνόντο με τὸ ἀναγκαῖον ἱατρικὸν καὶ παραϊατρικὸν προσωπικὸν ὄλων τῶν εἰδικότητων καὶ ἐξωπλίζοντο με ὅλα τὰ ἀναγκαῖα σύγχρονα ἱατρικὰ ἐργαλεῖα καὶ φάρμακα.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν, λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω πὼς δὲν ἔγιναν ὅσα ἔπρεπε νὰ γίνουιν, ἢ καὶ δὲν ἔγινεν τίποτε παρὰ τὰς εἰσηγήσεις μας, διότι :

1. Ἡ ἀπὸ 4ετίας διορισθεῖσα τεχνικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξ Ὑπουργῶν, γιὰ τὴν ἀναγκαῖαν μελέτην καὶ ἐτοιμασίαν ἐνὸς Γενικοῦ σχεδίου, μὲ στόχον τὴν πρὸς τὸν λαὸν δωρεάν ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν δὲν ἀνταποκρίθηκε στὸ σοβαρὸν αὐτὸ πρόβλημα πού τῆς ἀνετέθη, οὔτε μετεκλήθησαν εἰδικοί ἐμπειρογνώμονες πρὸς ἐπεξεργασίαν καὶ ἐτοιμασίαν τούτου, μὲ ἀποτέλεσμα, οἱ σχετικὲς μελέτες νὰ καθυστερήσουιν καὶ οἱ ἐμπειρογνώμονες, ὡς ἐδήλωσε ὁ Γενικός Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας κατὰ τὴν συνάντησιν τοῦ μὲ ἐκπροσώπους τῆς ΠΑΣΥΔΥ καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Σπουδαστῶν Νοσοκόμων, θὰ μετακληθοῦν στὴν διάρκειαν τοῦ 1978, καὶ ὡς ἐδήλωσε ὁ Ἐντιμὸς κ. Ὑπουργός, οἱ μελέτες τώρα ἤρχισαν μὲ τὴν ὀργάνωσιν κλιμακίου πού θὰ τὰ συλλέξῃ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὰς μελέτες στοιχεῖα.

Πρὸς τούτοις ἔχομεν τὴν γνώμην πὼς ἐπιβάλλεται ὅπως χωρὶς καθυστερήσειν καταβληθοῦν συντονισμένες προσπάθειες τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ Κυβερνήσεως, γιὰ τὴν ταχυτέραν συμπλήρωσιν τῶν μελετῶν, ὥστε τὸ Γενικὸν Σχέδιον νὰ ἐτοιμασθῇ ἐνωρίτερον γιὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ σταδιακὴ του ἐφαρμογὴ τὸ συντομώτερον δυνατόν, ὥστε ἡ διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως γιὰ δικαιότερην κατανομήν τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος πρὸς ὅλον τὸν λαὸν νὰ ὑλοποιηθῇ.

2. Τὰ Ἐπαρχιακὰ Νοσοκομεία συνεχίζουν νὰ μὴ ἀνταποκρίνωινται εἰς τὸν βαθμὸν πού πρέπει νὰ προσφέρουιν ἐπαρκῆ ἰατρικὴν περίθαλψιν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς εἴτε γιὰτὶ ἔχουιν περιορισμένον ἀριθμὸν κλινῶν, εἴτε γιὰτὶ δὲν εἶναι ἐπηνδρωμένα μὲ τὸ ἀναγκαῖον ἰατρικὸν καὶ παραϊατρικὸν προσωπικὸν καὶ ἐξοπλισμένα μὲ τὰ ἀναγκαῖα σύγχρονα ἐργαλεῖα καὶ φάρμακα. Ἰδιαιτέρα δὲ τὸ Ἐπαρχιακὸν Νοσοκομεῖον Πάφου, συνεχίζει νὰ παραμένῃ χωρὶς μόνιμον Ὀφθαλμιάτρον, Δερματολόγον καὶ Ψυχιάτρον καὶ μὲ ἀνεπαρκῆ ἐξοπλισμὸν, σὲ ἰατρικὰ χειρουργικὰ καὶ ὀρθοπεδικὰ ἐργαλεῖα, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ ἀσθενεῖς νὰ ταλαιπωροῦνται καὶ νὰ ὑφίστανται σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιβαρύνσεις, ἐπισκεπτόμενοι τὰ Νοσοκομεία ἄλλων Ἐπαρχιῶν ἢ καὶ ἰδιωτικὰς κλινικὰς, οἱ δὲ χειρουργοὶ καὶ ὁ εἰδικὸς ὀρθοπεδικὸς ἰατρός τοῦ Νοσοκομείου Πάφου δυσκολεύονται νὰ κάμουν τὴν δουλειάν των.

Τὰ δὲ ἀγροτικὰ ὑγειονομικὰ κέντρα τῆς Φύτης, Κελοκεδάρων, Λυσοῦ καὶ Στρουμπίου, τῆς Πάφου, τὰ ὁποῖα ἐπὶ ἀποικιοκρατίας ἦταν ἐπηνδρωμένα μὲ ἰατρὸν, νοσοκόμον καὶ φάρμακα, ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουιν τὰς ἐδρες των κενὰς, μὲ ἐπακόλουθον πολλὰς κοινότητες τῶν περιοχῶν των, ἀπὸ πολλὰ χρόνια νὰ ἀναμένουιν ἐπίσκεψιν ἰατροῦ, οἱ δὲ ἀσθενεῖς ἔστω καὶ γιὰ μίαν ἔννεσιν ἢ καὶ ἀπλὴν ἐξέτασιν ἀναγκάζονται νὰ ἐπισκέπτωινται τὸ Ἐπαρχιακὸν Νοσοκομεῖον, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθῇ συνωστισμὸς καὶ νὰ ἀναμένουιν ἐπὶ πολλὰς ὥρες νὰ ἐξετασθοῦν καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις νὰ φεύγουιν χωρὶς ἐξέτασιν.

Παράλληλα δὲ ἡ ἀπὸ πενταετίας ἀποφασισθεῖσα ἀνέγερσις τοῦ ὑγειονομικοῦ κέντρου τῆς Πόλεως Χρυσοχῶς, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ὁποίου ἀπὸ τοῦ 1973 ἠγεράσθη ὁ ἀναγκαῖος χώρος καὶ ἡ Βουλὴ ἐψήφισε διάφορα ποσὰ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, καθυστερεῖ ἀδικαιολόγητα παρὰ τὶς διαβεβαιώσεις τῶν τέως Ὑπουργῶν Ὑγείας ὅτι τὰ ἀναγκαῖα σχέδια ἠτοιμάζοντο καὶ θὰ ἤρχιζον οἱ ἀναγκαῖαι οἰκοδομικὰς ἐργασίαι. Τίποτε δὲν ἔγινε μέχρι σήμερον, καὶ οἱ ἀσθενεῖς τῆς περιοχῆς ὄχι μόνον συναντοῦν μεγάλας δυσκολίας, ἀλλὰ καὶ ἡ πτωχὴ ἐργάτρια Γενοβέφα καὶ μητέρα πολλῶν παιδιῶν ἔχασε τὴν ζωὴν της γιὰτὶ δὲν ἔτυχε ἀμέσου ἰατρικῆς βοήθειαις.

Παρὰ ταῦτα χαιρετίζω καὶ ἐκτιμῶ τὴν δήλωσιν τοῦ Ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ὑγείας σχετικὰ μὲ τὶς ἐργασίαις γιὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ὑγειονομικοῦ κέντρου τῆς Πόλεως ὡς καὶ τὴν ἀνέγερσιν ὑγειονομικῶν κέντρων καὶ κοινοτικῶν

ιατρείων σὲ διάφορες περιοχές πού εἴτε ἡ ἀπόσταση, εἴτε ὁ πληθυσμὸς εἴτε ἄλλοι λόγοι δικαιολογοῦν τὴν ἐπιτόπιον προσφορὰν ἰατρικῆς ἐξυπηρέτησης καὶ τὸν πληροφωρῶ ὅτι ὁ ἀγροτικός κόσμος τῆς ὑπαίθρου, ἰδιαίτερα τῆς Πάφου, ἐσημείωσε καὶ ἀναμένει τὴν ὑλοποίησιν τὸ ταχύτερον τῆς δηλώσεώς του, μὲ τὴν ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους ἔναρξιν τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν εἰς τὸ ὑγειονομικὸν κέντρον Πόλεως καὶ τὴν ἐπ'ἀνδρωσιν τῶν ὑγειονομικῶν κέντρων Φύτης, Λυσοῦ, Κελοκεδάρων καὶ Στρουμπίου, μὲ ἱατρὸν, νοσοκόμον καὶ ἀσθενοφόρον ὄχημα καὶ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν μὲ τὰ ἀναγκαῖα φάρμακα καὶ ἰατρικὰ ἐργαλεῖα.

3. Χαιρετίζω ἐπίσης τὴν ἀνάληψιν τῆς γενικῆς εὐθύνης ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας τῶν σχολιατρικῶν ὑπηρεσιῶν σὲ Παγκύπριον κλίμακα καὶ μὲν μὲ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Ἐντίμου Ὑπουργοῦ ὅτι σὲ σύντομον χρονικὸ διάστημα βάσει σχεδίου θὰ ἐξυπηρετῆται μὲ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον ἡ ὑγεία ὄλων τῶν παιδιῶν γιατί μέχρι σήμερον πολλὰ παιδιά σχολείων Στοιχειώδους καὶ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἰδιαίτερα τῆς ὑπαίθρου, δὲν ἔτυχον καμμίας ἰατρικῆς ἐξετάσεως γιατί ἱατρός δὲν ἐπεσκέφθη τὰ σχολεῖα τῶν, ἰδιαίτερα τῶν ὄρεινῶν περιοχῶν τῆς Πάφου καὶ ἴσως καὶ ἄλλων Ἐπαρχιῶν.

Πρὶν ἀφήσω τὸ βῆμα θεωρῶ καθήκον μου νὰ ἀναφερθῶ καὶ τὸ καυτὸ πρόβλημα τοῦ ἐλέγχου ποιότητος καὶ τιμῆς τῶν φαρμάκων. Ἐκτιμῶ καὶ εἶναι εἰς πίστιν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας διὰ τὰ μέτρα πού ἐπῆρε καὶ προγραμματίζει νὰ πάρῃ διὰ τὴν καλὴν ποιότητα τῶν προσφερομένων φαρμάκων, ἔχω ὅμως νὰ παρατηρήσω πὼς πρέπει τὸ ταχύτερον τὸ στάδιον μελέτης, γιὰ τὴν λήψην μέτρων γιὰ τὸν ἔλεγχον τῆς τιμῆς τῶν φαρμάκων, παρὰ τίς ἰσχυριζόμενες δυσκολίες πού προβάλλονται νὰ συμπληρωθῇ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν εἴτε τῆς ἐπιβολῆς ἀγορανομικῶ ἐλέγχου στὲς τιμὲς τῶν φαρμάκων, εἴτε τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν Ἐπαρχιακῶν Νοσοκομείων καὶ ὑγειονομικῶν κέντρων μὲ ὅλα τὰ σύγχρονα καὶ καλὰ φάρμακα γιατί γιὰ τὰ φτωχὰ καὶ μεσαῖα στρώματα ἡ ἀγορὰ τῶν κατήντησε βραχνὰς συνεπείᾳ τῆς ἄνευ προηγουμένου ἀνεξέλεγκτης αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῶν ἀπὸ τοὺς εἰσαγωγεῖς καὶ τοὺς πωλητὲς τῶν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε οἱ ἀσθενεῖς αὐτοὶ νὰ ὑφίστανται σοβαρὰ οἰκονομικὰ ἐπιβαρύνσεις καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις νὰ μὴ τὰ προμηθεύωνται γιατί τὰ Νοσοκομεία μας δὲν τὰ ἔχουν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ θεραπεύωνται ἢ καὶ νὰ ἀνακουφίζονται.

Πιστεύω πὼς οἱ ἀρμόδιοι θὰ δοῦν μὲ κατανόησιν τὸ σοβαρὸν αὐτὸ πρόβλημα καὶ θὰ λάβουν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισίν του τὸ ταχύτερον δυνατόν.

Τελειώνω, Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, μὲ τίς παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις μου ἐπὶ μερικῶν πτυχῶν τοῦ θέματος τῆς Ὑγείας καὶ μὲν μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας καὶ ὅλοι οἱ ὑπεύθυνοι θὰ ἐργασθοῦν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν νὰ δώσων σπὸ σύντομον μέλλον λύσεις πρὸς ὑλοποίησιν τῶν ὑποσχέσεών τῶν καὶ εἰσηγήσεών μου, γιὰ νὰ μὴ εὐρεθῶμεν στὴν δύσκολον θέσιν νὰ ἐπιρρίψωμεν εὐθύνες γιὰ τὴν μὴ ἀνταπόκρισιν τῶν στίς ὑποσχέσεις τῶν γιὰ ἓνα σοβαρὸν πρόβλημα ὡς τῆς λαϊκῆς ὑγείας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, ἄΕ. κύριοι συνάδελφοι. Θὰ ἤθελα νὰ πῶ πολλὰ γιὰ τὸ θέμα τῆς ὑγείας ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶμαι ὁ τελευταῖος ὁμιλητῆς ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶναι μὲ πολλὴν δυσφορίαν οἱ συνάδελφοι οἱ ὅποιοι θὰ ἀκούσουν τὸν τελευταῖον ὁμιλητὴν, πέραν δὲ τούτου ἡ διαπίστωσις ἡ ἰδική μου εἶναι ὅτι οἱ προηγούμενοι ἀγορηταὶ ἔχουν διαγράψει μὲ πολλὴν σαφήνειαν καὶ μὲ πολὺ καλὰς εἰσηγήσεις τὸ θέμα καὶ ὑπάρχει μία ὁμοφωνία καὶ θὰ ἦταν μία ταυτολογία ἐάν ἐσυνέχιζα νὰ ἀναφέρω ὅ,τι ἔχω ἤδη σημειώσει ἐνώπιόν μου.

Ἡ ὁμιλία τοῦ ἐντιμοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας διέγραψε τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς κατευθύνσεις τῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου. Θὰ ἦτο χρήσιμον νομίζω ὅτι πρέπει νὰ σταθῶ σὲ ὠρισμένα σημεῖα καὶ νὰ προβῶ σὲ ὠρισμένες εἰσηγήσεις, πέραν ἐκείνων οἱ ὁποῖες ἐγίναν οὕτως ὥστε νὰ ληφθῆ σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν ἡ συζήτησις αὐτῆ ἔστω καὶ μὲ τὴν παρατήρησιν ἢ ὁποῖα ἐγίνε προηγουμένως περὶ ἀπουσίας τῶν ἀρμοδίων. Πράγματι ἡ ἀνταπόκρισις τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας ἦτο ἄμεσος νὰ ἐνημερώσῃ τὴν Βουλὴν καὶ ἤδη ἀνέφερα ὅτι ἐπέδειξε δημόσιον πνεῦμα νὰ ἀνταποκριθῆ ἀμέσως εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Βουλῆς. Ὅμως θὰ ἦτο καλύτερος ὁ διάλογος ἐάν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ ἐκείνου ὑπῆρχεν ἡ παρουσία εἴτε τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ εἴτε ἄλλων ἀνωτάτων λειτουργῶν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας.

Λόγω τῶν συνθηκῶν πού ἐπεκράτησαν ἐγίνε προσπάθεια ἐκ μέρους τῶν Ὑπηρεσιῶν Ὑγείας διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως, τῆς ἐκτάκτου καταστάσεως. Ὅμως εἶναι γεγονός ὅτι τὰ βραχυπρόθεσμα προβλήματα προσετέθησαν ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων μακροχρονίων προβλημάτων στὸν τομέα τῆς υγείας μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐπιδείνωσιν καὶ σὲ πολλὰς περιπτώσεις τὴν σύγχυσιν τῆς καταστάσεως.

Πρῶτον ἡ ἔλλειψις τῶν νοσκομειακῶν κλινῶν εἶναι πλέον αἰσθητὴ καὶ πιεστικὴ εἰς τὰ νοσκομεία γιατί τοῦτο ὀφείλεται ἐν πολλοῖς εἰς τὰ ἀπρηχαιωμένα καὶ κακῶς διαρρυθμισμένα κτίρια καὶ δὲν δύνανται νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις τῆς ἰατρικῆς. Πέραν δὲ τούτου οἱ ἰδιωτικὲς κλινικὲς δὲν διαθέτουν τὸν κατάλληλον ἐξοπλισμὸν καὶ ἰκανοποιητικὸν ἀριθμὸν ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ.

Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρομαι καὶ εἰς τὸ θέμα τῆς καθυστερήσεως ἢ ὁποῖα ἐπικρατεῖ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας. Ἀνεφέρθη εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τὸ θέμα τῶν ἐξωτερικῶν ἰατρῶν τοῦ Στροβόλου. Ὅμως τὰ ἐντιμα Μέλη πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι ἔχουν ἀποπερατωθῆ ἀπὸ ἐξαμήνου καὶ ἔχουν λειτουργήσει μόλις τώρα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀποχετευτικὸν σύστημα τοῦ Ψυχιατρείου Ἀθαλάσσης, ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἐπρονεῖτο κονδύλιον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ μόνον φέτος ὑπολογίζεται ὅτι θὰ τελειώσουν τὰ ἀποχετευτικὰ ἔργα.

Ὑπῆρχαν δηλώσεις καὶ διακηρύξεις, ἐν πολλοῖς πομπώδεις, γιὰ σύγχρονον καὶ μεγάλον Νοσοκομεῖον εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ αὐτὸ περιλαμβάνετο εἰς δύο πενταετῆ προγράμματα ἀναπτύξεως.

Τὴν ἀποφράδα ἡμέραν τῆς 15ης Ἰουλίου ἔφθαναν εἰς τὴν Κύπρον οἱ ἐμπειρογνώμονες διὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς Συμφωνίας διὰ τὴν μελέτην. Ἡ μελέτη περιελάμβανε τὸ μέγεθος, τὰ δεδομένα τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν διὰ τὴν ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐτοιμάσουν τὰς προδιαγραφὰς καὶ νὰ ἐτοιμασθοῦν τὰ σχέδια.

Καὶ μὲ ὄλην αὐτὴν τὴν καθυστέρησιν ὁμολογοῦμεν ὅτι καταφεύγομεν σὲ προσωρινὰ καὶ πολυδάπανα λύσεις. Καὶ μία λύσις διὰ τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας ἦτο νὰ ἐνοικιασθῆ πρόσφατα ἢ κλινικὴ τοῦ ἱατροῦ Μαργακοῦ διὰ νὰ μεταφερθῆ ἡ Ψυχιατρικὴ Πτέρυγα τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου τῆς Λευκωσίας διὰ νὰ ἀπελευθερωθῆ ὁ χώρος γιὰ ἄλλες εἰδικότητες. Οἱ προσπάθειες γιὰ ἐπιδιορθώσεις εἰς τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον ἀπορρίπτονται ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς καὶ ἀπὸ τοὺς εἰδικούς. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ διαφορετικὰ καὶ εἶναι ἀνάγκη ἐκ τῶν ἐνότων νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ ἀνταποκριθῆ ἔστω καὶ μερικῶς εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ ἀσθενῶν πού δέχεται τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον τῆς Λευκωσίας. Εἶναι καιρὸς πλὴν οἱ ἀποφάσεις νὰ εἶναι πρὸς ὀλοκληρωτικὰς καὶ σωστὰς λύσεις καὶ ὄχι πρὸς ἡμίμετρα.

Τραγική είναι η κατάσταση ή οποία παρατηρείται εις τὸ Νοσοκομείον Λάρνακος. Δὲν ἐλαύνομαι ἀπὸ τοπικιστικά ἐλατήρια, διότι ὁ ἴδιος ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀνέφερεν ἐπὶ λέξει εις τὴν ἀγόρευσίν του «τὸ Νοσοκομείον Λάρνακος θεωρεῖται πεπαλαιωμένον, ἄβολον λειτουργικά καὶ τόσοσιν συμφορημένον ποῦ χρειάζεται ἀνανέωση ἐκ βάθρων. Ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν προτίθεται νὰ μετακαλέσῃ ἐμπειρογνώμονες στὸ πολὺ προσεχῆς μέλλον γιὰ νὰ μελετήσουν τὰ νοσοκομειακὰ ἀνάγκες μας σὲ παγκύπρια κλίμακα καὶ τὰ σχέδια γιὰ τὰ ἰδρύματά μας».

Ἦδη ἔχω ὑποβάλλει σχετικὴν ἐρώτησιν, τί δαπάνες ἔχουν γίνεαι γιὰ τὴν ἐπέκτασιν καὶ ἐπιδιορθώσεις τοῦ Νοσοκομείου Λάρνακος, στὰ τελευταῖα 15 χρόνια. Καὶ γιὰ νέα κτίρια ἔχουν ἐξοδευθῆ £49.000, καὶ ὅταν ὁμιλῶ γι' αὐτὰ τὰ ποσὰ δὲν εἶναι ποσὰ σημερινά, εἶναι ποσὰ ποῦ ἐξωδεύθησαν εις χρόνον παλαιότερον καὶ κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ τὰ συσχετίσωμεν μὲ τίς τιμὰς τῆς ἀγορᾶς ἐκεῖνης. Διὰ δαπάνες ἐφέτος προνοοῦνται £25.000 δι' ἐξωτερικὰ ἰατρεῖα τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι καὶ ἄβολα, κακῶς διαρρυθμισμένα, διὰ μετατρεπῆς ἐξωδεύθησαν £12.000, διὰ λυόμενες αἰθουσες £18.000 καὶ διὰ συντήρησιν £21.000, δηλαδὴ ἐξωδεύθησαν σ' αὐτὸ τὸ ἐρείπιον £125.000, ἐνῶ ἐὰν ἐγίνετο πρόνοια διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐνὸς συγχρόνου νοσοκομείου θὰ μπορούσαν νὰ ἐξυπηρετηθοῦν πράγματι οἱ ἀνάγκες τῶν ἀσθενῶν.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ εις ὅ,τι ἔχω σημειώσῃ διὰ κάθε λεπτομέρειαν τοῦ νοσοκομείου Λάρνακος οὕτως ὥστε νὰ σχηματίσῃ κανεὶς γνώμην πόσον πιεστικὴ εἶναι ἡ κατάσταση, πόσον ἐξουθενωτικὰ ἐργάζονται οἱ ἱατροὶ καὶ πόσον ὑποφέρουν οἱ ἀσθενεῖς ἐκεῖ ποῦ καταφθάνουν μὲ τὴν συμφορὴν ἢ ὁποῖα παρατηρεῖται εις τὰ ἐξωτερικὰ ἰατρεῖα καὶ πῶς δὲν μποροῦν νὰ χειρουργηθοῦν — τοῦτο ἀνεφέρθη καὶ ἀπὸ ἐντιμον συνάδελφον προηγουμένως — ἀλλὰ περιμένουν κατὰ σειρὰν προτεραιότητος καὶ ὑπάρχουν ἐγγεγραμμένοι διὰ νὰ κάμουν ἐγχείρησιν εἴτε μετὰ ἔξη μῆνες εἴτε καὶ περισσότερον καὶ καμμίαν φορὰν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιμετωπισθῇ αὐτὴ ἡ κατάσταση.

Ἔχουν συστεγασθῆ ἡ Παιδιατρικὴ Πτέρυγα μὲ τὸν Παθολογικὸν θάλαμον γυναικῶν. Ὑπάρχουν μόνον 14 κλίνες διὰ τέσσαρες χειρουργοὺς ποῦ γίνονται ἐκεῖ τὰ ὀρθοπαιδικὰ, ἐπεμβάσεις γενικῆς χειρουργικῆς καὶ γυναικολογικᾶ. Εἶναι μία ἀπαράδεκτος κατάσταση καὶ ἀνεφέρθη εις τὴν ὁμιλίαν του ὁ κ. Ὑπουργὸς περὶ ἀνεγέρσεως χειρουργείου. Πράγματι ἀνηγέρθη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἓνα χειρουργεῖον τὸ ὁποῖον δὲν ἐλειτούργησεν ἀπὸ ἔξαμηνου, διότι δὲν ἔχει ἐξοπλισθῆ καὶ δὲν ἐγίναν πρόνοιαι τέτοιαι οὕτως ὥστε νὰ εἶναι λειτουργήσιμον αὐτὸ τὸ χειρουργεῖον σήμερα.

Οἱ συνεχεῖς προεκτάσεις καὶ ἐπεκτάσεις ἀσφαλῶς προϋποθέτουν δαπάνες μεγάλας χωρὶς καμμίαν λύσιν πραγματικὴν. Καὶ ὅπως μπορεῖ κανεὶς νὰ παρατηρήσῃ, ὅταν τελειώσῃ τὸ ἓνα κτίριον ἀναφύονται ἄλλα προβλήματα ἐξ ὑπαρχῆς καὶ δὲν δύναται ποτέ, κ' αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ κατανοητόν, νὰ διδεται λύσις ἐπὶ ἐρειπίων.

Συμπέρασμα, δὲν ὑπάρχει ἄλλη λύσις παρὰ ἡ σύντομος λήψις ἀποφάσεως διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐνὸς νέου συγχρόνου νοσοκομείου οὕτως ὥστε νὰ ἐξυπηρετήσῃ τίς ἀνάγκες τοῦ υπερτριπλασιασμοῦ τῶν ἀσθενῶν ποῦ ἐδέχετο προηγουμένως τὸ προηγούμενον νοσοκομείον. Ὑπῆρχαν προβλήματα τεράστια στὸ προηγούμενον νοσοκομείον, φαντασθῆτε δὲ τώρα πῶς εἶναι δυνατόν, ὅταν δὲν ὑπάρχη χώρος ἐντὸς τοῦ περιβάλλου τοῦ νοσοκομείου, νὰ ἀνεγερθοῦν νέες λυόμενες αἰθουσες!

Ὅμιλοῦμεν περὶ παροχῆς ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως εις τὰ 80% τοῦ πληθυσμοῦ. Πολλὰ ἐρωτήματα προκύπτουν ἀπὸ τὴν δήλωσιν αὐτὴν ἢ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι θεωρητικὴ. Ἔχομεν τὲς διευκολύνσεις διὰ νὰ ἀνταποκριθῶμεν; Ἀσφαλῶς ὄχι. Οὔτε τὸ δυναμικὸν ἀλλὰ οὔτε καὶ τὸν ἐξοπλισμόν. Τὰ προβλήματα ἀρχίζουν διότι τὸ 50% ἐξυπηρε-

τείται. Ἐφ' ὅσον οἱ Κυβερνητικοὶ ἰατροὶ εἶναι τὸ 1/3 τῶν ἰδιωτικῶν, δηλαδή 200 περίπου, καὶ τὸ 1/6 τῶν ἰδιωτικῶν οἱ ὀδοντίατροι, διερωτώμεθα πῶς θὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τὴν τεραστίαν συμφόρησιν ἀσθενῶν στὰ ἐξωτερικὰ ἰατρεία καὶ τὰς δηλώσεις προτεραιότητος, ὅπως ἀνέφερα προηγουμένως, γιὰ ἐγχειρήσεις καὶ τόσα προβλήματα πού βασανίζουν τοὺς ἀσθενεῖς. Τὰ μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτει τὸ Ὑπουργεῖον πρέπει νὰ συνάδουν μὲ τοὺς σκοποὺς. Τὰ μέσα δὲν εἶναι σὲ θέσιν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς ἀνάγκες καὶ νὰ ἀντεπεξέλθουν. Ὑπάρχουν τεράστιες ὀργανωτικὲς ἀδυναμίες εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν Ὑγείας. Ἰδιαίτερος παρατηρεῖται ἔλλειψις προσοντούχου διοικητικοῦ καὶ ὀργανωτικοῦ προσωπικοῦ τόσοσιν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ὑπηρεσίαν ὅσον καὶ εἰς τὰ νοσοκομεῖα. Αὐτὸ εἶναι διαπίστωσις τῶν ἀρμοδίων καὶ ὄχι μόνον ἰδική μου παρατήρησις.

Τὸ θέμα ἔλλειψως ἐξειδικευμένου διοικητικοῦ προσωπικοῦ εἶναι τεράστιον πρόβλημα.

Μίλησα προηγουμένως γιὰ καθυστερήσεις. Αὐτὸ εἶναι ἀποτέλεσμα γραφειοκρατίας ἢ ὁποῖα δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν δυαδικὴν ἐξουσίαν τῶν Ἱατρικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ ἡ εὐθύνη ἀντιμετωπίσεως τῶν προβλημάτων ἐδῶ εἶναι καὶ ἐδῶ χωλαίνει.

Δὲν πρέπει νὰ παραβλεφθῇ ἡ ἔλλειψις τοῦ συντονισμοῦ τοῦ δημοσίου τομέως ὑγείας μὲ τὸν ἰδιωτικὸν τομέα, ὅπως ἀνεφέρθη προηγουμένως ἀπὸ ἄλλον συνάδελφον, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐμφανίζονται ὅτι λειτουργοῦν μεμονωμένα. Ἡ ἔλλειψις ἐλέγχου ἐκ μέρους τοῦ κράτους καὶ γενικῆς συνεργασίας ἀφήνει κενὰ. Ὅφειλε νὰ ἐξασκή ἐλεγχον καὶ στὰς ἰδιωτικὰς κλινικὰς καὶ τοῦτο κατοχυρώνεται διὰ Νόμου. Θὰ μπορούσαν νὰ εἶναι ἀνοικτὰ τὰ νοσοκομεῖα γιὰ μιάν τέτοιαν συνεργασίαν.

Ἐνα ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον ἐθίγη κάποτε πολὺ ἀκροθιγῶς εἶναι καὶ τὸ θέμα τῆς προλήψεως τῶν δυστυχημάτων. Εἶναι τεράστιος ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων πού χάνονται εἰς τὴν πλέον ἀποδοτικὴν τους ἡλικίαν τῶν 20 καὶ τῶν 40 χρόνων. Καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ κάποια συνεργασία μεταξὺ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ Ἀστυνομίας εἰς τὸν τομέα αὐτὸν καὶ εἰσηγοῦμεθα νὰ γίνῃ ἕνα συμπόσιον προλήψεως δυστυχημάτων. Πόσοι νέοι πεθαίνουν! Οἱ ἐπιδημίες σήμερον δὲν εἶναι τόσοσιν μεγάλες ὅσον ἡ ἐπιδημία τῶν τροχαίων ἀτυχημάτων — ἐπιδημίες σήμερα ἐνδημικὰς. Ἐνδημικὴ ἐπιδημία εἶναι τὰ δυστυχήματα καὶ ὄχι οἱ λοιμῶδεις νόσοι ὅπως εἰς τὸ παρελθόν καὶ ποῖος εἶναι ὁ τρόπος ἀντιμετωπίσεώς των; Νὰ εὑρεθῇ καὶ ὑπάρχουν πολλὰς εἰσηγήσεις. Δὲν θὰ ἐξαλειφθῇ διότι εἶναι ὁ ἀνθρώπινος παράγων κατὰ κύριον λόγον ὁ ὁποῖος τὰ προκαλεῖ. Ἀλλὰ ὑπάρχει τρόπος νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν πλευρὰν αὐτὴν. Πόσοι μεταφέρονται χωρὶς φροντίδα εἰς τὰ νοσοκομεῖα; Πόσοι εἶναι ἐκεῖνοι πού παρέλυσαν διότι ἕνας καλὸς κατὰ τὰ ἄλλα Σαμαρείτης ὁδηγὸς ταξὶ μετέφερε κάποιον ἢ ἕνα φορτηγὸν μετέφερε ἕνα ὁ ὁποῖος ἐτραυματίσθη κρισίμως ἀλλὰ ἡ προσπάθειά του ἐκείνη πιθανὸν νὰ ἦτο μοιραία διὰ τὸν ἀσθενῆ ἢ νὰ ἐπαθε μιάν παράλυσιν διότι πρέπει νὰ ὑπάρξῃ καὶ εἰδικὴ Ὑπηρεσία «ἀμπουλανς σέρβις» μὲ εἰδικούς οἱ ὁποῖοι νὰ μεταφέρουν τοὺς τραυματίες εἰς τὰ νοσοκομεῖα. Καὶ εἶναι φρικῶδες νὰ ἀντιμετωπίζῃ κανεὶς περιπτώσεις πού μπορούσαν νὰ θεραπευθοῦν χωρὶς νὰ ἀφήσουν καμμίαν ἀναπηρίαν καὶ νὰ ὑπάρχῃ ἀναπηρία ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι οἱ τραυματῖαι δὲν μετεφέρθησαν κατὰ τὸν ὀρθὸν τρόπον εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Ἐνα ἄλλο θέμα διὰ τὸ ὁποῖον περιορίζομαι εἰς εἰσηγήσεις, ὅπως εἶπα προηγουμένως, δεδομένου, ὅπως ἀνέφερα, πολλὰ ἐκαλύφθησαν, εἶναι καὶ ἡ δημιουργία ἐνός κέντρου ἀξιοποιήσεως τῶν σπουδῶν διὰ τῆς δημιουργίας κέντρου μεταπτυχιακῶν μαθημάτων.

Δὲν ὑπάρχει δυστυχῶς ἀκόμη πανεπιστήμιον εἰς τὴν Κύπρον. Πρέπει ὅμως νὰ ἀξιοποιήσωμεν αὐτὸ τὸ προσωπικὸν τὸ ἐπιστημονικὸν τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ Κύπρος. Νὰ τὸ προβληματίσωμεν περαιτέρω, νὰ δημιουργήσωμεν

μίαν ἔφεσιν πρὸς ἔρευναν μὲ βιβλιοθήκες καὶ μὲ ἄλλους τρόπους καὶ νὰ σφυρηλατήσωμεν τὸ θέμα τῶν προσόντων, πρέπει δὲ νὰ ὑπάρξουν ὀπωσδήποτε καὶ «στάνταρτς» προσόντων. Διότι σήμερα ποιοὶ καθοδηγοῦν τὸν ἄρρωστον εἰς μίαν εἰδικότητα; Καμμίαν φοράν καθοδηγεῖται καὶ ἀπὸ τὴν ταπέλλαν. Ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως τοῦ ἀσθενοῦς εἶναι τὸ «στάνταρτ» τοῦ γιαιτροῦ. Οἱ ἀσθενεῖς καμμίαν φοράν ἀποστέλλονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Πρέπει νὰ ἀποστέλλωνται στὸ ἐξωτερικόν σὲ τέτοιες περιπτώσεις πού εἶναι πολυδάπανες διὰ τὴν Κύπρον, διότι ὑπάρχουν περιπτώσεις πού εἶναι δυνατὸν νὰ χρειάζεται διὰ μίαν ἐγχείρησιν μία ὀμάς ἀπὸ 20 ἱατροῦς καὶ ἄλλους βοηθοὺς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν μπορεῖ νὰ ἀνθέξῃ ἡ Κύπρος οὔτε οἰκονομικῶς ἀλλὰ καὶ οὔτε ἔχομεν τὸ κατάλληλον προσωπικόν.

Ἀνεφέρθησαν ἐν ἐκτάσει ὅλοι οἱ συνάδελφοι καὶ ἰδιαίτερως ὁ κ. Ποταμίτης καὶ ὁ κ. Θαλῆς Μιχαηλίδης, ἱατρός, εἰς τὸ θέμα τῶν φαρμάκων. Καὶ πρᾶγμα οἱ τιμὲς ἀνεβαίνουν κατακορύφως. Στόχος τοῦ Ὑπουργείου πρέπει νὰ εἶναι ἡ διασφάλισις τῆς ποιότητος καὶ τῆς τιμῆς διὰ νὰ ἀποφεύγωμεν τοὺς κινδύνους ὅπως ἄλλες χῶρες στὲς ὁποῖες ἐκυκλοφόρησαν φάρμακα πού ἔφεραν τόσῃν δυστυχίαν εἰς τὸν λαόν. Χρειάζεται αὐστηρότερος ἔλεγχος τῆς τιμῆς καὶ τῆς ποιότητος τῶν φαρμάκων. Πρέπει πάντοτε νὰ τίθεται τὸ θέμα τῆς ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ὡς πρῶτον καὶ σ' αὐτὸν τὸν τομέα ὑπάρχει ὁμοφωνία, ὁμοφωνία ὄχι μόνον Βουλῆς, ὁμοφωνία ὄχι μόνον τῶν ἱατρῶν καὶ ὀδοντιάτρων ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀκόμα. Πλὴν ὅμως καθυστερεῖ ἡ ὑλοποίησις τοῦ σχεδίου αὐτοῦ πού πρέπει νὰ μελετηθῇ εἰς βάθος καὶ πρέπει νὰ βρῆ ἐπὶ τέλους τὴν λύσιν του. Μέχρις ὅμως νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ πρέπει νὰ λειτουργήσῃ σωστὰ τὸ ὑπάρχον σχέδιον. Εἶναι μία κοινωνικὴ παροχὴ τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει κανεὶς νὰ λησμονῇ.

Δυστυχῶς οἱ ἀδυναμίες εἶναι πολλές καὶ καταλήγω μὲ κάτι τὸ ὁποῖον δὲν ἐθίγη εἰς βάθος, κάτι τὸ ὁποῖον παρέλειψε καὶ παραλείπει τὸ Ὑπουργεῖον, κάτι τὸ ὁποῖον συγκαλύπτουν οἱ ἀρμόδιοι, κάτι τὸ ὁποῖον βασανίζει τὸν λαόν, κάτι τὸ ὁποῖον πολλοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸν τάφον, κάτι τὸ ὁποῖον εἶναι ἴσον μὲ ἔγκλημα, ἡ ἐξάσκησις ἀπὸ μέρους τῶν Κυβερνητικῶν ἱατρῶν ἀσυδότης τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐπαγγέλματος.

Ὑπάρχει νομοθεσία πού ἐπιτρέπει εἰς τοὺς Κυβερνητικοὺς ἱατροὺς νὰ ἐξασκοῦν τὸ ἐπάγγελμα καὶ νὰ πληρώνουν μέρος εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ὅμως δὲν δύναται ἡ Κυβέρνησις, τὰ νοσοκομεῖα, νὰ τοὺς παρέχουν στέγην, νὰ τοὺς παρέχουν ἱατρικόν προσωπικόν, παραϊατρικόν προσωπικόν καὶ αὐτοὶ ἀσυδότης νὰ κλέβουν, νὰ κλέβουν, τονίζω, τοὺς ἀσθενεῖς καὶ νὰ ἐκμεταλλεύωνται τοὺς πρόσφυγες. Λέγω πρόσφυγες διότι τώρα ἐξετάζεται μία περίπτωσις, ποινικὴ μᾶλλον, ἐνὸς ἀσυνειδήτου ἱατροῦ ὁ ὁποῖος ἔχει πραγματοποιήσει κέρδη πέραν τῶν £50.000 καὶ ὀφείλει καὶ ἡ ἐφορεῖα καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ μερικὰ ὑψηλὰ ἱστάμενα πρόσωπα νὰ μὴν τολμήσουν νὰ συγκαλύψουν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, διότι πολλές ὑποθέσεις πρέπει νὰ πᾶν στὸ Δικαστήριον διότι ὀφείλουν νὰ εἶναι συνεπεῖς καὶ πρὸς τὸν ὄρκον τους ἀλλὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν καὶ τὸν λαόν. Ἐχομεν ἱατρὸν εἰς τὴν Λάρνακα ὁ ὁποῖος κατηγγέλη ἐπισήμως ἀπὸ τὸν Ἱατρικὸν Σύλλογον τῆς Λάρνακος, ἀπὸ ἰδιώτας ἱατροῦς καὶ ἄλλους καὶ λέγει εἰς τὴν ἐπιστολήν του ὁ Ἱατρικὸς Σύλλογος ὅτι ἡ καταγγελία προέρχεται ἀπὸ Γενικὴν Συνέλευσιν καὶ θέλει νὰ καταστῇ γνωστὸν ὅτι ὁ προαναφερθεὶς ἱατρός δὲν ἔπαυσε οὔτε φαίνεται ὅτι θὰ παύσῃ ποτὲ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξασκῇ κατ' ἰδίαν τὸ ἱατρικόν ἐπάγγελμα. Καὶ συνεχίζει : «Εἶναι ἡ τρίτη φορά ἐντὸς ἐξαετίας πού προβαίνομεν εἰς τὴν καταγγελίαν τοῦ ἰδίου προσώπου. Δυστυχῶς ὅμως ὄχι μόνον οὐδὲν πειθαρχικόν μέτρον ἐλήφθη κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων, ἀλλὰ ταῦναντίον ἡ ὠφ' ἡμῶν κατ' αὐτοῦ καταγγελία ἐχαρακτηρίσθη ὑπ' αὐτῶν ὡς ταπεινὴ

σοκοφαντία όφειλομένη εις προσωπικὰς αντίζηλιὰς». Τό Ύπουργείον κατέχει σωρείαν συνταγών τές όποιες έχει περιμαζέψει από τὰ φαρμακεία τής Λάρνακος.

Ό ιατρός αυτός απέστειλε στις 22 Μαΐου ποσόν 1.250 δολλαρίων σέ "external account" εις τήν Ελλάδα και συνελήφθη νοσοκόμος πού τό απέστειλλε τό ποσόν. Και είναι γνωστός τοίς πᾶσι ό ρόλος του εις τό πραξικόπημα διά τό όποιον έχει ήδη καταγγεληθή. Όνομάζεται Κώστας Σκαρπάρης.

Δι' άλλον ιατρόν από τήν Λευκωσίαν, επίσημον έγγραφον του Ύπουργείου Ύγείας λέγει τό έξής : «Διερωτᾶται τις έφ' όσον τοιαύτην έγνωσμένην τακτικήν ακολουθεί, ήτις τόσον εκθέτει τό Ιατρικόν Τμήμα ώς και αυτό τοϋτο τό Ύπουργείον Ύγείας, αν πρέπει νά δεχόμεθα τας ύπηρεσίας του τας τόσον άπιθάνως αναντικαταστάτους ή έάν πρέπει νά ζητηθή από τήν Δημοσίαν Ύπηρεσίαν ή άμεσος μετάθεσίς του, ότε ασφαλώς θά έξαναγκασθή εις παραίτησιν. Τό Ιατρικόν Τμήμα έχει ήδη απολέσει ιατρούς μέ έγνωσμένην επιστημονικήν κατάρτισιν και έν πολλοίς άφιλοκερδέις οϋχι δέ μέ τόσον βεβαρημένον χρηματικώς παρελθόν, παρόν και ασφαλέστατα μέλλον ώς είναι του ιατροϋ» — θά αναφέρω τό όνομά του — «και τό Τμήμα κατώρθωσε νά αντιμετωπίση τὰ δημιουργηθέντα κενά και δέν θά δυνηθή τώρα ιατρικώς νά επιζήση έάν στερηθή τών ύπηρεσιών του, αίτινες κατήντησαν άρνησις πλέον και συνεχής όχλησις»; Η έπιστολή άπευθύνεται πρὸς τόν Διευθυντήν Ιατρικῶν Ύπηρεσιών.

Ό Έπαρχιακός Ιατρός τής Λευκωσίας διά τόν ίδιον ιατρόν αναφέρει τό έξής :

«Επί του ανωτέρω επιθυμῶ νά εκφράσω τήν προσωπικήν μου γνώμην. Τό τοιοϋτο είμαι τής γνώμης ότι επισυνέβη καθότι ό σύζυγος τής ανωτέρω ασθενούς έζητούσε τήν επέμβασίν μου μετά εκδήλου στενοχωρίας και δέν άφηνε κενόν άμφιβολίας. Επιπροσθέτως πρὸς τας διαδόσεις εξ άλλων πηγών ότι ό ιατρός χρηματίζεται εμφανώς, προσωπική πληροφορία υπό τής ανωτέρω διευθυνούσης αδελφής μέ πείθουν περι τής βασιμότητος του ανωτέρω Ζητήματος. Ός εκ τούτου θεωρῶ καθήκον μου όπως υποβάλω τήν ανωτέρω εκθεσιν πρὸς πληροφορίαν σας».

Ό ιατρός αυτός εύρίσκετο επί άδειά από τής 21.3.1977 μέχρι τές 2.4.1977. Έπραγματοποίησε 9 τοκετούς — έχω τὰ όνόματα αυτών — και μάάλιστα δύο μέ καισαρικές τομές. Υπάρχει όμως διά τόν ιατρόν αυτόν και τό σύστημα εκμεταλλεύσεως τών ασθενών και δέν έφείσθη ούτε Κυβερνητικής υπαλήθλου άκόμη και του Αρχιατρείου. Εληρηφορήθη ότι έχει ξεγεννήσει τήν υπάλληλον αντί του ποσοϋ τών £20 και ή υπάλληλος αυτή έπλήρωσε εκάστοτε και £2. Έχω δέ πάρα πολλά στοιχεία όσον άφορᾶ τές περιπτώσεις αυτές αλλά αναφέρω αυτά ένδεικτικώς και μόνον. Τό σύστημα εκμεταλλεύσεως είναι δι' ένός σημειώματος P.I.D. "Please inform the doctor". Είδοποιείται καταλλήλως διά του σημειώματος ό ιατρός ό όποιος εκτελεί πρῶτον τήν έντολήν. Μετά είναι ό ψυχολογικός παράγων εις εκάστην περίπτωση, εκείνο δέ τό όποιον είναι φοβερόν και τραγικόν είναι ότι αν καθυστερήση νά έλθη, τότε οί νοσοκόμοι γυρίζουν πλευρόν τήν έτοιμόγεννην, σφίγγουν τούς μηρούς και τήν συμβουλεύουν νά αναπνή βαθειά διά νά σταματήσουν οί συστάσεις τής μήτρας διά νά καθυστερήση ό τοκετός.

Έχω τὰ όνόματα και τών ασθενών και τών ιατρών και τὰ γνωρίζει τό Ύπουργείον αλλά τίποτε δέν έπραξε και διερωτῶμαι διατί μᾶς λέγουν ότι παρέχουν δωρεάν ιατροφαρμακευτικήν περίθαλψιν και μάάλιστα στά 80% του πληθυσμοϋ, ένῶ τό 1/2 πληρώνει τουλάχιστον, εξ όσων γνωρίζω, εις τήν Λάρνακα. Εις όλες τές περιπτώσεις, εκτός έλαχίστων εξαιρέσεων, πληρώνουν και έχω όλόκληρον κατάλογον και ή Αστυνομία ήδη έχει έξετάσει εκατοντάδες περιπτώσεις. Ό ιατρός αυτός πού ανέφερα προηγουμένως όνομάζεται Χρυσαφίνης.

Διὰ τὸν ἱατρὸν ποῦ ἀνέφερα εἰς τὴν Λάρνακα, δυστυχῶς καὶ αὐτὸς γυναικολόγος, ἐξετάζεται ὑπόθεσις ἐναντίον του ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας.

Ἔχω τὲς διαμαρτυρίες ἐδῶ καὶ νομίζω ὅτι θὰ ἔλαβαν καὶ οἱ ἄλλοι Βουλευτὲς κοινοποιήσιν εἰς τὴν ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νοσηλευτικοῦ κ.λ.π., διότι ἐξησκήθη καὶ πίεσις ἀκόμη ὑπὸ τοῦ κ. Σκαρπάρη καὶ ὑπὸ τῆς Δνίδος Κασσιανοῦ, τῆς ἀδελφῆς Κασσιανοῦ, νὰ μὴν μαρτυρήσουν. Εἶναι κρίμα διὰ τὸν ἱατρὸν διότι ὁ ἱατρὸς πρέπει νὰ παίρῃ £30 καὶ £40 ἀπὸ τὴν κάθε πρόσφυγα! Καὶ δυστυχῶς ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ καὶ ἡ καῦμένη ἢ Μαρίτσα Καραολῆ ποῦ εἶναι πρόσφυξ εἰς τὸ Τσακκιλερό ἐδέχθη καὶ τὴν βάνουσον συμπεριφορὰν του διότι δὲν μποροῦσε νὰ γεννήσῃ. Ἦρνήθη νὰ πληρώσῃ τὸν ἱατρὸν καὶ ἔπρεπε νὰ τὴν ἀρπάξῃ ἀπὸ τὰ μαλλιά καὶ εἶναι ἀπ' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ποῦ ἤρχισεν ἡ ἔρευνα. Εἶναι ἀξία συγχαρητηρίων διότι εἶχε τὴν τόλμην νὰ καταγγεῖλῃ τὴν ὑπόθεσιν διότι ὅλοι φοβοῦνται. «Ἄς μὴν εὐρῆ ἀπὸ μένα», λέγουσιν, καὶ βρῖσκει ὁλόκληρος ὁ λαὸς ἀπ' αὐτοὺς καὶ εἶναι εὐτύχημα, διότι αὐτὸς ὁ κύριος, ὁ κ. Τέλλος Παπαγεωργίου, αὐτὴν τὴν στιγμὴν θὰ λογοδοτήσῃ ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ Ὑπερησία δὲν εἶδαμεν νὰ κάμῃ τίποτε καὶ ἀναμένομεν νὰ κάμῃ πολλά.

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ συνεχίσω. Θὰ κλείσω μὲ αὐτὰ διὰ νὰ πῶ ἓνα πρᾶγμα, ὅτι πλέον πρέπει νὰ ὑπάρξῃ γιὰ ὠρισμένους, γιὰ μίαν μερίδα ἱατρῶν, συνειδήσις πραγματικὴ. Ὑπάρχουν ἄλλοι, ὅπως ἀνέφερε προηγουμένως ὁ ἀξ. συνάδελφος κ. Ποταμίτης, οἱ ὁποῖοι πράγματι φτάνουν τὰ ὅρια εἰς τὰ ὁποῖα νομίζεις θεοποιοῦν τὴν ἐπιστήμην. Οἱ ἱατροὶ γίνονται ἄνθρωποι πραγματικοὶ καὶ ἀπαλύνουν τὸν πόνον τοῦ ἀσθενοῦς, ἀφροσιώνονται οἱ ἀδελφές διὰ νὰ θεραπεύσουν τοὺς ἀσθενεῖς. Αὕτῃ εἶναι εὐτυχῶς ἡ πλειοψηφία τῶν ἱατρῶν. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ οἱ ἀσυνειδήτοι. Τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει καλλιεργήσει αὐτὴν τὴν τακτικὴν διὰ τὴν συγκάλυψιν τῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ὁ κάθε ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἔχει καὶ κάκειον διὰ νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐγκληματικότητα αὐτὴν καὶ τὸν χρηματισμὸν εἰς βάρος ἀσθενῶν οἱ ὁποῖοι πηγαίνουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον διότι εἶναι πτωχοὶ καὶ δὲν ἔχουν πόρον ζωῆς καὶ ἐξαποστέλλονται ἢ φτάνουν εἰς τὸ σημεῖον νὰ δανειζῶνται νὰ πληρώσουν διὰ νὰ ἀλλάξουν τὴν προτεραιότητά τους, ἀκόμη καὶ γιὰ ἐγχειρήσιν.

Αὐτὸ σημαίνει παροχὴν ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως πρὸς τὸν λαόν! Πρέπει πολλὰ νὰ γίνουν, γι' αὐτὸ εἶπα ὅτι αἱ ὑπάρχουσαι Ὑπερησίες πρέπει νὰ λειτουργήσουν σωστὰ οὕτως ὥστε νὰ φτάσουμε μίαν ἡμέραν σ' ἓνα γενικὸν ἱατροφαρμακευτικὸν σχέδιον ποῦ νὰ καλύψῃ ὅλον τὸν λαόν καὶ οἱ ἱατροὶ νὰ εἶναι στὴν Ὑπερησίαν τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ξέρωμεν ὅτι ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη προσφέρεται ἀπὸ τὸν μικρότερον ὡς τὸν μεγαλύτερον. Ἔχει καθῆκον ἡ κοινωρία πρὸς τὸν λαόν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα ἀπλῶς νὰ τονίσω στὸ Σῶμα ὅτι καλὸν θὰ ἦταν, παρὰ τὲς καλὲς παρατηρήσεις τῶν ὁμιλητῶν καὶ τὴν συνεισφορὰν τῶν σὲ κάθε θέμα, νὰ ἀποφεύγωνται ἀναφορὲς σὲ ὀνόματα, ἰδιαιτέρως σὲ περιπτώσεις ὅπου γίνονται διερευνήσεις ἀδικημάτων, διότι ἐπηρεάζομεν τοὺς ἐγκαλουμένους ἐνώπιον αὐτῶν τῶν σωμάτων ἐνῶ δὲν ἔχουν αὐτοὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἔλθουν στὴν Βουλὴν νὰ ἐκφέρουν τὲς ἀπόψεις τους. Νομίζω τὸ χρωστοῦμεν στοὺς πολίτες αὐτοῦ τοῦ τόπου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

"Ήθελα να θίξω ακριβώς το ίδιο θέμα. Νομίζω ότι το μέρος της ομιλίας του κ. Χριστοφίδη το οποίο αναφέρεται σε διερευνήσιμους ποινικών αδικημάτων ήτοι εκτός τάξεως. Δεν εναπόκειται σε μένα να κάμω οποιανδήποτε εισηγήσιμους κατά πόσον θα πρέπει να διαγραφῆ ἢ ὄχι. Ἄλλὰ πιστεύω ότι ἡ ἀναφορά του σε λεπτομέρειες ὅσον ἀφορᾷ τὴν διερεύνησιμους ποινικών αδικημάτων δὲν εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον πρέπει πολὺ εὐκόλα ἢ Βουλὴ αὐτὴ νὰ ἐπιτρέπη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Δὲν πρόκειται, κ. Πρόεδρε, περὶ φημῶν, περὶ εἰκασιῶν, ἀλλὰ περὶ ἀληθινῶν γεγονότων καὶ μάλιστα γιὰ νὰ φθάσω στὸ σημεῖον νὰ ἀναφέρω τὰ ὀνόματα σημαίνει ὅτι ἔχω πολλές μαρτυρίες καὶ εἶμαι πεπεισμένος πέραν πάσης ἀμφιβολίας. Ἐὰν ἀκολουθήσωμεν τὴν τακτικὴν ποὺ ὑποδεικνύουν τὰ ἐντιμὰ Μέλη τότε δὲν κάμνομεν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν στὸ παρελθὸν ἐὰν δὲν καταγγελλοῦν ἀπ' ἐδῶ. Πόσοι ἔχουν καταγγελλῆ στὴν προηγουμένην συνεδρίαν ἀκόμη; Ἔχουμε καταγγεῖλει συγκεκριμένα πρόσωπα γιὰ ὠρισμένα θέματα. Οἷσδῆποτε πιστεύομεν καὶ ἔχομεν μαρτυρίες, ὅτι διαπράττει ἐγκλημα εἰς βάρος τοῦ λαοῦ εἶναι καθήκον μας ὡς ἐντολοδόχοι τοῦ λαοῦ νὰ τὸ καταγγείλωμεν καὶ ὄχι νὰ τὸ συγκαλύψωμεν. Εἶναι πολλές αἱ ἐπιστολές, εἶναι πολὺ βαρεῖα τὰ φάιλς ποὺ ὑπάρχουν μέσα στὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας καὶ τὰ γνωρίζει πολὺ καλὰ ὁ κ. Βάκης διότι διετέλεσεν Ὑπουργὸς Ὑγείας. Ἄς μᾶς πῆ, ἐφ' ὅσον καὶ ἐπὶ ὑπουργίας του ὑπῆρχαν αὐτὲς αἱ ἀτασθαλίαι, τί ἐπραξε δι' αὐτό. Γι' αὐτὸ λέγω ὅτι δὲν ἤμουν ἐκτός τάξεως καὶ τάξις θὰ μὴ μόνον ὅταν λεχθοῦν αὐτὰ τὰ πράγματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἴσθε τώρα ἐκτός τάξεως.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Διότι λέγω ἀλήθειαι καὶ κάποιαι φωνές τῆς ἀλήθειας πρέπει νὰ πρυτανεύουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀφήσατε ὑπενοούμενα εἰς βάρος πρώην Ὑπουργοῦ.

Ο κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ἀπαντήσω εἰς τὸν κ. Χριστοφίδη. Θὰ ἤθελα νὰ γνωρίζω ἐὰν ὑπάρχη ἀπόφασις τῆς Βουλῆς διὰ νὰ κλείσῃ τὸ θέμα σήμερα, διότι προτίθεμαι μετὰ ἀπὸ τὴν τελευταίαν ὀμιλίαν τοῦ κ. Χριστοφίδη νὰ ἐτοιμασθῶ διὰ νὰ ἀπαντήσω ἐπὶ τοῦ θέματος πολιτικῆς ὑγείας καὶ ὄχι ἐπὶ θέματος τὸ ὁποῖον, κατά τὴν ἂποψίν μου, ἦτο ἐκτός τάξεως.

Συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Χριστοφίδη ὅτι ἀτασθαλίαι αὐτῆς τῆς μορφῆς θὰ πρέπει νὰ κυνηγοῦνται μὲ τὸν πλέον αὐστηρὸν τρόπον. Θὰ ἀπαντήσω εἰς μεταγενέστερον στάδιον εἰς τὴν προσωπικὴν του ἐπίθεσιν καὶ διὰ τοῦ καταλήλου τρόπου.

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔχομεν θίξει, τὸσον ὁ κ. Ἀμπίζας ὅσον καὶ ἐγώ, ἦταν ἡ λεπτότης τοῦ κατὰ πόσον ἐν ὧσφ εὐρίσκεται ἐνώπιον τῆς Εἰσαγγελικῆς Ἀρχῆς ἢ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης μία ὑπόθεσις, ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐλαφρᾶ τῆ καρδία θά ἐπιτρέπη τὴν δημοσίευσιν ἀπόψεων καὶ πληροφοριῶν εἰς τὸ στάδιον αὐτό. Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ πρέπει νὰ σέβεται καὶ τὸν ἐαυτὸν τῆς καὶ νὰ σέβεται καὶ τὰς ἄλλες ἐξουσίαις. Καὶ ἐὰν θὰ ὑπάρξῃ αὐτὸς ὁ σεβασμὸς νομίζω ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ὠμίλησεν ὁ κ. Χριστοφίδης δι' ὑποθέσεις εἰ ὁποῖαι εὐρίσκονται στὸν δρόμον τῆς δικαιοσύνης δὲν εἶναι μέσα στὰ πλαίσια τῶν καλῶν σχέσεων τῶν δύο ἐξουσιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ ἔχει γίνεσι κάποια ἀναφορὰ πάνω σὲ ὀμιλίες πού ἔχουν γίνεσι στὸ παρελθόν, ὅπως στὴν ὑπόθεσιν τοῦ Δώρου Λοῖζου καὶ τοῦ Μισιαούλη, θά ἦταν καλὸν νὰ διευκρινίσωμεν ὅτι τὰ θέματα πού συζητοῦμεν σήμερα οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν μὲ τῆς ἀναφορὰς τὸσον εἰς τὴν ὑπόθεσιν Δώρου Λοῖζου ὅσον καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν Μισιαούλη. Τὰ θέματα πού ἐγγράψαμεν σ' αὐτὰς τῆς περιπτώσεις εἶναι μετὰ ἀπὸ πολὺ μεγάλην καὶ σκανδαλώδη καθυστέρησιν ἀπὸ πλευρᾶς τῶν Ἀρχῶν νὰ διερευνηθοῦν τῆς ὑποθέσεις ἐνώπιον στοιχείων πάρα πολλῶν. Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον συζητοῦμεν σήμερον, στὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη ὁ κ. Χριστοφίδης, εἶναι τελείως διαφορετικόν. Ὁ ἴδιος ὁ κ. Χριστοφίδης εἶπεν ὅτι ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης — ἀνέφερε τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ παραδείγματα — εὐρίσκεται ἡ ὑπόθεσις Τέλλου Παπαγεωργίου. Ἐν ὧσφ εὐρίσκεται ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐν ὧσφ εἶναι τόσο σίγουρα τὰ στοιχεῖα πού ἔχει ὁ κ. Χριστοφίδης, νομίζω ἀποστεροῦμεν στοιχειώδη δικαιώματα δικαιοσύνης ἀπὸ τὸν κ. Παπαγεωργίου ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει τὴν εὐχέρειαν οὔτε τὸ δικαίωμα νὰ εὐρίσκεται ἐδῶ νὰ ἀπαντήσῃ στίς ἐναντίον του κατηγορίες. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι αὐτὴ ἡ διαλογικὴ συζήτησις πρέπει νὰ τερματισθῇ, ὅπως πρόθεσις εἶναι νὰ ὁλοκληρωθῇ καὶ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψε. Γι' αὐτὸ δὲν ξέρω ἂν ὁ κ. Βάκης θά ἤθελε νὰ ὀμιλήσῃ ἀπόψε ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐὰν ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἔχω ἐτοιμάσει ὀμιλίαν θά ἤθελα νὰ κάμω μίαν δήλωσιν ἀπὸ τοῦ βήματος, μὲ τὴν ἀδειάν σας. Ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἓνα θέμα. Ὁ χρόνος πού μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως μέσα στὸ ὁποῖον ἐντάσσονται τὰ σχέδια πολιτικῆς τὰ ὁποῖα εἶχε τὴν καλωσύνην ὁ Ἐντιμὸς Ὑπουργὸς Ὑγείας νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ, τὸ διάστημα αὐτό, λέω, εἶναι πολὺ μικρὸ καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἔχω τίποτε νὰ προσθέσω. Στὴν ἐτοιμασίαν αὐτοῦ τοῦ Σχεδίου εἶχα ἐνεργὸν μέρος καὶ δὲν ἔχω κανένα λόγο νὰ διαφωνῶ εἴτε μὲ τὴν γραμμὴν εἴτε μὲ τὰ σχέδια τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας. Σημειῶνω μὲ ἰκανοποίησιν ὅτι τὰ σχέδια αὐτὰ καὶ ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ἔχουν συμπληρωθῇ, ἔχουν προωθηθῇ καὶ ὅτι πλεῖστα εὐρίσκονται στὸ στάδιον τῆς πραγματοποιήσεώς των. Σχετικὰ μὲ τὸ ὅλον θέμα θά ἤθελα ἐπίσης νὰ προσθέσω κάτι τὸ ὁποῖον δὲν ἄκουσα νὰ τενίζεται σήμερα μὲ τὸν δίκαιον τόνον τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ χρησιμοποίησωμεν ὡς Βουλὴ. Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ ἔπαινος ὁ ὁποῖος ταιριάζει στὸ ἱατρικόν, κυρίως, καὶ τὸ παραϊατρικόν προσωπικόν γιὰ τῆς τεράστιαις ὑπηρεσίαις πού ἔχουν προσφέρει στὸν τόπο μας ἀπὸ τὴν ἡμέραν τοῦ προ-

δοτικοῦ πραξικοπήματος μέχρι καὶ σήμερα. Παρὰ τὸν τεράστιον, πράγματι, φόρτον ἐργασίας τὸν ὁποῖον ἔχουν ἐπωμισθῆ, νομίζω ὅτι τὸ ἱατρικὸν καὶ τὸ παραϊατρικὸν μας προσωπικὸν ἔχει ἐπιδείξει καὶ ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν καὶ ἐντιμότητα καὶ ἀνθρωπιάν. Καὶ νομίζω θὰ ἦτο μέσα στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς συζητήσεως, μιά πού γιὰ πρώτη φορά ἡ Βουλὴ αὐτὴ συζητᾷ τὰ θέματα πολιτικῆς ὑγείας καὶ τὸ θέμα παροχῆς ἱατρικῶν καὶ φαρμακευτικῶν ὑπηρεσιῶν, νὰ μὴν παραλείψωμεν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκφράσωμεν αὐτὸν τὸν ἔπαινον.

Τελειώνω μὲ τὸ θέμα τῆς δηλώσεώς μου ἢ ὀμιλίας μου, κ. Πρόεδρε, παραμένει ὅμως ἓνα θέμα τάξεως μὲ τὸν κ. Χριστοφίδην. Θὰ ἤθελα νὰ γνωρίζω ἂν πράγματι ἐννοεῦσε νὰ ἀφήσῃ ὑπονοούμενα συγκαλύψεως. Διότι θίγει μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἓνα τεράστιον θέμα ἠθικῆς τάξεως τὸ ὁποῖον δὲν νομίζω ὅτι εἶναι τὸν ὀμιλοῦντα πού βαρύνει ἀλλὰ τὸν ἴδιον. Ἐλπίζω νὰ μὴν ἔχη ἐρμηνευθῆ ἢ δήλωσίς του ὡς δήλωσις προσπαθείας ἐκ μέρους μου γιὰ συγκαλύψιν.

Εἶχαμεν τὴν εὐκαιρίαν πολλῶν συνεργασιῶν μὲ τὸν κ. Χριστοφίδην τόσον ὑπὸ τὴν Βουλευτικὴν του ιδιότητα ὅσον καὶ στίς σχέσεις μου μὲ τὸν Παγκύπριον Ἱατρικὸν καὶ τὸν Παγκύπριον Ὀδοντιατρικὸν Σύλλαγον. Ἐπειδὴ εἶναι δυνατόν ἐκείνο τὸ ὁποῖον ἔχει πῆ νὰ παρερμηνευθῆ ἐναπόκειται στὸν ἴδιον νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ καὶ δὲν πρόκειται νὰ τοῦ ἀπαντήσω, κ. Πρόεδρε, διότι δὲν νομίζω ὅτι ἡ ἱστορία μου καὶ ὁ χαρακτήρας μου ἀπαιτοῦν νὰ δώσω ἀπάντησιν σὲ τέτοιον ἐνδεχόμενον ὑπαινιγμὸν τοῦ κ. Χριστοφίδη. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ὅφειλό νὰ κάμω τὴν ἐξῆς διασάφησιν. Ὅταν ὠμιλοῦσα καὶ ἀνεφέρθηκα στὸ ὄνομα τοῦ κ. Βάκη ἐννοεῦσα ὅτι γνώριζε αὐτὲς τίς περιπτώσεις ἀλλὰ ὄχι ὅτι τίς ἐσυγκάλυψε. Ὅτι περιῆλθαν εἰς γνώσιν του καὶ εἶναι εἰς γνώσιν πολλῶν. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἐνεσῶ τὴν συγκαλύψιν, διότι εἶναι γνωστὸν σὲ ὅλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι.....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Πιθανὸν νὰ μὴν ἔτυχε νὰ φθάσῃ κοντά του ἡ καταγγελία ἐπισημῶς. Δὲν γνωρίζω. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον πρόθεσίς σας δὲν εἶναι νὰ θίξετε τὸν κ. Βάκη....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι νὰ ἀποσύρετε αὐτὸ τὸ σημεῖον διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ νέα παρερμηνεία αὐτοῦ τοῦ ὁποῖον λέγετε.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐὰν παρερμηνεῖθῃ ὡς θέμα μομφῆς δηλῶ ὅτι δὲν ἦταν θέμα μομφῆς κατὰ τοῦ κ. Βάκη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Πελεκάνος.

ΧΡ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

"Έχω κι' εγώ μίαν μικρήν διαφωνίαν με τον κ. Βάκην. Νομίζω ότι πολλοί όμιληταί και ό ύπερφαινόμενος είχαμεν άπονείμει δίκαιον έπαινον σε όλους τους γιατρούς και στο παραϊατρικό προσωπικό για τα μεγάλα έπιτεύγματα τα όποια έχουν έπιτύχει κατά τα τελευταία χρόνια κάτω από τραγικές και δύσκολες συνθήκες. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Πάνω στην όμιλία του συναδέλφου κ. Χριστοφίδη έχω την έντύπωση ότι δημιουργήθηκε ή έντύπωση ότι όλοι οι Κυβερνητικοί γιατροί ένέχονται σε παράνομες πράξεις σε άσκηση του έπαγγέλματος. "Έτσι θα πρέπει να διασαφινισθή ότι αν υπάρχουν όποιεσδήποτε παραβάσεις άφορούν ελάχιστους και προς αύτην την κατεύθυνση ασφαλώς και ό νόμος και ή δικαιοσύνη θα πρέπει να έχουν τον λόγον.

Τό δεύτερο σημείον είναι τό εξής : "Ότι έγινε κάποια σύγχυση σχετικά με τές ανεπάρκειες των Κυβερνητικών Υπηρεσιών και τό είδος της προσφερομένης θεραπείας και του τρόπου της προσφοράς της θεραπείας. Δεν ένέχονται οι γιατροί εις τές ανεπάρκειες των Υπηρεσιών και τον τρόπον παροχής ιατρ.κής περίθαλψης. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πάντως θα ήταν εύχης έργον εις περιπτώσεις.....

Α. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να πω δυό λόγια και εγώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Α. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Έπειδή έξασκώ τό έπάγγελμα για περισσότερα χρόνια από πολλούς από τους ιατρούς που είναι εδώ, νομίζω ότι ή επίθεσις του κ. Χριστοφίδη ήταν έναντίον του όρκου μας του Ίππεκράτη.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, είναι θέμα συνταγματικής τάξεως. Έάν θέλετε να δώσετε τον λόγον μπορείτε να τον δώσετε, είναι δικαίωμά σας. Είναι θέμα συνταγματικής τάξεως και τό έννοω και τό ύπογραμμίζω χωρίς να θέλω να στερήσω τον λόγον σε όποιονδήποτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλώ, νομίζω ότι εάν.....

Α. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Κύριε Χριστοφίδη.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δέν νομίζω ότι θά έξυπηρετήση ή συνέχισις αὐτῆς τῆς συζητήσεως.

Α. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Εἶναι θέμα συνταγματικῆς τάξεως ἐάν ζητήσω νά ψηφίσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Ἀστζιάν.....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Εἶναι θέμα συνταγματικῆς τάξεως.

Ἐγὼ ἀποχωρῶ.

Α. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Ὅχι κύριε, εἶναι δικαίωμά μου νά ὁμιλήσω. Δέν ψηφίζω περὶ νομοθεσίας. Δέν εἶναι ἡ πρώτη φορά ποῦ ὁ κ. Χριστοφίδης ἀπὸ τὸ θέμα τῆς Βουλῆς κατηγορήσεν ἄλλους ὅταν οἱ ἑναχοί, κατὰ τὸν ἴδιον, δέν ἦταν ἐδῶ παρόντες διὰ νά μπορέσουν νά υπερασπισθοῦν. Στὴν παλαιάν Βουλήν τὸν ἀνέχθηκα γιὰ ἔξη χρόνια. Ἀλλὰ δέν πρόκειται νά ἀνεχθῶ τὴν συνέχισιν τῆς στάσεως αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πάντως δέν ἀνεφέρθη σὲ σᾶς, κ. Ἀστζιάν, ἐν πάσῃ περιπτώσει.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐγὼ θά ἀποχωρήσω.

Α. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Δέν πειράζει, κ. Πρόεδρε. Ἀνεφέρθη σὲ συναδέλφους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά ἦταν εὐχῆς ἔργον νά ἀποφεύγωνται ἀναφορές σὲ πρόσωπα, ἰδιαιτέρως ὅταν διεξάγεται ἔρευνα ἀπὸ ἀρμοδίους γιὰ πειθαρχικούς ἢ ἄλλους λόγους.

Μπορῶ νά λάβω ἐγὼ τὸν λόγον τώρα γιὰ νά μιλήσω ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος;

Α. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Ἐνα λεπτό, ὅταν τελειώσω θά καθίσω, κ. Πρόεδρε. Ἡ συνταγματικότητα τοῦ δικαίωμάτός μου νά μιλήσω ἀφορᾶ εἰς νομοθετικὴν ἐργασίαν καὶ ξέρω ὅτι περιορίζομαι.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα αὐτὸ ἔληξε.

A. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Δέν μπορῶ νά φηφίσω, κύριε. Σέ οιονδήποτε ἄλλο θέμα ἔχω ἴσα δικαιώματα μέ σᾶς καί μπορῶ νά μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐληξε τὸ θέμα.

A. ΑΣΤΖΙΑΝ :

Ὅμως ἡ διαμαρτυρία μου παρακαλῶ νά ἐγγραφῆ στὰ πρακτικά τῆς Βουλῆς γιὰ μελλοντική ἀναφοράν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τὸν κ. Ποταμίτην νά μὲ ἀντικαταστήσῃ.

(Ὁ κ. Ποταμίτης ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἔδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

Εἶναι κρίμα πού ἐξελίχθη μιά τόσον ἐποικοδομητικὴ συζήτησις στὸ τέλος τῆς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Κύριοι συνάδελφοι. Ἐπανερχομαι ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας στῆ Βουλὴ στίς 5 Μαΐου ἔδωσε πραγματικά μιά λεπτομερῆ εἰκόνα τῶν ὄσων ἐπετεύχθησαν στὸν τομέα τῆς υγείας, ὅπως καὶ τῶν διαφόρων προσπαθειῶν πού καταβάλλονται καὶ τῶν ὄσων προγραμματίζονται. Καὶ ἔτσι ἡ συζήτηση στῆ Βουλὴ πάνω στὸ θέμα αὐτὸ ἐγίνε κατὰ τρόπον πολὺ ἐποικοδομητικόν, ἔχοντας ὑπ' ὄψῃ τόσο τίς ἀνάγκες τοῦ τόπου, ὅσο καὶ τὴν Κυβερνητικὴν πολιτικὴν.

Ἡ υγεία τοῦ λαοῦ ὄχι μόνον ἀντικατοπτρίζει σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸ ἐπίπεδο τοῦ πολιτισμοῦ του, ἀλλὰ καλύτερη υγεία σημαίνει λιγώτερη ἀποχὴ ἀπὸ ἐργασία καὶ μεγαλύτερα ὀφέλη γιὰ τὸ κράτος καὶ τὸ σύνολο. Κι' ἂν πρὶν ἀπὸ τὰ τραγικὰ γεγονότα τοῦ 1974 πού ἔφεραν στὸν τόπο μας τὴν καταστροφὴ ἢ προδοσίαν καὶ ἡ εἰσβολή, τὸ θέμα τῆς υγείας ἀποτελοῦσε ἓνα σοβαρώτατο μέλημα τῆς πολιτείας, τὸ θέμα τοῦτο, ὅπως εἶναι φυσικόν, κατέστη ἀκόμα πιὸ σημαντικόν μετὰ ἀπὸ τὰ γεγονότα, ἐξ αἰτίας τῶν δυσμενεστάτων συνθηκῶν διαβιώσεως ἐνὸς τεραστίου τμήματος τοῦ λαοῦ πού δημιουργήθηκαν καὶ τῶν διαφόρων συναφῶν προβλημάτων πού προεκλήθησαν.

Πιστεύουμε ὅτι ἔχουν ἐπιτευχθῆ πάρα πολλὰ στὸν τομέα τῆς υγείας ἂν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψῃ τίς δυσχέρειες καὶ τίς δυσμενεῖς συνθήκες. Ἐν τούτοις εἶναι πάρα πολλὰ ἀκόμη πού μποροῦν καὶ πρέπει νά γίνουν, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας ὑπεγράμμισε στὴν ὁμιλία του στὴν Βουλὴ καὶ ὁ ὁποῖος μάλιστα ἀνεφέρθη σὲ συγκεκριμένα μέτρα καὶ προγράμματα.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἰδανικὸς στόχος εἶναι ἡ δωρεάν ἱατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη ὅλων τῶν πολιτῶν. Ἀπ' ὅ,τι ἀνέφερε ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας, ἓνα σημαντικὸ ποσοστὸ τοῦ λαοῦ τυγχάνει ἤδη δωρεάν ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψεως. Τελικὸς ὅμως στόχος, ἀνεξάρτητα τοῦ ποῖο εἶναι σήμερὰ αὐτὸ τὸ ποσοστὸ ἢ ὄχι, πρέπει νά εἶναι ἡ δωρεάν ἱατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες. Τοῦτο βέβαια μπορεῖ νά μὴν εἶναι ἄμεσα ἐφικτὸ λόγω τῶν ἀπαιτουμένων δαπανῶν καὶ τῶν ἀπαιτουμένων μέσων, ἀλλὰ, ἀσφαλῆστατα, σταδιακὰ θὰ πρέπει νά ἐπιτευχθῆ ὁ στόχος αὐτός καὶ ἀπὸ ὅσα ἐλέχθησαν εἶναι σαφές ὅτι πρὸς τὸν στόχον αὐτὸν

αποβλέπει ή Κυβερνητική πολιτική. Μέχρις ότου έπιτευχθή ό τελικός στόχος ύπάρχουν περιθώρια βελτιώσεως και προόδου για άκόμη μεγαλύτερη επέκταση τής δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως για να καλύψη άκόμη περισσότερες ομάδες του συνόλου, ιδιαίτερα τις πλέον δυσπραγούσες με χρηματοδοτικές πηγές βέβαια τό κράτος και τὰ διάφορα Ταμεία Ασφαλίσεων και Υγείας. Πάντως ή Κυβέρνηση κινείται προς τήν όρθή κατεύθυνση και δέν έχουμε παρά να έκφράσουμε τήν έλπίδα ότι ό τελικός στόχος θα πραγματοποιηθή τό συντομότερον δυνατόν λαμβανομένων, έπιναλαμβάνων, ύπ' όψη τών δυσχερειών πού προκύπτουν από τήν γενικότερη κατάσταση πού προκάλεσε στόν τόπο ή καταστροφή.

Ό Υπουργός Υγείας άνεφέρθη στή μελέτη ή όποία γίνεται και πού κατά πάσαν πιθανότητα θα ολοκληρωθή μέχρι τό τέλος του χρόνου για ένα γενικό και ώλοκληρωμένο σχέδιο κρατικοποιημένης ιατρικής πού να άντικαταστήση, όπως είπε, όλα τὰ ύπάρχοντα σχέδια και πού να είναι και απλούστερα και πιό οικονομικό στήν έφαρμογή του, πράγμα πού επίσης θα συμβάλη στήν προώθηση του τελικού στόχου.

Στόν τομέα τής ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως σημειώσαμε με ιδιαίτερη ικανοποίηση τις προσπάθειες τής Κυβερνήσεως για τήν αριθμητική ενίσχυση του έμψυχου δυναμικού, πράγμα άπαραίτητο, όπως έχει διαπιστωθή επανειλημμένα. Η ενίσχυση στόν τομέα του έμψυχου δυναμικού είναι άπαραίτητη άκόμη και με τὰ ύπάρχοντα μέσα, εάν λάβη δέ κανείς ύπ' όψη τήν πρόοδο ή όποία έπραγματοποιήθη όπως και τὰ προγραμματιζόμενα από άπόψεως επέκτάσεων και άποκεντρώσεως, ή ανάγκη καθίσταται άκόμα μεγαλύτερη. Δέν είναι από τους τομείς πού πρέπει να στεροϋνται του αναγκαίου και καταλλήλου προσωπικού για λόγους οικονομίας. Έκτός από τήν ενίσχυση αριθμητικά του έμψυχου δυναμικού στις ιατρικές και παραϊατρικές υπηρεσίες, ή άποκέντρωση είναι κάτι τό πολύ σημαντικό. Ήδη δημιουργήθηκαν ιατρικά κέντρα σε δύο περιοχές τής Λευκωσίας και τό σύστημα αυτό θα πρέπει να λειτουργήση και να επέκταθη τόσο για τήν πιό άποτελεσματική έξυπηρέτηση τών πολιτών και στήν Λευκωσία και στις άλλες πόλεις και σ' όλόκληρη τήν Κύπρο, αλλά και γιατί με τόν τρόπο αυτό κι' άν γίνει καλή χρήση τών μονάδων αυτών θα έπιτευχθή ή όρθή επιδιωκόμενη άποκέντρωση και ιδιαίτερα ό συνωστισμός πού παρατηρείται στα έξωτερικά ιατρεία τών μεγάλων Νοσοκομείων θα έλαττωθή. Στο σημείο αυτό θα ήθελα και πάλιν να αναφέρω ότι θα ήταν δυνατό να χρησιμοποιηθούν με ειδικές συμβάσεις, με ειδικές συμφωνίες, με ειδικές διευθετήσεις, ιδιώτες ιατροί όπως και ιδιωτικές κλινικές, εάν τουτο βέβαια είναι συμφέρον και είναι άποδεκτόν τόσο από τό κράτος όσο και από τους ίδιους τους ιατρούς. Έάν τουτο πραγματοποιηθή, θα συμβάλη και στή γενικότερη προσπάθεια αλλά και στήν επίλυση τών προβλημάτων πού αντιμετωπίζουν οι ιδιώτες ιατροί.

Πριν από τὰ γεγονότα του 1974 ή Κυβέρνηση είχε προετοιμασθή για τήν έφαρμογή μεγαλεπήβολων σχεδίων από άπόψεως κτιριακών έγκαταστάσεων και άλλων τεχνικών μέσων. Είναι βέβαια αυτόνοτο ό τι τό σχέδιο αυτό, ιδιαίτερα εις ό,τι άφορά ένα νέο γενικό Νοσοκομείο τής Λευκωσίας δέν μπορεί με τὰ σημερινά δεδομένα να πραγματοποιηθή άμεσα εξ αίτίας τών μεγάλων δαπανών πού απαιτούνται, αλλά θα πρέπει να ύπογραμμίσω ότι ή πολιτική τής Κυβερνήσεως για τήν βελτίωση τών ύπαρχουσών κτιριακών έγκαταστάσεων είναι τέτοια πού δέν θεωρείται σπατάλη ή βελτίωση τους όπως και οι προσθήκες δεδομένου ότι γίνονται κατά τέτοιο τρόπο πού να εξασφαλίζεται ή χρησιμότητα τους, όπως άνεφερε στήν όμιλίαν του ό Υπουργός Υγείας, και μετά τήν άνέγερση, όταν τουτο καταστή δυνατό, του νέου Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας ή τών νέων νοσοκομείων γενικώτερα. Μπορεί από κτιριακής άπόψεως όπως και από άπόψεως έξοπλισμών και τεχνικών μέσων ή κατάσταση να μην είναι ιδανική αλλά έχουν έπιτευχθή άρκετά και τὰ όσα προγραμματίζονται, όπως άνεφερον ό Υπουργός Υγείας,

θά αποτελέσουν ασφαλέστατα σημαντικήν πρόοδον και θά άνυψώσουν τὸ επίπεδο τῆς ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Μιλώντας γιὰ ἀποκέντρωση θέλω ἰδιαίτερα νὰ υπογραμμίσω τὴν ἀνάγκην δημιουργίας καὶ ἄλλων μονάδων σὲ ἀγροτικά κέντρα πέραν τῶν ὧσων ἀνεφέρθησαν ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Ὑγείας ὅπως καὶ τὴν δημιουργίαν ἢ καλύτερον ἐξοπλισμὸν τέτοιων κέντρων ἐκεῖ ὅπου οἱ ἀνάγκες τὸ ἐπιβάλλουν, ὅπως γιὰ παράδειγμα σὲ προσφυγικούς συνεικισμούς καὶ ἄλλες πυκνοκατωχημένες περιοχές. Δηλαδή ἡ ἀποκέντρωση νὰ μὴν περιορισθῇ μόνον μέσα στὰ ἀστικά κέντρα ἀλλὰ νὰ γίνῃ μὲ γοργότερο ρυθμὸ σ' ὁλόκληρη τὴν Κύπρο.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι πρὸς αὐτὸ ἀποβλέπει ἡ Κυβέρνηση ἂν κρίνῃ κανεῖς ἀπὸ τὰ ὅσα ἀνεφέρθησαν ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Ὑγείας.

Ἀξιόλογη πρόοδος ἀποτελεῖ ἡ δημιουργία στὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο Λευκωσίας τῆς μονάδος καρδιακῶν παθήσεων πού βρίσκεται στὸ τελικὸ στάδιο τῆς συμπληρώσεως καὶ τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς, ἐνῶ θά πρέπει ταυτόχρονα νὰ τονισθῇ ἡ ἀνάγκη αὐξήσεως τῶν κλινῶν πέραν τῆς δημιουργίας νέων μονάδων στὰ ὑπάρχοντα νοσοκομεῖα.

Ἐδόθη ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Ὑγείας ἰδιαίτερη ἔμφαση στὸν τομέα τῆς ἐξειδικεύσεως, πρᾶγμα πού ἐπίσης ἀποτελεῖ σωστὴ πολιτικὴ. Γενικὰ θά πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι τὸ ἐπίπεδο τοῦ ἐμπύχου ὑλικοῦ πού διαθέτει ἡ Κύπρος ἀπὸ ἀπόψεως καταρτίσεως εἶναι ὑψηλόν, ἐὰν λάβῃ δὲ κανεῖς ὑπ' ὄψην τὰ τεχνικὰ μέσα τὰ ὅποια ὑπάρχουν, τοῦτο εἶναι ἀκόμη περισσότερο αἰσθητό. Ἀπὸ ἀπόψεως ἐξοπλισμοῦ καὶ μέσων ὑπῆρξεν κάποια πρόοδος ἀλλὰ καὶ πάλιν χρειάζεται ἡ ἐξασφάλιση περισσοτέρων τέτοιων διευκολύνσεων καὶ μέσων, πρᾶγμα πού ἀποτελεῖ γενικὴ διαπίστωση.

Στὴν ὁμιλία του ὁ Ὑπουργὸς Ὑγείας ἔδωσε ἰδιαίτερη ἔμφαση στὸν τομέα τῆς δημοσίας ὑγείας ὅπως καὶ στὸν τομέα τῆς προληπτικῆς ἱατρικῆς.

Στὸν τομέα τῆς δημοσίας ὑγείας ἀνεφέρθη ἰδιαίτερα στὴν ὑγιεινὴν τοῦ περιβάλλοντος, ὅπως γιὰ παράδειγμα στὴν ἀνάγκη διατηρήσεως συνθηκῶν καθαριότητος στὸ σπίτι, στοὺς τόπους ἐργασίας καὶ γενικὰ στὸ φυσικὸ περιβάλλον καὶ ἀνέφερε τίς προσπάθειες πού καταβάλλουν οἱ ἀρμόδιες Ὑπηρεσίες στὸν τομέα αὐτό. Ἀνεφέρθη στὴν ἀνθελονοσιακὴ ἐργασία καὶ στὸ ἐντατικὸ πρόγραμμα πού οἱ Ὑπηρεσίες τοῦ Ὑπουργείου ἐφαρμόζουν γιὰ νὰ ἀποτρέψουν τὸν κίνδυνον ἐπανεισαγωγῆς στὴν Κύπρον τῆς ἐλονοσίας πού εἶχεν ἐξαλειφθῇ πρὶν ἀπὸ 25 χρόνια, ἕνα κίνδυνον πού ἔφερε μαζί τῆς ἢ Τουρκικὴ εἰσβολή. Ἀνεφέρθη στοὺς προληπτικούς ἐμβολιασμούς, στὴν προστασία τῆς μητρότητος καὶ στὴν βρεφικὴ εὐημερία, στὸν ἐλεγχον τῶν τροφίμων καὶ στὸν ἐλεγχον τῶν φαρμάκων καὶ μᾶς μίλησε σχετικὰ γιὰ τὸν σημαντικὸ ρόλον πού διαδραματίζει τὸ Κυβερνητικὸ Ἀναλυτικὸ Χημεῖο καὶ τὴν ἀνάγκη μεγαλύτερης ἐνίσχυσης τῆς Ὑπηρεσίας αὐτῆς. Ἀνεφέρθη στοὺς κινδύνους ἀπὸ τὸ κάπνισμα, στὴν ψυχικὴ ὑγιεινὴ, στὴν πρόληψη ἐπαγγελματικῶν ἀσθενειῶν καὶ σὲ διάφορα ἄλλα, μὲ ἰδιαίτερη ἔμφαση στὸ θέμα τῆς μεσογειακῆς ἀναιμίας. Σ' ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα πού ἀνάγονται στὸν τομέα τῆς δημοσίας ὑγείας καὶ τῆς προληπτικῆς ἱατρικῆς ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ρόλον πού καλοῦνται νὰ διαδραματίσουν οἱ ἀρμόδιες Ὑπηρεσίες, ἱατρικὲς καὶ παραϊατρικὲς, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι μεγάλος εἶναι ὁ ρόλος καὶ τοῦ ἴδιου τοῦ κοινοῦ δεδομένου ὅτι γιὰ τὴν δημοσία ὑγεία καὶ τὴν πρόληψιν πολλὰ ἐξαρτῶνται καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ κοινόν. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο θά ἤθελα νὰ τονίσω τὴν ἀνάγκη πῶς συστηματικῆς καὶ ὀργανωμένης διαφωτίσεως γιὰ τὴν ἐνημέρωση καὶ τὴν κατατόπισιν τοῦ κοινοῦ ὡς πρὸς τὰ ὅσα ἐξαρτῶνται ἀπὸ αὐτό.

Ἡ ἰδιαίτερη ἔμφαση πού δόθηκε στὸ θέμα τῆς μεσογειακῆς ἀναιμίας δικαιολογεῖται ἀπόλυτα γιὰτὶ ἡ μεσογειακὴ ἀναιμία στὴν Κύπρον ἔχει πάρει μεγάλες διαστάσεις καὶ τὸ πρόβλημα τοῦτο πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ μὲ κάθε δυνατό μέσον καὶ τρόπο καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἀποτελεσματικὴ θε-

ραρεία επί του παρόντος ή μοναδική απάντηση στο τεράστιο αυτό πρόβλημα είναι ή πρόληψη. Η δημιουργία του Κέντρου Μεσογειακής Άναιμίας στο οποίο θά στεγασθοῦν όλες οι Υπηρεσίες, θά αποτελέση ασφαλέστατα ένα σημαντικώτατο βήμα για την αντιμετώπιση του σοβαρωτάτου αυτού προβλήματος. Ἐκτός από την έκταση πού προσλαμβάνει στον τόπο μας ή μεσογειακή άναιμία είναι και τὸ ανθρώπινο δρώμα πού δημιουργεί και γι' αυτό είναι απαραίτητη ή πρόληψη. Θά πρέπει νά γίνη βίωμα όλων τῶν πολιτῶν ή ανάγκη διαπιστώσεως εάν ἔχουν ή ὄχι τὸ στίγμα πρὸ του γάμου. Καί τὸ προγαμιαῖον πιστοποιητικό δικαιολογείται απόλυτα, ὄχι για νά περιορίση τήν ἀτομική ἐλευθερία τῶν πολιτῶν, ἀλλά για νά γνωρίζουν οἱ ἴδιοι οἱ πολῖτες τί μπορεί νά ἐπακολουθήση και ἔχουν ὑποχρέωση νά τὸ γνωρίζουν ἐκ τῶν προτέρων.

Καί σ' αὐτὸ τὸ σημείο ἀπαιτεῖται ιδιαίτερη διαφώτιση ὅπως και σέ συνδυασμὸ μὲ αὐτὸ ή ανάγκη αἰμοδοσίας, συνεχούς αἰμοδοσίας, ὅπως και γιατί ή αἰμοδοσία βάσει τῶν ἰατρικῶν συμβουλῶν δέν είναι ἐπιζημία για τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμό.

Κύριοι συνάδελφοι. Μίλησα κάπως ἐκτεταμένα στο θέμα τῆς ὑγείας γιατί ἀποτελεῖ ένα ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα θέματα για κάθε τόπο και για κάθε λαό. Στή δική μας τήν περίπτωση ὀφείλουμε νά τῆς ἀποδίδουμε ἀκόμη μεγαλύτερη σημασία γιατί, ἐκτός ἀπὸ αὐτὸ πού εἶπα στήν ἀρχή, δηλαδή ὅτι ή ὑγεία ἀποτελεῖ τὸν καθρέφτη του πολιτισμοῦ, ὁ ἀγῶνας μας για ἐπιβίωση ἐπιβάλλει τήν δημιουργία τῶν καλύτερων δυνατῶν συνθηκῶν ὑγείας. Αὐτὸ είναι ἀπαραίτητο για ἕνα λαὸ πού ἀγωνίζεται για τήν ἐπιβίωση του. Μέσα στὰ τόσα πολλά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ τόπος μας ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα είναι ή ὑγεία. Η ἐπίλυση τῶν διαφόρων προβλημάτων στον τομέα αὐτὸν ἀποτελεῖ ἐπιβεβλημένην ἀνάγκη. Παντοῦ και πάντοτε, ἀλλά ἀκόμη περισσότερο μέσα στις δικές μας σημερινές συνθήκες ἕνας ἀγωνιζόμενος λαὸς πρέπει νά ἀντιμετωπίζη ὅσον τὸ δυνατό λιγώτερα προβλήματα ὑγείας. Εὐχαριστῶ.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανερχεται εἰς τήν ἔδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ ἐπόμενον θέμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἐγγεγραμμένον εἰς τήν Ἡμερησίαν Διάταξιν, ἀφοῦ ἔχει κλείσει ή συζήτηση ἐπὶ του θέματος τῆς ὑγείας, δηλαδή τὸ θέμα πού ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτής κ. Χαμηλῆς Μιχαηλίδης, μπορεί νά συζητηθῆ κατὰ τήν ἐπομένην συνεδρία του Σώματος.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται για τήν προσεχῆ Πέμπτην, 2αν Ἰουνίου, 1977, και ὥραν 4ην ἀπογευματινήν, μὲ τήν ἐξῆς Ἡμερησίαν Διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος του 1977.
- (2) Ὁ περὶ Ἀνασταλῆς τῆς Ἐκδόσεως Διατάγματος Ἐξώσεως (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος του 1977.
- (3) Ὁ περὶ Ἱατρῶν (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.
- (4) Ὁ περὶ Ὀδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.
- (5) Ὁ περὶ Ναρκωτικῶν Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Οὐσιῶν Νόμος του 1977.

- (6) Οἱ περί Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Καθωρισμένα Πρότυπα — Πρώτη Σειρά) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα». (Θέμα ἐγγραφέν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (2) «Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων». (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
- (3) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον αἱ ἀρμόδια Ἀρχαὶ ἐχειρίσθησαν τὸ θέμα τῆς δολοφονικῆς ἀποπείρας ἐναντίον τοῦ κ. Βάσσου Λυσσαρίδη καὶ τοῦ φόνου τοῦ Δώρου Λοῖζου».
- (4) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ περί Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμου τοῦ 1964 τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν τεποθέτησιν ταξιμέτρων ἐφ' ὧν τῶν ἀστικῶν ταξί».

Κηρύττω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας.

(Ὡρα λήξεως 8.06 μ.μ.)

(Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Παπαδόπουλος Τάσος
Βάκης Χρῖστος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Βασιλειάδης Νίκος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Γαλανός Ἀλέξης	Πελεκάνος Χρῖστος
Γιάγκου Ἀνδρέας	Ποσκώτης Σταῦρος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Ποταμίτης Γιάγκος
Θεοδώρου Δῶρος	Σαββίδης Γεώργιος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Φάντης Ἀνδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λένας Πάρις	Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Νέμιτσας Τάκης	Κυρίλλης Φέλιξ.
Παναγίδης Κίμων	Μαυρίδης Ἰωάννης
Παπαδημητρίου Κυριάκος	

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ἡ παρατηρουμένη καθυστέρησις εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ὅλου ἔργου τῆς ὑδρεύσεως τῶν χαμηλῶν χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Πάφου — Τὸ θέμα τῆς πλήρους ἀξιοποιήσεως τῆς μαρίνας Λάρνακος — Ἡ ἀνάγκη ἐπιλογῆς νέων προσώπων ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν πρὸς ἀντικατάστασιν ἀριθμοῦ Κοινοταρχῶν ἢ μελῶν Χωρικῶν Ἀρχῶν οἱ ὁποῖοι ἀνεμίχθησαν εἰς τὸ προδοτικὸν πραξικόπημα).
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμείον διὰ Πλεονάζον Προσωπικόν) Κανονισμῶν τοῦ 1977 καὶ ἐγκρίσις αὐτῶν.
- (3) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (4) Εἰσήγησις τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Φ. Παρασκευαΐδη ὅπως κηρυχθῆ ὡς ἐπείγουσα κατατεθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ πρότασις νόμου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ περὶ Ἀναστολῆς τῆς Ἐκδόσεως Διατάγματος Ἐξώσεως (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977», ἢ ἐπ' αὐτῆς ἐπακολουθήσασα συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Τ. Παπαδόπουλος, Χ. Μιχαηλίδης, Χρ. Χριστοφίδης, Δ. Θεοδώρου, Ἀλ. Γαλανός, Στ. Ἀμπίζας, Τ. Πελεκάνος, Ζ. Τουλούρας, Ε. Παπαϊωάννου) καὶ παραπομπή τοῦ θέματος εἰς τὰς Κοιν. Ἐπιτροπὰς Νομικῶν, Ἐσωτερικῶν καὶ Προσφύγων πρὸς ταχέειαν ἐξέτασιν καὶ ὑπεβλεθὴν Ἐκθέσεως κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.
- (5) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Χατζηδημητρίου, Π. Λένας, Γ. Ποταμίτης, Θ. Μιχαηλίδης, Ν. Μαυρονικόλας, Χρ. Χριστοφίδης, Πρόεδρος) ἐπὶ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ προγραμματισμοῦ εἰς τὸ θέμα ὑγείας.

Τιμὴ 50 Μίλις

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 2ας ΙΟΥΝΙΟΥ 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.11 μ.μ.)

Ἄρ. (36)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 36ης Συνεδρίας, τῆς Α΄ Συνόδου, τῆς Γ΄ Βουλευτικῆς Περιόδου καὶ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Α τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαβάσῃ στὸ Σῶμα τίς Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις, ἐὰν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

«Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Πραεδρεύοντα τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὸ Σῶμα.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
 Άλέκος Μιχαηλίδης
 Πάρις Λένας
 Σταύρος Άμπιζας
 Χρίστος Βάκης
 Ντίνος Κωνσταντίνου
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς ὀκτώ αὐτῆς συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 13ην Μαΐου, 1977. Εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων πρῶτων κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των ἐκπρόσωποι τοῦ Κυπριακοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Ἀκινήτων. Παρέστησαν ἐπίσης καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας ἐνῶ εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν προαναφερθέντων Κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων ἠγεῖτο ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ὁ ὁποῖος παρέσχεν εἰς τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς περισσοτέρας ἐπεξηγήσεις ἐπὶ τῆς γενικωτέρας Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ὡς αὕτη προέκυπτεν ἐκ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐπιβολὴ φορολογίας ἐπὶ τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ὁποῦδήποτε εὐρισκομένης ἐντὸς τῶν περιοχῶν τῶν ἐλεγχόμενων ὑπὸ τοῦ Κράτους πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν λόγω τῆς ἐκτάκτου καταστάσεως δημιουργηθέντων οἰκονομικῶν προβλημάτων.

Ὡς εἰδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὴν Βουλὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσὶν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἐν ᾧ περὶ τῆς καταργήσεως τοῦ περὶ Ἀμοιβῶν (Προσωρινῆ Μείωσις) Νόμου τοῦ 1974 καὶ τῆς μεγάλης ἐλλειμματικότητος τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἡ Κυβέρνησις ἔκρινε σκόπιμον τὴν ἐπιβολὴν τῆς ὡς προεῖρηται φορολογίας ὥστε νὰ ἐξευρεθῶσιν οἱ ἀπαιτούμενοι πόροι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ τῆς συνεπείᾳ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς δημιουργηθέντων σοβαρῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων ὅσον καὶ δι' ἄλλους οἰκονομικοὺς καὶ δημοσιονομικοὺς σκοποὺς.

Ἡ ὡς ἄνω ἀναφερομένη φορολογία θὰ ἐπιβάλληται καὶ εἰσπράττηται κατ' ἔτος καὶ ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ ἐκρυθμὸς κατάστασις συμφώνως πρὸς τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὸν ἐπισυναπτόμενον τῷ νομοσχεδίῳ Πίνακα φορολογικοὺς συντελεστὰς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, ὡς αὕτη εἶναι ἐγγεγραμμὴ ἢ κατακεχωρημένη ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ οἰκείου Ἐπαρχιακοῦ Κτηματολογικοῦ Γραφείου, τῆς ἀνηκούσης κατὰ κυριότητα εἰς οἰονδήποτε πρόσωπον. Οἱ φορολογικοὶ συντελεσταὶ διὰ τὴν νέαν φορολογίαν, ὡς ἐκτίθενται εἰς τὸ κατατεθὲν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νομοσχεδίου, εἶναι 3% ἐπὶ τῆς ἐκτετιμημένης ἀξίας τῶν οἰκοδομῶν, ἐξαιρέσει τῶν οἰκιῶν τῶν κειμένων ἐντὸς τῶν περιοχῶν χωρίων διὰ τὰς ὁποίας οὐδεὶς φόρος θὰ ἐπιβάλληται, καὶ 7% ἐπὶ τῆς ἐκτετιμημένης ἀξίας οἰασδῆποτε ἄλλης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἰδίαν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσὶν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ὁ λόγος τῆς εἰσηγήσεως περὶ χαμηλοτέρου φορολογικοῦ συντελεστοῦ διὰ τὰς οἰκοδομὰς εἶναι ὅτι αἱ ἐκτετιμημέναι ἀξίαι τῶν οἰκοδομῶν εἶναι σχετικῶς ὑψηλότεραι τῶν ἐκτετιμημένων ἀξιῶν τῆς ὑπολοίπου ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Ἐκ τῆς φορολογίας αὐτῆς ἀναμένεται νὰ εἰσπραχθῇ πᾶσιν ὕψους £1.250.000 λιρῶν περίπου ἐτησίως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἤδη ἐπιβαλλομένη φορολογία ἐπὶ τῆς ἀκινήτου περιουσίας ἐν Κύπρῳ εἶναι συγκριτικῶς λίαν χαμηλή, ὡς ἐπίσης τὸ γεγονός ὅτι οἱ ὑφιστάμενοι οἰκονομικοὶ καὶ δημοσιο-

νομικοί λόγοι θα επέβαλλον ἐν πάσῃ περιπτώσει τὴν ἐπιβολὴν φορολογίας τινός ἐνδεχομένως εἰς ἕτερα ἀντικείμενα μὲ δυσμενεστέρας διὰ τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ ἐπιπτώσεις καὶ θεωροῦσα τὴν προτεινομένην ἄμεσον φορολογίαν ὡς ἐμπίπτουσαν πλήρως εἰς παλαιότερον διακηρυχθεῖσαν θέσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὲρ τῆς ἄμεσου φορολογίας ἣτις καὶ θεωρεῖται δικαιότερα, ἀντὶ τῆς ἐμμέσου, ἀπεδέχθη, ὡς θέμα ἀρχῆς, τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῆς οὕτω πως προτεινομένης φορολογίας. Μὲ βάσιν δὲ τὴν τοιαύτην θέσιν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐχώρησεν εἰς τὴν κατ' ἄρθρον ἐξέτασιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας καὶ πρόεκυψαν αἱ ἀκόλουθοι τροπολογίαι :

- (α) Τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νομοσχεδίου θὰ ἔδει νὰ ἐπαναδιατυπωθῆ ὥστε ἡ διαλαμβανομένη ἐξαίρεσις ἐκ τῆς φορολογίας τῶν οἰκιῶν τῶν κειμένων ἐντὸς τῶν περιοχῶν χωρίων νὰ μὴ ἰσχύη, καθ' ὃ μέτρον ἀναφέρεται, εἰς χωρία ἔχοντα Συμβούλιον Βελτιώσεως. Ἐκ παραλλήλου νὰ παρασχεθῆ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἡ ἐξουσία, ὅπως δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ καθορίζῃ, διὰ σκοποὺς ἐπιβολῆς τῆς προτεινομένης φορολογίας, καὶ ἀριθμὸν ἐτέρων χωρίων ἢ περιοχῶν αἵτινες ἐμπίπτουν μὲν εἰς τὴν ἀρχικὴν ἐξαίρεσιν ἀλλὰ ἡ ἐπιβάρυνσις τούτων ἐνδείκνυται ὡς ἐκ τῆς παρουσιαζομένης εἰς ταύτας ραγδαίας ἀναπτύξεως.

Περαιτέρω νὰ προβλεφθῆ ὅτι εἰς ἣν περίπτωσιν ὁ φόρος ἔχει ἐπιβληθῆ ἐπὶ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας εὐρισκομένης εἰς τὰς ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ κράτους περιοχὰς καὶ ἀνηκούσης εἰς ἐκτοπισθέντα, ὁ τελευταῖος νὰ ἔχη τὸ δικαίωμα, κατόπιν αἰτήσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας, καὶ ἐφ' ὅσον ὁ ρηθεὶς Διευθυντὴς ἤθελεν ἐγκρίνει τὴν τοιαύτην αἴτησιν καὶ κοινοποιήσῃ τὴν ἐγκρισίν του εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν Προσόδων, ἐπιστροφῆς τοῦ τοιοῦτου φόρου.

- (β) Τὸ ἄρθρον 9 τοῦ νομοσχεδίου νὰ τροποποιηθῆ οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἐπιβάλληται ἢ εἰσπράττηται φόρος ἐπὶ πάσης φύσεως ἰδιοκτησίας ἣτις εὐρίσκεται εἰς δυσπραγούσας περιοχὰς, ὡς αὗται καθωρίσθησαν δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ἐνοικιστασίου Νόμου τοῦ 1975, τῶν περιοχῶν τούτων δυναμένων νὰ ἀναπροσαρμοσθῶσι καταλλήλως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὥστε νὰ καλύψωσι περιπλέον περιοχὰς αἵτινες ὡς ἐκ τῆς συνρρεύσεως ἢ γειτνιασεῶς των μὲ τὰς κατεχομένας ὑπὸ τῶν Τούρκων περιοχὰς ἔχουν καταστῆ δυσπραγοῦσαι περιοχαί.
- (γ) Ὁ ἐπισυναπτόμενος τῷ νομοσχεδίῳ Πίναξ νὰ ἀντικατασταθῆ διὰ νέου τοιοῦτου μὲ βάσιν τὴν κλιμάκωσιν τῶν προτεινομένων φορολογικῶν συντελεστῶν ὡς ἀκολούθως :

- (i) Ἐπὶ πάσης φύσεως οἰκοδομῶν—
 ἐκτετιμημένης ἀξίας μέχρι £500, 2%
 ἐκτετιμημένης ἀξίας ὑπερβαινούσης τὰς £500 ἀλλὰ μὴ ὑπερβαινούσης τὰς £1000, 3%
 ἐκτετιμημένης ἀξίας ὑπερβαινούσης τὰς £1000 ἀλλὰ μὴ ὑπερβαινούσης τὰς £2000, 4%
 ἐκτετιμημένης ἀξίας ὑπερβαινούσης τὰς £2000, 5%.
- (ii) Ἐπὶ πάσης ἐτέρας ἀκινήτου ἰδιοκτησίας—
 ἐκτετιμημένης ἀξίας μέχρι £50, 6%
 ἐκτετιμημένης ἀξίας ὑπερβαινούσης τὰς £50 ἀλλὰ μὴ ὑπερβαινούσης τὰς £100, 7%
 ἐκτετιμημένης ἀξίας ὑπερβαινούσης τὰς £100, 8%.

- (δ) Εἰς τὸν ὡς ὑπερθεὶν διαμερφοῦμενον Πίνακα νὰ προβλεφθῆ διά-
ταξις δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ ἐπιβαλλόμενος φόρος ἐσάκις μὲν οὗτος
δὲν ὑπερβαίνει τὰ 25 μίλες νὰ ἀφίηται, εἰς δὲ τὰς περιπτώσεις καθ'
ἃς τὸ τοιοῦτον ὀλικὸν ποσὸν φόρου ὑπερβαίνει τὰ 25 μίλες ἀλλὰ
δὲν ὑπερβαίνει τὰ 50 μίλες νὰ ἐπιβάλληται καὶ εἰσπράττηται ποσὸν
50 μίλες.
- (ε) Οἱ κλιμακούμενοι ὡς ἀνωτέρω φορολογικοὶ συντελεσταὶ νὰ ἐπι-
βάλλωνται καὶ εἰσπράττωνται μὲ βάσιν τὴν ἐγγεγραμμένην ἢ κατα-
χωρημένην ἀξίαν ἀκινήτου τινός ἰδιοκτησίας χωρὶς αὕτη νὰ συμ-
ψηφίζεται μὲ τὴν ἀξίαν ἐτέρας τινός ἰδιοκτησίας ἀνηκούσης κατὰ
κυριότητα εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἢ μὲ ἐτέραν ἰδιοκτησίαν ἐγγε-
γραμμένην ἢ κατακεχωρημένην ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ αὐτοῦ Ἐπαρ-
χιακοῦ Κτηματολογικοῦ Γραφείου.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ υἰοθετήσασα τὴν προτεινομένην
ὡς ἀνωτέρω κλιμάκωσιν τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν μὲ παράλληλον,
εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις, μείωσιν τούτων, θεωρεῖ τοῦτο ὡς ὀρθὸν μέτρον
διὰ τὴν δικαιοτέραν κατανομήν τῶν ἐκ τῆς εἰσβολῆς δημιουργηθέντων οἰκο-
νομικῶν βαρῶν καὶ τοῦτο παρ' ὅλον ὅτι ἡ προτεινομένη προσδευτικότης
δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν φορολογούμενον, ἀλλὰ εἰς τὸ φορολογούμενον ἀν-
τικείμενον, ἐνέργεια ἣτις ἐκρίθη ἀναπόφευκτος λόγῳ τῶν εὐρισκομένων
εἰς χεῖρας τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας στοιχείων διὰ τὴν
ἐπιβολὴν καὶ εἰσπραξιν μιᾶς τοιαύτης φορολογίας.

Ἡ υἰοθετηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς προσδευτικότης, ἣτις συνιστᾶ κατὰ
τὴν γνώμην τῶν Μελῶν ὀρθὸν βῆμα πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν, γίνεται
ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀναθεωρήσεώς της ὑπὸ τὸ φῶς τῶν συλ-
λεγησομένων στοιχείων ὥστε νὰ πληρωθῶσι ἀφ' ἐνός τὰ οἰαδήποτε κενὰ
καὶ ἀδυναμίαι, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ προσδευτικότης νὰ ἐπιβάλληται μὲ κριτή-
ριον τὸν φορολογούμενον ἀντὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦ φόρου.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω αἰ προαναφερθεῖσαι τροπολογίαι, ἀφοῦ ἔτυ-
χον τῆς δεούσης νομοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας ἐκ μέρους τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγ-
γελέως τῆς Δημοκρατίας, ἐνεσωματώθησαν εἰς τὰ κατάλληλα μέρη τοῦ ὑπὸ
συζήτησιν νομοσχεδίου, τοῦ ὁποίου ἡ παροῦσα Ἐπιτροπὴ ὁμοφώνως εἰση-
γεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψηφισίῳ του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς:

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Ἐχομε σήμερα ἐνώπιον μας
τὸν περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Πρῶσωνιναι Διατάξεις) Νόμον
τοῦ 1977. Τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ κατετέθη μαζί μὲ ἄλλα τρία φορολογικὰ
νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἔχουν ἤδη ψηφιστῆ εἰς νόμους μὲ ἄμεσο σκοπὸ τὴν
εἰσπραξὴ ποσῶν τὰ ὁποῖα θὰ ἐκάλυπταν τὸ εἰσοδηματικὸ ἔλλειμμα ποῦ προ-
έκυπτε μὲ τὴν κατάργησιν τοῦ περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν Νόμου. Ἀναμέ-
νεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ εἰσπράξῃ ποσὸν περὶ τὰ £1.250.000 ἀπὸ τὸν προ-
τεινόμενον νόμον.

Καὶ ἐνῶ τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ ὅταν ψηφιστῆ σὲ νόμον ἀποβλέπει εἰς τὸ
νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἔκτακτες ἀνάγκες οἱ ὁποῖες ὑπάρχουν σὰν συνέπεια τῆς
εἰσβολῆς καὶ τῆς κατοχῆς, ἐντούτοις εἶναι σαφὴς ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνή-
σεως ὅτι ὁ νόμος αὐτός δυνατὸν νὰ ἀλλοιωθῆ ἀλλὰ θὰ παραμείνῃ σὰν μό-
νιμη μερφὴ φορολογίας. Μὲ κατάλληλες προσαρμογὰς τοῦ νόμου αὐτός
ὁ νόμος μπορεῖ στὸ μέλλον νὰ ἀπαβῆ ὁ τρόπος ἐπιβολῆς κάποιας φορο-
λογίας ἐπὶ τοῦ πλοῦτου.

Ἡ φορολογία ἀκινήτου περιουσίας εἶναι μιὰ μορφή φορολογίας πού ὑπάρχει σέ ὅλες τίς χώρες πού ἔχουν τὸ ἴδιο οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ σύστημα πού ἔχουμε στὴν Κύπρο. Ἡ μόνη διαφορά εἶναι πῶς ἡ φορολογία αὐτὴ συνήθως ἐκφράζεται μὲ ἓνα συντελεστὴ ἐνῶ στὴν προκείμενὴ περίπτωση ἔχουμε εἰσηγηθῆ κλίμακα.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πῶς καμμιά φορολογία δὲν εἶναι ποτὲ εὐπρόσδεκτη ἀπὸ τὸν κόσμον, εἶναι ὅμως ἡ φορολογία ἰδιαίτερα ὀδυνηρὴ σήμερα πού τὰ εἰσοδήματα ἔχουν τόσο μειωθῆ λόγω τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς.

Ὅμως ἡ φορολογία εἶναι δυστυχῶς ἀναγκαῖο κακὸ γιατί εἶναι προϋπόθεση γιὰ νὰ μπορῆ τὸ Κράτος νὰ προσφέρῃ τίς κοινωνικὲς παροχὲς κυρίως σ' αὐτὰ τὰ μέλη τῆς κοινωνίας μας τὰ ὁποῖα δυσπραγοῦν οἰκονομικά.

Εἶναι παράλληλα ἡ φορολογία καὶ ἓνας τρόπος πού χρησιμοποιεῖται στὴ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ στὴν δική μας περίπτωση στὴν δικαιότερη κατανομὴ τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν.

Ἐπὶ τοῦ ὅτι ὑπάρχει βεβαίως ἡ ἔμμεση καὶ ἡ ἄμεση φορολογία.

Ἡ ἔμμεση φορολογία εἶναι συνήθως πολὺ ἀποτελεσματικὴ στὸ νὰ εἰσπράξῃ τὸ Κράτος σύντομα περὶ, κυρίως ὅταν ἐφαρμόζεται γιὰ εἶδη τῶν ὁποίων ἡ Ζήτησις εἶναι ἀνελαστικὴ. Ὅμως ἔχει στοιχεῖα ἀδικίας λόγω τοῦ ὅτι ἐπιβάλλεται ἀδιάκριτα καὶ συνήθως ἡ ἐπιβάρυνση εἶναι πάνω στις μεγάλες μάζες τοῦ λαοῦ. Παρὰ τοῦτο ἡ φορολογία αὐτὴ ὑπάρχει καὶ χρησιμοποιεῖται πολὺ πλατειά.

Ἐχομε ἐπανειλημμένα τονίσει ὅτι θὰ πρέπει νὰ δοθῆ ἰδιαίτερη ἔμφαση στὴν ἄμεση φορολογία καὶ θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μιὰ συσχέτιση μεταξὺ τῶν δύο φορολογιῶν. Ἡ προτίμησις γιὰ τὴν ἄμεση φορολογία εἶναι γιατί εἶναι δικαιότερη ἀφοῦ ἀναφέρεται καὶ ἀναμένει περισσότερα ἀπὸ αὐτοὺς πού ἔχουν περισσότερα. Βεβαίως εἶναι καὶ σ' αὐτὸ ὅρια πού ὅταν ξεπεραστοῦν καταστὰ ἡ φορολογία ἀντικίνητρον προόδου.

Ἡ φορολογία τοῦ εἰσοδήματος στὴν Κύπρο εἶναι ἤδη ψηλὴ ἰδιαίτερα ἀν λάβῃ κανεὶς ὑπόψιν τὴν ἔκτακτη εἰσφορά. Μπορεῖ νὰ μὴν εἰσπράττωνται περὶ, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι γιατί ἡ φορολογία εἶναι χαμηλὴ ἀλλὰ ἴσως γιατί ἀκόμη δὲν ἔχομε τὸ σύστημα ἀπόλυτα ἰκανοποιητικῆς μεθόδου εἰσπράξεως τῶν φόρων. Ἐξ ἄλλου ἡ φοροδιαφυγὴ δὲν εἶναι κανὸν πρόβλημα κυπριακόν.

Πέραν ὅμως τοῦ φόρου εἰσοδήματος δυνατόν νὰ ἐξετασθοῦν καὶ ἄλλες φορολογίαι οἱ ὁποῖες θὰ βαρύνουν αὐτοὺς πού εἶναι σὲ καλύτερη θέση νὰ πληρώσουν.

Ἡ ἰδέα περὶ φόρου ψυχαγωγίας ἔχει ἐπανειλημμένα ἀναφερθῆ σὰν μιὰ μορφή φορολογίας πού θὰ πρέπει ἴσως νὰ τύχῃ μελέτης.

Στὸν τομέα τῆς ἰδικτησίας ὑπάρχει τὸ τεράστιον πρόβλημα τοῦ πλουτισμοῦ ἀπὸ τὴν ὑπεραξία τῆς περιουσίας ἐνῶ τὸ κράτος δὲν μπορεῖ νὰ φορολογήσῃ αὐτὸ τὸν πλοῦτον ἀφοῦ δὲν ἔχει μετατραπῆ σὲ εἰσόδημα διὰ τῆς ἐκποιήσεως. Πρὶν ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν πρόσωπα εἶχαν γίνῃ ἀμπλουτα ἀπὸ τὴν ὑπεραξία τῆς γῆς ἐνῶ τυπικῶς δὲν παρουσιάζετο κανένα εἰσόδημα καὶ ἐπομένως δὲν ὑπῆρχε θέμα φόρου εἰσοδήματος.

Ἡ ἐπιβολὴ φορολογίας πάνω σ' αὐτὴ τὴ μορφή πλουτισμοῦ ἐπιβάλλεται γιὰ πολλοὺς λόγους.

Πρῶτον γιατί πλοῦτος προϋποθέτει εἰσόδημα καὶ ἐπομένως τέτοιο εἰσόδημα δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαιρῆται τοῦ φόρου. Δὲν εἶναι δίκαιο νὰ φορολογῆται ὁ πολίτης ὁ ὁποῖος κερδίζει ἓνα μικρὸ εἰσόδημα ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμά του ἐνῶ αὐτὸς πού αὐξάνει τὸν πλοῦτον του κατὰ χιλιάδες λίρες λόγω τῆς ὑπεραξίας τῆς γῆς, δὲν πληρώνει τίποτε ἀφοῦ λογιστικῶς δὲν ἐπραγματοποιήθη εἰσόδημα.

Πέραν αὐτοῦ ἡ ὑπεραξία τῆς γῆς γίνεται κυρίως λόγω τῶν κυβερνητικῶν ἔργων ἀναπτύξεως ὡς καὶ τῆς ἀναπτύξεως πού δημιουργοῦν οἱ ἄλλοι πολῖτες. Ἐπομένως αὐτὸς πού πλουτίζει μὲ τὴν ὑπεραξία τῆς γῆς δὲν ὑφίσταται καμμιά δαπάνη.

Νοομένου ὅτι ὁ πλουτισμὸς εἶναι συνεχῆς οἱ ἰδιοκτῆτες τῆς γῆς δὲν ἔχουν κανένα λόγο νὰ πωλήσουν καὶ ἐπομένως παραμένουν ἐντὸς τῶν πόλεων ἐκτάσεις ἀχρησιμοποίητες μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ πετοῦν σκύβαλα καὶ ἔτσι οἱ πόλεις μας παίρνουν τεράστιες διαστάσεις καὶ σὰν συνέπεια δημιουργοῦνται προβλήματα στὴν παροχὴ ὑπηρεσιῶν.

Ἡ εἰσβολὴ ἴσως νὰ ἐμείωνε τὸν ρυθμὸν αὐτοῦ τοῦ πλουτισμοῦ ἀλλὰ τὸ ὅτι συνεχίζει φαίνεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ τιμές τῶν οἰκοπέδων παραμένουν πολὺ ψηλές. Ἄφου ἡ ἀγορὰ ἔχει μειωθῆ θὰ ἀνέμενε κανεὶς κατακόρυφον πτώση τῶν τιμῶν τῶν οἰκοπέδων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο δὲν ἐγινε γιατί αὐτοὶ πού τὰ ἔχουν δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ τὰ πωλήσουν.

Μὲ ὅσα ἔχω πῆ δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῆ ὅτι εἴμαστε ἐναντίον τῆς ἰδιοκτησίας. Ἀντιθέτως ὑποστηρίζομε τὴν ἰδιοκτησία καὶ τὴν διαφύλαξη τῆς μιᾶς πού ὁ θεσμὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ βασικὸ γνώρισμα τοῦ κοινωνικοοικονομικοῦ μας συστήματος, τὸ ὁποῖο θέλομε μὲ κάθε τρόπο νὰ προστατεύσωμε. Ὅμως ταυτόχρονα θὰ πρέπει νὰ τείνωμε εἰς τὸ νὰ δώσωμε κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ ἐπομένως ἴση κατανομή τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν.

Ἡ προτεινόμενη νομοθεσία σὲ γενικὲς γραμμὲς ἐπιτυγχάνει τοὺς στόχους τῆς. Ἐντούτοις ὑπάρχουν σοβαρὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ τονισθοῦν καὶ στὴν ἐξέλιξη θὰ πρέπει νὰ ἐρθωμε σὲ κάποιο ἄλλο στάδιο νὰ ἀντιμετωπίσωμε αὐτὰ τὰ προβλήματα.

Νοομένου ὅτι τὸ Κτηματολόγιον δὲν ἔχει τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα κατ' ἄτομο ἀσχέτως πού βρίσκεται, αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ φορολογία ἐπιβάλλεται σὲ κάθε τίτλο χωριστὰ καὶ ἐπομένως φορολογεῖται ἡ περιουσία καὶ ὄχι ὁ ἰδιοκτῆτης. Ὅμως οἱ περισσότερες σκέψεις πού ἀναφέραμε πιὸ πάνω βασίζονται στὴν προϋπόθεση ὅτι ἡ φορολογία εἶναι στὸ ἄτομο καὶ ὄχι στὴν περιουσία.

Ἐχομε τονίσει ἐντὸς τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐπαναλαμβάνομε καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς πὼς θὰ πρέπει τὸ ἀρμόδιο Τμῆμα νὰ προχωρήσῃ μὲ γοργὸ ρυθμὸ στὸ νὰ ἐτοιμάσῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα πού χρειάζονται εἰς τὸν τρόπον ὥστε νὰ γίνῃ σύντομα ἡ τροπολογία γιὰ φορολογία τοῦ ἀτόμου γιὰ ὅλη τὴν περιουσία πού ἔχει ἀσχέτως τοῦ πού βρίσκεται. Χωρὶς αὐτὴ τὴν προϋπόθεση τότε ἡ καθιέρωση κλίμακος δὲν θὰ εἶναι τόσο ἀποτελεσματικὴ.

Ἡ σκέψη γιὰ καθιέρωση κλίμακος παρὰ ἐνὸς συντελεστοῦ ἐγινε γιατί ἐπιστεύαμε πὼς οἱ ἰδιοκτῆτες μιᾶς κατοικίας πρέπει νὰ φορολογηθοῦν πολὺ χαμηλά, μιὰ πού ἡ κατοικία αὐτὴ εἶναι ἡ στέγη τους. Ἀντιθέτως οἱ ἰδιοκτῆτες πολλῶν οἰκοπέδων καὶ σπιτιῶν εἶναι κτηματίες καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ φορολογηθοῦν μὲ πιὸ ψηλὸ συντελεστή. Ὁ πιὸ ψηλὸς συντελεστὴς πλὴν τῶν ἄλλων μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ κίνητρον νὰ πωλοῦνται οἰκόπεδα καὶ σπιτία ἀπὸ ὄσους ἔχουν πολλὰ καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἔχῃ σὰν ἀποτέλεσμα τὴ μείωση τῶν τιμῶν.

Ἄλλο σοβαρὸ πρόβλημα εἶναι πὼς ὁ συντελεστὴς ἐφαρμόζεται πάνω στὴν ἐκτιμημένη ἀξία. Δυστυχῶς οἱ ἐκτιμημένες ἀξίες εἶναι ὄχι μόνο ἐντελῶς ἄσχετες μὲ τὴν τιμὴ ἀγορᾶς, πρᾶγμα πού ἀνάγκασε τὴν Κυβέρνηση νὰ καθιερῶσῃ ψηλοὺς συντελεστὲς πού ἐκ πρώτης ὄψεως δημιουργοῦν τρόπον, ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει συσχέτιση, δὲν ὑπάρχει ἡ πρέπουσα συσχέτιση μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐκτιμήσεων, παρ' ὅλον ὅτι σκοπὸς ἦτο νὰ διατηρηθῆ αὐτὴ ἡ συσχέτιση. Ἐπειδὴ οἱ ἐκτιμήσεις ἐγιναν κατὰ διαστήματα κατὰ τὴν διάρκειά πολλῶν ἐτῶν ὑπάρχουν πολλὲς ἀδικίες καὶ ἀνισότητες.

Θέλομε νά πιστεύωμε πώς ἡ ἀρμοδία Ἀρχὴ θά προχωρήσῃ σύντομα μὲ τὴν εὐθυγράμμιση τῶν ἐκτιμήσεων αὐτῶν, σὰν μέτρων δικαιοσύνης.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς φορολογίας ὅπως ἔχει θά παρουσιάσῃ ἰδιαίτερα στὴν ὑπαίθρου κυρίως ἐκεῖ ὅπου ἡ γῆ εἶναι φτωχὴ καὶ ἄγονη πολλὰ προβλήματα. Παρ' ὅσον ὅτι οἱ ἐκτιμήσεις εἶναι πολὺ χαμηλές, ἐν τούτοις ἡ γῆ σὲ μερικές περιπτώσεις εἶναι τόσον ἄγονη ποῦ θά δημιουργῆ προβλήματα στοὺς ἰδιοκτῆτες ἢ πληρωμὴ τῶν φόρων αὐτῶν. Ἐλπίζεται ὅτι μὲ τὴν εὐθυγράμμιση τῆς ἐκτιμήσεως, θά ἐξετασθῇ καὶ αὐτὴ ἡ περίπτωση μὲ τὴν δυνατότητα μειώσεως τῶν ἐκτιμήσεων σ' αὐτὲς τὲς ἄγονες γεωργικὲς περιοχές, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ γεγονός ὅτι τὰ χωριά αὐτὰ πεθαίνουν λόγω τοῦ ὅτι οἱ κάτοικοι φεύγουν συνεχῶς. Βεβαίως τὸ πρόβλημα τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς ὑπαίθρου οὔτε δημιουργεῖται οὔτε καὶ λύεται μὲ τὸν ὑπὸ συζήτησιν νόμον. Θά χρειασθῶν εἰδικώτερα σχέδια τολμηρὰ ποῦ νά προσφέρουν προϋποθέσεις στοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου νά μείνουν στὰ χωριά τους νά συνεχίσουν τὴν καλλιέργεια τῶν κτημάτων τους ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ νά τοὺς ἐξασφαλίσουν τέτοιο εἰσόδημα ποῦ νά μποροῦν νά ἀπολαμβάνουν ἀνάγκες συνθήκες διαβιώσεως ὅπως καὶ αὐτοὶ ποῦ ζοῦν στὲς πόλεις.

Παρ' ὅλες τὲς ἐπιφυλάξεις τὲς ὁποῖες ἐξεφράσαμε, ἔχοντας ἐπίγνωση πὼς ἡ ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν προβλημάτων προϋποθέτει σχετικὴν ἐργασία ἀπὸ μέρους τῶν ἀρμοδίων ποῦ θά πάρῃ δυστυχῶς ἴσως καὶ χρόνια, ὑποστηρίζομε τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιο καὶ θέλομε νά τονίσωμε ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν ἀνάγκη γιὰ ἐπίσπευση τῶν διαφόρων ἐργασιῶν ἐπανεκτιμήσεων ὡς καὶ συγκέντρωση τῶν τίτλων κατ' ἄτομον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Μετὰ τὴν κατάργηση τῆς μείωσης ἀμοιβῶν καὶ τὴν διατήρηση τῆς ἑκτακτικῆς εἰσφορᾶς ἡ Κυβέρνηση ἔφερε μπροστὰ στὴ Βουλὴ διάφορα νομοσχέδια ἐμμεσης φορολογίας ποῦ μετὰ ἀπὸ τροποποιήσεις πρὸς ὄφελος τῶν λαϊκῶν μαζῶν τελικὰ ἐγκρίθηκαν.

Ἐπιπρόσθετα μὲ αὐτὰ τὰ φορολογικὰ μέτρα κατατέθηκε καὶ ἡ φορολογία πάνω στὴν ἀκίνητη ἰδιοκτησία.

Ἡ μελέτη τοῦ φορολογικοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου παρουσίασε πολλές δυσκολίες γιατί γιὰ πρώτη φορὰ γινόταν ἡ εἰσαγωγὴ τέτοιας φορολογίας στὴν Κύπρο. Τὰ δικαιολογητικὰ ἦσαν βασικὰ δύο : Οἱ φορολογίες εἰς τὲς ἄλλες χώρες ποῦ κυμαίνονται ὅπως ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεση γύρω στὰ 10—15% στὸ σύνολο τῶν φορολογικῶν εἰσπράξεων ἐνῶ στὴν Κύπρο ἀνέρχονται μόνο στὰ 2% καὶ δεύτερον γιατί κάμνει τὸ φορολογικὸ μας σύστημα πιὸ προοδευτικὸ καὶ ἄρα δικαιότερη τὴν κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ἄν ὅμως ἡ σύγκριση καὶ ἡ ἐξαγωγή συμπερασμάτων μὲ τὰ ἰσχύοντα στὶς ἄλλες χώρες εἶναι δύσκολες, ἐκεῖνο ποῦ μᾶς ἐνδιαφέρει ἀμεσώτερα εἶναι ἐὰν καὶ κατὰ πόσον ἐπιτυγχάνεται ἡ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ ἀκίνητη ἰδιοκτησία εἶναι ἓνα βασικὸ τεκμήριο περιουσίας κί' ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ φορολογοῦνται οἱ ἰδιοκτῆτες ὑπάρχει ἓνα στοιχεῖο ἄμεσης φορολογίας.

Καὶ φυσικὰ τὴ στιγμὴ ποῦ τὸ 40% τῆς Κύπρου βρίσκεται κάτω ἀπὸ κατοχὴ δὲν θά ἦταν δυνατόν ἢ ἀντιμετώπιση τῶν καταστάσεων ἂν δὲν μοιραζόταν τὰ βάρη τῆς κατοχῆς, τῆς προσφυγιάς καὶ τοῦ ἀγῶνα τὸ ὑπόλοιπο 60%. Ὅταν τὰ 30% τοῦ πληθυσμοῦ ἔχασαν τὰ πάντα δὲν δικαιοῦνται οἱ ὑπόλοιποι νά διατηροῦν ἄθικτα τὰ συμφέροντά τους ἂν ὄχι καὶ αὐξημένα ἀπὸ τὴν ἰδιοκτησία.

Τὸ θέμα τῆς ἀκίνητης περιουσίας εἶχε πάντα ἰδιαίτερη σημασία στὴν Κύπρο. Οἱ περισσότερες τοποθετήσεις χρημάτων ἐγίνοντο σὲ οἰκοδομὲς ἢ ἀγορὰ γῆς. Ἡ δὲ φορολογία ἀφροῦσε τελικὰ μόνο τὸ ποσὸ ποῦ διατέθηκε στὴν ἀγορὰ ἀκίνητης ἰδιοκτησίας. Μέχρι τώρα διέφευγε τῆς φορολογίας ἡ ὑπεραξία λόγῳ κατασκευῆς ἔργων ἢ ἀξιοποίησης τῶν διαφόρων περιοχῶν. Ἐγίνοντο κρατικὲς ἐπενδύσεις ἑκατομμυρίων γιὰ δρόμους, φράκτες ἢ τουριστικὰ ἔργα κ' ἐπωφελοῦντο τελικὰ οἱ ἰδιοκτῆτες ὅσες φορές δὲν ἔσπευδαν κεφαλαιοῦχοι γιὰ νὰ ἀγοράσουν γῆ σὲ περιοχὲς ποῦ πληροφοροῦντο ὅτι θὰ ἐγίνοντο ἔργα ἀνάπτυξης.

Γι' αὐτὸ βασικὰ δὲν μπορούμε παρὰ νὰ συμφωνήσουμε ὅτι ἡ φορολογία τῆς ἀκίνητης ἰδιοκτησίας ἀποτελεῖ ἐπέκταση τῆς ἄμεσης φορολογίας.

Ἡ μελέτη ὅμως τοῦ νομοσχεδίου προσέκρουσε σὲ πολλὰς δυσκολίες. Ἡ εἰσήγηση τῆς Κυβέρνησης ἦταν νὰ ἐπιβληθῆ ἓνας ἐνιαῖος φόρος 3% πάνω στὶς οἰκοδομὲς καὶ 7% πάνω στὴν ὑπόλοιπη κτηματικὴ περιουσία.

Ἰποστηρίξαμε τὴν προσδευτικὴ διάρθρωση τῆς φορολογίας ὥστε νὰ πληρώνουν χαμηλότερο φόρο οἱ μικροἰδιοκτῆτες καὶ οἱ κάτοχοι ἀγροτικῆς περιουσίας καὶ ὑψηλότερο οἱ μεγαλοἰδιοκτῆτες ἢ οἱ ἰδιοκτῆτες πολυδάπανης ἢ πολυτελοῦς κατοικίας.

Ἡ εἰσήγηση μας προσέκρουσε στὴν ἀδυναμία τοῦ Κτηματολογίου νὰ ἔχη συγκεντρωμένη τὴν ἀκίνητη περιουσία τοῦ κάθε ἰδιοκτῆτη γιατί τὰ κτήματα εἶναι καταχωρημένα κατὰ χωριὸ ἢ καὶ κατὰ ἐνορίες. Σὰν μέτρο συμβιβασμοῦ καταλήξαμε στὴν κλιμάκωση τῆς φορολογίας γιὰ κάθε τίτλο ἰδιοκτησίας χωριστά. Ἡ μεγάλη ἰδιοκτησία ἐπωφελεῖται ἀπ' αὐτὸ τὸν κατακερματισμὸ διατρεφεται ὅμως ἡ δυνατότητα τῆς ψηλότερης φορολογίας τῆς πολυτελοῦς κατοικίας.

Θεωροῦμε ἀναγκαῖο νὰ δηλώσουμε σήμερα ὅτι ἡ πολιτικὴ ποῦ ὑποστηρίζουμε γιὰ τὴν φορολογία πάνω στὴν ἀκίνητη ἰδιοκτησία εἶναι ἡ προσδευτικὴ πάνω στὸ σύνολο τῆς ἰδιοκτησίας. Θὰ πρέπει τὰ ἀρμόδια Κυβερνητικὰ τμήματα νὰ ἐργαστοῦν πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ὥστε σ' ἓνα λογικὸ χρονικὸ διάστημα νὰ γνωρίζουμε τὸ σύνολο τῆς ἀκίνητης ἰδιοκτησίας τοῦ κάθε πολίτη.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ ψηφίσαμε, ὅπως ἀναφέραμε καὶ πρὶν, διάφορα φορολογικὰ νομοσχεδία. Φοβούμαστε ὅτι σὲ παρόμοια θέση θὰ βρεθοῦμε καὶ στὸ μέλλον. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ θέση ποῦ παίρνουμε γιὰ τὸ καθένα θέλουμε νὰ ἐπισημάνουμε ἓνα ἀποσπασματικὸ τρόπο ἀντιμετώπισης τοῦ ὅλου ζητήματος. Πιθανὸ ἢ Κυβέρνηση νὰ ἔχη καθωρισμένη πολιτικὴ μέσα στὴν ὁποῖαν ἐντάσσει τὰ ἐπὶ μέρους μέτρα. Αὐτὴ ὅμως ἡ πολιτικὴ δὲν ἔχει φτάσει μέχρι τῆ Βουλῆς κ' ἔτσι σχηματίζουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι τὰ βήματά μας στὴν νομοθέτηση φορολογικῶν μέτρων τὰ χαρακτηρίζει μιὰ τυχαιότητα μὲ ἐπιφανειακὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέτρα.

Εἶναι πιά καιρὸς νὰ δοῦμε τὸ πρόβλημα σ' ὅλη του τὴν εὐρύτητα καὶ νὰ προχωρήσουμε στὴν λήψη οὐσιαστικῶν ἀποφάσεων. Τοῦτο φαίνεται νὰ γίνεται πιά ἀντιληπτό κ' ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Κυβέρνηση ὅταν Ὑπουργοὶ καταγγέλλουν τὴν ὑπαρξὴ οἰκονομικῶν χασμάτων στὴν κατανομὴ τῶν βαρῶν.

Μὲ τὴν νομοθεσίαν τῆς ἀκίνητης περιουσίας, ἐνῶ πρόκειται γιὰ ἓνα μέτρο ποῦ ἐπιβαρύνει τοὺς κατόχους περιουσίας, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος μετάθεσης τῆς δαπάνης σὲ οἰκονομικὰ ἀσθενέστερα στρώματα μὲ ἀνάλογη ὕψωση τῆς τιμῆς τῶν οἰκοπέδων καὶ τῆς στέγης, ἰδιαίτερα τῶν διαμερισμάτων. Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ληφθῆ πολὺ σοβαρὰ ὑπ' ὄψη ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Γιατί ἂν ἀπέβλεπε στὴν φορολόγησι τοῦ πλοῦτου, ἐὰν εἰσήγαγε φορολογία πάνω στὴν ὑπεραξία τῆς γῆς, τὸ πρᾶγμα θὰ περιώριζε τὴν κερδοσκοπία καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση εἶναι ποῦ πρέπει νὰ προχωρήσῃ. Τοῦτο πιθανὸ καὶ πάλιν νὰ θεωρηθῆ ἀντικίνητρο. Ἄν οἱ διάφοροι ἰσχυρίζονται ὅτι τοῦτο

ἀποτελεῖ ἐμπόδιο γιὰ μεγάλες ἐπενδύσεις τὸ κράτος θὰ πρέπει νὰ τοὺς ὑπερφαλαγγίσει μὲ τις πιὸ παραγωγικὲς διεξόδους ποὺ νὰ καλύπτουν τις ἀνάγκες ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ Κύπρος. Ὅλα τὰ ἐπὶ μέρους μέτρα καὶ μιὰ πιὸ ἀποφασιστικὴ ἀκόμη πολιτικὴ θὰ πρέπει νὰ ἐνταχθοῦν μέσα στὰ πλαίσια τῆς δικαιότερης κατανομῆς τῶν βαρῶν μὲ παράλληλη προστασία τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν μετάθεση τῶν οικονομικῶν βαρῶν.

Ποιά μέτρα μποροῦν νὰ ληφθοῦν γιὰ τὴν προστασία τοῦ λαοῦ; Θὰ μποροῦσε νὰ προχωρήσουμε σὲ παραχώρηση οἰκοπέδων σὲ ἀκόμη μεγαλύτερους ἀριθμούς στοὺς πρόσφυγες ἀλλὰ καὶ στὰ χαμηλότερα εἰσοδηματικά στρώματα τοῦ λαοῦ.

Ἡ προώθηση σχεδίων γιὰ κάλυψη στεγαστικῶν ἀναγκῶν σ' ἓνα πρῶτο στάδιο τῶν προσφύγων καὶ στὴ συνέχεια ὅσων ἔχουν πραγματικὴ ἀνάγκη θὰ ἦταν ἓνα πολὺ σημαντικό μέτρο. Ἐξαγγέλθηκε ἡ πρόθεση τῆς Κυβέρνησης γιὰ προώθηση τέτοιων σχεδίων. Θὰ πρέπει νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ὅλη διαδικασία γιὰ νὰ προλάβῃ τὴν πρόκληση μιᾶς νέας πιὸ ἀδικῆς κατάστασης. Θὰ πρέπει ἀκόμα τὰ ἐνοίκια νὰ μποῦν κάτω ἀπὸ ἔλεγχο.

Ἡ κατασκευὴ κατοικίας εἶναι μιὰ ἀπὸ τις πρῶτες ἀνάγκες καὶ θάπρεπε νὰ τύχῃ μιᾶς ἐντελῶς διαφορετικῆς μεταχείρισης. Θάπρεπε νὰ εἶχε ξεφύγει ἀπὸ τὴν κερδοσκοπία καὶ νὰ μετατραπῇ σὲ θέμα κοινωνικῆς πολιτικῆς. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια θεωροῦμε τὴν χρηματοδότηση ἰδιωτῶν γιὰ κατασκευὴ ἐργοστασίων οἰκοδομικῶν προϊόντων σὰν ἐσφαλμένη ἐνέργεια. Τὰ τουβλοποιεῖα, τὰ ἐργοστάσια τσιμέντου θάπρεπε νὰ ἦταν ὑπόθεση κρατικῶν ἐπιχειρήσεων ἢ ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν καὶ νὰ ἐργάζονται μὲ συγκεκριμένο στόχο τὴν κατασκευὴ φτηνῆς καὶ προσιτῆς κατοικίας. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο δὲν θὰ προβαλλόταν τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ φορολογία τῆς ἀκίνητης ἰδιοκτησίας ἀποτελεῖ ἀντικίνητρον γιὰ τὴν οἰκοδομικὴν βιομηχανίαν. Γιὰ ν' ἀποδώσῃ αὐτὴ ἡ φορολογία ὠφελήματα γιὰ τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ, γιὰ νὰ εἶναι μιὰ ἀληθινὰ δίκαιη νομοθεσία ποὺ κάμνει δικαιότερη τὴν κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, θὰ πρέπει νὰ τῆ δοῦμε σὲ σχέση μὲ τις κοινωνικὲς παροχές ποὺ προσφέρει ἡ Κυβέρνηση. Στοὺς μαθηματικοὺς λογαριασμοὺς φαίνονται ψηλές. Ἡ πραγματικότητα ὅμως εἶναι διαφορετικὴ γιατί ὑπάρχει μεγάλη στέρηση καὶ πολὺς πόνος στὸν τόπο μας, ὑπάρχουν οἰκογένειες ἀγνοουμένων, χῆρες καὶ ὄρφανὰ, χαμηλὰ εἰσοδήματα, ἄστεγοι, ἄρρωστοι καὶ παιδιὰ ποὺ θέλουν μόρφωση.

Ἄν ἡ Κυβέρνηση πάρῃ χρήματα γιὰ νὰ καλύψῃ αὐτὲς τις ἀνάγκες τότε θὰ εἶναι χρήσιμη νομοθεσία καὶ μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια εἶναι ποὺ θὰ ψηφίσουμε τὸ σημερινὸ νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὁ νόμος τὸν ὁποῖον ἔχομεν ἐνώπιόν μας περὶ Φορολογίας τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας εἶναι, ὡς τούλαχιστον ἐδηλώθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἀποτέλεσμα τῆς καταργήσεως τοῦ Νόμου περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν διὰ νὰ καλύψῃ τὰ κενὰ τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησεν ἡ κατάργησις τοῦ ἀνωτέρου νόμου. Ἡ Κυβέρνησις καταργοῦσα τὸν Νόμον περὶ Μειώσεως Ἀμοιβῶν διὰ νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν τάξιν τῶν μισθωτῶν ὤφειλε νὰ εὑρίσκει τὸν δικαιότερον τρόπον κατανομῆς τῆς φορολογίας.

Ἄντι ὅμως τούτου ἐπρωτίμῃσεν τὸν εὐκόλον δρόμον τῆς ἐμμέσου φορολογίας, ὡς τὴν περίπτωσιν τῶν δασμολογικῶν νομοσχεδίων, τὰ ὁποῖα πλήττουν κυρίως τοὺς πολὺ χαμηλὰ ἀμειβομένους καὶ τὴν παράτασιν τοῦ Νόμου περὶ Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς ὁ ὁποῖος ἀδικεῖ πτωχὲς τάξεις ὡς τὴν τάξιν τῶν γεωργῶν καὶ ἄλλας.

Σήμεραν ἔχομεν ἐνώπιόν μας τὸν νόμον περὶ φορολογίας τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Ποίους ὅμως πλήττει ὁ νόμος οὗτος; Τοὺς πλουσίους, τοὺς ἐπιχειρηματίας, τοὺς ἔχοντας ὑψηλὸν εἰσόδημα; Ἡ πίπτει εἰς τοὺς ὠμοὺς ἐκείνων ποὺ ἔχουν χαμηλὸν εἰσόδημα ὡς εἶναι αἱ οἰκίαι ἐκτιμημένης ἀξίας £500; Ἄν ἐξετάσωμεν τὸ θέμα λεπτομερῶς θὰ διαπιστώσωμεν ὅτι αἱ οἰκίαι αὗται ἀνήκουν εἰς ἀνθρώπους κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ χαμηλὸν εἰσόδημα. Εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν ὅτι ἐπιχειρηματίες καὶ γενικὰ ἄνθρωποι μὲ ὑψηλὸν εἰσόδημα ἀποφεύγουν τὴν ἀνέγερσιν κατοικιῶν διὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους εἴτε διότι ἡ ἐπιχείρησις τοὺς προσφέρει τὸ ἐνοίκιον καὶ ἀπαλλάττονται ἔτσι τοῦ φόρου εἰσοδήματος, εἴτε διότι θεωροῦν τὴν τοποθέτησιν χρημάτων διὰ τὴν ἀνέγερσιν κατοικίας ὡς ἀντιοικονομικὴν. Ἡ τάξις αὕτη ἢ ὅποια ἔπρεπε νὰ ἐπωμισθῆ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς φορολογίας ἀφήνεται νὰ γίνῃ πλουσιώτερη καὶ φορτώνομεν συνεχῶς τὶς ἀδύνατες οἰκονομικὰς τάξεις μὲ ἀπαράδεκτες φορολογίας. Ἐάν δὲ ἐπεκτείνωμεν τὴν ἐρευνάν μας καὶ εἰς τὰ χωρία ὅπου ὑπάρχουν Συμβούλια Βελτιώσεως, θὰ διαπιστωθῆ ὅτι αἱ οἰκίαι αὗται ἀνήκουν εἰς γεωργούς, ἐργάτας, μικροεπαγγελματίας καὶ γενικὰ εἰς πτωχὰς τάξεις μὲ πολὺ χαμηλὸν εἰσόδημα αἱ ὅποια χρῆζον μᾶλλον ἀνακουφίσεως παρὰ ἐπιβαρύνσεως διὰ νέας φορολογίας.

Καὶ ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὴν τάξιν τῆς ἐτέρας ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, ὡς καθορίζεται εἰς τὸν νόμον, ἔδαφος, δένδρα, ἀμπέλους, φρέατα, πηγὰς κ.λ.π. Ἡ ἀκίνητος αὕτη ἰδιοκτησία ἀνήκει κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς γεωργούς μὲ πολὺ χαμηλὸν εἰσόδημα, οἱ ὅποιοι ἔπρεπε, ἀντὶ τῆς νέας φορολογίας, νὰ βοηθηθοῦν παντοιοτρόπως ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ ἀνυψώσουν τὸ εἰσόδημά τους καὶ νὰ μποροῦν νὰ ζοῦν μίαν ἀνθρωπίνην ζωὴν. Διὰ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἡ γῆ, τὰ δένδρα, τὸ νερόν, εἶναι τὰ ἐργαλεῖα τοῦ τεχνίτη, εἶναι αἱ μηχαναὶ τοῦ ἐργοστασίου, εἶναι τὸ πτυχίον τοῦ ἐπιστήμονα, διὰ τῶν ὁποίων ἐργάζονται σκληρὰ διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν ἓνα χαμηλὸν εἰσόδημα (ἐν συγκρίσει μὲ ὁποιαδήποτε ἄλλα εἰσοδήματα) διὰ νὰ μπορέσουν νὰ ζήσουν τὴν οἰκογενεῖάν των. Ὁ ἀναχρονιστικὸς νόμος φορολογίας τῆς ἀκινήτου περιουσίας τοῦ γεωργοῦ κατηγορήθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ὡς φόρος ἀδικος καὶ καταπιεστικὸς καὶ ὡς ἐνθάρρυνσις τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ νὰ παραμένῃ εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὸ γεωργικόν του ἐπάγγελμα τὸ ὅποιον μᾶς ἀποφέρει πολλὰ καταναλωτικὰ ἀγαθὰ τὰ ὅποια ἂν δὲν παρήγοντο εἰς τὸν τόπον θὰ εἰσῆγοντο ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μὲ σοβαρὰς ἐπιπτώσεως ἐπὶ τῆς ἰσοσκελίσεως τῶν εἰσγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν μας καὶ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου γενικώτερον.

Τὸ ὅτι ἐλέχθη ὅτι ἄνθρωποι πλουτίζουν λόγῳ ὑπεραξίας τῆς γῆς, αὐτὸ ἀσφαλῶς καὶ εἶναι ὀλοφάνερον εἰς ὅλους, δὲν ἰσχύει διὰ τὸν γεωργόν. Ὁ γεωργὸς ἔχει τὴν γῆν του γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἓνα εἰσόδημα. Δίδει τὴν γῆν του, τὴν μεταβιβάζει τὴν γῆν του εἰς τὰ παιδιά του διὰ νὰ συνεχίσουν νὰ μένουν εἰς τὸ χωριὸν καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ ἴδιον πτωχὸν εἰσόδημα. Ποῦ θρῖσκομεν τὸν πλουτισμὸν τοῦ γεωργοῦ ἀπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν ἔστω καὶ ἂν ἔχη κάποιαν ὑπεραξίαν; Ἡ μήπως διὰ τῆς φορολογίας τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας τοῦ γεωργοῦ, ποῦ ὅπως ἀνέφερα προηγουμένως εἶναι τὸ κεφάλαιόν του, εἶναι τὸ ἐργαλεῖόν του, εἶναι τὸ πτυχίον του, εἶναι ὅτιδήποτε ἄλλο διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ εἰσόδημά του, ἀποσκοποῦμεν εἰς τὸ νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐπλούτισαν μέχρι σήμερα ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἔχουν σκοπὸν νὰ συνεχίσουν νὰ πλουτίζουν; Εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι βρίσκουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ στριμώξουν τὸν γεωργὸν μὲ τὸ χαμηλὸν εἰσόδημα σὲ περιπτώσιν ποῦ θὰ παντρέψῃ τὴν κόρην του, σὲ περιπτώσιν ποῦ θὰ σπουδάσῃ τὸ παιδί του, σὲ περιπτώσιν ποῦ θὰ ἀρρωστήσῃ ἢ γυναῖκα του, ὁ ἴδιος καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἀντεπεξέλθῃ λόγῳ τοῦ χαμηλοῦ του εἰσοδήματος καταδοκοῦν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀγοράσουν τὴν γῆν του σὲ χαμηλὴν τιμὴν γιὰ νὰ τὴν ἐκμεταλλευθοῦν μετὰ καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν μεγάλα εἰσοδήματα. Αὐτοὶ εἶναι, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ποῦ ἐξασφαλίζουν

μεγάλα εισοδήματα και όχι ο γεωργός ο οποίος κληροδοτεί την γην του εις το παιδί του και το παιδί του το θέλουμε και επιδιώκουμε και φωνάζουμε καθημερινώς να μείνη στην γην του για να παράγη διότι η παραγωγή είναι εκείνη η οποία βοηθά την οικονομία του τόπου. Σκεφθήτε, συνάδελφοι, αν δεν είχαμε την Κυπριακή παραγωγή, αν δεν είχαμε τα φαρτά μας να εξασφαλίσουμε τόσο συνάλλαγμα, αν δεν είχαμε το σιτάρι μας, το κριθάρι μας, το ελαιόλαδό μας και τόσα άλλα προϊόντα.

Τι θέλουμε επί τέλους με την φορολογία επί της ακινήτου ιδιοκτησίας του γεωργού; Να τον εξαναγκάσουμε να εγκαταλείψη την γην του, να εγκαταλείψη το επάγγελμά του και το παιδί του, να «ρίξη πέτραν πίσω του» κατά την Κυπριακή παροιμία, διότι η φορολογία συγκρινομένη με το ύψος του εισοδήματος του γεωργού θα είναι δυσβάστακτος; Αυτό θα επιδιώξωμε, συνάδελφοι, με την επιβελήν νέας φορολογίας επί του αγροτικού κόσμου και εάν υπάρχει έκτακτος καταστάσις και εάν υπάρχουν πρόσφυγες σήμερα οφείλομεν να τους βοηθήσωμε παντοιοτρόπως και εκ μέρους του γεωργού δηλώνω ότι είμεθα πρόθυμοι να πληρώσωμε οποιαδήποτε φορολογία και το έχομεν αποδείξει, αγαπητοί συνάδελφοι. Και εις το παρελθόν έχομεν δεχθῆ ένα μιλ επί εκάστης ὁκῶς σιτηρῶν ανεξαρτήτως ὕψους εισοδήματος να το πληρώνη ὁ σιτοπαραγωγός διὰ τοῦς σκοποῦς αὐτοῦς. Ἐχομεν δώσει ἐκ μέρους τοῦ Συμβουλίου Πατατῶν ἀπὸ τὴν τσέπην τοῦ πατατοπαραγωγοῦ, ἐκτὸς τοῦ ἄλλου φόρου τὸν ὁποῖον πληρώνει, £200.000 διὰ σὰν σκεπὸν τοῦτον καὶ είμεθα πρόθυμοι νὰ πληρώσωμε οποιαδήποτε φορολογία ἢ ὁποῖα ὅμως πρέπει νὰ εἶναι δίκαιη, πρέπει νὰ πίπτῃ ἐπὶ τῶν ὤμων ὄλων, πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἴσος καταμερισμός τῆς φορολογίας, ὁ ἴσος καταμερισμός τῶν βαρῶν ἐπὶ ὄλων. Εἶναι γνωστὸς οἱ συνθήκες πῶς ζῆ ὁ γεωργός σήμερα, εἶναι γνωστὸς οἱ συνθήκες πόσον ὑποφέρει ὁ γεωργός καὶ εἶναι γνωστὸς οἱ συνθήκες πῶς Ζοῦμεν οἱ ὑπόλοιποι μέσα στὶς πόλεις. Ἐὰν κάμωμεν σύγκρισιν αὐτῆς τῆς ζωῆς, τότε πρέπει νὰ ἀπαλλάξωμε ἐντελῶς τὸν γεωργὸν ἀπὸ τὴν φορολογία καὶ νὰ τοῦ είμεθα εὐγνώμονες διότι παράγει τόσα καὶ τόσα γιὰ νὰ στηρίξῃ τὴν οικονομίαν μας.

Ἄντι τούτου ἡ Κυβέρνησις με πρόφασιν τὴν προστασίαν τῶν χαμηλὰ ἀμειβομένων τάξεων τὰς ὁποίας ἔχει κάθε ὑποχρέωσιν νὰ προστατεύσῃ, ἀντὶ τὰ φορολογικὰ βάρη νὰ τὰ θέσῃ ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν πλουσίων τάξεων αἱ ὁποῖαι καὶ καθημερινῶς γίνονται πλουσιώτεροι, ἐπιβάλλει ταῦτα ἐπὶ τῶν πολὺ πτωχεστέρων τάξεων ὡς εἶναι ἡ τάξις τῶν γεωργῶν.

Ὁ γεωργός διὰ τῆς ἐμμέσου φορολογίας ἔφθασεν μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐπιβαρύνεται με 2% δασμὸν καὶ ἐπὶ τῶν εισαγωγῶν τῶν λιπασμάτων τὰ ὁποῖα ἀντιθέτως ἔπρεπε νὰ ἐπιχορηγοῦνται διὰ νὰ ρίψωμε τὸ κόστος παραγωγῆς.

Ὁ γεωργός, ἐὰν ἔχῃ εἰσόδημα πέραν τῶν £1.000 λιρῶν, ὑποχρεοῦται νὰ πληρῶνῃ ἕκτακτον εἰσφορὰν ἐν ἀντιθέσει με ἄλλους οἱ ὁποῖοι ἀπαλλάττονται τῆς ἐκτάκτου εἰσφορᾶς ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν ἔχουν δεκαπλάσιον εἰσόδημα. Καὶ τὸ ἀποκερῦψωμα τῆς ἀδικίας, διὰ νὰ μὴν χρησιμοποιήσω βαρύτερον χαρακτηρισμόν, εἶναι ἢ διὰ τοῦ σημερινοῦ νομοσχεδίου ἐπιβολὴ νέας φορολογίας ἐπὶ τῆς γεωργικῆς του νῆς καὶ ἐὰν ὁ γεωργός κατοικῆ καὶ εἰς χωρίον ὅπου ἐφηρομόσθη ὁ νόμος ὅπου θεωρεῖται περιοχὴ βελτιώσεως νὰ πληρῶνῃ καὶ ἐπὶ τῆς κατοικίας του.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι στὰ χωριά οὐδεὶς ἄνθρωπος καὶ προπαντὸς ὁ γεωργός ποῦ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ μένῃ συνεχῶς εἰς τὸ χωριὸν δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχῃ τὴν κατοικίαν του. Δὲν εἶναι θέμα πλουτισμοῦ εἶναι ἀπαραίτητος ἀνάγκη διὰ νὰ παραμείνῃ στὴν γην του καὶ εἰς τὸ χωράφι του. Διαφορητικὰ δὲν ἔχει τίποτε ποῦ μπορεῖ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ κατέλθῃ στὸς πόλεις καὶ τότε ὅλοι νὰ γίνωμεν πολῖται διὰ νὰ αὐξήσωμεν περισσότερο τὸ εἰσόδημά μας.

Θεωρούμεν τὴν τοιαύτην φορολογικὴν πολιτικὴν ἀντιαγροτικὴν καὶ καταπιέζουσαν τὴν ἀγροτικὴν τάξιν καὶ διὰ τοῦτο θὰ καταψηφίσωμεν τὸν νόμον τοῦτο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Σκοπὸς τοῦ ὑπὸ συζήτησης νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἐπιβολὴ φορολογίας πάνω στὴν ἀκίνητη ἰδιοκτησία μὲ ἐξαίρεση τὶς κατοικίες τῶν χωριῶν.

Ὅπως θὰ ἐνθυμῆται τὸ Σῶμα ἡ φορολογία αὐτὴ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ φορολογικὰ νομοσχέδια ποῦ ἀπέστειλε τὸν περασμένο Φεβρουάριο ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῶν κρατικῶν ἐσόδων ποῦ προέκυπταν ἀπὸ τὴν κατάθεση τῶν προϋπολογισμῶν γιὰ τὸ 1977. Κατὰ συνέπειαν ἡ ψήφιση τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ποῦ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀποφέρῃ £1.250.000 ἐτησίως, εἶναι ἀναγκαία γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν κρατικῶν ἐσόδων.

Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη ὅτι τὸ κράτος χρειάζεται τὰ ὡς ἄνω χρήματα, τὸ γεγονός ὅτι πρόκειται γιὰ μιὰν ἀμεση φορολογία ποῦ εἶναι γενικῶς ἀποδεκτὸ ὅτι εἶναι πιὸ δίκαιη ἀπὸ τὴν ἔμμεση φορολογία καὶ ὅτι ἡ μὴ ψήφιση τῆς θὰ ὠδηγοῦσε στὴν ἐπιβολὴ ἄλλης φορολογίας ἢ ὅποια κατὰ πάσαν πιθανότητα θὰ εἶναι ἔμμεση φορολογία, ἔχουμε τὴ γνώμη ὅτι γιὰ ὅλους τοὺς πιὸ πάνω λόγους ἐπιβάλλεται ἡ ψήφιση τῆς.

Ἐνῶ σὰν θέμα ἀρχῆς συμφωνοῦμε καὶ θὰ ψηφίσουμε τὴν φορολογία πάνω στὴν ἀκίνητη ἰδιοκτησία μὲ τὶς τροποποιήσεις ποῦ ἔχει ἐπιφέρει ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἐν τούτοις θεωροῦμε ἀναγκαῖο νὰ ὑπογραμμίσουμε ὠρισμένες ἀδυναμίες τῆς φορολογίας αὐτῆς.

Ἡ ἐπιβολὴ τῆς φορολογίας αὐτῆς θὰ γίνεταὶ ὄχι μὲ βάση τὴν ἰδιοκτησία ποῦ κατέχει ἓνα ἄτομο σὲ παγκύπρια κλίμακα, γιὰ τὸ κτηματολόγιο δὲν διαθέτει τώρα τέτοια στοιχεῖα, ἀλλὰ κατὰ μονάδα ἰδιοκτησίας. Αὐτὴ εἶναι μιὰ πολὺ σοβαρὴ ἀδυναμία ποῦ δὲν ἐπιτρέπει τὴ δίκαιότερη κατανομὴ αὐτῆς τῆς φορολογίας. Ἡ κλιμάκωση τῆς φορολογίας ὅπως τὴν ἔχει διαμορφώσει ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ βελτιώνει κάπως τὴν κατάστασιν, ὅμως δὲν ἐξουδετερώνει τὴν οὐσία τῆς ἀδυναμίας. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι στὴν πορεία τῆς ἐφαρμογῆς τῆς νομοθεσίας αὐτῆς τὸ ἀρμόδιο τμῆμα θὰ μπορέσῃ νὰ συλλέξῃ τὰ ἀπαραίτητα στοιχεῖα γιὰ τὴν ἀκίνητη ἰδιοκτησία τοῦ κάθε ἀτόμου, ὥστε νὰ γίνῃ δυνατὴ ἡ δίκαιότερη κατανομὴ αὐτῆς τῆς φορολογίας.

Ἡ δευτέρη ἀδυναμία τῆς φορολογίας αὐτῆς εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ἀπόστασις ἀνάμεσα στὴν ἐκτιμημένη ἀξία τῆς ἀκίνητης ἰδιοκτησίας καὶ τὴν πραγματικὴ τῆς ἀξίας, ὑπάρχει διαφορὰ ἀνάμεσα στὴν ἐκτιμημένη ἀξία τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς ἄλλης ἀκίνητης ἰδιοκτησίας, ὑπάρχει διαφορὰ ἀνάμεσα στὴν ἐκτιμημένη ἀξία μεταξὺ ἰδιοκτησιῶν ποῦ βρίσκονται στὴν ἴδια περιουχίᾳ ἢ σὲ διαφορετικὲς περιοχές. Αὐτὸ ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα ἡ φορολογικὴ βάση νὰ διαφέρῃ καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ μὴ εἶναι δίκαιη ἢ κατανομὴ τῆς φορολογίας. Ἡ ἐπίλυση τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνο στὴν βάση τῆς ἐπανεκτίμησιν ὅλης τῆς ἀκίνητης ἰδιοκτησίας μὲ βάση νέα καὶ πιὸ ἀντικειμενικὰ κριτήρια. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ κυβέρνησις θὰ προχωρήσῃ ἀποφασιστικὰ καὶ στὸ πιὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

Ἡ τρίτη βασική ἀδυναμία τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ὅτι ὁ διαχωρισμὸς ποῦ γίνεται ἀνάμεσα στὴν πόλη καὶ τὰ χωριά, εἶναι διαχωρισμὸς ποῦ δὲν ἀνταποκρίνεται πλήρως στὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ δεδομένα καὶ πολὺ περισσότερο στὰ μελλοντικά. Τὴν ἀδυναμία αὐτὴ φρόντισε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μὲ τὴν τροποποίηση τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νομοσχεδίου. Μὲ τὴν τροποποίηση αὐτὴ περιλαμβάνονται στὴ φορολογία οἱ κατοικίες τῶν χωριῶν ποῦ ἔχουν Συμβούλια Βελτιώσεων. Ἐπιπρόσθετα παρέχεται στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἡ ἐξουσία νὰ καθορίζῃ, γιὰ σκοποὺς ἐπιβολῆς τῆς φορολογίας, καὶ νέες περιοχές γιὰ τὶς ὁποῖες ἐνδείκνυται ἡ ἐπιβολὴ φορολογίας ἐξ αἰτίας τῆς ραγδαίας ἀνάπτυξης τους. Μὲ τὴν τροποποίηση αὐτὴ θὰ ἀντιμετωπισθῇ σὲ κάποιον βαθμὸ ἡ ἀδυναμία αὐτή.

Τέλος ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἐξαιρεῖ τῆς φορολογίας τὴν ἰδιοκτησία ἐκποτισθέντων στὶς ἐλεύθερες περιοχές καὶ τὶς ἰδιοκτησίες ποῦ εὐρίσκονται σὲ δυσπραγοῦσες περιοχές, μέτρο ὀρθὸ καὶ δίκαιο.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς θὰ ψηφίσῃ τὴν ἐπιβολὴ τῆς φορολογίας πάνω στὴν ἀκίνητη ἰδιοκτησία ὅπως αὐτὴ ἔχει τροποποιηθῆ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, τονίζοντας ὅμως παράλληλα ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία πρέπει νὰ πάρῃ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὥστε στὸ πιὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα νὰ φέρῃ στὴ Βουλὴ νέο νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο νὰ ἐξαλείψῃ τὶς ἀδυναμίες τῆς παρούσας νομοθεσίας καὶ νὰ τὴν θέτῃ πάνω σὲ πιὸ ὀρθὴ καὶ δίκαιη βάση.

Ἐχει ἀναφερθῆ κατὰ τὴν συζήτηση τῆς νομοθεσίας αὐτῆς ὅτι ἡ ἄμεση αὐτὴ φορολογία πλήττει τὰ φτωχότερα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ. Ἐχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ δὲν εἶναι κατανοητὴ ἡ μορφή τῆς ἐπιβολῆς τῆς φορολογίας ἢ ἀπλῶς θέλουμε νὰ δημιουργήσουμε ἐδῶ λανθασμένες ἐντυπώσεις. Ἡ φορολογία αὐτὴ δὲν πλήττει τὰ φτωχότερα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ· ἡ φορολογία ἐκείνη ἢ ὁποῖα πλήττει καὶ μάλιστα πάνω σὲ ἴση βάση μὲ τὰ πλούσια στρώματα εἶναι ἡ ἔμμεση φορολογία διὰ τὴν ὁποῖαν ὅταν ἐψηφίζοντο τὰ Νομοσχέδια ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν δὲν ἔγινε τόσος λόγος καὶ δὲν ἐδόθη τόση ἐμφαση, γι' αὐτὸ φαίνεται ὅτι χρειάζεται νὰ γίνῃ κατανοητὴ πρῶτα ἀπ' ὅλα ἡ διαφορά μεταξὺ τῆς ἔμμεσης καὶ τῆς ἄμεσης φορολογίας καὶ νὰ γίνῃ κατανοητὸν ὅτι ἡ ἔμμεση φορολογία θέτει ὅλους τοὺς πολῖτες, τοὺς φτωχότερους καὶ τοὺς πλουσιώτερους, πάνω σὲ ἴση μοῖραν. Ἐὰν δὲ δὲν ἐμψήφιζε ἡ δὲν ψηφίσῃ σήμερα ἡ Βουλὴ αὐτὴν τὴν νομοθεσίαν, τότε ἡ Κυβέρνηση δια νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ ἀναγκαῖα περὰ ποῦ χρειάζεται διὰ τὴν ἐπίλυση τῶν σοβαρῶν προβλημάτων ποῦ ἀντιμετωπίζει αὐτὸς ὁ τόπος ἐξ αἰτίας τῆς προσφυγιάς καὶ τῶν ἄλλων συνεπειῶν τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἴδιαν τὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξη αὐτοῦ τοῦ τόπου, θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ ἐπιβάλλῃ νέαν φορολογίαν. Καὶ αὐτὴ ἡ νέα φορολογία τὴν ὁποῖαν ἴσως ἡ Βουλὴ θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ ψηφίσῃ θὰ εἶναι ἔμμεση φορολογία.

Δὲν εἶναι ὀρθὸν ὅτι ἡ φορολογία αὐτὴ ἰδιαίτερα πλήττει τὰ ἀγροτικὰ στρώματα. Ἡ φορολογία αὐτὴ κατὰ κύριον λόγον πλήττει τὰ ἀστικὰ στρώματα. Τὰ ἀγροτικὰ στρώματα στὸ βαθμὸ ποῦ τὰ πλήττει ὅσον ἀφορᾷ τὴν γεωργικὴν κτημασύνην εἶναι πολὺ ἐλάχιστον, ἐὰν δὲ στὴν θέση αὐτῆς τῆς φορολογίας ἐψηφίζετο ὁποιαδήποτε, καὶ ἡ πιὸ μικρὴ ἔμμεση φορολογία, ἡ φορολογία ἐπὶ αὐτῶν τῶν στρωμάτων θὰ ἦτο ἀκόμη ὑψηλότερη. Τὸ μόνον εἶναι ποῦ ἐπειδὴ εἶναι ἔμμεση φορολογία, δὲν τὴν νοιώθουν. Αὐτὸ εἶναι τὸ κακὸν τῆς ἔμμεσης φορολογίας, ὅτι δὲν τὴν καταλαβαίνει κανένας ἄμεσα. Ἐνῶ ἡ ἄμεση φορολογία εἶναι φορολογία ποῦ ἐπιβάλλεται πάνω στὸ ἄτομον καὶ γίνεται ἄρκετὰ κατανοητὴ.

Καταλήγοντας, κύριοι συνάδελφοι, θέλω νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι ἡ ἄμεση φορολογία ὅσεςδήποτε ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίες καὶ ἂν ἔχῃ εἶναι πολὺ πιὸ δίκαιη καὶ πολὺ πιὸ ὠφέλιμη γιὰ τὰ φτωχότερα στρώματα παρὰ ὁποιαδήποτε ἔμμεση φορολογία. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς χωρὶς καμμιά ἀμφιβολία θὰ ψηφίσῃ αὐτὴν τὴν φορολογίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Έπειδή παρατηρώ ότι εις τήν Αίτιολογικήν Έκθεσιν τής Έπιτροπής δέν κατεχωρήθησαν ώρισμένοι έπιφυλάξεις τές όποιες εξέφρασα κατά τήν διάρκειαν τών πρώτων συνεδριάσεων τής Έπιτροπής όσον άφορά τήν κλιμάκωσιν του ποσοτου φορολογίας, τές έπιφυλάξεις αυτές ειμαι ύποχρεωμένος νά έκφράσω από του βήματος τώρα.

Καίτοι δέν διαφωνώ διά τήν επιβεβλημένην ανάγκην ένός δικαιότερου καταμερισμου τών οικονομικών βαρών τής εισβολής, ή όποία ανάγκη πρέπει νά άντανακλάται εις έκαστον φορολογικόν μέτρον τό όποιον εισηγείται ή Έκτελεστική Έξουσία, με προβληματίζει κατά πόσον είναι δικαία ή μέθοδος τής κλιμακώσεως εις τό παρόν στάδιον και διά τό παρόν Νομοσχέδιον.

Έν πρώτοις εις όλας τας χώρας του κόσμου όπου ύπάρχει φορολογία επί τής άκινήτου περιουσίας, ή φορολογία αύτή είναι «φλάτ» άνευ κλιμακώσεως.

Δεύτερον και ούσιώδες διά τής κλιμακώσεως ταυτίζομεν τόν πλοϋτον με τήν άξίαν τής άκινήτου περιουσίας. Τοϋτο όμως δέν είναι ή πραγματικότητα εις πάρα πολλές περιπτώσεις. Πολλοί ιδιοκτῆται πολυκατοικιών και άλλων άκινήτων μεγάλης άξίας, έχουν αυτές ύποθηκευμένες εις τραπεζας ή χρεωστοϋν ποσά άνάλογα ή μεγαλύτερα τής άξίας τών άκινήτων και γενικά ένεκα τών έπιπτώσεων τής εισβολής και άλλων δυσμενών παραγόντων εύρίσκονται εις πολύ δύσκολον θέσιν νά άποπληρώσουν τά χρέη αυτά.

Διά τής προτεινομένης κλιμακώσεως δημιουργείται τό ένδεχόμενον άδικίας εις πολλές περιπτώσεις με αποτέλεσμα σοβαράς ψυχολογικάς έπιπτώσεις αι όποιαι πιθανώς νά επηρεάσουν τήν επαναδραστηριοποίησην τής οικονομικής βιομηχανίας εις τήν όποιαν ή Κυβέρνησις προσβλέπει ως τήν βάση τής γενικωτέρας επαναδραστηριοποίησης τής οικονομίας και ως μέρος τής πολιτικής επιλύσεως του στεγαστικού προβλήματος. Καί διά τούτο άποδίδει ιδιαιτέραν σημασίαν εις τήν τοιαύτην επαναδραστηριοποίησην.

Ταυτόχρονα αι έκτιμημένοι άξιαί άκινήτων εις τό Κτηματολόγιον παρουσιάζουν μεγάλην άνομοιομορφίαν, πράγμα τό όποιον δύναται και πάλιν νά οδηγήση εις άδικίας αι όποιαι αύξάνονται διά τής κλιμακώσεως του ποσοτου φορολογίας.

Περιπλέον ή κλιμακωσις πιθανώς νά οδηγήση εις έναυσμα γενικωτέρας αύξήσεως τών ένοικίων, πράγμα τό όποιον θα έχη και πάλιν σοβαράς έπιπτώσεις επί τής σημερινής Κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής.

Τέλος οι ιδιοκτῆται άκινήτων οι όποιοι θα πληρώνουν με βάση τόν ύψηλότερον ποσοστιαίον συντελεστήν, ένδεχομένως θα μεταβιβάσουν τήν άκίνητον περιουσίαν των εις μέλη τής οικογενείας των διά νά εύρεθούν εις χαμηλότερον συντελεστήν και τούτο θα μειώση τά προς είσπραξιν ποσά.

Από επαφάς τας όποιας είχα προσωπικά με τό Υπουργείον Οικονομικών έκφράζεται άμφιβολία κατά πόσον διά τής κλιμακώσεως θα είσπραχθούν τά αρχικώς ύπολογισθέντα ποσά τά όποια θα είσπράττοντο εάν ή φορολογία έγένετο ως αρχικώς έπρονοήθη από πλευράς Κυβερνήσεως με βάση ποσοστόν «φλάτ» και άνευ κλιμακώσεως.

Καίτοι θά ψηφίσω τὸ νομοσχέδιον ὡς ἐτροποποιήθη, χάριν τῆς τάξεως εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τοῦ Σώματος ὅτι ὁ Ζήλος διὰ τὴν ἐπίτευξιν δικαιότερου καταμερισμοῦ τῶν οικονομικῶν βαρῶν, δὲν πρέπει νὰ ὀδηγῇ ταυτόχρονα εἰς πιθανὰς ἀδικίας διότι ἐπαναλαμβάνω ἢ ἰδιοκτησία ἀκινήτων ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας δὲν ταυτίζεται πάντοτε κατ' ἀνάγκην μὲ τὸν πλοῦτον τὸν ὁποῖον δικαιολογημένως ἐπιθυμοῦμεν νὰ φορολογήσωμεν.

Ἐνα τελευταῖον ἀλλὰ πολὺ σημαντικὸν θέμα τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ νὰ θίξω εἶναι ἡ ἀδικία ἢ ὁποία κατὰ τὴν γνώμην μου ἐμπεριέχεται εἰς τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, ἀνεξαρτήτως ἐὰν οἱ συντελεσταὶ εἶναι ποσοστιαῖοι ἢ «φλάτ», διὰ μίαν μεγάλην μερίδα ἀγροτῶν οἱ ὁποῖοι εἶναι κάτοχοι πτωχῆς γῆς «μειωμένης ἀποδοτικότητος» ὅπως οἱ ἀμπελοουργοί, οἱ σιτοπαραγωγοὶ κ.λ.π., οἱ ὁποῖοι πιθανῶς νὰ κατέχουν μὲν μεγάλας ἐκτάσεις γῆς πλὴν ὅμως τὸ εἰσόδημά τσους εἶναι πολὺ μικρὸν καὶ ἀντιμετωπίζουν πολλὰ καὶ ποικίλα προβλήματα.

Διὰ τὴν τάξιν αὐτὴν τῶν ἀγροτῶν ἡ Κυβέρνησις καλεῖται ὅπως ἐξεύρη μελλοντικῶς κίνητρα καὶ προβῆ εἰς ἐπιχορηγήσεις ὡς ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις διὰ τοὺς ἀμπελοουργοὺς ἢ ὁποία κατηργήθη μετὰ ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν καὶ ἴσως νὰ πρέπει νὰ μελετηθῇ ἡ ὀλικὴ ἢ μερικὴ ἐπαναφορά τῆς διότι αἱ πτωχαὶ αὐταὶ τάξεις τῶν ἀγροτῶν ἀντιμετωπίζουν πρόβλημα ἐπιβιώσεως καὶ ἢ μὴ ἔγκαιρος ἀντιμετώπισις τῶν προβλημάτων των ὀδηγεῖ εἰς ἀστυφιλίαν καὶ ἄλλας δυσμενεῖς κοινωνικοοικονομικὰς ἐπιπτώσεις.

Ἀνεξαρτήτως τῶν ἄνω παρατηρήσεων καὶ διὰ νὰ μὴν κινδυνεύη νὰ παρεξηγηθῇ ἡ θέσις μου, ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ὅτι συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὴν βάσιν οἰασθήκατε φορολογίας ἢ ὁποία ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου τῶν Προσφύγων καὶ τὴν δικαιότεραν κατανομὴν τῶν οικονομικῶν βαρῶν τῆς εἰσβολῆς, πλὴν ὅμως πρέπει νὰ γίνεταί μελετημένη ἐξειδίκευσις ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ περιορίζωνται εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν τυχόν ἀδικίαι αἱ ὁποῖαι ἐμπεριέχονται εἰς τοιαῦτα νομοθετικὰ μέτρα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νέμιτσας.

Τ. ΝΕΜΙΤΣΑΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Ἐχομεν σήμερα ἐνώπιόν μας ἓνα νέο φορολογικὸ νομοσχέδιο, τὸ περί Φορολογίας Ἀκινήτου Περιουσίας Νομοσχέδιον τοῦ 1977, τὸ ὁποῖον κατέθεσε ἡ Κυβέρνησις καὶ τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ καλεῖται νὰ ἐπικυρώσῃ σὲ νόμο.

Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ εἶναι τὸ πέμπτον φορολογικὸ νομοσχέδιο τὰ ὁποῖον ἡ Βουλὴ καλεῖται νὰ θεσπίσῃ σὲ νόμο μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ περί Ἀμοιβῶν (Προσωρινὴ Μείωσις) Νόμου τοῦ 1974.

Τὰ ἄλλα φορολογικὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ ἔχει ἤδη ἐπικυρώσει σὲ νόμους εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

- (1) Ὁ περί Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περί Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περί Ἐκτάκτου Προσφυγικῆς Ἐπιβαρύνσεως (Εἰσαγόμενα Ἐμπορεύματα) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περί Καταβολῆς Ἐκτάκτου Εἰσφορᾶς (Προσωριναὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

Ἡ ψήφιση νόμων πού ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἐπιβολή φόρων δέν εἶναι ποτέ εὐπρόσδεκτη εἰς τὸ κοινὸ καὶ δέν εἶναι εὐχάριστη ἐργασία γιὰ τὴν Βουλὴ ἢ τὴν Κυβέρνηση.

Πρέπει ὁμως νὰ ἀναγνωρισθῆ καὶ νὰ κατανοηθῆ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα προϋπόθεση ἡ ἐπιβολὴ φορολογικῶν νόμων διὰ νὰ μπορῆ νὰ ἐπιβιώνη τὸ Κράτος καὶ νὰ δημιουργῆ τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ τόπου ἐργα.

Ὁ τόπος μας μετὰ τὴν προδοσίᾳ τοῦ πραξικοπήματος καὶ τὴν καταστροφή πού ἐπακολούθησε μὲ τὴν Τούρκικη Εἰσβολὴ πρέπει νὰ ἐπιβιώσῃ καὶ τὸ Κράτος μας πρέπει νὰ ὀρθωθῆ οἰκονομικά. Διὰ τοὺς εἰδικούς αὐτοὺς λόγους ἡ ψήφιση ἐκτάκτων φορολογικῶν νόμων ἔχει ὡς κυριώτερο σκοπὸ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς δύσκολης οἰκονομικῆς κατάστασης ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη μὲ τὴν κατοχὴ τοῦ 40% τῆς Κυπριακῆς γῆς ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ τοῦ Ξεσπιτωμοῦ τοῦ ἐνὸς τρίτου τῶν κατοίκων τῆς καὶ τῆς μετατροπῆς των σὲ πρόσφυγες χωρὶς περιουσία καὶ πόρους ζωῆς.

Ὅλοι ὅσοι δέν ἔχουμεν περιουσιακῶς ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ θὰ πρέπει νὰ συνεισφέρωμεν μὲ πολλοὺς τρόπους γιὰ τὴν ἀνακούφιση ἐκείνων πού ἔχασαν ὅ,τι εἶχαν. Ἄλλὰ καὶ ὅσοι ἀπὸ ἐκείνους πού Ξεσπιτώθησαν ἔτυχε νὰ ἔχουν καὶ ἄλλη περιουσία ἔξω ἀπὸ τὴν κατεχόμενη Κύπρον, πρέπει καὶ αὐτοὶ νὰ συνεισφέρουν ἀνάλογα· ἀκόμα καὶ ἐκεῖνοι πού ἐπαναδραστηριοποιοῦνται καὶ ἔχουν κέρδη πρέπει νὰ βάζουν τὸν ὀβολὸν τους εἰς τὸ Κυβερνητικὸν Ταμεῖον διὰ τὴν βοήθεια καὶ τὴν ἀνακούφιση τῶν πτωχοτέρων ἀδελφῶν μας.

Τὸ ὑπὸ ἐξέταση νομοσχέδιον καλύπτει ἀκριβῶς τοὺς πιὸ πάνω σκοπούς.

Ἡ ἐλεύθερη κτηματικὴ περιουσία ὅπου καὶ ἐὰν εὐρίσκεται καλεῖται νὰ βοηθήσῃ διὰ τὴν ἀπόκτηση κάποιας ἀναγκαῖας περιουσίας — τῆς οἰκιστικῆς στέγης — ἀπὸ ἐκείνους πού ἔχασαν τὰ πάντα. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς κατοικοῦν σήμερα σὲ σπίτια ἄλλων βιοπαλαιστῶν πού τὰ ἔκτισαν ἴσως μὲ πολλὰς θυσίας, μὲ κόπους καὶ μὲ μεγάλα χρέη καὶ πού ἴσως τὰ χρειάζονται εἴτε γιὰ σκοποὺς δικούς των εἴτε γιὰ καλύτεραν ἀξιοποίηση.

Καλούμεθα λοιπὸν σήμερα νὰ ψηφίσωμεν ἓνα ἄλλο φορολογικὸ νομοσχέδιον, τὸ πέμπτον εἰς τὴν σειράν, τὸ ὁποῖον ὁμως εἶναι ἀπαραίτητο καὶ ἀναγκαῖο ὅπως τὰ προηγούμενα, δι' αὐτὸ θὰ πρέπει ὄχι μόνον νὰ τὸ ψηφίσωμεν ὡς Βουλὴ ὁμόφωνα, ἀλλὰ ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς ἔχει ὑποχρέωση καὶ καθῆκον νὰ τὸ ἐξηγήσῃ εἰς τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἐκλέκτορες του καὶ νὰ τοὺς δώσῃ νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν ἀναγκαιότητα τῶν φορολογικῶν αὐτῶν μέτρων πού ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ Βουλὴ ὑποχρεώνονται νὰ θεσπίσουν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ νομοσχέδιον πού εἶναι μπροστά μας ἀποβλέπει σὰν ἓνα προσωρινὸν μέτρον εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἀναγκαῖων πόρων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζει ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ τόπος σὰν συνέπεια τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς καὶ πρὸς ἐπίλυσιν οὐσιασδῶν προβλημάτων τοῦ τόπου καὶ ἰδιαίτερα τῶν ἐκτοπισθέντων. Σὰν τέτοιο μέτρο ἐμπίπτει μέσα στὰ πλαίσια ἀμέσου φορολογίας. Καὶ ἡ ἄμεση φορολογία ἔχει ἐγκριθῆ ἀπὸ τὰ πλεῖστα Μέλη αὐτῆς τῆς Βουλῆς σὰν δικαιότερη καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἐκπεφρασμένη ἄποψις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν σὲ προηγούμενες εὐκαιρίες πού εἶχαμε νὰ μελετήσωμεν καὶ νὰ ψηφίσωμεν παρόμοια φορολογικὰ μέτρα.

Μπορεί να πῆ κανείς ὅτι ἡ φορολογία τοῦ εισοδήματος ἐπιβάλλεται περισσότερο καὶ ὅτι εἶναι δικαιότερη ὑπὸ τὰς περιστάσεις. Ἄλλὰ μᾶς ἐλέχθη ὅτι ἡ φορολογία τοῦ εισοδήματος στὴν Κύπρον, συμπεριλαμβανομένου τοῦ ποσοῦ τῆς ἐκτάκτου εισφορᾶς, εἶναι ἀπὸ τὶς ὑψηλότερες σὲ ποσοστὸν στὸν κόσμον. Ποίος, ὅμως, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι τὸ μάζεμα τεραστίας ἀκινήτου ἰδιοκτησίας δὲν εἶναι εἰσόδημα; Καὶ τὰ τελευταῖα πολλὰ συνεχῆ χρόνια μᾶς ἔχουν διδάξει, ὅτι ἡ πιὸ ἐπικερδῆς ἀσχολία στὴν Κύπρον ἦτο νὰ μαζεῦουμε ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν, ἰδιαίτερωσ ἀστικὴν, νὰ τὴν ἀφήνουμε ἐκεῖ ἀδρανῆ καὶ νὰ τὴν βλέπουμε νὰ πολλαπλασιάζεται μὲ ἰλιγγιώδη ρυθμὸν. Καὶ δὲν βλέπω γιατί πρέπει τὸ εἰσόδημα τοῦ ὑπαλλήλου ἢ τοῦ ἐλεύθερου ἐπαγγελματία νὰ ἐπιβαρύνεται εἰς ποσοστὸν 54 σχεδὸν τοῖς ἑκατὸν καὶ ἡ περιουσία αὐτοῦ ὁ ὅποιος μαζεῦει σὶκόπεδα νὰ μὲν ἐκεῖ ἀνεπηρέαστη. Χαιρετίζομε τὸ μέτρον ἐπίσης σὰν τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἐπιβολῆς φορολογίας πλοῦτου. Πρέπει νὰ εἴμαστε ὑπερήφανοι σήμερα διότι γιὰ πρώτη φορὰ μπαίνομε σ' ἓνα πλαίσιο φορολογίας τὸ ὁποῖον εἶναι ἀποδεκτὸν σὲ ὅλην τὴν Εὐρώπην γιὰ χρόνια πολλὰ καὶ μόνον στὴν Κύπρον δὲν ἐφηρμόζετο, ἡ ἐπιβολὴ φορολογίας πλοῦτου.

Ἡ συσσώρευσις τεραστίας ἀκινήτου ἰδιοκτησίας καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς αὐτῆς εἰς ἀξίαν ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ τῆς ἀδρανείας δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἐπιζήμια γιὰ τὸν τόπον καὶ τὶς ἀνάγκες του. Δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἀνασταλτικὸς παράγων αὐτὸ τὸ μάζεμα τῆς περιουσίας στὴν ἐπίλυση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος σὰν συνόλου. Καὶ εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι μὲ τὴν ἐπιβολὴν αὐτῆς τῆς φορολογίας οἱ τιμὲς τῶν οἰκοπέδων θὰ ἀρχίσουν νὰ ἐπηρεάζωνται πρὸς τὰ κάτω. Τὸ μάζεμα μὴ παραγωγικῆς ἰδιοκτησίας δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἀσύμφορο γιὰ τὸν τόπον καὶ σὰν τέτοιο πρέπει νὰ τὸ καταπολεμήσομε.

Θὰ μᾶς λεχθῆ ὅτι θὰ ἦτο δικαιότερον ἐὰν ἡ φορολογία αὐτὴ ἐπεβάλλετο ἐπὶ τῆς συνολικῆς ἰδιοκτησίας ἐκάστου ἀτόμου. Καὶ ἔτσι τὸ θέλαμε σὰν μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν. Καὶ ἔτσι τὸ ζητήσαμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Δυστυχῶς, ὅμως, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐπιβάλουμε τέτοια φορολογία ἐπὶ τῆς συνολικῆς ἰδιοκτησίας ἐκάστου ἀτόμου λόγω τεχνικῶν δυσκολιῶν τοῦ Κτηματολογίου. Θέλαμε νὰ ἐλπίζωμε ὅτι τὸ Κτηματολόγιον σὲ λίγον χρόνον θὰ μπορέσῃ νὰ ἔχῃ μιὰν πλήρη εἰκόνα τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἐκάστου ἀτόμου γιὰ νὰ μπορούμε νὰ φορολογοῦμε καὶ ἀκριθέστερον καὶ δικαιότερον. Μᾶς ἐλέχθη, καὶ μπορεῖ, βεβαίως νὰ λεχθῆ, ὅτι μὲ αὐτὴν τὴν φορολογίαν μπορούν νὰ ἐπηρεασθοῦν ὠρισμένες τάξεις ἰδιαίτερα στὶς ἀγροτικὰς περιοχάς. Ἄλλὰ, ἀγαπητοὶ κύριοι συνάδελφοι, τὰ προβλήματα αὐτῶν τῶν τάξεων δὲν μπορούν νὰ λυθοῦν μὲ τὴν καταπολέμησιν δικαίου εἴδους φορολογιῶν. Τὰ προβλήματα αὐτῶν τῶν τάξεων θὰ λυθοῦν μὲ ἄλλα πιὸ ριζοσπαστικὰ μέτρα — κίνητρα τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἔχει καθῆκον νὰ ἐπεξεργασθῆ — καὶ εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι μὲ τὴν ἐπιβολὴν αὐτῆς τῆς φορολογίας ἢ μὲ τὴν καλλιτέρευσιν ἀκόμη αὐτῆς τῆς φορολογίας μὲ ἀποτέλεσμα οἱ πλουσιώτεροι σὲ ἀκίνητον περιουσίαν νὰ φορολογοῦνται εἰς μεγαλύτερον ρυθμὸν, εἶμαι τῆς γνώμης ὅταν γίνῃ αὐτὸ κατορθωτόν, αὐτὲς οἱ τάξεις, ἰδιαίτερα οἱ ἀγροτικὰς, οἱ ὁποῖες ἐπηρεάζονται τῶρα ἴσως δυσμενῶς, θὰ μπερέσουν νὰ ἐπιχαρηγηθοῦν ἀπὸ αὐτὴν τὴν φορολογίαν τοῦ πλοῦτου. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τσουλούρας.

Ζ. ΤΟΥΛΟΥΡΑΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐμεῖς ἔχουμε νομίζω ὅλοι ἀρκετοὺς καὶ καλοὺς λόγους νὰ ἐμπιστευώμεθα τὰ οἰκονομικὰ μέτρα

καί τήν οικονομική γενικά πολιτική τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ βασικώτερος καί ὁ πλέον χειροπιαστός ἀπό τοὺς λόγους αὐτοὺς εἶναι τὰ ἐπιτευχθέντα μέχρι σήμερα ἀποτελέσματα.

Εἶναι βέβαιοι ὅτι οἱ εἰσβολεῖς, ὅταν ἐχάρασαν στό σῶμα τῆς Κύπρου τήν κατακτητική γραμμὴ Ἀττίλα, προέβλεπον καί ἀνέμενον μὲ βεβαιότητα ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὰ τόσα δεινὰ τῆς εἰσβολῆς, ὕστερα ἀπὸ τὴν κατάληψη τοῦ 40% τοῦ ἐδάφους μας, μὲ τὸ ἓνα τρίτο τοῦ λαοῦ μας στὴν προσφυγιά καί μὲ τὸ πρόσθετο βάρος ἀπὸ τὸ στίγμα μιᾶς ἐθνικῆς προδοσίας, ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Κύπρου θὰ κατέρρεε οικονομικά καί θὰ ἐκάμπτετο ἠθικά. Ὅμως οἱ ἀρετὲς τοῦ λαοῦ μας καί ἡ σωφροσύνη τῆς Κυβερνήσεως διέψευσαν πολὺ ἐνωρὶς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Κύπρου.

Μὲ τὴν ἐπάνοδο τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου καί μέσα ἀπὸ τὰ ἐρείπια καί τὴ στάχτη μὲ σύνεση καί ἐπιμονὴ ἀνελήφθησαν προσπάθειες καί ἐτέθησαν στόχοι. Καί σὲ μικρὸ σχετικὰ χρονικὸ διάστημα οἱ προσπάθειες ἀπέδωσαν καί οἱ πρῶτοι βασικοὶ στόχοι ἐπετεύχθησαν. Καί ἐνῶ οἱ εἰσβολεῖς ἐπένδυσαν ἐλπίδες στὴν ἀναμενομένη κατάρρευση, ἡ Κυπριακὴ οικονομία ἀνέκαμψε καί ἄρχισε νὰ ἐπιλύη στό Νότο πολλὰ ἀπὸ τὰ συσσωρευθέντα προβλήματα, ἐνῶ ἀντίθετα στὸν κατεχόμενον Βορρᾶ οἱ κατακτητές, ἀφοῦ κατεβρόχθησαν τὸν ἀρπαγέντα πλοῦτον ἐδημιούργησαν στὴ συνέχεια ἄρκετὰ προβλήματα καί γιὰ τοὺς ἴδιους τοὺς ἑαυτοὺς των, ἀλλὰ περισσότερα γιὰ τοὺς σύνοικους Τουρκοκυπρίους, ποὺ ἀποδεδειγμένα ἀπετέλεσαν τὸ μέσον στὰ ἐπεκτατικὰ σχέδια τοῦ Ἀττίλα.

Συνοπτικὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι μιὰ ἐπιτυχία καί πρωτεργάτις στὴν ἐπιτυχία αὐτὴν εἶναι ἡ Κυβέρνηση μὲ τὴν συνετὴ οικονομικὴ πολιτικὴ τῆς.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἔλειπε καί ποὺ ὅλοι τὸ βλέπουμε οὐσιαστικὰ μέχρι σήμερα ἀπὸ τὰ Κυβερνητικὰ μέτρα ἦταν ἡ προσπάθεια δίκαιης κατανομῆς τῶν βαρῶν ποὺ ἐδημιούργησε ἡ καταστροφὴ καί τῶν οικονομικῶν ὑποχρεώσεων ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὸν ἀγῶνα ποὺ μᾶς ἐπιβάλλει ὁ τουρκικὸς παραλογισμὸς καί ἡ τουρκικὴ ἀδιαλλαξία.

Ὁ Ἐντιμὸς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν στὴν ὁμιλία του ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ καί τοῦ Δευτέρου Ἐκτάκτου Σχεδίου Οἰκονομικῆς Δράσεως ἀφῆκε βεβαία τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει πρᾶγματι πλήρη καί σαφῆ ἐπίγνωση τοῦ προβλήματος καί τῶν ὀρθῶν κατευθύνσεων.

Θεωροῦμε τὸ ὑπὸ ψήφιση φορολογικὸ νομοσχέδιο σὰν ἓνα καλὸ βῆμα πρὸς τὶς σωστὲς κατευθύνσεις. Τὴν φορὰν αὐτὴ, πρᾶγματι, ἡ Κυβέρνηση στρέφεται πρὸς ἐκείνους ποὺ εἶχαν τὴν καλὴ τύχη νὰ διατηρήσουν τὴν περιουσίαν τους — μικρὴν ἢ μεγάλην — καί νὰ ἐξέλθουν ἀνέπαφοι ἢ σχεδὸν ἀνέπαφοι ἀπὸ τὴν καταστροφὴ ποὺ ἐπληξε τὸν τόπο.

Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ ὀφείλει πλήρη συμπαράσταση στὰ Κυβερνητικὰ αὐτὰ μέτρα. Ὅχι μόνο μὲ τὴν ὑπερψήφιση τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ καί μὲ τὴ συμβολὴ τῆς εἰς τὸ νὰ πεισθοῦν οἱ ἐπηρεαζόμενοι ὅτι πρᾶγματι εἶναι ἀναγκαῖον, ὅτι πρᾶγματι εἶναι ὀρθὸν καί δίκαιον, ὅσοι δὲν ἔχασαν τίποτε ἢ καί ἐκεῖνοι ποὺ ἔχασαν τὰ ὀλιγώτερα νὰ συνεισφέρουν κάτι περισσότερο γιὰ τὴ στήριξη τῶν οικονομικῶν τοῦ Κράτους καί τὴν ἐπίλυση τῶν βασικῶν προβλημάτων ἐπιβίωσης ἐκείνων ποὺ ἔχασαν τὰ πάντα.

Ὁ ἀγῶνας εἶναι κοινὸς ἀπὸ κάθε ἄποψη καί ἐκεῖνο ποὺ τὸν συντηρεῖ καί τὸν τρέφει ἀπὸ κάθε τι ἄλλο περισσότερο εἶναι ἡ ἐνότητα, ἡ ἀλληλοκατανόηση καί ἡ συναδέλφωση τοῦ λαοῦ μας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, ἄξι κύριοι συνάδελφοι. Τὴν θέσιν μας ὅσον ἀφορᾷ τὴν τύχην τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ καὶ τὰς ἐπιφυλάξεις μας τὰς εἶχαμεν ἀναφέρει ἐν λεπτομερείᾳ κατὰ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν μας Ὀμάδα.

Θέλω νὰ πῶ εἰς τὸ Σῶμα ὅτι οἱ κίνδυνοι διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ θὰ φανοῦν ὅταν ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος θὰ γίνῃ ἡ ἐπανεκτίμησις τῆς περιουσίας καὶ φανοῦν οἱ ἐπιπτώσεις πού θὰ ἔχῃ ἐπὶ αὐτῆς τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο.

Ὁ συνάδελφος κ. Ἀρμίζας, καὶ λυποῦμαι νὰ πῶ τοῦτο διότι προέρχεται ἀπὸ τὸ Κόμμα μου, ἐθίξεν ὠρισμένα σημεῖα, ὅτι ἐὰν ἐπιβληθῇ ἡ φορολογία αὐτὴ ἐπὶ τῆς κτηματικῆς περιουσίας καὶ εἰδικὰ ἐπὶ τῶν οἰκοπέδων θὰ πέσῃ κατακόρυφα ἡ ἀξία τῶν οἰκοπέδων.

Διαφωνῶ πλήρως διότι ὄχι μόνον δὲν θὰ πέσῃ ἀλλὰ θὰ αὐξηθῇ εἰς τὸ ἕπακρον καὶ τὸ ὕψος αὐτὸ θὰ τὸ πληρώσουν οἱ φτωχοὶ ἀγρότες οἱ ὁποῖοι θὰ πᾶν νὰ ἀγοράσουν ἓνα οἰκόπεδο γιὰ νὰ παντρέψουν τὰ παιδιά τους.

Δὲν μᾶς εἶπεν ὁμοῦς ὁ κ. συνάδελφος — διότι ἐχάρη πού γίνεται αὐτὴ ἡ φορολογία καὶ πού διὰ πρώτην φοράν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν νῆσον μας — τὸ ὕψος τῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἀφορολόγητον εἰς τὰς τράπεζας καὶ διὰ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο πού φυγαδεύεται εἰς μέγαλον βαθμὸν εἰς τὰς Τράπεζας τοῦ ἑξωτερικοῦ.

Τὶς ἐπιφυλάξεις μου αὐτὰς τίς διατηρῶ καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς καὶ ἔρχομαι νὰ διαπιστώσω ὅτι ὁ ρόλος πλέον τῆς Βουλῆς κατὰ τὸ τελευταῖον αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἔχει παραμείνει ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον πολλάκις ἀνεφέραμεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ὅτι δηλαδὴ ἀπλῶς ὁ ρόλος μας ἐδῶ εἶναι νὰ ψηφίζωμεν φορολογικὰ Νομοσχέδια.

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ λόγῳ τῶν ἐπιφυλάξεων πού εἶχα ἀναφέρει προηγουμένως, θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δημοσθένους.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Θὰ καταψηφίσω τὸ παρὸν Νομοσχέδιον διότι πιστεύω ὅτι πλήττονται καὶ αἱ πτωχαὶ ἀγροτικαὶ τάξεις. Αὐτὸς εἶναι μόνον ὁ λόγος καὶ ἔτσι θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἦταν στόχος μου νὰ μιλήσω, κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ νομίζω πὼς χρειάζεται νὰ λεχθοῦν δυό, τρία λόγια.

Πρῶτον δὲν συμμερίζομαι τὴν ἀποψη πὼς τὸ Κτηματολόγιο θὰ εἶχε δυσχέρειες νὰ ἐφαρμόσῃ σωστὴ φορολογία σύμφωνα μὲ τὴν ἰδιοκτησίαν κάθε ἀτόμου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο γίνεται ἀκόμα καὶ ὅταν γίνωνται οἱ δηλώσεις γιὰ τὸν φόρον εἰσοδήματος, ἐφ' ὅσον ὁμοῦς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐγένε κατορ-

θωπὸ μέσα στὰ τωρινὰ πλαίσια, νομίζω πῶς αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἐπαγρυπνῇ καὶ μέσα σὲ τακτὸ χρονικὸ διάστημα νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸ Κτηματολόγιον νὰ κάμῃ αὐτὴ τὴν ἐργασία διότι θὰ εἶναι ἀδιανόητο νὰ εὐρίσκειται ἄνθρωπος π.χ. μὲ £100.000 περιουσία, τοῦ ὁποίου ἡ περιουσία εἶναι κάπως διεσπαρμένη καὶ νὰ πληρώνῃ λιγώτερο φόρο ἀπὸ κάποιον πού ἔχει £10.000 περιουσία σὲ μιὰ καὶ μόνη περιοχὴ.

Θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ παρακολουθήσῃ τὸ θέμα. Τὸ θέμα εἶναι τὸ θέμα τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς. Θὰ ἦταν ἀφέλεια νὰ πιστεύῃ κανεὶς ὅτι λύεται τὸ ἀγροτικὸ πρόβλημα μὲ τὸ νὰ ἀπαλλάσσονται τῆς πληρωμῆς ἐνὸς σελινίου τὸν χρόνον ὠρισμένες ἀγροτικὲς τάξεις. Αὐτὸ ἀποτελεῖ κατὰ τὴν γνώμην μου ἀφελῆ τρόπον ἀντιμετώπισεως τῆς ἀγροτικῆς μεταρρύθμισης. Κάποτε ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς καὶ στὸν περασμένο προϋπολογισμό ἐπρότεινε ἡ γῆ ἢ ὅποια δὲν κατέχεται ἀπὸ καλλιεργητὲς νὰ φορολογηθῇ κατὰ γεωμετρικὸν τρόπον ἐφ' ὅσον ἀνεβαίνει ἢ ἐκτασις, οὕτως ὥστε οἱ φόροι νὰ εἶναι ἀπαγορευτικοὶ καὶ νὰ ἀναγκαστοῦν αὐτοὶ πού τὴν κατέχουν νὰ δώσουν σὲ χαμηλὲς τιμὲς τὴν περιουσίαν τους στοὺς δικαιούχους καλλιεργητὲς.

Δὲν εἶναι θέμα ἀγροτικῆς κτημοσύνης ἀλλὰ θέμα γεωργικοῦ ἐπαγγέλματος. Ἐὰν κάποιος μὴ γεωργὸς κατέχῃ ἀγροτικὴν γῆν, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἀπαλλάσσεται τῆς φορολογίας.

Ἐπομένως χρειάζεται κάποια κατοχύρωση τοῦ γεωργικοῦ ἐπαγγέλματος· χρειάζεται κάποια ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση οὕτως ὥστε νὰ περάσῃ πράγματι ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ στὰ χεῖρα τῶν καλλιεργητῶν, ἀλλὰ τώρα νομίζομεν ὅτι κάμνομεν τὸ καθῆκον μας πρὸς τὴν ἐργατικὴν τάξην μὲ τὸ νὰ τὴν ἀπαλλάξομε ἀπὸ ἓνα ἢ δυὸ ἢ τρία σελίνια τὸ χρόνο. Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι εἶναι κακὴ πολιτικὴ. Ἐὰν πράγματι αὐτὴ ἡ Βουλὴ αἰσθάνεται ἔτσι πρὸς τὴν ἀγροτικὴν τάξην, τότε νὰ κάτῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας τῆς Βουλῆς νὰ μελετήσῃ αὐτὲς τίς προτάσεις τὲς ὁποῖες λέω τώρα, ὅτι γῆ καὶ νερὸ μὲ νομοθετικὴ κατοχύρωση νὰ ἀνήκουν μόνον στοὺς καλλιεργητὲς, καὶ τότε ὄχι μόνον θὰ ἀπαλλαγῇ ἡ γεωργικὴ γῆ ἀπὸ τὴν φορολογία ἀλλὰ θὰ βρεθοῦν καὶ τρόποι ἐπιχορηγήσεως αὐτῆς τῆς γῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου κ. Πρόεδρε.

Ὁ συνάδελφος Λυσσαρίδης πολλὰς φορὰς εἶχε συμφωνήσει μαζί μου πάνω σὲ θέματα ἀγροτικῆς πολιτικῆς καὶ δὲν φαντάζομαι νὰ ἐννοῇ ἐμένα ὅτι πιστεύω ὅτι μὲ τὴν σημερινὴν φορολογίαν μόνον λύεται τὸ ἀγροτικὸν πρόβλημα. Ἀντιθέτως, θέλω νὰ πεισθῇ ὁ συνάδελφος Λυσσαρίδης ὅτι δὲν εἶναι μόνον μὲ μερικὰ σελίνια ἀλλὰ εἶναι μὲ ἀρκετὲς λίρες πού θὰ ἐπιβαρύνωμεν φορολογικὰ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ἐν συγκρίσει μὲ τὸ χαμηλὸν τοῦ εἰσόδημα. Μακάρι οἱ ἀγῶνες πού ἔχω κάμει μέχρι σήμερα — καὶ δὲν τοὺς θέλω μονοπώλιον αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνες, ἔχει καὶ ἄλλους πού ἀγωνίζονται γιὰ τὰ ἀγροτικὰ συμφέροντα — νὰ φέρουν ἀποτελέσματα, νὰ εὐοδωθοῦν, ὥστε νὰ αὐξηθῇ τὸ εἰσόδημα τοῦ γεωργοῦ, νὰ προστατευθῇ ὁ γεωργὸς καὶ ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸν νὰ ἀνήκουν στὸν πραγματικὸν καλλιεργητὴν, ὅπως ἐτόνισεν ὁ συνάδελφος Λυσσαρίδης, καὶ τότε νὰ ἐπιβάλωμεν ὅποιανδήποτε φορολογίαν ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου ἀναλόγως τοῦ εἰσοδήματός του. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Χαίρωμαι γιατί νομίζω ότι τώρα η Έπιτροπή Γεωργίας μπορεί να ασχοληθῆ με αυτό τὸ θέμα. Διότι αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐάν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταὶ νὰ προχωρήσωμεν στὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 1ου ἀρθροῦ;

Πρὸς διευκόλυνσιν εἰσηγοῦμαι οἱ διαφωνοῦντες μετὰ τὸ Νομοσχέδιον νὰ διατυπώσωσιν τὴν διαφωνίαν τῶν κατὰ τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἐφ' ὅσον ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ διαφωνία ἀφορᾷ ὀλόκληρον τὸ Νομοσχέδιον καὶ ὄχι ὅποιαδήποτε συγκεκριμένην παράγραφον τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐπεμένως κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τὰς διατυπωθείσας διαφωνίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατ' ἀρχὴν, σχετικὰ μετὰ τὸ 1ον ἀρθρον, τοῦτο ἐγκρίνεται λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν διαφωνιῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πέραν τῶν διατυπωθεισῶν διαφωνιῶν ὅποιαδήποτε ἄλλη ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 2ου ἀρθροῦ;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπιβολὴ φόρου. "Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τὴν αὐτὴν προϋπόθεσιν ὅποιαδήποτε ἄλλη ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 3ου ἀρθροῦ;

Καμμία.

Τὸ 3ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Βεβαίωσις ὄρου. "Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τὴν αὐτὴν προϋπόθεσιν ὅποιαδήποτε ἄλλη ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 4ου ἀρθροῦ;

Καμμία.

Τὸ 4ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έτοιμασία Φορολογικῶν Καταλόγων. "Άρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπό τήν αὐτήν προϋπόθεσιν ὀποιαδήποτε ἄλλη ἀντίρρησης γιά τήν ἐγκρισιν τοῦ 5ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰσπραξίς τοῦ φόρου. "Άρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπό τήν αὐτήν προϋπόθεσιν ὀποιαδήποτε ἄλλη ἀντίρρησης γιά τήν ἐγκρισιν τοῦ 6ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰσπραξίς φόρου παρά κατόχου τῆς ἰδιοκτησίας. "Άρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιά τήν ἐγκρισιν τοῦ 7ου ἄρθρου ὑπὸ τήν αὐτήν προϋπόθεσιν;

Καμία ἀντίρρησης.

Τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόσθετος ἐπιβάρυνσις διὰ μὴ ἐγκαιρον ἐπιβαλὴν τοῦ φόρου. "Άρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπό τήν αὐτήν προϋπόθεσιν ὑπάρχει ὀποιαδήποτε ἄλλη ἀντίρρησης γιά τήν ἐγκρισιν τοῦ 8ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 8ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀπαλλαγá. "Άρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπό τήν αὐτήν προϋπόθεσιν ὑπάρχει ὀποιαδήποτε ἄλλη ἀντίρρησης γιά τήν ἐγκρισιν τοῦ 9ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 9ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Φόρος ἐπὶ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας κειμένης ἐντὸς τῶν Κυριάρχων Περιοχῶν τῶν βάσεων ἢ ἐπὶ ἄλλης τινός ἰδιοκτησίας. "Άρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπό την αυτήν προϋπόθεσιν οποιαδήποτε άλλη αντίρρησης για την έγκρισιν του 10ου άρθρου;

Καμία.

Τò 10ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διάρκεια του παρόντος Νόμου. Άρθρον 11ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπό την αυτήν προϋπόθεσιν υπάρχει οποιαδήποτε άλλη αντίρρησης για την έγκρισιν του 11ου άρθρου;

Καμία.

Τò 11ον άρθρον έγκρίνεται.

Περατωθείσης της δευτέρας αναγνώσεως του Νομοσχεδίου.....

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ό επισυνημμένος Πίναξ βάσει του άρθρου 3 πρέπει να έγκριθῆ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διάρκεια του παρόντος Νόμου και Πίναξ.

Άρθρον 11ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπό την αυτήν προϋπόθεσιν υπάρχει οποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του άρθρου;

Ουδεμία.

Τò άρθρον τούτο έγκρίνεται.

Περατωθείσης της δευτέρας αναγνώσεως του Νομοσχεδίου προχωρούμεν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποια θα γίνῃ με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Φορολογίας Άκινήτου Ίδιοκτησίας (Προσωρινά Διατάξεις) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όσοι είναι υπέρ του Νομοσχεδίου παρακαλώ να ψηφίσουν. Άριθμός.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όσοι είναι κατά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 έναντίον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχές; Οὐδεμία.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἰς τὸ Β' Κεφάλαιον — Νομοθετικὴ Ἔργασία — εἶναι «Ὁ περὶ Ἀναστολῆς τῆς Ἐκδόσεως Διατάγματος Ἐξώσεως (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977». Παρακαλῶ τὸν ἓνα ἐκ τῶν Προέδρων τῶν τριῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, τὸν Πρόεδρον, ὑποθέτω, τῆς Ἐπιτροπῆς Προσφύγων, νὰ ἀναγνώσῃ τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν εἰς τὸ Σῶμα.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

ἌΕ, κ. Πρόεδρε, πρῶτον ἐπειδὴ ὑπάρχουν πολλοὶ πρόεδροι εἰς τὴν συνεδρίαν καὶ δεύτερον λόγῳ δυσκολιῶν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφὴν, δηλαδὴ λόγῳ στραβομάρας, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἀντικατασταθῶ ἀπὸ τὸν συνάδελφόν μου κ. Πελεκάνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Πελεκάνος.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Δὲν ἦταν καλύτερα νὰ ἔλθῃ κάποιοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους πρόεδρους, κ. Πρόεδρε;

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ — ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΩΝ — ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ, ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΝΟΜΟΥ ΤΗΣ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΗΣ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΞΩΣΕΩΣ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
Προσφύγων — Ἐγκλωβισμένων —
Ἄγνωστων

Φειδίας Παρασκευαΐδης
Πρόεδρος
Χρῖστος Πελεκάνος
Ἀνδρέας Τουμαζῆς
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
Νομικῶν

Γιάγκος Ποταμίτης,
Πρόεδρος
Νίκος Μαυρονικόλας
Χρῖστος Βάκης
Σταῦρος Ἀμπίζας
Ζαχαρίας Τουλούρας
Ἡρακλῆς Δημοσθένους.

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
Ἐσωτερικῶν

Χρῖστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Ἀνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου

Αἰ ὡς ἄνω τρεῖς Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασιν νόμου εἰς κοινὴν αὐτῶν συνεδρίασιν συγκροτηθεῖσαν τὴν 31ην Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν οἱ

ἀξιότιμοι Ὑπουργοὶ Ἐσωτερικῶν καὶ Δικαιοσύνης καθὼς καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας. Εἰς τὴν ἰδίαν συνεδρίασιν κληθεὶς παρέστη ἐπίσης ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Παγκυπρίου Ἐπιτροπῆς Προσφύγων.

Διὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος προτάσεως νόμου, ἥτις κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Μέλους αὐτῆς κ. Φ. Παρασκευαΐδη, σκοπεῖται ἡ ἀναστολὴ ἐκδόσεως διαταγμάτων ἐξώσεως δι' ἀνάκτησιν κατοχῆς ἀκινήτου διὰ κατοικίαν ἐνοικιασθέντος ὑπὸ ἐκτοπιζέντος ἐνοικιαστοῦ διὰ περίοδον ἀρχομένην τὴν 1ην Μαΐου, 1977 καὶ λήγουσαν εἰς ἡμερομηνίαν καθορισθησάμενην διὰ Διατάγματος τοῦ Ὑπουργικῶ Συμβουλίου, περίοδος ἥτις ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν θὰ εἶναι βραχυτέρα τῶν ἑξ μηνῶν.

Αἰ ὡς ἄνω τρεῖς Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ μελετήσασαι διεξοδικῶς τὰς διατάξεις τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ λαβοῦσαι σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ τάξις τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν ἀντιμετωπίζει σήμερον σοβαρῶτα προβλήματα λόγῳ τῆς συνεχοῦς καταχωρίσεως ἀγωγῶν δι' ἐξωσιν προσφύγων ἐνοικιαστῶν ὡς καὶ τῆς ἐκδόσεως διαταγμάτων ἐξώσεως εἰς βάρος τῶν, εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τὸ ὅλον θέμα δέον ὅπως ἀντιμετωπισθῆ προσωρινῶς μέχρι τῆς ὑλοποιήσεως τῶν στεγαστικῶν προγραμμάτων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς λήψεως γενικωτέρων μέτρων διὰ τὴν προστασίαν τῆς προσφυγικῆς στέγης καὶ τῆς ἐν γένει στεγάσεως τῶν προσφύγων καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀποδέχονται τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασιν νόμου μὲ τὰς ἀκολουθοῦσας ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις αἵτινες ἐκρίθησαν ἀναγκαῖαι πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀριθμοῦ ἐγερθέντων θεμάτων διαρκούσης τῆς κατ' ἄρθρον ἐξετάσεως αὐτῆς.

(α) Τὸ ἄρθρον 3 τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος προτάσεως νόμου τροποποιεῖται ὡς ἀκολουθῶς :

(i) Ἡ ἀναστολὴ ἐκδόσεως διαταγμάτων ἐξώσεως δι' ἀνάκτησιν κατοχῆς ἀκινήτου διὰ κατοικίαν νὰ περιορίζηται εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας καθ' ἃς ὁ ἐνοικιαστὴς ἐξακολουθεῖ νὰ καταβάλλῃ τὸ νομίμως ὑπ' αὐτοῦ ὀφειλόμενον ἐνοίκιον.

Ἡ ὡς ἄνω τροποποίησις ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἀποκλείσῃ τὴν ἀναστολὴν διατάγματος ἐξώσεως εἰς ἣν περιπτώσιν ὁ ἐκτοπισθεὶς ἐνοικιαστὴς δὲν καταβάλλει τὸ ὑπ' αὐτοῦ ὀφειλόμενον ἐνοίκιον.

(ii) Προστίθεται ἐν αὐτῷ νέα ἐπιφύλαξις δυνάμει τῆς ὁποίας παρέχεται εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην ἀκινήτου ἢ εὐχέρεια ὅπως ὁσάκις ὑφίστανται ἐξαιρετικαὶ περιπτώσεις δικαιολογοῦσαι τὴν ἐκδοσιν διατάγματος ἐξώσεως νὰ δύναται νὰ ἀποταθῆ εἰς τὸ Δικαστήριον τὸ ὁποῖον ἀφοῦ λάβῃ ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ περιστατικὰ τῆς ὑποθέσεως ὡς καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς ταλαιπωρίας ἥτις θὰ προκαλεῖτο εἰς ἐκάτερον τῶν διαδίκων νὰ δύναται νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα ἐξώσεως ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους οἷους τοῦτο θὰ ἐκρίνει πρέπον.

Ἡ προσθήκη τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης νέας προνοίας σκοπὸν ἔχει νὰ περιορίσῃ τὴν ἀναστολὴν διαταγμάτων ἐξώσεως εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας καθ' ἃς ἡ τοιαύτη ἀναστολή, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ὅλων τῶν περιστατικῶν τῆς ὑποθέσεως, θὰ ἦτο ἄδικος διὰ τὸν ἰδιοκτῆτην, ἐπιτυγχανομένης οὕτω κοινωνικῆς δικαιοσύνης δι' ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους, ἐνοικιαστὴν καὶ ἰδιοκτῆτην.

(β) Προστίθεται νέον ἄρθρον 4 εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασιν νόμου δυνάμει τοῦ ὁποίου οὐδὲν διάταγμα ἐξώσεως ἐκδοθὲν πρὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου θὰ ἐκτελεῖται ἐκτὸς ἐὰν τὸ Δικαστήριον, τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἰδιο-

κλήτου εις ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις καὶ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐκτάσεως τῆς ταλαιπωρίας ἣτις θὰ προεκαλεῖτο εις ἑκάτερον τῶν διαδίκων συνεπείᾳ τῆς ἀναστολῆς τῆς ἐκτελέσεως, ἤθελεν ἐκδώσει τοιοῦτον διάταγμα οἷον ὑπὸ τὰς περιστάσεις θὰ ἔκρινε πρέπον.

Διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νέου ἄρθρου σκοπεῖται ἡ ἀναστολή ἐκτελέσεως τῶν ἤδη ἐκδοθέντων διαταγμάτων ἐξώσεως πέραν τῆς διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου προβλεπομένης ἀναστολῆς ἐκδόσεως τοιούτων διαταγμάτων, παρεχομένης οὕτω μεγαλύτερας ἀσφαλείας εις τοὺς πρόσφυγας ἐνοικιαστὰς ἐναντίον τῶν ὁποίων ἔχει ἐκδοθῆ διάταγμα ἐξώσεως πρὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου.

(γ) Ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ὡς προεῖρηται προτεινομένου νέου ἄρθρου 4, τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἄρθρου 3 αὐτῆς διαγράφεται ὡς πλεονάζον.

(δ) Διὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἀνωτέρω λόγον ἐκρίθη ἀπαραίτητος ἡ τροποποίησις τοῦ τίτλου τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος προτάσεως νόμου ὥστε αὕτη νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Ἐκδόσεως τῆς Ἐκτελέσεως Διατάγματος Ἐξώσεως (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977».

Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω ἐπενεχθεῖσαι τροποποιήσεις τυχούσαι καταλλήλου ἐπεξεργασίας ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας ἐνεσωματώθησαν εις τὸ κατάλληλον μέρος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος προτάσεως νόμου.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω αἱ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ συμφωνοῦν πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εις τὴν Βουλὴν τὴν εις νόμον ψήφισιν αὐτοῦ ὡς οὗτος τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν προτίθεται νὰ ὑπεραμυνθῶ τῆς ἐπιψηφίσεως τῆς ὑποβληθείσης προτάσεως νόμου ἀλλὰ ἀκριβῶς ἀνέρχομαι εις τὸ βῆμα διὰ νὰ ἐπιτελέσω ἓνα εὐχάριστον καθῆκον, καὶ τὸ καθῆκον αὐτὸ εἶναι νὰ ἐκφράσω ἱκανοποίησιν ἐκ μέρους τῆς ἀρμεδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ ἀνθρωπιστικῶν θεμάτων διὰ τὴν πλήρη κατανόησιν μὲ τὴν ὁποίαν ἀντεμετώπισαν αἱ συνεργασθεῖσαι Ἐπιτροπαὶ ὡς καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ κράτους καὶ εἰδικώτερον ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τὸ ὅλον πρόβλημα. Δὲν διατείνομαι, κ. Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅτι ἡ κατατεθεῖσα πρότασις νόμου — καὶ ἐλπίζω ἡ ψηφισθησομένη ὁμοφώνως πρότασις νόμου αὕτη — θὰ ἐπιλύσῃ τὰ πολλαπλὰ προβλήματα τῆς στέγης τῶν προσφύγων, τοῦλάχιστον τῆς ἀσφαλείας τῆς στέγης τῶν προσφύγων, ἀλλὰ νομίζω, εἶμαι πεπεισμένος — καὶ γι' αὐτὸ ἐκφράζω βαθυτάτην ἱκανοποίησιν — ὅτι θὰ προσφέρῃ τοῦλάχιστον εἰς τὸν προσφυγικὸν κόσμον τὸν διαβιούντα μὲ ἐνοίκιον τὸ αἰσθημα τῆς ἐξασφαλίσεως στέγης καὶ τοῦλάχιστον θὰ τὸν ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ νὰ διατελῇ ὑπὸ τὸ αἰσθημα τοῦ συνεχοῦς διωγμοῦ καὶ τῆς συνεχοῦς ἀναζητήσεως στέγης.

Ἐν τῷ πλαισίῳ ὅλων αὐτῶν τῶν σκέψεων, κ. Πρόεδρε, ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν ὅτι ἔχω εὐχαριστίας νὰ ἐκφράσω πρὸς τὰς συνεργασθείσας Ἐπιτροπὰς καὶ νὰ βεβαιώσω ὅτι πράγματι πρόκειται διὰ μίαν πολύτιμον, ἠθικὴν τοῦλάχιστον κατὰ τὸ πλεῖστον, συμπαράστασιν πρὸς τὸν δεινοπαθοῦντα προσφυγικὸν κόσμον καὶ λαόν.

Δοθέντος ότι έχουν επενεχθῆ τροποποιήσεις εἰς τὴν ὡς ἀρχικῶς κατετέθη πρότασιν νόμου αἱ ὁποῖαι καλύπτουν τυχόν ὑπερβολὰς ὅσον ἀφορᾷ τὴν πλήρη καὶ τελειωτικὴν, μᾶλλον ὀλοκληρωτικὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαταγμάτων ἐξώσεως, νομίζω ὅτι καὶ ἡ πλευρὰ αὐτὴ ἔχει ληφθῆ σοβαρῶς, σοβαρώτατα μπορῶ νὰ πῶ, ὑπὶ ὅσιν, καὶ ὅτι ἔχει καλύψει τὰς ἐπιφυλάξεις πολλῶν ἐκ τῶν συναδέλφων. Δὲν θὰ ἐμμείνω εἰς ἰδιαιτέρας λεπτομερεῖας παραθέσεως στοιχείων — ἄλλωστε γιὰ μένα ἀποτελεῖ πολὺ δύσκολον ἔργον ἡ ἀνακάλυψις στοιχείων ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους συναδέλφους ποὺ ἔχουν τὴν εὐχέρειαν νὰ παραθέτουν σωρείαν στοιχείων ἐνώπιον τῆς Βουλῆς· γιὰ μένα ἀποτελεῖ πραγματικὸν ἄθλον ἔστω καὶ στοιχειωδῶς νὰ προσκομίσω στοιχεῖα περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κινήσεων ἀγωγῶν, τῶν καταχωρηθεισῶν ἀγωγῶν καὶ τῶν ἐκδοθέντων καὶ ἐκτελεσθέντων διαταγμάτων — ἐλπίζω ὅμως, κ. Πρόεδρε, ὅτι μὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ ἐλέχθησαν, ὅτι ἐν τέλει θὰ ὑπάρξῃ μία ὁμόφωνος ὑπερψήφισις τῆς προτάσεως νόμου καὶ δι' αὐτὸ ἐκφράζω καὶ πάλιν ἱκανοποίησιν καὶ εὐχαριστίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Θὰ ἤθελα πάρα πολὺ νὰ μποροῦσα νὰ συμμερισθῶ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ προλαλήσαντος Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Προσφύγων καὶ Ἀγνοουμένων.

Ἄλλὰ δυστυχῶς οὔτε ἡ κατατεθεῖσα πρότασις Νόμου, οὔτε ὅπως αὐτὴ ἔχει διαμορφωθῆ κατὰ τρόπον ποὺ νὰ εἶναι κενὴ περιεχομένου, μοῦ ἐπιτρέπει νὰ συμμερίζωμαι τὴν ἱκανοποίησιν ἢ ἔστω τὴν ἔκφρασιν εὐχῆς ὅτι θὰ προσφέρῃ εἰς τὸν προσφυγικὸν κόσμον αὐτὴ ἢ πρότασις, αὐτὸς ὁ Νόμος ποὺ θὰ ψηφισθῆ ἐντὸς ὀλίγου, οἰανδήποτε ἄλλην ἱκανοποίησιν ἐκτὸς ἀπὸ μίαν ἐντυπωσιακὴν ἱκανοποίησιν ψυχολογικοῦ δέους κατὰ τῶν ἐξώσεων. Θὰ ἐνθυμῆσθε ὅτι ὅταν κατετέθη ἡ πρότασις Νόμου καὶ ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος ἐπέμενε νὰ κηρυχθῆ ὡς ἐπείγουσα καὶ νὰ ἐγκριθῆ ἀμέσως, εἶχα πεῖ ὅτι θὰ ἦταν καλύτερον διὰ τὴν Βουλὴν νὰ συλλέξῃ στοιχεῖα διὰ νὰ διαπιστώσῃ τὴν ἔκτασιν ἀφ' ἐνός τοῦ προβλήματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ προβῆ εἰς διαπίστωσιν τῶν κακῶν ὥστε οἱ θεραπείες οἱ ὁποῖες θὰ προταθοῦν διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νόμου νὰ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν ὑπαρξίν τοῦ προβλήματος.

Ἐκρίθη ἀπὸ πολλοὺς ὅτι ἦταν περιττὴ ἡ εἰσήγησίς μου ὅπως συλλεγοῦν στοιχεῖα, ἐλέχθη μάλιστα κατὰ παραφθοράν τῆς ὀρθῆς ρήσεως τῶν παρεπιδημούντων ἐν Ἱερουσαλήμ ὅτι ὅσοι δὲν ἦσαν ἐνήμεροι τῆς σωρείας τῶν ἐξώσεων αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο κατὰ τῶν προσφύγων ὡς ἀποτέλεσμα τῆς πίεσεως τῶν ἰδιοκτητῶν ἀκινήτων, δὲν ἦσαν ἐνήμεροι τῆς καταστάσεως εἰς τὴν Κύπρον.

Ἔρω ὅτι εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς ἐδόθησαν ἀρκετὰ στοιχεῖα ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους Ὑπουργούς. Ἐχῶ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης, ποὺ ὡς ἀρμόδιος Ὑπουργὸς διὰ τὰ Δικαστήρια πρέπει νὰ εἶναι ὁ πλέον ἐνήμερος ὅσον ἀφορᾷ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἐπίσης, μερικὰ στοιχεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὴν σωρείαν τῶν ἐξώσεων αἱ ὁποῖαι, ὅπως ἐλέχθη, ἔλαβαν χώραν κατὰ τὸ 1976 καὶ τὸ 1977. Γνωρίζω ἐπίσης ὅτι ὑπάρχει διαφωνία ὅσον ἀφορᾷ τὰ στοιχεῖα ἀλλὰ αὐτὴ ἢ διαφωνία εἶναι μόνον παρεμφερῆς καὶ δὲν εἶναι πολὺ ριζικὴ· ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐγὼ νομίζω ὅτι τὰ ἔγκυρα στοιχεῖα πρέπει νὰ θεωρηθοῦν αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν ὑπεύθυνον Ὑπουργόν.

Ἡ σωρεία τῶν ἐξώσεων ἀνέρχεται εἰς τὸν σοβαρὸν ἀριθμὸν τῶν 4. Μία εἰς Λευκωσίαν, μία εἰς Λάρνακα καὶ 2 εἰς Λεμεσό. Δὲν εἶχα ἀρκετὸν χρόνον ὥστε νὰ ἐξασφαλίσω ἀπὸ τὰ Δικαστήρια τὰ πρακτικὰ ὄλων τῶν ὑποθέσεων, ἔχω ὅμως ἐξασφαλίσαι τὰ πρακτικὰ δύο ὑποθέσεων. Ἡ μία τῆς Λεμεσοῦ ἀφορᾷ ἐξωσιν πρόσφυγος ἀπὸ οἰκοδομὴν τὴν ὁποίαν κατεῖχεν ὡς πρόσφυξ καὶ ὑπενοικίαζεν. Τυχόντος τοῦ ἰδίου ἄλλου χώρου κατοικίας ἀπὸ τὴν Ὑπηρεσίαν Μερύμνης, νομίζω ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν συναδέλφων θὰ ἔλεγεν ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι περίπτωσις πού ἔπρεπε τὸ Δικαστήριον, ὡς ὀρθῶς ἔπραξε, νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα ἐξώσεως.

Ἡ ἄλλη περίπτωσις τῆς Λευκωσίας ἀφορᾷ περίπτωσιν πρόσφυγος ὁ ὁποῖος συνεφώνησε μὲ τὸν ἰδιοκτῆτην νὰ ἐγκαταλείψῃ οἰκίαν τὴν ὁποίαν αὐθαίρετα κατέλαβε. Δὲν τοῦ ἐδόθη οἰκία ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας Μερύμνης καὶ ἔναντι τῆς εἰσπράξεως ἐνὸς ποσοῦ χρημάτων ἐγκατέλειψε τὴν οἰκίαν διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν ἐπομένῃν ἐβδομάδα ἴσως ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ ἐπανέξωσις του θὰ προσέφερε πρόθετα χρήματα.

Δὲν λέγω μὲ αὐτὸ ὅτι δὲν ὑπάρχουν σοβαρὲς καὶ τραγικὲς περιπτώσεις ἀσυνειδήτου ἐκμεταλλεύσεως τῶν προσφύγων ἐκ μέρους ἰδιοκτητῶν κατοικίας. Θέλω ὅμως ἀναφέρων αὐτὲς τὲς δύο περιπτώσεις νὰ ἐπισημάνω ὅτι δὲν πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ἀφαρπάζεται ἀπὸ τὴν χρῆσιν ὄρων χωρὶς νὰ ἐξετάζῃ τὸ περιεχόμενον τῶν ὄρων. Καὶ ἔχει γίνεαι ἡ τροποποίησις τῆς προτάσεως Νόμου ὥστε αὐτὴ νὰ παρουσιάζεται σήμερα ἐνώπιόν μας ὑπὸ τὴν μορφήν ὑπὸ τὴν ὁποίαν παρουσιάζεται. Ἐχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ διατύπωσις εἶναι ἐλλιπὴς καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξουν μερικὲς ἀκόμα τροποποιήσεις εἰς τὸ τελικὸν κείμενον πού εὐρίσκειται σήμερον ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Ἐπισημαίνω ὅτι ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τῆς προτάσεως Νόμου, ὅπως κατετέθη, ὠμίλει διὰ τὴν σωρείαν ἐξώσεων καὶ ὠμίλει διὰ τὴν σωρείαν τῶν ἀγωγῶν οἱ ὁποῖες γίνονται κατὰ τῶν προσφύγων. Θὰ ἀνέμενε ἓνας ὅτι ἡ Βουλὴ ψηφίζουσα σήμερα αὐτὸν τὸν νόμον ἔπρεπε νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ νὰ θεραπεύσῃ αὐτὰ τὰ δύο κακά. Ἀφ' ἐνός μὲν νὰ τερματίσῃ τὴν πληθώραν, ὅπως ἐλέχθη, τῶν ἐξώσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς πρόσφυγας ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῶν ἀγωγῶν, ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν τῆς διασύρσεως τῶν εἰς τὰ Δικαστήρια καὶ τὴν ὑποβολὴν σὲ ἔξοδα ὑπερασπίσεως καὶ ἄλλως πως. Ὅσον ἀφορᾷ τὲς ἐξώσεις, ἔχω ἤδη ἀναφέρει τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα κατετέθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν. Καὶ ἄλλα στοιχεῖα ἔχουν κυκλοφορήσει ἐκ μέρους τῆς ἰδίας τῆς Ἐπιτροπῆς Προσφύγων ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ δῆτε ὅτι τὰ ἐκτελεσθέντα διατάγματα ἐξώσεων δὲν διαφέρουν πολὺ — ἀντὶ 4 πού λέγει τὸ Ὑπουργεῖον, ἢ Ἐπιτροπὴ Προσφύγων ἀναφέρει 6.

Ὅσον ἀφορᾷ τὲς ἀγωγὰς πού εἰς αὐτὴν τὴν πρότασιν Νόμου αἴρεται τὸ δικαίωμα τῆς προσαγωγῆς πρόσφυγος εἰς τὸ Δικαστήριον, ἔχω ἀκόμα τὸν φόβον ὅτι ἐνῶ διατηρεῖται τὸ δικαίωμα τοῦ ἰδιοκτῆτου νὰ προσάγῃ πρόσφυγα διὰ τοὺς συνήθεις λόγους πού ὡς σήμερα προσῆγε τοῦτον εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ νὰ ζητᾷ διάταγμα ἐξώσεως, προστίθεται ἀκόμα ἓνα σκαλί δυσκολίας διὰ τοὺς πρόσφυγας — τὸ στάδιον τῆς συζητήσεως τῆς ἀναστολῆς τοῦ διατάγματος ἐξώσεως. Δηλαδὴ ἐὰν πρόθεσις αὐτῆς τῆς Βουλῆς διὰ τῆς ψηφίσεως τῆς προτάσεως Νόμου εἶναι νὰ ἀναστείλῃ τὲς ἀγωγὰς, πού δέχομαι ὅτι ἀποτελεῖ μάστιγα κατὰ τῶν προσφύγων ἢ πληθώρα τῶν ἀγωγῶν οἱ ὁποῖες κατατίθενται στὰ Δικαστήρια, δὲν τὸ ἐπιτυγχάνει μὲ αὐτὴν τὴν Πρότασιν. Τὰ ἴδια ἀκριβῶς δικαίωματα ἔχει ὁ ἰδιοκτῆτης νὰ ἐνάξῃ πρόσφυγα εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐκδοσιν διατάγματος ἐξώσεως διότι ἡ πρότασις Νόμου ὡς διεμορφώθη ἐπιδιώκει τὴν ἀναστολὴν ἐκδοθέντων ἤδη διαταγμάτων ἐξώσεως. Τί σημαίνει αὐτό; Σημαίνει ὅτι ἀφοῦ ὁ πρόσφυξ ταλαιπωρηθῇ εἰς τὸ Δικαστήριον, ἐὰν τὸ Δικαστήριον κρίνῃ ὅτι εἶναι δικαιολογημένον τὸ διάταγμα ἐξώσεως τὸ ἐκδίδει τότε δικαιούται ἀναστολῆς ἐκτός ἐὰν ὁ ἰδιοκτῆτης, καὶ

αυτό είναι ίσως τὸ μόνον πλεονέκτημα ποῦ παρέχεται εἰς τὸν νόμον, προσφύγη ἐκ νέου εἰς τὸ Δικαστήριον διὰ τὴν ἀναστολὴν τοῦ διατάγματος ἐξώσεως. Καὶ ναὶ μὲν λέγω ἀποτελεῖ κάποια παροχὴν ἴσως ψυχολογικοῦ ὠφελήματος πρὸς τὸν πρόσφυγα ὅτι τὸ βάρος τῆς ἐνεργείας μετατίθεται ἀπὸ τὸν πρόσφυγα εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην, δηλαδὴ ὁ ἰδιοκτῆτης εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν γιὰ νὰ ἐνάξῃ πρόσφυγα εἰς τὸ Δικαστήριον, ὅμως δὲν νομίζω ὅτι ἐὰν ἕνας ἐναντίον τοῦ ὁποῖου ἐκκρεμῆ διατάγμα ἐξώσεως πιστεύῃ πράγματι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ αὐτὸ τὸ διάταγμα ἐξώσεως δὲν θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ παρουσιασθῇ στὸ Δικαστήριον διὰ νὰ τὸ ὑπερασπίσῃ καὶ ἡ ταλαιπωρία καὶ τὰ ἐξοδα, εἴτε πρόκειται περὶ πρωτοβουλίας ἀγωγῆς εἴτε πρόκειται περὶ ὑπερασπίσεως ἀγωγῆς ἄλλου, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου τὰ ἴδια.

Ἐπομένως λυποῦμαι διότι δὲν μπορῶ νὰ συμφωνήσω μὲ τὸν προλαλήσαντα Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Προσφύγων ὅτι πρέπει νὰ ἐκφράσωμεν ἱκανοποίησιν γιὰτὶ μὲ αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον προσφέρεται ὁποιαδήποτε οὐσιαστικὴ θεραπεία εἰς τὸ σοβαρὸν στεγαστικὸν πρόβλημα τῶν προσφύγων. Μακάρι νὰ ἦταν ἔτσι. Ἡ κυρία ταλαιπωρία τῶν προσφύγων ποῦ εἶναι ἡ προσαγωγή των εἰς τὰ Δικαστήρια, οἱ ἀγωγῆς ἐναντίον τῶν προσφύγων, οἱ ταλαιπωρίες τὰς ὁποῖες ὑφίστανται ἀπὸ τὸν τρόπον μεταχειρίσεως των ἀπὸ ἰδιοκτῆτες, φοβοῦμαι δὲν θὰ θεραπευθοῦν μὲ αὐτὴν τὴν πρότασιν Νόμου. Δὲν εἶμαι βέβαιος ἂν μποροῦν νὰ θεραπευθοῦν χωρὶς σωστὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ μας. Ἴσως ἓνα μέτρον θεραπείας θάνα πρότασις ποῦ ὑπέβαλε νομίζω ὁ κ. Θεοδώρου, ὅπως τὸ ὄλον θέμα διέπεται ὑπὸ Ἄρχῆς Ἐνοικίων ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ ἡ ἄμεση προσωπικὴ σχέσις μεταξὺ πρόσφυγος καὶ ἰδιοκτῆτου ἴσως. Ἐὰν ὑπερκερασθοῦν οἱ δυσκολίες ὅσον ἀφορᾷ τὸ Σύνταγμα καὶ ἡ πολυδάπανη διαδικασία τῆς ἀπαλλοτριώσεως περιουσιῶν, ἴσως τότε θὰ μποροῦν οἱ πρόσφυγες νὰ ἐλπίζουν ὅτι θὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν τῶν Δικαστηρίων.

Ἐχω ἀναφέρει ὅλα αὐτὰ ἀπλῶς διὰ νὰ μὴ δημιουργηθῇ εἰς τοὺς πρόσφυγες ἡ ἐσφαλμένη ἐντύπωσις ὅτι διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως σήμερον αὐτῆς τῆς προτάσεως Νόμου ἔχει παρασχεθῇ εἰς τὸν προσφυγικὸν κόσμον οἰαδήποτε προστασία ἐναντίον τῶν ἐξώσεων — ὅτιδήποτε ἄλλο — ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μεταβίβασιν τῆς ὑποχρέωσεως ἀπὸ τὸν πρόσφυγα εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ διατάγματος ἐξώσεως.

Πιστεύω ὅτι ἡ ἐντύπωσις ποῦ ἔχει δημιουργηθῇ ὅτι πρόκειται περὶ βαρυσημάντου νομοθετικοῦ μέτρου δὲν εἶναι σωστὸν νὰ διατηρηθῇ γιὰτὶ μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς πολλὰς περιπέτειας καὶ προσφυγὰς καὶ ἄλλους ἐνδιαφερομένους εἰς θέματα στέγης τῶν προσφύγων. Ἀναγνωρίζοντας ὅτι ἡ πρότασις Νόμου — ὅπως διευτυπώθη σήμερα καὶ ἐλπίζω νὰ διαμορφωθῇ ἐπὶ τὸ καλύτερον — προσφέρει μόνον τὸ δικαίωμα εἰς τὸν πρόσφυγα νὰ ὑπερασπισθῇ ἐναντι αἰτήσεως ἰδιοκτῆτου γιὰ ἀναστολὴν τοῦ δικαιώματος ἐξώσεως, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ ἡ συζήτησις καὶ ἡ ἐπίπτωσις αὐτοῦ τοῦ Νόμου εἰς τὰ σωστὰ πλαίσια καὶ νὰ μὴν δώσωμεν σὲ κανένα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι προσφέρομεν ὅτιδήποτε τὸ θετικὸν εἰς τὸν προσφυγικὸν κόσμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, Ἐντιμοὶ Κύριοι.

Ἐποστηρίξαμε καὶ ὑποστηρίζουμε τὸ νόμο περὶ ἀναστολῆς ἐκδόσεως διαταγμάτων γιὰ ἐξώσεις προσφύγων. Ἐποστηρίζουμε τὸ νόμο γιὰτὶ πι-

στεύουμε ότι θα αποτελέσει άνασταλτικό παράγοντα στην κίνηση τῶν ιδιοκτητῶν πού υπάρχει γιά ἐξώσεις τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν. Στήν περασμένη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ἐτέθη τὸ ἐρώτημα ἂν ὑπάρχει κίνδυνος ἐξώσεως πολλῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν ἀπὸ τὰ σπίτια πού ἐνοικιάζουν. Οἱ ἐξώσεις προσφύγων ἐνοικιαστῶν δὲν εἶναι μόνον κίνδυνος. Εἶναι σήμερα μιὰ πραγματικότητα.

Καί μὲ βάση τὰ ἐπίσημα στοιχεία τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Προσφύγων καὶ τὰ ὁποῖα ἐξέδωσε τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης στὴν διάρκεια μόνον τοῦ 1977 ἐξεδόθησαν 40 διατάγματα ἐξώσεων εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ 17 διατάγματα ἐξώσεων εἰς τὴν Λεμεσό. "Ἄλλο ἂν δὲν ἐκτελέσθησαν αὐτὰ τὰ διατάγματα.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀνεφέρθη στὰ διατάγματα πού ἔχουν ἐκτελεσθῆ. "Ὅμως ἐξεδόθησαν αὐτὰ τὰ διατάγματα, τὰ 60 διατάγματα μόνον μέσα στὸ 1977, στὲς δύο ἐπαρχίες Λευκωσίαν καὶ Λεμεσό.

Πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ ὑπῆρχε ὅπως εἶναι γνωστὸ στὴν Κύπρο σοβαρὸ πρόβλημα στέγης. Τὸ πρόβλημα ὅμως ἐγίνε οἰζύτατο μετὰ τὴν προσφυγοποίηση 200 χιλιάδων κατοίκων τῆς Κύπρου.

Καὶ ἦταν φυσικὸ νὰ ὀξυνθῆ τὸ πρόβλημα. Ἡ κυβέρνηση πῆρε ὠρισμένα μέτρα γιά τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ στεγαστικοῦ. "Ἐκτίσε ἓνα ἀριθμὸ σπιτιῶν, προώθησε σχέδια αὐτοστέγασης, χρησιμοποίησε τίς τουρκοκυπριακές κατοικίες, ὅμως παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα τὸ πρόβλημα συνεχίζει νὰ παραμένῃ οἰζύτατο. Καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ὀξυνσης τοῦ προβλήματος ὑπάρχουν σήμερα σοβαρώτατες ἐπιπτώσεις γιά τὸν προσφυγικὸ κόσμον. Ποιὲς εἶναι αὐτὲς οἱ ἐπιπτώσεις; Ποιὲς εἶναι οἱ ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν ὀξυνση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος ;

Πρῶτο. Πολλὲς χιλιάδες προσφυγικές οἰκογένειες ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν σὲ παράγκες, χαλόσπιτα, ἀκατάλληλα καὶ ἀνθυγιεινὰ σπίτια. Μόνον στὴ Λάρνακα ἐξακολουθοῦν νὰ μένουν σὲ παράγκες περὶ τίς 10 χιλιάδες πρόσφυγες καὶ ἄλλες 20 χιλιάδες σὲ ἀκατάλληλα, ἀνθυγιεινὰ σπίτια. Πολλὲς χιλιάδες προσφυγικές οἰκογένειες παραμένουν σὲ ἀκατάλληλα σπίτια στὴ Λευκωσία καὶ Λεμεσό, καὶ σὲ πολλὲς ἀγροτικές κοινότητες.

Δεύτερο. Λόγω τῆς ἔλλειψης στέγης, καὶ λόγω τοῦ Λιβανικοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἀνέβησαν καὶ ἀνεβαίνουν τὰ ἐνοίκια.

Ὑπάρχουν προσφυγικές οἰκογένειες πού τὸ ἐνοίκιο ἀποτελεῖ τὸ 30%, τὸ 40% καὶ σὲ μερικές περιπτώσεις τὸ 45% τοῦ ὅλου εἰσοδήματός τους. "Ἐχουμε περιπτώσεις πού ἓνα βοηθητικὸ σπίτι ἐνοικιαζόταν πρὶν τὴν εἰσβολὴ £30 λίρες τὸ χρόνο. "Ὅταν ἐγίνε ἡ εἰσβολὴ μιὰ προσφυγικὴ οἰκογένεια πλήρωνε γι' αὐτὸ τὸ σπίτι £8 τὸ μῆνα. "Ὑστερα αὐξήθηκε τὸ ἐνοίκιο στίς 12 λίρες. Μετὰ στίς 20 λίρες. Καὶ τώρα ὁ ἰδιοκτῆτης ζητᾷ ἀπὸ προσφυγικὴ οἰκογένεια πού κάθεται στὸ σπίτι £30 τὸν μῆνα.

Τρίτο. Ἡ ὀξυνση τοῦ προβλήματος τῆς στέγης ἔχει δημιουργήσει σοβαρὰ κοινωνικά προβλήματα. "Ἐχει μεγαλώσει τὸ χάσμα μεταξὺ προσφύγων καὶ μὴ προσφύγων, μεταξὺ ἐχόντων στέγη καὶ ξεσπιτωμένων προπαντὸς μεταξὺ προσφύγων καὶ ἰδιοκτητῶν γιά ἐνοικίαση σπιτιῶν.

Δὲν εἶναι λίγες οἱ περιπτώσεις προσωπικῶν ἐπεισοδίων. "Ὅμως ὑπάρχουν καὶ περιπτώσεις κινδύνου σοβαρωτέρων συγκρούσεων μεταξὺ προσφύγων καὶ ἰδιοκτητῶν σπιτιῶν. Τέτοιος κίνδυνος παρουσιάστηκε πρὶν μερικές μέρες στὴ Λεμεσό ὅταν ὑπῆρξαν διατάγματα ἐξώσεων.

Δέν είναι σωστό νά μετροῦμε, ὅπως κάνει ὁ κ. Παπαδόπουλος, τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος μόνο ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐξώσεων. Οἱ ἐξώσεις δέν εἶναι ἀκόμα μαζικές. Ὅμως προτοῦ φτάσουμε στίς ἐξώσεις προϋπάρχουν δυὸ ἄλλα στάδια.

Τὸ πρῶτο στάδιο εἶναι οἱ προειδοποιήσεις ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες νά ἐγκαταλείψουν τὰ σπίτια οἱ πρόσφυγες. Ὑπολογίζεται ὅτι κάπου 22—25 χιλιάδες οἰκογένειες προσφύγων ἐνοικιάζουσι σπίτια στίς πόλεις καὶ σὲ ἄρκετὰ χωριά.

Οἱ προειδοποιήσεις ἔχουν διπλὸ σκοπὸ. Ἡ ὁ πρόσφυγας νά ὑποχρεωθῆ νά πληρῶσῃ αὐξημένο ἐνοίκιο ὅπως ἤδη γίνεται σὲ χιλιάδες περιπτώσεις, ἢ νά ὑποχρεωθῆ νά ἐγκαταλείψῃ τὸ σπίτι γιὰ νά ἐνοικιαστῆ σὲ ἄλλο πρόσφυγα πού διώχεται ἀπὸ ἄλλοῦ.

Ἐδῶ σ' αὐτὸ τὸ στάδιο γίνεται ὀλόκληρος πόλεμος μὲ διάφορα μέσα. Δέν γενικεύομε τὸ θέμα γιὰ ὅλους τοὺς ἰδιοκτῆτες. Ὑπάρχουν ἰδιοκτῆτες πού κράτησαν καὶ κρατοῦν στάση πολὺ καλὴ, στάση ἀνθρώπινη. Πού συναισθάνονται τὸ δράμα τῶν προσφύγων. Τοὺς εὐχαριστοῦμε αὐτοὺς τοὺς ἰδιοκτῆτες. Ὑπάρχουν ἐπίσης περιπτώσεις μικροῖδιοκτητῶν δικαιολογημένες γιὰτὶ ἔχουν ἄμεση ἀνάγκη τὸ σπίτι τους. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ οἱ πολλές περιπτώσεις τῶν ἰδιοκτητῶν πού διεξάγουσι ὀλόκληρο πόλεμο ἐναντία σταὺς πρόσφυγες ἐνοικιαστῆς. Γιὰ νά τοὺς ἐξαναγκάσουν ἢ νά πληρῶσουν αὐξημένο ἐνοίκιο ἢ νά φύγουν ἀπὸ τὸ σπίτι.

Καὶ ὅταν ὁ πρόσφυγας ἐπιμένῃ γιὰτὶ δέν ἔχει ἄλλη διέξοδο νά παραμῆνῃ στὸ σπίτι, τότε ἀρχίζει σωρεία ἐκβιασμῶν. Τοῦ κόβει ὁ ἰδιοκτῆτης τὸ ρεῦμα, τοῦ κόβει τὸ νερὸ. Τοῦ κλείει μὲ πτέλια, τίς πόρτες καὶ τίς ἐξέπορτες.

Ὑπῆρξε περίπτωση πού ἰδιοκτῆτης κτυποῦσε τὴν πόρτα τοῦ πρόσφυγα γιὰ ἓνα μῆνα στίς 12 καὶ στὴν μία μετὰ τὰ μεσάνυκτα γιὰ νά τὸν ἐξαναγκάσῃ νά φύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι.

Ὑπῆρξε ἄλλη περίπτωση πού γιὰ τρεῖς μῆνες τοῦ χειμῶνα ἔκοψε ὁ ἰδιοκτῆτης τὸ ζεστὸ νερὸ στὴν προσφυγικὴ οἰκογένεια.

Ὑπῆρξε ἄλλη περίπτωση ἰδιοκτῆτη πού ὑποχρέωνε τὴν προσφυγικὴ οἰκογένεια ὅλη μέρα νά μὴ ἐπιτρέπῃ στὰ τρία μικρὰ παιδιὰ της νά βγαίνουν ἐξω στὴν ἀύλῃ. Τοὺς εἶχε κέρφιου. Αὐτὸ εἶναι τὸ δεύτερο μεγάλο δράμα τῶν προσφυγικῶν οἰκογενειῶν. Οἱ πιέσεις καὶ ὁ ψυχολογικὸς πόλεμος.

Τὸ δεύτερο στάδιο εἶναι οἱ ἀγωγές γιὰ ἐξώσεις. Ὑπάρχουν μπροστὰ στὰ δικαστήρια ἑκατοντάδες ἀγωγῶν. Ἐκατοντάδες ἀγωγές γιὰ ἐξώσεις στὰ δικαστήρια τῆς Λεμεσοῦ, στὰ δικαστήρια τῆς Λευκωσίας καὶ τῆς Λάρνακας. Ὑπολογίζεται ὅτι οἱ ἐκκρεμοῦσες ἀγωγές στὰ δικαστήρια τῆς Λευκωσίας, Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακας ξεπερνοῦν τίς 700.

Ὅταν κινηθῆ ἡ ἀγωγή, ἡ προσφυγικὴ οἰκογένεια ἢ θὰ πληρῶσῃ αὐξημένο ἐνοίκιο ἢ θὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σπίτι. Ἐκτός αὐτῶν ὑπάρχουν χιλιάδες περιπτώσεων πού συμβιβάζονται μὲ πληρωμὴ αὐξημένου ἐνοικίου προτοῦ καταλήξουν στὸ δικαστήριο.

Τὸ συμπέρασμα πού πρέπει νά καταλήξουμε εἶναι ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα. Πρόβλημα σοβαρὸ καὶ ὀξύ. Ὅτι ταλαιπωροῦνται καὶ υποφέρουν σήμερα χιλιάδες προσφυγικὲς οἰκογένειες.

Ἀσφαλῶς ἡ Κυβέρνηση ἔχει σοβαρὴν εὐθύνῃ. Εὐθύνῃ γιὰτὶ καθυστερεῖ τὰ στεγαστικά της σχέδια. Οἱ κυβερνητικὲς κατοικίες καθυστεροῦν νά παραδοθῶν στοὺς πρόσφυγες γιὰ ἓνα τώρα χρόνο. Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 1976, θὰ παραδοθῶν τέλη τοῦ 1977.

Υπάρχει αρκετή γραφειοκρατία και καθυστερούν τα σχέδια αυτοστέγασης. Οι τιμές των οικοδομικών υλικών μένουν ανεξέλεκτες. Η Κυβέρνηση φέρει ευθύνη επίσης γιατί καθυστέρησε για 3 χρόνια τώρα να παραχωρήσει επίδομα ένοικίου στις προσφυγικές οικογένειες. Ευθύνεται η Κυβέρνηση γιατί η νομοθεσία δεν προστατεύει αποτελεσματικά τους πρόσφυγες ένοικιαστές — και γενικότερα όλους τους ένοικιαστές. Ευθύνεται η Κυβέρνηση γιατί δεν πήρε αποτελεσματικά μέτρα επίταξης σπιτιών για τους προσφυγικές οικογένειες.

Ευθύνεται επίσης γιατί δεν έφάρμοσε την πολιτική της ίσης κατανομής των οικονομικών βαρών.

Για μιάν όρθη αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος προτείνουμε :

Πρώτο. Έξαγγελία ώλοκληρωμένης οικιστικής πολιτικής που να καλύπτει την εξασφάλιση στέγης προσφύγων και μη προσφύγων, πολιτικής που να ανταποκρίνεται στις έκτακτες καταστάσεις που διερχόμαστε.

Δεύτερο. Συγκεκριμένο προγραμματισμό για προώθηση αυτής της πολιτικής.

Τρίτο. Σύσταση Κεντρικού φορέα για τη στέγαση έτσι που να άσφαυθθ ή όριστικά ή γραφειοκρατία και ή ταλαιπωρία του κοινού.

Τέταρτο. Άμεση παραχώρηση επίδοματος ένοικίου βάσει της εισήγησης της Παγκύπριας Έπιτροπής Προσφύγων.

Πέμπτο. Επίσπευση έφαρμογής των ύπαρχόντων στεγαστικών σχεδίων και άμεση προώθηση νέων Κυβερνητικών οικισμών και παραχώρηση και άλλων οικοπέδων για αυτοστέγαση.

Έκτο. Συμπλήρωση της ύπαρχούσης νομοθεσίας με τη σύσταση Άρχης Ένοικίων για κατοχύρωση άποτελεσματική των ένοικιαστών.

Έβδομο. Έλεγχο στις τιμές και στην ποιότητα των οικοδομικών υλικών.

Άσφαλώς μόνο με ένα συστηματικό, συγκεκριμένο στεγαστικό πρόγραμμα είναι δυνατό να αντιμετωπιστή άποτελεσματικά το όξυ στεγαστικό πρόβλημα. Και ή Βουλή μπορεί να παίξει σοβαρό ρόλο για την προώθηση και έφαρμογή όρθης κυβερνητικής στεγαστικής πολιτικής. Έύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Προτού εισέλθω εις τό κυρίως μέρος της όμιλίας μου είμαι ύποχρεωμένος να άπαντήσω σε ώρισμένες θέσεις και άπόψεις και έπιχειρήματα τα όποια προέβαλεν ό συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος σε σχέση με τό ύπό συζήτηση νομοσχέδιον και οι όποιες, κατά την γνώμη μου, δέν ανταποκρίνονται εις την πραγματικότητα.

Ό κ. Παπαδόπουλος έθεώρησε και έχαρακτήρισε τό νομοσχέδιον ως νόμον κενόν περιεχομένου διότι ούτε προστασίαν θα προσφέρη στους πρόσφυγες ένοικιαστές ούτε θα θεραπεύση τό κακόν. Ός προς τό δεύτερον μέρος του χαρακτηρισμού συμφωνώ. Δέν πρόκειται αυτό τό νομοσχέδιον, ούτε είχαμε την φιλοδοξίαν κανείς από έμας μέσα σ' αυτήν την αίθουσαν ότι τό προτεινόμενον νομοσχέδιον πρόκειται να θεραπεύση, να έπιλύση τό στεγαστικόν πρόβλημα. Δέν πρόκειται να έπιλυθ ή τό στεγαστικόν πρόβλημα με ένα νομοσχέδιον της φύσεως του παρόντος νομοσχεδίου. Έκείνο τό όποϊον επιδιώκεται, εκείνο τό όποϊον επεδιώχθη, είναι να άνασταλή, να ανακοπή το επικίνδυνον ρεύμα έξώσεων, μηνύσεων, εκκρεμοσών άγωγών και διαταράξεως των σχέσεων προσφύγων και μη προσφύγων. Αυτό έπε-

δίωκε τὸ παρὸν νομοσχέδιον νὰ διευθετήσῃ ἐν ὄψει τῆς γενικώτερης καὶ ὀριστικῆς, ἐλπίζομεν, ρυθμίσεως τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος ἀπὸ τὸ κράτος, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Βουλῆς, μέχρις οὗτοι οἱ πρόσφυγες ἐπιστρέψουν στὰ σπίτια τους.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶπεν, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα, ὅτι τὸ προτεινόμενον νομοσχέδιον προσφέρει μόνον ἀναστολὴν τῶν ἐξώσεων. Δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ προσφέρει τὸ νομοσχέδιον. Εἶναι καὶ ἀναστολὴν τῶν ἐξώσεων καὶ ἀναστολὴν ἐκδόσεως διαταγμάτων ἐξώσεως. Εἶναι σαφές τὸ διάταγμα πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον.

Δεύτερον, ὁ κ. Παπαδόπουλος ἐμίλησε περὶ στοιχείων, περὶ τῶν ἐπισήμων στοιχείων τὰ ὁποῖα ὁ ἐντιμὸς Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης παρέσχε. Πρέπει νὰ λεχθῇ ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ θήματος ὅτι τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα πράγματι παρέσχε ὁ ἐντιμὸς Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης ἐνώπιον τῶν Ἐπιτροπῶν ποὺ συνεδρίαζαν γιὰ νὰ ἀποφασίσουν ἐπὶ τοῦ θέματος δὲν ἀνταποκρίνονται στὴν πραγματικότητα. "Ὅχι διότι εἶναι ψευδῆ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τὰ στοιχεῖα. Κάθε ἄλλο. Ἀλλὰ διότι δὲν παρουσιάζουν τὴν πραγματικὴν εἰκόνα τοῦ προβλήματος.

Συγκεκριμένα ἐρωτήθηκεν ὁ ἐντιμὸς Ὑπουργὸς νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν περὶ τῶν ἀγωγῶν οἱ ὁποῖες ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀπαντήσῃ. Ἐρωτήθη ὁ ἐντιμὸς Ὑπουργὸς νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα περὶ τῶν ἐξωδίκων διευθετήσεων ἐπὶ τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος οἱ ὁποῖες, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι εἶναι πολυαριθμότατες. Καὶ ὅλες σχεδὸν οἱ διευθετήσεις ἔχουν καταλήξει σὲ βάρος τοῦ ἐνοικιαστῆ διὰ τῆς καταβολῆς ἠύξημένου ἐνοικίου ἢ διὰ τῆς ἠθελημένης, διὰ τῆς συμπεφωνημένης ἐξώσεως. Αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὴν φύσιν καὶ καταδεικνύουν τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος ὁ Ὑπουργὸς δὲν μπόρεσε νὰ μᾶς τὰ δώσῃ. Συνεπῶς ἂς μὴ βασίζομαστε στοὺς ἀριθμοὺς τῶν 4 καὶ 5 καὶ 6 καὶ 16 ἐξώσεων τοὺς ὁποῖους μᾶς παρέσχε. Δὲν εἶναι αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ ποὺ δίδουν τὴν εἰκόνα τοῦ προβλήματος. "Ἄλλοι εἶναι οἱ ἀριθμοί.

Λέγει ἐπίσης ὁ κ. Παπαδόπουλος ὅτι ἂν αὐτὸς ὁ νόμος θὰ προσφέρῃ κάτι εἶναι τὸ δικαίωμα στὸν πρόσφυγα νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν ἑαυτὸν του. "Ἐχω τὴν ἐντύπωση καὶ τὴν πεποίθηση ὅτι αὐτὸ τὸ δικαίωμα ὁ ἐνοικιαστής δὲν τὸ ἀνέμενεν ἀπὸ αὐτὴν τὴν Βουλὴν. Αὐτὸ τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν ἑαυτὸν του ἐνώπιον δικαστηρίου τὸ ἔχει καὶ συνταγματικὰ καὶ δὲν εἶναι τώρα ποὺ παρέχομεν αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἀλλ' αὐτὸ τὸ δικαίωμα τὸ εἶχεν ὁ ἐνοικιαστής.

Ἐν κατακλείδι, ἀπαντῶν εἰς ὅσα εἶπεν ὁ κ. Παπαδόπουλος ἔχω νὰ πῶ τὰ ἑξῆς : "Ἄν ᾤντως εἰς τὸν ἴδιον τὸν ἀγαπητὸν κ. Παπαδόπουλον ἐδημιούργησεν αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον ἓνα δέος κατὰ τῶν ἐξώσεων — διότι ἔτσι εἶπε χαρακτηριστικῶς, ὅτι ἀπλῶς δημιουργεῖ δέος κατὰ τῶν ἐξώσεων — ἂν πράγματι στὸν ἴδιον τὸν κ. Παπαδόπουλον ἐδημιούργησεν ἓνα τέτοιο δέος κατὰ τῶν ἐξώσεων πιστεύω, εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον ἔχει ἤδη ἐπιτύχει τὸν σκοπὸν του. Αὐτὸ ἐπιδιώκει : Νὰ ἀνακόψῃ γιὰ ἕξ μῆνες αὐτὸ τὸ ρεῦμα τῶν ἀγωγῶν καὶ τῶν ἐξώσεων καὶ ἂν πράγματι ἐδημιούργησε ἤδη αὐτὸ τὸ δέος ἐπέτυχε τὸν σκοπὸν του.

Τώρα θὰ μῶ στὸ θέμα ἀναγινώσκοντας τὴν ὁμιλίαν μου.

"Ἐχουμε σήμερα μπροστὰ μας ἓνα νομοσχέδιον ποὺ πιστεύω ὅτι θέτει γιὰ πρώτη φορὰ τὰ δάκτυλα ἐπὶ τῶν τύπων τῶν ἧλων.

Ἡ Βουλὴ καταπιάστηκε ἐπανειλημμένα μὲ τὸ θέμα τῆς λαϊκῆς, καὶ πιὸ συγκεκριμένα τῆς προσφυγικῆς στέγης, μετὰ τὴν εἰσβολή. Ἀπεφάσισε μείωση ἐνοικίων. Ἐνίσχυσε τὰ ἐνοικιστάσια καὶ τοὺς νόμους περὶ ἐνοικιοστασίων. Μελετᾷ τρόπους καὶ θεσπίζει τρόπους ἀποφυγῆς ἢ περιορισμοῦ

των εξώσεων. Ποιό ήταν όμως το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας; Τα ενοίκια αύξηθηκαν περίπου κατά 100% από το 1974 μέχρι σήμερα. Η στέγη των προσφύγων και των άστεγων παραμένει άπροστατευτη, οι εξώσεις πολλαπλασιάζονται από χρόνο σε χρόνο. Και πάνω απ' όλα ο λαός διασπάται επικίνδυνα σε πρόσφυγες και μή, σε ιδιοκτήτες στέγης και σε άστεγους.

Η προστασία που παρέχεται στους άστεγους κρίνεται από τους ίδιους τόσο ύποτυπώδης και ανεπαρκής — και αυτό παρακαλώ να το προσέξετε πολύ, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, και ως το προσέξη ιδιαίτερα και το κράτος, ή Έκτελεστική Έξουσία — ώστε οι πρόσφυγες απέφασαν σε ώριμές περιπτώσεις και εθμιούργησαν ομάδες προστασίας και περιφρούρησης της προσφυγικής στέγης. Και είναι άποφασισμένοι άκομη και να συγκροηθούν με όποιον θά προσπαθοῦσε να έκτελέση διατάγματα εξώσεως.

Αυτό, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, είναι μιá πληροφορία την οποία έχω δώσει στην Βουλήν και κατά την διάρκεια της προηγούμενης συνεδριάσεως. Και άποτελεί μιάν πολύ σοβαρήν εξέλιξιν που πρέπει να προσεχθῆ ιδιαίτερα. Είναι ένδεικτική αυτή ή εξέλιξις του που οδηγούμεν τα πράγματα, που θαυομεν αν δέν επέμβωμεν για να ανακόψωμεν αυτήν την κατάσταση.

Η οικογενειακή γαλήνη έχει διαταραχθῆ επικίνδυνα. Η ψυχική υγεία του λαού κινδυνεύει. Δέν είναι υπερβολή, πράγματι κινδυνεύει. Η στέγη έχει καταντήσει για τόν άστεγο ένα άληθινó μαρτύριο. Ποῦ πᾶμε λοιπόν; Θα αφήσουμε τó πρόβλημα να εξελιχθῆ ανεξέλεγκτα; Θ' αφήσουμε αυτό τó κλειστό καζάνι να βράζη πάνω στη φωτιά;

Κύριοι συνάδελφοι. ἤρθε πιστεύω ή στιγμή, ή περίοδος, ή εποχή, των όρθων και τολμηρών διαπιστώσεων. Τα όσα έχει πράξει μέχρι σήμερα αυτή ή Βουλή άποδείχθηκαν πράγματι ανεπαρκή.

Δέν μάς διαφεύγει βέβαια τῆς προσοχῆς μας τó γεγονός ότι ή δική μας έξουσία δέν είναι έκτελεστική. Ότι ή Κυβέρνηση είναι εκείνη που έχει ύποχρέωση να δώση τίς πρακτικές λύσεις στό στεγαστικό πρόβλημα. Δέν ύποτιμοῦμε όμως τόν ρόλο τῆς Βουλῆς. Με τα νομοθετικά μέτρα που μπορούμε να θεσπίσουμε, με τήν πολιτική πίεση που μπορούμε ν' άσκήσουμε είμαστε σε θέση και να επιταχύνουμε και να στρέψουμε τίς κυβερνητικές προσπάθειες πρὸς τίς σωστές κατευθύνσεις.

Πρῶτα όμως θά πρέπει να δοῦμε και να καταγράψουμε σωστά τó πρόβλημα. Γιατί μόνο μ' αυτό τόν τρόπο θά προχωρήσουμε στην λήψη των σωστών άποφάσεων.

Τό στεγαστικό πρόβλημα, κύριοι συνάδελφοι, δέν είναι κάτι τó καινούργιο για τήν Κύπρο. Όμως τó όξύτατο στεγαστικό πρόβλημα που ύπάρχει σήμερα είναι προϊόν του πραξικοπήματος, τῆς είσβολῆς και τῆς προσφυγοποίησης 200.000 ανθρώπων. Έτσι λοιπόν, όταν πρόκειται να κατανειμη κανείς εϋθύνες δέν πρέπει ποτέ να ξεχνᾶ αυτή τήν αλήθεια. Ὑπεύθυνοι για τó σημερινό στεγαστικό δράμα είναι οι ίδιοι άνθρωποι που ώργάνωσαν κι' έκτέλεσαν τó εγκληματικό πραξικόπημα και τήν τουρκονατοϊκή είσβολή του 1974.

Σαν αποτέλεσμα τῆς τεράστιας Ζήτησης στέγης που παρουσιάστηκε, και μέσα σε συνθήκες ελεύθερης οικονομίας και ύποταγῆς των πάντων στον νόμο τῆς προσφοράς και τῆς Ζήτησης, δέν άργησε να έκδηλωθῆ και ν' αναπτύσσεται μιá έντονα άνοδική τάση στις τιμές των ενοικίων. Ὑπολογίζεται ότι ενῶ κατά τήν πενταετία 1970 — 1974, ό μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των ενοικίων ήταν περίπου 5—5,5%, κατά τα τρία μεταπραξικοπηματικά χρόνια ό ρυθμός αυτός αύξήθηκε κατά τους μετριώτερους ύπολογισμούς σε 25—35%. Δηλαδή, τουλάχιστο πολλαπλασιάστηκε. Σήμερα οι τιμές των ενοικίων σε σύγκριση με τó 1974 έχουν αύξηθῆ κατά μέσον

όρον από 70—100% και σε μερικές περιπτώσεις πέραν του 100%. "Αν δε τὰ πράγματα άφεθοῦν νά έξελιχθοῦν μόνα τους τὰ έπόμενα τρία χρόνια ή αύξηση αυτή θά πλησιάζη, πιστεύομεν, τὰ 200%.

Πέρα από τὸ νόμο τῆς προσφορᾶς και τῆς Ζήτησης ή άλματώδης αύξηση τῆς τιμῆς τῶν ένοικίων θά μπορούσε ν' άποδοθῆ και στους έξῆς παράγοντες:

I. Τὸ αύξημένο κόστος κατασκευῆς τῶν οίκοδομῶν με τὰ τεράστια ύπερ-κέρδη τῶν έργολάβων.

II. Τὸ αύξανόμενο τουριστικό ρεῦμα πού άφ' ένός έχει σαν άποτέλεσμα τήν επένδυση ιδιωτικοῦ κεφαλαίου κατά κύριο λόγο στην τουριστική στέγη και άφ' έτέρου δημιουργεῖ πρόσθετη πίεση στα ένοίκια.

III. Ἡ άναποφασιστικότητα κί ή άδυναμία τοῦ κράτους ν' άνταποκριθῆ κατά τρόπο ίκανοποιητικό στις στεγαστικές άνάγκες τοῦ λαοῦ, και ή άδυναμία τῆς νομοθετικῆς έξουσίας νά θεσπίση άποτελεσματική νομοθεσία για τήν κατοχύρωση τῆς στέγης τοῦ άστεγου και ειδικά τοῦ προσφυγικοῦ πληθυσμοῦ.

IV. Και αυτό είναι ίσως ένα από τὰ σημαντικώτερα. Είναι ίσως ή ρίζα τοῦ κακοῦ. Ἡ πίεση τοῦ τραπεζικοῦ κεφαλαίου πάνω στους μικροϊδιοκτήτες στέγης οί όποιοι χρωστοῦν σε τράπεζες και ή ύποχρέωση τῶν μικροϊδιοκτητῶν νά πληρώσουν τους τόκους και τις δόσεις.

"Όλες αυτές οί πιεστικές καταστάσεις άφέθηκαν νά εκδηλωθοῦν σε βάρος τῆς άδύνατης πλευρᾶς πού δέν ήταν άλλη από τους πρόσφυγες και τους άστεγους.

Ἡ πίεση αυτή, με διάφορα μέτρα, έγινε προσπάθεια νά αναχαιτιστῆ. Νά καθηλωθοῦν ή νά μειωθοῦν τὰ ένοίκια και ν' άποτραποῦν ή νά περιοριστοῦν οί έξώσεις.

"Όμως τὰ μέτρα δέν άγγιξαν τήν οῦσία τοῦ θέματος. Και φυσικά δέν απέδωσαν τους καρπούς πού αναμένονταν.

"Ετσι σήμερα αντί για μείωση έχουμε άστρονομικές αύξήσεις και αντί για περιορισμό έχουμε πολλαπλασιασμό τῶν έξώσεων. Ἐκατοντάδες οικογενειάρχες βρίσκονται κάτω από τήν άπειλή τῆς έξωσης, ενώ μερικοί έχουν ήδη ύποστῆ έξωση από τὰ σπίτια τους. Πρέπει δε νά ποῦμε ότι στις περιπτώσεις αυτές θά πρέπει νά προστεθοῦν και εκείνες, όπως είπα προηγουμένα, πού κατάληξαν σε κάποιο συμβιβασμό πού άφορᾶ όμως διευκολύνσεις και άπλη άναβολή με τακτῆ προθεσμία για τήν έγκατάλειψη τῆς κατοικίας. Στην πραγματικότητα δηλαδή πρόκειται και σ' αυτήν τήν περίπτωση για άλλη μιά μορφή έξωσης πού γίνεται με τήν συγκατάθεση τοῦ ένοικιαστῆ.

Στήν βάση αυτής τῆς θεομηνίας, και τήν χαρακτηρίζω θεομηνία έν γνώσει μου ότι δέν είναι ύπερβολή ό χαρακτηρισμός αυτός τῶν έξώσεων, βρίσκεται ή τιμή τοῦ ένοικίου. Είτε γιατί οί ιδιοκτήτες επιδιώκουν ψηλότερο ένοίκιο, είτε διότι θέλουν τὸ δικό τους σπίτι γιατί δέν μπορούν ή δέν τους συμφέρει νά καταβάλλουν οί ίδιοι ή τὰ παιδιά τους τὰ ψηλά ένοίκια πού απαιτοῦνται για τῆ στέγασή τους.

Ἡ φάση αυτή τῶν έξώσεων είναι ό προάγγελος τῆς τέταρτης φάσης τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος — ή προέκταση είναι ή πέμπτη φάση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος πού δέν είναι άλλη από τῆ διάσπαση τῆς ένότητας τοῦ λαοῦ, τὸ διαχωρισμό σε πρόσφυγες και μή, τήν έχθρότητα και τὸ μίσος και, γιατί όχι, τήν άνεξέλεγκτη κοινωνική άναταραχή. Και πολύ φοβοῦμαι, κύριοι συνάδελφοι, ότι δέν μάς χωρίζει πολὺς χρόνος από τήν έξέλιξη αυτή.

"Όμως θά πρέπει από τώρα νά ποῦμε ότι ό διαχωρισμός αυτός σε πρόσφυγες και μή πρόσφυγες, ό διαχωρισμός σε μικροϊδιοκτήτες και ένοικιαστῆς είναι επιπόλαιος. Είναι επιφανειακός. Γιατί ή αντίθεση στο στεγα-

στικό πρόβλημα δεν είναι βασικά ανάμεσα στους πρόσφυγες και στους ιδιοκτήτες. Είναι πολύ βαθύτερη και όφειλουμε να την έντοπίσουμε και να τη δώσουμε γυμνή στο λαό. Για να μη παρασούρεται σε λανθασμένους δρόμους.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ ἀντίθεση, ὅπως εἶπαμε, βρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς ἔνοχους τοῦ Κυπριακοῦ δράματος, ξένους καὶ ντόπιους, στοὺς υπεύθυνους τῆς συμφορᾶς τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, αὐτοὺς ποὺ ἐγίναν αἰτία νὰ ξεριζωθοῦν 200.000 ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ τίς περιουσίες τους. Αὐτοὶ οὐσιαστικά δημιούργησαν τὸ ὀξὺτατο στεγαστικό πρόβλημα ποὺ μαστίζει σήμερα τὰ φτωχὰ στρώματα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἐναντίον αὐτῶν θὰ πρέπει νὰ στραφῇ ἡ ὀργή τῶν προσφύγων καὶ τῶν φτωχῶν. Αὐτοὶ εἶναι οἱ κύριοι αἰτίοι τῆς δυστυχίας τους.

Πάρα πέρα ἡ ἀντίθεση ὑπάρχει ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ παλαίουν γιὰ τὴν λύση τοῦ στεγαστικοῦ καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ ἀντιδρῶν με κάθε τρόπο. Καὶ εἶναι σφάλμα νὰ νομιζοῦμε ὅτι ἡ ἀντίδραση προέρχεται ἀπὸ τοὺς μικροϊδιοκτήτες. Ἀντιδρᾶ, κύριοι συνάδελφοι, τὸ μεγάλο κεφάλαιο. Καὶ ἀντιδρᾶ γιατί θὰ θιγοῦν τὰ δικά του συμφέροντα. Τὸ στεγαστικό ἀπαιτεῖ τεράστιες κρατικές δαπάνες. Ποῦ θὰ βρεθοῦν τὰ χρήματα αὐτά; Ἀπὸ ποιοῦς θὰ τὰ πάρῃ τὸ κράτος; Ὁχι βέβαια ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς γιατί «οὐκ ἂν λάβοι παρά τοῦ μὴ ἔχοντος».

Οἱ πόροι ποὺ θὰ χρηματοδοτήσουν ἓνα τέτοιο στεγαστικό πρόγραμμα πρέπει νὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν φορολογία τοῦ κεφαλαίου. Αὐτὰ ἀφοροῦν τὴν μακροχρόνια ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῆς στέγης. Ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν βραχυχρόνια καὶ πάλι τὸ κεφάλαιον εἶναι ποὺ ἀντιδρᾶ. Μιλῆσαμε, εἰσηγηθήκαμε πρὸ πολλοῦ τὴν ἴδρυση κρατικῆς ἄρχῆς ἐνοικίων. Μιλῆσαμε γιὰ χαμηλὰ ἐνοίκια. Μ' αὐτὸ δὲν ἐννοοῦμε, σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν ἐννοοῦμε, ὅτι θὰ κληθῇ ὁ μικροϊδιοκτήτης νὰ πληρώσῃ τὰ σπασμένα. Οἱ μικροϊδιοκτήτες χρωστοῦν, ὅπως εἶπα, στὶς τράπεζες καὶ πληρώνουν τόκους καὶ δόσεις. Καὶ ἂν δὲν πληρωθοῦν οἱ τόκοι οἱ τράπεζες θὰ τοὺς βγάλουν κάποτε τὰ σπίτια στὸ σφυρί.

Δὲν εἶναι πρόθεσή μας, κ. συνάδελφοι, νὰ δημιουργήσωμεν καὶ ἄλλους ἄστεγους κοντὰ σ' ἐκείνους ποὺ ἐδημιούργησε τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολή. Κι' αὐτὸ τὸ θέμα μπορεῖ νὰ ρυθμιστῇ μονάχα ἂν ἡ Κυβέρνηση στραφῇ πρὸς τὸ μεγάλο κεφάλαιο. Ἡ κρατικὴ ἀρχὴ ἐνοικίων χρειάζεται πόρους. Καὶ οἱ πόροι μόνο ἀπὸ τὴν φορολογία τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων μπορεῖ νὰ ἐξασφαλιστοῦν. Εἶναι πιά καιρὸς νὰ καταλάβουν μερικοὶ πὼς δὲν εἶναι δυνατό, δὲν εἶναι ἀνεκτὸ νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ βλέπουν τὴν τραγωδίαν τοῦ λαοῦ μας σὰν μιὰ θαυμάσια εὐκαιρία πλουτισμοῦ. Οἱ θεωρίες καὶ τὰ ἐπιχειρήματα περὶ φτηνῆς ἐργατικῆς δύναμης, περὶ θηρίων τῆς Ζούγκλας ποὺ μυρίζονται ψοφίμια καὶ σπείδουν, περὶ ἐπιχειρηματικοῦ παραδείσου, περὶ οἰκονομικοῦ θαύματος καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι καιρὸς νὰ σταματήσουν καὶ ἡ νοοτροπία αὐτὴ ἢ τόσο ἀπαράδεκτα καὶ προκλητικὰ ἀντιπατριωτικὴ καὶ ἀντιλαϊκὴ νὰ παραχωρήσῃ τὴ θέση της σὲ μιὰ πιὸ ψυχραίμη, πιὸ υπεύθυνη, πιὸ ἀνθρώπινη, πιὸ πατριωτικὴ ἀντίκρουση τῶν πραγμάτων.

Ἡ ἐργατικὴ τάξη καὶ οἱ φτωχοὶ βιοπαλαιστὲς αὐτοῦ τοῦ τόπου ἔκαμαν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ἀπὸ τίς ἀπόλυτα ἀναγκαῖες ὑποχωρήσεις, γιὰ νὰ στηρίξουν τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου. Δέχτηκαν χωρὶς ὄρους, τὸ τονίζω, χωρὶς κανένα ὄρο καὶ κακῶς κατὰ τὴν γνώμη μου, τὴν μείωση τῶν μεροκαμάτων καὶ τὴν ἐπιβολὴ καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἐργατικῆς εἰρήνης γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀναπτυχθῇ ταχύρρυθμα ἡ οἰκονομία μας. Μποροῦσε αὐτὸ νὰ εἶχε γίνει κάτω ἀπὸ ὄρους. Καὶ θὰ ἀντιληφθοῦμε σύντομα πόσον ἐχρειαζόντουσαν αὐτοὶ οἱ ὄροι.

Σήμερα ή άστική τάξη μιλά για οικονομικό θαύμα. Ποῦ είναι λοιπόν αυτό τό θαύμα; Αυτό τό θαύμα θέλει και ό λαός νά τό δῆ, θέλει νάχη τό δικό του μερίδιο, γιατί άν έγινε πράγματι τέτοιο θαύμα έγινε με τόν ιδρωτα και τό αίμα τοῦ λαοῦ μας.

Κύριοι συνάδελφοι. Είναι άπαράδεκτο νά υπάρχουν σήμερα άνθρωποι πού κομπάζουν ότι πραγματοποίησαν εκατομμύρια λίρες κέρδη μετά τόν πόλεμο, τή στιγμή πού χιλιάδες συνάνθρωποι τους ούτε ύποφερτή στέγη δέν είναι σέ θέση νά άπολαμβάνουν. Είναι πρόκληση νά ξεδεύουν εκατομμύρια λίρες σέ ξένο συνάλλαγμα, και ν' άπολαμβάνουν μερικοί όλες τις πολυτέλειες τή στιγμή πού χιλιάδες άνθρωποι ύποχρεώνονται νά πληρώνουν τό μισό και πέραν τοῦ μισοῦ τοῦ μισθοῦ τους σέ ένοίκιο, ένῶ άλλες χιλιάδες έξακολουθοῦν νά ζοῦν σέ τσαντήρια, παράγκες και άνθυγιεινά ύποστατικά.

Αυτή ή κατάσταση, αυτό τό κοινωνικό χάσμα έγκυμονεί κινδύνους σοβαρώτατος για τήν έθνική μας ύπόθεση. Κι' όσοι έξακολουθοῦν νά βλέπουν τά τραγικά γεγονότα πού γνώρισε ό τόπος μας σαν μιά θαυμάσια εύκαιρία έξασφάλισης φτηνής εργατικής δύναμης και άχαλίνωτου πλουτισμοῦ άς τό καταλάβουν: Σπέρνουν άνέμους...

Φυσικά δέν περιμέναμε ότι ή άστική τάξη θά άνοιγε θεληματικά τά ταμεία της για νά χρηματοδοτήσει ένα στεγαστικό πρόγραμμα. Περιμέναμε όμως τό κράτος νά αναλάβη τις δικές του εύθύνες. Γιατί σέ τελευταία ανάλυση ή εύθύνη για τήν αντιμετώπιση τοῦ τεράστιου αυτού προβλήματος βρίσκεται στους ώμους τής πολιτείας. Άνταποκρίθηκε λοιπόν τό κράτος στά καθήκοντα πού τοῦ επέβαλαν οι μεταπραξικοπηματικές καταστάσεις; Και άν ανταποκρίθηκε σέ ποιό βαθμό ανταποκρίθηκε;

Με τήν εισβολή προσφυγοποιήθηκαν περίπου 50.000 οικογένειες. Κοντά σ' αυτές πρέπει νά προσθέσουμε 5.000—10.000 άστεγες οικογένειες πού ύπήρχαν και έξακολουθοῦν νά υπάρχουν στόν τόπο. Κι' άκόμα για νά ύπολογίσουμε σωστά τις οικοδομικές μας άνάγκες θά πρέπει νά λάβουμε ύπ' όψη μας πώς 4.000 περίπου καινούργιες οικογένειες δημιουργοῦνται κάθε χρόνο έξ αιτίας τής δημογραφικής εξέλιξης. Έπομένως από τό 1974 μέχρι σήμερα οι άνάγκες μας σέ οικιστικές μονάδες φτάνουν περίπου τις 70.000. Ποιά ύπῆρξε λοιπόν ή προσφορά στέγης μπροστά σ' αυτή τή ζήτηση; Υπολογίζεται ότι περίπου 8.000 τουρκοκυπριακές κατοικίες έχουν ένοικιαστή, δοθη σέ πρόσφυγες. Η Κυβέρνηση έξήγγειλε τήν άνέγερση 5.500 κατοικιών σέ προσφυγικούς συνοικισμούς μέχρι τό τέλος τοῦ 1976. Η Παγκύπρια Έπιτροπή Προσφύγων καθώς και τό ίδιον τό Υπουργείον, εκ τών ύστέρων, λέγουν ότι μόνο 3.500 περίπου κατοικίες θά έχουν άποπερατωθή μέχρι τό τέλος τοῦ 1977. Και, κατά τήν γνώμην μου, είναι πολύ άμφίβολον άν πρόκειται αυτές οι 3.500 κατοικίες νά άποπερατωθοῦν ως τό τέλος τοῦ 1977.

Με τά διάφορα σχέδια αυτοστέγασης ύπολογίζεται ότι περίπου 2.000 οικογένειες έχουν στεγαστή μέχρι σήμερα. Σέ άλλους συνοικισμούς πάλιν κρατικούς, όπως τής Άραδίππου, έχουν στεγαστή άλλες 2.500 οικογένειες. Άν σ' αυτούς τους άριθμούς προστεθῆ και ή προσφορά τοῦ ιδιωτικοῦ ταμέα πού είναι περίπου 10.000 μονάδες σ' αυτά τά χρόνια, τότε τό σύνολο τής προσφοράς στέγης άνέρχεται τυπικά σέ 25.000 περίπου μονάδες έναντι 70.000 πού είναι οι άνάγκες τοῦ τόπου. Φυσικά θά πρέπει νά λάβωμεν ύπ' όψιν μας ότι στις 10.000 τοῦ ιδιωτικοῦ ταμέα δέν μποροῦν νά θεωρηθοῦν όλες οι 10.000 ως κατασκευή στέγης άποκλειστικά για κατοίκηση από Κυπρίους. Κατά τήν γνώμην μου τό μεγαλύτερο μέρος, άν όχι τό μεγαλύτερο ένα πολύ σημαντικό μέρος αὐτῶν τῶν 10.000 μονάδων, άφορᾶ τουριστικήν στέγην. Έτσι σήμερα οι οικιστικές μας άνάγκες έξα-

κολουθοῦν νὰ ἀνέρχωνται σὲ πάρα πάνω ἀπὸ 40.000 σπίτια καὶ ἡ λύση τοῦ στεγαστικοῦ, τυπικὰ πάντοτε, δὲν πρόκειται νὰ βρεθῆ πρὶν περάσει τοῦλάχιστον μὴ 20ετία.

Πέρα γιὰ πέρα θὰ πρέπει νὰ λεχθῆ πὼς τὰ κοντύλια ποὺ δαπανήθηκαν γιὰ τὴ στέγαση τῶν προσφύγων ἐκ μέρους τοῦ κράτους προέρχονται καθ' ὀλοκληρίαν ἀπὸ τὴν βοήθεια μέσον τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Οὔτε ἓνα μιλίμι δὲν ἔχει δοθῆ ἀπὸ τὸ κεφάλαιο πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ὑπογραμμίσουμε τὸν ὑφιστάμενο ἀνταγωνισμό μεταξὺ κρατικοῦ οἰκιστικοῦ προγράμματος καὶ ἰδιωτικῶν οἰκοδομικῶν ὀργανισμῶν, ὁ ὁποῖος ἀνταγωνισμός, κατὰ κανόνα, ἂν ὄχι πάντοτε, καταλήγει σὲ βάρος τῶν κρατικῶν προγραμμάτων.

Ἡ καθυστέρηση ποὺ παρατηρεῖται στὴν ἀποπεράτωση τῶν κρατικῶν συνεικιωμῶν ὀφείλεται σὲ μεγάλο ποσοστὸ σ' αὐτὸ τὸν ἀνταγωνισμό. Στὸ τέλος φυσικὰ ὅλα πληρώνονται ἀπὸ τὸ φτωχὸ κοσμάκι.

Αὐτὴ εἶναι ἡ κατάσταση, καὶ φυσικὰ δὲν εἶναι καθόλου ἱκανοποιητικὴ. Ἡ Κυβέρνηση ἔχει σοβαρὲς εὐθύνες. Ἐλλειψη ρεαλισμοῦ καὶ ἀναποφασιστικότητά. Νὰ τί χαρακτηρίζουν τὴν κυβερνητικὴ στεγαστικὴ πολιτικὴ. Καὶ μὲ τέτοια νοοτροπία δὲν θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ λυθῆ τὸ στεγαστικὸ μας πρόβλημα.

Ἄν ὅμως ἡ Κυβέρνηση εἶναι κατακριτέα γιὰ τὴν μακροπρόθεσμη στεγαστικὴ τῆς πολιτικὴ εἶναι διπλῶ κατακριτέα γιὰ τὴ βραχυπρόθεσμη στεγαστικὴ πολιτικὴ.

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ὤφειλε νὰ προχωρήσει χωρὶς δισταγμὸ στὴν ἴδρυση Κρατικῆς Ἀρχῆς Ἐνοικίων μὲ ὀλοκληρωμένη νομοθεσία, μὲ ἐξασφαλισμένους πόρους, μὲ συγκεκριμένο τρόπο λειτουργίας καὶ σκοπὸ. Ἄν ἔβλεπε τὸ στεγαστικὸ σὰν ὑπόθεση τοῦ κράτους αὐτὸ ἔπρεπε νὰ εἶχε κάμει. Δυστυχῶς τὸ εἶδε σὰν ἰδιωτικὴ ὑπόθεση τοῦ καθενός. Καὶ ἄφησε ἰδιοκτῆτες κί' ἐνοικιαστῆς νὰ διευθετήσουν τὸ ζήτημα. Καὶ φτάσαμε ἐδῶ ποὺ φτάσαμε. Ἄν ἡ φιλοσοφία τῆς Κυβέρνησης ἦταν ἡ ἀρχὴ ὅτι ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ 200.000 ἄνθρωποι ἔχασαν τὰ πάντα οὐδεὶς σ' αὐτὸ τὸν τόπο καὶ ἰδιαίτερα τὸ κεφάλαιο, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατηρῆ ἀνέπαφα τὰ ἰδιωτικά του συμφέροντα, ἂν ὑπότασσε τὴν οἰκονομία στὸν ἀγῶνα γιὰ ἐπιβίωση καὶ ἂν δὲν ἀνεχόταν τὴν ἐκμετάλλευση καὶ τὴν ὑποταγὴ αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνα στὰ συμφέροντα τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας, ἂν προχωροῦσε μὲ τόλμη στὴ δημιουργία κρατικῶν κί' ὄχι ἰδιωτικῶν βιομηχανιῶν μὲ κρατικὰ λεφτά, τότε διαφορετικὴ, πολὺ διαφορετικὴ, θὰ ἦταν ἡ κατάσταση.

Κύριοι συνάδελφοι. Καλούμεθα σήμερα νὰ ψηφίσουμε νόμο ἀπαγορευτικὸ γιὰ τίς ἐξώσεις. Καὶ διερωτῶνται μερικοί. Λύεται μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ στεγαστικὸ; Ἀσφαλῶς ὄχι. Δὲν φιλοδοξοῦμε ὅτι ἡ ἀπαγόρευση τῶν ἐξώσεων θ' ἀποτελέσει πανάκεια. Ἀντίθετα ξέρομε ὅτι θὰ δημιουργήσει ἄλλα προβλήματα. Ἐδῶ ὅμως πεῦ ἤρθαν τὰ πράγματα ὀφείλομε νὰ κάνουμε μιὰ ἐρώτηση. Ποιὸ προηγεῖται καὶ ποιὸ ἀκολουθεῖ; Δὲν ἔχουμε ἐμεῖς οἱ Βουλευτὲς τῆς ΕΔΕΚ τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἀμνηστία ἀναστολή ὄλων τῶν ἐξώσεων εἶναι μέτρο πρώτης ἀνάγκης, ποὺ θ' ἀνακόψει τὴν μάστιγα τῶν ἐξώσεων καὶ θὰ ὑποχρεώσει τὴν Κυβέρνηση ν' ἀντιμετωπίσει πρὸ προσεκτικὰ καὶ πρὸ τολμηρὰ τὸ πρόβλημα. Θὰ ἐπισπεύσει πιστεύομε τὴν ἴδρυση τῆς Κρατικῆς Ἀρχῆς Ἐνοικίων ποὺ εἶναι αὐτὴ ἡ ἴδρυση τῆς Κρατικῆς Ἀρχῆς Ἐνοικίων κάτι, ἓνα μέρος τῆς πολιτικῆς τῆς δικαιοτέρας κατανομῆς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν ποὺ ὅλοι ἐμεῖς διακηρύξαμε καὶ στὴν ὁποία ὅλοι πιστεύομε καὶ τὴν ὁποῖαν ὁ λαὸς ἀναμένει νὰ ὑλοποιήσωμε. Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἀποσύρωμαι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Χαιρετίζομεν τὸ παρὸν ἕκτακτον νομοθετικὸν μέτρον τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως θὰ δώσῃ καὶ οὐσιαστικὴν καὶ ψυχολογικὴν ἀνακούφισιν εἰς τὴν τάξιν τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν οἱ ὁποῖοι εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὑπέφεραν καὶ ὑπαφέρουν τὰ πάνδεινα ἀπὸ μίαν εὐτυχῶς μικρὰν μερίδα ἰδιοκτητῶν οἱ ὁποῖοι ἀγνοοῦντες τὰ σημερινὰ δεδομένα τοῦ τόπου καὶ ὠθοῦμενοι ἀπὸ κίνητρα καθαρῶς συμφεροντολογικὰ συμπεριφέρονται κατὰ τρόπον ἀπάνθρωπον καὶ ἀνάρμοστον προβαίνοντες εἰς ἐξώσεις, ἀπειλὰς καὶ ἄλλας παρενοχλήσεις ἐναντίον τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν μιᾶς πραγματικῆς ἀπαραδέκτου πλέον καταστάσεως.

Ἡ ἐξάμηνος μίνιμουμ ἰσχὺς τοῦ Νόμου αὐτοῦ ἀναμένεται ὅτι θὰ παράσχῃ τὰ ἀπαραίτητα χρονικὰ πλαίσια εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ προβῇ εἰς μίαν εἰς βάρος ἐξέτασιν τοῦ ὅλου θέματος καὶ νὰ προχωρήσῃ εἰς μίαν εὐρυτέραν νομοθετικὴν ρύθμισιν τοῦ φλέγοντος θέματος τῶν ἐνοικίων καὶ συγκεκριμένα νὰ μελετήσῃ τὸ ἐνδεχόμενον ἐγκαθιδρύσεως μιᾶς ἀρχῆς ἐνοικίων ἐντὸς τῆς γενικωτέρας πολιτικῆς γιὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἶναι σ' ὅλους μας γνωστὸν τὸ ὀξύ στεγαστικὸν πρόβλημα γιὰ τοὺς πρόσφυγες. Καὶ εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ὅτι εἶναι καθήκον ὅλων μας νὰ βοηθήσωμεν στὴν ἐπίλυση τοῦ τεράστιου τούτου θέματος. Τὸ ἴδιον καθήκον ἔχει καὶ ἡ Βουλὴ.

Σ' αὐτὸ τὸ πλαίσιον ὑποστηρίζομεν τὸ στεγαστικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ γίνῃ κάθε προσπάθεια νὰ ἐπισπευσθῇ. Πιστεύομεν, ὅμως ὅτι τὸ πρόβλημα χρειάζεται ριζικὴν ἀναθεώρηση γιὰ μιὰ ἐνιαίαν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος χωρὶς ἀδικίες. Δὲν νοεῖται ὑπὸ παρόμοιες, πανομοιότυπες περιστάσεις οἱ πολῖτες, εἴτε εἶναι ἐνοικιαστῆς, εἴτε ἰδιοκτήτης, νὰ τυγχάνουν διαφορετικῆς μεταχειρίσεως ἀναλόγως τῶν νομοτεχνικῶν ἢ ἄλλων λεπτομερειῶν. Οἱ ὅροι «δίκαιον ἐνοίκιον» καὶ «διάθεσιμος χώρος πρὸς ἐνοικίασιν» πρέπει νὰ εἶναι ὅροι μὲ μίαν ἐρμηνεῖαν βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων πρὸς ἀποφυγὴν ἀδικιῶν.

Αὐτὰ ὅμως εἶναι ἐπιθυμητὰ μέτρα τοῦ μέλλοντος καὶ ἐλπίζομεν ὅτι οἱ ἀρμόδιες Ἐπιτροπὲς θὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ θέματος μὲ τὸν δέοντα γρήγορον ρυθμὸν. Μέχρι τότε τὸ τι ἀπομένει στὴν Βουλὴν εἶναι νὰ λαμβάνῃ διάφορα νομοθετικὰ μέτρα ποὺ ἔχουν στόχον τὴν ἐπίτευξη σχετικῆς δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀποφυγὴν ἀδικιῶν ἀνάμεσα στὶς δυὸ τάξεις, τοὺς ἐνοικιαστῆς καὶ τοὺς ἰδιοκτήτες. Εἶναι δίκαιον, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, οἱ ἐνοικιαστῆς νὰ τυγχάνουν προστασίας. Εἶναι δίκαιον, ἐπίσης, καὶ οἱ ἰδιοκτήτες

να τυγχάνουν προστασίας ιδιαίτερα σε περιπτώσεις, και μπορεί αυτό να είναι σε μία μικρή τάξη, όπου εις τους κατόχους μίας κατοικίας ή ενός διαμερίσματος το όποιον ένοικιάζουν να δημιουργηται το αίσθημα ότι ευρίσκονται υπό διωγμόν. Αυτό είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να κινηθούμε.

Και τί έχει γίνει μέχρι τώρα από πλευράς Βουλής; Πιστεύομεν ότι τα νομοθετικά μέτρα τα όποια υπάρχουν, ειδικά οι νόμοι 4 του 76 και 24 του 77, μαζί με το υπό ψήφιση νομοσχέδιον το όποιον είναι μπροστά μας, θα δώσουν κάποια λύση και κάποια ανάμβλυνση της όξυτης του προβλήματος. Ο Νόμος 4 του 76 ηρνοεί για καθορισμό και ρύθμιση του ένοικίου των προσφύγων από τον Έπαρχον. Ο Νόμος 24 του 77 δίδει συμπληρωματικήν προστασίαν επίσης εις τους πρόσφυγες. Πιστεύω ότι εάν οι πρόσφυγες είχαν καλήν συμβουλήν ως προς τα δικαιώματά τους βάσει των δύο νόμων τών όποίους ανέφερα δέν θα είχαμεν μπροστά μας τις έξώσεις που έχομεν να άντιμετωπίσωμεν.

Διαβάζω από τον Νόμον 4 του 76, κύριοι συνάδελφοι, και ειδικώς το άρθρον 3 : «Τό πληρωνόμενον ένοίκιον υπό έκτοπισθέντος ένοικιαστού δι' άκίνητον διά κατοικίαν θα καθορίζεται υπό του Έπαρχου, κατόπιν προς τοϋτο έρεύνης, λαμβανομένων ύπ' όψιν όλων τών συνθηκών εκάστης περιπτώσεως και μεταξύ άλλων τών προσωπικών ή άτομικών περιστάσεων του ιδιοκτήτου και του ένοικιαστού, του ένοικίου όπερ κατεβάλλετο διά τό έν λόγω άκίνητον ή διό παρόμοιον άκίνητον εις την περιοχήν πρό ή κατά την 15ην Ιουλίου, 1974 και της έξ 20% μειώσεως τών ένοικίων δυναμει του περί Ένοικιστασίου Νόμου του 1975. Νοείται ότι έν ούδεμιά περιπτώσει τό υπό του Έπαρχου καθοριζόμενον ένοίκιον θα υπερβαίνει τό ένοίκιον όπερ ήτο πληρωτέον πρό ή κατά την 15ην Ιουλίου, 1974 μείον 20% ούτε και θα υπερβαίνει τό κατά την ήμέραν της ένάρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου καταβαλλόμενον ένοίκιον».

Είμαι σίγουρος ότι άν οι έκτοπισθέντες έτύγχανον της δεούσης συμβουλής στο θέμα αυτό δέν θα είχαμεν σήμερα τό σκάνδαλον που υπάρχει να καταβάλλουν ένοίκια πολύ πιο ψηλά από αυτά τα όποια ηρνοεί ό νόμος, εις τα επίπεδα στα όποια αναφέρεται ό νόμος. Χαιρετίζομεν δήλωση της Κυβερνήσεως διά του Υπουργού Δικαιοσύνης ό όποιος μās έδήλωσεν ότι είναι ένήμερος της δυσκολίας και της άγνοιας που υπάρχει σ' αυτό τό θέμα και μās είπεν ότι θα καταβληθή προσπάθεια ή Κυβέρνηση να καταβάλλη τα νομικά έξοδα στους πρόσφυγες για να γίνεται κάποια καλύτερη δικαιοσύνη και να δίδεται καλύτερη έρμηνεία στο θέμα αυτό. Δέν ισχυριζόμεθα, κ. Πρόεδρε, ότι ή ψήφιση του νομοσχεδίου που είναι μπροστά μας θα παράσχη πλήρη έξασφάλιση για όποιονδήποτε έκτοπισθέντα έναντίον όποιασδήποτε έξώσεως — ούτε και είναι δυνατόν κατά την γνώμην μου — γιατί έγείρονται συνταγματικά δικαιώματα τών ιδιοκτητών. Δέν μπορεί να υπάρξη άπόλυτη άπαγόρευση έναντίον τών έξώσεων, ούτε κατά την γνώμην μου μπορούν επίσης να άπαγορευθουν οι άγωγές γιατί συνταγματικά σ' αυτόν τον τόπον κανείς δέν μπορεί να άπαγορεύσει σε όποιονδήποτε πολίτην να προσφύγη εις τό δικαστήριον για διεκδίκηση τών δικαιωμάτων του.

Όπως είπα, κ. Πρόεδρε, δέν ισχυριζόμεθα ότι ή ψήφιση του νόμου θα επιφέρη την προστασίαν την όποιαν χρειάζονται οι πρόσφυγες. Ισχυριζόμεθα όμως ότι θα άπαλύνη κατά κάποιον τρόπον τό πρόβλημα, έστω και με την καθυστέρηση στη διαδικασίαν και έλπίζομεν ότι όλοι οι υπεύθυνοι θα σκεφθουν σοβαρά για να προτείνουν τα μέτρα τα όποια ανέφερα πιο πάνω και τα όποια, είμαι σίγουρος, θα λύσουν τό στεγαστικόν πρόβλημα τό όποιον άντιμετωπίζομεν στην Κύπρον, ιδιαίτερα οι έκτοπισθέντες. Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν άλλοι όμιλητές;

Ό κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Δεν θα μακρηγορήσω επί του θέματος και θα δηλώσω ότι θα ψηφίσωμεν τόν νόμον ὅσον λίγην προστασίαν και ἄν προσφέρῃ εἰς τόν πρόσφυγα γιατί πιστεύομεν ὅτι ἡ στέγη εἶναι τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸν ποῦ μπορούμεν νὰ προσφέρωμεν σὲ μίαν τάξιν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῆς εἰσβολῆς και τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος ἔχασαν τὸ σπίτι τους, ἔχασαν τὸ εἰσοδήμα τους, ἔχασαν τὴν περυσίαν τους, ἔχασαν τὰ πάντα. Διὰ τοῦτο πιστεύομεν ὅτι ὄχι μόνον τὸ νομοθετικὸν τοῦτο μέτρον ἀλλὰ και πολλὰ ἄλλα μέτρα πρέπει νὰ ληφθοῦν, και ἐπειγόντως, διὰ νὰ προστατεύσουν τόν πρόσφυγα και νὰ τοῦ προσφέρουν στέγην.

Ὅπως ἐλέχθη προηγουμένως ἀπὸ προηγούμενον συνάδελφον οἱ τρόποι ἐξώσεως τοῦ πρόσφυγα δὲν εἶναι μόνον ὅσοι περιέχονται στὸν νόμον. Δὲν εἶναι μόνον ὅσοι παρουσιάζονται ἐνώπιόν μας. Ὑπάρχει ὁ ψυχολογικὸς παράγων. Ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι πίεσεως και ἐξαναγκασμοῦ τοῦ πρόσφυγα νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σπίτι του. Ὅσες παρουσιάζονται περιπτώσεις, ἂν ἦταν μόνον αὐτές, πιστεύω ὅτι πιθανόν νὰ μὴν ὑπῆρχε πρόβλημα. Γιατὶ ἂν ἦταν 5 ἢ 10 ἢ 50 ἐξώσεις, ὅπως παρουσιάζονται σήμερα μετὰ τὰ δικαστήρια, αὐτὲς μπορούσε και ὑπῆρχε τρόπος νὰ ἀντιμετωπισθοῦν. Εἶναι ὅμως οἱ χιλιάδες ἄλλες ἐξώσεις ποῦ γίνονται μετὰ διάφορους ἄλλους τρόπους, μετὰ τὴν πίεσιν, μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ρεύματος, μετὰ τὴν ψυχολογικὴν πίεσιν τὴν καθημερινὴν πάνω στὸν πρόσφυγα ὁ ὁποῖος σήμερα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, δὲν ἀντέχει πλέον σὲ τέτοιου εἴδους ψυχολογικὰς πίεσεις και ἀναγκάζεται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σπίτι τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν εὐκαιρίαν, μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ σπιτιοῦ του, νὰ στεγάσῃ τὴν οἰκογένειάν του.

Γιὰ τοῦτο, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ἐνῶνω και ἐγὼ τὴν φωνὴν μου και ἀξιῶνω ὅπως ἡ Κυβέρνησις τὸ συντομώτερον δυνατόν μελετήσῃ τὸ πρόβλημα εἰς τὴν βάση του γιατί πιστεύω ὅτι ὄχι μόνον ἐξώσεις θὰ γίνωνται ἀλλὰ και ὅσοι θεληματικὰ ἢ ἀθέλητα τους, δικαιολογημένα ἢ ἀδικαιολογητα, βγαίνουν ἀπὸ τὰ σπιτία στὰ ὁποῖα στεγάζονται σήμερον, εἰς τὸ μέλλον δὲν θὰ βρίσκουν σπίτι πλέον νὰ στεγασθοῦν.

Ἀνεφέρθη προηγουμένως ὅτι ὑπάρχει εὐμάρεια και ὑπάρχει πλουτισμὸς σὲ μίαν μερίδα τοῦ λαοῦ. Και ὁ πλουτισμὸς και ἡ εὐμάρεια σ' αὐτὴν τὴν τάξιν εἶναι ἐκείνη ποῦ θὰ δυσκολεύσῃ ἀκόμα περισσότερο τὸ πρόβλημα τῆς στεγάσεως τοῦ πρόσφυγα. Γιατὶ τὰ ἐνοίκια συνεχῶς θὰ ἀνεβαίνουν και ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὴν εὐκαιρίαν γιὰ πολλοὺς και διαφόρους λόγους νὰ πλουτίσουν θὰ εἶναι σὲ θέσιν νὰ πληρώσουν πολὺ ὑψηλὰ ἐνοίκια, ἐνοίκια, ἐνοίκια τὰ ὁποῖα και ἂν ἤθελε ὁ πρόσφυγας νὰ τὰ πληρῶσῃ δὲν θὰ ἦτο σὲ θέσιν νὰ τὸ πράξῃ γιατί τὰ ἐνοίκια τοῦτα σὲ πλείστες περιπτώσεις δὲν εἶναι μόνον τὸ 50 ἢ 60% τοῦ εἰσοδήματος τοῦ πρόσφυγα. Πολλὰς φορὰς εἶναι τὸ 100% τοῦ εἰσοδήματος τοῦ πρόσφυγα. Διὰ τοῦτο ἐνῶνω και ἐγὼ τὴν φωνὴν μου και καλῶ τοὺς ἀρμοδίους νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ συντομώτερον δυνατόν τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα τῶν προσφύγων. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρξῃ τρόπος τὰ προσφερόμενα πρὸς ἐνοικίαισιν σπιτία νὰ διδωνται και στοὺς πρόσφυγες νὰ μὴν ἀφεθῇ τὸ ὅλον πρόβλημα εἰς τὴν προσφορὰν και εἰς τὴν ζήτησιν. Εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον ἡ ἀνέγερσις νέων οἰκιῶν, νέων καταυλισμῶν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπισπευσθῇ, τὸ πρόβλημα δὲ τῆς αὐτοστεγάσεως νὰ προχωρήσῃ μετὰ τὸν πιὸ δυνατόν ρυθμὸν γιὰ νὰ δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν σὲ ὅσους πρόσφυγες εἶναι εἰς τὴν ὑπαι-

θρον τουλάχιστον και μπορούν να ξεύρουν ένα οικόπεδο να στεγασθούν να τὸ πράξουν, διότι ὅπως ανέφερα προηγουμένως, ἡ στέγη εἶναι ἡ μεγαλύτερα προσφορά τὴν ὁποῖαν ἔχομεν να κάμωμεν εἰς τὸν πρόσφυγα.

Αὐτά, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, και ἐλπίζω ὅτι τὸ συντομώτερον δυνατόν θὰ συζητοῦμεν νέον νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον θὰ προσφέρῃ ριζικὴν λύσιν εἰς τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα τῶν προσφύγων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητές;

Δευτερολογίαι.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Προσεπάθησα εὐθύς ἐξ ἀρχῆς να δώσω ἓνα τόνο μὴ ἀντιδικίας εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν δι' ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀπετέλει ἓνα ἀνασταλτικὸν παράγοντα στὸ δέος — ὅπως κάποιος ὁμιλητὴς ἀνέφερε — ποὺ διακατέχει τοὺς πρόσφυγες ἔναντι τῆς ἀσφαλείας τῆς προσφυγικῆς τῶν στέγης.

Πρέπει να πῶ και ἴσως πρὸς μεγίστην δυσἀρέσκειαν τοῦ κ. Παπαδοπούλου, ὅτι πρέπει να ἐπαναλάβω τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς ὅλες τὰς πτέρυγες τῆς Βουλῆς αὐτῆς, πλην τῆς πτέρυγος τοῦ κ. Παπαδοπούλου, διὰ τὸ ὅτι ὀρθῶς κατενόησαν τὸ περιεχόμενον, τοὺς σκοποὺς και τὸν στόχον τῆς ὑποβληθείσης προτάσεως Νόμου.

Εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα ὁ κ. Παπαδόπουλος ἔδωσε, τὰ θεωρητικὰ μαθήματα, περὶ λυσιτελοῦς σκοποῦ και ψηφίσεως ἑνὸς νόμου και στόχων ἑνὸς νόμου, νομίζω ὅμως, μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν, μπορῶ να πῶ, και παρ' ὄλην τὴν εὐρυμάθειαν και νομομάθειάν του, δὲν κατενόησε τὸν σκοπὸν και τὸν ἀτόχον μὲ τὸν ὁποῖον κατετίθετο ἡ πρότασις αὐτῆ.

Ἀπεναντίας πρέπει να ὁμολογήσω ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι οἱ προλαλήσαντες συνάδελφοί μου ἐξ ὄλων τῶν πτερύγων ἔχουν ὀρθῶς τοποθετήσῃ τὸ θέμα : Εἶναι ἀπλῶς μία προσφορά ἀλληλεγγύης πρὸς μίαν μερίδα τοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος διακατέχεται, ὡς ὀρθῶς τοῦ διέφυγε να πῆ, ἀπὸ τὸ δέος τῶν ἐξώσεων, τῶν δικῶν, τῶν ἀγωγῶν, τῶν δικαστηρίων, τῶν ἐξωδικῶν συμβιβασμῶν, τῶν πειθαναγκαστικῶν, αὐτομάτων, αὐτοβούλων ἐξώσεων και ὄλων τῶν ἄλλων τὰ ὁποῖα πρέπει να ξέρη, και τονίζω τὰς λέξεις «πρέπει να ξέρη». Πράγματι ἀποτελεῖ ἀξιοθαύμαστον τρόπον πῶς κατῴρθωσε να μὴν εὕρη παραδείγματα ἐξώσεων και να ἐξεύρη 4, και τὰ παραδίδω αὐτὰ τὰ 4 παραδείγματα τοῦ κ. Παπαδοπούλου εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἐπαρχιακῶν ἐπιτροπῶν τῶν προσφύγων, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀγωνισθῆ ἀπὸ ἔτους διὰ να ἀποτρέψουν ἐξώσεις και ἐφαρμογὰς διαταγμάτων ἐξώσεων. Ἐὰν αὐτὰ τὰ 4 παραδείγματα ἐξώσεων ἔχη ὁ κ. Παπαδόπουλος ὑπ' ὄψιν του τότε λυποῦμαι και διὰ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα προσεκόμισεν εἰς τὴν Βουλὴν, λυποῦμαι και διὰ τὰς πηγὰς ἀπὸ τὰς ὁποῖας τὰ προσεκόμισε και λυποῦμαι, και ὀφείλω να πῶ ἀπ' ἐδῶ, ὅτι ἐὰν οἱ πηγὰς αὐτὰς εἶναι ἐπίσημες, τότε για μὲνα ἀποτελοῦν ἀνεπίσημον προσκομιδὴν στοιχείων. Ἄλλὰ κύριοι συνάδελφοι, δὲν θὰ ἤθελα να ἐπεκταθῶ εἰς τὰ ἀρνητικὰ στοιχεῖα τῆς συζητήσεώς μας εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν. Ἦθελα να ἐντοπίσω τὸ θέμα μου μόνον στὸ τί θετικὸν μπορεῖ να προκύψῃ και ποῖα θετικὴ προσφορά μπορεῖ να ὑπάρξῃ πρὸς παροχὴν πραγματικῆς συμπαραστάσεως, ἂν ὄχι ὀλοκληρωτικῆς, ὅπως τὴν θέλει και εἰσηγεῖται διδάσκων ἡμᾶς ὁ κ. Παπαδόπουλος, τουλάχιστον ἔστω και μῖς ἐκδηλώσεως συμπαραστάσεως πρὸς τὸν ἀγωνιζόμενον αὐτὸν προσφυγικὸν λαὸν διὰ τὸ αἶσθημα ἀσφαλείας τῆς στέγης εἰς τὴν ὁποῖαν κατέφυγεν ὡς ἐνοικιαστῆς. Αὐτὰ τὰ θετικὰ στοιχεῖα ἤθελα

νά τονίσω και νά κάμω ἔκκλησιν πρὸς ὅλας τὰς πτέρυγας τῆς Βουλῆς, ἰδιαιτέρως ὅμως πρὸς τὸν κ. Παπαδόπουλον ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι ἔχει λαμπρὲς ἰδέες και πολὺ ὠραῖες προτάσεις ἐποικοδομητικῆς, τὲς ὁποῖες μετὰ μεγίστης θλίψεως δὲν εἶδα νά προσκομίση εἴτε στὲς ἀρμόδιες Ἐπιτροπὲς εἴτε αὐτοβούλως εἴτε εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν εἴτε ἀπὸ τοῦ βήματος, διὰ νά συμβάλῃ κατὰ κάποιον τρόπον, και ὅπως νομίζω πολὺ ἐποικοδομητικώτερον ἐμοῦ ἢ τῶν ἄλλων συνεργατῶν μου, εἰς μίαν ἀντιμετώπισιν τοῦ δράματος αὐτοῦ τὸ ὁποῖον, παρ' ὅλα ὅσα εἶπε, δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νά τοῦ διαφεύγῃ, ἀλλοιῶς θὰ ἦτο πολὺ ὑποτιμητικὸν νά διαφεύγῃ ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλον, εἰδικῶς ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλον, ἡ ὀξευτάτη αὐτὴ κατὰστασις, τὸ ὄξυ δράμα, ἡ ὀξεῖα ψυχολογικὴ θέσις εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται οἱ πρόσφυγες ἐνοικιαστὰι και τὸ τί ἀντιμετωπίζουν νυχθημερόν.

Πάντως πρέπει νά ἐπιβεβαιώσω ὅτι προσωπικῶς ἔχω παρέμβει εἰς πολλὰς ὑποθέσεις ἀναστολῆς ἐξώσεων και αὐτὸ τοῦ τὸ βεβαιῶ και ἐάν δὲν πιστεύῃ εἰς τὴν εὐλικρίνειάν μου, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχω λόγους νά πιστεύω ὅτι δὲν πιστεύει, μπορεῖ νά ἐξακριβώσῃ ὅτι πράγματι ἔχουν γίνεαι πολλές ἀναστολὲς ἐκτελέσεως διαταγμάτων ἐξώσεως.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, κύριοι συνάδελφοι, παρ' ὅλον ὅτι αισθάνομαι ἕνα εἶδος — ἄς τὸ πῶ — ἀπογοητεύσεως διὰ μίαν προσπάθειαν ἐκμηδενίσεως μιᾶς ἐκδηλώσεως τῆς Βουλῆς πρὸς μίαν δεινοπαθοῦσαν μερίδα τοῦ λαοῦ μας ἐδῶ στὴν Κύπρον και παρ' ὅλον ὅτι ἐγένετο προσπάθεια ὁ προσφυγικὸς κόσμος νά μὴν ἐμπιστευθῇ σὲ τέτοιαις προσπάθειαις ἐκδηλώσεως στοργῆς, ἄς τὸ πῶ, συμπαραστάσεως και ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς αὐτῆς, παρ' ὅλα αὐτὰ νομίζω ὅτι πρέπει νά ξαναεπαναλάβω τὴν ἔκκλησίν μου πρὸς τὴν Βουλὴν αὐτὴν, πρὸς ὅλες τὲς πτέρυγας τῆς Βουλῆς και πρὸς ὅλα ἴσως τὰ μεμονωμένα ἄτομα τῆς Βουλῆς αὐτῆς, ὅπως συνενώσωμεν τὰς προσπάθειαις μας συμπληροῦντες ἀλλήλων τὰς ἀτελείαις και κάμνοντας χρῆσιν τῶν φώτων τῶν πεφωτισμένων μελῶν τῆς Βουλῆς αὐτῆς διὰ νά λύσωμεν ἢ νά προσφέρωμεν βοήθειαν ἢ νά συμβάλωμεν εἰς μίαν ἀνακούφισιν τοῦ δεινοπαθοῦντος αὐτοῦ λαοῦ και αὐτὸ τὸ «δεινοπαθοῦντος» παρακαλῶ ὅλους νά τὸ θεωρήσουν ὡς δεδομένον και μάλιστα «σκληρῶς δεινοπαθοῦντος» και ἀγωνιζομένου λαοῦ τῆς Κύπρου.

Ὅσον ἀφορᾷ μίαν εἰσηγήσιν ἀναφερθεῖσαν ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλον περὶ κάποιας προσπάθειας ὀρθῆς ἐπιλύσεως τῶν σχέσεων ἐνοικιαστοῦ, πρόσφυγος ἐνοικιαστοῦ και τῶν προσφερομένων ἐνοικίων, μισθίων ἄς τὰ πῶ, ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες, πράγματι γίνεαι μιὰ πολὺ σοβαρὴ προσπάθεια εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν τῆς ὁποῖας ἔχω τὴν τιμὴν νά προεδρεύω και ἡ ὁποῖα ἀπὸ ὅλας τὰς ἐνδείξεις νομίζω πῶς θὰ καταλήξῃ εἰς μίαν θετικὴν προσφορὰν διὰ τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν, ἀποκατάστασιν και ἐφαρμογὴν δικαίων σχέσεων μεταξύ προσφύγων ἐνοικιαστῶν και ἰδιοκτῆτῶν. Καί ἡ προσπάθεια αὐτὴ, ὡς ἀνεφέρθη, ἀποβλέπει εἰς τὴν δημιουργίαν κάποιοι ἐνισχυμένου κρατικοῦ φορέως ἐνοικίων προσφύγων ἐνοικιαστῶν κατὰ κάποιον τρόπον ὁ ὁποῖος θὰ προσφέρῃ αὐτῇ τὴν κάλυψιν πρὸς τοὺς πρόσφυγας ἐνοικιαστὰς.

Κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλῆς, λυποῦμαι πού ἠναγκάσθην νά πάρω διὰ δευτέραν φορὰν τὸν λόγον και λυποῦμαι και ἀπολογοῦμαι διότι εἰσηλθα εἰς κάποιον θέμα ἀντεγκλήσεων πρὸς διακεκριμένον συνάδελφον ἀλλὰ θέλω πάλιν κατερχόμενος ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτὸ νά τονίσω ὅτι ἡ συζήτησις αὐτὴ ἔχει και θετικὰ στοιχεῖα πιθανόν νά ὑπάρχουν θετικαὶ προτάσεις, θετικὴ συμβολή, και ἐγὼ δὲν ἔχω ἄλλην ὁδὸν παρά νά δῶ μόνον ποῖα θετικὰ στοιχεῖα μποροῦν νά προκύψουν διὰ καλυτέραν ρύθμισιν και λύσιν τῶν ὀξέων αὐτῶν προβλημάτων και ἰδίως τοῦ προβλήματος αὐτοῦ τῶν ἐξώσεων τὸ ὁποῖον ὑφίσταται, τῆς σωρείας τῶν ἀγωγῶν πού ἔχουν ἐγερθῆ και τοῦ ψυχολογικοῦ πολέμου και τοῦ δράματος τῶν προσφύγων.

Δέν έχω, κ. Πρόεδρε, καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ Βουλὴ σήμερον ἐπιψηφίζουσα τὸν Νόμον αὐτὸν προσφέρει μίαν θετικὴν συμβολὴν εἰς τὸ αἶσθημα τοῦ πρόσφυγα διὰ μίαν ἀσφάλειαν στέγης καὶ νομίζω ὅτι οὕτω πως πράττουσα ἐκπληροῖ ἓνα καθήκον, ἐπαναλαμβάνω ὅμως διὰ νὰ διαλύσω κάθε παρεξήγησιν, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ὀμιληταὶ ἐτόνισαν, ὅτι σκοπὸς ὄλων μας οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζομεν αὐτὸ τὸ μεταβατικὸν μέτρον ἄς τὸ πῶ, τὸ ἐνδιάμεσον μέτρον, τὸ βραχυπρόθεσον αὐτὸν μέτρον, εἶναι ἀκριβῶς νὰ θέσωμεν καὶ τὴν Βουλὴν αὐτὴν, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον τὸ κράτος, πρὸ τῶν πραγματικῶν εὐθυνῶν τῶν, νὰ δοῦν, νὰ λύσουν ἐποικοδομητικὰ καὶ ὀριστικὰ καὶ μὲ θετικὸν τρόπον τὸ ὄξυ αὐτὸ πρόβλημα τοῦ πρόσφυγος, τοῦ προσφυγικῷ κόσμῳ καὶ τοῦ προσφυγικοῦ λαοῦ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κ. Πρόεδρε. Ἐχει δίκαιον ὁ κ. Παρασκευαΐδης ὅτι δὲν ἀντελήφθη ἀρχικῶς τὰς προθέσεις καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς προτάσεως Νόμου ἢ ὅποια κατετέθη. Διότι ἄλλοι ἦταν οἱ διακηρυγόμενοι σκοποὶ καὶ ἄλλη ἢ θεραπεία ἢ ὁποῖα τελικὰ κατέληξε νὰ ὑπάρχη σ' αὐτὴν τὴν πρότασιν νόμου. Εἶναι αὐτὴν τὴν ἀντινομίαν ποὺ προσεπάθησαν νὰ ἐπισημάνω μὲ ὅσα εἶπα ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Χαίρομαι διότι ἴσως ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ὄσων εἶπα ὁ κ. Παρασκευαΐδης μὲ πολλὴν εἰλικρίνειαν, τὴν ὁποίαν σπεύδω νὰ δηλώσω ὅτι πάντα τοῦ ἀποδίδω καὶ δέχομαι, παρεδέχθη ὅτι ἡ πρότασις νόμου δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά μία ἐκδήλωσις συμπαραστάσεως. Τέτοια χειρονομία ἀκριβῶς εἶναι, καὶ ἄς γνωρίζωμεν ὅτι εἶναι μία χειρονομία διότι ἐπανελήφθη ὅτι δι' αὐτῆς τῆς προτάσεως νόμου θὰ προστατευθοῦν οἱ πρόσφυγες ἀπὸ τὰς ἐξώσεις καὶ ἀπὸ τὰς ἀγωγὰς.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι οὐδαμοῦ τῆς προτάσεως νόμου, καὶ προκαλῶ οἰονδήποτε νὰ μοῦ πῆ, ἀφαιρεῖται τὸ δικαίωμα τῶν ἰδιοκτητῶν ἀπὸ τοῦ νὰ κινοῦν ἀγωγὰς. Προσθέτω δὲ ὅτι διὰ τῆς ἐπιφυλάξεως ποὺ προσέθεσεν ἡ Βουλὴ εἰς τὴν πρότασιν Νόμου τὸ τεκμήριον τῆς μείζονος ταλαιπωρίας μεταξὺ ἰδιοκτῆτου καὶ ἐνοικιαστοῦ ποὺ ὑπῆρχεν εἰς τὸν προηγούμενον νόμον παρέχει ἀκόμα ἓνα ἔρεισμα εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην ὥστε ἐπικαλούμενος δῆθεν μεγαλύτεραν ταλαιπωρίαν καὶ ἐκμεταλλεούμενος τὴν μεγαλύτεραν τοῦ εὐρωστίαν τὴν οἰκονομικὴν, νὰ προσάγῃ ἐνοικιαστὲς εἰς τὸ Δικαστήριον εἰς μίαν ἀπέλπιδα προσπάθειαν ἀσκήσεως πιέσεων ἐπὶ τοῦ ἐνοικιαστοῦ διὰ τῆς ἀγωγῆς διὰ νὰ τὸν ἐξαναγκάσῃ εἰς ἐξωσιν. Ἐπομένως τίποτε ἀπ' ὅσα εἶπα δὲν ἀνετράπη ἀπὸ κανένα ἀπὸ τοὺς ὀμιλητὰς ἔχω δὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πέραν αὐτῆς τῆς ἐκδηλώσεως, αὐτῆς τῆς χειρονομίας τῆς συμπαραστάσεως καὶ τῆς ἀλληλεγγύης ὅχι μόνον δὲν προσφέρει τὸ νομοσχέδιον ἀλλὰ παρέχει αὐτὴν τὴν μεγάλην ἀδυναμίαν ποὺ εἶπα, τὸ τεκμήριον δηλαδὴ τῆς μείζονος ταλαιπωρίας, ποὺ θὰ δώσῃ λαβὴν γιὰ αὔξησιν τῶν ἀγωγῶν, ὅχι περιορισμόν. Διότι σωστὰ εἶναι ὅσα εἶπεν ὁ κ. Χαμηλῆς Μιχαηλίδης ἐπὶ τῶν ταλαιπωριῶν ποὺ ἀσκοῦνται πάνω εἰς τοὺς ἐνοικιαστὲς ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ὑποδείξῃ ποῦ εἰς τὸν Νόμον ὑπάρχει οἰαδήποτε πρόνοια ποὺ θὰ ἐμποδισθῇ εἴτε τὸ «τέλειασμα» τῶν εἰσόδων, ὅπως εἶπεν, εἴτε ἡ ἀποκοπὴ τοῦ ρεύματος εἴτε ἡ ἀποκοπὴ τοῦ νεροῦ εἴτε οἱ καθημερινὲς ἀντεγκλήσεις μεταξὺ ἰδιοκτητῶν καὶ ἐνοικιαστῶν. Καὶ αὐτὸ εἶναι ποὺ ἐτόνισα ἐπίσης ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα ποὺ εἶναι τὰ κύρια πλεονεκτήματα τῶν σχέσεων μεταξὺ ἰδιοκτητῶν καὶ ἐνοικιαστῶν δὲν τὰ λύει τὸ νομοσχέδιον. Καὶ βεβαίως γνωρίζω ὅτι φιλοδοξία δὲν ἦταν νὰ λυθῇ τὸ στεγαστικὸν διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι οὔτε τὴν φιλοδοξίαν τῆς παρεμποδίσεως αὐτῆς τῆς ταλαιπωρίας τῶν ἐνοικιαστῶν δὲν τὴν ἐπιτυγχάνει τὸ νομοσχέδιον.

Μόνον ένα στοιχείον θέλω νά αναφέρω πρὸς ἄρσιν οἰασδήποτε ἐσφαλμένης ἐντυπώσεως πού δὲν ἐδημιούργησαν ἴσως οἱ λόγοι τοῦ κ. Παρασκευαΐδη. Δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων πού κήδομαι ὀλιγώτερον τοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων οὔτε ὑποτιμῶ τὸ πρόβλημα. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ τὸ ἀντιλαμβάνομαι στὶς σωστές του διαστάσεις θέλω νά μὴν περιορισθῶμεν εἰς τὴν διάγνωσιν τοῦ κακοῦ ἀλλὰ νά προχωρήσωμεν εἰς τὴν σωστὴν ἀποτελεσματικὴν θεραπείαν. Καὶ τὸ νομοσχέδιον δὲν εἶναι σωστὴ ἀποτελεσματικὴ θεραπεία, οὔτε κἂν συντηρητικὴ θεραπεία.

Ἄπ' ὅσα εἶπεν ὁ κ. Θεοδώρου, διότι τρεῖς τούλάχιστον ἀποσπασματικὲς φράσεις μου δὲν διευτυπώθησαν σωστά, δὲν εἶναι αὐτὰ πού εἶπα ἐγώ. Ἄναφέρω μόνον ἓνα : Ἐγὼ δὲν εἶπα ὅτι ὁ Νόμος δίδει δικαίωμα στὸν ἐνοικιαστὴν νά ὑπερασπίσῃ ἑαυτὸν διότι ἀσφαλῶς εἶχε τέτοιο δικαίωμα καὶ προηγουμένως. Εἶπα ὅτι μεταθέτει τὸ θῆρος τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀναστολῆς τοῦ διατάγματος ἐξώσεως ἀπὸ τὸν ἐνοικιαστὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην. Αὐτὸ λέγει ὁ Νόμος, ὄχι ἐγώ. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

Μὲ συγχωρεῖτε, ὅσον ἀφορᾷ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ὁ κ. Παρασκευαΐδης λέγει ὅτι δὲν γνωρίζει ἀπὸ ποῦ τὰ ἔλαβα, τὸ ἀναφέρω ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης, καὶ ὠμιλοῦσα διὰ διατάγματα τὰ ὁποῖα ἐξετέλεσθησαν νομίζω τὸ ἔκαμα σαφές. Ἄν λυπᾶται διότι εἶναι ἐσφαλμένα τὰ στοιχεῖα μου ἄς διαβιβάσῃ τὴν λύπην του εἰς τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης καὶ ὄχι σὲ μένα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μὲ συγχωρεῖτε ἀλλὰ πρόκειται διὰ μίαν ὀφειλομένην ἐρμηνείαν. Εἶναι αὐθαίρετος ἡ ἀποδοχὴ, μᾶλλον ἢ δῆλωσις τοῦ κ. Παπαδοπούλου, ὅτι ἀπλῶς ἔχω τὴν ἐντύπωσιν καὶ οἱ συνάδελφοί μου ἐδῶ ὅτι τὸ νομοσχέδιον προσφέρει μίαν ἀπλὴν ψυχικὴν ἀνακούφισιν εἰς τοὺς πρόσφυγες. Νομίζω ὅτι προσφέρει μίαν θετικὴν προσφοράν ἀναστολῆς τῶν ἐξώσεων καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖον δὲν νομίζω νά ὑποτιμηθῇ μὲ ὅλην τὴν προσπάθειαν τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

Ἐκεῖνο πού ἐπεσήμανα εἰδικώτερον εἶναι ὅτι πέραν αὐτοῦ τοῦ περιεχομένου τοῦ νομοσχεδίου τοῦτο προσφέρει καὶ αὐτὸ τὸ αἶσθημα, ὅτι ἡ Βουλὴ αὕτη πρὸς τοὺς πρόσφυγες ταλαιπωρουμένους ἐνοικιαστὰς παρέχει μίαν συμπαράστασιν.

Αὐτὰ πρὸς ἄρσιν τῆς παρερμηνείας τοῦ κ. Παπαδοπούλου, ἡ ὁποία ἐπαναλαμβάνω εἶναι αὐθαίρετος, ὅτι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα προσφέρει τὸ νομοσχέδιον μόνον εἰς τοὺς πρόσφυγες ἐνοικιαστῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν νομίζω ὅτι ἐξυπηρετεῖ κανένα σκοπὸν ἢ συνέχισις αὐτῆς τῆς συζητήσεως. Ἡ ἐκτίμησις τοῦ κ. Παπαδοπούλου εἶναι ὅτι πρόκειται διὰ μίαν χειρονομίαν. Ἡ ἐκτίμησις τῶν εἰσηγητῶν τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ὅτι τοῦτο δίδει μίαν περισσότερον οὐσιαστικὴν προστασίαν. Θὰ φανῇ εἰς τὴν πράξιν κατὰ πόσον τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ πράγματι θὰ ἐξυπηρετηθῇ. Ἄν ὑπάρχη εἰσήγησις νά καλλιερευθῇ, νά ἐνδυναμωθῇ τὸ νομοσχέδιον, νά προχωρήσωμεν. Ἄν δὲν ὑπάρχη, τότε εἶναι τὸ καλύτερον τὸ ὁποῖον μπορεῖ νά γίνῃ ὑπὸ τὰς περιστάσεις καὶ ἀναμένομεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν

νά λάβη τὰ κατάλληλα νομοθετικά μέτρα εἰς τὸ μέλλον διὰ νὰ προστατευθῇ πράγματι ἡ στέγασις τοῦ πρόσφυγα καὶ νὰ ἐπιλυθῇ τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα. Σ' αὐτὸ ὅμως τὸ στάδιον δὲν νομίζω νὰ ἐξυπηρετῇ κανένα σκοπὸν νὰ συζητῶμεν καὶ νὰ ἐκτιμῶμεν τὸ πόσον οὐσιαστικὸν εἶναι αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον. Ἐὰν δὲν ἔχωμεν τίποτε καλύτερον νὰ προτείνωμεν, νομίζω νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισίν του. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἔγινε κάποια ἀναφορὰ εἰς τὸ ἐνδεχόμενον κάποιων τροπολογιῶν;

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, εἶναι γεγονός ὅτι θὰ γίνουιν ὠρισμένες προτάσεις γιὰ τροπολογίες. Θὰ ἤθελα δὲ νὰ δηλώσω ὅτι ἐπειδὴ δὲν θίγουν θέματα οὐσίας ἢ θέματα τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν συμφωνηθῆ στὶς Ἐπιτροπὲς γι' αὐτὸ δὲν ἐζήτησα τὸ βῆμα διὰ νὰ ὁμιλήσω τῶρα ἐπὶ αὐτῶν τῶν προτάσεων. Θὰ προτείνω τίς τροπολογίες κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως, δηλώνω δὲ ἀπὸ τῶρα ὅτι ἔχουν γίνει ἐπαφῆς μὲ ὅλες τίς πτέρυγες τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, προτείνω ὅπως ἡ ἐπιφύλαξις εἰς τὸν ὀρισμὸν τῆς φράσεως «περίοδος ἀναστολῆς» τροποποιηθῇ ὡς ἑξῆς :

Πρῶτον διὰ τῆς ἀπαλείψεως τῆς φράσεως «τῆς δημοσιεύσεως τοῦ διατάγματος ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας» καὶ τῆς προσθήκης τῆς φράσεως «τοιαύτης περιόδου ἀναστολῆς». Δηλαδὴ ὅπως θὰ τροποποιηθῇ θὰ ἀναγινώσκηται ὡς ἑξῆς : «Νοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη περίοδος ἀναστολῆς δὲν θὰ εἶναι βραχυτέρα τῶν ἑξ μηνῶν». Νὰ τὸ ἀναγνώσω ἐκ νέου, κ. Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

«Νοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη περίοδος ἀναστολῆς δὲν θὰ εἶναι βραχυτέρα τῶν ἑξ μηνῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ εἶναι στὸ δεύτερον ἄρθρον, ὄχι στὸ πρῶτον.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ναί, με συγχωρείτε, είναι στο δεύτερον άρθρον κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Επομένως όσον αφορά το 1ον άρθρον δέν υπάρχει καμμιά αντίρρησης γιά τήν έγκρισίν του. Έγκρίνεται το πρώτον άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Και προχωρούμεν εις το 2ον άρθρον όπου γίνεται πρότασις γιά τήν τροπολογίαν.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Η πρότασίς μου αφορά το 2ον άρθρον, κ. Πρόεδρε, και όχι το 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει καμμιά αντίρρησης γιά τήν έγκρισιν τής τροπολογίας ως προεταθη από τον κ. Βάκην;

Καμμιά αντίρρησης.

Το 2ον άρθρον έγκρίνεται ως έτροποποιήθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρασριναι διατάξεις αναφορικώς προς έκδοσιν διατάγματος εξώσεων κ.λ.π. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης γιά τήν έγκρισιν του 3ου άρθρου;

Καμμιά αντίρρησης.

Το 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άναστολή εκτελέσεως εκδοθέντων διαταγμάτων εξώσεως. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Προτείνω τές εξής τροπολογίες, κ. Πρόεδρε, οί όποιες είναι αποτέλεσμα των συνεννοήσεων τές όποιες ανέφερα προηγουμένως όταν έκαμα τήν πρότασιν εις το 2ον άρθρον.

Μετά τήν λέξιν «Νόμου» εις τήν τρίτην γραμμήν του 4ου άρθρου, να προστεθη ή φράσις «έναντίον εκτοπισθέντος ένοικιαστοῦ έν σχέσει προς ακίνητον διά κατοικίαν». Και ή δευτέρα πρότασίς μου διά το ίδιον άρθρον είναι μετά τήν λέξιν «εκτελείται» να απαλειφθη το κόμμα και να προστεθη ή φράσις «έφ' όσον ό τοιούτος ένοικιαστής εξακολουθει να καταβάλλη παν

νομίμως υπ' αὐτοῦ ὀφειλόμενον ἐνοίκιον». Ἡ φράσις αὐτὴ ἢ ὁποία ἐμφανίζεται καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 3, κ. Πρόεδρε, καὶ ἀμφότεραι αἱ φράσεις πιστεύω ὅτι παρελείφθησαν λόγῳ ἀβλεψίας. Τὸ θέμα εἶχε συζητηθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ αὐτὸ ἦταν τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖον οἱ Ἐπιτροπῆς εἶχαν ἐγκρίνει τὸ 4ον ἄρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προτάσεων τοῦ κ. Βάκης; Ἐρωτῶ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 4ου ἄρθρου ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῶν τροπολογιῶν τοῦ κ. Βάκης.

Καμμία ἀντίρρησης.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ὡς ἐτροποποιήθη.

Προχωροῦμεν στὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀναστολῆς τῆς Ἐκδόσεως καὶ Ἐκτελέσεως Διατάγματος Ἐξώσεως (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ὑπάρχει οἰαδήποτε ἔνστασις γιὰ τὴν θέσπισιν τῆς προτάσεως νόμου εἰς Νόμον;

Καμμία ἔνστασις.

Ἡ πρότασις νόμου θεσπίζεται σὲ Νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι «Ὁ περὶ Ἱατρῶν (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμεῖον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν Ἐκθεσιν στοῦ Σῶμα.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΙΑΤΡΩΝ (ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Χρῖστος Πελεκάνος, Πρόεδρος
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Ἀνδρέας Τουμαζῆς
Γεώργιος Σαββίδης
Γιάγκος Ποταμίτης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 26ην Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου νόμου ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας. Κληθεὶς παρέστη ἐπίσης ἐκπρόσωπος τοῦ Παγκυπρίου Ἱατρικοῦ Συλλόγου ὅστις καὶ ἐξέθεσεν τὰς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἀπόψεις τοῦ ἐν λόγῳ Συλλόγου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου τροποποιεῖται ἡ σύνθεσις τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἀσκούντος ἔλεγχον καὶ πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ ἰατρῶν εἰς τρόπον ὥστε ἡ ὅλη λειτουργία του νὰ καταστή εὐχερεστέρα καὶ ταχύτερα.

Εἰδικώτερον, διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου παρέχεται εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον ἡ ἐξουσία ὅπως ὀρίζη ὡς Πρόεδρον τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου εἴτε Πρόεδρον Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου εἴτε Ἀνώτερον Ἐπαρχιακὸν Δικαστήν. Περαιτέρω παρέχεται ἐξουσία εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ὑγείας ὅπως ὀρίζη ὡς μέλη τοῦ Συμβουλίου δύο ἰατρικοὺς λειτουργοὺς ὡς ex-officio μέλη.

Ὡς γνωστόν, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ περὶ Ἱατρῶν (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμείον Συντάξεων) Νόμου τοῦ 1967 (Ἄρ. 16 τοῦ 1967), Πρόεδρος τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου εἶναι ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου Λευκωσίας, μέλη δὲ αὐτοῦ μεταξύ τῶν ἄλλων εἶναι ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Ἱατρικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἀμφοτέρων τούτων ἀντικαθισταμένων εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ὑπὸ δύο ἰατρῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε κτηθείσης πείρας ἔχει προκύψει ὅτι ἡ ὅλη λειτουργία τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου δὲν εἶναι πάντοτε εὐρυθμὸς ἕνεκεν ἀφ' ἑνὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ μὴ διαθέσεως τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του καὶ ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ ἀντικατάστασις τῶν προαναφερθέντων προσώπων διενεργεῖται κατόπιν ἀσφαφέσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διαδικασία ἣτις ἀπαιτεῖ μακρὸν χρόνον, ἐκρίθη σκόπιμος ἡ διαφοροποίησις τῆς ὅλης συνθέσεως αὐτοῦ ὥστε ἡ λειτουργία του νὰ καταστή ἀπλουστέρα, οὕτως δὲ εἶναι καὶ ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ λαβοῦσα ἡ Ἐπιτροπὴ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ εὐρυθμότερα λειτουργία τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου θὰ ἀποβῇ πρὸς ὄφελος τῆς ὑγείας τοῦ κοινοῦ συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δεδομένου ὅτι καὶ ἡ ἔκθεσις ἀναφορικὰ μὲ τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον τοῦ Ὄδοντ. Σώματος εἶναι ταυτόσημη ὅπως εἶναι καὶ τὰ Νομοσχέδια, εἰσηγοῦμαι νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ δεύτερη ἔκθεσις ὡς ἀναγνωσθεῖσα δεδομένου ὅτι ἀπλῶς ἀντὶ τῆς λέξεως «ἰατροί» τίθεται ἡ λέξις «ὀδοντίατροι». Τὸ ἴδιον ἰσχύει καὶ διὰ τὴν νομοθεσίαν καὶ ἔτσιμποροῦν νὰ συζητηθοῦν καὶ τὰ δύο Νομοσχέδια ταυτοχρόνως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄν δὲν ὑπάρχη ἀντίρρησης προχωροῦμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ (ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977)».

Παρόντες :

Χρῖστος Πελεκάνος, Πρόεδρος
Θαλῆς Μιχαηλίδης

Ἄνδρέας Τουμαζής
Γεώργιος Σαββίδης
Γιάγκος Ποταμίτης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδριάσειν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 26ην Μαΐου, 1977, εἰς τὴν ὁποῖαν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας ὡς καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Παγκυπρίου Ὀδοντιατρικοῦ Συλλόγου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διαφοροποίησις τῆς συνθέσεως τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἀσκοῦντος ἔλεγχον καὶ πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ ὀδοντιάτρων εἰς τρόπον ὥστε ἡ ὅλη λειτουργία αὐτοῦ νὰ καταστῇ πλέον εὐρυθμὸς καὶ ταχεῖα.

Εἰδικώτερον, διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου παρέχεται εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον ἡ ἐξουσία ὅπως ὀρίζη ὡς Πρόεδρον τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου εἴτε Πρόεδρον Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου εἴτε Ἀνώτερον Ἐπαρχιακὸν Δικαστὴν. Ἐκ παραλλήλου παρέχεται ἐξουσία εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ὑγείας ὅπως ὀρίζη ὡς μέλη τοῦ Συμβουλίου δύο Ὀδοντιατρικοὺς Λειτουργοὺς ὡς ex-officio μέλη.

Ὡς γνωστόν, δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ περὶ Ὀδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμεῖον Συντάξεων) Νόμου τοῦ 1968 (Ἄρ. 29 τοῦ 1968), ὡς Πρόεδρος τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου ὀρίζεται ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου Λευκωσίας δύο δὲ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ εἶναι ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Ἱατρικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἀμφότεροι τῶν ὁποίων εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ἀντικαθίστανται ὑπὸ δύο ὀδοντιάτρων διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε κτηθείσης πείρας διεφάνη ὅτι ἡ ὅλη λειτουργία τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου δὲν εἶναι ὡς ἐκ τῆς συνθέσεώς του πάντοτε εὐρυθμὸς, συνεπείᾳ ἀφ' ἑνὸς τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ δὲν διαθέτει τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον διὰ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων του, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγω τοῦ ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀντικατάστασις εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις τῶν προαναφερθέντων μελῶν αὐτοῦ ἀπαιτεῖ πολὺπλοκὸν διαδικασίαν, ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως διαφοροποιηθῇ ἡ σύνθεσις αὐτοῦ εἰς τρόπον ὥστε ἡ ὅλη λειτουργία του νὰ καταστῇ εὐχερἔστερα, εἰς τοῦτο δὲ κυρίως ἀποβλέπει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας μελετήσασα διεξοδικῶς τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ὅτι μὲ τὰς γινομένας τροποποιήσεις ἡ λειτουργία τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου θὰ ἀποβῇ ταχύτερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα πρὸς ὄφελος τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἡ τροποποίηση τοῦ Νόμου ἐγένεν ἀναγκαῖα γιατί γιὰ δέκα ὀλόκληρα χρόνια πού ἰσχύει ἡ σχετικὴ νομοθεσία παρέμεινε γράμμα κενό. Ἐνῶ οἱ Σύλλογοί μας ἐξέλεγαν τοὺς ἀντιπροσώπους τους στὸ Πειθαρχικὸ Συμβούλιο, δὲν ἐλήφθη πρόνοια νὰ κληθοῦν ποτέ σὲ συνεδριάσεις τὰ Πειθαρχικὰ Συμβούλια καὶ πολλὰς ὑπαθέσεις παρέμειναν νὰ ἐκκρεμοῦν μπροστὰ στὰ Πειθαρχικὰ Συμβούλια.

Οἱ τροπολογίες πού ἔχομεν σήμερα μπροστά μας ἦταν ἀποτέλεσμα τῶν πολλῶν καί ἐπανελημμένων διαβημάτων πού εἶχαμε κάνει τόσο πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο ὅσο καί πρὸς τὸ Νομικὸ Σῶμα. Ἐλπίζουμε ὅτι ποιὰ θὰ ξεπερασθοῦν ὅλα τὰ ἐμπόδια καί θὰ λειτουργήσουν κανονικὰ τὰ Πειθαρχικὰ Συμβούλια γιατρῶν καί ὀδοντογιάτρων. Καί τὴν ἀξία τῶν Πειθαρχικῶν Συμβουλίων γιατρῶν καί ὀδοντογιάτρων εἶναι εὐκόλο στὸν καθένα νὰ τὴν συμπεράνη γιατί ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἱατρικῆς δεοντολογίας ὅπως τὴν διαμόρφωσε ἡ παράδοση καί οἱ αἰῶνες. Ἡ ἱατρικὴ δεοντολογία καθορίζει τὰ πλαίσια τῆς συνεργασίας μεταξὺ γιατρῶν καί καταργεῖ τὸν ἀθέμιτον συναγωνισμόν, προστατεύει τὸν ἀσθενῆ καί τοποθετεῖ τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα στὰ πλαίσια τοῦ λειτουργήματος. Οἱ Σύλλογοι, ὁ Παγκύπριος Ἱατρικὸς Σύλλογος καί ὁ Παγκύπριος Ὀδοντιατρικὸς Σύλλογος, ἔδειξαν πάντοτε ἰδιαιτέρεην εὐαισθησίαν καί ἐκινήθησαν μὲ γνώμονα τὴν διαφύλαξιν τοῦ κύρους τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος παράλληλα μὲ τὴν διαφύλαξιν τῆς ἀνθρωπιστικῆς κοινωνικῆς του ἀποστολῆς. Δέν εἶναι περίεργον τὸ ὅτι ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ μας εἶναι καλὴ. Τοῦτο ὀφείλεται ἐκτὸς τῶν ἄλλων λόγων καί στοὺς γιάτροὺς καί στὸν ἀνθρωπιστικὸν τρόπον ἄσκησης τοῦ ἐπαγγέλματος. Τὰ Πειθαρχικὰ Συμβούλια εἶναι τὸ μέσον προστασίας τοῦ λαοῦ καί τῆς ἐπιστήμης ἀπὸ ὅποιανδήποτε παρατυπίαν ἢ παρασπονδίαν ἀπὸ τὴν ἱατρικὴν δεοντολογίαν. Παραδίδονται ἐλπίζομεν ποιὰ τὰ Πειθαρχικὰ Συμβούλια εὐχρηστα καί ἀποτελεσματικὰ στὴν κοινωνία, στὸν λαὸ καί στοὺς συλλόγους γιὰ νὰ διατηρῆται ἡ ἱατρικὴ στὸ ὕψος πού ὁ ἀνθρώπινος πόνος καί ὁ ἀγῶνας καί ἡ ἀγωνία γιὰ τὴν ζωὴν τὴν τοποθετοῦν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλοι ὀμιλεῖται ἐπὶ θέματος ἀρχῆς; Ἄναφέρομαι καί στὰ δύο Νομοσχέδια.

Δέν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιλεῖται ἐπὶ θέματος ἀρχῆς καί προχωροῦμεν εἰς τὴν ψήφισιν τῶν Νομοσχεδίων.

Δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ πρώτου Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνεπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἱατρῶν (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἐνστάσις γιὰ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμον;

Καμμία ἀντίρρησις.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ Νόμον.

Προχωροῦμεν στὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐπομένου Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ὀδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμον;

Καμμία ἀντίρρησις.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ Νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι «Ὁ περὶ Ναρκωτικῶν Φαρμάκων καὶ Ψυχοτρόπων Οὐσιῶν Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν στὸ Σῶμα.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΨΥΧΟΤΡΟΠΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».

Παρόντες :

Χρίστος Πελεκάνος, Πρόεδρος
Θαλής Μιχαηλίδης
Άνδρέας Τουμαζής
Γεώργιος Σαββίδης
Γιάγκος Ποταμίτης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 26ην Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις καὶ κωδικοποίησις τῆς ἰσχυούσης νομοθεσίας ἐπὶ τῶν ναρκωτικῶν φαρμάκων καὶ ἡ ἐναποποίησις ταύτης μετὰ τῆς νομοθεσίας ἐπὶ ψυχοτρόπων οὐσιῶν εἰς τρόπον ὥστε αὕτη νὰ ἐναρμονισθῇ πλήρως τὸσον πρὸς τὴν ἐνιαίαν Σύμβασιν περὶ Ναρκωτικῶν ὅσον καὶ πρὸς τὴν Σύμβασιν ἐπὶ τῶν Ψυχοτρόπων Οὐσιῶν εἰς τὰς ὁποίας ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία προσεχώρησεν καὶ τὰς ὁποίας ἡ Βουλὴ ἐκύρωσε διὰ σχετικῶν Κυρωτικῶν Νόμων.

Εἰδικώτερον, διὰ τῶν προνοιῶν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου—

- (α) καθορίζονται τὰ ἐλεγχόμενα φάρμακα καὶ τίθενται περιορισμοὶ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν εἰσαγωγὴν, παραγωγὴν, προμήθειαν, κατοχὴν καὶ ἐξαγωγὴν τῶν ἐλεγχομένων φαρμάκων πρὸς τὸν σκοπὸν προλήψεως τῆς κακῆς χρήσεως αὐτῶν
- (β) παρέχεται εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἡ ἐξουσία ἐκδόσεως Κανονισμῶν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν λήψιν προληπτικῶν μέτρων διὰ τὴν ἀσφαλῆ φύλαξιν τῶν ἐλεγχομένων φαρμάκων, τὴν παρεμπόδισιν κακῆς χρήσεως τούτων, τὴν τήρησιν ἀρχείων καὶ τὴν παροχὴν πληροφοριῶν ἐν σχέσει πρὸς ταῦτα, τὴν συσκευασίαν καὶ ρύθμισιν τῆς μεταφορᾶς των, τὴν ρύθμισιν τῆς ἐκδόσεως συνταγῶν ἀφορωσῶν εἰς ἐλεγχόμενα φάρμακα κ.λ.π.
- (γ) διαχωρίζονται τὰ ναρκωτικὰ φάρμακα καὶ αἱ ψυχοτρόποι οὐσίαι εἰς τρεῖς τάξεις καὶ προνοεῖται ἐπιβολὴ διαφορετικῶν ποινῶν διὰ παραπτώματα σχετιζόμενα πρὸς ἐκάστην τάξιν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας μελετήσασα διεξοδικῶς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις αὐτοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον πῆφισιν αὐτοῦ ἀφοῦ τοῦτο τροποποιηθῇ καταλλήλως ὥστε—

- (i) νὰ περιληφθῇ ἐν αὐτῷ ἡ συνήθης πρόνοια δυνάμει τῆς ὁποίας οἰοιδῆποτε Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι δυνάμει τούτου θὰ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων
- (ii) νὰ τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Ναρκωτικῶν Φαρμάκων καὶ Ψυχοτρόπων Οὐσιῶν Νόμος τοῦ 1977».

Ἐν τέλει ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπέφερεν ἀριθμὸν νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεων πρὸς καλυτέραν ἀπόδοσιν τοῦ κειμένου τοῦ προτεινομένου νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιλητές επί θέματος αρχής;

Δέν υπάρχουν όμιλητές. Προχωροῦμεν εἰς τήν δευτέραν ανάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θά γίνῃ με τήν ανάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησις γιά τήν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τò 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος I — Προσίμιον. "Άρθρα 2 καί 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησις γιά τήν ἐγκρισιν τοῦ 2ου καί 3ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τò 2ον καί 3ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος II. Περιορισμοί ἀναφερόμενοι εἰς ἐλεγχόμενα φάρμακα κλπ. "Άρθρα 4, 5, 6, 7 καί 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησις γιά τήν ἐγκρισιν τῶν ἄρθρων 4, 5, 6, 7 καί 8;

Καμμία ἀντίρρησις.

Τά ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος III. Διάφορα ἀδικήματα ἐν σχέσει πρὸς ἐλεγχόμενα φάρμακα. "Άρθρα 9 καί 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησις γιά τήν ἐγκρισιν τῶν ἄρθρων 9 καί 10;

Καμμία.

Τά ἄρθρα 9 καί 10 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος IV. Έξουσίαι τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καί τοῦ Ὑπουργοῦ διά τήν παρεμπόδιση κακῆς χρήσεως τῶν φαρμάκων. "Άρθρα 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 καί 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησις γιά τήν ἐγκρισιν τῶν ἄρθρων 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 καί 18;

Καμμία αντίρρησης.

Τὰ ἄρθρα αὐτὰ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος V. Ἐλεγχόμενα φάρμακα ἐν διαμετακομίσει. Ἄρθρα 19, 20, 21, 22 καὶ 23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τῶν ἄρθρων 19, 20, 21, 22 καὶ 23;

Καμμία ἀντίρρησης.

Τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος VI. Γενικαὶ Διατάξεις. Ἄρθρα 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 καὶ 39.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τῶν ἄρθρων 24 ἕως 39;

Καμμία ἀντίρρησης.

Τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίνακες I, II καὶ III.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τῶν Πινάκων I, II καὶ III;

Καμμία.

Ἐγκρίνονται.

Προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ναρκωτικῶν Φαρμάκων καὶ Ψυχοτρόπων Οὐσιῶν Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου σὲ Νόμον;

Καμμία.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ Νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι «Οἱ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Καθωρισμένα Πρότυπα — Πρώτη Σειρά) Κανονισμοὶ τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν Ἐκθεσιν στὸ Σῶμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ (ΚΑΘΩΡΙΣΜΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΑ — ΠΡΩΤΗ ΣΕΙΡΑ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἄλεξης Γαλανός, Πρόεδρος
Πάρις Λένας
Κίμων Παναγίδης
Ἄνδρέας Γιάγκου
Τάκης Νέμιτσας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ντίνος Κωνσταντίνου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐμελέτησε τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 24ην Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος Νόμου, καθορίζονται τὰ Κυπριακὰ Πρότυπα ἐπὶ τοῦ σίτου, κοινουῦ ἀλεύρου, κοινουῦ ἄρτου, λευκοῦ ἄρτου καὶ τῆς φαρίνας.

Εἰδικώτερον, διὰ τῶν ἐν λόγῳ Κανονισμῶν, προβλέπεται ὅτι διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος, τὰ καθοριζόμενα Πρότυπα ἐπὶ τῶν προαναφερθέντων ἐμπορευμάτων θὰ ἐφαρμόζονται ἄνευ ἐξαιρέσεως καθ' ἅπασαν τὴν Δημοκρατίαν καὶ οὐδεὶς θὰ δύναται, ἐκτός ἐάν τὸ ἐμπόρευμα ἢ τὸ ὑλικὸν συμμορφῶται πρὸς τοὺς ὅρους τῶν Προτύπων, νὰ κατασκευάζῃ, πωλῇ ἢ ἄλλως πῶς ἐμπορεύηται ἐμπόρευμα ἢ ὑλικὸν καλυπτόμενον ὑπὸ τῶν οὕτω καθοριζομένων Κυπριακῶν Προτύπων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελετήσασα τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τούτων καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐγκρίσιν αὐτῶν ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἐκ παραλλήλου δὲ καλεῖ τοὺς ἀρμοδίους νὰ δώσωσι ἰδιαιτέραν βαρύτητα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν τακτικὴν καὶ συστηματικὴν ἀσκήσιν ἐλέγχου ὥστε τὰ κατασκευαζόμενα, πωλούμενα ἢ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα ἢ ὑλικά νὰ συμμορφῶνται πλήρως πρὸς πάντας τοὺς ὅρους τῶν καθοριζομένων Προτύπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δὲν ὑπάρχουν.

Ὑπάρχει ὁποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τῶν Κανονισμῶν;

Καμία ἀντίρρησης.

Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀλλοδαπῶν Δικαστηρίων (Μαρτυρία) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στις Έπιτροπές Νομικών και Έσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό περι τής Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Τροποποίησις) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977. Έστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Έπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό περι Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) (Άρ. 3) Νόμος τοῦ 1977. Έστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται στὴν Έπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλα.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι : «Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα». Θέμα τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Βάσος Λυσαριδης. Πρόκειται περὶ συνεχίσεως τῆς συζητήσεως.

Θὰ ἤθελα νὰ λάβω τὸν λόγον. Παρακαλῶ τὸν κ. Ποταμίτην νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ.

(Ὁ Πρόεδρος κατέρχεται εἰς τὸ βῆμα ἀντικαθιστάμενος ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ποταμίτη).

ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ :

Κύριοι συνάδελφοι. Τὸ θέμα τοῦ σφετερισμοῦ τῆς ἐξουσίας σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 εἶναι ἀσφαλέστατα ἓνα σοβαρώτατο ζήτημα τὸ ὁποῖο δὲν μπορεῖ κανένας νὰ παραγνωρίσῃ ἢ νὰ τὸ θεωρήσῃ ὡς θέμα χωρὶς σημασία. Ἀπὸ τὴν ἄλλην ὅμως πλευρὰ δὲν ἐξυπηρετεῖται σήμερα, πιστεύω, καμμιά χρήσιμη σκοπιμότητα μὲ τὴν ὄξυνση τῶν πολιτικῶν παθῶν. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ παραγνωρισθῇ ἀπὸ κανένα καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, τὴν ὁποία μοῦ ἀνέθεσε νὰ ἐπαναλάβω ἐνώπιον τοῦ Σώματος, σχετικὰ μὲ τὴν ἀποφυγὴ ἀναμοχλεύσεως ζητημάτων πού τείνουν νὰ συμβάλουν στὴν ὄξυνση ἀντὶ στὴν ἀμβλυνση τῶν πολιτικῶν παθῶν.

Κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ἱστορία ἔχει πολλὰ νὰ γράψῃ γιὰ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα πού ἔφερε στὴν Κύπρον τὸν Τευρκικὸ Ἄττίλα καὶ γιὰ τὸν σφετερισμὸ τῆς ἐξουσίας καὶ τοὺς σφετεριστὰς καὶ γενικὰ γιὰ ὅλους ἐκείνους πού κατὰ ὁποιοδήποτε τρόπο ἐνέχονται στὸ σημερινὸ δράμα τῆς Κύπρου. Τὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 εἶναι τὸ μεγαλύτερο ἐγκλήμα πού θὰ μπορούσε νὰ διαπραχθῇ σὲ βάρος τῆς Κύπρου καὶ ἀσφαλέστατα ὑπῆρξαν ἄνθρωποι πού συνέβαλαν στὴν δημιουργία τοῦ καταλλήλου κλίματος καὶ τῶν καταλλήλων συνθηκῶν γι' αὐτὸ μὲ τὴν στάση καὶ τὴν πολιτεία τους, ὅπως ἐπίσης ὑπῆρξαν ἄνθρωποι πού τὸ ἀγκάλιασαν γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν δικὰ τους συμφέροντα καὶ φιλοδοξίες. Δὲν ὑπάρχουν στὸ λεξιλόγιό ἀρκετοὶ χαρακτηρισμοὶ γιὰ νὰ περιγράψῃ κανένας τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος. Τὸ πραξικόπημα ὑπῆρξε μιὰ προδοσία χωρὶς προηγούμενο, γιὰτὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ φοβερὰ ἐγκλήματα πού τὸ ἴδιο προξένησε, εἶχε ὡς ἀμεσο ἀποτέλεσμα καὶ τὴν παροχὴ στὴ Τουρκία τῆς εὐκαιρίας πού πάντα περιμένε γιὰ νὰ εἰσβάλλῃ

στην Κύπρο, να δολοφονήση, να βιάση, να ξερριζώσει, να καταστρέψει, να κατακτήσει. Και έχουμε σήμερα το 40% του εδάφους μας κάτω από ξένη κατοχή, το ένα τρίτο του πληθυσμού μας ξερριζωμένους από τό σπία τους και χιλιάδες νεκρούς και αγνοούμενους σαν αποτέλεσμα της Τουρκικής εισβολής. Με το πραξικόπημα οι πραξικοπηματίες άνοιξαν διάπλατα τις πόρτες της Κύπρου στον Τουρκικό Άττίλα. Και η Κύπρος εξακολουθεί να αντιμετωπίζει τα αποτελέσματα αυτής της εισβολής και να διεξάγει σκληρό αγώνα για την σωτηρία της. Αντιμετωπίζει ή Κύπρος θέμα επιβίωσης. Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες είναι εύκολα αντιληπτό γιατί ώρισμένα πράγματα δεν είναι σκόπιμο να σπρώχνονται. Ό τόπος σήμερα χρειάζεται, όσον τό δυνατό περισσότερο, ήρεμία και γαλήνη και όσο τό δυνατό λιγώτερα πολιτικά και προσωπικά πάθη. Είναι φυσικό μερικά πράγματα να πρέπει να αντιμετωπίζονται με άλλο φακό, από ό,τι θα έπρεπε, αν δεν είχαμε την ξένη κατοχή και τόν αγώνα επιβίωσης.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να προχωρήση ή έξυγίανση στη δημόσια ύπηρεσία. Αντίθετα, ή κάθαρση στον κρατικό μηχανισμό πρέπει να προχωρήση, με βάση τήν σχετική νομοθεσία που θέσπισε ή Βουλή και μάλιστα θα πρέπει να προχωρήση με μεγαλύτερη ταχύτητα, γιατί όσο πιο γρήγορα πραγματοποιηθή ή κάθαρση, πέραν της αναγκαιότητάς της, τόσο πιο γρήγορα θα δημιουργηθούν συνθήκες που θα βοηθήσουν στην πιο πέρα άμβλυση των παθών και στην πραγματική ένότητα όσο κι' αν τό σχήμα φαίνεται οξύμορο. Η κάθαρση επιβάλλεται να γίνη παχύτατα. Μιλώντας για τήν άποφυγή οξύτητας δεν σημαίνει ότι πρέπει να γίνεται άνεκτ ή άουδοσία και ή προκλητικότητα των άμετανοήτων ούτε επίσης ότι δεν θα πρέπει τό κράτος να προχωρήση στην διερεύνηση των συγκεκριμένων έγκλημάτων που διεπράχθησαν και ιδιαίτερα αναφέρομαι στις έν ψυχρώ δολοφονίες, θέμα με τό όποισν επίσης άσχολήθηκε επανειλημμένα ή Βουλή. Τα πορίσματα των συζητήσεων της Βουλής πάνω στα θέματα αυτά είναι γνωστά στην Έκτελεστική Έξουσία, όπως πολύ γνωστές είναι και οι θέσεις του Δημοκρατικού Κόμματος.

Σχετικά με τό θέμα των σφετεριστών της έξουσίας άσφαλώς δεν δίδουμε συγχωροχάρτια, γιατί δεν έχουμε αυτό τό δικαίωμα. Θα πρέπει όμως να πρτανεύση τό πνεύμα που επιβάλλεται από τις σημερινές τραγικές συνθήκες του τόπου, πράγμα που άσφαλέςτατα συνέβαλε, πέραν της μεγαλοψυχίας του, στην υιοθέτηση από μέρους του Προέδρου της Δημοκρατίας Άρχιεπισκόπου Μακαρίου της γνωστής στάσεώς του επί του θέματος. Και ούτε ή Βουλή θα πρέπει να επηρεάζεται από δημοσιεύματα μερικων έφημερίδων που εκμεταλλεύομενες τό συζητούμενο θέμα του σφετερισμού επιτίθενται με προκαταλήψεις κατά της Βουλής και άσχολούνται πώς να θίξουν ακόμη και μέλη της. Υπήρξαν και έναντίον μου προσωπικά τέτοιες επιθέσεις και έμπαθείς διαστρεβλώσεις πραγμάτων έξ άφορμής της συζήτησεως του θέματος αυτού, ενώ ακόμη δεν είχα καν μιλήσει επί του θέματος. Μόλις σήμερα πήρα τόν λόγο για να μιλήσω. Περιπτόν να πώ ότι ούδόλως με επηρεάζουν τά δημοσιεύματα αυτά σχετικά με τήν τοποθέτησή μου πάνω στο θέμα.

Κατά τήν διάρκεια της συζητήσεως έγινε αρκετός λόγος γύρω από τό όνομα, τήν στάση και τις ένέργειες του κ. Κληρίδη. Δεδομένου ότι στις εκλογές της 5ης Σεπτεμβρίου, 1976 ό κ. Κληρίδης και έγώ υπήρξαμε οι κατ' έξοχήν έκ των πραγμάτων πολιτικοί αντίπαλοι, τό θεωρώ όχι όρθό από μέρους μου, έστω και προκαλούμενος, να άσχοληθώ με τό ειδικό αυτό θέμα του κ. Κληρίδη και ιδιαίτερα μέσα στην Βουλή, έν όψει ακόμη και του γεγονότος ότι ό ίδιος βρίσκεται εκτός Βουλής. Έξ άλλου τά όσα είχαμε να πούμε τά είπαμε κατά τήν προεκλογική περίοδο και δεν νομίζω ότι ή επανάληψη τους θα συνέβαλλε στην άμβλυση των πολιτικων παθών, πράγμα που ειλικρινά επιδιώκω, άνεξάρτητα από όποιοσδήποτε διαφωνίες και διαφορές άπόψεων που μας χωρίζουν.

Σάν κατακλείδα θέλω νά υπογραμμίσω ὅτι τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ἐπιμένει στὴν κάθαρση στῆ Δημόσια Ὑπηρεσία, ὅπως καὶ στὴν διαλεύκανση συγκεκριμένων ἐγκλημάτων, καταδικάζοντας γιὰ ἀκόμα μιὰ φορά, ὅσο πιὸ ἔντονα μπορούμε, τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν προδοσία. Ταυτόχρονα πιστεύουμε στὴν ἀμβλυνση τῶν πολιτικῶν παθῶν, ἀνεξάρτητα ἀπὸ διαφωνίες καὶ διαφορές, ὅσο ἔντονος καὶ βαθιῆς καὶ νῆναι. Κύριος γνώμονάς μας εἶναι ἐκεῖνο πού ἐπιβάλλει τὸ καλὸ τοῦ τόπου σὲ κάθε στιγμή.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ΕΔΕΚ Βάσος Λυσαριδῆς ἀνάλυσε στὴν προηγούμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς τὴν πορεία πρὸς τὴν καταστροφή κι' ὀνόμασε τοὺς πρωταγωνιστές της. Κι' αὐτοὶ ἦταν ὁ ἰμπεριαλισμός, ὁ Βρεττανικὸς καὶ ὁ Ἀμερικάνικος, ὁ τούρκικος ἐπεκτατισμός, ἡ χούντα, ἡ ΕΟΚΑ Β', οἱ πραξικοπηματίες, οἱ μεταπραξικοπηματίες, τὰ γνωστὰ προγεφυρώματα.

Τὴν παραβίαση τοῦ συντάγματος ἀπὸ τὸν κ. Κληρίδη καὶ ἀντισυνταγματικές του ἐνέργειες διαπίστωσε καὶ ὁ κ. Παπαϊωάννου, ἐνῶ ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀναφέρθηκε πάνω σὲ θέματα μόνο πολιτικῆς εὐθύνης.

Ὁ κ. Κυπριανοῦ στὴν ὁμιλία του προηγουμένως μίλησε γιὰ τὲς συνέπειες ἀλλὰ καὶ γιὰ πάθη προσωπικὰ καὶ ἄλλα.

Σήμερα θὰ προσπαθήσουμε νὰ περιγράψουμε τὴν ἔκταση τῆς καταστροφῆς γιὰ νὰ διαπιστωθῇ καὶ ἡ ἔκταση τοῦ ἐγκλήματος. Κατὰ συνέπεια καὶ ἡ ποινικὴ εὐθύνη τῶν σφετεριστῶν τῆς ἐξουσίας. Θὰ προσπαθήσουμε ἀκόμη ν' ἀπαντήσουμε στὴν ἀναγκαιότητα ἢ ὄχι τῆς τιμωρίας, καὶ νὰ ἐπιμεινουμε πάνω σὲ βασικὰ θέματα ἀρχῆς.

Εἶναι κοινὰ παραδεκτὸ ὅτι ἀπὸ τὶς 15 τοῦ Ἰουλίου, 1974 ἡ Κύπρος Ζεῖ τὴ χειρότερη ὥρα τῆς ἱστορίας της. Κι' ἀπὸ τὶς 20 τοῦ Ἰουλίου ὑπέστη μιὰ συμφορὰ πού οἱ ἀριθμοὶ μόνο ἓνα μῆμα τῆς τραγωδίας εἶναι πού ἀποκαλύπτουν.

Ἡ ἀναζήτηση τῶν ἀγνοουμένων εἶναι τὸ ἀκρότατο ὄριο τοῦ σπαραγμοῦ καὶ τῆς ἀγωνίας.

Ἡ τραγωδία τοῦ πένθους τὸ ὀριακὸ σημεῖο τοῦ ἀνθρώπινου πόνου.

Ἡ θλίψη τῆς προσφυγιάς ἓνας συνεχῆς ἐφιάλτης. Εἶναι γενοκτονία ἢ σφαγὴ ἀλλὰ καὶ ὁ ξεριζωμὸς ἑνὸς λαοῦ. Ὁ τούρκικος στρατὸς καὶ οἱ ἔποικοι εἶναι πηγὴ δυστυχίας γιὰ Ἕλληνες καὶ Τούρκους τῆς Κύπρου.

Ἄν ἦταν μόνο ὁ ἀνθρώπινος πόνος καὶ τὸ νησί συνέχιζε τὴν πορεία του μέσα στὸ μέλλον, θ' ἀρχόταν κάποτε ἡ στιγμή τῆς ἐπούλωσης τῶν πληγῶν. Θάμενε μόνο ἡ ἀνάμνηση τῶν ἀπάνθρωπων συμβάντων τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1974 γιὰ νὰ φρονιματίζη καὶ νὰ παραδειγματίζη τοὺς νεώτερους καὶ ἂν ἐτιμωροῦντο οἱ ἔνοχοι ἢ ὄχι θὰ εἶχε μόνο ἠθικὴ σημασία.

Ἄν ὅμως ἡ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ πάλη καὶ ὁ πόνος, δὲν εἶναι σίγουρα ἡ μοῖρα τῶν πατριδῶν, νὰ κατακτιῶνται, νὰ χάνουν τὸν λαὸ τους, νὰ μεταβάλλεται βίαια ὁ πολιτισμὸς τους. Ὅσοι ἐνέχονται σὲ μιὰ τέτοια ἐξέλιξη ἔχουν μιὰ ἐνοχὴ ὄχι μόνο ἔναντι τῶν συνανθρώπων τους ἀλλὰ μιὰ παρατεινόμενη ἐνοχὴ σὲ κάθε μελλοντικὴ μέρα καὶ σὲ κάθε μελλοντικὴ ἐποχὴ. Ὁ Ἐφιάλτης ἦταν προδότης τότε στὰ χρόνια τῶν Ἑλληνοπερικῶν πολέμων κι' εἶναι προδότης καὶ σήμερα. Οἱ δικοὶ μας ἔνοχοι εἶναι χειρότεροι ἀπὸ τὸν Ἐφιάλτη. Ἐκαμαν χειρότερο κακὸ στὴν πατρίδα.

Ἡ κατοχὴ συμπληρώνεται μὲ τὴν λεηλασία, μὲ προδιαγραμμένο πολιτικὸ σκοπὸ, τὴν ἀλλαγὴ τοῦ χαρακτῆρα αὐτοῦ τοῦ νησιοῦ γιὰ νὰ μὴ μπορεῖ νὰ διεκδικῇ καὶ ν' ἀπολαμβάνη τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὴν ἐλευθερία του. Αὐτὸ

έπεδίωξε ο 'Αμερικάνικος ιμπεριαλισμός και ο τούρκικος έπεκτατισμός. Αυτό είναι και τὸ νόημα τῶν καταστροφῶν, τοῦ ξεριζώματος και τῆς κατοχῆς.

Αὐτὴ ὅλη ὅμως ἡ καταστροφή είναι μόνο ζήτημα ἐξωτερικῆς ἐπέμβασης ἢ ὑπῆρξαν και ἐσωτερικοὶ παράγοντες ποὺ βοήθησαν ἢ προώθησαν και τελικὰ ἐκπροσώπησαν τὴν ἐξωτερικὴ συνωμοσία;

Αὐτὸ είναι γιὰ μᾶς τὸ βασικὸ ἐρώτημα και τὴν ἀπάντηση του τὴν γνωρίζουμε ὅλοι. Γιατί είναι σ' ὅλους γνωστὸς ὁ ρόλος τῶν πραξικοπηματιῶν και τῶν σφετεριστῶν.

Μᾶς λέγουν ὅτι πρέπει νὰ μείνουν ἀτιμώρητοι γιατί ὑπάρχει κατοχή. Μᾶς λέγουν ὅτι δὲν πρέπει νὰ κρίνουμε τοὺς παραβάτες γιατί ὑπάρχει κίνδυνος ἀνακηρύξης τοῦ τουρκοκυπριακοῦ κρατιδίου.

Κι' ἂν σιωπήσουμε πιὸ θᾶναι τὸ ἀποτέλεσμα; Θὰ φύγουν οἱ Τούρκοι, θ' ἀνακηρύξουν ἢ δὲν θ' ἀνακηρύξουν τὸ κρατιδίό τους;

Ὁ μόνος ὅμως οὐσιαστικὸς τρόπος ποὺ διαθέτουμε γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κατοχῆς είναι τὸ δυνάμωμα τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου. Αὐτὸ είναι σήμερα τὸ μόνο ποὺ μπορούμε νὰ κάνουμε γι' αὐτὸ και οἱ διάφοροι ἐχθροὶ μας σὲ τοῦτο στέκονται ἐμπόδιο. Μᾶς προτιμοῦν ἀδύνατους μαζί με τίς ἐπιβιώσεις τῆς χούντας και τὰ προγεφυρώματα. Δὲν θὰ ὑποκύψουμε ὅμως σὲ τέτοιες πιέσεις και τέτοιες συνωμοσίες. Δὲν θὰ ἐπιτρέψουμε στὴν πατριδοκαπηλία νὰ θριαμβεύσει ἀκόμα μιὰ φορὰ στηριγμένη τώρα στὴν τουρκοκρατία. Θὰ ἐργαστοῦμε γιὰ ἓνα ἰσχυρὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο τοῦ λαοῦ και τοῦ ἀγῶνα με τὴν ἐπιβολὴ τῆς νομιμότητας και τῆς δικαιοσύνης. Αὐτὴ είναι ἡ μόνη βάση γιὰ ἐνότητα και γιὰ ἓνα ἀδιάκκο ἐθνικο-ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα. Κι' ἂν θέλουν νὰ μάθουν πῶς σφυρηλατεῖται ἡ ἐνότητα εἴμαστε ἐτοιμοὶ νὰ ἐξηγήσουμε, μόνο ποὺ και πάλιν θὰ διαφωνήσουν γιατί ἀπαιτεῖ λαϊκὴ πολιτοφυλακὴ, ἀλλαγὴ τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς χάριν τοῦ λαοῦ, ἀληθινὴ ἀσκηση ἐξουσίας ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ.

Ἐπάρχει ἐκείνη ἡ πλευρὰ ποὺ λέγει ὅτι ὑπῆρξε τιμωρία γιὰ τοὺς σφετεριστὰς και ἰδιαίτερα γιὰ τὸν κ. Κληρίδη και τὸ κόμμα του κι' αὐτὴ τὴν ἐπέβαλε ὁ λαὸς με τὴν ψήφο του στὶς τελευταῖες ἐκλογές.

Αὐτὸ ὅμως ποὺ συντελέστηκε στὴν Κύπρο δὲν ἦταν ζήτημα προώθησης τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης πολιτικῆς. Δὲν ἀφοροῦσε οὔτε τὴν νομισματικὴ σταθερότητα, οὔτε τὴν κατασκευὴ ἢ ὄχι ἐργῶν, δὲν συνδέονταν με τὴν δημοσιονομικὴ ἢ τὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως. Ἦταν πέρα ἀπ' ὅλα αὐτά. Ἦταν μιὰ ἐθνικὴ προδοσία. Ἦρα ἀποτελεῖ μείωση τοῦ ὅλου δράματος ἢ ὑπαγωγή του μέσα στὰ πλαίσια τῆς πολιτικῆς εὐθύνης και τῆς ἐκλογικῆς τιμωρίας.

Ἡ ἐκπροσώπηση ἐνὸς λαοῦ δὲν είναι οὔτε ἀναψυχὴ οὔτε θέμα ἀποκόμισης τιμῶν κι' ἀξιομάτων. Συνδέεται με τὴν κατανομὴ εὐθυνῶν, πολιτικῶν ὅταν ἀφορᾶ πολιτικὰ θέματα, ποινικῶν ὅταν ὑπάρχει ἡ ποινικὴ εὐθύνη.

Κι' ὑπάρχουν σίγουρα κι' οἱ πολιτικὲς εὐθύνες ποὺ ἀφοροῦν ὅσα συνέβησαν στὴ δημόσια ζωὴ και μέσα σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν αἴθουσα. Ἡ ἀπόκρυψη τῆς χουντικῆς βίας, ἡ ἐξίσωση βίας κι' ἀντίστασης, ἡ ἐπίκληση τοῦ Πιπινέλλη κι' ὅλες οἱ ἄλλες ἐνέργειες ἢ ἀποσιωπήσεις ποὺ ἔδειχναν συμβιβασμὸ με τὴν ἀνωμαλία ἢ ἐνθάρρυναν τὴν ἀνωμαλία. Ἐπάρχουν ὅμως οἱ προεκτάσεις και τὰ συμβάντα ποὺ ὠδήγησαν στὴν καταστροφή. Ἐπάρχει ἡ σύζευξη πραξικοπηματιῶν και σφετεριστῶν.

Κι' ἂν τέτοιου εἴδους τραγωδίες σὰν τὴ δικὴ μας ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὰ δικαστήρια τότε πῶς θὰ γίνῃ ἡ κάθαρση; Μόνον με ἐκλογές; Ἐδῶ δὲν μιλοῦμε γιὰ ψήφους ἀλλὰ γιὰ τὸ τι είναι νόμιμο και τι παράνομο. Οἱ ἐκλογές καθορίζουν τὰ πλαίσια τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς και ἀναδεικνύουν τὴν

πολιτική ήγεσία ανάλογα φυσικά με την δύναμη της κάθε πλευράς. Είναι όμως τιμωρία ή καθιέρωση των μετόχων της έθνικής συμφοράς σαν μιάς από τές πλευρές της πολιτικής ήγεσίας; Με αυτή την λογική ο Παπαδόπουλος της Αθήνας θάπρεπε να ήταν υποψήφιος στις εκλογές κι' όχι στις φυλακές και δεν θάπρεπε να στηνόταν ποτέ η Νυρεμβέργη. "Αν κάποιος έδικαιοῦντο ή όχι να διεκδικήσουν την ψήφο του λαού ὕστερα από τη συμφορά θάπρεπε πρώτα να εκδώση την έτυμηγορία της ή δικαιοσύνη. Κι' ας μη αναφέρουν τό 30% γιατί γνωρίζουν ότι δεν είναι ούτε 30 ούτε 25 και θ' αποδειχθῆ ακόμη μικρότερο με την αναλογική που αυτή ή Βουλή όφείλει να ψηφίση. Και είναι πράγματι άτύχημα ότι δεν είχε ψηφισθῆ από την προηγούμενη Βουλή για να είναι έδω ό κ. Κληρίδης και να μη χρησιμοποιηται σαν έπιχειρημα για να μην άντιμετωπισθοῦν οι εύθύνες του και αν αυτό συνέβη δεν φέρει την εύθύνην ή ΕΔΕΚ. Θέλουν να παρουσιάζονται σαν εκπρόσωποι λαού. Δεν εκπροσωποῦν ούτε μικρό ούτε μεγάλο τμήμα του λαού οι πραξικοπηματίες και οι σφετεριστές γιατί δεν υπάρχει κανένας που να βαδίζει έθελοντικά μαζί τους στην αυτοκαταστροφή. Παραπλάνησαν με διάφορους τρόπους ένα κομμάτι του πληθυσμού που άργά ή γρήγορα τους άντιλαμβάνεται κι' άπεμακρύνεται από κοντά τους. Τυχαίο ήταν γι' αυτούς τό αποτέλεσμα των εκλογών.

Αύτσαποκαλοῦνται «δημοκρατική δεξιά». Ο λαός όμως τους γνωρίζει σαν «πραξικοπηματική δεξιά».

Έξ άλλου όσην άποδοκιμασίαν ή άπομόνωση επέβηλε ό λαός στον κ. Κληρίδη άντίστοιχη πρστασία και κάλυψη του πρόσφερε ό Ξένος παράγοντας για να τον συντηρή στο προσκήνιο σε πείσμα του λαού, κι' αυτό όταν είναι γνωστό ότι καταδικάστηκε από τον λαό και ότι εκπροσωπεί μιά πραξικοπηματική κατάσταση.

Είναι αναγκαία ή υπόμνηση και ή χρησιμοποίηση του νόμου να γνωρίζουν όσοι καταλαμβάνουν δημόσια αξιώματα ότι έχουν πολιτική και νομικήν εύθύνην όταν γίνονται σφετεριστές ή συνεργάζονται με συνωμότες ή όταν ή πολιτική τους έχει σαν συνέπεια ή συνδέεται με παραβιάσεις του συντάγματος και με καταστροφές σαν αυτές που έγιναν στην Κύπρο. Και είναι χρήσιμο να υποστηρίζεται αυτή ή άποψη στη Βουλή και ισχύει τουτο όχι μόνο για τό παρελθόν αλλά και τό μέλλον.

Υποβλήθηκε τό έρώτημα : "Εστω, υπάρχουν πολλοί που συνεργάστηκαν με την χούντα, υπάρχουν σφετεριστές, μέχρι ποίου όμως σημείου θά πάμε; Ποῦ θά σταματήση ή δίωξη;

Έδηλώθηκε μιά πλειοδοσία στην συνενοχή και την εύθύνη για να περιλάβη όσο τό δυνατό περισσότερο και να καταδειχθῆ έτσι ή άδυναμία της τιμωρίας ώρισμένων. Έκφράστηκε μιά άλλου είδους γενίκευση όπως άκριβώς την θρησκεία που θεωρεί όλους τους ανθρώπους άμαρτωλούς.

Στην πολιτική όμως τα πράγματα είναι άντίθετα. Δεν υπάρχει ούτε γενίκευση ούτε έξομοίωση. Υπάρχει ένοχή — και υπεύθυνη — και άπαιτεί την τιμωρία άνεξάρτητα αν τελικά αυτή είναι πολιτική ή ποινική κι' ή ένοχή είναι τόσο μεγαλύτερη όσο ψηλότερα βρίσκεται κάποιος στην κλίμακα των αξιωμάτων.

Παραδεχόμαστε όλοι ότι είναι άχρηστο να τιμωροῦνται οι μικροί και να μένουν άτιμώρητοι οι μεγάλοι αξιωματοῦχοι. Θα ήταν πνευματικό άτόπημα ν' άντιστρέψαμε τό έπιχείρημα και να λέγαμε : Να μη τιμωρηθοῦν ούτε οι μεγάλοι έφ' όσον αφήνομε θεληματικά άτιμώρητους τους μικρούς.

Δεν είναι δικό μας ζήτημα αλλά των ανακριτικών άρχων, της Είσαγγελικής άρχῆς, της Έκτελεστικής Έξουσίας για να καθορίσουν ποιό και πόσο είναι οι υπόλογοι έναντι του νόμου. Ρόλος δικός μας είναι να υποδείξουμε ότι ή καταστροφή συνδυάστηκε με πολλές παρανομίες και ή σοβαρότερη είναι αυτή του σφετερισμού.

Μας αποδίδουν διάφορες προθέσεις για την έγγραφη του θέματος. Δεν αντιλαμβάνονται ότι το ζήτημα της ευθύνης και της τιμωρίας είναι καθημερινά ανοικτό μέσα στο λαό, γι' αυτό και με διάφορους τρόπους μπαίνει συνεχώς μπροστά στη Βουλή. Υψοτήριξαν ότι η συζήτηση αυτή εντάσσεται μέσα στα πλαίσια του ανταγωνισμού, στη διαμάχη για τη διαδοχή του Προέδρου Μακαρίου. Είναι όμως γνωστό ότι η ΕΔΕΚ δεν μετέχει σε ανταγωνισμούς διαδοχής κι' όπου έκδηλώνονται τους θεωρεί ύποπτους γιατί τώρα δεν είναι η ώρα, δεν είναι ο αγώνας για διαδοχή, αλλά προέχει η προσπάθεια για στήριξη του Προέδρου. Η ΕΔΕΚ συνεχίζει αγώνα ενάντια σ' ενόχους και συνωμότες. Όσοι νομίζουν ότι ο αγώνας αυτός τους επηρεάζει και ματαιώνει τα σχέδια τους τούτο είναι δική τους υπόθεση κι' όχι δική μας και δεν είμαστε για τούτο απαρηγόρητοι.

Με την ανάκλιση του θέματος δεν επιδιώκουμε τίποτε άλλο παρά τη θεμελίωση μίας υπεύθυνης πολιτικής ζωής που να μπορεί ν' αντιμετωπίσει τις τραγικές κυπριακές συνθήκες.

Έλεχθη ακόμη σ' αυτή την αίθουσα ότι η κοινωνία δεν απομόνωσε τους πραξικοπηματίες. Μας τονίστηκε ότι είναι ανοικτές οι αγκάλες της κοινωνίας γι' αυτούς που εμείς θεωρούμε ενόχους. Αναφέρθηκε ότι πολλοί ύποκυψαν κι' άλλοι λησμόνησαν με πολύ μεγάλη εύκολία τον Πρόεδρο Μακάριο.

Κι' είναι αυτό γεγονός. Θα ήταν όμως και πάλιν παραμόρφωση της πραγματικότητας αν φτάναμε σε γενικεύσεις γιατί χρειάζεται ανάλυση για το ποιοι δέχονται τους πραξικοπηματίες και ποιοι λύγισαν. Γιατί ο λαός, οι μαυροφρεμένες μανάδες, οι πρόσφυγες, ή εργατιά κι' ή αγροτιά μας, εκτός από κάποιους σε ώριμμένες ελάχιστες περιοχές δεν άνοιξαν τις αγκάλες για να δεχτούν τους πραξικοπηματίες κι' ούτε λησμόνησαν τον Μακάριο.

Εκείνοι που δέχτηκαν τους πραξικοπηματίες και δεν ήθελαν τον γυρισμό του Προέδρου Μακαρίου ήταν οι μεγαλόσχημοι της οικονομικής μας ζωής, οι κοσμικοί παράγοντες κι' οι όφικιάλοι. Ήσαν πολλοί απ' εκείνους που ανέσυρε από την αφάνεια ο Πρόεδρος Μακάριος και τους έκαμε ξαφνικά επώνυμους ανθρώπους.

Άλλοίμονο αν ταυτίσουμε την Κύπρο με αυτή την παρακμιακή κατάσταση γιατί δεν είναι. Δεν ζητήσαμε την τιμωρία τους για έλλειψη σθένους και αξιοπρέπειας. Θα ήταν όμως πολύ να τους ανεχόμαστε στην κορυφή ή σαν τμήμα της ήγείρας, πράγμα που δυστυχώς εξακολουθεί να συμβαίνει μέχρι σήμερα. Αυτοί οι άνθρωποι υπηρέτησαν στο παρελθόν τον κάθε ισχυρό της ημέρας κι' είναι έτοιμοι να το επαναλάβουν κι' αύριο μ' οποιοδήποτε δικό μας τυραννίσκο ή ξένο κατακτητή, φτάνει να συνεχίσουν ξένοιαστη την άνετη ζωούλα τους και να διασφαλίσουν τα συμφέροντά τους. Αυτοί οι άνθρωποι την ώρα της πείνας και του κρύου για το λαό άδιαφόρησαν για το έθνικό δράμα κι' έκμεταλλεύτηκαν την ευκαιρία χάριν του ατομικού τους πλουτισμού.

Δεν υπάρχει ένας κώδικας αξιών στην κοινωνία μας κι' αυτό μας ανησυχεί. Έφ' όσον όλα επιτρέπονται από την κερδοσκοπία μέχρι τη συνεργασία με τους ενόχους της εθνικής προδοσίας υπάρχει άπλετος χώρος για άτιμία. Έφ' όσο λείπει ή τιμωρία των δοσίλογων καλλιεργείται ή ανοχή και ή ύπονόμηση του μετώπου μας. Φτάνει να σκεφτή κανένας ότι υπόβαθρο της καταστροφής στάθηκε ή πατριδοκαπηλεία, επειδή υπήρξαν δισταγμοί στην αποκάλυψη της. Ήταν τόσο μεγάλη ή άνατροπή των ήθικών αξιών ώστε ν' αυτοχαρακτηρίζονται πατριώτες αυτοί που πρόδωσαν τον τόπο ενώ οι υπερασπιστές της δημοκρατίας και της Κύπρου άνθελληνες.

Είναι όδυνηρό αλλά αποτελεί πραγματικότητα ή αναφορά ότι συνεχίζεται ή πατριδοκαπηλεία κι' ή προκλητική στάση στοιχείων που είτε πρωταγωνίστησαν είτε συνεργάστηκαν με την χούντα. Βρίζουν και ουκοφαντούν τη

δημοκρατική ήγεσία. Κι' δημοκρατική ήγεσία ούτε θέλει ούτε επιθυμεί να υβρίση και να συκοφαντήσει. Τò μόνο πού ζητά είναι την εφαρμογή κάποιων νόμων ώστε να λέγεται ό καθέννας με τò όνομα του. Ό πατριδοκάπηλος να λέγεται πατριδοκάπηλος κι' ό σφετεριστής, σφετεριστής και να ναι γνωστός σαν τέτοιος. Τότε θα τόν ξέρει κι' ό λαός. Τότε θα περιφρονηθή απ' όλους. Τότε οι πραγματικοί ένοχοι θα βρίσκονται και θα τιμωρούνται για να μείνουν άπερίσπαστοι όσοι άληθινά αγωνίζονται για την σωτηρία του τόπου.

Θά είμαστε άληθινά εύτυχισμένοι αν μπορούσαμε να διαιρούσαμε τους ένοχους της κάθε μορφής σε μετανοημένους και μή. Θεωρούνται άμετανοητοι όσοι όπως ό Σαμπών κινούνται ενάντια στον Πρόεδρο Μακάριο και τή δημοκρατία. Κι' όλοι οι άλλοι πού άσκησαν παράνομα την έξουσία είναι μετανοημένοι; Ποιός μας διαβεβαιώνει ότι δέν συνεχίζουν κρυφά και συνωμοτικά ή έστω και διακριτικά την ύπνομευτική τους δουλειά μιας και βρίσκονται άξιόπρεποι και μεγαλόσχημοι και ένεργετοποιημένοι πολιτικά; Αύτοι πού παραβίασαν τò σύνταγμα μία φορά ποιός θα τους έμποδίση να τò επαναλάβουν; Και έπιμένομεν. Αύτοι πού ήγήθηκαν και έγιναν για λογαριασμό τους τὰ συμβάντα και όχι οι άφελείς πού παρασύρθηκαν.

Οι πατριδοκάπηλοι κι' οι συνωμότες δέν έχουν άλλο δρόμο παρά να επαναλαμβάνουν αυτά πού έκαναν με την σκέψη της δικαίωσης ανεξάρτητα αν τούτο θα καταστρέψη τελικά τόν τόπο. Κι' όλοι μας γνωρίζουμε τις ένεργειές τους προς αύτή την κατεύθυνση.

"Ετσι όπως έμεις αναφέραμε τις συνέπειες του πραξικοπήματος και της εισβολής εκείνοι πού θέλουν να μας άντικρύσουν θυμούνται τò χάος της έποχής εκείνης για ν' απαλλάξουν από την εύθύνη τόν τότε «Πρόεδρο» της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μας λέγουν ότι δέν υπήρχε ούτε άστυνομία ούτε στρατός για να διασφαλίσουν την τάξη την έποχή εκείνη. Έμεις λέμε ότι και άργότερα και πολύ άργότερα και μέχρι σήμερα έχουμε τραμερές έλλείψεις στους τομείς αυτούς. Όμως δέν ισχυριζόμαστε ότι πρόωρα ήρθε ό Μακάριος.

Ναι, δέν υπήρχε άστυνομία και στρατός, υπήρχε όμως τόν Αύγουστο, τò Σεπτέμβρη, τò Νιόβρη ένας ώργισμένος λαός πούταν σε θέση να προστατέψη τόν Πρόεδρο Μακάριο και αν έρχόταν πιο νωρίς πολλά τραγικά λάθη θα είχαν άποφευχθή.

Την έπιστροφή του Προέδρου Μακαρίου δέν είναι ή έσωτερική ανασφάλεια πού έμπόδιζε αλλά ή Ξένη συνωμοσία με τους ντόπιους συνεργάτες της. Είμαι βέβαιος ότι ό κ. Παπαδόπουλος γνωρίζει πολύ περισσότερα από μας για τὰ παρασκήνια πού παρεμπόδιζαν την έπιστροφή μέχρι πού τελικά πέτυχαν έστω και μιας ήμέρας άναβολή.

Μας έλέχθη ότι είναι άρκετή τιμωρία ή υπόμνηση του έγκλήματος. Και συμφωνούμε. Μόνο πού τò έγκλημα δέν είναι μια άφρημένη έννοια. Για να υπάρξη έγκλημα υπάρχουν κι' έγκληματίες.

"Αν τò έγκλημα μένη ακαθόριστο κι' άτιμώρητο τότε είναι πολύ σχετική κι' ή αναφορά στους έγκληματίες. Για μας έγκλημα είναι τò πραξικόπημα και γι' άλλους ή αντίσταση ή ή έπιβίωση του Προέδρου Μακαρίου.

"Όταν τὰ πραξικοπηματικά στοιχεία τολμούν σήμερα να γίνονται κατήγοροι τούτο δέν όφείλεται στην άτιμωρησία τους. "Όταν εκείνοι θρίζουν και συκοφαντούν τούτο είναι κανονικόν. "Όταν όμως ύφίστανται κριτική γίνονται έξαλλοι και μιλούν για διάσπαση. Γνωρίζουμε τή μέθοδο από παλιά. Έχουμε μάθει ότι όσο πιο έξαλλοι γίνονται τόσο πιο άληθινή είναι ή κριτική και θά τή συνεχίσουμε.

Όχετός ύβρεων και άπειλών έκτοξεύεται ενάντια στην δημοκρατική ήγεςία μέχρι που τόλμησαν αὐτοί οί πραξικοπηματίες κι' ή ήγεςία τους να συκφαντήσουν δημοκρατικές δυνάμεις για κινητοποίηση με σκοπό πραγματοποίηση πραξικοπήματος. Τά έκφραστικά τους όργανα, τρία χρόνια ύστερα από την 15η του Ιούλη μίλησαν για ώργανωμένη κινητοποίηση της ΕΟΚΑ Β'. Ποιές έρευνες και ποιές συλλήψεις πραγματοποίησε ή Κυπριακή άστυνομία ύστερα άπ' αὐτές τίς επικίνδυνες προκλήσεις; Μήπως κι' έδω θεωρείται άρκετή ή καταψήφιση τους ή ή υπόμνηση του έγκλήματος;

Θά πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι τά τουρκικά σχέδια όλικής κατάκτησης της Κύπρου στηρίζονται βασικά στη δυνατότητα επανάληψης της άνωμαλίας από παληά πραξικοπηματικά στοιχεία. Κι' έφ' όσον επιτρέπεται ή επιβίωση και ή συνέχιση της δράσης τών σφετεριστών της έξουσίας υπάρχει μέγας κίνδυνος για τόν τόπο.

Δυστυχώς ή ίδια μισαλλόδοξη τακτική της χούντας συνεχίζεται σήμερα από τους ίδιους κύκλους που στο παρελθόν συνεργάστηκαν ή πρωταγωνίστησαν στις χουντικές δραστηριότητες. Έκείνοι που είχαν άσυγκράτητη χαρά την 15η Ιούλη, εκείνοι που μοιράστηκαν την έξουσία με τόν Σαμφών, είναι σήμερα μαχητικοί πολέμιοι μας και έχουν διπλό στόχο. Να συγκρατήσουν κάποιες δυνάμεις και δεύτερον να άποπρασανατολίσουν μερίδα της κοινής γνώμης από την κατοχή στους κινδύνους από την ΕΔΕΚ και τίς δημοκρατικές δυνάμεις.

Οί ύβρεις εναντίον μας δείχνουν τó επίπεδο τών συνεχιστών της χουντικής πρόκλησης. Έμεις έχουμε φωνή και τρόπο να άπαντήσουμε. Υβρίζεται όμως κι' ή Βουλή, ύβρίζονται οί δημοκρατικοί θεσμοί και τούτο μπορεί να είναι συνεπές με τη Ζωή και τη δράση τους, δέν είναι όμως παραδεκτό. Είναι παράνομο. Και νομίζουμε ότι θα πρέπει να άπασχολήση σοβαρώτερα αὐτήν την Βουλή ή προσπάθεια για την διαφύλαξη του κύρους της και τών δημοκρατικών θεσμών. Γιατί ό στόχος τους είναι βαθύτερος, ό στόχος τους είναι να πλήξουν και να ύπονομεύσουν την Βουλή σαν ένα δημοκρατικό θεσμό ώστε να μας παρουσιάσουν σαν διάδοχη κατάσταση νέο πραξικόπημα, νέαν χούνταν και νέαν δικτατορίαν και αὐτό είναι που πρέπει να έχη ύπ' όψη του ό Πρόεδρος της Βουλής σαν εκπρόσωπος του Σώματος και με αὐτό τó κριτήριο είναι που θα πρέπει να αντιμετώπισουμε την επιθετικότητα που γίνεται εναντίον της Βουλής. Τη Βουλή επίσης θα πρέπει να προστατεύη ό νόμος. Θα πρέπει κι' ή δημοκρατία ν' άμύνεται εναντι τών ύπονομευτών της. Πώς προτίθεται ή πολιτεία να προστατεύση τους δημοκρατικούς θεσμούς από τους ύπονομευτές και τους συνεργάτες της χουντικής δράσης; Αὐτούς που για πρότυπα τους θεωρούν άκόμη την «Έστία» και τόν «Έλεύτερο Κόσμο»; Μπορείτε να τά δήτε στις άναδημοσιεύσεις τών στηλών τών εφημερίδων. Μήπως θα πρέπει να περιμένουμε τίς έκλογές; Κι' αν δέν προλάβουμε; Η άπειλή είναι σαφής όταν μιλοῦν για τριχοτόμηση, για αυτοάμυνα και υίοθετοῦν επιχειρήματα της τούρκικης προπαγάνδας.

"Αν έχουν γίνει ή όχι αξιόποινες πράξεις σ' αὐτόν τόν τόπο άπομένει στόν καθένα να συμπεράνη.

Άναφέρουμε μόνο ότι υπήρξε βία και συνωμοσία που διάρκεσε πολλά χρόνια. Σφετερισμός της πολιτικής έξουσίας από τó στρατό. Μεταπάτηκε τελικά ό στρατός σε όργανο καταπίεσης και χαφιεδισμού μέχρι που τελικά πραγματοποίησε ένα προδοτικό πραξικόπημα. Δείσδυση της Χούντας στόν κυβερνητικό μηχανισμό, στην πολιτική ζωή, την πνευματική ζωή και τόν άθλητισμό. Άξιωματικοί του στρατού έπεδόθησαν σε βασανισμούς τών παιδιών που τελικά ώδήγησαν στόν θάνατο τους. Σε μία τουλάχιστο περίπτωση έχει άποδειχθή ή ευθύνη της τότε έθνοφρουράς. Στην θανατική άνάκριση του Χριστόδουλου Άγιομαμίτη παρ' όλη την προσπάθεια συγκά-

λυψης από επίσημη πλευρά αποκαλύφθηκε τελικά ή αλήθεια από τον ιδιωτικό γιατρό Γιάννη Μελέαγρο. Ο κ. Παπαδόπουλος ήταν ο δικηγόρος της μητέρας του Άγιουαμμίτη. Δεν νομίζει ότι είναι καιρός ν' αναζητηθούν και νά τιμωρηθούν και αυτοί και οι άλλοι ένοχοι που τους βαρύνει ο σφετερισμός της μιάς ή της άλλης μορφής;

Δολοφονήθηκαν πολλοί πριν και μετά το πραξικόπημα. Ποιός παρεμπόδισε τή σύλληψη και τήν τιμωρία των ενόχων; Γιατί έμεινε χωρίς φρουράν ο Λυσσαρίδης και πώς έμειναν ασύλληπτοι οι ένοχοι του φόνου του Δώρου;

Έγινε ένας πόλεμος που χάθηκαν χιλιάδες παιδιά ενώ τὸ μισό νησί κατακτήθηκε. Υπάρχουν ή όχι ευθύνες γι' αυτό; Υπάρχουν ή όχι ευθύνες για τὸν ἀπαράδεκτο τρόπο που αντιμετώπιστηκε ή εισβολή;

Συνιστᾶ ή όχι κολάσιμη πράξη ή ὀρκομωσία στον Γεννάδιο; Συνιστᾶ ή όχι ἀδίκημα ή δημοσιογραφική διάσκηψη που καλούσε τὸν Πρόεδρο Μακάριο νά θέσει ὑποψηφιότητα;

Είναι ή όχι συνένοχοι του Σαμπῶν οι Υπουργοί του; Και είναι ή όχι παράνομη ή διατήρηση του ίδιου Υπουργικού Συμβουλίου από τὸν μεταγενέστερο Πρόεδρο;

Συνιστᾶ ή όχι κολάσιμη πράξη ή συνειδητή παρεμπόδιση της ἀποκατάστασης της συνταγματικής τάξης;

Ήταν ή όχι σφετερισμός της ἐξουσίας ή αὐτοανακήρυξη του προεδρεύοντος σὲ Πρόεδρο;

Ήταν ή όχι σφετερισμός ή παρουσία δύο Προέδρων της Κυπριακής Δημοκρατίας στο ἔξωτερικό;

Είναι ή όχι κολάσιμη ὑπόθεση ή παραβίαση του συντάγματος;

Είναι ή όχι κολάσιμη ὑπόθεση ή κατάχρηση ἐξουσίας, οι παράνομοι διορισμοί και οι προβιβασμοί; Δεν αναφέρουμε τὲς ἀνταλλαγές των πληθυσμῶν, τὲς μυστικές συμφωνίες, κ.ά.

Γι' αυτά ὅλα υπάρχουν νόμοι. Δεν θᾶπρεπε νά είχαν ἐφαρμοσθῆ για ὅσους και στο βαθμό που ἔπεφταν στις πρόνοιες τους;

Γιατί ὅλοι θᾶ συμφωνοῦμε σ' αυτό : Κανένας δὲν βρίσκεται πάνω από τους νόμους ἀνεξάρτητα από τὸ ἀξίωμα που κατέχει.

Ἀμφισβητήθηκε ὅμως και ή ἀξία της τιμωρίας. Ἐλέχθη ὅτι ἐκεῖνος που παράνομα καταλαμβάνει τήν ἐξουσία πιστεύει ὅτι θ' ἀποφύγη τήν τιμωρία, και γι' αυτό περιπτεύει ὅποιαδήποτε τιμωρία χάριν παραδειγματισμοῦ διότι κανένας δὲν θᾶ διδαχθῆ τίποτα μέ τήν τιμωρία. Κι' αυτό πιθανό νά είναι σωστό για τις ἐγκληματικές πράξεις των μεμονωμένων ἀτόμων. Στὴν πολιτική ὅμως τᾶ ἄτομα ἀποτελοῦν στοιχεῖα διασυνδέσεων. Καμμιά δικτατορία και κανένα πραξικόπημα δὲν είναι καρπὸς ἀπόφασης της τελευταίας στιγμῆς. Τᾶ προξικοπήματα προετοιμάζονται και προεπαρασκευάζονται ἀπὸ καιρό.

Στὴν Ἑλλάδα τᾶ σπέρματα του πραξικοπήματος της 21ης του Ἀπρίλη και κατὰ συνέπεια του δικου μας της 15ης του Ἰουλῆ, ὑπῆρχαν στὴν ἀτιμωρησία των συνεργατων των Γερμανων. Ήταν συνεργάτης των Γερμανων ὁ Γεώργιος Παπαδόπουλος. Ἡ χούντα του 1967 εἶχε σὸν πρόδρομο τὴν χούντα του ΙΔΕΑ που ἔδρασε στον Ἑλληνικό στρατό μέχρι τὸ 1951.

Ἄν είχαν τιμωρηθῆ οι συνεργάτες των Γερμανων, ἂν είχαν τιμωρηθῆ οι συνωμότες του στρατου, ἂν εἶχε τιμωρηθῆ ὁ Παπαδόπουλος για τὸ ρόλο του στις ἐκλογές βίας και νεθείας ή για τὸ ψεύτικο σαμποτάζ του Ἐβρου πιθανόν νά ἀποτύγχαναν οι πραξικοπηματικοί σχηματισμοί ή ἔστω αὐτοῦ του εἶδους τὸ πραξικόπημα μέ αὐτοῦ του εἶδους τις συνέπειες.

“Αν κι’ ἔμεϊς λοιπὸν διατηρήσουμε στὰ πόστα τους τοὺς πραξικοπηματίες καὶ τοὺς σφετεριστές, ἂν ἀφήσουμε σὰν πολιτικὴ ἐφεδρεία τὴν πολιτικὴ τους ὀργάνωση θὰ πρέπει νὰ περιμένουμε παρόμοιες ἐξελίξεις τοῦ παρελθόντος κι’ ἀκόμη χειρότερες.

Κάποτε ὁ λαός, κάποια μελλοντικὴ γενιὰ θὰ πῆ : Ὁραῖα, καταλάβαμε πῶς ἐγινε ἡ καταστροφή. Ὑστερα ὅμως γιατί δὲν τιμωρήθηκαν οἱ ἔνοχοι; Ἡ μήπως ἦσαν ὅλοι ἔνοχοι, ἢ μήπως ἦσαν ὅλοι σφετεριστές;

Αὐτὴν τὴν κατηγορίαν τὴν ἀποκρούμεν γιὰ τὸν λαὸ καὶ τὸν τόπο γι’ αὐτὸ ζητοῦμε τὴν προσαγωγή στὰ δικαστήρια τῶν σφετεριστῶν.

Ποιὸς εἶναι ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς σ’ αὐτὸ τὸ σοβαρὸ ἐρώτημα; Ὁφείλει ἡ Βουλὴ ν’ ἀναλύσῃ τὰ συμβάντα. Νὰ ἐπισημάνῃ γεγονότα καὶ πρόσωπα. Δὲν εἶναι ἀσφαλῶς δικαστήριο ἡ Βουλὴ.

Τὸ πρακτικὸ συμπέρασμα αὐτῆς τῆς συζήτησης θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἐξῆς : Νὰ κληθῆ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας νὰ διεξάγῃ ἀνακρίσεις γιὰ εὐθύνες, γιὰ τὸν σφετερισμὸ ἀπὸ τὲς 15 τοῦ Ἰούλη καὶ μετὰ καὶ ἐκεῖ πού θὰ κρίνῃ παράβαση τοῦ νόμου νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς παραβάτες στὸ δικαστήριο. Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ τόπου θὰ πρέπει νὰ στρατευθῆ ὁ νόμος.

Σ’ αὐτὴ τὴν προσπάθεια δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη κανένας Κύπριος πού νὰ διαφωνῆ. Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ νόμου εἶναι μιὰ θάση πού ἐνώνει τὸν λαό. Ὅσοι προσπαθοῦν σήμερα νὰ ρίξουν τὸ σπέρμα τῆς διάσπασης εἶναι αὐτοὶ πού φοβοῦνται τὸν νόμο. Αὐτοὶ πού ἀντιτίθενται σὲ μιὰ τέτοια πορεία εἶναι ὅσοι θέλουν νὰ κρύψουν τὴν ἐνοχίαν τους. Κρύβονται πίσω ἀπὸ τὲς πλάτες ὅσων κάποτε τοὺς ψήφισαν. Κανένας ὅμως εὐσυνειδητος πολίτης δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν χρησιμοποίησι τῆς ψήφου του γιὰ νὰ σκεπάσῃ ἐκείνους πού ἔκαμαν τὸ πραξικόπημα καὶ ὅσους ὑπῆρξαν σφετεριστές. Οἱ ἔνοχοι ἐπικαλοῦνται τὸν κλάδον ἐλαίας. Ὁ κλάδος ὅμως ἐλαίας δὲν ἀφορᾷ ἐκείνους πού δημιούργησαν τὴν τραγωδίαν εἴτε τοὺς ἐγκληματίες εἴτε ὅσους συνεχίζουν τὴν ὑπονομευτικὴν τους δράση. Καὶ ἀναφέρεται ὁ κλάδος ἐλαίας στὰ πολιτικὰ ἀδικήματα καὶ σὲ ἐκείνους πού ἀπλῶς συμμετέσχον στὸ πραξικόπημα.

Γιὰ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων θὰ ἐπιμείνουμε. Γιὰ τὴν κάθαρση τὴν Δημόσια Ὑπηρεσία θὰ ἐπιμείνουμε. Γιὰ τὴν κάθαρση τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση μὲ ἐκλογές θὰ ἐπιμείνουμε. Τότε θὰ δημιουργηθοῦν ὑγιεῖς προϋποθέσεις γιὰ ἀμνηστία καὶ κλάδο ἐλαίας. Ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἀναγκαία γιὰ νὰ ἀποκατασταθῆ ἡ ἠθικὴ τάξη καὶ γιὰ νὰ φτιάξουμε ἓνα κράτος μὲ ἰσοπολιτεία ἐναντι τῶν πολιτῶν, ἱκανὸ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν κατοχικὸ στρατό. Εἶναι ἀναγκαία γιὰ νὰ κάνουμε ἓνα πανίσχυρο ἐσωτερικὸ μέτωπο ἱκανὸ ν’ ἀντέξῃ στὲς ἀπαιτήσεις ἐνὸς δύσκολου καὶ μακρόχρονου ἀγῶνα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δὲν χρειάζεται μεγάλη φαντασία διὰ νὰ ἐρμηνεύσῃ τοὺς πραγματικοὺς σκοποὺς ἐκείνων πού μεθόδευσαν τὴν Κυπριακὴν συμφορὰν οἱ ὅποιοι ἄλλωστε ἔχουν γίνεϊ γνωστοί.

Καὶ οἱ σκοποὶ τοὺς διεφάνησαν. Ἦσαν ἡ δημιουργία καταλλήλων συνθηκῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διχοτομικῶν σχεδίων.

Τρία χρόνια μετά τὸ διπλὸ ἔγκλημα τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς μετὰ τοὺς πολλαπλοὺς ἐνόχους, πολλὰ σημεῖα τῆς τραγωδίας ἔχουν διαφανῆ.

Δέκα ὀλόκληρα χρόνια πρὶν τὴν Κυπριακὴν συμφορὰν ἐργάζονταν μὲ κατάληξιν τὴν σημερινὴν τραγωδίαν. "Ἦθελαν τὴν διχοτόμησιν.

Καὶ αὐτὴν τοὺς τὴν χάρισε τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ ἡ Τουρκικὴ ἐπιδρομὴ.

Ἡ ἀναδρομὴ τῶν αἰτίων τῆς καταστροφῆς ποὺ ἔχει γίνει πολλὰς φορὰς πείθει ὅτι ἡ καταστροφὴ ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα ἱμπεριαλιστικῶν ἐξωτερικῶν ἐπεμβάσεων καὶ ἐσωτερικῶν διαβρώσεων. Καὶ ἡ πορεία ποὺ πρέπει νὰ χαραχθῆ πρέπει νὰ ἔχη ὡς γνώμονα τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἐξουδετέρωσιν των καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν καθεστωτικὴν ἐνίσχυσιν ὥστε νὰ ἀφαιρεθῆ τὸ ἔδαφος διὰ ἐσωτερικὰς διαβρωτικὰς τάσεις.

Πρέπει ὅμως νὰ δημιουργηθοῦν προϋποθέσεις γιὰ ἀγῶνα.

Πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν πρέπει μὲ ὁμοψυχία νὰ στραφῆ ἡ προσοχὴ ὄλων ποὺ ἀγαποῦν τὸν τόπον αὐτόν. Συζητοῦμεν σήμερον τὸ θέμα τῶν σφετεριστῶν τῆς ἐξουσίας, μετὰ τὴν 15ην Ἰουλίου τοῦ 1974. Δὲν θὰ ἤθελα νὰ μακρηγορήσω ἀλλὰ νὰ μῶ ἀμέσως στὴν οὐσίαν τοῦ θέματος καὶ νὰ ἀναφερθῶ τέλος σὲ συγκεκριμένους εἰσηγήσεις.

Ἡ παρουσία εἰς τὸ πολιτικὸν προσκήνιον τοῦ κ. Κληρίδη ἐπὶ 16 χρόνια ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, συνομιλητοῦ καὶ μὲ ἄλλες ἐξουσίες, ἀπησχόλησε ἐπανειλημμένα τὸν Ἑλληνικὸν Κυπριακὸν Λαὸν καὶ ἄλλους οἱ ὅποιοι ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ Κυπριακὰ πράγματα.

Κατὰ τὰς τελευταῖες ἐκλογὰς ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀπέρριψε τόσον τὸν κ. Κληρίδην ὅσον καὶ τοὺς ἄλλους ὑποψηφίους τοῦ Κόμματός του ὡς ἀντιπροσώπους του εἰς τὴν Βουλὴν. Δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ ἀρνητικὴ πῆφος αὐτῆ πρὸς τὸν κ. Κληρίδην ἀποτελεῖ τὸ μέτρον τῆς ἀποδοκιμασίας τοῦ ἔργου του ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν λαόν.

Ἀποδοκιμασία δικαιολογημένη κατὰ τὴν ἀποψίν μου γιὰτι ὅπως πιστεύω ὁ κ. Κληρίδης προσέφερε κακὴν ὑπηρεσίαν στὴν Κύπρον.

Ἐπιθυμῶ νὰ τὸ ἀναφέρω ὅτι ὑπερφηανεύομαι διότι εἰς δύο περιπτώσεις ποὺ μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ψηφίσω ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κ. Κληρίδη διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐψήφισα ἐναντίον του καὶ μάλιστα σὲ χρόνον ποὺ ἡ ὑποψηφιότης τοῦ κ. Κληρίδη ἐπροβάλλετο ὑπὸ τὴν ὀμβρέλαν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος.

Χαίρομαι διότι τὸ αἰσθητήριον τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἐπεκράτησεν τελικὰ ἀλλὰ κάπως ἀργά, ὅπως πιστεύω, δεδωμένου ὅτι ἡ προβολὴ τοῦ κ. Κληρίδη ὡς διαδόχου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὡς καὶ αἱ Συναγματοικαὶ διατάξεις ὡς πρὸς τὴν διαδοχὴν τοῦ Προέδρου ἐνεθάρρυναν τοὺς ἐχθροὺς τῆς Κύπρου νὰ βλέπουν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ κ. Κληρίδη τὴν πιθανότητα ἀλλαγῆς προσανατολισμῶν. Ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι πολλὰς ὑπῆρξαν οἱ ἀπόπειρες κατὰ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας πρὸς ἐκτροχιασμὸν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὡς διάδοχος κατὰστασις θὰ ἄλλαζε τοὺς προσανατολισμοὺς τοῦ τόπου.

Πιστεύω ὅτι κ. Κληρίδης μὲ τὴν πολιτικὴν του συμπεριφορὰν ἀπὸ τὸ 1972 καὶ ἐντεῦθεν ἄφησε τὴν Δύσιν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἐὰν ἀνελάμβανε τὴν Προεδρίαν οἱ προσανατολισμοὶ τῆς Κύπρου θὰ ἄλλαζαν καὶ θὰ διευκόλυνοτο ἡ Δύσις στὰς ἐπιδιώξεις της. Καὶ τοῦτο εἶναι θλιβερὸν διότι στὴν κρίσιμον περίσδον τοῦ 1972 καὶ μετέπειτα τὴν Δύσιν ἐπρακτόρευαν εἰς τὴν Κύπρον οἱ συνωμότες.

Σήμερον κάθε Κύπριος πατριώτης πρέπει νὰ πῆ τὴν ἀλήθειαν ὡς πρὸς τὸν κ. Κληρίδην.

Και ή στάσις του κατά τὸ πραξικόπημα τοῦ 1974 ὑπῆρξε σὲ πολλὰ σημεῖα ἀξιοθρήνητος.

Ἄμέσως εἶδε τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσφέρεται νὰ καταλάβῃ τὴν Προεδρίαν. Καὶ νομίζω ὅτι ἐπρωτίμῃσεν τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ἀντὶ τὸ καλὸν τῆς Κύπρου καὶ τὸν κακίζω ἀπόλυτα καὶ ἀπεριόριστα.

Ἄκόμη περισσότερο τὸν ἀποδοκιμάζω διότι μὲ τὴν στάσιν του συνέβαλε ἄμεσα στὸν ἐκτροχιασμὸν τῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν Κύπρον καὶ ὅπως πιστεύω συνέβαλε ὥστε ἡ ἐπιστροφή τοῦ Μακαριωτάτου νὰ μὴν εἶναι χωρὶς δεσμεύσεις. Δεσμεύσεις πού πιθανὸν νὰ ἀφήνουν τὴν Κύπρον ἐκτεθειμένην εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ φασισμού.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὅτι ἐπέμενα πολὺ εἰς τὴν διενέργειαν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν καὶ ἀντιτάχθηκα στὴν παράτασιν τοῦ βίου τῆς Βουλῆς γιὰ ἓνα χρόνον.

Ἄλλὰ τὸ ἐρώτημα ἐνώπιόν μας δὲν εἶναι ἡ ἐκτίμησις τῶν πολιτικῶν σφαλμάτων τοῦ κ. Κληρίδη ἀλλὰ κατὰ πόσον παρέβη τοὺς νόμους τῆς Δημοκρατίας καὶ κατὰ πόσον διέπραξεν ποινικὰς κολάσιμες πράξεις.

Καὶ ἐνῶ τὸ πολιτικὸν ἔργον τῶν Βουλευτῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτικῶν κρίνεται μὲ βάσιν τὴν ψῆφον τοῦ λαοῦ οἱ ἀξιόποινες πράξεις κρίνονται μὲ βάσιν τὰς πρόνοιαις τοῦ ποινικῆ κώδικα τῆς χώρας καὶ εἶμαι μεταξὺ ἐκείνων πού ἐπρωτιστατήσαν διὰ νὰ κινηθῇ κάποιος μηχανισμὸς ἐναντίον τῆς σαπίλας πού διαβρώνει τὸν δημόσιον βίον τῆς Κύπρου.

Δυστυχῶς μετὰ τὴν παρέλευσιν 3 χρόνων ἀπὸ τὸ πραξικόπημα δὲν κατωρθώσαμεν νὰ κάμωμεν ἔστω καὶ τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἐξυγιάνσεως τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, τῆς Ἀστυνομίας καὶ τοῦ στρατοῦ.

Καὶ λυποῦμαι ἀκόμη διότι οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι πού κατέστησαν τὴν Κυβερνητικὴν μηχανὴν ἐπιρρεπῆ εἰς τὸν φασισμόν καὶ στὲς ἐπιδιώξεις τῶν ξένων Κρατῶν τὰς θέσεις τῶν ἀκόμη ὄχι μόνον τὰς διατηροῦν ἀλλὰ καὶ τὰς ἐνισχύουν.

Καὶ βεβαίως ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι τὸ ἀρμόδιον Σῶμα δι' ἐκδικασιν ποινικῶν υποθέσεων ἀλλὰ τὰ Δικαστήρια τῆς πολιτείας.

Ἐμεῖς ἐδῶ στὴν Βουλὴν μπορεῖ νὰ ἐντοπίσωμεν τὴν ἀναγκαιότητα, τὰς πολιτικὰς εὐθύναις, μέχρι ποῦσιν σημείου φθάνουν, νὰ προνοήσωμεν μηχανισμοὺς πρὸς ἀντιμετώπισιν τους, ἀλλὰ δὲν μποροῦμεν νὰ μεταβάλωμεν τὴν Βουλὴν σὲ Δικαστήριον.

Καὶ λέγω ὅλα αὐτὰ παρόλον πού καμμίαν συμπάθειαν δὲν τρέφω διὰ τὴν πολιτείαν τοῦ κ. Κληρίδη καὶ πιστεύω ὅτι ἔκαμεν κακὸν εἰς τὸν τόπον.

Ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν πράγματι νὰ γνωσθῇ ἡ ἀλήθεια τόσον διὰ τὸν ρόλον τοῦ κ. Κληρίδη ὅσον καὶ ἄλλων πού ἄμεσα ἢ ἔμμεσα διεδραμάτισαν ρόλον εἰς τὰ γεγονότα πρὸ, κατὰ καὶ μετὰ τὸ πραξικόπημα, δυνάμεθα νὰ κάμωμεν ἓνα ἐκ τῶν δύο πραγμάτων.

Ἐἴτε νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ διορίσῃ ἀνακριτικὴν ἐπιτροπὴν (καὶ ὑπάρχει νομοθεσία ἡ ὁποία διέπει τὴν σύστασιν τέτοιων ἐπιτροπῶν), δι' ἐξακρίβωσιν τῶν γεγονότων τῆς τραγωδίας τῆς Κύπρου, ὁπότε ἡ Κυβέρνησις θὰ μποροῦσεν ἀνάλογα μὲ τὰ πορίσματα τῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἐνεργήσῃ.

Αὐτὸ θὰ ἰσοδυναμοῦσε μὲ τὴν σύνταξιν τοῦ Φακέλλου τῆς Κύπρου πού ἔχομεν ἱστορικὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὁλοκληρώσωμεν ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀποφύγωμεν τὰ ἴδια σφάλματα στὸ μέλλον. Ἡ Ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται, ἐκτὸς ἐὰν ἀχθοῦν ὀρθὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὰ γεγονότα τοῦ παρελθόντος μὲ βάσιν τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνον. Ἀναμφιβόλως ἐὰν τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς

είναι ώλοκληρωμένον και αντικειμενικόν είμεθα βέβαιοι ότι τοῦτο θα πείση τοὺς αδελφούς "Ελληνες ότι ή πορεία αυτή είναι ή ένδεδειγμένη διά τὸ καλόν τοῦ "Εθνους.

Η δεύτερη έκλογή πού μάς παρέμεινε είναι νά θεσπίσωμεν είδικόν νόμον ό όποίος νά διέπη τήν σύστασιν και τὸ έργον ανακριτικῆς έπιτροπῆς και τήν έπιτροπήν αυτήν νά στελεχώσουν δικαστικοί πού έτίμησαν τήν δικαιοσύνην τῆς Κύπρου.

Προϋπόθεσις διά τήν λειτουργίαν ανακριτικῆς έπιτροπῆς συσταθσομένης βάσει τῆς κειμένης ή μελλοντικῆς νομοθεσίας, είναι ή προθυμία τῆς Κυβερνήσεως νά συνδράμη τὸ έργον της και νά τὸ άξιολογήση. Διά τοῦτο τόν πρῶτον και τελευταίον λόγον έχει ή Κυβέρνησις τῆς Κύπρου πού εις κάποιον βαθμόν λυποῦμαι νά πῶ έπιδεικνύει διστακτικότητα εις τόν τομέα αυτόν ή όποία είναι άπόλυτα άνεπίτρεπτος.

Τὸ έργον τῆς Βουλῆς πιστεύω θα είναι έποικοδομητικόν μόνον άν πάρωμεν άπόφασιν νά τήν καλέσωμεν νά προχωρήση εις τὸ έργον συστάσεως ανακριτικῆς έπιτροπῆς με έντολήν νά έρευνήση τά γεγονότα πού ώδήγησαν εις τήν τραγωδίαν τῆς Κύπρου και νά κατονομάση τά πρόσωπα εκείνα πού όπως καταδεικνύει ή έρευνα συνέβαλαν εις τήν τραγωδίαν. Αύτή είναι εισηγήσις μου πρὸς τήν Βουλήν. Εύχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Άλλοι όμιληταί έπί τοῦ θέματος;

Έάν δέν υπάρχουν άλλοι όμιληταί, ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. "Όπως έχει καθιερωθῆ ή εισηγητής τοῦ θέματος ολοκληρώνει με κάποιαν μορφήν έξαγωγήν συμπερασμάτων και εισηγήσεων τὸ θέμα. Δέν θα ξανααναλύσω μπροστά στην Βουλήν τὸ όλον θέμα δεδομένου ότι μου έδόθη αυτή ή εύκαιρία όταν πρωτοπαρουσίασα τὸ θέμα, όσον άφορᾶ δέ τήν Ε.Δ.Ε.Κ. έδόθη σήμερα μιᾶ δεύτερη εύκαιρία νά καταθεθῶν έπίσημα οι άπόψεις μας από τόν Γενικόν Γραμματέα τῆς Ε.Δ.Ε.Κ., τόν Τάκη Χατζηδημητρίου. Γι' αυτό δέν θα αναλύσω τὸ θέμα θρίσκομαι έδῶ για κάποιους άλλους λόγους. Πρῶτα γιατί θα πρέπει νά βάλω ώρισμένα πράγματα στη σωστή τους θέση και δεύτερο για δεύτερη φορά νά υπενθυμίσω τις ευθύνες αυτής τῆς Βουλῆς. Θα πρέπει νά πῶ, όπως είπα και όταν εισηγάγα τὸ θέμα, ότι ίσως είναι ή σοβαρότερη ώρα αυτής τῆς Βουλῆς, ότι τὸ μέλλον αυτής τῆς Βουλῆς, ότι ή έμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ πρὸς αυτήν τήν Βουλήν, ότι ή πορεία αυτής τῆς Βουλῆς έξαρτῶνται από τόν τρόπον με τόν όποίον αντιμετωπίζει αυτό τὸ βασικό θέμα. Γιατί πῶς είναι δυνατόν νά νοηθῆ μιᾶ Βουλή ή όποία προέρχεται από δημοκρατικές διαδικασίες και από τήν λαϊκή ψήφο νά μήν αισθάνεται τρομακτικῆν εύαισθησίαν, νά μήν αισθάνεται τήν ανάγκην όχι άπλῶς νά πάρη θέση αλλά νά ζητήση τήν λήψη μέτρων ενάντια σ' εκείνους πού σφετερίζονται τήν έξουσίαν, ενάντια σε εκείνους πού ύπονομεύουν τις δημοκρατικές διαδικασίες δυνάμει τῶν όποίων αυτήν τήν στιγμήν βρισκόμαστε και μπροῦμε νά μιλοῦμε σ' αυτό τὸ βῆμα πρὸς τάν λαόν! Νά γιατί πιστεύω πῶς τὸ θέμα είναι πολύ ευρύτερο από όσα εκ πρώτης όψεως παρουσιάζεται. Μετά τήν έγγραφην τοῦ θέματος, έδόθη ή εύκαιρία νά δοῦμε πῶς αντιμετωπίζουν τὸ θέμα οι ένοχοι, οι πραξικοπηματίες και οι κρυπτοπραξικοπηματίες, γιατί κάποτε έδῶ έλέχθη ότι άν κάποιος μετάνοιωσαν θα έπρεπε νά είναι διαφορετική ή τοποθέτηση τοῦ λαοῦ και τοῦ Σώματος ενάντια αὐτῶν τῶν μετανιωμένων.

Τι έκαμαν οί ένοχοι; Μετεβλήθησαν σέ κατηγορούς τών δημοκρατιών, σέ κατηγορούς τών δημοκρατικών διαδικασιών και τής Βουλής και ούτε λίγο ούτε πολύ Ζητοῦν εϋθύνας από μās γιατί τολμήσαμε νά Ζητήσουμε εϋθύνες απ' αυτούς, γιατί σφετερίστηκαν τήν έξουσίαν. Μπορεί πραγματικά ή Βουλή νά άνεχθῆ χωρίς κάποια σωστή και ρωμαλέα απόφαση αυτήν τήν πρόκληση πού έρχεται από τούς σφετεριστές τής έξουσίας και από τούς πραξικοπηματίες; Πιστεύω όχι.

Κάποτε από αυτό τó ίδιο Σώμα προειδοποιούσα ότι όταν ó φασισμός κτυπή τήν πόρταν σου δέν είναι άρκετό νά σιωπās ούτε άρκετόν καν νά κάνης μίαν έλαφράν κριτικήν του φασισμού, ότι όταν ó φασισμός κτυπή τήν πόρταν σου τó πρώτον καθήκον είναι ó έντονος μαχητικός αγωνιστικός αντίφασιστικός άγώνας και όταν ή βία κτυπή τήν πόρταν σου τó πρώτον καθήκον είναι ή παλλαϊκή ένοπλη αντίσταση του λαού, νόμιμη, ένάντια σ' αυτούς πού έσφετερίζονταν και τότε τίς δημοκρατικές διαδικασίες. Υπήρξαν συγχύσεις τραγικές και τότε, άς μήν υπάρξουν τώρα, άς μήν υπάρξουν οί ίδιες συνθήκες πού υπήρξαν άνάμεσα στην βίαν και στον ένοπλο νόμιμο λαό, άνάμεσα στους ένόχους και άνάμεσα σ' εκείνους πού προάσπιζαν τήν δημοκρατίαν.

Αυτό είναι σήμερα τó καθήκον τής Βουλής νά κάνη ένα διαχωρισμό σαφή και νά θάλῃ όρια πάνω στα όποία θά πρέπει νά στηρίζεται ή πολιτική Ζωή αυτού του τόπου.

“Όπως είπα δέν είναι στόχος μου νά επαναλάβω ούτε τήν δική μου όμιλία ούτε τήν όμιλία του Χατζηδημητρίου Ξανά. Γιατί άν άρχίσω τά έπιχειρήματα θά είναι μιά άπλη έπανάληψη. Έλέχθη όμως, είναι τάχατες τώρα σωστό μέσα σ' αυτές τές συνθήκες νά θέσουμε ένα τέτοιο θέμα και νά δημιουργήσουμε όξυνση τής έσωτερικής κατάστασης; “Αν τώρα μέσα σ' αυτές τές συνθήκες πού άκόμα οί πληγές είναι άνοικτές δέν θέσουμε θέμα τιμωρίας τών ένόχων, θά τó αναθέσουμε άπλως και μόνον τότε εις τó ιστορικόν του μέλλοντος και άς μήν έξαπατούμεν αυτόν τόν λαόν ότι θά υπάρξη όποιαδήποτε στιγμή ή εύκαιρία για νά τιμωρηθούν οί ένοχοι. Άλλά δέν είναι αυτός ό λόγος πού άνάφερα αυτό τó έπιχείρημα. Πράγματι όξύνεται ή έσωτερική κατάσταση άν κάποιος Ζητοῦν τήν τιμωρίαν τών ένόχων; Κάποτε όταν έπρόκειτο νά επανέλθῃ ó Άρχιεπίσκοπος Μακάριος στην Κύπρο, κάποιος «έλλαδικός» μου είχε πεί, «και πώς είναι δυνατόν νά επανέλθῃ ó Μακάριος όταν ή Ε.Ο.Κ.Α. Β' δέν θέλῃ και θά έχουμε άναταραχή και διάσπαση του έσωτερικού μετώπου;».

‘Η άπάντηση ἦταν : «Τί προτιμᾶτε; διάσπαση του έσωτερικού μετώπου με τά 3 ἢ τά 4% με τó μέρος σας ἢ διάσπαση του έσωτερικού μετώπου με τά 96% με τó μέρος σας; Γιατί άν δέν πάῃ ó Μακάριος πίσω και πάλιν, θά υπάρξη διάσπαση και αυτήν τήν φοράν τó ήφαιστειο δέν θάρχει από τά 4% τών όπλοφόρων αλλά από τά 96%, όπως έλέχθη, ένός ώργισμένου λαού». Και σήμερα αντιμετωπίζουμε τó ίδιο πρόβλημα. “Αν παραμείνη ή άτιμωρησία τών ένόχων θά έχουμε διάσπαση. Γιατί αυτός ό λαός με τήν άνοικτή προσφυγιά και με τούς άνοικτούς τάφους, οί μαυροφορεμένοι πού βλέπουν κάθε μέρα τούς δολοφόνους τών παιδιών τους όχι μόνάχα νά κυκλοφοροῦν έλεύθεροι αλλά νά προκαλοῦν αυτόν τόν λαόν... μήπως δέν ένδιαφερόμαστε για αυτή τήν τοποθέτηση και για αυτής τής μορφῆς τó έσωτερικό μέτωπο; Και τί ένότητα μπορεί νά γίνη με τούς συνειδητούς πραξικοπηματίες — και δέν μιλοῦμε για τούς παραστρατημένους — πώς μπορεί νά βοηθῆ ένότητα με τούς Δούρειους ίππους, πώς μπορεί νά βοηθῆ ένότητα με τά πολιτικά προγεφυρώματα; Αυτό σημαίνει ότι δέν θέλωμε ποτέ άγώνα. Γιατί ένότητα με τέτοια στοιχεία προϋποθέτει άπωσδήποτε έγκατάλειψη όποιασδήποτε αγωνιστικής τοποθέτησης. Δέν όξύνεται ή έσωτερική κατάσταση με τήν άποκατάσταση τών ήθικων αξιών και τήν τιμωρίαν τών ένόχων’ όξύνεται ή έσωτερική κατάσταση άν παραμείνη αυτή ή άνήθικη, μπορώ νά πώ, κατάσταση ή όποία επικρατεῖ σήμερα.

Ἐλέχθη ὅτι καὶ ὁ Πρόεδρος Μακάριος δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν ὄξυνση. Καὶ ἀσφαλῶς ὄχι καὶ σέβεται αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἀπαντᾷ: Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ Πρόεδρος Μακάριος συμφωνεῖ μαζί μου ὅτι γιὰ νὰ ἀποφευχθῆ ἡ ὄξυνση, γιὰ νὰ ἀποφευχθῆ αὐτὸς ὁ λαὸς νὰ πάρῃ ἄλλον δρόμον, γιὰ νὰ ἀποφευχθῆ αὐτὸς ὁ λαὸς νὰ ἀπογοητευθῆ, γιὰ νὰ ἀποφευχθῆ αὐτὸς ὁ λαὸς νὰ γίνῃ παθητικὸς θεατὴς τοῦ προβλήματός του, γιὰ νὰ ἀποφευχθῆ οἱ μαυροφορεμένες μάνες καὶ οἱ μαυροφορεμένοι πατεράδες νὰ γίνουν οἱ διασπαστὲς τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου καὶ νὰ γίνῃ ὄξυνση, θὰ πρέπει τὸ κράτος καὶ ὁ νόμος νὰ πάρουν στὰ χέρια τους τὰ καθήκοντά τους καὶ νὰ ἐπιβληθῶν γιὰ νὰ γίνῃ πραγματικὰ ἐξομάλυνση τῆς κατάστασης, γιὰ νὰ ὑπάρξῃ ἡρεμία ψυχικὴ καὶ συναδελφικὴ τῶν πραγματικῶν πατριωτικῶν δυνάμεων αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Ἐλέχθη ἐπίσης ἀπὸ πολλοὺς ὅτι αὐτὸ δὲν σημαίνει, ἔστω καὶ ἂν βλέπωμεν μὲ αὐτὸν τὸν φακὸν τοὺς σφετεριστὲς τῆς ἐξουσίας, ὅτι δὲν ἐπιμένομεν στὴν κάθαρση στὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πῶ ὅτι αὐτὸ θὰ εἶναι τραγελαφικόν. Ἐὰν στόχος αὐτῆς τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ τιμωρῆσῃ τοὺς μέσσιτζερς καὶ τοὺς ἀστυνομικίσκους οἱ ὁποῖοι σὺν μικρὰ ὄργανα τῶν μεγάλων σφετεριστῶν παρανόμησαν καὶ νὰ ἀφήσῃ ἀνέπαφους τοὺς οὐσιαστικοὺς πρωταγωνιστὲς καὶ τοὺς προδότες, τότε ἐγὼ εἶμαι ἐνάντια σ' αὐτὴ τὴν κάθαρση γιὰτὶ εἶναι ἀδικία, εἶναι ἀδικία νὰ λέμεν ὅτι θὰ τιμωρήσουμε αὐτοὺς τοὺς μικροὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἐνδιαφερόμαστε νὰ ἀφήσουμε ἀνέπαφη ὁλόκληρη τὴν ἡγεσία τῆς προδοσίας καὶ τῆς τραγωδίας.

Ἐλέχθη ἐπίσης ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δεχθοῦμεν ἀσυδοσίαν τῶν ἀμετανοήτων. Τί εἶναι ἀμετανόητος; Ὁ Σαμψὼν δὲν βρίσκεται στὲς φυλακὲς γιὰτὶ ἐσφετερίσθη τὴν ἐξουσίαν ἀλλὰ γιὰτὶ ἦταν ἀμετανόητος. Καὶ πῶς ἦταν ἀμετανόητος; Γιὰτὶ σὲ κάποιο πολιτικὸ μνημόσυνο τοῦ Γρίβα στὴν Λεμεσόν εἶπε κάτι τὸ ὁποῖον ἦταν ἀπαράδεκτο. Αὐτὸ ἐθεωρήθη ὅτι τὸν μετατρέπει σὲ ἀμετανόητο πραξικοπηματία.

Ἄν ὁ κ. Κληρίδης ἐσφετερίσθη ἐξουσίαν —καὶ ἀπεδείχθη πέραν πάσης ἀμφιβολίας— καὶ ἂν κάποιος ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν ἐσφετερίσθη ἐξουσίαν, παρ' ὅλον ὅτι ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ εἶμαι ὁ τελευταῖος, θὰ ἤθελα κάποιος νὰ ἔλθῃ εἰς αὐτὸ τὸ Βῆμα καὶ νὰ πῆ ὅτι ὁ κ. Κληρίδης δὲν ἐσφετερίσθη ἐξουσίαν. Καὶ νομικὰ ἀκόμα ἀπὸ τὰ Δικαστήρια ἔχει ἀποδειχθῆ ὅτι ὁ κ. Κληρίδης ἐσφετερίσθη ἐξουσίαν, ἄρα ἦταν ἔνοχος.

Ἄς δοῦμεν τώρα ἂν εἶναι μετανιωμένος ἔνοχος ἢ ἀμετανόητος ἔνοχος. Τί κάμνουν οἱ μετανιωμένοι; Ντρέπονται, κρύβονται, ζητοῦν συγγνώμην, δὲν τολμοῦν νὰ ξαναεμφανισθοῦν στὸ πολιτικὸ προσκήνιο. Ἄπαιτοῦν, ἐκλιπαροῦν ἄφεισιν ἀπὸ τὸν λαόν. Τί ἔκαμεν ὁ κ. Κληρίδης; Καὶ πάλιν ἀπαιτεῖ νὰ διαδραματίσῃ ἀπαράδεκτον ρόλον στὴν Κυπριακὴν πολιτικὴν ζωὴν ὑπογράφοντας μυστικὰς συμφωνίας μὲ τὸν Ντενκίτς πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου. Συνεχῶς προσπαθεῖ νὰ διαδώσῃ σὲ ὅλους τοὺς πολιτικοὺς κύκλους τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅτι ὁ Μακάριος ἀποτελεῖ ἐμπόδιον γιὰ μιὰν λογικὴν —ἀνάγνωθι προδοτικὴν— λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον διασπᾷ κατὰ τὸν ἴδιον ἐπικίνδυνον καὶ προδοτικὸν τρόπον τὸ ἐσωτερικὸν μέτωπον ὅπως τὸ διασποῦσε ὅταν πάλιν σκηνοποιεῖσθε τὸ θέμα, ὅταν συνελάμβανε τοὺς Κυπρίους Τούρκους χωρικούς καὶ τοὺς μετέτρεπε σὲ αἰχμαλώτους πολέμου γιὰ νὰ τοὺς ἀνταλλάξῃ μὲ τοὺς ἑλληνοκυπρίους τοῦ βορρᾶ. Τί κάνει σήμερον ὁ κ. Κληρίδης; Ἐδειξε πραγματικὰ μετανιωμένος; Ἀσφαλῶς ὄχι. Καὶ τί ἔκαμαν οἱ Ὑπουργοὶ τοῦ Σαμψὼν; Ἐξακολουθοῦν νὰ φοροῦν τὴν τήβεννον τοῦ δικηγόρου καὶ νὰ φοροῦν τὴν φενάκην γιὰ νὰ δώσουν φενάκην στὸν λαόν καὶ νὰ παρτσιάζωνται καὶ αὐτοὶ ὅτι συμβάλλουν στὴν ἀπονόμην τῆς δικαιοσύνης, δεδομένου ὅτι ὁ δικηγόρος μαζί μὲ τὸν Δικαστὴν συμβάλλει εἰς τὴν

ἀπονομήν τῆς δικαιοσύνης. Δὲν θάθελα ποτὲ ἐγὼ τοῦλάχιστον νὰ δικάζωμαι ἀπὸ μίαν δικαιοσύνην ἢ ὁποία ἔχει κάποιους πού συμβάλλουν στὴν δικαιοσύνην, τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι σφετερίστηκαν μὲ τὸν πιὸ παράνομο, μὲ τὸν πιὸ ἐγκληματικὸ τρόπο τὰ δικαιώματα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ ἀνέχεται αὐτὲς τὲς καταστάσεις; Μεγαλοψυχίαν, ναί, μεγαλοψυχίαν πρὸς τὰ μικρὰ παιδιὰ τῶν 18 καὶ τῶν 20 χρόνων πού τοὺς ἔδωσαν ἓνα ὄπλον στὸ χέρι καὶ τοὺς εἶπαν πῶς πολεμοῦν τάχατες γιὰ τὴν Ἐνωσῆ. Σ' αὐτοὺς μεγαλοψυχία. Δὲν ζητοῦμε νὰ καταδικάσωμεν πολιτικά καὶ ἠθικά ἓνα μικρὸν ἄνθρωπον γιὰτὶ ἔκανε κάποιο σφάλμα γιὰ τὸ ὁποῖον πραγματικὰ μετάνιωσε. Μεγαλοψυχία πρὸς τοὺς συνειδητοὺς προδότες, πρὸς τὰ πολιτικά προγεφυρώματα, πρὸς τοὺς πληρεξούσιους τῶν ξένων συμφερόντων δὲν μπορεῖ νὰ νοηθῆ γιὰτὶ αὐτὸ σημαίνει ὑπονόμευση τοῦ λαοῦ καὶ τέτοια μεγαλοψυχία θὰ ἀποβῆ εἰς βάρος τῆς ἐθνικῆς μας ὑπόθεσης. Ἄν γιὰ τοὺς μικροὺς ἐγκληματίες ὑπάρχει μικρὴ τιμωρία, γιὰ τοὺς μεγάλους ἐγκληματίες θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ μεγάλη τιμωρία. Καὶ σὰς ρωτῶ, δὲν αἰσθάνεσθε προσβεβλημένοι ὅταν οἱ ἐφημερίδες τῶν πραξικοπηματιῶν, ὅταν οἱ ἴδιοι οἱ πραξικοπηματίες κατηγοροῦν αὐτὴν τὴν Βουλὴν, ὅταν σὰς ἀπειλοῦν μὲ ἀναρχίαν, ὅταν σὰς ἀπειλοῦν μὲ ἀντίποινα, ὅταν ἀπειλοῦν αὐτὰρμυαν —τὴν λέν καὶ «αὐτοῦρμυαν»— πάντοτε εἶναι τὸ πραξικόπημα γιὰ τοὺς σφετεριστὲς τῆς ἐξουσίας.

Ὅπως ἐλέχθη, ὁ Παπαδόπουλος ἀνεκάλυψε κομμουνιστικὴν συνωμοσίαν στὸν Ἐβρον γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ πραξικόπημα τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἀργότερα. Καὶ τώρα προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν συνωμοσίαν τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὲς αὐριανὲς ἀντιδημοκρατικὰς τοὺς πράξεις. Κατηγοροῦν αὐτὴν τὴν Βουλὴν γιὰτὶ τολμᾷ νὰ ζητήσῃ εὐθύνες ἀπὸ τοὺς πραξικοπηματίες. Δὲν εἶναι μόνον τοῦτο μιά ἀπόδειξις ὅτι εἶναι ἀμετανόητοι καὶ δὲν εἶναι μόνον τοῦτο μιά ἀπόδειξις ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἐπιμένῃ στὴν τιμωρίαν τῶν ἀμετανόητων πραξικοπηματιῶν; Τί θὰ λέγατε ἐάν, ὅπως ἐλέχθη καὶ πρὶν, στὴν Ἑλλάδα μᾶς ἔλεγαν ἐγένινε κάποιο πραξικόπημα, ἐγένινε κάποια λάθη; Στὸ κάτω κάτω μετὰ τὸν Παπαδόπουλον ἦλθαν ἄλλοι πού δὲν ἦλθαν πραξικοπηματικά. Καὶ ὁ Γκιζίκης ἀργότερα ἦλθεν καὶ ὁ Ἰωαννίδης ἀκόμα —τοῦλάχιστον στὸ πλήρες προσκήνιον— ἀργότερα ἦλθεν. Τί θὰ λέγατε ἐάν ἐλέγαμεν ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς θὰ πρέπει νὰ ἀφεθῆ μὲ ἐκλογὰς καὶ μὲ πολιτικά μέσα νὰ καταλογίσῃ εὐθύνες σ' αὐτοὺς πού σφετερίστηκαν ἐξουσίαν στὴν Ἑλλάδα;

Πιστεύω πῶς αὐτὸ θὰ ἦταν θανάσιμο σφάλμα. Πιστεύω ὅτι εἶναι ἀδιανόητον ἀκόμα καὶ τώρα νὰ ἀνεχώμαστε μὲ τέτοιον τρόπον τὰ ἡμίμετρα μὲ τὰ ὁποῖα ἔχει ἀντιμετωπισθῆ τὸ θέμα τῆς Κυπριακῆς τραγωδίας. Ἄλλωστε εἶναι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἢ ὁποία ὁμόφωνα ἐπῆρε ἀπόφαση νὰ ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου καὶ στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Κύπρον. Πῶς θέλετε νὰ ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου, γιὰ νὰ δικάσωμεν, ὅπως εἶπα καὶ πρὶν, τοὺς γραφεῖς τῶν Κυβερνητικῶν Τμημάτων; Νὰ μὴν ἀνοίξῃ ποτὲ ἓνας τέτοιος φάκελλος γιὰτὶ θὰ συγκαλύψῃ τοὺς ἐλλαδικούς παράγοντες πού εἶναι ὑπεύθυνοι, θὰ συγκαλύψῃ τοὺς ἐδῶ πολιτικοὺς παράγοντες πού εἶναι ὑπεύθυνοι. Ἡ νὰ βάλωμεν τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ θὰ κάνωμεν σωστικὴν ἀνατομίαν τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ ἐγκλήματος ἢ ἄς ἀφήσωμεν ἡσυχούς τοὺς μικροὺς τοῦλάχιστον, ἄς μείνῃ νὰ ἐκκρεμῆ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις. Γιὰτὶ ἂν τὴν κλείσωμε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, θὰ κλείσωμε τὴν πόρτα γιὰ ὁποιοσδήποτε μελλοντικὰς ἐξελίξεις.

Τί πρέπει νὰ γίνῃ;

Ἐλέχθη σωστὰ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι Δικαστήριον. Ὅμως ἡ Βουλὴ ἔχει καθήκοντα. Εἶναι ἀπαιτήσις τῆς Βουλῆς οἱ σφετεριστὲς τῆς ἐξουσίας νὰ προσαχθοῦν στὴν δικαιοσύνην. Ὡς ἐδῶ σταματᾷ τὸ καθῆκον τῆς Βουλῆς. Γιὰ ποιούς ὑπάρχουν νομικὰς, ὅπως λέν, εὐθύνες; Βεβαίως εἶναι

ἔργον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ εἶναι ἔργον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νὰ ἐπιμένῃ ὥστε τὸ Νομικὸν Τμῆμα τῆς Κυβέρνησης νὰ ἀναλάβῃ αὐτὲς τὲς εὐθύνες.

Ἦκουσε τὴν Βουλὴν, ἤκουσεν τὰ Δικαστήρια. Γιὰ μερικοὺς ὑπάρχει τόσο σαφὴς ὑπόθεσις πού δὲν νομίζω πῶς χρειαζόταν νὰ ἀκούσῃ ὅτιδήποτε γιὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸν σφετερισμὸν τῆς ἐξουσίας. Πιστεύω ὅτι ἐκπροσωπῶ ὅλους ὅταν λέω ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀπαιτεῖ νὰ προσαχθοῦν οἱ σφετεριστὲς τῆς ἐξουσίας στὴν Δικαιοσύνη. Πῶς καὶ ποιοὶ ἐναπόκειται στὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα. Ἄλλὰ ἐναπόκειται καὶ σ' αὐτὴν τὴν Βουλὴν νὰ παρακολουθῇ τὸ θέμα. Ἐάν γιὰ ἓνα μικρὸ θέμα θέλομεν παρακολουθήσεις καὶ σ' αὐτὸ θέλομεν παρακολουθήσεις γιὰ νὰ δοῦμεν πῶς ἐξελίσσεται αὐτὴ ἡ πορεία.

Ἐλέχθη, ποιὸς εἶναι ὁ στόχος πού τώρα ἐτέθη τὸ θέμα; Τὸ θέμα ἐτέθη ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν καὶ ἂν αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν εἶναι ἐδῶ ὁ κ. Κληρίδης διὰ νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ, τὰ ἴδια πράγματα καὶ χειρότερα εἶπα ὅταν ὁ κ. Κληρίδης ἦταν ἐδῶ. Κάποιαν φορὰν σηκώθηκε κ' ἔφυγε καὶ κάποια ἄλλη φορὰν παρητήθη διότι εἶπα αὐτὰ πού εἶπα τώρα. Ποτὲ δὲν ἐπέτρεψα στὸν κ. Κληρίδην νὰ μὴν γνωρίζῃ τί πιστεύω γιὰ τὴν πολιτείαν του. Ἔτσι δὲν εἶμαι δυστυχῆς γιὰ αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν βρίσκεται ἐδῶ, γιὰτὶ ἀπὸ μὲνα τοῦλάχιστον τᾶκουσε καὶ ἐδῶ τὴν Βουλὴν, γιὰτὶ ἐτέθη τὸ θέμα. Γιὰτὶ πιστεύω ὅτι συνεχίζεται ἡ συνωμοσία καὶ συνεχίζεται μὲ ὅλους τοὺς τρόπους καὶ εἶναι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἡ συνωμοσία εἶχε στόχον νὰ θάλῃ στὸν Προεδρικὸν θῶκον πού μιλοῦν γιὰ πραξικοπήματα τῶν πιὸ δημοκρατικῶν, τῶν πιὸ γνησίων οὐσιαστικῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἄρα ὑπάρχει καὶ συνεχίζεται κάποια συνωμοσία. Τὰ σχέδια τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ δὲν σταμάτησαν γι' αὐτὸν τὸν τόπον. Ἄν δὲν ὑπάρχῃ σήμερα οὐσιαστικὴ προπαρασκευὴ τοῦ μακροχρόνιου ἀγῶνα εἶναι γιὰτὶ ὑπῆρξεν ἀνοχή στὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα, εἶναι γιὰτὶ ὑπῆρξεν ἀτιμωρησία, εἶναι γιὰτὶ ὁ λαὸς δὲν αἰσθάνθηκε πραγματικὰ ὅτι ὑπῆρξεν ἓνα μεταπραξικοπηματικὸν κλίμα. Μείναμεν στὸ μεταπραξικὸν κλίμα. Ἐνῶ ἂν ὁ λαὸς αἰσθάνθη ὅτι ὑπάρχει πράγματι μιὰ ἰσχυρὰ τοποθέτησις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐνόχους, ὅτι θὰ καλέσῃ τὸν λαὸν νὰ ἀναλάβῃ ὁ ἴδιος τὰ εὐθύνες καὶ τὰ ἥνια στὰ χέρια του γιὰ νὰ δημιουργηθοῦν οἱ μαχητικὲς πολιτικὲς καὶ ἀμυντικὲς προϋποθέσεις γιὰ νὰ γίνῃ οὐσιαστικὸ ἐσωτερικὸ μέτωπον γιὰ τὴν ἀμυνα αὐτοῦ τοῦ τόπου, τότε καὶ μόνο θὰ μπορούσαμε νὰ μιλοῦμε γιὰ λευτεριά, τότε καὶ μόνο θὰ ἀνοιξοῦμε διέξοδο ἀπὸ τὸ σημερινὸ ἀδιέξοδο. Νὰ γιὰτὶ ἐπιβαλλόταν καὶ ἐπιβάλλεται, ὄχι μόνον ἐπιβαλλόταν νὰ συζητηθῇ, ἐπιβάλλεται νὰ κρατιέται ὑπὸ συζήτησιν αὐτὸ τὸ θέμα, ὡς ὅτου αὐτὸς ὁ λαὸς δικαιωθῇ, ὡς ὅτου δημιουργήσομε τὰς προϋποθέσεις γιὰ ἓνα πραγματικὸ ἐσωτερικὸ μέτωπον ὅλων τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ ἰδεολογίαν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων πού δὲν ἐνέχονται οὔτε σὲ πραξικοπήματα οὔτε σὲ μεταπραξικοπήματα, οὔτε εἶναι πολιτικὰ προγεφυρώματα ξένων συμφερόντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅριστε, θέλετε τὸν λόγον;

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε, δὲν πρόκειται νὰ ὀμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος ἀλλὰ βάσει τῶν ὧσων ἐλέχθησαν εἰς τὸ θέμα αὐτὸ ἤθελα νὰ κάμω ἀπλῶς μιὰν ἐρώτησιν. Κατηγοροῦμεν, καὶ πράγματι τόσοσιν τὸ Δικαστήριον ὅσον καὶ ἡ Βουλὴ ἀπέδειξαν ὅτι ὁ κ. Κληρίδης εἶναι σφετεριστῆς. Πῶς ὅμως σήμερον εὐρίσκεται ἓνας σφετεριστῆς μέσα στὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον; Ἐάν σήμερον εὐρίσκετο εἰς τὴν συνεδρίασιν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου αὐτὸς ὁ σφετεριστῆς ποιά εἶναι ἡ θέσις τῶν ἄλλων μελῶν τοῦ Συμβουλίου; Γι' αὐτὸ θὰ

πρέπει να λάβουν θέσιν ή να υποβάλουν παραίτησιν τὰ μέλη τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου ἐὰν δὲν φέρῃ ζημίαν εἰς τὸν τόπον αὐτόν, εἰδ' ἄλλως νὰ παύσωμεν νὰ κατηγοροῦμεν μὲ τέτοιον τρόπον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ ἀπαντήσω εὐχαρίστως. Ἡ θέσις μας εἶναι ὅτι ὁ Κληρίδης οὔτε εἶχεν οὔτε πρέπει νὰ ἔχῃ θέσιν μέσα στοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου. Τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο εἶναι Συμβουλευτικὸ Σῶμα τὸ ὁποῖον συγκαλεῖται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον. Δὲν θάκανα ποτὲ τὸ χατήρι στὸν Κληρίδη νὰ παραμείνῃ ὁ μόνος σύμβουλος τοῦ Προέδρου. Θὰ εἶμαι ἐκεῖ ὡς πού νὰ φύγῃ ὁ Κληρίδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ὠλοκληρώθηκε ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιλητές. Ἐξεφράσθησαν οἱ διάφορες ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ εἶναι νὰ διαβασθοῦν, εἰσηγοῦμαι, τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδρίας στὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως γιὰ ἀναβολὴν τῶν ἄλλων θεμάτων γιὰ τὴν ἐπόμενην συνεδρίαν;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἴσως, ἐκτὸς τοῦ τελευταίου θέματος εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ γιὰ τὸ ὁποῖον νομίζω δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἐνστάσις ἐὰν τὸ διεκπεραιώσωμεν σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Γιὰ τὸ τελευταῖο τί εἶπατε, κ. Παπαϊωάννου; Τὸ τέταρτο δηλαδὴ.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Τέταρτον θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν εἶναι σύμφωνον τὸ Σῶμα;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω νὰ ἀναβληθοῦν ὅλα, κ. Πρόεδρε, γιὰ νὰ χυτοῦμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὰ πάρωμεν μὲ τὴν σειράν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅπως θέλετε. Ἐὰν τὸ Σῶμα εἶναι ὁμόφωνον, τότε ἀναβάλλονται τὰ ὑπόλοιπα γιὰ τὴν ἐπόμενην συνεδρίαν τοῦ Σώματος ἢ ὁποῖα ὀρίζεται γιὰ τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην, 16ην Ἰουνίου, 1977, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μὲ τὴν ἀκόλουθον Ἡμερησίαν Διάταξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

(1) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Τριμερῶν Συνεννοήσεων (Διεθνῆ Ἐργατικὰ Ἐπίπεδα) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

- (2) Ὁ περί τῆς Συμβάσεως περί τῶν Μεταναστῶν Ἑργατῶν (Συμπληρωματικαὶ Διατάξεις) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περί τῆς Συμβάσεως περί τῆς Ἀξιοποιήσεως τοῦ Ἀνθρωπίνου Δυναμικοῦ (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περί τῆς Συμβάσεως περί τῶν Ὁργανώσεων τῶν Γεωργικῶν Ἑργατῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.
- (5) Ὁ περί Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1977.
- (6) Ὁ περί Ὁρισμένων Παιθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἐρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγρονομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων». (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη).
- (2) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον αἱ ἀρμόδιαι Ἀρχαὶ ἐχειρίσθησαν τὸ θέμα τῆς δολοφονικῆς ἀποπειρᾶς ἐναντίον τοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη καὶ τοῦ φόνου τοῦ Δῶρου Λοῖζου ».
- (3) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ περί Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμου τοῦ 1964 τῶν ἀφορῶσιν εἰς τὴν τοποθέτησιν ταξιμέτρων ἐφ' ὅλων τῶν ἀστικῶν ταξί ».
- (4) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς Ἔτησίᾳ Ἐκθεσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διὰ τὸ 1975 ».

Κηρύττω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας.

(Ὡρα λήξεως 8.38 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βάκης Χρῖστος	Παπαδόπουλος Τάσος
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Γαλανὸς Ἀλέξης	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Γιάγκου Ἀνδρέας	Πελεκάνος Χρῖστος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Ποσκώτης Σταῦρος
Θεοδώρου Δῶρος	Ποταμίτης Γιάγκος
Ἰεροδιακόνου Λεόντιος	Σαββίδης Γεώργιος
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Φάντης Ἀνδρέας
Λένας Πάρις	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λυσσαρίδης Βάσος	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Μαυρονικόλας Νίκος	Ἀντιπρόσωποι
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Κυρίλλης Φέλιε
Νέμιτσας Τάκης	Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Έκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ἀλ. Μιχαηλίδης, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Γιάγκου, Ντ. Κωνσταντίνου, Ἀλ. Γαλανός, Τ. Νέμιτσας, Στ. Ἀμπίζας, Ζ. Τουλούρας, Κ. Παπαδημητρίου) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (2) Έκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀναστολῆς τῆς Ἐκδόσεως Διατάγματος Ἐξώσεως (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Φ. Παρασκευαΐδης, Τ. Παπαδόπουλος, Χ. Μιχαηλίδης, Δ. Θεοδώρου, Ἀλ. Γαλανός, Στ. Ἀμπίζας, Α. Γιάγκου) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Έκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἱατρῶν (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ἐπὶ τοῦ περὶ Ὁδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, ἡ ἐπ' αὐτῶν σύντομος ἀγόρευσις τοῦ κ. Τ. Χατζηδημητρίου καὶ ψήφισις αὐτῶν.
- (4) Έκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ναρκωτικῶν Φαρμάκων καὶ Ψυχοτρόπων Οὐσιῶν Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Έκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Κυπριακῶν Προτύπων καὶ Ἐλέγχου Ποιότητος (Καθωρισμένα Πρότυπα—Πρώτη Σειρά) Κανονισμῶν τοῦ 1977 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (6) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (7) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Σπ. Κυπριανοῦ (Πρόεδρος), Τ. Χατζηδημητρίου, Χρ. Χριστοφίδης, Β. Λυσσαρίδης, Κ. Παπαδημητρίου) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Β. Λυσσαρίδη θέματος «Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς Ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα».

Τιμὴ 50 Μιλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφεῖῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 16ης ΙΟΥΝΙΟΥ, 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.36 μ.μ.)

(*Αρ. 37)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ)

Κηρύσσω τὴν ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμον Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίᾳ, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπαίνομε στὴν Ἡμερήσια Διάταξη. Τὸ πρῶτο θέμα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη εἶναι Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις. Ἐὰν ὑπάρχουν Ἀπαντήσεις εἰς Ἐρωτήσεις, παρακαλῶ τὸν ἐντιμον Γραμματέα ὅπως τὲς ἀναγνώσῃ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Μαρτίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Μαρτίου, 1977.

«Εἰς τὰς τουριστικὰς περιοχὰς τοῦ «Κόλπου τῶν Κοραλλίων» καὶ «Ἁγίου Γεωργίου» Πέγειας εἶναι ἀπὸ τριετίας ποὺ παρατηρεῖται μεγάλη τουριστικὴ κίνησις, ἰδίως τὰ Σαββατοκυριακὰ. Τοὺς καλοκαιρινούς δὲ μῆνας ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου δημιουργεῖται συμφόρησις ἀπὸ ἀπόψεως κοσμοσυρροῆς.

Ἡ ἔλλειψις τηλεφώνου στὰς δύο περιοχὰς ἀπὸ περιπτώσεις ποὺ ἔχουν κατὰ συχνὰ διαστήματα παρουσιασθῆ καὶ συνεχίζουν νὰ παρουσιάζωνται καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἄμεσον σχέσιν μὲ αὐτὴν ταύτην τὴν ζωὴν τοῦ τουριστικοῦ κόσμου, καθίσταται πλέον προβληματικὴ. Καὶ ἄλλοτε ἐζητήσαμεν τὴν τοποθέτησιν τηλεφώνου εἰς τὰς ὡς ἄνω δύο περιοχὰς.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν :

(α) Μελετᾶ τὴν τοποθέτησιν τηλεφώνου εἰς τὰς ὡς ἄνω περιοχὰς;

(β) Πότε προβλέπεται νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ ποῖα τὰ ἐμπόδια, ἂν ὑπάρχουν;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Ἰουνίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Μαρτίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Ἀναφορικῶς μὲ τὴν ἐγκατάστασιν τηλεφῶνων εἰς τὰς τουριστικὰς περιοχὰς τοῦ «Κόλπου τῶν Κοραλλίων» καὶ «Ἁγίου Γεωργίου» Πέγειας, Πάφου, ἢ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου δὲν εἶναι εἰς θέσιν, ἐπὶ τοῦ παρόντος, νὰ πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἡμερομηνίας ἐγκαταστάσεως τηλεφῶνων εἰς τὰς προμνησθεῖσας περιοχὰς. Τοῦτο θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῶν μελετῶν ἱεραρχήσεως προτεραιοτήτων καὶ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς Ἀρχῆς.

Πάντως τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ συμβάλλῃ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς τοῦ ἀναγκαιοῦντος δι' αὐτὴν κεφαλαίου κινήσεως.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Μαΐου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Μαΐου, 1977.

«Στὸν Κάτω Πύργο ὑπῆρχε στὸ παρελθὸν μόνιμη ἔδρα ἱατροῦ. Στὶς σημερινὰς πολὺ δύσκολες συνθῆκες ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ κοινότητα καὶ τὰ γύρω χωριά δὲν ὑπάρχει μόνιμος ἱατρός.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα πότε θὰ διορισθῇ μόνιμος ἱατρός στὸν Κάτω Πύργο γιὰ νὰ τερματισθῇ ἐπιτέλους ἡ ταλαιπωρία τῶν οὐσιαστικῶς ἐγκλωβισμένων κατοίκων τῆς περιοχῆς.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Ἰουνίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Μαΐου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου.

«Ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τῆς τοποθετήσεως μόνιμου ἱατροῦ εἰς Κάτω Πύργον σὰς πληροφορῶ ὅτι ἐπελέγη ἱατρός διὰ τὸν Κ. Πύργον, ὁ ὁποῖος θὰ τοποθετηθῇ εἰς τὴν ἔδραν τοῦ ἐντὸς ἐνὸς περιῖπου μηνός.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Μαΐου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Μαΐου, 1977.

«Οἱ κάτοικοι τοῦ Κάτω Πύργου καὶ τῆς περιοχῆς ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰ προβλήματα ἐξ αἰτίας τῆς ἔλλειψης γεωπόνου καὶ κτηνιάτρου.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ἐὰν προτίθεται καὶ πότε θὰ διορίσῃ μόνιμο κτηνίατρο καὶ γεωπὸνο στὴν περιοχὴ, οἱ ὑπηρεσίαι τῶν ὁποίων θεωροῦνται ἀπαραίτητες.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6ην Ἰουνίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Μαΐου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου.

«1. Τοποθέτησις Κτηνιάτρου.

Αἱ ἠῤῥημένα ἀνάγκαι τῶν κτηνοτρόφων παγκυπρίως αἱ δημιουργηθεῖσαι μετὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν καὶ ἡ ἔλλειψις προσοντούχου Κτηνιατρικοῦ προσωπικοῦ εἰς τὰς Κτηνιατρικὰς Ὑπηρεσίας διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἠῤῥημένων τούτων ἀναγκῶν κωλύουν τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο ν' ἀνταποκριθῇ ἀμέσως πρὸς τὸ αἴτημα τῶν κτηνοτρόφων τῆς περιοχῆς.

Καταβάλλονται ἐν προκειμένῳ προσπάθειαι ἐξασφαλίσεως τῶν ἀπαιτουμένων πιστώσεων διὰ τὴν πρόσληψιν νέων προσοντούχων Κτηνιάτρων εἰς τῶν ὁποίων προβλέπεται νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὴν ἐν λόγω περιοχὴν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν κτηνοτρόφων.

2. Τοποθέτησις Γεωπόνου.

Ἡ τοποθέτησις γεωπόνου ἐπὶ μονίμου βάσεως εἰς τὴν ἐν λόγω περιοχὴν καθίσταται ἐπὶ τοῦ παρόντος προβληματικὴ λόγω τοῦ ὅτι τὸ προσοντούχον προσωπικὸν τοῦ Τμήματος Γεωργίας εἶναι πλήρως ἀησχολημένον εἰς διάφορα σχέδια γεωργικῆς ἀναπτύξεως εἰς ὁλόκληρον τὴν Νῆσον συμπεριλαμβανομένων τῶν σχεδίων Πιτσιλιάς καὶ Πάφου.

Ἡ ὑφισταμένη διευθέτησις, ἣτις περιλαμβάνει δεκαπενθημέρους ἐπισκέψεις μὲ παραμονὴν δύο συνεχῶν ἡμερῶν (Πέμπτην—Παρασκευὴν) εἰς τὴν ἐν λόγω περιοχὴν ἢ ἐκτάκτους ἐπισκέψεις ἐὰν καὶ ὅταν θεωρηθῶσιν ἀναγκαῖαι ὑπὸ τοῦ εἰς Πόλιν Χρυσοχοῦς ἐδρεύοντος Περιφερειακοῦ Γεωργικοῦ Λειτουργοῦ, θεωρεῖται ὑπὸ τὰς περιστάσεις ὡς ἡ μόνη ἐφικτή.».

ἌΕ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἑρωτήσεων—Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπαίνομε στὸ δεύτερο Κεφάλαιον τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης — Νομοθετικὴ Ἔργασια.

Τὸ πρῶτον Νομοσχέδιον εἶναι «Ὁ περὶ Συμβάσεως περὶ Τριμερῶν Συνεννοήσεων (Διεθνῆ Ἑργατικά Ἐπίπεδα) (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων νὰ διαβάσῃ ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς τὴν ἐκθεσὴ τῆς ἀρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΡΙΜΕΡΩΝ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΕΩΝ (ΔΙΕΘΝΗ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΑ) (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
Ἄνδρέας Φάντης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 20ὴν Μαΐου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς Συμβάσεως περὶ Τριμερῶν Συνεννοήσεων (Διεθνῆ Ἑργατικά Ἐπίπεδα) τὴν ὁποίαν ἡ Γενικὴ Διάσκεψις τῆς Διεθνοῦς Ὀργανώσεως Ἑργασίας υἱοθέτησε κατὰ τὴν Ἐξηκοστὴν Πρώτην αὐτῆς Σύνοδον ἐν Γενεύῃ τὴν 21ὴν Ἰουνίου, 1976, καὶ ἡ ὁποία ἀπεφασίσθη ὅπως ἐπικυρωθῇ ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 15.693 καὶ ἡμερομηνίαν 10ην Μαρτίου, 1977, Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως προνοεῖται ὅπως ἕκαστον Κράτος - Μέλος κυροῦν ταύτην θέτη ἐν λειτουργίᾳ διαδικασίαν διασφαλίζουσαν ἀποτελεσματικὰς συνεννοήσεις, ἐν σχέσει πρὸς θέματα ἀφορῶντα εἰς τὰς δραστηριότητας τῆς Διεθνούς Ὁργανώσεως Ἐργασίας, μεταξύ ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως, τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῶν ἐργαζομένων.

Τὰ θέματα τῆς Διεθνούς Ὁργανώσεως Ἐργασίας ἐπὶ τῶν ὁποίων δέον ὅπως διεξάγωνται συνεννοήσεις εἶναι:

- (α) Κυβερνητικαὶ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτηματολόγια ἐν σχέσει πρὸς θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς Διεθνούς Διασκέψεως Ἐργασίας.
- (β) Προτάσεις ὑποβληθησόμεναι πρὸς τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑποβολὴν Συμβάσεων καὶ Συστάσεων.
- (γ) Ἐπανεξέτασις εἰς κατάλληλα χρονικὰ διαστήματα Συμβάσεων αἵτινες δὲν ἐπεκυρώθησαν, ὡς καὶ Συστάσεων τῶν ὁποίων αἱ διατάξεις δὲν ἐφηρμόθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν μελέτης μέτρων ἅτινα δυνατὸν νὰ ληφθῶσι διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἐφαρμογῆς καὶ ἐπικυρώσεώς των.
- (δ) Θέματα προκύπτοντα ἐκ τῶν ὑποβαλλομένων πρὸς τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἐργασίας ἐκθέσεων ὡς καὶ προτάσεις πρὸς καταγγελίαν κυρωθεισῶν Συμβάσεων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ μὲ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς ἔχοντες τὸν λόγον τὸν ἑξῆς ὁ κ. Ἀρμπίζας :

Ὁ κ. Ἀρμπίζας ἔχει τὸν λόγον.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Τόσον τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν καὶ ψήφισιν Ἐκτετατικὸν ὅσον καὶ τὰ ἐπόμενα τρία στὸ μέρος τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας τῆς σημερινῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ἀναφέρονται εἰς τὴν κύρωσιν Συμβάσεων οἱ ὁποῖες υἱοθετήθησαν ἀπὸ τὴν Γενικὴν Συνδιάσκεψιν Ἐργασίας εἰς τὰς Συνόδους τοῦ Ἰουνίου 1975 καὶ 1976.

Υἱοθέτησις τῶν Συμβάσεων αὐτῶν ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως καὶ ὁμοφωνίας εἰς Γενεὴν τόσον τῆς Κυβερνητικῆς πλευρᾶς ὅσον καὶ τῆς ἐργοδοτικῆς καὶ ἐργατικῆς τοιαύτης. Ἐπιπλέον ἔτυχον τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ κατετέθησαν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς πρὸς κύρωσιν ὅπως προνοῖ τὸ Σύνταγμα. Ὅλες οἱ Συμβάσεις ἀφοροῦν ἀρχὰς, διαδικασίας καὶ θέσμια οἱ ὁποῖες ἔχουν γίνεαι ἀποδεκτὲς ἀπὸ τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμοὺς, ὅπως εἶναι ἡ λήψις μέτρων διὰ τὴν προώθησιν ἀποτελεσματικῶν συνεννοήσεων σὲ ἐθνικὸ ἐπίπεδο μεταξὺ τῶν δημοσίων ἀρχῶν, τῶν ἐργοδοτικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐργατικῶν ἀρχῶν, τὴν παρεμπόδισιν τῆς παρανόμου μεταναστεύσεως καὶ τὴν παροχὴν ἴσων εὐκαιριῶν καὶ ἴσης μεταχειρίσεως εἰς

μετανάστες διά τις χώρες οι οποίες κυροῦν τήν Σύμβασιν αὐτήν. Ἀφοροῦν ἐπίσης εἰς τόν συντονισμόν πολιτικῆς καί προγραμμάτων ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ καί βιομηχανικῆς καταρτίσεως, τήν ἐνθάρρυνσιν ἰδρύσεως καί ἀναπτύξεως ὀργανώσεων γεωργικῶν ἐργατῶν γιά νά μπορέσουν νά διαδραματίσουν ἐνεργότερον ρόλον εἰς τήν οικονομικήν καί κοινωνικήν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας τους.

Προκαλεῖ ἱκανοποίησιν τὸ γεγονός ὅτι οἱ πλεῖστες ἀπό αὐτές τις ἀρχές καί διατάξεις καί θέσμια ἀποτελοῦν ἤδη μέρη τῆς ὑφισταμένης Κυπριακῆς νομοθεσίας ἢ τῶν διεθνῶν Συμβάσεων τις ὁποῖες ἤδη ἡ Κύπρος ἔχει ἀπό πολλοῦ υἱοθετήσῃ καί ἔχει ἀπό πολλοῦ ἐπικυρώσῃ ἢ, ἐπὶ πλέον, ἀποτελοῦν θέσμια ἐργατικά ἢ ἄλλα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀποδεκτὰ τόσον ἀπό τήν Κυβέρνησιν τῆς Κύπρου ὅσον καί ἀπό τις ὀργανώσεις, ἐργοδοτικές ἢ ἐργατικές.

Ἐφείλεται, κ. Πρόεδρε, δίκαιος ἐπαινος σέ ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, τήν Κυβέρνησιν, τοὺς ἐργοδότες καί τοὺς ἐργάτες γιὰ τὴν θέσιν τους, ἢ σῶφρων θέσιν τους πάνω στήν πολιτικήν τήν ὁποῖαν ἀκολουθοῦν στὰ ἐργατικά θέματα, δημιουργεῖ ἐργατικὴν εἰρήνην εἰς τόν τόπον ἀλλὰ τυγχάνει ἐπίσης παγκοσμίου ἀναγνωρίσεως διὰ τήν πρωτοποριακὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων στὰ ἐργατικά, ἢ ὁποῖα ἀποδίδει κατ' ἐπέκτασιν πρὸς ἐπαινον τῆς Κύπρου τῆς ἴδιας.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔτι ἄλλος ὁμιλητής;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητής θὰ προχωρήσωμεν στὴ δεύτερη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσις τῶν πλαγιότητων καί τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔτι ἕνστασις;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία καί Πίναξ. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔτι ἕνστασις;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμβάσεως. "Ἄρθρον 3ον.

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ 3ον ἄρθρον εἰς τὸ Νομοσχέδιον ὡς ἔχει κυκλοφορήσει, φαίνεται μὴ λανθασμένη ἀρχή.

Εἰς τὸ ἄρθρον 3, ὡς ἔχει κυκλοφορήσει εἰς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς, ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς:

Ἡ Σύμβασις τὴν ὁποῖαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία υπέγραψε... τὴν τάδε ἡμερομηνίαν... (εἶναι κενόν).

Νομίζω ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν δὲν εἶναι ἐκ τῶν Συμβάσεων αἱ ὁποῖες χρειάζονται ὑπογραφὴν ἐκ μέρους τῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὅπως κυρωθῶν ἐναπόκειται εἰς τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα κατὰ πόσον συμφωνεῖ εἰς τὴν κύρωσιν.

Ἐπομένως νομίζω ὅτι ἡ ὀρθὴ διάταξις, τὸ ὀρθὸν περιεχόμενον τοῦ ἄρθρου 3, πρέπει νὰ εἶναι «ἡ Σύμβασις διὰ τοῦ παρόντος Νόμου κυροῦται». Κάτι τέτοιο. Διότι εἶναι γεγονός ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν αἱ Συμβάσεις δὲν χρειάζεται νὰ ὑπογραφοῦν πρὸ τῆς κυρώσεως τῶν ὑπὸ τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος. Ἀπὸ ὅ,τι ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ἔχει ἐγερθῆ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς μᾶς πληροφορήσῃ κατὰ πόσον οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα. Ἐάν ἔχη δηλαδὴ συμφωνηθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἡ ἀρχὴ αὕτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Ἀμπίζας ἔχει τὸν λόγον.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ πρόβλημα ἔχει ἀπασχολήσει τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ ἔχει διευθετηθῆ τὸ θέμα συμφώνως τῶν ὑποδείξεων τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως. Ὁ Γραμματεὺς πιστεύω κρατεῖ τὸ διορθωμένον ἀντίγραφον ὅπως τελικῶς διηυθετήθη μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ διαβάσῃ τὸ ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διὰ τοῦ παρόντος Νόμου κυροῦται ἡ Σύμβασις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἔκδοσιν γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ 3ου ἄρθρου;

Ἐγκρίνεται. Καὶ ὁ Πίναξ.

Ἐπὶ τῆς ἔκδοσιν γιὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Πίνακος;

Ἐγκρίνεται καὶ ὁ Πίναξ καὶ ἡ Σύμβασις.

Τώρα προχωροῦμεν εἰς τὴν τρίτη ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Τριμερῶν Συνεννοήσεων (Διεθνῆ Ἐργατικὰ Ἐπίπεδα) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ὄσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο στὸ σύνολό του;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται στὸ σύνολό του.

Τὸ δεῦτερον Νομοσχέδιον εἶναι ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῶν Μεταναστῶν Ἑργατῶν (Συμπληρωματικαὶ Διατάξεις) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑργασίας νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ (ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
Ἀνδρέας Φάντης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 20ὴν Μαΐου, 1977, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς Συμβάσεως περὶ τῶν Μεταναστῶν Ἑργατῶν (Συμπληρωματικαὶ Διατάξεις) ἡ ὁποία υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνδιασκέψεως τῆς Διεθνοῦς Ὄργανώσεως Ἑργασίας κατὰ τὴν Ἐξηκοστὴν αὐτῆς Σύνοδον ἐν Γενεύῃ τὴν 24ην Ἰουνίου, 1975, καὶ ἡ ὁποία ἀπεφασίσθη ὅπως ἐπικυρωθῇ ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 15.693 καὶ ἡμερομηνίαν 10ην Μαρτίου, 1977, Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Σύμβασις ἀποτελεῖται βασικῶς ἐκ δύο Μερῶν.

Διὰ τοῦ πρώτου Μέρους αὐτῆς προβλέπεται ἡ ὑπὸ τῶν Κρατῶν - Μελῶν ἀνάληψις ὑποχρέωσιν σεβασμοῦ τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων πάντων τῶν μεταναστῶν Ἑργατῶν καθὼς καὶ ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐξακριβώσεως περὶ τῆς τυχόν ὑπάρξεως παρανόμως ἀπασχολουμένων μεταναστῶν Ἑργατῶν ἐπὶ τῶν ἑδαφῶν των.

Εἰδικώτερον, διὰ τοῦ ἐν λόγω Μέρους τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως προβλέπεται ὅπως τὰ Κράτη - Μέλη λαμβάνωσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, τόσον ἐπὶ ἐθνικοῦ ὅσον καὶ ἐπὶ διεθνοῦς πεδίου, διὰ τὴν καταστολὴν τῆς παρανόμου μετακινήσεως τῶν μεταναστῶν ὡς καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν θέσπισιν νομοθεσιῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸν καθορισμὸν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν διοικητικῶν, ἀστικῶν καὶ ποινικῶν κυρώσεων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν παράνομον ἀπασχόλησιν μεταναστῶν Ἑργατῶν.

Διὰ τῶν προνοιῶν τοῦ δευτέρου Μέρους τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως ἀναλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Κρατῶν - Μελῶν ἢ ὑποχρέωσις ὅπως ταῦτα ἀκολουθῶσι πολιτικὴν ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ ἐξασφάλισιν ἴσων εὐκαιριῶν καὶ προστασίας εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀπασχόλησιν, κοινωνικὴν ἀσφάλισιν, συντεχνιακὰ καὶ πολιτιστικὰ δικαιώματα καὶ συλλογικὰς ἐλευθερίας τῶν μεταναστῶν ἔργατῶν.

Περαιτέρω διὰ τῆς ἐν λόγω Συμβάσεως προνοεῖται ὅτι πᾶν Κράτος - Μέλος ἐπικυροῦν ταύτην δύναται νὰ ἀποκλείσῃ ἐκ τῆς ἀποδοχῆς του τὸ Μέρος I ἢ τὸ Μέρος II αὐτῆς.

Ἐν τέλει προβλέπεται ὅτι ἡ ἔναρξις τῆς ἰσχύος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως θὰ ἄρχεται δι' ἕκαστον Κράτος - Μέλος αὐτῆς μετὰ παρέλευσιν δώδεκα μηνῶν ἀφ' ἧς ἡ ὑπὸ τούτου ἐπικύρωσις ἤθελε καταχωρηθῆ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ μὲ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε. Καὶ εἰς τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἔχει γίνει ἡ τροποποίησις συμφώνως τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὅπως ἐγίνε καὶ εἰς τὸ προηγούμενον Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἔχει ἐγκριθῆ ἀπὸ τὴν Βουλὴν.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς τοῦ θέλει νὰ μιλήσῃ ἐπάνω στὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ κατ' ἀρχὴν;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀρθρῶν καὶ τῶν πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεῖα καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμβάσεως. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση;

Έγκρίνεται.

Ύπάρχει ένσταση για τὸν Πίνακα;

Έγκρίνεται καὶ ὁ Πίναξ καὶ ἡ Σύμβασις.

Προχωροῦμεν στὴν τρίτη ἀνάγνωση πού θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῶν Μεταναστῶν Ἑργατῶν (Συμπληρωματικαὶ Διατάξεις) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση νὰ ἐγκριθῇ τὸ Νομοσχέδιο στὸ σύνολό του;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ένσταση τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται ὡς σύνολο.

Τὸ τρίτο Νομοσχέδιο εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Ἀξιοποιήσεως τοῦ Ἀνθρωπίνου Δυναμικοῦ (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑργασίας νὰ διαβάσῃ τὴν έκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
Ἀνδρέας Φάντης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 20ὴν Μαΐου, 1977 εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Ἀξιοποιήσεως τοῦ Ἀνθρωπίνου Δυναμικοῦ ἡ ὁποία υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνδιασκέψεως τῆς Διεθνoῦς Ὀργανώσεως Ἑργασίας κατὰ τὴν Ἐξηκαστὴν αὐτῆς Σύνοδον ἐν Γενεύῃ τὴν 23ην Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1975 καὶ ἡ ὁποία ἀπεφασίσθη ὅπως ἐπικυρωθῇ ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 15.693 καὶ ἡμερομηνίαν 10ην Μαρτίου, 1977 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως ἀναλαμβάνεται ὑφ' ἐκάστου τῶν Κρατῶν - Μελῶν ὅπως υἱοθετηθῆ καὶ ἀναπτύσῃ πλήρη καὶ συνδεδεασμένα προγράμματα καὶ πολιτικὴν ἐπαγγελματικῶν προσανατολισμοῦ καὶ ἐκπαίδευσως στενῶς συνδεδεμένην μὲ τὴν ἀπασχόλησιν, κυρίως μέσῳ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ἀπασχολήσεως.

Περαιτέρω προβλέπεται ὅπως κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων προγραμμάτων καὶ πολιτικῆς δέον ὅπως τὰ Κράτη - Μέλη λαμβάνωσι ὑπ' ὄψιν τὰς ἀνάγκας τῆς ἀπασχολήσεως, τὸ ἐπίπεδον τῆς οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς καὶ μορφωτικῆς ἀναπτύξεως καθὼς καὶ τὰς ὑφισταμένας σχέσεις μεταξὺ τῶν στόχων ἀξιοποιήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ καὶ τῶν ἐτέρων οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν καὶ μορφωτικῶν στόχων.

Ἐν τέλει ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Σύμβασις διαλαμβάνει προνοίας διὰ τὴν προοδευτικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ συστήματος ἐπαγγελματικῶν προσανατολισμοῦ, τῶν συστημάτων τῆς συνεχοῦς ἐνημερώσεως ἐπὶ τῆς ἀπασχολήσεως καθὼς καὶ προνοίας διὰ τὸν καθορισμὸν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν προγραμμάτων ἐπαγγελματικῶν προσανατολισμοῦ καὶ ἐκπαίδευσως ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων ὡς καὶ ἐτέρων ἐνδιαφερομένων ὀργανισμῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ μὲ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, καὶ εἰς τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἔχει γίνεαι ἡ τροποποίησις ὅπως ἐγίνε καὶ εἰς τοὺς προηγούμενους δύο Κυρωτικούς νόμους.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς ἔχουσιν τὸν λόγον οἱ ὑπάρχοντες Βουλευτὲς ποὺ θέλουσι νὰ μιλήσωσι ἐπάνω εἰς τὸ Νομοσχέδιον κατ' ἀρχὴν:

Ὁ κ. Καραμιχάλης ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Ἡ Σύμβασις γιὰ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ Ἀνθρώπινου Δυναμικοῦ, ὅπως υἱοθετήθη ἀπὸ τῆς Γενικῆς Συνδιάσκεψιν τῆς Διεθνοῦς Ὄργανώσεως Ἐργασίας στὴ Γενεύη, εἶναι βαρυσήμαντο ἔγγραφο. Θεμελιώνει ἀρχές, σκοποὺς καὶ προγράμματα γιὰ τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν καὶ ἀξιοποίησιν τῶν ἀνθρωπίνων δυνατοτήτων.

Τὸ πρῶτον ἄρθρον τῆς Συμβάσεως ζητεῖ τὴν υἱοθέτησιν προγραμμάτων ἐπαγγελματικῶν προσανατολισμοῦ καὶ ἐκπαίδευσως στενὰ συνδεδεμένων μὲ τὴν ἀπασχόλησιν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ γνωρίζωμε ἀκριβῶς τὸ ἀνθρώπινον δυναμικὸν μας, πόσους ἀνδρες καὶ πόσες γυναῖκες ἔχομε γιὰ ἀποδοτικὴν ἐργασίαν, νὰ διερευνήσωμε τὰ εἶδη ἐργασιῶν ποὺ μποροῦν νὰ κάμνουν σ' ὅλους τοὺς τομείς τῶν δραστηριοτήτων καὶ νὰ τοὺς ἐκπαιδεύσωμε γιὰ νὰ τοποθετηθῶσι οἱ κατάλληλοι ἄνθρωποι εἰς κατάλληλας δουλειάς.

Ἡ ζωτικότητα καὶ ἡ χρησιμότητα αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ δὲ μπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθῆ. Εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη δύναμις ποὺ μπορεῖ νὰ ὠθήσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν εἰς χρήσιμους σκοποὺς, γιὰ τὸν ὅτι ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς δεικνύει ἐνεργὸν ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ζωὴν ὅλων τῶν πολιτῶν. Ἡ δουλειὰ ἐνὸς ἀτόμου εἶναι ἀδιαχώριστο μέρος τῆς ζωῆς του. Καὶ ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος περνᾷ τίς πιὸ πολλὰς ὥρας εἰς τὴν δουλειάν του, εἶναι φυσικὸν ἢ μεγαλύτερον συμβολὴν

του στην κοινωνία να γίνεται μέσω του επαγγέλματός του. 'Η ικανότητά του να εργάζεται αποδοτικά και έξω από τις εργασίμες του ώρες για να συμβάλει στην κοινωνία, εξαρτάται από την επαγγελματική του επιτυχία και το επαγγελματικό του περιβάλλον. "Όταν ο άνθρωπος εκλέγει επάγγελμα, εκλέγει ουσιαστικά τρόπο ζωής, επομένως ο επαγγελματικός προσανατολισμός έχει πρωτεύουσα σημασία στην ανάπτυξη του ατόμου και της οικονομίας ενός τόπου. 'Η υιοθέτηση του όμως δεν είναι εύκολη δουλειά. Γι' αυτό το Διεθνές Γραφείο 'Εργασίας μελετά τρόπους και νομοθετικά μέτρα για την προώθησή του.

'Ασφαλώς αν όλες οι δουλειές ήταν οι ίδιες και όλοι οι άνθρωποι οι ίδιοι δεν θα υπήρχε πρόβλημα. Οίσοδήποτε άνθρωπος θα έκαμνε οίανδήποτε δουλειά. Σε μία πρωτόγονη κοινωνία όπου οι πλείστοι είναι άπλοικοι γεωργοί, οι δε υπόλοιποι ασχολούνται με όλα τα άλλα επαγγέλματα που δεν υπερβαίνουν τα πέντε - δέκα, δεν έχει σημασία ποιός αρπάζει τη γη ή ποιός μαζεύει τους καρπούς. Σε μία σύγχρονη όμως και πλήρως ανεπτυγμένη κοινωνία όπου τα επαγγέλματα ταξινομούνται και φθάνουν τις 22.000, όλα δε απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις, δεν μπορούν το κράτος και η εκπαίδευση να μη δώσουν κατεύθυνση. Το κάθε επάγγελμα διαφέρει από το άλλο, έχει τα δικά του χαρακτηριστικά και τις δικές του απαιτήσεις. Οι άνθρωποι επίσης διαφέρουν ριζικά, ο ένας από τον άλλο, στις ικανότητες, πνευματικές και σωματικές, τα ενδιαφέροντα, την κοινωνικότητα. Είναι ανάγκη επομένως να τύχουν της κατάλληλης εκπαίδευσης για να μπορέσουν να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της σύγχρονης πολύπλοκης βιομηχανικής κοινωνίας.

Το πρόβλημα καθίσταται πολύ δύσκολο και σοβαρό ή δε ευθύνη του κράτους για την επίλυση του πολύ μεγάλη. Οι εισηγήσεις του Διεθνούς Γραφείου 'Εργασίας είναι αυτές που ήδη εφαρμόζονται στις προηγμένες και ανεπτυγμένες χώρες με εξαιρετικά αποτελέσματα. Για κάθε εξειδικευμένο επάγγελμα σχεδιάζεται πρόγραμμα για εκπαίδευση προσώπων που θα καταλάβουν τις ειδικές θέσεις.

Στην Κύπρο υπάρχουν ήδη βασικά προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Τα σχολεία Μέσης Παιδείας ήδη βοηθούν τους μαθητές τους να γνωρίσουν τα διάφορα επαγγέλματα και τους εαυτούς τους. Οι τεχνικές σχολές καταρτίζουν ειδικούς τεχνίτες σε πολλούς τομείς. Το 'Υπουργείο 'Εργασίας τροφοδοτεί τη βιομηχανία με ανώτερους τεχνικούς μέσω του Τεχνολογικού 'Ινστιτούτου. 'Ο Συνεργατισμός μέσω του Συνεργατικού Κολλεγίου καταρτίζει ειδικευμένα στελέχη. 'Η γεωργία, το εμπόριο και η βιομηχανία που αναπτύσσονται τόσο ραγδαία οφείλουν πολλά στο ειδικευμένο προσωπικό τους.

Χρειαζόμαστε όμως επέκταση των σχεδίων, μεγαλύτερο συντονισμό και ειδίκευση. Οι συνεχείς τεχνολογικές εξελίξεις, οι νέες ιδέες για το εμπόριο και τη διάθεση των βιομηχανικών και γεωργικών προϊόντων απαιτούν αναπροσαρμογές και αυξάνουν την ανάγκη επαγγελματικής κατεύθυνσης. 'Εκατοντάδες θέσεις αλλάζουν και νέες δημιουργούνται. Ειδικά στην Κύπρο η εισβολή κατάντρεψε τις εργασίες χιλιάδων ανθρώπων. Οι έκποισθέντες και τα παιδιά τους πρέπει να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να απασχοληθούν σε άλλες νέες περιοχές. 'Η επιστημονική κατεύθυνση και καθοδήγηση μαζί με όλες τις άλλες προσπάθειες μπορούν να μας λύσουν το πρόβλημα.

Πιστεύω ότι ο σχετικός νόμος πρέπει να ψηφιστεί. 'Η κύρωση της Σύμβασης είναι απαραίτητη. Μας βάζει στο δρόμο της προόδου, να ακολουθήσουμε τα βήματα εκείνων των χωρών που ήδη από 100 χρόνια και πλέον, δηλ. από το 1860 μέχρι σήμερα, εφαρμόζουν νομοθεσία για επαγγελματική κατεύθυνση και ανάπτυξη. Τα αποτελέσματά τους είναι άριστα γιατί οι ειδι-

κευμένοι, ικανοί και δραστήριοι άνθρωποι που προκύπτουν από τα προγράμματα αυτά αποδίδουν το μέγιστο της παραγωγής και συμβάλλουν ουσιαστικά στην ευημερία του τόπου τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει άλλος όμιλητής;

Δέν υπάρχει άλλος όμιλητής.

Μπαίνομε στη δεύτερη ανάγνωση του Νομοσχεδίου που θα γίνη με την ανάγνωση τῶν άρθρων και τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση;

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ερμηνεία και Πίναξ. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση;

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωση Συμβάσεως και Πίναξ. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση να έγκριθῆ τὸ 3ον άρθρον και ὁ Πίνακας;

Έγκρίνονται.

Και μπαίνομε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του Νομοσχεδίου που θα γίνη με την ανάγνωση του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ αναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Ἀξιοποιήσεως τοῦ Ἀνθρωπίνου Δυναμικοῦ (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση να έγκριθῆ τὸ Νομοσχέδιον σάν σύνολο;

Έγκρίνεται σάν σύνολο.

Και τώρα παρακαλῶ και πάλιν τὸν κ. Ἀμπίζαν να διαβάση τὴν τετάρτην έκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Σταῦρος Ἀμπίζας, Πρόεδρος
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
Ἀνδρέας Φάντης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 20ὴν Μαΐου, 1977 εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐκπρόσωποι αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς Συμβάσεως περὶ τῶν Ὄργανώσεων τῶν Γεωργικῶν Ἐργατῶν ἡ ὁποία υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνδιασκέψεως τῆς Διεθνοῦς Ὄργανώσεως Ἐργασίας κατὰ τὴν Ἐξηκαστὴν αὐτῆς Σύνοδον ἐν Γενεύῃ, τὴν 23ην Ἰουνίου, 1975, καὶ ἡ ὁποία ἀπεφασίσθη ὅπως ἐπικυρωθῆ ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 15.693 καὶ ἡμερομηνίαν 10ην Μαρτίου, 1977 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως ἀναλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Κρατῶν - Μελῶν ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐφαρμογῆς πολιτικῆς ἐνεργοῦ ἐνθαρρύνσεως τῶν ὀργανώσεων τῶν γεωργικῶν ἐργατῶν πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως αἱ ἐν λόγῳ ὀργανώσεις καταστῶσι ἱκαναὶ νὰ διαδραματίσωσι τὸν ρόλον των εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν.

Περαιτέρω διὰ τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως λαμβάνονται μέτρα προωθήσεως τῆς συμβολῆς τῶν ὀργανώσεων γεωργικῶν ἐργατῶν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν δυνατοτήτων ἀπασχολήσεως καὶ τῶν γενικῶν συνθηκῶν ζωῆς καὶ ἐργασίας εἰς τὰς γεωργικὰς περιοχάς, ὡς καὶ εἰς τὴν αὔξησιν καὶ καλυτέραν κατανομήν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ἐν τέλει παρέχεται ἡ ἐξουσία εἰς πᾶν Κράτος - Μέλος ἐπικυροῦν τὴν ἐν λόγῳ Σύμβασιν ὅπως καταγγείλῃ ταύτην μετὰ πάροδον δεκαετίας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος αὐτῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ μὲ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐπαναλαμβάνω, κ. Πρόεδρε, ὅτι καὶ εἰς τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἔχει ἐπέλθει ἡ τροποποίησις συμφώνως τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὅπως καὶ εἰς τοὺς προηγούμενους τρεῖς Κυρωτικοὺς Νόμους.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἄλλοις ὁμιληταῖς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς μπαίνομε στὴν δευτέρην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ποῦ θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πλαγιότητων καὶ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση;

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία και Πίναξ. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση;

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωση Συμβάσεως και Πίναξ. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση να έγκριθῆ τὸ 3ον ἄρθρον και ὁ Πίνακας;

Έγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωση θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῶν Ὀργανώσεων τῶν Γεωργικῶν Ἔργατῶν (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση να έγκριθῆ τὸ Νομοσχέδιο στοῦ σύνολο του;

Έγκρίνεται τὸ Νομοσχέδιο στοῦ σύνολο του.

Τὸ πέμπτον Νομοσχέδιον δὲν μπορεῖ να συζητηθῆ σῆμερα γιατί δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἀκόμη ἢ ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ 6ον Νομοσχέδιον εἶναι «Ὁ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἐρεύνης και Ἐκδίκασις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν να διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΝΟΜΟΥ ΤΗΣ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΗΣ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΩΝ ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΩΝ (ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΙΚΑΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἄμπιζας
Ἄνδρας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ἐμελέτησε τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασιν νόμου εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 3ην Ἰουνίου, 1977. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας.

Διὰ τῆς ἐν λόγω προτάσεως νόμου, ἣτις κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τῶν ἀξιότιμων Μελῶν αὐτῆς κ.κ. Χρ. Χριστοφίδη, Α. Φάντη καὶ Δ. Θεοδώρου, σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγὴ Ἐρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977 (Ἄρ. 3 τοῦ 1977) εἰς τρόπον ὥστε ἀφ' ἑνὸς νὰ παρέχεται ἐξουσία εἰς τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης νὰ παρατείνῃ τὴν ἐξάμηνον προθεσμίαν διὰ τὴν ὑποβολὴν καταγγελίας ὅτι ὑπάλληλος δυνατόν νὰ ἔχη διαπράξει πειθαρχικὸν παράπτωμα δι' ὠρισμένους λόγους μὴ προβλεπομένους ἐν τῇ ἰσχυούσῃ νομοθεσίᾳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ καταστήθῃ δυνατόν ὅπως ἡ διεξαγωγὴ ἐρεύνης συνεπείᾳ καταγγελίας διὰ διάπραξιν πειθαρχικοῦ παραπτώματος γίνεται ὑφ' ἑνὸς προσώπου καὶ τοῦτο χάριν ἐπιταχύνσεως τῆς ὅλης διαδικασίας.

Εἰδικώτερον διὰ τῶν προνοιῶν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος προτάσεως νόμου—

- (α) Παρέχεται ἐξουσία εἰς τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης νὰ παρατείνῃ τὴν ἐξάμηνον προθεσμίαν διὰ τὴν ὑποβολὴν καταγγελίας εἰς ἣν περιπτώσιν ἐκκρεμῆ δικαστικὴ προσφυγὴ ὑπάλληλου κατὰ τυχὸν ἀπολύσεως αὐτοῦ ὡς καὶ εἰς ἣν περιπτώσιν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ ἡ ὑποβολὴ καταγγελίας δὲν κατέστη δυνατὴ ἐντὸς τῆς περιόδου τῶν ἑξ μηνῶν.
- (β) Παρέχεται ἐξουσία εἰς τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης ὅπως ἐπὶ τῇ διαβίβάσει τῆς καταγγελίας πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐρεύνης Ζητῆ ἀπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐὰν τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπαιτῇ τοῦτο, νὰ θέτῃ εἰς διαθεσιμότητα τὸν ὑπάλληλον διαρκούσης τῆς ἐρεύνης καὶ μέχρι τῆς τελικῆς συμπληρώσεως τῆς υποθέσεως.
- (γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐρεύνης κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως ἀναθέτῃ εἰς ὑπεπιτροπὴν, ἣτις θὰ δύναται νὰ ἀποτελήται καὶ ὑφ' ἑνὸς μόνον προσώπου, τὴν διεξαγωγὴν ἐρεύνης εἰς καταγγελίαν διὰ διάπραξιν πειθαρχικοῦ παραπτώματος.
- (δ) Προβλέπεται ὅτι τόσον ἡ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας γνωμοδότησις πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὅσον καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διατυπωθεῖσα κατηγορία πρὸς τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον θὰ διαβιβάζωνται μὲσω τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης.
- (ε) Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω προστίθεται νέα διάταξις δυνάμει τῆς ὁποίας θὰ διέπωνται ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νόμου καὶ οἱ δικαστικοὶ λειτουργοὶ εἰς τρόπον ὥστε ἡ διερεύνησις τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων τούτων ὡς καὶ ἡ τιμωρία των νὰ γίνεται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγὴ Ἐρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) Νόμου τοῦ 1977.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν μελετήσασα διεξοδικῶς τὰς διατάξεις τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὅτι διὰ τούτων καθίσταται ἀπλουστερά καὶ ταχύτερα ἡ διαδικασία καθάρσεως εἰς τὴν κρατικὴν μηχανὴν ἀποδέχεται τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασιν νόμου ἀφοῦ αὐτὴ τροποποιηθῇ διὰ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ ἄρθρου 6 αὐτῆς.

Τὸ ἄρθρον 6 τοῦ προτεινομένου Νόμου, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν, ἀπησχόλησεν ὅλως ἰδιαίτερος τὴν Ἐπιτροπὴν. Κατόπιν δὲ τῆς λαβούσης

χώραν ανταλλαγῆς ἀπόψεων τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τοῦ ἀξιολόγου Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ τελευταίου δοθείσης διαβεβαίωσης ὅτι τὸ ὅλον θέμα διέπεται σήμερον ὑπὸ Συνταγματικῶν διατάξεων αἵτινες ἀναπροσηρμόσθησαν καταλλήλως ὑπὸ σχετικῆς νομοθεσίας βάσει τοῦ δικαίου τῆς ἀνάγκης, τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπεφάσισαν ὅπως τὸ ἄρθρον 6 τοῦ προτεινομένου νόμου ἀπαλειφθῆ.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆ Ἐσωτερικῶν συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῆς περι ἧς ὁ λόγος προτάσεως νόμου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτῆς ὡς ἔχει τροποποιηθῆ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Προβαίνουσα ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ὡς ἄνω εἰσήγησιν φρονεῖ ὅτι εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πειθαρχικὴν δίωξιν τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν θὰ ἔδει ἀπαραιτήτως νὰ τεθῆ εἰς λειτουργίαν ὁ κατάλληλος μηχανισμὸς ὡστε νὰ κινηθῆ ἡ διαδικασία ἐρεύνης τυχόν διαπραχθέντων ὑπὸ δικαστικῶν λειτουργῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πραξικοπήματος ἢ ἐν σχέσει πρὸς αὐτὸ διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὡς καὶ τῆς σχετικῆς νομοθεσίας προβλεπομένων πειθαρχικῶν ποινῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιλητὲς σχετικὰ μὲ τὴ συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ἀρχὴν;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἄξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Μετὰ 5 ἀκριβῶς μῆνες ἀπὸ τὴν θέσπισιν τοῦ ἀρχικοῦ Νόμου διὰ κάθαρσιν γίνονται εἰσηγήσεις διὰ τροποποιήσεις πρὸς βελτίωσιν τῶν προνοιῶν του. Αἰσθάνομαι ὡς καθήκον ὅτι πρέπει νὰ ἐκφράσω τὰς ἐπιφυλάξεις μου κατὰ πόσον θὰ συμβάλωμεν καθ' οἷονδήποτε τρόπον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς καθάρσεως ἢ ἐὰν δὲν πρόκειται ἀπλῶς δι' ἀκαδημαϊκὴν συζήτησιν.

Ἐθεσπίσθη ἡ νομοθεσία διὰ κάθαρσιν κατόπιν ἀξιώσεως τοῦ λαοῦ δι' ἐξυγίανσιν τοῦ δημοσίου βίου καὶ θωράκισιν τοῦ κράτους ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸν ἐχθρόν.

Διευτυπώθησαν ἀπ' ὅλες τὰς πλευρὰς ἐκτός ἐκείνων πού ὁ λαὸς δὲν τοὺς ἐξουσιοδότησε διὰ τὸν ἐκπροσωποῦν εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ κάθαρσις ἀποτελεῖ μέτρον ὑψίστης ἀνάγκης δι' ἐπιβίωσιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Καὶ κάθε τι τὸ ὁποῖον ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ τόπου, ἢ προώθησίς του ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην δι' ὅλους τοὺς ὑπευθύνους.

Λυποῦμαι νὰ πῶ, ὅπως καὶ ἄλλωστε καὶ ὁ χρόνος ἀπέδειξεν, ἡ διάθεσις τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὸ παλαικὸν αἴτημα διὰ κάθαρσιν εἶναι περιορισμένη, ἂν ὄχι ἀνύπαρκτος.

Καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα παρὰ τὸ γεγονός ὅτι διατυπώνονται ἀπόψεις περὶ μὴ πλήρους καθάρσεως ἐν τούτοις ἐγίναν μεγάλα θήματα. Οἱ πρωταίτιοι τοῦ πραξικοπήματος ἐδικάσθησαν καὶ κατεδικάσθησαν, οἱ βασανιστὲς ἀπεκαλύφθησαν καὶ εἶναι φυλακισμένοι, δεκάδες ἀπελύθησαν ἀπὸ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας καὶ τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν, Τοπικὰ Συμβούλια ἀντικατεστάθησαν, Συμβούλια Ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν διωρίσθησαν νέα καὶ ἐγίναν πολλά.

Ἄς παραδειγματισθῶμεν.

Ἐδῶ τίποτε δὲν ἐγίνε. Παρὰ πτὴν παρέλευσιν 5 μηνῶν κανένα μέτρον δὲν ἐλήφθη πρὸς διορισμὸν Ἐπιτροπῆς Ἐρεύνης καὶ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐφαρμογή τοῦ Νόμου ἀποτελεῖ ἱστορικὴν ἀνάγκην καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἡ καθυστέρησις πού παρετηρήθη, ἔστω καὶ ἐάν τελικῶς ἡ Κυβέρνησις ἀποφασίσῃ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον, ἔχει πλήξει ἀνεπανόρθωτα τοὺς σκοποὺς τῆς νομοθεσίας.

Ἡ ἀδιαφορία τῆς Κυβερνήσεως ἔχει ὑπονομεύσει τὸν Ζῆλον τοῦ λαοῦ νὰ συνεργασθῇ διὰ κάθαρσιν. Νομίζω ὅτι θὰ προσέθετα εἰς τὰς ἀκαδημαϊκὰς συζητήσεις ἐάν ἐσχολίαζα τοὺς λόγους πού τελικὰ ἀπεφασίσθη νὰ ἀφεθοῦν οἱ δικαστικοὶ ἔξω ἀπὸ τὰς προνοίας τοῦ νόμου.

Ἐχω ἐπιφυλάξεις διὰ τὴν ὀρθότητα τῆς θέσεως αὐτῆς καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν ἔγινε πλήρως κατανοητὴ ἡ ἀνάγκη διὰ κάθαρσιν.

Ἡ κάθαρσις εἶναι ἀναγκαία διὰ νὰ Ζῆσῃ ὁ τόπος καὶ κανένα νομικὸν κώλυμα δὲν μπορεῖ νὰ ἀντισταθμίσῃ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος καὶ τοῦ τόσον σκληρὰ δοκιμαζομένου λαοῦ.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐλέχθη καὶ ἀπὸ ἄλλους συναδέλφους ὅτι οἱ δικαστικοὶ δὲν πρέπει νὰ τίθενται ὑπεράνω τοῦ νόμου, καὶ ἡ μὴ περίληψίς τους εἰς τὸν νόμον δίδει τὴν ἐντύπωσιν αὐτῆν.

Ἀξιοῦμεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως προχωρήσῃ ἔστω καὶ ἀργὰ μὲ θάρρος καὶ συνείδησιν εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀνάγκην νὰ ἐφαρμόσῃ μὲ τρόπον σωστὸν τὸν νόμον διὰ κάθαρσιν. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν προέβη εἰς λεπτομερεῖς εἰσηγήσεις πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης διὰ τὴν καλὴν καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου.

Ἄς προχωρήσῃ ἡ Κυβέρνησις ἐπιτέλους νὰ κάμῃ πὴν κάθαρσιν χωρὶς ἄλλα προσχήματα καὶ ἄλλας ἀναβολὰς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας ἄλλος ὁμιλητής;

Ἐχετε τὸν λόγον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Θὰ συμφωνήσω καὶ ἐγὼ ὅτι παρατηρεῖται μιὰ πολὺ σημαντικὴ καθυστέρηση στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, πρῶγμα πού ἐπιβαρύνει τὴν προώθηση τοῦ λαϊκοῦ αἰτήματος γιὰ κάθαρση. Ἄν ὅμως αὐτὴ ἡ καθυστέρηση ἦταν μόνον θέμα τεχνικῶν δυσκολιῶν θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ ἐρμηνεύσουμε. Φοβοῦμαστε μόνον ὅτι ἡ καθυστέρηση, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν αἰτίαν πού τὴν προκαλεῖ θεωρεῖται ἀπὸ πολλοὺς εἴτε σὰν ἀδυναμία εἴτε σὰν ἐκδήλωση κωλυσιεργείας γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου καὶ τοῦτο ἀποθρασύνει τοὺς ἐνόχους καὶ τοὺς συνωμότες. Θὰ πρέπει κάποτε νὰ δείξουμε ὅτι τὸ κράτος διαθέτει τὴν θέληση καὶ τὴν ἀπόφαση νὰ προχωρήσῃ στὰ σωστὰ μέτρα. Τοῦτο θὰ ἐνισχύσῃ τὸ κύρος του καὶ θὰ οἰκοδομήσῃ τὲς σωστὲς ἀξίες πού πρέπει νὰ κυριαρχοῦν σ' ἕναν τόπο μὲ κατοχὴ καὶ οἱ ἀξίες αὐτὲς ἀπαιτοῦν οἱ ἔνοχοι γιὰ τὴν καταστροφὴ νὰ τιμωροῦνται καὶ νὰ μένουν ἀπερίσπαστοι οἱ ἄλλοι, ὀλόκληρος δηλ. ὁ λαὸς γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα του. Θὰ πρέπει ἀκόμα νὰ ξέρουν ὅσοι θέλουν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν πορείαν τῆς βίας, τῆς συνωμοσίας, τοῦ Ἐσκαθτισμοῦ καὶ τοῦ πρακτερισμοῦ ὅτι δὲν ἔχουν θέσιν μέσα στὸν κρατικὸ μηχανισμό ἐνὸς τόπου πού μάχεται γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία.

Φυσικὰ τὰ μέτρα αὐτὰ εἶναι μόνον περιθωριακά. Τὰ μεγάλα ἐγκλήματα καὶ οἱ μεγάλοι ἔνοχοι διαφεύγουν. Καὶ θὰ διαφεύγουν ὅσον παραμένει κλειστὸς ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου καὶ ἐδῶ καὶ στὴν Ἑλλάδα. Γι' αὐτὸ ἐπιμένουμε νὰ ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου γιὰ νὰ τιμωρηθοῦν οἱ μεγάλοι προδότες καὶ οἱ σφετεριστὲς τῆς ἐξουσίας. Τότε θάβῃ καὶ πῶς αὐσιαστικὸν νόημα καὶ ἡ πειθαρχικὴ δίωξις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων πού παρανόμησαν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει άλλος όμιλητής;

Ό κ. Φάντης έχει τόν λόγον.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Η κύρια πρόνοια ή όποία υπάρχει στό νομοσχέδιο πού έπρότειναν οι τρεις εκπρόσωποι τών διαφόρων παρατάξεων στη Βουλή είναι νά παρατείνει τό χρονικό διάστημα κατά τό όποίο κάθε πολίτης δικαιούται νά υποβάλει καταγγελία εναντίον όποιουδήποτε πού έμπίπτει στις πρόνοιες του βασικού νόμου για τήν ένοχή του ή για τήν ανάμιξη του στό προδοτικό πραξικόπημα τής 15ης του Ιούλη. Μαζί με αυτήν τήν πρόνοια ή προσάθεια του νομοσχεδίου πού συζητούμε σήμερα είναι νά καλύψει ώρισμένα κενά τά όποια είχαν διαπιστωθή κατά τή διάρκεια τής μελέτης του προηγούμενου νόμου, του βασικού νόμου.

Όμως πέραν από αυτά νομίζω πως τό κυριώτερο ζήτημα τό όποιον πρέπει νά άπασχέληση αυτήν τήν Βουλήν είναι ή κοινή διαπίστωση πού υπάρχει και από τή Βουλή αλλά και γενικά από όλο τόν Κυπριακό λαό ότι παρουσιάζεται σοβαρή καθυστέρηση στό νά τεθή σε λειτουργία ό νόμος αυτός. Η Βουλή έχει ψηφίσει τό νόμο για τήν κάθαρση στές 20 του περασμένου Γενάρη, δηλ. πριν από πέντε μήνες. Στο διάστημα τούτο ήταν δυνατόν και ή Έπιτροπή Έρεύνης για τά παραπτώματα τά όποια καλύπτονται από τό νόμο νά διορισθή και τό Πειθαρχικό Συμβούλιο νά διορισθή. Η καθυστέρηση αυτή προκαλεί δικαιολογημένη άνησυχία μέσα στό λαό και προκαλεί πολύν σκεπτικισμό ως προς τίς προθέσεις τής Έκτελεστικής Έξουσίας για τήν έφαρμογή αυτού του νόμου.

Ψηφίζοντας σήμερα τό τροποποιητικό αυτό νομοσχέδιο επιθυμούμε νά τονίσουμε τήν επείγουσα ανάγκη όπως ή Έκτελεστική Έξουσία προχωρήσει χωρίς καμιά περαιτέρω καθυστέρηση στό διορισμό τής Έπιτροπής Έρεύνης και στό διορισμό του Πειθαρχικού Συμβουλίου έτσι πού ό νόμος αυτός νά άρχίσει νά λειτουργή για νά εκτελέσει τόν προορισμό του. Οι πραξικοπηματίες πρέπει νά αντίληφθουν ότι υπάρχει ό νόμος και ότι ό νόμος αυτός πρόκειται νά λειτουργή διότι με τήν παραμέληση, με τήν όλιγωρία και τήν καθυστέρηση τής Έκτελεστικής Έξουσίας στό νά προβή στό διορισμό αυτών τών Σωμάτων δημιουργείται ή έντύπωση ότι έψηφίσθη ό νόμος μόνον και μόνον για νά ρίξει στάχτη στά μάτια του λαού και ουσιαστικά τό θέμα τής κάθαρσης νά παραπεμφθή στές Έλληνικές καλένδες.

Γι' αυτό ακόμα μιá φορά από τό βήμα αυτό επαναλαμβάνουμε τήν παλαιά ή άξίωση ότι πρέπει ή Έκτελεστική Έξουσία νά προχωρήσει χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση στό διορισμό τών Σωμάτων πού προβλέπονται από τό νόμο.

Κύριε Πρόεδρε, θά ήθελα νά αναφερθώ στην παρατήρηση πού έκαμεν ό έντιμος συνάδελφος κ. Χριστοφίδης, Πρόεδρος τής Έπιτροπής Έσωτερικών, όσον άφορά τήν άπάλειψη του άρθρου 6 του τροποποιητικού νομοσχεδίου πού κατετέθη στη Βουλή πού άφορά τους Δικαστικούς Λειτουργούς. Τονίζω ότι ή Έπιτροπή είχε τήν εύκαιρία νά άκούση από τόν Υπουργό Δικαιοσύνης και από τό Γενικό Εισαγγελέα τους σοβαρούς λόγους πού έπέβαλλαν τήν άπάλειψη αυτού του άρθρου. Και έχω τήν έντύπωση και είμαι πλήρως σύμφωνος ότι οι λόγοι τους όποιους έξέθεσαν τόσοσ ό έντιμος Υπουργός Δικαιοσύνης όσον και ό Γενικός Εισαγγελεύς τής Δημοκρατίας για τό ότι δέν θά ήταν όρθό νά περιληφθή ένα τέτοιο άρθρο στό νόμο περί Πειθαρχικών Παραπτωμάτων είναι σοβαροί, τόσο σοβαροί πού δικαιολογούν πράγματι τήν άπάλειψη του.

Μεταξύ άλλων, εκείνο που ελέχθη στην Έπιτροπή είναι ότι για πρώτη φορά ή Δικαστική Έξουσία, με τὸ νομοσχέδιο τὸ ὁποῖο κατετέθη, ἐάν παρέμενε τὸ ἄρθρο 6 κατὰ κάποιον τρόπο θὰ ὑπῆγετο στὸν ἔλεγχο, ἔστω ἐμμεσα, τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἐνῶ στὸ σύστημα τὸ ὁποῖον ὑπάρχει οὔτε δικές μας τές χώρες ή Δικαστική Ἐξουσία εἶναι μιὰ ἐντελῶς χωριστή ἐξουσία ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστική. Ἡ συμπερίληψη τῆς στὲς πρόνοιες αὐτοῦ τοῦ Νόμου θὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωση ὅτι ὑπῆρχε προσπάθεια ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας κατὰ κάποιον τρόπο νὰ ὑποδουλώσῃ τὴ Δικαστική Ἐξουσία, πράγμα τὸ ὁποῖο ὅπως ἐλέχθη ἀπὸ τὸν ἐντιμὸ Ὑπουργὸ Δικαιοσύνης καὶ τὸν Γενικὸ Εἰσαγγελέα, θὰ ἐξέθετε διεθνῶς τὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία, ὡς παραβιάζουσαν ὠρισμένες ἀρχές που ἀκολουθοῦνται στὸ Κοινοβουλευτικὸ σύστημα ὅλων τῶν δυτικῶν χωρῶν. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἠμόφωνα ἀπεφάσισεν ὅτι οἱ λόγοι ἦταν τόσο σοβαροὶ που ἐδικαιολογοῦσαν τὴν ἀπάλειψη τοῦ ἄρθρου 6 καὶ νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ μὲνῃ με ὁποιαδήποτε λανθασμένη ἐντύπωση ὅτι ἡ ἀπάλειψη τοῦ ἄρθρου 6 ἔγινε γιὰ ὁποιοσδήποτε ἄλλους λόγους ἐκτὸς ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς λόγους οὐσίας ὅπως τοὺς ἐξήγησαν ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταί;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, δὲν θὰ ἤθελα νὰ γενικεύσω τὴν οὐζήτησιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν παρατήρησιν τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Φάντη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ διακόψω τὸν ὀμιλητὴν ἀλλὰ ἐάν οἱ εἰσηγήσεις τοῦ κ. Χριστοφίδη ἀφοροῦν τὸ ἄρθρον 6, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς συζητήσεως σήμερα, ἀφοῦ διὰ τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἔχουμεν ἐνώπιόν μας καὶ τὸ ὁποῖον ἡ Ἐπιτροπὴ, Πρόεδρος τῆς ὁποίας εἶναι ὁ κ. Χριστοφίδης, ἕνας ἀπὸ τοὺς εἰσηγητὲς τοῦ Νομοσχεδίου, ζητᾷ ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ, ἡ πρότασις εἶναι ὅπως τὸ ἄρθρον 6 ἀπαλειφθῇ.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἐκτὸς θέματος ὁποιαδήποτε οὐζήτησις πάνω στὸ ἄρθρον 6 τὸ ὁποῖον δὲν εὑρίσκεται ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίων.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, με ὅλον τὸν σεβασμὸν δὲν θὰ οὐζητήσω τὸ ἄρθρον ἀλλὰ τὴν παρατήρησιν, ὅπως εἶπα, γιατί δηλαδὴ κατελήξαμεν ἐδῶ νὰ ἀπαλειφθῇ τὸ ἄρθρον. Ἀπεσύρθη τὸ ἄρθρον — γίνεται μιὰ ἀναφορὰ εἰς τὸ γιατί ἀπεσύρθη τὸ ἄρθρον — ἀλλὰ δεδομένου ὅτι ἐξεφράσθησαν οἱ λόγοι καὶ δεδομένου ὅτι εἰς τὴν ὀμιλίαν μου διετύπωσα ἐπιφυλάξεις ἀλλὰ τελικῶς συνεφώνησα με τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς, δὲν σημαίνει τοῦτο ὅτι συμμερίζομαι τὴν ἄποψιν αὐτὴν πλήρως ἀλλὰ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐπηκολούθησε μιὰ ἐπιστελὴ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου με κοινοποίησιν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ τὸ Σῶμα. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ Δικαστικοὶ προσεφέρθησαν νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὸν Νόμον καὶ . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ, παρακαλῶ τὸν κ. Χριστοφίδη . . . .

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

.....και πολλά άλλα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλώ τον κ. Χριστοφίδην.....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε, αλλά νομίζω ότι περιορίζεται ή συζητήσις και όταν εκφράζονται απόψεις υπέρ, πρέπει να εκφράζονται και απόψεις κατά. Αυτό σημαίνει διάλογος. Δεν πρόκειται να θίξω κανένα αλλά πρόκειται να δώσω μίαν έρμηνείαν των έπιφυλάξεων, διότι όλοι πρέπει να γνωρίζωμεν ότι πρόκειται περι του δικαίου της ανάγκης. Και υπήρξε μία παρέκκλισις από τες πρόνοιες του Συντάγματος γενικώς και εδώ πρόκειται περι έπιβιώσεως του κράτους και ή Βουλή αυτή είναι αντισυνταγματική, τὰ Δικαστήρια τὸ ἴδιον, ή Δημοσία Υπηρεσία ἴδιον, είναι τὸ δίκαιον της ανάγκης. "Έχομεν παρεκκλίνει από τὸ Σύνταγμα πλειστάκις και ὄχι.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Χριστοφίδη, μιλάτε πάλιν διὰ τὸ θέμα του άρθρου 6, τὸ ὁποῖον κατ' εἰσήγησιν ἰδικήν σας ἀφηρέθη ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιον και τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον συζητεῖ ή Βουλή σήμερα δὲν περιέχει αὐτὸ τὸ θέμα. Πῶς μπορούμεν νὰ ποῦμεν γιὰ ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον.....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Έν πάση περιπτώσει, κ. Πρόεδρε, δεδομένου ότι ἐπιμένετε δὲν θὰ συνεχίσω νὰ ἐπιμένω ἐγώ, ἀλλ' ἐν πάση περιπτώσει λέγω ἓνα μόνον, ὅτι ὁ Νόμος αὐτός εἶναι νόμος ανάγκης. Τίποτε ἄλλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἄλλος ὁμιλητής; Έφ' ὅσον δὲν υπάρχει ἄλλος ὁμιλητής, θὰ μπορούμε στή δεύτερη ἀνάγνωση του Νομοσχεδίου ή ὁποία θὰ γίνη με τήν ἀνάγνωση τῶν πλαγιωτίτων και τῶν άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἔνστασις;

Έφ' ὅσον δὲν υπάρχει ἔνστασις ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του άρθρου 3 του βασικοῦ νόμου.

"Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἔνστασις νὰ ἐγκριθῇ τὸ 2ον ἄρθρον;

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του άρθρου 4 του βασικοῦ νόμου.

"Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίηση του άρθρου 6ου του βασικού νόμου. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησης του άρθρου 7 του βασικού νόμου. "Άρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τώρα θα προβούμε στην τρίτη ανάγνωση του Νομοσχεδίου που θα γίνει με την ανάγνωση του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περι Ώρισμένων Πειθαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Έρευνας και Έκδικασεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση να εγκριθῆ τὸ Νομοσχέδιο στὸ σύνολο του;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ένσταση ἐγκρίνεται τὸ Νομοσχέδιο στὸ σύνολο του.

Καὶ βαίνομεν εἰς τὸ Γ' Κεφάλαιον τὸ ὁποῖον εἶναι Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Υπάρχουν Νομοσχέδια καὶ Ἐγγραφα γιὰ κατάθεση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περι Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στην Έπιτροπήν Έσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ Πειθαρχικοὶ (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τῆς Έθνικῆς Φρουρᾶς τοῦ 1977.

Έστάλησαν ὑπὸ τοῦ Έπουργείου Έσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν Έπιτροπήν Έσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τουριστικαὶ Κατασκηνώσεις) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

Έστάλησαν ὑπὸ τοῦ Έπουργείου Έμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν Έπιτροπήν Έμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρότασις Νόμου. Ό περὶ Ένοικιάσεως Άκινήτων διὰ Κατοικίαν Προσφύγων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977. Έστάλη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς Προσφύγων — Έγκλωβισμένων — Άγνοουμένων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Παρασκευαΐδης κάτι θέλει νὰ πῆ.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Άξιότιμο κ. Πρόεδρε, μὲ ὄλον τὸ θάρρος νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ εἰσαγάγω αὐτὴν τὴν Πρότασιν Νόμου τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς Προσφύγων πρὸς τὸ Σῶμα καὶ νὰ ὑπογραμμίσω ἐλάχιστα τινὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ζωτικὴν ἀνάγκην πού ἠνάγκασε τὴν Έπιτροπήν νὰ ὑποβάλῃ τὴν Πρότασιν αὐτὴν Νόμου καὶ δεύτερον τὸ πόσον ὀξὺ καὶ ἐπείγον τὸ θέμα εἶναι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έντιμο κ. Βουλευτά, βεβαίως ὅταν κατατίθεται ἓνα νομοσχέδιον δὲν συνηθίζεται νὰ γίνεται εἰσαγωγή του ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ καθὼς ἀντιλαμβάνομαι δὲν ἔχει αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν ἐπισυνημμένην, κατ' ἐξαιρέσιν, καὶ ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι μᾶλλον, ἀπὸ ὅ,τι εἶπεν ὁ κ. Παρασκευαΐδης μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς, ὅτι ἀκριβῶς ἐκεῖνα πού θέλει νὰ πῆ εἶναι ἐκεῖνα πού περιλαμβάνονται συνήθως στὶς αἰτιολογικὰς ἐκθέσεις τῶν Νομοσχεδίων, κατ' ἐξαιρέσιν ὁ κ. Παρασκευαΐδης θὰ κάμῃ τὴν ἔκθεσιν του προφορικῶς.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Εὐχαριστῶ διὰ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Προεδρείου, καίτοι βλέπω μερικὸς συναδέλφους νὰ δυσανασχετοῦν διὰ τὴν συγκατάθεσιν αὐτὴν τοῦ Προεδρείου, ἢ ὅποια ὅπως νομίζω ὅτι εἶναι ἐπ' ἀγαθῶ πού γίνεται. Άλλὰ πρέπει νὰ ὑπογραμμίσω εἰς τὸν ἀξιότιμον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ὅτι ὑπάρχει πάντοτε προηγούμενον ἐπὶ προτάσεως Νόμου, ὁ καταθέτων τὴν πρότασιν

Νόμου να αιτιολογή κατά κάποιον τρόπον ή μάλλον να εισαγάγη πρότασιν Νόμου, όπως συνέβη πολύ προσφάτως και εις τὸ παρελθόν, όταν εισήγαγα πρότασιν Νόμου περί Ἀναστολῆς Ἐξώσεων Προσφύγων. Εἰσήγαγα τὴν Πρότασιν αὐτὴν Νόμου.

Γι' αὐτὸν τὸν λόγον, κ. Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ἐλάχιστα τινὰ νὰ πῶ. Δὲν θὰ ἀπασχολήσω τὸ Σῶμα ἐπὶ μακρὸν καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ ἐξῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔντιμε κ. Βουλευτά, φαίνεται ὅτι ἔχετε ἀποκτήσει προνόμιον. Δὲν εἶμαι ἐγὼ περὶ σὰς ἐδωσα τὸ προνόμιον σήμερον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄλλὰ ἔχετε ἀποκτήσει προνόμιον καὶ προηγουμένως.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ναί, ὡραία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μοῦ φαίνεται ὅτι καὶ ἄλλωτε εις τὸ παρελθόν ἐκάμετε χρῆσιν τούτου.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ποιοῦμαι χρῆσιν τοῦ προνομίου, ἔστω, ὅπως τὸ λέτε, κ. Πρόεδρε, κατὰ συγκατάβασιν καὶ ἐπομένως θὰ πῶ τὰ ἐλάχιστα τινὰ τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἐξῆς :

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Προσφύγων καταθέτει τὴν Πρότασιν αὐτὴν μετὰ ἀπὸ μακρὰν προεργασίαν καὶ ἔχει ἐγκύψει εἰς τὸ θέμα αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶμαι βέβαιος δὲν διαφεύγει τοῦ Σώματος πόσον ὀξύ, πόσον δραματικὸν εἶναι καὶ ἀσφαλῶς δὲν θὰ διεκτραγωδήσω ἐγὼ τὴν ὀξείαν κατάστασιν αὐτὴν ποῦ ὑπάρχει, ἢ ὁποῖα, κ. Πρόεδρε, δὲν εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον οὐδενός, οὔτε τοῦ κράτους οὔτε τῆς Κυβερνήσεως οὔτε τῶν μὴ προσφύγων καὶ ἀσφαλῶς οὔτε τῶν προσφύγων. Γι' αὐτὸ ἐν τῇ ἐπιδίωξί τῆς ἢ Ἐπιτροπῆ αὐτῇ νὰ εὕρη μίαν λύσιν ἱκανοποιητικὴν διὰ τὸ δρᾶμα αὐτὸ, ἔχει κάμει μίαν μακρὰν προεργασίαν καὶ κατέληξεν εἰς τὴν κατάθεσιν αὐτῆς τῆς προτάσεως Νόμου.

Ἡ πρότασις αὐτὴ Νόμου, ἀξ. κ. Πρόεδρε, δὲν ὑποδηλοῖ καμμίαν ἀντιδικίαν πρὸς τὸ κράτος. Ἀπεναντίας, ἡ ἀρμοδίᾳ Ἐπιτροπῇ Προσφύγων εἶναι ἐτοίμη νὰ συνεργασθῇ ἐγκαρδίως μετὰ τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ εὕρη μίαν ὀρθὴν καὶ ἐπείγουσαν λύσιν τοῦ ὀξέος αὐτοῦ προβλήματος.

Εἶναι πεπεισμένος ὅτι θὰ ὑπάρξῃ μία ἀγαθὴ συνεργασία. Ἄλλωστε ἡ ἀρμοδίᾳ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει συνεργασθῇ διὰ τὴν προεργασίαν αὐτὴν μετὰ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελεὰ καὶ τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης πρὸς τοὺς ὁποῖους ἐκφράζω καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος εὐχαριστίας διὰ τὴν συμπαράστασίν ἱτων.

Ἐλπίζω, κ. Προεδρε, ὅτι αὐτὸ θὰ ἀποτελέσῃ διὰ τὴν Κυβέρνησιν μίαν ἐπιπλέον, ἄς μετὰ ἐπιτραπῆ ἢ ἔκφρασις, πίεσιν νὰ ἐγκύψῃ εἰδικῶς εἰς τὸ θέμα αὐτὸ, νὰ ἐπισπεύσῃ καὶ νὰ συντάμῃ τίς προθεσμίες καὶ τὰ χρονικὰ περιθώρια καὶ τίς διαδικασίες καὶ τίς γραφειοκρατίες καὶ νὰ παρακάμψῃ τίς ἀντιρρήσεις καὶ ἀντιδράσεις καὶ νὰ δώσῃ μίαν λύσιν εἰς τὸ δρᾶμα τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν, οἱ ὁποῖοι, ὅπως ξέρετε πολὺ καλά, ἀντιμετωπίζου

καθημερινά όχι μίαν ἢ δύο, ἄς τὸ πῶ, ὑποτιμήσεις, δυσκολίες καὶ δυσχέρειες καὶ ἀγωνίες καὶ ψυχικὰς ἀναβρασμούς, ἀλλὰ πολλές, πλείστες ὅσες περιπέτειες καὶ ἐξώσεις ἀντιδικίες.

Γι' αὐτὸν τὸν λόγον, κ. Πρόεδρε, μὲ τὴν δήλωσίν μου ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Προσφύγων εἶναι ἐτοίμη νὰ ἀποδεχθῆ μίαν ὑπαλλακτικὴν πρότασιν τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ ταυτοχρόνως εἶναι ἐτοίμη νὰ ἀγωνισθῆ μέχρι ἐσχάτων διὰ τὴν δικαίωσιν τῶν αἰτημάτων αὐτῶν τῶν προσφύγων ἐνοικιαστῶν, μὲ τὴν δήλωσιν αὐτὴν, κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἐγκρίνη τὴν κατατεθεῖσαν Πρότασιν καὶ θὰ τὴν παραπέμψῃ εἰς τὰς ἀρμοδίας Ἐπιτροπὰς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπαρπέμπεται ἡ πρότασις Νόμου εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Προσφύγων καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἦθελα νὰ παρακαλέσω τὸν κ. Παρασκευαΐδην νὰ μᾶς γνωρίσῃ πότε θὰ εἶναι εἰς χεῖρας μας ἡ πρότασις Νόμου ἢ ὅποια κατετέθη.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἡ πρότασις Νόμου, ἀξ. κ. Πρόεδρε, εἶναι καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς χεῖρας ἐκάστου Βουλευτοῦ. Ὅσα σημεῖα εἰς τὴν πρότασιν Νόμου ὑπάρχουν πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασίαν, ἢ ἀρμοδία Ἐπιτροπὴ θὰ ἀσχοληθῆ ἐπειγόντως νὰ τὰ εὐθυγραμμίσῃ. Ἐὰν ὁ ἀξιότιμος κ. Βουλευτὴς θέλῃ νὰ τοῦ ἐγχειρισθῶ πρότασιν Νόμου, εὐχαρίστως, εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Γραμματείας τῆς Βουλῆς καὶ μπορεῖ νὰ προμηθευθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ ἐν λόγω πρότασις Νόμου ἀποσταλῆ καὶ πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συμφωνῶ καὶ νὰ παραπεμφθῆ καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Ἐπὶ τῆς ὑπάρχουσας ἄλλας ἐγγραφῆς ἢ Νομοσχέδια;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ μπαίνομεν στὸ Δ' Κεφάλαιον.

Τὸ πρῶτον θέμα εἶναι «ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων». Θέμα πού ἐνέγραψεν ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης ἔχει τὸν λόγον.

X. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

"Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τò θέμα τής εφαρμογής αγορανομικού έλέγχου στις τιμές τών μηχανημάτων, έξαρτημάτων και φαρμάκων δέν είναι ούτε νέο, ούτε άγνωστο.

Άπό τής εγκαθίδρυσης τής Κυπριακής Δημοκρατίας και στη διάρκεια τής 17χρονης ζωής τής Βουλής τών Άντιπροσώπων τò θέμα συζητήθηκε ακόμα πρεις φορές.

Τέθηκε επίσης τò θέμα αρκετές φορές με τήν εύκαιρία τής συζήτησης τών προϋπολογισμών, τέθηκε επίσης σε πολλά συνέδρια, συγκεντρώσεις και συνδιασκέψεις. "Όταν επισκέπτονται Βουλευτές τὰ χωριά ή παρακάθωνται σε συνέδρια τίθεται από τόν αγροτικό κόσμο σαν ένα από τὰ πιό άμεσα και καυτά θέματα. Με αυτά τὰ λίγα θέλω να τονίσω ότι υπάρχει παναγροτικό, παλλαϊκό τò αίτημα για εφαρμογή αγορανομικού έλέγχου στις τιμές τών μηχανημάτων, έξαρτημάτων και φαρμάκων. Δέν είναι τεχνητό ή δημοκοπικό τò θέμα. Είναι ουσιαστικό, είναι πραγματικό τò θέμα τής εφαρμογής έλέγχου στα μηχανήματα, στα έξαρτήματα και στα φάρμακα.

Τò θέμα έτίθετο από τήν διάρκεια τής αποικιοκρατίας και έτέθη πιό έντονα με τήν εγκαθίδρυση τής Δημοκρατίας. Γι' αυτούς τούς λόγους τò 1964, ή Βουλή τών Άντιπροσώπων με είσήγηση του Ύπουργείου Έμπορίου ψήφισε τόν νόμο περί Άγορανομικού Έλέγχου. Σκοπός του νόμου ήταν και είναι να γίνη έλεγχος στις τιμές βασικών έμπορευμάτων για να προστατευθè ó λαός από τήν εκμετάλλευση, από τὰ μεγάλα κέρδη.

Πέρασαν από τήν ψήφιση του νόμου 14 χρόνια. "Όμως παρά τις έντονες απόψεις, παρά τήν παλλαϊκή απαίτηση ó νόμος ουσιαστικά δέν έχει εφαρμοσθè. Λέμε ουσιαστικά δέν εφαρμόστηκε γιατί μόνο σε μερικά είδη έμπροσθέντων έτέθη κάποιος έλεγχος και στα πιό πολλά και στα πιό ουσιώδη κανένας αγορανομικός έλεγχος δέν εφαρμόζεται μέχρι σήμερα.

"Ετσι συνεχίζεται για τόσα χρόνια τώρα μιὰ κατάσταση με σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις τόσο για τήν οικονομία μας, όσο και για τò βιοτικό επίπεδο όλων τών εργαζομένων.

Για όλους αυτούς τούς λόγους και προπαντός γιατί δέν εφαρμόζεται από τήν Κυβέρνηση ó νόμος περί αγορανομικού έλέγχου που ψήφισε ή Βουλή πριν 14 χρόνια έγγραψαμε τò θέμα για συζήτηση στη Βουλή τών Άντιπροσώπων.

Ύπάρχει πληθώρα παραδειγμάτων και πληθώρα περιπτώσεων που υπογραμμίζουν και επιβεβαιώνουν τήν διαπίστωση ότι από ένα αριθμό εισαγωγέων και εμπόρων αυξάνονται συνεχώς οι τιμές και έξασφαλίζονται υπερβολικά κέρδη από τις πωλήσεις μηχανημάτων, έξαρτημάτων και φαρμάκων. Θα αναφερθώ πιό συγκεκριμένα.

Ή μεγαλύτερη εκμετάλλευση και τὰ μεγαλύτερα κέρδη έξασφαλίζονται από τὰ έξαρτήματα τών μηχανημάτων. Έχει υπολογισθè ότι ένα τρακτέρ που πωλείται από ένα εισαγωγέα 2.000 λίρες, όταν αγοράσης τὰ έξαρτήματα για να τò συναρμολογήσης από τόν ίδιο εισαγωγέα χρειάζεται να δώσης 20 χιλιάδες λίρες, δηλαδή δεκαπλάσια.

Ύπάρχουν πολλές περιπτώσεις έξαρτημάτων που μόνο μέσα στα τρία τελευταία χρόνια αυξήθηκαν οι τιμές τους 60, 70 και πέραν του 100%.

Λάστιχα τρακτέρ που κοστίζουν περίπου £12 πωλοῦνταν τò 1975 £17 και σήμερα πωλοῦνται £21.

Λάστιχα μεγέθους 11X28 κόστους £50 τò 1975 πωλοῦνταν £65 και σήμερα πωλοῦνται £82.

Λάστιχα μεγέθους 13X28 κόστους £62 πωλοῦνταν τὸ 1975 £85, σήμερα £105. Δηλαδή στὰ λάστιχα τὸ κέρδος τῶν εἰσαγωγέων κυμαίνεται ἀπὸ 60—80%.

"Ἐχουμε στοιχεῖα πού λέν ὅτι γιὰ τὴν διόρθωση ἑνὸς αὐτοκινήτου πού χρειάζεται ἐξαρτήματα μόνον £250 πληρώνει ὁ ἐνδιαφερόμενος £800. Ἀπὸ τὶς £800 παίρνει προμήθεια ὁ μηχανικός £300 καὶ ὁ εἰσαγωγέας 100% κέρδος γιὰ τὰ ἐξαρτήματα. Συνολικὰ ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐπιβαρύνεται νὰ πληρώσει στὸν εἰσαγωγέα καὶ τὸν μηχανικό 220% κέρδη.

Σὲ μερικὰ ἐξαρτήματα οἱ εἰσαγωγεῖς αὐξήσαν τὶς τιμές ἀπὸ τὸ 1974 μέχρι σήμερα σχεδὸν 100%. Γιὰ παράδειγμα μέταλλα μηχανῶν τρακτέρ ἀπὸ £5.250 σὲ £9.400 μίλς. Πιστόνια γιὰ κομπῆινς ἀπὸ £13.550 σὲ £19.500 μίλς. Μιά σβάρνα πού πωλιόταν τὸ 1974 £80, φέτος τὸ 1977 πωλεῖται £180 λίρες.

Μερικὰ ἄλλα παραδείγματα αἰσχροκέρδειας : Τζιουβάδες ἀπὸ £4 κόστος σὲ £15 τιμὴ πώλησης, ρουλεμὰ ἀπὸ κόστος 21 σελίνια πωλεῖται σήμερα £4 λίρες, δηλαδή κέρδος 300 καὶ 400%.

• Ἄλλο παράδειγμα.

Γεωργὸς χρειάστηκε ραδιατέρ γιὰ τὸ τρακτέρ του. Πῆγε σὲ ἕνα εἰσαγωγέα. Τοῦ ζήτησε νὰ πληρώσει £87. Δὲν τὶς κρατοῦσε. Πῆγε σὲ ἄλλο ἔμπορο καὶ πῆρε τὸ ἴδιο ραδιατέρ στὶς £33.250 μίλς.

Ἐξάρτημα αὐτοκινήτου μὲ κόστος £12 χρεώνεται στὸν ἀγοραστή £36, δηλαδή 300% κέρδος.

Γιὰ τὴν διόρθωση ἑνὸς τρακτέρ πού στοιχίζει σὲ ἐξαρτήματα κόστους £60 πληρώνει ὁ ἀγοραστής £200, δηλαδή ὁ εἰσαγωγέας κερδίζει 300% καὶ περισσότερα.

Αὐτὰ τὰ λίγα ἀπὸ τὶς χιλιάδες παραδείγματα ἐπιβεβαιώνουν τὴν μεγάλη ἐκμετάλλευση πού γίνεται στὶς τιμές τῶν ἐξαρτημάτων.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

Μιλοῦμε πάλιν μὲ συγκεκριμένα στοιχεῖα : "Ἐνα αὐτοκίνητο μὲ κόστος μέχρι πού νὰ φτάσει στὴν Κύπρο £782 καὶ μὲ δασμὸ £470 πωλεῖται ἀπὸ τὸν εἰσαγωγέα £2.200, κέρδος £948, δηλαδή 110%.

Οἱ τιμές τῶν μηχανημάτων αὐξήθησαν μέσα στὰ τρία τελευταῖα χρόνια ἀπὸ 60% μέχρι 80%.

Τρακτέρ πού ἡ τιμὴ του τὸ 1974 ἦταν £2.000, τώρα πωλεῖται £3.450. Ἄλλο τρακτέρ μεγαλύτερης δύναμης τὸ 1974 £3.300, τώρα £5.750.

"Ἐνα μικρὸ σκαπτικὸ τρακτέρ πού ἡ τιμὴ του ἦταν τὸ 1974 £155 τώρα πωλεῖται £230.

"Ἐνας ψεκαστήρας πού ἡ τιμὴ του ἦταν £250 τώρα ἔφτασε τὶς £500, δηλαδή 100% αὐξηση.

"Ἐνα αὐτοκίνητο πού τὸ 1973 πωλιόταν £1.200, τώρα πωλεῖται £2.350, δηλ. 95% αὐξηση.

"Ἐχουμε στοιχεῖα γιὰ μιὰ παλαριστικὴ μηχανὴ σανοῦ κόστους £1.300. Ὁ εἰσαγωγέας τὴν πωλεῖ £1.800, δηλ. κέρδος £500.

Μιά σκαπτικὴ μηχανὴ τὸ 1973 πωλιόταν £600, τώρα £1.450. Ἄλλη ψεκαστικὴ μηχανὴ ἀπὸ £44 τώρα £90, δηλαδή 100% καὶ πλέον αὐξηση.

ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

Μεγάλη είναι ή άνοδος και στις τιμές των φαρμάκων. Σε ώρισμα έιδη φαρμάκων οί αύξήσεις μέσα στα τρία τελευταία χρόνια ξεπερνούν τó 100%.

"Έχουν άναφερθή, άγαπητοί συνάδελφοι, άρκετά παραδείγματα όταν έσυζητείτο τó προηγούμενο θέμα τής όμιλίας του Ύπουργού Ύγείας. Θα άναφέρω άκόμα μερικά παραδείγματα.

Τό φάρμακο ΑΝΤΕΠΑΛ άπό 500 μίλς έφτασε τώρα τά 1.070 μίλς. "Άλλα φάρμακα άπό 350 μίλς στα 900 μίλς, τó φάρμακο ΣΕΡΣΟΥΝ άπό 350 μίλς στα 900 μίλς. Φάρμακα σιδήρου άπό 550 μίλς τó 1973 τώρα 865 μίλς, δηλαδή 57% αύξηση. Μερικά άντιβιοτικά άπό 550 μίλς τώρα 850 μίλς, αύξηση 56%.

Μεγαλύτερη είναι ή αύξηση στις τιμές των γεωργικών φαρμάκων. Για παράδειγμα τó θειάφι άπό 1.700 μίλς έφτασε τίς £3.750, αύξηση 120%.

Άνθρακόλ για περονόσπορο άπό 1.200 μίλς τó κιλό τώρα 1.800 μίλς. Φολιδόλ άπό £2.250 μίλς τώρα £2.950 μίλς. Τιπεζόλ άπό £6 τώρα πωλείται £8 λίρες.

ΕΝΤΟΜΟΚΤΟΝΑ

D.D.T. τόν Δεκέμβριον του 1973 σακκούλια τών 20 κιλών πρós £3.550 μίλς. Τόν Γεννάρη του 1977 σακκούλια τών 25 κιλών £13.925 μίλς.

ΚΑΨΙΖΟΛΗ : Ύγρον σέ βαρέλια τών 176 κιλών τόν Δεκέμβριο του 1973 έπωλείτο πρós £17, τόν Γεννάρη του 1977 έπωλείται πρós £35.775, δηλαδή αύξηση κατά 110%.

ΜΑΛΑΤΟΞ : Ύγρον σέ βαρέλια τών 25 λίτρων. Τόν Δεκέμβριο του 1973 πρós £11.500 μίλς, τόν Γεννάρη του 1977 πρós £21.350 μίλς, δηλαδή αύξηση κατά 85,6%.

ΜΥΚΗΤΟΚΤΟΝΑ : ΘΕΙΑΒΡΕΧ σκόνη σέ σακκούλια τών 20 κιλών. Τόν Δεκέμβριο 1973 πρós £3.250 μίλς, τόν Γεννάρη του 1977 πρós £5.725 μίλς, δηλαδή αύξηση 76%.

ΖΙΖΑΝΙΟΚΤΟΝΑ : ΠΛΑΤΥΦΟΝ : α) Βρέξιμη σκόνη σέ σάκκους τών 20 κιλών έπωλείτο τόν Δεκέμβριο του 1973 πρós £6.850 μίλς ένώ τόν Γεννάρη του 1977 πρós £13.180 μίλς, δηλαδή αύξηση 92%. β) Ύγρον σέ βαρέλια τών 200 λίτρων έπωλείτο τόν Δεκέμβριο του 1973 πρós £85, ένώ τόν Γεννάρη του 1977 πρós £172.850 μίλς, δηλαδή αύξηση 103%.

"Άπό τά παραδείγματα που παραθέσαμε έπιβεβαιώνουν τήν διαπίστωση μας ότι ύπάρχει αύξηση στις τιμές των μηχανημάτων, έξαρτημάτων και φαρμάκων, ότι ύπάρχουν περιπτώσεις που έξασφαλίζονται ύπερβολικά κέρδη άπό τούς είσαγωγείς και τούς μεταπωλητές.

"Έχουμε στοιχεία που έπιβεβαιώνουν ότι οί μεταπωλητές έξασφαλίζουν πολλές φορές κέρδη μεταξύ 40 και 50% σέ βάρος του άγοραστή, έκτός άπό τά κέρδη του είσαγωγέα.

Ήοιές είναι οί έπιπτώσεις για τόν λαό και τούς έργαζομένους που δημιουργεί αύτή ή άνεξέλεγκτη κατάσταση;

Ή αύξηση των τιμών των μηχανημάτων, έξαρτημάτων και φαρμάκων δημιουργεί σοβαρές έπιπτώσεις και προβλήματα για τά όποία θα άναφερθούμε.

Ήρώτο : Μειώνει τά χαμηλά είσοδήματα των έργαζομένων. Και όταν μειώνονται τά είσοδήματα άσφαλώς ύποβιβάζεται τó χαμηλό τους βιοτικό επίπεδο.

Δεύτερο : Αύξάνει τὰ χρέη τῶν ἐργαζομένων. Γιατί εἶναι πάρα πολλές οἱ περιπτώσεις πού ἕνας ἐργαζόμενος αύξάνει τὰ χρέη του ὅταν πληρώνη σέ ψηλές τιμές μηχανήματα, φάρμακα, ἐξαρτήματα. Καί αύξηση τῶν χρεῶν σημαίνει ὑποβίβαση τοῦ βιοτικού ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων.

Τρίτο : Εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι μέ τις αύξήσεις στίς τιμές τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων καί ἐξαρτημάτων αύξάνεται τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν προϊόντων μας. Καί αύξηση τοῦ κόστους παραγωγῆς ἔχει ἐπιπτώσεις στίς τιμές καί τήν διάθεση τῶν προϊόντων μας τόσο στήν ἐσωτερική, ὅσο καί στίς ἐξωτερικές ἀγορές. Αὐτοί οἱ παράγοντες τοῦ ψηλοῦ κόστους δυσκολεύουν τήν διάθεση τῶν προϊόντων μας στίς ἐξωτερικές ἀγορές καί ἀνεβάζουν τις τιμές στήν ἐσωτερική ἀγορά. Αὐξηση στίς τιμές τῶν μηχανημάτων ἔχει ἐπίσης ἐπιπτώσεις στίς μεταφορές καί στά κόμιστρα πού ἐπιβαρύνονται οἱ ἐργαζόμενοι.

Τέταρτο : Ἡ ἀνοδος τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων ἔχει ἐπιπτώσεις τόσο στήν υἰγεία τοῦ λαοῦ, ἰδιαίτερα γιά τὰ χαμηλά ἀμειβόμενα πρόσωπα, ὅσο καί ἡ ἀνοδος τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν φαρμάκων στήν γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή.

Πέμπτο : Ἡ ἀνοδος τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καί φαρμάκων μέ τὰ ἀνεξέλεγκτα κέρδη δημιουργοῦν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα. Αὐξάνει τήν κοινωνική ἀνισότητα, αύξάνει τήν ἀπόσταση μεταξύ μιᾶς μικρῆς μερίδας μεγαλοεισαγωγέων ἐπιχειρηματιῶν καί τῆς μεγάλης μάζας τῶν ἐργαζομένων. Αὐξάνει τήν κοινωνική ἀδικία, ἀποτελεῖ πρόκληση στίς σημερινές στιγμές πού περνᾶ ὁ τόπος μας μέ τόν ξερριζωμό καί τήν δυστυχία 240 χιλιάδων συμπατριωτῶν μας.

Ποιές εἶναι οἱ εὐθύνες τῆς Κυβέρνησης.

Ἐναμφισβήτητα ἔχει εὐθύνες ἡ Κυβέρνηση γιά τήν κατάσταση πού δημιουργεῖται. Γιά τήν ἀνοδο τῶν τιμῶν ὑπάρχουν δυὸ βασικές αἰτίες. Πρώτη αἰτία εἶναι ἡ ἀνοδος τῶν τιμῶν στοῦ ἐξωτερικοῦ. Γι' αὐτή τήν ἀνοδο δὲν φέρει εὐθύνη ἡ Κυβέρνηση εἶναι εἰσαγόμενη. Δεύτερη αἰτία εἶναι οἱ ἀνεξέλεγκτες τιμές στοῦ ἐσωτερικοῦ, τὰ ἀνεξέλεγκτα κέρδη τῶν εἰσαγωγέων καί μεταπωλητῶν πού γι' αὐτὰ εὐθύνεται ἡ Κυβέρνηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Δὲν δικαιολογεῖται ἡ Κυβέρνηση γιά 14 τώρα χρόνια νὰ μὴ προχωρήσει νὰ ἐπιβάλῃ ἀγορανομικό ἔλεγχο στίς τιμές τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καί φαρμάκων.

Ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας κ. Πιερίδης ἀπαντώντας σέ σχετική ἐρώτηση μου τελευταία δήλωσε ὅτι ὑπάρχει ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν ἡ ὁποία συζητᾶ αὐτὰ τὰ προβλήματα.

Ὁφείλω νὰ πληροφορήσω τὴν Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ὀργανώσεων στήν Ἐπιτροπὴ Τιμῶν ἔχουν ζητήσει ἀπὸ ἀρκετοὺς μῆνες νὰ συζητηθῆ τὸ θέμα τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων καί ἐξαρτημάτων, δίχως ὡς τώρα νὰ γίνῃ δυνατὴ αὐτὴ ἡ συζήτηση. Σχετικὰ μέ τὰ φάρμακα καί τίς τιμές τους ὑπάρχει ἐπίσης ὑπόσχεση τῆς Κυβέρνησης ἀπὸ τὸν Δεκέμβρη τοῦ 1975 ὅτι θὰ παρουσιάζοντο στοιχεῖα στήν Ἐπιτροπὴ Τιμῶν δίχως ὅμως μέχρι σήμερα νὰ παρουσιαστοῦν αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καί ἔχει περάσει 1½ χρόνος. Ὡστε ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν ὡς τώρα δὲν ἔγινε κατορθωτὸ νὰ συζητηθῆ αὐτὰ τὰ καυτὰ θέματα πού ἀφοροῦν τὸν λαό, γιατί δὲν ἔχει βοηθήσει τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς σχετικὰ μέ τὸ θέμα τῆς τιμῆς τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων καί ἐξαρτημάτων ἀπάντησε ὅτι παρουσιάζονται πρακτικὲς δυσκολίες στὸν ἔλεγχο τῶν τιμῶν.

Και αυτό το έπιχείρημα του κυρίου Υπουργού είναι άσπρήκτο. Το θέμα του έλέγχου των τιμών δέν είναι τόσο περίπλοκο όπως το παρουσιάζει ο κ. Πιερίδης. Όταν εισάγεται ένα μηχανήμα το τιμολόγιο του είναι γνωστό στο Τελωνείο. Και αφού είναι γνωστό μπορεί να καθορίση το κέρδος του εισαγωγέα και να γίνεται ο έλεγχος. Σχετικά με τα έξαρτήματα που είναι πολλά και παρουσιάζουν πράγματι δυσκολίες έμεις εισηγηθήκαμε και εισηγούμαστε. Τα βασικά έξαρτήματα είναι 30—40. Γι αυτά που είναι κυρίως βασικής χρήσης, να καθοριστούν τιμές και να έλέγχωνται.

Έτσι έχει το θέμα του έλέγχου. Ότι χρειάζεται από την Κυβέρνηση είναι να άσφασίση. Και όταν άποφασίση υπάρχουν τρόποι να έλεγει τις τιμές. Ίδιαίτερα όταν το Υπουργείον Έμπορίου προχωρήση άποφασιστικά στην ένίσχυση της ύφισταμένης άγορανομικής Ύπηρεσίας όπως έδήλωσε ο κ. Υπουργός.

Γιατί ή ύπαρξη άποτελεσματικού έλέγχου των τιμών των βασικών ειδών προϋποθέτει έπανδρωμένη άγορανομική ύπηρεσία, προϋποθέτει μηχανισμό και ίκανή διεύθυνση.

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Έτσι έχει το θέμα της άνόδου των τιμών των μηχανημάτων, έξαρτημάτων και φαρμάκων. Είναι θέμα γενικότερης κυβερνητικής πολιτικής. Θέμα όρθης κοινωνικής πολιτικής. Είναι το θέμα συσχετισμένο με την πολιτική της ίσης κατανομής των οικονομικών βαρών. Συσχετισμένο με την πολιτική της δικαιότερης κατανομής και άνακατανομής του Έθνικού εισοδήματος. Δέν είναι ούτε όρθό, ούτε δίκαιο να έπιτρέψη ή Κυβέρνηση σε μιá μερίδα έπιχειρηματιών να κερδίζουν άνεξέλεγκτα. Δέν είναι ούτε όρθό, ούτε δίκαιο να πλουτίζουν μερικοί σε βάρος των έργαζομένων. Άποτελεί πρόκληση στις σημερινές στιγμές που περνοῦμε, όταν όλος ο λαός διεξάγει άγώνα για την σωτηρία της Κύπρου, άγώνα για έπιβίωση, να έπιτρέπωνται τα άνεξέλεγκτα κέρδη σε μιá δράκα έπιχειρηματιών.

Δέν είναι όρθή ή πολιτική που έφαρμόζει ή Κυβέρνηση, ένω έπιτρέπονται άνεξέλεγκτα κέρδη στις τιμές των μηχανημάτων, έξαρτημάτων και φαρμάκων, ένω ο τιμάρηθος αύξήθηκε μέσα στα τρία τελευταία χρόνια άνω των 35%, ένω άνέθηκε το κόστος παραγωγής των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων να άπορρίπτονται αιτήματα για αύξήσεις των τιμών των σιτηρών και του γάλακτος. Τέτοια πολιτική δέν είναι ούτε δικαία, ούτε όρθή. Είναι μονόπλευρη πολιτική που ευνοεί τα μεγάλα κέρδη σε βάρος των έργαζομένων.

Για όλους αυτούς τους λόγους έπιβάλλεται ή άλλαγή της οικονομικής, δημοσιονομικής και κοινωνικής πολιτικής της Κυβέρνησης που θα άνταποκρίνεται στα συμφέροντα της μεγάλης πλειοψηφίας του κυπριακού λαού. Μιás πολιτικής που θα ίσχυροποιή το Έσωτερικό Μέτωπο. Πολιτικής που θα άνταποκρίνεται στις σημερινές κρίσιμες στιγμές που περνά ή πατρίδα μας.

Να έπέμβη ή Κυβέρνηση με δραστικό άποτελεσματικό έλεγχο στις τιμές των μηχανημάτων και έξαρτημάτων. Να θέση υπό τον έλεγχο τες εισαγωγές των φαρμάκων ιδρύοντας κρατικό Έισαγωγικό Όργανισμό για να άνακουφισθ ή λαός από την καθημερινή έκμετάλλευση και τα μεγάλα κέρδη στην έμποριαν των φαρμάκων. Να συνδυασθ ή εισαγωγικός αυτός Όργανισμός με το κρατικό σχέδιο για ίατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Για την προώθηση αυτής της όρθης πολιτικής όσον άφορά τον έλεγχο των τιμών στα μηχανήματα, έξαρτήματα και φάρμακα εισηγούμαστε όπως παραπεμφθ το θέμα στις Έπιτροπές Έμπορίου και Γεωργίας για συζήτηση με τον άρμόδιο Υπουργό Έμπορίου και τους Τμηματάρχες του των τρόπων άποτελεσματικού έλέγχου των τιμών. Έύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γιάγκου ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Καθοριστικός παράγων τοῦ ὕψους τοῦ εισοδήματος τοῦ γεωργοῦ εἶναι κατὰ κύριον λόγον τὸ κόστος παραγωγῆς.

Εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν ὅτι τὸ γεωργικὸν εισόδημα ὄχι μόνον στὴν Κύπρον ἀλλὰ καὶ εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον εἶναι χαμηλότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα εισοδήματα καὶ κυρίως ἀπὸ τὸ τῆς Βιομηχανίας. Εἰς τὸν γεωργικὸν τομέα δὲν ὑπάρχουν μεγάλα περιθώρια κέρδους, ἐνῶ ἀντιθέτως ὅταν ὑπάρχη μία καλὴ παραγωγή, λόγω τῆς φύσεως τοῦ προϊόντος τὸ ὅποιον δὲν δύναται νὰ φυλαχθῆ ὅπως τὰ φθαρτά, τὰ φρούτα καὶ ἄλλα γεωργικὰ προϊόντα, οἱ τιμές πέφτουν σὲ πολὺ χαμηλὰ ἐπίπεδα. Ἐπίσης λόγω τοῦ ὅτι τὰ γεωργικὰ προϊόντα θεωροῦνται καταναλωτικὰ ἀγαθὰ, ἡ Κυβέρνησις ἐπεμβαίνει καὶ καθορίζει τιμές εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα, διὰ ἀνακούφισιν τῶν καταναλωτῶν καὶ πολλὰς φορὰς κάτω τοῦ κόστους παραγωγῆς, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸ γάλα, τὸ ἐλαιόλαδον καὶ ἄλλα προϊόντα.

Εἰς τὸν τομέα τῆς ἐξαγωγῆς τὸ κόστος παραγωγῆς εἶναι ἐπίσης ἓνας ἀπὸ τοὺς βασικώτερους παράγοντες γιατί στὲς ξένες ἀγορὰς ἀντιμετωπίζομεν τὸν συναγωνισμόν τῶν ξένων χωρῶν καὶ ἰδίως ἐκείνων ποὺ ἀναπτύσσονται τῶρα γεωργικῶς καὶ οἱ δικές τους τοπικὲς καὶ κλιματολογικὲς συνθήκες τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ ἔχουν χαμηλότερον κόστος παραγωγῆς. Ἐπίσης ἀντιμετωπίζομεν τὸν δασμολογικὸν παράγοντα γιὰ προστασίαν τῆς δικῆς τους παραγωγῆς ὡς καὶ τὸν ὑψωμόν τῶν ναύλων, λόγω τῆς μεγάλης ἀποστάσεως καὶ ἄλλα.

Καὶ στὸν βιομηχανικὸν τομέα διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐκμεταλλευθῶμεν τὰ γεωργικὰ προϊόντα, ὡς χυμούς, κονσέρβες, κατεψυγμένα λαχανικά, τομέα εἰς τὸν ὅποιον ἔδωσεν ἰδιαίτεράν ἔμφασιν ὁ Συνεργατισμὸς διὰ νὰ ἐπεξεργασθῆ τὰ πλεονάσματα καὶ νὰ συγκρατήσῃ τὲς τιμές τῆς ἀγορᾶς καὶ διὰ νὰ σταθεροποιήσῃ ἓνα λογικὸν εισόδημα τοῦ γεωργοῦ, βασικὸς παράγων εἶναι καὶ πάλιν τὸ χαμηλὸν κόστος παραγωγῆς.

Ποῖοι ὅμως οἱ βασικοὶ παράγοντες ποὺ ἐπηρεάζουν τὸ κόστος παραγωγῆς; Ἐκτός ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς γῆς διὰ νέων ἐπιστημονικῶν μεθόδων, τὴν καλυτέραν ποικιλίαν φυτῶν καὶ ἐξευγενισμένους φυλὰς ζῶων, εἶναι οἱ πρῶτες ὕλες, τὰ μέσα καλλιέργειας, τρακτέρ, ἀντλητικαὶ μηχαναί, φυτοφάρμακα, κτηνιατρικὰ φάρμακα καὶ γενικὰ ὅλα τὰ μηχανικὰ μέσα τὰ ὅποια εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν καλλιέργειαν, τὰ πετρέλαια, τὰ λιπάσματα, καὶ ἄλλα πολλά.

Καὶ ἐδῶ εἶναι ποὺ πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ προστατεύσῃ τὸν γεωργὸν ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν. Ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ἐλέγχει σχεδὸν ὅλα τὰ γεωργικὰ προϊόντα διὰ τῆς ἀγορανομίας ἢ ἄλλως πως, ὀφείλει νὰ ἐλέγξῃ καὶ τὲς τιμές τῶν μέσων καλλιέργειας καὶ νὰ περιορίσῃ τὰ κέρδη εἰς λογικὰ ἐπίπεδα.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰ φυτοφάρμακα καὶ τὰ λιπάσματα ἢ παρέμβασιν τοῦ Συνεργατισμοῦ ἔχει περιορίσει τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ γεωργοῦ εἰς τὸ ἐλάχιστον ἢ τὴν ἔχει ἐξαλείψει σχεδὸν ἐντελῶς, δὲν ἔχει ὅμως παρέμβῃ καὶ εἶναι δύσκολον νὰ παρέμβῃ στὰ κτηνιατρικὰ φάρμακα καὶ γενικώτερον εἰς τὰ ἄλλα φάρμακα ποὺ χρησιμοποιοῖ γενικὰ ὁ γεωργός. Ὡς πρὸς τὰ μηχανήματα ὅμως ἡ ἐκμετάλλευσιν εἶναι μεγάλη καὶ ἡ παρέμβασιν τοῦ κράτους στὸ νὰ καθορίσῃ λογικὰ περιθώρια κέρδους εἶναι ἐπιβεβλημένη.

Ἡ τιμὴ τῶν τρακτέρ καὶ τῶν ἐξαρτημάτων τῶν ἐλαστικῶν καὶ ἄλλων εἰδῶν ἔχει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦλάχιστον διπλασιασθῆ, ἡ δὲ τιμὴ τῶν πετρελαίων ἔφθασε σχεδὸν τὸ τριπλάσιον. Αἱ τιμαὶ τῶν ἐξαρτημάτων ἔχουν γίνεαι ὁ ἐφιάλτης τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ ἀπορροφῶν μέγα μέρος τοῦ εἰσοδήματος. Διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐπεκτείνῃ τὸν ἀγορανομικὸν ἐλεγχὸν καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ ἐξαρτημάτων, φυτοφαρμάκων καὶ ἄλλων φαρμάκων καὶ ὄλων τῶν ἄλλων χρειωδῶν τὰ ὁποῖα χρησιμοποιεῖ ὁ γεωργὸς διὰ τὴν παραγωγὴν του.

Ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς ὑπηρεσίας τῆς ἀγορανομίας ἐλέγχει ὅλας τὰς τιμὰς τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, πλείστα τῶν ὁποίων παράγονται ἀπὸ τὸν γεωργὸν καὶ εἰς περιόδους μεγάλης προσφορᾶς ἡ τιμὴ πίπτει εἰς πολὺ χαμηλὰ ἐπίπεδα πού δὲν καλύπτει οὔτε τὴν ἀξίαν τῶν κεφαλαίων πού χρησιμοποιεῖ ὁ γεωργὸς διὰ τὴν παραγωγὴν. Καὶ οὐδὲν σῶμα Κυβερνητικὸν ὑπάρχει διὰ νὰ προστατεύσῃ τὸν παραγωγὸν ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ τὴν καταστροφὴν. Καὶ μόνον ὁ Συνεργατισμὸς μὲ τίς δικῆς του δυνάμεις παρεμβαίνει καὶ εἰς πλείστας ὅσας περιπτώσεις σώζει τὸν παραγωγὸν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν. Εἰς περιπτώσεις ὅμως χαμηλῆς προσφορᾶς καὶ μεγάλης ζητήσεως, ὅπου αἱ τιμαὶ δύνανται νὰ ἀνέλθουν καὶ νὰ καλύψουν ζημίας, ἐπεμβαίνει ἡ ἀγορανομία, ἔχει λόγον ἡ Ἐπιτροπὴ Τιμῶν εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέχουν ἀντιπρόσωποι τῶν καταναλωτῶν καὶ ἐκεῖ ἀναζητοῦνται κόστα καὶ ἐπιβάλλονται διατιμήσεις. Καὶ ἐρωτῶμεν διατί δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὴν προστασίαν τοῦ ὀργανισμοῦ εἰς τὲς πρῶτες ὕλες τὲς ὁποῖες χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν παραγωγὴν του; Διατί δὲν ὑπάρχει κάποιο εἶδος Ἐπιτροπῆς ἢ ὁποῖα νὰ ἐλέγχει καὶ νὰ περιορίζῃ τὰ κέρδη ὅπως ἐγένεν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν διὰ τὰ ὑπόλοιπα καταναλωτικὰ ἀγαθὰ;

Διὰ τῶν ἀνωτέρω δὲν θέλομεν νὰ παρεξηγηθῶμεν ὅτι εἴμεθα ἐναντίον τῆς προστασίας τῶν καταναλωτῶν. Ἀπεναντίας, εἴμεθα ἐναντίον τῆς ἐκμετάλλευσως καὶ τῶν ὑψηλῶν κερδῶν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἴδιαν λογικὴν καὶ πὰ ἴδια μέτρα πρέπει νὰ λαμβάνωνται καὶ διὰ τὴν προστασίαν τοῦ παραγωγοῦ εἰς τὲς πρῶτες ὕλες καὶ τὰ μέσα παραγωγῆς του.

Εἶναι γνωσταὶ αἱ τιμαὶ τῶν μηχανημάτων καὶ ἐξαρτημάτων, τῶν ἐλαστικῶν, τῶν φυτοφαρμάκων καὶ ἄλλων φαρμάκων καὶ ὄλων τῶν ἄλλων εἰδῶν καὶ εἶναι κατορθωτὸν καὶ ἐπιβάλλεται τὰ κέρδη νὰ περιορισθοῦν καὶ ὄχι τὰ ἀνταλλακτικὰ τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων νὰ εἶναι ὁ ἐφιάλτης τοῦ γεωργοῦ καὶ νὰ τοῦ ἀπαμυζοῦν τὸ χαμηλόν του εἰσόδημα.

Ἄν ἐπιθυμοῦμεν ὁ γεωργὸς νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν γῆν του πρέπει νὰ τὸν ἐνισχύσωμεν μὲ διάφορα προστατευτικὰ μέτρα διὰ νὰ τοῦ αὐξήσωμεν καὶ σταθεροποιήσωμεν τὸ εἰσόδημά του.

Δὲν εἶναι νοητὸν νὰ γίνεται ἀγορανομικὸς ἐλεγχὸς ἐπὶ τῶν γεωργικῶν προϊόντων ὡς ἐὰν οἱ γεωργοὶ εἶναι ἐκμεταλλευταὶ ἐνῶ τὰ μέσα πού χρησιμοποιεῖ γιὰ νὰ παράξῃ νὰ μένουν ἀνεξέλεγκτα. Πρέπει νὰ δώσωμεν προστασίαν εἰς μίαν τάξιν πού προσφέρει τόσα στὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου καὶ ἔχει τὸ χαμηλότερον εἰσόδημα. Ἀναμένομεν ἀπάντησιν ἀπὸ τὰς ἀρμοδίας Ὑπηρεσίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα εἶναι σοβαρὸν καὶ πρέπει νὰ τύχῃ τῆς δεούσης προσοχῆς ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς οὕτως ὥστε νὰ τεθῆ ἓνας περιοριστικὸς φραγμὸς εἰς

τὴν ἀσταμάτητον αὐξήσιν τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων, γεγονόςς τὸ ὅποιον ἔχει δυσμενεστάτας ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ κόστους παραγωγῆς τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἓνα πρόβλημα ποῦ ἀπασχολεῖ τὸν ἀγροτικὸν μας κόσμον, μετὰ ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς διαθέσεως τῶν προϊόντων του, εἶναι καὶ ἡ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν αὐξήσις τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν αὐτῶν, διὰ τὰ ὅποια γίνεται ἡ σημερινή συζήτησις. Ὁ βραχνὰς αὐτός, ὁ ὁποῖος βασανίζει εἰς μεγάλον βαθμὸν τὸν ἀγρότην γενικὰ εἶναι ἴσως τὸ κίνητρον ἐκεῖνο ποῦ θὰ τὸν υποχρεώσῃ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γῆν του, καὶ νὰ στραφῇ πρὸς ἄλλες κατευθύνσεις, εἴτε στὶς πόλεις ὡς ἐργάτης πλέον, ὅποτε θὰ εἶναι σίγουρος διὰ ἓνα σταθερὸν ἡμερομίσθιον, εἴτε στὸ ἐξωτερικὸ ὡς μετανάστης, δι' ἓνα καλύτερον μέλλον.

Τὸ γεγονός δὲ αὐτὸ εἶναι πλέον μιὰ πραγματικότης, διότι ἡ πικρία καὶ ἀγανάκτησις μὲ τὴν ὁποίαν ἀντιμετωπίζει καὶ ἀντιδρᾷ ὁ ἐπηρεαζόμενος αὐτὸς κόσμος εἶναι τόσοσιν μεγάλη, ποῦ καὶ σὲ μᾶς τοὺς ἰδίους δημιουργεῖ παρόμοια αἰσθήματα ἀγανακτήσεως, διότι δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τὸν βοηθήσωμεν, ἐνῶ βλέπομεν καὶ διαπιστώνομεν τὴν κατάφωρον ἀδικίαν ποῦ γίνεται εἰς βάρος του.

Τὴν ποιοῦτην ἀπαράδεκτον κατάστασιν τὴν ὁποίαν παρατηροῦμεν ὄχι μόνον εἰς τὸν εἰδικὸν αὐτὸν τομέα ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν γενικὴν τῆς μορφῆς, τὴν ἔχομεν πρὸ μακροῦ χρόνου ἐπισημάνει καὶ εἶχαμεν ἐγγράψει παρόμοιον θέμα πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν προηγουμένην Βουλὴν, ἀλλὰ δι' ἀγνώστους εἰς ἡμᾶς λόγους, ἀλλὰ εὐνοήτους, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος.

Ὅμως ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ κατάστασις ἔχει χειροτερεύσει κατὰ πολὺ, διότι ἡ ἀνδοξία γενικὰ τῶν τιμῶν, ἀλλὰ καὶ πῶς πολὺ αὐτῶν ποῦ συζητοῦμεν σήμερον, ἔχει φθάσει εἰς δυσθεώρητα ὕψη.

Εἶναι, νομίζομεν, πλέον καιρὸς, ἡ Κυβέρνησις νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸν ὑπάρχοντα περὶ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου νόμον μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ καθηλωθοῦν αἱ τιμαὶ τῶν εἰδῶν αὐτῶν. Ἴσως νὰ ὑπάρχουν εἰδικοί λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους νὰ μὴν θέλῃ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ ἐπέμβῃ, ἀλλὰ ἂς προσπαθῆσῃ τουλάχιστον νὰ ἐξεύρῃ τοὺς ἀνωδύνους ἐκείνους τρόπους διὰ τῶν ὁποίων θὰ πεῖσῃ τοὺς ἐμπόρους τῶν εἰδῶν αὐτῶν νὰ περιορισθοῦν εἰς νόμιμα καὶ λογικὰ κέρδη. Διότι ἂν ριψώμεν μίαν μόνον ματιὰν εἰς τὰ στοιχεῖα ποῦ ἔχομεν πάρει ἀπὸ τοὺς ἀγοραστὰς τῶν εἰδῶν αὐτῶν, ἰδίως τῶν ἐξαρτημάτων καὶ μηχανημάτων θὰ διαπιστώσωμεν ἓκ πρώτης ὄψεως τὸ μέγεθος τῆς ἀδικίας.

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

Μικρὰ τρακτέρ ἑνὸς τύπου ἀπὸ £200 ποῦ ἦσαν πρὶν ἓνα καὶ δύο χρόνια πωλοῦνται σήμερον £475. Μικρὸν τρακτέρ ἄλλου τύπου ἀπὸ £500 πωλεῖται £1.200 καὶ ἄλλον μεγαλύτερου τύπου ἀπὸ £1.200 πωλεῖται £4.500.

ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ

1 κορώννα ἀπὸ £8 πωλεῖται £18, 1 ἄξονάκι ἀπὸ £7 πωλεῖται £20, 1 δίσκος κλάτς ἀπὸ £4 πωλεῖται £11.500, 1 κράγκο μὲ πυέλλα ἀπὸ £32 πωλεῖται £70, ἓνας κύλινδρος ἀπὸ £11 πωλεῖται £47.500 καὶ μία βίδα σκαπτικοῦ ἀπὸ 350 μίλς πωλεῖται £3 μία.

ΦΑΡΜΑΚΑ

Καὶ αὐτῶν ἡ αὐξήσις εἶναι μεγάλη, ὄχι ὅμως εἰς τὰ ὕψη καὶ ἀναλογίαις τῶν ἐξαρτημάτων. Ἀπὸ σχετικὴν ἐρευναν ποῦ ἐγίνε αὕτη κυμαίνεται ἀπὸ 25—50 μέχρι 75%, σὲ μερικές δὲ περιπτώσεις καὶ μέχρις 100%.

Με αυτά τα στοιχεία και εκείνα που έν λεπτομερεία έχει αναφέρει ο εισηγητής του θέματος, βλέπουμε εκ πρώτης όψεως τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος. Ἐάν δὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἔξοδα τὰ προσθέσωμεν στὰ ἄλλα ἔξοδα καλλιέργειας, συγκομιδῆς καὶ παραδόσεως καὶ τὰ συγκρίνωμεν μὲ τὸ ἔσοδα πού θὰ λάβῃ ὁ γεωργὸς αὐτός, ὡς εἶναι σήμερον καὶ αἱ πολὺ χαμηλαὶ τιμαὶ τῶν προϊόντων του, τότε εἶναι πολὺ εὐκόλον νὰ διαπιστώσωμεν ἔάν ὁ ἐπαγγελματίας αὐτὸς κερδίζει ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμα του, ἢ ἔάν δὲν εἶναι ἕνας πραγματικὸς εἰλωτας, ὄχι τῆς γῆς, ἀλλὰ τῶν ἐπιτηδεῶν τοῦ υπερκέρδους, καὶ εἶναι ἴσως ἀκόμη εὐκολώτερον νὰ διαπιστώσωμεν ἔάν θὰ πρέπει ὁ κόσμος αὐτὸς μὲ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις νὰ παραμείνῃ στὴν γῆν του.

Ὅμως ἡ γῆ ἔχει ἤδη ἐγκαταλειφθῆ. Εἶναι τοῦτο πλέον μία πραγματικότης. Τὰ ἀπομεμακρυσμένα χωρία ἀπὸ τὰς πόλεις ἔχουν ἐρημωθῆ. Δὲν βρίσκουμε νέους κάτω τῶν 45 μὲ 50 ἐτῶν. Ὑπάρχουν χωριά πού γάμοι γίνονται κάθε 5 ἢ 10 χρόνια ἢ δὲν γίνονται καθόλου.

Μᾶς λέγουν οἱ ἴδιοι οἱ χωρικοὶ ὅτι ὅπως ἔγιναν τὰ πράγματα δὲν μποροῦν ἢ δὲν τοὺς συμφέρει νὰ καλλιεργοῦν πλέον τὴν γῆν των. Τοὺς συμφέρει καλύτερον νὰ εἶναι ἐργάται. Ἐπίσης μᾶς λέγουν ὅτι μὲ τὰ νέα φορολογικὰ νομοσχέδια πού ἐπεβλήθησαν τοὺς ἔδωσαν τὴν χαριστικὴν βολήν. Ἄς ἔρθῃ ἡ Κυβέρνησις, μᾶς λέγουν, νὰ τῆς δώσωμεν τὰ κτήματά μας δωρεάν καὶ νὰ μᾶς πληρώνῃ νὰ τῆς τὰ καλλιεργοῦμεν.

Τὸ ἑκκλήρισμα αὐτὸ τῶν κοινοτήτων μας καὶ τὴν συστηματικὴν πλέον ἐγκατάλειψιν τῆς γῆς, θὰ πρέπει ὅλους νὰ προβληματίσῃ, καθ' ὅτι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ πλήττεται ἀνεπανόρθωτα ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου μας. Οἱ καιροὶ πού περνᾷ αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι χαλεποὶ. Πρέπει ὅλοι νὰ ἀρθῶμεν στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ ἡ ἐμπειρία τῆς εἰσβολῆς νὰ μᾶς προβληματίσῃ καὶ νὰ μᾶς διδάξῃ ὅτι τὰ υπερκέρδη καὶ τὰ πλούτη δὲν ἔχουν πέρασιν σήμερον. Ἡ οἰκονομία μας πρέπει νὰ σταθῇ στὰ ὕψη πού πρέπει καὶ τὸ ἐθνικὸν μας εἰσόδημα νὰ αὐξηθῆ κατακόρυφα, ὅπως ἤδη αὐξάνεται, διὰ νὰ μπορέσωμεν ὡς κράτος νὰ ἐπιβιώσωμεν. Πρὸς διατήρησιν δὲ αὐτοῦ τοῦ στόχου πρέπει νὰ δοθῇ μιὰ κάπως περισσοτέρα προσοχὴ καὶ σημασία στὴν ἀξιοποίησιν τῆς γῆς μας. Ἐπιβάλλεται νὰ σταθῶμεν δίπλα στὸν ἀγρότην μας, καθοδηγώντας, ἐμψυχώνοντας καὶ βοηθώντας αὐτὸν παντοιοτρόπως οὕτως ὥστε νὰ μπορέσῃ νὰ παραμείνῃ δίπλα στὴν γῆν του, στὴν γῆν τῶν προγόνων του. Πρέπει τοῦτο νὰ γίνῃ συνειδήσις, καὶ οἱ ἀρμόδιοι γεωργικοὶ λειτουργοὶ καὶ γεωπόνοι νὰ ὀδηγήσουν τὰ βήματά των πρὸς τὴν ὑπαιθρον, νὰ στήσουν τὰ γραφεῖα των δίπλα στὸ χωράφι καὶ στὸ χωριὸ καὶ νὰ ἀφίσουν τὴν καρέκλαν τοῦ γραφείου τῶν πόλεων. Ὁ γεωπόνος πρέπει νὰ εἶναι συνεχῶς δίπλα στὸν γεωργόν.

Τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα εἶναι τὸ στήριγμα ὄλων τῶν ἄλλων, δι' αὐτὸ θὰ πρέπει πάσῃ θυσίᾳ νὰ προστατευθῆ, νὰ διατηρηθῆ. Τὸ γεγονός τοῦτο, ἡμεῖς τῶν ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν, τὸ ἔχομεν διαπιστώσει πλήρως, γιατί τὸ ζοῦμεν ἔντονα, ἰδίως κατὰ τὰς περιόδους τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως τῶν γεωργῶν μας, τόσοσιν κατὰ τὴν περίοδον τῆς καλλιέργειας ὅσον καὶ ἐκείνην τῆς συγκομιδῆς τῶν προϊόντων του, πού κατ' αὐτὰς ἡ κινήσις στὴν ἀγορὰν μας εἶναι μηδαμινή.

Θὰ πρέπει ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα νὰ κινοῦνται μέσα σ' αὐτὸν τὸν κόσμον πού ζοῦμεν σάν ἕνας ἄνθρωπος, ὁ ἕνας νὰ συνεργάζεται μὲ τὸν ἄλλον, ὁ ἕνας νὰ ὑποβοηθῆ τὸν ἄλλον καὶ πάντοτε νὰ ἀρκοῦμεθα εἰς ἕνα εὐλογον καὶ ἱκανοποιητικὸν κέρδος. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀποβάλωμεν τὸν ἐκμεταλλετὴν ἄνθρωπον, καὶ νὰ ἐνδυσθῶμεν τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον πού ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ἢ κοινωνίᾳ μας, εἰδικὰ σήμερον. Διὰ νὰ γίνῃ ὁμως αὐτὸ πραγματικότης θὰ πρέπει νὰ βοηθηθῇ τόσοσιν ἡ Κυβέρνησις ὅσον καὶ ἡ κοινωνία. Θὰ πρέπει ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν ὁ εἰδικὸς ἐκεῖνος περὶ ἀγορανομίας νόμος, καὶ ἀπὸ πλευρᾶς κοινωνίας νὰ βοηθησῶ-

μεν εις τὴν ἐφαρμογὴν του. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν νόμοι ποὺ διέπουν τὰ τῶν τιμῶν δὲν πρέπει τὰ θέλη νὰ στρέφονται πρὸς τὴν πλευρὰν ποὺ κατὰ τὴν γνώμην μας παρανομεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὴν πλευρὰν ἐκείνην ποὺ δὲν ζητεῖ νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸ κακόν.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔχει καὶ τὴ δύναμιν καὶ τὰ μέσα διὰ νὰ φέρῃ εις τὸν ὀρθὸν δρόμον τοὺς παρανομοῦντας. Δὲν ἐπιτρέπεται ὅπο τὴν μίαν μεριὰν νὰ ὑπάρχῃ ἡ πείνα, ἡ δυστυχία, τὸ ξεσπίτωμα καὶ ἡ ἐρήμωσις, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἢ κάθε λογῆς χλιδὴ καὶ πολυτέλεια. Ἐάν δὲ τέτοιες μέρες καὶ τέτοιους καιροὺς δὲν τεθοῦν εις ἐφαρμογὴν οἱ νόμοι ποὺ πρέπει διὰ τέτοιου εἴδους περιπτώσεις καὶ παρόμοιες, πότε θὰ ἐφαρμοσθοῦν;

Συμφωνοῦμεν μὲ τὴν γενομένην εἰσῆγησιν ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῇ εις τὰς δύο Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Γεωργίας αἱ ὁποῖαι νὰ ἐξετάσουν μὲ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τὸ ὅλον θέμα καὶ νὰ προβοῦν στὶς ἀνάλογες εἰσηγήσεις, πλὴν ὅμως θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως αἱ δύο Ἐπιτροπὰὶ καλέσουν καὶ τοὺς ἐμπόρους τῶν εἰδῶν αὐτῶν διὰ νὰ ἔλθουν μαζὺ των εις ἓνα διάλογον τέτοιον, ποὺ νὰ διαφανῇ ποῖος ἐπὶ τέλους ἔχει δίκαιον, καὶ ποῦ εὐρίσκειται ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου. Ἴσως δὲ μὲ τὴν διαδικασίαν αὐτὴν καὶ μὲ τὴν συζήτησιν ποὺ θὰ προκύψῃ νὰ ἐξευρεθῇ ὁ τρόπος ἐκεῖνος βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ἐπέλθῃ ἀμβλυσίς τοῦ ὅλου προβλήματος πρὸς γενικὸν ὄφελος καὶ κατ' ἐπέκτασιν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας ἔχει τὸν λόγον.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος συνάδελφος τῆς Κοινοβουλευτικῆς μου ὁμάδος Γ.Γ. τῆς ΕΚΑ Χαμηλῆς Μιχαηλίδης μὲ ἀδιάσειστα στοιχεῖα καὶ πειστικὰ παραδείγματα παρουσίασε τὴν τραγικὴ εἰκόνα τῆς ἄνευ προηγουμένου αὔξεσης τῆς τιμῆς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων ἀπὸ τοὺς εἰσαγωγεῖς καὶ μεταπωλητὲς των καὶ δὲν νομίζω πῶς εἶναι ἀνάγκη νὰ παραθέσω περισσότερα στοιχεῖα γιὰ νὰ καταφανῇ τὸ μέγεθος τῆς ἀδικίας, παρ' ὅλον ὅτι ὑπάρχουν καὶ πάρα πολλὰ ἄλλα.

Ἀναμφισβήτητα εἶναι γενικὴ ἡ διαπίστωση ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα καὶ μάλιστα πολὺ σοβαρόν, γιὰ τὴν οἱ εἰσαγωγεῖς καὶ μεταπωλητὲς πραγματοποιοῦν ὑπερβολικὰ κέρδη ἀπὸ τὴν πωλήσεις μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὴν διαμαρτυρίες καὶ τὰ παράπονα ποὺ συνεχῶς ἀκούομεν ἀπὸ τὸν ἀγροτικόν μας κόσμον καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τοὺς ἀμπελοουργοὺς καὶ ἄλλους παραγωγοὺς γεωργικῶν προϊόντων, ποὺ τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα τράκτορ, τὰ ἐξαρτήματα καὶ τὰ φάρμακα κατέστησαν σχεδὸν ἀπρόσιτα, ὅχι γιὰ τὴν οἱ τιμές των διεθνῶς αὐξήθησαν, ἀλλὰ γιὰ τὴν οἱ εἰσαγωγεῖς καὶ μεταπωλητὲς των, εις τὸ παρελθόν καὶ πῶς πολὺ σήμερα, μὲ τὴν ἀνεξέλεγκτον καὶ τὴν ἄνευ προηγουμένου αὔξασιν τῆς τιμῆς των, πραγματοποιοῦν πάρα πολὺ μεγάλα κέρδη.

Δὲν εἶμεθα ἐναντίον τοῦ λογικοῦ καὶ θεμιτοῦ κέρδους, εἶμεθα ὅμως ἀντίθετοι εἰς τὴν αἰσχροκέρδειαν πᾶν στὰ μηχανήματα, ἐξαρτήματα καὶ φάρμακα, ποὺ μένει ἀσύδωτη χωρὶς κανένα ἔλεγχον ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, παρὰ τὴν διαμαρτυρίες τοῦ λαοῦ καὶ τὴν εἰσηγήσεις τῆς Βουλῆς.

Πρὶν 14 περίπου χρόνια ἡ Κυβέρνησις ἀνταποκρινομένη εἰς τὴν λαϊκὴν ἀπαίτησιν μὲ εἰσηγήσιν τῆς διὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας πρὸς τὴν Βουλὴν ἐθέσπισε τὸν ἐν ἰσχύϊ νόμον περὶ Ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου, μὲ

σκοπόν τὸν ἔλεγχον τῶν τιμῶν βασικῶν ἐμπορευμάτων καὶ τὴν προστασίαν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν αἰσχροκέρδειαν καὶ ἐκμετάλλευσιν ἀπὸ τοὺς εἰσαγωγεῖς καὶ μεταπωλητές των.

Λυποῦμαι ὅμως νὰ παρατηρήσω πῶς, παρὰ τὴν ὑφισταμένην νομοθεσίαν, τίποτε δὲν ἔγινε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἢ, καὶ ἂν ἔγινε κάτι ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, αὐτὸ δὲν ἀνταποκρίνεται στὸ παλλαϊκὸν αἶτημα γιὰ πλήρη ἔλεγχον στὶς τιμές τῶν εἰσαγομένων μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων. Περιορίσθη μόνον νὰ ἐπιβάλλῃ ἀγορανομικὸν ἔλεγχον σὲ διάφορα γεωργικὰ προϊόντα καὶ μερικά εἶδη πρώτης ἀνάγκης καὶ ἀφήκε τοὺς εἰσαγωγεῖς καὶ μεταπωλητές τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων χωρὶς κανένα ἔλεγχον μὲ ἐπακόλουθον τὰ ἔξοδα καλλιέργειας καὶ προστασίας τῶν φυτειῶν ἀπὸ τὶς φυτικές ἀσθένειες νὰ αὐξάνουν καὶ τὸ κόστος τῶν προϊόντων τῶν παραγωγῶν νὰ ἀνεβαίνει καὶ οἱ τιμές των νὰ καθίστανται ἀσυναγώνιστες πρὸς τὶς τιμές τῶν προϊόντων ἄλλων χωρῶν, οἱ δὲ παραγωγοὶ νὰ ὑφίστανται μεγάλες οικονομικὲς ἐπιβαρύνσεις μὲ ἀποτέλεσμα τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον ὅλων τῶν ἐργαζομένων νὰ ἐπηρεάζεται δυσμενέστατα.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ στὶς ἐπιπτώσεις καὶ τὰ σοβαρὰ οικονομικὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ τὰ ἀνεξέλεγκτα μεγάλα κέρδη, γιὰ τὶς μάζες τοῦ λαοῦ μας καὶ ἰδιαίτερα στὰ πτωχὰ καὶ μεσαῖα στρώματα γιατί ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἀνεφέρθη μὲ λεπτομέρειες καὶ συμφωνῶ μὲ τὶς διαπιστώσεις του.

Ἡ δημιουργηθεῖσα σήμερον κατάστασις, ἐπιβάλλει ὅσον ποτὲ ἄλλοτε, ὅπως ἢ Κυβέρνησις δὴ μὲ κατανόησιν τὸ καυτὸ αὐτὸ πρόβλημα τῆς ἀνεξέλεγκτης αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ ὅλων τῶν φαρμάκων καὶ γενικὰ ὅλων τῶν ἐμπορευμάτων, γιατί εἶναι ἀπαράδεκτον στὶς σημερινές τραγικὲς συνθήκες ποὺ διέρχεται ἡ πατρίδα μας καὶ ὁ λαός μας, μερικοὶ κερδοσκόποι εἰσαγωγεῖς νὰ θησαυρίζουν εἰς βάρος τῶν λαϊκῶν μαζῶν, χωρὶς κανένα ἔλεγχον στὰ μεγάλα κέρδη καὶ ἡ πλειονότης τοῦ λαοῦ νὰ ὑφίσταται τὴν χειρίστην ἐκμετάλλευσιν.

Ἐχομεν τὴν γνώμην πῶς ἔφθασεν ἡ ὥρα, ἡ Βουλὴ πιὸ ἔντονα, γιὰ ἀκόμη μίαν φοράν, νὰ διατρανώσῃ τὴν ἀπόφασίν της καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ, ποὺ εἶναι καὶ λαϊκὴ ἀπαίτησις, ὅπως ἢ Κυβέρνησις χωρὶς καθυστέρησιν, ὅσες δυσκολίες καὶ ἂν προβάλλωνται, νὰ χωρήσῃ πρὸς τὴν ἄμεσον ἀντίκρουσιν τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος, διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς τιμές ὅλων τῶν ἐμπορευμάτων, γιὰ νὰ περιορισθῇ, ἂν ὄχι νὰ σταματήσῃ, ἢ ἀπαράδεκτη κατάστασις, μερικοὶ νὰ γίνωνται πλουσιώτεροι αἰσχροκερδοῦντες καὶ οἱ πολλοὶ πτωχότεροι, μὲ τὴν γινομένην εἰς αὐτοὺς ἐκμετάλλευσιν.

Γιατὶ οὔτε δίκαιον εἶναι, ἀλλ' οὔτε ὀρθὸν ὕστερα ἀπὸ τὴν τραγωδίαν ποὺ ἐπληξε τὴν πατρίδα μας νὰ συνεχίζεται ἡ ἀπαράδεκτη αὐτὴ κατάστασις τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἄνιστης μεταχειρίσεως — γιατί μιὰ τέτοια πολιτικὴ ἀντιβαίνει ὄχι μόνον πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς διακηρυγμένης πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως γιὰ δικαιοτέραν κατανομήν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἴσης κατανομῆς τῶν οικονομικῶν βαρῶν.

Ἡ Βουλὴ στὸ παρελθὸν ἀνταποκρινόμενη στὴν λαϊκὴν ἀπαίτησιν, ἔκαμε τὸ καθῆκον της καὶ ἐψήφισε τὸν σχετικὸν νόμον περὶ Ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου καὶ ὁ νόμος ὑφίσταται, ἀπομένει τώρα οἱ ὑπεύθυνοι νὰ τὸν ἐφαρμόσουν πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις. Αὐτὸ ἐπιβάλλουν οἱ σημερινές τραγικὲς συνθήκες, αὐτὸ ἀπαιτεῖ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ καὶ γενικὰ τῆς πατρίδος. Καὶ συμφωνῶ μὲ τὸν εἰσηγητὴν ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῇ στὲς ἀρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς πρὸς μελέτην καὶ συζήτησιν πρὸς λήψιν μέτρων γιὰ νὰ σταματήσῃ ἢ ἀπαράδεκτη αὐτὴ κατάστασις ποὺ ἐγκυμονεῖ μεγάλους κινδύνους οικονομικῆς ἀναταραχῆς στὸν τόπο μας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Καραμιχάλης έχει τὸν λόγον.

Α. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Οἱ ραγδαῖες αὐξήσεις τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φυτοφαρμάκων ὅπως τις ἔχουν ἐκθέσει οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι κ.κ. Μιχαηλίδης, Γιάγκου, Παπαδημητρίου καὶ Μαυρονικόλας ἀποτελοῦν σήμερα σοβαρὸ πρόβλημα γιὰ ὅλους τοὺς γεωργούς. Ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ δῶ τὸ θέμα ἀπὸ κάπως διαφορετικὴ σκοπιὰ. Γιὰ μερικές τάξεις ὅμως, ὅπως τοὺς μικροκαλλιεργητὲς καὶ ἐκείνους πού δὲν ἀπολαμβάνουν ἀνάλογες αὐξήσεις στὶς τιμές τῶν προϊόντων τους ἢ τὴν παραγωγή τους, τὸ βάρος εἶναι ἀβάστακτο γιὰτὶ ἐξανεμίζεται τὸ μικρὸ εἰσόδημά τους.

Οἱ μεγάλες γεωργικὲς ἐπιχειρήσεις, τὰ ἀγροκτῆματα πού ἀποτελοῦν βιώσιμες οἰκονομικὲς ὀντότητες, μποροῦν νὰ παρακολουθοῦν τις ἀγορές, νὰ προγραμματίζουν τὴν παραγωγή καὶ τις πωλήσεις τους, νὰ εἰσάγουν οἱ ἴδιοι τὰ μηχανήματά τους ἢ νὰ παίρνουν σοβαρὲς ἐκπτώσεις καὶ νὰ βρίσκουν τρόπους ν' ἀντεπεξέρχονται στὶς αὐξήσεις. Ἐχουν τὴ δυνατότητα νὰ παίρνουν πίσω τὰ αὐξημένα ἔξοδά τους μὲ τὴν ἐλάττωση τοῦ κόστους παραγωγῆς, τὴν ἐφαρμογὴ νέων μεθόδων ἐργασίας, τὴν ἐξεύρεση νέων ἀγορῶν καὶ τὴν κατ' εὐθείαν ἐξαγωγή τῶν προϊόντων τους χωρὶς μεσάζοντες.

Οἱ ἀγρότες ὅμως, κυρίως οἱ μικροκαλλιεργητὲς τῶν ὄρεινῶν περιοχῶν, οἱ ἀμπελοουργοὶ καὶ οἱ φρουτοπαραγωγοὶ εἶναι στὸ ἔλεος μιᾶς νέας κατάστασης σχεδὸν ἀβάστακτης. Τὰ «τράκτορες», οἱ ψεκαστικὲς μηχανές, οἱ θειαφιστῆρες, τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, τὰ ἀνταλλακτικά, τὰ φυτοφάρμακα γίνονται συνεχῶς ἀπρόσιτα. Καὶ ἐνῶ ὅλα αὐτὰ εἰσάγονται σὲ τιμές πού καλπάζουν πρὸς τὰ ἄνω, μερικά ἀπὸ τὰ δικά μας γεωργικὰ προϊόντα πωλοῦνται στὶς ἴδιες τιμές ἢ καὶ φθηνότερα. Οἱ ἀμπελοουργοὶ καὶ οἱ δενδροκαλλιεργητὲς τῶν ὄρεινῶν περιοχῶν βρίσκονται σὲ ἀπόγνωση. Δὲν μποροῦν ἐπ' ἀόριστο νὰ ἔσδεύουν πολλὰ γιὰ καλλιέργειες, λιπάσματα, ψεκασματα καὶ νὰ εἰσπράττουν λίγα, λόγω ψηλοῦ κόστους, θεομηνιῶν, ἔλλειψης ἀμειπικῶν τιμῶν. Διερωτῶνται ὅλοι. Ποῦ πηγαίνομε;

Ἡ πιὸ πρόχειρη ἀπάντηση εἶναι, νὰ ὑπάρξῃ ἀγορανομικὸς ἔλεγχος. Νὰ περιοριστοῦν τὰ κέρδη στὶς περιπτώσεις πού δὲν εἶναι μέσα σὲ λογικὰ ὄρια. Οἱ δυνατότητες, ὅμως, ἐλέγχου πρέπει νὰ μελετηθοῦν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας σὲ συνεργασία μὲ τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ εἰδικούς πάνω στὸ θέμα. Ὑπάρχουν ἤδη ὀργανισμοὶ οἱ ὁποῖοι γιὰ νὰ πωλοῦν σὲ λογικὲς τιμές χωρίζουν τὰ μηχανήματα καὶ ἐξαρτήματά τους σὲ διάφορες κατηγορίες :

- (α) Ὅσα κινοῦνται γρήγορα, δηλ. πωλοῦνται μέσα σὲ 3 μῆνες ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς εἰσαγωγῆς, μὲ κέρδος 15%.
- (β) Ὅσα κινοῦνται μὲ συνήθη ρυθμὸ, δηλ. πωλοῦνται μέσα σ' ἓνα χρόνο μὲ ἐπιβάρυνση 25%.
- (γ) Ὅσα κινοῦνται σιγὰ ἢ πολὺ σιγὰ, δηλ. πωλοῦνται μέσα σὲ 2—5 χρόνια καὶ δέχονται ἐπιβάρυνση συμπεριλαμβανομένου τοῦ τόκου καὶ κέρδους 50%—75%.

Οἱ ἐπιβαρύνσεις αὐτὲς εἶναι λογικὲς, ἐὰν ἴδῃ τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο προσπαθῆσιν νὰ ἐλέγξῃ τὰ ὑπερκέρδη στὶς πωλήσεις μὲ ἓνα ἀνάλογο σύστημα, πιθανὸν νὰ ἔχωμεν κάποια λύση τοῦ ζητήματος.

Ἐχω ὅμως τις ἀμφιβολίες μου, ἂν ὁ ἀγορανομικὸς ἔλεγχος μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῇ ἀποτελεσματικὰ ἢ ὡς μεμονωμένη ἐνέργεια θ' ἀνακουφίσῃ πραγματικὰ τοὺς γεωργούς, στὴν περίπτωσιν πού δὲν θὰ προωθηθοῦν καὶ ἄλλα ριζικὰ μέτρα γιὰ ν' ἀνεβάσουν τὸ εἰσόδημά τους. Γιὰ νὰ ὑπάρξῃ ἐπιτυχία, ἡ ἀγορανομία πρέπει νὰ συνδυαστῇ μὲ ἄλλες οἰκονομικὲς ἐνέργειες.

Ζοῦμε σ' ἓνα κόσμο πού συνεχῶς ἀλλάζει. Δέν εἶναι παράξενο. Αὐτό ἀποτελεῖ ἱστορία. Τά τελευταῖα χρόνια οἱ ἀλλαγές καλπάζουν καί δέν προφτάνουμε νά τίς παρακολουθοῦμε. Νέες ἀδυσώπητες οικονομικές δυνάμεις συνθέτουν τήν ἀλλαγὴ καί τόν ὑψωμό τῶν τιμῶν. Καί ἡ ἀλλαγὴ καί ὁ ὑψωμός ἐρχονται συχνότερα παρά ποτέ. Ἔρχονται ὅταν δέν τίς περιμένουμε, ἀπροσδόκητα. Μᾶς ζώνουν ἀσφυκτικά καί εἶναι ποικίλες στήν οὐσία. Μᾶς ἀναγκάζουν νά παίρνωμε λίγα καί νά ξεδεύωμε πολλά. Αὐτό εἶναι τὸ πρόβλημα.

Ἡ θεραπεία σέ μιὰ τόσο δύσκολη κατάσταση, πού προέκυψε μέ τήν ἀνοδο τῶν τιμῶν τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, δέν βρίσκεται μόνο στόν ἀγορανομικό ἐλεγχό, στόν περιορισμό τῶν κερδῶν τοῦ εἰσαγωγέα. Αὐτὴ εἶναι θέση παθητική, ἀπλῶς ἀμυνα στήν ἐπίθεση τῶν μεγάλων βιομηχανιῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ. Καί ἂν τὰ κέρδη περιοριστοῦν, τὸ πρόβλημα θά ὑπάρχει, λιγώτερο ὁξὺ ἀλλὰ ἐξ ἴσου ὀδυνηρό καί ἀπογοητευτικό. Ὁ μικροκαλλιεργητής, πού μετὰ τὸν ἐλεγχό τῶν τιμῶν θά πληρώσει π.χ. £40 λιγώτερα στὰ ἐξαρτήματα καί φάρμακα δέν θά σωθῆ. Θά αἰσθανθῆ μιὰ ἀνακούφιση. Τὸ ἄγχος ὅμως θά ὑπάρχει, μόνιμο, βασανιστικό, μέ πιθανότητα νά γίνῃ χειρότερο. Τὸ πρόβλημα δέν εἶναι μεμονωμένο καί πρέπει νά τὸ δοῦμε στήν ὁλότητά του. Ὁ ἀγορανομικός ἐλεγχός εἶναι ἡ εὐκλεώτερη πλευρὰ τὴν ὁποία ἀφού ἐξετάσωμε μπροσῶμε νά ἐλέγξωμε σέ κάποιο βαθμό.

Χρειάζεται νά μελετήσωμε ριζικά τὸ πρόβλημα τῶν τιμῶν καί νά ἐφαρμόσωμε καινουργία στρατηγική. Πληρώνωμε πολλά; Νά βροῦμε τρόπους νά εἰσπράξωμε περισσότερα. Νά καλλιεργήσωμε προϊόντα πού μᾶς συμφέρουν μέ μεθόδους πού συμφέρουν. Νά βροῦμε νέες ἀγορές. Δέν μποροῦμε νά ἰσχυριστοῦμε ὅτι ἐξαντλήσαμε ὅλα τὰ περιθώρια. Πρέπει νά εἰσπράξωμε περισσότερα χρήματα γιὰ νά ἐξουδετερώσωμε τίς ψηλές τιμές.

Τὰ προβλήματα συνήθως δημιουργοῦν καί εὐκαιρίες, νέους τρόπους ἀντιμετώπισης τους. Ἡ περυσινὴ κρίση τῶν μῆλων ὠδήγησε στὴ βιομηχανοποίηση τους. Στὴ χυμοποίηση καί πολτοποιήση γιὰ ἐξαγωγή. Ἦλθαμε σ' ἐπαφὴ μέ νέες ἀγορές.

Θέλωμε νέες μακροπρόθεσμες ἰδέες καί σκέψεις γιὰ τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουμε. Νά ἐλέγξωμε τίς τιμές γιὰ περιορισμό τῶν υπερβολικῶν κερδῶν εἶναι ἐπιβεβλημένο ἀλλὰ μέ τήν αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν τῶν προϊόντων τοῦ γεωργοῦ νά ἐξουδετερώσωμε τὸν ὑψωμό. Ἐδῶ νομίζω βρίσκονται ἡ λύση τῶν τιμῶν, τοῦ ἀμπελοουργικοῦ καί ἄλλων συναφῶν προβλημάτων. Νά καλλιεργήσωμε τὰ κατάλληλα προϊόντα, νά βροῦμε νέες ἀγορές καί στίς ἀγορές αὐτές νά προσφέρωμε ὅ,τι θέλουν, ὄχι ὅ,τι ἔχομε. Αὐτὴ πρέπει νά εἶναι ἡ μακροπρόθεσμη πολιτικὴ μας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἄλλος ὁμιλητής;

Ἐχετε τὸν λόγον.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ μιᾶς διευκρινήσεως, ἐάν μετ' ἐπιτρέπετε θά μιλήσω ἀπὸ τῆς θέσης μου. Δέν πρόκειται νά μακρηγορήσω.

Θά πρέπει νά συμφωνήσω ἀπόλυτα μέ τοὺς προηγούμενους ὁμιλητές ὅτι πρέπει νά μὴ ἐλεγχόσιν τίς τιμές τῶν μηχανημάτων καί τῶν ἐξαρτημάτων γιατί ὅπως παραδέχονται καί οἱ ἴδιοι οἱ εἰσαγωγεῖς ὑπάρχει τέτοια ἐκμετάλλευση πού ἰσοδυναμεῖ μέ ληστείαν, ὅπως ἐτονίσθη καί προηγουμένως, ἀλλὰ οἱ ἴδιοι διαστίνονται ὅτι δέν εὐθύνονται οἱ εἰσαγωγεῖς ἀλλὰ κάποιοι ἄλλοι πού πρέπει τὸ κράτος νά παρέμβῃ καί νά σταματήσῃ αὐτὴν τὴν ἐκμετάλλευση. Ἡ διευκρίνηση μου εἶναι ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐλεγχό τῶν φαρμάκων

καί πρέπει νά πῶ ὅτι ὑπάρχει ἔλεγχος στίς χονδρικές τιμές πωλήσεων καί ἐξ ὧσων γνωρίζω ἡ ἀρμόδια Ὑπηρεσία Τιμῶν καί Ἐλέγχου τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας ἐλέγχει ἀπόλυτα αὐτές τές τιμές διότι ὑποχρεώνει τοὺς εἰσαγωγεῖς νά παρουσιάσουν τές τιμές τοῦ κόστους παραγωγῆς τῶν φαρμάκων εἰς τὸ ἴδιον τὸ Ὑπουργεῖον τὸ ὁποῖον τοὺς παρέχει ἐν συνεχείᾳ ἕνα λογικὸν κέρδος τὸ ὁποῖον φθάνει, ἐξ ὧσων γνωρίζω, μέχρι 45% μάλιστα.

Ἐπομένως τὰ εἰσαγόμενα φάρμακα, δηλαδὴ οἱ χοντρικές τιμές πωλήσεων ἐλέγχονται. Ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχει ἔλεγχος εἶναι στὰ φαρμακεῖα, δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς χοντρέμπορους πρὸς τὰ φαρμακεῖα ἐλέγχονται οἱ τιμές. Ἀπὸ τὰ φαρμακεῖα καί μετὰ πρὸς τὸν καταναλωτὴν, πρὸς τὸν ἀσθενῆ, δὲν ἐλέγχονται οἱ τιμές ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει καί ἐκεῖ πρέπει νά πῶ ὅτι λόγῳ τοῦ ἠϋξημένου συναγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν φαρμακοποιῶν τὸ κέρδος δὲν εἶναι πολὺ ὑψηλόν. Βεβαίως θὰ ἦταν λογικὸν καί σκόπιμον ὅπως ἐλέγχωνται καί αὐτές οἱ τιμές τῶν φαρμακείων καί νά καθορίζονται οἱ τιμές χονδρικής καί λιανικῆς πωλήσεως καί νά ἀναγράφονται πάνω στὰ κουτιά καί στὰ φιαλλίδια τῶν φαρμάκων οὕτως ὥστε ὁ ἀσθενής ὁ ὁποῖος παραλαμβάνει αὐτὸ τὸ φάρμακον νά ξέρῃ τί πρέπει νά πληρώσῃ καί νά μὴ γίνεται ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν διευκρίνησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ἤθελα νά διευκρινήσω καί ταυτόχρονα νά πληροφορήσω ὅτι πρόκειται νά κατατεθῆ Νομοσχέδιον περὶ Φαρμάκων κλπ. Ὑπάρχει ὅμως μία ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία διερευνᾷ τὸ θέμα αὐτὸ καί νομίζω, ἐξ ὧσων πληροφοροῦμαι, ὅτι δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἐξέθεσεν ὁ κ. συνάδελφος τὰ πράγματα, ἀλλὰ πράγματι πρέπει νά ὑπάρξῃ ἔλεγχος καί ὑπάρχει μεγάλων περιθῶριον καί μεγάλη συζήτησις γίνεται ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν τιμῶν, τῆς ποιότητος κλπ. τῶν φαρμάκων.

Κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι ἔτσι ὅπως τίθενται τὰ πράγματα καί ὅταν ἔλθῃ σύντομα τὸ Νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν πολλὰ ἔχομεν νά ποῦμεν καί θὰ ἀνατραποῦν ἴσως μερικές ἀπόψεις τές ὁποῖες ἐξέφρασεν ὁ συνάδελφος τώρα. Ἐπιφυλάττομαι εἰς τὸ μέλλον διότι θὰ ἔλθωμεν μὲ στοιχεῖα, μὲ γεγονότα, οὕτως ὥστε νά ποῦμεν ἐάν πράγματι ὑπάρχῃ ὁ ἔλεγχος τῶν τιμῶν εἰς τὸ ἐπίπεδον τὸ ὁποῖον πρέπει νά ὑπάρχῃ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ ἤθελα, πρὶν σᾶς δώσω τὸν λόγον, νά πῶ τὸ ἐξῆς :

Ἄν πράγματι πρόκειται νά υποβληθῆ σύντομα Νομοσχέδιον πού ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων, νομίζω ὅτι δὲν χωρεῖ περισσότερη συζήτηση πάνω στὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ὁ ἐντιμος Βουλευτὴς ἐξ Ἄμμοχώστου κ. Πελεκάνος.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν πρόκειται νά συζητήσωμε τὸ θέμα ἀλλὰ ἀπλῶς ξέρω ὅτι ὑπάρχει νόμος γιὰ τὸν ἔλεγχον τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων, καί δὲν μιλῶ γιὰ τὰ γεωργικὰ φάρμακα ἢ τὰ φυτοφάρμακα, μιλῶ γενικὰ γιὰ τὰ φάρμακα. Ἔχω ἐδῶ μπροστά μου ἕνα σημείωμα τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας πού ὑποχρεώνει τὸν εἰσαγωγέα νά δηλώνῃ, μιλῶ γιὰ τὰ φάρμακα, πλὴν τῶν φυτοφαρμάκων, τὴν ποσότητα τοῦ εἰσαγομένου φαρμάκου, τὸ κό-

στος παραγωγής και την χώραν προελεύσεως, και μιλούμε για εργοστάσια ανεγνωρισμένα τα όποια όποσδήποτε δέν θά γράφουν ψέματα πάνω στές τιμές. Τό Ύπουργείον καθορίζει έδω ένα 45% και αυτό είναι αντίγραφον από τό Ύπουργείον Έμπορίου και Βιομηχανίας.

Έν πάση περιπτώσει έπιφυλάσσομαι νά συζητήσωμε τό θέμα στην κατάλληλη στιγμή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

ΆΕ. κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι έχομεν φύγει από τό θέμα διότι συζητούμε για φάρμακα γεωργικά. Τό θέμα που συζητήσαμε σήμερα και συνδυάσαμε με τά εξαρτήματα και μηχανήματα και φάρμακα άφορά ειδικά τά γεωργικά φάρμακα και είναι άλλο κεφάλαιον άν θά συζητήσωμε γενικά διά τά φάρμακα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Και ή δική μου έντύπωση ήτο ότι τό θέμα του κ. Μιχαηλίδη άφορούσε γεωργικά φάρμακα.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Άλλά άς μάς τό ξεκαθαρίση ό ίδιος.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τό θέμα είναι γενικά για φάρμακα—μηχανήματα, εξαρτήματα και φάρμακα γεωργικά και άλλα φάρμακα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, συμφωνώ απόλυτα με την εισηγησιν του κ. Μιχαηλίδη νά παραπεμφθῆ τό θέμα αυτό πρὸς εξέτασιν από τές αρμόδιες Έπιτροπές Έμπορίου και Βιομηχανίας και Γεωργίας. Πλήν όμως έπειδή αναφέρομαι γενικά στα φάρμακα, θά πρέπει ειδικά τό θέμα των φαρμάκων νά παραπεμφθῆ εις την Έπιτροπήν Ύγείας.

Έπομένως θά ήθελα νά υιοθετήσω την άποψιν του κ. Μιχαηλίδη υπό την προϋπόθεσιν ότι ειδικά τό γενικότερον θέμα των φαρμάκων θά μελετηθῆ και από την Έπιτροπήν Ύγείας. Περιπλέον θά ήθελα νά παρακαλέσω όπως τό θέμα αυτό μείνη στην Ημερησίαν Διάταξιν ούτως ώστε νά μπορέσουν νά μιλήσουν και ώρισμένοι άλλοι συναδέλφοι οι όποιοι αυτήν την στιγμήν δέν είναι έτοιμοι νά μιλήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ηθελα νά συμφωνήσω με την εισηγησιν του προηγούμενου συναδέλφου νά παραμείνη τό θέμα στην Ημερησία Διάταξη όποτε θά μπορέση ό καθένας μας νά αναπτύξη τις άπόψεις του. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Για σήμερα δέν υπάρχει άλλος όμιλητής.

Τό θέμα θα παραμείνη στην Ημερησία Διάταξη για την επόμενη συνεδρία της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τό δεύτερο θέμα είναι : « Έκθεσις της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Έσωτερικών επί του θέματος του αναφερομένου ως ό τρόπος με τον όποιον αι αρμόδιαι Άρχαι έχειρίσθησαν τό θέμα της δολοφονικής αποπειρας εναντίον του κ. Βάσου Λυσαριδή και του φόνου του Δώρου Λοΐζου».

Ό κ. Χριστοφίδης έχει τον λόγον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «Ο ΤΡΟΠΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟΝ ΑΙ ΑΡΜΟΔΙΑΙ ΑΡΧΑΙ ΕΧΕΙΡΙΣΘΗΣΑΝ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΠΕΙΡΑΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ Κ. ΒΑΣΟΥ ΛΥΣΣΑΡΙΔΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΟΝΟΥ ΤΟΥ ΔΩΡΟΥ ΛΟΪΖΟΥ».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Άμπίζας
Λοΐζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Άνδρέας Φάντης
Χρϊστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Η ως άνω Κοινοβουλευτική Έπιτροπή έμελέτησε τό περι οῦ ό λόγος θέμα εις πέντε αυτής συνεδριάσεις, της τελευταίας συγκροτηθείσης την 25ην Μαΐου, 1977. Εις τας συνεδριάσεις αυτάς κληθέντες παρέστησαν ό Άρχηγός της Άστυνομίας και ό εκ των Βοηθών Άρχηγών της Άστυνομίας κ. Φ. Δημητρίου, ως επίσης ό πατήρ του δολοφονηθέντος Δώρου Λοΐζου όστις είχε την ευκαιρίαν νά εκφράση ώρισμένας προσωπικάς του άπόψεις επί του θέματος. Εις έτέρας συνεδριάσεις κληθέντες παρέστησαν ό Γενικός Εισαγγελεύς της Δημοκρατίας και ό Βοηθός Γενικός Εισαγγελεύς της Δημοκρατίας. Εις άπάσας τας συνεδριάσεις παρευρίσκετο επίσης ό αξιότιμος Βουλευτής κ. Βάσος Λυσαριδης ό όποιος ένέγραφε κατά την διαρρέυσασαν και επανήγειρε κατά την τρέχουσαν Βουλευτικήν περίοδον τό περι οῦ ό λόγος θέμα προς συζήτησιν.

Τό ως άνω αναφερόμενον θέμα άπετέλεσεν άντικείμενον παρομοίας έξετάσεως και εκ μέρους της αρμοδίας Έπιτροπής της προηγουμένης Βουλής ή όποία, άφού ήκουσεν άπαντα τά ένδιαφερόμενα μέρη, δι' Έκθέσεως αυτής προς την Βουλήν διέτύπωσεν ως κύριον αυτής συμπέρασμα τό γεγονός ότι ώρισμένα άστυνομικά όργανα έν τη εκτελέσει των καθηκόντων των προς διευρεύνησιν του διαπραχθέντος πολιτικού έγκλήματος έπέδειξαν όλιγωρίαν ή προέβησαν εις τοιαύτας ένεργείας αι όποίαι εκρίθησαν ούχι μόνον πλημμελείς αλλά έδημιούργουν εκ πρώτης όψεως τουλάχιστον άμφιβολίας περι των καλών προθέσεων ένίων έξ αυτών. Περαιτέρω ή ίδια Έπιτροπή έτόνιζε την άπαρέσκειάν της διά τον τρόπον με τον όποιον αι αρμόδιαι άρχαι έχειρίσθησαν έν τοιοῦτον πολιτικόν έγκλημα και εκάλει ταύτας όπως, άφού προβῶσιν εις την παραδειγματικήν τιμωρίαν παντός άστυνομικοῦ όργάνου, τό όποιον παρέλειψε νά εκτελέση τό καθήκον του, χωρήσωσιν εις την περαιτέρω συνέχισιν των έρευνών των ώστε νά προσάγαγωσι τους δράστας του τοιοῦτου έγκλήματος ένώπιον της Δικαιοσύνης.

Τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς προσυπέγραψεν ἡ ἀπελθοῦσα Βουλὴ, ἐξουσιοδοτήσασα συνάμα τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτὴν νὰ συνεχίσῃ νὰ παρακολουθῆ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ ὅλον θέμα καὶ νὰ ἐνημερώνῃ, ἀναλόγως τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐξελίξεων, τὴν ὀλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἡ παροῦσα Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ τὴν γενομένην ὑπὸ τῆς παρούσης Βουλῆς ἀποδοχὴν τῆς ὡς προεῖρηται θέσεως, προέβη εἰς ἐπανεξέτασιν τῆς ὅλης ὑποθέσεως ζητήσασα πρὸς τοῦτο τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα καὶ ἐξηγήσεις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἔκτοτε ἀκολουθηθεῖσαν ἐπὶ τοῦ θέματος πορείαν καὶ ἐν γένει τὸν τρόπον μεθ' οὗ αἱ ἀρμοδίαι ἀρχαὶ ἐχειρίσθησαν τὸ ὅλον θέμα ἀπὸ τῆς δημιουργίας του μέχρι σήμερον.

Προτοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ χωρήσῃ εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν οἰωνδήποτε παρατηρήσεών της θεωρεῖ σκόπιμον, καὶ τοῦτο χάριν τῆς πληρεστέρας ἐνημερώσεως τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς, νὰ προβῆ εἰς σύντομον σκιαγράφησιν τῶν ἐκτεθεισῶν παλαιότερον ὑπὸ ὑπευθύνων προσώπων ἀπόψεων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς ὅλης διερευνήσεως τοῦ ἐγκλήματος τούτου.

Γενικὴ παρατήρησις ἦτο ὅτι ὁ χειρισμὸς τοῦ ὅλου θέματος, ἐν ὄντι διαστολῇ πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ διαπραχθέντος ἐγκλήματος καὶ τὰς προεκτάσεις τούτου, ὑπῆρξεν ἐξ ὑπαρχῆς πλημμελῆς, εἰς ὅλα δὲ τὰ στάδια τούτου διαφαίνεται σαφῆς ἡ προσπάθεια ἀπεμπολήσεως εὐθυνῶν ἢ/καὶ προκλήσεως συγχύσεως εἰς τὴν ὅλην πορείαν τῶν ἀνακρίσεων. Ὁ ὅλος χειρισμὸς γέμει ἀστόχων καὶ βεβιασμένων ἐνεργειῶν, αἱ ὁποῖαι εἴθισται νὰ μὴ διακρίνουν ἀκόμη καὶ τὴν ἀπλὴν διαδικασίαν διερευνήσεως τοῦ ὀλιγώτερον σοβαροῦ ἐγκλήματος.

Εἰδικώτερον —

- (α) Ἡ ὅλη ὑπόθεσις ἀνετέθη εἰς χεῖρας προσώπου τὸ ὁποῖον ἀνελάμβανε διὰ πρώτην φοράν τὴν διερεύνησιν ἐνὸς τοιαύτου σοβαροῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος, ἡ ὅλη δὲ ἀκολουθηθεῖσα ἐποπτεία ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν, ἂν μὴ τι ἀνύπαρκτος, ἦτο ἐξ ὑπαρχῆς καὶ μέχρι τὸ τέλος ὑποτυπώδης δημιουργοῦσα μᾶλλον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἀπεσκόπει εἰς τὴν συγκάλυψιν παρὰ εἰς ἐξιχνίασιν τοῦ διαπραχθέντος ἐγκλήματος.
- (β) Πρόσωπόν τι συλληφθὲν ἐπὶ τῇ βάσει καταθέσεως ἀπελύθη βεβιασμένως τὴν ἐπομένην παρ' ὅλον ὅτι τὸ προβληθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἄλλοθι περιεῖχεν ἀρκετὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα ἐχρηζον διαλευκάνσεως.
- (γ) Παρ' ὅλον ὅτι πρὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ἐγκλημα διεπράχθη ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ καὶ εἰς μίαν τῶν κεντρικωτέρων περιοχῶν τῆς Λευκωσίας δὲν κατωρθώθη, λόγω τοῦ γενεσμένου κακοῦ χειρισμοῦ ἐκ μέρους τῶν ὑπευθύνων ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, νὰ συγκεντρωθῶσι στοιχειώδη στοιχεῖα τὰ ὁποῖα εἴθισται νὰ συλλέγωνται ἐκ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ τελευταίου ἐγκλήματος.
- (δ) Ληφθεῖσα κατάθεσις συλληφθέντος, διὰ τὸν ὁποῖον ὑπῆρχον εὐλογοὶ ὑποψίαὶ περὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὸ ἐγκλημα, ἐπετράπη νὰ ἀνασκευασθῆ καὶ ἐναρμονισθῆ μετὰ τὴν κατάθεσιν ἐτέρου συλληφθέντος προσώπου μετὰ τοῦ ὁποῖου ἐπετράπη νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἐξέτασιν ὑπὸ τῆς τότε ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς τῆς ποινικῆς πλευρᾶς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, δεδομένου τοῦ τρόπου προσεγγίσεως τούτου ὑπὸ ἐνίων ἀστυνομικῶν ὀργάνων, ἐζητήθη ἀπὸ τῆς ἀπελθοῦσης Βουλῆς ὁ καταλογισμὸς πειθαρχικῶν εὐθυνῶν εἰς τὰ ἀναλαβόντα τὴν διερεύνησιν τῆς ὑποθέσεως μέλη τῆς Ἀστυνομίας.

Τὸ οὕτως ἐγερθὲν θέμα ἢ παροῦσα Ἐπιτροπὴ εἶχεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπαναφέρῃ πρὸς συζήτησιν καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ λάβῃ γνώσιν ὡς πρὸς τὰ ληφθέντα ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων μέτρα. Δυστυχῶς κοινὴ ὑπῆρξεν ἡ διαπίστωσις τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι οὐδὲν ἐγένετο πρὸς τὴν κατεῦθυνσιν αὐτὴν, ἐκ τῶν τεθέντων δὲ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς στοιχείων σαφῶς διαφαίνεται ἡ προσπάθεια βεβιασμένου κλεισίματος τῆς πειθαρχικῆς ὑποθέσεως, ἐκεῖ ὅπου ἡ εὐθύνη ἐκάστου ἀστυνομικοῦ ὀργάνου κεχωρισμένως εἶναι κραυγαλέα καὶ ἀναμφιβόλως πειθαρχικῶς κολάσιμος.

Κληθεὶς ἐν προκειμένῳ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας νὰ σχολιάσῃ τὸ ὅλον θέμα παρεδέχθη ὅτι δὲν ἐγίναν αἱ δέουσαι ἀνακρίσεις καὶ ὅτι ὄντως ὑπάρχει πρὸς τοῦτο συλλογικὴ πολιτικὴ εὐθύνη. Ἀντιθέτως, ὅμως, ἐξ ὅσων προκύπτουν ἐπίσης ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδίων στοιχείων, τὰ τεθέντα ἀρχικῶς ἐνώπιον τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως στοιχεῖα ἦσαν μᾶλλον παραπλανητικὰ καὶ ἀπεσκόπουν εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς προσπάθειας δι' ἐπιβολὴν οἰωνδῆποτε πειθαρχικῶν κυρώσεων μὲ τὸ γενικὸν δικαιολογητικὸν ὅτι «αἱ ἐπὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως ληφθεῖσαι ἀποφάσεις ὑπῆρξαν συλλογικαὶ καὶ ὅτι ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐκείνας δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ εὐθύνη εἰς οἰωνδῆποτε συγκεκριμένον ἀξιωματικὸν ἢ ἄνδρα τῆς Δυνάμεως διὰ γενομένας ἐνεργείας αἵτινες ἀργότερον ἐκρίθησαν λανθασμένοι ἢ βεβιασμένοι».

Ἀνεξαρτήτως τῶν ἐκφρασεῖσιν γνωμῶν ἢ ἀπόψεων τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπέμεινον, ὅπερ καὶ ἐγένετο ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν ἀποδεκτόν, ὅτι ἡ ἔρευνα πρὸς διαπίστωσιν καὶ τυπικῶς ἐὰν ἀξιωματικοὶ ἢ ἄλλα μέλη τῆς Δυνάμεως ἔχουν διαπράξει πειθαρχικὰ ἀδικήματα ἐν σχέσει μὲ συγκεκριμένας ἐνεργείας ἢ παραλείψεις των θὰ ἔδει νὰ συνεχισθῇ καὶ νὰ χωρήσωσιν εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῶν ὑπὸ τῶν ἰσχυόντων Κανονισμῶν προβλεπομένων πειθαρχικῶν κυρώσεων.

Ὑπὸ τὸ φῶς ἀπάντων τῶν ἀνωτέρω τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχουν καταλήξει εἰς τὰ αὐτὰ συμπεράσματα ὡς ἀκριβῶς ἐγένετο καὶ μὲ τοὺς προκατόχους των.

Πρῶτον, ἔνια μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως δὲν ἐξετέλεσαν ὄντως τὰ καθήκοντά των ὡς ὤφειλον καί, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, θὰ πρέπει νὰ διωχθῶσι πειθαρχικῶς καὶ νὰ τύχωσι τῶν ἐνδεδειγμένων κυρώσεων.

Δεύτερον, ἐν σχέσει μὲ τὴν ποινικὴν πλευρὰν τοῦ διαπραχθέντος ἐγκλήματος, ἄποψις τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι καὶ τώρα εἶναι δυνατὴ ἡ ἐπαναφορὰ εἰς τὸ προσκήνιον τῆς ὅλης ὑποθέσεως καὶ ἡ σύλληψις καὶ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης τῶν ἐνεχομένων εἰς τὸ ἐγκλημα προσώπων.

Μία τοιαύτη ἐνέργεια, ἐφ' ὅσον σχετίζεται μὲ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων ἐνός πολιτικοῦ ἐγκλήματος, εἶναι ἐπιβεβλημένη διὰ τὸ κῦρος τοῦ κράτους αὐτοῦ καθ' ἑαυτοῦ ἀλλὰ καὶ ἐνδείκνυται ὡς μέτρον δικαιοσύνης ἐναντι τοῦ τύπου τούτου.

Περαιτέρω, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν θεωροῦσα τὸ περὶ αὐτῶν ὁ λόγος ἐγκλημα ὡς μέρος σωρείας ἄλλων πολιτικῶν ἐγκλημάτων καὶ ὡς στρεφόμενον ἐναντίον τοῦ συνόλου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἀγῶνος τὸν ὁποῖον τότε διεξῆγε δι' ἐπάνασθον τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ δι' ἐπιστροφὴν εἰς τὴν συνταγματικὴν ὁμαλότητα, ἀποδίδει τεραστίαν σημασίαν εἰς τὴν διαλεύκανσίν του καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἐνόχων, τόσον τῶν φυσικῶν ὅσον καὶ τῶν ἠθικῶν αὐτουργῶν, καλεῖ δὲ τὴν Ἀστυνομίαν ὅπως πράξῃ τὸ πᾶν διὰ τὴν προσαγωγὴν τῶν ἐγκληματιῶν ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης.

Παράλληλα προς τὰ ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἡ περαιτέρω παρακολούθησις ἐκ τοῦ σύνεγγυς τῆς ὅλης ὑποθέσεως ἐπιβάλλεται, ἀναμένει δὲ ὅτι θὰ ἔχη τὴν πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδότησιν τῆς ὀλομελείας τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συναδελφοί. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού ἡ Βουλὴ ἐξετάζει αὐτὸ τὸ θέμα. Ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὴν ἔκθεσι τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, τὸ ἴδιο θέμα ἐξετάστηκε καὶ ἀπὸ τὴν προηγούμενη Βουλὴ μὲ τὰ ἴδια περίπου συμπεράσματα στὰ ὁποῖα καταλήγει καὶ ἡ σημερινὴ Ἐκθεσι τῆς ἀρμόδιας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Καὶ παρόλο πού ἐξετάστηκε δυὸ φορές ἀπὸ τὴ Βουλὴ τὸ τερατῶδες αὐτὸ ἔγκλημα παραμένει γιὰ τρία σχεδὸν χρόνια ἀνεξιχνίαστο. Τὸ γιὰτί μᾶς τὸ λέει ἡ Ἐκθεσι τῆς Ἐπιτροπῆς. «Ἐκ τῶν τεθέντων δὲ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς στοιχείων σαφῶς διαφαίνεται ἡ προσπάθεια βεβιασμένου κλεισίματος τῆς πειθαρχικῆς ὑποθέσεως ἐκεῖ ὅπου ἡ εὐθύνη ἐκάστου ἀστυνομικοῦ ὀργάνου κεχωρισμένως εἶναι κραυγαλέα καὶ ἀναμφιβόλως πειθαρχικῶς κολάσιμος» — τονίζει ἡ σχετικὴ Ἐκθεσι.

Κί ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ οὐσία τοῦ τόσο σοβαροῦ προβλήματος πού ἐξετάζουμε. Τόπαμε πολλές φορές, θὰ τὸ ἐπαναλάβουμε καὶ τώρα. Δὲν ἔχουμε ἀστυνομία πού νὰ εἶναι πιστὴ καὶ ἀφοσιωμένη, ἀπὸ τὸ πρῶτο μέχρι τὸ τελευταῖο μέλος τῆς στῆ Δημοκρατία, τὸ κράτος καὶ τὸ λαό. Δὲν ἔχουμε ἀστυνομία πού ἀπὸ τὸ πρῶτο μέχρι τὸ τελευταῖο μέλος τῆς νὰ ἐκτελῇ εὐόρκως τὸ καθήκον τῆς. Ἐχουμε μίαν ἀστυνομία, πού κληρονομήσαμε ἀπὸ τὴν ἀπελθούσαν ἀποικιοκρατία, διαβρωμένη ἀπὸ τὰ προδοτικά, ἐγκληματικά στοιχεῖα τῆς ΕΟΚΑ Β', πού εἶναι καὶ τὰ ἴδια ἀναμεμιγμένα σὲ ἐγκλήματα, πὰ ὁποῖα ὑποτίθεται ὅτι ἔχουν εὐθύνη νὰ ἐξιχνιάσουν.

Στὴν περίπτωση τῆς δολοφονικῆς ἀπόπειρας ἐναντίον τοῦ κ. Λυσσαρίδη καὶ τοῦ φόνου τοῦ Δώρου Λοῖζου ὑπάρχουν ἰσχυρὲς ὑπόνοιες, ὅτι εἶναι ἀναμεμιγμένα καὶ ἀστυνομικὰ ὄργανα. Πῶς εἶναι δυνατό, λοιπόν, αὐτὰ τὰ ἴδια ὄργανα νὰ μὴ ἐπιδιώξουν τὴν παραπλάνησι τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα καὶ τὴν ἐγκατάλειψι τῆς προσπάθειας γιὰ ἐπιβολὴ πειθαρχικῶν κυρώσεων, μὲ τὸ γενικὸ δικαιολογητικὸ ὅτι «αἱ ἐπὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως ληφθεῖσαι ἀπαφάσεις ὑπῆρξαν συλλογικαὶ καὶ ὅτι ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐκεῖνας δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ εὐθύνη εἰς οἰονδήποτε συγκεκριμένον ἀξίωματικόν ἢ ἄνδρα τῆς Δυνάμεως διὰ γενομένης ἐνεργείας αἰτινες ἀργότερον ἐκρίθησαν λανθασμένα ἢ βεβιασμένα»;

Θυμᾶμαι ὅταν πρὶν μερικὰ χρόνια ἐρρίφθη θόμβα ἐναντίον τῆς οἰκίας ὅπου διαμένω, μοῦ ἐλέχθη ἀπὸ ὑψηλὰ ἰστάμενο πρόσωπο ὅτι ὁ βομβιστὴς ἦταν ἀξίωματικὸς τῆς ἀστυνομίας καὶ κατέχω τὸ ὄνομά του. Καὶ ἀπὸ ὅ,τι θυμᾶμαι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀξίωματικὸς ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς πού ἤρθαν νὰ ἐρευνήσουν τὸ ἔγκλημα.

Μὲ ὅσα ἔχω πει δὲν θέλω νὰ νοηθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχουν στὴν ἀστυνομία πιστοὶ καὶ ἀφοσιωμένοι στὸ καθήκον καὶ στὴν Κύπρῳ ἀξίωματικοὶ καὶ ἀπλοὶ ἄνδρες τῆς ἀστυνομίας. Καὶ βέβαια ὑπάρχουν. Καὶ τοὺς ἀξίζει δημόσιος ἔπαινος. Γιὰτὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀστυνομία εἶναι διαβρωμένη αὐτὰ τὰ μέλη τῆς δὲν ἔχουν διαφθαρεῖ καὶ συνεχίζουν νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά τους εὐσυνείδητα. Ἄδικοῦμε, ὅμως, κατάφωρα αὐτοὺς τοὺς ἀξίωματικούς καὶ ἄνδρες τῆς ἀστυνομίας ὅταν ἐπιτρέπουμε στὸ σάπιον πού ὑπάρχει στὸ σῶμα νὰ ἐπισκιάζῃ τὸ εὐσυνείδητο ἔργον πού ἐπιτελοῦν αὐτοί.

Ἡ ὑπόθεση πού ἐξετάζουμε καί τόσες ἄλλες παρόμοιες ὑποθέσεις, θά παραμείνουν ἀνεξιχνίαστες ἐφόσον τὸ κακὸ βρίσκεται σ' αὐτὸ τοῦτο τὸ σῶμα τῆς ἀστυνομίας, ἐφόσον ἡ ἀστυνομία νοσεῖ, εἶναι διαβρωμένη ἀπὸ τοὺς ἐπαίσχυντους πραξικοπηματίες, ἐγκληματίες πού ἐνδιαφέρονται πῶς νὰ συγκαλύψουν τὰ πολιτικά ἐγκλήματα καί ὄχι νὰ τὰ ἐξιχνιάσουν καί νὰ παρουσιάσουν τοὺς ἐνόχους ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ Ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν εἶναι ἓνα ἀμείλικτο κατηγορῶ ἐναντίον τῆς ἀστυνομίας καί παρόμοια ἔκθεση σὲ μιὰ ὁποιαδήποτε ἄλλη δημοκρατικὴ χώρα θά εἶχε ἄμεσες καί σοβαρὲς ἐπιπτώσεις τόσο στὸ πρόσωπο τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας ὅσο καί στὸ πρόσωπο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν.

Γιατὶ δὲν εἶναι δυνατό νὰ παραδέχεται ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας, ὅτι «δὲν ἐγίναν αἱ δέουσαι ἀνακρίσεις καί ὅτι ὄντως ὑπάρχει πρὸς τοῦτο συλλογικὴ εὐθύνη» καί νὰ μένη τόσον ὁ ἴδιος ὅσον καί ὁ Ὑπουργὸς Ἑσωτερικῶν στὴ θέση τους. Τὰ περὶ «συλλογικῆς εὐθύνης», σύμφωνα μὲ τὴν διαπίστωση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν, συνιστοῦν προσπάθεια ἐγκατάλειψης τῆς προσπάθειας γιὰ ἐπιβολὴ κυρώσεων.

Καί ἡ εὐθύνη τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν ποιά εἶναι; Ἡ εὐθύνη του συνίσταται στὸ γεγονός, ὅτι ὄχι μόνον ἀνέχεται αὐτὴ τὴ σαθρὴ καί ἀπαράδεκτη κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στὴν ἀστυνομία, ἀλλὰ καί τὴν προάγει οὐσιαστικά μὲ τίς προαγωγὰς πραξικοπηματιῶν ἀξιωματικῶν καί ἄλλων στὸ σῶμα τῆς ἀστυνομίας. Καί εἶναι τὸ λιγώτερο ἐμπαιγμὸς τοῦ χειρίστου εἴδους νὰ μιᾶ ὁ Ὑπουργὸς Ἑσωτερικῶν καί Ἀμύνης γιὰ ἰσχυροποίηση τῆς ἀμυντικῆς μας θωράκισης ἀπὸ τὴν μιὰ καί νὰ ἀνέχεται ἡ ἀκόμη καί νὰ ἐνθαρρύνῃ μὲ τίς προαγωγὰς πραξικοπηματιῶν ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὴν σαθρὴ καί ἀπαράδεκτη κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στὴν ἀστυνομία.

Κύριε Πρόεδρε. Αὐτὸς ὁ δύσμοιρος λαὸς πληρῶνει τέσσερα καί ἡμισυ ἑκατομμύρια λίρες τὸ χρόνο γιὰ τὴν ἀστυνομία καί ἔχει τὴν ἀπαίτηση νὰ ἔχει ἀστυνομία στὴν ὁποία νὰ μπορεῖ νὰ ἐμπιστευεῖται τὴν ἀσφάλεια του, ἀστυνομία πού νὰ εἶναι ἀδιάφθορη, πιστὴ καί ἀφοσιωμένη στὴν πατρίδα καί τὸ λαὸ τῆς. Δὲν ἔχω τίποτε τὸ προσωπικὸ μὲ τὸν Ὑπουργὸ Ἑσωτερικῶν ἢ τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ἀστυνομίας. Ἐδῶ ὅμως διακυβεύεται τὸ συμφέρον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου. Τίθεται σὲ κίνδυνο ὅ,τι ἀπόμεινε ὄρθιο σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Ὁ Ὑπουργὸς Ἑσωτερικῶν κ. Βενιαμίν, δὲν εἶναι τὸ κατάλληλο πρόσωπο στὴν κατάλληλη θέση. Γιατὶ δὲν πιστεύει στὴν κάθαρση κι' ἐξυγίανση. Γιατὶ ἀντίθετα συγκαλύπτει καί προάγει τοὺς πραξικοπηματίες. Γιατὶ προτιμᾷ νὰ πολεμᾷ τοὺς ἀριστεροὺς καί νὰ τοὺς ἀπαγορεύῃ νὰ ἐνταχθοῦν ἔστω καί σὰν ἀπλῆ ἀστυνομικοὶ στὸ ἀστυνομικὸ σῶμα παρὰ νὰ ἐξυγιάνῃ αὐτὸ τὸ σῶμα. Γιατὶ ἀποδείχτηκε ἀνίκανος νὰ ἀντικαταστήσῃ ἔστω καί ἓνα πραξικοπηματία κοινοτάρχη μὲ δημοκρατικὸ κοινοτάρχη μέσα στὰ δύομισυ χρόνια τῆς θητείας του ὡς Ὑπουργοῦ. Ἀντίθετα ἐκεῖ καί ὅπου ἐπεχείρησε νὰ ἀντικαταστήσῃ ἓνα τέτοιο κοινοτάρχη τὸν ἀντικατέστησε μὲ ἓνα φίλο πραξικοπηματία ἢ καί πραξικοπηματία κοινοτάρχη.

Τὴ θέση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν καί Ἀμύνης πρέπει νὰ κατέχῃ πρόσωπο κύρους. Πρόσωπο πού πιστεύει στὴν ἀνάγκη νὰ ἀποκτήσῃ ἡ Κύπρος πραγματικὴ ἀστυνομία κι' ὄχι στὸ καθεστῶς τῶν «πυλαιοδικιῶν» καί τῆς ἐν κρυπτῷ καταπολέμησῃ τῶν δυνάμεων τῆς Ἀριστερᾶς, πού ἀποδείχθηκαν οἱ πιὸ σίγουρες δυνάμεις γιὰ τὴ δημοκρατία, τὴν πολιτικὴ σύνεση, τὴ σταθερότητα καί τὴν διςρατικότητά τους.

Ποτέ, καί ἐπαναλαμβάνω ποτέ, δὲν θ' ἀποκτήσῃ ἡ Κύπρος ἓνα ἀστυνομικὸ σῶμα πιστὸ καί ἀφοσιωμένο στὸ καθήκον, τὸ λαὸ καί τὴν πατρίδα, ἐφόσον θά γίνετα ἀνεχτὴ ἢ σάπια κατάσταση, ἡ φθοροποιὸς παρουσία τῶν πραξι-

κοπηματιῶν στό Σῶμα, ἐφόσον αὐτά τὰ ἐγκληματικά στοιχεῖα θά ἀνταρμείβωνται μέ προαγωγές καί ἐφόσον θά συνεχίζεται ὁ σατανικός, κρυφός πόλεμος ἐναντίον τῆς ἐγγραφῆς ἀριστερῶν στό Σῶμα.

"Ἄν θέλουμε νά δημιουργήσουμε ἀστυνομία, πού νά ἐξιχνιάζει καί νά καταπολεμᾷ τὰ ἐγκλήματα, ἀστυνομία στήν ὁποία νά ἔχη ἐμπιστοσύνη ὁ λαός, ἐπιβάλλεται νά προχωρήσουμε ἀποφασιστικά σέ ριζική ἀναδιοργάνωση καί ἀναδιάρθρωση τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος. Τόπαμε πολλές φορές στό παρελθόν, τό ἐπαναλαμβάνουμε καί σήμερα, ὅτι εἶναι αὐτό πού χρειάζεται ἡ Κύπρος.

Κι' ἐμεῖς δέν πρόκειται νά σιωπήσουμε οὔτε νά ἠσυχάσουμε μέχρι πού νά ἐπιτευχθῆ αὐτό πού ὑπαγορεύουν τὰ ὑψίστα συμφέροντα τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου.

Στό μεταξύ οἱ ἔνοχοι τῆς δολοφονικῆς ἀπόπειρας κατά τοῦ κ. Λυσσαρίδη καί τοῦ φόνου τοῦ Δώρου Λοῖζου, ὅπως καί τέσων ἄλλων ἀπετρόπων ἐγκλημάτων πρέπει νά συλληφθοῦν καί νά προσαχθοῦν ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης. Καί δέν θά ἠσυχάσουμε καί πάλιν μέχρι πού νά γίνη τοῦτο πραγματικότητα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔδαφος ἄλλος ὁμιλητής :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τά βασικά σημεῖα τῆς "Ἐκθεσης τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἦσαν : Τό ἐγκλημα ἦταν πολιτικό σέ βάρος τοῦ λαοῦ καί σέ ὦρα ἀγῶνων. Ἡ ἀστυνομία σκόπιμα συνέβαλε στήν συγκατάλυψη τοῦ ἐγκλήματος. Ἐκκρεμοῦν πειθαρχικές διώξεις ἐνάντια στοὺς ἀπευθύνους γιά τίς ἀνωμαλίες πού παρουσιάσθηκαν.

Ἡ Βουλή μέ τές διαπιστώσεις τῆς αὐτῆς δικαιώνει τή θέση καί τόν ρόλο τῆς. Δέν στέκεται μέ παθητική ἀντίληψη ἐναντι τῶν γεγονότων καί οὔτε ἀποσιωπᾷ εὐθύνες. Ζητᾷ τήν τιμωρία τῶν ἐνόχων ἐνός πολιτικοῦ ἐγκλήματος.

Αὐτό πού γίνεται στή Βουλή μέ τήν "Ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καί τές ὁμιλίες πολιτικῶν ἀρχηγῶν εἶναι ἐνδειξη πολιτικῆς ὠριμότητας, ἐνότητας στόχων καί σκοπῶν καί δείχνει ὅτι ὁ Κυπριακός λαός στέκεται σ' ἓνα πολύ ψηλὸ ἐπίπεδο γιά νά προσπατέψει τή δημοκρατία καί τήν ἐλευθερία πού, σ' ἓνα ὑπέρτατο ἀγῶνα ἐπιβίωσης. Ἀπό τοῦ βήματος αὐτοῦ πάντα ὅταν μιλοῦμε γι' αὐτό τὸ θέμα σκεφτόμαστε ὄχι μόνο τὸ πολιτικό ἐγκλημα ἀλλὰ καί τὸ φίλο καί συναγωνιστὴ Δῶρον, πού χάθηκε, πού σκοτώθηκε ἀπὸ τοὺς ἐγκληματίες, τοὺς Ἐσκαθῆτες πού συντέλεσαν καί πρωταγωνίστηκαν στήν προδοσία τῆς 15ης τοῦ Ἰουλίου καί γνωρίζουμε ὅτι ὁ Δῶρος εἶχεν ἐπιλέξει αὐτὸ τὸν τρόπο ζωῆς, εἶχεν ἐξοικειωθῆ μέ τήν ἐννοια τοῦ θανάτου. Ὁ Πρόεδρος τῆς ΕΔΕΚ γνώριζε ὅτι τὰ βήματα του, τὰ βήματα τοῦ ἀγῶνα γιά τὸν λαὸ συνώδευε καί ἡ συνωμοσία ἐνάντια στή Ζωή του. "Ὅταν ὁμως σκοτώνωνται οἱ ἡγέτες, στόχος εἶναι ὁ λαός. Καί εἶναι τραγικά συμβολικό τὸ γεγονός ὅτι σ' αὐτὴ τῆ δολοφονικῇ ἐπίθεση σκοτώθηκε κι' ἓνας ἀθῶος καί ἀνύποπτος πολίτης, ὁ Χρυσήλιος Μαυρομμάτης, καί ἡ οἰκογένειά του βυθίστηκε στό πένθος καί τὴ δυστυχία. "Ἄν μοῖρα τῶν ἡγετῶν εἶναι νά γίνωνται στόχος τῶν συνωμοτῶν ὅπως ἡ βομβικὴ ἐπίθεση πού ἀνέφερε προηγουμένως ὁ κ. Παπαϊωάννου καί σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα ὑπάρχουν καί ἄλλοι πού διαδραμάτισαν ρόλο στήν πολιτικὴ Ζωή καί ἐγίναν θύματα τῆς τρομοκρατίας. "Ἄνας ἄλλος συνάδελφος, ὁ κ. Βάκης, ὑπῆρξε θύμα ἀπαγωγῆς καί ὁ ἀπαγωγέας του ἦταν ἀστυνομικός καί ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νά βρίσκεται στό Ἀστυνομικὸ Σῶμα.

"Αν λοιπόν ή μοίρα τῶν ήγετῶν αὐτῶν πού διαδραματίζουν κάποιο ρόλο στην ήγεσία αὐτοῦ τοῦ τόπου καί αὐτοῦ τοῦ λαοῦ γιά νά προστατεύσουν τήν πατρίδα ἀπό τοὺς κινδύνους τῆς καταστροφῆς, ἂν ή μοίρα τους εἶναι νά κινδυνεύη ή ζωή τους θά πρέπει καί οἱ δολοφόνοι νά γίνονται στόχος τοῦ κράτους. Αὐτή τήν ἀπλή έννοια τονίζει ή "Έκθεση γιατί φαίνεται ὅτι πολλοί δέν ἔχουν ἀντιληφθῆ αὐτή τήν ἀλήθεια. Δυστυχῶς στόν τόπο μας οὔτε οἱ δολοφόνοι τοῦ Δώρου συνελήφθησαν οὔτε τῶν ἄλλων θυμάτων τῆς συμφορᾶς. Συνυπάρχουν τά θύματα καί οἱ θύτες, οἱ ἐγκληματίες κυκλοφοροῦν ἀνενόχλητοι, ὅπως συνυπάρχει καί ή ἐκμετάλλευση μαζί μέ τοὺς ἐκμεταλλεόμενους. Καί τοῦτο προκαλεῖ ἀπογοήτευση στό ἐσωτερικό καί μας ἐκθέτει στό ἐξωτερικό. Νά μή νομίζουμε ὅτι ὅ,τι γίνεται στην Κύπρο εἶναι κάτι πού συμβαίνει μεταξύ μας καί δέν ἀπασχολεῖ κανένα. Τό Κυπριακό πρόβλημα εἶναι διεθνές. Τό θέλουμε νά εἶναι διεθνές. Καί εἶναι διεθνείς καί οἱ δυνάμεις καί οἱ ἀδυναμίες τοῦ Κυπριακοῦ μετώπου. Καί ἂν δέν ἐπισημάνουμε αὐτές τές ἀδυναμίες πού ὁ τομέας τῆς ἀσφάλειας καί τῆς πάταξης τοῦ φασισμού ἔχει μιά πρώτη γραμμῆ δέν θά μπορέσωμε νά στήσωμε σωστά τόν ἀγῶνα μας οὔτε στό ἐσωτερικό οὔτε στό διεθνές ἐπίπεδο. Καί θά πρέπει νά παραδεχθοῦμε ὅτι ή κοινωνία μας δέν ἔχει θέσει σαφή στόχο καί σκοπό παρ' ὅλο πού πέρασαν κίόλας τρία χρόνια ὕστερα ἀπό τῆ συμφορά.

Αὐτό φαίνεται καί ἀπό τές δραστηριότητες τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Ἐντὶ νά διώκονται οἱ ἐγκληματίες καί ἂντὶ νά ἀναζητοῦνται οἱ ἔνοχοι τῆς προδοσίας φακελλώνονται οἱ δημοκρατικοί πολῖτες καί πλήττει τοῦτο τόν λαό καί τήν δυναμικότητα του. Γιατί μέ τό καθεστῶς τῶν πιστοποιητικῶν κοινωνικῶν φρονημάτων πού ἰσχύει, καί θά πρέπει νά ἔχουμε ὅλοι τήν εἰλικρίνεια νά τό παραδεχτοῦμε, διαστρεβλώνεται ή πραγματική φυσιογνωμία τοῦ τόπου. Καί βλέπουμε μέ αὐτά τά πιστοποιητικά νά διοχετεύονται σέ πολύ κρίσιμες ὑπηρεσίες ἄνθρωποι πού στό τέλος γίνονται εὐκόλη βορά τοῦ φασισμού, πού στό τέλος ἐξυηρετοῦν, συνδέονται μέ κύκλους πού ἐξυηρετοῦν ὑποναυετικές καί συνωμοτικές ἐνέργειες ὅπως συνέβη μέσα στην ἀστυνομία καί ὅπως συνέβη ἀκόμα καί μέσα στοὺς δασκάλους πού πολλοί βρέθηκαν νά ἐξυηρετοῦν τόν φασισμό καί τήν χούνταν. Καί ἐπειδή αὐτοὶ ἀποτελοῦσαν τήν μειοψηφία καί ἐπειδή αὐτή ή μειοψηφία βρέθηκε σέ ἐπίκαιρα σημεία τῆς κυπριακῆς ζωῆς ἐπεζήτησε ή μειοψηφία αὐτή νά καθυποτάξη μέ τῆ βία καί τό ἐγκλημα τήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ ή ὅποια ἔμενε ἐσκεμμένα ἔξω ἀπό τίς ὑπηρεσίες καί ἔξω ἀπό τά καθήκοντα πού τῆς ἐταίριαζαν. "Αν ὑπῆρχε ἰσότιμη μεταχείριση τῶν πολιτῶν, ἂν ή ἀναλογία τῶν πολιτῶν ὅπως ἐκφράζεται μέσα στό λαϊκό σύνολο βρισκόταν μέσα στην Δημόσια Ὑπηρεσία, βρισκόταν στην Ἀστυνομία, βρισκόταν στην Ἐκπαίδευση, δέν θά ὑπῆρχαν ρωγμές στό ἐσωτερικό μέτωπο. Δέν θά ὑπῆρχε φασισμός, δέν θά ὑπῆρχε πιθανῶτα πραξικόπημα τήν 15ην τοῦ Ἰούλη γιατί ναι μέν εἰσήχθη τό πραξικόπημα ἀλλά ὑπῆρξαν τά προγεφυρώματα πού διοχέτευσαν τό πραξικόπημα καί ὑπῆρξαν ἐκεῖ πού ἀπουσίαζε ὁ λαός καί ὑπῆρξαν ἐκεῖ πού ὑπῆρξαν αὐτές οἱ μειοψηφίες πού κατέκτησαν θέσεις καί ἀξιώματα πέραν ἀπό τήν ἀξία τους καί τήν δυνατότητά τους.

Συμβαίνουν ἀκόμα πολλά δυσάρεστα γύρω μας πού ὅταν ἐξετάζουμε ἓνα πολιτικό ἐγκλημα θά πρέπει νά ἀνατρέχουμε καί εἰς αὐτά γιατί μέ τῆ συνάντηση ἑνός ἀρρωστημένου κλίματος δέν μπορεῖ νά ἔχουμε καμμιά ἄλλη ἐξέλιξη παρὰ πολιτικά ἐγκλήματα, παρὰ ἔθνικά ἐγκλήματα, παρὰ προδοσίες, παρὰ κατοχές, παρὰ ἀγνοουμένους, παρὰ πρόσφυγες, γιατί τό κράτος, γιατί αὐτοὶ πού εἶναι ἐπιφορτισμένοι μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ νόμου τοῦς βλέπουμε σέ πολλές περιπτώσεις νά ἐπιδίδονται σέ μιά προσπάθεια ἐξαγορᾶς συνειδήσεων. Γιατί τοὺς βλέπουμε νά στρέφονται ἂντὶ ἐνάντια στόν κατοχικό στρατό, ἂντὶ ἐνάντια σέ ὅλους ὄσους ὑπεννομεύουν τήν Κύπρον, τοὺς βλέπουμε νά στρέφονται γιά νά πλήξουν τίς πατριωτικές δυνάμεις, τίς δημοκρατικές δυνάμεις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Καταγγείλαμε στο παρελθόν και καταγγείλαμε και πρόσφατα παρόμοια τραγικά συμβάντα και δεν πρόκειται να σταματήσουμε σ' αυτή την αναμέτρηση, την αναμέτρηση μας με τές δυνάμεις που προσπαθούν να πλήξουν το επίπεδο της ζωής του λαού μας.

Τρία χρόνια ύστερα από τη διπλή προδοσία, το πραξικόπημα και την εισβολή, αντί να τιμωρούνται οι φασίστες αποτολμᾶται και ὀργανωμένη επίθεση ἐναντία σ' ἓνα κόμμα που ἔκαμε ἀντίσταση, στο κόμμα τῆς ΕΔΕΚ. Λέμε επίθεση γιατί αὐτό που ἔγινε στο Παλαιχώρι δὲν ἦταν ἔρευνα, γιατί ὅταν ἔρευνᾶται ἡ κατοικία τοπικῶν ἡγετῶν και ὅταν ἔρευνᾶται τὸ οἶκημα τῆς ΕΔΕΚ, ἡ ΕΔΕΚ εἶναι ὑπὸ διωγμόν. Δὲν λέμε ὅτι πᾶ μέλη τῆς ΕΔΕΚ εἶναι ἀσύδοτα. Δὲν λέμε ὅτι πρέπει νὰ μένουν ἀτιμώρητα. Ἀντίθετα, ζητοῦμε διπλὴ τιμωρία τους ἂν συλληφθοῦν ποτὲ νὰ παρανομοῦν.

Ἐδῶ ὅμως ἔγινε ὀργανωμένη προσπάθεια νὰ συνδεθῆ ἡ ΕΔΕΚ με ὑπόθεση ὄπλων και πυρομαχικῶν και αὐτὸ εἶναι ἀνεπίτρεπτο. Βλέπουμε τὸ ἐπίσημο κράτος νὰ συμπλέει με τὸν φασισμό και τὴν τούρκικη προπαγάνδα γιατί τὴν ἴδια μέρα ἀπὸ τὴν Ἀγκυρα ἐκπορεύτηκε ἡ ἴδια συνωμοσία και ἡ ἴδια συκοφαντία περὶ ὄπλων, περὶ φορτίων ὄπλων, περὶ ἀποστολῆς ὄπλων, περὶ ΕΔΕΚ, περὶ ἰδιωτικῶν στρατῶν και σ' αὐτὴν τὴν τούρκικη ἐπιχειρηματολογία ἐπρόσφερε γῆν και νερὸ τὸ ἴδιο τὸ κράτος με τίς ἐπίσημες ὑπηρεσίες του.

Ἡ ΕΔΕΚ εἶχεν ὄπλα, νόμιμα ὄπλα, κρατικά ὄπλα γιὰ νὰ ἀντισταθῆ στο πραξικόπημα και ἀντιστάθηκε. Και σὺν ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἀντίστασης ἦταν και ὁ φόνος τοῦ Δῶρου και ἡ ἀπόπειρα ἐναντίον τοῦ Βάσου Λυσαριδῆ. Και εἶναι γεγονός ὅτι, ὅπως ἀναφέρθηκε προηγουμένως, στο ἐγκλημα ἐνέχονται και μέλη τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος. Εἶναι ὅμως και ἀληθές ὅτι στὴν ὥρα τῆς ἀντίστασης, τῆς ἀναμέτρησης, δίπλα στὴν ΕΔΕΚ εἶδαμε νὰ παρευρίσκωνται και νὰ συμμετέχουν ἀπλοῖ στρατιῶτες ἀστυνομικοί, νομιμόφρονες ἀστυνομικοί, πιστοὶ στο Σύνταγμα και στὸν ὄρκο τους νὰ προστατεύσουν τὸν νόμο και τὸ κράτος. Τώρα ἡ ΕΔΕΚ συνεχίζει τὸν ἀγῶνα τῆς και μάχεται γιὰ τὴν ἄμυνα και τὴν παλλαϊκὴ στράτευση κάτω ἀπὸ τὸν ἐλεγχὸ τοῦ ἐπίσημου κράτους. Τώρα ἡ ΕΔΕΚ μάχεται γιὰ τὴν κάθαρση στο ἐσωτερικὸ μέτωπο, γιὰ τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση νόθων λύσεων, γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ λαοῦ ἀπὸ κάθε μορφῆς καταπίεση και ἐκμετάλλευση, πολιτικὴ ἢ οικονομικὴ. Ἐν ζητοῦμε τὴν ἀνεύρεση και τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων τοῦ Δῶρου δὲν τὸ κάνουμε ἀπὸ αἰσθήματα ἀντεκδίκησης ἀλλὰ γιὰ νὰ διασφαλίσουμε στὸν κάθε πατριώτη τὸ δικαίωμα νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν πατρίδα του. Ἐν ζητοῦμε τὴν τιμωρία τῶν δολοφόνων τοῦ Δῶρου τὸ κάνουμε γιὰ νὰ θεμελιώσουμε σ' αὐτὸ τὸν τόπο τὴν δημοκρατία και τοὺς μηχανισμούς τῆς. Γι' αὐτὸ δὲν μᾶς ἀρκεῖ μόνον ἡ τιμωρία τῶν ἐνόχων. Θέλουμε νὰ διασφαλίσουμε και τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς. Ζητοῦμε τὴν προστασία τοῦ πολίτη, τῆς κατοικίας του, τοῦ κόμματός του ἀπὸ τὴν αὐθαιρέσια γιατί τὰ κόμματα εἶναι τὸ κῦτταρο τῆς Δημοκρατίας σὲ κάθε τόπο. Ὅχι μόνον τὰ σπίτια ἀλλὰ και τὰ γραφεῖα μας, τὰ γραφεῖα τῶν κομμάτων εἶναι ἀπαραβίαστα. Γι' αὐτὸ ἀπορρίπτουμε τὴν νομικὴ γνωμάτευση ὅτι στὰ σπίτια χρειάζονται ἐντάλματα, ὄχι ὅμως στὰ γραφεῖα και τὰ ὑποστατικά τῶν κομμάτων. Ἄλλοιμονον ἂν ὁ πρῶτος τυχὼν ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ βαθμὸ που φέρει ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μπαῖν στὰ γραφεῖα μας γιὰ νὰ ἐρευνᾷ. Και ἂν εἶναι βαλτὸς και ἂν ἔχη ἄλλους σκοπούς; Και ἂν τοποθετήσῃ στὰ γραφεῖα μας κάτι τὸ ἐνοχοποιητικὸ πῶς θὰ ἀμυνθοῦμε, πῶς θὰ ἐπιβιώσουν οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοί;

Συζητοῦμε γιὰ τὸν Δῶρο και τές ἀνεπάρκειες και τὰ ἐσκεμμένα τῆς ἀστυνομίας και διαπιστώνουμε στὴν πράξη ὅτι ἂν ἐπαναληφθοῦν τὰ ἐγκλήματα και πάλιν θὰ μείνουν ἀτιμώρητα γιατί στόχος εἶναι οἱ μαχόμενοι και ὄχι οἱ δολοφόνου. Ἐμεῖς, πάντως, θὰ συνεχίσουμε τὸν ἀγῶνα μέχρις οὔτου

ὀρθωθεί ἓνα τίμιο δημοκρατικό κράτος γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες πού νά τιμωροῦνται οἱ ἐνόχοι καί νά τιμῶνται οἱ ἀγωνιστές. Τότε θά ἀρχίσουμε νά αἰσιδοῦσομε ὅτι θά πᾶμε καλύτερα, ὅτι ἡ θυσία τῶν παιδιῶν μας δὲν πῆγε χαμένη.

Ἀπὸ τὴν Ἐκθεση προκύπτει ὅτι παραμένει ἀνοικτὸ τὸ θέμα τῶν εὐθυ-
 νῶν. Ἀναφέρεται στὴν Ἐκθεση ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας μίλησε
 γιὰ συλλογικὴ εὐθύνη. Ἀρνούμαστε νά δεχθοῦμε τὴν ἔννοια, γιατί συλ-
 λογικὴ εὐθύνη σημαίνει καὶ συλλογικὴ τιμωρία καὶ δὲν σκοπεύουμε νά ζη-
 τήσομε τὴν τιμωρία ἀθῶων καὶ ἐνόχων γιατί μέσα στὴν ἀστυνομία δὲν
 ὑπάρχουν μόνο ἐγκληματίες. Ὑπάρχουν καὶ ἀστυνομικοὶ πιστοὶ στὸ κα-
 θήκον τους. Θέλουν νά μᾶς παρασύρουν πρὸς αὐτὸ τὸν δρόμο. Δὲν θά
 τοὺς ἀκολουθήσομε. Θά ἐπιμείνομε στὴ διαφοροποίηση ἀθῶων καὶ ἐνό-
 χων καὶ θά ἐπιμείνομε σὲ μιὰ κατάσταση πού νά τιμᾶ τοὺς ἀθῶους καὶ
 τοὺς ἀγωνιστές καὶ νά τιμωρεῖ τοὺς ἐνόχους καὶ τοὺς παραβάτες τοῦ κα-
 θήκοντός τους. Μᾶς ζητοῦν, λοιπόν, μὲ τὴν θεωρία τῆς συλλογικῆς εὐθύ-
 νης καὶ τὴν συλλογικὴ τιμωρία. Αὐτὸ ὅμως εἶναι προνόμιο τοῦ φασισμού
 καὶ ὄχι τῆς Δημοκρατίας. Καὶ ἐμεῖς θέλομε νά οικοδομήσομε τὴν Δη-
 μοκρατία σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Καὶ στὴν κοινωνία καὶ στὴν ὑπηρεσία ὑφίσταται
 καὶ ἡ ἔννοια τῆς ἱεραρχίας καὶ ὑφίσταται καὶ ἡ ἔννοια τῆς ἀτομικῆς εὐθύ-
 νης. Σ' αὐτὴν ἐπιμείνομε γιατί γνωρίζομε ὅτι ὑπάρχουν οἱ εὐθύνες, γιατί
 γνωρίζομε ὅτι ὑπάρχει ἀτομικὴ εὐθύνη καὶ δὲν σκοπεύομε νά δεχθοῦμε
 τὴν προφάσεις γιὰ συλλογικὴ δῆθεν εὐθύνη γιὰ νά ἐπιτευχθῆ ἡ ἀτιμωρησία
 τῶν ἐνόχων. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαστε στὴ Βουλὴ νά ἀνανεώση τὴν ἐντολή
 πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν γιὰ νά ἐπιμείνῃ στὴν ἀναζήτηση τῶν ἀτο-
 μικῶν εὐθυνῶν καὶ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἀνάλογης τιμωρίας. Λόγο θά πρέπει
 νά δώση γιὰ τὰ συμβάντα, γιὰ τίς παραλείψεις, γιὰ τὰ ἐσκεμμένα, ἡ ἡγεσία
 τῆς ἀστυνομίας καὶ νά ὑποστῇ τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἐνεργειῶν τῆς καὶ πῶν
 παραλείψεων τῆς. Λόγο θά πρέπει νά δώσουν οἱ ἄμεσοι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν
 διαλεύκανση τῆς ὑπόθεσης καὶ νά πληρώσουν γιὰ τίς παραλείψεις τους.
 Λόγο θά πρέπει νά δώση τὸ Ὑπουργεῖο Ἑσωτερικῶν καὶ ὁ Ὑπουργὸς
 Ἑσωτερικῶν γιὰ τὴν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στὰ Σώματα τῆς Ἀσφάλειας
 τοῦ τόπου γιατί ὑπάρχει καὶ ἡ θέση τῆς πολιτικῆς εὐθύνης μέσα στὴν πολι-
 τικὴ Ζωὴ γιὰ τοὺς κατόχους τῶν ἐπισήμων καὶ ὑψηλῶν θέσεων καὶ ἀξιο-
 μάτων τῆς κοινωνίας.

Σὲ μιὰ προηγούμενη περίπτωση ἐλέχθη ὅτι τὴν εὐθύνη τὴν φέρει ὁ Πρό-
 ἔδρος τῆς Δημοκρατίας διότι αὐτὸς τοποθετεῖ τοὺς Ὑπουργούς. Καὶ εἶναι
 γεγονός ὅτι καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας φέρει τὴν κύρια πολιτικὴ
 εὐθύνη. Ἀλλὰ ὑπάρχουν ἢ ὑπάρχει ἡ ἔννοια τῆς πολιτικῆς εὐθύνης καὶ
 γιὰ τοὺς φορεῖς τῶν ἐπὶ μέρους ἐξουσιῶν, διότι δὲν μποροῦμε νά ποῦμε
 ὅτι ὁ Ὑπουργὸς στὸ τέλος εἶναι ἀνεύθυνος γιὰ νά ἐπιφορτίζονται ὅλες οἱ
 εὐθύνες κάπου ἄλλου. Καὶ ἡ Κυβέρνηση ὀφείλει νά δώση λύση. Νά ἐμ-
 πνεύση ἐμπιστοσύνη στὸ λαό, νά ἀναλάβῃ τίς εὐθύνες τῆς, νά ἀναθέσῃ
 καθήκοντα σὲ ἀξιους ἐντολοδόχους, νά ἀπολύσῃ τοὺς ἀνάξιους, ἐκείνους
 πού ἐνέχονται σὲ παρανομίες, νά ἐπιβάλλῃ τὸν νόμο πρῶτα μέσα στὰ Σώ-
 ματα πού εἶναι ἐπιφορτισμένα γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν νόμων. Πῶς θά μπο-
 ρέσῃ ἡ Κυβέρνηση νά ἀντιμετωπίσῃ τὸν λαὸ ὕστερα ἀπὸ τὴν Ἐκθεση τῆς
 Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν; Ἄν ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού νομίζουν ὅτι μπορεῖ
 νά παραγνωρίζουν τὴν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν θά βγοῦν γελα-
 σμένοι γιατί δὲν ἐξαφανίζονται ἔτσι τὰ ἐγκλήματα. Ἄν ἐπιδιωχθῆ τέτοια
 τακτικὴ διατηροῦνται οἱ σαθερὲς καταστάσεις καὶ ὑπονομεύονται τὰ θεμέλια
 τῆς Κύπρου. Γι' αὐτὸ ἐπιμείνομε στὴν διερεύνηση τοῦ θέματος καὶ τὴν
 κατανομὴ εὐθυνῶν, πολιτικῶν, διοικητικῶν καὶ ποινικῶν, τὴ λήψη ἀνάλο-
 γων μέτρων. Γιατί χρειαζόμαστε κράτος, γιατί χρειαζόμαστε Ὑπουργεῖον
 Ἑσωτερικῶν, γιατί χρειαζόμαστε τὴν ἀστυνομία. Τὸ οὐσιαστικὸ πρόβλημα
 δὲν εἶναι μόνον ἡ ἀνεύρεση τῶν ἐνόχων ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπάρκεια τοῦ κράτους.
 Καὶ δυστυχῶς μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχομε ἀντιληφθῆ σοβαρὲς ἀλλαγές

νοοτροπίας. Τί πρέπει νά γίνη; Νά ληφθοῦν μέτρα δραστικά. Νά ἀπομακρυνθοῦν οἱ ἀνίκανοι καί νά ἀνατεθῆ σέ ἄλλους ἄξιους ἢ εὐθύνη τῆς τήρησης τῆς τάξης.

Μέ τήν Ἐκθεση αὐτή δέν κλείει τὸ θέμα ἀλλὰ παραμένει ἀνοικτὸ καί γιὰ τοὺς δολοφόνους καί γιὰ τὴν κρατικὴ ἐπάρκεια. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Ἔχετε τὸν λόγον.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὸ πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος. Ἐπίσης συμφωνῶ ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμη διαρθρωτικὰ πολλὰ σάπια στοιχεῖα στὴν Ἀστυνομικὴν Δύναμιν, τρανὴ ἀπόδειξις τοῦ ὁποῖου εἶναι τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἔνοχοι τῆς δολοφονίας τοῦ Δώρου Λοῖζου κυκλοφοροῦν ἀκόμη ἐλεύθεροι. Γι' αὐτὸ καί ἡ ἀνάγκη διὰ κάθαρσιν γίνεται ἐπιτακτικώτερη καί ἐπιτακτικώτερη.

Θὰ διαφωνήσω ὅμως μὲ τὸ συμπέρασμα τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαϊωάννου ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἑσωτερικῶν εἶναι ἀκατάλληλος καί ὅτι δέν πιστεύει πράγματι στὴν κάθαρσιν. Αὐτὸ θὰ ἐσήμαινε ὅτι ἡ Κυβέρνησις γενικὰ δέν πιστεύει στὴν κάθαρσιν.

Ὁ Ὑπουργὸς Ἑσωτερικῶν καί Ἀμύνης εἶναι μέλος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καί ἐφαρμόζει γενικὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καί εἰδικὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος τὸν διώρισε. Ἄς ἀφήσωμεν τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὁ ὁποῖος εἶναι καί ὁ ἀρμόδιος νὰ κρίνῃ τὴν καταλληλότητα τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν καί Ἀμύνης, ὁ ὁποῖος, ἐπαναλαμβάνω, εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, ἐκτελεῖ τὰς ἐντολὰς καί ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καί τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Συμφωνῶ ὅτι ὑπῆρξεν καθυστέρησις εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου περὶ καθάρσεως. Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν τὸν νόμον αὐτὸν ἡ ἰδίᾳ ἡ Κυβέρνησις τὸν εἰσηγήθη καί προσωπικὰ δέν ἀμφιβάλλω ὅτι πλὴν κάποιας ὀλιγωρίας δέν εἶναι ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως νὰ μὴν ἐφαρμόσῃ τελικὰ τίς πρόνοιαι τοῦ Νόμου αὐτοῦ.

Εἰσηγοῦμαι τὸ θέμα νὰ παραμείνῃ στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν διὰ νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία καί σέ ἄλλους συναδέλφους νὰ ὀμιλήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἄλλος ὀμιλητής;

Ἔχετε τὸν λόγον.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, παρακαλῶ ὅπως μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ μιλήσω ἀπὸ τὴ θέση μου ἢ πῶ μόνον δυὸ λόγια.

Κατ' ἀρχὴν ἐπειδὴ σήμερα ἔχουν δεῖ τὴν δημοσιότητα συγκεκριμένα μέτρα τὰ ὁποῖα ἔχουν λάβει οἱ ἀρμόδιαι ἀρχαὲς σχετικὰ μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα, νομίζομε ὅτι θὰ εἶναι ὑπεύθυνο ἀπὸ μέρους μας νὰ πληροφροῦμε πληρέστερα τὰ μέτρα αὐτά, τὴν ἐκτασὴ καί τὸ βάθος των καί νὰ μπορέσωμε νὰ τὰ ἀξιολογήσωμε κατὰ τρόπον πληρέστερον. Ἐπίσης γιὰ τὸ εἰδικὸν θέμα ὅπως καί γι' ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα ἔχουν θιγεῖ σήμερα, θὰ θέλαμε νὰ μᾶς

δοθῆ ἢ εὐκαιρία στήν ἐρχομένη συνεδρία τοῦ Σώματος νά ἐκφέρωμε τὰς ἀπόψεις μας, γι' αὐτό παρακαλῶ ὅπως τὸ θέμα παραμείνῃ στήν Ἡμερησία Διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅμιλεῖτε διὰ τὸ θέμα:

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Τὸ ὑπὸ συζήτηση θέμα ὅπως καὶ ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα ἔχουν τεθῆ σὲ συνάρτηση μὲ τὴ συζήτηση αὐτοῦ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ἄλλο παραμένει. Τὸ δεύτερο εἶναι τοῦτο.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Τὸ δεύτερο μάλιστα, τὸ ὑπὸ συζήτηση θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως νά παραμείνῃ τὸ θέμα στήν Ἡμερησία Διάταξη : Τὸ θέμα νά παραμείνῃ.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Οὐδεμία ἐνστάσις ἀλλὰ θὰ ἤθελα νά συμπληρώσω μὲ δυὸ λόγια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔχετε τὸν λόγον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συναδελφοί. Ἐπειδὴ θὰ ἐζητοῦσα τὸν λόγον διὰ νά ὀμιλήσω κατόπιν τῆς ὀμιλίας ὅλων τῶν συναδέλφων διὰ πολλοὺς λόγους, γι' αὐτὸ πρόθεσις μου δὲν ἦτο νά ὀμιλήσω σήμερα. Ὅμως δὲν θὰ παραλείψω νά πῶ μόνον δυὸ λόγια ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς πρέπει νά συνειδητοποιήσῃ ὅτι οἱ ἐχθροὶ του εἶναι πολλοὶ τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ ἀπόπειρα δὲ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη καὶ ὁ φόνος τοῦ Δώρου Λοῖζου εἰς τὴν δευτέραν φάσιν τῆς εἰσβολῆς εἶχεν ὡς σκοπὸν νά δολοφονηθοῦν πολιτικαὶ προσωπικότητες καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι οἱ ἐχθροὶ τῆς Κύπρου ὄχι μόνον ἤθελαν νά τουρκέψῃ ἡ Κύπρος ἀλλὰ καὶ κάθε πιθανότητα ἀντιστάσεως πρὸς τὰ προδοτικὰ τους σχέδια νά μὴν ὑπάρχῃ.

Ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ τοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος ἔγινε καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην Βουλὴν. Εἶχαμεν τὴν εὐκαιρίαν καὶ πολλὰ νά πούμε, πολλές εἰσηγήσεις νά κάμωμεν καὶ ἀναφορὰ ἤδη ἔγινε καὶ εἰς τὴν σημερινὴν ἔκθεσιν ἡ ὁποία ἀνεγνώσθη καὶ ἐβασίσθη εἰς τὰ συμπεράσματα τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς καὶ διεπίστωσεν ὅλως ἰδιαίτερος τὴν πλημμελεῖς ἀνακρίσεις πού ἀποτελοῦν μέτρον εὐθύνης τῆς Κυβερνήσεως, εὐθύνης ὅσον ἀφορᾷ εἰς πειθαρχικὰ παραπτώματα.

Ἀνεφέρθησαν προηγουμένως ὠρισμένα μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν σήμερα. Εἶμαι εἰς θέσιν νά γνωρίζω ἐπισήμως ὅτι ἤδη δύο ἀστυνομικοὶ, οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν κατωνομάσθησαν, σήμερα ἐτέθησαν ὑπὸ διαθεσιμότητα καὶ οἱ ἀνακρίσεις ἐκ μέρους τοῦ

Ἐπαρχοῦ τῆς Ἀστυνομίας ὁ ὁποῖος διεξάγει τὲς ἀνακρίσεις διὰ τὰ πειθαρχικὰ παραπτώματα τὰ ὁποῖα διεπίστωσε καὶ κατήγγειλεν ἡ Ἐπιτροπὴ — καὶ χαίρομαι διότι ἡ Κυβέρνησις σήμερα, τὴν ἡμέραν τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐκθέσεως, λαμβάνει μέτρα ἐναντίον αὐτῶν οἱ ὁποῖοι θεωροῦνται ὑπαίτιοι πλημμελῶν ἀνακρίσεων — ἴσως εἶναι ἡ ἀπαρχὴ ἐξιχνιάσεως τοῦ σοβαρωτάτου αὐτοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος τὸ ὁποῖον διεπράχθη ἐν μέσῃ ὁδῷ, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, τὴν 30ὴν Αὐγούστου τοῦ 1974. Ἡ εὐθύνη ὅμως, ὅπως ἀνέφεραν καὶ προηγουμένως οἱ ἐντιμοὶ συναδελφοί, εἶναι τεραστία ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ θέμα τῆς καθάρσεως, διότι ἐκεῖ εὐρίσκεται ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ, διότι ἐὰν δὲν γίνῃ κάθαρσις εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας δὲν μπορεῖ ἀπερίσπαστον αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του.

Ἐλέχθη ὅτι ὑπάρχουν ἄξιοι ἀστυνομικοί. Ἀσφαλῶς, καὶ εἰς αὐτοὺς στηριζόμεθα καὶ μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ποὺ ἐγένινεν ἡ ἐκθεσις, ποὺ ἀνεγνώσθη ἡ ἐκθεσις ποὺ ἐγένινεν ἡ συζήτησις περὶ τῆς Ἀστυνομίας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐτησίαν ἐκθεσιν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως, ἐγένινεν ἀρκετὴ προσπάθεια πρὸς θελίωσιν πολλῶν καταστάσεων. Ἐλπίζομεν νὰ συνεχίσωμεν πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. Ἀλλὰ ἐτονίσθη ὅτι ὑπάρχουν ἐκλεκτοὶ ἀστυνομικοί. Σήμερα εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα τῆς Βουλῆς ὑπάρχουν πέντε ἐντιμοὶ ἀστυνομικοὶ οἱ ὁποῖοι τυχαίως ζοῦν καὶ οἱ ὁποῖοι συνελήφθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πραξικοπήματος καὶ ἐβασανίσθησαν καὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας. Ἄρα καὶ ἐδῶ ἀκόμη ὑπάρχουν οἱ ἐντιμοὶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐντιμοὶ ἀστυνομικοὶ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἐλπίζομεν μὲ τὴν κάθαρσιν ὅτι θὰ ἔχωμεν ἕνα ὑγιὲς Σῶμα, διότι ὁ ἀστυνομικὸς πρέπει νὰ πειθαρχῇ εἰς τὸ κράτος, ὁ ἀστυνομικὸς πρέπει νὰ ἔχη ὑπεράνω ὅλων τὸν νόμον καὶ νὰ υπερασπίζεται τὸ κράτος καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πολίτου. Μόνον ἔτσι μποροῦμεν νὰ ἀντεπεξέλθωμεν εἰς τὲς δύσκολας στιγμὰς τῆς κατοχῆς ποὺ εὐρισκόμεθα σήμερα καὶ πρέπει νὰ ἀγωνισθῶμεν ὅλοι μαζὶ διὰ νὰ ἀποτρέψωμεν τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπέφεραν οἱ ἴδιοι μὲ τὸ προδοτικὸν πραξικόπημα καὶ τὴν Τουρκικὴν ἐισβολήν.

Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ λέγω γιατί ὁ ἐχθρὸς παραμένει εἰς τὴν θέσιν του. Καί, ὅπως εἶπα, ἀναμένομεν ἀπὸ τὴν Ἀστυνομία νὰ χωρήσῃ εἰς ἀνακατατάξεις, εἰς ἀναδιοργάνωσιν καὶ εἰς πειθαρχικὴν δίωξιν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὸ πολιτικὸν ἐγκλημα. Πέραν δὲ τούτου πρόθεσις μας εἶναι νὰ μὴν σταματήσωμεν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιμένωμεν ὅπως κάθε πολιτικὸν ἐγκλημα τὸ ὁποῖον ἐγένινεν ἐξιχνιασθῇ. Διὰ τὸ πολιτικὸν ἐγκλημα εἰς θάρος τοῦ Μισιαούλη ἐλπίζομεν τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα νὰ ἔχωμεν ὡς Ἐπιτροπὴ τὰ στοιχεῖα ἐνώπιόν μας. Κάθε πολιτικὸν ἐγκλημα πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ ἐξετασθῇ καὶ νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης καὶ νὰ τιμωρηθοῦν οἱ ἔνοχοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι δικαίωμα βέβαια τόσοσ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Γαλανοῦ ὅσον καὶ ὁποιοῦδήποτε ἄλλου συναδέλφου νὰ ὑποστηρίζουν, ἐὰν θέλουν, οἰονδήποτε Ἐπιτροπὴν καὶ τὲς πράξεις αὐτοῦ τοῦ Ἐπιτροπῆ. Ἀσφαλῶς ὑποστηρίζοντας φέρουν καὶ οἱ ἴδιοι τὲς δίκαιες τους τὲς εὐθύνες διότι ὁ Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, εἶπα εἰς τὴν ὁμιλίαν μου, δὲν πιστεύει στὴν κάθαρσιν. Ἀμφισβήτησεν αὐτὸ ποὺ εἶπα ὁ κ. Γαλανός. Ὅμως, ἐὰν πράγματι πιστεύῃ στὴν κάθαρσιν, πῶς τὸ ἀποδεικνύει; Εἶναι γιὰ δύομισι τῶρα χρόνια Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης. Τί ἔχει κάμει μέσα στὰ δύομισι αὐτὰ χρόνια γιὰ νὰ ἐξυγιάνῃ τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας ἀπὸ τοὺς πραξικοπηματίες καὶ

αυτά τὰ διεφθαρμένα πραξικοπηματικά στοιχεία; Ἀπολύτως τίποτε. Ἀπλῶς μετέθεσε μερικούς ἀξιωματικούς σὲ ἄλλες θέσεις. Ἀλλὰ δὲν ἔχει προχωρήσει ἀποφασιστικά στὴν ἐξυγίανση τοῦ Σώματος.

Ἐλέχθη ὅτι σήμερα ἐλήφθησαν ἀποφάσεις ἀναφορικῶς μὲ δύο ἀξιωματικούς. Σήμερα ἐλήφθησαν αὐτὲς οἱ ἀποφάσεις. Δὲν ξέρω ἀκόμη ἐὰν εἶναι ἐπίσημο αὐτὸ πού ἐλέχθη ἀπὸ τὸν ἐντιμον συνάδελφον κ. Χριστοφίδην.

Ἄλλὰ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁ Ὑπουργὸς Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὸ Ὑπουργεῖον του καὶ εἶναι ὑπεύθυνος νὰ ἐφαρμόζη τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβέρνησης καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης εἶναι ἡ πολιτικὴ πού ἐγκρίθηκε καὶ ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Εἶναι ἡ πολιτικὴ γιὰ τὴν κάθαρση καὶ ἐξυγίανση τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος, τοῦ στρατοῦ καὶ γενικὰ τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Πῶς ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά του αὐτὸς ὁ Ὑπουργός; Ἐλέχθη ὅτι προβαίνει σὲ διορισμοὺς κοινοταρχῶν.

Βέβαια ἐμεῖς δὲν ἐπικροτοῦμεν τοὺς διορισμοὺς τῶν κοινοταρχῶν καὶ δὲν πρόκειται νὰ ὑποστηρίξωμεν αὐτὸ τὸ διοριστικὸ σύστημα. Θὰ ἐπιμείνωμεν ὅπως διεξαχθοῦν κοινοτικές ἐκλογές τὸν προσεχῆ Δεκεμβρίου, ὅπως ἔχει καθορίσει ἡμερομηνίαν αὐτὸ τὸ Σῶμα. Ὅμως, ἐφ' ὅσον ἔχει προβῆ σὲ διορισμοὺς κοινοταρχῶν, ποίους κοινοτάρχες ἔχει διορίσει εἰς τὲς θέσεις ἐκείνων πού ὑποτίθεται πῶς ἦσαν πραξικοπηματίες; Καὶ πάλιν πραξικοπηματίες εἶναι οἱ κοινοτάρχες πού ἔχει διορίσει. Καὶ ἐὰν θέλῃ ὁ κ. Ὑπουργός τὸ ὄνομα τοῦ νέου κοινοτάρχου εἰς τὴν Πάφον πού ἔχει διορίσει, πού προσποιεῖται ὅτι δὲν τὸ γνωρίζει, τὸ κατέχω καὶ ἐὰν θέλῃ νὰ τοῦ τὸ ἀναφέρω: Εἶναι ὁ Χαράλαμπος Δράκος ἀπὸ τὸν Βαθύλακα καὶ εἶναι πραξικοπηματίας. Ἄς μὴ προσποιῆται, λοιπόν, ὁ κ. Ὑπουργός ὅτι δὲν γνωρίζει αὐτὸ τὸ πρόσωπον ὅταν τὸν διερίζῃ ὡς κοινοτάρχην καὶ ὅταν διορίζοντάς τον ὡς κοινοτάρχην προκαλῆ τὴν ἀγανάκτηση τῶν προσφύγων καὶ τοῦ λαοῦ γενικὰ. Πῶς ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά του ὅταν προάγῃ πραξικοπηματίες, γνωστοὺς πραξικοπηματίες; Ἐλέχθη ὅτι εἶναι Ὑπουργός καὶ αὐτὰ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο. Ἀμφιβάλλω ἐὰν ἐγκρίνονται ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο. Δὲν νομίζω ὅτι τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο κατατρύχεται μὲ αὐτὲς τίς λεπτομέρειες ἀναφορικὰ μὲ τοὺς διορισμοὺς εἴτε ἀστυνομικῶν, εἴτε τίς προαγωγές, εἴτε κοινοταρχῶν, εἴτε ὀποιωνδήποτε ἄλλων. Κατὰ συνέπειαν ὁ Ὑπουργός Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης εἶναι ὁ κύριος ὑπεύθυνος γιὰ τὴν κατάστασιν πού ἐπικρατεῖ στὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα. Ἀπλῶς μᾶς διαβεβαιώνει κατὰ καιροὺς ὅτι ὅλα πᾶν καλά, εἶναι ὅλα μέλι—γάλα στὸ Ἀστυνομικὸ Σῶμα. Θυμᾶμαι τὲς διαβεβαιώσεις πού εἶχαμε καὶ εἰς τὸ παρελθόν, πρὶν ἀπὸ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου. Θυμᾶμαι ὅτι ἐμένα προσωπικὰ μὲ ἀποκαλοῦσαν ἀνεύθινο ὅταν κάθε φορὰ ἐκατάγγελλα τίς αὐθαιρέσεις εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας καὶ τοῦ Στρατοῦ, ὅταν τὸ Κόμμα μου ἐκατάγγελλε μὲ ἐπίσημες ἀνακοινώσεις ὅτι προετοιμάζεται πραξικόπημα γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς νόμιμης Κυβέρνησης αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Καὶ τώρα δὲν εἶναι διαβεβαιώσεις ὅτι μετενόησαν οἱ πραξικοπηματίες πού θέλωμεν, διότι μπορεῖ νὰ μετανόησαν μερικὰ παιδιά νεανικῆς ἡλικίας. Ὅμως οἱ ὑπεύθυνοι, αὐτοὶ πού εἶναι σὲ ἰθύνουσες θέσεις, αὐτοὶ πού εἶναι ἀξιωματικοί, εἴτε αὐτοὶ εἶναι εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, εἴτε εἰς τὸν Στρατόν, εἴτε Τμηματάρχες εἰς τὴν Κρατικὴν Ὑπηρεσίαν, δὲν ἔχουν μετανοήσει. Καὶ ἐὰν λέν ὅτι ἔχουν μετανοήσει λέν ψέματα. Διότι ἐνῶ λέν ὅτι ἔχουν μετανοήσει ἀπὸ τὴν ἄλλην κάμνουν ὅτι εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατόν διὰ νὰ δεῖξουν ὅτι εἶναι ἐναντίον τῆς Κυβέρνησης καὶ ἐναντίον τοῦ Προέδρου αὐτοῦ τοῦ κράτους.

Κατὰ συνέπειαν θέλωμεν ἓνα Ὑπουργὸν Ἑσωτερικῶν ὁ ὁποῖος νὰ ἔχῃ τὴν τόλμην νὰ προχωρήσῃ θαρραλέα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ὅπως αὕτῃ ἀποφασίζεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, ὅπως ἀποφα-

σίζεται από το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων και όχι ένα Υπουργόν, ο οποίος να μας σερβίρη με ένα σωρό δικαιολογίες γιατί δεν πρέπει να προχωρήσει στην εφαρμογή αυτής της πολιτικής.

Κατά συνέπεια, επαναλαμβάνω ότι οι ευθύνες του Υπουργού Έσωτερικών όπως και οι ευθύνες του Αρχηγού της Αστυνομίας τόσον στην περίπτωση της δολοφονίας του Δώρου Λοΐζου και της αποπειρας εναντίον του συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη όσον και για όλα τα άλλα εγκλήματα που έχουν διαπραχθῆ μέσα σε όλο αυτό το διάστημα είναι εις τό άκέραιον εις τούς ώμους αυτών των δύο, διότι ο ένας είναι αρχηγός της Αστυνομίας, ο άλλος είναι Υπουργός των Έσωτερικών και άπ' αυτούς τούς δύο έπιμένω ότι θα πρέπει να ζητήσωμεν να δώσουν λόγον και έφ' όσον ζητούμεν να δώσουν λόγον ο λόγος που πρέπει να δώσουν είναι να παραιτηθούν από τή θέση τους και να τήν παραχωρήσουν σε κάποιον άλλο ο όποιος είναι άποφασισμένος και πιστεύει πραγματικά στην κάθαρση και τήν έξυγίανση του Αστυνομικού Σώματος.

Κύριοι συνάδελφοι, δεν πρέπει να παίζωμεν με τα λόγια. Έδω πέρα άν δεν έξυγιάνωμεν τό Σώμα της Αστυνομίας, άν δεν έξυγιάνωμεν τό Σώμα του Στρατού, άν δεν έξυγιάνωμεν τήν Κρατικήν Υπηρεσίαν, κανένας εις τό έξωτερικόν, φίλος μας ή άλλος, δεν θα μας πιστέψη διότι δεν είναι άρκετόν να παίρνωμεν άποφάσεις. Πρέπει αυτές οι άποφάσεις να έκτελούνται. Και τότε μόνον είναι που θα γίνωμεν πιστευτοί όταν αυτοί οι φίλοι μας θα δούν ότι έκτελούνται οι άποφάσεις που παίρνωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

"Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Φαίνεται ότι ο έντιμος συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου θέλει να αποδίδη ευθύνην για ότιδήποτε σε όποιονδήποτε δεν συμφωνεί μαζί του σε κάτι. Άλλά ή διαφωνία μου με τόν κ. Παπαϊωάννου δεν ήτο επί του θέματος της σύστασς περί καθάρσεως, διότι δεν διαφωνώ καθόλου ότι πρέπει να γίνη κάθαρσις και ότι ή ανάγκη της καθάρσεως γίνεται έπιτακτικώτερη κάθε μέρα. Έκει που διεφώνησα με τόν κ. Παπαϊωάννου είναι ότι ο άρμόδιος να κρίνη τόν Υπουργόν Έσωτερικών είναι εκείνος ο όποιος τόν διώρισε και αυτός είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Επίσης εκεί που διεφώνησα είναι ότι οι άποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου λαμβάνονται κατά τρόπον συλλογικόν.

Έπομένως, εάν πράγματι θέλωμεν να είμεθα είλικρινείς και να αποδώσωμεν ευθύνην εκεί που νομίζωμεν ότι υπάρχει, και σπεύδω να τονίσω ότι δεν νομίζω ότι υπάρχει εκεί ευθύνη τότε να τήν αποδώσωμεν σε όλόκληρον τό Υπουργικόν Συμβούλιον διότι άνέχεται ο Πρόεδρος ένα Υπουργόν του να μην ακολουθῆ τήν γραμμήν τήν όποιαν λέγομεν έμεις ότι ακολουθεῖ ή Κυβέρνησις. Έκείνο όμως τό όποιον τονίζω εις αυτήν τήν περίπτωσιν είναι ότι πιθανώς ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να είναι ο πλέον κατάλληλος στην κατάλληλον στιγμήν και όταν έλθῆ τό πλήρωμα του χρόνου να άποφασίση ποίος Υπουργός είναι ο άρμόδιος και ποίος δεν είναι άρμόδιος και ποίος είναι κατάλληλος και ποίος δεν κάμνει καλά τήν δουλειάν του.

Έπομένως έδω μπορούμεν να εκφράσωμεν άπόψεις. Ο κ. Παπαϊωάννου έχει τό δικαίωμα να εκφράζη τες άπόψεις του και να διαφωνῆ, έχω όμως και έγω τό δικαίωμα να διαφωνήσω χωρίς να με ταυτίση ο έντιμος συνάδελφος με τήν κατηγορίαν εκείνων οι όποιοι έχουν ευθύνην εάν διαφωνήσουν πάνω σε ένα θέμα άρχῆς. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Από της θέσεώς μου, έντιμε κ. Πρόεδρε. Ο έντιμος συνάδελφος είπεν ότι εκείνος πού έχει ευθύνην γιά τόν Υπουργόν Έσωτερικών όπως και γιά όλόκληρον τό Υπουργικόν Συμβούλιον είναι ό Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Ευχαριστώ διά την ένημέρωσιν πού μου έχει γίνει. Τό γνωρίζωμεν πολύ καλά ότι είναι ό Πρόεδρος της Δημοκρατίας πού διακρίζει και τόν Υπουργόν Έσωτερικών και τό Υπουργικόν Συμβούλιον. Άλλά πώς βοηθοῦμεν έμείς σάν εκπρόσωποι του λαού τόν Πρόεδρον της Δημοκρατίας από του να ξεύρη τά κατάλληλα πρόσωπα γιά την κατάλληλην θέσιν; Μήπως όταν ανεβαίνωμεν εις τό βήμα αυτής της Βουλής και υπερασπιζόμεθα αυτά τά πρόσωπα ή μήπως όταν τά επικρίνωμεν και τά επικρίνωμεν γιά τές πράξεις τους και μόνον γιά τές πράξεις τους και όχι από προσωπικά έλατήρια; Έγώ επέκρινα τόν Υπουργόν Έσωτερικών και Άμύνης γιά τές πράξεις του, οι όποιες είναι πράξεις ασυμβίβαστες με την πολιτικήν της Κυβερνήσεως, με την πολιτικήν πού απεφασίσθη — από τό Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων. Και πιστεύω ότι έκτελώ τό καθήκον μου και βοηθώ εις τό άκέραιον και τόν Πρόεδρον της Δημοκρατίας και τό Υπουργικόν Συμβούλιον και κάτι άλλο να σχηματίσουν καλύτερη γνώμη ως προς τό ποιός είναι εκείνος πού χρειάζεται γιά τό Υπουργείον Έσωτερικών να έκτελή καλύτερα τά καθήκοντά του.

Νομίζω ότι έχουμε όλοι μας ευθύνην και δεν πρέπει να φοβούμεθα να αναλαμβάνωμεν τις ευθύνες μας εκεί και όπου καλούμεθα να αναλάβωμεν τέτοιες ευθύνες. Έξ άλλου έμεις ποτέ δεν είπαμεν ότι υποστηρίζομεν κάθε πράξιν της Κυβερνήσεως. Έμεις πάντοτε λέμεν και είμαστε τίμιοι και συνεπείς γι' αυτά πού διακηρύττομεν. Υποστηρίζομεν κάθε τι τό θετικόν από μέρος της Κυβερνήσεως, όμως επικρίνομεν έποικοδομητικά κάθε τι τό άρνητικόν. Και είναι αυτήν την πολιτικήν πού εφαρμόζομεν μέσα σε όλην αυτήν την περίοδον και θα συνεχίσωμεν να εφαρμόζωμεν αυτήν την πολιτικήν, διότι πιστεύομεν άκράδαντα ότι έκτελοῦμεν τό πατριωτικόν μας καθήκον εις τό άκέραιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, και πάλιν ό έντιμος συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου με έκατηγόρησεν ότι δεν έχω θάρρος να υποστηρίξω την άποψίν μου επειδή και πάλιν διεφώνησα μαζί του.

Λυποῦμαι γι' αυτήν την θέσιν. Έκείνο τό όποϊον θέλω να τονίσω είναι ότι εάν πράγματι τό έργον του Υπουργού Έσωτερικών είναι ασυμβίβαστον με την Κυβερνητικήν πολιτικήν, πιστεύω ότι δεν είναι ανάγκη να τό υπενθυμίσωμεν εις την Κυβέρνησιν. Η Κυβέρνησις, τό Υπουργικόν Συμβούλιον και ό Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι εις θέσιν να κρίνουν άπόλυτα κατά πόσον ένας Υπουργός κάμνει τό έργον του εύσυνειδητα ή όχι και κατά πόσον ή πολιτική του συμβιβάζεται με την εύρύτερην γενικήν πολιτικήν. Έπομένως μπορούμεν να έκφράσωμεν τις άπόψεις μας και μπορούμεν να υπενθυμίσωμεν την Κυβέρνησιν αλλά πιστεύω ότι και ό ίδιος ό Πρόεδρος της Δημοκρατίας και τό Υπουργικόν Συμβούλιον είναι εις θέσιν να αξιολογήσουν τό έργον κάποιου Υπουργού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξιε κ. Πρόεδρε, δὲν πρόκειται νὰ ἀγορεύσω ἀλλὰ θέλω νὰ ἐνημερώσω τὸ Σῶμα γιὰ ἓνα θέμα εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναμιχθῆ ὁ ἀξιότιμος κ. Παπαϊωάννου, γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ κοινοτάρχου εἰς Πάφον.

Χθὲς ὅταν ἀνέγνωσα σὲ κάποια ἐφημερίδα πρωῒνσῦ τύπου ὅτι ὁ Ὑπουργὸς διώρισε πραξικοπηματιὰν κοινοτάρχην, εὐρισκόμην εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐπάρχου τὸν ὁποῖον ἠρώτησα καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι εἶναι ὅλως διόλου ψεῦδος αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀνεγράφη εἰς τὸν τύπον καὶ τέτοιος διορισμὸς μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει γίνει. Τὸ περιστατικὸν αὐτὸ συνεδέθη μὲ τὴν ἐξῆς εὐκαιρίαν. Ὅταν ἐπεσκέφθη ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν τὴν περιοχὴν Χρυσόχου καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν κοινότητα αὐτὴν καὶ συγκεκριμένα στὴν Πελαθούσαν, νοουμένου ὅτι αὐτοὶ ποὺ κατοικοῦν εἰς τὴν κοινότητα αὐτὴν εἶναι πρόσφυγες, προσεφέρθη κάποιος ἀπὸ τοὺς πρόσφυγες νὰ προσφωνήσῃ τὸν Ὑπουργὸν καὶ τὸν προσεφώνησε καὶ εἰς ἀπάντησιν ὁ Ὑπουργὸς τὸν ἀπεκάλεσε Πρόεδρον. Καὶ αὐτὸ ἐξελήφθη ὅτι εἶναι Πρόεδρος τῆς κοινότητος. Ἀκόμη ἐπισήμως τοῦλάχιστον δὲν ἔχει διορισθῆ ἀπὸ ὅ,τι μᾶς ἀπεκάλυψεν ὁ Ἐπαρχος. Ἐάν φυσικὰ ἔλθῃ μετὰ καὶ διορισθῆ καὶ εἶναι πράγματι αὐτὸς πραξικοπηματίας, τότε θὰ καταδικάσωμεν τὸ γεγονός ὅτι πράγματι διωρίσθη πραξικοπηματίας Πρόεδρος κοινότητος. Τὰ ἀναφέρω αὐτὰ ἀπλῶς πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ὄσων ἔχουν λεχθῆ καὶ διὰ τὸ πῶς ἔχουν τὰ πράγματα χωρὶς νὰ θέλω νὰ κάμω τὸν δικηγόρον οὔτε τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν οὔτε καὶ τοῦ Ἐπάρχου, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ διαψεύσω τὸν ἐντιμὸν συνάδελφον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας τοῦ κ. Παπαϊωάννου :

Ὅπως εἶπαμεν τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι «Ἡ Ἐκθεσίς τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμου τοῦ 1964 τῶν ἀφορῶν εἰς τὴν τοποθέτησιν ταξιμέτρων ἐφ' ὄλων τῶν ἀστικῶν ταξί ». ».

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1964 ΤΩΝ ΑΦΟΡΩΣΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΙΝ ΤΑΞΙΜΕΤΡΩΝ ΕΦ' ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΤΑΞΙ».

Παρόντες :

Ἐzekίας Παπαϊωάννου
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Πάρις Λένας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐπελήφθη τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου θέματος εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 13ην Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν ἐν λόγῳ συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ, τοῦ Συνδέσμου Ξενοδόχων Κύπρου καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῶν αυτοκινήτιστικῶν Ὄργανώσεων ΣΕΑΚ, ΠΕΕΑ καὶ ΠΣΙΑΤ.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα ἠγέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν κατόπιν τῶν ὑπὸ τῆς αὐτεκινήτουτικῆς Ὀργανώσεως ΠΣΙΑΤ γενομένων παραστάσεων πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων δι' ὧν ἐζητήθη ἢ ὑπὸ τοῦ Σώματος κατάργησις τῶν διατάξεων ἐκείνων τοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμου, αἵτινες ἀναφέρονται εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τοποθετήσεως συσκευῆς ταξιμέτρου ἐφ' ὅλων τῶν ἀστικῶν ταξί.

Ὡς γνωστόν, ἡ πρόνοια δι' ἐγκατάστασιν ταξιμέτρου ἐπὶ τῶν ἀστικῶν ταξί περιέχεται εἰς τὸ ἄρθρον 9 τοῦ βασικοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμου (Ἄρ. 16 τοῦ 1964). Εἰδικώτερον, εἰς τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἁρθροῦ 9 τοῦ προαναφερθέντος νόμου διαλαμβάνεται, μεταξύ ἄλλων, ἡ πρόνοια ὅτι δὲν παρέχεται ἄδεια ταξί δυνάμει τοῦ ἁρθροῦ 9, ἐκτός ἐάν τοῦτο εἶναι ἐφωδιασμένον διὰ ταξιμέτρου τοῦ ἐγκεκριμένου ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν τύπου, φωτιζομένου κατὰ τρόπον ὥστε νὰ εἶναι εὐχερῶς εὐανάγνωστα τὰ γραφόμενα ἐπὶ τοῦ πίνακος ἐνδείξεως αὐτοῦ.

Περαιτέρω, διὰ τοῦ ἰδίου ἁρθροῦ, παρῆχεται προθεσμία ἕξ μηνῶν διὰ τὰ ταξί τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ ρηθέντος Νόμου κατεῖχον ἄδειαν ταξί, ὥστε νὰ ἐφοδιασθῶσι διὰ ταξιμέτρου. Εἰς τὸ ἴδιον ἄρθρον ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι πᾶς ὅστις χρησιμοποιοῖ ταξί ἢ προκαλεῖ ἢ ἐπιτρέπει χρῆσιν αὐτοῦ κατὰ παράβασιν τοῦ παρόντος ἁρθροῦ, ἢ κατέχων ἄδειαν ταξί, δολίως ἢ ἐξ ἀμελείας δὲν συμμορφοῦται πρὸς οἰονδήποτε τῶν ὄρων τῆς ἀδειας, εἶναι ἐνοχος ἀδικήματος καὶ ἐν περιπτώσει καταδίκης ὑπόκειται εἰς φυλάκισιν διὰ διάστημα μὴ ὑπερβαῖνον τοὺς ἕξ μῆνας, ἢ εἰς χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς ἑκατὸν λίρας, ἢ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς τῆς φυλακίσεως καὶ τῆς χρηματικῆς τοιαύτης.

Αἱ προαναφερθεῖσαι πρόνοιαι ἠτόνισαν μέχρι τὸ ἔτος 1971 ὅτε καὶ διεφάνη ἐπιτακτικὴ πλέον ἡ ἀνάγκη ὑλοποιήσεως τῶν διὰ τὴν προστασίαν τῶν μεταφερομένου κοινοῦ, ἰδίως τῶν τουριστῶν, ἐναντίον τῆς ἐκμεταλλεύσεως. Τὸ ὅλον θέμα ἀπασχόλησε τότε εἰδικὴν ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴν ἣτις καὶ ἀπεφάσισε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐν τῇ πράξει τοῦ υἱοθετηθέντος θεσμοῦ τοῦ ταξιμέτρου. Ὡς ἀποτέλεσμα δὲ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐχώρησεν εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἐκδοσιν σχετικῶν Κανονισμῶν δυνάμει τῶν ὁποίων παρῆχεται, μεταξύ ἄλλων, εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας ἀδειούχων ταξί προθεσμία μέχρι τῆς 30ῆς Μαΐου, 1974 διὰ τὴν ἐγκατάστασιν συσκευῶν ταξιμέτρου.

Ἡ δημιουργηθεῖσα, ὅμως, ἐν τῷ μεταξύ, συνεπεία τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς, κατάστασις, δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος θεσμοῦ, τοῦ ὅλου θέματος ἀνακινηθέντος καὶ πάλιν κατὰ τὸ 1975 ὅτε δι' ἐκδόσεως νέων Κανονισμῶν παρῆχεται εἰς τοὺς προαναφερθέντας ἰδιοκτῆτας ἀστικῶν ταξί νέα προθεσμία ὅπως πράξωσιν οὕτω μέχρι τῆς 31ῆς Δεκεμβρίου, 1975. Καθ' ἣ ἐπίσης προεβλέφθη, μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς ὡς πρὸς εἰρητῆται νέας προθεσμίας τὰ ἐν λόγω ταξί δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς ἀστικά ταξί, πᾶσα δὲ ὑφισταμένη διὰ ταῦτα ἄδεια θὰ ἐτερματιζέτο.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς σχετικὸν σημείωμα τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, τὸ ὁποῖον ἐστάλη εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 4ην Μαΐου, 1977, ὀλίγοι μόνον ἰδιοκτῆται ἀστικῶν ταξί συνεμορφώθησαν εἰς τὰς προνοίας τῶν προαναφερθέντων Κανονισμῶν δι' ἐγκατάστασιν ταξιμέτρων, ἦται ἐκ τῶν 857 ἀδειούχων ἀστικῶν ταξί τῶν ἀνηκόντων εἰς Ἑλληνοκυπρίους ἐφωδιάσθησαν μὲ τοιαύτας συσκευὰς μόνον 170, ἔχουν δὲ γίνεαι παραγγελία δι' ἐπιπροσθέτους συσκευὰς ἀνερχομένης εἰς 70 περίπου.

Μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1976 ἐκλογὴν τῆς νέας Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὁ Πρόεδρος αὐτῆς ἐζήτησε ἀπὸ τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς τῆς Κυβερνήσεως

ὅπως δοθῆ, εἰ δυνατόν, εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας ἀστικῶν ταξί περαιτέρω παρά-
 τασαι, δι' ἐγκατάστασιν ταξιμέτρου εἰς τὰ ὀχήματά των, προκειμένου νὰ
 παρασχεθῆ εἰς τοὺς νέους Βουλευτάς ἢ εὐκαιρία ὅπως ἐνημερωθῶσι πλή-
 ρως ἐπὶ τοῦ ἀνακύψαντος θέματος.

Τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἔχον ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκφρα-
 σθεῖσαν ἐπιθυμίαν τῆς Βουλῆς παρέτεινε περαιτέρω τὴν ἐν λόγῳ προθε-
 σμίαν μέχρι τοῦ τέλους Ἀπριλίου τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἔχουσα ὑπ' ὄψιν
 πάντα τὰ ἀνωτέρω συνεκάλεσεν εἰδικὴν συνεδρίαν εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε τὴν
 εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσῃ καὶ ἀνταλλάξῃ ἀπόψεις μεθ' ὄλων τῶν ἐνδιαφερομέ-
 νων πλευρῶν.

Ἐκ τῆς λαβούσης χώραν ἐκθέσεως τῶν ἀπόψεων ἀπάντων τῶν ἐνδια-
 φερομένων διεπιστώθη ὅτι αἱ ἀπόψεις τόσον τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ
 Τουρισμοῦ καὶ τοῦ Συνδέσμου Ξενοδόχων Κύπρου ὅσον καὶ τῶν αὐτοκι-
 νητιστικῶν Ὄργανώσεων ΣΕΑΚ καὶ ΠΕΕΑ συμπίπτουν ἀπελύτως πρὸς τὴν
 ἐκτεθεῖσαν θέσιν τοῦ Ὑπουργεῖου Συγκοινωνιῶν, ἀπάντων τούτων συνηγο-
 ρούντων ὑπὲρ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τοῦ ταξιμέτρου διὰ τὰ ἀστικά
 ταξί.

Διαφωνοῦντες πρὸς τὴν ὡς ἄνω θέσιν οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Παγκυπρίου
 Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Ἀστικῶν Ταξί (ΠΣΙΑΤ), ὑπεστήριξαν ὅτι αἱ ἰδιά-
 ζουσαι συνθηκαὶ ἐν Κύπρῳ (μικρὰ ἀκτίς δράσεως) δὲν συνηγοροῦν ὑπὲρ
 τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ τοῦ ταξιμέτρου ἐνῶ ἡ συνεπαγομένη δαπάνη
 διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ταξιμέτρων θὰ ἐπιφέρῃ εἰς αὐτοὺς βαρὺ οικονομικὸν
 πλήγμα καὶ ζημίαν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων λαβοῦσα ὑπ'
 ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω ὡς καὶ τὸ γεγονός ὅτι οἰαδήποτε περαιτέρω ἀνοχὴ
 τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ὑλικοποίησιν τῆς ὑπ' αὐτῆς ληφθείσης ἀποφάσεως,
 ἥτις ἐβασίσθη ἐπὶ ρητῆς προνοίας ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς Νόμου,
 θὰ προεκάλει δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ κύρους τῆς Κυβερνήσεως κα-
 θὼς καὶ εὐθύνην ταύτης ἐναντι τῶν νομοταγῶν ἰδιοκτητῶν ταξί, οἵτινες,
 συμμορφούμενοι πρὸς τὰς προνοίας τοῦ Νόμου καὶ τὰς ἐξαγγελίας τῆς
 Κυβερνήσεως, ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν δαπάνην τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐγκαταστά-
 σεως τῶν ἐν λόγῳ συσκευῶν, εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἐπιβάλλεται ὅπως λη-
 φθῶσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα καὶ διακινηθῆ ὁ κατάλληλος μηχανισμὸς ὥστε νὰ
 ἐφαρμοσθῆ καὶ ἐν τῇ πράξει ἡ θεσπισθεῖσα νομοθεσία.

Ἐκ παραλλήλου, ὅμως, ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ γεγονός
 ὅτι ἀριθμὸς ἐπαγγελματιῶν ἀστικῶν ταξί ἀντιμετωπίζει σήμερον σοβαρὰ
 οἰκονομικὰ προβλήματα, καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως παράσχῃ πᾶσαν δυνατὴν
 οἰκονομικὴν βοήθειαν καὶ διευκολύνσεις εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν ἐν λόγῳ
 ταξί ὥστε νὰ δυνηθῶσι νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς προνοίας τοῦ θεσπισθέν-
 τος Νόμου τὸ ταχύτερον δυνατόν.

Ὑποβάλλουσα ἡ Ἐπιτροπὴ τὰ προαναφερθέντα συμπεράσματα τῆς εἰς τὴν
 ὀλομέλειαν τῆς Βουλῆς εἰσηγείται, ὅπως, ἐφ' ὅσον ταῦτα υἱοθετηθῶσι, δια-
 βιβασθῶσιν εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν πρὸς λήψιν τῶν ἐνδεδειγμένων
 μέτρων καὶ ἀποφάσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ νόμος πού ἀφορᾷ τὰ ταξίμετρα ἔχει θεσπισθῆ ἀπὸ τὸ 1964. Ἄργό-
 τερα, ἀλλὰ πρὶν ἀρκετὰ χρόνια, ἔχουν θεσπισθῆ καὶ οἱ σχετικοὶ Κανονισμοὶ
 πού ἐπιβάλλουν τὴν ἐφαρμογὴν εἰς τὰ αὐτοκίνητα τῶν ταξίμέτρων.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον ἐστάλη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν
 Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τὸ θέμα τοῦτο, τελευταίως, καὶ ὁ λόγος γιὰ τὸν

ὁποῖον ἐδόθη ἐντολή νά κάμῃ τήν "Ἐκθεσί τῆς εἰς τήν Βουλὴν ἦτο ἐπειδὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ταξιμέτρων ἐκκρεμοῦσε ἐπὶ πολλὰ χρόνια, ἐθεωρήθη σκόπιμο νά τὸ δῆ ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ νά κατατοπίσῃ τήν Βουλὴν.

"Ἐχει, ὁμως τὸ θέμα τοῦτο ἓνα ἰδικόν του χαρακτῆρα καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι εἶναι φρόνιμον καὶ σκόπιμον ἡ "Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ "Ἐργων νά σταλῆ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἀρμοδίᾳ Ἀρχὴ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου καὶ τῶν Κανονισμῶν καὶ νά σταλῆ μαζί με τὴν "Ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς ὅπου ἔχουν παραστῆ ὅλες οἱ ἐνδιαφερόμενες Ὄργανώσεις μαζί με τὴν Ὄργανωσιν Ὁδηγῶν Αὐτοκινήτων καὶ ὅπου ἔχουν ἐκτεθῆ αἱ ἀπόψεις ὅλων τῶν Ὄργανώσεων καὶ οἱ ἀπόψεις ὅλων τῶν Ὄργανώσεων καὶ οἱ ἀπόψεις τῆς Ὄργανώσεως Ὁδηγῶν Αὐτοκινήτων διὰ νά ἔχη ὅλα ὑπ' ὄψιν του τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν.

Ἐπὶ τῆς ἐρώσεως :

Τότε τὸ Προεδρεῖον θὰ στείλῃ τὸ ἀντίγραφον τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν πρακτικῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Με τὴν ἀναφορὰν «ὁδηγῶν αὐτοκινήτων» ἐννοεῖτε ἀσφαλῶς τοὺς ὁδηγούς τῶν ταξί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αὐτὸ ἐννοῶ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ τέταρτον θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἶναι «"Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς "Ἐτησίᾳ "Ἐκθεσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1975". ».

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐνστασις, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἀναβληθῆ διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν ἢ θεωρηθῆ ἡ ἔκθεσις ὡς ἀναγνωσθεῖσα, τοῦλάχιστον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ διαβασθῆ.....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἡ εἰσήγησις, κ. Πρόεδρε, εἶναι νά ἀναγνωσθῆ ἡ "Ἐκθεσις ἀλλὰ νά μὴ γίνῃ συζήτησις καὶ ἡ συζήτησις νά γίνῃ εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐφ' ὅσον θὰ ἀναγνωσθῆ ἡ "Ἐκθεσις ἄς γίνῃ καὶ ἡ συζήτησις.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕ-
ΣΙΣ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ
1975».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Πασκώπης
Ἄνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐμελέτησε τὴν ὡς ἄνω ἀναφερομένην Ἐκθεσιν εἰς ἐπτὰ συνεδριάσεις της, ἡ τελευταία τῶν ὁποίων ἐγίνε τὴν 3ην Ἰουνίου, 1977. Εἰς ὠρισμένας τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθέντες παρέστησαν ὁ Γενικός Διευθυντής τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου καὶ ἐκπρόσωποι τῶν συντεχνιῶν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ἰδρύματος. Ὡς ἐπιστέγασμα τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἐπαφῶν μετ' ἀρμοδίων τοῦ ἐν λόγῳ Ἰδρύματος ἡ Ἐπιτροπή εἶχεν ἐπίσης ἰδιαίτεραν συνάντησιν μετὰ τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ. Περιπλῆρον ἡ Ἐπιτροπή, ἐντὸς τῶν πλαισίων ἐξετάσεως τοῦ ὅλου θέματος, ἐπραγματοποίησεν ἐν σώματι ἐπίσκεψιν εἰς τοὺς σημαντικωτέρους χώρους λειτουργίας τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος ὅτε καὶ παρεσχέθη εἰς αὐτὴν ἡ εὐκαιρία νὰ ἐνημερωθῇ λεπτομερέστερον ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς ὅλης λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἰδίως τῶν τεχνικῶν του χώρων.

Διὰ τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Ἐκθέσεως τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διαγράφονται τὰ ἐπιτεύγματα καὶ αἱ ἐν γένει δραστηριότητες τοῦ Ἰδρύματος κατὰ τὸ ἔτος 1975 καὶ ἀναλύονται οἱ καθορισθέντες στόχοι καὶ προτεραιότητες μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῶν ὁποίων ἐλειτούργησε τὸ Ἴδρυμα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του.

Μεταξὺ τῶν καθορισθέντων στόχων καὶ προτεραιοτήτων τοῦ Ἰδρύματος δύνανται νὰ ἐνταχθῶσι τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἡ ἐνημέρωσις, ἐπιμόρφωσις, ψυχαγωγία καὶ συντήρησις τοῦ ἀγωνιστικοῦ πνεύματος τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου μὲ κύριον στόχον καὶ νόημα τὸν γενικώτερον προβληματισμὸν τοῦ λαοῦ ὥστε νὰ ἀντιληφθῇ πλήρως τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν καὶ νὰ ἐνδυναμωθῇ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν ταύτης μέχρι τέλους.
- (β) Συνεχῆς ἐπικοινωνία, ἐνημέρωσις καὶ διαφώτισις τῶν Τούρκων συμπολιτῶν μας ὅσον καὶ τῶν Τούρκων τῆς Νοτίου Τουρκίας.
- (γ) Ἐπικοινωνία καὶ ἐνημέρωσις τῶν Ἀρμενίων τῆς Κύπρου καὶ τοῦ Λιβάνου.
- (δ) Ἐπικοινωνία καὶ ἐνημέρωσις τῶν Ἀγγλοφώνων καὶ Γαλλοφώνων τῆς Κύπρου καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.
- (ε) Ἐπικοινωνία μὲ τοὺς ἀποδήμους ἀδελφούς καὶ εἰδικώτερον κατὰλληλος καὶ πλήρης ἐνημέρωσις τούτων ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος ὡς τοῦτο ἐδημιουργήθη κατόπιν τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς.
- (στ) Συντήρησις καὶ διαμόρφωσις ἀρχαϊκοῦ αὐθεντικοῦ ὑλικοῦ διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου.
- (ζ) Συμμετοχὴ εἰς τὴν γενικωτέραν πολιτικὴν καὶ πολιτιστικὴν ζωὴν τοῦ τόπου.

Ταὺς προαναφερθέντας στόχους ἐκπρόσωπος τοῦ Ἰδρύματος εἶχεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναλύσῃ διεξοδικῶς ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ δὲ Μέλη τῆς τελευταίας ἐξέθεσαν ἐπὶ μέρους ἀπόψεις πρὸς τὸν σκοπὸν μελλοντικῆς καθοδηγήσεως τοῦ Ἰδρύματος σχετικὰ μὲ προγράμματα ποὺ θὰ προβληθοῦν ὑπ' αὐτοῦ.

Πέραν τῆς ἀναλύσεως τῶν προαναφερθέντων στόχων καὶ προτεραιοτήτων τοῦ Ἰδρύματος ἐκπρόσωποι τούτου εἶχον ἐπίσης τὴν εὐκαιρίαν, εἰς ἄλλας συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ ἀναλύσῃ τὴν οἰκονομικὴν ἐν γένει κατάστασιν τοῦ Ἰδρύματος ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτῶνται κατὰ τρόπον ἄμεσον πλεῖσται ὅσοι στόχοι τοῦ Ἰδρύματος μὲ ὅλας τὰς ἀναποφεύκτους ἐπιπτώσεις εἰς τὸ ὅλον κύκλωμα τῶν δραστηριοτήτων του.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ προαναφερθὲν θέμα ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ρ.Ι.Κ. πρὸςέβη εἰς λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Ἰδρύματος. Ὡς εἰδικώτερον ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, τὰ ἔσοδα τοῦ Ἰδρύματος προέρχοντα κυρίως ἐκ τῶν ἀκολούθων πηγῶν :

(α) Τέλη ἀδειῶν ραδιοφώνου καὶ τηλεοράσεως.

Τὰ ὡς ἄνω ἔσοδα τοῦ Ἰδρύματος, ὡς ἐλέγχθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἐξ ὅσων προκύπτουν ἐκ τῶν κατατεθέντων ἐνώπιον αὐτῆς στοιχείων, εἶναι πράγματι πολὺ χαμηλὰ καὶ τοῦτο λόγῳ τοῦ σημερινοῦ ὕψους τῶν τελῶν καὶ τῶν δυσκολιῶν ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὴν εἰσπραξίαν τούτων λόγῳ τοῦ ἰσχύοντος συστήματος, καὶ συνεχεῖς τῆς συνεχοῦς μετακινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ κατόπιν τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς.

(β) Ἔσοδα ἐκ διαφημίσεων.

Τὰ προαναφερθέντα ἔσοδα, παρ' ὅλον ὅτι ἤρχισαν νὰ βελτιοῦνται σταθερῶς κατόπιν τῆς ἀνακάμψεως τῆς οἰκονομίας ἐκ τῶν δημιουργηθειῶν συνεχεῖς τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς συνθηκῶν, ἐν τούτοις λόγῳ τοῦ αὐστηρῶς ἐφαρμοζομένου κώδικος διαφημίσεων, τὰ ἔσοδα ἐκ διαφημίσεων θεωροῦνται ἐξ ἀντικειμένου περιορισμένα.

(γ) Κυβερνητικὴ Χρηγία.

Ἡ τελευταία αὐτὴ πηγὴ ἐσόδων τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος, ἢ ὁποία παρέχεται ὑπὸ τοῦ κράτους ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἀντιπαροχῆς ἐναντι τῶν ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος προσφερομένων εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπηρεσιῶν, ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν £100.000 ἑτησίως μὲ αὐξήσιν αὐτοῦ, ὅπως κατ' ἐξαιρέσιν καὶ ἔνεκεν τῶν δημιουργηθειῶν γνωστῶν συνθηκῶν, εἰς τὸ ποσὸν τῶν £200.000 διὰ τὸ ἔτος 1975.

Τὰ προαναφερθέντα ἔσοδα τοῦ Ἰδρύματος, κύριον μέρος τῶν ὁποίων διατίθενται διὰ μισθοῦς προσωπικοῦ, δι' ἐνοίκια ταινιῶν καὶ ἄλλα λειτουργικὰ ἔξοδα δὲν ἀφήνουν, ὡς ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, οἰαδήποτε περιθώρια δι' ἐπεκτάσεις ἢ βελτιώσεις εἰς τὸ Ἴδρυμα. Χαρακτηριστικῶς δύναται νὰ ἀναφερθῇ ὅτι τὰ προϋπολογιζόμενα ἔσοδα τοῦ Ἰδρύματος διὰ τὸ ἔτος 1977 ἀνέρχονται εἰς τὸ ποσὸν τῶν 1.220.000 ἐναντι προϋπολογιζομένων ἐξόδων £1.540.000 περίπου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰ ὅσα ἀναφέρονται ἀνωτέρω καὶ τὰς ἐκ πρώτης ὄψεως ἐντυπώσεις αὐτῆς ἐκ τῆς ἐπὶ τόπου ἐπισκέψεώς της εἰς τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἴδρυμα Κύπρου θεωρεῖ σκόπιμον νὰ διατυπώσῃ εἰς τὸ παρὸν στάδιον τὴν ἀκόλουθον γενικὴν παρατήρησιν.

Ἀποτελεῖ ἀναντίρρητον γεγονὸς ὅτι ἡ σημερινὴ οἰκονομικὴ θέσις τοῦ Ἰδρύματος δὲν ἐπιτρέπει θεαματικὰς βελτιώσεις εἰς τὸ Ἴδρυμα παρ' ὅλον ὅτι ἀποτελεῖ κοινὴν διαπίστωσιν ὅτι ἐπιβάλλονται νὰ γίνουσι αὐτοῦ τοῦ εἴδους

βελτιώσεις κατόπιν τῶν δημιουργηθεισῶν συνθηκῶν συνεπεία τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς καὶ τῆς ὡς ἐκ τούτου ἀναμενόμενης ἐπαναδραστηριοποιήσεως τοῦ Ἰδρύματος εἰς τὸν ὑψιστον δυνατὸν βαθμόν. Ἡ τοιαύτη διαπίστωσις γίνεται ἐνῶ ἐκ παραλλήλου ἀποτελεῖ ἐπίσης ἀδιαμφισβήτητον γεγονὸς ὅτι τὰ λειτουργικὰ ἔξοδα ἐνὸς Ἰδρύματος ὅπως εἶναι τὸ σημερινὸν Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα, ἀσχέτως τοῦ πληθυσμοῦ τὸν ὁποῖον ἀποσκοπεῖ νὰ ἐξυπηρετήσῃ, εἶναι κατὰ τὸ πλείστον τὰ ἴδια, οἰαδήποτε δὲ οὐσιαστικῆ ἐξοικονόμησις δαπάνης δὲν εἶναι δυνατὴ παρὰ μόνον διὰ τῆς μειώσεως τοῦ ὑπηρετοῦντος προσωπικοῦ ὁπότε καὶ αἱ ἐπιπτώσεις εἰς τὰ προβαλλόμενα προγράμματα εἶναι ἀνάλογοι.

Ἐξ ἄλλου ἡ κατάστασις τῶν χρησιμοποιουμένων ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος μηχανημάτων εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἐφικτὴ οἰαδήποτε θεαματικὴ βελτίωσις τῶν προσφερομένων προγραμμάτων. Αἱ ἐν λόγω ἐγκαταστάσεις, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, εἶναι ἀπρηχαιωμένοι, ἡ μέχρι τοῦδε δὲ ἀπόδοσις τῶν ὀφείλεται εἰς τὸν ὁμολογουμένως ὑψηλὸν βαθμὸν τῆς τεχνικῆς ἐπαρκείας τοῦ ὑπηρετοῦντος τεχνικοῦ προσωπικοῦ.

Ἡ προαναφερθεῖσα παρατήρησις παρέχει μίαν γενικὴν εἰκόνα τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τοῦ Ἰδρύματος καὶ τὰς συνεπεία αὐτῆς ἐπιπτώσεις καὶ συνιστᾷ ἀφ' ἑαυτῆς λίαν ἐπείγον πρόβλημα διὰ τὸ Ἰδρυμα, ἡ μὴ ἐπιτυχία τοῦ ὁποῖου θὰ συντείνῃ εἰς τὸ νὰ ἀποτελῇ σοβαρὸν ἐμπόδιον εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ἰδρύματος.

Ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, τὸ Ἰδρυμα ἤρχισεν ἀπὸ τινος νὰ μελετᾷ τὸ ἐνδεχόμενον ἀναθεωρήσεως τοῦ συστήματος εἰσπράξεως τελῶν ἀδειῶν ραδιοφώνου καὶ τηλεοράσεως, τὸ ὅλον δὲ θέμα, ὡς ἐλέγχθη, ἀναμένεται νὰ ἀποτελέσῃ εἰς τὸ λίαν προσεχὲς μέλλον ἀντικείμενον ἐξετάσεως καὶ ἐκ μέρους τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον θὰ λάβῃ τὴν μορφήν νομοσχεδίου.

Προτοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ προῆλθε εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἐπὶ μέρους εἰσηγήσεων τῆς διὰ τὴν περαιτέρω βελτίωσιν τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ἰδρύματος θεωρεῖ σκόπιμον νὰ σχολιάσῃ συνοπτικῶς τὸ ὅλον ὑπόβαθρον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποῖου τὰ Μέλη αὐτῆς προσήγγισαν τὴν ὅλην ἐξέτασιν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Ἐκθέσεως.

Ὁ εὐρύτατος ρόλος τοῦ Ἰδρύματος ὡς τοῦ βασικοῦ μέσου μαζικῆς ἐπικοινωνίας πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ λαοῦ ἐπέβαλλε, κατὰ τὴν ἀποψιν τῆς Ἐπιτροπῆς, λεπτομερεστέραν ἀνάλυσιν τῶν πεπραγμένων τοῦ Ἰδρύματος ὥστε διὰ τῆς διατυπώσεως ἀφ' ἐνὸς ἐποικοδομητικῶν εἰσηγήσεων καὶ διὰ τῆς ἀσκήσεως ἀφ' ἐτέρου καλοπίστου κριτικῆς, ἐάν τοῦτο ἐπεβάλλετο, νὰ διορθωθῶν τὰ ἐνδεχομένως κακῶς κείμενα καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ Ἰδρυμα νὰ δυνηθῇ νὰ χωρήσῃ ἀπερίσπαστον εἰς τὴν χάραξιν τῆς πολιτικῆς λήψεως καὶ μεταδόσεως πληροφοριῶν καὶ ἰδεῶν πρὸς τὸν λαόν. Προσεγγίζουσα ἐξ ἄλλου ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ ὅλον θέμα ἔλαβε σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἐνάσκησις ὑπ' αὐτῆς τοῦ ἐνδεδειγμένου κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου θὰ ἐπροβλημάτιζε διαδοχικῶς τὸν λαόν καὶ θὰ καθίστα ἐνεργότεραν τὴν συμμετοχὴν του εἰς τὴν χάραξιν τῆς πορείας ἐνὸς ἡμικρατικοῦ οργανισμοῦ τοῦ ὁποῖου βασικοὶ ὄροι ἐντολῆς εἶναι ἡ ὀρθὴ ἐνημέρωσις ἢ πληροφοριοδότησις τοῦ λαοῦ, βασικαὶ προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων του. Ἄλλωστε, ὡς εἶναι παραδεκτόν, ἡ ὀρθὴ ἐνημέρωσις τοῦ λαοῦ ὁδηγεῖ εἰς τὴν λήψιν πεφωτισμένων ἀποφάσεων καὶ ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον συμπλήρωμα τῆς παιδείας τοῦ πολίτου ὡς καὶ προϋπόθεσις διὰ τὴν δημιουργίαν σκεπτομένων πολιτῶν εἰς τὴν Κύπρον, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου σχετίζεται κατὰ τρόπον ἄμεσον μὲ τὸ θεμελιώδες δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν λήψιν καὶ μετάδοσιν πληροφοριῶν καὶ ἰδεῶν, καὶ ἐφ' ὅσον γίνεται ὡς ἀνωτέρω δὲν μετατοπίζεται εἰς τὴν μετατροπὴν τοῦ πολίτου εἰς ἄπλοῦν ὄργανον Κυβερνητικῆς προπαγάνδας καὶ ἐκφράσεως τῶν κυβερνητικῶν ἀπόψεων μόνον.

Με βάση τὰς προαναφερθείσας κατευθυντήριους γραμμές ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐξήτασεν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰ πεπραγμένα τοῦ Ρ.Ι.Κ. Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ἐξετάσεως ἤχθη εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα :

- (α) Ἡ ἐπαύξεις τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ἰδρύματος διὰ τὴν πληρεστέραν ἐνημέρωσιν καὶ συμμετοχὴν οὕτω τοῦ λαοῦ εἰς τὴν γενικωτέραν πολιτικὴν τοῦ τόπου ἐπιβάλλεται, θὰ πρέπει δὲ ἀπὸ τοῦδε νὰ ἐπινοηθῇ ἡ εἰσαγωγὴ σειρᾶς προγραμμάτων εἴτε ταῦτα ἀναφέρονται εἰς ἔτι λεπτομερεστέραν μετάδοσιν τοῦ πλήρους κύκλου τῶν ἐργασιῶν τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος εἴτε ἀναφέρονται εἰς γενικωτέραν προβολὴν τῆς πολιτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.
- (β) Ἡ εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν ἐνημέρωσις καὶ πληροφοριοδότησις τῶν συνοίκων Τουρκοκυπρίων ἐπιβάλλεται καὶ ἀποτελεῖ, ἀφ' ἑαυτῆς, πρῶτιστον ἀνάγκην ὥστε ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου αὐτοῦ νὰ κατανοήσωσι πλήρως τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν καὶ νὰ ἐνδυναμωθοῦν εἰς τὴν ἀντιμετώπισίν της μέχρι τέλους. Ἐν προκειμένῳ ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐθεώρει σκόπιμον τὴν εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν καὶ ἔκτασιν εἰσαγωγὴν εἰδικῶν προγραμμάτων διὰ τοὺς συνοίκους Τουρκοκυπρίους ὡς ἐπίσης τὴν δημιουργίαν, διὰ καταλλήλων προγραμμάτων, ὡς μαθημάτων Τουρκικῆς καὶ Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀντιστοιχῶς, κλπ., τοιούτων συνθηκῶν καὶ προϋποθέσεων ὥστε ἡ ἐπαναγεφύρωσις τοῦ βιαίως δημιουργηθέντος χάσματος μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων τῆς Κύπρου νὰ καταστῇ δυνατὴ εἰς πείσμα τῶν σκευωρούντων εἰς βάρος τῶν συμφερόντων τοῦ τόπου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν δύναται παρὰ νὰ φέξῃ τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον διεδραμάτισαν κατὰ τὸ προδοτικὸν πραξικόπημα ὠρισμένοι ὑπάλληλοι τοῦ Ἰδρύματος, καὶ ἤ ἀνώτεροι, οἱ ὁποῖοι ὑπεστήριξαν ἐνεργῶς ἢ συνετάχθησαν μετ' αὐτοὺς πραξικοπηματίες.

- (γ) Ὁ διαδραματισθεὶς ρόλος τοῦ Ρ.Ι.Κ. διαρκοῦντος τοῦ πραξικοπήματος καὶ μετέπειτα δημιουργεῖ ἐπιπροσθέτους εὐθύνας διὰ τοὺς ἀρμοδίους τοῦ Ἰδρύματος πρὸς ἀνάληψιν τῶν ἐνδεδειγμένων ἐνεργειῶν δι' ἐξυγίανσιν τῶν ὑπηρεσιῶν του καὶ τὸν ἀποκλεισμὸν κάθε προϋποθέσεως ἢ ὁποῖα θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰς τὸ μέλλον παρομοίαν χρῆσιν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος. Ἐν προκειμένῳ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐσημείωσε μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι οἱ ἀρμόδιοι τοῦ Ἰδρύματος διεκινήθησαν ἤδη πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν, ἢ ὅλη δὲ προσπάθεια θὰ πρέπει νὰ συνεχισθῇ μέχρι τέλους.

Βεβαίως θὰ ἀπετέλει σοβαρὰν παράλειψιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐὰν δὲν ἐσχολίζεν εὐμενῶς τὰ σοβαρὰ ἐπιτεύγματα τοῦ Ἰδρύματος ἢ ἐὰν δὲν ἐξετίμα τὴν σημαντικὴν διὰ τὸν τόπον προσφορὰν του μετὰ τὰς δημιουργηθείσας συνεπεία τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς συνθήκας. Ἐν προκειμένῳ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ διεύθυνσις καὶ τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος, πλὴν ὠρισμένων ἐξαιρέσεων, ἐστάθησαν εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων προσφέροντες ἀνυπολογίστους ὑπηρεσίας διὰ τὸν τόπον.

Μετὰ τὴν προαναφερθέντα ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ τὸ ἀναληφθὲν ὑπ' αὐτῆς ἔργον ὡς ὀλοκληρωθὲν, ἐπαφίεται δὲ εἰς τὴν ὀλομέλειαν τοῦ Σώματος ὅπως, διευρύνουσα τὴν συζήτησιν, νὰ συμπληρώσῃ ἢ/καὶ ὑποβάλλῃ συμπληρωματικὰ εἰσηγήσεις καὶ σχόλια τὰ ὁποῖα ἀναμφιβόλως θ' ἀποτελέσωσι διὰ τοὺς ἀρμοδίους τοῦ Ἰδρύματος κατευθυντήριους γραμμὰς εἰς τὸν περαιτέρω προγραμματισμὸν τῶν δραστηριοτήτων καὶ ἐνεργειῶν των.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ παραμείνῃ καὶ αὐτὸ τὸ θέμα γιὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 23ην Ἰουνίου, καὶ ὡραν 4ην ἀπογευματινὴν, μὲ τὴν ἐξῆς ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Ἀλλοδαπῶν Δικαστηρίων (Μαρτυρία) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Κυνῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περὶ Ἐμπραγμάτων Βαρῶν καὶ Ἀπαγορεύσεων (Προσωρινὰ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1976.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) «Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφῆν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χαμηλὴ Μιχαηλίδη).
- (2) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον αἱ ἀρμόδιαι Ἀρχαὶ ἐχειρίσθησαν τὸ θέμα τῆς δολοφονικῆς ἀποπειρᾶς ἐναντίον τοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη καὶ τοῦ φόνου τοῦ Δώρου Λοῖζου ». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (3) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς Ἔτησία Ἐκθεσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1975 ». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (4) «Ἐκθεσις τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς Ἐκθεσις τοῦ ἀμπελουργικόν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως ».
- (5) «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς Ἡ ἀνάγκη υἰοθετήσεως πρῶνινης φοιτήσεως ».

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἐγγράψω ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον προκύπτει ἀπὸ ἀπάντησιν τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ τὸ θέμα εἶναι τὸ ἐξῆς : «Ἡ ἄνισος μεταχείρισις τῶν κατοίκων Λευκάρων ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν διὰ τὴν ἐγκατάστασιν ἰδιωτικῶν τηλεφῶνων».

Ὡς γνωστόν, ὅταν πρόκειται νὰ ἐγκαταστήσῃ ἓνας τηλεφῶνον χρειάζεται μόνον £23 ἐνῶ εἰς τὰ Λεύκαρα τοῦ ζητοῦν £250. Ἐπειδὴ ὅμως θὰ ἦτο πιὸ χρήσιμος ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἐὰν παρεπέμπετο ἅμα τῇ ἐγγραφῇ του εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν, οὕτως ὥστε νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐτοιμάσῃ σχετικὴν Ἐκθεσιν καὶ νὰ δῇ ἐὰν ὑπάρχουν καὶ τέτοιαι ἄλλαι περιπτώσεις — διότι ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὅτι ὑπάρχουν τέτοιαι περιπτώσεις, ὑπάρχουν διαθέσιμες γραμμὲς, δηλαδὴ εἰς τὴν περιοχὴν Λευκάρων ὑπάρχουν 100 γραμμὲς, χρησιμοποιοῦνται 40 καὶ εἶναι διαθέσιμες

60 και πέραν τῶν πέντε ἐτῶν παραμένουν ἀνεκμετάλλευτες — κατὰ συνέπειαν θὰ θεωρητῆι ὀλοκληρωθεῖσα ἢ εἰσήγησις πρὸς τὴν ὀλομέλειαν τοῦ Σώματος ἐὰν παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἅμα τῇ ἐγγραφῇ του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐχετε ὑποβάλει Ἐρώτησιν καὶ ἔχετε πάρει Ἀπάντησιν;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐχω ὑποβάλει Ἐρώτησιν. Ἔλαβα Ἀπάντησιν πρὸ δεκαπενθήμερου. Θέλω νὰ τὸ ἐγγράψω καὶ ἅμα τῇ ἐγγραφῇ του, ἐὰν συμφωνῆτε, νὰ παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὸν καλύτερον χειρισμόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγὼ προσωπικῶς φρονῶ ὅτι θὰ ἦτο καλύτερον νὰ σταλῆ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν. Εἶναι θέμα τὸ ὅποιον πρέπει νὰ συζητήσῃ μᾶλλον ἢ Ἐπιτροπὴ πρῶτον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν Ἐκθεσιν διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ διευρύνωμεν τὴν συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συμφωνῶ ὅπως παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Μιᾶς καὶ ἐθίγη τὸ θέμα αὐτὸ ἀπὸ τὸν κ. συνάδελφον καὶ διὰ νὰ μὴν ἐρχώμεθα κάθε λίγο νὰ βάζωμεν τοπικὰ θέματα, εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ θέμα γενικευθῆ καὶ νὰ εἶναι ὡς ἐξῆς : «Ἡ πολιτικὴ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν ἐπὶ παγκυπρίου κλίμακος». Διότι ὑπάρχουν πάρα πολλὰ προβλήματα καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας παρομοίᾳ φύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς οἰαδήποτε ἐνστάσις νὰ διευρυνθῆ τὸ θέμα;

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Καὶ μίαν τέτοιαν ἀπάντησιν εἶχαμεν καὶ σήμερα, ὅπως ἔχετε προσέξει, πάνω σὲ ἐπερώτησιν μου ἢ ὅποια δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ φυσικὰ καθόλου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς οἰαδήποτε ἐνστάσις νὰ διευρυνθῆ τὸ θέμα;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἄκριβῶς μόνος μου ἐθίξα τὸ θέμα τῆς διευρύνσεως τοῦ θέματος ἀλλὰ ἐδῶ εἶναι ὠρισμένες λεπτομέρειες. Δὲν πρόκειται περὶ ἐγκαταστάσεως ἰδιωτικῶν τηλεφῶνων ἢ περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου. Ἄλλὰ πρόκειται περὶ εἰδικῶν θεμάτων. Εἰς κάποιες περιπτώσεις, ὑπάρχουν δύο τοῦλάχιστον παγκύπρια διαθέσιμες τέτοιες γραμμές. Ὅμως δὲν εἶναι παγκύπριον τὸ θέμα ἀλλὰ πολὺ ὀρθόν εἶναι ἢ Ἐπιτροπὴ ἢ ὅποια θὰ τὸ ἐξετάσῃ νὰ ἐπισημάνῃ καὶ αὐτὲς τίς περιπτώσεις οὕτως ὥστε νὰ θεωρηθῆ ἢ συζητησις καλύπτουσα καὶ ἄλλες παρόμοιες περιπτώσεις. Καὶ συμφωνῶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου εἶναι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν;

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ὁχι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω πῶς ἔχετε τὸ δικαίωμα, ὅμως νὰ παρευρεθῆτε.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐάν κληθῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ παρακαλέσω ὅπως εἰδοποιηθῆτε διὰ τὴν ἡμερομηνίαν ποῦ θὰ συνεδριάσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ναί, αὐτὸ ποῦ ἤθελα νὰ προσθέσω κ. Πρόεδρε, εἶναι ὅτι ὑπάρχουν δεκάδες κοινότητες καὶ ἑνορίες σὲ ὁλόκληρο τὴν Κύπρο ποῦ δὲν διαθέτουν ἔστω καὶ ἓνα κοινωτικό δημόσιο τηλέφωνο. Καὶ νομίζω ὅτι μὲ τὴν εὐκαιρία αὕτη θὰ ἦτο σκόπιμον ἡ Ἐπιτροπὴ ποῦ θὰ ἐπιληφθῆ τοῦ θέματος ποῦ ἔχει ἐγγράψει ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Χριστοφίδης νὰ γενικεύσῃ τὸ ζήτημα, διαφορετικὰ καὶ ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω θέμα παρομοίας φύσεως διὰ πλεῖστες ὅσες κοινότητες. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐάν ἀκολουθήσωμεν αὐτὴν τὴν διαδικασίαν ὅλοι οἱ συνάδελφοι θὰ ἤθελαν νὰ ἐγγράψουν παρομοίας φύσεως θέματα καὶ τότε δὲν ξέρω ποῦ θὰ καταλήξωμεν.

Ἐφ' ὅσον ὅμως συμφωνεῖ ὁ συνάδελφος νὰ γενικευθῆ τὸ θέμα τὸ πρόβλημα νομίζω μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπισθῆ μὲ τὸν καλύτερο τρόπο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐντάξει. Ὅστε τὸ θέμα παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων διὰ νὰ τὸ μελετήσῃ καὶ νὰ κάμῃ Ἐκθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν, δηλ. ἐννοῶ τὸ θέμα ὡς τώρα ἐγενικεύθη.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὁρα λήξεως 8.13 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῦζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Ἀλέκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος

Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Πελεκάνος Χρῖστος
Πασκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος
Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιάν Ἀντράνικ
Κυρίλλης Φέλιε
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀνάγκη ἐγκαταστάσεως τηλεφώνου εἰς τὰς τουριστικὰς περιοχὰς «Κόλλπος τῶν Κοραλλίων» καὶ «Ἅγιος Γεώργιος» Πέγειας, Πάφου — Ἡ ἀνάγκη τοποθετήσεως μονίμου ἱατροῦ εἰς Κάτω Πύργον — Ἡ ἀνάγκη διορισμοῦ μονίμου κτηνιάτρου καὶ γεωπόνου εἰς τὴν περιοχὴν Κάτω Πύργου).
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Τριμερῶν Συνεννοήσεων (Διεθνῆ Ἑργατικά Ἐπίπεδα) (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῶν Μεταναστῶν Ἑργατῶν (Συμπληρωματικαὶ Διατάξεις) Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, αἱ σχετικαὶ παρατηρήσεις τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Στ. Ἀμπίζα καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῆς Ἀξιοποιήσεως τοῦ Ἀνθρωπίνου Δυναμικοῦ (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Λ. Καραμιχάλη καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τῶν Ὁργανώσεων τῶν Γεωργικῶν Ἑργατῶν (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (6) Ἐκθεσις ἐπὶ τῆς προτάσεως Νόμου τῆς τιτλοφορουμένης ὡς «Ὁ περὶ Ὁρισμένων Πειθαρχικῶν Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ἑρεύνης καὶ Ἐκδίκασις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977», αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Φάντη) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (7) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
- (8) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Χ. Μιχαηλίδης, Α. Γιάγκου, Κ. Παπαδημητρίου, Ν. Μαυρονικόλας, Λ. Καραμιχάλης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη θέματος «Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς ἀξαναόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων».
- (9) Ἐκθεσις τῆς Κοιν. Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον αἱ ἀρμόδια Ἀρχαὶ ἐχειρίσθησαν τὸ θέμα τῆς δολοφονικῆς ἀποπειρᾶς ἐναντίον τοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη καὶ τοῦ φόνου τοῦ Δώρου Λοῖζου», αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα συζήτησις (Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Γαλανός, Α. Μιχαηλίδης, Χρ. Χριστοφίδης, Κ. Παπαδημητρίου).
- (10) Ἐκθεσις τῆς Κοιν. Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμου τοῦ 1964 τῶν ἀφρορῶσῶν εἰς τὴν τοποθέτησιν ταξιμέτρων ἐφ' ὅλων τῶν ἀστικῶν ταξί» καὶ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ὅπως ἀποσταλῆ ἀντίγραφον ταύτης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων πρὸς ἐνημέρωσιν.

- (11) Έκθεσις τῆς Κοιν. Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἐτησία Ἐκθεσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1975».
- (12) Παραπομπή εἰς τὴν Κοιν. Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τοῦ θέματος «Ἡ πολιτικὴ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν ἐπὶ παγκυπρίου κλίμακος».

Τιμὴ 50 Μίλις

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1977

(Ὑπόμνημα ἀναρξέως 4.19 μ.μ.)

Ἄρ. (38)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς 38ης συνεδρίας τῆς 1ης Συνόδου τῆς Γ' Βουλευτικῆς Περιόδου καὶ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Α — Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις.

Ἐὰν ὑπάρχουν Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα νὰ τὲς ἀναγνώσῃ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ δεύτερον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία :

«Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1977». Παρακαλῶ τὸν Προεδρεύοντα τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν στὸ Σῶμα.

(1659)

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού	Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έμπορίου και Βιομηχανίας
Άλέκος Μιχαηλίδης, Προεδρεύων	Άλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Πάρις Λένας	Άλέκος Μιχαηλίδης
Σταῦρος Άμπιζας	Πάρις Λένας
Χρίστος Βάκης	Άνδρέας Γιάγκου
Άλέξης Γαλανός	Ντίνος Κωνσταντίνου.
Ντίνος Κωνσταντίνου	
Τάκης Χατζηδημητρίου.	

Αί ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Έπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς ἴδιο αὐτῶν συνεδριάσεις συγκροτηθεῖσας τὴν 6ην καὶ 17ην Ἰουνίου, 1977. Εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτὰς κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου νόμου ἐκπρόσωποι τῶν Ὑπουργείων Οἰκονομικῶν καὶ Έμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἀφ' ἑνὸς ἢ ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου, 1977 μείωσις κατὰ 10% τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐπὶ ἀριθμοῦ ἐμπορευμάτων προερχομένων ἐκ χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἢ κατάργησις τοῦ δασμοῦ προτιμήσεως ἐπὶ ὠρισμένων ἐμπορευμάτων προερχομένων ἐκ χωρῶν τῆς Κοινοπολιτείας, πλὴν τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου καὶ τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰρλανδίας. Περαιτέρω, διὰ τοῦ ἐν λόγω νομοσχεδίου ἐνσποιοῦνται καὶ κωδικοποιοῦνται αἱ διατάξεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀπαλλαγὴν ἢ τὴν ἐπιστροφὴν εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐπὶ τῶν πρώτων ὑλῶν τῶν εἰσαγομένων πρὸς χρῆσιν εἰς τὴν ἐγχώριον παραγωγὴν.

Ὡς γνωστὸν διὰ τῶν προνοιῶν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, αἵτινες ἐτέθησαν ἐν ἰσχύϊ ὀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου, 1973, οἱ εἰσαγωγικοὶ δασμοὶ ἐπὶ τῶν διαφόρων προϊόντων ἅτινα προέρχονται ἐκ χωρῶν τῆς ΕΟΚ μειοῦνται κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως ἰσχύος τῆς Συμφωνίας κατὰ 15%, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ τρίτου ἔτους κατὰ 25%, ἀπὸ δὲ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πέμπτου ἔτους κατὰ 35%. Ἡ μέχρι σήμερον μείωσις ἥτις συνολικῶς ἀνήλθεν εἰς 25% διὰ τῆς θεσπίσεως σχετικῶν νομοθεσιῶν, ἀπαιτεῖται ὅπως μειωθῇ περαιτέρω κατὰ 10% ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου, 1977 ὥστε ἡ συνολικὴ μείωσις ν' ἀνέλθῃ εἰς 35%, ὡς τοῦτο προβλέπεται ὑπὸ τῆς ἐν λόγω Συμφωνίας.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Έπιτροπαὶ μελετήσασαι τὸ ὅλον θέμα ἀπεφάσισαν κατ' ἀρχὴν ὅπως τοῦτο μὴ προωθηθῇ πρὸς συζήτησιν εἰς τὸ Σῶμα προτοῦ αὐτὰι ἐνημερωθῶσι ἐπὶ τῶν ἐπικειμένων διαβουλεύσεων τῆς Κυπριακῆς Ἀποστολῆς εἰς Βρυξέλλας μετὰ τῶν ἀρμοσίων Ὀργάνων τῆς Κοινότητος δι' ἀνανέωσιν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τὴν ΕΟΚ.

Υπό τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαι συνήλθον εἰς νέαν αὐτῶν συνεδρίαν εἰς ἣν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῶν προαναφερθέντων Ὑπουργείων οἵτινες καὶ ἐνημέρωσαν τὰ Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῆς ὅλης ἀκολουθησομένης διαδικασίας καὶ θέσεως τῆς Κυπριακῆς πλευρᾶς ἐν σχέσει μετὰ τὴν ἀνανέωσιν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως Κύπρου μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω αἱ δύο Ἐπιτροπαι λαβοῦσαι ὑπὸ ὄψιν ὅτι διὰ τοῦ περι οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου τηρεῖται ἡ διαδικασία εὐθυγραμμίσεως τῆς Τελωνειακῆς μας νομοθεσίας πρὸς τὰς προνοίας τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, συμφωνοῦν πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ ὡς ἐκ τούτου, διαφωνούντων τῶν ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῶν κ.κ. Ντ. Κωνσταντίνου καὶ Τ. Χατζηδημητρίου, εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ.

Οἱ κ.κ. Ντ. Κωνσταντίνου καὶ Τ. Χατζηδημητρίου διαφωνοῦντες μετὰ τὴν οὐσίαν τῆς ὅλης Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος διετύπωσαν τὴν διαφωνίαν των ἐπὶ τῶν προνοιῶν τοῦ προτεινομένου νόμου τῶν ἐχουσῶν σχέσιν μετὰ τὴν ἐν λόγῳ Συμφωνίαν, καὶ ἐπεφυλάχθησαν ὅπως ἀναπτύξωσι διὰ ζωῆς τὰς ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος ἀπόψεις των εἰς τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔτι ὁμιλεῖται :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἄξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ εἶναι κυρωτικὸν καὶ ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τελευταίου σταδίου τῆς συμφωνίας συνδέσεως μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ε.Ο.Κ. Ἐπομένως πρόκειται διὰ τὴν τυπικὴν ἐγκρισίν ἤδη ἀνειλημμένης Κυβερνητικῆς υποχρεώσεως.

Ὡς γνωστὸν ἡ πρώτη φάσις τῆς συμφωνίας συνδέσεως μεταξὺ Κύπρου καὶ Ε.Ο.Κ. λήγει τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1977 καὶ ἤδη ἀντιπροσωπεῖα τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως ἀπαρτιζομένη ἀπὸ ἀνωτέρους λειτουργοὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν διαπραγματεύεται εἰς Βρυξέλλας παράτασιν τῆς ἀρχικῆς φάσεως ὑπὸ ὀρισμένους νέους ὅρους, διὰ 2½ ἔτη, δηλαδὴ μέχρι Δεκεμβρίου τοῦ 1980.

Αἱ ἀρμόδια Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαι Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Οἰκονομικῶν ἔχουν ἤδη ἐνημερωθῆ ἀπὸ τὰ ἀνάλογα Ὑπουργεῖα διὰ τὸ περιεχόμενον τῶν μέχρι τοῦδε διαπραγματεύσεων καὶ ὡς ἐμφαίνεται διὰ μὲν τὰ βιομηχανικὰ μας προϊόντα θὰ μειωθῶν εἰς τὸ ἐλάχιστον οἱ εἰσαγωγικοὶ δασμοὶ εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ ταυτόχρονα θὰ ὑπάρξῃ μεγαλύτερα καὶ εὐρύτερα ἐλαστικότης εἰς τοὺς κανόνας προσελεύσεως. Ἐπίσης διαφαίνεται ὅτι θὰ ὑπάρξῃ ἐλαστικότης ἀπὸ πλευρᾶς Ε.Ο.Κ. ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρχικὴν των ἀπαίτησιν διὰ περαιτέρω σταδιακὴν μείωσιν τῶν δασμῶν τῶν εἰσαγομένων βιομηχανικῶν προϊόντων ἀπὸ τὴν Ε.Ο.Κ., οὕτως ὥστε νὰ ἐπηρεασθῆ τὸ ὀλιγώτερον δυνατόν ἡ ἐπιτόπιος Κυπριακὴ βιομηχανία.

Περὶ πλέον ἀναμένεται ὅτι θὰ παρασχεθῆ ἀπὸ τὴν Ε.Ο.Κ. πρὸς τὴν Κύπρον τεχνοοικονομικὴ βοήθεια πέντε τῶν 14 ἑκατομμυρίων λιρῶν ὑπὸ συμφέροντας ὅρους.

Ἐκεῖ ποῦ δικαιολογημένα μᾶς διακατέχει σοβαρὰ ἀνησυχία εἶναι τὸ μέλλον τῶν γεωργικῶν μας ἐξαγωγῶν εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ εἰδικὰ εἰς τὴν Βρεττανίαν. Ἔνεκα τοῦ ὅτι κατόπιν τῆς ἐναρμονίσεως τῆς Βρετανικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς μετὰ τὰς ὑπολοίπους χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. θὰ ἀπολεσθῇ τὸ προνομιακὸν καθεστῶς τῶν χωρῶν τῆς Κοινοπολιτείας δι' ἐξαγωγὰς εἰς Βρεττανίαν καὶ εἰς τὸ θέμα τῆς Κύπρου ἢ Ε.Ο.Κ. δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ συζητήσῃ ὑπαλλακτικὰς λύσεις πρὸ τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1977. Εἶναι ἐπόμενον ὅτι μέχρι τότε τὸ μέλλον τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων θὰ εἶναι κυριολεκτικὰ ἐπὶ ξύλου κρεμᾶμενον.

Καὶ διὰ μὲν τὰ περισσότερα Κυπριακὰ γεωργικὰ προϊόντα ἐδόθη παράτασις τοῦ προνομιακοῦ καθεστώτος μέχρι τέλους τοῦ 1977, δι' ὠρισμένα ὅμως εἶδη ὅπως οἱ πατάτες, τὸ γλεύκος καὶ τὸ σιέρυ τὸ προνομιακὸν καθεστῶς λήγει τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1977.

Θὰ ἦτο πρόωρον νὰ προδικάσωμεν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ νέου κύκλου ἐπαφῶν καὶ διαπραγματεύσεων τὰς ὁποίας αὐτὴν τὴν στιγμὴν πραγματοποιεῖ ἡ Κυπριακὴ ἀντιπροσωπεία εἰς Βρυξέλλας. Οὔτε θὰ ἐπιθυμούσαμεν νὰ διαμφισθητήσωμεν τὴν σχετικὴν αἰσιοδοξίαν τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὅτι τελικὰ θὰ ἐξευρεθῇ ἰκανοποιητικὴ λύσις εἰς τὰ σημερινὰ προβλήματα.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν ὅπως ἰδιαίτερως εἶναι ὅτι ἐνδείκνυται μελλοντικῶς καλύτερος προγραμματισμὸς καὶ ἐξεύρεσις νέων ἀγορῶν ὡς καὶ ἡ περισσότερον μεθοδικὴ διεύρυνσις τῶν ὑφισταμένων ἀγορῶν διὰ τὰ Κυπριακὰ προϊόντα διότι εἶναι πολὺ ἐπισηφάλης νὰ στηριζόμεθα σχεδὸν ἀποκλειστικὰ εἰς μίαν μόνον ἀγορὰν δι' ὠρισμένα ἀπὸ τὰ γεωργικὰ μας προϊόντα, ὑπὸ τὰς σημερινὰς δυσκόλους συνθήκας.

Πιστεύομεν ταυτόχρονα ὅτι ἡ παράτασις τῆς συμφωνίας μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. εἶναι ἐνδεδειγμένη διότι, πλὴν ἄλλοις, δὲν ἐπηρεάζει σημαντικὰ τὰ ἐμπορικὰς μας σχέσεις μετὰ ἄλλας χώρας καὶ ἡ Κύπρος ἔνεκα τοῦ μικροῦ μεγέθους τῆς καὶ τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως δύναται κάλλιστα νὰ συναλλάττεται χωρὶς ἰδιαίτερα προβλήματα μετὰ ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου, εἰς Δύσιν, Ἀνατολήν καὶ τὸν Τρίτον κόσμον.

Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον ἐνέχει ἰδιαίτεραν σημασίαν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριον μετὰ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι ἡ πολιτικὴ πλευρὰ τοῦ θέματος. Ἡ Κύπρος, φύσει καὶ χώρῳ, ἀνήκει εἰς τὰς Μεσογειακὰς χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ Δημοκρατία τῆς Κύπρου ἔχει τὴν ἀνάγκην τῆς συνεχίσεως τῶν στενῶν δεσμῶν μετὰ τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ εἰδικὰ τῆς Ε.Ο.Κ. Ἡ παράτασις τῆς Ἐμπορικῆς Συμφωνίας μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. ἐνισχύει τοὺς πολιτικοὺς δεσμοὺς καὶ δημιουργεῖ ἠϋξημένα κωλύματα εἰς τὰς προσπάθειάς τοῦ Ντενκτάς καὶ τοῦ ψευδοκράτους τοῦ δι' ἀναγνώρισιν.

Ταυτόχρονα ἀναμένομεν ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. νὰ ἐπαυξήσουν τὰς πιέσεις τῶν ἐπὶ τῆς Τουρκίας καὶ ἀτομικὰ μίᾳ ἐκάστη ἀλλὰ καὶ ἡ Ε.Ο.Κ. ὡς σύνολον διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων κατοχῆς καὶ τὴν ἐξεύρεσιν δικαίας λύσεως διὰ τὴν Κύπρον στηριζομένης εἰς τὰ ψηφίσματα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Γνωρίζομεν ὅλοι ὅτι ἡ Τουρκία, παρ' ὅλας τὰς ὀπισθοδρομικὰς μεσαιωνικὰς τῆς παραδόσεις καὶ τὴν ἀπάνθρωπον συμπεριφορὰν τῆς ἐναντι τῶν ἀδυνάτων λαῶν, διακατέχεται ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὰς τάξεις τῶν διανοουμένων καὶ τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀτατούρκ ὁ ὁποῖος προώθησε τὸν ἐξευρωπαϊσμὸν καὶ τὴν μεταρρύθμισιν εἰς τὴν Τουρκίαν.

Αἱ ἰθύνουσαι τάξεις εἰς τὴν Τουρκίαν ἔχουν τὸ σύμπλεγμα καὶ θέλουν νὰ πιστεύουν ὅτι ἀνήκουν ὡς χώρα εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐπιθυμοῦν δὲ στενωτέρους δεσμοὺς μετὰ τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ μελλοντικὴν ἔνταξιν εἰς τὴν Ε.Ο.Κ.

Αἱ θηριωδῖαι ὁμως τὰς ὁποίας ἐπροξένησαν εἰς τὸ μικρὸν ἀνεξάρτητον Εὐρωπαϊκὸν κράτος τῆς Κύπρου καὶ ἡ κατάφωρος καταπάτησις ἐκ μέρους τῶν κάθε ἀνθρωπίνου δικαιώματος εἰς τὴν Κύπρον δὲν καθιστοῦν τὴν Τουρκίαν ὑποψηφίαν διὰ τὴν Εὐρώπην, τούναντίον δημιουργοῦν πρόβλημα παραμονῆς τῆς Τουρκίας εἰς οἰονδήποτε Εὐρωπαϊκὸν ὄργανισμὸν, ὅπως τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης, κ.λ.π.

Καὶ εἶναι ἐδῶ ποῦ ἡ Ε.Ο.Κ. ἀπέδειξε μέχρι τώρα ἀδιαφορίαν καὶ ὀλιγωρίαν καὶ δὲν ἐξήσκησε τὰς ἀπαιτούμενας πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας διὰ τὴν παράνομον κατοχὴν μέρους τῆς Κύπρου καὶ τὴν καταπάτησιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὡς καταμαρτυρεῖ τὸ πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

Δὲν εἶναι ἀρκετὸν αἱ χῶραι τῆς Ε.Ο.Κ. νὰ μὴν ἀναγνωρίζουν τὸ Τουρκοκυπριακὸν κατασκευάσμα, αὐτὸ ποῦ ὁ Παλαμᾶς ἀντὶ γιὰ κράτος θὰ ἐχαρακτήριζε ὡς ἓνα «γέλιο, ἓνα παράλαμα, ἓνα κλάμα» ἀλλὰ ὄχι ἓνα βασίλειο.

Πρέπει νὰ προβοῦν εἰς ἐμπράκτους, οὐσιαστικὰς καὶ πραγματικὰς πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας καὶ ὡς Ε.Ο.Κ. καὶ ὡς μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καὶ κάθε χώρα ἀτομικὰ διότι ἡ Τουρκία ἐάν πράγματι ἐπιθυμῇ νὰ θεωρηθῆται μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας καὶ νὰ συνδέεται μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. πρέπει νὰ ἐπανορθώσῃ ἀμέσως τὴν ἄδικον μεταχείρισιν τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου ἐν τῷ συνόλῳ του καὶ ἀποσυρομένη ἀπὸ τὴν Κύπρον νὰ συναινέσῃ εἰς μίαν δικαίαν λύσιν νοουμένου ὅτι καὶ ἡ Κύπρος ἀνήκει εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ συνδέεται δι' ἐμπορικῶν καὶ ἄλλων δεσμῶν μὲ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ.

Καὶ ἡ ἠθικὴ εὐθύνη διὰ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἐξασκήσεως οὐσιαστικῶν πιέσεων ἐναντίον τῆς Τουρκίας καθίσταται ἀκόμη μεγαλυτέρα ἐναντὶ τῆς Κύπρου ὡς χώρας τῆς Εὐρώπης, ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον αἱ χῶραι τῆς Ε.Ο.Κ. κόπτονται καθημερινῶς διὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα τοῦ λαοῦ τῆς Ζιμπάβου (Ροδεσίας), Ναμίβια καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς.

Θά ψηφίσωμεν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον καὶ ὑποστηρίζομεν τὴν συνέχισιν τῶν ἐμπορικῶν μας δεσμῶν μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Ταυτόχρονα ἀναμένομεν ἀπὸ τὴν Ε.Ο.Κ. πλήρη κατανόησιν καὶ βοήθειαν εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα διὰ τῆς ὑπογραφῆς μιᾶς εὐεργετικῆς καὶ δικαίας συμφωνίας διὰ τὰ Κυπριακὰ προϊόντα, ὡς ἐπίσης εἰς τὴν πολιτικὴν σφαῖραν συνέπειαν καὶ πραγματικὰς οὐσιαστικὰς πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας διὰ νὰ ἀπσυρθοῦν τὰ Τουρκοκικὰ στρατεύματα κατοχῆς καὶ νὰ διανοιχθῇ οὕτω ὁ δρόμος διὰ μίαν δικαίαν καὶ μόνιμον λύσιν εἰς τὸ Κυπριακὸν θέμα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Σκοπὸς τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοδίου εἶναι ἡ ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου μείωσις κατὰ 10% τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν γιὰ ὀρισμένα προϊόντα προερχόμενα ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Ἡ μείωσις αὕτη προβλέπεται ἀπὸ τὴν συμφωνία ποῦ ἔχει ὑπογράψῃ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις στίς 19 Δεκεμβρίου, 1972 γιὰ τὴν σύνδεσιν τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Ἡ συμφωνία σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. προβλέπει τὴν τελωνειακὴν ἔνωση τῆς Κύπρου μέσα σὲ δέκα χρόνια καὶ σὲ δύο πενταετῆ στάδια ποῦ τὸ πρῶτο λήγει τὴν 30ὴν Ἰουνίου, 1977. Μὲ βάση τὴν συμφωνία αὕτη

ή Κύπρος αναλάμβανε να μειώσει τους τελωνειακούς της δασμούς για μεγάλο αριθμό εμπορευμάτων που εισάγονται από τις χώρες μέλη της ΕΟΚ κατά 15% από 1.1.1973, κατά άλλα 10% την 1.6.1975 πράγμα που έγινε και κατά άλλα 10% από 1.6.1977 πράγμα που γίνεται με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο. Δηλαδή μιιά συνολική μείωση των δασμών μας κατά 35%.

Σάν αντίλλαγμα ή ΕΟΚ θα παραχωρούσε στην Κύπρο διατήρηση της προνομιακής μεταχείρισης των κυπριακών εξαγωγών στη Βρετανική αγορά μέχρι την 30.6.1977, μείωση των δασμών της ΕΟΚ κατά 70% για ένα μεγάλο αριθμό βιομηχανικών προϊόντων κυπριακής προέλευσης, κατά 40% μείωση των δασμών της ΕΟΚ για τα έσπεριδοειδή, κατά 100% για τα χαρούπια και την παραχώρηση οικονομικής και τεχνικής βοήθειας. Τέλος ή συμφωνία πρέσβλεπε ότι 18 μήνες πριν από τή λήξη του πρώτου σταδίου θα αρχίσουν διαπραγματεύσεις για συζήτηση του δευτέρου σταδίου. Αύτες ήταν οι πρόνοιες του πρώτου σταδίου και του δευτέρου σταδίου σύνδεσης της Κύπρου με τήν ΕΟΚ.

Πριν προχωρήσουμε στην εκτίμηση των αποτελεσμάτων του πρώτου σταδίου και τις προτάσεις της ΕΟΚ για τὸ δεύτερο στάδιο είναι αναγκαίο να σχολιάσουμε μερικά σημεία της εισηγητικής έκθεσης του παρόντος νομοσχεδίου.

Στή δεύτερη σελίδα της εισηγητικής έκθεσης αναφέρεται :

«Σχεδόν όλαι αί χώραι της Μεσογειακής Λεκάνης έχουν υπογράψει διαφόρους συμφωνίας μετά της ΕΟΚ. Αί μόναι Μεσογειακαί χώραι αί όποια δέν επέδειξαν ένδιαφέρον να υπογράψουν οίανδήποτε συμφωνίαν είναι ή 'Αλβανία και ή Λιβύη».

Ποιός είναι ο στόχος αύτης της παραγράφου; Στόχος είναι να καταδείξη στο Σώμα ότι δέν είναι μόνο ή Κύπρος που υπόγραψε συμφωνία με τήν ΕΟΚ αλλά σχεδόν όλες οι Μεσογειακές χώρες. Κατά συνέπεια καλά έκάμαμε σαν Κύπρος να υπογράψουμε τή συμφωνία. Όμως αυτό και μόνο τὸ ότι και οι άλλες μεσογειακές χώρες υπόγραψαν συμφωνία δέν αποτελεί στοιχείο που καταδεικνύει τήν όρθότητα ή μη της απόφασης της Κυπριακής Κυβέρνησης. Η όρθότητα θα φανή από τα αποτελέσματα αύτης της συμφωνίας στα 4,5 χρόνια που πέρασαν. Και ή εισηγητική έκθεση δέν κάμνει καμμιάν αναφορά για τὸ σοβαρό αυτό θέμα. Έπειτα ή εισηγητική έκθεση δέν μας λέει τί είδους συμφωνίες έχουν υπογράψει οι άλλες Μεσογειακές χώρες και ιδιαίτερα αν οι συμφωνίες αύτες είναι καλύτερες ή χειρότερες από αύτή που υπόγραψε ή Κύπρος. Όμως τὸ Σώμα πρέπει να γνωρίζη ποιά είναι ή πραγματική κατάσταση προτού πάρει θέση πάνω στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Στή συνέχεια ή εισηγητική έκθεση προσθέτει :

«Ο χώρος της Κοινής Αγοράς έχει αποδειχθεί από οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής απόψεως ως ζωτικής σημασίας διά τήν Κύπρον. Διά της παραχώρησης υπό της Κοινότητας ώρισμένων προνομίων διά γεωργικά και βιομηχανικά προϊόντα, ή δυνατότης διοχετεύσεως κυπριακών προϊόντων εις μίαν αγοράν άνω των 260 εκατομμυρίων ατόμων έχει αύξηθεί σημαντικώς».

Δικαιολογημένα δημιουργείται τὸ ερώτημα : Ποιά είναι τα στοιχεία που συνηγορούν ότι ή ΕΟΚ έχει αποδειχθεί από οικονομικής άποψης σαν χώρος ζωτικής σημασίας για τήν Κύπρο; Ποιά είναι τα προνόμια που μας παραχωρούνται ώστε να αύξηθουν σημαντικά οι δυνατότητες εξαγωγής κυπριακών προϊόντων στην αγορά των 260 εκατομμυρίων; Τέλος ποιά είναι τα στοιχεία που δείχνουν ότι ή ΕΟΚ έχει αποδειχθεί ζωτικής σημασίας για τήν Κύπρο από κοινωνικής και πολύ περισσότερο από πολιτιστικής άποψης; Πολύ περίεργα πράγματα. Απάντηση στα δικαιολογημένα αυτά έρω-

τήματα δέν δίνεται ούτε από την εισηγητική έκθεση τής Έκτελεστικής Έξουσίας ούτε από την έκθεση τής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού. "Όμως ή Βουλή πρέπει νά γνωρίζη την πραγματικότητα.

Πιο κάτω ή εισηγητική έκθεση καταλήγει :

...«Ως γνωστόν Κυπριακή αποστολή εϋρίσκειται επί του παρόντος εις Βρυξέλλας πρός τόν σκοπόν διεξαγωγής διαβουλεύσεων μετά των αρμοδίων όργάνων τής Κοινότητας δι' ανανέωσιν τής Συμφωνίας».

Ποιό ήταν τό αποτέλεσμα αύτων των διαβουλεύσεων; Οί όροι είναι καλύτεροι από τό πρώτο στάδιο ή χειρότεροι; Δέν είναι όρθό νά κατατοπιστή ή Βουλή (έχει γίνει κατατόπιση στις Έπιτροπές Έμπορίου και Οικονομικών όμως τό Σώμα δέν ενημερώθηκε) ώστε νά γνωρίζη τούς νέους όρους πριν ψηφίσει γιά τή νέα δασμολογική μείωση; Πώς είναι δυνατό νά αποφασίση τό Σώμα αν δέν είναι γνώστης όλων των λεπτομερειών; Τό Σώμα πρέπει νά γνωρίζη όλες τις λεπτομέρειες και ή Έκτελεστική Έξουσία έχει καθήκον νά τό κατατοπίση.

Τέλος εδώ γίνεται λόγος γιά ανανέωση τής Συμφωνίας. "Όμως ανανέωση γίνεται γιά τις έμπορικές συμφωνίες και όχι γιά τή συμφωνία σύνδεσης και έμεις είναι συμφωνία σύνδεσης πού έχουμε υπογράψει. Τί κρύβεται πίσω από τή λέξη ανανέωση; Είναι λανθασμένη διατύπωση; "Η μήπως ή ΕΟΚ δέν μάς θέλει νά προχωρήσουμε στό δεύτερο στάδιο και παρατείνεται τό πρώτο στάδιο; Και αν έτσι έχουν τά πράγματα τότε είναι παράταση του πρώτου σταδίου και όχι ανανέωση τής Συμφωνίας.

Αυτά είναι μερικά σχόλια αναφορικά με την εισηγητική έκθεση τής Έκτελεστικής Έξουσίας. "Όμως ανεξάρτητα από τά πιο πάνω άχαρακτήριστα θά περάσουμε στη συζήτηση τής ούσίας του θέματος.

Ποιά ήταν τά αποτελέσματα του πρώτου σταδίου σύνδεσης τής Κύπρου με την Εϋρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα;

"Ένα από τά βασικά επιχειρήματα κατά τή συζήτηση του θέματος τής σύνδεσης μας με την ΕΟΚ τό 1972, όπως και τώρα στην εισηγητική έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών, ήταν ότι ή Κύπρος γίνεται μέλος μιας κοινότητας πέραν των 200 εκατομμυρίων κατοίκων πράγμα πού ξανοίγει μεγάλες προοπτικές γιά την αύξηση των εξαγωγών μας. "Έχει έπαληθευθεί αυτή ή πρόβλεψη;

Τά επίσημα στοιχεία δείχνουν ότι τό 1972, τό χρόνο πριν από τή σύνδεση, οι εξαγωγές μας στις χώρες τής ΕΟΚ ανέρχονταν σε £12 εκατομμύρια. Τό 1973 οι εξαγωγές μας στις χώρες αυτές παρέμειναν στο ίδιο επίπεδο, τό επίπεδο του 1972. Τό 1974 οι εξαγωγές μας εμειώθηκαν στα £7 εκατομμύρια και τό 1975 και 1976 έσημείωσαν και νέαν μείωση και έπεσαν στα £5 εκατομμύρια. "Η ίδια ή ζωή έχει διαψεύσει τις προβλέψεις των ύποστηρικτών τής σύνδεσης μας με την ΕΟΚ. Ούτε ή αγορά των 200 και πλέον εκατομμυρίων κατοίκων ούτε ή μείωση των δασμών τής ΕΟΚ υποβοήθησαν την αύξηση των εξαγωγών μας. Μάλιστα στις πιο κρίσιμες στιγμές γιά την Κύπρο οι εξαγωγές μας προς τις χώρες αυτές σημείωσαν σημαντική μείωση.

Προβάλλεται όμως τό επιχειρήμα ότι εξαιτίας τής κατάστασης πού δημιουργήθηκε στην Κύπρο 1½ χρόνο μετά την εφαρμογή τής συμφωνίας σύνδεσης δέν έχει επιτρέψει νά φανούν τά ευεργετικά αποτελέσματα της. Εϋσταθεί αυτός ο ισχυρισμός; "Η ίδια ή κυπριακή πραγματικότητα απορρίπτει αυτό τόν ισχυρισμό. Στην ίδια αυτή περίοδο πού οι εξαγωγές μας προς την ΕΟΚ σημείωσαν σημαντική μείωση, οι εξαγωγές μας προς τις σοσιαλιστικές και τις άραβικές χώρες είτε παρέμειναν στο ίδιο επίπεδο, είτε σημείωσαν άνοδο και σε αρκετές περιπτώσεις σημαντική άνοδο. Σαφής και κατηγορηματική άπάντηση στον πιο πάνω ισχυρισμό. "Η σύνδεση μας με την ΕΟΚ δέν έβοήθησε στην άνοδο των εξαγωγών μας.

Ποιά είναι η κατάσταση αναφορικά με τις εισαγωγές μας από την ΕΟΚ;

Τα επίσημα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι οι εισαγωγές μας από τις χώρες της ΕΟΚ αύξηθηκαν στο διάστημα αυτό, παρά την έκτακτη κατάσταση, από 67 εκατομμύρια τό 1972 σε £85 εκατ. τό 1976.

Τό πρώτο βασικό συμπέρασμα με βάση τα επίσημα στοιχεία είναι ότι ενώ μειώθηκαν οι δικές μας εξαγωγές αύξηθηκαν οι εξαγωγές της ΕΟΚ προς την Κύπρο. Έμεις δεν όφελήθηκαμε, εκείνοι που όφελήθηκαν είναι ή ΕΟΚ.

Στή συμφωνία σύνδεσης μας με την ΕΟΚ υπήρχε πρόνοια ότι θα παραχωρούντο προς την Κύπρο οι ίδιες διευκολύνσεις που θα παραχωρούνταν και στις άλλες μεσογειακές χώρες όταν θα άποφασίζετο και θα εφαρμόζετο ή μεσογειακή πολιτική της ΕΟΚ. Τί έχει συμβή; Έχει εξαγγελθή ή μεσογειακή πολιτική της ΕΟΚ έδω και μερικά χρόνια, δόθηκαν προνομιακές μεταχειρίσεις σε όλες σχεδόν τις χώρες της Μεσογείου και σε χώρες της Μεσογείου που έχουν υπογράψει έμπορική συμφωνία και όχι συμφωνία σύνδεσης. Τί έγινε με την Κύπρο; Στην Κύπρο δεν παραχωρήθηκε τίποτε από τις πρόνοιες της μεσογειακής πολιτικής. Η ΕΟΚ άθέτησε τή σαφή αυτή πρόνοια της συμφωνίας της με την Κύπρο.

Τό δεύτερο βασικό συμπέρασμα από τή συμφωνία σύνδεσης είναι ότι ή ΕΟΚ έθεσε την Κύπρο σε πιο μειονεκτική θέση από τις άλλες χώρες της Μεσογείου, έγινε διάκριση σε βάρος της Κύπρου, και άθέτησε τή σαφή πρόνοια της συμφωνίας σύνδεσης.

Στή συμφωνία σύνδεσης υπήρχε πρόνοια για παραχώρηση στην Κύπρο από μέρους της ΕΟΚ οικονομικής και τεχνικής βοήθειας. Τί έχει γίνει με αυτή την πρόνοια της συμφωνίας; Η ΕΟΚ στα 4½ αυτά χρόνια δεν παραχώρησε καμιά οικονομική ή τεχνική βοήθεια προς την Κύπρο.

Η ΕΟΚ έχει άθετήσει και αυτήν την πρόνοια της συμφωνίας.

Στή συμφωνία σύνδεσης υπάρχει πρόνοια για έναρξη συνομιλιών 18 μήνες πριν από τή λήξη του πρώτου σταδίου που λήγει στις 30.6.1977 για συζήτηση των προνοιών του δεύτερου σταδίου της σύνδεσης. Η Κυπριακή Κυβέρνηση στηριγμένη σ' αυτή την πρόνοια της συμφωνίας ζήτησε από την ΕΟΚ στα τέλη του 1975 να αρχίσουν συνομιλίες για συζήτηση των προνοιών του δεύτερου σταδίου. Η άπάντηση της ΕΟΚ ήταν άρνητική με τή δικαιολογία ότι δεν ήταν άκόμη έτοιμη. Και τότε νομίζετε ότι ή ΕΟΚ ήταν έτοιμη για τήν έναρξη διαπραγματεύσεων; Η άπόφαση της ΕΟΚ για τήν έναρξη διαπραγματεύσεων με την Κύπρο λήφθηκε στις 3 Μαΐου, 1977 δηλαδή δύο μήνες πριν από τή λήξη του πρώτου σταδίου.

Η ΕΟΚ δεν έχει τηρήσει ούτε αυτή την πρόνοια της συμφωνίας. Και όχι μόνο δεν τήν έτήρησε, αλλά και δεν είναι διατεθειμένη να συζητήσει τό δεύτερο στάδιο. Έκείνοι που είναι διατεθειμένοι να συζητήσουν είναι άπλώς τήν παράταση του πρώτου σταδίου για άλλα 2½ χρόνια.

Μήπως ή στάση αυτή της ΕΟΚ όφείλεται στο γεγονός ότι ή Κυπριακή Κυβέρνηση δεν έχει εκπληρώσει στο άκέραιο τις υποχρεώσεις της που προκύπτουν από τή συμφωνία; Ούτε λόγος να γίνεται για κάτι τέτοιο. Η Κυπριακή Κυβέρνηση έχει εφαρμόσει κατά γράμμα όλες τις πρόνοιες της συμφωνίας που άφορούν τήν κυπριακή πλευρά. Σε αντίθεση ή ΕΟΚ έχει παραβιάσει πλείστους όρους της συμφωνίας. Αυτή είναι ή πικρή πραγματικότητα.

Δεν υπάρχει τίποτε τό θετικό στο διάστημα αυτών των 4½ χρόνων;

Θά ήταν λάθος και όχι άντικειμενική έκτίμηση του πρώτου σταδίου σύνδεσης με την ΕΟΚ αν δεν αναφερόμαστε σε ένα θετικό παράγοντα.

Με την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης εξασφαλίστηκε ότι η Κύπρος θα διατηρήσει τα πλεονεκτήματα που είχε στη Βρετανική αγορά για περίοδο 5 χρόνων, δηλ. μέχρι την 31.12.1977 που η Βρετανία θα γίνει πλήρες μέλος της ΕΟΚ και οι δασμοί της θα εύθυγραμμιστούν πλήρως με εκείνους της ΕΟΚ. Αυτό ήταν ένα πλεονέκτημα που κι' εμείς αναγνωρίσαμε τότε. Ποιά όμως θα είναι η κατάσταση μετά την 30.6.1977 και ιδιαίτερα μετά την 31.12.1977; "Όλα δείχνουν ότι το πλεονέκτημα αυτό θα παύσει να υφίσταται κατά τη δεύτερη περίοδο.

Ποιό είναι το γενικό συμπέρασμα από τη σύντομη αυτή ανάλυση των αποτελεσμάτων του πρώτου σταδίου σύνδεσης της Κύπρου με την ΕΟΚ;

Πολύ λίγα τα όφελη που προέκυψαν από την πρώτη φάση της σύνδεσης. Η ΕΟΚ άθιτσε πλείστες όσες πρόνοιες της συμφωνίας. Τα λίγα όφελη που προέκυψαν στο πρώτο στάδιο εξαιτίας της διατήρησης των πλεονεκτημάτων στη βρετανική αγορά θα παύσουν να υφίστανται από τις 31.12.1977. Οι προοπτικές για το δεύτερο στάδιο είναι πολύ πιο αρνητικές από το πρώτο στάδιο.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τί πρέπει να γίνει; Ποιά πρέπει να είναι η στάση μας στηριγμένοι στην πείρα των 4½ χρόνων και των προοπτικών που διαφαίνονται;

Για να δοθῆ ὀρθή και αντικειμενική ἀπάντηση στὰ πιὸ πάνω ἐρωτήματα πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπόψη μας καὶ νὰ ἐκτιμήσουμε αὐτὸ πού προσφέρεται γιὰ τὴ δεύτερη περίοδο.

Ἡ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ τῆς ΕΟΚ ἀποφάσισε τὴν ἔναρξη διαπραγματεύσεων μετὰ τὴν Κύπρον στὶς 3 Μαΐου, 1977. Οἱ ὅροι ἐντολῆς τῆς ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς πρὸς τοὺς διαπραγματευτὲς τῆς ΕΟΚ μποροῦν νὰ συνοψιστοῦν στὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἡ ΕΟΚ δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ συζητήσῃ τὸ δεύτερο στάδιο τῆς σύνδεσης τῆς Κύπρου μετὰ τὴν ΕΟΚ. Ἀντὶ τούτου νὰ προταθῆ στὴν Κυπριακὴ πλευρὰ ἡ παράταση τοῦ πρώτου σταδίου κατὰ ἄλλα 2½ χρόνια ἤτοι μέχρι τὴν 31.12.1979.
- (β) Διατήρηση τοῦ καθεστώτος τῶν κυπριακῶν προϊόντων στὴ βρετανικὴ ἀγορὰ, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς πατάτες, τὸ γλεῦκος καὶ τὰ ἐπιτραπέζια κρασιά, μέχρι τὴν 31.12.1977. Μετὰ τὴν ἡμερομηνία αὐτὴ καταργεῖται τὸ καθεστῶς αὐτὸ μιὰ καὶ ἡ Βρετανία θὰ εύθυγραμμιστῆ πλήρως μετὰ τὴν ΕΟΚ.
- (γ) Δὲν θὰ παραχωρηθοῦν οἱ ἴδιοι ὅροι πού παραχωρήθηκαν στὶς ἄλλες μεσογειακὲς χώρες. Νὰ δοθῆ ὑπόσχεση ὅτι τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1977 θὰ συζητηθοῦν τὰ ζητήματα πού ἀφοροῦν τὶς κυπριακὲς ἐξαγωγὲς γεωργικῶν προϊόντων στὴν ΕΟΚ.
- (δ) Μείωση τῶν δασμῶν τῆς Κύπρου κατὰ 10% ἀπὸ 1.6.1977 καὶ ἄλλα 10% ἀπὸ 1.1.1979 ὥστε τὸ σύνολο τῆς μείωσης τῶν δασμῶν τῆς Κύπρου γιὰ τὰ ἐμπορεύματα τῆς ΕΟΚ νὰ φτάσῃ τὸ 45%.
- (ε) Ἡ ΕΟΚ σὲ ἀντάλλαγμα θὰ καταργήσῃ πλήρως τοὺς δασμούς της γιὰ βιομηχανικὰ προϊόντα προερχόμενα ἀπὸ τὴν Κύπρον.
- (στ) Ἡ ΕΟΚ θὰ παραχωρήσῃ στὴν Κύπρον δάνεια ὕψους 33 ἑκατομμυρίων δελλαρίων.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ ὅροι τῆς ΕΟΚ ὅπως ἔχουν προταθεῖ πρὸς τὴν Κυπριακὴ ἀντιπροσωπεία.

Ποιό εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συζητήσεων; Ἐχουμε πετύχει τὴν τροποποίηση τῶν βασικῶν αὐτῶν ὀρων;

Από τις πληροφορίες που έδωσαν οι αρμόδιοι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας κατά την τελευταία συνεδρία των Επιτροπών Οικονομικών και Εμπορίου και Βιομηχανίας έχουν βελτιωθεί οι όροι της ΕΟΚ αναφορικά με τους όρους προέλευσης ορισμένων βιομηχανικών προϊόντων και παραχωρήθηκε ένα κότα για την εξαγωγή σιέρρου στη Βρετανία μέχρι την 31.12.1977. Οι διαπραγματεύσεις θα συνεχιστούν στις 22.6.1977.

Από τα πιο πάνω είναι φανερό ότι δεν έχει επιτευχθεί τροποποίηση των βασικών όρων της Ε.Ο.Κ.

Ποιό είναι το συμπέρασμα από τη μέχρι σήμερα πορεία των διαπραγματεύσεων;

Πρώτο βασικό συμπέρασμα είναι ότι η ΕΟΚ δεν θέλει για πολιτικούς κυρίως λόγους να προχωρήσουμε στο δεύτερο στάδιο. Εκείνο που μας προσφέρεται είναι μία παράταση του πρώτου σταδίου κατά 2,½ χρόνια. Κι αυτό γιατί η ΕΟΚ ελπίζει ότι μέχρι τότε ίσως να λυθεί το Κυπριακό οπότε θα επανεξετάσει στα νέα δεδομένα τη στάση της. "Αν μέχρι τότε δε λυθεί το Κυπριακό τότε θα μας προτείνουν ίσως μία νέα παράταση για άλλα 2,½ χρόνια και βλέπουμε. Κατά συνέπεια η ΕΟΚ μας θέτει πολιτικούς όρους κατά έμμεσον τρόπο. "Η αν θέλετε δείχνει κατά πολύ καθαρό τρόπο τη θέση της έναντι του πολιτικού μας θέματος.

Το δεύτερο βασικό συμπέρασμα είναι ότι οι όροι για τα 2,½ αυτά χρόνια είναι κατά πολύ χειρότεροι από εκείνους των πρώτων 4,½ χρόνων.

Ενώ στα πρώτα 4½ χρόνια είχαμε την προνομιακή μεταχείριση στη βρετανική αγορά, πράγμα πολύ θετικό, το μόνο θετικό που είχε η συμφωνία σύνδεσης σ' αυτή την περίοδο, στη νέα αυτή παράταση δεν θα έχουμε αυτό το βασικό πλεονέκτημα για τα επόμενα 2 χρόνια και κατά συνέπεια για όλα τα προσεχή χρόνια. Αυτό σημαίνει ότι κυπριακά προϊόντα ζωτικής σημασίας για την Κύπρο όπως είναι οι πατάτες, τα κρασιά, τα επιτραπέζια σταφύλια, το γλεῦκος και άλλα προϊόντα θα αντιμετωπίσουν σοβαρό πρόβλημα αγορών και πολύ σοβαρότερο πρόβλημα τιμών στη μεγάλη αγορά των 260 εκατομμυρίων κατοίκων.

Το τρίτο βασικό συμπέρασμα είναι ότι δεν θα παραχωρηθούν στην Κύπρο οι παραχωρήσεις που προνοούνται με βάση τη Μεσογειακή πολιτική της ΕΟΚ.

Μία σειρά μεσογειακές χώρες που δεν έχουν υπογράψει συμφωνία σύνδεσης με την ΕΟΚ έχουν πετύχει με εμπορικές συμφωνίες καλύτερους όρους από ό,τι η Κύπρος. Η Αλγερία, το Μαρόκκο, η Τυνησία, η Αίγυπτος, η Συρία και η Ιορδανία έχουν εξασφαλίσει να εξαγουν άτελως και ελεύθερα σχεδόν όλα τα βιομηχανικά τους προϊόντα στις χώρες της ΕΟΚ. Το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών τους σε αγροτικά προϊόντα απολαμβάνει μειωμένους δασμούς από 30—100%. Τους έχει παραχωρηθεί οικονομική και τεχνική βοήθεια. Και όλα αυτά χωρίς να παραχωρήσουν οι χώρες αυτές κανένα πλεονέκτημα στην ΕΟΚ. Τη μόνη υποχρέωση που ανάλαβαν είναι ότι θα παραχωρούν στην ΕΟΚ τους ίδιους δασμούς που θα παραχωρούν και στις άλλες χώρες. Ενώ εμείς όχι μόνο εξασφαλίσαμε χειρότερους όρους αλλά και έχουμε μειώσει τους δασμούς μας κατά 35% και από 1.1.1979 κατά 45%. Κατά συνέπεια οι χώρες που δεν έχουν συνδεθεί με την ΕΟΚ, αλλά υπόγραψαν διμερείς εμπορικές συμφωνίες έχουν εξασφαλίσει πολύ καλύτερους όρους για τα εξαγώγιμα προϊόντα τους και δεν έκαναν καμιά δασμολογική παραχώρηση προς την ΕΟΚ.

Το τέταρτο βασικό συμπέρασμα είναι ότι εν όσω θα ολοκληρώνεται η σύνδεση της Κύπρου με την ΕΟΚ θα δυσκολεύεται όλο και περισσότερο το εμπόριο μας με τις τρίτες χώρες.

Είναι αλήθεια ότι στα πρώτα 4½ χρόνια δεν έχει επηρεασθεί το εμπόριο μας με τις τρίτες χώρες. Όμως το θέμα αυτό πρέπει να αντικρύζεται όχι με βάση το παρόν, αλλά από άποψη προοπτικής.

Ποιός μπορεί να ισχυριστεί ότι η περαιτέρω μείωση των δασμών μας έναντι της ΕΟΚ και ιδιαίτερα όταν η μείωση θα προσεγγίσει το μηδέν δεν θα επηρεαστούν οι εμπορικές μας σχέσεις με τις τρίτες χώρες; Έπειτα είναι και ένα άλλο θέμα. Μέχρι τότε θα ανέχονται οι άλλες χώρες τη διάκριση αυτή σε βάρος τους και μέχρι ποιοῦ βαθμοῦ όταν μάλιστα το εμπόριο μας με μιὰ σειρά τρίτες χώρες και ιδιαίτερα με τις σοσιαλιστικές εξακολουθεί να διεξάγεται με βάση το ανταλλαχτικό εμπόριο και όχι το ελεύθερο εμπόριο; Ἡ κατάσταση αυτή ἀποτελεῖ πραγματικό σκάνδαλο πού ἂν δὲν τερματιστεί θὰ ἔχει σοβαρότατες συνέπειες γιὰ πολὺ ευαίσθητα ἀγροτικά μας προϊόντα. Καὶ ἡ σύνδεσή μας με τὴν ΕΟΚ δὲν πρόκειται νὰ μᾶς λύσει αὐτὰ τὰ προβλήματα. Δὲν μᾶς τὰ ἔλυσε στὰ 4½ πρώτα χρόνια. Πολὺ περισσότερο δὲ θὰ μᾶς λύσει στὰ προσεχῆ χρόνια.

Ἡ ὅλη πορεία τῶν γεγονότων, ἡ ἴδια ἡ ζωὴ ἔχει ἀποδείξει πόσο δίκαιο εἶχε τὸ ΑΚΕΛ ὅταν τὸ 1973 ἀντιτάχθηκε στὴ σύνδεση τῆς Κύπρου με τὴν ΕΟΚ. Τὸ ΑΚΕΛ διείδε ἀπὸ τότε πού ὀδηγούμαστε καὶ ποιὸς θὰ ἦταν οἱ συνέπειες γιὰ τὴν οἰκονομία τῆς Κύπρου.

Μᾶς ρωτοῦν ὁμως : Ἀντιταχθήκατε στὴν σύνδεση μας με τὴν ΕΟΚ, ὁμως ποιά ἦταν ἡ διέξοδος πού προτείνατε; Τὸ ΑΚΕΛ στέκεται πάντοτε στὴ θέση καὶ ποτὲ στὴν ἀρνηση. Ἐμεῖς ποτὲ δὲν ὑποστηρίξαμε νὰ μὴν ἔχουμε καμιὰ σχέση με τὴν ΕΟΚ. Ἀντίθετα τὸ ΑΚΕΛ ἀπὸ τὶς πρώτες κι ὅλας μέρες πού ἐμφανίστηκε τὸ θέμα τῆς ΕΟΚ πῆρε τὴν καθαρὴ θέση ὅτι ἀντὶ τῆς σύνδεσης ἔπρεπε νὰ ἐπιδιωχθεῖ ἐμπορικὴ συμφωνία με τὴν ΕΟΚ ὅπως εἶχαν κάμει τότε ἡ Ἰσπανία καὶ τὸ Ἰσραήλ καὶ ἐξασφάλισαν πολὺ ἱκανοποιητικούς ὅρους.

Ὑποδεικνύαμε ταυτόχρονα ὅτι ἐξαιτίας τοῦ ὅτι σχεδὸν ὅλες οἱ μεσογειακὲς χώρες δὲν ἐπεδίωξαν τότε σύνδεση τους με τὴν ΕΟΚ, ἀλλὰ προωθοῦσαν τὴ μορφή τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας, ἡ ΕΟΚ θὰ ὑποχρεωνόταν νὰ κάμει παραχωρήσεις πρὸς τὶς μεσογειακὲς χώρες καὶ χωρὶς τὴ σύνδεση ἢ τὴν ἔνταξη τους σ' αὐτή. Καὶ ἡ ΕΟΚ ἔκαμε αὐτὸ πού ἐμεῖς ἀπὸ τότε διείδαμε με τὴν μεσογειακὴ τῆς πολιτικῆ καὶ τὶς ἐμπορικὲς συμφωνίες πού ὑπόγραψε μ' αὐτές. Ἡ ζωὴ ἐπιβεβαίωσε πλήρως καὶ αὐτὴ τὴν πρόβλεψη μας.

Μπορεῖ νὰ λεχθεῖ: Εἶχατε δίκαιο τότε, ὁμως τί εἰσηγείστε νὰ γίνεῖ τώρα; Εἶναι μήπως εὐκόλο νὰ διακόψουμε τώρα;

Εἶναι αλήθεια ὅτι με τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου θὰ γίνεῖται ὅλο καὶ πιὸ δύσκολη ἡ ἀλλαγὴ τῶν σχέσεών μας με τὴν ΕΟΚ. Ἄν συνεχίσουμε ἴσως κάποτε νὰ εἶναι καὶ ἀδύνατη. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ πού χρειάζεται νὰ ἀναλύωνται στὸ βάθος τὰ ζητήματα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅταν πρόκειται νὰ ἀποφασισθοῦν τόσο σοβαρὰ βήματα. Ὅμως καὶ τώρα δὲν εἶναι ἀργά. Ἡ ΕΟΚ, ὅπως ἔχω ἤδη ἀναφέρει, δὲν ἔχει τηρήσει μιὰ σειρά ὅρους τῆς συμφωνίας. Μᾶς ἔχουν δεῖξει καθαρὰ ὅτι δὲν τοὺς ἐνδιαφέρει ἡ σύνδεση τῆς Κύπρου με τὴν ΕΟΚ. Μᾶς δίνεται σήμερα μοναδικὴ εὐκαιρία, ἂν πράγματι ἔχουμε διδαχθεῖ ἀπὸ τὴν πείρα τῶν 4½ χρόνων καὶ ἂν ἔχουμε συνειδητοποιήσει τοὺς κινδύνους πού ἐπικρέμονται πάνω σὲ βασικά μας γεωργικά προϊόντα ἀπὸ τὴν 1.1.1978, νὰ διακόψουμε τὴ συμφωνία σύνδεσης καὶ νὰ ἀρχίσουμε ἀμέσως διαπραγματεύσεις με τὴν ΕΟΚ γιὰ τὴν ὑπόγραφή ἐμπορικῆς συμφωνίας, παρόμοιας με ἐκείνες πού ὑπόγραψε ἡ ΕΟΚ με ἄλλες Μεσογειακὲς χώρες. Θέλουμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ ἀδράξη τὴ μοναδικὴ αὐτὴ εὐκαιρία τώρα. Αὔριο ἴσως θὰ εἶναι ἀργά.

Έπαναλαμβάνουμε για πολλοστή φορά. Ή ένδεδειγμένη έμπορικé πολιτική για τήν Κύπρο, ιδιαίτερα στις σημερινές κρίσιμες συνθήκες, είναι ή πολιτική τής σύναψης έμπορικῶν σχέσεων με όλες τις χώρες με βάση τήν ίσοτιμία και τὸ ἀμοιβαίο ὄφελος και χωρίς ὁποιοσδήποτε πολιτικούς ή ἄλλους ὅρους.

Υπάρχει ἀκόμη ένα σημείο πού πρέπει νά ἀπαντηθῆ. Λένε μερικοί. Μπορεῖ νά υπάρχουν ὅλα αὐτά τὰ μειονεκτήματα τής σύνδεσης μας με τήν ΕΟΚ, ὅμως για πολιτικούς λόγους ἐπιβάλλεται ή σύνδεση μας.

“Ας ἐξετάσουμε τήν ὀρθότητα αὐτῆς τής ἀποψης. Ή Κύπρος ἦταν και παραμένει ἀδέσμευτη χώρα. Ένας ἀπό τούς βασικούς ὅρους πού θέτουμε για τή λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος είναι ὅτι ή Κύπρος πρέπει νά παραμείνη ἀδέσμευτη. Αὐτό ἐπιβάλλει τὸ συμφέρον τής Κύπρου, ἀλλά και τὸ γενικότερο συμφέρον στήν περιοχή. “Αν ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα, τότε τὸ ἀδέσμευτο καθεστῶς ἐπιβάλλει τή διατήρηση καλῶν και ισότιμων σχέσεων με ὅλες τις χώρες τοῦ κόσμου, τής Δύσης και τής Ἀνατολῆς και τοῦ Τρίτου Κόσμου, ἐπιβάλλει τήν μὴ προσχώρηση τής Κύπρου σὲ ὁποιοσδήποτε πολιτικούς ή στρατιωτικούς συνασπισμούς. Αὐτό σημαίνει ἀδέσμευτη πολιτική.

Τί είναι ή ΕΟΚ, ἀπλῶς ἕνας οικονομικός συνασπισμός; Ή ΕΟΚ ἀπό τής ἰδρυσης της ἔχει διακηρύξει ὅτι δέν είναι ἀπλῶς ἕνας οικονομικός συνασπισμός, ἀλλά κατὰ κύριο λόγο πολιτικός συνασπισμός, με καθαρές, γνωστές και συγκεκριμένες πολιτικές ἐπιδιώξεις. Είναι ἐπίσης γνωστό ὅτι τὸ ΝΑΤΟ, ὁ στρατιωτικός αὐτός συνασπισμός, είναι ή ἄλλη πλευρά τοῦ ἰδίου νομίσματος πού ἔχει σάν στόχο νά υποβοηθήσει και νά φέρη σὲ πέρας τούς πολιτικούς στόχους τής ΕΟΚ. “Αν κατὰ συνέπεια ή Κύπρος συνδεθῆ με τήν ΕΟΚ και στή συνέχεια ἐνταχθῆ σ’ αὐτήν, δέν συνδέεται ή ἐντάσσεται ἀπλῶς σ’ ἕνα οικονομικό συνασπισμό, ἀλλά κατ’ ἐπέκταση σ’ ἕνα πολιτικό και στρατιωτικό συνασπισμό. Και αὐτό ἔρχεται εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι σὲ ἄμεση σύγκρουση με τήν ἀδέσμευτη πολιτική. Ἐκτός ἂν ή ἀποψη μας είναι ὅτι πρέπει νά ἀλλάξουμε αὐτή τήν πολιτική.

Αὐτή είναι μιὰ πτυχή τής πολιτικῆς πλευρᾶς τοῦ ζητήματος πού δέν ἐπιτρέπεται νά μὴ λαμβάνεται ὑπόψη και πολύ περισσότερο νά παραγνωρίζεται. Υπάρχουν και ἄλλες πτυχές ἐξ ἴσου σοβαρές πού ἐπίσης πρέπει νά λαμβάνονται ὑπόψη. Οἱ χώρες τής ΕΟΚ δέν φημίζονται για τήν υποστήριξη τους πρὸς τήν κυπριακή ὑπόθεση οὔτε και οἱ ἀπόψεις τους για λύση τοῦ Κυπριακοῦ συμπίπτουν με ἐκείνες τοῦ λαοῦ τής Κύπρου. Αὐτή είναι μιὰ ἄλλη πτυχή πού δέν μπορεῖ ἐπίσης νά μὴ λαμβάνεται ὑπόψη. Υπάρχουν κι ἄλλες πτυχές. Δέν είναι ὅμως τής ὥρας νά ἀναφερτοῦμε τώρα σὲ ἕκταση πάνω σ’ αὐτὸ τὸ θέμα. Ἀναφερτήκαμε ἀπλῶς σὲ βαθμὸ πού είναι ἀναγκαῖος για νά φανῆ ἂν και κατὰ πόσο για πολιτικούς λόγους ἐνδείκνυται ή σύνδεση μας με τήν ΕΟΚ. Και τὸ συμπέρασμα είναι ὅτι ἀκριβῶς οἱ πολιτικοὶ λόγοι κάθε ἄλλο παρὰ συνηγοροῦν ὑπὲρ τής σύνδεσης μας με τήν ΕΟΚ.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ή σημερινή συζήτηση τοῦ θέματος σὲ συνδυασμὸ με τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο για μείωση κατὰ 10% τῶν δασμῶν μας για τις χώρες τής ΕΟΚ πρέπει νά θεωρηθῆ ἀπὸ τὸ Σῶμα σάν μιὰ και κατ’ ἀρχήν συζήτηση τοῦ θέματος. Τὸ Σῶμα ἐπιβάλλεται νά ἀσχοληθῆ και πάλιν με τὸ πολύ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα πρὶν ἀπὸ τήν ὑπογραφή ἀπὸ μέρους τής Κυπριακῆς Κυβέρνησης τής παράτασης τής συμφωνίας σύνδεσης για ἄλλα 2½ χρόνια. Θέλουμε νά πιστεύουμε, κ. Πρόεδρε, ὅτι δὲ θά συμβῆ αὐτὸ πού συνέβη κατὰ τήν ὑπογραφή τής σύνδεσης τὸ 1972, πού ή Βουλή συζήτησε τὸ θέμα μετὰ τήν ὑπογραφή της. Οἱ ἁρμονικές σχέσεις Ἐκτελεστικῆς και Νομοθετικῆς Ἐξουσίας ἐπιβάλλουν ὅπως ή Κυβέρνηση κατατόπισε τὸ Σῶμα (δέν ἀρκεῖ ή κατατόπιση μιᾶς ἢ δύο Ἐπιτροπῶν) για τὸ περιεχόμενο τής νέας συμφωνίας πρὶν ὑπογράψει και ἀφοῦ προηγουμένα

ἀκουστοῦν οἱ ἀπόψεις τοῦ Σώματος. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι τὸ Σῶμα θὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν εἰσήγησιν μας καὶ ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς θὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὴν ὁμόφωνη αὐτὴ ἐπιθυμία τοῦ Σώματος.

Γιὰ ὅλους τοὺς πρὸ πάνω αὐσιαστικούς λόγους ἢ Ἀριστερὰ θὰ καταψηφίσῃ ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ νομοσχεδίου ποὺ ἀφορᾷ τὴ συμφωνία σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Μὲ τὴν κυβερνητικὴ πρόταση τῆς μείωσης κατὰ 10% πάνω στοὺς φόρους εἰσαγωγῆς ὠρισμένων προϊόντων ἀπὸ τὰς χώρες τῆς ΕΟΚ συμπληρώνεται ἢ κατὰ 35% μείωση τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν τοῦ πρώτου σταδίου σύνδεσης μας μὲ τὴν ΕΟΚ.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ συμφωνία σύνδεσης μας μὲ τὴν ΕΟΚ ἔχει γιὰ τελικὸ σκοπὸ τὴν τελωνειακὴ ἔνωση μὲ τὶς χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ τοῦτο θὰ γίνῃ μετὰ τὴ συμπλήρωση τοῦ δευτέρου σταδίου, ὁπότε θὰ ἰσχύῃ καὶ γιὰ τὴν Κύπρον τὸ κοινὸ ἐξωτερικὸ δασμολόγιο.

Ἐπὶ τὴν εἰσαγωγὴ τῆς συμφωνίας σύνδεσης μας ἢ πρὸ κάτω παρατήρηση ποὺ δικαιολογεῖ τὴν προσχώρησιν τῆς Κύπρου πρὸς τὴν πλευρὰ τῆς σύνδεσης μὲ τὴν ΕΟΚ. Καὶ ἀναφέρει ἡ παρατήρησις αὕτη : «Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐπέβαλεν τόσον ἡ μεγάλη ἐξάρτησις τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ὅσο καὶ ἡ μεγάλη ἐξάρτησις τῶν Κυπριακῶν ἐξαγωγῶν ἐκ τῶν ἀγορῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης».

Τὸ δικὸ μας ἐρώτημα εἶναι : Θεωροῦμε σωστὴ τὴν οἰκονομικὴ μας πολιτικὴ ὅταν παρουσιάζει τόσο μεγάλη ἐξάρτησις ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ ἐμπόριο;

Κι' ἂν τοῦτο εἶχε κάποια βάση γιὰ τὴν προκαταχικὴ περίοδο πῶς δικαιολογεῖται σήμερα;

Ἄν σκοπὸς μας ἦταν μόνον ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου τότε θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς χαροποιεῖ ἡ σημαντικὴ αὔξησις του μέσα στὸ 1977. Ἐναντίοντα ὅμως ὄχι μόνον ἐμᾶς ἀλλὰ καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὀλόκληρην τὴ Βουλὴν ἀνησύχησε ἡ περᾶσις αὔξησις τῶν εἰσαγωγῶν. Ἐνῶ ἀντέξαμε τὶς συνέπειας τοῦ πολέμου καὶ τῆς καταστροφῆς φαίνεται νὰ θρῑσκόμεσθε σὲ πολὺ ἐπικίνδυνον στάδιον τῶρα μὲ τὴν προμακτικὴν αὔξησιν τῶν εἰσαγωγῶν καὶ μάλιστα τῶν πολυτελεῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Γιὰ νὰ περιοριστοῦν οἱ εἰσαγωγῆς εἰσάγεται εἰσαγωγικὸς δασμὸς γιὰ τ' αὐτοκίνητα, ψηφίστηκαν κίολας δασμοὶ γιὰ ἄλλα εἶδη καὶ δὲν ἀποκλείεται νὰ προταθοῦν νέοι δασμοὶ γιὰ ἄλλας κατηγορίας προϊόντων.

Ἄρα δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μόνος σκοπὸς μας ἡ αὔξησις τοῦ ἐμπορίου μας μὲ τὶς χώρες τῆς ΕΟΚ.

Εἶναι ὅμως σωστὸ πρὸ ἄλλο τουλάχιστον σκέλος ποὺ ἀναφέρεται στὴ μεγάλη ἐξάρτησις τῶν Κυπριακῶν ἐξαγωγῶν ἐκ τῶν ἀγορῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης;

Μὲ τὸν ἰσχυρισμὸ αὐτὸ δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη εἶναι ὁ καλύτερος πελάτης τῶν ἀγροτικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων μας.

Εἶναι ὅμως αὐτὸ ἀλήθεια; Ἄν κοιτάξουμε τὶς στατιστικὰς, δηλ. τοῦ χρόνου πρὶν ἀπὸ τὴν συμφωνίαν, πρὸ 1971, μᾶς δίδουν παρόμοιους περίπου ἀριθμοὺς μὲ τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ ἀνέφεραν ὁ συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου

για το 1972. Βλέπουμε λοιπόν ότι στο 1971 η Κύπρος έκαμε εξαγωγές στις χώρες της Ε.Ο.Κ. εκτός από την Βρετανία ύψους £11.600.000 και από αυτές τα £7 εκ. αντιπροσώπευαν εξαγωγές μεταλλευμάτων.

Ταυτόχρονα στη Βρετανία κάναμε εξαγωγές 17 εκ. από τις οποίες 14 ήταν σε τρόφιμα.

Οι εισαγωγές μας από τις όκτώ χώρες στον ίδιο χρόνο ήταν £33,5 εκ. για είδη τροφίμων, χημικών και βιομηχανικών προϊόντων. Άλλα παρόμοια προϊόντα ύψους 30 εκ. εισήξαμε από τη Βρετανία. Δηλαδή όταν αποφασίζαμε τη σύνδεση μας με την Ε.Ο.Κ. οι συναλλαγές μας με την Ευρώπη ήταν καθαρά άπαικτακού χαρακτήρα που θεωρούσε την Κύπρο σαν πηγή πρώτων ύλων.

Υπήρχε φυσικά η ιδιαίτερη σχέση με τη Βρετανία που και πάλιν δημιουργούσε ένα σοβαρό κενό σε βάρος της Κύπρου με το μέγα χάσμα που υπήρχε στις εμπορικές μας σχέσεις.

Οι προασπιστές της σύνδεσης με τη Κοινή Άγορά έφερναν πάντοτε τα επιχειρήματα των εξαγωγών των γεωργικών μας προϊόντων στη Βρετανία και την ανάγκη επέκτασης των εξαγωγών μας στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, στην αγορά των 260 εκ. όπως αναφέρθηκε.

Σύμφωνα με τα επίσημα κείμενα η σύνδεση απέβλεπε (α) στην εξασφάλιση διευρυμένων αγορών για τα βιομηχανικά και αγροτικά μας προϊόντα, (β) στην αποτροπή δυσμενών επιπτώσεων από την προσχώρηση της Βρετανίας και την απώλεια του κοινοπολιτειακού δασμού προτίμησης και (γ) την αντιμετώπιση του συναγωνισμού από άλλες μεσογειακές χώρες που έχουν ήδη εξασφαλίσει ειδικές προτιμησιακές ρυθμίσεις για τις εξαγωγές τους προς τις χώρες της ΕΟΚ.

Πλήν όμως έλειτούργησαν οι επιδιώξεις αυτές της Κυπριακής Κυβέρνησης; Είναι γεγονός ότι το πραξικόπημα και η εισβολή έβαλαν τη δική τους σφραγίδα και ανέτρεψαν τους Κυβερνητικούς λογαριασμούς.

Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι για τα είδη που επιδιώκαμεν διευρυμένες αγορές είτε επλήγησαν βαρύτατα, όπως τα έσπεριδοειδή, λόγω της κατάληψης των φυτειών, είτε απέτυχαν ν' αποκτήσουν αγορές στην ΕΟΚ όπως τα βιομηχανικά και άλλα αγροτικά μας προϊόντα.

Παρατηρούμε ακόμη ότι στα 3 χρόνια της σκληρής δοκιμασίας της Κύπρου η ΕΟΚ έγκατέλειψε άνειλημμένες υποχρεώσεις της, όπως της παροχής δανείου για αναπτυξιακούς σκοπούς, άθετησε την υπόσχεση της για έναρξη συζητήσεων για το δεύτερο στάδιο 18 μήνες πριν από τη λήξη του πρώτου, δηλαδή από πέρισι το Γενάρη, και περιώρισε στο ελάχιστο τις εισαγωγές της από την Κύπρο το 1975, ενώ τα αύξημένα ποσοστά του 1976 στηρίζονται στις περιστασιακές εξαγωγές πατατών λόγω της Ξηρασίας στην Ευρώπη.

Τώρα που λήγει το πρώτο στάδιο η Κυβέρνηση προχωρεί σε παράταση του πρώτου σταδίου για 30 μήνες και την έναρξη διαπραγματεύσεων για δεύτερο στάδιο στο προσεχές μέλλον χωρίς ακόμα να διευκρινισθή η τύχη των προϊόντων που απορροφούνται από τες χώρες της Ευρώπης. Ούτε η τύχη του Κυπριακού σιέρι είναι εξασφαλισμένη ούτε το μέλλον των Κυπριακών πατατών στην Βρετανική αγορά.

Παρουσιάζεται κάποιο ενδιαφέρο για όρισμένα είδη ένδυσης και υπόδυσης και άλλων βιομηχανικών προϊόντων που σχετίζονται με πλεκτά και τουτο με ποσοτικούς περιορισμούς αλλά τουτο στηρίζεται στα χαμηλά κόστα λόγω μειωμένης άμοιβής της εργασίας στην Κύπρο που δέν μπορεί νά παραταθῆ

για πολύ καιρό. Η Κύπρος δεν θα μετατραπεί σε Ευρωπαϊκό Χόγκ—Κόγκ με έξευτελιστικούς μισθούς για τους εργάτες και μεγάλες ευκαιρίες πλουτισμού για τους κεφαλαικράτες.

Πώς όμως έχουν σήμερα οι εμπορικές μας σχέσεις με την ΕΟΚ; Είναι πραγματικά άπκαρδιωτικοί οι σχετικοί αριθμοί.

Βασικά οι εμπορικές μας σχέσεις στο τέλος του πρώτου σταδίου συνεχίζονται μόνο με τη Βρετανία ενώ με τις άλλες χώρες διατηρούνται σε ύστιαυωδες επίπεδο όταν δεν υποχωρούν και παρακμάζουν ακόμη περισσότερο όπως συμβαίνει εις πην περίπτωση τής Δ. Γερμανίας. Ένώ λοιπόν οι εισαγωγές μας από τήν Βρετανία τὸ 1975 ἔφταναν στὰ 22 ἑκ. καὶ στὰ 35 ἑκ. τὸ 1976, ἀπὸ τὶς ὑπόλοιπες Εὐρωπαϊκὲς χώρες κάναμε ὀγκώδεις εισαγωγές, 29 ἑκ. τὸ 1975, καὶ 49 ἑκ. τὸ 1976. Οἱ ἐξαγωγές μας τὸν ἴδιο χρόνο μαζί με τὶς ἐπανεξαγωγές ἔφταναν μόνο στὰ £5 ἑκ. περίπου καὶ πῆς δυὸ χρονιές.

Δηλαδή ὅλες μαζί οἱ Εὐρωπαϊκὲς χώρες ἐκτὸς τῆς Βρετανίας δὲν φτάνουν τὶς ἐξαγωγές μας σὲ μιὰ Ἀραβικὴ χώρα ὅπως τὴ Συρία ἢ τὴν Λιβύη ἢ ἀσφαλῶς καὶ πρὸς τὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση.

Δὲν εἶναι λοιπὸν σχέσεις με τήν Ε.Ο.Κ. πὸς διαθέτουμε ἀλλὰ ἐμπορικὲς σχέσεις με τὴ Βρετανία γιὰ τὴν ὁποία ταυτόχρονα εἴμαστε μιὰ σπουδαία ἀγορὰ βιομηχανικῶν προϊόντων. Δηλαδή ὄχι μόνο ἐμεῖς ἀλλὰ καὶ ἡ Βρετανία θὰ πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴ διατήρηση τῆς Κυπριακῆς ἀγορᾶς.

Ἡ σύνδεση μας με τήν ΕΟΚ ἐνῶ δὲν ἀνοίξε ἀλλες μεγαλύτερες πόρτες γιὰ τὴν Κύπρον ἀνοίξαν οἱ πόρτες τῆς Κύπρου γιὰ τὰ Εὐρωπαϊκὰ προϊόντα. Ὑπάρχει μιὰ δυσμενὴς ἐμπορικὴ σχέση σὲ θάρους τῆς Κύπρου πὸς ἰσοδυναμεῖ καὶ πάλιν με ἐκμετάλλευση τῶν ἀναγκῶν, πραγματικῶν ἢ τεχνητῶν, τῆς Κύπρου, μιᾶς ἀναπτυσσόμενης χώρας πὸς προσπαθεῖ μέσα ἀπὸ ἐρείπια τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς νὰ ἀνασυγκροτήσει τὴν οἰκονομία τῆς.

Εἶναι πραγματικὰ πολὺ περίεργος ὁ χαρακτήρας τῶν ἐμπορικῶν μας σχέσεων γενικὰ. Κάνουμε τὸν κύριο ὄγκο τῶν εισαγωγῶν μας ἀπὸ τὶς χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τὴν Ἰαπωνία ἐνῶ οἱ ἐξαγωγές μας γίνονται πρὸς τὶς Ἀραβικὲς καὶ τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες.

Τὴν ὥρα τὴν κρίσιμη τῆς Κύπρου μᾶς στήριξε ὄχι ἡ ΕΟΚ ἀλλὰ ἡ γειτονία καὶ οἱ φιλικές μας σχέσεις με τὸν Ἀραβικὸ κόσμον καὶ τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες.

Τίθεται τὸ ἐρώτημα : Ποιὰ εἶναι ἡ σωστὴ βάση γιὰ μιὰ ἐμπορικὴ πολιτικὴ; Ἡ τεχνοκρατικὴ ρύθμιση ἢ ἡ πολιτικὴ βάση;

Παρόλο τὸν διακηρυγμένο προσανατολισμὸ τῆς Κυβέρνησης πρὸς τὴ Δύση τοῦτο δὲν ἐπηρέασε καθόλου τὸ Δυτικὸν κόσμον γιὰ νὰ τρέξει νὰ μᾶς βοηθήσει. Ἐνῶ ἀντίθετα ὁ ἀδέσμευτος προσανατολισμὸς καὶ ἡ φιλοαραβικὴ πολιτικὴ, ἡ ἀναγνώριση τοῦ P.L.O. μᾶς ἀνοίξαν τὸ δρόμον πρὸς τὸν Ἀραβικὸν κόσμον.

Ἡ ἀδέσμευτη πολιτικὴ βάρυνε στὴ στάση τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης καὶ τῶν ἄλλων Σοσιαλιστικῶν χωρῶν γιὰ τὴ σύναψη εὐεργετικῶν γιὰ τὴν Κύπρον οἰκονομικῶν σχέσεων.

Στὸ βαθμὸν λοιπὸν πὸς μπορέσαμε ν' ἀναπτύξουμε τὶς ἐμπορικὲς μας σχέσεις, τὴν προώθηση τῶν ἐξαγωγῶν μας καὶ τὴν εἴσοδον ξένου συναλλάγματος τοῦτο ὀφείλεται στὴν ἐξωτερικὴ μας πολιτικὴ. Ἡ δὲ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ εἶναι ἡ ἐκφραση τῆς ὠριμότητος τοῦ λαοῦ μας πὸς συνέλαβε σωστὰ ὄχι μόνο τὸ δικὸ του πρόβλημα ἀλλὰ καὶ τὸ Μεσανατολικὸ, ἰδιαίτερα τὸ Παλαιστινέζικο.

Διερωτούμαστε αν δεν θάχουμε ακόμα καλύτερα αποτελέσματα σε περίπτωση που θα ακολουθούσαμε συνεπέστερη έξωτερική πολιτική.

Διερωτούμαστε ακόμα αν δεν συναντούσαμε μεγαλύτερη υποστήριξη αν πείθαμε τον κόσμο ότι πραγματικά είμαστε έτοιμοι για κάθε μορφής αγώνα για υπεράσπιση των δικαιωμάτων του λαού μας και ότι ενδιαφερόμαστε πιο πολύ για την ευετηρία του τόπου μας και μέσα σ' αυτά τα πλαίσια εντάσσουμε και την εμπορική μας πολιτική και όχι όπως γίνεται τώρα που δημιουργούμε την εντύπωση ότι νοιαζόμαστε μόνο για την καλοπέραση και την συγκέντρωση χρημάτων που καταλήγουν τελικά στην οικονομική ολιγαρχία. Με την εμπορική μας πολιτική χρηματοδοτούμε τελικά τους αντίπαλους μας και πλήττουμε τους φίλους μας. Η λογική ότι αγοράζουμε απ' εκεί που μας συμφέρει και πουλούμε στές καλύτερες τιμές έχει ποιά καταρρεύσει γιατί ενώ είμαστε μιά θαυμάσια για τὸ μέγεθος μας αγορά βιομηχανικών προϊόντων, παρατηρούμε ότι τὰ ἀγροτικά ἀ προϊόντα συναντούν τεράστιες δυσκολίες όταν δεν μένουν έντελῶς ἀπούλητα, ὅπως τὰ μήλα και ἄλλα. Ἀντιμετωπίζουμε τις σχέσεις μας με την Ε.Ο.Κ. με μεγάλη παθητικότητα και ένδοτικότητα, δημιουργούμε την έντύπωση του ἐπαίτη και του ἐξαρτωμένου ενώ ἡ θέση μας δεν είναι τόσο ἀσθενής. Ἡ Ε.Ο.Κ. μας βλέπει σαν μιά ἀγορά ἔστω και μικρή και σαν ἓνα νησί σε γειτονία και ἐπαφή με τὸν Ἀραβικό κόσμο και είναι σίγουρο ότι σκοπεύει νὰ ἐκμεταλλευτῆ αὐτὴ τὴν πραγματικότητα. Ἐπιτρέψαμε στην Ε.Ο.Κ. νὰ μας μεταχειρίζεται κατὰ βούληση χωρίς ἀπὸ μέρους μας κάποια διαμαρτυρία ἢ κάποια διεκδίκηση. Ὑπῆρξαν παραδίσεις τῆς συμφωνίας χωρίς ἔμεις νὰ ἐγειρούμε τὸ θέμα. Ἀναφέραμε προηγούμενα τὴν ἀρνηση παραχώρησης συμφωνημένης οικονομικῆς και τεχνικῆς ἐνίσχυσης και τὴν ματαίωση τῆς ἐναρξης τῶν διαπραγματεύσεων που ἔπρεπε νὰ γίνῃ πρὶν 18 μῆνες. Σ' αὐτὰ προσθέτουμε τὴν ἀναίρεση τῆς ὑπόσχεσης για ἐπανεκτίμηση τῆς σύνδεσης ὡστε νὰ μὴν ὑστερῆ ἐναντι τῶν ἄλλων μεσογειακῶν χωρῶν. Δυστυχῶς παραρτήθηκε ὅτι ἄλλες συμφωνίες σύνδεσης ἢ εμπορικῆς με μεσογειακῆς χώρες είναι σε πλεονεκτικὴ θέση ἐναντι τῆς Κυπριακῆς. Ἡ ὑπόσχεση για ἀνάλογη βελτίωση τῶν ὄρων τῆς σύνδεσης κατὰ τὴν διάρκεια του πρώτου σταδίου δεν τηρήθηκε και τοῦτο δεν ἐγένετο ἀντικείμενον διεκδίκησης τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης. Ἀντίθετα διαπιστώσαμεν ὅτι οἱ δικές μας ὑπηρεσίες είναι ἔτοιμες νὰ δικαιολογήσουν τὴν Ε.Ο.Κ. γιατί μας ἐπέτρεψε νὰ διατηρήσουμε τοὺς κοινοπολιτειακοὺς δεσμούς σαν ἀντίπαρο.

Μέχρι τώρα ὑπῆρχεν ἡ δικαιολογία του προτιμησιακοῦ κοινοπολιτειακοῦ δασμοῦ. Τώρα ὅμως που καταργεῖται αὐτός με ποιόν τρόπον προωθοῦνται τὰ Κυπριακά προϊόντα ἢ μήπως θὰ βρεθῆ και πάλιν μιά φόρμουλα μονόπλευρης και περιορισμένης διάθεσης προϊόντων για οικονομικὴ ἐξάρτηση ἀπὸ μιά χώρα; Ἐάν ἐρευνήσουμε τὴν προέλευση τῶν ἐξαρτήσεων, θὰ διαπιστώσουμε ὅτι τοῦτο ἦταν καρπὸς τῆς ἀποικιακῆς ἐκμετάλλευσης και ἐκτροπῆς τῆς Κυπριακῆς οικονομίας ἀπὸ τῆς παραδοσιακῆς τῆς σχέσεις πρὸς τὴν μονόπλευρη ἐξάρτηση και ἐκμετάλλευση ἀπὸ τὴν Μητρόπολη. Τοῦτο διατηρήθηκε με τοὺς κοινοπολιτειακοὺς δασμούς προτίμησης μετὰ τὴν ἀνεξαρτησία του 1960.

Ὅταν ποιά ἡ Μητρόπολη ἔχασε τὴν λαμπρότητά της και ἐγινε και αὐτὴ ἐξαρτωμένη, οἱ προτιμησιακοὶ δασμοὶ ἦταν τὰ δίκτυα μέσα στα ὅποια βρέθηκε πλεγμένη ἡ Κύπρος στην περιφέρεια τῆς Ε.Ο.Κ. Τὸ γεγονός τῆς ἢ σύνδεσης μας με τὴν Ε.Ο.Κ. δεν ἦταν ἀποτέλεσμα ἐπιλογῆς ἀλλὰ παρασκευασμένων ἐξαρτήσεων, διαφαίνεται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς συμφωνίας που καθορίζει τὸ καθεστῶς τῶν συναλλαγῶν με τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον και τὴν Ἴρλανδιαν.

Εἶπαμεν προηγούμενα ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ μας πολιτικὴ συνέβαλε στην διασφάλιση οικονομικῶν μας συμφερόντων. Ἰσχύει ὅμως και ὁ ἀντίθετος συλλογισμός. Προώθηση μίας συγκεκριμένης οικονομικῆς πολιτικῆς δημι-

ουργεί ανάλογες πολιτικές δεσμεύσεις. "Όταν συζητείται τὸ θέμα τῆς ΕΟΚ ὑπάρχει προσπάθεια νὰ ἀποχωρίζεται ἀπὸ ὁποιοδήποτε πολιτικό περιεχόμενο ὡσάν ἡ Ε.Ο.Κ. νὰ εἶναι μιά αὐθύπαρκτη ὑπόθεση, ἢ περιβάλλεται ἡ Ε.Ο.Κ. μὲ τὴν ἀχλύ τῆς ἰδεολογίας τῆς ἠνωμένης Εὐρώπης. Δὲν λέμε ὅτι δὲν ὑπάρχουν τέτοιες τάσεις καὶ δὲν εἴμαστε ἐμεῖς πού θὰ ὑποτιμούσαμε μιά τέτοια ἐξέλιξη. Μέχρις ὅμως τοῦτο γίνεοι κατορθωτὸ θὰ περάσει πολὺς χρόνος. Ἡ δὲ σημερινὴ πραγματικότητα εἶναι διαφορετικὴ καὶ εἶναι δύσκολο σ' ἓνα μικρὸ τόπο σάν τὴν Κύπρο νὰ ἀλλάξει τὴν κατάσταση. Ἡ Κύπρος θὰ πρέπει νὰ ἀναζητῆ τὰ περιθώρια πού τῆς ἐπιτρέπουν νὰ ἐπιβίωση καὶ θὰ πρέπει νὰ λογαριάσει ἐάν μὲ κάθε τῆς πράξη διευρύνει ἢ σμικρύνει τὰ περιθώρια αὐτά.

Σύνδεση σήμερα καὶ αὐριον τελωνειακὴ ἔνωση μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. διευρύνει ἢ περιορίζει τὰ περιθώρια τῆς δράσης μας; Μᾶς κάνει λιγώτερο ἢ περισσότερο ἐξαρτωμένους ἄρα καὶ σὲ θέση νὰ προστατεύσουμε τὸν τόπο μας; Ἡ ἴδια ἡ Ε.Ο.Κ. πόσο ἀνεξάρτητη εἶναι; "Ένας Εὐρωπαῖος λάτρης τῆς ἰδέας τῆς Ε.Ο.Κ. μᾶς λέγει ὅτι σὲ 15 χρόνια τρίτη βιομηχανικὴ δύναμη τοῦ κόσμου μετὰ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴν Ρωσσία μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ἡ Εὐρώπη ἀλλὰ ἡ Ἀμερικανικὴ βιομηχανία στὴν Εὐρώπη γιατί ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ Εὐρωπαϊκὴ οἰκονομία δεσπόζεται κατὰ μεγάλο μέρος ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴ. Γι' αὐτὸ ἀναφορὴς στὴ συμφωνία σύνδεσης ὅτι ἔχει δημιουργηθῆ ἓνας ἐνιαῖος τελωνειακὸς χώρος τοῦ ὁποῖου τὸ βάρος στὸ διεθνὲς ἐμπόριο εἶναι ὑπερδιπλάσιο ἐκείνου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, χαρακτηρίζονται ἀπὸ μιά μεγαλοιστορία χωρὶς νὰ ἐκφράσουν τὴν πραγματικότητα.

Ἡ Ἀμερικανικὴ οἰκονομικὴ διείσδυση στὴν Εὐρώπη φαίνεται ἀπὸ τὸν τρόπο πού ἐπηρεάζουν οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες τὴν πολιτικὴ πολλῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. ἰδιαίτερα τῆς Βρετανίας καὶ Γερμανίας, τοῦ Βελγίου καὶ Ὀλλανδίας καὶ ἄλλων. Φαίνεται ἀπὸ τὸν τρόπο πού διατηρεῖται ζωντανὸ τὸ Ν.Α.Τ.Ο., ἓνας στρατιωτικὸς σχηματισμὸς γιὰ ἐπιβολὴ καὶ ἔλεγχο κατὰ κύριο λόγο πάνω σταὺς λεγόμενους συμμάχους, πολιτικὸ καὶ οἰκονομικό. Καὶ γνωρίζουμε καὶ ἐδῶ στὴν Κύπρο τί πάει νὰ πῆ πολιτικὴ ἢ σχέδια τῆς Ε.Ο.Κ. γιὰ τὸ Κυπριακό. Εἶναι τὸ Ἀμερικανικὸ μᾶλλον προσωπεῖο μέχρι μάλιστα τοῦ σημείου πού τὰ σχέδια τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι κάποτε Ἀμερικανικώτερα καὶ ἀπ' αὐτὰ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Γνωρίζουμε ἀκόμα, κί' ἄς διαφεύδεται ἀπὸ ὠρισμένες πλευρὲς, ὅτι μετὰ τὴν αἴτηση τῆς Ἑλλάδας γιὰ εἴσοδο στὴν Ε.Ο.Κ. συνδυάστηκαν ἀπὸ ὠρισμένους πολιτικὰ θέματα ὅπως τὸ Κυπριακό γιὰ νὰ δώσουν τὴ συγκατάθεσή τους.

Γι' αὐτὸ διατυπώνουμε τὴν Ζωηρὴ μας ἀνησυχία ὅτι ὅσο αὐξάνονται οἱ δεσμεύσεις ἐναντι τῆς Ε.Ο.Κ. τόσο μειοῦνται οἱ δυνατότητες πάλης τοῦ λαοῦ μας γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία. Ὅσο μεγαλώνει ἡ ἐξάρτησή μας ἀπὸ τὴν Ε.Ο.Κ. μεγαλώνει καὶ ἀπὸ τίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ἐνισχύονται οἱ ὑποναυτικὲς τῆς ἀνεξαρτησίας μας δυνάμεις καὶ ἐξασθενίζει τὸ Κυπριακὸ μέτωπο.

Ἡ Ε.Ο.Κ. ἀποτελεῖ ἓνα κλειστὸ οἰκονομικὸ κύκλο πού μαζί μὲ τὲς πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες ἔχουν σάν στόχο τὴν ὑπαγόρευση τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ πῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Καὶ προκειμένου νὰ διασφαλιστεῖται ἡ ἀπρόσκοπη ροὴ πρώτων ὑλῶν καὶ τῆς ἐνέργειας ἀνευρίσκονται προγεφυρώματα, διοργανώνονται πραξικοπήματα ἢ θὰ γίνωνται τοπικοὶ πόλεμοι. Μέσα στὰ πλαίσια αὐτὰ ἐντάσσεται καὶ ἡ δημιουργία τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Πῶς λοιπὸν θὰ ὑπάρξουν ὠφελήματα γιὰ τὴν Κύπρον ὅταν γίνῃ Εὐρωπαϊκὸ ἐξάρτημα; Ὑπόβαθρο τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι ἡ γενικὴ συμφωνία περὶ δασμῶν καὶ ἐμπορίου πού δεσμεύει τὰ κράτη τῆς καπιταλιστικῆς οἰκονομίας νὰ ἔχουν ἀνοικτὲς τίς πόρτες τους γιὰ κάθε μορφῆς εἰσαγωγὲς καὶ ἰσότιμης μεταχείρισης τῶν προϊόντων ἀπὸ τίς βιομηχανικὰ ἰσχυρὲς ἰδιαίτερα. Τοῦτο ἐνισχύεται κατὰ πολὺ μὲ τίς χώρες πού μετέχουν ἢ συνδέονται μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Ἡ Κύπρος εἶναι συμβατικὰ πιά ὑποχρεωμένη

νά υφίσταται τὴν εἰσροὴν τῶν Ξένων προϊόντων. Ἀναφέρεται μὲν ὅτι ἡ Κύπρος διατηρεῖ πλήρη ἐλευθερία γιὰ τὴν διαμόρφωση τῆς δασμολογικῆς πολιτικῆς στὴν πρώτη φάση τῆς συμφωνίας ἀλλὰ μέσα σὲ πλαίσια ποῦ νὰ διατηρητῆ ἡ πλεονεκτικὴ θέση τῆς Ε.Ο.Κ. Καὶ γιὰ τὴν προστασία τῶν νεοϊδρυόμενων βιομηχανιῶν δύναται νὰ αὐξήσῃ ἡ Κύπρος τοὺς δασμοὺς κατὰ 20%—25% ἀλλὰ μόνον πάνω στὰ 10% τῶν συνολικῶν εἰσαγωγῶν. Θὰ πρέπει δὲ νὰ προστεθῇ ὅτι ὁποιαδήποτε δασμολογικὴ μεταβολὴ ἐπιβάλλεται τελικὰ καὶ πάνω στὰ ἐγχώρια προϊόντα. Ἐὰν γιὰ παράδειγμα παρηγάγαμεν αὐτοκίνητα τῶν φορολογούμενων τύπων θὰ αὐξάνωνται παράλληλα μὲ τὰ εἰσαγόμενα, δηλαδὴ ἐκτός ἀπὸ τίς πολιτικὲς ἔχουμε σοβαρώτατες οἰκονομικὲς καὶ κοινωνικὲς ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν σύνδεση μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Ἐχουμε τελικὰ τὸν τύπο τῆς κοινωνίας ποῦ ταιριάζει στὴν Εὐρωπαϊκὴ βιομηχανία καὶ ὄχι τὸν τύπο ποῦ χρειάζεται ἓνας τόπος κάτω ἀπὸ κατοχὴ μὲ προσφυγιά, θύματα καὶ ἀγνοούμενους. Ἄν δὲ τελικὰ προσχωρήσουμε στὸ δεύτερο στάδιο μὲ ἀποκορύφωμα τὴν τελωνειακὴ ἔνωση καὶ τὸ πολὺ χαμηλὸ ἐξωτερικὸ δασμολόγιο, θὰ ἐξαντληθῇ ἡ Κυπριακὴ βιομηχανία καὶ θὰ μετατραποῦμε σὲ προεκτοράτο τῶν μονοπωλίων καὶ τῆς Ε.Ο.Κ. Σὲ τέτοια περίπτωση θὰ χρησιμοποιοῦσαν οἱ Ξένοι τὴν Κύπρο σὰν χωρὸ προώθησης τῶν δικῶν τους συμφερόντων. Ἐνδεικτικὸ εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἐφ' ὅσον ὑπάρχει σύνδεση μὲ ὑπαρξὴ τελωνειακῶν περιορισμῶν ὑπάρχουν καὶ αὐστηροὶ κανονισμοὶ προέλευσης γιὰ νὰ ἐξασφαλίζονται πωλήσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν πρώτων ὑλῶν καὶ νὰ περιορίζονται οἱ ἐξαγωγές μας. Μὲ τὴν τελωνειακὴ ἔνωση ἐξαφανίζονται καὶ οἱ κανόνες προέλευσης.

Ἐπὶ ὅσον ὑπάρχει ὅμως ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ πλευρὰ τοῦ θέματος καὶ ἡ πολιτικὴ. Λέγουν ὠρισμένοι, δὲν μᾶς ὠφελεῖ οἰκονομικὰ ἢ κοινότητα ἀλλὰ μᾶς ἐξυπηρετεῖ πολιτικὰ. Προσδίδει κύρος ἢ ὑπογραφή συμφωνίας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Ἡ σύνδεση ὅμως μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. τὸ 1973 δὲν συνέβαλε στὴν ἐξουδετέρωση τῶν κινδύνων καὶ ὅταν συνέβη ἡ συμφορὰ δὲν ἔδωσε τὸ παρόν της. Θὰ ἦταν μέγιστον σφάλμα ἐξ ἄλλου ἐὰν περιμέναμεν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ προσδώσῃ κύρος στὴν Κυβέρνηση μας ὁποιαδήποτε ἐξωτερικὴ καὶ μόνο ἀναγνώριση. Τὸ κύρος της ἢ Κυβέρνηση μας θὰ πρέπει νὰ τὸ ἀντλή ἀπὸ τὸν λαὸ καὶ τὸν ἀγῶνα του. Μία τέτοια στάση σημαίνει προγραμματισμὸ, σημαίνει αὐτοπειθαρχία, σημαίνει περιορισμὸ τῆς καλοζωῆς, τῶν μεγαλοσπῶν, μπορεῖ νὰ γίνῃ ἐθελοντικὰ ἐὰν λογαριάσουμε ὅτι ἡ ἄλλη ἄκρη ἐσωτερικῆς ξεγνοιασιάς καὶ καλοπέρας καὶ πτῆς ἀναμονῆς τῆς ἐξωτερικῆς ἀναγνώρισης ὁδηγεῖ σίγουρα στὴν καταστροφὴ. Καὶ ἐὰν ἡ ἀναγνώριση τῆς Κυβέρνησης ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς Ξένους καὶ ἐὰν αὐτὸς τοὺς τὸ λέμε κι' ὅλας ἢ τοὺς ἀφήναμε νὰ τὸ καταλάβουν λόγῳ μῆς πολὺ ὑποχωρητικῆς ἐναντι τῆς Ε.Ο.Κ. τακτικῆς, τότε τί θὰ γίνῃ; Δὲν θὰ χρησιμοποιοῦσαν τὴν ἀναγνώριση τους γιὰ νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν τὲς ἀπόψεις τους; Μία συμφωνία μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ποῦ δὲν λύει οἰκονομικὰ προβλήματα, καὶ αὐτὸ διαφαίνεται στὴν περίπτωσή μας, δὲν διαθέτει οὔτε πολιτικὰ ἐρείσματα γιὰ μᾶς προκαλεῖ καὶ γενικώτερη ἐξασθένιση.

Ἐὰν ξεκινῶμε ἐξ ἄλλου μὲ τὴν νοοτροπία τοῦ ἀδύνατου πῶς θὰ ἀντιπεξέλθουμε μὲ τὴν δύναμη τοῦ συστήματος ποῦ ἐκφράζει ἡ Ε.Ο.Κ.; Τώρα ὑποστηρίζει παράταση τοῦ πρώτου σταδίου κατὰ 30 μῆνες. Τί ἄλλο προσδίδει ἡ στάση αὐτὴ τῆς Ε.Ο.Κ. σύμφωνα μὲ τὰ δικά της μέτρα παρὰ ἐπιφύλαξη, ἀναμονὴ λόγῳ τοῦ πολιτικοῦ μας προβλήματος; Ἐστῶ ἀκόμα καὶ ἂν γίνουμε πλήρες μέλος σύνταγμα καὶ ἔχουμε δικαίωμα ἐγκατάστασης στὴν Εὐρώπη, μπορεῖ ἡ Ε.Ο.Κ. νὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλεύθερη ἐγκατάσταση καὶ στὴν Κερήνεια; Ἡ ἰδιαίτερη σημασία τῶν πολιτικῶν λόγων διαφαίνεται ἀπὸ τὴν στάση ἐναντι ἄλλων πολὺ ἰσχυρότερων τῆς Κύπρου χωρῶν ποῦ βρίσκονται πρὸ ἐξῆς ἀπὸ τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπη. Οὔτε ἡ Φιλανδία οὔτε ἡ Σουηδία οὔτε ἡ Αὐστρία ἐδείξαν κανένα ἰδιαίτερον ζῆλον νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ ἔκαμον τελικὰ ἰδιαίτερες συμφωνίες καὶ ἡ Κύπρος μῆς καὶ βρίσκεται μέσα στὸν κύκλο τῆς καπιταλιστικῆς οἰκονομίας, δὲν μπορεῖ οὔτε

να παραγνωρίση την Ε.Ο.Κ. ἀλλ' οὔτε τῆς ἐπιτρέπεται νὰ παραδίδεται. Ἡ Κύπρος βρίσκεται στὴν ἀνατολικὴ Μεσόγειο μὲ μεγάλες προοπτικὲς στὴν Μέση Ἀνατολή καὶ μὲ δυνατότητα ἐμπορικῶν σχέσεων μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες καὶ φυσικὰ καὶ τὶς Εὐρωπαϊκὲς. Θὰ πρέπει νὰ βρῆ τὸν τρόπον ἰδιαίτερον σχέσεων καὶ νὰ ἐπωφεληθῆ ὅσον τοῦτον εἶναι δυνατό ἀπὸ τῆ θέσῃ τῆς καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐπαφῶν ποῦ διαθέτει. Ἄρα ἡ ἐξυπηρέτησὶς τοῦ ἀμοιβαίου συμφέροντος θὰ ἦταν μιὰ ὑγιέστερη βάση γιὰ τὸ Κυπριακὸ ἐμπόριο. Κρίνοντας τὴν Ε.Ο.Κ., τὸ κάνουμε γιὰ νὰ διευκολύνουμε τὴν ἔναντι τῆς σωστῆ τοποθέτησὶς μας.

Ἡ Κύπρος θὰ πρέπει νὰ διατηρήσῃ μιὰν ἰσότητά σχέσεων ἔναντι τρίτων γιὰ νὰ ἔχῃ μεγαλύτερη οικονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἀσφάλεια. Θὰ πρέπει ἀκόμα νὰ λογαριάσουμε τὶς συνέπειες ἰδιαίτερα ὕστερα ἀπὸ τὴν τελωνειακὴ ἔνωση γιὰ τὴν Κυπριακὴ βιομηχανία γιὰ νὰ ἀποφύγουμε ἐκεῖνες τὶς ἀποφάσεις ποῦ εἶναι δυνατό νὰ ἀποδειχθοῦν μοιραῖες γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου. Ἔτσι ὅπως εἴμαστε ὁργανωμένοι χωρὶς ἔλεγχο τοῦ κεφαλαίου, χωρὶς ἔλεγχο τῶν ἐπενδύσεων, χωρὶς ἐπέκτασὶς τοῦ δημόσιου τομέα, ἡ τελωνειακὴ ἔνωση θὰ ἀποδιοργανώσῃ τὴ βιομηχανία μας, θὰ ἐπηρεάσῃ βαθύτατα τὴν γεωργικὴ πολιτικὴ καὶ θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ σὲ ὑποδούλωσῃ στὸ ξένο κεφάλαιο.

Σήμερα δὲν συζητοῦμε μόνο τὸ 10% οὔτε τὸ 35% ἀλλὰ τὴν πορεία πρὸς τὴν τελωνειακὴ ἔνωση καὶ ἂς μὴ φαίνεται τοῦτο κάπὶ τὸ ἀπομακρυσμένο. Ὁ καιρὸς περνᾷ γρήγορα. Ἢδη πέρασαν πέντε χρόνια ἀπὸ τὴ σύνδεσῃ μας. Ἡ παράτασῃ τοῦ πρώτου σταδίου εἶναι ἡ προπαρασκευὴ γιὰ τὴν πρόωθησῃ στὸ δεύτερο στάδιο καὶ τὴν τελωνειακὴ ἔνωση. Καὶ τὸ δεύτερο στάδιο ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν χρονικὴ του διάρκεια δὲν θάναὶ παρὰ ἡ τελικὴ εὐθεῖα. Τὸ πόσο σημαντικὴ εἶναι ἡ τελωνειακὴ ἔνωση γιὰ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα φαίνεται ἀπὸ τὶς ἐξῆς πρόνοιες. Ἐλεύθερη διακίνησῃ βιομηχανικῶν προϊόντων, κατάργησῃ δασμῶν μεταξὺ Ε.Ο.Κ. καὶ Κύπρου γιὰ βιομηχανικὰ προϊόντα ἀπὸ τρίτες χώρες. Υἱοθέτησῃ ἀπὸ τὴν Κύπρον τοῦ κοινοῦ τελωνειακοῦ δασμολογίου τῆς Ε.Ο.Κ., κατάργησῃ ποσοτικῶν περιορισμῶν, συντονισμὸς ἐμπορικῆς πολιτικῆς, εὐθυγράμμησῃ οικονομικῆς πολιτικῆς. Καὶ στὸν γεωργικὸ τομέα σταδιακὴ εὐθυγράμμησῃ τῆς Κύπρου πρὸς τὴ γεωργικὴ πολιτικὴ τῆς Ε.Ο.Κ. ποῦ συνδυάζεται μὲ τὴν ἐλεύθερη διακίνησῃ γεωργικῶν προϊόντων. Δηλαδὴ ἀναλαμβάνουμε ὅλες τὲς σημαντικὲς ὑποχρεώσεις τῶν χωρῶν μελῶν τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ ἐγκαταλείπουμε τὰ δικαιώματά μας σὲ θέματα οικονομικῆς, ἐμπορικῆς καὶ γεωργικῆς πολιτικῆς. Αὐτὰ τὰ ἐκχωροῦμε εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. γιὰ νὰ ἀποφασίζῃ γιὰ μᾶς χωρὶς ἡ Κύπρος νὰ συμμετέχῃ στὴ λήσῃ τῶν ἀποφάσεων ποῦ τελικὰ θὰ τὴ δεσμεύουν. Ἀπ' αὐτὴ τὴ σκοπιὰ ἡ τελωνειακὴ σύνδεσῃ εἶναι χειρότερη καὶ ἀπὸ τὴν ἔνταξῃ γιατί ἐκεῖ τουλάχιστον ἔχει κανεῖς τὸν λόγο γιὰ τὴ διαμόρφωσῃ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης πολιτικῆς καὶ πετυχαίνει ἀνταλλάγματα μὲ τὶς συμβιβαστικὲς ἀποφάσεις ποῦ παίρνονται τελικὰ. Στὴν τελωνειακὴ ἔνωση εἶσαι ὑποχρεωμένος νὰ δέχεσαι παθητικὰ ἀποφάσεις ποῦ παίρνουν ἄλλοι γιὰ λογαριασμὸ σου ποῦ ἐξυπηρετοῦν τὰ συμφέροντα ἐκείνων καὶ ὄχι τὰ δικά σου. Πῶς ἀλήθεια θὰ ἀντεπεξέλθῃ ἡ εὐθραυστὴ Κυπριακὴ βιομηχανία καὶ γενικὰ ἡ οἰκονομία μας ἀπὸ τὸ ξήλωμα τῶν τελωνειακῶν δασμῶν καὶ τὴν υἱοθέτησῃ τοῦ κοινοῦ ἐξωτερικοῦ δασμολογίου τῆς Ε.Ο.Κ.; Τοῦτο, ὅταν πραγματοποιηθῇ, δὲν θὰ πλημμυρίσουμε ἀκόμα περισσότερο ἀπὸ προϊόντα τῆς Ε.Ο.Κ. ἀλλὰ καὶ ἀπὸ προϊόντα τρίτων χωρῶν ποῦ τίποτα δὲν ἀγοράζουν ἀπὸ τὴν Κύπρον; Μιὰ τέτοια πορεία θὰ ἔχῃ σὰν φυσιολογικὴ συνέπειά τὴ διάλυσῃ τῆς βιομηχανίας μας καὶ τὴ δημιουργία νέας στρατιᾶς ἀνέργων. Θὰ μᾶς ὑποδείξουν φυσικὰ καὶ πάλιν τὴ λύσῃ τῆς ἀπασχόλησῃ τῶν ἀνέργων μας σὲ ἐργαστάσια τῆς Ε.Ο.Κ. στὸ ἐξωτερικὸ εἶτε σὲ ἐργαστάσια τῆς Ε.Ο.Κ. ποῦ θὰ ἰδρυθοῦν ἐδῶ. Σήμερα ἡ Κύπρος δυσκολεύεται νὰ κτίσῃ σπίτια γιὰ τοὺς πρόσφυγες γιατί οἱ οἰκοδόμοι μας σὲ ἓνα μεγάλο ποσοστὸ εἶναι ξενητεμένοι. Δὲν χρειάζεται μεγάλη φαντασία γιὰ νὰ συλλάβουμε ποιὲς θὰ

είναι οι συνέπειες εάν ή διαρροή επέκταθη και στους βιομηχανικούς εργάτες. Έπαλήθευση αυτών των προβλέψεων θέτει σε κίνδυνο το ίδιο το μέλλον του τόπου. Γίνεται προσπάθεια διασκεδασμού αυτών των φόβων με την επίκληση του επιχειρήματος ότι θα έχουμε στο μεταξύ προσαρμογή της οικονομικής και εμπορικής και γεωργικής πολιτικής της Κύπρου με εκείνη της Ε.Ο.Κ. Εάν όμως ή Εύρωπη αποφασίσει και εμείς ακολουθοῦμε, τί θα συμβή στις εμπορικές μας συναλλαγές με τις Άραβικές και τις Σοσιαλιστικές χώρες; Σήμερα διαθέτουμε στις Άραβικές χώρες τα περισσότερα βιομηχανικά μας προϊόντα και προς τις σοσιαλιστικές δυσκολοδιάθετα αγροτικά, όπως τα άμπελοφυτικά.

Τα προβλήματα που δημιουργεί ή σύνδεση και τα πολύ μεγαλύτερα που θα δημιουργήση ή τελωνειακή ένωση θάπρεπε να ήταν αντικείμενο καθημερινής συζητήσεως και συνεχούς ενημέρωσης. Δυστυχώς ή πολιτική μας έναντι της Ε.Ο.Κ. παραμένει περιορισμένη μέσα στα στεγανά των αρμόδιων Ύπηρεσιών που δεν ξέρουμε πόσο αρμόδιοι είναι όταν συλλογίζομαστε την πολλαπλότητα των ζητημάτων. Ούτε ο λαός ούτε ή πολιτική ήγεσία ενημερώνονται τακτικά και υπεύθυνα και έτσι αγνοοῦμε θέματα τα οποία τελικά θα έχουν σημαντικές συνέπειες για την ζωή μας.

Γι' αυτό υποστηρίζουμε και την πρόταση του συναδέλφου Κωνσταντίνου για πρόσκληση του αρμόδιου Ύπουργού στη Βουλή για να αναπτύξη και να αναλύση το όλο θέμα της σύνδεσης με την Εύρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και να συζητηθή σε όλες του τις λεπτομέρειες το θέμα στη Βουλή. Για όλα αυτά θα έπρεπε να είμαστε όλοι ενήμεροι, λαός και ήγεσία, εργάτες, αγρότες, βιομήχανοι ώστε να γνωρίζουμε τις συνέπειες που δεν είναι πια μία απομακρυσμένη πιθανότητα γιατί κι' όλος ή Ε.Ο.Κ. κτυπά την πόρτα μας.

Σ' αυτή την επιχειρηματολογία ώρισμένοι άπαντοῦν ότι στο χέρι μας είναι να άποχωρήσουμε εάν διαπιστώσουμε ότι δεν πάμε καλά. Μία τέτοια λύση θα άποδειχθή άδύνατη. Γιατί όσο χειρότερα πηγαίνουμε τόσο στενότερα θα είμαστε προσδεδεμένοι στην Ε.Ο.Κ. Θα έχουμε στο μεταξύ ξηλώσει την βιομηχανία, την γεωργία και γενικά την οικονομία μας και έτσι θα έχουμε χάσει την δυνατότητα και την ικανότητα να αναζητοῦμε δικές μας λύσεις. Έπιδείνωση λοιπόν της κατάστασης δεν θα οδηγήση σ' άπελευθέρωση αλλά σε μεγαλύτερη εξάρτηση.

Μας διακατέχει σαν τόπο πανικός για τις πατάτες και το σιέρυ. Το έρώτημα όμως παραμένει. Είναι ή θέση τους έστω και σήμερα άσφαλής με τη νέαν παράταση; Και άργότερα σε περίπτωση τελωνειακής ένωσης ποιά θα είναι ή κοινή αγροτική πολιτική και σε ποιό βαθμό θα έπηρεαστοῦν αυτά τα προϊόντα; Τί θα γίνει εάν ή Ισπανία γίνει τελικά δεκτή σαν μέλος της Ε.Ο.Κ.; Τα προβλήματα μας είναι πολύ πιό σύνθετα από την άπλή σύνδεση ή ακόμα και την ένταξη, γι' αυτό θα πρέπει να αναζητήσουμε ευρύτερους κύκλους για την αντιμετώπιση τους και αυτοί δεν είναι μέσα στη μονόπλευρη εξάρτηση μας από την Ε.Ο.Κ. Γι' αυτό θα καταψηφίσουμε το Νομοσχέδιο εις ό,τι άφορα τη σύνδεση της Κύπρου με την Εύρωπαϊκή Κοινότητα με την εισήγηση προς την Κυβέρνηση να αναζητήση νέους δρόμους για τις εμπορικές μας σχέσεις εάν λυθοῦν τεχνικά έμπόδια έπικοινωνίας, ιδιαίτερα εμπορικών ανταλλαγών με την Άνατολήν. Τότε πιθανόν πολλά προβλήματα μας να αντιμετωπισθοῦν ικανοποιητικά. Θα πρέπει ακόμα να αναζητήσουμε και άλλες μορφές συνεργασίας και εμπορικής συμφωνίας με την Ε.Ο.Κ. που να ανταποκρίνονται στο άμοιβαίο όφελος και να μην σημαίνουν την όλική εξάρτηση της Κύπρου. Εάν μελετήσουμε τις συμφωνίες άλλων χωρών θα βροῦμε χρήσιμες ιδέες προς την κατεύθυνση αυτή. Εύχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Άλέκος Μιχαηλίδης.

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι. Έχουμε σήμερα ενώπιόν μας τὸ νομοσχέδιο πὸν προνοεὶ τὴν μείωση κατὰ 10% τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ πάνω σὲ μερικά ἐμπορεύματα πὸν προέρχονται ἀπὸ τὲς χώρες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καὶ ταυτόχρονα τὴν κατάργηση τοῦ δασμοῦ προτιμῆσεως πάνω σὲ ὠρισμένα ἐμπορεύματα πὸν προέρχονται ἀπὸ τὲς χώρες τῆς Κοινότητας ἐκτὸς τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου καὶ τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰρλανδίας.

Ἡ μείωση αὐτὴ εἶναι ἡ τελευταία ἀφοῦ ἔγινε μείωση κατὰ 15% ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου, 1973, 25% ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ τρίτου χρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πέμπτου χρόνου μείωση 35%.

Ἐπομένως ἡ ψήφιση τῆς μείωσης τοῦ 10% πὸν βρίσκεται σήμερα μπροστά μας, ἀποτελεῖ οὐσιαστικὰ δέσμευση πὸν ἔχομε ἤδη ἀναλάβει. Βεβαίως τὸ νομοσχέδιο πὸν εὐρίσκεται ἐνώπιόν μας ἔχει ἰδιαίτερη σημασία λόγω τοῦ ὅτι τὸ πρῶτο στάδιο συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν ΕΟΚ λήγει στὲς 30 Ἰουνίου καὶ εἴμαστε τώρα στὸ στάδιο τῆς συνάψεως νέας συμφωνίας. Μὲ τὴ νέα συμφωνία ἀναμένεται ἡ παράταση τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως.

Δὲν θέλομε νὰ εἰσέλθωμε σὲ λεπτομέρειες τῆς Συμφωνίας πὸν σήμερα συζητεῖται καὶ τῆς ὁποίας ἓνα μέρος, δυστυχῶς ἴσως τὸ σοβαρώτερον, δηλαδὴ τὸ σκέλος τῆς συμφωνίας γιὰ τὰ γεωργικὰ μας προϊόντα, θὰ πραγματοποιηθῆ κατὰ τὸ Φθινόπωρον.

Μὲ τὴν εὐκαιρία ὅμως θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ ἐκφράσωμε μερικὲς σκέψεις καὶ ἀπόψεις.

Τὸ ἐμπόριο εἶχε γιὰ τὴν οἰκονομία μας ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρο καὶ σημασία σήμερα ὅμως γίνεται ὁ ρόλος του πῶς σημαντικὸς λόγω τῆς διαφοροποιήσεως στὲς ἐξαγωγές μας.

Ἡ Κυβέρνηση ἀκολούθησε μιὰ πολιτικὴ πολυμεροῦς ἐμπορίου, τὴν ὁποία καὶ ἐπικροτοῦμε.

"Ἐχει σταθερὰ κινηθῆ πρὸς τὴν κατεύθυνση καλλιέργειας τοῦ ἐμπορίου ὅπου ἐπαρουσιάζονταν εὐκαιρίες.

Στὸ τομέα τοῦ ἐμπορίου, οἱ σημαντικώτερες μας συναλλαγές εἶναι μὲ τὴν ΕΟΚ, τὲς χώρες τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ καὶ πρόσφατα μὲ τὲς Ἀραβικὲς χώρες. Ἡ πολιτικὴ πὸν ἀκολουθῆθη ἦταν τέτοια, πὸν τὸ ἐμπόριον εἶχε τὴν δυνατότητα ἀναπτύξεως πρὸς ὅλες τὲς κατευθύνσεις ἀνάλογα μὲ τὰ ἐκάστοτε δεδομένα.

Πέραν τοῦ ὅτι σχέσεις πολιτιστικὲς ὡς καὶ ἱστορικὲς μᾶς ἔθεταν πῶς κοντὰ στὴν Εὐρώπη, καθαρῶς ἐμπορικὸι λόγοι μᾶς ὠδηγοῦσαν πρὸς στενὲς ἐμπορικὲς σχέσεις.

Αὐτὸ γιὰτὶ οἱ χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἦταν οἱ μεγαλύτεροι προμηθευτές μας ὅσον καὶ ἀγοραστές τῶν προϊόντων μας. Ἐτσι τὸ 1973, 55% τῶν εἰσαγωγῶν μας εἶχε προέλευση τὲς χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ ἀντιστοίχως τὸ 62% τῶν ἐξαγωγῶν μας ἦταν πρὸς τὲς χώρες αὐτές.

Οἱ χώρες αὐτές καὶ ἀσφαλῶς κατ' ἐξοχὴν τὸ Ἠνωμένο Βασίλειο ἦσαν οἱ μεγάλοι ἀγοραστές μερικῶν σημαντικῶν γεωργικῶν μας προϊόντων ὅπως οἱ πατάτες, τὰ ἐσπεριδοειδῆ καὶ ἀξιόλογο μέρος τῶν ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων.

Ἐπομένως ὅταν τὸ 1972 τὸ Ἠνωμένο Βασίλειο ἔγινε πλῆρες μέλος τῆς ΕΟΚ, ἡ Κύπρος δὲν εἶχε ἄλλη ἐκλογή παρὰ νὰ προσπαθῆ νὰ ἐπιτύχῃ συμφωνία Συνδέσεως.

Ταυτόχρονα όμως η Κύπρος επεδίωξε να αναπτύξει ακόμη περισσότερο τις εμπορικές μας σχέσεις μετά του Ανατολικού Συνασπισμού, κατ'έξοχην με σύστημα ανταλλαγών και "clearing" ενώ τώρα με μερικές χώρες έχει καταργηθεί και το σύστημα "clearing", συγκεκριμένα με τη Σοβιετική Ένωση και την Πολωνία.

Παρόλον ότι το εμπόριο μας με τις χώρες του Ανατολικού Συνασπισμού δεν ήταν στα επίπεδα του εμπορίου με την Ε.Ο.Κ., εντούτοις το ύψος ήταν σημαντικό και ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι υπήρχε ζήτηση για μερικά προϊόντα στα όποια χρειαζόμαστε περισσότερη βοήθεια.

Το ποσοστό των εισαγωγών από τις Ανατολικές χώρες ήταν το 1973 γύρω στα 7% ενώ οι εξαγωγές μας ήταν γύρω στα 16%.

Επομένως η πολιτική της Κυβερνήσεως δεν ήταν η σύναψη εμπορικῶν σχέσεων με τη μία ή την άλλη πλευρά αλλά η πολύπλευρη ανάπτυξη του εμπορίου.

Αν ένας δῆ την κίνηση των στατιστικῶν στοιχείων συγκρίνοντας τα χρόνια 1973 και 1976, φαίνεται ότι οι εισαγωγές μας από τις χώρες της ΕΟΚ παράμειναν οι πιο ψηλές παρόλον ότι έχουν ελαφρά μειωθῆ συγκριτικά. Το 1973 εισήχθησαν εμπορεύματα αξίας £87 εκατομμυρίων ενώ το 1976 εμπορεύματα αξίας £85 εκατ. Στα αντίστοιχα χρόνια έχουν εξαχθῆ £32 εκατ. κατά το 1973 και £34 εκατ. κατά το 1976.

Παρόλον ότι οι εξαγωγές παρουσιάζουν κάποια αύξηση, εντούτοις ἄν λάβῃ κανείς υπόψη τις ασυνήθεις ψηλές τιμές για τις πατάτες θά φανῆ ότι ουσιαστικά ἐμειώθησαν ελαφρώς.

Εν τούτοις παραμένει όμως το γεγονός ότι με τις χώρες της ΕΟΚ γίνονται οι μεγαλύτερες εισαγωγές και εξαγωγές.

Με τις ανατολικές χώρες παρουσιάζεται αύξηση των εισαγωγών, ἤτοι το 1973 οι εισαγωγές μας ήταν £10 εκατ.. Παράλληλα οι εξαγωγές παρέμειναν και το 1973 και το 1976 περί τα £9 εκατ..

Επομένως οι εμπορικές σχέσεις μας με τις Ανατολικές χώρες είναι πιο σταθερές, πράγμα το οποίο δυνατόν να οφείλεται στον τρόπον με τον οποίον γίνονται οι εμπορικές συναλλαγές.

Εκεί που πραγματικά είχαμε εξαιρετικά ευχάριστες εξελίξεις ήταν στις εμπορικές μας σχέσεις με τις Αραβικές χώρες όπου οι εξαγωγές μας έχουν εξαπλασιασθῆ το 1976 ἐν σχέσει με το 1974 (£36 εκατ.). Και ἄσφαλως υπάρχουν τεράστιες προοπτικές για την ανάπτυξη των εμπορικῶν μας σχέσεων. Επίσης μεγάλες δυνατότητες παρουσιάζουν οι χώρες της Αφρικής, ιδιαίτερα της Ανατολικῆς Αφρικῆς.

Δὲν ξέρομε πιά θά είναι ἡ σύσταση του εμπορίου μας μετά δέκα χρόνια όμως στην εξέλιξη αὐτή, πιστεύομε πως μπορεί να συνεχίσει να εφαρμόζεται ἡ πολιτική του πολύπλευρου εμπορίου.

Θά πρέπει να ἀπασχολήσῃ ἐπείγοντως τους ἀρμοδίους το γεγονός ότι μερικά προϊόντα μας, και μάλιστα σημαντικά, διατίθενται σχεδόν ἀποκλειστικά σὲ μιὰ ἀγορά. Αὐτό ἰσχύει κυρίως με μερικά γεωργικά προϊόντα ὅπως είναι οι πατάτες, ἐσπεριδοειδῆ κλπ.

Θά πρέπει να ἐξευρεθοῦν νέες ἀγορές, διαφορετικά θά συνεχίζουν να ὑπάρχουν βασικές ἀδυναμίες στο ἔμπόριο μας.

Αὐτή ἡ εἰσήγηση είναι ιδιαίτερα ἐπείγουσα λόγω του ότι ἐκκρεμεί ἡ συμφωνία για τὰ γεωργικά προϊόντα με την ΕΟΚ και λόγω του ότι πλείστες χώρες μέλη της ΕΟΚ ἔχουν προβλήματα στον γεωργικό τομέα.

Δέν ἔχουμε ψευδαισθήσεις ὅτι ἡ νέα συμφωνία δέν θά εἶναι τόσο καλή ὅσο θά τήν θέλαμε, ἀλλά δέν μᾶς διαφεύγουν καί οἱ συνθήκες κάτω ἀπό τές ὁποῖες γίνονται οἱ διαπραγματεύσεις. Ἐντούτοις βραχυπροθέσμως τουλάχιστον δέν ἔχουμε ἄλλη ἐκλογή.

Πέραν αὐτοῦ ἡ ὑπογραφή νέας συμφωνίας δέν στερεῖται πολιτικῆς σημασίας καί εἶμαι βέβαιος ὅτι κάτω ἀπό τές συνθήκες πού ἐπικρατοῦν καί ὁ πολιτικός παράγων ἀξιοποιεῖται καί ἀξιολογεῖται ἀνάλογα.

Τελειώνοντας θέλω νά ἐπαναλάβω αὐτό πού εἶναι ἤδη σαφές ὅτι τὸ Δημοκρατικὸ Κόμμα ὑποστηρίζει τὴ πολιτικὴ τοῦ πολὺπλευρου ἐμπορίου καί τὴ Σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινὴ Ἀγορά, ἐνῶ ταυτόχρονα ὑποστηρίζει τὴν προσπάθεια ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου μὲ τῖς Ἀνατολικές χώρες καί μὲ τές γειτονικές φίλες Ἀραβικές χώρες. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἔκθεσιν ἄλλοι ὁμιλεῖται ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Γιαγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐφ' ὅσον ἀνελύθη τὸ θέμα, δέν προτίθεμαι νά μιλήσω καί γιὰ τοῦτε ζητῶ νά πῶ δυὸ λόγια μόνον ἀπὸ τὴ θέση μου.

Εἶναι γεγονός ὅτι τὰ γεωργικὰ προϊόντα καί κυρίως οἱ πατάτες καί τὰ κρασιά μας θά ἀντιμετωπίσουν τεράστιες δυσκολίες στὴ διάθεση. Δέν εἶναι τόσο εὐκόλο νά ἐξευρεθοῦν ἀγορές γιὰ 160.000 τόννους πατάτες οὔτε εἶναι τόσο εὐκόλο νά ἀλλάξουμε τὴν ποιότητα ἢ ὀτιδήποτε ἄλλο τῶν οἰνικῶν μας προϊόντων καί τῶν κρασιῶν μας. Γιὰ τοῦτο, ἐφ' ὅσον ἡ συμφωνία αὐτὴ θά ἐπικυρωθῇ, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Κυβέρνηση μελετήσῃ σοβαρὰ τὸ θέμα τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ὀρίσει εἰδικές Ἐπιτροπές πρὸς ἀντιμέτωπιση τοῦ ὅλου θέματος — γιατί εἶναι γεγονός ὅτι οἱ γεωργοὶ μας θά ἀντιμετωπίσουν τεράστιες δυσκολίες, κυρίως οἱ πατατοπαραγωγὸι — οἱ ὁποῖες νά ἀποτελοῦνται ἀπὸ Κυβερνητικὰ μέλη, ἀπὸ ἀντιπρσώπους τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων καί ἀπὸ ἄλλους, καί ληφθοῦν ὅλα τὰ δεόντα μέτρα, ἐν ἀνάγκῃ δι' ἐπιχορηγήσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων, γιὰ νά κρατηθοῦν οἱ γεωργοὶ στὸ ἐπάγγελμα τους μέχρις ὅτου βροῦμε μιὰ λύση καί δώσουμε μιὰ διέξοδο στὸ πρόβλημα τοῦτο. Εὐχαριστῶ πολὺ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλεῖται προχωροῦμε στὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θά γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἔκθεσιν ἄλλοι ὁμιλεῖται γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δέν εἶναι δυνατόν, ἐντιμε κ. Πρόεδρε, νά διαχωρισθοῦν ἐκεῖνα τὰ σημεῖα στὸ Νομοσχέδιο πού δέν ἀφοροῦν τὴν Ε.Ο.Κ., γι' αὐτὸ εἶμαστε ὑποχρεωμένοι νά καταψηφίσουμε ὁλόκληρο τὸ Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έπομένως εις τήν δευτέραν ανάγνωσιν θά λαμβάνεται υπ' ὄψιν ἡ ἀρνητική ψήφος εις τήν περίπτωσιν ἐκάστου ἄρθρου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ στὴ δική μας περίπτωσι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προχωροῦμεν παρακαλῶ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία καὶ Πίναξ. " Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τήν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Ίσχύει τὸ λεχθὲν προηγουμένως. Έκλαμβάνεται ὅτι εἶναι προτιμότερον νὰ προχωρήσωμεν ἄρθρον με ἄρθρον εις ψηφοφορίαν, νομίζω.

" Ἄρθρον 1. Πόσοι εἶναι υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἐναντίον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άποχές;

" Ἄρθρον 2ον.

Πόσοι υπέρ, πόσοι κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, 10 ἐναντίον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καμία ἀποχή.

" Ἄρθρον 3ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τελωνειακοὶ δασμοί. Δεύτερος Πίναξ.

" Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 έναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άποχές; Καμία.

"Άρθρον 4ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δασμοί Προτιμήσεως. Δεύτερος Πίναξ.

"Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 έναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άποχές;

Ούδεμία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ούδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Άρθρον 5ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Γενικός δασμός. Δεύτερος Πίναξ. "Άρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 κατά, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ούδεμία άποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ούδεμία άποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Άρθρον 6ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τελωνειακαί διευθετήσεις άφορώσαι εις τας Ένόπλους Δυνάμεις κλπ.
"Άρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ύπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 κατά, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ούδεμία άποχή.

"Άρθρον 7ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έπιβολή και είσπραξις τελωνειακών δασμών από της ήμερομηνίας καταθέσεως του οικείου νομοσχεδίου. "Άρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ύπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐποχές;

Καμία.

ἘΆρθρον 8ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Φόροι καταναλώσεως. Τρίτος Πίναξ. ἘΆρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ἘΥπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἔναντίον. Καί οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ἘΆρθρον 9ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διευθετήσεις περὶ τοὺς φόρους καταναλώσεως, ἀφορῶσαι εἰς τὰς Ἐνό-
πλους Δυνάμεις, κ.λ.π. ἘΆρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ἘΥπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καμία ἀποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μείωσις δασμοῦ ἐπὶ ἐμπορευμάτων ἐπανεισαγομένων μετὰ προηγουμένη
ἐπεξεργασίαν. ἘΆρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ἘΥπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 έναντιον και ούδεμία άποχή.

Άπαλλαγή υπό όρους. Τέταρτος Πίναξ. "Άρθρον 11ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

Ούδεμία άποχή.

Έπιστροφή καταβληθέντος δασμοῦ ἢ φόρου καταναλώσεως.

Πέμπτος Πίναξ. "Άρθρον 12ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 και ούδεμία άποχή.

Έξουσία τροποποιήσεως τῶν άφορωσῶν εἰς τὴν έπιστροφήν δασμῶν προ-
νοιῶν. "Άρθρον 13ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10, και ουδεμία αποχή.

Διαζευκτικοί συντελεσταί. "Αρθρον 14ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10, και ουδεμία αποχή.

Έξουσία επιστροφής τελωνειακού δασμοῦ ἢ φόρου καταναλώσεως.

"Αρθρον 15ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10, με ουδεμίαν αποχήν.

Απαγορευτικοί διατάξεις και περιορισμοί. "Αρθρον 16ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

Ουδεμία αποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τῶν περι Τελωνειακῶν Δασμῶν και Φόρων Καταναλώσεως
Νόμων τοῦ 1975 ἕως 1977. "Αρθρον 17ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10. Ούδεμία άποχή.

"Εναρξικ ισχύος. "Άρθρον 18ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ύπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10. Ούδεμία άποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Περατωθείσης τής δευτέρας άναγνώσεως προχωρούμεν εις τήν τρίτην άνάγνωσιν του Νομοσχεδίου, ή όποία θα γίνη με τήν άνάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι ύπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, οι Πίνακες ανεφέρθησαν. Ύπάρχουν 4 Πίνακες.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άναφέρονται.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Και έτέθησαν εις ψηφοφορίαν χωριστά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οι Πίνακες αναφέρονται εις τά άρθρα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έν πάση περιπτώσει καλύπτονται και εις τήν τρίτην άνάγνωσιν του Νομοσχεδίου με τήν άνάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι είναι υπέρ του Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πόσοι κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 έναντιον με ουδεμίαν αποχήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Το Νομοσχέδιον θεσπίζεται σέ Νόμον.

Το επόμενον θέμα σπήν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι ὁ περί Ἀλλοδαπῶν Δικαστηρίων (Μαρτυρία) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

Παρακαλῶ τόν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νά διαβάσῃ τήν ἔκθεσιν στό Σῶμα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ (ΜΑΡΤΥΡΙΑ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος

Νίκος Μαυρονικόλας

Χρίστος Βάκης

Σταῦρος Ἀμπίζας

Ζαχαρίας Τουλούρας

Ἡρακλῆς Δημοσθένους

Πατρίκιος Παύλου.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Νομικῶν ἐμελέτησε τό περί οὔ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τήν 15ην Ἰουνίου, 1977.

Διά τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περί Ἀλλοδαπῶν Δικαστηρίων (Μαρτυρία) Νόμου (Κε. 12) εἰς τρόπον ὥστε ὠρισμένοι ὅροι καί φράσεις αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς τήν ἀποικιοκρατίαν νά προσαρμοσθοῦν πρός τήν σημερινήν πραγματικότητα.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Νομικῶν μελετήσασα τό περί οὔ ὁ λόγος νομοσχέδιον συμφωνεῖ πρός τοὺς σκοπούς καί τὰς ἐπιδιώξεις τούτου καί ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τήν Βουλὴν τήν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῷ ὑπάρχοντι ἐπί θέματος ἀρχῆς;

Δέν ὑπάρχοντι ὁμιληταί ἐπί θέματος ἀρχῆς καί προχωροῦμεν εἰς τήν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θά γίνῃ μετὰ τήν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Καμία.

Τò 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του βασικοῦ νόμου διά τῆς αντικαταστάσεως ώρισμένων ὄρων έν αὐτῷ. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 2ου άρθρου;

Καμία.

Τò 2ον άρθρον έγκρίνεται.

Τροποποίησις του άρθρου 6 του βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 3ου άρθρου;

Καμία.

Τò 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του άρθρου 10 του βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 4ου άρθρου;

Καμία.

Τò 4ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του άρθρου 11 του βασικοῦ νόμου. "Άρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης για την έγκρισιν του 5ου άρθρου;

Καμία.

Τò 5ον άρθρον έγκρίνεται.

Προχωροῦμεν στην τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποία θά γίνη με την ανάγνωσιν του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θά αναφέρηται ως ό περι 'Άλλοδαπών Δικαστηρίων (Μαρτυρία) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης ή ένστασις για την θέσπισιν του Νομοσχεδίου σέ Νόμον;

Καμμία.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι «Ὁ περὶ Κυνῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977» καὶ παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :
ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕ-
ΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΝΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἄνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς τρεῖς αὐτῆς συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 16ην Ἰουνίου, 1977. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου νόμου ἐκπρόσωποι τῶν Ὑπουργείων Ἐσωτερικῶν καὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων. Εἰς τὴν ἰδίαν συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῆς Κυνηγετικῆς Ὄμοσπονδίας Κύπρου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Κυνῶν Νόμου εἰς τρόπον ὥστε ἀφ' ἑνός νὰ καταστῇ ἀποτελεσματικώτερος ὁ ἔλεγχος ἐπὶ τῶν ποιμενικῶν κυνῶν ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀναχαιτισθῇ ἡ ραγδαία ἀναπαραγωγὴ κυνῶν δι' ἐμπορικοὺς σκοποὺς ὥστε οἱ ἐκ τῆς μόλυνσεως τοῦ ἐχινοκόκκου κίνδυνοι νὰ περιορισθῶσι.

Εἰδικώτερον διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου προβλέπεται—

- (α) ὅτι οἰοσδήποτε ποιμενικὸς κύων ὅστις δὲν φέρει τὸ ἐγκριθὲν καὶ ἐπισημανθὲν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς φίμωτρον εἰς οἰοσδήποτε χώρον μὴ ἀποτελοῦντα μέρος τοῦ ὑποστατικοῦ τοῦ ἰδιοκτήτου του θὰ δύναται νὰ συλληφθῇ καὶ ἐξοντωθῇ ὑπὸ τοῦ ἐξουσιοδοτημένου πρὸς τοῦτο ἀρμοδίου ὀργάνου.
- (β) ὅπως τὰ δικαιώματα δι' ἔτησίαν ἄδειαν θήλεος κυνός μὴ στειρομένης ἀύξηθῶσιν ἀπὸ £4.000 εἰς £20.000 μίλς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελετήσασα διεξοδικῶς τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τοὺς κινδύνους μόλυνσεως ἐκ τοῦ ἐχινοκόκκου εἰς τοὺς ὁποίους ἐκτίθενται οἱ ποιμενικοὶ κύνες, οἵτινες λόγω τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσφέρουσιν εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας των κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι, συμφωνοῦν πρὸς τὸν διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου ὑποχρεωτικὸν ἐφοδιασμὸν τούτων διὰ φίμωτρον, τὸ ὁποῖον ὡς διεβεβαιώθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν κατόπιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ συνεννοήσεως μεθ' ἀπάντων τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργείων θὰ παρέχεται δωρεὰν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἕκαστον ποιμενικὸν κύνα, εἰς περιπτώσιν ὅμως ἀπωλείας τούτου ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κυνός θὰ εἶναι ὑπόχρεως νὰ προμηθεύηται νέον φίμωτρον παρὰ τοῦ Κτηνιατρικοῦ Τμήματος τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῇ καταβολῇ τῆς σχετικῆς αὐτοῦ ἀξίας.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὑπὸ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου προτεινομένην αὔξασιν τοῦ δικαιώματος ἀδείας διὰ θήλειαις κύνας μὴ στειρουμένας ἀπὸ £4.000 εἰς £20.000 μίλς, ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τὸ ἐν λόγω ποσὸν θεωρεῖται ὑπερβολικὸν καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς ὑψωσιν τῆς τιμῆς τῶν κυνῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπεφάσισεν ὅπως μειώσῃ τοῦτο εἰς τὸ ποσὸν τῶν £8.000 μίλς.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ πᾶς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ ἀφοῦ οὗτος τροποποιηθῆ καταλλήλως ὥστε τὸ ἐν τῷ ἄρθρῳ 4 αὐτοῦ προτεινόμενον ἐκ £20.000 μίλς ποσὸν δικαιώματος ἀδείας διὰ θήλειαις κύνας μειωθῆ εἰς τὸ ποσὸν τῶν £8.000 μίλς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Δὲν ὑπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς καὶ προχωροῦμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

"Ἄρθρον 3, κ. Πρόεδρε. Εἰς τὴν παράγραφον (β) τοῦ ἐντιθεμένου νέου ἑδαφίου (3) εἰς τὸ ἄρθρον 9 τοῦ βασικοῦ νόμου νὰ προστεθῆ τὸ ἑξῆς :

«Νοεῖται ὅτι τὸ ὡς προεῖρηται φίμωτρον θὰ παρέχεται δωρεάν ἐτησίως ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς, ἐν περιπτώσει ὅμως ἀπωλείας τούτου ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ποιμενικοῦ κυνός θὰ εἶναι ὑπόχρεως νὰ προμηθεύηται τὸ νέον φίμωτρον δι' ἰδίαις ἐξόδοις».

Ἐκ παραδρομῆς δὲν περιελήφθη αὐτό. Ὑπάρχει ἔγγραφος διαβεβαίωσις, ὡς ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου τὸ ὁποῖον ἔχει ἐπικοινωνήσει μὲ τὰ ἄλλα Ὑπουργεῖα καὶ συγκατατετέθη ἡ Κυβέρνησις κάθε χρόνον, ἅμα τῇ καταβολῇ τῆς ἀδείας ἐκ £8, νὰ παραχωρῆται καὶ ἓνα φίμωτρον δωρεάν. Δηλαδή γιὰ νὰ γίνῃ κατανοητὸς ὑπάρχει σχετικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν ἡμερ. 15ης Ἰουνίου. Θὰ παρέχεται ἐτησίως ἓνα φίμωτρον. Ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τούτου θὰ ἀναλαμβάνῃ ὁ ἰδιοκτῆτης μὲ ἰδικὰ του ἔξοδα νὰ προμηθεύεται τοῦτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ἀφορᾷ εἰδικὰ εἰς τὴν παράγραφον (β) τοῦ νέου ἐδαφίου (3) τὸ ὁποῖον ἐντίθεται εἰς τὸ ἄρθρον 9 τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Νομοσχεδίου.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μετὰ τὴν παράγραφον (β) νὰ προστεθῇ «Νοεῖται».

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Νὰ προστεθῇ «Νοεῖται ὅτι θὰ παραχωρῆται δωρεάν τὸ φίμωτρον».

Ἡ ἀποψις ἡ ἰδική μου εἶναι ὅτι νομοθετικῶς δὲν μπορεῖ νὰ εἰσαχθῇ τέτοια πρόνοια μέσα στὸν νόμον. Ἄλλο Ζήτημα ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως καὶ μπορεῖ νὰ συστήσωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ τοὺς παραχωρῆ δωρεάν τὸ φίμωτρον καὶ συμφωνῶ καὶ ἐγὼ μὲ τὴν δωρεάν παραχώρησιν ἔστω καὶ γιὰ ἓνα χρόνον, ὅπως ἀπαιτεῖται, καὶ ἐὰν τὸ χάνῃ ὁ ἰδιοκτῆτης τότε νὰ τὸ ἀγοράζῃ ἀλλὰ μέσα εἰς τὸν νόμον νομοτεχνικῶς δὲν μπορεῖ νὰ μῆ τέτοια πρόνοια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω νὰ τίθεται θέμα κἂν συστάσεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δεδομένου ὅτι ὑπάρχει ἐπιστολὴ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ὁποῖαν λέγει ὅτι πολιτικὴ τῆς εἶναι νὰ παρέχῃ τὸ φίμωτρον δωρεάν.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως κατοχυρώνεται διὰ τοῦ νόμου. Δὲν ἀμφισβητοῦμεν τὴν διαβεβαίωσιν αὐτὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ἐὰν ὅμως περιλαμβάνεται στὸν Νόμον τόσον τὸ καλύτερον. Ἐὰν πάλιν ἡ Βουλὴ εἶναι ἱκανοποιημένη μὲ τὴν διαβεβαίωσιν αὐτὴν τῆς Κυβερνήσεως δεδομένου ὅτι ἐγίνεν εἰσήγησις προηγουμένως καὶ ἐγίνεν ἀποδεκτὴ — ἡ εἰσήγησις δὲν εἶναι προσωπικὰ δική μου ἀλλὰ τῆς Ἐπιτροπῆς — νὰ εἰσαχθῇ αὐτὴ ἢ νέα τροποποίησις, οὐδεμίαν ἐνστάσιν ἔχω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νουμένου ότι η πρότασις Νόμου υπεβλήθη από Βουλευτήν και η επίφυλαξις τήν οποίαν εισηγείται ο κ. Χριστοφίδης αυξάνει κατά κάποιον τρόπον οικονομικῶς τὰ θάρη τῆς Κυβερνήσεως, εισηγοῦμαι νά ἰκανοποιηθοῦμεν μέ τήν διαβεβαίωσιν στήν ἐπιστολήν και νά μὴν περιληφθῆ εἰς τόν νόμον ἡ τροποποίησις. Ἐύχαριστῶ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Οὐδεμίαν ἔνστασιν ἔχω, κ. Πρόεδρε, δεδομένου ὅτι δέν πρόκειται περὶ προτάσεως Νόμου ἀλλά περὶ Νόμου ὁ ὁποῖος ἐπροτάθη ὑπὸ τῆς ἰδίας τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, δέν εἶναι εἰδικά ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Δέν ἤθελα νά φέρω ἔνστασιν γιά τήν συζήτησιν τοῦ θέματος ἀπὸ τήν ἀρχήν διότι εἶναι γεγονός ὅτι οἱ ἐκθέσεις τῶν Ἐπιτροπῶν δέν ἐκυκλοφόρησαν σέ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς.

Δέν θέλω νά φέρω ἔνστασιν και θά ἀφήσω τὸ Νομοσχέδιον νά ψηφισθῆ. Θέλω ὁμως νά κάμω μίαν γενικὴν παρατήρησιν. Ἐάν εἰς τήν ἐφαρμογήν τοῦ Νόμου ἀπαδειχθῆ ὅτι ὑπάρχουν τεράστιες δυσκολίες στοὺς βοσκούς ἢ σέ ὠρισμένα γεωργικά ἐπαγγέλματα πού εἶναι ὑποχρεωμένοι νά διατηροῦν σκύλλους, τότε πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νά ξαναδῆ τὸ ὅλον θέμα και τήν οικονομικὴν ἐπιβάρυνσιν πού θά ἐπιφορτίσῃ κυρίως τοὺς βοσκούς και ὠρισμένα ἄλλα γεωργικά ἐπαγγέλματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως προχωροῦμεν μέ τήν ἐγκρίσιν τοῦ ἄρθρου ὡς ἔχει, τῆς Βουλῆς ἰκανοποιηθείσης μέ τήν διαβεβαίωσιν τῆς Κυβερνήσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Δευτέρου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιά τήν ἐγκρίσιν τοῦ 4ου ἄρθρου;

Καμία.

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου θά γίνῃ μέ τήν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θά ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κυνῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιά τήν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου σέ Νόμον;

Καμία.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται σὲ νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι ὁ περὶ Ἐμπραγμάτων Βαρῶν καὶ Ἀπαγορεύσεων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1976.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὸ Σῶμα.

**ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕ-
ΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΒΑΡΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΝ
(ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1976».**

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἄνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 16ην Ἰουνίου, 1977. Εἰς τὴν ἐν λόγω συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἀνέλυσαν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινομένου νόμου ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διὰ προσωρινῶν διατάξεων σύστασις ἐμπραγμάτων βαρῶν ἐπὶ ἀκινήτων καὶ ἡ ἐπενέργεια ἀπαγορεύσεων ἐπὶ τῶν ἰδιωκτικῶν των εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας καθ' ἃς τοῦτο καθίσταται ἀδύνατον λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τοῦτο κτηματικά βιβλία δὲν εὐρίσκονται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Δημοκρατίας συνεπεία τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον, ἐκκρεμοῦν ἀπὸ τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον μελέτης ὑπὸ τῆς τότε ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Διαρκούσης τῆς ἐν λόγω ἐξετάσεως διετυπώθησαν ἐπιφυλάξεις ἐν σχέσει μὲ τὴν σκοπιμότητα τῆς ἐγκρίσεως τοῦ προαναφερθέντος νομοσχεδίου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐπικρατουσῶν τότε συνθηκῶν, αὗται δὲ ὑπεβλήθησαν δι' ἐπιστολῆς τοῦ τότε Προέδρου τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως τοῦτο ἀποσυρθῇ.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἀπαντῶν διὰ σχετικῆς ἐπιστολῆς του εἰς τὴν ὡς ἄνω θέσιν τῆς τότε ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς ἐξέφρασε τὴν ἀποψιν ὅτι τὸ ὅλον θέμα θὰ ἔδει ὅπως προσεγγισθῇ ἐκ νέου ὑπ' αὐτῆς ὑπὸ τὸ φῶς ἀριθμοῦ προβλημάτων τὰ ὁποῖα θὰ ἔδει ὅπως ἐπιλυθῶσι διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου.

Τὸ ὅλον θέμα παρέμεινε ἔκτοτε ἐν ἐκκρεμότητι, ἐπανεφέρθη δὲ εἰς τὸ προσκήνιον διὰ σχετικῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Σώματος, διὰ τῆς ὁποίας ἐζήτηι ἐπανεξέτασιν τοῦ ὅλου θέματος ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ παρούσα Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε διεξοδικῶς τὰς προνοίας τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου, συμφωνοῦσα δὲ πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τούτου ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ ἀφοῦ τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ ὥστε νὰ ἀναφέρεται ὡς «ὁ περὶ Ἐμπραγμάτων Βαρῶν καὶ Ἀπαγορεύσεων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιλητές επί θέματος αρχής;

Δέν υπάρχουν.

Προχωρούμε στην δεύτεραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποία θα γίνη μέ τήν ανάγνωσιν του αριθμού τών άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης γιά τήν έγκρισιν του 1ου άρθρου;

Καμία.

Τό 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης γιά τήν έγκρισιν του 2ου άρθρου;

Καμία.

Τό 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τόπος καταθέσεως κλπ. και περιεχόμενον γνωστοποιήσεων και έγγραφων σχετικών προς εμπράγματα βάρη και απαγορεύσεις. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης γιά τήν έγκρισιν του 3ου άρθρου;

Καμία.

Τό 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άποδοχή γνωστοποιήσεως ή έγγραφου σχετικώς προς εμπράγματα βάρη ή απαγορεύσεις. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης γιά τήν έγκρισιν του 4ου άρθρου;

Καμία.

Τό 4ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έγγραφή εμπραγμάτου βάρους ή απαγορεύσεως και έκδοσις πιστοποιητικού. "Άρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Όποιαδήποτε αντίρρησης γιά τήν έγκρισιν του 5ου άρθρου;

Καμμία.

Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἴσχυς ἐγγραφῆς ἐμπραγμάτου βάρους ἢ ἀπαγορεύσεως. ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 6ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀναδρομικὴ ἰσχύς. ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 7ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐφαρμογὴ διατάξεων ἐτέρων Νόμων. ἄρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 8ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 8ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀδικήματα καὶ ποιναί. ἄρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ 9ου ἄρθρου;

Καμμία.

Τὸ 9ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Προχωροῦμεν στὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνη μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐμπραγμάτων Βαρῶν καὶ Ἀπαγορεύσεων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησης γιὰ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου σὲ νόμον;

Καμμία ἀντίρρησης. Τὸ Νομοσχέδιον θεσιζέται σὲ νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι ἡ Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν υπάρχουν Νομοσχέδια πρὸς κατάθεσιν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως. Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' εἶναι «Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμές τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων». Εἶναι συνέχισις τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Ὁ κ. Πατρίκιος Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὅποισδήποτε προσπάθησε μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια νὰ ἔρθῃ σ' ἐπαφὴ μὲ τὸν ἀγροτικὸ κόσμον καὶ νὰ μελετήσῃ τὰ προβλήματα του θάχῃ ὅπωςδήποτε ἐξακριβώσῃ πῶς κοινὴ ἀπαιτήσις ὅλων ἀνεξαιρέτα τῶν ἀγροτῶν εἶναι : Νὰ μὴ φραγμὸς στὸ σκάνδαλο τῆς ἐκμετάλλευσις τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου ἀπὸ τοὺς εἰσαγωγεῖς καὶ ἐμπόρους τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων, τῶν ἐξαρτημάτων καὶ τῶν γεωργικῶν φαρμάκων.

Τὸ θέμα ὅπως γράφτηκε στὴν ἡμερήσια διάταξη ἀπὸ τὸν κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη εἶναι γενικώτερον καὶ καλύπτει ὅλα τὰ εἶδη μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων καὶ συμφωνοῦμεν ἀπόλυτα γιατί εἶναι ἡ ὁλότητα τῶν λαϊκῶν στρωμάτων πού γίνεται θῦμα τῆς ἀνεξέλεγκτης αὐξήσεως τῶν τιμῶν στὰ εἶδη αὐτά.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης στὴν ὁμιλία του μπροστὰ στὸ Σῶμα ἔχει παραθέσει σφωρεῖα ἀπὸ παραδείγματα γιὰ τὲς τιμές καὶ τὲς αὐξήσεις τους μέσα στὰ λίγα τελευταῖα χρόνια. Ὅμως εἶμαι σίγουρος πῶς ὅλοι μας ἔχουμε προσωπικὲς ἐμπειρίες ὥστε νὰ ξέρουμε τὸ πρόβλημα καὶ νὰ μὴ χρειάζεται νὰ πεισθοῦμε μὲ παραδείγματα. Τὸ πρόβλημα βρίσκεται ἄλλοῦ. Πιστεύω πῶς βρίσκεται στὴν ἀπερθυμία τῆς Κυβέρνησεως νὰ κάμῃ βαθεῖες τομὲς καὶ νὰ χαλιναγωγῆσῃ τὴν ἐκμετάλλευσιν. Τὸ ἐπιχείρημα πού στηρίζει θεωρητικὰ τὴν ἀπερθυμία γιὰ ἐπιβολὴ ἐλέγχου εἶναι πῶς σὲ «ἐλεύθερες» οικονομίες σὰν τὴ δική μας οἱ τιμές διακυμαίνονται ἐλεύθερα καὶ καθορίζονται ἀπὸ τοὺς κανόνες τοῦ συναγωνισμοῦ, τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζήτησεως. Περιπτέυει νομίζω νὰ τονίσουμε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ πῶς ἐμεῖς σὰν σοσιαλιστὲς ὀνειρευόμαστε μιὰ κοινωνία μὲ ὀλότελα διαφορετικὲς δομές καὶ διαφορετικοὺς κανόνες λειτουργίας καὶ συμπεριφορᾶς.

Ὅμως ἂς ἐξετάσουμε ἂν μέσα στὴ δοσμένη διάταξη ὑπάρχουν ἐπιχειρήματα πού νὰ ἐπιβάλλουν ἄμεσα μέτρα ἀπὸ μέρος τοῦ Κράτους γιὰ ἐλεγχὸν τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, τῶν ἐξαρτημάτων καὶ τῶν φαρμάκων.

Πρῶτα-πρῶτα ἡ ἀνάγκη ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου ἔχει ἀναγνωρισθεῖ καὶ ἔχει ἐφαρμοσθεῖ ἀπὸ καιρὸ γιὰ ὀρισμένα ἐμπορεύματα πρῶτης, ὅπως χαρακτηρίζονται, ἀνάγκης. Μποροῦν τὰ ἐμπορεύματα γιὰ τὰ ὁποῖα συζητοῦμεν σήμερον νὰ θεωρηθεῖν πρῶτης ἀνάγκης; Εἶναι τόσο φανερό πῶς οἱ τιμὲς ἀρκετῶν τουλάχιστον ἀπὸ τὰ μηχανήματα καὶ τὰ φάρμακα ἐπηρεάζουν δραστικὰ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδον τῶν λαϊκῶν στρωμάτων καὶ οἱ αὐξήσεις τῶν τιμῶν αὐτῶν ἀναστατώνουν τόσο πολὺ τὸν οἰκογενειακὸ προϋπολογισμό καὶ τὸ εἰσόδημα τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν ἐργαζομένων ὥστε νὰ ἐπιβάλλεται νὰ ταξινομηθοῦν τὰ μηχανήματα, ἐκτὸς λίγων ἐξαιρέσεων, τὰ ἐξαρτήματα καὶ τὰ φάρμακα σὰν βασικὰ εἶδη πρῶτης ἀνάγκης. Σὰν τέτοια δὲν εἶναι νοητὸ νὰ ἀφήνωνται νὰ ἀποτελεσῶν ἀντικείμενον ἀποκομιδῆς μεγάλων κερδῶν καὶ ἐκμετάλλευσιν.

Ἐξετάζοντας ειδικώτερα τὸ θέμα τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ τῶν γεωργικῶν φαρμάκων πιστεύομε πῶς ὁ ἔλεγχος στὶς τιμές τους ἐπιβάλλεται ὄχι μόνο γιὰ λόγους προστασίας τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ ἀλλὰ καὶ γιὰ λόγους προστασίας τῆς γενικῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Εἶναι σίγουρο καὶ αὐταπόδεικτο πῶς οἱ τιμές ἀγορᾶς καὶ τὰ ἔξοδα συντήρησης τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων ἐπηρεάζουν οὐσιαστικά τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Ὄταν προσπαθοῦμε καὶ πρέπει νὰ ἐπιδιώκουμε συνέχεια νὰ συγκρατήσουμε τίς τιμές τῶν γεωργικῶν προϊόντων γιὰ νὰ μὴ ἐπηρεάζουν ἀρνητικά τὸν τιμάρθμο καὶ γιὰ νὰ προστατεύσουμε τὴν συναγωνιστικότητα τους στὶς ἐξωτερικὲς ἀγορὲς πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ ἀφήνουμε ἀνεξέλεγκτες τίς τιμές βασικῶν συντελεστῶν τοῦ κόστους παραγωγῆς; Πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ ἀνεκτοῦμε κερδοσκοπία ἢ ὁποῖα σὲ τελευταία ἀνάλυση γίνεται βλαπτικὴ τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τοῦ τόπου καὶ ειδικώτερα τῶν χαμηλῶν εἰσοδηματικῶν τάξεων τοῦ λαοῦ μας; Τὰ γεωργικὰ μηχανήματα καὶ φάρμακα ἐπιβάλλεται νὰ ἀντιμετωπίζονται ὄχι σὰν καταναλωτικὰ ἀγαθὰ ἀλλὰ σὰν μέσα μὲ τὰ ὁποῖα ὁ ἀγροτικὸς μας κόσμος ἐξασφαλίζει τὴν συντήρησιν καὶ τὴν ἐπιβίωσιν του. Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ ἐπέμβῃ τὸ κράτος γιὰ νὰ ἐξαφανίσῃ καὶ τὸ τελευταῖο ἵχνος ἀισχροκέρδειας καὶ ἐκμετάλλευσιν ἀπὸ τὸν τομέα τοῦτο.

Ἄλλὰ ἂν, κ. Πρόεδρε, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις αἰσθάνθηκα τὴν ἀνάγκη ἐπιβολῆς ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου σὲ βασικὰ εἶδη σὲ καιροὺς σχετικῆς ἡρεμίας καὶ εὐημερίας τί πρέπει νὰ γίνῃ σήμερον πού ὁ λαὸς μας διεξάγει τιτάνιον ἀγῶνα γιὰ τὴν ὑπαρξὴν καὶ τὴν ἐπιβίωσιν του; Ἀπὸ ὅλους τονίζεται ἡ ἀνάγκη ἴσης κατανομῆς τῶν βαρῶν καὶ δίκαιης κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Μέσα στὲς σημερινὲς δύσκολες συνθήκες ὁ ἀγορανομικὸς ἔλεγχος τουλάχιστον τῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης ἀποκτᾶ ἰδιάζουσα σημασία. Ἡ ἀνεξέλεγκτη κερδοσκοπία σ' αὐτὰ τὰ εἶδη δημιουργεῖ αἰσθήματα πικρίας ἀνάμεσα στὸ λαὸ καὶ διευρύνει τὰ κοινωνικὰ χάσματα. Σὲ μιὰ ἐποχὴ πού ζητοῦμε ἀπὸ τὸ λαὸ νὰ ἐπωμισθῇ τὰ μεγάλα βάρη καὶ πῆ βαρεῖα εὐθύνη τοῦ μακροχρόνιου ἀγῶνα πρέπει τουλάχιστον νὰ μὴν ἐπιτρέπομε νὰ προκαλοῦνται τὰ αἰσθήματα του καὶ νὰ προσπαθοῦμε ἀσταμάτητα νὰ ἐμποδίσουμε τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν πολλῶν ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄλλος ὁμιλητής;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε. Τὶς ἀπόψεις μας ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος πού ἔχει ἐγγράψει ὁ συνάδελφος κ. Χαμηλῆς Μιχαηλίδης τίς ἔχουν ἐκφράσει οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Κοινοβουλευτικῆς μας Ὀμάδας, κύριοι Μιχαηλίδης καὶ Μαυρονικόλας. Καὶ ἂν ἐζήτησα τὸν λόγον δὲν εἶναι γιὰ νὰ ἐπαναλάβω ὅσα ἔχουν λεχθῆ εἴτε ἀπὸ τοὺς συναδέλφους τῆς Κοινοβουλευτικῆς μας Ὀμάδας εἴτε καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους συναδέλφους τῆς Βουλῆς οἱ ὁποῖοι συμφωνοῦν ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ αὐστηρὸς ἔλεγχος ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων καὶ φαρμάκων.

Ἐζήτησα τὸν λόγο γιὰ νὰ ἀναπτύξω τὸ θέμα τὸ ὁποῖο ἔχει τεράστια σημασία ὄχι μόνο γιὰ τὸν ἀγροτικὸν μας κόσμον ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ λαὸ γενικώτερα.

Μόλις πρὸ ὀλίγου ἔχομε ἀποφασίσαι σὰν Βουλὴ — ἐμεῖς βέβαια ἐκαταψηφίσαμε τὸ σχετικὸ νομοσχέδιον — ὅτι θὰ προχωρήσουμε στὴ σύνδεσιν μας μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα. Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ ἔχει καὶ τέσ συνέπειες πῆς ὅμως.

Οί συνέπειες αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ποῦ ἔχει ἀποφασίσει ἡ Βουλὴ εἶναι ὅτι θὰ εἰσάγουμε διαρκῶς καὶ περισσότερο τίς τιμές πληθωρισμοῦ τῆς Ε.Ο.Κ. Καὶ ἐφ' ὅσον θὰ εἰσάγουμε τὲς τιμές πληθωρισμοῦ τῆς Ε.Ο.Κ. νὰ εἶμαστε βέβαιοι ὅτι οἱ ἔμποροι τῆς Κύπρου θὰ ἐπωφελοῦνται τῆς εὐκαιρίας γιὰ νὰ πολλαπλασιάσουν αὐτὲς τὲς τιμές καὶ ταυτόχρονα νὰ πολλαπλασιάσουν καὶ τὰ κέρδη τους σὲ βάρος τῶν ἀγροτῶν καὶ τοῦ λαοῦ γενικώτερα.

Ἔχω ὑπ' ὄψη μου ἓνα μικρὸ παράδειγμα τὸ ὁποῖο εἶναι χαρακτηριστικὸ καὶ τὸ ὁποῖο μοῦ ὑπεδείχθη μόλις πρὶν λίγες μέρες σ' ἓνα ἀπὸ τὰ χωριά τῆς ἐπαρχίας ποῦ ἐκπροσωπῶ στὴ Βουλὴ, τὴν ἐπαρχία Λεμεσοῦ. Ἐνας γεωργὸς μὲ ἐπλησίασε καὶ μοῦ ἐνεχείρισε αὐτὰ τὰ τρία βραχιόλια. Δὲν εἶναι χρυσάφι οὔτε ἀσήμι. Εἶναι σίδηρο. Εἶναι γιὰ τὸ τρακτέρ του. Καὶ μοῦ ἐπαρυσίασε καὶ ἀπόδειξη μὲ τὴν ὁποία ἐπλήρωσε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ τὰ ἀντικαταστήσῃ : £12 καὶ 10 σελίνια, αὐτὰ τὰ τρία βραχιόλια. Ἄν ἦταν ἀσήμι νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἐβαροῦσαν £12 καὶ 10 σελίνια τὰ βραχιόλια αὐτά.

Νομίζω ὅτι ὑπάρχουν ἀπειράριθμα παραδείγματα μὲ τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ πεισθῇ καὶ ἡ Βουλὴ — ἡ Βουλὴ νομίζω εἶναι πεπεισμένη, δὲν χρειάζεται νὰ πεισθῇ περισσότερο — ἀλλὰ νὰ πεισθῇ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία γιὰ τὴν ἀνάγκη ἐφαρμογῆς ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου.

Ἐλέχθη ὅτι δὲν εἶναι δυνατὴ, δὲν εἶναι εὐκολὴ μᾶλλον ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου. Νομίζω ὅτι δὲν ἐπεχειρήθη κἂν ἡ ἐφαρμογὴ τέτοιου ἐλέγχου γιὰ νὰ ἀποδειχθῇ κατὰ πόσον εἶναι δυνατό νὰ ἐφαρμοσθῇ τέτοιος ἐλεγχος. Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι εἶναι δυνατό νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀποτελεσματικὸς ἀγορανομικὸς ἐλεγχος ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων γενικά. Εἶναι δυνατό νὰ ἐφαρμοσθῇ τέτοιος ἐλεγχος. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμα ἀποδειχθῇ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν πείρα ὅτι δὲν εἶναι εὐκόλος ἢ δὲν θὰ εἶναι ἀποτελεσματικὸς, τότε ὑπάρχουν ἄλλοι τρόποι μὲ τοὺς ὁποίους ἡ Κυβέρνηση θὰ μπορούσε νὰ ἐλέγξῃ τὲς τιμές. Θὰ μπορούσε ἡ Κυβέρνηση γιὰ παράδειγμα νὰ συστήσῃ ἢ ἴδια ἓνα δικό της κρατικὸ ὄργανισμὸ μέσον τοῦ ὁποίου νὰ εἰσάγῃ ὅλα αὐτὰ τὰ γεωργικὰ μηχανήματα, ἐξαρτήματα καὶ φάρμακα καὶ μέσον αὐτοῦ τοῦ κρατικοῦ ὄργανισμοῦ νὰ διοχετεύωνται στὴν ἀγορὰ λιανικῆς πωλήσεως, εἰς τὰ διάφορα καταστήματα λιανικῆς πωλήσεως. Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ μπορούσε ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀσκήσῃ, κατὰ τὴν γνώμη μου, ἀπόλυτο ἐλεγχὸ ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγόμενων μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων. Καὶ νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὅπως ἐφαρμόσῃ τὸ ταχύτερον ἀγορανομικὸ ἐλεγχὸ καὶ ὅπως μελετήσῃ τὸ ταχύτερον τὴν συγκρότηση, τὴν σύσταση ἑνὸς κρατικοῦ ὄργανισμοῦ εἰσαγωγῆς τέτοιων εἰδῶν γιὰ νὰ προστατεύσουμε τὸν ἀγροτικὸ μας κόσμον καὶ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου γενικώτερον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἡρακλῆς Δημοσθένους.

ΗΡ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ἀπαίτηση διὰ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς τιμές τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φυτοφαρμάκων ἀποτελεῖ καθῆκον πρωταρχικῆς σημασίας διὰ τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς. Γιατὶ τὰ εἶδη αὐτὰ εἶναι στενά συνδεδεμένα μὲ τίς συνθήκες διαβιώσεως τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου, τῆς πολυπληθέστερης ἀλλὰ καὶ τῆς πιὸ φτωχῆς καὶ ταλαιπωρημένης μάζας τοῦ πληθυσμοῦ. Ἐπηρεάζουν ἄμεσα τὸ εἰσόδημα του, τὸ βιοτικὸ του ἐπίπεδο, τὴν κοινωνικὴ του ζωὴ, τὴν ἀξιοπρέπειαν του. Γιατὶ δυστυχῶς οἱ ἐπικρατοῦσες σήμερα τιμές ἐπηρεάζουν ἀρνητικὰ τὸν ἀγροτικὸ μας κόσμον ὑπὸ τὴν ἀποψη ὅτι καθιστοῦν ἀπρόσιτη ἀλλὰ καὶ πολλὰς φορές ἀσύμφορη τὴν προμήθειαν τους μὲ τὰ δυσμενῆ γιὰ τοῦτο ἐπακόλουθα.

Τὸ θέμα μας δὲν εἶναι εἰσήγηση ἑνὸς ἢ περισσοτέρων βουλευτῶν. Οὔτε καὶ εἶναι θέμα πρόσφατο. Πολλές φορές στὸ παρελθόν ἐτέθη ἐπίμονα ὡς παναγορτικό αἴτημα.

Ἐψηφίσθη δὲ τὸ 1964 ἀπὸ τὴν τότε Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ὁ νόμος περὶ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου. Σκοπὸς τοῦ νόμου ἦτο ὁ ἐλεγχος τῶν τιμῶν βασικῶν ἐμπορευμάτων γιὰ τὴν προστασία τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση. Ὁ νόμος ὅμως παρέμεινε μόνον στὰ χαρτιά. Εἶχε βέβαια κάποια ἐφαρμογὴ σὲ ἐλάχιστα εἶδη ὁ βασικὸς ὅμως σκοπὸς δὲν ἐξυπηρετήθη. Βασικά εἶδη πρώτης ἀνάγκης παραμένουν σχεδὸν ἀνεξέλεγκτα καὶ μεγάλη μερίδα τοῦ λαοῦ τυγχάνει ἐκμετάλλευσης ἀπὸ τοὺς διάφορους. Τὰ γεωργικά μηχανήματα, ἐξαρτήματα καὶ φυτοφάρμακα ἀνήκουν στὴν κατηγορίαν τῶν ἀνεξελέγκτων, πού πλήττουν δυστυχῶς τὴν ἀγροτικὴν μας τάξιν καὶ τὴν κάμνουν συνεχῶς φτωχότερη γιὰ τὰ μέσα πού θὰ διευκόλυναν τίς γεωργικὰς τους ἀσχολίας καὶ θὰ βελτίωναν τὸ βιοτικὸ τους ἐπίπεδο εἶναι πλέον ἀπρόσιτα γιὰ τὴν πλειοψηφίαν τῶν ἀγροτῶν μας. Κατήντησαν τὰ γεωργικά μηχανήματα, ἐξαρτήματα καὶ φυτοφάρμακα, κύριοι συνάδελφοι, εἶδη πολυτελείας γιὰ τοὺς ἀγρότες μας.

Ἡ Κύπρος θεωρεῖται γεωργικὴ χώρα. Μεγάλον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἀσχολεῖται μὲ τὴν γεωργίαν πού ἡ συμβολὴ τῆς στὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα εἶναι ἐπίσης μεγάλη. Πολλὰ σχέδια καὶ προγράμματα γιὰ γεωργικὴ ἀνάπτυξιν ἐκπονοῦνται κάθε χρόνο καὶ μεγάλα ποσὰ διατίθενται γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμό τῆς Κυπριακῆς γεωργίας. Πῶς ὅμως εἶναι δυνατό νὰ γίνῃ αὐτὸ ὅταν δυὸ ἀπὸ τοὺς βασικοὺς παράγοντες γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμό τῆς γεωργίας μας, ἡ χρῆσις μηχανημάτων καὶ φυτοφαρμάκων, κατέστησαν ἀπρόσιτοι γιὰ τὸν ἀγροτικὸν μας κόσμον; Οἱ ὑπερβολικὰ ψηλὰς τιμὰς τους τὰ κατέστησαν πιά εἶδη πολυτελείας.

Δὲν θὰ παραθέσω παραδείγματα αὐξήσεως τῶν τιμῶν τους. Γιὰ τὴν παράθεση στοιχείων δὲν εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν αὐξήσιν τῶν τιμῶν. Εἶναι τόσο φανερὴ καὶ τόσο πολὺ γνωστὴ εἰς ὅλους μας. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραμένουμε ἀπαθείς μπροστὰ σὲ τέτοια κατάσταση. Γιὰ τὴν οἰσυνέπειας τῆς δὲν θὰ ἐπηρεάσουν μόνον τὸν ἀγροτικὸν μας κόσμον ἀλλὰ θὰ ἔχουν σοβαρὸ ἀντίκτυπον καὶ πάνω σὲ ὅλη τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου μας. Ὀφείλομε νὰ ἀντιδράσουμε. Καὶ νὰ καλέσουμε τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ δραστικὰ μέτρα γιὰ τὴν προστασίαν τῶν γεωργῶν μας ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν προστασίαν ὅλου τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν ὅπως προανέφερα οἰσυνέπειας θὰ εἶναι γενικώτερες. Ἀλλὰ καὶ γιὰ ἓνα ἄλλο λόγο πολὺ σοβαρὸ ἐπιβάλλεται ἡ λήψιν δραστικῶν μέτρων ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν.

Σήμερα ἡ Κύπρος διέρχεται τίς πιὸ κρίσιμες στιγμὰς τῆς ἱστορίας τῆς. Ἀπειλεῖται αὐτὴ ταύτη ἡ ὑπαρξὴ τῆς καὶ ἡ ὑπόστασις τῆς ἀπὸ βάρβαρους ἐπιδρομεῖς. Βασικώτερη προϋπόθεσις γιὰ τὴν αἰσία ἐκβάσιν τοῦ ἀγῶνα πού διεξάγομε εἶναι ἡ ἀντοχὴ καὶ ἡ ἀγωνιστικότης τοῦ λαοῦ μας. Καὶ γιὰ νὰ γίνῃ τοῦτο πρέπει νὰ εὐημερῇ ὁ λαός μας. Ἀλλὰ γιὰ νὰ εὐημερῇ καὶ νὰ ἀντέξῃ ἀπαιτεῖται ἴση κατανομή τῶν Ἐθνικῶν βαρῶν καὶ ἴση κατανομή τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἀπαιτεῖται ὀρθὴ καὶ δίκαιη κοινωνικὴ πολιτικὴ. Δὲν ἔχουν θέσιν σήμερα οἱ κερδοσκοπίες σὲ βάρος τοῦ λαοῦ καὶ κυρίως σὲ βάρος τῆς ἀγροτικῆς μας τάξεως πού οἱ ἀγῶνες τῆς γιὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος μας εἶναι ἀνεκτίμητοι.

Ποῖοι ὅμως εἶναι οἱ παράγοντες πού συμβάλλουν στὴν αὐξήσιν τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φυτοφαρμάκων; Καὶ τί εἰσηγούμεθα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τους;

Δὲν θὰ ἀριθμῶ ἓνα πρὸς ἓνα τοὺς παράγοντες πού προκαλοῦν τὴν αὐξήσιν τῶν τιμῶν. Θὰ τοὺς κατατάξω ὅμως σὲ δυὸ κατηγορίας. Τοὺς ἐξωγενεῖς καὶ τοὺς ἐσωγενεῖς : "Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐξωγενεῖς τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις. Ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἐσωγενεῖς παράγοντες πολ-

λά μπορεί και πολλά επιβάλλεται να κάμη ή Κυβέρνηση. Δέν παραγνωρίζουμε τις δυσκολίες που υπάρχουν αλλά πιστεύω ότι όταν υπάρχει καλή θέληση και απόφαση τὰ πάντα επιτυγχάνονται. Ἐκεῖνα που εἰσηγοῦμαι νὰ γίνουν εἶναι :

- (α) Ἡ ἐνίσχυση καὶ ἡ ἐνεργοποίηση τῆς Ὑπηρεσίας Ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου γιὰ ἀποτελεσματικὸ ἐλεγχὸ πῶν κερδῶν.
- (β) Ἡ παροχὴ ἀτόκων ἢ χαμηλοτόκων δανείων πρὸς τοὺς γεωργούς διὰ τὴν ἀγορὰ γεωργικῶν μηχανημάτων. Τοῦτο δύναται νὰ ἀναληφθῆ καὶ ἀπὸ τὸν Συνεργατισμό.
- (γ) Ἡ ἐπιχορήγηση πῶν φυτοφαρμάκων.
- (δ) Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐλεγχὸ πῶν ἐξαρτημάτων εἰσηγοῦμαι τὸν καθορισμὸ βασικῶν ἐξαρτημάτων καὶ τὸν αὐστηρὸν ἀγορανομικὸν ἐλεγχὸν τους.

Ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα που μποροῦν νὰ γίνουν. Εἶναι ὁμως πρόβλημα που πρέπει νὰ ἀπασχολῆση τοὺς ἀρμοδίους ἢ ἐξεύρεση τρόπου ἐλέγχου πῶν τιμῶν. Καὶ μποροῦν νὰ εὑρεθοῦν πολλοὶ τρόποι. Ἄρκει νὰ τὸ θέλουν. Ἄρκει νὰ γίνουν καταναητὲς οἱ συνέπειες τῆς ἐλλείψεως ἐλέγχου πῶν τιμῶν πῶν γεωργικῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Πιστεύω ὅτι δέν διαφωνεῖ κανεὶς ὅτι ἐπιβάλλεται περισσότερος κρατικὸς ἐλεγχὸς ἐπὶ πῶν τιμῶν πῶν γεωργικῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων, πρῶτων ὑλῶν ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ πῶν φαρμάκων.

Τὰ μὲν γεωργικὰ μηχανήματα, ἐξαρτήματα, πρῶται ὑλαι, ὅπως λιπάσματα κ.λ.π., ἐπηρεάζουν σημαντικὰ τὸ κόστος παραγωγῆς πῶν γεωργικῶν μας προϊόντων καὶ ἔχουν ἐπομένως ἄμεσον σχέσηιν μὲ τοὺς συντελεστὰς ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι καθορίζουν τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου. Τὰ φάρμακα ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν καλύπτουν ὅλον τὸ καταναλωτικὸν κοινὸν καὶ ἡ κατανάλωσις των ἔχει τὴν ἰδίαν σημασίαν ὅπως ἡ κατανάλωσις βασικῶν εἰδῶν διατροφῆς τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἤδη ὑπὸ κρατικὸν ἐλεγχον διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Τιμῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ λοιπὸν τὰς πρῶτας ὑλας διὰ τὴν γεωργίαν καὶ τὰ στοιχεῖα παγίου ἐνεργητικοῦ, ὅπως εἶναι τὰ μηχανήματα καὶ ἐξαρτήματα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, ἐφ' ὅσον πλεῖστα τὸσα γεωργικὰ εἶδη εὐρίσκονται ὑπὸ ἐλεγχον εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν καὶ ὑπὸ σκληρὸν συναγωνισμὸν εἰς τὰς ἀγοράς τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι λογικὸν νὰ νάναμένωμεν κάποιον Κυβερνητικὸν ἐλεγχον διὰ νὰ περιορίζεται τὸ κόστος παραγωγῆς καὶ νὰ ἀποφεύγωνται ὑπερκέρδη ἢ μονοπωλιακαὶ καταστάσεις εἰς βάρος τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου.

Συμφωνοῦμεν μὲ τὴν σημερινὴν οικονομικὴν φιλοσοφίαν τῆς Κυβερνήσεως ἢ ὁποῖα ὑποστηρίζει μὲν τὸν θεσμὸν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου ὡς ἐπίσης καὶ τὸν παράγοντα τοῦ «κέρδους» ὡς κινητήριον δυνάμειος τῆς ἐλευθέρου οἰκονομίας, ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν δὲ ἐξασκεῖ Κυβερνητικὸν παρεμβατισμὸν καὶ ἐλεγχον διὰ νὰ ἀποφεύγωνται τάσεις ὑπερβασίων, αἰσχροκερδεῖας καὶ ὑπερβολικῶν κερδῶν τὰ ὁποῖα δέν συνάδουν μὲ τὰς σημερινὰς πολὺ δυσκόλους οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς συνθήκας μετὰ ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν.

Επομένως ἐντὸς τοῦ πνεύματος τῆς φιλοσοφίας αὐτῆς καὶ τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου καὶ τοῦ καταναλωτοῦ ταυτόχρονα διὰ τὴν πάταξιν τυχόν ὑπερκερδῶν καὶ μονοπωλιακῶν καταστάσεων συμφωνοῦμεν ὅτι χρειάζεται κρατικὸς ἐλεγχὸς ἐπὶ τῶν προαναφερθέντων εἰδῶν ὄχι διὰ τὴν ἀποτροπὴν τοῦ κέρδους, διότι λογικὸν κέρδος εἶναι ἀπαραίτητον διὰ μίαν ἐλευθέραν εἰκονομίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀποτροπὴν ὑπερκερδῶν, ὑπερβασιῶν καὶ μονοπωλιακῶν καταστάσεων.

Ἐπίσης ἐκεῖ πού ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ δώσῃ ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶναι ἡ δωρεὰν χορήγησις γεωργικῶν μηχανημάτων ἢ ὁ χαμηλότοκος δανεισμός πρὸς ἀγορὰν γεωργικῶν μηχανημάτων ἢ κάποιον ἄλλο σχέδιον βοήθειας πρὸς τοὺς πρόσφυγας γεωργοὺς οἱ ὅποιοι ἀδυνατοῦν νὰ καλλιεργήσουν τὴν γῆν των ἢ ὅποια τοὺς παρεσχέθη ἔνεκα τῆς ἀδυναμίας ἐξουρέσεως πόρων πρὸς ἀγορὰν τῶν ἀναγκαίων γεωργικῶν μηχανημάτων.

Περαίνων θὰ ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω τὴν εἰσήγησιν ὅτι διὰ μὲν τὰ γεωργικὰ μηχανήματα καὶ πρῶτας ὕλας κ.λ.π., ὅταν τελειώσῃ ἡ συζήτησις τὸ θέμα νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰς ἀρμοδίας Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὡς καὶ Γεωργίας, διὰ δὲ τὸ γενικώτερον καὶ διαφοροτικὸν θέμα τῶν φαρμάκων νὰ γίνῃ διαφοροποιήσις καὶ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑγείας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῷ θέματι ἄλλοι ὁμιλητὲς ἐπὶ τοῦ θέματος;

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἐχει γίνῃ ἀρκετὴ συζήτηση τοῦ θέματος, ἔχουν λεχθῆ ἀρκετὲς θετικές, ἐποικοδομητικὲς ἀπόψεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅλον θέμα τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων. Μποροῦμε ὕστερα ἀπ' αὐτὴ τὴ συζήτηση νὰ καταλήξουμε σὲ μερικὲς χρήσιμες διαπιστώσεις καὶ συμπεράσματα.

Τὸ πρῶτον ὁμόφωνον συμπέρασμα καὶ διαπίστωση τῆς Βουλῆς εἶναι ὅτι ὑπάρχουν αὐξήσεις, ὑπάρχουν κέρδη, ὑπάρχουν ἀνεξέλεγκτα κέρδη, ὑπάρχει σὲ μερικὲς περιπτώσεις ἀίσχροκέρδεια ὅσον ἀφορᾷ τὲς τιμὰς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων.

Ἐχουν κατατεθεῖ πάρα πολλὰ στοιχεῖα στὴ συζήτηση πού ἐπιβεβαιώνουν ἀτράντακτα αὐτὴ τὴ διαπίστωση γιὰ τὰ αὐξημένα κέρδη, γιὰ τὲς συνεχῶς αὐξανόμενες τιμὰς τῶν μηχανημάτων καὶ τῶν φαρμάκων.

Τὸ δεῦτερον συμπέρασμα πού εἶναι ἐπίσης ὁμόφωνον εἶναι ὅτι ἡ ἀνοδος τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, τῶν ἐξαρτημάτων καὶ τῶν φαρμάκων ἔχει σοβαρὲς ἐπιπτώσεις ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἰσδήματα τῶν ἐργαζομένων, ἔχει σοβαρὲς ἐπιπτώσεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ αὐξημένον κόστος τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων. Καὶ αὐξημένο κόστος τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων ἀσφαλῶς θὰ δυσκολέψῃ πάρα πολὺ τὴ διάθεση τῶν προϊόντων μας τόσο στὲς ἐξωτερικὲς ἀγορὰς ὅσο καὶ στὴν ἐσωτερικὴ ἀγορὰ.

Τὸ τρίτον βασικὸν συμπέρασμα, ἡ τρίτη βασικὴ διαπίστωση εἶναι ὅτι τὰ ἀνεξέλεγκτα κέρδη τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων ἀποτελοῦν ἀντίφαση μὲ τὴ διακηρυγμένη Κυβερνητικὴ πολιτικὴ τῆς ἴσης κατανομῆς τῶν εἰκονομικῶν βαρῶν. Αὐτὰ τὰ ἀνεξέλεγκτα κέρδη, ἰδιαιτέρως στίς σημερινὲς στιγμὰς πού περνᾷ ὁ τόπος μας μεγαλώνουν τὸ χάσμα τὸ κοινωνικὸ μεταξὺ μερικῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ τῆς μάζας τῶν χιλιάδων τῶν ἐργαζομένων. Ἀποτελεῖ ἀντίφαση αὐτὴ ἡ πολιτικὴ διότι ὅταν δὲν ἔρχεται ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐλέγξῃ τὲς τιμὰς τῶν μηχανημάτων καὶ ἐξαρτημάτων ἀπὸ τὴν ἄλλη δὲν προχωρεῖ ἢ ἴδια νὰ δώσῃ μόνο μερικὰ μίλια πού

ἀπαιτοῦν οἱ παραγωγοὶ γιὰ βασικά τους γεωργικά προϊόντα ὅπως εἶναι τὸ γάλα, ὅπως εἶναι τὰ σιτηρά, ὅπως εἶναι τὰ ἀμπελουργικά προϊόντα. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀντίφαση τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ἀσφαλῶς ἀποτελεῖ πρόκληση γιὰ τὲς μάζες τῶν ἐργαζομένων στὴν Κύπρο.

Τὸ τέταρτο ὁμόφωνο συμπέρασμα, ὁμόφωνη διαπίστωση εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ πολὺ σοβαρὸ θέμα ἐπιβάλλεται νὰ τὸ ἐπιληφθῆ ἔγκαιρα ἡ Κυβέρνηση. Ἐχει καθυστερήσει ἡ Κυβέρνηση καὶ θὰ πρέπει νὰ προχωρήσῃ γιὰ νὰ δῇ ὅλους τοὺς τρόπους γιὰ νὰ ἐπιβληθῆ ἀγορανομικὸς ἐλεγχος τὸν ὁποῖον καθυστερεῖ ἡ Κυβέρνηση γιὰ 14 ἔτη χρόνια στὲς τιμὲς τῶν μηχανημάτων, τῶν ἐξαρτημάτων καὶ τῶν γεωργικῶν φαρμάκων.

Ἡ πέμπτη διαπίστωση καὶ συμπέρασμα εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ πολὺ σοβαρὸ θέμα θὰ πρέπει νὰ τὸ ἐπιληφθοῦν οἱ Ἐπιτροπὲς τῆς Βουλῆς, ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου, ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἄλλα φάρμακα, καὶ μὲ βάση τὴν σύσταση πού θὰ γίνῃ ὅταν κληθῆ ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός, ὅταν κληθοῦν οἱ ἀρμόδιοι Κυβερνητικοὶ παράγοντες νὰ ὑποβληθοῦν προτάσεις στὴν Κυβέρνηση γιὰ τὸν ὅσο τὸ δυνατό ἔγκαιρο καὶ ἀποτελεσματικὸ ἐλεγχὸ τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν φαρμάκων, ἐξαρτημάτων, μηχανημάτων. Αὐτὰ κ. Πρόεδρε, καὶ εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιαγκού.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν θέσιν μου. Σημειῶνω τὴν ὁμόφωνη ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς ὅτι ὑπάρχουν ὑπερκέρδη στὰ γεωργικά μηχανήματα, ἐξαρτήματα, φυτοφάρμακα καὶ ἄλλα μὲ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ βιοτικού ἐπιπέδου τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, τοῦ κόστους παραγωγῆς τῶν παραγομένων προϊόντων καὶ πρὸς δυσκολίες πού θὰ παρουσιαστοῦν εἰς τὴν διάθεσιν των.

Γιὰ τοῦτο συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Χαμπῆν Μιχαηλίδην ὅτι τὸ θέμα πρέπει νὰ παραπεμφθῆ στὲς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς γιὰ νὰ μελετηθῆ καὶ προωθηθῆ τὸ συντομώτερον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν πρὸς λήψιν ὀριστικῶν ἀποφάσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ὠλοκληρώθη καὶ ὅτι τὸ ὅλο θέμα παραπέμπεται πρὸς περαιτέρω μελέτην καὶ ἐξέτασιν στὶς Ἐπιτροπὰς Γεωργίας καὶ Ἐμπορίου.

Τὸ δεῦτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ' εἶναι ἡ Ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον αἱ ἀρμόδιοι Ἀρχαὶ ἐχειρίσθησαν τὸ θέμα τῆς δολοφονικῆς ἀποπειρᾶς ἐναντίον τοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη καὶ τοῦ φόνου τοῦ Δώρου Λοῖζου».

Πρόκειται, δηλ. γιὰ συνέχισιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Ὁ κ. Ἀλέκος Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συναδελφοί. Γιὰ δευτέρην φορὰ ἡ Βουλὴ ἀσχολεῖται μὲ τὸ πολιτικὸ ἐγκλήμα τῆς δολοφονίας τοῦ Δώρου Λοῖζου καὶ τῆς δολοφονικῆς ἀποπειρᾶς ἐναντίον τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς ΕΔΕΚ κ. Βάσου Λυσσαρίδη. Τόσο ἡ δολοφονία τοῦ Δώρου Λοῖζου ὅσο καὶ ἡ δολοφονικὴ

ἀπόπειρα ἐναντίον τοῦ κ. Βάσου Λυσαριῆδῃ παραμένουν ἀπαίσια ἐγκλήματα, ἀνεξιχνίαστα. Οἱ δολοφόνοι κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι καὶ ἀτιμώρητοι μέσα στὸ λαό.

Ἐλεύθεροι καὶ ἀτιμώρητοι κυκλοφοροῦν καὶ οἱ δολοφόνοι τοῦ Ἄρμευτή, τοῦ Ἑλληνα, τοῦ Ἀγαθεκλέους, τοῦ Παύλου, Κυρίλλου, Κρητιώτη, Σολωμοῦ, Κέστα, Παπαδόπουλου, τοῦ Μαύρου καὶ τῶν ἄλλων οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν θύματα τῆς προδοσίας.

Ἡ ἐξιχνίαση αὐτῶν τῶν ἐγκλημάτων δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα χρέος τῆς κοινωνίας μας πρὸς τὰ θύματα, δὲν εἶναι ἀπλῶς ἀπονεμὴ δικαιοσύνης ἀλλὰ εἶναι καὶ προστασία τῆς κοινωνίας ἀπὸ τοὺς δολοφόνους, ἀδελφοκτόνους.

Εἰδικὰ τὸ θέμα ποῦ βρίσκεται σήμερα στὴ Βουλὴ, ὑπῆρξε θέμα μελέτης καὶ ἀπὸ τὴν προηγούμενη Βουλὴ καὶ εἶχε γίνῃ ἀπὸ τότε ἡ παρατήρηση γιὰ τὴ σοβαρὴ ἀνεπάρκεια μὲ τὴν ὁποία διεξήχθη ἡ ἀνακριτικὴ ἐργασία καὶ πὼς θὰ πρέπει νὰ τιμωρηθοῦν πειθαρχικὰ ὅσοι παρέλειψαν νὰ πράξουν τὸ καθήκον τους ὅπως ἡ ἀποστολὴ τῆς καὶ ἡ κρισιμότης τῶν καταστάσεων ἀπαιτοῦσαν. Πέραν δὲ αὐτοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ συνεχισθοῦν οἱ ἔρευνες γιὰ τὴν προσαγωγὴ τῶν δραστῶν τοῦ ἀπαισίου ἐγκλήματος ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης.

Δυστυχῶς μέχρι σήμερα ἐξακολουθοῦν οἱ δολοφόνοι νὰ μὴν ἔχουν ἀναγνωρισθῇ καὶ ἐλεύθερα νὰ κυκλοφοροῦν. Καὶ ἐπαναλαμβάνω πὼς τόσο αὐτὸ τὸ ἐγκλημα ὅσο καὶ τὰ ἄλλα πολιτικὰ ἐγκλήματα, θὰ πρέπει σὰν θέμα ὑψίστης σημασίας νὰ πὰ ἀναλάβουν οἱ ἄρμόδιοι καὶ μὲ περισσοτέραν ἐνταση νὰ γίνων προσπάθειες γιὰ τὴν ἐξιχνίαση τους. Ὑπῆρξαν ἀσφαλῶς καθυστερήσεις σ' αὐτὸ καὶ σὲ παρόμοια θέματα καὶ εἶναι δικαίωμα μας καὶ χρέος μας νὰ ὑποδείξωμε πρὸς τοὺς ἀρμοδίους τὴν ἀνάγκη νὰ προχωρήσουν μὲ γρηγορότερο ρυθμὸ πρὸς τὴν ἐξιχνίαση τῶν ἐγκλημάτων ὡς καὶ τὴν κάθαρση.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς στὸ διάστημα αὐτὸ διεπράχθησαν λάθη καὶ εἰς μερικές περιπτώσεις προήχθησαν στὴν Ἀστυνομία πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἐβαρύνοντο ὄχι ἀπλῶς μὲ ἀντικυβερνητικὰ φρονήματα ἀλλὰ εἶχαν συγκεκριμένη δράση στὶς τάξεις τῆς παρανόμου ὀργανώσεως ΕΟΚΑ Β'. Ὅμως δὲν θὰ εἶμαστε δίκαιοι ἂν δὲν ἀναφέρωμε ὅτι παρὰ τίς καθυστερήσεις, παρὰ τὰ σχετικὰ λάθη, στὸ σύνολο κατεβλήθη μιὰ τεραστία προσπάθεια ἐξυγιάνσεως.

Ἰδιαίτερα ἡ κάθαρση τῆς κρατικῆς μηχανῆς ἀπετέλεσε ἀπόφαση μὲν τῆς Βουλῆς ἀλλὰ καὶ ἀπόφαση τῆς Κυβέρνησης καὶ ἡ συνεργασία τῆς Κυβέρνησης καὶ τῆς Βουλῆς εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὸ νόμο περὶ Καθάρσεως. Πρόσφατα ἐξεφράσαμε τὴ δυσφορία μας γιὰ τὴν καθυστέρηση στὸ διορισμὸ τῶν μελῶν τῆς Ἐρευνητικῆς Ἐπιτροπῆς ὅσο καὶ τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου. Ὅμως ὁ λαὸς ἀνταπεκρίθη καὶ ὑπάρχει ἤδη πληθώρα καταγγελιῶν καὶ εἴμεθα σὲ θέση νὰ γνωρίζωμε ὅτι παρ' ὅλη τὴν καθυστέρηση, ποῦ καμμιά σχέση δὲν εἶχε μὲ τὴν ἔλλειψη διαθέσεως ἐκ μέρους τῆς Κυβέρνησης νὰ προχωρήσῃ στὴν κάθαρση, συντομώτατα θὰ ἀνακοινωθοῦν οἱ διορισμοὶ στὴν Ἐρευνητικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ Πειθαρχικὸ καὶ ἔτσι θὰ προχωρήσῃ ἀμέσως ἡ ἐξέταση τῶν καταγγελιῶν.

Μιὰ ποῦ δὲν ἀμφιβάλλομε γιὰ τὲς προθέσεις τῆς Κυβέρνησης, αὐτὸ ποῦ χρειάζεται σήμερα δὲν εἶναι ἀπλῶς ταχύτης ἀλλὰ κατὰ κύριο λόγο προσοχὴ στὴν ἐκκλήσῃ τῶν προσώπων ποῦ θὰ ἀπαρτίζουν τὰ σώματα αὐτά, ὅπως καὶ συστάσεις στὰ μέλη τῶν Σωμάτων αὐτῶν νὰ ἐπιτελέσουν τὸ καθήκον τους κατὰ τρόπον ὑπεύθυνο, σοβαρὸ καὶ δίκαιο.

Στὸ συγκεκριμένο θέμα ποῦ ἔχομε σήμερα ἐνώπιόν μας συμφωνοῦμε ὅτι θὰ πρέπει νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους νὰ προχωρήσουν μὲ γρηγορὸ ρυθμὸ ὄχι μόνον στὴ διαλεύκανση τοῦ ἐγκλήματος ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκδίκαση

των καταγγελιών περί πειθαρχικών παραπτωμάτων. Έν τούτοις δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι οἱ ἀρμόδιοι ἀδιαφόρησαν μιά πού ἀπό ὅ,τι φαίνεται μετά ἀπό τίς 2 Μαρτίου, 1977, ὅταν κατεχωρήθη ἡ ἔκθεση τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα ὁ ὁποῖος ἐγγνωμάτευσε ὅτι ὑπάρχει πειθαρχική εὐθύνη, ὁ Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν καί ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἀστυνομίας ἐπροχώρησαν ἀπό τῆς 4 Μαρτίου στόν διορισμό Ἐρευνῶντος Λειτουργοῦ καί ἀκολουθώντας τήν ὑφισταμένη διαδικασία, στόν διορισμό τῶν μελῶν Ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς γιά ἐκδίκαση τῶν καταγγελιών. Ἀπό τίς 9 Ἰουνίου ἔχει ἤδη διορισθῆ τὸ Συμβούλιο καί ὁ Γενικός Εἰσαγγελέας ἐτοιμάζει ἤδη τὸ κατηγορητήριο.

Μέ αὐτά πού ἀναφέρω πῶς πάνω, δέν θέλω νά εἰσηγηθῶ ὅτι τὸ ὄλο θέμα κλείει. Ἀσφαλῶς ὄχι! Τὸ ἀπεχθές αὐτὸ ἐγκλημα πρέπει νά διαλευκανθῆ καί ὅπου ὑπάρχουν πειθαρχικά ἀδικήματα νά ἐξετασθοῦν, καί νά τιμωρηθοῦν οἱ ὑπεύθυνοι γι' αὐτά. Πρέπει ὅμως νά δοῦμε τές προσπάθειες τῆς Κυβέρνησης, νά τές ἐκτιμήσουμε καί νά τές ἐνθαρρύνουμε καί νά μὴ ξεχνοῦμε τὸ κλίμα καί τές συνθήκες πού ἐπικρατοῦσαν καί τὰ τεράστια προβλήματα πού εἶχε ἡ Κυβέρνηση νά ἀντιμετωπίσει σέ ὄλους τοὺς τομεῖς στό διάστημα αὐτό.

Ἔχει λεχθῆ ὅτι ἡ Κυβέρνηση καθυστέρησε στήν ἀντικατάσταση τῶν χουντικῶν κοινοταρχῶν, μιά πού λόγοι ἐθνικοῦ συμφέροντος ἀπήτησαν τήν ἀναβολὴ τῶν ἐκλογῶν. Ἀσφαλῶς ὑπάρχει καθυστέρηση καί πολὺ μεγάλη, γιά τὴν ὁποία ἔχομε ἐκφράσει τὴν δυσφορία μας. Ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνηση δέν διαφωνεῖ στήν ἀνάγκη τῆς καθάρσεως στοὺς κοινοτάρχες καί ἔχω ἐπίσημη διαβεβαίωση ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν ὅτι ἔχει συμπληρωθῆ ἡ ἀπαιτούμενη προεργασία καί θὰ προχωρήσει χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση. Θὰ ἀναμένουμε καί θὰ κρίνουμε! Θὰ δοῦμε ἂν πράγματι γίνῃ κάθαρση ἢ ὄχι καί εἴμεθα τότε ἐτοιμοὶ νά κρίνουμε καί νά ἐπικρίνουμε ἀλλὰ καί νά ἐπαινέσουμε ἐάν γίνῃ σωστὰ ἡ κάθαρση.

Ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου ἔχει τονίσει τὴν μεγάλη ἀνάγκη νά ἐπέλθῃ ἐπὶ τῆς κάθαρσης στοὺς κόλπους τῆς Ἀστυνομίας γιατί, ὅπως εἶπε, «δέν ἔχομε ἀστυνομία πού ἀπὸ τὸ πρῶτο μέχρι τὸ τελευταῖο μέλος τῆς νά ἐκτελῆ εὐόρως τὸ καθῆκον τῆς». Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μέ τὴν παρατήρηση, μέ τὴν ὁποία ἐξ ἄλλου συμφωνεῖ καί ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν σύμφωνα μέ τὴν ὁμιλία του τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1976.

Ἐπομένως πρόβλημα ὑπάρχει. Σκοπὸς σήμερα εἶναι νά τονίσουμε ὅτι ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὸ καθῆκον νά προχωρήσουμε στὴ λύση τοῦ προβλήματος. Καί ἡ λύση τοῦ προβλήματος βρίσκεται ἀσφαλῶς στήν κάθαρση μέσα στήν Ἀστυνομία.

Ἔχομε δημιουργήσει ἤδη τὸ νομικὸ πλαίσιο καί μέ τὸν διορισμὸ τῶν μελῶν στὰ εἰδικὰ σώματα θὰ προχωρήσει ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου περί καθάρσεως καί ἡ τιμωρία τῶν ὑπευθύνων. Μιά λοιπὸν πού ὑπάρχει τὸ νομικὸ πλαίσιο καί ἡ διαδικασία δέν μποροῦμε παρά νά ἀναμένουμε νά δοῦμε τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου καί δέν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει οἰοσδήποτε Ὑπουργός ἢ ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἀστυνομίας ἢ ἄλλος λειτουργός νά ἀναλάβῃ νά κάμῃ τὴν κάθαρση μόνος του. Αὐτὸ βεβαίως δέν δικαιολογεῖ ἐν τῷ μεταξύ τὸν προβιβασμὸ εἰς λίγες εὐτυχῶς περιπτώσεις γνωστῶν γιά τὴν δρᾶση τοὺς χουντικῶν στοιχείων, γιατί ἐνῶ ἀναμένομε ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, παράλληλα δέν ἀναγνωρίζομε τὸ δικαίωμα σέ κανένα νά ἐκδίδῃ συγχωροχάρτια καί ἐν συνεχείᾳ νά προάγῃ. Τὸ τελευταῖο ἀπαράδεκτο πού ἀκούομε νά προάγονται μερικοὶ ἀστυνομικοὶ πρῶν μέλη τῆς ΕΟΚΑ Β' μέ τὸ δικαιολογητικὸ ὅτι μᾶς ἐδίδαν καί εὐὰς πληροφορίες, ξεχνώντας τὴν πλουσία δρᾶση τους στὶς τάξεις τῆς ΕΟΚΑ Β', δέν μᾶς ἱκανοποιεῖ καθόλου. Τέτοια λάθη δέν πρέπει νά γίνονται καί ὅταν γίνονται πρέπει νά ἐπανορθώνονται γιατί ἀποτελοῦν πρόκληση καί παράλληλα δίδουν λανθασμένη ἐντύπωση γιά τὴν ὄλη προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως πού δέν εἶναι ἄλλο παρά ἡ κάθαρση στήν κυβερνητικὴ μηχανή.

Ἐμεῖς ἐδῶ δὲν μπορούμε μὲ τὴν ἀφορμὴ παραλείψεων ἢ λαθῶν, νὰ μὴ δοῦμε καὶ νὰ μὴν ἐνθαρρύνουμε τὴν Κυβέρνηση στὸ ἔργο της γιὰ κάθαρση ἐνῶ παράλληλα ὑποδεικνύουμε τὶς παραλείψεις. Δὲν μπορούμε νὰ μὴ δοῦμε καὶ νὰ μὴν ἐκτιμήσωμε τὸ γεγονός ὅτι μὲ ἐξαίρεση μερικές περιπτώσεις, κατεβλήθησαν καὶ καταβάλλονται σοβαρές προσπάθειες μὲ τὶς προαγωγές νὰ προωθοῦνται οἱ πιὸ ἀξιοὶ ἀστυνομικοί.

Ἄξιότιμος συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου ἐκφράζοντας τὴν δυσἀρέσκειά του ἔχει προχωρήσει στὸ νὰ κάμνῃ ἐπιθέσεις ἐναντίον τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἔχει θέσει θέμα γιὰ τὸν Ὑπουργὸ καὶ τὴν καταλληλότητα του στὴ θέση ποῦ βρίσκεται.

Ἐμεῖς σὰν Δημοκρατικὸ Κόμμα εἴμαστε κόμμα συμπολιτεύσεως, ὄχι κυβερνήσεως, γιὰτὶ τὸ σύστημα μας εἶναι Προεδρικό.

Ἐπομένως δὲν εἴμαστε ἀπολογητὲς τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου ἀλλὰ ταυτόχρονα σὰν κόμμα συμπολιτεύσεως σὲ ὅλους τοὺς τομείς, πολιτικὸ, οικονομικὸ καὶ κοινωνικὸ, εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ βοηθήσωμε, νὰ συνεργασθοῦμε καὶ νὰ συμπαρασταθοῦμε στὴν Κυβέρνηση.

Κυβέρνηση στὸ Προεδρικό πολίτευμα σημαίνει Κυβέρνηση τοῦ Προέδρου καὶ σὲ μᾶς, Κυβέρνηση Μακαρίου.

Ὁ Πρόεδρος μόνος του διεκρίνει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργούς του οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ ἐκτελεστὲς τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Δὲν μπορούμε νὰ ὑποστηρίζωμε τὸν Πρόεδρο καὶ νὰ μὴν ὑποστηρίζωμε τὴν Κυβέρνηση του. Δὲν μπορούμε νὰ ὑποστηρίζωμε τὸν Πρόεδρο χωρὶς νὰ ὑποστηρίζωμε τὴν πολιτικὴ του. Κι' αὐτὸ γιὰτὶ σὰν κόμμα ταυτιζόμεθα ἀπόλυτα στὶς γενικὲς θέσεις τόσο στὸ ἐθνικὸ θέμα ὅσο καὶ στὴ μερφεὴ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ οικονομικοῦ συστήματος τὸ ὁποῖο θέλωμε νὰ δημιουργήσωμε.

Αὐτὸ βεβαίως δὲν μᾶς στερεῖ τοῦ δικαιώματος τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς ἐπικοινωνητικῆς κριτικῆς τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου καὶ αὐτὸ τὸ ἔχομε κάμει ἐπανειλημμένα.

Ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν εἶναι τὸ πρόσωπο τὸ ὁποῖο ὁ Πρόεδρος ἐπέλεξε γιὰ νὰ ἐκφράσῃ καὶ ἐφαρμόσῃ τὴν πολιτικὴ του στὸν τομέα αὐτὸ καὶ ἐπομένως τόσο σ' αὐτὸ τὸν Ὑπουργὸ ὅπως καὶ σὲ ὅποιονδήποτε ἄλλο Ὑπουργὸ ἐκφράζωμε τὴν ὑποστήριξη καὶ τὴ συμπαραστάση μας στὸ ἔργο τους γιὰτὶ ἐμεῖς δὲν διαχωρίζωμε τοὺς Ὑπουργούς ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ κατ' ἐπέκταση ἀπὸ τὸν Πρόεδρο. Ἐὰν ὑπάρχουν παραλείψεις, κενὰ εἰς οἷονδήποτε τομέα θὰ τὰ ὑποδείξωμε καὶ θὰ βοηθήσωμε στὸ μέτρο τῶν δυνάμεων μας καὶ στὰ πλαίσια τοῦ ρόλου μας.

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Θέλω ἰδιαίτερα νὰ ἀναφερθῶ στὸ θέμα τοῦ Ἐσωτερικοῦ Μετώπου. Ὁ λαὸς σήμερα κάνει ἓνα ἀγῶνα ἐπιβιώσεως. Τὰ δεδομένα εἶναι δύσκολα, οἱ δυνατότητες μας περιορισμένες, ἀλλὰ ἡ ἐκλογὴ μας εἶναι μόνο μία.

Ἀγῶνας γιὰ ἀνατροπὴ τῶν συνεπειῶν μιᾶς εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς, γιὰ νὰ δημιουργήσωμεν συνθήκες ποῦ σὲ μιὰ ἐδαφικὰ ἀκέραιη καὶ κυρίαρχη Κύπρο Ἕλληνοκύπριοι καὶ Τουρκοκύπριοι θὰ μποροῦν νὰ ζήσουν ἐλεύθεροι καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν μὲ αἰσιοδοξία τὸ μέλλον τους. Σήμερα ἀπαιτεῖται καθολικὴ στράτευση γιὰ φυσικὴ καὶ ἐθνικὴ ἐπιβίωση.

Πρέπει νὰ γίνῃ κοινὴ συνείδηση πὼς ἀγῶνας ἀπαιτεῖ ψυχικὴ ἐνότητα τοῦ λαοῦ. Σήμερα πρέπει νὰ ἀναζητήσωμε ὅλα αὐτὰ ποῦ μᾶς συνδέουν παρά αὐτὰ ποῦ μᾶς χωρίζουν. Μᾶς ἐνώνουν οἱ πάφοι τῶν ἀδελφῶν μας! Μᾶς ἐνώνει τὸ δράμα τῶν ἀγνωσμένων! Μᾶς ἐνώνει ἡ στρατιὰ τῶν ἐκποτισθέντων! Πρέπει νὰ μᾶς ἐνώνῃ ὁ ὑπέρτατος σκοπός : Ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἐθνικὴ μας ἐπιβίωση. Πρέπει νὰ μᾶς ἐνώνῃ ἡ εὐθύνη νὰ μὴ παραδώσωμε στὰ παιδιὰ μας μιὰ μοιρασμένη Κύπρο. Δὲν προτείνω συμβιβασμὸν

ούτε και αυτό που άκουσαμε συχνά «όλοι φταίμε». Αντίθετα υπάρχουν ευθύνες τεράστιες για την προδοσία που έγινε στην Κύπρο και υπάρχουν οι υπεύθυνοι. Δεν είμεθα διατεθειμένοι να μειώσωμε αυτή την ευθύνη, πολύ δε λιγώτερο να τη μοιρασθοῦμε, και είναι ακριβῶς γιατί θέλωμε πραγματική ψυχική ενότητα που ἐπιμένουμε στη κάθαρση σάν στη μοναδική πορεία για να φέρη την ψυχική ενότητα.

Θά πρέπει ὅλοι να καλλιεργήσωμε την ψυχική ενότητα τοῦ λαοῦ μας που δέν είναι ἄλλη ἀπό την κοινή ἀντίκρουση τῶν τεραστίων ἐθνικῶν προβλημάτων που ἀπασχολοῦν τόν τόπο μας, τοῦ ἐθνικοῦ μας προβλήματος και τῆς ἄνευ ὄρων και ἐνδοιασμῶν στράτευσης στόν ἀγῶνα για τήν σωτηρία τοῦ τόπου μας κάτω ἀπό τόν Πρόεδρο Μακάριο. Ἡ ὑπαρξη ἐσωτερικοῦ μετώπου είναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση για ἀγῶνα και θά πρέπει να γίνη σκοπός και προσπάθεια ὄλων μας. Μερικοί δυστυχῶς με τὸ πρόσχημα τῆς λήθης ἐκμεταλλεύονται τῆ μεγαλοψυχία και ὄχι μόνο δέν μετενόησαν ἀλλά ἀντίθετα συνεχίζουν τὸ διαβρωτικό τους ἔργο σάν να προσέφεραν με τήν προδοσία τους ἐθνική προσφορά. Παρόλον ὅτι τίποτε δέν ἄλλαξε στή στάση τους, προβάλλουν σήμερα μιὰ εὐθιξία.

Ἐπάρχει δυστυχῶς και μιὰ μερίδα τοῦ Τύπου, που ἀφοῦ ἔχει πλέον παράδοση στήν προσπάθεια τῆς να σκορπίση ἠττοπάθεια στό λαό μας και να πείση τοὺς πάντες ὅτι τὸ μεγάλο πρόβλημα σήμερα στήν Κύπρο είναι οἱ ταξικοί ἀγῶνες, ἔχει πρόσφατα ἀναλάβει προσπάθεια να ἐκθέσῃ τῆ Βουλὴ και τὰ μέλη τῆς, και να μειώσῃ τόν ρόλο τῆς και τήν ἀποστολή τῆς. Είναι δυνατόν εὐλικρινά να πιστεύουν ὅτι τέτοιες ἐνέργειες και προσπάθειες ἐνισχύουν τόν ἀγῶνα μας; Είναι δυνατόν εὐλικρινά να πιστεύουν πῶς οἱ ἐνέργειες τους δημιουργοῦν ἀγωνιστικό ὑπόβαθρο για τόν μακροχρόνιο ἀγῶνα; Είναι δυνατόν εὐλικρινά να πιστεύουν πῶς οἱ ἐνέργειες τους χαλυβδώνουν τὸ ἐσωτερικό μέτωπο;

Οἱ καιροὶ είναι κρίσιμοι και πιστεύουμε πῶς ἔστω και τώρα θά πρέπει ὅλοι να ἀναλογισθοῦν τές ευθύνες τους και να ἀξιολογήσουν τοὺς σκοπούς και τές ἐπιδιώξεις τους.

“Ἄς ἐργασθοῦμε ὅλοι για τήν ψυχική ενότητα τοῦ λαοῦ μας με περισσότερη εὐλικρίνεια και γνησιότητα. “Ἄς μὴν περιμένουν ὅλοι αὐτοί, που δέν ἔπρεπε να δικαιούνται τίποτε.

Ἐμεῖς πιστεύουμε στήν ψυχική ενότητα σάν ἀπαραίτητη προϋπόθεση για μακροχρόνιο ἀγῶνα!

Ἐμεῖς πιστεύουμε πῶς ψυχική ενότητα θά δημιουργηθῆ με τήν ἐπίσπευση τῆς κάθαρσης.

Ἐμεῖς πιστεύουμε πῶς θά πρέπει να δημιουργήσωμε Ἀστυνομία που στό σύνολο τῆς θά είναι φρουρός τοῦ νόμου και τῆς τάξεως.

Ἐμεῖς θά συμπαρασταθοῦμε στήν Κυβέρνηση στοὺς πιό πάνω στόχους. Εὐχарιστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

“Ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος;

Ἄ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ Βουλὴ ἔχει ἀσχοληθῆ πολλές φορές με τήν ἀνανδρη δολοφονικήν ἐπίθεσιν ἐναντίον τοῦ συναδέλφου κ. Βάσου Λυσσαρίδη που ὠδήγησε στόν θάνατο τοῦ Δῶρου Λοῖζου.

Είναι ίσως μία πικρή παρηγορία ότι κυρίως λόγω τῶν προσπαθειῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς καὶ τῶν συζητήσεων εἰς τὴν Βουλὴν, ἔστω καὶ ἄργά ἐγίνεν κατορθωτὴ ἡ ἐναρξίς πειθαρχικῆς διώξεως ἐναντίον ἐκείνων τῶν προσώπων ποὺ ἐκρίθησαν ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους ὅτι εἶναι υπεύθυνοι γιὰ ὀλιγωρίαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των εἰς τὴν διερεύνησιν τῆς ἐπιθέσεως καὶ τῆς δολοφονίας.

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι μετὰ ἀπὸ τὰ πρῶτα σφάλματα καὶ τὰς ἀτασθαλίαις τῆς Ἀστυνομίας καὶ αὐτὸ τὸ πολιτικὸν ἐγκλήμα θὰ προστεθῇ εἰς τὸν μεγάλον ἀριθμὸν τῶν ἀνεξιχνιάστων πολιτικῶν ἐγκλημάτων τῆς Κύπρου. Καὶ εἶναι γιὰ μίαν φορὰ ἀκόμα ὑπόμνησις τῆς ἀποτυχίας τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς νὰ ὀρμήσῃ στὸ ἐπίπεδον ἐκεῖνο ποὺ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ χώρον εἰς τὸ πιστόλι καὶ τὴν μάσκα μέσα εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ τόπου. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ ἐπομένως μὲ αὐτὸ τὸ θέμα. Ἀνῆλθα εἰς τὸ βῆμα γιατί θέλω νὰ ἀναφερθῶ ἐν συντομίᾳ σὲ μερικά μόνον σημεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν κ. Βενιαμίν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου εἰς τὴν ὁμιλίαν του ἀπὸ ἓνα ἀνεπίσημον κείμενον ποὺ ἔχω, ἀνέφερε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς :

«Στὴν περίπτωσιν τῆς δολοφονικῆς ἀπόπειρας ἐναντίον τοῦ κ. Λυσσαρίδου καὶ τοῦ φόνου τοῦ Δώρου Λοῖζου, ὑπάρχουν ἰσχυρὲς ὑπόνοιαι ὅτι εἶναι ἀναμειγμένα καὶ ἀστυνομικὰ ὄργανα. Πῶς εἶναι δυνατὸ λοιπὸν αὐτὰ τὰ ἴδια ὄργανα νὰ μὴ ἐπιδιώξουν τὴν παραπλάνησιν τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς προσπάθειας γιὰ ἐπιβολὴ πειθαρχικῶν κυρώσεων;»

Ἄν πράγματι ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα, τότε πράγματι πολὺ σωστὴ ἦταν καὶ ἡ μομφὴ καὶ ἡ ἀπαίτησις ὅτι τόσοσιν ὁ Ὑπουργὸς ὅσον καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας ἔχουν πολιτικὴν εὐθύνην καὶ ἔπρεπε γιὰ λόγους εὐθιξίας νὰ λάβουν μέτρα γιὰ τὴν κάθαρσιν τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς εὐθύνης των.

Ἐζήτησα τὸν λόγον γιατί εἶμαι βέβαιος ὅτι τόσοσιν ὁ κ. Παπαϊωάννου ὅσον καὶ ἐσεῖς, κ. Πρόεδρε, ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βουλῆς τώρα θὰ ξέρουν ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17.6.1977 ὅτι καμμιά παραπλάνησις τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως οὔτε ἐπεχειρήθη οὔτε ἐγίνεν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐρευνῶν. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐπιστολὴ ἀπλῶς ἔχει κυκλοφορήσει μεταξὺ τῶν μελῶν, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ βαρυτάτη κατηγορία περιέχεται τόσοσιν εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ὅσον καὶ σὲ ὁμιλίαν ποὺ ἐγίνεν ἴσως διότι δὲν εἶχε διευκρινισθῇ τὸ θέμα ἐνωρίτερα, θεωρῶ ὀρθὸν γιὰ λόγους τάξεως τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ μέσα στὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς. Καὶ ἔχει ἡ ἐπιστολὴ :

«Εἰς τὴν ἐκθεσιν ἡ ὁποία ὑπεβλήθη πρὸς τὸ Σῶμα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς δολοφονίας τοῦ Δώρου Λοῖζου, ἀναφέρεται μεταξὺ ἄλλων ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας πεθόντα ἀρχικῶς ἐνώπιον τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως στοιχεῖα ἦσαν μᾶλλον παραπλανητικὰ καὶ ἀπεσκόπευον εἰς τὴν κάλυψιν τῆς προσπάθειας δι' ἐπιβολὴν οἰωνδῆποτε πειθαρχικῶν κυρώσεων.

Ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορηθῶ ὑμᾶς ὅτι ἐνώπιον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἐτέθησαν ἐξ ὑπαρχῆς ἅπαντα τὰ εἰς χεῖρας τῆς Ἀστυνομίας στοιχεῖα καὶ οὐδὲν ἐπιπρόσθετον ἢ νεώτερον στοιχεῖον ἐτέθη ἐνώπιόν του εἰς μεταγενέστερον στάδιον.

Λυποῦμαι ὅθεν νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ ἀνωτέρω συμπέρασμα τῆς Ἐπιτροπῆς φαίνεται νὰ εἶναι μᾶλλον αὐθαίρετον».

Είμαι βέβαιος ότι εάν αυτά τα γεγονότα ήταν γνωστά, κ. Πρόεδρε, έξ αρχής, ούτε η Έπιτροπή Έσωτερικών θα περιελάμβανε την αναφοράν εις προσπάθειαν παραπλανήσεως του Γραφείου του Γενικού Εισαγγελέως ούτε σε όμιλίες θα ανεφέρετο αυτή η κατηγορία.

Θέλω ακόμα να αναφερθώ εις την αναφοράν που έγινεν περί δήθεν ολιγωρίας του Υπουργού Έσωτερικών και του Αρχηγού της Αστυνομίας εις το να προωθήσουν το θέμα της καθάρσεως. Είναι γνωστές οι απόψεις της Βουλής οι οποίες άλλωστε υπήρξαν όμόφωνες εις το θέμα της καθάρσεως παρά τις επί μέρους διαφορές πάνω σε νομοτεχνικά θέματα και πρόνοιες του Νομοσχεδίου που εύνοσυν την επίσπευσιν της καθάρσεως. "Όμως η παρατηρηθείσα καθυστέρησις, που ήταν πράγματι εν πολλοίς άδικαιολόγητη, να αποδίδεται εις ένα συγκεκριμένον Υπουργόν είναι νομίζω άδικον και έξω από την πραγματικότητα. Μέχρι της 3ης Μαρτίου του 1977, όταν η Βουλή αυτή όμόφωνα έψήφισε τον νόμον περί Καθάρσεως, ούτε ο Υπουργός Έσωτερικών ούτε κανένας άλλος Υπουργός ούτε καμία Αρχή του κράτους είχε δικαίωμα για έπιβολήν μέτρων καθάρσεως διά πράξεις και ένεργειες προς ύποστήριξιν του πραξικοπήματος οι οποίες δέν συνιστούσαν ποινικόν άδίκημα το όποιον να μπορή να τεθη ένωπιον των Δικαστηρίων.

Συνεπώς καμία εύθυνη δέν μπορεί να αποδοθῆ σε κανένα από τους Υπουργούς, σε κανένα Μέλος της Έκτελεστικής Έξουσίας, είτε άτομικά είτε εις την Έκτελεστικήν Έξουσίαν συλλογικά, για παραλείψεις ή καθυστερήσεις εις την ιδέαν της καθάρσεως.

"Έχομεν άκούσει προηγουμένως από τον αξιότιμον συνάδελφον κ. Μιχαηλίδην για διαβεβαιώσεις που έχει πάρει όσον άφορα την προώθησιν του θέματος. "Όμως τόσον τα μέλη της Βουλής γενικά όσον και πολλοί από μᾶς άτομικά είχαμε την εύκαιρίαν να ενημερωθούμε υπεύθυνα από τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας όσον άφορα τους λόγους για τους όποιους καθυστέρησε μέχρι σήμερα η σύστασις των όργάνων που θα αναλάβουν το έργον της καθάρσεως σύμφωνα με τον Νόμον και αυτοί οι λόγοι, αυτά τα αίτια τα όποια ώδήγησαν εις την καθυστέρησιν, άσφαλώς δέν βαρύνουν τον Υπουργόν Έσωτερικών και νομίζω είναι ένήμερος του γεγονότος αυτού και ο κ. Παπαϊωάννου όπως και πλείστα όσα από τα μέλη της Βουλής.

Λέγει εις άλλο σημείον της όμιλίας του ο κ. Παπαϊωάννου ότι δέν πιστεύει ότι είναι δυνατόν το Υπουργικόν Συμβούλιον ή ο Πρόεδρος του κράτους να άσχολούνται με θέματα προαγωγών, με θέματα διορισμών κοινοταρχών ή ακόμα διορισμών άλλων παραγόντων.

Λυπούμαι που το λέω αλλά όφείλω να αναφέρω για λόγους τάξεως ότι ίσως θα έκπλαγῆ ο κ. Παπαϊωάννου, όπως και πολλά άλλα Μέλη, να πληροφρηθοῦν τον πραγματικόν Ζήλον του Προέδρου της Δημοκρατίας για όλα τα θέματα τα όποια σχετίζονται με την Αστυνομίαν και την άσφάλειαν και το προσωπικόν ένδιαφέρον που ο ίδιος λαμβάνει ώστε να είναι βέβαιον ότι όλες οι προαγωγές που γίνονται, τουλάχιστον εις τα άνωτερα άξιώματα, είναι εν γνώσει Του και τίποτε δέν είναι δυνατόν να γίνη εις αυτά τα επίπεδα χωρίς την έγκρισιν και Έκεινου αλλά και άλλων άρμοδίων οι όποιοι σχετίζονται και είναι ενημερωμένοι όσον άφορα πρόσωπα και καταστάσεις. Και εάν ίσως σε άλλες χώρες και υπό άλλες συνθήκες τουτο θα έφαινετο ότι είναι πρόσθετον άχρείαστον βάρος πάνω στους ώμους του Προέδρου της Δημοκρατίας, ίσως κάτω από τέσ τραγικές συνθήκες που έχει περάσει ή Κύπρος, κάτω από την έκτεταμένην διάβρωσιν του Αστυνομικού Σώματος και δικαιολογημένη και αναγκαία είναι αυτή η αύστηρά άνάμειξις του Προέδρου του κράτους στα θέματα των διορισμών τόσον των άνωτέρων άστυνομικών όσον και των κοινοταρχών. Ούτε είναι σωστόν να αποδίδεται εις τον Υπουργόν Έσωτερικών οιαδήποτε μωφή γιατί δήθεν δέν έχουν διορισθῆ εις το Αστυνομικόν Σώμα άστυνομικοί από την Άριστεράν παράταξιν.

Είναι γνωστόν ότι από τὸ 1974 μέχρι σήμερα δὲν ἔχουν γίνει διορισμοὶ ἀστυνομικῶν· αὐτὲς ἕνας δὲν ἔχει προσληφθῆ εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα.

Ἐπομένως καὶ αὐτὸ τὸ σημεῖον εἶναι ἄδικον. Τελικά, κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, δὲν θὰ ἀπασχολήσω τὸ Σῶμα μὲ τὴν πολὺ γνωστὴν ἀρχὴν τῆς συλλογικῆς εὐθύνης κάτω ἀπὸ τὸ Σύνταγμα τὸ ὁποῖον ἔχομεν στὴν Κύπρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐναντι τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Νομίζω τὸ ὅλον θέμα, πολὺ σωστὰ καὶ πολὺ ἐκτεταμένα ἔχει ἀναλυθῆ ἀπὸ τὸν κ. Μιχαηλίδην, καὶ τελειῶνων προσθέτω μόνον ὅτι υἱοθετῶ καὶ ὑποστηρίζω πλήρως ὅλην τὴν ἐξήγησιν καὶ ἔχει δώσει ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς συλλογικῆς εὐθύνης τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τῆς πρωταρχικῆς πολιτικῆς εὐθύνης ἐκεῖνου πού τοὺς διορίζει, δηλαδὴ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν ρόλον τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἐπίκρισιν καὶ τὸν Κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον προσθέτω μόνον ὅτι εἰς τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς μοῖραν καὶ εὐρίσκονται οἱ Ὑπουργοί, εὐρίσκεται καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας, διότι καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας εἶναι ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἀξιωματοῦχοι τοῦ κράτους τοὺς ὁποῖους σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα διορίζει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Δὲν ἦταν ἡ πρόθεσιν μου νὰ μιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος δεδομένου ὅτι τὲς ἀπόψεις μας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τὲς ἐξέφρασε μὲ ὁμιλίαν του ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ὁμάδας μας, ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ὅμως ἡ ἀνακοίνωσις πού ἔκαμεν ὁ κ. Παπαδόπουλος γιὰ ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, ἡμερομηνίας 17 Ἰουνίου, πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ σχολιάσῃ περικοπὴν τῆς Ἐκθέσεως καὶ τὴν ὁποίαν ἐπιστολὴν μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχομεν πάρει γιὰ νὰ εἶχαμε τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὴν μελετήσουμε ἢ νὰ τὴν συγκρίνομε μὲ τὰ πρακτικά, μὲ τὴν Ἐκθεσὴ τῆς ἰδίας τῆς Βουλῆς, γιὰ νὰ μπορέσομε νὰ τὴν σχολιάσομε, αὐτὴ ἡ ἀνακοίνωσις μὲ ὑποχρέωσε νὰ ἀνέβω στὸ βῆμα.

Ἀνεφέρθη ὅτι στὴν ἐπιστολὴν του ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀναφέρει ὅτι ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας ἐτέθησαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὑπ' ὄψιν τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὅλα τὰ στοιχεῖα καὶ ὅλη ἡ Ἐκθεσὴ τῆς Ἀστυνομίας γιὰ τὸ ἐγκλημα γιὰ τὸ ὁποῖο συζητοῦμε. Αὐτὴ ἡ διαβεβαίωσις δὲν ἀναιρεῖ καθόλου ἢ δὲν μπορεῖ νὰ ἀναιρῆ καθόλου τὸ ἐπιχείρημα ἢ τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι κατεβλήθη προσπάθεια νὰ παραπλανηθῆ τὸ Γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως. Διότι πρῶτα-πρῶτα τὰ στοιχεῖα αὐτὰ καὶ ἡ Ἐκθεσὴ ὑπεβλήθησαν ἀπὸ τοὺς ἀστυνομικοὺς ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι τώρα εἶναι ὑπὸ πειθαρχικὴν δίωξιν, ἃς πῶμε, ἀφ' ἑαυτῶν ἀνεγνώρισεν ὁ ἴδιος ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ὅτι ὑπάρχει κατ' ἀρχὴν ὑπόθεσις ἐναντίον τους γιὰ πειθαρχικὸν παράπτωμα. Συνεπῶς δὲν μποροῦσε κανένας νὰ ἀναμένῃ ὅτι οἱ ἀστυνομικοὶ πού ἀνέλαβαν νὰ κάμουν τὴν ἔρευναν γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἐγκλημα θὰ ὑπέβαλλαν Ἐκθεσὴ στὸν Γενικὸ Εἰσαγγελεὰ μὲ ἀντικειμενικότητα ἔτσι πού νὰ ἀποκλείσομε τὸ ἐνδεχόμενον ὅτι ὑπῆρξε προσπάθεια παραπλάνησις. Εἶναι ἄλλο θέμα τὸ ὅτι ὑπέβαλλαν μίαν Ἐκθεσὴ καὶ ἄλλο θέμα τὸ τί διαλαμβάνει ἡ Ἐκθεσὴ πού ὑπέβαλλαν τὰ μέλη αὐτὰ τῆς ἀστυνομίας.

Ὅστερα εἶναι σὲ γνώσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐγγραφον ἀνωπέρου ἀξιωματικοῦ τῆς ἀστυνομίας, τοῦ Βοηθοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας, ὁ ὁποῖος ὑπέβαλε αὐτὸ τὸ ἐγγραφοὺ εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας μὲ τὸ ὁποῖον κάμνει σωρείαν παρατηρήσεων ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον μὲ τὸν

όποιον έχειρίσθησαν τές ανακρίσεις και γενικά τήν έρευναν γύρω από αυτό τό έγκλημα εκείνοι οί όποιοί ανέλαβαν και οί όποιοί έκαλύφθησαν υπό του 'Αρχηγού τής 'Αστυνομίας μέ τήν περίφημη φρασεολογίαν και τήν περίφημη θέση που αναπτύχθηκε και αναφέρεται στό έγγραφον τής 'Επιτροπής 'Εσωτερικών διά «συλλογικήν εϋθύνην του Σώματος τής 'Αστυνομίας».

Αυτές οι παρατηρήσεις του Βοηθού 'Αρχηγού τής 'Αστυνομίας ισχυροποιούν πολύ τήν άποψη εις τήν όποιαν κατέληξεν ή 'Επιτροπή 'Εσωτερικών ότι από τήν άρχήν κατεβλήθη προσπάθεια παραπλάνησης του Γραφείου του Γενικού Εισαγγελέως. Ναι μέν υπεβλήθη "Εκθεση αλλά κανείς δέν είναι σέ θέση να διαβεβαιώσει αυτήν τήν Βουλήν ότι ή "Εκθεση που υπεβλήθη εις τό Γραφείον του Γενικού Εισαγγελέως για να καθοδηγηθῆ ώστε να άποφασίση εάν ύπαρχει περίπτωση δίωξης όποιωνδήποτε πειθαρχικής δίωξης των άστυνομικών. Κανείς δέν μπορεί να βεβαιώσει τήν Βουλήν, να βεβαιώσει αυτό τό Σώμα, ότι ή "Εκθεση εκείνη δέν ειχεν όποιονδήποτε σκοπόν έσκεμμένα να παραπλανήση τό Γραφείον του Γενικού Εισαγγελέως για να καταλήξη σε συμπεράσματα ότι όπως είναι τά πράγματα δέν μπορούσε να στηριχθῆ δίωξη έναντίον όποιουδήποτε συγκεκριμένου προσώπου.

Γι' αυτό νομίζω ότι δέν άναιρείται τό συμπέρασμα τής 'Επιτροπής 'Εσωτερικών ότι παρατηρήθηκε ή καταβλήθηκε προσπάθεια παραπλάνησης του Γραφείου του Γενικού Εισαγγελέως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

'ΑΞ. κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι. "Εχομεν λάθει γνώσιν σήμερα τής έπιστολής τήν όποιαν άνέγνωσεν ο αγαπητός συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος προηγουμένως, έπιστολής του 'Υπουργού 'Εσωτερικών ή όποία άπευθύνετο προς τόν άξιότιμον Πρόεδρον τής Βουλής. Δεδομένου όμως ότι ή έπιστολή αυτή δέν άνεγνώσθη από του βήματος τής Βουλής, ως Πρόεδρος τής 'Επιτροπής ειχα παρακαλέσει τόν Γραμματέα των Κοινοβουλευτικών 'Επιτροπών να μās φέρη τά πρακτικά ούτως ώστε να δοθῆ ή άπάντησις μέσω του Προέδρου τής Βουλής προς τόν κ. 'Υπουργόν, διότι πραγματικά εκ πρώτης όψεως είναι εις όλους φανερόν ότι τό συμπέρασμα τής 'Επιτροπής ούδόπως είναι αυθαίρετον αλλά είναι μία σοβαρά κατάληξις πολλών συνεδριάσεων, πολλών ένημερώσεων και έτέθησαν πολλά γεγονότα ένώπιον τής 'Επιτροπής. Δέν διαφεύγει ούδενός τής προσοχής ότι πρό άρκετου χρόνου τό πόρισμα τής θανατικής ανακρίσεως ώμίλει περί παραλείψεων και ο θανατικός ανακριτής πρώτος έπέφριπεν εϋθύνας δι' άμέλειαν εις τήν 'Αστυνομίαν. Δέν νομίζω ότι και εις τήν περίπτωση αυτήν του θανατικού ανακριτου ο όποιος έλαβε σοβαρώς ύπ' όψιν μαρτυρίας αι όποιαί προσήχθησαν ένώπιον του Δικαστηρίου είναι δυνατόν να ισχυρισθῆ κανείς ότι ήταν δυνατόν να ήταν αυθαίρετον και τό συμπέρασμα του Δικαστηρίου, δηλαδή τής θανατικής ανακρίσεως. Πέραν δε τούτου εις έκθεσιν τήν όποιαν έπαρουσίασεν εις τήν 'Επιτροπήν 'Εσωτερικών ο Βοηθός 'Αρχηγός τής 'Αστυνομίας πολλά έχουν διαφανῆ και ή 'Επιτροπή έχει ένημερωθῆ εις όλην τήν διάστασιν, εις όλον τό βάθος και μέ πολλήν άνάλυσιν ειδε πολλά πράγματα. Προχωρώ 'Ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελεύς ένώπιον του όποιου έτέθησαν ώρισμένα στοιχεία εις πρώτον στάδιον δέν συνέστησε πράγματι τήν πειθαρχικήν δίωξιν. Πώς μετά ο ίδιος ειχε συστήσει πειθαρχικήν δίωξιν και βάσει τής γνωμοδοτήσεως του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέως έπροχώρησεν ή 'Αστυνομία και έγινεν ή πειθαρχική δίωξις;

Κατά συνέπειαν ύπαρχει ένα κενόν, ύπαρχει ένα έρώτημα, ότι κάποια στοιχεία δέν ειχαν προσαχθῆ κάποια σύγχυσις έστω, ως δεχθούμεν, ότι υπήρξε μεταξύ τής πρώτης και τής δευτέρας γνωμοδοτήσεως τήν όποιαν υπέβαλε τό ίδιον πρόσωπον του Νομικού Τμήματος.

Κατά συνέπειαν τὸ συμπέρασμα τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν εἶναι αὐθαίρετον ἀλλὰ ἦτο μία κατάληξις, ὅπως εἶπα, πολλῶν προηγουμένων διαβουλευέσεων καὶ συντάσσονται οἱ ἐκθέσεις τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν βάσει στοιχείων μὲ πολλὴν περίσκεψιν καὶ κατόπιν πολλῆς σοβαρότητος.

Κατὰ συνέπειαν ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν σήμερον κατατεθεῖσαν ἐνώπιόν μας ἐπιστολὴν, πέραν τῶν ὧσων ἔχω ἀναφέρει, εἶναι αἱ παρατηρήσεις μας αἱ σημεριναί. Ὅμως ἡ ἀπάντησις θὰ εἶναι διεξοδική καὶ βάσει στοιχείων καὶ βάσει τῶν πρακτικῶν τὰ ὅποια θὰ ἔχωμεν καὶ εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς. Αὐτὰ θὰ κατατεθοῦν δεδομένου ὅτι τὸ κατατεθὲν σήμερον εἶναι ἐπίσημον ἔγγραφο τὸ ὁποῖον κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν, ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίαν ἀπὸ τοῦ ἰδίου βήματος θὰ ἀναγνωσθῆ καὶ ἡ ἴδια ἡ ἀπάντησις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία θὰ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἑσωτερικῶν. Εὐχαριστῶ πολὺ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἀπλῶς μίαν διευκρίνησιν θὰ ἤθελα νὰ κάμω, κ. Πρόεδρε.

Τὴν ἐπιστολὴν τὴν ἔλαβα καὶ ἐγὼ σήμερον εἶναι κυκλοφορήσαν ἐπίσημον ἔγγραφο τῆς Βουλῆς. Οὔτε παρασηνιακῶς τὴν ἔλαβα οὔτε σ' ἐμένα ἀπευθύνεται. Ἀπλῶς τὴν ἐπῆρα σήμερον ἀπὸ τὸ σχετικὸν κιθῶπιον τῆς ἀλληλογραφίας τῶν Βουλευτῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κ. Πρόεδρε. Ἐπειδὴ ὁ κ. Φάντης ἔχει ἀναφερθῆ σὲ ὠρισμένα γεγονότα, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω μερικὰ στοιχεῖα τὰ ὅποια εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ πάρω κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Ἑσωτερικῶν καὶ ἀπὸ τὸν φάκελλον. Ὁ σχετικὸς φάκελλος ἐστάλη εἰς τὴν Γενικὴν Εἰσαγγελίαν.

Ἡ Γενικὴ Εἰσαγγελία εἰς πρώτην μελέτην εἶχεν ἀποφανθῆ ὅτι δὲν ὑπάρχει πειθαρχικὸν ἀδίκημα. Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Γενικὴ Εἰσαγγελία εἶχεν ἀποφανθῆ ὅτι δὲν ὑπάρχει, δὲν μπορούσε καὶ νὰ προβῆ εἰς δίωξιν. Στις 2 Μαρτίου, εἰς δευτέραν καὶ καλυτέραν μελέτην τοῦ θέματος τοῦ ἰδίου φακέλλου, τῶν ἰδίων στοιχείων, ἡ Γενικὴ Εἰσαγγελία ἐθεώρησε, ἔκρινεν ὅτι μπορούσε νὰ στοιχειοθετηθῆ πειθαρχικὸν ἀδίκημα πρὸς ἐκδίκασιν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἔκαμε συμπληρώουσα τὴν σχετικὴν ἐκθεσιν. Ἀπ' αὐτὸ ἐξεκίνησεν ἀμέσως ἡ διαδικασία καὶ συγκεκριμένα δυὸ μέρη μετὰ ἀπὸ τις 4 τοῦ μηνὸς διωρίσθη Ἐρευνῶν Λειτουργός, ὅπως εἶχα ἀναφέρει, ὁ κ. Στόκκος. Ἀπλῶς γιὰ σκοποὺς στοιχείων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Πρόθεση μου δὲν εἶναι νὰ ἐπαναλάβω ὅσα εἶπα κατὰ τὴν προηγούμενην συνεδρίαν τοῦ Σώματος. Ὅμως εἶμαι ὑποχρεωμένος ἐξ αἰτίας ὠρισμένων παρατηρήσεων συναδέλφων νὰ ἐπαναλάβω ὠρισμένα πράγματα τὰ ὅποια θεωρῶ ἐξαιρετικὰ σοβαρὰ γιὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Δέν είμαι ἐγώ πού διεπίστωσα πρῶτος ὅτι χρειάζεται ριζική ἀναδιοργάνωση καί ἀναδιάρθρωση τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος. Εἶναι νομίζω ἡ Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν αὐτοῦ τοῦ Σώματος. Μὲ εἰδικήν Ἐκθεση τῆς πρὸς τὸ Σῶμα διεπίστωσε αὐτὰ τὰ πράγματα καί ὄχι ἐξ ἀφορμῆς τῆς συζητήσεως τῆς δολοφονίας τοῦ Δῶρου Λοΐζου ἢ ἐξ ἀφορμῆς τῆς συζητήσεως ὁποιοῦδήποτε ἄλλου συναφoῦς θέματος. Ἄλλὰ ἡ ἴδια ἡ Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν ἐρευνῶντας τὴν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας καί ἀφοῦ ἐξήτασε διεξοδικά αὐτὴν τὴν κατάσταση κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ Σῶμα χρειάζεται ριζικὴν ἀναδιοργάνωση καί ἀναδιάρθρωση. Διότι εἶναι ἓνα Σῶμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξαρτῶνται πολλὰ. Ξέρω ὅτι ἡ κριτικὴ δὲν ἀρέσει σὲ μερικοὺς, Ξέρω γιὰ παράδειγμα ὅτι οἱ πραξικοπηματίες καί οἱ Ἐσκαθητατζήδες λυσσομανοῦν κυριολεκτικά γιὰ τὴν ὁμιλίαν μου κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τοῦ Σώματος. Θὰ τοὺς ἀφήσω νὰ λυσσομανοῦν. Δέν μὲ ἐνδιαφέρουν ἐμένα οἱ μανιακὲς ἐπιθέσεις τῶν Ἐσκαθητατζήδων καί τῶν πραξικοπηματιῶν. Ἐμένα μὲ ἐνδιαφέρει τὸ συμφέρον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου. Τὸ Κόμμα μου ἐνδιαφέρεται ὅπως ἐπικρατήσῃ τάξη καί ἀσφάλεια σ' αὐτὸν τὸν τόπον. Εἶναι τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας τὸ ὁποῖον ἐσῆκωσε τὰ ὄπλα μαζί μὲ τοὺς προδότες ἐκείνους τῆς Ἐθνοφρουρᾶς ἐναντίον τοῦ κράτους, ἐναντίον τοῦ ἐκλελεγμένου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Καί εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἀναδιοργάνωση ριζικὴ, θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ κάθαρση καί ἐξυγίανση.

Ἐλέχθη ὅτι δέν ἦταν δυνατόν νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα διότι δέν εἶχεν εἰς τὰ χέρια του ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν τὴν νομοθεσίαν τὴν ὁποῖαν ἐθέσπισε αὐτὸ τὸ Σῶμα μόλις πρὸ ἔξη μηνῶν. Εἶναι νομίζω παρεξήγηση. Καί ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἔχει στὰ χέρια του ἐκεῖνα τὰ πειθαρχικά μέτρα πού θὰ μποροῦσε νὰ ἐφαρμόσῃ γιὰ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἀναδιοργάνωση καί ἀναδιάρθρωση τῆς Ἀστυνομίας, ἀλλὰ καί νὰ τιμωρήσῃ ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι ἐσῆκωσαν τὰ ὄπλα ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ κράτους. Ποῦ ἀκούσθηκε νὰ τιμωρῆται ἓνας ἀπλὸς υπάλληλος γιὰ ἓνα ἀπλοῦστατο παράπτωμα καὶ ὁμως νὰ μὴ μπορῇ νὰ τιμωρῆται ἓνας ἀστυνομικὸς ἢ ἀξιωματικὸς τῆς Ἀστυνομίας ὁ ὁποῖος σηκώνει τὰ ὄπλα ἐναντίον τοῦ κράτους, ἐναντίον τῆς νόμιμης Κυβέρνησῃς αὐτοῦ τοῦ κράτους, ἐναντίον τοῦ αἰρετοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας! Ποῦ ἀκούσθηκε κάτι τέτοιο!

Νομίζω ὅτι ὁ κ. Παπαδόπουλος πρέπει νὰ παρεξηγῇ τὰ πράγματα ὅταν ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν δέν ἦσαν σὲ θέση πραγματικὰ νὰ ἐφαρμόσῃ ἐκεῖνα τὰ μέτρα πού ὤφειλε νὰ ἐφαρμόσῃ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας πού ἀνάλαβε καθήκοντα Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν. Ἄλλὰ θὰ ἔλθω σὲ ἓνα πρόσφατο παράδειγμα.

Κατήγγειλα κατὰ τὴν ἐπίσκεψί μου στὸν Πύργο τῆς Λεμεσοῦ κάτι τὸ ὁποῖον μοῦ κατήγγειλαν οἱ ἴδιοι οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος, ὅτι ὄχι μόνο στὸν Πύργο ἀλλὰ καί στὴν περιοχὴ ὀλόκληρη ἐπικρατεῖ φοβία καί τρομοκρατία. Καί ὁμως ἦλθε ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ διαμφισθητῆσῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καί νὰ στειλῇ ποῖον ἐπὶ τόπου γιὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάσταση, ἂν ἀγαπᾶτε; Τὸν πραξικοπηματία λοχία τῆς περιοχῆς ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται ὄχι νὰ ἐξιχνιάσῃ κατὰ πόσον ὑπάρχει φοβία καί τρομοκρατία εἰς τὴν κοινότητα καί εἰς τὴν περιοχὴν ἀλλὰ ἐντελῶς τὸ ἀντίθετον καί ἔδωσε εἰς τὸν Ὑπουργὸν τὴν Ἐκθεση πὴν ὁποῖαν ἔδωσε. Ὅμως, εὐτυχῶς, ὑπάρχει καί ἄλλη Ὑπηρεσία τῆς Ἀστυνομίας, ἡ λεγόμενη Κ.Υ.Π., καί θὰ ἐκαλοῦσα τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν νὰ ἀναγνώσῃ προσεκτικὰ, πολὺ προσεκτικὰ, τὲς ἐκθέσεις τῆς Κ.Υ.Π. καί ὄχι τοῦ πραξικοπηματία λοχία τῆς περιοχῆς εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέθεσε τὸ καθήκον νὰ ἐρευνῆσῃ κατὰ πόσον ὑπάρχει φοβία καί τρομοκρατία εἰς τὸν Πύργον καί εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πύργου. Ἄλλὰ ἐὰν δέν ὑπάρχῃ φοβία καί τρομοκρατία, ἐὰν ὅλα εἶναι μέλι-γάλα καί εἰς τὸν Πύργον καί εἰς ὀλόκληρην τὴν Κύπρον, ἐρώτησα καί ἐρωτῶ καί ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν γιατί καταζητεῖται ὁ Ππουρῆς, γιατί καταζητεῖται ὁ Γιατρός; Εἶναι μήπως γιὰ τὸ γοῦστο; Γιατί καταζητοῦνται αὐτοὶ

οί άνθρωποι; Είναι διότι είναι τρομοκράτες. Είναι γιατί ο Ππουρής είναι ο άνθρωπος ο οποίος ρίχνει την τρομοκρατικήν σκιάν του όχι μόνον εις την Παρεκκλησιάν από την οποίαν κατάγεται αλλά και εις τόν Πύργον και εις όλόκληρην την περιοχίν.

Πώς εξηγείται τό γεγονός ότι διεπράχθησαν τόσα εγκλήματα μερικά από τά όποία άπαριθμήθηκαν, διότι είναι δεκάδες εγκλημάτων πού διεπράχθησαν από τούς έπαίχοντους πραξικοπηματίες. Μερικά μόνον άπαριθμήθηκαν από τόν έντιμον συνάδελφον κ. Άλέκον Μιχαηλίδην.

Πώς συμβαίνει, έρωτώ, ώστε νά μήν έξιχνιασθή έστω και ένα από αυτά τά εγκλήματα; Μήπως δέν ευθύνεται ή Άστυνομία; Μήπως δέν υπάρχει ευθύνη της Άστυνομίας διά τό γεγονός και μόνον ότι δέν κατώρθωσε νά έξιχνιάσθ έστω και ένα άπ' όλα αυτά τά εγκλήματα και νά τά παρουσιάση ένώπιον της Δικαιοσύνης; Μήπως δέν ευθύνεται ή Άστυνομία όταν έχη ένώπιόν της όκτώ όλόκληρες καταθέσεις μαρτύρων για την υπόθεση του Κώστα Μισιαούλη πού κατονομάζουν τούς ένόχους της δολοφονίας του Κώστα Μισιαούλη και όμως δέν συλλαμβάνονται αυτοί οί κατηγορούμενοι και νά προσαχθούν ένώπιον της δικαιοσύνης για νά άποφανθή τό δικαστήριο κατά πόσον είναι ένοχοι ή όχι;

Αυτά όλα είναι ευθύνες της Άστυνομίας και νομίζω ότι θα συζητούμεν εις τόν αιώνα τόν άπαντα για πραξικοπήματα τά όποία προετοιμάζονται και είμαι σέ θέση νά καταγγείλω εις αυτό τό Σώμα ότι έχομεν πληροφορίες ότι ή ΕΟΚΑ Β' άνασυγκρατεί τέσ ομάδες της, ότι διαθέτει 3.000 όπλα και καλό θα κάμη ό Υπουργός Έσωτερικών, άν θέλη πραγματικά νά κάμη την δουλειάν του, νά αναζητήση αυτόν τόν όπλισμόν και νά προσαγάγη όλους αυτούς τούς εγκληματίες ένώπιον της Δικαιοσύνης και όχι νά φροντίζη νά συγκαλύπτει τά πράγματα με την γενική διαπίστωση ότι είναι όλα μέλιγάλα, ότι επικρατεί ήσυχία και τάξεις κτλ.

Άσφαλώς ή πολιτική μας δέν είναι άρνητική. Ποτέσ δέν ήταν άρνητική ή πολιτική του ΑΚΕΛ. Τό γνωρίζετε, τό γνωρίζουν και οί συνάδελφοι πού είναι παρόντες, τό γνωρίζει όλόκληρος ό κόσμος ότι είναι μιá υπεύθυνη πολιτική, είναι μιá πολιτική ή όποία χειρίζεται τά πράγματα κατά τέτοιον τρόπον ώστε νά βγαίνει για τόν λαόν τό μεγαλύτερον δυνατόν όφελος. Βάσει αυτής της υπεύθυνης πολιτικής τό Κόμμα μας έπίδοκιμάζει και δέν άρνεϊται νά έπίδοκιμάση δημοσίως και νά υποστηρίξη δημοσίως την Κυβέρνηση για κάθε τι τό θετικόν. Βάσει αυτής της ίδιας πολιτικής τό Κόμμα μας όμως σαν υπεύθυνον Κόμμα άπέναντι στον λαόν επικρίνει έποικοδομητικά, θέτει κάτω από κριτικήν, όπως θέτομεν και τούς έαυτούς μας κάτω από κριτικήν, και δέν βλέπω τόν λόγον γιατί νά μη θέτομε και τούς άλλους κάτω από την ίδιαν κριτικήν όταν κατά την γνώμην μας οί πράξεις ένός Υπουργού ή όποιουδήποτε Υπουργού δέν είναι τέτοιες πού νά εξυπηρετούν τά συμφέροντα του λαού, τά συμφέροντα της Κύπρου. Και είναι βάσει αυτής της πολιτικής πού επικρίναμεν τόν Υπουργόν Έσωτερικών και τόν Αρχηγόν της Άστυνομίας, είναι βάσει των Έκθέσεων της Επιτροπής Έσωτερικών της Βουλής, οί όποιες Έκθέσεις είναι πολύ σοβαρές.

Καλώ τούς συναδέλφους νά Ξαναμελετήσουν τόσον την Έκθεση για την υπόθεση της δολοφονίας του Δώρου Λοϊζου και της άποείρας κατά της ζωής του συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη, όσον και όλες τέσ προηγούμενες Έκθέσεις για την κατάσταση πού επικρατεί στο Σώμα της Άστυνομίας. Θα διαπιστώσουν για άλλη μιá φορά ότι είναι μιá κατάσταση σαθρή, είναι μιá κατάσταση για την όποιαν δέν μπορεί κανένας μας νά μένη ήσυχος. Δέν μπορεί κανένας μας νά είναι ικανοποιημένος. Δέν μπορεί κανένας από μας νά ισχυρισθή ότι μπορεί νά αντιμετώπιση τόν λαόν στην περίπτωση πού αύριον θα έχομεν ένα δεύτερον έγχείρημα, μιá δεύτερη εγκληματικήν ένέργειαν σαν εκείνην πού είχαμε στές 15 Ιουλίου του 1974. Θα είμαστε, άν ζούμεν, σέ θέση νά αντιμετώπισουμε τόν λαό με καθαράν την συνείδηση

ὅτι ἐπράξαμε τὸ καθήκον μας ἀπέναντι στὸν λαόν, ἀπέναντι σ' αὐτὸν τὸν τόπον; Εἶναι ὑπεύθυνα πού μιλοῦμεν καὶ ἐφ' ὅσον μιλοῦμεν ὑπεύθυνα δὲν χρησιμοποιοῦμεν οὔτε ἐπίθετα, οὔτε ὁ,τιδήποτε ἄλλο ἀλλὰ χρησιμοποιοῦμεν τὴν ἐποικοδομητικὴν κριτικὴν. Καὶ εἶναι δικαίωμα μας νὰ χρησιμοποιοῦμεν αὐτὴν τὴν ἐποικοδομητικὴν κριτικὴν. Εἶναι καθήκον μας νὰ τὴν χρησιμοποιοῦμεν. Ἐὰν ὁ Πρόεδρος τοῦ κράτους θέλῃ νὰ διατηρήσῃ τὸν Ὑπουργὸν Ἑσωτερικῶν στὴν θέσιν του δικαίωμα του εἶναι νὰ διατηρήσῃ τὸν Ὑπουργὸν Ἑσωτερικῶν στὴν θέσιν του. Ὅμως εἶναι καθήκον μου καὶ ἐμένα καὶ τοῦ Κόμματος μου καὶ ὁλωνῶν μας νὰ θέσωμεν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουμεν ὑπ' ὄψιν μας γιὰ νὰ τοῦ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν εἰς τὸ τί θὰ πρέπει νὰ γίνῃ προκειμένου νὰ σωθῇ αὐτὸς ὁ τόπος. Καὶ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου μίαν σοβαρωτάτην καταγγελίαν ἢ ὁποῖα μοῦ ἐγένετο μόλις πρὶν δυὸ μέρες καὶ ἢ ὁποῖα ἀφορᾷ πολὺ ὑψηλὰ ἱστάμενον πρόσωπον γιὰ κάποιαν συμπεριφορὰν πολὺ σοβαρὴν, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ θέσω τώρα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀλλὰ θὰ θέσω μὲ πρώτην εὐκαιρίαν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Πιστεύω ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὅταν θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του αὐτὴν τὴν σοβαρωτάτην πληροφορίαν, δὲν θὰ μένῃ μὲ τὰ χέρια δεμένα. Γιατὶ πιστεύω ὅτι Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶναι ὑπεύθυνος καὶ εἶναι τὸ πιὸ ὑπεύθυνον πρόσωπον εἰς αὐτὸν τὸν τόπον καὶ πιστεύω ὅτι βάσει τῶν πληροφοριῶν καὶ βάσει τῶν στοιχείων θὰ πρέπει νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα.

Διότι δὲν νοεῖται διαφορετικὰ νὰ ἐκτελοῦμεν ἐμεῖς σὰν ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ τὸ καθήκον μας ἐὰν δὲν θέτουμεν καὶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Βουλὴν καὶ ἐνώπιον τῆς Κυβέρτησης καὶ ἐνώπιον τοῦ πιὸ ὑπεύθυνου ἀνδρὸς σ' αὐτὸν τὸν τόπον, τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὅ,τι ἔχουμεν ὑπ' ὄψιν μας ἀναφορικὰ μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Ἐξεθέσαμεν τίς ἀπόψεις μας καλῇ τῇ πίστει. Ἐξεθέσαμεν τίς ἀπόψεις μας σὲ μίαν προσπάθειαν νὰ σώσωμεν αὐτὸν τὸν τόπον. Ἡ πολιτικὴ μας, ἢ πάγια πολιτικὴ μας, καὶ ὅλοι τὸ γνωρίζουν, εἶναι ἡ ἐνότης τοῦ λαοῦ. Τὸ Κόμμα μας ἔχει κάμει μεγάλας θυσίας γι' αὐτὴν τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ ἐμεῖς δὲν τὴν ἐνναοῦμεν μὲ τοὺς ἐγκληματίαις καὶ τοὺς πραικοπηματίαις, μὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι κατέστρεψαν αὐτὸν τὸν τόπον. Ξέρω ὅτι εἶμαι σιχαμερὸς εἰς τοὺς πραικοπηματίαις καὶ τοὺς Ἐσκαθητατζήδες. Ξέρω ὅτι τὰ κιτρινόφυλλά τους θὰ χύσουν καὶ χύνουν τὸ δηλητήριόν τους καὶ ἐναντίον μου καὶ ἐναντίον τοῦ Κόμματός μου γιὰ ὅ,τι εἶπαμεν καὶ ὅ,τι λέγομεν εἰς αὐτὴν τὴν Βουλὴν. Ὅμως τὸ θεωροῦμεν καθήκον μας νὰ τὸ λέμεν καὶ νὰ ἐπιμένωμεν ὅπως ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα οὕτως ὥστε αὐτὸς ὁ τόπος νὰ ὀδηγηθῇ εἰς τὴν σωτηρίαν. Θὰ ἐξακολουθήσωμεν μὲ τὴν πολιτικὴν τῆς ἐνότητος ἀλλὰ τὴν πολιτικὴν, τὴν ὑγιὴ πολιτικὴν ἐνότητος, πού συνιστᾷ τὴν ἐνότητα μὲ ὅλες ἐκεῖνες τίς δημοκρατικὰς ἀντιπραικοπηματικὰς δυνάμεις, ἔστω καὶ ἂν διαφωνοῦν ἰδεολογικὰ μαζί μας, ἔστω καὶ ἂν μᾶς ἐπικρίνουν ἀκόμα, ἂν θέλετε. Δὲν τίς παρεξηγοῦμεν αὐτὲς τίς δυνάμεις. Ὅμως δὲν μπορούμεν νὰ δεχθοῦμεν σὲ καμμιά περίπτωσιν ἐνότητα μὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὠδήγησαν αὐτὸν τὸν τόπον εἰς τὴν σημερινὴν τραγωδίαν καὶ συμφορὰν. Καὶ οὔτε θὰ ἀνεχθῶμεν αὐτὰ τὰ στοιχεῖα νὰ συμπεριφέρωνται ὡς νὰ ἦταν ἐπιλήψιμον — διότι ἔτσι συμπεριφέρονται μερικὰ Ἐσκαθητὰ ἐντυπα — νὰ μιλᾷ κανεὶς γιὰ κάθαρσιν καὶ ἔξυγιανσιν.

Ἐὰν διαβάσῃ κανεὶς αὐτὲς τίς φυλλάδες θὰ καταλάβῃ ὅτι ἐκεῖ τὸ πῆγαν αὐτοὶ οἱ κατηγορούμενοι γιὰ τὸ μεγαλύτερον ἐγκλημα ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου. Δὲν θὰ ἠσυχάσωμεν, λέω. Δὲν θὰ ἠσυχάσωμεν διότι εἴμαστε ὑπεύθυνοι ἀπέναντι σ' αὐτὸν τὸν λαόν, εἴμαστε ὑπεύθυνοι σ' αὐτὸν τὸν τόπον καὶ θὰ ἀνεβάσωμεν ἀκόμη πιὸ ψηλὰ τὸν ἀγῶνα μας γιὰ τὴν ἐνότητα ὅλων αὐτῶν τῶν πατριωτικῶν, δημοκρατικῶν, δυνάμεων, ἀλλὰ γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ κάθαρσις καὶ ἡ ἔξυγιανσιν γιατί τότε μόνο θὰ μπορούμεν νὰ μιλοῦμεν γιὰ ἀμυντικὴ θωράκισιν. Τότε μόνο θὰ μπορούμεν νὰ μι-

λοῦμεν γιὰ πραγματικὴν υπεράσπιση τῆς Κύπρου. Τότε μόνο θὰ μπορούμεν νὰ μιλοῦμεν γιὰ πραγματικὴν υπεράσπιση τῆς Κύπρου. Τότε μόνο θὰ μπορούμεν νὰ μιλοῦμεν ὅτι ἔχομεν συμβάλει γιὰ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν θέσιν μου. Ἐγὼ προσωπικὰ δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀποφασισμένη νὰ προδῇ εἰς τὴν κάθαρσιν καὶ ὅτι ἡ κάθαρσις θὰ γίνῃ. Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν νομίζω ὅτι ὑπάρχει μιὰ τάσις υπερβολῆς εἰς τὰς ἐπικρίσεις μας, ὅτι προσπαθοῦμεν νὰ ταυτίσωμεν τὸ σύνολον τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος τὸ ὁποῖον εἶναι ὑγιὲς μὲ ἐκεῖνον τὸ μικρὸν μέρος τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος τὸ ὁποῖον νοσεῖ καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ὑπαστῇ σίγουρα τὴν κάθαρσιν.

Ἐπίσης πιστεύω ὅτι ὑπάρχει μιὰ τάσις νὰ προδικάζωμεν ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ἔργον τῆς Δικαιοσύνης. Πιστεύω ὅτι ἐδῶ εἶναι Νομοθετικὴ Ἐξουσία. Μποροῦμεν νὰ κρίνωμεν, μπορεῖ νὰ κάμωμεν ἐπικρίσεις ἀλλὰ εἰς τελευταίαν ἀνάλωσιν τὸ θέμα τῆς Δικαστικῆς Ἐξουσίας ἀνήκει στὴν Τρίτην Ἐξουσίαν τοῦ κράτους, στὰ Δικαστήρια καὶ ἐκεῖ θὰ πρέπει νὰ ἀποφασίζεται, νὰ βγαίνουν ἀποφάσεις κατὰ πόσον ὑπάρχει ἐνοχὴ ἢ δὲν ὑπάρχει ἐνοχὴ.

Χαίρομαι ἰδιαιτέρως πού ὁ κ. Παπαϊωάννου εἶναι ἀποφασισμένος νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ Μακαριωτάτου διάφορα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχει ὅσον ἀφορᾷ κινήσεις χουμνικῶν στοιχείων ἢ ἄλλα προβλήματα τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ σωστὸς τρόπος, νὰ τίθενται ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τὰ στοιχεῖα αὐτὰ καὶ νὰ μὴν ἐρχώμεθα ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ κριτικάρωμεν μέλη τῆς Κυβερνήσεως διότι ἡ εὐθύνη εἶναι συλλογικὴ, ὅπως πολὺ σωστὰ τὸ ἔθεσεν ὁ κ. Μιχαηλίδης μὲ τὰ διάφορα ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἀνέφερον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κάμωμεν εἶναι ἐὰν ἔχωμεν στοιχεῖα, ὅπωςδῆποτε καὶ χωρὶς κανένα δισταγμὸν τὰ στοιχεῖα αὐτὰ νὰ τὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψιν τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ νὰ μὴν ἔχωμεν καμμίαν ἀμφιβολίαν, ὁ κ. Παπαϊωάννου νὰ μὴν ἔχη καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας θὰ πάρῃ τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα καὶ θὰ κινηθῇ δραστηρίως ἐὰν πράγματι τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἀποδειχθοῦν ὅτι ἔχουν βάσιν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐνα σημεῖον μόνον κ. Πρόεδρε. Καθόλου δὲν παρεξηγῶ τὸ θέμα τῆς καθάρσεως μὲ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἀστυνομίας. Εἶμαι ἀπ' ἐκείνους πού πάντα ἔλεγα ὅτι πρῶτιστον καθήκον τῶν μελῶν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος εἶναι ἡ πλήρης νομιμοφροσύνη πρὸς τὴν ἐκάστοτε Κυβέρνησιν τοῦ κράτους, τὴν νόμιμον Κυβέρνησιν τοῦ κράτους καὶ οὔτε ἄλλες παρεκκλίσεις ἐπιτρέπονται, τούλάχιστον στὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα, οὔτε ἄλλοι προανατολισμοί.

Ἀναφερόμενος εἰς τὰς ἐξουσίας πού ἔχει ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν περὶ πειθαρχικῆς διώξεως τῶν πραξικοπηματιῶν, ὁ κ. Παπαϊωάννου εἶπεν ὅτι εἶχεν ὁ Ὑπουργὸς τέτοιες ἐξουσίες καὶ ἐὰν ἤθελε μπορούσε νὰ τὰς ἀσκήσῃ. Δὲν σχολιάζω κατὰ πόσον ἔπρεπε ἢ δὲν ἔπρεπε νὰ τιμωρηθοῦν οἱ ἀστυνομικοὶ τούλάχιστον οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀναμεμιγμένοι εἰς τὸ πραξικόπη-

μα, παρά τὸ ὅτι ἐπανελημμένα καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ εἰς τὴν προηγουμένην Βουλὴν εἶχα πεῖ ὅτι αὐτοὶ πρέπει νὰ τιμωρηθοῦν, ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει ἐκεῖνο πού ὑπενθυμίζω εἶναι ὅτι μέχρι τῆς ἡμέρας πού ἐψηφίσθη ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὁ Νόμος περὶ Καθάρσεως, ἴσχυεν ἀκόμα ἡ πολιτικὴ τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐξαγγεῖλει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας περὶ λήθης καὶ συγχωρήσεως.

Διερωτῶμαι κατὰ πόσον ἦτο ἐπιτρεπτόν σ' ἓνα ὁποῖονδήποτε Ὑπουργὸν ἀσκοῦντα ἐξουσίας πού τοῦ παρέχει ὁ Νόμος γιὰ πειθαρχικὴν δίωξιν μελῶν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος τὰ ὁποῖα ἐνεῖχοντο στὸ πραξικόπημα, νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τρόπον ὁ ὁποῖος θεωρητικὰ θὰ ἦτο ἀντίθετος ἀπὸ τὴν διακεκηρυγμένην πολιτικὴν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἐὰν αὐτὴ ἡ τακτικὴ ἤλλαξε, ἤλλαξεν ἀπὸ τὸν Νόμον τῆς Βουλῆς, ὄχι προηγουμένως. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Μίαν ἀπλὴν διόρθωσιν θὰ ἤθελα νὰ κάμω, ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος εἰς τὴν ὁμιλίαν του προηγουμένως εἶχε πεῖ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θητείας τοῦ σημερινοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, δὲν προσελήφθησαν ἀστυνομικοὶ εἰς τὸ Σῶμα. Αὐτὸ εἶναι λάθος. Εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω ὅτι προσελήφθησαν οὐκ ὀλίγοι ἀστυνομικοὶ εἰς τὸ Σῶμα καὶ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ θέσω καὶ ἐνώπιον τοῦ κ. Παπαδοπούλου καὶ ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ συγκεκριμέναις αἰτήσεις παιδιῶν Ἀριστερῶν τὰ ὁποῖα ὑπέδωκαν αἰτήσεις γι' αὐτὰς τὰς θέσεις — καὶ μάλιστα πρόκειται περὶ ἀποφοίτων Γυμνασίων — καὶ τὰ ὁποῖα παιδιά δὲν προσελήφθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐκ τῆς θέσεώς μου. Θάθελα νὰ ἀναφερθῶ στὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν τὴν ὁποίαν κατέθεσε ἐδῶ ὁ κ. Παπαδόπουλος. Μὲ βάση τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴ διαμφισβητεῖται ἡ ὀρθότητα ἐνὸς σημείου τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὁ κ. Παπαδόπουλος, δικαίωμα του, κλίνει μὲ τὴν ἀπόψῃ ἢ κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εἶναι ἡ ὀρθὴ καὶ λανθασμένη ἢ ἐκθεσὴ τῆς Κοινβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐγώ, ἐπειδὴ δὲν εἶμαι τόσο βέβαιος κατὰ πόσον ἡ μία ἐκδοχὴ εἶναι ἡ ὀρθὴ ἢ ἡ ἄλλη, ἔχω τὴν γνώμη ὅτι τὸ Σῶμα θὰ πρέπει νὰ ἀναθέσῃ στὴν Κοινβουλευτικὴν Ἐσωτερικῶν, ἀφοῦ καλέσῃ τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ἐκθέσεως καὶ τὸ πόρισμα αὐτὸ νὰ ἔλθῃ στὸ Σῶμα ἔτσι πού αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ ξέρῃ ἐὰν τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὀρθὸ ἢ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ εἶναι ὀρθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Χριστοφίδη, ἐὰν ἀντελήφθην ἀκριβῶς.

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἡ συζήτησις ἐνὸς ἀπαισίου πολιτικοῦ ἐγκλήματος σὰν αὐτὸ πού ἐγίνε ἐναντία στὸν Πρόεδρο τῆς Ε.Δ.Ε.Κ.,

Βουλευτήν Βάσον Λυσσαρίδην, καί πού στοίχισε τήν Ζωή τοῦ Δώρου Λοῖζου, εἶναι ἓνα ὀφειλόμενο ἔργο τῆς Βουλῆς, εἶναι μιὰ πρόκληση ἔναντι τῆς Βουλῆς πού ἀνταποκρίθηκε ἡ Βουλή μέ πολύ μεγάλη ἐπάρκεια καί συναισθησὴ εὐθύνης καί ἐξυψώνει αὐτό τὸ Σῶμα στή συνείδηση τοῦ λαοῦ γιατί πιάνει τὰ ζωντανά καί τὰ μεγάλα καί τὰ βασανιστικά προβλήματα τοῦ λαοῦ καί τὰ ἀναλύει· τὰ ἀναλύει ὄχι ἀπλῶς σάν ἐγκλήματα ἢ Ἐγκληματολογικὴ Ἐταιρεία ἀλλὰ τὰ ἀναλύει καί ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικῶν ὑπευθύνων, τὰ ἀναλύει καί ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου καί καταλήγει σὲ συμπεράσματα. Θὰ πρέπει ἀσφαλῶς νὰ καταλογισθεῖ ὑπὲρ τῆς Βουλῆς καί τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τὸ γεγονός ὅτι μέ τὴν ἐπιμονή τους καί τὴν προσπάθεια τους ἐπὶ τέλους ἀποκαλύφθη αὐτὸ πού ἐλέγετο ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ὅτι τὸ ἐγκλημα, αὐτὸ τὸ πολιτικὸ ἐγκλημα, δὲν ἦταν ἓνα μυστήριον ἀλλὰ ἦταν ἓνα ἐγκλημα πού ὑπάρχουν εὐθύνες γιὰ τὴν συγκάλυψή του. Αὐτὴ εἶναι ἡ τραγικὴ πραγματικότητα πού ἀποκαλύπτεται σήμερον μπροστὰ μας καί αὐτὸ ἀποκαλύπτει τὸ εἶδος τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντός μας· ἀποκαλύπτει τὲς κρατικές Ὑπηρεσίες, τὸ ἐπίπεδο τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Ὁ κοινοβουλευτικὸς λοιπὸν ἐλεγχὸς ἀποδεικνύει ὅτι χρειαζόμαστε κράτος σ' αὐτὸ τὸν τόπο, ὅτι τὸ κράτος νοσεῖ, ὅτι οἱ Ὑπηρεσίες νοσοῦν, ὅτι δὲν ἀνταποκρίνονται ἀπὸ ἐπίπεδο πού θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνταποκριθοῦν καί χρειαζόμαστε τὸ κράτος γιὰ νὰ συγκρατηθεῖ καί τὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο, χρειαζόμαστε τὸ κράτος γιὰ νὰ ὀργανώσῃ καί τὴν ἀμυνα τῆς πατρίδας ἔναντι τῶν κατοχικῶν δυνάμεων καί καταστάσεων.

Ἐπανελημμένα σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα ἔρχεται τὸ θέμα τῶν εὐθύνων. Ἐπανελημμένα συζητεῖται ἂν ἔχουν ἢ ὄχι εὐθύνη οἱ Ὑπουργοί. Ὑποστηρίξαμε καί ὑποστηρίζουμε ὅτι οἱ Ὑπουργοί εἶναι ὑπεύθυνοι, ὅτι δὲν ὑπάρχει τὸ ἀνεύθυνον τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπειδὴ τὴν πολιτικὴ εὐθύνη τὴν φέρει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Ὅπως ὑπεύθυνος εἶναι ἓνας Ὑπουργὸς γιὰ ὅ,τι καλὸ γίνεται στὸ Ὑπουργεῖο του — καί ὁ κ. Παπαδόπουλος περηφανεύεται γιὰ μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ Ὑπουργείου του ὡς ἔργο δικό του — θὰ πρέπει ἐξ ἴσου νὰ καταλογίζονται σὲ βάρος τοῦ κάθε Ὑπουργοῦ ὅταν ἀποκαλύπτονται εἴτε ἀτασθαλίαι εἴτε ἀνεπάρκειαι. Ἡ ὑπόθεση λοιπὸν τοῦ ἐπαίνου καί τῆς εὐθύνης εἶναι πλάϊ-πλάϊ καί συνυπάρχουν στὴν πολιτικὴ Ζωὴ καί θὰ πρέπει νὰ τὰ ἐπικαλούμαστε καί θὰ πρέπει νὰ τὰ καταλογίζουμε. Καί ἂν σ' αὐτὸ τὸν τόπο ὑπῆρξε μιὰ ἀδυναμία αὐτὴ ἐκφράστηκε κατὰ κύριο λόγο ἀπὸ τὴν ἔλλειψη αὐτῆς τῆς συναισθησῆς εὐθύνης. Δὲν εἶδαμε ποτὲ ἓνα δημόσιον λειτουργὸ ἀπὸ συναισθησὴ εὐθύνης καί ἀπὸ εὐθιγία νὰ ἀναλαμβάνῃ μιὰν ἀπόφαση νὰ κἀνῃ ἓνα ὅποιοδήποτε διάβημα. Δὲν εἶδαμε κανένα νὰ παραιτεῖται ὅταν κατηγορεῖται καί πολλές φορές μέ βάση στοιχεῖ, καί τὰ βασίματα στοιχεῖα δὲν εἶναι ὑπόθεση Δικαστηρίων, ὅπως ἐλέγχθη προηγουμένως, γιατί στὴν πολιτικὴ Ζωὴ καί στοὺς ἀνώτατους ἀξιωματούχους ὑπάρχει πάντα ἡ πολιτικὴ εὐθύνη πού βαραίνει πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅποιαδήποτε ἄλλα στοιχεῖα.

Ἔτσι ἓνα θετικὸ συμπέρασμα πού μπορεῖ νὰ θγεῖ ἀπὸ τὴ συζήτηση αὐτὴ εἶναι ὅτι χρειαζόμαστε ἓνα κράτος, ἓνα κράτος δικαίου, ἓνα κράτος πού θὰ ἐμποδίζει τὴν μάσκα γιατί πολλές φορές ἡ μάσκα ἐκπορεύτηκε ἀπὸ τὸ κράτος καί πρόσφατα καί στὸ παρελθόν καί ἔτσι θὰ πρέπει αὐτὴ ἡ συζήτηση νὰ ἀποτελέσῃ ἀρχὴ σκέψεων καί ἐπανεκτιμήσεων γιὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, γιὰ τὸν τρόπο ἀντιμετώπισης τῆς πορείας καί τοῦ χειρισμοῦ τῶν κρατικῶν ὑποθέσεων καί τῆς ὀργάνωσης τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Καί ἀσφαλῶς ὅλες οἱ προσπάθειες πρέπει νὰ συγκεντρώνονται στὴν ἔννοιαν τῆς ἐνίσχυσης τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου γιατί χρειαζόμαστε ἓνα ἰσχυρὸ μέτωπο, ἓνα ἐσωτερικὸ μέτωπο πού νὰ ἔχει σαφεῖς προσανατολισμούς, ἓνα ἐσωτερικὸ μέτωπο πού νὰ ξέρει πού στηρίζεται καί πρὸς ποιά κατεύθυνση πορεύεται. Καί ἡ βάση τῆς ὑπαρξῆς ἐνὸς ἐσωτερικοῦ μετώπου εἶναι οἱ ἠθικές ἀξίες πού θὰ πρέπει νὰ ἐπικρατοῦν σὲ μιὰ κοι-

ωνία καὶ δὲν ἐπικρατοῦν ἠθικὲς ἀξίες σὲ μιὰ κοινωνία ὅταν ἐγκληματίες, δολοφόνοι, ἔνοχοι γιὰ τὴν τραγωδία, ἔνοχοι γιὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ κυκλοφοροῦν ἀσύδοτοι. Διότι ὅταν ἐπικρατεῖ μιὰ τέτοια σύγχυση εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ ἀναπαραγάγει τὲς ἴδιες ἐκεῖνες ἀπεχθεῖς καταστάσεις ποὺ θὰ ὀδηγήσουν σὲ νέες τραγικώτερες συμφορές. Ζητοῦμε λοιπὸν ἓνα ἐσωτερικὸ μέτωπο δυνατὸ ποὺ θὰ τὸ πετύχουμε πρωταρχικὰ μὲ τὴν χάραξη τῶν στόχων καὶ τῶν κατευθύνσεων καὶ γιὰ νὰ χαραχθοῦν αὐτὲς οἱ κατευθύνσεις χρειάζεται ἡ κάθαρση, χρειάζεται ἡ τιμωρία τῶν ἐνόχων, ὥστε οἱ προδότες νὰναι γνωστοὶ ὡς προδότες, ὥστε οἱ ἔνοχοι νὰναι γνωστοὶ ὡς ἔνοχοι καὶ ὥστε καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴ σωτηρία αὐτοῦ τοῦ τόπου νὰ μποροῦν νὰ ἀγωνίζονται ἀπερίσπαστοι εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας.

Κύριοι συνάδελφοι.

Κλείει μὲν ἡ συζήτηση ἀλλὰ δὲν κλείει ἡ ὑπόθεση τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἀσφαλῶς δὲν κλείει μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι προσάγονται γιὰ πειθαρχικὴ δίκωξη ὀρισμένοι ἀξιωματικοί. Θὰ κλείσει ἡ ὑπόθεση αὐτὴ μόνον μὲ τὴν ἀνακάλυψη τῶν ἐνόχων. Θὰ κλείσει ἡ ὑπόθεση αὐτὴ μόνον ὅταν τὸ συνολικὸ θέμα τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων πάρει τὴ σωστὴ του πορεία γιὰ τὴ σύλληψη καὶ τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων. Καὶ τὸ πολιτικὸ ἐγκλημα δὲν εἶναι ὑπόθεση ποὺ ἀφορᾷ τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο κόμμα, ποὺ ἀφορᾷ τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο πρόσωπο. Εἶναι ὑπόθεση τοῦ λαοῦ νὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράζεται ἐλεύθερα, νὰ ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν πατρίδα του. Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα στρέφονται ἐναντίον τῆς ὀλότητος τοῦ λαοῦ ἀνεξάρτητα ποῖος εἶναι ὁ στόχος.

Γι' αὐτὸ αὐτὴ ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἔχει ἰδιαίτερη εὐαισθησία στὴν ἔννοια τοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος γιατί εἶναι ταυτόσημο μὲ τὴν ἔννοια τῆς λειτουργίας τῆς δημοκρατίας, γιατί εἶναι ταυτόσημο μὲ τὴν ἔννοια τοῦ κυρίαρχου λαοῦ τὸν ὁποῖον ἐδῶ ἀντιπροσωπεύουμε.

Ἀνακεφαλιώνοντας τὴν ὅλη συζήτηση, νομίζω ὅτι θὰ ἦταν χρήσιμο ἐὰν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐξακολουθοῦσε νὰ παρακολουθεῖ τὸ θέμα ὥστε νὰ γνωρίζουν ὅλοι ὅτι ὅσο δὲν συλλαμβάνονται οἱ ἔνοχοι, τὰ προβλήματα παραμένουν ἀνοικτὰ καὶ θὰ κλείσουν μόνο μὲ τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων, θὰ κλείσουν μόνο μὲ τὴ δικαίωση τοῦ λαϊκοῦ αἰσθήματος καὶ τὴν ἀσφάλεια τῶν ἀτόμων νὰ μιλοῦν καὶ νὰ ἀγωνίζονται ἐλεύθερα γιὰ τὴν πατρίδα τους.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος ἔχει ὀλοκληρωθῆ. Καὶ ἔγινεν εἰσήγησις ὅπως ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν παρακολουθοῦν τὸ θέμα.

Εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν, εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ', ὑπάρχουν ἄλλα τρία θέματα ἐκ τῶν ὁποίων εἰσηγοῦμαι, ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἀντίρρησις ἢ ὀποιαδήποτε ἄλλη ἀποψις, νὰ ἀναγνωσθῆ μόνον ἡ ἔκθεσις τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ ἡ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως» καὶ τὰ ἄλλα νὰ ἀναβληθοῦν γιὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Ὅποιαδήποτε ἀντίρρησις γιὰ τὴν εἰσήγησιν αὐτήν;

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Ἐννοεῖτε, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ συζήτησις νὰ ἀναβληθῆ ἀφοῦ ἀναγνωσθοῦν οἱ ἔκθεσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπισημαστέον ὅτι θὰ ὑπάρξῃ εἰσήγησις εἰς τὸ τέταρτον θέμα, δηλαδὴ γιὰ τὴν ἐκθέσιν γιὰ τὸ ἀμπελοφυϊκὸν πρόβλημα. Ἐπισημαστέον ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ συζήτησις, ἀλλὰ θὰ ὑπάρξῃ εἰσήγησις γιὰ τὴν διαβίβασιν τῆς ἐκθέσεως πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Ἐισηγοῦμαι μὲ ἄλλα λόγια τὴν ἀναβολὴν τοῦ τρίτου καὶ τοῦ πέμπτου θέματος καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τοῦ τετάρτου θέματος.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Συμφωνοῦμεν, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΤΟ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΛΥΣΙΝ ΕΠΙ ΜΟΝΙΜΟΥ ΒΑΣΕΩΣ».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων :

Ἄνδρας Γιάγκου, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Ἡρακλῆς Δημοσθένους
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Πατρίκιος Παύλου.

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας :

Ἄλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Πάρις Λένας
Κίμων Παναγίδης
Ἄνδρας Γιάγκου
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Πατρίκιος Παύλου.

Αἰ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα εἰς ἀριθμὸν συνεδριάσεων αὐτῶν, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 1ην Ἰουνίου 1977.

Ὡς γνωστὸν τὸ ὡς ἄνω ἀναφερόμενον θέμα ἐνεγράφη πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τῶν ἀξιότιμων Μελῶν τῆς ἐκλογικῆς περιφέρειας Πάφου, συνεζητήθη εἰς δύο συνεδριάσεις τοῦ Σώματος, τὴν 25ην καὶ 30ην Νοεμβρίου, 1976, καὶ ἐν συνεχείᾳ κατ' ἀπόφασιν τῆς ὀλομελείας παρεπέμφθη εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας διὰ περαιτέρω ἐξέτασιν καὶ ὑποβολὴν εἰς τὴν Βουλὴν σχετικῆς Ἐκθέσεως.

Συνελθοῦσαι αἱ προμνησθεῖσαι δύο Ἐπιτροπαὶ εἰς κοινὴν συνεδρίαν τὴν 14ην Δεκεμβρίου, 1976, προέβησαν εἰς προκαταρκτικὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς διαδικασίας ἐξετάσεως τοῦ ὅλου θέματος καὶ ἀπεφάσισαν ὅπως ἢ εἰς πρῶτον στάδιον διερεύνησις αὐτοῦ ἀναληφθῆ ὑπὸ εἰδικῆς Ὑπεπιτροπῆς τῶν δύο Ἐπιτροπῶν μὲ ὄρους ἐντολῆς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων περὶ τὸ θέμα στοιχείων καὶ δεδομένων, τὴν πραγματοποιήσῃ τῶν ἐπιβαλλομένων ἐπαφῶν μεθ' ὅλων τῶν ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν Τμημάτων καὶ ἄλλων Σωμάτων καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ ὑποβολὴν εἰς τὰς ἐν λόγω δύο Ἐπιτροπὰς τῆς προκαταρκτικῆς Ἐκθέσεως αὐτῆς.

Ὡς Μέλη τῆς προμνησθείσης Ὑπεπιτροπῆς ὤρισθησαν οἱ κ.κ. Α. Γιάγκου, Κ. Παναγίδης, Ἡρ. Δημοσθένους, Κ. Παπαδημητρίου, Χ. Μιχαηλίδης καὶ Π. Παύλου.

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ἀνωτέρω ἡ Εἰδικὴ Ὑπεπιτροπὴ τῶν ὡς προεῖρηται Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν συνεκάλεσεν εἰδικὰς συσκέψεις εἰς τὰς ὁποίας κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῶν Ὑπουργείων Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος, τοῦ Συνδέσμου Ἐξαγωγέων Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων Κύπρου καὶ τῶν Ἀγροτικῶν Ὁργανώσεων Π.Ε.Κ. καὶ Ε.Κ.Α. μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἐγένετο ἐκτενὴς ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ἐφ' ὄλων τῶν πτυχῶν τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος. Περαιτέρω ἐζητήθησαν αἱ ἀπόψεις τῶν προαναφερθέντων ἐκπροσώπων ὡς πρὸς τὰ ληπτέα μέτρα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὄλου θέματος καὶ αἱ τυχόν εἰσηγήσεις ἢ προτάσεις τῶν διὰ τροπολογίας εἰς τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν ἢ ὁποία ρυθμίζει καὶ ἐλέγχει τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου καὶ τὴν ἐμπορίαν τῶν παραγομένων ἐξ αὐτῆς οἰνικῶν προϊόντων.

Αἱ ἀναλυθεῖσαι ἐν προκειμένῳ ὑφ' ἐκάστου τῶν κληθέντων ἐκπροσώπων ἀπόψεις συνοφίζονται εἰς σχετικὸν σημείωμα τὸ ὁποῖον ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν παροῦσαν ἐκθεσιν.

Αἱ θέσεις αἰτινες ἐξετέθησαν ἐνώπιον τῆς προαναφερθείσης Ὑπεπιτροπῆς ἐξετάσθησαν διεξοδικώτερον ὑπὸ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας εἰς κοινὴν αὐτῶν συνεδρίαν συγκροτηθεῖσαν τὴν 1ην Ἰουνίου, 1977, εἰς ἣν παρέστη καὶ ὁ ἐκ τῶν ἐγγραφάντων τὸ θέμα εἰς τὴν Βουλὴν Βουλευτὴς κ. Χρ. Βάκης.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ὄλης ἐξετάσεως τοῦ θέματος ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, αὐταὶ κατέληξαν εἰς τὰ κάτωθι συμπεράσματα καὶ εἰσηγήσεις—

Ἀπολαβαὶ τῶν ἀμπελουργῶν

(α) Τὸ θέμα τῶν τιμῶν τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γνώμην τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ἀποτελεῖ τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο βασικῶν πτυχῶν τοῦ ὄλου ἀμπελουργικοῦ προβλήματος θὰ ἔδει ὅπως ἀπασχολήσῃ εἰδικῶς τὴν Κυβέρνησιν, νὰ μελετηθῇ δὲ ὑπ' αὐτῆς τὸ ἐνδεχόμενον τῆς αὐξήσεως τούτων ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἠϋξημένου κόστους παραγωγῆς καὶ τῆς ἀνόδου τοῦ τιμαρίθμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ διασφαλισθῇ ἐν ἀποδεκτὸν εἰσόδημα διὰ τὸν ἀμπελουργόν. Περαιτέρω τὸ ὕψος τῶν τιμῶν τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων θὰ ἦτο ὀρθὸν ὅπως κλιμακοῦται ἀναλόγως τῆς ἐκάστοτε παραγομένης ποιότητος καὶ ποικιλίας τῶν ἐν λόγῳ προϊόντων.

(β) Ἡ διακοπεῖσα μετὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις τῶν ἀμπελώνων, θεσμὸς ἐνέχων ἰδιαιτέραν κοινωνικὴν σημασίαν, θὰ ἔδει νὰ ἐπανέλθῃ καὶ νὰ καταβάλληται εἰς τοὺς δικαιούχους τῆς διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν καὶ ἐπαύξεισιν τοῦ χαμηλοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀμπελουργῶν. Ἡ ἐπιχορήγησις αὕτη ὡς βραχυπρόθεσμον μέτρον κοινωνικῆς δικαιοσύνης θὰ ἔδει νὰ συνδυασθῇ μὲ ἕτερα μέτρα βοηθείας πρὸς τοὺς ἀμπελουργοὺς διὰ τὴν ἐν γένει βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διβιώσεως τῶν κατοίκων τῶν ἀμπελουργικῶν περιοχῶν.

(γ) Αἱ Ἐπιτροπαὶ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι οἱ οἰνοβιομηχανοὶ θὰ ἔδει νὰ προβῶσιν εἰς τὰς ἀναγκαῖας διευθετήσεις ὥστε ἡ πληρωμὴ τῶν σταφυλῶν νὰ γίνεται ἅμα τῇ παραδόσει τούτων εἰς τὰς οἰνοβιομηχανίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀμπελουργοὺς νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐγκαίρως καὶ νὰ καλύπτωσι τὰς ὀφειλάς τῶν αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται ἐκ τῆς ὄλης καλλιέργειας τῆς ἀμπέλου.

(δ) Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ὕψος τοῦ μπωμῆ αἱ ὡς ἄνω δύο Ἐπιτροπαὶ φρονοῦν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἔδει νὰ μελετήσῃ προσεκτικῶς τὰς εἰσηγήσεις τῶν ἀμπελουργῶν διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ τελικοῦ μπωμῆ. Θὰ πρέπει ἐπίσης ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἢ εἰσηγήσις τῶν ἀμπε-

λουργῶν εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν δειγματοληψίαν τῶν παραδιδομένων σταφυλῶν ὥστε νὰ μελετηθῇ τὸ ἐνδεχόμενον ὅπως αὕτη γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀμπελοφυγῶν οἱ ὁποῖοι νὰ ἔχωσιν οὕτω τὸ δικαίωμα τῆς παρακολουθήσεως τῆς ἀκολουθουμένης διαδικασίας.

Διάθεσις ἀμπελοφυγικῶν προϊόντων

(α) Ἡ ἑτέρα σοβαρὰ πτυχὴ τοῦ ἀμπελοφυγικοῦ προβλήματος εἶναι κατὰ τὴν γνώμην τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ὁ τομεὺς τῆς διαθέσεως τῶν ἀμπελοφυγικῶν προϊόντων. Πρὸς τούτοις θὰ ἔδει ὅπως δοθῇ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἰδιαίτερα προσοχὴ εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν προώθησιν καὶ προβολὴν τῶν κυπριακῶν ἀμπελοφυγικῶν προϊόντων τόσο εἰς τὴν Κυπριακὴν ἀγορὰν ὅσον καὶ εἰς τὰς ξένας ἀγοράς.

Ἡ στόχος τῶν ἀρμοδίων θὰ πρέπει νὰ εἶναι τόσο εἰς τὴν διατήρησιν καὶ διεύρυνσιν τῶν ὑφισταμένων ἀγορῶν ὅσον καὶ ἡ ἐξεύρεσις κατὰ τὸ δυνατόν νέων ἀγορῶν εἰς τρόπον ὥστε ὁ προγραμματισμὸς τῆς διαθέσεως τῶν ἀμπελοφυγικῶν προϊόντων νὰ δύναται νὰ εἶναι ἐπιτυχὴς διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀμπελοφυγοῦ συμμορφώσεως εἰς τὰς διδομένας κατευθύνσεις ὑπὸ τοῦ Σχεδίου Ἀμπελοφυγικῶν Προϊόντων διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν προϊόντων ἐκείνων ἅτινα παρουσιάζουν διεθνῶς περισσοτέρας δυνατότητας ἀπορροφήσεως.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἀνωτέρω στόχων θὰ ἔδει τὰ κυπριακὰ οἰνικά προϊόντα νὰ προβάλλωνται συνεχῶς καὶ ἐντατικῶς εἰς τὰς ξένας ἀγοράς γενικῶς, πρὸς τούτοις δὲ ἀπαιτεῖται ἡ ἐκπροσώπησις τῆς Κύπρου εἰς τὰς διαφορούς ἐκθέσεις καὶ ἀγοράς τοῦ ἐξωτερικοῦ.

(β) Στενῶς συνδεδεμένον μὲ τὸ θέμα τῆς ἐξευρέσεως ἀγορῶν διὰ τὰ ἀμπελοφυγικά προϊόντα εἶναι καὶ τὸ θέμα τῆς σταφίδος, ἥτις παρουσιάζεται μὲ προοπτικὰς διαθέσεως εἰς πλείστας χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἐν λόγω ἀμπελοφυγικοῦ προϊόντος θὰ πρέπει ὅπως ἐνθαρρυνθῇ ὁ ἀμπελοφυγὸς διὰ καταλλήλου διαφωτίσεως καὶ διὰ τῆς πρὸς τοῦτον παροχῆς κινήτρων, ὡς ἀναθεωρήσεως τῆς τιμῆς τῆς σταφίδος καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τῆς παροχῆς τεχνικῶν διευκολύνσεων παραγωγῆς ταύτης διὰ τῶν καταλλήλων μηχανημάτων ἀποξηράνσεως εἰς εἰδικὰ βιομηχανικὰ μονάδας.

Παρόμοια μέτρα θὰ ἔδει ὅπως ληφθοῦν διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς παραγωγῆς τῆς ζιθανίας καὶ τῆς ἐξευρέσεως νέων ἀγορῶν ἀπορροφήσεως ταύτης.

(γ) Ἐτέρα προϋπόθεσις διὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν λύσιν τοῦ ἀμπελοφυγικοῦ προβλήματος ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν γνώμην τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, καὶ ὁ ἐγκαιρὸς προγραμματισμὸς πρὸς παραλαβὴν τῆς ἐκάστοτε ποσότητος σταφυλῶν ὑπὸ τῶν οἰνοβιομηχανιῶν ὥστε τόσο οἱ ἀμπελοφυγοὶ ὅσον καὶ οἱ οἰνοβιομηχανοὶ νὰ γνωρίζωσιν ἐγκαίρως ποῖον εἶναι τὸ ὕψος τῶν ὑποχρεώσεων των ὥστε νὰ προβαίνωσι εἰς τὰς ἀναλόγους ἐνεργείας καὶ ἡ ὅλη ἐν γένει παραγωγὴ νὰ ρυθμισθῇ καὶ προγραμματισθῇ ἐπὶ τὸ ἀποτελεσματικώτερον.

(δ) Εἰς ἕτερον λόγος δημιουργίας τοῦ ἀμπελοφυγικοῦ προβλήματος εἶναι καὶ ἡ κακὴ ποιότης τῶν παραγομένων σταφυλῶν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν παραγωγὴν κακῆς ποιότητος ἀμπελοφυγικῶν προϊόντων, ἥτις δημιουργεῖ προβλήματα τόσο εἰς τὸν καθορισμὸν τιμῶν μὴ ἀμειπτικῶν ὅσον καὶ εἰς τὴν παραλαβὴν τούτων ἐκ μέρους τῶν οἰνοβιομηχανιῶν.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐν λόγω προβλήματος θὰ ἔδει νὰ ληφθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων πρακτικὰ μέτρα διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν ποικιλιῶν τῶν παραγομένων σταφυλῶν.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ ἀνωτέρω θὰ ἔδει νὰ ληφθῶσι καὶ μέτρα προωθήσεως τοῦ Σχεδίου ἀναμπελώσεως διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν παλαιῶν ἀμπελοφυτειῶν διὰ νέων τοιοῦτων. Στόχος τοῦ ἐν λόγω Σχεδίου θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ προώθησις τοιοῦτων νέων ποικιλιῶν ὥστε ἡ ἀπορρόφησις τῶν εἰς τὴν ξένην ἀγορὰν νὰ εἶναι ἐκ τῶν προτέρων ἐξησφαλισμένη.

(ε) Αἱ Ἐπιτροπαὶ τονίζουσαι ἰδιαιτέρως τὴν ὑποστήριξιν τῶν εἰς τὸν θεσμόν τῶν ἀμπελουργικῶν ζωνῶν φρονοῦν ὅτι ἡ ἐπέκτασις τούτων θὰ ἔδει νὰ λαμβάνη χώραν μόνον ὡσάκις τοιοῦτόν τι ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῶν μακροπροθέσμων προοπτικῶν διαθέσεως τῶν προϊόντων εἰς τὰς διαφόρους ἀγοράς.

Ἐκ παραλλήλου αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι πρέπει νὰ μελετηθῶσιν ἐνδεχόμενα ἀδυναμίαι ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν σήμερον ἀμπελουργικῶν ζωνῶν καὶ νὰ ἀναθεωρηθῶσιν αὐταὶ μὲ θάσιν σαφῶς καθοριζόμενα κριτήρια.

Ὁργάνωσις καὶ ἀναδιάρθρωσις

Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τῆς διαρθρώσεως τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων αἱ ὡς ἄνω Ἐπιτροπαὶ φρονοῦν ὅτι τοῦτο ὡς ἔχει σήμερον δὲν θεωρεῖται ἀντιπροσωπευτικὸν καθ' ὅτι οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι ἀμπελουργοὶ καὶ λοιπὰ μέρη δὲν ἐκπροσωποῦνται εἰς τὸ ἐν λόγω Σῶμα. Πρὸς τοῦτο ἐπιβάλλεται ἡ ἀνασύνθεσις τούτου ὥστε διὰ τῆς ἐπιτεύξεως πλέον ἀντιπροσωπευτικῆς συνθέσεως μὲ τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων ἀμπελουργῶν ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν, ἥτοι τοῦ Συνεργατισμοῦ καὶ τῶν οἰνοβιομηχανῶν, νὰ δυναθῇ τοῦτο νὰ ἀντεπεξέλθῃ καλύτερον εἰς τὴν ἀποστολὴν του. Περαιτέρω ἡ συμμετοχὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀμπελουργῶν εἰς τὸ Σ.Α.Π. θὰ ἀποτελέσῃ τὸν συνδετικὸν κρίκον μεταξὺ τούτου καὶ τῶν παραγωγῶν καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀπαιτουμένης ὁμοθυμίας τῶν ἀμπελουργῶν, προϋπόθεσις ἀπαραίτητος πρὸς ἐπίτευξιν οἰοῦδηποτε στόχου ἢ προγράμματος τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων.

Ἡ ἀνασύνθεσις τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ὡς προτείνεται ἀνωτέρω ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ἀποτελεῖ κατὰ τὴν γνώμην τούτων βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν καὶ κατὰ τὸ δυνατόν ἐπίλυσιν πλείστων ὄσων πτυχῶν τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος κατὰ τρόπον ἐπικοδομητικὸν καὶ ἀποτελεσματικόν.

Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας προβαίνουσαι εἰς τὰς ὡς ἄνω ἀναφερομένας εἰσηγήσεις τῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἀριθμοῦ προβλημάτων ἐγερθέντων κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὅλου ἀμπελουργικοῦ προβλήματος εἶναι τῆς γνώμης ὅτι μία μόνιμος λύσις τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος δὲν εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων δυνατὴ ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τοῦτο ἐξαρτᾶται βασικῶς καὶ ἐκ τῆς ἐκάστοτε διαθέσεως τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων εἰς τὰς ξένας ἀγοράς, τὸ ὅλον ὅμως πρόβλημα δύναται σταδιακῶς νὰ ἀντιμετωπισθῇ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἀνθρωπίνως δυνατόν βαθμὸν ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἀφ' ἑνὸς ἀνασταθῇ τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ὥστε πάντα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη νὰ ἔχωσιν ἄμεσον λόγον εἰς τὰ τῆς λήψεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τούτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ληφθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων τὰ ἀπαραίτητα μέτρα βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν ἀμπελουργῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω, εἰς τρόπον ὥστε αἱ ἐπὶ μέρους δυσκολαὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀντιμετώπισις ἐπείγει ἀρθῶσι κατὰ τὸν πλέον δυνατόν τρόπον.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ, τέλος, καλοῦν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως μελετήσῃ σοβαρῶς πάσας τὰς ὡς ἄνω ἀναφερομένας εἰσηγήσεις τῶν διὰ τὴν λήψιν μέτρων τῶν ὁποίων ἡ ὑλοποίησις κατὰ τὴν γνώμην τῶν θὰ ὑποβοηθῆσῃ εἰς μίαν

σταδιακήν επίλυσιν τοῦ ὅλου προβλήματος, τὸ ὁποῖον ὡς γνωστὸν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀπασχολεῖ μίαν μεγάλην μερίδα τοῦ πληθυσμοῦ, πρὸς τούτοις δὲ καὶ εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως ἡ παροῦσα ἐκθεσίς των διαβιβασθῆ εἰς πάντα τὰ ἀρμόδια Κυβερνητικὰ τμήματα πρὸς μελέτην καὶ λήψιν τῶν ἀναγκαίων πρακτικῶν μέτρων.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «ΤΟ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΛΥΣΙΝ ΕΠΙ ΜΟΝΙΜΟΥ ΒΑΣΕΩΣ».

Εἰς τὸ παρὸν σημεῖωμα ἐκτίθενται αἱ ἐπὶ τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος ἀναλυθεῖσαι ἀπόψεις τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτῶν ἐνώπιον τῆς εἰδικῶς συσταθείσης Ὑπεπιτροπῆς ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Ἐπιτροπῶν.

Αἱ ἐν προκειμένῳ ὑφ' ἐκάστου τῶν κληθέντων ἐκπαιδευτῶν ἀπόψεις συνοφίζονται, κατὰ σειρὰν ἐκθέσεως, εἰς τὰ ἀκόλουθα :

1. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

A. Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ οἱ λόγοι τῆς δημιουργίας του :

Ἐπιλύων ὁ Διευθυντὴς τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου Συμβουλίου τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα ἀνεφέρθη εἰς τὸ ἱστορικὸν ταῦτου καὶ τὰ κατὰ καιροὺς ληφθέντα Κυβερνητικὰ μέτρα μὲ ἐπιστέγασμα τὴν θέσπισιν τῆς ἰσχυροῦσης σήμερον νομοθεσίας, περὶ ρυθμίσεως καὶ ἐλέγχου τῆς βιομηχανίας ἀμπελουργικῶν προϊόντων.

Ὡς κυρίους λόγους δημιουργίας τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος καὶ τῆς, εἰς ὠρισμένας περιόδους, ὀξύνσεως τούτου ὁ ἐν λόγω ἐκπαιδευτὴς ἀπέδωκεν εἰς τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Εἰς τὴν ἀνεξέλεγκτον καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου ἢ ὁποῖα ἔχει κατ' ἔτος ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἠϋξημένην παραγωγὴν μὲ τὰ ἐγειρόμενα προβλήματα διαθέσεως ταύτης, τὸ θεσοποιηθὲν Σχέδιον Παραδόσεως Σταφυλῶν παρουσιάζει μὲν εἰς τὴν πρᾶξιν πλεῖστα ὅσα κενὰ τοῦτο, ὅμως, ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπιδεικνυομένην νοστροπιάν τῶν ἀμπελουργῶν οἱ ὁποῖοι δὲν συμμορφοῦνται πρὸς τὰς ἐκάστοτε ὁδηγίας τοῦ Σχεδίου ἀναμένοντες τὴν ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος παραδόσεως τῆς παραγωγῆς των. Δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ λεχθῆ ὅτι εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς τοιαύτης νοστροπίας συνήργησαν καὶ οἱ ἀρμόδιοι οἱ ὁποῖοι, πρὸ τοῦ κινδύνου καταστροφῆς τῆς παραγωγῆς, χωροῦν ἐκ τῶν ὑστέρων εἰς τὴν λήψιν ἐπείγοντων καὶ ἐν πολλοῖς ἀπαραγραμμάτιστων μέτρων διὰ τὴν ἀπορρόφησιν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέρας παραγωγῆς.

Συμπερασματικῶς ὁ ἐν λόγω ἐκπαιδευτὴς εἶπεν ὅτι ἡ κρατοῦσα κατάστασις θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιμετωπισθῆ κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν εἰς δύο ἐπίπεδα, ἤτοι διὰ τῆς συμμορφώσεως τῶν ἀμπελουργῶν πρὸς τὰς διδομένας κατευθύνσεις καὶ ὁδηγίας τοῦ Σχεδίου καὶ διὰ τῆς συμμορφώσεως τῶν οἰνοβιομηχανιῶν εἰς τὸ νὰ ἀπορροφῶν τὴν παραγωγὴν συμφώνως τῶν ἐκ τῶν προτέρων ὑποβαλλομένων δηλώσεών των καὶ μέχρι μιᾶς καθωρισμένης προθεσμίας.

- (β) Εἰς τὴν κακὴν ποιότητα τῶν παραγομένων σταφυλῶν ἢ ὁποῖα ὀφείλεται εἰς τὰς καλλιεργουμένας ποικιλίας ἀμπέλου καὶ εἰς τὴν παρατηρουμένην ἐκ μέρους τῶν ἀμπελουργῶν τάσιν ἑλλιπούς περιποιήσεως τῶν ἀμπελοφυτειῶν των μὲ ἀποτέλεσμα τὴν παραγωγὴν κακῆς ποιότητος προϊόντων ἢ ὁποῖα ἀπολήγει οὐχὶ μόνον εἰς μὴ ἀμειπτικὰς τιμὰς ἀλλὰ καὶ δημιουργεῖ προβλήματα παραλαβῆς καὶ δυσανασχετήσεις ἐκ μέρους τῶν οἰνοβιομηχανιῶν.

Ὁ ἔστω ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπιβληθεὶς ἔλεγχος εἰς τὰς ἀμπελοφυτείας ἤρχισε νὰ ἀποδίδῃ εὐεργετικά ἀποτελέσματα, θέσις δὲ ἐν προκειμένῳ τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων εἶναι ὅπως ὁ ἔλεγχος οὗτος συνεχισθῇ μὲ αὐστηροτέραν τὴν τήρησιν τοῦ χωρὶς, ὅμως, τοῦτο νὰ ἀποκλείῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἐκάστοτε καθοριζομένων ζωνῶν, ἐκεῖ καὶ ὅπου δικαιολογεῖται. Τὸ γεγονός ὅτι αἱ περισσότεραι ὑπερβάσεις εἰς τὰς ἐκάστοτε καθοριζομένας ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ζῶνας ἀναφέρονται εἰς ἐντελῶς ἀκαταλλήλους δι' ἀμπελοφυτείας περιοχὰς συνθέτει χαρακτηριστικὴν εἰκόνα τοῦ προβλήματος ἐνῶ συνάμα ὑπερτονίζει τὴν σημασίαν τῆς ἀσκήσεως αὐστηροτέρου ἐλέγχου ἐπὶ τῶν ἀμπελοφυτειῶν.

- (γ) Εἰς τὴν ἔλλειψιν ὑψηλοτέρων τιμῶν δι' ἐκλεκτὰς σταφυλάς ἢ ὅποια ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἐκάστοτε καταρτιζόμενον σχέδιον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου δὲν ἐφαρμόζεται πιστῶς ὑπὸ τῶν οἰνοβιομηχανῶν μὲ τὴν γενικὴν δικαιολογίαν τῆς κακῆς ποιότητος τῶν ὑπολοίπων ποικιλιῶν σταφυλῶν. Τοῦτο ἀποστρεφί ἀπὸ τὸν παραγωγὸν τὸ κίνητρον διὰ τὴν παραγωγὴν βελτιωμένων ποικιλιῶν σταφυλῶν καὶ δημιουργεῖ προβλήματα εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν τιμῶν τῶν ὑπολοίπων ποικιλιῶν.

B. Μέτρα πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος ἐπὶ μονίμου βάσεως :

Τὸ ὑφιστάμενον Σχέδιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων λειτουργεῖ κατὰ τὴν ἄψιν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ἱκανοποιητικῶς ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ὅπως ἰδιαίτερος εἶναι ἡ πλήρωσις τῶν κατ' ἔτος παρουσιαζομένων κενῶν του, τὰ ὅποια κυρίως ὀφείλονται εἰς τὴν ἔλλειψιν συμμορφώσεως τοῦ ἀμπελουργοῦ εἰς τὰς ἐκάστοτε ἀρμοδίως διδομένας ὁδηγίας. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν οἰνοβιομηχανιῶν. Ἐν προκειμένῳ θὰ ἔδει νὰ προσεχθῇ ἡ ποιότης τῶν παραγομένων σταφυλῶν ὥστε διὰ τῆς ἐπιτεύξεως τῆς παραγωγῆς ἐκλεκτῶν σταφυλῶν νὰ ὑφίσταται ἡ εὐχέρεια παραγωγῆς ἐκλεκτῶν οἰνικῶν προϊόντων τὰ ὅποια, ὡς καθίσταται εὐλόγον, εἶναι εὐκολώτερον νὰ διατεθῶσιν εἰς τὴν ξένην ἀγοράν.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τῆς διαθέσεως τῶν παραγομένων οἰνικῶν προϊόντων αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν ἐξεύρεσιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων ἀγορῶν θὰ πρέπει νὰ συνεχισθῶσι, πάντοτε δὲ μὲ στόχον τὴν διεύρυνσιν τῶν ἐν λόγῳ ἀγορῶν ὥστε ἡ διάθεσις τῶν κυριακῶν οἰνικῶν προϊόντων νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς κρατούσας συνθήκας ἢ τὰ δεδομένα εἰς μίαν ἀγοράν καὶ μόνον. Οἰσοδῆποτε δὲ προγραμματισμὸς τῆς διαθέσεως τῶν οἰνικῶν προϊόντων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτύχῃ εἰμὴ μόνον ἐὰν εἶναι ἐκ τῶν προτέρων ἐξησφαλισμένη ἡ συμμόρφωσις τοῦ ἀμπελουργοῦ εἰς τὰς δεδομένας κατευθύνσεις ὑπὸ τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων καὶ εἰδικώτερον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν παρασκευὴν τοῦ α' ἢ β' προϊόντος, τὸ ὅποιον παρουσιάζει διεθνῶς περισσοτέρας δυνατῆς ἀπορροφήσεως.

2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Ἐκπρόσωπος τοῦ προαναφερθέντος Ὑπουργείου παρέσχεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα καὶ δεδομένα :

- (α) Ἡ ἔτησίᾳ ἔκτασις τῶν καλλιεργουμένων κατ' ἔτος οἰνοποιήσιμων ποικιλιῶν ἀνέρχεται εἰς 250.000 ἀκάλας μὲ γενικὴν παραγωγὴν τοῦ ὕψους τῶν 134 ἑκατομμυρίων ὀκάδων οἰνοποιήσιμων καὶ 11 ἑκατομμυρίων ἐπιτραπεζίων σταφυλῶν. Μελλοντικῶς εἶναι δύσκολον νὰ προβλεφθῇ ἡ παραγωγή λόγω τῶν ἐπικρατουσῶν συνθηκῶν, γενικῶς, ὅμως, θὰ πρέπει νὰ ἀναμένεται τάσις αὐξήσεως ταύτης.

- (β) Αί μέχρι σήμερα αναμπελωθείσαι εκτάσεις και ειδικότερον κατά την διάρκειαν τῶν τελευταίων τριῶν ἐτῶν ἀνέρχονται εἰς 5.000 σκάλας ἐτησίως. Δύναται, ἐν τούτοις, νὰ λεχθῆ ὅτι τὸ ὅλον Σχέδιον Ἀναμπελώσεως δὲν ἐπροχώρησε μὲ τὸν δέοντα ρυθμὸν λόγω τῶν ἐπενεχθεισῶν διαφοροποιήσεων εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ξένων ἀγορῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπανεφέρε τὸ ὅλον θέμα ὑπὸ ἐξέτασιν καὶ προβληματισμὸν ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.
- (γ) Μὲ τὴν ὑποδιαίρεσιν εἰς τρεῖς κατηγορίας μὲ βάσιν τὴν ἀπόδοσιν τῶν καλλιεργουμένων σταφυλῶν, τὸ ὑπολογιζόμενον κατὰ μέσον ὄρον κόστος παραγωγῆς, ἀνέρχεται διὰ μὲν τὴν χαμηλὴν παραγωγὴν, ἥτοι μέχρι 400 ὀκάδας κατὰ σκάλαν εἰς £7,5 καὶ £14 κατὰ σκάλαν, διὰ λιπάσματα, φάρμακα, καλλιέργειαν καὶ ἐργατικά, ἀντιστοίχως, διὰ τὴν κανονικὴν παραγωγὴν, ἥτοι ἀπὸ 600—800 ὀκάδες ἀνά σκάλαν, εἰς £9 καὶ £17.600 μίλες καὶ διὰ τὴν ὑψηλὴν παραγωγὴν, ἥτοι πέραν τοῦ ἐνὸς τόννου, εἰς £11 καὶ £21,3 ἀνά σκάλαν, ἀντιστοίχως, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ προαναφερθέντα καλλιεργητικά ἔξοδα.
- (δ) Ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις τῶν ἀμπελώνων διεκότη δι' οἰκονομικοὺς λόγους μετὰ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν ἢ ὁποῖα ἐδημιούργησε τὰς γνωστὰς τεραστίαις οἰκονομικὰς ὑποχρεώσεις εἰς τὸν κρατικὸν προϋπολογισμὸν. Ἡ ἐπαναφορὰ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως θὰ ἐξετασθῆ ἐν καιρῷ καὶ ὅταν οἱ οἰκονομικοὶ πόροι τῆς Κυβερνήσεως θὰ παρέχουν τοιαύτην δυνατότητα. Παρὰ ταῦτα ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπαυσε ἀπὸ τοῦ νὰ λαμβάνη σειρὰν μέτρων ἀποσκοποῦντων εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων ἀμπελοφυτικῶν περιοχῶν τὰ ὁποῖα συνίστανται εἰς τὸ ὑφιστάμενον σχέδιον ἀναμπελώσεως, τὸ Σχέδιον Ἀναδασμοῦ εἰς τὰ ἀμπελοφυτικὰ χωρία, τὸ ὑπὸ μελέτην Σχέδιον Ἀναπτύξεως Πιτσιλιάς, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει καὶ ἀμπελοφυτικὰ χωρία τῆς Λεμεσοῦ, καὶ τὰ παρεχόμενα κατ' ἔτος ποσὰ διὰ διάνοιξιν ἀγροτικῶν ὁδῶν εἰς τὰς ἀμπελοφυτικὰς περιοχάς.
- (ε) Ἡ καλλιέργεια ἐπιτραπεζίων σταφυλῶν, ἢ ὁποῖα γίνεται εἰς τὴν ἔκτασιν τῶν 24.000 σκαλῶν, δὲν παρουσιάζει οἰαδήποτε προβλήματα, τούναντίον ἀποτελεῖ οὐσιαστικὸν παράγοντα αὐξήσεως τοῦ εἰσοδήματος τῶν γεωργῶν.
- Συμπερασματικῶς καὶ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου εἰς οἰνοποιήσιμους ποικιλίας αὕτη χρειάζεται ἰδιαιτέραν προσοχὴν καὶ συνεχῆ παρακολούθησιν τῶν ἐκάστοτε παρουσιαζομένων τάσεων εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν καὶ ἐπὶ τοῦ τομέως τούτου τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀποδίδει ἰδιαιτέραν προσοχὴν. Ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς ἢ ἀνάγκη ἀντικαταστάσεως μέρους τῶν παλαιῶν φυτειῶν ἀμπέλου διὰ νέων ποικιλιῶν ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς προσφερομένας τιμὰς ἀποτελεῖ κατὰ τὴν ἄποψιν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀνασταλτικὸν παράγοντα διὰ τὴν ἐπιτυχῆ πρῶτησιν ἐνὸς σχεδίου ἀναμπελώσεως.

3. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

A. Διάθεσις προϊόντων ἀμπέλου :

- (α) Συμφώνως τῶν παρασχεθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ἐν λόγω Ὑπουργείου στατιστικῶν πληροφοριῶν ἐσημειώθη αὐξήσις εἰς ξένον συνάλλαγμα ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν ἀμπελοφυτικῶν προϊόντων κατὰ τὸ 1976 ἐκ £2 ἑκατομμυρίων ἐν συγκρίσει πρὸς £7 ἑκατομμύρια, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὸν μέσον ὄρον ἐξαγωγῶν ἀμπελοφυτικῶν προϊόντων κατὰ τὰ ἐτῆ 1972—1975.

(β) Κατά προτεραιότητα τὰ κυριώτερα ἀμπελουργικά προϊόντα υπέχουν τὴν ἀκόλουθον θέσιν ἐπὶ τῆς ὀλικῆς ἀξίας τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἐξαγωγῶν :

1. Οἶνοι.
2. Ἐπιτραπέζιοι σταφυλαί.
3. Οἰνόπνευμα.
4. Συμπεπυκνωμένον γλεῦκος, κονιάκ, κτλπ., μὲ κυριωτέρας ἀγορᾶς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον (τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει εἰς ὕψος ἐξαγωγῶν τὸ 75% τῶν οἴνων μὲ ποσοστὸν ἐξ 90% σιέρρου καὶ 90% ἐπιτραπέζιους σταφυλάς) καὶ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσην ἥτις ἀπορροφᾷ τὸ 98% τοῦ οἰνοπνεύματος μὲ συνεχῶς αὐξανόμενον ἐνδιαφέρον δι' ἀγορὰν καὶ ἄλλων οἰνικῶν προϊόντων (ἐπιτραπέζιο οἶνοι, κλπ.).

(γ) Ἄτερος ἐνδιαφέρων τύπος ἀμπελουργικοῦ προϊόντος διὰ σκοποῦς ἐξαγωγῆς παρουσιάζεται ἡ σταφίς μὲ προοπτικὰς διαθέσεως ταύτης εἰς πλείστας ὅσας χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Β. Προώθησις ἐξαγωγῶν τῶν προϊόντων ἀμπέλου :

Τὸ ὡς ἄνω θέμα ἀπασχολεῖ κατὰ κύριον λόγον τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, καθ' ὅλας δὲ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις δὲν θὰ ὑπάρξῃ πρόβλημα διαθέσεως τούτων εἰς τὰ προσεχῆ ἔτη ἐφ' ὅσον τὰ πρὸς διάθεσιν προϊόντα εἶναι καλῆς ποιότητος καὶ ἐκ παραλλήλου προστεθῶσιν ἀπὸ πλευρᾶς τῶν ἀμπελουργῶν νέαι ποικιλίαι καλλιεργεῖας ἀμπέλου διὰ τὴν κατασκευὴν καλυτέρων ποιότητων οἴνου. Στόχος καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας εἶναι ἡ διεύρυνσις τῶν ὑφισταμένων ἀγορῶν, ἥδη δὲ προγραμματίζεται ἡ ἀποστολὴ ἐμπορικῶν ἀποστολῶν εἰς ἐντελῶς νέας διὰ τὴν Κύπρον ἀγορὰς διὰ τὴν προώθησιν καὶ προβολὴν τῶν κυπριακῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων.

Γ. Ἐκτιμήσεις καὶ προβλήματα :

Δεδομένης τῆς ἐκπνοῆς κατὰ μῆνα Ἰουνίου τῆς εἰδικῆς συμφωνίας συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ τῶν ἐξασφαλισθεισῶν διὰ ταύτης εὐνοϊκῶν μεταχειρίσεων διὰ τὰ οἰνικά προϊόντα καὶ εἰδικώτερον τὸ σιέρρου, δὲν εἶναι δυνατὴ οἰαδήποτε ἐκτίμησις, ἡ ὅλη δὲ προσέγγισις τοῦ θέματος τούτου ἀναπαφεύκτως γίνεται μὲ ἐπιφυλάξεις. Παρὰ ταῦτα αἱ εὐρισκόμεναι ἐν ἐξελίξει ἐπαφαί μεταξὺ Κυπριακῆς Κυβερνήσεως καὶ Ἀρχῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος παρέχουν τὴν βάσιμον ἐλπίδα ὅτι τελικῶς θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀνανέωσις τῶν ὑπαρχουσῶν διευθετήσεων μὴ ἀποκλεισμένης καὶ τῆς διευρύνσεως καὶ βελτιώσεως τούτων.

4. ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Ἐκθέτων ὁ Διοικητὴς τοῦ Τμήματος Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως τὰς ἀποφάσεις τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος συνώψισε ταύτας εἰς τὰς ἀκολούθους :

(α) Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα θεωρεῖται, κατὰ τὴν ἀποψίν των, ἀπλῶς καὶ εὐκόλον ἀρκεῖ νὰ ἐπιφορτισθῶσι μὲ τὴν ἐπίλυσίν του καὶ νὰ ἔχουν λόγον ἐπ' αὐτοῦ ἅπαντα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη. Ἐν προκειμένῳ τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ἀπέτυχεν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν προσπάθειάν του ἕνεκεν τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀπαιτουμένου συντονισμοῦ μεταξὺ παραγωγῶν—ἀμπελουργῶν, βιομηχάνων καὶ τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν ἐμπορίαν τῶν οἰνικῶν προϊόντων ἢ συνέχισις δὲ τῆς ἀπουσίας τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων εἰς τὸ ρηθὲν Συμβούλιον οὐδόπως ὑπεβοηθεῖ τὴν κατάστασιν. Ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων μερῶν εἰς ἄλλους τομείς

δραστηριότητας απέδειξεν εις την πράξιν ότι υποβοηθεῖ ὅλας τὰς ἐνδιαφερομένας πλευράς, ἐὰν δὲ ἐπιτευχθῆ καὶ εις τὴν παροῦσαν περίπτωσιν δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ ὑπάρξωσι τὰ αὐτὰ εὐεργετικά ἀποτελέσματα.

- (β) Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τῆς παραγωγῆς τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων τοῦτο ἐκφράζεται εις δύο πτυχάς, τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς τοιαύτης, μόνον δὲ δι' ἐνὸς προγραμματισμοῦ βραχυπροθέσμου καὶ μακροπροθέσμου εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῆ τοιαύτη διάρθρωσις εις τὴν παραγωγὴν ὥστε καὶ τὸ εἰσόδημα τοῦ ἀμπελουργοῦ εις τὰς πτωχὰς ἀμπελουργικὰς περιοχὰς νὰ κατοχυρωθῆ πλήρως καὶ ἡ ὅλη ἐν γένει παραγωγή νὰ ρυθμισθῆ καὶ προγραμματισθῆ ἐπὶ τὸ ἀποτελεσματικώτερον.
- (γ) Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀμπελουργοῦ ἐπιδεικνυομένη ἔλλειψις συμμορφώσεως εις τὰς ἐκάστοτε ὁδηγίας τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων νὰ προβῆ εις τὴν παρασκευὴν τοῦ α' ἢ β' προϊόντος ἐκ τῆς ἀπέλκου ἐντάσσεται εις τὴν παρατηρουμένην γενικῶς τάσιν τοῦ παραγωγοῦ καὶ τὴν προσπάθειάν του νὰ καλλιεργῆ καὶ παραδίδῃ τὴν παραγωγὴν του κατὰ τὸν πλέον σύντομον καὶ οἰκονομικὸν τρόπον. Τὸ γεγονός αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ρόλου τοῦ παραγωγῶ δι' ἐνὸς τρίτου μέρους τὸ ὁποῖον μὲ τὴν βοήθειαν τῶν καταλλήλων ἐπιστημονικῶν μέσων καὶ τρόπον θὰ συμπληρώνη τὸ ἔργον τοῦ παραγωγῶ καὶ θὰ εἶναι εις θέσιν νὰ ἀνταποκρίνεται εις τὰς ἐκάστοτε ὑποδείξεις τοῦ Σχεδίου, τὰς ὁποίας ἐπιβάλλουν αἱ ἐκάστοτε ἀπαιτήσεις τῆς ξένης ἀγορᾶς, εἴτε πρόκειται περὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ α' εἴτε τοῦ β' προϊόντος.
- (δ) Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἢ τροποποιήσεως τῆς ἰσχυροῦς νομοθεσίας καὶ ἡ ἀναδιάρθρωσις τῶν ὑφισταμένων ἀρμοδιοτήτων καὶ δικαιοδοσιῶν ἐνδείκνυται ὥστε ἡ συμμετοχὴ ἀπάντων τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν νὰ καθίσταται πλέον ἐμφανῆς καὶ ὁ καταμερισμὸς εὐθυνῶν πλέον ἀκριβοδίκαιος.

5. ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ἐκθέτων τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεις τῆς ὡς ἄνω Ὀργανώσεως ἐκπρόσωπος αὐτῆς ἀνεφέρθη εις τὰ ἀκόλουθα ἐπὶ μέρους θέματα ὑποβαλῶν συναφῶς τὰς ἀκολουθοῦσας εἰσηγήσεις :

- (α) Ἡ σημερινὴ διάρθρωσις καὶ σύνθεσις τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων δὲν θεωρεῖται ἀντιπροσωπευτικὴ ἐν ὅσῳ οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι ἀμπελουργοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ μὴ ἐκπροσωποῦνται εις τὸ ἐν λόγω Σῶμα. Πλείστα ὅσα προβλήματα θὰ ἠδύναντο, κατὰ τὴν γνώμην των, νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἐπικοινωνητικῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς ἐὰν οἱ ἀμπελουργοὶ ὡς ἐπίσης καὶ τὰ λοιπὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη εἶχον ἄμεσον λόγον εις τὰ τῆς λήψεως καὶ ἐφαρμογῆς ἀποφάσεων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων.
- (β) Ἡ συγκέντρωσις τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων καὶ αἱ ἐν προκειμένῳ λαμβανόμεναι ἐκάστοτε ἀποφάσεις παρουσιάζουν πλείστα ὅσας ἀδυναμίας μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν τῶν κατ' ἔτος καὶ ἰδίως εις τὴν περίοδον τῆς παραδόσεως τῶν σταφυλῶν προβλημάτων. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως ὁ ἐκπρόσωπος τῆς ὡς προεῖρηται ἀγροτικῆς ὀργανώσεως εἰσηγήθη τὴν κατασκευὴν νέων χώρων ἀποθηκεύσεως, τὸν προγραμματισμὸν καὶ ἀκριβοδίκαιον καταμερισμὸν τῆς παραγωγῆς πρὸς ἀποφυγὴν συνωστισμοῦ καὶ διὰ τὴν ὀρθολογικωτέραν διανομὴν, ὡς ἐπίσης τὸν ἐγκαιρὸν καθορισμὸν ἐκ μέρους τοῦ Σχεδίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων

τῆς πρὸς παραλαβὴν ἐκάστοτε ποσότητος σταφυλῶν ὑπὸ τῶν οἰνοβιομηχανιῶν ὥστε τόσο οἱ ἀμπελουργοὶ ὅσον καὶ αἱ οἰνοβιομηχαναίαι νὰ γνωρίζωσιν ἐγκαίρως ποῖον εἶναι τὸ ὕψος τῶν ὑποχρεώσεων των καὶ νὰ ἐνεργεῦν ἀναλόγως.

- (γ) Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ρύθμισιν τοῦ θέματος τοῦ καταλλήλου καταμερισμοῦ τῆς παραγωγῆς θὰ πρέπει νὰ καταβληθῶσι παράλληλοι προσπάθειαι διὰ τὴν ἐξεύρεσιν νέων ἀγορῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῆ μόνον διὰ τῆς ἐντατικῆς προβολῆς τῶν οἰνικῶν προϊόντων μας καὶ διὰ μιᾶς ἀνελλιποῦς ἐκπροσωπήσεως τῆς Κύπρου εἰς τὰς διαφόρους ἐκθέσεις καὶ τὰς ξένας ἐν γένει ἀγοράς.
- (δ) Δεδομένων τῶν κατ' ἔτος παρουσιαζομένων προβλημάτων εἰς τὴν παραλαβὴν τῶν σταφυλῶν θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένη περίοδος ἐνάρξεως καὶ λήξεως τοῦ τρυγητοῦ ὥστε νὰ εἶναι καὶ εἰς τὴν πρᾶξιν δυνατὸς ὁ προγραμματισμὸς τῆς παραλαβῆς τούτων.
- (ε) Τὸ θέμα τῆς πληρωμῆς τῶν σταφυλῶν ἀπησχόλησε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ προβληματίζῃ τὸν παραγωγὸν ἐν ὅσῳ συνεχίζεται ἡ σημερινὴ τακτικὴ ὑπὸ τῶν οἰνοβιομηχανῶν. Θέσις τῆς Ὁργανώσεώς των εἶναι ὅπως ἡ πληρωμὴ τῶν σταφυλῶν γίνεται ἅμα τῇ παραδόσει των εἰς τὰς οἰνοβιομηχανίας ὥστε ὁ ἀμπελουργὸς εἰσπράττων τὸ λαβεῖν του νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ καλύπτῃ τὰς ὀφειλάς του τὰς ὁποίας δημιουργεῖ ἢ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου.
- (στ) Ἡ δειγματοληψία τῶν παραδιδομένων σταφυλῶν νὰ γίνεται ἐνώπιον τοῦ ἀμπελουργοῦ ὁ ὁποῖος νὰ ἔχῃ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς παρακολουθήσεως τῆς ἀκολουθουμένης διαδικασίας ἐνῶ θὰ πρέπει ἐπίσης τὸ λαμβανόμενον ὕψος τοῦ μπωμῆ νὰ καθορισθῆ εἰς 12 διὰ τὰς μαύρας σταφυλάς καὶ 11 διὰ τὰς ἄσπρας. Θὰ ἦτο ἐπίσης ἐπιθυμητόν, ἐν ἐναντία περιπτώσει, ἐὰν μεταξὺ τῶν 12 καὶ 13 βαθμῶν μπωμῆ καὶ 10 καὶ 11, ἀντιστοίχως, ὑφίστατο νεκρὴ ζώνη μὴ λαμβανόμενη ὑπ' ὄψιν διὰ τοὺς σκοποὺς καθορισμοῦ τοῦ τελικοῦ ὕψους τοῦ μπωμῆ.
- (ζ) Ἐν σχέσει μὲ τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς διὰ τὴν σταφίδα ὑπεβλήθη ἡ εἰσήγησις διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ συντελεστοῦ τιμῆς ἀπὸ τὴν σημερινὴν του βάσιν εἰς τὴν ἀναλογίαν τῆς μιᾶς ὀκάδος σταφίδος πρὸς 5 ὀκάδας σταφυλῶν καὶ τοῦτο λόγῳ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐργατικῶν ἐξόδων, ὑλικῶν, κ.λ.π. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν τρόπον παραλαβῆς τῆς ζιβανίας θὰ πρέπει, κατὰ τὴν γνώμην των, νὰ ἀντικατασταθῆ διὰ τῆς υἱοθετήσεως μιᾶς τακτῆς χρονικῆς περιόδου ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ ἀπορροφᾶται πᾶσα διατιθεμένη ποσότης.
- (η) Ἡ διακοπεῖσα στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις θὰ πρέπει νὰ ἐπανεέλθῃ, καὶ τοῦτο χάριν τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ χαμηλοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἀμπελουργοῦ, ἐφ' ὅσον καὶ παλαιότερον ὑπῆρξεν ὑφ' ὄλων τῶν ἀρμοδίων παραδεκτὸς ὁ ρόλος μιᾶς τοιαύτης ἐπιχορηγήσεως εἰς ἀγροτικὰς περιοχὰς αἱ ὁποῖαι δὲν προσφέρονται δι' ἄλλας ὑψηλῆς ἀποδόσεως καλλιεργείας. Ἡ ἐπαναφρὰ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως, ὡς εἶναι φυσικόν, θὰ ἐπαυξήσῃ τὸ εἰσόδημα τοῦ ἀμπελουργοῦ καὶ θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα νὰ συγκρατήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν περιοχὴν του.
- (θ) Αἱ τιμαὶ τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων θὰ πρέπει νὰ αὐξηθῶσι μὲ βάσιν τὸ κόστος παραγωγῆς καὶ ἀφοῦ καθορισθῆ ἐν ἐπίπεδον τιμῆς ἀσφαλείας.

6. ΕΝΩΣΙΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

Συμπληρώνων τὰς θέσεις τῆς Π.Ε.Κ. ἐκπρόσωπος τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Ὁργανώσεως ἀνεφέρθη εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν πρόβλημα παραδεχθεὶς ὅτι τοῦτο εἶναι μὲν δύσκολον οὐχί, ὅμως, καὶ ἄλυτον ἐφ' ὅσον θὰ ληφθοῦν τὰ ὀρθὰ μέτρα, ὑπογραμμίσας ἀπὸ τῆς ἰδικῆς του σκοπιᾶς τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἡ Ε.Κ.Α. ἀποδίδει ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ προσοχὴν εἰς τὴν ἀνάγκην ἐξασφαλίσεως νέων ἀγορῶν καὶ εἰς τὴν διὰ θετικῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς διατήρησιν τῶν ἤδη ὑφισταμένων.
- (β) Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς τιμὰς τῶν οἰνικῶν προϊόντων ὁ ἴδιος ἐκπρόσωπος εἶπεν ὅτι αὐταὶ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀμειπτικά χάριν τῆς διασφαλίσεως ἐνὸς ἀποδεκτοῦ εἰσοδήματος διὰ τὸν ἀμπελοουργόν.
- (γ) Ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις ὡς ἐνέχουσα ἰδιαιτέραν κοινωνικὴν σημασίαν θὰ πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ καὶ νὰ καταβάλληται εἰς τοὺς δικαιούχους τῆς διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ χαμηλοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἀμπελοουργοῦ.
- (δ) Ἡ Ε.Κ.Α. πιστεύουσα εἰς τὴν ἀνάγκην ἀντικαταστάσεως τῶν παλαιῶν ἀμπελοφυτειῶν διὰ νέων τοιούτων ἔχει τὴν ἂποψιν ὅτι τὸ Σχέδιον Ἀναμπελώσεως θὰ πρέπει νὰ συνεχίσῃ νὰ ἐφαρμόζηται καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ ἀποκλείωνται ἀναπροσαρμογαὶ του ὁσάκις ἐπιβάλλουν τοῦτο αἱ ἀπαιτήσεις τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς. Στόχος, πάντοτε, τοῦ ρηθέντος Σχεδίου θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ προώθησις τοιούτων νέων ποικιλιῶν ὡστε ἡ ἀπορρόφησις τούτων εἰς τὴν ξένην ἀγορὰν νὰ εἶναι ἐκ τῶν προτέρων ἐξησφαλισμένη.
- (ε) Τὰ χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τοῦ ἀμπελοουργοῦ γεωργικὰ φάρμακα καὶ ἀνταλλακτικὰ τῶν μηχανημάτων του, ὡς συνιστῶντα σοβαρὸν μέρος τοῦ συνολικοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς του, θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσωσιν ἐλεγχόμενον εἶδος ὡστε νὰ τεθῇ φραγμὸς εἰς τὴν εἰς βάρος τοῦ Κυπρίου ἀμπελοουργοῦ ἐκμετάλλευσιν.
- (στ) Ὁ καθορισμὸς καὶ ἡ ἐφαρμογὴ ἐν τῇ πράξει εἰδικῶν τιμῶν δι' ἐκλεκτὰς σταφυλάς θ' ἀποτελέσῃ οὐσιαστικὸν κίνητρον διὰ τὸν παραγωγὸν προκειμένου νὰ καλλιτερεύσῃ τὴν παραγωγὴν του καὶ θὰ ὑποβοηθῆσιν, εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, εἰς τὴν παρασκευὴν ὑψηλῆς ποιότητος οἰνικῶν προϊόντων.
- (ζ) Ἡ ἐπέκτασις τῶν ἀμπελοουργικῶν ζωνῶν θὰ πρέπει νὰ γίνεταί μετὰ βίας σαφῶς καθοριζόμενα κριτήρια καὶ πῆ εἰσηγήσει εἰδικῶς ὀριζομένων πρὸς τοῦτο Ἐπιτροπῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ ἐπιβαλλόμενος ἐλεγχος, ὡς θεσμὸς, θεωρεῖται κατὰ τὴν ἂποψιν τῶν ὀρθῶς καὶ ὑποστηρίζεται ἐνθέρμως.
- (η) Ἡ ἀνασύνθεσις τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελοουργικῶν Προϊόντων κατ'ἐστὴ ἀπαραίτητος καὶ ἐπιβάλλεται ἐκ τῶν πρᾶγματιων. Αἱ προταχθεῖσαι, παλαιότερον δικαιολογίαι δὲν εὐσταθοῦν ἐφ' ὅσον ἐπιθυμία ὄλων εἶναι ἡ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν ἐξευρέσις μονίμου λύσεως τοῦ ἀμπελοουργικοῦ προβλήματος, στόχος ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ, ἀσχέτως τῶν οἰωνδῆποτε καλῶν προθέσεων, ἐρήμην τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων μερῶν, ἴτοι τῶν ἀμπελοουργῶν καὶ οἰνοβιομηχάνων.

7. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Προδιαγράφων τὰς θέσεις τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου Συνδέσμου ἐκπρόσωπος αὐτοῦ ἀνεφέρθη εἰς τὸ ἱστορικὸν τοῦ ὅλου προβλήματος, τὰ

ληφθέντα χρονολογικῶς διάφορα μέτρα, τὰ ἀντιμετωπισθέντα συναφῶς προβλήματα καί τὰς ἀπασχολούσας τήν τάξιν τῶν ἀμπελοφυτῶν καί οἰνοβιομηχανῶν εἰσέτι ἐκκρεμότητος.

Συνοψίζων ὁ ἴδιος ἐκπρόσωπος τὰ ὑπάρχοντα προβλήματα ἀπέδωσε ταῦτα εἰς τήν κακὴν ποιότητα τῶν προσφερομένων ὑπὸ τῶν ἀμπελοφυτῶν σταφυλῶν, εἰς τὴν ἔλλειψιν συντονισμοῦ μεταξὺ τῶν διαφόρων λειτουργούντων σωμάτων, καί εἰς τὴν ὑπάρχουσαν ἀστάθειαν εἰς τὰς ξένας ἀγοράς αἱ ὁποῖαι καθιστοῦν ὀξύτερον τὸ ἀμπελοφυτικὸν πρόβλημα.

Ὡς μέτρα καί εἰσηγήσεις πρὸς μόνιμον ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος ὁ ρηθεις ἐκπρόσωπος ὑπέβαλε τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Τὴν τροποποίησιν τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας δυνάμει τῆς ὁποίας νὰ παρέχεται ἡ διακριτικὴ εὐχέρεια διὰ τὴν ἀξιολόγησιν τῶν ἀμπελοφυτικῶν εἰς διαφόρους κατηγορίας ἀναλόγως τῆς ποιότητος τῶν παραγομένων σταφυλῶν. Ἄλλος τρόπος πρὸς ὑποβοήθησιν τῆς παραδόσεως σταφυλῶν καλῆς ποιότητος θὰ ἦτο ὁ καθορισμὸς τοιούτων τιμῶν ὥστε νὰ ἀποτελοῦν συνάρτησιν οὐχὶ μόνον τοῦ βασικοῦ μπωμέ ἀλλὰ καί τῆς ποιότητος τούτων. Θὰ πρέπει ὡσαύτως αἱ οἰνοβιομηχαναί νὰ δύνανται νὰ ἀρνοῦνται τὴν παραλαβὴν σταφυλῶν δι' οἰνοποίησην ἐφ' ὅσον δὲν ἀναπακρίνονται εἰς τὰς ἀπαιτούμενας ποιότητας καί τοῦτο ἵνα ἀποφευχθῇ ἡ εἰς τὸ παρελθὸν παρατηρηθεῖσα ἀκαταστασία παραλαβῆς ἀκαταλλήλων σταφυλῶν μὲ στόχον τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐκάστοτε δημιουργουμένων ἀναγκῶν μόνον.
- (β) Ἡ διάθεσις τῆς σταφίδος ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ὑφισταμένων ἀπαιτήσεων τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς θεωρεῖται εὐκόλος καί ἐφικτὴ εἰς ἀμειπτικὰς τιμὰς. Ὡς ἐκ τούτου, θὰ πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθῇ ἡ παραγωγή σταφίδος διὰ τῆς παροχῆς ἀριθμοῦ κινήτρων, ὡς ἡ ἀναθεώρησις τῆς τιμῆς τῆς σταφίδος κ.λ.π. Ἐν σχέσει μὲ τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς τῶν σταφυλῶν ὑπεστηρίχθη ἡ ἄποψις ὅτι οὗτος θὰ πρέπει νὰ γίνεταί ἐγκαίρως ὥστε ἀπαντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀμπελοφυτικῶς νὰ γνωρίζωσιν ἐκ τῶν προτέρων εἰς ποῖας τιμὰς θὰ διαθέσωσι τὴν παραγωγὴν τῶν καὶ οἱ οἰνοβιομηχανοὶ εἰς ποῖας προπωλήσεις θὰ ἠδύναντο νὰ προβῶσι.
- (γ) Ἡ ἀνάγκη ὑπάρξεως κινήτρων διὰ τὴν ἔναρξιν ἐγκαίρως τρυγητοῦ θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ εὐνοϊκῶς, ὡς σημαντικὸν δὲ κίνητρον διὰ τὸν ἀμπελοφυτικὸν θὰ ἐθεωρεῖτο ἡ ἐξαίρεσις τῶν παραδομένων σταφυλῶν ἀπὸ τὸ ἐκάστοτε καθοριζόμενον ἀνώτατον ὕψος παραλαβῆς ὑφ' ἐκάστης οἰνοβιομηχανίας.
- (δ) Πρὸς ἔτι περαιτέρω ἐνθάρρυνσιν τῆς παραγωγῆς σταφίδος θὰ πρέπει νὰ μειωθῇ τὸ ἐκχωρούμενον ποσὸν εἰς τὰς ἐκ παραδόσεως περιοχὰς αἰτίνες παράγουσιν σταφίδα ἢ ἀκόμη καί διὰ τοῦ τερματισμοῦ τούτου. Γενικῶς εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς παραδόσεως σταφυλῶν θὰ πρέπει νὰ ἀσκηθῇ αὐστηρότερος ἐλεγχος εἰς τὴν ἐκδοσὴν φορτωτικῶν ὑπὸ τῶν κοινοταρχῶν ἢ τῶν γραμματέων τῶν συνεργατικῶν ὥστε νὰ ἀποφευχθῶν τὰ κατ' ἔτος παρουσιαζόμενα παράπονα ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπηρεαζόμενας πλευράς.

Κληθεὶς ὁ ἐν λόγῳ ἐκπρόσωπος ὅπως σχολιάσῃ τὸ θέμα τῆς σημερινῆς συνθέσεως τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελοφυτικῶν Προϊόντων ἐξέφρασε τὴν ἄποψιν ὅτι οἰαδήποτε καί ἐὰν εἶναι ἡ διεύρυνσις εἰς τὴν ὑφισταμένην ἐκπροσώπησιν δὲν πρόκειται νὰ ἐπιλύσῃ ἀφ' ἑαυτῆς τὴν κατάστασιν ἀλλὰ ἡ ἀποτελεσματικὴ ἐπιλύσις τοῦ θέματος θὰ ἐπέλθῃ μόνον διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς ποιότητος τῆς καλλιεργουμένης ἀμπέλου.

Ἐτέρα πτυχὴ ἐξ ἴσου ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι ὁ τομεὺς τῆς διαθέσεως τῶν οἰνικῶν προϊόντων καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὁ ἐν λόγῳ ἐκπρόσωπος, καθ' ἃ ὑπεγράμμισε, θὰ πρέπει νὰ δοθῇ ἰδιαιτέρα προσοχή. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς λαμβανούσας χώραν διαβουλεύσεις μεταξὺ Κύπρου καὶ Ε.Ο.Κ. θὰ ἡδύνατο καὶ ἡ Βουλὴ τῆς Κύπρου νὰ διαδραματίσῃ τὸν ρόλον τῆς ἀσκοῦσα τὴν ἐπιρροὴν τῆς εἰς τὰ ἀντίστοιχα Κοινοβούλια τῶν χωρῶν—μελῶν τῆς Ε.Ο.Κ.

Σχολιάζων ἐπίσης ὁ ἴδιος ἐκπρόσωπος τὰς σχέσεις τῆς οἰνοβιομηχανίας μὲ τὸ Σ.Α.Π. εἶπεν ὅτι ἡ οἰνοβιομηχανία δὲν ἀντιμετωπίζει τοῦτο ὡς συναγωνιστὴν ἀλλὰ ὡς μέσον τὸ ὁποῖον προσφέρει τὰς ὑπηρεσίας του καὶ ὑποβοηθεῖ εἰς τὴν ρύθμισιν καὶ ἐμπορίαν τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων. Ὁ ἴδιος ἐκπρόσωπος παρεδέχθη ὅτι διαφοραὶ ἀπόψεων ὑφίστανται μεταξὺ τῶν καὶ δὴ ἐπὶ ἀριθμοῦ ἐπὶ μέρους θεμάτων, ὡς ἐπὶ παραδειγματι τοῦ θέματος τοῦ καθορισμοῦ τῶν τιμῶν, χωρὶς, ὅμως, τοῦτο νὰ σημαίη, κατ' ἀνάγκην, διάσπασιν μεταξὺ τῆς οἰνοβιομηχανίας καὶ τοῦ Σχεδίου.

Ὁ Σύνδεσμος Ἐξαγωγῶν Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων ἐπικροτεῖ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως, ἡ ὁποία ἀνεστάλη διὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους, ὡς θέμα δικαιοσύνης καὶ ὡς ἡ καλύτερα μέθοδος ἀμοιβῆς καὶ ἐνισχύσεως τῶν πτωχῶν ἀμπελουργικῶν περιοχῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν προτίθεμαι νὰ ὀμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος· τὸ θέμα ἔχει ἐξαντληθῆ.

Κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1976 εἰς τὴν Βουλὴν ἐδόθη ἡ εὐκαιρία σὲ ὅλους τοὺς ἐντίμους Βουλευτὲς νὰ ἐκφέρωσι τὰς ἀπόψεις των. Ἐπίσης οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐζήτησαν τὰς ἀπόψεις ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων, Κυβερνητικῶν παραγόντων, Ὑπουργείων, παραγωγῶν καὶ συνεργατισμοῦ, ἐγένινεν ἡ ἔκθεσις, ἐδόθη ἡ εὐκαιρία καὶ εἰς τὰ τρία κόμματα νὰ ἐνσωματώσωσι τὰς ἀπόψεις των εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν καὶ συμφωνῶ καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ ἀφοῦ ἐγκρίνη τὴν εἰσήγησιν τῶν Ἐπιτροπῶν, παραπέμψῃ ταύτην πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ δυνηθῇ τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα τὸ συντομώτερον νὰ μελετηθῇ καὶ καταλήξωμεν σὲ ὠρισμένες ἀποφάσεις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χαμηῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὑποστηρίζομεν τὴν πρότασιν τοῦ κ. Γιάγκου ὅπως τὰ πορίσματα τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ἀποσταλοῦν στὴν Κυβέρνησιν ἡ ὁποία θὰ πρέπει νὰ τὰ μελετήσῃ ἐπειγόντως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀμπελουργικῶν προβλημάτων. Δὲν θὰ ἐξυπηρετήσῃ κανένα χροῖσμον σκοπὸν ἢ περαιτέρω συζήτησις. Ὅ,τι χρειάζεται εἶναι νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν τῶν πορισμάτων διότι οἱ πληροφορίες πού ἔχομεν εἶναι ὅτι ἐντὸς τῶν ἡμερῶν ἡ Κυβέρνησις θὰ μελετήσῃ καὶ θὰ ἀποφασίσῃ γιὰ τὰς τιμὰς καὶ τὰ ἄλλα ἀμπελουργικὰ προβλήματα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παύλου.

Π. ΠΑΥΛΟΥ :

Ἐπικροτοῦμεν τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Γιάγκου, κ. Πρόεδρε. Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος περαιτέρω δὲν θὰ ἐξυπηρετήσῃ κανένα σκοπόν. Ἐχουν ἐκτεθῆ ὅλες οἱ σχετικές ἀπόψεις καὶ νομίζω ὅτι εἶναι καιρὸς ἢ ἐκθεσεῖς τῶν Ἐπιτροπῶν, ὅπως ἔχει κατατεθῆ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἐγκριθῆ ἀπὸ τὸ Σῶμα καὶ παραπεμφθῆ εἰς τὰ ἀρμόδια Κυβερνητικά σώματα γιὰ προώθησιν συγκεκριμένων μέτρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἄξι κ. Πρόεδρε. Θὰ ὁμιλήσω ἐκ τῆς θέσεώς μου, ὡς ἓνας ἐκ τῶν εἰσηγητῶν τοῦ θέματος, ἐπειδὴ εἶθισται εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο μετὰ ἀπὸ τὴν λήξιν ἐκάστης συζητήσεως ὁποιοῦδήποτε θέματος τὴν ὅλην συζήτησιν νὰ καλοῦνται νὰ κλείουν οἱ εἰσηγηταὶ ἢ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος. Μετὰ ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως φαίνεται καθαρὰ ὅτι τὸ θέμα οὐσιαστικὰ ἔχει λήξει.

Παίρνομεν τὸν λόγον ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νὰ κλείσωμεν τὸ θέμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας καὶ τὰς εὐχαριστίας μας καὶ νὰ συγχαροῦμεν τὰς δύο Ἐπιτροπές, τόσοσ τοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὅσον καὶ τῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων διὰ τὸ πράγματι πολὺ ἐποικοδομητικὸν καὶ μεγάλον ἔργον ποῦ ἔχουν ἐπιτελέσει κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξετάσεως τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προβλήματος. Συμφωνοῦμεν πλήρως μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως καὶ δεχόμεθα πλήρως τὴν εἰσήγησιν ὅπως διαβιβάσθῃ ἢ ἐκθεσεῖς εἰς τὰ ἀρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα διὰ τὴν περαιτέρω ἐξέτασιν τοῦ θέματος. Παράλληλα ὅμως θὰ ἠθέλαμεν νὰ διαβιβάσθῃ μέσον τοῦ Προεδρείου ἢ ἐπιθυμία ὅπως κατὰ τὸ σύντομον χρονικὸν διάστημα ποῦ θὰ ἐξετασθῇ καὶ ἀφοῦ ἐνημερωθῶν τὰ διάφορα Κυβερνητικά Τμήματα κληθῶν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας αἱ ἀρμόδια Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ μετὰ τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν οὕτως ὥστε νὰ ἀκουσθῶν οἱ τελικὲς μας εἰσηγήσεις καὶ ἀπόψεις καὶ νὰ ἀκούσωμεν τὰς ἰδικὰς τῶν λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ θέμα ἐπείγει καὶ ἤδη ἔχομεν τὴν νέαν ἐσοδείαν. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ληφθῶν ἐγκαιρὰ αἱ δέουσαι ἀποφάσεις οὕτως ὥστε νὰ ἔχωμεν μίαν οὐσιαστικὴν λύσιν τοῦ ἀμπελουργικοῦ προβλήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα ἔληξε καὶ ἀποφασίζεται βάσει τῆς εἰσηγήσεως ἢ ὁποία ἔγινεν ἢ διαβίβασις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν μαζὶ μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως ἔχη κατὰ νοῦν ἢ Κυβέρνησις νὰ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ προφορικά, πέραν τῆς γραπτῆς ἐκθέσεως, ἐὰν ὑπάρχῃ τέτοια εἰσήγησις.

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, νὰ ἐπισπεύσῃ ἢ Κυβέρνησις τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

... καὶ τῶν κινήτρων διὰ τὴν κατασκευὴν σταφίδος. Διότι ἂν δὲν δοθοῦν ἱκανοποιητικὰ κίνητρα διὰ τὴν κατασκευὴν σταφίδος δὲν θὰ τὴν κατασκευάσουν πάλι οἱ παραγωγοὶ μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα. Ὅρθῶς ἔχω ἀντιληφθῆ τὸ πνεῦμα τῆς εἰσηγήσεως;

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κύριε Γιάγκου, ὀρθῶς ἔχω ἀντιληφθῆ τὸ πνεῦμα τῆς εἰσηγήσεως;

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, βεβαίως, τὸ πῶς θὰ ἐξετάσῃ ἡ Κυβέρνησις τὸ θέμα καὶ ἐάν, θὰ καλέσῃ τὰς Ἐπιτροπὰς τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καλά, αὐτὸ εἶναι ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὴν...

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Εἶναι ἀνεξάρτητον ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπὸ τὸ θέμα διαβιβάσεως τῆς ἐκθέσεως. Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Θὰ ἔλεγα ἀκριβῶς τὸ ἴδιο πρᾶγμα, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς θὰ εἶναι ὅπως υἱοθετήσῃ καὶ παραπέμψῃ τὴν ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς μαζί με τὸ σημεῖωμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεῦτερο σκέλος τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Παπαδημητρίου νομίζω ὅτι εἶναι πάντοτε γνωστὸ ὅτι οἱ ἀρμόδιες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὰς εὐρίσκονται στὴ διάθεσις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἂν θέλουν ὠρισμένες εἰσηγήσεις, ἀσφαλῶς, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἢ τὰ ἀντίστοιχα ἀρμόδια ὄργανα, θὰ ἔλθουν σὲ ἐπαφὴ μαζί τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν εἴμεθα σύμφωνοι γιὰ τὴν ἀναβολὴν τοῦ 3ου καὶ 5ου θέματος, ὅπως εἶπαμε νωρίτερα, τότε ἐφθάσαμε στὸ τέλος τῶν θεμάτων τῆς σημερινῆς συνεδρίας.

Πρὶν κλείσῃ ἡ συνεδρία θὰ ἤθελα νὰ ἀνακοινώσω ὅτι κατόπιν διαβουλεύσεων ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς ἀπεφάσισεν ὅπως ὁ κ. Λεόντιος Ἱεροδιακόνου προστεθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν ὡς μέλος αὐτῆς καὶ ὁ κ. Ἡρακλῆς Δημοσθένους εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παθόντων.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τοῦ Σώματος ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 30ὴν Ἰουνίου καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν, μετὰ τὴν ἐξῆς ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β : Νομοθετική Ἔργασία :

- (1) Ὁ περί Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περί Ἐνοικιάσεως Ἀκινήτων διὰ Κατοικίαν Προσφύγων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περί Προσθέτου Πρωτοκόλλου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας περί τῆς Ἀνταλλαγῆς Ἀντιδραστηρίων Προσδιορισμοῦ τοῦ Τύπου τῶν Ἴστων (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (5) Ὁ περί τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Τροποποιήσις) (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (6) Οἱ περί Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.
- (7) Οἱ Πειθαρχικοὶ (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τοῦ 1977.
- (8) Οἱ περί Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τουριστικαὶ Κατασκηνώσεις) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

- (1) Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἐτησίᾳ Ἐκθεσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1975». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).
- (2) Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἡ ἀνάγκη υἱοθετήσεως πρῶτῆς φοιτήσεως».

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπειδὴ λιγώτερον ἀπὸ ἕξ μῆνες μᾶς ἀπομένουν μέχρι τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποῖαν αὐτὸ τὸ Σῶμα ὥρισεν ὡς ἡμέραν διεξαγωγῆς τῶν Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν, δηλ. τὴν 11ην προσεχοῦς Δεκεμβρίου, γι' αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ ὡς Πρόεδρος τοῦ Σώματος Ζητήσετε ἀπὸ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ κάμῃ ὅλες τὶς ἀναγκαῖες προετοιμασίες οὕτως ὥστε οἱ ἐκλογές Κοινοτικῶν Ἀρχῶν νὰ διενεργηθοῦν τὴν 11ην Δεκεμβρίου, ἡμέραν ποῦ ἔχει καθορίσει τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Συμφωνοῦμε πλήρως μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου, πολὺ περισσότερο γιὰ τὸ θὰ πρέπει νὰ ἔχουν ἐκλείψει οἱ ἐθνικοὶ λόγοι οἱ ὁποῖοι προβλήθηκαν τὸν Φεβρουάριον γιὰ νὰ ἀναβληθοῦν οἱ ἐκλογές καὶ ὑποστηρίζουμε ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐπιταχυνθοῦν οἱ διαδικασίες γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Συμφωνοῦμεν μὲ τὴν εἰσήγησιν ὅπως ὁ Πρόεδρος ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ Βουλὴ αὐτὴ συζήτησε τὸ θέμα ποῦ ἐνέγραψε ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς ομάδας μας, κ. Παπαϊωάννου, «Ἡ ἐν ψυχρῶ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαοῦλη».

Ὑστερα ἀπὸ τὴ συζήτηση τὸ θέμα παρεπέμφθη στὴν Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν γιὰ τὰ περαιτέρω. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν συνεδρίασε, ἂν δὲν ἀπατώμαι, τὴν τελευταία φορά, στὲς 25 τοῦ περασμένου μηνῆ, δηλ. πρὶν ἀπὸ ἓνα μῆνα καὶ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλήθη ὁ Ὑπουργὸς Ἑσωτερικῶν καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Αστυνομίας ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἐζητήθη νὰ υποβάλουν στὴν Ἐπιτροπὴ τὸν φάκελλο ὄχι μόνον γι' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄλλες ὑποθέσεις δολοφονίας ποῦ διαπράχθηκαν σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ποῦ ἐξετάζαμε τὴν ὑπόθεση τοῦ Κώστα Μισιαοῦλη.

Ἐπειδὴ μέχρι σήμερα ὁ φάκελλος αὐτὸς δὲν ἔχει υποβληθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν καὶ συνεπῶς ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν κωλύεται εἰς τὸ νὰ προχωρήσει νὰ ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος νὰ περαιτέρω ἐξέταση καὶ ὁ φάκελλος εἶναι ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, θὰ εἰσηγούμεν ὅπως ἐσεῖς ὡς Πρόεδρος ἐπικοινωνήσετε μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐπιτροπῆς ζητήσετε νὰ ἀποσταλεῖ ὁ φάκελλος τὸ συντομώτερον στὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ μελετηθεῖ καὶ νὰ ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος περαιτέρω ἢ Ἐπιτροπῇ Ἑσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεμία ἔνστασις.

Τίποτε ἄλλο θέμα ;

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τοῦ Σώματος.

(Ὡρα λήξεως 8.21 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Ἀλέκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος

Παπαϊωάννου Ἐzekίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Ἀντιπρόσωποι Ὀμάδων :
Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Κυρίλλης Φέλιε.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) "Εκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Α. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Χατζηδημητρίου, Ἄλ. Μιχαηλίδης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (2) "Εκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἄλλοδαπῶν Δικαστηρίων (Μαρτυρία) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) "Εκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κυνῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) "Εκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐμπραγμάτων Βαρῶν καὶ Ἀπαγορεύσεων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμου τοῦ 1976 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Συνέχισις τῆς συζητήσεως καὶ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Π. Παύλου, Ε. Παπαϊωάννου, Ἡρ. Δημοσθένους, Ἄλ. Γαλανός, Χ. Μιχαηλίδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Χαμηλῆ Μιχαηλίδη θέματος «Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων» καὶ παραπομπὴ τοῦ θέματος πρὸς περαιτέρω μελέτην εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.
- (6) Συνέχισις τῆς συζητήσεως καὶ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ἄλ. Μιχαηλίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Α. Φάντης, Χρ. Χριστοδουλίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Ἄλ. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου, Τ. Χατζηδημητρίου) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη θέματος «Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον αἱ ἀρμόδιαι Ἀρχαὶ ἐχειρίσθησαν τὸ θέμα τῆς δολοφονικῆς ἀποπειρᾶς ἐναντίον τοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη καὶ τοῦ φόνου τοῦ Δώρου Λοῖζου».
- (7) "Εκθεσις τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ θέματος «Τὸ ἀμπελουργικὸν πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύσιν ἐπὶ μονίμου βάσεως» καὶ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ὅπως ἡ ἐν λόγῳ "Εκθεσις διαβιβασθῆ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.
- (8) Εἰσήγησις Βουλευτῶν (Ε. Παπαϊωάννου, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Μιχαηλίδης) ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου ὅπως προβῆ εἰς τὰς ἀναγκαίας προετοιμασίας διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν κατὰ τὴν 11ην Δεκεμβρίου, 1977, ὡς καθωρίσθη ὑπὸ τοῦ Σώματος.
- (9) Παράκλησις τοῦ ἀξ. Βουλευτοῦ κ. Α. Φάντη ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν πρὸς ὑποβολὴν τοῦ φακέλλου ἐν σχέσει μὲ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κώστα Μισιαούλη καὶ ἄλλας διαπραχθείσας δολοφονίας εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ δυνηθῆ ἡ τελευταία νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ θέματος.

Τιμὴ 50 Μιλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφεῖῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ῆς ΙΟΥΝΙΟΥ, 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.26 μ.μ.)

(Ἄρ. 39)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξὴ τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸν Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀπαρτίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸν Γραμματέα, ἐὰν ὑπάρχουν Ἀπαντήσεις σὲ Ἐρωτήσεις, νὰ διαβάσῃ τὰς Ἐρωτήσεις καὶ τὰς Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀπὸ τὰ Νομοσχέδια ποῦ ἀναφέρονται στὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία — τὸ πρῶτο Νομοσχέδιο γιὰ τὸ ὁποῖο ὑπάρχει ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι «Ὁ περὶ Προσθέτου Πρωτοκόλλου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας περὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς Ἀντιδραστηρίων Προσδιορισμοῦ τοῦ Τύπου τῶν Ἴστων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

Εἶναι τρεῖς Ἐπιτροπές. Ὁ Πρόεδρος μιᾶς.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΘΕΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΤΩΝ ΙΣΤΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή
Έξωτερικῶν

Άλέκος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Φειδίας Παρασκευαϊδης
Άλέξης Γαλανός
Σταῦρος Άμπιζας
Έζεκίας Παπαϊωάννου
Γεώργιος Σαββίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου
Τάσος Παπαδόπουλος
Λεόντιος Έροδιακόνου.

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή
Έμπορίου και Βιομηχανίας

Άλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Άλέκος Μιχαηλίδης
Τάκης Νέμισσας
Άνδρέας Γιάγκου
Χαμπής Μιχαηλίδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Πατρίκιος Παύλου.

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή
Υγείας

Χρίστος Πελεκάνος, Πρόεδρος
Θαλής Μιχαηλίδης
Λεόντιος Έροδιακόνου
Άνδρέας Τουμαζής
Γεώργιος Σαββίδης
Γιάγκος Παταμίτης.

Αί ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικαὶ Έπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ προαναφερθὲν νομοσχέδιον εἰς κοινὴν αὐτῶν συνεδρίασιν συγκροτηθεῖσαν τὴν 27ην Ἰουνίου, 1977.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τοῦ Προσθέτου Πρωτοκόλλου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας περὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς Ἀντιδραστηρίων Προσδιορισμοῦ τοῦ Τύπου τῶν Ἴστων, τὸ ὁποῖον ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπέγραψε τὴν 27ην Ἀπριλίου, 1977 δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 15576 καὶ ἡμερομηνίαν 3ην Φεβρουαρίου, 1977 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου Προσθέτου Πρωτοκόλλου.

Ὡς γνωστόν, ἡ Κύπρος ἔχει προσυπογράψει τὴν ἐν λόγῳ Εὐρωπαϊκὴν Συμφωνίαν ἢ δὲ Βουλὴ ἐπεκύρωσεν αὐτὴν διὰ τοῦ ψηφισθέντος ὑπ' αὐτῆς περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας περὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς Ἀντιδραστηρίων τοῦ Τύπου τῶν Ἴστων (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1976 (Άρ. 18 τοῦ 1976). Διὰ τῆς ἐν λόγῳ Συμφωνίας ἀναλαμβάνεται, ἐν πνεύματι Εὐρωπαϊκῆς ἀλληλεγγύης, ὑπὸ τῶν κρατῶν-μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἢ ὑποχρέωσις ὅπως θέτωσιν εἰς τὴν διάθεσιν ἐτέρου μέλους, ἔχοντος ἀνάγκην, ἀντιδραστήρια προσδιορισμοῦ τοῦ τύπου τῶν Ἴστων καὶ προβαίνωσιν εἰς τὴν χρέωσιν αὐτῶν μόνον διὰ τῶν δαπανῶν συλλογῆς, ἐπεξεργασίας καὶ μεταφοράς τῶν τοιούτων οὐσιῶν ἢ τῶν δαπανῶν ἀγορᾶς τούτων.

Διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Προσθέτου Πρωτοκόλλου γίνεται πρόβλεψις περὶ τῆς δυνατότητος ὅπως ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης καταστῆ Συμβαλλόμενον Μέρος τῆς βασικῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας καὶ τοῦτο ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι μεταξὺ τῶν ἀναληφθεισῶν ἐκ τῆς ἐν λόγῳ Συμφωνίας ὑποχρέωσεων προβλέπεται ἐπίσης ἡ λήψις ὑφ' ἐκάστου τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν τῶν ἀναγκαίων μέτρων διὰ τὴν ἀπὸ παντὸς εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἀπαλλαγὴν τῶν ἀντιδραστηρίων προσδιορισμοῦ τοῦ τύπου τῶν Ἴστων, ὑποχρέωσις ἢ ὁποία, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ κράτη-μέλη τῆς Εὐρωπαϊ-

κῆς Οικονομικῆς Κοινότητος, τὰ ὁποῖα τυγχάνουν Συμβαλλόμενα Μέρη τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμφωνίας, ἐμπίπτει ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Κοινότητος, ἢ ὁποῖα κέκτηται τὰς ἀναγκαῖας ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου δυνάμει τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς.

Αἱ ὡς ἄνω ἀναφερόμεναι τρεῖς Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ μελετήσασαι τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνοῦν μετὰ τὰς προνοίας τοῦ ἐν λόγῳ Προσθέτου Πρωτοκόλλου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνοῦν μετὰ τὰς προνοίας τοῦ ἐν λόγῳ Προσθέτου Πρωτοκόλλου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς θὰ μποῦμε στὴ δευτέρῃ ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωση τῶν τίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνοῦν μετὰ τὰς προνοίας τοῦ ἐν λόγῳ Προσθέτου Πρωτοκόλλου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνοῦν μετὰ τὰς προνοίας τοῦ ἐν λόγῳ Προσθέτου Πρωτοκόλλου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Προσθέτου Πρωτοκόλλου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνοῦν μετὰ τὰς προνοίας τοῦ ἐν λόγῳ Προσθέτου Πρωτοκόλλου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Ἐγκρίνεται.

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνοῦν μετὰ τὰς προνοίας τοῦ ἐν λόγῳ Προσθέτου Πρωτοκόλλου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τοῦ Προσθέτου Πρωτοκόλλου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας περὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς Ἀντιδραστηρίων Προσδιορισμοῦ τοῦ Τύπου τῶν Ἰστών (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς Βουλῆς ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω συμφωνοῦν μετὰ τὰς προνοίας τοῦ ἐν λόγῳ Προσθέτου Πρωτοκόλλου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται σὲ Νόμο σὺν ὅλῳ.

Τὸ δεύτερο Νομοσχέδιο εἶναι ὁ περὶ τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Τροποποιήσις) (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΦΟΡΤΩΣΕΩΣ ΤΟΥ 1966 (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΙΣ) (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἐzekίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Τάκης Νέμιτσας
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
Νίκος Βασιλειάδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τὸ ἀνωτέρω νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 27ην Ἰουνίου, 1977.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς ὑπὸ τῆς 9ης Συνόδου τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Διακυβερνητικοῦ Ναυτιλιακοῦ Συμβουλευτικοῦ Ὄργανισμοῦ ψηφισθείσης τροποποιήσεως τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966, τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἀπεφάσισεν ὅπως ἀποδεχθῆ δύναμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 15833 καὶ ἡμερομηνίαν 12ην Μαΐου, 1977, Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος τροποποιήσεως.

Ὡς γνωστόν, διὰ τῶν προνοιῶν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Διεθνοῦς Συμβάσεως, τῆς ὁποίας ἀπώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ συμβολή, διὰ τοῦ ἐγκαθιδρυθέντος Διακυβερνητικοῦ Ναυτιλιακοῦ Συμβουλευτικοῦ Ὄργανισμοῦ, εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν συνεχῶς αὐξανομένων προβλημάτων ἐν σχέσει πρὸς τὰ πλοῖα καὶ τὰ φορτία των, προβλέπεται, μεταξύ ἄλλων, ὁ καθορισμὸς ὁμοιομόρφων ἀρχῶν καὶ κανονισμῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ὅρια μέχρι τῶν ὁποίων πλοῖα ἐκτελοῦντα διεθνή δρομολόγια δύνανται νὰ φορτώνωνται χάριν τῆς ἀσφαλείας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ περιουσίας.

Ἡ ἀποφασισθεῖσα τροποποίησις ὑπὸ τῆς 9ης Συνόδου τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Διακυβερνητικοῦ Ναυτιλιακοῦ Συμβουλευτικοῦ Ὄργανισμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἔλαβε μέρος, ἀποβλέπει εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς διαδικασίας τροποποιήσεως τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Διεθνοῦς Συμβάσεως ἵνα καθίσταται εὐκολωτέρα καὶ ἐντὸς εὐλόγου χρονικοῦ διαστήματος ἢ ἀποδοχῆ ὑπὸ τῶν κρατῶν—μελῶν αὐτῆς τυχόν νέων τροποποιήσεων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κύπρος τυχάνει ἤδη μέλος τοῦ Διακυβερνητικοῦ Ναυτιλιακοῦ Συμβουλευτικοῦ Ὄργανισμοῦ συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῆς ὑπὸ τοῦ ἐν λόγω Ὄργανισμοῦ ἐπενεχθείσης τροποποιήσεως διὰ τοῦτο καὶ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ἐν λόγω τροποποιήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ὄσον ὑπάρχουν Βουλευτὲς ποὺ θέλουν νὰ μιλήσουν κατὰ τὴν συζήτηση κατ' ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν τότε θὰ μποῦμε στὴ δευτέρη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιαστίτων τῶν Ἄρθρων καὶ τοῦ Πίνακα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον καὶ συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ὄσον ὑπάρχει ἔνσταση;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις τροποποιήσεως τῆς Συμβάσεως. Πίναξ, Πρῶτον Μῆρος καὶ Δεύτερον Μῆρος. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ὄσον ὑπάρχει ἔνσταση;

Ἐγκρίνεται.

Ἐπὶ ὄσον ὑπάρχει ἔνσταση γιὰ τὸν Πίνακα;

Ἐγκρίνεται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Διεθνούς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Τροποποιήσις) (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ὄσον ὑπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθῇ τὸ Νομοσχέδιο σὲ Νόμο σὰν σύνολο;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται σὲ Νόμο σὰν σύνολο.

Γιὰ τὰ ἄλλα Νομοσχέδια δὲν ὑπάρχουν ἔτοιμες ἐκθέσεις τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ θὰ ἀναβληθοῦν γιὰ τὴν προσεχῆ συνεδρία τῆς Βουλῆς.

Μπαίνομε στὸ Κεφάλαιον Γ' — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσῃ τοὺς τίτλους τῶν ἐγγράφων καὶ τῶν Νομοσχεδίων ποὺ ἔχουν κατατεθεῖ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἐπιμετριοῦ Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στην Έπιτροπή Οικονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρότασις Νόμου «Ὁ περί Προστασίας τῆς Παραλίας (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται σὴν Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται σὴν Ἐπιτροπή Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται σὴν Ἐπιτροπή Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί τῆς Ὑπηρεσίας Τηλεπικοινωνιῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται σὴν Ἐπιτροπή Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Ἀναπτύξεως Ἡλεκτρισμοῦ (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται σὴν ἴδια Ἐπιτροπή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται σὴν Ἐπιτροπή Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Καὶ τώρα μπαίνομε στὸ Δ' Κεφάλαιον.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Τό περί Τηλεπικοινωνιών Νομοσχέδιο παραπέμφθηκε στην Έπιτροπή Έμπορίου και Βιομηχανίας. Νομίζω ότι θά έηρεπε νά παραπεμφθεί στην Έπιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έπειδή έστάλη από την Έπιτροπή Έμπορίου και Βιομηχανίας παραπέμφθηκε σ' εκείνη. Νά σταλεί και στές δύο Έπιτροπές.

Έχετε τόν λόγον.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Πάντως, κ. Πρόεδρε, ήθελα νά παρατηρήσω ότι «Ο περί Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977 θά έηρεπε νά σταλεί και στην Έπιτροπή Έσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τό τελευταίο Νομοσχέδιο;

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ναί, περί Ραδιοφωνικού Ίδρύματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νά σταλεί και στις δύο Έπιτροπές.

Τό πρώτο θέμα του Δ' Κεφαλαίου, είναι ή έκθεση τής Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Έσωτερικών επί του θέματος του αναφερομένου ως «Έτησία Έκθεση του Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Κύπρου διά τό έτος 1975». Συνεχίζεται ή συζήτηση.

Ο κ. Χριστοφίδης έχει τόν λόγον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Έξ. κ. Πρόεδρε, άξ. κύριοι συνάδελφοι. Η καθιερωθείσα τακτική ένδελεχοῦς εξέτασης του έργου Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου υπό των αντιπροσώπων του λαού, εγκαινιάζει μίαν νέαν εποχήν ενεργού συμμετοχής του λαού εις την χάραξιν τής πορείας Δημοσίων Οργανισμών, των οποίων τό έργον έχει γενικώτερες επιπτώσεις.

Ο έλεγχος αυτός αποτελεί έν τελευταία ανάλυσει ένάσκησιν βασικού δικαιώματος έλέγχου ό οποίος είναι απαραίτητος διά την διασφάλισιν του Δημοκρατικού καθεστώτος. Βεβαίως τό δικαίωμα του έλέγχου πηγάζει από τό δικαίωμα του λαού νά έλέγχη ό,τιδήποτε προσέρχεται από δημοσίους πόρους.

Τό Ρ.Ι.Κ. άναμφισβητήτως είναι τό σημαντικώτερον μέσον μαζικής επικοινωνίας ή δέ επιτυχία τής άποστολής του άφορά κάθε Κύπριον.

Η έκτασις των πληροφοριών οι οποίαι παρέχονται, ό τρόπος και ή μέθοδος παρουσιάσεως τούτων έχουν άμεσον σχέση με την διαμόρφωσιν του καταλλήλου κλίματος διά την εμπέδωσιν τής Δημοκρατίας.

Η όρθή πληροφοριοδότησις και έν γενει ή αντικειμενική παρουσίασις των ειδήσεων αποτελούν βασικά προϋποθέσεις διά την ένάσκησιν των Δημοκρατικών δικαιωμάτων του λαού.

Ἡ ὀρθὴ ἐνημέρωσις, καὶ τονίζω τοῦτο ἰδιαίτερος, ὀδηγεῖ κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς πεφωτισμένην ἀπόφασιν καὶ ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον συμπλήρωμα τῆς παιδείας τοῦ πολίτου, ὡς καὶ προϋπόθεσιν διὰ τὴν δημιουργίαν σκεπτομένων πολιτῶν εἰς τὴν Κύπρον. Τὸ Ρ.Ι.Κ. ἔχει ἓνα ἐπιπρόσθετον καθῆκον τὸ ὁποῖον σχετίζεται μὲ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Πρῶτον νὰ δίδῃ τὲς σωστὰς ἱστορικὰς διαστάσεις τοῦ ἐγκλήματος τὸ ὁποῖον διεπράχθη εἰς βάρος τῆς Κύπρου.

Τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἴδρυμα μιᾶς χώρας ἀντανακλᾷ σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν πολιτιστικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν στάθμην μιᾶς χώρας.

Καὶ μετὰ ἀπὸ τὴν ἐνδελεχὴ ἐξέτασιν πού διεξήχθη σχετικὰ μὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι εἰς τὴν Κύπρον τὸ Ρ.Ι.Κ. ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἀπαστολήν του καὶ ἡ ὅλη λειτουργία του μαρτυρεῖ ὑψηλὴν Τεχνικὴν Ὀργάνωσιν ἐνῶ ταυτόχρονα παρουσιάζονται εἰδήσεις καὶ ἄλλα προγράμματα κατὰ τρόπον πού συμβάλλουν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ πολιτιστικοῦ ἔργου τῆς κοινωρίας μας.

Ἐἰς μίαν Δημοκρατικὴν κοινωρίαν τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἴδρυμα πρέπει νὰ καλλιεργῆ τὸ Δημοκρατικὸν αἰσθημα διὰ τῆς ἀντικειμενικῆς παρουσιάσεως πολιτικοῦ διαλόγου πού ἀναπτύσσεται εἰς τὴν χώραν.

Εἰς τὴν Κύπρον ὅμως τὸ Ρ.Ι.Κ. ἔχει καὶ ἓνα ἐπιπρόσθετον καθῆκον, νὰ ἐνίσχυσῃ τὸ πολιτικὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ. Καὶ εἰς τὰ δύο αὐτὰ σημεῖα ἡ συμβολὴ τοῦ Ρ.Ι.Κ. εἶναι θετικὴ καὶ συμβάλλει τοιςυτοτρόπως εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀγωνιστικότητος τοῦ λαοῦ.

Διὰ νὰ ἐκτιμῆσῃ ἓνας σωστὰ τί ἐπιτελεῖ τὸ Ρ.Ι.Κ. ἀρκεῖ σήμερα νὰ συγκρίνη τὴν σημερινὴν κατάστασιν μὲ ἐκείνην κατὰ τὸν χρόνον τοῦ πραξικοπήματος καὶ μετὰ ὅταν ὁ Γενικός Διευθυντής καὶ ἄλλοι ἄξιοι συνεργάτες του εἶχαν παραμερισθῆ καὶ τὸ Ρ.Ι.Κ. κατέστη προπαγανδιστικὸν φερέφωνον τοῦ φασισμοῦ.

Ἡ μελέτη τῆς ἐτήσιας ἐκθέσεως διὰ τὲς δραστηριότητες τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου τοῦ 1975 ἀποτελεῖ μίαν καλὴν εὐκαιρίαν διὰ τὴν ἀντίκρουσιν τοῦ ὅλου θέματος τῆς ραδιοφωνίας εἰς τὸν τόπον καὶ εἶναι καὶ ὀρθὸν καὶ ἐνδεδειγμένον ἡ Βουλὴ, ἐκπροσωποῦσα τὸν λαόν, νὰ ἐπιδεικνύη ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὰ μέσα ἐκεῖνα τῆς ἐπικοινωνίας, τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν τὴν βαθυτέραν καὶ μεγαλυτέραν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Ἡ ἐποχὴ μας δὲν ἀπεκλήθη ἀδίκως ἀπὸ ὠρισμένους ὡς ἐποχὴ τῶν ἐπικοινωνιῶν. Διὰ τῆς ἐπικοινωνίας, σήμερον, κατορθώνονται σχεδὸν τὰ πάντα καὶ τὰ ἰσχυρότερα μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας, τὸ ραδιόφωνον δηλ. καὶ ἡ τηλεόρασις, ἀποτελοῦν παράγοντας συνεχῶν κοινωνικῶν μετασχηματισμῶν. Εἶναι, ὅπως παρετήρησεν ὁ Γενικός Διευθυντής τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ εἰς τὴν ἐκθεσίαν του πρὸς τὴν Γενικὴν Διάσκεψιν τῆς Ὀργάνωσεως τὸ 1972, «τὰ κύρια μέσα διὰ τὰς κοινωνικὰς ἐκεῖνας μεταβολὰς πού εἶναι ἀναγκαῖαι εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς τόπου».

Δεδομένης τῆς τεραστίας σημασίας τῶν μέσων αὐτῶν εἶναι καλὸν πού διερευνᾶται κατὰ πόσον λειτουργοῦν τὸ ραδιόφωνον καὶ ἡ τηλεόρασις εἰς τὴν Κύπρον κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικόν.

Μία σειρά ἐρωτημάτων θὰ βοηθῆσῃ τὴν προσπάθειαν διὰ διερεύνησιν τοῦ προβλήματος :

(α) Τὰ νομοθετημένα πλαίσια καθιδρύσεως καὶ λειτουργίας τῆς ραδιοφωνίας εἶναι τὰ ῥέποντα.

Τρία είναι βασικά τὰ καθεστῶτα λειτουργίας τῆς ραδιοφωνίας ἀνά τὸν κόσμον :

- (i) Ἡ ραδιοφωνία ἀποτελεῖ μέλημα Κυβερνητικοῦ τμήματος.
- (ii) Ἡ ραδιοφωνία ἀποτελεῖ ραδιοφωνικὴν ἐπιχείρησιν.
- (iii) Ἡ εὐθύνη διὰ τὴν ραδιοφωνίαν ἀποδίδεται εἰς ἀνεξάρτητον ἴδρυμα τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Πολιτείας ἐντὸς τῶν πλαισίων εἰδικοῦ θεσμικοῦ νόμου καὶ κανονισμῶν.

Εἰς τὴν Κύπρον ἔχει ἐπιλεγῆ ἡ τρίτη λύσις, καὶ ὀρθῶς πιστεύω. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ οὔτε τὸ κέρδος ἔχει ὡς πρῶτον στόχον ἡ ραδιοφωνία, οὔτε τὴν ἐξυπηρέτησιν, ἐν τῇ στενῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὄρου, τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ τὸ γενικώτερον δημόσιον συμφέρον. Τὸ Ρ.Ι.Κ. ἐνεργεῖ ὡς Ὁργανισμὸς Δημοσίας ὠφελείας καὶ εἶναι εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως διὰ τῶν μέσων ἐποπτείας ποῦ τῆς παρέχει ὁ Νόμος νὰ διασφαλίζῃ ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ. ἐνεργεῖ πάντοτε διὰ τὸ Δημόσιον συμφέρον.

(β) Ἀλλὰ διὰ νὰ διατηρῆ τὴν ἀνεξαρτησίαν του ἕνα Ἴδρυμα καὶ νὰ ἐπιτελῇ τοὺς νομοθετημένους στόχους ἀπαιτεῖται ὑγιῆς οἰκονομικὴ βάση. Διαθέτει τὸ Ρ.Ι.Κ. τὴν ὑγιᾶ αὐτὴν βάση;

Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀρνητικὴ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἀλλὰ ἰδιαίτερος μετὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴν, τὸ Ρ.Ι.Κ. μαστίζεται συνεχῶς ἀπὸ σοβαρὰ οἰκονομικὰ προβλήματα. Ὑπάρχουν πολλοὶ λόγοι διὰ τοῦτο, ἀλλὰ ἡ ρίζα τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων ποῦ ἀντιμετωπίζει ἕνα ραδιοφωνικὸν ἴδρυμα εἰς μικρὸν τόπον εἶναι τὸ ἀτυχὲς μὲν, ἀλλὰ γεγονός, ὅτι τὰ ἔσοδα τῆς λειτουργίας ραδιοφώνου καὶ τηλεοράσεως εἶναι γενικῶς ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν πληθυσμὸν ἐνὸς τόπου, ἐνῶ τὰ ἔσοδά του (τόσον εἰς τὸν τομέα τῶν τελῶν ἀδειῶν ὅσον καὶ εἰς τὸν τομέα τῶν διαφημίσεων) εἶναι ἀπολύτως συντηρημένα πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς νήσου. Μὲ τὰς ἰδίας περίπου δαπάνας ποῦ σήμερον λειτουργεῖ τὸ Ρ.Ι.Κ., θὰ ἐξηπηρετεῖτο καὶ πληθυσμὸς 5 ἑκατομμυρίων, ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ συνδρομηταὶ τοῦ Ἰδρύματος εὐρίσκονται μέσα εἰς πληθυσμὸν μισοῦ ἑκατομμυρίου, ἐνῶ τὸ πραξικόπημα καὶ ἡ εἰσβολὴ τοῦ ἔχουν περιορίσει περισσότερο (ἀπώλεια οὐσκευῶν, βιαία μετακινήσις πληθυσμοῦ κλπ.). Ὑπὸ κανονικὰς συνθήκας ὅσον ὀλιγώτεροι οἱ συνδρομηταὶ τόσον μεγαλύτερον τὸ τέλος τῆς ἀδείας.

Τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα τοῦ Ρ.Ι.Κ. ἔχει μελετηθῆ ἐπανεπιλημμένως μετὰ τὴν εἰσβολὴν ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ὁποίαν μετεῖχον καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν. Τὸ συμπέρασμα ὅλων τῶν μελετῶν εἶναι ὅτι τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα τοῦ Ρ.Ι.Κ. εἶναι πρόβλημα ἰσοσκελίσεως τῶν ἐσόδων μετὰ τῶν ἐξόδων. Ἀντιμετώπισις καὶ λύσις τοῦ οἰκονομικοῦ προβλήματος τοῦ Ἰδρύματος ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν διατήρησιν ἀλλὰ καὶ ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν παρεχομένων ὑπ' αὐτοῦ ὑπηρεσιῶν.

(γ) Ποῖαι ὁμως εἶναι αὐταὶ αἱ ὑπηρεσίαι καὶ ποῖαι αἱ προτεραιότητες τοῦ Ἰδρύματος; Καὶ ἡ ἀπλὴ ἀνάγνωσις τῆς ἐτησίης ἐκθέσεως τοῦ Ἰδρύματος δίδει μίαν ἐντυπωσιακὴν εἰκόνα προσφορᾶς εἰς ὄγκον καὶ ποιότητα, καὶ τοῦτο ἀνεξαρτήτως κενῶν, παραλείψεων ἢ σφαλμάτων. Τὸ Ἴδρυμα, κατὰ σειράν προτεραιότητος διὰ τῶν προγραμμάτων του ἐνημερώνει, ἐπιμορφώνει καὶ ψυχαγωγεῖ τὸν λαὸν τοῦ τόπου. Εἰς τὰ πλαίσια τῶν σημερινῶν τραγικῶν συνθηκῶν ἀποτελεῖ τὸ μόνον μέσον ἐπικοινωνίας τῆς Πολιτείας μετὰ τῶν Τουρκοκυπρίων, διατηρεῖ ἐκπομπὰς εἰς τὴν Ἀρμενικὴν, Ἀγγλικὴν, Γαλλικὴν καὶ Ἀραβικὴν, γίνεται κρίκος ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἀποδήμων, συντηρεῖ αὐθεντικὸν ἱστορικὸν ὑλικὸν μοναδικὸν εἰς σημασίαν διὰ τὴν σύγχρονον ἱστορίαν τοῦ τόπου, συμμετέχει κατὰ τρόπον ἐνεργὸν καὶ οὐσιαστικὸν εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς πολιτείας διὰ διαφώτισιν καὶ συμβάλ-

λει κατά τρόπον δημιουργικόν εἰς τὴν πολιτιστικὴν Ζωὴν τοῦ τόπου. Ἡ ποιότης τῆς προσφορᾶς τοῦ ἰδρύματος ἔχει ἀναγνωρισθῆ καὶ ἐκτὸς Κύπρου. Εἰς Ἑλλάδα τὰ προγράμματά του θεωροῦνται πρότυπα, εἰς διαφόρους χώρας αἱ παραγωγαὶ του ἔχουν βραβευθῆ, εἰδικὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης εἰς ἔκθεσίν του διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα τοῦ Ρ.Ι.Κ. ἀναφέρει ὅτι «εἶναι ἐπιπέδου ποῦ σπανίως συναντᾶται». Θὰ ἔπρεπε ὅπωςδήποτε νὰ ἐνισχυθοῦν περαιτέρω αἱ τοπικαὶ παραγωγαὶ, κυρίως εἰς τὴν τηλεόρασιν, ὥστε ἡ ἀναλογία μεταξὺ εἰσαγομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ παραγομένων εἰς τὸν τόπον προγραμμάτων νὰ ἀνατραπῆ ὑπὲρ τῶν τοπικῶν παραγωγῶν καὶ θὰ ἔπρεπε ἐπίσης νὰ ἐνισχυθοῦν περισσότερο τὰ προγράμματα τοῦ Ἰδρύματος εἰς τὴν Τουρκικὴν. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνουσι αὐτὰ, πέραν τῆς οικονομικῆς βάσεως ποῦ εἶναι ἡ πρώτη προϋπόθεσις ἀπαιτεῖται ἐπάρκεια εἰς τεχνικὸν ἐξοπλισμὸν καὶ εἰς ἀνθρώπινον δυναμικόν.

(δ) Ἐχει τεχνικὴν ἐπάρκειαν τὸ Ρ.Ι.Κ.;

Ἡ κατάστασις, δυστυχῶς, δὲν εἶναι εὐχάριστος ὅσον ἀφορᾷ τὸν τεχνικὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ Ἰδρύματος. Καὶ στὸ σημεῖον αὐτὸ ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῆ ἐπὶ τόπου τὸ Ἰδρυμα καὶ νὰ προβῆ σὲ πολλὰς διαπιστώσεις. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται ὅτι οἱ ὑπάρχοντες πομποὶ μεσαίων κυμάτων τοῦ Ἰδρύματος, λειτουργοῦν ἀπὸ 20ετίας, εἶναι δὲ μικροτέρας ἰσχύος ἀπὸ πομποὺς λειτουργοῦντας παρανόμως εἰς τὴν Τουρκοκυπριακὴν πλευράν. Σοβαρὸν μέρος τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν ραδιοθαλάμων εἶναι 20 ἐτῶν καὶ πλέον. Οἱ πομποὶ τῆς τηλεόρασεως ἠγοράσθησαν πρὸ 14 ἐτῶν. Οἱ ἐκ τῶν τριῶν μηχανῶν τηλεκινηματογράφου εἶναι 20 ἐτῶν, ἡ μηχανὴ ἐμφανίσεως ταινιῶν λειτουργεῖ ἀπὸ 15ετίας, αἱ μηχαναὶ λήψεως τηλεθαλάμων ἠγοράσθησαν μεταχειρισμέναι πρὸ 20 ἐτῶν. Τὰ συνεργεῖα ἐξωτερικῶν μεταδόσεων τῆς τηλεόρασεως ἠγοράσθησαν καὶ αὐτὰ μεταχειρισμένα. Ἐλλεῖπει ἐπίσης ἀναγκαῖος τεχνικὸς ἐξοπλισμὸς ὅπως μηχανὴ ἐκτυπώσεως ταινιῶν, πομπὸς βραχέων κυμάτων καὶ ἄλλα. Δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι δι' ὠρισμένα μηχανήματα ὑπάρχει καὶ πρόβλημα ἐξευρέσεως ἀνταλλακτικῶν λόγῳ τοῦ πεπαλαιωμένου τύπου των. Ἡ οικονομικὴ κατάστασις τοῦ Ἰδρύματος δὲν ἐπέτρεπε ἐπὶ ἔτη πρόνοιαν δι' ἀπασβέσεις. Τοιοῦτοτρόπως δὲ δημιουργεῖται ἄμεσον πρόβλημα ἀντικαταστάσεως τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ, διὰ νὰ μὴ γίνῃ λόγος διὰ τὴν ἀνάγκην συμπληρώσεως τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ Ἰδρύματος. Τὸ τεχνικὸν προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος πράττει πᾶν τὸ δυνατόν διὰ τὴν συντήρησιν τῶν μηχανημάτων, προκειμένου αὐτὰ νὰ εἶναι λειτουργήσιμα, ὅμως ἐπικρέμαται συνεχῶς ἡ ἀπειλὴ ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ ὑπάρξῃ διακοπὴ λειτουργίας μηχανημάτων καὶ κατ' ἀνάγκην τοῦ σταθμοῦ.

(ε) Ποία ἡ κατάστασις ὡς πρὸς τὸ ἀνθρώπινον δυναμικόν;

Φαίνεται ὅτι τὸ Ἰδρυμα ἔχει σχετικὴν ἐπάρκειαν εἰς προσωπικὸν τόσον εἰς ἀριθμοὺς ὅσον καὶ εἰς ποιότητα, κατὰ μεγάλην δὲ πλειοψηφίαν νομιμόφρον, δημοκρατικὸν καὶ ἀφοσιωμένον. Διὰ τοῦ συστήματος τῆς ὀρθῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μετεκπαιδεύσεως κατέστη δυνατὴ ἡ δημιουργία μιᾶς ομάδος εἰδικευμένου προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται μὲ ἐπάρκειαν εἰς τὰς σοβαρὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς τηλεόρασεως (εἶναι ἐνδεικτικὸν δὲ ὅτι μέλη τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος τὰ ὁποῖα ἐγκατέλειψαν τὴν νῆσον, διέπρεψαν καὶ διεκρίθησαν ἐκεῖ ὅπου κατέφυγον). Ὅμως χρειάζεται πρόβλεψις διὰ τὸ μέλλον, προκειμένου νὰ διατηρηθοῦν τὰ ἴδια ἐπίπεδα ἐπαρκειᾶς. Ἡ Κύπρος ἀντιμετωπίζει κρίσιμους στιγμάς, εἰς δὲ τὸν τομέα τοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς τηλεόρασεως ὁ ὁποῖος εἶναι τόσον ζωτικὸς διὰ τὸν τόπον, παρατηρεῖται διὰ πρώτην φοράν ἐκτεταμένος συναγωνισμὸς ἀπὸ Τουρκικῆς πλευρᾶς καὶ εἰς τὸ ραδιόφωνον καὶ εἰς τὴν τηλεόρασιν. Ζητοῦμεν, καὶ πρέπει νὰ ζητοῦμεν πολλὰ ἀπὸ τὸ Ρ.Ι.Κ., καὶ περισσότερο ἀκόμη ἀπὸ ὅσα προσφέρει, καὶ ἔχομεν, καὶ εἶναι ὀρθὸν νὰ ἔχομεν, πολλὰς ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὸ Ἰδρυμα. Ὁ ρόλος του εἰς τὸν τομέα τῆς ὑπευθύνου ἐνημερώσεως καὶ συμμετοχῆς μὲ κάθε τρόπον εἰς τὴν τεραστίαν προσπά-

θειαν πού γίνεται δι' ανόρθωσιν τοῦ τόπου καί τῆς συμβολῆς του εἰς τὸν πολλαπλοῦν ἀγῶνα πού διεξάγεται διὰ δικαίωσιν τοῦ τόπου εἶναι πρωταγωνιστικός. Εἶναι ὀρθόν νὰ ἐπισημαίνωνται ἐλλείψεις καί σφάλματα, ἀναπόφευκτα δι' ἕνα ὄργανισμὸν πού προσφέρει συνεχεῖς ὑπηρεσίας καί ἐμφανεῖς εἰς ὅλους, εἰς τόσον εὐαισθητοὺς τομεῖς ὅπως τὸ ραδιόφωνον καί ἡ τηλεόρασις. Ἀλλὰ συγχρόνως θὰ πρέπει εἰς τὸ Ἴδρυμα, τὸ ἐπιφορτισμένον μὲ τὸν τεράστιον αὐτὸν ρόλον, νὰ δοθοῦν τὰ μέσα, προκειμένου νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνταποκριθῆ μὲ τὴν πληρότητα πού ἀπαιτοῦν οἱ περιστάσεις εἰς τὰς ὁλοὲν ἀξανομένας ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν.

Συμπερασματικῶς ὡς στόχοι θὰ πρέπει νὰ τεθοῦν διὰ τὸ μέλλον, μεταξύ ἄλλων, καί τὰ ἑξῆς :

1. Ἡ βελτίωσις τῶν οικονομικῶν τοῦ Ἰδρύματος πού ἀποτελεῖ τὴν βάση διὰ περαιτέρω πρόοδον (ἤδη μελετᾶται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσηγήσις τοῦ Ρ.Ι.Κ. διὰ νέον σύστημα εἰσπράξεως συνδρομῶν). Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ αὐξήσιν τῆς χορηγίας τῆς Κυβερνήσεως ἐπ' ἀνταλλάγματι τὴν κατάργησιν τῶν διαφημίσεων τῶν τσιγάρων.

2. Ἡ ἐπιτάχυνσις τῶν προσπαθειῶν διὰ τηλεοπτικὴν σύνδεσιν μὲ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον (ἐφ' ὅσον ἡ κάλυψις τῆς Κύπρου ἐπιτευχθῆ διὰ τῶν καθιερωμένων ὑψοσταθμῶν τηλεοράσεως).

3. Ἡ λελογισμένη ἐπέκτασις τῶν ἐκπομπῶν τῆς τηλεοράσεως ἰδιαίτερος δὲ τῶν τοπικῶν παραγωγῶν εἰς βάρος τῶν εἰσαγομένων προγραμμάτων.

4. Ἡ σταδιακὴ ἀντικατάστασις πεπαλαιωμένου τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

5. Ἡ συστηματικὴ ἀξιοποίησις τοῦ συνεργείου ἐξωτερικῶν μεταδόσεων τῆς τηλεοράσεως εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς τοῦ τόπου καί παγκυπρίως.

6. Ἡ σταδιακὴ ἐπέκτασις τῶν ἐκπομπῶν εἰς τὴν Τουρκικὴν, ἐφ' ὅσον ἐξευρεθῆ τὸ κατάλληλον προσωπικόν.

7. Ἡ μὲ κάθε τρόπον ἐπέκτασις τῆς καλύψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καί τῆς ἐν γένει πολιτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

Ἡ γενικὴ διαπίστωσις εἶναι ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ. πρέπει νὰ ἐνισχυθῆ διὰ νὰ μπορέσῃ νὰ συμβάλῃ ἀκόμη περισσότερον εἰς τὸν ἀγῶνα δι' ἐπιβίωσιν τῆς Κύπρου. Καί σωστὸν εἶναι νὰ ἀποδοθῆ δίκαιος ἔπαινος εἰς τὸν κ. Ἀνδρέαν Χριστοφίδην διὰ τὸ ἀξιόλογον ἔργον πού ἐπιτελεῖ γιατί κοινωνίες πού δὲν ἐπαινοῦν τὰ ἄξια στελέχη τους εἶναι καταδικασμένες εἰς τὴν φθοράν.

Πολλὲς φορές ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς ἔτυχεν νὰ ἐπικρίνωμεν εἴτε τὸ ἔργον Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν εἴτε τοὺς Διευθυντές των. Μὲ τὸ ἴδιον συναίσθημα καθήκοντος ἐπιθυμοῦμεν ὅπως ἐπαινώσωμεν τὴν ἀξίαν ἡγεσίαν τοῦ Ρ.Ι.Κ., καί ὅλους τοὺς συνεργάτες του.

Τὸ ραδιόφωνον πρέπει νὰ παραμείνῃ στρατευμένον διὰ τὴν Δημοκρατίαν καί ὑπηρεσίαν τοῦ ἀγῶνος δι' ἐπιβίωσιν τῆς Κύπρου, καί ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς σὲ ὅποιανδήποτε Κυβερνητικὴν πρωτοβουλίαν δι' ἐνίσχυσίν του.

Πρέπει νὰ κατανοήσωμεν ὅτι ἐπενδύσεις διὰ τὸ Ραδιόφωνικὸν Ἴδρυμα καί ἄλλους Ὄργανισμοὺς Δημοσίας ὠφελείας ἀσσκοποῦν σὲ μακροπρόθεσμα ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα δὲν μετροῦνται πάντα μὲ ὑλικά μέσα ἀλλὰ μὲ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος εἰς τὸ ὁποῖον ζῶμεν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔτι :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Πρωτ' άπ' όλα θάθελα νά έκφράσω ίκανοποίηση γιά τó ότι ή 'Επιτροπή 'Εσωτερικών τής Βουλής άσχολήθηκε μέ τόση έπιμέλεια και ύπευθυνότητα σέ έπτά συνεδριάσεις της μέ τήν 'Ετήσια "Εκθεση του ΡΙΚ γιά τó 1975. Αυτό και μόνο δείχνει πόση σημασία άποδίδει τó Σώμα στό έργο του ΡΙΚ, σάν του πió μαζικού όργάνου ένήμερωσης και άνόδου του πολιτιστικού επιπέδου του λαού μας.

Είναί κρίμα πού ή άξιόλογη "Εκθεση τής 'Επιτροπής 'Εσωτερικών είναι γραμμένη σέ μιá ψυχρή, άποκρουστική καθαρεύουσα, ένw ή "Εκθεση του ΡΙΚ, έκτός άπό τόν τίτλο του έξωφύλλου της, είναι γραμμένη σέ γλαφυρή δημοτική. Η "Εκθεση τής 'Επιτροπής 'Εσωτερικών έπιμένει τόσο πολύ στήν καθαρεύουσα, πού περιλαμβάνει όλόκληρα άποσπάσματα τής "Εκθεσης του ΡΙΚ (όπως οί στόχοι και προτεραιότητες του 'Ιδρύματος) μεταφρασμένα κατά λέξη στήν καθαρεύουσα!! Γιατί τόσος κόπος; Νομίζω πώς είναι καιρός ν' άρχίσει νά μπαίνει ή δημοτική και στα έπίσημα έγγραφα τής Βουλής, άφου, μάλιστα, κυριαρχεί πιά στις άγορεύσεις τών Βουλευτών.

Και τώρα σέ μερικά θέματα ουσίας:

Η "Εκθεση του ΡΙΚ άφορά ένα άπό τά πió δύσκολα χρόνια τής Κύπρου, άπό κάθε άποψη, τó 1975, τόν πρώτο χρόνο μετά τó φασιστικό πραξικόπημα, τήν Τουρκική στρατιωτική έπίδρομή, τó Ξερίζωμα 200 χιλιάδων Κυπρίων άπό τά σπίτια τους, τόν χαμό χιλιάδων άνθρώπων και τήν κατοχή 40% του κυπριακού έδάφους.

Άλλά τó 1975 δέν ήταν μόνο χρόνος έρειπίων, δυστυχίας και άπογοητεύσεων γιά τόν κυπριακό λαό. Ήταν και χρόνος άγώνων γιά τήν έπιβίωση του, ó χρόνος έπιστροφής του Προέδρου Μακαρίου, χρόνος άναζωογόνησης και άναπέρωσης τών έλπίδων του.

"Όλες οί ύγιείς δυνάμεις του λαού μας άνασυντάχθηκαν και συνέχισαν πió συντονισμένα και πió άποφασιστικά τόν άγώνα γιά μιá Κύπρο άνεξάρτητη, άδέσμευτη, άποστρατικοποιημένη. Ήταν ένας χρόνος στράτευσης και άγώνα γιά τήν άναζωογόνηση σ' όλους τούς τομείς τής οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ζωής του τόπου.

Μέσα σέ τέτοιες συνθήκες δοκιμάστηκαν τó 1975, όχι μόνο τά άτομα, αλλά και όλόκληροι όργανισμοί, ιδρύματα και θεσμοί.

Πρέπει νά πούμε πώς τó ΡΙΚ μέσα στό 1975, παρά τήν βαθειά ήθική και πολιτική κρίση πού πέρασε στό χουντικό πραξικόπημα, μπόρεσε νά επαναδραστηριοποιηθεί και νά ένταχθεί στόν άγώνα τής Κύπρου. Παρ' όλο πού δέν έγινε ή άναγκαία κάθαρση και έξυγίανση του προσωπικού άπό τά στοιχεία εκείνα πού έγιναν φορείς του ένοπλου χουντικού πραξικοπήματος και τών φασιστικών μεθόδων στό ίδρυμα, ή Διεύθυνση κατόρθωσε νά έπιτελέσει τó έργο πού άναφέρεται στήν "Εκθεση τής 'Επιτροπής.

'Επιτρέψτε μου ν' άναφερθώ σύντομα σέ όρισμένους μόνο τομείς τής δουλειάς του 'Ιδρύματος.

Τά δελτία ειδήσεων αύξήθηκαν ίκανοποιητικά κι' άπόκτησαν περισσότερο πολιτικό περιεχόμενο. Η εύρύτερη είδησεολογική κάλυψη τών έσωτερικών γεγονότων τó 1975 ήταν άπόλυτα όρθή. 'Ιδιαίτερα άξιέπαινη ήταν ή τακτική προβολή τής ζωής, τών προβλημάτων και τής δραστηριότητας τών προσφύγων, τών έγκλωβισμένων, τών οικογενειών τών άγνοουμένων και τών όργανώσεων τους.

Παρ' όλα αυτά δεν μπορούμε νάμαστε απόλυτα ικανοποιημένοι από τὸ τμήμα εἰδήσεων. Πρῶτ' ἀπ' όλα, σημαντικά γεγονότα στὸν κόσμο δὲν μεταδίδονται ικανοποιητικά ἢ δὲν μεταδίδονται καθόλου, ἐνῶ ἀσημαντες εἰδήσεις ποὺ δὲν παρουσιάζουν κανένα ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν Κύπριο ἀκροατὴ ἐπαναλαμβάνονται πολλές φορές. Συχνὰ ὑπεισέρχεται στὶς εἰδήσεις ἡ ἱμπεριαλιστικὴ προπαγάνδα τῶν δυτικῶν πρακτορείων, ποὺ εἴτε δὲν συνάδει μὲ τὴ θέση καὶ τὴν πολιτικὴ μας, σὰν ἀδέσμευτης χώρας, εἴτε εἶναι βλαβερὴ γιὰ τὴν ὑπόθεσιν μας. Γενικὰ πρέπει νὰ βελτιωθεῖ ἡ ἐνημέρωση τοῦ κυπριακοῦ κοινοῦ γιὰ τὸ τί γίνεται στὸν κόσμο καὶ πάνω σ' όλα τὰ σημαντικά διεθνῆ γεγονότα. Πρέπει νὰ δίνονται μὲ ἀντικειμενικότητα καὶ φροντίδα ὅλα τὰ ἀξιόλογα γεγονότα στὴ ζωὴ τῶν λαῶν ὅλων τῶν ἡπείρων, κί' ἰδιαίτερα ἀπὸ τίς χώρες τοῦ τρίτου κόσμου καὶ τὰ σοσιαλιστικά κράτη, ποὺ σήμερα δὲν καλύπτονται ικανοποιητικά. Οἱ εἰδήσεις πρέπει νὰ δίνουν μιὰν ὀρθὴ εἰκόνα τῶν ἐξελίξεων σ' ὅλο τὸν κόσμο, γιατί μόνο ἔτσι ὁ Κύπριος ἀκροατὴς θὰ κατανοήσῃ τὰ δικά μας προβλήματα καὶ τὴ θέση τῆς Κύπρου στὸ σύγχρονο κόσμο. Στὸ παρελθὸν συχνὰ καλλιεργήθηκαν λανθασμένες ἐντυπώσεις καὶ ψευδαισθήσεις ἀπὸ τὴν ἰδιαίτερη προβολὴ προπαγανδιστικῶν εἰδήσεων κ' ὅλα αὐτὰ ζήμιωσαν τὸν ἀγῶνα μας.

Ἄκόμα μεγαλύτερη ἀντικειμενικότητα πρέπει νὰ ἐπιδεικνύεται στὴ μετάδοση ἐσωτερικῶν πολιτικῶν εἰδήσεων ἀπὸ τὸ ΡΙΚ, γιατί κί' ἐδῶ ὑπῆρξαν τὸ 1975 (καὶ ὑπάρχουν ἀκόμα) σοβαρὰ παράπονα γιὰ δυσμενεῖς διακρίσεις σὲ βάρος ἀκριβῶς ἐκείνων τῶν πολιτικῶν δυνάμεων ποὺ ἀγωνίζονταν μὲ τὴν μεγαλύτερη συνέπεια καὶ αὐτοθυσίαν γιὰ τὴ σωτηρία τῆς Κύπρου.

Θάταν ἴσως παράλειψη, ἂν δὲν ἀναφερόμουν στὶς ἐκπομπές τοῦ ΡΙΚ στὴν τουρκικὴ, γιατί αὐτὲς ἀποκοῦν ὅλοένα καὶ μεγαλύτερη σημασίαν γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀλληλοκατανόησης καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης ἀνάμεσα στὶς δυὸ μεγάλες κοινότητες τῆς Κύπρου. Οἱ ἐκπομπές αὐτὲς πρέπει νὰ ἐνισχυθοῦν καὶ νὰ βελτιωθοῦν γιὰ ν' ἀποτελέσουν μιὰ γέφυρα ὀρθῆς ἐνημέρωσης καὶ ἀλληλοκατανόησης.

Στὰ προγράμματα τῆς Τηλεόρασης ὑπῆρξε τὸ 1975 μιὰ σοβαρὴ βελτίωση καὶ προσαρμογὴ στὶς νέες συνθῆκες. Ἰδιαίτερη μνεῖα πρέπει νὰ γίνει σὲ δυὸ ταινίες ποὺ γύρισε τὸ ΡΙΚ ἢ «Κύπρος 1974—μὲ τὰ μάτια τῶν παιδιῶν» καὶ τὸ «Χρονικὸ τῆς Κυπριακῆς Συμφορᾶς» ποὺ ἐπάξια τιμῆθηκαν μὲ πρῶτα βραβεῖα στὸ Κινηματογραφικὸ Φεστιβάλ τῆς Θεσσαλονίκης. Γενικὰ τὸ χρόνο αὐτὸ γυρίστηκαν ἀρκετὰ ντοκυμεντέρ στὴν Κύπρον καὶ τὸ ἐξωτερικὸ, ἐξυπηρετικά γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς Κύπρου, παρὰ τὰ πενιχρὰ μέσα καὶ τὸ ἐλλειπὲς προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος.

Στὸ πρόγραμμα τῆς Τηλεόρασης ὑπῆρξαν ἀρκετὲς ἀξιόλογες ταινίες πολιτιστικῆς, ψυχαγωγικῆς καὶ μορφωτικῆς. Παράλληλα ὅμως ὑπῆρξαν ἀρκετὲς ταινίες βίας καὶ ἐγκλήματος. Ξένες πρὸς τὴν πολιτιστικὴν μας παράδοση καὶ πάρα πολλὰ σήριαλς πολὺ χαμηλοῦ καλλιτεχνικοῦ ἐπιπέδου.

Ἄν ὑπῆρχαν περισσότερες σειρές μορφωτικῶν ταινιῶν, ὅπως «ἡ ἀνέλιξη τοῦ ἀνθρώπου» καὶ ἡ «ἐπιβίωση», ποὺ προβλήθηκαν τὸ 1975, ἡ τηλεόραση θὰ γινόταν βασικὸς παράγοντας ἐπιμόρφωσης γιὰ ὅλοκληρον τὸ λαὸν μας. Ὑπάρχουν πολλές καλὲς ταινίες βιολογικοῦ, ἱστορικοῦ, γεωγραφικοῦ, ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου, ποὺ μποροῦν νὰ ἐξασφαλισθοῦν εὐκόλα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ νὰ προβληθοῦν γιὰ μαθητὲς καὶ ἐνήλικες ἀπὸ τὴν τηλεόραση. Ἐπίσης ὑπάρχουν ἀρκετὲς ταινίες πολιτιστικῆς καὶ ψυχαγωγικῆς ψηλότερου ἐπιπέδου ἀπὸ τὰ φτηνὰ σήριαλς καὶ τίς ταινίες βίας, τρόμου καὶ ἐγκλήματος, ποὺ προβάλλονται σχεδὸν κάθε νύχτα στὴν τηλεόραση. Στὶς συνθῆκες τῆς Κύπρου ἡ τηλεόραση πρέπει συστηματικὰ ν' ἀνεβάζει τὸ πολιτιστικὸ, καλλιτεχνικὸ καὶ μορφωτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ. Φοβόμαστε πῶς πολλὲς ταινίες κάνουν τὸ ἀντίθετο.

Δέν νομίζω ότι χρειάζεται ν' απαριθμήσουμε όλες τις βελτιώσεις και τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ ραδιοφώνου και τῆς τηλεόρασης, πού βρίσκονται στήν ἐκθεση. Ἐπαναλαμβάνομε, ὅτι αὐτά ἐπιτεύχθηκαν μέσα σέ δύσκολες συνθήκες, μέ ἑλλιπές προσωπικό και πενιχρά οἰκονομικά και τεχνικά μέσα.

Ἐπειδή πιστεύομε στή μεγάλη πολιτική σημασία και τή μεγάλη πολιτιστική και μορφωτική ἀποστολή τοῦ ραδιοφώνου και τῆς τηλεόρασης, θά πρέπει ἡ Βουλή σάν σῶμα νά διαδηλώσει τήν συμπαράστασή της και τήν πρόθεση της νά ἐνισχύσει τὸ ἔργο τοῦ ΡΙΚ. Γιὰ νά γίνει αὐτό χρειάζονται ἐπαρκῆ οἰκονομικά μέσα, ἀνανέωση τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ και τῶν ἐγκαταστάσεων του. Χρειάζεται ὅμως, προπαντός, κατάλληλη ἐπένδρωση τοῦ ραδιοφώνου και τῆς τηλεόρασης ἀπό ἀνθρώπους, ὄχι μόνο ἄριστα καταρτισμένους στή δουλειά τους, ἀλλά και ἀφοσιωμένους στήν ὑπόθεση τῆς Κύπρου και τοῦ λαοῦ της. Στὸ στάδιο πού περνοῦμε ὁ πατριωτισμός, ἡ ἀγωνιστικότητα, ἡ πίστη στὰ δημοκρατικά ἰδεώδη, ἡ πολιτική ὠριμότητα και ἡ ἀφοσίωση στήν γραμμὴ Μακαρίου—Ἐθνικοῦ Συμβουλίου εἶναι βασικά κι' ἀπαραίτητα προσόντα. Οἱ ἄνθρωποι πού πρόδωσαν τήν Κύπρο και τή δημοκρατία τὸ 1974, οἱ ἄνθρωποι πού πήραν μέρος στὸ πραξικόπημα και προκάλεσαν τήν τραγωδία τοῦ λαοῦ μας δέν μποροῦν νά ἐργάζονται στὸ ΡΙΚ γιὰ πολλοὺς λόγους. Μὲ τήν κάθαρση και τήν ἐξυγίανση εἶναι βέβαιο ὅτι θά ἐπικρατήσῃ νέα δημιουργικὴ ἀτμόσφαιρα στὸ Ἴδρυμα και νέο πνεῦμα συλλογικῆς δουλειᾶς. Θά λείψουν τότε και οἱ δυσμενεῖς διακρίσεις και θά περιοριστῇ ἡ διείσδυση τῆς ξένης προπαγάνδας στὰ προγράμματα τοῦ ΡΙΚ.

Ἡ πολιτικὴ κάθαρση στὸ Ἴδρυμα θά συμβάλῃ ἀποφασιστικά ὄχι μόνο στή βελτίωση τῆς δουλειᾶς τοῦ Ἰδρύματος, ἀλλά και στήν αὔξηση τοῦ κύρους του, τῆς ἐπιρροῆς του μέσα στὸ λαό, στήν ἐκπλήρωση τοῦ ἀγωνιστικοῦ του ρόλου.

Εἶναι καθήκον τῆς Βουλῆς ὅπως και τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νά βοηθήσουν τὸ ΡΙΚ μέ κάθε τρόπο νά προωθήσῃ και νά πραγματοποιήσῃ ὅλους τοὺς στόχους και τίς ἐπιδιώξεις πού ἐξυπηρετοῦν ὀρθὰ τὸν δύσκολο ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας γιὰ ἐπιδίωξη, ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τήν ξένη κατοχή, εἰρήνη και πρόοδο σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κοινωνικῆς δραστηριότητας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας ἔχει τὸν λόγον.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευτές.

Ἡ ἐκθεση τοῦ Ρ.Ι.Κ. διὰ τὸ 1975 ἔδωσε τήν εὐκαιρία στήν Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν νά ἀναλύσῃ σέ βάθος τήν λειτουργία, τίς δραστηριότητες, τήν πολιτικὴ, τὰ ἐπιτεύγματα, τίς ἀδυναμίες, τίς ἐλλείψεις, τοὺς στόχους και προτεραιότητες τοῦ Ἰδρύματος.

Τὰ πορίσματα τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρονται ἐκτενῶς εἰς τήν ἐκθεση ἡ ὁποία ἀναγνώσθηκε στὸ Σῶμα σέ προηγούμενη συνεδρίαση. Περιπτώ νά ἐπαναλάβομε θέσεις πού βρίσκονται ὀλοκάθαρα στήν ἐκθεση. Αἰσθανόμεθα μόνο τήν ἀνάγκη νά τονίσουμε ὀρισμένες θέσεις.

Εἶναι ἀπόλυτη και ἄμεση ἀνάγκη νά ἐνδυναμωθοῦν τὰ οἰκονομικά τοῦ Ἰδρύματος γιὰ νά μπορεῖ τοῦτο νά ἀντεπεξέλθῃ στὸ ὑψηλὸ ἔργο του.

Ἰδιαίτερα στοὺς δύσκολους καιροὺς πού διέρχεται ἡ πατρίδα μας σήμερα ἡ συνεισφορὰ τοῦ Ρ.Ι.Κ. σάν τοῦ βασικώτερου μέσου μαζικῆς ἐπικοινωνίας ἀποκτᾶ αὐξημένη σημασία. Γιὰ αὐτοὺς τοὺς καιροὺς τὸ Ρ.Ι.Κ.

είναι στρατευμένο και πρέπει να είναι στρατευμένο στο τεράστιο έργο της εθνικής επίβιωσης. Και οι στόχοι του είναι και πρέπει να είναι μεγαλεπήβολοι. Σαν τέτοιοι είναι η συντήρηση και επέκταση της γνώμης και η συντήρηση της μνήμης για την εθνική μας κληρονομιά, πολιτισμό και παράδοση, η συντήρηση του αγωνιστικού πνεύματος, η ένδυνάμωση και επιμόρφωση του λαού για να μπορεί αυτός να ασκεί καλλίτερα τα δημοκρατικά του δικαιώματα και να αντιλαμβάνεται και να δέχεται τις ευθύνες του, η μόρφωση του λαού, η δημιουργία συνθηκών και προϋποθέσεων για επαναγεφύρωση του χάσματος μεταξύ Έλληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων με γνώμονα και στόχο τη διαφύλαξη μιας ενωμένης, ανεξάρτητης, αδέσμευτης Κύπρου από κάθε ξένη επίβουλη.

Και δεν είναι δυνατό αυτοί οι μεγάλοι μεγαλεπήβολοι στόχοι να επιτευχθούν με τα πενιχρά μέσα τα οποία διαθέτει το Ίδρυμα. Δεν μπορούμε επίσης συνεχώς να αναμένουμε ότι τις έλλειψεις στον τεχνικό τομέα θα τις καλύπτουν η απόδοση, ή εφευρετικότητα και η επάρκεια του προσωπικού του. Είναι αξιέπαινη βεβαίως και η απόδοση και η επάρκεια και η εφευρετικότητα που πολλές φορές έτυχαν διεθνούς έπαινου, όπως π.χ. η τηλεοπτική Ζεϋξίς με την Ελλάδα με την οποία χάρις στην εφευρετικότητα τεχνικών του Ίδρύματος μπορούμε να δούμε ζωντανά προγράμματα από το έξωτερικό, προγράμματα διεθνούς ενδιαφέροντος.

Κάποτε όμως, κ. Πρόεδρε, και η απόδοση και η εφευρετικότητα δεν θα άρκοιεν. Γιατί τα άμοιρα πεπαλαιωμένα μηχανήματα θα πρέπει να αντικατασταθούν. Και θα μπορούεν να αντικατασταθούν μόνον όταν υπάρχει οικονομική δυνατότητα.

Επείγει λοιπόν η ένδυνάμωση των οικονομικών του Ρ.Ι.Κ. Και γι' αυτό χρειάζεται προγραμματισμός και μελέτη και από το Ίδρυμα και από την Κυβέρνηση γιατί οι στόχοι του Ρ.Ι.Κ. είναι και πρέπει να είναι κύριοι στόχοι της Κυβέρνησης. Και γιατί η Κυβέρνηση ως εκ της θέσης της πρέπει να λάβει το μεγαλύτερο μέρος των οικονομικών βαρών ως εκ της φύσεως της υπηρεσίας και των στόχων του Ίδρύματος.

Πρωτεύουσα θέση, έντιμοι κύριοι Βουλευτές, στους στόχους του Ίδρύματος κατέχει η προσπάθεια για όρθη και πλήρη ενημέρωση και πληροφόρηση του λαού. Γιατί δεν μπορεί ο λαός να διαδραματίσει το ρόλο που απαιτείται από αυτόν όταν δεν πληροφορείται επαρκώς στον κοινωνικό, πολιτιστικό αλλά κυρίως πολιτικό τομέα σέ πολύ ευρύ πλάνο. Η σωστή και πλήρης ενημέρωση στον πολιτικό κυρίως τομέα είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Τέτοια ενημέρωση βοηθά τον λαό να γνωρίσει και ενασκήσει γνώσια τα δημοκρατικά δικαιώματά του και να διαφυλάξει και να συνειδητοποιήσει τις υποχρεώσεις του βεβαίως.

Και δεν μπορεί αυτή η πολιτική ενημέρωση και πληροφόρηση να είναι πλήρης αν δεν δίδεται μεταξύ άλλων η εύχέρεια στο λαό να πληροφορείται πλήρως, τονίζω πλήρως, πάνω στις δραστηριότητες, τις σκέψεις, τις θέσεις των Βουλευτών του, των αντιπροσώπων του στη Βουλή. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι το Ρ.Ι.Κ. αποτελεί το πληρέστερο μέσο πληροφόρησης και επαφής του κοινού με τους Βουλευτές του κυρίως όσον αφορά τις εργασίες τους στη Βουλή, ιδιαίτερα με την μετάδοση εργασιών της Βουλής από Ραδιοφώνου. Και λέμε ότι το Ρ.Ι.Κ. είναι το πληρέστερο μέσο πληροφόρησης και ενημέρωσης γιατί μεταφέρει στο κοινό όλες τις απόψεις όλων των Βουλευτών, όλων των ομάδων συστηματικά, για να μπορεί τοῦτο να κρίνει και να επικρίνει τη Βουλή του αν είναι ανάγκη. Αλλά και να δώσει έπαινο αν τέτοιος επιβάλλεται.

Και πρέπει έμεις οι Βουλευταί, η όρισμένοι τουλάχιστον από μās που δεν τυγχάνουν δημοσιογραφικής εύνοιας ή εύνοιας ιδιοκτητών ή άρχισυντακτών έφημερίδων, πρέπει λέω να είμαστε ιδιαίτερα εύτυχεις για την

συνεισφορά του Ρ.Ι.Κ. σ' αυτό τόν τομέα γιατί πολλές φορές είναι και η μόνη δίκαιη, ανεπηρέαστη, άκομμάτιστη, πλήρης συνεισφορά. Για πολλούς λόγους πού δέν είναι του παρόντος νά αναλύσουμε ή ενημέρωση του λαού στον τομέα αυτό από άλλα μέσα μαζικής επικοινωνίας, τις έφημερίδες ειδικότερα, δέν γίνεται στο βαθμό πού πρέπει από όλες τις μερίδες των μέσων τούτων, στην πληρότητα πού πρέπει, στην καθολικότητα πού πρέπει, συστηματικά, όρθά χωρίς προκατάληψη, χωρίς κομματική ή άλλη εύνοια σε ποσοστό ανάλογο εκάστου Βουλευτού ή εκάστης ομάδος. Δέν μπορεί νά είναι κανείς εύτυχής όταν πολλές φορές βασικές θέσεις Βουλευτών στη Βουλή, ή ομάδος Βουλευτών, μεγάλης ή μικρής, άγνοούνται από μέσα μαζικής επικοινωνίας, παρασιωπούνται, διαστρεβλώνονται πολλές φορές. Ο λαός, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δικαιούται πληρέστερης και πιό ακριβοδίκαιης και πιό άκομμάτιστης πληροφόρησης για τις θέσεις των αντιπροσώπων του στη Βουλή.

Δέν μπορεί κανείς νά ισχυρισθεί ότι ο λαός μας σ' ένα δημοκρατικό καθεστώς σαν τó δικό μας πληροφορείται πλήρως για τούς Βουλευτές του όταν μερίδα τύπου δημιουργεί φράγμα στην πληροφόρηση μεταξύ του λαού και των Βουλευτών του ή όρισμένων πού, πού όπως τόνισα πιό πάνω, δέν τυγχάνουν κάποιας εύνοιας. Η πληροφόρηση δέν είναι αυτή πού πρέπει όταν με έντεχνο ή άλλο τρόπο ακόμα και τά όνόματα όρισμένων Βουλευτών καταδικάζονται σε άφάνεια δημοσιογραφική και ούδεμία αναφορά γίνεται σ' αυτά. Και αυτό γίνεται συστηματικά. Αύτή είναι ή κατάσταση, έντιμοι κύριοι Βουλευταί, και δέν θά έκτελούσαμε τó καθήκον μας άν δέν πληροφορούσαμε γι' αυτό τόν λαό πού μάς εξέλεξε.

Γι' αυτό και ή συνεισφορά του Ρ.Ι.Κ. προς κάλυψη του κενού πού υπάρχει, του σκανδαλώδους κενού πού υπάρχει, μάς προκαλεί μεγάλη ίκανοποίηση και αποδίδουμε γι' αυτό δίκαιο έπαινο.

Εύχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Χατζηδημητρίου έχει τόν λόγον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Συζητούμε για τó Ραδιόφωνο και την τηλεόραση ένός τόπου πού διαφημίζει συνεχώς και νέα μοντέλλα αυτοκινήτων, σπουδαία κέντρα άναψυχής, σαπούνια, κρέμες πολυτελείας, έστιατόρια, όρχήστρες, 80 ποικιλίες φαγητών, καλλυντικά και φαγητά άδυνατίσματος.

Τó ραδιόφωνο και ή τηλεόραση μας είναι προσαρμοσμένα στις κοινωνικές άξεις πού τó περιβάλλουν, τó κέρδος, την καλοζωή, τó σκότωμα τής ώρας, την στιγμή πού υπάρχουν πρόσφυγες, οικογένειες άγνοουμένων, οικογένειες σκοτωμένων και όρφανά.

Παρουσίασε όμως και πολιτιστικά προγράμματα, μίλησε κι' εργάστηκε τó Ίδρυμα για τούς άγνοουμένους και τούς πρόσφυγες, γυρίστηκαν σημαντικά ντοκυμανταιρ γύρω από τó Κυπριακό, κουράστηκαν οι υπάλληλοι του ιδρύματος βαρυσφορτωμένοι με πολλά καθήκοντα. Όλα αυτά βγαίνουν από την Έκθεση πού συζητούμε.

Είναι όμως ή Έκθεση του 1975 διαφωτιστική στο βαθμό πού θάπρεπε γύρω από τή λειτουργία και τούς σκοπούς του Ίδρύματος;

Η Έκθεση αύτή είναι συνταγμένη στα πρότυπα των προηγούμενων εκθέσεων. Ο άναγνώστης της έχει την έντύπωση ότι άπλώς αφαιρούνται

από χρόνο σε χρόνο ορισμένες λέξεις και προστίθενται νέες. Αυτό σίγουρα οδήγησε και την Έπιτροπή Έσωτερικῶν νά συμπεράνει ὅτι ἐπιβαλλόταν λεπτομερέστερη ἀνάλυση τῶν πεπραγμένων τοῦ Ἰδρύματος.

Κί εἶναι γεγονός, ἂν εἶχες νά στηριχτεῖς μόνο στήν "Έκθεση, δέν θάχες οὔτε νά σχολιάσεις οὔτε νά συζητήσεις πολλά πράγματα. Μιάς ὅμως καί γίνονται τόσες δαπάνες γιά τήν ἔκδοση ἑνός βιβλίου 116 σελίδων θάπρεπε νά δινόταν περισσότερη σημασία στά προβλήματα τῆς λειτουργίας, στίς ἀποφάσεις πού πάρθηκαν πάνω σέ σημαντικά ζητήματα, στίς ἐρωτήσεις ἢ στίς διαφωνίες πού ἐκφράστηκαν γιά τόν τρόπο τῆς λειτουργίας ἑνός ἰδρύματος πού ἀπορροφᾷ τό μέγα ποσόν τοῦ 1,5 ἐκ. λιρῶν ἀπό τόν Κύπριο φορολογούμενο.

Μετροφυλλώντας τίς ἐκθέσεις τοῦ Ρ.Ι.Κ. θάπρεπε νά ἀριθμοῦνται τά προηγούμενα πού συνιστοῦν τελικά τή βάση τῆς λειτουργίας του, τήν παράδοσή του. Δυστυχῶς εἶναι ὅλες οἱ ἐκθέσεις τό ἴδιο πληχτικές, στατικές, πληροφοριακές.

Εἶναι δύσκολο ἂν ὄχι ἀδύνατο ν' ἀντιληφθεῖς πῶς τά συγκλονιστικά γεγονότα ἀπό τῆς ἴδρυσης τοῦ Ἰδρύματος μέχρι σήμερα ἄφησαν τήν σφραγίδα τους στό ΡΙΚ.

Ἀπ' ὅλα ὅσα γράφονται φαίνεται τό πιό σημαντικό νά εἶναι ἡ ἀρχειοθήκη τοῦ Ἰδρύματος πού ὑπέστη καί αὐτή τήν φοβερή περιπέτεια τῆς Χούντας καί τοῦ πραξικοπήματος μέ τήν πυρκαϊά καί τήν καταστροφή μεγάλου μέρους τοῦ ἀρχείου.

Τίποτε ἄλλο δέν προδίδει μνήμη ἢ ἱστορικές ἀποφάσεις τοῦ Ἰδρύματος.

Εἶχε ὅμως τή δυνατότητα ἄλλης διαδρομῆς τό Ρ.Ι.Κ. ;

Δέν πρέπει νά ξεχνοῦμε ὅτι ὁ Ραδιοφωνικός μας σταθμός ἰδρύθηκε τό 1951 καί ἔφτασε σέ κατάσταση πλήρους λειτουργίας σχεδόν ταυτόχρονα μέ τόν ἀντιαποικιακό ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Τότε ἡ Ραδιοφωνική Ἰπηρεσία ἦταν ὄργανο πολιτικῆς προπαγάνδας τῆς ἀποικιοκρατίας πού σκοπό εἶχε τήν κάμψη τοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ.

Αὐτή τή Ραδιοφωνία παράλαβε ἡ Κυπριακή Δημοκρατία τό 1960 κί ἀσφαλῶς τό "Ἰδρυμα πού ἐργάστηκε ἐνάντια στό λαό καί τόν τόπο δέν μποροῦσε νά μετασχηματιστεῖ σέ προασπιστή καί ὑπέρμαχο τῆς νέας περιόδου. Ἐκτός φυσικά ἂν ἐγίνοντο δραστικές καί ἀναγκαῖες ἀλλαγές.

Στό πρῶτο διάστημα μετά τήν ἀνεξαρτησία τό Ρ.Ι.Κ. πελαγοδρόμησε ἀνάμεσα στήν ἔλλειψη προσανατολισμοῦ, στήν σύγχυση σχετικά μέ τήν ἐξυπηρέτηση τοῦ κράτους καί τοῦ ἐθνικιστικοῦ πνεύματος. Ἐμφανίστηκε μεγάλη δόση σαλταδορισμοῦ, πρᾶγμα πολύ κοινό σέ τέτοιες καταστάσεις. Ὁ σωβινισμός καί ἡ πατριδοκαπηλεία ἐπικράτησαν. Φτάνει νά σκεφτεῖ κανένας ὅτι διευθυντής τῶν Ἑλληνικῶν προγραμμάτων γιά τά πρῶτα χρόνια τῆς Ἀνεξαρτησίας ἦταν ὁ γνωστός Καραμάνος.

Σ' αὐτή τήν πρώτη περίοδο ἐπανδρώθηκε τό "Ἰδρυμα μέ πολλά νέα στελέχη μέ διασυνδέσεις μέ τόν τότε Ἰπουργό Έσωτερικῶν. Καί τοῦτο ἦταν φυσικό. Ἦταν ἡ νέα τάξη πού κυριαρχοῦσε στόν κρατικό μηχανισμό καί τήν οἰκονομική ζωή.

Κάποτε ἡ σήψη καί ἡ κρίση στό "Ἰδρυμα ἔφτασαν σέ ἀπροχώρητο βαθμό καί ἀναζητήθηκε κάποια ἀνανέωση. Ὅμως παρά τίς ἀλλαγές παρέμεινε μέγα κενό. Κί ὁ λόγος; Τό Ρ.Ι.Κ. δέν ἦταν ποτέ ἀνεξάρτητο ἰδρυμα κί ἄς ἐμφανιζόταν σάν τέτοιο. Τό Ρ.Ι.Κ. καθοδηγεῖται ἄμεσα ἀπό ὀρισμένους κύκλους τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς καί περιορίζεται στήν ἐξυπηρέτηση καί τήν κάλυψη τῶν ἐπιδιώξεων τῶν κύκλων αὐτῶν.

Τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο διορίζει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο, χωρὶς συγκεκριμένα κριτήρια. Τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἐγκρίνει τοὺς προϋπολογισμούς του, τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο καλύπτει τὰ ἐλλείμματά του. Φαινομενικὰ λοιπὸν μόνο εἶναι ἀνεξάρτητο τὸ Ἴδρυμα, τὸ δὲ Διοικητικὸ Συμβούλιο δὲν διαδραματίζει οὐσιαστικὸ ρόλο στὴν διαμόρφωση τῆς πολιτικῆς καὶ τὴν διεύθυνση τοῦ Ρ.Ι.Κ.

Ὅλοι προσαρμόστηκαν πολὺ εὐκολα μέσα στὰ περιθωριακὰ πλαίσια ποὺ αὐτὴ ἡ κοινωνία πρόσφερε κι' ἄφησαν τὰ πράγματα στὴν τύχη τους.

Δι' αὐτὸ διαπιστώνουμε ὅτι τὰ συγκλονιστικὰ γεγονότα ποὺ ἐπηρέασαν τὴ ζωὴ τοῦ τόπου λίγο ἀπασχόλησαν τὸ Ρ.Ι.Κ. Τὸ 1963—64 πέρασε μὲ μερικές ὥρες παράτασης τῆς λειτουργίας του, μ' ἐμβατήρια ἢ λαϊκὰ τραγούδια.

Τὸ πραξικόπημα τῆς 21ης τ' Ἀπρίλη στὴν Ἑλλάδα καλύφθηκε εἰδησιογραφικὰ στὰ δελτία εἰδήσεων ὅπως ἔγινε καὶ σὲ κάθε ἄλλο τρίτο Ραδιοσταθμὸ.

Τὰ ἐπεισόδια τῆς Κοφίνου πέρασαν στὰ μουλωχτά.

Ἡ ἀντιχουντικὴ δράση στὴν Κύπρο ἦταν εἰδήσεις ἀπαγορευμένες γιὰ τὸ Ρ.Ι.Κ. τὰ δὲ πρόσωπα ποὺ μετείχαν στὸν ἀντιδικτατορικὸ ἀγώνα ἦταν στὴ μαύρη λίστα τοῦ Ἰδρύματος.

Ποτὲ καὶ σὲ καμμιά περίπτωση δὲν ἔγινε ἀναφορὰ καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ἐφταετίας στὴ Ἐπιτροπὴ Ἀποκατάστασης τῆς Δημοκρατίας στὴν Ἑλλάδα, παρ' ὅλη τὴν πλούσια δράση τῆς, τίς δημοσιογραφικὲς διασκέψεις ποὺ ἔδινε καὶ τίς καταγγελίες ποὺ ἔκανε.

Ὁ λαός μας κρατήθηκε στὸ σκοτάδι, πρᾶγμα ποὺ ἡ Χούντα ἤθελε, γιὰ νὰ διευκολυνθεῖ στὸ ἔργο τῆς. Τὸ πρόγραμμα ποὺ μεταδιδόταν γιὰ τὰ ἔργα καὶ ἡμέρες τῆς δικτατορικῆς Κυβέρνησης ἦταν μιὰ ὕβρις γιὰ τὸ λαό μας καὶ μιὰ πρόκληση γιὰ τὸν ἀδελφὸ Ἑλληνικὸ λαό.

Ἀκόμη καὶ στὰ χρόνια τοῦ Ἑσκαθητισμοῦ τὸ Ρ.Ι.Κ. παρακολουθοῦσε μᾶλλον παθητικὰ τὴν κατάσταση. Τὸ μόνο ποὺ μετάδιδε ἦταν τίς δηλώσεις τοῦ Προέδρου Μακαρίου, τίποτα περισσότερο.

Κι' ὅταν ἦρθε ἡ καταραμένη μέρα τοῦ πραξικοπήματος τὸ Ρ.Ι.Κ. ἦταν ἤδη ἀλωμένο ἀπὸ τὰ μέσα. Καὶ εἶναι γνωστὰ τὰ πρόσωπα τοῦ «ὁ Μακάριος εἶναι νεκρός» καὶ ἄλλοι ποὺ ἀκόμη μένουν στὶς θέσεις τους.

Τὴ διάβρωση τῆς Ἀγγλοκρατίας συνέχισε ἡ διάβρωση τῶν ἀντιδραστικῶν δυνάμεων καὶ τῶν χουντικῶν Ἑσκαθητικῶν καταστάσεων.

Παθητικὰ δέχτηκε τὸ Ρ.Ι.Κ. καὶ ὑποτάχτηκε στὸ πραξικόπημα. Δὲν συζητοῦμε μόνο γιὰ τὴν στρατιωτικὴ παράδοση του ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἔλλειψη πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς ἀντίστασης, μιᾶς ἀντίστασης ποὺ ἔστω καὶ λίγα λεπτά ἂν διαρκοῦσε, ἔστω καὶ πάνω σ' ἓνα μόνο θέμα κι' ἂν ἐκδηλωνόταν, θὰ καταξίωνε τὸ Ἴδρυμα καὶ θὰ δινε παράδειγμα στὸ λαό.

Τὸ Ρ.Ι.Κ. δὲν διαδραμάτισε σωστὰ τὸν ἡγετικὸ ρόλο ποὺ ἔχει ἀπὸ τὴ φύση του κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ τρόπος ἐσωτερικῆς λειτουργίας του παρεμπόδισε ἄξια στελέχη νὰ δώσουν ὅτι καλύτερο μπορούσαν σὲ κρίσιμες ὥρες τῆς Κύπρου.

Ὁ πόλεμος καὶ τὸ μεταπραξικόπημα ἔδωσαν καὶ πάλιν τὴν αἴσθησι τῆς μικρότητας τοῦ Ἰδρύματος.

Τὸ Ρ.Ι.Κ. δὲν διαδραμάτισε τὸν ρόλο ποὺ θάπρεπε καὶ γιατί δὲν ὑπῆρχεν ἡ κατάλληλη ἡγεσία. Ἦταν τότε Κυβέρνηση οἱ σφετεριστές. Πολλοὶ ἔχασαν τὴ ζωὴ τους ἀπὸ παραπλανητικὲς ἀνακοινώσεις τῶν τότε ἰθυόντων

του Κρατικού μηχανισμού κι' άλλη θα ήταν η εξέλιξη του Κυπριακού αν χρησιμοποιειότο το Ρ.Ι.Κ. σωστά από τους Κυβερνητικούς παράγοντες γιατί πιθανόν να γλύτωνε το Βαρώσι κι' ίσως κι' άλλες περιοχές. Δεν θα έμεινε άδεια ή Βόρεια Κύπρος για να ύποστει την τύχη της Παλαιστίνης. Η Κυβέρνηση όμως του μεταπραξικοπήματος εγκατέλειπε την Λευκωσία και φίμωνε κάθε αγωνιστική φωνή. Θα πρέπει να λάβουμε κάθε φροντίδα για να μην επαναληφθεί τούτο, να μην ξαναγίνουν ήγεσία οι προδότες, οι σφετεριστές, οι μειοδότες.

Και μετά την κατοχή και την προσφυγιά ξεκίνησε η γραμμή της λεγόμενης όμαλοποίησης που δεν εξέφραζε την προσπάθεια του αγώνα για επίβιωση αλλά μάλλον την τακτική της έποούλωσης των πληγών. Ήταν τούτο μέρος του σχεδίου για την έπιβολή άπαράδεκτης λύσης, που ήταν στή σκέψη των ίθυνόντων της έποχής εκείνης.

Τραυματική ανάμνηση είναι για το λαό μας η στάση του Ρ.Ι.Κ. σ' όλο το διάστημα του μεταπραξικοπήματος. Δικαιολογίες λέγονται πολλές. Καμιά όμως δεν πείθει. Κι' έτσι παραμένει σαν μιá αίωρουμένη μορφή και καταδίκη ή άποσιώπηση του Προέδρου Μακαρίου και η άποφυγή αναφοράς στο Προεδρικό του άξίωμα. Το Ρ.Ι.Κ. έξ' άλλοι έμεινε περιορισμένο μέσα σ' ένα κλειστό κύκλο ανθρώπων άκόμη και στα μη πολιτικά θέματα. Άξιόλογοι λογοτέχνες και καλλιτέχνες μας χρησιμοποιούνται σπάνια ή και καθόλου ενώ άλλοι διαθέτουν μονοπωλιακά προνόμια.

Η μονοπωλιακή νοοτροπία του Ρ.Ι.Κ., η άτονία και ό συμβιβασμός του το μετατρέπει τελικά σε όργανο προβολής μιás συγκεκριμένης άρχούσης τάξης και των άξιων μιás κοσμοπολίτικης καταναλωτικής κοινωνίας.

Έμεις όμως θέλουμε ένα άλλο Ρ.Ι.Κ., ένα Ρ.Ι.Κ. του λαού και του αγώνα. Ένα μέσο επικοινωνίας του ίδιου του λαού. Όχι μόνο οι έπίσημες πηγές αλλά και η φωνή του λαού να γίνεται αισθητή.

Θά μās λεχθῆ ότι δίνονται συνεντεύξεις από πρόσφυγες έγκλωβισμένους, συγγενείς άγνοουμένων κ.ά.

Δέν είναι άρκετό γιατί όλα τελικά μπαίνουν μέσα σε όρισμένα καλούπια. Λειτουργεί ή φανερή και άφανής λογοκρισία τόσο για την πολιτική ήγεσία όσο και για το λαό. Οι δηλώσεις των κομμάτων συνοψίζονται και λογοκρίνονται ώστε να χωρούν μέσα στην νοοτροπία του Ρ.Ι.Κ.

Πολλά θέματα αναφέρονται μόνο έπιφανειακά και έμποδίζεται ή κριτική σε βάθος όπως για παράδειγμα συνέβη με τις άμερικάνικες εκλογές. Άλλα σημαντικά γεγονότα τυχάνουν μιás περιγραφικής αναφοράς.

Έπιδιώκει ή τηλεόραση πιό πολύ τον έντυπωσιασμό παρά την ουσία και τούτο προσπαθεί να πετύχει με τές διασυνδέσεις με την γιουροβίζιον, με τις άναμεταδόσεις ποδοσφαιρικών αγώνων ή άλλων κοσμικών γεγονότων. Μοναδική μέχρι της στιγμής έξαιρεση ήταν ή προχθεσινή μετάδοση των Βατράχων.

Η στάση αυτή δίνει στο Ρ.Ι.Κ. ένα χαρακτήρα ρηχότητας και άποπροσατολίζει τον κόσμο από τα θέματα που θάπρεπε να τον ενδιαφέρουν.

Ύπάρχει ένα μέγα πρόβλημα σχέσεων του πολιτικού κόσμου με το Ρ.Ι.Κ.

Ό πολιτικός κόσμος παραγνωρίζεται, ιδιαίτερα ό δημοκρατικός.

Ύφίστανται αυθαίρετοι κανόνες σχετικά με την εμφάνιση του πολιτικού κόσμου από το Ρ.Ι.Κ. που διαφοροποιούνται όταν πρόκειται για δεξιές καταστάσεις. Άς μη έρθει πάλιν το Ρ.Ι.Κ. να μās άπαντήσει με λεπτά και δευτερόλεπτα γιατί δεν είναι αυτό που συζητούμε αλλά την νοοτροπία που έπικρατεί και συγκεκριμένα γεγονότα.

“Αν έρχεσαι από τις Ήνωμένες Πολιτείες τούτο είναι είδηση για τὸ Ρ.Ι.Κ. “Αν έρχεσαι ὅμως από μιὰ ἀδέσμευτη ἢ σοσιαλιστική χώρα ὕστερα ἀπὸ κοπιώδη δουλειὰ για τὸ ἐθνικὸ θέμα περνᾶ ἡ ἄφιξη ἀπαρατήρητη.

Ἀποσιωπήθηκαν διεθνεῖς διασκέψεις στὶς ὁποῖες ἀνακινήθηκε τὸ Κυπριακὸ καὶ σημαντικὲς διμερεῖς ἐπαφές καὶ ἔπειτα μιλοῦμε για διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ. Προτεῖναμε ἀπὸ χρόνια ἀπὸ τὴν πρώτη ἐποχὴ τῆς ἴδρυσης τῶν κομμάτων πού παρουσιάστηκαν μετὰ τὸ 1969, ἕνα σύστημα σχέσεων τοῦ Ρ.Ι.Κ. καὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων, χωρὶς μέχρι τῆς στιγμῆς νὰ ὑλοποιηθεῖ.

“Αν ἐξαιρέσουμε τὴν προεκλογικὴ περίοδο πού δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὰ κόμματα νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τὸ λαὸ ὅλο τὸ ὑπόλοιπο χρονικὸ διάστημα τὸ Ρ.Ι.Κ. στέκεται ἐμπόδιο οὐσιαστικά στὴν ἐπικοινωνία τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας μὲ τὸ λαὸ.

Παρουσιάζεται κάποια βελτίωση στὴ μετάδοση τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο ὄχι ὅμως ἀκόμα ἀπὸ τὴν τηλεόραση.

Θὰ μπορούσε νὰ γίνεῖ ἕνα ἐβδομαδιαῖο πρόγραμμα για τὶς ἐργασίες τῆς Βουλῆς ἀπὸ τὴν τηλεόραση. Θὰ βοηθοῦσε ἔτσι καὶ τὸ λαὸ νὰ πληροφορηθῇ τὸ ἔργο πού ἐπιτελεῖται καὶ θὰ στήριζε τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς.

“Ἐχει ἕνα ρόλο τὸ Ρ.Ι.Κ. πολιτικῆς ἐνημέρωσης καὶ μόρφωσης πού ἀκόμη δὲν φαίνεται διατεθειμένο νὰ τὸ ἀναλάβει. Τοῦτο γίνεται σκόπιμα ἢ μήπως ἀπὸ ἔλλειψη πρωτοβουλίας;

Ἄρκεται τελικά σὲ μιὰ δογματικὴ ἀντίληψη ἐξυπηρέτησης ὠρισμένων ἰσχυρῶν παραγόντων κι’ ἀποφεύγει ὅτιδήποτε θὰ ἦταν δυνατό νὰ δημιουργεῖ ἐρωτήματα.

“Ἐνα ὅμως ἐλεύθερο ἴδρυμα πού θὰ ἔδινε μεγαλύτερη σημασία στοῦ διάλογο καὶ τὴν κριτικὴ θὰ προκαλοῦσε μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον καὶ θὰ αὔξανε τὸ κύρος του καὶ τὴν πιστευτότητά του.

Ἡ ἀντίληψη ὅτι πολλὰ μᾶς κρύβει τὸ Ρ.Ι.Κ. ὠθεῖ πολλές φορές καὶ μάλιστα σὲ κρίσιμες ὥρες τοὺς ἀνθρώπους ν’ ἀνατρέχουν σ’ ἄλλους ξένους ραδιοσταθμούς. Τὸ Β.Β.Σ. ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ συνηθισμένες πηγές πληροφοριῶν για τὸ Ρ.Ι.Κ. για τὰ διεθνῆ γεγονότα. Μεταδίδει ὅμως τὸ Β.Β.Σ. πολλές φορές εἰδήσεις πού ἀφοροῦν τὴν Κύπρο σωστὲς ἢ ἐσφαλμένες. Αὐτὲς τὶς ἀποσιωπᾷ τὸ Ρ.Ι.Κ. Θὰ βοηθοῦσε ὅμως καλύτερα τὴν Κύπρο νὰ ἀνάφερνε τὶς εἰδήσεις ξένων ραδιοσταθμῶν μαζί μὲ τὲς διευκρινήσεις ἢ τὶς ἐπανορθώσεις γιατί καὶ τὸ δικὸ μας ἴδρυμα ἀποτελεῖ πηγὴ πληροφοριῶν. Μιὰ ἀκριβὲς εἰδηση για τὴν Κύπρον ξένου σταθμοῦ μᾶς ἐνδιαφέρει. Καὶ μᾶς ἐνδιαφέρει περισσότερο ἢ ἐπανόρθωση ὑποβολιμαίων εἰδήσεων σὰν κι’ ἐκείνη πού μετέδιδε τὸ Β.Β.Σ. μιὰ ὁλόκληρη ἡμέρα ὅτι ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ἐτοίμαζε πραξικόπημα ἐνάντια στὸν Πρόεδρο Μακάριο τὴν ἡμέρα τῆς ἀσθενείας του.

Θὰ πρέπει ἀκόμη νὰ μελετηθεῖ ὁ τρόπος ἀντιμετώπισης τῆς τουρκικῆς προπαγάνδας τοῦ «Μπαϊράκ».

Βρισκόμαστε σὲ κατάσταση πολέμου καὶ ἡ στάση ἐναντι τοῦ «Μπαϊράκ» δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ σιωπὴ μας εἰς ἀπάντησίν του.

Μεταδίδει πολλὰ τὸ «Μπαϊράκ». Κάνει μιὰ συνεχῆ προσπάθεια νὰ δημιουργήσει κοινὴ γνώμη. Λέγει πολλὰ φανταστικά κι’ ἐπαναλαμβάνει κατὰ κόρο ὀρισμένα ψέματα. Δὲν ἐπιτυγχάνει φυσικά τοῦ σκοποῦ του γιατί ὁ λαὸς μας γνωρίζει τί θέλει. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἀρκετό. Θὰ πρέπει νὰ ἀναμετρηθοῦμε μὲ τὴν Τουρκικὴ προπαγάνδα, μὲ τρόπο θετικό, μὲ ἐφευρετικότητα καὶ μὲ τόλμη. Θὰ πρέπει νὰ μετατρέψουμε τὴν προπαγάνδα τους σ’ ἀντιπροπαγάνδα μέσα στὸν ἴδιο τὸ δικὸ τους κόσμον ἀναφέροντας κι’ ἀποδεικνύοντας τὰ ψεῦδη τους.

Ὁ «Μπαϊράκ» ἀκολουθεῖ τὴν τακτικὴ τοῦ ἐξευτελισμοῦ καὶ τῆς ὑπονόμευσης τῆς ἐσωτερικῆς μας ζωῆς διὰ νὰ δικαιολογεῖ τὴν τουρκικὴ πολιτικὴ ἐναντί μας καὶ γιὰ νὰ πλήξει τὴν πολιτικὴ μας ὑπόσταση. Καὶ εἶναι χρήσιμο νὰ πληροφορηθοῦμε ὅτι τὸ «Μπαϊράκ» πολὺ λίγη ἐκτίμηση χαίρει μεταξύ τῶν τουρκοκυπρίων καὶ ἔχει πολὺ μικρὴ ἀκροαματικότητά μεταξύ τους.

Ὅπως ἐνδιαφέρει τὴν τουρκικὴ προπαγάνδα θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἐνδιαφέρει καὶ μᾶς ἡ ἐπίδραση ποὺ μπορούμε νὰ ἀσκήσουμε πάνω στὴν τουρκικὴ κοινὴ γνώμη. Ἡ πειστικότητα στὲς δικές μας ἐκπομπὲς ἔχει μεγαλύτερη σημασία γιατί δὲν θέλουμε μόνο τὴ δημιουργία μιᾶς εὐνοϊκῆς κοινῆς γνώμης ἀλλὰ καὶ τὴ δημιουργία ἐπαφῆς. Τὰ κύματα τοῦ Ρ.Ι.Κ. τὰ θέλουμε σὰν γέφυρα ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς τουρκοκυπρίους ποὺ εἶναι συμπατριῶτες μας καὶ μαζί τους θὰ πρέπει κάποτε νὰ στήσουμε τὴν κοινὴ πατρίδα. Χρειάζονται, λοιπόν, εἰδικὰ προγράμματα ὅπως γιὰ παράδειγμα τὸ "Actualité" καὶ ὄχι ἀπλὴ μετάφραση τοῦ Ἑλληνικοῦ δελτίου εἰδήσεων.

Μιὰ δημοκρατικὴ ἀνοικτὴ καὶ εἰλικρινῆς συζήτηση τῶν θεμάτων μας θὰ εἶναι ἕνας ἐπιπλέον παράγοντας ἀξιοπιστίας μας ἐναντί τῶν Ἑλληνοκυπρίων καὶ ἐναντί τῶν Ταυρκοκυπρίων. Ἄν θέλουμε νὰ προωθήσουμε διεθνῶς τὸ Κυπριακὸ ὄφειλουμε νὰ ἀσχολοῦμαστε συστηματικώτερα μὲ τὰ διεθνή γεγονότα. Ποιὰ προβολὴ δίνεται σήμερα πέραν τῶν ξερῶν, πολλὰς φορὲς ἀνακριβῶν ἢ ὑπόπτων τηλεγραφημάτων τῶν ξένων πρακτορειῶν ποὺ ἀναφέρονται στοὺς ἀγῶνες τῶν ἄλλων λαῶν; Πότε μᾶς μίλησε τὸ Ρ.Ι.Κ. γιὰ τοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ τοῦ Βιετνάμ, τῶν Ἀφρικανῶν ἐνάντια στὴν Πορτογαλικὴ διοίκηση; Γιὰ τὸν ἀντιρασιατικὸ ἀγῶνα; Πῶς γνωρίσαμε τοὺς ἀγῶνες τῶν προσδευτικῶν δυνάμεων τοῦ Δυτικοῦ κόσμου; Γιατί φυσικὰ Δύση δὲν εἶναι μόνο ὁ Κάρτερ καὶ ὁ Κάλλαχαν. Θὰ πρέπει νὰ γιοῦμε ἀπὸ τὰ σημερινὰ στενὰ πλαίσια τοῦ ἐκφραστικοῦ μέσου μιᾶς κοινωνίας μᾶλλον ἰκανοποιημένης ποὺ ἀπλῶς ἀντιμετωπίζει ὀρισμένα προβλήματα. Θὰ πρέπει νὰ ἐκφράσουμε τὸ λαὸ μας. Νὰ ἐπικοινωνήσουμε μὲ τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς περιοχῆς καὶ νὰ στήσουμε κοινὸ μέτωπο μάχης γιὰ τὴν κοινὴ λευτεριά. Θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ Ρ.Ι.Κ. καὶ ἴδρυμα γιὰ τοὺς Παλαιστινίους ποὺ κάνουν κοινὸ ἀγῶνα μαζί μας. Θὰ πρέπει ὁ Ἄραβας γείτονας νὰ προσβλέπει στὸ Ρ.Ι.Κ. σὰν ἕνα φιλικὸ καὶ συγγενικὸ ἴδρυμα. Θὰ πρέπει ἀκόμα τὸ Ρ.Ι.Κ. νὰ γίνῃ ἕνα μαχητικὸ μέσον προβολῆς τοῦ ἀδέσμευτου κόσμου τῆς ἰδεολογίας καὶ τῶν θέσεων. Τὸ Ρ.Ι.Κ. εἶναι ἕνα ὄπλο ποὺ μπορούμε νὰ τὸ χρησιμοποιήσουμε γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ ἀγῶνα μας. Χρειαζόμαστε ἕνα ἴδρυμα ποὺ νὰ ἐπικοινωνῆ καὶ νὰ ἐκφράζῃ τὸ λαὸ. Νὰ εἶναι κοντὰ στὸ λαὸ καὶ νὰ δίνει ἰδιαίτερη σημασία στὰ προβλήματά του. Νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὸν βεντετισμὸ καὶ τὴν προβολὴ μόνον ὀρισμένων ἰθυνόντων καὶ νὰ προσεγγίσει τοὺς ἀπλοῦς ἀνθρώπους στὴν ὥρα τῆς δουλειᾶς καὶ τῆς ἀναψυχῆς, στὴν ὥρα τῆς προσπάθειας νὰ μορφώσῃ καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὸ νέο ἀγωνιστικὸ μήνυμα. Θὰ πρέπει ἀπὸ κοινωνία τοῦ εὐδαιμονισμοῦ νὰ μεταβληθοῦμε σὲ μιὰ μαχόμενη κοινωνία, νὰ μπεῖ αὐτὸς ὁ στόχος σὰν κυρίαρχος, νὰ προετοιμασθοῦμε ὅλοι ψυχολογικὰ καὶ νὰ ἐκπαιδευτοῦμε στὴν ἀγωνιστικὴ ἀντιμετώπιση τῶν ζητημάτων. Νὰ διδαχτοῦμε ἀπὸ τὴν πείρα τῶν ἄλλων λαῶν. Ὁ ρόλος τοῦ Ρ.Ι.Κ. εἶναι σὲ αὐτὸ τὸν τομέα καθοδηγητικός. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο, ὁ Γενικὸς Διευθυντής, τὸ προσωπικὸ, ἔχουν νὰ διαδραματίσουν ἕνα μέγα ρόλο.

Ἡ σύνθεση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου πρέπει νὰ ἀντανακλᾷ τὰ πολιτικὰ ρεύματα καὶ νὰ μπορεῖ νὰ χαράζει τὴ σωστὴ πολιτικὴ. Ὁ Προϋπολογισμὸς του, ὁ μέγας καὶ πολὺ σημαντικὸς Προϋπολογισμὸς του θὰ πρέπει νὰ ἐλέγχεται ἀπὸ τὴ Βουλὴ. Ἡ κριτικὴ μας ἀφορᾷ τὴν πολιτικὴ τοῦ Ρ.Ι.Κ. καὶ ἔχουμε ἐπίγνωση ὅτι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν ὑπαλλήλων ἐργάζεται σκληρὰ καὶ κάτω ἀπὸ τὴ σωστὴ καθοδήγηση θὰ μπορούσῃ νὰ ἀποδώσῃ πολλὰ. Θὰ πρέπει νὰ χαράξουμε τὸν νέο δρόμο καὶ τότε τὸ Ρ.Ι.Κ. θὰ μπορέσῃ νὰ διαδραματίσῃ τὸ σωστὸ του ρόλο. Ἐστὼ καὶ μὲ ὀρισμένες ἀδυναμίες θὰ μπορέσῃ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸ του γιὰ τὴ σωτηρία τῆς πατρίδας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὡς διαπιστώνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν ἢ συμβολῇ τοῦ Ρ.Ι.Κ. εἰς τὴν πολιτιστικὴν, κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν τοῦ τόπου ὑπῆρξε καὶ συνεχίζει νὰ εἶναι πολὺ θετικῆ.

Τοῦτο, πιστεύω, ὀφείλεται εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐπίπεδον ὑπευθυνότητος, ἐργατικότητος καὶ εἰδικεύσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος. Τὰ προγράμματα τοῦ Ρ.Ι.Κ. εἶναι σχεδὸν πάντα καλὰ προητοιμασμένα καὶ ὑπάρχει ἓνα σωστὸ ἰσοζύγιον μεταξὺ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀπαραιτήτου ψυχαγωγίας τοῦ κοινῶ καὶ τῆς ἠθοπλαστικῆς ἐπιμορφώσεως ὡς καὶ τῆς κατατοπίσεως τοῦ κοινῶ εἰς τὰ καυτὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν σήμερον τὴν Κύπρον.

Βεβαίως ὁ ὀφειλόμενος ἔπαινος πρὸς τὸ Ἰδρυμα δὲν σημαίνει κατ' ἀνάγκην ὅτι δὲν ὑπάρχουν περιθώρια βελτιώσεως καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν διαγράφει τὰ σωστὰ πλαίσια βελτιώσεως τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν.

Ἐμεῖς ἔχομεν κάθε λόγον νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ ποιοτικὴ ἀνοδος τῶν προγραμμάτων τοῦ Ρ.Ι.Κ. θὰ συνεχισθῇ σταθερὰ καὶ ἀπροσκόπτως καὶ ὅτι τὰ παρατηρούμενα κενὰ θὰ συμπληρωθοῦν σὺν τῷ χρόνῳ.

Τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα τῆς ἐξευρέσεως πόρων καὶ ἰσοσκελισμοῦ τῶν ἐξόδων μὲ τὰ ἔσοδα τοῦ Ρ.Ι.Κ. ἀποτελεῖ σήμερον ἓνα μέγαν ἀνασταλτικὸν παράγοντα καὶ εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον πιστεύωμεν ὅτι ἐκτός ἀπὸ τὴν πιθανὴν αὐξήσιν τῶν τελῶν καὶ τὴν ἤδη ὑφισταμένην κρατικὴν χορηγίαν, βελτιώσεις εἰς τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Ρ.Ι.Κ. θὰ ἐπέλθῃ ἐπίσης διὰ μιᾶς προσεκτικῆς καὶ μεθοδικῆς προσπάθειας περισυλλογῆς καὶ οἰκονομίας χωρὶς βέβαια τοῦτο νὰ ἀφεθῇ νὰ ἐπενεργήσῃ δυσμενῶς ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς στάθμης τῶν προγραμμάτων τοῦ Ρ.Ι.Κ.

Μελλοντικῶς εὐελπιστοῦμεν καὶ προσβλέπομεν εἰς μίαν σταθερὰν ποιοτικὴν ἀνοδὸν εἰς τὰ προγράμματα τοῦ Ρ.Ι.Κ. καὶ ἠύξημένην συμμετοχὴν ὅσον εἰς τὴν ἑσωτερικὴν κατατόπισιν ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν διαφώτισιν πέριξ τῆς ζωῆς τοῦ τόπου μας καὶ τοῦ σκληροῦ ἀγῶνος ἐπιβιώσεως τὸν ὁποῖον διεξάγει σήμερον ὁ λαὸς τῆς Κύπρου.

Ἀναφορικῶς μὲ τὴν κριτικὴν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Τάκη Χατζηδημητρίου, ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ ἐν λόγω κριτικὴ ἔχει κάποιαν δόσιν ὑπερβολῆς καὶ ἐκπροσωπεῖ τὰς συνήθεις θέσεις τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. Εἶναι ὅμως μονόπλευρος καὶ δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν πραγματικὴν συμβολὴν τοῦ Ρ.Ι.Κ. εἰς τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου.

Ἄν μὴ τι ἄλλο ἢ κάλυψις τὴν ὁποῖαν δίδει τὸ Ρ.Ι.Κ. εἶναι περισσότερο μεροληπτικὴ καὶ δυσανάλογος ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁποῖαν ὑπενίσσεται ὁ ἔντιμος κύριος συνάδελφος.

Πιστεύω ὅτι ἡ κριτικὴ ἐνὸς Ἰδρύματος ὅπως τὸ Ρ.Ι.Κ. πρέπει νὰ γίνεταί περισσότερο ἀντικειμενικὰ καὶ προπαντὸς χωρὶς κομματικὰ κριτήρια.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης ἔχει τὸν λόγον.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Οἱ ἐπτά συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν γιὰ τὴν Ἐτησίαν Ἐκθέσιν τοῦ ΡΙΚ γιὰ τὸ ἔτος 1975

και η επίσκεψή της στο Ίδρυμα, μας έδωσαν μια ολοκληρωμένη εικόνα για το επιτελούμενο έργο, τις επιτεύξεις του προσωπικού και της Διεύθυνσης, τις ελλείψεις, τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζονται.

Σχηματίσαμε την εντύπωση, όρθα πιστεύω, ότι με πενιχρά μέσα εκτελείται μεγάλο έργο. Κάναμε ιδιαίτερη μνεία των στόχων, που καθώρισαν την πολιτική του ιδρύματος, όπως εκτίθενται στην Έτησία Έκθεση του 1975.

«Μέσα στις συνθήκες που ζούσε η Κύπρος, με την έκκρεμότητα του έθνικού μας θέματος, την πάλη για έθνική επιβίωση, οικονομική ανάρρωση και πολιτική υπόσταση διεθνώς, ήταν επιτακτική ή ανάγκη για νέους προσανατολισμούς της όλης προσφοράς μας..... Έτέθησαν σαν στόχοι..... η τόνωση του ήθικου και της αγωνιστικότητας του λαού και η συμβολή μας στην προσπάθεια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των έκτοπισμένων, την αναζωογόνηση της οικονομίας, την επαναδραστηριοποίηση του δυναμικού μας σε όλους τους τομείς και την διαφώτιση των άποδμητων αδελφών μας αλλά και των ξένων τόσο στην Κύπρο όσο και στο έξωτερικό».

«Γενικά προσπαθήσαμε να συμβάλουμε στο μέτρο του δυνατού στην αντιμετώπιση των πολλαπλών προβλημάτων που δημιουργήθηκαν στον τόπο μας και να καλλιεργήσουμε εκείνες τις αξίες που είναι για τις σημερινές συνθήκες απαραίτητες».

Πιστεύουμε ότι το ΡΙΚ στα χρόνια μετά την εισβολή και το πραξικόπημα, έπετέλεσε ένα καθόλα άρτιο έργο. Προσάρμοσε τα προγράμματά του στις νέες συνθήκες και πέτυχε να δημιουργήσει το κλίμα που χρειάζεται για την ανασυγκρότηση και σθεναρή αντιμετώπιση των τραγικών συνθηκών. Το προσωπικό του ΡΙΚ, το οποίο εργάστηκε άσκα και νυχθημερόν για να επιτευχθούν οι καθρισθέντες στόχοι είναι αξιοσχηματηρίων, ειδικά δέ, εκείνοι που φάνηκαν άφρασιωμένοι, συνεπείς και έντιμοι πριν, κατά την διάρκεια και μετά το πραξικόπημα.

Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, ένας οργανισμός ο οποίος δεν είναι άμεσα Κυβερνητικός και ο οποίος συντηρείται με τις συνδρομές των Θεατών, τις διαφημίσεις και την Κυβερνητική επιχορήγηση καλείται να εκτελέσει τεράστιο και λεπτό έργο. Οι ειδήσεις, οι πληροφορίες, η ψυχαγωγία και επιμόρφωση του λαού, πρέπει να έξυπηρετούν το Έθνικό συμφέρο. Οι ειδήσεις και τα σχόλια των δημοσίων υποθέσεων πρέπει να είναι αντικειμενικά. Το ΡΙΚ είναι η φωνή της Κύπρου, η έκφραση των αισθημάτων και της βούλησης του.

Διαπιστώνουμε όμως ότι τα οικονομικά του δεν ανταποκρίνονται στις σημερινές απαιτήσεις. Η τεχνολογική επανάσταση στο τομέα των μηχανημάτων επικοινωνίας δημιουργεί έξελίξεις και απαιτήσεις τις οποίες το ΡΙΚ δεν μπορεί να παρακολουθή και αναγκάζεται να όπισθοδρομή. Η μαζική απαίτηση για περισσότερες, πιο αυθεντικές ειδήσεις, για άρτιότερα προγράμματα ψυχαγωγίας και επιμόρφωσης, συνεπάγεται αυξημένα έξοδα.

Όλα τα προγράμματα, έφ' όσον προσφέρουν κάτι το νέο, είναι προγράμματα επιμρφωτικά. Θα θέλαμε όμως να τα δούμε βελτιούμενα με μεγαλύτερη συμμετοχή στην παιδεία του τόπου.

Είναι γνωστή η αποτελεσματικότητα των όπτικοακουστικών μέσων. Θέματα σοβαρά του αναλυτικού προγράμματος των σχολείων και άλλων μπορούν να μεταδοθούν από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση με μεγάλη επιτυχία αν παρουσιαστούν με το κατάλληλο τρόπο και κατόπιν προσεκτικής προπαρασκευής. Ήδη γίνεται κάποια εργασία στον τομέα αυτό. Μπορεί όμως να επεκταθή και να γίνει πιο συστηματικά με ευρύτερους στόχους. Σήμερα που τα σχολεία μας ύπφέρουν από συνωστισμό και έλλειψη χώρου, το ΡΙΚ μπορεί να προσφέρει πολλά δεδομένου ότι όλος ο λαός παρακο-

της Πάφου. Δεν καλύπτονται πλήρως. Συμφωνούμε με το πνεύμα με το οποίο μίλησε ο συνάδελφος κ. Αμπίζας και θέλουμε τούτο να γίνεται με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε να γίνεται πλήρης ή κάλυψη. Εάν φυσικά το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα θέλει να φωνάζουμε και να γινόμεθα οι κριταί με τέτοιο τρόπο και δυνατό βαθμό που να αναγκάζονται να μας καλύπτουν όπως έγινε κατά την συζήτηση των Προϋπολογισμών που μία μερίς ενός κόμματος άρχισε να καλύπτεται πλήρως, τότε ως μας γνωρίζουν εάν χρειάζεται αυτού του είδους την πολιτική να προχωρήσουμε.

Θα αναφέρω ένα ειδικό παράδειγμα για την πλήρη κάλυψη, ότι δεν γίνεται πλήρης κάλυψη εις την έπαρχία μας καθ' ότι γίνονται τόσαι πολλαί πολιτιστικά έκδηλώσεις που πολύ σπανίως καλύπτονται και εάν καμμιά φορά καλυφθούν αυτές οι έκδηλώσεις είναι κατόπιν πολλών πιέσεων και παραστάσεων.

Ένα συγκεκριμένο παράδειγμα είναι εις το Δελτίο Καιρού στο οποίο αναφέρεται ότι για όρισμένες περιοχές της Λευκωσίας, Λάρνακας και Τροόδους και για την Πάφο, ενώ υπάρχει μετεωρολογικός σταθμός, δεν αναφέρεται καν ο καιρός της Πάφου. Και ενώ ο έκφωνητής λέγει ότι ο καιρός θα είναι αϊθριος και δεν θα υπάρχουν νέφη στον ούρανό, τη στιγμή εκείνη που ο καιρός είναι αϊθριος στη Λευκωσία, στην Πάφο βρέχει και αντιστρόφως. Φυσικά δεν είναι ίσως λάθος του αρμοδίου Τμήματος, ίσως να είναι του Μετεωρολογικού Τμήματος το λάθος τούτο αλλά ως ζητήσει τουλάχιστον το Ίδρυμα τούτο να συμπεριλαμβάνεται στο δελτίο καιρού και ο μετεωρολογικός σταθμός της Πάφου για να μην υπάρχει αυτή η αντίθεση και παραφωνία.

Διαφωνούμε πλήρως με την αύξηση των τελών του Ραδιοφώνου και Τηλεοράσεως και συμφωνούμε και εισηγούμεθα παράλληλα όπως τα έλλειμματα του Ίδρύματος τούτου καλύπτονται από Κυβερνητική επιχορήγηση και θα πρέπει ή Κυβέρνηση να αναλάβει την ευθύνη του Ταμείου τούτου ούτως ώστε να μπορέσει το Ίδρυμα τούτο, το οποίο θεωρείται ως γεγονός ένα μεγάλο μέσο μαζικής επικοινωνίας, να ανταποκριθεί στο σκοπό του.

Αυτά, κύριε Πρόεδρε, και συμφωνούμε πλήρως με τα όσα έχουν λεχθεί από τους υπόλοιπους συναδέλφους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Παπαδημητρίου ανέφερε σε μίαν παράλειψη του Ραδιοφωνικού Ίδρύματος για την Πάφο, αλλά εκείνο το θέμα νομίζω δεν ήταν τόσο σοβαρό, ήταν περί ανέμων και υδάτων. Εγώ διαπίστωσα μίαν παράλειψη σε βάρος της Πάφου πριν λίγα χρόνια εις τα Γραφεία των Κυπριακών Αερογραμμών όπου υπήρχαν ωραίες φωτογραφίες, ωραίων τοπίων της Άμμοχώστου, ή οποία δυστυχώς τώρα είναι κατεληγμένη, και διαπίστωσα ότι δεν υπήρχαν τα ωραία τοπία και οι ωραίες τοποθεσίες της Πάφου. Διαμαρτυρήθηκα στο Υπουργείο Έμπορίου και Βιομηχανίας αλλά δεν ξέρω τώρα τι έγινε μετά τρία χρόνια, ελπίζω όμως κάτι να έγινε.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Φαίνεται ότι είναι ίδιοι όλα τα προβλήματα της Πάφου να θεωρούνται περί ανέμων και υδάτων και γι' αυτό να μη λαμβάνονται υπ' όψη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει άλλος όμιλητής επί του θέματος αυτού;

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Ναί, κ. Πρόεδρε, θά ήθελα νά παρακαλέσω ὅπως τὸ θέμα παραμείνει ἀνοικτὸ γιὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαση γιατί σκοπεύω νά μιλήσω στὴν προσεχῆ συνεδρίαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, θά παραμείνῃ τὸ θέμα καὶ στὴν προσεχῆ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς.

Τώρα μπαίνομε στὸ δεύτερο θέμα ποῦ εἶναι ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας πάνω στὸ θέμα «ἡ ἀνάγκη υἰοθετήσεως πρῶτῆς φοιτήσεως».

Ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς κ. Ποσκώτης ἔχει τὸν λόγο. Μᾶλλον πρέπει νά διαβασθεῖ ἡ ἔκθεση γιατί δὲν εἶναι συνέχιση αὐτῆ. Λανθασμένα ἀναφέρεται στὴν Ἡμερήσια Διάταξη ὅτι εἶναι συνέχιση τῆς συζήτησης· τώρα ἀρχίζει ἡ συζήτηση.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΩΣ «Η ΑΝΑΓΚΗ ΥΙΟΘΕΤΗΣΕΩΣ ΠΡΩΤΗΣ ΦΟΙΤΗΣΕΩΣ».

Παρόντες :

Σταῦρος Ποσκώτης, Πρόεδρος
Λοῖζος Καραμιχάλης
Θαλῆς Μιχαηλίδης
Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου
Ἄντρανικ Ἀσζιάν
Φέλιξ Κυρίλλης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα εἰς τρεῖς αὐτῆς συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 27ην Μαΐου, 1977. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ ἄλλοι ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας οἱ ὁποῖοι καὶ ἀνέλυσαν τὴν ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος Κυβερνητικὴν θέσιν. Εἰς τὴν ἰδίαν συνεδρίαν κληθεὶς παρέστη ἐπίσης ὁ ἐγγράφας εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα ἀξιότιμος Βουλευτὴς περιφέρειας Λάρνακος κ. Χρ. Χριστοφίδης ὁ ὁποῖος ἐξέθεσεν τὰς ἐπὶ τοῦ ἐν λόγω θέματος ἀπόψεις του.

Ὡς γνωστὸν τὸ ἐν λόγω θέμα ἠγέρθη εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ προαναφερθέντος Βουλευτοῦ κατόπιν δὲ σχετικῆς εἰσηγητικῆς ὁμιλίας του εἰς τὴν Βουλὴν, τοῦτο παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας δι' ἐξέτασιν καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑπόβωλὴν σχετικῆς ἐκθέσεως εἰς τὸ Σῶμα.

Κατὰ τὸ στάδιον τῆς περαιτέρω ἐξετάσεως τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου θέματος εἰς δευτέραν συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς, αὐτὴ ἐπληροφορήθη ὅτι ὑφίσταντο σοβαραὶ ἐξελίξεις ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος. Κατόπιν τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν ὅπως μὴ κυκλοφορήσῃ τὴν σχετικὴν αὐτῆς Ἐκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα ἐν ἀναμονῇ τῆς λήψεως τῶν νέων στοιχείων τὰ ὁποῖα θὰ προέκυπτον ἐκ τῶν σημειουμένων ἐξελίξεων, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐπὶ τοῦ ἐν λόγω θέματος Ἐκθεσίς της νά εἶναι πλήρης καὶ ν' ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ κατόπιν τῆς πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν καταθέσεως σχετικοῦ ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἰς τὸ ὁποῖον ἐκτίθεται ἡ κατόπιν ἐπανεξετάσεως τοῦ ὅλου θέματος ἀπόφασις αὐτοῦ πρὸς καθιέρωσιν ἀπὸ τῆς νέας σχολικῆς περιόδου τῆς καθολικῆς πρῶτῆς φοιτήσεως εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια Μέσης Παιδείας Λάρνακος, ἡ Ἐπιτροπὴ συνῆλθεν εἰς νέαν αὐτῆς συνεδρίαν κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐμελέτησε τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου καὶ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἀπεφάσισε νά λάβῃ διὰ τὴν στέγασιν τῶν 15 τμημάτων τὰ ὁποῖα προβλέπεται ὅτι θὰ λειτουργήσῃσι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1977—78 εἰς πρῶτῆν

μόνον φοίτησιν. Ειδικώτερον εις ό,τι άφορά τά ληφθησόμενα μέτρα αναφέρονται αναλυτικώς εις τό έγγραφον του Υπουργείου Παιδείας επί λέξει τά ακόλουθα:

- «1. Στο Διανέλλειο οικοτροφείο θά στεγασθοῦν 15 τμήματα του Γυμνασιακού κύκλου.
2. Στο Γυμνάσιο Λάρνακας θά γίνουιν μερικές μετατροπές μικροῦ κόστους για να αύξηθει ό αριθμός τών αίθουσών από 33 σε 37. Μαζί και με τις 7 ειδικές αίθουσες που διαθέτει τό σχολείο θά στεγασθοῦν 46 τμήματα. Θά διακινούνται 9 τμήματα. Αύτά θά στεγάζονται σε αίθουσες που θά μένουιν κενές, όταν οι μαθητές που τις κατέχουιν θά έχουιν μαθήματα στις ειδικές αίθουσες ή σε άνοικτούς χώρους του Σχολείου (Γυμναστική).
3. Το Λύκειο Λάρνακας διαθέτει 26 αίθουσες διδασκαλίας και 5 ειδικές. Θά στεγάσει, με τό ίδιο σύστημα, 32 τμήματα.
4. Το Γυμνάσιο Δροσιάς έχει 14 αίθουσες διδασκαλίας και 3 ειδικές. Θά στεγάσει, με τό ίδιο σύστημα, 17 τμήματα.
5. Το νέο Γυμνάσιο Φανερωμένης θά διαθέτει 27 αίθουσες διδασκαλίας. Καταβάλλονται προσπάθειες να διευκολυνθει ό εργολάβος να παραδώσει και τις 9 ειδικές αίθουσες του σχολείου. Σε τέτοια περίπτωση τό σχολείο θά στεγάσει σε 36 αίθουσες 37 τμήματα, με τό ίδιο σύστημα όπως και στα άλλα εκπαιδευτήρια. Στο ίδιο Γυμνάσιο μπορεί να στεγασθοῦν στην άνάγκη άλλα τρία τμήματα με πρόχειρη διασκευή ένός υποστέγου σε αίθουσες διδασκαλίας. Την κατανομή τών μαθητῶν στα σχολεία θά κάμει ή Έφορεία σε συνεργασία με τους διευθυντές τών Γυμνασίων.

Συνοπτικά	Αίθουσες	Τμήματα	Διακινούμενα
1. Διανέλλειο Οικοτροφείο	15	15	—
2. Γυμνάσιο Λάρνακας	44	46	9
3. Λύκειο Λάρνακας	31	32	5
4. Γυμνάσιο Δροσιάς	17	17	3
5. Γυμνάσιο Φανερωμένης	36 (39)	37	10
	-----	-----	-----
	143/146	147—150	27

Στό μεταξύ επιδιορθώνεται έξωτερικά από τή Σχολική Έφορεία τό κτίριο του «Πιαλέ Πασιά». Τα Υπουργεία Παιδείας, Έσωτερικών και Έργασίας καταβάλλουιν συντονισμένες ενέργειες για τή μεταστέγαση τών έκτοπισθέντων που κατέχουιν σήμερα τό κτίριο. Υπάρχει έπομένως μεγάλη βεβαιότητα να λειτουργήσει και τό σχολείο αυτό. Σε τέτοια περίπτωση θά στεγάσει 15—17 τμήματα πράγμα που θά επιτρέψει τή μείωση τών διακινουμένων τμημάτων στα άλλα εκπαιδευτήρια. Για τήν πιό πέρα βελτίωση τών συνθηκών έργασίας στα εκπαιδευτήρια τής Λάρνακας τό Υπουργείο μελετά και άλλους μακροπρόθεσμους τρόπους, περιλαμβανομένης και τής πιθανότητας για λειτουργία έκτός τής Λάρνακας και άλλων εκπαιδευτηρίων.»

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Παιδείας ένημερώνουσα τό Σώμα ως προς τό όλον θέμα εκφράζει τήν ικανοποίησίν τής καθότι ή πρωινή φοίτησις εις τά εκπαιδευτήρια Λάρνακος, διά τής οποίας επιλύονται τά εκ τής διπλής φοιτήσεως δημιουργούμενα προβλήματα, κατέστη δυνατόν να υίοθετηθῆ, καθισταμένης οὔτω δυνατής τής βελτιώσεως τών συνθηκών παροχής τής παιδείας εις τήν έν λόγω περιοχήν.

Ταυτοχρόνως, ή 'Επιτροπή επιθυμεί να υπογραμμίση ότι θεωρεί επάναγκες όπως δοθῆ υπό τῶν ἀρμοδίων ὅπως ἰδιαίτερα προσοχή εἰς τήν λήψιν τῶν ἀποτελεσματικῶν ἐκείνων μέτρων τὰ ὁποῖα θά καταστήσωσι δυνατήν τήν χρησιμοποίησιν ἐν πάσῃ περιπτώσει καί τῶν 15—17 αἰθουσῶν διδασκαλίας τοῦ κτιρίου τοῦ σχολείου «Πιαλέ—Πασιά» κατὰ τήν νέαν σχολικήν περίοδον, ὥστε νά μειωθῆ εἰς τὸ ἐλάχιστον ὁ ἀριθμός τῶν διακινουμένων τμημάτων, καθότι ή εἰς μέγαλον βαθμόν λειτουργία τοιοῦτων τμημάτων ἀποτελεῖ ἀδυναμίαν τοῦ σχεδίου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ή ὁποία πρέπει ν' ἀντιμετωπισθῆ.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ ἀνωτέρω ή 'Επιτροπή επιθυμεί νά ἀναφέρῃ ὅτι τὸ σύστημα τῆς διπλῆς φοιτήσεως ἐξακολουθεῖ νά δημιουργῆ ταλαιπωρία καί προβλήματα εἰς ἄλλας περιοχάς καί, ὡς ἐκ τούτου, καλεῖ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὅπως προγραμματίσῃ τήν σταδιακὴν καθιέρωσιν τῆς καθολικῆς πρῶτῆς φοιτήσεως εἰς ὁλόκληρον τήν Κύπρον διὰ τῆς δημιουργίας τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων αἱ ὁποῖαι θά καταστήσωσι δυνατήν μίαν τοιαύτην ἀπόφασιν.

Τέλος ή 'Επιτροπή καλεῖ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὅπως προβῆ εἰς τήν λήψιν μέτρων διὰ τήν ὑλοποίησιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐξαγγελθείσης προθέσεως διὰ τήν ἀνέγερσιν ἐπὶ παγκυπρίου βάσεως περιφερειακῶν Γυμνασίων εἰς τόπους διαμονῆς μεγάλου ἀριθμοῦ μαθητῶν πρὸς ἀποκέντρωσιν τῆς παρεχομένης ἐκπαιδεύσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θά συμβάλῃ θετικῶς εἰς τήν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων αἱ ὁποῖαι θά ὑποβοηθήσωσι εἰς τήν μελλοντικὴν ἐφαρμογὴν τῆς πρῶτῆς φοιτήσεως εἰς ὅλας τὰς περιοχάς τῆς νήσου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχουν ὁμιληταί :

Ὁ κ. Ποσκώτης ἔχει τὸν λόγον.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ἄξιότ. κ. Πρόεδρε, ἀξιότ. κ. Βουλευτές,

Ὅπως ἀναφέρεται εἰς τήν Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο ἔχει ἤδη ἀποφασίσει τήν υἱοθέτησιν τῆς καθολικῆς πρῶτῆς φοίτησης εἰς τὰ Ἐκπαιδευτήρια Μέσης Παιδείας τῆς Λάρνακας, ἀπὸ τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1977—78.

Γιὰ νά ὑπάρξῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, προηγήθη κοινὴ σύσκεψη στὴ Λάρνακα, στὴν ὁποία πῆραν μέρος ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους λειτουργοὺς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, καί οἱ Διευθυντές τῶν Σχολείων Μέσης καί Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῆς Λάρνακας. Ἡ σύσκεψη αὐτὴ ἀσχολήθη μετὰ τὴν λεπτομερῆ μελέτη τῶν δυνατοτήτων στεγάσεως τῶν Ἐκπαιδευτηρίων τῆς πόλεως καί ὑπέβαλε ὑπεύθυνα πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο συγκεκριμένο σχῆμα γιὰ τὴν στέγασιν τῶν 150 τμημάτων πού προβλέπεται πῶς θά λειτουργήσωσι κατὰ τὴν σχολικὴν περίοδον 1977—78.

Μετὰ βάση αὐτὸ τὸ σχέδιον, πού προνοεῖ τὴν προσθήκην ἐν ἤδη λειτουργοῦντα 4 σχολικὰ κτίρια καί πέμπτου, ἐκείνου τοῦ ἀνεγειρομένου Γυμνασίου Φανερωμένης, καί ὀρισμένες μετατροπὲς μικροῦ κόστους γιὰ νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς αἰθουσες διδασκαλίας διάφοροι χώροι καί εἰδικὲς αἰθουσες τοῦ συνόλου τῶν πέντε σχολικῶν κτιρίων, καί μετὰ τὴν πρόβλεψιν λειτουργίας 27 διακινουμένων τμημάτων, τὸ Ὑπουργεῖο ἀποφασίσῃ τὴν καθιέρωσιν τῆς καθολικῆς πρῶτῆς φοίτησης στὴ Μέση Παιδεία, στὴ Λάρνακα.

Βέβαια τὸ σχέδιον τοῦτο κανένας δὲν ἰσχυρίζεται πῶς εἶναι τέλειον. Παρουσιάζει ἀρκετὰς ἀδυναμίας, ή κυριώτερη τῶν ὁποίων εἶναι ὁ σχετικὸς μέγας ἀριθμὸς διακινουμένων τμημάτων. Εἶναι ὅμως λειτουργήσιμον καί

εύτυχως υπάρχουν περιθώρια και δυνατότητες βελτίωσης του, έτσι πού η λειτουργία της καθολικής πρωινής φοίτησης να είναι ομαλή και τα σχολεία να λειτουργήσουν χωρίς μεγάλα προσκόμματα και δυσκολίες.

Ήδη τὸ Ὑπουργεῖο καὶ ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία, γιατί ἀσφαλῶς ἀναγνωρίζουν αὐτὴ τὴν ἀδυναμία, ἐργάζονται μὲ ταχὺ ρυθμὸ πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἐγκαιρῆς ἐπιδιόρθωσης τοῦ κτιρίου τοῦ Σχολείου «Πιαλέ Πασιά», οἱ 15 αἴθουσες διδασκαλίας τοῦ ὁποίου, ὅταν προστεθοῦν στὸν προβλεπόμενο στεγαστικὸ χῶρο, θὰ μειώσουν τὸν ἀριθμὸ τῶν διακινουμένων τμημάτων σὲ μεγάλο βαθμὸ, καὶ θὰ εἶναι τοῦτο μιὰ σημαντικὴ βελτίωση, τοῦ ὅλου σχεδίου λειτουργίας τῶν σχολείων μας.

Ὑπάρχουν ὅμως οἱ δυνατότητες νὰ εἶναι τὸ κτίριο τοῦ Σχολείου «Πιαλέ Πασιά», ἔτοιμο καὶ ἐλεύθερο γιὰ νὰ λειτουργήσῃ ὡς σχολεῖο εἰς τὴ νέα σχολικὴ περίοδο;

Δὲν βλέπω τὸν λόγο καὶ θὰ ἦταν ἀνεπίτρεπτο νὰ συμβεῖ τὸ ἀντίθετο. Ἦδη εὐρίσκονται σὲ προχωρημένο στάδιο οἱ ἐργασίες ἐπιδιορθώσεως του καὶ ἔχουν προγραμματισθεῖ νὰ συμπληρωθοῦν ἐγκαιρῶς. Οἱ διαμένουσες σήμερα εἰς αὐτὸ πέντε προσφυγικὲς οἰκογένειες, ἔχουν γίνῃ διευθετήσῃ νὰ μετακινηθοῦν σὲ λίγες μέρες ἀπὸ αὐτὸ σὲ ἄλλη κατάλληλη στέγη.

Ἐχει ἐπίσης προγραμματισθεῖ ἡ διαρρύθμιση τοῦ παρακειμένου Ἀστυνομικοῦ Σταθμοῦ, ὁ ὁποῖος παρεχωρήθη εἰς τὴν Σχολικὴν Ἐφορείαν, γιὰ τὴν στέγαση τῶν ἐργαστηρίων τοῦ Σχολείου.

Καὶ ἐπιπρόσθετα ἔχει ἤδη ἐξασφαλισθεῖ εἰς τὴν περιοχὴ κατάλληλος χῶρος, γιὰ νὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ γηπέδου του.

Θέλω νὰ πιστεύω πῶς μὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα ὅλα θὰ πᾶν καλὰ καὶ θὰ ἔχουμε τὸ Σεπτέμβριο τὸ «Πιαλέ Πασιά». Ἄν παρ' ἐλπίδα συμβεῖ τὸ ἀντίθετο, θάναι τεράστιες οἱ εὐθύνες τόσο τοῦ Ὑπουργείου, ὅσο καὶ τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας. Γιατὶ θὰ ὀφείλεται καθαρὰ σὲ ὀλιγωρία τῶν ἀρμοδίων ἢ μὴ ὑλοποίηση τῶν προγραμματισθέντων ἐν σχέσει μὲ τὸ κτίριο τοῦτο.

Ὅμως παράλληλα μὲ τὴν μείωση τῶν διακινουμένων τμημάτων μὲ τὴν χρησιμοποίηση τοῦ Σχολείου «Πιαλέ Πασιά», εἰσηγούμαστε γιὰ τὴν περαιτέρω μείωση τους καὶ γενικὰ γιὰ τὴ βελτίωση τόσο τῆς στεγάσεως ὅσο καὶ τῶν συνθηκῶν ἐργασίας εἰς τὰ Ἐκπαιδευτήρια Λάρνακας, ἢ Σχολικὴ Ἐφορεία, χωρὶς νὰ χάσει οὔτε μιὰς ἡμέρας καιρὸ, νὰ ἀποφασίσῃ καὶ νὰ θέσῃ σὲ ἀμεση ἐφαρμογὴ σχέδιό της γιὰ τὴν ἀνέγερση ἀρκετοῦ ἀριθμοῦ λυομένων αἰθουσῶν διδασκαλίας σὲ χῶρους ἤδη λειτουργούντων Σχολείων.

Ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ πράξῃ τοῦτο. Ὁ χρόνος δὲ πού μᾶς χωρίζει μέχρι τὴ νέα σχολικὴ περίοδο εἶναι ἀρκετός, μὲ ἐντατικὴ καὶ προγραμματισμένη ἐργασία, νὰ ὑλοποιηθεῖ μιὰ τέτοια ἀπόφασή της, πού ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ ἀποδειχθεῖ πολὺ χρησὶμη γιὰ τὴν πιὸ ἀνετη λειτουργία τῶν σχολείων μας στὴ Λάρνακα.

Καὶ βέβαια γενικώτερα, θὰ ὑπεβοῆθει πάρα πολὺ τὴν βελτίωση τῆς λειτουργικῆς ἐσωτερικῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἀπόδοση τῶν σχολείων ἂν τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἀναπροσάρμοζε τὰ μακροπρόθεσμα σχέδιά του, καὶ ἐπετάχυνε τὴν ὑλοποίηση τῶν σχεδίων του γι' ἀνέγερση Ἐκπαιδευτηρίων στὴν περιοχὴ Κοκκινοχωριῶν καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λάρνακος. Μιὰ τέτοια ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργείου θὰ ἐπέφερε τὴν ἀποσυμφόρηση τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ μαθητῶν πού φοιτοῦν στὴν Λάρνακα καὶ θὰ διευκόλυνε, ἐλπίζουμε, στὸ πολὺ προσεχές μέλλον, ἀκόμη περισσότερο τὴν ὀμαλή λειτουργία τῶν σχολείων μας, ἐφ' ὅσον εἶναι γενικὰ παραδεκτὸ πῶς πηγὴ τῶν δυσκολιῶν μας, εἶναι ὁ ἠῤῥημένος ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν οἱ ὁποῖοι ἐνῶ κατοικοῦν μακρὰν τῆς Λάρνακας, φοιτοῦν εἰς τὰ σχολεῖα της.

Υπογραμμίζουμε τὸ γεγονός, πὼς ἂν οἱ προτεινόμενες βελτιώσεις τοῦ σχεδίου τοῦ Ὑπουργείου, συνιστάμενες στὴν προσθήκη τοῦ «Πιαλέ Πασιά» καὶ στὴν ἀνέγερση ἀριθμοῦ λυομένων αἰθουσῶν διδασκαλίας ἀπὸ τὴ Σχολικὴ Ἐφορεία, πραγματοποιηθοῦν, ἢ λειτουργικότητά του θὰ εἶναι πλήρης καὶ καμμιά ἀνησυχία δὲν θὰ εἶναι δικαιολογημένη.

Εἶναι δίκαιον νὰ παρατηρηθεῖ πὼς ἡ σημερινὴ ἀναγνώριση τοῦ Ὑπουργείου περὶ τοῦ ἐφικτοῦ τῆς καθιέρωσης τῆς καθολικῆς πρωϊνῆς φοίτησης εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακος, ἐδικαίωσε ὅσους ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου ἐπέμεναν νὰ ὑποστηρίζουν πὼς στὴ Λάρνακα μιὰ τέτοια πορεία τῶν πραγμάτων, λόγω τῶν ὑφισταμένων δεδομένων, ἦταν ἐφικτή.

Θέλουμε νὰ πιστεύουμε πὼς θὰ ἐπιδειχθεῖ ἀνάλογη μὲ τὲς περιστάσεις δραστηριότητα καὶ ζῆλος, τόσον ἀπὸ πλευρᾶς Ὑπουργείου καὶ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν του, ὅσον καὶ τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας, ὥστε νὰ ὑλοποιηθοῦν εἰς τὸ ἀκέραιον ὅλες οἱ προϋποθέσεις ποὺ θὰ καταστήσουν πραγματικότητα τὴν καθιέρωση τῆς καθολικῆς πρωϊνῆς φοίτησης εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακας, ὑπὸ συνθήκες πλήρους ὁμαλότητος στὴ λειτουργία τους.

Ἀπὸ πλευρᾶς μας θὰ παρακολουθήσουμε τὲς ἐξελίξεις, καὶ θὰ ἐπαγρυπνοῦμε ὥστε σὲ περίπτωσι ποὺ θὰ παρουσιαστῆ ὀποιαδήποτε ὀλιγωρία ἢ καθυστέρηση ἀπὸ ὅσους φέρουν τὴν ἀμεση εὐθύνη γιὰ τὴν πραγματοποίηση ὧν προνοεῖ τὸ σχέδιο ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πέραν τούτου υἱοθέτηση πρόσθετων μέτρων ποὺ θὰ ἀπαλείψουν τὶς ἐπισημανθεῖσες ἀδυναμίες του, νὰ σημάνουμε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου γιὰ τὴν πρόληψη ὀποιουδήποτε δυσμενοῦς ἐνδεχομένου.

Δὲν μᾶς διαφεύγει βέβαια τὸ γεγονός πὼς σὲ ὀρισμένες ἄλλες περιοχές, ἐξακολουθοῦν καὶ δυστυχῶς θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ λειτουργοῦν τὰ σχολεῖα, μὲ διπλὴ φοίτηση.

Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ ἀναγνωρίσουμε τὲς ὑφιστάμενες ἀνυπερβλήτες ἐπὶ τοῦ παρόντος δυσκολίες γιὰ τὴν ἐπὶ παγκυρίου κλίμακος καθιέρωση τῆς πρωϊνῆς φοιτήσεως. Ὅμως τὸ Ὑπουργεῖο πρέπει νὰ θέσῃ σὰν ἀτόχο του τὴν δημιουργία τῶν προϋποθέσεων καὶ τῶν δεδομένων ἐκείνων, ὥστε στὸ μέλλον νὰ εἶναι δυνατόν νὰ καθιερωθεῖ μιὰ παγκύπρια καθολικὴ πρωϊνὴ φοίτηση. Γιατὶ κατὰ τὴν γνώμη μας αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ συμφέρον τῆς παιδείας μας.

Σὲ τοῦτο θὰ συμβάλλει καὶ ἡ ἤδη ἐξαγγελθεῖσα πρόθεση τῆς Κυβερνήσεως νὰ λάβει μέτρα ἀποσυμφορήσεως στὴν Παιδεία, μὲ τὴν ἀνέγερση περιφερειακῶν Γυμνασίων, ἐκεῖ ὅπου οἱ ἐκπαιδευτικὲς ἀνάγκες τὸ ἐπιβάλλουν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης ἔχει τὸν λόγον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Εἰλικρινῶς δὲν θὰ ἠθελα ὕστερα ἀπὸ πολλὰ καὶ μακρὰ συζητήσεις ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 1975 νὰ ἀνέλθω εἰς τὸ βῆμα καὶ νὰ ὁμιλήσω σχετικῶς μὲ τὴν καθιέρωσιν τῆς πρωϊνῆς φοιτήσεως στὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακος.

Ἐκτιμῶ καὶ σημειῶνω ὅτι ἀνέφερον ὁ προηγούμενος ὁμιλητής, ὁ συνάδελφος κ. Ποσκώτης, ὅτι ὑπῆρχαν τὰ δεδομένα γιὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς

πρωϊνης φοιτήσεως στην Λάρνακα χωρίς μεγάλες δαπάνες ούτως ώστε να διευκολυνθοῦν οἱ μαθητές.

Εἶχεν ὁμως ἀναφερθῆ καὶ σὲ ὠρισμένες εἰσηγήσεις οἱ ὁποῖες μὲ εὐρίσκουν σύμφωνον. Πέραν δὲ τούτων, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν πραγματοποιηθοῦν τὰ ὅσα ἐξηγγέλθησαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, συμφωνῶ μαζί του ὅτι θὰ καταλογισθῆ εὐθύνη καὶ ὀλιγωρία στοὺς ὑπευθύνους διότι ὑπῆρχε πολὺ περιθώριον χρόνου. Ὅμως, ἐπειδὴ τὸ θέμα τὸ ἔχω παρακολουθήσει ἀπὸ καιρὸ καὶ ἔχω κατὰ κάποιον τρόπον ἀναμιχθῆ στὸ θέμα τῶν σχολείων, θέλω νὰ ἐπισημάνω ὠρισμένες δυσκολίες τίς ὁποῖες ἐπιβάλλεται ὅπως ἀναφέρω διότι πιστεύω, πέραν πάσης ἀμφιβολίας, ὅτι ὁ Ὀκτώβριος δὲν θὰ εἶναι ὁ μῆνας ἐκεῖνος πού θὰ ὁμαλοποιηθῆ ἡ πρωϊνὴ φοίτησις γιὰ ὅλους τοὺς μαθητές καὶ θὰ ἔχωμεν ἄνετον τὴν ἐκπαίδευσίν μας εἰς τὴν Λάρνακα ἀλλὰ θὰ εἶναι ὁ μῆνας τοῦ χάους διὰ τὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακος.

Ἡ Ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἀποδίδει τὴν πραγματικὴν εἰκόνα τοῦ προβλήματος καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου ἐγίνε ἓνα λάθος διότι ἐστηρίχθη πάνω σὲ ὑποθετικὰς λύσεις καὶ προϋποθέσεις καὶ υἱοθέτησεν ἓνα σημεῖωμα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας χωρὶς κὰν νὰ συζητηθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἐὰν δηλαδὴ ὅλα αὐτὰ εἶναι πραγματοποιήσιμα ἢ ὄχι ἢ ἐὰν δὲν εἶναι τί ὑπαλλακτικὰς λύσεις μποροῦν νὰ ὑπάρξουν. Τοῦτο νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς προηγούμενον ἀλλὰ, ὅπως ἦτο ἡ παγία τακτικὴ μέχρι σήμερον, πρέπει νὰ συζητοῦνται οἱ διάφορες ἐξελίξεις εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἡ καθυστέρησις τῶν ἐξ μηνῶν γιὰ νὰ ἐτοιμασθῆ ἡ Ἔκθεσις ἐν ἀναμονῇ σοβαρῶν ἐξελίξεων νομίζω ὅτι δὲν προσέφερε, ἀλλὰ θὰ προσέφερε περισσότερο ἐὰν ἡ συζήτησις ἐγένετο προηγουμένως, οὕτως ὥστε νὰ πιεσθῆ ἡ κατάστασις γιὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ παραδώσωμεν σχολεῖα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, εἰς τοὺς μαθητές κατὰ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου, ὅτε ἀρχίζουν τὰ μαθήματα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει νὰ χαιρετίσωμεν τὴν ἀπόφασιν διὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς πρωϊνῆς φοιτήσεως εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακος καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Ὑπουργείου καὶ τὴν υἱοθέτησιν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν ὅπως τῆς εἰσηγήσεως καὶ εἰς μερικὰ ἄλλα σχολεῖα πού δὲν ἔχει καθιερωθῆ ἡ πρωϊνὴ φοίτησις καθιερωθῆ καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ σχολεῖα ἀντὶ πάσης θυσίας.

Ὅπως διαγράφεται ἡ κατάστασις, ἡ πρόβλεψίς μου εἶναι, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον καταβληθῆ κάθε προσπάθεια καὶ ὁ ρυθμὸς τῶν ἐργασιῶν εἶναι ταχύτατος, ὅτι εἶναι δυνατόν μέχρι τὰ Χριστούγεννα νὰ μὴν ὑπάρχη πρόβλημα. Ὅπως ἀνέφερα καὶ προηγουμένως ὁ Ὀκτώβριος θὰ εἶναι ὁ μῆνας τῆς συγχύσεως ἀκόμη εἰς τὰ σχολεῖα καὶ δὲν θὰ μὴν ἔσται νὰ γίνῃ κατανομή τῶν μαθητῶν καὶ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἐλήφθησαν ἐγκαίρως μέτρα. Ἀνεφέρθη ἡ ἐπιστολὴ καὶ ἡ εἰσήγησις τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τὸ Διανέλλειον. Ἐλήφθη μόλις προχθὲς ἡ ἀπόφασις, πρὸς τιμὴν τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διανελλείου Κληροδοτήματος, νὰ παραδώσῃ 15 αἰθουσὰς διδασκαλίας. Ἀλλὰ ὠφείλω νὰ ἐνημερώσω τὸ Σῶμα ὅτι οἱ 15 αἰθουσὰς πού θὰ παραδοθοῦν δὲν εἶναι αἰθουσὰς διδασκαλίας, ἀλλὰ πρόκειται περὶ κοιτώνων, πρόκειται περὶ κουζίνων. Πρέπει νὰ γίνῃ διαμόρφωσις καὶ χρειάζονται, ἂν ὁ ρυθμὸς εἶναι ταχύτατος καὶ τὰ σχέδια ἐκπονηθοῦν ἀμέσως, τοῦλάχιστον τρεῖς μῆνες διὰ τὴν ἀπεπεράτωσίν τους ἂν καὶ ἀναμένεται ἀκόμη ἀπόφασις ἀπὸ τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον διὰ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν διάθεσιν αὐτῶν τῶν αἰθουσῶν ἀπὸ τὸ κληροδοτήμα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπειδὴ ὑπάρχει εἰλημμένη ἀπόφασις δὲν θὰ προσκρούσωμεν εἰς ἐκεῖνο τὸ κώλυμα. Ὅμως ὑπάρχει αὐτὴ ἡ δυσκολία ὅσον ἀφορᾷ τὸ Διανέλλειον πού εἶναι δυνατόν νὰ περάσουν τοῦλάχιστον τρεῖς μῆνες.

Ένα τεράστιον πρόβλημα τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται εἶναι εἰς τὰ Γυμνάσια Λάρνακος καὶ τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν πού γιὰ νὰ λειτουργήσουν ἄνετα ὅλα τὰ σχολεῖα Μέσης Παιδείας τὸ 1977—1978 πρέπει νὰ ὑπάρξουν 185 τμήματα συμπεριλαμβανομένης βέβαια τῆς Δ' καὶ Ε' καὶ Στ' τάξεως τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς. Αὐτὰ ὅμως συνεπύχθησαν ὑπὸ τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας καὶ τῶν κυρίων Τμηματάρχων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας σὲ 151, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἶναι τοῦλάχιστον 164. Δηλ. εἶναι 164 τὰ τμήματα πού πρέπει νὰ ὑπάρχουν, καὶ τοῦτο κατόπιν τῆς συμπίξεως, καὶ ὅταν λέμε 151 εἶναι σύμπτυξις τμημάτων καὶ διὰ τῆς συμπίξεως αὐτῆς ἡ Α' τάξις θὰ ἔχη κατὰ τμήμα 45 μαθητές, ἡ Β' τάξις 46 μαθητές καὶ ἡ Γ' 45 καὶ πάλιν μαθητές. Δηλαδή οἱ τρεῖς πρῶτες τάξεις εἰς τὰς ὁποῖες ὁ ἐκπαιδευτικὸς θεμελιώνει τὴν παιδείαν θὰ εἶναι κατὰ τμήμα πολυπληθεῖς. Οἱ 45 ἢ 46 μαθητὲς κατὰ τμήμα εἶναι ἄκρως ἀντικπαιδευτικὸν ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀντισυνδικαλιστικόν, διότι ὑπάρχει, ἂν δὲν ἀπατώμαί, συμφωνία μεταξὺ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ ΟΕΛΜΕΚ ὅπως ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν κατὰ τμήμα μὴ ὑπερβαίῃ τοὺς 40.

Ἐκ τῶν ὀλίγων πολυτίμων ἀγαθῶν τὰ ὁποῖα μᾶς ἀπέμειναν μετὰ τὴν εἰσβολὴν εἶναι καὶ ἡ Παιδεία. Αὐτὴν καθήκον ἔχομεν νὰ τὴν βοηθήσωμεν, νὰ τὴν βελτιώσωμεν καὶ ὄχι νὰ τὴν χαντακώσωμεν.

Μὲ 46 μαθητὲς εἰς τὸ τμήμα ὁ καθηγητὴς, ὅσον καλὸς καὶ ἂν εἶναι, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχη καλὰς ἐπιτυχίας καὶ νὰ μπορέσῃ νὰ βοηθήσῃ κάθε μαθητὴν.

Τώρα προκύπτουν οἱ δυσκολίες τῶν σχολείων καὶ ἡ ἀπόφασις διὰ τὸ Γυμνάσιον εἶναι νὰ στεγάσῃ 46 τμήματα, ἐνῶ τὸ Γυμνάσιον Λάρνακος διαθέτει μόνον 33 αἴθουσες διδασκαλίας. Πρέπει ἐπομένως νὰ στεγάσῃ ἄλλα 23 τμήματα, ἢ στέγασις τῶν ὁποίων θὰ προκαλέσῃ πραγματικὴν ἀναστάτῳσιν καὶ εἰς τοὺς μαθητὲς καὶ εἰς τοὺς καθηγητὲς.

Καὶ τὸ πρόβλημα ἐλύθη ὡς ἀκολούθως ἐκ τῶν ἐνόνητων :

Ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία θὰ μετατρέψῃ, θὰ χωρίσῃ δηλ. τὴν βιβλιοθήκην σὲ δυὸ αἴθουσες διδασκαλίας, καθὼς καὶ τὴν ἀποθήκην Ὀργάνων Φυσικῆς καὶ τὴν αἴθουσαν τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου θὰ τὴν χρησιμοποιήσῃ, ὅπως καὶ ἄλλες 6 αἴθουσες εἰδικές, ἤτοι τὸ ἀμφιθέατρον, τὴν αἴθουσαν τῶν οἰκοκυρικῶν, τῶν πρακτικῶν γνώσεων, 2 ἐργαστήρια Φυσικῆς καὶ Χημείας, 1 παλαιὸν ἐργαστήριον Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μίαν αἴθουσαν Τέχνης. Ἄλλα τρία τμήματα θὰ εἶναι μετακινούμενα. Σύνολον 46.

Διὰ τῆς λύσεως ὅμως αὐτῆς καὶ τῆς στεγάσεως τῶν ὑπολοίπων 13 τμημάτων, ὡς ἀνωτέρω, δημιουργοῦνται οἱ ἔξης τεράστιες δυσκολίες :

Πρῶτον, ὁ χωρισμὸς τῆς βιβλιοθήκης εἰς δύο αἴθουσες διαρκοῦς διδασκαλίας ἀχρηστεύει τὴν βιβλιοθήκην αὐτομάτως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρῶτης λειτουργίας τοῦ σχολείου. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι πολλοὶ καθηγητὲς κατὰ τὴν κενὴν ὥραν τὴν χρησιμοποιοῦν ὅπως καὶ ὠρισμένα τμήματα τῶν μαθητῶν, ὅταν συμβῇ νὰ ἀπουσιάζῃ ὁ καθηγητὴς. Στέλλονται οἱ μαθητὲς εἰς τὴν βιβλιοθήκην καὶ ἐργάζονται ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς βιβλιοθηκάρου ἢ ἐνὸς ἄλλου καθηγητοῦ.

Δεύτερον, ἡ δημιουργία τῆς ἀποθήκης Ὀργάνων Φυσικῆς ὡς αἰθούσης διδασκαλίας θὰ ἔχη καὶ αὐτὴ τὰ προβλήματά της. Διότι τὰ διάφορα ἐργάρια μὲ τὰ διάφορα ὄργανα δὲν θὰ φύγουν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν ἀλλὰ θὰ μείνουν μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν.

Φαντασθῆτε πόση ζημιὰ θὰ γίνεταί καὶ τί κίνδυνος θὰ ὑπάρχῃ ὅταν εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν θὰ ὑπάρχουν ὄργανα Φυσικῆς εἰς μίαν αἴθουσαν ἢ ὁποῖα θὰ λειτουργῇ μονίμως σὰν αἴθουσα διδασκαλίας.

Ἡ χρησιμοποίησις τῆς αἰθούσης τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου ὡς αἰθούσης διδασκαλίας ἐπομένως καὶ ἡ χρησιμοποίησις τοῦ Γραφείου τοῦ Διευθυντοῦ

ὡς αἰθούσης τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου θὰ δημιουργήσῃ καὶ θὰ δημιουργῆ κάθε μέρα προβλήματα εἰς τοὺς καθηγητές. Διότι τὸ γραφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ εἶναι ἀνθρωπίνως ἀδύνατον νὰ χωρέσῃ δύο μεγάλα τραπέζια μὲ 90 καθηγητές, διότι τὸ σχολεῖον τῶν 46 τμημάτων θὰ χρειάζεται ὁπωσδήποτε 90 καθηγητές.

Τὸ ὑπάρχον ὅμως γραφεῖον χωρεῖ 30. Ὅλα τὰ διαλείμματα ἀλλὰ καὶ τὸ μεγάλο διάλειμμα οἱ περισσότεροὶ καθηγητές θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὄρθιοι στοὺς διαδρόμους καὶ στὸ χῶλ τοῦ σχολείου.

Οἱ ἔξη αἰθουσες διδασκαλίας ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι εἰδικές καὶ θὰ χρειάζονται γιὰ ὅλες τὶς τάξεις, τὴν Δ' τὴν Ε' καὶ τὴν Στ', ἰδίως πρακτικῆς κατευθύνσεως, θὰ δημιουργήσουν ἐξ ἀνάγκης 6 μετακινούμενα τμήματα.

Τὰ ἔξη αὐτὰ τμήματα μαζί μὲ τὰ ἄλλα τρία μετακινούμενα, 9 τὸν ἀριθμόν, θὰ δημιουργοῦν καθ' ἑκάστην τεράστια ψυχολογικά καὶ τεχνικῆς φύσεως προβλήματα πού θὰ καθιστοῦν τὴν ὀμαλὴν λειτουργίαν τοῦ ὅλου σχολείου προβληματικὴν.

Θὰ ἐπιδεινοῦται ἡ ὀμαλὴ λειτουργία ὄχι μόνον ἐκ τῶν 9 μετακινουμένων τμημάτων (θὰ εἶναι 360 μαθητές) ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 1860 μαθητῶν διότι θὰ μετατραπῇ τὸ Γυμνάσιον Λάρνακος σὲ ἓνα σχολεῖον Μαρμούθ.

Ἄλλη σοβαρὰ δυσκολία εἶναι ἡ συνύπαρξις κατὰ τὴν ἰδίαν διδακτικὴν περίοδον εἰς τὰ δύο ἐργαστήρια Φυσικῆς καὶ Χημείας 4 καθηγητῶν. Καθ' ἑκάστην δηλαδὴ περίοδον εἰς κάθε ἓνα ἐκ τῶν δύο ἐργαστηρίων θὰ ὑπάρχουν 2 καθηγητές οἱ ὁποῖοι θὰ ἀπασχολοῦν τὸ ἥμισυ δύο διαφορετικῶν ἐποπτικῶν τμημάτων καὶ φαντασθῆτε εἰς τὴν ἰδίαν αἴθουσαν νὰ ὑπάρχουν καὶ νὰ διδάσκουν, ὡς ἐργαστηριακῶς καὶ θεωρητικῶς πρέπει, δύο καθηγητές εἰς δύο διαφορετικὰ τμήματα.

Πέμπτον, τὸ Γυμνάσιον Λάρνακος, τὸ Σχολεῖον Μαρμούθ μὲ τὰ 46 τμήματα, μὲ τοὺς 1860 μαθητές καὶ τὰ 9 μετακινούμενα τμήματα πρέπει νὰ εἶναι ἀπαράδεκτον διὰ τὴν παιδείαν τῆς Λάρνακος.

Ἐρωτῶ, ἐξητάσθησαν καὶ συνεζητήθησαν ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα;

Τὸ Λύκειον Λάρνακος : Κανονικὰ οἱ αἰθουσες του εἶναι 23. Ἐν τούτοις ἀνεβάζονται σὲ 32 διότι πάλιν χρησιμοποιεῖται ἡ μέθοδος τοῦ διαχωρισμοῦ τῆς βιβλιοθήκης ὁπότε καὶ πάλιν θὰ ἀχρηστεύεται. Δημιουργεῖται ἡ περίπτωσις διορισμοῦ νέου βιβλιοθηκαρίου καὶ δὲν θὰ λειτουργῇ ἡ βιβλιοθήκη καὶ ἐπίσης ἡ διακίνησις — διότι ἐκεῖ βρίσκονται τὰ γραφεῖα Διοικήσεως — ὁπωσδήποτε θὰ προκαλῆ τεράστιαν ἐνόχλησιν καὶ ἀταξίαν.

Ἡ συνεχὴς δὲ διακίνησις τῶν 6 τμημάτων, 270 μαθητῶν καὶ μαθητριῶν μὲ τὰ βιβλία των, μὲ τὰ ἐποπτικά των μέσα κλπ. ἀπὸ τὸ παράρτημα στὸν τρίτον ὄροφον τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου εἰς πέντε αἰθουσες τῆς πτέρυγος ἐναντι τοῦ κεντρικοῦ δρόμου (ἡ ἀπόστασις εἶναι 90—100 μέτρα) καὶ ἀντίστροφα θὰ δημιουργῇ ταραχώριαν, ἐνόχλησιν, ἀταξίαν καὶ πρὸ πάντων ἀπώλειαν πολυτίμου χρόνου, 7—10' διὰ κάθε περίοδον. Ὁ συνωστισμὸς στὰ παλὺ στενά κλιμακοστάσια θὰ δημιουργῇ καὶ ἄλλα σοβαρὰ προβλήματα.

Τὸ γεγονός ὅτι 270 μαθητές καὶ μαθήτριες δὲν θὰ ἔχουν τὴν πᾶξιν τους ἀλλὰ θὰ περιφέρωνται συνεχῶς ἐπὶ 6 περιόδους τὴν ἡμέραν, θὰ δημιουργῇ καὶ ἄλλα ψυχολογικά καὶ πειθαρχικά προβλήματα ὡς ἐπίσης καὶ καταστρεφές εἰς τὴν σχολικὴν περιουσίαν ὅπως συμβαίνει εἰς ἄλλα σχολεῖα πού ἐφαρμόζουν τὸ σύστημα τῶν διακινουμένων τμημάτων.

Ἀνεφέρθη τὸ Γυμνάσιον Δροισιδῶν μὲ 14 αἰθουσες διδασκαλίας. Συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσηγήσιν περὶ λυομένων αἰθουσῶν. Ὑπῆρξε δὴλωσις ὅτι θὰ ἀνεγείροντο τρεῖς αἰθουσες. Οὔτε ἀπόφασις κἄν ἐλήφθη διὰ τὴν ἀνάγεσιν λυομένων αἰθουσῶν ἀλλὰ οὔτε σχέδια ἔγιναν γιὰ τίς τρεῖς αἰθουσες.

Τὸ Γυμνάσιον Φανερωμένης : Ὅμιλεῖ περὶ 37 τμημάτων ἢ ἑκθεσίς. Τὸ Γυμνάσιον Φανερωμένης τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπὸ ἀνέγερσιν ἔχει μόνον 23 αἴθουσας διδασκαλίας καὶ γίνονται 27 ἂν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ βιβλιοθήκη καὶ ἡ αἴθουσα Τέχνης, οἱ δύο αὐτὲς αἴθουσες, γίνονται 4, ὅποτε γίνονται 27 καὶ οἱ 27 γίνονται 37 μὲ διάφορες μεθόδους. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ πάλιν τὸ σχολεῖον τοῦτο δὲν νομίζω ὅτι θὰ παραδοθῆ ἐγκαίρως.

Καὶ ἐρωτῶ : Ἐλήφθη πρόνοια παῦ θὰ τοποθετηθοῦν τὰ ἐπιπλα τὰ ὁποῖα δυνάμει συμβελαίου περιλαμβάνονται εἰς τὴν προσφορὰν τοῦ ἐργολάβου; Διότι εἰς τὴν βιβλιοθήκην καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν Τέχνης τὸ συμβόλαιον εἶναι μετ' ἐπιπλων. Δὲν θὰ γίνουσι ἐκεῖνα καὶ θὰ γίνουσι ἄλλες μετατροπές.

Ἐὰν καταβληθῆ μεγάλη προσπάθεια καὶ καταβληθῆ τὸ ὕψιστον ὅλων τῶν προσπαθειῶν εἶναι δυνατόν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Ὀκτωβρίου νὰ παραδοθοῦν οἱ αἴθουσες αὐτὲς ἀλλὰ πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν ὁ ἀριθμὸς ἀνέρχεται, ὅπως ἀναφέρεται, εἰς 37.

Ἐγίνε λόγος περὶ τοῦ σχολείου «Πιαλέ Πασιᾶ». Θὰ εἶναι πολὺ γνωστὸν στοὺς συναδέλφους διότι ἀνεφέρθη πολλὰς φορές — ἐπὶ δύο συνεχῆ ἔτη ἀναφερόμεθα εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ — ἀλλὰ τίποτε δὲν ἔγινε. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον γίνεται σήμερον εἶναι ὠρισμένα σουβατίσματα ἐξωτερικῶς καὶ εἶναι κατελιμμένον σήμερον. Ἐδόθη μία ὑπόσχεσις ὅτι θὰ ἐκκενωθῆ καὶ θὰ μπορέσουσι νὰ γίνουσι ὠρισμέναι ἐργασίαι. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐκκενωθῆ καὶ πάλιν ἐγκαίρως, ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνός, πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν θὰ παραδοθῆ ἐντὸς τοῦ Νοεμβρίου, καὶ ἐφ' ὅσον πάλιν αἱ ἐργασίαι γίνονται μὲ πολὺ ταχὺν ρυθμὸν, καὶ εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους σήμερον πόσῃ ἀδυναμίαν ἀντιμετωπίζουσι οἱ ἐργολάβοι δι' ἐξεύρεσιν οἰκοδομικῶν χειρῶν δι' οἰκοδομικὰς ἐργασίας. Ἀλλὰ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον ἀναφορικῶς μὲ τὸ σχολεῖον αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν καὶ ὠρισμέναι εὐθύναι. Διότι τὸ σχολεῖον αὐτὸ παρεδόθη. Ἐγίνε μετακίνησις, μεταστέγασις τῶν προσφύγων, ἐξωδεύθη ποσὸν πέραν τῶν £15.000 ἀπὸ τὸν Ἐπαρχὸν Λάρνακος, ὁ ὁποῖος εἰδοποίησε τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας νὰ παραλάβῃ τὸ σχολεῖον, εἰδοποίησε τὴν Σχολικὴν Ἐφορείαν νὰ παραλάβῃ τὸ σχολεῖον ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1976, καὶ δὲν τὸ παρέλαβον. Τοὺς εἰδοποίησεν ἐγγράφως τὸν Νοέμβριον τοῦ ἴδιου ἔτους καὶ ἐν τούτοις ἄφησαν νὰ εἰσέλθουσι ἄλλαι ἐκτοπισθέντες καὶ ἔτσι καταβάλλεται προσπάθεια διὰ μεταστέγασιν καὶ πάλιν διὰ νὰ παραληφθῆ τὸ σχολεῖον.

Ἐλέχθη καὶ ἀπὸ προηγούμενον ὁμιλητὴν καὶ γίνεται καὶ λόγος καὶ εἰς τὴν ἑκθεσίαν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ ἀνεγέρσεως περιφερειακῶν σχολείων. Ἀσφαλῶς πρέπει νὰ προωθηθῆ τὸ σχέδιον αὐτὸ καὶ εἶναι εἰς πίστιν τοῦ Ὑπουργείου διότι διὰ δηλώσεώς του εἶχε ἀναγνωρίσει τὴν ἀναγκαιότητα ἀνεγέρσεως περιφερειακῶν γυμνασίων καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὴν περιοχὴν Κοκκινόχωριων.

Ἀπὸ τῆς 20 τοῦ Γενάρη τοῦ 1977 τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐληροφόρησε τὴν Χωρικὴν Ἀρχὴν Ξυλοφάγου δι' ἀνέγερσιν σχολείου εἰς τὴν κοινότητα, καὶ ἐπειδὴ προσωπικὰ πιστεύω εἰς τὴν ἀναγκαιότητα ἀνεγέρσεως εἰς πρῶτον στάδιον τριταξίου γυμνασίου, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ προωθηθῆ τὸ σχέδιον τοῦτο τὸ ταχύτερον δυνατόν.

Ἐνα ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει θίξει ἡ ἑκθεσίς εἶναι τὸ θέμα τῶν εκπαιδευτικῶν περιφερειῶν. Ἐὰν τὸ θέμα τῶν εκπαιδευτικῶν περιφερειῶν ἐφαρμοσθῆ αὐστηρά, εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ καὶ μίᾳ ἀποσυμφόρησις — καὶ ὁμιλῶ περὶ τοῦ Γυμνασίου τῶν Λευκάρων — ἂν μεταβῆ ἕνας ἀριθμὸς μαθητῶν εἰς τὸ σχολεῖον τῶν Λευκάρων, πού εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι πέραν τῶν 200. Μὲ τίς ὑφιστάμενες αἴθουσες ἐκεῖ εἶναι δυνατόν νὰ ἀποσυμφορησωμεν τὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακος. Διότι ὅπως διαγράφεται ἡ κατάσταση εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακος διαθέτομεν μόνον 73 αἴθουσες — γίνεται πρόνοια διὰ νὰ γίνουσι 151 — κανονικὰ εἶναι 133 διότι τὸ Γυμνάσιον Λάρνακος

ἂν εἶχε 46, 32 τὸ Λύκειον Λάρνακος, 17 ἡ Δροσιά, 23 ἡ Φανερωμένη καὶ τὸ Διανέλλειον 133 τότε ὑπάρχει μία διαφορά 18 αἰθουσῶν διὰ συμπύξεως τῶν τμημάτων καὶ 31 ἄνευ συμπύξεως τῶν τμημάτων.

Τὸ θέμα τῶν σχολείων τῆς Λάρνακος δὲν ἐλύθη. Εἶναι πρόβλημα. Παραμένει πρόβλημα ἀκόμη καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους θὰ ὑπάρξῃ μεγαλύτερον ἀκόμη πρόβλημα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι θετικὸν στοιχεῖον εἶναι ἡ ὀριστικὴ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας νὰ υἱοθετήσῃ τὴν πρωϊνὴν φοίτησιν ἀλλὰ ταυτόχρονα νὰ ἀνεγείρῃ καὶ λυόμενες αἰθουσες δι' ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν ποῦ εἶναι δυνατὸν καὶ ἐφικτόν. Ἡ δαπάνη δὲν θὰ εἶναι μεγάλη. Ὑπάρχουν τὰ ὑφιστάμενα κτίρια, ὑπάρχουν οἱ δυνατότητες, μόνον χρειάζεται προώθησις καὶ δραστηριότης καὶ σοβαρὰ προσπάθεια πρὸς λύσιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῆς Λάρνακος διότι εἶναι ἓνα θέμα ποῦ ἀπασχολεῖ 6.000 μαθητές, τοὺς γονεῖς τῶν καὶ πολλοὺς καθηγητές. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς πάνω στὸ θέμα αὐτό;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κ. Πρόεδρε. Ἀπ' ὅ,τι ἤκουσα ὁ Πρόεδρος τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας τῆς Λάρνακος εἶπεν ὅτι εἶναι λελυμένον τὸ πρόβλημα τῆς πρωϊνῆς φοιτήσεως εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Παιδείας. Γι' αὐτὸ ἐκπληττομαι διὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Χριστοφίδη, ὁ ὁποῖος λέει ὅτι θὰ εἶναι χάος τὸν Ὀκτώβριον εἰς τὴν Λάρνακα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Δὲν θὰ ἀπαντήσω, κ. Πρόεδρε, διότι ὅπως εἶπα προηγουμένως, ἔχω γνωσθῆναι βαθυτάτην τῆς καταστάσεως ἀλλὰ στὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἐπιφυλάττομαι νὰ ἐγγράψω θέμα πὸ ὁποῖον νὰ συζητήσωμεν μὲ τὴν ἔναρξιν τῆς νέας συνόδου τῆς Βουλῆς σχετικῶς μὲ τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον θὰ προκύψῃ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπάντησις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σήμερα δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Λίγα λόγια ἀπὸ τὴν θέση μου, κ. Πρόεδρε. Σὺν Λεμεσιανός, κ. Πρόεδρε, θὰ συμφωνήτε μαζί μου ὅτι μὲ τὴν λύση τοῦ προβλήματος στὸ σχολεῖο τῆς Λάρνακος τώρα ἡ μόνη πόλις ἡ ὁποία παραμένει γιὰ νὰ ἔχῃ πρωϊνὴ καὶ ἀπογευματινὴ φοίτησις εἶναι ἡ Λεμεσός. Καὶ μάλιστα ἐάν τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας πιστεύῃ ὅτι ἡ ἀπογευματινὴ φοίτησις εἶναι κακὴ, τότε ἡ κατάσταση τῆς Λεμεσοῦ πρέπει νὰ εἶναι τραγικὴ. Ὑπάρχουν 22 σχολεῖα Μέσης Παιδείας μέσα σὲ 9 κτίρια, τὸ ὁποῖο ἰσχύει καὶ γιὰ ὅλα τὰ δημοτικὰ σχολεῖα. Ὅλα τὰ κτίρια τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐργάζονται καὶ πρῶτ' καὶ ἀπόγευμα. Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι ἡ κατάσταση δὲν εἶναι τραγικὴ. Ἐάν ὑπάρχῃ ὅ,τιδήποτε τὸ κακὸ, τὸ κακὸ δὲν εὐρίσκεται στὴν ἀπογευματινὴ φοίτησις. Ἐχομεν ὑπ' ὄψην μας σχολεῖα τὰ ὁποῖα ἐλειτουργοῦσαν ἀπόγευμα καὶ εἶχαν καὶ τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα — στὴ Λεμεσό ἐννοῶ. Ἐάν ὑπάρχῃ ὅ,τιδήποτε τὸ κακὸ εἶναι διότι δύο σχολεῖα λειτουργοῦν στὸ ἴδιον κτίριον καὶ οἱ μαθητές ἐνὸς σχολείου δὲν μποροῦν νὰ παραμείνουν στὸ σχολεῖο γιὰ ἀρκετὸ χρόνο καὶ νὰ ἐπηρρασθοῦν ἀπὸ τὴν μόρφωση τὴν ὁποῖαν παρέχει τὸ

σχολείο. Καί καλή μόρφωση, ἴσως καλύτερη μόρφωση, παρέχεται τὸ ἀπόγευμα ὅταν οἱ πρῶνοι μαθηταὶ προσέρχωνται στὸ σχολεῖο γιὰ νὰ συζητήσουν καὶ νὰ ἐμπεδώσουν τὴν ὕλην τὴν ὁποῖαν μανθάνουν τὸ πρωῖ. Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὲς ἀθλοπαιδιές, τὴν μουσική, τοὺς ὀμίλους καὶ ἄλλα πολλά.

Κάνω τὴν εἰσηγήσῃ, ἐκεῖ πού τὸ πρόβλημα ἔχει λυθῆ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ οἱ μαθητὲς φοιτοῦν μόνον τὸ πρωῖ, ὅτι γιὰ νὰ ἀξιοποιηθοῦν τὰ χρήματα καὶ τὰ κτίρια πρέπει νὰ φοιτοῦν καὶ τὸ ἀπόγευμα καὶ νὰ ἔχουν τοὺς ἀπογευματινοὺς ὀμίλους γιὰ νὰ γίνῃ πλήρης ἀξιοποίηση τῶν κτιρίων. Ἄλλωστε τὸ νὰ ἔχωμεν πρῶνὴν φοίτησιν μόνον καὶ νὰ τελειώνωμεν ἡ ὥρα μία, νομίζω ὅτι γίνεται μεγάλη σπατάλη χρημάτων.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει συμφωνῶ ὅτι ἡ πρῶνὴ φοίτησιν εἶναι κάπως καλύτερη, εἶναι ἀνετώτερη καὶ θὰ ἔπρεπε καὶ στὴ Λεμεσό νὰ προωθηθοῦν σχέδια γιὰ νὰ βελτιωθῆ ἡ κατάστασιν. Διότι ὅπως ἔχουν τώρα τὰ πράγματα ὑπάρχει πράγματι πολὺς συνωστισμός. Ἐὰν λειτουργοῦν καλὰ τὰ σχολεῖα τῆς Λεμεσοῦ αὐτὴ τῆ στιγμῇ, τοῦτο ὀφείλεται στὴν καλὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἐφορείας καὶ στὴ φιλότιμη καὶ ἐξυπνὴ ἐργασίαν τοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἄλλος ὀμιλητής;

Ὁ ἐντιμος Βουλευτὴς κ. Πασκώτης.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

ΣΤ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Τὸ Ἐπιτελεῖον Παιδείας κατόπιν σχετικῆς εἰσηγήσεως τῶν τμηματάρχων τοῦ ἴσῃ ἐγένετο ὑστερὰ ἀπὸ σύσκεψιν μαζί με τὴν Σχολικὴν Ἐφορείαν καὶ τοῦ Διευθυντῆς τῶν τεσσάρων σχολείων τῆς Λάρνακος, εἰσηγήθη τὸ γνωστὸν σχέδιον εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθημεν καὶ εἰς τὴν ὀμιλίαν μας καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη καὶ ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Χριστοφίδης. Καὶ τὸ σχέδιον ἐκεῖνο εἶναι προγραμματισμένον διὰ νὰ καλύψῃ 150 Τμήματα μαθητῶν πού προβλέπεται ὅτι θὰ εἶναι οἱ μαθηταὶ τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους.

Πέραν αὐτῶν τῶν 150 Αἰθουσῶν διδασκαλίας ἢ καὶ διακινουμένων Τμημάτων τὰ ὁποῖα εἰσηγεῖται τὸ σχέδιον τοῦ Ἐπιτελεῖου, ἡμεῖς εἰσηγήθημεν βελτιώσεις τὰς ὁποῖας βελτιώσεις ἤδη συμμερίζεται καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον καὶ ἤδη ἐργάζεται διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν. Αἱ βελτιώσεις ἀφοροῦν εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ σχολικοῦ κτιρίου, τοῦ πρώην Τουρκικοῦ Λυκείου τῆς Λάρνακος, τοῦ Πιαλέ Πασιᾶ, τὸ ὁποῖον θὰ προσφέρῃ 15—17 αἰθούσας διδασκαλίας. Ἐπιπροσθέτως ἡ Κυβέρνησις ἐξησφάλισε καὶ παρεχώρησε εἰς τὴν Σχολικὴν Ἐφορείαν τὸν Ἀστυνομικὸν Σταθμὸν διὰ νὰ ἐπισκευασθῆ καταλλήλως καὶ νὰ χρησιμοποιηθῆ διὰ ἐργαστήρια τοῦ νέου αὐτοῦ σχολεῖου. Παράλληλα ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία ἀπεφάσισεν ἤδη τὴν ἀνέγερσιν πέντε λυομένων αἰθουσῶν διδασκαλίας καὶ προτίθεται νὰ ἀποφασίσῃ νὰ αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν πού θὰ παρουσιασθοῦν ἐν τῷ μεταξύ.

Αὐτὸ εἶναι τὸ σχέδιον τοῦ Ἐπιτελεῖου καὶ αὐτὲς εἶναι οἱ βελτιωτικὲς εἰσηγήσεις μας τοῦ σχεδίου οἱ ὁποῖες βελτιωτικὲς εἰσηγήσεις μας ἀνεβάζουν τὲς αἰθούσας διδασκαλίας σὲ 175 ἐνῶ προβλέπονται 150 Τμήματα ἢ κατὰ

τούς υπολογισμούς του κ. Χριστοφίδη 164 Τμήματα. "Αρα ἔχομεν κάποια περιθώρια μειώσεως τῶν διακινουμένων Τμημάτων καὶ καλλιτερεύσεως τῆς ἐσωτερικῆς λειτουργίας τῶν σχολείων.

Ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία, οἱ τμηματάρχες τοῦ Ὑπουργείου, τὸ ἴδιον τὸ Ὑπουργεῖον, ὁ Ὑπουργός, οἱ Σύνδεσμοι Γονέων, ἡ Ὁμοσπονδία Γονέων, οἱ Βουλευταὶ πλὴν τοῦ κ. Χριστοφίδη καὶ τοῦ κ. Ζιαρτίδη, ὁ ὁποῖος ἀπουσίαζε, ὁ ὑποφαινόμενος δηλαδὴ ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν, οἱ Διευθυντὲς τῶν Σχολείων, ὅλοι αὐτοὶ συμφωνοῦν ὅτι τὸ σχέδιον αὐτὸ εἶναι λειτουργήσιμον καὶ ὅλοι ἐργάζονται διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον.

Πέραν τούτου καὶ ἐπιπροσθέτως, ὅπως εἶπα, ἐργαζόμεθα διὰ νὰ ὑπάρξουν καὶ βελτιώσεις μετὰ τὸ συμπλήρωμα τοῦ Πιαλέ Πασιά καὶ τὴν ἀνέγερσιν λυομένων αἰθουσῶν διδασκαλίας. Μόνον ὁ κ. Χριστοφίδης διαφωνεῖ καὶ μᾶς ὀνομάζει τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον ὡς μῆνα τοῦ χάους διὰ τὰ σχολεῖα τῆς Λάρνακος. Ἐγὼ νομίζω μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι μῆνας ὀμαλότητος, εἰδυλλιακῆς λειτουργίας τῶν σχολείων τῆς Λάρνακος, ἀλλὰ θὰ εἶναι μία καλὴ ἀπαρχὴ διὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς καθολικῆς πρωίνης φοιτήσεως εἰς τὴν Λάρνακα. Καὶ νομίζω ὅτι ἔχομεν ὅλοι καθῆκον νὰ βοηθήσωμεν πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Ας ἴδωμεν λοιπὸν ἄς ἀναμείνωμεν μέχρι τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου ἢ Ὀκτωβρίου θὰ δεῖξῃ ποιὸς ἔχει δίκαιον.

Ὁ κ. Χριστοφίδης ζητεῖ τὸν λόγον. Τὸν ἔχετε.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ἤθελα νὰ δευτερολογήσω ἢ νὰ ἐπεκτείνω τὴν συζήτησιν, ἀλλὰ ἓνα πρᾶγμα ἔχω νὰ τονίσω, ὅτι ἐὰν ἐκλήθησαν ὅλοι καὶ ἰδιαίτερος εἰ ἐκπαιδευτικαὶ καὶ συνεφώνησαν, συνεφώνησαν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, εἶχαν ἐπισημάνει ὅλες αὐτές τὰς δυσκολίας πού ἀνέφερα ἀλλὰ δὲν εἶχαν ἐκλογὴν ἄλλην πλὴν τοῦ νὰ δεχθοῦν τὰ διὰ συμπτύξεως τμήματα καὶ νὰ γίνῃ ἓνα σχέδιον ἀντιμετωπίσεως τῆς καταστάσεως.

Τώρα ἐὰν θὰ ἐφαρμοσθοῦν τὰ σχέδια καὶ ἐὰν θὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον θὰ τελειώσουν, καὶ ἐὰν θὰ τελειώσῃ τὸ κτίσιμον, ὅλες αὐτές εἶναι προϋποθέσεις πού δὲν ἔχουν γίνῃ ἀκόμη. Εἶναι ἀπὸ τὸν Δεκέμβριον πού ἔχω ἐπισημάνει αὐτὴν τὴν κατάστασιν καὶ ἀντὶ νὰ γίνῃ συζήτησις καθ' ὅλην τὴν διάσκεψιν τοῦ ἔτους, ἐρχόμεθα τώρα νὰ ὀμιλῶμεν ὅτι δὲν θὰ εἶναι ὀμαλὴ, εἰδυλλιακὴ ἢ φοιτήσις ἀλλὰ θὰ εἶναι λειτουργήσιμη. "Ας ἀναμείνωμεν λοιπὸν νὰ ἔλθῃ ὁ Σεπτέμβριος καὶ εὐχασμαὶ νὰ μὴν δικαιωθῶ εἰς τὰς προβλέψεις μου, διότι τόσον πολὺ ἤθελα τὴν λύσιν αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ἀλλὰ δυστυχῶς θὰ ἀντιμετωπίσωμεν τεράστιον πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ σκοπὸς τῆς σημερινῆς ἡμέρας ἦτο γιὰ νὰ διαβασθῇ ἡ ἐκθεσὶς τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ γίνῃ συζήτησις.

Πιστεύω ὅτι ὅλοι θὰ συμφωνήτῃ ὅτι ἔχει ἐξαντληθῇ κατὰ κόρον ἡ συζήτησις αὐτῆ. Μπορεῖ ἢ μακρὰ συζήτησις νὰ ἦτο ἐπιφέρεται, νὰ ἦτο σκόπιμη, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἔχει ἐξαντληθῇ καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔνστασις νὰ θεωρηθῇ τὸ ζήτημα ὡς ἐξαντληθὲν. Ἐν τάξει.

Ἡ ἐπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὀρίζεται γιὰ τὶς 7 Ἰουλίου, τὴν ἐπόμενη Πέμπτη, ὥρα 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν Ἡμερήσια Διάταξη ποῦ θὰ διαβάσω πῶρα :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Νομιμοποιήσεως Ἐξωγάμων Τέκνων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1975.
- (4) Οἱ περὶ Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.
- (5) Οἱ Πειθαρχικοὶ (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τοῦ 1977.
- (6) Οἱ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τουριστικαὶ Κατασκευασεῖς) Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς « Ἐτησίᾳ Ἐκθεσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1975 ». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὡρα λήξεως : 6.37 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Θεοδώρου Δῶρος
Ἰεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λαΐζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Ἀλέκος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παπαδημητρίου Κυριάκος

Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Πασκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος
Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀσιζιάν Ἀντρανίκ
Μαυρίδης Ἰωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Έκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τοῦ Προσθέτου Πρωτοκόλλου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας περὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς Ἀντιδραστηρίων Προσδιορισμοῦ τοῦ Τύπου τῶν Ἴστων (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (2) Έκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Διεθνoῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φερτώσεως τοῦ 1966 (Τροποποιήσις) (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.
- (4) Συνέχισις τῆς συζητήσεως καὶ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Χρ. Χριστοφίδης, Γ. Σαββίδης, Στ. Ἀμπίζας, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Γαλανός, Α. Καραμιχάλης, Κ. Παπαδημητρίου) ἐπὶ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοιν. Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἐτησία Έκθεσις τοῦ Ραδιφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1975».
- (5) Έκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἡ ἀνάγκη υἱοθετήσεως πρῶτῆς φοιτήσεως», αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα συζήτησις (Στ. Πασκώτης, Χρ. Χριστοφίδης, Ν. Μαυρονικόλας, Α. Καραμιχάλης).

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 7ης ΙΟΥΛΙΟΥ, 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 4.59 μ.μ.)

Ἄρ. (40)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξὴ τῆς σημερινῆς συνεδρίασης τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει ἀπαρτία, ἐντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ πρῶτον θέμα τῆς Ἡμερησίας Διάταξης εἶναι Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσῃ τὶς Ἀπαντήσεις ποὺ δοθήκα-
νε στὶς Ἑρωτήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Ἀπριλίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιο-
πίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ
ληφθεῖσα τὴν 12ην Ἀπριλίου, 1977.

«Παρακαλεῖται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον ὅπως ἐνημερώσῃ τὴν Βουλὴν
πόσα ἐξωδεύθησαν ἀπὸ τὸ 1961 μέχρι σήμερον διὰ τὸ Ἐπαρχιακὸν Νοσο-
κομεῖον Λάρνακος δι' ἀνέγερσιν νέων συμπληρωματικῶν κτιρίων, δι' ἐπιδιορ-
θώσεις καὶ γενικῶς διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ βασικοῦ παλαιοῦ κτιριακοῦ συγ-
κροτήματος».

Συμπληρωματικὴ Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Ἰουλίου, 1977, τοῦ Ὑπουρ-
γοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 12ην Ἀπριλίου, 1977 ὑπὸ
τοῦ ἀξιοπίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χρι-
στοφίδη.

«Ἐν συνεχείᾳ τῆς ἡμετέρας ἐπιστολῆς ὑπὸ ἴδιον ὡς ἄνω ἀριθμὸν καὶ ἡμε-
ρομηνίαν 20ὴν Ἀπριλίου, 1977, ἐπὶ ἐρωτήσεως ὑποβληθείσης ὑπὸ τοῦ Βου-
λευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη ἐν σχέσει μὲ τὰς
ἀπὸ τοῦ 1961 μέχρι σήμερον διενεργηθείσας δαπάνας δι' ἀνέγερσιν νέων
συμπληρωματικῶν κτιρίων, δι' ἐπιδιορθώσεις καὶ γενικῶς διὰ τὴν συντήρη-

σιν τοῦ βασικοῦ παλαιοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος τοῦ Νοσοκομείου Λάρνακας, παραθέτω κατωτέρω τὰ σχετικά στοιχεία ὡς ταῦτα ἔχουν ἐτοιμασθῆ καὶ ταξινομηθῆ ὑπὸ τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων :

A. ΝΕΑ ΚΤΙΡΙΑ

1. Νέον Χειρουργεῖον	£14,410	
2. Καφετηρία	3,500	
3. Τέσσερα Νέα Ἱατρεία	4,000	
4. Ἀερογέφυρα	850	
5. Νέαι Ἀποθήκαι	3,192	
6. Νέα Ἀποχωρητήρια	557	
7. Νέα Κουζίνα	2,507	
8. Νεκροτομεῖον	1,252	
9. Αἴθουσα Ἀναμονῆς	575	
10. Ἀνελκυστήρ	900	
11. Κοιτῶνες Νοσοκόμων	17,213	<u>£48,956</u>

B. Νέα Ἐξωτερικά Ἱατρεία (ὑπὸ ἀνέγερσιν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 1977)	25,000	<u>£25,000</u>
---	--------	----------------

Γ. ΜΕΤΑΤΡΟΠΑΙ/ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ/ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

1. Διαρρυθμίσεις κλπ. εἰς Φαρμακεῖον	3,000	
2. Ἔργασια εἰς Οἶκον Ἀ/φῶν Νοσοκόμων	206	
3. Πλαστικό πάτωμα Χειρουργεῖου	100	
4. Κατεδάφισις κτιρίων κλπ. διὰ Παιδιατρικόν	270	
5. Φοδράρισμα μὲ μολύβι Ἀκτινολογικοῦ	205	
6. Ὑποστατικόν Κλιβάνου	200	
7. Ὀδοντιατρικὴ Κλινικὴ	3,000	
8. Τραπεζαρία	2,149	
9. Μαγειρεῖον	2,000	
10. Κοιτῶνες Νοσοκόμων	800	<u>£11,930</u>

Δ. ΜΙΚΡΑ ΕΡΓΑ

1961 — 1977	2,074	<u>£2,074</u>
-------------	-------	---------------

Ε. ΣΥΝΗΘΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΙΣ

1961 — 1977 (ὄλικόν διὰ τὰ 16 ἔτη)	21,930	<u>£21,930»</u>
------------------------------------	--------	-----------------

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Ἀπριλίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 25ην Ἀπριλίου, 1977.

«Ὑπὸ τῆς Χωρικῆς Ἀρχῆς Ξυλοφάγου ὑπεβλήθη τὴν 20ὴν Μαΐου, 1976 αἴτησις διὰ τὴν ἀνέγερσιν Γυμνασίου. Ἀντηλλάγησαν διάφοροι ἐπιστολαὶ καὶ τελικῶς ἐζητήθη ὑπὸ τῶν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργεῖου Παιδείας τὴν 2αν Ἰουνίου, 1976 χωρομετρικόν σχέδιον δι' ἐπιλογὴν τεμαχίου ἐκτάσεως 25 σκαλῶν πρὸς προώθησιν τῆς διαδικασίας ἀποκτήσεως τούτου.

Τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου, 1977 τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐπληροφῶρει τὴν Χωρικὴν Ἀρχὴν Ξυλοφάγου ὅτι τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως Γυμνασίου μελετᾶται.

Δεδομένου ότι εκ τῶν χωρίων Ξυλοφάγου, Λιοπετρίου, Αύγουρου καὶ Ὀρμήδειας θὰ φοιτοῦν 710 μαθηταὶ εἰς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τὸ προσεχές Σχολικὸν Ἔτος, προτίθεται καὶ τότε τὸ Ὑπουργεῖον νὰ προβῆ εἰς ἀνέγερσιν εἰς πρῶτον στάδιον λυαμένων αἰθουσῶν διὰ τριτάξιον Γυμνάσιον μέχρις ἐκπονήσεως σχεδίων δι' ἀνέγερσιν μονίμου κτιρίου δι' ἑξατάξιον;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6ην Ἰουλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 25ην Ἀπριλίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Τὸ θέμα τῆς ἴδρυσης γυμνασίου στὴν Ξυλοφάγου ἐξετάζεται μέσα σπὰ πλαίσια τῶν ἀναγκῶν τῆς περιοχῆς, τῶν δυνατοτήτων στεγάσεως σὲ ὑπάρχοντα ἢ ἀνεγειρόμενα σχολεῖα στὴ Λάρνακα καὶ μὲ βάση τὴ γενικότερη πολιτικὴ γιὰ τὴν ἴδρυση γυμνασίων στὴν ὑπαίθρο. Γιὰ τὸ 1977/78 γίνονται διευθετήσεις γιὰ λειτουργία μόνο πρῶτῆς φοίτησης στὴ Λάρνακα. Λεπτομέρειες τῶν σχετικῶν διευθετήσεων ἔχουν ἤδη δοθεῖ στὴν Ἐπιτροπὴ Παιδείας τῆς Βουλῆς».

Ἐρωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Ἀπριλίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφέρειας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Βασιλειάδη, Νίκου Μαυρονικόλα καὶ Χριστοῦ Βάκη καὶ ληφθεῖσα τὴν 28ην Ἀπριλίου, 1977.

«Μεταξὺ τῆς 13ης καὶ 15ης Ἀπριλίου, 1977, τὸ χαλάζι κατέστρεψε τοὺς ἀμπελώνας πολλῶν κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας Πάφου, ποὺ ἔχουν ὡς βασικὸν εἰσόδημα τὴν ἀμπελοκαλλιέργειαν.

Ἐρωτᾶται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἐν ὄψει σχεδὸν τῆς ὀλικῆς καταστροφῆς τῆς παραγωγῆς τῶν ἀμπελώνων πολλῶν πτωχῶν κοινοτήτων τῆς Πάφου ἀπὸ τὸ χαλάζι :

- (α) Ποῖα μέτρα λαμβάνονται διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ζημιῶν;
- (β) Ἄν προτίθεται νὰ ἀποζημιώσῃ τοὺς πληγέντας παραγωγούς.
- (γ) Ἄν προτίθεται νὰ πληρώσῃ τὴν στρεμματικὴν ἐπιχορήγησιν διὰ τὰ ἔτη 1976 καὶ 1977.
- (δ) Ποῖα ἄλλα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων παραγωγῶν;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Ἰουνίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 28ην Ἀπριλίου, 1977 ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφέρειας Πάφου κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, Νίκου Βασιλειάδη, Νίκου Μαυρονικόλα καὶ Χριστοῦ Βάκη.

- «(α) Ἡ ἐκτίμησις ὑπὸ τῶν Γεωργικῶν Λειτουργῶν τῶν προξενηθεισῶν Ζημιῶν ὑπὸ τῆς χαλάζης συμπληροῦται συντόμως.
- (β) Οἱ πληγέντες ἀμπελοργοὶ θὰ τύχουν ἀποζημιώσεως βάσει τῆς ὑφισταμένης διαδικασίας, ἢτοι βάσει τοῦ ἐν ἰσχύϊ Γεωργικοῦ Ταμείου Προνοίας.
- (γ) Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀφοῦ μελετήσῃ τὰς ὑποβληθησομένας ἐκτιμήσεις τῶν Ζημιῶν θὰ ἐξετάσῃ ποῖα ἄλλα μέτρα ἀπαιτοῦνται καὶ δύνανται νὰ ληφθοῦν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων ἀμπελώνων.
- (δ) Ἡ ἀπόφασις περὶ ἀναστολῆς τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως ὡς ἔχω πληροφόρησι πλειστάκις τὴν Βουλὴν, ἐλήφθη ὡς ἀποτέλεσμα τῶν τεραστίων καὶ ἐπιτακτικῶν οικονομικῶν ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας ἐπεφορτίσθη ὁ Κρατικὸς Προϋπολογισμὸς συνεπείᾳ τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς.

Ἐπ' εὐκαιρία ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς καὶ μέσω ὑμῶν τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὅτι τὰ πολλαπλὰ προβλήματα τῶν ἀμπελουργῶν ἀπασχολοῦν συνεχῶς τὴν Κυβέρνησιν ἢ ὅποια μελετᾶ τρόπους ἀντιμετωπίσεώς των ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων της».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ἰουνίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Γεωργίου Σαββίδη καὶ ληφθεῖσα πῆν 15ην Ἰουνίου, 1977.

«Τὴν 30ὴν Νοεμβρίου, 1973 ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐνέκρινε τὴν «Διεθνή Σύμβαση γιὰ τὴν Καταστολὴ καὶ Τιμωρίαν τοῦ Ἐγκλήματος τοῦ Φυλετικῆ Διαχωρισμοῦ (Apartheid)». Ταυτόχρονα ἡ Γενικὴ Συνέλευσις καλοῦσε ὅλα τὰ Κράτη-μέλη νὰ υπογράψουν καὶ νὰ ἐπικυρώσουν αὐτὴ τὴ Σύμβαση τὸ ταχύτερο δυνατὸ.

Ἡ 30ὴ σύνοδος τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐπανάλαβε τὴν ἐκκλήσιν της πρὸς ὅλα τὰ Κράτη-μέλη νὰ ἐπικυρώσουν καὶ νὰ τηροῦν αὐστηρὰ τὴν Σύμβαση αὐτή.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφωρήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς (α) γιατί ἡ Κύπρος δὲν ἔχει προσχωρήσει μέχρι σήμερα σ' αὐτὴ τὴ Σύμβαση, ποῦ εἶναι σύμφωνη μὲ τὴν πολιτικὴ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ ἐξαιρετικὰ χρήσιμη γιὰ τὸν ἀγῶνα μας, καὶ (β) ἂν μελετᾶται ἡ ὑπογραφή καὶ ἐπικύρωσις τῆς Σύμβασης αὐτῆς ἀπὸ τὴν Κυπριακὴν Δημοκρατίαν στὸ σύντομο μέλλον».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν Ἰουνίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 15ην Ἰουνίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Γεωργίου Σαββίδη.

«Ἀναφορικῶς πρὸς ἐρώτησιν τοῦ Ἐντίμου Μέλους τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κ. Γεωργίου Σαββίδη, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς μὴ προσχωρήσεως τῆς Κύπρου εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν υἱοθετηθεῖσαν Ἰδιεθνή Σύμβασιν ἐπὶ τῆς Καταστολῆς καὶ Τιμωρίας τοῦ Ἐγκλήματος τῶν Φυλετικῶν Διακρίσεων, πληροφοροῦμεν ὅτι τὸ ὅλον θέμα τῆς ἐκ μέρους ἡμῶν ὑπογραφῆς καὶ ἐπικυρώσεως τῆς ἐν λόγω Συμβάσεως μελετᾶται ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως.

Πληροφοροῦμεν περαιτέρω ὅτι μέχρι σήμερον 29 μόνον χῶραι-μέλη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν προσεχώρησαν εἰς τὴν Σύμβασιν ταύτην».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄξ. κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων—Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπαίνομε στὸ δεύτερο Κεφάλαιο τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης — Νομοθετικὴ Ἔργασια.

Τὸ πρῶτο θέμα εἶναι «ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Κατανάλσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ διαβάσῃ ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς τὴν ἐκθεσὴ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί, πρῶτοῦ ἀναγνώσω τὴν ἐκθεσὴν θέλω νὰ ἀναφέρω ὅτι παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐκθεσις συνετάχθη ἐγκαίρως, ἐν

τούτοις παρατηρήθη κάποια δυσκολία εις την διεκπεραίωσίν της και μερικοί από τους Βουλευτάς εξέφρασαν την επιθυμίαν ὅπως αἱ ἀρμόδια Ὑπηρεσίαι τῆς Βουλῆς φροντίζουν διά τήν ἐγκαιρον κυκλοφορίαν τῶν ἐκθέσεων.

Εἰδικῶς εις τήν περίπτωσιν αὐτήν, ἐπειδή ἡ Ἐπιτροπή κατά τήν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου ἔχει ἐπιφέρει μερικές τροποποιήσεις, αὐξητικὰς τῶν φόρων, εἶναι ἀνάγκη νά ἐγκριθῇ τὸ Νομοσχέδιον σήμερον ὥστε νά εἶναι δυνατή ἡ εἰσπραξις τῶν ἠϋξημένων φόρων ἀπὸ τήν Κυβέρνησιν μιὰ καὶ μερικοὶ τοῦλάχιστον ἐκπρόσωποι τῶν εἰσαγωγέων διαθέτουν αὐτοκίνητα μὲ τήν ἠϋξημένην φορολογίαν χωρὶς ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις νά εἰσπράσῃ τὸ ἀντίτιμον τῶν ἠϋξημένων φόρων.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Τάσσοσ Παπαδόπουλοσ, Πρόεδροσ
 Σταῦροσ Ἀμπίζασ
 Ἀλέξησ Γαλανόσ
 Ντίνοσ Κωνσταντίνου
 Τάκησ Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πῶ ἀνω νομοσχέδιον σὲ δυὸ συνεδρίες τῆσ, στὶσ 27 καὶ 30 Ἰουνίου, 1977. Στὴν πρώτη συνεδρίαση κλήθηκαν καὶ παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Παγκυπρίου Συνδέσμου Εἰσαγωγέων Αὐτοκινήτων καὶ τοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Αὐτοκινήτων Ἐνοικιάσεωσ. Καὶ στὶσ δυὸ συνεδρίες ἦσαν παρόντεσ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι καὶ ἐξήγησαν στὰ Μέλη τῆσ Κοινοβουλευτικῆσ Ἐπιτροπῆσ τὶσ διάφορεσ πρόνοιεσ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἔδωσαν ἀπαντήσεις σὲ διάφορα ἐρωτήματα τῶν Μελῶν τὰ ὁποῖα ἐγέρθησαν κατὰ τὴ διάρκεια τῆσ ἐξέτασεσ τοῦ νομοσχεδίου.

Σκοπὸσ τῶν προνοιῶν τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἐπιβολὴ πρόσθετου εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ κατὰ 20% ἀνω στὴν ἀξία τῶν εἰσαγομένων ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων ὅπωσ ἐπίσης ἡ ἐπιβολὴ εἰδικοῦ δασμοῦ ἀνω στὰ μεγαλύτερα αὐτοκίνητα τὰ ὁποῖα ὑπερβαίνουν τὰ 1.500 κ.έ. Ἀπώτεροσ σκοπὸσ τῶν πῶ ἀνω δασμῶν εἶναι ἡ περιστολὴ τῆσ ἀθρόασ εἰσαγωγῆσ ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων καὶ πούτο γιὰ σκοποῦσ ἀποφυγῆσ δυσμενῶν ἐπιπτώσεων ἀνω στὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν καὶ στὰ ἀποθέματα συναλλάγματοσ.

Ὅπωσ ἀναφέρεται στὴν Εἰσηγητικὴ Ἐκθεση τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἀπὸ τὶσ ἀρχέσ τοῦ 1977 παρατηρήθησαν ἀνησυχητικέσ ἀνοδικέσ τάσεισ στὶσ εἰσαγωγέσ ὠρισμένων εἰδῶν, ὄχι πρώτεσ ἀνάγκησ, καὶ εἰδικώτερα στὶσ εἰσαγωγέσ αὐτοκινήτων, πρᾶγμα πού ἐπιβάλλει λήψη διορθωτικῶν μέτρων γιὰ τὴν πρόληψη ὑπερβολικῆσ ἀπώλειασ πολυτίμου συναλλάγματοσ. Εἰδικώτερα, ὅπωσ φαίνεται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῶν ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν Ὑπηρεσιῶν, ὁ ρυθμὸσ εἰσαγωγῆσ ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων κατὰ τοῦσ πρώτοσ τέσσερεσ μῆνεσ τοῦ 1977 ὑπερδιπλασιάσθηκε σὲ σύγκριση μὲ τὸν ἐτήσιο ρυθμὸ εἰσαγωγῆσ τοῦ προηγούμενου χρόνου. Ταυτόχρονα ἄρχισε νά διαφαίνεται καὶ κάποια τάση εἰσαγωγῆσ μεγαλυτέρων ἢ πῶ πολυτελῶν αὐτοκινήτων.

Ἡ ἀξία τῶν αὐτοκινήτων πού ἔχουν εἰσαχθῆ κατὰ τοῦσ πρώτοσ μῆνεσ τοῦ 1977 εἶναι τῆσ τάξησ τῶν £2,5 ἐκ. περίπου καὶ ὑπολογίζεται ἀπὸ τὰ ἀρμόδια Κυβερνητικὰ Τμήματα ὅτι ἂν δὲν ἐπιβληθοῦν κατάλληλα φορολογικὰ μέτρα οἱ εἰσαγωγέσ ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου

θά υπερβούν τὰ £7 έκ. Μὲ τὰ προτεινόμενα φορολογικὰ μέτρα ἀναμένεται ἀπὸ τὴν μιὰ μείωση τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεγαλύτερη προτίμηση μικρότερων αὐτοκινήτων, τῶν ὁποίων τὸ κόστος ἀγορᾶς ὄχι μόνο εἶναι πιὸ μικρὸ ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξοδα τῆς λειτουργίας τους εἶναι αἰσθητὰ χαμηλότερα.

Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Συνδέσμου Εἰσαγωγῶν Αὐτοκινήτων ἀναλύοντας τὶς ἀπόψεις τους στὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὑποστήριξαν, μεταξύ ἄλλων, ὅτι—

- (α) Ἡ τάση νὰ θεωρεῖται τὸ ἰδιωτικὸ αὐτοκίνητο σὰν εἶδος πολυτέλειας εἶναι λανθασμένη καὶ μὲ τὴν ἔλλειψη στὴν Κύπρο ἐπαρκῶν συγκοινωνιακῶν μέσων, ἡ ἀπόκτηση ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους τῶν ὀχημάτων αὐτῶν ἀποτελεῖ ἀνάγκη.
- (β) Τὸ αὐτοκίνητο, σὰν ἀντικείμενο φορολογίας, ἔχει ἐπιβαρυνθῆ μέχρι σήμερα σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ σὰν ἀποτέλεσμα αὐτοῦ θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἤδη ἀποτρέπει, σὲ μεγάλο βαθμὸ, τὴν ἀνεξέλεγκτη εἰσαγωγή του· καὶ
- (γ) οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου ὅτι ἂν δὲν ληφθοῦν τὰ κατάλληλα φορολογικὰ μέτρα οἱ εἰσαγωγὲς ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων θὰ εἶναι τῆς τάξης τῶν £7 έκ. δὲν εὐσταθοῦν διότι βασίζονται πάνω σὲ ἀδικαιολόγητα ὑπολογιζόμενες ὑψηλὲς εἰσαγωγές.

Οἱ ἴδιοι ἐκπρόσωποι ὑποστήριξαν τὴν ἄποψη ὅτι γιὰ σκοποὺς ἐξοικονόμησης συναλλάγματος θὰ πρέπει νὰ ἐπιβληθοῦν ἀνάλογοι περιορισμοὶ στὶς εἰσαγωγὲς μεταχειρισμένων αὐτοκινήτων γενικὰ καὶ ὅτι θὰ πρέπει στὴν παρούσα περίπτωση ὁ εἰσαγωγικὸς δασμὸς, ὅπως καὶ ὁ εἰδικὸς δασμὸς, ἂν πρόκειται νὰ μὴ ἀπολήξουν νὰ εἶναι ἀπαγορευτικοί, νὰ μειωθοῦν ἀπὸ 20% σὲ 10% καὶ ὁ εἰδικὸς δασμὸς μὲ τὸν συντελεστὴν τῶν £100 κατὰ 100 κ.έ. ἢ μέρος αὐτῶν πάνω στὰ αὐτοκίνητα μὲ δυναμικότητα σὲ κυβικὰ ἑκατοστὰ πάνω ἀπὸ 1.500 νὰ τροποποιηθῆ ὥστε νὰ ἐπιβάλλεται καὶ εἰσπράττεται διὰ τὰ πραγματικὰ αὐτοκίνητα πολυτελείας, δηλ. πάνω στὰ αὐτοκίνητα ποῦ ὑπερβαίνουν τὰ 1.800 κ.έ. ἢ ἴσως πάνω ἀπὸ 2.000 κ.έ. Οἱ Κυβερνητικοὶ ἐκπρόσωποι, ποῦ ἦταν παρόντες, διαφώνησαν στὶς ἐκτιμήσεις καὶ τὰ στοιχεῖα τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Συνδέσμου Εἰσαγωγῶν Αὐτοκινήτων καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδέχεται τὴν Κυβερνητικὴν ἐκδοχὴν.

Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Αὐτοκινήτων Ἐνοικιάσεως ὑποστήριξαν τὴν ἄποψη ὅπως τὰ πιὸ πάνω αὐτοκίνητα τυγχάνουν τῆς ἴδιας μεταχείρισης ὅπως τὰ αὐτοκίνητα δημοσίας χρήσεως καὶ τοῦτο ὅταν ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ὑφιστάμενοι περιορισμοὶ διὰ τὴν ἀγορὰ καὶ χρῆση τους. Ἡ Ἐπιτροπὴ κρίνει ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Αὐτοκινήτων Ἐνοικιάσεως εἶναι σὲ κάποιο βαθμὸ δικαιολογημένες.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὰ πιὸ πάνω καὶ ἀφοῦ ἀνάλυσε σὲ ὅλη τους τὴ λεπτομέρεια τοὺς λόγους ποῦ ἔκαναν τὴν Κυβέρνηση νὰ εἰσηγηθῆ τὴν πιὸ πάνω φορολογία κατάληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι ἔστω καὶ ἂν οἱ ὑπάρχουσες προβλέψεις γιὰ τὲς προβλεπόμενες εἰσαγωγὲς ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων μέχρι τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος χρόνου δὲν ἀπαλήξουν ὅσον ἀφορᾷ τὸ τελικὸ ὕψος ἀπόλυτα ἀκριβεῖς, τὸ γεγονός ὅτι πὸ μέχρι τώρα ὕψος τους ἔχει ἀνέλθει σὲ πράγματι ἀνησυχητικὰ ἐπίπεδα δικαιολογεῖ τὴ λήψη κατάλληλων φορολογικῶν μέτρων ὅπως εἶναι τὰ προτεινόμενα ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Συνεπῶς σὰν θέμα ἀρχῆς οἱ προτεινόμενες φορολογίαι υἱοθετοῦνται ἀπὸ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς στὴν ὁλότητά τους.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως τὰ εἰσαγόμενα ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα κάτω ἀπὸ 1.500 κ.έ., ὅπως ἐμφαίνεται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποῦ ἐτέθησαν στὴν Ἐπιτροπὴ, συνεχίζουν νὰ ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερο συγκριτικὰ μέρος τῶν εἰσαγωγῶν, πρᾶγμα ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ περάσῃ ἀπαρατήρητο. Ἰδιαίτερα ὅταν ἡ προσπά-

θεια τόσο της Κυβέρνησης όσο και των Δημοσίων 'Εταιρειών Μεταφορών είναι η ανάπτυξη των δημοσίων μεταφορών για την καλύτερη και οικονομικότερη έξυπνότερη του κοινού και μάλιστα όταν στον τομέα τούτο έγινε σημαντική πρόοδος. Στην προκειμένη περίπτωση η 'Επιτροπή κατάληξε στο συμπέρασμα ότι ο προτεινόμενος εισαγωγικός δασμός για τα μικρά αυτοκίνητα δεν θεωρείται ικανοποιητικός αποτρεπτικός παράγοντας στο ύψιστο πρόβλημα και συνεπώς θα πρέπει να επιβληθεί συμπληρωματικά και ανάλογα με το ύψος των κυβικών εκατοστών κάθε αυτοκινήτου επιπρόσθετος ειδικός δασμός. Σαν τέτοιο η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού αντάλλαξε απόψεις με τους εκπροσώπους της Κυβέρνησης, αποφάσισε όπως, από την ημέρα της κατάθεσης της έκθεσης αυτής και σαν επιπρόσθετος δασμός, επιβληθεί ειδικός δασμός της τάξης των £25 για κάθε αυτοκίνητο μέχρι 500 κ.έ., ειδικός δασμός της τάξης των £50 για τα αυτοκίνητα μέχρι 1.000 κ.έ. και ειδικός δασμός της τάξης των £75 για τα αυτοκίνητα μέχρι 1.500 κ.έ. Για τα υπόλοιπα αυτοκίνητα, τα οποία καλύπτονται με τις προτεινόμενες διατάξεις του νομοσχεδίου, να συνεχίσει να εισπράττεται ο ίδιος αντίστοιχος ειδικός δασμός όπως προτείνεται από την Κυβέρνηση όχι όμως κατά τρόπο σωρευτικό με βάση τις πιο πάνω προτεινόμενες συμπληρωματικές τροποποιήσεις.

Όσον αφορά τα υπόλοιπα θέματα που εθίγησαν κατά τη διάρκεια της μελέτης του άνω εξεταζόμενου νομοσχεδίου, δηλ. το θέμα της άσκησης μεγαλύτερου ελέγχου στις εισαγωγές μεταχειρισμένων αυτοκινήτων και το θέμα της ευνοϊκότερης ρύθμισης των αυτοκινήτων ενοικίασεως, τα οποία η 'Επιτροπή σε πρώτη εξέταση υιοθέτησε και ευνόησε την ταχεία διευθέτησή τους, οι αρμόδιοι Κυβερνητικοί παράγοντες ανάλαβαν να τα εξετάσουν σε όλη τους την έκταση και να χωρήσουν στη λήψη των απαιτούμενων μέτρων.

Παράλληλα με τις πιο πάνω αποφάσεις της η 'Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υπέδειξε στους αρμοδίους της Κυβέρνησης όπως για σκοπούς ουσιαστικής οικονομικής περισυλλογής εξετασθεί το ένδεχομενο λήψης αυστηρότερων μέτρων για τον έλεγχο της χρήσης δημοσίων αυτοκινήτων, είτε αυτά ανήκουν στην Αστυνομία, είτε στην Εθνική Φρουρά είτε σε άλλες Κρατικές Υπηρεσίες. Η 'Επιτροπή ζήτησε να εφοδιασθή με σχετικές στατιστικές και στοιχεία. Επιπρόσθετα τα Μέλη της 'Επιτροπής υπέδειξαν την ανάγκη άσκησης μεγαλύτερου ελέγχου στο θέμα της αγοράς αυτοκινήτων από δημοσίους υπαλλήλους με την άσκηση δανειοδότησης της Κυβέρνησης και αυτό προκειμένου να αποφευχθεί η άσκοπη εισαγωγή και αγορά από τους κρατικούς υπαλλήλους αυτοκινήτων άπλως και μόνο διότι δικαιούνται να κάμουν χρήση του ύφισταμένου σχεδίου.

Με βάση όλα τα πιο πάνω η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού έχει προβεί στην κατάλληλη επεξεργασία και αναπροσαρμογή του νομοσχεδίου που κατατέθηκε από την Κυβέρνηση, το οποίο και επισυνάπτει στην παρούσα Έκθεση της με την όμοφωνη εισήγηση όπως η Βουλή ψηφίσει τούτο σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρέπει να εύχαριστήσω τον έντιμο Πρόεδρο της 'Επιτροπής και να εκφράσω την λύπη μου γιατί τον υπέβαλα μέσα σ' αυτή τη ζέστη να διαβάσει αυτή την μακράν έκθεση που μπορεί να ονομασθή δίκαια Μαραθώνιος δρόμος.

Υπάρχουν Βουλευτές που θέλουν να μιλήσουν στη συζήτηση κατ' άρχην σχετικά με το Νομοσχέδιο τούτο;

Ο κ. Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εγείρω θέμα διαδικασίας. Η έκθεση δεν έχει εισέτι κυ-

κλοφορήσει και ό μόνος σκοπός που άνεγνώσθη ή έκθεσις πληροφοροῦμαι είναι ή ίσχύς τής νομοθεσίας να άρχεται από τής ήμέρας τής άναγνώσεως τής έκθέσεως.

Νομίζω είναι δίκαιον να δοθῆ ή εύκαιρία εις τούς Βουλευτάς να διαβάσουν και τήν έκθεσιν και τό Νομοσχέδιον.

Δέν νομίζω ότι πρέπει να προχωρήσωμεν εις τήν έγκρισιν τής νομοθεσίας σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω πως όποιαδήποτε διαδικαστική άντιρρηση θα έπρεπε να δοθῆ προτού άρχίσει ή άνάγνωση τής έκθεσης. Η άνάγνωση τής έκθεσης θέτει ήδη τό θέμα προς συζήτηση. Και έπομένως βρισκόμαστε ήδη στό στάδιο κατά τό όποιο συζητούμε ήδη τό Νομοσχέδιο και είναι έντελώς αδύνατο να διακοπῆ ή συζήτηση. Δέν υπάρχει καμμία διαδικαστική έξουσία για διακοπή τής συζήτησης ενός Νομοσχεδίου που άρχισε κι' όλας να συζητιέται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τώρα μπήκαμε, χωρίς καμμία διαμαρτυρία, στη συζήτηση με τό διάβασμα τής έκθεσης τής Έπιτροπής.

Ό κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει μέση λύση. Δέν είναι ή πρώτη φορά που έμεινε θέμα στην Ήμερησίαν Διάταξιν έστω και μετά τήν άνάγνωση τής έκθέσεως. Η άνάγνωση τής έκθέσεως ήταν, όπως υπέδειξε και ό κ. Άμπίζας, αναγκαία για να μπορεῖ ή Κυβέρνησις να εισπράσση τούς πρόσθετους φόρους οι όποιοι δέν είχαν κατατεθῆ από τήν Κυβέρνησιν μαζί με τις υπόλοιπες πρόνοιες του Νομοσχεδίου. Εάν όμως ό κ. Χατζηδημητρίου ή άλλοι άξιότιμοι Βουλευτές θέλουν να μιλήσουν, νομίζω επίσης είναι δικαίωμά τους να μιλήσουν και άς συνεχισθῆ ή συζήτησις τήν έπομένην έβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καλά, ό κ. Μιχαηλίδης θέλει να μιλήση.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνοῦμε με τήν εισήγηση να άρχίσει ή συζήτηση αλλά να παραμείνει τό θέμα στην Ήμερησία Διάταξη για τήν έπομένη συνεδρία τής Βουλῆς και να ολοκληρωθῆ τότε ή συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τότε να γίνει ή συζήτηση και εις τό τέλος να θέσω τό θέμα σε ψηφοφορία εάν θεωρηθῆ έπείγον.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Και ή πλειοψηφία τό θεωρεῖ έπείγον. Τότε να τεθῆ και σε ψηφοφορία.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, τυπικά το Νομοσχέδιο που έχουμε σήμερα μπροστά μας αφορά την αύξηση της φορολογίας στα εισαγόμενα αυτοκίνητα.

Στην πραγματικότητα όμως είναι έκδήλωση των ανώμαλων και επικίνδυνων οικονομικών μας εξελίξεων. Τουτό γίνεται φανερό από την αιτιολογική έκθεση και τις προφορικές εξηγήσεις που έδωσαν στην Έπιτροπή Οικονομικών οι εκπρόσωποι του Ύπουργείου Οικονομικών. Η διόγκωση της εισαγωγής ιδιωτικών αυτοκινήτων άνησύχησε την Κυβέρνηση γιατί θέτει σε κίνδυνο το ίσοζύγιο πληρωμών. Σύμφωνα με ύπολογισμούς των άρμοδιών παραγόντων άνέρχεται το ποσό που θα δαπανηθεί για εισαγωγή αυτοκινήτων στα έπτά έκατομμύρια ένώ από πλευράς εισαγωγών το ανεβάζουν στο ύψος των τριών έκατομμυρίων. Είτε όμως ό ένας άριθμός είναι άκριθής είτε ό άλλος, ή κάποιος ένδιάμεσος, έξακολουθεί να παραμένει μέγα τό ποσό που καταναλίσκεται για την εισαγωγή ιδιωτικών αυτοκινήτων. Η έπιβολή λοιπόν της νέας φορολογίας πάνω στα αυτοκίνητα δέν έχει ταμιακό χαρακτήρα, να αύξήσει δηλαδή τα έσοδα του κράτους, αλλά να περιορίσει τις εισαγωγές, να μειώσει την έξαγωγή συναλλάγματος και να διαφυλάξει τα συναλλαγματικά μας άποθέματα. Οι προθέσεις της Κυβέρνησης άποσκοπούν στη διάσωση της νομισματικής μας σταθερότητας από τόν κίνδυνο έξανέμισης των συναλλαγματικών μας άποθεμάτων, μ' όλες τις φοβερές συνέπειες για την άξία του νομίσματος και την άγοραστική του δύναμη, και άν φυσικά κλονισθεί ή άξία του νομίσματος μας έκείνοι που θα πληγούν βασικά θα είναι οι εργαζόμενοι. Φυσικά το ίσοζύγιο πληρωμών κινδυνεύει όχι μόνον από την εισαγωγή αυτοκινήτων αλλά και από άλλες εισαγωγές πολυτελών προϊόντων που καλό είναι κάποτε να καταγραφούν για να μπορούμε να πάρουμε ριζικώτερα μέτρα που να άφορούν το σύνολο των μη άναγκαίων ειδών κι' όχι να περιορίζονται μόνον σε ώρισμένα είδη. Πέραν όμως αυτού υπάρχουν και άλλα ποσά. Πέραν από τα φανερά ποσά τα όποια μπορούν να καταγραφούν, που σημαίνουν έξανέμιση συναλλάγματος, ύπάρχει και ή σπατάλη άλλων σημαντικών ποσών.

Όμως, τί γίνεται για παράδειγμα με την λαθραία έξαγωγή συναλλάγματος; Πώς έλέγχονται οι τιμές των τιμολογίων; Ύπάρχουν ή όχι ύπερ και ύποκοστολογήσεις; Με αυτούς τούς τρόπους πόσα έκατομμύρια χάνονται για την Κύπρον; Φέτος ή Κυβέρνηση άνησυχεί τρομερά για το συνολικό ύψος των εισαγωγών που σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα πλησιάζει, εάν δέν θα ύπερβεί, εκείνα του 1973. Σάν μία πρώτη αντίδραση αύξάνει τόν φόρο και έπιβαρύνει οικονομικά τούς πλουσίους αλλά και κάνει σχεδόν άπαγορευτικό το αυτοκίνητο για τές χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις. Άποβλέπει δηλαδή ό φόρος να προκαλέσει περιστολή της ζήτησης με τή δημιουργία ένός ψυχολογικού άντίκτυπου για να περιορίσει ένα πνεύμα σπατάλης και σε πολλές περιπτώσεις έπίδειξης.

Αυτά που αναφέρουμε άποτελούν την περιγραφή της κατάστασης. Την έπιφάνεια των φαινομένων. Ύπάρχει όμως και το βάθος των πραγμάτων που άποκαλύπτει τές πραγματικές μας άδυναμίες, αυτές που πρέπει να άπαλείψουμε εάν πραγματικά θέλουμε να σώσουμε την οικονομία μας. Γιατί οι αύξημένοι φόροι, όσον άποτελεσματικοί κι' άν άποδειχθούν για τώρα, σε ένα μικρότερο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα δέν είναι τό μέτρο που θα μας λύσει το πρόβλημα των αύξημένων εισαγωγών και της έξαγωγής συναλλάγματος. Ύπάρχει ό κίνδυνος να συνεχιστούν οι αύξημένες εισαγωγές που θα μειώσουν τελικά το επίπεδο της ζωής μας.

Ποιοι όμως είναι οι παράγοντες που συμβάλλουν σ' αυτή την αύξηση της κατανάλωσης; Πρώτα θά πρέπει να λογαριάσουμε ότι ζούμε σε μία κοινωνία που προάγει την κατανάλωση και εκεί ακόμα που δεν υπάρχει πραγματική ανάγκη δημιουργεί στον άνθρωπο νέες ανάγκες. Το εμπόρευμα γίνεται φορέας της εργασίας του και όλκληρης της προσωπικότητας του πολίτη. Η υπερκατανάλωση προωθείται με τη συνεργασία του κράτους, τες διαφημίσεις από τα κρατικά μέσα και με πολλούς άλλους τρόπους. Οι αξίες που επικρατούν γύρω μας είναι αυτές της απόκτησης καταναλωτικών αγαθών. Το ιδιωτικό αυτοκίνητο μπορεί να καλύπτει κάποιες ανάγκες αλλά το πολυτελές αυτοκίνητο ή το δεύτερο αυτοκίνητο είναι φανερά θέμα κοινωνικής τοποθέτησης.

Ανησυχούμε τώρα με τον όγκο των εισαγωγών. Τοῦτο όμως είναι αποτέλεσμα αύξημένων εισοδημάτων και μάλιστα εισοδημάτων που προέρχονται από ψηλά κέρδη που διαφεύγουν της φορολογίας. Αναγνωρίζεται με τη φορολογία αυτή ἔμμεσα ή ὑπαρξη φοροδιαφυγής με την τάση υπερκατανάλωσης που την συνοδεύει. Δυσμενές ακόμα στοιχείο που κάμνει τελικά τες δαπάνες, που αὐξάνει τες δαπάνες για καταναλωτικά αγαθά, ήταν ή ἀπροθυμία του ιδιωτικού τομέα για επενδύσεις και ή ἀπασχόληση σ' εὐκαιριακές ἐμπορικές δουλειές και ή ἐπιδίωξη γρήγορου και μεγάλου κέρδους. Παρατηρήθηκε δηλαδή αὐτὸ τὸν τελευταῖο καιρὸ παράλληλα και σὰν τμήμα τῆς οικονομικῆς ἐπαναδραστηριοποίησης ὡς ἓνα βαθμὸ ἓνας ἀνεξέλεγκτος μεταπρατισμὸς, ἐμπορομεσιτισμὸς, παρασιτισμὸς και κερδοσκοπία. Αὐξήθηκαν τὰ κοινωνικά χάσματα και τὰ οικονομικά χάσματα σὲ προκλητικὸ βαθμὸ. Ἀπὸ τὴν μιά ὑπάρχει ὁ κόσμος που τὸν ἐπληξεν ή συμφορά, ὁ κόσμος τῶν προσφύγων και τῶν ἐργαζομένων που δύσκολα ἐπιβίωνουν, οἱ χῆρες και τὰ ὄρφανά, οἱ γυναῖκες και τὰ παιδιὰ τῶν ἀγνοουμένων που ζοῦν με ψίχουλα και ἐλεημοσύνες, γιατί εἶναι ἐλεημοσύνη τὸ ποσὸν τῶν £20—£30 που τοὺς παραχωρεῖται τὸν μήνα για νὰ ζήσουν, ὅταν ἄλλοι ξοδεύουν £20 και £30 σὲ ἓνα κέντρο ἀναψυχῆς μιά και μόνο νύκτα.

Ἐνας ἄλλος παράγοντας ὄχι λιγώτερο ὑπολογίσιμος στὴν αὐξηση τῶν εισαγωγῶν εἶναι ή ὑπαρξη ψηλῆς ρευστότητας τῶν τραπεζῶν και ή διοχέτευση τῶν χρηματικῶν διαθεσίμων σὲ ἐμπορικές δραστηριότητες. Ἐλειψε ή λήψη μέτρων για περιορισμὸ και ἔλεγχο τῆς ρευστότητας τῶν τραπεζῶν, προωθήθηκαν οἱ εισαγωγές και ἐρχόμαστε πάλιν τώρα νὰ ἀσχολούμαστε με τὰ φαινόμενα και ὄχι με τες αἰτίες που προκάλεσαν τες ἀνησυχητικές ἐξελίξεις. Ἐτσι ἔχομε τὸ φαινόμενο ἑνὸς ἐλλειμματικοῦ προϋπολογισμοῦ που συνοδεύεται ὄχι ἀπὸ συμπίεση τῶν καταναλωτικῶν αγαθῶν ἀλλὰ ἀπὸ ἐπέκτασή τους. Ἐν ή κατάσταση αὐτή συνεχιστεῖ θὰ ὑποχρεωθεῖ ή Κύπρος νὰ συνεχίσει νὰ καταφεύγει στὸν ἐξωτερικὸ δανεισμὸ και μάλιστα ἐφ' ὅσον θὰ βρίσκεται σὲ κατάσταση ἀνάγκης θὰ φορτωθῆ βαρειοῦς ὄρους που τελικά θὰ ὑποθηκεύσουν ὄχι μόνον τὸ οικονομικὸ ἀλλὰ και τὸ πολιτικὸ της μέλλον. Ὁ σχεδιασμὸς τῆς χρήσης τῶν πόρων τῆς οικονομίας ὡστε νὰ ὑπάρξει μιά ὀρθολογιστικὴ κατανομή τους μεταξύ τῆς κατανάλωσης και ἐπένδυσης σύμφωνα με τοὺς μακροπρόθεσμους στόχους τῆς οικονομίας μας εἶναι πιά ἀπαραίτητος. Ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπέτρεψε και πολλές φορές ἐνίσχυσε τὸ ἀνεξέλεγκτο κυνήγι τοῦ κέρδους ἀπὸ τὴν οικονομικὴ ὀλιγαρχία με ὅλες τες δυσμενεῖς συνέπειες. Ἐνῶ ἀντίθετα, ἂν τὸ κράτος και οἱ ἐργαζόμενοι εἶχαν ἄμεση ἀνάμιξη και εὐθύνη για τὴν οικονομικὴ ἐπαναδραστηριοποίηση, ὁποιαδήποτε κέρδη θὰ βελτίωναν τὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ και θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο τὰ πλεονάσματα για παραγωγικοὺς σκοποὺς.

Ἐν ή οικονομικὴ ἀνάπτυξη βασίζοταν στὴν λαϊκὴ συμμετοχή, θὰ εἶχαν ὑπερφαλαγγιστῆ ή διστακτικότητα για σοβαρὲς επενδύσεις λόγω τῆς κατοχῆς και τοῦ συνεχιζόμενου ἀγῶνα. Ὁ λαὸς ἔχει μεγαλύτερη πίστη στὸ μέλλον τοῦ τόπου ἀπὸ τὴν οικονομικὴ ὀλιγαρχία που τελικά ἐπιζητεῖ πρόσθετους τρόπους ἀποκόμισης σίγουρων κερδῶν σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα. Γι' αὐτὸ προβάλλεται σὰν πρώτη ἀναγκαιότητα ή ἐπέκταση τοῦ δημόσιου τομέα

καί ἡ ἀνάληψη μεγαλύτερων εὐθυνῶν ἀπὸ τὸ κράτος. Τὸ πρόβλημα ποῦ συζητοῦμε σήμερα δὲν εἶναι μικρὸ, δὲν ἀφορᾷ μόνον τὴν εἰσαγωγή τῶν αὐτοκινήτων, δὲν εἶναι προπαντὸς τεχνικό. Εἶναι συνδεδεμένο μὲ τὸ γενικό τῆς ἐνίσχυσης τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου γιὰ ἀντιμετώπιση τῆς κατοχῆς.

Δεχόμαστε νὰ ἀρχίσει ἀπὸ τὴν αὔξηση τῆς φορολογίας τῶν αὐτοκινήτων ἀλλὰ ζητοῦμε νὰ προχωρήσει στὴ δημιουργία μιᾶς νέας οικονομικῆς πολιτικῆς ποῦ νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἄμεσα καὶ οὐσιαστικά τὶς σημερινές ἀνάγκες τοῦ λαοῦ καὶ τὶς ὑποχρεώσεις ἐναντι τῆς πατρίδας. Καὶ οἱ λαϊκές ἀνάγκες ἀπαιτοῦν μιὰ νέα ἀντίληψη στὴν παραγωγή καὶ ἐμπορία τῶν προϊόντων καὶ ἀπαιτεῖ μιὰ ἄλλη κοινωνία ὅπου τὰ λαϊκά προβλήματα στέγης, ὑγείας, σπουδῆς, συντάξεων, νὰ ἔχουν ἀντιμετωπιστεῖ. Χρειαζόμαστε μιὰ κοινωνία χωρὶς ἐκμεταλλευτὲς καὶ ἐκμεταλλεζόμενους, χωρὶς φοροφυγάδες, χωρὶς τὲς σημερινές ἀνισότητες. Καὶ ὁ τόπος χρειάζεται ἐνίσχυση τῆς ἄμυνας του. Γιὰ νὰ ὑπάρξῃ ὅμως ἄμυνα ἀπαιτοῦνται δαπάνες, τὰ χρήματα ὅμως εἶναι ὀρισμένα καὶ θὰ πῶνε εἴτε γιὰ καταναλωτικά ἀγαθὰ εἴτε γιὰ ἀμυντικά μέσα. Ἐμεῖς δὲν συναντοῦμε δυσκολία νὰ ὑποστηρίξουμε ὅτι ἐναντι κάθε οικονομικῆς θυσίας θὰ πρέπει νὰ ἐνισχύσουμε τὴν ἄμυνα μας. Νὰ γίνουν λοιπὸν οικονομίες ἀπὸ ἄλλοῦ γιὰ νὰ διοχετευτοῦν στὴν ἄμυνα ποῦ θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἐπίκεντρο τῆς πολιτικῆς μας. Γιὰ νὰ πείσουμε τὸν κόσμο ὅτι αγωνιζόμαστε ἐνάντια στὴν κατοχὴ θὰ πρέπει τοῦτο νὰ καθρεφτίζεται στὴν οικονομικὴ μας πολιτικὴ. Γιὰ νὰ προωθηθεῖ αὐτὸς ὁ σκοπὸς θὰ μπορούσαν νὰ ληφθοῦν ὀρισμένα πρόσθετα μέτρα. Στὸ κράτος ἀνήκει ἡ εὐθύνη γιὰ τὸν περιορισμὸ τῆς δαπάνης στὰ ἀναγκαῖα ἐπίπεδα.

Οἱ περιορισμοὶ στὶς δαπάνες μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθοῦν καὶ μὲ τὴν καταπολέμηση τῆς σπατάλης, γιὰ παράδειγμα καυσίμων, διαφύλαξη ἀπὸ τὴν καταστροφή τῶν πλεονασμάτων τῆς παραγωγῆς, ἰδιαίτερα τῶν γεωργικῶν προϊόντων, καὶ μὲ τὴν ὀρθολογικὴ ἀξιοποίηση τῶν πλουτοπαραγωγικῶν μας πηγῶν.

Τὸ παράδειγμα τῶν ἐξοικονομήσεων θὰ πρέπει νὰ τὸ δώσει ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση. Γιὰτὶ φαίνεται νὰ ἀκολουθεῖ μιὰ σπατάλη ἰδιαίτερα στὸν τομέα τῶν αὐτοκινήτων, ἠλεκτρισμοῦ, καυσίμων, καὶ γενικά στὸν τρόπο ἀντιμετώπισης τῶν πραγμάτων. Ὡστε λοιπὸν τὸ θέμα τῆς αὔξησης τῶν εἰσαγωγῶν τῶν αὐτοκινήτων θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχήσῃ. Ἡ φορολογικὴ ὅμως καὶ μόνον ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος εἶναι ἀνεπαρκῆς καὶ ἐπιφανειακὴ. Ἡ Κυπριακὴ οἰκονομία γιὰ νὰ ἐπιβιώσῃ χρειάζεται οὐσιαστικώτερες καὶ πιὸ ριζικὲς ἀλλαγές ποῦ νὰ περιορίζουν τὴν ὀλιγαρχία καὶ νὰ στηρίζουν τὸν λαό. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἄλλος ὁμιλητής;

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συναδελφοί. Σκοπὸς τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἐπιβολὴ φορολογίας πάνω στὴν εἰσαγωγή ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων.

Ἐχει γίνει ἄρκετὸς λόγος ὅτι κύριος σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἡ αὔξηση αὐτῆς τῆς φορολογίας, εἶναι ἡ αὔξηση τῶν κρατικῶν ἐσόδων.

Στόχος αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου κάθε ἄλλο εἶναι παρὰ ἡ αὔξηση τῶν κρατικῶν ἐσόδων. Κύριος στόχος αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ὁ περιορισμὸς στὸ μεγαλύτερο δυνατὸ βαθμὸ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοκινήτων καὶ ἡ διαφύλαξη τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων. Ἦδη τὰ στοιχεῖα ποῦ ἔχουν δοθεῖ ἀπὸ κυβερνητικῆς πλευρᾶς, ὅτι οἱ εἰσαγωγὲς αὐτοκινήτων στὸ πρῶτο πεντάμηνο τοῦ 1977 ξεπέρασαν ἐκεῖνες τοῦ πρώτου πενταμήνου τοῦ 1974 πρὶν ἀπὸ τὴν

Τούρκικη εισβολή, είναι αρκετά χαρακτηριστικά. Γι' αυτό η ανησυχητική αυτή κατάσταση όσον αφορά τα συναλλαγματικά μας άποθέματα όρθως έχει ανησυχήσει την Κυβέρνηση και έχει φέρει μπροστά στη Βουλή το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Η Άριστερά από καιρό ζητούσε τη λήψη τέτοιων μέτρων, φορολογικών μέτρων, για τόν περιορισμό ή και την απαγόρευση ειδών πολυτελείας. Μιλούσαμε ειδικά και για το θέμα των αυτοκινήτων. Έστω και άργα μπροστά στο χείμαρρο των εισαγωγών ή Κυπριακή Κυβέρνηση έχει αντικρύσει όρθα το θέμα αυτό.

Χαιρετίζουμε αυτή την ενέργεια της Κυβέρνησης, όμως θέλουμε να πιστεύουμε ότι το Υπουργείο Οικονομικών θα μελετήσει και άλλα είδη πολυτελείας, και άλλους τρόπους για την εισαγωγή ειδών πολυτελείας στην Κύπρο, τόν περιορισμό ή και την απαγόρευσή τους, ώστε και το συνάλλαγμα της Κύπρου να μένει στον τόπο αλλά και η οικονομία του τόπου να χρησιμοποιήσει τους πόρους της για έσωτερική άμυνα.

Ένα σημείο το όποιο, έντιμε κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να θίξω είναι το εξής :

Με την αύξημένη αυτή φορολογία δέν υπάρχει άμφιβολία ότι θα περιοριστούν οι εισαγωγές αυτοκινήτων. Όμως ό περιορισμός αυτός θα ισχύει κατά κύριο λόγο για ποιούς; Κατά κύριο λόγο εκείνους που θα περιορίσει στην άγορά νέων αυτοκινήτων θα είναι τα πλατεία στρώματα των έργαζομένων και των μεσαίων στρωμάτων. Γιατί τα πλούσια στρώματα μερικές έκατοντάδες λίρες πάνω ή κάτω δέν άποτελούν περιοριστικό παράγοντα για την άγορά τέτοιων αυτοκινήτων.

Γι' αυτό επιβάλλεται τόσο η Κυβέρνηση όσο και η Βουλή να μελετήσουν το θέμα της επίλυσης του συγκοινωνιακού προβλήματος των έργαζομένων.

Έχουμε πάρει μέτρα για τόν περιορισμό της εισαγωγής ιδιωτικών αυτοκινήτων. Όμως παράλληλα πρέπει να πάρουμε μέτρα για να έξασφαλισθεί στους έργαζομένους άρτιο συγκοινωνιακό δίκτυ και με χαμηλά κόμιστρα. Γι' αυτό τόσο η Βουλή όσο και το Κράτος θα πρέπει να άπασχοληθούν σοβαρά με αυτό το θέμα και έδω άκριβώς είναι που τίθεται επί τάπητος εκείνο που από πολύν καιρό η Άριστερά τόνιζε ότι επιβάλλεται στον τομέα αυτό των συγκοινωνιών να διαδραματίσει το ρόλο του ό κρατικός τομέας.

Η δημιουργία κρατικών συγκοινωνιών, όπως συμβαίνει σε πλείστες όσες άναπτυγμένες χώρες, σε πλείστες χώρες της Εύρώπης, επιβάλλεται να μελετηθεί και να εισαχθεί το συντομότερον και στην Κύπρο, έτσι που πραγματικά τότε θα κτυπηθεί αυτό το όποιο θέλουμε διά φορολογικών μέτρων να κτυπήσουμε. Αν ό Κυπριακός λαός έχει συγκοινωνιακό δίκτυ το όποιο τόν έξυπηρετεί και με λογικά κόμιστρα τότε δέν υπάρχει λόγος να έχει και το ιδιωτικό του αυτοκίνητο. Όμως ό περιορισμός ή τελικά ή μη δυνατότητα άγοράς ιδιωτικού αυτοκινήτου όταν δέν υπάρχει συγκοινωνιακό δίκτυ, ή νομοθεσία αυτή χωρίς το έπιπρόσθετο αυτό μέτρο, θα κτυπήσει κατά κύριο λόγο τα πλατεία στρώματα των έργαζομένων.

Γι' αυτό, έντιμε κύριε Πρόεδρε, η Κοινοβουλευτική Όμάδα της Άριστεράς εισηγείται όπως το σοβαρότατο αυτό θέμα των έσωτερικών συγκοινωνιών άπασχολήσει τη Βουλή και εισηγηθεί πρακτικά μέτρα προς την Κυβέρνηση για την άντιμετώπιση του σοβαρού αυτού προβλήματος.

Η Άριστερά θα ψηφίσει το νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

“Εντιμε κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι. Έχομεν σήμερα ενώπιόν μας ένα σοβαρό φορολογικό μέτρο που αφορά τα ιδιωτικά αυτοκίνητα. Έχομε πλήρη επίγνωση ότι το ύψος της φορολογίας είναι πολύ μεγάλο. Έχομε επίσης επίγνωση του γεγονότος ότι μιιά τάξη ανθρώπων και συγκεκριμένα οι εισαγωγείς αυτοκινήτων θα επηρεασθούν, μερικοί δε θα κτυπηθούν και-ρια. Όμως τα οικονομικά δεδομένα απαιτούν άμεση και αποφασιστική λήψη μέτρων. Υπάρχει μεγάλο οικονομικό πρόβλημα γιατί οι εισαγωγές μας γενικά αυξάνονται και το χάσμα στο έμπορικό ισοζύγιο πρέπει να απασχο-λήση και να ανησυχήσει όλους μας. Ειδικά στο θέμα των αυτοκινήτων ή Κυβέρνηση υπολογίζει ότι οι εισαγωγές θα φθάσουν το ύψος των £7 εκα-τομμυρίων. Θα πρέπει να μας απασχολή σοβαρά πώς χρησιμοποιείται το Ξένο συνάλλαγμα, το πολύτιμο Ξένο συνάλλαγμα το οποίο διαθέτουμε περιο-ρισμένα και ασφαλώς προτεραιότητας πρέπει πάντοτε να δίνεται στην εισα-γωγή τέτοιων αγαθών που αφορούν εξασφάλιση ικανοποιητικών μέσων ζωής σ' όλους τους Κυπρίους όπως επίσης και στην εισαγωγή κεφαλαιουχικών ειδών που έχουν σχέση με την οικονομική επαναδραστηριοποίηση. Το ύψος της φορολογίας είναι τεράστιο και θα έπρεπε να ήταν πολύ υψηλό για να έχη άμεση επίπτωση στη μείωση των αυτοκινήτων. Κατά τους υπολογι-σμούς της Κυβερνήσεως και το πολύ υψηλό επίπεδο φορολογίας, το οποίο σήμερα, εάν ψηφισθί το Νομοσχέδιο, επιβάλλεται, θα έχη σαν αποτέλεσμα τη μείωση των εισαγωγών από τα προβλεπόμενα επτά εκατομμύρια ίσως στα πέντε με 5½ εκατομμύρια, πού και πάλιν αποτελεί περίπου το διπλάσιο εις εισαγωγές εν σχέσει με τες εισαγωγές του προηγούμενου έτους.

Επομένως είναι ψηλή ή φορολογία γιατί θα πρέπει να έχουμε άμεσα αποτελέσματα. Και ενώ σήμερα αντιμετωπίζομε το θέμα της φορολογίας αυτής, θα πρέπει ταυτόχρονα να υποδείξομε ότι και μερικά παράλληλα προβλήματα θα πρέπει να απασχολήσουν την Έκτελεστική Έξουσία.

Ένα θέμα είναι ή εισαγωγή μεταχειρισμένων αυτοκινήτων. Ασφαλώς υπάρχει το δικαιολογητικό για την εισαγωγή μεταχειρισμένων αυτοκινήτων λόγω της τιμής, παράλληλα όμως θα πρέπει να εκτιμηθούν ότι υπάρχουν κίνδυνοι στα εισαγόμενα αυτοκίνητα διότι πολλές φορές ή ποιότης και ή ζωή των αυτοκινήτων αυτών δεν είναι τόσο όπως φαίνεται κατά την αγορά.

Επομένως εισηγούμεθα όπως ή Κυβέρνηση δη ιδιαίτερα το θέμα της εισαγωγής μεταχειρισμένων αυτοκινήτων και μελετήση τους περιορισμούς οι οποίοι ύφίστανται και κατά πόσον υπάρχουν οι πρακτικοί τρόποι εξακρι-βώσεως των στοιχείων τα οποία απαιτούνται για την εισαγωγή μεταχειρι-σμένων αυτοκινήτων.

Πέραν όμως άπ' αυτό θα πρέπει να μας απασχολήση και το πρόβλημα της συγκοινωνίας. Το θέμα του αυτοκινήτου δεν είναι κατ' ανάγκην θέμα πολυτελείας με τα υπάρχοντα δεδομένα στην Κύπρο. Το θέμα του αυτο-κινήτου είναι θέμα ανάγκης και είναι θέμα ανάγκης για όλους τες τάξεις του λαού, όχι κατ' ανάγκην γι' αυτούς οι οποίοι έχουν τα πολλά. Άρα ενώ υποστηρίζομε τη μείωση της εισαγωγής αυτοκινήτων, γιατί αυτό απαι-τούν τα οικονομικά μας δεδομένα, θα πρέπει όμως παράλληλα ή Κυβέρνηση να δη με όλη τη σοβαρότητα το όλο κυκλοφοριακό σύστημα και την ανά-πτυξη συγκοινωνιακών μέσων τα οποία να προσφέρονται για όλους τες τά-ξεις του λαού διαφορετικά τα πρόσωπα τα οποία θα πληγούν από τους πε-ριορισμούς και τες νέες φορολογίες θα είναι κυρίως τα πρόσωπα τα οποία έχουν την μεγαλύτερη ανάγκη από μέσα κυκλοφορίας.

Η ανάγκη δημιουργίας ενός καλύτερου συγκοινωνιακού συστήματος επι-βάλλεται όχι μόνον για την εξυπηρέτηση του λαού, αλλά ταυτόχρονα και για την ενίσχυση της οικονομίας του τόπου. Η διακίνηση πάρα πολλών αυτοκινήτων — και είναι αρκετό να δη κανείς την διακίνηση των αυτοκι-

νήτων καθημερινῶς και ἰδίως τὴν Κυριακὴ — ἐξυπακούει και τεράστια κατανάλωση βενζίνης ἢ ὁποία εἶναι ἕνας ἄλλος τρόπος διαφυγῆς ξένου συναλλάγματος πρὸς τὸ ἐξωτερικό. Ἡ δημιουργία ἑνὸς ἀρτίου συγκοινωνιακοῦ συστήματος ὄχι μόνο θὰ καταντήσῃ τὴν ἀνάγκη εἰσαγωγῆς αὐτοκινήτων μικρότερη ἀλλὰ ταυτόχρονα και τὰ ὑπάρχοντα αὐτοκίνητα ἴσως νὰ χρησιμοποιῶνται λιγώτερο και ἔτσι θὰ ὑπάρχῃ και ἐπιπρόσθετη ἐξοικονόμηση ξένου συναλλάγματος ἀπὸ τὴν εἰσαγωγή καυσίμων.

Μὲ αὐτὲς τὲς εἰσηγήσεις θὰ ἤθελα, κ. Πρόεδρε, νὰ ἀναφέρω ὅτι και ἡ Ὀμάς τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος θὰ ψηφίσῃ τὸ φορολογικὸ Νομοσχέδιο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔτι ἀλλοῦ ὁμιλητῆς ἐπάνω στὸ Νομοσχέδιο αὐτό; Ὑστερα ἀπὸ τίς ὁμιλίες ὅλων τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Κομμάτων στὴ Βουλὴ θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ πῶ και πὸ ἐξῆς, ὅτι ἡ ἐπόμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ 11 νομοθετικά θέματα γιὰ συζήτηση και ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ εἶναι και ἡ τελευταία συνεδρίαση. Καὶ ἂν τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ τελειώσῃ σήμερα, θὰ εἶναι ἕνα ξαλάφρωμα γιὰ τὸν ὄγκο τῆς ἐργασίας τῆς τελευταίας συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Ἐπὶ ἔτι κανεὶς ποῦ ἔχει ἔνσταση νὰ θεωρηθῇ ἐπείγον τὸ Νομοσχέδιο και νὰ μῆ ᾖ ψηφιστορὶα σήμερα;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο θεωρεῖται ἐπείγον.

Μπαίνομε τώρα στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου και παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸ Γραμματέα νὰ διαβάσῃ τὰ ἄρθρα και τοὺς τίτλους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔτι ἔνσταση νὰ ἐγκριθῇ τὸ 1ον ἄρθρον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐναρξίς ἰσχύος. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔτι ἔνσταση νὰ ἐγκριθῇ τὸ 2ον ἄρθρον;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ Δευτέρου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου και Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔτι ἔνσταση νὰ ἐγκριθῇ τὸ 3ον ἄρθρον και ὁ Πίνακας;

Ἐγκρίνονται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποῦ θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔνστασι τοῦ Νομοσχέδιο τοῦ σύνολο του ὡς Νόμος :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασι τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται ὡς Νόμος στὸ σύνολο του.

Τὸ δεύτερο Νομοσχέδιο εἶναι «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1977».

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔχει ἀποσύρει τὸ Νομοσχέδιο αὐτό.

Γιὰ τὸ τρίτο Νομοσχέδιο «Ὁ περὶ Νομιμοποιήσεως Ἐξωγάμων Τέκνων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1975» δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἢ ἔκθεσι τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐπομένως θὰ μείνῃ γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Βουλῆς.

«Οἱ περὶ Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1977».

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τούτῳ ἔχει ἀποσύρει ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξηγήσῃ στὴ Βουλὴ ὅτι οἱ Τροποποιητικοὶ αὐτοὶ Κανονισμοὶ ἔχουν ἐξετασθῆ ἀπὸ τὴν ἀρμοδίᾳ Ἐπιτροπῇ, ἔχουν συζητηθῆ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου ἔχουν καταλήξει σὲ συμφωνία γιὰ τροποποίηση τους καὶ ὅπως ἐτροποποιήθησαν ἐκ συμφώνου θὰ ξανακατατεθοῦν στὴν προσεχῆ συνεδρία τῆς Βουλῆς.

Τὸ πέμπτο θέμα εἶναι «Οἱ Πειθαρχικοὶ (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσι τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΜΥΝΗΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΣΑΝ «ΟΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟΙ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Σταῦρος Ἀμπίζας

Λοῖζος Καραμιχάλης

Ἀνδρέας Φάντης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Δῶρος Θεοδώρου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης μελέτησε τοὺς πρὸ πάνω Κανονισμοὺς σὲ δύο συνεδρίες, στίς 1 καὶ 6 Ἰουλίου, 1977. Στὴν πρώτη συνεδρία κλήθηκε καὶ παρευρέθηκε ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὁ ὁποῖος ἐξήγησε τὴ γενικώτερη Κυβερνητικὴ πολιτικὴ πού προκύπτει ἀπὸ τοὺς ἐξεταζόμενους Κανονισμοὺς.

Μὲ τοὺς πρὸ πάνω Κανονισμοὺς, πού ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 23 τῶν περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμων, ρυθμίζονται τὰ θέματα πού ἀναφέρονται στὴν ἄσκηση πειθαρχικῆς δίωξης στὰ μέλη τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας πού ἀποσπάσθηκαν γιὰ ὑπηρεσία στὴν Ἐθνικὴ Φρουρά.

Οι Πειθαρχικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί της Έθνικης Φρουράς του 1976, που δημοσιεύτηκαν για πρώτη φορά στο Τρίτο Παράρτημα της επίσημης εφημερίδος της Δημοκρατίας στις 29 Οκτωβρίου, 1976, σαν Διοικητική Πράξη με αριθμό 218, από παραδρομή δεν κατατέθηκαν στη Βουλή, έπειτα δέ από γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας κατατέθηκαν στη Βουλή οι Πειθαρχικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί της Έθνικης Φρουράς του 1977. Οι Κανονισμοί αυτοί αποσύρθηκαν από την Εκτελεστική Έξουσία στις 3 Μαΐου, 1977 και ξανακατατέθηκαν στη Βουλή στις 5 Μαΐου 1977. Στη συνέχεια αποσύρθηκαν για δεύτερη φορά στις 26 Μαΐου, 1977 για να δοθῆ στήν Κοινοβουλευτική Έπιτροπή ὁ ἀπαραίτητος χρόνος νά τοὺς ἐπανεξετάσει καί ειδικώτερα νά διεξέλθῃ ὡρισμένα προβλήματα πού ἐγέρθηκαν κατὰ τὴν σὲ πρῶτο στάδιο ἐξέτασή τους. Οἱ Κανονισμοί αὐτοί κατατέθηκαν καί πάλι στή Βουλή στις 16 Ἰουνίου, 1977.

Μὲ τὸν περὶ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καί Πειθαρχία (Τροποποιητικὸν) Νόμον τοῦ 1973 (Ἄρ. 46 τοῦ 1973) δίδεται σὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ἡ ἐξουσία νά ἀποσπᾷ μέλη τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας γιὰ ὑπηρεσία στήν Ἐθνικὴ Φρουρά καί νά ἀνακαλῆ ὅποια-δήποτε τέτοια ἀπόσπαση. Μὲ τὸν ἴδιο Νόμο προβλέπεται ἐπίσης ὅτι ὅποιο-δήποτε μέλος πού ἀποσπᾶται γιὰ ὑπηρεσία στήν Ἐθνικὴ Φρουρά θὰ ἀσκή καθήκοντα καί ἐξουσίες καί θὰ ὑπάγεται πειθαρχικά στίς διατάξεις ὅπως καθορίζονται στοὺς περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμους καί στοὺς Κανονισμοὺς πού ἐκδίδονται μὲ βάση αὐτοῦς.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω, καί μὲ σκοπὸ τὴ ρύθμιση τῆς διαδικασίας πειθαρχικῆς δίωξης τῶν προσώπων αὐτῶν, ἐτοιμάσθηκαν οἱ ἄνω ἀναφερόμενοι Κανονισμοί πού προβλέπουν ὅτι, ὅταν ὑπάρχει καταγγελία ὅτι μέλος τοῦ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας, πού ἀποσπάσθηκε γιὰ ὑπηρεσία στήν Ἐθνικὴ Φρουρά, ἔχει διαπράξει παράπτωμα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας του στήν Ἐθνικὴ Φρουρά, τὸ παράπτωμα τοῦτο θὰ ἐκδικάζεται εἴτε μὲ βάση τίς διατάξεις τῶν Πειθαρχικῶν Κανονισμῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς, εἴτε μὲ βάση τίς διατάξεις τῶν Πειθαρχικῶν Κανονισμῶν τοῦ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας, ὅπως ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν θὰ ἀποφασίζει σὲ κάθε περίπτωση.

Στὴ ἐξέταση πού ἀκολούθησε στήν Ἐπιτροπὴ ἐγέρθηκε ἀριθμὸς νομοτεχνικῶν θεμάτων τὰ ὅποια ἦταν τέτοιας φύσης πού ἡ διεξοδικὴ ἐξέταση καί ἀντιμετώπιση τους δὲν ἦταν δυνατὴ νά γίνει στὰ παρεχόμενα στήν Ἐπιτροπὴ χρονικὰ διαστήματα. Ἡ Ἐπιτροπὴ, χωρὶς νά διαφωνεῖ μὲ τὴ σκοπιμότητα τῆς ὑπαρξῆς ὀλοκληρωμένων Πειθαρχικῶν Κανονισμῶν πού νά ρυθμίζουν ἀποτελεσματικὰ τίς σχέσεις ὑπηρεσίας τῶν πιὸ πάνω μελῶν τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ ἔκρινε ὀρθὸ νά εἰσηγηθεῖ σὸ στάδιο τοῦτο τὴν ἀπόρριψη τῶν ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν μὲ τὴν ταυτόχρονη εἰσήγηση νά ἀφεθεῖ τὸ θέμα νά ἐξετασθεῖ διεξοδικώτερα καί σὲ εὐθετώτερο χρόνο ἀφοῦ προηγηθῆ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μὲ ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Χρ. Χριστοφίδης διαφωνώντας μὲ τὸν ὅλον χειρισμὸν τοῦ θέματος διατηρεῖ τίς ἐπιφυλάξεις του καί δὲν θεωρεῖ ἑαυτὸν δεσμευμένον μὲ τίς πιὸ πάνω θέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἐνσταση νά ἀπορριφθοῦν οἱ Κανονισμοί μετὰ ἀπὸ τὲς ἐξηγήσεις πού ἔδωσεν ἡ Ἐπιτροπὴ στήν ἐκθεσὴ της;

Ὑπάρχει καμμιά ἀποχή;

Μιὰ ἀποχὴ τοῦ κ. Χριστοφίδη.

Οἱ Κανονισμοί ἀπορρίπτονται γιὰ τοὺς λόγους πού ἔδωσεν ἡ Ἐπιτροπὴ στήν ἐκθεσὴ της.

Τό βον θέμα τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας εἶναι «Οἱ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων» (Τουριστικαὶ Κατασκηνώσεις) Κανονισμοὶ τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν ἐντίμο Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διαβάσει τὴν ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΣΑΝ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ (ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἄλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Ἄλέκος Μιχαηλίδης
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Πάριν Λένα)
Ἄνδρέας Γιάνκου
Ντίνος Κωνσταντίνου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τοὺς πρὸ πάνω Κανονισμοὺς στὴ συνεδρίαση τῆς 29ης Ἰουλίου 1977. Στὴ συνεδρίαση αὕτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ ὅπως ἐπίσης ἐκπρόσωπος τοῦ Παγκυπρίου Συνδέσμου Ξενοδόχων. Στὴν ἴδια συνεδρίαση κλήθηκαν ὅπως παραστοῦν ἐκπρόσωποι τοῦ Συνδέσμου Ταξιδιωτικῶν Πρακτόρων Κύπρου ἀλλὰ αὐτοὶ διαβίβασαν στὴν Ἐπιτροπὴ ὅτι συμφωνοῦν πάνω στὸ περιεχόμενο τῶν πρὸ πάνω Κανονισμῶν γι' αὐτὸ τὸ λόγο δὲν εἶχαν νὰ ὑποβάλουν παρατηρήσεις ἢ ὁποιοσδήποτε συμπληρωματικὲς εἰσηγήσεις.

Μὲ τοὺς ἀναφερομένους πρὸ πάνω Κανονισμοὺς, ποὺ ἐκδίδονται μὲ βάση τὸ ἄρθρο 22 τοῦ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων Νόμου τοῦ 1969 (Ἄρ. 40 τοῦ 1969), ρυθμίζεται τὸ θέμα τῆς ἰδρύσεως τουριστικῶν κατασκηνώσεων, ὀρίζονται οἱ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις προκειμένου ἓνας κατασκηνωτικὸς χώρος νὰ δικαιουταὶ νὰ λειτουργεῖ ὡς ἐπιχείρηση κατασκηνώσεως καὶ νὰ προσφέρει τίς ὑπηρεσίες τῆς στοῦ κοινῶ ὅπως ἐπίσης τὸ ὕψος τῶν ἀπαιτουμένων δικαιωμάτων γιὰ τὴν ἐκδοση ἄδειας λειτουργίας μιᾶς τέτοιας ἐπιχείρησης τουριστικῶν κατασκηνώσεων.

Εἰδικώτερα προβλέπονται τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἡ ἐδαφικὴ ἔκταση ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση μιᾶς τουριστικῆς κατασκηνώσεως.
- (β) Οἱ ἀπαιτούμενοι χώροι καὶ ἐγκαταστάσεις ποὺ θὰ εἶναι στὴ διάθεση τοῦ πρὸς ἐξυπηρέτηση κοινῶ.
- (γ) Οἱ ἀναγκαῖοι χώροι ὑγιεινῆς γιὰ τὴν χρῆση τῶν ἐξυπηρετουμένων πρσώπων καὶ ἄλλες ἀναγκαῖες προϋποθέσεις οἱ ὁποῖες θὰ προσφέρουν ἀνετη διαβίωση στὰ πρὸ πάνω πρόσωπα.
- (ε) Ἡ ἐπιβολή, σὲ περίπτωσι καταδίκης, ἀριθμοῦ προβλεπομένων ποινῶν σὲ ὅσους ἀρνοῦνται ἢ παραλείπουν νὰ συμμορφωθοῦν σὲ ὁποιαδήποτε διάταξι τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τοὺς πρὸ πάνω σκοποὺς καὶ ἀφοῦ σημείωσε τὸ γεγονός ὅτι τὸ θέμα τῶν τουριστικῶν κατασκηνώσεων χρειάζεται πρᾶγματι κάποια νομοθετικὴ ρύθμιση ὥστε νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ ἀνεξέλεγκτη ἐγκατάστασι καὶ χρῆσι κατασκηνώσεων ἢ ἄλλων τροχοφόρων γιὰ σκοποὺς κατασκηνώσεως, πρᾶγμα ποὺ

απολήγει σέ βάρος τῶν τουριστικῶν τοπίων τοῦ τόπου, σάν θέμα ἀρχῆς συμφωνεῖ μέ τήν σκοπιμότητα τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ὑπό ἐξέταση Κανονισμῶν.

Μέ γνώμονα τὰ πιό πάνω καί ἀφοῦ ἐγίνε ἐξέταση τῶν ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν σέ ὅλη τους τή λεπτομέρεια ἡ Ἐπιτροπή ἔκρινε σκόπιμο ὅπως γίνουν στό κείμενο τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν ὠρισμένες συμπληρωματικές τροποποιήσεις γιά σκοπούς σαφέστερης ἀπόδοσης τοῦ κειμένου τῶν Κανονισμῶν ἢ γιά τήν ἀντιμετώπιση ἀριθμοῦ εἰδικῶν θεμάτων πού ἐγέρθησαν :

(α) Ὁ Κανονισμός 3 τροποποιεῖται μέ τή διαγραφή τῆς ἐπιφύλαξης του ἀπό τήν παράγραφο (2).

Ἡ ἐπιφύλαξη πού διαγράφεται δίδει τὸ δικαίωμα στόν Ὑπουργό νά προβαίνει στήν ἀναθεώρηση τῶν προβλεπομένων δικαιωμάτων γιά τήν ἔκδοση ἢ ἀνανέωση ἀδειας λειτουργίας ἐπιχείρησης τουριστικῶν κατασκηνώσεων.

Ἡ διαγραφή τῆς πιό πάνω ἐπιφύλαξης γίνεται μέσα στά πλαίσια τῆς ἀκολουθουμένης τακτικῆς μέ βάση τήν ὁποία θά πρέπει ἡ Νομοθετική Ἐξουσία νά ἔχει λόγο πάνω στά δικαιώματα ἢ τέλη πού καθορίζονται ἀπό τίς διάφορες ἀρχές ἢ σώματα καί τὰ ὁποία καλοῦνται νά πληρώσουν οἱ πολῖτες γιά κάθε οἰκονομική δραστηριότητα τους πού ρυθμίζεται νομοθετικά.

(β) Ὁ Κανονισμός 32, ὁ ὁποῖος προνοεῖ γιά ἀδικήματα καί ποινές, τροποποιεῖται μέ τήν προσθήκη στό τέλος τῆς φράσης «ἐάν δέ ἡ ἐν λόγω παράβασις διατάξεως ἢ παράλειψις συμμορφώσεως πρὸς αὐτὴν συνεχισθῇ μετὰ τήν τοιαύτην καταδίκην, οὔτος εἶναι ἔνοχος περαιτέρω ἀδικήματος καί ὑπόκειται ἐπὶ τῇ καταδίκῃ του εἰς τὰς ἰδίας ὡς εἴρηται ποινάς», καί αὐτὸ προκειμένου νά ρυθμισθῇ τὸ θέμα τῆς διάπραξης ἀδικημάτων κατὰ ἐξακολούθηση.

(γ) Συμπληρωματικά μέ τὰ ἀνωτέρω ἔχουν ἐπενεχθεῖ ἐπίσης ὠρισμένες λεκτικῆς καί νομοτεχνικῆς φύσης τροποποιήσεις γιά τή σαφέστερη ἀπόδοση ἢ καί συμπλήρωση τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν.

Μέ βάση τὰ πιό πάνω ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στή Βουλὴ τήν ἔγκριση τῶν Κανονισμῶν ὅπως διαμορφώθηκαν τελικά μέ βάση τίς γενόμενες τροποποιήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς Βουλευτῆς πού θέλει νά μιλήσει ἀπάνω στοὺς Κανονισμοὺς;

Ὁ κ. Γαλανὸς ἔχει τὸν λόγο.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Μέ τήν ἐπιψήφισιν τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν πραγματοποιεῖται ἓνα ἀκόμη θετικὸν βῆμα διὰ τήν ἐπαναδραστηριοποίησιν τῆς τόσοσιν πολὺ πληγείσης ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολὴν τουριστικῆς βιομηχανίας.

Δὲν δύναται νά ἀμφισβητήσῃ κανεὶς ὅτι ὁ Κυπριακὸς τουρισμὸς ἔχει ἐπαναδραστηριοποιηθῆ κατὰ τὸ 1976 πολὺ ἱκανοποιητικὰ καί ὁ ἀριθμὸς τῶν περιηγητῶν κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ἀνῆλθεν εἰς 180.000 ἔναντι 47.000 τὸ 1975. Δηλαδὴ σχεδὸν ἑτετραπλασιάσθη. Χαρακτηριστικὰ ὅμως ἀναφέρεται ὅτι ὕστερὲν κατὰ πολὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν περιηγητῶν κατὰ τὸ 1973 ὁ ὁποῖος τότε εἶχεν ἀνέλθει εἰς 264.000.

Δύναται σήμερον νά λεχθῇ ὅτι μελλοντικὰ προοπτικὰ διὰ τὸν Κυπριακὸν τουρισμὸν παρουσιάζονται ἀρκετὰ ἐνθαρρυντικὰ καί ἡ Κύπρος ἔχει ἐπανελεῖθαι εἰς τὸν τουριστικὸν χάρτην.

Δίκαιος έπαινος άρμόζει έπομένως τόσοσ εις τόν Κ.Ο.Τ. διά τας άόκνους και έντατικας προσπάθειάς του διά τήν προώθησιν του Κυπριακού τουρισμού όσον και εις τόν Κύπριον έπιχειρηματίαν ό όποίος υπό πολύ άντιξόους συνθήκας άνευσγκροτήθη και έδραστηριοποιήθη μέ άξιοζήλευτον ταχύτητα. Άπό τήν άλλην πλευράν ύπάρχουν άκόμη πολλά τά όποία πρέπει νά γίνουν και ένώ τό τουριστικόν ρεύμα αναμένεται νά αύξάνεται σταθερώσ, ένας μεγάλος άνασταλτικός παράγων είναι ό περιωρισμένος άριθμός Ξενοδοχειακών κλινών κατόπιν τής άπωλείας τών Ξενοδοχείων Άμμοχώστου και Κυρηνείας.

Ένω πρό του Ιουλίου του 1974 ό άριθμός κλινών εις Ξενοδοχεία τουριστικού άστέρος ανήρχετο εις 13.050, μετά από τήν εισβολήν παρέμειναν υπό τόν έλεγχον του κράτους μόνον 4.600 κλίνες εκ τών όποιών τότε οι 1.030 εύρίσκοντο εκτός λειτουργίας.

Μέ τήν έπαναδραστηριοποίησιν τής τουριστικής βιομηχανίας ό άριθμός τό 1976 ανήλθεν εις περίπου 5.000 κλίνας και αναμένεται τό 1977 νά ανέλθη εις περίπου 5.400 και τό 1978 εις περίπου 6.800, λαμβανομένων ύπ' όψιν τών υπό άνέγερσιν Ξενοδοχείων.

Πιστεύομεν ότι αύξησις τών Ξενοδοχειακών κλινών πρέπει νά έπιταχυνθί άκόμη περισσότερο διότι ό άριθμός τών 6.800 κλινών που αναμένονται νά εύρίσκονται έν λειτουργία τό 1978 αντιπροσωπεύει μόνον τό ήμισυ περίπου τών Ξενοδοχειακών κλινών πρό τής εισβολής.

Η Κυβέρνησις έπομένως όφείλει νά παράσχη περισσότερο κίνητρα για νά αύξηθοϋν οι Ξενοδοχειακές μονάδες εις τας έλευθέρας περιοχάς του κράτους.

Κατά πρώτον λόγον τά κονδύλια τά όποία έψηφίσθησαν διά δανειοδοτήσεως Ξενοδοχειακών μονάδων από τόν Κ.Ο.Τ. δέν θεωροϋνται έπαρκή άν ληφθί ύπ' όψιν τό πολύ ύψηλόν κόστος άνεγέρσεως οικονομικώσ βιωσίμων τουριστικών μονάδων. Χαρακτηριστικώσ αναφέρω ότι καιτοι τό Κυβερνητικόν πρόγραμμα έπαναδραστηριοποιήσεως του τουριστικού τομέως κατά τό 1975/76 διαλαμβάνει τήν διενέργειαν δαπανών £1,800,000, ποσόν τό όποιον περιλαμβάνει και τά δάνεια, έδαπανήθη τελικώσ ποσόν μόνον £1,300,000 κατά τήν ρηθείσαν περίοδον.

Περιπλέον και παρεμφερές πρόσ τουτο είναι τό γεγονός ότι ένώ άρχικώσ άπεφασίσθη από πλευράσ Κ.Ο.Τ. ή δανειοδότησις μέχρι 70% τής όλικής δαπάνης Ξενοδοχειακών έγκαταστάσεων, ό Κ.Ο.Τ. εις τήν πραγματικότητα κατά μέσον όρον παρέχει δάνεια οϋχι μεγαλύτερα του 40% τής όλικής δαπάνης.

Τουτο άποθαρρύνει τήν άνέγερσιν τουριστικών μονάδων ένεκα τής άδυναμίας έξευρέσεως τών ύπολοίπων χρημάτων. Ξενοδοχειακάι μονάδες τεσσάρων άστέρων και άνω, μίνιμουμ 100 δωματίων, μέ τά σημερινά δεδομένα προϋποθέτουν όλικήν δαπάνην οϋχι χαμηλοτέραν του ένός εκατομμυρίου λιρών και έπομένως τό 40% τής δανειοδοτήσεως από πλευράσ Κ.Ο.Τ. είναι χαμηλόν και αι τράπεζαι, λαμβανομένου ύπ' όψιν του μακροχρονίου διαστήματος τό όποιον χρειάζεται διά τήν άποπληρωμήν δανείων διά τουριστικούς σκοπούσ, δέν παρουσιάζονται πολύ πρόθυμοι νά δανείσουν τό ύπόλοιπον ποσοστόν ίδίως εις τήν περίπτωσιν όπου τά έχέγγυα δέν θεωροϋνται έπαρκή.

Έπί πλέον τό χαμηλόν ποσοστόν δανειοδοτήσεως από πλευράσ Κ.Ο.Τ. δημιουργεί τήν τάσιν άνεγέρσεως μικροτέρων Ξενοδοχειακών μονάδων από τας άορίστους οικονομικάς μονάδας αι όποιαι άπαιτοϋνται από πλευράσ βιοσιμότητος.

Έπομένως εισήγησις γίνεται όπως τεθοϋν εις τήν διάθεσιν τόσοσ του Κ.Ο.Τ. όσον και τής Τραπεζής Άναπτύξεως μεγαλύτερα κονδύλια διά τήν δανειοδότησιν νέων Ξενοδοχειακών μονάδων οϋτως ώστε νά έπιταχυνθί ό ρυθμός τής όλης τουριστικής ανάπτυξεως.

Ταυτόχρονα εισηγούμεθα ως ένα περιπλέον μέτρον, ἡ Κυβέρνησις νά μελετήσῃ τὸ ἐνδεχόμενον ἀνεγέρσεως κρατικῶν ξενοδοχειακῶν μονάδων τὰς οποίας νά ἐνοικιάσῃ μακροπροθέσμως εἰς ἐνδιαφερομένους ἐπιχειρηματίας, κατὰ προτίμησιν πρόσφυγας ξενοδόχους, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν τοὺς ἀναγκαίους πόρους ἀλλὰ ἔχουν τὴν ἀπαιτουμένην εἰδίκευσιν καὶ ἐμπειρίαν.

Ἐπίσης εισηγούμεθα ὅπως ἡ διαφημιστικὴ ἐκστρατεία εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ τὴν πρόωθσιν τοῦ Κυπριακοῦ τουρισμοῦ ἐνταθῇ. Τὰ ποσὰ τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν τουριστικὴν προβολὴν τῆς Κύπρου θεωροῦνται πενιχρά. Κατὰ τὸ 1975—76 ἐξωδεύθησαν £200.000 διὰ τοὺς σκοποὺς προώθησεως τοῦ τουρισμοῦ, ποσὸν τὸ ὅποιον συμπεριλαμβάνει καὶ τὰ ἐξοδα λειτουργίας τῶν Κυβερνητικῶν τουριστικῶν γραφείων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, καίτοι τὸ ἀρχικῶς ψηφισθέν ποσὸν διὰ τὴν τοιαύτην προβολὴν ἀνήρχετο εἰς £300.000.

Σήμερον μεγάλαι ἐταιρεῖαι ἐγκατεστημένοι εἰς Κύπρον ἐξοδεύουν £50.000 καὶ £100.000 ἐτησίως διὰ τὴν διαφήμισιν τῶν προϊόντων τους καὶ τὸ ποσὸν τῶν £200.000 τὸ ὅποιον ἐξωδεύθη εἰς δύο ἔτη διὰ τὴν προβολὴν τοῦ Κυπριακοῦ τουρισμοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἰδίως μετὰ ἀπὸ τὰς νέας συνθήκας τὰς οποίας ἐδημιούργησεν ἡ Τουρκικὴ εἰσβολή, πρέπει νά θεωρῆται ὡς πολὺ χαμηλὸν καὶ σίγουρα ἀνεπαρκές.

Μία τελευταία εἰσήγησις εἶναι ἡ δημιουργία τουριστικοῦ γραφείου τῆς Κύπρου κάπου εἰς τὸν Ἀραβικὸν Κόλπον κατόπιν τῶν πολλαπλῶν ἐμπορικῶν δεσμῶν τῆς Κύπρου μετὰ τὰς χώρας τοῦ Ἀραβικοῦ Κόλπου καὶ τὰς πολὺ μεγάλας δυνατότητας τουριστικοῦ ρεύματος ποὺ διανοίγονται ὅσον ἀφορᾷ τὴν περιοχὴν αὐτήν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν αὐτοῦς; Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν σύμφωνα μετὰ τὰς τροποποιήσεις ποὺ ἔκανε ἡ Ἐπιτροπὴ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση ἐγκρίνονται.

Μπαίνομε στὸ Γ' Κεφάλαιον — Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸν Γραμματέα νά καταθέσῃ τὰ Νομοσχέδια καὶ Ἐγγράφα ποὺ ἔχουν σταλεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν εἰς τὴν Βουλὴν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀπονομῆς τῆς Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἐπιμετρίου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποστέλλεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴ Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἐπιμετρίου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Δημοσίων Ἐπαλλήλων (Αὔξεις τῶν Μισθῶν). Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἐπιμετρίου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στην Έπιτροπή Οικονομικῶν καὶ θὰ ἤθελα νὰ πληροφορησῶ τὰ Μέλη τῆς Έπιτροπῆς Οικονομικῶν ὅτι ὁ ἔντιμος Ὑπουργός Οικονομικῶν θεωρεῖ τὸ Νομοσχέδιο αὐτὸ ἐπεῖγον καὶ παρακαλεῖ, ἐὰν εἶναι δυνατόν, νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἐπεῖγον.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἔχει τὸν λόγον.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω συνεννοηθῆ μὲ ἄλλα μέλη τῆς Έπιτροπῆς Οικονομικῶν. Εἶναι ἀδύνατον νὰ θεωρηθῆ ἐπεῖγον καὶ νὰ συζητηθῆ μέχρι τῆς προσεχοῦς συνεδρίας τῆς Βουλῆς ἀφ' ἑνὸς μὲν γιατί ἡ Έπιτροπή προτίθεται νὰ καλέσῃ διαφόρους ἐνδιαφερομένους γιὰ νὰ πάρῃ τις ἀπόψεις τους καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι εἶναι θεβαρημένη ἡ Έπιτροπή μὲ ἤδη προκαθωρισμένες συνεδρίες γιὰ ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα εἶναι στὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν γιὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην. Ἐπομένως πλήρως ἀναγνωρίζοντας τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ νὰ διεκπεραιωθῆ τὸ θέμα τὸ συντομώτερον εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατον νὰ γίνῃ τοῦτο μέχρι τὴν προσεχῆ Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀντιλαμβάνομαι ἀλλὰ πάντως θὰ παραπεμφθεῖ στὴν Έπιτροπή Οικονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Προξενικῆς Συμβάσεως τοῦ 1976 μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Τσεχοσλοβακίας (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στὴν Έπιτροπή Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Κανονισμοὶ τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στὴν Έπιτροπή Γεωργίας.

Μπαίνομεν στὸ Δ' Κεφάλαιον : «Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἐτησίᾳ Ἐκθεσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1975».

Ὑπάρχουν ὁμιλητές;

Ὁ κ. Φάντης ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἔργο τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου.

Πιστεύουμε, πὼς ἡ συζήτηση αὐτὴ θὰ ἀποβεῖ χρήσιμη καὶ θὰ ἔχει θετικὸ ἀποτέλεσμα. Ἀναμένουμε, ὅτι ἡ Διεύθυνση καὶ τὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος θὰ ἐκτιμήσουν τις κριτικὲς παρατηρήσεις καὶ ἀπόψεις πού θὰ εἰπωθοῦν μὲ καλὴ διάθεση, ἀντικειμενικότητα, καὶ ἐποικοδομητικὸ πνεῦμα, θὰ βγάλουν

τὰ ἀναγκαῖα ἀπ' αὐτὲς συμπεράσματα καὶ θὰ θελήσουν νὰ τὶς χρησιμοποιήσουν γιὰ ξεπέραςμα ἀδυναμιῶν καὶ προκαταλήψεων καὶ γιὰ τὴ βελτίωση γενικὰ τῆς δουλειᾶς τοῦ Ἰδρύματος στοὺς διάφορους τομεῖς.

Ἐκφράζοντας τὶς ἀπόψεις μας ἐμεῖς ἔκκινούμε κυρίως ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα κριτήρια :

- (α) Ποιὰ ἢ σημασία τοῦ Ραδιοφώνου καὶ τῆς Τηλεόρασης, σὰν τῶν πιὸ μαζικῶν μέσων προπαγάνδας, διαφώτισης, ἐνημέρωσης καὶ καθοδήγησης τοῦ κοινού.
- (β) Τὶ πρέπει νὰ ἐκφράζουν οἱ ἐκπομπὲς τοῦ ΡΙΚ καὶ τῆς Τηλεόρασης ὑπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες ποὺ ζεῖ ὁ Κυπριακὸς λαός.

Μιλώντας γιὰ τὴ σημασία τοῦ Τύπου καὶ γενικὰ τῶν μέσων ἐνημέρωσης, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα τὴν πρώτη θέση κατέχουν τὸ ραδιόφωνο καὶ ἡ τηλεόραση, εἶναι ἀρκετὸ νὰ ἀναφέρουμε τὸν χαρακτηρισμὸ τους σὰν ἡ τέταρτη ἐξουσία, δίπλα στὴν Ἐκτελεστικὴ καὶ Νομοθετικὴ καὶ τὴν Δικαστικὴ. Αὐτὸς ὁ χαρακτηρισμὸς ὑπογραμμίζει ἔντονα τὴν τεράστια σημασία καὶ τὸ ρόλο ποὺ μποροῦν νὰ διαδραματίσουν καὶ διαδραματίζουν στὴ ζωὴ ἐνὸς τόπου τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας. Ὁ Τύπος, ὑπὸ τὴν γενικὴ του ἔννοια, εἶναι ἓνα πανίσχυρο ὄπλο, ἓνα ὄργανο ποὺ μπορεῖ, ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπο ποὺ χρησιμοποιεῖται νὰ συμβάλλει θετικὰ στὴν πορεία μιᾶς χώρας καὶ στοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ ἢ ἀντίθετα νὰ συμβάλλει στὴν καταστροφὴ καὶ τὸν ὀλεθρο ἐνὸς τόπου. Ὅταν ὁ Τύπος καὶ γενικὰ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης χρησιμοποιοῦνται ὀρθὰ καὶ διαδραματίζουν θετικὰ τὸ ρόλο τους, μὲ τὴν ὀρθὴ διαφώτιση τοῦ λαοῦ, μπορεῖ νὰ ἀποβοῦν σοβαρὸς μοχλὸς γιὰ τὴν προώθηση τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ μιᾶς χώρας, μποροῦν νὰ ἀποβοῦν κινητήρια δύναμη γιὰ τὴν κινητοποίηση, τὴν ὀργάνωση, τὴν πολιτικοποίηση τῶν μαζῶν, τὴν συσπείρωση τους γύρω ἀπὸ μιὰ ὀρθὴ γραμμὴ καὶ ταχτικὴ, γύρω ἀπὸ μιὰν ἔγκυρη καὶ ἀναγνωρισμένη ἡγεσία. Ἀντίθετα, ὅταν ὁ Τύπος καὶ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης γίνονται ὄργανα ἀκατάσχετης δημαγωγίας μποροῦν νὰ διεγείρουν τὶς μάζες, γιὰ ἄνομους σκοπούς, νὰ δηλητηριάσουν κυρίως τὴ νεολαία μὲ μισαλλόδοξα, σωβινιστικὰ, φασιστικὰ κηρύγματα καὶ νὰ ὀδηγήσουν σὲ καταστροφὴ. Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψη, εἶναι ἐξαιρετικὰ διδαχτικὸ τὸ παράδειγμα τῆς Χιτλερικῆς Γερμανίας, ὅπου ἡ γκαϊπελικὴ προπαγάνδα τύφλωσε κυριολεκτικὰ ἑκατομμύρια τῆς Γερμανικῆς νεολαίας, καὶ τὰ ὀδήγησε σὰν πρόβατα στὴ σφαγὴ στὰ πεδία τῶν μαχῶν τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἴδια ἡ Κύπρος ἔχει τὴ δικὴ της πικρὴ, πολὺ πικρὴ ἐμπειρία. Μισώντας θανάσιμα τὴν διακηρυγμένη πολιτικὴ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας γιὰ οὐδετερότητα καὶ γνωρίζοντας τὴν παλαιὰ ἀντίθεση γιὰ πρόσδεση τῆς Κύπρου στὸ ἰμπεριαλιστικὸ ἄρμα καὶ γιὰ ἐνταξὴ τῆς στὸ στρατιωτικὸ σύμπλεγμα τοῦ ΝΑΤΟ, οἱ ἰμπεριαλιστικὲς ὑπηρεσίες, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴ ΣΙΑ, διάθεσαν ἑκατομμύρια δολλάρια ἐξαγοράζοντας καὶ ἐφημερίδες καὶ μεμονωμένους δημοσιογράφους στὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη ἐφημερίδα καὶ στὸ ΡΙΚ. Σήμερα εἶναι ἐξακριβωμένο καὶ ἀπὸ ὁμολογίες πρῶν πρακτόρων τῆς ΣΙΑ, ὅτι οἱ ἰμπεριαλιστὲς συνωμότες, ἡ ΣΙΑ καὶ ἄλλες ὑπηρεσίες διάθεσαν γιὰ ὑπονομευτικὴ, ἀνατρεπτικὴ καὶ ἀντικομμουνιστικὴ προπαγάνδα καὶ δραστηριότητα στὴν Κύπρου μερικὲς ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια δολλάρια.

Ὅλους τοὺς δημοσιογράφους, ποὺ ἐξαγόρασαν τοὺς χρησιμοποίησαν σὰν ὄργανά τους γιὰ νὰ προωθήσουν τοὺς καταχθόνιους σκοπούς τους, τὴν ἀνατροπὴ τῆς νόμιμης συνταγματικῆς κυβέρνησης τοῦ Προέδρου Μ. Καρρίου καὶ νὰ ἐπιβάλουν στὴν Κύπρου ἓνα στυγνὸ φασιστικὸ χουντικὸ καθεστῶς, μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν κατάργηση τοῦ ἀνεξάρτητου κυπριακοῦ κράτους, τὸ διαμελισμὸ τῆς Κύπρου καὶ τὸ μοῖρασμα τῆς ἀνάμεσα στὴν χουντικὴ Ἑλλάδα καὶ τὴν οὐσιαστικὰ στρατοκρατούμενη σωβινιστικὴ Τουρκία.

Γιὰ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ τὴ βάρβαρη τουρκικὴ εἰσβολὴ ποὺ τόσες συμφορὲς, δεινὰ καὶ τραγικὲς συνέπειες ἐπισώρευσαν στὴν Κύπρο, δὲν εἶναι ἀμέτοχοι εὐθύνης καὶ σὶ πουλημένοι ἐκείνοι δημοσιογράφοι τῶν ἑφημερίδων καὶ τοῦ ΡΙΚ ποὺ μετατρέποντας τοὺς ἑαυτοὺς τους σὲ πειθῆνια ὄργανα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ προώθησαν ἄμεσα ἢ ἔμμεσα τὰ καταχθόνια, συνωμοτικά, ἀνατρεπτικά σχέδια τοῦ ΝΑΤΟ καὶ τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Εἶναι, ἤδη, διαπιστωμένο ὅτι τίς ἀποφράδες ἐκείνες μέρες τοῦ πραξικοπήματος, μερικοὶ ἀπὸ τὸ προσωπικὸ τοῦ ΡΙΚ, ἀνώτερο καὶ κατώτερο, κυκλοφοροῦσαν μὲ στολὴ καὶ μὲ ὄπλο, συγκέντρωσαν καὶ ἔθεσαν ὑπὸ περιορισμὸ στοὺς διάφορους θαλάμους τοῦ Ἰδρύματος νομιμόφρονες, δημοκρατικούς συναδέλφους τους, πανηγύριζαν γιὰ τὴν ἀνατροπὴ καὶ τὴ δολοφονία ὅπως διάσπηκαν νὰ μεταδώσουν τοῦ Προέδρου Μακαρίου, ποὺ τὴ μετάδιδαν συνεχῶς ἀπὸ τὸ Ραδιόφωνο, ὅπως καὶ τὰ συνθήματα καὶ τὰ θούρια πῆς Χούντας καὶ τῶν Πραξικοπηματιῶν.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψη μας τὸν αἰσχρὸ ρόλο ποὺ μερικοὶ κατώτεροι καὶ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι καὶ Τμηματάρχες διαδραμάτισαν, ἄλλοι μὲ τὸ αὐτόματο στὸ χέρι καὶ ἄλλοι μὲ διαφορετικὸ τρόπο, στὸ προδοτικὸ πραξικόπημα, δὲν μποροῦμε νὰ συμφωνήσουμε μὲ τὴ διαπίστωση, ποὺ ἀναφέρεται στὸν πρόλογο τῆς ἐκθεσης τοῦ ΡΙΚ, ὅτι «.....ὀλόκληρο τὸ προσωπικὸ τοῦ ΡΙΚ καὶ σὶ συνεργάτες του εἶναι ἄξιοι κάθε ἐπαίνου γιὰ τὸ τεράστιο καὶ ἐπωφελεῖς ἔργο ποὺ ἐπιτέλεσαν σὲ δύσκολες συνθῆκες».

Σὲ σχέση μ' αὐτό, ὀρθὰ ἢ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν θεώρησε καθῆκον τῆς, ἀναφέρω ἀπὸ τὴν ἐκθεση, «νὰ ψεξῆ τὸν ρόλο τὸν ὁποῖον διεδραμάτισαν κατὰ τὸ προδοτικὸν πραξικόπημα ὠρισμένοι ὑπάλληλοι τοῦ Ἰδρύματος καὶ δὴ ἀνώτεροι, σὶ ὁποῖοι ὑπεστήριξαν ἐνεργῶς ἢ συνετάχθησαν μὲ τοὺς πραξικοπηματίες».

Τὸ ΡΙΚ λόγῳ τοῦ ρόλου ποὺ διαδραματίζει εἶναι ἓνα πολὺ νευραλγικὸ ἴδρυμα. Αὐτὸς εἶναι, ἐξ ἄλλου, καὶ ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον σὶ πραξικοπηματίες εἶχαν ἓνα ἀπὸ τοὺς κύριους στόχους τους τὸ Ραδιόφωνο, στὸ ὁποῖο ἐγκατέστησαν πειθῆνια ὄργανα τους ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τοῦ προδοτικοῦ πραξικοπήματος. Ἐχοντας αὐτὸ ὑπ' ὄψη μας καθὼς καὶ πὸ γεγονὸς ὅτι γιὰ νὰ κάμῃ κανεὶς σαμποτάζ στὸ Ἰδρυμα καὶ νὰ τὸ ἀχρηστεύσῃ δὲν χρειάζονται οὔτε πολλὰ χέρια, οὔτε μεγάλος κόπος, τονίζουμε τὴ μεγάλη εὐθύνη τῶν ἀρμοδίων τοῦ Ἰδρύματος γιὰ τὴ λήψη ὅλων τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων γιὰ τὴ περιφρούρηση τοῦ Ἰδρύματος καὶ τὸν ἀποκλεισμὸ κάθε ἐνδεχομένου γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῆ ἕνα τὸ Ραδιόφωνο ἀπὸ ἀνατρεπτικά, προδοτικὰ στοιχεῖα.

Οἱ ἰθύνοντες τοῦ Ἰδρύματος δὲν φαίνεται νὰ λαμβάνουν σοβαρὰ ὑπ' ὄψη αὐτὴ τὴν πλευρὰ τοῦ ζητήματος. Μόνον σὰν ὑποτίμηση αὐτῆς τῆς πλευρᾶς μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ, τὸ ὅτι διατηρεῖται στὴ θέση τοῦ φρουροῦ τοῦ Ἰδρύματος πρόσωπο, ποὺ κατὰ τὸ πραξικόπημα ἐμφανίστηκε σὰν ἀξίωματικός καὶ τὸ ὁποῖο, ἐπιπρόσθετα, βαρύνεται μὲ καταδίκη σὲ 4 χρόνια φυλάκιση γιὰ ποινικὸ ἀδίκημα. Αὐτὸ τὸ πρόσωπο θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε ἀπολυθῆ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἰδρύματος, ἐφόσο καταδικάσθηκε γιὰ ποινικὸ ἀδίκημα. Καὶ ὅμως αὐτὸ τὸ πρόσωπο παραμένει στὴ θέση τοῦ φρουροῦ τοῦ Ἰδρύματος.

Στοιχειώδης προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀσφάλεια τοῦ Ἰδρύματος ἀποτελεῖ ἡ ἐξυγίανση, ἢ κάθαρση καὶ ἡ ἀποσομπὴ ἀπὸ τὴ θέση τους ὅλων ἐκείνων καὶ κυρίως τῶν ἀνωτέρων μελῶν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν Τμηματάρχων, ποὺ ἔπαιξαν ἐγκληματικὸ ρόλο στὸ προδοτικὸ πραξικόπημα καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ βρισκωνται ἐν τῶρα σὶς θέσεις τους σὰν νὰ μὴ συνέβη τίποτε.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὅπως εἶπα, τὸ Ραδιόφωνο καὶ ἡ Τηλεόραση εἶναι τὰ κύρια μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ ὁ ρόλος τους στὴν ὀρθὴ διαφώτιση τοῦ λαοῦ εἶναι τεράστιος. Οἱ ἐκπομπές τοῦ Ραδιοφώνου καὶ τῆς Τηλεόρασης πρέπει νὰ ἀνταποκρίνονται πρὸς τίς ἀπαιτήσεις τῶν σημερινῶν συνθηκῶν, κάτω ἀπὸ τίς ὁποῖες ζεῖ ὁ κυπριακὸς λαός.

Σήμερα ο κυπριακός λαός με ἐπί κεφαλῆς τις ἐνωμένες πατριωτικές του δυνάμεις συσπειρωμένες γύρω ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, διεξάγει ἓνα σκληρὸ καὶ δύσκολο ἀγῶνα ἐνάντια σὲ ἰσχυροὺς καὶ ἀδίστακτους ἐχθροὺς. Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ ἰσχυροὶ ἐχθροὶ εἶναι γνωστὸ σ' ὅλους. Εἶναι οἱ διεθνεῖς ἰμπεριαλιστικοί, νατοϊκοὶ κύκλοι, αὐτοὶ ποὺ φέρουν καὶ τὴν κύρια εὐθύνη γιὰ τὴ σημερινή τραγωδία τοῦ λαοῦ μας.

Ὁ ἀγῶνας αὐτὸς διεξάγεται μὲ βάση μιὰ συγκεκριμένη γραμμὴ, μὲ βάση τὴ γραμμὴ καὶ πῖς ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ καὶ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου ποὺ παίρνονται ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Προέδρου Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Πέραν ἀπ' αὐτό, ὁ ἀγῶνας μας ἔχει ἐπίσης καὶ τὰ διεθνῆ στηρίγματα του, τοὺς φίλους, τοὺς συμπαραστάτες καὶ ὑποστηρικτές του, ὅπως ἔχει καὶ τοὺς ἐχθροὺς του στὸ διεθνὲς πεδίο.

Ἀκόμα, ὁ ἀγῶνας μας εἶναι μέρος καὶ ἐντάσσεται στὰ πλαίσια τοῦ ἀγῶνα ποὺ διεξάγουν οἱ παγκόσμιες προοδευτικὲς δυνάμεις σ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου γιὰ εἰρήνη, ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία, δημοκρατία καὶ κοινωνικὴ πρόοδο.

Οἱ ἰθύνοντες τοῦ ΡΙΚ ξέρουν, ἢ οφείλουν νὰ ξέρουν καὶ τὴ γραμμὴ ποὺ χαράσσεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ὑπουργικὸ καὶ Ἐθνικὸ Συμβούλιο καὶ τοὺς φίλους καὶ συμμάχους μας, ὅπως καὶ τοὺς ἐχθροὺς μας σ' αὐτὸ τὸν ἀγῶνα. Ὑπ' αὐτές τις συνθήκες, τὸ πρῶτο καθήκον τοῦ ΡΙΚ καὶ τῆς τηλεόρασης εἶναι ἡ ὀρθὴ πολιτικὴ ἐνημέρωση, ἡ προβολὴ καὶ ἡ υπεράσπιση τῆς κοινῆς γραμμῆς τοῦ Ὑπουργικοῦ καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, τῆς γραμμῆς Μακαρίου. Οἱ ἐκπομπές καὶ τὰ προγράμματα τοῦ ΡΙΚ αὐτὸ πρέπει νὰ ἐκφράζουν. Πρέπει, μὲ τις ἐκπομπές καὶ τὰ προγράμματα τους τὸ ΡΙΚ καὶ ἡ Τηλεόραση νὰ ἐκφράζουν καὶ νὰ δυναμώνουν ἀκόμα πιὸ πολὺ τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ. Οἱ ἰθύνοντες τοῦ Ἰδρύματος πρέπει νὰ εἶναι πολὺ προσεκτικοὶ καὶ πολὺ εὐαίσθητοι καὶ στὴν ἐπιλογή καὶ στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο μεταδίδουν διεθνεῖς εἰδήσεις ἢ σχολιάζουν διεθνῆ γεγονότα. Αὐτὴ ἡ προσοχὴ καὶ ἡ εὐαισθησία πρέπει νὰ ἐκδηλώνονται κατὰ τρόπο ποὺ δὲν θάναί προσβλητικὸς ἢ νὰ θίγη τοὺς φίλους καὶ ὑποστηρικτές τοῦ ἀγῶνα μας, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκθειάζη μὲ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο ἐνέργειες τῶν ἐχθρῶν μας.

Δὲν ἐπιτρέπεται, γιὰ νὰ ἀναφέρω ἓνα παράδειγμα, μεταδίδοντας τὰ γεγονότα στὸ Ζαῖρ, νὰ μιλοῦμε γιὰ τὸ λαὸ ποὺ ξεσηκώθηκε ἐνάντια στὴν καταπίεση τῆς κυβέρνησης, γιὰ «εἰσβολεῖς» γιὰ «μισθοφόρους». Οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ χαρακτηρίζουμε λαϊκὲς ἐξεγέρσεις καὶ ἐπαναστατικὰ κινήματα ὡς «πραξικόπημα» ἢ τὴν κυβέρνηση τῶν ρατσιστικῶν τῆς Ροδεσίας, ποὺ ἔχει καταδικασθεῖ ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ — κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴν καταδίκη ὑπάρχει καὶ ἡ ὑπογραφή τῆς κυπριακῆς κυβέρνησης — αὐτὴ τὴν κυβέρνηση τῆς λευκῆς μειοψηφίας, νὰ φοβούμεστε νὰ τὴ χαρακτηρίζουμε ὡς παράνομη, μὲ τὸ πραγματικὸ της ὄνομα καὶ νὰ λέμε :

«Ἡ λεγόμενη παράνομη κυβέρνηση τῆς Ροδεσίας».

Δυστυχῶς ὑπάρχουν τέτοια καὶ ἄλλα παραδείγματα.

Ἕνας ἄλλος τομέας στὸν ὁποῖο οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ ΡΙΚ πρέπει νὰ δώσουν ξεχωριστὴ προσοχὴ εἶναι ἡ προβολὴ τῶν θέσεων καὶ τῆς γραμμῆς μας γιὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ πρὸς τοὺς Τούρκους συμπατριῶτες μας. Αὐτὴ τὴ γραμμὴ πρέπει τὸ ΡΙΚ καὶ ἡ Τηλεόραση νὰ τὴν τηλεόραση καὶ νὰ τὴν προπαγανδίζουν μὲ ἐπιμονὴ καὶ πειστικότητα, γιὰ ὀρθὴ ἐνημέρωση τῶν Τουρκοκυπρίων, ἔτσι ποὺ νὰ ἐνισχύουν τὸ ἔργο τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου γιὰ προσέγγιση Ἑλλήνων καὶ Τούρκων Κυπρίων, τὴ θέση ὅτι "Ἕλληνες καὶ Τούρκοι μποροῦν νὰ ζήσουν σ' αὐτὸ τὸν τόπο, σὲ μιὰ κοινὴ πατρίδα, εἰρηνικὰ καὶ ἁρμονικὰ καὶ σὲ πλήρη ἀσφάλεια. Προβάλλοντας τις ὀρθὲς θέσεις γιὰ προσέγγιση Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, γιὰ ἀποκατάσταση κλίματος ἐμπιστοσύνης, ἀλληλοκατανόησης, φιλίας καὶ συνεργασίας τὸ ΡΙΚ

και ή Τηλεόραση πρέπει να αποκρούουν αποφασιστικά την ιμπεριαλιστική προπαγάνδα, που την επαναλαμβάνουν και οι σωβινιστές, ότι δεν είναι δυνατή ή ειρηνική συμβίωση ανάμεσα στους Έλληνες και τους Τούρκους της Κύπρου. Καλλιεργώντας συστηματικά αυτή την όρθη γραμμή ανάμεσα στο λαό — Έλληνες και Τούρκους — βοηθούμε στο να χρεωκοπήσουν τα καταχθόνια σχέδια των ιμπεριαλιστών έχθρων της Κύπρου και των εξτρεμιστών σωβινιστών που επιδιώκουν και σήμερα την επίβολή διαμελιστικής λύσης του Κυπριακού, προς το συμφέρον του ΝΑΤΟ και των διεθνών ιμπεριαλιστικών κύκλων.

Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας οι ιθύνοντες και γενικά το προσωπικό του ΡΙΚ και της Τηλεόρασης πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί και ευαίσθητοι, ώστε να αποφεύγουν χαρακτηρισμούς και μετάδοση ειδήσεων ή σχολίων κατά τρόπο που είναι δυνατό να παρεξηγηθώ από τους Τουρκοκύπριους.

Μιά άλλη σοβαρή πλευρά της δραστηριότητας του ΡΙΚ και της Τηλεόρασης πρέπει να είναι ή ικανοποιητική και αντικειμενική κάλυψη των εργασιών της Βουλής. Συμβαίνει, κ. Πρόεδρε, και κύριοι συνάδελφοι, να μεταδίδονται ειδήσεις και ρεπορτάζ από τις εργασίες της Βουλής κατά τρόπο άνισομερή και μερληητικό, υπό την έννοια ότι δίνεται μεγαλύτερη κάλυψη και έκτενέστερα απασπάσματα από όμιλίες όρισμένων Βουλευτών και κατά τρόπο δυσμενή από όμιλίες άλλων Βουλευτών — και αυτό συμβαίνει συνήθως σε βάρος της δικής μας Κοινοβουλευτικής Όμάδας. Το άστοχο αυτό πρέπει να σταματήσει. Οι απόψεις των Βουλευτών κάθε Κοινοβουλευτικής Όμάδας πρέπει να μεταδίδονται κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στη δύναμη και την αναλογία κάθε κόμματος στη Βουλή και με επιπρόσθετο κριτήριο την αντικειμενική εκτίμηση της σημασίας και του περιεχομένου κάθε όμιλίας. Αυτά τα κριτήρια θα οδηγούσαν σε μια ισότιμη μεταχείριση των διαφόρων Κοινοβουλευτικών Όμάδων στη Βουλή.

Τά ίδια πρέπει να πώ, ότι ισχύουν και όσον αφορά την μεταχείριση των Κομμάτων για τή δράση τους έξω από τή Βουλή — τις πολιτικές τους ανακοινώσεις, τις Συνδιασκέψεις και τὰ Συνέδρια τους και γενικά τήν όλη δραστηριότητα τους. Σαν ΑΚΕΛ διατυπώσαμε και προηγούμενα τό παράπονο και τήν κριτική μας για άνιση και δυσμενή μεταχείριση μας σε σύγκριση με άλλα Κόμματα. Και παρά τό ότι μπερεί να ύπαρξη ό ισχυρισμός, ότι στο μεταξύ σημειώθηκε και πράγματι σημειώθηκε, βελτίωση, ή κατάσταση παραμένει βασικά, όπως και πριν.

Τό τελευταίο σημείο που θάθελα να αναφέρω σε σχέση με τό τί πρέπει να καλύπτουν τὰ προγράμματα και οι έκπομπές του ΡΙΚ και της Τηλεόρασης είναι ή διαφώτιση του κοινού πάνω σε Ζητήματα γενικού κοινωνικού ενδιαφέροντος. Για παράδειγμα. Πολύς λόγος έγινε τελευταία στη Βουλή, με τήν ευκαιρία της συζήτησης της όμιλίας του άξιοτίμου Υπουργού Υγείας, για ένα τέτοιο σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα, όπως ή μεσογειακή αναιμία, σε σχέση με τους κινδύνους που περικλείει για τήν υγεία και τό μέλλον του κυπριακού λαού. Νομίζω, πως από τή συζήτηση αυτή οι υπεύθυνοι του Ίδρύματος συνειδητοποιώντας τήν έκταση και τις διαστάσεις του προβλήματος και του κινδύνου θα έπρεπε να προβληματισθούν για τό πως τό Ίδρυμα μπορεί να συμβάλει από τήν πλευρά του στην κατάλληλη διαφώτιση του κοινού, ώστε οι κίνδυνοι να μειωθούν στο ελάχιστο. Αυτό που δεν έγινε ως τώρα πρέπει να γίνει χωρίς άλλη καθυστέρηση.

Δεύτερο παράδειγμα. Πρόσφατα ή Βουλή ψήφισε ένα νόμο που εκτιμήθηκε από τον ενδιαφερόμενο κόσμο και τις όργανώσεις του σαν ιστορικό γεγονός. Ένσωμ τό Νόμο για τήν ασφάλεια των γεωργικών προϊόντων από διάφορες θρομηνίες. Αυτός ό νόμος ανταποκρίνεται προς χρόνιες απαιτήσεις της άγροτιάς, ικανοποιεί ένα από τὰ πιο παλιά, καυτά και σημαντικά αιτήματα των άγροτών μας.

Ἡ ἐκλαίκευση αὐτοῦ τοῦ νόμου ἔχει μεγάλη σημασία. Τὸ ΡΙΚ καὶ ἡ Τηλεόραση μποροῦν νὰ συμβάλουν πολὺ σ' αὐτὴ τὴν ἐκλαίκευση καὶ τὴν κατανόηση τῶν βασικῶν προνοιῶν του ἀπὸ τοὺς ἀγρότες.

Τὶ ἔκαμε γιὰ νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὸ τὸ καθῆκον τὸ ΡΙΚ καὶ ἡ Τηλεόραση; Ἐκαμε, μίαν ἀνάλυση του στοῦ Πρόγραμμα γιὰ τὴν Ὑπαιθρο. Ἦταν, ὅμως ἀρκετὸ αὐτό; Κατὰ τὴν ἄποψη μας ἐνῶ εἶναι καλὸ αὐτὸ ποὺ ἐγίνε, δὲν εἶναι ἀρκετὸ. Θὰ μποροῦσαν καὶ θάπρεπε νὰ γίνουιν περισσότερα.

Παρόμοια παραδείγματα ὑπάρχουν καὶ ἄλλα. Δὲν εἶναι ὀρθό, ὅμως, νὰ προχωρήσω περισσότερο πάνω σ' αὐτό. Ὑπογραμμίζω μόνο, ὅτι ἀποτελεῖ ὑποχρέωση τῆς Διεύθυνσης καὶ τῶν ὑπευθύνων τοῦ Ἰδρύματος νὰ δοῦν πῶς τὸ Ἰδρυμα θὰ διαδραματίσῃ περισσότερο τὸ ρόλο που στὴν κάλυψη σοβαρῶν κοινωνικῶν προβλημάτων.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές. Θὰ περάσω τώρα σ' ἓνα ἄλλο κεφάλαιο τῆς δραστηριότητος τοῦ ΡΙΚ καὶ εἰδικὰ τῆς Τηλεόρασης.

Στὴν Ἐκθεση τοῦ Ἰδρύματος ἀναφέρονται οἱ ταινίες διαφόρων κατηγοριῶν, ποὺ προβλήθησαν ἀπὸ τὴν Τηλεόραση. Χάρη στὴν εὐγενῆ καλωσύνη τοῦ Διευθυντῆ, ποὺ ὕστερα ἀπὸ παράκληση μου ἔθεσε στὴ διάθεσιν μου τὰ Ραδιοπρογράμματα τοῦ 1975, εἶχα τὴν εὐκαιρία καὶ τὴν ὑπομονὴ νὰ κάμω μὴ λεπτομερειακὴ ἐξέταση γιὰ πὸ τί πρόβαλε ἡ Τηλεόραση στὸ τρίμηνο 1.1. — 31.3.1975.

Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἔρευνα προκύπτουν τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα. Ἀπὸ ἐκπομπές —ταινίες συνολικῆς διάρκειας 420 ὥρων ἔχουμε τὰ ἑξῆς :

Ἀμερικάνικες καὶ Ἀγγλικές ταινίες	201 ὥρες
Κυπριακές	117 »
Ἑλλαδικές	56 »
Γαλλικές	20 »
Σοβιετικές	7 »
Τσεχοσλοβάκικες	4 »
Διάφορες — ἀκαθόριστες	15 »

ΣΥΝΟΛΟ 420 ὥρες

Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ μιλοῦν μόνον τους. Κάπου 50% τῶν ταινιῶν εἶναι ἀμερικανικῆς καὶ ἀγγλικῆς προέλευσης, 28% κυπριακές, 14% ἑλλαδικές, 5% γαλλικές, 2% σοβιετικές καὶ 1% τσεχοσλοβάκικες.

Γιὰ λόγους σύγκρισης μελέτησα, ἐπίσης, τὰ τεύχη τοῦ ραδιοπρογράμματος 22 Μαΐου καὶ 18 Ἰουνίου ἀριθμὸς 325 καὶ 326. Ἀπὸ τῆ μελέτη αὐτὴ προκύπτει, ὅτι ἀπὸ σύνολο προβολῆς ταινιῶν διάρκειας 160 ὥρων ἔχουμε :

Ἀμερικάνικες καὶ Ἀγγλικές	62—30'	ἢ	38%
Κυπριακές	52	ἢ	20%
Ἑλλαδικές	30	ἢ	20%
Γαλλικές	3—30	ἢ	2%
Διάφορες (ἀνεξακριβωτες)	12	ἢ	8%
	160	ἢ	100%

Τὰ πιὸ πάνω στοιχεῖα δείχνουν κάποια μείωση ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσοστὸ τῶν ἀμερικανικῶν καὶ ἀγγλικῶν ταινιῶν ἀπὸ 50% σὲ 38%, κάποια αὐξηση τοῦ ποσοστοῦ τῶν κυπριακῶν, ἀπὸ 28 σὲ 32% καὶ τῶν ἑλλαδικῶν ἀπὸ 14 σὲ 20%. Δείχνουν ὅμως, ἐπίσης καὶ ἐξαφάνιση τῶν σοβιετικῶν ταινιῶν, ὅπως καὶ τῶν ταινιῶν ἀπὸ ἄλλες σοσιαλιστικῆς χῶρες.

Τὸ συμπέρασμα πού βγαίνει ὀλότελα ἀβίαστα ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν πιὸ πάνω στοιχείων εἶναι ὅτι ἡ Τηλεόραση μας εἶναι κανάλι διοχέτευσης καὶ προπαγάνδας τοῦ ἀμερικανικοῦ τρόπου ζωῆς, ὅπως ἐκφράζεται στὸν τομέα τῆς τέχνης μὲ τίς ἀμερικανικὲς καὶ ἀγγλικὲς ταινίες. Οἱ Κύπριοι τηλεθεατὲς βρῆμαρδίζονται κυριολεκτικὰ καὶ μπουχτίζουν ἀπὸ ἀμερικάνικες καὶ ἀγγλικὲς ταινίες, ἐνῶ στεροῦνται τῆς εὐκαιρίας νὰ δοῦν καὶ νὰ ἀπολαύσουν σοβιετικὲς καὶ ταινίες ἄλλων σοσιαλιστικῶν χωρῶν, ἀκόμα καὶ ταινίες μὲ προαδευτικὸ περιεχόμενον, ὅπως αὐτὲς τοῦ νεορεαλιστικοῦ ἰταλικοῦ κινηματογράφου. Μὲ αὐτὸ βέβαια δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι ἀνάμεσα στὲς ἀμερικάνικες καὶ ἀγγλικὲς ταινίες δὲν ὑπῆρξαν καὶ μερικὲς ἀξιόλογες καὶ πολὺ καλές. Κάθε ἄλλο. Ὅμως ἡ μᾶζα τῶν ταινιῶν αὐτῶν δὲν μποροῦν νὰ θεωροῦνται ἀξίες λόγου.

Χωρὶς νὰ εἶμαι σὲ θέση νὰ παραθέσω συγκεκριμένα καὶ στατιστικὰ στοιχεία θὰ ἔλεγα ὅτι ἡ ἴδια περίπου κατάσταση — ἴσως καὶ χειρότερη — εἶναι καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴ χρησιμοποίησιν σὰν πηγῶν πληροφοριῶν καὶ εἰδήσεων τῶν διαφόρων Διεθνῶν Πρακτορειῶν. Ἐχῶ τὴν ἰσχυρὴ ἐντύπωση, πὼς κατὰ πολὺ μεγάλο ποσοστὸ οἱ εἰδήσεις καὶ ἄλλες πληροφορίες, ἐπιστημονικὰ νέα καὶ ἄλλα, πού χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὸ ΡΙΚ καὶ τὴν Τηλεόραση ἔχουν σὰν πηγὴ τους κυρίως τὸ Ρέουτερ καὶ σὲ πολὺ λιγώτερο βαθμὸ τὰ ἄλλα πρακτορεῖα καὶ εἰδικὰ τὸ Τάσς καὶ τὰ πρακτορεῖα ἄλλων σοσιαλιστικῶν χωρῶν.

Θὰ μπορούσε ἓνας νὰ ρωτήσῃ ποιὰ σημασία ἔχει τὸ ὅτι ἡ Τηλεόραση μας δείχνει αὐτὸ τὸ σωρὸ τῶν ἀμερικανικῶν καὶ ἀγγλικῶν ταινιῶν; Ἡ σημασία αὐτοῦ τοῦ γεγονότος ἔγκειται στὸ ὅτι ὅπως εἶπα μόλις πρὶν λίγο, ὁ κινηματογράφος εἶναι καὶ αὐτὸς μέρος τῆς προπαγάνδας. Καὶ παρ' ὅλο πού μπορεῖ νὰ λεχθῆ, ὅτι οἱ ἀμερικανικὲς ταινίες στὴν πλειοψηφία τους ἀποφεύγουν νὰ κάμουν χονδροειδῆ προπαγάνδα, ὡστόσο πολλὲς ἀπ' αὐτὲς διασχετεύουν μὲ ἐκλεπτυσμένον τρόπο τὸν ἀντικομμουνισμὸ καὶ ἀντισοβιετισμὸ, πρᾶγμα πού εἶναι πιὸ ἐπικίνδυνον ἀπὸ τὴ χοντροκομμένη καὶ ἄξεστη προπαγάνδα. Ὅτι παρουσιάζεται κατὰ κανόνα στὶς ἀμερικανικὲς ταινίες εἶναι ἡ δικαίωση τοῦ ἀμερικανικοῦ τρόπου ζωῆς. Ἡ ἐξόντωση τοῦ αὐτόχθονου Ἀμερικανοῦ, τοῦ Ἰνδιάνου παρουσιάζεται σὰν θρίαμβος τῆς δικαιοσύνης, τοῦ νόμου τοῦ πολιτισμένου λευκοῦ ἐναντι τοῦ ἀπολίτιστου καὶ ἡμι-ἀγρίου Ἰνδιάνου. Αὕτῃ ἡ προβολὴ τοῦ λευκοῦ σὰν τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου, ὁ θρίαμβος τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ νόμου τοῦ λευκοῦ ἀποτελεῖ μιὰ ἐκλεπτυσμένη προπαγάνδα ὑπὲρ τῶν φυλετικῶν διακρίσεων καὶ τοῦ ρατσισμοῦ.

Παρόμοια κατάσταση, παρ' ὅλο πού δὲν ἔχω κάμει παρόμοια συγκριτικὴ μελέτη, ὑποθέτω ὅτι ὑπάρχει καὶ σὲ ἄλλες ἐκπομπὲς τοῦ ΡΙΚ καὶ τῆς Τηλεόρασης. Μπορῶ νὰ πῶ, γιὰ παράδειγμα, ὅτι στὴν ἐκπομπὴ «Ἐπιστημονικὰ Νέα» προβάλλονται κατὰ κύριο λόγο οἱ ἐπιτεύξεις Ἀμερικανῶν καὶ Ἀγγλῶν ἐπιστημόνων καὶ ἀγνοοῦνται σχεδὸν ὀλότελα οἱ ἐπιτεύξεις τῆς πρωτοπόρας ἐπιστήμης τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ κυρίως τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, πού σήμερα τυγχάνουν παγκόσμιας ἀναγνώρισης.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο οἱ ἰθύνοντες τοῦ ΡΙΚ θέλουν νὰ προβάλουν μέσα στὸν ἀπλὸ κόσμον καὶ νὰ τὸν πείσουν, ὅτι ἐπιστημονικὲς ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις μόνον οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ οἱ Ἀγγλοὶ ἐπιστήμονες ἔχουν τὴν ἰκανότητα καὶ τὸ προνόμιον νὰ βρίσκουν.

Σὰν δικαιολογία γιὰ τὴν ἀπαράδεκτη αὕτη κατάσταση προβάλλεται ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους τοῦ Ἰδρύματος τὸ ὅτι οἱ ἀμερικανικὲς καὶ ἀγγλικὲς ταινίες προσφέρονται πιὸ φθηνές, πρᾶγμα πού τὸ ὑπολογίζει τὸ Ἰδρυμα. Ἡ δικαιολογία αὕτη δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι σοβαρὴ. Εἴμαστε σὲ θέση νὰ ξέρουμε, ὅτι, μὲ βάση τίς διμερεῖς πολιτιστικὲς συμφωνίες πού ἔχει ὑπογράψῃ ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία μὲ σοσιαλιστικὲς χώρες, αὐτὲς προσφέρουν — καὶ

σε μερικές περιπτώσεις μάλιστα δωρεάν ταινίες, τις οποίες απλώς μερικοί ιθύνοντες του Ίδρυματος τις καταχωνιάζουν στις αποθήκες, πολλές φορές χωρίς καν να τις δούν ούτε οι ίδιοι.

Αυτή ή κατάσταση είναι απαράδεκτη και πρέπει να σταματήσει. Ο Κύριος τηλεθεατής πρέπει να έχει την ευκαιρία να επιλέγει από μια πιο πλούσια ποικιλία κινηματογραφικών ή άλλων ταινιών, που να περιλαμβάνουν ταινίες και από τις δυτικές και από τις σοσιαλιστικές χώρες.

Το τελευταίο σημείο με το οποίο θέθελα να ασχοληθώ, κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, είναι το θέμα πρόσληψης και προαγωγής υπαλλήλων και το συναφές μ' αυτό θέμα τών συνεργατών.

Από την αρχή θέλω να επισημάνω τη δυσμενή διάκριση που παρατηρείται και στο Ίδρυμα αυτό σε βάρος της Άριστερας. Φαίνεται, πως και το ΡΙΚ δεν ξεχωρίζει από την παραδοσιακή πολιτική των διακρίσεων σε βάρος της Άριστερας. Φυσικά, δεν ισχυρίζομαι πως δεν υπάρχουν δημοσιογράφοι ή άλλο προσωπικό άριστερων προσδευτικών αντιλήψεων στο ΡΙΚ. Υπάρχουν ασφαλώς. Όμως, η αναλογία τους ανάμεσα στο γενικό προσωπικό δεν έχει καμιά σχέση με την αναλογία της Άριστερας σ' αυτό τον τόπο και ούτε οι προαγωγές γίνονται κατά τρόπο ανεπηρέαστο.

Η γενική τάση τών ιθύνόντων του Ίδρυματος έναντι της Άριστερας και τών άριστερων προσδευτικών δημοσιογράφων φαίνεται ανάγλυφα στο Πρόγραμμα Πανόραμα. Αυτό το πρόγραμμα άρχισε να προβάλλεται από την Τηλεόραση από τον Οκτώβρη του περασμένου χρόνου, αντικαθιστώντας ένα προηγούμενο το πρόγραμμα «Σχολιάζοντας την Έπικαιρότητα».

Και σ' αυτή την περίπτωση είχα την ευκαιρία να μελετήσω τα στοιχεία που αφορούν το «Πανόραμα» για το διάστημα 10.10.1976 — πρώτη μέρα της εμφάνισης του — ως τις 2.5.1977 συνολικά για 30 εμφανίσεις.

Ποιές διαπιστώσεις βγαίνουν από τη μελέτη αυτών τών στοιχείων;

Πρώτη και βασική διαπίστωση — ή άπουσία άριστερων δημοσιογράφων από το Πρόγραμμα αυτό. Ούτε σε ένα απ' αυτά τα 30 προγράμματα, που διαπραγματεύθηκαν ένα σωρό θέματα, από το Κυπριακό μέχρι τις εξελίξεις, στη Μέση Ανατολή, το Ζαΐρ, το Πακιστάν και άλλα, δεν παρουσιάζεται να παίρνη μέρος έστω κι ένας από τους αναγνωρισμένους άριστερούς δημοσιογράφους. Είναι δυνατό να υπάρχει ή άποψη, ότι κανένας απ' αυτούς τους δημοσιογράφους δεν είναι σε θέση να εκφράσει άποψεις και σχόλια για το Κυπριακό ή άλλες διεθνείς εξελίξεις. Ασφαλώς όμως μία τέτοια άποψη δεν είναι σοβαρή. Συνεπώς, το ότι δεν πήρε μέρος σε κανένα απ' αυτά τα Προγράμματα κανένας άριστερός δημοσιογράφος συνιστά μία κραυγαλέα παραγνώριση και δυσμενή διάκριση σε βάρος της Άριστερας.

Δεύτερη διαπίστωση, είναι πως αυτό το πρόγραμμα σαν να είναι φέουδο και άποκλειστικότητα όρισμένων προσώπων. Από τα 30 προγράμματα, ο δημοσιογράφος κ. Άλεξ Εύθυβουλου συμμετείχε στα 17, σχεδόν όλα με θέμα τις εξελίξεις στη Μέση Ανατολή. Δεύτερος έρχεται ο κ. Χατζήπαπας με συμμετοχή σε 14 προγράμματα, με θέματα από το κίνημα Πολισάριο στη Δυτική Σαχάρα ως την Κούβα, από τη σύνδεση του Συμβουλίου Άσφαλείας ως το Συμβούλιο της Εύρωπης, το Ρωδειακό, την Κοινοπολιτεία, την Ίταλία, το Πακιστάν και άλλα, τρίτος ο κ. Άγγελος Γαβριήλ με 13 συμμετοχές, τέταρτος ο κ. Τενεδιός, που ασχολείται κυρίως με τις εξελίξεις στην Τουρκία με 10 συμμετοχές και άλλοι με λιγότερες. Πρέπει να πω, κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, ότι αυτή περίπου ή κατάσταση συνεχίζεται και μετά τις 2.5.1977 από ό,τι μπόρεσα να παρακολουθήσω σε διάφορες περιπτώσεις στο πρόγραμμα «Πανόραμα».

Κείνο πού θέλω νά υπογραμμίσω είναι πώς ή εμφάνιση διαρκῶς τῶν ἰδίων προσώπων σ' αὐτό τὸ Πρόγραμμα δίνει τὴν ἐντύπωση στὸν θεατὴ ὅτι αὐτὰ τὰ πρόσωπα εἶναι εἰδικοί, οἱ αὐθεντίες, ἄς ποῦμε, καὶ κανένας ἄλλος δὲν εἶναι ἄξιος καὶ ἰκανὸς νά συμβάλῃ στὴ συζήτηση πού διεξάγεται γιὰ διάφορα θέματα σ' αὐτό τὸ Πρόγραμμα.

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, θῶθελα νά τονίσω ἀκόμα μιὰ φορά, ὅτι ἐμεῖς ἐκφράζοντας αὐτὲς τὶς ἀπόψεις τὸ κάμνουμε μὲ ὅλη τὴν καλὴ θέληση, σάν μιὰ καλόπιστη κριτικὴ, καὶ μὲ εὐλικρινὴ διάθεση νά βοηθήσουμε τοὺς ἰθύνοντες τοῦ Ἰδρύματος σὸ νά διορθώσουν ὅτι ἀπαράδεκτο ὑπάρχει στὸ Ἰδρυμα καὶ νά βελτιώσουν τὴ δουλειά τους, ὥστε ἡ συμβολὴ τοῦ Ρ.Ι.Κ. καὶ τῆς Τηλεόρασης στὸν ἀγῶνα πού διεξάγει ὁ κυπριακὸς λαὸς καὶ στὴν ἀνταπόκριση τους στὰ καθήκοντα πού πηγάζουν ἀπὸ τὶς σημερινές συνθήκες γιὰ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης νά εἶναι πιὸ πλήρη καὶ πιὸ θετικὴ καὶ ἀξιόλογη. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἐντυπώνομαι ὅτι εἶναι φυσικὸν νά ὑπάρχῃ κάποια φοβία ἀκόμα ἀνάμεσα στὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ὅταν θίγουν τὸ ὅπως οἱ ἴδιοι σωστά διαπίστωσαν κύριο μέσον μαζικῆς ἐπικοινωνίας γιὰ ἴσως ἀπὸ αὐτὸ ἐξαρτοῦν ὡς ἓνα βαθμὸ καὶ τὴν δημόσια ἐμφάνιση τους. Ὅμως πιστεύω πὼς θὰ πρέπει νά λέμε τὰ σῦκα σῦκα καὶ τὴν σκάφη σκάφη, ὅτι ἂν τὸ Ρ.Ι.Κ. δὲν ὑποστῆ τὴν σωστὴ ἐποικοδομητικὴ κριτικὴ, ἡ Βουλὴ δὲν θὰ κάμῃ τὸ καθήκον της ἀπλῶς σὸ νά ἐξαντλητῆ σὲ ἐπαίνους οἱ ὅποιοι θὰ ἐδραιώσουν μιὰ κατὰ τὴν γνώμη μου ἀπαράδεκτη κατάσταση.

Ἡ Ἐκθεση τοῦ Ρ.Ι.Κ. ὑπῆρξε μιὰ τυπικὴ ἔκθεση γεγονότων, ὅπως πολὺ σωστά ἐτόνισε ὁ κ. Χατζηδημητρίου τὴν πρώτη μέρα, ὅτι δὲν ὑπῆρξε καμμιὰ οὐσιαστικὴ προσπάθεια ἀνάλυσης καταστάσεων, τοποθέτησης μπροστὰ σ' αὐτὲς τὲς καταστάσεις καὶ δυστυχῶς ἡ Ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀκολούθησε τὴν ἴδια πορεία κάνοντας μιὰ πολὺ ἐπιφανειακὴ τοποθέτηση πάνω σ' ὅλα τὰ θέματα τὰ ὅποια αὐτὴ τὴ στιγμή ἀπασχολοῦν τὸν Κυπριακὸ λαό. Ἐπομένως θὰ ἔπρεπε κατὰ συνέπεια νά ἀπασχολοῦν τὸ κύριο μέσον ἐπικοινωνίας μὲ τὸ λαό.

Ποιὸς εἶναι ὁ ρόλος τοῦ Ρ.Ι.Κ.; Ὁ ρόλος τοῦ Ρ.Ι.Κ. ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ πολιτικὸ στίγμα τὸ ὅποιο περνοῦμε. Αὐτὴ τὴ στιγμή βρισκόμαστε κάτω ἀπὸ κατοχὴ, βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ ἓνα οὐσιαστικὸ κίνδυνο ἐθνικοῦ ἀφανισμοῦ. Ποιὸς εἶναι ὁ ρόλος τοῦ πιὸ μαζικοῦ μέσου ἐπικοινωνίας μὲ τὸ λαό; Νά δημιουργήσῃ τὸ σωστὸ ἀγωνιστικὸ κλίμα, νά δημιουργήσῃ τὸ σωστὸ πολιτικὸ κλίμα ἀντίστασης, νά δημιουργήσῃ τὴ σωστὴ αἰσιοδοξία, διὰ τῆς προοπτικῆς αὐτοῦ τοῦ λαοῦ νά σπάσῃ αὐτὴ τὴν καθαρὰ ἀντίληψη ὅτι οἱ μόνες οὐσιαστικὲς ἀξίες εἶναι οἱ ὑλιστικὲς ὑπὸ τὴν κακὴ ἔννοια τοῦ ὑλισμοῦ, τοῦ αὐτοκινήτου, τοῦ σπιτιοῦ, τῆς καλοπέρασης, καὶ ὅτι δὲν μπορεῖ νά νοηθῇ ὅτι ἓνας λαὸς ὁ ὅποιος περνᾷ κάτω ἀπ' αὐτὲς τὲς συνθήκες στρέφεται πρὸς αὐτὲς τὲς ἀξίες οἱ ὅποιες οὐσιαστικὰ ὑπονομεύουν τὸν ἀγῶνα του. Αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νά ἀντιπροσωπεύῃ τὸ Ρ.Ι.Κ. τοπικὰ καὶ θὰ ἔπρεπε φυσικὰ οἱ διεθνεῖς διασυνδέσεις του νά εἶναι τέτοιες πού νά ἐξυπηρετοῦν αὐτὴ τὴν τοποθέτηση. Ὅμως, οὔτε τοπικὰ τοποθετεῖται τὸ Ρ.Ι.Κ. πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση οὔτε οἱ διεθνεῖς διασυνδέσεις του εἶναι δυνατό νά τὸ βοηθήσουν νά τοποθετηθῇ διεθνῶς πάνω στὲς σωστὲς ἀντιλήψεις. Οἱ κύριες πηγές ἀπὸ τὲς ὅποιες ἀντλεῖ τὸ Ρ.Ι.Κ. εἴτε ἀπὸ πλευρᾶς νέων εἴτε ἀπὸ πλευρᾶς πληροφοριῶν γενικώτερον εἴτε προγραμμάτων, εἶναι, δυστυχῶς, πηγές πού παραδοσιακὰ στρέφονται ἐναντῆ ὄχι μόνο στὸν ἀγῶνα τοῦ δικοῦ μας λαοῦ ἀλλὰ ἐναντῆα στοὺς ἀγῶνες ὅλων τῶν λαῶν.

Και σὰς ρωτῶ, κύριοι συνάδελφοι, ποιά ἦταν ἡ στάση τοῦ Ραδιοφώνου τοῦ Βιετνάμ ὅταν τὸ Βιετνάμ βρισκόταν μπροστὰ σὲ ἀγώνα; Μποροῦσαν ποτὲ τὰ προγράμματα τοῦ Βιετνάμ καὶ ἡ τοποθέτηση τοῦ Βιετνάμ νὰ ἔχη ὅποιαδήποτε συνάφεια μὲ αὐτὸ ποὺ σήμερα παρουσιάζει τὸ Ρ.Ι.Κ.; Ποιά ἦταν ἡ τοποθέτηση καὶ ποιά εἶναι σήμερα ἡ τοποθέτηση τῶν κινήματων τῆς Ἀγκόλας, τῆς Μοζαμβίκης, ποὺ ἔχουν πάρει καὶ αὐτὲς τὴ λευτεριά τους ἀλλὰ αὐτοὶ ἀντιμετωπίζουν κάποιους κινδύνους ἴσως ὄχι τόσο μεγάλους ὅσο ἀντιμετωπίζει ὁ λαός μας;

Τὰ προγράμματα δημιουργοῦν συνειδήσεις μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς λαούς. Ποιά εἶναι τὰ προγράμματα τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Παλαιστίνης, τί λέει πρὸς τὸ λαό του, ποιὲς ἀξίες προσπαθεῖ νὰ ἐδραιώσῃ μέσα στὴν λαϊκὴ συνείδηση; Δὲν νομίζω, δυστυχῶς, μὲ ὅλη τὴν καλὴ θέληση ποὺ θέλω νὰ δεῖξω πρὸς τοὺς ὑπευθύνους τοῦ Ρ.Ι.Κ. ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ. ἀντιπροσωπεύει αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ. ἔχει ἀγκαλιάσει τὸν ἀγώνα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ. πραγματικὰ ἀποτελεῖ καθοδηγητικὴ δύναμη γιὰ δημιουργία σωστῶν συνειδήσεων σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Τὸ ἐρώτημα εἶναι ποιὸς φταίει. Φταίει πρῶτα τὸ ἀρμόδιο Κυβερνητικὸ τμήμα, τὸ ὁποῖο θὰ ἔπρεπε καὶ τὴν καθοδήγηση νὰ δίνει καὶ τὸ ἴδιο νὰναι ὑπεύθυνο γιὰ νὰ δημιουργήσῃ αὐτὸ τὸ κλίμα μέσα στὸ ἴδιο τὸ Ρ.Ι.Κ. καὶ δὲν μπορεῖ κανένας νὰ ἀποσιῶσῃ αὐτὲς τὲς εὐθύνες ἀπὸ τοὺς κυβερνητικοὺς ὑπευθύνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἔπρεπε νὰ δώσουν ὅσο μποροῦν, καὶ μποροῦν, δεδομένου ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ., ναὶ μὲν ἔχει κάποια ἀνεξαρτησία, ἀλλὰ δὲν εἶναι μυστικὸ ὅτι ἀποτελεῖ κάποιο ἡμικρατικὸ ὄργανισμὸ καὶ ὅτι ὡς ἓνα μεγάλο βαθμὸ ἐκπροσωπεῖ τὲς ἀντιλήψεις τῆς Κυβέρνησης. Δεύτερο, φταίει τὸ Συμβούλιο. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ καλὰ καὶ φιλικὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα μπρῶ νὰ τρέφω γιὰ μερικοὺς καὶ μπορεῖ μερικοὺς ἀπὸ σὰς νὰ τρέφετε γι' αὐτοὺς — δὲν εἶναι ὥρα πῶν προσωπικῶν αἰσθημάτων — δὲν εἶναι ἓνα Συμβούλιο τὸ ὁποῖο ἀντιπροσωπεύει τὸν ἀγώνα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Δὲν ὑπάρχουν ἐκεῖνες οἱ φυσιογνωμίες οἱ ὁποῖες ἔχουν ἀγκαλιάσει καὶ προηγούμενα τοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ γιὰ νὰ μποροῦν καὶ τώρα νὰ δώσουν αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ. Δὲν δημιουργοῦνται αὐτὰ τὰ Συμβούλια ἐκ τῶν ἐνόνητων. Δημιουργοῦνται ἀπὸ ἐκεῖνους ποὺ μὲ τὸν ἀγώνα τους καὶ μὲ τὴν ζωὴ τους καὶ μὲ τὸ παράδειγμα τους ἔχουν δημιουργήσει παράδοση τὴν ὁποία θὰ πρέπει μέσα ἀπ' αὐτὸ τὸ "Ἴδρυμα νὰ διοχετεύσουν πρὸς τὸ λαό. Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ Συμβούλιο καὶ δυστυχῶς πρέπει νὰ πῶ ὅτι ἡ πλειοψηφία αὐτῶν τῶν μελῶν εἶναι ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἦσαν οἱ ἴδιοι καὶ στὸ μεταπραξικόπημα· κάλλιστοι ἴσως ὡς ἄτομα. Τί νὰ τοὺς κάνω; Εἶναι ἄνθρωποι ποὺ θὰ ἐξυπηρετοῦσαν ὅποιαδήποτε κατάσταση. Ἐμεῖς θέλομε κάποιους ποὺ νὰ ἐξυπηρετοῦν αὐτὴ τὴν εἰδικὴ κατάσταση ποὺ τώρα ἀντιμετωπίζει ὁ λαός μας.

Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ πῶ ὅτι φταίουν μερικοὶ ἀρμόδιοι τοῦ Ρ.Ι.Κ. Διότι καὶ αὐτοὶ ἔχουν εὐθύνη γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο τὰ πράγματα παρουσιάζονται στὸ Ρ.Ι.Κ. "Ἄλλωστε ἦταν φυσικό.

"Ολοι οἱ προηγούμενοι ὁμιλητὲς μίλησαν γιὰ τὸ παρελθόν· μίλησαν ὄχι μόνο γιὰ τὸ παρελθόν τῆς χούντας ποὺ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς καὶ καθ' ὑπερβάσιν ἀκόμα τῶν κυβερνητικῶν ὁδηγιῶν μᾶς παρουσίαζαν συνέχεια τὴν χούντα ἐν γνώσει τους ὅτι δὲν μποροῦσε ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπέμβῃ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς γιατί τότε θὰ κατήγγελλαν τὴν Κυβέρνηση στὴν ἐθνικὴ Κυβέρνηση ὅτι ἐπενέβη καὶ δὲν ἐπέτρεψε στοὺς ἀρμόδιους νὰ παρουσιάσουν ὅλα τὰ προγράμματα τὰ ὁποῖα ἡ χούντα διοχέτευε στὴν Κύπρο. Ἐνῶ ἂν οἱ ἴδιοι εἶχαν κάποιας μορφῆς δημοκρατικὴ τοποθέτηση θὰ μποροῦσαν νὰ ἦσαν τροχοπέδη γιὰ τὴν ἐμφάνιση αὐτῶν τῶν προγραμμάτων. "Ολοι μας ὅμως θυμόμαστε τὸ «ὁ Μακάριος εἶναι νεκρός». "Ολοι θυμόμαστε τοὺς πανηγυρισμοὺς τοῦ Ρ.Ι.Κ. ὅταν νόμιζαν ὅτι ἔπεσε τὸ καθεστῶς τοῦ «τυράννου» καὶ ἦλθε τὸ καθεστῶς τοῦ «σωτήρα», δηλαδὴ τοῦ Σαμψῶν καὶ τοῦ Κληρίδη. Τί ἐγίναν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο παρουσίαζαν τὰ γεγονότα στὸ λαό; Ὑπάρχουν ἀκόμα μέσα στὸ Ρ.Ι.Κ., εἶναι ὑπεύθυνοι

μέσα στο Ρ.Ι.Κ. πολλές φορές για τὰ δελτία και πῶς είναι δυνατόν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι πανηγύριζαν γιὰ τὰ γεγονότα τοῦ πραξικοπήματος νὰ δώσουν τώρα τὲς εἰδήσεις, ἀκόμα ἔστω και τὲς ἀπλὲς εἰδήσεις, κατὰ τρόπο ἀντικειμενικό, κατὰ τρόπο ὁ ὁποῖος πραγματικά θὰ δημιουργῆ τὴν σωστὴ συνείδηση μέσα στο λαό; Εἶναι ἀπαράδεκτη κατάσταση! Καὶ ἂν μιλοῦμε γιὰ κάθαρση στὴν Ἀστυνομία και στὸν Κυβερνητικό μηχανισμό, αὐτὰ εἶναι γελοῖα μπροστὰ στὴν κάθαρση ποῦ θὰ ἔπρεπε τὴν ἴδια, τὴν πρώτη ὥρα, νὰ γίνῃ γιὰ κείνους ποῦ ἦσαν υπεύθυνοι γιὰ τὴν κακοδαιμονία τοῦ Ρ.Ι.Κ., ἡ ὁποία ἦταν κακοδαιμονία ποῦ ἔκαμε πλύσιν ἐγκεφάλου σὲ ὀλόκληρο τὸν Κυπριακὸ λαὸ ἐπὶ ἐβδομάδες ὀλόκληρες εἰς βάρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, εἰς βάρος τῆς νομιμότητας, εἰς βάρος τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν.

Δὲν ἔγινε ἡ κάθαρση στο Ρ.Ι.Κ. Καὶ ἐπείγει αὐτὸ τὸ θέμα γιατί ὅτι και νὰ συμβαίη, και ἂν ἀκόμα ἡ Κυβέρνηση ἐπέμβῃ, και ἂν ἀκόμα τὰ Συμβούλιο ἀλλαχθῆ, και πρέπει νὰ ἀλλαχθῆ, ἂν δὲν ὑπάρξῃ και ἡ σωστὴ κάθαρση μέσα στα στελέχη τοῦ Ρ.Ι.Κ. δὲν εἶναι δυνατό ὅπωςδήποτε νὰ ἀντιπροσωπεύῃ τὸ Ρ.Ι.Κ. τὴ σωστὴ πορεία. Καὶ τὸ λέγω αὐτὸ ὄχι μόνο πρὸς χάριν τοῦ ἀγῶνα ἀλλὰ πρὸς χάριν τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ρ.Ι.Κ. οἱ ὁποῖοι και δημοκράτες εἶναι και ἱκανοὶ εἶναι και τίμιοι εἶναι και μπροστὸν πραγματικά νὰ κάνουν τὸ Ρ.Ι.Κ. ὄργανο τοῦ λαοῦ. Γιατί οἱ λίγοι θὰ πρέπει νὰ δίνουν κακὸ ὄνομα στοὺς πολλοὺς ἐνῶ δὲν φταίει ἡ πλειοψηφία τῶν ὑπαλλήλων γιὰ τὴν κατάσταση ποῦ ἐπικρατεῖ στο Ρ.Ι.Κ.;

Τὸ θέμα εἶναι τώρα τί πρέπει νὰ γίνῃ. Πιστεύω ὅτι αὐτὸ ποῦ πρέπει νὰ γίνῃ εἶναι ἐντονώτερος κοινοβουλευτικός ἐλεγχος και ἐντονώτερος ἐλεγχος τῆς Κυβέρνησης πᾶνω στα προγράμματα τοῦ Ρ.Ι.Κ. ποῦ ἀντανακλοῦν μιὰ κοινὴ γραμμὴ τουλάχιστον, ἡ ὁποία και ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση και ἀπὸ τὴ Βουλὴ ἐν τῇ ὁμοφωνίᾳ τῆς ἔχει γίνῃ ἀποδεκτὴ. Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι θὰ πρέπει νὰ πάρουμε ὁποιαδήποτε ἀκραία θέση. Ἀλλὰ ὑπάρχει ἡ κεντρικὴ γραμμὴ τῆς Κυβέρνησης Μακαρίου, μιὰ κεντρικὴ γραμμὴ με τὴν ὁποία, με τὲς διαφορὲς μας, με τὲς συμφωνίες μας ἐν πολλοῖς συμφωνεῖ ὀλόκληρη ἡ Βουλὴ. Ὑπάρχει ἡ γραμμὴ τοῦ μακροχρόνιου ἀγῶνα, ἡ ὁποία ἐπανελημμένα ἔχει διακηρυχθεῖ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο και τελευταῖα με τρομακτικὴ ἔνταση. Ὑπάρχει ὁ τρόπος, ἐπομένως, νὰ δοθῆ ἡ σωστὴ κατεύθυνση στο Ρ.Ι.Κ. Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐφαρμοστῆ αὐτὴ ἡ σωστὴ πολιτικὴ, ὅπως εἶπα και πρὶν, χρειάζεται πλήρης ἀλλαγὴ τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα σήμερα ἀπαρτίζουν τὸ Συμβούλιο τοῦ Ρ.Ι.Κ. Καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πρόσωπα θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξουν δημόσια πρόσωπα τοποθετημένα πολιτικά. Αὐτὴ ἡ ἀπολιτικὴ ἐμφάνιση ἔχει τὲς καταστάσεις εἶναι οὐσιαστικὰ εὐνοουχισμὸς αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Τί σημαίνει ἀπολιτικὴ ἐμφάνιση; Ἐνας πολίτης ποῦ δὲν ἔχει ἰδεολογία, ἕνας πολίτης ποῦ δὲν ἔχει πολιτικὲς ἀντιλήψεις, εἶναι ἀχρηστος γιὰ μένα. Ἐνας πολίτης ποῦ δὲν ἔχει δημόσιο παρελθὸν εἶναι ἀχρηστος γιὰ μένα δὲν μοῦ χρειάζονται οἱ εὐνοῦχοι. Μοῦ χρειάζονται ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι πελέμησαν με τὸν α΄ ἢ τὸν β΄ τρόπο, με τὲς δικὲς τους ἰδέες, ἀλλὰ οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν δημόσια πρόσωπα και τὰ ὁποῖα θὰ μπορέσουν μέσα στο μωσαϊκὸ αὐτὸ τῶν δημοσίων προσώπων νὰ δώσουν τὴ σωστὴ κατεύθυνση γιὰ τὸ Ρ.Ι.Κ.

Και, τέλος, θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἡ κάθαρση. Γιατί χωρὶς κάθαρση, ὅπως εἶπα και πρὶν, δὲν θὰ γίνῃ ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς γραμμῆς.

Ἐλέχθη ὅτι θὰ πρέπει τὰ προγράμματα νὰ ἀντανακλοῦν τὴν ἀριθμητικὴ σύνθεση τῆς Βουλῆς. Διαφωνῶ ριζικά. Τὰ προγράμματα θὰ πρέπει νὰ ἀντανακλοῦν τὲς ἰδέες οὐσιαστικὰ ὅπως και μέσα στο λαὸ ποῦ αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἐξελίσσονται. Καὶ τὸ πλήγωμα κάποιου ἴσως νὰ εἶναι διαφορετικὸ ἀπὸ τὸν θάνατο κάποιου ἄλλου. Ἐπομένως θὰ πρέπει ἡ βαρύτερη νὰ δίνεται ἀνάλογα με τὲς βαρύτερες οἱ ὁποῖες πραγματικά μέσα στο λαὸ ἀντανακλοῦν τὲς ἀπόψεις οἱ ὁποῖες λέγονται. Ἄν και ἐδῶ ἀρχίζουμε νὰ γινόμαστε πολὺ φορμαλιστὲς και πολὺ τῶν ποσοστῶν, πολὺ φεβοῦμαι ὅτι θὰ δώσουμε λανθασμένη κατεύθυνση πρὸς τὴ Βουλὴ, πρὸς τὸ Ρ.Ι.Κ.

Λυπούμαι γιατί θα άπασχοληθώ και μέ ένα φαιδρό θέμα.

Τήν περασμένη συνεδρίαση τής Βουλής κάποιος Βουλευτής πού δέν άντιπροσωπεύει, είμαι βέβαιος, τές άπόψεις του κόμματός του, τόλμησε νά μιλήση γιά έξογκωμένες άπόψεις τής Ε.Δ.Ε.Κ. πού είναι και συνήθεια τής Ε.Δ.Ε.Κ. Βεβαίως ό κύριος είναι νεαρός και έχει μπει στην πολιτική ζωή μόλις τώρα και δέν ξέρω τήν προηγούμενη δημόσια πολιτική του ζωή. Γι' αυτό ίσως νά μήν ξέρη από προσωπική έμπειρία τό τί είναι ή Ε.Δ.Ε.Κ. Ίσως νά μήν επρόλαβε νά διαβάση γιά νά ξέρη ότι ή Ε.Δ.Ε.Κ. πράγματι ήταν τής υπερβολής. Ήταν τής υπερβολής όταν έπολεμούσε ενάντια στη Χούντα και έχυνε αίμα. Ήταν τής υπερβολής όταν έπολεμούσε ενάντια στο πραξικόπημα και έχυνε αίμα. Ήταν τής υπερβολής όταν έπολεμούσε ενάντια στο μεταπραξικόπημα και έχυνε αίμα. Ήταν τής υπερβολής όταν έλεγε τις μη υπερβολικές άλήθειες πού όλοι δέν τολμούσαν νά άγκαλιάσουν και έπομένως ήταν ή άλήθεια υπερβολική. Δέν είναι σφάλμα μας ήν ή άλήθεια είναι υπερβολή και θα είναι τιμή μας νά συνεχίσουμε νά είμαστε αύτει οι πρωτοστάτες τής άλήθειας τής υπερβολής.

Τό τελευταίο τό όποίο θα έχω νά πώ είναι ότι αύτή ή Βουλή ούτε ύπομνήματα στέλλει ούτε παρακλήσεις κάμνει προς τό Ρ.Ι.Κ., ούτε καν προς τήν Έκτελεστική Έξουσία. Αύτή ή Βουλή έχει δύναμη άρκει νά τήν χρησιμοποιήση. Μπορεί νά περικόψη και τούς Προϋπολογισμούς του Ρ.Ι.Κ. και όποιοσδήποτε άλλους Προϋπολογισμούς άν επί τέλους ή φωνή τής δέν άκούεται. Δέν πρέπει νά έκλιπαρή ή νά κάνη εισηγήσεις αύτή ή Βουλή πρέπει νά άρχιση νά άπαιτη έφαρμογή αυτών πού ή Βουλή πιστεύει. Και νά τονίση ότι άν οι εισηγήσεις τής πλειοψηφίας αύτης τής Βουλής δέν γίνουν άποδεκτές, δέν είναι διατεθειμένη πιά νά άνέχεται αυτές τές καταστάσεις και νά ξέρουν όλοι ότι αύτή ή Βουλή θα άπαιτήση νά άσκήση τά δικαιώματά της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Θεοδώρου.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Είναι πραγματικά πολύ ευχάριστο και ένθαρρυντικό τό γεγονός ότι ή Βουλή μας έχει αλλάξει μορφή και χαρακτήρα. Από ένα καθαρά νομοτεχνικό Σώμα έχει μετατραπεί σε ένα πολιτικό Σώμα στο όποιο συζητούνται, αναλύονται τά καυτά προβλήματα και σοβαρά θέματα τά όποία άπασχολούν τό λαό μας και μέσα από τό όποιο γίνεται ή κριτική, ή ένδεδειγμένη κριτική γιά δημόσια πρόσωπα και δημόσιους όργανισμούς. Συζητούμε, έξακολουθούμε νά συζητούμε τήν έκθεση του Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Κύπρου. Είναι ένα πάρα πολύ σοβαρό θέμα γιατί σοβαρώτατος είναι ό ρόλος του Ίδρύματος, έχει αναλυθεί και δέν πρόκειται νά επαναλάβω τές ίδιες αναλύσεις. Θέλω όμως νά κάμω καθαρό από μιας άρχής ότι άλλο είναι τί γράφονται στις έκθέσεις, άλλο είναι τί ύπάρχει στα χαρτιά και άλλο ή πράξη, άλλο τό τί γίνεται. Δέν θα άρχίσω τήν εξέταση των πεπραγμένων του Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Κύπρου και τήν κριτική μου πάνω στα πεπραγμένα του Ρ.Ι.Κ. από τά θέματα καθαράς πολιτικής. Θα άρχίσω από ζητήματα πολύ πιό χειροπιαστά, πολύ πιό άπλά στα όποια ό μηχανισμός κατανόησης των φαινομένων είναι εύκολώτερος και ίσπου δέν κινδυνεύουμε και πάλιν νά χαρακτηρισθούμε ως υπερβολικοί.

Μαζί μέ τήν έκθεση του τό Ρ.Ι.Κ. μας έχει έγχειρίσει και μία σειρά άλλη έγγράφων άνάμεσα στα όποια και ό λεγόμενος «Διαφωτιστικός Κώδικας του Ρ.Ι.Κ.». Μέσα σ' αύτό τον κώδικα γράφονται έν είδει καταστατικού ή εύαγγελίου, άν θέλετε, όλα εκείνα τά σημεία τά όποια θα πρέπει νά προσεχθούν ιδιαίτερα κατά τήν διάρκεια τής άσκησης τής διαφωτιστικής πολι-

τικής από τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἴδρυμα Κύπρου, ὅλα τὰ ἀπαγορευμένα, ὅλοι οἱ περιορισμοὶ καὶ γενικὰ ὅλα ἐκεῖνα πού θὰ χαρακτηρίζουν τὴν διαφημιστική πολιτική τοῦ Ἰδρύματος. Πολύ ὠραία γραμμένα στὸ χαρτί, ἐξαιρετικά, ὁμως, θὰ θέσω μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ ὑπ' ὄψης σας γιὰ νὰ δοῦμε πόσο ἀπέχει ἡ θεωρία ἀπὸ τὴν πράξη. Θὰ ξεκινήσω ἀπὸ τὰ πλέον ἀνώδυνα. Ἀναφέρει στὴ σελίδα 5 τοῦ Διαφημιστικοῦ Κώδικα Παράγραφος 13 (Ζ) ὅτι «Ἀπαράδεκτα προϊόντα ἢ Ὑπηρεσίαι» καὶ «οἱ Διαφημίσεις» εἶναι «τὰ εἶδη ἢ θεραπευτικὴ ἀγωγή δι' ἀνάπτυξιν τοῦ στήθους, ἀπώλειαν βάρους καὶ τὰ παρόμοια». Δὲν θέλω νὰ κατονομάσω τὰ προϊόντα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται καὶ διαφημίζονται ἀπὸ τὸ Ραδιόφωνο καὶ τὴν Τηλεόραση ὡς ἀδυνατιστικά ἢ ὡς προϊόντα τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουν τὸ θῆρος καὶ τὸ πάχος, ὁμως πιστεύω ὅτι ὅλοι ἔχετε ἀκούσει τέτοια προϊόντα. Ἄλλο στὴν σελίδα 6 : «Ἀπαγορεύεται», λέει, «ἰσχυρισμὸς θεραπείας οἰασδήποτε ἀδιαθεσίας, ἢ συμπτωμάτων κακῆς ὑγείας, ἢ λέξεις ἢ ἐκφράσεις συντεταγμένη ὑπὸ τοιαύτην μορφήν ἢ διατύπωσιν ὥστε νὰ ἔχη θετικῶς τὸ νόημα ἀποθεραπείας οἰασδήποτε ἀδιαθεσίας ἢ ἀσθενείας».

Ἐνθυμοῦμαι, κύριοι συνάδελφοι, ἓνα καλοφαγᾶν στὴν τηλεόραση ὁ ὁποῖος μετὰ ἀπὸ ἓνα γενναῖο φαγοπότι αἰσθάνεται ἀδιαθεσία καὶ ἔρχεται τὸ ἀποθεραπευτικὸ τῆς ἀδιαθεσίας, κάποια ἀφρόζα ἐν πάσῃ περιπτώσει. Δὲν λέω ὅτι εἶναι κακὴ ἢ ἀφρόζα, δὲν στρέφομαι ἐναντίον τῆς ἀφρόζας. Κοιτάζω κατὰ πόσον τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἴδρυμα Κύπρου ἐφαρμόζει αὐτὰ τὰ ὁποῖα θεωρεῖ ὡς ἀπαράβατον κώδικα στὴν διαφημιστικὴ του πολιτικὴ. Πλήθος τέτοιων περιπτώσεων ὑπάρχει. Ἡ πιὸ σοβαρὴ ἀπ' αὐτὲς εἶναι ἡ περίπτωση τῆς διαφήμισης σιγαρέττων.

Στὴν σελίδα 5 καὶ πάλιν ὁ Διαφημιστικὸς Κώδιξ λέγει : «Αἱ διαφημίσεις σιγαρέττων δὲν πρέπει νὰ παρέχουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ κάπνισμα προάγει τὴν ὑγείαν ἢ εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς προσωπικότητος ἀτόμων, νεαρῶν ἰδίως». Ἐχω σημειώσει ἐδῶ πάνω τὴ λέξη «κοροΐδια» δυστυχῶς δὲν βρῆκα ἄλλην κατάλληλη λέξη νὰ χρησιμοποιήσω. Τί ἄλλο ἀπὸ παραπλάνηση, τί ἄλλο ἀπὸ δημιουργία ἐντύπωσης, ὅτι τὸ κάπνισμα καὶ συγκεκριμένα ἡ α ἢ β μάρκα σιγαρέττων, εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐπιτυχία ἑνὸς ἀνδρὸς ἢ ἀκόμα μιᾶς γυναίκας στὴν ζωὴ. Τί ἄλλο ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐντύπωση μένει ὅταν βλέπουμε ἀθλητὲς καὶ μάλιστα πρωταθλητὲς νὰ συνιστοῦν τὸ α' εἶδος τσιγάρα, τί ἄλλο ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐντύπωση βλέπουμε, τί ἄλλο ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐντύπωση μένει, ὅταν βλέπουμε ἐπιτυχημένους ἐπιχειρηματίες μὲ ὠραῖες γυναῖκες καὶ ἐξαιρετικὰ αὐτοκίνητα καὶ κάθε εἶδος πολυτέλεια στὴ ζωὴ νὰ διαφημίζουν ἢ νὰ ἀφήνουν τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ ἐπιτυχία τους ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι καπνίζουν τὴν α' μάρκα σιγαρέττων!

Δυστυχῶς, κύριοι συνάδελφοι, δὲν ὑπάρχει αὐτοσεβασμὸς αὐτὸ εἶναι ἡ διαπίστωση. Ἄλλὰ πέραν αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ κάτι ἄλλο τὸ ὁποῖο δὲν ἠθελα νὰ χαρακτηρίσω τὸ ἀφήνω στὴ διάθεσίν σας. Ὁ Διαφημιστικὸς Κώδιξ δὲν ἔμεινε ἐδῶ στὴν Κύπρο, στάληκε καὶ στὸ ἔξωτερικὸ καὶ ἀπέσπασε εὐμενέστατα σχόλια σὰν αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐκφράστηκαν γιὰ τὴν πολιτικὴ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου μέσα ἀπὸ τὴ Βουλή.

Στὴν ἔκθεση τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου, στὴν σελίδα 98, ἐπισυνάπτεται κριτικὴ διαφόρων ἐφημερίδων, συγκεκριμένα ὁμως τῆς Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδας «Τὸ Βῆμα» γιὰ τὴν Κυπριακὴ Τηλεόραση καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν πολιτικὴ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου πάνω στὲς διαφημίσεις μὲ τίτλο «Στὴν Κύπρο ἢ Τηλεόραση προστατεύει τὸν καταναλωτὴ». Στὴν Ἑλλάδα ὁμως οὔτε συζήτησις καὶ περιλαμβάνει αὐτὸ τὸ ἄρθρο πλεῖστα ὅσα ἄρθρα τοῦ «Διαφημιστικοῦ Κώδικα» τὰ ὁποῖα καταπατοῦνται μὲ τὸν χειρότερο τρόπο.

Λέει ὁ ἀρθρογράφος τοῦ «Βήματος» φέρ' εἰπεῖν «στὴν Ἑλλάδα φτάσαμε στὸ σημεῖο ἀκόμα οἱ καπνοβιομηχανίες νὰ παρέχουν ἀθλητικὰ προγράμματα ἀπὸ τηλεοράσεως» καὶ τὸ θεωρεῖ ὡς μέγα κακό. Ἄλλὰ στὴν Κύπρο τί γίνε-

ται. Φαίνεται δὲν ἐγνώριζεν ὁ ἀρθρογράφος ὅτι τὸ ἴδιο ἀκριβῶς πρᾶγμα συμβαίνει στὴν Κύπρο. Ὅμιλεῖ ἐπίσης ὁ ἀρθρογράφος σὲ μιὰ περίπτωση ὅτι παρουσιάζεται μιὰ διαφήμιση ἐνὸς κάποιου χυμοῦ ἢ τσίχλας, ἐάν δὲν ἀπατώμαι τσίχλας μᾶλλον, ἢ ὅποια ἐμφανίζει κατ' ἀρχὴν φράουλες καὶ κατόπιν γυρίζει ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ καὶ παρουσιάζεται ἢ τσίχλα καὶ δίδει τὴν ἐντύπωση ὅτι προέρχεται αὐτὴ ἢ τσίχλα ἀπὸ ἀγνὸ χυμὸ φράουλας. Παρόμοια φαινόμενα ἔχομε καὶ ἐδῶ. Πόσες φορές εἶδαμε λεμόνια καὶ πορτοκάλια νὰ μετατρέπονται αὐτοστιγμὴ σ' ἓνα μπουκάλι μέσα στὸ ὅποιο περιέχεται ὁ δῆθεν ἀγνὸς χυμὸς εἴτε τοῦ λεμονιοῦ εἴτε τοῦ πορτοκαλιοῦ.

Δυστυχῶς, κύριοι συνάδελφοι, ὑπάρχει σοβαρὴ ἀπόσταση ἀνάμεσα στὸν κώδικα διαφημίσεων τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου, ἀνάμεσα στὴν διακεκρηυγμένη διαφημιστικὴ πολιτικὴ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος καὶ στὴν πρακτικὴ τῆς διαφήμισης ποὺ γίνεται ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου.

Ἀνάφερα αὐτὰ τὰ παραδείγματα ἀπλῶς καὶ μόνο γιὰ νὰ ἀποδείξω αὐτὸ τὸ σημεῖο, γιὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι ἄλλο εἶναι τὸ τί γράφουμε καὶ ἄλλο εἶναι τὸ τί πράττομε καὶ πιστεύω ὅτι ὅταν ἐπιδιδόμαστε σὲ κριτικὴ γιὰ τὸ ἔργο ἐνὸς τόσο σπουδαίου Ἰδρύματος, ἢ κριτικὴ μας πρέπει νὰ προέρχεται ἀπὸ βαθειὰ ἀνάλυση τοῦ ἔργου αὐτοῦ τοῦ Ἰδρύματος καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ τί γράφεται σ' ἓνα κομμάτι χαρτί.

Στὴ συνέχεια, κύριοι συνάδελφοι, θὰ προχωρήσω στὴν κριτικὴ τῆς καθ' ἑαυτὸ πολιτικῆς τοῦ Ἰδρύματος. Θέλω νὰ κάνω καθαρὸ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἐκεῖνο ποὺ πρωτίστως μᾶς ἐνδιαφέρει δὲν εἶναι τὸ τεχνικὸ μέρος τῆς ραδιοφωνίας — τηλεόρασης στὴν Κύπρο. Αὐτὸ ποὺ πρῶτα μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ πολιτικὴ, οἱ σκοποὶ καὶ ἡ προώθηση τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν σκοπῶν τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου. Τί νὰ τὸ κάνω, ἂν οἱ σκοποὶ εἶναι κακοὶ καὶ τὰ μέσα καὶ ἡ ἀριότητα εἶναι τέλεια, εἶναι πλήρη; Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν διαφέρει καθόλου ἀπὸ τὴν Κεμπελικὴ προπαγάνδα τὴν ὅποια προηγουμένως ἀνέφερον ὁ συνάδελφος κ. Φάντης καὶ τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἐπίσης καλὰ γνωστὰ σὲ ὅλους μας. Αὐτὸ ποὺ προέχει εἶναι νὰ δοῦμε καὶ νὰ κρίνουμε τοὺς σκοποὺς, τοὺς στόχους καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὅποιο τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου προώθησε καὶ τὸν βαθμὸ στὸν ὅποιο τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου πέτυχε σ' αὐτοὺς τοὺς στόχους.

Θὰ ἤθελα ξεκινώντας τὴν κριτικὴ μου γιὰ τὴν πολιτικὴ τοῦ Ἰδρύματος, νὰ ξεκινήσω ἀπὸ τὶς εἰδήσεις ἰδιαίτερα. Ἴσως νὰ παρατηρηθεῖ ὅτι τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου δὲν πολιτεύεται, διότι οὔτε ἀρθρογραφεῖ, οὔτε ἀρθρα παρουσιάζει, οὔτε σχόλια ἐπισήμως παρουσιάζει. Βεβαίως μερικῶς παρουσιάζει ἐπωνύμως αὐτὰ ὄχι ἐκ μέρους τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου. Ὅμως καὶ ἂν ἀκόμα δὲν ἐπαρουσίαζε, εἶναι λανθασμένη ἢ ἐντύπωση ὅτι ἡ πολιτικὴ γίνεται μέσα ἀπὸ τὰ ἀρθρα καὶ τὰ σχόλια.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου, κ. Ἀνδρέας Χριστοφίδης, ὁ ὁποῖος εἶναι ἓνας πολὺ μορφωμένος καὶ πολὺ μελετημένος ἄνθρωπος καὶ πολυγραφώτατος, ἔχει ἀσχοληθεῖ ἰδιαίτερα μὲ τὸ θέμα τῆς προπαγάνδας. Ἀπὸ πολὺ καιρὸ ἔχω μελετήσει τὸ βιβλίον του «Εἰσαγωγή στὴν Προπαγάνδα» τὸ ὅποιο γράφτηκε τὸ 1966. Θέλω νὰ ἀναφέρω ἐδῶ τὶς ἀπόψεις τοῦ κ. Χριστοφίδη γιὰ τὶς εἰδήσεις.

«Τὸ κατ' ἐξοχὴν μέσο προπαγάνδας γιὰ τὴν ἐφημερίδα» — μιᾶ ἐδῶ ἰδιαίτερα γιὰ τὸν τύπο ἀλλὰ οἱ εἰδήσεις δὲν εἶναι μόνο γιὰ τὸν τύπο, εἶναι κυρίως γιὰ τὴν τηλεόραση καὶ τὸ ραδιόφωνο — «εἶναι οἱ εἰδησεογραφικὲς καὶ ὄχι οἱ ἀρθρογραφικὲς στήλες. Εἰδήσεις θὰ πῆτε; Τὰ γεγονότα; Ὁχι φυσικά. Ὁ τρόπος παρουσιάσεως τῶν γεγονότων. Σκεφθῆτε τοῦτο. Τὰ γεγονότα εἶναι ὄπαιρα. Ὁ χώρος τῆς ἐφημερίδας πεπερασμένος. Τὸ τί θὰ περάση στὶς εἰδησεογραφικὲς στήλες ἐξαρτᾶται ἀπὸ μιὰ ἀφαίρεση καὶ μιὰ ἐπιλογή. Εἶναι ὁ τρόπος προβολῆς τῶν εἰδήσεων. Ἡ ἐπιλογή τῶν τίτλων, ἢ ἐπιλογή τῶν

στοιχείων, ή επιλογή τής σελίδος στην οποία θα καταχωρηθῆ ή εἶδηση, ὁ τρόπος πού γράφεται ή εἶδηση, ὁ τρόπος πού γράφεται τὸ πρῶτο μέρος τής εἰδήσεως. Καθημερινά σ' ὅλες τίς ἐφημερίδες τοῦ κόσμου ἀσκεῖται λογοκρισία, ἐάν ὄχι ἀπὸ τὸ Κράτος, ἀπὸ τὴ διεύθυνση τής ἐφημερίδος πού σκοπὸ ἔχει νὰ ἀσκήσῃ πολιτικὴν μέσον τῶν Εἰδήσεων». Αὐτὲς εἶναι οἱ ἀπόψεις τοῦ κ. Χριστοφίδη σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ σημεῖο τής εἰδήσεως καὶ τὴν ἀσκηση πολιτικῆς μέσω τής εἰδήσεως.

Βεβαίως ὁ κ. Χριστοφίδης δὲν ἀσχολεῖται μὲ ἐφημερίδες, ἀσχολεῖται μὲ τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου. Θὰ παραθέσω τὲς ἀπόψεις τοῦ κ. Χριστοφίδη γιὰ τὴν σημασία τόσο τοῦ ραδιοφώνου ὅσο καὶ τής τηλεόρασης στὴν ἀσκηση προπαγάνδας. Ὅπως λέει γιὰ τὸ ραδιόφωνο : «Στὰ χέρια ἐνὸς ἐπιδέξιου προπαγανδιστῆ πού διαθέτει ὑπομονή, γνώσεις καὶ διάθεση συνεχοῦς ἐρεῦνης εἶναι ὑψιστὸ μὲ τὴν εὐφυῆ ἐπανάληψη νὰ δημιουργοῦν μόνιμες ἐντυπώσεις πού θὰ τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ἐλέγχει τὴ στάση, ἂν ὄχι ὅλου, τοῦλάχιστον ἐνὸς μέρους τοῦ πληθυσμοῦ γιὰ ἓνα μακρὸ χρονικὸ διάστημα». Καὶ γιὰ τὴν τηλεόραση : «Τὰ προβαλλόμενα μὲ τὰ μέσα αὐτὰ πλαίσια ἀξιών καθορίζουν σ' ἓνα βαθμὸ τὰ ὅρια μέσα στὰ ὁποῖα θὰ κινηθοῦν καὶ θὰ ἀντιμετωπίσουν τὴ ζωὴ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων πού βρίσκονται καθημερινά κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασή του, ἄσπλοι καὶ ἀπροετοίμαστοι, ἀδύνατοι νὰ ἀντιδράσουν γιὰτὶ δὲν εἶναι ἐνήμεροι τοῦ τι ἐπιτελεῖται μὲ στόχο τοὺς ἴδιους. Καὶ τόσο ἰσχυρότερα γίνονται ὅσο ἰσχυρότερη μ' αὐτὰ ἡ ψευδαἰσθησιμὴ ἀνθεκτικότητος πού προσφέρουν. Καὶ οἱ κινούμενες εἰκόνες πού ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιό τής προσφοράς τους στὸν τομέα τής ἐπικοινωνίας διδοῦν τὴν ἐντύπωση αὐθεντικῆς διαστύσεως τής ζωῆς. Τὰ ἐπιπρόσθετα στοιχεῖα, ἤχοι, μουσική, λόγος ἄλλα τρικὲς ἐναποθέτουν τὴν ὑστατὴ πινελλιὰ πραγματικότητος καὶ συνθέτουν τὴν τελικὴ εἰκόνα αὐθεντικότητος. Ἐναπόκειται πλέον στοὺς εἰδικούς νὰ ἐκμεταλλευστοῦν τίς δυνατότητες αὐτῶν τῶν μέσων (τὰ παραδείγματα εἶναι ἄπειρα, γνωστὰ ἢ εὐκόλο νὰ τὰ ὑποθέσῃ κανεὶς) καὶ νὰ τὰ καταστήσουν φορεῖς συστηματικῆς προπαγάνδας».

Αὐτὲς εἶναι οἱ ἀπόψεις τοῦ κ. Χριστοφίδη σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προπαγάνδα μέσα ἀπὸ τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο καὶ τὴν τηλεόραση. Φυσικά δὲν λέγω ὅτι οἱ ἀπόψεις αὐτὲς δὲν εἶναι σωστὲς. Εἶναι πραγματιστὴς ὁ κ. Χριστοφίδης. Πράγματι αὐτὸ συμβαίνει. Μᾶς ἐνδιαφέρει ὅμως ἄμεσα νὰ δοῦμε πῶς καὶ ποῖα προπαγάνδα καὶ πολιτικὴ ἀσκεῖται μέσα ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου γιὰτὶ τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου δὲν εἶναι ἰδιωτικὸς ὀργανισμὸς, εἶναι ἓνα Ἰδρυμα πού ἀνήκει στὸ λαὸ καὶ ἡ προπαγάνδα καὶ ἡ πολιτικὴ πού ἀσκεῖται μέσω τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρυματος Κύπρου ὠφείλει καὶ ὀφείλει νὰ εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποῖαν ἀπαιτοῦν οἱ ἱστορικὲς συνθήκες καὶ ὁ λαὸς ὁ Κυπριακός, ὁ ὁποῖος στὴν τελευταία ἀνάληψη συντηρεῖ αὐτὸ τὸ Ἰδρυμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα μεγάλη σημασία τῶν εἰδήσεων ἔχει ποῖα εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ Ρ.Ι.Κ. Ἀναφέρθηκε ἀπὸ προηγούμενους ὁμιλητὲς ὅτι ἡ πηγὴ τῶν εἰδήσεων, καὶ ὄχι μόνον τῶν εἰδήσεων, ἡ πηγὴ τῶν ἐκπομπῶν βασικά εἶναι ἡ Δύση, εἶναι τὸ Β.Β.С., εἶναι τὸ Ἀσσοσιεῖτετ Πρέс, εἶναι τὸ Ρέουτερ, εἶναι γενικά Δύση, Ν.Α.Т.О. καὶ Ε.О.К. Καὶ δὲν ἔφταναν αὐτὰ πού ὑπῆρχαν στὴν ἐκθεση. Ἀναφέρεται στὴν σελίδα 21 ὅτι ἀποκτήσαμε νέες πηγὲς ἐξ ἴσου σημαντικὲς καὶ σπουδαῖες στὶς Βρυξέλλες, στὴν Οὐάσιγκτων κλπ. Αὐτὲς εἶναι οἱ πηγὲς τοῦ Ρ.Ι.Κ. Ἀλλὰ τί εἶναι τὸ Β.Β.С., τί εἶναι τὸ Ἀσσοσιεῖτετ Πρέс, τί εἶναι τὸ Ρέουτερ; Τί εἶναι γενικά τὰ Δυτικὰ εἰδησεογραφικὰ πρακτορεῖα; Δὲν χρειάζεται ἀνάλυση τί εἶναι αὐτὰ τὰ πρακτορεῖα καὶ δὲν χρειάζεται νὰ ἐξηγησοῦμε ὅτι αὐτὰ τὰ πρακτορεῖα, μέσον τῶν εἰδήσεων, ὅπως πολὺ σωστὰ ἐξηγεῖ ὁ κ. Χριστοφίδης, κάνουν πολιτικὴν, διοχετεύουν προπαγάνδα ἢ ὁποῖα εἶναι ἡ πιὸ ἐκλεπτισμένη μορφή προπαγάνδας, ἢ προπαγάνδα μέσα ἀπὸ τὲς εἰδήσεις. Αὐτὲς τίς εἰδήσεις παίρνει τὸ Ρ.Ι.Κ. καὶ μᾶς μεταφέρει. Μοῦ ἔτυχε νὰ ἀκούσω ἀρκετὲς φορὲς, πολλὲς φορὲς μᾶλλον τὸ Β.Β.С. Ὅμολογῶ ὅτι

στές περισσότερες περιπτώσεις άκούοντας μετά τὸ Ρ.Ι.Κ. εἶχα τὴν ἐντύπωση ὅτι ἀπλῶς ἐγίνε μιὰ σκέπη μετάφραση, τίποτα λιγώτερο.

Τὸ δεῦτερο σημεῖο πού μᾶς ἐνδιαφέρει πέραν τῶν πηγῶν εἶναι καὶ οἱ ὑπεύθυνοι συντάκτες τῶν εἰδήσεων ἢ ἂν θέλετε μεταφραστές ἢ ἂν θέλετε αὐτοὶ πού ἐπιλέγουν τίς εἰδήσεις. Αὐτὸ ἔχει τεράστια σημασία. Ὅσο καὶ ἂν εἶναι ὑπάλληλοι, ὅσο καὶ ἂν ἐλέγχονται, ἐὰν ἐλέγχονται — αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ξέρω καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὸ προεξοφλήσω — δὲν παύουν νὰ ἀφήνουν τὴν προσωπικὴ του σφραγίδα πάνω στές εἰδήσεις, πάνω στὴν ἐπιλογή τῶν εἰδήσεων. Ποῖοι εἶναι λοιπὸν αὐτοὶ οἱ συντάκτες τῶν εἰδήσεων;

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ ὀνομαστικὰ ἐδῶ πέρα. Ἔχω ὅμως στοιχεῖα στὴ διάθεση ὁποιουδήποτε ἐνδιαφέρεται γιὰ ὅλους τοὺς συντάκτες εἰδήσεων τοῦ Ρ.Ι.Κ. καὶ μπορῶ νὰ πῶ γνωρίζοντας καὶ ὄντας βέβαιος ὅτι δὲν ὑπερβάλλω ὅτι οἱ πλείστοι ἀπὸ τοὺς συντάκτες τοῦ Ρ.Ι.Κ. εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι συνέπραξαν μὲ τὸ πραξικόπημα, ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ὕμνησαν τὸ πραξικόπημα, ἄνθρωποι τῶν ὁποίων ἡ ἰδεολογία εἴτε εἶναι ταυτισμένη εἴτε δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸ φασισμό. Αὐτὴ εἶναι στὴν πλειοψηφία τους οἱ συντάκτες εἰδήσεων τοῦ Ρ.Ι.Κ.

Φαντασθεῖτε, λοιπὸν, κύριοι συνάδελφοι, μὲ πηγές ἰμπεριαλιστικές, μὲ συντάκτες πού στὴν πλειοψηφία τους εἶναι ὄργανα ἢ διακείνται φιλικὰ πρὸς φασιστικὲς ἰμπεριαλιστικὲς καταστάσεις, τί εἶδους πολιτικὴ καὶ προπαγάνδα ἀσκεῖται μέσα ἀπὸ τίς εἰδήσεις τοῦ Ρ.Ι.Κ.! Δυστυχῶς δὲν ἔχω κάμει αὐτὴ τὴν ἐξαιρετικὴ δουλειὰ πού ἔκαμε ὁ συνάδελφος κ. Φάντης, δὲν ἔχω κάμει νὰ μελετήσω ὅλου τοῦ χρόνου τὰ πεπραγμένα καὶ ὅλου τοῦ χρόνου τίς εἰδήσεις. Θὰ ἦταν ἴσως πολὺ πιὸ δύσκολη δουλειὰ. Ὅμως μιὰ ἐπιλογή εἰδήσεων ἀπὸ τὸ πολὺ πρόσφατο παρελθὸν εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ δείξῃ πῶς γίνεται ἡ ἐπιλογή, πῶς γίνεται ἡ προβολὴ τῶν εἰδήσεων αὐτῶν. Ὅλοι θυμούμαστε τὸ περίφημο ἄνθρωποκνηγητὸ στὴν Ἀγκόλα. Ἐπὶ μίαν ὀλόκληρη ἡμέρα τὸ Ρ.Ι.Κ., ραδιόφωνο καὶ τηλεόραση, μιλοῦσε γιὰ ἄνθρωποκνηγητὸ στὴν Ἀγκόλα. Καὶ τί ἦταν ἄνθρωποκνηγητὸ στὴν Ἀγκόλα; Ἦταν ἡ καταστολὴ ἐνὸς πραξικοπήματος ἐναντίον στὴν ἐκλεγμένη Κυβέρνηση τῆς χώρας. Μιὰ περιπέτεια, μιὰ περίπτωσις ἑκατὸν τοῖς ἑκατὸν παράλληλη μὲ τὴ δική μας περίπτωσις καὶ χρησιμοποιοῦσε τὸν ὄρο «ἄνθρωποκνηγητὸ» στὴν Ἀγκόλα. Γιατὶ χρησιμοποιοῦσε αὐτὸ τὸν ὄρο;

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιατί τὸ Β.Β.Σ. ἔτσι τὸν μετέδιδε. Ὁμιλοῦσε γιὰ ἄνθρωποκνηγητὸ στὴν Ἀγκόλα καὶ δεῦτερο διότι οἱ συντάκτες τῶν εἰδήσεων δὲν εἶχαν καμμία διάθεση νὰ ἀλλάξουν αὐτὸ τὸν ὄρο, αὐτὴ τὴ λέξη, γιατί καὶ σ' αὐτοὺς ὑποθέτω ἡ πιστεύω ἦταν ἀρεστός.

Δεύτερη περίπτωσις, πρὶν λίγες μέρες καὶ πάλιν γιὰ μιὰ ὀλόκληρη μέρα ἀκούαμε νὰ ἐπαναλαμβάνονται συνεχῶς δηλώσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακώβου περὶ Κάρτερ καὶ περὶ Ἀμερικανικῆς πολιτικῆς στὸ Κυπριακὸ. Δὲν τρέφω αἰσθήματα μίσους ἐναντίον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακώβου ἀλλὰ δὲν τρέφω καὶ αἰσθήματα ἰδιαίτερης συμπάθειας γιὰ τὴν ὅλη θέση καὶ τοποθέτησή του πάνω στὸ Κυπριακὸ πρόβλημα.

Ἐπίσης εἶναι γνωστὴ ἡ Ἀμερικανικὴ πολιτικὴ στὸ Κυπριακὸ. Σὲ τί ἐξυηρετοῦσε αὐτὴ ἡ ἐμφανέστατη προβολὴ τῶν δηλώσεων Ἰακώβου ἐπὶ ἓνα ὀλόκληρο εἰκοσιτετράωρο; Δὲν μπορῶ νὰ βρῶ ἄλλο στόχο, ἄλλη δικαιολόγησις παρὰ μόνον τὴν παραπλάνηση τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος πάρα πολλές φορὲς ἔχει παραπλανηθεῖ ἀπὸ παρόμοιες δηλώσεις πού προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴ πλευρὰ.

Τρίτη περίπτωσις: Ἔγινε στὸ Πακιστάν ἓνα πραξικόπημα. Δὲν γνωρίζουμε ποῖα εἶναι ἡ κατάσταση στὸ Πακιστάν οὔτε ἔχουμε ὁποιαδήποτε σχέση μὲ ὁποιοδήποτε κόμμα τοῦ Πακιστάν ἢ συμπάθεια γιὰ ὁποιοδήποτε κόμμα τοῦ Πακιστάν — τὸ κάμνομε σαφῆς ἐκ τῶν προτέρων. Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἐθεωρήσαμε ἀπαράδεκτο στὴν προβολὴ τοῦ πραξικοπήματος στὸ Πακιστάν; Ἦ ἐντύπωση πού ἔμεινε ἀπὸ τὴν ὅλη προβολὴ τῆς κατάστασις ἀπὸ τὴν εἶδησις

είναι ότι ώδηγήθηκαν τὰ πράγματα σὲ μιὰ σαθρὴ κατάσταση ἐξ αἰτίας τῶν πολιτικῶν καὶ κατὰ κάποιο τρόπο ἐδικαιολογεῖτο — αὐτὴ εἶναι ἡ ἐντύπωση ποὺ ἔμεινε σὲ μένα τουλάχιστο — ἡ ἐπέμβαση τοῦ στρατοῦ. Καὶ πάλιν πραξικόπημα καὶ πάλιν παράλληλη περίπτωση μὲ τὴν Κύπρο. Γενικά στὸ Κυπριακὸ ἡ πολιτικὴ καλλιέργεια ψευδαισθήσεων καὶ αὐταπάτης ὑπῆρξε οὐσιαστικὰ ἡ πολιτικὴ τοῦ Ρ.Ι.Κ. Μέσα στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς ἐπιλογῆς, τῆς δυνατότητος ἐπιλογῆς ποὺ ἔχει τὸ Ρ.Ι.Κ. θὰ πρέπει νὰ ἀναφερθοῦν καὶ μερικές παραλείψεις, ὄχι προβολές, ἀλλὰ καὶ οἱ παραλείψεις. Ἔχω ἐδῶ πρῶχειρα σημειωμένες τρεῖς :

Τὸ Β.Β.С. τὸ ὁποῖο σὲ ἄλλες περιπτώσεις ἀναμεταδίδει ὡς φερέφωνον τὸ Ρ.Ι.Κ., μετέδωσε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀσθένειας τοῦ Προέδρου Μακαρίου ὅτι ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ἐτοίμαζε πραξικόπημα γιὰ τὴν κατάληψη τῆς ἐξουσίας. Τὸ Ρ.Ι.Κ. πιστεύουμε εἶχε ὑποχρέωση καὶ νὰ μεταδώσει τὴν εἶδηση ἀλλὰ καὶ νὰ μεταδώσει τὲς δηλώσεις τοῦ ἄμεσα ἐπηρεαζομένου κόμματος, τοῦ πολιτικοῦ κόσμου πάνω σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο. Γιατί; Γιατί ἀκούοντας ὁ ἀκροατὴς τὴν εἶδηση ἀπὸ τὸ Β.Β.С., καὶ ἀκούουν πολλοὶ στὴν Κύπρο τὸ Β.Β.С., μένει μὲ τὴν ἐντύπωση, μὲ μιὰ συγκεκριμένη ἐντύπωση, ἡ ὁποία εἶναι δύσκολο πλεόν νὰ τοῦ ἀπαλειφθεῖ, ὅτι ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ἐτοίμαζε τάχα πραξικόπημα ἐναντίον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας γιὰ νὰ καταλάβει τὴν ἐξουσία. Ἐὰν ὅμως τὸ Ρ.Ι.Κ. μετέδιδε τὴν εἶδηση αὐτὴ, θὰ διδόταν ἡ εὐκαιρία ἀνασκευῆς αὐτῆς τῆς συκοφαντίας καὶ τὸ Ρ.Ι.Κ. ἴσως νὰ μὴν ἤθελε νὰ ἀνασκευασθεῖ αὐτὴ ἡ συκοφαντία. Ἴσως νὰ ἐπεδίωκε τὴ μὴ ἀναστολὴ τῆς συκοφαντίας καὶ νὰ μείνουν τὰ πράγματα μὲ τὴν ἀρχικὴ ἐντύπωση ποὺ ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸ Β.Β.С.

Πάρα πέρα γιὰ τὲς παραλείψεις. Συχνὰ πυκνὰ Βουλευτὲς καὶ ἄλλα σημαντικὰ πρόσωπα ἀναχωροῦν στὸ ἐξωτερικὸ μέσα στὰ πλαίσια διαφώτισης τῆς διεθνoῦς κοινῆς γνώμης. Καὶ πολὺ σωστά. Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεται : Βουλευτὲς ἀπὸ τὴ δεξιά, Βουλευτὲς ἀπὸ τὸ Α.Κ.Ε.Λ., Βουλευτὲς ἀπὸ τὴν Ε.Δ.Ε.Κ. Παρατηρεῖται πάντοτε μιὰ ἰδιαίτερη ἀδυναμία καὶ προτίμηση στοὺς Βουλευτὲς τῆς δεξιᾶς ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ σημασίαν τῆς ἀποστολῆς. Γιὰ μᾶς εἶναι μεγάλη ἡ σημασία τῆς οἰασδῆποτε διαφωτιστικῆς ἀποστολῆς στὸ ἐξωτερικὸ. Ὅμως ἐξ ἀντικειμένου ὑπάρχουν καὶ διαβαθμίσεις. Κάποια ἀποστολὴ εἶναι μεγαλύτερης σημασίας, κάποια μικρότερης σημασίας, κάποια περισσότερο ἐπιτυχημένη, κάποια λιγώτερο ἐπιτυχημένη.

Δὲν θέλω νὰ θίξω οἰονδῆποτε τῶν παρευρισκομένων συναδέλφων ἀλλὰ ἔχω τὴν γνώμη, ἔστω τὴν πεποίθηση, ἂν θέλετε, ὅτι ἡ σημασία τῆς ἀποστολῆς, φέρ' εἰπεῖν, τοῦ συναδέλφου Γαλανοῦ, στὴν Ἄμερική, δὲν ἦταν ἡ ἴδια μὲ τὴν σημασίαν τῆς ἀποστολῆς Λυσσαριδῆ στὴν Μάλταν, καὶ οὔτε τὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα ἐπέφεραν ὁ συνάδελφος Γαλανὸς ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν Ἄμερική ἦταν τὰ ἴδια τὰ ὁποῖα ἔφεραν ὁ Πρόεδρος τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. ἀπὸ τὴν Μάλταν. Ὁ κ. Γαλανὸς ἔτυχεν εὐμενέστατης μεταχείρισης ἀπὸ τὸ Ρ.Ι.Κ., τὸν ὑπεδέχθη τὸ Ρ.Ι.Κ. στὴν αἴθουσα τῶν V.I.P., τοῦ ἐπῆρε συνέντευξη.

Ὁ κ. Λυσσαριδῆς ἤλθε ἀπαρατήρητος, λὲς καὶ ἀνεχώρησε καὶ ἐπέστρεψε ἀπὸ ἰδιωτικὸ ταξίδι. Καὶ πάρα πέρα τὰ ἀποτελέσματα τῆς Μάλτας δὲν προβλήθησαν μὲ τὸν τρόπο ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ προβληθοῦν. Ἐδῶ ἀναλισκόμεθα κυριολεκτικὰ στὸ νὰ πετύχουμε μεταστροφή τῆς διεθνoῦς κοινῆς γνώμης ὑπὲρ τοῦ Κυπριακοῦ. Ἐδῶ καταβάλλουμε καὶ προσπάθειες καὶ ἔξοδα γιὰ νὰ πετύχουμε αὐτὸ ποὺ ὀνομάζεται διεθνῆς συμπαράσταση καὶ ἀξιοποίηση τῆς ἀλληλεγγύης τοῦ ἐξωτερικοῦ. Εἶναι ἀδιανόητο μετὰ ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα εἶχε ἡ Διάσκεψη τῶν Σοσιαλιστικῶν κομμάτων τῆς Μεσογείου στὴ Μάλτα, εἶναι τελειῶς ἀπαραδέκτο καὶ ἀδιανόητο τὸ Ρ.Ι.Κ. τῆς Κύπρου, τῆς χώρας ἡ ὁποία ἀπέσπασε τὰ πιὸ θερμὰ, τὰ πιὸ πρακτικὰ, τὰ πιὸ σπουδαῖα καὶ ἰσχυρὰ ψηφίσματα ἀπὸ τὸ Συνέδριο τῆς Μάλτας, τὸ Ρ.Ι.Κ. αὐτῆς τῆς χώρας νὰ ἐπιδείξει τὴ στάση ποὺ ἐπέδειξε στὸ Συνέδριο τῆς Μάλτας. Τί σημαίνει αὐτό; Διάκριση ἢ ὄχι;

Είναι διάκριση και δυστυχώς δεν είναι απλώς σέ βάρος τής Ε.Δ.Ε.Κ. ή διάκριση. Ἡ διάκριση εἶναι σέ βάρος τοῦ ἴδιου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ γιατί δεν πρέπει τὸ Ρ.Ι.Κ. νὰ λησμονᾶ, πρέπει πάντοτε νὰ θυμᾶται ὅτι ναι μὲν ὑπάρχουν πηγές εἰδήσεων ἀπὸ τὲς ὁποῖες προμηθεύεται ἡ Δύση, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴδιο εἶναι πηγή εἰδήσεως. Τὸ Ρ.Ι.Κ. ἀκούεται στὸ ἐξωτερικὸ καὶ τὸ τί θὰ πεῖ τὸ Ρ.Ι.Κ. εἶναι διαφώτιση, εἶναι προβολή γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ δυστυχῶς τὸ Ρ.Ι.Κ. δὲν ἀξιοποιεῖ σωστὰ αὐτὸ τὸ ρόλο καὶ αὐτὴ τὴ σημασία πού ἔχει.

Στὸ θέμα τῆς πολιτικῆς ἐνημέρωσης : Δὲν μιλῶ ἀποκλειστικά γιὰ τὲς εἰδήσεις. Παρουσιάζονται πολλὰ, μερικά προγράμματα, ἂν θέλετε, τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ ἀποτελέσουν ἓνα βῆμα προόδου, ἓνα θετικὸ βῆμα μπορεῖ. Δὲν θέλω νὰ πῶ ὅτι δὲν παρουσιάζεται ἓνα θετικὸ στοιχεῖο μὲ τὸ γεγονὸς τῆς ὑπαρξης, ἔστω τῆς ὑπαρξης, αὐτῶν τῶν προγραμμάτων.

Ἀξιολογεῖ τὸ Ρ.Ι.Κ. στὴν ἐκθεσὴ του τὴ σημασία καὶ τὴν ἐπιτυχία αὐτῶν τῶν προγραμμάτων. Ἰδιαίτερης σημασίας καὶ ἰδιαίτερα ἐπιτυχημένο θεωρεῖ τὸ πρόγραμμα στὸ ὁποῖο παρουσιάστηκαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων.

Στὴ σελίδα 47 τῆς ἐκθεσης λέει ὅτι ξεχωριστὴ ἐπιτυχία εἶχε τὸ πρόγραμμα εἰς τὲς περιπτώσεις πού ἐφιλοξένησε τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Μάλτας. Εὐλογα πετιέται τὸ ἐρώτημα : Γιατί ἐσταμάτησαν αὐτὰ τὰ προγράμματα, ἐφ' ὅσον εἶχαν τέτοιαν ἐπιτυχίαν; Εἴμαστε σέ θέση νὰ γνωρίζουμε ὅτι εἶχε τεράστια ἐπιτυχία τὸ πρόγραμμα καὶ ὅτι παρακολουθεῖται ἀπὸ τὸ λαὸ αὐτὸ τὸ πρόγραμμα. Ἐὰν ὑπάρχουν σήμερα 550.000 κάτοικοι, ὅλοι οἱ ἐνήλικες, ἀκόμα καὶ οἱ μικροί, παρακολουθοῦν τέτοια προγράμματα, ἐνδιαφέρονται γιὰ τέτοια προγράμματα. Γιατί τὸ Ρ.Ι.Κ. ἐσταμάτησε αὐτὰ τὰ προγράμματα; Εἶναι ἓνα ἐρώτημα στὸ ὁποῖο ὀφείλει νὰ ἀπαντήσει ἐφ' ὅσον τὸ ἴδιο θεωρεῖ καὶ πιστεύει, καὶ πράγματι ἔτσι εἶναι τὰ πράγματα, ὅτι τὸ πρόγραμμα εἶχε ξεχωριστὴ ἐπιτυχία.

Πέρα πέρα συμφωνῶ ἀπολύτως μὲ τὲς διαπιστώσεις πού ἔκαμε ὁ κ. Φάντης σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν παρουσίαση ὠρισμένων γεγονότων μέσον τοῦ «Πανοράματος» καὶ ἄλλων σχετικῶν προγραμμάτων. Συμφωνῶ. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μονοπώλιον ὠρισμένων ἀνθρώπων ἡ παρουσίαση αὐτῶν τῶν γεγονότων καὶ αὐτῶν τῶν προγραμμάτων. Ὑπάρχουν πολλοὶ ἄλλοι ἄνθρωποι στὴν Κύπρον ἐξ ἴσου ἰκανοί, ἐὰν ὄχι ἰκανώτεροι ἀπὸ αὐτοῦς, οἱ ὁποῖοι μποροῦν νὰ παρουσιάσουν τὸ α' ἢ β' θέμα ἀπὸ τὸ πρόγραμμα τοῦτο τῆς τηλεόρασεως καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἔπρεπε νὰ κληθοῦν ἀπὸ τὸ Ρ.Ι.Κ. νὰ συμμετάσχουν, νὰ παράσχουν καὶ αὐτοὶ τίς γνώσεις καὶ τίς δικές τους τίς γνώμες. Δὲν πρέπει τὸ Ρ.Ι.Κ. νὰ δημιουργεῖ ἐντυπώσεις αὐθεντιῶν. Δὲν ὑπάρχουν αὐθεντίες καὶ τὸ Ρ.Ι.Κ. καλὰ κάμνει νὰ προσγειωθεῖ, νὰ ἀντιληφθεῖ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ ἀξιοποιήσῃ ὅσο δυναμικὸ τοῦ παρέχεται στὸν τομέα αὐτό.

Πέρα πέρα γιὰ τὸν τομέα τῆς ἐνημέρωσης τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς καὶ γενικὰ τῆς ἐνημέρωσης στὰ ἐσωτερικὰ πράγματα, λέγει ἡ ἐκθεση ὅτι ἀφιερῶθησαν πολλὰ προγράμματα καὶ πολὺς χρόνος γιὰ τὰ προσφυγικὰ προβλήματα, γιὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου κλπ., κλπ. Πράγματι τὸ 1975 ἀφιερῶθηκε πολὺς χρόνος. Ὅμως ὁ χρόνος αὐτὸς καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο παρουσιάσθησαν τὰ προβλήματα πιστεύουμε ὅτι ἦταν καὶ μονομερῆς καὶ ἐλλιπής. Γιὰ παράδειγμα οὐδέποτε τὸ Ρ.Ι.Κ., μιλώντας γιὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση τῶν προσφύγων, μᾶς εἶπεν ἢ μᾶς ἐπαρουσίασε τοὺς ἀριθμοὺς τοὺς πραγματικοὺς τῆς οἰκονομικῆς βοήθειας πρὸς τὸ κεφάλαιο γιὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση του. Μᾶς μιλᾶ γιὰ τὴ βοήθεια καὶ μᾶς μίλησε γιὰ τὴ βοήθεια ἢ ὁποῖα παρέχεται πρὸς τοὺς πρόσφυγες, πρὸς τὰ χαμηλὰ στρώματα, τοὺς μικροκτηνοτρόφους, τοὺς μικροεπαγγελματίες, τοὺς μικροκαταστηματάρχες καὶ ἀνεβάζεται ἡ βοήθεια αὐτὴ σέ μερικά ἑκατομμύρια λίρες. Οὐδέποτε ὅμως μᾶς μίλησε γιὰ τὴ βοήθεια, γιὰ τὰ δάνεια τὰ ὁποῖα παρέχονται στὸ μεγάλο κεφάλαιο, στὴ μεγαλοαστικὴ τάξη γιὰ νὰ μπορέσει ὁ λαὸς νὰ σχηματίσῃ μιὰ πραγματικὰ ὠλοκληρωμένη ἀντίληψη τῆς κατάστασης. Αὐτὸ οὐδέποτε ἐγίνε. Ἐπίσης ἡ παρουσίαση τῶν προσφυγικῶν προβλημάτων ἔχει σταματήσει μετὰ ἀπὸ τὸ 1975, μετὰ ἀπὸ τὰ μέσα

του 1976. Μήπως νομίζει το Ρ.Ι.Κ. ότι τα προσφυγικά προβλήματα έχουν επιλυθεί; Εάν κάμει ώρισμένες επισκέψεις σε προσφυγικούς καταυλισμούς θα διαπιστώσει ότι τώρα αρχίζουν τα προσφυγικά προβλήματα και όχι μόνο σε προσφυγικούς καταυλισμούς, σε τόπους όπου γενικά ζουν πρόσφυγες. Τα σοβαρά προβλήματα τώρα είναι που αρχίζουν. Γιατί το Ρ.Ι.Κ. τα άποσιωπά, γιατί το Ρ.Ι.Κ. δεν τα προβάλλει; Είναι ένα ερώτημα στο οποίο επίσης πρέπει να απαντήσει.

Το επόμενο κεφάλαιο στο οποίο θα μπορούμε στην κριτική μας για το Ρ.Ι.Κ. είναι το θέμα της κάθαρσης μέσα στο "Ίδρυμα".

Πρώτα απ' όλα και πριν μπώ στην κάθαρση αυτή καθ' έαυτή, θεωρώ προσωπικά και θεωρούμε σαν κόμμα απαράδεκτο το γεγονός ότι το "Ίδρυμα" δεν έχει λάβει το παραμικρό μέτρο, καμιά μέριμνα για την έσωτερική ασφάλεια του Ίδρύματος. Υπέβαλα προσωπικά ερώτηση στο Γενικό Διευθυντή του Ίδρύματος, ποια είναι τα μέτρα έσωτερικής ασφάλειας του Ίδρύματος τα οποία έχουν ληφθεί, διότι εξ όσων βλέπουμε είναι εύκολο σε όποιονδήποτε, είτε οργανωμένο είτε άνοργανωτο, να συλήση οίονδήποτε πομπό του Ρ.Ι.Κ. με την κατάσταση ασφάλειας που επικρατεί σήμερα μέσα στο Ρ.Ι.Κ. Δυστυχώς δεν υπάρχει έσωτερική ασφάλεια στο "Ίδρυμα" και το "Ίδρυμα" είναι εκτεθειμένον σε οίονδήποτε σαμπωτέρ, σε οίονδήποτε κακόβουλο να διακόψη οίονδήποτε από τα προγράμματα του Ίδρύματος ανά πάσαν στιγμήν, αν όχι να καταλάβη και πάλιν το "Ίδρυμα" και να μās ξαναμεταδώση κάποια φράση σαν εκείνη του «ό Μακάριος είναι ήδη νεκρός». Αυτό το γεγονός είναι απαράδεκτο. Και γίνεται ακόμα περισσότερο απαράδεκτο από το γεγονός ότι μερικοί από τους κλητήρες ή φύλακες εκεί μέσα, όπως θέλετε πέστε τους, είναι πρόσωπα τα οποία όχι άπλως είναι χουντικά αλλά βαρύνονται με καταδίκες για συμμετοχή, φερ' εϊπεϊν, εις το Έθνικό Μέτωπο. Γιατί το Ρ.Ι.Κ. δεν έπροχώρησε στην άποσιωπή αυτών των προσώπων από τις Υπηρεσίες του Ίδρύματος, γιατί έξακολουθεί να τους έχη εκεί; Και γιατί έξακολουθεί να έχη τα πρόσωπα τα οποία έλαβαν άνοικτά μέρος στο πραξικόπημα; Αυτά τα πράγματα δεν έγιναν μυστικά. Έγιναν παρουσία των ύπολοιπων συναδέλφων τους και οι ζητωκραυγές και οι πανηγυρισμοί και τα άγκαλιάσματα και τα φιλιά και οι διαταγές και οι στολές παραλλαγής. Γιατί έξακολουθούν αυτοί οι άνθρωποι να βρίσκονται ακόμα στις θέσεις τους; Η Διεύθυνση του Ίδρύματος όφείλει χωρίς καθυστέρηση να είσχωρήση μέσα στους κόλπους του. Γιατί ή σημασία του Ίδρύματος είναι τεράστια, γιατί στο "Ίδρυμα" προσβλέπει ό λαός σαν το μέσο το οποίο και θα τον ένημερώνη σωστά και θα του συντηρήση και θα του έπαυξήση το φρόνημα το άγωνιστικό για να μπορέση να σταθής στον άγώνα επιβίωσης που διεξάγει σήμερα.

"Αν θέλουμε να κρίνουμε τελικά το "Ίδρυμα" θα πρέπει να δοϋμε πόσον πέτυχε, όπως είπαμε στην είσαγωγή της όμιλίας, στους στόχους του. Οι στόχοι του Ίδρύματος, όπως έχουν μπει στην έκθεση είναι όκτώ. Ούσιαστικά στην πραγματικότητα ό στόχος είναι ένας, γιατί μπορούν όλοι να συμπυκνωθούν σε ένα στόχο. Είναι ή έννημέρωση, πλήρης έννημέρωση φυσικά, ή επιμόρφωση, ή συντήρηση του ήθικου και του άγωνιστικού πνεύματος των Έλλήνων της Κύπρου, ή συμμετοχή του λαού στην πολιτική Ζωή του τόπου, μέσω της συμμετοχής του Ίδρύματος στην πολιτική Ζωή του τόπου, και ή σωστή διεθνής διαφώτιση, ή διαφώτιση στο έξωτερικό. Πόσο έχει πέτυχει το "Ίδρυμα" σ' αυτό το στόχο και συγκεκριμένα πόσο έχει πέτυχει στην συντήρηση και στην έπαυξηση του άγωνιστικού φρονήματος του λαού;

Κύριοι συνάδελφοι. Αυτά τα πράγματα δεν μπορούν να μετρηθούν με συγκεκριμένα μέτρα και σταθμά. Για να τα μετρήση κανείς και να τα σταθμίση πρέπει να κυκλοφορήση μέσα στο λαό, πρέπει να άκούση, πρέπει να δη. Κυκλοφορούμε όλοι μέσα στο λαό. Λυπούμαι να παρατηρήσω ότι στον τομέα αυτό το Ρ.Ι.Κ. τίποτα δεν έχει προσφέρει γιατί μάλλον τείνει

νά μειώση τὸ ἠθικὸ τοῦ λαοῦ παρά νά τὸ ἀνυψώση. Καί αὐτὸ ὀφείλεται ἐν πολλοῖς καί στήν παραπλανητικῇ, στήν ἐσφαλμένη ἐνημέρωση πού τὸ Ρ.Ι.Κ. προσφέρει στό λαό μας. Πολλές φορές εἶδαμε τοὺς πρόσφυγες παρασυρμένους ἀπὸ τὴν προπαγάνδα τοῦ Ρ.Ι.Κ. ὅτι θὰ ἐπιστρέψουν τάχιστα εἰς τὸ Βαρῶσι, νά πέψουν ἀπὸ τὰ ὑψηλά βάρη τὴν ἐπόμενη τῆς διάψευσης τῶν προσδοκιῶν τους. Λέγεται αὐτὸ τόνωση τοῦ ἠθικοῦ τοῦ λαοῦ; "Ὁχι.

Τὸ Ρ.Ι.Κ., ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, ἐὰν πραγματικὰ πιστεύει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά τονωθῇ τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ, νά συντηρηθῇ καί νά τονωθῇ, ὀφείλει νά ἀλλάξῃ πολιτικῇ. Τὸ Ρ.Ι.Κ. ὀφείλει νά προχωρήσῃ στήν κάθαρση, τὸ Ρ.Ι.Κ. ὀφείλει νά διορίσῃ τοὺς κατάλληλους ἀνθρώπους στίς κατάλληλες θέσεις, τὸ Ρ.Ι.Κ. ὀφείλει νά ἀκολουθήσῃ τὴ φωνὴ τοῦ λαοῦ. Μόνον ἔτσι τὸ Ρ.Ι.Κ. θὰ ἐπιτύχῃ στοὺς σκοποὺς του.

Ἐλέχθη ὅτι ἡ κριτικὴ τὴν ὁποῖαν ἄσκησε τὸ κόμμα μας γιὰ τὸ Ρ.Ι.Κ. εἶναι ὑπερβολικῇ. Δὲν θὰ ἀσχληθῶ πολὺ μὲ αὐτὴ τὴ θέση. "Ἦδη ἔχει ἀπαντήσῃ ὁ Πρόεδρος τοῦ Κόμματος. "Ἐχω ὅμως νά πῶ τοῦτο μόνον. "Ὅτι ἀνάμεσα στὴ λελογισμένη αὐστηρότητα καί στήν ὑπερβολὴ ὑπάρχει μιὰ σημαντικὴ ἀπόσταση, ἴσως ἡ ἴδια ἀπόσταση πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴ λελογισμένη αὐστηρότητα καί στήν ἐπιπολαιότητα. Τὸ πῶς κρίνομε τὲς κριτικὰς τῶν ἄλλων ἐξαρτᾶται σὲ ποιά ἀπ' αὐτὰς τὲς θέσεις στεκόμαστε. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

"Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Ὁ ἐντιμὸς συνάδελφος κ. Λυσαριδῆς ἔλαβεν ὡς ἀφορμὴν στήν ρητορείαν του περὶ σοβαρῶν καί παιδρῶν τὴν ἀκόλουθον φράσιν τὴν ὁποῖαν ἀνέφερα εἰς τὴν ὁμιλίαν μου κατὰ τὴν παρελθούσαν συνεδρίασιν : Ἡ φράσις αὐτὴ ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἐξῆς :

«Ἀναφορικῶς μὲ τὴν κριτικὴν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χατζηδημητρίου ἢ ἐν λόγῳ κριτικῇ ἔχει κάποιαν δόσιν ὑπερβολῆς καί ἐκπροσωπεῖ τὰς συνήθειας θέσεις τῆς Ε.Δ.Ε.Κ., εἶναι ὅμως μονόπλευρος καί δὲν ἀνταποκρίνεται στήν πραγματικότητά καί στήν πραγματικὴν συμβολὴν τοῦ Ρ.Ι.Κ. στήν πολιτικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου». Ἡθελημένα, καί τονίζω, ἠθελημένα, ὁ ἐντιμὸς συνάδελφος κ. Λυσαριδῆς ἀπεφάσισε νά διευρύνῃ τὸ θέμα καί νά ἐπεκταθῇ εἰς ἄλλα πλαίσια καί εἰς ἄλλους τομεῖς. Ἡ ἰδική μου ἀναφορὰ ὅμως εἰς ὑπερβολὴν ἐκ μέρους τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. ἀφορὰ εἰδικῶς εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν τὸν ρόλον τοῦ Ρ.Ι.Κ. Καί εἶναι γνωστὴ ἡ θέσις τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. ὅσον ἀφορὰ τὸ Ρ.Ι.Κ. ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Χατζηδημητρίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν. Καί θεωρῶ πράγματι, μεταξύ ἄλλων, ὑπερβολικὴν καί ἀστοχον τὴν ἀξίωσιν νά διορίζεται τὸ Συμβούλιον τοῦ Ρ.Ι.Κ. ἐπὶ τῇ βάσει κομματικῶν κριτηρίων διότι ἓνα δημόσιον Ἰδρυμα ὅπως τὸ Ρ.Ι.Κ. πρέπει τοῦλάχιστον νά ἔχῃ ἀκομμάτιστον Συμβούλιον νοουμένου μάλιστα ὅτι ἔχομεν προεδρικόν σύστημα καί ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶναι ὑπεράνω κομμάτων. Ὅπως ἐπίσης θεωρῶ ὡς καθαρὰν ὑπερβολὴν ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ. ἀσχολεῖται μόνον μὲ τὸν Κάρτερ καί τὴν Δύσιν καί ὄχι μὲ τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνας στήν Ἀφρικὴν καί ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου. Τὸ Ρ.Ι.Κ. δίδει εὐρείαν δημοσιότητα εἰς ὅλα τὰ διεθνῆ γεγονότα, καί στήν Δύσιν καί στήν Ἀνατολήν, καί ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνας καί τῆς Ἀσίας καί τῆς Ἀφρικῆς καί ἀλλαχῶ ἀντικειμενικά. Εἶναι ἄλλο θέμα ἐὰν ὁ ἐντιμὸς κύριος συνάδελφος καί τὸ κόμμα του δὲν ἐπιθυμοῦν νά ἀκούουν τὸ ὄνομα τοῦ Κάρτερ καί ἄλλων ἡγετῶν τῆς Δύσεως. Τοῦτο, ἐὰν δὲν ἐγένετο, θὰ ἦτο ὁμολογουμένως ὑπερβολή.

Εἰς τὰ εὐρύτερα θέματα πού ἀνεφέρθη ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Λυσαριδῆς ἔχω νὰ παρατηρήσω ἀπλῶς ὅτι ἡμεῖς ὡς κόμμα πλειοψηφίας καὶ συμπολιτεύσεως δὲν ἀρκοῦμεθα νὰ ὀμιλῶμεν ἀπλῶς ὅτι ὑποστηρίζομεν τὸν Ἐθνάρχην ἀλλὰ ὑποστηρίζομεν καὶ τὸ ἔργον τοῦ καὶ τὴν εὐρύτεραν κυβερνητικὴν πολιτικὴν, πρᾶγμα πού πιθανῶς ἄλλοι οἱ ὁποῖοι λέγουσιν μὲν ὅτι ὑποστηρίζουσι τὸν Ἐθνάρχην ἀλλὰ ὑποσκάπτουσι τὴν Κυβέρνησιν τοῦ καὶ τὸ ἔργον τῆς, νὰ μὴν πράττουσι. Ἐπ' αὐτοῦ, χωρὶς τοῦτο νὰ θεωρῆται ὡς κριτικὴ στρεφομένη ἐναντίον οἰκουμένης, ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω καθαρὰ τὴν ἰδικὴν μου θέσιν. Ἡμεῖς ὡς κόμμα πλειοψηφίας εἰς μὲν τὸ ἐσωτερικὸν μέτωπον ὑποστηρίζομεν τὴν γραμμὴν τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν κάθαρσιν, ὡς ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν ψυχικῆς ἐνότητος, ἀλλὰ δὲν προδικάζομεν τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης καὶ πιστεύομεν ὅτι τόσον ἡ Κυβέρνησις ὅσον καὶ τὰ Δικαστήρια θὰ πράξουσιν ἀμερόληπτα τὸ καθήκον των ἐκεῖ πού πρέπει, ὅταν πρέπει καὶ ὅπως πρέπει.

Ἡμεῖς ὡς κόμμα τῆς πλειοψηφίας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν ὑποστηρίζομεν ἔντονα τοὺς χειρισμοὺς τοῦ Ἐθνάρχου πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, Δύσιν, Ἀνατολὴν, καὶ Ἀδέσμευτον κόσμον, καὶ δὲν καταδικάζομεν καμμίαν πρωτοβουλίαν πρὶν αὐτὴ ἐκδηλωθῆ, νοουμένου ὅτι ἐντάσσεται ἐντὸς τῶν ψηφισμάτων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν δικαίωσιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἡμεῖς ὡς ὑπεύθυνον κόμμα πιστεύομεν εἰς τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην, τὸν δίκαιον καταμερισμὸν τῶν οικονομικῶν βαρῶν καὶ τὴν σημερινὴν κυβερνητικὴν οικονομικὴν πολιτικὴν τῆς ἀνακάμψεως καὶ ἐπαναδραστικοποιήσεως ἐπ' ἀγαθῶ ὀλοκληροῦ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἡμεῖς ὡς ὑπεύθυνον κόμμα συμπολιτεύσεως ἀποφεύγομεν τίς ἀκρότητες, ἀκραῖες θέσεις καὶ συνθήματολογίαις, καὶ ἐργαζόμεθα διὰ τὸ πραγματικὸν συμφέρον τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Κύπρου ἔστω καὶ ἂν κάποτε ὁ ρόλος μας καθίσταται ἄχαρις διότι τὸν ὑπαγορεύει τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης καὶ τοῦ κέντρου βάρους καὶ ὄχι τὸ ἀλόγιστον συναίσθημα τὸ ὁποῖον καθίσταται ἐνίοτε ἀνεύθυνον καὶ φυγόκεντρον.

Λυποῦμαι πού εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀναφερθῶ ἐν κατακλείδι εἰς τὰ ὅσα ἀνέφερε περὶ παιδρῶν ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Λυσαριδῆς ἐπειδὴ ἐτόλμησα νὰ ἀναφέρω ὅτι ὑπῆρξε κάποια ὑπερβολὴ εἰς τὰς θέσεις τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. Φαίνεται ὅτι ἐτόλμησα νὰ θίξω τὴν συνήθη μετριοπάθειαν τοῦ κ. Λυσαριδῆ δι' αὐτὸ καὶ ἡ εἰρωνεία καὶ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας μου καὶ ὁ ὑπαινιγμὸς διὰ τὸν προηγούμενον μου βίον πρὶν νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν πολιτικὴν. Λυποῦμαι διότι ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ ἀντίδρασις τοῦ κ. Λυσαριδῆ ὑποδηλοῖ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἀντιδράσεών του. Ἡ δὲ σοβαρότης καὶ ὠριμότης δὲν ταυτίζονται πάντοτε μὲ τὴν ἡλικίαν ἀλλὰ μᾶλλον κρίνονται ἀπὸ τὰς ἀντιδράσεις μας. Σημεῖον ὠριμότητος εἶναι καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῆς κριτικῆς ἰδίως ὅταν αὐτὴ εἶναι καλόπιστος καὶ δὲν νομίζω ἢ φράσις μου «ὅτι ὑπῆρξε κάποια δόσις ὑπερβολῆς εἰς τὰς θέσεις τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ρ.Ι.Κ.» νὰ ἦτο ὅ,τιδῆποτε ἄλλο ἀπὸ καλόπιστος. Ὁ ἐντιμος συνάδελφος ἄς μὴν ἀντιδρᾷ εἰς ὠρισμένα πράγματα μὲ τὸν ἴδιον τρόπον πού ἀντιδρῶν καταστάσεις τὰς ὁποίας καὶ ἐκεῖνος καὶ ἐγὼ δικαιολογημένα πολεμοῦμε καὶ θεωροῦμε ὡς φασιστικάς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἀσφαλῆστατα ἡ λέξη «φαιδρὸς» πλέον δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα γιατί καταστήσαμε στὴν τραγικὴ φαιδρότητα ὅταν ὁ κ. Γαλανὸς τόλμησε νὰ ἔλθῃ σ' αὐτὸ τὸ Βῆμα

καί νά κάμη ύπαινηγμούς γιά τούς όποιους θά μετανοιώση πάρα πολλές φορές γιατί άνθρωποι χωρίς συναισθηματισμό είναι καί άνθρωποι χωρίς ψυχή καί χωρίς άγωνιστικότητα ἄς μήν εἰρωνεύεται αὐτές τές ἀρετές κατ' ἐμέ, ὁ κ. Γαλανός!

Αὐτή τή στιγμή μίλησε ἐκ μέρους τοῦ κόμματός του. Ὁ Κοινοβουλευτικός ἐκπρόσωπος τοῦ κόμματός του τῆς πλειοψηφίας κάθεται ἀπέναντί μου καί μοῦ εἶναι πολύ παράδοξο τὸ ὅτι δέν ἦλθεν ὁ Κοινοβουλευτικός ἐκπρόσωπος τοῦ κόμματός του σ' αὐτὸ τὸ Ἰβήμα γιά νά μιλήσῃ ἐκ μέρους τῆς πλειοψηφίας ἀλλὰ σηκώθηκε ὁ κ. Γαλανός γιά νά μᾶς ὑπενθυμίση ὅτι τὸ κόμμα τῆς πλειοψηφίας καί τῆς οὐμπολιτεύσεως οὐσιαστικά ὑποστηρίζει τὸν Ἐθνάρχη καί ὄχι σάν κάποιους ἄλλους πού δίνουσι φραστική ὑποστήριξη στὸ Μακάριο ἐνῶ στήν οὐσία ὑπονομεύουσι τὸ ἔργο του.

Ἄς δοῦμε τώρα τὴν ἱστορία, ἂν θέλετε τῶν κομμάτων ἢ, ἂν θέλετε, τῶν ἀτόμων.

Γιά τὸ κόμμα εἶναι πολύ νωρίς νά μιλήσω γιατί εἶναι πρόσφατο καί δέν ξέρω τὴν ἱστορία τοῦ κόμματός ἐξω ἀπὸ τές ἐκλογές. Γιά τὴν ἱστορία τῶν ἀτόμων καί τοῦ ἀτόμου ἰδιαίτερα πού ἦλθεν ἐδῶ, θά ἤθελα πολύ νά μᾶς εἶχε πει ὁ ἴδιος ποιὰ εἶναι ἡ προηγούμενη δημόσια πολιτική του ζωὴ γιατί ἐγὼ δέν ἀναφέρθηκα στή ζωὴ του. Οὐδὲν με ἐνδιαφέρει ἡ ζωὴ οἰοῦδῆ-ποτε. Μὲ ἐνδιαφέρει ἡ δημόσια πολιτικὴ ζωὴ. Ἡ πολιτικὴ ζωὴ ἄρχισε ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού γίναμε Βουλευτές. Ἄλλὰ γιά νά γίνῃ κανεὶς Βουλευτής, ἐάν ἐπρόκειτο σωστὰ οἱ ἠθικὲς ἀξίες νά στέκουν, θά ἔπρεπε πρῶτα νά εἶχε περάση ἀπὸ τὸ καμίνι τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα, ἀπὸ τὸ καμίνι τοῦ νά στηρίζεται στίς ἀρχές πού τολμᾷ νά ἔλθῃ ἐδῶ νά ὑποστηρίξῃ.

Μιλᾷ γιά ὑποστήριξη τοῦ Προέδρου κάποιος πού δέν ὑπῆρχε στή δημόσια πολιτικὴ ζωὴ, γιά κάποιους πού ἑκατοντάδες μελῶν τους ἔχουσιν τὸ αἷμα γιά νά ὑποστηρίξουν τὸν Μακάριο, ὄχι μὲ λόγια, ὄχι εὐκόλα γιατί γίναμε Βουλευτές, ὄχι γιατί θέλουμε τώρα νά γίνουμε εὐχάριστοι, ἀλλὰ ὅταν ὁ Μακάριος ἐκινδύνευε, ὅταν ὁ Μακάριος ἦταν στήν ἐξορία, ὅταν τὸ ὄνομα τοῦ Μακαρίου ἦταν ὑπὸ ἀπαγόρευση, δέν θυμᾶμαι κανένα, μὰ κανένα ἀπὸ ἐκείνους πού πῶρα θέλουν νά πάρουν τίς δάφνες πού νά ἔχῃ βγεῖ στους δρόμους καί στὰ πεζοδρόμια, στίς πλατείες, πού νά ρίξῃ τὰ μαλλιά του πίσω πραγματικά καί νά μιλήσῃ γιά τὸ Μακάριο, πού νά τολμήσῃ κἂν νά πῇ τὴ λέξη «Μακάριος» δημόσια. Δέν ξέρω τί ἔγιναν στὰ σαλόνια, ἀλλὰ δημόσια ἐκείνους πού κατηγοροῦν ἐμᾶς δέν τους ξέρω. Ξέρω ὅτι ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. στάθηκε ἐνάντια στὸ φασισμό κάθε φορά, ὅτι ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ἐπολέμησε τὸ πραξικόπημα μὲ ὅλα τὰ μέσα, ὅτι ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ἔχασε τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ τῶν στελεχῶν τῆς ἀπὸ τὸ πραξικόπημα, ὅτι ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ὅταν οἱ ἄλλοι σιωποῦσαν ἢ συμβιβάζονταν μὲ τὸ μεταπραξικόπημα ἔλεγε θαρραλέα ὅτι ἐμεῖς ποτε δέν θά συμβιβαστοῦμε ἂν δέν γυρίσῃ πίσω ὁ Πρόεδρος Μακάριος πού ἀποτελεῖ τὴν ἐκφραση τῆς Δημοκρατίας καί τὴν ἐκφραση τῆς θέλησης αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Αὐτὴ τὴν ὑποστήριξη δώσαμε στὸ Μακάριο. Ὅχι ἀπὸ τὰ βήματα τῆς Βουλῆς νά ἀρπαζόμαστε ἀπλῶς ἀπὸ τὸν Μακάριο ὅταν τὸν χρειάζομαστε γιά νά τὸν προδώσουμε, ὅπως εἶμαι βέβαιος, ὅταν ἔλθῃ πάλι ἐκείνη ἡ ὥρα πού γιά νά μπορῇ νά σταθῇ κανεὶς γιά τὸν Μακάριο πρέπει νά στέκεται καί μπροστὰ στὰ αὐτόματα! Ἐκείνη τὴν ὥρα θά ξέρω ποιοὶ ὑποστηρίζουν τί. Ποιοὶ ὑποστηρίζουν ἰδέες.

Ἄλλὰ ἔγινε κάτι ἀκόμα πιὸ τραγικὰ φαιδρὸ!

Ὁ κ. Γαλανός, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ πλειοψηφοῦντος κόμματός τῆς Βουλῆς, μᾶς εἶπε ὅτι ἡ συμπεριφορὰ μας τοῦ θυμίζει τὴν συμπεριφορὰ καί ἐκείνων, πού ἄφησε κάπως καί τὸ δικαιολογητικὸ, καί ἐμεῖς ἐχθρευόμαστε τοῦ φασισμού. Δηλαδή μὲ ἔμμεσο τρόπο ὁ νεαρὸς ἀπειρος, γιά νά μήν πῶ τίποτε περισσότερο, καὶ τραγικὰ φαιδρὸς κ. Γαλανός, ἐτόλμησε νά μᾶς πῇ ἐμᾶς ὅτι εἶναι δυνατόν.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κτυπᾶ τὴν σφῦρα)

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ναί, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλείσθε.....

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔχω δικαίωμα νὰ δώσω τοὺς χαρακτηρισμοὺς μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὸν ὁμιλητὴν νὰ περιορίζεται στὰ σχετικά μὲ τὸ θέμα τῆς συζήτησης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι σχετικά μὲ τὸ θέμα ἡ φαιδρότης αὐτῆ, τὸ νὰ ἀποκαλοῦν ἐκείνους ποὺ ἔδωσαν τὸ αἷμα τους στὸν ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ φασισμού..... νὰ κάμνουν ὑπαινιγμοὺς γιὰ φασισμό, εἶναι τραγικὴ φαιδρότης, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι σχετικά αὐτὰ ἀλλὰ οἱ ἐπιθέσεις ἐναντίον, οἱ ἀτομικὲς ἐπιθέσεις οἱ ὁποῖες εἶναι ἄσχετες μὲ τὰ.....

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι ἄσχετες, κ. Πρόεδρε. Δὲν ἐπιτίθεμαι ἐναντίον τοῦ κ. Γαλανοῦ γιὰ τὴν ζωὴ του, ἐπιτίθεμαι γιὰ τὲς φράσεις τὲς ὁποῖες ἐτόλμησε νὰ ξεστομίσει ἐναντίον τοῦ κόμματός μου.

Ἐτόλμησε λοιπὸν νὰ κἀν ὑπαινιγμοὺς. Ποῦ ἦταν ἡ ἀντιφασιστικὴ πάλη τους ὅταν στὲς 21 τ' Ἀπρίλη τὰ στίφη τῶν μετέπειτα ἐκείνων ποὺ ἔκαναν τὴν Ε.Ο.Κ.Α. Β' περιεκύκλωναν τὸ ἱατρεῖο τοῦ Χατζηδημητρίου γιὰ νὰ κάψουν ἐκείνους ποὺ ἐφώναζαν «κάτω ἡ 21η Ἀπριλίου»; Κάποιοι ἄλλοι ἐφώναζαν ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ ὕβριν ἐναντίον τῆς ἐθνικῆς Κυβέρνησης καὶ θάθελα νὰ ξέρω καθένας ποῦ στεκόταν τότε σ' αὐτὴ τὴ τοποθέτηση. Πολεμήσαμε τὸν φασισμό ὄχι μὲ λόγια. Πολεμήσαμε τὸν φασισμό μὲ αἷμα.

Μιλᾶ γιὰ ψυχραιμία ὁ κ. Γαλανός, καὶ εἶναι ἡ ψυχραιμία τῶν παρατηρητῶν, ἡ ψυχραιμία τῆς τάξης ἐκείνης ποὺ πάντα παρακολουθεῖ καὶ μπορεῖ νὰ εἶναι ψύχραιμη γιὰτὶ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ. Ὅταν ζῆς μὲ τὸ λαό, ὅταν ἀγωνίζεσαι μὲ τὸ λαό, τότε ὑπάρχει πράγματι ὁ συναισθηματισμός, ἓνας ἀγνός ἀγωνιστικὸς συναισθηματισμὸς ποὺ ἴσως νὰ εἶναι ἀγνωστος στοὺς σῶφρονες τῆς παθητικῆς κυβέρνησης καὶ τῆς ψυχραιμίας.

Προσπάθησε νὰ πεῖ ὅτι δὲν μίλησε γιὰ τὴν συνήθη τακτικὴ τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. Θὰ ἤθελα νὰ ἀκούσουμε κάτι ἀπὸ τὴν μαγνητοφωνημένη ὁμιλία τοῦ κ. Γαλανοῦ γιὰτὶ ἐκεῖ μίλησε γιὰ τὴν συνήθη τακτικὴ τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. Ἄν θέλει τώρα νὰ τὸ ἀλλοιώσει αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα. Γιατὶ ὁ ἴδιος συναισθάνεται ὅτι αὐτὸ ποὺ εἶπε καὶ ὁμολόγησε σὲ μένα ὅτι εἶπε στὴν προηγούμενη συνεδρία, τώρα κάπως τὸ ἀλλοιώνει γιὰ νὰ πεῖ ὅτι αὐτὸ ἀφοροῦσε μόνο τὴν κριτικὴ ἀναφορικὰ μὲ τὸ Ρ.Ι.Κ. Καὶ λέει τὸ εἶπε αὐτὸ γιατί ἤξερε τὲς θέσεις τῆς Ε.Δ.Ε.Κ., ὅτι ἦσαν ἐναντίον τοῦ Ρ.Ι.Κ. Ξεχνᾶ ὅτι δὲν εἶναι μόνο ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. ἀλλὰ καὶ τὸ Α.Κ.Ε.Λ. ποὺ ἐζήτησαν περικοπὴ μῆδους ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ Ρ.Ι.Κ. γιατί ἐπίστευαν καὶ τότε καὶ τώρα ὅτι δὲν ἦσαν ὅλα καλά στὸ Ρ.Ι.Κ. καὶ ὅτι ἔπρεπε ἐπὶ τέλος αὐτῆ ἡ Βουλὴ νὰ ἀναλάβει τὲς εὐθύνες της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Λυπούμαι αλλά πιστεύω ότι ό έντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης παρεφέρθη, έχρησιμοποιησε άδικες έκφράσεις και γενικά ό τρόπος αντιμετώπισης του θέματος του και πάλιν νομίζω ότι ύποδηλοϊ ύπερβολικήν αντίδρασιν.

Δέν ανεφέρθην σέ καμμίαν περίπτωση εις τούς άγώνες τής Ε.Δ.Ε.Κ. Πράγματι και άγώνες ή Ε.Δ.Ε.Κ. έκαμε και ύπήρξεν αγωνιστικότης από πολλά στελέχη τής Ε.Δ.Ε.Κ. Άλλά δέν πιστεύω ότι ή Ε.Δ.Ε.Κ. και τά στελέχη της έχουν τό μονοπώλιον των άγώνων ούτε ήμεεις είμεθα εκείνοι οι άνθρωποι οι όποιοι αύτήν τήν στιγμήν θέλομεν νά περιφέρωμεν παράσημα αγωνιστικότητος. Και ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας και ό κόσμος γνωρίζει εκείνους οι όποιοι άγωνίσθησαν. Άλλοι άγωνίσθησαν περισσότερο, άλλων μπορεί νά μήν ήταν τόσοσν έμφανής ό άγώνας των αλλά άς μή όμιλώμεν περί συναισθηματομοϋ και αισθημάτων και άγώνων, διότι ύπάρχουν πολλοί άνθρωποι, και δέν ανήκουν μόνον σ' ένα Κόμμα, αύτοϊ οι όποιοι ήγωνίσθησαν.

"Όσον άφορα δέ τήν φράσιν τήν όποίαν έδιάβασα, έπαναλαμβάνω "verbatim" αύτά τά όποια άνέφερα τήν προηγούμενη φοράν και δέν ύπήρξε καμμία άλλοίωσις, όπως άνέφερεν ό έντιμος κύριος συνάδελφος.

«Άναφορικώς με τήν κριτικήν του έντιμου συναδέλφου κ. Χατζηδημητρίου, ή έν λόγω κριτική έχει κάποιαν δόσιν ύπερβολής και έκπροσωπεϊ τάς συνήθεις θέσεις τής Ε.Δ.Ε.Κ., είναι όμως μονόπλευρος και δέν ανταποκρίνεται εις τήν πραγματικότητα και τήν πραγματικήν συμβολήν του Ρ.Ι.Κ. εις τήν πολιτικήν κατάστασιν του τόπου».

Και έρωτώ άν αύτή ή φράσις μπορούσε νά δημιουργήση τέτοιαν αντίδρασιν από τόν έντιμον συνάδελφον κ. Λυσσαρίδην! Ήταν τόσοσν τολμηρόν νά πώ «κάποιαν δόσιν ύπερβολής» διά νά δημιουργηθή αύτή ή αντίδρασις, νά άκούσωμεν περί τραγικών παιδρών και παιδρών τραγικών, νά άκούσωμεν όλην αύτήν τήν ρητορείαν περί των άγώνων τής Ε.Δ.Ε.Κ. επειδή άνέφερα τήν «κάποιαν δόσιν ύπερβολής»; Είναι πραγματικά τραγικόν και λυπηρόν νά μή μπορούμεν νά άνεχθώμεν έστω και μίαν μικράν κριτικήν πλέον σ' αύτόν τόν τόπον. Είναι πραγματικά λυπηρόν νά στιγματίζωμεν εκείνους οι όποιοι τολμοϋν νά αναφέρουν τήν φράσιν «κάποιαν δόσιν ύπερβολής». Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε, άγαπητοϊ συνάδελφοι. Έχω παρακολουθήσει με προσοχή τές διάφορες άπόψεις και έποικοδομητικές εισηγήσεις των συναδέλφων μου που μίλησαν πάνω στην έκθεση Ρ.Ι.Κ. και είμαι σίγουρος πως άφου μελετηθούν από τούς άρμοδίους θα μπορέσουν νά τούς βοηθήσουν σέ μιá επανεκτίμηση τής δουλειάς τους.

Θά ήθελα, όμως, πριν προχωρήσω νά κάμω μίαν παρένθεση προς άποφυγήν λανθασμένων έντυπώσεων. Θά αναφερθώ σέ σκέψεις τές όποιες είχα έτοιμάσει πριν λεχθούν τά τελευταία έντός του Σώματος και στην εξέλιξη θα αναφερθώ και σέ αύτά, θέλω δέ νά τονίσω ότι επειδή ό κύριος Λυσσαρίδης ένωρίτερον ήθέλησε νά θεωρήσει ότι ό κύριος Γαλανός μιλούσε έκ μέρους του Κόμματος, δέν πιστεύω ότι ύπήρχε θέμα του ποιός θα μιλήσει.

Οίσοσδήποτε συνάδελφος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράσει τὰς ἀπόψεις του καὶ δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι ἐκπρόσωπος τοῦ Κόμματος γιὰ νὰ ἐκφράσει τὰς ἀπόψεις του. Ἄν ἡ θέση γινόταν ἰσχυρότερη μὲ τὸ νὰ θεωρηθεῖ ὅτι ὁ κ. Γαλανὸς ἐξέφραζεν ἀπόψεις τοῦ Κόμματος αὐτὸ εἶναι κάτι ἄλλο.

Δὲν θέλω νὰ ἀπασχολήσω τὸ Σῶμα ἐξ αἰτίας σοβαρῶν διαφωνιῶν μὲ θέσεις πού ἔχουν ληφθεῖ καὶ ἀπόψεις πού ἔχουν ἐκφρασθεῖ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὀμάδας μας διότι δὲν ἔχω διαφωνίες.

Θέλω ὅμως νὰ ἐκφράσω μερικές σκέψεις πάνω σὲ τρία σημεῖα :

1. Τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἴδρυμα σὰν ὄργανισμὸς ἔχει ἀσφαλῶς τὸν σκοπὸ του καὶ τὸν προορισμὸ του. Ὅμως ἓνα ἀπὸ τὰ βασικὰ στοιχεῖα πού συντελοῦν στὴν ἐπιτυχία τῶν σκοπῶν του εἶναι τὰ μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτει, καὶ ἡ ἀξιολόγησις τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Ρ.Ι.Κ. ὅπως καὶ οἰσοσδήποτε ὄργανισμοῦ γίνεται μὲ μιὰ ἐκτίμησις, τοῦ ἂν ἐγίνε ἡ καλύτερη χρῆσις καὶ ἀξιοποίησις τῶν περιορισμένων μέσων γιὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Ρ.Ι.Κ., ἐνὸς ὄργανισμοῦ πού βασίζεται στὴν πνευματικὴ δημιουργία, πρέπει νὰ ἐκτιμηθεῖ, πλὴν τῶν ἄλλων, καὶ μὲ τὸ ἂν κατάφερε νὰ ἀξιοποιήσῃ πλήρως τὸ πνευματικὸ ὑλικὸ τὸ ὁποῖο ἔχει ὁ τόπος μας ἢ ἂν ὑπῆρξε προνομιακὴ ἐξέδρα μερικῶν καὶ ἀποκλεισμὸς ἄλλων.

Θὰ πρέπει παράλληλα νὰ ἐξετασθεῖ κατὰ πόσον ἀξιοποιώντας τις πνευματικὲς δυνατότητες πού ὑπάρχουν στὸν τόπο, ὑπῆρξε ταυτόχρονα καὶ ἓνας παράγων ἀνθήσεως τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἀνοίγοντας νέους καὶ ἐλεύθερους ὀρίζοντες.

Δεδομένου ὅτι γίνεται χρῆσις πνευματικῶν ἀνθρώπων θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσουμε κατὰ πόσον ἐδημιούργησε τὸ κλίμα ἐλεύθερης δημιουργίας καὶ ἐκφράσεως ἢ κατὰ πόσον ἐστεγανοποίησε τὴ δημιουργικὴ σκέψιν.

Ἡ ἀπάντησις στὰ πιὸ πάνω ἐρωτήματα, πιστεύω θὰ εἶναι χρῆσιμη γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἀξιολογήσουμε τὴν προσφορὰ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρυματος. Ὅμως οἱ ἀπαντήσεις δὲν θγαίνουν οὔτε ἀπὸ τὴν ἐκθεσὴ τῆς Ἐπιτροπῆς οὔτε ἀπὸ τὴν ἐκθεσὴ τοῦ Ρ.Ι.Κ. Δὲν εἰσηγοῦμαι ὅτι γνωρίζω τις ἀπαντήσεις ἀλλὰ πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσουν καὶ κυρίως νὰ ἀπασχολήσουν τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον τοῦ Ρ.Ι.Κ.

2. Μιὰ ἄλλη πτυχὴ εἶναι ἡ οἰκονομικὴ. Οὐδέποτε ὑπῆρχαν ἀρκετὰ οἰκονομικὰ μέσα εἰς οἰσοσδήποτε ὄργανισμὸν καὶ ἀσφαλῶς οὔτε καὶ στὸ Ρ.Ι.Κ.

Κύριος πόρος εἶναι ἡ Κυβερνητικὴ ἀρωγὴ καὶ τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὰς διαφημίσεις. Ἐγίνε κάποια ἀναφορὰ στὶς διαφημίσεις. Τίθεται τὸ ἐρώτημα ἂν πρέπει νὰ διαφημίζονται ἀπὸ τὴν τηλεόρασις τροφὲς διαίτης ἢ πολυτελεῖ ἐστιατόρια ὅταν ὑπάρχουν πολλοὶ πού πεινοῦν καὶ πάρα πολλοὶ πού ζοῦν σὲ ἀντίσκηνα. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ὑποτιμήσῃ τὴν πρόκλησις πού γίνεται μὲ αὐτὰς τις διαφημίσεις καὶ τὴν ἀντίδρασις πού προκαλοῦν. Ὅμως τελικὰ οἱ διαφημίσεις αὐτὲς πληρώνονται ἀπ' αὐτοὺς πού ἀγοράζουν τὰ προϊόντα πού διαφημίζονται καὶ αὐτοὶ εἶναι ὅσοι ἔχουν τὰ οἰκονομικὰ μέσα καὶ ὄχι οἱ φτωχοὶ. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ Ρ.Ι.Κ. μπορεῖ νὰ προσφέρει προγράμματα πρὸς τὸ λαὸ μὲ σχετικὰ μικρὴν χρονηγία ἐπὶ τὸ κράτος. Εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος ἐπαρκής; Ἴσως ὄχι, ἴσως ὅμως καὶ ναὶ ἂν σκεφθεῖ κανεὶς ὅτι ἡ κίνηση τῶν προϊόντων εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεσις γιὰ τὴν ἐπαναδραστηριοποίηση. Καὶ ἴσως μάλιστα στὴ σκέψιν γιὰ τὴν ἐξεύρεσις ἐπιπροσθέτων πόρων, ἴσως, νὰ ἀπασχολήσῃ τὸ Ρ.Ι.Κ. ἡ ἀναθεώρησις τῶν δικαιωμάτων γιὰ τὰς διαφημίσεις. Κι' ἂν ὅμως ἓνας θὰ συμφωνοῦσε μὲ τις διαφημίσεις γενικὰ, ἐν τούτοις ἀσφαλῶς διαφωνοῦμε μὲ τὴν διαφήμισιν τῶν τσιγάρων ὅταν εἰς πολλὰς χώρες ἔχει σταματήσῃ γιὰ τὴν προστασία τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ.

Πέραν ὅμως αὐτοῦ, ἔχει τὸ Ρ.Ι.Κ. κάμει καλὴν οἰκονομικὴ διαχείρησις ἢ ὄχι; Μᾶς ἔχει προσφέρει τὸ καλύτερο πού μποροῦσε μὲ τὰ περιορισμένα

οικονομικά δεδομένα; Έχει για παράδειγμα αξιοποιήσει πλήρως τούς παραγωγούς προγραμμάτων ή μήπως έχει και παραγωγούς ενώ ή εργασία παράγεται από συνεργάτες; Μπορούμε να πούμε ότι είμαστε ικανοποιημένοι για την οικονομική διαχείριση του Ρ.Ι.Κ.;

Δυστυχώς ούτε σ' αυτό το ερώτημα δεν μπορούμε να δώσουμε απάντηση γιατί δεν βρίσκουμε τις απαντήσεις στα έγγραφα τα όποια έχομε μπροστά μας. Κι' αν δεν μπορούμε να εκφράσουμε παρατηρήσεις πάνω στην καλή ή κακή οικονομική διαχείριση πώς μπορούμε να πούμε ότι ή Κυβέρνηση πρέπει να δώσει λιγώτερα ή περισσότερα;

"Ήδη καταθέσαμε πρόταση νόμου που να υποχρεώνει το "Ίδρυμα να καταθέτει τούς λογαριασμούς του και στη Βουλή και έτσι θά μπορεί αυτή ή Βουλή, με στοιχεία πλέον, να εκφέρει κρίσεις και απόψεις για την οικονομική διαχείριση. Έκείνο όμως που πρέπει να τονισθεί είναι πώς πολιτική μας δεν πρέπει να είναι να διαθέσουμε όλα τα απαιτούμενα οικονομικά έξοδα για να κάμουμε το καλύτερο ραδιόφωνο και τηλεόραση.

Ποτέ δεν πρέπει να μās διαφεύγει το γεγονός ότι υπάρχει στον τόπο μεγάλη οικονομική κρίση, σαν συνέπεια της Τουρκικής εισβολής και κατοχής και επομένως ή Κυβέρνηση θά πρέπει να θέσει προτεραιότητα στο πώς θά διατεθούν τα περιορισμένα οικονομικά μέσα. "Αρα ή προσοχή όλων θά πρέπει να στραφεί στο πώς θά δημιουργήσουμε το καλύτερο στα πλαίσια των πολύ περιορισμένων πόρων. Είναι εύκολο να εισηγούμεθα στον Υπουργό Οικονομικών να δώσει πιό πολλά αλλά είμεθα σε θέση να πούμε και πού θά δώσει λιγώτερα;

3. Το τρίτο σημείο που θέλω να παρατηρήσω είναι εις ό,τι αφορά το ρόλο του Ρ.Ι.Κ. στη διατήρηση της αγωνιστικότητας του λαού μας.

Κι' αυτοί που κάποτε μās ειρωνευόντουσαν βλέπουν σήμερα πώς ό μακροχρόνιος αγώνας, λόγω της αδιαλλαξίας των Τούρκων, μās επιβάλλεται σαν ή μόνη έκλογή.

Μιλούμε, λοιπόν, όλοι, άσχετως κομματικής τοποθέτησης, για έθνική επίβωση και μακροχρόνιο αγώνα. Μήπως όμως προγραμματίζομε σαν να προχωρούμε σε μακροχρόνιο αγώνα; Μήπως προετοιμάζομε τις διάφορες κυβερνητικές υπηρεσίες μας σαν να προχωρούμε σε μακροχρόνιο αγώνα;

Δυστυχώς ή απάντηση αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, θά είναι ένα δυστυχώς ΟΧΙ. Μιλούμε μέν για μακροχρόνιο, εν τούτοις τίποτε δεν άλλαξε από τον τρόπο που αντιμετωπίζομε τα προβλήματά μας. Πέραν των ειδικών οικονομικών προγραμμάτων τα όποια τα Υπουργεία Οικονομικών και Έμπορίου κατήρτισαν για την οικονομική επαναδραστηριοποίηση, δεν ξέρω να έχει αλλάξει ή προσέγγιση ή ό ρυθμός προσέγγισης των προβλημάτων μας. Ασφαλώς έγινε μιá θαυμασία δουλειά από διάφορα Υπουργεία και κατ' έσοχην από το Υπουργείο Έργασίας για την άμεση αντιμετώπιση των τεραστίων προβλημάτων τα όποια ή εισβολή έδημιούργησε. Αύτη μας ή έπιτυχία μās κράτησε μέχρι σήμερα για να είμαστε σε θέση να μιλούμε για μακροχρόνιο. Ή έπιτυχία όμως του παρελθόντος δεν είναι αρκετή. Χρειάζεται νέα προσέγγιση από όλους. Κι' αυτό δεν αφορά μόνο την Κυβέρνηση αλλά και τον λαό στο σύνολο.

Ή κάποια οικονομική μας έπιτυχία, ή κάποια βελτίωση των συνθηκών ζωής, δυνατόν να μās παραπλανήσουν και να μās κάμουν να ξεχάσουμε ποιός είναι ό σκοπός μας, ποιός είναι ό αγώνας μας. Ύπάρχει κίνδυνος να συνηθίσουμε την προσφυγιά και την κατοχή. Ύπάρχει κίνδυνος, αν σαν άτομα εϋημερούμε, να μās ένοχλει γιατί κάποιοι άλλοι δεν έθελον να ξεχάσουν τα σπίτια τους και τον τόπο τους που σήμερα βρίσκεται κάτω από Τουρκική κατοχή. Ύπάρχει κίνδυνος οί έπιτυχίες στον οικονομικό τομέα

να μᾶς τυφλώσουν στο να δοῦμε ὅτι ἄσχετα με τές τωρινές ἐπιτυχίες, γιά τές ὁποῖες ἀσφαλῶς πρέπει να εἶμαστε ὑπερήφανοι, τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα δὲν λύεται ἐπειδὴ θὰ τὸ ξεχάσουμε. Ὁ κίνδυνος μονιμοποίησης τῶν ἀποτελεσμάτων μιᾶς εἰσβολῆς καὶ ἴσως μιᾶς μελλοντικῆς κατάληψης ὀλόκληρης τῆς Κύπρου, πρέπει να βρισκεται πάντα προστὰ στὰ μάτια μας. Νὰ θυμούμαστε πῶς πρέπει να βελτιώσουμε τίς συνθήκες ζωῆς ὄλων, ὅτι πρέπει οικονομικὰ να ὀρθοποδήσουμε καὶ ὅλα αὐτὰ γιά να μπορέσουμε να ἀγωνισθοῦμε γιά τὴν ἐπιβίωση αὐτοῦ τοῦ τόπου. Καὶ ἐπιβίωση σημαίνει λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος με τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν. Δὲν πρέπει λοιπὸν να ξεχάσουμε, κί ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι καὶ ὁ σοβαρὸς ρόλος τοῦ Ρ.Ι.Κ. Νὰ καλλιεργῆσει τὴν μνήμη ὄλων μας, να ἐνδυναμώσει τὴν ἀγωνιστικὴτητα τοῦ λαοῦ μας, να καλλιεργῆσει τὴν ψυχικὴ ἐνότητα τοῦ λαοῦ μας γύρω ἀπὸ τὸν ἐθνικὸ σκοπὸ καὶ τὸν Ἠγέτη του. Ὑπάρχει αὐτὸ τὸ πνεῦμα στὰ προγράμματα τοῦ Ρ.Ι.Κ.;

Ὑπάρχει αὐτὸς ὁ παλμὸς στοὺς δημιουργοὺς ποὺ ἐργάζονται στο Ρ.Ι.Κ. ; Ἄν ὄχι θὰ πρέπει να ἀποτελέσει τὸν πρῶτο καὶ κύριο σκοπὸ τῶν ὑπευθύνων. Ἄν ὑπάρχει καὶ μπορεῖ ἓνας να φέρει στο νοῦ του διάφορα τέτοια προγράμματα ποὺ ὑπάρχουν ἤδη, τότε θὰ πρέπει να ἐνδυναμωθεῖ στὸν ὑπέρτατο βαθμὸ.

Θέλω να ἀναφερθῶ καὶ στές παρατηρήσεις τοῦ συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη γιά τὸ Συμβούλιον τοῦ Ρ.Ι.Κ. Συμφωνοῦμε ὅτι δὲν μᾶς χρειάζονται οἱ ἀδιάφοροι, αὐτοὶ ποὺ μένουν ξένοι στο δρᾶμα τοῦ λαοῦ, αὐτοὶ ποὺ ἐμεινὰν ἀσυγκίνητοι στὴ μεγάλη τραγωδία τῆς Κύπρου καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει να ἀναμένουμε τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου να εἶναι ἀπολίτικα πρόσωπα. Ὅμως διαφωνοῦμε ὅτι τὰ πρόσωπα ποὺ βρίσκονται στο Συμβούλιο θὰ πρέπει να βρίσκονται ἐκεῖ λόγω τῶν πολιτικῶν τους θέσεων. Τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα διορίζονται ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο στο Συμβούλιο τοῦ Ρ.Ι.Κ. πρέπει να διακρίνονται ὄχι γιά τὴν πολιτικὴ τους δράση κυρίως ἀλλὰ γιά τές ἰκανότητές τους να μποροῦν να διαχειρισθοῦν τὰ τοῦ Ρ.Ι.Κ. με τρόπο ἰκανὸ γιά να ἐπιτευχθοῦν οἱ στόχοι καὶ οἱ σκοποὶ τοῦ Ρ.Ι.Κ. Καὶ ἀσφαλῶς σήμερα κύριος σκοπὸς πρέπει να εἶναι, ὅπως ἀνέφερα καὶ πιὸ πάνω, ἡ διατήρηση ἀγωνιστικοῦ πνεύματος στο λαὸ γιά να ἐργαστεῖ γιά τὴν ἐθνικὴ του ἐπιβίωση καὶ ταυτόχρονα να τὸν πληροφορῆ ὑπεύθυνα. Ἐπομένως πρέπει ἀσφαλῆστα να εἶναι πρόσωπα ποὺ διακρίνονται γιά τὴν φιλοπατρία τους, τὴν ἀγωνιστικότητά τους καὶ τὴν ἰκανότητά τους ἀλλὰ διαφωνοῦμε με τὴν μετατροπὴ τοῦ Ρ.Ι.Κ. σὲ πολιτικὸ ἢ κομματικὸ Σῶμα.

Θέλω ἐπίσης να ἀναφερθῶ καὶ σὲ παρατηρήσεις τοῦ κ. Λυσσαρίδη γιά τὸν συνάδελφό μου κ. Γαλανό.

Κατ' ἀρχὴν ὁ κ. Γαλανὸς στὴν προηγούμενη συνεδρίαση τοῦ Σώματος μίλησε περὶ ἀκραίων θέσεων τῆς Ε.Δ.Ε.Κ., ἀναφερόμενος στὴν εἰσήγηση γιά να γίνῃ τὸ Συμβούλιο τοῦ Ρ.Ι.Κ. Συμβούλιο πολιτικῶν προσώπων. Εἶναι ἐκτίμησις τοῦ κ. Γαλανοῦ ὅτι αὐτὴ ἡ εἰσήγηση δὲν τὸν βρίσκει σύμφωνο καὶ θεωρεῖ αὐτὴ τὴ θέση ὡς ἀκραία.

Αὐτὸ ὅμως δὲν πρέπει να ἀποτελεῖ ὕβριν οὐδενός. Μήπως ὁ κ. Γαλανὸς ἔχει λιγώτερα δικαιώματα να ἐκφράσει τές ἀπόψεις του ἐπειδὴ εἶναι νέος στὴν πολιτικὴ; Ἀποκλείεται ὁ κύριος Λυσσαρίδης ὁ ὁποῖος ἔχει ἰδιαιτέρη ἀγάπη πρὸς τὴ νεολαία να εἰσηγεῖται πῶς οἱ κρίσεις πρέπει να ἔχουν σχέση με τὴν ἡλικία τοῦ κρίνοντος. Ὁ κ. Γαλανὸς εἶχε κάθε δικαίωμα να πει τές ἀπόψεις του ἐλεύθερα καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἀνήκει σὲ ὅλους ἀνεξάρτητα ἀπὸ ἡλικία.

Ἐχει γίνῃ ἀναφορὰ στο θέμα Μακαρίου καὶ θὰ ἤθελα να τονίσω πῶς δὲν νομίζω ὅτι κανεὶς μπορεῖ καὶ θὰ πρέπει να μονοπωλεῖ τὸν Μακάριο. Οὔτε εἶναι σὲ μᾶς να ἐκφράσουμε τές θέσεις ἄλλων κομμάτων. Ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε τὸν Μακάριο καὶ στὴν ἐθνικὴ του πολιτικὴ καὶ στὴν οικονομικὴ

του πολιτική και στην κοινωνική του πολιτική. Δεν ξέρω κανένα σ' αυτή την αίθουσα που δεν υποστήριξε και δεν υποστηρίζει την εθνική πολιτική του Μακαρίου. Γιατί, εν πάση περιπτώσει, στο λαό πήγαμε και ζητήσαμε την ψήφο του με βάση την εθνική πολιτική του Μακαρίου και την ένδυνάμωση του Μακαρίου στο έργο του. Και πιστεύω ότι ούδεις στην αίθουσα αυτή έχει διάθεση να αποστεί από τη θέση αυτή.

Σάν κόμματα πέραν της εθνικής θέσης δυνατόν να έχουμε διαφορετικές θέσεις επί θεμάτων κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Έμεις σάν κόμμα ταυτιζόμεθα με την πολιτική Μακαρίου και στους τομείς αυτούς. Δυνατόν άλλα κόμματα να μην ταυτίζονται λόγω της φύσης των κομμάτων και των θέσεων τους και πιστεύω ότι ούδεις ήθελσε και ούδεις αναμένει να γίνει η Βουλή οδοστρότης. Το κάθε κόμμα έχει κάθε δικαίωμα και έχει καθήκον προς τους ψηφοφόρους και τα μέλη του να διατηρήσει τές θέσεις του και τές αρχές του πάνω στές όποιες ως κόμμα υπάρχει. Και οι διαχωριστικές γραμμές πιστεύω ότι υπάρχουν και βρίσκονται ακριβώς επί των θέσεων μας, επί της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής.

Έχουν εκφρασθεί χαρακτηρισμοί οι όποιοι ίσως να μην έπρεπε να είχαν εκφρασθεί. Πιστεύω ότι από κάποια ευαισθησία σε διάφορες πλευρές, από κάποια παρερμηνεία ίσως του τι ήθελε ο καθένας να πει, έχει μεταφερθεί το θέμα το οποίο συζητούμε σε κάποιο άλλο θέμα. Το θέμα το οποίο έχουμε ενώπιόν μας είναι το θέμα του Ρ.Ι.Κ. Επί του θέματος αυτού δυνατόν να έχουμε διαφορετικές απόψεις. Δεν είναι θέμα σήμερα να μετρήσουμε την αγωνιστικότητα ούδενός και ασφαλέστατα βλέπομε και εκτιμούμε την αγωνιστικότητα όλων. Και έχουμε και γνωρίζομε τους αγώνες του κ. Λυσσαρίδη τους όποιους και εκτιμούμε πλήρως. Έν τούτοις όλες οι αναφορές τές όποιες έκαμεν ο κ. Γαλανός αναφερόντουσαν ειδικά επί του θέματος το όποιον έχουμε σήμερα υπό συζήτηση και υποστήριξε και έχει κάθε δικαίωμα να υποστηρίξει τές θέσεις του για τó θέμα Ρ.Ι.Κ. γενικά και για τó θέμα τής σύστασης του Συμβουλίου ειδικά.

Νομίζω ότι εάν έντοπίσουμε τó θέμα μας και τές διαφορές απόψεων προσφέρουμε όλοι καλύτερη υπηρεσία. Αν ξεφύγουμε από τó σημείο αυτό και θέλομε να έξετάσουμε αυτό τó θέμα έν συναρτήσει με άλλα πράγματα νομίζω ότι δεν γίνεται έποικοδομητικό έργο διότι αναφερόμεθα εις τομείς οι όποιοι είναι ασφαλώς σχετικοί με τή θέση που βρίσκομαστε σ' αυτή τή Βουλή αλλά όχι κατ' ανάγκην με τó ειδικό θέμα τó όποιον συζητούμε.

Νομίζω, λοιπόν, ότι ή αναφορά του κ. Λυσσαρίδη στον κ. Γαλανό, χρησιμοποιώντας ειδικό λεκτικό τó όποιο δεν θά ήθελα να έπαναλάβω, είναι πολύ αυστηρά, πολύ άδικη και τέτοια που δεν νομίζω ότι βοηθούσε στη δημιουργία καλού πνεύματος συζήτησης ένός κάποιου άλλου θέματος τó όποιο έχουμε ενώπιόν μας.

Έν πάση περιπτώσει θά ήθελα να πώ ότι άσχέτως του εάν ό κ. Γαλανός μίλησε έκ μέρους του κόμματός του, ασφαλώς μίλησε έκ μέρους του έαυτού του, και έχει κάθε δικαίωμα να μιλήσει, και από τήν όμιλία του συνάγεται ότι στές θέσεις στές όποιες έξεφράσθησαν οι απόψεις για τó Ρ.Ι.Κ., ιδιαίτερα δέ για τή σύσταση του Συμβουλίου, υπάρχει απόλυτος ταυτότης. Θά ήθελα να πώ ότι σεβόμεθα τήν ύπαρξη όλων των κομμάτων, σεβόμεθα τές θέσεις όλων των κομμάτων, σεβόμεθα τήν αγωνιστικότητα όλων των συναδέλφων, αναμένομε ανάλογο σεβασμό και αναμένομε τó δικαίωμα τó όποιο έχουμε και θά τó διατηρήσουμε να εκφράζομε τές απόψεις μας άνευ πάθους, εξάψεως, διότι πιστεύω ότι ούτε τó ένα ούτε τó άλλο βοηθά στο σκοπό για τόν όποιο προσπαθούμε. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Άμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Λυπούμαι γιατί τὸ θέμα μας ξέφυγε ἀπὸ τὴν κανονικὴν του παρεία καὶ λυπούμαι ιδιαίτερα γιὰ τοὺς διαξιφισμοὺς πού ἀντηλλάγησαν μεταξὺ τῶν συναδέλφων κυρίων Λυσσαρίδη καὶ Γαλανοῦ.

Εἶναι λυπηρὸ γιὰτὶ ἀπὸ ἓνα μικρὸ γεγονός, τὸ ὁποῖο πιθανὸ νὰ παρερμηνεύθη, ἐδόθησαν χαρακτηρισμοὶ οἱ ὁποῖοι πιστεύω ὅτι ἦσαν ἀτυχεῖς καὶ δὲν ἐδικαιολογοῦντο. Ὅπωςδὴποτε ὅμως τίς ἀπόψεις τοῦ Κόμματος μας τίς ἔχει θέσει πολὺ σαφῶς, πολὺ λογικά, ὁ ἐκπρόσωπός μας κ. Μιχαηλίδης καὶ δὲν θὰ ἀναφερθῶ σ' αὐτές. Θὰ ἤθελα μόνο νὰ πῶ ὅτι δὲν πιστεύω ὅτι ὁ κ. Λυσσαρίδης θὰ ἤθελε νὰ ἀναφερθῆ μειωτικὰ τόσο γιὰ τὸν συνάδελφο κ. Γαλανὸν εἴτε γιὰ τὸ Κόμμα μας. Ἄν ὑπῆρχε ὁποιαδήποτε πρόθεση σ' αὐτὸ τὸν τομέα εἶναι καθήκον μας νὰ τίς θεωρήσουμε σὰν ἀπαράδεκτες.

Πασσαπόρτι γιὰ νὰ ἐκλεγοῦμε Βουλευτὲς τὸ πήραμε ἀπὸ τοὺς ἐκλογεῖς οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐξέλεξαν καὶ οἱ ὁποῖοι ἔκριναν ὅτι εἴχαμε ὅλα τὰ προσόντα, ὅλα τὰ φόντα καὶ τὴν ἀγωνιστικότητά νὰ τοὺς ἐκπροσωποῦμε στὴ Βουλή, τὴν ἀγωνιστικὴ Βουλή τῆς Κύπρου.

Γιὰ νὰ ἐπανεέλθω τώρα στὸ θέμα μας σὲ μιά δευτερολογία τὴν ὁποία κρίνω ἀπαραίτητη, θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ἀσφαλῶς βλέπουμε ὅλοι μας καὶ τὰ ἐπιτεύγματα καὶ τὰ ψεγάδια τοῦ Ἰδρύματος. Καὶ πολλὰ μπορεῖ νὰ γίνουν γιὰ νὰ καλυτερεύσουν τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ νὰ γεμίσουν τὰ κενὰ τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν στὸ Ἰδρυμα.

Ἐγὼ στὴν προηγούμενη συνεδρία, κύριοι συνάδελφοι, ἐπειδὴ ἐθεώρησα ὅτι τὸ θέμα σ' αὐτὸ τὸν τομέα εἶχεν ἤδη ἐξαντληθῆ, δὲν καταπιάστηκα καθόλου μ' αὐτὸ τὸ σημείο καὶ καταπιάστηκα μὲ ἓνα—δύο καυτὰ θέματα, καυτὰ κατὰ τὴν γνώμη μου. Ἀναφέρθηκα μεταξὺ ἄλλων στὸ ρόλο τοῦ Ρ.Ι.Κ. γιὰ πλήρη ἐνημέρωση καὶ πληροφόρηση τοῦ λαοῦ στὸν πολιτικὸ τομέα καὶ πιο εἰδικὰ στὸν τομέα τῆς δραστηριότητος καὶ τῶν θέσεων τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ στὴ Βουλή. Τέτοια ἐνημέρωση ἐτόνισα εἶναι ἀπαραίτητη γιὰτὶ ἂν ἴδεν ὑπάρχει δὲν μπορεῖ ὁ λαὸς νὰ ἀσκήνη γνώση, ὀρθὰ καὶ ἀνεπηρέαστα τὰ δημοκρατικὰ του δικαιώματα. Καὶ συνέχισα γιὰ νὰ τονίσω ὅτι δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ. ἀποτελεῖ τὸ πληρέστερο, ὀρθότερο καὶ πιο ἀνεπηρέαστο μέσο πληροφόρησης καὶ ἐπαφῆς τοῦ κοινοῦ μὲ τοὺς Βουλευτὲς του, ιδιαίτερα μὲ τὴν μετάδοση τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἀπὸ Ραδιοφώνου. Καὶ λέμε ὅτι τὸ Ρ.Ι.Κ. εἶναι τὸ πληρέστερο μέσο πληροφόρησης καὶ ἐνημερώσεως γιὰτὶ μεταφέρει στὸ κοινὸ ὅλες τίς ἀπόψεις ὄλων τῶν Βουλευτῶν, ὄλων τῶν κομμάτων συστηματικὰ, γιὰ νὰ μπορῆ τοῦτο νὰ κρίνη καὶ νὰ ἐπικρίνη τοὺς Βουλευτὲς του ἂν εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰ δώση ἔπαινο ἂν τέτοιος ἐπιβάλλεται.

Καὶ πρέπει, ἐτόνισα, ἐμεῖς οἱ Βουλευτὲς ἢ ὠρισμένοι τουλάχιστον πού δὲν τυγχάνουμε δημοσιογραφικῆς εὐνοίας ἢ εὐνοίας ἰδιοκτητῶν ἢ ἀρχισυντακτῶν ἐφημερίδων νὰ εἴμαστε ιδιαίτερα εὐτυχεῖς γιὰ τὴν συνεισφορά τοῦ Ρ.Ι.Κ. σ' αὐτὸ τὸν τομέα, γιὰτὶ πολλές φορές εἶναι καὶ ἡ μόνη πλήρης συνεισφορά. Γιὰ πολλοὺς λόγους πού δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἀναλύσουμε ἢ ἐνημέρωση τοῦ λαοῦ στὸν τομέα αὐτὸ ἀπὸ ἄλλα μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας, τίς ἐφημερίδες εἰδικώτερον, δὲν γίνεται στὸ βαθμὸ πού πρέπει ἀπὸ ὅλες τίς μερίδες τῶν μέσων τούτων, στὴν πληρότητα πού πρέπει, στὴν καθολικότητα πού πρέπει, συστηματικὰ, ὀρθὰ χωρὶς προκατάληψη, χωρὶς κομματικὴ ἢ ἄλλη εὐνοία σὲ πσοστὸ ἀνάλογο τῆς συνεισφορᾶς ἐνὸς ἐκάστου Βουλευτοῦ ἢ ἐκάστης ὁμάδος. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι εὐτυχῆς κανεὶς ὅταν πολλές φορές βασικὲς θέσεις Βουλευτῶν στὴ Βουλή, ἢ ὁμάδος Βουλευτῶν, μεγάλης ἢ μικρῆς, αὐτὸ εἶναι ἄσχετο, ἀγνοοῦνται ἀπὸ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας, παρασιωποῦνται, διαστρεβλώνονται πολλές φορές. Ὁ λαὸς δικαιούται πληρέστερης καὶ πιο ἀκριβοδίκαιης καὶ πιο ἀκομμάτιστης

πληροφορήσεως, χωρίς κανένα παραγοντισμό, για τις θέσεις τῶν αντιπροσώπων του στή Βουλή.

Δέν μπορεί κανείς νά ἰσχυρισθῆ ὅτι ὁ λαός μας σ' ἓνα δημοκρατικό καθεστῶς σάν τὸ δικό μας πληροφορεῖται πλήρως γιά τοὺς Βουλευτές του ὅταν μερίδα τύπου τοῦ δημιουργεῖ ἐμπόδιο, φράγμα στήν πληροφόρηση μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν Βουλευτῶν του ἢ ὠρισμένων πού ὅπως τόνισα δέν τυγχάνουν τῆς πιὸ πάνω εὐνοίας. Ἡ πληροφόρηση δέν εἶναι αὐτὴ πού πρέπει ὅταν μὲ ἐντεχνο ἢ ἄλλο τρόπο καὶ τὰ ὀνόματα ἀκόμα ὠρισμένων Βουλευτῶν καταδικάζονται σὲ ἀφάνεια, δημοσιογραφικὴ ἀδεία, καὶ οὐδεμία ἀναφορά γίνεται σ' αὐτά. Καὶ ἐπεράτωσα τὴν ὀμιλία μου τονίζοντας ὅτι μὲ αὐτὴ τὴν κατάστασιν δέν θὰ ἐκτελούσαμε τὸ καθήκον μας σάν Βουλευτές ἂν δέν πληροφοροῦσαμε γι' αὐτὸ τὸ λαὸ πού μᾶς ἐξέλεξε καὶ τελικὰ ἀπέδωσα δικαίε ἐπαινο στὸ Ρ.Ι.Κ. γιὰ τὴν συνεισφορά του πρὸς κάλυψιν τοῦ κενοῦ πού ὑπάρχει.

Καὶ εἶναι λυπηρό, ἀγαπητοὶ κύριοι συνάδελφοι, καὶ γιὰ νά ἀποδειχθῆ πόσο δικαίω εἶχα καταγγέλλοντας στὸ λαὸ μιὰ ἀρρωστημένη καὶ ἐπικίνδυνη κατάσταση, ὄχι μόνο τὸ τι εἶπα δέν ἔφτασε στὸ λαὸ στὸν ὁποῖο ἀπευθυνόμουν γιὰτὶ αὐτὸ τὸ ἐμπόδιζε τὸ τεῖχος, τὸ φράγμα, τὸ φιλτράρισμα πού ὑψώθηκε πάλι προκλητικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ καὶ δέν κατόρθωσα νά περάσω τὰ φίλτρα τῆς λογοκρισίας καὶ συσκότισης τῶν ἐφημερίδων ἀλλὰ δυστυχῶς παρόμοιο φίλτρο λογοκρισίας στήθηκε καὶ στοὺς Ραδιοθαλάμους τοῦ Ρ.Ι.Κ. καὶ ἔτσι ἡ συσκότιση στὸ θέμα αὐτὸ ἦταν ἀποτελεσματικὴ καὶ πλήρης.

Τὸ πρόβλημα μετὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐμπειρία, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, γίνεται πολὺ σοβαρὸ γιὰ μᾶς γιὰτὶ μετὰξὺ ἄλλων καθάπτεται τοῦ δικαιώματος ἐλεύθερης ἐκφράσεως αὐτῶν τούτων τῶν Βουλευτῶν. Γιατὶ δέν ὑπάρχει ἐλεύθερη ἐκφράση ὅταν αὐτὰ πού ἐκφράζονται ἀπὸ Βουλευτές δέν περνῶν τὸ βραχυκύκλωμα τῆς λογοκρισίας καὶ δέν φτάνουν στὸν προορισμὸ τους. Ἐχῶ πεισθεῖ ἀπόλυτα, κ. Πρόεδρε, ὅτι βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μιὰ πολὺ ἀρρωστημένη κατάσταση γιὰτὶ Βουλευτές πού δέν τυγχάνουν κάποιας εὐνοίας ὑπευθύνων ἐφημερίδων ἢ πού δέν μπαίνουν στὰ καλοῦπια ἢ τίς ὁμάδες πού τοὺς θέλουν νά μποῦν αὐτοὶ οἱ ὑπεύθυνοι τῶν ἐφημερίδων, δέν ἔχουν κανένα μέσο ἐπικοινωνίας μὲ τὸ λαὸ πού τοὺς ἐξέλεξε. Καὶ ὄχι μόνο αὐτὸ ἀλλὰ τίθεται ἐν κινδύνῳ καὶ ἡ πραγματικὴ ἀνεξαρτησία τοῦ Βουλευτοῦ. Γιατὶ ἂν ὁ τύπος ἔχει τὸ δικαίωμα νά φιλτράρῃ τίς θέσεις καὶ ἀπόψεις τῶν Βουλευτῶν καὶ νά τίς προβάλλῃ ἢ ὄχι κατὰ τὸ δοκοῦν, τότε βρισκόμαστε μπροστὰ στὸ περίεργο καὶ ἀπαράδεκτο νά μὴ δίδεται στὸ λαὸ ἡ πραγματικὴ καὶ γνήσια εἰκόνα, θέση καὶ ποιότητα τοῦ Βουλευτοῦ ἀλλὰ αὐτὴ πού θγαίνει ἀπὸ τὸ φιλτράρισμα ἢ τῆς λογοκρισίας τοῦ τύπου ὁ ὁποῖος ἀνεξαρτήτως πολιτικῆς ἢ ἄλλης τοποθέτησης καὶ παραγοντισμοῦ ἔπρεπε νά εἶναι τὸ τεχνικὸ μέσο ἐπικοινωνίας μὲ ἀναφαίρετο βεβαίως δικαίωμα, τὸ δικαίωμα τῆς κριτικῆς. Καὶ ἡ κατάσταση αὐτὴ δέν εἶναι μόνο περίεργη ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνη γιὰτὶ ἂν ἀφεθῆ νά συνεχισθῆ, ἡ ἀνεξαρτησία Βουλευτῶν θὰ τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ γιὰτὶ πρὸ τοῦ φάσματος τῆς ἀνέντιμης πολιτικῆς καὶ τῆς ἀφάνειας, ὁ πειρασμὸς τῆς ἐπιδιώξεως εὐνοίας καὶ παραγοντισμοῦ θὰ εἶναι μεγάλος. Καὶ ἐκεῖ πού ὁ Βουλευτὴς σ' ἓνα Δημοκρατικὸ καθεστῶς σάν τὸ δικό μας πρέπει νά ἐπιδιώξῃ τὴν εὐνοια τοῦ λαοῦ πού τὸν ἐξέλεξε, τὴν εὐνοια πού πηγάζει ἀπὸ τὰ ἔργα του καὶ τίς θέσεις του, θὰ ὑπάρχει κίνδυνος νά μῆ στὸν πειρασμὸ νά ἐπιδιώξῃ ἄλλες εὐνοίες, ἰσχυρῶν ἐφημερίδων π.χ. νά καταντήσῃ ὄργανο παραγοντισμοῦ. Καὶ σὲ τέτοια κατάσταση ποῖος ἐλέγχει, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, καὶ ποῖος ἐλέγχεται; Τὸ πρόβλημα εἶναι πολὺ σοβαρὸ καὶ δέν πρέπει νά τὸ παραβλέψουμε. Καὶ δέν πρέπει τὸ Ρ.Ι.Κ. νά τὸ παραβλέψῃ ἐκ δευτέρου, ἐλπίζω. Τὸ εὐχομαι αὐτὸ καὶ τὸ ἐλπίζω ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπαιτῶ γιὰτὶ μέχρι τὴν ἐπίλυση τοῦ προβλήματος ὁ ρόλος τοῦ Ρ.Ι.Κ. εἶναι πρωταρχικῆς σημασίας καὶ ἄκρως ἀπαραίτητος.

Και τὸ ἀπαιτῶ, κ. Πρόεδρε, γιατί τὴν παρουσία αὐτὴ τὴν ἀπαιτοῦμε ἀπὸ τὸ Ρ.Ι.Κ. ὄχι σὰν χάρη ἀλλὰ σὰν καθῆκον, ὑπέρτατο καθῆκον, πρὸς τὸ λαὸ πού πληρώνει τὰ οικονομικά του βάρη. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας τοῦ κ. Λυσσαριδῆς :

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θάλεγα ὅτι πολλὲς ἀπὸ τὶς ἀπόψεις τὶς ὁποῖες ἐξέφρασεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος, ἐκπρόσωπος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, μὲ εὐρίσκουν σύμφωνον. Ὅμως ἐπηρεε κάποιον ἄλλοῦ νὰ ἀπευθυνθοῦν. Διότι κάποιοι ἄλλοι ἔκαναν τὴν μετάθεσιν τοῦ θέματος. Κάποιοι ἄλλοι ἐζήτησαν μονοπωλιακὰ νὰ μιλήσουν γιὰ ἐκείνους πού ὑπονομεύουν τὸν Μακάριο. Ἐπομένως ἡ μετάθεσις τοῦ θέματος δὲν ἐγένε ἀπὸ μᾶς καθόλου.

Βεβαίως εἶναι δικαίωμα τοῦ καθενὸς νὰ ἔχη ἀπόψεις. Ἄλλὰ εἶναι δικαίωμα καὶ τοῦ καθενὸς ὅταν θίγεται νὰ ἀπαντᾷ. Καὶ δικαίωμα ἐκείνου πού ἔσταν νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναλάβῃ ὅτιδήποτε νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ. Σὲ κανένα δὲν ἀρνηθήκαμε αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Ἄλλὰ ἡ μετάθεσις τοῦ θέματος δὲν ἐγένε ἀπὸ δικῆς μας πλευρᾶς. Ἐγένε ἀπὸ κάποιας ἄλλης πλευρᾶς ἡ ὁποία ἐζήτησε νὰ κατηγορήσῃ ἄλλους ὡς ὑπονομευτὲς τοῦ Μακαρίου καὶ ὡς φασίστες περίπου. Ὅπωςδήποτε θεωρῶ τὸ θέμα ὅτι ἔχει τελειώσει.

Ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς θὰ πρέπει νὰ λύσω μιὰ παρεξήγησι. Ἐμεῖς δὲν εἶπαμε ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχουν κατ' ἀνάγκην κομματικοὶ ἐκπρόσωποι στὸ Συμβούλιον τοῦ Ρ.Ι.Κ. Πολιτικὰ πρόσωπα, δηλ. πρόσωπα μὲ πολιτικὴ ἀντιλήψεις, μὲ πολιτικὴ δραστηριότητα, μὲ δημόσια ζωὴ, ὅπως εἶπα καὶ πρὶν, ὄχι πρόσωπα ἄσχετα μὲ τὸν ἀγῶνα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Ὅχι κατ' ἀνάγκην νὰ προέρχωνται ἀπὸ τὸ α' ἢ τὸ β' κόμμα, ἀλλὰ πρόσωπα τῶν ὁποίων ὑπάρχει πράγματι, ὅπως ἐλέγχη, πατριωτισμὸς, πολιτικὴ διάθεσις, διάθεσις ἐξυπηρετήσεως τῶν κοινῶν, κάποια μορφή αὐτοθυσίας γιὰ νὰ εἶναι κανεὶς εἰς τὰ κοινά. Τέτοια πρόσωπα θὰ ἦσαν πράγματι ἀποδεκτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας τοῦ κ. Παπαϊωάννου :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας τοῦ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ Σῶμα ἀσχολήθηκε σὲ δύο συνεδρίες του μὲ τὴν Ἐκθεσὴ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου. Καὶ κατὰ τὴ συζήτησιν ἐλέγχθησαν πολλὰ. Κατὰ τὴ συζήτησιν ἐγένε μιὰ κριτικὴ ἐκτίμησις τοῦ ἔργου πού διαδραματίζει τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου καὶ στὴ συζήτησιν αὐτὴ ἐχρησιμοποιήθησαν πλείστα ὅσα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν μεροληψία εἰς ὠρισμένους τομεῖς ἀπὸ μέρους τοῦ Ρ.Ι.Κ. Ἐλέγχθησαν ἀπόψεις οἱ ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν ἀπὸ μέρους τῶν ἰθυνόντων τοῦ Ρ.Ι.Κ. Νομίζω ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ συζήτησις δὲν πρέπει νὰ παραμείνῃ σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα.

Ἐπρόσθετα ἐπίσης ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συζήτησεως οὐδεὶς ὑπεύθυνος τοῦ Ρ.Ι.Κ. βρισκόταν σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴ συζήτησιν. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Ἐκθεσὴ τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς μαζί μὲ τὰ πρακτικὰ τῆς συζήτησεως ἐπὶ τοῦ θέματος ἐτοιμασθοῦν καὶ δοθοῦν ἀπὸ ἀρμόδιο Σῶμα τῆς Κυβερνήσεως πού ἐλέγχει τὸ Ρ.Ι.Κ., ἐὰν ὑπάρχει πραγματικὰ τέτοιο Σῶμα, διότι ἐγὼ θέλω νὰ ἀμφιβάλλω κατὰ πόσο ὑπάρχει τέτοιο Σῶμα καὶ εἶναι ἐδῶ πού τὸ δικό μας τὸ Σῶμα θὰ πρέπει καὶ πάλιν νὰ διαδραματίσῃ τὸ ρόλο του, δηλ. μὲ νομοθέτημα νὰ θέσῃ ὑπὸ τὸν ἐλεγχὸ του, ὅπως προτίθεται νὰ θέσῃ καὶ ἄλλες Ἀρχές, καὶ

τὸ Ρ.Ι.Κ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ σταλοῦν τὰ πρακτικὰ μαζί μὲ τὴν Ἐκθεση τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς στὸ ἀρμόδιο Σῶμα, στὸ Συμβούλιο τοῦ Ρ.Ι.Κ. καὶ στὴν Διεύθυνση τοῦ Ρ.Ι.Κ. διότι νομίζω θὰ ἀποβοῦν πολὺ χρήσιμα ἐὰν θέλουν πραγματικὰ νὰ τὰ συμβουλευθοῦν. Πάντως πρέπει νὰ γνωρίζουν οἱ ἰθύνοντες τοῦ Ρ.Ι.Κ. ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα δὲν πρόκειται νὰ κλείσῃ τὸ στόμα του, ὅτι ἄρχισε ἤδη τὸν ἔλεγχο τοῦ Ρ.Ι.Κ., θὰ τὸν συνεχίσῃ καὶ ὅσα ἔχουν λελθῆ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθοῦν σὰν καθοδήγησις γιὰ τὴν Διεύθυνση τοῦ Ρ.Ι.Κ. θὰ πρέπει ἢ Διεύθυνση νὰ τὰ λάβῃ σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν διότι τὸ Σῶμα ἴσως σὲ ἓνα χρόνο, ἴσως καὶ σὲ συντομώτερο χρονικὸ διάστημα, νὰ προβῆ σὲ νέο ἔλεγχο καὶ πρέπει, ἔχει δικαίωμα καὶ καθήκον, νὰ προβῆ σὲ νέο ἔλεγχο ὡς πρὸς τὸ τί ἔχει γίνει γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ ὅλων αὐτῶν τῶν καλῶν εἰσηγήσεων ποὺ ἔχουν γίνει κατὰ τὴν συζήτησις τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Ρ.Ι.Κ. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Καραμιχάλης.

Λ. ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ κριτικὴ ἐνὸς Ἰδρύματος ἢ ἐνὸς ἔργου συνήθως γίνεται βάσει τῶν σκοπῶν τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰδρύματος ἢ τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Στὴν προκειμένη περίπτωση γιὰ τὸ Ρ.Ι.Κ. εἶχαμε πάρει τὴν Ἐκθεση στὴν ὁποία εἶδαμε τοὺς σκοποὺς τοῦ Ρ.Ι.Κ. καὶ ἐμελετήσαμεν τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς ἕνα-ἕνα καὶ ἐπήραμεν ἀποφάσεις κατὰ πόσον ὠρισμένοι ἀπὸ τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς ἐξετελέσθησαν καλὰ ἢ ἀσχημα. Ἐχει ἐδῶ ἐκφρασθεῖ πληθώρα ἀπόψεων καὶ πράγματι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς σκοποὺς ποὺ ἔθεσε τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα ἔγιναν κατὰ τρόπο θαυμάσιο. Πιθανὸν νὰ ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι δὲν ἐξετελέσθησαν τόσο καλὰ. Ἐπιπλέον τούτων ὅμως ἔχουν ἐκφρασθεῖ ἀπὸ τὰ διάφορα κόμματα καὶ τοὺς διάφορους ὁμιλητὰς ἀπόψεις, δηλ. διὰ συμπληρωματικὸς σκοποὺς γιὰ ἄλλους τρεῖς, τοὺς ὁποῖους τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα δὲν ἔλαβε ὑπ' ὄψιν του. Συμφωνῶ ὅτι ὅσα ἐλέχθησαν ἐδῶ πρέπει νὰ τεθοῦν ἐνώπιον τῆς Διευθύνσεως καὶ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ρ.Ι.Κ. διὰ νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ δῇ πῶς μπορεῖ τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποῖους δὲν ἐξετέλεσε τόσο καλὰ νὰ τοὺς βελτιώσῃ καὶ ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν κενὰ, τὰ κενὰ αὐτὰ νὰ συμπληρωθοῦν. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου μπορεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ σκοπὸ του κατὰ καλύτερο καὶ ἀρτιώτερο τρόπο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐγίνε εἰσήγησις τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδρίας ὡς καὶ ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀποσταλοῦν στὸ Συμβούλιο τοῦ Ρ.Ι.Κ. Ἐπικροτοῦμε καὶ συμφωνοῦμε μὲ τὴν εἰσήγησις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἦταν δίκαιο νὰ ἀναφέρω ὅτι ὑπῆρχεν ἐκπρόσωπος τοῦ Ρ.Ι.Κ. τόσο στὴν προηγούμενη συνεδρία ὅσο καὶ τὴ σημερινὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς. Ἄν δὲν κάνω λάθος ἦταν ὁ ἀναπληρωτὴς Γενικὸς Διευθυντὴς κ. Χατζηϊωσήφ ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε πρὸ ὀλίγης ὥρας τὴ Βουλὴ. Ἄνα-

φέρομαι από σχόλιο του κ. Παπαϊωάννου ότι δεν υπήρχεν εκπρόσωπος του Ρ.Ι.Κ. Έχω δει τον κ. Χατζηϊωσήφ τόσο στην προηγούμενη όσο και στη σημερινή συνεδρία. Εύχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τυπικώς το Υπουργείο Έσωτερικῶν ἐλέγχει τὸ Ρ.Ι.Κ. Γι' αὐτὸ ὅταν μιλοῦμε γιὰ ἀρμόδια ὄργανα εἶναι τὸ Υπουργεῖο Έσωτερικῶν. Μιλῶ γιὰ τὴν ἀποστολὴ τῶν πρακτικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνστάση νὰ ἀποσταλοῦν τὰ πρακτικά τῶν δύο συνεδριῶν τῆς συζήτησης τοῦ θέματος Ρ.Ι.Κ. μαζί μὲ τὴν Έκθεση τῆς Έπιτροπῆς στὸ Συμβούλιο τοῦ Ρ.Ι.Κ. καὶ στὴ Διεύθυνση τοῦ Ρ.Ι.Κ. καθὼς καὶ στὸ ἀρμόδιο Υπουργεῖο στὸ ὁποῖο ὑπάγεται τὸ Ρ.Ι.Κ. :

Έφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις θὰ δοθεῦν ὁδηγίες νὰ πολυγραφηθοῦν καὶ νὰ σταλοῦν τὸ συντομώτερον.

Καὶ ἔτσι κλείει τὸ θέμα τῆς συζήτησης πάνω στὸ Ρ.Ι.Κ.

Ἡ ἐπομένη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὀρίζεται γιὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτη, 14 Ἰουλίου, στίς 4 τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ἡμερησία διάταξη ποὺ θὰ σὰς διαβάσω :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Έρωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Έργασία :

- (1) Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξεις τῶν Μισθῶν) Νόμος τοῦ 1977.
- (2) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος τοῦ 1977.
- (3) Ὁ περὶ Νομιμοποιήσεως Έξωγάμων Τέκνων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.
- (4) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 3) τοῦ 1977.
- (5) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὁργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (6) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὁργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (7) Ὁ περὶ τῆς Ὑπηρεσίας Τηλεπικοινωνιῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (8) Ὁ περὶ Ἀναπτύξεως Ἡλεκτρισμοῦ (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (9) Ὁ περὶ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977.
- (10) Οἱ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Κανονισμοὶ τοῦ 1977.

(11) Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ :

Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

Ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἐτησίᾳ Ἐκθεσις τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1976».

Ὁ κ. Πελεκάνος.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι τὴν ἐπόμενη Πέμπτη θὰ εἶναι οἱ ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν 15ην Ἰουλίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λίγο πιὸ δυνατά, στὸ μικρόφωνο.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Παρασκευὴ ἢ Πέμπτη τὸ ἀπόγευμα; Ἐντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γιάγκου, μήπως θέλει νὰ πῆ τίποτε;

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ὁχι.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Θὰ ἔλεγα νὰ ἐρωτηθοῦν οἱ Βουλευτὲς μήπως θέλει κανεὶς νὰ ἐγγράψῃ θέμα στὸ τελευταῖο κεφάλαιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν ὑποβάλλω τέτοια ἐρώτηση.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναφερθῆ, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ὅτι ἐκτὸς τῆς προσεχοῦς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄκριβῶς μόλις αὐτὸ ἐπρόκειτο νὰ πῶ.

Προτοῦ διακόψω τὴ συνεδρία τὴ σημερινή θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι τὴ συνεδρία τῆς Πέμπτης θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ συνεδρία τῆς Παρασκευῆς ἢ ὁποία γίνεται κατ' ἔτος διὰ νὰ ἐκφράσουν οἱ Κοινοβουλευτικοὶ ἐκπρόσωποι, ὅπως συμβαίνει κάθε χρόνο, τίς ἀπόψεις τους ἐπὶ τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς.

Ἐκφράσω τὴ λήξη τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὁρα λήξεως 8.21 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Βάκης Χρίστος	Παπαδόπουλος Τάσσος
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Γαλανός Ἀλέξης	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παύλου Πατρίκιος
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Πελεκάνος Χρίστος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Ποταμίτης Γιάγκος
Θεοδώρου Δῶρος	Σαββίδης Γεώργιος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Καραμιχάλης Λοῖζος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φάντης Ἀνδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λένας Πάρις	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Λυσσαριδῆς Βάσος	Ἀντιπρόσωποι Ὁρησκευτικῶν
Μαυρονικόλας Νίκος	Ὁμάδων :
Μιχαηλίδης Ἀλέκος	Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Νέμιτσας Τάκης	Κυρίλλης Φέλιξ.
Παναγίδης Κίμων	

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Ποία ἡ δαπάνη διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέων συμπληρωματικῶν κτιρίων κ.λ.π. τοῦ Νοσοκομείου Λάρνακος. Τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως Γυμνασίου εἰς Ξυλοφάγου. Ἡ ὑπὸ χαλάζης καταστροφὴ ἀμπελώνων εἰς Πάφον καὶ ποῖα τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ληφθῆσόμενα μέτρα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων παραγωγῶν. Ἡ ἀνάγκη προσχωρήσεως τῆς Κύπρου εἰς τὴν υἰοθετηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῆς Καταστολῆς καὶ Τιμωρίας τοῦ Ἐγκλήματος τῶν Φυλετικῶν Διακρίσεων).
- (2) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Χατζηδημητρίου, Ντ. Κωνσταντίνου, Ἀλ. Μιχαηλίδης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (3) Ἀνακοίνωσις τοῦ Προεδρεύοντος τοῦ Σώματος περὶ ἀποσύρσεως ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1977».
- (4) Ἀνακοίνωσις τοῦ Προεδρεύοντος ὅτι «οἱ περὶ Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοί) Κανονισμοὶ ἀπεσύρθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας πρὸς τροποποίησιν καὶ ἐπανακατάθεσιν ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς.
- (5) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Πειθαρχικῶν (Τροποποιητικῶν) Κανονισμῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρυρᾶς τοῦ 1977 καὶ ἀπόρριψις αὐτῶν.
- (6) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τουριστικαὶ Κατασκηνώσεις) Κανονισμῶν τοῦ 1977, ἡ ἐπ' αὐτῶν ἀγόρευσις τοῦ κ. Ἀλ. Γαλανοῦ καὶ ἐγκρίσις αὐτῶν.

- (7) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
- (8) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν καὶ συζητήσεις (Α. Φάντης, Β. Λυσσαρίδης, Δ. Θεοδώρου, Ἄλ. Γαλανός, Ἄλ. Μιχαηλίδης, Στ. Ἀμπίζας, Ε. Παπαϊωάννου, Λ. Καραμιχάλης) ἐπὶ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἐτησίᾳ Ἐκθεσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1975».

Τιμὴ 50 Μίλις

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφεῖῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΙΟΥΛΙΟΥ, 1977

(Ὅρα ἐνάρξεως 4.55 μ.μ.)

(Ἄρ. 41)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ πρῶτο θέμα εἶναι Ἑρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσῃ τὰς Ἀπαντήσεις ποὺ δοθήκανε σὲ Ἑρωτήσεις ποὺ ἔχουν ὑποβληθεῖ προηγουμένως μαζί με τὰς Ἑρωτήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην Ἰουνίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Ἰουνίου, 1977.

«Σύμφωνα με ἔγκυρες πληροφορίες ποὺ δημοσιεύτηκαν καὶ στὸν τύπο ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ὀμόσπονδης Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας κ. Πάγκερστερτ, καταχρώμενος τὴν ἀνοχή τῶν ἀρχῶν συμπεριφέρεται κατὰ τρόπον ποὺ παραβαίνει καὶ καταπατεῖ τὰ διπλωματικά θέσμιμα, φθάνοντας μάλιστα μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐκφράζεται με ἀπρέπεια γιὰ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται ὁ Ἐπιτεταγὸς Ἐξωτερικῶν νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ποιά μέτρα παίρνει ἢ προτίθεται νὰ λάβῃ γιὰ νὰ ἀνακληθῇ ὁ ἐν λόγω Πρεσβευτὴς καὶ νὰ τεθῇ τέρμα στὴν προκλητικὴ καὶ ἀήθη ἐπέμβαση του στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Κύπρου.»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ἰουλίου, 1977, τοῦ Ἐπιτεταγοῦ Ἐξωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Ἰουνίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Εἰς ἀπάντησιν ἐρωτήσεως τοῦ ἀξιοτίμου μέλους τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου σχετικῶς με τὴν συμπεριφορὰν τοῦ ἐν Λευκωσίᾳ Πρέσβεως τῆς Ὀμοσπόνδου Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, τὸ Ἐπιτεταγεῖον

Ἐξωτερικῶν ἔχει τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ὅτι ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις δὲν ἔχει λόγους διὰ παράπονα ἢ διαμαρτυρίας διὰ τὴν στάσιν τοῦ ἐν λόγω Πρέσβεως ἐναντι τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου καὶ γενικῶς διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ τηρουμένην στάσιν ὡς Πρέσβεως. Αἱ προκληθεῖσαι ἀντιδράσεις εἰς ὠρισμένας δηλώσεις τοῦ Πρέσβεως νομίζομεν ὅτι ὀφείλονται μᾶλλον εἰς παρεξηγήσεις, καὶ δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἐπέμβσεις εἰς τὰ ἔσωτερικὰ θέματα τῆς Κύπρου.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Ἰουλίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην Ἰουλίου, 1977.

«Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ Βουλὴ ὕστερα ἀπὸ τὴ συζήτηση τοῦ θέματος, «Ἡ ἐν ψυχρῷ ἐκτέλεσις τοῦ Κώστα Μισιαούλη», παρέπεμψε τὸ ὄλο θέμα στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν γιὰ παρακολούθησιν. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἀσχολήθηκε σὲ εἰδικὴ συνεδρίασὴ τῆς στίς 25 τοῦ περασμένου Μαΐου μ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἀποφάσισε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους νὰ θέσουν ὑπ' ὄψιν τῆς τὸ σχετικὸ φάκελο.

Σύμφωνα μὲ πληροφορίες πού ἔχουμε ὑπ' ὄψιν μας, ὁ φάκελλος αὐτῆς τῆς ὑπόθεσης βρίσκεται ἀπὸ ἀρκετὰς ἐβδομάδες μπροστὰ στὸν Ἐπουργὸ Ἐσωτερικῶν, ἀλλὰ ὡς σήμερα δὲν ἔχει τεθῆ στὴ διάθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τὰ πιὸ πάνω, ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ἐπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα:—

- (α) Ποιοὶ εἶναι οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν τέθηκε ὡς σήμερα ὑπ' ὄψιν τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ φάκελλος τῆς ἐν ψυχρῷ ἐκτέλεσης τοῦ Κώστα Μισιαούλη,
- (β) κατὰ πόσο τὸ ἀρμόδιο Ἐπουργεῖο προτίθεται νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτὸ τὸ φάκελλο καί,
- (γ) σὲ περίπτωσιν πού δὲν προτίθεται νὰ πράξῃ τοῦτο, γιὰ ποιους λόγους ἔχει καταλήξῃ σ' αὐτὴ τὴν ἀπόφασιν».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ἰουλίου, 1977, τοῦ Ἐπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 6ην Ἰουλίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Ἀνδρέα Φάντη.

«Οἱ φάκελλοι ποινικῶν ὑποθέσεων εἶναι ἀπόρρητα κρατικὰ ἐγγραφα τὰ ὁποῖα δὲν προορίζονται διὰ γενικωτέραν κοινοποίησιν ἢ δὲ Κυβέρνησις δὲν προτίθεται νὰ θέτῃ αὐτοὺς εἰς τὴν διάθεσιν μὴ ἐξουσιοδοτημένων ὑπὸ τοῦ νόμου προσώπων ἢ ὀργάνων.

Ἡ μόνη ἐξαίρεσις ἢ ὁποῖα ἐγένετο μέχρι σήμερον ἦτο ἡ περίπτωσις τῆς δολοφονίας τοῦ Δῶρου Λοῖζου καὶ τῆς ἀποπείρας κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Δρος Λυσσαρίδη. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, ὁ φάκελλος ἐτέθη κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς διότι τὸ ἀδίκημα ἐστρέφετο κατὰ Ἀρχηγοῦ κόμματος καὶ μέλους τῆς Βουλῆς.»

Ἄξ. κ. Πρόεδρε, ἢ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων—Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπειδὴ ὑπάρχουν Νομοσχέδια γιὰ κατάθεσιν καὶ ἐπειδὴ μερικὰ ἀπ' αὐτὰ πιθανὸν νὰ κηρυχθοῦν ὡς ἐπείγοντα, ἐρωτῶ ἐὰν ἡ Βουλὴ ἔχει ἔνστασιν νὰ πάρουμε ἀμέσως τὸ Κεφάλαιο Γ πρῶτα καὶ ὕστερα τὸ Κεφάλαιο Β. Ἐπὶ ὑπάρχει καμμία ἔνστασις ;

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαβάσῃ, τὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα κατατίθενται στὴ Βουλὴ σήμερα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί τῆς Συμβάσεως περί τοῦ Διεθνοῦς Ναυτιλιακοῦ Ὄργανισμοῦ (Τροποποιήσεις) (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καί Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στήν Ἐπιτροπή Συγκοινωνιῶν καί Ἔργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περί Πετρελαιοειδῶν (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί τοῦ 1977. Ἐστάλησαν ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται στήν Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Προξενικῆς Συμβάσεως τοῦ 1976 μεταξύ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καί τῆς Κυβερνήσεως τῆς Γερμανικῆς Λαοκρατικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στήν Ἐπιτροπή Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Ὁργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τò Νομοσχέδιο αὐτό, ὅπως φαίνεται καί ἀπό τò περιεχόμενό του καί ἀπό τὴ φύση του, φαίνεται ὅτι εἶναι ἐπείγον καί εἰσηγοῦμαι νὰ παραπεμφθῆ στήν Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν ἢ ὁποῖα νὰ κάμῃ τὴν ἔκθεσή της σήμερα καί νὰ συζητηθῆ σήμερα.

Ἐπὶ ἄρχῃ καμμία ἔνστασις νὰ κηρυχθῆ ὡς ἐπείγον ;

Παραπέμπεται στήν Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν ἢ ὁποῖα παρακαλεῖται νὰ τò φέρῃ εἰς πέρας σήμερα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περί Τελωνειακῶν Δασμῶν καί Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καί τò Νομοσχέδιο αὐτό φαίνεται ὅτι εἶναι ἐπείγον καί ἐρωτῶ ἐὰν ὑπάρχῃ ἔνστασις νὰ παραπεμφθῆ στήν Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν ἢ ὁποῖα νὰ τò συζητήσῃ σήμερα, νὰ κάμῃ τὴν ἔκθεσή της καί νὰ τεθῆ σὲ συζήτησι σήμερα στὴ Βουλὴ.

Ἐπὶ ἄρχῃ καμμία ἔνστασις ;

Παραπέμπεται στήν Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρότασις Νόμου : Ὁ περί Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1977. Ἐστάλη ὑπό τοῦ ἀξιολόγου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται στην Έπιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Και τώρα μπαίνομε στο Κεφάλαιο Β—Νομοθετική Έργασία.

Τò πρώτο θέμα είναι «ò περί Δημοσίων Έπαλλήλων (Αύξεις τών Μισθών) Νόμος τοῦ 1977».

Δέν ὑπάρχη ἔτοιμη ἔκθεση τῆς Έπιτροπῆς και ἔτσι πηγαίνομε στο δεύτερο θέμα.

Ό περί Τελωνειακῶν Δασμῶν και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος τοῦ 1977.

Παρακαλώ τὸν ἔντιμο Πρόεδρο τῆς Έπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νά διαβάση τὴν ἔκθεση τῆς Έπιτροπῆς ἀπό τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Άρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :—

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Άλέκος Μιχαηλίδης

Σταῦρος Άμπίζας

Χρίστος Βάκης

Άλέξης Γαλανός

Ντίνος Κωνσταντίνου

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οἰκονομικῶν και Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πὸ πάνω νομοσχέδιο σέ συνεδρία τῆς στίς 5 Ἰουλίου, 1977. Στὴ συνεδρία αὐτὴ κλήθηκαν και παρέστησαν ἑκπρόσωποι τοῦ Ἰπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι και ἐξήγησαν στὰ Μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς τοὺς σκοποὺς και τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινόμενου νόμου και εἰδικώτερα τὶς διαφορές πρόνοιες τοῦ πὸ πάνω νομοσχεδίου.

Σκοπὸς τῶν προνοιῶν τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουλίου, 1977, εὐθυγράμμιση τῶν δασμῶν πάνω στὰ προϊόντα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ Ἡνωμένο Βασίλειο και τὴν Ἰρλανδία με τοὺς δασμοὺς ποὺ ἰσχύουν γιὰ τὰ ἔμπορεύματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὶς ὑπόλοιπες χώρες τῆς Κοινῆς Ἰγορᾶς, ὅπως προβλέπεται ἀπὸ τὸ ἄρθρο 15 (1) τοῦ Πρωτοκόλλου τοῦ Καθορίζοντος Ὁρισμένες Διατάξεις Ἰφορώσας στὴ Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας και τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας κατόπιν τῆς Προσχωρήσεως Νέων Κρατῶν—Μελῶν στὴν Ε.Ο.Κ. Η εὐθυγράμμιση αὐτὴ μπορεῖ νά γίνῃ εἴτε με τὴν αὐξηση τῶν δασμῶν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου και τῆς Ἰρλανδίας στο ἐπίπεδο τῶν δασμῶν ποὺ ἰσχύουν γιὰ τὶς ὑπόλοιπες χώρες τῆς Κοινῆς Ἰγορᾶς εἴτε ἀντίστροφα, δηλ. με τὴ μείωση τῶν δασμῶν τῶν ὑπολοίπων χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἰγορᾶς στο ἐπίπεδο τῶν δασμῶν τοῦ Ἡν. Βασιλείου και τῆς Ἰρλανδίας.

Η εὐθυγράμμιση τῶν δασμῶν ποὺ ἰσχύουν γιὰ τὰ ἔμπορεύματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ Ἡν. Βασίλειο και τὴν Ἰρλανδία με τοὺς δασμοὺς ποὺ ἰσχύουν και γιὰ τὶς ὑπόλοιπες χώρες τῆς Κοινῆς Ἰγορᾶς συνεπάγεται και ὀρισμένες ἄλλες τροποποιήσεις, ὅπως εἶναι ἡ κατάργηση τῶν Κοινοπολιτειακῶν Κανόνων προέλευσης και ἡ ἀντικατάσταση αὐτῶν με τοὺς ἀντίστοιχους Κανόνες τῆς Κοινῆς Ἰγορᾶς, ἡ ἀπάληψη ὀρισμένων προνοιῶν τοῦ ὑπὸ τροποποίηση Νόμου ποὺ ἀναφέρονται στὴν Κοινοπολιτεία, πρόνοιες γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται λεπτομερῆς πρόβλεψη στο ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο.

“Όπως αναφέρθηκε στην Έπιτροπή από τους εκπροσώπους του άρμοδίου Έπουργείου, κατόπιν μελέτης τών διαφόρων προϊόντων για τὰ όποία έξακολουθούν νὰ ισχύουν χαμηλότεροι δασμοί όταν αυτά προέρχονται από τὸ Έν. Βασίλειο καὶ τὴν Ίρλανδία, κρίθηκε ὅτι στὶς πλεῖστες περιπτώσεις οἱ δασμοί θὰ μπορούσαν, χωρίς αἰσθητὲς ἐπιπτώσεις, νὰ αὐξηθοῦν ἐλαφρὰ ὥστε νὰ ἀνέλθουν στὸ ἐπίπεδο τών δασμῶν ποὺ ισχύουν γιὰ τὰ ἀντίστοιχα ἐμπορεύματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὶς ὑπόλοιπες χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Ἔτσι θὰ ἀποφευχθῆ ἡ ἀπώλεια προσόδων ποὺ συνεπάγεται ἡ μείωση τών δασμῶν στὸ ἐπίπεδο τοῦ Έν. Βασιλείου καὶ τῆς Ίρλανδίας. Ἡ αὐξηση τών δασμῶν, μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω, ἀναφέρεται σὲ ἐμπορεύματα ὄχι πρώτης ἀνάγκης ἢ σὲ ἐμπορεύματα παρόμοια τών ὁποίων παράγονται καὶ στὴν Κύπρο ἢ, τέλος, σὲ ἐμπορεύματα ποὺ ἡ ἐλαφρὰ αὐξηση τών δασμῶν τους δὲν θὰ εἶχε αἰσθητὲς ἐπιπτώσεις πάνω στὸ κόστος παραγωγῆς ἢ γενικὰ στὸ κόστος ζωῆς.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη καὶ μὲ βάση τὶς πρόνοιες τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου γίνεται εἰσήγηση ὅπως γιὰ ὁρισμένα ἄλλα ἐμπορεύματα οἱ δασμοί τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς μειωθοῦν στὸ ἐπίπεδο τών δασμῶν ποὺ ισχύουν γιὰ τὸ Έν. Βασίλειο καὶ τὴν Ίρλανδία. Τὰ ἐμπορεύματα αὐτὰ ἀναφέρονται στὲς πρώτες ὕλες, μηχανήματα ἢ ἄλλα εἶδη γιὰ τὰ όποία κρίνεται σκόπιμο ὅπως ἀποφευχθῆ ὅποιαδήποτε αὐξηση τοῦ κόστους. Σὲ ὁρισμένες μάλιστα περιπτώσεις γίνεται εἰσήγηση ὅπως καταργηθοῦν ὅλοι οἱ δασμοί ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ χώρα τῆς προέλευσης τους γιὰ νὰ ἐνθαρρυνθοῦν οἱ εἰσαγωγὲς ἀπὸ τὶς πιὸ οἰκονομικὲς πηγές.

Ἡ Έπιτροπή ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὰ πιὸ πάνω καὶ τὸ γεγονός ὅτι μὲ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο τηρεῖται ἡ διαδικασία εὐθυγράμμισης τῆς τελωνιακῆς μας νομοθεσίας μὲ τὶς πρόνοιες τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ προτεινόμενου νόμου καὶ εἰσηγείται στὴ Βουλὴ, τών κ.κ. Ντίνου Κωνσταντίνου καὶ Τάκη Χατζηδημητρίου διαφωνούντων, τὴν ψήφιση σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου.

Οἱ κ.κ. Ντίνος Κωνσταντίνου καὶ Τάκης Χατζηδημητρίου διαφωνώντας μὲ τὴν οὐσία τῆς ὅλης Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. διετύπωσαν τὴ διαφωνία τους πάνω στὶς πρόνοιες τοῦ προτεινόμενου νόμου ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν πιὸ πάνω Συμφωνία καὶ ἐπιφυλάχθησαν νὰ ἀναπτύξουν στὸ Σῶμα ἀναλυτικότερα τὶς ἀπόψεις τους πάνω στὸ ὅλο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ὁμιλητῶν ποὺ θέλουν νὰ μιλήσουν στὴν κατ' ἀρχὴν συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ὅπως ἔχει ἤδη ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν ἔκθεση τῆς Έπιτροπῆς ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἡ εὐθυγράμμιση ἀπὸ τὴν πρώτη τοῦ Ἰουλίου τών δασμῶν γιὰ προϊόντα ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ε.Ο.Κ. μ' ἐκεῖνα ποὺ μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὸ Ἐνωμένο Βασίλειο καὶ τὴν Ίρλανδία μὲ ταυτόχρονη κατάργηση τοῦ Κοινοπολιτειακοῦ δασμολογίου.

Καὶ τοῦτο μπορεῖ νὰ γίνῃ εἴτε μὲ τὴν αὐξηση τών δασμῶν τοῦ Ἐνωμένου Βασιλείου στὸ ἐπίπεδο τών δασμῶν ποὺ ισχύουν γιὰ τὶς ἄλλες χώρες τῆς Ε.Ο.Κ., εἴτε ἀντίστροφα μὲ τὴ μείωση τών δασμῶν τών λοιπῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς στὸ ἐπίπεδο τών δασμῶν τοῦ Ἐνωμένου Βασιλείου.

Τοῦτο γίνεται μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Πρωτοκόλλου συμφωνίας σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Τὶς ἀπόψεις μας πάνω στὸ εὐρύτερο θέμα τὶς ἐκθέσαμε πρὶν λίγες μόνο μέρες καὶ εἶναι γνωστὲς στὰ Μέλη τοῦ Σώματος. Γι' αὐτὸ δὲν θὰ ἐπαναλάβουμε τὴν ἐπιχειρηματολογία μας σχετικά μὲ τὶς πολιτικὲς δεσμεύσεις ποὺ δημιουργοῦνται καὶ τὸν κίνδυνο ποὺ περικλείεται γιὰ τὸ μέλλον τῆς ντόπιας βιομηχανίας καὶ τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς.

Θα επαναλάβουμε μόνο την εισήγηση να κληθῆ ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου κ. Πιερίδης γιὰ νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα γιὰ τὴ νέα συμφωνία καὶ τὶς ἐπιπτώσεις πού θὰ ἔχη στὸ ἐξαγωγικὸ καὶ εἰσαγωγικὸ μας ἐμπόριο.

Ἡ ἐπιθυμία γιὰ πληρέστερη ἐνημέρωση ἐκφράστηκε στὴν προηγούμενη συνεδρίαση καὶ ἀπὸ ἄλλους ὁμιλητές.

Ἡ εἰσήγηση ὅμως γιὰ πρόσκληση τοῦ Ὑπουργοῦ ἔμεινε μετέωρη, γι' αὐτό, ἂν τοῦτο ἐγκρίνεται καὶ ἀπὸ τ' ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς νὰ παρακληθῆ ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος νὰ διαβιβάσῃ τὴ σχετικὴ πρόσκληση ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπανεναρξὴ τῆς νέας βουλευτικῆς περιόδου.

Τὸ θέμα τῆς Ε.Ο.Κ. θὰ εἶναι ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικότερα προβλήματα οἰκονομικῆς καὶ ἐμπορικῆς πολιτικῆς ἀλλὰ καὶ διεθνῶν σχέσεων καὶ δεσμεύσεων. Ἐνδιαφέρει τὸ σύνολο τοῦ λαοῦ πού θὰ πρέπει νὰ εἶναι καλὰ ἐνημερωμένο ὥστε νὰ γνωρίζῃ ἂν προστατεύονται ἢ ὄχι τὰ συμφέροντά του.

Ἡ Βουλὴ ἔχει νὰ διαδραματίσῃ μέγα ρόλο στὸν τομέα αὐτό. Ἐμεῖς δὲ πού διατηροῦμε διαφωνίες πιστεύουμε ὅτι μὲ τὴν κριτικὴ καὶ τὶς εἰσηγήσεις μας θὰ μπορέσουμε νὰ βοηθήσουμε σὲ σημαντικὸ βαθμὸ τὸν τόπο μας. Θὰ καταψηφίσουμε λοιπὸν τὸ νομοσχέδιο γιὰ λόγους εὐρύτερης τοποθέτησης.

Ἄνεξάρτητα ὅμως ἀπὸ τὴ γενικὴ μας θέση πάνω στὴν Ε.Ο.Κ. ἔχουμε νὰ κάνουμε καὶ συγκεκριμένες παρατηρήσεις πάνω στὸ νομοσχέδιο πού συζητοῦμε σήμερα. Τοῦτο περιλαμβάνει αὐξήσεις καὶ μειώσεις δασμῶν γιὰ νὰ εὐθυγραμμιστοῦν οἱ δασμοὶ Βρετανίας καὶ Ε.Ο.Κ. μετὰ τὴν κατάργηση τοῦ κοινοπολιτειακοῦ δασμολογίου.

Τὶ σημαίνουν ὅμως αὐξήσεις τοῦ δασμολογίου γιὰ εὐθυγράμμιση μὲ τοὺς δασμοὺς τῆς Ε.Ο.Κ.; Εἶναι φανερό ὅτι βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μιὰ νέα ἐπιβολὴ φόρων καὶ μάλιστα ἔμμεσων φόρων πού θὰ πλήξουν τὰ κατώτερα στρώματα τοῦ λαοῦ μας. Τοῦτο ἀποκρύπτεται ἀπὸ τὴν ἔκθεση καὶ δὲν γίνεται ἀναφορὰ στὸ ποσὸ πού υπολογίζει ἡ Κυβέρνηση ν' αὐξήσῃ τὰ ἔσοδά της ἀπὸ τοὺς δασμοὺς αὐτοῦς. Μπορεῖ νὰ μὴ εἶναι πολὺ μεγάλο τὸ ποσὸ ἀλλὰ φοβούμαστε ὅτι τοῦτο θὰ γίνῃ ἀφορμὴ γιὰ μεγαλύτερες αὐξήσεις τῶν τιμῶν ἀπὸ πλευρὰ τῶν εἰσαγωγέων.

Εἶναι δυνατὸ νὰ λεχθῆ ὅτι τὸ ποσοστὸ τῶν αὐξήσεων εἶναι μικρό. Ἡ πείρα ὅμως τῶν 2% δὲν μᾶς ἐνθαρρύνει νὰ πιστέψουμε ὅτι αὐξηση σὲ ὀρισμένα βασικὰ εἶδη κατὰ 4 καὶ 5% δὲν θὰ σημάνουν τελικὰ μεγαλύτερες καὶ γενικότερες αὐξήσεις.

Ἡ Κυβέρνηση δὲν μᾶς ἔχει πείσει ὅτι μπορεῖ νὰ θέσῃ κάτω ἀπὸ ἔλεγχο καὶ παρακολούθηση τὶς τιμές.

Ἐπειδὴ λοιπὸν φοβούμαστε ὅτι οἱ λεγόμενες εὐθυγραμμίσεις θὰ σημάνουν νέες γενικὲς αὐξήσεις τῶν τιμῶν πού θὰ πλήξουν τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ θὰ καταψηφίσουμε καὶ γιὰ τοῦτο τὸ νομοσχέδιο.

Στὸ Παράρτημα Α πού δημοσιεύονται τὰ προϊόντα πού ἔρχονται πιά μὲ αὐξημένο δασμολόγιο παρατηροῦμε ὅτι περιλαμβάνονται τὰ λάστιχα καὶ τ' ἀνταλλακτικὰ αὐτοκινήτων καὶ τρακτέρ. Τὰ εἰσαγόμενα λάστιχα ἀπὸ τὴν Βρετανία ἔχουν δασμὸ 16%, ἀπὸ τὶς χώρες τῆς Ε.Ο.Κ. 23.4% καὶ ἀναφέρεται κι' ὁ προτεινόμενος δασμὸς τῶν 20%.

Εἶναι δυνατὸ νὰ μᾶς λεχθῆ ὅτι τὸ 20% εἶναι ὁ μέσος ὅρος μεταξὺ δασμοῦ Κοινοπολιτείας καὶ Ε.Ο.Κ. Φοβούμαστε ὅμως ὅτι θὰ χρησιμοποιηθῆ ἢ κατὰ 4% αὐξηση τῶν λαστίχων ἀπὸ τὴ Βρετανία γιὰ νὰ διατηρηθοῦν οἱ τιμές σ' ἓνα ψηλότερο ἐπίπεδο.

Ἐχουμε ἐπίσης ἀντιληφθῆ ὅτι ἡ εὐθυγράμμιση γίνεται καὶ σὲ βάρος τῶν ἀνταλλακτικῶν τῶν αὐτοκινήτων καὶ τρακτέρ καὶ ἄλλων μηχανημάτων. Ἐξαφανίζεται τὸ 15% τῆς Κοινοπολιτείας καὶ παραμένει τὸ 19.5% τῆς Ε.Ο.Κ.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὲς ραπτομηχανές. Ἡ ἀτελὴς εἰσαγωγὴ ἀπὸ τὴ Βρετανία ἀντικαθίσταται μὲ τὸ 5.2% τῆς Ε.Ο.Κ.

Για τα τέσσερα λοιπόν προϊόντα που φέρουν τους αριθμούς στο Παράρτημα Α 40.11(10) για τα λάστιχα, 87.06 για τ' ανταλλακτικά, 85.08(10) για μηχανές έσωτερικής καύσης και 84.41 για ραπτομηχανές, θα εισηγηθούμε να διατηρηθῆ τὸ δασμολόγιο τῆς Κοινοπολιτείας σὰν γενικὸς δασμὸς ἀπὸ τὲς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ.

Τὸ θεωροῦμε τοῦτο ἀναγκαῖο γιὰ ἓνα πρόσθετο λόγο. Στὴν τελευταία συνεδρίαση τῆς Βουλῆς αὐξήσαμε, καὶ σωστὰ πράξαμε καὶ ἄς ἀσκοῦν δημαγωγία τὰ φύλλα τῆς δεξιᾶς, τὸν δασμὸ πάνω στὰ καινούργια αὐτοκίνητα.

Θάταν ὅμως σωστὴ πολιτικὴ ἂν ἐκτὸς ἀπὸ τὴ βελτίωση τῶν συγκοινωνιῶν μειώναμε τὸ κόστος συντήρησης τῶν κυκλοφορούντων αὐτοκινήτων ἢ τῶν αὐτοκινήτων ἀπὸ δεύτερο χέρι. Γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ πάρουμε κάθε πρακτικὸ μέτρο γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

Κι' οἱ ραπτομηχανές ἔχουν ἐπίσης ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ κάθε νοικοκυριοῦ ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ βιομηχανία.

Ἄν τοῦτο γίνῃ δεκτὸ ἀπὸ τὴ Βουλὴ πιστεύουμε ὅτι δὲν θὰ σημάνη καμμιά οὐσιαστικὴ ἐπιβάρυνση ἢ μείωση τῶν δημόσιων ἐσόδων.

Φυσικὰ δὲν ὑποστηρίζουμε καμμιά μείωση δασμῶν γιὰ προϊόντα ποὺ παράγονται στὴν Κύπρο.

Καὶ τώρα ἐρχόμαστε στὸ θέμα ποὺ δημιουργεῖται ἀπὸ τὴ μείωση τοῦ δασμολογίου τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. στὰ ἐπίπεδα ἐκείνου τῆς Βρετανίας.

Ἡ λογικὴ ποὺ ὀδήγησε στὴ διατήρηση μειωμένου δασμολογίου γιὰ βαρεῖα μηχανήματα ποὺ χρησιμοποιοῦνται στὴν παραγωγή καὶ γιὰ πρῶτες ὕλες ἐργοστασίων ἦταν σωστή.

Τὸ πρόβλημα ὅμως ποὺ ἐγείρεται εἶναι ἄλλο : Ἡ μείωση τῶν δασμῶν γιὰ προϊόντα ποὺ μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ε.Ο.Κ. εἶναι στὴν πραγματικότητα μιὰ παραχώρηση πολὺ οὐσιαστικὴ τῆς φτωχῆς καὶ μικρῆς Κύπρου πρὸς τὴν πλούσια καὶ μεγάλη Ε.Ο.Κ. Καὶ τοῦτο χωρὶς κανένα ἀπολύτως ἀντάλλαγμα τὴν ἐπομένη μιᾶς νέας συμφωνίας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Θὰ πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι ἡ Ε.Ο.Κ. προωθεῖ τὶς σχέσεις τῆς μὲ αὐστηρὰ οἰκονομικὰ κριτήρια καὶ ἐργάζεται μὲ τὸ σύστημα τῶν ἐξασφαλίσεων καὶ τῶν παραχωρήσεων, τῶν διεκδικήσεων καὶ τῶν συμβιβασμῶν.

Ἐμεῖς φαίνεται νὰ μὴ λογαριάζουμε τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου μας. Δὲν διεκδικοῦμε, συλλαμβανόμεστε νὰ ἐπαιτοῦμε καὶ νὰ ὑποκύπτουμε.

Ἡ Κύπρος θάπρεπε ὅταν ἔκαμε παραχωρήσεις νὰ ζητᾶ ἀνταλλάγματα.

Ἡ Κύπρος θάπρεπε νὰ καταλάβῃ ὅτι δὲν εἶναι μιὰ χαμένη ὑπόθεση ἀλλὰ μιὰ ἀγορὰ γιὰ τὴν Εὐρώπη. Μόνο πέρασι οἱ εἰσαγωγές μας ἀπὸ τὴ Βρετανία καὶ τὲς ἄλλες χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. ἔφτασαν στὰ 86 ἑκατομμύρια λίρες ποὺ καλύπτει τὰ 48% τῶν εἰσαγωγῶν μας.

Φοβούμεστε ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. εἶναι μιὰ παθητικὴ ὑπόθεση στὴν ὁποία μὲ ἠττοπάθεια δεχόμεστε ὅτι μᾶς ἀφήνουν, χωρὶς τίποτα νὰ διεκδικοῦμε, καὶ στὸ τέλος κάνουμε κι ἀπὸ μόνοι μας κι ἄλλες παραχωρήσεις. Αὐτὸ εἶναι ἓνας πρόσθετος λόγος γιὰ νὰ καταψηφίσουμε τὸ νομοσχέδιο.

Αὐτὰ σχετικὰ μὲ τὶς εἰσαγωγές μας ἀπὸ τὴ Βρετανία καὶ τὴν Ε.Ο.Κ.

Τὶ γίνεται ὅμως μὲ τὶς ἐξαγωγές μας ;

Τὶ γίνεται μὲ τὶς πατάτες, τὸ γλεῦκος σταφυλιῶν, τὸ σιέρου ;

Τὶ θὰ γίνῃ μ' αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀγροτικὰ προϊόντα ;

Μᾶς διακατέχει ἡ ἀγωνία καὶ ὁ φόβος ὅτι θὰ συναντήσουμε τρομερὲς δυσκολίες στὸ μέλλον.

Πάνω σ' αυτά είναι που ζητούμε ἐνημέρωση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.
Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντῖνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ νομοσχεδίου ἐκείνου καὶ γενικώτερα τῆς συμφωνίας που ἔχει ὑπογράψει ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση γιὰ τὴν σύνδεση τῆς Κύπρου μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα.

Λέγω ὅτι αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο ἀποτελεῖ συνέχεια αὐτῆς τῆς ἀπόφασης ὡς καὶ ὅλα ὅσα ἄλλα νομοσχέδια ἀκολουθήσουν αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο ἐξ αἰτίας τῆς θέσης καὶ τῆς στάσης που ἔχει πάρει ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση γιὰ τὲς σχέσεις μας μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴ Κοινότητα.

Δὲν πρόκειται νὰ ἀναπτύξουμε καὶ πάλιν τὲς ἀπόψεις μας πάνω στὸ θέμα γιὰτὶ κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ προηγούμενου νομοσχεδίου ἔχομε ἀναπτύξει σὲ ἔκταση τὲς ἀπόψεις μας πάνω στὸ θέμα. Ἀπλῶς θὰ θέλαμε νὰ δηλώσουμε ὅτι τόσο γιὰ θέμα ἀρχῆς ὅσο καὶ γιὰ θέμα οὐσίας ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὅμάδα τῆς Ἀριστερᾶς θὰ καταψηφίσῃ αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο.

Ὅμως, κύριε Πρόεδρε, κατὰ τὴ συζήτηση τοῦ προηγούμενου νομοσχεδίου ἔχει τεθῆ τὸ θέμα ἐδῶ στὸ Σῶμα, ξεκινώντας ἀπὸ τὴν πείρα τοῦ παρελθόντος, ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ κατατοπισθῆ καὶ νὰ εἶναι γνώστης τῆς νέας συμφωνίας που πρόκειται νὰ ὑπογραφῆ μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα.

Τὸ θέμα αὐτὸ ἐτέθη ἀπὸ ἐμᾶς στὴν προηγούμενη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς. Τὸ Σῶμα δὲν ἐπῆρε θέση πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐρμηνεύσω ὅτι τὸ γεγονός ὅτι στὴν συνεδρίαση ἐκείνη δὲν ἐλήφθη ἀπόφαση ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς σημαίνει ὅτι τὸ Σῶμα δὲν ἐνδιαφέρεται νὰ γνωρίσῃ τὲς λεπτομέρειες τῆς νέας συμφωνίας μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴ Κοινότητα. Δὲν θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἀντικρῦσῃ παθητικὰ τὸ θέμα αὐτό.

Γι' αὐτὸ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὅμάδα τῆς Ἀριστερᾶς θέτει σήμερα μπροστὰ στὸ Σῶμα νὰ ἀποφασίσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀρμόδιο Ὑπουργὸ νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα γιὰ τὴ νέα συμφωνία προτοῦ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση ὑπογράψει αὐτὴ τὴ συμφωνία.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Τὸ Δημοκρατικὸν Κόμμα διὰ λόγους τοὺς ὁποίους ἤδη ἐξέθεσεν ἐν ἐκτάσει ἀπὸ τοῦ βήματος ἐπὶ ἀναλόγου Νομοσχεδίου εἰς προηγούμενην συνεδρίασιν, ὑποστηρίζει τὴν συμφωνίαν συνδέσεως μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. τόσο δι' οἰκονομικοὺς ὅσον καὶ διὰ πολιτικοὺς λόγους καὶ ἐπομένως θὰ ψηφίσῃ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον. Μέχρι τώρα καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρώτης φάσεως τῆς συμφωνίας συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. ἡ Κύπρος ἀνέπτυξε ταυτόχρονα πολυμερεῖς σχέσεις ἐκτὸς ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ μετὰ τὰς χώρας τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ ὅσον καὶ μετὰ γειτονικὰς Ἀραβικὰς καὶ ἄλλας χώρας.

Πιστεύομεν ὅτι ἡ παράτασις τῆς Συμφωνίας συνδέσεως μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. δὲν θὰ ἐπηρεάσῃ δυσμενῶς τὴν πολυμερῆ καὶ πολύπλευρον κατεύθυνσιν τοῦ Κυπριακοῦ ἐμπορίου. Ταυτόχρονα, εἰς τὴν πολιτικὴν σφαῖραν, ἀνεφέραμεν καὶ προηγου-

μένως ὅτι ἀναμένομεν ἀπὸ τῆς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. ὅπως καὶ μεμονωμένα μὴ ἐκάστη καὶ ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ὡς Ε.Ο.Κ. ἐξασκήσουσιν οὐσιαστικὰς πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας διὰ νὰ ἀποδεχθῆ μίαν ἐντιμὸν καὶ δικαίαν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ μὲ βάσιν τὰ ψηφίσματα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ χωρὶς αἱ ἐνέργειαι τῶν νὰ ὑποκαθιστοῦν καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὸν ρόλον τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐκ τῆς θέσεως μου ἤθελα ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἀριστερᾶς νὰ πῶ δυὸ λόγια, τὰ ἑξῆς : Εἶναι δίκαιον αἶτημα, ἀπαίτησις, κοινοβουλευτικὸν χρέος καὶ ὑποχρέωσις τῆς Κυβερνήσεως νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα αὐτὸ αὐτὸ γιατί προτίθεται νὰ ὑπογράψῃ νέαν συμφωνίαν μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Γι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ διαφύγῃ τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς αὐτὸ τὸ αἶτημα καὶ νομίζω ὅτι πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου πρέπει ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν Βουλὴν αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν, ὅτι εἶναι πολὺ δίκαιον καὶ εὐλογον τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν περὶ τοῦ περιεχομένου τῆς νέας Συμφωνίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

* Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἡμεῖς δὲν ἔχομεν καμμίαν ἀντίρρησην ὁ Ὑπουργὸς Ἐμπορίου νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα ὅσον ἀφορᾷ τὰς διαβουλεύσεις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας μὲ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. διὰ τὴν παράτασιν τῆς ὑφισταμένης Συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

* Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ παρακληθῆ ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα πάνω στὸ θέμα αὐτό.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Προτοῦ ὑπογραφεῖ ἡ Συμφωνία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προτοῦ ὑπογραφεῖ ἡ Συμφωνία βεβαίως. Δηλαδὴ θὰ εἶναι τὰ τετελεσμένα γεγονότα κατόπιν. Θὰ δοθοῦν οἱ ἀναγκαῖες ὁδηγίαι.

* Ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητής ;

Μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον Ιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

* Ὑπάρχει ἔνστασις ;

* Ἐγκρίνεται.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἐπάρχει ἔνσταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἔνσταση ; Ἡ ἔνσταση ποιά εἶναι ;

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἴμεθα ἐναντίον. Ἐπάρχει ἔνσταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω ἡ ἔνσταση αὐτή ἰσχύει γιὰ τὴν Ἀριστερὰν πτέρυγα γιὰ ὅλα τὰ ἄρθρα.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ψηφισθῆ ἄρθρον πρὸς ἄρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄρθρον πρὸς ἄρθρον ἀλλὰ ἡ ἴδια ἔνσταση θὰ ἐπαναλαμβάνεται γιὰ κάθε ἄρθρο. Γι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἡ ἔνσταση ποὺ ὑπεβλήθη τώρα ἀφορᾷ ὅλα τὰ ἄρθρα καὶ ἕνα ἕκαστον κεχωρισμένως, ὅπως λέγουν οἱ νομικοί, τῶν ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐναρξίς ἰσχύος. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μιά στιγμή.

Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἔνσταση τίθεται σὲ ψηφοφορία.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου ἢ τοῦ Νομοσχεδίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ὑπὲρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

Ἐγὼ δὲν ψηφίζω τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχουν ἀποχές ;

Οὐδεμία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐναρξίς ἰσχύος. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 2 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ὑπὲρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἐναντίον.

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ Μέρους II—Τελωνειακοὶ Δασμοὶ—τοῦ βασικοῦ νόμου.
Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 3 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ὑπὲρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἐναντίον.

Οὐδεμία ἀποχή.

Δασμοὶ Προτιμήσεως. Πρῶτος Πίναξ. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 4 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ὑπὲρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἐναντίον.

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Γενικός Δασμός. Δεύτερος Πίναξ. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 5 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἔναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τελωνειακαὶ διευθετήσεις ἀφορῶσαι εἰς τὰς Ἐνόπλους Δυνάμεις κ.λ.π. Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 6 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ἔναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἔναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπιβολὴ καὶ εἰσπραξὶς τελωνειακῶν δασμῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας καταθέσεως τοῦ οἰκείου νομοσχεδίου. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 7 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ἔναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἔναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καὶ Πίνακες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ διαβασθοῦν νομίζω οἱ πλαγιότιτλοι.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὅχι, αἱ τροπολογίαι γιὰ τοὺς Πίνακες.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ Πρώτου Πίνακος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ τροποποιήσις τοῦ Δευτέρου Πίνακος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ Δευτέρου Πίνακος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἵστερα ποῦ πάμε ; Ποῖοι ψηφίζουν ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶχα προτείνει τροπολογίαν εἰς τοὺς Πίνακες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα, ποίου Πίνακος ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶναι ὁ Πρῶτος Πίναξ. Καὶ ἔχω νὰ ἀναφέρω τοὺς ἀριθμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους προτείνω νὰ ὑπάρξῃ τροπολογία. Συμπεριλαμβάνονται σαφέστερα εἰς τὸ Παράρτημα Α πού εἶναι συνδεδεμένο μαζί με τὴν ἔκθεση. Ἐτσι θὰ διευκολυνθεῖτε καλύτερα ἂν τὸ παρακολουθήσετε ἀπὸ ἐκεῖ. Στὴν εἰσηγητικὴ ἔκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐχει κατατεθεῖ ἡ τροπολογία αὐτή ;

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ὁμιλίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ πρόκειται περὶ λεπτομερειῶν πού θὰ ἦτο καλὸν νὰ κατετίθεντο ἀλλὰ ἄς τὲς ἀφήσωμεν μετὰ τὸν Σεπτέμβριον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Θὰ ἀναφέρομεν τοὺς ἀριθμούς· εἶναι πολὺ σαφεῖς οἱ τροπολογίαι, ἐκεῖνες, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρέπει νὰ τίς διαβάσετε τοὐλάχιστον.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

᾽Ωραῖα, εἶμαι πρόθυμος νὰ τὲς διαβάσω ἂν εἶναι πρόθυμον τὸ Προεδρεῖον νὰ τὲς ἀκούσῃ.

40.11 (10) γιὰ τὰ ἐπίσοτρα ἐλαστικά διὰ μηχανοκίνητα αὐτοκίνητα, νὰ παραμείνῃ ὁ κοινοπολιτειακὸς δασμὸς τῶν 16% καὶ νὰ ἀπορριφθῇ τὸ προτεινόμενον δασμολόγιο γιὰ 20%.

᾽Επίσης τὸ 87.06 γιὰ μέρη καὶ ἐξαρτήματα μηχανοκινήτων ὀχημάτων : Νὰ παραμείνῃ ὁ κοινοπολιτειακὸς δασμὸς 15% καὶ νὰ ἀπορριφθῇ ὁ προτεινόμενος τῶν 19.½%.

᾽Επίσης «ἠλεκτρικαὶ συσκευαὶ ἐκκινήσεως καὶ ἀναφλέξεως διὰ μηχανὰς ἐσωτερικῆς καύσεως καὶ ἠλεκτρογεννήτριαι διὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα» μὲ τὸν ἀριθμὸ 85.08 καὶ 10 : Νὰ διατηρηθῇ ὁ κοινοπολιτειακὸς δασμὸς τῶν 15% καὶ νὰ ἀπορριφθῇ τῶν 19½%.

᾽Επίσης τὸ 84.41 γιὰ ραπτομηχανές : Νὰ παραμείνῃ τὸ «ἀτελῶς» καὶ νὰ ἀπορριφθῇ τὸ 5.2%.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

᾽Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πρὸς διευκρίνησιν βεβαίως θὰ ψηφίσωμεν ὑπὲρ τῶν τροπολογιῶν. Θὰ ἀπορρίψωμεν τὸ ἄρθρον διότι ὅπως ἐλέχθη εἰς τὴν ὁμιλίαν ἀντιτιθέμεθα εἰς τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου. ᾽Ομως πιστεύομεν ὅτι γιὰ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου, αὐτὲς οἱ τροπολογίαι θὰ βελτιώσουν τὸ ὅλον θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ζήτημα ποὺ μὲ δυσκολεύει εἶναι ἂν ἐκεῖνοι γιὰ τοὺς ὁποίους εἰσηγήσθε τὲς τροποποιήσεις ἔλαβαν γνώση τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν καὶ ἂν εἶναι σὲ θέσῃ νὰ ἐξετάσουν καὶ νὰ ἀποφασίσουν καὶ ἂν εἶναι ὀρθὸν νὰ ψηφίσουν ὑπὲρ τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν.

᾽Ο κ. ᾽Αμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔχω ἀντιληφθῇ καλὰ τὴν πρότασι. Τὸ Κόμμα Ε.Δ.Ε.Κ. θὰ ἦταν διατεθειμένο νὰ ψηφίσῃ τοὺς Πίνακες ὡς ἔχουν τροποποιηθῇ ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συγγνώμην, τί εἶπεν ὁ κ. ᾽Αμπίζας ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ρωτᾷ ὁ κ. ᾽Αμπίζας, ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. θὰ ψηφίσῃ τοὺς Πίνακες ἂν καὶ ἐφ' ὅσον τροποποιηθοῦν ;

Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὄχι. Θὰ ψηφίσουμε ὑπὲρ τῶν τροπολογιῶν διότι οἱ τροπολογίαι τίθενται πρῶτα καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον οἱ τροπολογίαι ἐγκριθοῦν καὶ πάλιν θὰ καταψηφίσουμε τὸ ἄρθρο. Διότι, ἐπειδὴ ἀντιτιθέμεθα στὸ σύνολο τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ, δὲν σημαίνει ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν διὰ τροπολογιῶν νὰ προσπαθίσουμε νὰ βελτιώσουμε ἓνα κακὸ νομοθέτημα. Ἄλλὰ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι κακὸ. Ἐπομένως καὶ πάλιν θὰ τὸ καταψηφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Τὸ Δημοκρατικὸν Κόμμα, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, θὰ ψηφίσῃ τὸ Νομοσχέδιον, ὅπως ἀνεφέρθη προηγουμένως, ὡς ἔχει. Ἐπομένως δὲν θὰ δεχθῶμεν τίς τροπολογίαι· Θὰ ψηφίσωμεν ἐναντίον τῶν τροπολογιῶν. Ἀντελήφθημεν τίς τροπολογίαις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῶν τροπολογιῶν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

15 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6 ἀποχές, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Οἱ τροπολογίαι ἀπορρίπτονται.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀποχὴ μας ἔχει τὴν ἔννοιαν ὅτι ὡς Ὅμας εἴμεθα ἐναντίον τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ἀρχήν. Γι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν βλέπομεν γιατί θὰ ἔπρεπε νὰ πάρουμε θέση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νὰ διαβασθοῦν καὶ οἱ Πίνακες.

Ἐγκρίνονται οἱ δύο Πίνακες, ὁ Πρῶτος Πίναξ καὶ ὁ Δεύτερος Πίναξ· καὶ ἡ τροποποίησις τοῦ Πρῶτου Πίνακος ἢ τροποποίησις τοῦ Δευτέρου Πίνακος ἐγκρίνονται.

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅταν λέτε ὅτι οἱ Πίνακες ἐγκρίνονται ὑπὸ ποίαν ἔννοιαν ; Ὅταν εἶπετε ὅτι οἱ Πίνακες ἐγκρίνονται, ὁ Πρῶτος καὶ ὁ Δεύτερος, ὑπὸ ποίαν ἔννοιαν ; Ἐτέθησαν εἰς ψηφοφορίαν ; Πόσοι τοὺς ἐγκρίνουν ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐννοῶ ἢ τροποποιήσις τῶν Πινάκων.

Εἰς τὴν σελίδα 5 τοῦ Νομοσχεδίου ὑπάρχει τροποποιήσις τοῦ Πρώτου Πίνακος καὶ τροποποιήσις τοῦ Δευτέρου Πίνακος.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ναί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι τὶς ἐθέσαμεν σὲ ψηφοφορίαν.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ὅχι, ἐτέθησαν εἰς ψηφοφορίαν οἱ τροποποιητικὲς . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Εἶναι ἡ πρόταση τοῦ κ. Χατζηδημητρίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διεκόπην ἀπὸ τὸν κ. Χατζηδημητρίου. Οἱ Πίνακες αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὶ δὲν ἐτέθησαν σὲ ψηφοφορία.

Ἐτοιμαζόμεν νὰ τοὺς θέσω σὲ ψηφοφορία καὶ κατόπιν ἐπενέβη ὁ κ. Χατζηδημητρίου μὲ τὴν δική του πρόταση καὶ ἔμειναν ἔτσι.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου μὲ πλαγιότιτλον «Τροποποιήσις τοῦ Πρώτου Πίνακος» καὶ τοῦ ἄρθρου μὲ πλαγιότιτλον «Τροποποιήσις τοῦ Δευτέρου Πίνακος» ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ἐναντίον ;

10 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τροποποιήσις τοῦ Πρώτου καὶ τοῦ Δευτέρου Πίνακος ἐγκρίνονται.

Νὰ διαβασθῇ τὸ ἄρθρον 5 τώρα ὅχι τὸ 5 τὸ διαβάσαμεν, τὸ 6. Δηλαδὴ δὲν ἔχει πλαγιότιτλον τὸ 6. Ναὶ 6, 7 καὶ 8 μαζί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ἄρθρα 6, 7 καὶ 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῶν ἄρθρων 6, 7 καὶ 8 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ἐναντίον ;

10 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνονται.

Ποῖοι ψηφίζουν υπέρ τῶν Πινάκων ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ τώρα θὰ γίνη ἡ τρίτη ἀνάγνωση ποῦ θὰ γίνη μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1977.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν υπέρ τοῦ Νόμου ὡς συνόλου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ Νόμος ἐγκρίνεται καὶ πᾶμε στὸν «Ὁ περὶ Νομιμοποιήσεως Ἐξωγάμων Τέκνων (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1975».

Παρακαλῶ τὸν κ. Βάκην νὰ διαβάσῃ τὴν ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΕΞΩΓΑΜΩΝ ΤΕΚΝΩΝ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1975».

Παρόντες :—

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Χρῖστος Βάκης
Σταῦρος Ἀμπίζας
Πατρίκιος Παύλου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ δύο συνεδρίες τῆς, στίς 1 καὶ 6 Ἰουλίου, 1977. Καὶ στίς δύο συνεδρίες ἦταν παρόντες ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης καὶ ὁ Βοηθὸς Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας. Στῆ δεύτερη συνεδρία κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀγνοουμένων καὶ Ἀδελῶτων Αἰχμαλώτων.

Μὲ τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο προτείνεται ἡ συμπερίληψη στὸν ἰσχύοντα περὶ Ἐξωγάμων Τέκνων Νόμον νομοθετικῆς πρόνοιας μὲ βάση τὴν ὁποία θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀναγνώριση μὲ Διάταγμα τοῦ Δικαστηρίου ἐξωγάμου τέκνου σὰν γνησίου, ἂν αὐτὸ γεννήθηκε ἀπὸ μητέρα ἢ ὁποία κατὰ τὸ χρόνο τῆς σύλληψης ἦτο μνηστευμένη μὲ πρόσωπο ποῦ ἀπέθανε ἢ ἐξαφανίστηκε σὰν ἀποτέλεσμα τῆς τούρκικης εἰσβολῆς.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ, μὲ βάση τὶς πρόνοιες τοῦ περὶ Ἐξωγάμων Τέκνων Νόμου (Κεφ. 278) τὰ τέκνα ποῦ ἀποκτοῦνται χωρὶς νόμιμο γάμο θεωροῦνται σὰν ἐξώγαμα καὶ νομιμοποιοῦνται μόνον εἴτε μὲ τὸ γάμο τῶν γονέων τους ἢ μὲ Διάταγμα τοῦ Δικαστηρίου τὸ ὁποῖο ἐκδίδεται μὲ αἴτηση καὶ ἀντίστοιχη ἀναγνώριση ἀπὸ τὸν πατέρα τους σὰν δικά του τέκνα. Τέτοιες ὁμως προϋποθέσεις νομιμοποίησης ἐξωγάμων τέκνων δὲν ὑπάρχουν στίς περιπτώσεις θανάτου ἢ ἀφάνειας τοῦ πατέρα καὶ συνεπῶς εἶναι ἀνάγκη νὰ τροποποιηθῆ ὁ βασικὸς νόμος ὥστε τὸ Διάταγμα ἀναγνώρισης τοῦ τέκνου νὰ ἐκδίδεται μὲ αἴτηση τῆς μητέρας, καὶ σ' αὐτὸ ἀποβλέπει τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο.

Τὸ νομοσχέδιο ἐκκρεμοῦσε καὶ στὴν προηγούμενη Βουλὴ. Ἡ τότε ἀρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα ὑπέβαλε στὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο ἀριθμὸ παρατηρήσεων γιὰ περαιτέρω ἐξέταση καὶ ἀνάλυση. Ἐκτοτε τὸ ὅλο θέμα παρέμεινε σὲ ἐκκρεμότητα καὶ μόλις πρόσφατα ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς ἐζήτησε τὴν ἐπαναφορὰ του στὸ προσκήνιο γιὰ ἐξέταση ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Νομικῶν.

Ὅπως ἀναφέρθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ, οἱ λόγοι ποῦ ἔκαμαν τὴν τότε ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ νὰ ἀναστείλῃ τὴ λήψη ὁποιασδήποτε πάνω στὸ θέμα ἀπόφασης ἦταν ἀριθμὸς νομικῶν ἐμποδίων τὰ ὁποῖα προέκυπταν ἀπὸ ἄλλες πρόνοιες ἄλλων νομοθεσιῶν σὲ ἀντιπαραβολὴ μὲ τὴν προτεινομένην νομοθεσίαν. Στὸ μεταξύ ὁμως ἡ παρέλευση σημαντικοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς κατάθεσης στὴν προηγούμενη Βουλὴ τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὰ ἐμπόδια αὐτὰ νὰ ἐκλείψουν καὶ νὰ μὴ ὑφίσταται πλέον ὁποιοσδήποτε λόγος γιὰ τὴ μὴ προώθηση τοῦ νομοσχεδίου. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ μὴ ρύθμιση μέχρι τώρα τοῦ προβλήματος ποῦ ἐγέρθηκε ἔχει δημιουργήσει ὀρισμένα προβλήματα στίς ἄμεσα ἐνδιαφερόμενες οἰκογένειες καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο τέθηκε τόσο πρὸς τὴν Κυβέρνηση ὅσο καὶ πρὸς τὴ Βουλὴ πιεστικὰ τὸ θέμα τῆς νομοθετικῆς ρύθμισης τῶν ἐξωγάμων τέκνων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἔχουσα ὑπόψη τὰ πιὸ πάνω ἐπιλήφθηκε τοῦ θέματος καὶ ἀφοῦ ἀκούσε τὶς ἀπόψεις ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων κατάληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν ὑπάρχει στὴν προκειμένη περίπτωσι, δεδομένου καὶ τοῦ διαστήματος ποῦ ἔχει διαρρεύσει, ὁποιοδήποτε ἐμπόδιο ποῦ νὰ καθιστᾷ ἀδύνατη τὴν προώθηση τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου. Παρόλο ὅτι ἀπασχόλησε ἰδιαίτερα τὴν προηγούμενη Ἐπιτροπὴ τὸ θέμα τῆς ἀντιμετώπισης τῆς νομιμοποίησης τῶν ἐξωγάμων τέκνων σὰν

γενικότερο κοινωνικό πρόβλημα, ή Ἐπιτροπή αὐτή κρίνει ὅτι ἡ φύση τοῦ θέματος δικαιολογεῖ τὴ ζεχωριστὴ ρύθμιση του σὲ ἀντιδιαστολὴ πρὸς τὸ γενικότερο πρόβλημα τὸ ὁποῖο ἄλλωστε ἐξετάζεται ἀπὸ τὶς ἀρμόδιες κρατικὲς ὑπηρεσίες.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω καὶ ἀφοῦ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐξέτασε ἄρθρο πρὸς ἄρθρο τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο ἔχει προβεῖ, ἀφοῦ συνεννοήθηκε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ μὲ ὅλους τοὺς ἀρμοδίους, σὲ ἀριθμὸ τροποποιήσεων οἱ ὁποῖες καθιστοῦν τὸ προτεινόμενο νομοθέτημα πιὸ ὀλοκληρωμένο στοὺς σκοποὺς του καὶ πιὸ σαφὴ στὴν ἐρμηνεία του. Τὸ νομοσχέδιο ποὺ διαμορφώθηκε ἐπισυνάπτεται στὴν παροῦσα Ἐκθεση μὲ τὴν ὁμόφωνη εἰσήγηση πρὸς τὴ Βουλὴ γιὰ τὴ ψήφιση του σὲ νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ὁμολητῶν γιὰ τὴν συζήτηση κατ' ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμολητῶν μπαίνομε στὴ δευτέρη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν ἀριθμῶν τῶν ἁρθρῶν καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ὁμολητῶν ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ὁμολητῶν ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Νομιμοποιήσις διὰ διατάγματος τοῦ Δικαστηρίου εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ὁμολητῶν ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀποτελέσματα διατάγματος νομιμοποιήσεως δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ὁμολητῶν ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διαδικαστικὸς Κανονισμὸς. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ἔνσταση ;

Ἐγκρίνεται.

Καὶ τώρα μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποῦ θὰ γίνη μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Νομιμοποιήσεως Ἐξωγάμων Τέκνων (Προσωρινὰ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ἔνσταση νὰ ψηφισθῆ σὲ Νόμο τὸ Νομοσχέδιο τοῦτο στὸ σύνολό του ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται ὡς Νόμος στὸ σύνολό του.

Τὸ τέταρτο Νομοσχέδιο στὴν Ἡμερησία Διάταξη εἶναι «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 3) ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Ἀλέκος Μιχαηλίδης

Σταῦρος Ἀμπίζας

Χρῖστος Βάκης

Ἀλέξης Γαλανός

Ντῖνος Κωνσταντίνου

Ἀνδρέας Ζιαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία τῆς στίς 8 Ἰουλίου 1977.

Σκοπὸς τοῦ ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἔγκριση πληρωμῆς ἀπὸ τὸν λογαριασμό τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων τῆς τάξης τῶν £202,000 καὶ ἡ διάθεση τους γιὰ τὴν κάλυψη ἐπιπροσθέτων δαπανῶν γιὰ τὴν ἀγορά, καθαρισμὸ καὶ πώληση στοὺς γεωργοὺς βελτιωμένων πιστοποιημένων σπόρων σιτηρῶν ἀπὸ τὸ Τμῆμα Γεωργίας.

Ἐπειδὴ οἱ ὑπάρχουσες πιστώσεις στὸ ἀντίστοιχο Κεφάλαιο τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ποῦ ἔχει ἤδη ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλὴ δὲν κρίνονται ἂν ἐπαρκεῖς γιὰ τὸν πιὸ πάνω ἀναφερόμενο σκοπὸ, ὑπάρχει ἀνάγκη συμπληρωματικῆς πίστωσης, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ προτεινόμενου νομοσχεδίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους πρόκειται νὰ διατεθῆ τὸ πιὸ πάνω ποσὸ χρημάτων καὶ γι' αὐτὸ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση

σέ νόμο του πιό πάνω νομοσχεδίου, άφοϋ τροποποιηθεί ό τίτλος του ώστε νά αναφέρεται ώς «Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 2) του 1977».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχουν όμιληται για την συζήτηση κατ' άρχήν;

Ό κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, είμαστε σύμφωνοι για την ψήφιση του ποσοϋ των £202,000 για επιπρόσθετες δατιάνες όσον άφορά την άγορά και καθορισμό βελτιωμένου και πιστοποιημένου σπόρου σιτηρών. Είναι πολύ καλή αύτή ή προσπάθεια του Ύπουργείου Γεωργίας και έχει θετικά άποτελέσματα στην αύξηση της γεωργικής παραγωγής. Όμως, ένώ τό Ύπουργείο Γεωργίας καταβάλλει προσπάθειες για την αύξηση της παραγωγής άπό την άλλη ή Κυβέρνηση με την γενικώτερη πολιτική της δέν βοηθάει στην αύξηση του εισοδήματος των σιτοπαραγωγών. Θέλουμε νά άναφερθοϋμε συγκεκριμένα στο θέμα των τιμών των σιτηρών.

Άπό τέσσερα χρόνια παρέμειναν οι ίδιες οι τιμές των σιτηρών. Έν τώ μεταξύ όμως σ' αύτή την περίοδο αύξήθηκε τό κόστος παραγωγής και τό κόστος ζωής. Μόνο τό κόστος ζωής έχει αύξηθεί στα τελευταία τέσσερα χρόνια πάνω άπό 30%. Αύξήθηκαν επίσης τά καλλιεργητικά έξοδα, οι τιμές των λιπασμάτων, των μηχανμάτων, έξαρτημάτων και των γεωργικών φαρμάκων. Οι άγροτικές όργανώσεις υπέβαλαν στην Κυβέρνηση συγκεκριμένο κοστολόγιο και αίτήματα για αύξηση των τιμών των σιτηρών γύρω στα 20%. Όμως ή Κυβέρνηση έδωσε άσήμαντες αύξήσεις γύρω στα 5, 6% που δέν καλύπτουν τό κόστος παραγωγής.

Πιστεύουμε και ύπογραμμίζουμε ότι δέν είναι όρθή αύτή ή μεταχείριση του άγροτικού κόσμου. Δέν είναι δίκαιη ή πολιτική, ένώ ή Κυβέρνηση επιτρέπει άνεξέλεγκτα κέρδη στους έπιχειρηματίες νά άρνεϊται την παραχώρηση μερικών μόνο μιλς την όκά για τους σιτοπαραγωγούς.

Πώς είναι δυνατό με τέτοια μεταχείριση νά αύξηθοϋν τά εισοδήματα των φτωχοτέρων άγροτικών τάξεων; Πώς είναι δυνατό νά διατηρήσουμε τον άγροτικό κόσμο στη γή του; Πώς είναι δυνατό νά αύξήσουμε την παραγωγή των σιτηρών και νά μειώσουμε τις εισαγωγές άπό τό έξωτερικό για νά γλυτώσουμε πολύτιμο συνάλλαγμα; Όφείλει συνεπώς ή Κυβέρνηση νά αναθεωρήσει την πολιτική της, νά την βελτιώσει με κύρια επιδίωξη νά βοηθήσει περισσότερο τον άγροτικό κόσμο για νά αύξησει τά εισοδήματα του. Νά καθορίσει τιμές για τά άγροτικά προϊόντα όπως για παράδειγμα τά σιτηρά, τά σταφύλια και τό γάλα με βάση τό κόστος παραγωγής.

Εϋχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Γιαγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Έντιμε κύριε Πρόεδρε. Με την άγοράν και προμήθειαν βελτιωμένων σπόρων ένθαρρύνομεν και βοηθοϋμεν τον παραγωγόν. Διά τουτο επικροτοϋμεν τό σχέδιον της Κυβερνήσεως τό όποϊον πράγματι προσφέρει καλήν ύπηρεσίαν εις τους σιτοπαραγωγούς παρ' όλον ότι ή Κυβέρνησις ουδεμίαν οίκονομικήν επιβάρυνσιν έχει. Τό πωλεί εις τους γεωργούς και με τό κέρδος της. Πάλιν όμως είναι σχέδιον ένθαρρυντικόν διά τον παραγωγόν.

Δέν άρκει όμως νά ένθαρρύνωμεν τον παραγωγόν νά καλλιεργή δια της προσφοράς βελτιωμένων σπόρων. Είναι ανάγκη νά ένθαρρύνωμεν τον παραγωγόν και

διὰ τοῦ ὀρίσμοῦ ἀμειπτικῶν τιμῶν. Διότι εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς ἢ καλὴ παραγωγή ἢ ὁποιαδήποτε παραγωγή διὰ τὸν γεωργὸν σημαίνει εἰσόδημα, σημαίνει ἐπιβίωσιν, σημαίνει διατήρησιν του εἰς τὸ ἐπάγγελμα του. Ἐὰν δὲν τοῦ προσφέρωμεν καλὰς τιμὰς, καλύτερον εἶναι νὰ μὴν τὸν παροτρύνωμεν νὰ καλλιεργῇ μὲ ὁποιονδήποτε τρόπον.

Διὰ τοῦτο πιστεύομεν ἀπόλυτα ὡς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις ὅτι διὰ νὰ ἐνθαρρυνθῇ ὁ παραγωγὸς νὰ καλλιεργῆσιν, νὰ προσφέρῃ προϊόντα εἰς τὴν ἀγοράν, νὰ ἀπαλλάξῃ τὸ κράτος ἀπὸ τὴν ἐξαγωγὴν συναλλάγματος, νὰ διατηρήσῃ τὸν γεωργὸν εἰς τὴν γῆν του, ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ καθορίσῃ ἀμειπτικὰς τιμὰς διὰ τὰ προϊόντα του ὥστε νὰ καλύπτουν τοῦλάχιστον τὸ κόστος παραγωγῆς.

Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι συνεχῶς ἡ Κυβέρνησις ἐπιχορηγεῖ τὰ σιτηρά. Ἄν ἀνατρέξουν ὅμως εἰς τὰ τελευταῖα χρόνια θὰ διαπιστώσουν ὅτι σὲ πάρα πολλὰς περιπτώσεις οἱ γεωργοὶ ἐπιχορηγοῦν τὴν Κυβέρνησιν διὰ τῆς παραγωγῆς σιτηρῶν. Καὶ ὑπῆρξαν περιπτώσεις ποὺ τὸ κριθᾶρι τὸ ντόπιο καὶ τὸ σιτᾶρι τὸ ντόπιο ἦταν φθηνότερα ἀπὸ τὰ εἰσαγόμενα. Διὰ τοῦτο εἶναι ἕνας λόγος ἀκόμη παραπάνω ἢ Κυβέρνησις νὰ δῇ πολὺ σοβαρὰ τὸ θέμα τῶν τιμῶν, νὰ τὸ ξαναμελετήσῃ, καὶ διὰ τοῦ ὀρίσμοῦ ἀμειπτικῶν τιμῶν νὰ ἐνθαρρύνῃ πραγματικὰ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας :

Τότε μπαίνομε στὴ δευτέρη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσις τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας :

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £202,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου τοῦ 1977. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας :

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀπορίας νὰ ἐγκριθῇ τὸ ἄρθρον 3 καὶ ὁ Πίνακας :

Ἐγκρίνονται.

Μπαίνομε στὴ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσις τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἔνσταση νὰ ἐγκριθῆ τὸ Νομοσχέδιο στὸ σύνολο τοῦ ὡς Νόμος ;
(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνσταση τὸ Νομοσχέδιο ἐγκρίνεται σὰν Νόμος στὸ σύνολο τοῦ.

«Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου νὰ διαβάσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ὑπάρχει κοινὴ ἔκθεσις γιὰ τὸν περὶ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸν) Νόμον τοῦ 1977, διὰ τὸν περὶ Ἀναπτύξεως Ἡλεκτρισμοῦ (Τροποποιητικὸν) Νόμον τοῦ 1977 καὶ διὰ τὸν περὶ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸν) Νόμον τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπορεῖ νὰ ἀναγνωσθῆ τώρα αὐτὴ ἡ κοινὴ ἔκθεση καὶ κάθε Νομοσχέδιο θὰ συζητεῖται καὶ ψηφίζεται χωριστά.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΣΑΝ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977», 2. «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977», 3. «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Κίμων Παναγίδης
Τάκης Νέμιτσας
Ἀνδρέας Γιάγκου
Ντίνος Κωνσταντίνου
Πατρίκιος Παύλου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τίς πιὸ πάνω προτάσεις νόμου σὲ συνεδρία τῆς στίς 9 Ἰουλίου 1977.

Σκοπὸς τῶν ἄνω ἀναφερομένων προτάσεων νόμου εἶναι ἡ τροποποίησις τῶν οἰκείων νόμων τῶν Ὄργανισμῶν ποὺ ἀναφέρονται πιὸ πάνω ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ κατάθεσις τῶν ἐτησίων ἐκθέσεων τοὺς στὴ Βουλὴ γιὰ σκοποὺς ἐνημέρωσις τοῦ Σώματος καὶ ἄσκησις Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ, ἀπὸ τῆς ἐγκαθίδρυσις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ μετέπειτα ἔχουν συσταθεῖ πλεῖστα ὅσα νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου στὰ ὁποῖα καὶ ἀνατέθηκε ἡ ἀποκλειστικὴ ἐνάσκησις ἀριθμοῦ ἀρμοδιοτήτων σὲ διάφορους τομεῖς δράσεως στὴ Δημοκρατία. Οἱ Ὄργανισμοὶ αὐτοὶ εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν ἐκπόνησις καὶ ἐφαρμογὴ διαφόρων προγραμμάτων ἀναπτύξεως στοὺς ἀντίστοιχους τομεῖς τῆς δράσεως τοὺς καὶ ἐκπροσωποῦν τὴ Δημοκρατία σὲ ὅλα τὰ θέματα ποὺ

ανάγονται στη σφαίρα της αρμοδιότητας τους και σε πλείστες περιπτώσεις συνάπτουν δάνεια με έγγυηση της Κυβέρνησης. Στη προκείμενη περίπτωση μπορεί να λεχθῆ ὅτι τὸ σημερινὸ ὕψος τέτοιων δανείων εἶναι τῆς τάξης τῶν £43 ἑκ.

Παρόλο ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκφέρῃ τὶς ἀπόψεις τῆς πᾶν ὑπὲρ τοῦ θέματος τῆς σκοπιμότητος ἢ ὄχι τῆς σύστασης τῶν πῶν πᾶν ὀργανισμῶν ἢ ἄλλων παρόμοιων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου στὸ στάδιο πού μεσολαβεῖ ὅταν γίνεται ἡ πρόταση γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τέτοιων ὀργανισμῶν, ἐν τούτοις μόνις οἱ ὀργανισμοὶ αὐτοὶ ἐγκαθιδρυθοῦν νομοθετικά, παύει ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχει ὁποιαδήποτε οὐσιαστικὴ ἐνημέρωση πᾶν ὅτις δραστηριότητες τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν, ἐκτὸς σὲ ἐλάχιστες περιπτώσεις πού προβλέπεται ἀπὸ τὸν οἰκείον νόμον ἢ κατάθεση στὸ Σῶμα τῆς ἐκθεσης καὶ τῶν λογαριασμῶν τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν. Μὲ τὶς προτεινόμενες τῶρα προτάσεις νόμου καὶ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ ρύθμιση ζήτημα ἐπιτυγχάνεται ἡ εὐθυγράμμιση τῶν νομοθεσιῶν τῶν ὑπόλοιπων ὀργανισμῶν μὲ τὶς νομοθεσίες τῶν ὀργανισμῶν πού ἀνήκουν σὶς πῶν πᾶν ἐξαιρέσεις.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀπὸ τῆς ἀνάληψης τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐξέτασε διεξοδικὰ τὸ θέμα καὶ ἀφοῦ πῆρε τὶς ἀπόψεις τῶν ἀρμοδίων τῆς Κυβέρνησης οἱ ὁποῖοι συνηγοροῦν ὑπὲρ μιᾶς τέτοιας τροποποίησης κατάληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἔκταση τῶν δραστηριοτήτων τῶν πῶν πᾶν ὀργανισμῶν ὡς καὶ ἡ φύση τους εἶναι τέτοιας σημασίας πού θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρία νὰ ἐνημερώνεται πᾶν ὅτις δραστηριότητες τους μὲ βάση τὶς καταρτιζόμενες κάθε χρόνον ἐκθέσεις καὶ ἐτήσιους λογαριασμοὺς τους, πρᾶγμα πού εἶναι καὶ ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῶν ἄνω ἀναφερομένων προτάσεων νόμου.

Μὲ βάση τὰ πῶν πᾶν ἢ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὁμόφωνα συνηγορεῖ καὶ εἰσηγεῖται τὴν θέσπιση σὲ νόμους τῶν πῶν πᾶν προτάσεων νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς γιὰ τὴν συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ἀρχὴν ;

Τότε μπαίνομε στὴ δευτέρη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου πού θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν καὶ τῶν πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἀρθροῦ 18 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ;

Ἐγκρίνεται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση πού θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση να ψηφισθῆ τὸ Νομοσχέδιο στὸ σύνολο του σὰν Νόμος ;
 Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ένσταση ἐγκρίνεται καὶ ψηφίζεται ὡς Νόμος στὸ σύνολο του.
 Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὁργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος ἄρθρον Ιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μιὰ στιγμή. Ἡ ἐκθεση διαβάστηκε. Ἡ προηγούμενη ἐκθεση καλύπτει καὶ τὸ Νομοσχέδιο αὐτό. Ἐπομένως μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση ποὺ γίνεται μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. ἄρθρον Ιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση ;
 Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησης τοῦ ἄρθρου ΙΙ τοῦ βασικοῦ νόμου. ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση ;
 Ἐγκρίνεται.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.
 (Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὁργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση νὰ ἐγκριθῆ στὸ σύνολο του τὸ Νομοσχέδιο ὡς Νόμος ;
 Ἐγκρίνεται.

Ὁ περὶ Ἀναπτύξεως Ἡλεκτρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

Ἡ ἐκθεση ποὺ διαβάστηκε προηγουμένως καλύπτει καὶ αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιο.

Μπαίνομε στὴν δεύτερη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιο-
 τίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. ἄρθρον Ιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση ;
 Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔνστασι ;

Ἐγκρίνεται.

Μπαίνομε στὴ τρίτη ἀνάγνωση ποὺ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐναπύξεως Ἡλεκτρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἔνστασι νὰ ψηφισθῇ τὸ Νομοσχέδιο ὡς Νόμος στὸ σύνολο του ;

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται ὡς Νόμος στὸ σύνολο του.

Ἐπὶ περὶ τῆς Ἐπηρεσίας Τηλεπικοινωνιῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἢ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ὅποιος ἐκ τῶν δύο ἐπιθυμεῖ, νὰ διαβάσῃ τὴν κοινὴ Ἐκθεσὴ τῶν Ἐπιτροπῶν πρὸς τὸ Σῶμα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε,

Ἐντιμε κύριοι συνάδελφοι,

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΣΑΝ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου
καὶ Βιομηχανίας

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Κίμων Παναγίδης
Τάκης Νέμιτσας
Ἀνδρέας Γιάγκου
Ντίνος Κωνσταντίνου
Πατρίκιος Παύλου

Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν
καὶ Ἔργων

Ἐzekίας Παπαϊωάννου Πρόεδρος
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Τάκης Νέμιτσας
Λεόντιος Ἱεροδιακόνου
Νίκος Βασιλειάδης
Δῶρος Θεοδώρου

Οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελέτησαν τὴν πρὸ πάνω πρότασι νόμου σὲ κοινὴ συνεδρία τους στίς 10 Ἰουλίου, 1977.

Σκοπός της ως άνω αναφερόμενης πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του οίκειου νόμου που αναφέρεται στην ίδρυση και λειτουργία της Ύπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών κατά τέτοιο τρόπο ώστε η καταρτιζόμενη από την Ύπηρεσία αυτή έτησία έκθεση και οι λογαριασμοί της να καταθέτονται στη Βουλή για ένημέρωση.

Οί λόγοι που υπαγόρευσαν την κατάθεση της άνω αναφερομένης προτάσεως νόμου αναφέρονται ήδη στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Έμπορίου και Βιομηχανίας ή όποία έγινε για αντίστοιχες τροποποιήσεις στους οίκειους νόμους άλλων ήμικρατικών οργανισμών ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και ισχύουν και στην παρούσα περίπτωση.

Οί πιό πάνω Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές συμφωνούν άπόλυτα με τη σκοπιμότητα της εισαγωγής μίας τέτοιας πρόβλεψης που άλλωστε εντάσσεται στα πλαίσια της ύποβοήθησης του Κοινοβουλευτικού έργου της Βουλής και γι' αυτό εισηγούνται στη Βουλή τη θέσπιση σε νόμο της άνω αναφερόμενης πρότασης νόμου. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχουν όμιλητές για την συζήτηση του Νομοσχεδίου κατ' άρχήν ;

Μπαίνομε στη δεύτερη άνάγνωση του Νομοσχεδίου που θα γίνη με την άνάγνωση των άρθρων των άρθρων και των πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση ;

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 20 του βασικού νόμου. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση ;

Έγκρίνεται.

Μπαίνομε στην τρίτη άνάγνωση του Νομοσχεδίου που θα γίνη με την άνάγνωση του τίτλου μόνον.

(Κρούουν οί κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι της Ύπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

Ύπάρχει ένσταση να έγκριθί το Νομοσχέδιο στο σύνολο του σαν Νόμος ;

Τό Νομοσχέδιο ψηφίζεται στο σύνολο του ως Νόμος.

Ό περι Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

Παρακαλώ τον έντιμο Πρόεδρο της Έπιτροπής Έμπορίου και Βιομηχανίας να διαβάση την έκθεση της Έπιτροπής εις τό Σώμα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΣΑΝ «Ο ΠΕΡΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :—

Ἐπιτροπή Ἐμπορίου
καὶ Βιομηχανίας
Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Κίμων Παναγίδης
Τάκης Νέμιτσας
Ἀνδρέας Γιάγκου
Ντίνος Κωνσταντίνου
Πατρίκιος Παύλου

Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν
Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Λοῖζος Καραμιχάλης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἀνδρέας Φάντης
Χρῖστος Κουρτελλάρης
Δῶρος Θεοδώρου

Οἱ πῖο πάνω Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς μελέτησαν τὴν ὡς ἄνω ἀναφερόμενη πρόταση νόμου σὲ κοινὴ συνεδρία τους στίς 10 Ἰουλίου 1977.

Μὲ τίς πρόνοιες τοῦ προτεινόμενου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίηση τοῦ βασικοῦ περὶ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου Νόμου κατὰ τέτοιο τρόπο ὥστε ἡ καταρτιζόμενη ἐτήσια ἔκθεση τοῦ Ἰδρύματος καὶ οἱ ἐτήσιοι λογαριασμοὶ του νὰ καταθέτονται στὴ Βουλὴ γιὰ ἐνημέρωση.

Οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας νὰ καταθέσῃ ἔξ ὀνόματος τῶν Μελῶν τῆς τὴν πῖο πάνω πρόταση νόμου ἀναλύθηκαν ἤδη σὲ ἄλλη ἔκθεση τῆς πού κυκλοφόρησε στὸ Σῶμα. Στὴν προκείμενη περίπτωση μπορεῖ νὰ λεχθῆ ὅτι ὁ ἐπηρεαζόμενος Ὄργανισμὸς ἤδη καταθέτει στὴ Βουλὴ γιὰ ἐνημέρωση τὴν ἐτήσια ἔκθεση του ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ ὁποιαδήποτε νομικὴ ὑποχρέωση. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καταθέτοντας τὴν πῖο πάνω πρόταση νόμου ἔκρινε ὀρθὸ ὅπως ἡ ἀκολουθουμένη στὴν πράξη τακτικὴ τοῦ πῖο πάνω Ἰδρύματος ρυθμισθεῖ καὶ νομοθετικὰ καὶ αὐτὸ μέσα στὰ πλαίσια τῆς γενικώτερης ἀντιμετώπισης τοῦ θέματος ὅπως ἀκριβῶς γίνεται γιὰ ἄλλους ἡμικρατικοὺς ὀργανισμοὺς γιὰ τοὺς ὁποίους ἐτοιμάσθηκαν σχετικὰ ἀντίστοιχες προτάσεις νόμου γιὰ τροποποιήσεις στοὺς οἰκείους νόμους τους.

Οἱ πῖο πάνω Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς ἀφοῦ μελέτησαν τὴν ὑπὸ συζήτησης πρόταση νόμου συμφωνοῦν μὲ τὴν υἱοθετούμενη μὲ αὐτὴ τακτικὴ καὶ γι' αὐτὸ δόμῳνα εἰσηγοῦνται στὴ Βουλὴ τὴν ψήφιση τῆς σὲ νόμο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχουν ὁμιλητὲς γιὰ τὴν συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ἀρχὴν ;

Μπαίνομε στὴν δευτέρη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου πού θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν καὶ τῶν πλαγιασιτίλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἔνσταση ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσεις τοῦ ἀρθρου 31 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση ;

Έγκρίνεται.

Μπαίνομε στην τρίτη ανάγνωση που θα γίνη με την ανάγνωση του τίτλου μόνον.

(Κρούουν οί κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ο περι Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένσταση να ψηφισθη το Νομοσχέδιο ως νόμος στο σύνολο του ;

Έφ' όσον δέν υπάρχει ένσταση το Νομοσχέδιο ψηφίζεται ως Νόμος στο σύνολο του.

Οί περι Γεωργικής Ασφαλίσεως Κανονισμοί του 1977.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της Έπιτροπής Γεωργίας να διαβάση την Έκθεση της Έπιτροπής από το βήμα της Βουλής.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΣΑΝ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Άνδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος

Χρίστος Βάκης (έκπροσωπών τον κ. Κ. Παπαδημητρίου)

Άνδρέας Τουμαζής (έκπροσωπών τον κ. Ζ. Τουλούραν)

Χαμπής Μιχαηλίδης

Χρίστος Κουρτελλάρης

Πατρίκιος Παύλου

Παρέλειψα να αναφέρω στην έκθεση, κ. Πρόεδρε, τον Έρακλη Δημοσθένους ό όποϊος με έξουσιοδότησε να τον αντιπροσωπεύσω στην συνεδρία της Έπιτροπής.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της, στις 11 Ιουλίου 1977. Στη συνεδρία αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ό άξιότιμος Ύπουργός Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και εκπρόσωποι του Όργανισμου Γεωργικής Ασφάλισης.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση το άρθρον 33 του Γεωργικής Ασφαλίσεως Νόμου του 1977, ρυθμίζονται—

- (α) ό τρόπος, ό χρόνος, ή διαδικασία και όποιαδήποτε άλλη λεπτομέρεια ύπολογισμου πληρωμής και είσπραξης τών ασφαλίσεων και ή προθεσμία καταβολής τους·
- (β) ή διαδικασία που άφορα την έξακρίβωση και έκτίμηση τών ζημιών και την καταβολή άποζημίωσης·
- (γ) ή ύποβολή αιτήσεων και δηλώσεων από μέρους τών ασφαλιζομένων προσώπων αναφορικά με τις άπαιτήσεις τους δια καταβολή άποζημίωσης· και

- (δ) τὰ καθήκοντα, οἱ εὐθύνες καὶ οἱ ὅροι πρόσληψης τῶν ἀσφαλιστικῶν πρακτόρων ποὺ θὰ ἀσκοῦν ὠρισμένες ἀρμοδιότητες γιὰ λογαρισμὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ Γεωργικῆς Ἀσφάλισης.

Οἱ ὑπὸ συζήτηση Κανονισμοὶ ἔχουν σὰν ἀπώτερο σκοπὸ τους νὰ θέσουν σὲ ἐφαρμογὴ τὸν Νόμο ποὺ ψηφίσθηκε ἤδη ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ ὁ ὁποῖος, ὅπως εἶναι γνωστὸ, ἀποβλέπει στὴν εἰσαγωγὴ νέου καὶ ὀλοκληρωμένου σχεδίου ἀσφάλισης γεωργικῶν προϊόντων ποὺ θὰ ὑποκαταστήσει ἄλλα ταμεῖα καὶ σχέδια ἀσφάλισης ποὺ λειτουργοῦσαν μέχρι τώρα. Βασικὰ σκοπὸς τοῦ σχεδίου αὐτοῦ εἶναι ἡ βελτίωση τῶν συνθηκῶν οἰκονομικῆς σταθερότητας στὴ γεωργικὴ παραγωγὴ καὶ ἡ διασφάλιση, σὲ τελευταία ἀνάλυση, πιὸ σταθεροῦ εἰσοδήματος γιὰ τὸ γεωργό.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀφοῦ μελέτησε ἐπισταμένα τοὺς πιὸ πάνω Κανονισμοὺς κατὰληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ περιλαμβανόμενες σὲ αὐτοὺς πρόνοιες εἶναι τέτοιας μορφῆς ὥστε νὰ γίνεται πραγματικὰ τὸ πρῶτο βῆμα ὑλοποίησης τοῦ σχεδίου ποὺ κατατίσθηκε γιὰ τὴν ἀσφάλιση τῶν γεωργικῶν προϊόντων, καὶ σὰν τέτοιες υἱοθετοῦνται πλήρως. Στὴ λεπτομερῆ ἐν τούτοις ἐξέταση ποὺ ἀκολούθησε ἐγέρθηκαν ὀρισμένα θέματα νομοτεχνικῆς κυρίως φύσεως γιὰ τὰ ὁποῖα ἀφοῦ δόθηκαν ἀπὸ πλευρᾶς τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων οἱ κατάλληλες ἐξηγήσεις ἀντιμετωπίσθηκαν μὲ κατάλληλες ἀναπροσαρμογές, τροποποιήσεις ἢ προσθήκες στὸ κείμενο τῶν ὑπὸ συζήτηση Κανονισμῶν. Εἰδικώτερα καὶ σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ ὕψος τῶν ἀσφαλίσεων, τὸ ὁποῖο θὰ ἀντιπροσωπεύη τὴ συνεισφορὰ τῶν ἀσφαλιζομένων προσώπων πρὸς τὸν Ὁργανισμὸ Γεωργικῆς Ἀσφάλισης γιὰ τὴ γεωργικὴ τους ἀσφάλιση, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἀντάλλαξε ἰδιαίτερες ἀπόψεις μὲ τὸν ἀρμόδιο Ὑπουργό, καὶ μὲ τὴ συναίνεση αὐτοῦ, ἔκρινε σκόπιμο νὰ εἰσηγηθῆ τὴν καταβολὴ μειωμένου ἀσφαλίστρου γιὰ τὰ φυλλοβόλα ὀπωροφόρα καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ 3% σὲ 2.75%, ἀφοῦ σημείωσε τὴ σημερινὴ θέση σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὰ προβλήματα διάθεσης τῶν ἐπηρεαζομένων γεωργικῶν προϊόντων καὶ τὴν οὐσιαστικὴ ἀνάγκη ἀποδοχῆς τοῦ προτεινομένου σχεδίου ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους γεωργοὺς ἰδιαίτερα στὰ πρῶτα στάδια τῆς λειτουργίας του, πρᾶγμα ποὺ θὰ ἦτο ἐνδεχομένως δύσκολο νὰ ἐπιτευχθῆ μὲ ὑψηλότερα ποσοστὰ ἀσφαλίσεων στὴ προκειμένη περίπτωσι.

Τόσο ἡ νομοθεσία ποὺ θεσπίσθηκε ἤδη πάνω στὸ ὑπὸ συζήτηση θέμα ὅσο καὶ οἱ ὑπὸ ἐξέταση Κανονισμοί, ὅπως εἶναι ἀντιληπτό, ἀναφέρονται σ' ἓνα ὁμολογουμένως μακρόπνοο σχέδιο γεωργικῆς ἀσφάλισης τὸ ὁποῖο, μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, θ' ἀποτελέσει σημαντικὴ ἀνακούφιση γιὰ τοὺς ἀπασχολούμενους μὲ τὸ γεωργικὸ ἐπάγγελμα. Σὰν τέτοιο σχέδιο εἶναι φυσικὸ μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου καὶ μὲ τὴν πρακτικὴ ἐφαρμογὴ του νὰ διαπιστωθοῦν κενὰ ἢ καὶ νὰ παρουσιάσῃ ἐλλείψεις. Αὐτὸ ὅμως εἶναι δυνατὸ νὰ ἀντιμετωπισθῆ ἀπὸ τὴν πείρα ποὺ θὰ κτηθῆ καὶ μὲ ἀνάλογες σὲ εὐθετότερο χρόνο ἀναπροσαρμογές στὸ σχέδιο.

Μὲ βάση τὴν πιὸ πάνω προσέγγιση ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει διεξέλθει μὲ προσοχὴ τοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμοὺς στὴν ὅλη τους λεπτομέρεια. Σὰ θέμα ἀρχῆς υἱοθετεῖ αὐτοὺς στὴν πληρότητα τους καὶ συνάμα ἀσπάζεται τὴ σημασία τους ἢ ὁποία δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν εἰσαγωγὴ ἐνὸς ὀλοκληρωμένου σχεδίου γεωργικῆς ἀσφάλισης ποὺ ἀποτελοῦσε πάγιο αἶτημα τῶν γεωργῶν χρονολογούμενο ἀπὸ μακροῦ χρόνου. Γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴν ἔγκριση τῶν πιὸ πάνω Κανονισμῶν ὅπως ἔχουν διαμορφωθεῖ μὲ βάση τὶς ἐπενεχθεῖσες ἀλλαγές καὶ τροποποιήσεις.

Ἀντίγραφον τῶν Κανονισμῶν ὡς διαμορφώθηκε τελικὰ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν παροῦσα Ἐκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ὀμολογῶν ἀπάνω στοὺς Κανονισμοὺς :

Ἐχete τὸν λόγον.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κύριε Προέδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὴν ψήφισιν τοῦ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Νόμου, ἥτις ἔλαβε χώραν τὴν 28.4.1977, τὴν ἐχαιρέτισαμεν μετὰ μεγάλης χαρᾶς καὶ πολλῆς ἱκανοποιήσεως καὶ ἐπηνέσαμεν ὅλους ἐκείνους ποὺ συνέτειναν οὕτως ὥστε νὰ ἐρθῆ ὁ νόμος αὐτὸς ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ νὰ τύχη τῆς ὁμοφώνου ἐγκρίσεως του.

Σήμερον ἔχομεν ἐνώπιον μας τοὺς Κανονισμοὺς βάσει τῶν ὁποίων θὰ λειτουργήσῃ ὁ βασικὸς περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Νόμος καὶ οἱ ὁποῖοι Κανονισμοὶ ἐξεδόθησαν ὡς ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ, ὡς προνοεῖται εἰς τὸ ἄρθρον 33 τοῦ βασικοῦ Νόμου.

Κατὰ τὴν γενομένην ἐξέτασιν τῶν Κανονισμῶν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς, διεμήνυσα τὰς ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις μου, αἱ ὁποῖαι εἰσηγήσεις δὲν ἦσαν οὔτε εἶναι προσωπικαὶ ἀλλὰ εἶναι αἱ ἐντονοὶ εἰσηγήσεις καὶ ἀπόψεις τῶν ἄμεσα ἐνδιαφερομένων, τῶν ἄμεσα φορολογουμένων, εἶναι αἱ ἀπόψεις τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου τὰς ὁποίας συμμεριζόμεθα καὶ υἰοθετοῦμεν πλήρως καθ' ὅτι καὶ δίκαια εἶναι καὶ λογικά.

Πρὸς πλήρη δὲ ἐνημέρωσιν τοῦ Σώματος καὶ διὰ νὰ εἴμεθα πλέον συγκεκριμένοι αἱ εἰσηγήσεις μας ἦσαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι αἱ κάτωθι :

1ον. Εἰσηγήθημεν ὅπως εἰς τοὺς Κανονισμοὺς συμπεριληφθῆ καὶ ἡ προστασία τῆς σταφίδος ἀπὸ τυχόν πλήμμυρες ἢ βροχές. Εἰσηγοῦμεθα τὸ εἶδος αὐτὸ νὰ καλυφθῆ μὲ τὴν ἐξῆς δικαιολογίαν. Ἐπειδὴ ὑπάρχει μεγάλο πρόβλημα διαθέσεως τῶν οἰνικῶν μας προϊόντων, καὶ οἱ ἀποθηκευτικοὶ χώροι εἶναι ἀνεπαρκεῖς, πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἓνα θετικὸν κίνητρον πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἀμπελοργῶν ἐκείνων ποὺ μποροῦν νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατασκευὴν σταφίδος.

Ἐγινε καὶ πέρυσι προσπάθεια διὰ νὰ πειθοῦν οἱ ἀμπελοργοὶ νὰ κατασκευάσουν σταφίδα διότι ὑπάρχει μεγάλη ζήτησις. Δὲν προέβησαν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ εἴδους αὐτοῦ διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους : Πρῶτον δὲν εἶναι ἠσφαλισμένον τὸ εἶδος αὐτὸ ἀπὸ τὰς ἐκάστοτε ἀνωμάλους καιρικὰς συνθήκας, δεύτερον, ἀπαιτοῦνται πολλὰ ἔξοδα τὸσον εἰς ὑλικά ὅσον καὶ εἰς ἐργατικά διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ εἴδους αὐτοῦ καί, τρίτον, ἡ τιμὴ αὐτῆς εἶναι πολὺ χαμηλὴ ποὺ νὰ θεωρῆται ὡς ἀσύμφορος. Μὲ τὴν γενομένην εἰσήγησιν μας ὅπως καλύψῃ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο καὶ τὴν σταφίδα, οἱ ἀμπελοργοὶ ἦσαν καὶ εἶναι πρόθυμοι νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ εἴδους αὐτοῦ. Δὲν πιστεύομεν ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ θὰ ἐπηρεάσῃ πολὺ ἢ εἰς τὸ ἐλάχιστον τὸ ταμεῖον καθ' ὅτι πολὺ σπανίως παρατηροῦνται τοιούτου εἴδους θεομηνία ὡς αἱ πλήμμυραι. Εἶναι ὁμως τὸ μέτρον αὐτὸ ψυχολογικὸν διὰ τὸν ἀσφαλιζόμενον. Καὶ ὕστερα, ἐφ' ὅσον ὁ ἀμπελοργὸς διὰ τὸ εἶδος τοῦτο θὰ ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ τὰ ἀσφάλιστρα του, διατὶ νὰ μὴν τὸν καλύπτῃ τὸ σχέδιον ;

2ον. Εἰσηγήθημεν νὰ συμπεριληφθῆ καὶ ὁ παγετός. Εἶναι καὶ τοῦτο ἓνα εἶδος θεομηνίας ποὺ παρατηρεῖται πολὺ σπανίως καὶ εἰς ὠρισμένας περιοχὰς ποὺ ἐὰν περιληφθῆ εἰς τοὺς Κανονισμοὺς δὲν θὰ ἔχη σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ ταμείου.

Δὲν θέλομεν νὰ νομισθῆ ὅτι εἴμεθα τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιλογίας οὔτε ἐπιθυμοῦμεν νὰ παρουσιαζώμεθα ὡς οἱ μόνοι ὑποστηρικταὶ τῶν ἄμεσα ἐνδιαφερομένων καὶ ἐπηρεαζομένων γεωργῶν καὶ εἰδικὰ τῶν ἀμπελοργῶν μας.

Δυστυχῶς τὰ τελευταῖα παραδείγματα τῶν δύο θεομηνιῶν ποὺ ἐπληξαν εἰδικὰ τὴν Ἐπαρχίαν μας, τὸσον τὸ χαλάζι τῆς Κυριακῆς, 3ης τρέχοντος, ὅσον καὶ ὁ καύσων τῆς περασμένης Κυριακῆς καὶ Δευτέρας, 10ης καὶ 11ης τρέχοντος, καὶ ποὺ αἱ ζημίαι καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις εἶναι πολὺ μεγάλαι, μᾶς πείθουν ὅτι αὐτὰ τὰ εἶδη τῶν θεομηνιῶν θὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν εἰς τοὺς Κανονισμοὺς διὰ νὰ καλύπτονται οἱ γεωργοὶ αὐτοί.

Ἀναγνωρίζομεν τὰς δυσκολίας πού παρουσιάζονται καὶ πιστεύομεν ὅτι κάθε νέον μέτρον πού τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν διὰ πρώτην φοράν καὶ ἰδίως ὡς εἶναι ὁ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Νόμος θὰ παρουσιάσῃ δυσκολίας, θὰ ἔχῃ ἐλλείψεις, ἀτελείας, ἀδικίας, διαφωνίας, κρίσεις, ἐπικρίσεις καὶ ἐν τελευταία ἀναλύσει μίαν γενικὴν τάσιν πρὸς καταπολέμησιν τούτου, ἰδίως ὅταν τὸ μέτρον τοῦτο ἢ ὁ νόμος ἔχῃ ὅποιανδήποτε οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν. Ἡ τοιαύτη δὲ ἀντίδρασις ἐπαυξάνεται ἔτι περισσότερο ὅταν διοχετεύεται ἔντεχνα εἰς τοὺς ἄμεσα ἐπηρεαζομένους τὸ ἐπιχείρημα τῆς ὑψηλῆς φορολογίας, ἀπὸ κύκλους πού οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν μὲ τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα ἢ ἀπὸ ἐπιτηδείους οἵτινες ἔχουν ἀλλότρια συμφέροντα καὶ ἔχουν τάσιν καὶ μανίαν νὰ ἀρέσκωνται εἰς τὸ νὰ ἐνσπείρουν ζιζάνια καὶ δαιμόνια εἰς τοὺς ἄμεσα ἐπηρεαζομένους διὰ νὰ εὐρίσκουν πρόσφορον ἔδαφος νὰ ἀντιπολιτεύωνται τοὺς συμπολιτευομένους.

Δυστυχῶς τὸ σημεῖον αὐτὸ τὸ διεπιστώσαμεν εἰς ἄρκετὰς κοινότητας πού εἶχαμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῶμεν καὶ εἰς τὴν κατάλληλον ἐνημέρωσιν καὶ διαφώτισιν μας πρὸς αὐτοὺς ἀντρεπάμεν τοὺς πρωταρχικοὺς ἰσχυρισμοὺς καὶ τὰς ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις πού ἔντεχνα τοὺς ἐδημιούργησαν καὶ ἐδημιουργοῦσαν οἱ ἐπιτήδριοι.

Σχετικὰ μὲ τὰς εἰσηγήσεις μας τόσο διὰ τὴν σταφίδα ὅσον καὶ τὸν παγετὸν κατεστήσαμεν ταύτας γνωστὰς ἐγκαίρως εἰς τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Γεωργίας καὶ μάλιστα ἐπανελημμένα ὅταν εἶχεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῆ δύο κατὰ συνέχειαν φοράς τὴν Ἐπαρχίαν μας. Τότε δὲ μᾶς διεβεβαίωσε ὅτι θὰ ἔβλεπε μὲ συμπάθειαν τὸ θέμα καὶ θὰ εἰσηγήτο εἰς τὸ Συμβούλιον νὰ προσετίθεντο εἰς τοὺς Κανονισμοὺς καὶ αἱ θεομηνία αὐταί.

Δυστυχῶς ὅμως παρετήρησαμεν ὅτι τὸ Συμβούλιον οὐδεμίαν μείαν ἔκαμε διὰ τὰς θεομηνίας καὶ τὰ εἶδη αὐτά, δι' αὐτὸ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ὑπεθυμίσωμεν τοῦτο τόσο εἰς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν, ὅσον καὶ εἰς τὸ Συμβούλιον καὶ νὰ μείνωμεν μὲ τὴν βεβαιότητα, ὡς ὁ ἴδιος ὁ Ὑπουργὸς μᾶς διεβεβαίωσε μόλις προχθές, ὅτι τοῦ χρόνου θὰ τὰ εἰσηγηθῆ διὰ νὰ συμπεριληφθοῦν διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος.

Ὑπὸ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις καὶ αὐτὰς τὰς ἐπιφυλάξεις δηλοῦμεν ὅτι θὰ ψηφίσωμεν τοὺς ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμοὺς διὰ νὰ δώσωμεν ἔτσι τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸ σχέδιον νὰ προχωρήσῃ οὕτως ὥστε νὰ εἶναι ἔτοιμον ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1978 νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν.

Περαίνων, κ. Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ δηλώσω τὰ κάτωθι :

1ον. Ψηφίζομεν τοὺς Κανονισμοὺς ὡς ἔχουν μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ 1978 θὰ τροποποιηθοῦν οὗτοι οὕτως ὥστε νὰ καλύψουν τὰς ζημίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἀπὸ τοὺς παγετῶνας καὶ τῆς σταφίδος ἀπὸ τὰς πλημμύρας.

2ον. Ψηφίζομεν μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ ὁ Νόμος μὲ τοὺς Κανονισμοὺς του, θὰ λειτουργήσουν δίκαια, ἀμερόληπτα, καὶ μακριὰ ἀπὸ εὐνοίας καὶ προτιμήσεις.

3ον. Ὅπως εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Ὄργανισμοῦ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως διορισθῆ καὶ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐπαρχίας Πάφου, καθ' ὅτι ἡ Πάφος ὡς καθαρῶς γεωργικὴ Ἐπαρχία πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἰδικὴν τῆς φωνὴν ἐντὸς τοῦ Συμβουλίου.

4ον. Ὅπως γίνῃ ἔγκαιρος καὶ οὐσιαστικὴ διαφώτισις καὶ ἐπεξήγησις τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τῶν Κανονισμῶν ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων καὶ ἀρμοδίων τμημάτων καὶ τέλος μένομεν μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ εὐχὴν ὅπως ὁ Ὑψιστος δὲν μᾶς χαρίσῃ ἄλλας θεομηνίας οὕτως ὥστε τὸ ταμεῖον τοῦ σχεδίου αὐτοῦ νὰ δυναμῶνῃ διὰ νὰ δυναθῆ εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα νὰ καλύψῃ ὅλα τὰ προϊόντα ἀπὸ ὅλας τὰς θεομηνίας πρὸς κοινὸν ὄφελος τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου εἰς τὸ σύνολον του. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐρώσεως τοῦ ἑταίρου :

Ἐπὶ τῆς ἐρώσεως τοῦ ἑταίρου :

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Γιὰ ἓνα τόσον σοβαρὸν Νόμον καὶ γιὰ ἓνα τόσον σοβαρὸν ἐπίτευγμα τῆς ἀγροτικῆς τάξεως δὲν θὰ θελήσωμεν οὔτε νὰ δημοκοπήσωμεν, ὅπως ἀνεφέραμεν καὶ εἰς τὴν ὁμιλίαν μας κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου, οὔτε νὰ γίνωμεν προσωρινὰ ἀρεστοί. Ἄλλὰ ἐδηλώσαμεν ὅτι ὑπεύθυνα, ἀντιπροσωπεύοντες ἀγροτικὰς οἰκογένειαι, θὰ ψηφίσωμεν τοὺς Κανονισμοὺς γινωρίζοντες τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀτέλειαι.

Ἐδηλώσαμεν κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου τὰ ἑξῆς :— Καὶ ἀνέφερα ἐπὶ λέξει εἰς τὴν ὁμιλίαν μου τότε ; «Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι τὸ σχέδιον τοῦτο εἶναι τέλειον καὶ ὠλοκληρωμένον. Ἀντιθέτως πιστεύομεν ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ ἀτέλειαι καὶ ἐλλείψεις, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι τὸ ὕψος τῆς ἀποζημιώσεως τὸ ὁποῖον εἶναι χαμηλὸν ὡς καὶ πολλὰ ἄλλαι ζημίαι αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ συμπεριληφθοῦν. Πιστεύομεν ὅμως ὅτι εἶναι ἓνα σχέδιον ἀρκούντως ἱκανοποιητικὸν τὸ ὁποῖον δύναται ἐφαρμοζόμενον νὰ μᾶς δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιστημάνωμεν ὅλας τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀτελείαις καὶ σταδιακὰ νὰ ἀνταποκριθῇ πλήρως εἰς τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις.» Αὐταὶ ἦσαν αἱ θέσεις μας κατὰ τὴν μελέτην καὶ ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, αὐταὶ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι αἱ θέσεις μας ὡς ἀγροτικῶν ὀργανώσεων καὶ εἰς τὴν ψήφισιν τῶν Κανονισμῶν.

Ἐμελετήσαμεν ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια τὰς ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὰς θεομηνίας. Εἶχαμεν ἐνώπιον μας ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια τὸ σχέδιον. Τὸ εἶχαμεν μελετήσει. Καθημερινῶς διαπιστώνει κανεὶς ἐλλείψεις καὶ ἀτελείαις ἀλλὰ δίχως τὴν δημιουργίαν μιᾶς ὑπηρεσίας ἢ ὁποῖα νὰ μᾶς δώσῃ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα στατιστικὰ στοιχεῖα δὲν θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τροποποιήσωμεν τὸν νόμον τοῦτον πρὸς τὸ τελειότερον διὰ νὰ ἐξυπηρετήσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον τὸν παραγωγόν.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅπως ἀνέφερον ὁ συνάδελφος κύριος Παπαδημητρίου, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι θεομηνίαι ποὺ μποροῦν νὰ περιληφθοῦν εἰς τὸ σχέδιον διὰ τὰ σταφύλια ὅπως ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι θεομηνίαι ποὺ μποροῦν νὰ καλύψουν καὶ ἄλλα γεωργικὰ προϊόντα γιὰ εἶμαστέ ὑποχρεωμένοι νὰ δοῦμεν τοὺς Κανονισμοὺς νὰ καλύπτουν ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ γεωργικὰ προϊόντα. Δυστυχῶς ὅμως μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχομεν ἐνώπιον μας δὲν μποροῦμεν, ὅπως ἀνέφερα καὶ προηγουμένως, νὰ κάμωμεν ἓνα σχέδιον τέλειον ποὺ νὰ ἱκανοποιήσῃ ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμήν ἀπόλυτα ὅλας τὰς παραγωγικὰς τάξεις, εἴτε αὐτοὶ εἶναι ἀμπελοφυτοὶ, εἴτε σιτοπαραγωγοί, εἴτε πατατοπαραγωγοί, εἴτε φρουτοπαραγωγοί εἴτε ὅ,τιδήποτε ἄλλο. Διὰ τοῦτο ἔχομεν δηλώσει ἐπανειλημμένως ὅτι θὰ τὸ παρακολουθοῦμεν τὸ σχέδιον κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν του καὶ ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὸ παρακολουθῇ ἐπίσης διὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ τὸ βελτιώσωμεν καὶ νὰ τὸ φέρωμεν εἰς θέσιν νὰ ἐξυπηρετήσῃ πραγματικὰ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον.

Ἐχομεν παράδειγμα τὰς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις. Ἐξεκίνησεν ὁ ἐργάτης μὲ χαμηλὴν συνεισφοράν, μὲ χαμηλὰς παροχάς. Ἐδημιούργησεν ὅμως ἓνα σχέδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ὁ ἐργάτης καὶ τὰ ἐργατικά συνδικάτα καὶ ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὑπερήφανοι.

Μὲ τὸν ἴδιον τρόπον θὰ ἀρχίσωμεν καὶ ἐμεῖς ὡς παραγωγοί, θὰ μελετήσωμεν τὸ σχέδιον καὶ ὡς παραγωγοὶ καὶ ὡς ἀγροτικὰ ὀργανώσεις, ἐλπίζω καὶ ὡς Κυβερνήσις καὶ ὡς Βουλὴ, διὰ νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι ὅτι σὲ ἓνα ἢ δύο ἢ τρία χρόνια θὰ ἔχωμεν ἓνα σχέδιον ἐντελῶς ὠλοκληρωμένον ποὺ νὰ προσφέρῃ πραγματικὴν προστασίαν εἰς τὸν παραγωγόν.

Ἐπὶ τῆς ἐρώσεως τοῦ ἑταίρου :

Ἐπὶ τῆς ἐρώσεως τοῦ ἑταίρου :

Ἐπὶ τῆς ἐρώσεως τοῦ ἑταίρου :

Ἐπὶ τῆς ἐρώσεως τοῦ ἑταίρου :

Ἐπὶ τῆς ἐρώσεως τοῦ ἑταίρου :

Ἐπὶ τῆς ἐρώσεως τοῦ ἑταίρου :

ληφθοῦν. Δηλαδή εἰς τὸ ἄρθρον 19 τοῦ Νόμου τὸ ὁποῖον εἶχαμεν ψηφίσει ὁμόφωνα ὅλοι οἱ Βουλευταὶ καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν παράγραφον (στ) (ii) τοῦ ἐδαφίου (1) ἀναφέρεται ὅτι δὲν καλύπτονται τὰ προϊόντα «μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν ἢ τὴν ἐκκοπὴν τῶν καρπῶν ἐκ τῶν δένδρων ἢ φυτῶν». Δηλαδή ἡ εἰσήγησις εἶναι νὰ περιληφθῇ κάποτε, ἐὰν εἶναι δυνατόν, καὶ ἡ σταφίδα διότι εἶναι γεγονός ὅτι ἡ σταφίδα πράγματι διατρέχει πολλοὺς κινδύνους. Τὸ εἶδαμεν καὶ εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου, τὸ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας καὶ σήμερα. Ἐὰν ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐπιδιώκῃ νὰ τὸ συμπεριλάβῃ, δυστυχῶς δὲν μπορεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ τὸ κάμῃ εἰς τοὺς Κανονισμοὺς ἐὰν δὲν τροποποιήσῃ τὸν Νόμον διότι θὰ ἔλθῃ εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὸ ἄρθρον 19.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ἐπεκταθῶ περισσότερον. Τὰς ἀπόψεις μας τὰς ἀνέφερα καὶ κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ δηλώσω ὑπεύθυνα εἶναι ὅτι παρ' ὅλας τὰς ἐπικρίσεις ἢ ὁποιασδήποτε διαμαρτυρίας τῶν παραγωγῶν θὰ ψηφίσωμεν τὸν Νόμον καὶ θὰ καθοδηγήσωμεν τὸν ἀμπελουργόν, τὸν σιτοπαραγωγόν καὶ ὅλας τὰς ἄλλας τάξεις. Εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ὁλοκληρώσεως ἐνὸς σχεδίου ποῦ θὰ προσφέρῃ πραγματικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν παραγωγόν. Μ' αὐτὰς τὰς σκέψεις θὰ ψηφίσωμεν καὶ τοὺς Κανονισμοὺς ὅπως ἔχομεν ψηφίσει καὶ τὸν Νόμον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅπως ἔχει λεχθεῖ ὁ Νόμος περὶ Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων ἀποτελεῖ ἓνα σοβαρὸ ἐπίτευγμα τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου. Ἐνα ἐπίτευγμα, μιὰ κατάκτηση γιὰ τὴν ὁποία χρειάστηκαν ἀγῶνες, διαβήματα καὶ κινητοποίηση πολλῶν χρόνων γιὰ νὰ φτάσουμε μέχρι τὴν ψήφισιν αὐτοῦ τοῦ Νόμου.

Ἐχομε ἀναφέρει τότες, ὅταν ψηφίζαμε τὸν νόμο πρὶν μερικὲς μέρες, ὅτι ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο θετικὸ βῆμα ἢ ψήφισιν τοῦ Νόμου καὶ στὴ διάρκειά τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου ὅπωςδήποτε θὰ τὸν βελτιώσουμε μὲ βάσει τὴν πείρα ποῦ θὰ ἀποκτοῦμε στὴν ἐφαρμογὴ του. Καὶ ἀσφαλῶς ἔτσι πρέπει νὰ γίνῃ διότι δὲν εἶναι δυνατό δίχως τὴν πείρα, δίχως τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου, νὰ μπορέσουμε νὰ δοῦμε τὲς ἐλλείψεις τὲς σοβαρὲς ποῦ παρουσιάζει, καὶ τὸ ἔχομε διαπιστώσει ὡς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις ὅτι ἔχει ἐλλείψεις. Ἐχει ἀδυναμίες ὁ νόμος, ὅμως στὴ διάρκειά τῆς ἐφαρμογῆς του θὰ βελτιώσουμε καὶ θὰ προχωροῦμε στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου.

Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Ὁ Νόμος περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἓνας πολὺ σοβαρὸς Νόμος ποῦ ἀφορᾷ ὁλόκληρο τὸ λαό, ὅταν ἐψηφίσθη τὸ 1956, ὅταν ἐφαρμόσθη τὸ 1956, ἦταν πάρα πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν Νόμο ποῦ ἔχομε σήμερα. Στὴ διάρκειά τῆς ἐφαρμογῆς του, στὴ διάρκειά τῶν τελευταίων 20 χρόνων ἐχρειάστηκαν σοβαρὲς τροποποιήσεις, σοβαρὲς βελτιώσεις καὶ σήμερα ἔχομε ἓνα πολὺ βελτιωμένο νόμο περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὁ ὁποῖος τόσα ὠφελήματα δίνει σὲ ὅλους τοὺς ἐργαζομένους. Συνεπῶς ὁ Νόμος περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἔχει τὲς ἐλλείψεις του, καὶ αὐτὲς ποῦ ἀνάφερε ὁ κ. Παπαδημητρίου καὶ ἄλλες ἐπίσης πολὺ σοβαρὲς ἐλλείψεις τὲς ὁποῖες ὅμως θὰ δοῦμε στὴ διάρκειά τῆς ἐφαρμογῆς του γιὰ νὰ τὸν βελτιώσουμε ἀκόμα περισσότερο. Ἔπρεπε νὰ προχωρήσουμε φέτος διότι ἐὰν δὲν προχωρούσαμε νὰ ψηφίσουμε τὸ νόμο, ἐὰν δὲν προχωρήσουμε σήμερα νὰ ψηφίσουμε τοὺς Κανονισμοὺς, θὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐφαρμοστῇ ὁ Νόμος στὴ διάρκειά τοῦ 1978, διότι ἀρχίζουμε ἀπὸ φέτος τὲς εἰσπράξεις καὶ ἐὰν δὲν κάμουμε τὲς εἰσπράξεις—γιατὶ πρόκειται περὶ ποσοῦ περιποῦ £600,000 ποῦ ἔπρεπε νὰ ἦταν ψηφισμένοι οἱ Κανονισμοὶ γιὰ νὰ εἰσπράξουμε ἀπὸ τὰ σιτηρά, ἀπὸ τὲς πατάτες, ἀπὸ τὰ φυλλοβόλα δένδρα, ἀπὸ τὰ σταφύλια—θὰταν ἀδύνατο νὰ δώσουμε ὠφελήματα στὴ διάρκειά τοῦ 1978 ποῦ θὰ ἐφαρμοστῇ ὁ Νόμος ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὠφελήματα.

Συνεπῶς δὲν μπορούσαμε σήμερα νὰ μὴ ψηφίσουμε τοὺς Κανονισμοὺς, δὲν θὰ ἦταν σκόπιμο ἀλλὰ θὰ ἦταν σὲ βάρος τοῦ ἴδιου τοῦ Νόμου περὶ Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων.

Συνεπώς, συνάδελφοι, θα πρέπει να προχωρήσουμε σήμερα στην ψήφιση των Κανονισμών για να αρχίσει να εφαρμόζεται ο Νόμος και να μας βέβαιοι ότι ο αγροτικός κόσμος αναμένει να ψηφίσουμε τους Κανονισμούς διότι αναμένει αυτά τα αποτελέσματα, αναμένει αυτά τα ωφελήματα και σύν τω χρόνω να τον βελτιώνουμε στη διάρκεια της εφαρμογής του. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Νομίζω όλοι γνωρίζουμε ότι συζητούμε μόνον τους Κανονισμούς σήμερα και όχι το Νόμο. Και στο Νόμο έσυζητήσαμε τές βασικές αρχές και είπαμε και τές διαπιστώσεις μας εις ό,τι αφορά τές δυνατότητες, τές δυσκολίες, τές προοπτικές, για την εφαρμογή του.

Δέν είναι δυνατό σήμερα να μιλούμε για επέκταση των κινδύνων που καλύπτει ο Νόμος διότι είναι ο Νόμος που τους καλύπτει και οί Κανονισμοί βασίζονται στο Νόμο και όχι πέραν αυτού, διότι δέν είναι δυνατό να επεκτείνουν το Νόμο οί Κανονισμοί.

Έκείνο το οποίο ήθελα να προσθέσω σέ ό,τι ανάφεραν οί προηγούμενοι συνάδελφοι είναι το έξης, κάτι που το είπα και όταν έσυζητούσαμε το Νόμο : Ό Νόμος περί Γεωργικών Ασφαλίσεων δέν είναι ούτε άπλος ούτε εύκολος και θέλω να υπενθυμίσω μιá δήλωση του συναδέλφου του κ. Ζιαρτίδη όταν έσυζητούσαμε το Νόμο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων που έδήλωσεν ότι ο Νόμος περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι από τα νομοθετήματα που δέν σηκώνουν δημαγωγία. Θέλω να τονίσω ότι και οί γεωργικές ασφαλίσεις είναι από τους Νόμους που δέν σηκώνουν δημαγωγία. Είναι ένα πρόβλημα δύσκολο, πολύπλοκο, τεράστιο, και πρέπει να έχουμε επίγνωση των υποχρεώσεων που έχουμε, των δυνατοτήτων που έχουμε, των καθηκόντων που έχουμε, για να μπορέσουμε να βοηθήσουμε θετικά, έποικοδομητικά, ώστε να προχωρήση με την πάροδο του χρόνου και να ολοκληρωθή.

Πρέπει να πω δέ ότι εγώ δέν είμαι έξ εκείνων που θεωρούν ότι 2-3 χρόνια είναι δυνατό να ολοκληρώσουμε το σχέδιο γεωργικών ασφαλίσεων. Το σχέδιο γεωργικών ασφαλίσεων θα άπαιτήση πολλά χρόνια. Καλύπτομε μόνον μερικά προϊόντα τώρα και μόνο μερικούς κινδύνους.

Όπως σωστά έλέχθηκε και στές κοινωνικές ασφαλίσεις ξεκινήσαμε και έφαιμόστηκε ο Νόμος το 1957 με χαμηλή συνεισφορά. Άλλά σήμερα αύξηθηκαν τα ωφελήματα αλλά έπολλαπλασιάστηκε και ή συνεισφορά των ένδιαφερομένων.

Συνεπώς στην περίπτωση αυτή ψηφίζοντας τους Κανονισμούς πρέπει να βοηθήσουμε τους ένδιαφερομένους να άντιληφθούν ότι είναι από τα θέματα που είναι σύνθετα τα δικαιώματα με τές υποχρεώσεις και ότι κατά τρόπο προσεκτικό, δημιουργικό, πρέπει να συμβάλουμε όλες οί πλευρές για να μπορέσει αυτός ο θεσμός να προχωρήση και με την πάροδο του χρόνου ανάλογα να ολοκληρωθή. Γι' αυτό και έπαναλαμβάνω ότι ψηφίζοντας τους Κανονισμούς συμβάλλομε στο να ξεκινήσουμε προς αυτή την κατεύθυνση βέβαιοι ότι έχουμε σημαντικά καθήκοντα να έπιτελέσουμε και ως Βουλευται και ως αγροτικές οργανώσεις και οί άμεσα ένδιαφερόμενοι. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Πατρίκιος Παύλου.

Προτού όμιλήσει ο κ. Πατρίκιος Παύλου, ό οποίος είναι νομικός, έχω να παρατηρήσω ότι είναι περιττό να συζητήση τη θεωρία του «ultra vires» διότι ο κ. Κουρτελλάρης, ό οποίος δέν είναι νομικός, την εξέφρασε χωρίς να γνωρίζει τίποτε περί «ultra vires» αλλά φαίνεται ότι κατέχει τη θεωρία.

ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ ΠΑΥΛΟΥ :

Συμφωνώ απόλυτα, κ. Πρόεδρε, με τα όσα είπεν ο κ. Κουρτελλάρης.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ξεκινώντας από το τελευταίο που αναφέρει ο κ. Πρόεδρος απλώς χωρίς να θέλω να μπω στις λεπτομέρειες τις νομοτεχνικές του ζητήματος, θα ήθελα και εγώ να πω την άποψη πώς δεν είναι δυνατό οί Κανονισμοί να βγαίνουν έξω από την εξουσιοδότηση που δίνει ο νόμος και μιιά επέκταση ωφέλημάτων που δεν καλύπτονται από το νόμο ασφαλέστατα θα ήταν, όπως ανέφερε ο κ. Πρόεδρος, «ultra vires» που θα εσήμαινε ότι ήταν άκυρη ή πρόνοια των Κανονισμών.

Προσπαθώντας ένας να αντιληφθώ τη σημασία του σχεδίου ασφάλισης του Νόμου που έχουμε ψηφίσει, θα πρέπει βασικά πιστεύω να έχω υπ' όψη του πώς το σχέδιο που εφαρμόζεται με το νόμο που έχουμε ψηφίσει δεν είναι ένα απλό σχέδιο ασφάλισης. Πιστεύω πώς είναι τρία μαζί πράγματα. Είναι ένα σχέδιο ασφάλισης γιατί τα ωφέληματα που δίνει ο νόμος έχουν κάποιο συσχετισμό με το ύψος του καταβαλλόμενου ασφαλιστρού από τον ασφαλιζόμενο. Είναι ταυτόχρονα και σχέδιο κοινωνικής πρόνοιας γιατί στο σχέδιο τούτο συμμετέχει και το κράτος με μιιά σημαντική συνεισφορά. Είναι επίσης και σχέδιο γεωργικής αλληλεγγύης, όπως θα μπορούσε να το χαρακτηρίσει ένας, γιατί υπάρχουν περιπτώσεις που τα ασφαλιστρα είναι χαμηλότερα από ό,τι θα έδικαιολογούσαν οί παροχές, τα ωφέληματα που παίρνει ή συγκεκριμένη τάξη γεωργών, και ταυτόχρονα σε άλλες περιπτώσεις είναι ψηλότερα, πράγμα που σημαίνει ότι μερικές τάξεις επιχορηγούν άλλες, που σημαίνει ότι με αυτό το τρόπο καθιερώνουμε ένα σχέδιο αλληλεγγύης ανάμεσα στους αγρότες μας. Πρέπει πιστεύω όταν επιχειρηματολογεί ένας πάνω στο νόμο για την γεωργική ασφάλιση, να έχω υπ' όψη του αυτή τη βασική φύση του σχεδίου που εφαρμόζεται με το νόμο τούτο.

Άκουσα να μιλοῦν πολλοί για ελαττώματα και ατέλειες του νόμου και σαν παραδείγματα δίνονται περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από το σχέδιο, και το ύψος των ωφέλημάτων και ίσως το ύψος των ασφαλιστρών. Πιστεύω πώς δεν πρόκειται ούτε για ελαττώματα ούτε για έλλειψεις του νόμου ή του σχεδίου, αλλά απλώς για περιορισμένη εφαρμογή της γεωργικής ασφάλισης μέσα στα πλαίσια των σήμερα δοσμένων συνθηκών. Όταν μιλούμε για επέκταση των ωφέλημάτων απλώς υποστηρίζουμε επέκταση των προνοιών του Νόμου, των προνοιών του σχεδίου. Το να υποστηρίζω ένας για μιιά συγκεκριμένη περίπτωση ότι θαπρεπε τα ωφέληματα να επεκταθούν για να καλύψουν κινδύνους, έστω και εάν παραβλέπουμε προς στιγμή το ζήτημα της ακυρότητας μιιάς τέτοιας πρόνοιας γιατί θα ήταν εκτός της εξουσιοδότησης του νόμου, και πάλι πρέπει, πιστεύω, να έχω υπ' όψη του υποστηρίζοντας μιιά τέτοια θέση πώς το ασφαλιστρο κατ' ανάγκη θα αυξηθώ στη συγκεκριμένη εκείνη τάξη που παίρνει εκείνο το συγκεκριμένο ωφέλημα. Διερωτώμαι εάν έρωτήσουμε τους ενδιαφερομένους παραγωγούς αν θα δεχόντουσαν να περιληφθώ ακόμα ένας κίνδυνος αυξάνοντας ταυτόχρονα και το ασφαλιστρο που εκείνη ή συγκεκριμένη τάξη θα πληρώσει εάν αυτή ή τάξη θα έδεχόταν. Πιστεύω πώς πρέπει με ψυχραιμία και με λογική να αναλύσουμε στους ενδιαφερομένους γεωργούς παραγωγούς τες πρόνοιες του σχεδίου τούτου για να τους εξηγήσουμε ακριβώς πώς δεν είναι ένα απλό σχέδιο γεωργικής ασφάλισης αλλά είναι ταυτόχρονα σχέδιο μέριμνας, σχέδιο αλληλεγγύης ανάμεσα τους ώστε να μη δημιουργούμε ανάμεσα στις διάφορες τάξεις ανταγωνισμούς και ίσως απαιτήσεις που βγαίνουν έξω από τα πλαίσια που επιτρέπουν οί συνθήκες: εάν εξηγήσουμε στους ενδιαφερομένους παραγωγούς την πραγματική φύση του σχεδίου, πιστεύω πώς θα προκαλέσουμε το ενδιαφέρον και την αγάπη τους στο σχέδιο και όταν το Ταμείο που δημιουργούμε με την ψήφιση του Νόμου και με την εφαρμογή των Κανονισμών φθάσει σε σημείο που να έχω την οικονομική δύναμη για να καλύψω επιπροσθέτους κινδύνους έχουμε την διαβεβαίωση ήδη από τον οργανισμό πώς θα περιληφθώ οί κίνδυνοι εκείνοι τους οποίους σήμερα μερικοί ζητούν να περιληφθώ οί πρόνοιες των Κανονισμών.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο πιστεύω πῶς ἂν καὶ δὲν πρόκειται γιὰ ψήφιση ἀπὸ τῆ Βουλῆ τῶν Κανονισμῶν—οἱ Κανονισμοὶ γίνονται ἀπὸ τὸν Ὁργανισμό, κατατίθενται στὴ Βουλὴ καὶ ἔαν δὲν τροποποιηθοῦν ἀποκτοῦν ἰσχύον πιστεύω αὐτὴ εἶναι ἡ νομικὴ θέση—προσωπικὰ αἰσθάνομαι ὅτι οἱ Κανονισμοὶ ἐξυπηρετοῦν τὸν σκοπὸ βασικά γιὰ τὸν ὅποιο θεσπίζονται καὶ δὲν εἶμαι διατεθειμένος νὰ φέρω ὅποιαδῆποτε ἔνσταση στὸ νὰ καταστοῦν δεσμευτικοί.

Ἐλλείψεις καὶ ἀτέλειες μὲ τὴν μορφή πού ἐξήγησα νωρίτερα ἴσως νὰ ὑπάρχουν ἀλλὰ τὸ σχέδιο ὅπωςδῆποτε μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου καὶ μὲ τὸ ἐνδυνάμωμα τοῦ Ταμείου θὰ ἐπεκταθῆ ὅπωςδῆποτε γιὰ νὰ καλύψῃ καὶ περισσότερους κινδύνους καὶ ἴσως νὰ εἴμαστε σὲ θέση μεταγενεστέρα νὰ μειώσουμε τὸ ἀσφάλιστρο πού θὰ πληρῶνῃ μιὰ ὅποιαδῆποτε συγκεκριμένη τάξη γεωργῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Λυτοῦμαι, κύριε Πρόεδρε, πού θέλω νὰ δευτερολογήσω, ἀλλὰ πράττω τοῦτο ἐπειδὴ ἔγινα ἡ ἀφορμὴ τῆς συζητήσεως τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν. Ἐγνώριζα ἐκ τῶν προτέρων ὅτι ἠθέλησαν μερικοὶ συνάδελφοι νὰ βάλουν φίμωτρον σ' αὐτοὺς πού ἠθέλησαν νὰ ὀμιλήσουν καὶ ἤξερα ἐκ τῶν προτέρων ὅτι δὲν θὰ ἐπιτραπῆ ἡ συζήτησις καὶ εἶχα προετοιμασθῆ καὶ εἶχα ἀκόμα δύο σελίδες διὰ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ φίμωτρον αὐτό. Παρὰ ταῦτα δὲν θὰ ἐδευτερολογούσα καὶ πάλιν διότι συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ ὅσα εἶπεν τόσοσ ὁ κ. Μιχαηλίδης ὅσον καὶ ὁ κ. Γιάγκου καὶ ὁ κ. Κουρτελλάρης, ἀλλὰ ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι διατὶ ὅλη αὐτὴ ἡ ἀνησυχία καὶ ἡ συζήτησις τὴν στιγμὴν πού οὐδεμίαν διαφωνίαν εἶχαμεν μὲ τοὺς Κανονισμοὺς. Ὅσα εἶπαμεν τὰ ἐπανελάβαν οἱ ἴδιοι συνάδελφοι. Ἀπλῶς καὶ μόνον διατὶ νὰ ὀμιλήσῃ ὁ ἐκ Πάφου κ. Παπαδημητρίου καὶ νὰ μὴν ὀμιλήσουν οἱ ἀγροτοπατέρες, τοῦτο ἔγινεν αἰτία νὰ ἀνέλθουν εἰς τὸ Βῆμα καὶ νὰ ποῦν τὰ ὅσα εἶπαν.

Διὰ τὴν σταφίδα εἶπα ὅτι εἶναι ἓνα μέτρον πού ἔπρεπε νὰ καλυφθῆ διότι δὲν συμπεριλαμβάνεται στοὺς Κανονισμοὺς.

Δὲν εἶπαμεν σήμερα ἡ Βουλὴ νὰ ἐγκρίνῃ τὰ μέτρα τὰ ὅποια εἰσηγήθημεν ἀλλὰ σὲ εὐθετώτερον χρόνον ὅταν τὸ ταμεῖον αὐτὸ θὰ εἶναι σὲ τέτοια δυνατότητα νὰ καλύψῃ καὶ τὰ προϊόντα αὐτὰ νὰ τὰ υἱοθετήσῃ τὸ Συμβούλιον εἰς τοὺς Κανονισμοὺς πού ὑποτίθεται θὰ ἐτοιμάσῃ σὲ εὐθετώτερον χρόνον.

Συνεπῶς οὐδεμία διαφωνία. Ἀπλῶς εἶπαμεν καὶ μεταφέραμεν τὲς ἀνησυχίες τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου. Καὶ πολλάκις ἀπὸ τοῦ Βήματος τοῦτου εἶπαμεν ὅτι δὲν ἐκφέρομεν τὲς προσωπικὲς μας ἀπόψεις ἀλλὰ τὲς ἀπόψεις τοῦ λαοῦ πού ἐκπροσωποῦμεν. Καὶ οὐδέποτε ἀνῆλθομεν εἰς τὸ Βῆμα τοῦτο διὰ νὰ δημαγωγῶμεν ὅπως ἀνέφεραν ὁ ἀγαπητὸς κύριος Κουρτελλάρης. Δὲν εἴμεθα τῆς κατηγορίας τῶν δημαγωγῶν. Ξέρομεν ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ πού δημαγωγοῦν καὶ δυστυχῶς πολλὰς φορὰς ἐπὶ μῆνες ὀλόκληρους ἠκούσαμεν δημαγωγίες καὶ δὲν ἔθορυβήθημεν. Ἐκαθήσαμεν στὸ ἐδῶλιον τοῦ κατηγορουμένου καὶ ἠκούσαμεν τὲς δημαγωγίες ἀλλὰ δὲν ἠθελήσαμεν νὰ θίξωμεν κανένα συνάδελφον.

Ὁ κύριος συνάδελφος Πατρίκιος εἶπε νὰ πᾶμεν νὰ δοῦμεν τοὺς ἄμεσα ἐνδιαφερομένους διὰ νὰ τοὺς διαφωτίσωμεν καὶ νὰ τοὺς ἐρωτήσωμεν κατὰ πόσον σὲ περίπτωσιν πού θὰ καλύψωμεν ὠρισμένα εἶδη προϊόντων θὰ δεχθοῦν τὲς περαιτέρω φορολογικὰς ἐπιπτώσεις. Πρὸς πληροφῶριαν τοῦ κυρίου συναδέλφου αὐτὲς τὲς ἐπισκέψεις ἔμεναι τοὐλάχιστον τὲς ἐκάμαμεν καὶ τὲς κάμνομεν καθημερινῶς καὶ κάθε νύκτα. Καὶ θὰ σᾶς ἀναφέρω μίαν συγκεκριμένην περίπτωσιν πού ἀφορᾷ τὴν κοινότητα Πολεμίου πού εἶναι τὸ πλέον τραγικὸν χωρίον πού ὑφίσταται αὐτὲς τὲς συνέπειες καὶ αὐτὰ τὰ πλήγματα ἀπὸ τὸν παγετῶνα καὶ τὴν θάλασσαν. Μᾶς εἶπαν ἐπὶ λέξει : «Κύριοι, φροντίστε νὰ μοῦν καὶ αὐτὰ τὰ εἶδη τῶν θεομηνίων καὶ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ πληρώσωμεν τὸ μᾶξιμουμ πού μπορεῖ νὰ περιλάβῃ τὸ νομοσχέδιο». Καὶ ἀνέφεραν περὶ τὰ 4%.

Είμεθα οί άνθρωποι τῶν ἔργων, ὄχι τῶν λόγων. Καί ὅ,τι λέγομεν ἀπό αὐτὸ τὸ Βῆμα τὸ βγάζομεν ἀπὸ τὰ συμπεράσματα μας ποὺ ἐξάγομεν ἀπὸ τὲς ἐπισκέψεις μας καί ζῶμεν τὸ πρόβλημα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, τόσο τῶν γεωργῶν καί σιτοκαλλιεργητῶν ὅσον καί τῶν ἄλλων, τῶν ἀμπελοκαλλιεργητῶν, καί οὕτω καθ' ἐξῆς. Δὲν ἐβγάλαμε ποτὲ ἀπὸ τὸ στόμα μας λέξεις οἱ ὁποῖες νὰ εἶναι ἀφηρημένες ἢ νὰ ἔχουν τὸ πνεῦμα τῆς δημαγωγίας. Ἄν εἶχαμεν τοῦτο τὸ πνεῦμα καί αὐτὰ τὰ κίνητρα ἴσως νὰ μὴ εὐρισκόμεθα σὲ αὐτὴν τὴν θέσιν. Γι' αὐτὸ γιὰ νὰ ἐξαλειφθῇ ὁποιαδήποτε προκατάληψις καί ὁποιαδήποτε παρεξήγησις λέγω ὅτι οὐδεμίαν ἀντίθεσιν εἶχαμεν μὲ τοὺς Κανονισμούς. Ἄπλῶς ἀνεβήκαμεν εἰς τὸ Βῆμα διὰ νὰ ἀναφέρωμεν ὠρισμένες ἀτέλειες τὲς ὁποῖες κατεστήσαμεν γνωστὰς στὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον καί ἰδιαίτερα, ὅπως εἶπα, στὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος μᾶς ὑπεσχέθη ὅτι σὲ εὐθετώτερον χρόνον καί ὅταν οἱ δυνατότητες τοῦ ταμείου αὐτοῦ θὰ τὸ ἐπιτρέψουν θὰ προστεθοῦν καί οἱ θεομηνίες εἰς τοὺς Κανονισμούς. Οὐδεμία ἄλλη νομίζω παρεξήγησις ἐγένεν ἢ αἰτία διὰ νὰ δημιουργηθῇ ὄλος αὐτὸς ὁ σάλος.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ὁμιλήσω ἀπὸ τὴν θέσιν μου διὰ νὰ σχολιάσω κάτι εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη ὁ κ. Παπαδημητρίου. Οἱ εἰσηγήσεις τοῦ κ. Παπαδημητρίου ἐτέθησαν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας μέσον μου διότι ἀντεπροσώπευσα τὸν κ. Παπαδημητρίου εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας. Οἱ εἰσηγήσεις τὲς ὁποῖες ὑπέβαλεν καί γιὰ τὲς ὁποῖες ἐτόνισε ὅτι ἔπρεπε νὰ βγῇ εἰς τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς, ὑπεβλήθησαν μὲ πολλὰς ἄλλες εἰσηγήσεις καί σκέψεις καί ἄλλων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καί κυρίως τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων ὡς καί ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἀξιότιμον Ὑπουργόν Γεωργίας ὁ ὁποῖος ἐν ὄψει τοῦ μεγάλου ἐνδιαφέροντος τὸ ὁποῖον ἔχει διὰ τὴν καλὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ τοῦ Νόμου πρὸς ὄφελος τοῦ γεωργικοῦ κόσμου παρέστη εἰς τὴν συνεδρίαν. Ἐπειδὴ ἀνέφερον ὅτι ἐγένε προσπάθεια τοποθετήσεως φιμώτρων, γι' αὐτὸ θεωρῶ τὸν ἑαυτὸν μου ὑποχρεωμένον νὰ ἀναφέρω ὅτι ὑπεβλήθησαν καί οἱ δικῆς του εἰσηγήσεις μαζὶ μὲ τὲς ἄλλες μὲ ὅλην τὴν ἔντασιν μὲ τὴν ὁποῖαν τὲς ἔθεσε σήμερα. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει κανεὶς ἄλλος ὁμιλητής; Ἐλπίζω ὄχι. Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τῆ θέσιν μου. Ὅφειλομε μὴ διευκρίνιση, ὅτι φίμωτρα οὔτε ὑπῆρξαν οὔτε ὑπάρχουν οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξουν. Σ' αὐτὴ τῆ Βουλῇ ὑπάρχει ἀπόλυτη δημοκρατία. Ἀπόδειξτε ὅτι δὲν ὑπάρχουν φίμωτρα εἶναι ὅτι ὁ κ. Παπαδημητρίου ἐπρωτολόγησε καί ἐδευτερολόγησε ἐλεύθερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν πρόκειται ἀπλῶς διὰ τὸ φίμωτρον. Ἐπειδὴ ὑπάρχει προηγούμενον τοῦ ἀμπελοφυτικού προβλήματος, δι' αὐτὸ ἐμεταχειρίσθηκα τὴν λέξιν αὐτὴν καί ἔτσι κλείει ἢ ὑπόθεσις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ὑπάρχει.

Ὁ κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐφ' ὅσον ἐμπῆκεν ἡ λέξις «φίμωτρον» σὲ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἀγροτικοῦ, θέλω νὰ δηλώσω ὅτι θὰ εἶναι ἡ χαρὰ μου πάντα τὰ ἀγροτικά Νομοσχέδια νὰ συζητοῦνται καθημερινῶς στὴν Βουλὴν διότι πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν Βουλὴν κάτι καλὸν προκύπτει καὶ κυρίως ἐμᾶς ποὺ ἀπεκλήθημεν ἀγροτοπατέρες μᾶς εὐχαριστεῖ οἱ ἀπόψεις μας ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς νὰ ἀκούωνται καὶ εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

*Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔνστασις νὰ ἐγκριθοῦν οἱ Κανονισμοὶ ὡς ἔχουν καὶ οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

*Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Πρόεδρο τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Βάκην νὰ διαβάσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ «Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ».

Παρόντες :

Χρῖστος Βάκης, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χριστόφορος Χριστοφίδης
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Γιάγκος Ποταμίτης
Νίκος Μαυρονικόλας
Πατρίκιος Παύλου

*Ἡ πιὸ πάνω Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἐξέτασε διεξοδικὰ τὸ ἄνω θέμα σὲ δέκα συνεδρίες τῆς ἐτοίμασε μὲ βάση τοὺς ὅρους ἐντολῆς τῆς Σχέδιο Κανονισμοῦ Λειτουργίας τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Τὸ Σχέδιο χωρίζεται σὲ δώδεκα Κεφάλαια τὰ ὁποῖα πραγματεύονται κεχωρισμένα τὶς διάφορες δραστηριότητες τοῦ Σώματος μέσα στὰ πλαίσια τῆς διεκπεραίωσης καὶ ἐκπλήρωσης τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ εὐθυνῶν του. Τὰ πιὸ κύρια κεφάλαια ἀναφέρονται στὰ ἀκόλουθα :—

- (α) Μὲ τὴν μορφή εἰσαγωγικῶν διατάξεων ρυθμίζονται οἱ χρησιμοποιούμενοι στὸ Σχέδιο ὅροι καὶ ἡ ἀποδιδόμενη σὲ αὐτοὺς ἔννοια.
- (β) Καθορίζεται ἡ διαδικασία σύγκλησης τῆς Βουλῆς ποὺ ἐκλέγεται καὶ ἡ κατάρτιση τῆς σὲ Σῶμα.
- (γ) Ρυθμίζονται τὰ θέματα τῆς προσέλευσης τῶν Βουλευτῶν στὶς συνεδρίες τῆς Βουλῆς καὶ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν προβλέπονται οἱ ἐνδεδειγμένες κυρώσεις σὲ περίπτωσιν ἀπουσίας Βουλευτῶν ἀπὸ τὶς συνεδρίες χωρὶς εὐλόγη αἰτία.
- (δ) Καθορίζονται οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ γιὰ σκοποὺς ρύθμισης καὶ ἐπίβλεψιν τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἐργασίας τῆς Βουλῆς.
- (ε) Ρυθμίζεται ὁ τρόπος καταρτισμοῦ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ἡ λειτουργία τους καὶ τὰ δικαιώματα καὶ οἱ εὐθύνες καὶ ὑποχρεώσεις τους.

(στ) Προδιαγράφεται ή διαδικασία έναρξης και διεκπεραίωσης της νομοθετικής και άλλης εργασίας και γενικά ο ρόλος της Νομοθετικής Έξουσίας για την άσκηση του κοινοβουλευτικού της ρόλου.

Η σύνταξη του Σχεδίου Κανονισμών έγινε με βάση τις ισχύουσες Συνταγματικές διατάξεις και τα αποτελέσματα μιάς συγκριτικής μελέτης των Κανονισμών που ισχύουν σε άριθμό ξένων Κοινοβουλίων.

Το προσχέδιο που ετοιμάσθηκε από την Έπιτροπή έτυχε διεξοδικής εξέτασης σ' όλη του την λεπτομέρεια και σε δεύτερο στάδιο ή ίδια Έπιτροπή με έγκύκλιο της στα υπόλοιπα Μέλη του Σώματος έζήτησε την έκθεση των απόψεων ή εισηγήσεων τους σχετικά με τὸ ὄλο θέμα. Με βάση τὸ ὕλικὸ πὸυ συγκεντρώθηκε έγινε ή τελική έπεξεργασία των Κανονισμών, αντίγραφον των ὁποίων έπισυνάπτεται στην παρούσα Έκθεση.

Με την κυκλοφορία της έκθεσης αυτής ή Έπιτροπή εισηγείται ὅπως τὸ προτεινόμενο Σχέδιο Κανονισμών ἀφοῦ κατατεθεί σε πρώτο στάδιο στη Βουλή σάν επίσημο έγγραφο, περιληφθεί σάν θέμα στην ήμερήσια διάταξη για συζήτηση σε μεταγενέστερο χρόνο και τούτο για να παρασχεθῆ σε κάθε Μέλος της Βουλῆς ή εύκαιρία να διεξέλθῃ τούτο και να υποβάλῃ τις τυχόν παρατηρήσεις ή εισηγήσεις του.

Παράλληλα με τὰ πὸ πάνω ή Έπιτροπή έκρινε ὅτι ἴσως θὰ ήταν σκόπιμο ὅπως ή ὄλη εξέταση τὸυ θέματος προσεγγισθῆ με βάση τις ἀκόλουθες ἀρχές :

- (α) Η σύνταξη και έφαρμογή Κανονισμοῦ Ρύθμισης της Διεξαγωγῆς των Έργασιών της Βουλῆς ήτο πράγματι μιὰ ἔλλειψη πὸυ θὰ ἔπρεπε να ἀντιμετωπισθῆ ἀπὸ καιρὸ. Δεδομένου ὅμως ὅτι μιὰ τέτοια ὀλοκληρωμένη εργασία ἔλειπε ἀπὸ τῆ Βουλή ή Έπιτροπή ήταν ἔκ των πραγμάτων ὑποχρεωμένη να διακινηθῆ μέσα στα πλαίσια των συνταγματικῶν διατάξεων πὸυ ισχύουν και οἱ ὁποῖες σε μεγάλο μέρος πραγματεύονται, ὅσο ἀφορᾶ τῆ Βουλή, διαδικαστικά θέματα, ὅπως ἔπίσης να βασισθῆ στη μέχρι τώρα πείρα πὸυ κτήθηκε με τὴν μορφή προηγούμενων τὰ ὁποῖα δημιουργήθηκαν κατὰ τὴν διάρκειαν των προηγούμενων Βουλευτικῶν περιόδων ή και ἀποφάσεων τὸυ Προεδρείου τὸυ Σώματος.
- (β) Η Έπιτροπή στην προσέγγιση τὸυ θέματος ἔλαβε ἔπίσης σοβαρὰ ὑπόψη ἀριθμὸ Κανονισμῶν πὸυ ισχύουν σε ξένα Κοινοβούλια και χωρὶς να προβῆ σε πιστῆ μεταφύτευση τους στοὺς ὑπὸ συζήτηση Κανονισμοὺς υἰοθέτησε τὴν οὐσία τους ἀφοῦ προέβη σε οὐσιαστικῆ ἀναπροσαρμογῆ τους με βάση τις ισχύουσες συνθήκες και τὰ θέσμια πὸυ δημιουργήθηκαν μέχρι τώρα.
- (γ) Ὁ ὑπὸ συζήτηση Κανονισμὸς της Βουλῆς δὲν πρέπει για κανένα λόγο να θεωρεῖται ὅτι προτείνεται σάν τελικὸ κείμενο. Ὁ Κανονισμὸς της Βουλῆς ἀναφέρεται σε ἕνα ζωντανὸ Ὅργανισμὸ και ἀπὸ τῆ φύση του ὑπόκειται σε τροποποιήσεις και ἀναπροσαρμογῆς με τὴν πάροδο τὸυ χρόνου και ἀνάλογα με τὴν πείρα πὸυ ἀποκτᾶται.

Με βάση τὰ πὸ πάνω ή Έπιτροπή αὐτῆ ὑποβάλλει τὴν Έκθεση της μαζί με ἀντίγραφο τὸυ Σχεδίου Κανονισμοῦ πὸυ ετοιμάσθηκε με τὴν εισήγηση ὅπως τὸ ὄλο θέμα τεθεῖ στην ήμερήσια διάταξη και ἀπασχολήσῃ τῆ Βουλή στη νέα της σύνοδο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι οἱ ἐκθέσεις των Έπιτροπῶν ἀπάνω στα δυὸ Νομοσχέδια πὸυ ἐκηρύχθησαν σάν ἐπείγοντα εἶναι ἔτοιμες. Ὅμως ἐπειδὴ τώρα ἐκυκλοφόρησαν, θὰ εἶχε ἔνσταση ή Βουλή να διακόψουμε, να κάμουμε ἕνα διάλειμμα 15 λεπτῶν μόνο :

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Να συνεχίσωμεν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν τάξει, νά πάρουμε τὸ πρῶτο :

«Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἄρ. 3) Νόμος τοῦ 1977».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νά διαβάσῃ τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ (ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :—

Τάσσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Σταῦρος Ἀμπίζας
Χρῖστος Βάκης
Ἀλέξης Γαλανός
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πρὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία τῆς, στίς 14 Ἰουλίου, 1977.

Σκόπος τῶν προνοιῶν τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἡ αὔξηση τοῦ φόρου κατανάλησης καὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ πάνω στὴ βενζίνη καὶ ὀρισμένα ἄλλα δευτερεύουσας σημασίας χημικὰ παρασκευάσματα τὰ ὁποῖα λαμβάνονται μὲ τὴν ἀπόσταξη ἐλαίων πετρελαίων. Ἡ αὔξηση αὐτὴ κρίθηκε ἀναγκαία γιὰ λόγους δημοσιονομικῆς καὶ γενικώτερης οἰκονομικῆς πολιτικῆς ὑπὸ τὶς νῦν ἐπικρατοῦσες στὴν οἰκονομία συνθήκες.

Ἡ προτεινόμενη πρὸ πάνω αὔξηση στὴ βενζίνη καὶ τὰ ἄλλα παράγωγα ἀπὸ τὸ πετρέλαιο δὲν θὰ ἀπολήξῃ σὲ ὁποιαδήποτε αὔξηση στὴ λειανικὴ τιμὴ πώλησης τῶν εἰδῶν αὐτῶν ἀλλὰ βασικὰ τροποποιεῖ τὸν καταβαλλόμενον φόρο πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου ἀπὸ πλευρᾶς τῶν ἐνδιαφερομένων ἐταιρειῶν πετρελαίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ μελέτησε τὸ ὅλο θέμα συμφωνεῖ μὲ τὶς πρόνοιες τοῦ πρὸ πάνω νομοσχεδίου γι' αὐτὸ καὶ ὁμόφωνα εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴ ψήφισι τῆ σὲ νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχουν ὁμιλητὲς γιὰ τὴν συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ἀρχήν ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς μπαίνομε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιότιτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον Ιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἔνσταση ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Εναρξίς Ισχύος. *Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

*Υπάρχει ένσταση ;

*Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του Δευτέρου Πίνακος του βασικού Νόμου και Πίναξ. *Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπαίνομε στην τρίτη ανάγνωση που θα γίνη με την ανάγνωση του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ο παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (*Άρ. 3) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οί κώδωνες)

*Υπάρχει ένσταση να ψηφισθῆ τὸ Νομοσχέδιο ως Νόμος στο σύνολο του ;

Τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται ως Νόμος στο σύνολο του μαζί με τὸν Πίνακα.

«*Ο περι *Οργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος του 1977.»

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Πρόεδρο τῆς *Επιτροπῆς *Εσωτερικῶν να διαβάση τὴν έκθεση τῆς *Επιτροπῆς ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΤΟ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟ «*Ο ΠΕΡΙ *ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ (ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Σταῦρος *Αμπίζας

Λοῖζος Καραμιχάλης

*Αλέξης Γαλανός (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Στ. Ποσκῶτη)

*Ανδρέας Φάντης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Δῶρος Θεοδώρου

*Η Κοινοβουλευτικῆ *Επιτροπῆ *Εσωτερικῶν μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιο σὲ συνεδρία τῆς, στίς 14 *Ιουλίου, 1977.

Μὲ τὸν προτεινόμενον νόμο σκοπεῖται ἡ παράταση τῆς θητείας τῶν *Οργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως γιὰ περίοδο μέχρι ἑξι μηνῶν ἀπὸ τῆ λήξη τῆς, ἐκτός ἂν στο μεταξύ γίνη διορισμός ἢ νέος διορισμός με βάση τὸ Νόμο περι Χωρικῶν *Αρχῶν ἢ τὸ Νόμο περι Χωρίων (Διοικήσις καὶ Βελτίωσις), ἀνάλογα με τὴν περίπτωση, ἢ ἐκτός ἂν ἐγκατασταθοῦν νέα μέλη γιὰ τίς πιὸ πάνω Χωρικῆς *Επιτροπῆς με τελειωτικὰ ἐγκυρη ἐκλογή που θα διεξαχθῆ με βάση τὸν Νόμο περι Χωρικῶν *Αρχῶν.

*Όπως εἶναι γνωστό, ἡ θητεία τῶν πιὸ πάνω *Οργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως παρατάθηκε γιὰ τελευταία φορά με τὸν περι *Οργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις

της Θητείας) (Άρ.2) Νόμον του 1976 για έξι μήνες από τη λήξη της ή οποία και έχει ήδη εκπνεύσει. Στο μεταξύ όμως η Βουλή με Απόφαση της, που λήφθηκε στις 27 Ιανουαρίου, 1977, αποφάσισε όπως διεξαχθούν εκλογές για την ανάδειξη Χωρικών Επιτροπών στις 11 Δεκεμβρίου, 1977, πράγμα που καθιστά αναγκαία την παράταση της θητείας των πιο πάνω Όργάνων μέχρι της διεξαγωγής τέτοιων εκλογών και ειδικότερα μέχρι της εγκαθίδρυσης των Επιτροπών αυτών με βάση μια τελειωτικά έγκυρη εκλογή σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του οικείου νόμου.

Για τα υπόλοιπα Όργανα Τοπικής Διοίκησης, δηλ. για τα μέλη των Συμβουλίων Βελτιώσεως παρίσταται επίσης ανάγκη να παραταθῆ ἡ θητεία τους για ακόμη έξι μήνες εκτός αν στο μεταξύ ήθελε αποφασισθῆ και γι' αυτά ἡ διεξαγωγή εκλογών. Ἡ παράταση της πιο πάνω θητείας ἐπιβάλλεται να γίνῃ και στις δυο περιπτώσεις ὥστε να συνεχίσουν τα πιο πάνω Όργανα να ασκοῦν νόμιμα τις ἐξουσίες και τὰ καθήκοντα τους.

Ἡ Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὰ πιο πάνω και συζήτησε διεξοδικὰ τὸ ὅλο θέμα δὲν κατόρθωσε να καταλήξῃ σὲ ὁμόφωνη ἀπόφαση. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς κ.κ. Α Φάντης, Χρ. Κουρτελλάρης και Δ. Θεοδώρου διαφώνησαν ριζικὰ με τὴν προτεινόμενη παράταση τῆς θητείας διορισμένων ὀργάνων τοπικῆς διοίκησης και ἐπαναδιατύπωσαν τὴν ἀμετάθετη θέση τους για τὴν ἀνάγκη ἀναδείξεως τέτοιων ὀργάνων με βάση δημοκρατικὰ διεξαγόμενες ἐκλογές. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Χρ. Χριστοφίδης για τοὺς λόγους που ἤδη ἐπανειλημμένα ἐξέθεσε στὸ στάδιο τῆς λήψης τῆς τελευταίας Ἀπόφασης τῆς Βουλῆς για τὴν μετάθεση τῆς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς ἐκλογῶν χωρικῶν ἐπιτροπῶν ἀπὸ τις 20 Φεβρουαρίου 1977, στις 11 Δεκεμβρίου, 1977, τηρεῖ στὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο στάση ἀποχῆς.

Τὰ υπόλοιπα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐτάχθησαν ὑπὲρ τοῦ ὑπὸ συζήτηση νομοσχεδίου.

Με βάση τὰ πιο πάνω τὸ ὅλο θέμα ὑποβάλλεται στὴ Βουλή για τὴ λήψη τελικῆς πάνω στὸ νομοσχέδιο ἀπόφασης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὑπάρχουν ὁμιλητὲς για τὴν συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ἀρχὴν :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὲς, θὰ μποῦμε στὴ δεύτερη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου που θὰ γίνῃ με τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιασιτίλων και τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον και Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον Ιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσης :

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία, ἄρθρον . . . .

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσης. Νὰ γίνῃ ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐνστάσης :

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπὶ τὴν ἔκθεσιν, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἔνστασις ποῖοι ψηφίζουσιν ὑπὲρ τοῦ Προοιμίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14 ὑπὲρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουσιν ἐναντίον τοῦ Προοιμίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

8 ἐναντίον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Προοίμιον ψηφίζεται κατὰ πλειοψηφίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μὲ μίαν ἀποχὴν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τὴν ἀποχὴν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος, ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουσιν ὑπὲρ τοῦ 1ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14 ὑπὲρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουσιν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

8 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται κατὰ πλειοψηφίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καὶ μίαν ἀποχὴν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ μίαν ἀποχὴν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία, ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουσιν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 2 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοι ψηφίζουν έναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

8 έναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καί μία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται κατὰ πλειοψηφίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράτασις θητείας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ τοῦ ἄρθρου 3 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ;

8 έναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καί μία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται κατὰ πλειοψηφίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μεταβατική διάταξις. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ τοῦ ἄρθρου 4 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐγκρίνεται κατὰ πλειοψηφίαν.

Μπαίνομε στὴν τρίτη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ποὺ θὰ γίνη μετὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ποῖοι ψηφίζουν νὰ ἐγκριθῇ τὸ Νομοσχέδιο στὸ σύνολο του ὡς Νόμος ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14 ὑπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

8 ἐναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐποχές :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ νομοσχέδιο ψηφίζεται ὡς Νόμος στὸ σύνολο του κατὰ πλειοψηφίαν μετὴν ἀποχήν.

Ἐχει ἔνσταση ἡ Βουλὴ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀναγνωσθεῖσα ἡ Ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «ἡ Ἐτησίᾳ Ἐκθεσίς τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1976» ;

Ἡ ἔκθεσις θεωρεῖται ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟ ΣΑΝ «ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1976».

Παρόντες :—

Ἀλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Σταῦρος Ἀμπίζας (σὰν ἐκπρόσωπος τοῦ κ. Α. Μιχαηλίδη)

Χρῖστος Βάκης (σὰν ἐκπρόσωπος τοῦ κ. Π. Λένα)

Ντίνος Κωνσταντίνου

Πατρίκιος Παύλου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μελέτησε τὸ πῶς πάνω θέμα σὲ συνεδρία τῆς στὶς 26 Ἰουνίου, 1977. Στὴ συνεδρίαση αὐτὴ κλήθηκαν καὶ παρευρέθηκαν ἑκπρόσωποι τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ οἱ ὁποῖοι ἀνάλυαν στὴν Ἐπιτροπὴ τὰ ἐπιτεύγματα καὶ τοὺς στόχους τοῦ Ὄργανισμοῦ γιὰ τὸ 1976.

Μεταξὺ τῶν κυριωτέρων στόχων ποὺ καθορίσθηκαν ἀπὸ τὸν Κ.Ο.Τ. γιὰ τὸ 1976 περιλαμβάνονται οἱ ἀκόλουθοι:—

- (α) Ἡ ἐπιβίωση τῆς Κύπρου στὸν παγκόσμιον τουριστικὸ χάρτη καὶ τὰ προγράμματα ἀρκετῶν τουριστικῶν πρακτῶρων τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὰ πῶς πάνω ἔγιναν κατορθωτὰ τόσο μὲ τὴ διατήρηση στενῆς ἐπαφῆς μὲ τοὺς ἀσχολούμενους μὲ τὴν τουριστικὴ βιομηχανία στὶς παραδοσιακὰς μας ἀγορὰς στὴν Εὐρώπη, ὅσο καὶ μὲ τὴν ἀνάληψη ἐντονώτερης προσπάθειας διαφήμισης καὶ ἀνάπτυξης δημοσίων σχέσεων.
- (β) Ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν προσέλευση ἀποδήμων Κυπρίων ἀπὸ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου καὶ τουριστῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.
- (γ) Ἡ λειτουργία ὅσο τὸ δυνατόν περισσοτέρων ξενοδοχείων καὶ τουριστικῶν καταλυμάτων. Σὲ τοῦτο συνέβαλε ἡ ἀναθεωρημένη δανειοδοτικὴ πολιτικὴ ποὺ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴ δραστηριοποίηση τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα ὁ ὁποῖος ὄχι μόνον προέβη στὴν ἀποπεράτωση τῶν ὑπὸ ἀνέγερση τουριστικῶν καταλυμάτων ἀλλὰ καὶ σὲ νέες ἐπενδύσεις γιὰ νέες ξενοδοχειακὰς μονάδες.
- (δ) Ἡ συνέχιση τῆς δημιουργίας ἔργων τουριστικῆς ὑποδομῆς σὲ κατάλληλες ἀπὸ τουριστικῆς ἄποψης περιοχές.

Ὅπως ἀναφέρεται στὴν πῶς πάνω Ἐκθεση τοῦ Κ.Ο.Τ., οἱ στόχοι τοῦ Κ.Ο.Τ. γιὰ τὸ 1976 ὄχι μόνον πέτυχαν στὴν πληρότητα τους ἀλλὰ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ξεπέρασαν τὰ ἀναμενόμενα. Σὰν ἀποτέλεσμα αὐτοῦ ἡ τουριστικὴ κίνηση κατὰ τὸ 1976 σημείωσε κατακόρυφη αὐξηση σὲ σύγκριση μὲ τὸ ἔτος 1975 (σύνολο περιηγητῶν καὶ ἐκδρομῶν 47.084) καὶ τὸ σύνολο τῶν περιηγητῶν καὶ ἐκδρομῶν ἀνέβηκε στὶς 180.206. Σὲ τοῦτο συνέβαλαν φυσικὰ καὶ ἐξωγενεῖς παράγοντες καὶ ἰδιαιτέρως ἡ πολιτικὴ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε στὸν Λίβανο κατὰ τὴν διάρκειά του 1976. Εἰδικώτερα οἱ ἀφίξεις ἀπὸ τὸ Λίβανο ἦταν γιὰ τὸ 1976 τῆς τάξης τῶν 78.000 περίπου περιηγητῶν ἢ 43,2% ἐπὶ τοῦ πῶς πάνω ἀναφερομένου συνολικοῦ ἀριθμοῦ περιηγητῶν.

Σημαντικὰς αὐξήσεις παρουσίασαν κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον οἱ ἀφίξεις περιηγητῶν ἀπὸ τὸ Ἡνωμένο Βασίλειο (19,1% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἀφίξεων), ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα (8,8% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἀφίξεων), οἱ ἀφίξεις Κυπρίων μονίμων κατοίκων τοῦ ἐξωτερικοῦ (13,9% ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος) καὶ οἱ ἀφίξεις ἀπὸ τὶς Ἀραβικὰς χῶρες οἱ ὁποῖες ξεπέρασαν τὰ πρὸ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς ἐπίπεδα.

Ἡ παρατηρούμενη αὐξηση τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος πρὸς τὴν Κύπρον κατὰ τὸ 1976 ὀφείλεται κυρίως στὶς ἐπίμονες προσπάθειες τοῦ Κ.Ο.Τ. στὸν τομέα προβολῆς καὶ δημοσιότητας, στὴ διατήρηση τῆς συναγωνιστικότητος τοῦ Κυπριακοῦ τουριστικοῦ προϊόντος καὶ στὴν ἀεροπορικὴ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ ἀρκετὰς χῶρες τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ἀναμενόμενον ἀριθμὸν περιηγητῶν γιὰ τὸ ἐπόμενο ἔτος, ἑκπρόσωπος τοῦ Κ.Ο.Τ. ἀνάφερε ὅτι ὑπολογίζεται νὰ ἀνέλθῃ περίπου σὲ 180.000, δηλαδὴ στὸ ἐπίπεδο τοῦ 1976, παρόλο ὅτι οἱ ἐξωγενεῖς παράγοντες ποὺ κατάλληξαν εὐνοϊκοὶ γιὰ τὴν Κύπρον κατὰ τὸ 1976 δὲν φαίνεται ὅτι θὰ συνεχίσουν νὰ ὑπάρχουν. Στὴν ἐπίτευξη τῶν στόχων τοῦ Κ.Ο.Τ. ἀναμένεται νὰ συμβάλῃ σὲ μεγάλο βαθμὸ ἡ ἀεροπορικὴ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ νέες χῶρες τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅπως οἱ Σκανδιναυικὰς χῶρες καὶ ἡ Γερμανία.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀφοῦ ἐξέτασε μὲ κάθε λεπτομέρεια τοὺς στόχους καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Του-

ρισμοῦ γιὰ τὸ 1976 καθὼς καὶ τὰ γενικώτερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ὁ Κ.Ο.Τ. κατάληξε στὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα :—

- (α) Τὸ σύνολο τῶν δαπανῶν γιὰ τὴν διαφήμιση καὶ προβολή τῆς Κύπρου, τὸ ὁποῖο κατὰ τὸ 1976 δὲν ἔχει ὑπερβεῖ τὸ ποσὸ τῶν £140.850, θεωρεῖται ἀσήμαντο σὲ σύγκριση μὲ τὰ κατὰ τὸν ἴδιον χρόνο ἔσοδα ἀπὸ τὸν τουρισμὸ τὰ ὁποῖα ἀνέβηκαν στὰ £20,7 ἑκατομμύρια. Τὸ ποσὸ τοῦτο πρέπει νὰ αὐξηθῆ ὅπως ἴσως γιὰ τὰ ἐπόμενα χρόνια διότι ἡ προβολή καὶ διαφήμιση τοῦ τουριστικοῦ μας προϊόντος στὸ ἐξωτερικὸ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους παράγοντες προσέλκυσης τουριστῶν στὴν Κύπρον ἰδιαίτερα μετὰ τὸ πλήγμα ποὺ ὑπέστη ὁ τουρισμὸς ἀπὸ τὴν τουρκικὴ εἰσβολή. Μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς τέτοιας προβολῆς καὶ διαφήμισης θὰ πρέπει νὰ δοθῆ ἰδιαίτερη ἔμφαση στὴν προσέλκυση τουριστῶν ἀπὸ τὶς Ἀραβικὲς χώρες.
- (β) Ἡ παροχὴ Κυβερνητικῶν δανείων γιὰ τὴν ἐνθάρρυνση τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα γιὰ ἐπενδύσεις στὴν ξενοδοχειακὴ βιομηχανία πρέπει νὰ συνεχισθῆ καὶ γιὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη, παράλληλα ὅμως θὰ πρέπει νὰ μελετηθῆ τὸ ἐνδεχόμενον τῆς αὐξήσεως τῶν ποσῶν καὶ τῶν ποσοστῶν γιὰ τὶς πρὸ πάνω δανειοδοτήσεις γιὰ τὴν κάλυψη τῆς σημερινῆς ζητήσεως γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησι νέων ἢ ἐπέκταση ὑφισταμένων ξενοδοχειακῶν μονάδων.
- (γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ ἀνέγερση νέων ξενοδοχειακῶν μονάδων πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ ἰδιαίτερα τὴν Κυβέρνηση μὲ στόχο τὴν ἀνέγερση τέτοιων μονάδων ἀπὸ τὴν ἴδια ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἐνδιαφέρον ἢ οἱ δυνατότητες ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸν τομέα. Τέτοιες ξενοδοχειακὲς μονάδες θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διατεθοῦν στὴ συνέχεια γιὰ σκοποὺς διαχείρισης σὲ ἐκτοπισθέντες ξενοδόχους καὶ κατὰ προτεραιότητα σὲ ὅσους πλήγηκαν περισσότερο ἀπὸ τὴν τουρκικὴν εἰσβολή.

Σὰν κατακλιθεὶς ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ σκόπιμο νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐαρέσκεια τῆς γιὰ τὰ μέχρι τώρα σοβαρὰ ἐπιτεύγματα τοῦ Κυπριακοῦ Ὁργανισμοῦ Τουρισμοῦ καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὸ τεράστιο πλήγμα ποὺ δέχθηκε ὁ τουρισμὸς ἀπὸ τὴν τουρκικὴν εἰσβολή καθὼς καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς γιὰ τὴν προσφορά του σ' ἓνα τομέα ὑψίστης προτεραιότητος στὰ διάφορα Κυβερνητικὰ προγράμματα ἀνάπτυξης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προτοῦ κλείσουμε τὴν σημερινὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ τελευταία τῆς περιόδου αὐτῆς πρὸ τῶν διακοπῶν τοῦ θέρους, θὰ ἀναγνώσω τὸν ἀπολογισμὸ ὁ ὁποῖος πάντοτε διαβάζεται σ' αὐτὴ τὴν τελευταία συνεδρία.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Γ' Βουλευτικὴ Περίοδος—Σύνοδος Α'

Ἡ πρώτη Σύνοδος τῆς νέας Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἄρχισε στὶς 20 Σεπτεμβρίου 1976 καὶ μέχρι σήμερα τὸ Σῶμα συνῆλθε σὲ 41 συνεδριάσεις οἱ δὲ διάφορες Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς σὲ 236 καὶ τηρήθηκαν πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς ἀπὸ 3.370 δακτυλογραφημένους σελίδες.

Ὁ μέσος ὅρος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν οἱ ὁποῖοι παρευρέθησαν στὶς συνεδριάσεις εἶναι 30, δηλ. ποσοστὸν 86% περίπου τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν.

Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ κατατέθηκαν στὴ Βουλὴ 68 νομοσχέδια ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ 16 Προτάσεις Νόμων ἀπὸ Βουλευτὲς. Τὴν ἴδια περίοδο ψηφίσθηκαν σὲ νόμους 80 νομοσχέδια ἢ Προτάσεις Νόμων, στὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται καὶ Νομοσχέδια ποὺ ἐκκρεμοῦσαν ἀπὸ τὴν προηγούμενη σύνοδο, 5 νομοσχέδια ἀποσύρθηκαν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ 1 Πρόταση Νόμου ἀπὸ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία κατάθεσε ἐπίσης 24 Κανονισμοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἡ Βουλὴ ἐνέκρινε τοὺς 20, 3 ἀποσύρθηκαν καὶ 1 καταψηφίσθηκε. Ἐπίσης 1 Κανονισμὸς κατατέθηκε ἀπὸ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς.

Οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς καὶ ἡ Βουλὴ σὰν Σῶμα ἐξέτασαν ἐκτὸς ἀπὸ τὰ νομοσχέδια καὶ τὰ ἀκόλουθα θέματα :—

- (1) Τὸ Κυπριακὸν καὶ ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς.
- (2) Τὸ ἀμπελοουργικὸ πρόβλημα καὶ μελέτη αὐτοῦ πρὸς λύση ἐπὶ μόνιμης βάσεως.
- (3) Ἡ Ἐτήσια Ἐκθεση τῆς Ἀστυνομίας γιὰ τὸ ἔτος 1975.
- (4) Ἡ ἀνάγκη υἰοθέτησης πρῶνινης φοίτησης.
- (5) Μία ἀδικία ἀπὸ τὸν Κ.Ο.Α. σὲ βάρους τῆς Λεμεσοῦ σχετικὰ μὲ τὸ Τσίρειον Ἀθλητικὸν Κέντρον καὶ τὸ Γ.Σ.Ο.
- (6) Τὸ θέμα τῆς ὑπαρξῆς Ἐπιτίμου Προξενείου τῆς Χιλῆς στὴν Κύπρον.
- (7) Ἡ ἐν ψυχρῶ ἐκτέλεση τοῦ Κώστα Μισιαούλη.
- (8) Ἡ τύχη τῶν σχεδίων γιὰ ὕδρευση 50 κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας Πάφου.
- (9) Καταδίκη τοῦ πραξικοπήματος τῆς 21ης Ἀπριλίου.
- (10) Ἡ προσαγωγή ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τῶν σφετεριστῶν τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974 καὶ μετέπειτα.
- (11) Ἡ ἐφαρμογὴ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου στὶς αὐξανόμενες τιμὲς τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων καὶ φαρμάκων.
- (12) Ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ στὸ θέμα ὑγείας.
- (13) Ἡ Ἐτήσια Ἐκθεση τοῦ Ρ.Ι.Κ. γιὰ τὸ ἔτος 1975.
- (14) Ἡ Ἐτήσια Ἐκθεση τοῦ Κ.Ο.Τ. γιὰ τὸ ἔτος 1976.
- (15) Ἡ Ἐκθεση τῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας γιὰ τὸ ἔτος 1975.
- (16) Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον οἱ ἀρμόδιες Ἀρχὲς ἐχειρίσθηκαν τὸ θέμα τῆς δολοφονικῆς ἀπόπειρας ἐναντίον τοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη καὶ τοῦ φόνου τοῦ Δώρου Λοῖζου.
- (17) Ἡ εἰσαγωγή στὴν Κύπρον τοῦ θεσμοῦ τῶν ταξιμέτρων.

Οἱ Κοινοβουλευτικὲς Ἐπιτροπὲς ἀπασχολήθηκαν ἐπίσης καὶ μὲ τὰ ἀκόλουθα θέματα :—

- (1) Προβλήματα Παθόντων.
- (2) Προβλήματα ἐκτοπισθέντων λεωφορειούχων.
- (3) Προβλήματα πρῶν ἐργατοῦπαλλήλων τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἐταιρείας Σκουριώτισσας.
- (4) Καθυστέρηση στὴ ἐκτέλεση τοῦ ἔργου τῆς νέας Βιομηχανικῆς Περιοχῆς Λευκωσίας.
- (5) Ἐκπαιδευτικὰ προβλήματα τῆς Κυπριακῆς παροικίας Λονδίνου.
- (6) Δραστηριότητες τοῦ Συμβουλίου Ἐλαιοκομικῶν Προϊόντων.
- (7) Κλοπιμαῖα ἐμπορεύματα ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ διάθεση αὐτῶν στὸ ἐξωτερικόν.
- (8) Χρῆν συναφθέντα προτοῦ δημιουργηθεῖ ἡ ἐκρυθμὴ κατάσταση.
- (9) Δραστηριότητες τοῦ Συμβουλίου Ἐμπορίας Πατατῶν.
- (10) Δραστηριότητες τῆς Ἐπιτροπῆς Σιτηρῶν Κύπρου.
- (11) Ἡ ἐγκατάσταση τοῦ ἐργοστασίου Λυμμάτων στὴν περιοχὴ Καϊμακλίου.
- (12) Ἐγερθέντα προβλήματα ἀπὸ τὴν ἀπασχόληση Κυπρίων Ἐργατῶν στὴν Βουλγαρίαν.

- (13) Ἀνάπτυξη δραστηριοτήτων στὸν τομέα τῆς διαφώτισης πάνω στοῦ Κυπριακοῦ ζήτημα ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.
 (14) Ἐξωτερικαὶ Ὑπηρεσίαι τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.
 (15) Συνομολόγηση ὑπὸ τῆς Κύπρου Διεθνῶν Συμβάσεων καὶ/ἢ Συμφωνιῶν.
 (16) Ἐτήσια Ἐκθεση τοῦ Συμβουλίου Ἐμπορίας Κυπριακῶν Καρόττων διὰ τὸ ἔτος 1975.
 (17) Προβλήματα Προσφύγων καὶ Ἐγκλωβισμένων.
 (18) Διεθνοποίηση — Διαφώτιση πάνω στοῦ θέμα τῶν ἀγνοουμένων.
 (19) Ναυλωμένες πτήσεις γιὰ τὴν ἐξαγωγή φθαρτῶν ἐμπορευμάτων στοῦ ἐξωτερικό.
 (20) Ἐκθεση Πεπραγμένων γιὰ τὸ ἔτος 1976 τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας.
 (21) Ἀπαλλοτρίωση ἰδιωτικῆς γῆς γιὰ τὴ στέγαση προσφύγων.
 (22) Ἐτήσια Ἐκθεση Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας γιὰ τὸ ἔτος 1975.

Κατὰ τὴ σύνοδο αὐτῆ διάφοροι Βουλευτὲς ὑπόβαλαν στὰ διάφορα Ὑπουργεῖα 106 Ἐρωτήσεις καὶ λήφθησαν 74 Ἀπαντήσεις. Σ' αὐτὲς περιλαμβάνονται καὶ 5 Ἀπαντήσεις σὲ Ἐρωτήσεις ποὺ ὑποβλήθηκαν κατὰ τὴν προηγούμενη σύνοδο.

Λεπτομέρειες ψηφισθέντων Νόμων καὶ Ἐκκρεμούντων Νομοσχεδίων

Νομοσχέδια κατατεθέντα	68
Προτάσεις Νόμων κατατεθείσες	16
Ἐκκρεμοῦντα Νομοσχέδια τῆς προηγούμενης Συνόδου	28
Ἐκκρεμοῦσες Προτάσεις Νόμων τῆς προηγούμενης Συνόδου	4

Σύνολο 116

Νόμοι ψηφισθέντες ὑπὸ τῆς Βουλῆς	80
Ἀποσυρθέντα Νομοσχέδια	5
Ἀποσυρθεῖσες Προτάσεις Νόμων	1
Ἐκκρεμοῦντα Νομοσχέδια τῆς παρούσης Συνόδου	5
Ἐκκρεμοῦσες Προτάσεις Νόμων τῆς παρούσης Συνόδου	6
Ἐκκρεμοῦντα Νομοσχέδια τῆς προηγούμενης Συνόδου	15
Ἐκκρεμοῦσες Προτάσεις Νόμων τῆς προηγούμενης Συνόδου	4

Σύνολο 116

Ἐν Λευκωσία τῆ 14ῃ Ἰουλίου, 1977.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Προτοῦ ἀναβάλετε τὴν συνεδρία θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ ἕνα σύντομο διάλειμμα . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σύντομο διάλειμμα ἐὰν ἡ Βουλή δὲν ἔχει ἔνσταση.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

. . . . με σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ νομοσχεδίου περὶ Αὐξήσεως τῶν Μισθῶν τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων.

Ὅπως γνωρίζετε, κ. Πρόεδρε, ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ νομοσχέδιο ἐκεῖνο ἀναβληθεῖ . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

. . . . . μετά τις διακοπές του Σώματος. Έχω την γνώμη ότι η απόφαση εκείνη πρέπει να επανεξετασθή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί. Παρακαλώ τον έντιμο Βουλευτή να μιλά πιό κοντά στο μικρόφωνο.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Όπως γνωρίζετε, κ. Πρόεδρε, το Σώμα αποφάσισε να αναβάλει τη συζήτηση εκείνου του νομοσχεδίου μετά τις διακοπές του Σώματος. Έχω τη γνώμη ότι η απόφαση εκείνη χρειάζεται επανεξέταση. Γι' αυτό είσηγοῦμαι ένα σύντομο διάλειμμα για να μπορέσουμε να ανταλλάξουμε απόψεις επί του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρόλο που δεν είμαι τόσο αισιόδοξος ότι θα κατορθώσουμε σ' ένα σύντομο διάλειμμα να καταλήξουμε σε κάτι, εν τούτοις εάν η Βουλή δεν έχει ένσταση . . . .

Υπάρχει οιαδήποτε ένσταση να κάμουμε ένα σύντομο διάλειμμα για το θέμα που έθιξε ο κ. Ζιαρτίδης ;

Ουδενμία. Διακόπτεται, για πόσα λεπτά κ. Ζιαρτίδη ;

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

15 λεπτά περίπου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διακόπτεται για 15 λεπτά ή συνεδρίαση.

(Ώρα διακοπής 7.09 μ.μ.)

(Ώρα έναρξεως 8.03 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Η προσεχής συνεδρία της νέας συνόδου της Βουλής όρίζεται για τις 22 Σεπτέμβρη με την εξής ημερήσια διάταξη :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Έρωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Έργασία.

- (1) Ό περί Δημοσίων Έπαλλήλων (Αύξησις τών Μισθών) Νόμος του 1977.
- (2) Ό περί Άπονομής τής Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1977.
- (3) Ό περί Προξενικής Συμβάσεως του 1976 μεταξύ τής Κυβερνήσεως τής Κυπριακής Δημοκρατίας και τής Κυβερνήσεως τής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας τής Τσεχοσλοβακίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1977.
- (4) Ό περί τής Συμβάσεως περί του Διεθνούς Ναυτιλιακού Όργανισμού (Τροποποιήσεις) (Κυρωτικός) Νόμος του 1977.
- (5) Ό περί Προξενικής Συμβάσεως του 1976 μεταξύ τής Κυβερνήσεως τής Κυπριακής Δημοκρατίας και τής Κυβερνήσεως τής Γερμανικής Λαοκρατικής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1977.

Εϊδικά με το πρώτο νομοσχέδιο που άνεφέρθη «Ό περί Δημοσίων Έπαλλήλων (Αύξησις τών Μισθών) Νόμος του 1977», έπειδή το νομοσχέδιο αυτό έχει ήδη παρα-

πεμφθεῖ στήν Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν γιά ἐξέταση καί μελέτη, ἡ Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν θά συνεχίση τήν ἐξέταση του καί μόλις ἐτοιμασθῇ ἡ Ἐκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς θά ἀποταθῇ πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς γιά νὰ ὀρίση εἰδική συνεδρίαση τῆς τῆς Βουλῆς γιά τὴ συζήτηση τοῦ νομοσχεδίου τούτου.

Τὸ Κεφάλαιον Γ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι: Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Αὐτὴ εἶναι ἡ προσεχῆς τακτικὴ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς.

Ὅρίζεται εἰδικὴ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς γιά αὔριο, 15 Ἰουλίου, ἡ ὥρα 8.30 τὸ πρωτὶ, μὲ θέμα «Συζήτηση γιά τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν Τούρκικη εἰσβολή».

Κηρύσσω τὴ λήξη τῆς παρουσίας συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὦρα λήξεως 8.06 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν):—

Ἄμπίζας Σταῦρος
 Βάκης Χρῖστος
 Βασιλειάδης Νῖκος
 Γαλανὸς Ἀλέξης
 Γιάγκου Ἀνδρέας
 Δημοσθένους Ἡρακλῆς
 Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
 Θεοδώρου Δῶρος
 Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
 Καραμιχάλης Λοῖζος
 Κουρτελλάρης Χρῖστος
 Κωνσταντίνου Ντίνος
 Λένας Πάρις
 Λυσσαρίδης Βάσος
 Μιχαηλίδης Χαμπῆς
 Παναγίδης Κίμων
 Παπαδημητρίου Κυριάκος
 Παπαδόπουλος Τάσσος
 Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
 Παρασκευαΐδης Φειδίας
 Παύλου Πατρίκιος
 Πελεκάνος Χρῖστος
 Ποταμίτης Γιάγκος
 Τουμαζῆς Ἀνδρέας
 Φάντης Ἀνδρέας
 Χατζηδημητρίου Τάκης
 Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Ἐθρησκευτικῶν Ὁμάδων

Ἀστζιάν Ἀντρανικ
 Κυρίλλης Φέλιξ
 Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Δημοσιεύματα τοῦ τύπου περὶ ἀπρεποῦς συμπεριφορᾶς τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Ὁμοσπονδου Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας κ. Πάγκερστερτ— Ποῖοι οἱ λόγοι παραλείψεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν νὰ θέσῃ τὸν φάκελλον τῆς ἐν ψυχρῶ ἐκτελέσεως τοῦ Κώστα Μισιαούλη ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν).
- (2) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικοῦ) (Ἄρ. 2) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Χατζηδημητρίου, Ντ. Κωνσταντίνου, Α. Γαλανός) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (4) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Νομιμοποιήσεως Ἐξωγάμων Τέκνων (Προσωρινὰ Διατάξεις) Νόμου τοῦ 1975 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (5) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἄρ. 3) τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις τῶν Βουλευτῶν κ.κ. Χ. Μιχαηλίδη καὶ Α. Γιάγκου καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (6) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν προτάσεων νόμου τῶν τιτλοφορουμένων 1. «Ὁ περὶ Ἀναπτύξεως Ἡλεκτρισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977», 2. «Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Τροποποιητικὸς Νόμος τοῦ 1977», 3. «Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1977» καὶ ψήφισις αὐτῶν.
- (7) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Ὑπηρεσίας Τηλεπικοινωνιῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (8) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1977 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (9) Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν τῶν ἀναφερομένων ὡς «οἱ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως Κανονισμοὶ τοῦ 1977», αἱ ἐπ' αὐτῶν ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (κ. Παπαδημητρίου, Α. Γιάγκου, Χ. Μιχαηλίδης, Χρ. Κουρτελλάρης, Π. Παύλου) καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
- (10) Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συντάξεως τῶν Κανονισμῶν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ θέματος «Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας».
- (11) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ κηρυχθέντος ὡς ἐπείγοντος Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἄρ. 3) Νόμος τοῦ 1977» καὶ ψήφισις αὐτοῦ.
- (12) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ κηρυχθέντος ὡς ἐπείγοντος Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Ὄργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος τοῦ 1977» καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

- (13) Έκθεση ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀναφερομένου ὡς «Ἐτησία Ἐκθεση τοῦ Κυπριακοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ γιὰ τὸ ἔτος 1976».
- (14) Ἀνάγνωσις ὑπὸ τοῦ Προεδρεύοντος τῆς Βουλῆς τοῦ ἀπολογοισμοῦ τῆς 1ης συνόδου τῆς Βουλῆς τῆς ἀρξαμένης τὴν 20ὴν Σεπτεμβρίου 1976 καὶ ληξάσης τὴν 14ην Ἰουλίου, 1977.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

Ἐκτακτος Συνεδρίασις τῆς 15ης Ἰουλίου, 1977

(Ἔσρα ἐνάρξεως 8.31 π.μ.)

(Ἄρ. 42)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριοι συνάδελφοι,

Προτοῦ μποῦμε στὶς ἐργασίες τῆς σημερινῆς συνεδρίας παρακαλῶ νὰ τηρήσωμε μονόλεπτη σιγή γιὰ νὰ φέρωμε στὴ μνήμη μας τὲς μαρτυρικές ἐκατόμβες ὄλων ἐκείνων τῶν ἀδελφῶν μας ποὺ πέσανε τόσο ἀδίκῃ κατὰ τὸ ἀδελφικὸ θόλι τῆς μισαλλοδοξίας καὶ τοῦ φανατισμοῦ ποὺ κινούσε μὲ τὸ χέρι του ὁ ἰμπεριαλισμὸς καὶ ἡ φασιστικὴ νοστρωπία καὶ ὄλους ἐκείνους ποὺ σκοτωθῆκανε κατὰ ἀπὸ τὶς ἀγριεὲς σφαίρες τοῦ Τούρκικοῦ σωβινισμοῦ ποὺ ἀκολούθησε τόσο πιστὰ τὰ ἐξαλλὰ θήματα ἑνὸς ἀφρονος πραξικοπήματος.

(Τήρησις μονολέπτου σιγῆς).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Βουλευτὴν κ. Πελεκάνον νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ θῆμα.

Τ. ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί,

Συμπληρώνονται σήμερα τρία χρόνια ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἡ Χούντα τῶν Ἀθηνῶν, σὲ συνεργασία μὲ τὴν ἐγκληματικὴ ὀργάνωση Ε.Ο.Κ.Α. Β', κίνησε τὰ τάνκς τῆς προδοσίας γιὰ νὰ ἀνατρέψῃ στὴν Κύπρον τὴν νομιμότητα καὶ νὰ ἀνοίξῃ διὰ πλάτα τὴν πόρτα στὸν βάρβαρο τουρκικὸ Ἀττίλα, ποὺ μετέτρεψε τὸ νησί μας σὲ τόπον ἔρεπιῶν.

Τραγικὲς συνέπειες τῆς ἐγκληματικῆς συνωμοσίας καὶ τῆς βάρβαρης ἐπιδρομῆς, εἶναι οἱ χιλιάδες νεκροὶ μας, οἱ ὄμηροι καὶ οἱ ἐγκλωβισμένοι καὶ ὁ ξεριζωμὸς τοῦ μισοῦ πληθυσμοῦ μας ἀπὸ τὴν πατρογονικὴν του γῆν. Τραγικώτερη ὅμως πτυχή τοῦ δράματός μας εἶναι οἱ ἀγνοούμενοι, καὶ τὸ μαρτύριο

πού ζεί σήμερα ή Κύπρος μας κορυφώνεται μέ τήν άγνοια τής τύχης προσφιλών μας προσώπων. Παρά τίς πολλές καί έντονες προσπάθειες τής Κυβερνήσεως καί ιδιαίτερα του Προέδρου τής Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, παρά τίς άποφάσεις καί τά ψηφίσματα τών Η.Ε. καί του Συμβουλίου Ασφαλείας ή Τουρκία σέ μίαν άνευ προηγουμένου περιφρόνηση πρὸς τήν παγκόσμια συνείδηση, άρνεΐται νά συμφωνήσει εΐς διαδικασίαν γιά τήν έξακρίβωση τής τύχης τών χιλιάδων αυτών άθώων συμπατριωτών μας, πού όμολογουμένως ύπῆρξαν τά πιό τραγικά θύματα τής έπαίσχυντης εισβολής τών Τούρκων.

Κατά τήν σημερινή μαύρη έπέτειο θρηνοΰμεν τούς νεκρούς μας, θύματα του πραξικοπήματος καί τής εισβολής καί κλίνουμε εύλαβικά τό γόνυ εΐς ένδειξη έλαχίστου φόρου τιμής καί ευγνωμοσύνης πρὸς τήν ήρωϊκήν μνήμην των. Ένθυμούμαστε τήν πατρογονικήν μας γήν καί μεγάλη θλίψη πλημμυρίζει τήν ψυχή καί τās καρδιάς μας.

Άλλά παρά τά πλήγματα καί τήν μεγάλη συμφορά, παρά τās ταπεινώσεις καί τούς έξευτελισμούς ό Κυπριακός Έλληνισμός δέν λύγισε καί δέν παραδόθηκε· αντίθετα άνασύνταξε όλες του τίς δυνάμεις καί όρθωσε καί πάλι τό άνάστημά του καί διακήρυξε τήν άπόφασή του νά άγωνιστή σκληρά γιά τή δικαίωση καί τήν έθνική του έπιβίωση.

Η Κύπρος, ή Πατρίδα μας, περνά σήμερα τίς πιό κρίσιμες στιγμές τής ιστορίας της καί θρίσκεται μπροστά στό σταυροδρόμι του μέλλοντος καί τής τύχης της.

Γνωρίζουμε τίς δυσκολίες του άγώνα μας καί δέν ύποτιμούμε τά δυσμενή δεδομένα, καί τίς τεράστιες δυσχέρειες, αλλά δέν έχουμε καμμία άμφιβολία, ότι τό άποτέλεσμα του άγώνα μας θά εΐναι σίγουρα καλύτερο άπό τήν ύποταγή καί τήν συνθηκολόγηση.

Έκτός άπό αυτό έχουμε καί ιστορικό χρέος καί τήν ιστορική ευθύνη νά πράξουμε τό πᾶν, νά άγωνιστούμε πραγματικά καί νά καταβάλουμε μιά έντονη προσπάθεια γιά τήν έξουδετέρωση τών άποτελεσμάτων τής έγκληματικής συνωμοσίας καί τής θάρβαρης επιδρομής. Τό χρέος μας αυτό, τό χρέος τής σημερινής γενιάς, άπέναντι στους νεκρούς καί τούς άγνωσμένους, άπέναντι στους έγκλωβισμένους καί τούς ξεριζωμένους, άπέναντι στα παιδιά μας καί τίς έπερχόμενες γενιές εΐναι τεράστιο.

Γιά τήν έπιβίωση του τόπου μας καί τήν έπιτυχία του άγώνα μας ορισμένες βασικές προϋποθέσεις εΐναι άπαραίτητες. Πρώτα άπ' όλα πρέπει νά έδραιωθεί ή ένότητα του Κυπριακού Λαου, πού δέχεται πραγματικά τήν άνάγκη γιά άγώνα.

Έκτός άπό τήν άναγκαία ένότητα άπαραίτητη προϋπόθεση εΐναι ή ειλικρινής καί έντιμη συνεργασία όλων μας μέ τόν Πρόεδρο τής Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπο Μακάριο καί ή μέ συνέπεια καί σταθερότητα συμπαρατάση στο ιστορικό έργο του.

Γιά νά ύπάρξει πραγματική ένότητα πρέπει νά γίνει ή άναγκαία έξυγίανση καί νά άπομονωθούν οί άμετανόητοι δολιοφθορείς.

Η κάθαρση ή ή έξυγίανση δέν έχει τόν χαρακτήρα έκδικήσεως. Εΐναι πολλοί οί όποιοι παρασύρθηκαν καί θρέθηκαν στο στρατόπεδο τών καταστροφών τής Κύπρου άπό άγνά έλατήρια, γιατί κάποιοι άλλοι τούς έπεισαν ότι έτσι έξυτηρετούν έθνικούς σκοπούς καί έθνικά ιδανικά. Αυτοί πού έλπίζω νά εΐναι καί οί περισσότεροι μπορούν νά ξαναγίνουν εργάτες τών δικαίων καί συμφερόντων του λαου καί νά ξαναβρουν τή θέση τους μέσα στο στίβο του άγώνα.

Υπάρχουν όμως καί οί άμετανόητοι οί όποιοι εΐτε γιατί δέν μπορούν νά ξεμπλέξουν άπό τά δίκτυα τής συνωμοσίας ή γιά άλλους λόγους, έξακολουθούν νά διαδραματίζουν τό ρόλο του δολιοφθορέως καί μέ τή στάση τους νά

έξυπηρετούν όποιαδήποτε άλλα συμφέροντα εκτός από τὰ συμφέροντα του τόπου μας. Αὐτοὶ δὲν ἔχουν θέση μέσα στοῦ στίβο του ἀγώνα καὶ ὁ λαὸς θὰ πρέπει νὰ τοὺς ἀπομονώσῃ καὶ τὸ κράτος νὰ ἀναλάβῃ τὶς εὐθύνες του.

Στὴν ὑπέρτατη προσπάθεια μας γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ τόπου μας καὶ τὴν δικαίωση τοῦ λαοῦ μας, ἀφοῦ ἐξασφαλίσουμε τὴν ἀναγκαία ἐνάντητα ὅσων πιστεύουν στὸν ἀγώνα καὶ ἀπομονώσουμε τοὺς ἀμετανόητους δολιοφθορεῖς, τοὺς ὑπονομευτές καὶ τοὺς συνθηκολόγους καὶ ἀφοῦ μὲ τὸν ταχύτερο δυνατὸ ρυθμὸ ἀντιμετωπισθοῦν τὰ πιὸ ἐπείγοντα προβλήματα τοῦ τόπου, θὰ πρέπει νὰ ἐντείνουμε τὴν παγκόσμια σταυροφορία ποὺ ἐπιβάλλεται γιὰ τὴν διεκδίκηση τῶν δικαίων μας. Τὸ ΔΗ.ΚΟ. ἀποδίδει τεράστια σημασία στοῦ διεθνή παράγοντα γιατί πιστεύουμε πὼς μπορεῖ νὰ ἀντισταθμίσει σὲ μεγάλο βαθμὸ τὰ δυσμενῆ τοπικὰ δεδομένα.

Κύριος γνώμονας τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς πρέπει νὰ εἶναι πάντα τὸ ἔθνικὸ συμφέρον καὶ ὄχι ὅποιοιδήποτε ἄλλοι ὑπολογισμοί.

Καὶ γι' αὐτὸ τὸν λόγο συμφωνοῦμε καὶ ὑποστηρίζουμε ἀνεπιφύλακτα τὴν ἀδέσμευτη ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Ἡ ἀδέσμευτη πολιτικὴ παρέχει ἀφ' ἑαυτῆς τὴν δυνατότητα γιὰ πολὺπλευρὴ προσπάθεια ποὺ ἐπιβάλλεται.

Δὲν εἶναι καθόλου ἀσυμβίβαστη ἡ ἀδέσμευτη ἐξωτερικὴ πολιτικὴ μὲ τὴν ἐνίσχυση τῶν σχέσεων μας καὶ τῶν δεσμῶν τῆς Κύπρου μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους παράγοντες, ὅπως γιὰ παράδειγμα καὶ μὲ τὸν Δυτικὸ.

Δὲν ἔχουμε ἀπολύτως κανένα δικαίωμα νὰ παραγνωρίζουμε καὶ νὰ ὑποτιμοῦμε τὴν κατανόηση καὶ τὴ συμπαράσταση ἀπὸ ὅπουδήποτε καὶ ἂν προέρχεται.

Ἀντίθετα, θὰ πρέπει νὰ ἐνθαρρύνουμε ὅσους εἶναι πρόθυμοι νὰ μᾶς συμπαρασταθοῦν ὅπου καὶ ἂν ἀνήκουν καὶ ἐπίμονα νὰ ἀναζητοῦμε ἀκόμα μεγαλύτερη τὴν ἐνίσχυσή τους.

Ἐχουμε ὑποχρέωση νὰ συμβάλουμε στὴ μεγαλύτερη δυνατὴ διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ γιατί μόνο μὲ τὴν διεθνοποίηση, τὴν ἐξασφάλιση ὅσων τὸ δυνατό μεγαλύτερης διεθνοῦς ὑποστηρίξεως, καὶ μὲ τὴν διατήρηση τοῦ θέματος μας στὰ διεθνῆ πλαίσια καὶ βασικὰ στὰ πλαίσια τῶν Η.Ε., εἶναι δυνατό νὰ ἐνισχυθεῖ ἡ διαπραγματευτικὴ μας θέση καὶ νὰ δημιουργηθοῦν προϋποθέσεις γιὰ ἀσκηση ἀποτελεσματικῶν πιέσεων ἐπὶ τῆς Τουρκίας.

Δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία καὶ οὐδεὶς τὸ ἀμφισβητεῖ ὅτι ὁ δυτικὸς παράγων εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων σὲ καλύτερη θέση νὰ ἀσκήσῃ ἀποφασιστικῆς σημασίας πιέσεις ἐπὶ τῆς Τουρκίας. Οὔτε τὸ ρόλο τοῦ Δυτικοῦ παράγοντα ὑποτιμοῦμε, οὔτε τῶν Ἀδεσμεύτων οὔτε τῶν Ἀνατολικῶν. Εἶναι ὁμως γεγονός ὅτι ὁ Δυτικὸς παράγων ποὺ δὲν ἀπέτρεψε τὰ ὅσα συνέβησαν τὸ καλοκαίρι τοῦ 1974 στὴν Κύπρο δὲν σημαίνει ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ διαδραματίσει τώρα τὸ ρόλο ποὺ κατὰ τὴν γνώμη μας πρέπει. Στὴν προσπάθειά μας στοῦ διεθνῆ πεδίου εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο νὰ εἴμαστε πειστικοὶ καὶ συνετεῖς σὲ μιὰ πολιτικὴ ποὺ νὰ ἀκολουθήσουμε μὲ ἐμμονὴ καὶ σταθερότητα. Καὶ ἡ πολιτικὴ μας δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλη παρά ἢ ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τῶν Η.Ε.

Δὲν ὠφελεῖ σὲ τίποτα ἀπολύτως ἐμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ ὑποτιμοῦμε τὶς ἀποφάσεις αὐτές. Δὲν ἔχουμε θέβαια τὴν ψευδαἰσθηση ὅτι μὲ τὶς ἀποφάσεις τῶν Η.Ε. λύεται αὐτόματα τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα ἀλλὰ κι' ἂν ἀκόμα ὑποθέσουμε ὅτι οἱ ἀποφάσεις τῶν Η.Ε. εἶναι θεωρητικῆς ἐκ πρώτης ὄψεως ἀξίας ἀπὸ μᾶς ἐξαρτᾶται νὰ τὶς ἀξιοποιήσουμε, ἐμμένοντας μὲ πειστικότητα στὴν ἐφαρμογὴ τους.

Πιστεύουμε ότι υπάρχουν περιθώρια αξιοποίησεως τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν καὶ ὅτι ἔφθασε ἡ στιγμή νὰ ἀνακινηθεῖ τὸ θέμα ἐπιβολῆς κυρώσεων ἐπὶ τῆς Τουρκίας.

Ἡ συστηματικὴ ἀξιοποίηση τῶν ἀποφάσεων τῶν Η.Ε., ἂν μὴ τι ἄλλο, συμβάλλει στὴ συντήρηση καὶ διεύρυνση τοῦ διεθνοῦς ἐνδιαφέροντος καὶ σὲ τελευταία ἀνάλυση στὴν ἐνίσχυση τῆς διαπραγματευτικῆς μας θέσεως.

Συνεργασία Ἑλλάδας καὶ Κύπρου. Τὸ ΔΗ.ΚΟ. πιστεύει στὴν ἀπόλυτη ἀναγκαιότητα εἰλικρινοῦς συνεργασίας μεταξὺ Ἑλλάδας καὶ Κύπρου. Πιστεύει ὅτι ἄρμονικὴ συνεργασία μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν προώθηση τῶν δικαίων τῆς Κύπρου.

Ἀποδεχόμεστε πλήρως τὴν θέση τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδας κ. Καραμανλῆ καὶ ποῦ στηρίζεται στὰ γενικώτερα συμφέροντα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅτι ἡ Κύπρος χειρίζεται τὸ θέμα τῆς καὶ ἡ Ἑλλάδα τὴν ἐνισχύει.

Πιστεύουμε ὅτι ἡ συνεργασία Ἑλλάδας—Κύπρου σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα εἶναι ἀναγκαία. Καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Κυβερνητικὸ ἐπίπεδο, καὶ γενικώτερα τὸ ἐπίπεδο τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἐπιβάλλεται ἡ ἐνίσχυση τῆς ψυχικῆς ἐνότητος μεταξὺ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν ὅπου γῆς Ἑλλήνων, ποῦ ἀποτελοῦν τὸ κύριο στήριγμά μας στὸ σκληρὸ μας ἀγῶνα γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση καὶ δικαίωση.

Ἡ ἀμυντικὴ θωράκιση εἶναι ἀναγκαία γιὰ λόγους ποῦ δὲν χρειάζονται ἀνάλυση, ὅπως ἀναγκαία εἶναι καὶ ἡ ἀνύψωση καὶ ἐνίσχυση τοῦ ἠθικοῦ τοῦ λαοῦ μας, τοῦ ἀγωνιστικοῦ πνεύματος καὶ τῆς μαχητικότητάς του.

Μιλώντας γιὰ τὶς βασικὲς προϋποθέσεις γιὰ μιὰ δίκαιη λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος θὰ πρέπει νὰ τονίσω ἰδιαίτερα τὴν ἀναζωογόνηση τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας καὶ τὴ λήψη τέτοιων μέτρων ὥστε ἡ ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τῶν προσφύγων νὰ εἶναι ἀπόλυτη, γιὰ τὸ τοῦτο ἐπιβάλλεται ὄχι μόνον γιὰ λόγους κοινωνικοῦς, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ μόνον ἔτσι θὰ διατηρηθεῖ ἡ δύναμη ἀντιστάσεως καὶ ἀνοχοῦς τους, ποῦ μέχρι σήμερα παρὰ τὶς τρομερὲς κακουχίες, ὑπῆρξε πραγματικὰ ἀξιοθαύμαστη, ἡ δὲ ἀξιοπρέπεια τους προκάλεσε σ' ὀλόκληρο τὸν κόσμον τὸν θαυμασμό.

Ἡ στάση μας ἔναντι τῶν Τουρκοκυπρίων.

Δὲν πρέπει νομιζῶ νὰ ὑπάρχει καμμιά πλέον ἀμφιβολία ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς Τουρκίας δὲν ἦταν οὔτε νὰ ἀποκαταστήσει τὴν συνταγματικὴ τάξη οὔτε νὰ προστατεύσει τοὺς Τουρκοκυπρίους. Τοῦτο θὰ πρέπει νὰ τὸ ἔχουν ἀντιληφθεῖ πιά καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Τουρκοκύπριοι, στὴ μεγάλη τους τοῦλάχιστο πλειοψηφία.

Τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα δὲν εἶναι διαφορὰ μεταξὺ Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων. Ἄν ἡ Τουρκία ἀπέβλεπε στὴν ἐξυπηρέτηση τῶν συμφερόντων τῶν Τουρκοκυπρίων, δὲν θὰ ἐπέμενε σὲ διχοτομικὲς λύσεις, οὔτε θὰ κουβαλοῦσε ἀπὸ τὴν Τουρκία τοὺς ἐποίκους, τοὺς ὁποίους δὲν ἔχουν καμμιά ἀνάγκη οἱ Τουρκοκύπριοι.

Οἱ Τουρκοκύπριοι ζοῦν σήμερα μέσα σὲ ἄθλιες συνθήκες κάτω ἀπὸ τὴν καταπίεση τῶν στρατευμάτων κατοχῆς καὶ τὴν ἐνοχλητικὴ παρουσία τῶν ἐποίκων. Οἱ δικὲς μας διαθέσεις πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους εἶναι ἄριστες. Καὶ πιστεύω εἰλικρινὰ ὅτι ἂν εἶχαν καὶ αὐτοὶ τὴν εὐκαιρία ἐλευθέρως ἐκφράσεως τῶν ἀπόψεων καὶ τῶν αἰσθημάτων τους, θὰ ἔλεγαν ὅπως καὶ μεῖς, ὅτι ἡ συνεργασία καὶ ἡ συμβίωση εἶναι δυνατὴ, ὅπως εἶναι δυνατὴ καὶ ἡ κατοχύρωση τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς ἀσφάλειας τους, χωρὶς διχοτομήσεις καὶ διαχωρισμούς, τοὺς ὁποίους θέλει νὰ ἐπιβάλλει γιὰ λόγους ἀποκλειστικὰ δικούς τῆς ἡ Τουρκίας.

Πρὸς τοὺς Τουρκοκυπρίους τείνουμε χεῖρα φιλίας καὶ συνεργασίας καὶ τοὺς καλοῦμε νὰ ἀγωνιστοῦν μαζί μας, γιὰ μιὰ Κύπρον πραγματικὰ ἐλεύθερη καὶ εὐτυχισμένη γιὰ τὸ καλὸ τοῦ λαοῦ τῆς σὰν συνόλου.

Γι' αυτούς τους λόγους, κύριε Πρόεδρε, και με βασική επιδίωξη μας την εξεύρεση θιώσιμης λύσης του Κυπριακού προβλήματος, συμφωνούμε απόλυτα με τη διαδικασία των ενδοκυπριακών συνομιλιών. Μιάς λύσης που δεν θα είναι διχοτομική ή που στην ουσία θα εσήμαινε την νομιμοποίηση των τετελεσμένων γεγονότων και που θα κατέληγε άργα ή γρήγορα στον ολοκληρωτικό άφανισμό του Έλληνισμού της Κύπρου ή που θα άποτελούσε άναπόφευκτα την αίτια νέων συγκρούσεων και άναπαραχώων, με καταστρεπτικές συνέπειες και για την Κύπρο, αλλά και πέραν της Κύπρου.

Για να υπάρξει θιώσιμη λύση και για να υπάρξει κάποιο νόημα και περιεχόμενο στις έννοιες της κυριαρχίας, άνεξαρτησίας και έδαφικής άκεραιότητας, θα πρέπει να άποχωρήσουν όπως επιβάλλουν και οι άποφάσεις των Η.Ε. τα ξένα στρατεύματα από την Κύπρο. Άπό την άλλη δεν νοείται παραδεκτή λύση του Κυπριακού προβλήματος αν δεν εξασφαλίζει το δικαίωμα έλευθέρως διακινήσεως, έγκαταστάσεως και ιδιοκτησίας, αν δεν εξασφαλίζει το άναφαίρετο δικαίωμα των προσφύγων να έπιστρέψουν στα σπίτια τους και στη γη των προγόνων τους, όπως και πάλιν σαφέστατα προνοούν οι άποφάσεις των Η.Ε.

Με αυτές τις σκέψεις, κ. Πρόεδρε, και με την βεβαιότητα πως ο Κυπριακός Έλληνισμός έχοντας επί κεφαλής τον Έθναρχη Μακάριο είναι άποφασισμένος να άγωνισθεί τον ύπερ πάντων άγώνα, όσο επίπονος, τραχύς, μακρύς και δύσκολος και αν είναι, με πίστη, θάρρος, καρτερία και άποφασιστικότητα μέχρι της δικαίωσης του, κλείω τη σημερινή μου όμιλία. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό έντιμος Βουλευτής κ. Ποπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Μαύρη έπέτειος: Μαύρη δλόμαυρη όπως τον φασισμό—ιμπεριαλισμό που μαυροφόρησε την Κύπρο. Δεκάτη πέμπτη και είκοστή Ίουλίου, 1974: Δυό ήμερομηνίες που θα παραμείνουν στην ιστορία σύμβολα της ιμπεριαλιστικής συναμοσίας, της χουντικής προδοσίας, της σωβινιστικής τουρκικής θηριωδίας, που αίματοκύλισαν την Κύπρο, ξεσπίτωσαν το ένα τρίτο του πληθυσμού της, δημιούργησαν το δράμα των άγνωσμένων και μετέτρεψαν αυτό τον τόπο σε σωστή κόλαση εκεί που ο ύπέροχος, δημιουργικός, φιλοπρόδος κυπριακός λαός οικοδομούσε μια καλύτερη ζωή για όλους.

Δυό μαύρες έπέτειοι. Η πρώτη έφερε την δεύτερη κι' οι δυό μαζί δημιούργημα του ίδιου άσπονδου έχθρου της Κύπρου του άμερικανονατοϊκού ιμπεριαλισμού και του όργάνου του, της Σ.Ι.Α.

Μά αν οι δυό αυτές έπέτειοι συμβολίζουν, όπως συμβολίζουν, το τερατώδες, άποτρόπαιο έγκλημα που διαπράχθηκε κατά του κυπριακού λαού και της Κύπρου, συμβολίζουν ταυτόχρονα και τον άπαραμίλλο ήρωισμό και αυτοθυσία του μικρού άριθμητικά μά μεγάλου στην ψυχή αδούλωτου κυπριακού λαού στην αντίσταση του κατά της ιμπεριαλιστικής συναμοσίας.

Άίγοι, ίσως λαοί στον κόσμο, αντιμετώπισαν στην ιστορία τους αυτό που αντιμετώπισε ο κυπριακός λαός. Την χουντική φασιστική επιδρομή με την βοήθεια των πεμπτοφαλαγγιτών της ΕΟΚΑ Β και πέντε μέρες άργότερα την τουρκική επιδρομή σ' όλη της την πανοπλία.

Ό άσπλος, προδομένος κυπριακός λαός αντιστάθηκε τόσο στην πρώτη όσο και στη δεύτερη επιδρομή. Και κανένας δεν ενσάρκωσε την αντίσταση και τον άγώνα έξ όλοκληρου στο πρόσωπο του έκτημενίζοντα τους άλλους. Το ΑΚΕΛ είναι περήφανο για την συμβολή του σε αίμα σαν άποτέλεσμα της αντίστασης που πρόβαλαν τα μέλη και οι όπαδοί του. Το χρονικό που εξέδωσε ή Κ.Ε. του ΑΚΕΛ και τα στοιχεία που συγκεντρώνονται στο μεταξύ έπιμαρτυρούν τη μεγάλη συμβολή του Κόμματος των εργαζομένων.

Δεν είναι όμως μόνον το ΑΚΕΛ που προσέφερε θυσίες στον βωμό της αντίστασης και πάλης για την λευτεριά της Κύπρου. Προσέφεραν και άλλα δημο-

κρατικά Κόμματα. Τὸ ΑΚΕΛ δὲν διεκδικεῖ μονοπώλιο τὸν ἀγῶνα. Οἱ ἀφανεῖς ἥρωες εἶναι πολλοί. Ἐρχόμαστε σήμερα προσκυνητὲς τῆς μνήμης ὄλων ὄσων ἔδωσαν ὄτι πολυτιμότερο εἶχαν, τὴ ζωὴ τους, γιὰ νὰ φράξουν τὸν δρόμο στοὺς ξενοκίνητους πραξικοπηματίες καὶ στὶς ὀρδὲς τοῦ Ἄττιλα. Χωρὶς διάκριση ὅποιοι κι' ἂν εἶναι. Εἴτε ἀνήκαν, εἴτε δὲν ἀνήκαν σὲ κόμματα καὶ ὀργανώσεις. Εἴτε ἔπεσαν προασπίζοντας τὸ Προεδρικὸ Μέγαρο καὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ, εἴτε δολοφονήθηκαν ἐνῶ μεταφέρονταν στὰ κρατητήρια καὶ τὶς φυλακές. Εἴτε ἔπεσαν προασπίζοντας τὶς ἀκρογιαλιές τῆς Κερύνειας, εἴτε τὰ ὕψωματα τοῦ Πενταδακτύλου καὶ τὴν Μεσσαρία, εἴτε ἐκτελέστηκαν ἐν ψυχρῶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους εἰσβολεῖς. Ὅλοι αὐτοὶ παιδιὰ τῆς ἴδιας μάνας εἶναι, τῆς Κύπρου. Πατριῶτες, δημοκράτες, ἀντι-ιμπεριαλιστὲς καὶ ἀντιπραξικοπηματίες.

Ὅλοι αὐτοί, γνωστοὶ καὶ ἀγνωστοὶ μαχητὲς ποὺ ἔπεσαν στὸ πεδίο τῆς ἀντίστασης καὶ τῆς πάλης γιὰ τὴν τιμὴ, τὴν ἀξιοπρέπεια, τὴν σωτηρία καὶ τὴν λευτεριά τῆς Κύπρου, μᾶς κληροδότησαν σοβαρὰ, πατριωτικὰ καθήκοντα.

Μᾶς κληροδότησαν τὸ καθήκον νὰ καταστήσουμε τὴν Κύπρο πραγματικὰ ἀνεξάρτητη, κυρίαρχη, ἐδαφικὰ ἀκέραιη, ἀδέσμευτη καὶ ἀποστρατικοποιημένη, κέντρο εἰρήνης, φιλίας καὶ συνεργασίας γιὰ ὄλους τοὺς λαοὺς τῆς περιοχῆς.

Μᾶς κληροδότησαν τὸ καθήκον νὰ ἐπιστρέψουν ὄλοι οἱ πρόσφυγες, Ἕλληνες καὶ Τούρκοι στὶς ἐστίες καὶ τὶς περιουσίες τους κάτω ἀπὸ συνθήκες ἀσφάλειας, ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ ἀλληλοκατανόησης.

Μᾶς κληροδότησαν τὸ καθήκον νὰ διακριθῶθῃ ἡ τύχη ὄλων ἀνεξάιρετα τῶν ἀγνωσμένων, γιὰ νὰ τερματισθῇ καὶ τὸ ἐφιαλτικὸ ἄγχος τῶν οἰκογενειῶν τους.

Τὸ καθήκον νὰ λύσουμε εἰρηνικὰ, μὲ συνομιλίες, τὸ Συνταγματικὸ πρόβλημα ἔτσι ποὺ νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ ἐνότητα τοῦ κράτους καὶ ν' ἀποτρέπεται ἡ διχοτόμηση ἢ διπλὴ Ἐνωση.

Τὸ καθήκον ν' ἀποκαταστήσουμε ἀρμονικὲς, φιλικὲς σχέσεις ἀνάμεσα στοὺς Ἕλληνες καὶ Τούρκους τῆς Κύπρου γιὰ νὰ οἰκοδομήσουμε μαζὶ μιὰ χαρούμενη κι' εὐτυχισμένη ζωὴ γιὰ ὄλους.

Τὸ καθήκον νὰ ματαιώσουμε ὄλα τὰ σχέδια τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καὶ τῶν ὀργάνων του νὰ μετατρέψουν τὴν Κύπρο σὲ ἀεροπλανοφόρο—πυραυλοφόρο βάση τοῦ ΝΑΤΟ.

Τὸ καθήκον νὰ ἐξασφαλίσουμε ἰσχυρὲς καὶ ἀξιόπιστες διεθνεῖς ἐγγυήσεις εἴτε ἀπὸ μέρους τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τοῦ ΟΗΕ εἴτε ἀπὸ μέρους τῶν δύο μονίμων μελῶν του, δηλ. τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης καὶ τῶν ΗΠΑ.

Τὸ καθήκον νὰ συγκροτήσουμε ἓνα πλατὺ, πατριωτικὸ, δημοκρατικὸ, ἀντι-ιμπεριαλιστικὸ, ἀντιπραξικοπηματικὸ Μέτωπο, μ' ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρο Μακάριο, ποὺ θὰ ἐμπνέει καὶ θὰ κινητοποιεῖ τὸν λαὸ στὴν πάλη ἀντοχῆς ἂν χρειαστεῖ, γιὰ τὴν λευτεριά καὶ τὴν δικαίωση.

Τὸ καθήκον νὰ πραγματοποιήσουμε τὴν κάθαρση κι' ἐξυγίανση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τῶν σωμάτων ἀσφαλείας καὶ τῆς κοινωνίας γενικώτερα ἀπ' ὄλα ἐκεῖνα τὰ πραξικοπηματικὰ, πεμπτοφθαλαγγίτικα στοιχεῖα ποὺ διέπραξαν ἐγκλήματα σὲ θάρος τοῦ λαοῦ ἢ ποὺ συμμετεῖχαν στὸ προδοτικὸ πραξικόπημα ποὺ ὀδήγησε τὸν λαὸ μας στὴ σημερινὴ τραγωδία καὶ συμφορὰ.

Τὸ καθήκον νὰ ἐνισχύσουμε τὴν ἀμυνὰ μας ἔτσι ποὺ νάμαστε σὲ θέση νὰ προβάλλουμε ἀποτελεσματικὴ ἀντίσταση ἂν παραστεῖ ἀνάγκη.

Τέτοια εἶναι τὰ μεγάλα, τὰ σοβαρὰ καθήκοντα ποὺ μᾶς κληροδότησαν αὐτοὶ ποὺ θυσιάστηκαν στὸ θωμὸ τῆς λευτεριάς καὶ τῆς δημοκρατίας. Καὶ ἡ καλύτερη, ἡ μεγαλύτερη τιμὴ ποὺ θὰ μπορούσαμε νὰ κάμουμε σ' αὐτοὺς ποὺ ἔπεσαν γιὰ νὰ ζήσουμε ὄλοι ἐμεῖς, νὰ ζήσει ἡ Κύπρος, εἶναι νὰ ἐκπληρώσουμε αὐτὰ τὰ καθήκοντα μὲ τὸν ἴδιο ἀπαράμιλλο ἠρωϊσμὸ κι' αὐτοθυσία ποὺ ἐπέδειξαν οἱ ἴδιοι ὕπερασπιζόμενοι τὴν Κύπρο.

“Έχουμε όλοι ιερό και άπαράβατο καθήκον άπέναντι στο μαρτυρικό κυπριακό λαό, άπέναντι στην Ιστορία, άπέναντι σ' όλες τις μελλούμενες γενιές νά μὴν επιτρέψουμε τὴν διαιώνιση τῆς τουρκικῆς κατοχῆς, νά μὴν επιτρέψουμε τὸν διαμελισμὸ καὶ ὑποδούλωση τῆς Κύπρου στοὺς ὁποιοσδήποτε ἱμπεριαλιστές. Νά μὴν επιτρέψουμε στὸν αἰμοδιψῆ φασισμὸ νά σηκώσει κεφάλι, γιὰ νά καταστρέψει ὅ,τι ἀπόμεινε ὄρθιο σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Καὶ γιὰ νά πετύχουμε αὐτὸ ποὺ θέλουμε, αὐτὸ ποὺ ἐπιτάσσει τὸ καθήκον μας πρὸς τὸ λαὸ καὶ τὴν πατρίδα πρέπει νά σφυρηλατήσουμε ἀκόμη πιὸ γερά τὴν ἐνότητα ὄλων τῶν πατριωτικῶν, δημοκρατικῶν, ἀντιπραξικοπηματικῶν, ἀντιἱμπεριαλιστικῶν δυνάμεων σ' ἓνα πανίσχυρο, ἀρραγές Μέτωπο μὲ βάση τὴν κοινὴ γραμμὴ καὶ τακτικὴ ἀγώνα ποὺ χάραξε τὸ Ἐθνικὸ καὶ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρο Μακάριο.

Τὴν τουρκικὴ ἀδιαισχυσία, ποὺ ἐνθαρρύνεται καὶ ἐκτρέφεται ἀπὸ τὸν ἱμπεριαλιστικὸ παράγοντα, θὰ τὴν κάμψουμε πρῶτα μὲ τὴν δικὴ μας ἐνιαίαν ἀντίσταση, ποὺ σημαίνει τὴν ὀλόπλευρὴ ἐνίσχυση τοῦ Ἐσωτερικοῦ μας Μετώπου στὸν πολιτικὸ, οἰκονομικὸ καὶ στρατιωτικὸ τομέα.

Καὶ στοὺς τρεῖς αὐτοὺς βασικὸς τομεῖς τοῦ Ἐσωτερικοῦ μας Μετώπου, τοῦ Μετώπου ἀντίστασης καὶ πάλης γιὰ τὴ λευτεριά τῆς Κύπρου, τὸ πιὸ σημαντικό μέτρο εἶναι ἡ κάθαρση κι' ἐξυγίανση ἀπὸ τὸ μίasma τοῦ φασισμοῦ—ἐοικαθητισμοῦ ποὺ σὰν σαράκι καταστρώγει καὶ ὑπονομεύει. Ἡ κάθαρση κι' ἐξυγίανση δὲν εἶναι μέτρο ἐκδίκησης. Εἶναι ἡ ζώνη ἀσφαλείας γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ μέλλον τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ.

Καθυστέρησε, πολὺ καθυστέρησε ἡ ἐφαρμογὴ τῶν μέτρων γιὰ τὴν κάθαρση καὶ δικαιολογημένα ὁ λαὸς ἀνησυχεῖ. Δὲν πρέπει νά καθυστερήσει περισσότερο. Οἱ φωνές ποὺ ἀκούγονται γιὰ «ἐνότητα» καὶ «λήθη» συνιστοῦν προσπάθεια νά περισωθοῦν οἱ φασιστικές, πραξικοπηματικὲς δυνάμεις γιὰ νά ἀλώσουν τὸ φρούριο ἀπὸ τὰ μέσα, γιὰ νά κλάψουν μελλοντικὰ πολλὲς ἄλλες μάνες ὅπως ἔκλαψαν καὶ στὸ ἐγκληματικὸ πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου. Ὅμως ἡ θροντερὴ ἀγέρωχη φωνὴ τοῦ προδομένου, μαρτυρικοῦ λαοῦ μας ποὺ ἀκούγεται τρία χρόνια συνεχῆ εἶναι: **ΟΧΙ: ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΑΛΛΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ: ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΦΑΣΙΣΜΟ: ΚΑΘΑΡΣΗ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΗ.**

Τὸ οἰκονομικὸ, ποὺ συνιστᾷ τὸ στήριγμα τῆς ἀμυντικῆς μας θεωράκισης, τοῦ Μετώπου ἀντίστασης καὶ πάλης τοῦ λαοῦ μας, χρειάζεται μεγαλύτερη ἀκόμη δραστηριοποίηση. Χρειάζεται πρὸ παντὸς στράτευση ὄλων τῶν οἰκονομικῶν πόρων καὶ πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν μὲ στόχο τὴν ὀλόπλευρὴ ἰσχυροποίηση τοῦ Ἐσωτερικοῦ μας Μετώπου. Μέσα στὰ τρία τελευταῖα χρόνια ἡ κατανομὴ καὶ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἔγινε ἀκόμη πιὸ ἀδικη σὲ βάρος τῶν ἐργαζομένων. Ἐπιβάλλεται ἰσομερὴς καταμερισμὸς τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν καὶ δικαιώτερη κατανομὴ καὶ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Πρέπει νά πληρώσουν οἱ πλούσιοι γιὰ νά ζήσουν κι' οἱ φτωχοί, τὰ οἰκονομικῶς ἀσθενέστερα στρώματα τῆς κοινωνίας.

Τὴν τουρκικὴ ἀδιαισχυσία θὰ τὴν κάμψουμε πρῶτα μὲ τὴν δικὴ μας ἀποτελεσματικὴ ἀντίσταση καὶ πάλη καὶ δεύτερο μὲ τὴν περαιτέρω διεθνοποίηση ποὺ ἀποκορύφωμά της εἶναι ἡ διεθνὴς Διάσκεψη στὰ πλαίσια τοῦ ΟΗΕ.

Ἡ προσφυγὴ μας στὴν φετεινὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ πρέπει νά θεωρεῖται θέβαιη. Γι' αὐτὸ κι' ἐπιβάλλεται ν' ἀρχίσει ἔγκαιρα ἡ προετοιμασία καὶ δράση γιὰ τὴν ἐξασφάλιση ὑποστήριξης μὲ αἴτημα ὁ Διεθνὴς Ὄργανισμὸς νά λάβει μέτρα γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεών του στὸ Κυπριακό. Καὶ ἡ σύγκληση Διεθνούς Διάσκεψης στὰ πλαίσια τοῦ ΟΗΕ πρέπει νά εἶναι τὸ βασικώτερο μας αἴτημα στὴν φετεινὴ Γενικὴ Συνέλευση.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ σκέψη ὄλων μας κατ' αὐτὴ τὴ μαύρη ἐπέτειο στρέφεται πρὸς ὄλους ἐκείνους, γνωστούς καὶ ἀγνωστούς πατριῶτες ποὺ ἀψήφισαν τὰ τάνκς καὶ τὰ αὐτόματα ὄπλα τῶν ἐχθρῶν τῆς Κύπρου κι' ἔγραψαν μὲ τὸ αἷμα τους τὶς πρῶτες ἡρωϊκὲς σελίδες τῆς μακρόχρονης Κυπριακῆς ἱστορίας. Στρέφεται σὲ κείνους ποὺ δὲν λύγισαν, ποὺ προτίμησαν τὸν θάνατο παρὰ τὴν ταπείνωση καὶ τὴν ὑποταγή. Στρέφεται ἀκόμη στὶς χιλιάδες μάνες, πατέρες, συζύγους καὶ ἀραβωνιαστικὲς ποὺ ἔχασαν τοὺς δικούς τους, τὰ παιδιὰ τους, τοὺς ἀντρες τους, ὅτι ἀξιαγάπητο εἶχαν. Στρέφεται πρὸς τὶς χιλιάδες τῶν συγγενῶν ἀγνωσμένων ποὺ γιὰ τρία τώρα χρόνια νυκτοξημερώνονται μὲ τὸν ἐφιάλτη γιὰ τὴν τύχη τῶν ἀγαπημένων τους προσώπων. Στρέφεται πρὸς τὶς δεκάδες χιλιάδες τῶν προσφύγων μας ποὺ θρῖσκονται ἀκόμη μακριὰ ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ τὶς περιουσίες τους. Στρέφεται πρὸς τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ μας, τοὺς ἡρωϊκοὺς ἔθνοφρουρούς μας, ποὺ μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι θρῖσκονται στὶς πρῶτες γραμμὲς τοῦ Μετώπου. Στρέφεται πρὸς ὀλόκληρο τὸν κυπριακὸ λαό, Ἕλληνες, Τούρκους, Ἀρμένηδες καὶ Μαρωνῖτες.

Κι' ἀπὸ τὸ ἐπίσημο τοῦτο θῆμα τῆς Βουλῆς ἀπευθύνουμε σ' ὄλους ἀνεξαίρετα μῆνυμα αἰσιοδοξίας, μῆνυμα ἐνότητος, ἀντίστασης καὶ πάλης. Δὲν παραγνωρίζουμε οὔτε καὶ ὑποτιμοῦμε τὶς δυσκολίες ποὺ θὰ συναντήσουμε ἀκόμη στὸν ἀνηφορικὸ δρόμο τῆς λευτεριάς. Χρειάζεται ἀπ' ὄλους μας πίστη, καρτερία ἀποφασιστικότητά, μαχητικότητά, σύνεση καὶ διορατικότητά. Χρειάζεται ἀρραγῆς ἐνάτητα μὲ θάση τὴν κοινὴ γραμμὴ καὶ τακτικὴ ἀγώνα. Χρειάζεται ἀξιοποίηση τοῦ διεθνοῦς παράγοντα καὶ ἰδιαίτερα τοῦ παράγοντα τῶν σοσιαλιστικῶν καὶ ἀδεσμεύτων χωρῶν, τοῦ παράγοντα Σοβιετικῆ Ἐνωσης. Καὶ νᾶμαστε βέβαιοι ὅτι ἡ νίκη θάναί δική μας, νίκη τοῦ λαοῦ μας, νίκη τῆς Κύπρου.

Σ' αὐτὴ τὴν τρίτη ἐπέτειο τοῦ προδοτικοῦ, φασιστικοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἀττίλα, διακηρύττουμε γιὰ ἄλλη μιὰ φορά:

Ὁ ἱμπεριαλισμός, ὁ φασισμός καὶ ἡ τουρκικὴ κατοχὴ δὲν θὰ περάσουν. Ὁ ἀδοῦλωτος, ὑπέροχος κυπριακὸς λαὸς θὰ νικήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς κ. Λυσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Πρὶν τρία χρόνια, αὐτὴ σχεδὸν τὴν ἴδια ὥρα ποὺ συνεδριάζει ἡ Βουλὴ, τὰ ὄπλα τῆς ντροπῆς καὶ τῆς προδοσίας, τὰ φασιστικὰ ὄπλα τῆς Χούντας καὶ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικο-πολιτικῶν προγεφυρωμάτων στρεφόντουσαν ἐνάντια στὸ λαό, ἐνάντια στὸ Μακάριο, ἐνάντια στὴ Δημοκρατία. Καὶ εἶναι σ' αὐτὴ τὴν ὥρα τῆς δοκιμασίας ποὺ φάνηκε πόσο σωστὸ θὰ ἦταν νὰ εἶχαμε πάρει τὰ μέτρα ποὺ ἴσως νὰ εἶχαν ἀποτρέψει τὰ δεινὰ, νὰ εἶχαμε στραφεῖ πρὸς τὸν πολιτικο-στρατιωτικὸ περίγυρο, πρὸς τὴν ἀμυντικὴ αὐτοδυναμία, πρὸς τὴν παλλαϊκὴ πολιτοφυλακὴ, γιατί εἶναι ἐκεῖνη τὴν ὥρα ποὺ ἀποδείχθηκε πὼς ὁ ἔνοπλος φασισμὸς δὲν ἀντιμετωπίζεται οὔτε μὲ συνθήματα, οὔτε μὲ διαδηλώσεις, οὔτε μὲ διαμαρτυρίες. Εἶναι ἐκεῖνη τὴν ὥρα ποὺ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ μὲ ὅτι αὐτόματο εἶχαν στὸ χέρι βρέθηκαν μπροστὰ στὰ τάνκς γιὰ νὰ πληρώσουν μὲ τὴ ζωὴ τους τὸν ἀγώνα γιὰ τὴν διάσωση τῆς ἐθνικῆς καὶ τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας αὐτοῦ τοῦ λαοῦ.

Σήμερα τιμοῦμε τὴν μνήμη αὐτῶν τῶν ἀγωνιστῶν, ὅμως ἡ μόνη ἐπιβράβευση αὐτῆς τῆς μνήμης θὰ εἶναι ἡ συνέχιση τοῦ ἀγώνα τους. Θὰ εἶναι νὰ σταθοῦμε στὰ ἴδια μετερίζια γιὰ τὰ ὁποῖα ἔδωσαν τὴ ζωὴ τους τὰ ἀδελφία μας. Ἀκόμα θὰ εἶναι νὰ μὴ διαπράξουμε ἐκεῖνα τὰ σφάλματα ποὺ ἔκαναν δυστυχῶς τὴ θυσία τους τότε ἀνίκανη νὰ σταματήσει τὸ κακό.

Δὲν ἦταν ἡ 15η Ἰουλίου ἓνα τυχαῖο γεγονός. Ἡ 15η Ἰουλίου ἦταν τὸ τελικὸ ἐπιστέγασμα μιᾶς συνωμοσίας ἀπὸ τὴν Σ.Ι.Α. καὶ τὸν Ἀμερικάνικο

καὶ Νατοϊκὸ ἰμπεριαλισμὸ μὲ στόχο τὴν ὑποδούλωση καὶ τὴν ποδηγέτηση τῆς Κύπρου. Καὶ ἂν δὲν κάνουμε μιὰ σαφῆ διάγνωση, ἂν δὲν ἀνοίξουμε τὸν φάκελλο τῆς Κύπρου, ἂν δὲν γνωρίσουμε τὰ αἷτια καὶ τοὺς αἷτιους ποὺ δὴ-
γησαν στὴ σημερινὴ τραγωδία, τότε γιατί πρέπει νὰ ἀναμένουμε ὅτι δὲν θὰ ἐπαναληφθοῦν τὰ ἴδια σφάλματα; Ἐὰν δὲν ἀκολουθήσουμε τὴν τακτικὴ ποῦ καὶ τότε ἡ Ε.Δ.Ε.Κ. εἰσηγεῖτο, γιατί θὰ πρέπει νὰ ἀναμένουμε ὅτι σὲ μιὰ νέα ἀναμέτρηση μὲ τὲς φασιστικὲς καὶ τὲς ἰμπεριαλιστικὲς δυνάμεις δὲν θὰ βρε-
θοῦμε στὴν ἴδια ἀδυναμία νὰ ἀντιμετωπίσουμε αὐτὰ τὰ δεινὰ;

Ἄγαπητοὶ συνάδελφοι, πιστεύω πὼς δὲν θάπρεπε νὰ μετατρέψουμε αὐτὴ τὴν ἐκδήλωση σὲ μιὰ ἐπαναλαμβανόμενη τυπικὴ, φραστικὴ καταδίκη τοῦ πραξι-
κοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς, σὲ μιὰ παρελθοντολογικὴ ἀναδρομὴ γιὰ νὰ πλου-
τίσουμε τὴν πραξικοπηματολογία.

Στόχος μας θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀνάλυση τῶν γεγονότων καὶ τῶν καταστά-
σεων καὶ ἀπὸ τὴ θεώρηση τῆς σημερινῆς πραγματικότητας ἢ προσπάθεια νὰ
καταλήξουμε στὴν υἰοθέτηση μιᾶς σωστῆς πορείας γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν
σημερινῶν τραγικῶν δεδομένων καὶ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν κινδύνων γιὰ
ἐθνικὸ ἀφασισμό.

Σωστὰ καταφύγαμε στὸν Ὅργανισμὸ Ἑνωμένων Ἐθνῶν κι' ἐξασφάλισαμε
κάποια ψηφίσματα ποὺ ἀπαιτοῦν τὴν ἀπομάκρυνση τῶν ξένων στρατευμάτων
καὶ τὴν ἐπάνοδο ὅλων τῶν προσφύγων στὲς ἐστίες τους. Ἀκόμα τὴν ἐδραίωση
μιᾶς οὐσιαστικῆς ἀνεξάρτητης, ἀδέσμευτης, ἀποστρατικοποιημένης Δημοκρα-
τίας. Οἱ ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως
τοῦ Ὅργανισμοῦ Ἑνωμένων Ἐθνῶν εἶχαν σὰν στόχο τὴν προσπάθεια ἐξεύ-
ρευσης λύσης μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια τῶν ψηφισμάτων τοῦ Ὅργανισμοῦ Ἑνω-
μένων Ἐθνῶν.

Ὅμως τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἡ Τουρκία καὶ ὁ Ντενκτάς σὰν Γκαουλάιτερ
τῶν συμφερόντων τοῦ Τουρκικοῦ ἐπεκτατισμοῦ, χρησιμοποιοῦν τὸ διάλογο ὄχι
γιὰ ἀναζήτηση λύσης, ἀλλὰ γιὰ προσχηματικὸ εὐνοχισμό κάθε πρακτικῆς
βοήθειας καὶ ἀλληλεγγύης μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι κάθε τέτοιο μέτρο, κάθε μέτρο
πίεσης πρὸς τὴν Τουρκία, ἐγκλείει τὸν κίνδυνο νὰ ἀνατινάξει τὴν προσπάθεια
γιὰ εἰρηνικὴ ἐξεύρευση λύσης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Εἶναι ἡ διαπί-
στωσή μας πὼς μιὰ τέτοια μορφή διαλόγου εἶναι σὲ θάρος τῆς ὑπόθεσης τοῦ
λαοῦ μας. Διάλογος καί, ἀλλὰ διάλογος μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Ὅργανισμοῦ
Ἑνωμένων Ἐθνῶν καὶ διάλογος γιὰ ἐξεύρευση λύσης μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια.
Διάλογος ὁ ὁποῖος θὰ χρησιμοποιεῖται ἀπλῶς προσχηματικὰ ἀπὸ τὴν Τουρκία
γιὰ νὰ ναυαγεῖ κάθε προσπάθεια πρακτικῶν μέτρων ἐνάντια στὴν Τουρκία
πιστεύουμε εἰλικρινὰ ὅτι ἀποβαίνει εἰς θάρος τοῦ λαοῦ μας.

Τελευταία φάνηκαν καὶ πάλιν πολλοὶ αὐτόκλητοι μεσολαθητές. Στὴν τελευ-
ταία τους κάθοδο στὴν Κύπρο μὲ ὑποσχέσεις ὅτι τάχατες θὰ ἐξασκοῦσαν πίεση
πρὸς τὴν Τουρκία ἂν ἡ δικὴ μας πλευρὰ προέβαινε σὲ συγκεκριμένες ὑποχωρή-
σεις, ὡδήγησαν πραγματικὰ σὲ προτάσεις ποὺ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς
Δημοκρατίας χαρακτήρισε σὰν ὀδυνηρὲς ὑποχωρήσεις μὲ τὴν ταυτόχρονη ὅμως
δήλωση ὅτι δὲν νοεῖται καὶ δὲν πρόκειται νὰ ὑπάρξει ὅποιοδήποτε περαιτέρω
βῆμα ὑπανασχώρησης.

Θὰ ἀνέμενε κανεὶς ὅτι τὸ γεγονός ὅτι ἡ δικὴ μας πλευρὰ προέβη σ' αὐτὲς
τὲς τρομακτικὲς ὑποχωρήσεις θὰ ὀδηγοῦσε τὸν κ. Κλίφορντ καὶ τὴν Ἀμερι-
κανικὴ πλευρὰ τοῦλάχιστον στὴ διαπίστωση τῆς τουρκικῆς ἀδιαισχίας, τοῦ-
λάχιστον στὴν διακήρυξη ὅτι ἡ μὲν Ἑλληνοκυπριακὴ πλευρὰ ἔκαμε πράγματι
εἰσηγήσεις ποὺ ξεπέρασαν κατὰ τὴ γνώμη μας καὶ τὰ ὄρια ἀσφαλείας, ἐνῶ
ἡ Τουρκοκυπριακὴ πλευρὰ ἐπέμενε σὲ ὀρισμένες προτάσεις μιᾶς χαλαρῆς συνο-
μασπονδίας ἐντελῶς ἔξω ἀπὸ τὰ πλαίσια τοῦ Ὅργανισμοῦ Ἑνωμένων Ἐθνῶν.

Δυστυχῶς ἀντίθετα, ἡ Ἀμερικανικὴ ἐπίσημη πολιτικὴ μίλησε γιὰ προτάσεις
ἐπὶ τοῦ ἑδαφικοῦ ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρὰ καὶ προτάσεις ἐπὶ τοῦ συνταγματικοῦ

ἀπὸ τὴν ἄλλη, καὶ ὄχι μονάχα δὲν ἐξάσκησε ὅποιαδήποτε πίεση ἐνάντια στὴν Τουρκία ἀλλὰ ζήτησε ἀπὸ τὸ Ἀμερικανικὸ Κογκρέσσο τὴν ἐπανάληψη τῆς στρατιωτικῆς βοήθειας πρὸς τὴν Τουρκία. Μιάς βοήθειας ποῦ δυστυχῶς ὅπως τώρα ὄλοι ξέρομε δίνεται παρασκηνιακὰ ἀπὸ ἄλλες χῶρες τοῦ Ν.Α.Τ.Ο.

Ἔτσι διαλύονται οἱ εὐσεβοποθισμοὶ κι' οἱ αὐταπάτες. Τώρα προμηνύεται νέα κάθοδος τοῦ κ. Κλίφφορντ. Μὲ ποῖο στόχο; Γιὰ περαιτέρω ὑπαναχωρήσεις; Ἄν ὄχι, γιατί ἔρχεται; Καὶ πόσους κινδύνους ἐγκλείει ἕνα τέτοιο ταξίδι τὴν παραμονὴ τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν κι' ὅταν ὁ ἴδιος ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἔχει κιόλας ἐξαγγεῖλει ὅτι θὰ ἡγηθεῖ ὁ ἴδιος τῆς μάχης μέσα στὸν Ὄργανισμό Ἠνωμένων Ἐθνῶν γιὰ τὴν υἰοθέτηση πρακτικῶν μέτρων ἄσκησης πίεσης πρὸς τὴν Τουρκία;

Θ' ἀντιμετωπίσουμε καὶ πάλιν τὸ ἐπιχειρήμα πὼς δὲν πρέπει νὰ υἰοθετηθοῦν μέτρα, γιατί αὐτὸ θὰ παρεμποδίσει τὴ μεσολαβητικὴ προσπάθεια, μὲ ταυτόχρονη προβολὴ τῆς ἀδυναμίας τῆς σημερινῆς Τουρκικῆς Κυβέρνησης ν' ἀναλάβει οὐσιαστικὲς πρωτοβουλίες, λόγω τάχατες, τῆς σύνθεσής της.

Μέσα σ' αὐτὲς τὶς συνθήκες ὁ δρόμος ποῦ θὰ πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μας καθαρὸς. Τὸ τρίπτυχο ἐθνικῆς σωτηρίας τῆς Ε.Δ.Ε.Κ. δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ υἰοθετεῖται φραστικὰ ἀλλὰ πρέπει νὰ μετατραπῆι σὲ πρακτικὸ βίωμα ἂν θέλομε νὰ βροῦμε κάποια διέξοδο ἀπὸ τὸ σημερινὸ ἀδιέξοδο, ἂν θέλομε πραγματικὰ νὰ ἀποφύγουμε τοὺς μελλοντικούς κινδύνους.

Νὰ χωρήσουμε σὲ περαιτέρω διεθνοποίηση. Νὰ χωρήσουμε στὴ σύγκληση μιᾶς εὐρείας διεθνούς διάσκεψης μὲ συγκεκριμένη ἡμερήσια διάταξη καὶ μὲ συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, ἔχοντας ὑπ' ὄψη μας ὅτι μιὰ τέτοια διάσκεψη μπορεῖ νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ ὀρισμένους μόνο πτυχῆς τοῦ προβλήματος καὶ ἐπομένως ἄλλες πτυχῆς θὰ ἐκκρεμοῦν γιὰ νὰ ἐξετασθοῦν ἀπὸ τὲς κοινότητες. Ὅμως μὲ ἀποχρήση τῶν ξένων στρατευμάτων καὶ μὲ σωστὲς διεθνεῖς ἐγγυήσεις ἀνοίγει πραγματικὰ ὁ δρόμος γιὰ ἐξεύρεση μιᾶς οὐσιαστικῆς ἀποδεκτῆς λύσης ἀπὸ τὴν ὁλότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, Ἕλληνες καὶ Τούρκους.

Ὅπλισμένοι μὲ τὸ δίκιο τῆς ὑπόθεσής μας ν' ἀπαιτήσουμε τὴν υἰοθέτηση πρακτικῶν μέτρων πίεσης πρὸς τὴν Τουρκία. Δὲν κερδίζεται ἡ λευτεριά μὲ γραφειοκρατικὲς προσαρμογὲς καὶ συνετὲς συμμορφώσεις πρὸς τὶς ὑποδείξεις τῶν ἐχθρῶν τῆς ὑπόθεσής μας. Ν' ἀναλάβουμε μιὰ εὐρεῖα διαφωτιστικὴ ἐκστρατεία.

Ν' ἀξιοποιήσουμε τὴν προσφορὰ κομμάτων καὶ ὀργανώσεων γιὰ μπούκοτάρισμα πλοίων καὶ προϊόντων ἀπὸ τὶς κατεχόμενες περιοχῆς μὲ ἐπέκταση καὶ πρὸς τὴν Τουρκία.

Νὰ δέσουμε τὸ θέμα μὲ τὰ προβλήματα ὅλων τῶν λαῶν ποῦ ἀγωνίζονται γιὰ λευτεριά, ἰδιαίτερα μὲ τὰ προβλήματα τῶν γειτονικῶν λαῶν, καὶ ἀκόμα πιὸ ἰδιαίτερα μὲ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ ποῦ ἀντιμετωπίζει αὐτὴ τὴ στιγμή τὸν κίνδυνο τοῦ Τούρκικοῦ ἐπεκτατισμοῦ στὸ Αἰγαῖο καὶ θὰ πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας ὅτι μιὰ ἀνάφλεξη στὸ Αἰγαῖο εἶναι δυνατό νὰ ἔχει τρομακτικὲς ἐπιπτώσεις στὴν Κύπρο ἄσχετες μὲ ὅποιαδήποτε τοποθέτηση ἀπὸ τῆς δικῆς μας πλευρᾶς καὶ ἂν δὲν ὑπάρχει τότε ἡ σωστὴ ἐξασφάλιση τῆς ἀμυντικῆς θωράκισης στὴν Κύπρο θὰ εἶναι δυνατόν ἡ Τουρκικὴ κατοχὴ νὰ ἐπεκταθεῖ σὲ ὁλόκληρο τὸ νησί.

Νὰ χωρήσουμε στὴν ἀμυντικὴ προπαρασκευὴ μὲ τὸν πιὸ γοργὸ ρυθμὸ. Ἐπιβάλλεται ἡ δημιουργία μιᾶς παλλαϊκῆς πολιτοφυλακῆς, κάτω ἀπὸ μιὰ δοκιμασμένη ἀγωνιστικὴ ἡγεσία καὶ ὑπὸ τὸν πλήρη ἔλεγχο τοῦ κράτους καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου ποῦ ἀπολαμβάνει τῆς ἐκτίμησής καὶ τῆς ἀγάπης τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Νὰ δημιουργήσουμε τὸ σωστὸ κλίμα. Ζοῦμε σὲ συνθήκες κατοχῆς. Πατάει ὁ ξένος στρατὸς τὰ χῶματά μας, στενάζουν τ' ἀδέλφια μας στὴν προσφυγιά, λιώνουν ἀπὸ ἀγωνία οἱ οἰκογένειες τῶν ἀγνοουμένων, δίνουν τὴν τελευταία μάχη οἱ ἐλεύθεροι πολιορκημένοι στὸ Καρπάσι.

Νὰ στρατευθοῦμε ὅλοι. Δὲν χαρίζεται ἡ λευτεριά. Μεγάλος παράγων ἡ διεθνῆς ἀλληλεγγύη, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἀλληλεγγύη σὲ ἀνύπαρκτο ἀγώνα.

Νὰ στρατευθῆ τὸ σύνολο τῶν πόρων καὶ τοῦ πλοῦτου στὸν ἀγώνα γιὰ ἐθνικὴ σωτηρία.

Ὅμως ὁ ἀγώνας ὑπονομεύεται χωρὶς ἓνα οὐσιαστικὸ, ἐνιαῖο πατριωτικὸ μέτωπο. Δὲν μπορεῖ ν' ἀναληφθεῖ οὐσιαστικὸς ἀγώνας χωρὶς ἀναστήλωση τῶν ἠθικῶν ἀξιών. Χωρὶς ν' ἀνοίξει ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου γιὰ νὰ γνωρίζει ὁ λαὸς αἷτια καὶ αἷτιους καὶ ν' ἀντλήσει τὰ σωστά συμπεράσματα. Δὲν μπορεῖ ν' ἀναληφθεῖ οὐσιαστικὸς ἀγώνας χωρὶς κάθαρση στὸν κρατικὸ μηχανισμό, στὴν ἐθνοφρουρά, στὴν Ἀστυνομία, στὸ ΡΙΚ, γιὰ νὰ γίνῃ οὐσιαστικὴ ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἀγώνα.

Ὁ φασισμὸς σηκώνει ξανὰ κεφάλι. Κι' ἀναζητᾶει προφάσεις καὶ προσχήματα ὅπως ἀναζητοῦσε καὶ προπραξικοπηματικά. Καὶ τότε ἀνακάλυψε τὴ θεωρία τῶν δύο παρανομιῶν, τῆς βίας καὶ τῆς ἀντιβίας, τῆς παραβίασης τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἀπὸ τὸ κράτος καὶ τότε ἡ Βουλὴ προσπαθοῦσε νὰ ἐξαποστείλῃ τὸν Μακάριο καὶ τὸν Γρίβα γιὰ νὰ δικασθοῦν ἀπὸ τὴ Χούντα γιὰ παραβάσεις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Τότε τὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα πρόβαλαν αὐτὲς τὶς θεωρίες καὶ δυστυχῶς πολλοὶ ἀφελεῖς βοήθησαν αὐτὰ τὰ προγεφυρώματα ἐπιβεβαιώνοντας τὰ ἀνυπόστατα προγεφυρωματικὰ φληναφήματα. Τὸ πραξικόπημα ἀπόδειξε τὴν πραγματικότητα. Καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ μὲ τὰ νόμιμα ὄπλα στὸ χέρι — νόμιμα ὁσμημένα ἀπὸ τὸ κράτος — πλήρωσαν μὲ τὸ αἷμα τους τὴν ἀντίσταση ἐνάντια στὸ φασισμό καὶ ὅπως εἶπα ἔσωσαν τὴν ἐθνικὴ καὶ τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια τοῦ λαοῦ μας. Σήμερα ὅλοι τιμοῦμε αὐτοὺς τοὺς νεκροὺς. Ὑπενθυμίζουμε πῶς γιὰ νὰ πεθάνεις θάπρεπε νὰ πολεμήσεις καὶ γιὰ νὰ πολεμήσεις θάπρεπε νὰ χεῖς ὄπλο.

Σήμερα τὰ πολιτικὰ προγεφυρώματα, ἡ οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία, οἱ πραξικοπηματίες, ἡ ΕΟΚΑ Β' συστεγάζονται, ἀνασυντάσσονται, ὑπονομεύουν, καταδοκῶν, ἐξοπλίζονται. Κι' ὅπως παράδοξα σήμερα προσβάλλεται καὶ πάλιν ἡ θεωρία κινδύνων ἀπὸ τοὺς δημοκράτες πού ἔδωσαν ποταμούς αἷμα γιὰ τὴ συνταγματικὴ νομιμότητα καὶ τὴν ἐπάνοδο τοῦ Προέδρου Μακαρίου στὴν Κύπρο. Μιὰ θεωρία πού προβλήθηκε ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ τοῦ μεταπραξικοπηματος, καὶ διαλαλήθηκε ἀπὸ τὸ Β.Β.С. Σήμερα προσβάλλεται καὶ πάλιν ἡ θεωρία τῶν πολλαπλῶν παρανομιῶν ἀπὸ κάποιους καὶ ἔτσι στὴν οὐσία προσφέρουν δικαιολογητικὰ γιὰ τὴν δρᾶση τοῦ φασισμοῦ.

Σήμερα, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, οἱ παρατάξεις εἶναι δύο, καθαρὲς δύο! Ἔνας ὀλάκαιρος λαὸς πού ἀγωνίζεται καὶ θὰ ἀγωνίζεται μὲ κάθε μέσο γιὰ τὴν ἐθνικὴ του ἐπιβίωση κάτω ἀπὸ τὸν νόμιμο καὶ συνταγματικὸ Ἡγέτη Πρόεδρο Μακάριο καὶ οἱ ξένοι καὶ οἱ ντόπιοι συνωμότες πού μὲ κάθε μέσο ὑπονομεύουν αὐτὸν τὸν ἀγώνα ἀκόμα καὶ μὲ τὸ μέσον τῆς ἀναξήτησης πολλῶν μορφῶν τάχατες παρανομιῶν.

Τὸ καθῆκον μας εἶναι ἐπίσημα μέσα ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς νὰ ἐπαναβεβαιώσουμε τὴν ἀμετάθετη ἀπόφασή μας ν' ἀγωνιστοῦμε χωρὶς ὑπολογισμό θυσίας ὡς τὸ τέλος, ὡς τὴ νίκη, ὡς τὴ δικαίωση, ὡς τὴ λευτεριά.

Τὸ καθῆκον μας εἶναι νὰ μεθοδεύσουμε τὸν μακροχρόνιο ἀγώνα, πού μᾶς ἐπιβάλλουν οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες.

Τὸ καθήκον μας εἶναι νὰ ἐδραιώσουμε ἕνα ἰσχυρὸ πατριωτικὸ μέτωπο χωρὶς Δούρειους Ἴππους καὶ χωρὶς ὑπονομευτές.

Αὐτὴ ἡ Βουλὴ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ διαδραματίσει ἕνα σημαντικὸ ρόλο σ' αὐτὴ τὴν πορεία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(“Ὡρα λήξεως: 9.22 π.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς

Παναγίδης Κίμων
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποταμίτης Γιάγκος
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος.
Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων:
Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Μονόλεπτος σιγὴ εἰς μνήμην τῶν πεσόντων κατὰ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν Τουρκικὴν εἰσβολήν.
- (2) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Πελεκάνος, Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης) ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ πραξικοπήματος τῆς 15ης Ἰουλίου, 1974.

Τιμὴ 50 Μιλς

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΙΟΥΛΙΟΥ, 1977

(Ώρα έναρξεως 4.52 μ.μ.)

(Ἄρ. 43)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἑναρξὴ τῆς σημερινῆς ἑκτακτῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀπαρτίας, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, λόγω τοῦ ὅτι αὐτὲς τὲς μέρες ὁ τόπος μας περνᾷ μιὰ νέα πτυχὴ τῆς Κυπριακῆς τραγωδίας, ἀκούοντας τὶς ἀποφάσεις τῆς Τουρκοκυπριακῆς ἡγεσίας δι' ἐποικισμόν τῆς σκλαβωμένης Ἀμμόχωστου, εἰσηγούμεθα ὅπως ὡς Βουλὴ ἀποστείλουμε ψηφίσματα πρὸς τὲς Βουλὲς πού ὡς χώρες ἀντιπροσωπεύονται στὰ Ἠνωμένα Ἔθνη καὶ ζητήσουμε τὴν συμπαράστασή τους στὴν προσπάθειά μας νὰ σώσουμε τὴν Ἀμμόχωστο, ὅπως ἐπίσης καὶ ψηφίσμα πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι γεγονός ὅτι οἱ γνωστὲς δηλώσεις τοῦ τότε ὑπηρεσιακοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Τουρκίας σχετικά μὲ τὴν Ἀμμόχωστο ἀποτελοῦν ἀκόμα ἓνα ἄλλο βῆμα πρὸς τὴν παράνομη κατοχὴ τῆς Κύπρου, πρὸς τὴν βίαιη καὶ αὐθαίρετη ἀλλαγὴ τοῦ πληθυσμοῦ της, πρὸς τὴν καταστροφὴ τοῦ τόπου μας. Ἀποτελοῦν ἀκόμα μιὰ ὀλοφάνερη περιφρόνηση κάθε ἀρχῆς τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου καὶ καταπάτηση κάθε ἀρχῆς τῆς δικαιοσύνης. Τὸ νὰ ἀφεθεῖ μιὰ μικρὴ χώρα σὰν τὴν Κύπρο στὰ χέρια καὶ στὴ διάθεση ἑνὸς γίγαντα ὅπως ἡ Τουρκία πού τὸν ἔχουν ἐξοπλίσει καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ τὸν ἐξοπλίζουν οἱ σύμμαχοί του μὲ ὅλα τὰ νεώτερα ὄπλα καὶ τὰ σύνεργα τῆς καταστροφῆς, ἀποτελεῖ κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη ἓνα διεθνὲς ἠθικὸ σκάνδαλο. Ἐμεῖς, τὰ μόνα ὄπλα πού διαθέτομε, εἶναι ἡ διεθνὴς ἀλληλεγγύη καὶ πιστεύω ὅτι

είναι έπιβεβλημένο νά ζητήσουμε τή βοήθεια τῶν λαῶν τοῦ κόσμου καί ὅπως εἰσηγήθη ὁ έντιμος Βουλευτής νά ἀποταθοῦμε εἰς τὰ Κοινοβούλια πού ἀντιπροσωπεύουν αὐτούς τοὺς λαούς καί νά ζητήσουμε τή συμπαράστασή τους καί νά τοὺς παρακαλέσουμε νά ἀσκήσουν οἱ Κυβερνήσεις τους κάθε πίεση ἀπάνω στήν Τουρκία, καί ἐγώ πιστεύω ὅτι πρέπει νά ἐπιβάλουν ἀποτελεσματικές καί πραγματικές κυρώσεις, σέ μιὰ προσπάθεια γιά νά ἀποφευχθεῖ αὐτό τὸ καταστροφικὸ βήμα στό ὁποῖο προτίθεται νά προβεῖ ἡ Τουρκία.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως, ἐάν ἡ Βουλὴ συμφωνεῖ, καί δέν ἔχω καμμιά ἀμφιβολία σ' αὐτό, μέ τήν ἀποστολὴ τέτοιου ψηφίσματος, ὅπως εἰσηγήθη ὁ έντιμος Βουλευτής, ἀναθέσει ἡ Βουλὴ σέ μιὰ τετραμελῆ Ἐπιτροπὴ πού νά ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς τρεῖς Κοινοβουλευτικούς ἐκπρὸσώπους ἢ τοὺς ἀντιπροσώπους τους καί τὸν ἀντιπρόσωπο τῆς Κύπρου στίς κοινοτικές συνομιλίες τὴν σύνταξη τοῦ ψηφίσματος καί νά δώσει ἡ Βουλὴ τὴν ἐντολήν εἰς τὸν έντιμον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς νά τὸ ὑπογράψει καί νά τὸ ἀποστείλει εἰς τὰ Κοινοβούλια τοῦ κόσμου.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἀπλῶς, έντιμε κ. Πρόεδρε, ἤθελα νά τονίσω ὅτι ἀσφαλέστατα θά πρέπει νά ὑπάρξει μιὰ έντονη διαμαρτυρία ἀλλὰ μέσα στὰ εὐρύτερα πλαίσια τῆς πολιτικῆς μας γιά νά μὴ θεωρηθεῖ ὅτι τὰ μέτρα στρέφονται μόνον ἐναντίον τοῦ ἐποικισμοῦ τῆς Ἀμμοχώστου ἀλλὰ ἐναντίον τῆς γενικώτερης Τουρκικῆς τακτικῆς ὅτι νέα ἐκδηλώσεις ἐπικίνδυνη εἶναι ὁ ἀπειλούμενος ἐποικισμὸς τῆς Ἀμμοχώστου. Τὸ λέω ἀπλῶς γιά νά ἔχουμε κάποιους ὄρους ἐντολῆς στὴ σύνταξη αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Καί ἐμεῖς, έντιμε κ. Πρόεδρε, συμφωνοῦμε μέ τὴν ἀποστολὴ τέτοιου ψηφίσματος καί εἰδικὰ μέ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς εἰσηγήσεως σας ὅπως οἱ Κοινοβουλευτικοὶ ἐκπρὸσώποι τῶν τριῶν κομμάτων μαζί μέ τὸν διαπραγματευτὴ δοῦν τὸ θέμα τοῦ κειμένου καί μάλιστα ὑπὸ τὴν εὐρύτερη έννοια παίρνοντας καί τὸ εἰδικὸ αὐτὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέτρον ἤθελα νά εἰσηγηθῶ νά συγκληθεῖ εἰς ἑκτακτὸν συνεδρίασιν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς ἢ ὁποῖα νά καλέσῃ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν καί νά ζητήσῃ νά μάθῃ τί διαδήματα ἔχουν γίνει ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾶ τὰ νέα σχέδια τῶν Τούρκων, τὰ νέα ἐγκληματικὰ σχέδια τὰ ὁποῖα συνίστανται εἰς τὸν ἐποικισμὸν τῆς Ἀμμοχώστου καί νά συζητήσῃ μέ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν τί περαιτέρω μέτρα δύνανται νά ληφθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάνω στήν εἰσηγήσῃ τοῦ κ. Γαλανοῦ ὑπάρχει οἰαδήποτε ἀποψη;

Ὑπάρχει ένσταση νά γίνῃ δεκτὴ ἡ εἰσηγήσῃ τοῦ κ. Γαλανοῦ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄσφαλῶς δὲν εἶναι θέμα ἐνστάσεως ἀλλὰ θὰ ἦταν φρονιμώτερον, συνεισώτερον νὰ ἀναμείνη ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν νὰ δῇ ἐξελίξεις....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ παρακαλέσω τὸν ἐντιμο Βουλευτὴ νὰ μιλᾷ πιὸ κοντὰ στοῦ μικρόφωνο καὶ πιὸ δυνατὰ.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μιλῶ πιὸ κοντὰ ἀλλὰ τὰ μικρόφωνα τῆς Βουλῆς, κ. Πρόεδρε, ἀσθενοῦν βαρέως γιὰ νὰ μὴν πῶ καὶ ποῖα ἄλλα πράγματα.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον λέγω, νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀναμείνη ἡ Βουλὴ καὶ νὰ δῇ ἐξελίξεις καὶ νὰ συγκατανεύσῃ νὰ συγκληθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν. Εἰς τὸ παρὸν στάδιον ἔχει ὑπ' ὄψῃ τῆς ἡ Βουλὴ τὰ ὅσα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶπε καὶ τὰ ὅσα ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν ἀνεκοίνωσε. Ἐπομένως δὲν βλέπω τὴν χρησιμότητα τοῦλάχιστον τῆς συγκλήσεως συνεδρίας ἢ εἰς τι θὰ καταλήξῃ μία συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρ' ὄλον ποῦ δὲν εἶμαι γιατρός, ἐντιμε κύριε συνάδελφε, ἔχω διαπιστώσει καὶ ἐγὼ αὐτὴν τὴν ἀσθένεια τῶν μικροφῶνων τῆς Βουλῆς καὶ λυποῦμαι διότι δὲν πέφτει μέσα στὴν εἰδικότητά σας γιὰ νὰ τὴν θεραπεύσετε!

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἄξ. κ. Πρόεδρε, μὲ ὄλον τὸν σεβασμὸν πέφτει εἰς τὴν εἰδικότητά σας νὰ τὴν διορθώσετε, γι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ ἀσκήσετε τὴν εἰδικότητά σας ὡς θεραπευτῆς γιὰ τὰ μικρόφωνα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Καὶ ἐμέ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Πιστεύω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς ἔχει νὰ διαδραματίσῃ ἓνα σοβαρὸν ρόλον. Δὲν πρέπει νὰ ἀφήνωμεν τὰ πράγματα νὰ ἐξελιθῶνται χωρὶς νὰ διαδραματίζωμεν οἰονδῆποτε ρόλον, δὲν πρέπει νὰ εὐρισκώμεθα πρὸ τετελεσμένων γεγονότων καὶ πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι πολὺ ἐποικοδομητικὸν ἐὰν σ' αὐτὸ τὸ στάδιον ἀκούσωμεν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν τὰ συγκεκριμένα διαβήματα ἔχουν γίνει, πρὸς ποῖας κατευθύνσεις, καὶ δοθῇ καὶ ἡ εὐκαιρία εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν νὰ ἐκφράσουν καὶ τὰ ἴδια τὰς ἀπόψεις των, ποῖα εἶναι τὰ περαιτέρω μέτρα ποῦ κατὰ τὴν γνώμην των πρέπει νὰ ληφθοῦν ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς Βουλῆς ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Ἐπομένως νομίζω ὅτι πρέπει ἡ συνεδρίασις αὐτὴ νὰ γίνῃ τὸ ταχύτερον καὶ νὰ μὴ ἀναμένωμεν ἐκ τῶν ὑστέρων ἐξελίξεις πού μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ ἀργά.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδή γιὰ νὰ ἀντιληφθῶ, ἔντιμε κ. Γαλανέ, ἡ εἰσήγησή σας δὲν εἶναι νὰ ἀναβληθῇ αὐτὸ τὸ ψήφισμα ἀλλὰ ἐπιπλέον νὰ δοθοῦν...

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ :

Ἐπιπλέον, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Βάκης.

ΧΡ. ΒΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Γαλανοῦ γιὰ ἀπόφαση τῆς Βουλῆς γιὰ σύγκληση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν, νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει τέτοιο θέμα. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν, ἀφ' οὗ ἐνημερωθεῖ γιὰ τὰς Κυβερνητικὰς ἐνέργειαις, μπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ ἐάν χρειάζεται εἰδική σύσκεψη πρὸς τὸν σκοπὸν λήψεως ἀποφάσεων γιὰ μέτρα περαιτέρω τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ληφθοῦν. Ἔτσι δὲν νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ χρειάζεται εἰς αὐτὸ τὸ στάδιο νὰ πάρῃ ἀπόφαση γιὰ σύγκληση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει διαφωνία...

Ὁ κ. Λυσσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὅπως ἀντιλαμβάνομαι δὲν πρόκειται περὶ διαφωνίας. Αὐτεπαγγέλτως ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μπορεῖ νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ θέμα. Ἄς λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν εἰσήγησιν τὴν ὁποίαν ἔκαμε ὁ κ. Γαλανός. Δὲν εἶναι θέμα διαφωνίας διότι αὐτεπαγγέλτως ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἐξωτερικῶν μπορεῖ νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ θέμα. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποφασισθῇ ἀπὸ τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖος εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης εἶναι διατεθειμένος νὰ καλέσῃ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν; Ἀφίεται εἰς τὸν κ. Μιχαηλίδην νὰ καλέσῃ σὲ συνεδρία τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν.

Ἀντιλαμβάνομαι λοιπὸν ὅτι ἐγκρίνεται ἡ ἀποστολὴ ψηφίσματος τὸ ὁποῖον θὰ συντάξῃ ἡ τετραμελὴς Ἐπιτροπὴ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα καὶ πρὸ ὁποῖον ἔχει ὁ Πρόεδρος τὴν ἐντολὴν τῆς Βουλῆς νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὰ Κοινοβούλια τοῦ κόσμου.

Τώρα μπαίνομε στὸ θέμα τῶν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ διαβάσῃ τὰς Ἐρωτήσεις καὶ τὰς Ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Φεβρουαρίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἁξιότιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 24ην Φεβρουαρίου, 1977.

«1. Πῶς ἀντιμετωπίζει ἡ Κυβέρνησις τὸ πρόβλημα τῶν παρανόμων διατρήσεων τόσον ἐπὶ δασικῆς ὅσον καὶ ἰδιωτικῆς γῆς εἰς τὴν περιοχὴν Ὁρμηδεῖας ὅταν εἰς μερικὰς περιπτώσεις ὑπάρχῃ ἰσχυρισμὸς περὶ ἐμπορευσεῶς τῶν καὶ μεταφορᾶς τοῦ ὕδατος εἰς μακρυνὰς ἀποστάσεις;

Ἐπισυνάπτω σχετικὸν λεπτομερῆ ὀνομαστικὸν κατάλογον.

2. Πολλοὶ γεωργικοκτηνοτρόφοι τοῦ χωρίου Ὁρμηδεῖας κατεσκεύασαν ὑπόστεγα ἐπὶ δασικῆς γῆς λόγῳ ὑποδείξεως τῆς Χωρικῆς Ἀρχῆς διὰ ὑγειονομικοὺς λόγους.

Δεδομένου ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλος χῶρος πλὴν τῆς Κυβερνητικῆς δασικῆς γῆς τί μέτρα διευκολύνσεως τῶν λαμβάνει τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον;

Ἐπισυνάπτω ὀνομαστικὸν κατάλογον».

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΟΡΜΗΔΕΙΑΣ ΚΑΤΟΧΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΙΑΤΡΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΔΑΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΓΗΣ

(Ἀγορασταί) :

1. Νίκος Ἀθανασίου	Ἰδιωτικὴ γῆ	Γεώργιος Τσολάκη	Αὐγόρου
2. Νίκος Ἀθανασίου	»	»	»
3. Ἀντώνης Α. Ἀλουπός	»	»	»
4. Ἀγγέλα Λ. Ζανάκη	»	»	»
5. Ἀνδρέας Κ. Στομπόλη	»	»	»
6. Χριστοφῆς Τρύφωνα	»	»	»
7. Παναγιώτης Ἀρπιζας	»	»	»
8. Γεώργιος Π. Περδῖος	»	»	»
9. Χριστοφῆς Τρύφωνα	Δασικὴ γῆ	Κοινοτάρχης	Αὐγόρου
10. Χρῖστος Μισός	»	»	»
11. Ἀνδρέας Μακρῆ	»	»	»
12. Ὁρθοδοξία Θεοχάρους	»	»	»
13. Κυριάκος Θ. Καλλιτσιόνη	»	»	»
14. Σάββας Π. Ρούσου	»	»	»
15. Γεώργιος Ἰσιδώρου	»	»	»
16. Χρῖστος Ἰσιδώρου	»	»	»
17. Σάββας Χαραλάμπους	»	»	»
18. Σάββας Χαραλάμπους	»	»	»
19. Σωτήρης Πασχάλης	»	»	»
20. Γεώργιος Α. Καλλιτσιόνη	»	»	»
21. Μιχάλης Χαραλάμπους	»	»	»
22. Ἠλίας Γ. Στρόμπουλος	} Παραγωγοὶ ἐκ Ξυλοφάγου	Κ. Σενέκης	Ἄχνα
23. Μίκκος Γ. Κάτσαρης		Γεωργικὴ Ἐταιρεία Ὁρμηδεῖας	Γεωργικὴ Ἐταιρεία

ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ ΟΡΜΗΔΕΙΑΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΑΝ
ΥΠΟΣΤΕΓΑ ΕΠΙ ΔΑΣΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΓΗΣ

1. Βασίλης Σ. Ποσιός
2. Σάββας Β. Ποσιός
3. Κώστας Α. Ξύδιας
4. Άνδρέας Κορνιώτης
5. Κόκος Α. Ξύδιας
6. Κώστας Μισιουρής
7. Χαράλαμπος Πάτσης
8. Ίσιδωρος Σάββα
9. Χρίστος Ίσιδώρου
10. Κώστας Χαρ. Πατσαλή
11. Λούκας Κάππος.

Άπάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Ιουλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 24ην Φεβρουαρίου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιотίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Τὸ θέμα τῶν παρανόμων γεωτρήσεων τόσοσ ἐπὶ δασικῆς γῆς ὅσον καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῆς τοιαύτης εἰς τὴν περιοχὴν Ὀρμηδεῖας καὶ τῶν Κοκκίνοχωρίων γενικῶς, ἀπασχολεῖ σοβαρῶς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων τὸ ὁποῖον ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν, τῶν τοπικῶν παραγόντων καὶ τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων ΠΕΚ καὶ ΕΚΑ μελετᾷ τρόπους ἀντιμετωπίσεώς του.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ θέμα τῶν διώξεων τῶν γεωργοκτηνοτρόφων διὰ τὴν ἀνεγερσιν κτηνοτροφικῶν ὑποστατικῶν ἐπὶ δασικῆς γῆς εἶναι γεγονόςς ὅτι ἐνίσυτε ἀσκεῖται δίωξις εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ὑπάρχει καταστρατήγησις τοῦ συμβολαίου μισθώσεως καὶ ὅπου τὰ κτηνοτροφικά ὑποστατικά ἀνεγείρονται εἰς ἀναπόδεκτον θέσιν πρὸς ζημίαν τοῦ Δάσους καὶ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἐν γένει. Ὅπου δὲν προκαλεῖται ζημία ἢ ὄχληρία δὲν ἀσκεῖται δίωξις».

Ἐρώτησις ὑπὸ ημερομηνίαν 11ην Μαΐου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιотίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσία κ. Ντίνου Κωνσταντίνου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Μαΐου, 1977

«Ὁ δρόμος Κάτω Πύργου — Παχυάμμου κατέστη ἀδιάβατος καὶ οἱ κάτοικοι καὶ ἰδιαίτερα οἱ ἐργάτες τῆς περιοχῆς συναντοῦν μεγάλες ταλαιπωρίες γιὰ τὴν μεταφορὰ τους.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα πότε θὰ ἀρχίσουν οἱ ἐργασίες γιὰ τὴν ἐπιδιόρθωση καὶ ἀσφαλτόστρωση τοῦ δρόμου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ημερομηνίαν 22αν Ιουλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Μαΐου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιотίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου.

«Τὸ Ὑπουργικόν Συμβούλιον ἔχει ἐγκρίνει τὴν ἀσφαλτόστρωσιν τῆς ὁδοῦ Μοσφιλερῆς — Ἀλεύκας — Παχυάμμου ἐναντι δαπάνης ὑπολογιζομένης εἰς £117,000.

Ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν ἔχει καθυστερήσει καθ' ὅτι παρουσιάσθησαν δυσχέρειαι εἰς τὴν ἐξεύρεσιν σκύρων ἐπειδὴ ἡ περιοχὴ εὐρίσκεται μακρὰν

των ύφισταμένων λατομείων. Αί παρουσιασθείσαι δυσχέρειαι ἔχουν υπερπηδηθῆ τῶρα καὶ ἔχει προγραμματισθῆ ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν ἐντὸς τῶν προσεχῶν ὀλίγων ἡμερῶν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Μαΐου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου καὶ ληφθεῖσα τὴν 24ην Μαΐου, 1977.

«Στὴν Πάνω Δευτερὰ γνωστός ἐπιχειρηματίας ἐκ Λευκωσίας ἔχει ἀπὸ πολλοῦ ἐπέμβει πάνω σὲ χαλίτικη γῆ. Ἡ ἐπέμβαση αὐτὴ ἔχει γίνεи σταδιακὰ στὰ τελευταῖα πέντε χρόνια καὶ σύμφωνα μὲ ἔκθεση τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων ἡ ἔκταση τῆς χαλίτικης γῆς ποὺ κατέλαβε ἀνέρχεται σὲ 25 σκάλες. Ἡ ἐπέμβαση σὲ χαλίτικη γῆ τοῦ ἐν λόγω ἐπιχειρηματία συνεχίζεται καὶ τῶρα.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα κατὰ πόσον εἶναι γνώστης τῆς κατάστασης, ἀπὸ πότε τὸ γνωρίζει καὶ ἂν ἔχει πάρει ἢ προτίθεται νὰ πάρῃ ὅποιαδήποτε μέτρα».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Ἰουλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 24ην Μαΐου, 1977 ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου.

«Ὁ κ. Σωκράτης Ἡλιάδης, ἰδιοκτῆτης σημαντικῆς ἐκτάσεως γῆς εἰς Πάνω Δευτερὰν ἐφαπτομένης τοῦ ποταμοῦ Πεδισαίου, προέβη εἰς τὴν κατασκευὴν ἀναχώματος ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς γεωτρήσεώς του καὶ ἀποσώθῃσιν τῆς καταστροφῆς τῶν φυτειῶν ἐσπεριδοειδῶν του.

Τὸ Τμήμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων ἐγνωμάτευσεν ὅτι οὐδένα κίνδυνον διατρέχουν ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ροῦ τοῦ ποταμοῦ τὰ γειτνιάζοντα κτήματα καθ' ὅτι τὸ πλάτος τοῦ ποταμοῦ εἰς τὸ σημεῖον κατασκευῆς τοῦ ἀναχώματος εἶναι 80 περίπου πόδια τὸ δὲ ὕψος τοῦ ἀναχώματος 8 ἕως 12 πόδια. Ἀναφέρεται συναφῶς ὅτι 21 γαιοκτήμονες ἐξέφρασαν πρὸς τὸν Ἐπαρχὸν Λευκωσίας τὴν ἱκανοποίησίν των διὰ τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν διατρήσεῶν των λόγω τοῦ ἐμπλουτιστικοῦ ἔργου τὸ ὅποιον ἐξετέλεσεν ὁ κ. Ἡλιάδης.

Ἐκ γενομένης ἐρεῦνης διεπιστώθη ὅτι πλὴν τῆς γενομένης ἐπὶ τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ ἐπεμβάσεως ὁ κ. Σ. Ἡλιάδης ἐπενέβη καὶ ἐπὶ ὠρισμένης ἐκτάσεως κρατικῆς γῆς παραπλεύρως τοῦ ποταμοῦ τὴν ὁποίαν οὗτος ἡξιοποίησε.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν προτίθεται νὰ λάβῃ δικαστικὰ μέτρα ἐναντίον τοῦ κ. Ἡλιάδη διὰ τὴν γενομένην ἐπέμβασιν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Μαΐου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀξιότιμων Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Λαῖζου Καραμιχάλη, Κίμωνα Παναγίδη, Τάκη Νέμισσα καὶ Ἡρακλῆ Δημοσθένους καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Μαΐου, 1977.

«Τὸ Ταχυδρομεῖον Λεμεσοῦ δὲν ἀντεπεξέρχεται εἰς τὴν ὅλοὴν αὐξουσαν ἐργασίαν του. Στεγάζεται ἐντὸς παλαιοτάτου κτιρίου πέραν τῶν 80 ἐτῶν, εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ὅπου ὑπάρχει τεράστιος συνωστισμὸς. Εἶναι ὑπεύθυνον διὰ τὴν παραλαβὴν καὶ ἀποστολὴν ὄλων τῶν ἐξωτερικῶν ταχυδρομείων ἐπιφανείας. Ἀπασχολεῖ περίπου 70 ὑπαλλήλους.

Ἐνεκα τούτου ἀπὸ τοῦ 1968 ἠτοιμάσθησαν σχέδια μὲ προοπτικὴν ν' ἀρχίσῃ ἀμέσως ἡ ὀνοικοδόμησις νέου καταλλήλου κτιρίου εἰς κατάλληλον χῶρον.

Ἐπειδὴ δὲν βλέπομεν νὰ καρποφοροῦν τὰ σχέδια καὶ ἐπειδὴ ἡ Λεμεσός, ἡ δευτέρα πόλις τῆς Κύπρου, μὲ πληθυσμὸν πέραν τῶν 120.000 ταλαιπωρεῖται εἰς μεγάλον βαθμὸν, παρακαλοῦμεν τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορηθῆ τὴν Βουλὴν ποῖοι λόγοι ἐμποδίζουν τὸ ἐν λόγω σχέδιον καὶ πῶς προτίθεται νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Ἰουλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Μαΐου, 1977 ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Λοῖζου Καραμυχάλη, Κίμωνα Παναγίδη, Τάκη Νέμιτσα καὶ Ἡρακλῆ Δημοσθένους.

«Τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως νέου Ταχυδρομικοῦ Κτιρίου εἰς Λεμεσὸν θὰ μελετηθῆ ἐκ νέου ἐν σχέσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως, 1978».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην Ἰουνίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Ἰουνίου, 1977.

«Εἰς ἀπάντησιν ἐρωτήσεώς μου ἡμερ. 21.6.1971, διὰ τῆς ὁποίας ἐζητοῦσα νὰ πληροφορηθῶ, διατὶ καθυστερεῖ ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἀγροτικοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου τῆς Πόλεως (Χρυσοχοῦς) ὁ τότε Ὑπουργὸς Ὑγείας ἀπήντησε ὡς ἀκολούθως :

Ἄρχικῶς τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας εἶχε προγραμματίσει τὴν βελτίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου Πόλεως καὶ πρὸς τοῦτο ἠτοιμάσθησαν προκαταρκτικὰ σχέδια καὶ κοστολογήσεις ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων. Κατόπιν ὅμως πλέον προσηκτικῆς μελέτης τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι θὰ ἦτο ἐπιωφελέστερον νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ἀνέγερσιν ἐνὸς νέου συγκροτήματος πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν τωρινῶν καὶ μελλοντικῶν ἰατρικῶν ἀναγκῶν τῆς περιοχῆς.».

Ἡ εἰσηγήσις αὕτη ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δὲν ἔχουν ἀκόμη ἐκπονηθῆ οἰαδήποτε ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια».

Βάσει τῆς ἄνω ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἡγοράσθη κατάλληλος χώρος διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ὕγειονομικοῦ Κέντρου Πόλεως ἀπὸ 5ετίας καὶ παρ' ὅλον ὅτι ἡ Βουλὴ ἐψήφισε κατ' ἔτος διάφορα ποσὰ διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου Ἀγροτικοῦ Κέντρου εἰς Πόλιν, τίποτε δὲν ἐγίνε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν, καὶ ἀπὸ ὅτι ἐπληροφορήθη, ἀντὶ νέου συγκροτήματος, προγραμματίζεται ἡ βελτίωσις καὶ ἐπέκτασις τοῦ νῦν ὑφισταμένου ὕγειονομικοῦ κέντρου τῆς Πόλεως.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορηθῆ τὴν Βουλὴν :

1. Διατὶ ἀνεθεωρήθη ἡ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν ἀνέγερσιν Νέου Ὑγειονομικοῦ Κέντρου ἐπὶ τοῦ ἀγορασθέντος χώρου εἰς Πόλιν Χρυσοχοῦς ;

2. Πότε θὰ ἀρχίσουν αἱ ἀναγκαῖαι οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι διὰ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ ἡ περιοχὴ τῆς Πόλεως Χρυσοχοῦς κατάλληλον ὕγειονομικὸν κέντρον ποῦ νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ὕγειονομικὰς ἀνάγκας τῆς περιοχῆς;».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Ἰουλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Ἰουνίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Αἱ οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου Πόλεως Χρυσοχοῦς θὰ ἀρχίσουν ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐλπίζεται δὲ ὅτι θὰ συμπληρωθοῦν ἐντὸς 9 περίπου μηνῶν ἀπὸ σήμερον. Τὸ Τμῆμα Δημοσίων Ἔργων συνεπλήρωσε τὴν ἐτοιμασίαν τῶν σχεδίων ἐτοιμάζονται δὲ τώρα οἱ τεχνικοὶ ὄροι διὰ τὴν Ζήτησιν προσφορῶν.

Τὸ προνοούμενον ἔργον περιλαμβάνει τὴν ανέγερσιν 3 νέων ἰατρείων, γραφείου ἐγγραφῆς ἀσθενῶν, γραφείου ὑγειονομικῆς ἐπισκεπτρίας, ὀδοντιατρείου, χώρου ἀναμονῆς, καὶ τὴν γενικὴν βελτίωσιν τῶν ὑφισταμένων χώρων. Διὰ τῶν ὡς ἄνω, καὶ τῆς ἐνδυναμώσεως τοῦ Κέντρου μετὰ τὸ ἀπαιτούμενον προσωπικὸν καὶ τὸν ἀναγκαῖον ἐξοπλισμὸν θὰ ἰκανοποιηθοῦν πλήρως αἱ ἀνάγκαι.

Ἡ ἀναθεώρησις παλαιᾶς ἀποφάσεως διὰ τὴν ανέγερσιν Ὑγειονομικοῦ Κέντρου εἰς νέον χώρον ἐθεωρήθη, κατόπιν περαιτέρω μελέτης, ἀσύμφωρος καὶ ἄσκοπος ὑπὸ τὸ φῶς μάλιστα—

- (α) τοῦ ὕψους τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης,
- (β) τῆς βελτιώσεως τοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου, καὶ
- (γ) τῆς πολιτικῆς περὶ δημιουργίας ἰατρείων/ἐξεταστηρίων εἰς νέας κοινότητας καὶ ἐνδυναμώσεως τῶν ἐπισκέψεων εἰς τὰς διαφόρους κοινότητας τῆς περιοχῆς».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Ἰουνίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 20ὴν Ἰουνίου, 1977.

«Ἀπὸ χρόνια ὁ δρόμος Κάτω Μονῆς — Ἀγίας Μαρίας Ξυλιάτου δὲν εἶναι σὲ καλὴ κατάστασις. Ὑπάρχουν δὲ σχετικὰ μετὰ τὸ δρόμο αὐτὸ συγκρουόμενες ἀρμοδιότητες καὶ εὐθύνες γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ δρόμου.

Πῶς σκοπεύει τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ πρόβλημα ποῦ ταλαιπωρεῖ ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην Ἰουλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 20ὴν Ἰουνίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ Κάτω Μονῆς — Ἀγίας Μαρίας (Ξυλιάτου) εἶναι 2½ μίλια, ἐκ τῶν ὁποίων 1¾ μίλια εἶναι ἀσφαλτωμένα. Τόσον τὸ ἀσφαλτικὸν ὁδὸστρωμα πλάτους 3.60 μ., ὅσον καὶ τὰ ἐρείσματα τῆς ὁδοῦ ταύτης διατηροῦνται εἰς καλὴν κατάστασιν, ἀλλ' ἡ κατάστασις τοῦ ὑπολοίπου τμήματος τῆς ὁδοῦ (¾ τοῦ μιλίου) τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπίσης ἀσφαλτωθῆ πρό ἐτῶν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Μεταλλευτικῆς Ἐταιρείας καὶ ἀργότερον ἐγκατελείφθη, δὲν εἶναι καθόλου ἰκανοποιητικὴ. Ἡ Ἐπαρχιακὴ Διοίκησις Λευκωσίας προγραμματίζει τὴν σύντομον ἐπιδιόρθωσιν τοῦ τμήματος αὐτοῦ τῆς ὁδοῦ ἀντὶ ὑπολογιζομένης δαπάνης £5.000».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Ἰουνίου, 1977, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 23ην Ἰουνίου, 1977.

- «Ὁ ἀγροφύλακας τῆς κοινότητος Παρεκκλησιᾶς κ. Στέλιος Γεωργίου, ἐπαύθη ἀπὸ τοὺς πρᾶξικοπηματίες τὴν 16ην Ἰουλίου, 1974 καὶ στὴν θέσιν τοῦ διορίστηκε ἄλλος. Ἐκτοτε ὁ παυθεὶς ἀγροφύλακας κατέβαλε προσπάθειες γιὰ νὰ ἐπανέλθῃ στὴ θέσιν του, χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς γιὰτὶ μέχρι σήμερα δὲν ἐπανῆλθε στὴ θέσιν του σὺν ἀγροφύλακα ὁ κ. Στέλιος Γεωργίου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Ἰουλίου, 1977, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 23ην Ἰουνίου, 1977, ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ὁ κ. Στέλιος Γεωργίου διωρίσθη ὡς ἀγροφύλαξ τοῦ χωρίου Παρεκκλησιᾶς τὴν 24ην Ἰανουαρίου, 1972. Οὗτος τὴν 17ην Ἰουλίου, 1974,

συνοδευόμενος υπό του Κοινοτάρχου και έτέρου κατοίκου του χωρίου, έπαισκέφθη τόν Βοηθόν Έπαρχιακόν Έπόπτην τής περιοχής και παρέδωσεν έπιστολήν εις αυτόν, διά τής οποίας υπέβαλλε τήν παραίτησίν του. Ο Βοηθός Έπαρχιακός Έπόπτης δέν απέδεχθη τήν παραίτησίν του, και συνεβούλευσεν ταυτόν νά έπιστρέψη εις τήν έργασίαν του και νά συνεχίση νά εκτελή κανονικώς τά καθήκοντά του, ή άκόμη — εάν έκρινε ταύτο σκόπιμον λόγω των τότε επικρατουσών συνθηκών — νά ζητήση γραπτώς άδειαν άπουσίας.

Δι' έτέρας έπιστολής του, ήμερομηνίας 20ης Ίουλίου, 1974, ήτις έλήφθη εις τό Γραφείον του Έπαρχου Λεμεσοῦ τήν 26ην Ίουλίου, 1974, ο κ. Γεωργίου υπέβαλλεν έκ νέου τήν παραίτησίν του και προτοῦ αύτη έξετασθή και/ή γίνη άποδεκτή, έγκατέλειψε μόνος του και άνευ τής έγκρίσεως του Έπαρχου τήν θέσιν του και τήν 22αν Ίουλίου, 1974, προσελήφθη και ήρχισε νά εργάζεται εις τήν Έταιρείαν «Νέμιτσας» εις Λεμεσόν.

Ο κ. Γεωργίου διά τρίτης έπιστολής του ήμερομηνίας 31ης Ίουλίου, 1974, παρεκάλει τόν Έπαρχον ότι έπεθύμει νά συνεχίση ως άγροφύλαξ του χωρίου του και έζητοῦσεν τήν έπαναπόσλησίν του. Έν τῷ μεταξύ, και συγκεκριμένως τήν 3ην Ίουλίου, 1974, διωρίσθη έτερον πρόσωπον εις τήν κενωθείσαν θέσιν και έπομένως ή έπαναπόσλησις του κ. Γεωργίου δέν ήτο δυνατή.

Είναι γεγονός ότι μετά τήν άφυπηρέτησιν του νῦν άγροφύλακος από τής 15ης Ίουνίου, 1977, ή θέσις του άγροφύλακος παραμένει κενή. Πρός πλήρωσιν αύτης υπεβλήθησαν ώρισμέναί αίτήσεις υπό ενδιαφερομένων κατοίκων του χωρίου. Μεταξύ των αίτήσεων περιλαμβάνεται και αίτησις του παραιτηθέντος άγροφύλακος, κ. Στέλιου Γεωργίου. Αί αίτήσεις έξετάζονται υπό του Έπαρχου έν συνεργασία μετά τής οικείας Χωρικής Αρχής».

Έπερατώθη ή άνάγνωσις των Έρωτήσεων και Άπαντήσεων, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Και μπαίνομε στό Κεφάλαιο Β' — Νομοθετική Έργασία.

Τό μόνο Νομοσχέδιο τό όποιο έχομε είναι «Ο περί Δημοσίων Ύπαλλήλων (Αΰξησις των Μισθών) Νόμος του 1977».

Παρακαλώ τόν έντιμον Πρόεδρον τής Έπιτροπής Οικονομικών νά διαβάση τήν έκθεση τής Έπιτροπής από τό βήμα τής Βουλής.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Πρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος

Σταῦρος Άμπίζας

Χρίστος Βάκης

Πάρις Λένας

Ντίνος Κωνσταντίνου

Άνδρέας Ζιαρτίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω νομοσχέδιον σὲ δυὸ συνεδρίες τῆς, στίς 19 καὶ 21 Ἰουλίου, 1977. Καὶ στίς δυὸ συνεδρίες ἦσαν παρόντες ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν οἱ ὁποῖοι καὶ ἐξήγησαν στὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τὴ συμφωνία πού ἐπιτεύχθηκε μεταξὺ τῆς Κυβέρνησης καὶ τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀναθεώρηση τῆς μισθοδοσίας τῶν τελευταίων.

Ἡ Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν προσεγγίσθηκε ἀπὸ διάφορες ὁμάδες ὑπαλλήλων, μελῶν τῆς ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., πού ζήτησαν νὰ ἀκουσθοῦν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ ἐκθέσουν σ' αὐτὴ τὶς ἀπόψεις τους πάνω στὴν ἐπιτευχθεῖσα συμφωνία. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξέτασε μὲ πολλὴν προσοχὴ τὴν εἰσήγηση αὐτὴ ἀλλὰ ἔκρινε ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ οὔτε σύμφωνο μὲ σωστὲς συνδικαλιστικὲς διαδικασίες νὰ δεχθῆ χωριστὲς παραστάσεις ἀπὸ μέλη μιᾶς Συντεχνίας πάνω σὲ συλλογικὴ σύμβαση πού ἡ ἐκλεγμένη ἡγεσία τῆς Συντεχνίας διαπραγματεύτηκε ἐλεύθερα καὶ ὑπέγραψε. Ἡ σωστὴ διαδικασία, ἐφ' ὅσον εἶναι μέλη τῆς Συντεχνίας, εἶναι γι' αὐτὰ τὰ μέλη νὰ ὑποβάλουν τὶς ἀπόψεις τους στὴν ἡγεσία τῆς Συντεχνίας τους καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν διαδικασία πού τὸ Καταστατικὸ τῆς Συντεχνίας προβλέπει γιὰ τὴ συζήτηση τῶν ἀπόψεων τους ἢ τὴν λήψη δεσμευτικῶν ἀποφάσεων.

Μὲ τὸν προτεινόμενο νόμο σκοπεῖται ἡ παροχὴ αὐξήσεως στοὺς βασικούς μισθοὺς τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ἐξ 9% ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου, 1977 μέχρι τῆς 28ης Φεβρουαρίου, 1978, ἐκ 14% ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου, 1978 μέχρι τῆς 30ης Ἰουνίου, 1978 καὶ ἐκ 19% ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουλίου, 1978.

Μὲ τὸν πιὸ πάνω προτεινόμενο νόμο σκοπεῖται ἐπίσης ὅπως οἱ ἐν λόγω αὐξήσεις λαμβάνονται ὑπόψη γιὰ σκοποὺς ὑπολογισμοῦ τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος καὶ λογίζονται σὰν συντάξιμες ἀπολαβὲς γιὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ περὶ Συντάξεων Νόμου.

Οἱ πιὸ πάνω αὐξήσεις, οἱ ὁποῖες ὡς ἤδη ἔχει ἀναφερθεῖ ἐπιτεύχθηκαν μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς συλλογικῆς σύμβασης μεταξὺ τῆς ὀργάνωσης τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων καὶ τῆς Κυβέρνησης, προνοοῦν ἐπίσης ὅπως τὸ κατώτατο ὄριο βασικοῦ μισθοῦ, δηλαδὴ £658, πάνω στὸ ὅποιο ὑπολογίζεται τώρα τὸ κατώτατο ὄριο τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος, αὐξηθεῖ κατὰ 9%, δηλαδὴ σὲ £717 ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου, 1977 μέχρι τῆς 28ης Φεβρουαρίου, 1978, κατὰ 14%, δηλαδὴ σὲ £750, ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου, 1978 μέχρι τῆς 30ης Ἰουνίου, 1978, καὶ κατὰ 19%, δηλαδὴ σὲ £783, ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουλίου, 1978. Δηλαδὴ τὸ κατώτατο ὄριο τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος αὐξάνεται ἀπὸ £368 τὸν χρόνο σὲ—

(α) £401 τὸν χρόνο ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου, 1977

(β) £420 τὸν χρόνο ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου, 1978 καὶ

(γ) £438 τὸν χρόνο ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουλίου, 1978,

ἐφ' ὅσον τὸ πιὸ πάνω ἐπίδομα ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι τῆς τάξεως τῶν 55,95%.

Ἡ συμφωνία πού ἐπιτεύχθηκε μὲ τὴν ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. καλύπτει ὅλα τὰ μέλη τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, περιλαμβανομένων τῶν μελῶν τῆς Δικαστικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τῆς Ὑπηρεσίας Φυλακῶν, τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ, τοῦ Γενικοῦ Λογιστοῦ καὶ τῶν Βοηθῶν τους ὅπως ἐπίσης τῶν ἀπασχολουμένων ὑπαλλήλων στὴ Δημοσίᾳ Ὑπηρεσίᾳ πάνω σὲ ἑκτακτὴ βάση ἢ μὲ σύμβαση.

Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν δήλωσαν στὴν Ἐπιτροπὴ ὅτι οἱ πιὸ πάνω μισθολογικὲς αὐξήσεις δὲν καλύπτουν τὰ μέλη τῶν Δυνάμεων Ἀσφαλείας, διότι ὅπως ἀναφέρθηκε, τὰ μέλη τῶν Δυνάμεων Ἀσφαλείας εἶχαν τύχει ἀναλόγων αὐξήσεων κατὰ τὸ 1973.

Ἡ ἐφαρμογή τῆς συμφωνίας πού ἐπιτεύχθηκε συνεπάγεται ἐτήσια ἐπιπρόσθετη δαπάνη τῆς τάξεως τῶν £5.1 ἑκατομμυρίων περιλαμβανομένης τῆς δαπάνης γιά τιμαριθμικό ἐπίδομα καί γιά τὸ δέκατο τρίτο μισθό.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ προχώρησε στὴ μελέτη τοῦ πιὸ πάνω νομοσχεδίου ἀφοῦ ζήτησε καὶ ἔλαβε συμπληρωματικά μὲ τὰ πιὸ πάνω τίς ἀκόλουθες ἀπαντήσεις τῶν ἐκπροσώπων τῆς Κυβέρνησης σὲ ἀριθμὸ ἀντίστοιχων ἐρωτημάτων πού ὑπεβλήθηκαν ἀπὸ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς :

- (α) Ἡ ἀναθεώρηση τοῦ μισθολογίου τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων σὰν αἴτημα τέθηκε στὴ Κυβέρνηση πρὸ τῶν γνωστῶν γεγονότων τοῦ 1974 καὶ σὲ συνάρτηση μὲ τὴν ἐξαγγελθεῖσα πρόθεση τῆς Κυβέρνησης γιά ἀξιολόγηση τῶν διαφόρων θέσεων τῆς κρατικῆς μηχανῆς.
- (β) Μετὰ τὰ γνωστὰ γεγονότα καὶ ἀφοῦ στὸ μεταξὺ συνομολογήθηκεν ἀπὸ πλευρᾶς τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν καὶ ὠρισμένων ἐργοδοτῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα σειρά συλλογικῶν συμβάσεων πού πρόβλεπαν τὴν παραχώρηση ἀνάλογων αὐξήσεων στοὺς ὑπαλλήλους τους, ἡ ΠΑΣΥΔΥ διαχώρησε τὸ αἴτημα τῆς γιά γενικὴ ἀξιολόγηση καὶ ἔθεσε ξεχωριστὰ θέμα ἀναθεώρησης τοῦ μισθολογίου τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.
- (γ) Ἡ ἀξιολόγηση τῶν διαφόρων θέσεων τῆς κρατικῆς μηχανῆς ὑπολογίζεται, ὅπως δηλώθηκε στὴν Ἐπιτροπὴ, νὰ συμπληρωθῆ μέχρι τὸ τέλος τοῦ χρόνου καὶ ὅπως ἐπίσης δηλώθηκε ἡ ὅλη ἐργασία δὲν συνεπάγεται ὁποιαδήποτε αὐξηση τῆς Κυβερνητικῆς δαπάνης γιά τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἢ ἂν ὑπάρξῃ τέτοια δαπάνη θὰ εἶναι ἀνεπαίσθητη περιοριζόμενη σὲ 1%—2%.
- (δ) Στὴν ὅλη ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Κυβέρνησης καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια ὥστε οἱ υἱοθετηθεῖσες αὐξήσεις νὰ συμβαδίζουν κατὰ τὸ δυνατό μὲ τίς αὐξήσεις πού ἔτυχαν οἱ ἐργοδοτούμενοι σὲ ἄλλους τομείς καὶ ὅτι ἡ δαπάνη πού θὰ ἀπαιτηθῆ γιά τὸ σκοπὸ αὐτὸ πού ὑπολογίζεται συνολικὰ σὲ £5.100.000 περίπου, δυνατό νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἀνάγκη ἐπιβολῆς ἐπιπρόσθετης φορολογίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ' ὄψη ὅλα τὰ πιὸ πάνω εἰσηγεῖται τὴ ψήφισιν σὲ νόμο τοῦ ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου γιά τὴ νομικὴ κάλυψη τῶν παρεχόμενων ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία αὐξήσεων στοὺς βασικοὺς μισθοὺς τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἦτο ἐκ τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένη νὰ πράξῃ ἔτσι διότι, ἄσχετα ἀπὸ τὲς ὁποιοδήποτε θέσεις τῆς πάνω στὴν οὐσία τῆς συμφωνίας πού ἔγινε, κρίθηκε ὅτι ἡ παρέμβαση τῆς Βουλῆς σὲ μιὰ συλλογικὴ Σύμβαση πού συνομολογήθηκε σύμφωνα μὲ καθιερωμένη καὶ μέχρι σήμερα ἀποδοτικὴ συνδικαλιστικὴ διαδικασία σὰν θέμα ἀρχῆς ἴσως νὰ μὴ ἦτο σκόπιμη ἐνέργεια. Μαζὶ μετ' ἄλλα, ἄλλη στάση, θὰ δημιουργοῦσε τὸ προηγούμενο τῆς ἐμπλοκῆς τῆς Βουλῆς σὲ συλλογικὲς διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῆς νόμιμης Συντεχνίας καὶ τοῦ Ἐργοδότη, δηλ. τῆς Κυβέρνησης, πράγμα πού οὔτε σκόπιμο οὔτε ἐποικοδομητικὸ θεωρεῖται, καὶ πού ὑπὸ ὠρισμένες συνθῆκες μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἐπικίνδυνο γιά τίς μελλοντικὲς ἁρμονικὲς ἐργατικὲς σχέσεις στὴν Κύπρο.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ δράττεται τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς νὰ παρατηρήσῃ καὶ τὰ ἀκόλουθα :

- (α) Ἡ πιὸ πάνω συλλογικὴ Σύμβαση θὰ ἦτο δικαιότερη ἂν τὸ κατώτατο ὄριο τῶν παρεχόμενων αὐξήσεων ἦτο μεγαλύτερο ἐνισχύουσα ἔτσι τοὺς χαμηλότερα ἀμειβομένους καὶ σμικρύνουσα τὸ ἤδη ὑφιστάμενο χάσμα μεταξὺ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων πού λαμβάνουν χαμηλὸ μισθὸ καὶ τῶν ὑπαλλήλων πού ἀπολαμβάνουν ὑψηλὲς μισθοδοσίας.

- (β) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναφερθῆ στοῦ θέμα πού δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν ἔλλειψη ἐγκαιρῆς ἐνημέρωσης τῆς στὶς διαπραγματεύσεις πού διεξήχθησαν μετὰ τῆς Κυβέρνησης καὶ τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων καὶ αὐτὸ σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἤδη ἐκφρασθεῖσα ἐπιθυμία τῆς νὰ τύχῃ ἐγκαιρῆς ἐνημέρωσης πάνω σὲ τέτοια θέματα καὶ τὸ ἐλάχιστο νὰ γνωρίζῃ τὰ γενικὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνηση προτίθεται νὰ διακινήθῃ διεξάγουσα τὶς διαπραγματεύσεις τῆς. Ἡ ἔλλειψη μιᾶς τέτοιας ἐνημέρωσης, παρ' ὅλον ὅτι ζητήθηκε ἐπανειλημμένα ἀπὸ τὴ Βουλὴ, ἔφερε τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς μπροστὰ σὲ τετελεσμένα γεγονότα μὲ ἀποτέλεσμα νὰ εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ κάμουν τὶς συσκέψεις τους γιὰ τὴν ψήφισή σὲ νόμο τοῦ κατατεθέντος νομοσχεδίου μὲ ὅλες τὶς βαρεῖες οικονομικὲς ἐπιπτώσεις χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ὁποιαδήποτε ἐνημέρωση καὶ κατατόπιση τους.
- (γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία τῆς γιὰ τὴν σοβαρὴ οικονομικὴ ἐπιβάρυνση πού ἡ συμφωνία συνεπάγεται γιὰ τὰ οικονομικὰ τοῦ Κράτους ἰδιαίτερα διότι ἡ Κυβέρνηση δὲν ἀναφέρειται σὲ προσπάθεια γιὰ ἀντιμετώπιση ἢ μείωση τῆς δαπάνης. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπισημαίνει τὴ βεβαιότητα ὅτι οἱ αὐξήσεις αὐτὲς δὲν θὰ ἀποτελέσουν ἔναυσμα γιὰ ὑποβολὴ αἰτημάτων γιὰ πρόσθετες αὐξήσεις ἀπὸ ἄλλες τάξεις ἐργαζομένων.
- (δ) Ἡ Ἐπιτροπὴ παρ' ὅλον ὅτι ἀναγνωρίζει ὡς ἀναφαίρετο δημοκρατικὸ δικαίωμα κάθε πολίτη ἢ ὀργάνωσης νὰ προσεγγίζουσι τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς καὶ νὰ ζητοῦν τὴ βοήθεια του, ἢ νὰ ὑποβάλλουσι ἐλεύθερα παραστάσεις σ' αὐτό, ἐντούτοις ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἡ ΠΑΣΥΔΥ χειρίστηκε τὸ ὅλο θέμα στὴ προκειμένη περίπτωση καὶ εἰδικώτερα ἡ διαμαρτυρία τῆς πού στάληκε, μάλιστα μετὰ πού ἡ ΠΑΣΥΔΥ εἶχεν ἐνημερωθεῖ γιὰ τὴ διάφορη πραγματικότητα, ἦτο ἄστοχου περιεχομένου, ἀνακριβῆς, καὶ σὲ πολλὰ σημεῖα δὲν ἔδιδε ὀρθὴ ἐνημέρωση δημιουργώντας ἔτσι τὴν ἀβάσιμη ἐντύπωση ὅτι ὑπῆρχε θέμα τάξης ἐνῶ στὴν οὐσία τέτοιο θέμα δὲν ὑπῆρχε.
- Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Τάσσοσ Παπαδόπουλος διατηρώντας τὶς ἐπιφυλάξεις του γιὰ τὴ ψήφισή σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω Νομοσχεδίου ἐξέφρασε τὴν ἀποψη ὅτι οἱ προτεινόμενες ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση αὐξήσεις καὶ μέθοδος χρηρηγήσεως τους θεωροῦνται ἀντιοικονομικὲς, ἀπληρωσιμὲνες, ἀντισυνδικαλιστικὲς καὶ ἀντικείμενες πρὸς τὴν ὑφιστάμενη πολιτικὴ γιὰ δικαιότερη κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἡ Κυβέρνηση ἀκολουθοῦσα τὸν εὐκόλο τρόπο τῆς ἡσσονος ἀντίστασης καὶ ἐπικρίσεων καὶ ὄχι τὴ δικαιότερη ὁδὸ χρηρηγήσεως αὐξήσεων στοὺς ἐργοδοτούμενους τῆς, προσφέρει τὸ ἴδιο ποσοστὸ αὐξήσεως σὲ ὅλους τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἄσχετα ἀπὸ τὴ σημερινὴ μισθολογικὴ τοποθέτησή τοῦ κάθε ἑνα μὲ ἀποτέλεσμα ἐκεῖνοι πού λαμβάνουσι ὑψηλοὺς μισθοὺς νὰ λαμβάνουσι μεγαλύτερο ποσὸ αὐξήσεως ἐνῶ ἐκεῖνοι πού ἀμειβόνται πιὸ χαμηλὰ καὶ ἔχουσι μεγαλύτερη ἀνάγκη οικονομικῆς ἐνίσχυσης νὰ λαμβάνουσι πιὸ λίγα καὶ ἔτσι νὰ διευρύνεται τὸ χάσμα μετὰ τῶν χαμηλὰ καὶ τῶν ὑψηλὰ ἀμειβομένων ὑπαλλήλων. Ἡ κατάσταση αὕτη στὴ προκειμένη περίπτωση εἶναι ἀκόμα πιὸ ἀδικη ἂν κάποιος λάβει ὑπόψη τὸ γεγονός ὅτι οἱ αὐξήσεις πού δόθηκαν στὰ τελευταῖα πέντε χρόνια σπηριζόνταν στὴν ἴδια μέθοδο καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνηση δὲν ἐμερίμνησε ὥστε νὰ προέλθῃ σὲ δεσμευτικὴ συμφωνία μὲ τὴν ΠΑΣΥΔΥ πού νὰ προβλέπῃ ὅτι οἱ σημερινὲς αὐξήσεις θὰ ὑπολογισθοῦν καὶ ληφθεῖν ὑπόψη κατὰ τὴ μελλοντικὴ ἀξιολόγησή ὥστε ὁ ἴδιος ὑπάλληλος ἢ τὰξὴ ὑπαλλήλων νὰ μὴ ἀπαιτήσῃ καὶ πρόσθετη αὐξήση ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀξιολόγησής.

Μὲ βάση τὰ πιὸ πάνω καὶ μὲ τὶς παρατηρήσεις πού προηγήθηκαν ἡ Ἐπιτροπὴ, τοῦ κ. Τάσσοσ Παπαδόπουλου διαφωνοῦντος, εἰσηγείται στὴ Βουλὴ τὴ ψήφισή σὲ νόμο τοῦ πιὸ πάνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ όπως μου επιτραπῆ νὰ ἐκφράσω ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς τὰς ἀπόψεις μου πάνω στὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ἀρχήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἔχετε τὸν λόγον, κ. Παπαδόπουλε.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

Ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, διατηρῶ ἐπιφυλάξεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀρθότητα τῆς Κυβερνητικῆς ἀποφάσεως νὰ προέλθῃ σὲ συμφωνίαν σὰν αὐτὴν πού ἀναφέρεται στὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν παραχώρησιν μισθολογικῶν αὐξήσεων στοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον καὶ θὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ πάρῃ ἀπόφασιν νὰ ἀποσταλῆ πίσω ἡ Πρότασις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως γίνουεν νέαι διαπραγματεύσεις ὥστε οἱ αὐξήσεις πού θὰ παρέχωνται νὰ εἶναι κλιμακωτὲς ἀναλόγως τοῦ ἐπιπέδου μισθολογίας τῶν ὑπαλλήλων μὲ ἐπιδίωξιν οἱ χαμηλότερα ἀμειβόμενοι νὰ πάρουν ὑψηλότερον ποσοστὸν αὐξήσεων καὶ οἱ ὑψηλότερα ἀμειβόμενοι νὰ πάρουν μικρότερον ποσοστὸν αὐξήσεων.

Εἶναι γεγονόςὸς ὅτι τὸ θέμα δὲν εἶναι τόσο ἀπλοῦν, ὅπως ἴσως ἡ ἰδική μου τοποθέτησις ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ παρουσιάζει. Δέχομαι ὅτι μέσα στὴν συζήτησιν αὐτοῦ τοῦ θέματος ἐγείρονται πολλὰ καὶ βασικὰ θέματα ἀρχῆς.

Πρῶτον καὶ κύριον πιστεύω ὅτι θάταν σφάλμα γιὰ τὴν Βουλὴν εἴτε σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν εἴτε σ' ἄλλες περιπτώσεις νὰ ἐμπλέκεται στὴν διαδικασίαν τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων. Οὔτε ἀρμόδια εἶναι ἡ Βουλὴ οὔτε πιστεύω ὀρθὸν εἶναι ἀπὸ συνδικαλιστικῆς ἀπόψεως νὰ μετέχῃ ἡ Βουλὴ τῶν διαπραγματεύσεων ἢ νὰ διαπραγματεύεται μαζί μὲ ἐργαζομένους ὅσον ἀφορᾷ τὸ μισθολόγιον τῶν ὑπαλλήλων. Τὸ λέω τσῦτο γιὰ νὰ μὴν ὑπάρῃ παρεξήγησις ὅτι ὑποστηρίζω τώρα πράγματα ἐναντίον τῶν ὁποίων προηγουμένως εἶχα ἔντονα καταφερθῆ. Καὶ πάντα εἶχα τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι ἀναρμόδιον Σῶμα γιὰ νὰ διαπραγματεύεται μισθολογικὰς κλίμακες ὁποιασδήποτε τάξεως ὑπαλλήλων ἢ ὁποιοῦδήποτε ἀτόμου. Ὅμως μεταξὺ τοῦ νὰ ἐμπλακῇ ἡ Βουλὴ σὲ διαπραγματεύσεις καὶ τοῦ νὰ ἔχῃ λόγον ἡ Βουλὴ ὅσον ἀφορᾷ τὰ γενικώτερα πλαίσια τῶν διαπραγματεύσεων μέσα στὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐλιχθῆ γιὰ νὰ προέλθῃ σὲ συμφωνίαν μὲ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς, νομίζω ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ καὶ πιστεύω ὅτι ἡ ὀρθὴ διαδικασία ἦταν γιὰ τὴν Κυβέρνησιν σὲ διαβούλευσιν μαζί μὲ τὴν Βουλὴν νὰ ἀποφασίσῃ γιὰ τὸ συνολικὸν ὕψος τῆς δαπάνης μέσα στὸ ὅποιον μπερούσε νὰ κινηθῆ καὶ νὰ καθορισθοῦν οἱ γενικὲς ἀρχές καὶ κυριώτερα μία γενικὴ ἀρχὴ κατὰ πόσον οἱ αὐξήσεις ἔπρεπε νὰ εἶναι γενικὲς γιὰ ὅλες τὰς τάξεις τῶν ὑπαλλήλων ἢ κλιμακωτὲς. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα ἡ λεπτομερειακὴ διαπραγματεύσις τῶν αὐξήσεων σὲ κάθε κλίμακα καὶ σὲ κάθε θέσιν εἶναι ἡ ἀποκλειστικὴ εὐθύνῃ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς συντεχνίας.

Ἐπομένως λέγων ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠκολούθησε σωστὴν διαδικασίαν δὲν θέλω νὰ νομισθῆ ὅτι ὑποστηρίζω ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἐμπλέκεται σὲ συλλογικὰς διαπραγματεύσεις. Ὅμως ἡ Βουλὴ νὰ καθορίσῃ τὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἐλίσσεται ὄχι μόνον εἶναι ὀρθὴ συνδικαλιστικὴ ἐνέργεια, ὄχι μόνον ἀκολουθεῖται ἀπὸ ὅλες τὰς συντεχνίας, δηλαδὴ τὰ μέλη καθορίζουν στὴν ἡγεσίαν ποῖα εἶναι τὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα θὰ ἐπιτευχθῆ μία Σύμβασις ἢ, ἂν πρόκειται περὶ ἐπιχειρήσεως, ἡ διεύθυνσις τῆς ἐπιχειρήσεως καθορίζει τὸ ὕψος τῆς δαπάνης ἢ τὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα οἱ διαπραγματευτὲς τῆς συλλογικῆς Συμβάσεως θὰ ἐμπλακοῦν, ἀλλὰ

εις την δικήν μας περίπτωσην πρόσθετα από τὸ ὅτι αὐτὴ ἢ τακτικὴ εἶναι σωστὴ συνδικαλιστικὴ ἐνέργεια εἶναι χρέος καὶ καθήκον τῆς Βουλῆς. Δὲν εἶναι νοητὸν ὡς θέμα ἀρχῆς, κατὰ τὴν γνώμην μου, ὅταν ἡ Βουλὴ συζητῇ καὶ ἀποφασίζῃ καὶ κάποτε τροποποιῇ δαπάνες τῆς Κυβερνήσεως πού ἀφοροῦν μερικὲς ἑκατοντάδες λιρῶν, σὲ μιὰν δαπάνην £5.000.000 εἰς πρῶτον στάδιον, ἢ ὅποια θὰ εἶναι πολὺ μεγαλύτερη ὅταν ὑπολογισθοῦν οἱ ἐπιβαρύνσεις ἀπὸ τὸν τιμαριθμικὸν δείκτην πού θὰ αὐξηθῇ καὶ οἱ ἐπιβαρύνσεις ἀπὸ τὴν σύνταξιν, νὰ παρουσιάζεται ἡ δαπάνη αὐτὴ στὴν Βουλὴν γιὰ μιὰν ἀκόμα φεράν σὰν τετελεσμένον γεγονός καὶ νὰ βρίσκεται ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν στὴν ἀνάγκην νὰ πῇ αὐτὰ πού λέγει, ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰς θέσεις πού μπορεῖ διάφορα μέλη νὰ ἔχουν, δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ τίποτε ἄλλο γιατί βρίσκεται πρὸ τετελεσμένων γεγονότων καὶ γιατί θὰ κατηγορηθῇ ὅτι ἐμπλέκεται εἰς τὴν ὀρθόδοξον συνδικαλιστικὴν διαδικασίαν. Καὶ δὲν εἶναι δυστυχῶς ἡ πρώτη φορὰ πού ἡ Κυβέρνησις παραγνωρίζει τὴν ἐκπεφρασμένην θέλησιν τῆς Βουλῆς.

Εἶπα προηγουμένως ὅτι πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ σέβεται τὰς σωστὰς συνδικαλιστικὰς διαδικασίας καὶ ἐλπίζω νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἀναφέρω ὅτι ἄλλωστε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ὑγιῶν, σωστῶν συνδικαλιστικῶν διαδικασιῶν εἰς τὸν τόπον ἔχω διαδραματίσει κάποιον ρόλον.

Ἐπομένως μὲ τὴν εἰσήγησιν πού θὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Βουλὴν, ὅπως ἀνεφέρα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας μου, θὰ καλέσω τὴν Βουλὴν νὰ παραπέμψῃ τὸ Νομοσχέδιον πίσω. Δὲν παρεμβαίνω καθόλου εἰς τὰς ὀρθόδοξας συνδικαλιστικὰς διαδικασίας. Καὶ ἐάν γιὰ ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς ἐπεκράτησεν ἡ ἄποψις ὅτι καλὰ, ἀφ' ὅπου ἔγινε, εἴμαστε ὑπόχρεοι νὰ ψηφίσωμεν τὸ Νομοσχέδιον, νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ πῶ ὅτι ἐγὼ τοῦλάχιστον προσωπικὰ δὲν ἔχω αὐτὴν τὴν εὐχέρειαν. Ἦδη ὅταν ἐδόθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἡ προηγουμένη αὔξησις τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων μὲ τὸν Νόμον τοῦ 1972 καὶ πάλιν διεφώνησα ἀλλὰ δὲν ἐψήφισα τότε ἐναντίον τοῦ Νομοσχεδίου καὶ διαβάζω ἀπὸ τὴν τότε ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, τὴν σελίδα 2 : «Ὁ ἐκ πᾶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Τάσος Παπαδόπουλος ἐνίσταται εἰς τὴν εἰς Νόμον ψήφισιν τοῦ ἐν λόγω Νομοσχεδίου διότι προσφέρει τὸ αὐτὸ ποσοστὸν αὐξήσεως εἰς ἅπαντας τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἀσχέτως τῆς σημερινῆς μισθολογικῆς τοποθετήσεως ἐκάστου μὲ ἀποτέλεσμα εἰ λαμβάνοντες ὑψηλοὺς μισθοὺς νὰ λαμβάνουν μεγαλύτερον ποσὸν αὐξήσεως ἐνῶ οἱ χαμηλότερον ἀμειβόμενοι καὶ μεγαλύτεραν χρεῖαν οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως ἔχοντες νὰ λαμβάνουν ὀλιγώτερα διευρύνον οὕτω ἔτι περαιτέρω τὸ ὑφιστάμενον χάσμα μεταξύ χαμηλῶς ἀμειβόμενων δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπαλλήλων ἀπολαμβανόντων ὑψηλῆς μισθοδοσίας».

Πρόσθετα μὲ ἀπόφασιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων στὰς 7 Νοεμβρίου, 1972 ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν τὴν ὅποιαν παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ καταθέσω διὰ τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἐπιστολὴ ἐν μέρει ἔχει :

«Ἐνετάλην ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ ὡς ἄνω θέμα, τὸ ὅποιον ἠγέρθη κατὰ τὴν πρόσφατον συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξεις τῶν Μισθῶν) Νόμος τοῦ 1972», καὶ νὰ σὰς πληροφερῆσῃ ὅτι ἡ ὑπ' αὐτὸν Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τοῦτο ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ μοῖ παρέσχε τὴν ἐξουσιοδότησιν νὰ διαβιβάσω ταύτην πρὸς ὑμᾶς, νὰ μὴ συζητηθῇ ἢ επικυρωθῇ οἰανδήποτε συμφωνίαν σχετικὴν πρὸς τὸ ἐν λόγω θέμα ἐφ' ὅσον δὲν ἤθελε, πρὸ τῆς ἀναλήψεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσαδηῖστε ἔστω καὶ προκαταρκτικῆς ὑποχρεώσεως,

προηγηθῆ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων καὶ πλήρης ἐνημέρωσις τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος.

Ἐν ὄψει τῶν ὡς ἄνω, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀναμένει πλήρη καὶ λεπτομερῆ ἐνημέρωσιν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου προτοῦ οἰαδήποτε ἐνέργεια τοῦ ὑμετέρου Ὑπουργείου εἰδικῶς καὶ τῆς Κυβερνήσεως γενικώτερον λάβῃ τὴν μορφήν οἰασδήποτε τελικῆς συμφωνίας».

Πρόσθετα στὲς 16 Νοεμβρίου τοῦ 1973 ἀπεστάλη πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸν τότε Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς σχετικὰ μὲ τὸ θέμα ἀναδιαρθρώσεως τοῦ μισθολογίου δημοσίων υπαλλήλων, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἐξῆς :

«Ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν καὶ ἡμερομηνίαν 7ην Νοεμβρίου, 1972 ἐπιστολὴν τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐν σχέσει μὲ τὸ ὡς ἄνω θέμα καὶ νὰ ὑπομνήσω ὅτι πρόθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὡς αὕτη προέκυψε κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ μνημονευομένου νομοσχεδίου, εἶναι ὅπως τὰ Μέλη αὐτῆς τύχῳσιν σχετικῆς ἐνημερώσεως καὶ κατατοπίσεως ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος, εἰς χρόνον τὸν ὁποῖον τὸ ὑμέτερον Ὑπουργεῖον θὰ κρίνῃ εὐλογον καὶ ὁ ὁποῖος, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν θὰ θέτῃ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸ τετελεσμένου γεγονότος, ὡς ἀκριβῶς μέχρι τοῦδε ἐγένετο εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ ἕτερα γενικῆς φύσεως δημοσιονομικὰ καὶ λοιπὰ οἰκονομικὰ θέματα, ἅτινα ἤπτοντο τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ εὐθυνῶν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ».

Ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν ἐγγράφων, ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευταί, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι τρεῖς τοῦλάχιστον ἐπίσημες ὑπαμνήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν μὲ τὸ ἴδιον πάντα αἴτημα τῆς ἐγκαιρῆς ἐνημέρωσης τῆς Βουλῆς ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τῆς μὴ λήψεως δεσμευτικῆς ἀποφάσεως ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν προτοῦ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαβουλευθῆ μὲ τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, δὲν νομίζω ὅτι δικαιολογεῖ τὴν συνεχιζομένην παραγνώρισιν αὐτῆς τῆς ἐκπεφρασμένης ἐπιθυμίας τῆς Βουλῆς οὔτε τὴν παραγνώρισιν τοῦ ρόλου καὶ τῶν συνταγματικῶν ἐξουσιῶν τῆς Βουλῆς.

Ὅμως, γιατί εἶναι αὕτη ἡ συμφωνία κακὴ; Θέλω νὰ πῶ ὅτι τὰ πλεῖστα, ὄχι ὅλα τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, δὲν διαφωνοῦν, νομίζω, μὲ τὰς ἀπόψεις μου ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν τῆς Συμφωνίας. Ἐχῶ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι κανένας δὲν μπορεῖ νὰ διαφωνήσῃ ὅταν σκεφθῆ, ὅπως ἐδηλώθη τοῦλάχιστον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ὅτι μὲ τὸ προτεινόμενον σχέδιον αὐξήσεων θὰ παραχωρηθῆ εἰς ἀνώτατον ὄριον ἓνα ποσὸν ἐτησίως αὐξήσεως £1,066, μὴ ὑπολογιζομένης τῆς χθὲς ἀναγγελθείσης πρόσθετης αὐξήσεως τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπίδοματος ἐκ 5%, δηλαδὴ περίπου £100 τὸν μῆνα, ἐνῶ ὁ χαμηλότερος ἀμειβόμενος υπάλληλος θὰ πάρῃ σὲ ἓνα χρόνον ὅσα θὰ πάρῃ ὁ ἀνώτερος σὲ ἓνα μῆνα, διότι τὸ μίνιμουμ τῆς αὐξήσεως εἶναι £125. Καὶ στὲς δυὸ περιπτώσεις περιλαμβάνεται πρόσθετον τιμαριθμικὸν ἐπίδομα. Ἔτσι τὸ ἐλάχιστον ὄριον τῶν £125 μαζί μὲ τὸ πρόσθετον τιμαριθμικὸν ἐπίδομα γίνεται £195. Ἐὰν ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις βάζῃ τὴν πρόνοιαν τοῦ κατωτάτου ὁρίου μισθολογικῆς αὐξήσεως σημαίνει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζει ὅτι εἶναι ἄδικη ἡ καταβολὴ τοῦ ἰδίου ἐπιπέδου μισθῶν εἰς ὅλους τοὺς υπαλλήλους, καὶ ἐὰν τὸ ἀναγνωρίζῃ γιὰ τοὺς κατώτατους, γιατί δὲν τὸ ἀναγνωρίζῃ γιὰ τοὺς ἀνώτατους; Γιατί δὲν ὑπάρχει καὶ ἀνώτατον ὄριον ὥστε κανένας υπάλληλος νὰ μὴν δικαιούται νὰ πάρῃ πέραν ἐνός ὠρισμένου ἐπιπέδου αὐξήσεως καὶ ἐὰν δὲν εἶναι αὐτὸ σωστόν, ἢ ἐὰν εἶναι τὸ ἐλάχιστον πού μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῆ μὲ συμφωνίαν, γιατί τοῦλάχιστον δὲν συμφωνεῖ ὅπως πάνω σ' ἓνα μέρος αὐτῆς τῆς ἠϋξημένης αὐξήσεως πού παίρνουν δὲν θὰ πληρώνεται τιμαριθμικὸν ἐπίδομα; Ἐὰν γιὰ τοὺς κατωτάτους

υπαλλήλους γίνεται διαχωρισμός της καταβολής τιμαριθμικού επίδοματος έξω από τόν πραγματικών μισθών, ηύξημένον βεβαίως, και δίνεται τιμαριθμικόν επίδομα ηύξημένον άσχετως του επιπέδου του μισθοῦ, γιατί δέν γίνεται και τὸ αντίστροφον; Γιατί είναι παράλογον νά υποτεθῆ ὅτι ἀπό τές £1.066 πλέον τὸ πρόσθετον τιμαριθμικόν επίδομα πού θά δοθῆ ὅταν συνδεθῆ ὁ τιμαριθμικός δείκτης ἀπό τήν 1ην του Γεννάριου του 1978 μέ τόν μισθόν, γιά τὸ ἥμισυ ποσόν, τοῦλάχιστον τῶν £500, δέν θά πληρώνεται πρόσθετον τιμαριθμικόν επίδομα;

Δέν υποστηρίζω ὅτι δέν πρέπει νά ὑπάρχη ἡ διάρθρωσις τῶν θέσεων και του μισθολογίου και εἶναι σωστόν νά ὑπάρχη. Εἶναι σωστόν ὅτι ὑπάρχουν τάξεις ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖες πρέπει νά παίρνουν ὑψηλότερον μισθόν. Ὅμως ἐδῶ ὁμιλοῦμεν γιά αὐξήσεις και θά ἀναφερθῶ σχετικῶς μέ τήν ἔννοιαν και τὸ πνεῦμα αὐτῶν τῶν αὐξήσεων πού τώρα δίδονται.

Μᾶς ἐλέχθη εἰς τήν Ἐπιτροπήν Οἰκονομικῶν ὅτι ἀπό τήν κλίμακα 1—5 ὑπάρχουν περίπου 1.050 ἡμερομίσθιοι ὑπάλληλοι. Γι' αὐτούς θά ἰσχύσῃ τὸ ηύξημένον μίνιμουμ τῶν £195. Ὅμως εἶναι παραπλανητικόν νά λεχθῆ ὅτι γιά 2½ χιλιάδες, ἔστω ἀπό τές 8½ χιλιάδες τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, θά προστεθῆ ποσόν £195, διότι δέν προσφέρεται σέ ὅλους ποσόν £195, ἀπλῶς συμπληρώνεται μέχρι του ποσοῦ τῶν £195 γιά πολλούς ἀπ' αὐτές τές 2.500 χιλιάδες ἀνθρώπους. Αὐτὸ τὸ φερόμενον σάν μίνιμουμ δέν ἀποτελεῖ πρόσθετην καταβολήν σ' αὐτούς. Ἀπλῶς μέ τόν μισθόν τους, ἐάν ἐδικαιοῦντο £110 θά αὐξηθοῦν στές £125, ἐάν ἐδικαιοῦντο £120 θά γίνῃ £25 ἡ αὐξησης, ἐάν ἐδικαιοῦντο £59 τότε θά πάρουν τές πρόσθετες αὐξήσεις. Νά μὴν παραγνωρίζεται αὐτὸ πού λέγεται στήν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς. Τὸ αἴτημα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων γιά ἀναθεώρησιν τῶν μισθῶν των ὑπεβλήθη συζευγμένον μαζί μέ τὸ αἴτημα γιά τήν ἀξιολόγησιν τῶν θέσεων. Ἐπειδὴ καθυστερεῖ ἡ ἀξιολόγησις μᾶς ἐλέχθη εἰς τήν Ἐπιτροπήν — ἀλλὰ ἂν δέν τὸ δοῦμεν δέν θά τὸ πιστεύσωμεν ὅτι θά συμπληρωθῇ ἡ ἀξιολόγησις μέχρι τέλους του 1977 — ὅτι ἡ Συντεχνία τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων προῆλθεν σέ συμφωνίαν μέ τήν Κυβέρνησιν γιά νά παραχωρηθοῦν αὐξήσεις και δύο ἐρμηνεῖς ὑπάρχουν. Ἡ αὐτές οἱ αὐξήσεις εἶναι γιά νά ἀντισταθμίσουν τήν αὐξησην του κόστους τῆς ζωῆς ἢ εἶναι αὐξήσεις γιά νά προσαρμόσουν τὸ μισθολόγιον των δημοσίων ὑπαλλήλων πρὸς τὸ μισθολόγιον ἄλλων τάξεων ὑπαλλήλων ὅπως ὑπαλλήλων τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν οἱ ὁποῖοι ἔχουν πάρει τές αὐξήσεις. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ὅσον ἀφορᾷ μερικῆς τοῦλάχιστον ἀπὸ τές συντεχνίες τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν ἡ αὐξησης πού ἐπῆραν εἶναι ἀπλῶς ἡ ἀναπλήρωσις τῶν καθυστερημένων συμφωνιῶν πού εἶχαν ἐπιτευχθῆ τὸ 1974. Ἐάν ὅμως οἱ αὐξήσεις πού τώρα δίδονται σκοπὸν ἔχουν ὄχι νά ἀμείψουν τήν θέσιν ἀναλόγως τῶν προσόντων και τῆς προσφορᾶς κατὰ ἀξιολόγησιν, ἀλλὰ νά ἀντισταθμίσουν τὰ ηύξημένα κόστα τῆς ζωῆς, πιστεύω ὅτι δέν δικαιολογεῖται ἡ ὁμοιόμορφη αὐξησης σέ ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους γιατί πέρα ἀπὸ ὄρισμένα ἐπίπεδα εἶναι φυσικόν ὅτι ὑπερβαίνουμεν τὸ ἐλάχιστον ὄριον ἐπιβίωσης του κάθε πολίτου και ἐπομένως δέν μπορεί αὐτὴ ἡ αὐξησης νά εἶναι ὁμοιόμορφη και νά θεωρηθῇ δίκαιη. Λέγεται ὅτι ἐάν ἀκολουθητῆ συνέχεια ἡ παροχὴ αὐξήσεων κατὰ κλιμακωτὸν τρόπον θά ἔλθῃ ἡ στιγμή, ἡ ὥρα, πού θά ἐξομοιωθοῦν ὅλες οἱ θέσεις, πρᾶγμα πού εἶναι ἀφύσικον εἰς τήν σωστήν διάρθρωσιν μιᾶς Κυβερνητικῆς ἐπιχειρήσεως. Αὐτὸ εἶναι σωστό, ὅμως κανένας δέν εἰσηγήθηκε ὅτι πάντα οἱ αὐξήσεις πρέπει νά εἶναι κλιμακωτές. Ἀλλὰ πρέπει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νά γίνεται αὐτὴ ἡ κλιμακωτὴ αὐξησης ὥστε νά σμικρύνεται και ὄχι νά μεγαλώνῃ τὸ χάσμα. Ἀπὸ τὸ 1972 ἐδόθησαν ἀπὸ τήν Κυβέρνησιν στοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους οἱ ἐξῆς αὐξήσεις : 28% τὸ 1972 ἐπὶ ὁμοιόμορφου βάσεως, 8,6% τὸ 1973 ὑπὸ μορφήν 13ου μισθοῦ, περίπου 37%, 19% τώρα, περίπου 50%, 5% τὸ πρόσθετον τιμαριθμικόν επίδομα πού ἀνεκοινώθη χθές, 55% και 55,5% τὸ τιμαριθμικόν επίδομα πού ἤδη καταβάλλεται ἕνα μέρος του ὁποῖου βεβαίως ἀπορραφήθηκε ἀπὸ τές ἄλλες αὐξή-

σεις, δηλαδή περίπου σέ περίοδον πέντε ἐτῶν τὸ χάσμα ἐκεῖ πού ὑπῆρχεν, ἔχει μεγιστοποιηθῆ. Ὁ ὑπάλληλος ὁ ὁποῖος παίρνει σήμερα £4.000 ἔχει πάρει μέσα σ' αὐτὰ τὰ χρόνια σέ ἀπολύτους ἀριθμούς, ὄχι σέ ποσοστὸν, αὐξήσιν περίπου £2.000 καὶ ὁ ὑπάλληλος ὁ ὁποῖος σήμερα ἀμειβεται μὲ £70 στὴν ἴδιαν περίοδον ἔχει πάρει £600.

Ἐπομένως τὸ χάσμα σέ ἀπολύτους ἀριθμούς μεγεθύνεται καὶ ὀμιλοῦμεν, ἐπαναλαμβάνω, γιὰ αὐξήσεις πού δὲν ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ ἀξιολογήσουν σωστά τὰς θέσεις. Αὐτὸ μᾶς λέν θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἀξιολόγησιν πού τώρα εὐρίσκεται ὑπὸ ἐπεξεργασίαν καὶ πού θὰ συμπληρωθῆ μέχρι τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου. Αὐτὸ γίνεται γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν τὰ κόστα τῆς ζωῆς καὶ κανένα ἐπιχειρήμα ἐμένα τούλάχιστον δὲν μπορεῖ νὰ μὲ πείσῃ, ὅτι εἶναι λογικὸν δύο πολίτες, ἕστω καὶ ἐάν εἶναι διάφορος ἢ προσφορά τους ἀπὸ πλευρᾶς προσόντων, ἐργασίας καὶ ποιότητος ἐργασίας, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰ ἠϋξημένα κόστα τῆς ζωῆς, νὰ εἰσπράττῃ ὁ ἕνας £195 τὸν χρόνον καὶ νὰ εἰσπράττῃ ὁ ἄλλος £190 τὸν μῆνα. Δὲν μπορεῖ αὐτὴ νὰ εἶναι δίκαιη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου οὔτε δίκαιη ἐξισορρόπησις τῶν οικονομικῶν βαρῶν. Ἄλλωστε δὲν εἶναι ἡ Κύπρος ἡ μόνη χώρα ἡ ὁποία ἀντιμετωπίζει τέτοια προβλήματα μισθολογίου καὶ τὰ ἔχει μεταχειρισθῆ κατὰ διάφορον τρόπον. Ἄναφέρομαι σέ πρόσφατες αὐξήσεις πού ἐδόθησαν στὴν Ἑλλάδα, πού ἐδόθη 10% εἰς τοὺς χαμηλότερα ἀμειβομένους ὑπαλλήλους καὶ 5% εἰς τοὺς ὑψηλότερα ἀμειβομένους ὑπαλλήλους.

Θέλω νὰ πῶ ὅτι αὐτὲς οἱ φράσεις «χαμηλότερα ἀμειβόμενοι» καὶ «ὑψηλότερα ἀμειβόμενοι» εἶναι παραπλανητικῆς. Δὲν εἶναι χαμηλὰ ἀμειβόμενοι ἐκεῖνοι πού εἰσπράττουν χαμηλὸν μισθὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα. Ὅμως ἂν εἶναι καλὴ ἢ μὴ καλὴ ἢ ἀμοιβή των δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃται μὲ αὐξήσεις πού παραχωροῦνται κατὰ ὁμοιόμορφον τρόπον ἀλλὰ μὲ τὴν ἀξιολόγησιν. Καὶ ἔχει γίνῃ ἐδῶ τὸ σφάλμα ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔχῃ δώσει τώρα αὐξήσεις πού θὰ ἰσχύουν καὶ θὰ καταβάλλωνται τὰ ἐπόμενα χρόνια ἐνῶ ἡ ἀξιολόγησις θὰ ἐξαγγελθῆ τὸν Δεκέμβριον. Καὶ σκεφθῆτε τὴν ἀντινομίαν πού ὑπάρχει ἐάν ἀργότερα ἀπὸ τὴν ἀξιολόγησιν μία θέσις κριθῆ ὅτι σήμερα ἀμειβεται πολὺ ὑψηλὰ καὶ πρέπει οἱ μελλοντικῶς διοριζόμενοι νὰ παίρνουν χαμηλότερον μισθὸν, νὰ παίρῃ αὐξήσιν ἐπὶ ποσοστιαίας ἀναλογίας 19,20% πού θὰ εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὸν μισθὸν πού θὰ παίρῃ ὁ νεοδιοριζόμενος ὑπάλληλος καὶ βεβαίως καὶ ἀντίστροφα.

Ἐάν ἐπομένως θέλωμεν νὰ διατηρήσωμεν τὸ διαφορικόν, ἐάν θέλωμεν νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἔλξιν εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν ἱκανῶν ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι ἔχουν πείραν καὶ προσόντα πού ὅπως μᾶς ἐλέχθη ὑπάρχει διαφυγὴ, τοῦτο δὲν θὰ γίνῃ μὲ τὰς ὁμοιόμορφας αὐξήσεις οὔτε πρέπει νὰ γίνῃ μὲ τὴν χορήγησιν ὁμοιομόρφων αὐξήσεων ἀλλὰ μὲ τὴν λεγομένην ἀξιολόγησιν ἡ ὁποία ὅμως μᾶς ἐλέχθη τούλάχιστον θὰ συμπληρωθῆ μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1977 καὶ δὲν ἀντιλαμβάνομαι γιὰτί δὲν εἶναι νοητὸν ἢ αὐξήσις τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ σήμερα θὰ ἐγκρίνῃ νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ ὁποία ἀφορᾷ αὐτὴν τὴν περίοδον καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄλλην νὰ σταθῆ ἡ Βουλὴ μαζὶ μὲ τὴν Κυβέρνησιν σέ μιὰν μελέτην τοῦ θέματος ἐν συνδυασμῶ μὲ τὴν ἀξιολόγησιν. Καὶ αὐτὸ μὲ φέρνει στὸ τρίτον θέμα, τὸ θέμα τῆς οικονομικῆς δαπάνης.

Δὲν ἔχω ἀκριβεῖς ὑπολογισμούς πόσα προβλέπεται ὅτι θὰ ἀποφέρουν τὰ φορολογικὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ ἔχει ἤδη ψηφίσει καὶ τὰ ὁποῖα τούλάχιστον ὅπως προσβλήθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς καὶ ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλοντας τὴν ἐκθεσίαν τῆς πρὸς τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς ἀναφέρει, ἦσαν φορολογικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπιπτώσεων ἐκ τῆς ἐκτάκτου καταστάσεως.

Κάποιος ὑπελόγησεν ὅτι τὸ συνολικόν πρόσδεον αὐτῶν τῶν φορολογικῶν μέτρων θάναί £5.000.000, ἄλλος ἀγαπητὸς συνάδελφος ὑπολογίζει σέ

£9.000.000 διότι εξαρτάται από τον ρυθμόν αναπτύξεως τῆς οικονομικῆς ἀναζωπυρώσεως τοῦ τόπου. Ἐάν πέντε ἑκατομμύρια λίρες θὰ δοθοῦν σέ μισθολογικὰς αὐξήσεις γεννᾶται πρόβλημα ἀντιμετωπίσεως αὐτῆς τῆς πρόσθετης δαπάνης καὶ δὲν λέγω ὅτι δὲν πρέπει νὰ δοθοῦν αὐξήσεις εἰς τοὺς ὑπαλλήλους ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει πόρους, ἀλλὰ θὰ ἤθελα μαζί με αὐτὴν τὴν συμφωνίαν διὰ τὴν χορήγησιν αὐξήσεων νὰ ὑπάρξῃ καὶ μιὰ ἄλλη συμφωνία πού νὰ δεσμεύῃ αὐτὰς τὰς αὐξήσεις ἢ νὰ τὰς συνδυάζῃ με τὰς αὐξήσεις πού θὰ ἀπαιτηθοῦν ἀπὸ τὴν ἀξιολόγησιν, ἐάν ἐφαρμοσθῇ τὴν 1ην τοῦ Γενάρη, ἢ τουλάχιστον με τὸν τιμαριθμικὸν δείκτην πού θὰ ἐφαρμοσθῇ ἀπὸ τὴν 1ην τοῦ Γενάρη τοῦ 1978. Καμμία ὑπόμνησις δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν οὔτε ὅσον ἀφορᾷ τὰ μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν αὐτῆς τῆς τρομερῆς δαπάνης οὔτε με προσπάθειαν μειώσεως τοῦ συνόλου τῆς οικονομικῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ σὰν με μέτρα ἀναδιοργανώσεως, σμικρύνσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων οἱ ὅποιοι ἀπασχολοῦνται, παραγωγικώτερης ἐργασίας τῶν ὑπαλλήλων, καὶ σχεδίων μετεκπαιδεύσεως καὶ ἐξειδικεύσεως ὑπαλλήλων, ὥστε νὰ ἀποδίδεται μεγαλύτερος ὄγκος ἐργασίας με μικρότερον προσωπικόν. Σὰν νὰ μὴν ἔχη ἀπασχολήσει καν τὴν Κυβέρνησιν αὐτὸ τὸ πρόβλημα τῆς συνδέσεως τῆς ἠύξημένης αὐτῆς δαπάνης με τοὺς τρόπους εἴτε μειώσεως τῆς δι' ἠύξημένης παραγωγικότητος καὶ σχεδίου ἀναδιοργανώσεως τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς εἴτε με ἄλλα οικονομικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἐξεύρεσιν αὐτοῦ τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεων. Καὶ θέλω νὰ τονίσω ὅτι δὲν δέχομαι ὡς ὀρθὴν τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀρμοδίων τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἡ λεγομένη ἀξιολόγησις τῆς κρατικῆς μηχανῆς θὰ συνεπάγεται αὐξήσιν μόνο 1% μέχρι 2%. Ἐγὼ πιστεύω ὅτι ἡ αὐξήσις θὰ εἶναι πάνω ἀπὸ 20%, πρόσθετη αὐξήσις, γιατί δὲν ἔχει γίνεи πρόνοια ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὥστε νὰ συνδεθῇ αὐτὴ ἡ αὐξήσις μαζί με τὴν ἔνταξιν τῶν ὑπαλλήλων εἰς τὰς νέας κλίμακες πού θὰ δημιουργηθοῦν ἀπὸ τὴν ἀξιολόγησιν. Καὶ δὲν μπορῶ νὰ ἀντιληφθῶ πῶς ἕνας ὑπάλληλος πού σήμερα βρίσκειται εἰς τὸ ἀνώτατον ὄριον τῆς κλίμακός του, ἄς ποῦμεν τῶν £2.000 ἐτησίως, ἐάν ἡ κλίμακα τῆς θέσεώς του γίνῃ £4.000 ἐτησίως, θὰ δεχθῇ νὰ μείνῃ στὰς £2.000 καὶ δὲν θὰ ἰσχυρῆ νὰ πάῃ στὰς £4.000. Καὶ ἐάν γίνῃ αὐτὴ ἡ μετάταξις τῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ σημείου σὲ σημεῖον τῆς κλίμακος, τότε θὰ εἶναι πολὺ μεγαλύτερον τὸ ποσοστὸν τῶν αὐξήσεων ἀπὸ τὸ 20% πού τώρα συνυμολόγησεν ἡ Κυβέρνησις. Καὶ οὐσιαστικὰ θὰ εἶναι οἱ ἴδιοι ὑπάλληλοι προσφέροντες τὴν ἴδιαν ἐργασίαν, μόνον ἀμειβόμενοι κατὰ διάφορον τρόπον.

Ἐχω ἀκόμα νὰ ἀναφέρω ἓνα σημεῖον. Ἐλέχθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι δὲν ἐχορηγήθησαν αὐξήσεις εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς τῆς Ἀστυνομίας γιατί σ' αὐτοὺς εἶχαν δοθῇ αὐξήσεις τὸ 1973 ἢ 1974. Ἐκτοτε ἔχω πληροφορηθῇ καὶ ἔχω στὰ χέρια μου μερικὰ ὑπομνήματα πού ἔχουν ὑποβληθῇ στὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν καὶ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὅτι αὐτὴ ἡ ἐρμηνεία δὲν εἶναι σωστὴ. Ὅ,τι μοῦ ἐλέχθη, καὶ ἔτσι τουλάχιστον ἰσχυρίζονται τὰ ὑπομνήματα, εἶναι ὅτι οἱ αὐξήσεις πού ἐδόθησαν στοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς τῆς Ἀστυνομίας ἦταν ἀπλῶς ἡ συγχώνευσις τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος πού κατ' ἐξαιρέσιν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀξιωματικούς δὲν εἶχε δοθῇ κατὰ τὴν συνυμολόγησιν τῆς Συμφωνίας τοῦ 1972.

Πιστεύω ὅτι τὸ θέμα χρῆζει μελέτης καὶ ἄλλης διερευνήσεως καὶ θὰ παρακαλέσω τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν εἰς τὸν κατ'ἀλλήλον χρόνον νὰ δεχθοῦν νὰ ἐξετασθῇ τὸ θέμα ἀκόμα περισσότερο ὥστε νὰ διαπιστωθῇ ἡ πραγματικότητα.

Σὲ ἀνακεφαλαίωσιν, κ. Πρόεδρε, θεωρῶ ὅτι ἡ σύναψις αὐτῆς τῆς συμφωνίας συνιστᾷ χορήγησιν ὁμοιομόρφου αὐξήσεως διότι ἡ ὑπαρξις αὐτοῦ τοῦ ἐλάχιστου ὁρίου ἠγγυημένης αὐξήσεως τῶν £195, ἀφ' ἑνὸς μὲν καλύπτει μόνον 2.500 ἄτομα ἀπὸ τὰς 9.000 περίπου πού καλύπτει ἡ Συμφωνία

καὶ ἀφ' ἑτέρου, ὅπως ἄλλωστε λέγει καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ, εἶναι πολὺ χαμηλὸν τὸ ποσὸν δεδομένου ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ πρόσθετον ποσὸν ἀλλὰ γιὰ τέτοιο ποσὸν ποῦ νὰ συμπληρῶνεται τὸ εὐλάχιστον ποσὸν £195.

Ὅπως ὑπάρχει αὐτὸ τὸ μίνιμουμ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη καὶ τὸ μάξιμουμ. Θεωρῶ ὅτι ἐὰν σὲ κάθε 4 αὐξήσεις ποῦ δίδονται στοὺς ὑπάλληλους, μιὰ τὸ εὐλάχιστον δὲν εἶναι ὁμοιόμορφη, ἀλλὰ εἶναι κλιμακωτὴ, δὲν ἐπιτυγχάνεται ἡ ἑξομοίωσις τοῦ μισθολογίου ἀλλὰ διατηρεῖται τὸ διαφορικὸν μεταξὺ θέσεων. Πιστεύω ἀκόμα ὅτι αὐτὸ τὸ διαφορικὸν μεταξὺ τοῦ περιεχομένου τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἀντιστοίχου μισθοῦ μὲ τὸν ὅποιον ὁ ὑπάλληλος ἀμείβεται γίνεται μὲ τὴν ἀξιολόγησιν καὶ ὄχι μὲ τὴν χορήγησιν αὐτῶν τῶν αὐξήσεων καὶ πιστεύω ὅτι, ὅπως καὶ ἐὰν ἐξετασθῇ τὸ θέμα, εἶναι ἀδίκον ἕνας ὑπάλληλος νὰ παίρνη £1.500 τὸν χρόνον καὶ ἄλλος ὑπάλληλος νὰ παίρνη £200. Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ὑπάρχουσας ἀλλοῦ Βουλευτῆς ποῦ θέλουν νὰ μιλήσουν στὴ συζήτησιν κατ' ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου;

Ὁ κ. Ἀλέκος Μιχαηλίδης ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Ἐχομε σήμερα ἐνώπιόν μας τὸ νομοσχέδιο τὸ ἀναφερόμενο στὴ συλλογικὴ σύμβαση ποῦ ἡ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. διαπραγματεύθη καὶ υπέγραψε μὲ τὴν Κυβέρνηση.

Σύμφωνα μὲ τὸν προτεινόμενον νόμον παρέχεται αὐξηση στοὺς βασικοὺς μισθοὺς τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἀπὸ 9% ἀπὸ τὴν 1ην Ἀπριλίου τοῦ 1977 μέχρι τῆς 28ης Φεβρουαρίου τοῦ 1978, ἀπὸ 14% ἀπὸ τὴν 1ην Μαρτίου, 1978 μέχρι τῆς 30ῆς Ἰουνίου, τοῦ 1978 καὶ ἀπὸ 19% ἀπὸ τὴν 1ην Ἰουλίου τοῦ 1978, προνοώντας ταυτόχρονα καὶ κατώτατο ὄριο βασικοῦ ἀπὸ £658. Τόσον τὸ κατώτατο ὄριο ὅσον καὶ οἱ νέες ἠυξημένες μισθοδοσίαι λογίζονται γιὰ σκοποὺς τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία διὰ τοῦ Νομοσχεδίου ποῦ ἔχομε σήμερα μπροστά μας ζητᾷ οὐσιαστικὰ νομικὴ κάλυψη.

Πρέπει νὰ γίνη σαφὲς ὅτι πρακτικὰ ἔχομε νὰ διαλέξουμε μεταξὺ τοῦ νὰ ψηφίσουμε ἢ νὰ καταψηφίσουμε τὸ Νομοσχέδιο ἢ νὰ ἀπόσχουμε. Διαφοροποίηση εἶναι ἐντελῶς ἀνέφικτη, γιατί θὰ ἐσήμαινε ἐπέμβαση σὲ μιὰ συλλογικὴ σύμβαση ἢ ὅποια ἦταν ἀντικείμενο διαπραγματεύσεων καὶ ἢ ὅποια συνωμολογήθη μεταξὺ τῆς ὑπευθύνου Συντεχνίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως, δηλαδὴ τῶν δύο ἐνδιαφερομένων μερῶν. Ἐπομένως ἐπέμβαση στὴ συμφωνία θὰ ἦταν καὶ θεσμικὰ ἀνέφικτη.

Ἀπόρριψη διὰ τῆς καταψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου θὰ ἐσήμαινε οὐσιαστικὰ πολιτικὴ κρίση διότι θὰ ἐσήμαινε ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ ἀρμόδιο σῶμα, δηλαδὴ τὴν Κυβέρνηση, νὰ διαπραγματεύεται συλλογικὰς συμβάσεις.

Πέραν ὅμως τοῦ ὅτι εἶναι ἀνέφικτη ἡ ἀλλαγὴ τῆς συμβάσεως, διερωτῶμαι ἂν ὑπεύθυνα μπορούμε νὰ ἰσχυρισθούμε ὅτι ἔχομε τὰ μέσα νὰ εἰσέλθουμε στὶς λεπτομέρειες γιὰ ἐπέμβαση σὲ μιὰ τέτοια σύμβαση.

Ὅμως μπορούμε καὶ ἔχομε καθήκον νὰ ἐκφράσουμε γενικὲς ἀπόψεις καὶ σκέψεις ἐπὶ μιᾶς τέτοιας συμβάσεως νοουμένου ὅτι μιὰ τέτοια σύμβαση παρעוσιάζεται μπροστά μας πρὸς ψήφισιν.

Σὲ μιὰ περίοδο ποῦ ὑπάρχουν σοβαρὰς πληθωριστικὰς τάσεις ὅπως καὶ πολλὰς ἀνάγκες στὶς τάξεις τῶν προσφύγων, ἡ συζήτησις ἑνὸς θέματος πα-

ροχής αύξήσεων μισθών δέν είναι από τά εύκολα θέματα. "Ομως θά πρέπει κανείς νά έκτιμά τά αντικειμενικά στοιχεία και άν δικαιολογούν αύξηση εις ένα τομέα για σκοπούς δικαίας εύθυγραμμίσεως εισοδημάτων νά μή σημαίνει και γενική αύξηση εις όλους τούς τομείς.

Η τελευταία φορά που οί Κυβερνητικοί υπάλληλοι είχαν πάρει γενική ανάθεώρηση τών μισθών των ήταν τό 1972.

Στίς άρχές του 1974 όταν είχε άρχισι ή μελέτη για τήν άξιολόγηση από εμπειρογνώμονες ή ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. είχε θέσει και τό θέμα τής γενικής ανάθεωρήσεως τών μισθών. Τά τραγικά γεγονότα που άκολούθησαν όπως και ή οικονομική κρίση που άκολούθησε έπεισαν τήν ήγεσία τής ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. πώς θά έπρεπε νά άναστείλη τό αίτημα τής για γενική ανάθεώρηση.

Και ένώ από τό 1976 υπεγράφησαν συμβάσεις για διετη περίοδο με ήμικρατικούς οργανισμούς ή Γενική Άναθεώρηση τών μισθών τών Κυβερνητικών Υπαλλήλων γίνεται τό 1977. "Αν ή αύξηση θά έπρεπε νά είναι αύτή που έδόθη, περισσότερη ή λιγώτερη είναι, πιστεύω, άδύνατον νά έκτιμήσουμε με τά στοιχεία που έχομε μπροστά μας, κυρίως διότι δέν έχομε και έπαρκή στοιχεία εις ό,τι άφορά πούς φόρους από τούς όποιους οί αύξήσεις αυτές θά καλυφθούν.

Θέλομε όμως νά σημειώσουμε με ίκανοποίηση τήν ύπαρξη ένός κατωτάτου όριου τό όποιο σημαίνει πώς για τά κατώτατα στρώματα τών Κυβερνητικών Υπαλλήλων ή αύξηση θά είναι μεγαλύτερη από τή γενική.

Έχομε όμως τή γνώμη πώς τό κατώτατο όριο θά έπρεπε νά ήταν πιό ψηλό γιατί με αύτό τόν τρόπο θά υποβοηθηθούν οί πολλοί και χαμηλοί υπάλληλοι για τούς όποιους ή αύξηση ήταν ίσως πιό άπαραίτητη και λόγω του ότι ή πράξη αύτή αισθάνεται πιό έντονα τό συνεχές αυξανόμενο κόστος ζωής.

Με τήν ύπαρξη του κατωτάτου όριου ή συσχέτιση του άνωτάτου μισθοϋ προς τό κατώτατο που ήταν 7,02:1, μετά τίς αύξήσεις που προνοούνται από τήν σύμβαση μειούται σε 6,72:1. "Ομως όπως ανέφερα πιό πάνω μία σύμβαση σαν αύτή πρέπει νά συνδυάζη πολλούς παράγοντες. Άσφαλώς τό στοιχείο τής κοινωνικής δικαιοσύνης πρέπει νά είναι όμως μέσα στα πλαίσια τής όρθης οργανώσεως τής κυβερνητικής μηχανής και άσφαλώς τής δυνατότητας τής οικονομίας νά άπορροφήση τίς αύξήσεις.

Τό γεγονός ότι ή Βουλή πραγματικά δέν έχει τήν εύχέρεια άλλαγής μιās τέτοιας συμβάσεως τονίζει πιστεύω τήν άνάγκη μιās πιό στενής έπαφής και συνεργασίας τής Βουλής με τήν Έκτελεστική Έξουσία, ίσως στο επίπεδο ένός Υπουργείου με τήν αντίστοιχη Κοινοβουλευτική Έπιτροπή. Πιθανόν ένας τέτοιος διάλογος και μιá τέτοια συνεχής έπαφή θά δώση τήν εύκαιρία έκφράσεως όκέψεων και άπόψεων εις κάποιο στάδιο που τέτοιες εισηγήσεις πιθανόν νά είναι χρήσιμες.

Είναι γεγονός ότι και εις τήν διάρκεια αύτης τής Βουλής ή εισήγηση αύτή είχε γίνει στην Έκτελεστική Έξουσία και δυστυχώς, σ' αύτή τήν περίπτωση ή Έκτελεστική Έξουσία δέν ανταπεκρίθη. Θά πρέπει όμως νά άναφερθώ ότι ή εισήγηση πρέπει νά γίνεται τώρα κατανοητή από τήν Έκτελεστική Έξουσία εάν λάβει κανείς υπ' όψη τό γεγονός ότι δια τό θέμα τής άνακούφισεως τών χρεών που μελετά ή Κυβέρνηση, έχει ήδη καλέσει τούς Πρόέδρους αντίστοιχων Έπιτροπών οί όποιοι νά ανταλλάξουν άπόψεις με τούς άρμοδίους Υπουργούς επί του θέματος αυτού. Έλπίζω ότι ή τακτική αύτή ή όποια υίχθετείται με τήν εύκαιρία τής μελέτης τής αντιμετώπισης τών χρεών για τήν άνακούφιση τών όφειλετών, νά άποτελέση μιάν άπαρχή νέας διαδικασίας στενωτέρας έπαφής και άνταλλαγής άπόψεων και

διαβουλευσεων με τη Βουλή, όπως ανέφερα, εις τὸ στάδιο εις τὸ ὁποῖο τέτοιες εἰσηγήσεις καὶ ἀπόψεις μποροῦν καὶ νὰ ἀξιολογηθοῦν καὶ νὰ φανοῦν χρήσιμες στὲς συμβάσεις οἱ ὁποῖες θὰ συναμολογηθοῦν.

Θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ σὲ παρατήρηση καὶ εἰσήγηση τοῦ συναδέλφου κ. Παπαδόπουλου εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴ σύμβαση.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος εἰσηγεῖται ὅτι δὲν πρέπει ἡ Βουλή νὰ μετέχη στὲς διαπραγματεύσεις διότι σὰν Σῶμα εἶναι ἀναρμόδιο καὶ ἐπέμβαση τῆς Βουλῆς στὲς διαπραγματεύσεις ἐπηρεάζει τὴν ἐλευθερία διεξαγωγῆς συλλογικῶν συμβάσεων καὶ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὰ συνδικαλιστικὰ θέσματα.

Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα. Ὅμως, δὲν πιστεύω ὅτι ἐάν δὲν ἐπεμβαίνουμε στὴ σύμβαση ἢ ὁποία συναμολογεῖται μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν σημαίνει ὅτι ἐκ προοιμίου μποροῦμε νὰ καθορίσουμε καὶ πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ σύμβαση. Διότι ἐν ὅσῳ δέχομαι τὴν ἀρχὴ καὶ ἐπικροτῶ καὶ ἤδη ἔχω εἰσηγηθεῖ ὅτι θὰ πρέπει νὰ γίνονται ἐπαφές διὰ νὰ ἐκφράζονται ἀπόψεις καὶ σκέψεις, δὲν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε νὰ ἐπεμβαίνουμε ἐνῶ ταυτόχρονα θὰ πρέπει νὰ εἰσηγούμεθα κάποια ἄλλα συγκεκριμένα, πολὺ συγκεκριμένα μέτρα. Ὡς σκέψεις καὶ γενικὲς γραμμὲς πιστεύω ναί, ἀλλὰ ὄχι ἐντελῶς συγκεκριμένα.

Ἐχει ἀναφερθεῖ ἀπὸ τὸν κ. Παπαδόπουλο ὅτι φέρει ἐνσταση, ἔχει ἐνδοιασμούς, σοβαροὺς ἐνδοιασμούς, καὶ ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴν προτεινομένη σύμβαση διότι βασίζεται πάνω σὲ ἓνα καθορισμένο ποσοστὸ καὶ θὰ προτιμοῦσε ὁ ἴδιος τὸ κλιμακωτό.

Κατ' ἀρχὴν δὲν εἶναι ἀπόλυτα ὀρθὸ ὅτι τὸ ποσοστὸ εἶναι σταθερὸ ἐφ' ὅσον γιὰ μιὰ τάξη, σοβαρὴ τάξη τῶν Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων, καὶ δὴ τῶν χαμηλὰ ἀμειβομένων, ὑπάρχει μιὰ διαφοροποίηση ἢ ὁποία ἀλλάζει τὸ ποσοστὸ ἀπὸ 19% εἰς ποσοστὸ περὶ τὰ 25,6%. Ἐπομένως ἤδη διὰ τῆς συμβάσεως αὐτῆς γίνεται κάποια διαφοροποίηση καὶ γίνεται διαφοροποίηση στὴν τάξη ἐκείνη τῶν ἀνθρώπων ποὺ χρειάζονται μεγαλύτερη αὔξηση λόγῳ τοῦ ὅτι εἶναι οἱ χαμηλὰ ἀμειβόμενοι ὑπάλληλοι. Ἄν τὸ 25,6% δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὸ, καὶ ἀνέφερα προηγουμένως ὅτι δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὸ, συμφωνοῦμε μετὰ τὴν εἰσήγηση ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν κάποιο ἄλλο ποσοστὸ. Πέραν ὅμως τῆς εἰσηγήσεως αὐτῆς ἐάν θελήσουμε νὰ εἰσάξουμε τὸν θεσμὸ τῆς κλιμακωτῆς αὔξεσεως πιστεύω ὅτι ἀλλάζουμε τὴν συσχέτιση ὄχι μεταξὺ τοῦ ἀνωτάτου καὶ τοῦ κατωτάτου μισθοῦ, οὔτε καὶ κατ' ἀνάγκην βελτιώνουμε τὴν οἰκονομικὴ θέση τῶν χαμηλὰ ἀμειβομένων ὑπαλλήλων, ἀλλὰ ἀλλάζουμε τὴν συσχέτιση τῶν Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων σὲ ὅλη τὴ διάταξη. Αὐτὸ τὸ πρῶγμα συνιστᾷ ἀναδιοργάνωση τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς. Καὶ ἐάν ἐνδείκνυται ἀναδιοργάνωση τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς, νὰ γίνῃ. Ἄλλὰ δὲν πιστεύουμε ὅτι ἡ ἀναδιοργάνωση γίνεται μετὰ τὸν καθορισμὸ ποσοστῶν ἐξ ὑπαρχῆς.

Ἀνεφέρθη ὅτι ἐφ' ὅσον ὀρθῶς συμφωνήθη διὰ σκοποῦς ὑπολογισμοῦ τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος νὰ λαμβάνεται κάποια ἄλλη βάση διὰ τὰ κατώτατα στρώματα, γιὰ νὰ μὴν ἐφαρμοσθεῖ κατ' ἀντίστροφο τρόπο καὶ ὁ θεσμὸς αὐτὸς εἰς τὰ ἀνώτατα στρώματα. Δηλαδὴ γιὰ νὰ μὴν ὀμιλοῦμε ὅτι εἰς κάποιο ἐπίπεδο καὶ πέραν νὰ μὴ λαμβάνεται ὁ πραγματικὸς μισθὸς ὑπ' ὄψῃ γιὰ ὑπολογισμὸ τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος ἀλλὰ κάποιος ἄλλος. Εἶναι φυσικὸ ὅτι ἐάν ἐφαρμοζόταν αὐτὴ ἡ τακτικὴ ἀσφαλῶς οἱ ἀπολαβὲς αὐτῶν τῶν ὑπαλλήλων θὰ ἐμειώνονταν.

Ὅμως ἄς ἐξετάσουμε ποιὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος. Μήπως ὁ σκοπὸς τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος εἶναι νὰ κάμῃ νέες ἀνακατατάξεις στὴν μισθοδοσίαν; Ἐάν πρέπει νὰ γίνουν νέες ἀνακατατάξεις καὶ στὴ συσχέτιση τους ἐπαναλαμβάνω αὐτὸ εἶναι θέμα ἀναδιοργάνωσης τῆς ὑπηρεσίας. Τὸ τιμαριθμικὸ ἐπίδομα, ἐξ ὅσων γνωρίζω, ἐφαρμόζεται διὰ

να εξασφαλιζή σταθερά τὴν ἀγοραστικὴ δύναμη τῶν μισθῶν ἀπὸ ὅ,τι ἤδη εἶναι. Δὲν μπορεῖ νὰ χρησιμοποιεῖται ἓνα μέτρο τὸ ὅποιο εὐρίσκεται διὰ νὰ διατηρῆ σταθερὰ τοὺς μισθοὺς ὅποιοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι, μικροὶ ἢ μεγάλοι, γιὰ κάποιον ἄλλο σκοπὸν.

Ἐπομένως, ἐὰν ὑπάρχει ἡ ἐντύπωση ὅτι κάποια πρόσωπα εἰς κάποια ἐπίπεδα παίρνουν μισθοὺς οἱ ὅποιοι εἶναι ὑπέρμετροι, θὰ πρέπει αὐτὸ τὸ θέμα νὰ λυθῆ διὰ κάποιας ἀναδιοργανώσεως, διὰ κάποιας ἀλλαγῆς μισθῶν, ἐὰν μπορεῖ νὰ γίνῃ, ἀλλὰ ὅπωςδήποτε δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ διὰ τοῦ θεσμοῦ τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος.

Ἐπαναλαμβάνω συμπερασματικῶς ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ὅτι συμφωνοῦμε μὲ τὴν ἀρχὴ ὅτι ἐνδεχομένως μιὰ καλύτερη μελέτη, μιὰ πιὸ ἐνδελεχὴς μελέτη νὰ ἀπεδείκνυε ὅτι τὸ κατώτατον ὄριο τὸ ὅποιο σήμερον παρέχεται, προσφέρεται, διὰ τῆς συλλογικῆς αὐτῆς συμβάσεως πρὸς τὰ χαμηλὰ στρώματα τῶν Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν κάποιο πολὺ πιὸ ψηλόν. Καὶ πιστεύω γιὰ σκοποὺς κοινωνικῆς δικαιοσύνης αὐτὸ ἔπρεπε νὰ γίνῃ. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι πέραν αὐτοῦ τὸ νὰ ὑπεισέλθουμε στὲς λεπτομέρειες μιᾶς συλλογικῆς συμβάσεως ἢ ὅποια, σὲ τελευταία ἀνάλυση, δὲν ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση στοὺς ἐνδιαφερομένους ἀλλὰ συναμολογεῖται διὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους διὰ τῶν ἐκλελεγμένων ἀντιπροσώπων τῶν, εἶναι πέραν τῆς δικαιοδοσίας, ὄχι τῆς δικαιοδοσίας ἀλλὰ τοῦ τι μπορεῖ ὑπεύθυνα καὶ σωστὰ νὰ πράξῃ ἡ Βουλὴ.

Ἐχει ἀναφερθεῖ ὅτι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἐὰν τὸ χάσμα τὸ ὅποιον δημιουργεῖται στὲς διάφορες τάξεις τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων διευρύνεται, θὰ πρέπει διὰ κάποιου συστήματος, καὶ ἐν προκειμένῳ ὁ κ. Παπαδόπουλος εἰσηγεῖται τὸ κλιμακωτὸ, νὰ ἀλλάξῃ, νὰ σμικρύνεται αὐτὸ τὸ χάσμα.

Ἐὰν πράγματι τέτοιο πρόβλημα παρουσιάζεται θὰ πρέπει νὰ ἐξευρεθῇ ὁ τρόπος διὰ νὰ λυθῇ.

Ὅμως στὴν προκειμένη περίπτωσιν δὲν πρέπει νὰ περάσῃ ἀπαρατήρητο τὸ γεγονός ὅτι ἤδη μὲ τὸ σύστημα τὸ ὅποιον ἐφηρμόσθη, ἡ ἀναλογία, ἡ συσχέτιση μεταξὺ κατωτάτου καὶ ἀνωτάτου, ἀπὸ 7,02:1 μειοῦται εἰς 6,72:1. Ἐπομένως ὁ θεσμὸς τοῦ κατωτάτου ἤδη ἐπενεργεῖ κατὰ τὸν ἐπιθυμητὸν τρόπο εἰς τὸ νὰ σμικρύνῃ τὸ χάσμα καὶ ἐπομένως ἓνας θὰ ἔπρεπε δικαίως νὰ εἰσηγηθῇ ὅτι αὐτὸ τὸ χάσμα, ἐὰν εἶναι μεγάλο, θὰ μπορούσε νὰ σμικρυνθῇ.

Θὰ ἤθελα τώρα νὰ ἀναφερθῶ μὲ δυὸ λόγια καὶ στὸ θέμα τῆς πολυσυζητημένης ἀξιολογήσεως πού πιστεύω ὅτι ἔχει πολὺ παρεξηγηθεῖ, ἡ μεγαλύτερη δὲ παρεξήγησις θρίσκεται στὸ ὅτι θεωρεῖται ὡς ἓνα εὐεργέτημα τὸ ὅποιο δίδεται στοὺς Κυβερνητικοὺς Ὑπαλλήλους καὶ στὴ Συντεχνία τους. Ἀξιολόγησις ἐργασίας σημαίνει ἐκτίμησις κάθε θέσης σὲ συσχέτιση μὲ ὅλες τὰς ἄλλες καὶ μὲ βάση καθορισμένα, ἀντικειμενικὰ καθορισμένα κριτήρια. Τὸ νὰ γίνῃ ἀξιολόγησις πρέπει νὰ εἶναι κατ' ἀρχὴν ἀπαίτησις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὄχι τῆς Συντεχνίας. Τὸ ὅτι ἡ ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ. ἢ οἱ Συντεχνίες τῶν Ἐκπαιδευτικῶν ἐπανειλημμένα ἔθεσαν κατὰ τρόπο ἔντονον τὴν ἀνάγκη ἀξιολογήσεως, αὐτὸ ἀποτελεῖ δείγμα ἠὺξημένης εὐθύνης καὶ συνέπειας μὲ τὴν ὅποια οἱ συντεχνίες αὐτὲς ὅσον καὶ τὰ μέλη των ἀντιμετωπίζουν τὴν βελτίωσιν τῆς λειτουργίας τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πῶς ἡ ἀξιολόγησις, ἂν γίνῃ σωστὰ καὶ ἐφαρμοσθεῖ γρήγορα, θὰ βοηθήσῃ πολὺ ἀποτελεσματικὰ στὴν καλύτερη λειτουργία τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς καὶ νομίζω πῶς γι' αὐτὴ τὴ βελτίωσιν ὅλοι ἐνδιαφερόμεθα.

Παρ' ὅλον ὅτι μὲ τὴν ἀξιολόγησιν δυνατόν νὰ ὑπάρξουν ἴσως ἀναπροσαρμογὲς μισθοδοσίας μερικῶν θέσεων, ἐν ταῦτοις ἡ ἀξιολόγησις δὲν ἀποτελεῖ τρόπο γενικῆς αὐξήσεως ἢ δὲν πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἐὰν γίνῃται πρά-

γματι αξιολόγηση και εν πάση περιπτώσει το μέτρο της επιτυχίας δεν πρέπει να είναι πόση θα είναι ή αύξηση αλλά κατά πόσο βοηθά στην καλύτερη οργάνωση και λειτουργία της Κυβερνητικής μηχανής και εν συνεχεία στο κόστος αυτής της βελτίωσης της κυβερνητικής μηχανής.

"Έχει λεχθεί από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομικών ότι η υπολογίσιμη δαπάνη θα είναι 2%. Έχει ενωρίτερα αναφερθεί στην αίθουσα αυτή κάποιο ποσοστό 20%. Έχω την εντύπωση ότι τόσο το ένα όσο και το άλλο ποσοστό είναι ποσοστά τα οποία αναφέρθηκαν χωρίς κανένα υπολογισμό διότι εάν δεν συμπληρωθεί η αξιολόγηση και η συσχέτιση των θέσεων και εν συνεχεία η τοποθέτησή των μισθολογικά δεν πιστεύω ότι θα είναι κανείς σε θέση να εκτιμήσει πόσο θα είναι αυτό.

Μετά από την αξιολόγηση νομίζω πως πρέπει να αρχίσει κάποια συντονισμένη προσπάθεια αύξησης της παραγωγικότητας κάθε τμήματος σε τρόπο που η υπηρεσία να γίνει πιο αποδοτική αλλά κυρίως το κόστος υπηρεσίας να μειωθεί. Το μέτρο πρέπει να είναι πόσο κοστίζει μια υπηρεσία και όχι πόσα εισπράττει ο κάθε ένας υπάλληλος.

Κύριε Πρόεδρε. Αντιμετωπίζοντας το θέμα των αυξήσεων δεν μας διαφεύγει το γεγονός ότι οι Δημόσιοι Υπάλληλοι και Εκπαιδευτικοί είναι και οι καλύτεροι συνδρομητές στο Δημόσιο Ταμείο του Φόρου Εισοδήματος. Επειδή πολλές φορές έγινε αναφορά στο θέμα της φοροδιαφυγής θα ήταν παράλειψη αν δεν έλεγετο ότι οι Δημόσιοι Υπάλληλοι και Εκπαιδευτικοί όχι μόνον πληρώνουν στο άκραιο τον φόρο εισοδήματος αλλά τον πληρώνουν και προκαταβολικά. Το ίδιο συνέβη και στην αποκοπή από τους μισθούς από το 1974 μέχρι της καταργήσεώς της και εις το ταμείο αυτό έχει ήδη πληρωθεί ποσό πέραν των £3 εκατομμυρίων.

Τέλος επειδή αυτή είναι και η τελευταία φορά που συνέρχεται το Σώμα πριν τη νέα περίοδο, και επειδή πολλές φορές το Σώμα αυτό ανεφέρθη στην κάθαρση στις τάξεις των Δημοσίων Υπαλλήλων και των Εκπαιδευτικών, θεωρώ σκόπιμο αυτή τη φορά να τονίσουμε τον εθνικό ρόλο τον οποίο η Δημόσια Υπηρεσία και η Εκπαιδευτική στο σύνολο, όπως επίσης και η ΠΑΣΥΔΥ και οι άλλες οργανώσεις, κατά την περίοδο πριν από το προδικτικό πραξικόπημα όσο και κατά την περίοδο μετά το πραξικόπημα έπαιξαν. Δεν μπορεί παρά από το βήματος αυτού να εκφρασθή η εκτίμηση για την αξιοπρεπή και θαρραλέα στάση της ΠΑΣΥΔΥ, των Συντεχνιών όλων των Εκπαιδευτικών και όλων των μελών των που απέτελεσαν και αποτελούν εθνικό προπύργιο αντίστασως.

Επίσης πρέπει να αποδοθῆ από το βήματος αυτού έπαινος προς αυτή την Κυβερνητική Μηχανή που με όλες τις αδυναμίες και τα κενά της και παρά το γεγονός ότι κάποιοι πεμπτοφραγαγγίτες βρίσκονται στις τάξεις της, αντιμετώπισε τη βιβλική καταστροφή και την ανθρώπινη τραγωδία.

"Έχοντας υπ' όψη όλα τα ανωτέρω η Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος θα ψηφίση το προτεινόμενο νομοσχέδιο.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Ζιαρτίδης έχει τον λόγον.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

"Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Η Κοινοβουλευτική Ομάδα της Αριστεράς θα ψηφίση υπέρ του προτεινομένου Νόμου. Υπάρχουν όμως μερικά σημεία που θα θέλαμε με την ευκαιρία που συζητείται το Νομοσχέδιο να τα σχολιάσουμε.

Ἡ εισηγητικὴ ἔκθεσι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἢ ὁποία συνόδευσε τὸ Νομοσχέδιο ἀναφέρει ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Συμφωνίας, καὶ ἐννοεῖ τὴ συλλογικὴ Συμφωνία μεταξὺ τῶν δημοσιοὑπαλληλικῶν ὀργανώσεων καὶ τῆς Κυβέρνησης, σημαίνει ἐπιπρόσθετη ἐτήσια δαπάνη τῆς τάξης τῶν £5.100.000. Πρόκειται ἀσυζήτητα γιὰ ἓνα σημαντικό ποσὸ πού γίνεται σημαντικώτερο ὅταν λάβει κανεῖς ὑπ' ὄψη ὅτι θὰ εἶναι ἐπαναλαμβανόμενο, θὰ ἐπαναλαμβάνεται δηλαδὴ ἡ δαπάνη αὐτὴ κάθε χρόνο. Εἶναι γι' αὐτὸ πού ἡ ἀνακοίνωσι τῆς Συμφωνίας περὶ τὰ τέλη τοῦ περασμένου Μᾶη προκάλεσε καὶ σχόλια διάφορα καὶ ἀντιδράσεις.

Κύριε Πρόεδρε. Ἐμεῖς δὲν συμφωνοῦμε οὔτε μὲ ἐκείνους πού ἐπικρίνουν τὴ Συμφωνία πού ἐγίνε μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ΠΑΣΥΔΥ ἐγέλασε ἢ ἐξεβίασε τὴν Κυβέρνησι οὔτε μὲ ἐκείνους πού τὴν ἐπικρίνουν μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ Κυβέρνησι ὑπῆρξε πέραν τοῦ κανονικοῦ γενναιοδωρῆ. Νομίζω ὅτι ἔχουμε μπροστά μας μιὰ λογικὴ συλλογικὴ Σύμβασι, ἓνα λογικὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς προσπάθειας πού καταβλήθηκε καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς νὰ λυθῇ ἡ διαφορὰ ὁμαλὰ καὶ δίκαια. Κρίνουμε τὸ ἀποτέλεσμα πού ἔχουμε μπροστά μας ἔχοντας ὑπ' ὄψη ὅτι τὰ αἰτήματα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐκκρεμῶν ἀπὸ τὸ 1973. Κρίνουμε τὸ ἀποτέλεσμα ἔχοντας ὑπ' ὄψη τὸ γεγονός ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς εἰσβολῆς ὅχι μόνον ἐκκρεμῆ ἔμειναν τὰ αἰτήματα ἀλλὰ καὶ μειώσεις ἐπεβλήθησαν στοὺς μισθοὺς. Ἐδῶ θὰ ἤθελα νὰ κάμω μιὰν παρένθεσι. Αὐτὰς οἱ μειώσεις πού ἐπεβλήθησαν στοὺς μισθοὺς στοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἐκόστισαν ὀκτῶ ἑκατομμύρια λίρες σχεδόν, ὅταν ἄλλες εὐπορὰς κοινωνικὰς τάξεις δὲν ἔχουν συνεισφέρει οὔτε τὸ μισό.

Κρίνουμε τὸ ἀποτέλεσμα ἔχοντας ὑπ' ὄψη ὅτι καὶ αὐτὴ ἀκόμα ἡ τιμαριθμικὴ ἀναπροσαρμογὴ ἀνεστάλη γιὰ τρία χρόνια καὶ ἐκόστισε ἄλλα ἑκατομμύρια ἢ ἀναστολὴ αὐτὴ στοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Ἄς δοῦμε ὅμως καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῆς Συμφωνίας. Πολλοὶ ἔχουν ἀρπακτεῖ ἀπὸ τὸ ποσοστὸ τοῦ 19% γιὰ νὰ ἐπικρίνουν τὴ Συμφωνία σὰν πολὺ γενναιοδωρῆ. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ὑπάρχει βέβαια στὴ Συμφωνία ἀλλὰ καὶ τὸ Σῶμα καὶ ἡ κοινὴ γνώμη πρέπει νὰ ξέρουν ὅτι ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ, αὐτοῦ τοῦ ποσοστοῦ, ἀρχίζει μόνον τὸ 1979. Θὰ σὰς ἐξηγήσω τί ἀκριβῶς σημαίνουν οἱ ἀριθμοὶ τῆς Συμφωνίας. Ἡ αὔξησι ἀρχίζει νὰ παρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀπρίλι τοῦ 1977 μὲ ποσοστὸ 9% καὶ ὄχι 19%. Γιὰ τοὺς 9 μῆνες τοῦ 1977 ἡ αὔξησι θὰ εἶναι 9%. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι γιὰ ὁλόκληρο τὸ 1977 ἡ αὔξησι δὲν εἶναι οὔτε 19% οὔτε 9%. Γιὰ ὁλόκληρο τὸ 1977 ἡ αὔξησι θὰ εἶναι 6,75%, τὸ ὁποῖον 6,75% μὲ πῆν τιμαριθμικὴ τοῦ ἐπίπτωσι γίνεται 10,75%. Αὐτὸ διὰ τὸ 1977. Τώρα τὸ 1978 καὶ πάλιν ἡ αὔξησι δὲν εἶναι 19% ἀλλὰ 15,6% διότι οἱ πρῶτοι δύο μῆνες τοῦ 1978 θὰ πληρωθοῦν μὲ αὔξησι 9%, οἱ 4 ἐπόμενοι μὲ αὔξησι 14% καὶ οἱ τελευταῖοι ἔξ μῆνες μὲ αὔξησι 19%. Μὲ τὴν ἐπίπτωσι τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος ἢ αὔξησι θὰ φθάσῃ τὸ 25,2%. Εἶναι μόνον τὸ 1979 πού οἱ βασικοὶ μισθοὶ τῶν μισθοδοτικῶν κλιμάκων ἀναθεωροῦνται κατὰ 19%.

Δὲν θεωροῦμε παράλογη αὐτὴ τὴ διευθέτησι, κύριοι συνάδελφοι. Ἀνάφερα προηγουμένως τοὺς παράγοντες πού ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας ὅταν κρίνουμε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Συμβάσεως αὐτῆς. Τώρα θὰ προσθέσω ἀκόμα κάτι. Πρέπει νὰ θυμοῦμαστε ὅτι οἱ κλίμακες τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, οἱ βασικοὶ μισθοὶ δηλαδὴ, δὲν ἀλλάζουν οὔτε εὐκόλα οὔτε συχνά. Δὲν μποροῦν νὰ ἀλλάζουν τόσο εὐκόλα καὶ τόσο συχνά ὅσον στὸν ἰδιωτικὸ τομέα. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν γίνεται ἀλλαγὴ, αὐτὴ εἶναι περισσότερο ριζικὴ, διότι ἐκεῖνοι πού τὴν διαπραγματεύονται εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ λάβουν ὑπ' ὄψη τοὺς τὴν συσσώρευσι τῶν ἀλλαγῶν πού θὰ ἔχουν ἐπέλθει ἐν τῷ μεταξὺ στὸν ἰδιωτικὸ τομέα.

Αὐτὴ εἶναι ἡ θέση μας πάνω στὴν οὐσία τῆς Συμφωνίας. Πρέπει ὅμως νὰ πῶ ὅτι προσυπογράφουμε χωρὶς καμμιά ἐπιφύλαξη τὴν παρατήρησι τῆς

Ἐπιτροπῆς πού λέει ὅτι ἡ συλλογικὴ Σύμβαση θὰ ἦταν δικαιότερη ἐὰν τὸ κατώτατο ὄριο τῶν παρεχομένων αὐξήσεων πού ὀρίστηκε στὲς £125 ἦταν κάπως μεγαλύτερο. Ἐὰν ἦταν μεγαλύτερο θὰ βοηθοῦντο περισσότερο τὰ χαμηλότερα ἀμειβόμενα στρώματα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν συζητήσεων γύρω ἀπὸ τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο, κ. Πρόεδρε, ἐρρίφθη ἀπὸ μερικοὺς πού εἶχαν κριτικὲς ἀπόψεις πάλιν στὴν οὐσία τῆς συλλογικῆς Σύμβασης ἡ ἰδέα νὰ προχωρήσῃ ἡ Βουλὴ στὴν συζήτηση αὐτῆς τῆς οὐσίας καί, ἐὰν χρειασθεῖ, στὴν τροποποίηση τοῦ Νομοσχεδίου, δηλαδὴ στὴν τροποποίηση τῆς συλλογικῆς Σύμβασης.

Εὐτυχῶς, καὶ θέλω νὰ ὑπογραμμίσω, εὐτυχῶς, ἡ ἰδέα αὐτή, ἡ σκέψη αὐτή, ἦταν παροδική. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα ἀποφάσισε ὅτι μιὰ τέτοια παρέμβαση τῆς Βουλῆς ἢ τῆς Ἐπιτροπῆς σὰν θέμα ἀρχῆς δὲν θὰ ἦταν σκόπιμη. Ἐγὼ πιστεύω ὅτι μιὰ τέτοια παρέμβαση τῆς Βουλῆς θὰ ἦταν σοβαρώτατο ὀλίσιγμα ὅπως θὰ εἶναι ὀλίσιγμα ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀκούσει τὴν ἐκκλήση, τὴν εἰσήγηση ἢ ὅποια ἐγίνεν πρό ὀλίγου γιὰ νὰ σταλῇ πίσω τὸ Νομοσχέδιο γιὰ ἐπανεξέταση. Ἐνα τέτοιο ὀλίσιγμα θὰ κατάστρεφε τὸ θεσμὸ τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων πού πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι καὶ στὸ δημόσιο καὶ στὸν ἰδιωτικὸ τομέα λειτουργεῖ κατὰ τρόπο πολὺ ἱκανοποιητικῶς. Ἡ Βουλὴ ἔχει ἀσυζήτητα τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ μιὰ συλλογικὴ Σύμβαση στὴν ὁποία καταλήγει ἡ Κυβέρνηση. Θὰ ἔλεγα ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ ἀκόμα καὶ συλλογικὲς Συμβάσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα ἐὰν κρίνει ὅτι οἱ Συμβάσεις αὐτὲς εἶναι ἐπιζήμιες στὴν οικονομία τοῦ τόπου. Ἀλλὰ οὔτε ἄμεσα οὔτε ἔμμεσα, καὶ θέλω νὰ τονίσω αὐτὸ τὸ ἔμμεσα, ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ ἐπιδιώκῃ νὰ γίνεταί ἡ ἴδια ἕνας ἐκ τῶν διαπραγματευτῶν. Κάθε παρέμβασή της γιὰ ἀλλοίωση ἀποτελεσμάτων τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων θὰ ὀδηγήσῃ στὴν ἀνατίναξη τοῦ θεσμοῦ τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων καὶ ἡ εἰσήγηση νὰ στείλῃ πίσω τὸ Νομοσχέδιο γιὰ ἐπανεξέταση βάσει τῶν ἀπόψεων τῆς Βουλῆς σὲ τί ἄλλο μετατρέπει τὴ Βουλὴ παρὰ σὲ ἓνα ἀπὸ τοὺς διαπραγματευτὲς καὶ μάλιστα ὑπερδιαπραγματευτὴ ὁ ὁποῖος ἔχει τὴ δύναμη νὰ ἀκυρώσῃ συλλογικὲς Συμβάσεις οἱ ὁποῖες ἐλεύθερα ἔχουν συζητηθεῖ καὶ συνολοκληρωθεῖ ! Τὸ θέμα τῆς ἐγκαιρῆς ἐνημέρωσης τῆς Βουλῆς συζητήθηκε καὶ στὴν Ἐπιτροπὴ. Θίγεται καὶ στὴν ἐκθεση, ἐθίγηκε καὶ ἀπὸ τοὺς προηγούμενους ὁμιλητῆς.

Συμφωνοῦμε μὲ ὅσα ἀναφέρονται στὴν ἐκθεση. Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν τοῦλάχιστον πρέπει νὰ ξέρῃ τὰ γενικὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα προτίθεται νὰ κινηθῇ ἡ Κυβέρνηση ὅταν ἀρχίζει κάποιες συλλογικὲς διαπραγματεύσεις. Ἀλλὰ νὰ ξέρῃ μόνον τὰ γενικὰ πλαίσια. Πρέπει νὰ ξέρῃ αὐτὰ τὰ γενικὰ πλαίσια ὄχι γιὰ νὰ ἔχῃ τὴν ἐξουσία νὰ τὰ περιορίσει, ὄχι γιὰ νὰ τὰ ἀλλοιώσῃ οὔτε γιὰ νὰ γίνῃ ὁ ἐκ τῶν ἔξω καθοδηγητῆς τῶν διαπραγματευτῶν τῆς Κυβερνητικῆς πλευρᾶς. Θὰ ἦταν πολὺ ἐπικίνδυνον νὰ ἐπιδιώξῃ ἡ Βουλὴ μετὰ τὴν ὁποιαδήποτε ἐνημέρωσή της νὰ δέσῃ τὰ χέρια τῶν Κυβερνητικῶν διαπραγματευτῶν ἢ μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο νὰ γίνῃ ὁ ἀόρατος καθοδηγητῆς τῶν διαπραγματευτῶν.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς προηγούμενους ὁμιλητῆς ἀνεφέρθη στὴν ἐξουσία πού ἔχουν οἱ γενικὲς συνελύσεις τῶν ἐργατῶν ἢ τὰ Συμβούλια τῶν ἐταιρειῶν νὰ καθορίζουν τὰ γενικὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα κινοῦνται ἐκεῖνοι πού τοὺς ἐκπροσωποῦν στὲς διαπραγματεύσεις. Συμβαίνει νὰ εἶμαι ἓνας ἀπὸ ἐκείνους πού ἔχουν πολλή καὶ πικρὴ πείρα ἀπὸ τὲς διαπραγματεύσεις καὶ ἡ πικρότερη πείρα μου εἶναι ὅταν ἡ γενικὴ συνέλευσις τῶν ἐργατῶν πού ἐκπροσωπῶ στὲς διαπραγματεύσεις μου δέσει μὲ κάποιες ἀποφάσεις τῆς τῆς χέρια σὰν διαπραγματευτῆ. Εἶναι τότε πού δὲν γίνονται διαπραγματεύσεις. Εἶναι τότε πού τὸ ἀδιέξοδον εἶναι ἐκ τῶν προτέρων ἀποφασισμένο. Εἶναι τότε πού ἡ διαφορά ὀδηγεῖται μοιραία στὴν ὀξυνση καὶ στὴν ἀπεργία.

Στήν έκθεσή της ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀναφέρεται στὸ γεγονός ὅτι διάφορες ὁμάδες ὑπαλλήλων μελῶν τῆς ΠΑΣΥΔΥ πού διεφώνησαν μὲ τὴ Συμφωνία στὴν ὁποία κατέληξεν ἡ ἡγεσία τῆς ὀργάνωσής τους ἐζήτησαν νὰ ἀκουσθοῦν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ νὰ ἐκθέσουν τὰς ἀπόψεις τους. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπέφυγε νὰ συναντήσῃ τὰς ὁμάδες αὐτὰς τῶν ὑπαλλήλων ἢ ἐκπρὸςώπων των καὶ πιστεύουμε ὅτι ἐνήργησε πολὺ σωστά. Ἐδῶ δὲν ἐπρόκειτο γιὰ αἴτηση ἀτόμων ἢ ὁμάδων πολιτῶν νὰ συναντήσων τὴ Βουλὴ γιὰ νὰ ἐκφράσουν τὴν ἄποψή τους πάνω σὲ ὁποιοδήποτε θέμα πού βρισκόταν στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τοῦ Σώματος. Στὴν προκειμένη περίπτωση μιὰ ὁμάδα δημοσίων ὑπαλλήλων ζητοῦσαν νὰ συζητήσουν μὲ τὴν Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς τὸ περιεχόμενο μιᾶς συλλογικῆς Σύμβασης τὴν ὁποία κανονικώτατα διαπραγματεύτηκαν καὶ κανονικώτατα ὑπόγραψαν μὲ τὸν ἐργοδότη τους, δηλαδὴ μὲ τὸ Κράτος, οἱ νόμιμα ἐκλεγμένοι καὶ ἐξουσιοδοτημένοι ἡγέτες καὶ ἐκπρόσωποι τους.

Δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ τέτοιο πρᾶγμα καὶ ἡ συμβουλὴ πού δίνει ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς εἶναι πολὺ ὀρθή. Ὑπάρχει καταστατικὸ τῆς ΠΑΣΥΔΥ, ὑπάρχει διαδικασία πού ἀκολουθεῖται ὅταν ὀρισμένα μέλη ἔχουν λογικὰ παράπονα καὶ αὐτὴ τὴ διαδικασία πρέπει νὰ τὴν ἀκολουθήσουν.

Θέλω τώρα νὰ πῶ δυὸ λόγια πάνω στὸ σημεῖο τῆς λεγόμενης ἴσης ἢ τῆς μὴ ἴσης ποσοστιαίας αὐξήσεως. Ἡ ἄποψη ὅτι ἡ ποσοστιαία αὐξηση ἔπρεπε νὰ ἦταν ὑψηλὴ γιὰ τὰ χαμηλὰ εἰσοδήματα καὶ χαμηλὴ γιὰ τὰ ὑψηλά, θὰ ἦταν ὀρθὴ ἐὰν ὅλοι ἐμεῖς ἐδῶ εἴμαστε σίγουροι ὅτι ἡ δομὴ τῶν κλιμάκων τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, ἡ σχέση τῶν μισθῶν τῶν διαφόρων τάξεων καὶ κατηγοριῶν, εἶναι λανθασμένη σὲ τρόπο πού νὰ ἀδικοῦνται οἱ πρῶτοι τῶν χαμηλῶν εἰσοδημάτων καὶ νὰ εὐνοοῦνται οἱ δεῦτεροι. Ἄν εἴμαστε σίγουροι ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἀδικία τότε ἡ εἰσήγηση γιὰ μεγαλύτερη αὐξηση στοὺς κάτω καὶ χαμηλότερη εἰς τοὺς ἄνω εἶναι σωστὴ. Δὲν εἴμαστε ὅμως σίγουροι ὅτι ὑπάρχει μιὰ τέτοια ἀνωμαλία στὰς κλίμακες τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Αὐτὸ τὸ πρόβλημα τώρα διερευνᾶται καὶ διερευνᾶται κατὰ τρόπο ἐπιστημονικὸ καὶ οὐτὴ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία οὔτε ἐμεῖς ἔχουμε δικαίωμα νὰ προτρέξουμε τοῦ συμπεράσματος μιᾶς ἐρεύνης πού γίνεται πάνω στὴ βάση ἐπιστημονικῶν μελετῶν. Ἄν χωρὶς νὰ εἴμαστε σίγουροι γιὰ τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς τέτοιας ἀνωμαλίας ἐφαρμόσουμε τὴν μέθοδο τῆς κατιούσας κλίμακας εἰς τὴν αὐξηση, τότε θὰ γίνῃ ὅ,τι εἶπεν ὁ συνάδελφος κ. Μιχαηλίδης. Θὰ ἀνατρέψουμε τὴ σχέση πού ὑπάρχει μεταξὺ τῶν διαφόρων τάξεων καὶ κατηγοριῶν καὶ μιὰ τέτοια ἐνέργεια δὲν θὰ εἶναι φρόνιμη. Σημειώστε, κύριοι, ὅτι παρ' ὅλο ὅτι οἱ διαπραγματευτὲς δὲν ἦσαν σίγουροι γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τέτοιας ἀνωμαλίας, παρ' ὅλο αὐτό, δὲν ἐφάρμοσαν πτὴν ἀπόλυτα ἴση σὲ ποσοστὸ αὐξηση γιὰ τὰς τάξεις καὶ κατηγορίες ὑπαλλήλων πού βρίσκονται στὰ πρῶτα χαμηλὰ σκαλιά. Ἡ αὐξηση σὲ ποσοστὸ εἶναι μεγαλύτερη, φτάνει τὸ 31%, γιὰ μερικὰς κατηγορίες ὑπαλλήλων. Ὑπάρχουν ὑπάλληλοι πού θὰ πάρουν ὄχι 19% ἀλλὰ 31%, ἄλλοι 27%, ἄλλοι 25% αὐξηση. Καὶ ὑπάρχουν καὶ οἱ ἡμερομίσθιοι οἱ ὁποῖοι, ἐὰν οἱ ἀριθμοὶ πού ἔχω στὴν διάθεσή μου εἶναι σωστοί, θὰ πάρουν αὐξηση πού πλησιάζει τὸ 50%.

Τὸ τελευταῖο σημεῖο πού θέλω νὰ θίξω εἶναι ἡ τηλεγραφικὴ διαμαρτυρία τῆς ΠΑΣΥΔΥ γιὰ τὴν ὁποία γίνεται λόγος στὴ έκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ΠΑΣΥΔΥ πολὺ καλὰ ἔκαναν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴ Βουλὴ καὶ νὰ ζητήσουν καὶ νὰ συζητήσουν καὶ νὰ ἀσκήσουν πίεση γιὰ νὰ μὴ ἀναβληθῇ ἡ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου. Ἄσκησαν αὐτὴ τὴν πίεση τους τὴν Πέμπτη, στὰς 14 τοῦ Ἰουλίου, καὶ ἡ πρῆσις τους πού ἦταν δικαίωμά τους δημοκρατικὸ, ἔφερε τὸ ἀποτέλεσμα πού ἤθελαν. Ἡ Βουλὴ τὴν Πέμπτη, στὶς 14 τοῦ Ἰουλίου, ἀποφάσισε νὰ μὴ ἀναβάλλῃ τὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου καὶ, ἐπαναλαμβάνω, ἀποφάσισε νὰ μὴ ἀναβάλλῃ τὴ συζήτηση τοῦ Νομοσχεδίου. Ἀποφάσισε νὰ συζητήσῃ τὸ Νομοσχέδιο σὲ ἑκτακτὴ συνεδρίαση τῆς καὶ αὐτὸ γίνεται σήμερα.

Κατὰ συνέπεια ἡ τηλεγραφικὴ διαμαρτυρία τῆς 15ης Ἰουλίου γιὰ τὴν δῆθεν ἀναβολὴ ἦταν ἄστοχη διότι ἀναβολὴ δὲν ὑπῆρξε. Ὁ χρόνος μεταξὺ τῆς ἡμερομηνίας πού κατετέθη τὸ Νομοσχέδιο, 7 Ἰουλίου, καὶ τῆς σημερινῆς ἡμερομηνίας πού συζητεῖται τὸ Νομοσχέδιο, εἶναι 20 ἡμέρες καὶ εἶναι ὁ συνήθης χρόνος πού χρειάζεται γιὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ διαδικασία μελέτης τοῦ Νομοσχεδίου ἀπὸ τὰ Μέλη καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ. Δὲν ὑπῆρξε λοιπὸν ἀναβολὴ ἔγινε σκέψη γιὰ ἀναβολὴ. Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια ἀλλὰ μετὰ τὰ διαβήματα τῆς Γραμματείας τῆς ΠΑΣΥΔΥ τὴν ἀποφύγαμε τὴν ἀναβολὴ ὀρίζοντας τὴ σημερινὴ ἔκτακτη συνεδρία. Τὸ τηλεγράφημα λοιπὸν κατὰ τὴν γνώμη μου καὶ ἡ διαμαρτυρία ἦταν περιττά. Ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ εὐχαριστήσουμε τὴ Βουλὴ γιὰ τὸ ὅτι ἐδέχθη, ἄς πῶ, τὴν πίεση τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς ΠΑΣΥΔΥ καὶ ἄλλαξε στὸς 14 τοῦ Ἰουλίου τὰς σκέψεις πού ἔκαμνε γιὰ ἀναβολὴ.

Ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε. Αὐτὲς εἶναι οἱ ἀπόψεις μας ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου. Ὅπως εἶπα στὴν ἀρχὴ θὰ ψηφίσουμε τὸ Νομοσχέδιο σὲ Νόμο.
Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Γιὰ λόγους νομοτεχνικούς εἶναι σήμερα ὑποχρεωμένη ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ τὴ σύμβαση μεταξὺ τῆς ὀργάνωσης τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων καὶ τῆς Κυβέρνησης.

Γίνεται δηλαδὴ ἡ Βουλὴ τὸ τρίτο μέρος μιᾶς σύμβασης γιὰ τὸν καταρτισμὸ τῆς ὁποίας δὲν εἶχε καμμιά συμμετοχὴ.

Ἡ διαπραγματεύσιμος μεταξὺ ἐργοδότη καὶ ἐργοδοτουμένου εἶναι μιὰ πολυσύνθετη διαδικασία πού διέπεται ἀπὸ ὀρισμένους κανόνες καὶ διεθνεῖς συμφωνίες. Σ' αὐτὴ τὴ διαδικασία θὰ ἦταν πραγματικὰ ἐπικίνδυνη ἡ ἀνάμιξη τῆς Βουλῆς.

Ἐκεῖνο πού θὰ ἐνδιέφερε τὴ Βουλὴ ἦταν μιὰ γενικὴ ἐνημέρωση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση πάνω στὸ ὕψος τοῦλάχιστο τῆς δαπάνης γιὰ νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ παρακολουθῇ τὶς οικονομικὲς ἐξελίξεις πού συνδέονται ἀπόλυτα μὲ τὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ.

Ὅταν φυσικὰ μιλοῦμε γιὰ τὸ ὕψος τῆς δαπάνης δὲν περιοριζόμαστε γιὰ κανένα λόγο μόνο στὶς δαπάνες γιὰ τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων ἀλλὰ τὸ συνδέουμε ἀπόλυτα μ' ὅλες τὶς ἀποφάσεις πού ρυθμίζουν καὶ τελικὰ διαμορφώνουν τὴν οικονομικὴ πολιτικὴ καὶ τὶς οικονομικὲς ἐξελίξεις.

Σ' ἓνα τέτοιο διαχωρισμὸ στὸν ἐλεγχο μόνο τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων πού καλύπτει ἓνα πολὺ μικρὸ ποσοστὸ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος βλέπαμε μιὰ γενικώτερη προσπάθεια συμπίεσης τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐργαζομένων ὄχι μόνο μέσα στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία ἀλλὰ καὶ ἔξω ἀπ' αὐτή. Καὶ δὲν συμφωνοῦμε μὲ τὴν ἐκκλήση τῆς Ἐκθεσης πρὸς τοὺς ἐργαζομένους γιὰ ἀποφυγὴ διεκδίκησης βελτίωσης τῶν ἀπολαβῶν τους, ἀκολουθώντας τὸ κακὸ παράδειγμα τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων. Κι' αὐτὰ τὴ στιγμὴ πού οἱ μεγάλοι κερδοσκόποι καὶ ἐπιχειρηματίες μένουν σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀνεξέλεγκτοι καὶ ἔχουν ἐξασφαλίσει σημαντικὰ οικονομικὰ πρόνοια.

Ὅσον ἀφορᾷ τὶς αὐξήσεις τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων μπαίνει τὸ βασικὸ ἐρώτημα ἂν ἔπρεπε ἢ ὄχι νὰ δοθοῦν.

Ἐμεῖς ἀπαντοῦμε ἀνεπιφύλακτα ναι. Ὅρθα δόθηκαν οἱ αὐξήσεις στοὺς Δημόσιους Ὑπαλλήλους. Αὐξήσεις γιὰ τελευταία φορά πήραν οἱ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι στὸ 1972. Μὲ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ δέχτηκαν μείωση τοῦ μισθοῦ τους κατὰ 20% ποὺ διάρκεσε μάλιστα 2,5 περίπου χρόνια, μὲ ταυτόχρονο διακοπὴ τῆς τιμαριθμικῆς ἀναπροσαρμογῆς. Ταυτόχρονα εἶχαμε μιὰ σημαντικὴ ἀνοδο τῶν τιμῶν ποὺ μὲ τοὺς μετριοπαθέστερους ὑπολογισμοὺς ἐκτιμᾶται γύρω στὰ 30% — χωρὶς νὰ εἶναι πειστικὸς καὶ ὁ ἀριθμὸς — καὶ εἶναι ἡ μόνη τάξη μαζί φυσικὰ καὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἐργοδοτούμενους ποὺ πληρώνουν μὲ συνέπεια τὸ φόρο εἰσοδήματος.

Εἶναι δυνατό νὰ ἐντυπωσιάζῃ τὸ συνολικὸ ποσὸ τῶν 5 ἐκ. λιρῶν. Αὐτὸ κατανέμεται μεταξὺ διαφόρων ὁμάδων τῶν ἐργοδοτούμενων ἀπὸ τὸ δημόσιο τομέα ὡς ἑξῆς: £2,700.000 πηγαινουν στοὺς Δημόσιους Ὑπαλλήλους ποὺ ἀνήκουν στὴν ΠΑΣΥΔΥ. Ἄλλο £1.800.000 ἀφορᾷ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς καὶ £171.000 τὸ ἑκτακτὸ καὶ μὲ σύμβαση προσωπικὸ.

Γιὰ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς καὶ τὸ ἑκτακτὸ προσωπικὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ κανένας λόγος γιατί οἱ μὲν ἐκπαιδευτικοὶ περιορίζονται καὶ κινουῦνται μέσα σὲ περιορισμένο ἀριθμὸ κλιμάκων οἱ δὲ ἑκτακτοὶ ἢ μὲ σύμβαση ἀποτελοῦν κατηγορία ποὺ στόχος καὶ ἐπιδίωξη ὅλων εἶναι πῶς θὰ ἐκλείψῃ τὸ ταχύτερο.

Τὸ θέμα τῆς ἀστυνομίας ἀφορᾷ, ὅπως ἀναφέρουν ὀρισμένες ἀπόψεις, ὄχι μόνον τοὺς ἀνώτερους ἀξιωματικοὺς ἀλλὰ εὐρύτερα στρώματα ἀστυνομικῶν καὶ συμφωνοῦμε ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐξεταστῇ.

Δημιουργεῖ ὅμως τὸ ποσὸ τῶν £2.700.000 γιὰ τοὺς Δημόσιους Ὑπαλλήλους σοβαρὸ πρόβλημα; Νομίζουμε ὄχι. Ἄλλωστε φέτος μικρὸ μέρος τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ θὰ προστεθῇ στὸν προϋπολογισμό. Τὸ πλήρες ποσὸ τῶν £2.700.000 ἢ τῶν £5.100.000 θὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν προϋπολογισμό μόνον μετὰ ἀπὸ τὸ 1979.

Δηλαδή τὸ παρεχόμενο χρονικὸ διάστημα τῶν 20 περίπου μηνῶν εἶναι ἀρκετὸ γιὰ τὴ χωρὶς δυσκολίες ἀπορρόφηση τοῦ ποσοῦ τῶν αὐξήσεων.

Ἀναφέρθηκε ὁ κίνδυνος ἐπιβολῆς νέας φορολογίας γιὰ νὰ καλυφθῇ τὸ ποσὸ τῶν 5 ἐκ. Σὲ περίπτωσι ποὺ αὐτὸ θὰ ἀποβῇ ἀναγκαῖο ἢ Κυβέρνηση ὀφείλει νὰ στραφῇ στὴν ἄμεση φορολογία τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων καὶ τῶν ὑπερκερδῶν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ γιὰ κανένα λόγο στὴν ἐμμεση ποὺ ἐπιβαρύνει τὰς πλατειὲς μάζες τοῦ λαοῦ.

Πάντως ἐμεῖς δὲν βλέπουμε κίνδυνο γιὰ τὴν οἰκονομία μας ἀπ' αὐτὲς τὶς αὐξήσεις ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν σὲ κατώτερα ἐπίπεδα ἀπ' ὅ,τι αὐξήθηκε τὸ κόστος ζωῆς.

Ἄλλες ἀποφάσεις καὶ ἐνέργειες θέτουν σὲ κίνδυνο τὴν οἰκονομία καὶ γι' αὐτὲς μιλήσαμε ἀναλυτικὰ στὸν προϋπολογισμό καὶ σ' ἄλλα οἰκονομικὰ νομοσχέδια. Στὸ ἐρώτημα ἂν ὑπάρχει ἢ ὄχι γενικώτερος κίνδυνος γιὰ τὴν οἰκονομία μας ἀπαντοῦμε ναι, καὶ τὸν διαγνώσαμε ἀπὸ πολὺ νωρίς. Δὲν δεχόμεστε ὅμως ταύτιση τῆς οἰκονομικῆς κρίσης ποὺ παραμονεύει μὲ τὶς αὐξήσεις στοὺς μισθοὺς τῶν ἐργαζομένων.

Μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀποδυνάμωσης τῶν ἐργαζομένων καταβάλλεται μιὰ προσπάθεια διχασμοῦ μέσα κι' ἔξω ἀπὸ τὴν Δημόσια Ὑπηρεσία ἢ μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης ὑπηρεσίας.

Οἱ ἐργαζόμενοι δὲν ἔχουν πολλὰ νὰ μοιράσουν μεταξὺ τους. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἐπιχειρήματα γιὰ δικαιότερη κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μὲ σχετικὴ ἀναδιανομὴ τοῦ ποσοῦ τῶν αὐξήσεων ἀποτελεῖ συμβολή, ὅμως πολὺ μικρὴ γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐργαζομένων. Τὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα διανέμεται μεταξὺ ἐργαζομένων κι' ἐργοδοτῶν σὲ ἀναλογίες 30% καὶ 70% περίπου καὶ ὅπως καὶ νὰ διανεμηθῇ τὸ 30% ἐξακολουθεῖ νὰ

παραμένη 30% και θα πρέπει να γίνει ψηλότερο, ανάλογο με τη συνεισφορά στο έθνικό εισόδημα της κάθε πλευράς και με τη σχετική πληθυσμιακή αναλογία της.

Υπάρχει ακόμη μια άλλη τάση να θεωρούνται οι Δημόσιοι Υπάλληλοι σαν ψηλά αμειβόμενοι που δεν χρειάζονται αύξησης.

Μόνο αν αποφασίσουμε να μειώσουμε το επίπεδο της κρατικής μηχανής και την αποδοτικότητά της θα προχωρούσαμε στην πολιτική του περιορισμού του μισθολογίου των Δημοσίων Υπαλλήλων.

Αν θέλουμε στελέχη ικανά και σε θέση να αποδώσουν θα πρέπει να πληρωθούν ικανοποιητικά.

Ζοῦμε στην εποχή του σχεδιασμού, του προγραμματισμού και της τεχνολογίας. Κι' η Κυβέρνηση χρειάζεται κατάλληλο προσωπικό. Για να γίνουν μικρά ή μεγάλα έργα που επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τη ζωή των πολιτών χρειάζονται τεχνικοί, οικονομολόγοι κι' άλλοι ειδικοί επιστήμονες. Αν επιδείξουμε μια στενόκαρδη αντιμετώπιση του προβλήματος τότε θα χαθούν πολύτιμα στελέχη ή δε ζημιά θάνατι άπειρα πολλαπλάσια και θα το πληρώσει τελικά ο λαός που θα πληγή το επίπεδο της ζωής και η ποιότητα της ζωής του.

Έξ άλλου η Κυβέρνηση έχει σήμερα τεράστιες δυσκολίες λόγω χαμηλότερων αμοιβών να συγκρατήσει το ανάλογο προσωπικό. Ορισμένοι άλλοι κλάδοι έχουν καλύτερες αμοιβές χωρίς να ισχυριζόμαστε ότι είναι απόλυτα ικανοποιητικές. Αυτό προκαλεί την αντίδραση της έργοδοτικής πλευράς γιατί προσπαθεί να αποφύγει την κάλυψη του χάσματος με ψηλότερες αμοιβές.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναζητηθούν πολλοί από τους λόγους έντονης πολεμικής ενάντια στις πρόσφατες αύξησης των Δημοσίων Υπαλλήλων.

Η οικονομία στην κρατική μηχανή δεν θα προέλθη από τη μείωση ή τη συγκράτηση των μισθών αλλά από την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των γνώσεών του.

Οικονομία θα προέλθη από την αξιοκρατία και τη νομιμοφροσύνη του προσωπικού.

Ανθρωποι που μετέσχαν στο πραξικόπημα ή ύπνομεύουν την Κυβέρνηση δεν έχουν θέση στην κρατική μηχανή. Πολλοί απ' αυτούς σαμποτάρουν το έργο της Κυβέρνησης και γίνονται πρόξενοι όχι μόνο κακοτυχίας των πολιτών αλλά και σπατάλης.

Χρειάζεται ακόμα αυστηρότερος έλεγχος ώστε να εφαρμόζονται οι κανονισμοί. Οι παραβάτες των κανονισμών έστω και λίγοι εκθέτουν ολοκληρωτή την τάξη των Δημοσίων Υπαλλήλων.

Οικονομία ακόμη θα προέλθη από τη συναίσθηση ότι άσκηση καθηκόντων Δημοσίου Υπαλλήλου κάτω από τις σημερινές συνθήκες ισοδυναμεί με αποστολή και πολλά εξαρτώνται από τον κάθε Δημόσιο Υπάλληλο τελικά για τη διάσωση της πατρίδας μας.

Πέραν όμως απ' αυτά προέκυψε από τις αύξησης κι' ένα άλλο ζήτημα που δεν μπορούμε να το παραγνωρίσουμε.

Από τους χαμηλότερα αμειβόμενους διατυπώνονται διαμαρτυρίες ότι η αύξηση σε απόλυτους αριθμούς είναι για αυτούς μικρή. Ανεφέρθησαν προηγουμένως οι αριθμοί. Και μιλούσαν για την αύξηση που παρέχεται με βάση το βασικό μισθό των £658, πράγμα που σημαίνει για τέσ κατώτερες

κλίμακες μίαν αύξηση μέχρι 30% και μίαν αύξηση για τους ήμερομισθίους σε ύψηλότερα ακόμα επίπεδα.

Είναι επίσης γεγονός ότι ή μεγαλύτερη φορολόγηση τών ύψηλοτέρων κλιμάκων είναι πιθανόν να μειώνη τήν αύξηση του 19% και σε κάποια κατώτερα επίπεδα.

Σύμφωνα ακόμα με αριθμούς τής ΠΑΣΥΔΥ ή σχέση μεταξύ τών χαμηλά άμειβομένων και ψηλά άμειβομένων μετά από τήν άφαιρηση του φόρου εισοδήματος είναι 5,5, ενώ σε άλλες χώρες είναι μεταξύ 1,7 έως 1,10.

Δεχόμαστε φυσικά ότι και στο βαθμό που οι στατιστικές βελτιώσεις ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα δεν λύουν τó πρόβλημα τών χαμηλά άμειβομένων.

Έξακολουθούν οι ανάγκες τής ζωής να είναι βαρύτατες και οι μισθοί άνεπαρκείς. Η Ε.Δ.Ε.Κ. έχει θέσει από αρκετά χρόνια τó θέμα τής τιμητικής αναπροσαρμογής ώστε να βρίσκεται σε συνάρτηση με τόν αριθμό τών έξαρτωμένων και όχι σε άπόλυτη σύνδεση με τή μισθολογική κλίμακα.

Συζητείται ακόμη ή άξιολόγηση σαν ένας τρόπος αντιμετώπισης αυτών τών προβλημάτων. Πάντως δεν μπορούσαν να βραδύνουν οι αύξήσεις περισσότερο για να συνδυαστούν με τήν άξιολόγηση γιατί αυτό θα ζήμιωνε όλους ανεξόρτητα από μισθοδοσία. Πιστεύουμε ότι δεν ύπάρχει κανένας που να διαφωνή ότι στην άξιολόγηση θα πρέπει να ληφθούν ειδικές αποφάσεις και για τους χαμηλά άμειβομένους. Ο κύριος όγκος άλλωστε τών Δημοσίων Ύπαλλήλων βρίσκεται στις κλίμακες μεταξύ £400 και £1,314.

Έμεις συμφωνούμε με τήν παρατήρηση τής Έπιτροπής ότι αν έξασφαλιζόταν ένα ψηλότερο κατώτερο όριο τών αύξήσεων τούτο θα βοηθούσε πιό άποτελεσματικά τους χαμηλά άμειβομένους.

Η Κυβέρνηση θα πρέπει να προσεγγίση με κατανόηση τó πρόβλημα και ναδρει σύντμα εύκαιρία έποικοδομητικής αντιμετώπισης του.

Όλοι γνωρίζουμε ότι οι χαμηλά άμειβόμενοι έχουν να καλύψουν σήμερα περισσότερες ανάγκες από τó παρελθόν. Τώρα οι περισσότερα χαμηλά άμειβόμενοι μέσα κι' έξω από τήν Κυβέρνηση είναι πρόσφυγες ή πληγέντες που βασίζονται περισσότερο πάνω στο μισθό τους.

Ύποστηρίζουμε ακόμη ότι θα πρέπει να ύψωθ ή μίνιμουμ του ποσού που τυγχάνει φορολογικής άπαλλαγής. Φυσικά και για τους Δημοσίους Ύπαλλήλους και για τους έκτός τής δημοσιούπαλληλικής ύπηρεσίας εύρισκομένους έργαζομένους. Θα ήταν πραγματικά έξουθενωτικό αν με τις αύξήσεις μπαίνουν σ' άνωτερη φορολογική κλίμακα οι μισθοσυντήρητοι και σαν συνέπεια αύξάνεται ή φορολογική τους επιβάρυνση.

Άλλωστε όταν καθριζόταν τó μίνιμουμ ήταν άλλη ή άξία τής λίρας και άλλες οι τιμές τών προϊόντων.

Θα πρέπει ακόμη να προχωρήσουμε σ' εύρύτερα μέτρα κοινωνικών και οικονομικών άλλαγών ώστε να διευκολυνθ ή ζωή τών έργαζομένων. Κι' έπείγουν μέτρα για τήν αντιμετώπιση τών βασικών αναγκών τής ύγείας, τής στέγης, τής παιδείας, τών συντάξεων. Πλάι στους χαμηλά άμειβομένους θα πρέπει να προσθέσουμε τους συνταξιούχους που χρειάζονται κι' αυτοί ειδική μεταχείριση ώστε να διαφυλάσσεται ή άγοραστική δύναμη τών συντάξεών τους με τις άνάλογες αύξήσεις.

Έχουμε γνωρίσει όλα τά τελευταία χρόνια τήν ΠΑΣΥΔΥ σαν μιá υπεύθυνη όργάνωση με πατριωτική γραμμή. Κι' είμαστε βέβαιοι ότι γνωρίζει τά πλεονεκτήματα και τά μειονεκτήματα τής σύμβασης. Και πιστεύουμε ότι θα συνεχίση τους άγώνες της ύπέρ τών έργαζομένων που αντιπροσωπεύει.

Κατηγορίες ενάντια στην ΠΑΣΥΔΥ απορρίπτονται γιατί εϊλικρινά πιστεύουμε στην ύπευθυνότητα και τὸ γνήσιο τῶν ἐλατηρίων της κί' εϊμαστε βέβαιοι ὅτι ἡ ἡγεσία της θά βρῆ τὸν τρόπο γιά τὴν ἀναγκαία ὑποστήριξη τοῦ αἰτήματος τῶν χαμηλότερα ἀμειβόμενων ὑπαλλήλων.

Τὸ θέμα τῶν μισθῶν και τῆς εὑρύτερης οἰκονομικῆς πολιτικῆς θά πρέπει νά μῆ πάνω σέ μιὰ ἐνιαία βάση μέ κριτήριο τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ ἀγῶνα πού προβλέπεται μακρὸς και δύσκολος.

Τὸ νομοσχέδιο θά τὸ ψηφίσουμε γιατί πιστεύουμε ὅτι τὸ ἀντίθετο θά ἐβλαπτε ὅλους τοὺς Δημόσιους Ὑπαλλήλους ἀνεξάρτητα ἀπὸ δημοσιο-ὑπαλληλικὴ κλίμακα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Μὲ τὴν ψήφιση σέ Νόμο τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου συμβιβάζονται μισθολογικὰ οἱ τάξεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων και τῶν μελῶν τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας συμπεριλαμβανομένων τῆς Δικαστικῆς Ὑπηρεσίας, τῆς Ὑπηρεσίας τῶν Φυλακῶν, τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ, Γενικοῦ Λογιστοῦ και τῶν βοηθῶν τους και ἐξαιροῦνται μόνον τὰ μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως και Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας και τοῦ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας. Μὲ τὴ Συμφωνία δὲ πού ἐπετεύχθη χθὲς μεταξὺ ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν γιά τὴν τιμαριθμικὴ αὔξηση παραμένει μόνον πρὸς ἐπίλυση τὸ θέμα τῆς ἀξιολογήσεως στῆ Δημοσία Ὑπηρεσία. Σέ λίγους μῆνες, μᾶς ἔχει λεχθεῖ, θά συμπληρωθῆ και τοῦτο και ἔτσι θά μποῦμε, εὐχόμεστε, σ' ἓνα στάδιο ἐργατικῆς εἰρήνης. Ἐπιτυχάνουμε ἔτσι ἐργατικὴ εἰρήνη και γαλήνη πού εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητες στοὺς δύσκολους καιροὺς πού περνᾶ ἡ πατρίδα μας στὸν τεράστιο ἀγῶνα πού μᾶς ἐπιβάλλεται ἐκ τῶν πραγμάτων νά εἶναι μακροχρόνιος.

Γνώμονας ὄλων, Κυβέρνησης, συντεχνιῶν και ἐργοδοτῶν, πρέπει νά εἶναι νά διατηρεῖται αὐτὴ ἡ ἀπαραίτητη ἐργατικὴ εἰρήνη, ἡ ἀπολύτως ἀπαραίτητη ἐκ τῶν πραγμάτων.

Μὲ κίνδυνο, κ. Πρόεδρε, νά ἐπαναλαμβάνω προηγούμενες θέσεις θά ἤθελα νά πῶ λίγα λόγια.

Συμφωνοῦμε ὅλοι ὅτι ἡ συλλογικὴ Σύμβαση θά ἦταν δικαιότερη ἀν τὰ κατώτατα ὅρια τῶν παρεχομένων αὔξεσεων ἦταν μεγαλύτερα γιά νά ἐνισχυθοῦν ἔτσι οἱ χαμηλότερα ἀμειβόμενοι ὑπάλληλοι. Γεγονὸς πού ἐντάσσεται μέσα στῆ γενικὴ πολιτικὴ πού ἔχουν ἀποδεχθεῖ ὅλες οἱ τάξεις, δηλαδὴ τὴν πολιτικὴ γιά δικαιότερη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, και τέτοιο ἦτο τὸ ἀρχικὸ αἶτημα τῆς ΠΑΣΥΔΥ μέ κατώτατο ὄριο £108. Αὐτὸ τὸ ποσοστὸ δὲν κατέστη τελικὰ δυνατό νά ἐπιτευχθῆ ἀλλὰ δίδονται αὔξεις στὸ κατώτατο ὄριο ἀπὸ 25,6%, μᾶς ἐλέχθη, ὡς 31%, ἐν ἀντιθέσει πρὸς 9% πού παίρνουν οἱ ὑψηλὰ ἀμειβόμενοι. Πιστεύουμε ὅτι ἔπρεπε νά καταβάλλεται προσπάθεια νά γεφυρώνεται τὸ χάσμα, ἐάν τέτοιο χάσμα ὑπάρχει μεταξὺ τῶν χαμηλὰ και τῶν ὑψηλὰ ἀμειβομένων τάξεων. Δὲν γνωρίζουμε ὅμως, και τὸ τονίζω αὐτό, δὲν γνωρίζουμε ἐάν σ' αὐτὲς γενικὲς αὔξεις μποροῦσε νά γίνῃ δικαιότερη κατανομὴ τῶν ποσῶν χωρὶς αὐτὸ τὸ μοῖρασμα νά παίρνη τὴ μορφή ἀξιολογήσεως. Γιατὶ εἶμαστε τῆς γνώμης ὅτι αὔξεις πού δὲν εἶναι τοῦ αὐτοῦ ποσοστοῦ γιά ὅλες τίς κλίμακες εἶναι ἀξιολόγηση, και ἀξιολόγηση μάλιστα αὐθαίρετη χωρὶς νά στηρίζεται πάνω στὰ ἀπαραίτητα στοιχεία πού συνιστοῦν πραγματικὴ ἀξιο-

λόγηση. Χωρίς πραγματική αξιολόγηση πώς μπορούμε να ξέρουμε ποιά τάξη είναι άδικημένη και ποιά ή εύνοούμενη ; Ποιά κλίμακα εύνοείται και ποιά άδικείται ; Πώς μπορούμε να μιλούμε για δικαιότερη κατανομή χωρίς να ξέρουμε ποιά είναι τὸ μέτρο πάνω στο ὁποῖο μπορούμε να μετρήσουμε τὸ δίκαιο ; Τὸ μέτρο πρέπει να είναι ὅτι ὅλοι οἱ υπάλληλοι δικαιούνται άνετης καὶ αξιοπρεποῦς διαβιώσεως καὶ ἀμοιβῆς ἀνάλογης πρὸς τὴ συνεισφορά καὶ τὴ θέση ἐκάστου. Ἡ συνεισφορά ἀξιολογεῖται καὶ ἡ ἀμοιβὴ πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογη, νοουμένου ὅτι αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ εἶναι μικρότερη ἀπὸ ὅ,τι ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἐξασφάλιση άνετης καὶ αξιοπρεποῦς διαβιώσεως. Χωρὶς ἀξιολόγηση πραγματικὴ συνδικαλιστικὲς ἐπιδιώξεις, ὅπως ἡ διατήρηση τῆς ἀγοραστικῆς δύνανης κάθε ομάδας, κάθε κλίμακας, κάθε προσώπου δὲν ἔχουν κανένα νόημα.

Ἐχουμε ἐπιφυλάξεις ἂν ὁ σκοπὸς τῶν αὐξήσεων, τιμαριθμικῶν ἢ ἄλλων, μὲ ἄπλᾶ λόγια εἶναι νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὁ ὑψωμὸς τῶν τιμῶν. Κύριος σκοπὸς εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μας ἡ διαφύλαξη τῆς ἀγοραστικῆς δύνανης τῶν ἀτόμων μέσα στὰ πλαίσια, μέσα στὴν κλίμακα, μέσα στις θέσεις πού βρίσκονται. Πιστεύουμε ὅτι συνδικαλιστικὸ σύνθημα πρέπει νὰ εἶναι δικαιοτέρα κατανομὴ καὶ ὄχι ἰσόποση κατανομὴ. Δὲν ἀπερρίπτομε κλιμακωτὲς αὐξήσεις, ὅπως τίς ἔχει εἰσηγηθεῖ ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, ἂν τέτοιες ἐπιβάλλονται, νοουμένου ὅτι αὐτὲς προέρχονται μετὰ ἀπὸ μελέτη, μετὰ ἀπὸ ἀξιολόγηση, καὶ φοβούμαι ὅτι μὲ τὸ νὰ συνηγοροῦμε ὑπὲρ κλιμακωτῶν αὐξήσεων τώρα προτρέχουμε τῆς ἀξιολογήσεως.

Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου, ἐλπίζουμε πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους, θὰ λυθῇ καὶ αὐτὸ τὸ θέμα, τὸ θέμα τῆς ἀξιολογήσεως πού τόσο ἀναμένουν ὅλες οἱ τάξεις τῶν δημοσίων υπαλλήλων.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἄξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος γιατί θὰ σταθῶ μόνο σὲ ἓνα σημεῖον δεδομένου ὅτι ἔχει πολὺ συζητηθῇ τὸ θέμα τοῦτο καὶ θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου ἂν καὶ ἔχω ὠρισμένες ἐπιφυλάξεις.

Τὸ σημεῖον πού ἤθελα νὰ σημειώσω εἶναι ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν ὑψηλὰ ἀμειβομένων υπαλλήλων.

Ὅλοι οἱ προηγούμενοι ὁμιλητὰὶ ὠμίλησαν περὶ χάσματος, ὠμίλησαν περὶ χαμηλὰ ἀμειβομένων καὶ ὑψηλὰ ἀμειβομένων υπαλλήλων καὶ πρέπει νὰ σμικρυνθῇ αὐτὸ τὸ χάσμα.

Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος εἶχεν ἀναφέρει ὅτι οἱ χαμηλὰ ἀμειβόμενοι εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν ἐν συγκρίσει μὲ τοὺς ἐργοδοτούμενους εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα πραγματικὰ εἶναι εὐεργετούμενοι. Ἐν πάσῃ περιπτώσει οἱ ὑψηλὰ ἀμειβόμενοι δὲν πρέπει νὰ θεωροῦνται ὑψηλὰ ἀμειβόμενοι δεδομένου ὅτι τὸ ὕψος τοῦ μισθοῦ των δὲν εἶναι τέτοιο διότι ἀποτελοῦν τὸ ἀνώτερον δυναμικὸν τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς. Δὲν πρέπει δὲ ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ παραγνωρίσῃ ποτὲ ὅτι χρειαζόμεθα μίαν Κυβερνητικὴν μηχανὴν ὑγιᾶ, ἰκανὴν, καὶ πρέπει νὰ ἔχωμεν καλοὺς καὶ ἀξίους υπαλλήλους καὶ μὲ τὴν μισθοδοσίαν ἤδη τὴν ὁποίαν ἔχομεν σήμερα θὰ ὀδηγηθῶμεν εἰς ἀποψίλωσιν τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας διότι πολλὰ εἶναι οἱ προσφορὲς πρὸς τὰ ἀνώτατα στελέχη τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ τοὺς προσελκύσουν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα. Ἦδη ἔχομεν πολλὰ παραδείγματα ἰκανωτάτων υπαλλήλων πού ἐγκατέλειψαν τὰς θέσεις των διότι ἡ προσφορά ἦτο πολὺ δελεαστικὴ.

ἼΑλλ' ἄς μὴ λημονῶμεν ὅτι αὐτὴ ἡ μικρὰ αὐξησης τὴν ὁποῖαν παίρνουν καὶ τὴν θεωροῦμεν ὡς μεγάλην ἔχει τέτοιες φορολογικὲς ἐπιπτώσεις πού ὡς ἤδη ἀνεφέρθη καὶ ἀπὸ ἄλλων ἀγορητῆν προηγουμένως ἡ διαφορὰ εἶναι πολὺ μικρὴ καὶ δὲν ὑπερβαίνει τὸ 1,5% σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ΠΑΣΥΔΥ.

Κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ τονισθῆ ἰδιαίτερα τὸ θέμα αὐτό, νὰ προσεχθῆ δὲ ἀκόμη περισσότερο εἰς τὸ μέλλον καὶ μὲ τὴν ἀξιολόγησιν εἶναι δυνατόν πραγματικὰ νὰ γεφυρωθῆ αὐτὸ τὸ χάσμα. Νὰ δώσωμεν τεραστίαν ἐμφασίν εἰς τὸ μέλλον ὅταν θὰ συζητηθῆ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ καὶ τοῦτο εἶναι πρὸς ὄφελος τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Ἐὰν εἶναι ἐπὶ τῆς οὐσίας, νὰ ὁμιλήσετε ἀπὸ τὸ Βῆμα τῆς Βουλῆς.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀπλῶς θὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφον μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν τάξει.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Πρόεδρε, πού ἐξέχασα ὅτι ὑπάρχει καὶ Βῆμα εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν ἀλλὰ κόμνω χρῆσιν τοῦ Βήματος καίτοι θὰ ἤθελα νὰ ὁμιλήσω ἀπὸ τὴν θέσιν μου ἀπλῶς διὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφον μας ἀποχῆς εἰς τὸ προτεινόμενον νομοσχέδιον.

Εἴμεθα, προσωπικῶς τοῦλάχιστον ἐγώ, εἶμαι πεπεισμένοι ὅτι πράγματι ὑπάρχει χάσμα μεταξὺ τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων ὑπαλλήλων καὶ μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀντιμετωπίζουν εἰδικῶς θέμα πείνης, μισθοῦ πείνης, καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι δὲν θεραπεύει αὐτὴν τὴν ἄς τὴν πῶ ἀσθένειαν τὸ προτεινόμενον νομοσχέδιον.

Δεύτερον, οὐσιαστικὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομεν ἔνστασιν νὰ τύχουν οἱ ὑπάλληλοι, οἰοῖδηποτε ὑπάλληλοι, ἀναπροσαρμογῆς τῶν μισθῶν των καὶ αὐξήσεων ἀλλὰ πιστεύομεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ διευρυνθῆ τὸ χάσμα αὐτό. Εἴμεθα, εἶμαι ἐναντίον τοῦ χάσματος, οἰοῖδηποτε χάσματος, κυρίως μεταξὺ τοῦ λαοῦ μας, ὁ ὁποῖος ἀντιμετωπίζει αὐτὲς τὲς δυσχέρειες ὅλες, καὶ διευρύνεται ἓνα χάσμα πού ὑπάρχει μεταξὺ τῶν εὐημερούντων καὶ μὴ καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὸ ἐπὶ μέρος αὐτὸ θέμα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων εἶμαι ὑπόχρεως νὰ ἀκολουθῆσω τὴν ἰδίαν τακτικὴν, δηλαδὴ τὴν τακτικὴν τοῦ ὅτι τὸ χάσμα δὲν πρέπει νὰ εἶναι εὐρύ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον τὸ θέμα ἐνσωματώσεως τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι τιμᾶριθμος σημαίνει τιμᾶριθμον καὶ σημαίνει κάτι τὸ ὁποῖον θεραπεύει τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀτόμου καὶ αἱ ἀνάγκαι αὐταὶ εἶναι ἴσαι δι' ὅλα τὰ ἄτομα. Δηλαδὴ θέλω νὰ πῶ ὅτι τὰ στομάχια, κύριε Πρόεδρε, εἶναι τὰ ἴδια καὶ ἴσως καὶ τὰ στομάχια τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων πῶ γερὰ γιὰ νὰ χωνεύσουν αὐτὸ τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα. Θέλω νὰ πῶ ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ πηγὴν προσαυξήσεως οἰωνοῖδηποτε μισθῶν ἡ χρηρήγησις τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ σημεῖον πού ἡ ἀξιολόγησις ἴσως νὰ θεραπεύσῃ ὠρισμένα τινὰ κακὰ δὲν ἐλπίζω, δὲν αἰσθάνομαι εὐτυχῆς ὅτι ἡ ἀξιολόγησις θὰ θερα-

πεύση κακά τινά διότι εάν πεισθῶ με τὴν εἰσήγησιν ὅτι θὰ ἐπιβαρύνη τὸν Προϋπολογισμὸν κατὰ 2% μόνον, αὐτὸ σημαίνει ὅτι πολλὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ, τοῦ χάσματος, δὲν θὰ κάμῃ.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ θέμα τοῦ κατὰ πόσον παρεμβαίνομεν εἰς συμβάσεις ἢ μὴ, οὐδεμίαν πρόθεσιν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἐκ μέρους τοῦ Σώματος αὐτοῦ διὰ παρέμβασιν εἰς σύμβασιν μεταξύ ἐργοδότη καὶ ἐργοδοτουμένου.

Ἄλλὰ γίνεται μία παρανόησις, ἡ ἐξῆς :

Ἡ Βουλὴ αὕτῃ ἔχει δικαίωμα καὶ καθήκον νὰ κοιτάξῃ τὰς οικονομικὰς ἐπιπτώσεις αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἓν ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῆς ὅσον ἀφορᾷ τὰς οικονομικὰς ἐπιπτώσεις, εἶναι κατ' ἀνάγκην ἐκ τῶν προτέρων δεδομένον ὅτι ἔχει κάποιον λόγον, κάποιον σέϊ (say) ὅσον ἀφορᾷ τὴν δαπάνην αὐτὴν ἢ ὅποια εἶναι βέβαιος ὅτι δὲν ἔχει ὑλοποιηθῆ κατὰ κάποιον τρόπον, οὔτε κἀν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ὅταν συνεζητεῖτο.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅτι ἔχει χρέος ἡ Κυβέρνησις νὰ συμβουλευέται, συμβουλευτικῶς τούλάχιστον, ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ καὶ ἄλλων διαπραγματεύσεων ἐν τῇ Βουλῇ, εἶναι ἀναπόφευκτον τὸ χρέος αὐτό.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι δι' ὅλα αὐτὰ καὶ ὅσα πολὺ ἐποικοδομητικὰ ἢ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἔχει ἐντάξει εἰς τὴν Ἐκθεσίαν τῆς εἶναι ἀξία πάσης ἐκτιμήσεως καὶ δι' αὐτὸ ἐκφράζω πλήρη εὐαρέσκειαν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτὴν διότι ἐπεσήμανε ὠρισμένα κακά αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου· εἶμαι ὅμως ἐξ ἴσου βέβαιος ὅτι βῶ ὅπως καὶ ἐγὼ βῶ εἰς ὅσα μὴ ἀκουόντων καὶ νομίζω ὅτι ἔχει ἀναφερθῆ ἐδῶ ἀπὸ τοῦ Βήματος τρίς τούλάχιστον, ἢ μᾶλλον προτοῦ ἀλέκτωρ φωνήσῃ τρίς ἀπληροῦσα ἢ Κυβέρνησις νὰ ἐνημερώσῃ τὴν Βουλὴν ἐπὶ τοιοῦτων ζωτικῶν θεμάτων.

Δι' αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλά, κύριε Πρόεδρε, ἐμεῖς θὰ τηρήσωμεν μίαν στάσιν ἀποχῆς ἐν τῇ ἐξῆς ἐννοία : Δὲν ἀντιστρατευόμεθα τὴν ἐπιτυχθεῖσαν σύμβασιν· εἴμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ οἱ συμβληθέντες ἐν πλήρει εὐθύνη ἔχουσιν μελετήσῃ τὸ θέμα αὐτό. Ἀπλῶς ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν καὶ νὰ ἐπισύρωμεν ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν καὶ νὰ ὑποβάλωμεν τὴν παράκλησιν ὅπως ἐγκύψουν εἰδικῶς εἰς τὸ θέμα αὐτὸ τῆς γεφυρώσεως τῆς ἀνισσοκλεισίας καὶ τοῦ χάσματος αὐτοῦ μεταξύ τῶν χαμηλὰ καὶ ὑψηλὰ ἀμειβομένων καὶ δὲν πρέπει νὰ τυγχάνουν οὐσιαστικῶν εὐεργετημάτων μόνον οἱ ὑψηλὰ ἀμειβόμενοι.

Αὐτὰ καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι θὰ τηρήσωμεν στάσιν ἀποχῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποχῆς ὁμιλητῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητῆς θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου καὶ θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν καὶ τῶν πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποχῆς ὁμιλητῆς :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης. Εἶναι ἐννοία ἢ ἀποχῆς :

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Άποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ του πρώτου άρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πόσοι ψηφίζουν έναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πόσοι κάνουν άποχή ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 άποχές, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τò πρώτον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ του δευτέρου άρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοί έναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοί κάνουν άποχή ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4 άποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αύξησης μισθών δημοσίων υπαλλήλων. "Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Άποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έγκρίνεται.

Μπαίναμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου που θα γίνη με την ανάγνωση του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ό περι Δημοσίων Υπαλλήλων (Αύξησης των Μισθών) Νόμος του 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες)

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Άποχές ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ νομοσχέδιο ἐγκρίνεται σὲ νόμο στὸ σύνολό του. Καὶ φθάσαμε στὸ τέλος τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ὅπως ἔχει καθορισθεῖ ἀπὸ προηγούμενη συνεδρία ἢ προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς θὰ εἶναι στὶς 22 Σεπτεμβρίου.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ ἐνόμιζα ὅτι θὰ κατετίθετο ἡ ἡμερησία διάταξη γι' αὐτὸ δὲν ἐπρόλαβα νὰ πῶ κάτι.

Ἐχω καταθέσει μιὰ πρόταση νόμου ἀναφορικὰ μὲ τὰ ταξίμετρα. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ θὰ διακόψῃ καὶ εἶναι δυνατὸν ἡ Βουλὴ, ἐὰν ἐγκρίνῃ τὴν πρόταση νόμου τὴν ὁποία ἔχω ὑποβάλῃ, νὰ ὑπάρξουν δυὸ μορφές ταξί, ἢ μιὰ ἐκ τῶν ὁποίων δὲν θὰ χρειάζεται ταξίμετρα, νομίζω πῶς θὰ ἦταν σκόπιμο ἡ Βουλὴ νὰ παρακαλέσῃ νὰ μὴν ὑπάρξῃ πίεση γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ μέτρου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου διότι θὰ εἶναι ἄδικο ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ πραγματικὰ τελικὰ ἀποφασίσῃ ὅτι θὰ δημιουργήσῃ καὶ τὰ «μίνι κάπς» τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ τὰ ὁποῖα δὲν χρειάζονται ταξίμετρα, νὰ ἐπιβληθῇ ἐν τῷ μεταξὺ μιὰ φορολογία 150 λιρῶν στοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦς, οἱ ὁποῖοι νομίζω εἶναι μιὰ ἀρκετὰ φτωχὴ τάξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ πρόταση νόμου τὴν ὁποίαν ἔχετε καταθέσει, ὅπως λέγετε, ἔχει καταθεθεῖ ἐπίσημα ; Σὲ ποιά συνεδρία ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν κατατίθενται σὲ συνεδρίες. Τὴν κατέθεσα στὴ Γραμματεία τῆς Βουλῆς καὶ ἀνεκοινώθη ὅτι κατετέθη πρόταση νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ μελετήσουμε τὴν πρόταση νόμου ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι δὲν μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ εἰσηγηθῇ τὴν μὴ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Ἀντιλαμβάνομαι τὸ πνεῦμα. Ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρξῃ πρόταση νόμου ἢ ὁποία δυνατὸν νὰ ἀλλοιώσῃ τὰ πράγματα, γίνεται εἰσήγησις κατὰ πόσον στὸ διάστημα αὐτὸ θὰ μικροῦσε νὰ ὑπάρξῃ μιὰ ἐλαστικότης, ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι τὸ Σῶμα αὐτὸ μπορεῖ νὰ εἰσηγηθῇ τὴν μὴ ἐφαρμογὴ κάποιου νόμου ποὺ ὑπάρχει, ἀλλὰ ὅμως εἴμεθα πρόθυμοι νὰ μελετήσουμε ὅπωςδήποτε τὴν πρόταση νόμου ποὺ θὰ γίνῃ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τότε εἰσηγοῦμαι ἡ Βουλὴ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη νὰ συνέλθῃ ξανά γιὰ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα. Διότι δὲν μπορούμε νὰ ἐπιβάλουμε μιὰ φορολογία £200.000 σὲ μιὰ τάξη γιατί θέλομε νὰ κάνουμε θερινές διακοπές. Λυποῦμαι πολὺ πού τὸ λέω ἀλλὰ £200.000 εἶναι πάρα πολλὰ λεφτά, γι' αὐτὸ ἂν ἡ Βουλὴ αἰσθάνεται ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ αὐτὸ — πρόκειται περὶ δια-

τάγματα — θα μπορούσε πράγματι τὸ Ὑπουργεῖο νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ κάποιον τρόπο ἐάν καὶ ἐφ' ὅσον γνωρίζει ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς. Γιὰ 2—3 χρόνια τώρα βρίσκεται στὸ ψυγεῖο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά. Διαφορετικὰ εἰσηγοῦμαι νὰ ἐξετάσῃ ἐπειγόντως ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ θέμα καὶ νὰ συνέλθῃ σὲ συνεδρίαση ἢ Βουλὴ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἶναι σωστὸ ὅτι κατετέθη πρόταση νόμου ἀπὸ τὸν συνάδελφο κ. Λυσσαρίδη. Ἀλλὰ εἶναι γνωστὸ ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα ἀπασχόλησε τὴν Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ ὁμοφώνως ὅλες οἱ πλευρὲς τῆς Βουλῆς εἶχαν καταλήξει στὴν Ἐκθεση πού κατατέθηκε στὸ Σώμα. Ἀσφαλῶς εἶναι δικαίωμα νὰ κατατεθῇ καὶ τώρα πρόταση ἢ καὶ μελλοντικὰ νέα πρόταση, ὅμως αὐτὴ θὰ πάρῃ τὴ διαδικασία πού χρειάζεται. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι σωστὸ νὰ ποῦμε ἐμεῖς τώρα διαφορετικὰ ἀπὸ ὅ,τι εἶπαμε τὴν ἄλλη φορά, χωρὶς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενο ἐξετάσεως ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ.

Τώρα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπασχ. νὰ συνέλθῃ τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη ἢ Βουλὴ, νομίζω εἶναι ἀδύνατον, διότι ἡ Βουλὴ εἶναι σὲ διακοπές. Αὐτὸ τὸ θέμα θὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ κατάλληλα καὶ συνεπῶς δὲν νομίζω ὅτι μπορούμε νὰ αποφασίσουμε τώρα εἴτε τὴν σύγκληση τῆς Βουλῆς τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη εἴτε νὰ ποῦμε πότε ἢ Ἐπιτροπὴ εἶναι δυνατὸ νὰ συνέλθῃ γιὰ νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν πρόταση νόμου, δεδομένου ὅτι μερικὰ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἤδη λείπουν καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συνέλθῃ σὲ συνεδρίαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Φαίνεται πὼς εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὑπενθυμίσω αὐτὴ τὴ Βουλὴ ὅτι σὲ ὅλες τὲς Βουλές τοῦ κόσμου ὑπάρχει μιὰ μικρὴ Βουλὴ καὶ οὐδέποτε νομοσχέδια τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπιβαρύνουν κατὰ πόσο ἀφόρητο τρόπο μιὰ τάξη παραμένουν ἐκκρεμῆ ἐπὶ μῆνες ὀλόκληρους. Ὑπάρχει ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα ἐμελετήθη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ καὶ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμόφωνα τὸ ἐνέκρινε. Αὐτὸ πού ἐνέκρινε ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὴν τροποποίησιν τὴν ὁποία ὑποβάλλω. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνέκρινε ὅτι πρέπει νὰ μποῦν τὰ ταξίμετρα στὰ ταξί. Αὐτὸ πού ὑποβάλλω εἶναι ὅτι σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ὑπάρχουν δυὸ εἰδῶν ἀγοραῖα ὀχήματα. Τὰ συνηθισμένα ταξί στὰ ὁποῖα ὑπάρχει τὸ ταξίμετρο καὶ τὰ «μίνι κάπ» τὰ ὁποῖα δὲν δικαιζονται νὰ πάρουν πελάτες ἀπὸ τὸ δρόμο ἀλλὰ μόνο μὲ τηλεφῶνο ἢ μὲ ἐπίσκεψιν στὰ γραφεῖα τους εἶναι δυνατόν ὁ πελάτης νὰ τὰ πάρει καὶ σ' αὐτὰ δὲν ἐπιβάλλεται σὲ καμμιά χώρα τῆς Εὐρώπης ἢ ὑπαρξὴ ταξίμετρου. Ἐπομένως αὐτὸ πού ὑποβάλλω τώρα εἶναι μιὰ μοντερναποίησιν τῆς ὑπαρχούσης νομοθεσίας γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ καλύψῃ αὐτὴ τὴν τάξιν. Ἄν ὅμως ἡ Βουλὴ δὲν ἐξετάσῃ αὐτὸ τὸ θέμα ἐγκαίρως εἶναι περιττὸ νὰ τὸ συζητήσουμε τὸν Σεπτέμβριον, γιατί ἐάν ὑποχρεωθῶν οἱ ταξιτζῆδες, πού πολὺ φοβοῦμαι δὲν θὰ ὑποχρεωθῶν καὶ δὲν θὰ τὰ θάλουν παρὰ μόνο μερικοὶ πού θέλουν νὰ ἐγγράψουν τώρα νέα αὐτοκίνητα μπορεῖ νὰ ὑποχρεωθῶν — οἱ ὑπόλοιποι ἀπὸ ὅ,τι Εἴρω δὲν θὰ τὰ θάλουν — τὸ μόνο πού θὰ δημιουργήσουμε εἶναι μιὰ ἀναπαραχὴ ἢ στὴ χειρότερη περίπτωσιν, ἂν πράγματι ὁ νόμος θέλει νὰ εἶναι τόσο σκληρός,

μιά άδικη φορολογία £200.000 πάνω σέ όρισμένους άνθρώπους γιατί κά-
ποιοι εισήξαν τά ταξίμετρα προτού άκόμα ύπάρξει όριστική άπόφαση γί'
αυτό τó πρᾶγμα. Ίσχυρίζομαι ότι δέν ύπάρχει κανέννας λόγος ή Βουλή
νά πῆ ότι δέν μπορεί νά συνέλθη τήν επόμενη Πέμπτη. Για τούς ίδιους
λόγους συνήλθαμε, καί σωστά εκάναμε, γιατί έθεωρήσαμε ότι τó νομο-
σχέδιο τó όποίο σήμερα έψηφίσαμε ήταν ένα νομοσχέδιο επειγούσης φύ-
σεως. Έχω τήν έντύπωση ότι £200.000 γιά μιά τάξη τέτοια είναι επει-
γούσης φύσεως θέμα καί θα μπορεύσε ή άναψυχή μας νά άναβληθῆ γιά
μιά έβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Παπαδόπουλος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Λυπούμαι, κ. Πρόεδρε, αλλά είμαι υπόχρεως νά έγείρω θέμα τάξεως.
Δέν μπορούμε νά συζητούμε τήν πρότασιν Νόμου πού κατετέθη εκτός
Ήμερησίας Διατάξεως καί κατά τόν έκτακτον τρόπον πού ό κ. συνάδελ-
φος έχει άναφέρει. Η όρθή διαδικασία είναι ή εισήγησίς του γιά έκτα-
κτον σύγκλησιν τῆς Βουλῆς. Έάν επιμένη ό κ. Λυσσαρίδης εἰς τήν εισή-
γησίς του, νά τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν καί νά άποφασίσῃ ή Βουλή. Τό γε-
γονός ότι κατετέθη μία πρότασις Νόμου ούδόλως σημαίνει ότι θα έγκριθῆ
από τήν Βουλήν, είναι δέ δι' έμέ άνήκουστος ό ισχυρισμός ότι είναι δυ-
νατόν, ένῶ ύπάρχει Νόμος επικυρωθείς από τήν Βουλήν, δημοσιευθείς
εἰς τήν επίσημον έφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως μέ τήν ύπογραφήν τοῦ
Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ή Βουλή νά συστήσῃ νά μήν εφαρμοσθῆ ό
Νόμος. Αυτό είναι άνήκουστον νά λέγεται σέ Βουλήν. Έάν ή εισήγησις
τοῦ κ. Λυσσαρίδη είναι νά συνέλθῃ εκτάκτως ή Βουλή, παρακαλῶ νά τεθῆ
εἰς ψηφοφορίαν καί νά συνέλθῃ ή Βουλή. Έάν διά λόγους χρόνου κατα-
θέσεως Προτάσεως δέν κατέστη δυνατόν νά έξετασθῆ πρό τῶν διακοπῶν
τῆς Βουλῆς, δέν νομίζω ότι επιτρέπεται νά συζητῆται αυτό τó θέμα τώρα
καί παρακαλῶ ως Προεδρεύων τοῦ Σώματος άσκῶν τήν έξουσίαν σας νά
άποφασίσετε κατά πόσον είναι θέμα τάξεως ή όχι. Δέν μπορεί νά συζη-
τῆται τó θέμα άνεξαρτήτως, επαναλαμβάνω, τῆς ούσίας τῆς προτάσεως
Νόμου καί διά τά τελειώνω δέν είναι σωστή ή άποψις ότι όλες οί Βουλές
τοῦ κόσμου έχουν μικράν Βουλήν. Πλήν τῆς Ελλάδος, έγώ τούλάχιστον
δέν ξέρω άλλην νά ύπάρχῃ. Όλες οί άλλες Βουλές τοῦ κόσμου έχουν
διακοπές όχι διά νά διασκεδάζουν οί Βουλευτές, όπως μερικοί μπορεί νά
νομίζουν — άπόδειξις είναι ότι τούλάχιστον ή δική μου ή Έπιτροπή έχει
προγραμματισμένην εργασία καί τήν Παρασκευήν, αύριον, καί ίσως προ-
σεχῶς — αλλά διότι έχουν άλλες άπασχολήσεις σχετιζόμενες μέ τά κοινο-
βουλευτικά τους καθήκοντα νά επιτελέσουν καί μερικοί από τούς συνα-
δέλφους, άπ' ό,τι πληροφοροῦμαι, μέ τήν ιδέαν ότι ύπάρχουν διακοπές,
άπουσιάζουν εκ Κύπρου επί άποστολῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Έν πρώτοις δέν πρόκειται περί Νόμου αλλά περί Κανονισμοῦ καί τó
άνήκουσταν επί τρία χρόνια γίνεται. Διότι αυτός ό νόμος έπρεπε νά εφαρ-
μοστῆ δέν ξέρω πριν από πόσα χρόνια.

Ἐπομένως αὐτὸ τὸ θέμα εἶχε πράγματι παγοποιηθεῖ χωρὶς νὰ ἐρωτηθῆ ἡ Βουλὴ.

Ἐπομένως, ἂν αὐτὸ μπορούσε νὰ γίνεταί χωρὶς νὰ ἐρωτηθῆ ἡ Βουλὴ, δὲν βλέπω τὸ λόγο γιατί δὲν μπορούσε νὰ γίνη.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ θάλατε τὴν Πρότασή μου σὲ ψηφοφορία γιὰ ἑκτακτὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Ἐπειδὴ τυγχάνει νὰ εἶναι μέλος τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἔχω ἀσφαλῶς ἀπόψεις γιὰ τὸ θέμα ἀλλὰ δὲν νομίζω εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ποῦμε ἀπόψεις καὶ νομίζω ὅτι διὰ λόγους τάξεως ἀντικανονικῶς ἔχει τεθεῖ καὶ ἔχουν ἀναπτυχθεῖ ἀπόψεις γιὰ ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον κανονικῶς ἔπρεπε νὰ πάρῃ τὴν διαδικασίαν πού συνήθως παίρνουν ὅλα τὰ Νομοσχέδια καὶ οἱ Προτάσεις Νόμου.

Δὲν ἔχω καμμιά ἀντίρρηση νὰ πεθῆ σὲ ψηφοφορία ἡ Πρόταση γιὰ νὰ συνέλθῃ ἡ Βουλὴ, καίτοι νομίζω ὅτι δὲν εἶναι δυνατό, σεβόμενη ἡ Βουλὴ τὸν ἑαυτὸ τῆς, νὰ ἀποφασίσῃ νὰ συνέλθῃ ἐφ' ὅσον δὲν θὰ γίνῃ προεργασία ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἴσως δυνατό νὰ συνέλθῃ λόγω τῶν διακεπῶν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ πρότασις Νόμου τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κατετέθη τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς καὶ ἐδημοσιεύθη τὴν 22αν Ἰουλίου τοῦ 1977 εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ σκεφθῶμεν τὸ ἐξῆς : Πότε ἐγίνεν ἡ ἐκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ; Ἐγίνε τὴν προτελευταίαν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς καὶ ἡ Βουλὴ ἀπέφασισε ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται μέσα εἰς τὴν ἐκθεσιν.

Ὁ ἐντίμος συναδέλφος εἶχε κάθε δικαίωμα, ὅπως ἐπραξε, νὰ ὑποβάλῃ πρότασιν Νόμου. Ἀσφαλῶς θὰ συζητηθῆ, δεδομένου ὅμως ὅτι τὸ θέμα εἶναι πραγματικὰ δύσκολον, δὲν νομίζω ὅτι μπορεί ἡ Βουλὴ νὰ συνέλθῃ γι' αὐτὸ τὸ θέμα, ἀλλὰ νὰ περιμένωμεν τὸν Σεπτέμβριον οὕτως ὥστε νὰ συζητηθῆ ὅπως ὅλα τὰ θέματα κανονικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Γραφείου τῆς Βουλῆς πότε κατετέθη ἡ πρότασις Νόμου τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Λυσσαρίδη.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐρωτήσετε. Ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ βον Παράρτημα τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδας τῆς Δημοκρατίας, Ἄρ. 15, τῆς 22ας Ἰουλίου, 1977. Εἶναι ἤδη δημοσιευμένη εἰς τὴν Ἐπίσημον Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ὅλα τὰ Νομοσχέδια καὶ οἱ προτάσεις Νόμου πού κατετέθησαν στὲς 14 Ἰουλίου, δηλαδὴ τὴν τελευταία συνεδρίαση τῆς Βουλῆς, ὀρίσθησαν γιὰ συζήτηση στὲς 22 Σεπτεμβρίου πού θὰ εἶναι ἡ πρώτη συνεδρία τῆς Βουλῆς. Δὲν εἶμαι βέβαιος ἐὰν εἶναι μέσα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς 22ας Σεπτεμβρίου. Δι' αὐτὸ νομίζω τοῦτο τὸ θέμα πρέπει νὰ τὸ ἐξακριβώσουμε. Ἐὰν ὀρίσθῃ ἤδη γιὰ συζήτηση στὲς 22 Σεπτεμβρίου ἀπὸ τῆς 14 Ἰουλίου, σήμερα εἶναι δύσκολο νὰ τὴν διαγράψουμε καὶ νὰ καλέσουμε ἐκτακτὴ συνεδρία.

Ὁ κ. Λυσαριδῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μὰ ποῖος θὰ ὀρίζει τὴν Ἡμερήσια Διάταξη ; Δὲν εἶμαστε ἐμεῖς πού θὰ ὀρίζαμε τὴν Ἡμερήσια Διάταξη ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὴν ἐκανόνισαμεν ὁμως.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἄκουσα καμμιά φορά τὰ θέματα τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης καὶ δὲν νομίζω ὅτι ὑπῆρξεν Ἡμερήσια Διάταξη γιὰ τὸν Σεπτέμβρη τοῦλάχιστον ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Στις 14 Ἰουλίου ἀνεβλήθη ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς γιὰ τῆς 22 τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ὅλα τὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα εἶχαν καταθεθεῖ ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ὀρίσθησαν στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς 22ας Σεπτεμβρίου. Εἶναι αὐτὸ πού θέλω νὰ ἐξακριβώσουμε τώρα, ἐὰν μεταξὺ τῶν Νομοσχεδίων αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ πρόταση Νόμου γιὰ τὴν ὁποία συζητοῦμε.

Θὰ παρακαλέσω τὸν Γενικὸ Διευθυντὴ τοῦ Γραφείου τῆς Βουλῆς νὰ μᾶς διαφωτίσει ἐὰν ἔχει περιληφθεῖ εἰς τὰ Νομοσχέδια πού ὀρίσθῃ ἡ συζήτησή τους γιὰ τῆς 22 Σεπτεμβρίου αὐτὴ ἡ πρόταση Νόμου.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Καὶ ἐὰν δὲν ἔχῃ ὀρισθῆ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ἡ Ἡμερησία Διάταξις θὰ κανονισθῆ ἐκ τῶν προτέρων ὁπότε ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι δυνατόν νὰ συνέλθῃ πρὸ τῆς 22ας Σεπτεμβρίου, νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ἐκθεσίαν τῆς τὴν 22αν ἢ μίαν ἐβδομάδα ἀργότερον.

Δὲν εἶναι θέμα ἐὰν περιελήφθῃ ἢ δὲν περιελήφθῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν διὰ τὴν 22αν. Ὑπάρχουν πολλὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα θὰ συζητηθῶν στὲς διάφορες Ἐπιτροπὲς καὶ νὰ ἐτοιμασθῶν ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἐκθέσεις. Δι' ἄλλα τὰ ὁποῖα περιελήφθησαν, δὲν θὰ εἶναι ἔτοιμες οἱ ἐκθέσεις διὰ νὰ συζητηθῶν. Κατὰ συνέπειαν δὲν τίθεται θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ πρόταση τοῦ κ. Λυσαριδῆ εἶναι διὰ νὰ συζητηθῆ τὸ θέμα πρὶν ἀπὸ τῆς 22 Σεπτεμβρίου, δὲν εἶναι νὰ συζητηθῆ μετὰ τῆς 22 Σεπτεμβρίου. Δι' αὐτὸ θέλω νὰ ἐξακριβώσουμε ἐὰν ἔχει ὀρισθεῖ γιὰ τὴ συζήτηση τῆς 22ας.

Τὶ λέγετε κ. Χατζηϊωάννου ; Αὐτὰ τὰ σήματα «Μόρς» τί σημαίνουν ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Σύμφωνα με την πληροφορία του Γενικού Διευθυντού, δέν περιλαμβάνεται τὸ θέμα στήν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς 22ας Σεπτεμβρίου, ἀλλά ἐάν καί ἐφ' ὅσον ἐτοιμασθῇ ἡ ἐκθεσις μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, εἶναι δυνατόν νά περιληφθῇ, ὁπότε θά συζητηθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Λυποῦμαι πού εἶμαι ἐνοχλητικός. Ἐπιμένω ὅτι ὑπάρχει θέμα τάξεως ἐπὶ τοῦ ὁποῖου θά ἀποφασίσετε, κ. Πρόεδρε. Ἡ Ἡμερησία Διάταξις ἡ σημερινή εἶναι καθωρισμένη. Ἐάν ἡ Βουλὴ δέν σέβεται τὴν ἰδικὴν τῆς Ἡμερησίαν Διάταξιν πολλὰ κακὰ ἐπονται διὰ τὸν ρόλον τῆς Βουλῆς. Εἴτε περιέχεται εἴτε δέν περιέχεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι ἐκτός θέματος. Πρῶτου ἢ Ἐπιτροπῆ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐτοιμάσῃ τὴν ἐκθεσίαν τῆς, καὶ νά περιέχεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν, δέν θά συζητηθῇ ἐάν ἡ ἐκθεσις δέν εἶναι ἐτοίμη.

Ἐπομένως τὸ μόνο θέμα πού τώρα ἐγείρεται, καὶ ὀρθῶς σὸ τέλος τὸ ἔθεσεν ὁ κ. Λυσαριδης, εἶναι Πρότασις ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ τίποτε ἄλλο δέν μπορεῖ νά συζητηθῇ. Νά συνέλθῃ ἐκτάκτως ἡ Βουλὴ ἢ ὄχι ; Αὕτῃ ἡ ἀπόφασις συνεπάγεται ὅτι ἐν τῷ μεταξύ ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων θά συνέλθῃ καὶ θά ἐτοιμάσῃ ἐκθεσίαν.

Παρακαλῶ ὡς θέμα τάξεως, εἶπαι λέγει ἄλλωστε καὶ τὸ Σύνταγμα, ὅταν ἐγείρεται θέμα τάξεως ἀποφασίζεται πρὸ οἰασδήποτε ἄλλης ἀναφορᾶς.

Παρακαλῶ νά ἀποφασίσετε νά τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν καὶ νά μὴ συζητοῦμεν τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον δέν συνζητήσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ. Δέν ἔχομεν ἐκθεσίαν ἐνώπιόν μας, δέν εἶναι στήν Ἡμερησίαν Διάταξιν κατετέθη κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ὑποστηρίζουν τὴν πρότασιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Λυσαριδῆ, νά κληθῇ ἐκτακτὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς μέσα στὲς διακοπὲς τὸ συντομώτερον δυνατόν καὶ νά συζητηθῇ ἡ πρότασις Νόμου τοῦ κ. Λυσαριδῆ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποχῆς νομίζω.

Ὁχι.

Ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὁρα λήξεως 7.29 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανὸς Ἀλέξης
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μιχαηλίδης Ἀλέκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Παναγίδης Κίμων

Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσσος
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποταμίτης Γιάγκος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιῶν Ἀντράνικ
Μαυρίδης Ἰωάννης.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Ὁμόφωνος ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ ἀποστολῆς ψηφίσματος εἰς τὰ ἀνὰ τὸν κόσμον Κοινοβούλια διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ζητῆται ἡ συμπαράστασις τῶν κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Τουρκοκυπριακῆς ἡγεσίας δι' ἐποικισμόν τῆς Ἀμμοχώστου.
- (2) Ἑρωτήσεις — Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῶν παρανόμων γεωτρήσεων τόσο ἐπὶ δασικῆς ὅσον καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῆς γῆς εἰς τὴν περιοχὴν Ὁρμηδεῖας ὡς καὶ τὸ θέμα τῶν διώξεων τῶν γεωργοκτηνοτρόφων διὰ τὴν ἀνέγερσιν κτηνοτροφικῶν ὑποστατικῶν ἐπὶ δασικῆς γῆς. — Ἡ παρατηρουμένη καθυστέρησις εἰς τὴν ἀσφαλτόστρωσιν τοῦ δρόμου Κάτω Πύργου—Παχυάμμου. — Ἡ ἐπέμβασις εἰς χαλίτικην γῆν εἰς Πάνω Δευτεράν γνωστοῦ ἐπιχειρηματίου ἐκ Λευκωσίας. — Τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως νέου Ταχυδρομικοῦ κτιρίου εἰς Λεμεσό. — Ἡ καθυστέρησις εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου Πόλεως Χρυσοχοῦς. — Ἡ ἀνάγκη συντόμου ἐπιδιορθώσεως τοῦ δρόμου Κάτω Μονῆς—Ἀγίας Μαρίνας πρὸς ἀποφυγὴν ταλαιπωρίας τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς. — Ποῖος ὁ λόγος διὰ τὴν μέχρι σήμερον μὴ ἀποκατάστασιν τοῦ παυθέντος κατὰ τὸ πραξικόπημα ἀγροφύλακος τῆς κοινότητος Παρεκκλησιᾶς κ. Στέλιου Γεωργίου).
- (3) Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξησης τῶν Μισθῶν) Νόμου τοῦ 1977, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Παπαδόπουλος, Ἀλ. Μιχαηλίδης, Α. Ζιαρτίδης, Τ. Χατζηδημητρίου, Στ. Ἀμπίζας, Χρ. Χριστοφίδης, Φ. Παρασκευαΐδης) καὶ ψηφίσις αὐτοῦ.
- (4) Ἀπόρριψις εἰσηγήσεως τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδου περὶ ἐκτάκτου συγκλήσεως τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διακοπῶν πρὸς συζήτησιν προτάσεως Νόμου κατατεθείσης ὑπ' αὐτοῦ ἐν σχέσει μὲ τὰ ταξίμετρα.

Τιμὴ 50 Μίλες

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ, 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 9.13 π.μ.)

(Ἄρ. 44)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξὴ τῆς σημερινῆς ἑκτακτῆς Συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευτές,

Ἡ προσωποποίηση τῆς ἐνότητος ὄλων τῶν δυνάμεων τῆς πατρίδας μας, δὲ μέγας Πᾶν ἀπέθανε.

Ὁ μέγας λαϊκὸς ἡγέτης.

Ὁ σοφὸς καθοδηγητὴς τοῦ Κυπριακοῦ ἀγώνα.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν γνώρισε τὸ φόβο. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀτρόμητη καρδιά καὶ τὰ γενναῖα αἰσθήματα.

Ὁ ἐξαιρετικὸς Κύπριος μὲ μιὰ παγκόσμια ἀκτινοβολία ποὺ λίγοι γνωρίσαμε.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀγαπήθηκε ἀπὸ τὸν λαό του ὅσο λίγοι ἀρχηγοὶ κρατῶν στὴν παγκόσμια ἱστορία.

Ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν ὁποῖο ἐστρέφετο πάντοτε ἡ Κύπρος γιὰ νὰ ἀντλήσει θάρρος, αἰσιοδοξία καὶ ἐλπίδα, σ' ὅλες τὲς δύσκολες μέρες ποὺ περάσαμε.

Ὁ φᾶρος ποὺ τὸ φῶς του καθοδηγοῦσε τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνες τῶν λαῶν ὄλων τῶν ἡπείρων.

Ἐκεῖνος ποὺ ἡ ζωὴ του ἦταν μιὰ μακρὰ ἀλυσίδα ποὺ κάθε τῆς κρίκος ἦταν καὶ ἓνας θαρὺς ἀθλος καὶ μιὰ σκληρὴ δοκιμασία γιὰ τὴν προώθηση τοῦ Κυπριακοῦ ἀγώνα.

Ὁ Ἡρακλῆς τῆς Κυπριακῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν δικαίων τῆς πατρίδας του.

(1945)

Ὁ ἄνθρωπος πού φέροντας τὸ βαρὺ σταυρὸ στὸν ὄμο ἀνέβαινε τόσα χρόνια τὸ δικό του γολγοθᾶ, ἔπεσε ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων ἐφαρμόζοντας τὸν Ὀμηρικὸ στίχο «Εἶς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρησ».

Ἡ συμπαθὴς μορφή τοῦ Μακαρίου δὲν ὑπάρχει πιά στὴ ζωὴ. Δὲν εἶναι πλέον μεταξύ μας, πλάι μας, κοντά μας.

Ὁ λαὸς μας ἔχασε τὸν πατέρα του στὲς πιὸ δύσκολες στιγμὲς καὶ στοὺς πιὸ δίσεκτους χρόνους πού περνᾶ ἡ πατρίδα μας.

Γύρω μας, οἱ λογιῆς—λογιῆς ἐχθροὶ τῆς Κύπρου στήνουν παγίδες, καὶ ἄγριοι θλαστάνουν οἱ τρίβολοι τῆς Τουρκικῆς ἀπειλῆς.

Γιὰ νὰ κατορθώσουμε νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὸν λαθύρινθο πού οἱ σατανικὲς δυνάμεις τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ ἔχουν ρίξει τὸν Κυπριακὸ Θησέα, χρειαζόμεθα τὸν μίτο τῆς φρόνιμης σκέψης, τὸν ἀληθινὸ καὶ γνήσιο πατριωτισμό· μὰ προπαντός, τὴν ἐνότητα ὄλων τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἄγαπητοὶ συνάδελφοι,

Χρειάζεται, θὰ ἔλεγα ἐπιβάλλεται, νὰ συνεχιστεῖ αὐτὴ ἡ συναδέλφωση καὶ ἡ συνεργασία τοῦ τελευταίου χρόνου ἄρρηκτη, σταθερὴ κι' ἀτσαλένια.

Ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ συνεργασία τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ ἡ «μονοβουλία» τῶν λαϊκῶν μαζῶν εἶναι ἡ ἐπιταγὴ πού ἀφῆκε ὁ Μακάριος.

Μὲ τὴν ὑπόσχεση ὅτι θὰ ἐκτελέσουμε αὐτὴ τὴ σοφὴ καὶ σωτήρια ἐντολή, ἄς τηρήσουμε μονόλεπτο σιγὴ στὴν ἱερὴ μνήμη τῆς μεγάλης σκιάς τοῦ ἐκλεκτοῦ τέκνου τῆς Κυπριακῆς πατρίδας.

(Τηρεῖται μονόλεπτος σιγὴ).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἀμπίζας.

ΣΤ. ΑΜΠΙΖΑΣ :

Ἡ καρδιά τοῦ Μακαρίου ἔπαυσε νὰ πάλλει καὶ ἡ καρδιά τῆς Κύπρου σπαράχτηκε. Αὐτὸ τὸ παγκύπριο, πανελλήνιο, παγκόσμιο φαινόμενο ἐγκατέλειψε τὰ ἐγκόσμια καὶ ὁ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἑλληνισμὸς καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ πού ἀγωνίζονται γιὰ ἐλευθερίαν καὶ δικαίωση αἰσθάνονται τρομερὰ ὄρφανεμένοι. Γιατὶ ὁ Ἐθνάρχης πού μᾶς ἔφυγε ἦταν θράχος, γρανιτένια κολώνα πού στήριζε ὄχι μόνο τὸν δύσμοιρο Κυπριακὸ λαὸ ἀλλὰ ἦταν πρότυπο καὶ καθοδηγητὴς σὲ ὅλους τοὺς λαοὺς σὲ ὅλες τὲς ἡπείρους, ἀπανταχοῦ τῆς γῆς, γιὰ ὅλους πού δὲν θρῆκαν ἀκόμα δικαίωση. Ὁχι γιατί δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθει ὁ χάρος ἀλλὰ γιατί ἦλθε σὲ ὥρα πού δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθει. Γιατὶ τὸ ἔργο τοῦ Μακαρίου ἔμεινε ἀτέλειωτο. Καὶ τὸ ἔργο τοῦ Μακαρίου δὲν ἦταν μόνο γιὰ τὴν Κυπριακὴ δικαίωση ἀλλὰ εἶχε ὄλα τὰ στοιχεῖα οἰκουμενικότητος.

Στάθηκε σὰν πατέρας σὲ τοῦτο τὸ δύσμοιρο τόπο σὲ στιγμὲς πού ἦταν πραγματικὰ τραγικὲς. Σὰν ἄνθρωπος καὶ ἡγέτης ἦταν πάντα εὐαίσθητος δέκτης καὶ πανίσχυρος πομπὸς ἀναμεταδόσεως τῶν λαϊκῶν αἰσθημάτων σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ἡ ἀγωνιστικὴ μορφή του δὲν περιοριζέτο στὴν Κύπρο. Δρασκελίσε ἡπείρους καὶ τὸ μῆνυμά του ἦταν παγκόσμιο, ἦταν οἰκουμενικό. Μεγάλῃ ἡ ὑπερηφάνεια μας γιὰ τὸ Μακάριο μας, τὸ καμάρι μας.

Μεγάλῃ ἡ θλίψη μας τώρα γιὰ τὸ χαμό του. Ὁ θρήνος μας δὲν ἔχει ὄρια καὶ ὁ πόνος μας δὲν ἔχει τέλος. Ἀθάστακτη ἡ συμφορὰ, ἀθάστακτη συμφορὰ γιὰ τὸν προδομένο λαὸ μας, ἀθάστακτη ἡ συμφορὰ γιὰ τοὺς ξεριζωμένους μας, τοὺς συγγενεῖς τῶν ἀγνοουμένων, τίς ταλαιπωρημένες μανάδες πού χύνουν ποταμοὺς δάκρυα καὶ συνθλίβονται κάτω ἀπὸ τὸ θᾶρος τῆς πιὸ μεγάλης ἐθνικῆς συμφορᾶς πού μᾶς ἦλθε. Αὐτὸς ὁ προδομένος λαὸς πού τόσο εὐχάριστα

ἐπληροφορεῖτο ὅτι ἀποτύγγαναν οἱ ἀλλεπάλληλες προδοτικὲς ἀπόπειρες ἐναντίον τῆς ζωῆς τοῦ Ἐθνάρχῃ του δὲν θέλει τώρα νὰ πιστέψει ὅτι δὲν ὑπάρχει πιά στὴ ζωῆ, ὅτι ἡ ἐνσάρκωση τῶν πόνων καὶ προσδοκιῶν του, ὁ ἐκφραστὴς τῶν πεπρωμένων του, δὲν ὑπάρχει πιά στὴ ζωῆ. Καὶ δὲν τὸ πιστεύει, καὶ ἄς μὴ τὸ πιστέψει. Κι' ἄς μὴ τὸ πιστέψουμε ὅλοι μας. "Ἄς μείνουμε πάντα στραμμένοι πρὸς τὶς ψηλὲς βουνοκορφές τοῦ Κύκκου πού ὁ ἴδιος διάλεξε νὰ ἀναπαύεται γιὰ πάντα. Κι' ἄς τὸν βλέπουμε πάντα ἡγέτῃ δλοζώντανο, ὀλότρανο μπροστά μας. Γιατί ἔτσι θὰ μᾶς ἤθελε. Γιατί ἀπὸ τὸ πανύψηλο Θρονί, τὴν αἰωνία του κατοικία, θὰ μᾶς ἀγναντεύει, θὰ ἀγναντεύει πάντα μέσα ἀπὸ τοὺς ὀλοκάθαρους Κυπριακοὺς αἰθέρες τὴν Κύπρο ὀλόκληρη, τὴν Κύπρο πού τόσο ἀγάπησε. Καὶ θ' ἀγναντεύει καὶ τὴν ἐλεύθερη Κύπρο καὶ τὴν σκλαβωμένη. Θὰ στενάζει ἡ μαρτυρικὴ ψυχὴ του ἀγναντεύοντας τὸ μαρτυρικὸ Πενταδάκτυλο. Καὶ θὰ κοιτάζει ὁ Μακάριος τὸν Πενταδάκτυλο καὶ ὁ Πενταδάκτυλος τὸ Μακάριο γιὰτὶ ἔχασε μεγάλο μέρος τῆς ἐλπίδας του. Θὰ κοιτάζει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο δακρυναγμὸς καὶ θὰ συνομιλοῦν τὴ γλώσσα τοῦ τίμιου ἀγώνα, τοῦ ἀγώνα τῆς δικαίωσης. Κι' ὁ προδομένος Πενταδάκτυλος θὰ ἀναμένει δακρυσμένως συνέχισι τοῦ Μακαριακοῦ ἀγώνα γιὰ νὰ γνωρίσει τὴν ἀπολύτρωση καὶ τὴν δικαίωση. Γιατὶ πικρὴ ἡ ἀλήθεια, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δὲν θᾶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα πού θὰ σκεπάζει τὸ Μακάριο. Δὲν θᾶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα πού θὰ σκεπάζει τὸν ἄξιο ἡγέτῃ μας μέχρι ὅτου ὁ Πενταδάκτυλος καὶ ὅλοι οἱ σκλαβωμένοι τόποι μας καὶ ὅλοι οἱ σκλαβωμένοι τόποι πού σκεπάζουν τὰ ἀδικοσκοτωμένα προδομένα παιδιὰ μας, μπορέσουν νὰ ἐλευθερωθοῦν καὶ νὰ καθαγιασθοῦν. Τότε μόνο θὰ ἡσυχάσει ἡ μεγάλῃ ψυχὴ τῆς Κύπρου, τότε μόνο θὰ γίνῃ ἐλαφρὸ τὸ χῶμα πού θὰ σκεπάζει τὸ Μακάριο. Μέχρι τότε τὸ σεπτὸ λείψανο τοῦ Ἐθνάρχῃ θὰ εἶναι στεναγμὸς στὸ Νότο καὶ δάκρυ στοὺς προδομένους ξερριζωμένους τοῦ Βορρᾶ πού θέλουν νὰ ἐπιστρέψουν στὴν Ἰθάκῃ τους. Καὶ ἡ θλίψῃ καὶ ὁ στεναγμὸς θὰ εἶναι ὄχι τόσο γιὰ τὸ μεγάλο πού ἔφυγε ἀλλὰ γιὰτὶ ἔφυγε σὲ χρόνον πού δὲν ἔπρεπε νὰ φύγει. "Ὅχι γιὰ τὸν ἴδιο θέβαια ἀλλὰ γιὰ μᾶς πού μείναμε πίσω. "Ἄς ἔφτανε νὰ ὀλοκληρωθεῖ τὸ ἔργο τοῦ Μακαρίου ὅπως τὸ ὄνειρεύτηκε, ὅπως τὸ προγραμμάτισε, ὅπως τὸ μεθόδευσε, ὅπως ἠλπίζε ὅτι θὰ τὸ ἐκπληρώσει. "Ἄς ἔφτανε νὰ ὀλοκληρωθεῖ αὐτὸ τὸ τεράστιο ἔργο καὶ καλῶς νὰ ὀρίσουν χίλιοι θάνατοι, καλῶς νὰ ὀρίσουν χίλιοι χάροντες. Θὰ τοὺς ὑποδεχόταν ὁ Μακάριος μὲ χαρὰ στὰ μαρμαρένια ἀλώνια τῆς φυλῆς. Κοιμήσου ἄξιε ἡγέτῃ μας. Κοιμήσου Πατέρα μας. Κοιμήσου Ἐσὺ κι' ἐμεῖς θὰ εἴμαστε πάντα ξύπνιοι. Καὶ θὰ ἀγναντεύουμε ὅτι Ἐσὺ ἀγνάντευες καὶ θὰ ἀγωνιζόμαστε τὸν ἀγώνα πού Ἐσὺ ἤθελες. Καὶ θὰ κάνουμε τὰ ἔργα πού Ἐσὺ ἤθελες νὰ κάνεις. Μέχρι τότε τὸ δάκρυ ὄλων ἐμᾶς ἄς γίνῃ δροσιὰ γιὰ νὰ μεγαλώσει αὐτὸ τὸ ὠραῖο δένδρο τοῦ νότου στὸ βορρᾶ. Μέχρι τότε ὁ Μακάριος ἄς μᾶς ἀγναντεύει ἀπὸ τὶς πανύψηλες βουνοκορφές τοῦ Κύκκου. Ἐμεῖς θὰ μείνουμε στὸν ἀγώνα.

Νωπὲς εἶναι στὰ ἀφτιά μας οἱ ὀμίλιες τοῦ Ἐθνάρχῃ. Νωπὰ τὰ λόγια πού χάδευαν πατρικὰ τὲς πιὸ εὐαίσθητες χορδὲς τῆς καρδιάς μας. «Κυπριακὲ Λαέ, μείνε πάντα ἀκλόνητος, ἀπροσκύνητος, ἀταλάντευτος στὲς ἐπάλλξεις καὶ στὸν ἀγώνα μὲ τὸ λάβαρο τοῦ ἀγώνα ἀναπεπταμένο». "Ἄς γίνῃ αὐτὸ τὸ πρόσταγμα βίωμά μας. Ἐνωμένοι σάν ἕνας ἄνθρωπος μακρὰν ἀπὸ πάθη προσωπικὰ ἢ ἄλλα, ἄς κάνουμε τὴν προσταγὴ του βίωμά μας καὶ εἴμαι σίγουρος ὅτι θὰ θροῦμε τὴ δικαίωση σ' αὐτὸ τὸν τόπο, τὴν δικαίωση πού τόσο πόθησε ὁ Μακάριος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐ κ. Παπαϊωάννου ἔχει τὸν λόγο.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Μεγάλῃ ἡ ὀδύνη. Βαρύ, πολὺ βαρὺ τὸ πένθος. Μεγάλο, πολὺ μεγάλο τὸ πλῆγμα. Ὁ λαοφιλὴς, ἀκαταμάχητος, μὲ διεθνή ἀκτινοβολία ἄξιος ἡγέτης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ἡ συνισταμένη τῆς πατριωτικῆς του ἐνότητος, ὁ ἀκούρατος

μαχητής για τὰ δίκαια τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἐπέζησε ὄλων τῶν συνωμοσιῶν τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, ὁ ἀγωνιστῆς Μακάριος, ἔπασσε στίς ἐπάλξεις τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴ δικαίωση καὶ τὴ λευτεριά τῆς Κύπρου.

“Ὅσα καὶ νὰ πεῖ κανεὶς εἶναι λίγα, πολὺ λίγα, γιὰ νὰ σκιαγραφῆσει τὴν πολυκύμαντη, τὴ γιομάτη ἀγῶνες ζωὴ καὶ δράση τοῦ μεγάλου νεκροῦ.

Ἐρχόμαστε σήμερα, σὰν ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ, προσκυνητὲς τῆς μνήμης τοῦ μεγάλου ἡγέτη, Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, ποῦ πέρασε ἀπὸ τίς πρωινὲς ὥρες τῆς χθὲς στὸ πάνθεο τῶν ἀθανάτων ἡρώων τῆς Κυπριακῆς ἐλευθερίας.

Βαριά πολὺ θαριὰ εἶναι τὰ καθήκοντα ποῦ ἐπωμιζόμαστε μὲ τὸν ἀδόκητο, πρόωρο θάνατο τοῦ λαοφιλοῦς ἡγέτη τῆς Κύπρου. Καὶ γίνονται ἀκόμη πιὸ θαριὰ ἐξαιτίας τῆς κρισιμότητος τοῦ ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα ποῦ διεξάγουμε.

Τὸ πιὸ σοβαρὸ ἀπ’ ὅλα καθήκον ποῦ μᾶς ἀνάθεσε εἶναι νὰ σφυρηλατήσουμε στὸν ὑπέρτατο βαθμὸ τὴν πατριωτικὴ ἐνότητα τοῦ λαοῦ μας καὶ νὰ συνεχίσουμε μέχρι τὴν ἐπιτυχὴ ἔκβαση τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴ σωτηρία καὶ τὴ λευτεριά τῆς Κύπρου.

Καλοῦμαστε ὅλοι νὰ ἀρθοῦμε στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ νὰ συμβάλουμε ὥστε αὐτὰ ποῦ μᾶς κληροδότησε ὁ ἡγέτης Μακάριος νὰ γίνουν πραγματικότητες. Τὸ ΑΚΕΛ θὰ συμβάλει μὲ ὅλες του τίς δυνάμεις γιὰ τὴν ἀρραγῆ, πατριωτικὴ ἐνότητα τοῦ λαοῦ μας, γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν συνταγματικῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν καὶ τὴν ὁμαλὴ πλήρωση τοῦ μεγάλου κενοῦ ποῦ μᾶς ἄφησε ὁ θάνατος τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Στίς κρίσιμες αὐτὲς στιγμὲς δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχει χῶρος γιὰ ἡττοπάθεια καὶ ἀπογοήτευση. Μὲ ψυχραιμία, σύνεση, ἐπαγρύπνηση καὶ μὲ συσπείρωση ὄλων τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστεῖ ἡ κατάσταση.

Ἡ μεγαλύτερη τιμὴ ποῦ θὰ μπορούσαμε νὰ κάμουμε στὸ μεγάλο νεκρὸ, τὸν λαοφιλὴ ἡγέτη Μακάριο, εἶναι νὰ θαδίσουμε τὸ δρόμο ποῦ αὐτὸς χάραξε, ν’ ἀνταποκριθοῦμε ὅλοι μὲ συνέπεια στίς μεγάλες ὑποθήκες ποῦ μᾶς κληροδότησε, ὑποθήκες πατριωτικῆς ἐνότητας καὶ πάλης γιὰ νὰ φέρουμε σὲ αἴσιο πέρασ τὸ δύσκολο ἔργο ποῦ ἄφησε ἀσυμπλήρωτο: τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΟΗΕ γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ. Γιὰ μιὰ ἀνεξάρτητη κυρίαρχη, ἐδαφικὰ ἀκέραιη, ἀδέσμευτη κι’ ἀποστρατικοποιημένη Κύπρο, στὴν ὁποία “Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι θὰ ζοῦν ἀδελφωμένοι καὶ θὰ οἰκοδομοῦν μιὰ χαρούμενη κι’ εὐτυχημένη ζωὴ, γιὰ ὄλους. Μιὰ Κύπρο ποῦ θὰναι κέντρο εἰρήνης, φιλίας καὶ συνεργασίας γιὰ ὄλους τοὺς λαοὺς τῆς περιοχῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης ἔχει τὸν λόγο.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

“Ἐκλείσε μέσα στὴν καρδιά του τὴν Κύπρο καὶ ὅταν ἡ Κύπρος πατήθηκε, καὶ ὅταν ἡ Κύπρος ράγισε, ράγισε κι’ ἡ δική του καρδιά!

Σπάνια ἓνας Ἡγέτης ταυτίστηκε τόσο ἀπόλυτα μὲ τὴ χώρα του. Μακάριος—Κύπρος, Κύπρος—Μακάριος!

Σήμερα ἡ Κύπρος εἶναι ἀλλοιώτικη· εἶναι ἡ Κύπρος χωρὶς τὸ Μακάριο. Ἡ ραγισμένη καρδιά ἔπαψε νὰ κτυπᾷ. Ὁ Μακάριος πέθανε γιὰ τὴν Κύπρο. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Μακάριος ζεῖ καὶ θὰ ζεῖ ὅσο θὰ ζεῖ ἡ Κύπρος.

Ὁ μεγάλος ἡγέτης, ὁ πρωτοπόρος ἀγωνιστῆς τῆς λευτεριᾶς, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴ μεγάλη, πληγωμένη καρδιά, δὲν βρίσκεται πιὰ ἀνάμεσά μας. Ὁ μεγάλος

πολυαγαπημένος πατριώτης είναι νεκρός. Μᾶς ἄφησε ὅμως μιὰ ἀθάνατη κληρονομιά πού μᾶς ἀγκαλιάζει καί πού μᾶς δίνει μαζί του. Μιὰ κληρονομιά προσωπικῆς αὐτοθυσίας καί ἀγάπης γιά τόν κάθε Κύπριο. Μιᾶς ἀγάπης τόσο βαθειᾶς πού ὅταν ὁ θάνατος τόν ἐπληξε τόσο ἀπότομα δέν θᾶχε καμμιά ἀμφιβολία πῶς ὅλοι θά τόν πενθούσαμε μέ τόν τρόπο πού τοῦ ἀξίζει, τῆ συνέχισι τοῦ μακροῦ καί ἀθάνατου ἀγώνα του.

Σήμερα ἕνας δόλακερος λαός θρηνεῖ τὸ μεγάλο χαμό. "Ἐνα χαμό πού συντάραξε ὄχι μονάχα τῆ δική μας μικρὴ πατρίδα μὰ δόλακερὴ τὴν ἀνθρωπότητα. Γιατί ἡ προσωπικότητα τοῦ Μακαρίου ἀγκάλιασε δόλακερο τὸν πλανήτη μας. Ἐνέπνευσε ὅλους τοὺς λαούς πού ἀγωνίζονται γιά τὸ δίκιο καί γιά τὴ λευτεριά.

Γλυκὺς στὶς ἀνθρώπινες σχέσεις, ἀλλὰ ἀνένδοτος καί ἀνυποχώρητος ἀγωνιστής, γνήσιος ἐκφραστής τῆς λαϊκῆς θέλησης ὁ Μακάριος ἔφραξε τὸ δρόμο στὰ ἱμπεριαλιστικὰ σχέδια. Στάθηκε ὄρθιος μπροστὰ στὲς συνωμοσίες, κράτησε γιά ὅλους ἐμᾶς ἀνοικτὸ τὸ δρόμο γιά λευτεριά καί γιά δικαίωση.

Ξέρομε πῶς δέν ταιριάζει τὸ κλάμα γιά τοὺς γενναίους καί τοὺς μεγάλους. "Ὅμως, δέν εἶναι μπορετὸ αὐτὴ τὴν ὥρα. Σὰν στεγνώσει τὸ δάκρυ γιά τὸ μεγάλο χαμό, γιά τὴν ἀσκήκη συμφορά, θά φορτωθοῦμε τὸ σταυρὸ μας μιᾶς θαρειᾶς κληρονομιάς γιά νὰ συνεχίσουμε τὸ ἔργο του. "Ἐνα ἔργο πού μᾶς κληροδότησε σὰν διαθήκη στὲς 20 τοῦ Ἰούλη. Μιὰ διαθήκη ἀπὸ τὴν ὁποία ἐμεῖς ποτὲ δέν θά παρεκκλίνουμε. Μιὰ διαθήκη γιά ἀκαταμάχητο ἀγώνα γιά ὅσο καιρὸ καί ἂν χρειαστεῖ.

Μέ ραγισμένη τὴν καρδιά ἀλλὰ κατακόρυφο, ὅπως ὁ ἴδιος ἐπαναλάμβανε, τὸ φρόνημα, θά προασπίσουμε τὰ λαϊκὰ δίκαια καί θά πειθαρχίσουμε στὴ φωνή του. Δέν θά δώσουμε οὔτε σπιθαμὴ ἀπὸ τὰ ἐδάφη μας. Δέν θά νομιμοποιήσουμε τὰ τετελεσμένα. Δέν θά ξεπουλήσουμε τὰ σπιτικά τῶν προσφύγων μας. Θά ἀγωνισθοῦμε νὰ κτίσουμε τὴν ἀμυντικὴ θωράκιση πού ἄφησε κληρονομιά ὁ Μακάριος. Θά στρατεύσουμε τὸ λαό, θά συνεγείρουμε τὴν ἀνθρωπότητα πιστοὶ στὸ μήνυμα καί τὸ ὄραμα Ἐκείνου πού συνειδητὰ καί χωρὶς δισταγμὸ, κολοθωμένους ἀπὸ τὴν ὑπουλὴ ἀρρώστεια, ἀμετάθετος στὸ καθῆκον, ἀναλώθηκε ἀπὸ ἀγάπη γιά τὸ λαό του, ἀπὸ ἀγάπη γιά τὴ λευτεριά, ἀπὸ ἀγάπη γιά τὸν ἄνθρωπο.

Ἐὁ Μακάριος ἔπεσε στὲς ἐπάλλξεις τοῦ ἀγώνα. Ἐὁ Μακάριος ἀνάλωσε τὴ ζωὴ του γιά τὴν Κύπρο καί τὸ λαό της. Ἐὁ Μακάριος πέθανε γιά τὴ λευτεριά τοῦ τόπου μας καί δέν ὑπάρχει θάνατος γιά κείνους πού πεθαίνουν γιά τὴ λευτεριά. Γι' αὐτὸ ὁ Μακάριος, σιτητός, ἀγέρωχος, ὀλόρθος, ὀλοζώντανος, ἀθάνατος, ἀκατανίκητος, στέκει στὴν πρωτοπορία τοῦ ἀγώνα. Παραμένει ὁ ἀδιαφιλονίκητος καθοδηγητὴς τῆς ἀσίγαστης πάλης τοῦ λαοῦ μας γιά λευτεριά, γιά ἐπιστροφή, γιά δικαίωση.

Ἐὁ Μακάριος ποτὲ δέν θά ἀναπαυτεῖ στὸν τάφο του ὅσο τὴν Κύπρο πατᾶνε τὰ Τούρκικα κατοχικὰ στρατεύματα.

Ἐμεῖς, τὴν ἱερὴ τούτη ὥρα πού ὁ Μακάριος γαλήνιος καί αὐστηρὸς μᾶς παρακολουθεῖ ἀκοίμητος ἀπὸ τὸν Καθεδρικό Ναὸ τοῦ Ἁγ. Ἰωάννη, δίνομε τὴν ἀμετάθετη ὑπόσχεση πῶς πιστοὶ στὲς ὑποθήκες του θά συνεχίσουμε τὸν ἀγώνα ὡς τὴν τελικὴ νίκη. Μακάριε θᾶμαστε πάντα μαζί σου, Μακάριε θᾶσαι πάντα μαζί μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προτοῦ κηρύξω τὴ λήξη τῆς σημερινῆς ἔκτακτης συνεδρίας τῆς Βουλῆς, θά ἤθελα νὰ πληροφορησῶ τὰ ἔντιμα Μέλη ὅτι μετὰ ἕνα τέταρτο θά συγκληθεῖ νέα ἔκτακτη συνεδρία τῆς Βουλῆς μὲ θέμα «Ἐκλογή Ἀναπληρωτοῦ Προέδρου Βουλῆς» κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀπουσίας τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ὁ ὁποῖος ἐκτελεῖ καθήκοντα Προέδρου τοῦ κράτους.

Κηρύσσω τὴ λήξη τῆς σημερινῆς ἔκτακτης συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(“Ὡρα λήξεως 9.41. π.μ.).

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ’ ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :—

Ἄμπιζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων

Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαθβίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

Ἀντιπρόσωποι
Θρησκευτικῶν Ὁμάδων
Ἀστζιάν Ἀντρανίκ
Κυρίλλης Φέλιξ.
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ὁμιλίας τοῦ Προεδρεύοντος τῆς Βουλῆς κ. Γ. Ποταμίτη καὶ τῶν ἀξιολόγων Βουλευτῶν κ.κ. Στ. Ἄμπιζα, Ε. Παπαϊωάννου καὶ Β. Λυσσαρίδη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀοιδίμου Προέδρου καὶ Ἐθνάρχου τῆς Κύπρου Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Τιμὴ 50 Μίλες

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφεῖῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ, 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 10.06 π.μ.)

(Ἄρ. 45)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κηρύσσω τὴν ἐναρξὴ τῆς παρούσης ἐκτάκτου συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμο Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ μόνο θέμα τῆς Ἡμερήσιας Διάταξης εἶναι: «Ἡ ἐκλογὴ Ἀναπληρωτοῦ Προέδρου».

Τὸ ἄρθρο 72, παράγραφος 3, τοῦ Συντάγματος, λέγει ὡς ἑξῆς:

«Ἐν περιπτώσει προσκαίρου ἀπουσίας ἢ ἐκκρεμοῦσης τῆς πληρώσεως τοῦ κενωθέντος ἀξιώματος τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὡς ὀρίζεται ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ τοῦ παρόντος ἄρθρου, τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἀσκοῦνται ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου Βουλευτοῦ τῆς ἀντιστοίχου κοινότητος, ἐκτὸς ἐὰν οἱ Βουλευταὶ τῆς τοιαύτης κοινότητος ἀποφασίσωσιν ἄλλως».

Τὸ θέμα λοιπὸν τὸ ὁποῖον τίθεται εἶναι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Βουλευτοῦ ὁ ὁποῖος θὰ ἐκτελεῖ καθήκοντα Προέδρου Βουλῆς κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπουσίας του. Ξέρομε ὅτι ὁ ἐντιμος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κ. Σπύρος Κυπριανοῦ δὲν μπορεῖ ἐπὶ ἓνα χρονικὸ διάστημα νὰ ἐκτελεῖ καθήκοντα Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐφ' ὅσον ἐκτελεῖ τῶρα καθήκοντα Προέδρου τοῦ Κράτους. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προεδρεύοντος τῆς Βουλῆς θὰ εἶναι τῆς ἴδιας διάρκειας μὲ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτέλεσης τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου τοῦ κράτους ἀπὸ τὸν κ. Σπύρον Κυπριανοῦ.

Ὑπάρχει ὁποιαδήποτε πρόταση ὑποψηφιότητος;

Ἐχετε τὸν λόγον.

Π. ΛΕΝΑΣ :

Ἄξ, κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ προτείνω τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴν καὶ ἐκπρόσωπον τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος κ. Ἀλέκον Μιχαηλίδην διὰ τὴν θέσιν τοῦ Ἀναπληρωτοῦ Προέδρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔχει τὸν λόγον.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ὑποστηρίζομεν τὴν πρότασιν ποὺ ἔχει γίνεαι ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴν κ. Λέναν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἄλλη ὑποψηφιότητα;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἄλλη ὑποψηφιότητα. . . .

Ὑπάρχει οἰοσδήποτε Βουλευτὴς ὁ ὁποῖος θέλει νὰ κάμει ἀποχήν;

Τότε κηρύσσω ὡς Προεδρεύοντα τῆς Βουλῆς τὸν κ. Ἀλέκον Μιχαηλίδην.

Κηρύσσω τὴ λήξην τῆς παρούσης συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὡρα λήξεως 10.10 π.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαθητικὴν σειρὰν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος
Βάκης Χρῖστος
Βασιλειάδης Νίκος
Γαλανός Ἀλέξης
Γιάγκου Ἀνδρέας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Θεοδώρου Δῶρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος
Καραμιχάλης Λοῖζος
Κουρτελλάρης Χρῖστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λένας Πάρις
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νίκος
Μιχαηλίδης Θαλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νέμιτσας Τάκης
Παναγίδης Κίμων

Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Παύλου Πατρίκιος
Πελεκάνος Χρῖστος
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Χριστόφορος

Ἀντιπρόσωποι Ἱεροσολυμιτικῶν
Ὁμάδων :
Ἀστζιάν Ἀντρανικ
Κυρίλλης Φέλιξ.
Μαυρίδης Ἰωάννης

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἐκλογή τοῦ κ. Ἀλέκου Μιχαηλίδη ὡς Προεδρεύοντος τῆς Βουλῆς.

Τιμὴ 50 Μίλις

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΗΣ 6ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ, 1977

(Ὡρα ἐνάρξεως 11.28 π.μ.)

(Ἄρ. 46)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κηρύττω τὴν ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς ἐκτακτῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώσει ἐὰν ὑπάρχει ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτία, ἀξ. κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σκοπὸς τῆς σημερινῆς ἐκτακτῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς εἶναι ἡ κατάθεση καὶ ψήφιση Νομοσχεδίου ποῦ ἀφορᾷ τὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή Προέδρου τῆς Δημοκρατίας λόγω τοῦ θανάτου τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Γι' αὐτὸ παρακαλῶ τὸν ἀξιότιμο Γραμματέα νὰ προβεῖ στὴν κατάθεση τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀναπληρωματικῆς Ἐκλογῆς Προέδρου τῆς Δημοκρατίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.

Κατετέθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιο παραπέμπεται στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν πρὸς μελέτη καὶ ὑποβολὴ ἐκθέσεως ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ἐπειδὴ τὸ Νομοσχέδιο εἶναι ἐπείγουσας φύσεως ἐρωτῶ ἐὰν ὑπάρχει ἐνστάση νὰ κηρυχθεῖ ἐπείγον.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Καμμία ἐνστάση.

(1953)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ Νομοσχέδιο κηρύσσεται ὡς ἐπείγον καὶ θὰ διακόψουμε γιὰ 15 λεπτά γιὰ νὰ μπορέσει ἡ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν νὰ ἐτοιμάσει τὴν ἔκθεση τῆς καὶ νὰ τὴν ὑποβάλει στὸ Σῶμα.

(ῶρα διακοπῆς 11.30 π.μ.)

(ῶρα ἐνάρξεως 11.51 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συνεχίζουμε τὴν ἐργασία μας.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑσωτερικῶν νὰ ἀναγνώσει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1977».

Παρόντες :

Χριστόφορος Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Σταῦρος Ἀμπίζας

Λοῖζος Καραμιχάλης

Σταῦρος Ποσκώτης

Ἄνδρέας Φάντης

Χρῖστος Κουρτελλάρης

Δῶρος Θεοδώρου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν συνήλθε σὲ συνεδρίαση στὶς 6 Αὐγούστου 1977 καὶ μελέτησε τὸ πιὸ πάνω Νομοσχέδιο.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἀναπροσαρμογὴ τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου καὶ τοῦ περὶ Ἐγγραφῆς Ἐκλογένων Νόμου γιὰ νὰ καταστεῖ πρακτικῶς δυνατὴ ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς Προέδρου τῆς Δημοκρατίας μέσα στὴ προνοούμενη ἀπὸ τὸ Σύνταγμα προθεσμία τῶν 45 ἡμερῶν λόγῳ τοῦ θανάτου τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Εἰδικώτερα καθίσταται ἀναγκαία ἡ λήψη ὀρισμένων νομοθετικῶν προνοιῶν γιὰ προσαρμογὴ τῆς νομοθεσίας πρὸς τὴν ὑφιστάμενη σήμερα πραγματικότητα λόγῳ τοῦ ὅτι 40% τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους εὑρίσκεται ὑπὸ Τουρκικὴ κατοχὴ καὶ οἱ κάτοικοι τούτου προσφυγοποιηθέντες διασκορπίσθηκαν στὶς ἄλλες ἐπαρχίες καὶ ἔτσι νὰ διατηρηθεῖ ἡ ὄντοτης τῶν κατεχόμενων ἐδαφῶν ὡς ἐκλογικῶν περιφερειῶν.

Μιὰ ἄλλη τροποποίηση εἶναι ἡ σύντμηση τῆς προθεσμίας πρὸς δημοσίευση τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων ἀπὸ δεκαεπτὰ μέρες σὲ ὀκτῶ γιὰ σκοποὺς ὑποβολῆς ἐνστάσεων, λόγῳ τῶν περιορισμένων χρονικῶν πλαισίων ποὺ προβλέπει τὸ Σύνταγμα γιὰ τὴ διενέργεια ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑσωτερικῶν ἀφοῦ ἐξέτασε τὸ πιὸ πάνω Νομοσχέδιο συμφωνεῖ πλήρως μὲ τίς διατάξεις αὐτοῦ καὶ εἰσηγεῖται στὴ Βουλὴ τὴ σὲ νόμο ψήφισή του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητές προβαίνομε στὴν δευτέρη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποία θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωση τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον, Συνοπτικὸς τίτλος, ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἐνστάσεως;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἐνστάσεως γιὰ τὸ 2ον ἄρθρον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσεις τοῦ περὶ ἐγγραφῆς ἐκλογέων νόμου. ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἐνστάσεως γιὰ τὸ 3ον ἄρθρον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσεις τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου. ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἐνστάσεως γιὰ τὸ 4ον ἄρθρον;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐληξε ἡ δευτέρη ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωση θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀναπληρωματικῆς Ἐκλογῆς Προέδρου τῆς Δημοκρατίας (Προσωρινὰ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιο νὰ ψηφισθῇ σὲ Νόμο;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάση τὸ Νομοσχέδιο ψηφίζεται σὲ Νόμο.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἐργασία τῆς Βουλῆς καὶ κηρύττω τὴν λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς σημερινῆς ἑκτακτῆς συνεδρίας.

(Ὁρα λήξεως 11.55 π.μ.)

Οί ακόλουθοι Βουλευταί υπέγραψαν τόν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαθητικήν σειράν) :

Ἀμπίζας Σταῦρος	Νέμισσας Τάκης
Βάκης Χρῖστος	Παναγίδης Κίμων
Βασιλειάδης Νίκος	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Γαλανός Ἀλέξης	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Γιάγκου Ἀνδρέας	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Δημοσθένους Ἡρακλῆς	Παύλου Πατρίκιος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Πελεκάνος Χρῖστος
Θεοδώρου Δῶρος	Ποσκώτης Σταῦρος
Ἱεροδιακόνου Λεόντιος	Ποταμίτης Γιάγκος
Καραμιχάλης Λοῖζος	Σαββίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρῖστος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Λένας Πάρις	Φάντης Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νίκος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μιχαηλίδης Θαλῆς	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Κατάθεσις καί παραπομπή εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν τοῦ κηρυχθέντος ὡς ἐπείγοντος Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Ἀναπληρωματικῆς Ἐκλογῆς Προέδρου τῆς Δημοκρατίας (Προσωριναὶ Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1977».
- (2) Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

ΤΕΛΟΣ ΣΥΝΟΔΟΥ Α'

Τιμὴ 50 Μιλς